ALEGATY

DO

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

pierwszej sesyi dziewiątego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

z roku 1909|1910

przytem

INDEKS TYCH ALEGATÓW

od 457 do 712.

418423
III 1909/10,
457-467[1]

Skrócenia:

Spraw.	. .	czytaj sprawozdanie
Wydz.	. .	„ Wydziału
kraj.	. .	„ krajowego
p.	. .	„ posła
kom.	. . .	„ komisyi
w przedm.	. .	„ w przedmiocie

III
7479
III

INDEKS ALEGATÓW.

Treść alegatów do stenogramów z I. sesyi IX. peryodu.

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
457.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności urzędowych za czas od 1. kwietnia 1908 do końca czerwca 1909	2323
458.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. powiększenia etatu Oddziałów: konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego	2323
459.	Spraw. Wydz. kraj. o przekazanych mu przez Wysoki Sejm petycyach	2326
460.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. odnowienia król. zamku na Wawelu w Krakowie	2329
461.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany aktu darowizny, przez Helenę hr. Mierową na rzecz kraju uczynionej	2330
462.	Spraw. Wydz. kraj. o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za czas od r. 1907. do połowy r. 1909.	2331
463.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. marca 1908 do 30. czerwca 1909.	2333
464.	Spraw. Wydz. kraj. z projektem noweli do §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej	2333
465.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany granic miasta Lwowa i okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie przez wyłączenie z obszaru dworskiego Kulparków część II. kilku parcel gruntowych i wcielenia ich do gminy miasta Lwowa	2334
466.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zaliczenia gminy miasteczka Skały w powiecie borszczowskim do rzędu miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896. dz. u. kr. Nr. 51	2334
467.	Spraw. Wydz. kraj. o budżecie krajowym na r. 1910	2334
468.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zamknięcia rachunków funduszu krajowego za r. 1908	2352
469.	Spraw. Wydz. kraj. o przeniesieniu czynności c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego na Wydział krajowy	2353
470.	Spraw. Wydz. kraj. o rozdziale kwoty $2^1/_4$ miliona koron pomiędzy miasta, posiadające wyłączne prawo propinacyi	2354
471.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności w zakresie przemysłu krajowego	2354
472.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. spraw górniczych	2357

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
473.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej sprzedaży soli.	2360
474.	Spraw. Wydz. kraj o kraj. zakładach naukowych rolniczych w Dublanach, tudzież o kraj. stacyach doświadczalnych rolniczych w Dublanach i we Lwowie	2362
475.	Spraw. Wydz. kraj. o kraj. średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok szk. 1908/09	2362
476.	Spraw. Wydz. kraj. o kraj. niższych szkołach rolniczych w Bereźnicy, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Miłocinie i Suchodole . . .	2362
477.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowych zimowych szkołach rolniczych i o działalności kraj. nauczycieli wędrownych za rok 1908/09	2362
478.	Spraw. Wydz. kraj. o kraj. wyższej szkole lasowej we Lwowie za rok szkolny 1908/09	2362
479.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, o założeniu krajowej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej i o podniesieniu sadownictwa w kraju za rok 1908/09	2362
480.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego	2362
481.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1908	2362
482.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa	2362
483.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. podniesienia hodowli drobiu . . .	2362
484.	Spraw. Wydz. kraj. o włościach rentowych	2367
485.	Spraw. Wydz. kraj. o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i innemi Spółkami rolniczemi wraz ze sprawozdaniem o wprowadzeniu w życie kraj. centralnej Kasy dla Spółek rolniczych . . .	2368
486.	Spraw. Wydz. kraj. o Banku krajowym	2368
487.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. podwyższenia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności i zmiany statutu Banku krajowego	2368
488.	Spraw. Wydz. kraj. o zarządzie krajowym Składem publicznym połączonym ze Składem wolnym w Krakowie	2370
489.	Spraw. Wydz. kraj. o melioracyach	2371
490.	Spraw. Wydz. kraj. o regulacyi rzek kanałowych	2371
491.	Spraw. Wydz. kraj. o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów	2373
492.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowym kursie praktycznym dozorów drenarskich	2373
493.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. operacyi agrarnych	2373
494.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie ukrajowienia dróg	2377
495.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. powiększenia etatu oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego	2378

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
496.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie zmiany etatu urzędników krajowego Biura kolejowego	2378
497.	Spraw. Wydz. krajow. z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy za rok 1908 i I. półrocze roku 1909	2381
498.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. preliminarza kosztów utrzymania urzędów pośrednictwa pracy w r. 1910	2383
499.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie założenia kraj. zakładu dla podrzutków we Lwowie	2385
500.	Spraw. Wydz. kraj. o zamknięciu funduszu budowy kraj. zakładu dla umysłowo-chorych w Kulparkowie	2386
501.	Spraw. Wydz. kraj. o budowie krajowego zakładu dla umysłowo-chorych w Kobierzynie	2386
502.	Spraw. Wydz. kraj. usprawiedliwiające wstawienie do preliminarzy budżetów krajowych szpitali w Krakowie i we Lwowie na r. 1910 wyższych kredytów z powodu proponowanych zmian etatu posad i płac służbowych	2387
503.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie rekonstrukcyi i ulepszeń szpitala powszechnego w Bochni	2387
504.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie zakładu szczepienia przeciw wodowstrętowi Dra O. Bujwida w Krakowie	2387
505.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyi b. dyrektora szpitala św. Łazarza w Krakowie, p. Dra Stanisława Ponikły o wymierzenie mu pełnej emerytury	2388
506.	Spraw. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunków galic. fund. propinacyj. za r. 1908 tudzież o prelimniarzach tegoż funduszu na r. 1910	2388
507.	Spraw. Wydz. kraj. o założeniu w Przedzielnicy krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt	2390
508.	Spraw. Wydz. krajowego w przedm. wydzielenia gminy i obszaru dworskiego w Budkach nieznanowskich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Busku a przydzielenia ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej	2392
509.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gmin i obszarów dworskich Sanniki i Mistyce z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni a przydzielenia tychże do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mościskach	2392
510.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gminy Sapohów wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mielnicy a przyłączenia jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Borszczowie	2392
511.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gmin i obszarów dworskich w Zaborzu i Wulce mazowieckiej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Uhnowie a wcielenia ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Rawie Ruskiej	2392
512.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie	2495
513.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Radzie powiatowej w Pilźnie na zaciągnięcie pożyczki 150.000 koron	2495
514.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyi nauczycieli i nauczycielek, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do	

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
	emerytury, przyznanie emerytury, pensyi wdowiej, dodatków pięcioletnich i t. p.	2495
515.	Wniosek p. Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie budowy drogi gminnej I. klasy Jabłonów-Kosmacz, powiatu peczeniżyńskiego	2495
516.	Wniosek p. Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie udzielenia powiatowi kołomyjskiemu bezprocentowej pożyczki na utworzenie funduszu zapasowego dla robót konserwacyjnych dróg gminnych II. klasy.	2496
517.	Wniosek p. Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie robót regulacyjnych na rzece Prucie, na przestrzeni od mostu kołomyjskiego do wsi Siemaszkowce i ustanowienia urzędu regulacyi dla tej części rzeki	2497
518.	Wniosek p. Tracza i tow. w sprawie regulacyi rzek Rybnicy i Pistyńki w pow. kosowskim	2498
519.	Wniosek p. Battaglii i tow. w przedm. urządzenia statystyki handlu zewnętrznego Galicyi.	2498
520.	Wniosek p. Kiweluka i tow. w sprawie założenia gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Kopyczyńcach	2499
521.	Wniosek p. Kurowca i tow. w sprawie przekształcenia szkoły przemysłowej uzupełniającej w Kałuszu na szkołę przemysłowo-handlową . .	2500
522.	Wniosek p. Kurowca i tow. w sprawie przekształcenia dwóch sześcioklasowych szkół ludowych w Kałuszu na 3, a względnie 4-klasowe szkoły wydziałowe	2501
523.	Wniosek p. Witosa i tow. w sprawie otwarcia przystanku kolejowego we Woli rzędzińskiej dla ruchu osobowego i towarowego	2502
524.	Wniosek p. Kędziora i tow. w sprawie dotacyi funduszu zapomogowego na drenowanie gruntów włościańskich	2503
525.	Wniosek p. Sodomory i tow. w sprawie założenia w Galicyi wschodniej kosztem kraju publicznego domu składowego na zboże . . .	2504
526.	Wniosek p. Landaua i tow. w sprawie akcyi zmierzającej do zwalczania drożyzny mieszkaniowej w miastach	2504
527.	Wniosek p. Makucha i tow. w sprawie udzielenia zapomogi mieszkańcom gminy Podpieczary powiatu tłumackiego, nawiedzionym trzykrotnem gradobiciem w r. 1909	2506
528.	Wniosek p. Cieleckiego i tow. w sprawie założenia w Czortkowie szkoły średniej z językiem wykładowym polskim	2506
529.	Wniosek p. Stefczyka i tow. w sprawie akcyi zmierzającej do założenia w kraju sieci powiatowych względnie okręgowych zakładów rolniczych	2507
530.	Wniosek p. Makucha i tow. w sprawie języka wykładowego w seminaryach nauczycielskich	2512
531.	Propozycya Wydz. kraj. w sprawie wyboru 3 członków i 2 zastępców członków Rady nadzorczej Banku krajowego	2515
532.	Spraw. Wydz. kraj. z przedłożeniem sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1907/8 . .	2546

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
533.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. sprostowania pomyłki w projekcie ustawy o przyłączeniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa	2547
534.	Wniosek p. Tracza i tow. w sprawie budowy mostu na Czeremoszu na „Wygodzie“ między Jasionowem a Krasnoiłą, powiatu kosowskiego . .	2555
535.	Wniosek p. Juliana Brunickiego i tow. w sprawie przemiany przestanku osobowego Martynów na stacyę osobowo-towarową	2555
536.	Wniosek p. Myjaka i tow. o utworzenie Sądu powiatowego w Łącku .	2556
537.	Wniosek p. Myjaka i tow. o utworzenie c. k. Starostwa w Łącku .	2556
538.	Wniosek p. Bisa i tow. w sprawie budowy drogi dojazdowej do stacyi kolejowej w Łętowni	2557
539.	Wniosek p. Bisa i tow. w sprawie budowy drogi Stany-Maziarnia-Sojkowa w powiecie niskim	2557
540.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. podwyższenia gwarancyi kraju dla wkładek w galicyjskiej Kasie Oszczędności we Lwowie	2618
541.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. założenia nowych szkół średnich z językiem wykładowym ruskim	2618
542.	Spraw. Wydz. kraj. o podwyższenie wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim	2656
543.	Spraw. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1908	2668
544.	Spraw. kom. administracyjnej o spraw. Wydz. kraj. o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1-go marca 1908 do 30-go czerwca 1909	2679
545.	Wniosek p. Bernadzikowskiego i tow. o utworzenie c. k. Sądu powiatowego w Szczurowej, pow. Brzesko	2679
546.	Wniosek p. Tracza i tow. w sprawie urządzenia przy wszystkich zarządach dóbr państwowych powiatu kosowskiego składów drzewa opałowego i budulcowego dla zaspokajania potrzeb okolicznej ludności . . .	2680
547.	Wniosek p. Skwarki i tow. w sprawie budowy dróg: 1) z Mościsk do Krakowca i dalej Lubaczowa, 2) z Mościsk do Rudek	2681
548.	Wniosek p. Szweda i tow. o budowę mostu na rzece Sole w Wieprzu, pow. Żywiec	2682
549.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany niektórych postanowień ustawy o rybołostwie z 31. października 1887 Dz. u. kr. Nr. 37. z r. 1890 . .	2699
550.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedm. powiększenia etatu oddziału techniczno drogowego	2699
551.	Wniosek p. Skwarki i tow. w sprawie upaństwowienia i zmonopolizowania środków transportowych olejów ziemnych i rurociągów i przedłożenia projektu noweli do krajowej ustawy naftowej	2704
552.	Wniosek p. Korola i tow. w sprawie zmiany §§. 2. i 28. ustawy o włościach rentowych	2709

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
553.	Wniosek p. Jampolskiego i tow. w sprawie budowy drogi krajowej od miasteczka Narola powiatu Cieszanowskiego do miasteczka Niemirowa powiatu Rawskiego	2710
554.	Wniosek p. ks. Senyka i tow. w sprawie obwałowania brzegów już zregulowanej części rzeki Dniestru we wsiach: Uście, Rozwadów, Nadiatycze, Czernica, Krupsko, Brzezina, powiatu żydaczowskiego	2711
555.	Wniosek p. ks. Senyka i tow. o zmianę §. 4. ustawy z dnia 17. lutego 1905 obowiązującej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o tworzeniu włości rentowych (Dz. u. kr. Nr. 40)	2712
556.	Wniosek p. Skwarki i tow. w sprawie zmiany ustawy z dnia 15. sierpnia 1895 Dz. u. kr. Nr. 62, dotyczącej wpisów do ksiąg gruntowych	2714
557.	Wniosek p. Skarbka i tow. w sprawie uzupełnienia §§. 12, 16, 22, 26, 27 i 29 ustawy z dnia 6-go marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 27. o gminnych urzędach rozjemczych	2716
558.	Spraw. kom. administracyjnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. zmiany granic m. Lwowa i okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie przez wyłączenie z obszaru dworskiego Kulparków część I. kilku parcel gruntowych i wcielenie ich do gminy m. Lwowa	2718
559.	Spraw. kom. szkolnej o spraw. Wydz. kraj. z czynności Departamentu I. w odniesieniu do spraw szkolnych, stypendyjnych, fundacyjnych, konserwatorskich i teatralnych, za czas od 15. września 1906 do 1. kwietnia 1908.	2719
560.	Wniosek p. Antoniego Theodorowicza o utworzenie Sądu powiatowego w Czernelicy, pow. Horodenka	2748
561.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. aktu darowizny przez Helenę hr. Mierową na rzecz kraju uczynionej	2755
562.	Wniosek p. Szweda i tow. w sprawie zniesienia podatku domowo-klasowego od domów jedno i dwuizbowych	2757
563.	Wniosek p. Szweda i tow. w sprawie ukrajowienia drogi powiatowej, prowadzącej z Żywca do Węgier	2757
564.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o wniosku p. Kędziora, dotyczącym dotacyi funduszu zapomogowego na drenowanie gruntów włościańskich	2758
565.	Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. p. Skołyszewskiego i Ptaka w sprawie uregulowania granic między powiatami krakowskim a wielickim.	2761
566.	Spraw. kom. budżetowej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyj gmin o uwolnienie względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich	2761
567.	Spraw. kom. prawniczej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gmin i obszarów dworskich Postołówka i Rakówkąt z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kopyczyńcach, a wcielenia ich do okręgu c. k. Sądu pow. w Husiatynie.	2763
568.	Spraw. kom. prawniczej o wniosku p. ks. Stojałowskiego w sprawie poprawy bytu służby kościelnej, a w szczególności organistów i dyaków	2764
569.	Przedłożenie rządowe z projektem ustawy o uwolnieniu podatku osobisto-dochodowego od dodatków podlegających kompetencyi ustwodawstwa krajowego	2779

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
570.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zaliczenia gminy Uście solne, w powiecie bocheńskim do miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896. Dz. u. kr. Nr. 51.	2779
571.	Wniosek p. Paygerta i tow. w sprawie refakcyi dla transportów kolejowych spirytusu, przeznaczonego do eksportu i wywozu do krajów alpejskich	2779
572.	Wniosek p. Sobolewskiego i tow. w sprawie rewizyi ustawy szkolnej z dnia 21. kwietnia 1894. Dz. u. kr. Nr. 49	2781
573.	Spraw. kom. prawniczej w przedm. wniosku p. p. Kędziora i Sękowskiego oraz tow. o utworzenie Sądu powiatowego w Przecławiu, tudzież o petycyi gminy Przecław w tej samej sprawie	2797
574.	Spraw. kom. sanitarnej o petycyi lwowskiego Towarzystwa ginekologicznego w sprawie kursów wakacyjnych dla położnych	2801
575.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. ks. Senyka i tow. w sprawie pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego	2804
576.	Wniosek p. Bandrowskiego i tow. o zmianę ustawy o szkołach realnych	2824
577.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o spraw. Wydz. kraj. o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, o krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, o objęciu w zarząd kraju niższej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej i o popieraniu ogrodnictwa w kraju	2828
578.	Spraw. kom. administracyjnej o wnioskach poselskich i petycyach, domagających się utworzenia nowych powiatów politycznych i starostw powiatowych	2842
579.	Spraw. Wydz. kraj. o budowie dróg wodnych	2865
580.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. utworzenia z rozparcelowanej posiadłości tabularnej w Wiszniowie osobnej gminy administracyjnej pod nazwą Łukowiec wiszniowski	2865
581.	Wniosek p. Wasunga i tow. w sprawie zmiany ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich	2866
582.	Spraw. kom. przemysłowej o spraw. Wydz. kraj. w sprawie popierania przemysłu kraj. oraz o spraw. z czynności departamentu II. Wydz. kraj. za czas od 1. maja 1908. do 31. lipca 1909, z wyłączeniem wszelkich spraw, dotyczących szkolnictwa przemysłowego i handlowego	2870
583.	Spraw. kom. budżetowej o spraw. Wydz. kraj. w sprawie zmiany etatu kraj. biura kolejowego	2901
584.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. przyzwolenia Radzie powiatowej w Brzeżanach na zaciągnięcie pożyczki 500.000 K	2911
585.	Wniosek p. Schätzla i tow. względem ustawy o powołaniu „krajowego Biura pośrednictwa parcelacyjnego“	2912
586.	Wniosek p. Schätzla i tow. względem zmiany statutu Banku kraj., wprowadzającej obok istniejących oddziałów Banku krajowego nowy „Oddział kredytu parcelacyjnego“	2914
587.	Wniosek p. Lewickiego i tow. w sprawie zmiany §. 13. ordynacyi wyborczej gminnej z 12. sierpnia 1866. Dz. u. k. Nr. 19.	2914

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
588.	Spraw. kom. przemysłowej o wniosku p. Battaglii i tow., dotyczącym projektu ustawy w przedmiocie organizacyi statystyki handlu zewnętrznego Galicyi.	2915
589.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. podwyższenia gwarancyi kraju dla emisyi obligacyj komunalnych Banku krajowego	2965
590.	Wniosek p. p. Andrzeja ks. Lubomirskiego, Starzyńskiego i tow. o przerachowanie baremu taryfowego c. k. kolei państwowych przez kolej żelazną Lwów-Bełzec (Tomaszów) i ulepszenia rozkładu jazdy na tej ostatniej.	2965
591.	Wniosek p. Stanisławs Henryka Badeniego i tow. w sprawie połączenia linii kolejowej Lwów-Podhajce z linią Stanisławów-Husiatyn na stacyi Buczacz	2966
592.	Wniosek p. Marsa i tow. w sprawie budowy klinik w Uniwersytecie lwowskim	2968
593.	Wniosek p. Żardeckiego i tow. w sprawie przebudowania wąskotorowej kolei Przeworsk-Dynów na kolej normalnotorową	2968
594.	Spraw. kom. budżetowej o spraw. Wydz. kraj. dotyczącem rozdziału kwoty $2^1/_4$ miliona koron pomiędzy miasta posiadające wyłączne prawo propinacyi.	3024
595.	Spraw. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1908 i preliminarzu tego funduszu na rok 1910	3027
596.	Spraw. kom. budżetowej o spraw. Wydz. kraj. co do przeniesienia czynności c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego na Wydz. kraj.	3052
597.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. powiększenia etatu oddziałów: konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego	3057
598.	Spraw. kom. administracyjnej w porozumieniu z kom. budżetową o spraw. Wydz. kraj. z 31. lipca 1909 w przedm. założenia w Przedzielnicy krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt	3062
599.	Spraw. kom. sanitarnej o spraw. Wydz. kraj. dotyczącym budowy zakładu dla umysłowo-chorych w Kobierzynie	3070
600.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wyłączenia przysiółka Jaremcze ze związku gminy Dora i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej	3084
601.	Wniosek p. Stefczyka i tow. w sprawie wydania krajowej ustawy o zawodowej organizacyi rolników	3094
602.	Spraw. kom. bankowej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. podwyższenia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności i zmiany statutu Banku krajowego.	3098
603.	Spraw. kom. bankowej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. podwyższenia gwarancyi kraju dla emisyi obligacyj komunalnych Banku krajowego	3107
604.	Spraw. kom. reform agrarnych z projektem ustawy zmieniającej §. 50. ustawy z 17. lutego 1905. Nr. 40. dz. u. kraj.	3109
605.	Spraw. kom. drogowej o spraw. Wydz. kraj. w sprawie ukrajowienia dróg.	3113
606.	Spraw. kom. drogowej o petycyi L. s. 3.644/909 Wydziału powiatowego w Jarosławiu o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi po-	

Liczba alegatu — Stronica sten. sprawozdania

wiatowej Jarosław-Hucisko, o petycyi L. s. 3.380/909 Wydziału powiatowego w Żółkwi o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. klasy Mosty wielkie-Wólka mazowiecka z 50% na 75% ogólnych kosztów budowy, tudzież o petycyi L. s. 3.990/909 Wydziału powiatowego w Rzeszowie o podwyższenie subwencyi krajowej na rekonstrukcyę drogi powiatowej Rzeszów-Błażowa-Ujazdy na długości 600 m. b. na terytoryum gminy m. Błażowa 3132

607. Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o wniosku nagłym p. Myjaka i tow. w sprawie traktatów handlowych z Rumunią i innemi państwami bałkańskiemi 3133

608. Wniosek p. Krężla i tow. w sprawie podwyższenia subwencyi na budowę drogi Pilzno-Szynwałd 3159

609. Wniosek p. Jedynaka i tow. w sprawie przyspieszenia regulacyi rzeki Wielopolki w powiecie Ropczyckim 3159

610. Wniosek p. Ptaka i tow. w sprawie założenia szkoły gospodyń wiejskich w powiecie Krakowskim 3159

611. Wniosek p. Marszałkowicza i tow. z projektem ustawy o krajowej Radzie rolniczej 3271

612. Spraw. kom. administracyjnej o petycyi miasta Krakowa w przedm. nadania prawa poboru opłat od biletów wstępu na przedstawienia teatralne, koncerty i t. p. 3272

613. Spraw. kom. bankowej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. podwyższenia gwarancyi kraju dla wkładek w galicyjskiej Kasie Oszczędności we Lwowie. 3274

614. Spraw. kom. budżetowej o wniosku nagłym p. Laskowskiego i tow. w sprawie sanacyi finansów krajowych 3278

615. Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu rządowem, dotyczącem uwolnienia podatku osobisto-dochodowego, wprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896 Nr. 220. dz. pr. p. od wszelkich dodatków, podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego 3278

616. Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o wniosku p. Paygerta i tow. w sprawie przedłużenia ważności referakcyi spirytusowej 3347

617. Spraw. kom. dla reformy wyborczej o wniosku p. Tertila i tow. w sprawie trwałego urzędowania komisyi sejmowej dla reformy wyborczej . 3357

618. Spraw. Wydz. kraj. w przedm. przymusowego wcielenia gminy Chruślicy do gminy administracyjnej Gołąbkowice, tudzież wyłączenia przysiółka Roszkowice ze związku gminy Gołąbkowice i wcielenia do gminy Naściszowa 3373

619. Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wyłączenia przysiółka Kielanówka ze związku gminy administracyjnej Racławówka i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej 3373

620. Spraw. Wydz. kraj. z projektem ustawy o utworzeniu z części gminy Krynica i części obszaru dworskiego Krynicy nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Krynica zdrój“ 3373

621. Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia części gruntów z gminy Zawadówka powiat Podhajce i przydzielenia ich do gminy Huta nowa powiat Buczacz 3373

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
622.	Spraw. Wydz. kraj. o zamierzonem powołaniu do życia akcyjnego Banku przemysłowego	3377
623.	Spraw. Wydz. kraj. o wyniku badań stosunków finansowych miast Brzeżany, Gorlice, Jaworów i Wadowice, tudzież Rohatyn	3378
624.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 70.000 koron na pokrycie kosztów dokończenia budowy dróg	3378
625.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie udzielenia Towarzystwu akcyjnemu kolei żelaznej Chabówka-Zakopane pożyczki w sumie 100.000 koron	3378
626.	Spraw. Wydz. kraj. o finansowem poparciu przez kraj projektowanej kolei lokalnej z Wieliczki na Myślenice do Mszany dolnej	3378
627.	Spraw. Wydz. kraj. o petycyi p. Antoniego Dominikowskiego o zwrot 1000 koron, nadpłaconych szpitalowi św. Łazarza w Krakowie	3378
628.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. kreowania nowego sądu powiatowego w Chorostkowie	3378
629.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. kreowanie nowego sądu powiatowego w Husakowie	3378
630.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gminy Juszczyna z okręgu Sądu powiatowego w Milówce a przydzielenia jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żywcu	3379
631.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. usprawiedliwiającem wstawienie do preliminarzy budżetów kraj. szpitali w Krakowie i we Lwowie na r. 1910 wyższych kredytów z powodu zmian etatu posad i płac służbowych	3406
632.	Spraw. kom. budżetowej o preliminarzu budżetu krajowego na rok 1910	3415
633.	Wniosek p. Skarbka i tow. w przedm. założenia kraj. zakładu ubezpieczenia bydła od wypadków i zarazy	3536
634.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. uwolnienia dochodów krajowej Centralnej kasy dla Spółek rolniczych od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych	3599
635.	Wniosek p. Skarbka i tow. o utworzenie stałego funduszu na melioracyę pastwisk i nieużytków gminnych	3600
636.	Wniosek p. Kozłowskiego i tow. w sprawie wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy wodnej z 14. marca 1875 dz. u. kr. Nr. 38	3601
637.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. czasowego uwolnienia nowych i przebudowanych domów w m. Białej od dodatków gminnych do państwowego podatku domowo-czynszowego i do 5% podatku od dochodu z budynków uwolnionych czasowo od podatku domowego	3725
638.	Wniosek p. Merunowicza i tow. w sprawie włączenia kolei północnej ces. Ferdynanda, znajdującej się w Galicyi, do okręgu dyrekcyi c. k. kolei państwowych w Krakowie	3790
639.	Wniosek p. Skarbka i tow. w przedm. subwencyi na popieranie mleczarstwa	3709

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
640.	Wniosek p. Skarbka i tow. o utworzenie stałego funduszu na częściowe pokrycie amortyzacyi pożyczek zaciąganych przez gminy na zakupno pastwisk gminnych	3796
641.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. utworzenia c. k. sądu powiatowego w Zakopanem	3846
642.	Wniosek p. Merunowicza i tow. w sprawie zaniedbania dróg gminnych II. klasy	3941
643.	Wniosek p. Bojki i tow. w przedm. opłat za ubezpieczenie od wypadków robotników pracujących we włościańskich przedsiębiorstwach rolnych	3943
644.	Wniosek p. Starzyńskiego i tow. w przedm. ewentualnego zaliczenia miasta Bełza do rzędu tych miast, dla których obowiązuje ustawa z 13. marca 1889 Dz. ust. kraj. i rozp. Nr. 24	3944
645.	Wniosek p. Szweda w sprawie rekonstrukcyi drogi gminnej I. klasy od Radziechów przez gminy Cięcinę, Milówkę, Rayczę Ujsoł (powiat Żywiec) do granicy węgierskiej prowadzącej	3944
646.	Wniosek p. Starzyńskiego i tow. w przedm. powiększenia etatu personalu technicznego w Namiestnictwie, tudzież pomnożenia liczby referentów znających język polski w ministerstwie robót publicznych	4018
647.	Wniosek p. Schätzla i tow. w przedm. zmiany rozporządzenia c. k. Namiestnictwa, wydanego dnia 14. kwietnia 1908 w sprawie wyrębów i przerębywania drzewostanów	4019
648.	Wniosek p. Hanczakowskiego i tow. w sprawie kreowania c. k. Sądu powiatowego w Perehińsku powiatu polit. Dolina	4020
649.	Wniosek p. Hanczakowskiego i tow. w sprawie utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Łomnej pow. Turka	4021
650.	Wniosek p. Makucha i tow. co do zbadania stosunków w ludowem szkolnictwie we wschodniej Galicyi	4136
651.	Spraw. kom. budżetowej ze sprawozdania Wydz. kraj. w przedm. petycyj nauczycieli i nauczycielek, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie emerytury, pensyi wdowiej, dodatków pięcioletnich i t. p.	4160
652.	Wniosek p. Pawlewskiego i tow. w przedmiocie budowy gmachu dla krajowych stacyj doświadczalnych — keramicznej i naftowej, tudzież dla krajowego zakładu geologicznego przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.	4172
653.	Spraw. kom. szkolnej w przedm. petycyi nauczycieli i nauczycielek o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie o podwyższenie wymierzonej emerytury	4174
654.	Spraw. kom. agrarnej odnośnie do sprawozdania Wydz. kraj. z dnia 31. sierpnia 1909. LW. 85.840/09 w przedm. operacyi agrarnych	4181
655.	Wniosek p. Starzyńskiego i tow. w przedm. zmiany §§. 4. i 6. statutu krajowego	4201
656.	Spraw. kom. prawniczej w przedm. wydzielenia gminy i obszaru dworskiego w Budkach nieznanowskich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Busku, a przydzielenia ich do okręgu Sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej	4207

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
657.	Spraw. kom. solnej o krajowej sprzedaży soli	4207
658.	Spraw. kom. administracyjnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z projektem noweli do §. 21. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 21.	4229
659.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. utworzenia nowej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku	4266
660.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie dodatkowej pożyczki w kwocie 100.000 K. na wykończenie i wewnętrzne urządzenie szpitala powszechnego w Nowym Targu	4266
661	Spraw. Wydz. kraj. o petycyi obywateli miasta Horodenki w sprawie przekształcenia 6-klasowych szkół męskiej i żeńskiej na wydziałowe	4268
662.	Wniosek p. Witosa i tow. w sprawie zniesienia opłat akcyzowych od bydląt z konieczności dorzniętych	4568
663.	Wniosek p. Skołyszewskiego i tow. o pomnożenie ilości wagonów III. kl. na liniach kolejowych w Galicyi, w czasie wychodźctwa robotników na roboty sezonowe do Prus	4269
664.	Wniosek p. Skołyszewskiego i tow. o zaprowadzenie przy pociągach osobowych IV. klasy	4269
665.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o sprawozdaniu Wydz. kraj. o melioracych	4269
666.	Spraw. kom. gminnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Radzie powiatowej w Pilznie na zaciągnięcie pożyczki 150.000 koron	4325
667.	Spraw. kom. prawniczej o sprawozdaniu z czynności departamentu VI. Wydz. kraj. za czas od 1. maja 1908 do 30. czerwca 1909	4326
668.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o wniosku p. Myroniuka-Zajaczuka w sprawie regulacyi Prutu i p. Tracza w sprawie regulacyi Rybnicy i Pistynki	4382
669.	Spraw. kom. wodnej w przedm. zmiany §§. 47. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38	4389
670.	Spraw. kom. kolejowej co do czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. kwietnia 1908 do 30. czerwca 1909	4408
671.	Wniosek p. Bisa i tow. o założeniu szkoły gimnazyalnej w Nisku	4423
672.	Wniosek p. Bisa i tow. w sprawie przeprowadzenia nowej klasyfikacyi gruntów w Narcie starym i Narcie nowym.	4423
673.	Wniosek p. Bisa i tow. w sprawie utworzenia c. k. Sądu obwodowego w Nisku	4424
674.	Spraw. kom. kolejowej o wniosku p. Stanisława Henryka hr. Badeniego w sprawie połączenia linii kolejowej Lwów-Podhajce z linią Stanisławów-Husiatyn w stacyi Buczacz	4478
675.	Spraw. kom. kolejowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Skałacie w sprawie budowy linii kolejowej z Grzymałowa do Kałaharówki i połączenia dworca kolejowego w Grzymałowie z stacyą w Chorostkowie	4486
676.	Spraw kom. kolejowej o wniosku p. Juliana Brunickiego i tow. w sprawie przemiany przestanku osobowego Martynów na stacyę osobowo-towarową	4487

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
677.	Spraw. kom. kolejowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w celu finansowego poparcia przez kraj projektowanej kolei lokalnej z Wieliczki na Myślenice do Mszany dolnej	4490
678.	Spraw. kom. kolejowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w sprawie udzielenia Towarzystwu akcyjnemu kolei żelaznej Chabówka-Zakopane pożyczki w kwocie 100.000 koron	4491
679.	Spraw. kom. kolejowej o wniosku p. p. Andrzeja Lubomirskiego, Starzyńskiego i tow. o przerachowanie baremu taryfowego c. k. kolei państwowych przez kolej Lwów-Bełzec i ulepszenia rozkładu jazdy na tej ostatniej	4497
680.	Spraw. kom. drogowej o wniosku p. Szweda i tow. w sprawie podwyższenia subwencyi na drogę I. kl. Juraszów Rajcza-Ujsoły, w powiecie żywieckim	4498
681.	Spraw. kom. administracyjnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 70.000 K. na pokrycie kosztów dokończenia budowy dróg	4500
682.	Spraw. kom. administracyjnej o petycyi miasta Krakowa w przedm. podwyższenia opłat gminnych od spirytusu piwa i miodu	4503
683.	Spraw. kom. administracyjnej o petycyi gminy król. stoł. miasta Lwowa w przedm. zmiany niektórych postanowień ustawy krajowej z 18. grudnia 1881 Dz. u. kr. Nr. 48. ex 1883 o zniesieniu prawa propinacyjnego w mieście Lwowie	4506
684.	Spraw. komisyi bankowej w porozumieniu z komisyą budżetową o powołaniu do życia Banku akcyjnego dla popierania przemysłu . .	4512
685.	Spraw, Wydz. kraj. o postępie czynności przygotowawczych w sprawie budowy pawilonu dla chorych zakaźnych przy szpitalu lwowskim .	4655
686.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 300.000 K. na wybudowanie i urządzenie szpitala powszechnego w Buczaczu	4656
687.	Spraw. kom. bankowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. dotyczącem wykonywania patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek, jakoteż o krajowej Centralnej Kasie dla Spółek rolniczych	4656
688.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. uwolnienia dochodów krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych . . .	4721
689.	Spraw. kom. gminnej w sprawie przyłączenia gminy Ludwinów, obszaru dworskiego Ludwinów, oraz gminy Dąbie do król. stoł. miasta Krakowa	4723
690.	Spraw. kom. gminnej o petycyi gminy król. stoł. miasta Krakowa w sprawie noweli do §§. 4. i 16. ustawy budowniczej dla król. stoł. miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 r. L. 63. Dz. ust. i rozp. kraj.	4731
691.	Spraw. kom. gminnej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. uwolnienia nowych i przebudowanych domów w mieście Białej od gminnych dodatków do podatków	4735
692.	Wniosek p. Merunowicza i tow. w przedm. zezwolenia gminie Jaryczów nowy na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu	4755

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
693.	Spraw. kom. drogowej w przedm. petycyi Ls. 5.348/10 Wydziału powiatowego we Lwowie o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. kl. Krasów-Wybranówka z 50% na 75%	4755
694.	Spraw. komisyi drogowej o petycyi Ls. 5.673/10 Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. kl. Rawa-Wulka mazowiecka-Mosty wielkie z 40% na 75%	4758
695.	Spraw. kom. kolejowej o petycyach reprezentacyi powiatowej w Cieszanowie i Towarzystwa kolei lokalnej Lwów (Kleparów) Jaworów w sprawie budowy kolei lokalnej z Jaworowa na Lubaczów, Cieszanów do granicy rosyjskiej koło Płazowa	4761
696.	Spraw. kom. kolejowej o wniosku p. Żardeckiego i tow. w przedm. przemiany kolei wązkotorowej Przeworsk-Dynów na normalnotorową	4766
697.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. ks. Senyka w przedm. obwałowania Dniestru od gminy Uście do gminy Brzezina w powiecie Żydaczowskim	4767
698.	Spraw. kom. administracyjnej o petycyach gmin miejskich miast: Bełza, Bochni, Brodów, Dobromila, Grybowa, Drohobycza, Jarosławia, Jasła, Kołomyi, Krosna, Lubaczowa, Myślenic, Nowego Targu, Pilzna, Podgórza, Przemyśla, Rzeszowa, Sambora, Sanoka, Starego Sącza, Skawiny, Sokala, Starego Sambora, Stryja, Tarnopola, Tarnowa, Wieliczki, Żółkwi, Złoczowa, Wadowic, Jaworowa, Rohatyna, Brzeżan, Gorlic i Gródka Jagiellońskiego w przedm. nadania im prawa poboru dodatków od spirytusu, wódek, miodu i piwa	4769
699.	Spraw. kom. administracyjnej o wniosku nagłym p. Skołyszewskiego w przedm. uchwalenia projektu ustawy o zezwoleniu gminom wiejskim i miejskim na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych	4830
700.	Spraw. kom. budżetowej o zamknięciu funduszu budowy krajowego Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie	4854
701.	Spraw. kom. wodnej z wniosku p. Kozłowskiego w sprawie wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kr.	4954
702.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Limanowej na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 25.000 koron na dokończenie budowy drogi I. kl. z Młynnego do Ujanowic	4973
703.	Wniosek p. Skwarki i tow. w sprawie urządzenia w Mościskach i Sądowej Wiszni składów drzewa materyałowego i opałowego z lasów kameralnych	4973
704.	Spraw. kom. szkolnej w sprawie petycyi nauczycieli i nauczycielek, jakoteż gmin i Rad szkolnych miejscowych	4985
705.	Spraw. kom. dla reformy wyborczej o wniosku p. Starzyńskiego i tow. w przedm. ustanowienia drugiego zastępcy marszałka krajowego dla kierowania obradami sejmowemi (§§. 4. i. 6. statutu krajowego)	4987
706.	Spraw. kom. prawniczej o wniosku p. Bernadzikowskiego i tow. względem utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Szczurowej w powiecie brzeskim	5005
707.	Spraw. kom. administracyjnej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. wyłączenia przysiółka „Kielanówka“ ze związku gminy administracyjnej „Racławówka“ i utworzenia z niego samodzielnej gminy administracyjnej	5006

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
708.	Spraw. kom. budżetowej o wniosku p. Marsa w sprawie rozpoczęcia budowy klinik w Uniwersytecie lwowskim	5008
709.	Spraw. kom. bankowej o wniosku p. Landaua i tow. w przedm. petycyi Związku ekonomicznego urzędników w Krakowie w sprawie akcyi zmierzającej do zwalczania drożyzny mieszkaniowej	5017
710.	Spraw. kom. przemysłowej o petycyi gminy kr. st. m. Lwowa w sprawie gwarancyi kraju dla fundacyi jubileuszowej „Funduszu na założenie i utrzymywanie domów warsztatowych i mieszkań ludowych we Lwowie“	5030
711.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o spraw. Wydz. kraj. w przedm. wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego	5030
712.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedm. petycyi p. Antoniego Dominikowskiego o zwrot 1.000 koron, nadpłaconych szpitalowi św. Łazarza w Krakowie	5034

LW. 66189/09. We Lwowie dnia 2. lipca 1909.

Hlep. 457

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

Z CZYNNOŚCI URZĘDOWYCH.

Wysoki Sejmie!

W myśl postanowienia §. 26. statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich za czas od 1. kwietnia 1908 do końca czerwca 1909.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Ludowa we Lwowie.

Sprawozdanie

Z CZYNNOŚCI

Biura prezydyalnego

Wydziału krajowego

za czas od 1. kwietnia 1908 do końca czerwca 1909.

Biuro prezydyalne.

Gratulacye i kondolencye.

Z okazyi jubileuszu 25-letniej pracy obywatelskiej prezesa Rady powiatowej w Tarnobrzegu Zbigniewa Horodyńskiego, przesłał Wydział krajowy Jubilatowi pismo z życzeniami.

Z powodu zgonu śp. Andrzeja hr. Potockiego, złożył Wydział krajowy u zwłok wieniec srebrny z napisem „Andrzejowi Potockiemu Wydział krajowy imieniem kraju", wystosował do Wdowy pismo kondolencyjne, wziął in corpore udział w obrzędzie pogrzebowym, a u zwłok imieniem kraju przemawiał Marszałek krajowy.

Z powodu zgonu śp. Jana Trzecieskiego posła na Sejm krajowy przesłał Wydział krajowy na ręce Wdowy pismo z wyrazami współczucia.

Z powodu zgonu śp. Wojciecha hr. Dzieduszyckiego złożył Wydział krajowy u trumny wieniec, wystosował pismo kondolencyjne do Wdowy — w obrzędzie pogrzebowym wzięła udział delegacya, złożona z Marszałka kraju i dwóch członków Wydziału krajowego — u zwłok imieniem kraju przemawiał Marszałek krajowy.

Z powodu zgonu śp. Dra Tadeusza Skałkowskiego, złożył Wydział krajowy u trumny wieniec z napisem „Wydział krajowy Tadeuszowi Skałkowskiemu", a Wdowie przesłał pismo kondolencyjne.

Z powodu zgonu bł. p. Dra Filipa Fruchtmanna posła na Sejm krajowy — przesłał Wydział krajowy Rodzinie pismo z wyrazami żalu i współczucia.

Zmiany w składzie wysokiego Sejmu.

W dniu 20. stycznia 1909 r. zmarł Władysław Głębocki poseł na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości obwodu Nowosandeckiego — przy wyborze uzupełniającym wybrany został w jego miejsce w dniu 23. kwietnia 1909 r. Dr. Antoni Mars profesor uniwersytetu we Lwowie.

W dniu 19. marca 1909 zmarł śp. Jan Trzecieski poseł na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości obwodu Sanockiego — przy wyborze uzupełniającym wybrany został w dniu 18. czerwca 1909 w Jego miejsce posłem Dr. Stanisław Starowieyski.

W dniu 23. marca 1909 zmarł śp. Wojciech hr. Dzieduszycki poseł na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości obwodu Stanisławowskiego — przy wyborze uzupełniającym został wybrany w dniu 18. czerwca 1909 w Jego miejsce posłem na Sejm krajowy Władysław Wiktor Czaykowski.

W dniu 26. kwietnia 1909 zmarł śp. Dr. Tadeusz Skałkowski poseł na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości obwodu Samborskiego.

W dniu 16. czerwca 1909 zmarł bł. p. Dr. Filip Fruchtmann poseł na Sejm krajowy z m. Stryja.

Zmiany w składzie Członków Wysokiego Sejmu.

W składzie członków Wysokiego Sejmu, zasiadających na mocy §. 3 lit. a) i b) statutu krajowego, zaszły następujące zmiany: na r. szkolny 1908/9 wybrani zostali rektorami:

Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr. Franciszek Ksawery Fierich.

Uniwersytetu lwowskiego prof. dr. Antoni Mars.

Szkoły politechnicznej prof. dr. Stefan Niementowski.

Urlopy i zastępstwo członków Wydziału krajowego.

Podczas urlopu Członka Wydziału krajowego p. Mieczysława Onyszkiewicza urzędował w sierpniu 1908 jako zastępca śp. Jan Trzecieski.

Nominacye i zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego.

Uchwałę Wys. Sejmu w przedmiocie podwyższenia od 1. stycznia 1908 adjutów aplikantów oddziału rachunkowego, manipulacyjnego i w biurze pośrednictwa pracy, wprowadził Wydział krajowy w życie, asygnując od 1. stycznia 1908 adjuta w kwotach podwyższonych.

Od ostatniego sprawozdania zaszły następujące zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego.

I. Oddział konceptowy.

Uchwałą z 17. kwietnia 1908 mianowano: adjunktami koncepistów dr. Stanisława Koncewskiego i Bronisława Jaśniewskiego.

Uchwałą z 30. maja 1908 mianowano koncepistami praktykantów konceptowych Stanisława Kuzińskiego i Romana Hausnera, praktykantami z adjutum wyższem praktykantów z adjutum niższem Józefa Skoczyńskiego, Wilhelma Rappego i Józefa Bochniewicza.

Uchwałą z 1. sierpnia 1908 mianowano prowizorycznego praktykanta Józefa Skoczyńskiego a uchwałą z 2. stycznia 1909 Wilhelma Rappego stale praktykantami.

Uchwałą z 18. września 1908 mianowano Władysława Smolkę kandydata adwokatury prowizorycznie praktykantem konceptowym.

Uchwałą z 19. października 1908 stabilizowano prowizorycznego praktykanta Józefa Bochniewicza.

W dniu 20. stycznia 1909 zmarł Radca Adam Jerzy Jabłonowski, pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy pensyę wdowią i kwartał pośmiertny w wysokości statutem emerytalnym przepisanej.

Uchwałą z 6. lutego 1009 mianowano nadetatowego Radcę Józefa Abgarowicza Radcą etatowym — sekretarzem wicesekretarza Stanisława Teodorowicza — wicesekretarzami adjunktów Feliksa Gintowta i Władysława Wrabeca — adjunktem koncepistę dr. Władysława Kozickiego.

Uchwałą z 13. lutego 1909 mianowano dyetaryusza Władysława Kucharskiego prowizorycznie praktykantem konceptowym.

Uchwałą z d. 5. marca 1909 mianowano ukończonych słuchaczów praw Ryszarda Dittricha i Maryana Szaynowskiego prowizorycznymi ptaktykantami.

W dniu 17. lutego 1909 zmarł praktykant Władysław Kucharski.

W dniu 22. lutego 1909 zmarł emerytowany tytularny Radca Julian Wolański — pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy pensyę wdowią i kwartał pośmiertny w wysokości w statucie emerytalnym oznaczonej.

Uchwałą z 16. kwietnia 1909 mianowano dr. Tadeusza Brzeskiego prowizorycznie praktykantem.

W dniu 29. kwietna 1909 zmarł dr. Józef Łuszczkiewicz inspektor szpitali — pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwar-

tał pośmiertny, pensyę wdowią i dodatki na wychowanie trojga pozostałych dzieci w wysokości statutem emerytalnym przepisanej.

Uchwałą z 18. czerwca 1909 mianowano ukończonego słuchacza praw Henryka Friedmanna prowizorycznie praktykantem.

II. Oddział techniczno-drogowy.

Uchwałą z dnia 15. mają 1908 przeniósł Wydział krajowy inżyniera II. klasy oddziału techniczno - drogowego Szymona Katylla w stały stan spoczynku z pełną emeryturą 3.800 kor. rocznie.

Uchwałą z 30. maja 1908 mianowano inżynierem II. kl. inżyniera adjunkta Zygmunta Geberta, inżynierami adjunktami praktykantów Witolda Wysockiego i Kazimierza Polańskiego.

Uchwałą z 21. listopada 1908 mianowano inżyniera Jana Rapfa praktykantem technicznym.

W dniu 13. listopada 1908 zmarł emerytowany inżynier II. kl. Józef Oxiński — pozostałym córkom przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny w wysokości statutem emerytalnym oznaczonej.

Uchwałą z 19. lutego 1909 mianowano praktykantami technicznymi ukończonych uczniów Wydziału inżynieryi w szkole politechnicznej we Lwowie Romana Pietrzyckiego i Maryana Przybyłowskiego.

Uchwałą z 22. stycznia 1909 mianowano:

starszym inżynierem Franciszka Barańskiego inżyniera I. klasy— inżynierami I. klasy inżynierów II. kl. Władysława Ziemińskiego i Bolesława Bronikowskiego;

inżynierami II. klasy inżynierów adjunktów Ignacego Drexlera Ludwika Skórskiego i Józefa Łukawskiego;

inżynierami adjunktami praktykantów Tadeusza Sokołowskiego i Jana Rapfa.

Uchwałą z 19. marca 1909 mianowano praktykantem technicz. ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie Czesława Gołkowskiego.

III. Krajowe Biuro melioracyjne.

Uchwałą z 22. maja 1908 mianowano prowizorycznie inżynierami adjunktami ukończonych uczniów wydziału inżynieryi w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie Maryana Przetockiego i Izydora Opolskiego.

Uchwałą z 5. czerwca 1908 mianowano ukończonych słuchaczów wydziału inżynieryi we Lwowie Romana Maryniarczyka i Bogdana Benedyktowicza praktykantami technicznymi.

Uchwałą z 16. czerwca 1908 mianowano prowizorycznie inżynierem adjunktem asystenta politechniki we Lwowie Romana Bierówkę.

Uchwałą z 10. czerwca 1908 mianowano praktykantami technicznymi ukończonych słuchaczów wydziału inżynieryi we Lwowie Józefa Zagórskiego i Franciszka Dubiela.

Uchwałą z 30. czerwca 1908 mianowano asystenta szkoły politechnicznej Alojzego Jakóbczaka prowizorycznie inżynierem adjunktem — a uchwałą z 11. października 1908 Mieczysława Zielińskiego ukończonego słuchacza inżynieryi we Lwowie praktykantem technicznym.

Uchwałą z 6. listopada 1908 mianowano referenta administracyjno-prawnego w krajowem biurze melioracyjnem sekretarza Leopolda Brąglewicza Radcą.

Uchwałą z 29. grudnia 1908 mianowano: starszymi inżynierami inżynierów I. kl. Stanisława Ruebenbauera i Maksymiliana Czernika inżynierami I. kl. inżynierów II. kl. Stefana Stobieckiego, Józefa

Pruchnika, Włodzimierza Rungego i Bronisława Winnickiego; inżynierami II. kl. inżynierów adjunktów: Romana Janika, Włodzimierza Bartosza, Izydora Stellę Sawickiego, Franciszka Chudobę, Ignacego Wewiórskiego i Zygmunta Ursiniego; inżynierami adjunktami a) praktykantów technicznych: Edmunda Czajkę, Stanisława Szpaczyńskiego, Józefa Noworytkę, Stefana Posackiego, Romana Maryniarczyka, Bogdana Benedyktowicza, Franciszka Dubiela.

b) ukończonych słuchaczów inżynieryi we Lwowie: Franciszka Linka, Romana Słuszkiewicza, Konrada Jankowskiego, Zygmunta Żarneckiego.

Z końcem marca 1909 zrezygnował z posady inżynier II. kl. Zygmunt Ursini.

Uchwałą z 9. kwietnia 1909 mianowano inżyniera Włodzimierza Szuchiewicza prowizorycznie inżynierem adjunktem — a uchwałą z 16. marca 1909 prowizorycznego inżyniera adjunkta w krajowem biurze kolejowem Juliusza Horna inżynierem adjunktem biura melioracyjnego.

Uchwałą z 11. maja 1909 mianowano prowizorycznie inżynierem adjunktem Władysława Pietruszewskiego, ukończonego słuchacza inżynieryi we Lwowie; a uchwałą z 18. maja 1909 również prowizorycznie inżynierem adjunktem ukończonego ucznia inżynieryi Ludwika Szlosera.

W dniu 9. czerwca 1909 zmarł starszy inżynier Jan Hapanowicz — pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny i pensyę wdowią w wysokości statutem emerytalnym przepisanej.

IV. Krajowe Biuro kolejowe.

Dekretem z d. 14. sierpnia 1908 powołał Wydział krajowy ukończonego ucznia inżynieryi we Lwowie Bronisława Sawickiego do pełnienia czynności w charakterze prowizorycznego inżyniera adjunkta — za wynagrodzeniem miesięcznem 210 kor.

Uchwałą z d. 1. grudnia 1908 mianowano inżynierami I. kl.: inżynierów II. kl. Stanisława Filippiego i Ferdynanda Gismana;

inżynierami II. kl. inżynierów adjunktów: Maksymiliana Komorowskiego, Dominika Gembarzewskiego, Ludwika Christelbauera;

stale inżynierami adjunktami zajętych prowizorycznie Antoniego Smolińskiego i Pawła Kwaśniewskiego, prowizorycznie Stefana Manasterskiego, Kazimierza Nowakowskiego, Juliusza Horna i Bronisława Sawickiego.

Dekretem z dnia 9. stycznia 1909 przyjęto w charakterze prowizorycznym ukończonego słuchacza inżynieryi we Lwowie Jana Lewickiego za wynagrodzeniem miesięcznem 210 kor., a następnie uchwałą z 7. kwietnia 1909 mianowano tegoż Jana Lewickiego i Władysława Martiniego asystenta szkoły politechnicznej we Lwowie prowizorycznie inżynierami adjunktami.

Uchwałą z 16. kwietnia 1909 przeniesiono w stały stan spoczynku na własne żądanie zastępcę dyrektora biura kolejowego Zygmunta Motylewskiego przyznając mu emeryturę za 10 lat służby w rocznej kwocie 2.384 kor.

W dniu 5. czerwca zmarł Zygmunt Motylewski — pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny i pensyę wdowią w wysokości statutem emerytalnym przepisanej.

Uchwałą z 7. kwietnia 1909 stabilizowano prowizorycznych inżynierów adjunktów Stefana Manasterskiego i Kazimierza Nowakowskiego.

V. Oddział dla budownictwa.

Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 29. października 1908, którą systemizowano w etacie technicznym Wydziału krajowego jedną posadę inżyniera architekty w VIII. randze i jedną posadę inżyniera mechanika w IX. randze — mianowano: uchwałą z 21. listopada 1908 inżynierem architektem pełniącego kontraktowo obowiązki architekty Wydziału krajowego Adolfa Kamienobrodzkiego — a inżynierem mechanikiem czasowego urzędnika w biurze kolejowem Kazimierza Kaczanowskiego.

VI. Oddział rachunkowy.

W maju 1908 zmarł emerytowany asystent rachunkowy Jan Topolnicki — nie pozostawiając nikogo z uprawnionych do zaopatrzenia z funduszu krajowego.

Z końcem września 1908 zrezygnował z posady asystent Franciszek Kuliczkowski.

Uchwałą z 25. września 1908 mianowano asystentem praktykanta Stanisława Przemyckiego — praktykantem aplikanta Władysława Roszkowskiego, aplikantem dyetaryusza Kazimierza Machla.

Uchwałą z 21. listopada 1908 mianowano: rewidentem adjunkta Włodzimierza Drwęskiego — adjunktem oficyała Emeryka Polaka — oficyałami asystentów: Mirosława Czekońskiego, Kazimierza Androchowicza, Józefa Urbańskiego — asystentami praktykantów: Eugeniusza Hermana, Bolesława Gergowicza, Stanisława Wojnarowicza, Marcelego Fischera, Ludwika Mikutę, Fryderyka Dembca — praktykantami aplikantów: Zygmunta Olszewskiego, Zdzisława Sabińskiego, Jana Weissa, Franciszka Paciorkowskiego prowizorycznie, Adama Piątka prowizorycznie, Józefa Pilatę, Józefa Hamulę, Józefa Molendę, Jana Nędzowskiego — aplikantami dyetaryuszy: Adama Dubila, Józefa Bielówkę, Henryka Zbijewskiego, Franciszka Ossetzkiego, Feliksa Skorskiego, Edwarda Gajdzieńskiego, Alojzego Głowackiego, Gabryela Hordta, Kazimierza Oswalda.

Uchwałą z 29. grudnia 1908 mianowano dyetaryusza Adama Rawskiego, a uchwałą z dnia 30. marca 1909 dyetaryusza Stanisława Herolda aplikantami.

W dniu 21. maja 1909 zmarł oficyał Maryan Krasucki — pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny i pensyę wdowią przypadające jej na podstawie statutu emerytalnego.

W dniu 30. maja zmarł oficyał rachunkowy Maryan Antonowicz — pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny — pensyę wdowią i dodatki na wychowanie pozostałych dzieci w wysokości statutem emerytalnym oznaczonej.

Uchwałą z 28. maja 1909 mianowano: oficyałem asystenta Michała Babija — asystentami praktykantów: Stanisława Pacześniowskiego i Józefa Lewickiego — praktykantami aplikantów Kazimierza Machla i Adama Dubila — aplikantami dyetaryuszów Franciszka Czarnika i Stanisława Bodakiewicza.

Uchwałą z 9. czerwca 1909 mianowano: oficyałem Kajetana Lisiewicza, asystentem Józefa Dzieciniaka, praktykantem Józefa Bielowkę, aplikantem Romualda Konopkę.

W dniu 9. maja 1909 zmarł emerytowany adjunkt rachunkowy Władysław Gołębski — pozostałej wdowie przyznano kwartał pośmiertny i pensyę wdowią w wysokości statutem emerytalnym oznaczonej.

VII. Kasa krajowa.

Uchwałą z 1. sierpnia 1908 stabilizowano prowizorycznego praktykanta kasy krajowej Emila Lochmana.

VIII. Oddział manipulacyjny.

Uchwałą z 1. sierpnia 1908 przeniesiono asystenta manipulacyjnego Józefa Paszkowskiego w stały stan spoczynku na jego własne żądanie, wymierzając mu emeryturę za 10 lat służby w kwocie 896 kor. rocznie.

W dniu 11. września 1908 zmarł tenże Józef Paszkowski — a pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny i pensyę wdowią w wysokości statutem emerytalnym przepisanej.

Uchwałą z 8. grudnia 1908 przeniesiono protokolistę Emila Sobka na jego własne żądanie w stały stan spoczynku — przyczem doliczono mu przy wymiarze emerytury do 24 lat służby policzalnej, 5 lat spędzonych w charakterze dyetaryusza i przyznano emeryturę za 29 lat służby w kwocie 3.120 kor. rocznie.

Uchwałą z 29. grudnia 1908 mianowano: protokolistą kancelistę Stanisława Grodeckiego — kancelistą asystenta Stanisława Dubika, asystentami pisarzy etatowych Walentego Darłaka i Józefa Telakowskiego — pisarzami etatowymi aplikantów Michała Wierneka i Ludwika Krasnodębskiego — aplikantami dyetaryuszy Ludwika Janiszewskiego i Leona Wyszyńskiego.

W dniu 13. stycznia 1909 zmarł kancelista Stanisław Dubik — pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny, pensyę wdowią i dodatki na wychowanie pięciorga pozostałych dzieci w wysokości statutem emerytalnym przepisanej.

Uchwałą z 9. lutego 1909 mianowano: kancelistą asystenta Konstantego Wójcika — asystentem pisarza etatowego Rudolfa Webera, pisarzem etatowym aplikanta Jana Biliczkę, aplikantem dyetaryusza Stanisława Berezowskiego.

Z końcem maja 1909 zrezygnował z posady asystent manipulacyjny Mikołaj Cudziło.

Uchwałą z dnia 2. czerwca 1909 mianowano: asystentem pisarza etatowego Michała Wierneka — pisarzem etatowym aplikanta Ludwika Janiszewskiego, aplikantem dyetaryusza Jana Polowego.

IX. Krajowy Zarząd sprzedaży soli.

Do pełnienia czynności buchaltera powołał Wydział krajowy dekretem z dnia 29. kwietnia 1908 urzędnika Towarzystwa im. Gizeli we Lwowie Mieczysława Jackowskiego za wynagrodzeniem 3.000 kor. rocznie.

W dniu 6. kwietnia 1908 zmarł adjunkt konceptowy Ludwik Marcinkiewicz; pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny, pensyę wdowią i dodatki na wychowanie dwojga pozostałych dzieci w wysokości statutem emerytalnym przepisanej.

W dniu 18. kwietnia 1908 zmarł Jan Welichowski pełniący obowiązki buchaltera.

W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. października 1908 asygnował Wydział krajowy p. Maryi Gerard-Festenburgowej wdowie po urzędniku zarządu sprzedaży soli — przyznany jej przez Wysoki Sejm jednorazowy dar z łaski w kwocie 400 kor., a p. Stanisławie Marcinkiewiczowej wdowie po urzędniku konceptowym biura solnego stały dodatek do pensyi wdowiej w kwocie 240 kor. od 6. kwietnia 1908.

X. Biuro patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek.

Uchwałą z 15. maja 1908 mianowano dyplomowanego agronoma i ukończonego słuchacza praw Jana Dyląga prowizorycznie lustratorem.

Uchwałą z 4. grudnia 1908 mianowano: sekretarzem biura patronatu korespondenta tegoż biura Leona Twareckiego starszymi lustratorami stałymi lustratorów Walentego Drozdowicza i Krzysztofa Fabiana, młodszymi lustratorami stałymi pełniących prowizorycznie czynności lustratorów Mieczysława Strzetelskiego i Marcina Wojnarowicza. Powołano dyetaryusza Jana Kanię do pełnienia obowiązków młodszego prowizorycznego lustratora za wynagrodzeniem 2.000 kor. rocznie — podwyższono wynagrodzenie pełniącym obowiązki prowizorycznych lustratorów Bazylemu Korolowi i Izydorowi Piotrowskiemu do kwoty 3.600 kor. rocznie, Janowi Szwedowi do kwoty 2.800 kor. rocznie.

Dekretem z 4. grudnia 1908 mianowano prowizorycznie lustratorem Józefa Ciembroniewicza nauczyciela przy szkole 5-klasowej w Wiśniczu nowym z możnością rozwiązania stosunku służbowego za 3 miesięcznem wypowiedzeniem.

Z dniem 17. marca 1909 ustąpił ze służby prowizoryczny lustrator Jan Dyląg.

Do pełnienia obowiązków prowizorycznego praktykanta konceptowego powołał Wydział krajowy dekretem z 26. lutego 1909 dra praw Edwarda Taylora za wynagrodzeniem 2.000 kor. rocznie z możnością rozwiązania stosunku służbowego za 3-miesięcznem wypowiedzeniem i z zastrzeżeniem stabilizacyi po roku, jeżeli odnośna posada systemizowaną zostanie.

XI. Służba stała.

Na posiedzeniu 29. października 1908 uchwalił Wysoki Sejm w Rubr. II. budżetu na r. 1909 następujący wydatek: poz. 14 a) 1.398 kor. na uregulowanie poborów woźnych według imiennego wykazu komisyi budżetowej przez Wydział krajowy dostarczonego.

W myśl powyższej uchwały uregulował Wydział krajowy pobory woźnych według powołanego wyżej imiennego wykazu. — Wskutek tej regulacyi pobory woźnych Wydziału krajowego zrównane zostały z poborami służby rządowej.

W dniu 14. kwietnia zmarł woźny Tomasz Mortko — pozostałym po nim sierotom przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny i pensye sierocińskie w wysokości statutem emerytalnym przepisanej.

Uchwałą z dnia 9. czerwca 1909 mianowano woźnym w etacie zarządu sprzedaży soli zastępcę woźnego Józefa Paszkowskiego a woźnym Wydziału krajowego prowizorycznie Kryspina Owiszcza.

Załatwienie przekazanych Wydziałowi krajowemu petycyi.

Na posiedzeniu z dnia 31. października 1908 uchwalił Wys. Sejm w Rubr. XIV. budżetu krajowego na r. 1908 następujący wydatek jednorazowy:

Poz. 224 t). Celem wyznaczenia odpowiednich darów z łaski w załatwieniu petycyi, przez Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia przekazanych, wstawia Sejm do budżetu na r. 1908 ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego 2000 k.

Na tem samem posiedzeniu z dnia 31. października 1908 uchwalił Wys. Sejm na r. 1909 w tej samej rubryce następujący wydatek jednorazowy:

Poz. 211 mm). Ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego 2.000 koron.

Z powyższych ryczałtów przyznał Wydział krajowy następujące jednorazowe dary z łaski:

1. Kiszelkównej Włodzimierze, sierocie po kanceliście Wydziału krajowego 150 kor.

2. Wilczyńskiej Anieli, wdowie po rządcy szpitalu w Tarnowie 100 kor.

3. Darowskiemu Stanisławowi, emerytowanemu konduktorowi dróg krajowych 150 kor.

4. Solarzowi Józefowi byłemu piekarzowi szpitala św. Łazarza 100 kor.

5. Grabowskiemu Piotrowi, byłemu stróżowi Wydziału krajowego 100 kor.

6. Pini Maryi, wdowie po dyetaryuszu Wydziału krajowego 200 kor.

7. Rondewald Eleonorze, wdowie po konduktorze dróg krajowych 200 kor.

8. Stroińskiej Helenie, sierocie po aptekarzu przy szpitalu św. Łazarza 200 kor.

9. Zajączkowskiej Maryi Janinie, wdowie po sekundarjuszu szpitala lwowskiego 400 kor.

10. Stępińskiej Leokadyi, wdowie po rządcy szpitala w Jaśle 100 kor.

11. Brodowskiemu Janowi, byłemu drożnikowi krajowemu 60 kor.

12. Ilczukowej Maryi, wdowie po drożniku 60 kor.

13. Rudzkiej Maryi, wdowie po asystencie rachunkowym 300 kor.

14. Bobrowskiej Walentynie, wdowie po inżynierze biura kol. 200 kor.

15. Topolnickiej Julii, córce po asystencie rachunkowym 100 kor.

16. Zajączkowskiej Maryi, wdowie po pisarzu etatowym Wydziału krajowego 200 kor.

17. Drobotowi Janowi, byłemu robotnikowi przy drogach krajowych 50 kor.

18. Tworowskiej Elżbiecie, wdowie po konduktorze drogowym 400 kor.

19. Szymańskiemu Aleksandrowi, byłemu pisarzowi gminnemu 100 kor.

20. Kukułce Floryanowi cieśli przy budowie drogi kraj. Nowy Sącz-Brzesko 100 kor.

Jubileusz 60-letnich rządów Najjaśniejszego Pana.

Na zaproszenie wiedeńskiego Centralnego komitetu, zajmującego się urządzeniem historycznego pochodu hołdowniczego z okazyi 60-letniego Jubileuszu rządów Najjaśniejszego Pana, do wzięcia udziału w urządzeniu tego pochodu — przyznał Wydział krajowy Towarzystwu przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie i komitetowi zawiązanemu za inicyatywą „Polskiej sztuki stosowanej“ w Krakowie, zajmującym się urządzeniem grup etnograficznych z Galicyi, subwencye po 5.000 kor. na pokrycie kosztów połączonych z urządzeniem tych grup, nadto po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 31. października 1908 asygnował Wydział krajowy Towarzystwu przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie kwotę 3.000 kor. tytułem przyznanej na ten cel przez Wys. Sejm dodatkowej subwencyi.

LW. 72.835/1909.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu I. Wydziału krajowego

za czas od 1. kwietnia 1908 do 1. lipca 1909.

Departament I.

Szef Departamentu Dr. Mieczysław Onyszkiewicz, Członek Wydziału krajowego.

Departament I. ma przydzielone do załatwienia następujące sprawy:

1. Sprawy powiatowe i gminne oraz sprawy policyi ogniowej.
2. Sprawy szkolne, teatralne, archiwa krajowe i pomniki historyczne.
3. Sprawy fundacyjne i stypendyjne.
4. Administracya funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje działy spraw powiatowych i gminnych, policyi ogniowej, stypendyjnych i fundacyjnych oraz szkolnych i teatralnych.

Sprawy funduszów koszarowych są przedmiotem osobnego sprawozdania.

A. Sprawy powiatowe, gminne i policyi ogniowej.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Zmiana §. 68. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19., §. 74. ustawy gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24. i §. 69. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz u. kr. Nr. 51. w przedmiocie użytkowania dobra gminnego.

Najwyższem postanowieniem z 4. lutego 1908 otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 6. marca 1907 projekty ustaw zmieniające:

1. §. 68. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19.
2. §. 74. ustawy gminej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24. i
3. §. 69. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51. w przedmiocie użytkowania dobra gminnego.

Zmiana postanowień ustaw gminnych w sprawie zezwolenia na pobór wyższych dodatków gminnych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 13. stycznia 1909 otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm 8. października 1907 projekty ustaw:

1. w przedmiocie zmiany postanowień §. 80. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19. w brzmieniu ustawy z 18. marca 1888 Dz. u. kr. Nr. 36.
2. w przedmiocie zmiany postanowień §. 86. ustawy gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24., tudzież
3. w przedmiocie zmiany postanowień §. 82. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. kr Nr. 51.

w sprawie zezwolenia na pobór wyższych dodatków gminnych.

*

Zmiana niektórych postanowień statutu m. Lwowa, z 14. października 1870 Dz. u. kr. Nr. 79. i 11. kwietnia 1896 Dz. u. kr. Nr. 23.

Najwyższem postanowieniem z dnia 25. maja 1909 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 4. listopada 1908 projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu król. stoł. m. Lwowa, nadanego ustawą z 14. października 1870 Dz. u. kr. Nr. 79. i ustawą z 11. kwietnia 1896 Dz. u. kr. Nr. 23.

O tem zawiadomiono Magistrat m. Lwowa tut. rozporządzeniem z 17. czerwca 1909 l. 65.512.

Zmiana niektórych postanowień ustawy wodociągowej dla miasta Krakowa.

Najwyższem postanowieniem z d. 10. października 1908 uzyskał sankcyę uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z d. 8. października 1907 projekt ustawy w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy wodociągowej dla król. stoł. m. Krakowa z d. 12. sierpnia 1899 Nr. 94. Dz. u. kr.

Zaliczenie gminy Kopyczyńce do miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

Najwyższem postanowieniem z 24. listopada 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 17. września 1908 projekt ustawy o zaliczeniu gminy Kopyczyńce do miejscowości podlegających ustawie gminnej z d. 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Husiatynie rozporządzeniem z 19. grudnia 1908 l. 133 585.

Utworzenie z przysiółka Babin zarzeczny ad Babin pow. Kałuski nowej gminy administracyjnej.

Najwyższem postanowieniem z 9. listopada 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1907 projekt ustawy o wydzieleniu przysiółka Babin-zarzeczny ze związku gminy Babin i utworzenia z tego przysiółka samoistnej gminy administracyjnej.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Kałuszu rozporządzeniem z 18. stycznia 1909 l. 5.099.

Utworzenie z przysiółka Jamne ad Nahorce małe, pow Kamioneckiego, samoistnej gminy administracyjnej.

Najwyższem postanowieniem z 17. listopada 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1907 projekt ustawy o utworzeniu z przysiółka Jamne, należącego do związku gminy Nahorce małe, samoistnej gminy administracyjnej.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Kamionce str. rozporządzeniem z dnia 13. grudnia 1908. L. 129.534.

Utworzenie z przysiółka Kalinówka ad Oryszkowce, pow. Bobreckiego, samoistnej gminy administracyjnej.

Najwyższem postanowieniem z 11. grudnia 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1907 projekt ustawy o wydzieleniu przysiółka Kalinówka ze związku gminy Oryszkowce, i utworzenia z tego przysiółka samoistnej gminy administracyjnej.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Bóbrce rozporządzeniem z 18. stycznia 1909 l. 5.098.

Utworzenie nowej gminy administracyjnej Konstantówka pow. Żółkiewskiego.

Najwyższem postanowieniem z 31. lipca 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1907 projekt ustawy o utworzeniu z posiadłości wchodzącej w skład obszaru dworskiego w Zubowmostach samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Konstantówka.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Żółkwi rozporządzeniem z 21. listopada 1908. l. 119.746.

Utworzenie z przysiółka Maziarnia wawrzkowa ad Grabowa pow. Kamioneckiego, samoistnej gminy administracyjnej.

Najwyższem postanowieniem z 5. września 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 9. października 1907 projekt ustawy o wyłączeniu przysiółka Maziarnia wawrzkowa ze związku gminy Grabowa i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Kamionce strum. rozporządzeniem z 12 października 1908 l. 101.013.

Utworzenie z przysiółka Podmanastyrek ad Hrycowola, pow. Brodzkiego, samoistnej gminy administracyjnej.

Najwyższem postanowieniem z 8. września 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 9. października 1907 projekt ustawy o utworzeniu z przysiółka Podmanastyrek, należącego do związku gminy Hrycowola, samoistnej gminy administracyjnej.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Brodach rozporządzeniem z 12. października 1908 l. 100.762.

Wcielenie przysiółka Kruhel pełkiński ad Pełkinie do gminy Kruhel pawłosiowski powiatu Jarosławskiego.

Najwyższem postanowieniem z 6. czerwca 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. marca 1907 projekt ustawy o wyłączeniu przysiółka Kruhel pełkiński ze związku gminy administracyjnej Pełkinie i wcieleniu do gminy Kruhel pawłosiowski powiatu Jarosławskiego.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Jarosławiu rozporządzeniem z 12. października 1908 l. 101.014.

Ustawa o obowiązku właścicieli domów w Bochni połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem i wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałem miejskim, oraz o zezwoleniu gminie na pobór podatku gminnego od czynszów i opłat gminnych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 19. lipca 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. marca 1907 projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w Bochni połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem tudzież o zezwoleniu gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych, a nadto projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Bochni wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałem miejskim i zezwalającej gminie na bobór podatku gminnego od czynszów najmu.

Opłaty gminne od psów w Jordanowie i Mikołajowie.

Najwyższem postanowieniem z 19. marca 1909 otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniach z 17. września i 3. października 1908 projekty ustaw o udzieleniu gminie Jordanów w powiecie Myślenickim i gminie Mikołajów w pow. Żydaczowskim zezwolenia na pobór gminnej opłaty od psów.

O tem zawiadomiono odnośne Wydziały powiatowe rozporządzeniem z 17. maja 1900 l. 50.159.

Opłaty gminne od psów w Tarnobrzegu, Rymanowie i Posadzie sanockiej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 26. listopada 1908 otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 17. września 1908 projekty ustaw o zezwoleniu gminom Tarnobrzeg, Rymanów (pow. Sanok) i Posada sanocka (pow. Sanok) na pobór opłat gminnych od psów, o czem powiadomiono odnośne Wydziały powiatowe rozporządzeniem z 22. grudnia 1908 l. 133.584.

Opłaty gminne od napojów spirytusowych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 28. kwietnia 1909 otrzymały sankcyę uchwalone na posiedzeniach Wysokiego Sejmu z dnia 17. września 1908, 7. października 1908 i 16. października 1908 projekty ustaw o zezwoleniu gminom: Żołynia miasto, Sędziszów, Przemyślany, Chorostków, Kolbuszowa, Krynica, Uście solne, Cieszanów, Jodłowa, Ryglice, Limanowa i Zator od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. d.

O tem zawiadomiono odnośne Wydziały powiatowe rozporządzeniem z dnia 12. czerwca 1909 l. 63.115

Uwolnienie nowych domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych do podatku

Najwyższem postanowieniem z 13. marca 1909 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 9. października 1908 projekt ustawy o czasowem uwolnieniu nowych

domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych do podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z 13. kwietnia 1909 l. 36.718.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Bóbrce w kwocie 100.000 koron.

Najwyższem postanowieniem z 30. kwietnia 1909 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 9. października 1908 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Bóbrce na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 koron na pokrycie kosztów wykończenia i urządzenia szpitala w Bóbrce.

O tem zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z 19. czerwca 1909 l. 62.449 Wydział powiatowy.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Bochni w kwocie 150.000 koron.

Najwyższem postanowieniem z 7. maja 1909 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 8. października 1908 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Bochni na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 150.000 koron na budowę dróg i mostów.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z 19. czerwca 1909 l. 62.448.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Horodence w kwocie 120.000 koron.

Najwyższem postanowieniem z dnia 23. kwietnia 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 7. października 1907 projekt ustawy w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Horodence na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 120.000 koron na budowę szpitala w Horodence.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z 15. maja 1908 l. 49.499.

Pożyczka dla król. stoł. miasta Krakowa w kwocie 23,600.000 koron.

Najwyższem postanowieniem z dnia 26. maja 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 19. marca 1907 projekt ustawy w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Krakowa na zaciągnięcie za poręką kraju pożyczki w sumie 23,600.000 koron.

Pożyczka dla gminy król. stoł. miasta Lwowa w kwocie 14,000.000 K.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. października 1908 otrzymał sankcyę uchwaleny na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 19. marca 1907 projekt ustawy w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Lwowa na zaciągnięcie za poręką kraju pożyczki w sumie 14,000 000 koron.

O tem zawiadomiono Magistrat miasta Lwowa rozporządzeniem z 18. listopada 1908 l. 119.749.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu w kwocie 170.000 koron.

Najwyższem postanowieniem z 30. kwietnia 1909 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 20. października 1908 projekt ustawy w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 170.000 koron na założenie szpitala powszechnego w Nowym Targu.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z 19. czerwca 1909 l. 62.449.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Skałacie w kwocie 80.000 koron.

Najwyższem postanowieniem z 7. maja 1909 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 3. listopada 1908 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Skałacie na zaciągnięcie pożyczki 80.000 koron na budowę drogi Skałat-Iwanówka-Kaczanówka.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z 19. czerwca 1909 l. 62.448.

Zezwolenie Reprezentacyi powiatowej w Chrzanowie na przyjęcie imieniem powiatu poręki dla założyć się mającej powiatowej Kasy oszczędności.

Najwyższem postanowieniem z dnia 30. lipca 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 16. lutego 1907 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Chrzanowie na przyjęcie w imieniu powiatu gwarancyi za wkładki i ich należyte oprocentowanie w założyć się mającej powiatowej Kasie oszczędności w Chrzanowie.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z 23. września 1908 l. 96.566.

Zezwolenie Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strum. na przyjęcie gwarancyi za dochód czysty od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów-Stojanów.

Najwyższem postanowieniem z 6. sierpnia 1908 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 8. marca 1907 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strum. na przyjęcie gwarancyi za dochód czysty od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów—Stojanów.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z 9. września 1908 l. 88.915.

Dodatki powiatowe w Czortkowie.

Najwyższem postanowieniem z dnia 14. lipca 1908 została zatwierdzoną uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 27. lutego 1907, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Czortkowie pobierać w r. 1907 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 46% od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnią 16. sierpnia 1908 l. 82.142.

Dodatki powiatowe w Dąbrowej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. maja 1909 została zatwierdzoną uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 26. października 1908, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Dąbrowej pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 45% od państwowych podatków bezpośrednich, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 14. czerwca 1909 l. 65.613.

Dodatki powiatowe w Gorlicach.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. maja 1909 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 23. września 1908, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Gorlicach pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 46% od państwowych podatków bezpośrednich, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 14. czerwca 1909 l. 65.704.

Dodatki powiatowe w Kolbuszowej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. maja 1909 została zatwierdzoną uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1908, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Kolbuszowej pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 51% od państwowych podatków bezpośrednich, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 14. czerwca 1909 l. 65.615.

Dodatki powiatowe w Starym Samborze.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. maja 1909 została zatwierdzoną uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1908, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Starym

Samborze pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 43% od państwowych podatków bezpośrednich, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 14. czerwca 1909 l. 65.614.

Dodatki powiatowe w Wadowicach.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. maja 1909 została zatwierdzona uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1908, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Wadowicach pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 44% od państwowych podatków bezpośrednich, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 14. czerwca 1909 l. 65.616.

b) Ustawy i uchwały jeszcze niesankcyonowane.

1. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 29. października 1908 projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z 13. października 1899 dz. u. kr. Nr. 133 w brzmieniu ustawy z dnia 15. maja 1907 dz. u. kr. Nr. 57.

Pismem z 27. kwietnia 1909 l. 46.561 zwrócił się Wydział krajowy do c. k. Ministerstwa dla robót publicznych z przedstawieniem, że w Art. II. tego projektu zamieszczono przez pomyłkę postanowienie poruczające wykonanie tej ustawy ck. Ministrowi spraw wewnętrznych zamiast kompetentnemu w niniejszym wypadku c. k. Ministerstwu dla robót publicznych, w obec czego upraszał Wydział krajowy o sprostowanie tej pomyłki i wyjednanie dla wspomnianego projektu Najwyższej sankcyi.

2. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1908 projekt ustawy uzupełniającej §. 18. ust. budowniczej dla miasta Krakowa z 18. lipca 1883 dz. u. kr. Nr. 63.

Pismem z 30. kwietnia 1909 l. 48.401 zwrócił się Wydział krajowy do c. Ministerstwa dla robót publicznych z przedstawieniem, że w Art. III. tego projektu zamieszczono przez omyłkę postanowienie, poruczające wykonanie tej ustawy c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, zamiast kompetentnemu w niniejszym wypadku c. k. Ministerstwu dla robót publicznych i upraszał o sprostowanie tej pomyłki i wyjednanie dla rzeczonego projektu ustawy Najwyższej sankcyi.

Pismem z 6. czerwca 1909 l. 9738/pr. zakomunikowało c. k. Prezydyum Namiestnictwa reskrypt c. k. Ministerstwa dla robót publicznych z 21. maja 1909 l. $\frac{78/4—II}{16.882}$, w którym stwierdzono, że przez powyższe oświadczenie Wydziału krajowego rzeczony błąd w Art. III. został usunięty.

Zarazem jednak zauważyło c. k. Ministerstwo, że co do przedłożenia tego projektu ustawy do Najwyższej sankcyi nasuwają się pewne wątpliwości pod względem merytorycznym z uwagi na treść Art. V. dopuszczającego budowę w śródmieściu dwu- lub trzech piętrowych domów o wysokości maksymalnej 18 metrów.

Zdaniem c. k. Ministerstwa zmiana przedstawia poważne niebezpieczeństwo dla artystycznego i historycznego charakteru śródmieścia krakowskiego a nadto nie jest pożądane i ze względów hygienicznych.

Wobec tego zaproponowało c. k. Ministerstwo zatrzymanie obecnego maximum wysokości 15 m., z dopuszczeniem wyjątków w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, a to za zgodą właściwego konserwatora c. k. Komisyi centralnej dla zabytków sztuki i pomników historycznych.

O powyższym reskrypcie zawiadomił Wydział krajowy pismem z 11. czerwca 1909 l. 63·687 Magistrat m. Krakowa z wezwaniem do przedłożenia należycie umotywowanych wniosków przedewszystkiem w tym kierunku, czy zdaniem Magistratu, leży w interesie m. Krakowa by Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi zmienioną nowelę w myśl zapatrywania c. k. Ministerstwa, czy też byłoby właściwiej wyczekiwać nowego projektu całej ustawy budowniczej dla m. Krakowa.

3. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 30. października 1908 projekt ustawy co do zmiany §. 21. ustawy z 21. kwietnia 1885 dz. u. kr. Nr. 31 zawierającej przepisy budownicze dla król. stoł. m. Lwowa.

Pismem z 31. marca 1909 l. 3592/pr. zakomunikowało c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu reskrypt c. k. Ministerstwa dla robót publicznych z 18. lutego 1909 l. $\frac{160-II}{23452/08}$ w którym zwrócono uwagę, iż w Art. III projektu ustawy zamieszczono niewłaściwie postanowienie poruczające wykonanie ustawy c k. Ministrowi spraw wewnętrznych zamiast kompetentnemu w niniejszym wypadku c. k. Ministerstwu robót publicznych.

Nadto zażądało c. k. Ministerstwo objawienia zdania, czy zamieszczone w projekcie postanowienie pozostawiające Radzie miejskiej decyzyę co do oznaczenia placów i ulic, przy których uznano budowę cztero-piętrowych domów za dopuszczczalną, przedstawia się jako odpowiednie celowi.

Pismem z 27. kwietnia 1909 l. 40.336, wystosowanem do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, wyjaśnił Wydział krajowy, że co do Art. III. zaszła jedynie omyłka, o sprostowanie której upraszał, a zarazem oświadczył, że pomienione powyżej postanowienie Art. I. uznaje jako odpowiednie celowi.

4. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 4-go listopada 1908 projekt ustawy o zaliczeniu gminy Głogów, powiatu Rzeszowskiego, do miejscowości, podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Pismem z dnia 13. czerwca 1909 l. 10.148 doniosło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że sprawę przedłożyło relacyą z dnia 1. lutego 1909 l. 501 c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych celem wyjednania Najwyższej sankcyi.

5. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1907 projekt ustawy o wyłączeniu przysiółka Barczyce niemieckie ze związku gminy Barczyce, powiat Kałusz, i utworzeniu z niego samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Barcice dolne.

W sprawie tej zażądało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych pewnych wyjaśnień, które udzielono c. k. Prezydyum Namiestnictwa tut. pismem z 23. marca 1909. l. 20.814.

6. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 29. października 1908 projekt ustawy o utworzeniu z przysiółka Berezów średni ad Berezów wyżny pow. Kołomyja samoistnej gminy administracyjnej.

Pismem z 10. stycznia 1909 l. 20.801/pr, zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa aktów tej sprawy, które przesłano

c. k. Prezydyum Namiestnictwa tut. pismem z 12. stycznia 1909 l. 3584.

7. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 14. marca 1907 projekt ustawy o utworzeniu z rozparcelowanej posiadłości tabularnej Dołha wojniłowska nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Ziemianka".

Pismem z 5. października 1908 l. 8676/pr. zakomunikowało c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 29. maja 1908 l. 14.515, w którym zwrócono uwagę, iż terytoryum projektowanej gminy nie jest jednolite jak Wydziałowi krajowemu przedstawiono, lecz składa się z trzech kompleksów oddzielonych od siebie gruntami rustykalnymi, że zatem utworzenie w tych warunkach nowej gminy katastralnej i administracyjnej byłoby niedopuszczalne.

Wobec tego stanu rzeczy Wydział krajowy rozporządzeniem z 14. października 1908 l. 105.097 wezwał Wydział powiatowy w Kałuszu do rozpatrzenia sprawy i przedłożenia odpowiednich wniosków.

Relacyą z 10. maja 1909 l. 1.452 doniósł Wydział powiatowy, że pomimo usilnych starań, gmina Dołha wojniłowska nie godzi się na obopólną zamianę gruntów, niezbędną dla jednolitego ukształtowania terytoryum projektowanej gminy. O tem zawiadomiono c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 16. czerwca 1909 l. 56.410.

8. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 9. października 1908 projekt ustawy o utworzeniu z przysiółka Gody ad Kamionki małe (pow. Kołomyja) samoistnej gminy administracyjnej.

Pismem z 10. czerwca 1909 l. 8.751/pr oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawa ta relacyą z 30. kwietnia 1909 l. 19.666/pr. została przedłożona c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

9. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1908 projekt ustawy o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Koniów i Towarnia nowej gminy administracyjnej pod nazwą Jagienka.

Pismem z 2. czerwca 1909 l. 7.476/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że akta tej sprawy udzieliło c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie celem zasięgnięcia opinii tej władzy, czy ze stanowiska administracyi skarbowej nie zachodzą przeszkody przeciw wyjednaniu Najwyższej sankcyi dla tego projektu ustawy, poczem sprawa ta niezwłocznie zostanie przedłożoną c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

10. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 28. października 1908 projekt ustawy o utworzeniu z części gminy Krynica i części obszaru dworskiego w Krynicy w powiecie nowosądeckim nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Krynica zdrój".

Pismem z 1. maja 1909 l. 2.555/pr. odniosło się c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą do Wydziału krajowego o udzielenie planu sytuacyjnego przedstawiającego dokładnie zmiany terytoryalne i granice nowej gminy.

Pismem z 8. maja 1909 l. 50312 Wydział krajowy przesłał c. k. Prezydyum Namiestnictwa żądany plan.

11. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1908 projekt ustawy o rozdzieleniu gminy Laszki murowane, powiat Sambor, i utworzeniu z niej samoist-

nych gmin administracyjnych pod nazwą Laszki murowane miasteczko i Laszki murowane wieś.

Pismem z 22. kwietnia 1909 l. 43.586 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z zapytaniem, w jakiem stadyum znajduje się ta sprawa, na co jednak dotąd nie otrzymał odpowiedzi.

12. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 26. września 1907 projekt ustawy o utworzeniu z rozparcelowanej posiadłości tabularnej w Majdanie, powiat Nadwórna, nowej gminy administracyjnej pod nazwą „św. Józef".

W sprawie tej zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa deklaracyi członków przyszłej gminy administracyjnej, że pokryją wszelkie koszta połączone ze zmianą ksiąg gruntowych i operatów katastralnych.

Żądaną deklaracyę przesłano c. k. Prezydyum Namiestnictwa tut. rozporządzeniem z 1. czerwca 1909 L. 59.819.

13. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 19. października 1908 projekt ustawy o utworzeniu z przysiółka Nowy Tyczyn ad Zazdrość, powiatu Trembowelskiego, samoistnej gminy administracyjnej.

Pismem z 27. kwietnia 1909 l. 2.424/pr.. zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa planu sytuacyjnego rzeczonego przysiółka. Plan ten przesłano c. k. Prezydyum Namiestnictwa tut. pismem z 27. maja 1909 l. 58.176.

14. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24 października 1908 projekt ustawy o wyłączeniu osady Okulice ze związku gminy Bratucice powiatu Bochnia i utworzenia z Okulic samoistnej gminy administracyjnej.

Na żądanie z 28. kwietnia 1909 L. 2.645/pr. Wydział krajowy przesłał c. k. Prezydyum Namiestnictwa plan sytuacyjny.

15. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1908 projekt ustawy o utworzeniu z gminy Tyniowice-Chorzów powiat Jarosław, dwóch odrębnych gmin administracyjnych.

Pismem z 20. maja 1909 l. 7065/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że projekt ten przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z wnioskiem na wyjednanie Najwyższej sankcyi

16. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1907 projekt ustawy o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Wola Baraniecka, powiat Sambor, nowej gminy administracyjnej pod nazwą Wolica polska.

Pismem z 25. czerwca 1909 l. 10.618/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawa ta relacyą z 10. czerwca 1909 l. 21.137/pr. została przedłożona c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

17. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1908 projekt ustawy o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Zagórze pow. Przeworsk nowej gminy admistracyjnej pod nazwą Medynia kańczucka.

Pismem z 10. czerwca 1908 l. 7388/pr. zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawę tę przedłożyło relacyą z 27. kwietnia 1909 l. 5771/pr. c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

18. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 3. listopada 1908 projekt ustawy w przedmiocie przyłączenia kilkunastu gmin i kilku obszarów dworskich do miasta Krakowa, wyłączenia tychże gmin i obszarów dworsaich z okręgów Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej, tudzież w przedmiocie

zmiany ustawy z dnia 6. października 1901 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 108, nadającej statut dla stoł. król. miasta Krakowa.

19. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. października 1908 projekt ustawy o wyłączeniu przysiółka Bielowice ze związku gminy Dąbrówka niemiecka powiat Nowy Sącz, i przyłączeniu go do gminy administracyjnej Dąbrówka polska.

Pismem z 25. czerwca 1909 L. 10336/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że w sprawie tej zażądało opinii c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu.

20. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 9. października 1908 projekt ustawy o wcieleniu gminy Podmajerz do gminy Starego Sącza.

Na pismo Wydziału krajowego z 7. maja 1909 l. 49.934 odpowiedziało c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawę tę przedłożyło 27. maja 1909 c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z wnioskiem na wyjednanie Najwyższej sankcyi dla tego projektu ustawy.

21. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 28. października 1908 projekt ustawy o wcieleniu gminy Posady sanockiej do gminy m. Sanoka.

Pismem z 25. czerwca 1909 L 10.417/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że sprawę tę przedłożyło relacyą z 12. czerwca 1909 L. 9219/pr. c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

22. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 27. października 1908 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Białej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 367.400 koron na pokrycie połowy kosztów budowy szpitala w Białej.

23. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. października 1908 projekt ustawy o zezwolenie Reprezentacyi powiatowej w Dolinie na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 40.000 koron na pokrycie kosztów adaptacyi i wewnętrznego urządzenia szpitala powszechnego w Dolinie.

24. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1908 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 68 400 koron na pokrycie jednej trzeciej części kosztów budowy dojazdów kolejowych w powiecie przemyślańskim do linii kolejowej Lwów-Podhajce.

25. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 16. lutego 1907 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Drohobyczu na przyjęcie imieniem powiatu poręki za wkładki w założyć się mającej powiatowej Kasie oszczędności w Drohobyczu.

Pismem z 2. lipca 1908 l. 65.552 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z prośbą o przyspieszenie wyjednania Najwyższej Sankcyi dla projektu tej ustawy.

Pismem z 17. lipca 1908 l. 10816/pr. oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 1. kwietnia 1908 l. 44 162/07 zwróciło akta tej sprawy z uwagą, że w roku 1902 odmówiło Reprezentacyi powiatowej w Drohobyczu koncesyi na utworzenie powiatowej Kasy oszczędności w Drohobyczu i że dotychczas do Ministerstwa ponowna prośba o założenie takiej Kasy nie wpłynęła.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy rozporządzeniem z 25. lipca 1908 l. 74373.

26. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 5. października 1908 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach na przyjęcie gwarancyi czystego

dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Pismem z dnia 2. czerwca 1909 l. 8.010 zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że sprawę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 20. stycznia 1909 l. 543 z wnioskiem na wyjednanie Najwyższej Sankcyi dla tego projektu ustawy.

27. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 30. września 1908 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu na przyjęcie imieniem powiatu poręki dla pożyczki w kwocie 300.000 koron, zaciągnąć się mającej przez powiatową Kasę oszczędności w Tarnobrzegu.

28. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 20. października 1908 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu na przyjęcie imieniem powiatu poręki za założyć się mającą powiatową Kasę oszczędności w Tłumaczu tudzież za lokowane w niej wkładki i ich oprocentowanie, oraz zezwalającej tejże Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 koron na założenie Kasy oszczędności i na dostarczenie tejże kasie kapitału obrotowego.

29. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 5 października 1908 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce na przyjęcie gwarancyi czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Pismem z dnia 3. czerwca 1909 l. 8009 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że sprawę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 20. stycznia 1909 l. 543 z wnioskiem o wyjednanie Najwyższej Sankcyi.

30. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 19. października 1908 projekt ustawy o poręczeniu przez kraj pożyczki król. stoł. miasta Lwowa w sumie 4,000.000 koron na rozszerzenie miejskiej kolei elektrycznej.

31. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1908 projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Nowego Sącza połączenia swych domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór gminnego podatku od czynszów najmu, oraz opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i odnowienie wodociągu miejskiego, tudzież projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Nowego Sącza wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i zezwalającej tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu.

32 Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 5. października 1908 projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w Rzeszowie połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Pismem z dnia 24. kwietnia 1909 L. 43.560 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z zapytaniem, w jakiem stadyum obecnie ta sprawa się znajduje; dotąd jednak nie otrzymał odpowiedzi.

33. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1908 projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Tarnowa połączenia swych domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór gminnego podatku od czynszów najmu, oraz opłat

gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Według pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 13. czerwca 1909 L. 10.147/pr. projekt ten przedłożono celem wyjednania Najwyższej Sankcyi c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 9. stycznia 1909 L. $\frac{20.799/1908.}{pr.}$

34. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 5. listopada 1908 projekt ustawy o zezwoleniu gminie miasta Jasła na pobór opłaty od czynszów najmu.

35. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 17. września 1908 projekt ustawy w przedmiocie zmiany ustawy krajowej z dnia 10. kwietnia 1900 Dz. u. kr. N. 44, zezwalającej gminie m. Krakowa na pobór opłaty gminnej od wkładek totalizatora.

Pismem z dnia 19. kwietnia 1909 L. 41.389 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z zapytaniem, w jakiem stadyum ta sprawa się znajduje, lecz dotąd nie otrzymał odpowiedzi.

36. Pismem z dnia 20. kwietnia 1909 l. 6.529 zwróciło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu uchwalone na posiedzeniach Wysokiego Sejmu z dnia 17, 26 i 30 września, 5, 7, 8, 9, 12, 16, 20 października 1908 projekty ustaw o zezwoleniu gminom Andrychów, Krościenko, Mosty Wielkie, Brzesko, Błażowa, Grzymałów, Czortków, Kopyczyńce, Lisko, Jaśliska, Łańcut, Wadowice, Buczacz, Sieniawa i Korczyna na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu itd., ponieważ według pisma c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 20. lutego 1908 l. 4.844, projektowana opłata od piwa sprzeczna jest z treścią reskryptu tegoż c. k. Ministerstwa z dnia 3. listopada 1908 l. 38.523, w myśl którego opłaty od piwa, przekraczające wymiar 2 koron od hektolitra, mogą być zezwolone tylko do końca roku 1914.

Wydział krajowy, przedkładając projekty wspomnianych ustaw Wysokiemu Sejmowi dla braku dyrektywy Rządu na nowy okres po za rok 1909 trzymał się nadal dyrektywy, podanej w poprzednim reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 22. grudnia 1903 l. 53.256, wydanym na czas do końca r. 1909, w myśl którego opłata gminna od piwa do tego czasu mogła być dozwoloną w wysokości 3 K. 40 h. od hektolitra, jeżeli suma wszystkich w gminie przypisanych dodatkówauto nomicznych przekracza 150% podatków bezpośrednich. Wspomniany reskrypt c. k.Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 3. listopada 1908 l. 38.523, jak data wskazuje, wydanym został już po uchwaleniu przez Wysoki Sejm powyższych projektów ustaw, a nadto nadesłanym został Wydziałowi krajowemu dopiero pismem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 1. kwietnia 1909 l. 19.779, nie mógł więc Wydział krajowy uwzględnić go przygotowując wspomniane projekty ustaw.

Z tych powodów odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z dnia 25. maja 1909 l. 48.774 z prośbą o wyjednanie Najwyższej Sankcyi dla wyżej wymienionych projektów ustaw, dotychczas jednak nie otrzymał odpowiedzi.

37. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 20. października 1908 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Husiatyn na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Pismem z dnia 13. czerwca 1909 l. 10.146 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 14. grudnia 1909 l 20.820.

38. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 4 listopada 1908 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Majdan w powiecie Kolbuszowskim na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Pismem z dnia 25 czerwca 1909 l. 10.225 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 14. grudnia 1908 l. 20.820.

39. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 29. października 1908 projekt ustawy o zezwoleniu gminie miasta Krakowa na dalszy pobór opłaty gminnej od piwa.

Pismem z dnia 25. czerwca 1909 l. 10.353 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 1. lutego 1909. l. 1.215.

40. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 4. listopana 1908 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Mielec na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Pismem z dnia 25. czerwca 1909 l. 10.224 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że projekt przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 14. grudnia 1908 l. 20.820.

41. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1908 zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach na pobór w r. 1908 dodatków powiatowych w wysokości 46% od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobista-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

Pismem z dnia 10. czerwca 1909 l. 7.387 doniosło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że relacyą z dnia 29. kwietnia 1909 l. 1076 przedłożyło sprawę c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych. Następnem pismem z dnia 27 czerwca 1909 l. 9.750 zażądało przedłożenia zamknięć rachunkewych za ostatnie trzy lata i budżetu powiatu za r. 1908, które Wydział krajowy przesłał pismem z dnia 1. lipca 1909 l. 71.927.

42. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 19. września 1908 zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Gródku jagiellońskim pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 50% od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

Pismem z dnia 10. czerwca 1909 l. 8.788 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że uchwałę tę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 8. stycznia 1909 l. 16.417/908.

43. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1908 zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Grybowie na pobór w r. 1908 na cele powiatu dodatków powiatowych w wysokości 56% od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

Pismem z dnia 10. czerwca 1909 l. 8.825 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że uchwałę tę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 12. kwietnia 1909 l. 1.078.

44. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 8. października 1908 zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie pobierać w r. 1908 dodatki powiatowe na cele powiatu w wysokości 55% od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

Pismem z dnia 10 czerwca 1909 l. 8.787 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że uchwałę tę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 10. kwietnia 1909 l. 1.072.

45. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1908 zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 68% podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

Pismem z d. 10. czerwca 1909 l. 8.789 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 23. kwietnia 1909 l. 1071.

46. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1908 zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 63% od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

Pismem z dnia 5. maja 1909 l. 7.277 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 12. kwietnia 1909 l. 1.079.

47. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1908 zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu pobierać w r 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 49% od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

Pismem z dnia 10. czerwca 1909 l. 8 790 oznajmiła c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych relacyą z dnia 12. kwietnia 1909 l. 1.075.

48. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 23 października 1908 zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Turce pobierać w r. 1909 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 85% od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto dochodowego, a to obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.

Pismem z dnia 27. maja 1909 l. 58.727 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z zapytaniem w jakiem stadyum znajduje się sprawa, dotąd jednak nie otrzymał odpowiedzi.

c) Wezwania do c. k. Rządu.

Koszary krajowe.

Na posiedzeniu z d. 30. września 1908 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1. Sprawozdania Wydziału krajowego o funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 30 września 1906 do 1. marca 1908 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm ponawia wezwania z 19 września 1903, z 3. listopada 1903 z 31. października 1904, z 18. listopada 1905, z 21. lutego 1907 i wzywa c. k. Rząd, ażeby krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska zasilał ze skarbu państwowego.

3. Sejm ponawia swoje wezwanie z d. 21. lutego 1907

i wzywa c. k. Rząd, aby wdrożoną przez c. k. organy podatkowe sprawę opodatkowania koszar i innych budynków przez kraj na umieszczenie c. i k. wojska dostarczonych podatkiem domowo-czynszowym zbadał i zaniechanie akcyi rozwiniętej w tym kierunku spowodował.

W sprawie powyższej Wydział krajowy nie otrzymał dotychczas od c. k. Rządu odpowiedzi.

Rewizya przepisów o rejonach fortecznych.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie, co do rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 16. września 1907, wzywającej c. k. Rząd, aby przyspieszył rewizyę przestarzałych przepisów o rewersach demolacyjnych w rejonach fortecznych Wydział krajowy oznajmia, że według pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 29. czerwca 1908 L. 9.003/pr. sprawa ta została przedłożoną Panu Ministrowi spraw wewnętrznych sprawozdaniem Namiestnictwa z d. 25. listopada 1907 l. 18.309/pr.

Do chwili zamknięcia sprawozdania sprawa powyższa nie weszła w nowe stadyum.

Rezolucye do c. k. Rządu uchwalone podczas rozpraw nad projektem ustawy o przyłączeniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa.

Podczas rozpraw nad projektem ustawy o przyłączeniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasata Krakowa uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z 3 listopada 1908 następujące rezolucye:

I. Sejm wzywa c k. Rząd, ażeby podania sądowe i uchwały hipoteczne w sprawie przeniesienia nieruchomego majątku wymienionych w niniejszej ustawie gmin na rzecz gminy Krakowa, uwolnił od należytości skarbowych.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utrzymał dzisiejszy wymiar podatku domowo-czynszowego w gminach do miasta Krakowa przyłączyć się mających, w uwzględnieniu tej okoliczności, że na dzisiejszem terytoryum miasta Krakowa podatek domowo czynszowy został w myśl ustawy z 10. sierpnia 1905 Nr. 133 Dz. u. p. stopniowo do poziomu stopy podatku domowo-czynszowego w gminach podmiejskich obniżony.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy reformie podatku liniowego w kr. stoł. m. Krakowie zwolnił od tego podatku artykuły koniecznej konsumcyi.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, by gminie miasta Krakowa przyznał wydatną subwyncyę z funduszów państwowych na spełnienie nader ważnych zadań w dziedzinie hygieny publicznej i komunikacyi w przyłączyć się mających gminach podmiejskich, co jest tem więcej uzasadnione, że miasto Kraków wraz z temi gminami tworzy terytoryum największej w państwie twierdzy i z tego powodu rozliczne ofiary na rzecz całości państwa ponosić musi.

O tem zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z 22. grudnia 1908 l. 126.660 Magistrat kr. stoł. m. Krakowa z wezwaniem, ażeby co do tych wszystkich rezolucyi wniósł stosowne podania do c. k. Namiestnictwa udzielając odpisy Wydziałowi krajowemu celem odpowiedniego poparcia.

Dotychczas Magistrat m Krakowa nie wniósł w tej sprawie żadnych podań, ponieważ podania te mogą być wniesione dopiero po sankcyonowaniu ustawy o przyłączeniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa.

Reorganizacya c. k. straży policyjnej we Lwowie, Przemyślu i Krakowie.

Na posiedzeniu z 5 listopada 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, by bezzwłocznie przystąpił do reorganizacyi c. k. straży policyjnej we Lwowie, Przemyślu i Krakowie w kierunku przekształcenia jej na państwową straż cywilną na wzór istniejących straży cywilno-policyjnych we Wiedniu i w Pradze“.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 4. maja 1909 L. 7.216/pr. oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że zarządzono dochodzenia celem zbadania możności przeprowadzenia tej zmiany.

Opłaty gminne od spadków w większych miastach w szczególności we Lwowie na rzecz ubogich.

Odwołując się do zeszłorocznego sprawozdania co do wydania ustawy państwowej na podstawie której większe miasta, a w szczególności miasto Lwów mogłoby postarać się w drodze ustawy krajowej o nadanie prawa poboru opłat spadkowych na cele zaopatrywania względnie utrzymywania miejscowych ubogich. Wydział krajowy oznajmia Wysokiemu Sejmowi, że według pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 14. czerwca 1909 L. 10.165/pr. zamierzonem jest w najbliższym czasie wniesienie w Radzie Państwa projektu ustawy dotyczącej reformy opłat od spadków, że jednak Ministerstwo Skarbu nie byłoby w możności zgodzić się na zaprowadzenie nowych opłat od spadków lub też na podwyższenie opłat już istniejących na rzecz gmin.

Poruczony zakres działania gmin.

Powołując się na poprzednie sprawozdanie Wydział krajowy zaznacza, że nie otrzymał dalszej wiadomości, czy i jakie postanowienie powziął c. k. Rząd na rezolucye Wysokiego Sejmu z 4. lipca 1902, i 19. października 1903 w sprawie przyznania gminom w drodze osobnej ustawy wynagrodzenia za sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania.

d) Uchwały nie podlegające sankcyi.

Petycya gminy Dynów o zaliczenie do gmin podlegających ust. gm. z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

W dalszym ciągu ostatniego sprawozdania Wydział krajowy oznajmia, że Wydział powiatowy w Brzozowie dotychczas nie przedłożył relacyi w tej sprawie mimo przypomnień z d. 5. czerwca 1908 L. 54.177 i z d. 16. grudnia 1908 L. 111.521.

Petycya gminy Uście solne o zaliczenie do gmin podlegających ust. gm. z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Na posiedzeniu dnia 19. października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby petycyę gminy Uście solne powiat Bochnia o zaliczenie do rzędu miejscowości podlegających ust. gm. z dnia 3. lipca 1896 dz. ust. kr. Nr. 51. zbadał i na na najbliższej sesyi Sejmowi zprawozdanie złożył".

Stosując się do tego polecenie wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. listopada 1908 l. 111.538 Wydział powiatowy w Bochni do przedłożenia potrzebnych dat i wykazów, jednak dotychczas nie otrzymał w tej sprawie relacyi pomimo urgensów z dnia 6. marca 1909 l. 24.551 i z dnia 14. maja 1909 l. 48.110.

Petycya gminy Wygnanka o zaliczenie do gmin podlegających ust. gm. z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Na posiedzeniu dnia 5. października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Petycyę gminy Wygnanka w powiecie czortkowskim o zaliczenie jej do rzędu miejscowości, podlegających ust. gm. z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków Sejmowi w następnej sesyi".

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 21. paźdz. 1908 l 107.656. wezwał Wydział powiatowy w Czortkowie do przedłożenia potrzebnych dat i wykazów.

Z powodu nieprzychylnej opinii Wydziału powiatowego z dnia 15. lutego 1909 l. 2.211., Wydział krajowy postanowił nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi w tej sprawie przychylnego wniosku, o czem zawiadomiono gminę rozporządzeniem z d. 26. lutego 1909 l. 20.561.

Rozdział powiatu autonomicznego łańcuckiego na dwa powiaty i utworzenie samoistnej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku posła Andrzeja ks. Lubomirskiego powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 14. października 1908 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by sprawę rozdziału obecnego powiatu łańcuckiego na dwa samoistne powiaty i utworzenia odrębnej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku, obejmującej powiat polityczny przeworski, wszechstronnie zbadał i Sejmowi odpowiednie wnioski przedłożył".

Stosownie do tego polecenia Wydział krajowy powołując się na swoje poprzednie w tej sprawie rozporządzenie z d. 21. września 1907 l. 89.658. wezwał reskryptem z dnia 9. listopada 1908 l. 110.049 Wydział powiatowy w Łańcucie, aby przedłożył:

1. uchwałę Rady powiatowej zatwierdzającą podział majątku i zobowiązań powiatu, który winien być poprzednio ułożony i uznany przez obie strony;

2. sporządzone na podstawie odnośnego projektu inwentarze i przybliżone budżety przyszłych powiatów, tudzież wyciąg stanu tabularnego majątku powiatu, wreszcie;

3. oświadczenie interesowanych zakładów, czy zgadzają się na projektowany rozdział pożyczek i zobowiązań powiatu.

Powyższemu poleceniu nie uczynił Wydział powiatowy dotychczas zadość pomimo urgensów z d. 27. stycznia 1909 l. 9.660, 3. kwietnia 1909 l. 36.371 i 7. czerwca 1909 l. 61.980.

Utworzenie gminy administracyjnej z osad polskich w Hołoskowie, Bednarówce i Strupkowie.

W dalszym ciągu ostatniego sprawozdania Wydział krajowy oznajmia, że Wydział powiatowy w Nadwórnej już przeprowadził w tej sprawie dochodzenie. Ponieważ część terytoryum projektowanej gminy leży w powiecie tłumackim, przeto rozporzędzeniem tut. z 6. października 1908 l. 102.357 zażądano od tego Wydziału powiatowego opinii miejscowych władz i Rady powiatowej.

Według relacyi Wydziału powiatowego z 20. kwietnia 1909 l. 834 już odniesiono się w tej sprawie do c. k. Starostwa w Tłumaczu i do c. k. Sądu w Ottynii.

Petycya osady Konopnica o utworzenie samoistnej gminy administracyjnej.

W dalszym ciągu ostatniego sprawozdania Wydział krajowy oznajmia, że Wydział powiatowy we Lwowie nie przedłożył dotychczas wniosków w tej sprawie pomimo urgensów z 1. kwietnia 1909 l. 32.270, 6. czerwca 1908 l. 57.217, 11. września 1908 l. 92.877, 16. grudnia 1908 l. 131.067 i 30. marca 1909 l. 34.205.

Rozdzielenie gminy Podmichale na polską i ruską.

W dalszym ciągu ostatniego sprawozdania Wydział krajowy zaznacza, że Wydział powiatowy w Kałuszu relacyą z dnia 22. czerwca 1909 doniósł Wydziałowi krajowemu, iż w myśl swej uchwały z dnia 30. listopada 1908 przedłoży Radzie powiatowej nieprzychylny wniosek.

Petycya przysiółka Poręby dębskie ad Dęby o utworzenie samoistnej gminy administracyjnej.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z 9. paźdz. 1908, którą przekazano Wydziałowi krajowemu do zbadaniai sprawozdania petycyę przysiółka Poręby dębskie o wyłączenie ze związku gminy Dęba i utworzenie z niego samoistnej gminy administracyjnej, wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z 11. listopada 1908 l. 111.557 Wydział powiatowy w Tarnobrzegu, aby sprawę wszechstronnie rozpatrzył i przedłożył odpowiednie wnioski.

Relacyą z 26. kwietnia 1909 l. 1.174 doniósł Wydział powiatowy, że potrzebne dochodzenia już przeprowadził i że sprawa ta zostanie przedłożoną na najbliższem posiedzeniu Radzie powiatowej do zaopiniowania.

*

Petycya przysiółka Śliwnica ad Polana o utworzenie samoistnej gminy administracyjnej.

Uchwałą z 9. października 1908 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę przysiółka Śliwnica ad Polana o utworzenie samoistnej gminy administracyjnej.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 21. października 1908 l. 107.659 Wydziałowi powiatowemu w Starym Samborze do wszechstronnego rozpatrzenia i przedstawienia wniosków.

Relacyą z 21. grudnia 1908 l. 2.136 doniósł Wydział powiatowy, że ze względu na słabą siłę podatkową wynoszącą zaledwo 300 K, przysiółek ten nie mógłby podołać obowiązkom gminy administracyjnej.

Wobec tego postanowił Wydział krajowy nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi w tej sprawie przychylnego wniosku, i rozporządzeniem z 15. stycznia 1909 l. 137.243 polecił Wydziałowi powiatowemu zawiadomić o tem petentów.

Utworzenie z przysiółka Siółko ad Bożyków samoistnej gminy administracyjnej.

W dalszym ciągu ostatniego sprawozdania Wydział krajowy oznajmia, iż Wydział powiatowy w Podhajcach dostarczył już potrzebnych w tej sprawie dat i że tut. pismem z 26. czerwca 1909 l. 69.081 odniesiono się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o oświadczenie, czy przeciw projektowanemu utworzeniu nowej gminy administracyjnej nie zachodzą przeszkody ze względów publicznych.

Petycya przysiółka Stanowiska ad Kopytowa o utworzenie odrębnej gminy administracyjnej.

W dalszym ciągu ostatniego sprawozdania Wydział krajowy zaznacza, że Wydział powiatowy w Krośnie sprawozdaniem z 27 lipca 1908 l. 77.668 oświadczył się przeciw utworzeniu ze Stanowisk samoistnej gminy ze względu na konfiguracyę tego przysiółka tudzież ze względu na słabą siłę podatkową jego mieszkańców.

Zarazem wyjaśnił Wydział powiatowy, że powodem wniesienia odnośnej petycyi był spór o pastwisko gminne, który już został załagodzony.

Petycya przysiółków Jolity, Zakupce, Ichnaty, Hamarnia i Kozaki o wyłączenie z gminy Sucha wola pow. cieszanowskiego i utworzenie samoistnej gminy p. n. Sucha wola II. część.

Na posiedzeniu z 9. października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Petycyę przysiółków Jolity, Zakupce, Ichnaty, Hamarnia i Kozaki o wyłączenie z gminy Sucha wola pow. cieszanowskiego i utworzenie samoistnej gminy p. n. Sucha wola II. część przekazuje się Wydziałowi krajowemu do dokładnego zbadania i sprawozdania“.

Wskutek tego wezwano tut. rozporządzeniem z 9. listopada 1908 l. 110.034 Wydział powiatowy w Cieszanowie, by sprawę tę wszechstronnie rozpatrzył i wraz z opinią Rady powiatowej Wydziałowi krajowemu przedłożył.

Dotychczas jednak nie nadesłał Wydział powiatowy sprawozdania pomimo tut. urgensów z d. 2 stycznia 1909 l. 138.600, 9. marca 1909 l. 25.928 i 21. czerwca 1909 l. 67.292.

Obecnie wzywamy ponownie Wydział powiatowy do przyspieszenia sprawy.

Petycya przysiółków „Zielona“, „Dzembroń“ i „Bystrzec“ ad Żabie o utworzenie samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą „Dzembroń“.

W dalszym ciągu ostatniego sprawozdania Wydział krajowy oznajmia, że Wydział powiatowy w Kosowie nie przedłożył dotychczas wniosków w tej sprawie, donosząc jedynie relacyą z 31. lipca 1908 l. 1.328, iż odniósł się do c. k. Starostwa o objawienie opinii co do projektowanego utworzenia nowej gminy.

Wobec tego Wydział krajowy rozporządzeniem z 28. marca 1909 l. 32.851 zażądał przyspieszenia sprawy.

Petycya mieszkańców rozparcelowanego obszaru dworskiego w Posadzie chyrowskiej o przyłączenie do gminy Chyrów.

Uchwałą z 9. października 1908 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę mieszkańców rozparcelowanego obszaru dworskiego w Posadzie chyrowskiej o wyłączenie tego obszaru ze związku pomienionej gminy i przyłączenia do gminy Chyrowa.

Ponieważ przeprowadzone w tej sprawie przez Wydział powiatowy w Starym Samborze dochodzenie wykazało, że wspomniany obszar leży wśród gruntów rustykalnych gminy Posady chyrowskiej, i że w razie takiego wyłączenia siła podatkowa tej gminy zostałaby bardzo osłabioną, przeto tut rozporządzeniem z 1. marca 1909 l. 13.752 polecono Wydziałowi powiatowemu powiadomić petentów, że Wydział krajowy nie znajduje podstawy do poparcia ich prośby wobec wysokiego Sejmu.

Opłaty gminne od napojów spirytusowych, piwa i miodu w Jaśle.

Na posiedzeniu dnia 23. września 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Gminie miasta Jasła zezwala się w myśl postanowień §. 87. ustawy z dnia 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24. pobierać przez przeciąg lat trzech t. j. od 1. stycznia 1908 do końca r. 1910 opłaty gminne od napojów spirytusowych, piwa i miodu w wysokości oznaczonej w ustawie krajowej z dnia 11. stycznia 1888 dz. u. kr. Nr. 10., przedłużonej rozporządzeniem Wydziału krajowego z 19. maja 1899 l. 30776 dz. u. kr. Nr. 60.“

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Jaśle rozporządzeniem z dnia 3. października 1908 l. 100502.

Rezolucya po Wydziału krajowego uchwalona podczas rozpraw nad projektem ustawy o przyłączaniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa.

Podczas rozpraw nad projektem ustawy o przyłączeniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 3. listopada 1908 następującą uchwałę:

„Ze względu, że droga powiatowa Podgórze - Kobierzyn, łącząca całą zachodnią część wielickiego powiatu z Podgórzem przechodzi na przestrzeni od mostu na Wildze aż do granicy Kobierzyn dwa razy na terytoryum gminy Zakrzówek, która ma być wcieloną do miasta Krakowa, — ze względu dalej, że powstanie rogatek kopytkowych, jak i akcyzowych, byłoby niczem nieusprawiedliwionym ciężarem dla wszystkich zdążających tą komunikacyą wprost do Podgórza, poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Rządem przeprowadził rokowania w sprawie wyjednania uwolnienia tej komunikacyi od powstania rogatek kopytkowych i akcyzowych“.

Wydział krajowy wezwał rozporządzeniem z 3. lipca 1909 l. 73953 Magistrat król. stoł. m. Krakowa, ażeby, skoro przystąpi do przesunięcia linii akcyzowej i kopytkowej, zawiadomił o tem Wydział krajowy donosząc, jak jest projektowaną przez przez terytoryum gminy Zakrzówka, a do rozprawy komisyjnej jaka celem ustalenia tej linii będzie zarządzoną, zaprosił Wydział powiatowy w Wieliczce dla przedstawienia swoich wniosków.

Uchwała w przedmiocie petycyi kilku Wydziałów powiatowych o zmianę §. 24. ustawy o Repr. pow.

W tym przedmiocie przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie z projektem noweli do §. 24. ustawy o Repr. pow.

Sprawa opieki nad ubogimi.

Na posiedzeniu z d. 29. października 1908 L. s. 2686/08 powziął Wys. Sejm następujące uchwały:

„1. Wzywa się Wydział krajowy, aby się zastanowił, czy, chociażby przy zmianie istniejących ustaw i przepisów, w gminach do tego celu w pewne grupy połączonych, nie dałoby się zakładać domów dla nieuleczalnych matołków i rekonwalescen-

tów, a to z funduszów gmin z podatkami w żadnym związku nie stojących. Odnośne sprawozdanie przedłoży możliwie rychło Wydział krajowy Sejmowi.

2. Wzywa się Wydział krajowy, aby w możliwie najkrótszym czasie wniósł projekt ustawy o opiece nad ubogimi.“

W wykonaniu uchwały pierwszej Wydział krajowy okólnikiem z d. 3. maja 1909 L. 15274 wezwał Wydziały powiatowe, by podały treść jej do wiadomości gmin, oraz zbadały, w których gminach domy takie mogłyby być urządzone, czy to kosztem poszczególnych gmin, czy też wspólnym kosztem kilku gmin, któreby na ten cel odpowiednie datki przeznaczyły.

Nadto zażądał Wydział krajowy wykazania w przybliżeniu kosztów urządzenia i utrzymania tego rodzaju domów, tudzież doniesienia, jakimi funduszami dotyczące gminy mogłyby na ten cel rozporządzać.

Odpowiedzi, które nadeszły od kilku Wydziałów powiatowych do chwili zamknięcia obecnego sprawozdania, są bez wyjątku dla powyższej sprawy niekorzystne. Jako motywa podawano z reguły brak jakichkolwiek wystarczających funduszów na urządzenie wspomnianych domów.

Co do drugiej uchwały przypomina Wydział krajowy, że już dwukrotnie — a to sprawozdaniami z d. 11. czarwca 1901 L. 3871/900 i z d. 12. września 1904 L. 113,661/903 — przedkładał Wys. Sejmowi projekty ustawodawczego uregulowania publicznej opieki nad ubogimi w kraju. Ponieważ ustawa tego rodzaju nałożyłaby nowe ciężary na kraj, powiaty i gminy, Wydział krajowy z uwagi na ogólne niekorzystne położenie finansowe, nie uważał obecnej chwili za stosowną do ponowienia powyższego projektu ustawy.

Sprawa przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania w zastępstwie gmin.

Uchwałami Wysokiego Sejmu z 8. marca 1907 i z d. 16. października 1908 przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

1. Prośba gminy Kuryłówki o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Józefy i Reginy Sycz we Lwowie w kwocie 1288 koron 87 h.

2. Prośba gminy Zawadowa o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Jacka Hraba we Lwowie w kwocie 378 koron i wreszcie

3. Prośba gminy Lubienia o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Pawła Dumy we Lwowie w kwocie 414 koron 20 h.

Wykonując polecenie Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy oznajmia:

ad 1. gmina wniosła do Wydziału krajowego prośbę jedynie o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Reginy Sycz w kwocie 1190 koron, 80 h. Prośby tej nie uwzględniono ponieważ gmina może zapłacić owe koszta z własnych funduszów.

ad 2. uwzględniając częściowo prośbę gminy Zawadowa przyjęto na fundusz krajowy 189 koron.

ad 3. z motywów podanych w sprawozdaniu dla Wysokiego Sejmu z 11. października 1907 L. 80089 nie uwzględniono tej powtórnej petycyi gminy.

4. Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z 29. października 1908, Wydział krajowy pokrył z funduszu krajowego za gminę Rozwadów koszta utrzymania Karola Szypuły w Rzeszowie w kwocie 2933 koron 60 h.

5. Uchwałą z dnia 16. paźdz. 1908 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę gminy Bania o przyjęcie na fundusz krajowy drugiej połowy kosztów utrzy-

mania Józefa Gudziów vel Gluziów w lwowskim zakładzie dla nieuleczalnych w kwocie 262 koron 50 h.

Rozporządzeniem z dnia 9. marca 1909 l. 27082 wezwał Wydział krajowy Zarząd powiatowy w Drohobyczu do przedłożenia budżetów i inwentarzy gminy, lecz dotychczas nie otrzymał odpowiedzi.

6. Na prośbę gminy Jaworze dolne, przekazaną Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałą sejmową z d. 16. października 1908, Wydział krajowy postanowieniem z dnia 20. stycznia 1909 L. 128425/08 przyjął na fundusz krajowy koszta utrzymania Maryi Wadas w państwowej ochronce w Koszycach w kwocie 249 koron 32 h.

7. Przekazana przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya gminy Ludźmierz o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Bartłomieja Kordukiego w zakładzie kulparkowskim w 80 K uchwałą tut. z dnia 23. kwietnia 1909 l. 41245 nie została uwzględnioną, ponieważ gmina może tak drobne koszta pokryć z własnych funduszów.

8. Uchwałą z dnia 29. października 1908 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę gminy Malejowej o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Anny Fudali w ochronce w Budapeszcie w resztującej kwocie 521 K 98 h.

Uchwałą z dnia 9. stycznia 1909 l. 137510/08 przyjął Wydział krajowy kwotę 130 K 99 h na fundusz krajowy, poprzednią zaś uchwałą z dnia 5. maja 1908 l. 29164 przyjął na fundusz krajowy $^1/_3$ część tych kosztów, wynoszących razem 771 K 98 h.

9. Uchwałą z dnia 29. października 1908 przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad petycyą gminy Opaka o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Waleryi Dydyk w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie w kwocie 329 K, o czem zawiadomiono Zwierzchność gminną w Opace za pośrednictwem Zarządu powiatowego w Drohobyczu rozporządzeniem tut. z dnia 10. stycznia 1909 l. 137508/08.

10. Rozporządzeniem tut. z d. 1. grudnia 1908 L. 117656 nie uwzględniono przekazanej Wydziałowi krajowemu uchwałą sejmową z dnia 16. października 1908 petycyi gminy Tartaków o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania nieletnich Alberta, Leopolda i Ireny Schmiererów w państwowej ochronce w Aradzie w kwocie 1762 K 74 h.

Petycya gminy Kozowy o subwencyę na sanacyę miasta.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. października 1908 przekazaną została Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya gminy Kozowy o subwencyę na sanacyę miasta.

Rozporządzeniem z dnia 19. kwietnia 1909 l. 29365 przesłał Wydział krajowy tę petycyę Wydziałowi powiatowemu w Brzeżanach do szczegółowego rozpatrzenia sprawy i przedłożenia relacyi, dotychczas jednak nie otrzymał odpowiedzi.

Petycye gmin Monasterzyska, Landestreu i Krynica o subwencyę względnie pożyczki na inwestycye.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. października 1908 przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do załatwienia następujące petycye:

1. Petycya gminy Monasterzyska o subwencyę na dokończenie regulacyi miasta po pożarze w r. 1903

2. Petycya gminy Landestreu o subwencyę na budowę wodociągów i

3. Petycya gminy Krynicy o udzielenie bezprocentowej pożyczki w kwocie 80.000—100.000 K na lat 50 na budowę kanałów i wodociągów.

Petycyi tych dla braku rozporządzalnych funduszów Wydział krajowy nie uwzględnił rozporządzeniem z dnia 17. września 1908 l. 117646, 27. paźdz. 1908 l. 109230 i 11. grudnia 1908 l. 109224.

Petycya Towarzystwa „Ruska Drużyna“ o zapomogę na sprawienie przyrządów do gaszenia ognia.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 31. października 1908 przekazaną została Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya Towarzystwa „Ruska Drużyna“ o zapomogę na sprawienie przyrządów do gaszenia ognia.

Ponieważ Wydział krajowy nie rozporządza żadnymi funduszami na podobne cele, pismem z dnia 8. stycznia 1909 l. 136274/08 przesłał powyższą petycyę krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych do załatwienia.

Pismem z dnia 4. lutego 1909 l. 245 oznajmił krajowy Związek, że tej petycyi nie może przychylnie załatwić, ponieważ Towarzystwo Ruska Drużyna w Turce nie należy do krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych.

O tem zawiadomiono powyższe Towarzystwo pismem z dnia 12. lutego 1909 l. 16049.

Petycya Anny Dziedzicowej o zapomogę.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z duia 16. października 1908 przekazaną została Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya Anny Dziedzicowej w Chęcinie o zapomogę.

Rozporządzeniem z dnia 3. listopada 1908 l. 113542 przesłał Wydział krajowy tę petycyę Wydziałowi powiatowemu w Żywcu celem polecenia Reprezentacyi gminnej w Chęcinie, aby ją załatwiła podług przepisów ustawy o przynależności z r. 1863 dz. u. kr. Nr. 105, względnie §. 35. ust. gm.

Petycya gr. kat. komitetu parafialnego w Chocimiu w sprawie odpisania kwoty pożyczonej w gminnej Kasie pożyczkowej na budowę cerkwi.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. października 1908 przekazaną została Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya gr.-kat. komitetu parafialnego w Chocimiu o zatwierdzenie uchwały Rady gminnej z dnia 2. listopada 1907 względem odpisania kwoty pożyczonej w gminnej Kasie pożyczkowej na budowę cerkwi.

Rozporządzeniem z d. 24. listopada 1908 l. 117625 z powodów ustawowych Wydział krajowy nie uwzględnił powyższej prośby.

Pokrywanie starych budynków.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z 29. października 1907 Wydział krajowy okólnikiem z dnia 29. stycznia 1908 l. 129.088 zwrócił uwagę wydziałów powiatowych, że podług przepisu §. 20 ustęp 1. noweli z 15. maja 1907 dz. u. kr. Nr. 57 obowiązek krycia budynków materyałem ogniotrwałym tyczy się jedynie nowych budowli t. j. budowli stawianych już po wejściu w życie pomienionej noweli, że zatem nie ma on zastosowania w wypadku, jeśli właściciel budynku, zbudowanego jeszcze przed wydaniem tej noweli a krytego materyałem nie ogniotrwałym, zamierza ów budynek pokryć na nowo materyałem nieogniotrwałym, chyba że idzie o dachy budynków piątrowych, które w myśl ustępu 9-tego §. 20 cyt. noweli do lat dziesięciu od chwili wejścia w życie tej noweli muszą być bezwarunkowo zastąpione dachami ogniotrwałymi, oraz o budynki wymienione w §. 20 ustęp 13 cyt. noweli.

Zarazem polecił Wydział kraj. Wydziałom powiatowym wydać stosowne pouczenie do wszystkich Zwierzchności gminnych.

Instrukcya w sprawie pożyczek z krajowego funduszu pożyczkowego przeznaczonego na ułatwienie krycia budynków materyałem ogniotrwałym.

Uchwałą z 16. października 1908 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycye Wydziałów powiatowych w Kamionce strum., Horodence, Cieszanowie, Łańcucie i Skałacie o zmianę instrukcyi z d. 11. grudnia 1907 LW. 115.913 w sprawie pożyczek z krajowego funduszu pożyczkowego, przeznaczonego ne ułatwienie krycia budynków materyałem ogniotrwałym.

Wydział krajowy oświadczył powyższym Reprezentacyom powiatowym reskryptem z d. 2. listopada 1908 L. 107.657, że nie godzi się na żadne dalsze zmiany wymienionej instrukcyi prócz tych, które wprowadził już reskryptem z d. 4. lutego 1908 LW. 4105.

Petycya komitetu wykonawczego wiecu urzędników gmin, objętych ustawą gminną z r. 1896.

Uchwałą z d. 21. października 1908 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej petycyę urzędników gminnych w miejscowościach podlegających ustawie gminnej z r. 1896. Petenci domagają się, ażeby Wydział krajowy określił dla urzędników odnośnych gmin jednolitą kwalifikacyę, etat urzędników dla poszczególnych gmin, jednolity regulamin służbowy i jednolity statut emerytalny, oraz niedopuszczania emerytów wojskowych i cywilnych do ubiegania się o posady urzędników gminnych.

Powyższą petycyę przedłożył Wydział krajowy do zaopiniowaoia zebranym na koferencyi w dniu 7. czerwca 1909 delegatom Rad powiatowych, którzy na pytanie, czy istniejące przepisy co do etatu i kwalifikacyi urzędników gmin objętych ustawą gminną z r. 1896, są wystarczające, czy też wymagają zmiany, oświadczyli, że przepisy te są wystarczające i nie wymagają zmiany, na pytanie zaś, czy, i w jakiej mierze może być uwzględnioną petycya, dali odpowiedź przeczącą. Gdy także Wydział krajowy jest zdania, iż stosunki służbowe urzędników mogą być regulowane tylko uchwałami Rad gminnych, wkraczanie zaś Wydziału krajowego jest dopuszczalne tylko w toku instancyi z powodu rekursu a co do etatu z urzędu tylko w wypadku, gdyby uchwalony przez Radę gminną etat urzędników okazał się niewystarczającym do należytego załatwiania czynności własnego i poruczonego zakresu działania, nie może Wydział krajowy petycyę urzędników uwzględnić, natomiast w każdym szczegółowym wypadku sprawę dokładnie rozpatrzy i dopilnuje sprawiedliwego załatwienia przez właściwą władzę każdej sprawy wypływającej ze stosunku służbowego w danej gminie.

e) Inne sprawy ważniejsze,

Nadzór nad majątkiem i działalnością Reprezentacyj gminnych tudzież Reprezentacyj powiatowych.

W okresie od 1. kwietnia 1908 do końca czerwca 1909 dokonał Wydział krajowy lustracyi w następujących gminach:

a) Z miast, objętych ustawą gminną z r. 1889 w Trembowli. Nadto delegował Wydział krajowy komisye do Sambora w celu zbadania potrzeby zasięgnięcia przez gminę pożyczki i do Przemyśla w celu rozpatrzenia sprawy nabycia przez gminę zakładu elektrycznego.

b) W gminach podlegających ustawie gminnej z r. 1896: Bolechów, Dolina, Lisko, Olesko, Pilzno, Rawa ruska, Rożniatów i Ustrzyki dolne. Prócz tego badał Wydział krajowy komisyonalnie potrzebę zaciągnięcia pożyczek przez gminy Nowytarg i Radomyśl wielki.

c) W gminach objętych ustawą gminną z r. 1866: Baligród (pow. Lisko), Głowaczowa (pow. Pilzno). Knihinin wieś (pow. Stanisławów), Lutowiska (pow. Lisko), Mikuliczyn (pow. Nadwórna) i Schodnica (pow. Drohobycz).

Nadto badał Wydział krajowy na miejscu w Milnie (pow. Brody) sprawę kupna przez gminę lasu

Wreszcie dokonał Wydział krajowy lustracyi gospodarstwa Reprezentacyj powiatowych w Bohorodczanach, Brzeżanach, Drohobyczu, Horodence, Lisku, Łańcucie, Nowym Sączu, Pilznie, Przemyślanach, Ropczycach, Rudkach i w Żydaczowie.

W pomienionym okresie rozwiązane zostały Reprezentacye powiatowe w Bohorodczanach i Drohobyczu oraz Rady gminne w Jaworznie, Bohorodczanach, Toporowie, Turce, Radomyślu nad Sanem (pow. Tarnobrzeg), Zwięczycy (pow. Rzeszów), Gwoździcu (pow. Kołomyja), Bierzanowie (pow. Wieliczka), Ropie (pow. Gorlice), Zabłotówce (pow. Czortków), Truszowicach (pow. Dobromil) i Prusinowie (pow. Sokal). Prócz tego z powodu utworzenia nowych gmin i innych zmian terytoryalnych rozwiązane zoztały Reprezentacye gminne w Babinie (pow. Kałusz), w Hrycowoli (pow. Brody), w Nahorcach małych (pow. Kamionka), w Pełkiniach i Kruhelu (pow. Jarosław) w Oryszkowcach (pow. Bóbrka) i w Gaboniu oraz w Opalanie (pow. Nowy Sącz).

Konferencya delegatów Rad powiatowych.

Załatwiając wniosek posła Merunowicza uchwaliła Komisya gminna Wysokiego Sejmu w r. 1908 rezolucyę, polecającą Wydziałowi krajowemu, ażeby zwołał konferencyę delegatów Rad powiatowych dla przeprowadzenia rozprawy informacyjnej nad pytaniem, w jakich kierunkach i jakimi środkami Rady powiatowe, względnie Wydziały powiatowe mogłyby wpływać skuteczniej niż dotąd na ekonomiczne i kulturalne podniesienie powiatów — obok czynności, któremi się zajmują dotychczas. Jakkolwiek ten wniosek komisyi gminnej nie był przedmiotem obrad i uchwały sejmowej z powodu odroczenia Sejmu krajowego, jednakowoż wobec wyrażonych ze strony członków komisyi życzeń, ażeby Wydział krajowy z własnej inicyatywy zarządził konferencyę, odniósł się Wydział krajowy do wszystkich Wydziałów powiatowych z zapytaniem, czy uważają zwołanie konferencyi za wskazane i jakie przedmioty miały by być na zebraniu omówione. Gdy niemal wszystkie Wydziały powiatowe uznały odbycie konferekcyi za rzecz pożyteczną i zapowiedziały swój udział, oznaczył Wydział krajowy termin konferencyi na dzień 7. czerwca 1908 i przedłożył jej na zasadzie wniosków Wydziałów powiatowych ułożony kwestyonaryusz co do poruszonych spraw, celem dania nań odpowiedzi. Konferencya, którą Rady powiatowe obesłały bardzo licznie, przybyło bowiem 101 delegatów Rad powiatowych, obradowała w Sali sejmowej w d. 7. i 8. czewca 1908 pod przewodnictwem Marszałka krajowego. Protokół stenograficzny tych obrad dołączony jest pod **Aleg. A. 1.** /.

Zebrani delegaci Rad powiatowych dali odpowiedzi na kwestyonaryusz we formie wskazówek i życzeń oraz zastanowili się nad kilku dalszemi sprawami nieobjętemi kwestyonaryuszem, a poruszonemi na konferencyi, wszystkie zaś wypowiedziane myśli, wskazówki i życzenia są obecnie przedmiotem rozpatrzenia ze strony Wydziału krajowego, który postanowił materyał zawarty w protokole konferencyi zbadać i odpowiednio zużytkować.

Złożenie z urzędów naczelników gmin.

Od 1. kwietnia 1908 do końca czerwca 1909 złożyło c. k. Namiestnictwo za zgodą Wydziału krajowego 56 naczelników gmin na podstawie wyników dochodzeń dyscyplinarnych, przeciw nim przeprowadzonych, przyczem w 34 wypadkach poleciło c. k. Namiestnictwo Starostwom, ażeby spowodowały wdrożenie śledztwa karnosądowego z powodu zarzutu sprzeniewierzenia funduszów gminnych.

Sprawa zbadania stosunków dotyczących urzędników Rad powiatowych.

Wszystkie Wydziały powiatowe nadesłały odpowiedzi na rozesłany z powodu uchwały sejmowej z 15. listopada 1905 kwestyonaryusz co do stosunków urzędników Reprezentacyj powiatowych.

Nadesłane odpowiedzi leżą w aktach Wydziału krajowego dla użytku Wysokiego Sejmu.

Sprawy gospodarcze krajowych zdrojowisk i uzdrowisk.

Wskutek wejścia w życie ustawy z 11. października 1908 urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk krajowych przeszły dotychczas przez c. k. Namiestnictwo załatwiane sprawy gospodarcze zdrojowisk i uzdrowisk na Wydział krajowy. Agendy te objął Departament I. Wydziału krajowego.

Na wystosowane zapytanie stwierdziło c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 27. marca 1909 L. 34.956, że za zdrojowiska uznane zostały dotychczas następujące miejscowości: Iwonicz, Krynica, Lubień, Morszyn, Rabka, Rymanów, Swoszowice, Szczawnica, Truskawiec i Żegiestów, za uzdrowisko zaś miejscowość Zakopane. Gdy z powodu wprowadzenia powołanej ustawy muszą być zmienione statuta rzeczonych zdrojowisk i uzdrowiska Zakopane, odniósł się Wydział krajowy dnia 23. kwietnia 1909 L. 36.552 do dotyczących komisyj zdrojowych (klimatycznej) ażeby przedstawiły swoje w tym względzie wnioski Wydziałowi krajowemu, który w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zajmie się opracowaniem statutów, poczem statuta ogłoszone zostaną w dzienniku ustaw krajowych.

Kurs pisarzy gmin wiejskich przy Wydziale krajowym.

W r. 1908 odbył się XIV. z kolei kurs pisarzy dla gmin wiejskich, który przysporzył 42 ukwalifikowanych pisarzy.

Z tych otrzymało postęp:

celujący	6	kandydatów
b. dobry	8	„
dobry	21	„
dostateczy	6	„
ledwie dostateczny	1	kandydat.

Kursy dotąd przeprowadzone wydały ogółem 628 ukwalifikowanych pisarzy.

Wykazy egzaminowanych kandydatów na pisarzy gmin wiejskich udziela Wydział krajowy wszystkim Wydziałom powiatowym celem użyczenia poparcia zgłaszającym się na opróżnione posady w danym powiecie.

Dodatki gminne do podatków bezpośrednich.

Z mocy §. 80. ustawy z dnia 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36, względnie §. 82. ustawy z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51 i §. 86 ustawy z dnia 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24 Wydział krajowy, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, zezwolił na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich w wysokości ponad 50% następującym gminom:

Powiat Biała.

w roku 1908 . . . . . 29 gminom

Powiat Bóbrka.

w r. 1908 . . . . . 25 gminom

Powiat Borszczów.

w r. 1908 . . . . . 1 gminie

Powiat Brody.

w r. 1908 . . . . . 1 gminie

Powiat Brzozów.

w r. 1908 . . . . . 5 gminom
w r. 1909 . . . . . 9 gminom

Powiat Buczacz.

w r. 1908 . . . . . 1 gminie

Powiat Czortków.

w r. 1908 . . . . . 11 gminom
w r. 1909 . . . . . 19 gminom

Powiat Dobromil.

w r. 1908 . . . . . 36 gminom

Powiat Dolina.

w r. 1908 . . . . . 2 gminom

Powiat Drohobycz.

w r. 1908 . . . . . 38 gminom
w r. 1909 . . . . . 35 gminom

Powiat Gorlice.

w r. 1908 . . . . . 42 gminom
w r. 1909 . . . . . 34 gminom

Powiat Grybów.

w r. 1908 . . . . . 9 gminom
w r. 1909 . . . . . 16 gminom

Powiat Husiatyn.

w r. 1908 . . . . . 11 gminom

Powiat Jasło.

w r. 1909 . . . . . 9 gminom

Powiat Kałusz.

w r. 1908 . . . . . 6 gminom

Powiat Kamionka strumiłowa.

w r. 1908 . . . . . 2 gminom

Powiat Kołomyja.

w r. 1908 . . . . . 4 gminom
w r. 1909 . . . . . 5 gminom

Powiat Kosów.

w r. 1908 . . . . . 18 gminom

Powiat Kraków.

w r. 1908 . . . . . 37 gminom

Powiat Łańcut.

w r. 1908 . . . . . 16 gminom

Powiat Mielec.

w r. 1908 . . . . . 6 gminom
w r. 1909 . . . . . 4 gminom

Powiat Myślenice.

w r. 1908 . . . . . 1 gminie
w r. 1909 . . . . . 8 gminom

Powiat Nowy Targ.

w r. 1908 . . . . . 17 gminom
w r. 1909 . . . . . 16 gminom

Powiat Nowy Sącz.

w r. 1908 . . . . . 49 gminom

Powiat Podhajce.

w r. 1908 . . . . . 2 gminom

Powiat Przemyśl.

w r. 1908 . . . . . 26 gminom

Powiat Rawa ruska.

w r. 1908 . . . . . 7 gminom

Powiat Rohatyn.

w r. 1908 . . . . . 24 gminom

Powiat Ropczyce.

w r. 1909 . . . . . 5 gminom

Powiat Rzeszów.

w r. 1908 . . . . . 1 gminie
w r. 1909 . . . . . 3 gminom

Powiat Sambor.

w r. 1908 . . . . . 5 gminom
w r. 1909 . . . . . 4 gminom

Powiat Sanok.

w r. 1908 . . . . . 29 gminom

Powiat Skałat.

w r. 1908 . . . . . 3 gminom

Powiat Sokal.

w r. 1968 . . . . . 43 gminom

Powiat Śniatyn.

w r. 1908 . . . . . 2 gminom

Powiat Stary Sambor.

w r. 1908 . . . . . 13 gminom

Powiat Stryj.

w r. 1908 . . . . . 38 gminom

Powiat Tarnów.

w r. 1908 . . . . . 11 gminom

Powiat Tarnopol.

w r 1908 . . . . . 1 gminie

Powiat Tarnobrzeg.

w r. 1908 . . . . . 56 gminom

Powiat Tłumacz.

w r. 1908 . . . . . 11 gminom

Powiat Trembowla.

w r. 1908 . . . . . 6 gminom

Powiat Turka.

w r. 1908 . . . . . 24 gminom
w r. 1909 . . . . . 33 gminom

Powiat Wadowice.

w r. 1908 . . . . . 12 gminom

Powiat Wieliczka.

w r. 1908 . . . . . 36 gminom

Powiat Zaleszczyki.

w r. 1908 . . . . . 4 gminom

Powiat Żółkiew.

w r. 1908 . . . . . 30 gminom

Powiat Żydaczów.

w r. 1908 . . . . . 5 gminom
w r. 1909 . . . . . 5 gminom.

Dodatki gminne do podatku konsumpcyjnego od mięsa i wina.

Z mocy §. 86. ustawy z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24, względnie §. 82. ustawy z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. i §. 80. ustawy z 18. marca 1888 dz. u. kr. N. 36. Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zezwolił na pobór wyższych dodatków gminnych do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina następującym gminom:

Brzesko — 100% od mięsa, wina, moszczu i jabłecznika na lat 5 od 1908.

Brzeżany — 100% od wina na lat 5 od 1909.

Biecz — 100% od wina na lat 5 od 1909.

Brody — 73·5% od mięsa i 100% od wina na 3 lata od 1909.

Chodorów — 60% od mięsa na lat 5 od 1908.

Chorostków — 100% od mięsa i wina na lat 5 od 1909.

Dąbrowa — 100% od mięsa i wina na lat 5 od 1908.

Drohobycz — 75% od mięsa przez rok 1908.

Horodenka — 100% od mięsa na lat 5 od 1909.

Kalwarya zebrzydowska 75% od mięsa i wina na 4 lata od 1909.

Krakowiec — 75% od mięsa, wina, moszczu owocowego i winnego na lat 5 od 1909.

Jarosław — 100% od wina na lat 5 od 1909.

Wieliczka — 100% od mięsa na lat 5 od 1909.

Nadwórna — 75% od mięsa na lat 5 od 1909.

Niepołomice — 100% od wina i mięsa na lat 5 od r. 1909.

Przemyślany — 100% od wina i mięsa na lat 5 od 1909.

Rzeszów — 100% od mięsa na lat 5 od 1908.

Skałat — 100% od mięsa i wina na lat 5 od 1909.

Stryj — 100% od mięsa na lat 5 od 1909 i 100% od wina na lat 5 od 1908.

Tyśmienica 100% od mięsa na lat 5 od 1909.

Opiaty gminne od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. d.

Na mocy postanowień §. 87. ustawy z dnia 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24, względnie §. 83. ustawy z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. i §. 81. ustawy z dnia 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36., Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa zezwolił, następującym gminom na dalszy pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. p.

Brzozów do końca r. 1915;

Chrzanów do końca r. 1911;

Czortków do końca r. 1918;

Dolina od napojów spirytusowych; miodu, wiśniaku, maliniaku i dereniaku do końca r. 1910, zaś od piwa do końca r. 1909;

Jaworów do końca r. 1910;

Kalwarya zebrzydowska do końca r. 1910.

Nadwórna do końca r. 1910;

Niepołomice od napojów spirytusowych i miodu do końca r. 1918 zaś od piwa do końca r. 1914;

Oświęcim do końca r. 1915;

Radomyśl do końca r. 1916;

Rohatyn do końca r. 1910;

Rymanów do końca r. 1910;

Sądowa Wisznia do końca r. 1913;

Skałat do końca r. 1916;

Sułkowice do końca r. 1910, i

Szczawnica wyżna do końca r. 1910.

Dodatki powiatowe do podatków bezpośrednich.

Z mocy postanowień §. 23. ustawy z dnia 17. czerwca 1874 dz. u. kr. Nr. 51, Wydział krajowy zezwolił pobierać następującym powiatom dodatki powiatowe ponad 20% podatków bezpośrednich, a mianowicie powiatowi:

1. Biała w r. . . .	1908 — 30%	obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.
„ . . .	1909 — 30%	
2. Bóbrka w r. . .	1908 — 34%	
„ . . .	1909 — 40%	
3. Bochnia w r. . .	1908 — 40%	
„ . . .	1909 — 40%	
4. Bohorodczany w r.	1908 — 31%	
„	1909 — 40%	

5. Borszczów w r. . .	1908 — 24%	
„ . .	1909 — 24%	
6. Brody w r. . . .	1908 — 33%	
„ . . .	1909 — 33%	
7. Brzesko w r. . .	1908 — 40%	
8. Brzozów w r. . .	1908 — 40%	
„ . .	1909 — 40%	
9. Buczacz w r. . .	1908 — 30%	
„ . .	1909 — 30%	
10. Chrzanów w r. . .	1908 — 35%	
„ . .	1909 — 35%	
11. Cieszanów w r. .	1908 — 31%	
12. Czortków w r. . .	1908 — 39%	
13. Dobromil w r. . .	1908 — 39%	
„ . .	1909 — 40%	
14. Dolina w r. . . .	1908 — 34%	
„ . . .	1909 — 38%	
15. Drohobycz w r. .	1908 — 24%	
„ . .	1909 — 32%	
16. Horodenka w r. .	1908 — 31%	
„ . .	1909 — 32%	obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.
17. Husiatyn w r . .	1908 — 40%	
„ . .	1909 — 40%	
18. Jarosław w r. . .	1908 — 38%	
„ . .	1909 — 38%	
19. Jasło w r. . . .	1908 — 27%	
„ . . .	1909 — 30½ %	
20. Jaworów w r. . .	1908 — 22½ %	
„ . .	1909 — 22½ %	
21. Kałusz w r. . . .	1908 — 40%	
„ . . .	1909 — 38%	
22. Kamionka strum. w r.	1908 — 39%	
„	1909 — 40%	
23. Kołomyja w r. . .	1908 — 33%	
„ . .	1909 — 35%	
24. Kosów w r. . . .	1908 — 40%	
25. Kraków w r. . .	1908 — 31%	
„ . . .	1909 — 32%	
26. Krosno w r. . . .	1908 — 26%	
„ . . .	1909 — 36%	
27. Limanową w r . .	1908 — 37%	
„ . .	1909 — 38%	
28. Lisko w r. . . .	1909 — 22%	
29. Lwów w r. 1908 — 31% i 4% od fasyon. czynsz. najmu, w r. 1909 — 31% i 4% od fasyon. czynsz. najmu		
30. Mielec w r. . . .	1908 — 40%	
31. Mościska w r. . .	1908 — 36%	
„ . . .	1909 — 40%	
32. Myślenice w r. . .	1908 — 25%	
„ . .	1909 — 25%	
33. Nadwórna w r. . .	1908 — 29%	
„ . .	1909 — 27%	obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.
34. Nisko w r. . . .	1909 — 36%	
35. Nowy Sącz w r. .	1908 — 23%	
„ . .	1909 — 23%	
36. Nowy Targ w r. .	1908 — 40%	
„ . .	1909 — 40%	
37. Pilzno w r. . . .	1908 — 35%	
„ . . .	1909 — 35%	
38. Podhajce w r. . .	1908 — 32%	

39. Rawa ruska w r. .	1908 — 38%	
„ . .	1909 — 38%	
40. Rohatyn w r. . .	1908 — 22%	
„ . . .	1909 — 35%	
41. Ropczyce w r. . .	1908 — 25%	
„ . .	1909 — 27%	
42. Rudki w r. . . .	1908 — 32%	
43. Rzeszów w r. . .	1908 — 32%	
„ . . .	1909 — 32%	
44 Sambor w r. . .	1908 — 23%	
„ . . .	1909 — 27%	
45. Sanok w r. . . .	1908 — 31%	
„ . . .	1909 — 31%	
46. Skałat w r. . . .	1908 — 40%	
„ . . .	1909 — 40%	
47. Śniatyn w r. . .	1908 — 32%	
„ . . .	1909 — 32%	
48. Sokal w r. . . .	1908 — 40%	
„ . . .	1909 — 40%	obok 18% ustawowego dodatku na cele drogowe.
49. Stryj w r. . . .	1908 — 26%	
„ . . .	1909 — 24%	
50. Tarnopol w r. . .	1908 — 40%	
„ . . .	1909 — 40%	
51. Trembowla w r. .	1908 — 39%	
„ . .	1909 — 39%	
52. Wieliczka w r. . .	1908 — 53%	
„ . .	1909 — 36%	
53. Zaleszczyki w r. .	1908 — 27·95%	
„ . .	1909 — 28%	
54. Zbaraż w r. . . .	1908 — 27%	
„ . . .	1909 — 39%	
55. Złoczów w r. .	1908 — 40%	
„ . . .	1909 — 40%	
56. Żółkiew w r. . .	1908 — 35%	
„ . . .	1909 — 35%	
57. Żydaczów w r. . .	1908 — 40%	
„ . .	1909 — 40%	
58. Żywiec w r. . .	1908 — 33%	
„ . . .	1909 — 37⅓%	

Bachunki preliminarze powiatów i gmin.

Stosując się do polecenia Wysokiego Sejmu z 16. września 1907, Wydział krajowy przedkłada zamknięcia rachunkowe powiatów i gmin, a mianowicie:

Aleg. A. 2. 1. Zamknięcie rachunków za r. 1906 w dochodach funduszów powiatowych.

Aleg. B. 2. Zamknięcie rachunków za r. 1906 w wydatkach funduszów powiatowych.

Aleg. C. 3. Zamknięcie rachunków za r. 1906 w dochodach 30 miast.

Aleg. D. 4. Zamknięcie rachunków za r. 1906 w wydatkach 30 miast.

Aleg. E. 5. Wykaz dochodów i wydatków m. Lwowa i Krakowa wedle zamknięć rachunkowych za r. 1906.

Aleg. F. 6. Zamknięcie rachunków za r. 1905 w dochodach gmin małomiejskich i wiejskich.

Aleg. G. 7. Zamknięcie rachunków za r. 1905 w wydatkach gmin małomiejskich i wiejskich.

Nadto są złożone do przeglądu w Kancelaryi sejmowej wykazy wynikłości budżetów powiatowych, budżetów 30 miast i budżetów m. Lwowe i Krakowa na r. 1907 i wreszcie wykazy wynikłości budżetów gmin małomiejskich i wiejskich na r. 1906.

Autonomiczne instytucye kredytowe w r. 1905.

Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi wykazy autonomicznych instytucyi kredytowych podług stanu za r. 1905, a mianowicie:

Aleg. H. 1. Wykaz gminnych kas pożyczkowych.
Aleg. I. 2. Wykaz powiatowych kas pożyczkowych.
Aleg. K. 3. Wykaz powiatowych kas oszczędności i wreszcie
Aleg. L. 4. Wykaz miejskich kas oszczędności.

Wykaz podatków bezpośrednich i dodatków krajowych, powiatowych i gminnych.

Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi wykaz podatków bezpośrednich i dodatków krajowych, powiatowych i gminych według budżetów na r. 1909.

Rekursy w sprawach zarządu majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

W czasie od 1. kwietnia 1908 r. do 31. maja 1909 r. wpłynęło do Wydziału krajowego 467 rekursów w przedmiocie administracyi majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

Z tych uwzględniono w całości lub częściowo 115, nie uwzględniono 250, zwrócono do uzupełnienia 102.

Rekursy w sprawach budowniczych.

W czasie od 1. kwietnia 1908 r. do 31. maja 1909 r. wpłynęło do Wydziału krajowego 434 rekursów budowniczo-policyjnych. Z tych uwzględniono 122, odrzucono 224, zwrócono do uzupełnienia 88.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1. Jakóba Silbersteina i Szymona Freya ze Lwowa od orzeczenia Wydziału krajowego z dnia 20. października 1906 r. L. 100436 w sprawie budowlanej.

2. Pauliny Tarnawskiej w Siedlcu od orzeczenia Wydziału krajowego z 27 listopada 1906 r. L. 108.170 w sprawie użytkowania lasu i pastwiska gminnego.

3. Marka Wischnitzera w Grzegórzkach od orzeczenia Wydziału krajowego z dnia 18. maja 1906 r. L. 43255 w sprawie dodatktów gminnych do podatku konsumcyjnego.

4. Mojżesza Halperna w Sokalu od orzeczenia Wydziału krajowego z 6. sierpnia 1907 r. L. 114414 w sprawie budowlanej.

5. Tille Riwe Reichowej w Tarnopolu od orzeczenia Wydziału krajowego z 17. maja 1907 L. 36506 w sprawie rekursowej.

6. Stanisława Horszowskiego i Saula Schmalzbacha we Lwowie od orzeczenia Wydziału krajowego z 22. marca 1909 L. 15715 w sprawie usunięcia straganów z owocami i skrzyń ze sieni ich realności.

7. Jana Basaraby z Lachowiec od orzeczenia Wydziału krajowego z 23. lipca 1907 L. 68962 w sprawie terminu rekursowego.

8. Chany Freidli Rabinowicz z Krakowa od orzeczenia Wydziału krajowego z 18. czerwca 1907 L. 48.539 w sprawie opróżnienia mieszkania stróża i ubikacyi piwnicznych.

9. Gminy Łobzów tudzież Benedykta i Marianny Kwaśnickich w Łobzowie od orzeczenia Wydziału krajowego z 26. lipca 1907 L. 60828 w sprawie sprzedaży gruntu gminnego.

Natomiast c. k. Trybunał administracyjny uchylił następujące orzeczenia Wydziału krajowego:

1. Orzeczenie z 12. października 1905 L. 84342 w sprawie sprzedaży parceli gruntownej w Drohobyczu,

2. Orzeczenie z 22. października 1907 L. 75493 w sprawie użytkowania pastwiska gminnego przez Maryę Lipschützową w Pobuku,

3. Orzeczenie z 11. grudnia 1906 L. 115004 w sprawie budowlanej Eti Fried,

4. Orzeczenie z 23. lipca 1907 L. 68028 w sprawie zarządu majątkiem gminnym w Ruskiej wsi.

5. Orzeczenie z 4. maja 1907 L. 37766 w sprawie użycia ceny kupna ze sprzedaży drzewostanu w Wełdzirzu na budowę cerkwi.

6. Orzeczenie z 26. lipca 1907 L. 72402 w sprawie budowlanej Mojżesza Heiselkorna w Stryju.

Fundacya ś. p. Edwarda Lewińskiego.

W myśl §. 5. aktu fundacyjnego ś. p. Edwarda Lewińskiego w roku 1909 rozdzielił Wydział krajowy odsetki od majątku zakładowego tej fundacyi w kwocie 2740 koron między 25 włościan w powiecie brzeskim.

Od roku 1883, w którym fundacya weszła w życie, aż do roku 1910 otrzymały zapomogę następujące powiaty: Żydaczów, Mościska, Kraków, Żywiec, Stary Sambor, Bochnia, Turka, Chrzanów, Rohatyn, Wieliczka, Borszczów, Brzozów, Ropczyce, Przemyślany, Nowy Targ, Jaworów, Dąbrowa, Cieszanów, Tarnów, Dobromil, Wadowice, Podhajce, Grybów, Rawa ruska, Limanowa, Buczacz i Brzesko.

Sprawa galicyjskiej Kasy Oszczędności.

Na posiedzeniu z d. 2. listopada 1908 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie.

2. Sejm udziela Zarządowi galic. Kasy Oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków tej Kasy za rok 1907.

Uchwały powyższe zakomunikował Wydział krajowy pismem z d. 17. listopada 1908 L. 117270 Dyrekcyi gal. Kasy Oszczędności.

Policya ogniowa.

Pożyczki z krajowego funduszu pożyczkowego przeznaczonego na ułatwienie krycia budynków materyałem ogniotrwałym.

Alegat N.

Od czasu wejścia w życie kraj. funduszu pożyczkowego, przeznaczonego na ułatwienie krycia budynków materyałem ogniotrwałym, po dzień 15. czerwca 1909 przyznał Wydział krajowy na cel powyższy według dołączonego ./· wykazu pożyczki w ogólnej kwocie 1,389.500 K, z czego wyasygnowano 1,109.674 K 89 h.

W szczególności przyznano:

a) na pożyczki dla ubogiej ludności wiejskiej i małomiejskiej celem ułatwienia jej ogniotrwałego krycia budynków — 1,266.000 K.

b) na zakładanie składów dachówek — 86.500 K.

c) na zakładanie fabryk i warstatów dachówek 37.000 K.

Przytem zaznacza się, że rozdzielając pożyczki z wymienionego funduszu, wynoszącego na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 16. listopada 1905 roku kwotę 1,500 000 K względnie po zrealizowaniu pożyczki kwotę 1 396.500 K, Wydział krajowy uwzględniał również uchwałę Wys Sejmu z d. 31. października 1908, którą postanowiono, że pożyczki bezprocentowe z tego funduszu mają być udzielane nie tylko Reprezentacyom powiatowym, ale także osobom prywatnym na zakładanie fabryk dachówek cementowych i palonych tudzież płyt i rur betonowych.

Subwencya dla krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych.

Uchwaloną przez Wysoki Sejm subwencyę dla krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych na rok 1908 w kwocie 10.000 K wypłacił Wydział krajowy na ręce Rady zawiadowczej tego Związku w dwóch ratach półrocznych w styczniu i czerwcu 1908 r.

Z uchwalonej zaś subwencyi na rok 1909 w tej samej wysokości, wypłacił Wydział krajowy pierwszą ratę w kwocie 5.000 K w styczniu 1909.

Egzamina kwalifikacyjne naczelników zawodowych (gminnych) straży pożarnych.

Na podstawie rozporządzenia Wydziału krajowego z d. 2. lipca 1907 L 46037 Dz. u. kr. Nr. 102 odbył się d. 29. maja 1908 egzamin kwalifikacyjny na naczelników zawodowych (gminnych) straży pożarnych, do którego przystąpili następujący kandydaci:

1. Henryk Olszewski z Przemyśla;
2. Jan Karol dw. im. Dobrzański ze Stryja;
3. Władysław Ziembowicz z Jarosławia;
4. Emil Rychlewski z Drohobycza;
5. Jan Dziadosz z Tarnowa i
6. Wiktor Pokorny z Tarnobrzega.

Czterej pierwsi złożyli egzamin z wynikiem bardzo dobrym, dwaj ostatni z wynikiem dobrym.

Kursy pożarnictwa.

W czasie od 13. do 17. maja 1908 odbył się w Krakowie krajowy kurs pożarnictwa. Nadto w ciągu roku 1908 przeprowadzono — według relacyi krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych d. 22. października 1908 L. 2464 — następujące kursy pożarnictwa:

1. powiatowe: w Żywcu, Złoczowie, Brzeżanach, Stryju, Nowym Targu, Samborze, Mielcu, Dąbrowie i Chrzanowie;
2. lokalne; w Kańczudze i Limanowej.

Prócz tego odbyły się kursy pożarnictwa: w Tarnowie okręgowy dla komendantów oddziałowych, we Lwowie dla pisarzy gminnych i w Zniesieniu koło Lwowa dla członków Towarzystwa Kaczkowskiego.

Lustracye straży pożarnych.

Podobnie jak w latach poprzednich przeprowadził krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych w r. 1908 liczne lustracye straży pożarnych, a dotyczące sprawozdania przedkładane Wydziałowi krajowemu służyły za podstawę do zarządzeń, mających na celu usunięcie dostrzeżonych braków w organizacyi tych straży.

XIII. Krajowy Zjazd strażacki.

W dniach 12. i 13. lipca 1908 odbył się w Krakowie XIII. krajowy Zjazd strażacki, w którym jako delegat Wydziału krajowego wziął udział Dr. Stefan Skrzyński, zastępca prezesa Rady powiatowej krakowskiej.

Protokół obrad tego zjazdu znajduje się w aktach Wydziału krajowego.

Statystyka pożarów.

W roku 1908 było w kraju 785 wypadków pożaru. W szczególności spaliło się 1425 domów mieszkalnych, 1704 budynków gospodarczych, 31 zakładów przemysłowych i 2 kościoły.

Wypadków śmierci z powodu pożaru było 14.

Szkodę materyalną obliczono na 5,008.200 koron, z czego ubezpieczono szkody do wysokości 2,145.400 K. Przyczyną pożarów było w 49 wypadków podpalenie, w 20 wypadkach zachodziło podejrzenie podpalenia, w 97 wypadkach nieostrożność, w 45 wypadkach wadliwa budowa, w 46 wypadkach pożar wzniecił piorun, zaś co do reszty wypadków przyczyny pożaru nie udało się wykryć.

B) Sprawy szkolne, koserwatorskie, teatralne, zasiłki i t. d.

a) Sprawy szkolne.

Projekt zniesienia przewyższających 6% dodatki do podatków prestacyj gmin i obszarów dworskich na utrzymanie nauczycieli.

Uchwałą z 28. października 1908 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby zebrawszy w porozumieniu z Radą szkolną krajową daty odnoszące się do wszystkich zobowiązań, które ciężą na gminach i obszarach dworskich na utrzymanie nauczycieli w myśl 2 go ustępu Art. 4. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr., przedłożył na sesyi Sejmowej sprawozdanie i postawił odpowiednie wnioski zmierzające do zrównania tych ciężarów.

Uchwałę powyższą Wydział krajowy zakomunikował Radzie szkolnej krajowej z prośbą o pomoc przy zebraniu dat potrzebnych do obliczenia efektu finansowego i o udzielenie Wydziałowi krajowemu uwag i opinii w przedmiocie projektowanej zmiany ustawy.

Zarazem polecił Wydział krajowy swemu oddziałowi rachunkowemu obliczenie cyfrowe prestacyj, jakie gminy wiejskie i obszary dworskie oraz miasta i miasteczka zaliczone do IV. klasy płac nauczycielskich tj. nieobjęte ustawami z 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr. i z 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr., na mocy dobrowolnych zobowiązań uiszczać są obowiązane na utrzymanie nauczycieli szkół ludowych ponad 6% dodatki do podatków bezpośrednich, dalej obliczenie o ile to jest możliwem, wartości pieniężnej prestacyj w naturze uiszczanych na utrzymanie nauczycieli i wykazanie sumy zwiększonego wydatku, jaki spadłby na fundusz szkolny krajowy w razie zredukowania powyższych dobrowolnych zobowiązań na 6% dodatki do podatków bezpośrednich i wliczenia do tej 6% prestacyi wartości pieniężnej prestacyj w naturze.

Rezultat tego obliczenia sporządzonego przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego na podstawie ksiąg kontowych funduszu szkolnego krajowego, aktów Wydziału krajowego, orzeczeń Rady szkolnej krajowej, wykazów przedłożonych przez c. k. Urzędy podatkowe i wykazów przypisanych podatków bezpośrednich, dołączonych do budżetów powiatowych a względnie gminnych na r. 1909 — jest następujący:

I. Prestacye w formie dodatków do podatków bezpośrednich.

Suma podatków bezpośrednich przypisanych na r. 1907 w całym kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa wynosi ogółem kwotę		21,012.630 K 92 g
Po strąceniu podatków przypisanych:		
1. w 30 gminach miejskich objętych ustawą z d. 13. marca 1889 r. . .	4,072.365 K 25 g	
2. w 141 gminach miejskich objętych ustawą z 3. lipca 1896 r. . .	2,229.079 „ 10 „	6,301.444 „ 35 „
pozostają podatki bezpośrednie przypisane od reszty gmin i obszarów dworskich w kwocie		14,711.186 K 57 g
od tej sumy należałoby obliczyć 6% dodatki szkolne, jakie byłyby w przyszłości opłacane w razie zniesienia wszelkich dobrowolnych zobowiązań ponad ustawowe 6%, i gdyby wszyst-		

kie gminy i obszary dworskie były obowiązane do uiszczania tych dodatków.

Ponieważ jednak wedle wykazu przedłożonego przez Radę szkolną krajową do LW: 106.370/08 było jeszcze w roku 1907 względnie z początkiem roku 1908 — **625** gmin, w których nie było szkoły i które nie należały do żadnego związku szkolnego, co stanowi około 10% ogólnej liczby **6.240** gmin w całym kraju — przeto potrąca się z powyższej sumy 14,711.186 K 57 g — 10% czyli kwoty . . . . . 1,471.118 K 65 g

pozostają zatem podatki bezpośrednie w kwocie . . . . . 13,240.067 K 92 g

od których przypadałyby 6%-we dodatki szkolne w kwocie . . . . . 794.404 „ — „

Po doliczeniu prestacyi przypisanych w formie dodatków do podatków na rok 1907:

1. w 30 miastach .	264.277 K — g	
2 w 141 miasteczkach	82.899 „ — „	
3. w mieście Krakowie 12% od sumy przypisanych podatków w kwocie 2,300.557 K =	267.067 „ — „	623.243 „ — „

wynosiłaby ogólna suma prestacyi szkolnych, które byłyby w przyszłości uiszczane w formie dodatków do podatków . . . . . 1,417 647 K — g

W porównaniu z sumą przypisaną z tego tytułu za rok 1907 wedle zamknięcia rachunku . . . . . 1,718.209 „ — „

okazuje się różnica w kwocie . . . . 300.562 K — g

Prestacye w gotówce.

Suma wszystkich prestacyi w gotówce przypisanych na rok 1907 wynosiła wedle zamknięcia rachunku za rok 1907 . . . . . 731.451 K — g

W sumie tej mieszczą się prestacye przypisane:

1. w 30 miastach .	403.236 K — g	
2. w 141 miasteczkach	185.439 K — g	588.675 „ — g

pozostają prestacye w gotówce od reszty gmin i obszarów dworskich . . . 142.776 K — g

III. Wartość pieniężna prestacyi w naturaliach

uiszczanych przez gminy i obszary dworskie na utrzymanie nauczycieli z tytułu dawniejszych zobowiązań wynosi wedle zamknięcia rachunku za r. 1907 32 000 K — g

W razie zredukowania dobrowolnych zobowiązań gmin i obszarów dworskich oraz miasteczek nie objętych

dwoma wymienionemi wyżej ustawami na ustawowe 6%-we dodatki do podatków bezpośrednich wynosiłby ubytek w dochodach funduszu szkolnego krajowego w przybliżeniu:

1. w prestacyach uiszczanych w formie dodatków do podatków j. w . .	300.562 K — g
2. w prestacyach opłacanych w gotówce jak wyżej	142.776 „ — „
3. w w prestacyach uiszczanych w naturaliach	32.000 „ — „
Razem . . .	475.338 K — g

Wynikłości powyższe można uważać za ścisłe jedynie co do ubytku w prestacyach gmin i obszarów dworskich uiszczanych w stałych kwotach w gotówce, gdyż obliczenie tego ubytku oparte jest na księgach kontowych Wydziału krajowego i zamknięciach rachunkowych funduszu szkolnego krajowego. Wykazany ubytek w dochodach z dodatków do podatków polegający na materyale mniej pewnym t. j. przeważnie na wykazach c. k. Urzędów podatkowych, można uważać tylko jako wynikłość do rzeczywistej zbliżoną.

Ściślejsze obliczenie prawdopodobnego ubytku w prestacyach opłacanych w formie dodatków do podatków bezpośrednich możnaby uskutecznić jedynie na podstawie szczegółowych wykazów przypisanych podatków bezpośrednich, obejmujących wszystkie gminy i obszary dworskie w całym kraju. Sporządzenie takiego obliczenia, które z powodu chwiejności cyfr podatkowych nigdy nie mogłoby być zupełnie dokładne, wymagałoby znacznie dłuższego czasu i byłoby połączone z niemałemi trudnościami.

Wydział krajowy mniema, że uzyskany na podstawie powyższego obliczenia rezultat, wykazujący ubytek w dochodach funduszu szkolnego krajowego w sumie około pół miliona koron jest dostatecznem oświetleniem projektu ze stanowiska finansowego. Nie mogąc dla braku opinii ze strony Rady szkolnej krajowej przedstawić swoich wniosków w tym przedmiocie ogranicza się Wydz. kraj. na razie na podaniu tego wyniku do wiadomości W. Sejmu. Przytem uważa za swój obowiązek zaznaczyć, że nawet w razie przychylnej dla projektu opinii Rady szkolnej krajowej nie mógłby ze względu na stan finansów krajowych i wobec wzrostu normalnych wydatków budżetu szkolnego na rok 1910 o $2^1/_2$ miliona koron ponad wydatki dotychczasowe oświadczyć się na razie za urzeczywistnieniem projektu, któryby spowodował nowe obciążenie tego budżetu o pół miliona koron.

W sprawie rewizyi Art. 1. ust. z 25. maja 1907 r. 49 Dz. u. kr. co do podziału płac nauczycielskich na 4 klasy.

Na posiedzeniu z 9. października 1908 powziął W. Sejm następującą uchwałę:

„Sejm uznając w zasadzie potrzebę rewizyi unormowanego w Art. 11. ust. z 1. stycznia 1889 Nr. 16 Dz ust. kr. w brzmieniu ustawy z 25. maja 1907 Nr. 49. Dz. u. kr. podziału wszystkich miejscowości w kraju na cztery klasy odnośnie do wysokości płac nauczycieli szkół ludowych pospolitych, poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową tę sprawę rozpatrzył i wnioski swoje na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył“.

Uchwałę tę Wydział krajowy zakomunikował pismem z 16. stycznia 1909 l. 111.535 c. k. Radzie szkolnej krajowej z prośbą, aby sprawę w niej poruszoną wzięła pod swą rozwagę i objawiła Wydziałowi krajowemu swe zdanie. czyli

i w jaki sposób obowiązujące w tym względzie postanowienia zmienićby należało".

Opinii tej Wydział krajowy dotychczas nie otrzymał.

W sprawie zmiany Art. 17. ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli szkół ludowych.

Uchwałą z 30. października 1908 polecił W. Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę zmianę Art. 17. ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego i aby przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej odpowiednie wnioski.

Wydział krajowy zakomunikował tę uchwałę Radzie szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania, przyczem nadmienił, że przy braku wszelkich wskazówek co do kierunku w jakimby zmiana Art. 17. nastąpić miała, można jedynie przypuszczać, że chodzi tu o zmianę tego Art. w taki sposób, aby prawo nauczycieli kierujących i samoistnych w szkołach wiejskich do korzystania z jednego morga ziemi ornej, nie było jak dotychczas, fakultatywnem, ale aby stało się bezwarunkowem tj. aby nauczycielom w razie niemożności dostarczenia tego pola, przyznawano odpowiednie odszkodowanie lub wynagrodzenie. Wydział krajowy zaznaczył przytem, że w takim razie pierwotna myśl, by przez dodanie morga pola przywiązać niejako nauczyciela do miejsca, gdzie pracuje i stworzyć między nauczycielem a ludnością wiejską rolniczą ścisły łącznik, byłaby zupełnie spaczoną.

Wyższe dodatki na mieszkanie nauczycieli szkół ludowych.

Według postanowienia Art. 16. ustawy z 25. maja 1907 Nr. 49. Dz. u. kraj. traktującego o dodatkach na mieszkanie nauczycieli szkół ludowych, mają być przyznane wyższe dodatki w miejscowościach graniczących bezpośrednio z miastami zaliczonemi do I. i II. klasy płac nauczycielskich pod warunkami i w wymiarze w tym artykule bliżej określonymi. Decyzya w tej sprawie przysługuje Radzie szkolnej krajowej po wysłuchaniu zdania Wydziału krajowego.

Celem wykonania tego postanowienia ustawy zwróciła się Rada szkolna kraj. do Wydziału krajowego o objawienie zdania, które w miejscowości graniczących z owemi miastami, należałoby zaliczyć do wyższej kategoryi dodatków na mieszkanie,

Wydział krajowy oświadczył Radzie szkolnej krajowej, że wobec stylizacyi wspomnianego ustępu art. 16. ustawy, określającej wyraźnie i dokładnie granicę wyjątkowego postanowienia, zadaniem Wydziału krajowego powołanego do wyrażenia opinii. może być jedynie oświadczenie się co do tego, które miejscowości podpadają pod określenie zawarte w ustawie. Wydział krajowy może więc w swej opinii stwierdzić jedynie faktycznie istniejący stan rzeczy, t. j. że zabudowania w tych a tych gminach, graniczących z jednem z miast zaliczonych do I. lub II. klasy płac nauczycielskich, stanowią dalszy, bezpośredni ciąg zabudowań miejskich, a przeto podpadają pod określenie zawarte w ustawie; nie może zaś Wydział krajowy oświadczć się za uwzględnieniem żadnej innej miejscowości, byłoby to bowiem interpretacyą ustawy, do czego Wydział krajowy nie ma kompetencyi.

Po tem zasadniczem określeniu danego stanowiska w tej sprawie oświadczył Wydział krajowy Radzie szkolnej, że zdaniem jego pod określenie zawarte w alinei 4. Art. 16. ustawy z 25. maja 1907 Nr. 49 Dz. u. kr. podpadają:

1. z pomiędzy gmin graniczących z miastem Lwowem gminy Kleparów, Sygniówka, Zamarstynów i Zniesienie;

2. z pomiędzy gmin graniczących z miastem Krakowem gminy Półwsie, Zwierzynieckie, Czarna wieś, Nowa wieś narodowa, Grzegórzki i Krowodrza;

3. z pomiędzy gmin graniczących z miastami zaliczonemi do II. klasy płac nauczycielskich, a mianowicie z miastem

a) Białą — gminy Lipnik i Komorowice,
b) Brodami — Starobrody,
c) Brzeżanami — Leśniki,
d) Buczaczem — Nagórzanka, Podlesie i Podzameczek,
e) Kołomyja — Diatkowice i Oskrzesińce,
f) Krosnem — Krościenko niżne,
g) Przemyślem — Wilcza i Przekopana,
h) Nowym Sączu — Dąbrówka niemiecka i Chełmiec polski,
i) Podgórzem — Płaszów, Ludwinów i Zakrzówek,
k) Sanokiem — Posada sanocka i Posada olchowska,
l) Śniatynem — Mikulińce,
m) Stanisławowem — Knihinin wieś i Knihinin kolonia,
n) Stryjem — Duliby,
o) Tarnowem — Gumniska,
p) Trembowlą — Wolica.
r) Złoczowem — Folwarki.

Z miastami Jasłem, Jarosławiem, Sokalem, Wadowicami i Żółkwią nie graniczy żadna miejscowość w sposób określony w powyżej wspomnianem postanowieniu ustawy.

Zaliczki na płace nauczycieli szkół ludowych.

Uchwałą z 30. października 1908 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową rozważył sprawę utworzenia funduszu na zaliczki pensyjne dla nauczycieli i odpowiednie wnioski co do sposobu załatwienia tej sprawy przedłożył na następnej sesyi.

Pismem z 23. stycznia 1909 l. 125.016/08 zakomunikował Wydział krajowy powyższą uchwałę c. k. Radzie szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania i przedłożenie umotywowanych wniosków co do funduszów na ten cel potrzebnych i co do sposobu udzielania zaliczek, w szczególności pod jakimi warunkami, na jak długi termin spłaty, w jakich maxymalnych kwotach ewentualne zaliczki miałyby być udzielane i której władzy przysługiwać miałoby prawo przyznawania zaliczek. Obmyślenie i dokładne określenie tych szczegółów jest zdaniem Wydziału krajowego tem ważniejsze, że rzecz sama przy bliższem rozważeniu nasunąć musi poważne wątpliwości. Jakkolwiek bowiem nie da się zaprzeczyć, że żądanie, aby także nauczycielom szkół ludowych przysługiwało prawo utrzymywania zaliczek na płace, jest w zasiedzie słuszne, a w pewnych przypadkach zaliczki takie mogą być rzeczywiście dobrodziejstwem dla potrzebujących, to jednak przy ogromnej liczbie uprawnionych do korzystania z tego dobrodziejstwa łatwo przewidzieć, że nawet w razie wyznaczenia na ten cel znacznego stosunkowo kredytu, zaledwo drobna cząstka uprawnionych formalnie kompetentów mogłaby być uwzględnioną, ogromna zaś reszta pominiętych odnosiłaby wrażenie upośledzenia wobec tej garstki wybranych. Gdyby zaś z pominięciem względów budżetowych wyznaczono na zaliczki fundusz wystarczający na zaspokojenie wszystkich uprawnionych żądań, co jednak Wydział krajowy uważa za niemożliwe, to znowu łatwość uzyskania takiej bezprocentowej rozłożonej na raty pożyczki mogłaby się stać pobudką do zaciągania, może bez koniecznej potrzeby, długu którego spłata następnie przez długi szereg miesięcy, uszczuplałaby dotkliwie i tak dość szczupłe dochody nauczycieli. Ogromna ilość wnoszonych podań i nieuniknione osobiste zabiegi dla poparcia wniesionego podania, narażałyby ogół nauczycieli na wydatki bardzo często bezskuteczne. Wydział krajowy nie przesądzając opinii Rady szkolne

krajowej uważał za swój obowiązek zwrócić na te okoliczności jej uwagę i prosić, aby przy powzięciu decyzyi w tej sprawie wzięła je pod rozwagę

Na wniosek Rady szkolnej krajowej przedstawiony w jej piśmie z 30. czerwca br. odbyć się ma w Wydziale krajowym konferencya co do sposobu załatwienia tej sprawy.

Statystyka odżywiania się wiejskiej dziatwy szkolnej.

Uchwałą z 22. października 1908 wezwał Wysoki Sejm Wydział krajowy, aby poczynił kroki celem zebrania dat statystycznych w sprawie odżywiania się wiejskiej dziatwy szkolnej i używania przez nią napojów alkoholicznych.

Rada szkolna krajowa na zapytanie Wydziału krajowego oznajmiła pismem z 12. kwietnia b. r. l 18.396, że nie posiada w chwili obecnej żadnego materyału statystycznego ani też spostrzeżeń tak obszernych i dokładnych, któreby z należytą ścisłością pozwalały wglądnąć w poruszoną kwestyę. Zarazem oświadczyła ta władza, że jest gotową przedsięwziąć stosowne kroki, aby za pośrednictwem nauczycielstwa zebrać takie daty na których do pewnego stopnia możnaby polegać i tak zebrany surowy materyał oddać Wydziałowi krajowemu do rozporządzenia i analitycznego opracowania.

Sprawa ta będzie przedmiotem dalszych badań.

Nauka hygieny w szkołach ludowych.

Uchwałą z 29. października 1908 wezwał Wysoki Sejm Wydział krajowy, aby po porozumieniu się z Radą szkolną krajową zażądał od tejże wydania polecenia, by w każdej szkole na najwyższym stopniu nauki w danej miejscowości dzieci corocznie pouczane były o najważniejszych zasadach hygieny, o chorobach zakaźnych, tychże zaraźliwości i sposobach strzeżenia się od nich.

Uchwałę powyższą zakomunikowauo pismem z 16. stycznia 1909 l. 124 409/09 Radzie szkolnej krajowej z prośbą o oznajmienie, w jaki sposób wyrażonemu w tej uchwale żądaniu Wysokiego Sejmu zadość uczyniono.

W sprawie przyjęcia na etat krajowy szkół polskich w Białej i Leszczynach.

Wskutek petycyi Zarządu „Towarzystwa Szkoły ludowej“ w Krakowie, Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 polecił Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał sprawę „ukrajowienia“ szkół polskich w Białej i Leszczynach.

Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń i wniosków c. k. Rady szkolnnj krajowej, postanowił Wydział krajowy odroczyć decyzyę w kwestyi ewentualnego ukrajowenia tych szkół aż do czasu, gdy przyjdzie do skutku podwyższenie płac nauczycieli szkół ludowych, zwłaszcza, że do r. 1907 frekwencya w klasach wydziałowych w Białej i frekwencya dzieci w czterech klasach szkoły pospolitej w Leszczynach była zbyt słabą i nie uzasadniała potrzeby zorganizowania szkoły wydziałowej męskiej w Białej tudzież 4-klasowej szkoły pospolitej w Leszczynach z językiem wykładowym polskim, a nadto wobec tej okoliczności, że w budynku szkolnym w Leszczynach mieściły się tylko dwie sale naukowe. Natomiast na wniosek Wydziału krajowego przyznał Wysoki Sejm Towarzystwu szkoły ludowej w Krakowie na utrzymanie prywatnych szkół polskich w Białej i Leszczynach na r. 1907 subwencyę w kwocie 40.000 K, którą to subwencyę Wysoki Sejm w budżetach na r. 1908 i 1909 uchwalił w podwyższonej kwocie 50.000 K.

Gdy podwyższenie płac nauczycieli szkół ludowych przyszło do skutku na mocy ustawy krajowej z 25. maja 1907 Nr. 49. Dz. u. kr. Wydział krajowy pismem z 21. stycznia 1908 l. 18863 zwrócił się do Rady szkolnej krajowej z oznajmieniem, że wy-

padałoby po zebraniu nowych dat przystąpić obecnie do rozstrzygnięcia kwestyi, czyli „ukrajowienie“ szkół prywatnych polskich w Białej i Leszczynach jest wskazanem.

Wobec tego Rada szkolna krajowa odniosła się do Zarządu głównego T. S. L. w Krakowie, czy podtrzymuje swą petycyę o ukrajowienie tych szkół, a następnie na prośbę tegoż Zarządu z 8. grudnia 1908 l. 8802 postanowiła uchwałą z 28. kwietnia 1908 l. 548 odroczyć sprawę przekształcenia prywatnej szkoły wydziałowej połączonej z pospolitą w Białej na szkołę publiczną ponieważ wskutek założenia seminaryum nauczycielskiego i gimnazyum polskiego w Białej nie jest jeszcze pewnem, czy nie należałoby w miejsce szkoły Wydziałowej męskiej otworzyć szkoły wydziałowej żeńskiej, a nadto wobec tej okoliczności, że budynek szkolny jest za szczupły i do oddania władzom szkolnym niegotowy.

Organizacyi publicznej szkoły 4-klasowej z językiem wykładowym polskim w Leszczynach jest na przeszkodzie zbyt słaba frekwencya dzieci, gdyż w r. b. uczęszcza do prywatnej szkoły utrzymywanej przez T. S. L. tylko 186 dzieci t. j. 96 chłopców i 90 dziewcząt, a w IV. klasie frekwencya dzieci nie dochodzi nawet cyfry 40, brak zatem warunków ustawą wymaganych.

Zreformowana szkoła średnia.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z 5. listopada 1908 polecającą Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę usiłowania Towarzystwa zreformowanej szkoły średniej i wstawił na ten cel odpowiedni zasiłek do budżetu na r. 1910 — zakomunikował Wydział krajowy pismem z 1. lutego 1909 l. 126.659/08 Radzie szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania.

Petycya szkoły św. Józefa we Lwowie o subwencyę na budowę własnego domu.

Zarząd szkoły męskiej 4-klasowej im. św. Józefa we Lwowie, prowadzonej i utrzymywanej przez Kongregacyę Braci szkół chrześcijańskich wniosła do Wys. Sejmu w jesieni r. 1908 petycyę o subwencyę na budowę własnego budynku szkolnego. Uchwałą z 30. października 1908 przekazał Wysoki Sejm tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania, zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1910.

Wydział krajowy zażądał od c. k. władz szkolnych opinii o tej szkole, która wypadła jak najpochlebniej. C. k. Rada szkolna okręgowa lwowska stwierdza, że szkoła ta spełniając swe zadanie z jak najlepszym skutkiem, działa w duchu katolickim i polskim, że jakkolwiek językiem wykładowym jest język niemiecki, to jednak germanizacyjne tendencye są tej szkole zupełnie obce, bo założoną została jedynie w tym celu, aby dziatwę katolicką tak niemiecką jak polską, pragnącą nauczyć się języka niemieckiego, odciągnąć od szkoły ewangielickiej, która do czasu założenia tej szkoły była jedyną we Lwowie z językiem wykładowym niemieckim.

C. k. Rada szkolna krajowa stwierdza ze swej strony, że szkoła ta, zostająca pod protektoratem JE. ks. Arcybiskupa Bilczewskiego spełnia należycie swe zadanie i okazuje pieczołowitą dbałość o potrzeby i kierunek wychowawczy dziatwy narodowości polskiej. Szkoła ta nie ma jednak dotychczas odpowiedniego pomieszczenia, bo znajduje się w domu budowanym dla mieszkań prywatnych. Dlatego zarząd szkoły czyni usilne starania celem pozyskania funduszów na budowę domu odpowiedniego, aby szkoła także pod względem umieszczenia czyniła w zupełności zadość nowoczesnym wymogom.

*

Z tych powodów Rada szkolna krajowa uważa petycyę powyższą za uzasadnioną i godną poparcia.

Wydział krajowy postanowił wobec tego przyznać Zarządowi szkoły św. Józefa subwencyę na budowę własnego domu w kwocie 1000 K z ryczałtu uchwalonego przez Wys. Sejm w budżecie r. 1909 na zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa.

Szkoła żeńska PP. Augustyanek w Krakowie.

Zgromadzenie PP. Augustyanek utrzymuje w Krakowie 5-klasową szkołę wydziałową żeńską połączoną z 4-klasową pospolitą. Do tej szkoły mającej prawo publiczności uczęszcza około 250 dziewcząt, które z bardzo małym wyjątkiem nie wnoszą żadnej opłaty, będąc dziećmi najuboższej ludności Kazimierskiej, a często otrzymują nawet pożywienie i odzież od Zgromadzenia. Roczne koszta utrzymania szkoły wynoszą około 7000 K, a Zgromadzenie otrzymuje na pokrycie tych wydatków subwencyę z funduszu szkolnego krajow. w kwocie 2000 K i od gminy m. Krakowa 2400 K rocznie.

W r. szk. 1903/907 wybudowało Zgromadzenie PP. Augustyanek nowy gmach szkolny kosztem 120.000 K i zużyło na to resztę własnego kapitału a nadto zmussone było zaciągnąć dług znaczniejszy. Ubytek dochodu z procentów od kapitału a nadto wzrost wydatków z powodu zadłużenia się, spowodowały Zgromadzenie PP. Augustyanek do wniesienia w r. 1908 petycyi do W. Sejmu o wydatniejszą subwencyę, a W. Sejm przekazał Wydziałowi tę petycyę do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1910.

Gdy Rada szkolna krajowa petycyę tę usilnie poparła, Wydział krajowy uznał za rzecz słuszną przedstawić W. Sejmowi wniosek na jej uwzględnienie i wstawił do preliminarza fund. szkoln. kraj. na r. 1910 dla utrzymywanej przez Zgromadzenie PP. Augustyanek w Krakowie szkoły żeńskiej subwencyę 3000 K zamiast dotychczasowych 2000 K.

Liceum żeńskie Sióstr Nazaretanek we Lwowie.

Zgromadzenie Sióstr Nazaretanek utrzymuje we Lwowie od szeregu lat zakład naukowo-wychowawczy, który z pierwotnej 6-klasowej szkoły wydziałowej przekształcił się w ostatnich latach na liceum żeńskie i uzyskał prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw publicznych. Zakład ten pobiera z fund. szkoln. kraj. stałą roczną subwencyę 800 K.

Podczas sesji sejmowej r. 1908 wniósł Zarząd zakładu wychowawczego do W. Sejmu petycyę o podwyższenie otrzymywanej dotychczas subwencyi, uzasadniając prośbę wielką drożyzną artykułów żywności oraz ubytkiem dochodów z powodu panującej we Lwowie epidemii szkarlatyny.

Petycyę tę przekazał W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1910.

Po zbadaniu stanu rzeczy za pośrednictwem c. k. Rady szkolnej krajowej i na podstawie jej przychylnej opinii, postanowił Wydział krajowy nie proponować na teraz podwyższania stałej subwencyi, ale udzielić Zakładowi naukowemu jednorazowego zasiłku 500 K z funduszu przeznaczonego przez W. Sejm w Rubr. V. poz. 17. wydatków budżetu kraj. na rok 1909 na subwencye dla żeńskich seminaryów, gimnazyów i liceów.

Pet. gm. m. Lubaczowa o uwolnienie jej od prestacyi szkolnej.

Zgodnie z opinią Rady szk. kraj. nie uwzględnił Wydz. kraj. tej petycyi, ponieważ uiszczana prestacya nie jest zbyt wielką, a majątek zakładowy gminy przynosi znaczne dochody.

Przekształcenie szkół 6-klasowych w Horodence na wydziałowe.

W sprawie petycyi obywateli m. Horodenki o przekształcenie szkół 6-klasowych, męskiej i żeńskiej, na wydziałowe — przekazanej przez W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, c. k. Rada szkolna krajowa oznajmiła Wydziałowi krajowemu, że przekształcenie obu szkół pociągnęłoby za sobą wydatek na płace nauczycieli większy od dotychczasowego, co najmniej o 16.000 K. Wydatek ten będzie się musiał znacznie jeszcze zwiększyć z powodu posuwania nauczucieli w klasach wydziałowych na wyższy stopień płacy i w razie systemizowania posad nauczycieli religii w szkole żeńskiej.

Przed powzięciem decyzyi co do wniosków jakieby w tej sprawie W. Sejmowi przedłożyć należało, postanowił Wydział krajowy odnieść się do Rady szkolnej krajowej o zarządzenie komisyjnego zbadania stosunków majątkowych gminy Horodenki celem ocenienia, czyli i jaka część tego, tak znacznego wydatku miałaby być ponoszoną przez tę gminę.

W sprawie przekształcenia 6-klasowej szkoły męskiej w Zaleszczykach na wydziałową.

Uchwałą z 3. listopada 1908 odstąpił W. Sejm petycyę gminy Zaleszczyki o zorganizowanie szkoły wydziałowej męskiej — Wydziałowi krajowemu do ponownego rozpatrzenia i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej.

C. k. Rada szkolna krajowa, której Wydział krajowy udzielił tę petycyę do zaopiniowania, oznajmiła pismem z 15. czerwca br. l. 28.993, że nie może na razie oświadczyć się za uwzględnieniem tej petycyi, a to dla braku warunków wymaganych w Art 7. ust. z 23. maja 1895 Nr. 57 Dz. u. kr., ponieważ od r. szk. 1907/8 frekwencya chłopców w klasie VI. nie dochodzi cyfry 30.

Prywatne gimnazyum w Jaworowie.

Petycyę gminy m. Jaworowa o stałą subwencyę w znaczniejszej kwocie na utrzymanie prywatnego gimnazyum w Jaworowie, przekazaną Wydziałowi krajowemu uchwałą sejmową z 30. października 1908 do zbadania i możliwego uwzględnienia w przyszłym budżecie, zbadał Wydział krajowy za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej, a wynik badania jest taki:

Gmina m. Jaworowa po wieloletnich daremnych zabiegach i staraniach o utworzenie c. k. gimnazyum państwowego, postanowiła na razie założyć gimnazyum prywatne, a uzyskawszy na ten cel od Rady powiatowej w Jaworowie subwencyę na r. szk 1908/9 w kwocie 5000 K i przeznaczywszy ze swej strony na pierwszy rok szkolny dwie ubikacye w budynku magistrackim oraz dostarczywszy z funduszu miejskiego całe urządzenie dla I. klasy gimnazyalnej wraz z przepisanemi przyborami naukowemi, postarała się o siły nauczycielskie i z dniem 16. września 1908 wprowadziła w życie prywatne gimnazyum.

Według relacyi c. k. Starostwa w Jaworowie z dnia 6. czerwca 1909 l. 60 koszta utrzymania tego gimnazyum obliczono na rok słoneczny 1909 na 20.004 K 55 h. Na ich pokrycie otrzyma gmina od Rady powiatowej subwencyę 6.272 K. Sama zaś preliminowała w budżecie 4.924 K, co uczyni razem 11.200 K. W porównaniu z wydatkami w kwocie 20.004 K 55 h, okazałby się przeto niedobór 8803 K 45 h.

Nadmienić jednak należy, że w sumie wydatków na rok 1909 umieszczono całe urządzenie gabinetów zoologicznego, botanicznego i geograficznego oraz koszta założenia biblioteki nauczycielskiej i dla uczniów — tak polskiej jak ruskiej. Wydatki na ten cel równają się niemal z kwotą niedoboru powyżej wykazanego. Z każdym następnym rokiem ma przyby-

wać w normalnych warunkach jedna klasa, na której utrzymanie potrzebaby według zdania c. k. Starostwa zwiększać subwencyę co roku o 7 000 K.

Wydział krajowy mimo uznania dla zapobiegliwości gminy m. Jaworowa, nie może z zasadniczych względów oświadczyć się za uwzględnieniem jej petycyi o subwencyę z funduszu krajowego. Koszta założenia i wydatki na utrzymanie szkół średnich obowiązany jest ponosić c. k. Skarb Państwa a subwencyonowanie prywatnych szkół średnich z funduszu krajowego byłoby niejako wyręczaniem Skarbu Państwa przez fundusz krajowy, tem mniej uzasadnionem, że fundusz ten jest już i tak nad miarę obciążony rosnącemi z każdym rokiem w zastraszającej progresyi wydatkami na szkoły ludowe.

10-milionowa pożyczka krajowa na budowę szkół.

Uchwałą z 12. marca 1907 Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki aż do wysokości 10 milionow koron, przeznaczonej na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych w myśl art. 9 ust. z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. ust. kr. na budowę szkół przedewszystkiem w tych gminach, które dopełniły ciężących na nich obowiązków konkurencyjnych — jakoteż w dalszym rzędzie, w takich gminach, gdzie utworzeniu albo wprowadzeniu w życie szkoły jedynie brak budynku szkolnego stoi na przeszkodzie.

Zaciągnięcie tej pożyczki nastąpić miało w drodze stopniowej emisyi 4% obligacyi dłużnych w takiej kwocie, jaką Wydział krajowy na podstawie szczegółowych dat, przez Radę szkolną mu dostarczonych, na budowę poszczególnych szkół co roku uchwali.

Wykonanie powyższej uchwały sejmowej uległo zwłoce, gdyż z powodu chwilowo niepomyślnego targu pieniężnego, postanowił Wydział krajowy uchwałą z d. 25. czerwca 1907 LW: 35.330 odroczyć finansowanie tej pożyczki. Dopiero w r. 1909 emitowano obligacye dłużne tej pożyczki na sumę nom. wartości 5,000.000 K, które objął Bank krajowy po kursie 93 za 100. Uzyskaną w ten sposób gotówkę ulokowano w Banku krajowym na tymczasowym rachunku bieżącym.

Rada szkolna kraj. przypuszczając, że gminy uprawnione uchwałą W. Sejmu będą mogły już w r. 1907 korzystać z pożyczki 10-milionowej, zarządziła z wiosną 1907 budowę większej liczby szkół, a w następstwie tego przekroczyła zwyczajny kredyt uchwalony na r. 1907 w rub. V. poz. 17 budżetu funduszu szkolnego krajowego „zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół“ o kwotę 77.000 K, wykazaną w zamknięciu rachunku funduszu szkolnego krajowego za rok 1907 jako "wydatek przebieżny".

Na podstawie sprawozdania Rady szkolnej krajowej z 28. lipca 1908 L 28317 do LW. 79.164/08 postanowił Wydział krajowy pokryć powyższe 77.000 K z pożyczki 10 milionowej, a mianowicie w porozumieniu z Radą szkolną krajową zostaną przeniesione na rachunek tej pożyczki zasiłki udzielone w roku 1907 następującym gminom:

1. Brody	(pow. Wadowice)	2.000 K
2. Sadzawa	(„ Bohorodczany)	5.000 „
3. Berest	(„ Grybów)	5.000 „
4. Łężany	(„ Krosno)	4.000 „
5. Łączany	(„ Wadowice)	4 000 „
	Do przeniesienia	20.000 K

	Z przeniesienia		20.000 K
6. Jamnica	(pow.	Stanisławów)	6 000 „
7. Czaniec	(„	Biała)	6.000 „
8. Hłuboczek wielki	(„	Tarnopol)	4 000 „
9. Skorodyńce	(„	Czortków)	4.000 „
10. Turza	(„	Gorlice)	5.000 „
11. Banunin	(„	Kamionka)	3 000 „
12. Przyborów	(„	Żywiec)	8.000 „
13. Janówka	(„	Tarnopol)	3.000 „
14. Chełmiec pol.	(„	Nowy Sącz)	7.000 „
15. Lacko	(„	Dobromil)	11.000 „
		Razem	77.000 K

W roku 1908 upoważnił Wydział krajowy Radę szkolną krajową, na podstawie przedłożonych przez nią szczegółowych wykazów, do asygnowania poszczególnym gminom na budowę szkół jak akta LW: 65.575/08 i 79.164/08 zasiłków w łącznej kwocie 841.445 K 86 g, Rada szkolna krajowa skorzystała tylko częściowo z tego upoważnienia, asygnując w roku 1908 zasiłki następującym gminom:

1. Krużyki	(pow.	Sambor)	2.000 K
2. Podlesie	(„	Buczacz)	3.000 „
3. Krzywice	(„	Przemyślany)	6.000 „
4. Sufczyn	(„	Brzesko)	2.000 „
5. Koszelów	(„	Żółkiew)	2.000 „
6. Bodzanów	(„	Wieliczka)	2.000 „
7. Krzywice	(„	Bohorodczany)	4.000 „
8. Piniany	(„	Sambor)	6.000 „
9. Milatyn	(„	Gródek)	3.000 „
10. Borki dom.	(„	Lwów)	3.000 „
11. Pletenice	(„	Przemyślany)	3.000 „
12. Grabowiec	(„	Bohorodczany)	4.000 „
13. Bielany	(„	Biała)	3.100 „
14. Meteniów	(„	Zborów)	4.000 „
15. Powerchów	(„	Rudki)	4.000 „
16. Kołbajowice	(„	Rudki)	6.000 „
17. Chłopówka	(„	Husiatyn)	3.000 „
18. Kornalowice	(„	Sambor)	3.000 „
19. Żelechów wielki	(„	Kam. strum.)	6.000 „
20. Streptow	(„	Kam. strum.)	5.000 „
21. Nowosiółki opaw.	(„	Rudki)	4.000 „
22. Sufczyn	(„	Brzesko)	2.000 „
23. Pistyń	(„	Kosów)	3.000 „
24. Wierchomla	(„	Nowy Sącz)	6.000 „
25. Grabownica	(„	Brzozów)	5.000 „
26. Koszelow	(„	Żółkiew)	1.000 „
27. Podlesie	(„	Buczacz)	2.000 „
28. Dublany	(„	Sambor)	10.000 „
29. Czasław	(„	Wieliczka)	4.500 „
30. Majdan	(„	Husiatyn)	5.000 „
31. Krużyki	(„	Sambor)	2.000 „
32. Zakrzów	(„	Wieliczka)	5.000 „
33. Kniesioło	(„	Bóbrka)	4.000 „
34. Bolanowice	(„	Mościska)	6.000 „
35. Skałat	(„	Skałat)	10.000 „
36. Jurczyce	(„	Podgórze)	6.000 „
37. Handzlówka	(„	Łańcut)	5.000 „
38. Lelechówka	(„	Gródek)	2.000 „
39. Zaczernie	(„	Rzeszów)	10.000 „
40. Dąbrowa	(„	Rzeszów)	5.000 „
	Do przeniesienia		171.600 K

	Z przeniesienia	171.600 K
41. Rzędzianowice	(„ Mielec)	2.000 „
42. Przyborów	(„ Żywiec)	2.000 „
43. Błotnia	(„ Przemyślany)	4.000 „
44. Pietrzykowice	(„ Żywiec)	2.000 „
45. Czernichów	(„ Rudki)	5.000 „
46. Zarubince	(„ Zbaraż)	2.000 „
47. Koszelów	(„ Żółkiew	1.000 „
48. Krzywiec	(„ Bohorodczany)	2.500 „
49. Sopotnia	(„ Żywiec	7.800 „
50. Leksandrowa	(„ Bochnia)	1.000 „
51. Słocina	(„ Rzeszów)	2.000 „
52. Łączany	(„ Wadowice)	2 000 „
53. Uhrynów	(„ Sokal)	4.000 „
54. Nosówka	(„ Rzeszów)	2.000 „
55. Urmań	(„ Brzeżany)	3.000 „
56. Kaczorowy	(„ Jasło)	1.200 „
57. Jelna	(„ Nowy Sącz)	3.000 „
58. Gródek	(„ Gródek Jag.)	20.000 „
59. Sadzawa	(„ Bohorodczany	1.000 „
60. Ebenau	(„ Gródek Jag.)	1.000 „
61. Bystrzyca	(okręg Drohobycz)	1.000 „
62. Siekierczyce	(pow. Sambor)	2.000 „
63. Bylice	(„ Sambor	2.000 „
64. Zalesie	(„ Rzeszów)	1.500 „
65. Łężany	(„ Krosno)	2.000 „
66. Mogilno	(„ Grybów)	4.000 „
67. Worochta	(„ Sokal)	2 500 „
68. Jeżowe	(„ Nisko)	6.000 „
	Razem	261.100 K
Z których do końca r. 1908 nie podjęto kwoty		35.200 „
Wypłacono zatem w roku 1908 . . .		225.900 K

Z powodu braku rozporządzalnego kredytu z pożyczki 10-milionowej zostały te zasiłki tak samo jak wyszczególnione wyżej zasiłki z roku 1907 w kwocie 77.000 K wypłacone zaliczkowo z funduszu szkolnego krajowego, a następnie przeniesione rachunkowo na rok 1909, w którym nastąpi pokrycie wszystkich zasiłków po koniec roku 1908 udzielonych z gotówki otrzymanej za obligacye dłużne pożyczki 10-milionowej.

W roku 1909 asygnowała Rada szkolna krajowa w dalszym ciągu częściowo na podstawie wspomnianych wyżej dwóch pism Wydziału krajowego, częściowo zaś na mocy upoważnienia do LW: 42.324/09 na sumę 1,155.300 K zasiłki następującym gminom:

1. Radwan	(pow. Dąbrowa)	4 000 K
2. Zakrzew	(„ Wieliczka)	2 000 „
3. Jabłonka	(„ Bohorodczany)	5.000 „
4. Baczków	(„ Bochnia)	4.000 „
5. Wróblik król.	(„ Krosno)	3.000 „
6. Stary Sambor	(„ St. Sambor	15.000 „
7. Smołuskowce	(„ Husiatyn)	3.000 „
8. Bielany	(„ Biała)	2.000 „
9. Jeżowe	(„ Nisko)	8.000 „
10. Rudnik	(„ Myślenice)	6.000 „
11. Nowosiółka korop.	(„ Buczacz)	3.000 „
12. Podhorce	(„ Złoczów)	1.400 „
13. Dominikowice	(„ Gorlice)	8.000 „
14. Zagorzany	(„ Gorlice	9.000 „
	Do przeniesienia	73.400 K

		Z przeniesienia	73.4000 K
15.	Markówka	(pow. Peczeniżyn)	1.000 „
16.	Wasylków	(„ Rawa)	2.000 „
17.	Nidek	(„ Wadowice)	2.000 „
18.	Czudowice	(„ Jarosław)	1.000 „
19.	Kłodzienko	(„ Żółkiew)	2.000 „
20.	Majdan	(„ Husiatyn)	1.500 „
21.	Barysz	(„ Buczacz)	10.000 „
22.	Lipinki	(„ Gorlice)	7.000 „
23.	Ładańce	(„ Przemyślany)	4.000 „
24.	Bratkówka	(„ Krosno)	4.000 „
25.	Czajkowice	(„ Rudki)	4.000 „
26.	Dzibułki	(„ Żółkiew)	4.000 „
27.	Czerna	(„ Chrzanów)	6.000 „
28.	Grabownica	(„ Brzozów)	4.000 „
29.	Radziszów	(„ Podgórze)	5.000 „
30.	Wróblik króll.	(„ Krosno)	4.000 „
31.	Sufczyn	(„ Brzesko)	2.000 „
32.	Słobódka doln.	(„ Buczacz)	3.000 „
33.	Błotnia	(„ Przemyślany)	4.000 „
34.	Bursztyn	(„ Rohatyn)	8.000 „
35.	Byczków	(„ Bochnia)	3.000 „
36.	Żelechów wielki	(„ Kamionka)	6.000 „
37.	Maszkienice	(„ Brzesko)	3.500 „
38.	Sterkowiec	(„ Brzesko)	3.000 „
39.	Liski	(„ Kołomyja)	1.000 „
40.	Czaniec	(„ Biała)	4.000 „
41.	Banunin	(„ Kamionka)	1.000 „
42.	Dublany I	(„ Sambor)	2.000 „
43.	Dublany II	(„ Sambor)	2.000 „
44	Kobyle	(„ Strzyżów)	5.000 „
45.	Nidek	(„ Wadowice)	5.000 „
46.	Nowe miasto	(„ Dobromil)	7.700 „
		Razem	195.100 K

Fundusz szkolny krajowy.

A. Majątek zarodowy.

Ogólny stan majątku zarodowego.

Ogólny stan majątku zarodowego wynosił z końcem roku 1908 wedle zamknięcia zachunku:

1. w papierach wartościowych zastrzeżonych na rzecz:

a) funduszu szkolnego krajowego .	41 500 K — g		
b) poszczególnych szkół ludowych	1,086.693 „ 34 „	1,128.193 K	34 g
2. Wartość dóbr i realności należących do funduszu szkolnego krajowego wynosiła		12.235 „	89 „
3. Należytości czynne wynosiły z końcem roku 1908:			
a) w kapitałach hipotekowanych:			
1. na rzecz poszczególnych szkół	10 390 K — g		
2. należących niegdyś do bractw kościelnych . .	4.365 „ 54 „	14.755 „	54 „
b) w pożyczce udzielonej na uposażenie fund. pożyczkowego na budowę szkół:			

w kapitale . .	584.611 K 90 g	
w odsetkach . .	7.417 „ 36 „	
w narosłych odsetkach od chwilowej lokacyi gotówki i 6% odsetkach zwłoki . .	54 119 „ 99 „	646.149 K 25 g
Ogólny stan czynny majątku zarodowego wynosił z końcem roku 1908 . .		1,801.334 K 02 g
Po strąceniu należytości biernych do zachodniego funduszu galicyjskiego stypendyjnego w kwocie		36.485 „ 84 „
okazuje się czysty stan czynny majątku zarodowego z końcem roku 1908 w kwocie		1,764.848 K 18 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 w kwocie . .		1,761.558 „ 34 „
wynosi przyrost majątku zarodowego .		3.280 K 84 g

spowodowany wylosowaniem części efektów, za które zakupiono inne po niższym kursie wykupnem prestacyi ciążącej na dobrach Nagnajów tudzież dopisaniem odsetek za rok 1908 od kapitału udzielonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowy szkół.

B. Majątek obrotowy.

Zaległości czynne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych.

Należytości czynne byłych funduszów szkolnych okręgowych, przelanych do funduszu szkolnego krajowego, wynosiły z końcem roku 1907 wedle ostatniego sprawozdania ogółem . . . . 24.887 K 68 g

z której wedle budżetu miała wpłynąć w roku 1908 kwota . 5.000 K — g

Na podstawie szczegółowych obrachunków dopisano w roku 1908 kwotę . 224 „ 57 „

razem . . . 25.112 K 25 g

natomiast odpisano na podstawie obrachunków przeprowadzonych przez c. k. Radę szkolną kraj. ze stronami konkurencyjnemi tudzież z powodu śmierci jednego restanta 4.786 K 36 g

Ogólne należytości czynne z tego tytułu wynosiły . . . . . 20.325 K 89 g

Na poczet tych należytości spłacono w roku 1908 . . . . . 646 „ 30 „

pozostała zatem w zaległości z końcem roku 1908 kwota . . . . . 19.679 K 59 g

Zaległości czynne od gminy miasta Krakowa.

Oprócz tego miał fundusz szkolny krajowy do żądania od miejskiego funduszu szkolnego okręgowego krakowskiego tytułem zwrotu udzielonych z funduszu krajowego po koniec roku 1894 zaliczek wedle ostatniego sprawozdania ogółem . . . . . 156.855 K 21 g

Na poczet tej zaległości zapłaciła gmina miasta Krakowa w roku 1908 . 7.536 „ 70 „

pozostała zatem zaległość z powyższego tytułu z końcem roku 1908 w kwocie . 149.318 K 51 g

Orzeczeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z 13/12 1904 L. 38505 (akt LW. 126.525/04, nałożono na gminę miasta Krakowa obowiązek dopłacenia funduszowi szkolnemu krajowemu z tytułu ustawowej 12% prestacyi szkolnej za rok 1905 kwotę 59.448 „ 62 „

Wedle ostatniego sprawozdania wynosiła zaległa należytość z tego tytułu z końcem roku 1907 jeszcze kwotę . . 53.718 K 16 g

Na prośbę wniesioną przez gminę miasta Krakowa zezwolono jak akt LW. 103210/08 spłacić powyższą zaległość wraz z zaległą z końcem roku 1908 ustawową prestacyą szkolną za lata 1895 do 1898 w kwocie . . . . . 34.666 „ 78 „

razem więc kwotę . . 88.384 K 94 g

w 7-miu ratach rocznych po 12.626 K 42 g od roku 1909 począwszy.

Prestacye szkolne.

1. Należytość zaległa z początkiem roku 1908 z tytułu dobrowolnych zobowiązań w gotówce gmin, obszarow dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów majątków zarodowych miast i miasteczek oraz od gminy miasta Białej na płacę nauczycieli wynosiła wedle ostatniego sprawozdania kwotę . . . . . 532.681 K 15 g

Z tego odpisano w ciągu roku 1908 32.226 „ 28 „

pozostało . . 500.454 K 87 g

Należytość bieżąca za rok 1908 wedle zamknięcia rachunku wynosiła . . 766.200 „ 72 „

razem . . . . 1,266.655 K 59 g

Na to zapłacono w roku 1908 . 760.249 „ 11 „

pozostała zaległość z końcem roku 1908 w kwocie . . . . . 506.406 K 48 g

w której mieści się już wykazana wyżej zaległa należytość od gminy miasta Krakowa za lata 1895 do 1898 w kwocie 34.666 K 78 g.

2. Należytość zaległa z tytułu dodatków do podatków od gmin i obszarów dworskich tudzież 3% dodatku okręgowego wynosiła z początkiem roku 1907 wedle ostatniego sprawozdania . . . . 859.372 K 63 g

Należytości bieżące z tego samego tytułu wynosiły wedle zamknięcia rachunku:

za rok 1907 — 2,351.846 K 20 g
za rok 1908 — 2,351.952 „ 90 „ 4,703.799 „ 10 „

razem . . . 5,563.171 K 73 g

Na to zapłacono:

w roku 1907 . . 2,285.121 K 33 g
w roku 1998 . . 2,307.797 „ 28 „ 4,592.918 „ 61 „

pozostała zaległość z końcem roku 1908 w kwocie . . . . . 970.253 K 12 g

Po doliczeniu zaległości wykazanej pod 1. w kwocie . . . . . 506.406 „ 48 „

okazuje się ogólna suma zaległych prestacyi szkolnych z końcem roku 1908 w kwocie . . . . . 1,476.659 K 60 g

a po strąceniu zaległości biernych z końcem roku 1908, które wynosiły wedle zamknięcia rachunku . . . 92.404 „ 54 „

właściwa zaległość czynna z końcem roku 1908 wynosiła . . . . 1,384.255 K 06 g

Celem spiesznego ściągnięcia zaległych prestacyi w gotówce przesyła się co roku szczegółowe wykazy wszystkim c. k. Starostwom; a zarazem uprasza się Prezydyum c. k. Namiestnictwa o ponaglenie w tej sprawie. Ostatnie takie zarządzenie dotyczące stanu zaległości po koniec roku 1908 zostało już wydane.

*

Zaliczki na budynki szkolne.

Stan niespłaconych zaliczek na budynki szkolne z końcem roku 1907 wynosił wedle ostatniego sprawozdania ogólną kwotę . . . . 1.342 K 64 g
Na to spłacono w roku 1908 . . 356 „ 32 „
Stan niespłaconych zaliczek wynosi zatem z końcem roku 1908 jeszcze kwotę 986 K 32 „

Od czasu utworzenia po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 22. września 1892 osobnego funduszu pożyczkowego na budowę szkół nie udziela się już zaliczek z funduszu szkolnego krajowego, lecz ściąga się tylko raty dotychczas nie spłacone.

Taksy szkolne.

Zaległe należytości z tytułu taks spadkowych przypadające na rzecz funduszu szkolnego krajowego, wynosiły z końcem roku 1907 wedle ostatniego sprawozdania kwotę . . . . . 183.543 K 35 g
Z tego odpisano w ciągu roku 1908 36.917 „ 11 „
pozostało . . . 146.626 K 24 g
Należytość bieżąca za rok 1908 wedle zamknięcia rachunku wynosiła . . 258.718 „ 06 „
razem . . . 405.344 K 30 g
Na to zapłacono w roku 1908 . 246.634 „ 87 „
pozostała zaległość z końcem roku 1908 w kwocie . . . . . 158 709 K 43 g

Szczegółowe wykazy zaległych z końcem roku 1908 taks szkolnych przesłano już wszystkim c. k. Starostwom z prośbą o rychłe przymusowe ich ściągnięcie, a równocześnie odniosiono się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o przynaglenie Starostw do tej czynności. Oprócz tego prowadzi się w tej sprawie liczne korespondencye z c. k. Sądami, Starostwami, Dyrekcyami Skarbowemi, Urzędami wymiaru należytości we Lwowie i Krakowie i Urzędami podatkowymi.

10% opłaty od zamężnych nauczycielek.

Zaległe należytości z tytułu 10% opłat potrącanych z poborów zamężnych nauczycielek po myśli art. 36. ust. kraj. z 11. czerwca 1905 (Dz. ustaw i rozp. kraj. Nr. 73) wynosiły z końcem roku 1907 wedle zamknięcia rachunku 9.235 K 30 g
Z tego odpisamo w ciągu roku 1908 . 1.112 „ 98 „
pozostało . . . 8.022 K 32 g
Sprostowana należytość bieżąca za rok 1908 wynosiła wedle zamknięcia rachunku 43.641 „ 74 „
razem . . . 51.664 K 06 g
Na to zapłacono w roku 1908 . . . 38.958 „ 07 „
pozostała zaległość z końcem roku 1908 . 12.705 K 99 g

Inne należytości funduszu szkolnego krajowego.

Inne należytości czynne wynosiły z końcem roku 1907 wedle zamknięcia rachunku.
Odsetki od kapitałów . . . . 470 K 78 g
Dochohy z dóbr, realności i innych praw 7.651 „ 31 „
Daniny (dodatki) . . . . . 210 „ — „
Rozmaite wpływy . . . . . 35.538 „ 88 „
razem . . . 43.870 K 97 g
Z tego odpisano w ciągu roku 1908 . 4.384 „ 42 „
pozostało. . . 39.486 K 55 g

Należytości bieżące za rok 1908 wedle zamknięcia rachunku wynosiły:
Odsetki od kapitałów 71.172 K 97 g
Dochody z dóbr i realnosci . . . 43.337 „ 64 „

Daniny . .	704 K 20 g	
Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	5.670 „ — „	
Dodatek z c. k. Skarbu Państwa . . .	109.885 „ 92 „	
Rozmaite wpływy	217.695 „ 59 „	448.466 K 32 g
razem . . .		487 962 K 87 g
Na to zapłacono w roku 1908 . . .		443.701 „ 22 „
pozostała zaległość z końcem roku 1908 .		44 251 K 65 g

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Majątek tego funduszu wynosił w efektach nominalnej wartości z końcem roku 1908 wedle zamknięcia rachunku	206.578 K 81 g
Odsetki od tych efektów przyniosły w roku 1908 ogółem	8.107 „ 59 „
Z tego rozdzielono tytułem bezzwrotnych zasiłków na budowę szkół w roku 1908 gminom:	
a) w Pilchowie i Słotwinie po 800 K	1.600 „ — „
b) w Bęczalu dolnym, Słupnicy polskiej i Ostrem po 700 K . . .	2.100 „ — „
c) w Długoszynie, Kobylance i Lanckoronie po 600 K	1.800 „ — „
d) w Dylągowej i Borzęciu po 500 K	1.000 „ — „
e) w Rudzie, w Rechbergu, Zagórzu i Przebierzanach po 400 K . . .	1.600 „ — „
Ogółem rozdano w roku 1908 . .	8.100 K — g

B) Sprawy konserwatorskie.

Restauracya Zamku Żółkiewskiego.

Grono c. k. konserwatorów we Lwowie wniosło w jesieni r. 1908 petycyę do W. Sejmu o poleceniu Wydziałowi krajowemu, aby obmyślił sposoby i środki ocalenia Zamku Żółkiewskiego od ruiny. Petycya ta na podstawie uchwały sejmowej z 16. października 1908 została przekazaną Wydziałowi krajowemu.

Zamek Żółkiewski, jeden z najcenniejszych zabytków historycznych naszego kraju, głośna niegdyś rezydencya hetmana Stanisława Żółkiewskiego i króla Jana III. zbudowany w czworobok, posiada cztery skrzydła i obszerny dziedziniec wewnątrz. W trzech skrzydłach od strony miasta, będących własnością c. k. Rządu, mieszczą się urzędy państwowe a skrzydła te, mimo rozmaitych adaptacyi, zachowały swój pierwotny wygląd i utrzymują się w dobrym stanie.

Czwarte, główne skrzydło od południa należące do gminy m. Żółkwi znajduje się niestety w stanie mocno zaniedbanym razem z dwiema przyległemi basztami i kaplicą. A właśnie to skrzydło ma szczególną wartość pamiątkową, w niem bowiem mieściły się główne komnaty i sypialnie królewskie. Apartamenty te przedstawiają obecnie obraz zniszczenia. Okna, drzwi, marmurowe kominki, posadzki, powydzierane, stropy opadły, ściany i ozdoby poniszczone; gdzieniegdzie tylko pozostały resztki sztukateryi na ścianach gzemsów podsufitowych, malowideł; tarcze herbowe Żółkiewskich, Sobieskich i Radziwiłłów wapnem zabielone, okryte kurzem świadczą o dawnej świetnej przeszłości. Ze wspaniałej klatki schodowej, z pięknych krużganków słaby tylko pozostał ślad.

Przed kilkunastu laty dzięki subwencyi W. Sejmu skrzydło to zostało pokryte dachem, który obecnie w wielu miejscach grozi już zawaleniem, a każdy dzień coraz większe przynosi zniszczenie.

Przedstawiony w petycyi konserwatorów powyższy ubolewania godny stan rzeczy skłonił Wydział krajowy do podjęcia akcyi mającej na celu uratowanie tego cennego zabytku od zniszczenia. Pragnąc w tej sprawie przedstawić W. Sejmowi jak najrychlej swe wnioski, postanowił Wydział krajowy przystąpić do zebrania potrzebnego materyału i zwrócił się pismem z 1. marca 1909 l. 117.639/08 do Grona konserwatorów o udzielenie informacyi co do rozmiarów i kosztów zamierzonej restauracyi Zamku. W piśmie tem podniesiono, że niezbędnym jest przedewszystkiem plan i kosztorys jako podstawa do ocenienia finansowej strony sprawy i punkt wyjścia do rokowań z innymi czynnikami, które do kosztów restauracyi przyczynić się powinny.

W tym względzie akta Wydziału krajowego zawierają pewne wskazówki. Mianowicie uchwałą z 7. lutego 1895 przeznaczył W. Sejm na restauracyę Zamku królewskiego w Żółkwi subwencyę w kwocie 6000 złr. au. (12000 K) płatną w dwóch ratach po 3000 złr. z budżetów roku 1895 i 1896. Subwencya ta łącznie z subwencyą gminy m. Żółkwi została użytą na zabezpieczenie południowego skrzydła Zamku od niszczących wpływów atmosferycznych i na odrestaurowanie parterowych ubikacyj w tem skrzydle, które oddano następnie na użytek kasyna. Restauracya ta odbywała się pod kierownictwem b. c. k. konserwatora ś. p. Juliana Zachariewicza, na którego ręce subwencyę sejmową wyasygnowano i który w sprawozdaniu swem o tej restauracyi z 1. grudnia 1896 l. 13. zaznaczając potrzebę restauracyi całego tego skrzydła nadmienia, że z subwencyi sejmowej zatrzymał kwotę 400 złr. au. na koszta sporządzenia planu i kosztorysu tej restauracyi, że studya w tym celu są zrobione, plany są na ukończeniu, a skoro kosztorys będzie gotowy uda się ponownie do c. k. Centralnej Komisyi archeologioznej w Wiedniu o subwencyę z funduszów państwowych na cel tej restauracyi w kwocie 20.000 złr. Wspomina przytem że od Komisyi centralnej na prośbę w tej sprawie w sierpniu 1895 wniesioną otrzymał w bardzo życzliwych wyrazaoh przyrzeczenie poparcia tej prośby skoro tylko plany i kosztorysy będą przedłożone.

Akta Wydziału krajowego nie dają wyjaśnienia, czyli ś. p. Zachariewicz plany i kosztorysy wykończył i czyli je c. k. centralnej Komisyi przedłożył, co w każdym razie wypadałoby sprawdzić. W razie gdyby badania w tym względzie zarządzone, nie wydały dodatniego rezultatu, należałoby bezwarunkowo przedewszystkiem postarać się o sporządzenie planów i choćby przybliżonego kosztorysu projektowazej restauracyi, ten bowiem jest niezbędny jako punkt wyjścia dla dalszej akcyi Wydziału krajowego w tej sprawie.

Aż do chwili zamknięcia tego sprawozdania nie otrzymał jeszcze Wydział kraj. odpowiedzi na tę swoją odezwę.

Katedra ormiańska we Lwowie.

Petycyę JE. X. Arcybiskupa Teodorowicza o dalszą subwencyę na restauracyę katedry ormiańskiej we Lwowie przekazał W. Sejm uchwałą z 31. października 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania, sprawozdania i wstawienia odpowiedniej kwoty do budżetu r. 1910.

Rozpatrzywszy się w petycyi i dołączonych do niej alegatach Wydział krajowy przekonał się, że w obecnem stadyum tej sprawy, po dokonanem już w porozumieniu z c. k. centralną

Komisyą konserwatorską i Gronem krajowych c. k. konserwatorów sporządzeniu szczegółowych planów restauracyi i po sprawdzeniu kosztorysów przez departament techniczny c. k. Namiestnictwa, dalzze badanie tej sprawy przez Wydział krajowy co do potrzeby, sposobu i rozmiarów restauracyi katedry ormiańskiej byłoby niewątpliwie zbytecznem. Pozostaje jednak do zbadania kwestya funduszów potrzebnych na tę restauracyę i w tym względzie Wydział krajowy przed powzięciem decyzyi co do subwencyi na cel restauracyi udzielić się mającej, uznał za konieczne zwrócić się do JE. X. Arcybiskupa z prośbą o wyjaśnienie.

Według dołączonej do petycyi analizy kosztorysu restauracyi wydatek na ten cel potrzebny obliczono

na sumę	516.651 K
a po doliczeniu do tej kwoty kosztu nabycia placu przytykającego do katedry . .	150.000 K
suma wydatków wyniesie przeszło	660.000 K

Jako fundusz na pokrycie tego wydatku wymieniono w petycyi spodziewaną subwencyę gminy m. Lwowa w kwocie 100.000 K, tudzież spodziewaną subwencyę z c. k Skarbu Państwa w kwocie nie oznaczonej. Dalszem źródłem dochodu na pokrycie wydatku miałaby być subwencya z funduszu krajowego.

Przypuściwszy nawet, że wszystkie te subwencye razem wzięte pokryją znaczną część preliminowanego wydatku, nasunąć się musi pytanie, w czem znajdzie pokrycie reszta wydatku, która nawet w razie najpomyślniejszym przedstawiać się jeszcze będzie w sumie bardzo wysokiej.

Ponieważ petycya nie zawiera odpowiedzi na to pytanie, przeto Wydział krajowy zwrócił się do JE. X. Arcybiskupa Teodorowicza z prośbą o oznajmienie w jaki sposób i z jakich źródeł spodziewa się uzyskać resztę potrzebnych na restauracyę katedry funduszów tak, iżby wykonanie zamierzonego w projektowanych rozmiarach dzieła restauracyi tego cennego zabytku było zupełnie zapewnionem.

W odpowiedzi na powyższe pismo JE. Ks. Arcybiskup Teodorowicz w piśmie swem de praes. 9. lipca 1909 wyjaśnił, że koszta restauracyi katedry ormiańskiej we Lwowie, obliczone — jak wyżej podano — na przeszło 660.000 koron, znajdą pokrycie w następujących dochodach:

1. subwencya gminy miasta Lwowa .	100.000 K
2. subwencya z c. k. Skarbu Państwa, przyznana reskryptem c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 4. marca 1909 L. 8828	195.000 „
3. składki od dyecezyan . . .	100.000 „
Razem . . .	395.000 K

Pokrycie reszty kosztów restauracyi spodziewa się znaleść JE. ksiądz Arcybiskup w dochodach z kamienicy czynszowej, wystawionej na placu, zakupionym obok katedry, oraz w subwencyi krajowej, której wysokość w petycyi wyżej wspomnianej określono na 200.000 K.

Wydział krajowy, uznając z jednej strony konieczność przyczynienia się kraju znaczniejszym zasiłkiem do kosztów restauracyi zabytku tak pierwszorzędnego znaczenia, z drugiej jednak strony kierując się względami na równowagę budżetową, postanowił przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek przyznania na restauracyę katedry ormiańskiej we Lwowie subwencyi w kwocie 100.000 koron, płatnej w dziesięciu latach i wstawił pierwszą ratę w kwocie 10.000 koron do preliminarza budżetu na rok 1910.

Restauracya krużganków w klasztorze Franciszkanów w Krakowie.

Kilkakrotnemi uchwałami W. Sejmu (ostatnia z dnia 22. listopada 1905) przekazano Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę konwentu OO. Franciszkanów w Krakowie o subwencyę na restauracyę grużganków w tym klasztorze.

Krużganki te wspaniałymi swymi rozmiarami i pięknem gotyckiem sklepieniem należą, zdaniem znawców, do najprzedniejszych zabytków architektury średniowiecznej w Krakowie a znaczenie ich podnosi jeszcze zbiór kilkudziesięciu wielkich, po części współczesnych portretów biskupów krakowskich, którzy od końca XV. w. sami kazali je malować i klasztorowi ofiarowali. Są między nimi prawdziwe dzieła sztuki, a kilkanaście z nich ma wspaniałe ramy w kształcie ogromnych pomników, bogato rzeźbionych i złoconych. Tak portrety jak zwłaszcza ramy są wskutek starości i wilgoci mocno zniszczone. Rzeźby drewniane z XVII. i XVIII. w. rozsypują się i koniecznie potrzebują restauracyi. To też Wydział krajowy na wniosek c. k. konserwatorów uchwalił już w r. 1904 przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na udzielenie z funduszu krajowego subwencyi na restauracyę tych zabytków. Ze względu jednak na wysokość sumy kosztorysowej, przenoszącej kwotę 45.000 K, na której pokrycie klasztor oprócz subwencyi 3.000 K udzielonej przez gminę m. Krakowa nie miał żadnych funduszów zastrzegł Wydział krajowy, że wniosek na udzielenie subwencyi krajowej przdstawi W. Sejmowi tylko w razie przyznania na ten cel subwencyi ze strony c. k. Skarbu Państwa aż do wysokości sumy na ten cel przez c. k. Rząd przyznanej. Po upływie lat 4 i po wielu staraniach oświadczyło wreszcie c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty reskryptem z dnia 3. lipca 1908 l. 46.981 gotowość do udzielenia subwencyi 10.000 K pod warunkiem, jeżeli taka sama kwota tytułem subwencyi przez kraj zostanie przyznaną. Wobec tego postanowił Wydział kraj. zapreliminować w budżecie na r. 1909 kwotę 2.500 K jako pierwszą ratę subwencyi 10.000 K udzielić się mającej na cel restauracyi krużganków w klasztorze Franciszkanów w Krakowie i zawiadomił pismem z dnia 4. grudnia 1908 l. 78.337 o tej uchwale c. k. Namiestnictwo dodając, że faktyczne przyznanie subwencyi w tej wysokości z c. k. Skarbu Państwa będzie warunkiem wypłacenia subwencyi krajowej.

Restauracya grobowca króla Bolesława Śmiałego w Ossiach.

Proboszcz kościoła parafialnego w Ossiach w Karyntyi wniósł podczas ostatniej sesji do Wysokiego Sejmu petycyę o udzielenie subwencyi na restauracyę tamtejszego kościoła ze względu na znajdujący się przy nim starożytny grobowiec króla polskiego Bolesława Śmiałego.

W. Sejm uchwałą z dnia 31. października 1908 przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania z poleceniem, aby w razie wstawienia odpowiedniej subwencyi do budżetu na r. 1910 wdrożył rokowania z c. k. Rządem o przyznanie subwencyi także z funduszów państwowych.

Po zbadaniu stanu rzeczy i przekonaniu się, że starożytny grobowiec króla Bolesława Śmiałego w Ossiach wymaga rzeczywiście restauracyi, w którym to celu zawiązał się w Krakowie osobny Komitet, zbierający składki na tę restauracyę, postanowił Wydział krajowy wstawić do preliminarza fund. kraj. na r. 1910 subwencyę w kwocie 500 K na restauracyę wspomnianego grobowca a zarazem odniósł się do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie z funduszów państwowych odpowiedniej na ten cel subwencyi.

W razie uchwalenia przez W. Sejm subwencyi przez Wydział kraj. preliminowanej, zostanie ona wypłaconą do rąk krakowskiego Komitetu obywatelskiego.

Inwentaryzacya zabytków budownictwa drewnianego w wschodniej części kraju.

Uchwałą z d. 31. października 1908 odstąpił Wys. Sejm petycyę p. Tadeusza Mokłowskiego o subwencyę na inwentaryzacyę zabytków drewnianych budownictwa kościelnego — Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Grono c. k. konserwatorów we Lwowie, któremu Wydział kraj. udzielił tę petycyę do objawienia zdania oświadczyło, że p. Tadeusz Mokłowski znany jest Gronu jako zdolny i sumienny architekt, który z powierzanych mu kilkakrotnie zadań zbadania i opisania zabytków budownictwa zwłaszcza drewnianego, wywiązywał się zawsze w sposób zasługujący na zupełne uznanie. P. Mokłowski brał nadto udział w ważnych dla historyi sztuki polskiej badaniach brata swego, ś. p. Kazimierza Mokłowskiego nad rodzimem budownictwem drewnianem i posiada cenne w tym przedmiocie materyały. Z tych względów jest p. Tadeusz Mokłowski szczególnie ukwalifikowanym do podjęcia inwentaryzacyi budownictwa drewnianego, to też Grono popiera usilnie jego prośbę o subwencyę na ten cel i wnosi o wstawienie do prelimin. na r. 1910 subwencyi w kwocie co najmniej 1000 K. Grono zastrzega jednak, aby p. Mokłowski przeprowadzał tę inwentaryzacyę w porozumieniu z Gronem i pod tegoż kierownictwem i aby prace inwentaryzacyjne, dokonane przy pomocy subwencyi krajowej, ogłaszał wyłącznie w wydawnictwach Grona a mianowicie w „Tece konserwatorskiej". Z uwagi wreszcie, że Grono c. k. konserwatorów Galicyi zachodniej przeprowadza inwentaryzacyę zabytków drewnianych w swoim okręgu, musiałaby inwentaryzacya p. Mokłowskiego ograniczyć się do wschodniej części kraju.

Z tych powodów postanowił Wydział krajowy wstawić do preliminarza na r. 1910 subwencyę w kwocie 1000 K dla p. Tadeusza Mokłowskiego na cel inwentaryzacyi zabytków budownictwa drewnianego w Galicyi wschodniej z zastrzeżeniem, że ma być ona oddaną do rozporządzalności Grona c. k. konserwatorów we Lwowie.

Przebudowa kościoła Dominikanów w Tarnobrzegu.

Uchwałą z 31. października 1908 odstąpił W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę Komitetu przebudowy kościoła OO. Dominikanów w Tarnobrzegu o subwencyę na rozszerzenie kościoła.

Na zapytanie w tej sprawie do Grona c. k. konserwatorów w Krakowie wystosowane, otrzymał Wydział krajowy od c. k. konserwatora zabytków sztuki i pamiątek historycznych w okręgu Tarnowsko-Rzeszowskim odpowiedź ujemną, motywowaną tem, że podjęta bez wiedzy c. k. konserwatora budowa nowych wież, nie mająca nic wspólnego z rozszerzeniem kościoła, może tylko zeszpecić ładną barokową fasadę kościoła, nie zasługuje przeto na subwencyę z funduszu krajowego.

Restauracya starożytnej bożnicy w Chodorowie.

Na restauracyę starożytnej synagogi w Chodorowie uchwalił Wys. Sejm w budżecie kraj. na rok 1906 subwencyę 1000 K i takąż samą kwotę w budżecie na r. 1907. Subwencya ta służyć miała przedewszystkiem na odnowienie cennych starożytnych malowideł zdobiących ściany świątyni. Gdy jednak kosztorys tej restauracyi sporządzony przez artystę malarza p. Kaczor-Batowskiego wynosi około 3000 K, gmina zaś na pokrycie reszty wydatku z własnych funduszów zdobyć się nie może, przeto wniosła w r. 1908 petycyę do W. Sejmu o uchwalenie dodatkowe jeszcze 1000 K na cel tej restaura-

cyi, a W. Sejm uchwałą z dnia 31. października 1908 odstąpił tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Grono c. k. konserwatorów popiera petycyę i wnosi na udzielenie subwencyi dalszych 1000 K z zastrzeżeniem, że subwencya użytą zostanie wyłącznie na odnowienie malowideł ściennych i że robota będzie powierzoną wskazanemu przez Grono malarzowi.

Na podstawie tej opinii postanowił Wydział krajowy wstawić do preliminarza na r. 1910 kwotę 1000 K jako uzupełnienie uchwalonego już dawniej funduszu na cel powyższy.

Starożytna synagoga w Złoczowie.

Petycya Zarządu głównej synagogi w Złoczowie o subwencyę na restauracyę, przekazana uchwałą Sejmową z dnia 31. października 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, zasługuje zdaniem Grona c. k. konserwatorów wyrażonem w pismie z dnia 25. czerwca br. l. 106 na uwzględnienie. Synagoga ta pochodzi z drugiej połowy XVII. wieku; w r. 1654 Jan Sobieski zezwolił na jej budowę, później jako król zatwierdził ten przywilej w r. 1681. Przebudowaną została po pożarze w r. 1724, pokryta jest sklepieniem z lunetami, w których znajdują się rzeźby.

Zgodnie z wnioskiem Grona c. k. konserwatorów wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1910 subwencyę w kwocie 600 K na restauracyę tego zabytku.

Restauracya sal I piętra w zamku Oleskim.

Wskutek petycyi Grona c. k. konserwatorów Gal. wsch. o subwencyę krajową na restauracyę sali tzw. królewskiej i przyległych komnat I-piętra w zamku Oleskim, tudzież na przeprowadzenie niektórych dalszych robót restauracyjnych, jak bramy wjazdowej, podwórza i schodów, których koszt obliczył arch. p. Władysław Halicki ogółem na 12.298 kor., przyznał Wysoki Sejm w roku 1901 subwencyę w kwocie 2000 koron, a w roku 1904 dalszą subwencyę w kwocie 3000 K.

Według sprawozdań Grona konserwatorów roboty restauracyjne rozpoczęto w r. 1901, ponieważ jednak kwota 2000 K nie wystarczyła nawet na restauracyę sali tzw. królewskiej i przekroczoną została już wówczas o 414 K 43 hal., musiano przeto przerwać dalszą restauracyę, którą podjęto na nowo dopiero w roku 1904, po uzykaniu drugiej subwencyi sejmowej w kwocie 3000 kor.

Roboty te przeciągnęły się aż do roku 1907, bądź z powodu wadliwości dachu nad salą królewską (wiatr zrywał dachówki a woda deszczowa przeciekała przez sufit) bądź też dla braku odpowiednich rzemieślników do wykonania stylowej restauracyi.

Dopiero z wiosną 1908 r. ukończono w granicach rozporządzalnych funduszów restauracyę wymienionych powyżej sal i rozpięto na suficie sali królewskiej obrazy, które Grono konserwatorów odrestaurowało z własnych funduszów. Musiano jednak dla ochrony ich umieścić daszek z papy ogniotrwałej kosztem 416 K 55 h, nie objętych kosztorysem.

Dnia 24 lipca 1908 przeprowadził konserwator Prof. dr. Ludwik Finkel kollaudacyę zrestaurowanych komnat i stwierdził, że wykonane roboty odpowiadają zarówno cechom stylowym zamku Oleskiego, jak i przedłożonym w kosztorysie planom, od których odstąpiono tylko w kilku punktach dla braku funduszów. Mimo to koszta dotychczasowej restauracyi wynoszą 8590 kor. 09 hal.,w których mieści się już wydatek na daszek nad obrazami sufitowymi w kwocie 416 kor. 55 h. Ponieważ zaś — według sprawozdania Grona konserwatorów

z d. 21. lipca 1909 L. 149. arch. Halicki z subwencyi sejmowych wraz z narosłymi odsetkami otrzymał 5485 kor. 73 hal., pozostaje do pokrycia kwota 3104 K 36 h.

Grono konserwatorów, które poniosło już znaczne koszta na restauracyę obrazów sufitowych przez prof. Kühna (490 K) na ich rozpięcie (177 Kor. 73 h.) na częste wyjazdy konserwatorskie do Oleska itp., pokryto również w roku 1908 koszt daszku ochronnego 416 kor. 55 h., nie ma jednakże funduszów na zapłacenie arch. Halickiemu kwoty 2687 K 81 h., która mu się należy za dokonane już roboty i z tego powodu wniosło do Wydziału krajowego petycyę o pokrycie tej należytości z funduszów krajowych.

Wydział kraj. uznając przekroczenie przyznanych Gronu konserwatorów subwencyi sejmowych w łącznej kwocie 5000 K za usprawiedliwione tem, że ciągłość rozpoczętych w Olesku robót nie dozwalała przerwy i że w razie dalszej zwłoki znacznie wzrosłyby koszta restauracyi, postanowił wstawić do preliminarza budżetu krajowego na r. 1910 wydatek w kwocie 2600 kor. na pokrycie reszty należytości arch. Wł. Halickiego za dokonaną już restauracyę sali t. zw. królewskiej i przyległych komnat I. piętra w zamku Oleskim.

Kościół OO. Bernardynów w Gwoździcu.

Kościół OO. Bernardynów w Gwoździcu, będący zarazem kościołem pafialnym, zbudowany w r. 1730 w stylu barokowym, znajduje się w stanie takiego zniszczenia, że c. k. Starostwo w Kołomyi było zmuszone nakazać bezzwłoczną restauracyę z zagrożeniem, iż w przeciwnym razie przystąpi ze względów bezpieczeństwa publicznego do zamknięcia kościoła.

Kosztorys koniecznych robót obliczony — według opinii arch. p. Obmińskiego — za nizko, wynosi 19.270 kor. Z powodu ubóstwa parafii nie ma nadziei, aby całą tę kwotę dało się uzyskać w drodze konkurencyi.

Grono c. k. konserwatorów gal. wsch., stwierdzając potrzebę jak najrychlejszej restauracyi tego kościoła, będącego jednym z cenniejszych zabytków architektury XVIII. wieku, zwróciło się do Wydziału krajowego z prośbą o subwencyę na ten cel z funduszów krajowych.

Wskutek powyższej petycyi Grona konserwatorów Wydział krajowy wstawił do preliminarza budżetu na r. 1910 subwencyę na restauracyę kościoła OO. Bernardynów w Gwoździcu w kwocie 2000 K, pod warunkiem przyznania subwencyi w tej samej wysokości z c. k. Skarbu Państwa.

Subwencya na wydanie III. tomu „Teki grona c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej.“

Grono c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej przystąpiło w czerwcu b. r. do wydania III. tomu „Teki konserwatorskiej“, która obejmie dwie prace kons. Prof. Dra Hadaczka z zakresu archeologii, dwie prace kons. Dr. Barwińskiego, dotyczące zabytków archiwalnych, rozprawę p. Józefa Piotrowskiego o malarstwie cechowem lwowskiem i ewentualnie pracę X. Prof. Dra Fijałka z dziedziny archiwaliów. Koszta połączone z tem wydawnictwem będą bardzo znaczne, gdyż do kosztów druku tomu, zawierającego 18—20 arkuszy, doliczyć należy koszta 40 tablic światłodrukowych, wykonać się mających w zakładzie Angerera we Wiedniu, oraz około 30 cynkotypii w tekście, które dodane będą do wspomnianych prac prof. Hadaczka i p. Piotrowskiego. Przybliżone obliczenie wykazuje, że na wydanie III. tomu Teki potrzebnym jest fundusz, wynoszący co najmniej 5000 kor.

Na pokrycie tego wydatku posiada Grono wprawdzie wykazane w sprawozdaniu rachunkowem z d. 14. maja 1909 L. 78. zaoszczędzenie z lat poprzednich w kwocie 4006 K 22 h, będzie

*

mogło jednak z tej sumy przeznaczyć na druk „Teki“ najwyżej tylko 2500 do 3000 K, gdyż subwencya krajowa na cele konserwatorskie już od kilku lat okazuje się niewystarczającą z powodu zwiększonych agend Grona, a tem samem wzmożonych wydatków na utrzymanie Biura, podróże konserwatorskie, oraz doraźne zasiłki na niecierpiące zwłoki potrzeby ochrony zabytków.

Wskutek petycyi Grona konserwatorów z d. 22. lipca 1909 L. 151. Wydział krajowy wstawił do preliminarza budżetu krajowego na rok 1910 wydatek w kwocie 2000 kor. na koszta wydawnictwa III. tomu Teki konserwatorskiej.

Kraj. Archiwa aktów grodzkich i ziemskich.

Z powodu zamianowania p. Dr. Stanisława Kutrzeby profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie opróżniła się w kraj. Archiwum aktów grodzkich i ziemskich tamże posada I. adjunkta. Na podstawie rozpisanego konkursu i propozycyi Akademii Umiejętności nadał Wydział krajowy uchwałą z d. 19. maja 1908 opróżnioną posadę adjunkta I. klasy p. Dr. Franciszkowi Bujakowi, dotychczasowemu adjunktowi II. klasy, zaś opróżnioną przez to posunięcie posady adjunkta II. klasy p. Dr. Wacławowi Sobieskiemu, który przez dwa lata pracował przedtem w tem Archiwum jako aplikant.

Wydawnictwo Aktów grodzkich i ziemskich z fundacyi Alexandra hr. Stadnickiego.

W marcu b. r. wyszedł z druku Tom XX. tego wydawnictwa zawierający lauda sejmikowe Wiszeńskie z lat 1572—1648. Wraz z przedmową liczącą sześć arkuszy druku obejmuje ten tom ogółem 86 arkuszy druku. Redakcyę Wydawnictwa wymagającą wielkiego nakładu pracy i trudu prowadzi bezinteresownie p. Dr. Antoni Prochaska adjunkt kraj. Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie.

c) Sprawy teatralne.

Teatr miejski we Lwowie.

Kontrakt dzierżawy teatru miejskiego we Lwowie zawarty przez gminę m. Lwowa z p. Ludwikiem Hellerem na czas od 1. lipca 1906 do 30. czerwca 1912 r. został częściowo zmieniony umową dodatkową z 24. września 1908 obowiązującą od 1. lipca 1908

Oprócz kilku zmian mniejszego znaczenia wprowadzono tą umową do kontraktu ważne postanowienie zaostrzające kontrolę nad artystycznem kierownictwem teatru. Jeżeli mianowicie miejska Komisya teatralna uzna, że prowadzenie teatru w całości lub w pewnych działach nie odpowiada artystycznym wymaganiom stołecznego teatru, może ustanowić na koszt dzierżawcy doradcę artystycznego do wykonywania w zastępstwie Komisyi stałej kontroli i współudziału w układzie repertuaru, przygotowania przedstawień i reżyseryi.

Do współudziału w kierownictwie dramatu i komedyi pozyskała dyrekcya od jesieni 1908 na podstawie osobnej umowy, p. Tadeusza Pawlikowskiego b. dyrektora teatrów krakowskiego i lwowskiego. Fakt ten wszyscy miłośnicy teatru powitali z wielkiem zadowoleniem, akwizycya ta bowiem zapewnia dyrekcyi w zakresie artystycznego kierownictwa radę i pomoc wytrawnego i wytwornego znawcy teatru.

W sezonie 1908/9 (od 1. września 1908 do końca czerwca 1909) dano w teatrze miejskim we Lwowie ogółem 377 przedstawień. Z tej liczby przypada na dramat i komedyę przedstawień 206, na operę 110, reszta na operetkę.

W dziale dramatu wystawiono 96 sztuk oryginalnych a 110 obcych. Z pomiędzy autorów polskich przypada na Słowackiego przedstawień 12, Fredrę 4, Wyspiańskiego 12, Rydla

6, Anczyca 5, Zapolską 5, Nowaczyńskiego 8. Z autorów obcych wystawiono Szekspira 12 razy, Schillera 5, Moliera 5, Ibsena 7, Sardou 13 razy.

W sobotnich przedstawieniach popołudniowych dla młodzieży szkolnej wystawiano sztuki oryginalne Słowackiego, Fredry, Wyspiańskiego, Anczyca, Rydla, Starzeńskiego; repertuar sztuk obcych składał się z utworów Szekspira, Moliera, Schillera i Gutzkowa.

W dziale opery wystawiono oryginalną operę w 4 aktach Ludomira Różyckiego pod tytułem „Bolesław Śmiały“ (5 przedstawień) z obcych zaś trzy nowe opery a to: „Madame Butterfly“ Pucciniego, „Królowę Saby“ Goldmarka i „Demona“ Rubinsteina. Największem i niebywałem we Lwowie powodzeniem cieszyła się wystawiona z wielką starannością opera „Madame Butterfly“, którą przedstawiono 28 razy przy zawsze zapełnionej sali.

Występowali w operze Marcelina Sembrich-Kochańska (3 razy), Janina Korolewicz-Waydowa (52 razy), Irena Bohuss (29 razy), Helena Oleska (16 razy), Adam Didur (6 razy), Modest Męciński (21 razy) — z pomiędzy obcych Mattia Battistini (12 razy).

Ubiegły sezon teatralny nie ustępował na ogół poprzednim i odznaczał się zwłaszcza w dziale operowym niezwykłem urozmaiceniem; a chociaż nie wszystkie przedstawienia stały na wysokości słusznych artystycznych wymagań, a personal operetkowy w dziale ról męskich raził wielu brakami, to jednak nie można zaprzeczyć że Dyrekcya dokładała starań dla zadowolenia publiczności i utrzymania sceny i opery na przyzwoitym poziomie.

Teatr miejski w Krakowie.

W sprawozdaniu niniejszem zapisać trzeba zaraz na wstępie ciężką stratę, jaką teatr polski a w szczególności teatr krakowski poniósł przez zgon ś. p. Dr. Karola Estreichera. Znakomity znawca i wielki miłośnik teatru, był ś. p. Estreicher od czasu istnienia Komisyi teatralnej jednym z delegatów Wydziału krajowego do tej Komisyi i referentem jej artystycznym, a gruntowne i z nadzwyczajną sumiennością opracowane sprawozdania jego o stanie teatru krakowskiego, przechowane w aktach Wydziału krajowego zawierają obfite i nader cenne materyały do historyi teatru krakowskiego.

W miejsce ś. p Estreichera zamianował Wydział krajowy delegatem swoim do Komisyi teatralnej p. prof. Dr. Józefa Flacha, który objął swe funkcye w listopadzie 1908 r. Komisya ta składa się obecnie z 2 delegatów m. Krakowa pp. Dr. Adama Doboszyńskiego i Henryka Szatkowskiego i z 2 delegatów Wydziału kraj. pp. Dr. Jerzego hr. Mycielskiego i Dr. Józefa Flacha. Przewodniczącym jest prezydent miasta Krakowa, referentem artystycznym p. Dr. Flach, administracyjnym p. Szatkowski.

Teatr krakowski dał w pierwszym półroczu 1908 przedstawień 183 w drugim półroczu 145. Sztuk wystawiono ogółem 98 między któremi 51 było utworów autorów polskich. Największą liczbę przedstawień w I. półroczu miał utwór Nowaczyńskiego pod tyt. „Car Samozwaniec“, który wystawiono ogółem 29 razy; w II. półroczu największe powodzenie miał dramat Wyspiańskiego „Noc Listopadowa“ wystawiony 14 razy. Komisya stwierdza, że repertuar na ogół był zestawiony umiejętnie, podnosi jednak że zbyt mało uwzględniano Fredrę i że zapomniano prawie zupełnie o Szekspirze. W personalu aktorskim są pewne luki powstałe po ustąpieniu kilku wybitniejszych sił jak Mielewskiego, Zelwerowicza i innych, mimo to jednak stan teatru w okresie objętym sprawozdaniem nie dawał powodu

do ujemnej krytyki a niektóre przedstawienia jak przedewszystkiem „Nocy Listopadowej“ dzięki umiejętnej i wytrwałej pracy kierownika teatru p. Solskiego, zasługiwały na najwyższe uznanie.

Teatr ludowy w Krakowie.

Po całorocznej blisko przerwie (od lipca 1907 do maja 1908) rozpoczął teatr ludowy w Krakowie na nowo swą działalność pod kierownictwem p. Stanisława Poleńskiego, a Wydział krajowy na prośbę tegoż kierownika, popartą przez p. prezydenta m. Krakowa wypłacił mu z dotacyi 2000 K na ten cel przez W. Sejm uchwalonej subwencyi w kwocie 1000 K za rok 1908.

Od kwietnia br. objął kierownictwo w Krakowie p. Edmund Rygier b. dyrektor teatru polskiego w Poznaniu.

Teatr ludowy we Lwowie.

Teatr ludowy we Lwowie w r. 1908 wcale nie istniał, zatem uchwalona dla niego subwencya w kwocie 2000 K wykazaną zostanie w zamknięciu rachunków za r. 1908 jako zaoszczędzenie.

Wynik konkursu dramatycznego polskiego z r. 1907.

Na konkurs dramatyczny polski rozpisany przez Wydział krajowy uchwałą z 4. maja 1907 l. 12.319 nadesłano ogółem sztuk 50, z których jedną autor wycofał. Z pozostałych 49 jedenaście deklarowano jako przeznaczone dla teatrów włościańskich i te Wydział krajowy przesłał do ocenienia powołanym do tego pp. Dr. Zygmuntowi Gargasowi i Arturowi Zarembie Cieleckiemu, resztę zaś w liczbie 38 rozdał członkom Komisyi konkursowej do ocenienia i sprawozdania.

Skoro nadeszły wszystkie sprawozdania zaprosił Wydział krajowy Komisyę konkursową na posiedzenia plenarne, które rozpoczęły się 29. maja 1908. W posiedzeniach Komisyi pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego Dra Józefa Wereszczyńskiego brali udział pp. Adam Krechowiecki, Dr. Antoni Małecki, Tadeusz Pawlikowski, Ludwik Heller i Ludwik Solski. Członkowie Komisyi Dr. Karol Estreicher i Ludomił German usprawiedliwili swą nieobecność.

Po wysłuchaniu sprawozdań składanych przez poszczególnych członków Komisyi z utworów konkursowych przekazanych im do ocenienia, i po przeprowadzeniu dyskusyi nad temi sprawozdaniami, przeznaczyła Komisya do wspólnego czytania następujące sztuki:

1. „Święta Julia“, dramat w 4 aktach,
2. „Kamerton śmierci“, dramat w 3 aktach a 4 odsłonach,
3. „Szaman“, dramat współczesny w 5 aktach,
4. „Teraz“, komedya w 3 aktach;

z pomiędzy zaś sztuk przeznaczonych dla teatrów włościańskich, utwór pod tyt.

5. „Ojcowizna“, w 3 obrazach z muzyką i
6. „Na muzyce“, obrazek ludowy, w 1 akcie.

Po odczytaniu tych sztuk i przeprowadzeniu nad każdą z nich szczegółowej dyskusyi uchwalono jednomyślnie: nagrodę 500 K przeznaczoną dla utworów odpowiednich dla teatrów włościańskich przyznać utworowi pod tyt. „Ojcowizna“ której autorem jest p. Franciszek Gabryel Domnik zamieszkały w Krakowie.

Uchwalono dalej utwór pod tyt.: „Na muzyce“ zalecić do wydrukowania w Bibliotece teatrów włościańskich.

Komisya zastanawiała się następnie nad tem, czyli i której ze sztuk konkursowych przeznaczonych dla teatrów miejskich przyznaćby należało nagrodę i powzięła jednomyślnie uchwałę nie przyznać nagrody konkursowej żadnej ze sztuk na konkurs

nadesłanych ponieważ żadna, zdaniem Komisyi nie posiada wyższej wartości scenicznej a zarazem literackiej.

Uchwalono jednak wyróżnić pochlebną wzmianką i zalecić do grania sztukę pod tyt. „Teraz“ komedya w 3 aktach a to głównie ze względu na sceniczność tego utworu, pewną dozę humoru i okoliczność że utwór ten jest komedyą współczesną, który to rodzaj przy ogłoszeniu konkursu uznano obecnie jako najbardziej pożądany. Autorem tej sztuki jest p. Maurycy Kisielnicki ze Skierniewic w Królestwie Polskiem.

Jeden z członków Komisyi poruszył myśl, aby ze względu na niezbyt pomyślne wyniki dotychczasowych konkursów dramatycznych przez Wydział krajowy ogłaszanych, zaniechano nadal rozpisywania tych konkursów. Po długiej i wyczerpującej dyskusyi uchwaliła Komisya na wniosek p. Krechowieckiego przedstawić Wydziałowi krajowemu następującą propozycyę: „Odroczyć raz jeszcze termin konkursu do końca maja 1909, w tym zaś terminie przyznać nagrodę a względnie nagrody tej sztuce lub tym sztukom, które przedstawione były na scenie teatrów miejskich we Lwowie lub Krakowie a poddane następnie ocenie Komisyi konkursowej, wykazały największe zalety literackie. W tym celu dyrekcye teatrów we Lwowie i w Krakowie przedstawią Komisyi konkursowej wszystkie nowe oryginalne utwory polskie przedstawione we Lwowie i w Krakowie w powyższym okresie czasu. Komisya ma jednak prawo przyznać nagrodę także sztukom tak nadesłanym bezpośrednio do Wydziału kraj. jakoteż w tym czasie drukiem ogłoszonym, chociażby nie były nadesłane na konkurs“.

Wydział krajowy uchwałą z 2. czerwca 1903 l. 56.088 postanowił nie odraczać więcej terminu konkursu, a fundusz przeznaczony w budżecie r. 1907 na nagrody konkursowe przyłączyć do funduszu następnego konkursu dramatycznego, przypadającego w r. 1910 i wtedy dopiero wziąć pod rozwagę propozycyę Komisyi konkursowej, aby oprócz sztuk nadesłanych na konkurs mogły być nagradzane także sztuki nowe oryginalne polskie już przedstawione na scenach lwowskiej albo krakowskiej, lub też drukiem ogłoszone.

Teatr ruski.

W czasie od 1. listopada 1907 do 21. grudnia 1908, po który sięgają sprawozdania Wydziału Towarzystwa „Ruska Besida“ we Lwowie i komisyi artystycznej dla nadzoru ruskiego teatru pozostawał tenże pod dyrekcyą Jana Stadnika, przyczem jednak kierownictwo artystyczne Wydział Tow. „Ruska Besida“ zatrzymał nadal w swoim ręku. Teatr ruski objeżdżając miasta wschodniej Galicyi i Bukowiny wystawiał utwory dramatyczne, opery i operetki, jak n. p. „Wiśniowy sad“ Czechowa, „Intratna posada“ Ostrowskiego, „Połubotok“ Barwińskiego, „Faust“ Gounoda, „Halka“ Moniuszki, „Sprzedana narzeczona“ Smetany, „Noc Bożego Narodzenia“ Łysenki i t. d. Sprawozdania komisyi artystycznej, której delegaci wizytowali przedstawienia teatru ruskiego na prowincyi konstatują, że najlepiej udawały się przedstawienia sztuk ludowych, natomiast wykonanie utworów salonowych lub historycznych pozostawiało wiele do życzenia. Podobnie i opery nie miały powodzenia tak dla braku zdolnych sił wykonawczych, jakoteż z powodu małej orkiestry, braku kostyumów i dekoracyi. Oprócz zwyczajnej subwencyi w kwocie 18.500 K na cele teatru ruskiego, uchwalił Wys. Sejm 18. marca 1907 dla Towarzystwa „Ruska Besida“ nadzwyczajną subwencyę na cele skompletowania orkiestry teatralnej w kwocie 8.000 K. Pierwszą ratę tej subwencyi w kwocie 4.000 K wypłacono Towarzystwu w r. 1907, drugą zaś w kwocie 4000 K w ciągu roku 1908. Na r. 1909 uchwalił W. Sejm również nad-

zwyczajną subwencyę na cele skompletowania orkiestry teatralnej w kwocie 4.000 K. Całą subwencyę nadzwyczajną obraca Wydział Towarzystwa na utrzymanie zwiększonej w r. 1907 o 4 członków orkiestry teatralnej. Nadto przeznaczył W. Sejm w budżecie na r. 1908 kredyt w wysokości 500 K do rozporządzalności Wydziału krajowego na koszta inspekcyi teatru ruskiego przez delegatów komisyi artystycznej, mającej za zadanie czuwać nad prawidłowym rozwojem teatru ruskiego.

Konkurs dramatyczny ruski.

Uchwałą Wydziału krajowego z dnia 24. listopada 1908, L. 120.390, rozpisany został konkurs na oryginalne, czystym, ruskim językiem napisane utwory sceniczne, z zakresu dramatu, poważnej komedyi i sztuk ludowych ze spiewami i bez śpiewów, takiej objętości, iżby zapełniły cały wieczór teatralny. Dla 3 najlepszych utworów ustanowione zostały 3 nagrody: pierwsza w kwocie 700 K, druga w kwocie 500 K, a trzecia w kwocie 300 K. Termin do nadsyłania prac konkursowych upłynął z dniem 30. kwietnia 1909. Do tego czasu nadesłano do Wydziału krajowego następujące utwory: 1. „Na żeliznyci“ obrazy dramatyczne w 5 aktach; 2. „Dytyna“, dramat w 5 aktach; 3. „Ślidamy sud'by“ dramat w 4 aktach; 4. „Na perestanku“ komedya w 4 aktach; 5. „O połku Ihorewim“, obrazy sceniczne w 7 odsłonach; 6. „Za bat'kiwskyj młyn“, utwór dramatyczny w 5-ciu aktach; 7. „De zhoda w rodyni“ smutna komedya w 3 aktach; 8. „Nowi lude“, sztuka w 5 aktach; 9. „Witciwstwo“, sztuka w 3 aktach (nadesłano na razie tylko akt II. i III.).

Wszystkie wyżej wymienione prace konkursowe odesłał Wydział krajowy do Wydziału Tow. „Ruska Besida“ we Lwowie, celem rozdzielenia ich między członków komisyi konkursowej dla oceny. Równocześnie prosił Wydział krajowy Wydz. Tow. „Ruska Besida“ o oznajmienie, kiedy będzie można zaprosić konkursową na posiedzenie, celem rozstrzygnięcia konkursu.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi od Wydziału Tow. „Ruska Besida“.

Fundacya ś. p. Róży hr. Lanckorońskiej.

Z fundacyi ś. p. Róży hr. Lanckorońskiej przeznaczonej na zasiłki dla potrzebujących kuracyi artystów i artystek sceny i opery w teatrze miejskim we Lwowie rozdano w roku 1908 kwotę 6.650 K. Zasiłki według aktu fundacyi nie mają być przyznawane w kwocie mniejszej niż 100 K a wyższej niż 300 K naraz.

Fundusz emerytury dla członków polskiego teatru miejskiego we Lwowie.

Stosownie do art. IV. statutu z dnia 25. czerwca 1906 zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo dnia 17. lipca 1906 L. 90022/XV. Wydział krajowy przedkłada następujące sprawozdanie z zarządu majątkiem tego funduszu:

A. Fundusz żelazny.

Stan funduszu żelaznego.

Stan tego funduszu pochodzącego z funduszu głównego b. Zakładu emerytury aktorów teatru hr. Skarbka wynosił z początkiem r. 1906 wedle zamknięcia rachunku w papierach wartościowych nom. wartości . . . . 556.069 K 07 g

W myśl art. III. B. 1. statutu wydzielono z tego funduszu na utworzenie funduszu rezerwowego efekta nom. wartości . 55.803 „ 46 „

pozostały zatem jeszcze efekta nom. wartości 500.265 K 61 g

która w myśl brzmienia art. III. A) statutu stanowią nienaruszalny fundusz żelazny.

W ciągu roku 1906 przybyła wskutek wylosowania efektów wchodzących w skład tego funduszu kwota . . . . . 171 K 60 g

Stan z końcem r. 1906 wynosił zatem . 500.437 K 21 g

W ciągu roku 1907 stan powyższy nie uległ żadnej zmianie.

W roku 1908 uzyskano przy wylosowaniu jednego listu zastawnego nadwyżkę w kwocie . . . . . 10 „ — „

tak, że stan tego funduszu wynosił z końcem roku 1908 wedle zamknięcia rachunku w efektach nom. wartości . . . . . 500.447 K 21 g

B. Fundusz rezerwowy.

Stan funduszu rezerwowego.

Po myśli art. III. B. statutu wydzielono w roku 1906 z funduszu żelaznego efekta j. w. . . 55.803 K 46 g
z których wydano część do spieniężenia . 30.200 „ — „
pozostały zatem efekta nominalnej wartości . 25.603 K 46 g

Za spieniężone efekta 30.200 K uzyskano gotówkę w kwocie . . . . 29.520 K 50 g
z której kwotę . . . . . 29.333 „ 71 „
użyto na pokrycie niedoborów funduszu obrotowego za lata 1904, 1905 i 1906, pozostała zatem reszta gotówki w kwocie . . . 186 K 79 g

Zapas kasowy funduszu rezerwowego wynosił z końcem roku 1906:

a) w efektach . .	25.603 K 46 g	
b) w gotówce . .	186 „ 79 „	25.790 K 25 g

z końcem zaś roku 1907 zapas ten wynosił wedle zamknięcia rachunku:

a) w efektach . .	25.603 K 46 g	
b) w gotówce . .	2.590 „ 79 „	28.194 „ 25 „

wobec czego fundusz rezerwowy w ciągu roku 1907 *wzrósł* o kwotę . . . . . 2.404 „ — „
która pochodzi w części z nadwyżki uzyskanej przy wylosowaniu efektów w skład tego funduszu wchodzących, a w części z dochodów wymienionych w art. III. B statutu (ustęp 2 a), c), e), w łącznej kwocie . . . 2.270 „ 50 „

Z końcem roku 1908 wynosi stan funduszu rezerwowego wedle zamknięcia rachunku:

a) w efektach . .	28.331 K 95 g	
b) w gotówce . .	5.280 „ 63 „	33.612 „ 58 „

Z porównania z wykazanym wyżej stanem z końcem roku 1907 w kwocie . . 28.194 „ 25 „
okazuje się *wzrost* funduszu rezerwowego o kwotę . . . . . 5.418 K 33 g
który pochodzi również w części z nadwyżki uzyskanej przy wylosowaniu efektów w skład tego funduszu wchodzących, a w części z dochodów wymienionych w art. III. B. statutu (ustęp 2 a), c), e) w łącznej kwocie . . 5.280 „ 63 „

Za pozostałą z końcem r. 1908 gotówkę w kwocie j w. . . . . 5.280 „ 63 „

zakupiono z początkiem roku 1909 — 4% listy rentowe nominalnej wartości . . 5.550 K — g
resztę zaś w kwocie . . . . . 8 „ 13 „
ulokowano na książeczkę Banku krajowego Nr. 25.063.

C. Fundusz obrotowy.

Stan funduszu obrotowego.

Wedle zamknięcia rachunku wynosiły:

1. w roku 1906:

Dochody:

1. odsetki od efektów funduszu żelaznego i rezerwowego	22.792 K 32 g
2. 5% wkładki, wpisowe i odsetki zwłoki od członków czynnych	2.916 „ 29 „
3. 4% wkładki od emerytów . .	1.787 „ 44 „
4. rozmaite	510 „ 87 „
Suma dochodów . .	28.006 K 92 g

Wydatki:

Pensye emerytalne, wdowie i sieroce, należytości rządowe i rozmaite . . .	57.340 K 63 g
Suma wydatków . .	57.340 K 63 g

Z porównania dochodów z wydatkami okazuje się z końcem roku 1906 *niedobór* w kwocie . . . . . 29.333 K 71 g
który w myśl Art. III. B statutu pokryto z funduszu rezerwowego.

2. w roku 1907:

Dochody:

1. Odsetki od efektów funduszu żelaznego i rezerwowego	22.135 „ 32 „
2. 5% wkładki, wpisowe i odsetki zwłoki od członków czynnych	29.628 „ 38 „
3. 4% wkładki od emerytów . .	1.901 „ 15 „
4. rozmaite	608 „ 46 „
Suma dochodów . .	54.273 K 31 g

Wydatki:

Pensye emerytalne, wdowie i sieroce, należytości rządowe i rozmaite . . .	52.002 K 81 g
Suma wydatków . .	52.002 K 81 g

Z porównania dochodów z wydatkami okazuje się *nadwyżka* dochodów funduszu obrotowego za rok 1907 w kwocie . . . 2.270 K 50 g
którą w myśl art. III. B. statutu przeniesiono do funduszu rezerwowego

3. w roku 1908:

Dochody:

1. Odsetki od efektów funduszu żelaznego i rezerwowego	21.561 „ 62 g
2. 5% wkładki, wpisowe i odsetki zwłoki od członków czynnych	33.858 „ 85 „
3. 4% wkładki od emerytów . .	2.038 „ 38 „
4. rozmaite	38 „ 60 „
Suma dochodów . .	57.497 K 45 g

Wydatki:

Pensye emerytalne, wdowie i sieroce, należytości rządowe i rozmaite . . .	52.216 K 82 g
Suma wydatków . .	52.216 K 82 g

Z porównania dochodów z wydatkami okazuje się nadwyżka dochodów funduszu obrotowego za rok 1908 w kwocie . . 5 280 K 63 g
którą w myśl art. III. B. statutu przeniesiono do funduszu rezerwowego.

Należytości czynne.

Należytości czynne funduszu obrotowego wynosiły:
1. z końcem roku 1906 . . . 15.774 K 11 g
2. „ „ 1907 . . . 106.285 „ 38 „
3. „ „ 1908 . . . 93.382 „ 19 „
Są to zaległe wkładki wraz z odsetkami zwłoki od dawniejszych członków funduszu emerytury, które z końcem roku 1908 wynosiły jeszcze kwotę . . . . 2.131 K 52 g
tudzież wkładki wraz z procentem zwłoki od członków funduszu nowo przyjętych na podstawie nowego statutu w r. 1907 i 1908, przypisane za ubiegłe lata służby przy teatrze miejskim hr. Skarbka i innych scenach polskich, a spłacalne w myśl art. VII. statutu w przeciągu 3 względnie 5 lat po przyjęciu na członka funduszu emerytury.

Ilość członków.

Wedle stanu z końcem roku 1906 należało do funduszu: członków czynnych 26, emerytów 41,
z końcem roku 1907 członków czynnych 80, emerytów 42,
z końcem roku 1908 członków czynnych 125, emerytów 46.

D) Petycye przekazane Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Uchwałami z dnia 30. października 1908 przy uchwaleniu budżetów kraj. na r. 1908 i 1909 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania a ewentualnie sprawozdania cały szereg petycyj rozmaitych instancyj, korporacyj i osób prywatnych o subwencye z funduszu krajowego. Wynik zbadania tych petycyj, o ile do końca czerwca 1909 był znanym, podaje Wydział krajowy niniejszem do wiadomości Wys. Sejmu.

Muzeum polskie w Rapperswylu.

Muzeum polskie w Rapperswylu, założone zostało w roku 1869 przez hr. Władysława de Broel Platera. Zamiarem założyciela było zgromadzić w muzeum tem pamiątki krajowe przez emigrantów z roku 1831 go i 1863 go za granicę wywiezione, zachodziła bowiem obawa, że pamiątki te historyczne i literackie, nieraz znacznej wartości, pozostając w rękach prywatnych właścicieli, z biegiem czasu rozprószą się wśród obcych zupełnie. W tym celu wynajął hr. Plater na 99 lat, od gminy m. Rapperswyl, zamek starożytny, niegdyś rodziny Habsburgów, położony nad jeziorem zurychskiem, za bardzo nizkim wprawdzie czynszem, ale z obowiązkiem odrestaurowania zamku i przeznaczył go na „przybytek nietykalny zabytków naszych historycznych, mający służyć dla dawania świadectwa prawdzie przed Europą“ o żywotności ciągłej narodu polskiego. Aktem fundacyjnym, sporządzonym formalnia w r. 1881 oddał Plater nowozałożone muzeum na własność narodowi polskiemu, powierzając opiekę tego muzeum kantonowi St. Gallen, a przez to samo związkowi federalnemu szwajcarskiemu, który opiekę tę przyjął, nadając tem samem

*

muzeum polskiemu prawa instytucyi publicznej. Muzeum w Rapperswylu, składające się z kilkunastu sal wypełnionych zabytkami historycznymi i bogatej z przeszło 50.000 tomów składającej się biblioteki, rosnącej nieustannie, zwłaszcza w dziale rękopisów i dokumentów, odnoszących się do dziejów emigracyi, posiada tę wielką wartość, iż jako położone na obczyźnie, w kraju szczególnie licznie zwiedzanym przez podróżników całego świata, zaznajamia cudzoziemców z polską historyą i stosunkami, oraz w znacznej mierze przyczynia się do sprostowania fałszywych poglądów na kwestyę polską, tak częstych za granicą. Zwiedziło muzeum w r. 1907 — 3.736 osób, z czego 2.798 cudzoziemców. Korzystało ze zbiorów muzealno-bibliotecznych osób i instytucyi 339. Fundusze muzeum składają się z kapitału żelaznego, powstającego z zapisów i darów oraz wkładek członków wieczystych i dochodów niestałych, które tworzą się ze składek, opłat za zwiedzanie muzeum itd. W r. 1907 wynosił kapitał żalazny 33 176 fr.; dochody niestałe: 19.799 fr. Preliminarz budżetu muzeum na r. 1908/9 przedstawia się następująco: Przychody: 15.475 fr.; wydatki 17.905 fr.; niedobór 2 430 fr. Muzeum polskiem w Rapperswylu zarządza Rada złożona z prezesa i 14 członków, w Królestwie Polskiem, Galicyi lub na emigracyi przebywających. Na polecenie tejże Rady wniósł Józef Gałęzowski, dyrektor muzeum i prezes Rady, petycyę do W. Sejmu o subwencyę na utrzymanie i rozszerzenie muzeum i biblioteki, motywując prośbę swą tem, że instytucye te znajdujące się w stadyum rozwoju wymagają ciągłych wkładów, na co Zarząd posiada tylko bardzo szczupłe fundusze.

„Lwowskie Liceum muzyczne".

„Lwowskie Liceum muzyczne" jest prywatną szkołą muzyki i śpiewu p. Maryi Wełeszczukowej. Szkoła składa się z 7. działów: I. dział fortepianowy, II. dział skrzypcowy, III. dział spiewu solowego, IV. dział spiewu choralnego, V. dział dramatyczno-operowy, VI. dział nauk teoretycznych, VII. kursa przygotowawcze do egzaminów państwowych. W ubiegłym roku szkolnym 1907/8 pobierało naukę ogółem 122 uczniów i uczenic. Szkoła zatrudniała 13 sił nauczycielskich. Budżet „Liceum" w r. 1907/8 przedstawiał się następująco: Dochody: 24.580 K; wydatki: 22.091 K; nadwyżka: 2.489 K. Preliminarz budżetu na r. 1908/9 dochody: 24.879 K; wydatki: 25.944 K; niedobór: 1.065 K. Na rok szkolny 1908/9 zapisało się 139 uczniów i uczenic.

„Koło muzyczne" we Lwowie.

Towarzystwo „Koło muzyczne" istnieje we Lwowie od r. 1907. Ma ono na celu popieranie muzyki polskiej, zwłaszcza najnowszych wśród niej prądów, szerzenie kultury muzycznej zapomocą odczytów i wieczorów tygodniowych, przez utrzymywanie fachowej biblioteki i czytelni. Towarzystwo liczy przeszło 500 członków. W roku ubiegłym odbyło się 38 wieczorów poświęconych współczesnej muzyce (z ilustracyą muzyczną odczytu). Frekwencya członków i gości na wieczorach wynosiła przeciętnie 170 osób. Obrót kasowy w r. 1908 dosięgnął kwoty 7.245 K 71 h. Prezesem Towarzystwa jest prof. uniw. dr. Henryk Kadyi.

Skarb architektury w Polsce.

Od r. 1907, wychodzi nakładem dra Jana S. Zubrzyckiego, autoryzowanego architekta cywilnego w Krakowie, autora licznych dzieł z zakresu architektury i sztuki, wydawnictwo pt. „Skarb architektury w Polsce". Wydawnictwo to ma na celu zebranie materyału architektonicznego z najcelniejszych zabytków kraju, od czasów najdawniejszych aż do w. XVIII.

Zamiarem wydawcy jest przechować dla potomności „same kształty i linie“ stworzyć album złożone ze samych tablic z przeznaczeniem dla architektów, rzeźbiarzy i dla miłośników architektury wogóle. Wydawca postanowił w tym celu nie obarczać wydawnictwa żadnym drukiem. Wedle petycyi, wydawnictwo nie jest na zysk obliczone, powstało i utrzymuje się dzięki ofiarności wydawcy, pragnącego zachować i uprzystępnić szerszemu ogółowi znikające z dniem każdym zabytki swojskiego budownictwa. Wydawnictwo to wychodzi zeszytami, z których każdy składa się z 4 tablic. Tom I. ma zawierać 100 tablic, w 25 zeszytach (po cenie 1·50 K za egzemplarz). Do września 1908 pojawiło się 16 zeszytów.

Polskie akademickie stowarzyszenie „Ognisko“ we Wiedniu.

Od r. 1864 istnieje we Wiedniu stowarzyszenie polskiej młodzieży akademickiej „Ognisko“. Celem tego Towarzystwa jak zaspokoić w możliwie najszerszym zakresie, potrzeby intellektualne i materyalne studyujących tam uczniów wyższych zakładów naukowych, a to przez utrzymywanie czytelni biblioteki, udzielanie informacyi dotyczących studyów, udzielanie pożyczek pieniężnych, wyszukiwanie odpowiednich zajęć dla swoich członków itd. Wskutek wielkiego oddalenia od siebie poszczególnych zakładów naukowych, musiało „Ognisko“, chcąc umożliwić wszystkim swym członkom korzystanie z praw, jakie im na mocy przynależności do Towarzystwa przysługują, przystąpić do założenia kilku filii. Jest ich obecnie trzy: przy politechnice, akademii rolniczej i akademii eksportowej. Wszystkie te filie zaopatruje „Ognisko“ — macierz w dzienniki, książki i inne potrzeby. Mimo tak licznych i trudnych zadań specyalnych, przystąpiło „Ognisko“ w roku zeszłym do pracy oświatowej, wśród licznie w Wiedniu reprezentowanej warstwy robotniczej polskiej i prowadzi ją bardzo gorliwie, z wynikiem dodatnim, w trzech istniejących tam kołach Towarzystwa Szkoły Ludowej, urządzając odczyty, kursa analfabetów i t. p.

W roku ubiegłym liczyło Towarzystwo ogółem 180 członków. Wedle sprawozdania z r. 1908 majątek Towarzystwa wyraża się kwotą 9.043 K, nie licząc wartości urządzenia lokalu głównego, filii, oraz biblioteki, złożonej z przeszło 2.000 tomów. Budżet zaś w tym roku zamykał się w ramach około 2.300 K. „Ognisko“, towarzystwo politycznie bezbarwne, o charakterze wybitnie narodowym, było od początku swego istnienia ośrodkiem życia towarzyskiego, a także umysłowego (po za szkołą) kształcącej się w Wiedniu młodzieży polskiej. „Ognisko“ jest w stolicy monarchii najsilniejszem stowarzyszeniem akademickiem, słowiańskiem i to nie tylko pod względem liczby członków, lecz także przez swą długoletnią, piękną tradycyę, silną organizacyę i jednolite postępowanie w sprawach akademickich. Najlepszym dowodem uznania i zaufania, jakiem się cieszy towarzystwo także wśród obcych, był wybór prezesa „Ognisko“ na przewodniczącego komitetu wszystkich słowiańskich stowarzyszeń akademickich w liczbie 24 w Wiedniu istniejących.

Towarzystwo opieki nad sługami i robotnicami pod wezwaniem Matki Bożej. we Lwowie — o subwencyę na tanią kuchnię dla młodzieży szkolnej.

Towarzystwo opieki nad sługami i robotnicami istnieje we Lwowie od r. 1905. Celem Towarzystwa jest pośredniczenie bezpłatne w uzyskaniu służby względnie roboty. Od r. 1907 otrzymuje Towarzystwo tanią kuchnię dla ruskiej młodzieży szkolnej.

W roku szkolnym 1908/9 stołowało się w tej kuchni, za bardzo nizką opłatą, około 100 uczniów gimnazyalnych, szkoły przemysłowej, handlowej i Uniwersytetu. Wydatki Towarzy-

stwa w tym czasie na tanią kuchnię wynosiły 6.922 K 80 h; dochody zaś 3.807 K 32 h. Lokal Towarzystwa, składający się z trzech pokoi i kuchni mieści się w Rynku Nr. 39. Przewodniczącą jest p. Marya Bilecka.

„Stowarzyszenie bibliotek chrześcijańskich“ w Tarnowie.

„Stowarzyszenie bibliotek chrześcijańskich“ istnieje w Tarnowie od r. 1907. Celem Towarzystwa jest przeciwdziałanie szkodliwym wpływom, jakie szerzą liczne w tem mieście wypożyczalnie pokątne, obfitujące w dzieła treści antyreligijnej i wrogie istniejącemu porządkowi społecznemu, a pozbawione zupełnie dzieł w duchu chrześcijańskim. Biblioteka Towarzystwa zaopatrzona jest w około 8.000 tomów, doborowej treści. Najlepiej przedstawia się dział literatury i historyi Polski, tudzież dział pism religijno-moralnych. Z biblioteki korzystało tygodniowo kilkaset osób, przeważnie młodzież gimnazyalna. W r. 1908 nabyło Towarzystwo na własność realność przy ul. Przecznica różana l. 3., w której mieści się biblioteka. Z duplikatów utworzono w Bochni filię biblioteki.

Mimo konkurencyi biblioteki im. Słowackiego, Towarzystwo rozwija się normalnie, zyskując czem raz większe uznanie publiczności. Inicyatorem i kierownikiem biblioteki jest ks. Walenty Gadowski, katecheta gimnazyalny, twórca „Orlej Pereci“ w Tatrach.

„Przewodnik oświatowy“.

Od r. 1901 wychodzi w Krakowie „Przewodnik oświatowy“, organ Towarzystwa szkoły ludowej, poświęcony sprawom oświaty pozaszkolnej i narodowego wychowania ludu polskiego. Pismo to przeznaczone jest głównie dla organizacyi pracy oświatowej we wszystkich dzielnicach polskich, a za cel postawiło sobie walkę z analfabetyzmem. Jednem z głównych zadań „Przewodnika oświatowego“ jest przedstawienie całokształtu działalności Towarzystwa szkoły ludowej i pośredniczenie między poszczególnemi Kołami, rozrzuconemi po całym kraju, a Zarządem głównym tegoż Towarzystwa w Krakowie. Dołączony do petycyi rocznik „Przewodnika“ z r. 1907 i 9 zeszytów z r. 1908, dają należyte wyobrażanie o nader bogatej treści tego miesięcznika. W czasopiśmiennictwie polskiem reprezentuje „Przewodnik oświatowy“ jedyne tego rodzaju wydawnictwo. Wydawnictwem zajmuje się osobny komitet, delegowany z łona Zarządu głównego Towarzystwa szkoły ludowej z dr. Maryanem Stępowskim, jako głównym redaktorem, na czele. Stosunki materyalne „Przewodnika oświatowego“ są opłakane: dochód z prenumeraty nie pokrywa nawet połowy kosztów wydawnictwa. W. r. 1906 wyniósł niedobór 3.883 K 29 h, a w r. 1907 — 1735 K. Niedobory te pokrywał dotychczas Zarząd głowny Towarzystwa szkoły ludowej.

Zakład wychowawczy XX. Zmartwychwstańców w Krakowie.

Zgromadzenie XX. Zmartwychwstańców utrzymuje w Krakowie zakład wychowawczy dla młodzieży szkół średnich w którym w r. szk. 1908/9 znalazło pomieszczenie 44 wychowanków za opłatą miesięczną w kwocie 61 K, którą jednak uiszczało w całości tylko 30 wychowanków, podczas gdy 13 korzystało ze zniżenia opłaty na 35—50 K, a jeden wychowanek utrzymywany był zupełnie bezpłatnie.

Według relacyi delegata c. k. Namiestnictwa w Krakowie, prowadzenie Zakładu jest pod każdym względem wzorowe, ale stosunki finansowe są niepomyślne, bo XX. Zmartwychwstańcy zamykają rachunki Zakładu co roku niedoborem, na którego pokrycie nie mają własnych funduszów.

W r. 1908 okazała się niezbędna potrzeba wykonania w domu zakładowym niektórych robót konserwacyjnych i adatapcyjnych kosztem około 12.000 K na co Zgromadzenie nie posiada żadnych zgoła funduszów. Z tego powodu wniosło do W. Sejmu petycyę o udzielenie subwencyi, którą to petycyę W. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

Komitet budowy domu dla żeńskiego seminar. nauczycielskiego, z ramienia ruskiego Towarzystwa Pedagogicznego we Lwowie.

W maju, r. 1908 utworzył się z ramienia ruskiego towarzystwa pedagogicznego komitet, mający obowiązek wyszukać odpowiedni budynek na pomieszczenie założonych i utrzymywanych przez Towarzystwo szkół, t. j. seminaryum nauczycielskiego żeńskiego i 2 klasowej szkoły wzorowej. Wydział Towarzystwa obliczywszy bowiem swe środki finansowe doszedł do przekonania, że nie stać go na budowę własnego gmachu. Komitet wyszukał odpowiedni budynek przy ul. Mochnackiego lk. 306¼, Nr. or. 12. i zakupił go d. 21/XII. 1908 za cenę 95.000 K (wraz z należytością od przeniesienia własności i faktorem 99.280 K). Na poczet ceny kupna uiściło dotychczas Towarzystwo 35.000 kor.; w przeciągu 3 lat ma spłacić poprzedniemu właścicielowi 20.000 K w 3 równych ratach rocznych po 6.666 K; na hipotece pozostaje do spłaty suma 40.000 K. Gotówkę 35.000 K uzyskało Towarzystwo bądź drogą pożyczki w Tow „Dnister“ i w „krajowym Związku kredytowym“ (łączna suma pożyczek: 22.400 K) bądź drogą składek, które dały 13.080 K. Wedle kosztorysu, sporządzonego przez budowniczego Jana Lewińskiego, koszta adaptacyi zakupionej kamienicy, celem użycia jej na seminaryum i szkółkę wzorową, wyniosą: 8.893·81 K. Na pokrycie kosztów adaptacyi i uiszczenia zapadających w r. b. rat zaciągniętych zobowiązań, Towarzystwo nie posiada funduszów i dlatego wniosło d. 30. listopada 1908 petycyę do Wys Sejmu o subwencyę.

Ruski Dom akademicki.

W r. 1906 otwarto we Lwowie na gruncie naukowego Towarzystwa im. Tarasa Szewczenki, przy ul. Supińskiego, ruski dom akademicki, zbudowany ze składek społeczeństwa ruskiego. Naukowe Tow. im. T. Szewczenki prowadzi dom we własnym zarządzie. Mieszka w nim 63 słuchaczów uniwersytetu i techniki, płacąc za pokój umeblowany z opałem, światłem i usługą 21·50 do 27 K. Realność wartości 187.199 K obciążona jest wierzytelnością Banku krajowego w kwocie 70.000 koron i naukowego Tow. im. Szewczenki, które skonsolidowało u siebie cały prywatny dług domu, w kwocie 32.625 K. W r. 1908 wpłynęło z czynszów 6.938 K, koszta zaś utrzymania domu, odsetki od długów, podatki etc. wyniosły 13.651 K. Gdy z chwilą otwarcia domu, składki od społeczeństwa ruskiego dotychczas płynące, zmniejszyły się, a nawet ustały zupełnie, ciężar utrzymania domu spadł na naukowe Tow. im. T. Szewczenki, które to Tow. nie mogąc zadaniu temu podołać, wniosło do W. Sejmu petycyę o subwencyę roczną w kwocie 5.000 K, motywując ją w pierwszym rzędzie tem, że jako Tow. o charakterze ściśle naukowym, nie jest powołane do utrzymywania zakładu, nie służącego bezpośrednio celom naukowym, jakoteż szczupłym swym majątkiem, który nie wystarcza nawet na urzeczywistnienie właściwych zadań Tow.

Towarzystwo „Ruski Dom narodny“ w Kałuszu.

W r. 1894 powstało w Kałuszu Towarzystwo pod nazwą „Ruski dom narodny“. Od 1908 r. mieści się ono we własnym gmachu zbudowanym kosztem około 100.000 kor. Celem towarzystwa jest dążyć do ekonomicznego i kulturalnego rozwoju ludności ruskiej w powiecie kałuskim. Cel ten osiągnąć usiłuje

„Ruski Dom narodowy“ przez urządzanie odczytów i wieców w sprawach rolnictwa, hodowli bydła i t. p., przez utrzymywanie w Kałuszu czytelni, bibloteki i sceny dla ludowych przedstawień teatralnych. W kałuskim „Domu narodnym“ mają bezpłatne pomieszczenie różne towarzystwa ruskie, jak n. p. „Proświta“, „Sokoł“, filia ruskiego Tow. pedagogicznegq, filia Wzajemnej Pomocy nauczycieli. „Dom narodny“ utrzymuje bursę, w której obecnie mieszka 26 uczniów szkół ludowych w Kałuszu. Członków liczy towarzystwo 119. Dochody „Domu“ w r. 1908 wynosiły 29 261 K; wydatki 31.162 kor. Na nowym domu towarzystwa ciąży dług w kwocie 70.674 koron.

Filia Towarzystwa im. Michała Kaczkowskiego w Sanoku.

Filia towarzystwa im. Michała Kaczkowskiego istnieje w Sanoku od r. 1887. Zadaniem filii jest praca nad oświatowym i ekonomicznym rozwojem ludności ruskiej powiatu sanockiego. Dotychczas powstało staraniem tej filii 37 czytelń wiejskich (z tego 7 w r. 1908). Prócz tego zakłada filia po wsiach sklepy o ustroju współdzielczym, kasy pożyczkowe systemu Raiffeisena, organizuje straże pożarne, urządza odczyty i ludowe przedstawienia teatralne. Filia opiekuje się nadto ruską młodzieżą gimnazyalną w Sanoku.

e) Rozmaite.

Macierz Polska.

Skład członków Zarządu fundacyi Macierzy Polskiej nie zmienił się w r. 1908. Urząd kuratora piastował Marszałek krajowy Stanisław hr. Badeni; w Radzie nadzorczej zasiadali: JE. ks. arcybiskup Józef Bilczewski i książę Andrzej Lubomirski; dwa miejsca były opróżnione. Przewodniczącym Rady wykonawczej był prof. Dr. Ludwik Finkel, zastępcą przewodniczącego, członek Wydziału krajowego i zastępca Marszałka kraj. Dr. Tadeusz Pilat, w skład zaś Rady wchodzili jako członkowie pp. Dr. Kazimierz Miczyński, adwokat kraj. i poseł na Sejm ś. p. Dr. Tadeusz Skałkowski, JE. ks arcybiskup Józef Teodorowicz, prof. Dr. Ignacy Zakrzewski i radca szkolny c. k. inspektor krajowy Mieczysław Zaleski.

W obradach Rady wykonawczej brali udział członkowie komitetu fundacyi im. Tad. Kościuszki, dyrektor Jan Soleski i Kornel Jaworski. Sekretarzem Macierzy jest Dr. Konstanty Wojciechowski.

W bibliotece „Macierzy“ wyszły w r. 1908:

1. O hodowli drzew i krzewów owocowych, napisał J. Froń (cena 70 h.).

2. Zbiór powieści i gawęd, ułożył Dr. Fr. Krczek (cena 1 K 50 h.).

3. Wiersze, piosnki z naszej wioski, napisał Jantek z Bugaja (cena 1 K).

4. O utworze Wyspiańskiego p. t. „Wesele“, napisała J. Kosmowska (cena 20 h.).

5. Powietrze ze stanowiska chemii i hygieny, napisał prof. Br. Duchowicz (cena 70 h.).

6. Juliusz Słowacki, żywot i wybór pism przez Dr. K. Wojciechowskiego (cena 1 K).

W „Wydawnictwach“ wybiła Macierz w r. 1908 ze stereotypów 15.000 egz. „Pana Tadeusza“ t. j. razem z poprzednimi 140.000 egzemplarzy, tudzież 5000 egz. „Pism poetycznych“ Mickiewicza, z poprzednimi 30.000 tysięcy egzempl. Nadto wydała książeczkę Dr. Fr. Papéego „O hetmanie Żółkiewskim“, J. Bojki „Pod trzeciego króla“ (cena 40 h.) i J. Ciembroniewicza „Z żołnierki na Kaukazie“ (cena 30 h.).

Z dochodów fundacyi im. Tadeusza Kościuszki wydała Macierz w r. 1908 zeszyt VII. dzieła „Polska, obrazy i opisy“. Dwa ostatnie zeszyty dzieła, VIII. i IX. wyszły z druku już w roku 1909.

Razem wydała Macierz z obu funduszów, którymi rozporządza 12 książek i jeden zeszyt „Polski“ w ogólnej ilości 59.500 egz. Rozeszło się w r. 1908 wydawnictw Macierzy 37.023 egz. Od początku istnienia Macierzy wybito 1,018.000 egz. rozeszło się 865.912 egz.

Wynik konkursu w fundacyi Franciszka Kochmanna dla literatów polskich.

W fundacyi Franciszka Kochmanna „dla premiowania literatów polskich“ rozpisuje się obecnie co dwa lata konkurs na premie z których pierwsza wynosi 2000 K, druga zaś 1000 K. Konkurs rozpisany uchwałą Wydziału krajowego z 6. kwietnia 1906 L. 35.472 rozstrzygnięty został 18. marca 1908. Komisya konkursowa na posiedzeniu, w którem pod przewodnictwem członka Wydz. kraj. Dr. Józefa Wereszczyńskiego wzięli udział członkowie komisyi: Dr. Ludwik Kubala, Dr. Władysław Łoziński, Dr. Maryan Raciborski, Dr. Tadeusz Wojciechowski, Dr. Ignacy Zakrzewski oraz kurator fundacyi Dr. Gustaw Roszkowski, przyznała nagrodę w kwocie 2000 kor. p. Dr. Augustowi Witkowskiemu profesorowi Uniwersytetu Jagiellońskiego za jego działalność naukową w szczególności zaś za dzieło „Podręcznik fizyki“, zaś nagrodę w kwocie 1000 kor. p. Janowi Kasprowiczowi za jego prace poetyckie.

Nowy konkurs w tej fundacyi rozpisano uchwałą Wydz. kraj. z 27. marca 1908 L. 35.321 z terminem po koniec r. 1909.

Wycieczki młodzieży szkolnej po kraju.

Rada szkolna krajowa zwróciła się do Wydziału krajowego z wnioskiem wyjednania u Wysokiego Sejmu znaczniejszej subwencyi na cel popierania dalszych wycieczek młodzieży szkolnej po kraju.

Wydział krajowy postanowił ze swej strony nie brać inicyatywy w tej sprawie, pozostawiając ją kołom interesowanym a uchwałę tę swoją w piśmie z 5. czerwca 1908 L. 47 558 uzasadnił w sposób następujący: Nie da się zaprzeczyć, że wycieczki młodzieży szkolnej, jeżeli są dobrze zorganizowane i rozumnie kierowane, mogą wywrzeć wpływ korzystny na umysłowy rozwój młodzieży, będąc niejako uzupełnieniem nauki szkolnej, zwłaszcza w zakresie geografii i historyi oraz archeologii rodzinnego kraju. Wszelako i to jest rzeczą niewątpliwą, że wycieczki szczególnie dalsze, mają także strony ujemne, o ile bowiem nie są urządzane podczas dłuższych feryj świątecznych, pociągają za sobą umniejszenie liczby dni nauki szkolnej, która zwłaszcza w wschodniej części naszego kraju z powodu obchodzenia świąt obu obrządków katolickich i tak już jest znacznie uszczuploną. Nie zdaje się też być pozbawionym pewnej podstawy podnoszony przeciw wycieczkom młodzieży zarzut, że wyrywają one uczenia z regularnego toku pracy szkolnej i zaprzątują na pewien czas jego umysł obcemi wrażeniami. Nie można wreszcie pominąć uwagi, że wobec znacznej w kraju liczby szkół średnich przenoszącej już obecnie łącznie z seminaryami nauczycielskiemi cyfrę 70, fundusz na zasiłki wycieczkowe musiałby wynosić kwotę dość poważną, a wydatek taki wobec tego, że rzecz jest nowa i brak danych, któreby wykazywały jej pożyteczność, trudno byłoby uzasadnić.

Warsztaty studenckie.

Instytucya warsztatów studenckich powstała z inicyatywy ś. p. Dr. Henryka Jordana w r. 1906 najprzód w Krakowie, rozwija się pomyślnie i zgodnie z myślą założyciela okazała się bardzo pożytecznem uzupełnieniem jednostronnego wykształ-

cenia umysłowego młodzieży wyrabiając siły fizyczne, ucząc sprawności i bystrości oraz poszanowania pracy. Uczniowie wykonywują w tych warsztatach, według specyalnych wzorów, roboty wchodzące w zakres stolarstwa i tokarstwa a po części także ślusarstwa, zaznajamiając się z najważniejszemi narzędziami służącemi do obrabiania drzewa i żelaza oraz z prawidłowem ich używaniem i poznając właściwości materyałów surowych. Praca w warsztacie budzi w duszy uczniów zadowolenie na widok dobrze wykończonego przedmiotu, co przyczynia się wielce do wyrobienia zamiłowania w pracy i jej poszanowania oraz zaufania we własne siły.

Uczniowie garną się do warsztatów nadzwyczaj chętnie, w roku szkolnym 1907/8 liczba ich w warsztacie krakowskim wynosiła 128, w roku szkolnym 1908/9 wzrosła do 138 a wielu musiano odmówić przyjęcia z powodu braku miejsca w pracowni. Praca w warsztacie odbywa się codziennie w godzinach popołudniowych od 3-ciej do 6-tej, a uczniowie podzieleni są na 6 oddziałów i przychodzą do warsztatu dwa razy w tygodniu pracując do $1^1/_2$ godziny. Frekwencya uczniów jest bardzo dobrą, szczególnie w dni słotne, a rezultat nauki w warsztatach jest zadowalniający.

Za przykładem Krakowa powstały warsztaty studenckie także we Lwowie. Powołała je do życia Liga pomocy przemysłowej a otwarcie warsztatów nastąpiło 15. października 1908. Na naukę w warsztatach zapisało się odrazu 80 uczniów szkół średnich, większej liczby na razie dla braku pomieszczenia przyjąć nie było można. Nie ulega jednak wątpliwości, że liczba ta powiększy się kilkakrotnie, skoro Liga będzie w możności wybudować osobny dom na pomieszczenie warsztatów.

Z dotacyi 2000 kor. uchwalonej na urządzenie warsztatów studenckich w budżecie r. 1908 wypłacono 1000 kor. dla warsztatów studenckich w Krakowie; takąż subwencyę wypłacono dla tych warsztatów z dotacyi r. 1909, drugą połowę zaś tej dotacyi w kwocie również 1000 kor. wyasygnowano Lidze pomocy przemysłowej dla warsztatów studenckich we Lwowie.

Sprawa przejęcia konserwatoryum galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie na etat państwowy.

Uchwałą z 30. października 1908 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, aby bliżej zbadał stan galic. Towarzystwa muzycznego tak pod względem artystycznym jak finansowym, poparł jego usiłowania o upaństwowienie konserwatoryum i o ile uzna to za stosowne przedłożył Sejmowi na przyszłej sesyi sprawozdanie i odpowiednie wnioski.

Z powodu równocześnie uchwalonej rezolucyi wzywającej c. k. Rząd, aby jak najrychlej przystąpił do upaństwowienia lwowskiego konserwatoryum, zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 10. grudnia 1908 L. 21.079 bliższych informacyj, oraz opinii Wydziału krajowego w powyższej sprawie.

Na podstawie udzielonych przez galic. Towarzystwo muzyczne wyjaśnień o obecnym stanie tego towarzystwa tak pod względem artystycznym jak finansowym, zawierających szczegółowe daty o zakresie nauk udzielanych w konserwatoryum, liczbie i płacy nauczycieli, frekwencyi uczniów i t. p., które to daty przesłano c. k. Prezydyum Namiestnictwa. Wydział krajowy w piśmie z 12. marca 1909 L. 21.166, oświadczył temuż c. k. Prezydyum, że starania galic. towarzystwa muzycznego o ustaleniu bytu konserwatoryum i stworzenie dlań warunków dalszego rozwoju przez przejęcie tej instytucyi na etat państwowy, zasługują ze wszech miar na poparcie.

Szkoła sług we Lwowie.

Koło Pań Towarzystwa szkoły ludowej objąwszy we wrześniu 1908 pod swój zarząd Szkołę sług im. Dr. J. Zulińskiego we Lwowie wniosło 30. września 1908 do W. Sejmu petycyę o subwencyę na utrzymanie tej szkoły. Petycyę tę przekazał W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania ewentualnie uwzględnienia w przyszłym budżecie.

Rezultat zbadania tej petycyi jest następujący: Nauka w szkole dla sług (w lokalnościach szkoły im. Staszica) odbywa się co niedziela w godzinach od 3—5 po południu. Klas jest 4, uczennic uczęszczających na naukę około 150. Plan nauki obejmuje czytanie, pisanie, religię, rachunki, hygienę, pogadanki z historyi polskiej, śpiew. Sił nauczycielskich płatnych po 2 korony za niedzielę jest 4, a prócz tego ksiądz katecheta i kilka pań z T. S. L. udzielają na razie nauki bezpłatnie. Wydatki roczne na szkołę wynoszą obecnie około 800 K, z czego gmina m. Lwowa pokrywa połowę, subwencyą w kwocie 400 K, uchwaloną przez Radę miejską, pozostaje więc do pokrycia niedobór w kwocie 400 K.

Koło Pań T. S. L. zamierza wybudować dom na bursę dla biednych dziewcząt oraz na schronisko dla starych i zniedołężniałych sług, nadto zamierza wydać czytankę dla sług i robotnic, gdyż brak takiego podręcznika odczuwa się bardzo. Na te wydatki jak również na potrzebne rozszerzenie i ulepszenie szkoły niema funduszów.

Szkoła SS. Felicyanek w Bełzie.

Petycyę Zgromadzenia SS. Felicyanek w Bełzie o subwencyę z funduszu krajowego na rozszerzenie budynku klasztornego, mieszczącego w sobie utrzymywaną przez to Zgromadzenie 5-klasową szkołę żeńską, przekazał W. Sejm uchwałą z 30. października 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania, zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na rok 1910.

Po zbadaniu tej petycyi za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej, która stwierdziła, że szkoła SS. Felicyanek w Bełzie spełnia nader skutecznie swoje zadanie i że petycya zasługuje na uwzględnienie, oświadczył Wydział krajowy Zgromadzeniu SS. Felicyanek, że gotów jest przedłożyć W. Sejmowi wniosek na przyjęcie na fundusz krajowy spłaty rat amortyzacyjnych pożyczki aż do wysokości 20,000 K, którąby Zgromadzenie w Banku krajowym na cel powyższy zaciągnęło, i że skoro Zgromadzenie przedłoży Wydziałowi krajowemu promesą Banku krajowego z planem amortyzacyjnym takiej pożyczki, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne do preliminarza funduszu szkolnego krajowego.

Petycya Sióstr Miłości Bożej w Białej o subwencyę na pomieszczenie pryw. Seminaryum nauczycielskiego.

Przełożona klasztoru Sióstr Miłości Bożej w Białej wniosła podczas jesiennej sesyi sejmowej r. 1908 petycyę o udzielenie subwencyi na rozszerzenie klasztoru w celu pomieszczenia prywatnego Seminaryum nauczycielskiego żeńskiego. W. Sejm uchwałą z 30. października 1908 przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania, zdania sprawy na przyszłej sesyi a ewentualnie uwzględnienia przy układaniu preliminarza na rok 1910.

Wydział krajowy udzielił tę petycyę Radzie szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania, czyli i w jakiej mierze prośba o subwencyę na uwzględnienie zasługuje. W odpowiedzi na to Rada szkolna krajowa pismem z dn. 22. kwietnia b. r. l. 12.616 nadesłała Wydziałowi krajowemu obszerne sprawozdanie c. k. Rady szkolnej okręgowej w Białej, z którego wynika, że Siostry Miłości Bożej zasługują na poparcie, ponieważ szkoły przez nie urzymywane tak pod względem wpływu wychowaw-

czego jak i nauki osiągają bardzo dobre wyniki, a chociaż językiem wykładowym w ich szkole wydziałowej jest język niemiecki, to jednak udzielaną jest w tej szkole obowiązkowa nauka języka polskiego, Seminaryum nauczycielskie zaś jest utrakwistycznem, a szkoła ćwiczeń przy tem Seminaryum mająca obecnie dopiero jedną klasę z językiem wykładowym polskim, ma być z czasem uzupełnioną na szkołę 4 klasową z językiem wykładowym polskim.

Rada szkolna krajowa poleca ze swej strony petycyę tę do uwzględnienia.

Internat Sióstr Ursulanek we Lwowie dla uczenic Uniwersytetu.

Petycyę SS. Urszulanek we Lwowie o subwencyę dla internatu studentek Uniwersytetu przekazał W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia w przyszłym budżecie.

Zbadanie zarządzone za pośrednictwem c. k. władz szkolnych wykazało, że SS. Urszulianki utrzymują we Lwowie internat, w którym znajduje umieszczenie około 40 studentek uniwersytetu. Za niską cenę otrzymują one tam opiekę i utrzymanie. Z powodu wielkiej ilości zgłaszających się uczenic nietylko uniwersytetu ale i szkół średnich, Siostry Urszulanki chciałyby rozszerzyć internat, na co jednak nie mają własnych funduszów dlatego proszą o przyznanie stałej subwencyi w rocznej kwocie 4.000 K.

Rada szkolna krajowa popiera petycyę i wnosi na udzielenie wydatniejszego zasiłku.

Ze względu na to, że internat dopiero w r. 1908 został założony, a przeto pożyteczność jego dotychczas należycie stwierdzoną być nie mogła, Wydział krajowy ogranicza się na podaniu powyższych szczegółów do wiadomości W. Sejmu.

Rozdział ryczałtu sejmowego na budowę internatów za rok 1908 i 1909.

Na budowę internatów dla uczniów i uczenic c. k. Seminaryów nauczycielskich przeznaczył Wysoki Sejm w budżecie ne r. 1908 kredyt 50.000 K, a na rok 1909 kredyt 70.000 K. Ryczałty powyższe rozdzielił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową na sesyi z dn. 26. czerwca 1909 w sposób następujący:

A. Internaty męskie:

1. Internat im. G. Piramowicza we Lwowie za lata 1908 i 1909 po 12.000 K.
2. Internat Stowarzysz. internatu w Krakowie za r. 1908 5.500 K i za r. 1909: 6.000 K.
3. Bursa dla synów nauczycieli w Krakowie za lata 1908 i 1909 po 4000 K.
4. Internat im. Gorajskiego w Krośnie za lata 1908 i 1909 po 3.000 K.
5. Internat im. św. Józefa w Tarnowie za oba lata po 2.000 K
6. Internat w Sokalu za oba lata po 1000 K.
7. Internat w Tarnopolu za oba lata po 2.000 K.
8. Internat w Zaleszczykach za oba lata po 4.000 K.
9. Internat w Rudniku (nowo-założony) za rok 1909: 6.000 K.
10. Internat w Nowym Sączu (nowo założony) za r. 1909: 6.000 K.
11. Internat w Stanisławowie (nowo-założony) za r. 1909: 7.000 K.

B. Internaty żeńskie:

1. Internat Towarzystwa opieki obywatelskiej we Lwowie za lata 1908 i 1909 po 5.000 K.

2. Internat Sióstr Felicyanek w Przemyślu za lata 1908 i 1909 po 8.000 K.

3. Internat PP. Benedyktynek w Przemyślu za lata 1908 i 1909 po 2.000 K.

4. Internat Sióstr Bazylianek w Przemyślu za rok 1908: 1.500 K; za r. 1909: 2000 K.

Internat SS. Bazylianek w Stanisławowie.

Uchwałą z 18. marca 1907 przekazał W. Sejm petycyę przełożonej Zakładu naukowo-wychowawczego SS. Bazylianek w Stanisławowie o jednorazową zspomogę — Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu budżetu na r. 1908.

Wydział krajowy udzielił tę petycyę do zbadania c. k. Radzie szkolnej krajowej, która w piśmie z 24. sierpnia 1908 l. 32.248 oznajmiła Wydziałowi krajowemu, że w internacie znajduje umieszczenie około 26 uczenic, z których 20 płaciło po 30 K, zaś 6 po 44 K miesięcznie za utrzymanie i naukę. Uczenice te uczęszczały częścią do szkół publicznych, częścią zaś pobierały naukę prywatną w samym Zakładzie. Ze względu na pożyteczną działalność instytucyi wyraziła Rada szkolna krajowa opinię, że Zakład zasługuje na udzielenie zasiłku w kwocie około 300 K.

Ze względu, że opinia c. k. Rady szkolnej krajowej nadeszła już po zestawieniu preliminarza na r. 1909, Wydział krajowy mógł dopiero w budżecie funduszu szk. kraj na r. 1910 zapreliminować subwencyę w kwocie 300 K dla powyższego Zakładu.

Petycya „Ligi pomocy przemysłowej“ o subwencyę na budowę własnego domu.

Liga pomocy przemysłowej wniosła w jesieni r. 1908 do Wysokiego Sejmu petycyę o udzielenie jednorazowej subwencyi 15.000 K na budowę własnego domu we Lwowie na pomieszczenie warsztatów studenkich, sal wykładowych dla robotników, sług, żołnierzy, młodzieży szkolnej, na bibliotekę i czytelnię dla rękodzielników, na internat dla młodzieży przemysłowo-handlowej i t. d. Petycyę tę odstąpił W. Sejm uchwałą z 27. października 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosków.

Krajowa Komisya dla spraw przemysłowych, której tę petycyę do zaopiniowania udzielono, oświadczyła się w piśmie z 17. kwietnia b. r. l. 1380/908 przeciw udzieleniu subwencyi na budowę domu z funduszu przemysłowego, uzasadniając swą opinię tem, że Liga w swej działalności w zakresie przemysłu krajowego potrzebuje pomieszczenia na biuro, ale budowa własnego domu nie jest konieczną, gdyż urządzane przez Ligę „Wystawy ruchome“ muszą mieć z natury rzeczy co chwila inne pomieszczenie, a urządzenie innych wystaw i wykładów popularnych może i powinno się oprzeć o inne sale publiczne zakładów przemysłowi służących, jak np. Muzeum przemysłowe lub Izba handlowa i przemysłowa. Zdaniem Komisyi powodami do stawiania własnego gmachu mogą być tylko warsztaty studenckie i bursa dla młodzieży handlowo-przemysłowej, których utrzymanie wprowadziła Liga ostatnimi czasy w zakres swej działalności. Oba te zadania są zdaniem Komisyi w luźnym tylko związku z popieraniem przemysłu, gdyż warsztaty nie mają i mieć nie mogą cechy zawodowej, lecz jedynie pedagogiczną, a bursa nie ma również służyć wyłącznie przemysłowi i rękodziełom, dla których bursy w związku i pod nadzorem stowarzyszeń i władz przemysłowych zakładane i prowadzone, bardziej celowi swemu mogą odpowiedzieć.

Wobec tej opinii postanowił Wydział krajowy nie wstawiać w rubrykę wydatków na przemysł i rękodzieła subwencyi

na budowę domu dla Ligi przemysłowej. W innych zaś rubrykach budżetu wydatek taki pomieszczenia znaleść nie może zwłaszcza, że na warsztaty studenckie otrzymała już Liga z Rubr. V. poz. 105. subwencyę 1000 K, samo zaś pomieszczenie bursy przemysłowo-handlowej nie może dostatecznie uzasadnić potrzeby budowy własnego domu.

Zakład narodowy im. Ossolińskich.

W myśl §. 41. i 58. ustawy fundacyjnej Zakładu narod. im. Ossolińskich kasa krajowa Wydziału krajowego przechowuje majątek zarodowy zakładu w efektach, pobiera dochody działu bibliotecznego, z których na podstawie asygnat kuratora literackiego daje zasiłki w miarę potrzeby kasie podręcznej, będącej pod zarządem tegoż kuratora.

Kontrolę rachunkową wykonuje Wydział krajowy.

Rok 1907.

Obrót pieniężny w r. 1907 był następujący:

A. Stan ogólny majątku z końcem r. 1906 wynosił:

a) w papierach wartościowych		1,116.134 K 93 h	
a po strąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz funduszu rezerwowego . . .	87.848 K 19 h		
kaucyi dzierżawcy . .	7.000 „ — „		
depozytu tymczasowego kuratoryi ekonomicznej .	22.743 „ 07 „		
i fund. pensyjnego . .	159.509 „ 89 „	277.101 „ 15 „	
pozostaje jako majątek zakładowy			839.033 K 78 h
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:			
Neronowicza	1.050 K — h		
Pawlikowskiego . . .	4.725 „ — „		5.775 „ — „
c) w funduszach bibliotecznych:			
1. dobra i realności		685.887 K 33 h	
2. zbiory		381.652 „ 29 „	
3. nakłady . . .		13.215 „ 80 „	
4. sprzęty		10.625 „ 36 „	1,091.380 „ 78 „
d) w gotówce i należytościach czynnych:			2.152 „ 77 „
Razem . . .			1,938.342 K 33 h
Po potrąceniu należytości biernych . . .			— „ — „
okazuje się stan majątku z końcem r. 1906 .			1,938.342 K 33 h

Tenże majątek wynosił z końcem r. 1907:

a) w papierach wartościowych		1,286.954 K 25 h	
a po potrąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz funduszu rezerwowego . . .	45.888 K 87 h		
kaucyi dzierżawcy . . .	7.000 „ — „		
Do przeniesienia	52.888 K 87 h	1,286.954 K 25 h	

Z przeniesienia	52.888 K 87 h	1,286.954 K 25 h	
depozytu tymczasowego kuratoryi ekonomicznej . . .	40.655 K 81 h		
i funduszu pensyjnego . . .	215.952 „ 81 „	309.497 K 49 h	
pozostaje jako majątek zakładowy			977.456 K 76 h
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:			
Nerenowicza .	1.050 K — „		
Pawlikowskiego	4.725 „ — „		5.775 „ — „
c) w funduszach bibliotecznych:			
1. dobra i realności .	685.887 K 33 h		
2. zbiory	391.295 „ 45 „		
3. nakłady	12.736 „ 14 „		
4. sprzęty	10.165 „ 10 „		1,100.084 „ 02 „
d) w gotówce i należytościach czynnych:			3.293 „ 15 „
Razem . . .			2,086.608 K 93 h
Po potrąceniu należytości biernych			73 „ 19 „
okazuje się stan majątku z końcem roku 1907			2,086.535 K 74 h
Z porównania stanu majątku z końcem r. 1906 z takimże stanem z końcem roku 1907 . okazuje się ogólny przyrost majątku o . .			148.193 „ 41 „
Z porównania stanu poszczególnych rubryk tego funduszu z końcem lat 1906 i 1907 okazuje się przyrost lub ubytek, jak następuje:			
a) stan majątku zakładowego w efektach wynosił z końcem r. 1906	839.033 K 78 h		
z końcem zaś r. 1907 wynosił. . .	977.456 „ 76 „		
okazuje się zatem przyrost o		138.422 K 98 h	
b) stan kapitałów hipotekowanych wynosił z końcem r. 1906	5.755 K — h		
z końcem zaś r. 1907 wynosił . .	5.775 „ — „		
okazuje się zatem stan niezmieniony		— „ — „	
c) stan fund. bibliotecznych:			
1. dobra i realności bez zmiany			
2. zbiory w 1906	381.652 K 29 h		
„ „ 1907	391.295 „ 45 „		
przyrost o		9.643 „ 16 „	
3. nakłady w r. 1906 . .	13.215 K 80 h		
nakłady w r. 1907 .	12.736 „ 14 „		
ubytek o		479 „ 66 „	
4. sprzęty w r. 1906 . .	10.625 K 36 h		
sprzęty w r. 1907 .	10.165 „ 10 „		
ubytek o		460 „ 26 „	
d) w gotówce i należytościach czynnych:			

w r. 1906 . .	2.152 K 77 h	
w r. 1907	3.293 „ 15 „	
przyrost o		1.140 K 38 h
e) w należytościach biernych:		
w r. 1906 . .	— K — h	
w r. 1907	73 „ 19 „	
ubytek majątku o		73 „ 19 „
Razem przyrosty w sumie . .		149.206 K 52 h
od tego ubytki		1.013 „ 11 „
Okazuje się tedy ogólny przyrost jak wyżej		148 193 K 41 h

B. Obroty netto w majątku obrotowym wynosiły w r. 1907.

A. Dochody:

a) Dochody w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Rata od kuratora ekonomicznego	12.600 K — h	
Czynsz z gmachu i rozmaite .	2.650 „ — „	
Dochód z dóbr Rakowca i z lasu	11.948 „ 29 „	
Odsetki od kapitałów . . .	21.283 „ 32 „	
„ „ gotowizny lokowanej w Banku	464 „ — „	
Ze sprzedaży własnych wydawnictw	172 „ — „	
Stała roczna opłata od wydawnictwa książek szkolnych	25.000 „ — „	74.117 K 61 h

II. Przenośne:

Subwencya sejmowa na ochronę zabytków historycznych .	1.000 K — h	
Dotacya na nadzwyczajne wydatki zakładu od wydawnictwa książek szkoln.	100.000 „ — „	
Pobrano z gotówki ulokowanej w Banku krajowym na rachunku bieżącym . .	286 „ — „	
Za sprzedane dublety . . .	171 „ 20 „	
Zwrot zaliczki z rachunku subwencyi sejmowej . . .	22 „ 81 „	
Z rozdziału nadrostu fund. rezerwowego	1.262 „ 98 „	102.742 K 99 h
Suma . . .		176.860 K 60 h
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1907 . .		1.191 „ 96 „
Razem .		178.052 K 56 h

b) Dochody w efektach:

Dobra Rakowce z lasem . .	7 K 54 h	
Depozyt kuratoryi ekonomicznej	85 „ 66 „	
Fundusz zapasowy	138.314 „ 78 „	
Depozyt tymczasowy kuratora ekonomicznego	17.912 „ 74 „	
Fundusz pensyjny urzędników i sług	56.442 „ 92 „	
Fundusz Romana ks. Sanguszki	15 „ — „	212.778 „ 64 „
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1907 . .		1,116.134 „ 93 „
Razem . . .		**1,328.913 K 57 h**

B. Wydatki:

a) Wydatki w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Zakupno książek i manuskryptów	7.001 K 10 h	
Prenumerata czasopism	2.734 „ 46 „	
Oprawa książek, czasopism i manuskryptów	2.411 „ 46 „	
Drobne wydatki na bibliotekę	1.030 „ 02 „	
Naprawy i ulepszenia w gmachu	3.177 „ 56 „	
Ekwiwalent i podatki od gmachu zakładowego	3.441 „ 68 „	
Asekuracya gmachu	88 „ 57 „	
Koszta administracyjne	1.744 „ 13 „	
Opał i światło	7.409 „ 10 „	
Płace trzędników i sług łącznie z podatkiem od płac	33.584 „ 37 „	
Remuneracye, zapomogi i emerytalne pensye	3.542 „ 76 „	
Koszta kancelaryjne	1.548 „ 53 „	
Płace stypendystów	4.905 „ — „	
Drobne muzealne wydatki	765 „ 38 „	
Za druk sprawozdań zakładu	99 „ — „	
Za sprzęty kancelaryjne	71 „ — „	73.554 K 12 h

II. Przenośne:

Zakupione przedmioty za subwencyę sejmową i zapłacone koszta podróży w sprawie zabytków historycznych	926 K 81 h	
Za kupione efekta do funduszu zapasowego	101.262 „ 98 „	102.189 K 79 h
Suma		175.743 K 91 h
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1907		2.308 „ 65 „
Razem jak wyżej		**178.052 K 56 h**

b) Wydatki w efektach:

Fundusz rezerwowy	41.959 K 32 h
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1907	1,286.954 „ 25 „
Zgodnie z dochodami	**1,328.913 K 57 h**

c) Zaległości czynne wynoszą:

Na rachunku bieżącym w Banku krajowym	652 K — h
Zapis Neronowicza	52 „ 50 „
„ Pawlikowskiego	280 „ — „
Razem	984 K 50 h

D. Zaległości bierne:

Zaliczka sejmowa na ochronę zabytków historycznych	73 K 19 h
Nadwyżka należytości czynnych z końcem r. 1907.	**911 K 31 h**

Rok 1908.

Obrót pieniężny w r. 1908 był następujący:

A) Stan ogólny majątku z końcem r. 1907 wynosił:

a) w papierach wartościowych		1,286.954 K 25 h	
a po strąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz fund. rezerw. .	45.888 K 87 h		
kaucyi dzierżawcy	7.000 „ — „		
depozytu tymczasowego kuratoryi ekonomicznej .	40.655 K 81 „		
i fund. pensyjn.	215.952 „ 81 „	309.497 „ 49 „	
pozostaje jako majątek zakładowy			977.456 K 76 h
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:			
Neronowicza . .	1.050 K — h		
Pawlikowskiego	4.725 „ — „		5.775 „ — „
c) w funduszach bibliotecznych:			
1) dobra i realności .		685.887 K 33 h	
2) zbiory		391.295 „ 45 „	
3) nakłady		12.736 „ 14 „	
4) sprzęty		10.165 „ 10 „	1,100.084 „ 02 „
d) w gotówce i należytościach czynnych:			3.293 „ 15 „
		Razem . .	2,086.608 K 93 h
Po potrąceniu należytości biernych			73 „ 19 „
okazuje się stan majątku z końcem r. 1907 .			2,086.535 K 74 h

Tenże majątek wynosił z końcem r. 1908:

a) w papierach wartościowych		1,352.643 K 29 h	
a po potrąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz fund. rezerw.	50.130 K 93 h		
kaucyi dzierżawcy	7.000 „ — .		
depozytu tymczasowego kuratoryi ekonomicznej .	41.913 „ 49 „		
funduszu pensyjnego	222.986 „ 81 „	322.031 „ 23 „	
pozostaje jako majątek zakładowy			1,030.612 K 06 h
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:			
Neronowicza .	1.050 K — h		
Pawlikowskiego	4.725 „ — „		5.775 „ — „
c) w funduszach bibliotecznych:			
1) dobra i realności .		685.887 K 33 h	
2) zbiory		401.737 „ 96 „	
3) nakłady		12.522 „ 08 „	
4) sprzęty		9.656 „ 85 „	1,109.804 „ 22 „
d) w gotówce i należytościach czynnych			1.453 „ 66 „
		Razem . .	2,147.644 K 94 h

Po potrąceniu należytości biernych . . .			28 K 74 h
okazuje się stan majątku z końcem roku 1908			2,147.616 K 20 h
Z porównania stanu majątku z końcem r. 1908 z takimże stanem z końcem roku 1907 okazuje się ogólny przyrost majątku o			61.080 „ 46 „
Z porównania stanu poszczególnych rubryk tego funduszu z końcem lat 1907 i 1908 okazuje się przyrost lub ubytek, jak następuje:			
a) stan majątku zakładowego w efektach wynosił z końcem r. 1907	977.456 K 76 h		
z końcem zaś r. 1909 wynosił . . .	1,030.612 „ 06 „		
okazuje się zatem przyrost o .		53.155 K 30 h	
b) stan kapitałów hipotekowanych wynosił z końcem roku 1907 .	5.775 K — h		
z końcem zaś r. 1908 wynosił	5.775 „ — „		
okazuje się stan niezmieniony .		— „ — „	
a) stan fund. bibliotecznych:			
1) dobra i realności bez zmiany.			
2) zbiory w r. 1907	391.295 K 45 h		
3) „ w r. 1908	401.737 „ 96 h		
przyrost o		10.442 „ 51 „	
4) nakłady w r. 1907 . . .	12.736 K 14 h		
nakłady w r. 1908 . .	12.522 „ 08 „		
ubytek o		214 „ 06 „	
5) sprzęty w roku 1907 . . .	10.165 K 10 h		
sprzęty w r. 1908 . . .	9.656 „ 85 h		
ubytek o		508 „ 25 „	
d) w gotówce i należytościach czynnych:			
w r. 1907 . .	3.293 K 15 h		
w r. 1908 . .	1.453 „ 66 „		
ubytek o		1.839 „ 49 „	
e) w należytościach biernych:			
w r. 1907 . .	73 K 19 h		
w r. 1908 . .	28 „ 74 „		
przyrost majątku o		44 „ 45 „	
Razem przyrost w sumie . . .		63.642 K 26 h	
od tego ubytki „ „ . . .		2.561 „ 80 „	
Okazuje się tedy ogólny przyrost jak wyżej .			61.080 K 46 h

B) Obroty netto w majątku obrotowym wynosiły w r. 1908.

A. Dochody:

a) dochody w gotówce:

1. Rzeczywiste:

Rata od kuratora ekonomicznego	12.600 K — h	
Czynsz z gmachu i rozmaite	2.681 „ — „	
Dochód z dóbr Rakowca i z lasu	6.161 „ 38 „	
Odsetki od kapitałów	28.083 „ 86 „	
„ „ legatów	665 „ — „	
„ „ gotówki lokowanej w Banku	672 „ — „	
Ze sprzedarzy własnych wydawnictw	136 „ 89 „	
Stała roczna opłata od wydawnictwa książek szkolnych	25.000 „ — „	76.000 K 13 h

II. Przenośne:

Subwencya sejmowa na ochronę zabytków historycznych	1.000 K — h	
Pobrano z gotówki ulokowanej na rachunek bieżący Banku krajowego	28 „ — „	
Dotacya na nadzwyczajne wydatki zakładu od Wydawnictwa książek szkolnych	50.000 „ — „	
Za sprzedane dublety	351 „ 30 „	51.379 „ 30 „
	Suma	127.379 K 43 h
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1908		2.308 „ 65 „
	Razem	129.688 K 08 h

b) Dochody w efektach:

Dobra Rakowce z lasem	157 K 10 h	
Depozyt w kuratoryi ekonomicznej	338 „ 80 „	
Fundusz rezerwowy	4.242 „ 06 „	
Fundusz zapasowy	52.659 „ 40 „	
Depozyt tymczasowy kuratora ekonomicznego	1.257 „ 68 „	
Fundusz pensyjny urzędników i sług	7.034 „ — „	65.689 „ 04 „
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1908		1,286.954 „ 25 „
	Razem	**1,352.643 K 29 h**

B. Wydatki:

a) Wydatki w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Zakupno książek i manuskryptów	4.836 K 29 h	
Prenumerata czasopism	2.159 „ 11 „	
Do przeniesienia	6.995 K 40 h	

Z przeniesienia . .	6.995 K 40 h	
Oprawa książek, czasopism i manuskryptów	4.701 „ 22 „	
Drobne wydatki na bibliotekę .	790 „ 90 „	
Naprawy i ulepszenia w gmachu	5 673 „ 23 „	
Ekwiwalent i podatki od gmachu zakładowego	3.423 „ 97 „	
Asekuracya gmachu	91 „ 60 „	
Koszta administracyjne . . .	1.873 „ 03 „	
Opał i światło	6.469 „ 90 „	
Płace urzędników i sług łącznie z podatkiem od płac . . .	33.724 „ 99 „	
Remuneracye, zapomogi i emerytalne pensye	3.740 „ 02 „	
Koszta kancelaryjne	1.498 „ 18 „	
Płace stypendystów	3.360 „ — „	
Drobne muzealne wydatki . .	197 „ 19 „	
Za druk sprawozdań Zakładu .	125 „ 25 „	
Wypłacono stypendyum z fund. dr. Antoniego Małeckiego .	600 „ — „	
Zakupione medale	95 „ — „	
Za kupione obrazy	810 „ — „	74.169 K 88 h

II. Przenośne:

Zakupione przedmioty za subwencyę sejmową i zapłacone koszta podróży w sprawie zabytków historycznych .	1.044 K 45 h	
Zakupione efekta dla funduszu zapasowego	50.000 „ — „	51.044 K 45 h
	Suma . .	125,214 K 33 h
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1908 . .		4.473 „ 75 „
	Razem jak wyżej . .	**129.688 K 08 h**

b) Wydatki w efektach:

Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1908 . .	1,352.643 „ 29 „
Zgodnie z dochodami , .	**1,352.643 K 29 h**

C. Zaległości czynne wynoszą:

Na rachunku bieżącym w Banku krajowym . .	**938 K — h**

D. zaległości bierne: . . **28 K 74 h**

Sprawy fundacyjne, stypendyjne i religijne, towarzystw dobroczynności i ochronek.

Sprawa utworzenia parafii rzymsko-kat. w Dołhej wojniłowskiej.

C. k. Namiestnictwo we Lwowie udzieliło już odnośne akta c. k. Prokuratoryi Skarbu celem ułożenia aktu erekcyi.

Sprawa utworzenia probostwa rzymsko-katol. w Skomielnej białej.

C. k. Ministerstwo wyznań i oświaty udzieliło zezwolenia na utworzenie rzymsko-katol. parafii w Skomielnej białej i upoważniło c. k. Namiestnictwo do przyjęcia na galicyjski fundusz

religijny niedoboru kongruy przyszłego proboszcza, c. k. Namiestnictwo odniosło się już do c. k. Prokuratoryi Skarbu o ułożenie zarysu dokumentu erekcyjnego.

Sprawy dobroczynne (weterani polscy i ochronki) i religijne (misye katolickie).

Sprawozdanie o rozdziale kredytu 4500 K wyznaczonego w rubr. IV. poz. 19. wydatków budżetu funduszu krajowego na r. 1908 na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863 i takiegoż kredytu 4500 K wyznaczonego w rubr. IV. poz. 18. wydatków budżetu fund. kr. na r. 1909.

Z kredytów tych przyznał Wydział krajowy zasiłki tak na rok 1908 jak i na rok 1909 Stowarzyszeniu „Przytulisko uczestników powstania z r. 1863/4 w Krakowie“ w wysokości 2000 K, a Towarzystwu wzajemnej pomocy uczestników powstania z r. 1863/4 we Lwowie w wysokości 2500 K, w każdym wypadku z tem zastrzeżeniem, że zasiłki mają być użyte tak dla pozostających pod opieką tych towarzystw uczestników powstania z r. 1863/4, jak i dla weteranów z r. 1831, którymi się opiekowało rozwiązane z dniem 1. marca 1906 Towarzystwo opieki weteranów z r. 1831 w Krakowie, względnie jego lwowska komisya wykonawcza.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 10.000 K wyznaczonego w rubr. IV. poz. 7. wydatków budżetu funduszu krajowego na r. 1908 na zasiłki dla ochronek i takiegoż ryczałtu 10.000 K, wyznaczonego w rubr. IV. poz. 7. wyd. budżetu fund. kraj. na r. 1909 tudzież reszty takiegoż kredytu z r. 1907 w kwocie 400 K.

Z ryczałtu na rok 1908 i resztę ryczałtu z r. 1907 w kwocie 400 K przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki: Towarzystwu ochronek chrześcijańskich małych dzieci we Lwowie (na 4 ochronki) 1200 K, Towarzystwu „Ruska zachoronka“ we Lwowie (na 2 ochronki) 300 K. Zakładowi św. Heleny we Lwowie 250 K, dla ochronki dla dzieci chrześcijańskich z okolicy Kastelówki i Bajek (przy ul. Ogrodowej) we Lwowie 100 K, dla ochronki utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Felicyanek na Żółkiewskiem we Lwowie 200 K, Komitetowi ochron w Krakowie (na 5 ochronek) 1100 K, dla ochronki utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Felicyanek przy ul. Smoleńskiej w Krakowie 200 K, dla ochronki utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Miłosierdzia na Kleparzu w Krakowie 100 K, Katolickiemu stowarzyszeniu ochronki w Andrychowie 100 K, Towarzystwu im. św. Salomei w Białej na założenie ochronki 100 K, Towarzystwu PP. Ekonomek w Brzeżanach na ochronkę 150 K, dla ochronki w Brzozowie 100 K, Towarzystwu ochronki dla małych dzieci w Chrzanowie 150 K, Towarzystwu ochronki polskiej pod wezwaniem św. Jadwigi w Drohobyczu 400 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ w Drohobyczu 200 K, dla ochronki w Dublanach 800 K, dla ochronki św. Wojciecha w Gorlicach 200 K, dla ochronki utrzymywanej przez SS. Służebniczki w Gwoździcu 50 K, dla zakładu sierót pod wezwaniem św. Kazimierza w Iwoniczu 200 K, Towarzystwu dobroczynności pań w Jaśle na ochronkę 200 K, dla ochronki w Jodłowniku 100 K, dla ochronki utrzymywanej przez SS. Kapucynki w Kętach 50 K, Komitetowi organizacyi narodowej w Stanisławowie na ochronki w Knihininie wsi i Knihininie kolonii 200 K, dla przytuliska dla sierót utrzymywanemu przez Ks. Jana Trzopińskiego, rz. k. proboszcza w Kochawinie 100 K, Stowarzyniu PP. Ekonomek w Kołomyi na ochronkę 200 K, dla ochronki zostającej pod zarządem SS. Józefitek w Krośnie 200 K, dla ochronki w Ławocznem 50 K, dla ochronki utrzymywanej przez SS. Miłosierdzia w Łobzowie 100 K, dla ochronki w Nowym Sączu 200 K, dla ochronki pod wezwaniem św. Stanisława Kostki utrzymywanej przez SS. Serafitki w Nowym Targu 150 K, dla ochronki zostającej pod zarządem SS. Służebniczek w Obertynie 100 K, Towarzystwu ochrony dla małych dzieci w Podgórzu 400 K, Towarzystwu ochronki dla małych dzieci pod wezwaniem św. Bronisławy w Półwsiu zwierzynieckiem pod Krakowem 100 K, Towarzystwu św. Wincentego a Paulo

w Przemyślu na ochronkę na Zasaniu 150 K, Bractwu św. Mikołaja (gr. k.) na ochronkę w Przemyślu 100 K, Komitetowi ochronki chrześcijańskiej dla małych dzieci imienia Leona XIII. w Rzeszowie 250 K, Towarzystwu ochronek w Samborze 200 K, dla ochronki utrzymywanej przez SS Miłosierdzia w Sądowej Wiszni 100 K, Towarzystwu dam dobroczynności w Śniatynie na ochronkę im. Modesty Zagórskiej 100 K, Stowarzyszeniu ochronki dla dziewcząt w Stanisławowie 200 K, Towarzystwu „Ruska Ochoronka“ w Stanisławowie (na 2 ochronki) 200 K, Towarzystwu ochronki i bursy im. ks. arcyb. Issakowicza w Stanisławowie na ochronkę 100 K, dla ochronek w Szynwałdzie, Skrzyszowie, Czchowie, Wałkach i św. Górze, zostającym pod opieką ks. Aleksandra Siemieńskiego, rz. k. proboszcza w Szynwałdzie, łącznie 300 K, Towarzystwu PP. Ekonomek w Tarnopolu na ochronkę 300 K, dla ochronki św. Stanisława na Grabówce w Tarnowie 200 K, Towarzystwu dobroczynności im. św. Salomei na ochronkę w Żółkwi 100 K, dla ochronki zostającej pod zarządem gr. kat. SS. Służebniczek w Żużlu 50 K.

Z ryczałtu na r. 1909 przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki: Towarzystwu ochronek chrześcijańskich małych dzieci we Lwowie (na 4 ochronki 1200 K, Towarzystwu „Ruska zachoronka“ we Lwowie (na 2 ochronki) 300 K, Zakładowi św. Heleny we Lwowie 250 K, Komitetowi ochron w Krakowie (na 5 ochronek) 1100 K, dla ochronki utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Felicyanek przy ul. Smoleńskiej w Krakowie 200 K, Katolickiemu stowarzyszeniu ochronki w Andrychowie 100 K, Towarzystwu im. św. Salomei w Białej na ochronkę 100 K, Towarzystwu ochronki polskiej pod wezwaniem św. Jadwigi w Drohobyczu 400 K, dla ochronki w Dublanach 600 K, dla ochronki zostającej pod zarządem SS. Służebniczek w Gwoździcu 50 K, dla zakładu sierót pod wezwaniem św. Kazimierza w Iwoniczu 200 K, Towarzystwu pań dobroczynności w Jaśle na ochronkę 200 K, dla ochronki zostającej pod zarządem SS. Służebniczek w Kamionce strumiłowej 100 K, dla ochronki utrzymywanej przez SS. Kapucynki w Kętach 50 K, Komitetowi organizacyi narodowej w Stanisławowie na ochronki w Knihininie wsi i w Knihininie kolonii 200 K, dla ochronki utrzymywanej przez SS. Miłosierdzia w Łobzowie 100 K, dla ochronki pod wezwaniem św. Stanisława utrzymywanej przez SS. Serafitki w Nowym Targu 150 K, dla ochronki zostającej pod zarządem SS. Służebniczek w Obertynie 100 K, Komitetowi ruskiej ochronki w Peczeniżynie 100 K, Towarzystwu ochrony dla małych dzieci w Podgórzu 400 K, Towarzystwu ochronki dla małych dzieci pod wezwaniem św. Bronisławy w Półwsiu zwierzynieckiem pod Krakowem 100 K, Towarzystwu dam dobroczynności w Śniatynie na ochronkę im. Modesty Zagórskiej 100 K, Stowarzyszeniu ochronki dla dziewcząt w Stanisławowie 200 K, Towarzystwu „Ruska ochoronka“ w Stanisławowie (na 2 ochronki) 200 K, Towarzystwu ruskich kobiet w Stryju na ochronkę 150 K, dla ochronek w Szynwałdzie, Skrzyszowie, Czchowie, Wałkach i św. Górze, zostającym pod opieką ks. Aleksandra Siemieńskiego, rz k. proboszcza w Szynwałdzie, łącznie 300 K, Towarzystwu PP. Ekonomek w Tarnopolu 300 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ w Tarnopolu 150 K, dla ochronki im. św. Stanisława na Grabówce zostającej pod zarządem SS. Felicyanek w Tarnowie 200 K, Towarzystwu dobroczynności im. św. Salomei w Żółkwi na ochronkę 100 K, dla ochronki zostającej pod zarządem gr. kat. SS. Służebniczek w Żużlu 50 K i dla ochronki pod opieką św. Antoniego, utrzymywanej przez SS. Serafitki w Żywcu 300 K. Resztę kredytu na rok 1909

w kwocie 1950 K zarezerwowano dla ochronek, które w poprzednich latach otrzymywały zasiłki, których zarządy jednak do dnia 9. lipca 1909 nie wniosły były próśb o ich udzielenie.

Sprawozdanie o ryczałcie 6000 K wyznaczonym w rubr. XVI. poz. 3. wyd. budżetu fund. kraj. na r. 1908 na misye katolickie i takimże ryczałcie na r. 1909.

Rozdziału tych ryczałtów dokona Wydział krajowy po porozumienie się z dotyczącemi władzami duchownemi, którego jednakże w czasie zamknięcia sprawozdania jeszcze nie osiągnięto w zupełności.

Petycya komitetu budowy rz. k. kościoła w Bogdanówce o subwencyę na dokończenie budowy kościoła.

Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm uchwałą z 31. października 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania. Na odezwę Wydziału krajowego przedłożył rz. k. Urząd parafialny w Podwołoczyskach sprawozdanie, według którego plan i kosztorys budowy, zatwierdzony przez rz. k. konsystorz metropolitalny we Lwowie obliczony jest na kwotę 7800 K, budowę doprowadzono pod dach, a do zupełnego wykończenia budowy potrzebna jest jeszcze kwota 2800 K.

Fundacye stypendyjne czynne.

Ogólne sprawozdanie o funduszach stypendyjnych.

Z początkiem roku szkolnego 1908/9 miał Wydział krajowy w swoim zarządzie czynnych fundacyi stypendyjnych 235 (w roku szkolnym 1907/8 — 231), z których wszelakoż dwie (fundacya Karola Ciszewskiego i Józefa Zawadzkiego i fundacya włościańska obwodu tarnowskiego) są tylko warunkowo stypendyjnemi, a gdy warunek się nie ziścił, są na razie czynne w inny sposób, jedna zaś (imienia Leopoldyny z Rylskich Horodeńskiej) stanie się stypendyjną dopiero po roku 1924, na razie zaś służy na inne cele.

Właściwa zatem liczba czynnych w roku szkolnym 1908/9 fundacyi stypendyjnych jest 232. Stosunek liczby stypendyów przystępnych bez zastrzeżeń dla młodzieży ubogiej i w naukach celującej, do liczby stypendyów, zastrzeżonych z woli fundatorów, w pierwszym rzędzie dla krewnych, dla młodzieży pochodzenia szlacheckiego lub z pewnych miejscowości, lub też z rodziców pewnego stanu pochodzącej, zmienił się znowu na niekorzyść stypendyów nierezerwowanych, gdyż z 4 fundacyi aktywowanych w roku szkolnym 1908/9 należy tylko jedna do tej kategoryi, jedna jest wyłącznie familijną, dwie zaś są w pierwszym rzędzie familijne. Ten stan rzeczy pociąga za sobą ten skutek, że wobec zakładania nowych szkół i wzrostu liczby kandydatów ubiegających się o stypendya, rozdawnictwo staje się coraz trudniejsze i mała tylko część najwięcej zasługujących może być obdarzoną. Najdotkliwiej daje się odczuwać brak stypendyów przystępnych także dla młodzieży płci żeńskiej.

Sprawozdanie o rozdawnictwie stypendyów w roku szkolnym 1908/9.

Uchwałą z 8. marca 1909 nadał Wydział krajowy stypendya z fundacyi swego rozdawnictwa, wystawione na konkurs z początkiem roku szkolnego 1908/9.

Posunięcie z niższego stypendyum na wyższe, czyli nadanie innego wyższego stypendyum w miejsce pobieranego dotąd stypendym niższego, uzyskało 41 uczniów. Nadanie to nastąpiło w granicach kwalifikacyi wymaganych przez przepisy stypendyjne i statuty fundacyjne, a mianowicie w 2 wypadkach z tytułu pokrewieństwa, w 9 z tytułu szlachectwa, w 4 na podstawie

szczególnych warunków statutem fundacyjnym zastrzeżonych, w 26 wypadkach zaś na podstawie ogólnych warunków. Z obdarzonych było 39 obrządku łacińskiego, a 2 obrządku greckiego.

Co do stanu rodziców było między nimi: 1 syn właściciela dóbr (sierota), 1 syn adwokata (sierota), 1 syn lekarza (sierota), 1 syn inżyniera (sierota), 1 syn c. k. nadporucznika, 1 syn dzierżawcy, 1 syn profesora seminaryum nauczyciel. (sierota), 1 syn kierownika kopalni nafty, 1 syn urzędnika bankowego, 1 syn adjunkta fabryki tytoniu, 2 synów urzędników asekuracyjnych (obydwaj sieroty), 2 synów nauczycieli ludowych (1 sierota), 4 synów oficyalistów prywatnych (z tych 3 sieroty), 1 syn pomocnika handlowego, 2 synów dozorców więzień (obydwaj sieroty), 1 syn woźnego sądowego (sierota), 1 syn oficyanta rządowego (sierota), 1 syn pomocnika kancelaryjnego (sierota), 1 syn emerytowanego górnika (sierota), 1 syn dyetaryusza, 2 synów rękodzielników (1 sierota), 2 synów osób nie mających żadnego zajęcia zarobkowego, 2 synów włościan (1 sierota), u 8 stan ojca nie był podany w dokumentach (z tych 5 sierót).

Po raz pierwszy otrzymało stypendya 128, między tymi 11 z tytułu pokrewieństwa, 13 z tytułu szlachectwa, 15 na podstawie szczególnych warunków statutem fundacyjnym zastrzeżonych, 89 zaś na podstawie ogólnych warunków. Między obdarzonymi były 4 uczennice, z tych 1 uczennica gimnazyum, 1 uczennica liceum, 1 uczennica szkoły wydziałowej (na podstawie szczególn. war.) i 1 uczennica szkoły ludowej (krewna fundatora).

Z ogólnej liczby obdarzonych (128) było 117 obrządku łacińskiego, 8 obrządku greckiego, 1 obrządku ormiańskiego, 2 zaś wyznania mojżeszowego. Co do stanu rodziców było między nimi: 1 syn właściciela obdłużonego majątku ziemskiego, 1 syn lekarza (sierota), 1 syn notaryusza (sierota), 1 syn radcy namiestn. (sierota), 1 syn radcy sądowego (sierota), 1 syn emer. radcy rachunkow. Dyrekcyi skarbu, 1 syn sekretarza Dyrekcyi skarbu, 1 syn komisarza Dyrekcyi skarbu, 1 syn kapitana (sierota), 1 syn st. komisarza straży skarbowej, 3 synów profeserów szkół średnich (2 sieroty), 1 syn komisarza maszyn kolejowych, 1 syn urzędnika kolejowego o nieokreśl. bliżej tytule (sierota), 1 syn byłego urzędnika banku rolniczego, 1 syn zarządcy podatkowego, 1 syn urzędnika pocztowego o nieokreślonym bliżej tytule (sierota), 1 syn ocicyała sądowego, 1 syn oficyała ewidenc. obrony krajowej, 1 syn emer. adjunkta podatk., 1 syn kasyera kasy oszczędności, 1 syn urzędnika asekur. (sierota), 1 syn właściciela małej posiadłości wiejskiej, 10 synów urzędników (oficyalistów) prywatnych (między tymi 4 sieroty), 1 syn ekspedyenta pocztowego, 1 syn artysty malarza (sierota), 1 syn kasyera zakładu czernichowskiego, 6 synów nauczycieli ludowych, 1 syn lustratora Kółek rolniczych, 1 syn prowizora aptekarskiego, 1 syn byłego nauczyciela tańców, 1 syn respicyenta straży skarbowej, 1 syn podurzędnika kolejowego, 3 synów konduktorów kolejowych (1 sierota), 1 syn strażnika kolejowego, 1 syn emer. cieśli kolejowego, 1 syn konduktora dróg kolejowych, 12 dzieci (11 synów, 1 córka) rękodzielników (między tymi 3 sieroty), 1 syn oficyanta sądowego, 1 syn woźnego sądowego, 1 syn dyetaryusza, 1 córka pisarza gminnego (sierota), 2 synów organistów, 17 synów włościan (między tymi 3 sieroty), 1 syn stróża nocnego kolei żelaznej (sierota), 2 synów dozorców domu (1 sierota), 1 syn posłańca sądowego, 11 synów zarobników, 1 syn osoby bez określonego bliżej zaję-

cia, u 23 zaś stan ojca nie był w dokumentach podany (między tymi było 8 sierót po obojgu rodzicach, a 9 sierót po ojcu).

Fundacye aktywowane z początkiem roku szkolnego 1908/9.

Z początkiem roku szkolnego 1908/9 wprowadziliśmy w życie następujące fundacye:

1. Fundacyę śp. MichałaGątkiewicza o jednem stypendyum w rocznej wysokości 1200 K, przeznaczonem dla młodzieży płci męskiej, uczęszczającej do krajowych szkół średnich lub wyższych, a mianowicie w pierwszym rzędzie dla krewnych fundatora w linii męskiej, noszących nazwisko Gątkiewiczów, między którymi ubodzy mają pierwszeństwo przed zamożnymi, tak wśród ubogich zaś jak i zamożnych daje pierwszeństwo bliższy stopień pokrewieństwa, zresztą w równych okolicznościach pierwszeństwo ma młodzieniec najwięcej celujący zdolnościami i charakterem. W drugim rzędzie uzyskać może stypendyum z tej fundacyi ubogi młodzieniec narodowości polskiej, lecz tylko przez substytucyę tj. stypendysta taki traci stypendyum z początkiem tego roku szkolnego, przed którym uprawniony kandydat z rodziny o stypendyum pisemnie się zgłosi i prawo swoje i wymaganą kwalifikacyę udowodni.

Rozdawnictwo należy do kuratora fundacyi. Kuratorem tym jest każdoczesny Marszałek krajowy, względnie jego zastępca w sejmie, ewentualnie każdoczesny prezes, względnie wiceprezes c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

2. Fundacyę imienia Hillela Lechnera dla szerzenia postępu i podniesienia ludności galicyjskiej. Czyste stałe dochody tej fundacyi, na teraz w wysokości 1100 koron, służyć mają w połowie na wypłatę jednego stypendyum, w połowie zaś na tanie, ewentualnie bezpłatne wydawnictwo książek i broszur o treści popularnej dla szerzenia oświaty i postępu lub podniesienia ludności galicyjskiej w ogólności ze szczególnem uwzględnieniem ludności gminy Zniesienie pod Lwowem. Stypendyum przeznaczone jest dla biednego ucznia c. k. szkoły przemysłowej we Lwowie, bez różnicy wyznania, pochodzącego z Galicyi, zachowującego się obyczajnie i czyniącego dobre postępy w nauce. Rozdawnictwo stypendyum jak i rozporządzanie połową dochodów fundacyi, przeznaczoną na tanie wydawnictwo książek i broszur należy do kuratoryi, której członkami na teraz są: Dr. Edward Gerard Festenburg, Dr. Józef Czeszer i Dr. Jakób Diamand.

3. Fundacyę śp. Tadeusza Madeyskiego, w której istnieją 2 stypendya na teraz o rocznych 220 K, przeznaczone dla ubogich uczniów krajowych szkół średnich lub wyższych, między tymi Madeyskim służy pierwszeństwo. Rozdawnictwo należy do W-go Jana Madeyskiego, właściciela dóbr w Parchaczu, po tegoż zaś najdłuższem życiu przejdzie na jego najstarszego syna i tak dalej wedle zasad primogenitury.

4. Fundacyę imienia Dra Józefa Skąpskiego, której czyste stałe dochody służyć mają na wypłatę jednorazowych zapomóg po 50 K dla ubogiej uczącej się młodzieży szkolnej w kraju, która przy rozdawnictwie stypendyów uwzględnioną być nie mogła. Rozdawnictwo zapomóg należy do Wydziału krajowego.

5. Reaktywowano fundacyę familijną śp. Dra Adama Morawskiego, w myśl §. 5. statutu tej fundacyi bowiem po zaprzestaniu pobierania stypendyum z tej fundacyi przez syna fundatora Władysława miało być dalsze rozdawnictwo stypendyów dopiero wtedy podjęte, skoro czysty roczny dochód fundacyi wzrośnie do kwoty 210 K (100 fl. mon. konw.) Na

razie systemizowano jedno stypendyum w tej wysokości. Stypendya z tej fundacyi przeznaczone są dla potomków fundatora, a w ich braku dla dalszych krewnych fundatora i jego żony śp. Anastazyi z Dornerów Morawskiej, uczęszczających do gimnazyów, na wydziały prawnicze lub lekarskie, albo też do szkoły politechnicznej w kraju. Rozdawnictwo odbywać się ma w ten sposób, iż c. k. Namiestnictwo galic. nadaje stypendyum jednemu z trzech kandydatów, do prezentowania których uprawieni są męscy, w ich braku także żeńscy potomkowie fundatora i jego żony, na teraz Wny Władysław Morawski, właściciel dóbr w Odrzechowej.

6. Ogłoszono wreszcie konkurs na stypendyum z fundacyi śp. Karoliny Remerowej, którego jednak pobór rozpocząć się ma dopiero z początkiem roku szkolnego 1909/10. Stypendyum z tej fundacyi na razie jedno w rocznej wysokości 800 K, przeznaczone jest dla doktora medycyny (wszech nauk lekarskich), pragnącego się dalej kształcić, zwłaszcza za granicą, a nie posiadającego potrzebnych na to środków, członkom rodziny Doboszyńskich służy pierwszeństwo.

Rozdawnictwo odbywać się ma w ten sposób, iż Wydział krajowy nadaje stypendyum jednemu z trzech kandydatów, przedstawionych przez Grono Profesorów wydziału lekarskiego c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Fundacye dawniejsze jeszcze nieukonstytuowane lub nie wprowadzone w życie.

Fundacya dobroczynna ś. p. Karola Jana 2 im. Berkego.

Fundacya ta przeznaczona jest dla biednych dzieci szkolnych Karwodrzy, majątek tej fundacyi wynosi przeszło 600 K, fundacya wkrótce będzie ukonstytuowaną pod zarządem Rady szkolnej miejscowej w Karwodrzy i pod nadzorem Rady szkolnej okręgowej w Tarnowie, która sprawozdania o tej fundacyi przedkładać będzie c. k. Namiestnictwu za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej. Nad ukonstytuowaniem i wprowadzeniem w życie tej fundacyi czuwa Namiestnictwo, Wydziałowi krajowemu względem tej fundacyi nie będą przysługiwać żadne prawa ani obowiązki.

Fundacya ś. p. Dyonizego Bertolego.

Fundacya ta z powodu małych jeszcze dochodów nie może być ukonstytuowana i wprowadzona w życie.

Fundacya nauczycielstwa ludowego okręgu bocheńskiego im. Dra Edwina Płażka.

Fundacya ta wkrótce będzie ukonstytuowaną, Wydział krajowy przedłożył już c. k. Namiestnictwu projekt aktu fundacyi.

Fundacya ś. p. Edwarda Chrzanowskiego.

Fundacya ta może być ukonstytuowana i wprowadzona w życie dopiero po najdłuższem życiu p. Władysława Chrzanowskiego, brata ś. p. fundatora.

Fundacya ś. p. Kazimierza Czerniakowskiego.

Fundacya ta może być ukonstytuowana i wprowadzona w życie dopiero po najdłuższem życiu pana Dra Adama Horwatha, adwokata we Lwowie.

Fundacya ś. p. Izabeli Duszyńskiej.

Fundacya ta jest już ukonstytuowana, będzie mogła jednak być wprowadzona w życie dopiero po opłacie należytości rządowej i gdy czyste stałe dochody wynosić będą przynajmniej 200 K rocznie na jedno stypendyum.

Fundacya ś. p. ks. Franciszka Foxa.

Akt fundacyjny został już wygotowany i przedłożony c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia, poczem fundacya będzie wprowadzona w życie.

Fundacya ś. p. Dra Władysława Florkiewicza.	Majątek fundacyi będzie użyty na cele wskazane przez ś. p. fundatora dopiero po najdłuższem życiu dożywotniczki p. Kasyldy Florkiewicz, siostry ś. p. fundatora.
Fundacya ś. p. Antoniego Gozdowicza.	Wydział krajowy wygotował już projekt aktu fundacyjnego i przedłożył c. k. Namiestnictwu, nie otrzymał jednak dotąd stanowczej odpowiedzi.
Fundacya ś. p. Dra Kornela Hoffmana.	Majątek fundacyi obciążony jest dożywociem p. Amalii Kozakiewicz, a przeto fundacya nie może być jeszcze ukonstytuowana i wprowadzona w życie.
Fundacya ś. p. Ludwika Jankowskiego.	Zapis na fundacyę płatny jest dopiero po najdłuższem życiu żony fundatora jako dożywotniczki, sprawę tę Wydział krajowy utrzymuje w ewidencyi.
Fundacya Olimpii Jankowskiej dla ubogich opuszczających szpital św. Łazarza w Krakowie.	C. k. Namiestnictwo nie wydało jeszcze Wydziałowi krajowemu majątku fundacyi, a przeto fundacya nie może być ukonstytuowana i wprowadzona w życie, projekt aktu fundacyjnego został już wygotowany i przedłożony c. k. Namiestnictwu.
Fundacya ś. p. Stanisława Karzykiewicza.	Majątek fundacyi nie został jeszcze zrealizowany, a przeto fundacya nie może być ukonstytuowana i wprowadzona w życie.
Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.	Fundacya ta będzie mogła być wprowadzona w życie, gdy czysty stały dochód wynosić będzie rocznie najmniej 2.666 K 66 h.
Fundacya Konopków.	Majątek fundacyi nie został jeszcze Wydziałowi krajowemu wydany, nastąpi to prawdopodobnie wkrótce, poczem Wydział krajowy zajmie się ukonstytuowaniem fundacyi.
Fundacya Kopca Unii lubelskiej.	Wprowadzenie tej fundacyi w życie nastąpi, gdy dochody fundacyi wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w kwocie 240 K rocznie, obecnie dochody są kapitalizowane, a wynoszą 184 K rocznie.
Fundacya ś. p. Wojciecha Kucharskiego na szkołę w Dobranowicach.	Majątek tej fundacyi został zrealizowany, zabezpieczony i wydany prawie cały Wydziałowi krajowemu, który w najbliższej przyszłości zajmie się ukonstytuowaniem i wprowadzony w życie tej fundacyi, a w tym celu odniósł się już do c. k. Rady szkolnej krajowej we Lwowie; nie otrzymał jednak jeszcze stanowczej odpowiedzi.
Fundacya ś. p. Józefa Lityńskiego.	C. k. Namiestnictwo nie oznajmiło, czy realność na fundacyę została sprzedana, wogóle zaś zapis fundacyjny będzie prawdopodobnie bezprzedmiotowy.
Fundacya im. Karoliny z książąt Ponińskich ks. Lubomirskiej dla Zakładu św. Heleny we Lwowie.	Fundacya ta jest w stadyum ukonstytuowania.
Fundacya ś. p. Dra Kajetana Maramorosza posagowa i na stypendya.	Obie te fundacye będą ukonstytuowane i wprowadzone w życie dopiero po zgonie dożywotniczki i po zapłaceniu należytości rządowych.

Fundacya ś. p. Ignacego Marynowskiego.	Fundacya ta będzie ukonstytuowana i wprowadzona w życie dopiero po uporządkowaniu dość zawikłanych spraw majątkowych tej fundacyi.
Fundacya ś. p. Michała Missbergera.	Fundacya ta będzie mogła być ukonstytuowana i wprowadzona w życie dopiero po śmierci dożywotniczki, Maryi Missbergerowej, wdowy po ś. p. fundatorze.
Fundacya ś. p. Władysława Niemekszy.	Projekt aktu fundacyjnego Wydział krajowy już wygotował i przedłożył c. k. Namiestnictwu, ale odpowiedzi nie ma, fundacya nie została jeszcze ukonstytuowaną i w życie nie może być jeszcze wprowadzona.
Fundacya ś. p. Adama Neronowicza.	Fundacya będzie ukonstytuowana i wprowadzona w życie dopiero po najdłuższem życiu wdowy po ś. p. fundatorze.
Fundacya ś. p. Jana Oberca.	Realizacya majątku fundacyi postępuje dalej, potrwa to jednak jeszcze dłuższy czas, dlatego fundacya nie może być jeszcze ukonstytuowana, mimo to jednak odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wydanie już zrealizowanego majątku i wprowadzenia już teraz fundacyi w życie, na to nie otrzymał jeszcze odpowiedzi.
Fundacya ś. p. Magdaleny Pasieczańskiej.	Dożywotniczki Malwina Kulczycka i Karolina Łukasiewicz pozostają przy życiu, fundacya więc nie może wejść jeszcze w życie.
Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego.	Dochody fundacyi kapitalizuje się, fundacya będzie ukonstytuowana, gdy przeznaczenie jej będzie określone.
Fundacya Przeorskich	Fundacya ta będzie wprowadzona w życie, gdy dochody wystarczą na jedno stypendyum w kwocie 300 K rocznie.
Fundacya ś. p. Józefy Raabowej.	W sprawie tej Wydział krajowy nie otrzymał żadnej wiadomości od c. k. Namiestnictwa, w najbliższym czasie przeto do c. k. Namiestnictwa odniesie się.
Fundacya ś. p. Dra Antoniego Roickiego.	Fundacya ta jest już ukonstytuowana, zarząd i rozdawnictwo należy do reprezentacyi gminy m. Lwowa.
Fundacya Karoliny Remerowej, szpitalna i stypendyjna	Obie fundacye są już ukonstytuowane i wkrótce wejdą w życie, w fundacyi stypendyjnej, jak wyżej podano, ogłoszono już konkurs na stypendyum, które będzie nadane z początkiem roku szkolnego 1909/1910.
Fundacya im. księcia Leona Sapiehy na bursę.	Dochody tej fundacyi kapitalizuje się, aż majątek wystarczy na wybudowanie i utrzymanie bursy.
Fundacya Wandy Śmiałowskiej.	Ukonstytuowanie i wprowadzenie w życie tej fundacyi nastąpi, gdy stan majątkowy tej fundacyi ostatecznie będzie uregulowany. Realność fundacyjna przynosi dochody bardzo małe, należytość rządowa nie jest jeszcze spłacona zupełnie i na realności fundacyjnej ciąży znaczny dług.
Fundacya ś. p. Adama Szolayskiego.	Fundacya nie jest jeszcze ukonstytuowana, administracyę realności fundacyjnej w Krakowie prowadzi p. Turski.
Fundacya ś. p. Leopolda Szmoniewskiego.	Wydział krajowy nie otrzymał żadnej wiadomości co do ewentualnego zaistnienia tej fundacyi.

Fundacya ks. Jana Szaflarskiego dla „Czarnego Dunajca".

Majątek tej fundacyi nie urósł jeszcze do takiej wysokości, iżby mogła być ukonstytuowana i wprowadzona w życie. Pierwotnie złożony kapitał na fundacyę wynosił 1.000 K, a przez kapitalizacyę podług woli fundatora dojść ma do wysokości 512.000 K.

Fundacye ś. p. Dra Józefa Szajny.

Fundacye mogą być ukonstytuowane i wprowadzone w życie dopiero po najdłuższem życiu żony ś. p. fundatora.

Fundacya turczańska.

Fundacya jest już ukonstytuowana i wprowadzona w życie, zarząd należy do Wydziału powiatowego w Turce, gdzie znajduje się już cały majątek fundacyi, nadzór nad zarządem sprawuje Wydział krajowy, rozdawnictwo należy do każdoczesnego przewodniczącego Rady szkolnej okręgowej w Turce.

Fundacya im. Franciszka Ujejskiego.

Fundacya ta jest już ukonstytuwana, zarząd i rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego tylko ewentualnie.

Fundacya Weberów.

Fundacya ta będzie ukonstytuowana i wprowadzona w życie dopiero po najdłuższem życiu wdowy po ś. p. fundatorze.

Fundacya im. ś. p. Wojciecha Węgrzyńskiego.

Fundacya ta dla braku dostatecznych dochodów nie może być jeszcze ukonstytuowana i wprowadzona w życie.

Fundacye im. Wandy Zagórskiej.

Zarysy aktów fundacyjnych Wydział krajowy przedłożył już c. k. Namiestnictwu do decyzyi, nie otrzymał jednak jeszcze stanowczej odpowiedzi, ukonstytuowanie i wprowadzenie w życie prawdopodobnie nastąpi wkrótce, należytość rządowa jest już zapłacona.

Fundacya ś. p. Dra Józefa Zagórskiego.

Fundacya ta nie jest jeszcze ukonstytuowana, majątek fundacyi w efektach c. k. Namiestnictwo wydało już Wydziałowi krajowemu, ale dość zawikłane sprawy majątkowe w ogóle nie zostały jeszcze uregulowane, realności fundacyjne obciążone są dość znacznymi długami, sprzedaż dwóch realności we Wiedniu jest w toku.

Fundacya Zemłów.

Wydział krajowy przedłożył już c. k. Namiestnictwu akt fundacyjny do zatwierdzenia.

Fundacye zapomogowe ś. p. Korduli hr. Fredrowej dla ubogich gminy Pacykowa i Zagwoździa.

Wydział krajowy wygotował już projekty aktów fundacyjnych obu fundacyi, fundacye nie zostały jednak jeszcze ukonstytuowane, bo tymczasowy kurator fundacyi p. Mieczysława Brykczyńskiego i p. Wanda z hr. Duninów Borkowskich Prus Jabłonowska, spadkobierczyni ostatniego przez ś. p. fundatorkę mianowanego kuratora, na przesłane im projekty dotąd nie odpowiedzieli, a c. k. Namiestnictwo ich oświadczenie w tym kierunku uznało za potrzebne. Majątek fundacyi dla gminy Pacykowa, wynoszący w efektach 4.400 K, znajduje się w Kasie krajowej, majątek zaś fundacyi dla gminy Zagwoździa, wynoszący w efektach również 4.400 K znajduje się w Kasie Wydziału powiatowego w Stanisławowie. Jakkolwiek fundacye nie są jeszcze ukonstytuowane, rozdawnictwo odbywa się zgodnie z wolą ś. p. fundatorki.

Fundacya ś. p. Izydora Sobańskiego.

Zastępstwo Wydziału krajowego w kierunku zrealizowania, zabezpieczenia i wydania Wydziałowi krajowemu majątku fundacyi powierzył Wydział krajowy w miejsce p. Władysława Mickiewicza p. Stanisławowi Steckiemu, adwokatowi przysięgłemu w Odessie i przyznał mu za te czynności aż do

ostatecznego załatwienia t. j. do czasu wydania Wydziałowi krajowemu przy jego współudziale całego majątku fundacyi wynagrodzenie w kwocie 750 K. Tenże p. Stanisław Stecki złożył sprawozdanie, że likwidacyę interesów po ś. p. Izydorze Sobańskim zajmować się będzie hr. Michał Sobański jako pełnomocnik innych egzekutorów testamentu ś. p. fundatora. Podług oznajmienia p. Steckiego majątek po ś. p. Sobańskim jest mniej więcej taki: 1. w $4^1/_2\%$ rosyjskich papierach wartościowych około 32.300 rubli, od których wartość zaległych i niezrealizowanych kuponów wynosi 929 rubli; 2. w gotówce na procencie w Bankach razem 7.857 rubli 70 kop. — hr. Michał Sobański ma zamiar za gotówkę zakupić papiery wartościowe i następnie wszystkie efekty złożyć do jednego Banku w depozyt. Oprócz tego do majątku po ś. p. Sobańskim należą liczne i dość znaczne wierzytelności, jednak podług oznajmienia p. Steckiego nie wszystkie dadzą się ściągnąć. Dożywotniczka Hipolita Sobańska już nie żyje, druga zaś dożywotniczka do $^1/_3\%$, p. K. Paszkowska, żyje a ma lat przeszło 50. Wydział krajowy postanowił odebrać majątek fundacyi również częściami, o ile w części teraz lub później odebrany być może, w tym kierunku otrzymał p. Stecki polecenie, iżby z mocy pełnomocnictwa przedsięwziął stosowne kroki lub wskazał, jakie czynności Wydziału krajowego w tym względzie są potrzebne, przyczem polecił zawiadomić p Paszkowską, że jej prawa do renty będą zabezpieczone.

Fundacya ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego.

Nawiązując do ostatniego sprawozdania zauważa się, że sprawę gruntu dla rz. kat. ks. proboszcza w Łoszniowie załatwił Wydział krajowy w ten sposób, iż zgodził się oddać ks. Martynowiczowi obecnemu proboszczowi, 18 morgów 700 sążni kw. z parceli l. 1538 w Łoszniowie w miejsce parceli l. 2185 w Józefówce, obejmującej również 18 morgów 700 s. kw.

Sprawa gruntu na rozszerzenie cmentarza w Baworowie jeszcze nie została ostatecznie załatwiona, wymaga bowiem dłuższego i dokładnego badania.

Kupno kawałka gruntu od Jakuba Krupy w Baworowie zostało już zadecydowane, obecnie jest w toku zawarcie kontraktu i wypłata ceny kupna względnie reszty.

Uchwałą z czerwca b. r. postanowił Wydział krajowy nabyć na rzecz fundacyi realność od Marguliesa w Myszkowicach, odrestaurować ją i oddać do użytku rzym. kat. ks. ekspozytowi.

Sprawa ochronki w Łoszniowie od r. 1907 naprzód wcale nie postąpiła, ani bowiem gmina ani też rz. kat. ks. proboszcz tamtejszy wcale się już tą sprawą nie zajmują.

W okresie zaś od 1. kwietnia 1908 do pierwszych dni lipca 1909 na wzmiankę zasługują następujące ważniejsze sprawy:

Z uwagi na kilka procesów z powodu naruszenia posiadania postanowił kurator zarządzić odnowienie granic wszystkich majątków fundacyi, uregulowaną będzie również intabulacya własności parc. l. 315 w Baworowie zapisanej na imię fundacyi a pozostającej w posiadaniu probostwa rz. kat. w Baworowie.

Kontrakt w przedmiocie dzierżawy 5 morgów w Łoszniowie dla kursu rolniczego przy tamtejszej szkole zgasł wprawdzie z dniem 31. sierpnia 1908 ale prawdopodobnie będzie zawarty nowy kontrakt na dalszych 6 lat.

W sprawie utworzyć się mającej rz. kat. parafii z gminy Borki wielkie zajął Wydział krajowy przez swego zastępcę stanowisko przychylne, do utworzenia jednak tej parafii prawdopodobnie nie przyjdzie.

W toku jest sprawa datków fundacyi na rzecz drogi Trembowla—Borki Wielkie z uwagi, że droga ta przechodzić będzie przez Krowinkę i Łoszniów. Do budowy domu rekolekcyjnego we Lwowie przyczyniła się fundacya datkiem 1000 K.

Gospodarkę w dobrach fundacyjnych prowadził Wydział krajowy łącznie z kuratorem fundacyi, jak dotąd.

Dobra i młyny wydzierżawia się, we własnej administracyi są tylko lasy, w których gospodarkę prowadzi wedle planu, dla płodów leśnych obowiązuje cennik z lutego 1909. Dobra wydzierżawione zostały już w okresie poprzednim na dłuższy przeciąg czasu, w tym okresie co do tego nie nastąpiła żadna zmiana, tylko za dzierżawę Krowinki zniżony został czynsz dzierżawny, ponieważ okazało się, że dotychczasowy był bardzo wysoki, nadto przyznano dzierżawcy pewne ulgi z powodu klęski elementarnej w 1908 r.

Co do młynów, to młyn w Krowince i w Myszkowicach wydzierżawione zostały już w okresach poprzednich, w tym okresie przyszła do skutku dzierżawa młyna w Baworowie, na czas od 1. lutego 1909 do 30. czerwca 1920 za 7.000 koron rocznie. Młyn w Łoszniowie miał zamiar Wydział krajowy zamknąć z dniem 24. czerwca 1909, ale dotychczasowy dzierżawca i sp. zaproponował dalszą dzierżawę na rok względnie na 12 lat. Wydział krajowy sprawę tę bada i wkrótce wyda stosowną decyzyę, tymczasem zaś wydzierżawiony został ów młyn dotychczasowemu dzierżawcy dalej na rok za 2000 koron. Młyn w Myszkowicach urządzony jest obecnie tylko do mlewa żyta i do wyrobu krup jęczmiennych. Otóż dzierżawca zaproponował urządzenie tego młyna i do mlewa pszenicy; sprawa ta jest właśnie w toku.

Dzierżawą Baworowa i Myszkowic objęte są również i gorzelnie, a gdy dzierżawcom w r. 1907 gorzelnie późno oddane zostały z winy przedsiębiorcy, któremu naprawa urządzeń gorzelnianych powierzoną została, zmuszony był Wydział krajowy przyznać dzierżawcom stosowne odszkodowanie.

Należytość rządową od majątku fundacyi tudzież ekwivalent Wydział krajowy opłaca, przeciw nowemu zaś ciężarowi opłacania podatku zarobkowego od gorzelń i młynów podług drugiego działu ust. pod. 1896 r. Wydział krajowy broni się; o ile idzie o gorzelnie, sprawa jest już w c. k. Trybunale administracyjnym, co do młynów zaś w c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu.

Zamknięcie rachunkowe za r. 1907 przedkłada Wydział krajowy osobno, zamknięcie za r. 1908 jest obecnie przedmiotem badania. Budżet na r. 1908 ustalono w dochodach na około 431.000 koron, w wydatkach przeszło 225.000 koron, nadwyżkę dochodów na przeszło 208.000 koron. Preliminarz na r. 1909 wykazuje w dochodach około 417.000 kor., w wydatkach około 295.000 koron.

Biblioteka fundacyjna we Lwowie funkcyonuje codziennie od 8—10 i od 4—7, dla publiczności otwarta jest codziennie od 4—7 z wyjątkiem czwartków. Bibliotekę prowadzi p. Zygmunt S. Naganowski przy pomocy p. Rudolfa Kotuli i p. Tadeusza Urbańskiego. W r. 1908 pracowało w czytelni 410 osób, najsilniejsza frekwencya była w styczniu, najsłabsza we wrześniu. Zbiory muzealne zwiedziło w godzinach przedpołudniowych 209 osób. Biblioteka wymieniała w ciągu roku swe druki i rękopisy z innemi podobnemi instytucyami w kraju i za granicą. W darze od p. Józefa Ulenieckiego otrzymała bardzo cenną miniaturę, wartości 5000 franków, pędzla Isabeya, przedstawiającą Kordulę z Komorowskich Teodorową Potocką, wojewodzinę

bełzką (siostrę Maryi z poematu Malczewskiego), nadto otrzymała biblioteka 162 dzieł, zakupiono zaś 98 dzieł w 140 tomach. Lokal muzealny i biblioteczny powiększono o jeden pokój, w ten sposób główna sala ma wyłącznie charakter muzealny. Praca p. bibliotekarza tudzież pp. Kotuli i Urbańskiego były w ciągu roku bez zarzutu i z korzyścią dla celów biblioteki. Bibliotekarz pobiera wynagrodzenie w kwocie 3.600 koron rocznie, p. Kotula zaś i p. Urbański po 1000 koron rocznie. Do personalu bibliotecznego należy też kustosz, famulus i stróż.

Swego czasu pod budowę terasy zajęto 6 sąż. kw. gruntu gminy m. Lwowa od ulicy Sykstuskiej, gmina zaś m. Lwowa zajęła już 28 sążni kw i żąda jeszcze 43 s. kw. na rozszerzenie ulicy Technickiej, — uregulowanie tych spraw jest obecnie w toku.

Również i w tym okresie t. j. od 1. kwietnia 1908 wykonano w dobrach fundacyjnych różne nowe budowle i przeprowadzono adaptacye budynków starych; z większych budowli jest obecnie w toku budowa domu mieszkalnego dla dzierżawcy w Krowince i budowa domu mieszkalnego i stajni w Łuce. W wyjątkowych okolicznościach otrzymywali zapomogi i wsparcia oficyaliści lub służba.

Czynności rządcy dóbr fundacyi spełnia obecnie od czerwca 1908 p. Józef Rozborski w Myszkowicach, a spełnia je sumiennie, należycie i ku zupełnemu zadowoleniu.

Kończąc sprawozdanie o tej fundacyi zamyka je Wydział krajowy żałobnem wspomnieniem, że dnia 26. kwietnia 1909 zmarł ś. p. Dr Tadeusz Skałkowski, adwokat krajowy, członek Wysokiego Sejmu, długoletni syndyk fundacyi tudzież pełnomocnik kuratora, a który dla dobra fundacyi pracował z wielkim pożytkiem. Od czerwca 1009 syndykiem fundacyi jest W ny Dr. Włodzimierz Godlewski, adwokat krajowy we Lwowie. W ostatniej chwili otrzymał Wydział krajowy smutną wiadomość, że dnia 4. lipca 1909 zmarł w Kołtowie kurator fundacyi ś. p. Wacław hr. Baworowski. Podług rozporządzenia ś. p. fundatora czynności kuratora obejmie najstarszy syn zmarłego kuratora, Jaśnie Wielmożny Michał hr. Baworowski.

Fundacye nowo przybyłe i nowo powstałe.

Fundacya ś. p. Józefa Grygierca.

Zmarły w Białej dnia 9. lipca 1908 ś. p. Józef Grygierzec rozporządzeniem ostatniej woli z r. 1907 przeznaczył cały swój majątek nieruchomy na utworzenie funduszu stypendyjnego jego nazwiska dla młodzieży szkolnej szkół średnich, a szczególniej fachowych. Pierwszeństwo mają z powiatu Biała, narodowości polskiej. Fundacya ta ma pozostawać pod protektoratem Wysokiego Sejmu, do Wysokiego Sejmu należy też prezenta. Egzekutorem swej woli ustanowił ś. p Grygierzec marszałka powiatowego w Białej. Na dziedzica włożył ś. p. fundator obowiązek wypłaty jego żonie Zofii 2000 K. rocznie w ratach miesięcznych z góry tytułem renty dożywotniej. Oprócz tego ustanowił ś. p. fundator i inne zapisy, gotówkę zaś po spłaceniu długów przeznaczył dla dziedzica. Podług pisma c. k. notaryusza w Białej majątek składa się z czterech realności w Bestwinie i jednej w Kaniowie wielkim, razem przeszło 180 morgów, przeciętnie po 800 K do 1300 K. za morg, nadto do majątku należą budynki, różne ruchomości, książeczki oszczędności na około 18.000 K. Majątek nieruchomy przeznaczony na fundacyę ocenia c. k. notaryusz na około 200.000 koron.

W piśmie do c. k. Namiestnictwa oznajmił Wydział krajowy, że przyjmuje zarząd i rozdawnictwo ustanowionej przez ś. p. Józefa Grygierca fundacyi stypendyjnej, rozumiejąc przez protektorat zarząd a przez prezentę rozdawnictwo, zarazem prosił o wydanie stosownych zarządzeń celem zrealizowania majątku fundacyi. W obecnym stanie zarząd powstać mającej fundacyi należy do c. k. Namiestnictwa, zastępstwo zaś interesów prawnych tej fundacyi wobec sądu należy do c. k. Prokuratoryi Skarbu. Pertraktacyę spadkową po ś. p. Grygiercu przeprowadza c. k. Sąd powiatowy w Białej. Tenże Sąd rozporządzenie ostatniej woli ś. p. Grygierca uznał za kodycyl i postanowił wdrożyć ustawowy porządek dziedziczenia, c. k. Prokuratorya Skarbu zaś od owej uchwały c. k Sądu powiatowego w Białej wniosła rekurs z żądaniem uznania rozporządzenia za testament, ustanawiający fundacyę uniwersalną dziedziczką, równocześnie też wniosła imieniem fundacyi oświadczenie do spadku na podstawie testamentu. Zdaniem c. k. Prokuratoryi Skarbu takie stanowisko jest prawnie uzasadnione i dla fundacyi korzystne. C. k. Namiestnictwo wniesiony rekurs i oświadczenie do spadku przyjęło do wiadomości.

Fundacya ś. p. Bolesława Augustynowicza.

Zmarły we Lwowie dnia 5. czerwca 1908 ś. p. Bolesław Odrowąż Augustynowicz testamentem z 25. lutego 1905 przeznaczył:

1) 110.000 koron na stypendya po 1000 koron rocznie dla ubogiej młodzieży chrześcijańskiej z Galicyi, oddającej się studyom prawniczym na Uniwersytecie lwowskim. Zarząd tej fundacyi, która ma nosić imię Leona i Bolesława Augustynowiczów, oddał ś. p. fundator Wydziałowi krajowemu, o prawie rozdawnictwa stypendyów osobno nic nie postanowił.

2) Dla bursy im. Tadeusza Kościuszki w Złoczowie przeznaczył 20.000 koron; z dochodów tej sumy mają być utworzone przynajmniej 5 stypendyów po 160 koron rocznie dla uczniów gimnazyum w Złoczowie, religii katolickiej wszystkich trzech obrządkow. Stypendya mają być wypłacane zarządowi bursy na pokrycie kosztów utrzymania stypendystów; odsetki w okrągłych sumach po 160 koron wypłacać ma Wydział krajowy Dyrekcyi gimnazyum w Złoczowie, ta zaś wydać ma je zarządowi bursy. Rozdawnictwo zastrzegł ś. p. fundator dla Grona profesorów c. k. gimnazyum w Złoczowie.

3) Na zakupno nasion pastewnych dla kółek rolniczych przeznaczył 20.000 koron Towarzystwu kółek rolniczych we Lwowie; odsetki wypłacać ma Wydział krajowy głównemu zarządowi Kółek rolniczych we Lwowie, do którego należy wyłączna decyzya co do rozdawnictwa nasion.

4) Na koszta utrzymania chorych nieuleczalnych z Zakładzie dla nieuleczalnych imienia Bilińskich we Lwowie przeznaczył 20.000 koron. Ta fundacya ma nosić nazwę imienia ś. p. Leona Augustynowicza. Odsetki ma wypłacać Wydział krajowy zarządowi zakładu im. Bilińskich.

Obecnie toczy się proces o unieważnienie testamentu a wytoczyli proces Władysław i Zygmunt hr. Olizarowie tudzież Franciszek Porceri, proces toczy się w I. instancyi w c. k. Sądzie krajowym cywilnym we Lwowie; zastępstwo zapisów fundacyjnych objęła c. k. Prokuratorya Skarbu.

Fundacya ś. p. Stanisława Habdank Kowalskiego.

Zmarły w Birczy dnia 30. września 1908 Stanisław Habdank Kowalski rozporządzeniem ostatniej woli z dnia 30. listopada 1904 uniwersalnym swoim spadkobiercą ustanowił Stanisława Kaciubę, syna Mikołaja Kaciuby i Maryi Kaciubiny, urodzonego w Birczy 1898; na wypadek zaś, gdyby ów spadko-

bierca zmarł wcześniej, ustanowił spadkodawca swoim spadkobiercą Wydział krajowy Królestwa Galicyi z przeznaczeniem, aby jego majątek stanowił fundacyę na udzielanie zapomóg dla weteranów walk narodowych. C. k. Sąd obwodowy w Sanoku oznajmił Wydziałowi krajowemu, że uniwersalny spadkobierca ś. p. Stanisława Habdank Kowalskiego, Stanisław Kaciuba Kowalski przeżył spadkodawcę, wobec czego Wydział krajowy sądzi, że ustanowienie stypendyjne stało się bezpodstawne.

Fundacya im. ś. p. Wincentego Jabłońskiego.

Celem uczczenia pamięci ś. p. Wincentego Jabłońskiego, pierwszego i długoletniego dyrektora c. k. Seminaryum naucz. żeńskiego w Krakowie, postanowiło Grono nauczycielskie zebrać drogą dobrowolnych składek od byłych uczniów, uczenic i znajomych ś. p. dyrektora fundusz stypendyjny imienia ś. p. Wincentego Jabłońskiego, celem wsparcia pilnych a biednych abituryentek opuszczających zakład, a poświęcających się zawodowi nauczycielskiemu. Składki płynęły dosyć obficie tak, że w drugim roku po śmierci ś. p. Wincentego można było powziętą myśl wprowadzić w życie. Od roku 1896 otrzymywały corocznie dwie abituryentki stypendyum po 50 koron na pierwsze zagospodarowanie.

Chcąc jednak zamiar ten utrwalić postanowiło Grono nauczycielskie fundacyę tę oddać pod opiekę Wydziału krajowego. W tym celu zakupiono list hipoteczny c. k. Akcyjnego Banku hipotecznego serya C. Nr. 22226 na 1000 złr. w. a. t. j. 2000 K i dwa listy tegoż samego Banku serya A. l. 25267 i 25268 po dwieście koron t. j. razem 2400 K, które przynoszą rocznie procentu 108 Kor., resztę zaś t. j. 375 koron umieszczono na książeczkę wkładkową tegoż Banku a to celem opłaty rządowej od tej fundacyi. Jeżeli po opłacie rządowej pozostanie jakiś zapas gotówki, to ten ma być składany na procent w zakładzie przez Wydział krajowy oznaczonym, toż samo odsetki płatne 1. maja i 1. listopada każdego roku mają być składane na procent. W miesiącu czerwcu t. j. w pierwszych dniach tego miesiąca zaasygnuje Wydział krajowy Dyrekcyi c. k. Seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Krakowie kwotę 100 K, które Dyrekcya za kwitem rządowym t. j. bez stempla podniesie i wskutek uchwały Grona nauczycielskiego udzieli je jako wsparcie po 50 (pięćdziesiąt) koron dwom biednym uczenicom, które zdały egzamin dojrzałości z odznaczeniem, za kwitem nieostemplowanym, a które Dyrekcya wraz z uchwałą Grona nauczycielskiego ma przesłać Wydziałowi krajowemu w pierwszej połowie lipca.

Ponieważ dochód przenosi o 8 koron wydatek, przeto ta reszta ma być także kapitalizowaną, również i różnica kursu w razie wylosowania którego z listów hipotecznych ma być składaną na książeczkę oszczędności, a to w tym celu, by zasiłki te można stopniowo podnieść i tak, gdyby procent osiągnął 120 koron, zasiłki mają wynosić po 60 koron i tak ma się stopniować by w razie zwiększonego dochodu zasiłki o 10 koron podniesione być mogły. W razie, gdyby c. k. Seminaryum naucz. żeńskie w Krakowie zostało zwinięte lub przestało istnieć, cały fundusz ma być obrócony na jedno stypendyum im. ś. p. W. Jabłońskiego dla uczenicy innego podobnego zakładu naukowego, a pierwszeństwo do otrzymania tego stypendyum przy równych warunkach będą mieć sieroty po nauczycielach c. k. Seminaryów nauczycielskich.

Fundacya pozostawać ma pod opieką Wydziału krajowego, któremu będzie przysługiwać zarząd i kontrola nad rozdawnictwem, a na wypadek zwinięcia seminaryum w Krakowie także i rozdawnictwo.

Wspomniane wyżej listy hipoteczne z kuponami od 1. listopada 1909 złożone są już w Kasie krajowej, również gotówka 350 koron, która powstała ze zrealizowania kuponów płatnych 1. maja 1909 i ze zrealizowania wspomnianej książeczki z narosłemi procentami, uzyskana w ten sposób gotówka wynosiła 450 koron ale 100 koron ma Dyrekcya na rozdział w b. r. dwóch zapomóg po 50 koron, aby nie było przerwy w rozdziale zapomóg.

Wydział krajowy zarządził korzystną lokacyę gotówki w Banku krajowym a wkrótce przystąpi do ukonstytuowania fundacyi.

Fundacya Małeckich.

Z powodu jubileuszu 60-letnich rządów cesarza Franciszka Józefa I. złożyli pan Ludwik Małecki, emerytowany profesor gimnazyalny w Nowym Sączu, rodem z Głogowa koło Rzeszowa, i tegoż żona pani Augusta ze Stadników Małecka, w kasie gminy Głogów na ręce burmistrza 1. 4% List zastawny galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego Ser. IV. Nr. 18770 na 1000 koron z kuponem od 30. czerwca 1909 roku i 2. 4% obligacyę galic. pożyczki krajowej z roku 1893 Ser. A. Nr. 93 na 100 koron z kuponem od 1. maja 1909.

Procenta mają być użyte na utrzymanie biednych dzieci wyznania chrześciańskiego w Ochronce w Głogowie. Zarząd fundacyi należy do Reprezentacyi gminy Głogowa pod nadzorem Wydziału krajowego, któremu reprezentacya gminy przedkładać ma rachunki z zarządu; w porozumieniu z fundatorami reprezentacya gminy Głogowa zająć się ma ukonstytuowaniem fundacyi.

Fundacya im. Maryi z Rylskich Pawłowskiej.

Pan Emil Rylski z Dąbrówki p. Kołaczyce w krótce złożyć ma w kasie krajowej 10.000 koron w gotówce na jedno stypendyum dla ucznia lub uczenicy wyznania rzymsko-katol. jakichkolwiek szkół aż do ukończenia nauk.

Pierwszeństwo służyć ma członkom rodziny fundatora lub pochodzącym z Dąbrówki, Lipnicy dolnej i Opacia, w braku zaś takich kandydatów może otrzymać tymczasem i inny uczeń; fundator zastrzega wyraźnie dobre obyczaje. Zarząd fundacyi należeć ma do Wydziału krajowego, rozdawnictwo zaś do fundatora, poczem do Wydziału krajowego przy udziale ks. proboszcza w Brzyskach i najstarszego członka rodziny fundatora, o ile w jego posiadaniu będzie Dąbrówka. Gdy fundusze złożone będą w kasie krajowej, Wydział krajowy zajmie się ukonstytuowaniem i wprowadzeniem w życie fundacyi.

Fundacya Dr. Mikołaja Buzdygana.

Z okazyi 60-letnich rządów cesarza Franciszka Józefa I. i ku uczczeniu pamięci ś. p Andrzeja hr. Potockiego złożył pan Dr. Mikołaj Buzdygan do rąk c. k. Namiestnictwa 200.000 koron w papierach wartościowych na wychowanie i kształcenie ubogich dziewcząt, a przedewszystkiem sierot, dla przysposobienia ich do zawodów praktycznych. Fundacya ma nosić nazwę „Fundacya Andrzeja hr. Potockiego dla sierot religii rzymsko-katol.“ Dziewczęta mają być umieszczone w zakładach wychowawczych w Galicyi, dających gwarancyę szkolnego i zawodowego wykształcenia i wychowania w duchu religii rzymsko-katolickiej i w duchu polsko-narodowym. Prawo przyjmowania i oddalania sierót służyć ma kuratorowi wyłącznie, również rozdawnictwo odsetek. Kuratoryę oddaje fundator Krystynie z hr. Tyszkiewiczów hr. Andrzejowej Potockiej, następnie descendentom — w prostej linii męskiej ś. p. Andrzeja hr. Potockiego, o ile będą w posiadaniu Krzeszowic. Wspomniani kuratorowie nie będą mieli obowiązku składania komukolwiek rachunków, a tylko składać mają wykaz ilości sierót i wyłożonych na to kosztów. Ewentualnie przejść ma kuratorya, wszelako bez uwolnienia od składania rachunków, na księcia biskupa krakowskiego

i jego następców. Podług woli fundatora ukonstytuowaniem fundacyi zająć się ma c. k. Namiestnictwo. Fundator ofiaruje wprawdzie zarząd fundacyi Wydziałowi krajowemu, z uwagi jednak, że majątek złożony został do rąk c. k. Namiestnictwa a po zawinkulowaniu na rzecz fundacyi będzie najzupełniej zapewniony, z uwagi dalej, że sprawozdania kuratoryi przedkładane być mają c. k. Namiestnictwu, sądzi Wydział krajowy, że wskazaną jest rzeczą, aby i zarząd należał do c. k. Namiestnictwa.

Fundacya im. ś. p. Eugeniusza Jana dw. im Nazarkiewicza.

Ku uczczeniu 60-letnich rządów cesarza Franciszka Józefa I. i z powodu zgonu swego syna ś. p. Eugeniusza Jana 2 im. Nazarkiewicza złożyła pani Karolina Nazarkiewiczowa, z domu Wilczyńska, wdowa po ś. p. Jędrzeju Nazarkiewiczu, c. k. kapitanie wojsk austryackich, zamieszkała obecnie we Lwowie przy ulicy Zielonej l. 30 w Kasie krajowej 1. książeczkę wkładkową Gal. Kasy oszczędności Nr. 84677 na 8000 koron i 2. książeczkę wkładkową Banku zaliczkowego we Lwowie Nr. 7342 na 4000 kor. Fundatorka postanowiła, aby książeczki spieniężyć i zakupić 4% listy zastawne Gal. Banku kraj. lub Gal. tow. kred. ziemskiego w nominalnej wysokości 12.000 koron, z czego 4000 koron przeznaczyła na jedna stypendyum dla prawników religii rzymsko katolickiej, również 4000 kor. na jedno stypendyum dla prawników obrządku grecko-kat., również 4000 koron na utrzymanie sierot w przytulisku Braci Alberta we Lwowie z obowiązkiem utrzymywania w dobrym stanie grobowca familijnego, reszta ma być doliczona do kapitału zakładowego obu fundacyi dla prawników. Utworzone mają być trzy fundacye, na wskazane cele użyte być mają tylko procenta — Zarząd wszystkich trzech fundacyi należyć ma do Wydziału krajowego, również rozdawnictwo w zakresie fundacyi dla prawników religii rzymsko-kat. rozdawnictwo zaś w zakresie fundacyi obrządku grecko katol. wykonywać będzie każdoczesny ks. metropolita we Lwowie z terna ułożonego przez Wydział krajowy, Zgromadzenie Braci Alberta otrzymywać będzie odsetki od 4000 koron, z użycia tych odsetek składać będzie Wydziałowi krajowemu rachunki i sprawozdanie. Stypendya przeznaczone są dla biednych i dobrze uczących się, w pierwszym rzędzie dla krewnych fundatorki. Wydział krajowy postanowił przyjąć ofiarowane mu prawa i obowiązki, również J. E. grecko-kat. Arcybiskup lwowski i Metropolita halicki przyjął przekazane mu prawa i obowiązki, a także Zgromadzenie Braci Alberta wolę fundatorki zobowiązało się wykonać. Gdy zasady fundacyi ustalone zostały, Wydział krajowy zarządził już należytą lokacyę majątków fundacyjnych, następnie zajmie się ukonstytuowaniem i wprowadzeniem w życie wszystkich trzech fundacyi przy udziale ustanowionego przez fundatorkę kuratora w osobie pana Józefa Klimke.

Fundacya ś. p. Józefy Jaklińskiej.

Zmarła dnia 21. kwietnia 1908 w Słocinie Józefa Anna 2 im. z Gliwów Jaklińska rozporządzeniem ostatniej woli z 12. kwietnia 1908 przeznaczyła cały swój majątek na zakład dla biednych starców obojga płci, którzy nie mają gdzie głowy skłonić albo których własne dzieci wyganiają. W jaki sposób i pod czyim zarządem ma być to uskutecznione, obmyślić to ma pan Józef Grodecki, oficyał pocztowy w Rzeszowie. W spadku po fundatorce została nieruchomość, która z inwentarzem przedstawia wartość przeszło 25.000 koron, stan bierny wynosi około 900 kor. zarządcą spadku jest pan Józef Grodecki, który też zająć się ma spłaceniem długów. Imieniem fundacyi c. k. Prokuratorya Skarbu przyjęła spadek na podstawie testamentu,

krewni zać ś. p. fundatorki wnieśli oświadczenie do spadku z ustawy, Sąd odesłał ich na drogę procesu. Proces jest w toku, pertraktacya spadkowa nie jest jeszcze skończona, pan Grodecki nie postanowił dotąd w jaki sposób i pod czyjem zarządem fundacya ma być wprowadzona w życie.

C. k. Namiestnictwo i c. k. Prokuratorya Skarbu czuwają nad interesami fundacyi.

Fundacya powiatu brodzkiego im. Arcyks. Gizeli.

Fundacyę tę stworzyła reprezentacya powiatu brodzkiego ku pamięci zaślubin arcyks. Gizeli. Celem fundacyi jest udzielanie zapomóg dzieciom włościańskim powiatu brodzkiego, kształcącym się na rękodzielników.

Fundacya ta ukonstytuowana została jeszcze w roku 1878. Zarząd należy do reprezentacyi powiatu brodzkiego i tam złożony jest majątek fundacyi, ewentualnie zaś zarząd należyć będzie do komitetu z 3 członków, których wybierze kuratorya zakładu hr. Skarbka w Drohowyżu. Akt fundacyjny nie zastrzega dla Wydziału krajowego szczególnych praw ani nawet nadzoru.

Fundacya ś. p. Ludwiki z Hawlów Tarnawskiej.

Rozporządzeniem ostatniej woli z daty Lwów 24. czerwca 1884 zapisała ś. p. Ludwika z Hawlów Tarnawska 1000 koron na fundacyę stypendyjną dla uczniów gimnazyalnych pochodzących z Tarnowa. Majątek fundacyi, pozostający obecnie w depozycie c. k. Namiestnictwa obejmuje teraz książeczkę Gal Kasy oszczędności Nr. 89919 na 9697 K 28 h i Nr. 63468 na 48 kor. 96 hal. Wydział krajowy przyjął zarząd fundacyi, majątek fundacyi przyjmie do Kasy krajowej, ulokuje go korzystnie i pewnie n. p. w listach zastawnych gal. Banku krajowego, poczem zajmie się ukonstytuowaniom fundacyi, w życie jednak fundacya będzie mogła być wprowadzona, gdy czyste stałe dochody wynosić będą rocznie 500 koron, gdyż ś. p. fundatorka postanowiła, że z dochodów ma być ustanowione jedno stypendyum w rocznej kwocie 500 koron.

Fundacya ś. p. Włodzimierza Gniewosza.

Zmarły we Wiedniu dnia 18. lutego 1909 ś. p. Włodzimierz Gniewosz testamentem z dn. 24. września 1908 uniwersalnym swoim spadkobiercą ustanowił swego syna Aleksandra Gniewosza a między innemi postanowił, że 25 złr. (bez oznaczenia tysięcy) mają być ulokowane w papierach i procentować się do stu tysięcy złotych reńskich, a po dojściu do tej sumy mają być użyte procenta na stypendya dla rodu Gniewoszów, później dla dzieci biednych szlachciców. Fundacya podług woli ś. p. fundatora pozostawać ma pod kontrolą Wydziału krajowego. C. k. Sąd obwodowy w Stanisławowie wdrożył postępowanie spadkowe na podstawie owego testamentu, a rozumiejąc, że ś. p. spadkodawca zapisał na fundacyę 25.000 złr. czyli 50.000 koron, wezwał dziedzica, iżby na fundacyę złożył 50.000 koron, od tego wezwania jednak wniósł dziedzic przedstawienie względnie rekurs. Zapis więc na fundacyę nie jest jeszcze cyfrowo ustalony. C. k. Namiestnictwo o zapisie fundacyjnym zostało zawiadomione i, gdy będzie potrzeba, wyda stosowne zarządzenia celem zabezpieczenia i zrealizowania majątku fundacyi.

Fundacya ś. p. Wandy ze Smarzewskich de Lenie Younga.

Zmarła w Trzcieńcu dnia 5. stycznia 1909 ś. p. Wanda Younga zapisała w 4% listach zastawnych galic. Tow. kred. ziemsk. we Lwowie: 1) 8000 koron na fundusz zapomogowy dla włościan Trzcieńca, Złotkowic i Moczerad, rozdawnictwo należyć ma do właściciela każdego z tych majątków, kapitał fundacyjny złożony ma być w Kasie krajowej. 2) 28.000 koron na

zapomogi dla biednych ciemnych, którzy wyszedłszy ze zakładu, nie mają utrzymania. Zarząd i rozdawnictwo należeć ma do Wydziału krajowego. O powyższych zapisach fundacyjnych zostało zawiadomione c. k. Namiestnictwo i c. k. Prokuratorya Skarbu, do zakresu tych władz należy zabezpieczenie i zrealizowanie majątków fundacyi.

Fundacya ś. p. Michała Krasowskiego.

Zmarły w Stanisławowie dnia 2. stycznia 1909 ś. p. Michał Krasowski rozporządzeniem ostatniej woli z 25. października 1906 uniwersalnym swoim dziedzicem ustanowił fundacyę stypendyjną pod zarządem ks. Jana Ignacego 2 im. i Dra Stanisława Krasowskich; następnie będzie należeć zarząd do Wydziału krajowego. Do pobierania stypendyów uprawnieni są Polacy obrządku rzym.-kat., prawego pochodzenia, obojga płci, uczęszczający do szkół publicznych z wyjątkiem ludowych; wymagane są dobre postępy w naukach i dobre obyczaje, pierwszeństwo przysługuje krewnym, następnie z powiatu tarnowskiego. Ilość stypendyów oznaczy zarząd, stypendyum nie może wynosić więcej jak 600 koron; ewentualnie mogą być udzielaue zapomogi. Majątek czysty przedstawia wartość przeszło 20.000 koron. C. k. Namiestnictwo czuwa nad zrealizowaniem i zabezpieczeniem majątku fundacyi.

Fundacya im. Augusta Goławskiego.

Zmarły we Lwowie dnia 22. września 1908 ś. p. August Goławski rozporządzeniem ostatniej woli z 21. września 1908 ustanowił fundacyę stypendyjną na jedno stypendyum dla uczniów szkół średnich w pierwszej linii dla krewnych fundatora, w drugiej linii dla krewnych Maryana Skrzyszowskiego, następnie dla synów oficyalistów skarbu Kurowieckiego, religii rzym. kat., narodowości polskiej. Rozdawnictwo należeć ma do Wydziału krajowego. Postępowanie spadkowe jest w toku. C. k. Namiestnictwo o zapisie fundacyjnym zostało zawiadomione. Majątek fundacyi będzie prawdopodobnie mały.

Fundacya ś. p. ks. Bartłomieja Więcka.

Zmarły w Rozembarku dnia 3. kwietnia 1909 ś. p. ks. Bartłomiej Więcek rozporządzeniem ostatniej woli z 9. marca 1909 zapisał 10.000 koron na dwa stypendya: jedno dla swej rodziny w Kobylanach, drugie dla Staszkówki dla uczniów gimnazyalnych; to drugie jednak stypendyum wejdzie w życie, gdy Jan Gąsior, syn Bazylego skończy 24 lat, aż do tego czasu procenta na ich korzyść będą obracane. W zakresie obu stypendyów rozdawnictwo należeć ma do księży proboszczów w Staszkówce i Kobylanach, Wydziałowi krajowemu fundator żadnych praw nie przekazał.

Fundacya ś. p. Dra Antoniego Seidlera.

Zmarły w Żywcu dnia 26. lutego 1909 ś. p. Dr. Antoni Seidler rozporządzeniem ostatniej woli z 28. lutego 1908 przeznaczył 10 000 koron na stypendyum familijne, ewent. dla uczniów szkoły realnej w Żywcu z tamtejszego powiatu. Co do zarządu i rozdawnictwa ś. p. fundator nic nie postanowił. Do c. k. Namiestnictwa przy udziale c. k. Prokuratoryi Skarbu należy zabezpieczenie i zrealizowanie majątku fundacyi tudzież decyzya co do ukonstytuowania i wprowadzenia w życie.

1. Stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych.

A. W efektach:

1. Zapas z dniem 1. stycznia 1908 roku (z wyłączeniem fundacyi):

a) Adamskich Teofila i Pauliny,
b) ks. Michny Wojciecha,
c) Stowarzyszenia urzędników i sług kolei Karola Ludwika,
d) Wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z r. 1877, należących do Dep. II.,
e) Brześciańskiej Kunegundy,
f) Bodziocha Tomasza,
g) Bogdanowicza Dominika,
h) Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie,
i) Jeleńskiego Napoleona dla szkoły w Łuczycach,
j) Krzeczunowicza Ignacego,
k) Krzeczunowicza Waleryana,
l) Kucharskiego Jana, które znowu należą do Dep. III.,
m) Cesarza Franciszka Józefa I. jubileuszowej, należącej do Dep. VI., wynosił . . . . . 9,244.750 K 16 g

2. Zakupiono po dzień 1. stycznia 1909 276.528 „ 61 „

3. Wpłynęło po dzień 1. stycznia 1909 efektami . . . . . 111.982 „ 91 „

Razem . . 9,633.261 K 68 g

4. Spieniężono po dzień 1. stycznia 1909 173.817 „ 93 „

Pozostaje . 9,459.443 K 75 g

B. W realnościach i dobrach:

Winniki z przyległościami .		302.618 K — g	
Godowa		79.944 „ — „	
Realność w Strzyżowie . .		54.040 „ 12 „	
„ w Rzeszowie . .		75 547 „ 60 „	
Gmach c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie . . .		156.845 „ 48 „	
Gmach na pomieszczenie koszar żandarmeryi w Rzeszowie		81 014 „ 91 „	
Gmach internatu przy temże seminaryum w Rzeszowie		118.408 „ 20 „	
Parcela gruntowa l. k. 605/15 w Rzeszowie . . .		2.704 „ 50 „	
Kłodzienko		320 000 „ — „	
Jacowce		234.650 „ — „	
Szypowce		231.570 „ — „	
Realność w Tarnopolu . .		138.544 „ — „	
Kuźmina		60.000 „ — „	
Trzy realności we Lwowie	nie oszacowane	— „ — „	
Kochanówka	nie oszacowane	— „ — „	
Urlów	nie oszacowane	— „ — „	
Ostrów		40.958 „ 60 „	
Demeszkowce		40.719 „ 20 „	1,937.564 K 61 g
	Do przeniesienia . .		11,397.008 K 36 g

Z przeniesienia . . 11,397.008 K 36 g

C. W należytościach czynnych:

Fundacya Lipińskich, wierzytelności do Konstant. Lipińskiego	737 K 71 g	
Fundusz Ciszewskiego i Zawadzkiego kapitał hipotekowany na realności galic. Towarzyrzystwa pomocy naukowej we Lwowie .	13.629 „ 33 „	
„ hr. Łosia kapitał hipotekowany na dobrach Werchrata .	12.727 „ 29 „	
„ Głowińskiego kapitał hipotekowany na realności Popijarskiej:		
a) od funduszu obłąkanych	56.322 „ 39 „	
b) od funduszu położnic	14.080 „ 60 „	
„ Karzykiewicza, reszta ceny kupna apteki w Podhajcach w kwocie	35.000 „ — „	
„ Dr. Jana Towarnickiego:		
1) cena kupna gmachu sprzedanego rządowi na pomieszczenie c. k. gimnazyum II. w Rzeszowie . . .	177.500 „ — „	
2) cena kupna majętności Miłocin, sprzedanej krajowi na założenie szkoły rolniczej .	188.000 „ — „	497.997 „ 32 „
Ogółem wynosi stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych po 1. stycznia 1909		11,895.005 K 68 g
Z dniem 1. stycznia 1908 wynosił stan majątku zarodowego		11,621.164 „ 80 „
W porównaniu zatem z rokiem ubiegłym zwiększył się majątek zarodowy w czasie od 1. stycznia 1908 do 1. stycznia 1909 r. o		273.840 K 88 g

2. Stan majątku zarodowego funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych.

A. W efektach:

Fundusz „Macierzy polskiej“. . . .			80.296 K 32 g
„ Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej			6.512 „ 15 „
„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych żebrać się wstydzących			10.151 „ 20 „
„ Ludwiki Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi			18.765 „ 34 „
„ Aleksandra hr. Stadnickiego . .			48.126 „ 34 „
„ Pomnika Kościuszki w Krakowie .			31.714 „ 95 „
„ Komarnickich			4.261 „ 53 „
„ Jędrzejowiczowej . , . .			16.415 „ 77 „
„ Russanowskiej			134.580 „ 77 „
„ stanowy sierociński . . .			100.226 „ 04 „
„ Ludwika i Anny Helzlów . .			1,897.932 „ 63 „
„ Siemianowskich III. (dla wdów po nauczycielach szkół ludowych) .			47.232 „ 40 „
„ Siemianowskich IV. (posagowy dla dla ubogich dziewcząt) . . .			43.757 „ 60 „
„ Bursy im. ks. Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“			53.793 „ 13 „
„ Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich)			55.631 „ 53 „
„ Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich)			7.943 „ 83 „
„ Kosvitzky'ego Józefa II. dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie .			8.422 „ 38 „
„ Niezabitowskiej Ludwiki:			
a) dla domu pracy pod godłem „Opatrzności we Lwowie . .	6.707 K 65 g		
b) dla „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	21.843 „ 96 „		28.551 „ 61 „
„ z legatu Józefa Ciemierzyńskiego:			
a) dla akademii rolniczej w Dublanach .	1.473 K 22 g		
b) na cele oświaty ludowej	1.473 „ 22 „		2.946 „ 44 „
„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierżawce			20.027 „ 79 „
„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn			20.037 „ 71 „
„ Wacława Tyzenhauza . . .			7.021 „ 65 „
„ Mariem Gewürtz dla ubogich izraelitów miasta Dębicy . . .			2.688 „ 66 „
„ Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie dwunastu sierót w zakładzie św. Heleny“ we Lwowie . . .			51.793 „ 15 „
Do przeniesienia . .			2,698.630 K 92 g

	Z przeniesienia . .	2,698.630 K	92 g
Fundusz	Antoniego Schiffnera . . .	5.160 „	16 „
„	Franciszka Kochmana:		
	a) dla literatów polskich . .	64.073 „	31 „
	b) posagowa dla dziewcząt służących	53.864 „	78 „
„	ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej:		
	a) dla Czarnego Dunajca . .	1.553 „	73 „
	b) dla Dębicy	1.569 „	68 „
„	Maryi Feliksy Czarkowskiej dla rzemieślników pochodzenia polskiego .	576.688 „	63 „
„	Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych . .	121.954 „	95 „
„	Teofili z Łukowskich Wirt i Malwiny z Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	18.592 „	96 „
„	Franciszka Steczkowskiego z Jasła .	8.015 „	19 „
„	na zakupno książek do czytania dla uczniów szkół przemysłowych .	2.614 „	53 „
„	Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego:		
	Dział I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“ . .	52.341 „	85 „
	„ II. „ku wspieraniu artystów i literatów“ . .	45.656 „	10 „
	„ III. „ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego“ . .	43.153 „	46 „
	„ IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“ .	47.050 „	74 „
	„ V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“ .	26.764 „	19 „
	„ VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“ . . .	39.147 „	20 „
„	Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów	824 „	60 „
„	Pietruskich	23.535 „	31 „
„	Eustachego Szumańskiego . .	120.000 „	— „
„	Łukasiewicza	9.540 „	— „
„	Kowalewskiego Izydora . .	20.669 „	30 „
„	Hoffmanowej de Sternhort dla sierót po wojskowych	7.277 „	45 „
„	Hoffmanowej de Sternhort dla sierót po włościanach	8.077 „	69 „
„	Potockiego hr. Jakóba . . .	15.374 „	91 „
„	pam. Tadeusza Kościuszki*) . .	49.331 „	80 „
„	Oktawa Pietruskiego . . .	10.040 „	88 „
„	Wojciecha Bursika . . .	3.354 „	32 „
„	Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach . .	155.522 „	54 „
„	Tytusa Przesmyckiego . . .	118.711 „	96 „
„	teologicznego instytutu żydowskiego	25.194 „	28 „
„	im. Kucharskiego Wojciecha . .	62.189 „	04 „
„	Nazarkiewicza Eugeniusza . .	4.000 „	— „
	Razem w efektach .	4,440.476 K	44 g

*) Kapitał powyższej fundacyi zmniejszył się o 20·000 K. gdyż w takiej wysokości spieniężono efekta majątku zakładowego na wydatki dla Komitetu administracyjnego.

B. W należytościach czynnych.

Fundusz Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami .	15.909 K 10 g	
Fundusz Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami .	3.181 „ 82 „	
Fundusz Ludwiki Niezabitowskiej dla „domu pracy pod godłem Opatrzności“, pożyczka udzielona na budowę własnego domu . . .	18.696 „ — „	
Fundusz im. Tad. Kościuszki, pożyczka udzielona Komitetowi administracyjnemu na cele wydawnictw .	18.000 „ — „	
Fundusz pamiąt. im. Kościuszki, kapitał hipotekowany na realności szkoły ludowej w Białej	30.000 „ — „	
Razem w należytościach czynnych		85.786 K 92 g

C. W realnościach:

Fundusz Ludwika i Anny Helclów, kapitały włożone na budowę i urządzenie „domu ubogich“ w Krakowie . . .		1,467.335 K 10 g
Ogółem wynosi majątek zarodowy funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych w efektach, należytościach czynnych i realnościach po dzień 1. stycznia 1909 .		5,993.598 K 46 g
Z dniem 1. stycznia 1908 wynosił majątek zarodowy powyższych funduszów w efektach, należytościach czynnych i realnościach		5,825.615 „ 11 „
Z porównania tedy z rokiem poprzednim okazuje się zwiększenie tych funduszów o .		167.983 K 35 g
Do powyżej wykazanego stanu funduszów dobroczynnych, naukowych i pomnikowych		5,993.598 K 46 g
Doliczywszy stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych		11.895.005 „ 68 „
okazuje się, że kapitały, efekta, wartości dóbr fundacyi, departamentowi I. przydzielone, wynoszą ogółem . . .		17,888.604 K 14 g
a gdy z dniem 1. stycznia 1908 ogół tych majątków wynosił		17,446.779 „ 91 „
przeto w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o		441.824 K 23 g
Doliczywszy do wykazanego powyżej stanu majątków zarodowych funduszów przydzielonych departamentowi I. w sumie .		17,888.604 K 14 g
stan majątków zarodowych po dzień 1. stycznia 1909 dwudziestu ośmiu funduszów dobroczynnych i stypendyjnych, przydzielo-		
Do przeniesienia .		17,888.604 K 14 g

Z przeniesienia . .	17,888.604 K 14 g
nych innym departamentom *), a pozostających w zarządzie Wydziału krajowego w łącznej sumie	1,279.021 „ 26 „
okazuje się ogólny stan majątku zarodowych funduszów stypendyjnych, dobroczynnych i pomnikowych w sumie . . .	19,167.625 K 40 g

*) Dep. II. fund. styp. Adamskich:

			a) zapas	65.187 K 13 g	
			b) należytość czynna . .	8.606 „ 40 „	73.793 K 53 g
„	„	fund. styp.	Michny		14.886 „ 23 „
„	„	„ „	Stowarzszenia Urzędników kolei Karola Ludwika		3.356 „ 29 „
„	„	„ „	Wystawy kraj. przemysłowej i rolniczej 1877		51.820 „ 01 „
„	„	„ dobr.	Edwarda Lewińskiego		68.723 „ 67 „
„	„	„ „	Piotra hr. Wodzickiego . . .		56.838 „ 99 „
„	„	„ „	Stanisława Piotrowskiego dla domu ubogich w Strzeliskach nowych .		18.917 „ 51 „
„	„	„ „	Sącz „dom roboczy“		102.479 „ 24 „
„	„	„ „	Straszewskiego dla ubogich robotników w Boguchwale		5.842 „ — „
„	III.	„ „	zbiorowych kas sierocych . . .		— „ — „
„	„	„ „	Wężyków		7.483 „ 28 „
„	„	„ styp.	Brześciańskiej Kunegundy . . .		10.701 „ 33 „
„	„	„ „	Bodziocha Tomasza		36.046 „ 91 „
„	„	„ „	Bohdanowicza Dominika . . .		25.411 „ 73 „
„	„	„ „	Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie		26.229 „ 92 „
„	„	„ „	Jeleńskiego Napoleona dla szkoły w Łuczycach		34.402 „ 15 „
„	„	„ „	Krzeczunowicza Ignacego . . .		33.923 „ 49 „
„	„	„ „	„ Walerego . . .		20.609 „ 01 „
„	„	„ „	Kucharskiego Jana		16.517 „ 55 „
„	V.	„ dobr.	Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców		5.535 „ 23 „
„	„	„ „	Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą .		19.690 „ 45 „
„	„	„ „	Kosvitzky'ego dla ciemnych w Krakowie		3.282 „ 56 „
„	„	„ „	Morawieckiego Michała dla podrzutków		72.830 „ 73 „
„	VI.	„ „	galicyjskich inwalidów wojskowych		77.211 „ 47 „
„	„	„ „	niżankowicki „ „		6.448 „ 98 „
„	„	„ „	Kosvitzky'ego dla poprawionych złoczyńców		3.363 „ 85 „
„	„	„ styp.	Jub. ces. Franciszka Józefa I. .		253.638 „ 16 „
„	„	„ dobr.	galic. inwalidów wojskowych . .		230.037 „ 99 „
			Razem jak wyżej . .		1,279.021 K 26 g

LW. 66867/09.

PROTOKÓŁ STENOGRAFICZNY

obrad konferencyi

delegatów Rad powiatowych

odbytej dnia 7. i 8. czerwca 1909. roku

w sali sejmowej we Lwowie.

LWOW.
I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.
1909.

Protokół stenograficzny

obrad konferencyi

delegatów Rad powiatowych

odbytej dnia 7. i 8. czerwca 1909

w sali sejmowej we Lwowie.

Przewodniczący: JE. **Stanisław hr. Badeni** Marszałek krajowy.

Obecnych delegatów 101.

Porządek dzienny.

Dyskusya i odpowiedź na następujące pytania:

1. W jaki sposób możnaby zapewnić racyonalne użytkowanie i melioracyę dobra i majątku gminnego, ewentualnie przy użyciu jakiego przymusu ustawowego?

2. Jak należałoby zorganizować fachowy nadzór ze strony Rad powiatowych nad gospodarką w lasach gminnych?

3. Czy nie byłoby wskazanem urządzanie powiatowych kursów dla naczelników i pisarzy gmin wiejskich w celu pouczania o obowiązujących ustawach i o manipulacyi urzędowej?

4. Jakimi środkami mogłyby Rady powiatowe przyczynić się do rozpowszechnienia i podniesienia wiedzy rolniczej u włościan (kursy pouczające i fermy powiatowe doświadczalne) i czy jest wskazanem, ażeby Rady powiatowe utrzymywały własnych weterynarzy dla spraw hodowli bydła?

5. Czy i jakiego rodzaju inicyatywa Rad powiatowych byłaby wskazaną dla organizowania spółek rolniczych?

6. Czy jest wskazanem tworzenie przy Wydziałach powiatowych składów nawozów sztucznych i narzędzi rolniczych oraz pośredniczenie Wydziałów przy sprzedaży produktów rolnych?

7. W jaki sposób możnaby poprzeć i przyspieszyć akcyę komasacyi i regulacyi gruntów?

8. W jaki sposób mogłyby Rady powiatowe wpływać na rozpowszechnianie wyrobów przemysłu krajowego i rękodzielniczego, oraz jak ułatwiać nabywanie fachowego uzdolnienia do zawodu przemysłowego i rękodzieła?

9. Czy jest wskazanem, ażeby Wydziały powiatowe zajmowały się prowadzeniem przedsiębiorstw, jak np. wyroby z cementu i keramiczne?

10. Czy jest wskazanem urządzenie przy Wydziałach powiatowych biura porady prawnej dla włościan?

11. Czy siłami finansowemi powiatów mogłyby powstać domy zaopatrzenia i wychowania (schroniska) sierót i opuszczonych dzieci, oraz domy ubogich; jakie kategorye funduszów powiatowych i gminnych miałyby być na to użyte, czy też byłoby właściwiej tworzyć je siłami pewnych grup gminnych; wreszcie w których powiatach i miejscowościach mogłyby być urządzone?

12. Czy i jakiego rodzaju postanowienia byłyby pożądane ze względu na kwalifikacye i zabezpieczenie bytu urzędników Rad powiatowych?

13. Czy istniejące przepisy co do etatu i kwalifikacyi urzędników gmin objętych ustawą gminną z r. 1896. są wystarczające, czy też wymagają zmiany?

14. Czy i w jakiej mierze może być uwzględnioną wniesiona do Sejmu krajowego petycya urzędników gmin, podlegających ustawie gminnej z r. 1896 domagająca się, ażeby Wydział krajowy na podstawie tej ustawy określił dla gmin:

a) jednolitą kwalifikacyę urzędników,
b) etat urzędników dla każdej gminy,
c) wysokość płac urzędniczych,
d) jednolity regulamin służbowy,
e) jednolity statut emerytalny.

Pierwszy dzień obrad dnia 7. czerwca 1909.

(Początek o godzinie 10 minut 30 rano.)

Marszałek. Szanowni Panowie!

Mam zaszczyt Panów imieniem Wydziału krajowego powitać, a zarazem podziękować, żeście Panowie tak licznie zebrać się chcieli.

Wiadome Panom jest, że zebranie obecne zawdzięczamy inicyatywie sejmowej komisyi gminnej, która przedstawiła Sejmowi wniosek, aby polecił Wydziałowi krajowemu, iżby celem zastanowienia się nad możnością rozszerzenia i pogłębienia działalności Rad powiatowych zaprosić delegatów tychże Rad powiatowych na odpowiednie zebranie.

Wniosek ten komisyi wprawdzie nie był przedmiotem obrad i uchwały sejmowej z powodu zamknięcia Sejmu, jednakże wobec wyrażonych ze strony członków komisyi gminnej życzeń, by Wydział krajowy z własnej inicyatywy i bez względu na to, że wniosek komisyi nie stał się uchwałą, zaprosił Panów, Wydział krajowy nie zawahał się życzeniu temu zadość uczynić.

Pytania, które Wydział krajowy Panom postawił, są z jednej strony temi pytaniami, które przez większą ilość Rad powiatowych przedstawione nam zostały, z drugiej zaś strony Wydział krajowy pominął pytania, które wprawdzie cały szereg Rad powiatowych do dyskusyi przedstawił, a mianowicie między innemi potrzebę zmiany i reformy ustawy drogowej, Wydział krajowy sądził bowiem, że to nie odpowiada intencyom komisyi gminnej sejmowej, która chciała przedewszystkiem zastanowienia się nad pogłębieniem i rozszerzeniem obecnej działalności Rad powiatowych, a nie miała na myśli zastanowienia się nad reformą obowiązujących specyalnych ustaw.

Z drugiej strony Wydział krajowy nie postawił takich pytań, co do których Wydział krajowy zajmuje stanowisko, możnaby powiedzieć ujemne, to jest takie, którychby poprzeć nie mógł.

Wydział krajowy uważał bowiem, że nie byłoby lojalne stawiać Panom pytania, których bez względu na odpowiedź, jakąbyście Panowie dali, nie mógłby ich uważać za swoje i nie mógłby odpowiednich wniosków Sejmowi postawić, a które naturalnie w innej drodze np. w drodze inicyatywy poselskiej mogą przyjść pod obrady Sejmu każdej chwili.

Jednakże Wydział krajowy z natury rzeczy może przedkładać Sejmowi tylko tego rodzaju wnioski, których przyjęcie sam może doradzać.

Rozumie się samo przez się, że formalnościami nie będziemy sobie obrad utrudniali i każdą kwestyę, któraby z inicyatywy Panów postawiona została, lub co do której Panowie pragnęlibyście przeprowadzić dyskusyę, będzie mogła przyjść tu pod obrady, gdyż z mojej strony z pewnością trudności żadnej nie będzie.

Dodaję także, że uważając to zebranie za ankietę, wykluczam głosowanie w tym sensie, by można myśleć o jakiemkolwiek majoryzowaniu, a o ile Panowie będziecie sobie życzyli głosowania, to głosowanie takie będzie miało ten charakter, by stwierdzić, czy za jedną lub drugą myślą, za jednym lub drugim wnioskiem jest większa lub mniejsza ilość Panów, ale nie w tym sensie, że jedna myśl upadła a druga zyskała większość w tem zebraniu.

Jakiekolwiek będą tu poruszone sprawy i jakiekolwiek będą stwierdzone życzenia, mogę Panów z góry zapewnić, że Wydział krajowy w każdym razie poważnie, sumiennie i lojalnie wszelkie wypowiedziane tu myśli i życzenia rozpatrzy i będzie się starał do pomyślnego doprowadzić rezultatu.

Osobiście nie mogę nie powiedzieć, że według mego zdania, w przyszłości należyte funkcyonowanie Rad powiatowych zależeć będzie może mniej od formalnego rozszerzenia ich zakresu działalności, mniej także od pewnej tendencyi unifikowania działalności Rad powiatowych, zdaniem mojem bowiem Rady powiatowe, tak długo, jak długo one w obecnej swojej konstrukcyi ustawodawczej istnieją, a także i w przyszłości należycie spełniać będą ciążące na nich obowiązki, o ile mieć będą ludzi odpowiednich, należyte bowiem spełnianie swych zadań zależy od jednej jedynej rzeczy, od tej, pod której warunkiem powstały t. j. od dzielności i ofiarności jednostek.

I zdaniem mojem szukanie surogatów, szukanie środków czyto w drodze ustawodawczej, czyto w drodze administracyjnej, jakby można zastąpić brak dzielności i brak ofiarności jednostek do celu nigdy nie doprowadzi.

Natomiast sądzę, a mogę się pod tym względem powołać na doświadczenie, że tam gdzie jest dzielność jednostek, gdzie jest ofiarność, gotowość do poświęcenia, przyznaję, często połączona z wielką ofiarą

sił i czasu, dla dobra publicznego i dla dobra powiatu, tam zdaniem mojem, i w granicach dzisiejszych ustaw i dzisiejszego zakresu działania wiele dla powiatów korzystnego zrobić można.

Wydział krajowy nie ma zamiaru Panów w jakimkolwiek kierunku krępować i pozostawia Panom zupełną swobodę formy i sposobu, w jaki Panowie zechcecie obradować.

O ile nie będzie z Waszej strony, Panowie, żadnych wniosków i żadnych postanowień, będziemy obradować na podstawie kwestyonaryusza przez Wydział krajowy przedstawionego.

Czy Panowie zechcecie obradować wogóle w innej jakiej formie, pozostawiam ocenie Panów.

Dodaję jeszcze dla informacyi, że uważałem to zebranie za poufne, o ilebyście jednak Panowie zechcieli zebranie to uważać za publiczne, to ani Wydział krajowy ani ja nic przeciwko temu nie mam.

W każdym razie Wydział krajowy postarał się o pomoc stenografów, a to w tym celu, aby ewentualnie obrady Wasze, Panowie, mogły być podane do wiadomości Sejmu.

O ilebyście Panowie to zebranie nasze zechcieli uważać za publiczne, to naturalnie nic przeciwko temu — jak już powiedziałem — nie mam.

W końcu zwrócono moją uwagę, abyście Panowie zechcieli w odpowiedniej chwili podpisać się na arkuszu, abyśmy dokładnie wiedzieć mogli, jakie powiaty były tu reprezentowane i ewentualnie jaka ilość Panów była obecną.

Obecnie przystępujemy do obrad i zapytuję, czy kto z Panów zechce głos zabrać. *(Delegaci zepisują się do głosu.)*

Marszałek. Głos ma p. Jędrzejewicz.

P. **Jędrzejewicz.** Szanowni Panowie! Gdyby nie pierwszy punkt, który jest postawiony w programie przez Wydział krajowy nam przedstawionym, to byłbym tego zdania, że powinniśmy przedewszystkiem przeprowadzić dyskusyę ogólną, a mianowicie ogólną dyskusyę w tym kierunku, czy i jaka reforma jest konieczną.

Gdy jednak Wydział krajowy zaraz w pierwszym punkcie porusza kwestyę bardzo żywotną dotykającą majątku gminy i odpowiedzialności Rad powiatowych, sądzę, że ten punkt pierwszy daje nam już możność przeprowadzenia ogólnej dyskusyi, sądzę bowiem, że w ogólnej dyskusyi przy punkcie pierwszym będą mogły się wyłonić wszystkie te sprawy, które, jak to wiemy z doświadczenia, z praktyki, utrudniają nam nasz żywot administracyjny w Radach powiatowych.

Jeżeli Rada powiatowa ma czuwać nad majątkiem gminnym i jest niejako odpowiedzialną za ten majątek gminny, to proszę Panów, każdy z Was przyzna, że w tym ustroju dzisiejszym, gdzie interwencya jest niedostateczną a egzekutywa żadną, trudno bardzo jest Radzie powiatowej czuwać nad majątkiem gminnym.

Weźmy przykład. U nas w Galicyi zachodniej najważniejszym majątkiem gminnym są pastwiska.

Rada powiatowa patrząc na gospodarkę gminną z tem pastwiskiem, chciałaby tę gospodarkę zmienić, chciałaby, aby ten dochód, który się dziś przeważnie marnuje, był dochodem rzeczywistym danej gminy.

Rada powiatowa widzi, że gmina ma np. sto morgów pastwiska, na które wypędza wszystko bydło i powiada: „to trzeba zmienić, to pole stumorgowe trzeba podzielić na 3 części i w miarę potrzeby posyłać bydło na jedną z tych części“. Dalej powiadamy sobie w Radzie powiatowej, że „musi być ktoś na miejscu, któryby pilnował, by nie tratowanu tego łanu, by nie wycinano lasu i tp., że należałoby utworzyć organ, któryby wogóle na miejscu wszystkiego pilnował“.

W innych gminach widzimy znowu inny wypadek. Gmina ma pastwisko obszaru 10 lub 12 morgów i na tym drobnym obszarze pasie się 300 do 400 sztuk bydła, widzimy, że takie użytkowanie pastwiska gminnego jest najfatalniejsze a majątek gminny nie przynosi żadnej korzyści.

Przez odpowiednie zarządzenia możnaby uzyskać większy dochód i pomnożyć majątek gminy.

Tymczasem, jaką my tam mamy ingerencyę?

Odnosimy się do naczelnika gminy z wezwaniem, aby nie tolerował niszczenia majątku gminnego, wójt zwołuje Radę gminną, a Rada powiada: „Nie — niech wszystko pozostanie tak jak było dotychczas“.

Widzimy ciągle, że się setki morgów marnują, a nie mając egzekutywy, nie mając prawa narzucić gminie kogoś, któryby pilnował sprawy na miejscu, przekonywujemy się, że z roku na rok stan staje się coraz gorszy.

Jeżeli poruszam tę kwestyę, to nietylko dlatego, aby zwrócić uwagę na stan dzisiejszy, w którym nie możemy gminie nic powiedzieć, ale dlatego, aby z przyszłą

reformą gminną, jakakolwiek ona będzie, bo tu nie możemy myśleć o takiej reformie, jaka była w Sejmie przedstawiona tj. o połączeniu obszaru dworskiego z gminami, była także połączona reforma Rad powiatowych.

Chodzi bowiem o to, by w bardzo wielu wypadkach, gdzie interwencya Rad powiatowych jest tylko na papierze, Rada powiatowa miała swoją pewną egzekutywę.

Bo całkiem co innego było przed laty 40 kiedy chodziło nam o ustrój autonomiczny ze względów narodowych, a o co innego chodzi nam dziś.

Dlatego jestem zdania że już przy pierwszym punkcie przedłożonego nam przez Wydział krajowy kwestyonaryusza powinna się odbyć dyskusya ogólna.

Marszałek. Głos ma p. Merunowicz.

P. **Merunowicz.** Bardzo interesujące uwagi p. Jędrzejowicza nasunęły mi jednak spostrzeżenie, że jeżelibyśmy mieli pójść tą drogą, to prawdopodobnie nie prędko wyczerpalibyśmy materyał i cały program obrad przedłożony nam przez Wydział krajowy.

A to tem bardziej, że przypuszczam, iż niejeden z pp. Delegatów przywiózł ze sobą swoje propozycye i wnioski co jeszcze bardziej rozszerzyłoby program naszych obrad.

Jednakże musimy absolutnie skończyć nasze obrady w przeciągu jednego lub dwóch dni, tak iż nie wiem, jakbyśmy mogli w przeciągu tak krótkiego czasu cały nasz materyał wyczerpać.

Jednakże praktyka rozmaitych zjazdów międzynarodowych w rozmaitych sprawach naukowych wyrobiła już pewną formę postępowania w takich przygodnych zjazdach, które w krótkim przeciągu czasu i w kilku posiedzeniach mają dać odpowiedź na szereg pytań.

Słusznie zauważył szanowny mowca, który przedemną głos zabierał, że już samo pierwsze pytanie mogłoby zapełnić cały dzień rozpraw a przecież są jeszcze inne pytania dla interesów materyalnych powiatu dla interesów ludności włościańskiej i dla powagi i znaczenia Rad powiatowych nad zwyczajnie ważne.

Musimy sobie jednak powiedzieć, że „lepsze jest nieprzyjacielem dobrego.“

Jeżelibyśmy się ograniczyli tylko do kwestyi pastwisk, o której jak Panom wiadomo, Rada powiatowa nic stanowić nie może, bo o własności gminnej rozstrzyga jedynie Rada gminna a Rada powiatowa tylko radę swą dać może, to obawiam się, że już ta sama jedna kwestya mogłaby zepchnąć z porządku dziennego wiele innych spraw, które tu załatwić pragniemy.

Wobec tego ośmielam się uczynić wniosek formalny, aby zjazd podzielił się na sekcye czyli komisye, do którychby się zgłaszali poszczególni pp. Delegaci a sekcye takie najlepiejby mogły przygotować wnioski do obrad w plenum.

Takich sekcyi proponowałbym trzy a mianowicie:

1. sekcyę administracyjną do którejby należały wszystkie sprawy biurowe, personalu Rad powiatowych a także sprawy miasteczek zawarte w ostatniem pytaniu;

2. sekcyę agrarną dla całego szeregu pytań odnoszących się do stosunków agrarnych w kraju;

3. sekcyę dla wszelkich innych zadań jakie mogą wypłynąć z dzisiejszych naszych obrad, celem pogłębienia działalności Rad powiatowych bez zmiany ich organizacyi.

Bo Jego Ekscelencya p. Marszałek słusznie zauważył, że trudno, by podczas tak dorywczego przygodnego zebrania rozstrzygać także o reformie administracyi.

O ile zrozumiałem, a to zdaje się z postawionych nam tu pytań wynikać, chodzi o to, by przy tej organizacyi, jaka jest obecnie, Rady powiatowe głębiej wniknęły w życie społeczne w interesie powiatu.

Dlatego ośmieliłem się postawić powyższy wniosek formalny i proszę o uchwalenie tego wniosku.

W razie przyjęcia mego wniosku mogłaby się odbyć dyskusya ogólna, podczas której mogłyby się wyłonić jeszcze niektóre sprawy, które możnaby również przekazać jednej z powyższych trzech sekcyi.

Po południu mogłyby się sekcye zebrać na posiedzenie, mogłyby przeprowadzić dyskusyę nad poszczególnemi kwestyami, mogłyby wybrać referentów dla opracowania pewnych spraw a następnie na posiedzeniu plenarnem mogłyby te elaboraty być przedłożone.

Następnie zaś zależałoby to już od uchwały Szan. Zgromadzenia, czy miałyby się rozwinąć dyskusya nad wnioskami sekcyi, czy też wnioski te wychodzące ze sekcyi miałyby być przyjęte bez dyskusyi.

Proszę by Jego Ekscelencya podał ten mój wniosek formalny pod głosowanie.

Marszałek. Z przemówienia p. Merunowicza nabrałem przekonania, że i p. Merunowicz życzy sobie, iżby się w każdym razie odbyła dyskusya ogólna, wobec czego poddam pod głosowanie ten wniosek formalny po przeprowadzeniu dyskusyi

ogólnej. Byłoby bowiem rzeczą niewłaściwą najpierw postanowić wybór sekcyi a dopiero potem przeprowadzić dyskusyę ogólną.

Z przemówienia p. Merunowicza nabrałem bowiem przekonanie, że chodzi mu tak samo jak p. Jędrzejowiczowi o przeprowadzenie dyskusyi ogólnej.

Jeżeli nie będzie innego zapatrywania sądzę, że rozpoczniemy dyskusyę ogólną a potem dopiero przyjdzie pod głosowanie i uchwałę wniosek p. Merunowicza, tudzież ewentualnie i inne wnioski, gdyby w czasie dyskusyi postawione zostały.

Jeżeli się nikt temu nie sprzeciwi, pokieruję w ten sposób nasze obrady.

Głos ma p. Merunowicz.

P. **Merunowicz.** Chciałbym poruszyć jeszcze jedną sprawę formalną a mianowicie sprawę sprawozdawców dziennikarskich.

Marszałek. Zdaje mi się, że i ta kwestya później da się załatwić. W tej chwili zebranie nasze jest poufne, jeżeli jednak Panowie chcą aby zebranie było publiczne, proszę postawić wniosek, a rzeczą będzie panów o tem rozstrzygnąć.

P. **Merunowicz.** Wobec tego stawiam taki wniosek.

Marszałek. Przed dyskusyą ogólną jest wniosek p. Merunowicza, aby Zgromadzenie nasze było publiczne i dostępne dla dziennikarzy, tudzież aby wszyscy mogli być podczas obrad naszych obecni. Czy żąda jeszcze kto głosu?

P. **Wodzicki.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Wodzicki.

P. **Wodzicki.** Wniosek p. Merunowicza w sprawie wyboru sekcyi uważałbym za nadzwyczaj skuteczny i wskazany, gdybyśmy mieli przed sobą przynajmniej 8 dni czasu dla przeprowadzenia obrad. Tak atoli nie jest.

Gdybyśmy jednak przeprowadzili dyskusyę ogólną a dopiero potem decydowali o wniosku p. Merunowicza, to bezsprzecznie kilkanaście dni upłynęłoby, zanimby się te poszczególne sekcye mogły należycie zastanowić i przyjść z gotowym referatem przed plenum zgromadzenia.

Mniemam atoli, że zadaniem naszem jest przeprowadzić dyskusyę któraby była informacyą dla Wydziału krajowego a przytem informacyą dla każdego z nas i dla każdego powiatu.

Dlatego proszę p. Merunowicza, aby zechciał odstąpić od swojego wniosku, bo jakkolwiek wniosek ten jest bardzo dobry, jednak wedle mego zdania niemożliwy do wykonania, przypuszczam bowiem nie będziemy tu siedzieli 10 lub 15 dni.

Dlatego przystąpmy najpierw do trzeźwej dyskusyi ogólnej a potem przejdźmy punkt za punktem. Zdaje mi się, że co do wszystkich punktów będzie uchwała Panów wedle moich pojęć jednozgodna i wytworzy substrat potrzebny dla Wydziału krajowego.

Marszałek. Kwestya ta została już zgodnie przez wszystkich Panów załatwioną bo wszyscy życzą sobie dyskusyi ogólnej.

Co zaś będzie przy końcu tej dyskusyi ogólnej, czy w myśl wniosku JE. Wodzickiego odrazu przejdziemy do obrad nad poszczególnymi punktami czy też w myśl wniosku p. Merunowicza wybierzemy sekcye to się później okaże.

Jednakże p. Merunowicz stawia jeszcze jeden wniosek, który przedtem musi być załatwiony, a mianowicie, by zgromadzenie nasze było publiczne to znaczy dostępne dla dziennikarzy.

Głos ma p. Merunowicz.

P. **Merunowicz.** Ja bardzo krótko umotywuję ten mój wniosek. Na poparcie mego wniosku muszę powiedzieć, że tak liczne zebranie jak nasze nie może być tajemnicą i to oo tu będzie powiedziane powinno się dostać za pośrednictwem dzienników do wiadomości publicznej. Zresztą wszystkie redakcye mają z pewnością wśród tu obecnych swoich przyjaciół (Przewodniczący: A szczególnie nieprzyjaciół — wesołość) którzy pismom informacyi udzielą, lepiej tedy niech dzienniki same przyślą tu swoich sprawozdawców, będzie to i krócej i lepiej i dokładniej.

Marszałek. Głos ma p. Czarkowski.

P. **Czarkowski.** Już przeszło miesiąc jak otrzymaliśmy wiadomość, że ma się zebrać ankieta i że Wydział krajowy życzy sobie, aby wybrać do niej delegatów, ale dopiero trzy dni temu jak dostaliśmy program naszych obrad.

A program to tak obszerny, tak że trudno nawet, abyśmy tak szeroki mandat otrzymali od Rad powiatowych, i byśmy tu dziś mogli decydować o losach Rad powiatowych i o kwestyach gminnych.

Byłbym więc tego zdania, że dzisiejsze zgromadzenie powinno być poufne, a może nam potem trochę ozasu zostanie, abyśmy się porozumieli z reprezentantami poszczególnych powiatów, którzy tu przybyli.

Ten program który mamy przed sobą jest tak szeroki, że dyskusya nad jednym lub dwoma punktami może nam zapełnić dzień cały, a kto wie ozy nawet cały dzień wystarczy.

Ponieważ do niedawna nawet nie wiedzieliśmy nad czem będziemy obrado-

wać i ponieważ nie mieliśmy dość czasu do porozumienia się wzajemnego byłbym tego zdania, że dzisiejsze posiedzenie powinno być poufne, a jak nam pozostanie jeszcze czas na porozumienie się z członkami wszystkich Rad powiatowych, wówczas dopiero moglibyśmy żądać, aby zgromadzenie było jawne.

Marszałek. Głos ma ks. Sandecki.

Ks. **Sandecki.** Ja poperaju horiaczo wnesok p. Merunowycza. Tut zibrały sia reprezentanty wsich Wydiłiw powitowych, sut tutki zibrani muži nadzwyczajno poważni, kotri majut zaštanowytyś nad kwestyamy duże ważnymy i dlatoho trudno, szczoby, szczo tak skažu, chowaty pid koreć świtło.

Tut' ne dije sia nycz tajnoho, łysz rozchodyt sia o riczy zahalnoho dobra i dobra kraju naszoho i dlatoho poperaju wnesok p. Merunowycza, szczoby obrady naszi buły jawni.

Marszałek. Czy w tej sprawie żąda jeszcze kto głosu? *(Nikt).* Gdy nikt głosu nie żąda dyskusya w tej sprawie zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. Merunowicza, by obrady tego zebrania były jawne zechce rękę podnieść. *(Większość).* Wniosek p. Merunowicza został przyjęty.

Wracamy obecnie do dyskusyi ogólnej. Głos ma p. Gorayski.

P. **Gorayski.** Trudno będzie w czasie tak krótkim przeprowadzić dyskusyę trzeźwą i gruntownie.

Przedmiot do dyskusyi nam przedłożony jest rzeczywiście tak obszerny, że jeżeli się zapuścimy w dyskusyę ogólną, to nam na jej ukończenie i na przejście do dyskusyi szczegółowej nie wystarczy ani dziś ani jutro.

Jeżeli natomiast przejdziemy punkt za punktem kwestyonaryusz, który nam Wydział krajowy przedłożył, to przy każdym poszczególnym punkcie będziemy mogli omówić te kwestye, które miałyby być poruszone w dyskusyi ogólnej.

Dlatego wedle mego zdania należałoby dla uproszczenia przystąpić od razu do pierwszego punktu, potem do następnego itd. a wówczas przy dyskusyi szczegółowej będzie można wszystkie sprawy poruszyć.

Marszałek. Zwracam uwagę Panów że ta kwestya jest już przesądzona. Ponieważ p. Merunowicz postawił wniosek na wybór sekcyi przeto najpierw musi się odbyć dyskusya ogólna. Gdybyście jednak Panowie dyskusyi ogólnej odbyć nie chcieli, to przed dyskusyą szczegółową, mianowicie przed punktem pierwszym musiałbym poddać pod głosowanie wniosek p. Merunowicza, który żądał podziału na sekcye a dopiero potem przystąpienie do dalszych obrad.

Głos ma p. br. Brunicki.

P. **br. Brunicki.** Uważam tę sprawę formalną jeszcze za niezałatwioną. P. Merunowicz wniósł, abyśmy się podzielili na sekcye, JE. hr. Wodzicki zaś sprzeciwił się temu, i prosił, aby p. Merunowicz swój wniosek cofnął, ze względu na to, że sekcye nie miałyby czasu do zastanowienia się nad wszystkiemi pytaniami kwestyonaryusza.

Uważam przeto, że sprawa ta załatwioną jeszcze nie jest, i dlatego pozwoliłbym sobie jedną myśl podać, a mianowicie, abyśmy obecnie przeprowadzili dyskusyę ogólną, która będzie miała znaczenie czysto informacyjne, a obok tego, abyśmy się podzielili na sekcye jak tego żąda wniosek p. Merunowicza.

Ale od tych sekcyi nie można wymagać, aby już jutro lub pojutrze przyszły z wnioskami.

Te sekcye mogą i powinny się ukonstytuować, powinny postarać się odpowiedzieć na te pytania, które im zostaną przydzielone, ale nie ma mowy, aby przyszły ze swymi wnioskami już obecnie.

Dlatego trzeba prosić JE. p. Marszałka, aby po pewnym czasie znowu zechciał nas zwołać, a wtedy sekcye przyjdą z przygotowanym już materyałem.

Taki sposób postępowania może być skuteczny.

Jeżeli mamy w tym krótkim czasie i przeprowadzić dyskusyę ogólną i dać wyczerpującą odpowiedź na poszczególne pytania kwestyonaryusza, to zadanie to jest absolutnie niemożliwe do wykonania.

Dlatego pozwalam sobie postawić wniosek, abyśmy przeprowadzili dyskusyę ogólną, która będzie miała charakter informacyjny a nadto będzie dyrektywą dla tych sekcyi, które mają się zawiązać a które po tej naszej dyskusyi będą wiedziały, jakie jest zapatrywanie ogólne.

Te sekcye będą mogły pracować swobodnie i z chwilą, kiedy JE. p. Marszałek zechce nas znowu zwołać, przedłożą nam odpowiednie wnioski w sprawach, które zostały im przydzielone.

Marszałek. Zdaje mi się; że jest między nami nieporozumienie. Już raz stwierdziłem, że rozpoczniemy od dyskusyi ogólnej w myśl życzenia pp. Merunowicza, Wodzickiego i Brunickiego. Dopiero po dyskusyi ogólnej przyjdzie pod rozprawę

i uchwałę wniosek p. Merunowicza co do wyboru sekcyi.

Dlatego wniosek p. Brunickiego jest bezprzedmiotowy.

Pozwólcie mi Panowie, że na podstawie doświadczenia wyrażę życzenie: Nie zabierajcie Panowie czasu obradom długiemi formalnemi dyskusyami. (*Brawo*). Takie dyskusye formalne są bowiem najlepszym środkiem, aby obrady żadnego celu nie osiągnęły.

Dlatego obecnie przystępujemy do dyskusyi ogólnej.

Głos ma zapisany p. Dobija.

P. **Dobija.** Przedewszystkiem należy wyrazić podziękowanie wnioskodawcy za wniosek tak ważny i pożyteczny.

Kwestya bowiem jest nadzwyczaj ważna. Już sam punkt pierwszy i drugi są wedle mego chłopskiego zdania nadzwyczajnej wagi.

Będąc od lat kilku członkiem Rady powiatowej wiem, że w tych sprawach, mianowicie w tych 2 punktach trzeba bardzo wiele zrobić.

Byłoby rzeczywiście rzeczą bardzo pożądaną, aby przy Radach powiatowych ustanowić kosztem Wydziału krajowego 2 lub 3 ludzi, których zadaniem byłoby wprost urządzać kursa po gminach i to nietylko w sprawie majątku gminnego, ale mogliby oni pouczać ludność nadto o sprawach melioracyi pastwisk gminnych, o sprawach zalesienia nieużytków itp. itp.

Takie kursa po gminach byłyby dla ludności wiejskiej ogromną pomocą.

Jestem tego zdania, aby nie oddalać się od programu, który jest przed nami, a tylko abyśmy się starali dać wskazówki, w jaki sposób zaradzić złemu, które dziś istnieje.

Dlatego — jeszcze raz powtarzam — byłbym zatem, aby przy Radach powiatowych ustanowić ludzi, którzyby chłopa pouczyli, którzyby odbywali kursa przy pomocy czynników miejscowych, a nadto byłbym nawet za ustaleniem jakiegoś funduszu, z którego możnaby włościanom dawać zasiłki czyto na zakładanie łąk, czy na poprawę pastwisk, czy na zalesienie piasków lub pustek i tp.

Marszałek. Głos ma p. Średniawski.

P. **Średniawski.** Szanowni Panowie! Często słyszy się skargi i narzekania, często daje się zauważyć niezadowolenie, ilekroć się mówi o naszej autonomii.

Jednakże, jakkolwiek widzimy wielkie nieraz usterki, to jednak stosunki znacznie się polepszają i to nas cieszyć powinno.

Jeżeli się przypatrzymy działalności naszych Rad gminnych, w bardzo wielu wypadkach musimy przyznać, że one nie odpowiadają swemu zadaniu, że nie spełniają należycie swego obowiązku.

Ale ten samorząd gminny, jak go normuje dzisiejsza ustawa gminna, ma niesłychanie szeroki zakres, daje niesłychanie wielkie pole działania, pole dotąd nie wyzyskane tak, jakby sobie życzyć należało.

Z drugiej jednak strony, proszę Panów, musimy sobie powiedzieć, że przecież dziś jest lepiej, aniżeli było dawniej.

Jeżeli popatrzymy wstecz o jakich lat 20, jeżeli spoglądniemy na ówczesną działalność Rad powiatowych i Rad gminnych, to zobaczymy, że dawniej było jeszcze gorzej i że dziś jest znacznie lepiej.

I to nas musi napawać nadzieją, że ostatecznie, jeżeli są jeszcze jakie usterki, to znikną, że dostaniemy ludzi dzielniejszych, tęższych, doświadczeńszych, którzy dotychczasowe wady i błędy w naszej autonomii ostatecznie usuną.

Słyszy się dużo projektów poprawy stosunków, ale dały się słyszeć i głosy takie nawet dość poważne, że trzeba połączyć Rady powiatowe ze Starostwami.

Otóż proszę Panów, uważałbym to za lekkomyślność pozbawienia się samorządnych ciał autonomicznych, które są naszą szkołą, które nas uczą, jak się mamy sami rządzić, jak mamy gospodarować.

To są moje uwagi ogólne.

Sądziłbym jednak, że nie należałoby się bawić tu w wielką dyskusyę ogólną, sądzę bowiem, że te punkty, które mamy przed sobą, jeżeli przejdziemy je jeden po drugim, dadzą nam możność wypowiedzenia życzeń i uwag Panów tu zgromadzonych.

Dlatego też nie uważam wniosku p. Merunowicza, którego działalność bardzo cenię, by wybrać sekcye za odpowiedni i wskazany. Trudno tu bowiem wybrać dziś ludzi, którzyby byli w pewnym kierunku poinformowani, trudno podzielić ludzi w ten sposób, aby w każdej sekcyi znaleźli się ludzie tylko fachowi, którzy pewne sprawy znają bardzo dokładnie. Sądzę, że to utrudniałoby nawet zabieranie głosu i dlatego byłbym za tem, aby p. Merunowicz cofnął swój wniosek o sekcyach, a natomiast możnaby wybrać sekcye dla samych skrystalizowanych już wniosków, chociaż i to nie jest konieczne.

Jesteśmy tu ciałem, które ma tylko dostarczyć informacyi Wydziałowi krajowemu.

Możemy więc tu wyrazić nasze życzenia, Wydział krajowy ubierze te życzenia nasze w jakąś formę i przedłoży je potem Sejmowi.

Marszałek. Głos ma p. Sroczyński.

P. **Sroczyński.** Proszę Panów! Porządek dzienny, jaki mamy przed sobą, jest tak obszerny, że i za tydzień cały nie możnaby go wyczerpać. Możnaby jednak dojść do celu, gdybyśmy niektóre punkty, które są treścią zbliżone razem rozpatrzyli, gdybyśmy te punkty, które się odnoszą do jednej kwestyi np. do rolniczych, przemysłowych itp. traktowali jednocześnie.

I tak n. p. punkty 1), 2), 4), 5) i 6) wchodzą ogromnie głęboko w zakres towarzystw rolniczych okręgowych.

Jest inicyatywa ze strony Towarzystwa rolniczego krakowskiego, która znalazła oddźwięk w kraju, aby jak najwięcej tych towarzystw po powiatach powstało. I rzeczywiście tworzy się coraz więcej tych towarzystw powiatowych.

Otóż zdaje mi się, że wkraczamy właśnie w treść zadań, które należą do towarzystw rolniczych okręgowych.

Zdaje mi się, że byłoby wskazane, aby zebranie nasze powzięło uchwałę, by dążyć do tego, iżby Rady powiatowe starały się o zawiązywanie jak najwięcej towarzystw rolniczych okręgowych pod kierunkiem Towarzystwa rolniczego krakowskiego w Galicyi zachodniej a pod kierunkiem Towarzystwa gospodarczego w Galicyi wschodniej.

Rady powiatowe powinny otaczać opieką te towarzystwa rolnicze, a przedewszystkiem powinny udzielać im subwencyi na zakładanie oddziałów handlowych dla handlu czy to narzędziami rolniczemi, czy nawozami sztucznymi i t. p., wogóle wszystkimi tymi produktami, jakich gospodarstwo wiejskie w większej ilości potrzebuje. I tem właśnie zajmuje się punkt szósty kwestyonaryusza, który domaga się od nas odpowiedzi na pytanie: „Czy jest wskazanem tworzenie przy Wydziałach powiatowych składów nawozów sztucznych i narzędzi rolniczych oraz pośredniczenie Wydziałów przy sprzedaży produktów rolnych?“

Otóż wedle mego zdania w Wydziale powiatowym niema po prostu nikogo, ktoby się tem mógł zajmować.

Prezes Rady mieszka najczęściej bardzo daleko, a nadto ten prezes jest bardzo często posłem do Sejmu, ma dużo innych ważnych czynności, musi sam wiele spraw załatwiać, bo w powiecie niema wiele inteligentnych a chętnych jednostek, któremiby się prezes mógł wyręczać, tak, że działalność obywatelska prezesa bardzo wiele czasu mu zajmuje.

I dlatego wedle mego zdania zwalać na Radę powiatową jeszcze nowe zadanie byłoby nie na miejscu.

Tu wchodzimy nadto w ingerencyę Towarzystw rolniczych tak, że poniekąd byłaby nawet kolizya z temi towarzystwami.

Takie sprawy należą do zakresu działania Towarzystw rolniczych i nie należy Rad powiatowych niemi obarczać.

Do załatwiania spraw rolniczych i rolniczo-przemysłowych powołane są według mego zdania stowarzyszenia rolnicze, w skład których wchodzą ludzie fachowi, gruntownie ze stosunkami obeznani, którzy muszą brać udział w posiedzeniach komitetu Towarzystwa rolniczego w Krakowie a Towarzystwa gospodarczego we Lwowie.

Tam się stykają czynniki najwybitniejsze, mające w danej gałęzi najwięcej doświadczenia i rutyny, bo tam jest główny ich zakres działania i dlatego sprawy takie powinny być oddane Towarzystwom rolniczym.

Nadto wiele ważnych bardzo kwestyi zostało w kwestyonaryuszu pominiętych, a które mają niezmiernie ważny i silny wpływ na stosunki rolnicze.

W szczególności kwestya melioracyi gruntów wskutek regulacyi czyto wód miejscowych, czy rzek została ominiętą i zupełnie usuniętą z porządku dziennego.

Rzecz ta została wogóle usunięta z pod wpływu Rad powiatowych do tego stopnia, że to jest po prostu uchybieniem dla Rad powiatowych.

A jednak jest to sprawa, która najściślej i najbardziej obchodzi ludność powiatu, a która się dzieje wbrew woli i chęci tej ludności, mieszkającej w danym powiecie.

Dzieje się źle, a żale, które Wydziały powiatowe przedkładają Wydziałowi krajowemu, wskutek szalonej wyłączności, jaką się otacza departament dla spraw wodnych, przemijają bez żadnego echa.

Więc jeżeli jest mowa o sprawach melioracyi gruntów, pastwisk i t. p., to przedewszystkiem zdaje mi się, trzeba otworzyć dyskusyę nad melioracyą tych gruntów z powodu regulacyi wód, które z roku na rok coraz większe czynią spustoszenia, coraz więcej pochłaniają ofiar finansowych tak, że przechodzą już w miliony.

Zdaje mi się tedy, że byłoby rzeczą ważną i tę sprawę umieścić na porządku dziennym a nadto należałoby wedle mego zdania powziąć uchwałę, iż zebranie nasze uważa za rzecz potrzebną oddać te wszystkie agendy w ręce towarzystw rolniczych okręgowych i dążyć do zawiązywania w powiatach tych towarzystw, tak ażeby w każdym powiecie było towarzystwo rolnicze okręgowe.

Marszałek. Głos ma p. Lgocki.

P. **Lgocki.** Program, który mamy przed sobą, jest rzeczywiście bardzo obszerny, ale zauważyć muszę, że nie wyczerpuje on wszytkich tych spraw, które ważne są dla sanacyi Rad powiatowych.

Chodzi nam o poprawę stosunków w powiecie, chodzi o to, by owoce pracy w powiecie były wydatniejsze i dlatego nie jedną jeszcze rzecz należałoby tu omówić, chociaż niema jej w kwestyonaryuszu Wydziału krajowego.

Dlatego pozwalam sobie zapytać JE. p. Marszałka, czy można tu mówić także i o innych sprawach dotyczących Rad powiatowych?

Marszałek. Bardzo żałuję, że niezbyt głośno mówiłem, bo widocznie niektórzy Panowie nie dosłyszeli, iż zaraz z góry zapowiedziałem, że żadnych trudności robić nie będę, jeżeli kto z Panów zechce poruszyć i inne kwestye zmierzające do tego samego celu, to jest poprawy stosunków w Radach powiatowych.

Punktem wyjścia naszych obrad jest zastanowienie się w jaki sposób możnaby ulżyć zadaniom Rad powiatowych, podnieść ich znaczenie i dlatego pozwoliłem w zasadzie na poruszanie wszystkich kwestyi, które stoją z tą sprawą w związku.

Marszałek. Głos ma p. Lgocki.

P. **Lgocki.** Dziękuję za to pouczenie, przyznaję, że przyszedłem nieco później i dlatego nie słyszałem, co przedtem powiedział JE. p. Marszałek.

Pozwalam sobie zwrócić uwagę na to, że aby zadania poruczone do spełnienia Radom powiatowym mogły być wykonane odpowiednio i mogły wydawać owoce odpowiednie, Rady powiatowe muszą mojem zdaniem uledz pewnej zmianie.

Głównym powodem niedomagań Rad powiatowych jest to, że nie mają egzekutywy.

W tym kierunku powinniśmy się zastanowić i powziąć uchwałę, aby Rady powiatowe przynajmniej w tych sprawach w których mają ingerencyę, miały równocześnie i egzekutywę.

Pozwalam sobie w tym kierunku przeołożyć wniosek, abyśmy się nad tem bliżej zastanowili.

Marszałek. Głos ma p. Dr. Lewicki.

P. **Dr. Lewicki.** Szanowne Zgromadzenie!

Zapisałem się do głosu podczas dyskusyi ogólnej, aby zwrócić choć w krótkości uwagę na niektóre sprawy, gdyż wiem, że wszystkich spraw i wszystkich myśli w tak licznem zebraniu, jak nasze, i w tak krótkim czasie dokładnie załatwić nie podobna, wiem bowiem także doskonale, że trudności spiętrzają się w kwadratowym stosunku do ilości obecnych.

Dlatego też już z góry pogodzić się z tem musimy, że pewnych spraw nie będziemy mogli dotykać.

Jednakże mimo tego każdy z nas, którzyśmy tu z ramienia Rad powiatowych przybyli imieniem naszych Rad powiatowych wyrazić musimy wdzięczność Wydziałowi krajowemu i JE. p. Marszałkowi, za przedłożenie nam dzisiejszego kwestyonaryusza, który wiele spraw ważnych i pierwszorzędnych wprowadza na porządek dzienny, choć z drugiej wielu bolączek Rad powiatowych wcale nie dotyka. I choć wiele jeszcze rzeczy pierwszorzędnych należałoby omówić, to jednak musimy sobie powiedzieć, że o wszystkich rzeczach tu dysputować nie jesteśmy w stanie.

Musimy sobie powiedzieć, że nie będziemy mówili o reformie gminnej, że nie będziemy mówili o administracyi, nie będziemy mówili o ważnych hasłach, które ciągle w społeczeństwie nurtują i tylu tylu innych rzeczach, bo... „infandum regina iubes renovare dolorem!“...

I dlatego też tak my, jak przedewszystkiem posłowie i Wysoki Sejm w granicach ustaw istniejących powinni starać się szukać poprawy obecnych stosunków.

Że tę poprawę znaleść możemy, tego dowodem dzisiejsze przemówienie jednego z dzielnych wicemarszałków, tego dowodem dzisiejszy głos p. Średniawskiego, który powiedział, że są jeszcze usterki i wady, ale jest i postęp. A możemy mieć nadzieję postępu jeszcze większego, ponieważ coraz bardziej wchodzi w życie ten czynnik, o którym wspomniał JE. Marszałek, t. j. ten lepszy materyał ludzki.

I w miarę, jak się pomnaża lepszy materyał ludzki, lepszy materyał serc, w miarę tego poprawiają się także nasze instytucye samorządne.

Instytucye te bowiem stoją tylko ludźmi!

W miarę, jak się rozwija szkolnictwo ludowe, w miarę jak się rozszerza duch obywatelski wśród włościaństwa, w miarę tego, jak się coraz szersze koła garną do służby publicznej, w miarę tego, jak coraz więcej jednostek zaprzęga się do roboty, w miarę tego polepszają się też i Rady gminne i Rady powiatowe.

Dlatego też myślę, proszę Panów, że w naszych dzisiejszych obradach powinniśmy być przedewszystkiem niezmiernie krótkimi, trzeba wypowiedzieć tu tylko to, co jest niezbędne do powiedzenia.

Nie będę przeciągał dyskusyi, uważam jednak za swój obowiązek podnieść i wypowiedzieć niektóre uwagi do spraw mających w naszem życiu autonomicznem niezwykle doniosłe znaczenie

Chciałbym zwrócić uwagę na konieczność podjęcia inicyatywy w celu utworzenia asocyacyi spółek, w celu podniesienia się produkcyjności tego kraju itp. Ta zasada tworzenia asocyacyi w powiatach, która miała już w literaturze bardzo wielu znakomitych zwolenników, a której zwolennikiem był np. pierwszy Marszałek, hr. Ludwik Wodzicki, może w przyszłości wydać jak najlepsze owoce.

Dlatego też zajmę się w obecnem przemówieniu punktami 5, 6, 7 i 8 kwestyonaryusza, które mają na celu podniesienie produkcyjnej działalności rolniczo-handlowej i przemysłowej Rad powiatowych.

Ale czy Rady powiatowe są do tego powołane?

Kto weźmie ustawę do ręki, kto wie, jakimi środkami Rady powiatowe mają działać, ten przekona się, jak dalece brak nam tradycyi w tym względzie, a następnie jaki brak sił panuje w tym kierunku.

Ale jak Rady powiatowe wogóle się polepszają i poprawiają, tak mniemam, że Rady powiatowe w przyszłości znajdą ludzi ofiarnych, którzy pracą swą lukę dotychczasową w tym kierunku zapełnić potrafią.

Odpowie mi może p. prezes powiatu dąbrowskiego p. Sroczyński: „A wkraczacie w atrybucye Towarzystwa rolniczego, wkraczacie w zakres działania kółek rolniczych, bo to przecież jest ich zadaniem!“

Nie jestem przewodniczącym powiatowych kółek rolniczych, ale muszę oświadczyć, że niezmierniebym się cieszył, jeżeliby Rady powiatowe pod tym względem wzięły inicyatywę i tworzyły asocyacye, popierając i zakładając czyto wspólne kursa majsterskie, czy też biorąc w opiekę i udzielając swej pomocy innej doniosłej gałęzi produkcyjności kraju.

Pod tym względem prosiłbym o skonstatowanie kilka najogólniejszych myśli.

Zapewne, że ani Rada powiatowa ani Wydział powiatowy nie mogą wziąć w rękę przedsiębiorstw i prowadzić je, nie mogą nawet prowadzić kółek rolniczych, bo to do nich nie należy, ale mogą wykonać trzy rzeczy:

Po pierwsze, one mają dać inicyatywę *(brawo)* do tworzenia spółek,

po drugie one mogą dać subwencyę na tworzenie spółek,

a po trzecie one mogą wykonywać kontrolę nad spółkami *(brawo)*.

To są trzy myśli, trzy drogi, któremi mogą i powinny pójść Rady powiatowe.

Myśl to nie nowa. Tą drogą poszły już niejedne powiaty; myśl ta może wydać dodatnie owoce, a praca powiatów może być skuteczna tylko pod jednym warunkiem; i tu zwracam się do JE. p. Marszałka jako szefa naszej autonomii krajowej i do Wydziału krajowego i powiadam, że „aby praca powiatów mogła być skuteczną, aby Rady powiatowe mogły wykonywać swoją działalność inicyatorską, subwencyjną i kontrolorską, trzeba koniecznie, aby Rady powiatowe i Wydziały powiatowe nie były omijane, aby ponad ich głowami nie tworzyły się związki centralne, patronaty, które całą władzę skupiają w swem ręku, a w konsekwencyi tego Wydziały powiatowe nawet nie wiedzą, ile w ich powiatach było spółek i kas Raiffeisenowskich, czy i jakie utworzyły się spółki magazynowe, mleczarskie itp.“

Ta centralizacya, która niezawodnie płynie z najlepszej woli i chęci służenia temu krajowi uniemożliwia zupełnie działalność Rad powiatowych, krępuje im ręce, a nawet odrzuca je od tej roboty.

Jeżeli Wydziały powiatowe mają pod względem pytań zawartych w punktach 5, 6, 7, 8 jakąkolwiek inicyatywę i pracę społeczną ze skutkiem przedsięwziąć, a choćby tylko z nadzieją powodzenia, to musiałyby w pewnej mierze mieć ingerencyę i kontrolę nad temi spółkami.

Proszę mi wierzyć, że jeśli Wydziały lub Rady powiatowe, w których zasiadają organizatorzy, a po największej części i przewodniczący tych spółek, którzy lepiej znają stosunki, aniżeli urzędnicy biura patronatu, jeśli zostaną wciągnięte w organiczny związek z niemi, to rozpoczną błogosławioną w skutki działalność tak, iż później znów stanie poseł p. Średniawski i będzie mógł nam powiedzieć z zadowoleniem, że materyał ludzki się znowu poprawił.

Wydziały powiatowe pracują coraz lepiej. Za jednym zamachem nie przeprowadzimy reformy gminnej i administracyjnej, reforma postępuje systematycznie, ewolucyjnie, a ona i w naszych oczach postąpiła. Mówi się o połączeniu obszaru dworskiego z gminą; przyznają: „to myśl bardzo piękna“ — i w tym Sejmie, chociaż nie w tej sali, mówił o tem jeden z najwybitniejszych konserwatystów, że to stanie się z czasem.

I w tem miejscu śmiem zapytać najlepiej poinformowanych: „Czy administracya zmieniła się gruntownie, czy owoce są tak dobre, ażeby na tej drodze dalej postępować?“ My na to pytanie tutaj odpowiadać nie będziemy a ja mam w tym względzie zdanie wyrobione.

Kończąc przemówienie, prosiłbym, jeśli wolno prośbę wypowiedzieć, ażeby Wydział krajowy raczył się zastanowić nad wytworzeniem pośrednich ogniw między spółkami a Wydziałami powiatowymi, a szukał tego w autonomii powiatowej, po drugie, ażeby zachęcone rozszerzeniem swej autonomicznej działalności powiaty zechciały wszcząć inicyatywę, one, a nie kto inny w tworzeniu Spółek, ażeby zechciały je z funduszów swych subwencyonować i ażeby miały nad temi spółkami pewną kontrolę.

Marszałek. Głos ma p. Chrząszcz.

P. **Chrząszcz.** Wielce Szanowni Panowie! Muszę wyrazić wątpliwość, czy myśl, którą szanowny Przedmowca podniósł, t. j. tworzenie, subwencyonowanie i nadzorowanie spółek rolniczych jest w obecnych stosunkach najważniejszym celem Rad powiatowych, jakkolwiek przyznaję, że działalność taka jest ze wszech miar potrzebną, a powiem nieraz wprost konieczną. Pogłębianie działalności Rad powiatowych w tym względzie, co do skuteczności swej w najlepszym razie potomności się okaże. Najlepsza ustawa nie wyda owoców, jak słusznie kilku pp. mowców wypowiedziało, jeśli ludzie, którzy tę ustawę wykonują, nie mają dobrej myśli.

Dotychczas są w Galicyi zachodniej dwa tylko towarzystwa rolnicze, które przynoszą ludności bardzo wielkie korzyści, bo korzyść ludność odczuwa wtenczas, jeśli ta korzyść jest, że tak powiem namacalną powiedzmy poprostu pieniężną. Rozwinęły się te towarzystwa bardzo szybko i to z bardzo małych zaczątków. Myśmy powinni raz zerwać z systemem od wielu lat w Galicyi uprawianym tj. z systemem protekcyi, z systemem filantopii, powinniśmy społeczeństwo wyrobić, wzbudzić w niem poczucie własnej siły, wyrobić silną wolę, by społeczeństwo samo sobie radziło i nie oglądało się na pomoc skąd inąd, tylko u siebie tę pomoc znalazło.

W myśl słów JE. p. Marszałka w sprawie pogłębienia czynności rad powiatowych i ja chciałbym, jeśli nie wniosek postawić, to przynajmniej zaznaczyć, że najwięcej, a może jedynie pogłębimy tę działalność, jeśli ją zwrócimy w tym kierunku, w jakim kraj idzie, tj. w kierunku rolniczym. Kraj nasz jest wybitnie rolniczym, bo fabryk mamy niewiele, a Panowie wiecie, jak nisko stoi u nas rolnictwo. Jeśli bowiem Panowie porównają tylko tabele produkcyi żyta, jęczmienia i owsa Czech i Galicyi, to się Panowie przekonacie, jak olbrzymia jest między nimi różnica.

Przyczyną tego jest to, że rolnicy, a zwłaszcza włościanie nasi mało są wyrobieni, mało mają wykształcenia i nie tak zajmują się tą ziemią, jakby ona na to zasługiwała!

Przez inicyowanie, zakładanie, subwencyonowanie i nadzór nad spółkami rolniczemi powołujemy szerokie rzesze do wspólnej pracy, bo jeśli towarzystwo rolnicze istnieje w jakimkolwiek powiecie, to cały ciężar pracy tak, jak dawniej, spoczywa na kilku osobach. Jeśli są ludzie dobrej woli, to kierunek i praca idą na dobre tory, ale w miarę wzrostu pracy, staje się ona ciężarem i przyjdzie chwila, kiedy tych kilku Panów rady sobie już nie da. Tu trzeba powołać do pracy szerokie masy, a jeśli je do pracy zachęcimy, jeśli im pokażemy korzyści z zakładania spółek rolniczych, to z pewnością zabiorą się do pracy i skutki będą wydatne. Dziś właściwie są te towarzystwa rolnicze filiami centrali lwowskiej lub krakowskiej i tworzą się tam, gdzie je ta centrala założy.

Przy wielu Radach powiatowych są takie powiatowe towarzystwa rolnicze, a niema natomiast oddziału handlowego. A to jest rzecz bardzo ważna, gdyż dochód z gruntu widoczną formę przybiera w pieniądzach; zadanie zaś obrotu pieniądzmi spełnia oddział handlowy.

Sądzę, że ważną także rzeczą jest te spółki subwencyonować i dozorować. Subwencyonowanie nie sprawiałoby Radom powiatowym trudności, gdyby wzięły na siebie do pewnej wysokości gwarancyę za kredyt, któryby spółka czerpała czy to w kasach oszczędności powiatowych, czy to w innej instytucyi powiatowej. Dozór może mieć rada powiatowa bardzo dokładny nad temi spółkami, a trzymając rękę

na pulsie spółek, może im kredyt ten każdej chwili cofnąć, niema zatem obawy o jakiekolwiek straty.

Za najważniejszą rzecz uważam tedy powołanie do pracy w tych spółkach, jak najszerszych warstw i wyrobienie w nich poczucie własnej siły.

Marszalek. Głos ma p. Dr. Wisłocki.

P. **Dr. Wisłocki.** Szanowni Panowie! Zdaje mi się, iż zasadniczym jest punkt pierwszy programu, obejmuje on bowiem najważniejszą kwestyę, a mianowicie kwestyę finansów. Pytanie pierwsze udzielonego nam kwestyonaryusza: „W jaki sposób możnaby zapewnić racyonalne użytkowanie i melioracyę dobra i majątku gminnego, ewentualnie przy użyciu jakiego przymusu ustawowego?“ uważam za najdonioślejsze.

Za uporządkowaniem bowiem kwestyi majątkowej gmin, a co za tem idzie, za uporządkowaniem dochodów gminnych idą dopiero kwestye, ujęte w następnych punktach programu, a które logicznie z pierwszego punktu mogą być wyprowadzone.

Co do kwestyi poruszonej w punkcie pierwszym a mianowicie co do majątku gminnego, zdaje mi się, że w naszem społeczeństwie panują zupełnie fałszywe zapatrywania. Majątek gminny i dobro gminne uważa się bowiem powszechnie za własność żyjącego obecnie pokolenia, które zużywa go na poprawienie własnych gospodarstw, na wyciąganie z niego korzyści, które obecnemu pokoleniu przysparzają dochody i użytki.

Zapatrywanie to jest zupełnie błędne i nie odpowiada współczesnym zasadom. Majątek gminny bowiem jest przeznaczony dla celów społecznych a nie jednego tylko pokolenia.

Wychodząc z tego zapatrywania należałoby zorganizować używanie dobra i majątku gminnego w sposób celowi odpowiedni. Co do tego nasuwają mi się następujące uwagi.

Wszystkie potrzeby administracyjne gmin powinny być opłacane przez obecnie żyjące pokolenie własnym kosztem, a nie z majątku, który lata nagromadziły. Niesprawiedliwem wydaje mi się, że gminy bogatsze, posiadające majątek, mając dochód ze swego majątku, nie potrzebują zakładać dodatków do podatków tak, że gminy te nie opłacają żadnych albo bardzo mało dodatków do podatków, gminy ubogie zaś upadają pod ich ciężarem. Dlatego słusznem wydaje mi się, ażeby wszystkie gminy opłacały dodatki do podatków w pewnej normalnej wysokości, której ustanowienie należałoby zarządzić w drodze autonomicznej przez Rady powiatowe, które winne je oznaczyć dla każdej gminy bez względu na to, czy gmina posiada majątek, czy nie. Następnie należałoby przy corocznem budżetowaniu wydzielić zwyżki dochodów po pokryciu bieżących wydatków administracyjnych i zużyć je na inwestycye kulturalne, humanitarne i ekonomiczne, a w budżetowaniu te cele z osobna uwydatnić. Wydatki bieżące powinne opłacać pokolenia żyjące z własnych funduszów, głównie zaś z dodatków do podatków, podczas gdy majątek gminny należycie administrowany służyłby właśnie do pokrycia wydatków kulturalnych, humanitarnych i ekonomicznych, mających służyć tak pokoleniu obecnemu jak i przyszłym.

Co do sposobu lokowania majątku gminy, zarządu majątku i dobra gminy w szczególności co do sposobu użytkowania, wydzierżawiania, sprzedaży i zakupna nieruchomości gminnych, oraz używania zwyżek dochodów należałoby decyzyę i ingerencyę bezpośrednią nadać Wydziałowi powiatowemu, a nie jak obecnie, pozotsawiać to gminom. Gminy bowiem wiejskie zdaje mi się nie dorosły jeszcze do tego, by mogły czynić same wydatki na cele kulturalne, podczas gdy w Radzie powiatowej zasiadają czynniki inteligentniejsze wszystkich stanów. Otóż te wydatki na cele kulturalne powinne podlegać bezpośredniej inicyatywie i ingerencyi Wydziałów powiatowych, które nie powinny być krępowane wnioskami gmin, a w drugiej instancyi Wydziałowi krajowemu.

Wydział powiatowy powinien też mieć bezpośredni wpływ na zarząd majątkiem gmin, a zwłaszcza czuwać nad wydzierżawianiem posiadłości gminnej. Wydział powiatowy powinien też mieć możność w razie nieporadnej lub wadliwej gospodarki gminnej lub nadużyć zaprowadzić własną administracyę, albo też zarządzić sprzedaż majątku gminnego i ulokowanie gotówki w odpowiedni sposób.

Gminy posiadające majątek lub dochody przewyższające ich bieżące potrzeby administracyjne, powinny uiszczać corocznie od dochodów swych pewne opłaty na cele humanitarne i kulturalne krajowe i to — wedle mego zdania — w stosunku progresywnym wedle pewnej stopy ustanowionej obliczyć się mające. Zdaje mi się, że zaprowadzenie takich opłat mogłoby posunąć naprzód kwestyę zakładania instytucyi humanitarnych i kulturalnych.

Dalej zdaje mi się, że Wydziały i Rady powiatowe, które zresztą mają za szczupły zakres działania, wyznaczony im bądź ustawą, bądź własną ich wolą, powinny na każdem posiedzeniu oprócz kwestyi bieżących omawiać potrzeby humanitarne i kulturalne wszystkich gmin w skład powiatu wchodzących po kolei oraz nad wszystkiem tem, co zmierza do materyalnego lub moralnego podniesienia społeczeństwa i powziąć odpowiednie uchwały.

W sprawach kulturalnych i humanitarnych powinny Wydziały powiatowe zachować kontakt z osobami poświęcającemi się działaniom filantropijnym w powiecie i udzielać moralnego, a ewentualnie i materyalnego wsparcia tym osobom prywatnym. Do wykonywania uchwał Wydziałów i Rad powiatowych winien być ustanowiony odpowiedni organ.

Wydział krajowy winien się zająć ujednostajnieniem postępu humanitarnego i kulturalnego kraju opracowaniem projektów i udzielaniem Wydziałom powiatowym wskazówek fachowych i instrukcyi.

Marszałek. Głos ma p. Chlamtacz.

P. **Chlamtacz.** Szanowni Panowie!

Celem naszego zgromadzenia jest zebranie materyału informacyjnego dla referenta Wydziału krajowego względnie Sejmu.

Z tego względu dla wyzyskania czasu powinniśmy jak najprostszą drogą zdążać do celu pamiętając o tem, że nie mamy decydować tylko informować.

Wobec tego jestem zdania, ażeby ogolną dyskusyę zamknąć i przejść do obrad szczegółowych.

Marszałek. Głos ma ks. Eiselt.

Ks. **Eiselt.** Wielce Szanowni Panowie!

Dla mnie najważniejszą jest kwestya rozszerzenia działalności Rad powiatowych, wpływanie na polepszenie gospodarki dobra gminnego, a zarazem nadanie egzekutywy temu, co Rada uchwali.

Chodzi przedewszystkiem o to, ażeby dobro gminne, jak ono dzisiaj istnieje znikło, a natomiast ażeby dobro gminne stało się majątkiem gminnym Na zarząd i użytkowanie dobra gminnego Rady powiatowe wielkiego wpływu nie mają, a gminy wedle swej woli niemi zarządzają, a wskutek tego czynią też co im się podoba, byleby tylko podatek zapłacić mogły.

Jeśliby zaś dobro gminne zniknęło, a w jego miejscu powstał majątek gminny wówczas wskutek ingerencyi Rad powiatowych daleko racyonalniej mógłby być majątek administrowany a gminy mogłyby mieć z niego większe dochody.

Dawniej gdy gminy były mniej liczne dobro gminne dla małej ilości bydła było wystarczające, dzisiaj jednak przy wielkiej liczbie ludności i bydła staje się np. takie pastwisko gminne wprost bezużyteczne. Wypędza się bowiem na paszę setki sztuk bydła, które wydeptuje pastwiska, tak, iż one ani gminom, ani pojedyńczym jej członkom żadnej nie przynoszą korzyści. W lasach panuje gospodarka nędzna, bo każdy ma prawo chodzić do lasu i niszczyć go, nikt nie uznaje ani nie przestrzega ustawy lasowej. Gdyby lasy były uważane za majątek gminy i poddane ścisłej kontroli, to ustałaby dewastacyjna administracya lasów, a zarazem niszcząca gospodarka i zarząd dobra gminnego.

Druga rzecz, która utrudnia działalność Wydziałów powiatowych pomimo najlepszej ich woli jest brak pisarzy gminnych, którzyby odpowiadali swemu zadaniu. Nasi pisarze gminni na tę nazwę, właściwie nie zasługują bo często nie umieją pisać, ani liczyć, a nie ma już mowy o znajomości ustaw budowlanych, polowych, przepisów bezpieczeństwa publicznego itp. itp. I na nic się nie przydadzą najlepsze chęci Wydziałów powiatowych, które informują i pouczają tych pisarzy, odbywają z nimi konferencye, wzywają do prowadzenia ksiąg, do zamykania rachunków, itp. na nic się nie przydadzą ciągłe dyscyplinarki, jak długo materyał pisarzy gminnych będzie taki jaki jest dziś, tak długo ale jak był nieład i nieporządek będzie dalej. I wszelkie te wysiłki Wydziałów powiatowych nie dadzą gminom pisarzy takich którzyby byli doradczym organem naczelników gmin.

Zachodzi zatem konieczna potrzeba ustanawiania w gminach ukwalifikowanych sumiennych i uczciwych pisarzy gminnych.

Ponieważ każda poszczególna gmina nie może utrzymywać pisarza zdolnego, któregoby mogła odpowiednio opłacać, dlatego jestem zdania, że powinna powstać instytucya pisarzy okręgowych, którzyby powinni zdawać egzamina kwalifikacyjne, jak to np. ma miejsce u pisarzy w miasteczkach. Ci pisarzy gminni byliby zupełnie zawiśli od Rad powiatowych, któreby ich nawet same opłacały przy repartycyi gmin. Wówczas stanie się pisarz subalternym organem Wydziałów powiatowych i w ten sposób pomału możemy przyjść do poprawy stosunków, gdyż przy dzisiejszym układzie stosunków nieprawdopodobieństwem jest przeprowadzenie posłuszeństwa dla ustaw budowlanych, czy polowych, czy innych.

Często w orzeczeniach swoich powołują się Rady gminne na ustawy, które w danym wypadku nie mają zastosowania, bo często bowiem np. przepisy policyi bezpieczeństwa zastosowują niewłaściwie do przekroczeń z zakresu policyi polowej itd. itd. W następstwie tego Starostwo odrzuca te orzeczenia tak że wskutek takiej nieznajomości ustaw powstają najrozmaitsze bałamuctwa i nieporozumienia.

Tak samo nie ma pożytku z ustawy budowlanej jakkolwiek ustawa ta mogłaby bardzo pięknie do porządku doprowadzić stosunki budowlane w gminach.

Organa gminne powołane do zbadania sprawy nie umieją sobie radzić ani też nie umieją zastosować istniejących ustaw, tak że zwierzchności gminne bardzo często mylne i sprzeczne z ustawami wydają uchwały i orzeczenia. A wszystkie te nieporządki mają źródło w tem, że nie mamy odpowiednio kwalifikowanych pisarzy gminnych.

Niechby ten pisarz był ukwalifikowany, i od Rady powiatowej zawisły a z pewnością inną będzie gospodarka gminna!

Trzecia rzecz bardzo ważna dla podniesienia gospodarki jest ta, ażeby oglądacz bydła miał pewne wiadomości z weterynaryi.

Dzisiaj oglądacz bydła zajmuje się tylko wydawaniem paszportów, z czego jednak i tak małe ma korzyści, bo dzieli się z naczelnikiem i pisarzem a nie myśli wcale o tem, ażeby działać dla polepszenia hodowli bydła. A przecież gmina potrzebuje koniecznie w dorażnych wypadkach mieć kogo, ktoby mógł udzielić pomocy weterynaryjnej. Weterynarz bardzo wiele kosztuje, ale gdyby ten oglądacz bydła miał pewne wiadomości z zakresu weterynaryi mógłby w wielu wypankach przynieść bydłu pomoc i ochronić je od zaginięcia np. w razie najedzenia się koniczyną, albo w przypadkach trudnego porodu, co się dziś często zdarza, zwłaszcza że do naszych małych krów sprowadza się często wielkie buhaje.

Gdyby więc dla tych oglądaczy bydła nie wyznaczono tylko dochodu z wystawiania paszportów, ale przyznano im większą kwotę, a żądano od nich w zamian za to pewnych wiadomości z zakresu weterynaryi, wieleby się uczyniło dla podniesienia hodowli bydła i podniesienia majątku w kraju.

Jestem przeciwny, ażeby Rady powiatowe obciążyć takiemi rzeczami, które do Rad powiatowych nie należą, a więc ażeby te Rady powiatowe były jakby biurami porady prawnej, ażeby Wydziały powiatowe miały u siebie skład narzędzi rolniczych albo nawozów sztucznych, ażeby Rady powiatowe były zarazem jakimś organem rolniczo przemysłowym.

Dziś Rady powiatowe składają się niekoniecznie z fachowych ludzi i dlatego nie można żądać od nich pomocy fachowej. W rolnictwie, chcąc mieć jakąś pomoc, trzeba się udać do oddziału Towarzystwa gospodarczego, który Wydział powiatowy wspomaga przez udzielanie subwencyi. Tak samo w powiatach powinny być z inicyatywy Rad powiatowych utworzone rady przemysłowe, któreby wzięły w swoje ręce to, co się odnosi do polepszenia przemysłu.

Temi rzeczami nie można obciążać Wydziałów powiatowych, gdyż nie mają one, ani sił odpowiednich, ani nie mogą brać odpowiedzialności za przedsiębiorstwa fabryczne, których upadek narażałoby Rady powiatowe na nieporatowane straty.

Otóż z powodu braku sił fachowych i z powodu niemożności objęcia gwarancyi przez Rady powiatowe, powinny, był bym przeciwny temu, ażeby temi sprawami obciążać Rady i Wydziały powiatowe.

Byleby Wydziały chciały działać w granicach obecnych, to wieleby mogły uczynić, a przedewszystkiem powinny się zająć dobrem gminnem, wykształceniem pisarzy gminnych i oglądaczy bydła, którzyby przychodzili ludności z pomocą w razie nagłych wypadków. Skończyłem.

Marszałek. Głos ma p. Dr. Dobrowolski.

P. **Dr. Dobrowolski.** Szanowni Panowie! Popieram wniosek zamknięcia dyskusyi generalnej i wniosek p. Merunowicza o podzielenie się na sekcye, w którychby materyał można przerobić, sądzę bowiem, że dalsza dyskusya w tak licznem gronie, jak obecnie, nie doprowadziłaby do celu.

Są jednakowoż przedmioty bardzo ważne, o których program, zresztą bardzo bogaty, nie wspomina.

I tak, zdaniem mojem, niedomaga autonomia wskutek braku środków materyalnych i braku egzekutywy, a ponieważ JE. p. Marszałek wspomniał nam, że tylko te kwestye, które są zawarte w relecyach Rad powiatowych, choć i te niezupełnie będą przedmiotem obrad, bo u nas np. były poruszane i inne sprawy, a na porządku dziennym stoją tylko sprawy, co do których Wydział krajowy mógłby przyjąć

odpowiedzialność na siebie, przeto przypuszczam, że inne kwestye chciałby mieć wyeliminowane....

(**Marszałek.** Nie, nie).

Wobec tego prosiłbym, ażeby utworzyć nietylko sekcye proponowane przez p. Merunowicza, ale i także sekcyę finansową i dla kwestyi egzekutywy naszej autonomii, albo sekcyi administracyjnej przekazać te kwestye celem zebrania potrzebnego materyału.

Marszałek. Głos ma p. Horodyński.

P. **Hordyński.** Szanowni Panowie! Popieram wniosek zamknięcia dyskusyi generalnej i przystąpienia do uchwalenia wniosków p. Merunowicza. Boję się, że dyskusya będzie bardzo długo trwała i będzie się musiała powtórzyć w sekcyach. Dlatego się nie rozwodzę i proszę o oddanie pod głosowanie wniosku na zamknięcie dyskusyi.

Marszałek. Głos ma ks. Sandecki.

Ks. **Sandecki.** Duże Poważani Panowi! Ja dumaju, szczobyśmo piśla hadki JE. p. Grafa Wodzickoho widrazu zabrały sia do specyjalnoji debaty. Poprawki i wnesenia możnaby podaty pry kincy. Jeśm protywnyj hadci p. Merunowycza, szczoby sia podiłyty na sekcyji, bo sut' tutki riczy duże ważni i cikawi, a kożdyj z nas zasidajuczy w Radi powitowij, abo stojuczy jeji duże błyśko, je duże cikawyj na se, szczo tut' bude howorene, szczoby piśla toho może zastosuwaty sia u swoim powiti, a dobre takoż bułoby podiłyty sia z Panamy z naszymy hadkamy. Dumaju otżeż, szczoby piśla wnesenia JE. p Wodzickoho prystupyty do debaty specyjalnoji i pomałeńku perechodyty odnu toczku za druhoju a jesły sia wykażut nowi hadki, to stane nam czas zastanowyty sia nad nymy. Jesły zacznemo diłyty sia na sekcyji, to ja sam ne znaju, do kotroi prystupyty, bo i tut' i tam chtiwbym buty.

Hodżu sia na zamknenie dyskusyji.

Marszałek. Jest wniosek p. Chlamtacza na zamknięcie dyskusyi. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek przeszedł. Dyskusya została zamknięta.

Do głosu zapisani są pp. Truskulaski, Rey, Schmidt, Merunowicz i Chlamtacz.

Do głosu pierwszy zapisany p. Truskulaski. Udzielam mu głosu.

P. **Truskulaski.** Szanowni Panowie! Jestem przeciwny tworzeniu sekcyi, gdyż każdy z nas tak się interesuje temi sprawami w programie podanemi i innemi, które się wyłonić mogą, że nie chciałby być wykluczony z obrad nad wszystkiemi sprawami. Ja sam obawiam się, że jedna lub druga sprawa nie będzie w myśl mojej intencyi załatwioną i nie wiedziałbym dlaczego. Dlatego proszę, ażebyśmy się dobrowolnie nie wykluczali od obrad, które nas interesują. Program jest tak pięknie ułożony, że jeśli przejdziemy wszystkie punkta za porządkiem, to wszystko omówimy, cała zaś dotychczasowa dyskusya była stratą czasu, gdyż były poruszane poszczególne prace, które i tak później będą omawiane przy odnośnem pytaniu kwestyonarza.

Marszałek. Do głosu zapisany p. Rey, udzielam mu głosu.

Hr. Rey. Szanowni Panowie! Jeśli JE. p. Marszałek nie ma nic przeciwko temu, ażebyśmy obradowali nad finansami powiatowymi, to proszę o pozwolenie, ażeby dyskusya mogła się rozwinąć nad finansami gminnemi. Jeśli bowiem chodzi o poprawienie funkcyonowania maszyn administracyjnych, a nie możnaby się nam było zastanawiać nad poprawieniem finansów, czyli przemówić o środkach, któreby tej poprawie dały podstawę, to uważałbym taką dyskusyę za niezupełną, a może i chybioną. Dlatego prosiłbym, ażeby JE. p. Marszałek był łaskaw pozwolić na dyskusyę nad poprawą finansów gminnych tem więcej, że wniosek taki został przez Radę powiatową pilzneńską zgłoszony.

Marszałek. Głos ma p. Schmidt.

P. **Schmidt.** Wielce Szanowni Panowie! Dyskusya ogólna objęła liczne szczegóły, tz. wniknęła w treść punktów programu nam przedłożonego i ja istotnie nie wiem, do czego właściwie będzie zmierzała dyskusya szczegółowa.

Wobec tego, że mojem zdaniem, w ogólnych ramach mieści się tylko jedna kwestya, a mianowicie, czy należy się podzielić na sekcye dla opracowania poszczególnych punktów programu, jabym do tej ogólnej kwestyi postawił wniosek, któryby był nieco odmienny, a to, ażeby zamiast tworzyć sekcye do każdego punktu porządku dziennego, wybrano po 2 referentów i ażeby każdy z Panów referentów bez wzajemnego znoszenia się rzecz opracował, a następnie po opracowaniu, ażeby przyszedł przed plenum i zdanie swoje wyraził, poczem możnaby nad tem przeprowadzić dyskusyę. Dzisiejsze zebranie poucza nas wymownie, że takie zebrania jak dzi-

siejsze byłyby bardzo pożądane; byłaby to niejako w głąb administracyi powiatowej idąca szkoła, która z pewnością przyniosłaby pożytek.

Zdaje mi się, że co do pierwszego i drugiego punktu programu, które się ze sobą ściśle łączą, a mianowicie: „W jaki sposób możnaby zapewnić racyonalne użytkowanie i melioracyę dobra i majątku gminnego, ewentualnie przy użyciu jakiego przymusu ustawowego?“ i „jak należałoby zorganizować fachowy nadzór ze strony Rad powiatowych nad gospodarką w lasach gminnych?“, to mogłyby one być przedłożone jako jeden referat, gdyż zdaje mi się, że niema powodu nad tem osobno dyskutować.

Co do trzeciego punktu: t. j. „Czy nie byłoby wskazanem urządzanie powiatowych kursów dla naczelników i pisarzy gmin wiejskich w celu pouczania o obowiązujących ustawach i o manipulacyi urzędowej?“, to jest to kwestya bardzo ważna i zdaje mi się, że byłoby bardzo pożądane, ażeby były wprowadzone takie kursy. Jest to rzecz bardzo wdzięczna do opracowania i wnosiłbym, ażeby ona również była w ten sposób przydzielona referentom.

Uważam za wskazane, ażeby referenci odnosili się celem poinformowania się do Wydziałów powiatowych, gdzie taka organizacya jest przeprowadzona.

W powiecie naszym jest organizacya pisarzy gminnych okręgowych. Pisarze ci są zawiśli od Rad powiatowych, bo w Radzie powiatowej pobierają płacę, w której gminy częściowo partycypują, resztę zaś dopłaca Wydział powiatowy. Wydział jest dostatecznie poinformowany w ten sposób o stanie, jaki panuje w tych okręgach. Niestety, nie jest to zorganizowane zupełnie, przymusowo zaś wprowadzić tego nie można, bo byłby to zamach na autonomię gmin. Jest to kwestya, którąby mogła jednak znaleść rozwiązanie.

Następne 2 kwestye agrarne powinne być opracowane osobno, a to pytania:

„Jakimi środkami mogłyby Rady powiatowe przyczynić się do rozpowszechnienia i podniesienia wiedzy rolniczej u włościan (kursy pouczające i fermy powiatowe doświadczalne) i czy jest wskazanem, ażeby Rady powiatowe utrzymywały własnych weterynarzy dla spraw hodowli bydła?“

dalej

„Czy i jakiego rodzaju inicyatywa Rad powiatowych byłaby wskazaną dla organizowania spółek rolniczych?“

nadto

„Czy jest wskazanem tworzenie przy Wydziałach powiatowych składów nawozów sztucznych i narzędzi rolniczych oraz pośredniczenie Wydziałów przy sprzedaży produktów rolnych?“,

które to pytania uważałbym za stosowniejsze dla Kółek rolniczych.

Dalsze pytanie:

„W jaki sposób możnaby poprzeć i przyspieszyć akcyę komasacyi i regulacyi gruntów?“ jest bardzo ważne i powinno być fachowo opracowane.

Pytanie: „W jaki sposób mogłyby Rady powiatowe wpływać na rozpowszechnianie wyrobów przemysłu krajowego i rękodzielniczego, oraz jak ułatwiać nabywanie fachowego uzdolnienia do zawodu przemysłowego i rękodzieła?“ jest bardzo wielkiej wagi. Co do praktyki, jaka się w naszym powiecie rozwinęła, to powiat tarnopolski poszedł w tym kierunku, że utworzył pokaźną ilość stypendyów dla kształcenia chłopaków w szkołach zawodowych. Powiat wykorzystuje dla tej myśli każdą sposobność. I tak w poprzednim roku pod hasłem jubileuszu Najjaśniejszego Pana powołał wszystkie gminy do udziału w tworzeniu stypendyów, przyczem zyskał też w 64 gminach posłuch należyty. Utworzono 5 stypendyów, które umożliwi 5 chłopakom naszym kształcenie się w szkołach zawodowych, za co mają obowiązek oddawać się potem pracy w kraju przez 5 lat. Takie popieranie może wydać dodatnie rezultaty. Sądzę, że p. referent zwróci się do wszystkich źródeł po informacye w tej sprawie.

Co do kwestyi: „Czy jest wskazanem, ażeby Wydziały powiatowe zajmowały się prowadzeniem przedsiębiorstw, jak np. wyroby z cementu i keramiczne“, to jest ona bardzo ważną i ma bardzo rozległe pole. Nie ulega bowiem wątpliwości, że fundusze powiatowe znajdą się wkrótce w niedoborach. Przyczyną tego będzie głównie ustawa drogowa, ale i bez tego zadania powiatów rosną nadzwyczajnie, a wydatki stają się coraz znaczniejsze. I tak powiat tarnopolski idzie przez 2 lata z rzędu do ostatniej wysokości dodatków, a mianowicie do 58 procent. A jakkolwiek mogę powiedzieć, że ten powiat jest nieźle administrowany, to przecież jestem przekonany, że po jakimś czasie znajdzie się w tem przykrem położeniu, że nie będzie mógł podołać wydatkom. Należy zatem szukać źródeł dochodów innych, aniżeli dodatki do podatków.

Chciałbym tu zwrócić uwagę na te właśnie inne źródła dochodów.

W Tarnopolu jest n. p. dość dobrze prowadzony oddział solny, jako zastępstwo krajowego biura sprzedaży soli. W tym roku wprowadził powiat nasz sprzedaż drzewa rębanego z lasów rządowych nie bez pewnych dodatnich rezultatów, bo sprzedano 187 wagonów w gminach, mimo że akcya wszczęta w październiku doczekała się zrealizowania w dniu 17. stycznia. Zapotrzebowanie było znaczne, a mimo, że ulgi były małe, gminy chętnie korzystały z tej sprzedaży. Powiat udzielał chętnie kredytu włościanom do wysokości, z jakiej sam korzystał i przekonał się, że włościanie są dobrymi dłużnikami, gdyż wszystkie zaległości w resztującej kwocie tysiąca kilkuset koron zostaną do 2 tygodni ściągnięte. Akcya doszła do 18 tysięcy koron. Na początek sprzedawano bez zysku, nawet bez policzenia kosztów administracyi, bo powiat chciał pokazać, że jest zdolny do poświęceń. Administracya działała znakomicie, zarząd spoczywał w rękach filii kółek rolniczych i towarzystw „Proświty“. Jest to w danym wypadku kwestya aktualna, gdyż wiemy o myśli ukrajowienia lasów i dóbr państwowych, a tam gdzieby powiat mógł i potrafił odpowiednio funkcyonować, rzecz ta mogłaby dawać znaczne dochody.

Co się tyczy pytania: „Czy jest wskazanem urządzenie przy Wydziałach powiatowych biura porady prawnej dla włościan?“, to zaznaczam ogólnikowo, że nie uważam zakładania takich biur za wskazane, gdyż obarczy to urzędników tak znacznie, że poza temi poradami, które urzędnicy dawać będą musieli, a które skończą się na czczem gadaniu, nie będą mogli odpowiednio pracować w biurach.

W sprawie pytania: „Czy siłami finansowemi powiatów mogłyby powstać domy zaopatrzenia i wychowania (schroniska) sierót i opuszczonych dzieci, oraz domy ubogich; jakie kategorye funduszów powiatowych i gminnych miałyby być na to użyte, czy też byłoby właściwiej tworzyć je siłami pewnych grup gminnych; wreszcie w których powiatach i miejscowościach mogłyby być urządzone?“, Wydział krajowy rozesłał kwestyonaryusz do Wydziałów powiatowych, a Wydziały powiatowe ze swej strony rozesłały kwestyonaryusze do gmin. W naszym powiecie otrzymujemy, niestety, same negatywne odpowiedzi, a mianowicie, że schronisk nie potrzeba, jakkolwiek taka odpowiedź prawdzie nie odpowiada. Że takie schroniska są potrzebne, nie ulega wątpliwości, jednakowoż również nie ulega wątpliwości, że, jak na teraz, powiat na to funduszów nie posiada. Jest to zatem kwestya, której finansowa strona powinna być dokładnie opracowana.

Dalsze pytania *(czyta)*: „Czy i jakiego rodzaju postanowienia byłyby pożądane ze względu na kwalifikacye i zabezpieczenie bytu urzędników Rad powiatowych?“,

„Czy istniejące przepisy co do etatu i kwalifikacyi urzędników gmin objętych ustawą gminną z roku 1896 są wystarczające, czy też wymagają zmiany?“ — i.

„Czy i w jakiej mierze może być uwzględnioną wniesiona do Sejmu krajowego petycya urzędników gmin, podlegających ustawie gminnej z r. 1896 domagająca się, ażeby Wydział krajowy na podstawie tej ustawy określił dla gmin:

a) jednolitą kwalifikacyę urzędników,
b) etat urzędników dla każdej gminy,
c) wysokość płac urzędniczych,
d) jednolity regulamin służbowy,
e) jednolity statut emerytalny“ są również bardzo ważne, bo jeśli Wydział powiatowy ma porządny skład urzędników, którzy mają byt zabezpieczony, od których możnaby wymagać odpowiedniej kwalifikacyi, pracy gruntownej i energicznej, to działalność jego może wydać plony bardzo obfite. Wiele jednak powiatów nie ma takich urzędników, a to jest wada, która w sposób bardzo przykry, a nawet wprost demoralizujący odbija się na powiatach, które rozporządzają siłami dobrze ukwalifikowanemi.

Ja wiem, że powiat tarnopolski przestrzega ściśle ustawy budowlanej i ażeby umożliwić ogniotrwałe krycie dachów, pędzi powiat sam dwie fabryki dachówek, a nadto pomógł gminom do zakładania takich fabryk dachówek cementowych, których liczba w naszym powiecie doszła do 42. Gminy mając nadzór nad temi fabrykami prowadzą je z bilansem czynnym. Urządzenie zresztą tych fabryk jest bardzo proste i może być uskutecznione bardzo tanim kosztem; w gminach, gdzie jest piasek, poucza się jednego człowieka, jak się to wyrabia, a następnie od czasu do czasu można przy lustrowaniu doglądać, jak są te fabryki prowadzone.

W sąsiedztwie mamy niestety takie stosunki, że każdy buduje jak chce, że o wydawaniu konsensów budowlanych nie ma mowy. Otóż nasi włościanie, którzy sąsiadują z tamtym powiatem, przychodzą do Wydziału powiatowego ze skargami, że się ich męczy i sekuje tem ogniotrwałem kryciem dachów. Takie stosunki są

bardzo szkodliwe dla administracyi, a na ludność działają demoralizująco.

Co się tyczy kwestyi: „Czy istniejące przepisy co do etatu i kwalifikacyi urzędników gmin objętych ustawą gminną z r. 1896, są wystarczające, czy też wymagają zmiany?“, to kwestya ta musi być traktowana łącznie z punktem czternastym. Rzecz ta wymaga stanowczej poprawy. Tam, gdzie pisarz pobiera 60, 80, a najwięcej już 100 koron, trudno pomyśleć, ażeby on za tak nędzną płacę nadawał się do należytego spełniania obowiązków. Taki pisarz oprócz działania w zakresie autonomicznym ma za zakres działania poruczony ze strony rządu, a gminy pilnują tego, co rząd poleca, np. kwestya asenterunków ma pierwszeństwo przed innemi; efekt zaś końcowy jest ten, że sprawy najgorzej idą.

Z tem się łączy jeszcze jedna kwestya, która musiałaby być bardzo obszernie opracowaną.

Chodzi tu mianowicie o nadzór nad gospodarką gmin. Jeśli każda gmina będzie przynajmniej raz w roku lustrowaną, jeśli lustracya nie będzie pobieżną i jeśli będzie niespodziewaną, to dzisiejsza zła gospodarka gmin bardzo szybko się poprawi.

Namacalne dowody tego są w powiecie tarnopolskim, gdzie niema gminy conajmniej raz w roku lustrowanej, a jest wiele gmin, które potrzeba 3 i 4 razy lustrować. Lustrowanie wydało dodatnie rezultaty. Kosztowało to wprawdzie kilku wójtów ich stanowisk, ale jest to doskonały środek, trzeba go tylko pilnie przestrzegać. Gdzie bowiem lustracye odbywają się bardzo rzadko, a ja wiem, że są powiaty, gdzie się bardzo rzadko odbywają, bo raz na 10 lat, tam niema mowy o wykryciu nieprawidłowości, tem mniej o wykryciu winnych, którychby można pociągnąć do odpowiedzialności; tam, gdzie w międzyczasie n. p. wójt umarł, lub kilku pisarzy się zmieniło tak, iż za właściwym sprawcą ślad zaginął, tam o dobrych skutkach lustracyi mowy być nie może.

Tych kilka uwag pozwoliłem sobie z ogólnego stanowiska naprowadzić.

Podnoszę pod koniec po raz wtóry te nadzwyczaj ważne sprawy, jakiemi są kwestya egzekutywy i sprawa finansów Wydziałów powiatowych.

Wydziały powiatowe, które są dobrze administrowane i które finansowo nie najgorzej stoją, są poważnie zagrożone. Jestem przekonany, że w ciągu 2 lat powiaty nie będą w stanie podołać obowiązkom specyalnie drogowym. Powiaty bowiem, które mają 200 klm. drogi konserwować i dopilnowywać konserwacyi dróg gminnych II. klasy, wstawianych w rubrykę C każdego budżetu, ażeby jako tako były utrzymywane, staną wobec zupełnego braku pokrycia. Dlatego też zdaniem mojem jest tutaj najważniejszą do załatwienia kwestya finansów powiatowych.

Marszałek. Głos ma p. Merunowicz.

P. **Merunowicz.** Świetne Zgromadzenie! Dotychczasowa rozprzawa ogólna wyjawiła tyle nadzwyczajnie doniosłych spraw i tyle godnych zastanowienia się myśli, że to właśnie wedle mego zdania jest najdobitniejszym dowodem, iż potrzeba przecież pomyśleć o tem, ażeby to wszystko się nie rozprysło i nie zginęło bez śladu, tylko ażeby zostało sformułowane w jakąś sentencyę, żeby to zebranie miało jakieś wyniki. To bowiem, że ktoś tu te myśli wypowiedział i że to będzie utrwalone w protokole stenograficznym, którego nikt nie będzie czytał, to jeszcze krajowi mały bardzo przyniesie pożytek a Wydziały powiatowe żadnej z tego nie będą miały informacyi.

Wszyscy tu przemawiający wiedzą, że po powiatach będą się pytali, co ich delegaci przywieźli ze sobą. Jeżeli więc tylko tyle przywiozą, że tyle a tyle pięknych mów wysłuchali, to rzecz ta, zdaje mi się, nie będzie wcale zachęcającym rezultatem do powtórzenia eksperymentu z takimi samymi zjazdami, jak dzisiejszy.

To wszystko utwierdza mnie w tem przekonaniu, że niema innego sposobu wybrnięcia formalnego z tej obfitości rozmaitych myśli, jak obranie jakiejś takiej drogi i wyszukanie takiego środka, ażeby te myśli zostały sformułowane czy w sentencyi czy w uchwale, ażeby zgromadzenie nasze oświadczyło się tak lub nie na te pytania, postawione przez Wydział krajowy ewentualnie na inne jeszcze pytania.

Szanowny poseł Średniawski powiedział, że jest przeciwny temu, ponieważ nie wiemy, kogo do poszczególnych sekcyi wybierać. Ma on zupełną słuszność, ale ja nie powiedziałem, żeby wybierać, bo i nie znamy się zupełnie i za krótki mamy czas na takie formalności, ja tylko proponowałem, ażeby ogłosić, że są trzy sekcye: administracyjna, do którejby się odesłało pytania w kwestyonaryuszu zawarte pod numerem: 1, 2, 3, i 10—14, dalej sekcya rolnicza, do którejby odasłało się pytania 4, 5, 6, 7, 8 a nawet mojem zdaniem dziewiąte, wreszcie sekcya finansowa, którąby się miała zastanowić nad tak wymownie tu podniesioną przez p. Dra Schmidta po-

trzebą Wydziałów powiatowych co do ich przyszłości finansowej z powodu wydatków drogowych, które teraz wszelką równowagę w budżecie zepsuły.

Tem bardziej zachodzi potrzeba zastanowienia się, bo na to niema wyraźnego pytania w kwestyonaryuszu Wydziału krajowego, ale wszyscy czujemy, że w tem będzie główna waga obrad tego Zjazdu.

Do tej sekcyi finansowej trzebaby także przekazać opinię delegata powiatu stanisławowskiego ks. Eiselta, a zwracam uwagę, że także inni panowie podnosili potrzebę tego, ażeby Zgromadzenie oświadczyło się, że zachodzi potrzeba, iżby Wydziały powiatowe na ekonomiczne podniesienie powiatów jakąś dotacyę wyznaczyły dlatego, że to jest jedyna forma i jedyny środek, którym powiaty mogą czynnie wpłynąć na popieranie i tworzenie się rozmaitych stowarzyszeń

Tu nie mówiliśmy o tem, ale zdaje mi się, że bawić się w ciuciubabkę i dyplomatycznie omijać te kwestye nie byłoby wskazanem.

To co mówiliście tu Panowie o potrzebie popierania ze strony Wydziałów powiatowych z urzędu rolnictwa w oddziałach Towarzystwa rolniczego w zachodniej Galicyi, a we wschodniej Towarzystwa gospodarczego, to co do tego zapominacie Panowie o tem, że z tem łączą się rozmaite bardzo drażliwe kwestye narodowościowe i klasowe, zapominacie, że powstaną całe stronnictwa, które przeciw temu zaprotestują i zwichną rzecz całą. To są rzeczy zatem, nad któremi potrzeba się zastanowić.

Powtarzam tedy, że mój wniosek jest, ażebyśmy się podzielili na sekcye. Podzielimy się dobrowolnie nie przez wybór, tylko w ten sposób, że każdy zgłosi się do sekcyi, do której zechce, która go interesuje. Będą wyłożone trzy arkusze i każdy się wpisze do sekcyi, do której sam zechce. Jeżeli kto nie zechce się wpisać do żadnej, ten spuszcza się tem samem na to, że co sekcye przygotują, to będzie słyszał na ogólnem zebraniu, albo też, jak podniósł jeden z mowców, może się ktoś wpisać do wszystkich sekcyi, jeśli każda z nich go interesuje i będzie mógł słuchać tego, co go będzie interesowało.

Sekcye te przyjdą potem ze sformułowanymi wnioskami w odpowiedzi na kwestyonaryusz Wydziału krajowego i nad tem odbędzie się dyskusya czy głosowanie, jak postanowi ogólne Zgromadzenie.

Kiedy już jestem przy głosie, to pozwolicie Panowie, że podniosę jedną rzecz in merito. Komisya sejmowa gminna, zastanawiając się nad sprawą pogłębienia wpływu Wydziałów powiatowych i polepszenia ich urzędowania uchwaliła wniosek do Sejmu, który spowodował dzisiejsze zebranie, mianowicie wniosek polecający Wydziałowi krajowemu, ażeby zwołał taką konferencyę, jaka się dziś zebrała. Wydział krajowy raczył przychylić się do tego wniosku jeszcze przed formalną uchwałą sejmową, bo odnośne sprawozdanie komisyi gminnej na porządek dzienny plenum Sejmu nie weszło jeszcze. Jednakowoż ten wniosek komisyi gminnej ma jeszcze drugą część, w której jest powiedziane, że tej konferencyi należy przedłożyć pytanie, czy nie byłoby wskazanem, ażeby utworzyć przy Wydziale krajowym stałej komisyi doradczej dla Wydziałów powiatowych, ażeby był jakiś pośredni organ, któryby rozpowszechniał zebrane już doświadczenia, takie interesujące, jakie tu słyszeliśmy, n. p. o czynnościach tak energicznego Wydziału powiatowego jak tarnopolski, albo jak Wydział powiatowy, który mojem zdaniem istotnie jest wzorowy — tj. w Tarnobrzegu, jakoteż i co do innych Wydziałów powiatowych.

Teraz urzędnicy pilnują tego, ażeby polepszyć sobie byt, ażeby wszędzie był statut emerytalny. Wszyscy wiemy, ile każda poczta przynosi zapytań ze strony Wydziałów powiatowych co do tego, jakie są pensye i zaopatrzenia urzędników. Mojem zdaniem takich spraw, spraw tyczących się ogólnego dobra, dobra ludności, dobra powiatów, ich kulturalnego i ekonomicznego podniesienia, takich spraw jest bardzo wiele. W tych kierunkach Wydziały powiatowe eksperymentują dotychczas każdy swoim kosztem u siebie i żaden nie wie, co się dzieje gdzieindziej. Tymczasem niejedna rzecz dałaby się uprościć, gdyby był jakiś organ, któryby starał się o to, ażeby o tem, co się dzieje w jakimś jednym Wydziale powiatowym, wiedziały wszystkie inne Wydziały; wówczas odpadłoby mnóstwo tego frycowego, które teraz się płaci w dodatkach do podatków na cele powiatów i mnóstwo przykrych doświadczeń i rozczarowań Wydziałom powiatowym by się oszczędziło.

Wydział krajowy z ważnych powodów jest przeciwnym tej myśli i dlatego wykluczył tę rzecz z kwestyonaryusza. Mnie się jednak zdaje, że jeżeli to sprawozdanie jest już uchwalone przez komisyę gminną, to przecież przyjdzie przed Sejm, jeżeli więc Wydział krajowy jest przeciwny tej myśli, niechże swoje racye przedłoży, a Zjazd ten niech swoją opinię

o tem wypowie. Przecież to nie będzie żadna uchwała, którąby miała być zaraz wprowadzoną w życie, to będzie tylko opinia taka sama, jaką Zjazd wypowie na wszystkie inne pytania kwestyonaryusza, tak, albo nie, czy Zjazd jest za tem, czy przeciwny temu.

Proszę więc, ażeby Świetne Zgromadzenie raczyło też i drugi ten punkt wniosku komisyi gminnej przekazać sekcyi administracyjnej do sprawozdania i objawienia swej opinii.

Na tem kończę prosząc, ażeby JE. p. Marszałek raczył tę kwestyę formalną czy mamy podzielić się na sekcye, czy też w jakiś inny sposób do rezultatu dojść, podać do głosowania.

Marszałek. Ja tylko zauważę, że co się tyczy drugiego wniosku p. Merunowicza, to choć uznaję jego uprawnienie, jednakowoż nad tym wnioskiem musi być pierwej przeprowadzona dyskusya, gdyż został on postawiony po przyjęciu wniosku na zamknięcie dyskusyi. Zatem po ewentualnem uchwaleniu wniosku co do podziału na sekcye, otworzę dyskusyę nad drugim wnioskiem p. Merunowicza.

Do głosu zapisany jest jeszcze pan Chlamtacz, udzielam mu głosu.

P. **Chlamtacz.** Zrzekam się głosu.

Marszałek. Wobec tego przystępujemy do głosowania. Mamy trzy wnioski. Mianowicie część Panów pragnęłaby, ażebyśmy odrazu przystąpili do dyskusyi szczegółowej nad kwestyonaryuszem Wydziału krajowego ewentualnie nad innemi jeszcze pytaniami, któreby były przez poszczególnych członków Zebrania przedłożone.

Drugim jest wniosek p. Merunowicza, ażeby Zgromadzenie podzieliło się na trzy sekcye w ten sposób, ażeby każdy sam zgłosił się, do jakiej sekcyi chce należeć, a następnie, ażeby te sekcye przedłożyły Zgromadzeniu ewentualnie jutro odbyć się mającemu odpowiednie wnioski. W końcu jest trzeci wniosek p. Schmidta, ażeby dla każdej sprawy Zgromadzenie wybrało dwu referentów, którzyby ewentualnie jutro swoje wnioski w tych sprawach przedłożyli. (P. **Schmidt**: Ja miałem na myśli, żeby je w późniejszym czasie przedłożyli). Mam zamiar podać do głosowania przedewszystkiem wniosek p. Merunowicza. Jeżeli zostanie przyjętym, przystąpimy do ukonstytuowania się sekcyi, gdyby natomiast wniosek ten został odrzucony, podam do głosowania wniosek p. Schmidta. Gdyby wniosek ten został przyjęty, przystąpimy do wyborn referentów, gdyby zaś został odrzucony, rozpoczniemy dyskusyę szczegółową nad kwestyonaryuszem Wydziału krajowego.

Podaję więc do głosowania wniosek p. Merunowicza, który żąda, ażeby Zgromadzenie postanowiło utworzenie trzech sekcyi, któreby wszelkie tu poruszone kwestye lub też w łonie sekcyi poruszyć się mające omowiły, wygotowały referaty i jutro wnioski Zgromadzeniu przedłożyły. Kto ten wniosek p. Merunowicza przyjmuje, zechce powstać. *(Po obliczeniu)*. Jest 44 głosów za. Proszę o próbę przeciwną. *(Po obliczeniu)*. Jest 39 głosów przeciw, zatem wniosek p. Merunowicza jest przyjęty. P. Merunowicz żąda utworzenia trzech sekcyi: admlnistracyjnej, rolniczej i finansowej.

P. **Rey.** Proszę o głos pod względem formalnym.

Marszałek. Głos ma p. Rey.

P. **Rey.** Możeby p. Merunowicz zgodził się na to, ażebyśmy się podzielili na dwie sekcye tj. na administracyjną i rolniczą i ażeby najpierw te dwie sekcye obradowały, a potem na końcu, ażeby obradodowała sekcya finansowa, gdyż zdaje mi się, że wyniki sekcyi administracyjnej i rolniczej będą dopiero mogły być substratem obrad dla sekcyi finansowej.

Marszałek. Głos ma p. Jakliński.

P. **Jakliński.** Zwracam uwagę, że p. Merunowicz nazwał jedną ze sekcyi: rolniczo-przemysłową.

P. **Wodzicki.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Wodzicki.

P. **Wodzicki.** Zapytuję się p. Merunowicza, jak sobie przedstawia załatwienie merytoryczne swego wniosku. Każdy z nas, jak wiadomo, ma wiele pracy i zajęcia, chcę więc wiedzieć, czy wskutek przyjęcia wniosku p. Merunowicza praca nasza zabierze pewien czas i jaki, ilu członków będzie miała każda sekcya, kiedy będą sekcye odbywać swoje posiedzenia i kiedy z referatami wobec nas przyjdą?

Marszałek. Zdaje mi się, że wnioskodawca miał na myśli, ażeby dziś posiedzenie odbyć, dziś rzecz postanowić, a jutro przyjść z wnioskami. (Głosy: tak jest). — Przystępujemy do drugiej części wniosku p. Merunowicza, ażeby sekcyi administracyjnej przedstawić wniosek komisyi gminnej, ażeby utworzyć przy Wydziale krajowym ciało doradcze dla spraw Wydziałów powiatowych, Czy w tej kwestyi żąda kto głosu?

P. **Cieński.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Cieński.

P. **Cieński.** Ja zgadzam się z wnioskiem p. Merunowicza, jednak pod tym warunkiem, że nie mamy go tak rozumieć, żeby Wydział krajowy nie miał obowiązku zreasumowania całej dyskusyi, jaka się tu odbędzie, zanotowania wniosków i rezulucyi, które tu będą postawione i z tego zebrania materyału, dla którego właśnie się tu zgromadziliśmy, bo wówczas obawiałbym się, że przyjęciem wniosku p. Merunowicza wzięlibyśmy ciężar, który niełatwo będzie nam udźwignąć. Chodzi mi o to, że gdyby Wydział krajowy rozumiał tak, że my chcemy sami się tem zająć i na siebie wziąć tylko ten obowiązek, wówczas nie skorzystałby z tego materyału, jaki mu da dyskusya tu w tem zebraniu, wtenczas nasze zebranie w ogóle bardzo mały pożytek przyniesie. Więc ja tak chcę rozumieć ten wniosek, że Wydział krajowy także jest obowiązany zebrać i wykorzystać ten materyał i sądzę, że Panowie tak samo rzecz rozumiecie i że JE. p. Marszałek także tej rzeczy inaczej nie pojmuje.

Marszałek. P. Merunowicz żąda, ażeby ten ustęp ze sprawozdania sejmowej komisyi gminnej, który żąda utworzenia przy Wydziale krajowym komisyi doradczej dla spraw Wydziałów powiatowych, ażeby ten wniosek komisyi gminnej przekazać sekcyi administracyjnej z tem, ażeby o tym wniosku przedłożyła Zebraniu sprawozdnie.

Czy żąda kto w tej sprawie jeszcze głosu? *(Nikt).* Ponieważ nikt głosu nie żąda, podaję ten wniosek p. Merunowicza do głosowania. Kto go przyjmuje, zechce rękę podnieść *(Większość).* Jest przyjęty. P. Cieński wypowiedział życzenie, ażeby Wydział krajowy bez względu na wnioski sekcyi i komisyi, swoją drogą cały materyał przedłożył Sejmowi. Zdaje mi się, że to się stanie, ponieważ są stenografowie, więc sądzę, że protokół stenograficzny zebrania będzie Sejmowi przedłożony. Tak Wydział krajowy to rozumie. Proszę jeszcze p. Merunowicza, ażeby określił bliżej, jakie sprawy do każdej z sekcyi mają należeć.

P. **Merunowicz.** Co do rozdziału materyału między sekcye, ośmielam się przedłożyć propozycyę, ażeby punkty objęte kwestyonaryuszem pod 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13 i 14 i mój dodatkowy wniosek o ten wspólny organ Wydziałów powiatowych przydzielić sekcyi administracyjnej, punkty 4, 5, 6, 7, 8 i 9 przydzielić sekcyi rolniczo-przemysłowej, sekcya zaś finansowa będzie niezależnie od pytań kwestyonaryusza obradować o położeniu finansowem i przyszłości finansowej Wydziałów powiatowych. Wnoszę wreszcie, ażeby się sekcye ukonstytuowały natychmiast tak, ażeby popołudniu mogły przystąpić do obrad.

Marszałek. Panowie słyszeliście propozycye p. Merunowicza co do rozdziału materyału między trzy sekcye. Kto jest przeciwny tej propozycyi? *(Nikt).* Ponieważ nikt temu rozdziałowi nie oponuje, uważam propozycyę p. Merunowicza za przyjętą i proszę Panów, abyście się wpisywali do tych sekcyi. *(Zgromadzeni wpisują się na członków sekcyi).*

Ponieważ jeszcze jest dość wcześnie, więc pozwolę sobie wyznaczyć miejsce i czas zebrania się tych sekcyi i proszę Panów zebrać się dziś popołudniu o godzinie czwartej, a mianowicie sekcya rolnicza zechce się zebrać w czytelni w sali pierwszej, sekcya administracyjna w sali drugiej, a sekcya finansowa jako najprawdopodobniej najliczniejsza tutaj, w sali obrad Sejmu.

Posiedzenie plenarne natomiast odbędzie się jutro o godzinie 10 przedpołudniem. Na porządku dziennym będą sprawozdania wszystkich trzech sekcyi, któreście Panowie ustanowili.

Posiedzenie zamykam

(Koniec posiedzenia o godzinie 12 min. 50 po południu).

Drugi dzień obrad dnia 8. czerwca 1909.

(Początek o godzinie 10 minut 30 przedpołudniem.)

Marszałek. Posiedzenie otwieram.

Przystępujemy do obrad nad wnioskami sekcyi uchwalonymi w odpowiedzi na kwestyonaryusz Wydziału krajowego. Na porządku dziennym są połączone w odpowiedzi sekcyi dwa pierwsze punkty kwestyonaryusza, a mianowicie: „1. W jaki sposób możnaby zapewnić racyonalne użytkowanie i melioracyę dobra i majątku gminnego, ewentualnie przy użyciu jakiego przymusu ustawowego?“ i „2. Jak należałoby zorganizować fachowy nadzór ze strony Rad powiatowych nad gospodarką w lasach gminnych?“

Referent JE. p. Abrahamowicz ma głos.

P. **Abrahamowicz.** Szanowne Zgromadzenie raczyło mi polecić, ażeby wczoraj uczynione wnioski, co do których z przemówień i innych objawów miałem prawo przypuszczać, że się cieszą większością w tem Szanownem Zebraniu, ażeby je ująć w pewną całość i przedstawić na dzisiejszem plenarnem zebraniu Szanownym Delegatom. Temu poleceniu starałem się zadośćuczynić i nie omieszkam odczytać odnośnie sformułowanych wniosków jako odpowiedzi na kwestyonaryusz Wydziału krajowego.

Przy tej sposobności niech mi będzie wolno zwrócić uwagę Szanownego Zebrania na jedną okoliczność.

Już wczorajsza dyskusya w sekcyi administracyjnej wykazała, że różnice w stosunkach poszczególnych powiatów są wielkie, że w jednych powiatach wystarcza i wystarczyć może, zwłaszcza w przyszłości, wpływ tak zwany moralny, że w miarę tego, jak oświata postępuje, środki prewencyjne stają się bezprzedmiotowymi.

Natomiast z drugiej części przemówień wywnioskować należało, że u nas gmina nie ma jeszcze należytego poczucia i zrozumienia, czem są grunta stanowiące własność gminy pod względem rentowności. Stąd pokrycie owych potrzeb gminnych, które z każdym rokiem wzrastają, podczas gdy uposażenie nie idzie z tem w parze, staje się coraz trudniejsze tak, że należyte zużytkowanie tych gruntów, których przestrzenie są w kraju naszym olbrzymie, prowadzenie gospodarstwa prawidłowego, byłoby w pierwszym rzędzie największem dobrodziejstwem dla samych gmin, obok obowiązku ogólnego podnoszenia kultury krajowej.

W tej więc myśli sformułowałem wnioski wczoraj postawione. Co do pierwszego punktu kwestyonaryusza, to pytanie to dopuszcza najrozmaitsze szczegóły co do sposobu załatwienia tej ważnej kwestyi. Odnośne szczegóły zawarte są w poszczególnych wnioskach. My jednak stanęliśmy na tem stanowisku, że wobec krótkości czasu przedewszystkiem dzisiejsze zebranie ma się zasadniczo oświadczyć, a co do szczegółów, wszystkie wnioski, które były wczoraj poczynione, mają być przekazane Wydziałowi krajowemu, który, jeżeli się zgodzi na akcyę dodatnią, w takim razie uwagi zawarte w tych wnioskach, stanowić będą materyał dla niego bardzo pożyteczny i dający się zużyć. Otóż traktuje się sprawa więcej ze stanowiska zasadniczego, nie przesądzając meritum, bo to będzie rzeczą oczywiści Wydziału krajowego po rozpatrzeniu się we wnioskach, które zostały przedłożone.

Proponujemy tedy odpowiedź na pierwsze pytanie w formie następującej: *(czyta)*

„Zważywszy, iż wspólne grunta stanowiące majątek lub dobra gminne, w kraju naszym w ogromnej przewadze pozbawione wszelkiej kultury, użytkowane są niemal w w regule w sposób, sprzeciwiający się najprymitywniejszym pojęciom prawidłowego gospodarstwa, zważywszy następnie, iż grunta te tworzące niemałe bogactwo krajowe, obejmują one bowiem w całym łym kraju przestrzeń około 360.000 morgów przy należytem zagospodarowaniu a więc i pewnej melioracyi, w szczególności zaś przy prawidłowem użytkowaniu przyniosłyby gminom niepospolite korzyści i znaczny wzrost dotychczasowych dochodów, dziś w najczęstszych wypadkach nie wystarczających do pokrycia najniezbędniejszych potrzeb administracyjnych, Zjazd Delegatów Rad powiatowych oświadcza:

iż o ile ciągłem zadaniem Reprezentacyi powiatowych być winno wpływanie na Rady gminne, iżby dążyły do poprawy stanu obecnego pod względem gospodarstwa na gruntach gminnych, o ile dalszem staraniem ich być musi udzielanie gminom pomocy fachowej w tym kierunku o tyleż z drugiej strony zachodzi niewątpliwa potrzeba umożliwienia tej akcyi cywilizacyjno-ekonomicznej w szczególności tam, gdzie wszelki wpływ moralny okaże lub okazał się bezskuteczny, za pomocą przymusu legalnego, a więc przystąpienia bezpośrednio do rozszerzenia w drodze ustawodawczej dotychczasowej kompetencyi autonomicznych władz nadzorujących co do ingerencyi w zarządzie dobra i majątku gminnego“.

„W załatwieniu wniosku delegata p. Dra Hofmokla i towarzyszy, uznaje Zjazd Delegatów Rad powiatowych potrzebę zarządzenia uzupełnienia dokładnego inwentarzy względnie sporządzenia tychże co do nieruchomego majątku i dobra gminnego, tudzież przeprowadzenia z urzędu odgraniczeń gruntów, stanowiących własność wspólną gminy. Powyższem załatwione zostają zasadniczo wnioski odnośne pp. Delegatów: Brunickiego Adolfa, Dra Hofmokla, Dra Wisłockiego, ks. Sandeckiego, Niewiadomskiego, Dra Nowosieleckiego, Dolińskiego i Schmidta, przekazuje się je jednakże Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia przy projekcie do ustawy, względnie wydania instrukcyi w ra-

zie zmiany postanowień ustawy gminnej co do nadzoru nad majątkiem i dobrem gminnem".

To są te oświadczenia w formie wniosku, który sformułowałem i przedstawiam jako tło do rozpraw dla Szanownego Zebrania.

Co do drugiego pytania, odpowiedź jest następująca:

„Zjazd Delegatów Rad powiatowych wyraża przekonanie:

iż poprawy obecnego stanu szukać przedewszystkiem należy w ścisłem przestrzeganiu dziś obowiazującej ustawy lasowej, tudzież w ustanowieniu ściślejszej kontroli, jak niemniej we wprowadzeniu w związku z ostatnią, inspekcyi fachowej zbiorowo przez pewne grupy powiatu".

„Wniosek p. Średniawskiego w przedmiocie rozpowszechnienia ustawy z roku 1899 o podziale i uregulowaniu spółek rolnych, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia".

Marszałek. Do głosu zapisany p. Merunowicz. Udzielam mu głosu.

P. **Merunowicz.** Mam zaszczyt być sprawozdawcą mniejszości, która w jednym szczególe nie zgadza się z wnioskiem przedstawionym przez JE. p. Abrahamowicza, mianowicie w tym szczególe, gdzie wniosek większości zmierza ku temu, ażeby przedstawić Wydziałowi krajowemu żądanie, iżby wobec Sejmu wystąpił z projektem ustawy, któraby upoważniała Wydziały powiatowe do zastosowania przymusu w poprawianiu gospodarki gminnej.

Mniejszość uważa, że przedewszystkiem jest obowiązkiem moralnym Wydziałów powiatowych wyczerpać te środki poprawy, jakie już dotychczasowe przepisy, ustawy i dotychczasowe rozporządzenia wykonawcze im dają w rękę, ażeby ten istniejący stan poprawić.

Nie zawsze z winy Wydziałów powiatowych, ale jest faktem, któremu zaprzeczyć trudno, że nie wszystkie Wydziały powiatowe te środki im dane należycie zużytkowują. Jeżeli przeglądniemy wykazy Biura melioracyjnego, to przekonamy się, że bardzo mało gmin korzysta z tych cennych ulg i tej pomocy fachowej i z tych obfitych zasiłków pieniężnych, jakie stoją otworem na poprawę techniki gospodarczej.

Prowadzenie ewidencyi stanu majątków gminnych, stanu ich faktycznego ograniczenia, to są rzeczy wymagające bardzo żmudnego zajęcia, ustawicznego pilnowania, więc siły biurowe dotychczasowe Wydziałów powiatowych na to nie wystarczają może wszędzie, wymaga to przedewszystkiem przemiarów przez geometrów zaprzysięgłych, co nie jest wykonywanem. Otóż mniejszość sądzi, że jeszcze nie nadeszła pora do tego, ażeby już żądać pełnomocnictwa do przymusowego poprawiania gospodarstwa gminnego i że przedewszystkiem wypadałoby to zrobić, na co dotychczasowe przepisy pozwalają.

Otóż jakkolwiek dążność obu wniosków tak większości jak mniejszości jest jednakowa, to jednak w tym jednym zasadniczym i naszem zdaniem bardzo ważnym szczególe różnimy się i jesteśmy przeciwni wnoszeniu do Sejmu projektu ustawy, któraby zmierzała do tego, ażeby Wydziały powiatowe mogły przymusowo występywać w tym kierunku, by obejmować zarząd pastwisk gminnych, majątków gminnych i je przymusowo meliorować i poprawiać system gospodarczy.

To co powiedziałem, tyczy się pierwszego punktu kwestyonaryusza, natomiast co do punktu drugiego niema między nami różnicy, zatem odpowiedź moją co do drugiego pytania cofam i przyłączam się do stylizacyi podanej przez JE. p. Abrahamowicza. Odpowiedź nasza na pierwsze pytanie kwestyonaryusza brzmi tedy następująco: *(czyta)*

„Zjazd delegatów Rad powiatowych uchwala:

ad I. „Postęp w racyonalnem użytkowaniu majątków i dobra gminnego możnaby przyspieszyć przedewszystkiem przez systematyczne i ścisłe przestrzeganie przez Wydziały powiatowe przepisów ustawy gminnej dotyczących inwentaryzacyę majątków gminnych, utrzymania ich w całości i w dobrym stanie, a wreszcie uregulowania użytków w myśl postanowień paragrafów 65., 66., 67. i 68. ustawy gminnej z roku 1866, jakoteż analogicznych postanowień innych ustaw gminnych. W gminach i Wydziałach powiatowych powinny być prowadzone wykazy stanu majątków i dobra gminnego tak, ażeby nietylko dawały obraz stanu prawnego posiadania, ale uwidoczniały także dokładnie wszystkie zmiany w faktycznym stanie posiadania. Co się tyczy własności gruntowej gmin, należy dążyć do stwierdzenia jej granic przez przemiary przez zaprzysięgłych geometrów we wszystkich gminach.

Wydzierżawianie pastwisk wspólnych na łąki i pod uprawę rolną, z obowiązkiem nawożenia ich, uznaje się za dzielny środek do podniesienia użyteczności gruntów gminnych.

Zresztą należyte wyzyskanie środków ułatwiających wszelakie melioracye gruntowe przez techniczną pomoc fachową krajowego Biura melioracyjnego, subwencyonowanie tych robót z rozmaitych w tym celu ustanowionych funduszów zapomogowych i pożyczkowych tudzież ze Skarbu państwa — a dalej odpowiednie zużytkowanie ustaw agrarnych z r. 1899, o komasacyi gruntów jakoteż o dzieleniu gruntów wspólnych — mogłoby oddawać znakomite usługi w podnoszeniu pożytków z majątku gmin w ziemi, jeżeli Wydziały powiatowe, systematycznie i usilnie w tym kierunku wpływ swój wywierałyby.

Nowe przepisy ustawodawcze, któreby Wydziałom powiatowym nadawały władzę do przeprowadzania melioracyi technicznych na gruntach gminnych, albotež do poprawy w sposobie użytkowania majątku i dobra gminnego w drodze przymusu, nie uznaje się za potrzebne.“

W tym ostatnim ustępie leży różnica między wnioskiem naszym, a wnioskiem większości.

Marszałek. Głos ma p. Chlamtacz.

P. Dr. **Chlamtacz.** W związku z wnioskiem p. referenta sekcyi administracyjnej stoją też kwestye następujące: mianowicie kwestya utrzymania map po gminach, dalej kwestya przymusowego ograniczenia znakami granicznymi nietylko majątków gminnych, pastwisk, ale zarazem innych gruntów prywatnych, dalej kwestya sposobu wykonywania kontroli nad nieruchomym majątkiem gminnym.

Co do kwestyi pierwszej tj. utrzymywania map po gminach pozwolę sobie zauważyć, że dotychczas kwestya ta jest rzeczą powiedziałbym dowolną naczelników gminnych. Są gminy, które takie mapy mają, są takie w których map takich nie ma. Mapy takie mają doniosłe znaczenie najpierw ze względu na to że stanowią na pierwszy rzut oka ewidencyę pastwisk, wogóle majątku nieruchomego gminy, dalej stanowią też cenny środek pomocniczy przy rozmaitych czynnościach władz sądowych, administracyjnych itd. Byłbym więc zdania ażeby ustawowo dążyć do tego, ażeby każda gmina utrzymywała takie mapy.

Co do drugiej kwestyi znaków granicznych to wiadomo nam, że wogóle pastwiska gminne, place i ulice gminne kurczą się z każdym niemal dniem.

Ulica która przed dziesięciu laty była szeroką, za lat kilka staje się wąską, gdyż u naszych włościan jest to rzecz powiedziałbym sympatyczna, że chętnie worują się, wbudowują się w place, w ulice i w pastwiska gminne.

Dotychczasowa kontrola ogranicza się na tem że lustrator przyjeżdża do gminy, bada księgi kasowe, zamknięcia rachunkowe, kasę i odjeżdża a kontroli nad tym bardzo ważnym majątkiem nieruchomym gminy jakim są pastwiska, ulice i place gminne, dotychczas zupełnie niema. Jestem więc zdania, ażeby przymusowo wprowadzić takie znaki graniczne.

W związku jednak z tą rzeczą byłoby też to, ażeby dążyć ustawowo do utrzymania znaków granicznych wogóle po gminach włościańskich. U nas wobec tego ogromnego rozdrabniania ziemi gdzie są połacie mające po dwa metry szerokości, ten przymus graniczenia staje się koniecznym.

Udział Galicyi w statystyce wymiaru sprawiedliwości zaznacza się tem, że jest największa ilość procesów prowizoryalnych, procesów o własność a jak wykazuje codzienna praktyka sądowa, głównie wskutek braku znaków granicznych. Raz należałoby tej pladze koniec położyć i ustawowo zmuszać włościan ażeby były znaki graniczne a dla ewidencyi byłoby dobrze żeby mieli nawet numery parcel, by w chaosie tych parcel można się rozpatrzeć.

Potem byłoby to bardzo ważne ze względu na ustawową ewidencyę ksiąg gruntowych, bo cóż pomogą księgi jeżeli włościanin posuwa granicę jak chce.

Co do kwestyi w jaki sposób wykonywać kontrolę nad majątkiem nieruchomym gmin pozwolę sobie zauważyć, że proponowane tu żądanie usług zaprzysiężonych geometrów rządowych to droga za daleko. Rząd ma tak mało tych geometrów dla swoich celów podatkowych, że autonomia nie wiele może od nich żądać. Ale my mamy już taką instytucyę i tylko trzeba ją rozszerzyć a to zrobić można.

Prawie w każdym Wydziale powiatowym jest inżynier fachowy który obecnie ma zadanie pilnować, ażeby drogi były należycie konserwowane a czasem jeżeli się buduje drogę dopilnować budowy.

O ile obserwuję w powiecie husiatyńskim jestem zdania, że ten inżynier powiatowy jeszczeby mógł więcej zrobić i jabym mu również zlecił ustawowo kontrolę nad przemierzaniem ulic, placów gminnych i pastwisk, a potem utrzymanie ewidencyi tej mapy gminnej ażeby to było w porządku.

Ale jest jedna rzecz tutaj.

Dziś ten nasz inżynier powiatowy nie będąc autoryzowanym rządowo geometrą, niema prawa wydawać potrzebnych do celów hipotecznych map, on tylko wymierzy, a dopiero geometra rządowy właściwe tę szkice robi i podpisuje.

Jestem zdania, że w przyszłości od inżynierów przyjmowanych do Rad powiatowych należy żądać, ażeby byli autoryzowanymi geometrami a wtedy wszystko to co dziś robi rządowy geometra do którego tak trudno dziś się dostać, będzie robił nasz własny fachowy organ.

Tu rozszerzona działalność takich inżynierów powiatowych przyczyni się jeszcze w innym kierunku do dogodności włościan. Wiadomo że taki włościanin gdy sprzedaje parcelę nieraz kilka lub kilkanaście sążni kwadratowych i ma zrobić kontrakt, musi dziś iść do geometry rządowego po szkic, składa taksę i rzecz trwa nieraz miesiącami a nawet latami i nie można kontraktu zrobić. Jeżeli ten inżynier powiatowy będzie miał autoryzacyę, to on ten plan temu włościanowi zrobi np. za darmo albo za jakąś taksą do funduszu powiatowego i ta bardzo ciężka kwestya dla włościaństwa będzie rozwiązaną.

Tyle miałem do powiedzenia dla umotywowania przedstawionych przezemnie wniosków.

Marszałek. Głos ma p. Chrząszcz.

P. **Chrząszcz.** Nawiązując do przemówienia p. Dra Chlamtacza zauważę, że jeżeli w gminie znajduje się mapa, to naczelnik gminy jeżeli się trochę zna na mapie i na pomiarze, może zapobiedz licznym procesom właśnie o te skrawki gruntów, które nieraz przedstawiają wartość kilkunastu halerzy a wskutku procesu pociągają za sobą koszta kilkudziesięciu lub nawet kilkuset koron. Mówię to z praktyki gdyż będąc u siebie w gminie od 9 lat wójtem, miałem z temi sprawami bardzo wiele do czynienia i mogę sobie pochlebić, że w ciągu mego urzędowania nie miałem ani jednego procesu w żadnej gminie o miedzę albo o naruszenie skiby.

Rzecz ta na oku trudna, nie przedstawia w praktyce takich trudności. Potrzeba tylko trochę dobrej woli a ludność przyzwyczai się z czasem i będzie przychodzić i prosić o tę pomoc której każdy inteligentniejszy wójt znający się na mapie dać może. Zakupno mapy uchyli procesy którymi są teraz sądy przeciążone i ochroni ludność od tej chęci, od tej namiętności procesowania się, a tem samem przyczyni jej dochodów, które nie będą płynąć do kieszeń adwokatów i innych osób i wreszcie nastanie w gminie spokój, który tymi procesami był zakłócany.

Kwestya nie przedstawia się także finansowo trudną do przeprowadzenia, gdyż zakupno mapy nie tak bardzo wiele kosztuje, każda gmina na to się chętnie zgodzić powinna. Dlatego ja chętnie popieram rezolucyę, wedle której nastałby przymus dla gmin, by wszystkie gminy miały mapy.

Co do ograniczenia znakami stałymi gruntów gminnych sądzę, że ta rzecz jest jeszcze przedwczesną. Zmiana w posiadaniu gruntów gminnych tak gwałtownie szybko postępuje, najpierw przez parcelacyę gruntów dworskich, a następnie wobec ustawy o dowolnym podziale gruntów, te grunta się ogromnie dzielą, że należy albo przeczekać chwilę tego przesilenia, przez jakie przechodzi średnia własność, albo równocześnie starajmy się w ustawodawstwie pewne zmiany zaprowadzić co do dowolnego podziału gruntów, gdyż wkrótce dojdziemy do tego, że będziemy mieli tak małe parcele, że trudno będzie je wyrysować na mapie.

Co do inżynierów powiatowych, również nie zgadzam się, ażeby im oddać i wymagać od nich załatwiania spraw należących do geometrów rządowych, gdyż byłoby to obciążeniem ich prącą, którąby była nad ich siły; zatem rzecz ta wymagałaby pomnożenia sił technicznych, których i tak niektóre powiaty bardzo wiele muszą utrzymywać. Tu byłoby wskazanem może uchwalenie jakiejś rezolucyi, albo udanie się wprost do Rządu, ażeby tych geometrów trochę przypilnował, bo oni są bardzo wygodni tak, że gdy w gminie nawet dwie strony się godzą na wybór geometry, to oni wyszukują takie trudności, że w rezultacie ani jedna ani druga strona do tego geometry nie idzie, woli pójść do sądu i tam żądać wykonania sprawiedliwości niż z tym geometrą mieć dużo do czynienia. Ci panowie sądzą, że mając pensyę, spełnili już swój obywatelski obowiązek zupełnie, jeżeli tę pensyę co miesiąca pobierają.

Marszałek. Głos ma p. Jarema.

P. **Jarema.** JE. p. Marszałok zaznaczyw widkrywajuczy obrady, szczo majemo daty widpowid na pytania postawleni Wydiłowy krajewomu i szczo tii pytania i widpowidy majuczy sia daty na tii pytania, powynni obertaty sia w kruzi obowiazujuczych do nyni zakoniw. Te buło naszym zadaniem i te buła hranycia z hory wyznaczena dla naszych obrad.

Proszu poważanych Paniw, my otżeż powynni buły pryjty z widpowidiamy pozytywnymy na pytania Widiłu krajewoho, tymczasom predstawlajut Panowe tut rezocju bilszosty cikawoho zmistu. Ja dumaju, szczo tota rezolucja chocz uwzhladniaje wsi nedostaczi zarjadu autonomnoho a specjalno w Radach powitowych i hromadach, odnak maje duże bohato cichy z dewizy: nechaj bude jak buwało. Sens je takij a ne inczyj, szczo oś ne możemo bilsze niczo zrobyty jak doteper zrobyłyśmo. Zrobyłyśmo mało, bilsze ne zrobymo, chyba Ty Wydiłe powitowyj, Wydiłe krajewyj, Sojme i Ty Boże pomoży! Dajte żandarmiw, policju, armaty, strilby, to szczoś zrobymo.

Otże to duże wyślid ujemnyj, dlatoho ja tak teper jak wże wczera na zasidaniu Sekcji zajawlawjem, proszu zajawyty sia za votum menszosty, imenno za wneskom wysoko poważanoho p. Merunowycza, bo u rezulucji predstawłenij czerez menszist dajemo preciń Wydiłowy krajewomu popozytywnu widpowid, w rezolucji tij informujemo takoż i wsi Wydiły powitowi, kotri nas tut wysłały o deczim pozytywnim szczo tut przyzadumałyśmo. W tij rezolucji bilszosty ne nachodżu nijakich pozytywnych wneseń. Proszu Paniw, rezolucja bilszosty widkłykuje sia w poślidnij instancji do własty ustawodawczoji se znaczyt', widkładaje sprawu ad calendas graecas, bo nichto nam zaruczyty ne może i ne możemo predwydity, koły zakon hromadskyj i inszi dotyczni budut' w toj sposib zmineni, szczo jakaś właśt bude udiłała egzekutywy Wydiłom powitowym i Radom powitowym, szczo w zahali bude wwedenyj jakijś bilszyj prymus legalnyj jak toj, kotryj do nynisznoho dnia istnuje.

Proszu Paniw, rezolucja menszosty zasłuhuje szcze i z toi pryczyny na uwzhladnenie, szczo my musymo postupowaty obereżno, musymo postupowaty z rozmysłom, z obczysłenjem i z pomyneniem wsich sredstw nadzwyczajnych. Naszi widnosyny sut w kraju w dijsnosty dywni i wże pomynajuczy wsi inszi kwestji musymo zważyty, szczo majemo do diła z masoju narodu, a jaka ona je, to wsi duże dobre znajemo, czy chodyt' o polsku, czy rusku ludnist, czy nimećku, czy żydiwsku. Nyni do tych mas ne hodyt' sia prychodyty z prymusom, bo wona bude to uważaty za gwałt. Otże i dlatoho zaczysły wbym rezolucju menszosty do lipszych jak rezolucju bilszosty.

JE. p. Marszałok krajewyj pidnis, szczo oś potreba duże ofirnosty i dijalnosty. Otże jesły złe sia dije po powitach i hromadach, to łysz dlatoho, szczo własne tam zamało toji dijalnosty. My otżeż powynni wyrazyty perekonanie, szczo Rady powitowi majut i powynni bilsze diłaty, a wyrazom toho perekonania je własne rezolucja menszosty.

Najlipszym dokazom jak ne wdowalaje usich rezolucja predstawłena czerez bilszyst je se, szczo oś dwa besidnyki poperedni preciń wystupyły z wneseniamy pozytywnymy. Oden żadaw map, druhij rezolucji do urjadiw, szczoby sponukały tych geometriw derżawnych do jakojiś dijalnosty. Ja jesłybym szczoś maw do zakinenia rezolucji bilszosty, to łysz te, szczo tak same jak rezolucja bilszosty obertaje sia łysz w zahalnych reczeniach znaczyt', szczo sia każe, szczo je złe, szczo maje buty dobre. Proszu Paniw, jesły my taku rezolucju pryjmemo czy bilszosty czy menszosty, za kotroju poślidnoju ja je, to szcze ne bohato zrobymo, bo dla Widiłu krajewoho ne dostarczymo nijakoho materjału czoho my choczemo. My każemo, szczo złe pomoży nam, ałe ne każemo, w jakim naprjami. Otże skażim, szczo te i te i te je złe, tu i tu nam pomoży. Tymczasom i odna i druha rezolucja pid tym wzhladom bezusłowno chromaje, nema niczo pozytywnoho, nema nijakich faktiw, nema nijakich podrobyć, czoho najlipszym dokazom je te szczo wże dwa besidnyki wyczyśluwały czoho szcze treba, no a jakbyśmo o tim zaczały howoryty, to ciła kopa potribnych riczej wysypałab sia. Jaku koryst bude z toho maty Wydił krajewyj? W Wydili krajewim bezpereczno zasidajut' lude znanja fachowoho, lude nauki, ałe wsi znajemo, jak te buwaje, szczo po centralnych włastiach riszaje u wsim zełenyj stołyk. Ony toho ne baczyły na miscy, ony ne czujut toho, szczo my czujemo, szczo nas bołyt', im sia ne spiszyt.

A teper naszi Rady powitowi jak w gazetach pereczytajut' tii dwi rezolucji czy bilszosty czy menszosty, czy budut' znaty, szczo my tut robyły? Budut' łysz baczyły szczo my kryczały: gwałtu, joj, pomożit. Otże pid tym wzhladom należałoby uzupełnyty rezolucji czy bilszosty czy menszosty, koneczno potreba, szczoby jakiiś podribni fakty nawesty i naprjam wkazaty, w kotrim maje sia diło rozpoczaty.

Wnoszu pryniatie rezolucji menszosty z tymy dodatkamy, z tymy podrobyciamy, kotri wczera i nyni tut wyrynuły sered debaty.

Marszałek. Głos ma p. Średniawski.

P. **Średniawski.** Poważam się zabrać głos, a skłania mnie do tego przemówienie

p. sędziego w sprawie map. Otóż muszę skonstatować, że u nas na zachodzie przeważna część gmin ma mapy, jakkolwiek przymusu nie było i w miarę wzrostu świadomości i oświaty wśród ludności starają się gminy o mapy jakoteż o to, aby spory graniczne między sobą same załatwiać.

Przyjąłbym bardzo także chętnie myśl, żeby inżynierowie powiatowi mieli upoważnienia autoryzowanych geometrów.

Co do oznaczania granic gruntów prywatnych muszę się jednak co do tej rzeczy zastrzedz. To jest absolutnie niemożliwe, te granice ustawicznie się zmieniają i to jest zresztą tak kolosalna czynność, że jej w okręgu Rady powiatowej nawet trzech geometrów nie podoła. Co do ograniczenia procesów w związku z tą kwestyą oznaczania granic na mapach, to dziś rzeczy tak stoją, że w ogóle do geometry można powiedzieć, niema się zaufania tak jak i do map dzisiejszych, bo wszystko to jest tak jakoś pobieżnie zrobione, że jak słyszałem zdania fachowców, bardzo mało jest takich gmin, gdzie stan faktyczny granic zgadza się ze stanem na mapach wykazanym.

Słyszałem że w Prusach są tego rodzaju pomiary, że nie każda granica jest oznaczona, lecz co pewna przestrzeń jest pewien punkt graniczny oznaczony.

Są to takie punkty wytyczne dla geometrów i tego nie wolno nikomu usunąć mimo podziału gruntów tak, że te punkty orjentacyjne np. co 500 metrów pozostają tak, że nietylko geometra, ale każdy inteligentniejszy człowiek, jeżeliby chciał się w tem rozeznać, łatwo znajdzie po tych punktach granicę. Wprawdzie nie jest naszą rzeczą podobne wnioski tu stawiać, ale skoro się tę sprawę tu poruszyło, to chcę wypowiedzieć życzenie, ażeby Wydział krajowy może kiedyś tę sprawę poruszył na Sejmie, aby Sejm wyraził życzenie i zażądał od Rządu, aby w tym kierunku zmienił ustawodawstwo co do geometrów. Jest faktem, że dziś jeśli czterech geometrów mierzy jakiś kawałek gruntu, to każdy dojdzie do innego rezultatu, więc nie można nawet powiedzieć, że przez to, że inżynierowie powiatowi będą mieć autoryzacye będzie się rzecz lepiej przedstawiać.

Co się tyczy przymusu ustawowego, o którym tu mówiono, to ja tego nie doradzałbym. Wspomnę tu o sprawie np. drenowania gruntów, o melioracyach. Otóż były lata, kiedy prawie nikt z włościan mimo bardzo dobrych warunków, które dawał kraj i Rząd, nie korzystał z tego i dziś jeszcze mało korzystają, ale już Wydział krajowy nie może się skarzyć, że niema zgłoszeń od włościan o melioracyę. Owszem jest ich tyle że podołać nie może.

Ztąd przychodzę do przekonania, że w miarę wzrostu oświaty i zrozumienia rzeczy u włościan przyjdzie wszystko z czasem że i pastwiska swoje jedne gminy uporządkują a potem z konieczności i sąsiednie gminy pójdą za tym przykładem i to jest droga wprawdzie powolna ale właściwa, podczas gdy w razie zaprowadzenia przymusu będzie on nie wykonalny, bo na to potrzebaby żeby były sprężyste Rady powiatowe któreby chciały się tem istotnie zająć.

Ja twierdzę że gdyby już dziś te Rady powiatowe szczerze się wzięły do rzeczy i chciały wpływać w tym kierunku by gminy zmeliorowały swoje pastwiska itd. to rzecz w bardzo wielu, w większości wypadków udałaby się. Przymus mógłby natomiast być bardzo źle przyjętym a jeślibyście Panowie byli zdania że trzeba go wprowadzić, to w każdym razie należałoby go bardzo ograniczyć bo trzeba też przypuścić że mogą zachodzić łatwo nadużycia przez to, że ktoś mający władzę zechciałby pokazać swoją wielkość i maltretować jakąś gminę.

Ja tedy byłbym bardzo ostrożnym w tym kierunku i wolałbym żeby przymusu żadnego nie było.

Marszałek. Głos ma p. Thullie.

P. **Thullie.** Jest rzeczą niezaprzeczoną, że mapy mogą być bardzo ważnym środkiem pomocniczym, jednakowoż nie w tym stosunku, jak tu z dyskusyi zdawałoby się wypływać.

Dziwi mnie mianowicie że p. sędzia tak wielką wagę przykłada do dowodu z map gdy przeciwnie praktyka poucza, że jest inaczej, że sądy dowodu z mapy zupełnie nie uznają.

Proszę Panów, nie możnaby tedy na podstawie map żadnych odgraniczeń przeprowadzić — a już nie mówię o prywatnych właścicielach bo to rzecz zdaje mi się niemożliwa — tylko o gruntach gminnych. Sądziłbym tedy, że te mapy w tym kierunku nie byłyby tak koniecznie potrzebne.

Co innego jeśli chodzi o nie jako o środek oryentacyjny i w mojej okolicy wszystkie gminy mapy posiadają.

Jestem też przeciwny wymaganiu od przyszłych urzędników drogowych ażeby byli autoryzowanymi geometrami bo to podwyższy ich wymagania ich kwalifikacye, a z praktyki przecież jest wiadome, że przy rozpisaniu konkursu wybór jest

bardzo ograniczony i trudno nawet bez tej kwalifikacyi dostać ludzi, a cóż dopiero gdybyśmy żądali od nich aby byli autoryzowanymi geometrami.

Ja tedy nie radziłbym tak daleko iść w tym kierunku, można starać się o ile możliwe, ale niechby to nie było warunkiem, a może nawet normowanem ustawą aby ci urzędnicy musieli być zarazem autoryzowanymi geometrami.

W praktyce o ile to dotyczy majątku gminy, to ci urzędnicy techniczni drogowi wykonują te pomiary ale tylko w celach oryentacyjnych, mianowicie ażeby Wydział powiatowy mógł się zoryentować czy rzeczywiście z majątku gminnego coś zginęło, czy proces ewentualny ma szanse powodzenia, czy zmuszać gminę do procesu względnie w jej zastępstwie proces wszczynać. Więc tylko jako informacyjną czynność można im tę rzecz przypisać a do wykonania takich czynności i dzisiejsi urzędnicy bez wymagania proponowanej tu kwalifikacyi wystarczą.

Co się tyczy geometrów ewidencyjnych, popieram w zupełności zdanie wypowiedziane przez przedmowców, bo ci panowie rzeczywiście wiecznie nie mają czasu.

Marszałek. Głos ma p. Urbański.

P. **Urbański.** Stawiam wniosek zamknięcia dyskusyi a oprócz tego jeszcze drugi wniosek formalny, a to z następujących powodów:

Wszystkie kwestye które obecnie stoją na porządku dziennym, były już przedmiotem obrad wczoraj w trzech sekcyach, gdzie odbyła się nad niemi wyczerpująca dyskusya.

Niema zatem powodu ażeby nad temi kwestyami jeszcze raz dyskutować i zdaje mi się, że dalsza dyskusya nad tymi wnioskami tak wyczerpująco już wczoraj omówionymi jest chyba zbyteczną. Mogłoby to doprowadzić do tego, że dyskusya ta przybrałaby tak szerokie rozmiary jak przy pierwszych dwóch punktach kwestyonaryusza Wydziału krajowego i mogłoby skończyć się wreszcie na tem, żebyśmy byli zmuszeni rozjechać się do domów bez powzięcia jakichkolwiek uchwał co do dalszych punktów kwestyonaryusęa, gdyż o ile mi wiadomo, wielu Panów Delegatów spieszy się do domów.

Stawiam tedy drugi wniosek formalny Zgromadzenie Delegatów uchwali:

„Przy następnych punktach porządku dziennego głos zabierać może tylko sprawozdawca Sekcyi a oprócz tego wnioskodawca dla uzasadnienia wniosku odmiennego od wniosku postawionego przez referenta Sekcyi poczem nad tymi wnioskami nastąpi głosowanie.“

Jest nadzieja że zejdziemy się po raz drugi kiedyś i wówczas te odmienne wnioski i te wszystkie bole, które tu Panowie Delegaci jeszcze mają to na innem może zgromadzeniu przedstawią. Dziś na to nie ma czasu, dlatego proszę Panów, ażebyście zechcieli i drugi mój wniosek uchwalić. *(Brawa)*

Marszałek. Są dwa wnioski formalne p. Urbańskiego. Pierwszym wnioskiem jest wniosek zamknięcia dyskusyi. Do głosu zapisani są jeszcze pp. Abrahamowicz, Merunowicz i Horodyński. Czy w tej sprawie żąda kto głosu? *(Nikt)*. Gdy nikt głosu nie żąda, podaję wniosek zamknięcia dyskusyi do głosowania. Kto go przyjmuje zechce rękę podnieść. *(Większość)*. Jest przyjęty.

Następnie postawił p. Urbański wniosek, ażeby przy następnych punktach porządku dziennego dyskusya we właściwem tego słowa znaczeniu się nie odbywała, lecz by tylko przemawiał referent Sekcyi i ewentualnie ten z Panów Delegatów, któryby chciał jakiś wniosek postawić.

Czy w tej sprawie życzy sobie kto głosu?

Ks. **Sandecki.** Proszu o hołos.

Marszałek. Głos ma ks. Sandecki.

Ks. **Sandecki.** Pozwolu sobi zauważaty, szczo wprawdi je w powni uzasadnene bażanie szczoby na plenum Zibrania ne widbuwała sia tak szyroka dyskusja, jak te mało miśce u Sekcjach, ałe szczo preciń możut buty jakiiś hadky czerez Świtłe Zibranie abo poodynokich członiw wyskazani kotri możut buty zużytkowani a wproczim tohdy budut wsi Panowe znaty dlaczoho i za dla jakoji pryczyny za czymś hołosujut. Możut' preciń wyrynuty szcze inczi wnesenja kotri możut' buty pryniati. Za dla toho prosywbym Paniw szczobyśte wprawdi skoroczuwały debatu, ałe szczoby bez nijakoji dyskusji wnesenja pryjmowaty czerez hołosowanie same tak abo ni, te zdajet sia meni buwby szablon za nadto wełykij.

P. **Urbański.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Uśbański.

P. **Urbański.** Mnie się zdaje, że jeżeli wnioskodawca stawiając poprawkę do wniosku Sekcyi należycie uzasadni swój wniosek, to nie ulega wątpliwości że za tym wnioskiem będziemy głosowali, jeżeli zaś nie, wówczas głosowanie samo ujemny

wynik przedstawi. Szeroka dyskusya nad poprawkami nie doprowadzi zdaje mi się do żadnego celu, chyba tylko do tego, że dalsze punkty spadną z porządku dziennego wobec tego że wielu Panów Delegatów spieszy się z odjazdem.

Wobec tego nie odstępuję od mego wniosku i proszę JE. p. Marszałka, ażeby raczył podać go do głosowania.

Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu w tej sprawie? *(Nikt)*. Ponieważ nikt głosu nie żąda, podaję wniosek p. Urbańskiego do głosowania. Kto go przyjmuje zechce rękę podnieść. *(Większość)*. Jest przyjęty. Głos ma p Horodyński co do dalszej dyskusyi nad dwoma pierwszymi punktami kwestyonaryusza.

P. **Horodyński.** Zrzekam się głosu.

Marszałek. Wobec tego ma głos JE. p. Abrahamowicz.

JE. p. **Abrahamowicz.** Muszę jeszcze kilka słów odpowiedzieć na uwagi które w ciągu dyskusyi padły.

Ja wiem, proszę Panów, że przymus, to wyraz który nie cieszy się popularnością, ale zwracam uwagę że chodzi jednak o to, ażeby to był przymus legalny a nie nielegalny. My może w przeszłości mieliśmy bardzo wiele do czynienia z przymusem nielegalnym i może dlatego pojęcie wolności u nas wyklucza zasadniczo przymus, podczas gdy kraje cieszące się wielką cywilizacyą, przymus legalny jako warunek prawdziwej wolności uznają.

Proszę Panów, ten wyraz nie popularny jak się przedstawia w życiu codziennem? Przecież ze strony bardzo licznych grup a przedewszystkiem ze strony włościańskiej domagania są ciągłe przymusu asekuracyjnego, a dzisiaj jedną z najważniejszych kwestyi społecznych jest przymus ubezpieczenia od wypadków, od kalectwa i na starość. Więc w tych czasach postępowych my mamy ciągle z przymusem legalnym do czynienia i z przymusem legalnym którego się domagają szerokie masy u dołu i zdaje mi się nie godzą się z nim koła mniejsze. Ale rzeczą ustawodawcy jest uzmysłowić sobie i uprzytomnić, jak ten przymus ma być pojmowany który tu został zaatakowany, który niektórzy mowcy przedstawili w barwach bardzo ponurych.

Otóż przymus ten redukuje się do pytania czy Rada gminna w sprawach administracyi majątkiem gminnym ma być pierwszą i ostatnią instancyą tak jak jest dotychczas, czy ponad tą Radą gminną mają być ustanowione inne czynniki któreby w danym razie były powołane na drodze legalnej do decyzyi?

I rzecz dziwna, w ciągu dyskusyi wczorajszej nawet jeden z mowców, który z przymusem pogodzić się nie może, opowiadał nam jak się to dzieje po wsiach.

W Radzie gminnej w której zasiadają już ze względu na ordynacyę wyborczą w znacznej części ludzie zamożniejsi, gospodarze mający po kilkanaście sztuk bydła, nie dopuszczają do żadnej zmiany w administracyi bo oni mają na wspólnem pastwisku po kilkanaście sztuk bydła podczas gdy sąsiad jedną, dwie sztuki lub żadnej na pastwisku nie prowadzi.

Ci sami Panowie którzy się na ten stan rzeczy uskarzają, że ten który ma interes w utrzymaniu stanu obecnego jest i ostatnią instancyą, on decyduje a po za nim nikt nie ma prawa, bo poza wpływem moralnym Wydziałowi powiatowemu kompetencya wkraczania w ten stan rzeczy i zmieniania go nie jest dana, teraz oponują przeciw wprowadzeniu przymusu legalnego.

A więc ten cały przymus, który napełnia niektórych Panów tak wielką obawą, redukuje się do poszczególnych wypadków, które określiłem, ażeby ta Rada gminna i ten interes często brutalny, osobisty który w tej Radzie gminnej często przeważa, nie był ostatnią instancyą, nie decydował o majątku gminnym, nie decydował o tych bogactwach, które są dotychczas marnowane.

Te olbrzymie przestrzenie gruntów gminnych, ja to z doświadczenia wiem, (w powiecie lwowskim jest ich 17.000 morgów) co one dają? One przedstawiają pustkowie a to dlatego, bo właśnie w najczęstszych wypadkach zachodzi to, o czem mówiłem.

Więc ten przymus legalny redukuje się do takich wyjątkowych wypadków, a ma na celu dobro gminne. Czy się przed nim wzbraniać można? Ja sądzę że nie i proszę o przyjęcie moich wniosków. *(Brawa i oklaski)*.

Marszałek. Głos ma p. Merunowicz.

P. **Merunowicz.** Zaznaczyłem już, że obie strony zgadzają się w dążności, zgadzają się w uznaniu potrzeby i wskazyniu środków do polepszenia gospodarki gminnej, a tylko w tym jednym zasadniczym punkcie się nie zgadzamy, że my wykluczamy przymus i przemówienie czcigodnego sprawozdawcy większości — wyznaję to otwarcie — nie przekonało mnie,

ażeby było wskazanem od tego zastrzeżenia przeciw przymusowi odstąpić.

Według naszego przekonania przymus w tej sprawie jest nie na miejscu, ten cały proces polepszenia gospodarki gminnej musi się odbywać powoli, to nie jest rzecz któraby z dziś na jutro dekretem kancelaryjnym dała się załatwić, ona z natury swej nie znosi takich środków nagłych.

Tu potrzeba działać przekonaniem dlatego, że dopiero wtedy ta rzecz staje się prawdziwie pożyteczną. JE. p. Abrahamowicz powiada że większość w Radach gminnych składa się z bogaczów, których interesom lepiej dogadza dotychczasowy nieracyonalny sposób gospodarki. To jest prawdą, ale ja przekonałem się z osobistej obserwacyi, że jeżeli gdzieś władze starają się nacisk wywrzeć w tym kierunku ażeby gminę zmusić do poprawy gospodarki, to tam jednomyślnie właśnie ubodzy z największą zaciętością występują przeciw temu bo mówią: my mamy mało, a wy chcecie nam jeszcze i to ograniczyć. Ci bogacze, światlejsi chowają się wtedy poza ich plecy a występują tłumem właśnie ci ubożsi którzyby najwięcej odnieśli korzyści a nie pojmują tego i dają posłuch tamtym, tamci się chowają i przychodzi do awantur.

W powiecie lwowskim patrzałem na wypadki kiedy chodziło o utworzenie spółki wodnej, gdzie można było każdej gminie wykazać według ilości morgów o ile wartość ich co do ceny i użytkowania każdego morga się powiększy jeżeli z bagna zrobi się sianożęć albo grunt orny.

Tymczasem tam właśnie cały szereg gmin stawiał zawzięty opór do tego stopnia że komisarz który rzecz prowadził powiadał, że gdyby był niemiał żandarmeryi, byłoby życie jego w niebezpieczeństwie. Gdyby tam użyto przymusu, byłoby przyszło do rozlewu krwi, tymczasem to co było powiedziane dla uzasadnienia potrzeby tej melioracyi tam teraz rozstrząsali i zgłaszają się teraz a jestem przekonany że za rok ta rzecz da się przeprowadzić bez przymusu tylko potrzebaby się tem zająć.

Zresztą w sprawie krycia dachów Wydziały powiatowe mają w ręku przymus ustawowy taki jaki mieć mogą bez egzekutywy, a pytam się Panów *(nie mówię o tem głośno)*, ale jak się wykonuje ten przymus? *(Głos: u nas doskonale).*

Być może że wyposażenie Wydziałów powiatowych tym przymusem byłoby dobrodziejstwem, ale ze wszystkiemi cechami dobrodziejstwa narzuconego.

Ja sądzę że obciążenie Wydziałów powiatowych takiem odiosum nie stałoby w żadnym stosunki do użyteczności praktycznej jakąby się przez to osiągnęło tem bardziej, że my wskazujemy przytem środki gdzie bez przymusu można bardzo wiele zrobić.

Jeżeli się kiedy zejdziemy za rok lub dwa i powiemy sobie że Wydziały powiatowe pod wpływem tej dyskusyi zabrały się ostro do rzeczy a mimoto nie doszły do rezultatów, to wtedy będziemy mówili o przymusie. Dziś jednak stanowczo jest za wcześnie, jeszcze Rady powiatowe z czystem sumieniem nie mogą sobie powiedzieć by użyły wszystkich środków dla nich stojących otworem.

Najsilniejszym przymusem dla gmin który skłania je teraz do tego, że dają posłuch chętniejszy radom aby polepszyć stan swej gospodarki jest to, że cena gruntów wzrasta, im jest coraz ciaśniej, niejeden włościanin czuje że jeżeli takie olbrzymie przestrzenie leżą odłogiem że to przecież szkoda i dlatego teraz mamy zapewniony dobrowolny posłuch chętniejszy wszelkim radom i usiłowaniom do poprawy gospodarki gminnej zmierzającym.

To jest dla mnie przynajmniej jeden z ważnych powodów dlaczego odradzam z głębokiego przekonania tego problematycznego środka tego przymusu dla Wydziałów powiatowych które egzekutywy nie mają.

Z tych powodów obstaję przy wnioskach mniejszości.

Marszałek. Głos ma p. Jarema.

P. Jarema. Z przemówienia JE. p. Abrahamowicza wynikałoby jakobyśmy byli wrogami przymusu a przez to poniekąd zacofańcami.

Tak nie jest, owszem my uznajemy że przymus legalny stanowi podstawę porządnego postępu i rozwoju, a co jest uświęcone ustawą, powinno być ściśle wykonane.

My nie jesteśmy przeciwni przymusowi i wczoraj rozwinęliśmy nasze poglądy żeby te postanowienia ustawy, które dziś obowiązują, wykonywać z całą ścisłością i obecne postanowienia ustawy też gwarantują możność użycia przymusu.

Pod względem administracyi gminnej w szczególności podniósł JE. p Abrahamowicz użytkowanie pastwisk np. ze względu na ilość sztuk bydła.

Otóż ustawa gminna mówi wyraźnie, że ma być staraniem Reprezentacyi gminnej wydobyć z tego pastwiska jak największy dochód.

Wydziały powiatowe, Rady powiatowe są władzą nadzorującą i kontrolującą i jeżeli gmina z tego pastwiska nie osiąga odpowiedniego dochodu, to bezwarunkowo na mocy dzisiejszej ustawy Wydział powiatowy, Rada powiatowa ma ingerencyę i ku temu są wszelkie środki przymusu, dyscypliny jaką ustawa podaje. W ostateczności nawet jest i rozwiązanie Rady gminnej i ustanowienie zarządcy, komisarza, który nałoży opłatę.

Otóż my nie jesteśmy przeciwnikami przymusu konstatuję, owszem o ile będą ustawy uchwalone, godzimy się z tem, ale w tym wypadku chodzi o skonstatowanie, że w granicach obowiązującej ustawy można dużo zdziałać.

Jeżeli jaki przymus będzie jeszcze uchwalony, my nic przeciw niemu nie mamy, a tylko chodzi nam o dzisiejszy stan rzeczy.

Marszałek. Nam chodzi o skonstatowanie jaka część panów Delegatów oświadczy się za jednym i drugim wnioskiem a następnie za wnioskiem p. Chlamtacza. Idąc za zwyczajem parlamentarnym proszę tedy, ażeby oi Panowie którzy się oświadczają za wnioskiem mniejszości, który jest znany a którego punktem esencyonalnym jest że oświadcza się przeciw przymusowi, ażeby powstali. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 18. Proszę teraz tych Panów którzy są za wnioskiem większości ażeby powstali. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 55. Wniosek większości został uchwalony.

Wniosek p. Radcy Chlamtacza składa się z trzech części.

Pierwsza żąda, aby dążyć do przymusowego utrzymania map. Kto jest za tym wnioskiem zechce powstać. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 40. Kto jest przeciw temu wnioskowi zechce powstać. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 18. Wniosek został uchwalony.

P. **Chlamtacz.** W drugiej części mego wniosku cofam żądanie co do utrzymania przymusowego znaków granicznych co do prywatnych gruntów jak tego domagałem się w Sekcyi.

Marszałek. Wobec tego druga część wniosku p. Radcy Chlamtacza opiewa, ażeby dążyć do przymusowego utrzymania znaków granicznych tylko publicznych. Kto jest za tym wnioskiem zechce powstać. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 40. Kto jest przeciw temu wnioskowi zechce powstać. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 18. Wniosek przeszedł.

Wreszcie jest trzeci wniosek, że inżynierowie powiatowi winni być geometrami autoryzowanymi. Kto jest za tym wnioskiem zechce powstać. *(Powstaje tylko wnioskodawca).* Jest mniejszość. Przypuszczam, że ci Panowie, którzy nie powstali są innego zdania. *(Wesołość).*

Przystępujemy do trzeciego punktu kwestyonaryusza który opiewa: *(czyta)*

„Czy nie byłoby wskazanem urządzanie powiatowych kursów dla naczelników i pisarzy gmin wiejskich w celu pouczania o obowiązujących ustawach i o manipulacyi urzędowej?

Głos ma jako referent p. Dobrowolski.

Sprawozdawca p. **Dobrowolski.** Sekcya administracyjna Zjazdu Delegatów Rad powiatowych rozpatrując pytanie trzecie wzięła za podstawę swoich wniosków to przeświadczenie, że w zarządach gminnych brak wiadomości i brak rutyny jest znaczną przeszkodą w prawidłowem urzędowaniu gmin

Dalej przyszła do przekonania, że dotychczasowe sesye wójtów odbywane w Starostwach nie usuwają tych braków, że natomiast sesye w Wydziałach powiatowych odbywają się tylko sporadycznie i to nie we wszystkich Wydziałach powiatowych. Sesye te w Wydziałach powiatowych nadto są przeznaczone tylko dla naczelników gminnych gdy pisarzy do tych sesyi się nie cytuje. Na każdy sposób sesye te nie są powszechne w kraju.

Sekcya przyszła też do przekonania, że ciągła styczność z zarządami gminnymi wpłynie też dodatnio na etyczny moment w urzędowaniu gmin i stąd jestem upoważniony przedstawić Panom następujące wnioski:

Zjazd delegatów uznaje:

I. urządzanie peryodycznych sesyi dla naczelników gmin wiejskich przez Wydziały powiatowe za wskazane:

II. uznaje urządzanie kursów powiatowych dla pisarzy gminnych, w celu pouczania ich o obowiązujących przepisach i o manipulacyi urzędowej za nieodzowne, niemniej za wskazane, aby naczelnicy gmin wiejskich uczestniczyli w tych kursach.

III. stwierdza naglącą potrzebę wydania i rozpowszechnienia treściwego podręcznika dla pisarzy i kasyerów gmin wiejskich, i zamieszczenia w nim wszelkich do ich manipulacyi urzędowej potrzebnych formularzy.

Marszałek. Głos ma p. Kowalówka.

P. **Kowalówka.** Jabym tylko w kilku słowach prosił p. Referenta o wyjaśnienie,

czy i wójtowie także mają być posyłani na te kursa pisarskie?

Marszałek. Celem odpowiedzi na zapytanie głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Dobrowolski.** W odpowiedzi na pytanie do mnie wystosowane muszę odpowiedzieć, że sekcya wychodziła z tego założenia, iż także i wójtom należy dać możność o ile sobie tego będą życzyli brania udziału w tych kursach. Byłoby bowiem rzeczą bardzo pożądaną, aby także i naczelnicy gmin byli poinformowani o stanie ustawodawstwa a nie można przecież ich wykluczać od możności informowania się w tych sprawach. Dlatego sekcya była zdania, że należy wójtom dać możność brania udziału w tych kursach, natomiast była sekcya zdania, że nie należy wójtów zmuszać do uczestnictwa w tych kursach.

Marszałek. Głos ma p. Thullie.

P. **Thullie.** Podczas dyskusyi nad sprawą owych kursów pisarzy gminnych wyłoniła się w sekcyi kwestya kosztów tychże kursow.

Otóż jestem tego zdania, że Rady powiatowe nie mogą ponosić tych kosztów. ale należy dążyć do tego, by Sejm przeznaczył pewien fundusz na te cele.

Ja zastrzegam się jak najmocniej przeciwko temu, aby także nowe koszta zwalać na fundusz powiatowy.

Bo proszę Panów wydatków mają Rady powiatowe dość, tak że dalszych ciężarów nakładać na nie nie można.

Zresztą jeżeli ci sami wójtowie i pisarze gminni jeżdżą dziś na sesye do starostów i nic im za to nie płacą bo to jest połączone z ich urzędem, to możeby i takie koszta sami ponosili, w każdym jednak razie prosiłbym, aby tu w tej sprawie zapadła jakaś decyzya.

Ja z mojej strony jak najmocniej zastrzegam się przeciwko temu, ażeby fundusz powiatowy miał być pociągany do ponoszenia tych nowych ciężarów.

(Członek Wydziału krajowego p. **Onyszkiewicz:** Kursa pisarzy gminnych urządza Wydział krajowy).

Marszałek. Głos ma p. Lgocki.

P. **Lgocki.** Ja ośmielam się postawić poprawkę w tym kierunku, że uczestnicy kursów pisarskich urządzanych w powiecie mają na czas tego kursu dostawać pewien zasiłek.

I dlatego proponowałem w sekcyi, aby na ten cel postarać się o pomoc z funduszów krajowych.

Marszałek. Zwracem uwagę Panów, żeście Panowie sami uchwalili, że przemawiać nie wolno, chyba gdyby kto z Panów chciał postawić wniosek.

Głos ma p. Budzyn.

P. **Budzyn.** Do wniosków przedstawionych imieniem Sekcyi przez p. Referenta chciałbym wnieść tylko pewną poprawkę, a mianowicie, chodzi, aby na tych kursach, które uważam za bardzo potrzebne nie odbywała się odrazu nauka dla wszystkich pisarzy z całego powiatu.

Trudno bowiem będzie niejednemu pisarzowi gminnemu jechać kilka mil do miasteczka powiatowego na kurs pisarski.

Wedle mego zdania byłoby najlepiej, gdyby Rada powiatowa urządzała także kursa pisarskie na pewne okręgi, do każdego z tych okręgów przyjaźdżałby w miesiącach zimowych na 2 lub 3 a może i więcej dni urzędnik, któryby w danym okręgu pouczał pisarzy i wójtów, jak mają zastosowywać ustawy.

W tym też kierunku proszę p. Referenta o poprawkę.

Marszałek. Głos ma p. Chlamtacz.

P. **Chlamtacz.** Stawiam wniosek następujący:

Wydział krajowy zechce zaprowadzić stałe dwuletnie albo w innych okresach rocznych powtarzające się lustracye Rad powiatowych, aby to urzędowanie Wydziałów powiatowych przecież podlegało jakiejś kontroli.

Bo piękna jest dobra wola i poświęcenie jednostek, ale przecież nieraz może być taki skład ludzi, czyto w Wydziale powiatowym czy w Radzie powiatowej że takie lustracye peryodyczne będą bardzo wskazane.

Marszałek. Zwraaam uwagę p. Radcy na to, że sprawa przez niego obecnie poruszona nie należy do punktu trzeciego kwestyonaryusza, lecz stanowi wniosek odrębny, który będzie można później postawić.

Czy żąda jeszcze kto głosu? *(Nikt).* Gdy nikt głosu nie żąda dyskusya nad punktem trzecim zamknięta, głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Dobrowolski.**

Sekcya nie oświadczyła się co do kosztów urządzania kursów pisarzy gminnych, ponieważ sposób urządzania kursów, sprawa kosztów itp. należą już do szczegółów, a w szczegóły sekcya się nie wdawała, gdyż to zależy od danych stosunków lokalnych.

Pod tym względem sekcya nie może przedstawić Szanownemu Zgromadzeniu żadnych wniosków.

Natomiast jest rzeczą zrozumiałą, że Wydziały powiatowe będą się starały te kursa urządzić jakoś w sposób najpraktyczniejszy dla swego powiatu.

Przypuszczam tedy, że także i to żądanie tu dziś wyrażone, aby te kursa były urządzane w rozmaitych okolicach powiatu znajdzie zastosowanie w większej części powiatów. Pod tym względem wniosków formalnych nie stawiałem, ponieważ to zależy od stosunków lokalnych.

Naszą rzeczą jest wnioskiem naszym poinformować Wydział krajowy i dać mu pod tym względem informacye.

Marszałek. Przystępujemy do głosowania. Proszę o odczytanie wniosków.

Sprawozdawca p. **Dobrowolski** (*czyta*)

„I. Zjazd delegatów uznaje urządzanie peryodycznych sesyi dla naczelników gmin wiejskich przez Wydziały powiatowe za wskazane".

Marszałek. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce powstać. (*Większość*). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. **Dobrowolski**: (*czyta*)

„II. Zjazd Delegatów uznaje urządzenie kursów powiatowych dla pisarzy gminnych, w celu pouczania ich o obowiązujących przepisach i o manipulacyi urzędowej za nieodzowne, niemniej za wskazane, aby naczelnicy gmin wiejskich uczestniczyli w tych kursach.

Marszałek. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce powstać. (*Większość*). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. **Dobrowolski**: (*czyta*)

„III. Zjazd delegatów stwierdza naglącą potrzebę wydania i rozpowszechnienia treściwego podręcznika dla pisarzy i kasyerów gmin wiejskich, i zamieszczenia w nim wszelkich do ich manipulacyi urzędowych potrzebnych formularzy".

Marszałek. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce powstać. (*Większość*). Jest przyjęty.

Przystępujemy do następnego t. j. czwartego pytania, które opiewa: (*czyta*) „Jakimi środkami mogłyby Rady powiatowe przyczynić się do rozpowszechnienia i podniesienia wiedzy rolniczej u włościan (kursy pouczające i fermy powiatowe doświadczalne) i czy jest wskazanem, ażeby Rady powiatowe utrzymywały własnych weterynarzy dla spraw hodowli bydła?".

Celem przedstawienia wniosków sekcyi głos ma p. Dr. Lewicki.

P. Dr. **Lewicki.** Szanowne Zgromadzenie!

Imieniem sekcyi rolniczej mam zaszczyt przedłożyć odpowiedzi sekcyi na te pytania, które jej przekazane zostały a mianowicie na pytanie 4, 5, 6, 7, 8 i 9.

Za pozwoleniem JE. Marszałka będę się starał przedstawić Panom odpowiedzi na poszczególne pytania z osobna i prosić będę o poddawania ich do głosowania w tym porządku, jak je przedstawiać będę.

Przystępuję tedy do pytania czwartego.

Zanim jednak przedstawię Panom odpowiedź sekcyi na to pytanie, niech mi wolno stwierdzić, że odpewiedź ta zapadła na sekcyi jednogłośnie.

Jakkolwiek dyskusya w sekcyi rolniczo-przemysłowej była bardzo obszerną, gdyż zajęła dwa posiedzenia, i jakkolwiek wyłoniły się podczas dyskusyi rozmaite kierunki i myśli reformy, to jednak wszyscy mowcy stanęli na gruncie obowiązującej ustawy i w niczem nie przekroczyli tego kwestyonaryusza, który Wydział krajowy nam przedłożył.

Było to rzeczą zupełnie naturalną, że tam, gdzie stała na porządku dziennym sprawa ekonomicznego podniesienia powiatów, a więc sprawa rolnictwa i przemysłu, tam nie potrzeba się było uciekać nawet w dyskusyi do potrzeby rozszerzenia kompetencyi prawnej i do rozszerzenia ustaw, a to dlatego, ponieważ ustawa o Reprezentacyi powiatowej jeszcze przed wielu laty zakreśliła niezmienione do dziś tak szerokie pole działania dla Rad powiatowych pod względem ekonomicznym, że w tym zakresie można zmieścić wszystko, cokolwiek Rady powiatowe jeszcze długo w przyszłości będą miały do czynienia, a to dlatego, ponieważ ustawa jest ujętą w ramy jak najbardziej ogólnikowe.

Oto bowiem powiada ustawa o Reprezentacyi powiatowej w §. 20., że „do zakresu działania Rady powiatowej należą wszystkie sprawy wewnętrzne, odnoszące się do wspólnych interesów powiatu i jego przynależnych", a następnie jakby to jeszcze mało było, powiada zaraz następny §. 21, że „do Rady powiatowej należy w szczególności zarząd ekonomiczny powiatu".

Ażeby zaś ułatwić spełnienie tych obowiązków, które ustawodawca włożył na Radę powiatową, powiada dalej w końcowym ustępie §. 21., że „dla łatwiejszego osiągnienia celów tu wskazanych, mogą dwie lub więcej Rad powiatowych połączyć się dla utworzenia wspólnych instytucyi lub zaprowadzenia wspólnych urządzeń".

Zrozumieją Panowie, że w tych granicach można było prowadzić jak najszerszą politykę ekonomiczną.

Że się tego dotychczas nie robiło w tym rozmiarze, jakby należało i jak tego warunki tego kraju tak zresztą różnorodne wymagały, tego powody leżą na całkiem innym terenie, którego mi tu dotykać nie wolno.

Że mimo tak szerokich ram ustawy o Reprezentacyi powiatowej, Rady powiatowe się bardziej nie rozwinęły, że mimo tych ram nie stworzyły jakiegoś selfgonvernement, powodem ta sama ustawa, która naszym Radom powiatowym stworzyła 2 zapory, powiadając w §. 20, że „Rada powiatowa jest w tych sprawach organem obradującym i uchwalającym. Władza wykonawcza jej nie przysłuża".

Zrobił zatem prawodawca z tej Rady powiatowej, mimo że zakres działania jej jest tak obszerny, jakiś club de debateur, jakiś rodzaj zgromadzenia do rozprawiania, a nie do wykonywania.

Co więcej! Aby komuś w przyszłości nie przyszła chęć praktycznego wykonania uchwał i narad, nie dano Radzie powiatowej żadnych środków finansowych do wykonania tych olbrzymich zadań, które jej wyznaczono i tak jak w r. 1867, tak samo i w roku 1909 musi Rada powiatowa całe swoje gospodarstwo oprzeć wyłącznie tylko na dodatkach do podatków bezpośrednich.

Kto zna ubóstwo naszego ludu, kto zna brak rozwoju przemysłowego u nas, kto wie, że jedynem prawie źródłem dochodów, to podatek gruntowy i domowo-czynszowy lub domowo-klasowy, a w bardzo małej mierze podatek zarobkowy, kto wie, z jaką nędzą walczy i w jak ciężkiem położeniu jest nasz włościanin i niewłościanin, bo i ten rękodzielnik po miastach i miasteczkach, to często wielki biedak, ten zrozumie, jak bardzo niechętnie i to w całkiem wyjątkowych warunkach Rady powiatowe mogą przystępować do powiększenia dodatków do podatków bezpośrednich, które i tak już dosięgły w kraju naszym miary, której dalej patrzącym w przyszłość chyba rozszerzać nie wolno. Wszak te dodatki doszły już do 40, 45, 50, a nawet wyżej jak do 50%!

To istotnie kres, poza który Rady powiatowe w swojem gospodarstwie finansowem pójść nie mogą i z bardzo doniosłych względów społecznych pójść nie powinny.

Dlatego rozumiejąc doniosłość pytań, które Wydział krajowy wystosował do Zjazdu delegatów, a które zostały przekazane sekcyi rolniczo-przemysłowej, sekcya odpowiada bardzo ściśle na każde pytanie zawsze w granicach obowiązujących ustaw i zawsze z wielkiem zastrzeżeniem i rezerwami pod względem finansowego efektu nawet tych reform, które jednak ze względu na zupełnie zmienione warunki ekonomiczne nieodzownie potrzebne, stały się prawie że nie do uniknięcia, a które jednak za sobą pociągną nowe koszta, których jednak Rady powiatowe z funduszów powiatowych i z tego jedynego źródła dochodów, które mają teraz do dyspozycyi, nie będą mogły pokryć i stanowczo będą musiały apelować do tego systemu, który nie jest nowym, który się praktykuje przy budowie dróg, przy regulacyi rzek, przy melioracyi i przy bardzo wielu sprawach publicznego znaczenia, to jest do rozdziału ciężarów stosunkowego między powiaty, kraj i państwo.

My zwłaszcza w tej sekcyi, którzy mieliśmy do czynienia ze sprawami rolniczemi, nie mogliśmy sobie nie uprzytomnić faktu, że Ministerstwo rolnictwa, które od dłuższego czasu, zwłaszcza pod wpływem prądu agrarnego i od czasów ministra Ebenhocha bardzo znaczne środki uzyskało na cele bezpośredniego poparcia rolnictwa, pomimo tego, że kraj nasz stanowi więcej aniżeli 1/4 część państwa pod względem powierzohni i bardzo znaczną część pod względem ludności i pomimo, że jest krajem par excellence rolniczym, jednakże z tych środków, które ma do dyspozycyi na te cele, bezpośredniego poparcia rolnictwa, nic nie dało, czyli innemi słowy, że stosunek procentowy przestrzeni i ludności a już w olbrzymiej mierze stosunek procentowy zawodowo oddających się rolnictwu w stosunku do innych krajów koronnych jest dla naszego kraju co do rozdziału subwencyi, co do udziału w pomocy ze strony państwa udział nasz nieodpowiedni i za mały. *(Brawo).*

Pod tym względem poprawa jest rzeczą naszej pracy i nie wątpię, że jak dotychczas tak i w przyszłości reprezentacya nasza we Wiedniu upominać się będzie o sprawiedliwe traktowanie kraju naszego.

Aby przedstawić taki właśnie materyał do dalszego upominania się, dajemy tu odpowiedzi, które pod względem finansowym niezawodnie będą miały skutek dla takich powiatów, które nie będą mogły pokryć swych wydatków z funduszów powiatowych, dopóki pomoc ze strony kraju i państwa nie przyczyni się do załatwienia piekących potrzeb.

Muszę powiedzieć, że w bardzo żywej i na wysokim stopniu stojącej dyskusyi w sekcyi bardzo gorący udział wzięli reprezentanci naszego zachodniego włościaństwa polskiego.

I rzecz niezawodnie bardzo pocieszająca, że głosy te prawie że uparte, niejednokrotnie dalej idące aniżeli cała komisya, zmuszające poniekąd komisyę do rozszerzania swoich odpowiedzi, że wszystkie głosy włościańskie były skierowane w kierunku podniesienia nauki i rozpowszechniania wiedzy rolniczej wśród włościan. *(Brawa i oklaski).*

Nie można zatem inaczej powiedzieć, jak tylko, że przeświadczenie o konieczności lepszego wyzyskania tego terenu pracy, tego warsztatu pracy, który Bóg dla tej ludności rolniczej przeznaczył, a którego stosunki ekonomiczne i polityczne w państwie i w kraju dziś jeszcze zmienić nie pozwalają, wprost pchają ludność włościańską do oświaty.

Mniemam, że reprezentanci ludności rolniczej zachodniej części kraju naszego będą mi mogli poświadczyć, że jest powszechnem życzeniem chłopa polskiego, aby mógł się uczyć i dowiedzieć się, jak można na ziemi lepiej gospodarować.

A ta chęć nauki jest tem powszechniejszą, im straszniejsze są stosunki, im bardziej głód staje się powszechniejszym u chłopa polskiego, który od wielu lat zmuszony został wziąć udział w tłumnej wędrówce narodów, zmuszony został opuścić zagon ojczysty i pójść na Morawy i do Prus, do Danii i za morze, gdzie spotkał się z całym szeregiem gospodarstw nowego typu.

I ta konieczność nie dająca się zmienić sprawia, że ten chłop powróciwszy potem na tę ziemię ojczystą, którą kocha nadewszystko, a za którą płaci stanowczo pretium affectionis, spożytkowuje tę wiedzę rolniczą, ten postęp i to doświadczenie, którego nabył we farmie amerykańskiej, czy na gospodarstwie morawskiem, czy w spółce duńskiej itp.

Otóż chłop nasz polski chce mieć ten zasób wiedzy, ten instrument w ręce, by mógł poznać lepsze sposoby pracy na roli. *(Brawo).*

To jest życzeniem ludu polskiego i dlatego, choć może przekraczamy możność naszą finansową, przychodzimy z wnioskami, których doniosłość Szanowne Zgromadzenie uznać raczy, a do których i notoryczną prawie że żywiołową siłą pcha nas nasz lud włościański.

W odpowiedzi na całkiem ścisłe i pozytywne pytanie czwarte, które Wydział krajowy skierował do Zjazdu, mam zaszczyt przedłożyć Panom rezolucyę, jednomyślnie w sekcyi przyjętą.

Pytanie czwarte opiewające: *(czyta)* „Jakimi środkami mogłyby Rady powiatowe przyczynić się do rozpowszechnienia i podniesienia wiedzy rolniczej u włościan (kursy pouczające i fermy powiatowe doświadczalne) i czy jest wskazanem, ażeby Rady powiatowe utrzymywały własnych weterynarzy dla spraw hodowli bydła?“ samo w sobie złożone musiałem rozdzielić na 3 części i według tego odpowiedź nasza przedstawia się jak następuje:

Na pierwszą część pytania, „jakimi środkami mogłyby Rady powiatowe przyczynić się do rozpowszechnienia i podniesienia wiedzy rolniczej u włościan“, Zjazd delegatów raczy uchwalić jako odpowiedź co następuje: *(czyta)*

„Rady powiatowe, mając z ustawy przekazany sobie obowiązek zarządu ekonomicznego w powiecie, powinny jak najenergiczniej popierać rozpowszechnianie i podniesienie wiedzy rolniczej u włościan.

„Do tego celu zmierzają rozmaite drogi i służą najrozmaitsze środki, z pomiędzy których sekcya rolnicza niektóre tylko wybiera.

„I) Rady powiatowe powinny brać inicyatywę w organizowaniu asocyacyi rolniczych powiat. (a to Towarzystw rolniczych, Oddziałów Tow. Gospodarskiego, Zarządów powiatowych Kółek rolniczych) w tych powiatach, w których tych asocyacyi jeszcze niema, a moralnie i finansowo popierać w tych powiatach, w których już asocyacye rolne istnieją.

„II) Rady powiatowe mają obowiązek zachęcania najszerszych kół rolniczych w powiatach, aby przystępowały do istniejących lub tworzących się asocyacyi rolniczych.

„III) Współpracownictwo ogółu rolników w tych assocyacyach rolniczych zawodowych jest najdzielniejszym środkiem rozpowszechnienia i podniesienia wiedzy rolniczej wśród włościan.

„IV) Ważnym środkiem rozpowszechnienia i podniesienia wiedzy rolniczej jest zakładanie szkół rolniczych głównie typu wędrownego, oraz utrzymanie instruktorów rolnictwa, studyum rolniczego uniwersytetu jagiellońskiego, z tem jednakże zastrzeżeniem, żeby nauczyciel wędrowny lub instruktor rolnictwa nie ograniczał się do teoretycznej nauki rolnictwa, lecz wskazówkami praktycznemi na polu, zakładaniem wzorowych gnojowni, wykładami o hodowli i wskazywaniem na konieczność

uprawy roślin pastewnych itd., bezpośrednio uprzystępniał wiadomości i postęp rolniczy wśród ludności pracującej na roli, a zarazem

„2. starał się wszystkie gminy każdego powiatu objąć w program swych wskazówek praktycznych i nauki.

„3. W tym celu uprasza się Wydział krajowy o pomnożenie liczby nauczycieli wędrownych i szkół rolniczych zimowych do tej ilości, któraby odpowiadała potrzebom i liczbie powiatów.

„4. Rady powiatowe winny przyczyniać się subwencyami do pokrycia części kosztów nauki rolnictwa wędrownej, głównie przez dostarczenie mieszkań dla nauczycieli i miejsca dla pól doświadczalnych.

„5. Jeżeli Rady powiatowe wstawią do budżetu powiatowego pewną kwotę na cele podniesienia rolnictwa i hodowli, wówczas i fundusz krajowy i fundusz państwowy ministerstwa rolnictwa winien także przyczynić się conajmniej w równym procentowym stosunku".

Odnośnie do części drugiej pytania tj. odnośnie do ferm powiatowych doświadczalnych Zjazd uchwalić raczy: (*czyta*)

„V) Fermy powiatowe doświadczalne mogą być tworzone kosztem funduszów powiatowych przy pomocy funduszu krajowego i państwowego tam, gdzie miejscowe stosunki pozwalają na nabycie pod korzystnymi warunkami na własność lub w długoletnią dzierżawę odpowiedniego gruntu i o ile zachodzi tego potrzeba.

Wreszcie co do trzeciej części tego pytania tj. „czy jest wskazanem, ażeby Rady powiatowe utrzymywały własnych weterynarzy dla spraw hodowli bydła?", Zjazd uchwalić raczy: *(czyta)*

„VI) Rady powiatowe nie mają środków na utrzymanie własnych weterynarzy powiatowych, natomiast fundusz powiatowy mógłby udzielać remuneracyi tym weterynarzom rządowym i miejskim, którzy obejmą referat hodowlany w assocyacyach rolniczych powiatowych i regularnie będą wykonywali kontrolę zdrowotności oraz złożą corocznie sprawozdanie o stanie hodowli w powiecie;

„2. przy tej sposobności wyrażamy życzenie, aby Wys. Rząd raczył oznaczyć stałą taksę dla c. k. weterynarzy, używanych przez producentów do udzielania pomocy lekarskiej na miejscu. Dotychczasowe bowiem praktyki weterynarskie są dla ludności odstraszające i uniemożliwiają jej korzystanie z pomocy lekarskiej weterynarzy;

„3. Uprasza się Wydział krajowy, żeby ze swej strony zachęcił i wezwał Wydziały powiatowe do zakupna dla gmin przyrządów ratunkowych i podręcznej apteczki dla ratowania bydła w nagłych wypadkach. Przyrządy te t. j. sonda, trohar, wapno niegaszone, kwas karbolowy, sól glauberska, wata sterylizowana etc., mają być przechowywane w kancelaryach gminnych w osobnych skrzyniach.

Instruktorowie towarzystw rolniczych mają pouczyć ludność o użyciu tych przyrządów ratunkowych.

„Wydatek ten powinien zaliczkowo być poniesiony przez fundusz powiatowy, a następnie rozłożony i ściągnięty w ratach z funduszów gminnych".

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu.

P. **Sroczyński.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Sroczyński.

P. **Sroczyński.** Chciałbym wyrazić życzenie, aby te przyrządy ratunkowe i apteczki domowe znajdowały się w każdej gminie. Wydatek na te cele miałby być pokrywany zaliczkowo a następnie ściągnięty z fundnszów gminy.

Wydatek to skromny, jak nam na komisyi prezes Towarzystwa rolniczego dąbrowskiego udowodnił na przykładach, a pożytek ogromny. Kosztem jakich 3.000 koron można zapobiedz powtarzającym się stratom około 12.000 kor. w tym jednym tylko powiecie.

Tyle chciałem powiedzieć co do tych apteczek, a zresztą polecam Panom do uchwały przeczytane przedtem wnioski komisyi.

Marszałek. Głos ma p. Średniawski.

P. **Średniawski.** Szanowni Panowie! Wnioski przeczytane tu przez p. Referenta spowodowały mię do zabrania głosu celem postawienia wniosku w sprawie ferm wzorowych.

Sprawa ferm wzorowych była obszernie traktowana podczas obrad sekcyi i bardzo mię zainteresowała, wnioski jednak i życzenia sekcyi wyszły dość blado, podczas gdy ja do tego przywiązuję niesłychaną wagę.

Rezolucya komisyi poleca jako ważny środek rozpowszechniania i podniesienia wiedzy rolniczej między innymi utrzymywanie instruktorów rolnictwa, którzyby w danej okolicy, do której przyjdą, mogli ludność pouczać.

Otóż sądzę, że dla takich instruktorów wielką pomocą mogłyby być fermy

wzorowe, któreby mogły służyć jako wzór dobrej gospodarki.

Otóż zdaje mi się, że odnośne czynniki jak Towarzystwa rolnicze, Kółka rolnicze i tp. powinny uważać za swe zadanie, aby dość gęsto w kraju takie fermy wzorowe urządzać.

Ja sobie wyobrażam taką fermę włościańską, nie na specyalnie wygodnych warunkach, nie na lepszej jak zwykle ziemi, ale na ziemi przeciętnej, na jakiej włościanin zwykle pracuje i gospodaruje.

Chciałbym, aby włościanin w takiej fermie mógł zobaczyć dobrą rasę bydła, która najbardziej odpowiada miejscowym warunkom, chciałbym, aby tam widział dobrą uprawę roli, chaiałbym, aby tam widział wypróbowane narzędzia rolnicze, aby tam widział doświadczenia z nawozami i t. d.

Byłoby więc mojem życzeniem, aby chłop przyszedłszy na taką fermę, mógł wzbogacić swoją wiedzę i aby w swojem gospodarstwie mógł zastosować ulepszenia widziane we farmie.

Ale nie chciałbym, by takie farmy były subwencyonowane w ten sposób, iżby się utrzymywały jedynie ze subwencyi, chciałbym, aby te farmy prowadziły tak wzorową rachunkowość gospodarczą, zastosowaną do takich gospodarstw, iżby pokrywały same swoje wydatki.

(Głosy: Aby przynosiły zysk).

Mniejsza już o zysk, gospodarstwa włościańskie bowiem nie mogą być obliczone na zysk. W gospodarstwie włościańskiem chodzi o to, aby gospodarz, tj. pracujący na roli i jego rodzina mieli utrzymanie, aby nie było deficytu.

Nadto chciałbym, aby ten kierownik farmy był człowiekiem o wysokiej wiedzy teoretycznej i praktycznie uzdolniony do prowadzenia wzorowego gospodarstwa i do zastosowania wszystkich zdobyczy wiedzy rolniczej, tak, by ta farma była wzorem namacalnym, dotykalnym, że się tak wyrażę, dla chłopa, jak powinien dobrze gospodarować.

Wiem, że Rady powiatowe, walczące dziś z brakiem funduszów na najważniejsze cele, na środki komunikacyjne, nie będą mogły temu podołać.

Dlatego też zapisałem się w tej sprawie do głosu i głos zabrałem, aby zwrócić uwagę Szanownych Panów, abyście tę myśl w Towarzystwach rolniczych i wszędzie, gdzie ona się przyjąć może, rozpowszechniali, a jeżeli ta myśl trafi ogółowi do przekonania, aby ją kiedyś w życie wprowadzić.

I dlatego chciałbym, aby p. Referent był łaskaw przy tej właśnie sprawie, kiedy o fermach mowa, większy nacisk położyć na tę tak ważną sprawę.

Oprócz tego bardzo wiele mnie obchodzi sprawa podniesienia taks weterynaryjnych.

Stronnictwo ludowe podniosło już tę sprawę w parlamencie, a chciałbym, aby ta sprawa była podniesioną także i ze strony Wydziału krajowego, tak, by było pewne poparcie tej sprawy i ze strony kraju.

Bo dziś, Proszę Panów, doszło do tego, że lekarz, doktor medycyny pobiera o wiele niższe dyety, aniżeli weterynarz. Były wypadki, gdzie lekarz żądał za swoją czynność 3 złr. do 5 złr., a weterynarz za wizytę żądał 10 złr., a kiedy mu zwrócono uwagę, że za wiele żąda, odpowiedział: „Mnie wolno brać nawet 50 złr., bo nie mam taryfy“.

Prosiłbym tedy, aby Wydział krajowy raczył większy nacisk na to położyć, aby sprawy weterynarskie w tym kierunku także uregulować.

Marszałek. Zwracam uwagę, że Panowie sami uchwaliliście, iż przemawiać wolno tylko wtedy, jeżeli się chce postawić wniosek.

Głos ma ks. Sandecki.

Ks. **Sandecki.** Poperajuczy wneski komisji, choczu postawyty łysz poprawku, a budu howoryw duże korotko.

Żałuju duże, szczo ne czuwjem dokładno osnowy wneskiw p. Referenta, ałe zdajet sia meni, szczo proponuje, szczoby uczyteli rilnyctwa wysyłani meży narid, buły obrazowani w wyższych szkołach rilnyczych, jak na studjum rilnyczym na uniwersyteti jahajlońskim w Krakowi itp.

Dumaju szczoby totu toczku wnesku opustyty, bo może i inszi szkoły widpowidno obrazujut takich ludej.

Takoż prosywbym opustyty toczku o fermach. A wnesok mij, szczoby na nadużywały terpeływosty Paniw, umotywuju korotko w toj sposib.

My baczymo teper, szczo czym raz lipsze hospodarujut lude po sełach na swoich hruntach, a najlipszoju fermoju sut dwory, hde sia po najbilszoj czasty dobre i racjonalno hospodaruje. Jesły hospodar wyjde na połe i pobaczyt, szczo na jeho poły misto zbiża sino, a na poły dwirskim, na toj samoj zemły zbiże krasne, jesły pobaczyt, szczo pryczynoju toho jest lipsza uprawa zemły, to toj prymir jemu ad oculos wsio wskaże lipsze jak ferma, bo toj

dwir to własne najdoskonalsza dla neho ferma.

To bude duże tiażkij wydatok, a jak skażemo A, musymo skazaty takoż B i tak dojdemo do ciłoho abecadła w wydatkach.

Ne robim proszu Paniw, takich prob kotri sut tak dorohi a chisno ich ne znane.

Na se sut knyżki, na se sut kružki rilnyczi, towarystwa „Proświty“ kotre sia o proświtu i lipszu hospodarku selan starajut.

Szczo sia tyczyt weterynariw to hodżu sia na wneski p. Referenta, ałe proszu takoż, szczoby, szczo roku buw badanyj stan chudoby i buło wydawane sprawozdanie o stani zdrowotnosty chudoby szczo byśmo sia mohły za wczasu ratowaty. Bo wsi znajemo dobre, szczo jak pryjde jaka choroba na chudobu i pryjde weterynar i zaczne swoi praktyki, to w seli czyste neszczastie.

Marszałek. Głos ma p. Eiselt.

Ks. **Eiselt.** Wniosek proponowany przez p. Referenta o apteczkach domowych i środkach zabobiegawczych uważam za dobry i potrzebny, bo bardzo często zdarzają się nagłe wypadki chorób między bydłem na wsi jak np. przy nieszczęśliwych porodach, przy napęcnieniu bydła przez nieodpowiedni pokarm i t. p. Ale chodzi o to, by te apteczki były przechowywane u kogoś, kto umie się z tem racyonalnie obchodzić, a tymi wedle mego zdania byliby oglądacze bydła,

Dlatego stawiam poprawkę, by, jak długo nie ma weterynarzy powiatowych, aby w nagłych wypadkach oddać opiekę nad bydłem jak np. puszczanie krwi oglądaczom bydła, którzy powinni mieć odpowiednie kwalifikcye w tym kierunku.

Marszałek. Głos ma p. Komar.

P. **Komar.** Co do punktu czwartego chciałbym zwrócić uwagę na to; by po seminaryach nauczycielskich uczono więcej o rolnictwie, tak by nauczyciel ludowy osiadłszy na wsi mógł sam w szkole ludowej więcej pouczać dzieci o gospodarstwie rolnem.

Nadto co do tego punktu chcę zwrócić uwagę p. Referenta aby na instruktorów brano nietylko absolwentów studyum rolniczego w Krakowie ale absolwentów wszystkich innych szkół galicyjskich.

Marszałek. Głos ma ks. Mleczko.

Ks. **Mleczko.** Co do nabywania ferm, któreby były dla ludności włościańskiej wzorem jak powinno się gospodarować, podnoszę myśl, czyby nie było wskazane wejść w porozumienie z władzami sądowemi, aby na takie fermy oddawano grunta sieroce.

Gospodarka majątkami sierocymi po wsiach jest fatalna. Zwykle oddaje się taki majątek w dzierżawę po bardzo niskiej cenie, a potem gdy sieroty dojdą do pełnoletności otrzymują gospodarstwo w stanie najwyższego zaniedbania a często i zupełnego zniszczenia.

Biorąc grunta sieroce pod takie fermy nie trzebaby kupować gruntów za drogie pieniądze a równocześnie zaopiekowanoby się majątkami sierocymi w sposób najodpowiedniejszy. Po dojściu sierót do pełnoletności oddawałoby się im majątek dobrze zagospodarowany razem z całym rachunkiem z gospodarstwa.

To, że potem musianoby się oglądnąć znowu za innym majątkiem i że taki majątek pod fermą stosunkowo nie długo byłby gospodarowany to dla mnie byłoby właśnie względem korzystniejszym, i przemawiającym za moją myślą, gdyż w ten sposób takich ferm więcejby się namnożyło.

Marszałek. Głos ma p. Thullie.

P. **Thullie.** Temu wnioskowi. aby takie fermy zakładać na gruntach sierocych, muszę się stanowczo sprzeciwić; trudno bowiem wymagać od Rad powiatowych, aby budynki swoje stawiały na gruntach sierocych a więc obcych. Zresztą cała ta sprawa wchodzi w zakres nauki a nie filantropii.

Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawordawca p. Dr. **Lewicki.**

Zadanie moje jako sprawozdawcy jest ułatwione, bo krytyka wniosków, które miałem zaszczyt przedłożyć nie była zbyt ostrą, a po części polegała na nieporozumieniu.

Przechodząc do odpowiedzi na zarzuty zacznę od przedostatniego mowcy i w wywodach moich muszę się powołać na odpowiedź p. Prezesa Rady powiatowej kamioneckiej, która załatwia zdaje się sprawę podniesioną przez ks. Delegata mieleckiego co do użycia gruntów sierocych pod fermy.

Z naciskiem podkreślam to, co już powiedział p. Thullie, a nadto od siebie dodać muszę, że i władze sądowe nie tak łatwo będą mogły się zgodzić na użycie

tych gruntów. Nadto nie uważam za wskazane, by zakładanie takich ferm odbywało się na cudzych gruntach, gdyż to byłoby połączone z wielkiemi trudnościami.

Co się tyczy wniosku ks. Delegata stanisławowskiego co do oglądaczy bydła, tj. aby zamiast weterynarzy używać oglądaczy bydła, to na taki wniosek absolutnie zgodzić się nie mogę. Byłoby to bowiem raczej cofnięciem obecnego stanu rzeczy wstecz, aniżeli postępem naprzód.

Ci oglądacze bydła są tak mało wykształceni, że oni do hodowli bydła chyba przyczynićby się nie mogli.

Ponadto dodać muszę, że nie ma powodu, by obawiać się tej drogi, tj. by używać weterynarzy powiatowych i starszych asystentów. Droga ta nie jest złą, bo najpierw używamy personalu o najwyższej kwalifikacyi a ponadto ta droga jest i najtańsza.

Dla ilustracyi przytoczę przykład:

Towarzystwo okręgowe rolnicze ropczycko-pilzneńskie w Dębicy używa od lat kilku weterynarza powiatowego w Pilźnie naturalnie za zezwoleniem JE. p. Namiestnika za skromnem wynagrodzeniem 250 K. Za tych 250 K. człowiek o wysokiej kwalifikacyi naukowej, żywo zajmujący się już z zawodu swego sprawą hodowli i podniesienia rasy bydła, odbywa przy sposobności objazdów urzędowych, a więc bez kosztów, po całym powiecie rewizyę bydła i hodowli i zdaje o tem sprawę w corocznych sprawozdaniach, które znam osobiście i muszę o nich powiedzieć, że są znakomite i dają najzupełniejszy pogląd na to, co się faktycznie dzieje i co koniecznie należy przedsiębrać w przyszłości dla podniesienia hodowli bydła.

Z tego przykładu widzą Panowie, że ta rzecz nie jest tak kosztowna i na tę drogę mogłyby wejść Wydziały powiatowe Towarzystwa rolnicze i Zarządy Kółek rolniczych wszędzie tam, gdzie w chwili obecnej nie ma jeszcze zorganizowanej troski o podniesienie hodowli bydła.

Pod tym względem nie należy się łudzić!

Kraj nasz dawno już przestał być krajem eksportującym ziarno i na eksport zboża przy obecnej konstalacyi ekonomicznej zdaje się liczyć już więcej nie możemy.

Co stoi przed nami otworem, co ma u nas przyszłość, co będzie niezawodnie troską najbliższej pracy Towarzystw rolniczych i gospodarskich, to podniesienie naszej hodowli bydła.

Tu są ukryte skarby, tu są miliony, które będzie można jeszcze wydobyć dla naszego kraju.

Jeszcze tylko bydło będzie można eksportować od nas na zachód.

Dotychczasowy eksport nasz ograniczał się do drzewa z naszych lasów i do ludzi z naszych wiosek.

Dlatego wszelka akcya skierowana w celu podniesienia systematycznego hodowli bydła w naszym kraju podjęta przed laty kilku przez Sejm i Wydział krajowy, przez Wydziały powiatowe i przez Towarzystwa rolnicze zasługuje na największe uznanie i dlatego, jeżeli możemy Radom powiatowym udzielić wskazówki praktycznej, rozumnej i taniej, to od tego kroku odwieść nas nic nie powinno.

Była tu także omawiana sprawa ferm a ze strony p. Średniawskiego wprost z pewnym entuzyazmem.

Jeżeli chodzi o moje osobiste zdanie, którego nie mam prawa wyrazić, ale tu powiem tak intra parenthesin że jestem za fermami, ale entuzyazmu p. Średniawskiego nie podzielam.

Gdybyśmy zakupno takiej fermy obliczyli najtaniej, mam na myśli fermę 7 do 10 morgową, gdybyśmy mieli postawić na niej budynki, ogrodzenie itp. to koszt jej wynosiłby co najmniej około 10.000 koron, co pomnożywszy przez 74 powiatów dałoby cyfrę bardzo poważną.

Oświadczyłem w rezolucyach i imieniem Sekcyi to popieram, aby tam gdzie są warunki po temu, gdzie jest uzasadniona i odczuta potrzeba, gdzie są siły odpowiednie, tam można tworzyć fermy doświadczalne.

A zresztą moi Panowie, wszak to nie jest nic nowego, wszak są u nas Wydziały powiatowe których reprezentanci są tu między nami, gdzie są już takie fermy, bo zupełnie obojętną jest rzeczą, czy to są fermy sadownicze, ogrodnicze, czy ściśle rolnicze.

Są takie fermy w powiecie jasielskim, są w powiecie kołomyjskim i i.

A więc na tę drogę weszły już niektóre powiaty samorzutnie, a naszą rzeczą być powinno inne powiaty zachęcić do wstąpienia na tę samą drogę.

Z kosztami takiej fermy, o których wyżej wspomniałem powinniśmy się liczyć poważnie i dlatego, obawiam się przymusu w tym kierunku dla powiatów, w danej chwili możemy to zdaniem mojem uchwalić tylko fakultatywnie.

Pozostaje jeszcze do omówienia sprawa podniesiona przez ks. Delegata podha-

jeckiego a powtórzona jeszcze w jednem przemówieniu, aby nie ograniczać się do inspektorów uniwersytetu jagiellońskiego.

Podzielam to zdanie. Nie była to myłka, ale było to zacytowanie urzędowej barwy, tak się bowiem nazywają instruktorowie studyum rolniczego przy uniwersytecie jagiellońskim.

Oczywiście, że chcemy wyzyskać wszelkie siły objeżdżające kraj w celu podniesienia rolnictwa. Opowiem Panom dla ilustracyi jeden fakt.

W jednym z powiatów liczba dokonanych prób z nawozem sztucznym i z rozmaitymi gatunkami ziarna do siewu wynosiła przeszło 1000 i to załatwił jeden instruktor, który całe lato był w podróży!

Przepraszam że się nieco szerzej rozwiodłem nad tą sprawą, ale uważałem za swój obowiązek odpowiedzieć na każdy zarzut tu podniesiony.

Pozostaje jeszcze jeden zarzut mianowicie co do uwzględnienia wychowanków innych szkół rolniczych np. akademii dublańskiej lub uniwersytetów zagranicznych

Przeciwko tym aspirantom nic naturalnie nie mamy, owszem chcielibyśmy uzyskać siły młode dobrze kwalifikowane w jak największej ilości, gdziekolwiekby one nabyły wiadomości i gdziekolwiekby wykazały swoje kwalifikacye.

Jeszcze była tu podniesiona sprawa nauki rolnictwa po seminaryach nauczycielskich i kursów fachowych.

Myśmy o tej sprawie w Sekcyi nie mówili, bo poziom tej nauki rolniczej nie jest tego rodzaju, aby sekcya rolnicza mająca na celu podniesienie wogóle rolnictwa i hodowli mogła uważać współpracownictwo seminaryów nauczycielskich za zbyt daleko sięgające.

Na tych uwagach kończę moje przemówienie.

Marszałek. Przystępujemy do głosowania.

Oprócz wniosków p. Referenta jest jeszcze wniosek odmienny dotyczący zastąpienia na razie weterynarzy oglądaczami bydła. Innych wniosków odmiennych nie ma.

Co do sprawy instruktorów ze studyum rolniczego uniwersytetu jagiellońskiego p. Sprawozdawca zgadza się na usunięcie tych wyrazów?

Sprawozdawca p. Dr. **Lewicki.** Zgadzam się.

Marszałek. Wobec tego będziemy głosować razem nad całością wniosków komisyi opuszczeniem ustępu o weterynarzach.

Kto przyjmuje wnioski komisyi z opuszczeniem ustępu o weterynarzach zechce powstać *(Większość)*. Są przyjęte.

Ks. Eiselt żąda, aby na razie weterynarzy zastąpić oglądaczami bydła. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce powstać *(Mniejszość)*. Wniosek upadł.

Jest jeszcze wniosek ks, Mleczki aby na fermy przedewszystkiem wydzierżawiać grunta sierocińskie. Kto się oświadcza za tą myślą, zechce rękę podnieść *(Mniejszość)*. Wniosek upadł.

Przystępujemy do punktu piątego. „Czy i jakiego rodzaju inicyatywa Rad powiatowych byłaby wskazaną dla organizowania spółek rolniczych?“

Głos ma p. Sprawozdawca.

Dr. **Lewicki.** Szanowni Panowie!

Wysokie Zgromadzenie zwolni mnie może od obowiązku motywowania wniosku, o potrzebie i konieczności zakładania spółek rolniczych. Są to rzeczy tak zasadnicze, a zarazem tak elementarne, iż w tem Wysokiem Zgromadzeniu, sądze, byłoby rzeczą niestosowną przedstawiać wszystkie te okoliczności ekonomiczne, które nas do tego zmuszają, że wymienię np. tylko parcelacyę i t. d Dalszy postęp bez tworzenia spółek handlowych, rolniczych, magazynowych, mleczarskich, gorzelnianych itp. byłby wprost niemożliwy. Wzory państw zachodnich w tym względzie są nietylko w oczy, ale i w kieszeń bijące tak, iż nie możemy kwestyi tych obojętnie pominąć.

Przystępuję tedy wprost do odczytania odpowiedzi na pytanie piąte, które opiewa *(czyta)*. „Czy i jakiego rodzaju inicyatywa Rad powiatowych byłaby wskazaną dla organizowania spółek rolniczych?“

Odpowiedź sekcyi rolniczej na to pytanie opiewa jak następuje *(czyta)*.

„Rady powiatowe powinny popierać powstawanie spółek rolnych (produkcyjnych, magazynowych, handlowych i kredytowych), mających wyłącznie charakter ekonomiczny, bez jakiejkolwiek przymieszki politycznej. Poparcia tego powiat udzieli a) przez gwarancyę powiatową, b) bezpośrednią subwencyą, wszakże pod warunkiem, iż mu zastrzeżona zostanie kontrola nad czynnościami spółek. W tym celu należy utworzyć pośrednie ogniwo pomiędzy spółkami rolnemi miejscowemi oraz spółkami oszczędności i pożyczek, a patronatem przy Wydziale krajowym. Tem ogniwem pośredniem nie może być żadna inna instytucya tylko rady powia-

towe, które znając miejscowe stosunki, mogą lepiej niż kto inny ocenić potrzeby i rozwój spółek rolniczych miejscowych".

Marszałek. Czy żąda kto głosu do postawienia wniosku uzupełniającego? *(Nikt).* Jeżeli nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania. Kto się oświadcza za wnioskiem Komisyi, zechce powstać. *(Wszyscy powstają).* Wniosek został przyjęty jednogłośnie. Przystępujemy do odpowiedzi na punkt 6 i 9 kwestyonaryusza.

Głos ma Sprawozdawca Dr. Lewicki.

Sprawozdawca Dr. **Lewicki.** Szanowni Panowie! Nad pytaniem szóstem i dziewiątem, traktowanemi przez sekcyę łącznie, a które opiewają:

„Czy jest wskazanem tworzenie przy Wydziałach powiatowych składów nawozów sztucznych i narzędzi rolniczych oraz pośredniczenie Wydziałów przy sprzedaży produktów rolnych?" i

„Czy jest wskazanem, ażeby Wydziały powiatowe zajmowały się prowadzeniem przedsiębiorstw, jak np. wyroby z cementu i keramiczne?" rozwinęła się w sekcyi bardzo ożywiona dyskusya. W dyskusyi tej były reprezentowane dwa poglądy, dwa kierunki, a zwyciężył kierunek, który oświadczył się przeciwko tworzeniu składów i prowadzeniu przedsiębiorstw.

I znów proszę o pozwolenie niemotywowania tych odpowiedzi ze względu na to, iż są pytania dalsze, na które należy jeszcze odpowiedzieć, tudzież ze względu że jeszcze przyjdą inni Panowie referenci w bardzo ważnych sprawach, a nie chciałbym nadużywać cierpliwości Szanownych Panów. W razie ewentualnego zaatakowania odpowiedzi sekcyi, albo postawienia przeciwnego wniosku, to chętnie jestem gotów odpowiedzieć.

Obecnie przystępuję do odczytania odpowiedzi: *(czyta)*

„I) Rady powiatowe nie będąc firmami protokółowanymi, nie mając na celu ani produkcyi ani handlu, ani nie posiadając odpowiednich po temu funduszów, nie mogą zajmować się ani handlem ani produkcyą.

„II) W wyjątkowych tylko wypadkach, gdy niema w powiecie odnośnych spółek handlowych lub producyjnych, może być utrzymywaną przez Rady powiatowe składownia nawozów sztucznych i nasion, których kupno i sprzedaż jest tylko sposobem komisyjnym wskazane, bez ryzyka przedsiębiorcy i bez udzielania kredytu odbiorcom. W wyjątkowych wypadkach dla zaspokojenia nieodzownych potrzeb miejscowych w powiecie, może Rada powiatowa prócz pośrednictwa w zakupnie nawozów sztucznych i ziarna na siew prowadzić przedsiębiorstwa wyrobów z cementu, kręgów studziennych, wyrobów keramicznych, rurek drenarskich, dachówek lub cegły.

„W szczególności obowiązkiem jest Rad powiatowych—o ile tego nie czynią — powiatowe assocyacye rolnicze, przeprowadzić na przednowku, a szczególnie w czasie klęski elementarnej akcyę ratunkową.

„Głównie obowiązkiem będzie zakupywać środki żywności, ziarno na zasiew i paszę, chociażby nawet w drobnej ilości, aby zapobiedz wyzyskowi pośredników i tym sposobem przyczynić się do regulacyi cen w powiecie".

Marszałek. Odczytane przez p. referenta rezolucye tyczą się punktów szóstego i dziewiątego. Czy do tej kwestyi chce kto postawić wniosek uzupełniający? *(Zgłasza się do głosu więcej delegatów).*

Dr. **Lewicki.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Dr. Lewicki.

Dr. **Lewicki.** Szanowni Panowie!

Rozumiem i sam starałem się współdziałać w tym kierunku, ażeby obrad nie przedłużać, kwestye jednak zawarte w odpowiedziach są tak zasadnicze, iż zdałoby mi się wskazanem otworzyć nad niemi dyskusyę.

Ja jestem referentem myśli większości, ale wiem, że wielu jest zdania przeciwnego. Śmiem przeto prosić JE. Pana Marszałka, by wyjątkowo co do tych punktów raczył pozwolić na dyskusyę.

Marszałek. Głos ma p. Horodyński.

P. **Horodyński.** Szanowni Panowie! Mnie się zdaje, że wolno mówić każdemu, kto stawia osobny wniosek i specyalnego pozwolenia na to nie potrzebuje. Otóż korzystając z tego prawa oświadczam, iż tak, jak pierwsza część odpowiedzi sekcyi mi się podoba, tak druga część zupełnie nie odpowiada memu zapatrywaniu.

Mamy przecież instytucye specyalne, fachowe jak np. Oddziały Towarzystwa gospodarczego Zarząd powiatowych kółek rolniczych, który właśnie ma na celu zakładanie takich kółek tak, iż chyba w tym względzie, by tem zajmować się miały Rady powiatowe, wyjątku nie będzie. Po cóż więc obarczać wniosek balastem i niepotrzebnym dodatkiem, tj. słowami „w danym razie", kiedy „danego razu" nie będzie i nie powinno być, bo Rady powiatowe nie powinny się zajmywać handlem, tworzenie zaś spółek to jest rzecz, która z urzędu ma być powodowana, gdy społeczeństwo

samo, jeśli odczuwa potrzebę, wówczas powinno się zająć zakładaniem czy to towarzystw rolniczych, czy też kółek rolniczych. Dlatego też stawiam wniosek, by wniosek sekcyi o drugą część skrócić, czyli przejść nad nią do porządku dzienoego.

Marszałek. Głos ma p. Jakliński.

P. **Jakliński.** Szanowni Panowie!

Sądzę, że wniosek sam najlepiej przemawia przeciwko sobie, bo się sam sobie sprzeciwia.

Na początku bowiem wniosku, który odczytał p. Dr. Lewicki powiada, że Rady powiatowe nie są powołane do tego, ażeby się trudniły handlem lub produkcyą, następnie zaś widocznie musiał p. Dr. Lewicki zapomnieć o tem, cc na początku powiedział, gdyż na końcu powiada, że Rady powiatowe winny zajmować się prowadzeniem przedsiębiorstwa rur betonowych, dachówek, cegły i t. d.

Jeśli Radzie powiatowej nie wolno trudnić się handlem, to tem samem nie powinna zajmować się żadnem przedsiębiorstwem. Z tego powodu jestem za tem, ażeby Rada powiatowa nie trudniła się ani sprzedażą nawozów sztucznych, ani zakładaniem przedsiębiorstw, ani wyrobem rur betonowych, rurek drenarskich, dachówek itd., itd.

Marszałek. Głos ma ks. Sandecki.

Ks. Sandecki. Duże Poważani Panowe!

Ja hodżu sia na wnesenie komisyi rilnyczoji i stawlaju wnesck dodatkowyj, szczoby pry kożdij Radi powitowyj buw skład narjadiw rilnyczych, szczoby w takich składach buw takij a takij młynok, takij a takij płużok i szczoby kożdyj gazda m h tii predmety na miscy pobaczyty, a nawit wypróbowaty.

Bo teper fabryki ne dajut na wypróbowanie, a koły pryszlut cinnyki, to takij hospodar ohladaje ti cinnyki, podywyt sia na obrazki, ałe taki ne kupyt.

Ne znaju jak Panowe se uważajete, ałe piśla moji hadki bułoby se duże dobre.

Bo do takoji Rady powitowoji pryjszłyby ajenty takich fabryk i tak buwby uderżenyj kontakt meż nymy a hospodaramy, kotoryby mały czerez toje dobre narjady rilnyczi.

Szczo do handlu sztucznym nawozom to dumaju, szczo toho ne potreba wwesty.

Marszałek. Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca Dr. **Lewicki.** Szanowni Panowie!

Co do spraw tu poruszonych możnaby polemizować. Ja sądzę, że nie jest tak zupełnie jasnem i pewnem, ażeby tam, gdzie nie mamy żadnych towarzystw rolniczych, ani oddziałów Towarzystwa gospodarczego, ani Zarządu powiatowych kółek rolniczych, ażeby tam wyjątkowo Rada powiatowa nie mogła zająć się na przednowku sprowadzeniem i sprzedażą ziarna pod zaslew. To przecież nie jest niemożliwem — przeciwnie, jest całkiem możliwe.

Jeśli ktoś z nas poczynił w tym kierunku doświadczenie, wie, że akcya taka dała nadzwyczaj korzystne wyniki. Przez sprowadzenie bowiem nie całego zapotrzebowania, ale kilku wagonów ziarna, jest się w stanie uregulować względnie zniżyć ceny ziarna, uchronić ludność przed wyzyskiem pośredników i umożliwić jej tańsze zakupywanie ziarna na zasiew.

Dlatego też obstaję przy tem, ażeby zasadniczo stanąć na stanowisku, jakie sekcya zajęła w pierwszej części swej odpowiedzi.

Jeśli z głosem p. Horodyńskiego można polemizować, to zupełnie jednak nie można polemizować z tem, co powiedział p. Jakliński. Bo ja, proszę Szanownego Pana Prezesa wychodzę z założenia, że z rozumowania wynika teza i antiteza; w rozumowaniu, a niestety i w życiu istnieją obok tezy także i wyjątki. Dlatego wcale nie zapomniał referent przy końcu, co powiedział na początku, bo w tym wypadku możnaby go było posądzić o coś więcej, aniżeli o brak pamięci.

I owszem referent doskonale pamiętał o tem, że życie ma obok zasad i wyjątki. Chociaż więc ani handel ani przemysł nie należy do Rady powiatewej, bo nie jest ona ani firmą protokołowaną, ani przedsiębiorstwem, to przecież Szanowny Panie Prezesie, bywają okoliczności, iż człowiek zresztą nie obowiązany do czegoś, musi to uczynić. A te okoliczności zachodzą wtedy, jeśli lud nawiedzają klęski elementarne, jeśli nadchodzi przednowek i gdzie nikogo niema do pomocy. Nie mówię, ażeby Rada powiatowa miała to robić tam, gdzie jest jakaś assocyacya, ale tam, gdzie nikogo niema i tam, gdzie cała ta akcya spada na sekretarza powiatowego przez starostwo delegowanego, to tak zasłużony prezes jak Szanowny Pan Prezes Horodyński, umiejący tak dobrze robić akcyę ratunkową, przyzna mi, że powinna to robić Rada powiatowa i jej marszałek.

Usprawiedliwiając się przed Szanownymi Panami z ciężkiego zarzutu, jaki mi zrobił Szanowny Pan Prezes Jakliński, a na który bynajmiej nie zasłużyłem, muszę się wnioskom przed chwilą postawionym

sprzeciwić i prosić o przyjęcie tych wniosków, które przez większość sekcyi zostały przyjęte.

Marszałek. Proszę p. referenta o odczytanie pierwszej części rezolucyi.

Sprawozdawca **Dr. Lewicki.** *(czyta)* „I) Rady pow. nie będąc firmami protokołowanymi, nie mając na celu ani produkcyi ani handlu, ani nie posiadając odpowiednich po temu funduszów, nie mogą zajmować się ani handlem ani produkcyą.

Marszałek. Kto ten ustęp przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Proszę o odczytanie ustępu drugiego.

Sprawozdawca **Dr. Lewicki.** (*czyta*): „II) W wyjątkowych tylko wypadkach, gdy niema w powiecie odnośnych spółek handlowych lub produkcyjnych, może być utrzymywaną przez Rady powiatowe składownia nawozów sztucznych i nasion, których kupno i sprzedaż jest tylko sposobem komisyjnym wskazane, bez ryzyka przedsiębiorcy i bez udzielania kredytu odbiorcom. W wyjątkowych wypadkach dla zaspokojenia nieodzownych potrzeb miejscowych w powiecie, może Rada powiatowa prócz pośrednictwa w zakupnie nawozów sztucznych i ziarna na siew prowadzić przedsiębiorstwa wyrobów z cementu, kręgów studziennych, wyrobów keramicznych, rurek drenarskich, dachówek lub cegły.

„W szczególności obowiązkiem jest Rad powiatowych — o ile tego nie czynią — powiatowe assocyacye rolnicze przeprowadzić na przednowku, a szczególnie w czasie klęski elementarnej akcyę ratunkową.

„Głównie obowiązkiem będzie zakupywać środki żywności, ziarno na zasiew i paszę, chociażby nawet w drobnej ilości, aby zapobiedz wyzyskowi pośredników i tym sposobem przyczynić się do regulacyi cen w powiecie".

Marszałek. Kto się oświadcza za drugą częścią rezolucyi, zechce powstać. *(Po obliczeniu)*. Jest głosów 36, proszę o kontrapróbę. (*Po obliczeniu*). Jest głosów 14.

Rezolucya sekcyi przyjęta.

Przystępujemy do następnego punktu kwestyonaryusza: „W jaki sposób możnaby poprzeć i przyspieszyć akcyę komasacyi i regulacyi gruntów".

Głos ma sprawozdawca p. Lewicki.

Sprawozdawca **Dr. Lewicki.** Szanowni Panowie! Pytanie siódme opiewa: (*czyta*) „W jaki sposób możnaby poprzeć i przyspieszyć akcyę komasacyi i regulacyi gruntów?"

Jakkolwiek byłoby bardzo zachęcającem, ażeby w tem Szanownem Zebraniu przypomnieć ustawę z r. 1899 wraz z instrukcyą z 1. kwietnia 1903 i wskazać na konieczną potrzebę współdziałania Wydziałów powiatowych w tym względzie, a to tem bardziej, że szereg paragrafów jak §§ 50., 51., 53., 68., 69. i 75. instrukcyi wprost żąda współudziału Wydziałów powiatowych przy akcyi komasacyjnej i jakkolwiek byłoby bardro wdzięcznem zadaniem poświęcić kilka uwag tej sprawie, która ma tak ogromną doniosłość w tych gruntach, ciągnących się paskami kilkumetrowymi, a stanowiącymi tak wielką przeszkodę w gospodarstwie, to już z tej części swego zadania musi referent zrezygnować.

Zwrócę tylko uwagę Szanownych Panów na drugą część tej ustawy; rozchodzi się tu o sprawę, która była dzisiaj po części przedmiotem daleko idących rozpraw, dla których ustawa o regulacyi gruntów ma ogromne znaczenie. Opierając się na wnioskach komisarza agrarnego, muszę skonstatować, że traci się prawie 4·6% przestrzeni z powodu nieuregulowanych gruntów. Kto zaś zna cenę gruntów i wie, jaki olbrzymi procent przestrzeni jest pokryty kretowiskami i miejscami spacerów gęsich, ten zrozumie jak wielkie zadanie spoczywa na tych, którzy mają prawo zająć się czynnie dążeniem do komasacyi.

Nie wchodząc w meritum tej niezmiernie doniosłej i interesującej sprawy, pozwolę sobie odczytać rezolucye, jakie komisya rolnicza, tym razem zdaje mi się, jednomyślnie uchwaliła: *(czyta)*

„1. Poparcie i przyspieszenie akcyi komasacyi i regulacyi gruntów jest obowiązkiem Rad powiatowych. Współdziałanie Wydziałów powiatowych objęte jest §§. 50., 51., 53., 68., 69. i 75. ustawy z 1. kwietnia 1903.

„W tym celu Wydział powiatowy winien rozwinąć czynność oświatową i agitacyjną przez urządzanie odczytów po gminach, obznajmianie ludności z dobrodziejstwem ustawy.

„2. Każdy powiat winien oznaczyć gminę typową o małej ilości mieszkańców a wielkiem rozdrobnieniu ziemi i w tej gminie starać się na wzór przeprowadzić najszybciej kamasacyę.

„3. Sekcya rolna nie może jednak powstrzymać się od wypowiedzenia uwagi, że ustawa z 9. grudnia 1899 jest wadliwa, zniechęcająca do wykonania i zauważa, że należy dążyć do takiej reformy ustawy

komasacyjnej, aby była przystosowana do naszych stosunków.

„4. W celu przyspieszenia zbyt powolnego tempa w wykonaniu ustawy uprasza się Wydział krajowy o takie pomnożenie sił technicznych oddziału agrarnego przy c. k. miejscowym komisarzu agrarnym, aby akcya komisaryatu mogła być równocześnie przeprowadzona w trzech gminach Galicyi wschodniej, środkowej i zachodniej, tak, aby korzyści komasacyi równocześnie mogły być w całym kraju uskutecznione".

Marszałek. Czy żąda kto głosu celem stawiania wniosków? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania. Kto się oświadcza za rezolucyami sekcyi, zechce powstać. (*Wszyscy*).

Rezolucya przyjęta jednogłośnie.

Przystępujemy do punktu ósmego: „W jaki sposób mogłyby Rady powiatowe wpływać na rozpowszechnianie wyrobów przemysłu krajowego i rękodzielniczego, oraz jak ułatwiać nabywanie fachowego uzdolnienia do zawodu przemysłowego i rękodzieła?

Głos ma sprawozdawca p. Lewicki.

Sprawozdawca Dr. **Lewicki.** Na pytanie „W jaki sposób mogłyby Rady powiatowe wpływać na rozpowszechnianie wyrobów przemysłu krajowego i rękodzielniczego, oraz jak ułatwiać nabywanie fachowego uzdolnienia do zawodu przemysłowego i rękodzieła?" odpowiedzi sekcyi opiewają:

„Rady powiatowe mają obowiązek wpływać na rozpowszechnianie wyrobów przemysłu krajowego i rękodzielniczego, i winny ułatwiać nabywanie fachowego uzdolnienia do zawodu przemysłowego i rękodzieła przy użyciu całego szeregu środków wypróbowanych.

„1. Przez subwencyę dla krajowych szkół przemysłowych fachowych, gdzie one w powiecie istnieją, a przez staranie się o ich zakładanie tam, gdzie ich niema i ułatwianie im umieszczenia oraz rozdział stypendyów dla uczniów.

„2. Przez udzielanie stypendyów dla wyjątkowo uzdolnionych uczniów na umożliwienie im wyjazdu na kursy majsterskie.

„3. Przez poparcie assocyacyi, mających na celu poprawę przemysłu krajowego, a w pierwszym rzędzie przez poparcie usiłowań umiejętnej propagandy Towarzystwa Ligi pomocy przemysłowej.

„4. Przez obronę drobnego rękodzieła i przemysłu domowego przed szykanami władz podatkowych rujnujących wszelki przemysł domowy.

„5. Przez popieranie przemysłu krajowego przy dostawach publicznych. Przy dostawach publicznych dla władz samorządnych, powiatowych i gminnych przedewszystkiem uwzględniane być powinny wyroby przemysłu krajowego. Nie można też dopuścić, aby regulamin c. k. Rady przemysłowej dla dostaw publicznych był obowiązujący dla władz samorządnych, powiatowych i gminnych".

Dla objaśnienia dodam, że regulamin wyraża się o dopuszczeniu przemysłu krajowego w znaczeniu ogólno-austryackiem. Otóż gdyby nam to zastosowano przy naszych drogach i budowlach, bylibyśmy naturalnie bardzo pokrzywdzeni.

Marszałek. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania. Kto się oświadcza za rezolucyami sekcyi, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Rezolucye są przyjęte.

Na tem załatwiliśmy wnioski sekcyi rolniczej, mamy jeszcze 4 wnioski sekcyi administracyjnej i 2 wnioski sekcyi finansowej.

Obecnie z powodu spóźnionej pory posiedzenie odraczam do godziny 5-tej popołudniu.

(Przerwa o godzinie 1. minut 48 popołudniu).

(Po przerwie — początek posiedzenia o godzinie 5. minut 20. popołudniu).

Marszałek. Posiedzenie odroczone otwieram na nowo. Przystępujemy do punktu dziesiątego: „Czy jest wskazanem urządzenie przy Wydziałach powiatowych biura porady prawnej dla włościan?

Głos ma sprawozdawca sekcyi administracyjnej p. Merunowicz.

(**Głosy**: Niema go w sali).

P. **Horodyński.** Jako przewodniczący sekcyi administracyjnej gotów jestem, jeżeli JE. p. Marszałek na to zezwoli, objąć referat w zastępstwie nieobecnego p. Sprawozdawcy.

Marszałek. Wobec tego udzielam głosu p. Horodyńskiemu w zastępstwie nieobecnego sprawozdawcy p. Merunowicza.

P. **Horodyński.** Na pytanie dziesiąte kwestyonaryusza: „Czy jest wskazanem urządzenie przy Wydziałach powiatowych biura porady prawnej dla włościan?" odpowiedzieć mogę imieniem Sekcyi: „Nie".

Marszałek. Czy nie ma nikt wniosku do postawienia?

P. **Karczewski.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Karczewski.

P. **Karczewski.** Szanowni Panowie! W powiecie jaworowskim, który zastępuję, jest od 4 czy 5 lat doradca prawny i porada prawna bardzo dobrze funkcyonuje. Dlatego nie byłbym tej myśli przeciwny.

P. **Kraiński.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Kraiński.

P. **Kraiński.** Szanowni Panowie! Ja w moim powiecie także tak robię i jeżeli się to robi gdzieindziej, to uważałbym to za bardzo pożądane, ale nigdybym nie był za tem, ażeby to nakładano na Rady powiatowe, jako obowiązek.

P. **Horodyński.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Horodyński.

P. **Horodyński.** Szanowni Panowie! Wobec tego, że się dyskusya w tej sprawie rozwinęła, muszę zaznaczyć, że kilku mowców zaznaczyło w sekcyi, iż się po powiatach udziela takiej porady prawnej. W naszym powiecie Zarząd powiatowych kółek rolniczych urządził taką poradę prawną, w innych powiatach także Zarząd powiatowych kółek rolniczych urządza biura porady prawnej. Dlatego byłbym tego zdania, że Wydziały powiatowe mogą tam, gdzie niema takiego biura, urządzać je, ale niema potrzeby nakładaniu musu w tym kieruku na powiaty.

Marszałek. Głos ma p. Gorayski.

P. **Gorayski.** Szanowni Panowie! Jestem zdania, że informacyi i wskazówek udzielać zupełnie prywatnie ma prawo każdy człowiek, ale uważam za rzecz bardzo trudną, ażeby biura powiatowe były zobowiązane dawać porady prawnej i wskazówki mieszkańcom powiatu.

Zresztą w sprawach sądowych udzielają wskazówek sądy, jest bowiem przeznaczony jeden dzień w tygodniu, w którym sądy ludności wiejskiej wskazówek udzielają.

W sprawach administracyjnych jest Wydział powiatowy w wielu wypadkach instancyą orzekającą i naturalnie nie może tego żaden urzędnik ani nikt wogóle wiedzieć, jaką w danej sprawie Wydział powiatowy poweźmie uchwałę, a każda porada jakaś stanowcza ze strony urzędnika, przesądzałaby właściwie uchwałę Wydziału powiatowego w tej sprawie. Tak samo często Wydział powiatowy jest tem ciałem, które daje informacye w pewnych sprawach władzom politycznym. A więc i w takiej sprawie naturalnie urzędnicy nie mogą w żaden sposób wiedzieć, jak tę sprawę rozstrzygnie Wydział powiatowy. Prędzej uszłoby to w sprawach wojskowych i podatkowych.

Wszelako w każdym razie obawiałbym się, Szanowni Panowie, ażeby się w urzędzie Wydziału powiatowego nie wywiązała pokątna adwokatura. (**Głosy**: Tak, tak). Bo to z jednej strony byłoby szkodliwe dla stron, z drugiej strony wpływałoby po prostu demoralizująco na urzędników. Dlatego jestem temu stanowczo przeciwny, nie wykluczając zresztą, co każdemu wolno, że jeśli ktoś przyjdzie ot tak na pogadankę, to można mówić z nim co się komu podoba i otrzymać poradę w jakiej sprawie, ale to nie obowiązuje nikogo do dawania informacyi prawnych.

Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu w tej sprawie? *(Nikt).* Ponieważ nikt głosu nie żąda i właściwy Sprawozdawca komisyi administracyjnej dla tej sprawy p. Merunowiczjest już obecny, przeto udzielam głosu p. Merunowiczowi.

Sprawozdawca p. **Merunowicz.** Szanowni Panowie!

Wczoraj podczas obrad w sekcyi była rzeczywiście bardzo krótka rozprawa nad tym punktem programu, bo wszyscy uczestnicy zebrania jednomyślnie oświadczyli się w tym kierunku, w jakim obecnie czcigodny p. Rogayski, tj. że pożytek z takiej porady prawnej byłby mały, a odpowiedzialność moralna Wydziału powiatowego wielka za konferencye prowadzone ze stronami.

Byłaby to wielka pokusa dla urzędników, a ktoś wyraził drastycznie, że byłoby to „uprzywilejowane biuro pokątnej adwokatury“. Z tych wszystkich powodów uznano za niezgodne ze stanowiskiem Wydziału powiatowego udzielanie ludności porady prawnej i jednomyślnie oświadczyła się cała Sekcya za tem, ażeby na to pytanie Wydziału krajowego odpowiedzieć przecząco.

Marszałek. Przystępujemy tedy do głosowania. Kto się oświadcza za odpowiedzią Sekcyi, zechce rękę podnieść. *(Wszyscy).* Odpowiedź jednomyślnie przyjęta. Przystępujemy do punktu 11-tego: „Czy siłami finansowemi powiatów mogłyby powstać domy zaopatrzenia i wychowania (schroniska) sierot i opuszczonych dzieci, oraz domy ubogich; jakie kategorye funduszów powiatowych i gminnych miałyby być na to użyte, czy też byłoby właściwiej tworzyć je siłami pewnych grup gminnych; wreszcie

w których powiatach i miejscowościach mogłyby być urządzone?

Głos ma sprawozdawca p. Wisłocki.

Sprawozdawca p. **Wisłocki.** Szanowni Panowie!

Punkt 11-ty programu obrad uważać należy za najważniejszy ze wszystkich, a to nie tylko ze względu na swój ogólno-ludzki, filantropijny charakter, ale dlatego, że jest to jedna z kwestyi co do której zjazd wykaże rezultat najdodatniejszy, jeśli nasze narady głośnem echem zabrzmią po kraju.

Czas już najwyższy zmyć tę ohydną plamę społeczeństwa, usunąć nędzę dzieci bezdomnych, nędzę nieletnich, którzy tu łają się po ulicach, nocują po straganach, a w zimie w kryjówkach piwnic, a czerpiących edukacyę przed drzwiami szynków przedmiejskich, tę plamę społeczeństwa, która stwarza tylu włóczęgów i zbrodniarzy w naszym kraju.

Sądzę, że tu nie chodzi tylko o obowiązek honoru, o dzieła chrześcijańskiej caritas ale o spełnienie obowiązku społeczeństwa, którego zaniedbanie nazywa etyka katolicka ciężkim grzechem.

Nie ma się co długo namyślać musimy stanowczo uznać, że każdy powiat powinien mieć schronisko dla swoich opuszczonych.

Co do historyi tej sprawy i co do traktowania jej za granicą ośmielam się powołać na treść mowy p. posła Brunickiego wygłoszonej w Sejmie na posiedzeniu dnia 11. września 1908. w której to mowie znajdują się w tej kwestyi dokładne daty statystyczne, aż do kongresu ochrony dziecka w r. 1907., który to kongres ze systematycznością niemiecką zebrał w gruby tom wszystkie w tej kwestyi możliwe dane odnoszące się do opuszczonych od niemowląt aż do starszych dzieci opuszczonych.

U nas w kraju kwestya ta zupełnie nową nie jest i z chlubą powiedzieć możemy, że u nas z inicyatywy prywatnej wytworzyły się rodzime typy takich schronisk dla opuszczonych dzieci, typy takie, co do których zagranicy przyjdzie nas naśladować.

Typy te odznaczają się swą prostotą i taniością, a więc, są to zakłady takie, które mają dla nas wartość nieocenioną.

Dwa są typy rodzime tych schronisk.

Pierwszy z nich to system ks. Markiewicza założony w Miejscu Piastowem. Historya tego zakładu o ile mi pemięć dopisuje jest nastepującą:

Ksiądz Markiewicz, proboszcz w Miejscu Piastowem powziął myśl zaopiekowania się sierotami na wzór księdza Bosco, który dawnemi czasy we Włoszech, zbierał koło siebie chłopców ulicznych dzielił się z nimi wyżebranym chlebem i karmił ich słowem Bożem.

Założył więc ks. Markiewicz najprzód u siebie na plebanii schronisko, które obejmuje około 20 morgów, a ponadto założył stowarzyszenie „Powściągliwość i praca“, złożone przeważnie z młodzieży, młodych entuzyastów, wśród których zyskał dzielnych współpracowników.

Zebrało się tam koło niego dużo biedy nietylko z bliższych okolic, ale i z dalszych bo jak słyszałem nawet z Królestwa. Co do jednych pomagały gminy, co do innych, to ci się tak bezpłatnie utrzymywali ziemniakami i kaszą. Mówiono różnie, o tym zakładzie a nawet w konsystorzu mówiono, że ks. Markiewicz zagłodzi i zamrozi swoich wychowanków.

Jednakże nie zamroził ich tam i nie zagłodził, lecz wśród tej biedy i trudu zawsze w zdrowej atmosferze miłości chrześcijańskiej wychował tych opuszczonych na dzielnych ludzi i bardzo pożytecznych dla społeczeństwa.

Tak z niczego mogą powstać pod tchnieniem miłości chrześcijańskiej wielkie dzieła!

Przed 2 laty, gdy zwiedzałem Miejsce Piastowe zakład posiadał już ogromny murowany dom dwupiętrowy, drugi duży dom drewniany, i szczątki trzeciego, który się spalił na plebanii. A wszystko tam było wzorem pracy czerstwej, chociaż chłopcy chodzili boso i byli źle odziani.

Później, a może i wtenczas powstała filia w Pawlikowicach a to przy pomocy pożyczki zaciągniętuj w powiatowej Kasie oszczędności w Wieliczce i przy pomocy ofiarności zamożniejszych jednostek. Kierownikiem tej filii był jeden z wychowanków ks. Markiewicza.

Oprócz tego słyszałem, że ks. Markiewicz założył w Galicyi wschodniej jeszcze jedną filię a może jeszcze i więcej.

Zaletą systemu ks. Markiewicza jest jego nadzwyczajna prostota i taniość.

Najzdolniejszych wychowanków wychował ks. Markiewicz na księży, i to jest także jego zasługa, gdyż, jak wiemy, społeczeństwo nasze, chociaż bardzo pobożne, nie może wydać odpowiedniej ilości księży. Innych wychowanków kształcono na rzemieślników albo na rolników.

Drugi typ rodzimy zakładów dla sierót to są t. zw. gniazda sieroce.

Pomysł wyszedł od p. Jeżewskiego, naszego rodaka z Królestwa.

System ten polega na tem, że na gospodarstwie wiejskiem 20 do 30 morgowem ze skromnymi budynkami, osadza się inteligentną i uczciwą rodzinę włościańską i powiększa się tę rodzinę kilkunastu do 20 sierotami różnego wieku. Cała ta gromadka stanowi jedną rodzinę i pracuje wspólnie pod kierunkiem głowy rodziny — gospodarza.

Kilka takich gniazd razem ma jedną nauczycielkę z odpowiednią kwalifikacyą, która przebywając od czasu do czasu na gnieździe uzupełnia braki wychowania sierót tam umieszczonych.

W Galicyi jest już kilka gniazd sierocych, powstałych z prywatnej ofiarności i zdaje się, że funkcyonują dobrze.

Koszta całkowitego wyposażenia gniazda sierocego obliczono na około 40.000 kor. Obliczenie to jeżeli nie za wysokie, to z pewnością nie za niskie, a rzecz ta jest stanowczo trudna do przeprowadzenia, bo jak powiedziałem, należy zakupić 20 do 30 morgów ziemi i założyć zwykłe budynki, a później samo społeczeństwo dopomoże. Później taki zakład jak twierdzą sam się już utrzymać potrafi.

Dzięki Bogu więc obecnie nie potrzebujemy już łamać sobie głowy w jaki sposób zakładać schroniska dla sierót w kraju, a chcąc odpowiedzieć na dotyczące pytanie kwestyonaryusza, czy można stworzyć takie domy zaopatrzenia wystarczy wskazać na Miejsce Piastowe.

Tak powstają wielkie dzieła pod tchnieniem miłości chrześcijańskiej.

Pesymistów można zapewnić, że po krótkim czasie zdumieni będą skutkami, które zresztą nie ludzkim usiłowaniom, lecz Wyższej nad nami woli przypisać należy.

Przechodząc do zestawienia wyników wczorajszej dyskusyi konstatuję, że postawiono cztery wnioski, a mianowicie p. br. Brunickiego, ks. Eiselta, p. Kraińskiego i mój.

Wszystkie te wnioski odpowiadają twierdząco na odnośne pytanie kwestyonaryusza, różnią się zaś tylko co do szczegółów, co do punktu zapatrywania. Nie trudno zresztą ująć te wszystkie wnioski w jedną rezolucyę.

Co do funduszów na założenie schronisk to o ile na prędce skombinować mogłem, składać się one powinny z następujących źródeł.

1) Z datków ludzi zamożniejszych w powiecie i składek w całym powiecie na ten cel przeprowadzonych;

2) z połączenia istniejących już prawie w każdym powiecie funduszów na pokrewne cele dobroczynne legatów na ochronki itp. W znacznej mierze nie wprowadzonych jeszcze w życie, z funduszów na cele dobroczynne mniej aktualne w zarządzie Wydziałów powiatowych złożonych których przeznaczenie zmienićby można;

3) z subwencyi udzielonej przez Radę powiatową i wszystkie gminy na inicyatywę Rad powiatowych;

4) z subwencyi krajowych i rządowych o które zbiorowo dla wszystkich powiatów postarać się należy.

5) z funduszów ubogich w gminach, o ile takowe na inne cele nie są konieczne. i z nadwyżek kas sierocych, grzywien itp.;

6) z zaciągnąć się mających pożyczek w instytucyach kredytowych publicznych, których amortyzacyę na dłuższy czas rozłożyć można.

Tutaj zauważyć należy, że powiaty nie potrzebują się obawiać zbytniego obciążania temi pożyczkami, gdyż zakłady takie raz założone rozwijają się dobroczynnością publiczną. W ten sposób może każdy powiat dojść do założenia schroniska dla sierót.

Co do sposobu formalnego wprowadzenia w życie instytucyi dla sierót należy w łonie Rad powiatowych i pod ich patronatem utworzyć osobne komitety z przybraniem członków z poza grona Rad powiatowych w porozumieniu z istniejącemi w każdym prawie powiecie stowarzyszeniami rad opiekuńczych i towarzystwami nad opuszczonemi dziećmi, albo przy utworzeniu stowarzyszeń na podstawie ustawy z r. 1873.

Co do miejsca założenia tych schronisk należałoby takowe zakładać na wsi, jako w atmosferze zdrowszej, w pobliżu miast powiatowych.

W odpowiedzi na punkt 11-ty kwestyoneryusza należy Wydziałowi krajowemu przedłożyć wedle wytycznych, które tu dotknąłem w mojej mowie operat, wytyczne te przezemnie tu przedstawione odpowiadają wnioskom wczoraj przeprowadzonej dyskusyi z tą rezolucyą, iż (*czyta:*) „Zjazd delegatów oświadcza się gorąco za jak najrychlejszem wprowadzeniem w życie schronisk dla sierót rodzimego typu we wszystkich powiatach kraju".

Tutaj zauważyć należy, że oprócz schronisk dla sierót, należałoby w kraju założyć jak najprędzej jeden zakład poprawczy dla małoletnich przestępców, których oczywiście w schroniskach z innemi sierotami mięszać nie można. Nie jest to

zresztą nowe, gdyż, o ile wiem, akcya w tym kierunku jest w toku, i nasze najwyższe autonomiczne władze niezawodnie w niedługim czasie sprawę tę załatwią.

Ze względu, iż kwestya ta jest natury filantropijnej i odmienna od innych kwestyi w kwestyonaryuszu poruszonych, dalej, iż wprowadzenie jej w życie nie jest ostatecznie zawisłe od losu obrad, ośmieliłbym się postawić wniosek, by już dzisiaj od Zjazdu delegatów udzielić wszystkim Wydziałom powiatowym operat w tej sprawie z powyższą rezolucyą i z zawezwaniem, a względnie prośbą, by ten operat, a względnie rezolucyą wzięły pod rozwagę i wedle swego uznania rozpoczęły akcyę.

Dodam, iż te wszystkie zakłady musiałyby być prowadzone w duchu ściśle katolickim, ale na szczęście tego zastrzegać u nas w uraju nie potrzeba, bo to się samo przez się rozumie.

Marszałek. Jak właściwie opiewa rezolucya przez sekcyę uchwalona? Co właściwie sekcya przedstawia Zjazdowi formalnie?

Sprawozdawca Dr. **Wisłocki.** Rezolucya Sekcyi opiewa tak *(czyta)*: W odpowiedzi na punkt 11-ty kwestyonaryusza należy Wydziałowi krajowemu przedłożyć cały operat, który lepiej jeszcze według powyższych zasad opracować należy z tem, że Zjazd delegatów oświadcza się gorąco za jak najrychlejszem wprowadzeniem w życie schronisk dla sierót rodzinnego typu we wszystkich powiatach kraju".

Marszałek. Głos ma p. Kraiński.

P. **Kraiński.** Szanowni Panowie!

Kwestyonaryusz nie ogranicza się tylko do schronisk dla sierót, ale wspomina także o domach dla ubogich. Kwestya była tak postawiona i na sekcyi tak traktowana, i jedna i druga sprawa to kwestye piekące naszej administracyi. Zadziwia mnie tedy że p. referent, który tak ładnie rzecz opracował, o tej drugiej myśli, tyczącej się starców i kalek nie wspomniał, chociaż i w kwestyonaryuszu i we wczorajszej naszej dyskusyi była poruszona.

Dlatego pozwalam sobie postawić następujący wniosek:

„Każdy powiat autonomiczny jest obowiązany założyć na potrzeby gmin w powiecie położonych domy ubogich i sierót opuszczonych.

Do tego celu powinny się powiaty starać o użycie funduszów grzywien.

W drodze ustawodawczej należy się postarać, aby te fundusze, które przechodzą do funduszu lokalnego gminnego przechodziły do funduszu grzywien powiatowego utworzyć się mającego.

Na razie winienby Wydział krajowy zawezwać powiaty, aby zakładały domy przytułku dla starców, kalek i sierót".

Marszałek. Sądzę, że należy rezolucyę p. Wisłockiego rozumieć w ten sposób, iż będą to robić Rady powiatowe. Pozwalam sobie jednak zrobić uwagę, że obecne zebranie ma postanowić to, co mają robić Rady powiatowe; musimy bowiem pamiętać o punkcie wyjścia, a punktem wyjścia jest obmyślenie pogłębienia i rozszerzenia działalności Rad powiatowych, nie zaś zastanawianie się nad tem, co ma robić ktoś trzeci; nie zastanawiamy się bowiem nad tem, co ma robić ktoś inny, ale co mają robić Rady powiatowe. Zastanawianie się nad tem, co ma robić ktoś inny, nie należy w tej chwili do nas przynajmniej formalnie, bośmy się nie na to tutaj zeszli. Rozumie się, że jest to wezwanie do Rad powiatowych, a nie do całego świata.

Mówię to zaś dlatego, gdyż nie ma tego we wniosku formalnym. Tak ja to rozumiem. Uważam za swój obowiązek, niejako interpretować ten wniosek, zwracam bowiem uwagę, iż Zjazd chybiłby swego celu, gdyby się zastanawiał nad tem, co mają robić inne czynniki; zastanawianie się nad tem, co mają inni robić nie jest rozszerzaniem, ani pogłębianiem działalności Rad powiatowych.

Głos ma p. Wisłocki.

Dr. **Wisłocki.** W rezolucyi pomieściłem ustęp, że ma być w tej sprawie wypracowany operat, rezolucyą bowiem nie mogą być wszystkie odpowiedzi objęte, gdyż musiałaby wypaść w bardzo długiej formie. W rezolucyi zamieściłem, że cały operat zostanie udzielony tak Wydziałom jak i Radom powiatowym. W operacie tym właśnie na wszystkie pytania kwestyonaryusza należy odpowiedzieć, a w szczególności co do tego, co mają Rady powiatowe robić. Zamieściłem w tym operacie taki ustęp, że w łonie Rad powiatowych i z inicyatywy tychże, pod ich patronatem miałby powstać osobny Komitet, ponieważ same Rady powiatowe byłyby ciałem zaciężkiem, jakkolwiek złożonem z osób najchętniejszych dla przeprowadzenia sprawy. Komitet byłby zależny od Rad powiatowych i pod ich kierunkiem.

Marszałek. Czy wniosek p. Kraińskiego należy uważać za jeden z wnioskiem p. Wisłockiego.

P. **Kraiński.** Mój wniosek wczorajszy i rezolucya w tym kierunku postawiona były apelem do Rad powiatowych, ażeby w swoich okręgach tego rodzaju zakłady dla starców, kalek i sierót utworzyły.

Marszałek. Głos ma p. Budzyn.

P. **Budzyn.** Już w kilku Radach powiatowych objawiono zdanie, że należy niemal w każdym powiecie założyć szkołę gospodyń wiejskich. Szkoła gospodyń wiejskich musi składać się z pewnego gospodarstwa. Ponieważ tutaj p. referent Wisłocki wspomniał, że zakład dla sierót wedle jego planu powinien składać się z pewnego gospodarstwa, ja byłbym zdania, ażeby połączyć na takiem gospodarstwie te 2 rzeczy i szkołę gospodyń wiejskich i zarazem schronisko dla sierót. Przypuszczam, że byłoby to z korzyścią moralną i materyalną.

Mógłby mi ktoś zarzucić, że jeżelibyśmy w takiem schronisku wychowywali chłopców razem z dziewczętami na gospodynie wiejskie, to może nie wpływałoby to bardzo dodatnio na stronę moralną. Ja jestem jednak innego zdania.

Przypuszczam, że dziecko-sierota w takim zakładzie nie powinno być dłużej, aniżeli do 15 roku życia, dlatego, że już od 15. r. życia takie dziecko powinno iść pracować dla siebie czy to do warsztatu, czy do szkół zależnie od swoich zdolności. Szkoła gospodyń wiejskich zyskałaby na tem bardzo dużo, bo te dziewczęta, mając odnośne gospodarstwo dla dzieci-sierót, mogłyby dla nich pracować i uczyć się pracy. Równocześnie zaś nauczyczycielka, którąby wychowywała dziewczęta na gospodynie wiejskie mogłaby zawiadywać i prowadzić moralnie sieroty.

Przypuszczam, że rzecz taka dałaby się wspólnie pogodzić i wydałaby dobre owoce. Wobec tego proponuję rozszerzenie wniosku p. Referenta, a mianowicie ażeby w każdym powiecie założyć wspólnie jeden zakład dla sierót i szkołę dla gospodyń wiejskich.

Marszałek. Głos ma p. Niewiadomski.

P. **Niewiadomski.** Ja zwracam uwagę, że funduszem ubogich nie dysponują Wydziały powiatowe, tylko to jest własność poszczególnych gmin, trzebaby tedy od Rad gminnych zasięgnąć uchwały, ażeby tego funduszu na wskazane tu cele użyć można. Podobnie co do grzywien sądowych i innych, które wpływają też do funduszu miejscowego ubogich a które w wielu powiatach Rady powiatowe lokują na książeczki Kasy oszczędności a które nieraz są znaczne należałoby starać się o skłonienie gmin, by część tych funduszów lub cały przeznaczały na cel wybudowania takich schronisk.

Marszałek. Głos ma ks. Sandecki.

Ks. **Sandecki.** Zaki zistanut wwedeni sesi domy opiki syrit w powitach dumaju, szczo duże harno zaradyłoby sia tij nuździ syrit i tomu opuszczeniu, kołyby Rady opikuńczi dobre swoji funkcji spowniały. Do teper tak sia szcze ne dije a bohato sudiw do teper szcze ne wprowadyły toho w diło.

Ne choczu prodowżaty dyskusyi dowszim motywowaniem bo se ricz Panam nadto zwisna ale stawlaju rezolucju szczoby Zibranie prosyło Wydił krajewyj szczoby widnis sia do p. Prezydenta sudu wyższoho szczoby wydaw pryporuczenie pidwładnym sudam szczoby bezprowołoczno wprowadyły w swoich hromadach taki Rady opikuńczi.

Do teper je nawit cikom pryrodno szczo takij mołodyj sudja abo nawit i starszyj jesły maje wyznaczyty opikuna, to bere perszoho lipszoho z kraju i łuczaje sia szczo takim opikunom postanowyt' pijaka abo czołowika nemoralnoho. Otże Rady opikuńczi wskazuwałyby takich widpowidnych ludej.

Marszałek. Głos ma p. Dydyński.

P. **Dydyński.** Temu kilka lat Prezydyum wyższego Sądu krajowego przypowniało Sądom powiatowym tworzenie takich Rad sierocych i ta akcya wskutek polecenia Prezydyum jest na najlepszej drodze. Zależy to tylko od miejscowych czynników, które wchodzą w Rady sieroce, bo często wskutek wielkiej apatyi nic zrobić nie można.

Marszałek. Głos ma p. Chlamtacz.

P. **Chlamtacz.** Do kwestyi poruszonej przez ks. Sandeckiego dodaję, że w zachodniej Galicyi również reskrypt taki przez prezydenta Sądu wyższego został wydany i naczelnicy sądów bardzo energicznie i chętnie zajęli się tą sprawą, lecz gminy dotychczas dość są oporne temu i nie chcą się tem zająć. Być może że jedną z przyczyn jest to, że zaraz postąpiono wedle systemu naszego biurokratycznego i tyle druków dano temu ojcu sierót, że on się prze-

ląkł tego i odrazu w sądzie opiekę składał mówiąc że nie da rady. Gdyby ta sprawa była troszeczkę uproszczoną i więcej załatwianą na jakiejś pogawędce a nie za pomocą ogromnego szematu druków, to możeby to lepiej szło.

Pozwolę sobie także zwróciò uwagę, że te typy takich sierocych schronisk o których p. referent mówił a mianowicie na wzór schronisk ks. Markiewicza, a potem gniazda sieroce, że te gniazda sieroce dotychczas choć założone, niestety nie wszędzie dobrze się udają. Mianowicie założone ofiarnością prywatną pod Przemyślem takie gniazdo sieroce niestety nie idzie, mimo że ofiarodawczyni wszelkich sił dokłada aby pchnąć rzecz naprzód, ciągle są mankamenty, kosztuje to bardzo dużo, a pożytku jest nie wiele. Otóż trzeba zdaje mi się, żeby społeczeństwo wytworzyło jeszcze ten typ tych opiekunów, bo najwięcej na tem rzecz chroma, że nie można znaleść odpowiednich ludzi którzy uważają dotychczas to więcej jako dobre utrzymanie dla siebie niż jako rodzaj poświęcenia. Sądzę też że w rezolucyi należałoby też wspomnieć i o istniejących choć o trochę odmiennym typie ochronkach, które bądź co bądź u nas spełniają znakomicie swoją misyę. Tam gdzie one w powiatach egzystują byłoby bardzo wskazanem, ażeby Rady powiatowe w miarę możności subwencyonowały te ochronki, które choć nie wychowują sierót a tylko chwilowo dzieci opuszczone lub nie mające opieki rodziców przytulają, jednak mają cel zbliżony, więc należy je subwencyonować.

Marszałek. Przypominam Panom, że należy mieć przed oczyma pytanie czy siłami finansowemi powiatów mogłyby powstać domy zaopatrzenia i wychowania sierót oraz domy ubogich i że na to pytanie oczekujemy odpowiedzi.

Głos ma ks. **Mleczko.**

Ks. **Mleczko.** Miałem właściwie zabrać głos w innym kierunku, ponieważ jednak JE. p. Marszałek skierował mnie na inne tory, więc zwrócę tyiko na to uwagę, że należy się ile możności trzymać typu zakładu w Pawlikowicach. W ostatnich czasach czytałem o takim bardzo postępowym zakładzie angielskim w Abbotswood a przedtem broszurkę Sypniewskiego opisującą dokładnie zakład w Pawlikowicach i zdziwiłem się tem, jak dokładuie jeden zakład i drugi co do urządzenia zgadzają się ze sobą tak dalece, że mnie jako Polaka napełniło to dumą, że gdy w Anglii dopiero w roku 1900. urządzono taki zakład i teraz Europa bierze sobie go za typ wzorowy, to w Pawlikowicach już znacznie przedtem taki zakład istniał. My tedy nie potrzebujemy oglądać się za stworzeniem nowych typów gdy mamy tak doskonały typ do którego każdy kto go poznał odnosi się z całą sympatyą.

Jednakże jeżeli jest mowa o urządzeniu zakładu sierocego tego typu jak w Pawlikowicach, to w takim razie fundusze powiatowe w żaden sposób nie wystarczyłyby aby w każdym powiecie taki zakład założyć, tem bardziej, że nie byłoby potemu potrzeby, bo w każdym powiecie znajduje się sierót i takich opuszczonych dzieci może kilkadziesiąt a te zakłady są obliczone na większą liczbę, więc raczej należałoby tworzyć zakłady na któreby funduszami przyczyniało się kilka powiatów. W ten sposób wspólnemi siłami dałoby się ograniczyć i uprościć administracyę, uczynić ją tem samem tańszą i w ten sposób tę kwestyę, rozwiązać.

Marszałek. Głos ma p. Smolecki.

P. **Smolecki.** Ten fundusz ubogich według dotychczasowej praktyki jest często gęsto dość marnowany, przechodzi tak niespostrzeżenie, nie ma śladu z niego Otóż prodonuję, ażeby zanim ustawowo może być pewien procent z tego funduszu ubogich przeznaczony na te właśnie cele, na takie domy ubogich lub sierót, ażeby wystosować apel do Rad powiatowych, by pewien procent tych grzywien na te cele przeznaczyły. Jest to możliwe, a wiem o tem z praktyki w naszym powiecie, gdzie taki apel w ostatnim właśnie roku przyniósł koło 11.000 koron.

W każdym powiecie dałby się zebrać pewien fundusz taki choćby nie odrazu ale przez pewien szereg lat, tak, że w każdym powiecie taki zakład dla ubogich czy sierót mógłby być utrzymany.

Marszałek. Głos ma p. Thullie.

P. **Thullie.** Punkt 11-ty kwestyonaryusza zawiera pytanie, czy siłami finansowemi powiatów mogłyby powstać domy zaopatrzenia i wychowania sierót i opuszczonych dzieci oraz domy ubogich. Otóż nie wdając się w dłuższe motywowania sądzę że na to pytanie co do sił wyłącznie powiatowych, można odpowiedzieć tylko przecząco. Przynajmniej ja jestem tego zdania i takbym odpowiedział a dodałbym na tomiast ustęp: „Zjazd delegatów Rad powiatowych wyraża zdanie, iż Rady powiatowe powinny wziąć inicyatywę w tworze-

niu tego rodzaju zakładów, a co do funduszów Rady powiatowe powinny się starać spowodować gminę do uchwalenia na ten cel części lub całości tak zwanego funduszu ubogich. Także powiedziałbym że możnaby spowodować gminę do ofiarowania części z procentów kas pożyczkowych, zaś powiat przyczyniłby się do takich zakładów pewną kwotą corocznie do budżetu wstawianą.

Co zaś do typu, miejscowości i innych, to zdaje mi się należy pozostawić każdej Radzie powiatowej, każdemu komitetowi jeśliby się jaki w powiecie zawiązał do uchwały, jak będzie najłatwiej dojść do celu.

Marszałek. Zwracam uwagę Panów, że sami uchwaliliście iż dyskusya o tyle tylko jest możliwa, o ile kto chce postawić wniosek albo poprawkę, jeżeli więc kto z Panów żąda głosu, tem samem zaciąga dług w obec Zgromadzenia że musi postawić poprawkę lub wniosek.

Głos ma p. **Merunowicz.**

P. **Merunowicz.** Stosując się do wezwania JE. p. Marszałka pozwolę sobie zaproponować następującą rezolucyę: „Zjazd oświadcza, że gdy ustawowo jest obowiązkiem gmin opiekować się swoimi ubogimi, Rady powiatowe mogą i powinny wspierać zakładanie domów zaopatrzenia dla sierot i opuszczonych dzieci, oraz domy ubogich, pośrednio przez odpowiednie zużytkowanie gminnych funduszów ubogich, jakoteż dobroczynności prywatnej. Wyłącznie siłami finansowemi powiatów takie zakłady utrzymywane być nie mogą.

Marszałek. To jest jeden wniosek. Wniosek p. referenta jest inny. Proszę zarazem p. Kraińskiego ażeby swój wniosek odczytał.

P. **Kraiński.** Wniosek mój opiewa następująco:

„Każdy powiat autonomiczny jest obowiązany założyć na potrzeby gmin w powiecie położonych domy ubogich i sierót opuszczonych. Do tego celu powinny się powiaty starać o użycie funduszu grzywien. W drodze ustawodawczej należy się postarać pro futuro, ażeby te fundusze które przychodzą do funduszu lokalnego gminnego, przychodziły do funduszu grzywien powiatowego, utworzyć się mającego. Na razie Wydział krajowy winienby zawezwać powiaty aby zakładały domy przytułku dla starców, kalek i sierót.

P. **Jakliński.** Stawiam wniosek zamknięcia dyskusyi.

Marszałek. Jest wniosek zamknięcia dyskusyi. Kto się z nim zgadza zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Głos ma referent p. Wisłocki.

Sprawozdawca p. **Wisłocki.**

Przystępuję do stylizacyi wniosku p. Merunowicza z tem, ażeby dodać słowa: „Zjazd przyjmuje za zasadę, że każdy powiat taki zakład dla sierót posiadać winien“.

P. **Merunowicz.** Proszę opuścić wyraz: „taki“. — Wniosek tedy brzmi:

„Zjazd oświadcza, że gdy ustawowo jest obowiązkiem gmin opiekować się swoimi ubogiemi, Rady powiatowe mogą i powinny wspierać zakładanie domów zaopatrzenia dla sierót i opuszczonych dzieci, oraz domy ubogich, pośrednio przez odpowiednie zużytkowanie gminnych funduszów ubogich, jakoteż dobroczynności prywatnej. Wyłącznie siłami finansowemi powiatów takie zakłady utrzymywane być nie mogą“.

Dr. **Momidłowski.** Czy mają to być zakłady powiatowe, czy gminne?

P. **Merunowicz.** Pan Dr. Momidłowski podnosi kwestyę czy mają być te domy powiatowe czy gminne. Ja sądzę że może to być tylko zbiorowo. Chybaby wielkie miasta mogły założyć taki zakład same, a w powiecie mogą być tylko zbiorowe przez składanie sił finansowych powiatowych i gminnych i dobroczynności prywatnej. Mam przed oczyma wzór powiatu sokalskiego który według mnie jest jako typ bardzo godny naśladowania, bo jest praktyczny, wzorowo urządzony, bardzo pożyteczny, świetnie funkcyonuje a tanio kosztuje stosunkowo, i tylko w ten sposób powstał że bardzo szczęśliwie skombinowano tam współudział gmin wszystkich które skłoniono do tego że pewien procent funduszu z kar przeznaczano stale na utrzymanie tego zakładu, dalej powiat daje dotacyę a wreszcie jest dobroczynność prywatna, która się nie ogranicza tylko do datków pieniężnych, lecz i datków w naturze. To jest zdaje mi się najszczęśliwszy typ takiego powiatowego przytuliska dla ubogich. Jestto jedna z piekących potrzeb społecznych naszego kraju dlatego, że te tragedye jakie się dzieją z tymi ubogimi ludźmi, którzy nie mają utrzymania a nie mogą zapracować na siebie, których gdy przyjdą na łaskę gminy odsyła się od numeru do numeru, te się nie dadzą opisać po prostu. Takich nieszczęśliwych ludzi jest tysiące, więc jest jednym z obowiązków Rad powiatowych przecież w tym kierunku coś zrobić.

Mamy piękne wzory, słyszę że i w Złoczowie jest taki zakład, taki typ jaki stworzył p. prezes Kraiński w powiecie sokalskim zdaje mi się zasługuje na to, ażebyśmy na niego zwrócili uwagę ogółu reprezentantów Rad powiatowych. To miałem na myśli w stylizacyi mego wniosku.

To zupełnie nie wyklucza i nie sprzeciwiam się i owszem próbom takim, jak tu p. referent Dr. Wisłocki przedstawia co do tych zakładów opieki nad sierotami i opuszczonemi dziećmi. Ale ten wniosek jest tak ogólnikowo stylizowany, że i to się tem obejmuje i jak uznał p. Wisłocki nie sprzeciwia się mu a z pewnością z wdzięcznością wszystkie Rady powiatowe wezmą to pod rozwagę. Jeżeli chodzi o to o co się JE. p. Marszałek upomina ażeby odpowiedzieć bezpośrednio na pytanie Wydziału krajowego czy siłami finansowemi powiatów mogłyby powstawać takie domy, to zdaje mi się na to bezpośrednio daje taka stylizacya odpowiedź.

Marszałek. Dyskusya jest wprawdzie zamknięta, sądzę jednak, że należy umożliwić pp. wnioskodawcom obronę swoich wniosków. Głos tedy ma p. Kraiński.

P. **Kraiński.** Nie wolno mi wprawdzie w obec uchwały Zgromadzenia rozwałkowywać sprawy, mimoto pozwoli JE. p. Marszałek na kilka jeszcze uwag, które chciałbym jako poniekąd praktyk, zakomunikować szanownemu Zgromadzeniu. Otóż zakład jaki powstał w powiecie sokalskim, faktycznie żyje od 2. grudnia 1898 roku. Przeciętnie mieści w sobie stałych prebendaryuszy tj. starców, kalek i dzieci sierót około 50. Został założony nietylko funduszami powiatowymi, konkurowały i inne źródła jak już wczoraj zaznaczyłem, były też śródłem grzywny gminne za pozwoleniem wyraźnem, za uchwałą Rady gminnej. Przekazało sto gmin swoje grzywny do funduszu powiatowego na cel założenia tego zakładu. Później gdy przyszło budować i urządzać ten zakład, Sejm, względnie Wydział krajowy raczył też przyczynić się bardzo wydatną kwotą bo dał 10.000 koron. Cały zakład kosztował około 80.000 koron tj. instalacya tego zakładu. Połowę tej snmy włożono w budowle, w umieszczenie odpowiedne, w ogród, druga część jest kapitałem żelaznym fundacyjnym na utrzymanie. Ten kapitał nie wystarcza na utrzymanie, tylko prócz tego płyną jeszcze bieżące dochody z funduszu grzywien gminnych a prócz tego jeszcze zawsze figuruje rok rocznie pewna suma w budżecie powiatowym na utrzymanie tego przytuliska dla starców, kalek i sierót, mianowicie 1000 do 1500 koron bo tyle zwykle brakuje. Prócz tego jest ten zakład oddany pod opiekę braciom Alberta i mogę przyznać, że jest ślicznie prowadzony, bo tyle zaparcia, tyle miłości chrześcijańskiej ile ci ludzie mają i ta prawdziwa oszczędność musi każdemu zaimponować. Mam tylko wątpliwość pewną że gdy 10 lub 15 Rad powiatowych do brata Alberta się zwróci o fundowanie czy prowadzenie takich domów czy będą mieli na to dostateczną ilość sił.

Utrzymanie jednostki nie przekracza 60 halerzy nawet z jakąś sukienką i butami. To się robi tak oszczędnie, że nawet bracia przeważnie sami sporządzają buty dla tych ludzi w chwilach wolnych.

Zakład funkcyonuje nieźle i jest instytucyą którejby warto się przypatrzeć i może w niejednem naśladować i dlatego śmiem tu Panom tych kilka słów zachęty przedstawić i prosić tych co się tem interesują ażeby zechcieli się temu przypatrzeć a potem może nabiorą chęci tworzenia podobnych zakładów. Taki zakład na wielką skalę o jakim mówił p. referent któryby pomieścił wszystkie sieroty w powiecie starców i kaleki, taki zakład stanowczo przekraczałby siły powiatu, nawet nie siły ale inicyatywę powiatu chociażby inne źródła były wyzyskane Ale taki skromny zakład jaki jest w powiecie sokalskim nie przekracza sił powiatu a jest dobrą rzeczą i bardzo dużo już dobrego robi. Dlatego ja gotów byłbym przystąpić w całości do rezolucyi p. Merunowicza bo ona obejmuje tę samą materyę co moja, a jest ściślej stylizowana, gdyż ja moją na poczekaniu ustylizowałem.

Marszałek. Dyskusya została już zamknięta Głos ma p Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Wisłocki.** Przystępuję chętnie po rezolucyi p. Merunowicza a tylko zdaje mi się, że jest nadto zimno wystylizowaną więc możeby się dało to jakoś połączyć z moją. Ja proponowałem stylizacyę że Zjazd delegatów Rad powiatowych oświadcza się gorąco za jak najrychlejszem wprowadzeniem w życie schronisk dla sierot oraz domów dla starców i kalek, rodzimego typu we wszystkich powiatach kraju. Otóż możeby to złączyć zarazem tak, że to co ja proponowałem będzie stanowić wstęp, a potem nastąpi rezolucya p. Merunowicza jako dalszy ciąg jako odpowiedź na kwestyonaryusz.

Marszałek. Może w ten sposób dojdziemy do porozumienia, że środek będzie

p. Merunowicza, wstęp p. Referenta a koniec p. Dra Momidłowskiego.

Rezolucya zatem brzmiałaby następująco:

„W odpowiedzi należy Wydziałowi krajowemu przedłożyć cały oparat z tem, że

„Zjazd oświadcza się gorąco za jak najrychlejszem wprowadzeniem w życie schronisk dla sierót, oraz domów dla starców i kalek, rodzimego typu, we wszystkich powiatach kraju".

„Zjazd oświadcza, że gdy ustawowo jest obowiązkiem gmin opiekować się swoimi ubogimi, Rady powiatowe mogą i powinny wspierać zakładanie domów zaopatrzenia dla sierót i opuszczonych dzieci, oraz domy ubogich, pośrednio przez odpowiednie zużytkowanie gminnych funduszów ubogich, jakoteż dobroczynności prywatnej. Wyłącznie siłami finansowemi powiatów, takie zakłady utrzymywane być nie mogą".

P. **Wisłocki.** Ten ostatni ustęp nie jest potrzebny.

Marszałek. Teraz nastąpiłby koniec p. Momidłowskiego: „Zakłady dla sierót i ubogich powinny być zakładami powiatowymi".

P. **Wisłocki.** Proszę ten dodatek t. j. ostatni ustęp w środkowej części rezolucyi traktować jako osobną poprawkę.

Marszałek. A więc czy Panowie zgadzacie się na w ten sposób skombinowany wniosek ze wstępem, środkiem i końcem, a z opuszczeniem ustępu, że zakłady takie nie mogą powstawać wyłącznie siłami finansowemi powiatów?

P. **Thullie.** Możeby powiedzieć, że w razie, jeżeli takie zakłady nie mogą powstać wyłącznie siłami finansowemi powiatu, wówczas Rady powiatowe powinny brać przynajmniej inicyatywę w zakładaniu.

Sprawozdawca p. **Wisłocki.** Na to się nie zgadzam.

Marszałek. Proszę tedy tych Panów, którzy są za wnioskiem odczytanym teraz przezemnie z opuszczeniem ustępu co do sił wyłącznie powiatu, zechcą rękę podnieść. *(Większość).* Widzę, że tylko trzech Panów nie głosuje za tem, czyli że został przyjęty. Kto z Panów przyjmuje ten opuszczony ustęp: „Zakłady takie powiatowe utrzymywane być nie mogą wyłącznie siłami finansowemi powiatu", zechce rękę podnieść. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 36. Kto jest przeciw temu ustępowi, zechce rękę podnieść. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 8 przeciw. Ustęp ten zatem został przyjęty.

Zdaje mi się, że p. Referent poprzednio oświadczył gotowość, że ten memoryał przez siebie opracowany z własnej inicyatywy roześle powiatom?

Sprawozdawca p. **Wisłocki.** Jabym przesłał na ręce p. Merunowicza, jako sekretarza Zjazdu, a onby ten memoryał powiatom rozesłał.

P. **Merunowicz.** Ja nie jestem wcale sekretarzem Zjazdu.

Marszałek. Chodzi tylko o stwierdzenie rzeczy. Bo tu trudności nie będzie w tem, kto ten memoryał roześle, może go rozesłać Wydział krajowy nie jako rzecz swoją, ale jako memoryał p. Referenta.

Przystępujemy obecnie do pytania 12, które opiewa: *(czyta)* „Czy i jakiego rodzaju postanowienia byłyby pożądane ze względu na kwalifikacye i zabezpieczenie bytu urzędników Rad powiatowych?"

Celem przepstawienia wniosków sekcyi głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Schmidt.** Szanowne Zgromadzenie!

Pytanie 12 przedłożonego nam kwestyonarysza: „Czy i jakiego rodzaju postanowienia byłyby pożądane ze względu na kwalifikacye i zabezpieczenie bytu urzędników Rad powiatowych?" jest jednem z najdalszych w kwestyonaryuszu, bo aż 12 z rzędu, a nadto bardzo ogólnie wystylizowane.

To też i odpowiedź na to pytanie, które w sekcyi administracyjnej było rozważane już bardzo późno, kiedy już wszyscy byli pomęczeni, i kiedy zdaje mi się, zainteresowanie się w ogóle tem pytaniem było już bardzo słabe, jest niestety także bardzo ogólnikowa, a mianowicie brzmi w ten sposób: *(czyta)*

„Zjazd delegatów Rad powiatowych wyraża zapatrywanie, że kwalifikacye urzędników Rad powiatowych powinny być jednolite we wszystkich powiatach. Byt urzędników powinien być zabezpieczony jednolicie, a zwłaszcza przez ich ubezpieczenie w Zakładzie pensyjnym, w Zakładzie zastępczym krajowym lub przez uzyskanie przedewszystkiem umów służbowych za umowy zastępcze w tych powiatach, które mają odpowiedni fundusz emerytalny".

Jest to rezolucya, nad którą nie mogła się w sekcyi wywiązać szersza dyskusya, gdyż jak już wspomniałem, pora była już bardzo późna, wszyscy byli bardzo pomęczeni, tak że nie miałem możności podać bliższych przyczyn, które mię do postawienia takiej rezolucyi spowodowały,

tak że zostałem odesłany z tem do całego Zjazdu.

Zatem tylko w krótkości naprowadzę niektóre rzeczy, które się w ogólnikowej formie mieszczą w rezolucyi.

Otóż jestem zdania, że od należytego funkcyonowania biura w każdej Radzie powiatowej bardzo wiele zależy.

Nie mam żadnych myśli osobistych, ale znaną jest rzeczą, że o ile w powiatach są prezesi Rad powiatowych bardzo dzielni i czynni, o tyle są i tacy, którzy takimi nie są. To jest niestety prawdą. I stąd wynikają gwałtowne różnice między działalnością jednych Rad powiatowych i drugich.

I faktem jest, że najczęściej w tych powiatach, w których prezesi interesują się rzeczywiście zakresem działania Rad powiatowych są personale urzędnicze lepsze, a w tych powiatach, gdzie to zainteresowanie jest słabsze, personole są gorsze, a w niektórych powiatach, (niestety ma to miejsce częściej we wschodniej części kraju niż w zachodniej) stosunki są wprost bardzo smutne. A przecież od urzędników jednolicie dobrze ukwalifikowanych i należycie dobranych zależy bardzo dobre funkcyonowanie.

Bo jeżeli się ma ciało urzędnicze złożone z ludzi i moralnie odpowiedzialnych i inteligencyą stanowisku odpowiadających, to można liczyć na to, że praca ich będzie obfitszą, że inicyatywa będzie większą i że rezultaty pracy będą zupełnie inne.

Sądzę zatem, aby się streścić, że każdy sekretarz Rady powiatowej powinien być skończonym jurystą i powinien mieć 5 lat praktyki, czyto w służbie rządowej czy autonomicznej, tak aby mógł się o taką posadę ubiegać.

Pobory jego powinny się równać poborom VIII. klasy rangi urzędnika rządowego. Ponieważ jednak jego awans na sekretarzu Rady powiatowej się kończy, przeto powinien mieć przyznane pięciolecia w takiej wysokości, w jakiej pobierają urzędnicy VIII. rangi w służbie rządowej z tem, że takich pięcioleci niema mieć więcej jak sześć.

W każdym powinien być oprócz sekretarza także zastępca sekretarza. Powinien być również jurysta ukończony i ukwalifikowany z praktyką co najmniej lat trzy.

Pobory jego powinny się równać poborom urzędnika IX. klasy rangi w służbie państwowej z takiemi samemi prawami, jakie ma sekretarz Rady powiatowej.

Oprócz tych 2 urzędników powinien w dziale administracyjnym być zajęty lustrator majątków gminnych, rachmistrz czyli buchhalter i kasyer.

Wszyscy ci trzej urzędnicy powinni być w randze X., wszyscy trzej powinni mieć ukończoną szkołę średnią i mieć egzamin z rachunkowości państwowej, tudzież z rachunkowości podwójnej czyli tak zwanej buchhalteryi podwójnej i kupieckiej.

Każdy z nich w randze X. miałby triennia biegnące automatyczne do sześciu.

Nadto powinien być w oddziale administracyjnym kancelista, który prowadzi czynności kancelaryjne wszystkim Panom znane, któryby był w randze XI. i miał pobory urzędnika rangi XI urzędnika państwowego z trienniami.

W dziale technicznym inżynier powiatowy w randze IX. jak zastępca sekretarza, a nadto prócz tego inżyniera stosownie do rozmiarów powiatu i rozwiniętej akcyi drogowej powinna być odpowiednia liczba konduktorów drogowych, atoli kwalifikowanych, t. j. absolwentów krajowej szkoły konduktorskiej przy Wydziale krajowym we Lwowie, doświadczenie bowiem wykazało, że są to siły bardzo dobre.

W ten sposób dział ten byłby mniej więcej obsadzony, o ile w poszczególnych powiatach wskutek już obecnie uchwalonej rezolucyi nie przyszłoby do obsadzenia także posady lustratora leśnego i gospodarczego, co jednak jest rzeczą poza ramami administracyi i działu drogowego.

Jestem tego zdania, że kwestya uregulowania bytu urzędników Rad powiatowych nie da się przez ten Szanowny Zjazd dziś załatwić, a o ile mnie się zdaje, nawet moje specyalne motywowanie wniosku nie znajdzie tu zbyt gorącego poparcia.

Ta rzecz niewątpliwie będzie musiała być poruszoną przez samych urzędników Rad powiatowych i od nich wyjdzie prawdopodobnie inicyasywa jakiegoś należytego uregulowania tej sprawy.

Chciałem przemówieniem mojem tylko zwrócić uwagę, że nie ulega wątpliwości, iż od dobrych a tem samem dobrze sytuowanych odpowiednio do swej kwalifikacyi i pracy wynagrodzanych urzędników przy Radach powiatowych, bardzo wiele zależy dobre funkcyonowanie tych Rad.

Skończyłem.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. **Romaszkan.** Proszę o głos.

Marszałek. P. Romaszkan ma głos.

P. **Romaszkan.** Szanowni Panowie! Ja absolutnie nie mogę się zgodzić z wnioskiem Szanownego p. Referenta co do tego,

aby urzędnicy Rad powiatowych byli wszędzie jednakowo płatni. Są powiaty większe, bogatsze, które mogą płacić więcej, ale są powiaty biedniejsze o połowę mniejsze od tamtych wielkich powiatów. Jakżeż można równać zapłatą tych, którzy mają bardzo dużo do czynienia z tymi, którzy mają bardzo mało stosunkowo pracy.

Ze znanych mi powiatów np. powiat stryjski jest bardzo bogaty, liczy 105 gmin, podczas gdy powiat żydaczowski liczy tylko 75 gmin, a powiat bohorodczański ledwie 34 gmin. Jakżeż można tu mówić o równej płacy?

Mnie się zdaje, że każdemu powiatowi trzeba zostawić ocenienie, ile jego urzędnicy będą pobierać stosownie do ich pracy i stosownie do dochodów powiatu płynących z dodatków do podatków.

Marszałek. P. Urbański ma głos.

P. **Urbański.** Zapisałem się do głosu, aby Szanownemu Zgromadzeniu słów kilka powiedzieć w sprawie wniosku przedłożonego nam przez p. Sprawozdawcę.

Otóż przedewszystkiem trzeba tu odróżnić motywa od wniosku. Wielu z nas nie godzi się z motywami, ale za przedłożonym wnioskiem, wszyscy, jak mi się zdaje, głosować będziemy.

Ponieważ jak widzę szereg delegatów zapisał się do głosu, przypuszczam, że wielu Panów jest zdania, jakoby motywa były umieszczone także we wniosku. Dlatego zwracam uwagę, że tak nie jest i że ten wniosek w tej formie, jak nam przedłożony został, możemy przyjąć.

Marszałek. P. Kowalówka ma głos.

P. **Kowalówka.** O ile dobrze zrozumiałem p. Referenta sądzę, że komisya nigdyby się nie zgodziła na takie przedstawienie i nigdyby nie dopuściła, aby w Radzie było aż pięciu czy sześciu urzędników, osobno administracyjnych, osobno technicznych, odpowiednio płatnych. Na to pozwolić sobie mogą tylko powiaty wielkie.

U nas w powiecie wadowickim jest 103 gmin, a mamy tylko jednego sekretarza, który prowadzi kasyerstwo, prowadzi lustracyę, prowadzi administracyę, a wszystko jest w największym porządku.

A przy tem, proszę Panów, buduje się u nas sześć do siedmiu dróg, a mimo tego administracya w powiecie wadowickim idzie odpowiednio.

Skądby wziąć pieniądze na takie pensye na 5 lub 6 urzędników? Trzebaby chyba podnieść dodatki do podatków o jakie 20 procent, w inny bowiem sposób nie możnaby znaleść środków na pokrycie tak znacznego wydatku.

A przecież wiemy, że są powiaty, które mają już 45 procent dodatków do podatków.

Dlatego stawiam wniosek, by tej rezolucyi nie przyjąć.

Marszałek. P. Thullie ma głos.

P. **Thullie.** P. Referent podnosząc kwalifikacye potrzebne dla urzędników Rad powiatowych wymienił także żądanie ukończenia studyów prawniczych dla zastępców sekretarzy, czyli dla tzw. adjunktów powiatowych.

Ponieważ nie chcę dyskusyę przydłużać, nie motywuję tego długo, lecz stawiam tylko wniosek, abyśmy nad tym ustępem osobno głosowali.

Marszałek. P. Horodyński ma głos.

P. **Horodyński.** Ja także zwracam uwagę Panów, że tylko w motywach wniosku, a nie we wniosku samym są podane wymogi co do kwalifikacyi i poborów służbowych urzędników Rad powiatowych.

Nadto stawiam wniosek zamknięcia dyskusyi.

Co zaś do wniosku samego proszę, by p. Sprawozdawca jeszcze raz go odczytał.

Sprawozdawca p. **Schmidt**: *(czyta)*

„Zjazd delegatów Rad powiatowych wyraża zapatrywanie, że kwalifikacye urzędników Rad powiatowych powinny być jednolite we wszystkich powiatach. Byt urzędników powinien być zabezpieczony jednolicie przez ich ubezpieczenie w Zakładzie pensyjnym lub Zakładzie zastępczym względnie przez uzyskanie przedewszystkiem umów służbowych za umowy zastępcze w tych powiatach, które mają odpowiednie fundusze emerytalne“.

Marszałek. Do głosu zapisał się p. Horodyński. Udzieliłam mu głosu.

P. **Horodyński.** Wobec tego stawiam wniosek, abyśmy głosowali nad tym wnioskiem oddzielnie, a mianowicie osobno nad pierwszą częścią, a osobno nad częścią drugą.

Nadto stawiam poprawkę do części drugiej, by zamiast słowa „bytu“ zamieścić słowa „emeryturę i zabezpieczenie na starość“.

Marszałek. Niech Panowie nie wezmą mi za złe, jednak muszę zwrócić uwagę, że nie można uchwalać rzeczy, które nie są wykonalne.

Powiedzieć dziś, że ubezpieczenie wszystkich urzędników powiatowych ma być jednolite przez zabezpieczenie ich w ogólnym Zakładzie pensyjnym, jest wyma-

ganiem rzeczy niewykanalnej. Bo przecież tych urzędników, którzy mają już nabyte prawa emerytalne w funduszu emerytalnym nie można jednolicie zabezpieczać in peins.

Panowie macie dobre intencye nadać im pewne prawa, a w rzeczywistości ujmujecie im tych praw.

Możnaby chyba powiedzieć: „O ile mają być zabezpieczeni w ogólnym Zakładzie pensyjnym“, lub „o ile nie mają praw nabytych“.

Jest bowiem cały szereg urzędników powiatowych, którzy są ubezpieczeni w funduszu emerytalnym na podstawie uchwał Rad powiatowych, które urzędnikom swoim nadają te same prawa, jakie mają urzędnicy krajowi. Takim urzędnikom trzebaby zatem chyba odebrać prawa, które już mają nabyte.

A przecież intencyą Panów nie jest pozbawiać urzędników powiatowych praw, które już dawno nabyli i z pewnością sekcya sobie tego nie życzyła.

Przy stylizowaniu takich uchwał, które dotyczą interesów materyalnych bardzo licznych osób trzeba uważać, aby ci interesowani, dla których się ma niewątpliwie życzliwe intencye, nie byli poszkodowani.

Nie wątpię, iż p. Referent chciał powiedzieć, „o tyle, o ile nie mają nabytych praw emerytalnych“, które przecież są lepsze aniżeli w Zakładzie pensyjnym.

Ja nawet trochę dalej pójdę i powiem, że nie wiem czy Panowie dobrze robią dla sekretarzy i urzędników powiatowych, nawet dla tych, którzy nie mają tych praw emerytalnych, jeżeli chcecie, aby byli zabezpieczeni w zakładzie pensyjnym.

Zwracam uwagę, że przez taką uchwałę, przyznającą sekretarzom Rad powiatowych pensyę urzędników państwowych, czynimy wrażenie, jakoby Zjazd delegatów miał głównie za zadanie zabezpieczenie pensyi urzędnikom i to pensyi dla wszystkich jednolitej.

Mnie się zdaje, że na tej jednolitości pensyi niejeden sekretarz powiatowy gorzejby wyszedł.

Świadom jestem mego obowiązku, że nie powinienem głosu zabierać, ale zdawało mi się, że jest obowiązkiem moim rzecz wcześniej sprostować i nie podawać do wiadomości publicznej mylnej uchwały.

Głos ma p. Merunowicz.

P. **Merunowicz.** Wniosek Szanownego Referenta liczy się z tem, na co JE. Marszałek zwrócił uwagę.

Tu w tym wniosku wcale nie jest powiedziane i wcale nie wskazuje na to p. Referent, aby urzędników ubezpieczać koniecznie w Zakładzie pensyjnym.

Winą nieporozumienia jest wedle mego zdania zanadto skomplikowana stylizacya wniosku i to odwoływanie się na ten Zakład pensyjny państwowy, zamiast powiedzieć po prostu, że „emerytura i zaopatrzenie dla rodzin powinnne być o ile możności jednolite“.

Co do uwag p. Romaszkana, że nie wszędzie są jednakowe wymogi pracy, to wedle mego zdania możnaby w tej rezolucyi powiedzieć, że płace powinny być „o ile możności“ jednolite i że należy dążyć do tej jednolitości w interesie ogólnym, licząc się jednakże równocześnie z lokalnymi stosunkami każdego powiatu z osobna.

Ponieważ już jestem przy głosie, daruje mi JE. p. Marszałek, że jako przewodniczący Związku urzędników Rad powiatowych tu zaznaczę przedewszystkiem wdzięczność dla Wydziału krajowego, że raczył ten punkt przyjąć do kwestyonaryusza i zawiadam, że Związek tą sprawą, która naszej egzystencyi bezpośrednio dotyczy, bardzo gorąco się zajmuje i postawi wnioski co do kwalifikacyi urzędników, etatu, pragmatyki służbowej, a także i co do zaopatrzenia materyalnego tj. ich płacy, emerytury i zaopatrzenia dla wdów i sierót, które to wnioski Związek roześle wszystkim Wydziałom powiatowym.

Muszę także przy tej sposobności zaznaczyć, że blisko 60 powiatów ma już fundusze emerytalne, a chodzić będzie o to, aby wszędzie w całym kraju emerytury były jednolite, naturalnie odpowiednio do teraźniejszych stosunków.

Tak samo jestem za tem, aby kwalifikacye wymagane od urzędników powiatowych były oznaczone ustawowo t. j. były przewidziane w ustawie, jak to jest przewidziane dla miasteczek w ustawie z roku 1896. Chodzić więc będzie o to, by kwalifikacye urzędników powiatowych w najogólniejszych zarysach były oznaczone w noweli do ustawy o Reprezentacyi powiatowej, a nadto, by Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem tę rzecz uregulował.

Uważam to za rzecz pożądaną tak w interesie publicznym, jak i w interesie urzędników, aby siły zatrudnione w biurach Rad powiatowych były jak najlepsze.

Popierając w ogóle wniosek p. Referenta sądzę, że należałoby tylko stylizacyę trochę zmienić a mianowicie w ten sposób, by zakończyć na tem, że „Zjazd delegatów Rad powiatowych wyraża zapatrywanie, że kwalifikacye urzędników powinny być

jednolite we wszystkich powiatach", a nadto by powiedzieć, że „płace jakoteż emerytury tudzież zaopatrzenia dla rodzin urzędników powinny być o ile możności jednolite". Cały zaś ten długi ustęp o Zakładzie pensyjnym itd., należy opuścić.

Marszałek. Był postawiony poprzednio wniosek na zamknięcie dyskusyi. Czy żąda kto głosu? *(Nikt)*. Gdy nikt głosu nie żąda, kto się zgadza z zamknięciem dyskusyi, zechcę rękę podnieść. *(Większość)*. Dyskusya została zamknięta. Do głosu zapisani są jeszcze pp. Thullie, Chlamtacz, Dobrowolski i Lgocki.

Głos ma p. Thullie.

P. **Thullie.** P. Referent w swojej rezolucyi użył wyrażenia, że „kwalifikacya urzędników powiatowych ma być jednolita".

Jakże głosować nad tem, skoro nie wiemy, co przez to należy rozumieć. Trzeba podać było przynajmniej jakieś minimum, bo to wyrażenie p. Referenta jest tak elastyczne, że trudno za tem głosować.

W dyskusyi podnoszono, że powinni to być ukończeni prawnicy.

Mogą być zapatrywania rozmaite, co do mnie, jabym ukończenia praw nie uważał za warunek konieczny. Powiatom potrzeba ludzi rozumnych i praktycznych, a aby tacy mieli być koniecznie prawnikami, nie sądzę.

Co się zaś tyczy zaopatrzenia, to również nie sądzę, by dobrze było, gdyby ono było jednolite, gdyż jak tu już podniesiono, niejeden sekretarz powiatowy jeszczeby stracił na takiej jednolitości.

Także nie sądzę by kwalifikacye wymagane od zastępców, jak to przedstawił p. Referent, były odpowiednie, gdyż przy tak wysokich wymaganiach będziemy skazani na brak ludzi.

Marszałek. Głos ma p. Chlamtacz.

P. **Chlamtacz.** Sądzę, że do prawidłowego funkcyonowania Rad powiatowych trzeba nietylko urzędników ukwalifikowanych, ale uregulowania także samego toku czynności.

Dlatego wnoszę, by była wypracowana po pierwsze wzorowa instrukcya kancelaryjna, by sposób urzędowania nie był pozostawiony dowolności urzędników,

powtóre by istniał statut organizacyjny, któryby nietylko normował kwalifikacye i pobory urzędników, ale także zawierał rygory dyscyplinarne, jak to jest u władz rządowych.

Marszałek. Głos ma p. Dobrowolski.

P. **Dobrowolski.** Szanowni Panowie!

Na wypadek, gdyby wniosek miał się utrzymać w stylizacyi p. Merunowicza, nie stawiam żadnego wniosku dodatkowego, na wypadek jednakowoż, gdyby się miał utrzymać w stylizacyi p. Referenta, przedstawiam wniosek dodatkowy, a mianowicie na podstawie następującej.

Jak wczoraj podniesiono na sekcyi, jedna z najkardynalniejszych trudności dla powiatów pozyskania odpowiednich sił na urzędników Rad powiatowych tkwi w tem, że ci panowie czują się niejako glaebae ad scripti. Słyszałem, że jednem z głównych desyderatów urzędników Rad powiatowych polega na tem, ażeby się bez krzywdy dla siebie mogli przenosić z miejsca na miejsce. Trudność przenoszenia się tkwi głównie w sposobie zaopatrzenia.

Sposób zaopatrzenia urzędników Rad powiatowych jest dwojaki. Niektóre Rady otrzymały i mają własne statuta pensyjne, inne nie mają statutów, a inne ubezpieczają swych urzędników w Zakładzie urzędników prywatnych, jednakowoż funduszów pensyjnych żadnych nie mają. Są jeszcze inne Rady powiatowe, do których także nasza Rada powiatowa doliniańska należy, które miały wprawdzie fundusz emerytalny, jednakowoż zwinęły go i za część kapitału kupiły wszystkie lata służby w krajowym zakładzie zastępczym z tą poprawą bytu, że po 35 latach służby uzyskują urzędnicy pełną emeryturę w wysokości ostatniej płacy. Pozyskaliśmy w ten sposób z jednej strony urzędników, z drugiej zaś także i to, że część funduszu jest wolna.

Są więc trzy rozmaite typy zaopatrzenia Zdaje mi się, że cała trudność tkwi dzisiaj w różnicy między urzędnikami, którzy nabyli prawa emerytalne, a tymi, którzy tych praw nie mają. W każdym razie przedstawia się ta rzecz inaczej co do urzędników, którzy będą ubezpieczeni w Zakładzie pensyjnym od 1. stycznia 1909 licząc. Tutaj bowiem możnaby stworzyć jednolitość, którąby umożliwiała urzędnikom przenoszenie się bez jakichkolwiek strat z jednego powiatu do drugiego, a możnaby to urządzić w ten sposób, że w krajowym Zakładzie zastępczym możnaby urządzić osobną grupę, jako powszechny fundusz emerytalny dla urzędników Rad powiatowych. Na przyszłość więc możnaby urządzić te stosunki jednolicie.

Dlatego oświadczam, że gdyby miał się utrzymać wniosek w stylizacyi p. Referenta, przedstawiam następujący wniosek, jako wniosek dodatkowy *(czyta)*:

„Zjazd delegatów Rad powiatowych wychodząc z tego założenia, że dana urzędnikom Rad powiatowych możność przeniesienia się na inną posadę bez straty nabytych potąd praw do emerytury wpłynie dodatnio na ich pracę zawodową, przedstawia wniosek rezolucyjny, czyby nie było rzeczą wskazaną wpłynąć na Rady powiatowe, iżby conajmniej w odniesieniu do urzędników przyjętych do służby od 1. stycznia 1909 począwszy utworzyły wspólny dla wszystkich Rad pewiatowych a jednolity fundusz emerytalny oparty na jednej i tej samej normie emerytalnej, a stanowiący osobną grupę w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń urzędników prywatnych we Lwowie, jako zakładzie zastępczym w myśl §. 65. ustawy z 16 grudnia 1906 Nr. 1. Dz. p. p. ex. 1907.“

Nie stawiam wniosku tego w formie stanowczej z tego względu, że ta rzecz wymaga porozumienia się z Radami powiatowemi i z Zakładem krajowym zastępczym, bo nie mam pewności, czy da się to osiągnąć. Sądzę, o ile znam stosunki, że się to da przeprowadzić, jednakże nie mam pewności, czy zgodzą się wszystkie Rady powiatowe i czy krajowy Zakład zastępczy zechce urządzić osobną grupę.

Narszałek. Dyskusya zstała już zamknięta, głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Schmidt.** Szanowni Panowie!

Już na wstępie zaznaczyłem, że pytanie to jest ogólnikowe, podobnie też i odpowiedź wypadła ogólnikowo, a sądziłem, że całe Szanowne Zebranie zrozumie bardzo dobrze, iż jakiekolwiek rezolucye przez ten Zjazd powzięte nie mogą dotyczyć praw nabytych, t. j. praw, jakie urzędnicy Rad powiatowych nabyli po dzień dzisiejszy, czy też do czasu, zanim nasze rezolucye przybiorą charakter ustawy lub obowiązujących postanowień, że te prawa, jako takie, muszą być uszanowane.

Ustęp końcowy odnośnie do ubezpieczenia bytu urzędników dlatego zaczyna się od słowa „byt“, ponieważ i w pytaniu użyte zostało słowo „byt“; pytanie bowiem opiewa: „Czy i jakiego rodzaju postanowienia byłyby pożądane ze względu na kwalifikacye i zabezpieczenie „bytu“ urzędników Rad powiatowych?“

W tem słowie „byt“ mieści się najszersze pojęcie i ja też je tak rozumiem, tz. że w tem słowie „byt“ mieści się i płaca i emerytura. A jeżeli na pytanie co do zabezpieczenia bytu odpowiedziałem *(czyta)*: „byt urzędników powinien być zabezpieczony jednolicie przez ich ubezpieczenie w Zakładzie pensyjnym lub w Zakładzie zastępczym względnie przez uzyskanie przedewszystkiem umów służbowych za umowy zastępcze w tych powiatach, które mają odpowiednie fundusze emerytalne“, to w ten sposób chciałem na pytanie adpowiedzieć wyczerpująco. Jeśli się bowiem kogoś ubezpiecza zgodnie z postanowieniami ustawy z r. 1906, to się odrazu normuje jego emeryturę i zaopatrzenie jego rodziny.

Sądziłem zatem, że w ten sposób odpowiadając na pytanie kwestyonaryusza odpowiadam najbardziej ogólnikowo, ale i do rzeczy.

Reszta dyskusyi dzisiejszej toczyła się około motywów, które przyznam się otwarcie, są moimi własnymi, bo jak zaznaczyłem, członkowie sekcyi administracyjnej byli tak znużeni, kiedyśmy doszli do punktu 12-tego, że ci sami Panowie, którzy wówczas na moją rezolucyę, jako jedyną zupełnie się zgodzili, obecnie ją krytykują, nie zgadzając się z jej treścią albo też niedokładnie zwrócili uwagę na to, co wczoraj było omawiane.

Pozwalam sobie zaznaczyć, że jest mi to obojętne, czy Zjazd uchwali rezolucyę w takiej formie, w jakiej ja proponuję, tj. że: „kwalifikacye urzędników Rad powiatowych powinny być jednolite we wszystkich powiatach“.

Ustęp ten zamieściłem z tego powodu, ponieważ jest mi wiadome, iż jest wiele Rad powiatowych w kraju, które tej kwestyi zupełnie nie unormowały, i nie mają nietylko funduszu emerytalnego i uregulowanych płac, ale nie mają także żadnego etatu osobowego, nie mają żadnych instrukcyi, ani żadnego regulaminu.

Jeśli się więc w takiej rezolucyi zamieszcza apel, że należy przedewszystkiem ubezpieczyć tych urzędników, to się pośrednio zmusza odnośne Rady powiatowe do jakiegoś uregulowania tej kwestyi w jakiś choćby najbardziej ogólnikowy sposób.

Jeżeli Szanownemu Zjazdowi odpowiada bardziej brzmienie II-go ustępu rezolucyi według wniosku Szanownego posła Merunowicza, który brzmi *(czyta)*: „płace, emerytury i zaopatrzenie dla wdów i sierót urzędników Rad powiatowych powinny być również uregulowane o ile możności jednolicie we wszystkich powiatach“, to ja nic przeciw temu nie mam.

Co dotyczy dyskusyi przeprowadzonej obecnie, a która była różnoraką i miała rozmaity charakter, to pozwolę sobie zwrócić na jedną rzecz uwagę. Było mianowicie powiedziane, że nie każdy powiat rozpo-

rządza jednakowym funduszem, wobec czego nie każdy powiat może posiadać jednakowo płatny personal i dlatego w takich powiatach posady są niejednakowo obsadzone; jeżeli powiat jest mniejszy i nie posiada tyle funduszów, wówczas ma tylko sekretarza, kasyera i likwidatora. Nie mogę się zgodzić na słowa Szanownego delegata wadowickiego, który jest zdania, ażeby sekretarz był kasyerem i lustratorem i inne może jeszcze funkcye w jednej osobie sprawował. Nie wątpię, iż tamtejszy powiat ma idealnego sekretarza, który wszystkie te funkcye sam jeden sprawuje, ale ten ideał kiedyś umrze i drugiego takiego powiat mieć nie będzie.

Jestem zdania, że sam dział kasowy powinien być sprawowany przez 2 urzędników, kasyera i likwidatora, gdyż inaczej nie może być mowy o porządnej gospodarce kasowej, sekretarz bowiem nie powinien mieć z kasą nic do czynienia. Uważam to za wielki błąd, jeśli sekretarz wszystko sam robi, co nie powinno nigdy mieć miejsca.

Co się tyczy lustratora, to tę funkcyę zawsze powinien spełniać osobny urzędnik. Już przy innej sposobności zwróciłem na to uwagę, że gospodarka gmin ulegnie, proszę mi wierzyć, rychłej poprawie, jeśli gminy będą ściśle nadzorowane. Jeśli lustratorem będzie człowiek kwalifikowany i zasługujący na zaufanie, który będzie miał obowiązek corocznie każdą gminę zlustrować, a gdzie tego zachodzi potrzeba nawet 2 i 3 razy do roku i jeśli robota ta wyda owoce nadspodziewane, wykaże braki i niedomagania, to proszę mi wierzyć, że i stosunki się poprawią. Tu nie potrzeba sekować gmin, tylko należy je nadzorować pilnie i jeśli widzi się złą wolę i niepewne ręce, z całą bezwzględnością należy postąpić. Prócz tego powinien być ten lustrator od czasu do czasu skontrolowany przez sekretarza; jeśli zaś ten sekretarz jest sam lustratorem, to wówczas niema go kto doglądać.

Pozatem nie będę się wdawał w krytykę innych zapatrywań tu wyrażonych, a widzę, że są dość nieżyczliwie usposobione względem mego poglądu.

Chciałbym jednak odpowiedzieć panu Thulliemu, który podniósł okoliczność, że powiat niekoniecznie potrzebuje w osobie sekretarza kwalifikowanego jurysty i że powiat potrzebuje przedewszystkiem ludzi rozumnych i praktycznych. Znaczy to tyle, że ukończony i kwalifikowany jurysta nie jest rozumnym człowiekiem. Ja sam jestem jurystą i nie wypada mi mówić za sobą, ale zdaje mi się, że doświadczenie inaczej uczy. Jeśli zaś tu i ówdzie trafi się jurysta, który jest mało wart, to trafia się to i w innych zawodach, choć trafia się także, iż pomiędzy ludźmi niekwalifikowanymi pojawia się indywidyum istotnie wysoce inteligentne, sprytne i zdolne, które w krótkim czasie, mając możność wprawienia się, nabiera biegłości w kierunku, w którym pracuje. Nie przeczę temu, ale niech Bóg broni, ażeby to miało być przyjęte za zasadę. To są wyjątki. Rękojmię zaś swej wartości, jaką daje człowiek kwalifikowany, należy zasadniczo inaczej pojmować. Trzeba wyjść z tego założenia, iż człowiek, który wkłada pewien kapitał pracy, ażeby dojść do wiadomości, że ten człowiek traci lata i zdrowie na studya i jeżeli im się oddaje uczciwie, jeśli w czasie studyów nie darmował, to daje gwarancyę, że nie próżną była jego robota, że wart jest coś jego umysł pokrzepiony studyami.

Nie myślę krytykować innych zapatrywań, tylko chciałbym dać wyraz mojemu. Jeśliby Panowie mieli stanąć na stanowisuu, że jeżeli sekretarz ma być ukwalifikowany, wówczas nie potrzeba jurysty na zastępcy sekretarza, to uważam je za niewłaściwe, gdyż w zastępcy sekretarza należy oczekiwać przyszłego sekretarza.

Ponieważ zgodziłem się na rezolucyę ustylizowaną w ten sposób, jak ją zmienił p. Merunowicz w drugiej części, to sądzę, że p. Dobrowolski będzie zadowolony i nie będzie ze swej strony żądał wyjaśnienia.

Jeżeli o całej sprawie więcej mówiłem, to tylko dlatego, że jest ona rzeczą przyszłości, rzeczą, która wymaga uregulowania w przyszłości, gdyż obecnie są te sprawy uregulowane, a to w tych powiatach, które mają odnośne statuta, statutami, a w tych, które statutów emerytalnych nie mają, obowiązkiem ubezpieczenia wszystkich urzędników w Zakładzie ubezpieczeń.

Nie wiem, czy wszystkie Rady powiatowe, które nie mają statutów, to uczyniły, byłoby to jednak pożądane, ażeby jaknajszybciej to uczyniły, choćby z tego względu, że spotka je przykra niespodzianka, jaka spotyka tych, którzy nie ubezpieczają robotników.

Marszałek. Dyskusya została zamknięta. Ponieważ p. sprawozdawca zgodził się na wniosek p. Merunowicza, odpada wniosek p. Dobrowolskiego. Proszę p. Sprawozdawcy odczytać wniosek zmieniony w brzmieniu według wniosku p. Merunowicza.

Sprawozdawca p. **Schmidt** *(czyta)*:

„Zjazd delegatów Rad powiatowych wyraża zapatrywanie, że kwalifikacye urzędników Rad powiatowych powinny być jednolite we wszystkich powiatach.

Płace emerytury i zaopatrzenie dla wdów i sierót urzędników Rad powiatowych powinny być uregulowane o ile możności jednolicie we wszystkich powiatach".

Marszałek. Przystępujemy do głosowania. Proszę tych Panów, którzy się oświadczają za wnioskiem, aby zechcieli powstać. (Po obliczeniu) 30 Panów jest za wnioskiem 10 przeciw. Wniosek zatem przeszedł.

Odmiennych wniosków nie ma, ponieważ te zostały tylko „ewentualnie" postawione.

Przystępujemy do pytań 13 i 14 *(czyta)*:

„Czy istniejące przepisy co do etatu i kwalifikacyi urzędników gmin objętych ustawą gminną z r. 1896. są wystarczające, czy też wymagają zmiany?"

„Czy i w jakiej mierze może być uwzględnioną wniesiona do Sejmu krajowego petycya urzędników gmin, podlegających ustawie gminnej z r. 1896 domagająca się, ażeby Wydział krajowy na podstawie tej ustawy określił dla gmin:

a) jednolitą kwalifkacyę urzędników,
b) etat urzędników dla każdej gminy,
c) wysokość płac urzędniczych,
d) jednolity regulamin służbowy,
e) jednolity statut emerytalny.

Głos ma sprawozdawca p. **Merunowicz.**

Sprawozdawca p. **Merunowicz.** Pytanie trzynaste opiewa *(czyta)*: „Czy istniejące przepisy co do etatu i kwalifikacyi urzędników gmin objętych ustawą gminną z r. 1896, są wystarczajace, czy też wymagaja zmiany?

W odpowiedzi na to pytanie Sekcya uchwaliła oświadczyć, że przepisy te nie wymagają żadnych zmian, że są zupełnie wystarczające. Jest tu mianowicie rozporządzenie Wydziału krajowego z 20. maja 1898. i tylko życzyćby sobie należało, ażeby te przepisy ściśle były stosowane i wszędzie przeprowadzone, do czego w rzeczywistości jeszcze dość daleko.

Wniosek krótko ze strony sekcyi sformułowany brzmi, że te przepisy są zupełnie wystarczające.

Marszałek. Czy żąda kto głosu: *(Nikt.)* Jeżeli nikt głosu nie żąda przystępujemy do głosowania. Kto się sprzeciwia wnioskowi referenta zechce powstać. *(Nikt.)* Wniosek jednogłośnie przyjęty. Proszę p. referenta o zreferowanie następnego pytania.

Referent p. **Merunowicz.**

Następne pytanie opiewa *(czyta)*:

„Czy i w jakiej mierze może być uwzględnioną wniesiona do Sejmu krajowego petycya urzędników gmin, podlegających ustawie gminnej z r. 1896 domagająca się, ażeby Wydział krajowy na podstawie tej ustawy określił dla gmin:

a) jednolitą kwalifikacyę urzędników,
b) etat urzędników dla każdej gminy,
c) wysokość płac urzędniczych,
d) jednolity regulamin służbowy,
e) jednolity statut emerytalny".

Co do punktów a i b to stało się już zadość i dziwię się tylko, że zapomieli ci Panowie o tem, że kwestye te są już uregulowane rozporządzeniem na które się powołałem.

Co się zaś tyczy płac i regulaminu służbowego, to zasadniczo nie można tego uwzględnić, gdyż według zasadniczej ustawy dla gmin, która jest podstawą wszystkich innych ustaw gminnych w naszym kraju obowiązujących, uregulowanie płac i bytu urzędników gmin należy do tych, którzy płacą tj. do gmin.

Tutaj mięszanie się Wydziału krajowego tj. ażeby Wydział krajowy na koszt gmin ustanawiał płace dla urzędników, którzy by w ten sposób byli niezależni od gmin jest absolutnie niedopuszczalne.

Jest zatem wniosek Sekcyi, aby tę całą petycyę załatwić odmownie.

Marszałek. Czy nikt głosu nie żąda. *(Nikt)*. Gdy nikt głosu nie żąda przystępujemy do głosowania. Kto jest przeciwny wnioskowi Sekcyi, zechce powstać. *(Nikt)*. A zatem Panowie podzielacie zapatrywanie p. Referenta, wobec czego wniosek został jednogłośnie przyjęty. Poza ramami programu, mamy jeszcze do załatwienia sprawozdanie sekcyi finansowej.

P. **Hofmokl.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Hofmokl.

P. **Hofmokl.** Szanowni Panowie! Przepraszam, że powrócę do kwestyi urzędników.

Zwracam mianowicie uwagę, iż są wydane przepisy kwalifikacyjne dla urzędników gmin, które konkurują z ustawami z r. 1896 i 1898 przynajmniej w jednym kierunku. Powinniśmy tedy wyrazić naszą opinię, że sekretarze tych Rad powiatowych, w których okręgu leżą takie miasta, w których kwalifikacye urzędników są przepisami unormowane powinni być przy-

najmniej tak samo ukwalifikowani, jak urzędnicy gminni.

Marszałek. Zwracam uwagę że wedle dopiero co uchwalonej rezolucyi kwalifikacya urzędników we wszystkich Radach ma być jednolitą. Nie można więc powziąć uchwały, że urzędnicy pewnych Rad powiatowych mają być ukwalifikowani, a w innych nie.

Hofmokl. Rezolucya moja, mogłaby być w takim razie dodatkiem.

Marszałek. To nie jest dodatek, ale innowacya, bo jeśli się powiada, że w tych powiatach, w których leży jedno z t. zw. 30 miast, musi być sekretarz Rady powiatowej więcej ukwalifikowany aniżeli w innych powiatach, to z tego wynika, że kwalifikacya sekretarzy nie byłaby już jednakową we wszystkich Radach powiatowych.

P. **Hofmokl.** To mogłoby być wyjątkiem od reguły. W przeciwnym razie stoimy wobec faktu, że sekretarz Rady powiatowej, rozstrzygający rekursy tych miast, będzie niżej kwalifikowany niż urzędnicy tych miast.

(**Głosy**! Wydział rozstrzyga a nie sekretarz.). Jeśliby zaś sekretarz miał 3 egzamina państwowe prawnicze i praktykę to kwalifikacya byłaby równa. Proponowałbym zatem, ażeby co do tych powiatów, które mają miasta, z urzędnikami z przepisaną kwalifikacyą zrobić wyjątek.

Marszałek. Sądzę, że kwestya ta jest już przesądzona, dopiero co powziętą uchwałą. Jeśli Panowie chcecie obradować nad tem, to naturalnie nie mogę się temu sprzeciwiać.

P. **Thullie.** Proszę o głos w sprawie formalnej.

Marszałek. Głos ma w sprawie formalnej p. Thullie

P. **Thullie.** Może p. Mowca zechce pozwolić abyśmy przystąpili do dalszych obrad. Do dyskusyi akademicznej w tej sprawie możemy jeszcze powrócić później.

Marszałek. W tej chwili jest na porządku dziennym wniosek sekcyi finansowej.

Sprawozdawca p. Urbański ma głos.

Sprawozdawca p. **Urbański.**

Szanowni Panowie! Sekcya finansowa zgodnie z zapatrywaniem komisyi gminnej sejmowej i zgodnie z wyrażonemi tu zapatrywaniami, uznaje piekącą potrzebę pogłębienia i rozszerzenia działalności Rad powiatowych. Stoi temu niestety na przeszkodzie, jak nam wszystkim dobrze wiadomo, brak środków finansowych. Rady powiatowe, bowiem, po zniesieniu prestacyi drogowych i wskutek znoszenia myt, ograniczone zostały do jedynego prawie a uciążliwego źródła dochodu t. j. dodatków do podatków, odpisywanych znacznie z powodu klęsk elementarnych, dodatków które wzrosły już do wysokości której przekraczać nie jest rzeczą wskazaną, ze względu na wysokie dodatki krajowe i gminne. Środki te finansowe powiatów nie wystarczają nawet na utrzymanie dróg w znośnym stanie, tem więcej że ceny robocizny i materyałów szybko wzrosty i wzrastają.

Jeśli zaś Rady powiatowe mają rozwinąć w kierunku ekonomicznym i kulturalnym skuteczną działalność i odpowiednio ją wogóle pogłębić, to potrzebują wydatnej pomocy finansowej, której żądać mogą wyłącznie od kraju a po części od państwa, od kraju, który obecnie wprawdzie sam znajduje się w trudnem położeniu finansowem, ale wkrótce otrzyma nowe i wydatne źródła dochodów. Reprezentacye powiatowe zatem winny zgodnie i po myśli uchwały sejmowej domagać się pomocy z funduszów krajowych a to przez ukrajowienie znacznej sieci dróg powiatowych i gminnych oraz przez znaczne powiększenie dotacyi krajowej na utrzymanie dróg powiatowych przeznaczonej. Sekcya finansowa zatem przedkłada do uchwały odnośne dwie rezolucye. Zdaniem Sekcyi powinien być zwiększony fundusz pożyczkowy uchwalony przez Sejm w kwocie $1^1/_2$ miljona koron na ogniotrwałe krycie dachów przeznaczony.

Fundusz ten okazał się bardzo praktycznym, pobyt za nim jest ogromny a kwota jest minimalna, wystarczająca zaledwie na udzielenie jednej pożyczki w połowie gmin. Z tego powodu rezolucyę trzecią Sekcya finansowa przedkłada.

Również Sekcya uznała za stosowne poprzeć petycye Wydziałów powiatowych w Brzeżanach i Tarnopolu dotyczących innego rozkładu przypisu podatków które opłacają koleje żelazne. Jednak zdaniem Sekcyi da się to zrobić tylko w drodze ustawodawczej i dlatego odnośną rezolucyę Zgromadzeniu przedkłada.

Rezolucye te których nie chcąc cierpliwości Panów ze względu na spóźnioną porę zbyt nadużywać obszernie nie motywowałem, pozwolę sobie odczytać i proszę o ich przyjęcie.

Rezolucye te brzmią następująco: *(czyta)*

„I. Zgromadzenie delegatów, uważając za wskazane rozszerzenie działalności Rad powiatowych w kierunku podniesienia kulturalnego i ekonomicznego powiatów — czemu ograniczone do dodatków do podatków środki finansowe powiatów przeważnie stoją na przeszkodzie — uznaję w tym celu za konieczne po zasileniu funduszu krajowego nowemi i wydatnemi źródłami dochodu, przyjście powiatom z pomocą funduszami kraju a to po myśli uchwał Sejmu przez ukrajowienie przed r. 1911 wielkiej nowej sieci dróg powiatowych i gminnych i przez znaczne podwyższenie dotacji krajowej, na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych przeznaczonej.

„II Zgromadzenie uprasza Wydział krajowy, aby energicznie domagał się od rządu centralnego spełnienia zasadniczych żądań kraju, wyrażonych wielokrotnie w rezolucyach przez Sejm uchwalonych żądań upaństwowienia dróg ważnych pod względem wojskowym i ekonomicznym i wydatnego subwencyonowania budowy i utrzymania autonomicznych dróg w naszym kraju.

„III. Zgromadzenie uznaje za wskazane i potrzebne znaczne zwiększenie funduszu pożyczkowego, na ogniotrwałe krycie dachów przeznaczonego i uprasza Wydział krajowy o przedłożenie Sejmowi odpowiedniego wniosku.“

„IV. Zgromadzenie popiera wniesione do Wydziału krajowego petycye wydziałów powiatowych w Brzeżanach i Tarnopolu w sprawie innego rozdziału między poszczególne powiaty przypisu podatków, opłacanych przez dyrekcye kolejowe, celem uzyskania dla wielu powiatów odpowiednich dodatków i uprasza Wydział krajowy o poczynienie w drodze ustawodawczej odpowiednich kroków i przedłożenie Sejmowi do uchwały stosownej rezolucji“.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Do głosu zapisany p. Hofmokl. Udzielam mu głosu.

P. Dr. **Hofmokl.** Co do czwartej rezolucyi pozwolę sobie zauważyć, że ta sprawa jest zdaje mi się przez ustawę załatwioną, bo ustawa o podatkach osobistych (a to głównie odnosi się do podatków dla przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków), wyraźnie określa w jaki sposób następuje rozkład podatku zarobkowego na pojedyncze gminy i powiaty przez które przechodzą koleje i w ten sposób jest możność dana ciałom autonomicznym nakładania dodatków do podatków. Mianowicie jest powiedziane że jeżeli siedzibą przedsiębiorstwa jest np. Wiedeń, to tam przypisuje się 10% tego podatku zarobkowego a jeżeli poza Wiedniem kolej przechodzi przez inne kraje, wtedy przypisuje się 90% w tych krajach przez które kolej przechodzi. Z tych 90% — 25% w siedzibie ruchu, a $^3/_4$ z 90% stosownie do długości kilometrów, na pojedyncze gminy. Z tego powodu jestem zdania, że rezolucyi czwartej nie należy tak stylizować ażeby Wysoki Wydział krajowy spowodował wydanie ustawy krajowej, tylko tak, ażeby zechciał wpłynąć na administracyę finansową kraju, by to co już w ustawie i rozporządzeniach wykonawczych jest zarządzone, było rzeczywiście wykonane. Dla informacyi zaś powiatów zauważę, że w tych przepisach jest powiedziane że odnośne gminy nie mają być zawiadamiane z urzędu o tem czy i jaki podatek zarokkowy był przypisany w tych gminach, lecz ma się to dziać tylko na wyraźne żądanie gmin. Otóż możnaby każdą taką sprawę w poszczególnym powiecie poruszyć i udać się wprost do krajowej Dyrekcyi skarbu z zapytaniem ile tego podatku zarokkowego z każdej kolei nawet państwowej przypada na odnośny powiat i potem przypisać dodatki do podatkow.

W ten sposób dzieje się że bardzo wiele powiatów i gmin nie wie że mają takie źródło dochodów i gdy np. w Stanisławowie jeden halerz dodatków wynosi 8000 koron, to w innych wynosi 1700 koron a w innych ledwie 500 koron.

Zdaje mi się więc, że rezolucyę należy w ten sposób zmodyfikować.

Marszałek. Głos ma p, Schmidt.

P. **Schmidt.** Rezolucya Sekcyi finansowej wykazuje gdzie leży w kwestyach Rad powiatowych najwłaściwszy punkt ciężkości, gdzie jest największy kłopot, a więc w kwestyi dróg A jednak przyznać trzeba, że jestto jedna z najważniejszych rzeczy tj. jak najwięcej i jak najlepszych komunikacyi i budżety z ostatnich dwu lat Rad powiatowych wykazują ogromne zwiększanie się ciężarów wskutek wprowadzenia w życie nowej ustawy drogowej od 1. stycznia 1908. Specyalnie w powiecie tarnopolskim te dodatki podskoczyły odrazu na 40 które wolno nałożyć i na 18 ustawowych, czyli razem na 58 a Rada powiatowa przyjęła tak wysokie ciężary poza które nie może już wyjść dlatego, że poznała że jeśli się chce jako tako odpowie-

dzieć ustawie drogowej trzeba odrazu wziąć na siebie kolosalne ciężary i odpowiedzialność.

Ale źródeł nowych szukać się musi, bo nie ulega wątpliwości że za rok lub dwa powiaty nie będą mogły już wydołać swymi funduszami choć się opodatkują najwyżej. Musi się więc szukać tych źródeł i słuszną jest rezolucya p. referenta co do ukrajowienia jak najznaczniejszej ilości dróg powiatowych, które do ukrajowienia się nadają, jakoteż co do domagania się od Rządu aby przyszedł z subwencyami i pomocą przy budowaniu dróg, które są doniosłego znaczenia ze względów strategicznych i co do domagania się aby dotacye krajowe do rubryki C budżetu były wydatniejsze gdyż są one bardzo nieznaczne.

Wreszcie trzeba innych źródeł szukać bo to wszystko jeszcze nie będzie dostateczne.

Pozwolę sobie tu podać jedną nową myśl, która jednak nie jest naszą oryginalną bo i gdzie indziej się praktykuje, tj. obsadzanie dróg drzewami owocowemi. A nas przyjęto tak zwane święta sadzenia drzewek aby temu nadać lepssy charakter i wzbudzić poszanowanie dla cudzej własności u ludu, więc uczyniono we formie święta rzecz w ten sposób, że księża obu obrządków przy tem uczestniczą i po nabożeństwie i poświęceniu uroczystem drzewek odbywa się gromadnie sadzenia drzewek według fachowej instrukcyi i pod fachowym nadzorem. W ten sposób obsadziliśmy w powiecie tarnopolskim trzy kilometry dróg a choć pierwsza nasza próba spotkała się po kilku miesiącach z bardzo niemoralnym postępkiem pewnej klasy ludzi (której tu nie chcę wymieniać) bo złośliwie złamano 40 żyjących szczepów pod koroną i złożono każdą koronę u pnia, to jednak Rada powiatowa tarnopolska nie zraziła się tem barbarzyńskim postępkiem pewnych indywidyów, ale przystąpiła do dalszej roboty konsekwentnie, bo na tego rodzaju wybryki i niepowodzenia społeczeństwo nasze musi być przygotowane. Takie wypadki będą się powtarzały ale to nie racya aby u początku drogi stanąć. Następne dwukrotne święta sadzenia drzewek przyniosły już bardzo dobre rezultaty. Nie potrzebuję zwracać uwagi na lepiej odemnie znane rezultaty utrzymywania dróg kosztem dochodów z drzew owocowych w innych krajach, ale taka okoliczność, że np. droga z Krosna do Buska jest obsadzona drzewami owocowemi i że te drzewa już rodzą i są wydzierżawiane kilometrami, przecież jest namacalnym dowodem, że ta kwestya jest do osiągnięcia, trzeba tylko porządnie zabrać się do tego. Niektóre powiaty obawiają się poniekąd może w niektórych słusznie, ale w niektórych z pewnością niesłusznie, jąć się jakiegokolwiek bądź dzieła, które rzekomo przedstawia jakieś ryzyko. Ja nie mam na myśli takich przedsiębiorstw które są istotnie połącz one z większem ryzykiem, ale myślę o rzeczach które muszą być dodatnie jeśli są porządnie sprawowane. Tak np. nie mogę się wydziwić, że bardzo mało jest powiatów w kraju które prowadzą zastępstwo krajowego biura sprzedaży soli. Nasza Reprezentacya powiatowa prowadzi to zastępstwo i prowadzi odpowiednio i nie bez efektu, bo choć to przedsiębiorstwo krajowe nie jest obliczone na zyski, to jednakowoż nie może być obliczone na straty i przecież przy porządnej administracyi Reprezentacya tarnopolska posiada z tego pewien choć mozolnie zebrany fundusz i tym funduszem się ratuje, to jest regulator w czasie krytycznym kiedy dodatki do podatków słabo wpływają a roboty zwłaszcza drogowe muszą być wykonane i ludność najbardziej zarobku potrzebuje. Taki fundusz pomału wprawdzie wzrasta, ale jestto przedsiębiorstwo nie połączone z żadnem ryzykiem, nie przedstawia żadnych trudności, nie potrzeba żadnych nadzwyczajnych zdolności do prowadzenia, można się w krótkości poinformować u takiej Reprezentacyi która to prowadzi, i możnaby we wszystkich Wydziałach powiatowych tego rodzaju zastępstwa zaprowadzić. Prócz tego byłaby jeszcze jedna rzecz do wyzyskania. Mam na myśli tak zwane składnice tytoniu.

Wydział powiatowy tarnopolski niestety takiej składnicy tytoniu nie otrzymał, bo mu jej Rząd nie dał. Dostał ją prywatny pan, który tego wcale nie potrzebował i który sobie naturalnie w krótkim czasie warunki polepszył, nie dostał zaś Wydział powiatowy bo postawił odrazu takie warunki na jakich mógł obstać. To jednak nie wyklucza tego by w czasie kiedy poszczególne kontrakty będą ekspirowały nie dołożyć wszelkich możliwych starań aby Wydziały powiatowe to źródło dochodu ujęły w swe ręce. To jest również interes bez żadnego ryzyka, który przy taniej administracyi daje pewne dochody i bądź co bądź po upływie kilkunastu lat można uzyskać fundusz 30 do 40 tysięcy koron.

Marszałek. Głos ma p. Dobrowolski.

P. **Dobrowolski.** Ja sobie również nie wyobrażam inaczej kwestyi niż Sekoya finansowa to nam dziś przedstawia, to znaczy, że na dalssą metę możemy tylko liczyć na wzmożenie siły podatkowej, a na bliższą metę tylko na pomoc ze strony kraju. Wiemy jednak, że kraj rownież jest w położeniu takiem, że wiele uczynić nie będzie mógł i dlatego radbym znaleść jakiś surogat. Nie wiem jednak czy ten, na który zwrócę uwagę, co do wydatności swojej będzie przedstawiał się w ten sposób, że opłaci się trud, jaki trzeba będzie około jego pozyskania ponieść, a możliwie, że go i nie pozyskamy. Gorszy mnie mianowicie ogromnie, że za czynności władz autonomicznych opłacamy stempel państwowy. Sądzę, że powinien być stempel od agend autonomicznych autonomiczny.

Zwracając na tę rzecz uwagę Panów przedstawiam zarazem wniosek rezolucyjny:

„Zjazd delegatów Rad powiatowych przedstawia wniosek rezolucyjny, czyby nie było rzeczą pożądaną i wskazaną, iżby pobierany dotychczas od czynności władz autonomicznych stempel państwowy zastąpić stemplem autonomicznym".

Marszałek. Głos ma p. Jarema.

P. **Jarema.** Skoro jest mowa o wyszukaniu innych źródeł dochodu dla powiatów, mogę dla informacyi Panów podać do wiadomości to, co nasza Rada powiatowa dobromilska w tym kierunku uczyniła.

Oto w roku 1877 zebrała była z grzywien wpływających do funduszu ubogich miejscowej gminy w swoje ręce kwotę 2383 złr. 92 ct. Za pomocą tego funduszu założyła tak zwaną kasę pożyczkową dla gmin powiatu dobromilskiego. W najnowszym czasie został statut tej Kasy zmieniony stosownie do wymogów nowszych tak pod względem prowadzenia samego interesu, jakoteż w zastosowaniu się do obowiązujących ustaw. Dziś mamy sukces taki, że prócz funduszu ubogich, mamy też w tej kasie i fundusze gminne lokowane te, które dla gmin okazały się zbędne. W kasie naszej według bilansu funduszu ubogich mamy 79.809 kor. 74 hal., funduszów gminnych w tej kasie mamy 53.812 koron 05 halerzy, więc obracamy już znacznym funduszem. Kasa nasza nie przyjmuje żadnych innych wkładek, ani też nie posługuje się żadnymi obcymi kredytami.

Z początku oczywiście szła rzecz bardzo powoli, nastały jednak czasy pomyślniejsze, ale pod panowaniem dawniejszych ustaw skarbowych zdzierano nas okropnie. Jeżeli nieraz były dochody po 1000 złr. czystego zysku, to Skarb wymierzał 2000 złr. podatków. Walczyliśmy, rekurowaliśmy po wszystkich instancyach, rekursy jak to dawniej bywało przy tym szlendrjanie specyalnie galicyjskim nie były załatwiane po dziesięć lat, Skarb egzekwował jednak odrazu, pozostawiając nadzieję, że kiedyś należytości te odpiszą i w ten sposób dużo pieniędzy po prostu przepadło i poszło w zapomnienie przedtem, nim ja jako sekretarz nastałem w Radzie powiatowej.

Za nowszej ustawy mieliśmy także dość do czynienia ze Skarbem. Od roku 1896 mimo, że postanowienia nowej ustawy są pod tym względem bardzo jasne, opodatkowywano nas ponad wszelką miarę i za sześć lat w każdej sprawie musieliśmy chodzić do Trybunału administracyjnego ze skargami po wyczerpaniu wszystkich instancyi. Evenement jest ten, że odebraliśmy 6000 złr. i dziś najniżej nas opodatkowują.

Z tej kasy pożyczkowej odłożyliśmy część czystego zysku na fundusz tak zw. rezerwowy, który jest własnością powiatu, gminom od funduszu ubogich i od ich funduszów gminnych w tej kasie lokowanych wypłacamy 4%, a reszta jest własnością powiatu i według statutów i powziętej w tej mierze uchwały Rady powiatowej, jest przeznaczona na założenie szpitala powszechnego w Dobromilu.

Powiadam: czysty zysk.

Nasz znów interes powiatu znajdujemy w rubryce kosztów administracyjnych, mianowicie w rubrykę kosztów administracyjnych wstawiamy ogólną kwotę tytułem ryczałtowego odszkodowania, wynagrodzenia powiatu za dostarczanie sił do tej kasy, za lokal, za wszystko co jest potrzebne do utrzymania i urządzenia i z tego tytułu z ogólnych dochodów wyłączamy dla powiatu dziś 5000 koron rocznie, co w naszym powiecie znaczy nie mniej nie więcej, tylko 5 procent dodatków do podatków.

Otóż zdaje mi się, że jest to bardzo wydatne źródło dochodów, a przy należytem prowadzeniu kasy nie przedstawia to przedsiębiorstwo żadnego ryzyka. Pomijam inne dodatne strony takiej kasy, jak ogromne zaszanowanie funduszu ubogich, który gdyby był zostawał w administracyi Rad gminnych byłby zniknął, jak również te nadwyżki rachunkowe, jakie gminy mają, jeśli mają ich więcej, to zawsze znajdzie się miejsce, gdzie one się podziać mogą, gdy tymczasem u nas wszystko się uczy oszczędności i dziś do tego doprowadziliśmy, że nawet opłaty za drzewo z lasu

gminnego składają gminy chętnie na swój fundusz i mamy gminy, które po dwadzieścia kilka tysięcy mają gotowych funduszów gminnych.

Fundusz ubogich zapewnia w całym powiecie wszystkim gminom dla ubogich chorych bezpłatne lekarstwa i to płaci się z tego funduszu ubogich za zgodą gmin.

W najnowszych czasach, gdy akcya w sprawie schronisk sierocych się rozpoczęła, wszystkie Rady gminne przedłożyły uchwały zgadzające się, ażeby z funduszu ubogich 10 procent poświęcić corocznie na powiatowy fundusz sierot. Widzicie więc Panowie, jak jest wydatną działalność tej naszej Kasy, a pomijam już sprawę konkurencyi z bankami żydowskimi, prawidłowe postępowanie i brak nadużyć. To są błogosławieństwa na polu kredytu włościańskiego.

Zwracam jeszcze raz uwagę, że to jest bardzo zyskowne przedsiębiorstwo przynajmniej u nas, bo mamy 5% dodatków do podatków oszczędzonych. Bierzemy 7% jak we wszystkich innych bankach, bez prowizyi i dodatkowych opłat.

To chciałem Panom zakomunikować, a jeżeli się zgodzicie, można też wciągnąć i to do rezolucyi w tym duchu, ażeby i inne Rady powiatowe korzystały z tego przykładu i o ile możności z funduszów gminnych i z funduszu ubogich, którymi mogą administrować, mają prawo a w razie złej administracyi ze strony gminy mają nawet obowiązek wziąć w swoje ręce administracyę, ażeby podobne kasy zakładały.

Jeszcze na jedno zwrócę uwagę. O tej sprawie nie chciałem mówić w toku dyskusyi, gdy była mowa o przedsiębiorstwach, bo większość widziałem, że się oświadczy za tem, że powiaty nie są zdolne do prowadzenia przedsiębiorstw. Jedno podniosę, że nie potrzebujemy mieć firmy i na to jest swoboda ustawowa. Nas także Rząd chciał zmusić do firmowania naszej Kasy i dostaliśmy wezwanie do sądu obwodowego pod zagrożeniem srogiej grzywny, ale w drodze rekursu nas od protokołowania uwolniono, bo nasza Kasa polega na zasadzie ustawy gminnej, to jest nic więcej, jak tylko administracya funduszów gminnych objęta przez Wydział powiatowy i w imieniu gmin i na ich rzecz sprawowana. My nie mamy żadnej firmy, mimoto gdy skarżymy dłużnika, żaden sąd nie odmówi egzekutywy. Występujemy pod nazwą: „Kasa pożyczkowa dla gmin powiatu dobromilskiego“, ale podpisuje się na podaniach Wydział Rady powiatowej i Prezes i to wystarcza. Mamy zupełną legitymacyę do prowadzenia takiego interesu bez wszelkiej kontroli Rządu i innych przeszkód.

Zwracam więc uwagę Panów na to i proszę, aby do tych rezolucyi wystosowanych do Rad powiatowych w celu wyszukania nowych źródeł dochodu, wciągnąć też mój wniosek, aby podobne Kasy także po innych powiatach ile możności kreowano, a z pewnością znaczny będzie pożytek osiągnięty.

Marszałek. Głos ma p. Lewicki.

P. **Lewicki.** Wnoszę zamknięcie dyskusyi.

Marszałek. Jest wniosek, aby zamknąć dyskusyę. Kto się z nim zgadza, zechce rękę podnieść. *(Większość).* Jest przyjęty. Do głosu jest zapisany p. Merunowicz, udzielam mu głosu.

P. **Merunowicz.** Dziwiło mnie, że w dzisiejszej dyskusyi porannej nad referatem p. Dra Witołda Lewickiego, kiedy była mowa o rozmaitych przedsiębiorstwach, któremi Rady powiatowe mogłyby się opiekować, nie było wzmianki o pewnym rodzaju przedsiębiorstw, które mają niezmiernie doniosłe znaczenie społeczne, więc nietylko ekonomiczne ale i społeczne a nawet powiedziałbym narodowe, a któremi teraz zajmują się Bóg wie jakie czynniki, a któremi nie zajmują się Rady powiatowe, w których są właśnie interesowane warstwy ludności zastąpione i gdzie takie sprawy, drażliwe niezmiernie, mogłyby być załatwiane w drodze porozumienia pożytecznego dla obu spraw interesowanych.

Darujcie Panowie, że teraz przy kwestyi finansowej, kiedy rozmaici mowcy podnoszą myśli prowadzące ku temu, by odkryć nowe źródła dochodów dla funduszów powiatowych, ja pozwolę sobie zaproponować następującą rezolucyę:

„Zjazd Delegatów Rad powiatowych uznaje za pożądane, ażeby Wydziały powiatowe, które rozporządzają odpowiedniemi do tego siłami — to znaczy odpowiedniemi osobistościami — wzięły pod rozwagę sprawę pośrednictwa w interesach parcelacyjnych z pewną korzyścią finansową dla funduszów powiatowych“.

Tem absolutnie niczego nie przesądzamy, a widzimy, że jest to sprawa wielka, że różni aferzyści na tem bardzo prędko robią majątki; otóż rezolucya nie zmierza do tego i nie narzuca wprost, nie wypowiada myśli, że powinny Wydziały powiatowe tem się zajmować absolutnie, tylko że dobrzeby było, gdyby wzięły tą rzecz pod rozwagę, a to zdaje mi się jest do pe-

wnego stopnia obowiązkiem obywatelskim przecież Rad powiatowych, ażeby w tak ważnym, w tak doniosłym przewrocie, jakiego obecnie jesteśmy świadkami, ażeby mimo nich, bez ich współudziału nie odbywał się.

Jeżeli to prawda, że każdy Marszałek powiatowy powinien czuć się gospodarzem w swoim powiecie, to znaczy, że całe życie społeczne, ekonomiczne i kulturalne powiatu powinno go interesować, że wszystkie objawy tego życia nie powinny przechodzić bez pewnego współudziału kierowniczego Reprezentacyi powiatowej, to zdaje mi się, że zamykać oczy na to co się dzieje, usuwać się umyślnie i pozostawiać tę rzecz samej sobie, nie byłoby właściwem.

Pamiętam w Sejmie długie rozprawy na ten temat, które jednak do żadnego rezultatu nie doprowadziły.

Być może, że jak tu słyszeliśmy, niejeden Wydział powiatowy, gdzie znalazł się człowiek z inicyatywą, z energią, z wielkim zapasem gorliwości obywatelskiej, doprowadził do wielkich a nawet zdumiewających rezultatów.

Jeżeli n. p. taki Wydział powiatowy w Tarnopolu może zajmować się sprzedażą drzewa, dlaczego na sprawę tak doniosłego znaczenia inne Reprezentacye powiatowe mają zamykać oczy i udawać, że nic nie widzą.

Mnie się zdaje, że Reprezentacye powiatowe, w których mają swych zastępców i włościanie i obszary dworskie, w których zasiadają najświatlejsi i najwybitniejsi Reprezentanci gminy i dworu mogą ku wspólnemu pożytkowi interesowanych czynników zająć się także cokolwiek sprawą parcelacyi w danym powiecie.

Moja rezolucya, jak zaznaczam z naciskiem, nie narzuca tego, nie przesądza niczego, wyraża tylko życzenie, aby Rady powiatowe wzięły to pod rozwagę, a więcej nic.

Marszałek. Dyskusya wprawdzie została już zamknięta, jednakże wobec tego wniosku muszę ją na nowo otworzyć.

Czy żąda kto głosu?

Ks. **Sandecki** Proszu o hołos,

Marszałek. Głos ma ks. Sandecki.

Ks. **Sandecki.** Ja wnoszu, szczobyśmo perejszły do poriadku dnewnoho nad wneskom p. Merunowycza. Rady powitowi tak bohato majut interesiw, szczo boju sia, szczoby sia ne „podwyhały“, jesłybyśmo im jeszcze jaki sprawy dodały. *(Wesołość).* Dlatoho proszu o pryniatie rezolucji postawlenych panom Referentom w ciłosty, a zarazom wnoszu na zamknenie dyskusji.

Marszałek. Głos ma p. Lgocki.

P. **Lgocki.** Przeciwko wnioskowi p. Merunowicza przemawia także i ten motyw, że Rady powiatowe nie powinny prowadzić polityki, a z parcelacyą zawsze łączy się polityka. Jedni będą twierdzili, że ziemię polską parceluje się między Rusinów, a drudzy na odwrót, że ziemię ruską sprzedaje się Polakom. To jest motyw, dla którego sprzeciwiam się temu wnioskowi.

Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu? *(Nikt).* Gdy nikt głosu nie żąda, dyskusya zamknięta. Głos ma p. Referent.

Sprawozdawca p. **Urbański.** Szanowne Zgromadzenie!

Pomimo spóźnionej pory zmuszony jestem jako sprawozdawca, przynajmniej w kilku słowach omówić przedłożone wnioski.

Przedewszystkiem muszę odeprzeć zarzut delegata Dra Hofmokla — jeśli go dobrze dosłyszałem, — że rezolucya popierająca petycye Wydziałów powiatowych w Brzeżanach i Tarnopolu jest zbyteczną. Otóż zdaniem komisyi nie jest ona zbyteczną, chodzi tu bowiem o uzyskunie innego rozkładu przypisu podatków przez koleje opłacanych, sprawiedliwszego i wydatniejszego dla powiatów i gmin przez koleje przeciętych.

Wnioskowi delegata Dobrowolskiego sprzeciwiam się, ponieważ nie powinniśmy uchwalać wniosków i stawiać żądań, o których z góry przekonani jesteśmy, że przychylnie załatwione nie zastaną.

P. Delegat dobromilski nie postawił wniosku, nie mogę mu zatem odpowiadać wskutek uchwały dziś rano w sprawie formalnego traktowania spraw, powziętej.

Rezolucyi posła Merunowicza sprzeciwiam się z powodów podniesionych już przez poprzednich mowców.

Na tem kończę, upraszając o przyjęcie rezolucyi sekcyi finansowej.

Marszałek. Przystępujemy do głosowania.

Przedewszystkiem zaznaczam, że wnioski pp. Merunowicza i Dobrowolskiego są tylko dodatkami do jednego ustępu wniosków p. Referenta.

Wniosek odmienny postawił p. Hofmokl co do kwestyi przypisu podatków.

Podczas gdy p. Referent wnosi, aby pp. Delegaci oświadczyli się za tem, by

Wydział krajowy starał się w drodze ustawodawczej o zmianę obowiązujących dziś przepisów, p. Hofmokl uważa to za niepotrzebne, sądzi bowiem, że i w dzisiejszych już przepisach mieści się przepis podatkowy przyznający dochód podatkowy nietylko miejscom siedziby dyrekcyi, ale częściowo także tym powiatom i miejscowościom, przez które kolej przechodzi i że należałoby tylko o tem powiaty i gminy pouczyć i należycie je poinformować.

Wobec tego możemy przejść do głosowania.

Najpierw będziemy głosować nad całym wnioskiem p. Referenta z opuszczeniem punktu czwartego.

Proszę p. Referenta o odczytanie jeszcze raz wniosku.

Sprawozdawca p. **Urbański**: *(czyta)*

„I. Zgromadzenie delegatów, uważając za wskazane rozszerzenie działalności Rad powiatowych w kierunku podniesienia kulturalnego i ekonomicznego powiatów — czem ograniczone do dodatków do podatków środki finansowe powiatów przeważnie stoją na przeszkodzie — uznaje w tym celu za konieczne po zasileniu funduszu krajowego nowemi i wydatnemi źródłami dochodu, przyjście powiatom z pomocą funduszami kraju, a to po myśli uchwał Sejmu przez ukrajowienie przed r. 1911 wielkiej nowej sieci dróg powiatowych i gminnych i przez znaczne podwyższenie dotacyi krajowej, na utrzymenie dróg powiatowych i gminnych przeznaczonej".

„II. Zgromadzenie uprasza Wydział krajowy, aby energicznie domagał się od rządu centralnego spełnienia zasadniczych żądań kraju, wyrażonych wielokrotnie w rezolucyach przez Sejm uchwalonych, żądań upaństwowienia dróg ważnych pod względem wojskowym i ekonomicznym i wydatnego subwencyonowania budowy i utrzymania autonomicznych dróg w naszym kraju".

„III. Zgzomadzenie uznaje za wskazane i potrzebne znaczne zwiększenie funduszu pożyczkowego, na ogniotrwałe krycie dachów przeznaczonego i uprasza Wydział krajowy o przedłożenie Sejmowi odpowiedniego wniosku".

„IV. Zgromadzenie popiera wniesione do Wydziału krajowego petycye Wydziałów powiatowych w Brzeżanach i Tarnopolu w sprawie innego rozdziału między poszczególne powiaty przypisu podatków, opłacanych przez dyrekcye kolejowe, celem uzyskania dla wielu powiatów odpowiednich dodatków i uprasza Wydział krajowy o poczynienie w drodze ustawodawczej odpowiednich kroków i przedłożenie Sejmowi do uchwały stosownej rezolucyi".

Zwracam uwagę Panów, że tu w ustępie IV. wniosków chodziło o „inny" rozdział i że umyślnie użyłem słowa „innego".

Marszałek. To jest właśnie ten ustęp, przeciw któremu oświadczył się p. Hofmokl wychodząc z założenia, że nie trzeba się starać o zmianę dotychczasowej ustawy.

P. **Hofmokl.** Proszę o głos.

Marszałek. P. Hofmokl ma głos.

P. **Hofmokl.** Ponieważ wniosek p. Urbańskiego zmierza do tego, aby gminy miały więcej jak dotychczas, a po dodaniu tego słowa „innego" nie widzę złej strony tej rezolucyi, jakoby nie liczyła się z istniejącą ustawą i ponieważ nie spodziewam się, aby się dało co przez nią uzyskać, chociaż w samem staraniu się o poprawę nie widzę nic szkodliwego, cofam mój wniosek.

Marszałek. Wobec tego przystępujemy do głosowania. Kto oświadcza się za całością wniosków p Referenta, zechce rękę podnieść. *(Większość)*. Wnioski są przyjęte. Jest jeszcze wniosek p. Merunowicza.

P. **Merunowicz.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Merunowicz.

P. **Merunowicz.** Cofam mój wniosek.

Marszałek. Jest jeszcze wniosek p. Dobrowolskiego, który opiewa: *(czyta)*

„Zjazd delegatów Rad powiatowych przedstawia wniosek rezolucyjny, czyliby nie było rzeczą pożądaną i wskazaną, iżby pobierany dotąd od czynności władz autonomicznych stempel państwowy zastąpić stemplem autonomicznym?

Co do tego wniosku p. Referent prosi, aby go nawet nie poddać pod głosowanie. Temu życzeniu zadość uczynić nie mogę, rzeczą jednak Panów oświadczyć się za lub przeciw.

A zatem, kto z Panów ten wniosek przyjmuje, zechce powstać. *(Po obliczeniu)*. Za wnioskiem głosowało tylko 5 Panów, a zatem wniosek upadł.

Celem przedstawienia dalszego wniosku Sekcyi głos ma p. hr. Rey.

P hr. **Rey.** Imieniem sekcyi mam zaszczyt przedłożyć Panom do uchwały następujący wniosek: *(czyta)*

„Zważywszy, iż:

1. po pierwsze — dotychczasowe dochody gminne nie wystarczają na pokrycie bieżących potrzeb administracyi, a w szczególności na odpowiednie wynagrodzenie naczelnika gminy i dostateczne

zaopatrzenie ukwalifikowanych funkcyonaryuszy gminnych.

2. powtóre — zważywszy, iż zamierzone zwolnienie od podatku domowo-klasowego domów jedno- i dwuizbowych usunie najpewniejszą podstawę budżetu gmin wiejskich i małomiejskich

3. zważywszy wreszcie, iż wobec ciągle zwrastających agend tak własnego jak i poruczonego zakresu działania gminy, który to wzrost zgoła nie odpowiada równoczesnemu wzrostowi dochodów dotychczasowych — opartych prawie wyłącznie na dodatkach do podatków:

Zjazd delegatów Rad powiatowych:

I) domaga się usilnie ostatecznego załatwienia przez Rząd długoletnich starań o wynagrodzenie gmin za spełnianie poruczonego zakresu działania,

II) a niezależnie od tego żądania zwraca się Zjazd delegatów z gorącą prośbą do Wysokiego Wydziału krajowego o spieszne przygotowanie ustawy rozciągającej opłaty od napojów alkoholowych na resztę gmin miejskich i wszystkie gminy wiejskie w Galicyi, które dotąd opłat takich na rzecz funduszu gminnego nie pobierają".

Zdaje mi się, że z powodu spóźnionej pory nie będę potrzebował dłużej objaśniać potrzeby takich postulatów, gdybyście jednak Panowie mieli jakie wątpliwości pod tym względem, lub chcieli inne wnioski postawić, to wtedy w odpowiedzi na to bliżej wyłuszczę i przedstawię moje motywy i szczegóły, które się wyłoniły w sekcyi.

Tu jednak muszę wspomnieć o tem, że przedewszystkiem kładziemy wagę na domaganie się jeszcze raz wynagrodzenia za wykonanie poruczonego zakresu działania.

Ale niezależnie od tego zwracamy się do Wydziału krajowego o przygotowanie ustawy rozciągającej opłaty od napojów alkoholowych na resztę gmin miejskich i wszystkie gminy wiejskie w Galicyi.

Proszę Panów, w czasie naszej dwudniowej dyskusyi było powiedzianem, że jeżeli czego funduszowi powiatowemu potrzeba, ma się zwrócić do kraju, a kraj powinien się zwracać do rządu.

Ale tym gminom, czy wiejskim, czy małomiejskim, wogóle zaś gminom nie przysłuża ta droga zwracania się o pomoc bądź do powiatu, bądź do kraju, bądź też do rządu, są przeto te gminy oparte rzeczywiście tylko na tych swoich własnych funduszach tj. przedewszystkiem na dodatkach do podatków.

Otóż jeżeli Panowie zważycie, że od tych gmin żąda różnych rzeczy i rząd i kraj i powiat, a nie dają im za to nic, to dobrze będzie się zastanowić nad tem, aby wymyśleć jakie nowe źródło dochodu dla gmin.

Nie powiadam, że gminom tym grozi teraz już niebezpieczeństwo, ale zwracam uwagę, że jeżeli podatek od domów jedno i dwuizbowych zostanie usunięty, odpadnie gminom dochód znaczny z tego źródła, tak, że dla wielu gmin wiejskich i małomiasteczkowych trzeba pomyśleć o zastąpieniu tego ubytku innem źródłem dochodu.

Sądzę, że rok 1910 jest ostatnim rokiem, w którym sprawa ta dałaby się jeszcze załatwić, mianowicie, gdy jeszcze w tym roku istnieje propinacya, i gdy targi krajów z rządem jeszcze nie są ukończone a projekt sanacyi finansów krajowych jeszcze nie jest wykończony.

Otóż wedle mego zdania dziś jest ostatnia chwila, w której należy nam pomyśleć o gminach, o których, uderzmy się w piersi i przyznajmy, dotąd jeszcześmy nie pomyśleli zupełnie, a które jak powiedziałem, ani do powiatu, ani do kraju, ani do rządu o zasiłki zwracać się nie mogą.

W sekcyi administracyjnej było dużo mówione o nadużyciach wójtów i pisarzy, o braku kwalifikacyi pisarzy gminnych itp., ale nikt nie mówił o tem, aby można wójtów lepiej wynagradzać, tak by ci funkcyonaryusze gminni nie musieli się uciekać do nadużyć.

Jeżeli Panowie, którzyście byli sędziami przysięgłymi, cofniecie się wstecz pamięcią i przypomnicie sobie liczne rozprawy sądowe, to przekonacie się, że nie ma prawie jednej kadencyi sądów przysięgłych, na którejby nie sądzono wójta za nadużycie. Muszę to ze smutkiem powiedzieć, że bardzo wielu wójtów zostało skazanych za takie nadużycia, a nawet ja sam miałem sposobność dwóch wójtów na rok zasądzić za takie nadużycia.

Ale o tem nie mówimy, dlaczego wójtowie kradną, dlaczego nadużycia się dzieją, nad tem wszystkiem wogóle nie radzimy wcale.

Nie chcę więcej nad tem słów tracić, rzeczy te są ogólnie znane a wszyscy Panowie bardzo dobrze o tem wiedzą, co znaczy dla gmin zabranie im dodatków do podatku domowo-klasowego od domów jedno- i dwuizbowych.

Jeżeli Panowie zechcą, mogę Panom udzielić cyfry, które mam tu zebrane ze

swego powiatu. Nie chcę Panów nużyć wyliczaniem szeregu cyfr. Każdemu, kto zechce, służyć niemi mogę i dlatego na tych uwagach przemówienie moje kończę, prosząc o przyjęcie wniosków sekcyi.

Ks **Sandecki.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Sandecki.

Ks. **Sandecki.** Ponieważ wniosek p. Referenta został nam tu tak przekonywująco i jasno przedstawiony, umotywowany, wnoszę na zamnięcie dyskusyi i przyjęcie tego wniosku bez dyskusyi.

Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu? *(Nikt).* Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania. Proszę tych Panów, którzy się za tym wnioskiem oświadczają, by zechcieli rękę podnieść. (*Większość*) Wniosek został przyjęty.

Ex post muszę jednak zwrócić uwagę Panów, że przedłożenie o uwolnienie od podatku domowo-klasowego domów jedno- i dwuizbowych zostało niestety cofnięte i że na razie niema o tem mowy.

Obecnie przystępujemy do dalszych jeszcze wniosków, a mianowicie do wniosku p. Hofmokla.

P. Hofmokl ma głos

P. **Hofmokl.** Ja bardzo krótko tylko umotywuję swój wniosek. Ponieważ rezolucya nasza domaga się, by urzędnicy przy Radach powiatowych byli o ile możności jednakowo kwalifikowani i ponieważ, o ile znam stosunki, na razie nie może być u nas mowy o tem, aby wszyscy nasi urzędnicy w Radach powiatowych mieli wszystkie egzamina państwowe i praktykę administracyjną, sądzę, że do tej naszej rezolucyi należałoby uchwalić dodatek, a mianowicie z wyjątkiem tych powiatów, które w swoim okręgu mają miasta, dla których wyższe kwalifikacye urzędników są przepisami unormowane.

Chodzi mi bowiem o to, by referent powiatowy miał przynajmniej takie same kwalifikacye jak referent odnośnego miasta, od którego uchwały n. p. ma rozstrzygać rekurs.

Gdybyśmy mogli mieć nadzieję, że Wydział krajowy postara się o taką ustawę, iżby wszyscy urzędnicy Wydziałów powiatowych musieli mieć pewne oznaczone wykształcenie, np. ukończone studya prawnicze z ukończonymi egzaminami, to rezolucya moja byłaby niepotrzebną, ale ponieważ nie przypuszczam, by to tak rychło mogło nastąpić, uważam swój dodatek za potrzebny.

Marszałek. Dodatek ten, o ile zrozumiałem, polega na tem, by w tych powiatach, gdzie leży jedno z 30 miast, urzędnicy powiatowi mieli przynajmniej taką kwalifikacyę, jaka jest przepisana dla tych 30 miast.

P. **Hofmokl.** Tak jest.

Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu w tej sprawie? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania.

Kto z Panów oświadcza się za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. *(Po obliczeniu).* Za wnioskiem oświedczyło się 11 Panów. Proszę o próbę przeciwną. *(Po obliczeniu).* Przeciw wnioskowi jest głosów 32, wniosek zatem upadł.

Przystępujemy do dalszego wniosku, mianowicie p. Chlamtacza. — Głos ma p. Chlamtacz.

P. **Chlamtacz.** We wniosku moim, który obecnie ponawiam, chodzi mi o unormowanie służby kancelaryjnej przy Radach powiatowych i w Wydziałach powiatowych i dlatego wnoszę, by Wydział krajowy zechciał wypracować wzorową instrukcyę kancelaryjną, tak by wszędzie w Wydziałach powiatowych agendy były prowadzone jednolicie, wedle pewnego systemu, a nie w sposób dyletancki i dowolny.

Nadto wnoszę, aby bez względu na to, jakie będą losy naszych wniosków, Wydział krajowy zechciał co 2 lata zarządzać lustracye wszystkich Rad powiatowych, gdyż przez to nawet przy obecnych ustawach działalność Rad powiatowych ogromnie zyska i pogłębi się.

Marszałek. P. Kraiński ma głos.

P. **Kraiński.** Zwracam uwagę Szan. Panów, że żądanie p Radcy Chlamtacza, postawione pod adresem Wydziału krajowego, aby wypracował wzorową instrukcyę kancelaryjną jest właściwie atrybucyą autonomiczną Rad powiatowych. Rady powiatowe powinny sobie same taką instrukcyę i taki statut organizacyjny uchwalić. Rada powiatowa, którą ja reprezentuje, ma tę instrukcyę i ma ten statut organizacyjny i zdaje mi się, że uchwalenie takiego wniosku byłoby zbyteczne.

Marszałek. P. Schmidt ma głos.

P. **Schmidt.** W sprawie instrukcyi kancelaryjnej przyłączam się w zupełności do zdania szanownego przedmowcy, natomiast wniosek o lustracyę każdej Rady powiatowej po pewnym czasie uważam za nader pożądany. Takie lustracye powinny się odbywać mojem zdaniem przynajmniej raz na 2 lata. Jest bowiem rzeczą już dawno udowodnioną, że każda taka lustracya,

choćby nawet zapowiedziana doskonale, działa na każdy urząd, który ma być lustrowany, wtedy bowiem w 2 tygodniach załatwia się więcej, aniżeli kiedy indziej nawet w 2 miesiącach.

Takie lustracye są dziś bardzo rzadkie, dlatego też wniosek p. Chlamtacza uważam za bardzo pożądany i gorąco go popieram.

Marszałek. P. Thullie ma głos.

P. **Thullie.** Wnoszę, abyśmy nad poszczególnemi częściami wniosku p. Chlamtacza głosowali oddzielnie.

Marszałek. P. Kraiński ma głos.

P. **Kraiński.** Co się tyczy sprawy odbywania lustracyi, to powszechne jest tego w kraju życzenie i dlatego gorąco za tem przemawiam. Lustracye wypływają z atrybucyi nadzorczych Wydziału krajowego, który takie lustracye i dziś odbywa, ale ponieważ nasze życzenie rzeczy nie osłabia, owszem popiera, przeto oświadczam się za tą częścią wniosku p. Chlamtacza.

Marszałek. P. Merunowicz ma głos.

P. **Merunowicz.** Sejmowa komisya gminna zastanawiała się nad tym przedmiotem, który poruszył tu w swoim wniosku p. Chlamtacz i wygotowała dla Sejmu wniosek następujący: *(czyta)*

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przeprowadzał częste lustracye biur gmin i Wydziałów powiatowych, a zwłaszcza co do Wydziałów powiatowych, aby przynajmniej co 3 lata odbywał lustracye. W tym celu winien Wydział krajowy przedłożyć na najbliższej sesyi sejmowej odpowiedni wniosek powiększenia etatu urzędników Departamentu I.“.

Rezolucya p. Chlamtacza uchwalona dziś przez nas bez równoczesnego wniosku o pomnożenie etatu urzędników Departamentu I. miałaby znaczenie czysto akademickie, gdyż przy obecnym stanie urzędników Departamentu I. wykonywanie lustracyi byłoby niemożliwe.

Jabym zatem wnosił, aby Panowie raczyli poprzeć rezolucyę sejmowej komisyi gminnej.

Marszałek. Zwracam tylko uwagę Panów, że tam jest myłka, że niema urzędników Departamentu, ale są urzędnicy krajowi, nie można powiedzieć, że są urzędnicy Departamentu A, Departamentu B, C itd., ale są urzędnicy krajowi, z których jedni pracują w Departamencie A, drudzy w Departamencie B itd.

Nie można zatem powiększać liczby urzędników pewnego Departamentu, ale można pomnożyć liczbę urzędników krajowych, celem umożliwienia częstszych lustracyi Rad powiatowych. Urzędnicy bowiem mogą być raz w tym, drugi raz w owym Departamencie.

Głos ma ks. Sandecki.

Ks. Sandecki. Szanowni Panowie!

Pierwsza część rezolucyi zawiera to, co właściwie należy do Rady powiatowej, jako do ciała autonomicznego, druga daje dyrektywę Wydziałowi krajowemu, który sam poczuwa się do obowiązku czuwania nad Radami powiatowymi. Przeto przyłączam się do wniosku p. Kraińskiego i proszę o odrzucenie tej rozolucyi.

Marszałek. Co do życzenia, ażeby nad obu grupami głosowanie odbyło się oddzielnie, to uważam, że to się samo przez się rozumie, bo przedmioty tych obu grup są zupełnie różne.

Najprzód więc głosować będziemy nad pierwszą częścią wniosku, a mianowicie by „Wydział krajowy zechciał wypracować wzorową instrukcyę kancelaryjną tak, by wszędzie w Wydziałach powiatowych agendy były prowadzone jednolicie wedle pewnego systemu, a nie w sposób dyletancki i dowolny“.

Kto oświadcza się za tą pierwszą częścią wniosku, zechce powstać. *(Po obliczeniu)*. Ponieważ 12 Panów powstało, a obecnych jest 40 delegatów, przeto przypuszczam, że inni są przeciwni. Wniosek zatem upadł.

Druga część wniosku zgodna z wnioskiem p. Merunowicza, opiewa (*czyta*):

„Wydział krajowy zechce co 2 lata zarządzać lustracye wszystkich Rad powiatowych“.

Kto się oświadcza za tym wnioskiem, zechce powstać. *(Większość)*. Wniosek został przyjęty.

Czy żąda jeszcze kto głosu celem postawienia jeszcze jakiego dodatkowego wniosku?

P. **Horodyński.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Horodyński.

P. **Horodyński.** Szanowni Panowie!

W paru słowach umotywuję mój wniosek.

Przy każdej sposobności, a także i dzisiaj na Zjeździe Reprezentantów Rad powiatowych powinno być naszą nieustanną troską, szukania sposobu umacniania i ułatwiania działalności Rad powiatowych, jak niemniej podnoszenie powagi i znaczenia

magistratur autonomicznych którym wszyscy jak najlepiej życzymy wiedząc, że w ich pomyślnym rozwoju leży także dobra przyszłość kraju.

Dlatego też jestem przekonany, że przyszłość naszych ciał autonomicznych leży nam wszystkim na sercu.

Często słyszeliśmy o tem, bo mówi się i pisze dużo o braku egzekutywy. Ja swego czasu byłem zdania, że Rady powiatowe bez egzekutywy nic zdziałać nie mogą. Przyznam się, że dzisiaj zmieniłem to zdanie. Niech nas Pan Bóg broni od egzekutywy takiej, jaką mają władze polityczne. Jestem przekonany, że w dzisiejszych ramach ustawowych może nam ta egzekutywa, którą mają Rady powiatowe, wystarczyć, jeśli naturalnie obowiązki będą przez wszystkich należycie spełniane. Jeżeli wszyscy obywatele tego kraju będą przejęci tą myślą, ażeby przy każdej sposobności podnosić znaczenie i powagę tych magistratur autonomicznych tj. Rad powiatowych i Wydziałów powiatowych, to i brak egzekutywy nie będzie dotkliwym. A że nie zawsze się to dzieje, o tem wiecie Panowie z doświadczenia. Czasami się zdarza, że miarodajne czynniki pomijają niemal zupełnie te Wydziały powiatowe, jak to miało miejsce tego roku z okazyi wylewów, kiedy w jednym z zalanych powiatów ani prezes Rady powiatowej, ani naczelnicy gmin nie byli powiadomieni o przyjeździe naczelnika kraju, który przecież przyjechał dla zbadania rozmiarów klęski i wysłuchania w tej mierze czynników miejscowych.

Otóż co do tej egzekutywy wystarczą, jak sądzę, dzisiejsze przepisy, jednak chciałbym stworzyć sposób nowy, a mianowicie, ażeby ta egzekutywa, której Wydziały powiatowe żądają od starostw, była im rzeczywiście udzielana. Trudno Wydziałom powiatowym upomnieć się o wykonywanie jego uchwał i zarządzeń dalej, jak w starostwie samem. Niewykonywanie tych uchwał i zarządzeń Wydziałów powiatowych dzieje się z różnych przyczyn, o których nie będę tutaj mówił dlatego, że są często drażliwej natury.

Otóż, ażeby zapobiedz temu, stawiam następujący wniosek, który sobie pozwolę odczytać: (*czyta*)

„Celem zapewnienia wykonania uchwał i zarządzeń Rad i Wydziałów powiatowych, które wymagają egzekucyjnego współdziałania władz państwowych, Zjazd Delegatów Rad powiatowych uznaje za wskazane, by Wydział krajowy drogą rozporządzenia żądał od wszystkich Wydziałów powiatowych, by co 3 miesiące przedkładały wykazy spraw oddanych c. k. starostwom do egzekucyi a nie wykonanych i spowodował przez c. k. Namiestnictwo ich wykonanie".

Marszałek. Czy żąda kto jeszcze głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania.

Kto jest przeciwko wnioskowi temu, zechce powstać. (*Po obliczeniu*). Pięciu Panów jest przeciwnych. Reszta głosowała za wnioskiem. Wniosek tedy został przyjęty. Proszę o przeczytanie drugiego wniosku.

P. **Horodyński.** Szanowni Panowie!

Zjechaliśmy się dzisiaj dla wspólnej narady i odpowiedzi na pytania Wydziału krajowego, a zdaje mi się, że wyjedziemy stąd zadowoleni, żeśmy te 2 dni nie nadarmo spędzili i zdaje mi się, że będę tłumaczem uczuć wszystkich obecnych, jeżeli z tego miejsca podziękuję jak najserdeczniej wszystkim, którzy się zajęli tym Zjazdem, a więc przedewszystkiem JE. Panu Marszałkowi, który nas zawezwał nie czekając uchwały sejmowej, ale równocześnie zdaje mi się, że będą tłumaczem większej części Delegatów, jeżeli wyrażę życzenie, ażeby takie Zjazdy i obrady co roku się odbywały, czy to nad kwestyami, które nam Wydział krajowy przedstawi do obrad, czy też nad pytaniami, które Wydziały powiatowe w ciągu roku Wydziałowi krajowemu przedstawią, jako nadającemi się do wspólnych obrad.

W tym celu stawiam następujący wniosek: (*czyta*)

„Zjazd Delegatów Rad powiatowych oświadcza się za zwoływaniem co roku takich Zjazdów i prosi JE. Pana Marszałka o inicyatywę, oraz prosi o rozesłanie sprawozdania z obecnego Zjazdu wszystkim Wydziałom powiatowym".

Marszałek. Rozprawa otwarta.

P. **Schmidt.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Schmidt.

P. **Schmidt.** Szanowni Panowie!

Pragnąłbym tu dołączyć życzenie, ażeby o ile takie Zjazdy będą zwoływane, porządek obrad i pytania wcześniej były Wydziałom powiatowym nadsyłane. A jeśliby Wydział krajowy względnie JE. Pan Marszałek wziął tę inicyatywę na siebie, to może byłoby pożądanem, ażeby w sprawach ważniejszych zapytywano się Wydziały powiatowe, czy nie zgłosiliby się referenci, którzyby kwestye te opracowali. To byłoby bardzo pożądane, ażeby takie Zjazdy odbywały się przy współudziale 2

lub 3 delegatów, którzyby rzecz szczegółowo opracowali. Nie da się bowiem zaprzeczyć, że obecne nasze prace, jakkolwiek przeszły moje oczekiwania, były dyletanckimi, a opracowanie takie dawałoby poważniejszy materyał, niż obecny.

Marszałek. Głos ma ks. Mieczko.

Ks. **Mleczko.** Szanowni Panowie!

Urządzanie takiego Zjazdu co roku uważam za niepotrzebne. Zjazdy takie powinny się odbywać tylko w razie nagromadzenia się odpowiedniego materyału. Bo jeżeliby Zjazdy takie z roku na rok się odbywały, to zebranie to przekształciłoby się z biegiem czasu w rodzaj ciała reprezentacyjnego bez powagi ustawodawczej, w rodzaj konkurencyjnego Sejmu. Powiedziałbym więc, ażeby się raczej rzadziej odbywały w miarę potrzeby i nagromadzonego materyału.

Marszałek. Głos ma p. Misiągiewicz.

P. **Misiągiewicz.** Chciałem w tej sprawie zabrać głos, ale wyręczył mnie p. przedmowca. pozwalam sobie tedy powiedzieć, aby Zjazdy takie jak dzisiejszy odbywały się nie co roku, lecz w miarę nagromadzonego materyału.

Marszałek. Czy żąda kto głosu? *(Nikt).* Gdy nikt głosu nie żąda, dyskuzya zamknięta, głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Horodyński.** Szanowni Panowie!

Ja się nie mogę zgodzić ze zdaniem ks. Mleczki, byśmy się mieli zjeżdżać w miarę nagromadzonego materyału, a nie co roku, jestem bowiem przekonany, że i co roku będziemy mieli materyału do obrad podostatkiem.

Dawniej zjeżdżaliśmy się często, obecnie zdarza się to już bardzo rzadko, a ostatni Zjazd odbył się przed około 15 laty. Jakby życzenie nasze było spełnione, to zawsze co roku znajdzie się kwestya, o której należałoby pomówić. Materyału do obrad nie zabraknie nam nigdy, zwłaszcza, że się co dzień prawie nowe wyłaniają kwestye.

Między nami jest mnóstwo ludzi, którzy w żadnych ciałach reprezentacyjnych nie zasiadają. a jednak nieraz odczuwa człowiek potrzebę rozmówienia się z członkami innych Rad powiatowych i z sąsiadami; a jeśli się schodzić będziemy, to jestem przekonany, że znajdzie się znaczny materyał w działalności Rad powiatowych.

Marszałek. Są zatem 2 wnioski, które się różnią co do jednego punktu. W jednym wniosku jest powiedziane, ażeby Zjazd odbywał się co roku, w drugim w miarę potrzeby i nagromadzonego materyału. Co do tego, ażeby się te Zjazdy wogóle odbywały, to zdaje mi się, że odpowiada życzeniom wszystkich Panów.

(**Głosy**: Tak jest).

Przystępujemy do głosowania. Kto się oświadcza za wnioskiem p. Horodyńskiego, ażeby Zjazdy się odbywały co roku, zechce powstać. *(Po obliczeniu).* Za wnioskiem oświadczyło się 17 głosów. Proszę o próbę przeciwną, kto jest za tem, aby takie Zjazdy odbywały się, w miarę potrzeby, zechce powstać. *(Po obliczeniu).* Jest głosów 16. Różnica zatem bardzo nieznaczna.

Ks. Mleczko. Stawiam wniosek zamknięcia obrad, bo wielu delegatów już wyszło.

P. **Gorayski.** Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Gorayski.

P. **Gorayski.** Szanowni Panowie!

Ponieważ zdaje mi się, że w intencyi JE. Pana Marszałka będzie, ażeby Zjazd był zamknięty, przeto chciałbym kilka słów na zakończenie powiedzieć.

Pomimo niedostateczności naszej organizacyi autonomicznej, Zjazd obecny wykazał, że administracya nasza zasłużyła się krajowi. Uznanie to zaś wynikło poniekąd nietylko z głosów wszystkich warstw społeczeństwa i z całych naszych obrad, ale nawet od tych czynników, które dawniej przynajmniej były przedewszystkiem niechętne tej instytucyi autonomicznej, a od których obecnie tu na tym Zjeździe usłyszeliśmy słowa pochwały.

Jestem więc przekonany, że jakkolwiek może nie corocznie, może według uznania JE. Pana Marszałka Zjazdy takie odbywać się będą, to przecież Zjazd dzisiejszy wpłynie dużo na ustalenie się naszej pracy, na zyskanie tej świadomości, że nasza praca przecież do czegoś się przyczyniła i na tej zachęcie, ktorą nam dodał głównie z gorącego serca swego dla wszystkich spraw kraju JE. Pan Marszałek, który nas na dzisiejsze posiedzenie zaprosił. *(Delegaci powstają).*

Mnie się zdaje, że zastąpię życzenia wszystkich obecnych, jeżeli z gorącego serca podziękuję JE. Panu Marszałkowi za zaproszenie i za Jego szczerą i serdeczną opiekę nad krajem, którą spełnia w całej pełni swego szlachetnego umysłu. *(Oklaski).* Niech nam najdłuższe lata żyje i marszałkuje. *(Huczne oklaski).*

Marszałek. Szanowni Panowie! Zamykając posiedzenie, dziękuję za łaskawe i życzliwe skierowane do mnie słowa, a Panom za przybycie.

Miałem tylekroć sposobność tak w Sejmie, jak i w czasie pobytu mego w poszczególnych powiatach wypowiedzieć zdanie moje o działalności Rad powiatowych i nie chcę się tu powtarzać.

Kończę tem tylko, co jest głębokiem mojem przekonaniem. Chodzi o to, ażeby w każdym powiecie było przynajmniej kilku ludzi dobrej woli i gorącego serca. Skoro to będzie, to wierzcie mi Panowie, że i w ramach dzisiejszej ustawy dużo możemy zrobić. Tam gdzie tego niema, moglibyśmy obradować tygodniami i miesiącami, ustawę wywracać do góry nogami, a nic nie zdziałamy, bo gdzie jest zła wola z niedbalstwem połączona, tam nic na to nie poradzimy. Obawa Wasza i moja leży w jednem, a mianowicie w tem, że tej dobrej woli, tego gorącego serca w ludziach, którzy po nas przychodzą, niestety mało widać i że Rady powiatowe stoją na nas starszych.

Zastrzegam się, że wyjątki są wszędzie, ale wyjątki potwierdzają jedynie regułę.

Ale na podstawie znajomości powiatu i kraju twierdzę, że brak takich ludzi jest największem u nas nieszczęściem. Brak bowiem ludzi młodych, którzyby nie chcieli być odrazu prezesami, ale którzyby się prowizorycznie zadowolili gorszem stanowiskiem choćby wiceprezesa, niema takich, którzyby przyjeżdżali regularnie na posiedzenia, jeździli na komisye i t. p. A o to właśnie chodzi.

Przyszłość leży w tem, ażebyśmy potrafili młodszych ludzi przygarnąć, dodać im ognia i zamiłowania do pracy. Jeśli to się stanie, to i w granicach dzisiejszych ustaw będziemy mogli wiele zdziałać.

(Oklaski).

Mam nadzieję, że mimo tych 16 głosów Wydział krajowy przychyli się do życzenia Panów i że w niedługim czasie się znowu zobaczymy.

Żegnając więc Panów, dziękując za przybycie — zamykam posiedzenie.

(Koniec posiedzenia o godzinie 9. wieczorem).

Sumaryczne zestawienie
dochodów 74 Wydziałów powiatowych
podług zamknięć rachunkowych za rok 1906.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
		Wpływy nadzwyczajne					ze sprzedaży					Dochody na cele komunikacyjne														
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p.	Dodatki na cele administracyjne	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	gruntów i realności	papierów wartościowych	z zaciągniętych pożyczek	zaliczki otrzymane i zwrócone	Budowle i konserwacye wodne	dodatki do podatków i dotacye na: fundusz dróg powiatowych	dodatki do podatków i dotacye na: powiatowy fundusz dróg gminnych	subwencye na drogi: powiatowe	subwencye na drogi: gminne	pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: powiatowe	pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: gminne	myta drogowe, mostowe, przewozowe	wpłaty za nieodrobione i niezużyte prestacye w robociźnie i materyale	zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych	zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe	zapas kasowy z roku poprzedniego	Bonifikacya z funduszu propinacyjnego	Razem	Należytości czynne pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	
1	Biała	2.150 .	. .	41.013 72	6.689 56	. .	. .	. .	. .	861 70	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	489 47	2.276 .	53.480 45	3.039 11	
2	Bóbrka	1.000 .	. .	14.474 62	1 26	1.799 .	. .	. .	. .	200 .	. .	. .	55.343 46	. .	. .	. .	. .	. .	. .	5.180 .	9.363 45	4.381 60	1.558 .	93.301 39	448 09	
3	Bochnia	. .	1.176 32	29.366 86	6.767 32	1.027 85	. .	. .	32.043 68	4.857 03	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	1.176 .	76.415 06	21.658 06	
4	Bohorodczany	220 .	10 .	15.961 45	2.850 33	2.945 61	3.645 60	. .	. .	11.072 49	. .	. .	23.660 35	. .	9.000 .	. .	. .	. .	519 90	. .	4.120 .	15 30	744 .	74.765 03	30 .	
5	Borszczów	. .	182 .	43.709 10	53 .	4.794 59	. .	. .	21 300 .	6.268 22	. .	27.950 20	29.541 38	. .	. .	. .	. .	2.706 41	72 .	921 35	8.963 52	16.507 48	1.120 .	164.089 45	49.562 60	
6	Brody	800 .	. .	98.914 25	959 42	3.477 80	. .	700 .	30.920 94	. .	. .	56.185 22	28.435 32	10.000 .	25.360 .	3.800 .	. .	12.764 92	1.167 42	32.513 78	7.719 54	4.161 07	1.666 .	319.545 93	46.642 78	
7	Brzesko	. .	985 06	31.287 .	2.149 43	27.208 96	. .	. .	11.846 77	810 .	. .	48.849 32	59.932 53	2.500 .	25.960 .	13.300 .	100 .	. .	787 .	. .	5.662 55	9.615 74	1.320 .	242.264 26	42.205 77	
8	Brzeżany	2.904 .	1.698 04	41.911 22	1.613 54	343 72	. .	. .	23.928 84	649 33	550 60	. .	35.527 97	. .	10.000 .	. .	10.400 .	. .	755 60	11.570 15	1.664 57	116 84	1.646 .	145.279 92	28.279 51	
9	Brzozów	. .	8 .	18.754 84	1.912 08	449 07	. .	1.192 79	. .	435 .	. .	19.036 19	23.208 87	. .	32.000 .	. .	10.000 .	8.300 .	144 30	1.800 94	4.991 08	13.200 07	802 .	136.235 28	5.814 47	
10	Buczacz	1.000 .	. .	90.983 45	2.110 43	41.025 53	. .	1.505 57	. .	6 150 05	. .	9.430 71	31.120 55	. .	102.645 44	. .	. .	5.710 .	129 90	5.514 72	10.395 84	10.933 55	3.242 .	321.847 84	33.569 54	
11	Chrzanów	936 .	30.203 10	168 46	3.730 98	. .	. .	220 .	9.551 96	. .	60.406 19	37.753 88	. .	47.304 36	. .	. .	39.506 44	180 .	6.850 04	6.749 71	6.416 45	133 07	6.085 51	256.196 45	45.975 71	
12	Cieszanów	. .	137 22	21.704 88	263 46	2.422 23	. .	. .	1.804 84	7.179 99	. .	55.247 .	20.000 .	5.000 .	. .	7.292 45	8.370 31	10.319 44	2.504 68	5.052 18	2.946 94	23.419 74	1.085 50	174.750 81	22.976 48	
13	Czortków	. .	. .	21.697 12	65 .	118 58	. .	. .	3.791 90	2.822 96	. .	9.998 29	45.620 17	. .	4.000 .	3.000 .	. .	1.476 90	6.972 58	24.500 30	1.540 88	1.302 .	. .	126.906 63	6.865 84	
14	Dąbrowa	240 .	336 .	22.475 97	9.414 27	3.396 49	. .	. .	79 98	7.253 82	105.003 02	23.208 67	44.727 01	500 .	10.849 34	. .	. .	11.966 37	179 20	47.005 33	44.607 39	7.762 11	1.529 .	342.156 77	77.217 36	
15	Dobromil	. .	. .	41.131 05	10.229 99	. .	. .	. .	. .	5.238 86	. .	. .	11.391 17	. .	53.613 38	. .	. .	2.506 21	. .	8.492 37	2.634 21	889 60	1.310 .	137.436 64	27.252 52	
16	Dolina	. .	489 51	56.616 95	2.828 70	1.305 99	. .	. .	. .	69.722 42	. .	. .	21.136 77	. .	24.180 .	. .	. .	4.402 95	7.044 61	3.074 17	17.496 32	317 26	1.632 .	210.247 65	63.308 80	
17	Drohobycz	. .	7.049 26	38.268 45	50 .	330 25	. .	. .	25.969 18	3.012 54	. .	78.502 45	60.424 57	7.744 85	24.771 93	. .	40.000 .	40.301 75	. .	. .	49.705 96	11.635 81	1.522 .	389.289 .	109.948 35	
18	Gorlice	2.774 94	. .	54.384 02	4.086 39	679 84	. .	3.640 40	25.000 .	1.542 50	. .	26.879 49	33.669 96	6.000 .	6.900 .	11.427 02	. .	. .	1.118 94	482 76	7.288 98	. .	1.320 .	187.145 24	9.901 27	
19	Gródek	1.366 67	. .	14.997 60	12.329 81	66 73	. .	. .	10.000 .	8.341 54	. .	9.994 .	62.501 44	20.100 .	6.166 90	10.000 .	25.034 47	7.710 .	1.221 08	. .	624 92	. .	1.484 .	191.938 66	3.955 41	
20	Grybów	. .	. .	16.662 22	2.051 15	734 40	. .	. .	4.240 .	290 .	. .	16.672 50	8.332 04	12.000 .	13.459 23	3.500 .	6.000 .	5.510 .	473 72	. .	963 90	1.557 79	754 .	93.200 95	5.369 60	
21	Horodenka	60 .	. .	75.081 06	9.953 74	1.495 24	. .	. .	. .	32.765 13	. .	23.301 .	25.446 25	15.000 .	5.000 .	. .	. .	2.295 .	2.460 70	. .	41.491 48	21.126 72	1.960 .	257.436 32	103.915 96	
22	Husiatyn	. .	. .	38.823 89	17 .	789 96	. .	. .	. .	1.916 .	. .	35.672 40	30.127 11	43 29	. .	. .	. .	9.849 .	5.733 25	12.864 77	542 78	10.168 61	. .	146.548 06	53.457 98	
23	Jarosław	4.416 .	. .	33.484 32	4.408 41	19.824 10	. .	. .	6.052 94	. .	. .	27.327 57	149.571 42	5.264 40	2.324 94	. .	34.556 .	. .	580 25	. .	7.278 93	33.075 67	9.210 .	337.324 96	122.998 52	
24	Jasło	1.520 .	399 10	25.826 97	720 56	3.282 78	600 .	. .	. .	440 .	. .	17.131 46	67.342 79	. .	18.000 .	2.500 .	7.500 .	480 02	553 58	25 18	1.786 22	9.712 58	992 .	158.813 24	3.624 47	
25	Jaworów	. .	. .	26.254 12	100 .	955 73	. .	. .	1.915 12	1.060 80	. .	7.500 .	16.473 99	. .	. .	. .	. .	7.700 .	176 40	907 32	962 10	558 57	924 .	65.488 15	13.829 28	
26	Kałusz	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
27	Kamionka	. .	. .	22.287 29	9.014 73	439 34	. .	. .	2.825 82	1.986 66	. .	44.382 97	30.822 33	. .	33.113 80	. .	. .	22.064 75	2.154 02	. .	15.565 51	44.732 79	876 .	280.266 01	40.224 40	
28	Kolbuszowa	. .	. .	17.181 93	883 04	1.722 56	. .	. .	. .	365 .	. .	21.572 45	16.587 69	9.687 70	. .	. .	. .	10.751 42	957 30	. .	2.006 36	22.788 12	393 .	104.396 57	17.146 97	
29	Kołomyja	. .	107 55	33.261 16	6.522 10	8.792 .	. .	41.515 80	892 66	14.755 28	. .	80.007 91	. .	. .	. .	. .	. .	8.354 .	1.147 28	440 96	8.595 41	4 801 83	1.398 .	260.091 99	16.806 40	
30	Kossów	313 16	. .	22.411 33	375 38	184 93	. .	. .	. .	855 74	. .	105.439 13	15.857 78	. .	. .	. .	. .	. .	583 12	. .	13.514 47	1.798 72	1.796 .	163.124 76	15 144 34	
31	Kraków	. .	. .	28.767 83	50.357 25	5.980 76	. .	. .	12.200 29	9.815 55	300 .	13.626 87	75.905 27	. .	10.000 .	. .	. .	. .	1.811 05	183 11	5.389 55	1.811 06	2.906 .	219.054 59	117.126 82	
32	Krosno	6.120 .	. .	38.797 16	859 .	1.305 64	. .	. .	. .	1.376 .	1.341 .	17.324 46	43.988 92	. .	5.000 .	. .	. .	2.295 .	38 20	823 10	5.489 68	1.908 39	682 .	125.048 55	3.680 47	
33	Limanowa	. .	. .	42.408 89	63 50	1.516 61	. .	. .	16.775 24	4.327 89	. .	16.115 47	17.019 48	. .	18.327 46	. .	. .	. .	145 40	5 445 17	3.405 .	5.129 81	1.374 .	132.053 91	26.470 38	
34	Lisko	. .	. .	12.645 54	2.579 01	2.962 06	. .	. .	. .	506 .	. .	8.370 16	39.440 23	. .	6.433 80	. .	10.900 .	8.698 10	1.189 01	. .	870 88	758 .	774 .	96.126 79	5.929 68	
35	Lwów	171.858 06	. .	113.262 43	230 .	121 87	. .	. .	10.640 .	120 .	. .	78.000 .	44.786 93	9.000 .	. .	35.000 .	. .	. .	1.038 13	1.818 58	. .	7.654 76	4.681 53	2.860 .	480.572 29	50.481 53	
36	Łańcut	. .	. .	144.203 41	6.232 09	2.287 05	. .	. .	28.682 95	2.246 18	. .	. .	. .	. .	. .	. .	177.310 99	. .	1.137 87	11.198 23	151.051 23	3.623 55	1.970 .	529.948 55	48.390 54	
37	Mielec	. .	. .	28.743 57	3.608 23	8.010 24	. .	. .	15.208 90	1.395 .	. .	. .	53.454 56	4.000 .	2.000 .	. .	. .	3.260 20	1.010 .	. .	. .	11.001 55	1.160 .	132.847 25	78.109 96	
38	Mościska	. .	. .	32.116 39	2.548 45	623 48	. .	. .	. .	2.231 63	. .	12.567 35	32.833 94	. .	27.766 56	. .	780 .	14.380 .	1.762 68	. .	236 70	3.712 89	1.078 .	132.638 07	4.372 18	
39	Myślenice	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
40	Nadwórna	900 .	. .	31.791 65	5.233 89	629 94	. .	. .	. .	120 .	. .	. .	15.550 95	4.500 .	. .	. .	. .	3.355 84	2.746 83	105 36	120 .	172 44	1.536 .	66.762 90	1.829 26	
41	Nisko	2.769 98	. .	55.810 19	13.115 47	5.437 21	8.000 .	24.928 92	10.206 .	660 .	. .	. .	57.270 21	5.000 .	10.000 .	. .	18.040 46	6.389 02	12.050 56	15.666 11	15.119 98	. .	1.298 .	261.762 11	39.792 13	
42	Nowy Sącz	900 .	. .	65.586 28	916 39	7.591 11	. .	. .	. .	5.900 .	. .	36.538 12	31.779 27	1.000 .	4.760 20	20.000 .	. .	14.880 63	246 .	. .	52.311 94	. .	1.702 .	244.111 94	8.053 28	
43	Nowy Targ	920 .	. .	33.858 32	6.852 54	68 42	. .	. .	30.000 .	4.245 59	. .	22.160 23	20.491 43	. .	31.351 27	. .	3.486 63	2.550 .	1.863 20	. .	820 47	5.314 04	944 .	164.926 14	1.826 60	
44	Pilzno	1.423 78	. .	10.818 10	598 49	1.170 98	. .	. .	1.700 .	. .	. .	16.828 18	20.429 46	. .	12.000 .	. .	. .	3.233 35	673 60	. .	2.329 32	5.340 43	540 .	77.085 69	16.611 65	
45	Podhajce	. .	. .	69.240 49	92 .	. .	. .	. .	40.106 36	3.867 49	. .	18.786 10	65.853 25	. .	. .	. .	15.343 26	22.060 .	452 76	. .	200 .	. .	1.555 .	238.056 71	52.195 29	
46	Przemyśl	. .	. .	37.257 16	3.239 60	2.652 63	. .	. .	644 24	1.559 84	1.062 39	. .	57.341 83	. .	16.795 68	. .	500 .	800 .	1.352 53	2.644 54	19.510 25	1.571 51	684 .	147.615 70	13.156 45	
47	Przemyślany	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
48	Rawa	2.000 .	. .	27.963 72	778 63	1.570 36	. .	. .	50.000 .	4.901 69	. .	37.597 65	30.896 74	. .	66.380 20	11.322 75	207.052 99	9.035 92	909 88	10.125 35	71.087 64	8.074 58	1.275 .	540.973 10	181.534 40	
49	Rohatyn	. .	. .	34.304 73	1.697 87	. .	. .	. .	34.995 55	935 25	. .	11.613 12	45.957 87	20.000 .	12.296 64	2.006 21	. .	. .	1.361 64	1.721 72	18.905 27	6.322 17	. .	192.118 04	35.645 03	
50	Ropczyce	. .	. .	11.971 43	903 93	. .	. .	. .	400 .	517 82	. .	8.975 25	55.846 .	. .	. .	. .	31.628 43	. .	1.106 81	. .	2.837 99	10.751 48	1.354 .	126.293 14	19.352 07	
51	Rudki	4.586 43	. .	19.382 65	10 .	31 25	. .	. .	2.048 76	600 32	. .	10.580 48	37.972 79	5.220 96	. .	. .	712 04	1.576 .	1.846 .	4.561 18	1.026 06	2.037 44	1.342 .	93.534 36	10.999 34	
52	Rzeszów	250 .	. .	35.481 93	249 37	6.991 25	. .	. .	4.033 32	1.242 .	. .	98.374 35	73.800 61	54.514 37	27.112 80	21.032 71	. .	47.184 50	17.994 76	5.790 49	15.966 66	2.088 .	412.057 12	29.609 81	
53	Sambor	. .	1.038 95	27.880 65	12.507 49	1.093 88	. .	. .	12.925 09	11.152 33	. .	5.512 .	54.151 98	4.975 86	20.000 .	27.000 .	12.426 16	9.233 23	2.304 34	60 .	32.701 16	615 82	932 .	236.510 94	25.767 42	
54	Sanok	3.128 .	60 .	35.164 25	1.897 46	163 46	. .	. .	1.200 .	395 .	. .	4.796 97	61.388 93	1.200 .	15.159 70	. .	. .	369 38	1 392 16	889 74	15.872 45	974 80	962 .	144.959 30	14.381 99	
55	Skałat	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
56	Śniatyn	23.336 80		29.511 77	. .	. .	. .	1.159 86	121.208 61	2.429 88	. .	25.458 37	31.414 78	50 772 96	4.827 04	. .	6.190 37	12.600 .	1.239 74	. .	29.555 22	1.345 72	1.059 .	342.110 12	48.280 73	
57	Sokal	2.270 90	25.099 .	122.859 62	11.127 49	900 99	. .	. .	46.679 31	13.327 64	. .	49.430 31	50.125 30	152.084 28	2.450 .	13.211 47	. .	16.996 37	3.140 88	21.784 03	1.340 65	. . 98	1.476 .	534.305 72	74.881 18	
58	Stanisławów	3.289 76		63.580 18	686 24	1.796 93	. .	. .	. .	. .	. .	. .	59.949 36	. .	2.800 .	. .	. .	1.896 .	. .	. .	1.417 50	11.205 20	. .	146.621 47	31.676 12	
59	Stary Sambor	568 .	. .	29.561 20	128 27	3.357 31	. .	. .	28 .	990 76	. .	13.120 38	17.206 68	37.000 .	50.000 .	20.000 .	43.550 .	5.180 63	698 20	297 70	4.688 20	14.088 36	740 .	241.208 59	34.658 84	
60	Stryj	. .	. .	29.392 52	8.097 18	1.400 .	. .	. .	12.755 20	4.652 43	. .	13.489 48	57.075 53	. .	4.000 .	. .	. .	14.931 33	8.205 25	628 22	15.516 53	29.281 82	626 71	1.240 .	201.290 20	50.618 36	
61	Tarnobrzeg	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
62	Tarnopol	696 .	. .	64.319 04	2.054 68	10 .	. .	780 .	27.245 47	13.741 68	. .	1.500 .	116.919 03	7.000 .	5.086 96	10.440 .	19.045 .	13.152 .	4.452 40	. .	2.495 93	16.398 43	1.777 .	307.118 62	108.233 50	
63	Tarnów	900 .	. .	28.974 98	988 86	6 38	245 .	95.355 90	. .	16.727 90	. .	39 328 76	59.830 36	. .	17.693 50	. .	. .	1.111 82	7.894 70	. .	75.708 87	1.901 36	342 .	* 347.010 89	48.088 70	
64	Tłumacz	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
65	Trembowla	54 .	. .	25.423 97	4.941 68	997 18	1.268 45	664 40	. .	1.365 80	. .	30.625 86	45.886 37	. .	15.037 50	. .	10.800 .	7.120 .	2.358 39	369 20	2.330 .	3.683 32	1.110 .	154.036 12	13.359 44	
66	Turka	599 62	. .	45.627 44	2.387 97	3.649 94	. .	40.744 34	19.334 .	1.553 82	. .	4.865 67	20.081 15	. .	2.342 55	3.750 .	4.268 41	5.255 02	246 .	. .	2.532 92	10.131 42	1.815 .	169.185 27	18.098 36	
67	Wadowice	. .	. .	40.351 21	2.772 22	134 57	. .	. .	7.122 03	4.252 41	. .	15.619 72	83.892 28	. .	35.629 06	4.829 .	27.618 81	226 67	838 40	919 46	1.281 80	. .	1.906 50	227.389 14	42.529 29	
68	Wieliczka	1.115 25	. .	64.234 58	1.038 99	2.903 55	. .	8.900 .	93.440 13	4.867 48	. .	76.280 77	. .	. .	39.968 76	3.500 .	6.226 20	31.709 50	827 75	6.007 .	29.359 58	. .	1.584 .	362.963 54	690.162 56	
69	Zaleszczyki	100 .	. .	46.761 40	2.746 73	33 18	. .	. .	9.000 .	1.040 .	. .	11.450 35	29.889 38	250 .	4.000 .	. .	20.400 .	. .	2.368 40	1 192 20	612 .	1.642 45	706 .	131.687 09	58.967 77	
70	Zbaraż	300 .	. .	19.649 92	266 42	2.264 77	. .	20.087 47	53.008 88	2 375 89	. .	19.946 15	46.600 74	24.000 .	. .	. .	. .	6.986 15	178 50	1.238 .	2.326 52	832 .	612 .	200.658 41	35.202 35	
71	Złoczów	5.103 .	. .	140.049 59	45.284 .	19.702 30	. .	133.850 77	120.000 .	2.069 40	. .	44.078 63	89.920 75	6.944 31	18.289 20	. .	. .	10.465 42	1.278 24	10.270 61	8.736 33	10.723 02	2.106 .	668.821 57	44.861 04	
72	Żółkiew	660 .	. .	17.977 35	1.536 78	530 10	. .	. .	5.503 62	6.045 29	. .	22.053 81	38.434 73	8.102 44	1.442 01	3.795 93	. .	9.558 05	1.587 58	801 98	2.325 11	3.509 95	1.000 .	124 864 73	13.758 62	
73	Żydaczów	800 .	. .	30.512 68	4.390 61	451 93	. .	. .	24.830 .	5.845 09	. .	. .	50.852 99	16.095 82	. .	. .	. .	7.552 16	1.162 50	2.000 .	14.420 71	18.688 58	998 .	178.601 07	43.004 88	
74	Żywiec	. .	. .	18.288 13	10.054 80	2.212 09	. .	. .	. .	1.180 .	. .	18.288 13	54.861 67	. .	. .	. .	. .	12.505 .	370 40	733 71	1.243 82	18.457 50	1.024 .	139.222 25	16.342 17	
	Razem	231.013 55	68.979 11	2,807.352 68	344.145 93	221.172 70	13.759 05	375.246 22	1,024.076 08	331.433 11	168.663 20	1,585.967 96	2,735.400 61	552.805 90	896.296 65	280.707 54	813.173 30	426.727 48	157.845 62	299.593 08	892.240 66	457.695 81	97.832 51	14,732.125 20	2,843.910 53	

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/09 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na pożyczkę 28.000 K na budowę dróg gminnych.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/09 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na przyjęcie gwarancyi czystego dochodu od kapitału zakładowego kolei jok. Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/09 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na zaciągnięcie pożyczki 68.400 K na budowę dojazdów kolejowych.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/09 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na pożyczkę 80.000 K na budowę dróg gminnych.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/09 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na przyjęcie poręki dla pożyczki 300.000 K zaciągnąć się mającej przez pow. Kasę oszczędności.
Zamknięcie za r. 1906 wydano c. k. Namiestnictwu do Lw. 3092/09, celem uzyskania sankcyi na pożyczkę 50.000 K na założenie Kasy oszczędności.

Sumaryczne zestawienie
wydatków 74 Wydziałów powiatowych
podług zamknięć rachunkowych za rok 1906.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur	Podatki	Koszta komisyjne	Subwencye na cele: oświaty, szkolne	Subwencye na cele: sanitarne itp.	Subwencye na budowle, konserwacye wodne itp.	Wydatki rozmaite	Zapas kasowy z końcem roku	Nadzwyczajne wydatki: kupno gruntów, domów itp.	Nadzwyczajne wydatki: kupno papierów wartościowych	Nadzwyczajne wydatki: spłata długów zasiłków itp.	Nadzwyczajne wydatki: zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie: koszta administracyjne drogowe	Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie: dróg powiatowych	Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie: dróg gminnych	Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie: publicznych dojazdów kolejowych	Wydatki na cele komunikacyjne: spłata długów	Wydatki na cele komunikacyjne: zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe	Wydatki na cele komunikacyjne: zapas kasowy pozostały z końcem roku	Hodowla bydła	Razem	Długi i zaległości bierne, pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	
1	Biała	15.096 .	. .	1.678 33	6.024 33	. .	1.579 10	6.372 45	200 .	1.128 41	6.975 12	10.092 41	. .	. .	. .	440 .	. .	. .	. .	. .	2.899 30	1.000 .	. .	. .	53.480 45	100.736 77	
2	Bóbrka	6.700 .	1.500 .	505 19	. .	599 10	. .	300 .	3.649 36	200 .	2.197 29	269 18	. .	. .	1.301 .	200 .	37.518 13	. .	35.901 61	. .	. .	500 .	1.565 53	400 .	93.301 39	27.671 12	
3	Bochnia	12.540 .	3.336 .	. .	1.257 62	. .	2.112 69	4.747 .	5.474 .	. .	4.465 20	212 50	. .	. .	38.713 90	3.556 15	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	74.765 03	17.315 19	
4	Bohorodczany	11.130 .	1.200 .	. .	740 .	. .	694 23	600 .	. .	1.000 .	2.308 47	188 57	. .	. .	1.800 .	15.158 19	16.301 55	. .	19.133 28	. .	1.600 .	270 .	10 72	2.330 .	164.089 45		
5	Borszczów	11.842 .	1.480 .	2.744 96	1.111 67	. .	3.252 44	2.370 .	2.569 98	623 60	6.329 75	6.641 66	. .	. .	36.934 73	2.006 12	11.520 23	20.026 26	23.216 68	944 12	9.060 .	8.313 34	13.101 91	. .	319.545 98	145.323 27	
6	Brody	27.564 13	2.490 .	1.683 34	1.234 10	. .	1.080 90	. .	5.350 .	84.110 93	5.867 95	542 68	. .	. .	3.036 82	4.277 56	13.752 51	65.619 19	29.790 14	31.740 28	30.112 64	3.207 52	7.885 29	200 .	242.264 26	61.533 .	
7	Brzesko	13.472 71	6.069 .	1.342 25	6.600 36	. .	967 92	1.463 .	4.618 41	. .	1.281 85	12.426 75	. .	. .	20.863 .	3.350 .	16.375 69	62.969 66	68.569 28	. .	11.660 .	. .	7.962 41	2.271 97	145.279 92	136.604 26	
8	Brzeżany	13.334 60	. .	1.375 91	367 60	. .	1.702 68	3.832 78	4.180 .	11.300 .	6.979 86	15.528 93	. .	. .	16.184 83	418 .	8.572 75	. .	49.011 .	11.551 22	. .	849 42	50 74	89 55	136.235 23	18.175 85	
9	Brzozów	7.100 .	1.960 .	600 .	1.248 .	. .	349 60	1.505 .	1.489 12	. .	2.467 98	4.276 54	. .	. .	2.820 .	600 .	20.836 .	13.436 70	62.682 08	. .	2.664 .	1.465 06	10.735 15	. .	321.847 34	27.266 45	
10	Buczacz	17.788 88	1.229 20	1.703 32	1.898 54	517 51	1.257 .	3.980 98	5.662 .	60.945 44	7.451 44	8.421 03	17.877 89	1.273 27	4.329 73	11.370 43	27.078 58	10.181 10	118.925 50	5.514 72	5.901 05	3.166 95	5.112 91	260 37	256.196 45	171.629 74	
11	Chrzanów	14.277 29	12.832 69	. .	2.866 53	. .	. .	. .	5.010 .	. .	5.227 52	2.156 18	. .	. .	8.425 80	. .	35.719 17	51.542 02	50.889 57	2.301 91	. .	42.672 97	22.294 80	. .	174.750 31	48.094 14	
12	Cieszanów	11.305 02	1.535 .	1.238 41	1.116 74	. .	414 57	340 .	2.808 15	3.300 .	2.615 03	3.969 47	. .	. .	3.726 82	1.774 22	27.308 91	42.271 23	37.001 93	5.312 78	4.400 20	19.134 84	4.723 64	458 85	126.906 53	34.318 01	
13	Czortków	9.660 .	1.390 .	863 .	1.021 54	. .	348 72	290 20	3.872 56	. .	1.490 35	206 84	. .	4.000 .	4.332 74	1.921 59	6.280 .	9.795 99	43.369 42	6.969 58	. .	27.384 30	3.409 80	300 .	342.156 77	148.392 32	
14	Dąbrowa	9.739 82	1.940 .	874 73	4.307 72	. .	1.999 27	934 .	1.629 96	105.168 09	16.905 51	3.036 55	. .	. .	1.468 34	1.544 06	14.645 26	17.083 71	35.976 28	46.641 40	. .	76.663 87	1.313 20	285 .	137.436 64	30.503 77	
15	Dobromil	17.865 62	1.875 .	996 61	1.562 93	. .	677 35	1.015 86	6.909 .	. .	6.750 88	. .	. .	. .	19.648 17	367 56	6.947 97	. .	44.435 83	3.520 51	1.562 50	10.263 34	12.827 09	210 42	389.289 .	205.880 04	
16	Dolina	10.845 60	2.342 .	1.228 11	1.104 37	. .	2.027 25	. .	8.510 .	24.884 62	6.287 97	1.477 05	. .	. .	5.082 .	65.856 60	9.507 84	. .	42.335 69	2.970 93	. .	21.649 85	1.187 77	3.000 .	210.247 65	21.460 .	
17	Drohobycz	20.645 61	6.310 72	3.149 44	1.423 58	92 57	3.571 82	4.131 .	1.500 .	. .	10.152 59	9.889 27	. .	. .	5.954 68	8.860 .	43.175 62	127.979 84	128.166 .	. .	. .	12.246 .	1.519 86	520 40	389.289 .	205.880 04	
18	Gorlice	12 848 .	3.662 48	1.452 42	2.693 28	637 57	1.035 60	4.820 42	7.385 80	. .	2.650 .	1.565 16	. .	. .	50.548 03	. .	16.469 66	43.884 10	35.006 92	700 .	1.000 .	346 87	. .	438 95	187.145 24	109.502 36	
19	Gródek	11.776 .	2.943 25	1.591 50	. .	2.320 36	. .	200 .	3.299 68	. .	2.881 16	. .	. .	. .	22.378 90	1.300 .	27.866 66	44.407 50	71.078 65	. .	. .	. .	. .	400 .	191.988 66	132.827 79	
20	Grybów	4.940 .	1.090 .	401 81	. .	. .	2.500 20	400 .	2.420 .	200 .	843 97	2.014 06	. .	. .	9.331 73	390 .	10.278 66	20.933 72	15.058 20	. .	11.550 .	9.939 38	609 22	200 .	93.200 95	51.449 35	
21	Horodenka	9.072 .	800 .	1.905 88	1.660 19	. .	738 80	3.573 32	12.053 12	21.259 24	4.012 01	8.591 56	. .	. .	32.071 11	25.377 96	28.789 91	7.004 66	28.349 67	182 92	4.166 78	75.231 19	2.296 .	300 .	257.436 32	183.521 20	
22	Husiatyn	12.419 50	267 10	1.462 36	4.575 95	. .	1.062 82	. .	6.890 .	2.826 60	4.564 28	1.548 38	. .	. .	7.009 86	18.875 .	11.862 41	23.991 .	25.293 73	11.006 81	6.268 89	1 861 23	4.762 64	. .	146.548 06	187.524 43	
23	Jarosław	13.120 .	1.000 .	1.215 10	3.781 78	. .	1.218 72	5.182 .	5.270 02	. .	2.608 48	2.505 68	. .	. .	30.501 .	987 99	21.906 77	34.758 66	158.557 49	525 .	6.940 .	45.618 86	1.632 40	. .	337.324 95	127.941 83	
24	Jasło	29.229 44	4.100 .	200 .	2.196 13	. .	493 .	2.250 .	53 60	1.889 54	3.069 79	5.750 57	. .	. .	. .	480 .	11.732 89	10.385 12	60.978 24	799 22	. .	5.701 14	19.104 56	500 .	158.813 24	10.334 .	
25	Jaworów	8.429 49	1.536 .	1.292 19	. .	638 07	. .	200 .	. .	. .	5.777 42	194 59	468 57	. .	15.908 84	2.632 10	5.881 81	11.090 41	7.812 20	583 62	. .	1.589 35	1.054 99	404 .	65.488 15	76.385 90	
26	Kałusz	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
27	Kamionka	14.158 26	300 .	967 62	. .	293 25	1.301 12	2.001 60	5.388 33	8.334 38	1.659 57	879 27	. .	. .	14.447 37	1.920 .	19.842 76	39.664 63	67.687 38	. .	23.484 35	4.839 33	21.983 34	1.112 95	230.266 01	191.626 33	
28	Kolbuszowa	9.836 52	1.087 44	309 48	400 .	. .	5.86 20	1.082 .	. .	4.952 03	1.628 91	1.371 60	. .	. .	. .	3.544 68	12.650 65	51.803 67	8.786 95	. .	. .	1.393 19	4.768 85	198 70	104.396 57	13.367 .	
29	Kołomyja	15.532 .	1.963 28	2 619 74	484 .	. .	1.928 89	12.112 .	7.151 64	24.739 77	25.904 49	6.302 07	. .	30.265 09	26.855 52	20.104 76	18.472 16	. .	46.347 92	7.593 83	. .	10.693 71	1.021 12	. .	260.091 99	422.134 16	
30	Kossów	7.199 .	2.264 .	417 21	726 20	. .	934 60	940 .	4.886 52	. .	1.672 59	6 06	. .	. .	841 .	5.635 .	8.851 50	102.722 68	16.077 46	. .	. .	8.193 05	1.343 53	464 36	163.124 76	38.312 32	
31	Kraków	15.756 50	2.960 .	1.225 22	3.270 08	269 22	480 64	. .	5.485 .	941 66	21.815 24	11.488 27	. .	30.021 90	12.811 86	5.020 .	15.177 49	9.267 99	61.834 77	994 20	3.084 .	14.087 63	2.679 87	383 75	219.054 59	31.780 33	
32	Krosno	6.900 .	1.264 .	521 06	2.536 43	1.556 80	334 20	5.750 .	2.305 .	. .	2.508 10	6.274 71	. .	. .	13.009 50	6.000 .	9.207 .	12.954 79	35.745 16	1.755 60	7.665 64	4.850 .	3.610 56	300 .	125.048 55	152.819 02	
33	Limanowa	7.188 33	912 .	451 47	283 72	. .	369 86	736 .	1.860 .	23.655 90	8.896 37	. .	. .	. .	15.273 90	6.843 58	7.068 61	11 175 99	24.217 41	5.445 17	2.525 .	6.530 84	8.624 76	. .	132.058 91	46.288 34	
34	Lisko	5.820 .	582 .	269 81	923 60	. .	1.015 29	1.500 .	3.680 .	. .	1.062 30	4.374 11	. .	. .	. .	240 .	17.220 29	8.580 42	16.021 27	. .	17.554 50	4.496 08	12.787 62	. .	96.126 79	3.664 76	
35	Lwów	19.153 84	1.968 .	3.983 04	166.437 69	231 56	2.043 06	. .	1.428 .	. .	7.809 95	15.817 22	. .	. .	41.255 96	620 .	19.239 80	. .	169.882 77	15.486 47	. .	10.631 68	3.533 25	1.100 .	480.572 29	165.759 40	
36	Łańcut	12.298 .	144 .	245 26	1.960 07	. .	2.384 20	10.712 50	4.401 52	2.010 90	10.097 42	4.250 70	17.655 71	. .	. .	1.861 18	15.998 88	60.151 35	148.869 09	11.601 85	158.700 18	59 231 65	6.739 88	629 21	529.948 55	182.285 65	
37	Mielec	9.053 20	1.660 .	353 50	1.026 76	. .	. .	1.672 .	. .	21.707 61	7.546 73	71 96	. .	. .	12.086 76	2.360 .	18.086 82	6.833 55	21.930 33	. .	25.922 63	1.952 49	. . 99	585 42	132.847 25	90.832 22	
38	Mościska	10.326 .	2.767 80	333 71	757 26	. .	1.856 35	2.159 20	4.424 .	. .	5.370 07	. .	. .	. .	8.184 05	1.850 .	6.573 12	20.014 04	51.606 23	. .	3.904 85	9.628 36	2.313 52	619 51	132.638 07	133.165 13	
39	Myślenice	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
40	Nadwórna	11.100 .	. .	868 19	800 .	. .	2.608 66	5.013 37	4.499 92	. .	11.646 74	1.044 23	. .	. .	1.310 37	120 .	6.443 60	5.000 .	14.254 98	. .	. .	120 .	782 84	1.200 .	66.762 90	. .	
41	Nisko	8.270 01	. .	1.728 43	2.501 21	2.085 86	1.444 34	1.990 .	7.384 16	. .	31.845 25	3.133 78	. .	. .	16.876 46	48.625 36	2.328 .	. .	81.618 16	16.803 02	. .	35.243 07	4.681 .	209 .	261.762 11	109.087 56	
42	Nowy Sącz	14.120 .	2.400 .	1.548 62	811 41	485 86	702 97	. .	. .	36.538 12	2.149 57	12.532 33	. .	. .	11.048 20	258 70	19.466 58	41.156 77	16.472 09	. .	28.000 .	61.369 69	51 03	. .	244.111 94	59.493 01	
43	Nowy Targ	12.052 .	10.660 .	1 145 68	. .	788 34	2.057 32	35.710 .	2.512 90	. .	4.138 06	177 54	. .	. .	5.793 03	12.005 27	11.636 41	11.332 55	32.329 17	691 37	. .	21.288 63	407 87	200 .	164.926 14	33.486 63	
44	Pilzno	4.360 .	. .	117 82	607 18	. .	. .	600 .	649 98	. .	1.977 69	3.263 45	. .	. .	3.068 95	792 93	16.708 15	14.378 41	25.273 73	. .	. .	1.700 64	1.980 48	1.606 28	77.085 69	41.194 68	
45	Podhajce	12.050 33	3.480 .	1.324 26	1.349 05	102 80	2.137 09	695 .	. .	44.979 84	3.474 93	. .	9.211 78	. .	46.340 24	. .	15.188 96	16.456 73	62.188 20	. .	13.209 94	4.661 63	1.205 93	. .	238.056 71	102.098 76	
46	Przemyśl	16.486 50	2.840 .	2.773 32	. .	40 65	95 68	1.180 .	3.425 .	201 41	3.550 50	6.074 31	1.431 44	. .	5.846 30	4.433 .	12.230 70	261 30	56.701 71	3.335 93	. .	25.953 74	754 21	. .	147.615 70	61.301 40	
47	Przemyślany	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
48	Rawa	11.869 79	1.330 .	1.885 07	798 15	1.633 95	1.086 60	. .	. .	. .	6.293 88	2.513 86	6.596 12	. .	59.988 20	85.994 94	11.660 .	26.297 12	107.779 47	10.125 35	60.972 26	136.109 63	8.088 71	. .	540.973 10	392.658 92	
49	Rohatyn	8.035 17	1.034 58	3.637 10	. .	. .	3.731 48	2.506 95	4.694 62	. .	4.199 22	. . 7 50	. .	. .	24.673 19	3.199 07	4.947 37	44.218 29	69.406 76	2.561 12	10.720 11	. .	776 21	3.769 50	192.118 04	55.470 45	
50	Ropczyce	7.565 .	600 .	. .	1.595 02	. .	132 .	1.200 .	391 66	. .	3.663 50	. .	. .	. .	. .	. .	8.116 01	7.859 63	74.298 83	. .	6.600 .	8.943 43	5.928 06	. .	126.293 14	44.817 37	
51	Rudki	10.337 52	4.000 .	. .	. .	344 80	196 32	994 19	380 .	. .	6.122 78	. .	. .	. .	1.033 50	4 592 30	5.976 84	16.278 83	35.588 32	4.561 18	2.000 .	882 78	. .	. .	93.534 36	14.618 80	
52	Rzeszów	14.736 85	2.184 .	. .	3.136 73	115 40	241 63	3.640 .	2.886 64	3.035 50	3.766 97	4.705 15	. .	. .	8.141 .	1.680 .	25.539 26	195.779 58	111.806 97	5.142 21	12.650 40	4.595 54	8.378 29	. .	412.057 12	236.240 63	
53	Sambor	14.060 .	5.350 .	1.267 16	424 03	265 30	2.893 42	2.238 .	4.457 02	1.000 .	7.225 63	1.924 73	8 50	. .	15.027 29	12.349 81	13.967 59	38.608 83	61.055 59	89 04	. .	50.967 08	2 731 97	600 .	236.510 94	36.812 18	
54	Sanok	13.120 68	1.620 19	319 96	2.555 25	930 93	1.599 20	1.080 .	5.148 48	5.000 .	4.364 81	25 68	87 .	12.000 .	6.060 54	360 .	15.197 02	4.106 .	48.199 21	867 20	18.604 96	3.065 45	408 89	243 35	144.959 30	112.116 18	
55	Skałat	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
56	Śniatyn	10.872 .	240 .	488 95	6.476 72	. .	767 42	5.974 54	6.324 79	70.972 05	27.390 48	1.661 10	. .	1.144 88	31.733 18	11.004 30	11.555 04	77.359 92	31.079 44	. .	18.656 42	24.753 88	. .	3.655 51	342.110 12	315.767 03	
57	Sokal	15.837 78	2.537 63	1.230 80	2.230 07	1.588 18	1.353 73	1.400 .	4.200 73	79.998 46	2.959 54	. .	. .	36.217 .	46.171 18	15.055 15	10.311 42	217.604 67	48.166 48	21.684 68	. .	6.349 95	18.608 27	800 .	534.305 72	215.418 73	
58	Stanisławów	29.170 15	. .	. .	811 47	. .	. .	1.844 82	5.218 67	2.800 .	7.948 51	13.962 29	. .	. .	4.187 22	. .	11.061 14	3.409 98	36.150 72	. .	. .	2.000 .	28.056 20	. .	146.521 17	30.306 76	
59	Stary Sambor	11.050 40	2.421 .	586 90	1.384 06	102 07	1.170 48	. .	. .	9.856 41	1.961 38	3.878 07	. .	. .	1.502 82	50.820 .	8.114 80	22.774 80	109.556 51	213 49	4.763 97	2.168 87	8.232 71	650 .	241.208 69	60.114 39	
60	Stryj	19.174 36	1.557 91	1.800 16	670 46	. .	935 27	2.660 .	5.630 50	. .	6.305 51	391 89	290 .	8.371 57	57 .	5.628 80	20.619 75	25.557 07	29.630 16	15.516 53	24.610 66	27.528 31	. . 03	4.854 26	201.290 20	135.419 25	
61	Tarnobrzeg	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
62	Tarnopol	26.082 02	4.681 36	814 16	2.423 25	724 60	4.563 58	9.123 37	10.119 15	20.044 49	5.552 40	952 24	4.050 10	. .	11.932 40	8.116 62	24.661 76	17.412 20	117.932 22	4.634 57	24.075 .	1.818 38	6.926 82	522 93	307.113 62	214.530 57	
63	Tarnów	10.666 29	270 .	526 75	872 34	606 94	. .	6.775 .	1.917 15	1.400 .	2.577 17	140 89	15.513 30	90.160 65	3.400 .	3.633 20	19.359 53	32.507 26	134.701 08	. .	5.906 81	15.499 07	406 23	171 23	347.010 89	77.934 09	
64	Tłumacz	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
65	Trembowla	12.179 .	2.212 .	1.459 45	303 90	99 21	726 35	1.800 .	4.434 40	29 73	3.940 21	688 12	. .	1.049 51	5.265 06	721 60	9.073 44	28.899 71	48.194 08	367 58	15.954 86	15.948 23	389 68	300 .	154.036 12	78 264 86	
66	Turka	13.212 50	2.000 .	1.006 87	1.062 07	. .	2.710 06	2.422 98	9.231 88	28.996 47	2.588 37	88 12	. .	28.619 88	8.612 58	1.110 .	4.100 58	15.142 88	41.406 67	310 01	. .	4.307 87	1.249 53	1.006 .	169.185 27	9.000 18	
67	Wadowice	12.870 84	3.804 88	726 61	1.602 44	. .	2.974 92	3.341 64	6.096 20	5.395 45	8.378 91	. .	. .	. .	8.271 .	3.811 92	19.348 92	8.406 61	89.386 07	. .	47.418 83	5.058 90	. .	. .	227.389 14	153.452 13	
68	Wieliczka	11.920 .	. .	1.130 96	2.159 20	646 02	1.338 90	2.529 68	4.500 .	7.415 20	5.185 85	4.978 33	474 11	9.000 .	120.492 94	6.020 16	24.209 33	110.793 19	28.985 27	6.007 .	10.571 12	3.648 46	5.256 33	701 49	362.963 54	859.678 59	
69	Zaleszczyki	13.387 38	1.212 48	921 30	500 .	145 12	586 80	5.837 .	2.500 .	. .	5.337 38	263 74	. .	. .	27.442 76	5.416 87	8.993 72	1.228 60	44.242 57	1.527 .	7.914 56	3.686 .	290 46	253 40	131.687 09	218.588 58	
70	Zbaraż	7.384 28	800 .	228 50	1.900 10	. .	. .	400 .	4.774 86	42.103 58	3.205 32	4.414 68	. .	20.000 .	9.482 53	100 .	6.481 12	13.377 60	54.113 61	2.949 29	20.240 84	4.686 75	675 35	3.340 .	200.558 41	89.469 90	
71	Złoczów	18.778 50	755 .	1.278 19	5.256 31	. .	2.067 65	460 .	8.129 44	123.978 63	5.122 16	38.475 89	. .	244.289 77	17.661 64	270 .	6.064 91	57.711 70	99.983 38	16.122 28	. .	15.954 89	7.369 32	4.091 91	668.821 57	304.579 04	
72	Żółkiew	10.178 .	600 .	1.102 35	939 46	. .	240 .	400 .	4.576 89	. .	3.576 23	. .	. .	. .	3.450 25	7.594 18	10.485 90	19.341 69	36.478 74	9.305 10	12.300 .	3.755 16	. .	595 78	124.864 78	115.169 59	
73	Żydaczów	13.198 19	900 .	1.550 52	912 90	418 83	2.535 96	. .	5.348 81	1.000 .	2.892 33	4.792 85	. .	. .	7.499 64	25.048 28	12.238 68	12.684 81	47.481 98	288 09	. .	12.324 01	25.785 19	1.700 .	178.601 07	64.471 88	
74	Żywiec	6.119 84	616 60	803 78	1.043 22	. .	977 60	3.850 .	2.110 .	1.000 .	11.545 01	5.543 28	25 .	20.000 .	. .	500 .	7.917 99	17.548 68	49.137 86	. .	. .	3.327 89	7.155 50	. .	139.222 25	12.307 55	
	Razem	866.203 74	140.768 52	72.958 34	272.724 77	18.280 87	84.189 44	192.839 85	263.204 12	890.824 06	419.019 40	262.968 13	78.692 02	536.418 52	999.198 92	542.005 19	977.662 08	2,043.955 34	3,691.385 96	297.194 18	682.296 75	1.013.320 87	339.085 03	48.934 15	14,732.125 20	7,916.998 96	

Zamknięcia za r. 1906 wydano do Lw. 3092/09 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na pożyczkę 28.000 K na budowę dróg gminnych.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/09 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na przyjęcie gwarancyi czystego dochodu od kapitału zakładowego kolei lok. Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/08 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na zaciągnięcie pożyczki 68.400 K na budowę dojazdów kolejowych.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/08 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na pożyczkę 80.000 K na budowę dróg gminnych.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do Lw. 3092/09 c. k. Namiestnictwu w celu uzyskania sankcyi na przyjęcie poręki dla pożyczki 300.000 K na budowę dróg gminnych.

Zamknięcie za r. 1906 wydano do c. k. Namiestnictwu do Lw. 3092/09, celem uzyskania sankcyi na pożyczkę 50.000 na założenie Kasy oszczędności.

Wykaz dochodów

podług zamknięć rachunkowych za rok 1906.

30 miast (objętych ustawą z r. 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
		Czynsze i opłaty							Z dzierżawy praw i przywilejów					Dodatki na cele ściśle gminne					Wpływy nadzwyczajne				Wpływy drogowe						
															konsumcyjne				ze sprzedaży										
Liczba porządkowa	Nazwa gminy	z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp.	z lasów, wiklin itp.	z fabryk, cegielń, wapienników itp.	z koszar i kwaterunku wojska	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołostwo	Taksy	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	od podatków bezpośrednich	od mięsa	od wina	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	gruntów i realności	papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe	subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Depozyta i obce kapitały	Razem	Należytości czynne, pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	
1	Biała	. .	22.366 85	5.670 54	13.178 73	58.740 51	. .	29.596 .	110.430 52	8.572 82	. .	12.087 75	17.509 67	70.700	. .	. .	28.764 32	26.559 62	. .	.	48.100 .	21.828 59	. .	.	. .	. .	474.106 92	103.213 15	
2	Bochnia	10.205 02	9.989 49	60 .	.	7.198 14	. .	103.660 .	27.769 19	137 30	1.018 50	. .	. .	10.210 53	18.416 .	1.160 75	14.092 70	. .	. .	.	. .	40.604 06	. .	.	1.032 24	23.508 80	254.012 72	41.946 90	
3	Brody	. .	6.084 .	594 .	.	.	54.089 74	684 71	91.778 77	10.100 .	. .	. .	. .	16.104 46	17.703	2.617 .	4.514 13	3.422 59	. .	4.543	2.480 44	5.940 69	. .	.	1.182 .	3.750 .	225.588 53	35.013 27	
4	Brzeżany	. .	29.241 60	. .	. .	. .	18.809 49	1 966 05	114.725 11	817 80	306 .	155 50	. .	3.967 92	18 500 .	1.539 78	1.919 77	53.555 19	. .	2.046 25	. .	3.950 52	. .	.	. .	36.352 96	287.853 94	16.154 78	
5	Buczacz	. .	.	. .	. .	. .	. .	. .	10.000 .	7.900 .	. .	. .	. .	17.272 17	14.155 .	600 .	5.381 60	2.050 19	. .	. .	369.107 79	456 .	. .	. .	29.095 16	. .	456.017 91	2.012 43	
6	Drohobycz	. .	17.660 96	587 56	3.327 92	56.604 .	. .	1.426 95	60.000 .	12.649 02	272 .	105 .	. .	152.949 31	25.712 87	1 812 .	21.391 37	104.791 70	. .	97.000 .	. .	147.666 83	. .	.	.	27.000 .	730.957 49	52.011 .	
7	Gorlice	.	14.404 36	.	.	.	. .	8.788 97	94.305 06	4.462 74	15 40	. .	13.200 .	. .	13.700 .	900 .	756 38	3.606 78	. .	. .	. .	1.274 52	. .	.	716 80	3.150 .	159.281 01	51.935 89	
8	Gródek	. .	18.581 96	10.138 62	5.928 99	. .	17.663 88	4.042 63	81.579 58	1.881 .	. .	. .	. .	8.559 11	. .	. .	5.470 71	12.963 23	. .	. .	. .	5.500 .	. .	.	513 82	. .	172.823 53	12.909 56	
9	Jarosław	. .	57.312 61	917 60	.	. .	19.355 09	4.035 37	236.532 20	5.170 48	. .	. .	. .	90.375 86	3.258 48	. .	28.694 55	61.017 90	. .	. .	104.475 56	14.984 43	. .	.	. .	. .	626.130 13	386.599 95	
10	Jasło	.	15.126 94	1.087 50	70 .	4.204 57	127 17	323 80	74.127 62	12.303 37	. .	. .	.	29.883 41	11.700 .	1.050 .	9.933 42	1.792 51	. .	. .	393.800 .	12.150 38	. .	.	5.139 50	.	572.820 19	14.673 47	
11	Jaworów	. .	8.631 06	4.982 12	15.198 38	. .	5.304 81	12.096 53	46.000 .	9.405 35	. .	. .	26.046 56	18.350 .	. .	1.500 .	2.703 54	608 07	. .	. .	4.000 .	5.046 55	. .	.	1.200 .	.	161.072 97	16.701 97	
12	Kołomyja	. .	62.845 05	8.518 03	. .	130.499 55	15 371 61	162.131 79	252.550 08	21.550 29	. .	. .	22.471 79	62.931 21	61.851 80	8.869 06	48 853 14	20.507 92	. .	. .	. .	23.797 41	. .	.	111.386 18	. .	1,014.134 91	119.858 57	
13	Krosno	6.242 60	3.667 30	7.486 41	121 .	. .	. .	1.718 90	75.134 04	10.319 53	. .	. .	. .	11.414 92	9.354 .	. .	4.446 08	5.869 59	6.260 42	2.332 80	6.000 .	1.973 53	. .	.	2.000 .	8.779 80	163.065 92	22.486 22	
14	Nowy Sącz	1.617 53	13.086 50	2.469 98	14.209 77	192 20	58.842 69	3.573 19	171.266 .	41.104 87	. .	989 .	. .	. .	18.100 .	1.200 .	4.336 95	147.276 28	13.626 .	7.803 68	20.000 .	33.728 10	. .	.	1.630 50	197.592 76	752.645 .	15.364 92	
15	Podgórze	. .	32.040 63	74.433 43	89 10	. .	589 42	10.055 41	125.200	20.508 81	. .	. .	5.092 64	. .	27.404 99	3.499 67	9.510 03	252 15	. .	. .	10.200 .	4.214 39	. .	9.000 .	. .	. .	332.090 67	214.252 22	
16	Przemyśl	1.000 .	72.967 52	641 87	2.249 70	. .	124.610 80	1.362 76	534.196 87	16.402 32	. .	. .	. .	. .	9.221 24	. .	21.221 84	119.896 70	4.240 23	. .	. .	7.818 60	. .	.	. .	15.024 99	930.855 44	44.043 85	
17	Rzeszów	. .	51.403 72	3.138 25	. .	84.690 61	102.433 02	17.258 76	113.612	6.104 14	150 .	4.271 20	. .	84.318 50	45.200 .	3.850 .	46.605 43	873.781 91	157 75	. .	2.900 .	13.727 48	6.616 80	. .	. .	700.631 45	2,160.871 02	54.377 46	
18	Sambor	. .	40.904 76	11.198 48	. .	20.825 90	15.473 76	5.089 34	174.000 .	5.914 50	. .	. .	. .	48.811 71	12.646 09	293 42	11.863 73	15.750 51	. .	. .	5.000 .	5.904 03	. .		2.480 .	103.045 87	479.152 10	60.605 11	
19	Sanok	2.588 50	32.438 86	2.649 93	4.122 60	. .	7.636 35	56 .	87.611 04	5.288 55	59 20	1.511 18	10.410 .	15.691 15	. .	. .	1.525 42	900 94	181 .	114 80	. .	9.209 20	. .	240	. .	. .	182.234 72	43.392 92	
20	Śniatyn	. .	25.150 86	. .	. .	. .	. .	998 85	64.842 03	1.797 44	38 33	2.572 45	. .	34.987 95	7.607 18	1.720 .	. .	9.400 17	. .	. .	. .	3.298 70	.	1.000	200.602 80	23.089 80	377.106 56	132 184 20	
21	Sokal	. .	16.825 62	431 38	. .	. .	80 .	.	49.000	781 84	150 62	111 50	. .	29 181 35	6.113 05	300 .	10.125 08	365 30	1 976 .	. .	14.000	2.928 47	. .	.	. .	. .	132.370 21	6.144 82	
22	Stanisławów	7.992 35	179.191 89	2.335 92	. .	162.200 91	7.713 41	28 852 37	59.953 58	1.587 15	. .	22.886 74	. .	414.031 98	. .	24.594 38	42.000 .	32.344 29	. .	. .	29.112 23	46.826 38	. .	.	. .	13.850 .	1,075.473 58	273.022 06	
23	Stryj	13.194 18	62.042 33	8.038 75	43.321 32	. .	19.933 37	5.693 61	186.476 .	. .	. .	1.282 10	. .	85.680 39	. .	. .	. .	22.534 92	4.555 25	20.254 50	298.110 56	19.256 54	. .	.	. .	10.000 .	800.283 82	172.098 57	
24	Tarnopol	1.587 60	52.172 36	. .	. .	. .	. .	1.519 78	220.500	. .	. .	22.993 63	. .	99.462 89	53.573 30	3.721 54	41.399 68	69.666 49	. .	227.701 35	6.500 .	10.453 69	.	.	. .	. .	811.252 24	18.079 85	
25	Tarnów	3.835 30	28.227 .	1.502 24	3.776 54	5.230	51.453 57	650 08	262.900	7.150 67	4.022 92	1.859 40	. .	52.483 93	61.407 51	97.400 .	12.317 19	37.200 82	. .	6.716 42	50.900 .	17.242 49	.	.	. .	8.103 13	714.379 21	38.606 71	
26	Trembowla	. .	11.003 70	27.256 93	57.079 82	. .	38.882 .	100 40	39.500 .	2.774 56	234 10	943 58	. .	. .	7.002 29	525	1.684 56	845 58	. .	. .	. .	4.769 37	. .	.	. .	21.200	218.801 89	11.060 44	
27	Wadowice	. .	3.550 .	6.154 73	. .	5.676 28	. .	4.761 69	65.000 .	9.724 50	.	752 90	. .	25.820 84	7.893 36	7.883 36	8.027 78	15.296 76	.	. .	257.011 79	2.696 52	.	.	856 72	41.873 89	462.931 12	.	
28	Wieliczka	. .	9.598 04	16.775 70	. .	. .	. .	5.475 09	36.036 17	7.962 24	76 40	261 .	. .	23.668 68	7.491 67	700 .	4.464 04	8.480 18	. .	200 .	65 800 .	4.364 29	.	.	. .	1.552 79	192.906 29	3.811 71	
29	Złoczów	.	12.303 53	217 20	. .	23.679 80	15.580 83	40 .	142.587 60	3.771 37	. .	1.127 94	24.896 23	10.014 97	. .	. .	5.111 39	1,233 29	64 .	400 .	. .	5.911 50	.	.	. .	. .	246.939 65	12.331 35	
30	Żółkiew	. .	11.826 58	8.801 62	5.180 75	3.543 74	70.813 63	50 16	53.540 .	8.922 45	61 .	495 07	.	. .	12.002 .	200 .	8.799 98	1.316 .	73 20	. .	. .	45.808 57	. .	832 40	. .	13.971 .	246.238 15	6.289 14	
	Razem	48.263 08	920.596 08	206.038 79	167.854 62	563.286 21	644.764 64	415.864 19	3,661.153 16	245.065 11	6.304 47	74.405 94	119.626 89	1,416.873 29	470.023 33	165.385 96	405.915 81	1.653.287 58	31.133 85	352 192 88	1,687.498 37	523.360 63	6.616 80	11.072 40	357.885 72	1,254.477 24	15,409.397 84	1,979.182 49	

Wykaz wydatków

podług zamknięć rachunkowych za rok 1906

30 miast (objętych ustawą z r. 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego	Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych	Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe	Cele dobroczynne, ubogich i inne	Policya miejscowa	Aresztanci i szupaśnicy	Straż pożarna itp.	Straż polowa i lasowa	Wydatki na cele sanitarne	Oświetlenie miasta	Przedsiębiorstwa gminne	Dyety i koszta podróży	Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	Wydatki na cele: szkolne i oświaty	Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe	Wydatki na cele: drogowe	Wydatki nadzwyczajne: kupno gruntów, domów, budowli itp.	Wydatki nadzwyczajne: kupno papierów wartościowych	Wydatki nadzwyczajne: spłata długów	Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki rozmaite	Zapas kasowy z końcem roku	Depozyta i obce kapitały	Razem	Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	
1	Biała	32.554 76	2.306 66	8.629 17	53.570 03		. .	636 43	4.516 66	20.818 27	660 11	1.550 76		11.574 69	11.088 14	81.253 36	440 .	424 43	111.251 60	204	29.623 67	. .	. .	16.381 61	35.626 50	9.031 09	42.469 92	2.000 .	474.106 92	1.642.815 80	
2	Bochnia	36.525 80	8.338 40	1.409 19	1.486 85	15.600	. .	14.234 33	1.698 93	3 205 37	. .	600 .	274 20	2.625 96	3.765 30	7.243 53	206 72	6.884 52	38.795 30	227 76	7.052 24	. .	. .	38.111 46	11.553 99	29.617 11	27 97	24.532 79	254.012 72	603.162 74	
3	Brody	55.590 43	6.650 .	2.884 75	27.777 47	6.200	. .	4.192 35	1 200	2.347 97	735 73	4.149 32	. .	7.287 84	8.877 21	1.855 71	.	.	14.165 08	. .	.	. .	. .	50.530 72	.	23.896 31	7.247 61	. .	225.588 53	659.193 31	
4	Brzeżany	18.957 32	2.100 .	3.730 19	15.506 27	48.700 .	. .	15.416 18	633 60	11.984 05	38 80	7.576 95	. .	7.410 98	2.457 35	2 845 40	.	2.132 36	13.182 18	.	2.000 .	20.000 .	35.205 95	44.063 .	5.484 55	3.218 24	23.320 92	1.894 65	287.853 94	572.632 52	
5	Buczacz	17.283 32	. .	2.748 84	17 73	. .	. .	. .	1.250	8.820 18	59 65	5.717 61	. .	.	6.669 92	11 910 26	6.218 50	. .	11.912 91	.	1.425 50	. .	. .	369.005 29	1.456 .	5.157 81	5.362 39	. .	456.017 91	368.001 31	
6	Drohobycz	57.588 15	5.099 50	7.081 79	84.581 90	.	. .	23.538 68	16.731 13	24.397 51	551 07	28.831 03	490 .	751	15.626 75	220.007 74	196 32	449 42	49.843 10	4.660	. .	14.472 60	. .	25.730 96	8.760 40	13.207 28	4.366 16	124.000 .	730.957 49	855.510 43	
7	Gorlice	25.886 .	589 .	1.026 90	5.365 14	55.858 60	. .	9.480 46	283 10	1.294 85	. .	1.000 .	. .	2.761 63	2 839 83	1.010 45	288 08	. .	19.406 95	.	1.152 67	.	.	13.869 55	3.514 20	10.126 79	3.526 81	. .	159.281 01	251.970 60	
8	Gródek	26.614 08	3.895 .	3.140 75	11.474 86	5.500	. .	24.179 31	4.551 80	5.007 18	191 96	5.750 76	971 55	3.267 49	1.669 05	5.872 79	1.123 .	3.864 60	19.572	534 24	.	. .	. .	28.902 20	592 .	10.470 67	5.675 24	. .	172.828 53	353.778 74	
9	Jarosław	52.478 18	5.889 26	2.867 23	16.411 59	3.000	. .	32.735 92	7.570	23 857 61	. .	26.160 46	. .	.	18.549 71	5.964 73	331 70	21.609 87	39.482 84	35 56	28.003 72	. .	. .	77.223 30	31.805 37	115.540 03	86.356 95	30.256 .	626.130 13	1,005.576 04	
10	Jasło	21.640 08	3.360 .	4 799 50	13.092 70	12.500	. .	14.076 89	2.520	11.635 57	93 12	2.000	. .	6.336 86	3.800 .	.	545 51	629 89	29.496 64	. .	. .	32 21	. .	415.042 57	22.243 10	8.800 90	174 55	. .	572.820 19	407.293 72	
11	Jaworów	16.083 .	4.918 71	1.364 32	7.598 42	46.000	. .	3.677 53	3.528 18	10.273 80	167 83	668 93	. .	4.282 51	. .	2.515 02	165 94	2 80	22.985 94	. .	1.511 22	. .	. .	11.676 77	5.404 27	16.325 27	1.919 51	. .	161.072 97	135.800 06	
12	Kołomyja	60.145 90	7.500 12	7.079 17	49.384 07	.	. .	29.222 20	25.276 71	48.082 90	1.469 38	16.328 85	.	21.342 39	25.067 42	261.063 07	449 60	3.592 51	80.871 62	.	. .	13.300 91	. .	157.812 56	. .	197.355 29	8.790 24	. .	1,014.134 91	188.192 80	
13	Krosno	15.157 26	300 .	1.644 36	2.479 94	24.986 80	. .	18.767 48	1.823	5.361 04	118 16	4.374 50	1.001 27	4.781 59	2.611 73	1.656 54	6	97 66	34.086 24	29	178 24	. .	. .	30.574 46	1.232 13	2.366 85	8.431 67	. .	163.065 92	452.373 17	
14	Nowy Sącz	50.043 79	9.610	4.242 12	17.517 09	.	. .	22.389 .	6.352 81	19.561 17	16 55	30.648 33	2.019	13.098 20	10.192 93	191.339 65	897 05	2.589 40	42.964 57	. .	. .	4.219 60	.	85.593 21	36.085 47	8.588 35	206 07	194.470 64	752.645 .	1.447.191 63	
15	Podgórze	60.214 82	7.515 95	2.825 20	21.108 86	.	. .	22.240 71	10.297 08	23.998 47	53 38	8.934 96	.	5.453 29	20.107 68	22.464 50	869 52	11.134 40	35.933 72	600 .	. .	. .	. .	64.075 50	3.654 .	8.877 54	1.731 09	. .	332.090 67	1,164.785 93	
16	Przemyśl	87.613 30	9.063 42	10.295 86	60.323 42	87.966 .	. .	44.005 27	35.149 29	29.549 47	838 11	38.587 14	.	15.983 23	32.095 72	54.144 95	. .	82.826 86	62.561 36	. .	40.272 33	105.351 26	.	71.359 .	8.044 78	15.720 90	19.840 55	19.265 22	930.855 44	887.490 52	
17	Rzeszów	51.999 93	9.570 26	4.582 56	65.997 62	.	. .	15.061 40	11.434 74	20.916 11	101 30	10.301 39	360 .	23.798 15	21.751 82	46.651 49	493 30	46.511 96	181.764 72	17.810 75	.	14.008 31	667.286 38	658.734 71	13.359 52	3.729 82	241.199 71	33.445 07	2,160.871 02	1,748.361 99	
18	Sambor	45.004 38	5.993 33	4.736 47	20.603 04	.	. .	12.843 37	1.089 20	18.571 44	235 35	16.720 02	. .	7.109 50	14.576 89	33.892 70	353 22	14.078 48	39.463 35	.	6.988 01	.	.	50.589 07	15.622 15	16.993 34	50.642 92	103.045 87	479.152 10	712.626 88	
19	Sanok	17.664 68	. .	2.584 06	14.216 38	15 800 .	. .	6.338 62	714 50	11.081 06	. .	3.026 20	1.945 40	5.335 86	5.147 38	1.318 55	.	8.182 95	18.681 55	1.565 06	4.285 56	2.500 .	.	40.855 83	12.878 72	6.721 67	1.390 69	.	182.234 72	553.274 91	
20	Śniatyn	27.773 10	6.461 01	. .	7.025 95	. .	. .	21.483 27	1.634 .	12.620 24	525 23	667 97	.	1.778 26	2.448 35	3.902 02	404 71	. .	86.691 34	2.302 74	2.115 17	. .	. .	28.642 84	3.539 70	5.967 09	5.849 57	155.274	377.106 56	426.703 93	
21	Sokal	13.537 48	2.238 92	1.980 82	5.091 12	. .	. .	11.721 15	4.820 .	7.546 43	208 75	2.752 44	483 .	6.387 81	4.184 47	20.812 38	1.282 96	214 50	14.699 10	378 .	461 06	14.612 92	. .	15.372 25	398 66	3.019 23	176 76	.	132.370 21	332.710 54	
22	Stanisławów	90.082 82	16.903 82	12.891 77	78.940 39	109.000 .	. .	21.792 56	25.307 71	68.653 98	. .	33.226 33	. .	50.913 32	115.609 22	34 554 48	. .	10.829 96	58.040 67	719 10	.	43.621 30	.	189.798 88	50.652 24	9.339 92	40.745 11	13.850 .	1,075.473 58	2,646.002 07	
23	Stryj	49.472 55	8.123 14	.	20.685 65	27.482 49	15.783 63	2.091 22	14.935 92	35.066 46	1.382 34	25.138 44	.	18.385 58	8.562 50	306.299 32	. .	5.749 73	110 351 08	1.889 07	13.085 31	.	. .	64.996 90	17.828 14	9 40	32.760 15	20.254 50	800.283 82	1,134.361 27	
24	Tarnopol	70.672 75	10.361 92	5.770 63	77.706 47	. .	. .	22 380 44	25.700 .	37.411 77	670 58	37.418 28	1.024 .	11.922 64	14.543 20	16.632 36	. .	2.411 89	33.004 27	1.425 85	1.878 27	. .	171.251 96	95.990 05	20.990 82	51.161 02	100.923 12	. .	811.252 24	2,278.602 14	
25	Tarnów	54.677 60	6.922 36	7.904 10	29.721 79	. .	. .	57.952 69	13.143 88	40.238 70	647 40	15.448 07	.	11.078 75	29.464 88	104.717 28	575 36	2.860 .	40.405 32	370 94	. .	11.600 .	6.716 42	165.537 54	44.800 29	24.857 10	38.651 99	6.586 75	714.379 21	2,252 674 63	
26	Trembowla	14.237 46	4.745 77	2.767 47	11.644 92	880 .	. .	17.024 93	1.995 91	5.727 69	93 88	6.413 18	14.381 71	7.714 79	2.038 95	2.925 76	.	6.032 92	.	20.002 43	.	.	.	60.099 93	7.081 81	6.124 88	668 50	21.200 .	213.801 89	755.378 44	
27	Wadowice	14.586 66	2.427 07	2.268 04	6.848 18	36.440 .	7.777 .	5 819 65	3.133 24	7.490	. .	1.581 65	. .	3.089 57	2.718 18	6.897 67	. .	. .	19.203 86	100	5.936 98	.	.	232.298 34	4.306 43	1.648 59	26.291 27	72.068 74	462.931 12	371.171 84	
28	Wieliczka	20.810 03	6.629 89	1.086 52	19.994 28	. .	. .	11.082 29	3.930 51	12 452 45	140 39	2.289 34	1.617 .	3.022 15	2.137 58	1.292 75	1.426 56	78 .	18.904 35	33 .	771 09	.	200	63.784 32	4.963 96	8.669 86	6.036 88	1.552 79	192.906 29	238.149 01	
29	Złoczów	27.019 25	5.146 .	4.456 75	21.826 20	. .	. .	16.070 92	10.436 51	16.546 56	317 60	11.325 84	.	5.892 95	4.255 78	45.200 71	392 29	854 85	21.990 75	.	2.166 72	2.141 .	. .	31.692 89	12.610 .	4.985 51	1.610 57	. .	246.939 65	513.389 38	
30	Żółkiew	21.672 85	4.039 28	1.920 75	24.298 76	7.000 .	. .	8.486 35	5.284 85	10.400 82	352 30	4.129 87	3.666 40	7.628 76	5.639 95	14.016 36	699 64	465 40	12.647 .	.	.	500 .	. .	64.881 33	25.939 26	5.550 86	1.176 58	15.845 78	246.238 15	888.567 22	
	Razem	1,153.674 73	166.689 09	118.719 28	792.289 19	502.913 39	23.560 33	509.041 60	246.963 26	554.419 12	9.411 47	353.318 92	28.233 53	271.020 75	398.492 79	1,510.261 53	17.365 98	234.509 36	1,282.358 62	52.807 50	148.907 76	246.360 11	880.660 71	3,263.427 04	409 827 96	627.058 75	767.571 47	839.532 80	15,409.397 84	26,042.718 57	

WYKAZ

wynikłości podług zamknięć za rok 1906 gminy miasta **Lwowa i Krakowa**

Dochody

L. p.	Poszczególnienie			Lwów K.	Lwów gr.	Kraków K	Kraków gr.
	A) Fundusz administracyjny:						
I.	Zarząd główny			31.407	98	54.253	74
II. *a)*	„ majątku miejskiego			1,217.215	99	969.169	24
II. *b)*	Dochód ze sprzedaży dobra i majątku gminnego			—	—	—	—
III.	Opodatkowanie i opłaty gminne			4,182.667	27	1.692.447	34
IV.	Zarząd długu miejskiego			31.011	92	117.641	66
V.	Bezpieczeństwo publiczne			34 353	27	11.711	20
VI.	Budowa i roboty publiczne			—	—	112.918	49
VII.	Upiększenie miasta			—	—	6.936	97
VIII.	Zarząd targowy			93.869	28	69.768	68
IX.	Zdrowotność miasta			—	—	171 922	36
X.	Dobroczynność			65 889	58	56.066	65
XI.	Sztuka i zabytki historyczne			—	—	55.618	—
XII.	Oświata			—	—	47.265	05
XIII	Sprawy wojskowe			—	—	63.495	30
XIV.	Różne			251.802	27	6.903	25
XV	Zwrot wydatków rzeczywistych			610.535	03	—	—
XVI.	Operacye kredytowe			71.600	—	14 497	17
XVII.	Przebieżne			4,408.304	38	480 887	31
XVIII.	Zapas kasowy z początkiem roku 1906	*a)* w gotówce	519.899 K 17 gr.				
		b) w efektach	29.609 „ 24 „	549.508	41	—	—
		Razem		11,548.165	38	3,931.502	41

Wydatki

L. p.	Poszczególnienie	Lwów K.	Lwów gr.	Kraków K.	Kraków gr.
	A) Fundusz administracyjny:				
I.	Zarząd główny	1,105.997	18	745 305	88
II.	„ majątku miejskiego	120.512	08	138 278	96
III.	Opodatkowanie i opłaty gminne	36.787	02	600	—
IV.	Zarząd długu miejskiego	1,211.814	97	517.769	17
V.	Bezpieczeństwo publiczne	321.412	32	294.158	39
VI.	Budowy i roboty	654.660	59	241.865	17
VII.	Zarząd targowy	63 040	67	55.921	66
VIII.	Upiększenie miasta	313.407	18	40 131	42
IX	Zdrowotność	274.861	24	293.999	12
X.	Dobroczynność	378.513	15	190.241	37
XI.	Sztuka i zabytki historyczne	—	—	138 989	21
XII.	Oświata	1,395.351	07	551 742	70
XIII	Sprawy wojskowe	32.628	88	89.208	92
XIV.	Różne	143.135	17	59.067	48
XV	Zwroty przychodów rzeczywistych	18.380	43	—	—
XVI.	Wydatki pokryte z funduszu pożyczek, inwestycye i dotacye	636.860	21	—	—
XVII.	Operacye kredytowe	1.000	—	30	—
XVIII.	Przebieżne	4,434.751	91	572.404	26
XIX.	Zapas kasowy z końcem r. 1906	405.051	31	*) 1.788	70
	Razem	11,548.165	38	3,931.502	41

*) Ponadto papierami reszta kasowa 83.570 K

B) Stan majątku gminy król. stoł. miasta Lwowa

tudzież funduszów zostających pod jej zarządem.

I. Stan czynny:

1. Majątek gminy *a)* ruchomy	903.485 K.	21 gr.
b) nieruchomy	— „	— „
2. Fundusze samoistne (4 fundusze)	2,942.246 „	93 „
3. Fundacye stypendyjne i dobroczynne (48 fundacyi)	3,515.517 „	58 „
4. Fundusze depozytów i legaty	2,757.315 „	39 „
Suma stanu czynnego	10,118.565 K.	11 gr.

II. Stan bierny:

1. Majątek gminy *a)* ruchomy	25,960.955 K.	36 gr.
b) nieruchomy	— „	— „
2. Fundusze samoistne (4 fundusze)	1,500.850 „	96 „
3. Fundusze depozytów i legaty	2.757.315 „	39 „
Suma stanu bier		

B) Stan majątku gminy król. stoł. miasta Krakowa

tudzież funduszów zostających pod jej zarządem.

I. Stan czynny:

1. Majątek gminy *a)* ruchomy	2,397.718 K.	93 gr.
b) nieruchomy	33,981.290 „	— „
2. Fundusze samoistne (8 funduszów)	753.939 „	17 „
3. Fundacye stypendyjne i dobroczynne (51 fundacyi)	1,521.134 „	62 „
4. Fundusz depozytów	687.159 „	50 „
Suma stanu czynnego	39,341.242 K.	22 gr.

II. Stan bierny:

1. Majątek gminy *a)* ruchomy	17,098.422 K.	60 gr.
b) nieruchomy	— „	— „
2. Fundusze samoistne (8 funduszów)	392.216 „	50 „
3. Fundusze depozytów	687.159 „	50 „
Suma stanu bierne	18.177.798 K.	60 gr.

Wykaz dochodów
podług zamknięć rachunkowych za rok 1905.
gmin małomiejskich i wiejskich.

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Czynsze i opłaty: z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp.	z lasów, wiklin itp.	z fabryk, cegielń, wapienników itp.	z koszar i kwaterunku wojska	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołostwo	Taksy	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich	konsumcyjne: od mięsa	od wina	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży: gruntów i realności	papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe	wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale, w naturze	subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Parafialne i wyznaniowe	Razem	Należytości czynne, pozostałe z końcem roku	Wysokość opłacanych w gminie podatków	Uwaga
		K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	
1	Biała	15.522 64	23.373 55	26.083 23	20.736 22	4.167 78	917 31	19.846 72	10.886	13.360 97	3.714 38	3.335 76	701 81	99.512 46	7.642 66	1.489 36	27.359 69	27 292 37	1.046 20	94.928 26	6.414 59	26.337 14	21 10	45.362 52	13.537 41	5.317 48	. .	498.958 41	46.071 51	293.566 .	
2	Bóbrka	8.925 37	3.213 24	10.941 26	907 36	614 06	. .	3.330 46	. .	6.882 62	2.082 13	. .	6.550	97.223 08	6.454 09	. .	18.406 14	16.577 87	8.442 90	190 46	10.422 46	1.761 53	. .	20.337 60	19.541 64	. .	. .	242.804 27	5.977 31	150.355 91	
3	Bochnia	. .	32.895 71	52.215 68	652 30	360 .	. .	17.766 94	103.729 48	19.607 97	6.103 03	7.580 97	2.419 54	84.710 80	24.421 .	1.967 75	26.977 35	15 032 36	808 32	96.283 30	71.415 73	42.204 74	600 50	36.489 .	. .	101.144 14	11.295 89	756.682 80	. .	. .	
4	Bohorodczany	2.620 03	5.781 31	8.914 46	407 58	. .	. .	2.253 80	. .	4.167 .	1.629 60	33 .	. .	40.456 65	6.680 47	. .	5.296 98	7.091 74	228 50	443 37	2.534 32	3.394 43	. .	. .	. .	813 70	. .	92.747 84	2.394 07	95.369 44	
5	Borszczów	. .	5.789 21	4.740 32	. .	. .	450 .	10.577 11	. .	4.455 16	1.202 46	5.922 10	2.280 .	112.975 02	9.350 73	. .	3.974 36	12.255 72	1.066 50	. .	21.657 91	2.014 14	. .	22.079 .	. .	7.638 81	. .	228.408 55	. .	. .	
6	Brody	13.762 38	9.215 91	12.102 66	19.561 43	220 .	. .	9.438 52	. .	4.375 84	2.280 19	3.384 58	43 .	87.587 90	1.299 54	. .	10.845 68	16.449 44	11.155 53	32.914 50	15.085 37	11.973 76	242 .	29.184 98	1.782 80	9.042 99	2 40	301.951 20	17.028 45	117.582 65	
7	Brzesko	. .	20.897 76	41.274 16	19.552 04	7.581 68	. .	26.483 25	. .	14.948 04	4.099 91	9.978 29	2.500 .	71.382 39	6.696 80	12 .	7.232 55	22.572 05	. .	. .	27.021 34	2.358 48	. .	215 .	430 .	50.568 33	. .	335.754 57	47.998 38	. .	
8	Brzeżany	. .	5.319 26	7.311 95	3 724 16	400 .	. .	4.438 .	. .	1.484 .	3.167 55	. .	. .	88.013 68	2.386 50	. .	7.823 42	9.858 80	. .	. .	5.160 .	3.424 90	. .	. .	. .	655 71	. .	142.667 83	21.590 20	. .	
9	Brzozów	. .	11.027 33	6.939 81	837 60	. .	. .	6.054 45	4.052 .	6.330 50	1.917 92	3 271 67	. .	35.949 08	3.865 98	. .	2.076 70	20.729 25	664 25	13.242 01	6.083 33	442 08	. .	28.474 40	. .	21.328 54	. .	173.287 20	. .	. .	
10	Buczacz	26.015 90	1.310 12	6.765 89	655 30	. .	. .	3.632 66	. .	1.302 .	1.633 .	. .	. .	72 239 91	9.445 .	. .	6.121 87	6.697 38	. .	. .	10.179 25	. .	. .	38.193 .	. .	56.123 40	. .	248.184 14	. .	. .	
11	Chrzanów	. .	18.499 61	11.886 69	1.585 19	768 70	. .	6.511 63	6.000 .	8.121 74	4.899 79	4.891 29	. .	106.680 57	23.109 95	1.104 .	10.396 18	29.435 07	5.428 88	. .	9.060 08	22.210 39	. .	40.287 .	27.354 10	66.343 14	. .	404.374 25	. .	. .	
12	Cieszanów	12.576 72	6.012 27	6.058 85	6.155 57	54 .	. .	4.205 40	26.076 56	4.268 .	3.431 61	4.218 76	. .	53.174 48	5.535 29	428 .	10.631 45	14.723 89	508 53	58 80	3.432 15	3.882 28	. .	. .	. .	1.727 18	. .	167.154 29	20.412 98	130.074 36	
13	Czortków	. .	2.442 28	11.913 50	2 .	. .	. .	5.964 47	. .	95 40	966 27	2.507 87	. .	64.395 50	. .	. .	2.328 56	4.540 39	460 .	. .	11.735 15	470 .	. .	. .	. .	. .	. .	107.821 39	4.759 03	. .	
14	Dąbrowa	. .	11.364 80	26.845 51	275 30	5.001 09	. .	2.768 55	. .	12.158 18	4.189 93	4.085 33	1.523 34	57.538 87	5.551 10	492 01	3.819 72	12.714 51	2.671 56	. .	6.142 27	195 92	. .	23.839 .	. .	92 75	. .	181.064 54	9.836 45	. .	
15	Dobromil	. .	12.716 63	3.432 62	4.160 22	. .	. .	5.909 42	35.833 24	4.039 67	733 71	. .	. .	51.874 01	3.016 09	12 .	1.030 72	15.894 13	276 .	. .	18.721 65	2.713 88	. .	. .	. .	5.122 29	. .	165.486 28	. .	. .	
16	Dolina	. .	11.467 15	31.439 19	3.076 04	. .	. .	92.334 22	. .	9.328 96	3.813 76	25.040 69	. .	145.861 88	8.229 48	502 50	13.085 93	195.558 38	. .	. .	33.448 27	19.466 97	587 35	. .	. .	925 .	120 21	594.285 98	. .	. .	
17	Drohobycz	32.543 47	5.349 94	35.912 46	7.949 04	. .	. .	7.066 29	. .	6.954 70	2.125 02	1.163 38	. .	260.157 66	14.480 25	. .	47.274 32	32.776 41	. .	. .	23.515 73	13.427 26	. .	50.502 50	. .	492 62	. .	541.691 05	. .	. .	
18	Gorlice	. .	1.243 36	2.303 72	698 36	142 94	. .	3.467 03	. .	1.284 53	1.539 23	2.977 37	. .	50.292 13	. .	. .	7.897 14	17.807 24	457 60	. .	6.010 12	. .	. .	25.793 40	. .	15.796 97	. .	137.711 14	. .	. .	
19	Gródek	. .	4.599 32	25.017 62	1.795 81	. .	. .	4.694 71	1.150 .	1.699 74	1.195 22	526 42	. .	37.281 35	1.850 .	70 .	10.899 95	8 557 96	2.567 09	204 25	2.091 92	. .	. .	. .	. .	. .	. .	104.201 36	12.268 89	117.324 13	
20	Grybów	. .	8.658 84	2.567 83	1.769 55	. .	. .	3.632 31	1.900 .	5.954 18	593 52	62 .	. .	31.292 87	481 58	1.300 .	10.495 56	5.220 26	518 30	. .	1.476 14	3.708 17	2.104 .	11.000 .	4.000 .	900 .	. .	97.635 11	7.015 12	. .	
21	Horodenka	. .	14.977 52	7.405 68	. .	. .	. .	2.798 56	. .	2.463 45	1.426 58	6.027 26	. .	87.243 81	11.584 .	. .	5.273 32	3.233 85	. .	. .	5.868 66	218 .	5.336 68	. .	. .	. .	. .	133.657 37	. .	. .	
22	Husiatyn	. .	13.561 80	9.322 81	103 50	. .	. .	10.580 76	. .	10.826 07	1.696 11	5.221 65	. .	72.531 13	13.244 48	3.000 .	5.454 06	9.615 89	1.372 42	7.589 98	26.608 87	3.062 20	. .	14.429 15	16.552 02	42.437 27	. .	267.294 61	30.737 42	189.305 42	
23	Jarosław	. .	11.104 08	29.593 17	6.890 98	. .	. .	14.122 86	. .	5.772 35	7.607 13	8.652 50	1.940 18	49.872 80	7.379 90	3.103 .	3.975 93	16.261 85	. .	3.062 04	5.282 53	8.093 90	. .	35.448 50	27.472 25	89 52	. .	250.725 47	. .	. .	
24	Jasło	2.664 31	9.696 77	7.087 35	10.805 63	. .	. .	7.535 53	. .	1 881 13	3.082 45	3.077 72	. .	39.938 64	5.594 46	2.500 .	5.296 92	14.629 42	. .	5.501 33	11.639 71	3.743 24	. .	34.003 .	. .	33.051 60	116 .	201.845 21	. .	. .	
25	Jaworów	76 18	733 93	10.705 46	8.688 60	. .	. .	3.914 96	. .	567 20	2.026 40	1.707 50	916 06	48.014 89	202 .	. .	23.748 23	9.667 89	. .	. .	1.656 22	140 .	. .	13.671 .	14.937 66	12.521 10	5.708 25	159.603 53	112.893 38	118.736 76	
26	Kałusz	9.936 38	3.608 54	11.120 34	17.896 07	4.577 94	. .	4.934 52	6.000 .	6.554 96	3.488 63	5.706 03	. .	58.047 89	13.053 35	412 04	20.150 60	13.839 22	1.054 51	32 .	134.861 12	3.445 22	. .	. .	. .	16.774 12	. .	335.473 48	. .	. .	Mimo licznych urgensów nie nadesłano.
27	Kamionka	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
28	Kolbuszowa	1.030 20	3.939 50	5.889 12	8.372 50	. .	148 28	3.362 44	116 97	12.339 69	1.996 30	4.295 56	3.200 .	33.655 76	9.273 47	240 96	2.508 21	8 792 25	219 43	. .	29.646 84	6.065 82	. .	. .	. .	20.993 15	. .	156.095 45	9.651 98	. .	
29	Kołomyja	. .	4.549 55	32.696 55	421 20	. .	4 .	1.845 90	1.500 .	10.895 40	3.611 38	. .	. .	159.348 10	1.692 50	310 .	10.195 23	25.698 38	383 81	2.507 83	54.792 14	2.623 18	. .	21.080 30	. .	14.283 .	. .	348.438 45	. .	. .	
30	Kossów	. .	6.605 .	24.966 87	6.683 71	1.172 67	. .	1.266 80	5.825 .	2.743 50	912 53	10.533 42	. .	63.924 85	13.264 75	1.883 29	15.505 41	17.071 98	320 40	. .	5.620 32	926 33	. .	30.102 .	2.930 01	52.379 49	268 .	264.906 33	. .	. .	
31	Kraków	. .	14.663 24	11.937 78	11.182 03	. .	2 52	3.334 08	2.985 .	2.258 41	7.277 82	6 304 96	. .	62.090 22	3.959 08	20 .	2.582 89	24.675 84	2.716 80	7.000 .	104.712 17	2.525 06	. .	. .	3.174 44	44.801 17	8.596 49	326.750 .	. .	. .	
32	Krosno	. .	4.697 .	20.811 68	60 .	. .	. .	6.875 64	. .	1.390 .	1.065 24	. .	1.600 .	49.964 41	3.608 54	807 .	25.488 69	3.960 35	. .	8.000 .	6.000 .	16.419 86	. .	31.646 40	18.054 22	. .	. .	200.449 03	. .	. .	
33	Limanowa	. .	8.916 77	1.817 70	1.038 45	. .	. .	15.426 55	. .	7.575 13	2.791 20	2.932 52	1.000 .	29.605 85	. .	. .	2.610 71	6.013 62	2.870 74	. .	1.922 97	. .	. .	. .	. .	2.258 21	. .	86.780 42	5.325 30	89.948 83	
34	Lisko	. .	11.322 .	544 .	118 .	. .	. .	4.058 84	. .	13.172 .	478 50	2.574 .	. .	47.329 .	10.385 .	. .	6.362 .	1.333 .	. .	. .	38.127 .	957 .	. .	26.044 .	. .	. .	. .	162.804 34	. .	. .	
35	Lwów	25.160 42	24.850 26	54.198 52	4.952 57	. .	. .	11.743 90	11.925 .	10.391 78	7.428 93	. .	. .	133.228 50	2.077 62	75 60	12.607 38	33.171 59	1.145 60	. .	37.324 08	4.459 93	. .	42.029 75	41.230 93	7.000 14	. .	465.002 50	113.094 19	. .	
36	Łańcut	. .	39.910 38	31.592 47	3.491 84	1.831 94	. .	19.615 57	12.016 .	19.415 82	5.960 34	. .	5.560 80	122.389 55	13.325 21	456 12	5.788 14	25.400 69	. .	. .	11.828 20	5.956 96	. .	39.074 80	. .	. .	. .	363 794 83	. .	. .	
37	Mielec	7.623 43	15.593 20	10.618 81	2.092 48	. .	. .	7.022 .	. .	7.437 74	3.340 57	4.670 56	4.265 .	73.504 42	5.958 84	635 10	22.746 65	7.035 95	2.205 20	4.005 44	62.123 98	92 .	. .	15.147 80	12.623 68	10.966 97	. .	279.707 82	9.147 56	141.855 48	
38	Mościska	. .	12.289 59	25.318 04	76.226 86	1.400 .	. .	12.607 52	10.672 .	4.803 30	2.848 13	3.680 98	. .	64.046 64	3.159 41	200 .	5.658 38	13.718 93	218 90	3.515 87	18 574 68	1.763 63	. .	17.148 20	10.324 68	763 36	. .	286 889 10	51 064 95	152.538 25	
39	Myślenice	. .	19.899 95	2.051 28	12.326 31	. .	. .	12.794 35	48.016 .	8.954 04	2.864 55	3.087 51	1.630 .	56.320 94	. .	715 89	7.378 22	15.554 66	. .	. .	237 .	1.892 77	. .	33.667 .	. .	. .	. .	227 390 47	9.011 95	128.408 22	
40	Nadwórna	. .	9.114 64	22 985 26	9.677 18	7.967 81	. .	2.492 88	6.000 .	5.193 17	3.248 57	3.949 56	. .	40.602 53	9.000 .	. .	10.057 76	6.788 71	. .	24.715 28	33.206 68	9.611 35	240 .	37 134 .	15.663 87	15.461 15	. .	273.110 40	25.198 26	111.465 21	
41	Nisko	. .	381 57	10.985 43	13.066 87	3.013 55	140 .	3.756 86	. .	253 23	3.379 92	. .	. .	34.142 74	. .	. .	2.262 90	7.812 02	. .	. .	5.145 97	. .	. .	17.408 20	. .	. .	. .	101.745 26	7.912 65	. .	
42	Nowy Sącz	356 10	17.305 18	11.702 19	31.121 17	7.339 03	. .	24.820 45	35.500 .	10.087 68	4.407 93	3.579 89	. .	43 640 73	2.271 22	668 .	6.132 99	25.053 13	382 .	3.937 25	3.194 32	13.678 56	. .	. .	84 40	. .	. .	245.262 22	. .	. .	
43	Nowy Targ	. .	26.774 20	8.724 78	22.558 78	43.513 84	. .	12.026 62	78.404 .	6.755 27	1.760 98	5.689 48	. .	59.892 74	11.803 59	1.826 85	10.884 84	17.964 61	881 20	31.300 .	93.404 53	24.115 72	. .	. .	500 .	. .	. .	458 282 03	3.044 90	. .	
44	Pilzno	. .	3.745 93	4.449 67	1.602 87	. .	. .	2.898 94	24.000 .	8.215 .	1.200 26	. .	. .	17.843 42	1.676 25	1.676 25	30.175 82	5.862 76	200 .	. .	54.286 39	614 80	. .	12.678 60	5.738 47	9.821 40	. .	186.488 33	5.957 33	77.892 76	
45	Podhajce	. .	3.092 80	24.025 08	1.591 35	. .	. .	4.516 77	. .	2.868 68	572 23	7.993 68	. .	49.084 10	6.750 .	381 .	1 698 21	7.942 56	200 .	. .	17.361 35	66 50	25 84	24.862 61	. .	. .	. .	152.982 75	. .	. .	
46	Przemyśl	. .	8.371 13	40.745 05	5.325 46	. .	. .	30.525 61	. .	1.347 91	4.199 73	552 05	. .	32.559 15	2.292 65	42 .	7.805 71	11.181 57	2.069 .	. .	10.560 80	1.656 23	120 .	. .	. .	. .	. .	158.827 05	. .	. .	
47	Przemyślany	. .	6.101 29	16.520 78	3.608 45	441 60	. .	4.748 91	4.200 .	5.446 90	613 06	1.753 06	. .	80.529 59	4.847 .	. .	26.269 72	14.240 76	840 .	. .	4.792 50	48 48	. .	15.124 20	7.528 33	. .	. .	197.652 58	. .	. .	
48	Rawa	743 73	17.890 61	21.530 77	75.137 77	2.101 35	. .	14.699 36	. .	8.388 68	2.969 34	4.110 86	. .	75.068 27	8.214 15	317 40	2.297 79	6.809 71	6.799 78	. .	52.432 19	7.451 08	4.000 .	. .	1.688 70	36.935 51	. .	349.582 05	. .	. .	
49	Rohatyn	12.670 61	64.212 60	32.706 56	2.861 28	948 07	110 40	1.143 42	60 23	9.448 27	2.899 15	4.146 20	363 .	41.368 61	1.951 16	44 .	9.188 92	23.709 02	290 80	11.822 56	9.347 54	9.111 45	406 .	31.623 80	78.141 64	16.402 71	. .	364.978 .	20.189 10	. .	
50	Ropczyce	. .	28.756 40	8.852 78	147 60	60 .	. .	7.506 66	8.844 .	10.116 25	2.688 .	3.276 23	. .	68.136 63	505 05	567 60	6.243 58	10.110 55	. .	. .	7.017 45	355 .	. .	. .	. .	503 77	. .	163.487 55	. .	. .	
51	Rudki	. .	8.789 26	12.544 28	. .	. .	. .	4.103 05	. .	9.080 .	667 20	12.995 26	. .	42.975 08	. .	. .	36.451 54	9.281 62	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	136.887 99	. .	. .	
52	Rzeszów	. .	40.580 37	21.131 57	1.815 06	82.384 90	98.777 35	9.733 74	112.750 86	11.976 35	6.804 28	5.667 96	. .	141.738 07	55.870 78	5.826 59	34.392 14	42.844 68	210 .	. .	133.101 60	63.587 42	13.698 20	34.570 .	. .	35.482 98	. .	952.939 90	. .	. .	
53	Sambor	1.554 60	. .	44.012 73	8.464 40	. .	. .	8.593 45	. .	. .	3.269 88	. .	. .	40.154 97	. .	. .	13.479 16	11.459 84	8.172 68	. .	4.627 47	2.111 67	. .	. .	. .	. .	. .	145.900 80	30.086 67	. .	
54	Sanok	4.850 10	5.306 12	6.692 70	6.905 69	1.928 19	. .	12.014 10	1.801 .	3.844 35	2.762 24	4.152 94	. .	54.128 57	3.316 26	842 02	22.008 65	13.709 17	. .	. .	55.117 17	. .	218 13	42.232 03	27.910 44	2.991 50	. .	272.731 37	5.988 59	. .	
55	Skałat	3.892 .	6.107 .	6.829 37	. .	. .	. .	9.849 60	. .	7.475 50	931 .	500 48	. .	94.881 70	16.343 15	. .	2.867 53	20.677 14	496 60	. .	90.829 38	800 .	. .	. .	200 .	. .	. .	262.280 45	. .	. .	
56	Śniatyn	. .	27.503 36	45.990 72	4.969 96	156 60	. .	3.680 84	56.337 76	8.774 05	1.644 82	9.782 29	. .	63.097 .	10.827 73	1.830 .	12.397 11	19.195 34	3.070 10	. .	4.492 53	18.014 86	. .	. .	. .	. .	. .	291.765 07	52 491 89	. .	
57	Sokal	. .	10.647 36	32.903 42	10.013 60	135 06	. .	18.868 56	20.526 .	532 75	3.157 06	9.453 39	. .	100.185 86	4.036 70	500 .	20.888 23	21.932 31	3.019 08	806 66	15.558 41	391 62	535 .	. .	400 .	2.187 35	. .	276.678 42	73.915 73	. .	
58	Stanisławów	. .	10.032 48	79.892 03	4.025 51	. .	. .	6.819 33	. .	4.050 64	5.089 10	3.739 92	6.929 88	83.364 77	15.444 50	408 75	16.561 55	24.821 22	14 62	1.578 48	3.220 21	4.054 10	. .	. .	. .	. .	. .	289.797 09	. .	. .	
59	Stary Sambor	. .	13.168 83	10.514 45	16.880 04	2.088 92	. .	5.498 79	35.662 38	320 65	625 12	6.701 77	. .	27.724 21	1.094 52	. .	9.151 28	7.715 27	9.031 71	. .	12.643 25	2.754 84	. .	. .	. .	. .	. .	161.571 03	. .	. .	
60	Stryj	. .	4.784 87	17.842 05	2.072 62	180 .	. .	5.779 71	7.333 26	4.474 12	4.224 21	1.803 88	. .	60.264 89	5.925 71	. .	5.520 72	961 69	. .	. .	960 .	29 48	. .	. .	18.661 66	. .	. .	140.818 37	. .	. .	
61	Tarnobrzeg	. .	6.401 56	39.617 66	9.072 26	4.425 50	. .	2.835 84	. .	4.510 94	5.752 08	9.394 84	5.150 .	86.409 21	10.810 16	399 .	18.660 93	19.745 30	3.252 25	1.400 .	24.018 23	4.891 74	. .	22.218 .	3.665 72	1.187 30	. .	233.818 52	. .	. .	
62	Tarnopol	. .	8.256 69	26.416 46	. .	2.268 10	. .	10.391 38	. .	1.871 50	2.881 35	3.450 25	. .	118.535 10	6.854 .	. .	69.562 27	9.270 04	6.607 50	. .	18.137 12	1.478 08	. .	16.010 40	45.296 55	30.132 85	. .	377.419 64	57.892 61	220.362 03	
63	Tarnów	. .	7.084 91	7.878 57	2.526 42	. .	240 .	8.008 33	. .	3.044 08	3.540 58	. .	472 50	54.798 69	2.684 80	342 50	5.090 07	20.036 53	2.119 67	. .	634 87	885 33	. .	. .	200 .	826 77	. .	120.209 62	. .	. .	
64	Tłumacz	. .	5.143 24	14.066 79	7.901 67	. .	. .	3.075 99	4.972 77	7.614 38	452 83	8.969 58	. .	110.992 71	17.938 40	181 41	9.740 76	17.808 70	235 .	. .	32.282 42	2.636 .	. .	50.197 20	. .	6.636 47	. .	300.846 32	92.945 32	. .	
65	Trembowla	. .	3.690 43	15.080 25	429 06	. .	. .	2.397 54	1.291 70	2.417 22	1.214 94	2.819 91	2.346 60	78.266 91	2.616 .	. .	3.405 48	14.735 44	559 28	1.088 90	8.340 68	3.248 18	. .	12.743 36	12.554 48	. .	. .	169.246 36	47.814 79	. .	
66	Turka	. .	708 80	3.702 10	3.432 59	. .	. .	1.465 64	. .	1.413 16	824 46	2.549 84	7.000 .	49.605 81	8.500 .	. .	1.736 21	3.844 .	. .	14.878 33	3.931 48	190 .	. .	23.801 .	9.278 07	. .	. .	138.856 49	. .	. .	
67	Wadowice	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	Mimo licznych urgensów nie nadesłano.
68	Wieliczka	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
69	Zaleszczyki	. .	11.574 79	1.489 82	. .	5.860 .	. .	15.527 43	4.200 .	3.440 48	1.997 77	4.257 60	4.232 76	96.563 24	4.784 56	901 04	21.189 75	18.625 54	. .	. .	4.338 13	1.565 04	. .	. .	. .	534 98	. .	200.877 93	5.192 84	. .	
70	Zbaraż	5.709 24	940 95	5.550 65	115 .	292 66	. .	4.927 80	7.120 32	3.174 48	766 26	. .	. .	47.995 77	4.765 04	. .	7.587 36	11.260 40	1.277 10	. .	6.381 01	180 .	. .	13.998 40	9.610 08	. .	. .	131.652 52	. .	. .	
71	Złoczów	. .	7.885 24	39.201 47	39.681 45	5.910 47	. .	8.500 10	. .	5.933 16	2.226 84	8.241 54	. .	98.627 17	2.613 17	296 20	5.211 32	17.715 49	7.435 80	. .	19.758 88	3.134 63	. .	. .	. .	1.567 53	. .	273.737 96	. .	. .	
72	Zółkiew	. .	5.444 48	31.893 06	15.197 41	1.204 20	. .	9.050 11	2.067 80	4.607 97	3.691 17	1.135 55	. .	54.924 59	6.452 36	250 .	12.147 55	16.191 48	12.835 92	4.974 .	312.259 76	1.162 47	. .	. .	. .	2.089 48	. .	497.578 36	. .	. .	
73	Zydaczów	. .	15.050 21	79.087 23	16.476 01	. .	. .	18.289 23	. .	4.348 20	5.386 18	4.244 .	. .	63.073 38	4.297 73	160 90	15.608 73	15.560 56	364 .	4.884 65	8.404 90	16.236 15	. .	. .	. .	671 72	. .	272.088 78	19.401 52	. .	
74	Żywiec	. .	32.807 86	13.999 54	14.904 44	28.359 01	. .	3.570 86	101 92	20.034 29	5.448 26	3.078 21	7.200 .	79.353 43	15 80	550 .	3.599 22	12.944 88	. .	. .	33.375 40	2.784 86	1.322 01	. .	3.094 36	6.041 38	. .	272.584 68	18.361 98	. .	
	Razem	188.233 81	839.552 34	1,390.704 56	597.383 77	228.616 66	100.874 30	666.319 62	699.857 25	441.309 98	202.447 82	293.231 53	69.804 47	5,070.137 28	492.259 56	39.757 63	879.376 49	1,229.278 92	119.152 01	380.816 45	1,931.392 99	419.217 11	29.451 81	1,079.856 06	435.498 75	790.488 61	26.107 24	18,641.117 .	965.914 30	. .	

Wykaz wydatków

podług zamknięć rachunkowych za rok 1905

gmin małomiejskich i wiejskich.

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego	Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych	Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe	Cele dobroczynne, ubogich i inne	Policya miejscowa	Aresztanci i szupaśnicy	Straż pożarna itp.	Straż polowa i lasowa	Wydatki na cele sanitarne	Oświetlenie miasta	Przedsiębiorstwa gminne i wodociągi	Dyety i koszta podróży	Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	Wydatki na cele: szkolne i oświaty	Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe	Wydatki na cele drogowe: gotówką	Wydatki na cele drogowe: wartość wszelkich zużytych prestacyj	Wydatki na cele drogowe: zapas kasowy drogowy z końcem roku	Wydatki nadzwyczajne kupno: gruntów, domów, budowli itp.	Wydatki nadzwyczajne kupno: papierów wartościowych	Wydatki nadzwyczajne: spłata długów	Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki rozmaite	Zapas kasowy z końcem roku	Nadzwyczajne	Myto drogowe	Razem	Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	K. gr.	
1	Biała	44.143 86	1.249 10	7.078 10	19.611 41			15.247 64	17.205 07	20.349 38	627 19	4.945 93	2.541 46	8.755 91	5.198 49	85.241 95		1.393 54	53.858 35	5.869 64	12.988 39	43.477 04	2.348 18	2.424 32	7.359 78	16.035 64	45.502 41	36.766 88	38.785 76			498.958 41	172.815 24	
2	Bóbrka	27.405 94		2.887 82	3.417 13			17.527 13	1.191 64	8.359 62	313 35	2.407 82	2.800	14.387 36	1.772 30	593 70		494 91	31.205 13	9.229 48	19.541 34	19.370 35	967 25	16.604 53		17.042 47	707 56	22.858	22.219 14			242.804 27	106.489 88	
3	Bochnia	76.031 87	10.518 29	16.717 75	40.342 35	15.600		32.882 07	7.096 97	3.662 68	717 15	7.402 66		5.638 88	4.196 21	8.621 62		824 78	101.462 36	10.722 56	9.746 18	36.489		6.067 55	97.308 45	82.167 76	11.552 99	25.083 87	150.828 50			756.682 80		
4	Bohorodczany	16.643 14	65 12	2.784 58	5.527 24			6.800 99	116 22	5.839 62	75 10	923 59	2.556	5.958 65	700 89	1.447 23	1.589 30	380 64	21.224 46					330 76		4.023 98	827 84	7.329 59	7.603			92.747 84	4.062 42	
5	Borszczów	35.893 70	290	7.561 70	4.881 88			11.855 73	832 42	13.593 19	94 66	4.292 68	337	17.594 51	834 84	8.993 55	7.416 04	1.619 35	30.940 36	1.201 11		22.069				28.154 33	5.491 91	12.282 73	17.177 56			228.408 55		
6	Brody	37.880 26	187 88	6.511 43	15.060 80	132	76 60	14.848 35	2.458 90	5.314 01	200 13	2.625 26	4.266 45	5.181 34	1.319 76	1.631 81	57 82	1.355 22	29.641 82	5.774 93	7.306 97	26.282 55	6.227 25	33.598 35	12.183 12	30.178 80	22.261 88	13.719 48	13.300 26	2.418 27		301.951 20	50.621 59	
7	Brzesko	47.398 85		6.389 68	38.997 79			15.318 10	1.478 86	4.931 29	550 29	2.293 24	2.036 68	5.285 58	1.395 52	3.256 08	5.191 92	1.172 84	103.399 91	18.648 37	230 44			4.050 28		34.995 27	4.674 91	9.736 41	24.328 81			335.754 57	269.076 14	
8	Brzeżany	30.221 95	103 04	2.907 41	2.791 05			4.497 41	325	1.516	72 15	3.056 02	1.036	10.564 31	220		1.109 24	445 98	36.674 96	1.201 01	1.095		26 30		800	3.639 12	1.289 27	17.968 29	16.108 32			142.667 88	5 481 88	
9	Brzozów	16.226 34		2.093 43	10.776 69			5.840 30	376 85	6.934 99	176 43	1.385 39	354 70	11.225 48	1.079 83			1.394 18	35.424 09			28 474 40		1.017 19	2.782 56	15.563 32	243 98	10.709 19	21.210 26			178.287 20	57.771	
10	Buczacz	36.461 28	392	8.417 59	9.077 56			15.095 66	439 20	5.843 92	615 50	1.817 19	2.866 66	12.197 04	679 66	6.805 46		482	56.123 40			38.193		4.000	378	13.570	1.050	33.881 02				248.184 14		
11	Chrzanów	53.859 34	2.846 12	11.731 08	14.817 29			7.754 25	7.370 88	19.261 85	826 13	3.737 35	3.807 06	6.064 15	5.728 86	26.043 94		4.429 46	66.333 14	187 41	44.399 33	40.287				35.710 30	11.231 63	13.184 33	24.764 35			404.374 25	87.008 96	
12	Cieszanów	37.297 98		4.028 47	2.981 87			17.599 53	1.092 65	3.922 09	144 66	885 51	2.096 81	4.775 51	696 41	2.638 75		862 45	25.629 41		5.993 37			10.239 96	100	12.902 98	1.786 02	15.178 57	16.307 19			167.154 29	98.091 40	
13	Czortków	14.600 26		4.168 93	3.737 81			6.850 16	484 53	3.357 43	85 82	675 46	180	4.468 80	80 06	3.883 17	3.024 28	668 76	19.040 30							23.336 98	432	2.518 90	11.227 74			107.821 39	20.701 24	
14	Dąbrowa	22.296 77		3.419 30	1.697 59			13.997 12	482 29	4.141 24	301 96	9.324 69	270 48	12.997 25	600 12	9.906 50		374 37	17.961 50	3.340 32	1.078 40	23.839			1.820	20.706 50		13.187 68	19.321 46			181.064 54	134.043 55	
15	Dobromil	28.389 22		1.631 82	16.473 63	6.047 52		11.545 62	2.080 42	2.864 18	138 93	2.851 36	2.423 08	3.534 93	797 10		295	967 36	44.034 69	487 56	132 63			194 34		5.794 29	3.311 10	7.836 13	19.344 98	2.218 04	2.151 90	165.486 28		
16	Dolina	40.685 98	5.238 56	7.466 29	11.825 63			30.553 63	3.654 23	16.933 12	295 10	7.138 04	9.898 96	22.558 13	493 75		3.692 01	1.189 25	98.227 53	2.824 35						301.276 25	6.026 59	24.308 58				594.285 98		
17	Drohobycz	62.865 86		5.326 63	18.932 35			44.293 31	1.012 49	27.150 42	841 07	12.842 14	7.883 85	17.486 92	12.200			348 47	72.013 09	7.242		49.051 71		53.827 91	2.000	15.410 25	3.528 80	69.763 38	57.669 85			541.691 05		
18	Gorlice	17.720 69		2.145 80	3.958 42			1.655 79	324	5.267 30	54 69	1.007 77	1.160 73	3.709 38				663 76	28.217 88	2.763 46		25.793 40		809		12.612 64		11.898 34	18.448 09			137.711 14		
19	Gródek	21.822 18		1.724 21	10.375 25			15.467 65	353 49	1.813 79	103 91	2.172 43	321 68	321 36	214 08	2.239 90	2.765 72	604 34	10.163 21	559 44					200	4.323 82	190	14.503 31	13.961 29			104.201 36	20.959 78	
20	Grybów	15.713 13	620	3.040 68	4.391			6.252 31	512 17	7.880 46	271 75	1.086 58	1.473 16	8.105 76	903 80	752 26	1.147 07	637 70	15.656 04	3.640 89					598 30	7.187 36	4.488 90	7.898 55	5.432 24			97.635 11	44.120 47	
21	Horodenka	35.456 74		7.926 13	13.534 96			8.036 48	977 24	7.726 30	167 63	2.764 96	1.071	7.187 24	1.597 45	782 28		356 72	14.989 01	497 65				146 27	400	7.602 60	1.200	17.995 57	3.241 14			133.657 37		
22	Husiatyn	30.907 85	76 65	7.933 35	4.174 57			7.178 62	442 58	9.576 07	168 06	16.128 12		41.314 72	2.435 67	422		1.306 16	44.236 62	137	15.730 93	14.429 15	821 09	1.212	7.681 27	25.623 56	5.117 76	15.959 92	14.285 89			267.294 61	156.407 16	
23	Jarosław	39.630 55	72	4.168 36	8.688 74			25.492 48	1.273 73	8.200 27	49 73	1.791 36	1.711 59	831 50	1.238 56			514 34	26.540 73	5.073 43	26.921 64	33.903 96	2.095 13	3.999 89		16.514 38	3.244 25	25.295 98	14.461 82			250.725 47		
24	Jasło	28.871 20		3.457 15	15.653 71			3.641 28	1.820 82	11.176 76	125 64	1.670 88	1.497 50	3.507 28	941 14			1.524 16	39.514 96	8.040 81		34.003		440	3.563 61	18.085 20	1.001 99	13.021 86	10.286 31			201.845 21		
25	Jaworów	14.389 54		1.199 20	2.944 51			11.351 68	315 35	1.529 74	59 64	2.796 27	2.613	6.508 81				1.513 50	13.101 39	5.648 25	14.937 66	13.671		1.200		26.973 53	410	22.020 29	16.425 17			159.603 53	43.293 60	
26	Kałusz	26.314 69	168 66	3.908 35	4.552 69			11.477 60	402 24	11.282 72	15 88	6.446 08	3.684 38	71.280 28	1.987 04	234 08	404 93	639 10	31.263 51	6.670 68				23.522 66	3.950 18	81.936 67	4.109 64	20.807 88	19.808 57	655 37		335.473 48		
27	Kamionka																																Mimo licznych urgencyów nie nadesłano żądanych dat.
28	Kolbuszowa	19.929 89		4.041 06	2.144 88		45 95	5.007 61	1.397 45	6.474 82	693 56	2.033 50	2.810 28	7.625 82	966 79	1.545 18		626 56	21.147 08	11.842 25				27.941 85		12.306 88	11.621 74	5.916 91	9.975 59			156.095 45	50 182 16	
29	Kołomyja	34.328 42		5.034 71	21.805 80	595 26		18.259 28		9.241 62		5.789 99	5.330 23	6.857 86	207 26	53 44	2.951 91	1.098 93	98.155 83			21.080 30		10.980 35	6.450	36.792 82		17.742 55	45.941 39			348.438 45		
30	Kossów	32.242 24	216	7.533 09	16.870 89			17.266 87	982 39	16.660 67	217	3.168 34	3.099 21	13.590 19	2.180 29			450 17	52.680 70	1.348 73	2.899 31	30.102	30 70	2.045 92	2.400	13.483 30	711 20	18.246 03	26.481 09			264.906 33		
31	Kraków	29.845 05		5.033 49	10.742 05			7.629 18	2.294 55	8.126 13	416 65	3.177 29	2.601	22.251 95	1.894 93		5.095 99	1.457 06	48.473 27	9.406 90	9.307 28					114.991 25	12.520 92	7.803 15	24.181 91			326 750 —		
32	Krosno	12.985 59		1.396 76	941 95	820	400	5.979 73	218	3.263 80	20	692	2.007 61	1.120	970	28.900	258	820 24	46.500 67	18.124 63	18.054 20	31.646 40						13.810 82	11.518 63			200.449 03		
33	Limanowa	17.837 89	478	3.239 45	1.328 92			4.467 32	750 36	3.148 10	293 77	1.506 79	583	5.149 17	759 68		3.487 04	371 93	22.110 94	4.078 87	610 52			1.357 86	3.721	3.504 79	529 56	1.511 88	5.958 78			86.780 42		
34	Lisko	30.366	496	3.450	3.981			6.802	492	280	315	558	2.592	6.287	420	4.935		2.108	13.429			26.044				48.622	942	10.115 84	570			465.002 50	151.172 48	
35	Lwów	65.575 48		9.782 36	22.021 93	3.225		23.739 29	3.329 16	14.497 69	386 49	13.696 30	5.138 85	1.254 35	1.114 51		11.565 56	3.370 16	77.220 64	4.581 40	36.354 79	42.029 75	4.876 14	34.681 02	410	29.960 66	3.693 05	16.288 74	36.299 58			363.794 85		
36	Łańcut	42.801 16	1.290 97	5.013 53	30.787 08	605 70		27.410 28	5.217 76	17.202 03	622 08	4.826	2.227 85	17.951 33	4.000 74	88 90		1.489 91	78.862 19	5.744 82	4.288 10	39.074 80		3.886 44	1.315 27	20.556 19	3.826 26	11.676 60	33.088 84			279.707 84	107.388 66	
37	Mielec	28.389 97		3.437 71	32.418 61			8.590 85	564 80	9.608 87	76 29	6.749 91	756 50	29.848 86	1.890 80			1.384 10	32.282 38	16.000 88	12.623 68	14.239 70	908 10	4.993 52	6.349	19.677 07	4.582 23	26.244 62	18.119 57			286.839 10	120.104 82	
38	Mościska	25.410 45	1.552	4.620 38	8.688 74			17.141 39	1.014	9.708 31	181 88	8.137 51	2.575 76	9.627 53	2.069 74		3.021 69	1.341 72	42.829 24	2.811 55	9.077 98	17.148 20	1.246 70	13.070 91	54.000	16.728 57	916 24	8.611 21	25.315 10			242.390 47	109.054 58	
39	Myślenice	24.082 10	1.383 59	2.385 55	12.427 12	18.000		10.534 73	4.555 23	6.708 42	418 97	4.115 50	1.288 02	7.577 47	1.908 96			960 88	34.592 29	9.338 76		33.667		250	10.354 11	14.251 08	1.537 24	13.141 84	13.416 66			227.390 47	109.054 58	
40	Nadwórna	36.788 36	480	3.657 42	5.978 32			12.802 50	1.736 39	12.632 27	55 33	6.636 79	6.036 66	4.181 49	2.235 33	8.379 93		381 22	15.461 15	50	15.663 87	39.134		29.560 36	31.332 70	8.630 82	6.918 67	18.664 67	7.767 15			273.110 40	130.058 35	
41	Nisko	11.760 20		1.425 80				11.189 77	200 50		103 09	2.501 52	2.630 35	492 15		4.636 89	2.564 74	951 97	12.840 37	2.327 88		17.403 20				7.829 02	1.727	11.791 87	9.370 44			101.745 26	25.552 63	
42	Nowy Sącz	35.420 77	1.678 98	6.988 98	13.832 10	240 79		20.584 55	2.739 35	10.631 61	328 12	2.095 51	8.403 08	10.570 47	1.712 40	6.199 44		939	34.866 17	4.071 13	2.613 32			11.395 77	3.030	13.608 01	9.109 94	21.959 96	22.242 77			245.262 22		
43	Nowy Targ	47.289 46	588	4.934 40	12.129 57			38.403 56	482 26	12.934 06	454 13	5.298 67	4.232 02	5.318 14	1.546 54	132.958 76		1.277 53	38.780 24	7.561 96	9.728 39			1.317 38	9.000	81.605 23	98.584 62	17.223 33	16.648 78			458.282 06		
44	Pilzno	19.715 53		1.386 71	5.539 93			7.203 36	1.319 18	5.981 80	122 57	2.179 49	40 40	724 78	652 16	52.977 74		531	15.498 78	4.766 27	5.738 47	12.678 60			26.220 12	4.945 89	1.003	8.851 14	8.459 11			186.486 33	71.099 74	
45	Podhajce	34.586 10	680	4.186 34	4.141 91			17.160 53	600	3.116 99	28 02	4.286 43	1.330 85	3.638	458 62	610 48		708 27	11.397 40		407 20	21.058 45		5.132 52	1.002 90	12.553 10	3.336 50	10.449 04	12.162 50			158.827 05	26.199 17	
46	Przemyśl	24.390 45	80	3.337 38	20.356 61			21.408 08	866 56	4.034 35	149 66	976 94	3.052 32	4.326 11	325 26	1.611 10		631 93	5 755 64	16.954 94	40			840 50	5.030 37	5.679 95	835	22.608 68	15.585 22			158.827 05	26.199 17	
47	Przemyślany	22.830 90	625 20	3.088	17.141 60			15.081 38	1.232 56	6.188 86	287 28	8.603 72	2.276 70	3.642 48	1.505 82	8.673 44	3.155 20	540 32	25.110 72	528 10	7.916 33			2.432 08	1.200	9.009 61	200	30.178 29	11.091 63			197.652 58		
48	Rawa	34.566 05		5.064 03	18.981 33			22.599 89	5.340 97	11.101 90	706 82	3.501 12	3.414 16	11.456 22	2.508 75	600	5.866 92	1.709 99	70.895 20	18.932 36	9.296 55			27.626 68		69.774 10	3.689 24	6.603 33	15.446 47			349.582 06		
49	Rohatyn	48.567 61	1.726 91	4.906 92	6.474 75	29.859 10	347 70	18.358 56	6.177 45	1.935 08	801 46	6.587 65	634 33	10.773 66	1.610 83	13.328 45	3.581 23	1.068 58	18.460 85	659 70	72.403 54	31.679 80	6.281 40	4.607 18	12.067 28	14.995 84	15.747 68	19.714 60	12.733 21	3.788 65		364.978	35.843 80	
50	Ropczyce	26.693 37		3.473 09	6.931 43			5.045 12	1.431 88	11.422 66	788 46	1.526 06		957 39	2.869 06			640 93	31.797 72	7.772 66				10.222 71		23.738 54		10.247 85	17.928 12			163.487 55		
51	Rudki	14.472 68		2.075 76	21.870 59			10.275 84		6.789 10		2.997 59	2.438 66	4.744 94	975 69			974 15	23.709 81	2.700 08								22.832 22	20.030 88			136.887 96		
52	Rzeszów	88.709 89	8.630 36	9.999 46	146.643 78			32.369 21	2.010 48	27.640 41	404 24	11.719 24	1.096 59	7.809 26	21.087 39	2.841 99		44.415 70	87.708 70	17.679 16	34.202 48	51.610 41	12.169 82	24.854 48	108.010 91	104.222 18	8.131 44	17.190 57	81.731 55			952.939 90	105.723 69	
53	Sambor	16.005 37		1.900 19	16.625 86			33.603 10	2.153 42	3.899 20		357 06	2.669 36	1.300 24			2.949 72	1.187 20	16.679 35	6.352 55	169 04				704 11	16.192 32	9.734 85	12.670 67	746 69			145.900 80	22.687 06	
54	Sanok	26.799 65		4.199 73	2.129 53			13.958 69	1.481 91	6.634 45	93 95	4.755 75	4.935 73	1.151 21	398 96	10.203 23		2.590 73	20.579 77	1.562 47	26.838 01	42.206 78	1.272 47	38.684 65	8.014 69	13.834 46		20.401 26	20.058 29			272.731 37	45.345 80	
55	Skałat	34.026 50		5.348 52	9.340 55			6.807 11	1.078 02	13.207 02	159 83	1.787 12		10.620 41	4.849 99	2.996 54	6.807 16	1.313 08	32.868 58	770 83	5.505 46			7.326 96		72.720 44		8.088 46	36.657 87			262.289 45		
56	Śniatyn	39.780 81	3.232 28	7.782 78	21.622 12			27.325 09	3.798 69	16.091 09	541 54	945 77	7.193 10	26.197 80	2.038 63	740	3.099 88	469 79	41.467 57	1.277 82	600				5.916 62	30.880 07	8.053 10	15.277 18	27.488 89			291.765 07	309.389 59	
57	Sokal	43.149 91	747 07	5.412 41	28.136 59			29.160 03	1.314 69	5.224 80	1.710 01	2.135 34	3.123 85	11.767 22	606 14		2.782 56	1.201 61	13.982 14	3.670 48	7.215 85			10.303 76		39.681 42	525 40	32.913 63	21.505 94	10.102 99	309 08	276.678 42	100.888 98	
58	Stanisławów	33.374 40	3.452	8.156 25	6.552 15			18.407 09		19.569 41	48 63	10.091 83	4.218 30	9.456 30	5.988 32			1.842 28	47.527 02					13.610 11	2.592 95	29.943 80	4.668 93	25.689 91	24.866 82			269.797 09		
59	Stary Sambor	19.542 08	1.458 40	2.394 87	5.398 73		1.446 20	12.643 97		7.051 81	441 23	2.421 49	2.922 57	3.601	1.971 69		1.427 94	931 85	37.955 68	194						32.564 04	2.349 58	23 621 07	1.234 83			161.571 06		
60	Stryj	21.333 80		3.699 05	18.268 61			19.317 94	154	11.338	72 99	3.095 86	4.922	2.812 32	670 09			4.868 13	15.078 37	5.747 57				540		8.894 74	883 62	13.985 74	5.610 54			140.818 87		
61	Tarnobrzeg	31.101 69		4.315 74	20.284 77			21.658 45	2.008 12	16.847 92	72 88	6.818 94	3.981 68	20.309 10	1.003 87	4.029 85		1.877 31	23.707 84	10.904 28	3.665 72	17.658 60	4.559 40	14.784 21	160	18.987 48	4.933 66	22.259 71	28.187 80			283.818 52		
62	Tarnopol	23.271 64	726 60	7.295 01	38.784 26			14.417 54		11.679 61	278 79	7.088 24	1.360 22	24.509 25	916 48		10.786 48	613 50	42.345 48	1.264 80	45.296 55	16.010 40		1.602	3.500	27.048 63	1.425 82	78.027 90		19.170 44		377.419 64	25.274 37	
63	Tarnów	20.095 64		2.000 83	1.377 40		35 56	7.102 57	1.218 17	4.591 26	318 14	1.241 21	697 02	647 16	1.050 42		2.859 81	204 24	12.255 28	10.395 57					4.200 73		3.958 46	4.895 53	10.871 26	30.695 86			120.209 62		
64	Tłumacz	38.017 32		4.010 99	36.699 91			9.557 04	1.283 08	13.675 92	71 94	1.039 01	1.628	9.872 32	4.303 21			1.018 26	44.758 77	1.061	781 60	45.227 80		18.290 11		28.965 70	1.946 24	16.998 24	21.639 86			300.846 32	193.640 21	
65	Trembowla	22.053 08		4.507 85	2.553 83			6.739 02	66	5.879 09	54 04	3.009 08	239 82	12.237 43	64 66		5.509 25	460 20	27.078 52		4.521 20	11.920	1.125 28	5.452	7.958 82	8.218 71	4.428 37	16.808 04	18.367 07			169.246 36	49.470 37	
66	Turka	16.980 33	312	3.814 60	2.867 61			4.819 33	1.052 46	6.680 67	77 57	1.074 80	2.358 17	14.944 50	2.059 68			1.108 04	11.460 45	5.043 42	9.273 07	23.801		1.780		12.479 16	110	9.489 81	5.269 27			136.356 49		
67	Wadowice																																Mimo licznych urgencyów nie nadesłano żądanych dat.
68	Wieliczka																																
69	Zaleszczyki	27.471 65		4.114 87	8.510 46			6.291 67	1.426 37	12.587 84	215 69	1.860 81		5.664 82	260 16	13.297 95	4.325 86	459 67	32.740 33	274	4.107 62			18.766 20	11.474 27	22.001 66	30.027 03			200.877 98	38.693 60	
70	Zbaraż	17.419 50	1.032	3.147 51	10.014 86			4.307 65	4.665 30	6.974 35	204 10	3 242 24	584	4.144 52	1.311 82			908 27	14.810 28	2.290 46	9.590 08	13.320 86	678 04	1.065 70		8.122 12	848 72	10.883 01	8.953 94	3.131 68		131.652 52		
71	Złoczów	13.940 47	22.853 56	7.616 42	27.586 78			26.341 23	493 84	8.180 44	371 83	5.508 07	4.340 36	14.028 13	970 90	3.810 14	7.026 94	1.480 50	26.922 33	4.096 58	4.621 28			2.575 93		21.372 16	2.578 65	15.690 62	26.239 91	17 24	1.851 65	273.737 96		
72	Żółkiew	23.749 92	240	3.012 25	7.081 68			12.826 95	700 14	3.575 20	75 70	558 27	2.904 10	2.342 45	135 63	2.955 04	11.729 12	771 97	6.493 19	3.292 51	921 89			323.450 53	15.692 99	36.350 14	672 64	15.162 88	17.919 28	4.964 94		497.579 96		
73	Żydaczów	37 472 45	720	6.473 05	37.367 14			42.225 85	486 19	6.695 35	24 38	4.349 97	3.646 82	11.724 36	2.025 20		6.181 15	423 67	38.110 59	1.609 82	286			2.045 65	1.134	18.258 28	2.156 81	23.966 36	24.755 24			272.088 78		
74	Żywiec	34.812 92	4.585	4.436 50	69.740 72			10.465 87	811 47	5.657 55	822 86	4.252 59	1.078 12	7.884 95	288 89	1.415 10		1.911 31	54.346 02	1.831 55	9.709 49			3.215		21.331 32	2.815 88	16.292 95	14 880 14			272.585 68	3.481 34	
	Razem	2,204.058 91	81.137 34	339.701 94	1,108.807 92	75.125 37	2.852 01	1,076.371 41	123.129 89	628.740 92	20.619 32	283.504 09	177.736 88	704.178 88	134.046 98	466.077 92	133.226 98	121.445 15	2,588.802 99	329.285 19	544.422 05	1,058.902 41	47.878 81	852.473 88	468.698 11	2,012.006 65	303.727 51	1.265.787 76	1,443.651 98	46.467 62	4.312 63	18,641.117 43	2,847.347 85	

Wykaz

stanu gminnych kas pożyczkowych za r. 1905.

Liczba porz.	Powiat	Ilość		Stan kasy z końcem roku 1905		Uwaga
		gmin	kas pożyczkowych	K.	gr.	
1	Biała . . .	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
2	Bóbrka. . .	90	76	326.513	57	
3	Bochnia . .	139	107	168.412	67	
4	Bohorodczany.	37	17	9.600	74	
5	Borszczów . .	75	55	184.538	68	
6	Brody . . .	103	66	238.862	18	
7	Brzesko . .	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
8	Brzeżany . .	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
9	Brzozów . .	56	45	261.840	91	
10	Buczacz . .	86	85	355.562	92	
11	Chrzanów . .	84	1	6.946	27	
12	Cieszanów . .	66	6	36.072	80	
13	Czortków . .	44	44	395.616	50	
14	Dąbrowa . .	105	97	344.810	88	
15	Dobromil . .	96	12	1.695	52	
16	Dolina . . .	87	56	219.662	—	
17	Drohobycz .	79	41	310 530	96	
18	Gorlice . .	89	77	218.915	35	
19	Gródek . .	69	3	19,934	35	
20	Grybów . .	72	72	187.262	—	
21	Horodenka .	50	49	411.409	55	
22	Husiatyn . .	51	53	521.311	58	
23	Jarosław . .	109	85	418.554	71	
24	Jasło . . .	144	144	364.921	58	
25	Jaworów . .	73	34	—	—	
26	Kałusz . . .	69	69	363.230	87	
27	Kamionka . .	92	82	450.489	89	
28	Kolbuszowa .	62	57	313.184	65	
29	Kołomyja . .	75	62	238 452	54	
30	Kossów . .	45	14	246.303	57	
31	Kraków . .	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
32	Krosno . .	83	83	393.233	79	
33	Limanowa . .	91	91	214.576	76	
34	Lisko . . .	154	9	17.728	39	
35	Lwów . . .	131	96	433.969	84	
36	Łańcut . . .	108	84	737.972	33	
37	Mielec . . .	96	96	382.098	45	
38	Mościska . .	78	20	103.974	24	
39	Myślenice . .	65	8	33.300	87	
40	Nadwórna . .	33	15	48 276	27	
41	Nisko . . .	59	43	183.698	59	
42	Nowy Sącz .	167	61	217.669	98	
	Do przeniesienia .	3.112	2.115	9.381.136	75	

Liczba porz.	Powiat	Ilość		Stan kasy z końcem roku 1905		Uwaga
		gmin	kas pożyczkowych	K.	gr.	
	Z przeniesienia .	3.112	2.115	9,381.136	75	
43	Nowy Targ .	75	11	41.733	96	
44	Pilzno . . .	61	40	137.552	52	
45	Podhajce . .	65	52	305.697	14	
46	Przemyśl . .	123	84	264.682	51	
47	Przemyślany .	69	18	80.199	82	
48	Rawa . . .	74	29	226.100	97	
49	Rohatyn . .	100	78	292.584	64	
50	Ropczyce . .	79	53	95.588	91	
51	Rudki . . .	73	7	59.928	95	
52	Rzeszów . .	115	106	472.497	06	
53	Sambor . .	86	20	76.556	82	
54	Sanok . . .	128	74	192.709	42	
55	Skałat . . .	64	64	583.163	80	
56	Śniatyn . .	41	13	89.546	94	
57	Sokal . . .	100	78	430.023	63	
58	Stanisławów .	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
59	Stary Sambor.	59	9	52.777	38	
60	Stryj . . .	100	41	228.529	71	
61	Tarnobrzeg .	71	63	400.134	65	
62	Tarnopol . .	85	83	755.002	54	
63	Tarnów . .	85	85	384.554	60	
64	Tłumacz . .	65	46	178.141	55	
65	Trembowla .	42	34	316.271	68	
66	Turka . . .	74	2	12.938	90	
67	Wadowice . .	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
68	Wieliczka . .	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
69	Zaleszczyki .	57	42	200.072	86	
70	Zbaraż . . .	58	52	289.624	57	
71	Złoczów . .	140	106	443.353	79	
72	Żółkiew . .	74	16	85.737	99	
73	Żydaczów . .	74	67	459.687	66	
74	Żywiec. . .	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
	Razem .	5.349	3.488	16,536.531	72	

Wykaz

stanu powiatowych kas pożyczkowych za r. 1905.

Liczba porządkowa	Powiat	Stan z końcem roku 1905 K.	gr.	Uwaga
1	Brzesko	44 338	84	
2	Dobromil	136.156	72	
3	Drohobycz	296.090	69	
4	Jaworów	24.182	84	
5	Kossów	149.278	14	
6	Nadwórna	87.939	83	
7	Pilzno	78.649	94	
8	Przemyśl	102.133	90	
9	Rzeszów	208.295	19	
10	Sambor	356.545	18	
11	Turka	18.205	33	
12	Złoczów	721	76	
13	Żydaczów.	2.208	10	
	Razem. .	1,504.746	46	

Wykaz

stanu powiatowych kas oszczędności za rok 1905.

L. porz.	Powiatowa kasa oszczędności w	Wysokość wkładek oszczędności		Pożyczki hipoteczne		Pożyczki komunalne		Weksle		Zastaw papierów wartościowych		Fundusz rezerwowy		Stan kasy z końcem roku 1905		Uwaga
		K.	gr.	K.	gr.	K.	gr.	K.	gr.	K.	gr.	K.	gr.	K.	gr.	
1	Bochni . . .	2,343.782	29	1,632.913	72	67.012	—	487.066	—	4.833	—	110.061	57	34.158	77	
2	Bohorodczanach .	301.053	93	3.446	91	139.955	09	142.813	—	550	—	12.379	76	12.155	62	
3	Brodach . . .	1,080.672	10	1,103.571	11	7.593	25	245.655	62	35.021	66	92.465	64	32.966	07	
4	Buczaczu . . .	1,476.047	85	971.029	79	48.780	72	397.610	67	34.260	—	21.925	11	35.890	44	
5	Dolinie . . .	1,215.403	41	692.579	23	15.220	—	119.736	26	450	—	95.300	37	21.062	87	
6	Gorlicach . . .	1,236.488	01	838.602	48	4.827	93	352.748	84	2.163	—	1.552	98	19.699	25	
7	Gródku . . .	1,111.606	02	—	—	781.371	31	297.739	—	—	—	9.141	29	57.621	01	
8	Horodence . .	618.347	25	487.987	83	—	—	104.104	—	—	—	32.678	64	17.825	51	
9	Kolbuszowej . .	291.136	34	267.384	14	—	—	28.169	—	—	—	9.013	54	3.578	20	
10	Krakowie . . .	17,707.816	12	—	—	11,919.851	76	1,796 387	25	8.940	—	137.272	—	210.579	14	
11	Mielcu . . .	544.209	05	485.329	72	—	—	40.785	—	—	—	21.390	80	25.723	19	
12	Myślenicach . .	1,234.859	30	909.436	21	11.508	65	203.899	—	2.130	—	69.005	53	14.911	80	
13	Nowym Targu .	1.237.389	81	758.273	84	—	—	526.572	64	12.143	—	29.610	25	14.896	32	
14	Ropczycach . .	1,280.591	72	1.020.932	02	—	—	120 979	—	9.808	—	67.868	24	23.524	32	
15	Samborze . . .	425.849	86	271.831	52	19.696	82	79.799	41	—	—	24.559	09	13.746	93	
16	Śniatynie . . .	1,122.170	87	1,001.062	—	—	—	366.982	89	—	—	55.843	42	21.617	74	
17	Tarnobrzegu . .	1,054 915	96	941.937	87	—	—	119.735	34	—	—	15.784	—	10.880	12	
18	Trembowli . .	876.218	—	—	—	344.035	31	269.411	77	4.092	—	46.291	57	19.360	68	
19	Zaleszczykach .	544.128	36	405.395	10	3.029	09	145.271	78	19.218	76	21.872	61	2.816	12	
	Razem . .	35,702.686	25	11,791.713	49	13,362.881	93	5,845.466	47	133.609	42	874.016	41	593.014	10	

Wykaz

stanu miejskich kas oszczędności za rok 1905.

L. porz.	Powiat	Wysokość wkładek oszczędności K.	gr.	Pożyczki hipoteczne K.	gr.	Pożyczki komunalne K.	gr.	Weksle K.	gr.	Zastaw papierów wartościowych K.	gr.	Fundusz rezerwowy K.	gr.	Stan kasy z końcem roku 1905 K.	gr.	Uwaga
1	Biała	16,066.515	39	11,796.490	77	483.334	10	721.956	10	18 913	—	994.911	53	51.705	82	
2	Bochnia	3,011.884	77	2,160.729	29	—	—	726.322	50	23.503	—	251.414	50	25.177	19	
3	Dobromil	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
4	Drohobycz	2,084.613	10	1,470.860	—	—	—	410.149	—	1.780	—	208.596	40	98.164	54	
5	Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
6	Jasło	2,931.290	70	1,938.430	07	6.196	71	615.321	56	36.025	—	48.647	35	97.230	15	
7	Kraków	35,284.589	57	22,855.492	71	2,273.611	43	1,186.585	65	378.845	—	3,124.830	15	81.033	37	
8	Nowy Sącz	4,338.858	79	3,284.310	20	116.082	38	411.035	—	44.277	—	36.407	33	77.768	08	
9	Rzeszów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
10	Sambor	5,400 481	02	3,820.254	92	562.401	30	650.205	—	38.725	28	526.445	81	74.746	33	
11	Śniatyn	129.362	87	96.389	53	—	—	45.293	—	380	—	10.067	24	2.433	69	
12	Sokal	973.488	62	729.224	33	—	—	177.772	69	1.000	—	45.514	70	37.467	03	
13	Stanisławów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
14	Stryj	2,384.524	52	1,375.441	45	31.415	77	787.541	92	6.800	—	134.452	89	41.984	64	
15	Tarnopol	6,953.666	53	3,841.145	96	174 257	64	2,250.553	09	125.576	—	602.598	53	30.923	68	
16	Tarnów	10,423.833	70	6,745.134	08	1,140.943	32	853.408	48	66.224	—	707,158	75	114.856	53	
17	Wieliczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo urgensów nie nadesłano żądanych dat.
18	Żywiec	1,941.897	32	1,178.874	05	39.740	—	725.944	57	—	—	193.026	76	39.015	83	
	Razem	91,725.006	90	61,342.777	36	4,827.982	65	9,562.088	56	742.048	28	3,888.071	94	772.506	88	

Wykaz

podatków bezpośrednich i dodatków krajowych, powiatowych i gminnych wedle budżetów na rok 1909.

L. p.	Powiat	Podatki bezpośrednie od których pobierane są dodatki powiatowe		Dodatki krajowe od podatku		Dodatki powiat. do podatków bezpośr. wraz z 18% ust. na cele drogowe	Dodatki gminne na cele ściśle gminne i szkolne							Uwaga
				gruntowego i domowego	od innych podatków bezpośred.		nie mają dodatków	od 1—50%	od 51—100%	od 101—150%	od 151—200%	ponad 200%	Razem gmin	
		K.	gr.	Stopa procentowa			Ilość gmin							
1	Biała	459.313	—	72	78	48	3	20	31	15	—	—	69	
2	Bóbrka	223.707	59	72	78	58	1	9	56	18	4	3	91	
3	Bochnia	316.236	95	72	78	58	5	33	56	27	14	5	140	
4	Bohorodczany	116.511	42	72	78	58	1	8	25	3	—	—	37	
5	Borszczów	354.740	22	72	78	42	3	19	42	10	1	—	75	
6	Brody	350.273	—	72	78	51	1	40	58	5	—	—	104	
7	Brzesko	277 007	05	72	78	73	5	28	53	18	3	3	110	
8	Brzeżany	286.786	30	72	78	62	—	—	4	14	30	26	74	
9	Brzozów	160.445	73	72	78	58	2	23	27	3	1	—	56	
10	Buczacz	352.543	52	72	78	48	—	5	50	27	4	—	86	
11	Chrzanów	436.059	—	67	73	53	—	12	17	19	25	11	84	
12	Cieszanów	167.867	—	72	78	85	1	4	32	24	3	2	66	
13	Czortków	253.049	—	72	78	64	—	9	26	8	1	—	44	
14	Dąbrowa	207.965	02	72	78	60½	8	53	37	5	2	—	105	
15	Dobromil	117.540	87	72	78	58	—	8	22	24	25	14	93	
16	Dolina	211.683	—	72	78	56	—	10	52	20	3	2	87	
17	Drohobycz	774.812	32	72	78	50	7	29	39	2	2	—	79	
18	Gorlice	225.161	74	72	78	64	—	9	44	21	8	6	88	
19	Gródek Jagielloński	210.855	—	72	78	70	2	19	28	19	1	1	70	
20	Grybów	81.458	—	72	78	83	1	8	44	14	5	—	72	
21	Horodenka	273.439	29	72	78	50	—	6	40	3	—	—	49	
22	Husiatyn	323.123	72	72	78	58	—	7	33	11	—	—	51	
23	Jarosław[1])	361.481	—	72	78	56	—	—	—	—	—	—	—	[1]) Dodatków gminnych nie podano gdyż Wydział powiatowy mimo urgensów nie przedłożył wykazu dodatków pobieranych przez gminy.
24	Jasło	236.892	67	72	78	48½	—	37	84	30	3	1	155	
25	Jaworów[2])	187.541	10	72	78	40½	—	—	—	—	—	—	—	[2]) jak wyżej.
26	Kałusz	184 301	40	72	78	56	3	17	33	12	6	—	71	
27	Kamionka strumiłowa	302.534	82	72	78	58	1	40	45	5	—	1	92	
28	Kolbuszowa	137.876	82	72	78	69	4	24	30	4	—	—	62	
29	Kołomyja	458.856	06	72	78	53	—	2	44	22	7	2	77	
30	Kossów	156.805	88	72	78	61	1	—	26	9	4	2	42	
31	Kraków	317.521	—	67	73	50	1	15	55	31	6	—	108	
32	Krosno	206.571	24	72	78	54	1	46	33	2	1	—	83	
33	Limanowa	114.433	80	72	78	56	—	27	44	13	5	2	91	
34	Lisko	208.967	—	72	78	40	1	56	88	4	2	3	154	
35	Lwów[3])	471.591	—	72	78	49	12	51	62	9	—	—	134	[3]) Dodatki powiatowe pobierane są w wysokości 4% od podatków domowo-czynszowych a 40% od innych podatków bezpośrednich.
36	Łańcut	338.543	12	72	78	78	—	41	47	17	3	2	110	
37	Mielec	218.831	17	72	78	65	1	25	66	5	—	—	97	
38	Mościska	205.065	—	72	78	58	1	32	42	1	2	—	78	
39	Myślenice	132.824	29	72	78	43	4	37	20	5	—	—	66	
40	Nadwórna	160.762	33	72	78	45	—	4	28	1	—	—	33	
41	Nisko	143.920	53	72	78	54	—	16	27	17	1	—	61	
42	Nowy Targ	182.567	72	72	78	58	1	14	40	21	2	—	78	
43	Pilzno	120.117	10	72	78	53	1	22	33	4	—	—	60	
44	Podhajce	268.473	43	72	78	69	—	40	24	1	—	—	65	
45	Przemyśl	772.217	—	72	78	28	2	38	65	19	—	—	124	
46	Przemyślany	196.042	87	72	78	81	—	19	41	7	2	—	69	
47	Rawa	242.950	09	72	78	56	2	12	47	12	1	—	74	
48	Rohatyn	278.855	55	72	78	53	—	53	40	7	—	—	100	
49	Ropczyce	209.283	35	72	78	45	3	39	28	8	1	—	79	
50	Rudki[4])	160.575	—	72	78	58	—	26	35	3	4	2	70	[4]) Dodatki powiatowe podano na podstawie tylko sumaryusza budżetów powiat. gdyż budżetu administracyjnego dotychczas nie przedłożono.
51	Rzeszów	569.512	66	72	78	50	—	26	71	16	2	1	116	
52	Sambor	351 366	39	72	78	45	7	40	38	3	—	—	88	
53	Sanok	283.996	95	72	78	49	29	46	42	11	4	—	132	
54	Sącz nowy	330.491	—	72	78	41	10	62	66	21	4	4	167	
55	Skałat	306.701	—	72	78	58	—	18	44	2	—	—	64	
56	Śniatyn	223 979	—	72	78	50	7	12	16	6	—	—	41	
57	Sokal	373 103	45	72	78	58	—	6	44	42	9	—	101	
58	Stanisławów	821.632	03	72	78	23	5	28	43	—	—	—	76	
59	Stary Sambor	105.527	—	72	78	71	3	13	33	9	—	—	58	
60	Stryj	440.388	—	72	78	42	2	13	56	30	4	—	105	
61	Tarnobrzeg	191.556	—	72	78	76	—	5	37	24	5	1	72	
62	Tarnopol	636.608	52	72	78	58	—	12	67	5	—	—	84	
63	Tarnów	507.804	—	72	78	39½	4	32	28	17	4	—	85	
64	Tłumacz	229.290	63	72	78	67	—	17	44	4	—	—	65	
65	Trembowla	250.882	52	72	78	57	2	14	26	1	—	—	43	
66	Turka	123 333	77	72	78	103	2	9	39	23	1	—	74	
67	Wadowice	262.985	59	72	78	62	4	25	37	24	11	2	103	
68	Wieliczka	435 423	04	72	78	54	2	32	86	35	9	2	166	
69	Zaleszczyki	264.118	42	72	78	46	—	35	21	1	—	—	57	
70	Zbaraż	224.602	72	72	78	57	—	37	21	—	—	—	58	
71	Złoczów	433.193	12	72	78	58	15	72	49	4	2	—	142	
72	Żółkiew	235.130	—	72	78	53	1	14	36	15	8	—	74	
73	Żydaczów	202.277	93	72	78	58	—	15	39	8	1	—	63	
74	Żywiec	287.805	—	72	78	55⅓	—	47	21	2	—	—	70	
	Razem	21,248.689	82	—	—	—	172	1.722	2.947	882	246	98	6.067	

Wykaz

wydanych promes i pożyczek z krajowego funduszu pożyczkowego na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym

od założenia po dzień 15. czerwca 1909.

L. p.	Poszczególnienie	Wydano promesy: na pożyczki dla ubogiej ludności na ogniotrwałe krycie budynków	Wydano promesy: na składy	Wydano promesy: na fabryki i warsztaty	Wydano promesy: Razem	Wyasygnowano pożyczki		Pozostało do zrealizowania		Uwaga
		K.	K.	K.	K.	K.	gr.	K.	gr.	
1	Biała Wydział powiatowy	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Bóbrka „ „	35.000	—	—	35.000	30.000	—	5.000	—	
3	Bochnia „ „	40.000	—	—	40.000	40 000	—	—	—	
4	Bohorodczany „	30.000	—	—	30.000	12.700	—	17.300	—	
5	Borszczów „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Brody „ „	30.000	—	—	30.000	20 000	—	10.000	—	
7	Brzesko „ „	30.000	—	—	30.000	30.000	—	—	—	
8	Brzeżany „ „	20.000	—	—	20.000	15.700		4.300	—	
9	Brzozów „ „	20.000	—	—	20.000	11.200	—	8.800	—	
10	Buczacz „ „	20 000	—	—	20 000	16.230	—	3.770	—	
11	Chrzanów „ „	20.000	—	—	20.000	8.000	—	12.000	—	
12	Cieszanów Amalia Turzańska	—	—	6.000	6.000	—	—	6.000		
13	Czortków Wydział powiatowy	40.000	—	—	40 000	20.000	—	20.000	—	
14	Dąbrowa „ „	40.000	—	—	40 000	40.000	—	—	—	
15	Dobromil „ „	—	20 000	—	20.000	20.000	—	—	—	
16	Dolina „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	Drohobycz „ „	20.000	—	—	20.000	20.000	—	—	—	
18	Gorlice „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
19	Gródek Jagiell. „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Grybów „ „	30.000	—	—	30.000	30.000		—	—	
21	Horodenka „ „	20 000	10.000	—	30.000	16.875	—	13.125	—	
22	Husiatyn „ „	—	20.000	—	20.000	—	—	20.000	—	
23	Jarosław „ „	20.000	—	—	20.000	20.000	—	—	—	
24	Jasło „ „	20.000	—	—	20 000	20.000	—	—	—	
25	Jaworów „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
26	Kałusz „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
27	Kamionka str. „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
28	Kolbuszowa „ „	30.000	—	—	30.000	20.000	—	10.000	—	
29	Kołomyja „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
30	Kossów „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
31	Kraków „ „	40.000	—	—	40.000	40.000	—	—	—	
32	Krosno „ „	20.000	—	—	20.000	13.000	—	7.000	—	
33	Limanowa „ „	11.000	9 000	—	20.000	20.000	—	—	—	
34	Lisko „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
35	Lwów „ „	20.000	—	—	20.000	20.000	—	—	—	
36	Łańcut „ „	20.000	—	—	20.000	20.000	—	—		
37	Mielec „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
38	Mościska „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
39	Myślenice „ „									
40	Nadwórna „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
41	Nisko „ „	20.000	—	6.000	26.000	6 000	—	20.000	—	
42	Nowy Targ „ „	20 000	—	—	20.000	1.200	—	18.800	—	
43	Pilzno „ „	20.000	—	—	20.000	20.000	—	—	—	
44	Podhajce „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
45	Przemyśl „ „	20.000	—	20.000	40.000	40.000	—	—	—	
46	Przemyślany „ „	30 000		—	30.000	30 000	—	—	—	
47	Rawa „ „	40.000	—	—	40.000	40.000	—	—	—	
48	Rohatyn „ „	20.000	5 000	—	25.000	13.871	—	11.129	—	
49	Ropczyce „ „	30.000	—	—	30 000	24.850	—	5.150	—	
50	Rudki „ „	35.000	—	—	35.000	35.000	—	—	—	
51	Rzeszów „ „	35.000	—	—	35.000	35.000		—	—	
52	Sambor „ „	40.000	—	—	40.000	30.000	—	10.000	—	
53	Sanok „ „	25.000	—	5 000	30 000	20 000	—	10 000	—	
54	Sącz nowy „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
55	Skałat „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
56	Śniatyn „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
57	Sokal „ „	30.000	—	—	30.000	20.000	—	10.000	—	
58	Stanisławów „ „	40.000		—	40.000	36 700	—	3.300	—	
59	Stary Sambor „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
60	Stryj „ „	30.000	—	—	30.000	24.400	—	5.600	—	
61	Tarnobrzeg „ „	40.000	—	—	40.000	30.000	—	10 000	—	
62	Tarnopol „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
63	Tarnów „ „	35.000	2.500	—	37.500	37.500	—	—	—	
64	Tłumacz „ „	—	20.000	—	20 000	20.000	—	—	—	Nadto po sporządzeniu niniejszego wykazu przyznano Antoniemu Papstowi z Ottynii na założenie fabryki pożyczkę w kwocie 5.000 K.
65	Trembowla „ „	40.000	—	—	40 000	35.000	—	5.000	—	
66	Turka „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
67	Wadowice „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
68	Wieliczka „ „	30 000	—	—	30.000	20.000	—	10.000	—	
69	Zaleszczyki „ „	20 000	—	—	20.000	20.000	—	—	—	
70	Zbaraż „ „	20 000	—	—	20 000	19 025	—	975	—	
71	Złoczów „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
72	Żółkiew „ „	30.000	—	—	30.000	20 000	—	10.000	—	
73	Żydaczów „ „	40.000	—	—	40,000	27.423	89	12.576	11	
74	Żywiec „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Razem	1,266.000	86.500	37.000	1,389.500	1,109.674	89	279.825	11	

SPRAWOZDANIE

z czynności

DERARTAMENTU II.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. maja 1908 do 31. lipca 1909.

(z 3 alegatami).

Departament II.

Szef Departamentu: Dr. Władysław Jahl, Członek Wydziału krajowego.

Sprawy finansowe, sprawy przemysłowe, sprawy fundacyi stypendyjnych, przeznaczonych dla przemysłowców i rękodzielników, sprawy górnicze, sprawy krajowej sprzedaży soli, sprawy poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

I. Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

Uchwała finansowa na rok 1908.

Najwyższem postanowieniem z dnia 23. stycznia 1909 sankcyonowaną została uchwała Wys. Sejmu z dnia 2. listopada 1908 o definitywnym poborze dodatku krajowego do państwowych podatków na częściowe pokrycie niedoboru budżetu funduszu krajowego na r. 1908, tudzież o upoważnieniu Wydziału kraj. do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty tego niedoboru budżetowego. W szczególności postanowieniem tem zatwierdzono:

a) pobór dodatku do państwowego podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcioprocentowego podatku od domów wolnych, po 72 h od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) pobór dodatku do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto dochodowego, a to w wysokości 78 h od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków z tem jednak odróżnieniem, że opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków pod a) wymienionych w wysokości 64 h, do podatków zaś w ustępie pod b) wymienionych po 70 h od każdej korony całej należytości tych podatków;

c) wreszcie zatwierdzono upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 9,724.223 koron, względnie po potrąceniu pożyczki 7,900.000 koron, przyzwolonej przy uchwaleniu i sankcyonowaniu prowizoryum budżetowego na tenże rok — do zaciągnięcia dodatkowo 1,824.223 koron.

Uchwała finansowa na rok 1909.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. kwietnia 1909 została sankcyonowaną uchwała Wys. Sejmu z 2. listopada 1908 o poborze dodatku krajowego do państwowych podatków na częściowe pokrycie niedoboru budżetu funduszu krajowego na r. 1909, tudzież o upoważnieniu Wydziału kraj. do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty tego niedoboru budżetowego. Postanowieniem tem zatwierdzono w szczególności:

a) pobór dodatku do państwowego podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcioprocentowego podatku od domów wolnych po 72 h od każdej korony całej, przypisanej należytości tych podatków;

b) pobór dodatku do państwowych bezpośrednich podatków osobistych z wyjątkiem podatku osobisto dochodowego, w wysokości 78 h od każdej korony przypisanej należytości tych podatków, z tem jednak odróżnieniem, że opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać mają dodatek do podatków pod a) wymienionych w wysokości 67 h a do podatków pod b) wymienionych w wysokości 73 h;

c) wreszcie zatwierdzono upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 10,972.059 koron.

Upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki komunalnej 40.000 kor. na pokrycie kosztów budowy 2 domów mieszkalnych w Drohowyżu na użytek tamtejszej kraj. szkoły rzemiosł.

Najwyższem postanowieniem z dnia 10. października 1908 zatwierdzoną została uchwała Wys. Sejmu z dnia 8. października 1907, którą upoważniono Wydział kraj. do zaciągnięcia pożyczki 40.000 koron w 4 proc. obligacyach komunalnych Banku kraj. na pokrycie połowy kosztów budowy 2 domów mieszkalnych w Drohowyżu na użytek tamtejszej krajowej szkoły rzemiosł, a które to koszta, jak to Wydział kraj. w zeszłorocznem sprawozdaniu oznajmił, pokryto tymczasem zaliczkowo z funduszu krajowego. Pożyczka ta została zrealizowana. O budowie tych domów zdaje Wydz. kraj. sprawę osobno, a to przy sprawozdaniu o szkołach zawodowych.

Ustawa o uwolnieniu od dodatków do podatku domowo-czynszowego nowych budowli powstających na gruntach pofortyfikacyjnych nabytych przez gminę m. Krakowa.

Najwyższem postanowieniem z dnia 27. września 1908 został sankcyonowany uchwalony przez Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 8. października 1907 projekt ustawy o czasowem uwolnieniu od dodatków do podatku domowo-czynszowego nowych budowli powstających na gruntach pofortyfikacyjnych nabytych przez gminę m. Krakowa od c. k. Skarbu państwa.

Upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki komunalnej 1,800.000 kor. na budowę zbiorników krajowych na ropę.

Uchwałą z dnia 2. listopada 1908 zmienił Wys. Sejm Swą uchwałę z 23. września 1907, którą zawotowano kredyt półtora miliona koron na budowę publicznych zbiorników krajowych na ropę, w ten mianowicie sposób, że podniesiono ów półtoramilionowy kredyt do wysokości 1,800.000 koron — upoważniając zarazem Wydz. kraj. do zaciągnięcia pożyczki komunalnej w tej wysokości.

Upoważnienie to nie uzyskało dotychczas Najwyższej Sankcyi.

O budowie zbiorników zdaje Wydz. kraj. Wys. Sejmowi osobno sprawę przy sprawozdaniu o sprawach górniczych.

Upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki komunalnej 60.000 koron na budowę stacyi keramicznej i naftowej.

Uchwalone przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 4. października 1907 upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki komunalnej 60.000 koron na budowę stacyi keramicznej i naftowej nie uzyskało dotychczas Najwyższej Sankcyi.

O sprawie budowy tej stacyi znajdzie Wys. Sejm bliższe szczegóły w sprawozdaniu o sprawach górniczych.

II. Inne sprawy Departamentu II.

Podwyższenie rocznej dotacyi dla funduszu przemysłowego do wysokości 200.000 i upoważnienie do zeskontowania na poczet tych dotacyi 1 miliona koron.

Uchwałą z dnia 28. października 1908 podwyższył Wys. Sejm roczną dotacyę dla funduszu przemysłowego ze 150.000 K na 200.000 K, a zarazem upoważnił Wydz. kraj. do zawarcia z Bankiem kraj. umowy o udzielanie dalszych zaliczek na poczet podwyższonej dotacyi do wysokości 1 miliona K.

Bank kraj. wezwany pismem z 29. stycznia 1909 l. 127.499/08 do przedłożenia w tej sprawie swej propozycyi, doniósł pismem z 26. kwietnia 1909 l. 10.937, że za przyzwoleniem swej Rady nadzorczej, otwiera kraj. funduszowi przemysłowemu dalszy t. j. czwarty milion K kredytu w ten sposób, że dotychczasowy kredyt 3,000.000 K podnosić będzie w ciągu lat 1909, 1910, 1911 i 1912 po 250.000 K rocznie.

Oprocentowanie tego kredytu pozostanie niezmienione w dotychczasowej wysokości, równającej się każdoczesnej stopie procentowej Banku kraj. dla eskontu weksli od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Umarzanie całego kredytu 4,000.000 K ma się odbywać w ratach rocznych, względnie przez coroczne zmniejszanie tego kredytu, a to w latach 1909 do 1912 po 150.000 K, reszty zaś kredytu t. j. 3,400.000 K od r. 1913 do r. 1927 po 200.000 K.

Równocześnie jednak Bank kraj. z upoważnienia swej Rady nadzorczej zwraca uwagę Wydziału kraj., że Bank kraj. eskontując w tak znacznej wysokości uchwalone przez Wysoki Sejm zasiłki dla krajowych funduszów pożyczkowych, t. j. dla stałego funduszu przemysłowego i krajowej centralnej kasy dla Spółek rolniczych zmobilizował, względnie w chwili zeskontowania czwartego miliona K dla funduszu przemysłowego zimobilizuje 7 i $^1/_2$ miliona koron, a więc połowę nominalnej wysokości swego kapitału zakładowego, a ponieważ uważa dalsze tego rodzaju imobilizowanie swych kapitałów za niewłaściwe, prosi, ażeby w razie żądania dalszych eskontów fakt ten znacznego stosunkowo zimobilizowania kapitałów bankowych miano na względzie, gdyż takie uwięzienie funduszów Banku może na rozwój, a przynajmniej na ruchliwość Banku szkodliwie oddziałać.

Propozycyę Banku kraj. co do zeskontowania czwartego miliona K: Wydział kraj. przyjął.

Polecenie wdrożenia rokowań z instytucyami finansowemi w sprawie założenia Banku przemysłowego.

Uchwałą z 28. października 1908 polecił Wys. Sejm Wydziałowi kraj., aby celem powołania do życia większego akcyjnego zakładu kredytowego, którego zadaniem będzie wspieranie rękodzieł i przemysłu domowego, jakoteż wogóle zakładanie i finansowanie krajowych przedsiębiorstw

przemysłowych i handlowych, wdrożył rokowania z kołami finansowemi w kraju i zagranicą, a zarazem aby upoważnił Wydział kraj. do prowizorycznego zawarcia w tym względzie umowy, wymagającej zatwierdzenia Wys. Sejmu i określił koncesye, jakieby kraj na rzecz takiej instytucyi poczynił.

Ze względu na to, że komisya krajowa dla spraw przemysłowych opracowała wnioski w tej sprawie, które w pewnej mierze były substratem do powzięcia rzeczonej uchwały Wys. Sejmu, Wydział kraj. przekazał komisyi tę sprawę.

Komisya na swem plenarnem posiedzeniu z 4. kwietnia 1909 uchwaliła wybrać specyalny Komitet dla tej sprawy, do którego zostali powołani członkowie komisyi pp. Dr. Leo jako przewodniczący, Dr. R. br. Battaglia, Dr. A. Benis, M. Dattner i Dr. W. Stesłowicz.

Komitet ten pismem Wydziału kraj. z 7. maja 1909 L.W. 47.423 otrzymał formalne upoważnienie do prowadzenia tych rokowań z dyrektywą, opartą na określonych w uchwale Wys. Sejmu, koncesyach kraju na rzecz przyszłego Banku przemysłowego, przyczem Wydział krajowy zastrzegł, że Komitet w tych rokowaniach stanowczo nie może się wiązać, lecz winien wyniki rokowań przedkładać Wydziałowi krajowemu do wiadomości i decyzyi. Po przedstawieniu wniosków ze strony komitetu Wydz. kraj. będzie miał zaszczyt złożyć Wys. Sejmowi sprawozdanie w tym przedmiocie.

Sprawa zbadania przyczyn zubożenia mieszczaństwa rękodzielniczego w kraju i otoczeniu go stosowną opieką.

Rezolucye Wys. Sejmu w tej sprawie powzięte przekazał Wydział kraj. Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych z wezwaniem wszechstronnego zbadania sprawy i przedstawienia wniosków.

Komitet przemysłowy Komisyi na licznych swych posiedzeniach przeprowadził wyczerpującą dyskusyę w tej kwestyi i wybrał ze swego łona 3 członków dla ułożenia szczegółowego kwestyonaryusza dla ankiety, którą Wydział kraj. po wygotowaniu tego kwestyonaryusza sprosi, a o rezultacie obrad Wys. Sejm zawiadomi.

Sprawa zbadania przyczyn zubożenia ludności żydowskiej w kraju.

Jak to już Wys. Sejmowi wiadomem z odczytanej na posiedzeniu dnia 3. listopada 1908 odpowiedzi Szefa Departamentu II. Wydziału kraj. na interpelacyę posła Löwensteina w sprawie zbadania przyczyn zubożenia ludności żydowskiej w kraju, Wydział kraj. miał już zebrane obszerne materyały do studyów nad tą kwestyą, a po przeprowadzeniu tych studyów miał przystąpić do ułożenia kwestyonaryusza dla ankiety.

Obecnie studya te są już przeprowadzone, a Wydział kraj. przystąpi niebawem do zwołania ankiety, do której zaprosi reprezentantów ze sfer poselskich, reprezentantów nauki, i ludzi dobrej woli. O wyniku obrad ankiety zda Wydział kraj. Wys. Sejmowi sprawę.

Wezwanie do c. k. Rządu w sprawie wydatniejszego popierania z funduszów państwowych rękodział tudzież przyznania Galicyi u-

Na rezolucye, jakie Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. października 1908 uchwalił wysłać do c. k. Rządu w sprawie wydatniejszego popierania z funduszów państwowych rękodzieł tudzież przyznania Galicyi udziału w funduszach przeznaczonych na popieranie wielkiego przemysłu, wresz-

działu w funduszach przeznaczonych na popieranie wielkiego przemysłu wreszcie wspólnego porozumienia się i popierania majsterskich kursów dla rękodzielników.

cie wspólnego porozumienia się i popierania majsterskich kursów dla rękodzielników, nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi z c. k. Ministerstwa robót publicznych i dlatego odniósł się do c. k. Namiestnictwa z przypomnieniem tej sprawy. Jedynie zaznaczyć należy, że w kwestyi urządzania majsterskich kursów dla rękodzielników nastąpiło pewne zbliżenie się czynników rządowych i autonomicznych w tej akcyi, dotychczas oddzielnie i bez porozumiewania się prowadzonej. Na zaproszenie bowiem Wydziału krajowego wzięli udział w ankiecie, zwołanej dla ustalenia programu kursów majsterskich, urządzanych przez interesowane czynniki, dwaj reprezentanci c. k. Rządu, a mianowicie: Reprezentant c. k. Ministerstwa robót publicznych i reprezentant c. k. Urzędu popierania przemysłu, oraz obaj c. k. instruktorowie stowarzyszeń przemysłowych.

Reprezentant c. k. Ministerstwa uznawszy potrzebę takiego wspólnego porozumienia się wszystkich czynników kursa urządzających zapewnił o przychylności c. k. Ministerstwa dla tej akcyi a wskazując na dokonane właśnie podwyższenie kredytów rozporządzalnych na popieranie tego rodzaju celów, oświadczył gotowość przedstawienia c. k. Ministerstwom życzeń na ankiecie podniesionych co do podwyższenia subwencyi rządowych na kursa do wysokości jednej trzeciej części ich kosztów. Wreszcie oznajmił Reprezentant c. k. Ministerstwa, że celem uniknięcia możliwej kolizyi w urządzaniu kursów c. k. Rząd z własnej inicyatywy nie będzie urządzał takich kursów w Galicyi, chyba tylko na życzenie Wydziału krajowego. Natomiast c. k. Urząd popierania przemysłu będzie urządzał specyalne kursa dla rozmaitych gałęzi rękodzieł i przemysłu we Wiedniu, gdzie posiada odpowiednie do tego celu urządzenia i że Urząd ten będzie się starał urządzać te kursa dla tutejszych rękodzielników z polskim językiem wykładowym, w którym to celu już odpowiednie siły nauczycielskie sposobi.

Wezwanie do Rządu w sprawie zniżenia taryfy cłowej, ulg taryfowych na kolejach, oraz innych ułatwień dla przedsiębiorstw pozakartelowych.

Uchwalone na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 28. października 1908 rezolucye do c. k. Rządu w sprawie zniżenia taryfy cłowej, ulg taryfowych na kolejach, oraz innych ułatwień dla przedsiębiorstw pozakartelowych w tych gałęziach przemysłu, w których działalność karteli jest dla gospodarstwa społecznego szkodliwą, zostały przesłane JE. P. c. k. Namiestnikowi pismem JE. Marszałka krajowego z 28. października 1908 l. s. 2688/08. C. k. Rząd nie zawiadomił dotychczas Wydziału krajowego jakie wobec tych rezolucyi i wogóle w tej sprawie zajmuje stanowisko, a Wydział krajowy przypomniał c. k. Namiestnictwu te rezolucye.

Wezwanie c. k. Rządu, aby celem ochrony przemysłu domowego od bezpodstawnych i niesłusznych wymiarów podatku wydał stosowne zarządzania do władz podatkowych w kraju.

Na posiedzeniu z dnia 31. października 1908 uchwalił Wys. Sejm wezwać c. k. Rząd, aby celem ochrony przemysłu domowego od bezpodstawnych i niesłusznych wymiarów podatku wydał stosowne zarządzenia do władz podatkowych w kraju. Rezolucya ta została przesłana c. k. Namiestnictwu pismem JE. Marszałka krajowego z 31. października 1908. Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy na tę rezolucyę żadnej odpowiedzi a pismem do LW. 19919/09 odniósł się do c. k. Namiestnictwa z przypomnieniem tej sprawy.

Rezolucya do c k. Rządu w sprawie zmiany statutów dla powiatowych kas chorych.

Przy załatwieniu sprawozdania komisyi przemysłowej w przedmiocie popierania przemysłu krajowego uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 28. października 1908 między innemi także rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, aby przy zamierzonej zmianie statutów dla powiatowych kas chorych rozciągnął obowiązek bezpłatnego leczenia chorych na żony i małoletnie dzieci należących do tych kas.

W sprawie tej nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej odpowiedzi, dlatego odnosi się do c. k. Namiestnictwa z przypomnieniem jej a dalszem inwigilowaniem zajmie się Dep. V., do którego agend sprawa ta należy.

Wezwania do Rządu o utworzenie Sądu przemysłowego w Białej.

Wydział krajowy nie otrzymał odpowiedzi na uchwaloną przez Wys. Sejm rezolucyę z dnia 8. października 1907 wzywającą c. k. Rząd do utworzenia Sądu przemysłowego w Białej.

Polecenie wdrożenia rokowań z przedsiębiorcami, chcącymi przy pomocy kraju rozszerzyć tkalnię mechaniczną bawełny w Andrychowie i uzupełnienie ją blichem i apreturą, niemniej z przedsiębiorcami, chcącymi założyć walcownie rur.

Rezultatem rokowań zaleconych uchwałą Wysokiego Sejmu z 28. października 1908 jest tylko rozszerzenie tkalni mechanicznej w Andrychowie o 500 krosien, na których cel Wydział krajowy przyznał z funduszu przemysłowego firmie Bracia Czeczowiczki dalszą pożyczkę 300.000 koron. Blichu i apretury jednak firma ta nie zamyśla wprowadzić. Również nie zgłosił się dotychczas żaden przedsiębiorca chcący założyć walcownię rur.

Polecenie przypomnienia reprezentacyom powiatowym i gminnym obowiązku uwzględniania przy rozdawnictwie dostaw i robót wytwórstwa krajowego.

Spełniając zawarte w uchwale Wys. Sejmu z dnia 28. października 1908 polecenia przypomnienia Reprezentacyom powiatowym i gminnym obowiązku uwzględniania przy rozdawnictwie dostaw i robót wytwórstwa krajowego Wydział krajowy wydał okólnik w tej sprawie z daty 12. stycznia 1909 LW. 127498/08 do Wydziałów powiatowych, Magistratów miast Lwowa i Krakowa, Magistratów 30 gmin, podlegających ustawie gminnej z 1889 r. tudzież do Zwierzchności gminnych miast i miasteczek, podlegających ustawie gminnej z r. 1896.

Alegat 1.

Okólnik ten przedkłada Wydział krajowy w załączeniu /. Wysokiemu Sejmowi.

Utworzenie posady drugiego stałego referanta przemysłowego w biurze kraj. Komisyi przemysłowej.

Uchwałą z dnia 28. października 1908 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu utworzenie posady drugiego stałego referenta przemysłowego w biurze krajowej komisyi przemysłowej i wstawienia odpowiedniej kwoty do budżetu na r. 1910.

Po wysłuchaniu zdania kraj. komisyi przemysłowej Wydział krajowy postanowił dla takiego referenta przemysłowego utworzyć posadę IX. rangi jako urzędnika konceptowego i wstawił odpowiadające tej randze emolumenta do preliminarza budżetowego, uchwałą zaś z dnia 15. lipca 1909 L. W. 44309 rozpisał konkurs na tę posadę.

Alegat 2.

Ogłoszenie tego konkursu przedkłada Wydział krajowy w załączeniu ./ Wysokiemu Sejmowi.

Polecenie zorganizowania biura statystycznego przy kraj. Komisyi przemysłowej.

Uchwałą z dnia 28. października 1908 polecił Wys. Sejm Wydziałowi kraj. ponowne zorganizowanie biura statystycznego przy kraj. Komisyi przemysłowej, którego zadaniem ma być informowanie o warunkach rozwoju przemysłowego w Galicyi, a także publicystyczne szerzenie wiadomości o tych warunkach w kraju i zagranicą.

Celem spełnienia tego polecenia Wydz. kraj. zamierzał początkowo ogłosić konkurs na posadę referenta statystycznego. Mając jednak widoki pozyskania dla tej sprawy poza konkursem pewnej osobistości, która pod każdym względem odpowiada temu zadaniu, Wydz. kraj. zaniechał rozpisania konkursu i wszedł w rokowania z tą osobistością, a o rezultacie ich zawiadomi Wys. Sejm. Kredyt na wynagrodzenie referenta statystycznego wstawiono do preliminarza budżetu.

Utworzenie stypendyów na wyższe kształcenie się w zakresie ekonomii społecznej i polityki gospodarczej.

Uchwałą z dnia 28. października 1908 Wys. Sejm polecił Wydz. kraj., aby starał się wydatnemi stypendyami wykształcić kilku chętnych w zakresie ekonomii społecznej i polityki gospodarczej. Zasięgnąwszy opinii kraj. komisyi przemysłowej, Wydz. kraj. wstawił na ten cel do preliminarza budżetowego za r. 1910 kredyt 8.000 kor., a stypendya z tego kredytu przeznaczy:

1. dla sił o poważnem wykształceniu ekonomicznem celem odbycia szczegółowych studyów nad organizacyą współdzielczą w krajach, stojących na wyższym stopniu cywilizacyi z uwzględnieniem potrzeb i warunków takiejże organizacyi w kraju;
2. dla sił technicznie i przemysłowo wykształconych na studya o organizacyi ważnych dla kraju naszego fabryk nie tylko pod względem technicznym, lecz także administracyjnym i komercyalnym;
3. dla sił o wykształceniu prawniczem i handlowem na studya specyalne w zakresie handlu i statystyki z szczególnem uwzględnieniem statystyki i warunków przywozu i wywozu Galicyi.

Polecenie, by przy nominacyi członków kraj. Komisyi przemysłowej uwzględniano w wyższej mierze przemysłowców i rękodzielników.

Stosując się do polecenia wyrażonego w uchwale Wys. Sejmu z 28. października 1908, by przy nominacyi członków kraj. komisyi przemysłowej uwzględniano w wyższej mierze przemysłowców i rękodzielników, powołano do nowego składu komisyi oprócz dotychczasowych przemysłowców, jeszcze prezesów obu Izb rękodzielniczych, tj. lwowskiej i krakowskiej pp. Józefa Schirmera i Piotra Kosobudzkiego.

Polecenie z i badania sprawy opodatkowania przedmiotów zbytkownego użycia.

Przy uchwaleniu budżetu kraj. na r. 1909 powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z 2. listopada 1909 następującą uchwałę:

„Celem zasilenia skarbu krajowego, poleca się Wydziałowi kraj., aby zbadał sprawę opodatkowania przedmiotów zbytkownego użycia i z rezultatu badań zdał Sejmowi sprawę.“

Wydział kraj. zajął się badaniem i studyowaniem też sprawy a badania swoje pragnie jeszcze uzupełnić szczegółowemi informacyami, jak się takie opodatkowanie przedstawia w innych krajach, gdzie tego rodzaju podatek stnieje.

Po zebraniu tych informacyi, zda Wydział kraj. sprawę Wys. Sejmowi.

Polecenie zbadania sprawy założenia szkoły tkackiej w Białej i wezwanie do c. k. Rządu w tej sprawie.

Uchwałą z dnia 14. marca 1907 polecił Wys. Sejm Wydziałowi kraj., aby zbadał sprawę założenia szkoły tkackiej w Białej.

Komisya kraj. dla spraw przemysłowych podjęła na wezwanie Wydziału kraj. w tym celu odpowiednie kroki.

Wobec jednak stanowiska, jakie gmina m. Białej w tej kwestyi zajęła, w szczególności wobec oświadczenia gminy, że nie uznaje potrzeby założenia tej szkoły, gdyż tkacze w Białej korzystają ze szkoły w sąsiedniem Bielsku — że wcale nie jest skłonna ani dostarczyć lokalu, ani jakąkolwiek przyczynić się subwencyą, komisya postawiła wniosek, aby zamiar założenia szkoły tkackiej, jako niewykonalny, zaniechać. Wydz. kraj. podzielając to zapatrywanie, sprawę zaniechał.

Co się tyczy uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 31. października 1908 wezwania do c. k. Rządu, aby przystąpił do założenia polskiej szkoły tkackiej w Białej, Wydz. kraj. oznajmia, że na to wezwanie nie otrzymał od Rządu odpowiedzi. Jednak zaznaczyć należy, że c. k. Rada szkolna krajowa w przedłożonym c. k. Ministerstwu robót publicznych programie założenia nowych zakładów dla nauki przemysłu w Galicyi, projektuje między innymi także szkołę fachową dla mechanicznego i ręcznego tkactwa w Andrychowie, a więc w blizkiej okolicy Białej.

Polecenie zbadania potrzeby założenia zimowej szkoły dla murarzy w Brzeżanach.

Na uchwalone przez Wys. Sejm dnia 31. października 1908 polecenie zbadania potrzeby założenia zimowej szkoły dla murarzy w Brzeżanach, zajęła się tą sprawą Komisya kraj. dla spraw przemysł. Na podstawie badań przeprowadzonych przez Radcę szkolnego p. L. Beckera, członka Komisyi, doradza Komisya Wydziałowi kraj. założenie takiej szkoły.

Opinia Komisyi nadeszła w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania. Wydział kraj. nie miał tedy możności powzięcia decyzyi, głównie jednak dlatego, że sprawa wymaga należytego przygotowania jej ze strony gminy i miejscowej korporacyi murarzy, mianowicie zapewnienia lokalu, opału, światła, obsługi, subwencyi etc.

Wydział kraj. zawezwie te czynniki do deklarowania wymaganych świadczeń, poczem będzie można przystąpić do zasadniczego postanowienia w tej sprawie i zorganizowania szkoły.

Polecenie zbadania sprawy założenia szkoły koszykarskiej w Dobczycach i polecenie zbadania, w której miejscowości powiatu wielickiego ma być założona szkoła koszykarska.

Czyniąc zadość uchwale Wys. Sejmu z 14. marca 1907 polecającej zbadać i możliwie uwzględnić sprawę założenia szkoły koszykarskiej w Dobczycach, Wydział kraj. nawiązał za pośrednictwem Komisyi przemysłowej rokowania z gminą Dobczyce o dostarczenie lokalu dla szkoły. Gdy jednak rokowania te nie odniosły skutku, Wydział kraj. zaniechał sprawę. Stosując się do polecenia Wys. Sejmu z tej samej daty, aby zbadać, w której miejscowości powiatu wielickiego ma być założona szkoła koszykarska, Wydział kraj., po zbadaniu rzeczy, korzystając ze zwinięcia szkoły koszykarskiej w Nieznanowicach, przeniósł tę szkołę do Gdowa, powiatu wielickiego, gdzie powstało Stowarzyszenie koszykarzy, zapowiadające dobre nadzieje.

Uwolnienie przedsiębiorstw przemysłowych od dodatków autonomicznych do podatków państwowych.

W czasie, za który Wydz. kraj. składa Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie uwolniono od dodatków autonomicznych do podatków państwowych następujące przedsiębiorstwa przemysłowe na podstawie ustawy krajowej z 22. lipca 1906 dz. u. kr. Nr. 124, a mianowicie:

Spółka ślusarska w Świątnikach (przedłużenie dotychczasowego uwolnienia na dalszych 5 lat).

Przędzalnia kamgarnów i fabryka pasmanteryi braci Münch w Białej.

Fabryka kapeluszy wełnianych firmy Biester i Swoboda w Białej.

Akcyjna fabryka sody amoniakalnej w Podgórzu.

Akcyjna fabryka maszyn przedtem L. Zieleniewski w Krakowie.

Tkalnia mechaniczna wyrobów bawełnianych braci Czeczowiczka w Andrychowie.

Fabryka mydła i świec Artura Friedricha we Lwowie.

Nadto Wydział kraj. oznajmia, że po rozstrzygnięciu przez c. k. Trybunał administracyjny sporu karpackiego Towarzystwa naftowego w Glinniku Maryampolskim z Wydziałem kraj. co do rozciągłości ulg podatkowych, pretendowanych przez Towarzystwo, a mianowicie, gdy c. k. Trybunał utrzymywał w mocy zasadę przez Wydział kraj. postawioną, że uwolnienie od dodatków może się odnosić tylko do warsztatów narzędzi wiertniczych i do fabrykacyi smarów, a nie mogą z uwolnienia tego korzystać inne działy produkcyi — Wydział krajowy 30. czerwca 1908 wydał formalne orzeczenie co do tego częściowego uwolnienia Towarzystwa, stosując ustawę o ulgach, jaka obowiązywała w czasie zasadniczego przyznania ulg.

Sprawa rozdawnictwa stypendyów i pożyczek z fundacyi ś. p. Felicyi Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej.

W zeszłorocznem sprawozdaniu zawiadomił Wydział kraj. Wysoki Sejm, że w sporze z kuratorem fundacyi ś. p. Felicyi Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej co do sposobu układania propozycyi ternalnej kandydatów, ubiegających się o stypendya i pożyczki, zadowolnił się Wydział krajowy orzeczeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, które wskutek odwołania się kuratora orzekło reskryptem z dnia 25. grudnia 1907 l. 44.401, że Wydziałowi krajowemu niema przysługiwać dotychczas praktykowana i przez c. k. Namiestnictwo jako władzę I. instancyi uznana swoboda dowolnego układania tern, t. j. zamieszczania jednych i tych samych kandydatów w kilku ternach w rozmaitych miejscach, lecz że Wydział kraj. ma w ten sposób układać terna, ażeby kurator co do każdego wakującego stypendyum i pożyczki miał możność uczynienia wyboru, przynajmniej między dwoma kandydatami.

Tej też zasady trzymał się Wydział krajowy przy układaniu tern dla najbliższego rozdawnictwa.

Orzeczeniem tem wszelako nie zadowolnił się kurator fundacyi i wniósł przeciw temu orzeczeniu zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego.

Wydział kraj. jako współinteresowany odniósł się do adwokata p. Dra Edmunda Kornfelda we Wiedniu, aby go na rozprawie zastąpił.

Wydział krajowy nie otrzymał dotychczas orzeczenia c. k. Trybunału.

Ogłoszony w r. 1908 konkurs na stypendya i pożyczki z fundacyi powyższej został rozstrzygnięty dopiero w r. 1909 tak, że w r. 1908 wcale nadania nie było.

Stało się to z tego powodu, że w miesiącu sierpniu, kiedy wygotowane przez Wydział kraj. tabele kwalifikacyjne kandydatów przesłano w myśl postanowień Art. XVI. aktu fundacyjnego Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych dla zasięgnięcia jej opinii co do ułożenia propozycyi, kończyło się właśnie urzędowanie członków komisyi, wybranych w ubiegłej kadencyi, a ostateczny wybór nowej Komisyi nastąpił 22. listopada 1908. Dopiero tedy ta nowa Komisya mogła wydać opinię, co też niebawem uskuteczniła.

Wszelako wskutek spóźnionej już pory, gdyż ostateczna propozycya wysłana do kuratora fundacyi w drugiej połowie grudnia, a odpowiedź kuratora względnie zawiadomienie o dokonanem rozdawnictwie, nadeszło dopiero z początkiem stycznia 1909, to też nadanie poszło już na rachunek r. 1909. Pozostałe bowiem z końcem r. 1908 zapasy kasowe, we właściwej porze nie użyte, zmuszony był Wydział kraj. jako interkalarya po myśli Art. XI. aktu fundacyjnego wcielić do majątku zakładowego. Formalne przeprowadzenie tej sprawy, t. j. ulokowanie zapasów pozostałych w kwocie 21,841 K i 55 h i wcielenie do majątku zarodowego nastąpiło na rozporządzenie z 31. marca 1909 LW. 35.570.

Wobec tego, że nadane w r. 1909 stypendya i pożyczki wyczerpywały wraz z wydatkami preliminowanymi na wypłatę dawniej nadanych, a dalej pobieranych stypendyów, cały rozporządzalny na r. 1909 dochód, Wydz. kraj. nie ogłaszał w r. 1909 konkursu i o tem kuratora fundacyi zawiadomił.

Dokonane przez kuratora rozdawnictwo stypendyów i pożyczek na r. 1909 przedstawia się jak następuje:

a) stypendya krajowe po 600 K:

Janowi Krupie, terminatorowi blacharskiemu u majstra Stanika we Lwowie;

Janowi Zapotocznemu, uczniowi rzeźbiarstwa w c. k. szkole przemysłu drzewnego w Zakopanem;

Bolesławowi Jędrzejczukowi, uczniowi stolarstwa w tej samej szkole.

b) stypendya zagraniczne po 1.000 K.:

Jakóbowi Lugaryczowi, czeladnikowi blacharskiemu na naukę w zawodowej szkole w Aue w Saksonii;

Arturowi Gerard Festenburgowi, cyzelerowi na naukę w Monachium;

Edmundowi Jarosławskiemu, mosiężnikowi na praktyczną naukę u Stepanka we Wiedniu.

c) stypendya zagraniczne po 800 K:

Józefowi Makowskiemu, stolarzowi na praktyczną naukę w jednej z renomowanych firm we Wiedniu;

Kazimierzowi Sławickiemu, stolarzowi, także na praktyczną naukę we Wiedniu.

d) stypendyum zagraniczne po 600 K:

Eliaszowi Siemianowiczowi, rymarzowi, na praktyczną naukę u Ahornera we Wiedniu.

e) pożyczki bezprocentowe po 1.500 K:

Władysławowi Freundowi, stolarzowi na warsztat we Lwowie;

Józefowi Wojtowiczowi, bronzownikowi na warsztat w Przemyślu;

Franciszkowi Łysoniowi, stolarzowi na warsztat w Krakowie;

Feliksowi Wienbowiczowi, rymarzowi na warsztat w jednem z miast Galicyi.

f) pożyczka bezprocentowa á 1.000 K:

Andrzejowi Adamskiemu, stolarzowi na warsztat w Krakowie.

Fundacya ś. p. Teofila i Pauliny, małż. Adamskich.

Z fundacyi ś. p. Teofila i Pauliny, małż. Adamskich, przeznaczonej na kształcenie młodzieży rękodzielniczej rozdano wakujące stypendya na rok szkolny 1998/9 następującym kandydatom a to:

a) stypendya krajowe po 200 Kor. Władysławowi Siennickiemu z Tarnowa na ukończenie kraj. szkoły szewskiej w Starym Sączu,
Michałowi Dydzie z Tarnowa na ukończenie tej samej szkoły,
Janowi Kwiczale z Krakowa na ukończenie nauki terminatorskiej w drukarni Anczyca w Krakowie.

b) stypendya zagraniczne po 500 Kor.
Józafatowi Krężołkowi z Krakowa na praktyczną naukę stolarstwa we Wiedniu,
Tadeuszowi Pelczarskiemu z Krakowa, na praktyczną naukę introligatorstwa w Lipsku.

Fundacya stypendyjna Wystawy kraj. rolniczo — przemysłowej z r. 1877.

Z fundacyi Wystawy kraj. rolniczo-przemysłowej z r. 1877 nadano w r. 1909 na podstawie ogłoszonego konkursu dwa wokujące stypendya po 800 Koron dwom szewcom a to:

Romanowi Kondyckiemu ze Lwowa, na zawodowe wydoskonalenie się w Paryżu,

Władysławowi Sabo z Brzeżan na dalsze kształcenie się we Wiedniu.

Fundacya stypendyjna ks. Wojciecha Michny.

Dwa stypendya tej fundacyi po 200 Koron obecnie do dyspozycyi pozostające nie mogły być także i w ubiegłym r. szk. 1908/9 nadane, gdyż stypendya te przeznaczone są tylko dla uczniów szkoły tkackiej w Krośnie, pochodzących z Krościenka a takich uczniów, pochodzących z Krościenka, w cale w ubiegłym r. szk. w szkole tej nie było.

Fundacya stypendyjna Fr. Steczkowskiego z Jasła.

W fundacyi tej przeznaczonej dla rzemieślników z Jasła, którzyby po za obrębem Jasła chcieli się kształcić w swoim zawodzie zawakowało w r. 1909 jedno systemizowane obecnie stypendyum o rocznych 200 Kor.

Na stypendyum to rozpisano właśnie konkurs powołując tym razem do ubiegania się o nie stolarzy.

Fundacya stypendyjna Stowarzyszenia urzędników i sług b. kolei Karola Ludwika.

Na podstawie poprzedniego nadania istniejące w tej fundacyi jedno stypendyum o rocznych 100 Kor. przeznaczone dla synów urzędników i sług kolei państwowch, kształcących się w przemyśle pobiera w dalszym ciągu Bronisław Skarda, terminator ślusarski we Lwowie.

Losowanie premii z fundacyi ś. p. Wincentego Łodzia Ponińskiego.

Z fundacyi ś. p. Wincentego Łodzia Ponińskiego, mającej za zadanie dopomożenie ubogim czeladnikom wszystkich rzemiosł do otwarcia samoistnybh pracowni, wyzna-

czył Wydział krajowy tak w r. 1908 jak i w r. 1909 cztery premie w kwotach 1530 Kor. 1275 K, 1020 K i 765 K.

W losowaniu odbytem dnia 19. lipca 1908 premie powyższe wylosowali następujący czeladnicy:

Pierwszą premię Leopold Ptaszek, czeladnik szewski rodem ze Lwowa rz. kat.;
drugą premię Józef Skoronowicz, czeladnik krawiecki ze Lwowa gr. kat.,
trzecią premię Stefan Misterowicz, czeladnik piekarski z Sądowej Wiszni gr. kat.,
czwartą premię Tomasz Semonowicz, czeladnik krawiecki z Kamionki strumiłowej rz. k.

W losowaniu odbytem dnia 19 lipca 1909 premie te wylosowali następujący czeladnicy:

Pierwszą premię Ignacy Hawrysz czeladnik stolarski z Żurawna rz. kat.,
drugą premię, Antoni Schulc, czeladnik szewski, ze Lwowa rz. kat.
trzecią premię, Julian Prokop, czeladnik rzeźbiarski ze Lwowa rz. kat.,
czwartą premię, Julian Smuk, czeladnik piekarski, z Świętego gr. kat.

Wydawanie ograniczonych, ale łatwiejszych do uzyskania koncesyi na prowadzenie przemysłu budowniczego, ciesielskiego, kamieniarskiego, murarskiego i studniarskiego.

W zeszłorocznem swem sprawozdaniu Wydział kraj. oznajmił Wys. Sejmowi, że c. k. Namiestnictwo zwróciło Wydziałowi kraj. jego wniosek o wydanie na podstawie §. 6 ustawy o przemysłach budowlanych (z 26 grudnia 1893 Nr. 193 dz. u. p.) rozporządzenia o udzielaniu ograniczonych, ale łatwiejszych do uzyskania koncesyi na prowadzenie przemysłu budowniczego, ciesielskiego, kamieniarskiego, murarskiego i studniarskiego, i zaproponowało pewne zmiany w tym wniosku. W szczególności zapronował Oddział techniczny c. k. Namiestnictwa wydawać koncesye ograniczone tylko w 48 powiatach, w których nie ma wcale koncesyonowanych przedsiębiorstw budowlanych, albo ich jest nie więcej niż 4.

Po zasięgnięciu opinii kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych postanowił Wydział kraj. nie odstępować od swego pierwotnego wniosku i zawiadomił o tem postanowieniu c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 11. maja 1909 LW. 44874.

Alegat 3.

Pismo to zawierające motywa dla których Wydział kraj. obstaje przy swym pierwotnym wniosku, przedkłada Wydział kraj. Wysokiemu Sejmowi w załączeniu ./..

Petycya Stowarzyszenia szkoły handlowej we Lwowie o subwencyę.

Załatwiając odstąpioną Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z 31. października 1908 petycyę Stowarzyszenia szkoły handlowej we Lwowie o subwencyę Wydział krajowy w porozumieniu z krajową Komisyą przemysłową przyznał Stowarzyszeniu temu na r. 1909 subwencyę 2000 kor. a do preliminarza budżetu na r. 1910 wstawił na ten cel 3000 kor.

Petycya nauczyli kraj. szkół zawodowych o wyższe wynagrodzenie.

Sprawa podwyższenia wynagrodzenia niektórym nauczycielom i funkcyonaryuszom kraj. szkół zawodowych była już przedtem z inicyatywy Wydziału krajowego przed-

miotem obrad i porozumienia się z kraj. Komisyą przemysłową,

Rezultatem tego są wstawione do preliminarza na r. 1910 pewne podwyżki. Zresztą zauważyć należy, że niektóre podwyższenia wynagrodzeń już zostały przeprowadzone na podstawie budżetu na r. 1909.

Petycya Ligi pomocy przemysłowej o subwencyę na budowę własnego domu.

Przekazaną przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 27. października 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę Ligi pomocy przemysłowej o subwencyę na budowę własnego domu przesłał Wydział kraj. Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych do wyrażenia opinii. Na podstawie nadesłanej opinii, tudzież ze względu na to, że działalność Ligi w zakresie popierania przemysłu krajowego nie pociąga sama przez się konieczności budowy własnego gmachu, oraz z uwagi, że główną przyczyną budowy jest zamiar odpowiedniego pomieszczenia warsztatów studenckich i bursy, które to instytucye nie mają wcale cechy zawodowego kształcenia młodzieży rękodzielniczej, lecz mają raczej charakter dobroczynności publicznej i ogólnowychowawczy, Wydział krajowy postanowił niedoradzać Wys. Sejmowi subwencyonowania tej instytucyi z funduszów przeznaczonych na cele przemysłowe i uchwałą z dnia 30. kwietnia 1909 L. 44777 odstąpił tę petycyę Departamentowi I., do którego resortu należą sprawy wychowania publicznego młodzieży.

Petycya Związku niewiast katolickich w Limanowej o subwencyę na szkołę szycia bielizny.

W załatwieniu przekazanej uchwałą Wys. Sejmu z 31. października 1908 petycyi Związku niewiast katolickich w Limanowej o subwencyę na szkołę szycia bielizny Wydział krajowy po porozumieniu się z kraj. Komisyą przemysłową oznajmił interesowanym, że ponieważ projektowana szkoła tylko w pewnej mierze przyczynić się może do podniesienia przemysłu właściwego kobietom w ich zarobkowaniu a w pierwszym rzędzie spełnić ma zadania nauki, należącej także do szkoły ludowej, nie jest właściwem, aby tylko fundusz przemysłowy miał udzielić pomocy, lecz powinny tej pomocy udzielać przedewszystkiem powiaty i gminy, do których się o to zwrócić należy.

Petycya gminy Łukawiec o założeniu szkoły koszykarskiej.

W celu załatwienia petycyi gminy Łukawiec o założenie szkoły koszykarskiej nawiązała Komisya przemysłowa korespondencyę z Wydziałem powiatowym w Rzeszowie. Gdy z relacyi Wydziału powiatowego okazało się, że gmina wcale nie posiada lokalu dla szkoły, Komisya oznajmiła, że jakkolwiek inne warunki odpowiadają sprawie założenia szkoły, to jednak będzie mogła przyjść do skutku tylko wówczas, gdy gmina dostarczy lokalu,

Petycya Stowarzyszenia Pracy kobiet w Przemyślu o subwencyę.

Petycya Stowarzyszenia Pracy kobiet w Przemyślu o subwencyę odstąpiona Wydziałowi krajowemu uchwałą Wys. Sejmu z 31. października 1908 nie mogła być pomyślnie załatwioną, ponieważ ponowna lustracya szkoły szycia wykazała nieodpowiednie wyniki nauki i małą frekwencyę uczennic. Z tego powodu Wydział krajowy skreślił dotychczas preliminowaną subwencyę dla Stowarzyszenia.

Krajowa opłata konsumcyjna od piwa.

Ubiegły rok charakterystyczny chłodnem i mokrem latem, oddziałał niepomyślnie na konsumcyę, a w konsekwencyi i na produkcyę piwa.

Gdy bowiem produkcya od chwili wprowadzenia krajowej opłaty t. j. od 1. kwietnia 1903 stale z roku na rok wzrastała i doszła z 1,245.000 hl, wyprodukowanych w r. 1903 do 1,425.000 hl. w roku 1907, to w r. 1908 spadła do 1,416.000 hl.

W ślad zatem obniżył się i dochód funduszu krajowego z tego źródła i wyniósł w roku 1908 tylko 2,185.439 kor,, podczas gdy w roku poprzednim wynosił jeszcze 2,248.994 kor.

Ta dosyć znaczna, bo przeszło 63,000 kor. wynosząca różnica nie stoi wprawdzie w stosunku do spadku produkcyi, która wyniosła tylko 9.000 hl., znajduje jednak wytłumaczenie w tem, że się znacznie wzmogły zaległości w opłacie tak u browarów jak i u szynkarzy.

Przyczyny zaś tego niewątpliwie szukać należy w osłabionej wogóle konjukturze ogólnej, a po części w niedość sprężystem, a czasem nawet zbyt powolnem tempie stosostosowania środków przymusowych, zmierzających do ściągnięcia zaległości.

Wydział krajowy poczynił u krajowej władzy skarbowej odpowiednie kroki, by organa egzekucyjne ściągały zaległości w opłacie krajowej równie energicznie i skutecznie, jak zaległości w podatkach, powołując się na wyraźny w tej mierze przepis ustawowy.

Ściągania zaległości tych w drodze egzekucyi sądowych po półrocznej próbie Wydział krajowy zaniechał, gdyż ta droga mimo całego nacisku ze strony Wydziału krajowego okazała się jeszcze mniej skuteczną.

Oddzielne sprawozdania Dep. II.

W oddzielnych przedłożeniach zdaje Wydział krajowy sprawę z czynności departamentu II:

1) o preliminarzu budżetu krajowego na r. 1910;

2) o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za rok 1908;

3) w zakresie przemysłu krajowego łącznie ze sprawozdaniem kraj. komisyi dla spraw przemysłowych;

4) w sprawach górniczych;

5). w sprawach kraj. sprzedaży soli;

6) w sprawie przeniesienia czynności c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego na Wydział krajowy;

7) w sprawie rozdziału $2^1/_4$ miliona kor. pomiędzy 37. uprawnionych miast.

L.W. 127.498/08. We Lwowie, dnia 12. stycznia 1909.

OKÓLNIK.

Wydziału krajowego do Wydziałów powiatów. Magistratów miast Lwowa i Krakowa i podlegających ustawie gminnej z r. 1889, tudzież do Zwierzchności gminnych miast i miasteczek podlegających ustawie gminnej z 1896 r.

Uchwałą z 28. października b. r. polecił nam Wysoki Sejm „przypomnieć Reprezentacyom pawiatowym i gminnym obowiązek szczególnego uwzględniania wytwórstwa krajowego i pracy krajowej w rozdawnictwie dostaw i robót i wpłynąć na uchwalenie regulatywu o rozdawnictwie dostaw i robót, zaleconego przez Wydział krajowy przez te Reprezentacye powiatowe i gminne". Wykonując powyższą uchwałę powołuje się Wydział krajowy przedewszystkiem na regulatyw w sprawie rozpisywania i rozdawnictwa dostaw i robót publicznych przepisany przez Wydział krajowy dla władz autonomicznych reskryptem z 22. grudnia 1905 L. 11753|04. Regulatywem powyższem a w szczególności postanowieniami §. 10. o. §. 13. ust. 2. i §. 15. wyraźnie nałożył Wydział krajowy na władze autonomiczne obowiązek moralny uwzględniania przy dostawach i robotach przedewszystkiem wytwórców i dostawców krajowych i to oczywiście bezwzględnie przy równych warunkach dostawy obcokrajowego wytwórcy czy dostawcy a o ile możności także i wówczas jeśli nawet warunki krajowego producenta są stosunkowo tylko nieznacznie wyższe od fabrykatu obcego. Mimo powyższego naszego zalecenia zmuszony był Wydział krajowy już nieraz wskutek licznych skarg krajowych przedsiębiorców i fabrykantów przypominać autonomicznym władzom powyższy obowiązek (tut. pisma z 13. października 1904 L. 97470|04 w sprawie poparcia krajowych fabryk cementu, z 26. sierpnia 1905 L. 60186|05 w sprawie wyrugowania eternitu i z 17. kwietnia 1906 L. 31371|06 w sprawie poparcia krajowych fabryk szkła (a o ile to Wydziałowi krajowemu jest wiadome bardzo niewiele reprezentacyi gminnych i powiatowych uznaje za stosowne trzymać się powyższego regulatywu jeśli nie w zuh pełności, to przynajmniej w jego intencyi oddawania ile możności wszystkich dostaw i robót fabrykantom i rzemieślnikom miejscowym i krajowym. Wykonując tedy powyższą rezolucyę Wys. Sejmu przypomina Wydział krajowy (Wydziałowi powiatowemu, Magistratowi, Zwierzchności gminnej) ponownie potrzebę uregulowania w duchu dla naszego przemysłu jak najkorzystniejszym sprawy dostaw i robót przez (Wydział powiatowy, Magistrat, Zwierzchność gminną) rozdawanych, wzywając (Wydział pow. Magistrat, Zwierzchność gminną) do uchwalenia i ścisłego przestrzegania powyższego naszego regulatywu zaleconego władzom autonomicznym reskryptem tut. z 22. grudnia 1905 L.W. 11753|04.

LW. 44.309/09. We Lwowie, dnia 15. lipca 1909.

OGŁOSZENIE KONKURSU.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi rozpisuje niniejszem konkurs na konceptowego urzędnika Wydziału krajowego IX. rangi, którego zamierza przydzielić jako referenta przemysłowego do Biura krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

Z posadą tą połączona jest płaca 2.800 kor. rocznie, dodatek aktywalny 960 kor. a po ewentualnej stabilizacyi prawo do 4 dodatków trzyletnich po 200 kor. oraz prawo do emerytury przypadającej urzędnikom Wydziału krajowego.

Kompetujący mają udowodnić:

a) że nie przekroczyli 40 roku życia;

b) że posiadają studya akademickie względnie techniczne ukończone na którejkolwiek austryackiej czy zagranicznej wszechnicy lub politechnice;

c) że posiadają znajomość spraw przemysłowo-handlowych w kraju.

Podania należy wnosić do Wydziału krajowego do dnia 1. października 1909.

Odpis pisma Wydziału krajowego we Lwowie, wystosowanego do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

LW. 11.871/09. We Lwowie, dnia 11. maja 1909.

Odnośnie do tamtejszego pisma z dnia 2. sierpnia 1907 L. III. 88/5 A/2 ex 1906 zawiadamia Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo, że zasięgnąwszy powtórnie opinii krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych postanowił w sprawie wydawania na podstawie §. 6 ustawy państwowej o przemysłach budowlanych z 26. grudnia 1893 ograniczonych, lecz łatwiejszych do uzyskania koncesyi budowlanych, nie odstępować od wniosku postawionego c. k. Namiestnictwu tutejszem pismem z 1. czerwca 1906 LW. 37260/06, uznając w szczególności ze względu na potrzeby ludności za wskazane, by tych koncesyi udzielać w wszystkich powiatach i miejscowościach Galicyi z wyjątkiem m. Lwowa i Krakowa oraz 29 miast wymienionych w ustawie krajowej budowniczej z 28. kwietnia 1882. W razie przyjęcia niniejszego wniosku oraz wobec postanowień §. 23 ustawy państwowej z 26. grudnia 1893 o przemysłach budowlanych, zezwalających ludności wiejskiej na wykonywanie zwyczajnych robót budowlanych na wsi, zakres działania majstrów z §. 6 ustawy obejmowałby wykonywanie robót budowlanych i to zwyczajnych wyłącznie w małych miastach, miasteczkach i znaczniejszych miejscowościach naszego kraju. Że zaś nasze małe miasta i miasteczka cierpią na brak koncesyonowanych majstrów, wynika jasno z relacyi Starostw i Wydziałów powiatowych, których znaczna większość (wszystkie prócz 11 starostw i 15 powiatów) przemawia za udzielaniem ułatwionych koncesyi. Brak ten tłumaczy się dość trudnymi warunkami otrzymania dotychczas koncesyi budowlanej, stwierdza go zresztą wykaz c. k. Namiestnictwa z 18. maja 1907 obliczający ilość koncesyonowanych majstrów i budowniczych na 1285, z której to liczby na Lwów i Kraków przypada 323, t. j. przeszło 1/4, przyjmując zaś, że tyleż przypada na 29 większych miast okazuje się jak nieproporcyonalnie mało jest majstrów koncesyonowanych w naszych małych miastach i miasteczkach. Przy tej sposobności zauważamy, że wprawdzie — jak konstatuje powyższy wykaz — w r. 1898 było 1177 budowniczych i majstrów koncesyonowanych a w r. 1907 1285 a więc okazuje się wzrost prawie o 10%, to jednak równocześnie wzrost ten jest tylko bezwzględny, gdyż wobec tego, iż równocześnie w ciągu powyższych lat wzrosła również i liczba mieszkańców o przeszło 10% (ludność Galicyi wynosiła z dn. 1. stycznia 1898 w cyfrach przybliżonych 7003256, z wojskiem 7056657, zaś z dn. 1. stycznia 1908 7843682, z wojskiem 7914547) oraz także prawie o 10% ilość domów (z 1034577 na 1131718), stosunek sił koncesyonowanych do potrzeb budowlanych ciągle trwa niezmieniony. Wobec zaś tego, że ustawa obecnie obowiązująca wymaga poza zwyczajnemi budowlami wiejskiemi zawsze koncesyonowanych majstrów i to nie tylko do ważniejszych budowli, lecz także do podrzędnych, to przy stwierdzonej małej ilości koncesyonowanych sił oraz przy nierównomiernem ich osiedleniu, powstaje z konieczności bądź tolerowane przez władze omijanie ustawy i używanie majstrów niekoncesyonowanych, bądź większy koszt budowy przez sprowadzenie nieraz z innej miejscowości koncesyonowanego majstra, bądź wreszcie używanie przez majstra niekoncesyonowanego tylko firmy majstra koncesyonowanego bez żadnej z jego strony kontroli, ale za niepotrzebną, gospodarczo biorąc, zapłatą. Nie ulega

kwestyi, że stan taki jest nie tylko szkodliwy dla powagi ustawy i władzy, ale także uciążliwy dla ludności ze względów finansowych; i tymi względami kierując się przystąpiły do dziś prawie wszystkie kraje koronne (bo tylko z wyjątkiem Czech, Austryi niższej i wyższej oraz Styryi) do wydawania ograniczonych koncesyi budowlanych. Wobec tego wbrew zdaniu tamtejszego Departamentu technicznego upraszamy ponownie o wydawanie ograniczonych koncesyi budowlanych w zakresie proponowanym tut. pismem z 1. czerwca 1906 LW. 37260|06, przyczem nadmieniamy, że w razie uznania przez c. k. Namiestnictwo za stosowne wydawanie ograniczonych koncesyi, niemożliwem jest — jak to proponuje tamtejszy Departament techniczny — wydawać te koncesye tylko w pewnych miasteczkach (oraz i powiatach) z wyłączeniem innych mających więcej niż 4 koncesyonowanych majstrów budowlanych. Krajowa bowiem ustawa budownicza z 4. kwietnia 1889 dla 142 miast i miasteczek zastrzega wyraźnie w §. 21 dla tych miast prawo używania do mniejszych budowli parterowych o pojedynczej konstrukcyi majstrów o koncesyach najniższej kategoryi. Jeśli więc obecnie w Galicyi mają być wydawane koncesye z §. 6 państwowej ustawy o przemysłach budowlanych z r. 1893 a więc bez kwestyi koncesye (najniższej kategoryi), bo wydawane tylko na podstawie 4-letniej praktyki, nie mogą być naszem zdaniem te miasta i miasteczka pominięte. O ileby zaś chodziło o kwestyę konkurencyi która może powstać dla egzaminowanych majstrów przez wydawanie ograniczonych koncesyi z §. 6 ustawy państwowej o przemysłach budowlanych, to Wydział krajowy sądzi, że konkurencya ta nie może być znaczną nie tylko dlatego, że dla egzaminowanych majstrów zostaną wszystkie roboty w 29 większych miastach, oraz wszystkie roboty trudniejsze w całym kraju, ale przedewszystkiem z tego względu, że wydawanie koncesyi z §. 6 ust. państwowej o przemysłach budowlanych będzie tylko ulegalizowaniem istniejących dziś stosunków budowlanych i faktycznej zmiany w tych stosunkach z reguły nie przyniesie. Zresztą praw egzaminowanych majstrów wobec konkurencyi nieegzaminowanych majstrów najlepiej mogą bronić władze polityczne, przestrzegając tego ściśle, by wszystkie budowle wedle ustaw im przypadające, tylko przez nich bywały wykonywane. Wykaz przemysłowców budowlanych zwracamy.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

Departamentu III.

WYDZIALU KRAJOWEGO

za czas od 1. czerwca 1908. do 30. czerwca 1909.

Departament III.

Szef Departamentu: Dr. Tadeusz Pilat, Członek Wydziału krajowego; jego zastępca: Dr. Jan Hupka.

Sprawy kultury krajowej i melioracye. Szkoły rolnicze. Sprawy hodowli i mleczarstwa Bank krajowy. Sprawy kredytu rolniczego i włościańskiego. Organizacya spółek oszczędności i pożyczek i innych stowarzyszeń rolniczych. Sprawy agrarne. Krajowy Skład publiczny w Krakowie.

Departament przedkłada osobne sprawozdania w następujących przedmiotach:

1. Sprawozdanie o krajowych zakładach naukowych rolniczych, gorzelni, folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych doświadczalnych stacyach rolniczych w Dublanach i we Lwowie.

2. Sprawozdanie o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

3. Sprawozdanie o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

4. Sprawozdanie o krajowych niższych szkołach rolniczych.

5. Sprawozdanie o krajowych zakładach ogrodniczych w Tarnowie, Zaleszczykach i na Wulce kapitańskiej pod Lwowem i o podniesieniu sadownictwa w kraju.

6. Sprawozdanie z czynności odnoszących się do podniesienia gospodarstwa nabiałowego i o szkole mleczarskiej w Rzeszowie.

7. Sprawozdanie o krajowych szkołach rolniczych zimowych i o czynnościach nauczycieli wędrownych.

8. Sprawozdanie z czynności dotyczących podniesienia hodowli bydła.

9. Sprawozdanie w przedmiocie podniesienia chowu drobiu.

10. Sprawozdanie o Banku krajowym.

11. Sprawozdanie o podwyższeniu gwarancyi kraju za wkładki oszczędności i o zmianie statutu Banku krajowago.

12. Propozycya uzupełniającego wyboru członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

13. Sprawozdanie z czynności biura Patronatu Wydziału krajowego nad Spółkami oszczędności i pożyczek i o krajowej centralnej Kasie dla spółek rolniczych.

14. Sprawozdanie o krajowym publicznym Składzie w Krakowie.

15. Sprawozdanie z projektem zmiany ustawy krajowej o rybołowstwie.

16. Sprawozdanie w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.

17. Sprawozdanie o włościach rentowych.

18. Sprawozdanie o melioracyach.

19. Sprawozdanie o regulacyi rzek kanałowych.

20. Sprawozdanie o budowie dróg wodnych.

21. Sprawozdanie o czynnościach agrarnych.

22. Sprawozdanie o pożyczkach bezprocentowych na drenowanie.

23. Sprawozdanie o kraj. kursie praktycznym dozorców drenarskich.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

Ustawa łowiecka.

Uchwalona na posiedzeniu w dniach 23, 24. i 28. października i 2. listopada 1908. ustawa łowiecka otrzymała Najwyższą sankcyę. Ustawa będzie ogłoszoną w dzienniku ustaw krajowych równocześnie z rozporządzeniem wykonawczem, którego ułożenie przez c. k. Namiestnictwo jest w toku w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Inne uchwały Wys. Sejmu, przekazane wnioski, tudzież ważniejsze sprawy z zakresu działania Departamentu.

Ustawa o tępieniu myszy polnych.

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o tępieniu myszy polnych która Najwyższą sankcyę otrzymała z końcem r. 1907. nie zostało jeszcze wydane przez c. k. Namiestnictwo a wskutek tego nie nastąpiło także ogłoszenie ustawy. Przyczyną tego jest, że nie zostały jeszcze ukończone próby z środkami trującymi myszy, które to próby dopiero z końcem r. b. zostaną zamknięte.

W sprawie projektu ustawy parcelacyjnej.

Wobec tego, że — jak to Wydział krajowy już w poprzedniem sprawozdaniu z czynności podniósł — sprawa ustawodawczego uregulowania parcelacyi wymaga dłuższych studyów, nie może Wydział krajowy na razie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy parcelacyjnej, lecz zbiera jeszcze materyały odnoszące się do tej kwestyi. W szczególności wobec wniesienia w r. b. przez Rząd w Sejmie węgierskim obszernego projektu w tej sprawie i nowych projektów ustawodawczych w tym przedmiocie w Bawaryi i Wirtembergii postanowił Wydział krajowy poddać te projekty gruntownym studyom z uwzględnieniem naszych stosunków.

Wydział krajowy w sprawozdaniu o Banku krajowym, do którego się w tym względzie odwołuje, zaznaczył, że sprawa parcelacyi, z pewnością jedna z najdonioślejszych dla naszego kraju, tak pod względem ekonomicznym jak pod względem społecznym, niestety nie dojrzała jeszcze w opinii publicznej pod względem zdania o środkach ustawodawczych, jakich jąć się należy, aby ją zgodnie z interesem kraju uregulować. Będzie zadaniem Wydziału krajowego, przez wyłożenie obecnego stanu rzeczy w naszym kraju i przez przedstawienie środków użytych w innych krajach przyspieszyć wyklarowanie się

zdań, na podstawie którego możnaby z widokami powodzenia przystąpić do ustawodawczego uregulowania tej sprawy.

Prace przygotowawcze na polu ustawodawstwa agrarnego.

W związku ze sprawą parcelacyi, która w wielu okolicach kraju zmienia w bardzo znaczny sposób skład i podział własności ziemskiej, wpływając na ilość i jakość produkcyi roślinnej i zwierzęcej, na ilość i rodzaj zarobków a nawet na stosunki administracyjne, jak skład ciał wyborczych do Rad powiatowych i do Sejmu, zostają dalsze sprawy ustroju agrarnego dotyczące a w szczególności przepisy o obrocie własnością ziemską, o jej podziale między żyjącymi i w drodze spadku, o ograniczeniu egzekucyi i t. p. Sprawy te, które od dłuższego szeregu lat wśród społeczeństwa zachodniej i środkowej Europy a także i po za oceanem są przedmiotem wyczerpujących studyów, usiłowań ustawodawczych a nawet licznych ustaw obowiązujących, regulujących te stosunki odpowiednio do zmienionych gruntownie warunków bytu rolnictwa, nabrały u nas świeżej aktualności przez to, że z jednej strony przez ustawę krajową z d. 23. kwietnia 1909 Nr. 42. dz. u. kr. utrwalony został zakres kompetencyi Sejmowej w tych sprawach, zaś z drugiej strony wdrożoną została reforma powszechnego prawa cywilnego, które wobec zmienionych stosunków w tych właśnie działach wymaga reformy.

Wys. Sejm. od szeregu lat sprawom ustawodawstwa agrarnego baczną poświęca uwagę a wynikiem pracy sejmowej w tym kierunku jest ustawa o włościach rentowych, której wartość oceniają dziś w pełnej mierze najzaciętsi do niedawna jej przeciwnicy i którą zabierają się naśladować w innych krajach austryackich. Wydział krajowy mniema, że odpowiada woli wys. Sejmu śledząc bacznie wszelkie zmiany w zakresie ustawodawstwa agrarnego tak w ustawodawstwie krajów austryackich, jak w ustawodawstwie zagranicznem, w szczególności w ustawodawstwie francuskim, które w ciągu kilkunastu lat ostatnich wykazuje cały szereg ustaw w tej materyi, zmierzających do utrwalenia mniejszej i średniej własności rolniczej. Wydział krajowy spodziewa się, że w niedługim czasie będzie mógł przedłożyć wys. Sejmowi sprawozdanie o wyniku swych prac z wnioskami.

Projekt ustawy o ubezpieczeniu bydła

W sprawie asekuracyi bydła przeprowadza Wydział krajowy ścisłe badania i studya porównawcze nad istniejącymi systemami, celem stwierdzenia, który z nich ewentualnie z jakimi zmianami mógłby znaleść zastosowanie w naszym kraju z pożytkiem dla włościan a bez znacznego obciążenia funduszów krajowych.

W pracy swej jednak napotyka Wydział krajowy na liczne trudności, z których największą jest strona finansowa tej organizacyi.

Z jednej strony bowiem musi się Wydział krajowy liczyć z obecnym stanem finansów krajowych, który nie pozwala na zbyt wysokie dopłaty z fuduszu krajowego a z drugiej znowu obawia się, ażeby przez ustanowienie wysokich premii, nie odstraszyć właścicieli bydła rogatego od korzystania z tej organizacyi.

Wydział krajowy żywi jednak nadzieję, że w najbliższej sesyi przedłoży Wys. Sejmowi gotowy projekt ustawy o ubezpieczeniu bydła rogatego. Celem uzupełnienia studyów udzielił Wydział krajowy c. k. weterynarzowi powiatowemu w Gródku p. O. Lille, który założył i prowadzi pierwszy w kraju naszym powiatowy związek dla ubezpieczenia bydła, zasiłku na częściowe pokrycie kosztów podróży do Bawaryi celem poznania tamtejszych urządzeń na tem polu.

Projekt krajowej ustawy lasowej.

Mimo licznych urgensów nie udzieliło c. k. Ministerstwo rolnictwa Wydziałowi krajowemu dotychczas opinii o projekcie krajowej ustawy lasowej i dlatego sprawa ta nie może być przedłożoną Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi.

Regulamin komisyi dla zalesień ochronnych.

Po kilkakrotnych urgensach o ogłoszenie w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych regulaminu komisyi dla zalesień ochronnych, Prezydyum c. k. Namiestnictwa pismem z d. 4. czerwca 1909 l. 2.185/pr. (LW. 64580/1909) oznajmiło, że c. k. Ministerstwo rolnictwa ustaliło ostatecznie tekst powyższego regulaminu. Wydział krajowy pismem z d. 18. czerwca 1909. L. W. 64.580. zgodził się na ogłoszenie w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych tego regulaminu, w obec czego ustawa kraj. z dnia 15. czerwca 1904 o zalesieniach ochronnych (Nr. 94 Dz. u. kr.) będzie mogła niebawem wejść w wykonanie.

Na razie zaprowadzone zostają powiatowe komisye w następujących 15 powiatach: Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław, Cieszanów, Jaworów, Mościska, Rawa ruska, Sokal, Myślenice, Wieliczka, Nowy Targ, Nowy Sącz, Grybów, Gorlice i Doromil.

Sprawa objęcia w zarząd kraju, ewentualnie wydzierżawienia dóbr i lasów państwowych.

Uchwałą z dnia 4. listopada 1908. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby z zastrzeżeniem dochodzenia praw własności, wdrożył natychmiast pertraktacye z c. k. Rządem, celem bezzwłocznego objęcia w zarząd kraju, ewentualnie zadzierżawienia dochodów galicyjskich dóbr państwowych i funduszowych dla kraju. Zarazem upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem odnośnej umowy imieniem kraju. Równocześnie uchwalił Wysoki Sejm na tem samem posiedzeniu rezolucye, wzywające Rząd do rozszerzenia zakresu działania Dyrekcyi lasów i dóbr skarbowych we Lwowie, do urządzenia po miastach składów drzewa i do zakupna nowych majątków leśnych w Galicyi.

W wykonaniu powyższych uchwał Wydział krajowy odniósł się do Prezydyum Namiestnictwa z zapytaniem, czy Rząd skłonnym byłby wejść obecnie w pertraktacye w tej sprawie. W skutek osobistej intercyi Marszałka krajowego c. k. Ministerstwo rolnictwa zezwoliło na udzielenie Wydziałowi krajowemu wszelkich wyjaśnień, potrzebnych do poznania stanu gospodarstwa w dobrach państwowych, ich administracyi i rentowności.

W następstwie tego zezwolenia Wydział krajowy poruczył adwokatowi krajowemu i syndykowi Banku krajowego Dr. Tadeuszowi Sołowijowi rozpatrzenie powyższej sprawy a następnie opracowanie referatu któryby w ogólnych zarysach stanowić mógł podstawę dla Wydziału krajowego przy decyzyi co do wejścia w rokowania z c. k. Rządem.

Na podstawie obszernego referatu złożonego przez Dr. T. Sołowija i dołączonych do niego materyałów Wydział krajowy pod d. 18. lipca b. r. l. 80.052 przesłał c. k. Ministerstwu rolnictwa za pośrednictwem Prezydyum c. k Namiestnictwa pismo, w którem na podstawie upoważnienia Wys. Sejmu, oświadczył zasadniczo chęć wzięcia położonych w Galicyi dóbr państwowych i funduszowych w długoletnią dzierżawę pod określonymi bliżej warunkami a ewentualnie także gotowość nabycia tych dóbr na własność kraju za dopłatą do czynszu dzierżawnego annuitetów amortyzacyjnych. Zarazem upraszał Wydział krajowy, aby c. k. Ministerstwo wyznaczyło termin do ustnego rokowania z Wydziałem krajowym tak co do podanych warunków jak co do wysokości czynszu dzierżawnego względnie amortyzacyjnego.

Pomoc kraju z powodu klęsk elementarnych w r. 1908.

Uchwałą z dnia 27-go października 1908 r. przeznaczył Wysoki Sejm w gotówce milion koron, na złagodzenie skutków klęsk elementarnych, jakie nawiedziły Galicyę w r. 1908. Z tej kwoty 500.000 koron przeznaczono na przywrócenie komunikacyi powiatowych i gminnych uszkodzonych przez powodzie i ulewne deszcze, zaś 300.000 koron na roboty melioracyjne i wodne w okolicach dotkniętych klęską.

Z użycia tych funduszów na cele przez Wysoki Sejm wskazane, zdają szczegółowe sprawozdanie: Departament IV. oraz kraj. Biuro melioracyjne, które wykonywały te czynności.

Departament III. rolniczy nie posiadał w tym roku żadnego funduszu do dyspozycyi na udzielenie doraźnej pomocy ludności nawiedzonej klęskami elementarnymi w r. 1908. Natomiast Wysoki Sejm polecił nam jedynie wyasygnować zasiłek 200.000 koron do dyspozycyi Administracyi państwa na zakupno i dostarczenie paszy po zniżonej cenie. Kwota ta została wyasygnowana Prezydyum c. k. Namiestnictwa rozporządzeniem naszem z dnia 16-go marca 1909 r. LW.: 27.778 i służyła Komitetowi ratunkowemu powołanemu przez Ex. Pana Namiestnika przy akcyi, która poparta bardzo znacznymi funduszami państwowymi okazała się istotnie skuteczną. W skład tego Komitetu wydelegował Wydział krajowy ze swej strony szefa Dep. III. Dr. Tadeusza Pilata oraz Dr. Franciszka Stefczyka dyrektora kraj. Biura Patronatu.

Ulgi taryfowe na c. k. kolejach państwowych, zostały obecnie wcześniej przyznane, aniżeli w innych latach klęsk elementarnych. Dlatego ludność rolnicza i komitety ratunkowe sprowadzające paszę mogły z tych ulg w pełnej mierze skorzystać. Wyjątkowe taryfy dla Galicyi ogłoszone zostały w Dzienniku rozporządzeń dla kolei i żeglugi z 27-go października 1908 r. Nr. 123, ważność ich następnie przedłużoną została do końca czerwca 1909 reskryptem c. k. Ministerstwa z dnia 6-go lutego b. r. L. 4.984. Wobec tego, że kierownictwo akcyi pomocniczej spoczywało w ręku JE. P. Namiestnika przesłaliśmy c. k. Namiestnictwu do możliwego uwzględnienia wszystkie petycye, które wpłynęły do Wysokiego Sejmu a nie załatwione przez Sejm, przekazane nam zostały. W odpowiedzi zawiadomiło nas Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 27-go maja b. r. L. 5.174/pr., że prawie wszystkie te prośby po zbadaniu ich na miejscu, pomyślnie dla proszących załatwione zostały. Szczegółowe sprawozdanie o przebiegu i wyniku akcyi pomocniczej c. k. Rząd niewątpliwie Wysokiemu Sejmowi przedłoży.

Skoro zawiadomieni zostaliśmy, że ustawa krajowa o zaciągnięciu pożyczki 1,000.000 koron z powodu klęsk elementarnych otrzymała Najw. sankcyę Wydział krajowy odniósł się zaraz do Banku krajowego celem omówienia warunków na jakich pożyczka ta mogłaby być zrealizowaną. Dyrekcya Banku krajowego pismem z dnia 14-go sierpnia b. r. L. 34.922 przedłożyła nam promosę na pożyczkę w 4% obligacyach komunalnych IV emisyi w wysokości 1,080.000 koron, które mają być spłacone w 57 latach. Po wygotowaniu zwykłych formalności, pożyczka ta w najbliższym czasie zrealizowaną zostanie.

Krajowa komisya dla spraw rolniczych.

Na nowe sześciolecie 1908—1914 krajowa Komisya dla spraw rolniczych ukonstytuowaną została w następującym składzie. Po myśli §. 3. statutu tejże Komisyi wybrani zostali:

a) Dwaj członkowie Wydziału krajowego, wydelegowani przez Wydział

1) Dr. Tadeusz Pilat.
2) Mieczysław Onyszkiewicz.

b) Czterej członkowie powołani przez Wydział krajowy

3) Stanisław Jędrzejowicz.
4) Stanisław hr. Stadnicki.
5) Jan Wasung.
6) Aleksander Harasiewicz.

c) Trzej delegaci c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego we Lwowie.

7) Stanisław Brybczyński.
8) Kazimierz hr. Szeptycki.
9) Oskar Schnell.

d) Trzej delegaci c. k. Krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

10) Karol Czecz.
11) Dr. Adam Jordan.
12. Dr. Witold Milieski.

e) Jeden delegat Zarządu Głównego Towarzyst. Kółek rolniczych.

13) Artur Zaremba Cielecki.

f) Jeden delegat Galicyjskiego Towarzystwa leśnego.

14) Kazimierz Tarłowski.

g) Czterej członkowie kooptowani przez pełną Komisyę.

15) Józef Budzyń.
16) Jerzy Turnau.
17) Aleksander Dąmbski.
18) Dr. Stefan Jentys.

Na posiedzeniu w dniu 1-go lutego 1909 r. ukonstytuowała się kraj. Komisya dla spraw rolniczych wybierając wiceprezesami: Stanisława hr. Stadnickiego i Karola Czecza, oraz wybierając z swego grona Sekcyę stałą składającą się z siedmiu członków, mianowicie:

Stanisława Jędrzejowicza,
Stanisława hr. Stadnickiego,
Brykczyńskiego Stanisława,
Wasunga Jana,
Jerzego Turnaua,
Karola Czecza,
Aleksandra Dąmbskiego.

Krajowa Komisya dla spraw rolniczych w nowym składzie odbyła posiedzenia w dniu 1 go lutego i 17-go lipca, zaś Sekcya stała w dniach 1-go lutego, 12-go lutego i 17-go kwietnia 1909 roku.

Sprawa eksportowej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie.

Na podstawie przedłożonego przez Magistrat m. Krakowa sprawozdania i kosztorysu, przyznał Wydział krajowy w r. 1909 gminie miasta Krakowa uchwaloną przez Wys. Sejm subwencyę w kwocie 20.000 koron na dalsze rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie.

Na podstawie wykazów frekwencyi przedłożonych przez Magistrat, Wydział krajowy stwierdza, że rozwój targowicy jest stale pomyślny.

Na urgensy Wydziału krajowego do c. k. Namiestnictwa w sprawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1905, wzywającej Rząd, by dla transportów bydła i trzody, przeznaczonych na targowicę w Krakowie, przyznał prawo reekspedycyi, aby dla tych transportów zaprowadził na galic. kolejach państwowych pociągi pospieszne, oraz aby pomnożył liczbę wozów, przeznaczonych do przewozu bydła, trzody i mięsa — otrzymał Wydział krajowy pismem Prezydyum Namiestnictwa z dn. 4 marca 1909. l. 2.219/pr. (LW. 26.663/909) wiadomość o decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa, wedle której powyższe rezolucye Sejmowe przekazano z poparciem c. k. Ministerstwu kolejowemu. To ostatnie zaś przyrzekło przy sposobności ułożenia nowego rozkładu jazdy pociągów uwzględnić o ile możności kwestyę polepszenia rozkładu pociągów na bocznych liniach.

Sprawę pomnożenia liczby wozów, przeznaczonych do przewozu bydła, trzody i mięsa pominął c. k. Rząd zupełnem milczeniem, — w kwestyi zaś przyznania prawa reekspedycyi dla transportów bydła i trzody na targowicę w Krakowie, miało zarządzić Ministerstwo kolejowe dochodzenie przez Dyrekcyę kolei północnej. Według informacyi otrzymanej

w krótkiej drodze u Pana Prezydenta miasta Krakowa. Magistrat nic nie wiedział o tem, by Dyrekcya kolei północnej zarządziła jakiekolwiek dochodzenia w tej sprawie. Wobec powyższych okoliczności Wydział krajowy zwrócił się ponownie do Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Rządu centralnego stanowczego i przychylnego załatwienia wszystkich powyższych postulatów kraju. Również zwrócił się Wydział krajowy do pana c. k. Ministra dla Galicyi i do Koła polskiego z prośbą o energiczne poparcie u Rządu wszystkich rezolucyj przez Wysoki Sejm uchwalonych.

Towarzystwo uprawy tytoniu w Sniatynie.

Z kredytu uchwalonego przez Wysoki Sejm w rubr. X. budżetu krajowego na rok 1908., wyasygnował Wydział krajowy Towarzystwu uprawy tytoniu w Śniatynie w roku 1908 tytułem subwencyi krajowej 6.000 K i tytułem subwencyi z funduszów państwowych kwotę 2.000 K. Kredyty nie zużyte z lat ubiegłych w sumie 4.000 K przeniesiono do dyspozycyi do rachunku r. 1909.

Zamknięcie rachunku Towarzystwa uprawy tytoniu za rok 1908 przedstawia się następująco:

A) Przychody:

Zapas kasowy z r. 1907	1.804	K 86	g
Subwencya z funduszów krajowych	6.000	„ —	„
Subwencya z funduszów państwa	2.000	„ —	„
Zwrot zaliczki na płacę instruktora Marka	240	„ —	„
Razem	10.044	K 86	g

B) Rozchody:

Płaca instruktora i ryczałt na objazdy	3.999	K 96	g
Dodatkowe wynagrodzenie instruktora za podróże do odleglejszych plantacyj tytuniowych	102	„ 20	„
stacya doświadczalna w Ilińcach	600	„ —	„
koszta kursu dla nauczycieli szkół ludowych w Trembowli	750	„ —	„
budowa 2 wzorowych suszarń w gminach Cygany i Głęboczko (pow. Borszczów)	1.300	„ —	„
rekwizyta do uprawy tytoniu	2.590	„ 07	„
kancelarya i inne wydatki administracyjne	486	„ 38	„
Razem	9.828	K 61	g
w porównaniu z przychodami	10.044	„ 86	„
pozostaje reszta kasowa	216	K 25	g

przeniesiona do preliminarza budżetu Towarzystwa na rok 1909, jako pierwsza pozycya przychodów.

Ze sprawozdania z czynności Towarzystwa uprawy tytoniu za rok 1908. (LW. 31.266/09) wyjmujemy następujące szczegóły.

Propagandę racyonalnej uprawy rośliny tytuniowej prowadził Komitet Towarzystwa jak dotychczas za pomocą fachowego instruktora. Podczas praktycznych pouczeń rozdawano plantatorom bezpłatnie poprawne narzędzia do uprawy tytoniu służące. Zbudowano z funduszów Towarzystwa dwie nowe (oprócz 13 poprzednio założonych) wzorowe suszarnie tytoniu w Cyganach i Głęboczku. Rozdano 500 egzemplarzy popularnego dziełka p. t. „Uprawa tytoniu“ (Kraków 1907), napisanego przez p. Zygmunta Jaklińskiego na zlecenie Rady szkolnej krajowej dla użytku nauczycieli ludowych przy nauce dopełniającej. Wspólnem staraniem Towarzystwa i Rady szkolnej krajowej urządzono ponownie w lipcu 1908. kurs uprawy tytoniu w Trembowli dla nauczycieli szkół ludowych.

Obszar pod uprawę tytoniu najęty i ilość plantatorów utrzymują się w mierze dotychczasowej, w sprawozdaniu swem zaznacza jednak Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu, że plantacye większe upadają wskutek konkurencyi buraka cukrowego i zwiększających się kosztów robocizny.

Starania Komitetu Towarzystwa uprawy tytoniu o podniesienie cen wykupna liścia tytuniowego odpowiednio do coraz wyższych kosztów produkcyi, poparł Wydział krajowy w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu z d. 20. października 1908. przedstawieniem do c. k. Ministerstwa skarbu wniesionem na ręce c. k. Namiestnictwa we Lwowie pismem z dnia 2. stycznia 1909 LW. 110.796/08.

Na pismo to nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas odpowiedzi.

Szkoła chmielarska w Brodach.

Z dniem 1. stycznia 1909 przeniósł Komitet Towarzystwa gospodarskiego szkołę chmielarską ze Starego Sioła do Brodów do wynajętej realności położonej w gminie katastralnej Folwarki małe. Realność tę złożoną z domu mieszkalnego, budynków gospodarczych i kilku parcel gruntowych wydzierżawił Komitet od p. Wilhelma Schmidta, właściciela dóbr Brody na lat dziesięć za czynszem 1.000 K. rocznie. P. Schmidt zobowiązał się oddać zarządowi szkoły chmielarskiej corocznie bez osobnego wynagrodzenia jeden morg chmielnika na cele doświadczalne a nadto zobowiązał się używać uczniów szkoły chmielarskiej jako robotników w obszernych chmielnikach dóbr Brody (ca 30 morgów) i wynagradzać ich pracę według miejscowych cen robocizny.

Oprócz subwencyi udzielanej przez Wys. Sejm w kwocie 2 000 K. za r. 1908 asygnował Wydział krajowy Komitetowi Towarzystwa gospodarskiego na koszta połączone z przesiedleniem szkoły jednorazowy zasiłek 300 K.

Projekt statutu organizacyjnego szkoły chmielarskiej w Brodach otrzymał Wydział krajowy do rozpatrzenia w chwili przygotowania niniejszego sprawozdania do druku.

Uprawa wikliny i łozy koszykarskiej.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Skołyszewskiego w sprawie utworzenia dwóch posad instruktorów uprawy łozy koszykarskiej powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21 października 1908 uchwałę, aby wniosek ten przekazać Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Na posiedzeniu zaś z dnia 31. października 1908 uchwalił Wysoki Sejm dla mającego powstać Towarzystwa uprawy wikliny koszykarskiej w powiatach Wieliczka, Bochnia i Myślenice sukwencyę w kwocie 3.000 K do dyspozycyi Wydziału krajowego. W załatwieniu uchwały sejmowej z dnia 21 października 1908 zwrócił się Wydział krajowy do Komitetów c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie o objawienie zdań w tej sprawie. Obydwa komitety przyjęły z radością myśl utworzenia dwóch posad instruktorów uprawy łozy koszykarskiej, ponadto zaś Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie zwrócił się z prośbą do Wydziału krajowego o stworzenie posady krajowego wędrownego instruktora dla kultury wiklin w jego okręgu działalności. Po zasięgnięciu opinii w tej mierze krajowej komisyi dla spraw rolniczych Wydział krajowy zażądał od komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie przedstawienia odpowiedniego kandydata na tę posadę i zaznaczył, że obecnie mógłby być udzielony tylko zasiłek w formie jednego stypendyum czasowego dla kandydata, którego działalność stanowiłaby wskazówkę, w jaki sposób należałoby rozwijać tę akcyę przy pomocy funduszów krajowych.

Odpowiedzi w tej sprawie Wydział krajowy od Komitetu nie otrzymał. Również nie otrzymał Wydział krajowy do chwili zamknięcia niniej-

szego sprawozdania zawiadomienia o wejściu w życie i ukonstytuowaniu się Towarzystwa dla uprawy wikliny koszykarskiej, któremu Wysoki Sejm wyznaczył w budżecie na r. 1909 subwencyę dotąd nie podniesioną 3.000 K. Ze względu na znaczenie rozszerzenia uprawy łozy koszykarskiej dla zużytkowania gruntów nadbrzeżnych i dla przemysłu koszykarskiego Wydział krajowy nie omieszka urgować tej sprawy. O uprawie łozy koszykarskiej posiadamy wyborne dziełko dyrektora Tynieckiego wydane nakładem Towarzystwa gospodarskiego. Rozpowszechnienie tej publikacyi znacznie może ułatwić zadanie projektowanych instruktorów. Wydział krajowy nie mając przedstawionych wypróbowanych kandydatów nie preliminował w budżecie na r. 1910 posad instruktorów uprawy łozy koszykarskiej, lecz na propozycyę interesowanych towarzystw gotów jest z funduszów dyspozycyjnych rubryki X. wyznaczyć uposażenie prowizoryczne przynajmniej jednego instruktora. Takim instruktorem mógłby również być instruktor rolnictwa dla danego powiatu ustanowiony.

Prośba Towarzystwa im. Michała Kaczkowskiego o subwencyę 15·000 K na cele rolnicze.

Wys. Sejm uchwałą z 31. października 1908 petycyę centr. Wydziału Tow. im. Michała Kaczkowskiego o subwencyę 15.000 K na utrzymanie wędrownych nauczycieli rolnictwa i inne cele rolnicze — przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania, możebnego uwzględnienia i zdania sprawy względnie przedłożenia wniosków Sejmowi krajowemu. Wydział krajowy w spełnieniu tego polecenia zażądał od Towarzystwa przedłożenia programu działalności oraz preliminarza przychodów i wydatków a oprócz tego zbadał wiadomości o czynnościach Towarzystwa w zakresie rolnictwa zawarte w publikacyach Towarzystwa.

Wynik tego badania wykazał, że Towarzystwo to, dotąd wyłącznie oświatowe dopiero w r. 1908 wystąpiło z niejaką działalnością na polu rolnictwa, mianowicie urządziło 10 dniowy kurs weterynarski w Złoczowie, a w r. 1909 ogłosiło, że przyjmuje p. Grzegorza Semenowicza Malca na nauczyciela wędrownego i wprowadza pośrednictwo w nabywaniu nawozów. Program przedłożony przez Towarzystwo nie powołuje się na żadną działalność poprzednią, lecz wskazuje jak zamierza użyć subwencyi krajowej a mianowicie angażując wymienionego p. Malca jako nauczyciela wędrownego rolnictwa i dwóch innych nauczycieli, którzy mają jeździć demonstrując użycie przyrządów mleczarskich a zarazem wspomina o subwencyi rządowej 4.000 K na narzędzia mleczarskie.

Oprócz tego dowiadujemy się z publikacyi Towarzystwa, że filia w Kołomyi urządziła w r. 1909 kurs rachunkowości dla spółek Raiffeisena, w którego program wchodziła nauka języka rosyjskiego i kurs mleczarstwa w Rumnie pow. rudeckiego.

Wydział krajowy trzyma się tej zasady, że każde Towarzystwo, chcące uzyskać subwencyę z funduszów publicznych winno wykazać, że na cele, na które o subwencyę prosi, z własnych funduszów pewną część łoży i że funduszów publicznych będzie używało dla wszystkich interesentów odnośnej gałęzi nie ograniczając się do swoich członków lub zwolenników. Ze względu na bardzo nieznaczną dotąd działalność Towarzystwa na polu rolniczem sądził Wydział krajowy , że będzie w stanie w r. 1909 bez wstawiania osobnej pozycyi do budżetu poprzeć jego działalność odpowiadającą wypowiedzianym dopiero co zasadom i pod względem fachowym rzeczowo uzasadnioną z pozycyi dyspozycyjnych rubryki X. jednakże pod tym dalszym warunkiem, aby język rosyjski którym ludność ruska w Galicyi nie mówi, ani w programach kursów nie był zamieszczony jako przedmiot nauki ani przy wykładach nie był używany.

Wezwanie do Rządu o zmianę ustaw weterynaryjnych.

Na posiedzeniu z dnia 4 listopada 1905 r. powziął Wysoki Sejm rezolucyę następującej treści

„Wzywa się c. k. Rząd, aby opracował zmiany dotychczasowych ustaw weterynaryjnych w tym kierunku, aby zabezpieczono rolników przed szkodami wyrządzanemi przez zarazy“.

Wezwanie powyższe odniosło skutek, gdyż Rząd przedłożył Radzie państwa projekt ustawy o zapobieganiu i tępieniu zaraz u bydła. Projekt tej ustawy został uchwalony z pewnymi zmianami przez obie Izby a obecnie otrzymał już Najwyższą sankcyę.

Sprawa inspektorów piwnic winnych.

Wskutek sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia fachowych państwowych inspektorów piwnic winnych z dnia 25. września 1908 uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. października 1908, że zastrzeżony w §. 13. ustawy państwowej z dnia 12. kwietnia 1907 Dz. u. p. Nr. 210 o kupczeniu winem, moszczem winnym i zacierem winnym, wpływ na mianowanie państwowych inspektorów piwnic winnych, przelewa na Wydział krajowy. Równocześnie wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd do pomnożenia posad inspektorów piwnic winnych do liczby 4. Na urgens Wydziału krajowego w tej sprawie z dnia 17. kwietnia 1909 LW. 42.016, wystosowany do Prezydyum Namiestnictwa, nie nadeszła dotychczas odpowiedź.

Natomiast Namiestnictwo pismem z dnia 14. czerwca 1909 l. XV a 3.502/89/7 (LW. 67.025/09) zaintymowało Wydziałowi krajowemu reskrypt Ministerstwa rolnictwa z dnia 7 czerwca 1909 l. 21.039/674 żądający od Wydziału krajowego opinii, czy zgodzi się na powoływania z innych krajów koronnych inspektorów piwnic dla chwilowego zastąpienia tutejszokrajowych inspektorów, nie mogących urzędować z powodu choroby, urlopu, powołania do ćwiczeń wojskowych i t. p. Wydział krajowy w zasadzie zgodził się na takie zastępstwo powoływania inspektorów piwnic, zastrzegł jednakowoż, ażeby ci zastępcy władali językami krajowymi. Równocześnie podniósł Wydział krajowy, że z samej treści reskryptu ministeryalnego wynika, iż liczba 2 inspektorów wobec rozległości naszego kraju jest niedostateczną i zwrócił się do Namiestnictwa z prośbą ponowną o wyjednanie u c. k. Rządu centralnego stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu pomnożenia liczby inspektorów do czterech.

Jarmarki na konie (remonty).

Jarmarki na konie dla c. k. obrony krajowej odbyły się w r. 1908. podobnie jak lat poprzednich dwa razy t. j w marcu i wrześniu. O terminach tych jarmarków zawiadomiono Wydziały powiatowe, a zarazem wezwano je do ogłoszenia ich w powiecie i zachęcenia hodowców koni do licznego wzięcia udziału w tych jarmarkach.

Premiowanie koni.

W r. 1908. odbyły się dwa premiowania koni połączone z subwencyonowaniem prywatnych ogierów licencyonowanych a mianowicie w maju i wrześniu. Terminy powyższych premiowań podał Wydział krajowy do wiadomości wszystkich Wydziałów powiatowych celem ogłoszenia ich w jaknajszerszej mierze. Na premiowanie to przeznaczył c. k. Rząd 46. nagród w łącznej kwocie 1.420 koron.

Hodowla koni.

Na posiedzeniu z 21. października 1908. uchwalił W. Sejm, na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego szereg rezolucyi pod adresem c. k. Rządu w sprawie podniesienia hodowli koni w kraju. Na rezolucye te nie otrzymaliśmy dotychczas od c. k. Rządu żadnej odpowiedzi.

Ponieważ w skład komisyj licencyonujących ogiery, wchodzą często ludzie nie fachowi, którzy odmawiają nieraz licencyi koniom dobrym, a od orzeczeń tychże Komisyj nie ma odwołania, przeto Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie wystąpił z wnioskiem o zmianę ustawy z r. 1881. (Dz. u. kr. Nr 71.) w tym kierunku, ażeby od orzeczeń wspomnianych komisyj można się było odwołać do ustanowionej w tym celu Komisyi superarbitralnej. Wniosek ten odstąpił Wydział krajowy do zaopiniowania kraj. Komisyi dla spraw rolniczych.

Krajowy nauczyciel weterynaryi.

Dotychczasowy nauczyciel weterynaryi, p. Teofil Sochaniewicz, został z początkiem 1909 r. spensyonowany z powodu trwającej dłuższy czas nieuleczalnej choroby.

Przed swą chorobą t. j. w pierwszej połowie 1908 r. zajmował się podobnie jak lat poprzednich klinicznem badaniem i szczepieniem tuberkuliną obór zarodowych. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie obsadził Wydział krajowy powyższej opróżnionej posady a jedynie na czas aż do zamianowania nowego nauczyciela weterynaryi funkcye tegoż powierzył prowizorycznie p. Janowi Gromczakiewiczowi, asystentowi c. k. Akademii weterynaryi. Weterynarz ten zajmuje się obecnie również tylko zwalczaniem gruźlicy u bydła rogatego, a opracowane przez niego w tej sprawie sprawozdanie, zamieszczonem zostało w sprawozdaniu o hodowli bydła.

Wydział krajowy uznając potrzebę fachowej siły weterynarskiej w departamencie rolniczym bez względu na to, że obecnie w niższych szkołach rolniczych wiadomości z weterynaryi udzielane bywają przez nauczycieli chowu bydła, preliminuje w budżecie na rok 1910. posadę weterynarza krajowego tak dla szczepień ochronnych jak przedewszystkiem dla składania opinii fachowych i referatów w sprawach weterynarskich, w szczególności także asekuracyi bydła. Konkurs na tę posadę został obecnie rozpisany.

Fundacye stypendyjne dla uczniów krajowych szkół rolniczych

Opróżnione w roku szkolnym 1908/1909 stypendya z rozmaitych fundacyj przydzielonych do Dep. III. otrzymali następujący uczniowie szkół rolniczych:

Z fundacyi śp. Tomasza Bodziocha uczyń szkoły rolniczej w Czernichowie: Kazimierz Aleksander Jerzy tr. im. Nadachowski (I. rok); z fundacyi śp. Dominika Bohdanowicza uczniowie akademii rolniczej w Dublanach: Tadeusz Janikowski (I rok), Bronisław Józef dw. im. Staniszewski (III rok); z fundacyi śp. księdza Jana Kucharskiego uczeń akademii rolniczej w Dublanach: Władysław Orłoś (I rok); z fundacyi śp. Napoleona Jeleńskiego uczeń szkoły rolniczej w Czernichowie: Kazimierz Walery an dw. im. Sawicki (I rok).

Stypendya i zasiłki na studya rolnicze

Z funduszów uchwalonych przez Wys. Sejm w rubr. X. poz. 30. (stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół rolniczych) otrzymali zasiłki naukowe następujący kandydaci:

P. Tadeuszowi Świeżawskiemu, ukończonemu uczniowi wydziału budowy maszyn politechniki w Monachium, przyznał Wydział krajowy stypendyum w kwocie 1500 K na studya w zakresie mechaniki rolniczej. Studya te odbywał p. Świeżawski od października 1908. do lipca 1909. w Akademii ziemiańskiej we Wiedniu poczem udał się do Paryża celem zapoznania się z ustrojem i pracami tamtejszej stacyi doświadczalnej dla maszyn i narzędzi rolniczych.

P. Andrzej Rozmiarek, z Czołowa w Poznańskiem, po ukończeniu studyów agronomicznych, społeczno-ekonomicznych w uniwersytetach we Wrocławiu i w Bonn i złożeniu doktoratu otrzymał zasiłek 1.000 K na zapoznanie się z ustrojem gospodarstw większych w Galicyi. Badania te w połączeniu z praktyką rolniczą prowadził p. Rozmiarek od lata 1908. w dobrach Bierzanów, Kozy, Dzików, Mikulice.

P. Wincenty Kalski ur. 1881. w Poznańskiem ukończywszy wydział chemiczny w politechnice w Karlsruhe otrzymał stypendyum w kwocie 1.400 K rocznie na pogłębienie wiadomości w dziedzinie chemii rolniczej w pracowni stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach.

P. Bronisławowi Wójcickiemu, lekarzowi weterynaryi, przyznał Wydział krajowy w lutym 1908. stypendyum w kwocie 1.400 K

rocznie na uzupełnienie studyów hodowlanych w pracowni katedry hodowli w Akademii rolniczej w Dublanach. W lipcu 1909. objął stypendysta obowiązki asystenta katedry chowu zwierząt domowych w lwowskiej Akademii weterynaryjnej.

P. Janowi Masiorowi, ukończonemu uczniowi Akademii rolniczej w Dublanach, przyznał Wydział krajowy zasiłek 200 K na praktykę rolniczą w dobrach Mikulice.

Stypendya krajowe dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie.

Na rok szkolny 1908/1909 nadał Wydział krajowy podobnie jak w ubiegłych latach siedm stypendyów po 500 K z funduszu krajowego uczniom Akademii weterynaryi we Lwowie, a mianowicie przyznał ponownie stypendya pięciu uczniom, którzy posiadali je w roku poprzednim: Marcinowi Olchowskiemu, Michałowi Prydatkiewiczowi, Juliuszowi Skaliszowi z IV. r., Stanisławowi Pietruszce i Ludwikowi Rohrenschefowi z III r., — nadto Janowi Raźnemu i Danielowi Jaroszowi z II. roku.

Nadto przyznał Wydział krajowy z funduszu krajowego zasiłek w kwocie 130 K Ignacemu Krzyszteniowi, Bronisławowi Wójcickiemu, Izakowi Königsbergowi i Kazimierzowi Widocie, rygoryzantom powyższej Akademii na częściowe pokrycie taks rygorozalnych.

Stypendya państwowe dla uczniów akademii weterynaryi we Lwowie

C. k. Namiestnictwo pismem z dnia 15-go stycznia 1909 r. l. XIV. 6713, oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty reskryptem z dnia 7-go stycznia 1909 l. 16413/1908 ustanowiło dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie począwszy od roku 1909 trzy dalsze stypendya państwowe po 600 K i wstawiło odpowiednią kwotę do budżetu na r. 1909.

Celem nadania tych trzech stypendyów rozpisało Namiestnictwo konkurs w styczniu 1909 roku. Wskuteh powyższego istnieje obecnie od r. 1909 sześć stypendyów paóstwowych po 600 K. dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie. Pierwsze bowiem trzy takie stypendya ustanowiło Ministerstwo wyznań i oświaty reskryptem z dnia 10-go maja 1905 l. 4328.

Wskutek tego pomnożenia ilości stypendyów państwowych dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowiu uwzględnił c. k. Rząd w pewnej mierze żądania Wys. Sejmu zawarte w tegóż uchwałach z dnia 2-go listopada 1903 i z dnia 4-go listopada 1904 r. w sprawie subwencyi ze skarbu państwa na stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie.

Zasiłki dla uczniów szkoły kucia koni przy akademii weterynaryi we Lwowie

Podobnie jak w latach poprzednich zużytkował Wydział krajowy i w latach 1907/8 i 1908/9 uchwaloną przez Wysoki Sejm corocznie kwotę 1.500 koron na „utrzymanie inrernatu dla podkuwaczy“ w ten sposob, że asygnował z niej zasiłki dla podkuwaczy wobec tego, że internatu takiego dotąd niema. Na 6-miesięczne kursy przyznał Wydział krajowy z uchwalonego na ten cel ryczałtu, na rok 1908 zasiłki po 180 K.: Janowi Gaislerowi, Michałowi Bodziosze, Filipowi Heidingerowi, Filonowi Skorochodowi, Zygmutowi Ciśle, Józefowi Jakimowiczowi i Mikołajowi Suchowerskiemu, na rok zaś 1909 zasiłki po 150 K.: Józefowi Szurkowi, Emilowi Szeblejowi, Janowi Berkowi, Stefanowi Burgarowi, Józefowi Ozyaszowi, Janowi Mahuniowi, Janowi Dubanowiczowi i Teodorowi Dżurze.

Pismem z dnia 3 go marca 1909 L XVII. 15548 doniosło nam c. k. Namiestnictwo, że zredukowało liczbę komisyi egzaminacyjnych dla podkuwaczy do dwóch, a mianowicie: we Lwowie i Krakowie, z powodu małej liczby zgłaszających się kandydytów w Jarosławiu i Stanisławo-

wie, jakoteż ze względu na to, że zgłaszający się kandydaci byli zazwyczaj mało albo zupełnie nie przygotowani, komisya zaś egzaminacyjna w braku odpowiednich urządzeń w tych miastach nie mogła demonstratywnie pouczyć kandydatów niedostatecznie przygotowanych, co powinien wiedzieć i umieć, aby mógł być uznany za uzdolnionego do samoistnego wykonywania podkownictwa.

Równocześnie zwróciło c. k. Namiestnictwo uwagę na znaczenie i korzyści urządzanych przez Towarzystwo rolnicze w Krakowie, co pół roku w tamtejszej szkole wojskowej kucia koni, kilkutygodniowych kursów dla kowali mających warunki dopuszczenia do egzaminu, a zarazem wyraziło przekonanie, że urządzenie takich kilkutygodniowych kursów kucia koni we Lwowie i umożliwienie przez udzielanie stosownych zasiłków zasługującym na to kandydatom, odbycia takich kursów, dałoby kandydatom, którzy nie mogą uczęszczać na półroczny kurs kucią koni, sposobność nabycia przynajmniej najpotrzebniejszych wiadomości do wykonywania rzemiosła podkownictwa i przyniosłoby wydatną korzyść krajowi.

C. k. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie, do którego odnieśliśmy się w powyższej sprawie, oświadczyło nam, iż na wniosek Sekcyi chowu koni postanowiło w bieżącym roku urządzić dwumiesięczny kurs kucia koni przy Akademii weterynaryi we Lwowie, od 15 go października do 15-go grudnia, dla czeladników kowalskich lub kowali, którzy mogą się wykazać praktyką trzyletnią u egzaminowanego podkuwacza.

Z funduszów, jakie Towarzystwo posiada na ten cel od Rządu i Kraju, zamierza zapłacić słuchaczom bilety kolejowe i dawać po 2 K dziennie na utrzymanie przez czas trwania kursu, nadto honoraryum dla prelegenta po 80 koron za miesiąc.

Rozdawnictwo pożyczek z fund. pożyczkowego dla przemysłu rolniczego

Stan funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego przedstawiał się według zamknięcia za r. 1908, przedłożonego osobnem sprawozdaniem „o zamknięciu rachunków funduszu krajowego“, jak następuje:

I. Dochody wraz z pozostałością kasową, czyli zapasem gotówki ulokowanym z końcem r. 1908 .	187.422	K	59 h
II. Wydatki	138.188	„	59 „
Z porównania wypada zapas gotówki . .	49.234	„	— „

który z końcem r. 1908 ulokowany był w Banku krajowym.

Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynosiły z końcem roku 1908	593.862	K	07 h
suma ta więc wraz z zapasem gotówki z końcem r. 1908 wykazanym, stanowi stan czynny funduszu, który wynosi	643.096	K	07 h

Od dnia 31 maja 1908 r., po który sięgało sprawozdanie przedłożone Wysokiemu Sejmowi w roku zeszłym, do dnia 31 maja 1909 wniesiono do Wydziału krajowego 35 podań o pożyczki z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

Żądania dotyczyły następujących celów:

I. Na budowę cegielni, wniesiono 3 podania.

II. Na rozszerzenie jabryki keramicznej, wniesiono 1 podanie.

III. Na budowę fabryki rurek drenarskich, wniesiono 3 podania.

IV. Na założenie fabryki wyrobów betonowych, wniesino 2 podania.

V. Na założenie fabryki wyrobu dachówek cementowych wniesiono 2 podania.

VI. Na urządzenie, względnie rozszerzenie młyna, wniesiono jedenaście podań.

VII. Na mleczarnie spółkowe, wniesiono 4 podania.

VIII. Na założenie, względnie rozszerzenie mleczarni, wniesiono 3 podania.

IX. Na założenie fabryki wódek, wniesiono 1 podanie.

X. Na rozszerzenie przedsiębiorstwa przetworów mlecznych, wniesiono 1 podanie.

XI. Na rozszerzenie działalności przemysłowo-rolniczej, prowadzonej przez Stowarzyszenia, wniesiono 2 podania.

XII. Na rozszerzenie pracowni maszyn rolniczych, wniesiono jedno podanie.

XIII. Na rozszerzenie eksploatacyi torfu, wniesiono 1 podanie.

Z powyższych podań odrzucił Wydział krajowy 15 próśb, uwzględnił zaś 16, wreszcie załatwienie 4 podań jest w toku w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania.

Uwzględniając podania przyznano pożyczki:

I. Na założenie fabryki wyrobów betonowych, przyznano 2 pożyczki w łącznej kwocie 5.000 K.

II. Na założenie fabryki wyrobu dachówek cementowych, przyznano 2 pożyczki w łącznej kwocie 4.500 K.

III. Na rozszerzenie fabryki keramicznej przyznano jedną pożyczkę w kwocie 15.000 K.

IV. Na urządzenie, względnie rozszerzenie młynów wiejskich, przyznano trzy pożyczki w łącznej kwocie 18.000 K.

V. Na mleczarnie spółkowe, przyznano 4 pożyczki w łącznej kwocie 111.000 K.

VI. Na prowadzenie mleczarni przyznano pożyczkę w kwocie dwa tysiące koron.

VII. Na rozszerzenie działalności przemysłowo-rolniczej prowadzonej przez Stowarzyszenia, przyznano dwie pożyczki w łącznej kwocie 46 000 koron.

VIII. Na rozszerzenie przedsiębiorstwa przetworów mleczarskich udzielono pożyczki w kwocie 6.000 koron.

Rozdawnictwo pożyczek z funduszu pożyczkowego dla kółek rolniczych.

Stan funduszu pożyczkowego, utworzonego przez Wysoki Sejm dla podniesienia handlowej działalności Kółek rolniczych, przedstawia się w r. 1908 w sposób następujący:

Rok 1908.

	Należytość K	h	Uiszczenie K	h
DOCHODY.				
Zwroty pożyczek udzielonych Kół. roln.:				
a) należ. zaległa . 63.770 K 07 h				
b) „ bieżąca . 27.900 „ — „	91.670	07	23.020	01
Odsetki od lokacyi w Banku kraj. . .	329	67	329	67
			23.349	68
Pozostałość na lok. w Banku kraj. z początkiem r. 1908			6.910	—
Razem .			30.259	68
WYDATKI.				
Pożyczki dla Kółek rolniczych . . .			27.900	—
Odsetki wypłacone Bankowi kraj. . .			51	28
Koszta administracyjne w Banku kraj. .			49	98
Odpisany niedobór przy racie Kółek rolniczych w Łukowcu			6	42
Suma wydatków .			28.007	68

Pozostałość z końcem r. 1908 . . 2.252 K.

Stan czynny:

Należytość czynna	68.650 K 06 h
Pozostałość na lok. w Banku kraj. . .	2.252 „ — „
	70.902 K 06 h
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny z końcem r. 1908 .	70.902 K 06 h
W porównaniu ze stanem czynnym z r. 1907	70.680 „ 07 „
Okazuje się przyrost	221 K 99 h

W czasie od 1. maja 1908. do 30 czerwca 1909. wydał Wydział krajowy następujące promesy na pożyczki dla kółek rolniczych:

Kółku rolniczemu	w Dzikowie	na pożyczkę	w	kwocie	200	K
„ „	w Stanisławczyku	„	„	„	400	„
„ „	w Mikluszowicach	„	„	„	1.000	„
„ „	w Błudnikach	„	„	„	1.000	„
„ „	w Błażowej	„	„	„	800	„
„ „	w Woli radziszowskiej	„	„	„	1.000	„
„ „	w Buczkowie	„	„	„	500	„
„ „	w Hrehorowie	„	„	„	1.000	„
„ „	w Słobodzie kenkolnic.	„	„	„	500	„
„ „	w Pawczowie	„	„	„	500	„
„ „	w Tomaszowcach-Dębinie	„	„	„	700	„
„ „	w Przybówce	„	„	„	800	„
Czytelni „Proświty“	w Strzelbicach	na pożyczkę	w	kwocie	600	K
„ „	w Biliczu	„	„	„	500	„
„ „	w Mostkach	„	„	„	700	„
„ „	w Szadem	„	„	„	400	„
„ „	w Gajach niżnych	„	„	„	600	„
„ „	w Kulczycach szlach.	„	„	„	800	„
„ „	w Tyszownicy	„	„	„	600	„
„ „	w Dołhem	„	„	„	500	„
„ „	w Klimcu	„	„	„	600	„
„ „	w Proniatynie	„	„	„	400	„
„ „	w Wykotach	„	„	„	1.000	„
„ „	w Zagórzu	„	„	„	300	„
„ „	w Chryplinie	„	„	„	600	„

Razem 25 promes na ogólną sumę 16.000 K

Sprawy dotyczące działalności Towarzystwa Kółek rolniczych.

Towarzystwo Kółek rolniczych w roku 1908 liczyło według nadesłanych za rok 1908 sprawozdań, 1340 Kółek rolniczych i 52.375 członków. Daty te stwierdzają ciągły rozwój Towarzystwa. W roku 1907 liczba Kółek wynosiła 1.295 a liczba członków 51.079. W sprawozdaniu nie uwzględniono około 120 Kółek rolniczych, zawiązanych w drugiej połowie 1908 i w początku 1909 roku. 49.720 członków zoopatrzono w karty legitymacyjne tak, że w r. 1908 przyrost członków zaopatrzonych w legitymacye wynosi 14.642, a z opłat za legitymacye wpłynęło do kasy Zarządu głównego 4.972 koron.

Widocznym jest również wzrost świadczeń Kółek na rzecz Zarządu głównego przez opłacanie wkładek członków wspierających. I tak wkładkę członka wspierającego zapłaciło:

w 1904 r.	356	Kółek rolniczych	w	kwocie	2.782
w 1905 r.	595	„	„	„	4.759
w 1906 r.	836	„	„	„	6.135
w 1907 r.	872	„	„	„	6.449
w 1908 r.	1 087	„	„	„	7.871

Oprócz tych wkładek płacą Kółka rolnicze Zarządowi głównemu z tytułu innych świadczeń znaczne opłaty, których szczegółowy wykaz znajduje się poniżej w zamknięciu rachunkowem za rok 1908.

Poczuwanie się do tych różnorodnych świadczeń i zrozumienie swych obowiązków, jest wynikiem tej, z każdym dniem niemal żywszej pracy, jaką rozwijają Kółka rolnicze. Wzmacniają one też swe materyalne podstawy.

260 Kółek ma dziś własne domy wartości 992.260 K., ubezpieczone na 507.685 K.

W ubiegłym roku stwierdzić należy, także rozwój Zarządów powiatowych. Dzięki uzyskanej w r. 1907 subwencyi krajowej urządzono pierwszy kurs dla instruktorów i organizatorów. Kurs ten zapoznał poważny zastęp osób z przeróżnymi kierunkami prac Towarzystwa, jego dążeniami i sposobami działania i wytworzył z nich dla Zarządów powiatowych chętnych i dzielnych współpracowników.

Krok ten okazał się w skutkach bardzo pomyślnym. Spowodował bowiem organizacyę wielu nowych a reorganizacyę dotychczasowych słabo funkcyonujących Związków powiatowych.

Wyniki pracy na polu organizacyi powiatowych są znaczne. Zorganizowano 44 powiatów, w których praca Towarzystwa najintesywniej się przedstawia. Zarządy powiatowe wpływają przez swych instruktorów powiatowych na normalny bieg prac w podległych sobie Kółkach rolniczych, strzegą od nadużyć i upadku, podejmują nadto szereg spraw ogólnego znaczenia, jak urządzanie różnych kursów rolniczych, weterynaryjno-hodowlanych, biur porady prawnej, wprowadzają w życie zwiedzanie wzorowych gospodarstw i urządzanie zbiorowych wycieczek rolniczych.

Szczególnie rozwinęła się ta akcya w roku ostatnim tak, że Zarząd główny był zmuszony zaciągnąć na ten cel 10 tysięczną pożyczkę. Akcya Zarządów powiatowych w zakresie handlowym polega na organizowaniu powiatowych składnic towarowych, których coraz więcej przybywa i to nieraz bardzo poważnych jak n. p. Zarząd powiatowy stanisławowski tworzy składnicę towarową o kapitale zakładowym 100.000 K.

W pracy swej, jak z poszczególnych działów poniżej przekonać się będzie można, coraz intesywniejszej i coraz to nowe obejmującej dziedziny, Kółka rolnicze współdziałają stale z innemi organizacyami rolniczemi w naszym kraju, jak z c. k. gal. Towarzystwem gospodarskiem we Lwowie i c. k. Towarzystwem rolniczem w Krakowie. Według sprawozdania 162 Kółek rolniczych jest członkami Oddziałów c. k. gal. Tow. gosp., a 173 członkami Towarzystw rolniczych okręgowych. Nadto zorganizowanie Towarzystw rolniczych w Żywcu i Tarnobrzegu przypisać należy inicyatywie odnośnych Zarządów powiatowych.

Wynik pracy Kółek rolniczych przedstawia się w poszczególnych działach jak następuje:

A. Dział rolniczy.

W tym dziale na pierwszy plan wysunęło się urządzenie pól doświadczalnych.

W jesieni 1907 i z wiosną 1908 założono pól próbnych zbożowych ogółem 520 i tak: ze żytem 50, pszenicą 50, jęczmieniem ozimym 100. Z jaremi: owsem pól 160, a z jęczmieniem tak samo 160.

W roku 1908/9 założono tę samą ilość pól zbożowych a mianowicie 200 ze zbożami ozimemi i 320 ze zbożami jaremi, a to z żytem 70, pszenicą 70, z jęczmieniem ozimem 60, owsem 60, a z jęczmieniem jarym też 160.

Jak w latach poprzednich, tak i w ostatnim propagowano uprawę roślin pastewnych przez bezpłatne ich rozdawanie.

Ogółem w r. 1908 wysłano na próbę następujące ilości roślin pastewnych:

584 kg. buraków półcukrowych białych Vilmorina;

60 kg. marchwi pastewnej olbrzymiej, białej, zielonogłowiastej angielskiej.

820 kg. końskiego zębu;
43 kg. sorgha cukrowego;
225 kg. lucerny oryginalnej francuskiej;
350 kg. seradeli.

Nasiona te otrzymali członkowie 95 Kółek, położonych we wschodniej części kraju i 44 Kółek w zachodniej Galicyi.

Pól doświadczalnych z odmianami ziemniaków urządzono w 1908 r. 160. Prób bezpłatnych z nawożeniem łąk kainitem i żużlami Thomasa w r. 1907/8 urządzono 98 w 41 miejscowościach w 23 powiatach, a w 1908/9 rozesłano nawozy na 78 pól doświadczalnych. Nadto rozesłano do 23 miejscowości na doświadczenia nawozowe na pastwiskach gminnych 4.250 kg. żużli Thomasa i 4.300 kg. kainitu.

Urządzono także szereg doświadczeń z nawozami sztucznymi a mianowicie 190 z działaniem kainitu pod ziemniaki i 10 pod buraki.

Mimo roku klęsk wyniki w przeważającej ilości wypadków były korzystne. Ten kierunek działalności uzupełnił Zarząd główny pośredniczeniem w zakupnie nawozów sztucznych, nasion i maszyn.

I tak zakupiono w r. 1908:

nawozów,	nasion,	maszyn,
301¼ wagonów	125.611 kg.	332 sztuk
za cenę 241.398 K.	za cenę 111.289 K.	za cenę 59 723 K.

Opusty z cen przy zakupnie narzędzi i maszyn rolniczych, które uzyskali członkowie, wynoszą 14.715 K. co czyni przeciętnie 24·6% opustu. W dziale zakupna nasion już z wiosną 1909 nastąpiło niebywałe zapotrzebowanie. Zakupiono ich bowiem 220.609 kg., wartości 315.161 K., co w stosunku do roku zeszłego stanowi prawie trzykrotny wzrost.

Sprawę lepszego obchodzenia się z obornikiem, propagował Zarząd główny przez udzielanie nagród tym członkom Kółek rolniczych, którzy pod kierownictwem inspektorów rolniczych urządzili ulepszoną gnojownię względnie stajnię do przechowywania obornika przez czas dłuższy pod bydłem. W roku sprawozdawczym udzielono tych nagród w 27 wypadkach w kwocie 1.195 koron.

Urządzono także 12 kursów weterynaryjno-hodowlanych, a mianowicie: 5 czterodniowych w Tarnobrzegu, Myślenicach, Ropczycach, Nowym Sączu i Podhajcach. 1 pięciodniowy w Suchodole (pow. Krośnieński), cztery trzydniowe w Samborze, Krakowie, Dąbrowie i Miłocinie, oraz 2 dwudniowe w Przemyślu i Rozwadowie.

Kursy te zazwyczaj łączono ze zwiedzeniem pobliskich gospodarstw wzorowych, większych lub włościańskich, a zawsze z odpowiedniemi demonstracyami; uczęszczało na nie 552 słuchaczy, co daje przeciętnie 46 słuchaczy na jeden kurs.

W roku bieżącym ruch na tem polu okazał się jeszcze żywszym, gdyż do połowy czerwca zdołano urządzić 11 kursów weterynaryjno-hodowlanych w Krakowie, Kimirzu (pow. przemyślańskim), Bachowicach (pow. wadowickim) Rzeszowie, Brzesku, Dobrzechowie, Żywcu, Przeworsku, Buczaczu, Gródku Jagiellońskim i Buczacza oraz kurs sadowniczy w Przemyślanach i oświatowo-rolniczy w Nowym Sączu.

Poza licznymi specyalnymi wykładami inspektorów rolniczych lub zaproszonych prelegentów na zgromadzeniach powiatowych i zjazdach okręgowych i po kółkach rolniczych w działalności oświatowo-rolniczej ważny środek stanowiło udzielanie nagród za prace konkursowe, pisane przez włościan. Z 68 takich prac w r. 1908 wynagrodzono gotówką 29 w kwocie 390 K., a 31 książkami wartości 166 K. Na ogłoszony konkurs w r. 1909 wpłynęło 132 prac.

Brano bardzo czynny udział w urządzonych dwóch wystawach rolniczych okręgowych w Wielopolu skrzyńskiem (pow. ropczycki) i Jodłowej (pow. pilzneński). Zarząd główny współdziałał w urządzeniu tych wystaw pomocą pieniężną, oraz przez swych urzędników przysposobieniem materyału do wystawy, w której większość wystawców stanowili członkowie kółek rolniczych.

Nie spuszczał też Zarząd główny z oka sprawy tak ważnej jak szerzenie melioracyj rolnych przez wykłady, artykuły w „Przewodniku“ i wydanie specyalnej broszury Dr. Blautha, „O drenowaniu“.

W dziedzinie nauki sadownictwa miewał instruktor sadownictwa liczne wykłady po kółkach rolniczych, i przy tej sposobności zwiedzał sady włościańskie i przeprowadzał w nich praktyczne demonstracye, oraz brał udział w obchodach sadzenia drzew. W dziale tym pośredniczył Zarząd główny w zakupnie drzewek i dostarczył kółkom rolniczym w 1908 r. 7.700 sztuk drzewek owocowych i 451 krzewów.

Instruktor pszczelnictwa przeprowadził w dwóch powiatch wędrowną naukę i kurs pszczelniczy połączony z zajęciami praktycznemi w Czermnej (pow. jasielski).

Jak w latach poprzednich rozwijano działalność w sprawie podniesienia chowu drobiu, w tym roku znacznie rozszerzono przez wykłady a głównie przez rozdawanie drobiu rasowego bezpłatnie, w ten sposób rozdano 16 trójek kur Minorek i 4 trójki kaczek Pekiny i przez rozsyłanie kurników, złożonych z rasowego drobiu, po cenie 8 K., wartości zaś 25 K. Tak samo chów królików propagowano przez założenie 20 stacyj króliczych.

W sprawie używania krów do zaprzęgu, którą to sprawę kółka rolnicze pierwsze zainicyowały, posługiwano się jak dawniej rozdawnictwem wzorowej uprzęży. W ten sposób rozdano w roku ubiegłym 26 uprzęży.

B. Dział handlowy.

Działalność handlowa Towarzystwa wchodzi dziś poniekąd na nowe drogi przez wprowadzenie do sklepów Kółek rolniczych zasady współdzielczości. Zasadę tę propagowaną dopiero od lat 3, przyjęło już 174 sklepów. Nad przedsiębiorstwami handlowemi Kółek rolniczych wykonuje Zarząd główny fachową kontrolę przez swych lustratorów.

Kółka rolnicze potrzebę tej kontroli uznają i domagają się jej czego najlepszym dowodem iż z roku na rok zwiększa się kwota, którą wpłacają do kasy Zarządu głównego tytułem zwrotu kosztów lustracyjnych.

I tak wynosiła ona:

w r.	1901	1.087·93 K
„ „	1902	1.180·27 „
„ „	1903	1.325·61 „
„ „	1904	2.072·46 „
„ „	1905	2.572·89 „
„ „	1906	3.968·97 „
„ „	1907	4.077·53 „
„ „	1908	5.956·87 „

W przeprowadzonych w 1908 r. 241 lustracyi sklepów zostającym we własnym zarządzie Kółek rolniczych, roczny obrót kasowy wynosi 7,296.341 K., wartość rocznych zakupów 3,142.101 K., gotówka w kasie 7,250,203 K., wartość towarów w dniu lustracyi 650.629·95 K, wartość inwentarza 369.079·02 K., suma udziałów 258.409 K.

Cyfry te świadczą o zasobie materyalnym sklepów i ich zwiększaniu się, gdyż lustracye odbyte w r. 1907 w 269 sklepach,a w r. 1906 w 243 sklepach, mimo, że obejmowały większą ilość sklepów, wykazują o wiele mniejsze wyniki rachunkowe.

Zarząd główny dąży do nadania sklepom możliwie trwałych i silnych podstaw organizacyjnych i w tym celu wydał w roku zeszłym dwie nowe instrukcye handlowe dla składnic i mniejszych przedsiębiorstw które mają zapewnić prawidłowy tok interesom handlowym Kółek rolniczych i położyć kres nadużyciom i stratom.

Sklepikarzy do przedsiębiorstw handlowych Kółek rolniczych dostarczają „Praktyczne kursa handlowe w Czernichowie". Dostarczyły w roku ostatnim 25 uczniów.

Zarząd główny podjął obecnie akcyę zmierzającą do reformy planu nauki kursów czernichowskich w tym kierunku aby mogły one w zupełności zadaniom swym odpowiedzieć.

Poważny dział w działalności handlowej Zarządu głównego stanowi pośrednictwo w zakupnie różnych artykułów handlnwych dla kółek rolniczych. I tak dostarczono 704 wagonów węgla za kwotę 104.956 K, zaś pasz treściwych, mąki, zboża i ziemniaków $133^3/_4$ wagonów za 118.527 K 72 h czyli o $41^1/_2$ wagonów a 13.000 K więcej aniżeli w roku poprzednim.

Z końcem roku 1908 podjął zarząd główny zupełnie nową akcyę: pośrednictwo w dostawach towarów spożywczych i artykułów codziennego zapotrzebowania. Nowy ten krok, którego potrzebę od dawna sklepy a zwłaszcza składnice Kółek rolniczych odczuwały, stanowi poza zyskiem dla kupujących, poważną akcyę dla poparcia wyrobów krajowych. Jak ze sprawozdania okazuje się uwzględniono prawie wyłącznie wytwórczość krajową. W pierwszych pięciu miesiącach obejmuje wykaz dostaw:

1) nafty za 45.474 K. 2) cukru za 74.460 K. 3) zapałek za 7.085 K. 4) mydła za 8.189 K. 5) oleju za 8.148 K. 6) wina za 6.004 K. 7) waseliny i czernidła za 3.380 K. 8) innych towarów za 14.629 razem za 167369 K.

Zarząd główny uznając potrzebę organizacyi handlu materyałem rzeźnym, rozpoczął również akcyę w tym kierunku w porozumieniu i łącznie z Komitetem gal. Towarzystwa gospodarsklego we Lwowie.

Za czas od 9. października 1908. do 31. maja 1909. wysłano z 14 powiatów 44 sztuk bydła rogatego i 2.961 trzody, a hodowcom wypłacono netto 209.409·99 koron.

Organizacya wpłynęła bardzo dodatnio na uregulowanie cen.

C. Działalność oświatowa.

Działalność oświatowa uwydatniła się dostarczeniem do bibliotek Kółek rolniczych bezpłatnie 2.439 książek, oraz wydawnictw Towarzystwa a to, 2.575 broszur za 492 K. Nadto za pośrednictwem Zarządu głównego, zakupiły Kółka książek za 1.129 K.

Wydawnictw własnych wyszło 6.

„Przewodnik Kółek rolniczych" rozwija się stale, a w wielkiej części piszą doń dziś włościanie „Kółkowcy". Liczba prenumeratorów „Przewodnika" stale wzrasta. Gdy dochód z prenumeraty przyniósł w r. 1899 kwotę 1.708 K., to w r. 1908. wzrósł już do kwoty 9.669 K.

Dorównuje mu pod względem poczytności „Kalendarz Kółek rolniczych".

Z inicyatywy Zarządu głównego powstał też „Związek teatrów i chórów włościańskich". Odbyło się wciągu roku w 219 Kółkach rolni-

czych około 400 przedstawień teatralnych. Wystawiono przeważnie „Jasełka“, sztuki ludowe Anczyca, Strokowej i Staszczyka.

D) Działalność na polu obrony przed pożarami.

Myśl zakładania straży pożarnych przez Kółka rolnicze okazała się trafną, gdyż za pomocą Kółek rolniczych akcya ta w bardzo skuteczny sposób znalazła przystęp wśród ludności włościańskiej.

Stwierdzają to cyfry następujące:
W 1903. roku było 27. straży przy Kółkach rolniczych, w 1904 roku było 65 straży, w 1905 roku było 129 straży, w 1906 roku było 189 straży, w 1907 roku było 216 straży, do końca zaś 1908 r. doszły Kółka rolnicze już do 239 straży.

Wreszcie zaznaczyć należy, że Towarzystwo brało udział w pracy około gospodarczego wykształcenia kobiet. Tutaj zaliczyć należy zorganizowanie sekcyj kobiecych przy Kółkach rolniczych, i urządzenie w Zarzeczu pod Jarosławiem dwumiesięcznego kursu nauki gospodarstwa domowego i kobiecego dla 20 dziewcząt wiejskich przy pomocy subwencyi Wydziału krajowego i płatnych przez kraj sił nauczycielskich.

Rada szkolna krajowa zwróciła baczną uwagę na ten kurs i wysłała dwóch inspektorów, celem przeprowadzenia wizytacyi kursu. W piśmie wystosowanem w tej sprawie do Zarządu głównego, Rada szkolna krajowa wyraziła Zarządowi głównemu szczere podziękowanie za urządzenie kursu.

Subwencye państwowe wynoszą kwotę 45.222·31 K., a krajowe 69.600 K. Widocznym jest wzrost dochodów własnych. Zarząd główny preliminował je w kwocie 46.000 K. a w rzeczywistości wyniosły one kwotę 59.594 K.

Sprawa poparcia działalności Tow. Kółek rolniczych wobec c. k. Rządu.

W skutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 31-go października 1908 r. polecającej Wydziałowi kraj., aby uznając dodatnią działalność Kółek rolniczych, otoczył tę instytucyę swoją opieką i swem poparciem i starał się uzyskać dla tego Towarzystwa również wydatną subwencyę u Rządu, oznajmił Wydział krajowy pismem z dnia 26-go stycznia 1909 LW. 125.602 Zarządowi głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych, iż jak dotychczas, tak i w przyszłości gotów jest zawsze użyczyć Towarzystwu swego poparcia, ilekroć zajdzie tego potrzeba, a Zarząd przedłoży Wydziłowi kraj. odpis memoryalu wniesionego do Rządu w sprawie wyjednania subwencyi z funduszów państwowych.

Sprawa nadzwyczajnej subwencyi dla Tow. Kółek rolniczych na pomoc w spłacie długu zaciągniętego na budowę własnego domu.

Uchwałą z dnia 31-go października 1908 r. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych o udzielenie nadzwyczajnej subwencyi na pomoc w spłacie długu zaciągniętego na pokrycie reszty kosztów budowy własnego domu.

Wskutek tej uchwały zażądał Wydział krajowy pismem z dnia 26-go stycznia 1909 r. LW. 125.602 od Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych przedłożenia szczegółowych rachunków budowy domu, planów umorzenia zaciągniętych na ten cel pożyczek, wreszcie wykazów czynszów pobieranych z nowego budynku.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy od Zarządu głównego Towarzystwa żądanych wyjaśnień.

Rybactwo.

Odnośnie do spraw dotyczących gospodarstwa rybnego powziął Wysoki Sejm w dniu 20-go października 1908 r. następujące uchwały:

„1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi, projekt zmiany ustawy o rybołostwie z dnia 31-go października 1887 r. (Dz. ust. kr. Nr. 37 z r. 1890), przyczem należałoby mieć na uwadze tak pobniesienie w kraju gospodarstwa rybnego, jak niemniej społeczno-ekonomiczne interesa ludności gmin nadbrzeżnych,

b) aby w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zorganizował w najbliższej przyszłości krajowy nadzor nad wykonywaniem ustawy rybackiej.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ściśle przestrzegał ściągania i rozdziału między strony uprawnione czynszów należących za dzierżawę rewirów rybackich, tudzież poboru taks rewirowych".

Ze sprawami rybactwa łączy się także rzeczowo uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 24 go października 1908 r., wzywająca c. k. Rząd aby ściśle przestrzegał przepisy i stosował kary, odnoszące się do odpływu odpadków z rafineryi ropy ze zbiorników i basenów.

Wykonując pierwsze z powyżej przytoczonych poleceń, przedkłada Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem projekt noweli do ustawy o rybołostwie z dnia 31 października 1887 (Dz. u. k. Nr. 37 ex 1890).

Opracowany przez Wydział krajowy projekt noweli, uwzględnia również potrzebę utworzenia przy Wydziale krajowym osobnego organu dla czuwania nad interesami gospodarstwa rybnego i sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem postanowień ustawy o rybołostwie, przyczem zapewnia organowi temu te uprawnienia i prerogatywy, bez których skuteczne wykonywanie nadzoru byłoby niemożliwem.

Brak takich uprawnień w dziś obowiązującej ustawie o rybołostwie był też powodem, że Wydział krajowy załatwienie zaleconej mu przez Wysoki Sejm sprawy organizacyi nadzoru nad przestrzeganiem ustawy o rybołostwie, odłożyć musiał aż do czasu uchwalenia i sankcyonowania powyżej wspomnianego projektu ustawy, ustanowienie bowiem już obecnie osobnych dla rybactwa organów nadzorczych, bez możności nadania organom tym pewnych praw, n. p. prawa wstępywania na cudze grunta, nie odpowiadziałoby celowi.

Natomiast w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem doprowadzono do tego, że obecnie publiczne organa policyi rzecznej tak rządowe jak i krajowe a więc przedewszystkiem zaprzysięgli strażnicy rzeczni i dozorcy wiklin, pełnią oprócz głównych swych obowiązków, również obowiązki publicznej straży rybackiej, co w każdym razie za pewien postęp uważać należy.

Dla pouczenia tych organów o ich obowiązkach jako straży rybackiej wydał Wydział krajowy treściwie i popularnie zestawioną instrukcyę, którą doręczono tak strażnikom rządowym jak i krajowym.

Na uchwaloną przez Wysoki Sejm a c. k. Namiestnictwu do wiadomości udzieloną rezolucyę wzywającą c. k. Rząd do przestrzegauia, ściągania i rozdziału czynszów dzierżawnych za rewiry rybackie oraz ściągania taks rewirowych, nie otrzymał dotąd Wydział krajowy odpowiedzi, należy jednak zaznaczyć, że c. k. Namiestnictwo w okólnikach swoich zaleciło kilkakrotnie c. k. Starostwom ścisłe przestrzeganie kontraktów dzierżawy i przeprowadzenie rozdziału czynszów między właścicieli prawa rybołostwa (gminy i obszary dworskie). Nie mając ewidencyi opłacanych czynszów może Wydział krajowy ze swej strony zaznaczyć tylko, że zaległości w opłacie taks rewirowych rybackich w ostatnim roku na ogół zmniejszyły się.

Następnie zaznaczyć musi Wydział krajowy, że na pytanie, z jakiem zwrócił się do 72 interesowanych c. k. Starostw, czy uzyskany z dzierżawy rewirów rybackich czynsz został już rozdzielony, otrzymał Wydział krajowy odpowiedź z 52 powiatów z których wynika, że w 25-ciu po-

wiatach czynsze rozdzielono, w 8-miu powiatach rozdzielono je tylko częściowo, zaś w 19-tu powiatach rozdziału czynszu nie przeprowadzono zupełnie. Jeżeli teraz uwzględni się to, że z 20 powiatów odpowiedzi Wydział krajowy dotąd nie otrzymał, to przypuścić można, że zaledwie w połowie powiatów czynsze rozdzielone zostały.

Sprawa dzierżawy rewirów rybackich przedstawia się obecnie tak, że z 464 rewirów dzierżawnych wydzierżawiono dotąd 432 rewirów za czynszem 53.401 koron, zaś na 29 rewirów własnych, oznaczono wysokość taks tylko w 17-tu rewirach.

Wszystkich rewirów rybackich jest obecnie 493 zaś kwota uzyskiwana z opłaty taks rewirowych z 449 rewirów wynosi 8.317 K. rocznie.

Akcya podjęta przez c. k. Rząd w sprawie ochrouy wód przed zanieczyszczeniem odpływami fabrycznymi wykazuje w roku ubiegłym zwrot bardzo korzystny.

Przedewszystkiem podnieść należy, że c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 27 maja 1909 L. 14.130/pr ex 1908 wydało szczegółowo opracowaną instrukcyę dla destylarń naftowych określającą także warunki, pod któremi dopuszczalnem jest odprowadzanie odpływów fabrycznych do wód publicznych i instrukcyę tę rozesłało c. k. Starostwom z poleceniem ścisłego jej przestrzegania. Następnie zarządziło c. k Namiestnictwo z własnej inicyatywy ścisłą kontrolę istniejących w kraju rafineryi nafty, dla wydania zarządzeń mających na celu zapobieżenie wpuszczaniu do wód nieoczyszczonych odpływów fabrycznych. Dochodzenia te w których bierze udział również i delegat Wydziału krajowego rozpoczęto 23 czerwca 1909 i w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania są one jeszcze w toku.

Popierając rozwój gospodarstwa rybnego w kraju, trzymał się Wydział krajowy dotychczasowego a przez Wysoki Sejm aprobowanego sposobu postępywania.

Sprawozdanie z czynności krajowego biura melioracyjnego zawiera daty wykazujące pomoc tego biura przy zakładaniu i urządzaniu stawów, tu więc dodać tylko należy, że odnośny referent fachowy udzielał także porady w sprawie zagospodarowania istniejących stawów w 10-ciu miejscowościach, a nadto brał udział w 25-ciu dochodzeniach komisyjnych przeprowadzanych przez c. k, Starostwa bądź to w sprawie zanieczyszczenia wód rybnych bądź w innych różnych sprawach dotyczących rybactwa.

Za inicyatywą Wydziału krajowego doprowadzono w roku ubiegłym do porozumienia w sprawie wykonywania rybołostwa na granicznej przestrzeni rzek Dunajca, Popradu i Białki, a odnośny układ z rządem węgierskim zawarty powinien oddziałać bardzo dodatnio na stosunki rybactwa w tych rzekach.

Zarybianie wód rewirowych przeprowadzane przez Wydział krajowy we wschodniej części kraju za pośrednictwem zakładu chowu ryb w Oparach, w zachodniej zaś części za pośrednictwem krajowego Towarzystwa rybackiego w Krakowie i powiatowego Towarzystwa rybackiego w Gorlicach przeprowadzono również i w ubiegłym roku w dość znaczym zakresie.

Odczuwać się jeszcze daje potrzeba przeprowadzania systematycznej kontroli nad gospodarką prowadzoną przez dzierżawców rewirów rybackich i sposobami exploatacyi tych rewirów.

Czynności krajowego Biura statystycznego.

W okresie objętym sprawozdaniem krajowe Biuro statystyczne wykończyło i wydało:

1) Część drugą tomu VIII. „Podręcznika statystyki Galicyi".

2) „Skład wyznaniowy i zawodowy reprezentacyi gmin podlegających ustawom 1889 i 1896 r.". (Wiadomości statystyczne tom XXI. zeszyt 2).

Nadto biuro opracowało:

1) Dodatek do skorowidza „dóbr tabularnych“ zawierający zmiany zaszłe w stanie tych dóbr od 1. stycznia 1904 r. do 1. stycznia 1909 r. Praca jest w druku i wyjdzie w lecie 1909 r.

2) „Wyniki wyborów sejmowych 1908 r“. Cały materyał jest już wyjęty z aktów wyborczych i tabelarycznie zestawiony. Wykończenie ostateczne pracy nastąpi w najbliższej przyszłości.

3) „Stosunki rozsiedlenia ludności Galicyi według wyznania i narodowości“. (Text analityczny do dwóch map wydanych w r. 1908). Praca ta w całości niemal jest już wydrukowana. Wydanie jej ulega spóźnieniu z przyczyn od Biura niezależnych, nastąpi jednak według wszelkiego prawdopodobieństwa w lecie b. r. Od końca jesieni 1908 r. przeważną część szczupłych sił Biura zaabsorbowała praca nad statystyką finansów (dochodów i rozchodów) gmin wiejskich. Praca ta, dokonywana równocześnie za wzajemnem porozumieniem i w innych krajach koronnych, ma służyć za podstawę dla dalszych prac nad reformą organizacyi gmin wiejskich i administracyi miejscowej.

Pierwotny zamiar, aby objąć badaniem wszystkie gminy wiejskie w kraju, będzie prawdopodobnie zaniechany z powodu, że zajęłoby to zbyt wiele czasu, względnie pociągnęłoby za sobą zbyt wielkie koszta (podstawą badania są dzienniki kasowe).

W przewidywaniu, że przedmiot będzie ograniczony, Biuro już teraz z całego kraju wybiera typowe powiaty i w ich obrębie przeprowadza studya w wskazanym kierunku.

Materyał z powiatów: bocheńskiego, tarnobrzeskiego, lwowskiego, bohorodczańskiego, brodzkiego, skałackiego, bobreckiego, nowosandeckiego, brzozowskiego i brzeskiego jest już w części lub w całości tabelarycznie opracowany.

Wyniki badania odnośnie do powiatu lwowskiego będą w najkrótszym czasie ogłoszone w „wiadomościach statystycznych“, celem wcześniejszego zapoznania kół fachowych z metodą całej pracy a w następstwie zużytkowania w dalszej robocie ewentualnych uwag użytecznych i wskazówek.

Po zatem Biuro częściej, niż w okresie poprzednim, udzielało stronom informacyi statystycznych i starało się, w miarę możności, zadośćuczynić żądaniom centralnej komisyi statystycznej.

LW. 86.294/1909.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu IV. Wydziału krajowego

w zakresie dróg

za czas od 1. kwietnia 1908 do 30. czerwca 1909

(z 7 alegatami).

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Sprawozdanie

z czynności

DEPARTAMENTU IV. WYDZIAŁU KRAJOWEGO

w zakresie dróg

za czas od 1. kwietnia 1908 do 30. czerwca 1909.

Departament IV.

Szef Departamentu: Dr. Stanisław Dąmbski, członek Wydziału Kraj.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Ustawy o udzieleniu prawa do poboru myta kopytkowego.

Najwyższemi postanowieniami z 2. marca 1909 i 12. maja 1909 udzielono Najwyższej Sankcyi uchwalonym przez Wys. Sejm projektom ustaw o poborze myta kopytkowego w gminach miejskich Kołomyi i Buczaczu.

b) Uchwały i ustawy jeszcze niesankcyonowane.

Koncesye mytnicze

Dotychczas nie otrzymały Najwyższego zezwolenia następujące uchwały Wys. Sejmu o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytniczych:

1) z dnia 30. września 1907 — Jakóbowi Pfefferowi i sp. od przewozu przez San pod Ulanowem;

2) z dnia 17. września 1908 — Obszarowi dworskiemu w Wołcniowie od przewozu przez rzekę Stryj w Wołcniowie;

3) z dnia 23. września 1908 — Radzie powiatowej w Mościskach na drodze gminnej I kl. Pakość — Hussaków — Radochońce z odnogą do Tamanowic;

4) z dnia 14. października 1908 Radzie powiatowej w Tarnobrzegu na drodze pow. Tarnobrzeg — Grębów;

5) z dnia 29. października 1908:

a) Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Burzynie od mostu na rzece Białej w Burzynie.

b) Obszarowi dworskiemu w Gumniskach od przewozów przez Dunajec między Ostrowem a Świerczkowem i między Niedomicami a Głowem.

Ustawa o dojazdach kolejowych.

Dotychczas nie uzyskał sankcyi uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 9. października 1907 projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ustawy o publicznych dojazdach kolejowych.

Odezwą z dnia 19. kwietnia 1909 l. 6991/pr. c. k. Prezydyum Namiestnictwa oznajmiło, że Ministerstwo robót publicznych zażądało opinii od Ministerstwa kolei żelaznych, której wkrótce oczekuje.

B.

Uchwały sejmowe nie podlegające Najwyższej Sankcyi i sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane i polecone.

Uchwały w sprawie ukrajowienia dróg powiatowych lub gminnych I. klasy tudzież w sprawie budowy nowych dróg krajowych.

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1908 w sprawie ukrajowiania dróg powiatowych lub gminnych I. klasy tudzież w sprawie budowy nowych dróg krajowych Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie w tych przedmiotach.

Uchwała w sprawie budowy dróg konkurencyjnych.

Nawiązując do dwóch poprzednich sprawozdań z czynności w zakresie dróg, któremi przedstawiono Wysokiemu Sejmowi czynności Wydziału krajowego w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 12. października 1908 w sprawie budowy dróg konkurencyjnych Wydział krajowy oznajmia, że w dalszym ciągu zdaje sprawę w tym przedmiocie w przedłożeniu swem w sprawie ukrajawiania dróg zbudowanych przez powiaty i budowy nowych dróg krajowych.

Uchwały w sprawie klęsk elementarnych na drogach powiatowych i gminnych.

Na posiedzeniu z dnia 27. października 1908 Wysoki Sejm powziął między innemi następujące uchwały:

1) Sejm przeznacza na przywrócenie komunikacyi powiatowych i gminnych — uszkodzonych przez powodzie i ulewne deszcze w roku 1908 zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 500.000 K w oczekiwaniu, że państwo udzieli na ten cel zasiłku w kwocie 750.000 Kor. Zasiłki krajowe i państwowe mają być rozdzielone równomiernie między powiaty dotknięte klęską na podstawie operatów sprawdzonych na miejscu przez techniczne organa krajowe — roboty zaś rekonstrukcyjne winny być wykonane pod nadzorem Wydziału krajowego.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przeznaczył ze Skarbu Państwa na przywrócenie komunikacyi powiatowych i gminnych kwotę 750.000 K. Nadto uchwałami z dnia 17. i 27. października 1908 przekazał W. Sejm Wydziałowi krajowemu petycye Reprezentacyi powiatowych i gmin oraz wnioski poselskie w sprawie zasiłków na naprawę dróg przez klęskę elementarną zniszczonych — do zbadania i załatwienia przy rozdziale zasiłków z kredytów — w myśl powyższych uchwał pod 1 i 2. rozporządzalnych.

Gdy według powyższych uchwał Wysokiego Sejmu zasiłki krajowe i państwowe miały być rozdzielone równomiernie między dotknięte klęską powiaty na podstawie operatów — sprawdzonych na miejscu przez techniczne organa krajowe — Wydział krajowy chcąc przedewszystkiem uzyskać podstawę do rozdziału tych zasiłków w sposób równomierny, t. j. odpowiednio do rozmiaru klęsk w poszczególnych powiatach — zawiadomił wszystkie Wydziały powiatowe, o których z relacyi Wydziałów powiatowych, względnie petycyi sejmowych tych Wydziałów i gmin oraz wniosków poselskich wiadomem było, że zostały nawiedzone klęskami elementarnemi o treści powyższych uchwał Wysokiego Sejmu z wezwaniem, aby w terminie do 15. marca przedłożyły Wydziałowi krajowemu:

1) szczegółowy wykaz szkód elementarnych na drogach powiatowych i gminnych, które spowodowały przerwę komunikacyi wsku-

tek zerwania mostów lub korpusu drogowego, a to ze względu na brzmienie uchwały Wysokiego Sejmu, przeznaczającej powyższe fundusze wyłącznie na „przywrócenie“ komunikacyi zestawiony w kolejnem następstwie w miarę ważności komunikacyjnej i ekonomicznej uszkodzonych dróg tudzież

2) szkice i kosztorysy tych robót około odbudowy zerwanych mostów i nasypów drogowych, które miałyby być wykonane przy pomocy z funduszów wyżej wspomnianych.

W zakreślonym terminie nadesłały Wydziały powiatowe żądane operaty, poczem Wydział krajowy delegował bezzwłocznie inżynierów celem

1) zbadania na miejscu na podstawie operatów Wydziałów powiatowych szkód elementarnych na drogach powiatowych i gminnych, przedewszystkiem tych, które spowodowały przerwę w komunikacyi wskutek zerwania mostów lub korpusu drogowego;

2) zszeregowania tych robót w miarę ich stopniowej ważności komunikacyjnej i ekonomicznej;

3) oznaczenia tych robót około odbudowy zerwanych mostów lub zerwanego korpusu drogowego, które miałyby być wykonane przy ewentualnej pomocy z funduszów wyżej wspomnianych, o ileby zaś operaty sporządzone przez Wydział powiatowy wykazywały pewne braki sprostowania tych operatów względnie ich wypracowania.

Wydział krajowy, celem poparcia u c. k. Rządu sprawy przyznania wydatnego zasiłku z funduszów państwowych w kwocie przez Wysoki Sejm przewidywanej, odniósł się odezwą z dnia 4. marca 1909 LW. 25198 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa, zawiadamiając je o wdrożenie akcyi mającej na celu ustalenie rozmiaru szkód elementarnych oraz komnikując mu odnośnie do 27 najsrożej klęską dotkniętych powiatów bliższe szczegóły, któremi Wydział krajowy w danej chwili dysponował.

Następnie zaś odezwą z dnia 19. marca 1909 LW. 31795 Wydział krajowy zawiadomił c. k. Prezydyum Namiestnictwa o delegowaniu inżynierów celem sprawdzenia na gruncie przedłożonych przez Wydziały powiatowe operatów a zarazem ponowił prośbę o jak najrychlejsze zawiadomienie Wydziału krajowego o wysokości kwoty, jaką c. k. Rząd skłonny jest przyznać z funduszów państwowych.

Reskryptem z dnia 27. marca 1909 c. k. Ministerstwo robót publicznych oddało do rozporządzenia c. k. Namiestnictwu kwotę 750.000 K z funduszów państwowych na rekonstrukcyę uszkodzonych dróg i celem dostarczenia zarobku ludności w okolicach klęskami dotkniętych. Zawiadamiając Wydział krajowy o powyższej decyzyi c. k. Rządu c. k. Prezydyum Namiestnictwa nadmieniło, iż z kwoty przez c. k. Rząd przyznanej zamierza przyznawać zasiłki powiatom w miarę potrzeby i w porozumieniu z Wydziałem krajowym na roboty około poszczególnych dróg, przyczem przyznane zasiłki oddawać będzie do dyspozycyi Wydziału krajowego pozostawiając mu asygnowanie ich odnośnym Wydziałom powiatowym w miarę postępu robót. Zarazem zastrzegło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że kolaudacya dokonanych robót będzie przeprowadzoną w przyszłości przy udziale rządowych organów technicznych.

Po dniu 10. kwietnia, t. j. po upływie terminu zakreślonego inżynierom krajowym, delegowanym dla zbadania na gruncie rozmiaru szkód oraz operatów przez Wydziały powiatowe sporządzonych — Wydział krajowy przystąpił do rozdziału zasiłków z funduszów krajowych w kwocie 500.000 K przez Wysoki Sejm uchwalonych, równocześnie zaś na podstawie ustnego porozumienia się Szefa Dep. IV. z JE. Panem Namiestnikiem a częścią na podstawie propozycyi pisemnych następowało stopniowe rozdawnictwo zasiłków z funduszów państwowych w ten sposób, że JE. Pan Namiestnik przekazywał kolejno

do kasy krajowej większe kwoty z powyższych funduszów zawiadamiając zarazem Wydział krajowy o wysokości kwot — przyznanych poszczególnym powiatom, oraz oznaczając szczegółowo te drogi — na które odnośny zasiłek został przyznany, poczem Wydział krajowy w granicach oznaczonego przez JE. Pana Namiestnika zasiłku asygnował stopniowo odnośnym Wydziałom powiatowym odpowiednie kwoty. W asygnacyach tych Wydział krajowy nadmieniał, że zgodnie z zastrzeżeniem c. k. Prezydyum Namiestnictwa przyznana subwencya będzie wypłacana w ratach częściowych w miarę postępu robót, wobec czego dla uzyskania wypłaty dalszej raty należy po wyczerpaniu obecnie wyasygnowanej raty przedłożyć wierzytelny odpis dziennika kasowego z poczynionych wydatków.

Zarazem wzywano odnośne Wydziały powiatowe, by niezwłocznie po wykonaniu robót przedkładały Wydziałowi krajowemu oddzielno udokumentowane rachunki z użycia subwencyi państwowej, poczem rachunki te przedłożone zostaną przez c. k. Prezydyum Namiestnictwa c. k. Ministeryum robót publicznych.

Gdy zaś w myśl postanowienia c. k. Prezydyum Namiestnictwa zastrzeżono wobec powiatów, że subwencya przeznaczona przez nie na pewną drogę może być tylko na tę drogę użyta, przeto oznajmiono Wydziałom powiatowym, że gdyby zaszła konieczność jakiejkolwiek w tym względzie zmiany czyto wskutek tego, że wykończono już roboty, na które subwencye przeznaczono, czyto że koszt robót na danej drodze okaże się niższy aniżeli kwota subwencyi, czy też wskutek tego, że zdaniem odnośnego Wydziału powiat. jest wskazane i najlepsze wykonanie robót na innej drodze aniżeli oznaczono w rozporządzeniu c. k. Prezydyum Namiestnictwa winny Wydziały powiatowe przedstawić rzecz w każdym poszczególnym przypadku Wydziałowi krajowemu, który o tem w porozumieniu z c. k. Prezydyum Namiestnictwa zadecyduje. Wreszcie ponieważ ck. Prezydyum Namiestnictwa zastrzegło, że kolaudacye robót wykonanych ze subwencyi państwowej przeprowadzą organa autonomiczne z udziałem organów rządowych, polecono Wydziałom powiatowym, by w terminie, jaki wyznaczony zostanie do tej czynności, zawiadomiły c. k. Prezydyum Namiestnictwa, odnośne c. k. Starostwo i Wydział krajowy.

W ten sposób dokonano kolejno z kwoty 750.000 K rozdziału kwot 578.300 K — 100.000 K i 63.000 K, zaś kwotę 6.200 K asygnowało bezpośrednio c. k. Prezydyum Namiestnictwa, t. j. wydano łącznie kwotę — 747.500 K, pozostała zatem jeszcze do dyspozycyi kwota 2.500 K, co do której użycia Wydział krajowy przedstawił już wniosek c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Równocześnie Wydział krajowy przyznał powiatom zasiłki z funduszów krajowych, przyczem zaliczoną subwencyę przeznaczano bądźto na pokrycie wydatków, poniesionych już z funduszów powiatowych na naprawę uszkodzeń elementarnych — a wykazanych przez odnośne Wydziały powiatowe udokumentowanymi rachunkami — bądźto na rekonstrukcyę pewnych, ściśle oznaczonych dróg, przyczem Wydział krajowy zastrzegł sobie prawo nadzoru nad temi robotami przez swe organa techniczno-drogowe oraz przeprowadzenie w swoim czasie kolaudacyi. Prócz tego Wydział krajowy część zasiłków przeznaczył na odbudowanie ważnych objektów drogowych, w szczególności mostów stałych. W tym wypadku Wydział krajowy ograniczał się jedynie do zawiadomienia powiatu o przyznaniu zasiłku, przyczem nadmieniał, że subwencya będzie wyasygnowaną po przedłożeniu uchwały Rady powiat. postanawiającej budowę powyższego mostu, na który subwencya została przyznaną i zabezpieczającej pokrycie reszty kosztów budowy niepokrytych subwencyą krajową, tudzież po przedłożeniu przez powiat i zatwierdzeniu przez Wydział krajowy projektu na budowę objektu.

Ogółem przyznano ze sumy 500.000 K tytułem zasiłków kwotę 490.300 K. Pozostała zaś reszta w kwocie 9.700 K służy na pokrycie kosztów komisyi wydelegowanych do badań tak rozmiarów i rodzaju klęsk jako też projektów na roboty drogowe — spowodowane klęskami elementarnemi względnie do kolaudacyi tych robót.

Wysokość zasiłków przyznanych poszczególnym powiatom z funduszów tak krajowych jak i państwowych uwidocznioną jest w tabeli załączonej ⁄. jako alegat 1.

Alegat 1.

Uchwała w sprawie podwyższenia subwencyi krajowej na budowę drogi Grybów-Krynica.

Uchwałą z dnia 19. października 1908 podwyższył Wysoki Sejm subwencyę krajową na budowę drogi Grybów-Krynica (Florynka-Krzyżówka) z 50% do wysokości 66⅔% rzeczywistych kosztów budowy, począwszy od dnia 1. stycznia 1909 roku, a to pod warunkiem, że dalsza budowa tej drogi będzie prowadzoną pod kierunkiem inżyniera Wydziału krajowego.

O tej uchwale zawiadomiono Wydział powiatowy w Grybowie rozporządzeniem z dnia 28. grudnia 1908 l. 111799, wzywając Wydział powiatowy do przedłożenia uchwały Grybowskiej Rady powiatowej, ustanawiającej program pokrycia kosztów tej budowy, przypadających na fundusz powiatowy lub przynajmniej określającej wysokość udziału powiatu na r. 1909, z tem, że po przedłożeniu tej uchwały nastąpi delegowanie inżyniera krajowego do budowy tej drogi. Wydział powiatowy w relacyi z 15. kwietnia 1909 l. 413 oświadczył, że w r. 1909 nie może wpłacić żadnego udziału do funduszu budowy.

Na terytoryum gminy Florynka zbudowano część tej drogi 3000 m przy udziale 50% subwencyi krajowej.

Długość drogi, pozostała do budowy, wynosi 8900 m, a jej koszt obliczono na 344.000 K.

Na podstawie szczegółowego projektu przyznał c. k. Rząd zasiłek w kwocie 60.000 K.

Obecnie odniesiono się do c. k. Namiestnictwa o podwyższenie przyznanego zasiłku państwowego, a to ze względu na stosunkowo znaczny koszt budowy.

Uchwała w sprawie podwyższenia subwencyi krajowej na budowę drogi Tułuków-Stecowa.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. października 1908 powziął następującą uchwałę:

Sejm podwyższa przyznaną Reprezentacyi powiatowej w Śniatynie subwencyę krajową na dalszą budowę drogi Tułuków-Stecowa z 50% na 75% rzeczywistych kosztów budowy, począwszy od roku 1909.

Rozporządzeniem z dnia 29. stycznia 1909 l. 111616 zawiadomił Wydział krajowy o powyższej uchwale sejmowej Wydział powiatowy w Śniatynie.

Uchwała w sprawie podwyższenia subwencyi krajowej na budowę dróg gminnych I. kl. Sichów-Siedliska i Barszczowice-Gaje.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. października 1908 powziął następującą uchwałę:

Wydziałowi Rady powiatowej lwowskiej na budowę dróg gminnych I. klasy Sichów-Siedliska i Borszczowice-Gaje podwyższa się subwencyę krajową z 50% na 60% rzeczywistych kosztów budowy, począwszy od 1. stycznia 1909.

Rozporządzeniem z dnia 25. listopada 1908 l. 111800 zawiadomił Wydział krajowy o powyższej uchwale Wydział powiatowy we Lwowie.

Uchwała w sprawie

Uchwałą z dnia 2. listopada 1908 podwyższył Wysoki Sejm subwencyę krajową na budowę drogi Zbaraż-Podwołoczyska na tery-

podwyższenia subwencyi krajowej na budowę drogi Zbaraż-Podwołoczyska na terytoryum powiatu skałackiego.

toryum powiatu Skałackiego z 50% na 75% rzeczywistych kosztów budowy, począwszy od roku 1909.

O tej uchwale Wysokiego Sejmu powiadomiono rozporządzeniem z dnia 13. stycznia 1909 l. 117759/08 Wydział powiatowy Skałacki.

Relacyami z dnia 19. lutego 1909 l. 179 i z dnia 1. czerwca 1909 l. 1058 doniósł Wydział powiatowy, że zamierza przystąpić w roku 1909 do budowy tej drogi i prowadzić ją we własnym zarządzie.

Uchwała w sprawie podwyższenia subwencyi krajowej na wykończenie budowy drogi Biertowice-Zembrzyce.

Uchwałą z dnia 2. listopada 1908 podwyższył Wysoki Sejm subwencyę krajową na wykończenie budowy drogi Zembrzyce-Biertowice z 50% na 75% kosztów budowy, począwszy od r. 1909.

O tej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomiono Wydziały powiatowe w Myślenicach i Wadowicach, tudzież Skarb Izdebnicki, rozporządzeniem z dnia 12. grudnia 1908 l. 113229 z wezwaniem do zabezpieczenia reszty kosztów wykończenia tej budowy. Zarazem zwrócono uwagę czynników interesowanych, że po zabezpieczeniu reszty tych kosztów, Wydział krajowy wydeleguje swego inżyniera do prowadzenia technicznego kierownictwa tej budowy.

Uchwała w sprawie podwyższenia subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. kl. Olesko-Podhorce.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 2. listopada 1908 podwyższył Wydziałowi powiatowemu w Złoczowie subwencyę krajową na budowę drogi gminnej I. klasy Olesko-Podhorce z 50% na 60% rzeczywistych kosztów budowy, a to począwszy od roku 1909.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 2. listopada 1908 r. l. 117757 zawiadomił Wydział powiatowy o tej uchwale z wezwaniem, aby wdrożył ze stronami interesowanymi rokowania celem uzyskania od nich prawnie obowiązujących deklaracyi co do datków dobrowolnych na rzecz budowy i przyszłego utrzymania tej drogi i przedłożył Wydziałowi krajowemu rzeczone deklaracye, tudzież, aby wyjednał uchwałę Rady powiatowej złoczowskiej, postanawiającą budowę tej drogi, ustanowiającą jej program oraz zabezpieczającą pokrycie reszty kosztów budowy subwencyą krajową niepokrytych.

Uchwała w sprawie podwyższenia Wydziałowi powiatowemu w Podhajcach subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. klasy Podhajce-Wiśniowczyk.

Uchwałą z dnia 2. listopada 1908 przyznał Wysoki Sejm Wydziałowi powiatowemu w Podhajcach subwencyę na budowę drogi gminnej I. klasy Podhajce-Wiśniowczyk w wysokości 60% rzeczywistych kosztów budowy, począwszy od roku 1909 z zastrzeżeniem połączenia tej drogi z drogą krajową Buczacz-Strusów.

Zawiadamiając Wydział powiatowy w Podhajcach o powyższej uchwale rozporządzeniem z dnia 8. lutego 1909 l. 117077/08 Wydział krajowy wydał równocześnie temuż Wydziałowi powiatowemu polecenia, mające na celu doprowadzenie do skutku projektowanej budowy.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału powiatowego w Brzozowie o subwencyę na budowę drogi Brzozów-Haczów.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 2. listopada 1908 powziął następującą uchwałę:

Petycyę Wydziału powiatowego w Brzozowie co do budowy drogi Brzozów-Haczów odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia a Sejm w razie przychylnego wyniku badań przyznaje subwencyę nie wyższą jednak niż 60% rzeczywistych kosztów budowy.

Zawiadamiając Wydział powiatowy w Brzozowie o powyższej uchwale rozporządzeniem z dnia 24. maja 1909 l. 117079/09 przyznał Wydział krajowy temuż Wydziałowi powiatowemu na budowę po-

mienionej drogi subwencyę krajową w wysokości 60% rzeczywistych kosztów budowy pod zwykłymi warunkami subwencyjnymi, zastrzeżonymi w okólnikach Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882 l. 51432 i z 20. lipca 1890 l. 3326 a w szczególności pod warunkiem przedłożenia przez Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu uchwały Rady powiatowej brzozowskiej zabezpieczającej pokrycie reszty kosztów budowy, ustanawiającej program budowy tej drogi oraz uznającej tę drogę za drogę gminną I. klasy.

Równocześnie przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu, opracowany przez inżyniera krajowego projekt budowy tej drogi na długości 12.076 km., z uwagą, iż projekt ten może służyć za podstawę do budowy.

Uchwała w sprawie podwyższenia subwencyi krajowej na budowę dróg Chłopówka-Uwisła-Niżborg nowy-Krogulec i Hadyńkowce-Oryszkowce.

Uchwałą z dnia 2. listopada 1908 podwyższył Wysoki Sejm subwencyę krajową na budowę drogi gminnej I. klasy Chłopówka-Uwisła-Niżborg nowy-Krogulec z 40% na 60% rzeczywistych kosztów budowy, zaś na budowę drogi gminnej I. klasy Hadyńkowce-Oryszkowce z 50% na 60%, a to począwszy od roku 1909.

O powyższej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomiono Wydział powiatowy w Husiatynie, rozporządzeniem z dn. 2. grudnia 1908 l. 103959, oznaczając zarazem wysokość rocznego udziału subwencyi krajowej w budowie dróg subwencyonowanych w powiecie husiatyńskim na kwotę 30.000 koron. W tych granicach polecono też ustalić program budowy dróg w powiecie husiatyńskim, przyczem wskazano jako najpilniejsze budowle: 1) ukończenie budowy drogi Husiatyn-Postołówka, 2) wybudowanie drogi Chorostków-Postołówka, 3) wybudowanie drogi Hadyńkowce-Oryszkowce.

Uchwała w sprawie petycyi gmin Medynia głogowska, łańcucka i Pogwizdów o budowę drogi od gminy Czarnej do Nienadówki.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. października 1908:

Petycyę gmin Medynia głogowska, Medynia łańcucka i Pogwizdów o budowę drogi od gminy Czarnej do Nienadówki, powiatu łańcuckiego, odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Łańcucie.

Zawiadamiając Wydział powiatowy w Łańcucie o powyższej uchwale, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 29. stycznia 1909 l. 111614/08 polecił pomienionemu Wydziałowi powiatowemu, aby sprawę budowy tej drogi wziął pod rozwagę i zdał o tem relacyę Wydziałowi krajowemu.

W odpowiedzi wyżej wspomniany Wydział powiatowy zawiadomił Wydział krajowy, iż z powodu braku funduszów i zbyt wielkiego obciążenia powiatu, budowy tej drogi w roku 1909 nie może brać pod rozwagę.

Uczyni jednak zadość żądaniu Wydziału krajowego w najbliższej przyszłości, t. j. przy uchwalaniu budżetu na rok 1910 lub 1911.

Uchwała w sprawie petycyi gminy Wola Dalsza w powiecie łańcuckim położonej o subwencyę na dokończenie budowy drogi gminnej przez tę wieś prowadzącej.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. października 1908 przekazał Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Wola Dalsza w powiecie łańcuckim położonej o subwencyę na ukończenie budowy drogi gminnej.

Ze względu na to, iż chodziło tu tylko o wyszutrowanie 700 mb drogi jeszcze w roku 1906 wybudowanej bez subwencyi krajowej na długości 2400 mb wyłącznie funduszami powiatu łańcuckiego a nadto ze względu, że droga ta jest drogą trzeciorzędnego znaczenia, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 30. stycznia 1909 l. 111619/08 polecił Wydziałowi powiatowemu w Łańcucie, przesyłając mu petycyę wspomnianej gminy, aby sprawę załatwił we własnym zakresie działania.

Uchwała w sprawie petycyi właścicieli will w Jaremczu, Mikuliczynie, Worochcie i Woronience o rekonstrukcyę drogi gminnej II. kl. z Tartarowa do Worochty.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. października 1908 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycyę właścicieli will w Jaremczu, Mikuliczynie, Worochcie i Woronience o rekonstrukcyę drogi gminnej z Tartarowa do Worochty.

W wykonaniu powyższej uchwały Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 23. czerwca 1909 l. 2240 przesłał wspomnianą petycyę Wydziałowi powiatowemu w Nadwórnej do sprawozdania.

Uchwała w sprawie drogi Ławrów-Nanczółka wielka-Nanczółka mała-Tycha-Nanowa.

Uchwałą z dnia 19. października 1908 przekazał Wysoki Sejm petycyę Wydziału powiatowego w Starym Samborze, w sprawie subwencyi krajowej na budowę drogi Ławrów-Nanczółka wielka i mała-Tycha-granica powiatu dobromilskiego, Wydziałowi krajowemu do zbadania, względnie przychylnego załatwienia, a w takim razie udzielenia pomocy technicznej do opracowania projektu budowy tej drogi.

W wykonaniu tej uchwały, Wydział krajowy oświadczył rozporządzeniem z dn. 26. marca 1909 l. 111618/08 powiatowi staro-samborskiemu, gotowość przyznania na budowę tej drogi subwencyi krajowej i opracowania projektu tej budowy, pod warunkiem, że powiat przedłoży uchwałę swej Rady powiatowej, postanawiającą budowę tej drogi w granicach kosztów koniecznych do budowy tej drogi, a nie w granicach kwoty 41.200 koron, do której powiat ograniczyć chciał koszta tej budowy.

Zarazem zwrócił Wydział krajowy uwagę Wydziału powiatowego, na potrzebę porozumienia z powiatem dobromilskim, w sprawie budowy dalszego ciągu tej drogi na terytoryum powiatu dobromilskiego aż do Krościenka, z tem, że w tym ostatnim wypadku subwencya krajowa byłaby przyznaną w wyższym wymiarze, niż w razie budowy drogi tylko na terytoryum powiatu staro-samborskiego.

Dotąd nie nadeszła odpowiedź od powiatu staro-samborskiego w tej sprawie.

Uchwała w sprawie budowy drogi z Krakowca przez Wielkie Oczy do Lubaczowa.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 31. października 1908 powziął następującą uchwałę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył ukończenie rokowań między czynnikami interesowanymi w sprawie budowy drogi z Krakowca przez Wielkie Oczy do Lubaczowa, mającej stanowić część traktu Chyrów-Hussaków-Mościska-Krakowiec-Lubaczów-Dachnów, uznanej reskryptem Wydziału krajowego z dnia 25. lutego 1905 l. 12632 za drogę gminną I. klasy a zaliczonej wedle reskryptu c. k. Namiestnictwa z dnia 6. kwietnia 1901 do rzędu dróg, uznanych przez c. k. Ministerstwo wojny za ważne dla celów wojskowych, ażeby w razie potrzeby dostarczył interesowanym powiatom pomocy krajowych sił technicznych i aby po pomyślnem ukończeniu rokowań przyznał dla tej drogi możebnie wydatny zasiłek z funduszów krajowych.

W wykonaniu powyższej uchwały wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 10. grudnia 1908 l. 125746 powiat cieszanowski i jaworowski do rychłego przedłożenia względnie uzupełnienia projektów budowy tej drogi na terytoryach odnośnych powiatów, tudzież zadośćuczynienia ogólnym warunkom subwencyjnym i żądaniu c. k. Ministerstwa wojny.

Na skutek tego wezwania przedłożyły obydwa powiaty wspomniane projekty budowy tej drogi, zobowiązały się przyczynić do budowy tej drogi na swych terytoryach udziałem funduszu powiatowego w wysokości 20% rzeczywistych kosztów budowy oraz zobowiązały się po wybudowaniu tej drogi utrzymywać ją własnym kosztem w stanie wymogom dla celów wojskowych odpowiadającym zgodnie z żądaniem c. k. Ministerstwa wojny.

Odezwą z dnia 30. kwietnia 1909 l. 138160/08 przesłał Wydział krajowy wszelkie akta w tej sprawie Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie subwencyi państwowej na budowę tej drogi, przyczem oświadczył c. k. Namiestnictwu, iż kraj przyznaje na tę budowę w obydwu powiatach subwencyę w wysokości 40% rzeczywistych kosztów budowy.

Uchwała w sprawie budowy mostu na Sanie w Zarzeczu w powiecie Nisko.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 5. listopada 1908 powziął następującą uchwałę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najprędzej wybudował most spalony na Sanie w Zarzeczu w powiecie niskim.

Pismem Marszałka krajowego z dnia 5. listopada 1908 Ls. 3283 zakomunikowano powyższą uchwałę Panu c. k. Namiestnikowi.

Na odezwę Wydziału krajowego z dnia 16. kwietnia 1909 l. 33280 c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 18. czerwca 1909 l. 551/26 zawiadomiło Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo robót publicznych dotychczas nie rozstrzygnęło sprawy odbudowy tego mostu.

Uchwała z wezwaniem do c. k. Rządu o przełożenie części drogi państwowej Kosów-Pistyń-Kołomyja.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. października 1908 powziął następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w celu objazdu t. zw. miejskiej góry w Kosowie na drodze państwowej Kosów-Pistyń-Kołomyja przełożył jak najrychlej odpowiednią część tej drogi, począwszy od Kosowa".

Pismem z dnia 19. października 1908 l. s. 2442 zakomunikował Pan Marszałek krajowy powyższą uchwałę Panu c. k. Namiestnikowi.

W tej sprawie pomimo odezwy Wydziału krajowego z dnia 27. maja 1909 l. 56061 nie nadeszła odpowiedź c. k. Rządu do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania.

Uchwała w sprawie budowy drogi powiatowej Gródek-Kamienobród-Jaryna.

Przy pomocy przyznanej uchwałą Wysokiego Sejmu z 12. paźdz. 1907 75% subwencyi krajowej budowa drogi powiatowej Gródek-Kamienobród-Jaryna, prowadzona była w 1908 r. w dalszym ciągu pod kierunkiem technicznym organów krajowych i—jak się spodziewać należy — w 1909 ukończona zostanie.

Uchwała w sprawie budowy drogi powiatowej Krystynopol-Brody.

Droga powiatowa Krystynopol-Brody mierzyć będzie po wybudowaniu 79 km i przechodzić przez powiat sokalski (17 km), powiat kamionecki (28·5 km) i powiat brodzki (33·5 km).

Ogólny koszt budowy preliminowano w kwocie 2,480.000 kor., na pokrycie którego przyznał Wysoki Sejm uchwałą z r. 1903 75% subwencyę krajową.

Roboty rozpoczęto w 1905 r. budową mostu na Bugu i po koniec 1908 r. oddano do użytku 10·9 km drogi w powiecie sokalskim. Dotychczasowe koszta budowy wyniosły 520.000 kor.

Budowa oddanej do użytku I sekcyi znajdowała się w trudnych warunkach technicznych. Wskutek rozpoczęcia budowy kolei Lwów-Stojanów w 1908 r. wstrzymano na razie dalszą budowę tej drogi w powiecie sokalskim, a natomiast rozpoczęto w 1909 r. w powiecie

kamioneckim od Radziechowa w stronę Witkowa dla ułatwienia dostępu do stacyi Radziechów.

Uchwała o budowie drogi gminnej I. klasy Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin.

Droga gminna I. klasy Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin przechodzi przez trzy powiaty: jaworowski na dług. 4356 m, rawski (na długości 34119 m) i żółkiewski (na długości 955 m).

Na rzecz tej budowy przyznał c. k. Rząd ryczałtową subwencyę w kwocie 200.000 kor., a Wydział krajowy 50% subwencyę w stosunku do ogólnych kosztów budowy, ocenionych w kosztorysie na 648.400 kor.

Budowę rozpoczęto w 1905 r. i po koniec 1908 r. wykończono przestrzeń w powiecie rawskim na ciągłej długości 20 km od zakładu kąpielowego pod Niemirowem przez Magierów w stronę Dobrosina.

Uchwała w sprawie budowy drogi gminnej I. klasy Piwniczna-Szczawnica.

Na podstawie szczegółowego projektu, wypracowanego przez organa techniczno-drogowe Wydziału krajowego, przyznał c. k. Rząd na budowę drogi Piwniczna-Szczawnica zasiłek w kwocie 380.000 kor. z zastrzeżeniem pokrycia reszty kosztów budowy przez interesowane Wydziały powiatowe i Wydział krajowy oraz zabezpieczenia przyszłej konserwacyi.

Długość całej drogi wynosi 26627 km, a ogólny koszt budowy obliczono na 1,295.460 kor.

W sprawie pokrycia reszty kosztów prowadzone są obecnie pertraktacye z Wydziałami powiatowymi w N. Sączu i N. Targu na podstawie przyznanej z funduszu krajowego 40% subwencyi.

Uchwała w sprawie mostu na rzece Stryj w Kruszelnicy.

Most na Stryju w Kruszelnicy leżeć będzie na kierunku drogi Synowódzko wyżne-Schodnica. Na budowę mostu przyznana została 50% subwencya krajowa niezależnie od budowy wymienionej drogi.

Szczegółowe studya techniczne okazały, że most ten najodpowiedniej budować w formie czteroprzęsłowej kratowej konstrukcyi drewnianej na przyczółkach i filarach kamiennych.

Całkowity koszt budowy mostu długości 128 m z obustronnymi dojazdami długości łącznej 772 m wyniesie około 120.000 kor.

c.

Drogi krajowe.

Utrzymanie dróg krajowych.

W r. 1908 stan dróg krajowych narażony był na znaczniejsze uszkodzenia wskutek słotnego lata i jesieni, co w następstwie po długotrwałej zimie 1908/9 przy częstych odwilżach spowodowało uszkodzenia pokładu drogowego w większym stopniu z wiosną 1909 roku.

Jakkolwiek reszta robót wynikłych wskutek szkód elementarnych z r. 1906 została w r. 1908 ukończona, to znowu z powyżej przytoczonych przyczyn powstały nowe uszkodzenia elementarne w r. 1908, które także wpłynęły na zwiększenie kosztów utrzymania dróg krajowych w tymże roku.

Znaczniejsze zaś opady od wiosny 1909 r. były przyczyną dalszych klęsk elementarnych, szczególniej zaś silnego zużycia pokładu drogowego w r. b.

Przewidziany z tych powodów wydatek obliczono szczegółowymi kosztorysami na łączną kwotę około 104.000 kor.

W r. 1908 przy normalnej konserwacyi zamieniono 74 pomniejszych mostów i przepustów drewnianych na stałe (murowane, kryte płytami lub o żelaznych trawersach, sklepione, względnie betonowe, albo o konstrukcyi żelazno-betonowej).

Przytem podnieść należy, że wskutek zwiększającej się frekwencyi i wzrastających wymogów ruchu przy równoczesnem podnoszeniu się cen robocizny i materyałów, a szczególniej szutru — koszt utrzymania dróg krajowych stale się podnosi.

Wobec czego przyznawany dotychczas kredyt na konserwacyę dróg w kwocie 950.000 kor. okazuje się niewystarczającym; Wydział krajowy proponuje zatem zwiększenie dotacyi w tej rubryce na 1,000.000 kor. odpowiednio do wynikłości z trzech lat ostatnich.

Rekonstrukcya dróg krajowych

W przedmiocie rekonstrukcyi dróg krajowych Wydział krajowy zdaje sprawę jak następuje:

1. Celem zaniechania dwóch znaczniejszych mostów Nr 9 i 10 o konstrukcyi drewnianej w ciągu drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica wykonano w 1908 r. przekop rzeki Paleśnicy w Bieśniku, kosztem około 25.000 kor.

2. Wskutek prośby gminy miasta Krościenka dotyczącej polepszenia warunków sanitarnych, jako też bezpieczeństwa i dogodności komunikacyi na drodze krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica zatapianej tamże wodą z młynówki, opracowano w 1908 r. szczegółowy projekt, obejmujący regulacyę drogi krajowej i ujęcie młynówki krytym kanałem, a w r. 1909 przystąpiono do wykonania odnośnych robót.

Koszta tych rekonstrukcyi wyniosą około 17.000 kor., do czego gmina miasta Krościenka przyczynia się udziałem 2.000 kor. i odstępuje bezpłatnie potrzebną powierzchnię gruntów gminnych.

3. Wskutek złego stanu mostu drewnianego na Racie w Mostach wielkich w ciągu drogi krajowej Żółkiew-Krystynopol wykonano przyczółki murowane pod przyszłą konstrukcyę żelazną 50 m rozpiętości w zastosowaniu do projektu regulacyi rzeki, zatrzymując na razie obecną konstrukcyę drewnianą.

4. Przez budowę ścieków, względnie ścieków z krawężnikami, jako też chodników — uregulowano drogi krajowe:

a) Zakliczyn-Sącz-Niedzica	w Kobylu	na dł.	860 m
„ „ „	w Starym Sączu	„	472 m
„ „ „	w Jazowsku	„	100 m
b) Buczacz-Tłuste	w km 12	„	80 m
c) Jarosław-Bełzec	w Narolu	„	400 m
d) Smykowce-Suchostaw	w Chorostkowie	„	284 m
e) Dublańska		„	150 m

Sprawa budowy mostu stałego na Dniestrze pod Haliczem na drodze krajowej Bursztyn-Stanisławów.

Odnośnie do sprawozdania w tym przedmiocie w r. 1908, stan budowy mostu przedstawia się jak następuje:

Wykonano budowę 2-ch przyczółków i 2-ch filarów — pozostałe zaś 2 filary w korycie rzeki znajdują się w toku budowy.

Roboty ziemne dojazdów do mostu są na ukończeniu.

Dla zabezpieczenia konstrukcyi żelaznej odniesiono się do 8-u firm, z których 4 wniosły oferty. Z powyższych zatwierdzono ofertę firmy „L. Zieleniewski. — Towarzystwo akcyjne — w Krakowie" — jako najniższą. — Pomimo, że oferta ta była najkorzystniejsza, to jednak wobec podniesienia się ceny żelaza koszt konstrukcyi jest wyższy od przyjętego w zatwierdzonym kosztorysie w r. 1904 o kwotę 105.730 kor.

Nadto z powodu zwiększenia ilości pilotów żelazno-betonowych na żądanie c. k. Ministerstwa i z powodu przesunięcia mostu

ku Haliczowi na żądanie c. k. Namiestnictwa, ze względu na regulacyę rzeki; tudzież ze względu na szkody elementarne przy utrzymaniu komunikacyi na Dniestrze, wyniknie dalsze zwiększenie kosztów budowy około 82.000 kor.

Zatem pierwotnie preliminowany koszt budowy w kwocie 656.640 dojdzie do kwoty 844.000 kor.

Na pokrycie tego wydatku c. k. Rząd przyznał zasiłek ryczałtowy w kwocie 254.000 K
a Wysoki Sejm dotychczas 500.000 K

Przeto obecnie na ukończenie budowy wstawiono do budżetu na r. 1910 VI-ą zaliczkę jako ostatnią ratę w kwocie 90.000 kor.

Sprawa założenia konstrukcyi żelaznej przy moście na Prucie pod Śniatynem w ciągu drogi krajowej Horodenka-Śniatyn-Załucze.

Wskutek oświadczenia c. k. Namiestnictwa, że regulacya Prutu pod mostem krajowym zostanie w r. 1909 przerobiona, Wydział krajowy rozpoczął budowę mostu żelaznego na Prucie pod Śniatynem (rozpięt. 186 m) z wiosną 1909 r.

Do końca czerwca 1909 r. wybudowano drogę objazdową wraz z prowizorycznym mostem (150 m dług.), kosztem około 16.000 kor., jako też poruczono wykonanie konstrukcyi żelaznej (półparabolicznej) firmie „L. Zieleniewski — Towarzystwo akcyjne“ w Krakowie za ryczałtową kwotę 155.700 kor., przyczem wskutek znacznego zwiększenia cen żelaza i z powodu potrzeby podwyższenia tego mostu, koszt odnośny, preliminowany pierwotnie na 190.000 kor., podniesie się o około 28.000 kor., którą to nadwyżkę wstawiono w budżet krajowy na r. 1910.

Budowa ta ma być w całości wykonana do końca 1909 r.

Sprawa budowy mostu na Mleczce w Przeworsku w ciągu drogi krajowej Przeworsk-Dynów.

Most drewniany zastąpiono nowym objektem o konstrukcyi stałej o św. 30 m. W r. 1908 wykonano budowę przyczółków betonowych na palach żelazno-betonowych (14 m dług.), w roku zaś bieżącym założona zostanie konstrukcya żelazna (półparaboliczna) przez Tow. akcyjne p. f. Zieleniewski w Krakowie.

Sprawa dokończenia budowy drogi kraj: Lwów-Stojanów.

Budowa przedłużenia drogi kraj. Lwów-Stojanów z miasteczka Stojanowa do granicy kraju, została w r. 1908 w zupełności ukończona i oddana do użytku publicznego. Zbudowana droga mierzy 3090 m, a odnośny koszt wynosi 79390 kor., nie wliczając wykupna gruntów pokrytego z funduszu powiatowego. Pokład drogowy wykonano z bruku ceglanego.

Sprawa budowy mostu N: 172 na Kamienicy w ciągu drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica.

Z powodu koniecznej potrzeby przebudowy mostu drewnianego (długości 44 m o 3-ch przęsłach) na Kamienicy górnej w Zabrzeziu w ciągu drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica (w km $66^2/_{100}$), a zarazem z uwagi na znaczny ruch na tej przestrzeni (w stronę Szczawnicy) oraz na warunki budowy w terenie skalistym, jakoteż ze względu na udogodnienie przepływu wody zastosowano tutaj konstrukcyę stałą.

Według odnośnego konsensu most ten ma być zbudowany o konstrukcyi żelazno-betonowej (belka łukowa) o rozpiętości 35 m wraz z częściową regulacyą i podniesieniem drogi krajowej, kosztem około 60.000 kor., który został wstawiony w budżet krajowy na r. 1910.

Sprawa brukowania części drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica w Nowym Sączu na terytoryum ulicy Jagiellońskiej.

Na podstawie przeprowadzonych rokowań z gminą miasta Nowego Sącza postanowił Wydział krajowy wybrukować część drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica, stanowiącą ulicę Jagiellońską (od rynku do ul. Grodzkiej) na długości 1.209 m, kosztem około 200.000 kor. Koszt ten ma być pokryty 75% udziałem z funduszu krajowego i 25% udziałem gminy z zastrzeżeniem, że wybrukowane części drogi obejmie gmina w stałe utrzymanie wyłącznie swoimi funduszami.

Na cel powyższy wstawiono pierwszą ratę w kwocie 60.000 kor. w budżet krajowy na r. 1910.

Sprawa przełożenia drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową wraz z budową mostu na Dunajcu pod Zbyszycami.

Celem ominięcia usuwisk na części drogi krajowej między Zbyszycami a Dąbrową i spowodowanego tem przełożenia drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica dla połączenia jej z drogą krajową Słotwina-Brzesko-Nowy Sącz mostem na Dunajcu pod Zbyszycami przeprowadzono pertraktacye z c. k. Rządem, który na podstawie udzielonego mu projektu odezwą z d. 30. marca 1909 r. przy LW. 38679/09 oznajmił zgodność co do projektowanego przełożenia i przyznał w zasadzie 50% zasiłek z funduszów państwowych z żądaniem przedłożenia szczegółowego projektu na budowę pomienionego mostu o konstrukcyi stałej. — Wobec tego Wydział krajowy odniósł się do c. k. Namiestnictwa o przeprowadzenie wodnoprawnego dochodzenia dla bliższego oznaczenia wymiarów tego objektu i wydania odnośnego konsensu niezbędnego do opracowania szczegółowego projektu.

Rezultat licytacyi wydzierżawienia stacyj mytniczych na drogach krajowych.

Z dniem 31. grudnia 1908 upłynął zwyczajny termin dzierżawy dla 26 stacyj mytniczych na drogach krajowych.

Na dzierżawę tych myt rozpisał Wydział krajowy licytacyę.

Cena wywołania przyjęta do tej licytacyi w wysokości dotychczasowego czynszu wynosiła łączną kwotę . . 71.207 K 60 h

Rezultat licytacyi wykazał łączną kwotę . . 78.652 „ — „

Zatem w porównaniu z ceną wywołania wypadł korzystniej o . . . . . 1.444 K 40 h

Z wymienionych wyż 26 stacyj mytniczych wydzierżawiono:
17 wyżej ceny wywołania;
5 w wysokości pobieranego czynszu;
4 niżej ceny wywołania.

Rezultat ogólny administracyjny myt krajowych.

Dochód z myt na drogach krajowych preliminowano na rok 1908 w kwocie . . . . . 520.000 K — h

Według zaś zamknięcia rachunkowego z tego roku przyniósł on w rzeczywistości łączną kwotę . 529.659 K 04 h

Ponieważ dochód z tych myt za rok 1907 wynosił . . . . . 527.059 „ 13 „

zatem z porównania wynika, iż dochód za rok 1908 zwiększył się o kwotę . . . . . 2.599 K 91 h

Podług kontraktów dzierżawnych na rok 1909 ogólna cyfra dochodu z wydzierżawionych myt na drogach krajowych wynosi po uwzględnieniu już opustu z czynszu za dzierżawę myt krajowych w Mostach wielkich i Haliczu łączną kwotę . . . 534.813 K 10 h

Zaległość w dochodach mytniczych.

Zaległość czynszów mytniczych z końcem roku 1907 wynosiła . . . . . 26.953 K 93 h

z której w ciągu roku 1908 ściągnięto . . . 251 „ 42 „

pozostała zatem zaległość z lat ubiegłych w kwocie 26.702 K 51 h

Zaległość ta przedstawia się szczegółowo w sposób, jak następuje:

a) cięży na zawodowych dzierżawcach myta, a mianowicie:

w Bagienicy	1.576	K	22	h
„ Jabłonowie (Suchostawie)	2.756	„	84	„
„ Miechocinie . . .	2.834	„	96	„
„ Haliczu, Jamnicy, Poberężu i Sielcu . . .	748	„	38	„
„ Pomorzanach i Rozhadowie	10.457	„	07	„
„ Repechowie i Szpilczynie	2.768	„	76	„
„ Winnikach pod Żółkwią	956	„	36	„
„ Żydatyczach (Podliskach małych)	4.360	„	90	„
			26.459 K	49 h

b) pochodzi z dzierżawy myt na drodze krajowej Jarosław-Bełzec . . . . . 243 „ 02 „

Razem jak wyżej . 26.702 K 51 h

Przeciw dzierżawcom *ad a)* wdrożono kroki sądowe, dzierżawcy zaś *ad b)* zezwolono na ratalną spłatę należytości.

Rewizya i regulacya myt krajowych.

W porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zezwolił Wydział krajowy dzierżawcy myta krajowego w Iwkowej na przeniesienie rogatki o 70 m b. w stronę Brzeska, tudzież dzierżawcom myta mostowo-drogowego w Nowym Targu za Czarnym Dunajcem, na ustawienie bocznej zapory ochronnej obok mostu na Czarnym Dunajcu w Nowym Targu przy drodze do Kowańca.

Nadto odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa w sprawie proponowanego przez dzierżawców myt krajowych w Nowym Targu za Czarnym i Białym Dunajcem, tudzież w Poroninie przesunięcia rogatek na powyższych stacyach.

Domki mytnicze.

Uskuteczniono naprawę 39 domków mytniczych, a mianowicie: w Bagienicy, Bieńczycach, Bóbrce, Brzeżanach, Buczaczu (Podlesie), Buczaczu (Podzameczek), Czortkowie, Darachowie, Dobropolu, Dżurynie, Haliczu, Iwankowie, Jasionce, Jasionowie polnym, Kasperowcach, Kluwińcach, Koszyłowcach, Kozaczyznie, Kozowej, Krzyżu, Kurowie, Łanowcach, Maliniu, Młynowcach, Pałahiczu, Pieczychwostach, Radwanie, Repechowie, Serafincach, Sielcu, Sokołowie, Staromieściu, Strusowie (Warwaryńce), Szaflarach, Szlachcińcach, Tłustem, Zagrobelli, Zbarażu, Żydatyczach.

Alegat 2. Datki dobrowolne na budowę drogi Lwów-Stojanów.

Według załączonego ℣. jako alegat 2 wykazu datków dobrowolnych na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów pozostała z końcem roku 1908 do spłacenia należytość w kwocie 1.236 kor.

Interpelacya posła Winniczuka i towarzyszy w sprawie wymiaru emerytury drożnikowi Janowi

Poseł Winniczuk i towarzysze wnieśli na posiedzeniu z 3. listopada 1908 interpelacyę do Wydziału krajowego, w sprawie wymiaru emerytury drożnikowi Janowi Tepinodze z Jezupola, w wysokości 9 koron 30 gr. miesięcznie.

W interpelacyi tej podniesiono, że Tepinoga z żoną i trojgiem dzieci nie może wyżyć z przyznanej mu kwoty, dlatego zapytują interpelanci, czy Wydział krajowy byłby skłonny przyznać Tepinodze emeryturę wystarczającą do życia.

Tepinodze z Jempola.

Drożnik ten wstąpił do służby krajowej w r. 1887. Rozporządzeniem Lw. 92345/906 uwolnił go Wydział krajowy — na jego własną prośbę — ze służby i wymierzył mu dar z łaski (a nie emeryturę) za dwadzieścia lat służby (choć służył tylko 19 lat i 8 miesięcy) w wysokości unormowanej uchwałą Wysokiego Sejmu z dn. 21. stycznia 1898, to jest w kwocie 9 koron 26 gr. miesięcznie.

Postąpiono zatem zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami, wobec czego Wydział krajowy nie może podwyższyć Tepinodze przyznanego mu daru z łaski.

O etacie służby dróg krajowych.

A) W okresie czasu objętym niniejszem sprawozdaniem zaszły następujące zmiany w etacie służby dróg krajowych:

1. Rozporządzeniem z dnia 22. stycznia 1909 l. 10904 mianował Wydział krajowy inżyniera II. klasy Władysława Ziemińskiego, pełniącego obowiązki inżyniera okręgowego w Rzeszowie, inżynierem I. klasy w VIII. randze urzędników Wydziału krajowego, przy pozostawieniu go na dotychczasowej posadzie inżyniera okręgowego.

2. Rozporządzeniem z dnia 22. stycznia 1909 l. 10905 mianował Wydział krajowy inżyniera II. klasy Bolesława Bronikowskiego, pełniącego obowiązki inżyniera okręgowego w Jarosławiu, inżynierem I. klasy w VIII. randze urzędników Wydziału krajowego, przy pozostawieniu go na dotychczasowej posadzie inżyniera okręgowego.

Wiadomość o dalszych nominacyach inżynierów w etacie techniczno-drogowym podaje sprawozdanie biura prezydyalnego.

3. Rozporządzeniem z dnia 20. stycznia 1909 l. 4399 przeniósł Wydział krajowy w stały stan spoczynku starszego konduktora Juliana Lesiewicza i wymierzył mu emeryturę za 40 lat służby krajowej w kwocie rocznej 2.200 koron.

4. Rozporządzeniem z dnia 16. czerwca 1909 l. 25386 przeniósł Wydział krajowy w stały stan spoczynku starszego konduktora Ludwika Przetockiego i wymierzył mu emeryturę za 40 lat służby krajowej w rocznej kwocie 2.200 koron.

5. Rozporządzeniem z dnia 16. czerwca 1908 l. 47203 przyjął Wydział krajowy do wiadomości rezygnacyę prowizorycznego konduktora III. klasy Franciszka Flisowskiego z zajmowanej posady, a w jego miejsce poruczył prowizorycznie pełnienie obowiązków konduktora dróg krajowych ukończonemu uczniowi szkoły konduktorów Władysławowi Bichałowiczowi.

6. Rozporządzeniem z d. 16. listopada 1908 l. 89697 zamknięto wypłatę poborów Wincentego Staszkiewicza, pełniącego prowizorycznie obowiązki konduktora dróg krajowych, a to z powodu opuszczenia służby.

7. Rozporządzeniem z dnia 7. kwietnia 1909 l. 28078 zwolnił Wydział krajowy ze względów służbowych od obowiązków Władysława Bichałowicza, pełniącego prowizorycznie obowiązki konduktora dróg krajowych.

8. Rozporządzeniem z dnia 26. listopada 1908 l. 108156 mianował Wydział krajowy prowizorycznie konduktorem III. klasy ukończonego ucznia szkoły konduktorów Ludwika Nitonia.

9. Rozporządzeniem z dnia 9. lutego 1909 l. 134996/08 poruczył Wydział krajowy prowizorycznie pełnienie obowiązków konduktora dróg krajowych, ukończonemu uczniowi szkoły konduktorów Ludwikowi Jarominkowi.

10. Rozporządzeniem z dnia 8. lutego 1909 l. 9.271 mianował Wydział krajowy konduktora I. klasy Jana Mikusińskiego etatowym, starszym konduktorem, konduktorów II. klasy Józefa Zuba i Józefa Marka etatowymi konduktorami I. klasy, zaś konduktorów III. klasy Tomasza Śliwińskiego i Romana Cieślika, konduktorami II. klasy, a to pierwszego z nich prowizorycznie, drugiego zaś stale.

11. Rozporządzeniem z dnia 4. czerwca 1909 l. 54025 zamianował Wydział krajowy ukończonego ucznia szkoły konduktorów Adolfa Misslika prowizorycznym konduktorem III. klasy.

12. Rozporządzeniem z dnia 26. listopada 1908 l. 79.136 stabilizował Wydział krajowy na posadzie konduktorskiej prowizorycznego konduktora III. klasy Władysława Kwiecińskiego.

13. Rozporządzeniem z dnia 22. czerwca 1909 l. 14154 stabilizował Wydział krajowy na posadzie konduktorskiej prowizorycznego konduktora III. klasy Karola Klapę.

14. Rozporządzeniem z dnia 22. czerwca 1908 l. 27273 stabilizowano na posadzie konduktorskiej prowizorycznego konduktora III. klasy Władysława Śpiewaka.

B) Uchwałą z 31. października 1908 przyznał Wys. Sejm emerytowanemu starszemu inżynierowi Władysławowi Turskiemu stały dar z łaski jako dodatek do emerytury w kwocie 500 kor. rocznie.

O tej uchwale zawiadomiono starszego inżyniera Władysława Turskiego rozporządzeniem z dnia 28. grudnia 1908 l. 122822 i równocześnie wyasygnowano mu powyższy dar z łaski.

C) Uchwałą z dnia 29. października 1908 ustanowił Wysoki Sejm następujący etat posad i płac konduktorów drogowych:

a) dziesięciu starszych konduktorów z płacą stałą po . .	2.000 K
z dodatkiem aktywalnym	450 „
i prawem do trzech dodatków pięcioletnich po . . .	100 „
b) dziesięciu konduktorów I. klasy z płacą stałą po . .	1.800 „
z dodatkiem aktywalnym po	350 „
i prawem do trzech dodatków pięcioletnich po . . .	100 „
c) dziesięciu konduktorów II. klasy, z płacą stałą po . .	1.600 „
z dodatkiem aktywalnym	250 „
i prawem do trzech pięcioleci po	100 „
d) dwunastu konduktorów III. klasy, z płacą stałą po .	1.400 „
z dodatkiem aktywalnym po	150 „
i prawem do trzech pięcioleci po	100 „

W myśl powyższej uchwały wyasygnowano konduktorom nowe pobory, począwszy od dnia 1. listopada 1908.

D) Uchwałą z dnia 29. października 1908 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycyę krajowych konduktorów drogowych do zbadania i przedstawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej co do kwestyi traktowania krajowych konduktorów drogowych w charakterze urzędników.

Rozpatrując tę sprawę Wydział krajowy musiał liczyć się z okolicznością, że Wysoki Sejm również uchwałą z 29. października 1908 ustanowił nowy etat płac krajowych konduktorów drogowych i pobory ich w porównaniu z dawniejszymi podwyższył o 12.400 K rocznie, i musiał wychodzić z założenia, że Wysoki Sejm nie mógł mieć zamiaru znów w roku następnym podwyższyć płace krajowych konduktorów drogowych.

Nadto Wysoki Sejm uchwałą z dnia 1. kwietnia 1892 postanowił, że krajowi konduktorowie drogowi są stałymi urzędnikami kraju z wszystkiemi służącemi im prawami z ustanowy służby krajowej.

Wobec tego Wydział krajowy mniema, że niema podstawy do przedstawienia wniosku w powyższej sprawie.

D.

Drogi powiatowe i gminne.

O ogólnym stanie budowy dróg gminnych i powiatowych, tudzież o pomocy technicznej, udzielanej powiatom, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Subwencye

asygnowane w r. 1908 z funduszu krajowego Rubr. VIII. poz. 8 a. wydatków na budowę dróg gminnych i powiatowych.

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
1	Biała	Wadowice-Jawiszowice			7.198	28
2	Bóbrka	Strzeliska nowe-Chodorów			11.432	36
3	Bochnia	Niepołomice-Grabie	1.677	42		
		Bochnia-Szczurowa	3.759	93		
		Ujście solne-Brzesko	4.000	—		
		Dąbrowa-Brzezie rysownicy. . . .	3	60	9.440	95
4	Bohorodczany	Sołotwina-Porohy	10.000			
		„ „ koszta komisyjne	699	78	10.699	78
5	Brody	Brody-Leszniów-Szczurowice . . .			5.058	98
6	Brzesko	Brzesko-Brzozowiec			12.000	—
7	Brzeżany	Bożyków-Szarańczuki-Potutory . .	6.907	11		
		„ „ „ most	4.000	—		
		„ „ „ koszta komisyjne.	41	88		
		Horodyszcze-Kozłów	3.000	—		
		„ „ koszta komisyjne	52	40	14.001	39
8	Brzozów	Brzozów-Wara.	20.000	—		
		„ „ koszta komisyjne. .	638	28		
		Brzozów-Haczów koszta komisyjne	854	68		
		Iskań-Sanok koszta komisyjne. . .	122	26	21.615	22
9	Buczacz	Sokołów-Jazłowiec, Niźniów-Żyznomierz	65.000	—		
		Sokołów-Jazłowiec, Niźniów-Żyznomierz koszta komisyjne	2.525	90		
		Sokołów-Jazłowiec, Niźniów-Żyznomierz premia ubezpieczeń . . .	557	45		
		Sokołów-Jazłowiec, Niźniów-Żyznomierz rysownicy	165	92	68.249	27
10	Chrzanów	Trzebinia-Ciężkowice-Szczakowa . .	7.000	—		
		Trzebinia-Góry Luszowskie koszta komisyjne.	33	60	7.033	60
11	Cieszanów	Cieszanów-Dzików nowy.	9.100	77		
		Oleszyce-Cewków rysownicy . . .	6	—	9.106	77
12	Dąbrowa	Przybysławice-Jagodniki	4.237	66		
		Szczucin-Radgoszcz	2.000	—		
		Lustracye	80	—	6.317	66
13	Dobromil	Krościenko-Kuźmina	6.000	—		
		Hubicze-Bircza.	15.000	—	21.000	—
14	Drohobycz	Drohobycz-Truskawiec	20.000	—		
		Drohobycz-Truskawiec koszta komisyjne.	2.228	94		
		Do przeniesienia . .	22.228	94	203.154	26

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	22.228	94	203.154	26
		Drohobycz-Truskawiec rysownicy .	26	70		
		Lisznia-Podbuż	705	61		
		Wygoda-Medenice-Krynica	7.783	58		
		Dział Opaka.	13.146	98	43.891	81
15	Gorlice	Gładyszów-Ujście ruskie	2.500	—	2.500	—
16	Gródek	Gródek-Kamienobród-Jaryna . . .	20.000	—		
		Gródek-Kamienobród-Jaryna koszta komisyjne.	1.936	92		
		Gródek-Kamienobród-Jaryna rysownicy	81	46		
		Gródek-Komarno koszta komisyjne	31	50	22.049	88
17	Grybów	Wojnarowa-Krużlowa	1.616	90		
		Florynka-Krzyżówka	5.000			
		„ „ rysownicy . .	826	44	7.443	34
18	Horodenka	Horodenka-Obertyn	5.000	—		
		Niezwiska-Złoty Potok	8.000	—	13.000	—
19	Husiatyn	Probużna-Dębówka	2.000	—		
		Husiatyn-Postołówka	4.200	10		
		Chorostków-Chłopówka-Postołówka	2.000	—		
		„ „ „ rysownicy.	258	89	8.458	99
20	Jarosław	Sieniawa-Majdan	17.268	59		
		Radymno-Oleszyce	5.071	38		
		Łazy-Nowa Grobla koszta komisyjne	65	18		
		Jarosław-Pruchnik	37.379	48		
		„ „ koszta komisyjne	2.281	52		
		„ „ rysownicy . . .	299	64	62.365	79
21	Jasło	Kąty-Desznica			10.000	—
22	Kamionka	Radziechów-Kulików	585	60		
		Kamionka-Tadanie	10.000	—		
		Żelechów wielki-Podliski małe . .	4.000	—		
		„ „ „ „ koszta komisyjne	61	12		
		Krystynopol-Brody rysownicy . . .	60	60	14.707	32
23	Kolbuszowa	Kolbuszowa-Przecław			8.004	68
24	Kołomyja	Ispas-Pistyń	4.000	—		
		„ „ koszta komisyjne . . .	1.364	56		
		„ „ rysownicy	90	84	5.455	40
25	Kossów	Kossów-Jasienów górny	6.000	—		
		„ „ koszta komisyjne.	1.792	96		
		Do przeniesienia . . .	7.792	96	401.031	47

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	7.792	96	401.031	47
		Kołomyja-Pistyń koszta komisyjne .	53	55	7.846	51
26	Kraków	Bronowice małe-Kopce	19.062	66		
		Baran-Niepołomice	17.333	11		
		Modlniczka-Brzezinka	7.500	—	43.895	77
27	Limanowa	Młynne-Ujanowice			5.000	—
28	Lwów	Winniki-Dawidów koszta komisyjne	20	—		
		Winniki-Dawidów	10.000	—		
		Sichów-Siedliska	10.000	—		
		„ „ koszta komisyjne .	30	60		
		Krasów-Polana-Wybranówka . . .	6.000	—		
		„ „ „ koszta komisyjne.	49	40		
		Barszczowice-Gaje	10.000	—		
		„ „ koszta komisyjne	33	40	36.133	40
29	Łańcut	Grodzisko-Leżajsk „ „			27	80
30	Mielec	Wojsław-Biesiadka	16.000	—		
		„ „ koszta komisyjne	128	30	16.128	30
31	Mościska	Sądowa Wisznia-Sambor	5.000	—		
		„ „ „ koszta komisyjne.	32	16		
		Pakość-Hussaków-Radochońce . .	5.000	—		
		„ „ „ rysownicy	46	40		
		„ „ „ koszta komisyjne	44	24		
		Fujna-Dąbrowica premia za ubezpieczenie robotnik:	2	70		
		Rudki-Sądowa Wisznia-Dmytrowice	5.000	—		
		„ „ „ „ rysownicy.	803	26	15.928	76
32	Myślenice	Siepraw-Myślenice	21.128	93		
		„ „ koszta komisyjne	50	20		
		Chabówka-Rabka.	34	10		
		Gorzków-Dobczyce	534	29		
		Jordanów-Spytkowice	9.425	96		
		Biertowice-Zembrzyce koszta komisyjne.	63	20		
		Biała-Skawina-Zawoja koszta komisyjne.	45	60	31.282	28
33	Nisko	Krzeszów-Kopki	5.674	70		
		Lustracya.	32	—	5.706	70
		Do przeniesienia . .	—	—	562.980	99

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	—	—	562.980	99
34	Nowy Targ	Klikuszowa-Sieniawa	6.000	—		
		Ulica Chałubińskiego	2.000	—		
		Zakopane-Dolina kościeliska . . .	22.500	—		
		„ „ „ koszta komisyjne	1.856	03		
		Zakopane-Dolina kościeliska mapy.	36	—		
		Zakopane-Dolina kościeliska rysownicy	162	—		
		Chabówka-Rabka koszta komisyjne	22	20		
		Harklowa-Tylmanowa koszta komisyjne	84	98		
		Wiłów-Chochołów	1.030	80		
		Objazdy dróg	440	—	34.132	01
35	Pilzno	Pilzno-Szynwałd	7.000	—		
		Tuchów-Zawadka	135	28		
		Lustracya	90	—	7.225	28
36	Podhajce	Lustracya			339	54
37	Przemyśl	Popowice-Oleszowice-Byków-Medyka	5.215	86		
		Chałupki medyckie-Stubno Nienowice	5.200	—		
		Łętownia-Bełwin-Srednia	3.000	—	13.415	86
38	Przemyślany	Przemyślany-Pomorzany most na Gniłej Lipie	1.000	—		
		Przemyślany-Pomorzany koszta komisyjne	76	82		
		Przemyślany-Jaktorów	42	40		
		Pohorylec-Łahodów	69	40	1.188	62
39	Rawa	Dobrosin-Hruszów-Magierów-Niemirów	70.000	—		
		Dobrosin-Hruszów-Magierów-Niemirów koszta komisyjne	2.359	94		
		Rawa-Magierów	10.000	—		
		„ „ koszta komisyjne .	55	80	82.415	74
40	Rohatyn	Bołszowce-Sarnki	21.000	—		
		„ „ koszta komisyjne	15	54		
		„ „ rysownicy . . .	44	70	21.060	24
41	Ropczyce	Sędziszów-Kolbuszowa	7.000	—		
		Sędziszów-Strzyżów	3.004	68	10.004	68
42	Rudki	Komarno-Tuligłowy	25.000	—		
		„ „ koszta komis.	26	20		
		„ „ rysownicy . .	34	10		
		Adryanów-Kołodruby	4.859	96		
		„ „ koszta komisyjne	59	80	29.980	06
		Do przeniesienia . .	—	—	762.743	02

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	—	—	762.743	02
43	Rzeszów	Miłocin-Budy	3.000	—		
		Miłocin-Mrowla-Bratkowice	3.000	—		
		Tyczyn-Jawornik	10.000	—		
		Tyczyn-Błażowa	15.000	—		
		„ „ koszta komisyjne .	84	56		
		Tyczyn-Budziwój-Zarzecze	12.500	—		
		Rzeszów-Strzyżów-Tułkowice . . .	10.000	—		
		Przybyszówka-Zgłobień	13.000	—		
		Borek-Błażowa.	3.500	—		
		Staromieście-Miłocin	551	80		
		Żyznów-Bodnarówka koszta komisyjne.	84	56	70.720	92
44	Sambor	Most na Strwiążu w Biskowicach.	19.811	89		
		„ „ Błażowce w Czerchawie.				
		„ „ j. w. koszta komisyjne . .	50	14		
		Sambor-Podbuż	3.220	56		
		Przemyśl-Rudno	8.000	—	31.082	59
45	Sącz Nowy	Chełmiec-Stadło-Naszacowice . . .			10.457	04
46	Skałat	Skałat-Kaczanówka	7.035	—		
		„ „ koszta komis. .	105	56	7.140	56
47	Śniatyn	Tułuków-Stecowa	30.000	—		
		„ „ koszta komisyjne	2.000	58	32.000	58
48	Sokal	Krystynopol-Brody	130.000	—		
		„ „ koszta komisyjne	1.731	64		
		„ „ mapy	4	70		
		Bełz-Waręż	10.570	66	142.307	—
49	Stanisławów	Wodniki-Horożanka koszta komis.			131	36
50	Stryj	Most na Kruszelnicy rysownicy . .			74	56
51	Tarnobrzeg	Radomyśl-Chwałowice.	12.836	38		
		„ „ koszta komis.	250	90		
		„ „ rysownicy .	142	90		
		Turbia-Wulka turebska	838	28	14.068	46
52	Tarnopol	Kozłów-Pokropiwna-Jezierna . . .	6.721	37		
		„ „ „ koszta komisyjne.	45	55		
		Iwaczów dolny-Horodyszcze, Tarnopol-Grzymałów.	1.299	17		
		Tarnopol-Brody	4.256	78		
		Denysów-Kupczyńce-Podhajce. . .	5.000	—		
		„ „ „ koszta komisyjne.	50	55		
		Do przeniesienia . . .	17.373	12	1,070.726	09

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	17.373	42	4,070.726	09
		Borki wielkie-Suszczyn	15.000	—		
		„ „ „ koszta komis.	41	54		
		„ „ -Dyczków	2.648	40		
		Isypowce-Kokutkowce	597	41		
		Hłuboczek wielki-Kokutkowce . . .	1.000	—		
		Lustracya	154	80	36.815	57
53	Tarnów	Tarnów-Ryglice	8.000	—		
		Lustracya	70	—	8.070	—
54	Trembowla	Semenów-Buczacz	10.000	—		
		„ „ koszta komisyjne	698	98		
		„ „ rysownicy . . .	330	26		
		Krowinki-Suszczyn „ . . .	130	40		
		Dereniówka-Janów	5.000	—		
		Trembowla-Budzanów koszta komisyjne	65	96		
		Most w Strusowie koszta komisyjne	72	70		
		Most w Zielonem „ „	56	20	16.354	50
55	Turka	Turka-Lutowiska			30.476	75
56	Wadowice	Zator-Andrychów	8.806	66		
		„ „ koszta komisyjne .	53	70		
		Brzeźnica-Pasieka	2.283	10		
		Leśnica-Stronie-Zakrzów	1.376	23		
		Ryczów-Łączany koszta komisyjne .	54	20	12.573	89
57	Wieliczka	Gorzków-Dobczyce	608	34		
		Prokocim-Grabie	2.277	57		
		Stadniki-Gdów	5.000	—		
		Świątniki-Siepraw	10.237	—		
		„ „ koszta komisyjne	168	80		
		Radziszów-Krzywaczka koszta kom.	28	20		
		Gorzków-Stojowice-Brzączowice . .	3.000	—	21.319	91
58	Zbaraż	Zbaraż-Podwołoczyska, Zbaraż-Berezowica	4.000	—		
		Zbaraż-Podwołoczyska, Zbaraż-Berezowica koszta komisyjne . . .	237	92		
		Lustracya	129	02	4.366	94
59	Złoczów	Krasne-Poczapy	5.170	25		
		Lustracya	49	54		
		Przemyślany-Pomorzany Nestinki .	4.800	—		
		„ „ „ koszta komisyjne	457	80		
		Przemyślany-Pomorzany most na na Złotej Lipie	5.460	—		
		Do przeniesienia . .	15.937	59	1,200.703	65

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	15.937	59	1,200.703	65
		Pomorzany-Zborów rysownicy. . .	361	04		
		Złoczów-Dunajów	7.185	78		
		Lustracya.	68	06	23.552	47
60	Żółkiew	Żółkiew-Dzibułki-Kamionka. . . .	6.500	—		
		„ „ „ koszta komisyjne.	268	63		
		„ „ „ rysownicy	249	47		
		Mosty wielkie-Wulka mazowiecka .	81	34	7.117	44
61	Żydaczów	Żurawno-Stryj			3.800	—
62	Żywiec	Lachowice-Jeleśna	2.395	45		
		„ „ koszta komisyjne	79	—		
		Żywiec-Jeleśna most na Koszarowej	8.000	—	10.474	45
		Razem . .			1,245.648	01
		Od tego: Nadwyżka wydatków pokryta z kredytu za r. 1909.			45.648	01
		Czysty wydatek . .			1,200.000	—

Subwencye

asygnowane w r. 1908 z funduszu krajowego Rubr. VIII. poz. 8 b. wydatków na utrzymanie dróg gminnych i powiatowych.

1	Biała	Wadowice-Jawiszowice			12.000	—
2	Bóbrka	Na utrzymanie dróg.			12.000	—
3	Bochnia	Bochnia-Sowliny, Nadwiślańska . .	16.000	—		
		Bochnia-Ujście solne	4.000	—	20.000	—
4	Bohorodczany	Sołotwina-Porohy, Sołotwina Dźwiniacz.			10.000	—
5	Brody	Brody-Założce			22.000	—
6	Brzesko	Bogumiłowice-Zakliczyn, Słotwina Szczurowa.			24.000	—
7	Brzeżany	Horodyszcze-Kozłów			10.000	—
8	Brzozów	Brzozów-Rymanów, Brzozów-Domaradz.			22.000	—
9	Buczacz	Na utrzymanie dróg.			12.000	—
10	Chrzanów	Droga Wrocławska			18.000	—
11	Cieszanów	Oleszyce-Cewków-Dzików	10.000	—		
		Lubaczów-Hruszów	3.000	—	13.000	—
12	Czortków	Białobóżnica-Wierzbowiec, Jagielnica-Jezierzany			6.000	—
13	Dąbrowa	Dąbrowa-Mędrzychów			10.000	—
		Do przeniesienia . . .	—	—	191.000	—

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	—	—	191.000	—
14	Dobromil	Hubicze-Bircza, Krościenko-Iwaczkowo			10.000	—
15	Dolina	Bolechów-Kamionka	6.000	—		
		Dolina-Turza wielka, most na Miżuniu	4.000	—	10.000	—
16	Drohobycz	Drohobycz-Schodnica-Rybnik . . .			12.000	—
17	Gorlice	Ropa-Wysowa, Biecz-Golanka . . .			10.000	—
18	Gródek	Gródek-Kamienobród, Gródek-Komarno, Mszana-Stradcze			16.000	—
19	Grybów	Grybów-Zborowice, Grybów-Florynka, Snietnica-Florynka. . . .	16.000	—		
20		Wojnarowa-Korzenna, Wojnarowa-Krużlowa	6.000	—	22.000	—
21	Horodenka	Niezwiska-Kamionki			13.000	—
22	Husiatyn	Chorostków-Mszaniec, Chorostków-Uwisła			12.000	—
23	Jarosław	Jarosław-Hucisko, Jarosław-Sieniawa			16.000	—
24	Jasło	Święcany-Dębowa, Frysztak-Strzyżów			13.000	—
25	Jaworów	Jaworów-Sądowa Wisznia			10.000	—
	Kałusz	Nowy Kałusz-Kopanki, Kopanki-Wojniłów Nowy Kałusz-Bolechów, Chocim-Zawój Kałusz-Petramka. . .			10.000	—
26	Kamionka strum.	Busk-Chołojów			12.000	—
27	Kolbuszowa	Kolbuszowa-Majdan			10.000	—
28	Kołomyja	Kołomyja-Peczeniżyn, Kołomyja-Werbiąż			10.000	—
29	Kosów	Jaworów-Żabie			18.000	—
30	Kraków	Łobzów-Zabierzów, Liszki-Czernichów			25.000	—
31	Krosno	Dojazd do zakładu w Iwoniczu . .			4.000	—
32	Limanowa	Kamienica-Stopnica			16.000	—
33	Lisko	Ustrzyki-Lutowiska			10.000	—
34	Lwów	Lwów-Szczerzec, Jaryczów nowy-Podliski małe, Zamarstynów-Brzuchowice			25.000	—
35	Łańcut	Łańcut-Kańczuga, Markowce-Przeworsk			15.000	—
36	Mielec	Mielec-Radomyśl, Mielec-Borowa, Radomyśl-Lisia góra.			24.000	—
37	Mościska	Hordyńsko-Samborska.			10.000	—
38	Myślenice	Biertowice-Zembrzyce, Pein-Jordanów, Jawornik-Głogoczów . . .			13.000	—
		Do przeniesienia . . .	—	—	537.000	—

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	—	—	537.000	—
39	Nadwórna	Utrzymanie dróg			10.000	—
40	Nisko	Nisko Ulanów Rudnik			6.000	—
41	Nowy Targ	Objazdy dróg i ulic	1.248	—		
		Zakopane-Łysa Polana	22.005	—		
		Zakopane-Dolina Kościeliska . . .	201	—		
		Droga Pienińska	2.504	24		
		Drogi w Zakopanem	7.947	70		
		Łysa Polana-Morskie Oko	4.490	—		
		Na utrzymanie ważniejszych dróg .	5.000	—		
		Na przebudowanie mostów	14.000	—	57.395	94
42	Pilzno	Pilzno-Radomyśl, Kamienica-Głobikowo			10.000	—
43	Podhajce	Podhajce-Halicz			6.000	—
44	Przemyślany	Gliniany-Zadwórze, Przemyślany-Pomorzany			16.000	—
45	Rawa	Rawa-Niemirów	16.000	—		
		Rawa-Uhnów	6.000	—	22.000	—
46	Rohatyn	Babuchów-Puków, Bołszowce-Słoboda kąkolnicka			10.000	—
47	Ropczyce	Czekaj-Wielopole			10.000	—
48	Rudki	Komarno-Gródek			10.000	—
49	Rzeszów	Strzyżów-Domaradz			22.000	—
50	Sambor	Sambor-Mościska, most na Strwiążu			13.000	—
51	Sanok	Bukowsko-Szczawne			16.000	—
52	Sącz Nowy	Sącz Nowy-Tylicz-Muszynka . . .			10.000	—
53	Skałat	Na utrzymanie dróg			10.000	—
54	Śniatyn	Zabłotów-Rożnów	12.000	—		
		Stecowa-Borowce	4.000	—	16.000	—
55	Sokal Stary	Sokal-Perespa			13.000	—
56	Sambor	Topolnica-Turze, Terszów-Ławrów .			10.000	—
57	Stryj	Stryj-Żurawica	6.000	—		
		Słobódka-Sokołów	1.000	—	7.000	—
58	Tarnobrzeg	Radomyśl-Łążek	14.000	—		
		Tarnobrzeg-Majdan	5.000	—	19.000	—
59	Tarnopol	Tarnopol-Brody			10.000	—
60	Tłumacz	Jezierzany-Chocimierz, Markowce-Kamienna, Tłumacz-Bohorodyczyn, Tłumacz-Tarnoruda			12.000	—
61	Trembowla	Trembowla-Budzanów, most w Zielińcu			14.000	—
		Do przeniesienia . . .	—	—	866.395	94

L. porz.	Powiat	Droga	Szczegół K	Szczegół h	Ogół K	Ogół h
		Z przeniesienia . . .	—	—	866.395	94
62	Turka	Turka-Lutowiska			10.000	—
63	Wadowice	Biertowice-Zembrzyce, Wadowice-Brzeźnica			10.000	—
64	Wieliczka	Podgórze-Mogilany, Prokocim-Grabie	3.000	—		
		Wieliczka-Gdów, Wieliczka-Dobczyce.	10.000	—	13.000	—
65	Złoczów	Krasne-Gołogóry			10.000	—
66	Żółkiew	Żółkiew-Dzibułki	12.000	—		
		Utrzymanie dróg	4.000	—	16.000	—
67	Żydaczów	Żurawno-Stryj, Żurawno-Żydaczów Żydaczów-Rozwadów			10.000	—
68	Żywiec	Międzybrodzko-Polhorska			19.000	—
		Niezużyta reszta kredytu przeniesiona na r. 1909			49.639	06
		Razem . .			1,004.035	—
		Odlicza się dochody własne:				
		a) Na utrzymanie dróg Zakopane-Jaszczurówka, Łysa Polana				
		Uznański Witold . . . . 1.600 K				
		Zamoyski hr. Władysław . 400 „				
		Zakopane gmina . . . . 272 „				
		Zakopane-komisya klimatyczna 818 „				
		Nowy Targ-Wydział powiat. 545 „	3.635	—		
		b) Na utrzymanie drogi Pienińskiej Szczawnica komisya zdrojowa 200 K				
		Nowy Targ Wydział powiatowy 200 „	400	—	4.035	—
		Wydatki netto za r. 1908 . .			1,000.000	—

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg gminnych i powiatowych.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg powiatowych i gminnych wynosił z dniem 31. grudnia 1907 kwotę . . . . . 1,000.000 K — h

Dotacya z funduszu krajowego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17. lutego 1898 z przyznanych 15 rat — X rata za rok 1908 . . . . 40.000 „ — „

Razem . . 1,040.000 K — h

Po koniec roku 1007 udzielono Wydziałom powiatowym pożyczek w sumie . . . . 3,058.597 K 64 h

zaś w roku 1908 następującym powiatom:

1. Buczacz	30.000 K — h		
2. Dąbrowa	18.000 „ — „		
3. Kosów	20.000 „ — „		
4. Mościska	16.800 „ — „		
5. Nowy Sącz	20.000 „ — „		
6. Śniatyn	30.000 „ — „		
7. Sokal	3.000 „ — „		
8. Turka	15.000 „ — „	152.800 K — h	
Razem		3,211.397 K 64 h	

Na rachunek tych pożyczek spłacono

po koniec roku 1907	2,023.357 K 75 h	
zaś w roku 1908	173.021 „ 92 „	
Ogółem spłacono	2,196.379 K 67 h	

Po porównaniu z sumą udzielonych pożyczek j. w. pozostaje do zwrotu w latach następnych . 1,015.017 K 97 h
jak to w zamknięciu tego funduszu za r. 1908 wykazano.

Od ulokowanej rozporządzalnej gotówki na 3% rachunku bieżącym uzyskano odsetki po koniec roku 1907 . . . . . 40.250 K 64 h
zaś w roku 1908 . . . . . 1.286 „ 75 „
Razem uzyskano . . 41.537 K 39 h

Od Wydziałów powiatowych otrzymano z tytułu 6% odsetek zwłoki za niedotrzymanie terminu płatności rat pożyczkowych:

a) po 31. grudnia 1907		11.106 K 66 h
b) w r. 1908		622 „ 01 „
Razem		11.728 K 67 h

Bilans z 31. grudnia 1908.

Należytości czynne:

1. Od Wydziałów powiatowych:		
a) z tytułu zwrotu kapitału	1,015.017 K 97 h	
b) z tytułu zwrotu 6% odsetek zwłoki	— „ — „	1,015.017 K 97 h
2. Na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym		76.383 „ 33 „
Suma należytości czynnych		1,091.401 K 30 h
Należytości bierne		— „ — „
Czysty stan czynny		1,091.401 K 30 h

W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . . . . 1,049.496 „ 79 „
okazuje się przyrost majątku o kwotę . . . 41.904 K 51 h
zgodnie z tymże przyrostem wykazanym w zamknięciu rachunku tego funduszu za rok 1908.

Aleg. 3, 4. Ewidencya miejscowych i powiatowych funduszów drogowych.

W załączeniu jako alegaty 3 i 4 przedkładamy wykazy dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za r. 1907, tudzież wykaz wynikłości zamknięć rachunkowych powiatowych funduszów drogowych za r. 1907.

Sprawa budowy drogi gminnej I. klasy Tuchów-Zawadka z mostem na Wisłoce i odnogą do Jodłowej.

Na podstawie szczegółowych planów, wykonanych przez krajowe organa techniczne przyznał c. k. Rząd zasiłek w kwocie 200.000 kor., który następnie wskutek dodatkowego przedstawienia został zwiększony na kwotę 300.000 kor.

Długość tej drogi wraz z odnogą wynosi 20 km, a odnośny koszt budowy wraz z mostem na Wisłoce obliczono na kwotę 1,075.000 kor.

Dotyczący projekt został już zbadany na gruncie przy udziale delegatów: c. k. Namiestnictwa, Wydziału krajowego i Wydziału powiatowego.

Obecnie jest w toku sprawa ustalenia wymiarów mostu w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Sprawa uznania dróg za drogi gminne I. klasy.

Wydział krajowy na wniosek odnośnych Wydziałów powiatowych uznał za drogi gminne I. klasy:

		W r. 1908:		
W powiecie	Bialskim	1 drogę	długości . .	1.300 km
„	czortkowskim	7 dróg	„ . .	24.370 „
„	jasielskim	4 „	„ . .	29.000 „
„	łańcuckim	1 drogę	„ . .	2.043 „
„	przemyślańskim	1 „	„ . .	2.082 „
„	sanockim	2 dróg	„ . .	31.000 „
„	sokalskim	1 drogę	„ . .	6.733 „
„	wadowickim	1 „	„ . .	14.500 „
„	żydaczowskim	8 dróg	„ . .	94.000 „
			Razem . .	205.028 km

Interpelacya posła Dra Makucha w sprawie budowy drogi z Uścia zielonego do Niskołyz w pow. Buczacz.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 1-go października 1908 r. wnieśli poseł dr. Makuch i towarzysze interpelacyę do Wydziału krajowego w sprawie wadliwej gospodarki jaką miał prowadzić Wydział powiatowy w Buczaczu przy budowie drogi z Uścia zielonego do Niskołyz.

Dla zbadania istotnego stanu rzeczy wydelegował Wydział krajowy do Buczacza do przeprowadzenia protokolarnego dochodzenia na miejscu st. inżyniera Wydziału krajowego p. Kajetana Strońskiego, rozporządzeniem z dnia 16. grudnia 1908 r. L. 103.515/08. St. inżynier Stroński przeprowadził protokolarne dochodzenie w dniu od 23. do 26. lutego br., przesłuchał szereg osób interesowanych, przeglądnął rachunki i akta tyczące się tej budowy i wynik dochodzenia wraz z aktami przedmiotowymi przedłożył Wydziałowi krajowemu do LW. 17.594/09.

Akta przeprowadzonego dochodzenia nie dostarczyły Wydziałowi krajowemu podstawy do dalszej ingerencyi w powyższej sprawie.

Interpelacya Dra Makucha i tow. do Wydziału krajowego w sprawie nadużyć drogowych.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 1. październiua 1908 r. wnieśli poseł dr. Makuch i towarzysze interpelacyę do Wydziału krajowego w sprawie nadużyć, jakich ma się dopuszczać drogowy kondnktor ustanowiony z ramienia Rady powiatowej w Buczaczu Karol Służkiewicz w Uściu zielonem.

wie nadużyć powiatowego konduktora drogowego w Uściu zielonem.

Dla zbadania zarzutów podniesionych w interpelacyi wydelegował Wydział krajowy do Buczacza do przeprowadzenia protokolarnego dochodzenia na miejscu st. inżyniera Wydziału krajowego p. Kajetana Strońskiego. rozporządzeniem z dnia 16. grudnia 1908 r. L. 103.515/08.

St. inżynier Stroński przeprowadził protokolarne dochodzenie w dniach od 23. do 26. lutego br., protokolarnie przesłuchał wiceprezesa Rady powiatowej buczackiej p. Krzyżanowskiego, konduktora Służkiewicza i inne osoby powołane w interpelacyi, zbadał odnośne akta i rachunki i wynik dochodzenia przedłożył Wydziałowi krajowemu do LW. 17.594/09. Dochodzenia te nie dostarczyły Wydziałowi krajowemu podstawy do wydania jakichkolwiek zarządzeń w powyższej sprawie.

Interpelacya posła Kornela Senyka i tow. w sprawie budowy mostów przez Wydział powiatowy w Horodence we wsi Toporowce.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 1-go października 1908 r. wnieśli poseł Kornel Senyk i tow. interpelacyę do Wydziału krajowego w sprawie budowy mostu i naprawy dróg w Toporowcach.

Powyższą interpelacyę przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Horodence, reskryptem z dnia 4-go grudnia 1908 r. L. 103.516, z poleceniem zbadania sprawy, wydania potrzebnych zarządzeń i jej wyjaśnienia.

Wydział powiatowy w Horodence relacyą z dnia 15. marca 1909 r. L. 633 (LW. 31.977) doniósł Wydziałowi krajowemu, że jeszcze przed wniesieniem niniejszej interpelacyi zarządził budowę mostu i naprawę dróg w Toporowcach i przygotował potrzebne materyały tak, aby z wiosną 1909 r. można było przystąpić do budowy mostu.

Na powyższe roboty przeznaczył Wydział powiatowy 3.000 K.

Interpelacya Dra Kostia Lewickiego w sprawie budowy mostu t. z. tatarskiego w Glinianach.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 17. października 1908 r. wniósł poseł dr. Kost Lewicki i tow. interpelacyę do Wydziału krajowego w sprawie budowy mostu tak zw. „tatarskiego“ w Glinianach w pow. przemyślańskim.

Sprawa przedstawia się jak następuje:

Orzeczeniem z dnia 23. maja 1908 r. L. 970 polecił przemyślański Wydział powiatowy zwierzchności gminnej w Glinianach przebudować most t. zw. „tatarski“ leżący na głównej ulicy miasta kosztem gminy.

Przeciw temu orzeczeniu Wydziału powiatowego, wniosła zwierzchność gminna rekurs do Wydziału krajowego (LW. 107708/08). Rekurs ten jednak stał się bezprzedmiotowym, ponieważ Rada powiatowa uchwałą z dnia 18. grudnia 1908 r. uznała most powyższy za samoistny objekt wyższej kategoryi, a gmina Gliniany w myśl zastrzeżenia Rady powiatowej wpłaciła do kasy powiatowej subwencyę gminną na budowę tego objektu.

W miesiącu kwietniu 1909 Wydział powiatowy przystąpił do budowy mostu kosztem 4.961 K według planów zatwierdzonych przez Wydział krajowy.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 12. marca 1909 l. 21.246 udzielił powiatowi zasiłku krajowego na powyższą budowę w kwocie 1.500 K.

Interpelacya posła Dra K. Lewickiego i tow. w sprawie przy-

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 4. listopada 1908 poseł dr. Kost Lewicki i towarzysze wnieśli do Wydziału krajowego interpelacyę w sprawie przywrócenia zniszczonej przez powódź w r. 1906 komunikacyi w gminie Cerkiewna między pomieszkaniem proboszcza a wsią.

wrócenia komunikacyi w gminie Cerkiewna (pow. Dolina).

Interpelacyę tę rozporządzeniem z dnia 13. stycznia 1909 l. 119970 Wydział krajowy przesłał Wydz. powiat. w Dolinie z poleceniem zbadania i wydania odpowiednich zarządzeń celem przywrócenia komunikacyi. Według sprawozdania Wydziału powiatowego z dnia 8. lutego 1909 l. 206 (LW. 17591/09) i dawniejszych aktów Wydziału krajowego rozchodzi się w niniejszym przypadku o drogę prywatną, której utrzymanie nie ciąży na funduszach wskazanych ustawą drogową. Wobec tego Wydział krajowy nie miał podstawy do wydania jakichkolwiek dalszych zarządzeń w tej sprawie.

Interpelacya posła Dumki i towarzyszy w sprawie dostawy szutru na na drogę powiatową Sambor-Mościska na r. 1908 w powiecie samborskim.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 4. listopada 1908 poseł Dumka i towarzysze wnieśli interpelacyę do Wydziału krajowego w sprawie dostawy szutru na drogę powiatową Sambor-Mościska na r. 1908 w powiecie samborskim.

Wskutek tej interpelacyi Wydział krajowy reskryptem z dnia 17. grudnia 1908 l. 119.860 odniósł się do Wydziału powiatowego w Samborze.

Akta przedmiotowe nadesłane relacyą tego Wydziału powiatowego z dnia 24. marca 1909 l. 1824 (LW. 34.312/09) nie dostarczyły Wydziałowi krajowemu podstawy do wydania jakichkolwiek zarządzeń w sprawie powyższej.

Interpelacya posła Dra Makucha i towarzyszy w sprawie drogi z gminy Lesiówki do Grabówki.

Na posiedzeniu W. Sejmu dnia 4. listopada 1908 wnieśli poseł dr. Makuch i tow. interpelacyę do Wydziału krajowego i c. k. Rządu w sprawie połączenia gminy Lesiówka z gminą Hłubokie drogą, i w sprawie zamknięcia drogi z gminy Lesiówka do Grabówki w pow. kałuskim prowadzącej przez zarząd dóbr państwowych. Reskryptem z dnia 7-go stycznia 1909 r. L. 119.859 polecił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Bohorodczanach sprawę zbadać i przedłożyć wyczerpujące sprawozdanie.

Zarząd powiatowy relacyą z dnia 14. maja 1909 L. 926/09 (LW. 55128.) przedłożył żądane sprawozdanie, z którego okazuje się, że:

1) Droga z Lesiówki do Głębokiego istniała przed kilkunasty laty, jednak została zaniechaną, a mieszkańcy gminy Głębokie na terytoryum swojem drogę tę zupełnie zaorali.

Budowa tej drogi z powodu znacznych wydatków na wykupno gruntów i z powodu trudności terenowych byłaby bardzo kosztowną i nie stałaby w żadnym stosunku do jej użyteczności, dlatego budowy tej drogi w roku b. nie wzięto pod rozwagę.

2) Droga z Lesiówki do Grabówki prowadzi częściowo przez las dworski dóbr Bohorodczany i przez las kameralny i stanowi prywatną własność wspomnianych majętności.

Oba skarby drogę tę dla publicznego użytku zamknęły z tego powodu, że mieszkańcy pow. Bohorodczańskiego, jeżdżąc tą drogą do Kałusza i Rożniatowa — wyrządzali znaczne szkody w lasach.

Spór sądowy, wytoczony przez gminy obu skarbom w r. 1894 skończył się przegraną gmin.

E.

Publiczne dojazdy kolejowe.

W czasie od dnia 1. kwietnia 1908 do dnia 1-go lipca 1909 przedstawiają się dalsze wyniki w urządzeniu publicznych dojazdów kolejowych jak następuje:

1. W powiecie bobreckim.

Celem ostatecznego ustalenia kierunku dojazdu kolejowego w Mikołajowie odbyła się ponowna (3-a) rozprawa konkurencyjna dnia 12. października 1908, na podstawie której odniesiono się do c. k. Namiestnictwa o wydanie orzeczenia.

Ze względu na otwarcie kolei wów-Podhajce, Wydział powiatowy rozpoczął z wiosną b. r. roboty na części niezakwestyonowanej.

Ostatecznie przyjęty kierunek od rynku miasteczka w stronę północną a następnie południowo-wschodnią mierzy 1274 mb.

2. W powiecie brzeskim.

Wykończono budowę dojazdu do stacyi Biadoliny-szlacheckie na długości 3.186 m — dokonano kolandacyi wykonanych robót i cały dojazd — zupełnie wykonany na długości 5386 mb. oddano do użytku publicznego.

3. W powiecie brzeżańskim.

1) Na podstawie orzeczenia c. k. Namiestnictwa z dnia 17. grudnia 1907 l. 152.346 oraz wskutek prośby Wydziału powiatowego objął Wydział krajowy budowę dojazdu kolejowego do stacyi w Brzeżanach przez swego inżyniera — zatwierdzając kosztorys budowy na kwotę 99.600·00 K. Budowa ta jest obecnie na ukończeniu.

2) C. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 18. września 1908 l. 87068 uznało potrzebę budowy dojazdu kolejowego do stacyi w Hinowicach — długości 1121 mb. kosztem 38.000·00 K. Budowa została w r. b. rozpoczętą.

4. W powiecie dobromilskim.

Budowa dojazdu kolejowego w Starzawie oraz rekonstrukcya dojazdu w Dobromilu nie została dotąd uskutecznioną.

5. W powiecie drohobyckim.

Sprawa budowy dojazdów kolejowych do stacyi w Borysławiu i Dobrowlanach nie postąpiła naprzód.

6. W powiecie grodeckim.

Zezwolono Wydziałowi powiatowemu na odroczenie do r. 1910 wykończenia budowy pozostałej przestrzeni 1427 m dojazdu kolejowego w Stawczanach, a to ze względu na znaczne wydatki, jakie powiat ten zmuszony jest ponieść przy budowie drogi powiatowej Gródek-Jaryna, która w r. b. ma być ukończoną.

7. W powiecie horodeńskim.

Odniesiono się do c. k. Namiestnictwa o przyspieszenie wydania orzeczeń ekspropriacyjnych pod budowę dojazdu kolejowego w Horodence, gdyż z powodu potrzeby wywłaszczenia przyległych gruntów budowa ta nie może postąpić.

8. W powiecie kamioneckim.

Przy komisyi obchodowej budowy kolei lokalnej Lwów-Stojanów podniesiono potrzebę budowy dojazdów kolejowych do stacyi: Kamionka-Sielec, Chołojów, Radziechów i Stojanów.

Dotychczas została załatwioną sprawa budowy dojazdu w Radziechowie w ten sposób, że część dojazdu zbudowana zostanie kosztem funduszu budowy kolei Lwowsko-Stojanowskiej, resztę zaś — leżącą na kierunku subwencyonowanej drogi Krystynopol-Radziechów-Brody wykona się z funduszów budowy tej drogi.

9. W powiecie kołomyjskim.

W sprawie budowy publicznego dojazdu kolejowego do stacyi w Kołomyi odbyła się na dniu 18. marca b. r. rozprawa konkurencyjna. Wobec wyniku tej rozprawy zwrócono Wydziałowi powiatowemu odnośny projekt do przerobienia.

10. W powiecie łańcuckim.

W r. 1908 dokończono w technicznym zarządzie Wydz. kraj. budowę 2 km 100 m dojazdu kolejowego w Grodzisku. Ogólna długość dojazdu wynosi 5795 m. Rachunki z budowy nie były dotąd przedmiotem załatwienia.

11. W powiecie lwowskim.

Orzeczeniem z dnia 15. września 1908 l. 121.546 c. k. Namiestnictwo uznało potrzebę budowy sześciu dojazdów kolejowych, łączących stacye i przystanki kolei Lwów-Podhajce z gościńcem państwowym „podolskim" — mianowicie:

1) w Lesienicach	długości	291·3	mb.
2) w Marjówce	„	272·5	„
3) w Winnikach	„	460·—	„
4) w Podbereżcach	„	248·—	„
5) w Gajach-Czyżykowie	„	125·—	„
6) w Hermanowie	„	540·—	„

Roboty przy powyższych drogach rozpoczęto w jesieni 1908 r. a budowy te zostaną w r. b. ukończone.

12. W powiecie nadworniańskim.

Sprawa budowy dojazdu kolejowego w Nadwórnie, będąca w związku z lokalną regulacyą potoku Strymby nie postąpiła naprzód.

13. W powiecie podhajeckim.

C. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 11. czerwca 1908 l. 73101 uznało potrzebę budowy dojazdu kolejowego do stacyi w Podhajcach, długości 59 m kosztem 1100 K. Budowa została w r. b. rozpoczętą.

14. W powiecie przemyślańskim.

C. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 5. czerwca 1908 l. 70304 uznało potrzebę budowy publicznych dojazdów kolejowych do stacyi kolei Lwów-Podhajce od gościńca państwowego do stacyi:

1) w Kurowicach	o długości . . .	1441·7	mb.
2) w Przemyślanach	„ . . .	734·—	„
3) „Wołkowie (Meryszczowie)	„ . . .	2926·—	„
4) „Dunajowie	„ . . .	1915·5	„
	o łącznej długości	7017·2	mb.

Roboty przy budowie tych dojazdów rozpoczęto w jesieni 1908 i do końca czerwca 1909 będą ukończone dojazdy w Kurowicach i Przemyślanach — ostatnie dwa będą wykończone w jesieni b. r.,

co jednak nie wpłynie ujemnie na komunikacyę, gdyż odnośna przestrzeń kolei wcześniej jak w jesieni r. b. nie zostanie otwartą.

15. W powiecie rawskim.

Na podstawie orzeczenia c. k. Namiestnictwa z dnia 15. marca 1909 l. 9122 uskuteczniono rozdział na strony konkurencyjne kosztów rekonstrukcyi dojazdu kolejowego w Uhnowie z częściowem przełożeniem i skróceniem trasy — dokonanej w roku zeszłym.

16. W powiecie rohatyńskim.

C. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 28. października 1908 l. 49659 uznało potrzebę budowy publ. dojazdu kolejowego do stacyi w Psarach — długości 0·32868 km kosztem 119.198 K 76 h. Budowa będzie rozpoczętą w r. b.

17. W powiecie skałackim.

C. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 19. czerwca 1908 l. 47.134 uznało potrzebę budowy dojazdu kolejowego do stacyi w Bogdanówce, długości 1·517 km kosztem 25.000 K.

18. W powiecie tarnobrzeskim.

Dojazd do stacyi kolejowej w Grębowie zbudowano w dalszym ciągu na przestrzeni 1.300 mb. Dalsza część budowy w toku.

19. W powiecie tarnopolskim.

a) Dojazd kolejowy do stacyi Denysów-Kupczyńce: Mimo wydania przez c. k. Namiestnictwo orzeczenia z dnia 12. kwietnia 1907 l. 43.366 o potrzebie budowy tego dojazdu — nie rozpoczęto dotąd budowy, a to dla braku porozumienia z powiatem brzeżańskim, w którym część tego dojazdu jest położoną.

b) Dojazd kolejowy do stacyi w Szlachcińcach: Z powodu potrzeby zmiany projektu, będzie sprawa budowy tego dojazdu przedłożoną ponownie c. k. Namiestnictwu dla wydania orzeczenia.

c) Dojazd kolejowy do stacyi w Borkach wielkich: Po uzupełnieniu protokołu odbytej rozprawy konkurencyjnej w myśl życzenia c. k. Namiestnictwa, zostanie sprawa budowy tego dojazdu przedłożoną powtórnie c. k. Namiestnictwu dla wydania orzeczenia.

20. W powiecie tarnowskim.

1) C. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 15. marca b. r. l. 21358 uznało potrzebę budowy publicznego dojazdu kolejowego do stacyi Pleśna-Łowczówek o długości 3.323 mb. kosztem 58.700 K. Budowę zarządzono.

2) Budowę dojazdu do stacyi w Łukowie ukończono i wyznaczono termin kolandacyi na dzień 16. sierpnia b. r.

21. W powiecie turczańskim.

a) W r. 1908 wykończono budowę dojazdu kolejowego od stacyi Jabłonka niżna do gościńca państwowego „Dobromilskiego“ w Boryni — na długości 4.011 mb. wraz z podjazdem pod drogę państwową — a przestrzeń tę stanowiącą jeden ciąg z drogą gminną Borynia-Smorze oddano do użytku publicznego w jesieni 1908.

W roku 1909 wykonany będzie wjazd na drogę państwową o dług. 170 m i pomniejsze roboty pozostałe do zupełnego wykończenia tej drogi.

b) Celem przeprowadzenia budowy drugiej części dojazdu kolejowego w Siankach o długości $1^1/_2$ km wskazano Wydziałowi powiatowemu potrzebę powzięcia uchwały co do zmiany końcowego kierunku i przełożenia jej dla odniesienia się do c. k. Namiestnictwa o wydanie orzeczenia.

22. W powiecie wadowickim.

W przedmiocie budowy dojazdu kolejowego do stacyi w Leńczach, odbyła się rozprawa konkurencyjna na dniu 27. stycznia 1908, na razie jednak wskutek wątpliwości co do istnienia zasadniczych warunków budowy dojazdu konkurencyjnego według projektu, przedłożonego przy rozprawie — nie może być sprawa ta przedstawioną Namiestnictwu dla wydania orzeczenia.

23. W powiecie wielickim.

1) W sprawie dojazdu kolejowego do stacyi w Radziszowie udzielono Wydziałowi pow. potrzebnych wskazówek do przerobienia projektu, jednak dotychczas Wydział pow. projektu tego nie przedłożył.

2) Rozszerzenie dojazdu kolejowego do stacyi w Podgórzu-Bonarce zostało ukończone, poczem dnia 19. czerwca b. r. dokonano kolandacyi robót.

24. W powiecie zaleszczyckim.

W sprawie budowy nowego dojazdu kolejowego w Zaleszczykach względnie przełożenia istniejącego dojazdu wskazano Wydz. pow. potrzebę poczynienia przewidzianych w ustawie czynności przygotowawczych.

25. W powiecie złoczowskim.

1) Na podstawie rozprawy konkurencyjnej, odbytej dnia 23. stycznia 1909, odniesiono się do c. k. Namiestnictwa o wydanie orzeczenia o potrzebie budowy publicznego dojazdu kolejowego w Skwarzawie — długości 2·880 km, kosztem 38.121 K.

2) W sprawie przedłużenia dojazdu kolejowego w Jeziernie odbyła się rozprawa konkurencyjna na dniu 25. lutego 1909.

F.

Inne ważniejsze sprawy.

Szkoła konduktorów drogowych.

O wynikach drugiego roku nauki 1908/9 czwartego trzechlecia, praktycznej szkoły konduktorów drogowych przedkładamy następujące sprawozdanie:

Dnia 16. listopada 1908 po powrocie uczniów z praktyki letniej I. roku szkolnego zamknięto klasę I. i wpisano uczniów do klasy II.

Naukę zimową klasy drugiej rozpoczęto dnia 16. listopada 1908, a zakończono dnia 15. kwietnia 1909 po egzaminach kursowych odbytych w czasie od 31. marca do 15. kwietnia 1909.

Z 32 uczniów wpisanych do klasy II. pozostało do końca roku drugiego tylko 30, gdyż jeden zmarł po rozpoczęciu roku szkolnego, a drugi odbywa obowiązkową służbę wojskową.

Powyższych 30 uczniów wysłano na praktykę letnią do robót drogowych prowadzonych pod kierownictwem inżynierów krajowych i powiatowych, jak to uwidoczniono w zestawieniu załączonem jako Alegat 5. alegat 5. W dołączonym alegacie podano również wyniki egzaminu kursowego z r. 1909 i praktyki letniej z r. 1908.

Ponieważ sprawozdanie szkoły konduktorów drogowych, zamieszczone w przedłożonem wysokiemu Sejmowi już poprzednio sprawozdaniu z czynności dep. IV. Wydziału krajowego w zakresie dróg za czas od 1. lipca 1906 do 31. marca 1908, obejmowało dochody i wydatki po koniec sierpnia 1907, zatem obecnie przedstawia się koszta utrzymania szkoły i stan funduszów szkoły za czas od 1. września 1907 do 30. czerwca 1909, a mianowicie:

W y d a t k i:

1. Dodatek za kierownictwo	1.100 K — h	
2. Wynagrodzenie za wykłady	8.384 „ — „	
3. Zapomogi uczniów	40 „ — „	
4. Stypendya uczniów	15.850 „ — „	
5. Koszta wyjazdów uczniów na praktykę letnią	1.170 „ — „	
6. Potrzeby szkolne i inne wydatki z tytułu administracyi	2.972 „ 94 „	
7. Obsługa	200 „ — „	
Razem		29.716 K 94 h

D o c h o d y

własne szkoły w powyższym czasie wraz ze zwrotami kosztów wyjazdów uczniów na praktyki letnie	2.033 K 90 h
Zatem rzeczywisty wydatek w powyższym czasie wynosi	27.683 K 04 h

W pierwszem półroczu 1908/9 udzielano następujących przedmiotów: a) nauki o drogach i materyałach budowlanych, b) miernictwa, c) rysunków technicznych i kaligrafii, d) wiadomości przyrodniczych, e) trygonometryi, f) robót sztucznych, g) języka polskiego i ruskiego, h) geografii i historyi Polski i Rusi, i) przepisów administracyi drogowej.

Wszyscy uczniowie uczęszczający do szkoły pobierają stypendyum krajowe.

Krajowe warstaty dla wyrobów betonowych.

Ruch wyrobów betonowych w 6 krajowych warstatach, a mianowicie: w Rzeszowie, Jarosławiu, Żółkwi, Kamionce strumiłowej, Borszczowie i Brzeżanach w r. 1908 przedstawia się jak następuje:

1. Na budynki i narzędzia wydano	3.770 K 67 h	
2. „ roboty betonowe	81.218 „ 33 „	
Razem		84.989 K — h

W y r o b i o n o:

a) rur	11.704 sztuk
b) krawężników, płyt i t. p.	20.611 „
Razem	32.315 sztuk

Co stanowi 1772 m^3 betonu.

Sprzedano:

(z pozostałych wyrobów betonowych z r. 1907 i wyprodukowanych w r. 1908).

a) rur	10.792 sztuk
b) krawężników, płyt i t. p.	25.686 „
Razem . .	36.478 sztuk

co stanowi 1612 m³ betonu.

Ze sprzedaży uzyskano . . . . . 80.260 K 02 h

Koszta założenia warstatów, oraz koszta wyrobów betonowych od r. 1899, t. j. od założenia warstatów do końca r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

1. Na założenie warstatów wydano . . .	83.491 K 86 h
2. Na wyroby betonowe	706.562 „ 86 „
Razem . .	790.054 K 72 h

Wyrobiono: rur, krawężników i t. p. 334.236 sztuk objętości . . . . . 16311 m³

Sprzedano: 306.837 sztuk objętości . . 15091 „

pozostało: 27.399 „ „ . . . 1220 „

Ze sprzedaży uzyskano	737.070 K 02 h
Należytość czynna za wyroby wynosiła z końcem r. 1908	9.612 „ 83 „
Wartość pozostałych wyrobów według cen z r. 1908 — przedstawia	55.867 „ 38 „
Wartość pozostałych materyałów surowych .	3.762 „ 70 „
Razem . .	806.312 K 93 h

Nadwyżkę wartości pozostałych wyrobów i materyałów w kwocie 16.258 K 21 h przeznaczono na pokrycie administracyi, dalszej produkcyi i na zakupno nowych narzędzi.

Alegat 6. Rachunki funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych.

Podług załączonego jako alegat 6 wykazu (od poz. 1 do 7 i 8) funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych po koniec roku 1907, przedstawiają się wynikłości rachunków sześciu dróg w trzech powiatach, jak następuje:

Należytość od stron konkurencyjnych . .	69.137 K 61 h
Zapas gotówką i efektami	15.929 „ 15 „
Razem . .	85.066 K 76 h

Należytości bierne przypadające stronom konkurencyjnym do wypłaty za przerobne . . . . 186.039 K 12 h

Okazuje się niedobór . . 100.972 K 36 h

który od niedoboru, wykazanego w sprawozdaniu za rok 1906 w kwocie . . . . . 79.740 K 45 h

zwiększył się o kwotę . . 21.231 K 91 h

Z przyczyn podniesionych w poprzednich sprawozdaniach (za lata 1897 po koniec roku 1906), mianowicie, że pierwotne przypisy w księgach likwidacyjnych były nie jasne i zbyt ogólnikowe, a tem samem płynność należytości konkurencyjnych należycie udowodnioną być nie mogła — odpisano z należytości czynnych w roku 1907 według powołanego powyżej wykazu datki konkurencyjne z funduszu pro praeterito budowy dróg:

a) krajowych:
α) Brzeżany-Podwołoczyska . 385 K 95 h
β) „ -Tarnopol . . 91 „ 59 „ 477 K 54 h
b) powiatowej Grzymałów-Skałat-Smykowce . 22.014 „ 80 „
Razem . . 22.492 K 34 h

Stan zebranych zapasów kasowych efektami, przechowanych tymczasowo w depozytach ogólnych funduszu krajowego — wynosił wedle powołanego wyżej sprawozdania — po dzień 18. kwietnia 1908, a mianowicie:

1. w 4% listach rentowych:
α) Ser. B. Nr. 329 i 330 po 100 K . 200 K
β) „ E. Nr. 108 do włącznie 122,
t. j. 15 sztuk po 2.000 K . . . . . 30.000 „ 30.200 K — h

2. w dwu książeczkach wkładkowych Banku krajowego numer:
a) 25829 na kwotę . . . 41 K 65 h
b) 25830 „ . . . . . 1.426 „ 82 „ 1.468 „ 47 „
Razem . . 31.668 K 47 h

Doliczając do tego narosłe odsetki od pomienionych książeczek — jak LW. 76.941/08 — po koniec czerwca 1908, mianowicie numer:

ad a. 25829 od całej (w sprawozdaniu za rok 1906 powołanej) kwoty 14.541 K 65 h za czas od 1. stycznia do 17. kwietnia 1908, t. j. za 107 dni kwotę . . . . . 172 K 89 h
tudzież od reszty pozostałej w kwocie j. w. 41 K 65 h za czas od 18. kwietnia do 30. czerwca 1908, t. j. za 73 dni kwotę . . . . . — „ 34 „ 173 K 23 h

ad b. — 25830 od całej (również w sprawozdaniu za rok 1906 powołanej) kwoty 15.670 K 51 h za czas od 1. stycznia do 17. kwietnia 1908, t. j. za 107 dni kwotę . . . . . 186 K 32 h
tudzież od reszty pozostałej w kwocie j. w. 1.426 K 82 h, t. j. za czas od 18. kwietnia do 30. czerwca 1908 za 73 dni kwotę . . . . . 11 „ 58 „ 197 „ 90 „ 371 „ 13 „
Razem po koniec czerwca 1908 . 32.039 K 60 h

Dopisane zaś procenty do pomienionych książeczek — jak LW. 6356/09 — od 1. lipca po koniec grudnia 1908, przedstawiają się, jak następuje, a mianowicie *dolokowano:*

a) do książeczki *ad a* numer 25829 na kwotę (41·65+173·23) = 214 K 88 h odsetki za czas od 1. lipca do 15. listopada 1908, t. j. za 135 dni w kwocie 3 K 12 h
nadto dnia 16. listopada 1908 uzyskaną (ze sprzedaży kuponów od wymienionych powyżej listów rentowych) gotówkę w kwocie . . . 604 K — h

po strąceniu ½% podatku rentowego	3 „ 02 „	600 K 98 h
tudzież procenta za czas od 16. listopada do 31. grudnia 1908, t. j. za 45 dni w kwocie	4 „ 09 „	608 K 19 h
b) do książeczki *ad b.* numer 25830 na kwotę (1.426·82 + 186·32 + 11·58) = 1.624 K 72 h za czas od 1. lipca do 31. grudnia 1908, t. j. za 180 dni w kwocie .	32 „ 48 „	
Razem po koniec grudnia 1908 . .		32.680 K 27 h

Zatem zapasy te składają się:

a) z 4% listów rentownych na kwotę j. w. 30.200 K.

b) z dwu książeczek wkładkowych Banku kraj.

α) Nr. 25829 — (41·65 + 173·23 + 608·19) =	823 K 07 h	
β) Nr. 25830 — (1.426·82 + 197·90 + 32·48) =	1.657 „ 20 „	2.480 „ 27 „
Rzem j. w. . .		32.680 K 27 h
Doliczając do tego zapasy kasowe, przechowane — wedle powołanego na wstępie wykazu — w c. k. kasach rządowych po koniec roku 1907 w kwocie		15.929 „ 15 „
Ogółem wynosi stan zapasów tych na pokrycie niedoborów pomienionego funduszu pro praeterito kwotę		48.609 „ 42 „
A po doliczeniu należytości (od stron konkurencyjnych) czynnych — o ile nie będą odpisywane sposobem dotychczasowym, a z tego powodu, jak wyżej nadmieniono i wpływy po największej części bardzo wątpliwe — w kwocie j. w.		69.137 „ 61 „
wynosi suma stanu czynnego kwotę . .		117.747 K 03 h
W porównaniu zaś z należytościami biernemi w kwocie j. w.		186.039 „ 12 „
okazuje się jeszcze niedobór w kwocie . .		68.292 K 09 h

W powołanem wyżej sprawozdaniu za rok 1906 zaznaczono, że Wydział krajowy odniósł się ponownie przy LW. 18487 z dnia 11. maja 1908 do Namiestnictwa o zarządzenie jak najspieszniejszego ostatecznego zakończenia sprawy funduszów pro praeterito wszystkich dróg, powołując się nadto co do należytości biernych na pismo c. k. Namiestnictwa z dnia 18. czerwca 1903 L. 72324 (LW. 57303/03), w którem oznajmiono, „że pretensye stron za przerobne do funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych“ — o czem wspomniano już w sprawozdaniu za rok 1903 — „nie są należycie udowodnione i nie opierają się na dokumentach, wykazujących dowodnie ich płynność, skutkiem tego zaległości bierne w znacznej części nie przedstawiają dla kontrybuentów, którzy do budowy dróg konkurowali, realnej wartości i dlatego z tych samych przyczyn, jak należytości czynne, będą mogły być odpisane“.

Dotychczas jednak nic w sprawie tej ze strony Namiestnictwa nie zarządzono, a jedynie z zapasów kasowych funduszu pro praeterito budowy drogi powiatowej Grzymałów-Skałat-Smykowce wypłacono w roku 1907 — jak LW. 25764/07 — gminie Zerebki król. za przerobne do budowy drogi rzeczonej 60% z należącej się jej kwoty . . . . . 490 K 40 h
czyli kwotę . . . . . 294 „ 24 „
zaś resztę — jak LW. 30253/09 — w kwocie . . 196 K 16 h

odpisano. Dlatego też należytości bierne, wykazane w sprawozdaniu za rok 1906 w kwocie . . . . . 186.529 K 52 h
zmniejszyły się tylko o powyższą kwotę . . . 490 „ 40 „
i wynoszą z końcem roku 1907 — jak powyżej wykazano — kwotę . . . . . 186.039 K 12 h

Oznajmia się wkońcu, że — jak LW. 29120, 30253, i 48580/09 — odniesiono się do Namiestnictwa o spieszne udzielenie Wydziałowi krajowemu brakujących rachunków funduszów pro praeterito budowy dróg: krajowej Lwów-Rohatyn, czterech dróg obwodu tarnopolskiego (Tarnopol-Brody, Brzeżany-Podwołoczyska, Brzeżany-Tarnopol i Strussów-Buczacz) i powiatowej Grzymałów-Skałat-Smykowce za rok 1908.

Ubezpieczenie robotników i drożników od wypadków.

Zgodnie z ustawą z dnia 28. grudnia 1887 (Dz. p. p. z r. 1888 Nr. 1) ubezpieczono w roku 1908 tych robotników i drożników na drogach krajowych i subwencyonowanych, którzy byli użyci przy robotach drogowych prowadzonych we własnym zarządzie.

Z tego zobowiązania wynikłe koszta poniesiono z funduszu krajowego.

1. Na roboty zwyczajne wykonane przy utrzymaniu dróg krajowych i przy robotach w warstatach betonowych w kwocie . . . . . 5.685 K 12 h

2. Na roboty nadzwyczajne przy budowie i utrzymaniu dróg subwencyonowanych w kwocie . 581 „ 24 „

Razem . . 6.266 K 36 h

Gdy w roku 1907 wypłacono z powyższego tytułu kwotę . . . . . 4.495 „ 91 „
zatem okazuje się, że koszt ubezpieczeń wynosił w roku 1908 więcej o kwotę . . . . . 1.770 K 45 h

Przedłużenie udzielonych koncesyi mytniczych.

Na podstawie. §. 7 ust. drog. Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłużył na dalsze pięć lat koncesye do pobierania opłat mytniczych, a mianowicie:

Radzie pow. w Buczaczu na drodze pow. Buczacz-Potok złoty.

Radzie pow. w Cieszanowie na drodze pow. Dachnów-Lubaczów.

Radzie pow. w Cieszanowie na drodze pow. Oleszyce-Dzików.

Radzie pow. w Drohobyczu na drodze pow. Drohobycz-Borysław.

Radzie pow. w Drohobyczu na drodze pow. Drohobycz-Chyrawka-Glinne.

Wydziałowi pow. w Drohobyczu na drodze gm. I. kl. Wygoda-Medenica.

Wydziałowi pow. w Drohobyczu na drodze gm. I. kl. Liszna-Podbuż.

Obszarowi dworskiemu w Glinnej od mostów na rzece Strypie przy drodze gminnej z Pomorzan przez Glinne do Kozłowa.

Wydziałowi pow. w Gródku na drodze gm. I. kl. Gródek-Doliniany-Dobrzany.

Radzie pow. w Jaworowie na drodze pow. Jaworów-Niemirów.

Radzie pow. w Kamionce str. na drodze pow. Jabłonówka-Busk-Rakobuty.

Radzie pow. w Kamionce str. od mostu na rzece Pełtwi w Busku.

Gminie m. Kamionka str. od mostu na rzece Bugu.

Radzie pow. w Kolbuszowej na drogach pow. Kolbuszowa-Sokołów i Kolbuszowa-Sędziszów.

Radzie pow. w Kolbuszowej na drodze pow. Kolbuszowa-Rzeszów.

Radzie pow. w Kołomyi na drzodze pow. Kołomyja-Peczeniżyn.

Obszarom dworskim w Niezwiskach i Łuce od przewozu przez Dniestr.

Gminie Niepołomice od przewozu przez Wisłę pod Niepołomicami.

Radzie pow. w Przemyślu od mostu na Wiarze w Drozdowicach.

Radzie pow. w Rzeszowie na drodze pow. Domaradz-Strzyżów.

Radzie pow. w Rzeszowie od mostu na rzece Wisłoku w Żornowej.

Wydziałowi pow. w Samborze na drodze gm. I. kl. Sambor-Czaple.

Radzie pow. w Śniatynie na drogach powiatowych Załucze-Rożnów i Zabłotów-Rożnów.

Radzie pow. w Tarnobrzegu na drodze pow. Tarnobrzeg-Majdan.

Radzie pow. w Wieliczce na drodze gm. I. kl. Podgórze-Świątniki-Mogilany.

Radzie pow. w Wieliczce od mostu na rzece Krzyworzece w Wiśniowej na drodze gm. I. kl. Czasław-Wiśniowa-Wierzbanowa.

Przedłużenie koncesyi na pobór kopytkowego.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłużył na dalsze trzy lata koncesye do pobierania kopytkowego gminom miast: Stanisławowa, Brzeżan, Brodów, Przemyśla, Rzeszowa, Tarnopola i Żółkwi.

Kontrola nad miastami pobierającemi kopytkowe.

Tak jak w latach poprzednich wykonywał Wydział krajowy kontrolę nad miastami, które na mocy specyalnych ustaw uprawnione są do pobierania myta kopytkowego a w szczególności: w Brodach, Brzeżanach, Jarosławiu, Kołomyi, Nowym Sączu, Przemyślu, Rzeszowie, Stanisławowie, Tarnowie, Tarnopolu, Żółkwi, jakoteż nad Wydziałem powiatowym w Buczaczu, pobierającym powyższą opłatę w zastępstwie gminy miasta Buczacza.

Stan tej kontroli za czas od 1. kwietnia 1908 do 1-go lipca 1909 przedstawia się następująco:

I Preliminarze drogowe na rok 1907 miast Brodów, Buczacza, Jarosławia, Nowego Sącza, Przemyśla, Stanisławowa i Żółkwi — przedłożone — po zbadaniu na miejscu przez właściwe Wydziały powiatowe — były przedmiotem osobnych zarządzeń Wydziału krajowego.

W ten sam sposób załatwione zostały rachunki drogowe za rok 1906 wszystkich wymienionych na wstępie miast z wyjątkiem Rzeszowa, którego rachunków za rok 1905 i następne lata nie przedłożono.

II Dotychczas załatwiono w sposób, jak wyżej:

a) preliminarze drogowe na rok 1908 wszystkich pomienionych na wstępie miast z wyjątkiem Buczacza i Rzeszowa, które tych preliminarzy nie przedłożyły.

b) rachunki drogowe za rok 1907 wszystkich miast z wyjątkiem Brzeżan, Rzeszowa i Tarnowa. Rachunki Tarnowa już przedłożono.

III Preliminarze na rok 1900 przedłożono dotychczas z miast Jarosławia, Nowego Sącza, Stanisławowa, Tarnowa, Tarnopola i Żółkwi. Natomiast rachunki za rok 1908 przedłożono jedynie z miasta Tarnowa.

Alegat 7. Subwencye państwowe na budowę dróg.

W załączeniu jako alegat przedkładamy Wys. Sejmowi wykaz zezwolonych na r. 1908 kredytów ze Skarbu państwa na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

I. *C. k. Trybunał administracyjny odrzucił:*

1. Zażalenie firmy „Aleksander br. Popper z Wiednia“ przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 18-go kwietnia 1908 L. 23577 w sprawie nałożenia na pomienioną firmę osobnego datku w kwocie 30.556 K za zużywania w latach 1898—1905 w niezwykły sposób transportami drzewa nieomyconej drogi gminnej I. klasy od granicy Królestwa Węgier przez Ujsoły do dojazdu kolejowego w Rajczy.

2. Zażalenie spadkobierców Maryi Ambroziewiczowej, jako to: Onufrego Ambroziewicza, D-ra Bogusława Ambroziewicza i Heleny Mączkowej przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 24-go maja 1907 L. 118.560 wydanemu w sprawie spornej drogi w Karczmiskach ad Zbydniów.

3. Zażalenie Wydziału krajowego przeciw orzeczeniu c. k. Ministerstwa handlu z dnia 14. lipca 1907 L. 21213, którem odmówiono Wydziałowi krajowemu prawa żądania zwrotu kosztów wysłania zastępcy do rozprawy komisyjnej zarządzonej przez c. k. Starostwo w Dąbrowie w sprawie udzielenia koncesyi na projektowany przez D-ra Stefana Kirchmayera i Jana Odrowąż Pieniążka młyn o motorze ssąco-gazowym w Radwanie w pobliżu drogi krajowej Tarnów-Szczucin.

II. *C. k. Trybunał administracyjny zniósł:*

Orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 9-go lipca 1907 L. 65942, którem nałożono na firmę „Singer i Kraus z Wiednia“ osobny datek w kwocie 680 kor. za zużywanie w niezwykły sposób transportami drzewa w r. 1906 nieomyconej drogi gminnej I. kl. Ujsoły-Rajcza.

Akademia im. Maryi Teresy we Wiedniu

Odezwą z dnia 18-go listopada 1908 r. L. V b. 454 C/18 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o opróżnieniu jednego miejsca funduszowego w Akademii im. Maryi Teresy w Wiedniu.

Po rozpisaniu konkursu przez Wydział krajowy z dnia 21-go listopada 1908 r. do L. 121656 uczyniono przedstawienie do Najwyższego Tronu. Najwyższem postanowieniem z dnia 12-go lutego 1909 r. nadał Najjaśniejszy Pan to miejsce funduszowe Jakóbowi, Teodorowi, Waleryanowi Sawickiemu.

Następnie odezwą z dnia 18. marca 1909 r. XIII. 28631 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o opróżnieniu znów jednego miejsca funduszowego w pomienionej Akademii.

Po rozpisaniu konkursu przez Wydział krajowy z dnia 27-go marca 1909 r. do L. 32224 uczyniono przedstawienie do Najwyższego Tronu. Nadanie powyższego miejsca funduszowego dotychczas nie nastąpiło.

Sprawy szlachectwa i zmiany nazwisk.

W czasie od 1. kwietnia 1908 r. do 30. czerwca 1909 r. załatwiono w dziale szlachectwa trzysta siedmdziesiąt (370) ekshibitów.

I. Co do staropolskiego szlachectwa:

Przy trzynastu podaniach udzielono opinii na żądanie c. k. Namiestnictwa.

Najwyższa decyzya nastąpiła w trzech wypadkach, a z tych tylko w jednym pomyślnie. Również niepomyślnie wypadła Najwyższa decyzya co do jednego podania o nadanie tytułu hrabiowskiego lub baronowskiego. W jednym wypadku nastąpiło Najwyższe zezwolenie na przeniesienie szlachectwa i herbu, lecz do tego przedmiotu nie był Wydział krajowy o zdanie zapytany.

W trzech wypadkach (a z tych tylko w jednym wypadku żądano opinii Wydziału krajowego) c. k. Ministerstwo spraw wewnętrz-

nych uznało uprawnienie do używania odziedziczonego szlachectwa staropolskiego jako zagranicznego zwykłego szlachectwa.

II. Certyfikatów szlachectwa wydano trzydzieści pięć, z tych trzy na mocy upoważnienia ze strony c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, ponieważ legitymujący się pochodzili w trzecim, względnie w czwartym stopniu od osób zapisanych w metrykach szlacheckich galicyjskich.

III. Spraw szlachectwa ogólnej treści, a mianowicie co do różnych wyjaśnień, wypisów z metryk szlacheckich galicyjskich i innych żądań, załatwiono sto pięćdziesiąt i pięć, a w tych mieści się także peryodyczny wykaz wpisów dokonanych w metrykach szlacheckich galicyjskich w ciągu roku 1908 przedłożony c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych na ręce c. k. Namiestnictwa we Lwowie z początkiem roku 1909.

IV. W sprawie zmiany nazwisk, oznajmiono c. k. Namiestnictwu we Lwowie — na żądanie tegoż — do stu sześćdziesięciu podań, czy nadać się mające nazwiska przysługują, lub nie przysługują rodom szlacheckim.

Alegat 1. do sprawozdania z czynności Dep. IV. Wydziału krajowego za czas od 1. kwietnia 1908. do 30. czerwca 1909.

W y k a z

zasiłków państwowych i krajowych udzielonych powiatowym funduszom drogowym w r. 1909. z tytułów klęsk elementarnych na drogach powiatowych i gminnych.

L. p.	Nazwa powiatu	Przyznane subwencye: państwowe K	h	krajowe K	h	Razem K	h	Uwaga:
1	Bóbrka	8.000	—	—	—	8.000	—	
2	Bochnia	23.200	—	12.000	—	35.200	—	
3	Bohorodczany	23.000	—	4.000	—	27.000	—	
4	Borszczów	8.000	—	7.000	—	15.000	—	
5	Brody	7.000	—	—	—	7.000	—	
6	Brzesko	28.000	—	4.000	—	32.000	—	
7	Brzeżany	9.000	—	5.000	—	14.000	—	
8	Brzozów	30.000	—	5.000	—	35.000	—	
9	Buczacz	—	—	8.000	—	8.000	—	
10	Chrzanów	10.000	—	—	—	10.000	—	
11	Cieszanów	800	—	6.000	—	6.800	—	
12	Czortków	5.000	—	—	—	5.000	—	
13	Dąbrowa	10.000	—	11.000	—	21.000	—	
14	Dobromil	25.000	—	6.000	—	31.000	—	
15	Dolina	20.000	—	5.000	—	25.000	—	
16	Gorlice	10.500	—	4.000	—	14.500	—	
17	Grybów	8.000	—	4.000	—	12.000	—	
18	Horodenka	8.000	—	—	—	8.000	—	
19	Husiatyn	—	—	8.000	—	8.000	—	
20	Jasło	17.000	—	4.000	—	21.000	—	
21	Jaworów	10.000	—	—	—	10.000	—	
22	Kałusz	6.000	—	8.000	—	14.000	—	
23	Kolbuszowa	2.000	—	—	—	2.000	—	
24	Kołomyja	20.000	—	—	—	20.000	—	
25	Kosów	50.000	—	—	—	50.000	—	
26	Kraków	25.000	—	17.000	—	42.000	—	
27	Krosno	21.000	—	8.000	—	29.000	—	
28	Limanowa	24.000	—	14.000	—	38.000	—	
29	Lisko	1.000	—	4.500	—	5.500	—	
30	Łańcut	16.000	—	4.000	—	20.000	—	
31	Mielec	—	—	10.000	—	10.000	—	
32	Mościska	10.000	—	10.000	—	20.000	—	
33	Myślenice	22.000	—	5.000	—	27.000	—	
34	Nadwórna	8.000	—	—	—	8.000	—	
35	Nowy Targ	30.000	—	5.000	—	35.000	—	
36	Nowy Sącz	5.000	—	60.000	—	65.000	—	
	Do przeniesienia	500.500	—	238.500	—	739.000	—	

Lp.	Nazwa powiatu	Przyznane subwencye państwowe K	h	Przyznane subwencye krajowe K	h	Razem K	h	Uwaga
	Z przeniesienia .	500.500	—	238.500	—	739.000	—	
37	Pilzno	10.000	—	12.000	—	22.000	—	
38	Podhajce	—	—	1.200	—	1.200	—	
39	Przemyśl	—	—	7.600	—	7.600	—	
40	Rawa	4.000	—	5.000	—	9.000	—	
41	Rohatyn	7.000	—	—	—	7.000	—	
42	Ropczyce	900	—	13.000	—	13.900	—	
43	Rudki	21.000	—	2.000	—	23.000	—	
44	Rzeszów	10.000	—	50.000	—	60.000	—	
45	Sambor	7.000	—	5.000	—	12.000	—	
46	Sanok	3.500	—	14.000	—	17.500	—	
47	Śniatyn	10.000	—	10.000	—	20.000	—	
48	Sokal	8.000	—	4.000	—	12.000	—	
49	Stanisławów	10.000	—	—	—	10.000	—	
50	Stary Sambor	33.000	—	5.000	—	38.000	—	
51	Stryj	16.000	—	4.000	—	20.000	—	
52	Tarnobrzeg	5.000	—	8.000	—	13.000	—	
53	Tarnopol	10.000	—	3.000	—	13.000	—	
54	Tarnów	6.600	—	5.000	—	11.600	—	
55	Tłumacz	8.000	—	—	—	8.000	—	
56	Trembowla	—	—	20.000	—	20.000	—	
57	Turka	12.000	—	12.000	—	24.000	—	
58	Wadowice	14.000	—	14.000	—	28.000	—	
59	Wieliczka	12.000	—	23.000	—	35.000	—	
60	Zaleszczyki	7.000	—	4.000	—	11.000	—	
61	Zbaraż	8.000	—	—	—	8.000	—	
62	Złoczów	10.000	—	—	—	10.000	—	
63	Żółkiew	4.000	—	2.000	—	6.000	—	
64	Żywiec	10.000	—	28.000	—	38.000	—	
	Razem .	747.500	—	490.300	—	1,237.800	—	

Wykaz

datków deklarowanych na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów po koniec r. 1908.

Liczba porz.	Przedmiot	Należytość						Odpisano		Pozostaje		Uiszczono		Pozostaje należytość					
		zaległa		bieżąca		razem								z lat ubiegłych		z roku bieżącego		razem	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Droga krajowa Lwów-Stojanów																		
	Gmina Kamionka strumiłowa .	1.236	—	—	—	1.236	—	—	—	1.236	—	500	—	736	—	—	—	736	—
	Razem . .	1.236	—	—	—	1.236	—	—	—	1.236	—	500	—	736	—	—	—	736	—

Wykaz wynikłości

dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych

za rok 1907.

L. porządkowa	Nazwa powiatu	Długość dróg gminnych *Km*	Ilość rodzin obowiązanych do prestacyi	Wartość prestacyi w gotówce		Dochody w gotówce: Dotacya z funduszu powiatowego gminnego		Dochody w gotówce: Czynsze z myta		Dochody w gotówce: Inne dochody		Dochody w gotówce: Razem		Wartość zużytej prestacyi		Wydatki w gotówce		Pozostałość nieodrobionych prestacyi		Zapas kasowy w gotówce		Uwaga:
				K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
1	Biała	469·379	10.812	31.724	40	11.393	46	—	—	2.207	40	13.600	86	29.099	22	13.600	86	2.625	18	—	—	
2	Bóbrka	731·427	12.838	20.540	80	14.269	33	—	—	3.439	57	17.708	90	20.256	80	17.153	59	284	—	555	31	
3	Bochnia	628·966	—	52.738	20	—	—	—	—	—	—	52.738	20	51.647	05	51.647	05	1.091	15	1.091	15	
4	Bohorodczany	183·100	10.797	25.912	80	—	—	—	—	1.533	23	1.533	23	24.841	80	1.360	46	1.071	—	172	77	
5	Borszczów	523·682	21.839	52.413	60	—	—	—	—	—	—	52.413	60	52.324	—	52.324	—	89	60	89	60	
6	Brody	995·269	19.585	39.170	—	29.707	74	—	—	—	—	29.707	74	37.542	—	29.707	74	1.628	—	—	—	
7	Brzesko	720·659	15.427	30.854	—	24.892	17	—	—	5.350	52	30.242	69	30.270	50	29.938	11	583	50	304	58	
8	Brzeżany	588·887	12.518	25.036	—	16.202	24	—	—	—	—	16.202	24	23.064	—	16.202	24	1.972	—	—	—	
9	Brzozów	361·078	14.528	30.795	—	41.061	95	—	—	33.546	42	74.608	37	29.916	—	74.608	37	879	—	—	—	
10	Buczacz	—	20.666	41.332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38.541	—	—	—	2.791	—	—	—	
11	Chrzanów	479·700	13.229	39.687	—	29.829	81	—	—	22.985	11	52.814	92	35.242	—	52.707	19	4.445	—	107	73	
12	Cieszanów	750·376	12.521	25.032	—	24.231	68	—	—	—	—	24.231	68	22.492	—	24.231	68	2.540	—	—	—	
13	Czortków	457·000	12.968	18.155	20	6.518	87	—	—	—	—	6.518	87	16.058	—	6.518	87	2.097	20	—	—	
14	Dąbrowa	634·510	11.880	23.798	60	3.332	93	—	—	4.697	10	8.030	03	22.434	20	8.030	03	1.364	40	—	—	
15	Dobromil	393·848	10.938	38.302	80	13.342	—	—	—	—	—	13.342	—	37.310	40	13.342	—	992	40	—	—	
16	Dolina	511·647	18.306	84.156	80	11.558	16	—	—	455	43	12.013	59	75.551	10	11.929	81	8.605	70	83	78	
17	Drohobycz	592·000	24.312	72.125	70	—	—	—	—	—	—	—	—	71.313	10	—	—	812	60	—	—	
18	Gorlice	376·970	12.151	34.535	—	66.751	96	—	—	—	—	66.751	96	32.870	—	66.751	96	1.665	—	—	—	
19	Gródek	617·610	9.844	21.179	41	10.880	98	—	—	5.619	81	16.500	79	18.712	41	16.476	87	2.467	—	23	92	
20	Grybów	344·524	7.758	17.770	40	2.410	09	—	—	—	—	2.410	09	17.294	04	2.410	09	476	36	—	—	
21	Horodenka	544·167	16.443	34.082	40	953	80	—	—	2.213	56	3.167	36	26.461	—	2.086	56	7.621	40	1.080	80	
22	Husiatyn	476·355	16.932	33.864	—	5.533	86	—	—	1.138	43	6.672	29	27.830	90	6.053	35	6.033	10	618	94	
23	Jarosław	1.030·900	17.726	35.452	—	24.776	77	—	—	722	80	25.499	57	34.341	50	23.849	57	1.110	50	1.650	—	
24	Jasło	664·398	16.994	34.208	20	11.728	07	—	—	4.760	—	16.488	07	33.933	—	16.488	07	275	20	—	—	
25	Jaworów	527·141	11.702	23.726	60	12.814	61	—	—	—	—	12.814	61	23.424	20	12.814	61	302	40	—	—	
26	Kałusz	561·466	15.762	38.505	60	—	—	400	—	7	60	407	60	37.541	80	407	60	963	80	—	—	
27	Kamionka	—	18.615	18.615	—	9.119	09	—	—	2.582	85	11.701	94	16.095	25	11.401	48	2.519	75	300	46	
28	Kolbuszowa	475·488	12.308	15.785	40	11.465	54	—	—	—	—	11.465	54	14.363	20	11.465	54	1.237	60	—	—	Odpisano 184 K 60 g.
29	Kołomyja	491·000	20.297	25.329	—	—	—	—	—	—	—	24.407	80	24.407	80	24.407	80	921	20	—	—	
30	Kosów	—	13.763	27.526	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27.526	—	—	—	—	—	—	—	
31	Kraków	445·519	13.790	34.452	—	101.869	80	—	—	22.851	73	124.721	53	29.472	75	124.721	53	4.979	25	—	—	
32	Krosno	376·773	13.041	31.298	40	28.775	86	—	—	1.730	—	30.505	86	31.298	40	30.505	86	—	—	—	—	
33	Limanowa	569·945	12.619	35.287	60	19.641	11	—	—	28.475	33	48.116	44	34.006	—	36.969	59	1.281	60	11.146	85	
34	Lisko	696·419	13.432	53.728	—	15.515	42	—	—	—	—	15.515	42	53.728	—	15.515	42	—	—	—	—	
35	Lwów	1.082·300	21.940	57.023	—	45.889	15	—	—	19.431	91	65.321	06	48.305	—	63.993	03	8.718	—	1.328	03	
36	Łańcut	1.009·500	24.635	39.416	—	13.315	—	—	—	—	—	13.315	—	39.260	80	13.315	—	155	20	—	—	
37	Mielec	894·496	12.832	15.398	40	—	—	—	—	—	—	47.800	95	14.992	30	47.800	95	406	10	—	—	
38	Mościska	531·120	13.295	26.590	—	16.820	82	—	—	572	—	17.392	82	25.357	—	17.392	82	1.233	—	—	—	
39	Myślenice	463·300	14.618	34.680	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34.680	—	—	—	—	—	—	—	
40	Nadwórna	406·312	12.099	36.297	—	13.920	34	—	—	4.227	14	18.147	48	34.822	—	18.147	48	1.475	—	—	—	
41	Nisko	—	11.105	17.768	—	8.243	45	—	—	—	—	8.243	45	4.180	20	8.243	45	13.587	80	—	—	
42	Nowy Targ	571·400	14.487	60.684	80	43.493	88	—	—	—	—	43.493	88	53.528	50	43.493	88	7.156	30	—	—	
43	Pilzno	265·498	7.792	18.392	40	17.703	04	—	—	—	—	17.703	04	16.236	—	17.703	04	2.156	40	—	—	Niedobór 4 K. 80 g.
44	Podhajce	—	—	25.495	30	150	—	—	—	563	26	713	26	20.831	92	718	06	4.663	38	—	—	
45	Przemyśl	677·108	16.286	48.858	—	—	—	—	—	—	—	104.920	28	46.345	—	104.920	28	2.513	—	—	—	
46	Przemyślany	—	14.208	20.620	—	8.963	71	—	—	—	—	8.963	71	16.858	58	8.963	71	3.761	42	—	—	
47	Rawa	—	16.544	23.161	60	—	—	—	—	—	—	—	—	20.505	80	—	—	2.655	80	—	—	
48	Rohatyn	737·000	18.862	39.133	60	16.108	39	100	—	92	92	16.301	31	35.012	60	16.208	39	4.121	—	92	92	
49	Ropczyce	592·033	13.663	23.192	80	59.587	85	—	—	—	—	59.587	85	21.674	40	59.587	85	1.518	40	—	—	
50	Rudki	591·275	12.369	24.548	—	22.988	60	390	—	40	—	23.418	60	23.523	83	15.239	34	1.024	17	8.179	26	
51	Rzeszów	891·700	26.568	79.704	—	30.098	08	—	—	362	—	30.460	08	75.869	—	30.460	08	3.835	—	—	—	
52	Sambor	494·558	14.786	47.315	20	13.244	68	—	—	—	—	13.244	68	45.785	60	13.244	68	1.529	60	—	—	
53	Sanok	508·741	15.352	73.926	—	61.815	64	—	—	—	—	61.815	64	72.260	60	61.815	64	1.665	40	—	—	
54	Sącz nowy	921·480	15.023	25.498	40	15.454	98	—	—	8.819	48	24.274	46	24.813	—	49.087	46	685	40	—	—	Niedobór 24.813 K.
55	Skałat	604·500	15.424	18.508	80	26.510	13	—	—	—	—	26.510	13	15.493	60	26.510	13	3.015	20	—	—	
56	Sniatyn	347·000	17.248	25.057	69	—	—	—	—	—	—	—	—	22.122	31	—	—	2.935	38	—	—	
57	Sokal	767·100	15.535	44.361	50	51.492	87	—	—	6.621	44	58.114	31	41.664	10	57.871	34	2.697	40	242	97	
58	Stanisławów	349·300	18.473	44.347	40	3.183	84	—	—	1.692	61	4.876	45	36.041	60	4.362	73	7.722	20	513	72	Odpisano 583.60 K
59	Stary Sambor	264·650	9.667	23.209	52	9.537	66	—	—	—	—	9.537	66	21.978	32	9.537	66	1.231	20	—	—	
60	Stryj	873·900	15.549	62.022	40	34.494	60	—	—	—	—	34.494	60	60.871	20	34.494	60	1.151	20	—	—	
61	Tarnobrzeg	592·273	13.176	22.674	80	4.783	25	—	—	2.902	22	7.685	47	16.339	43	7.685	47	6.335	37	—	—	
62	Tarnopol	107·500	17.113	20.535	60	81.086	69	—	—	—	—	81.086	69	17.149	—	81.086	69	3.386	60	—	—	
63	Tarnów	691·908	11.726	23.452	—	7.790	47	—	—	—	—	7.790	47	16.896	50	7.790	47	6.555	50	—	—	
64	Tłumacz	579·515	19.001	48.270	—	90.043	43	—	—	—	—	90.043	43	44.220	—	90.043	43	4.050	—	—	—	
65	Trembowla	448·910	12.341	14.809	20	7.473	97	—	—	18.857	87	26.331	84	12.424	38	22.511	24	2.384	82	3.820	60	
66	Turka	489·550	12.016	62.790	—	14.592	91	—	—	—	—	14.592	91	62.500	—	14.592	91	290	—	—	—	
67	Wadowice	757·813	16.447	46.051	60	19.116	61	—	—	—	—	19.116	61	45.600	60	33.147	46	451	—	—	—	Niedobór 14.030 K 85 g.
68	Wieliczka	840·660	15.873	66.062	90	26.231	27	—	—	—	—	26.231	27	64.710	50	26.231	27	1.352	40	—	—	
69	Zaleszczyki	887·648	14.175	28.350	—	6.058	69	—	—	—	—	6.058	69	26.273	—	6.058	69	2.077	—	—	—	
70	Zbaraż	677·314	10.981	19.668	80	26.074	13	—	—	—	—	26.074	13	19.142	46	26.074	13	526	34	—	—	
71	Złoczów	1.430·490	26.027	53.358	—	—	—	—	—	—	—	75.114	73	51.355	—	69.641	20	2.003	—	5.473	53	
72	Żółkiew	707·300	14.726	14.726	—	28.669	91	—	—	—	—	28.669	91	12.744	75	28.669	91	1.981	25	—	—	
73	Żydaczów	483·700	12.216	24.432	—	39.604	18	—	—	—	—	39.604	18	23.731	—	39.604	18	701	—	—	—	
74	Żywiec	456·245	4.578	38.741	80	38.342	30	—	—	1.588	22	39.930	52	38.389	10	45.407	69	352	70	—	—	Niedobór 5.477 K 17 g.
	Razem	10,215.320	1,075.098	2,606.252	42	1,451.461	82	890	—	210.087	96	2,019.835	34	2,425.698	40	2,027.281	24	179.785	82	36.876	92	Odp. 768 K 20 g. Nied. 44.325 K 82 g.

Uwaga: Nie wykazano długości dróg gminn. II. kl. przy pow. Buczacz, Kamionka, Kosów, Nisko, Podhajce, Przemyślany i Rawa z tego powodu, że powiaty te w przedłożonych wykazach za rok 1907. dat tych nie podały, usprawiedliwiając to brakiem katastrów drogowych.

Wykaz wynikłości

zamknięć rachunkowych powiatowych funduszów drogowych

za rok 1907.

L. porządkowa	Nazwa powiatu	Drogi gminne						Drogi powiatowe						Uwaga
		Dochody		Wydatki		Zapas kasowy		Dochody		Wydatki		Zapas kasowy		
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
1	Biała	118.094	81	98.252	67	19.842	14	58.147	13	56.618	37	1.528	76	
2	Bóbrka	105.985	82	105.977	37	8	45	—	—	—	—	—	—	
3	Bochnia	133.798	21	132.011	73	1.786	48	51.838	12	50.949	37	888	75	
4	Bohorodczany	68.458	55	68.448	85	9	70	—	—	—	—	—	—	
5	Borszczów	44.271	36	41.574	94	2.696	42	37.011	75	35.606	18	1.405	57	
6	Brody	62.162	23	53.103	05	9.059	18	—	—	—	—	—	—	
7	Brzesko	125.842	38	104.397	75	21.444	63	75.884	98	75.884	98	—	—	
8	Brzeżany	74.098	60	74.036	15	62	45	—	—	—	—	—	—	
9	Brzozów	80.967	27	79.800	27	1.167	—	34.413	21	33.011	34	1.401	90	
10	Buczacz	171.046	42	171.046	42	—	—	24.843	53	24.843	53	—	—	
11	Chrzanów	128.627	84	116.399	73	12.228	11	96.338	74	95.252	84	1.085	90	
12	Cieszanów	44.020	65	42.922	69	1.097	96	49.549	25	47.895	12	1.654	13	
13	Czortków	88.786	77	85.210	67	3.576	10	15.397	50	15.397	50	—	—	
14	Dąbrowa	70.082	64	70.082	64	—	—	81.640	79	81.640	79	—	—	
15	Dobromil	152.969	67	122.877	01	30.092	66	—	—	—	—	—	—	
16	Dolina	60.793	44	60.121	13	672	31	—	—	—	—	—	—	
17	Drohobycz	221.379	68	221.379	68	—	—	199.143	90	199.143	90	—	—	
18	Gorlice	92.381	75	92.381	75	—	—	—	—	—	—	—	—	
19	Gródek Jag.	110.795	29	110.795	29	—	—	37.385	20	37.385	20	—	—	
20	Grybów	25.687	17	24.646	97	1.040	20	44.791	53	44.774	53	17	—	
21	Horodenka	109.612	54	109.353	75	258	79	73.354	44	73.354	44	—	—	
22	Husiatyn	40.638	68	40.407	91	230	77	49.393	79	49.199	87	193	92	
23	Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie przedłożono.
24	Jasło	136.430	07	133.760	47	2.669	60	32.420	04	31.743	70	676	34	
25	Jaworów	46.338	78	46.328	79	9	99	—	—	—	—	—	—	
26	Kałusz	99.573	14	98.691	80	881	34	—	—	—	—	—	—	
27	Kamionka Str.	116.385	38	103.784	71	12.600	64	77.231	07	74.781	27	2.452	80	
28	Kolbuszowa	22.252	90	22.252	10	—	80	61.620	06	45.025	11	16.591	95	
29	Kołomyja	124.066	65	124.066	65	—	—	—	—	—	—	—	—	
30	Kossów	27.917	87	27.639	38	278	49	77.368	05	77.150	93	217	12	
31	Kraków	139.639	13	139.639	13	—	—	18.389	64	13.267	24	5.122	40	
32	Krosno	100.668	01	100.454	56	213	45	40.992	61	40.834	50	158	11	
33	Limanowa	59.737	18	49.051	58	10.685	60	28.382	72	28.382	72	—	—	
34	Lisko	64.653	68	64.653	68	—	—	29.163	30	29.163	30	—	—	
35	Lwów	157.922	71	155.491	18	2.431	53	—	—	—	—	—	—	
36	Łańcut	118.452	99	90.775	33	27.677	66	42.401	54	35.145	77	7.255	77	
37	Mielec	91.471	51	84.963	18	6.508	36	21.316	65	21.310	16	6	49	
38	Mościska	90.534	47	90.534	47	—	—	22.029	14	22.029	11	—	—	
39	Myślenice	92.403	06	88.652	18	3.750	88	5.270	20	5.249	72	20	48	
40	Nadwórna	35.013	70	34.462	74	550	96	—	—	—	—	—	—	
41	Nisko	121.274	50	121.274	50	—	—	5.661	47	3.020	83	2.640	64	
42	Nowy Targ	47.660	26	47.038	88	621	38	33.132	52	33.132	52	—	—	
43	Pilzno	48.743	01	48.743	01	—	—	11.090	86	12.739	25	1.351	61	
44	Podhajce	134.116	69	134.116	69	—	—	35.925	69	33.564	95	2.360	74	
45	Przemyśl	154.920	08	152.816	72	2.103	36	—	—	—	—	—	—	
46	Przemyślany	85.246	08	85.246	08	—	—	42.663	72	40.247	88	2.415	84	
47	Rawa	206.094	21	206.094	21	—	—	57.294	78	56.522	63	772	15	
48	Rohatyn	103.588	87	103.588	87	—	—	55.677	81	55.677	81	—	—	
49	Ropczyce	94.675	02	94.675	02	—	—	12.557	44	12.557	44	—	—	
50	Rudki	42.941	65	42.941	65	—	—	17.657	03	17.657	03	—	—	
51	Rzeszów	156.583	05	154.974	24	1.608	81	200.144	72	187.821	56	12.323	16	
52	Sambor	239.144	29	227.889	10	11.255	19	73.018	56	71.895	83	1.122	73	
53	Sanok	86.586	13	85.961	92	624	21	5.244	—	5.244	—	—	—	
54	Sącz Nowy	102.659	11	102.659	11	—	—	99.288	04	78.628	51	20.659	50	
55	Skałat	125.666	99	114.106	24	11.560	75	—	—	—	—	—	—	
56	Śniatyn	36.511	92	34.194	06	2.317	86	71.785	70	66.894	04	4.891	66	
57	Sokal	56.956	33	56.956	33	—	—	44.237	67	44.237	67	—	—	
58	Stanisławów	93.984	83	62.170	27	31.814	56	—	—	—	—	—	—	
59	Stary Sambor	23.725	99	23.713	76	12	23	57.853	41	56.811	50	1.041	91	
60	Stryj	151.986	45	151.362	91	623	54	22.824	20	22.824	19	—	01	
61	Tarnobrzeg	76.900	29	75.080	35	1.819	94	39.724	60	37.615	81	2.108	79	
62	Tarnopol	201.826	63	201.238	33	588	30	33.253	49	33.189	66	63	83	
63	Tarnów	96.302	38	96.210	94	91	44	85.024	67	84.405	—	619	67	
64	Tłumacz	154.996	64	149.735	03	5.261	61	—	—	—	—	—	—	
65	Trembowla	62.409	34	61.804	22	605	12	34.643	26	34.468	63	174	63	
66	Turka	74.984	—	67.706	72	7.277	28	63.620	72	63.620	72	—	—	
67	Wadowice	104.564	17	104.544	17	20	—	27.648	57	27.648	57	—	—	
68	Wieliczka	132.343	51	129.515	61	2.827	90	41.313	90	41.313	90	—	—	
69	Zaleszczyki	52.909	82	52.872	70	37	12	14.404	20	14.386	27	17	93	
70	Zbaraż	103.973	66	96.169	74	7.803	92	—	—	—	—	—	—	
71	Złoczów	75.114	73	69.641	20	5.473	53	107.470	29	107.470	29	—	—	
72	Żółkiew	85.467	59	84.473	01	994	58	—	—	—	—	—	—	
73	Żydaczów	87.681	31	86.681	58	999	73	24.060	03	22.299	51	1.760	52	
74	Żywiec	65.189	68	63.731	18	1.458	50	94.543	33	93.517	17	1.026	16	
	Razem	7,141.692	24	6,870.358	73	271.333	51	2,800.486	62	2,704.454	72	96.031	90	

Czwarte trzylecie.

Zestawienie klasyfikacyi

uczniów szkoły praktycznej konduktorów drogowych

za rok szkolny 1908 — 1909 i z praktyki letniej w r. 1908.

Liczba lokacyi pozządkowa	Nazwisko, imię i rok urodzenia ucznia	Rok szkolny 1908—1909 (klasa 2-ga)		Ogólny wynik praktyki letniej w r. 1908	Uwagi
		Nauka zimowa: Ogólny wynik egzaminów kursowych	Roboty drogowe, do których przydzielono ucznia na praktykę letnią w roku 1909		
1	Sitarz Ludwik (styp.) 1883	bardzo dobry	do budowy drogi Tułuków-Štecowa	dobry	
2	Kordyaczny Karol (styp.) 1882	dobry	do Wydziału powiatowego w Śniatynie	bardzo dobry	
3	Frank Eugeniusz (styp.) 1883	dobry	do budowy dojazdu kolejowego w Brzeżanach	dobry	
4	Dziadyk Michał (styp.) 1886	dobry	w okręgu nowo-sądeckim	dobry	
5	Wójcik Józef (styp.) 1888	dobry	do budowy drogi Dobrosin-Hruszów	dobry	
6	Machowski Karol (styp.) 1884	dobry	do Wydziału powiatowego w Krakowie	dobry	
7	Kaczor Karol (styp.) 1883	dobry	do Wydziału powiatowego w Rzeszowie	dobry	
8	Kaczor Adam (styp.) 1889	dobry	do Wydziału powiatowego w Krakowie	dobry	
9	Gurba Stanisław (styp.) 1890	dobry	do warstatu betonowego w Rzeszowie	dobry	
10	Czarnecki Bolesław (styp.) 1886	dobry	do Wydziału powiatowego w Mościskach	dobry	
11	Damsé Stanisław (styp.) 1889	dobry	do krajowego Biura drogowego	dobry	
12	Solawa Stanisław (styp.) 1889	dobry	do Wydziału powiatowego w Dąbrowej	dobry	
13	Świtkowski Lesław (styp.) 1890	dobry	do budowy dróg w Kulparkowie	dobry	
14	Ryba Stefan (styp.) 1889	dobry	do Wydziału powiatowego w Przemyślu	dobry	
15	Kuźniar Jan (styp.) 1889	dobry	do krajowego Biura drogowego	dobry	
16	Nowakowski Władysław (styp.) 1885	dobry	do Wydziału powiatowego w Pilźnie	dobry	
17	Śliwiwiński Witold (styp.) 1888	dobry	do budowy mostu na Dniestrze pod Haliczem	dobry	
18	Jarocki Maryan (styp.) 1885	dobry	w okręgu borszczowskim	dobry	
19	Wąsowicz Stanisław (styp.) 1890	dobry	do Wydziału powiatowego w Gorlicach	dobry	
20	Panek Franciszek (styp.) 1889	dobry	do krajowego Biura drogowego	dostateczny	
21	Pillarz Feliks (styp.) 1884	dobry	do Wydziału powiatowego w Dąbrowej	dostateczny	
22	Burczakiewicz Bron. (styp.) 1889	dobry	do warstatu betonowego w Żółkwi	dobry	
23	Bigoraj Edward (styp.) 1890	dobry	do budowy drogi Kamienobród-Jaryna	dobry	
24	Jarosz Stefan (styp.) 1889	dobry	w okręgu nowo-tarskim	dobry	
25	Miazga Tadeusz (styp.) 1886	dobry	do budowy drogi Krystynopol-Brody	dobry	
26	Rykała Józef (styp.) 1889	dobry	do budowy mostu na Prucie w Śniatynie	dobry	
27	Chmaj Jan (styp.) 1888	dobry	w okręgu buczackim	dobry	
28	Fuczek Kazimierz (styp.) 1891	dostateczny	do budowy mostu na Dniestrze pod Haliczem	dobry	
29	Adamowicz Stanisław (styp.) 1889	dostateczny	w okręgu stanisławowskim	dostateczny	
30	Szuber Józef (styp.) 1885	dostateczny	do budowy drogi Dobrosin-Hruszów	dobry	

Alegat 6. do sprawozdania z czynności Dep. IV. Wydz. kraj. za czas 1. kwietnia 1908. do 30. czerwca 1909.

WYKAZ

stanu funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych z końcem roku 1907.

Liczba porządk.	Fundusz pro praeterito budowy drogi	Administruje c. k. Starostwo w	Z należytości czynnych z końcem roku 1906.		Wynikłości z końcem roku 1907.										UWAGI
					Aktywa						Pasywa		Z porównania okazuje się		
			wykazanych w kwocie	odpisano w roku 1907 kwotę	Należytości czynne od stron konkurencyjnych	Zapas kasowy gotówką i efekiami	Razem		Należytości bierne od stron konkurencyjnych		zwyżka	niedobór		
			K g	K g	K g	K g	K g		K g		K g	K g		
1	kraj.: Lwów-Rohatyn . .	Bóbrce	6.504 18	— —	6.504 18	4.323 53	10.827 71		10.571 71		256 —	— —		LW. 48580/09
2	pow.: Tarnopol-Brody .			—	— —	12 47	12 47		19.626 17		— —	19.613 70		
3	kraj.: Brzeżany-Podwołoczyska	Tarnopolu	20.109 70	385 95	19.603 75	2.648 59	22.252 34		40.635 53		— —	18.383 19		LW. 29120/09
4	„ Brzeżany-Tarnopol		91 59	91 59	— —	664 29	664 29		— —		664 29	— —		
5	„ Strusów-Buczacz .		23.934 61	—	23.934 61	987 62	24.922 23		45.432 62		— —	20.510 39		
6	„ Jarosław-Bełzec .	Jarosławiu		—	— —	— —	— —		8.841 90		— —	8.841 90		Jak w r. 1903.
7	pow.: Grzymałów-Skałat-Śmykowce .	Skałacie	42.901 94	22.014 80	19.063 22	7.292 65	26.355 87		60.931 19		— —	34.575 32		LW. 30253/09
8	Drogi obwodowe byłego obwodu nowosądeckiego	Limanowej	31 85	— —	31 85	— —	31 85		— —		31 85	— —		
	Razem . .		93.573 87	22.492 34	69.137 61	15.929 15	85.066 76		186.039 12		952 14	101.924 50		
												100.972 36		

Wykaz

kredytów ze skarbu państwa zezwolonych w r. 1908 na budowę i rekonstrukcyę dróg krawjoych, powiatowych i gminnych.

Licz. porząd.	Nazwa drogi	Powiat przez który droga przechodzi	Długość drogi w kilometrach	Wysokość całego zasiłku z funduszów państwowych w koronach	Kredyty wstawione w preliminarzu państwowym w r. **1908** w koronach	Uwaga
	I. Budowy wykonane przez c. k. Rząd:					
1	Iskan-Bircza	Dobromil, Przemyśl	16·683	100.619	5.000 (6 rata)	Budowa wykonuje się w częściach, które wymagają bezzwłocznej rekonstrukcyi, więc w rozmaitych miejscach, a nie w jednym ciągu. Dotychczasowy postęp budowy wynosi 35%.
2	Mikołajów-Krzywula	Żydaczów	16.040	242.000	—	
	II. Zasiłki na budowę dróg krajowych powiatowych i gminnych.					
3	Przebudowanie 3 mostów na drodze krajowej Przemyśl-Sanok	Przemyśl	—	5.000	5.000 (1 i ostatnia rata)	Kredyty w roku 1908 mogą być użyte do końca roku 1909.
4	Rekonstrukcya niektórych dróg gminnych w powiecie przemyskim	Przemyśl	—	36.000	8.000 (1 rata)	
5	Drogi komunikacyjne w obrębie miasta Przemyśla	Przemyśl	—	38.500	13.000 (1 rata)	
6	Budowa stałego mostu na Dniestrze pod Haliczem na trakcie krajowym . .	Stanisławów	—	254.000	65.700 (2 rata)	
7	Budowa drogi gminnej Biała-Skawica-Zawoja	Myślenice	—	20.000	10.000 (2-ga i ostat. rata)	
8	Budowa drogi gminnej Jarosław-Pruchnik-Nienadowa	Jarosław	—	80.000	20.000 (3 rata)	
9	Budowa drogi gminnej Pakość-Hussaków-Badochonce	Mościska	—	30.000	10.000 (3 i ostatnia rata)	
10	Budowa drogi gminnej Hrusów-Niemirów-Magierów-Dobrosin	Żółkiew, Rawa ruska, Jaworów	—	200.000	21.500 (4 rata)	
11	Budowa drogi gminnej Podliski małe-Jaryczów nowy-Zelechów wielki . . .	Lwów, Kamionka str.	—	203.000	10.000 (7 rata)	
		Razem	32.723	1209.119	168.200	

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

DEPARTAMENTU IV.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

(w sprawach kolejowych)

za czas od 1. kwietnia 1908. do 30. czerwca 1909.

Spis rzeczy:

I. Koleje lokalne będące w ruchu. Strona

1. Kapitał budowy 4
2. Pożyczka inwestycyjna kolei Piła-Jaworzno 4
3. Upaństwowienie kolei lokalnych 5
4. Ruch pociągów na linii Trzebina-Siersza 5
5. Wyniki eksploatacyjne za r. 1908 6

II. Koleje lokalne w budowie.

6. Kolej lokalna Lwów-Podhajce 14
7. „ „ Lwów-Stojanów 14

III. Projektowane koleje lokalne.

8. Kolej lokalną Muszyna-Krynica 14
9. „ „ Drohobycz-Truskawiec 14
10. Projekta budowy kolei lokalnych, zgłoszone przez Wydział krajowy u c. k. Rządu 15
11. Kolej lokalna Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna 15
12. Kolej lokalna Złoczów-Sassów (Usznia) 15
13. Kolej lokalna Łodygowice-Buczkowice 16
14. Kolej państwowa Jasło-Żmigród 17
15. „ „ Jasło-Dębica 18
16. Kolej lokalna Rzeszów-Nisko 18
17. Kolej górska z Zakopanego pod Świnicę 19
18. Kolej lokalna Przemyśl-Brzozów-Rymanów 19
19. Kolej lokalna z Kołomyi na Kosów, Kuty do Uścieryk 20
20. Kolej lokalna z Nowego wzgl. Starego Sącza na Szczawnicę do Nowego Targu 22

IV. Dalsze zgłoszone projekta kolejowe.

21. Kolej z Lubaczowa na Cieszanów do granicy rosyjskiej 28
22. Zaprowadzenie komunikacyi kolejowej albo automobilowej między Liskiem (Łukawicą) a Baligrodem i Cisną 28
23. Kolej lokalna Żółkiew-Krystynopol 32
24. „ „ Brody-Tarnopol 35
25. Linia kolejowa Bochnia-Limanowa wzgl. Słotwina-Marcinkowice . . 38
26. „ „ Dąbrowa-Leżajsk lub Rudnik 41

V. Przedłożenie rządowe o budowie nowych kolei lokalnych.

27. Projekt ustawy o budowie kolei niższorzędnych 43

VI. Krajowy fundusz kolejowy.

28. Podniesienie dotacyi kraj. funduszu kolejowego 43
29. Pożyczki kolejowe 44
30. Obciążenie krajowego funduszu kolejowego 46
31. Zasoby 46
32. Stan rozporządzalny 47
    a) gotówką 47
    b) w rocznej rencie 47

VII. Sprawy ogólne.

33. Statystyka kolejowa i pocztowa 47
34. Wezwania do c. k. Rządu 48

VIII. Wniosek Wydziału krajowego.

I. Koleje lokalne będące w ruchu.

1. Kapitał budowy.

Z końcem roku 1908. zamknięto rachunki budowy kolei lokalnych Trzebinia-Skawce i Tarnów-Szczucin.

Koszta budowy kolei lokalnej Trzebinia - Skawce

wynoszą ogółem	K. 6,704.020·33
Do tego należy doliczyć dotacyę do funduszu rezerwowego	„ 224.779·67
łącznie kapitał zakładowy	K. 6.928.800.00

Koszta budowy kolei lokalnej Tarnów - Szczucin

wynoszą ogółem	K. 3,092.164·12
Do tego dotacya funduszu rezerwowego . .	„ 314.208·37
łącznie kapitał zakładowy	K. 3,406.372.49

2. Pożyczka inwestycyjna kolei lokalnej Piła-Jaworzno.

Na posiedzeniu z dnia 9. października 1908. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia z zapasów krajowego funduszu kolejowego Towarzystwu akcyjnemu „kolej lokalna Piła-Jaworzno“ pożyczki gotówkowej po 4% oprocentowanej, spłacalnej w półrocznych ratach w ciągu 5 lat, w sumie 70.000 kor., słowami siedmdziesiąt tysięcy koron, pod warunkami, jakie ułoży Wydział krajowy, a w szczególności z uwzględnieniem następujących postanowień:

1) Fundusze uzyskane z tej pożyczki przeznaczone będą na inwestycye, urządzenia i cele, jakie Wydział krajowy uzna za wskazane i potrzebne i użyte zostaną pod bezpośrednią ingerencyą Wydziału krajowego,

2) Towarzystwo kolejowe zezna skrypt dłużny według wzoru udzielonego przez Wydział krajowy aktem notaryalnym z prawem egzekucyi z §. 3. ustawy z 25. lipca 1871. Dz. u. p. Nr. 75.

3) Na pokrycie rat oprocentowania i umorzenia pożyczki gotówkowej w kwocie 70.000 koron i ewentualnych zaległości z tego tytułu będzie użyty po myśli §. 49. ustęp 3. punkt 1. statutu Towarzystwa akcyjnego „kolej lokalna Piła-Jaworzno“ dochód pozostający do dyspozycyi po pokryciu z dochodów Towarzystwa rat oprocentowania i umorzenia pożyczek pierwszeństwa, zaciągniętych po myśli §. 8. tego statutu, w kwocie 1,258.000 koron i pożyczki bieżącej w kwocie 370.000 koron, którą z dochodów eksploatacyjnych się spłaca.“

Towarzystwo kolei lokalnej Piła-Jaworzno dotychczas nie zrealizowało tej pożyczki w kwocie 70.000 K.; zamierza jednak korzystać z niej z tą zmianą, że projektowane rozszerzenie stacyi Jaworzno kosztem 43.000 koron okazało się zbyteczne, wybudowanie bowiem dwóch torów ślepych na tej stacyi ułatwiło znacznie przesuwanie wozów i zestawianie pociągów, tak że bezpieczeństwo ruchu jest zupełnie zapewnione. Natomiast zachodzi potrzeba zakupna nowej lokomotywy, ponieważ dotychczasowe dwie nie wystarczają i nie mogą podołać wzmagającemu się ruchowi; koszta najmu lokomotyw kolei państwowej wynosiły na kolei Piła-Jaworzno w r. 1907. koron 12.946, w roku 1908. zaś koron 12.867. Wydatek sprawienia jednej lokomotywy seryi 178 z całem jej uposażeniem, kosztem odbioru i przewozu wynosi okrągło 65.000 koron. Z kwoty tej pokrywa wyżej wykazane zaoszczędzenie z powodu zaniechania rozszerzenia stacyi w Jaworznie kwotę 43.000 K., podczas gdy

resztę w kwocie 22.000 K. przeznaczyło Towarzystwo kolei lokalnej Piła-Jaworzno z czystych zysków roku 1908.

3. Upaństwowienie kolei lokalnych.

Na posiedzeniu z 8. października 1908. powziął Wysoki Sejm uchwałę, mocą której polecił Wydziałowi krajowemu by rozpatrzył, czy nie należałoby wejść w porozumienie z c. k. Rządem co do upaństwowienia niektórych kolei lokalnych.

Upaństwowienie kolei lokalnych w naszym kraju mogłoby być pożądane ze względu na potrzebę polepszenia stosunków na danej linii kolejowej tak pod względem taryfowym, jak i prowadzenia ruchu, przez inwestycye, które są niezbędne dla wzmagającej się frekwencyi osobowej i towarowej.

Z tych powodów nadającą się w pierwszej linii do upaństwowienia jest kolej Chabówka-Zakopane, na której prowadzenie ruchu w sposób odpowiadający linii kolejowej łączącej Zakopane z siecią kolejową przechodzi siły Towarzystwa kolei lokalnej. Fundusz zapasowy jest już w zupełności wyczerpany, a zaciągnięcie większej pożyczki na cele inwestycyjne mogłoby zaciążyć tak dalece na dochodach, że przez to ciała autonomiczne gwarantujące oprocentowanie i umorzenie części kapitału akcyjnego straciłyby zwolnienie od opłat rat gwarancyjnych, z którego od 7 lat korzystają. To samo odnosi się w całości również i do zaprowadzenia dogodniejszych i częstszych połączeń pociągowych na tej linii kolejowej, gdyż te połączenia pociągnęłyby za sobą zwiększenie kosztów prowadzenia ruchu, obciążające znacznie finansowy wynik.

Z tych powodów odniósł się Wydział krajowy pismem z 15. marca 1909. L. 134.117/08 do Reprezentacyi kraju w Radzie państwa z prośbą o utrzymywanie sprawy upaństwowienia kolei lokalnych w ewidencyi i o uwiadomienie Wydziału krajowego w stosownej chwili celem przedstawienia c. k. Rządowi odpowiednich wniosków.

4. Ruch pociągów na linii Trzebinia-Sierszа

Na posiedzeniu z 8. października 1909. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, *„by w porozumieniu z Zarządem kolei państwowych zbadał i ewentualnie pomyślnie załatwił sprawę zaprowadzenia na przestrzeni Trzebinia - Sierszа Wodna w godzinach popołudniowych jeszcze jednej pary pociągów osobowych względnie dodania wozów osobowych do pociągów węglowych, oraz przesunięcia trasy pociągów Nr. 6053 i 6054 o parę minut celem uzyskania połączenia do Krakowa i z Krakowa.“*

W wykonaniu tej uchwały prowadził Wydział krajowy pisemne i ustne rokowania z prowadzącą ruch na tej linii c. k. Dyrekcyą kolei państwowych w Krakowie. Przesunięcie trasy pociągów Nr. 6053 i 6054 nie da się jednak przeprowadzić bez utraty znacznie ważniejszych połączeń. Pociągi te kursujące do i od Suchy mają po większej części ostre krzyżowania z pociągami sąsiednich linij w stacyach złączenia Bolęcin, Spytkowice, Wadowice, Skawce i Sucha. Jednostronna zmiana trasy powołanych pociągów miałaby więc ten skutek, że uzyskałoby się wprawdzie połączenie z Krakowem, ale straciło inne połączenia. Zwłaszcza pociąg Nr. 6054, którego trasa musiałaby być w tym wypadku o blisko 2 godziny zmieniona, utraciłby obecne korzystne połączenia na całej linii a więc do Jaworzna, Skawiny, Kalwaryi, Żywca, Chabówki i Nowego Sącza.

Odprawa osób pociągami węglowymi, pominąwszy już względy na bezpieczeństwo podróżnych, dla tego nie jest wskazaną, że regularność kursów tych pociągów znacznie jest mniejszą jak pociągów osobowych. Liczne i często nieuniknione spóźnienia takich pociągów pozbawiają podróżnego wszelkiej rękojmi, że do celu swej podróży na czas zdąży. Zresztą obciążenie pociągów węglowych jest z reguły maksymalne i nie dozwala na doczepianie wagonów osobowych.

Jedynym sposobem załatwienia tej sprawy po myśli wyrażonego żądania byłoby więc tylko zaprowadzenie nowej 3-ciej pary pociągów osobowych między Sierszą a Trzebinią. Koszta wynikające z takiego po-

mnożenia ilości kursujących pociągów wynosiłyby jednakże kilka tysięcy koron rocznie, nie ma zaś żadnej ugruntowanej nadzieji, aby choć część tej kwoty wróciła się z dochodów ruchu osobowego.

Frekwencya między Sierszą a Krakowem jest bowiem, jak to ze statystyki kolejowej wynika, tak mała, że na jeden pociąg wypada przeciętnie zaledwie pewien ułamek podróżnego.

Sytuacya tej części Sierszy, któraby dostarczyła jakiego takiego kontyngentu podróżnych do Krakowa, jest mianowicie tego rodzaju, że do stacyi w Sierszy o nie wiele jest bliżej, jak do stacyi w Trzebinii. Podróżni ci będą więc w każdym wypadku tak jak dotąd końmi jeździć do Trzebinii. — W obec tego nie można wymagać od Towarzystwa kolejowego, aby ponosiło stale znaczne wydatki nie przedstawiające żadnej produktywnej wartości.

5. Wyniki eksploatacyjne za r. 1908.

Rok 1908. przyniósł w ogóle podwyżkę w dochodach brutto kolei lokalnych gwarantowanych przez kraj, z wyjątkiem kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka, na której dochód brutto spadł w porównaniu do roku 1907. prawie o 20.000 koron. Równocześnie jednak wzrosły wydatki, w szczególności z powodu regulacyi płac i wynagrodzeń personalu c. k. kolei państwowych, następnie z powodu podrożenia materyałów, a najbardziej węgla kamiennego.

W r. 1908. było w ruchu 8 kolei lokalnych o łącznej długości 394·032 km.

Dochody brutto wynosiły przeciętnie na 1 km.

w r. 1906	7.389 K
w r. 1907	7.511 K
w r. 1908	7.870 K

Wydatki ogólne na 1 km.

w r. 1906	4.253 K
w r. 1907	4.492 K
w r. 1908	4.920 K,

tak że nadwyżka eksploatacyjna w przecięciu dosięgła na 1 klm.

w r. 1906	3.136 K
w r. 1907	3.019 K
w r. 1908	2.950 K

Nadwyżka ta oprocentowuje w przecięciu kapitał inwestowany w budowę kolei lokalnych przez kraj gwarantowanych

w r. 1906 po	3·44%
w r. 1907 po	3·35%
w r. 1908 po	3·25%

Przeciętny **stosunek procentowy** ogólnych wydatków do dochodów brutto wynosił

w r. 1906	57·5%
w r. 1907	59·8%
w r. 1908	62·5%

Nominalne roczne zobowiązanie kraju z tytułu gwarancyi wynosiło w r. 1907 i 1908. kwotę 872.298 K 80 h.; z kwoty tej pokryły w r. 1908. własne dochody kolejowe 732.801 K. 20 h. (w r. 1907 K 773.927·91) tj. 84·0% (w r. 1907 zaś 88·7%).

Z powyższego zestawienia wynika, że mimo zwiększenia się dochodów brutto uzyskano niekorzystniejszy ostateczny wynik z powodu wzmożonych wydatków eksploatacyjnych. W poszczególnych wypadkach zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Zarządu kolei państwowych na to podniesienie się wydatków.

Bliższe szczegóły odnoszące się do wyników eksploatacyjnych przedstawione są w załączonych wykazach.

Tablica I.

ZESTAWIENIE

kapitałów budowy kolei lokalnych, popartych przez kraj na podstawie ustawy krajowej z dnia 17-go lipca 1893, Dz. u. kr. 42 i stosunku udziałów w kapitałach budowy.

Nazwa kolei lokalnej	Dzień otwarcia ruchu	Długość budowlana linii	Kapitał zakładowy	Kapitał zakładowy na 1 kilometer	Udział w kapitale budowy: kraju			państwa		interesentów miejscowych			kraju	państwa	interesentów miejscowych.
					pożyczka pierwszeństwa gwarantowana przez kraj	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakład.	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakładodowych	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakładowych	w funduszu bezzwrotnym			
		Km.	Koron		w Koronach								procentowo		
Borki wielkie-Grzymałów	12/8 1897	33·025	1,800.000	54.504	1,200.000	—	—	—	420.000	—	180.000	—	66·67%	23·33%	10·00%
Łupków-Cisna	22/1 1898	25·311	1,580.000	62.423	—	1,050.000		—	—	60.000	470.000	—	66·46%	—	35·54%
Trzebinia-Skawce	15/8 1899	59.263	6,928.800	116.916	a) 3,320·000 b) 720.000	266.000	—	—	1,148.800	634.000	840.000	—	62.14%	16·59%	21·27%
Chabówka-Zakopane	25/10 1899	43·092	5,800.000	134.595	2,260.000	—	—	470.000	2,600.000	470.000	—	—	39·00%	52·80%	8·20%
Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	18/10 1899	112·622	9,184.000	81.557	a) 5,200.000 b) 900.000	—	—	—	2,002.400	—	1,081.600	—	66·42%	21·80%	11·78%
Piła-Jaworzno	27/10 1900	25·835	2,279.000	88.214	a) 928.900 b) 830.000 c) 370 000*	—	—	—	364.800	—	257.200	29.000	71·44%	16·01%	12·55%
Przeworsk-Dynów	8/9 1904	46·248	4,448.400	96.186	a) 2,266.000 b) 698.000	—	—	—	1,152.000	—	330.000	2.400	66·63%	25·90%	7·47%
Tarnów-Szczucin	15/10 1906	48·636	3,400.000	69.829	2,000.000	—	—	—	900.000	—	500.000	—	58·83%	26·47%	14·70%
		394·032	35,420.200	89.880	20,192.000	1,316.000	—	470.000	8,588·000	1,164.000	3,658.800	31.400			
					21,508.000			9,058.000		4,854.200					

*) Pożyczka 370.000 K zaciągnięta w krajowym funduszu kolejowym na budowę przedłużenia linii, spłacalna z dochodów eksploatacyjnych w przeciągu lat 20 od dnia 1. stycznia 1904.

Ponadto przyczynił się kraj:

1) do budowy kolei państwowych Chodorów-Podwysokie i Przeworsk-Rozwadów niezwrotnym datkiem . . . K 2,500 000

i 2) objął akcye pierwszeństwa i zakładowe następujących kolei lokalnych:

a) Kraków-Kocmyrzów	wartości imiennej	K 200 000 —	
b) Lwów-Jaworów	» »	K 300.000 —	
c) Tarnopol-Zbaraż	» »	K 600.000 —	
d) Lwów-Podhajce	» »	K 2,150.000 —	K 3 250.000

Łączny udział kraju koron 27,258.000.

Tablica II. **Wyniki eks-**

kolei lokalnych popartych przez kraj na podstawie ustawy krajowej z dnia 17.

Nazwa kolei lokalnej	Rok	Długość eksploatacyjna w przecięciu rocznem	1	2	3	4	5	6	7
			Dochody z przewozu						Dochody różne
			osób cywilnych	osób wojskowych	pakunków	towarów pospiesznych	towarów zwykłych	Razem (rubr. 1-5)	
		Kilometry	Korony						
Borki wielkie Grzymałów	1902	32·571	29.225·17	698·60	359·55	5.794·47	86.009·39	122.087·18	1.160·55
	1903		30.444·79	712·59	373·98	4.868·69	94 584·67	130.884·72	3.595·91
	1904		30.870·26	501·21	497·93	4.740·24	108.146·34	144.755·98	1.309·97
	1905		35.340 25	738·38	501·72	4.940·21	104.112·22	145.632·78	1.108·30
	1906		43 502·63	—	793·62	4.076·40	107.062·09	155.524·74	2.147·21
	1907		38.791·83	—	600·97	4.125·55	101.769·68	145.288·03	622·79
	1908		50.619·83	—	596·28	4.769·47	104.269·45	160.255·03	1.365·17
Łupków Cisna	1902	24·941	5.215·17	4·26	159·30	381·27	84.667·11	90.427·11	761·10
	1903		6.324·29	22·64	190·18	588·69	104 291·41	111.417·21	757·38
	1904		6.437·01	2·00	137·40	665·37	96.923·97	104.165·75	824 28
	1905		5.194·23	5·41	74·43	522·41	94.753·74	100.550·22	1.033 67
	1906		8.138·93	—	200·08	671·44	100.855·84	109.866·29	748·10
	1907		10.837·63	—	152·26	833·82	98.637·65	110.461·36	1.944·90
	1908		15.341·19	—	297·94	784·13	130.559·16	146.982 42	714·15
Trzebina-Skawce	1902	59·783	34.788·73	906·52	381·03	2.037 99	302.584·13	340.698·40	32.855 59
	1903		34.620·37	782·25	326·28	2.644·91	520.206·47	558.580·28	35.344 35
	1904		36.959·79	1.230·62	443·35	3.745 94	646.350·18	688.729 88	21.794·96
	1905		38.565·92	709·66	518·91	3.812·46	681.655·88	725.262·83	17.185·48
	1906		45.451·68	79·00	486·18	3.886·32	714.491·53	764,394·71	21 904·43
	1907		50.208·30	—	587·57	3.134·82	745·345·70	799.276·39	20.429·78
	1908		56.741·13	—	530·98	7.409·37	740.191.09	804 872·57	26.681·25
Chabówka-Zakopane	1902	43·284	140.642·55	4.012 21	9.415·97	14.906·38	112.930·13	281.907·24	2·358·54
	1903		144.106·55	4.512·32	9.839·07	16.129 26	133.578 78	308 165·98	9.061 03
	1904		181.848 58	3 079·07	9.777 73	14.033·65	133.650·63	342 389·66	3.909 19
	1905		205.083·13	2.825·86	12.113·02	18.877·55	150.538·56	389.438·12	8.583 70
	1906		214.578·10	—	11.977·50	19.281·54	166.172·23	412.009·37	9.787·58
	1907		221.310·44	—	12.210·59	18·174·82	170.162·26	421.858·11	11.963·64
	1908		233.284 53	—	13.286·58	22.194 93	170.920·82	439.686·86	9.801·51
Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	1902	111·977	115.009·02	14.840·79	1.906·53	17.570·06	272 187·89	421.514·29	10 403 32
	1903		122.702·18	9.312·98	1.954·59	15.847·55	363.991·74	513.809·04	3.994·15
	1904		131.904·15	11 937.81	2.451·32	17.964·86	319.857·54	484.115·68	7.415·82
	1905		149.939·65	13.337·17	2.912·46	19.112 90	397.862·49	583.164·67	2.336·82
	1906		177.291·78	—	3.385.95	19.546·00	443.874·71	644 098·44	3.884·34
	1907		185.099·95	—	3.468·84	19.767·45	467.105·76	675.442·00	8.168·51
	1908		197.206.85	—	3.256·48	21.557·09	433.114·72	655.135·14	10.004 07
Piła-Jaworzno	1902	21·287	2.498·38	28·90	11·21	157·69	32 188·97	34.885·15	8.157·70
	1903	23·097	6·062·26	47·83	38·58	285·19	80.238·84	86.672·70	7.528·64
	1904	25·721	10.457·63	223 24	69·54	724·06	211.196·90	222 671·37	5.802·82
	1905	25·721	11.598.93	323·46	84·20	625·97	263.313·19	275.945·75	4.443·97
	1906	25·721	13.972 72	—	63·29	725 94	290.314·10	305 076·05	6.565·60
	1907	25·721	17.497·47	—	129·35	949·46	368.936·74	387.513·02	5 860·34
	1908	25·721	19.441·07	—	112·02	1.361·90	381.396·94	402.311·93	7.163·55
Przeworsk-Dynów	1904	14·395	9.079·09	31·68	170·92	756·38	18.345·80	28.383·87	180·14
	1905	45 815	38.967 62	526 44	731·49	7.331·36	62.285·38	109.842·29	456·75
	1906	45·815	49.107·91	—	882·76	5.157·36	74.684·04	129.832·07	633·25
	1907	45·815	56.023·60	—	711·89	6.012·56	78.542·40	141.290·45	1.743·55
	1908	45·815	66.414·13	—	932·71	5.419 81	88.582·21	161.348·86	2.425·07
Tarnów-Szczucin	1906	10·200	22.093·27	—	252·36	294·59	14.370·71	37 010·92	159·51
	1907	48·690	123.598·83	—	1.491·99	3.181·18	98.403 61	226.675·61	826·97
	1908	48·690	136.664·08	—	1.736·00	10.092·77	122.106·25	270.599·10	1.490·21

ploatacyjne

lipca 1893. Dz. u. kr. Nr. 42, których Zarząd jest w krajowem biurze kolejowem.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Suma dochodów (rubr. 6 i 7)	W y d a t k i					Wydatki różne*)	Suma wydatków (rubr. 13 i 14)	W porównaniu rubr. 8 i 15.	
	Zarząd ogólny	Nadzór i konserwacya toru	Obsługa ruchu i spraw komercyalnych	Obsługa parowozów i warsztaty	Razem (rubr. 9—12)			Nadwyżka	Niedobór
	K o r o n y								
123.247·73	2.873.31	18.102 66	12.968·06	25.825·38	59.769·41	17.905 21	77.674·62	45 573·11	—
134.480·63	2.533·90	18.159 06	12.471·10	20 047·86	53.211 92	20.517·73	73.729·65	60.750·98	—
146.065·95	2.880·86	18.077·35	12.904 67	26.635·14	60.498·02	21.529 39	82 027·41	64.038 54	—
146.741·08	2.997·01	17.894·22	12.749·73	20.029 19	53.670·15	19.374·98	73.045·13	73.695 95	—
157.671·95	4.231'32	22.568·77	16.510·64	31.941·91	75 252 84	26 662·99	101.915 83	55.756 12	—
145.910·82	4.737·38	35 285·80	17.934·69	31.663 12	89.620·99	23 389·99	113.010·98	32 899·84	—
161.620·20	6 204·04	30.410·31	21.699·13	34.709·95	93.023 43	43.467·83	136·491 26	25.128·94	—
91.188·21	2 123·14	15.493 16	14.181 14	12.788·69	44 586·13	5 571·83	50.157·96	41.030·25	—
112 174·59	1.865·55	15.931·04	6.392·02	14.987·92	39.176·53	15.858·64	55·035 17	57.139·42	—
104.990·03	2.006·27	16.855·97	6.394·35	16.875·04	42.131·63	15.230 87	57.362·50	47.627·53	—
101.583 89	2.308·21	17.940·13	6.320·76	13 046·26	39.615'36	13.905·70	53.521 06	48.062·83	—
110.614·39	2 574·53	16·042·49	9.432 27	16.351·26	44 400·55	14.319·77	58.720·32	51.894·07	—
112.406 26	2 937·30	17.017·19	8.353·77	25·619·38	53 927 64	13 514 12	67.441·76	44.964·50	—
147.696·57	4.352·20	21.082·43	11.126·84	24.677·66	61.239·13	38 094 92	99.334 05	48 362·52	—
373.553 99	8.183·16	52.434·10	52.703·15	58.526·12	171.846·53	40·462 53	212.309·06	161.244·93	—
593·924 63	10.059·13	82.322·92	50.056·15	68.803·50	211.241·69	77.080·44	288.322·13	305.602·50	—
710.524 84	11.381·18	90.884·67	46.870·47	89 868·55	239 004·87	94.557·16	333 562·03	376.962·81	—
742.448·31	19.771·83	92.315·51	43.472.97	68.669·82	224·230·13	103 513·85	327.743 98	414.704·33	—
786.299·14	21.494·16	97.565·50	52.514·29	77.498·14	249 072·09	128.645·44	377 717·53	408.581'61	—
819.706·17	25.082 59	86 687·81	70 792·06	99.988 05	282.550 51	146.022·59	428.573·10	391.133·07	—
831.553 82	24.222·32	78.488·44	65.884·76	94.304·21	262.899 73	172·924·72	435.824 45	395.729·37	—
284.265·78	5.767·49	35.894·84	34.636·20	44.819·01	121 117 54	19.512·52	140.630·06	143,635 72	—
317.227 01	6.960·61	63.572·23	35.352·23	40.287·39	146.172·46	45 678·17	191.850·63	125.376·38	—
346.298.85	7.932·62	72.908·50	39 777·14	45.966·77	166.585·03	47.092 33	213.677 36	132 621·40	—
398 021·82	10.788·27	103.778·62	43 673·06	53 661·97	211.901·92	46.218.68	258 120·60	139.901·22	—
421.796·95	11.375·53	107.252·68	43 514·17	62.666·04	224.808·42	41.449 62	266.258·04	155.538·91	—
433.821·75	12.481·88	106.069 21	54.646·72	75.324·89	248.522 70	51 608·64	300.131·34	133.690·41	—
449.488·37	11 940·18	101.508·67	52.051·38	76.227·99	241.728·22	54.440·86	296.169·08	153.319·29	—
431.917·61	14.473·46	150.812.46	35.400·58	103 256·18	303.942·68	75.806·11	379.748 79	52.168·82	—
517.803·19	18.155·98	225.902·82	39.568·86	97.647.93	381.275·59	58 438 02	439.713·61	78.089·58	—
491.531·50	20.003·68	241.939·52	38 810·30	119 323·79	420.077 29	57.964 11	478 041·40	13.490'10	—
585.501·49	15 240·76	132·511.63	42.159·38	129.714·25	319.626·02	68 322 71	887 948·73	197.552·76	—
647.982·78	12.163·98	112.010·12	47.561·11	84.745·42	256 480·57	95.319·24	351.799·81	296.182·97	—
683.610·51	14.641 42	134.549·75	53 401·64	104.877·17	307.469 98	111.323 51	418 793 49	264.817 02	—
665.139·21	16.391 39	112 120·52	52.905·93	162.801·31	344.219·15	109.973 03	454 192·18	210·947.03	—
43.042·85	1.370·84	10.268·96	5.996·57	11.151·56	28.787·93	13.853·35	42.641·28	401·57	—
94.201·34	2.086·44	13.885·13	9.697·62	18.146·13	43.815·32	25 525·70	69.341·02	24 860·32	—
228.474·25	3.962·30	26.406·95	15.708·69	37.230·60	83.308·54	89.048·11	172.356·65	56.117·60	—
280.389·72	4.479.37	30 281·07	18.266·73	37.416·77	90.443·94	99.583 18	190.027·12	90.362 60	—
311.641·65	5.141·77	42·938·07	21.041·11	36.220·16	105.341 11	103.896·17	209.237 28	102.404·37	—
393.373·36	5.439 35	35.197·51	27.562·16	43·945·05	112.144 07	103.695 07	215.839·14	177.534·22	—
409.475·38	11 644·07	41.582·27	34.674·10	53.306·11	141.206·55	99.384·54	240·591 09	168.884·29	—
28.564·01	1.038·46	6.284·30	6.696·04	7.788·92	21.807.72	2.687 94	24.495·66	4.068·35	—
110.299·04	1.163·92	28.993·30	27.236·67	21.836·98	79 230.87	23.114·17	101.345 04	8.954·00	—
130.465 32	1.700·77	23.950·72	29.796·08	23.708·72	78 156·29	19 684·24	97.840·53	32.624'79	—
143.034·00	1.827·74	29.570·19	27.449·31	26.665·42	85 512 66	19.220 26	104 732·92	38.301·08	—
163.773·93	2.117·15	28.575·57	30.476·62	37.942·77	99.112·11	21.782 95	120 895·06	42.878 87	—
37.170·43	681·84	3.821·61	3.518·13	4.633 42	12 655 00	2.203 92	14.858·92	22.311·51	—
227.502·58	5 153·17	30.055·46	28.168·66	34.297 07	97.674·36	23.622 52	121.296·88	106.205·70	—
272.089·31	8.797·33	29.928 65	30.034·09	48.795·86	117.555 93	37.671·02	155.226·95	116.862·36	—

*) Do wydatków różnych należą wydatki, które według sposobu zaliczania c. k. Zarządu kolei państwowych nie są wydatkami ruchu w ścisłem tego słowa znaczeniu, lub które zostały zarachowane w stacyach złączenia przez zarząd sąsiednich kolei.

Tablica III.

DATY STA-

dotyczące ruchu i wyników eksploatacyjnych kolei

Nazwa kolei lokalnej		Borki wielkie-Grzymałów		Łupków-Cisna		Trzebinia-Skawce	
Długość eksploatacyjna		32·571		24·941		59·783	
	w roku	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.
Przewieziono osób	1902	31.319	949	7.539	302	51.791	866
	1903	37.393	1.133	8.650	346	54.514	906
	1904	37.949	1.150	8.101	324	45.776	763
	1905	44.022	1.351	6.309	252	45.385	756
	1906	55.518	1.703	10.424	417	46.241	771
	1907	53.218	1.637	15.192	607	60.542	1.009
	1908	54.550	1.673	19.870	798	62.746	1.049
Przewieziono towaru w tonnach	1902	28.652	869	28.583	1.143	184.713	3.078
	1903	31.386	951	32.357	1.294	326.098	5.435
	1904	35.682	1.081	31.255	1.252	419.959	6.999
	1905	36.576	1.124	29.336	1.178	518.764	8.677
	1906	36.508	1.120	32.055	1.282	434.712	7.246
	1907	35.741	1.099	32.815	1.312	479.579	7.993
	1908	38.163	1.170	38.229	1.535	660.926	11.052
Dochody na 1 klm. w koronach	1902		3.745		3.675		6.226
	1903		4.075		4.486		9.899
	1904		4.458		4.200		11.842
	1905		4.505		4.063		12.419
	1906		4.836		4.424		13.149
	1907		4.499		4.496		13.662
	1908		4.988		5 931		13.905
Wydatki na 1 klm. w koronach	1902		2.354		2.006		3.538
	1903		2.234		2.201		4.805
	1904		2.487		2.254		5.559
	1905		2.242		2.141		5·482
	1906		3.126		2.349		6.316
	1907		3.477		2.697		7.143
	1908		4.186		3.989		7.288
Stosunek procentowy wydatków i dochodów	1902	63·02%		55·00%		56·83%	
	1903	54·82%		49·06%		48·54%	
	1904	56·16%		54·64%		46·94%	
	1905	49·77%		52·60%		44·10%	
	1906	64·60%		53·10%		48·00%	
	1907	77·40%		59·90%		52·28%	
	1908	84·40%		67·20%		52·40%	

TYSTYCZNE

lokalnych, których zarząd jest w krajowem biurze kolejowem.

Chabówka Zakopane		Delatyn-Kołomyja-Stefanówka		Piła-Jaworzno		Przeworsk-Dynów		Tarnów-Szczucin	
43·284		111·977		25·721		45·815		49·000	
ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.
131.137	3.030	120.978	1.081	7.098	332				
134·609	3.130	100.461	897	14.438	628				
123.779	2.879	133.837	1.195	21.477	826	6.848	476		
140.158	3.238	163.066	1.456	15.993	622	45.007	982		
225.330	5.204	164.368	1.468	17.515	681	62.221	1.358		
229.963	5.313	194.753	1.734	25.921	1.007	69.913	1.526	118.035	2.409
231.759	5.352	208.181	1.858	31.514	1.226	85.076	1.857	140.313	2.863
37.435	871	55.557	496	74.094	3.528				
50.057	1.164	67.894	606	111.572	4.880				
44.868	1.043	67.839	606	210.059	8.079	8.802	611		
41.871	967	82.188	734	279.804	10.878	25.847	564		
52.575	1.214	98.866	883	334.088	12.999	29.516	644		
51.623	1.193	99.601	888	519.042	20.179	25.657	560	39.458	805
41.915	968	91.616	819	515.966	20.076	29.124	636	50.299	1.026
	6.611		8.856		2.050				
	7.377		4.623		4.096				
	8.053		4.389		8.787		1.984		
	9.195		5.227		10.900		2.407		
	9.741		5.786		12.126		2.848		
	10.022		6.103		15.294		3.122		4.643
	10.380		5.939		15.932		3.575		5.553
	3.270		3.391		2.030				
	4.461		3.926		3.015				
	4.969		4.268		5.423		1.702		
	5.963		3.464		7.388		2.246		
	6.149		3.141		8.142		2.136		
	6.934		3.649		8.391		2.286		2.531
	6.839		4.055		9.361		2.639		3.168
49·47%		87·92%		99·60%					
60·40%		84·91%		73·60%					
61·70%		97·25%		71·00%		80·26%			
64·80%		66·25%		67·00%		93·31%			
63·10%		54·29%		67·10%		75·00%			
69·10%		61·20%		54·80%		73·22%		54·50%	
65·90%		68·20%		58·70%		74·00%		57·00%	

Tablica IV.

Zesta-

użycia dochodów

popartych przez kraj na podstawie ustawy

Nazwa kolei lokalnej	Rok	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
		Dochody kolei lokalnych					Użycie				
		Pozostałość z roku poprzedniego	Nadwyżka eksploatacyjna (tabl. II. rub. 16)	Inne dochody (odsetki itp.)	Suma dochodów (rubr. 1, 2, 3.)	w stosunku do całego kapitału zakładowego	Pokrycie niedoborów z lat poprzednich	Raty pożyczek pierwszeństwa przez kraj gwarantowanych	Umorzenie akcyi pierwszeństwa	Oprocentowanie akcyi pierwszeństwa	
		k o r o n y									
Borki wielkie-Grzymałów	1902	—	45.573·11	1.195·54	46.768·65	2·60%	—	46.768·65	—	—	—
	1903	—	60.750·98	1.014·95	61.795·93	3·43%	—	50 665·93	—	—	—
	1904	—	64.038·54	1.032·98	65.071·52	3·61%	—	50.680·36	—	—	—
	1905	97·89	73.695·95	—	73.793·84	4·10%	—	50.684·99	—	—	—
	1906	769·85	55.756·12	282·01	56.807·98	3·16%	—	50.689·82	—	—	—
	1907	—	32.899·84	158·55	33.058·39	1·83%	—	33.058·39	—	—	—
	1908	—	25.128·94	—	25.128·94	1·40%	—	25.128·94	—	—	—
Łupków-Cisna	1902	—	41.030·25	267·43	41.297·68	2·61%	21.854·09	—	—	—	—
	1903	19.443·11	57.139·42	1.151·10	77.734·11	3·70%	—	—	44.400·00	33.300·00	3%
	1904	33·11	47.627·53	2.142·30	49.803·94	3·15%	—	—	44.400·00	—	—
	1905	5.403·94	48.062·83	1.191·12	54.657·89	3·46%	—	—	44.400·00	—	—
	1906	9.164·75	51.894·07	1.393·36	62.452·18	3·95%	—	—	44.400·00	—	—
	1907	5.561·74	44.964·50	1.501·14	52.027·38	3·29%	—	—	44.400·00	—	—
	1908	2.424·38	48.362·52	1·408·61	52.195·51	3.30%	—	—	44.400·00	—	—
Trzebinia-Skawce	1902	—	161.244·93	171·18	161.416·11	2·33%	15.621·62	140.668·71	—	—	—
	1903	—	305.602·50	80.830·44	386.432·94	5·58%	36.580·10	140.660·52	—	36.000·00	4%
	1904	—	376.962·81	—	376.962·81	5·42%	78.710·23	140.692·82	—	36.000·00	4%
	1905	—	414.704·33	9.984·66	424.688·99	6·13%	—	175 533·22	—	72.000·00	8%
	1906	3.098·87	408.581·61	39.208·12	450.888·60	6·57%	—	171.789·60	—	81.000·00	9%
	1907	5.825·02	391.133·07	14.780·69	411.738·78	5·94%	—	171.806·69	—	68.400·00	7·60%
	1908	1.111·44	395.729·37	13.308·53	410.149·34	5.92%	—	171.824·50	—	68.100·00	7·57%
Chabówka-Zakopane	1902	12.120·12	143.635·72	—	155.755·84	2·68%	—	97.786 53	—	37.600·00	4%
	1903	5·132 29	125.376·38	819·03	131.327·70	2·26%	—	95.499·90	—	34.075·00	3·625%
	1904	1.036·24	132.621·49	1.839·90	135.497·63	2·33%	—	97.226·53	—	37.012·50	3·9375%
	1905	493·18	139.901·22	1.282·76	141.677·16	2·44%	—	96.906·53	—	37.600·00	4%
	1906	170·63	155.538·91	718.17	156.427·71	2·70%	—	96.586·54	—	37.600·00	4%
	1907	4.241·17	133.690·41	1.571·22	139.502·80	2·41%	—	96.266 53	—	37.600·00	4%
	1908	—	153.319·29	935·47	154.254·76	2·66%	—	97.913·16	—	37.600·00	4%
Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	1902	—	52.168·82	484·42	52.653·24	0·57%	52.168·82	484·42	—	—	—
	1903	—	78.089·58	316·98	78.406·56	0·85%	78.089·58	—	—	—	—
	1904	—	13.490·10	—	13.490·10	0·14%	13.490·10	—	—	—	—
	1905	—	197.552·76	8.060·19	205.612·95	2·24%	132.385·65	73.227·30	—	—	—
	1906	—	296.182·97	6.945·06	303.128·03	3·30%	—	259.504·23	—	—	—
	1907	1.117·32	264.817·02	26.211·81	292.146·15	3·17%	—	259.530·02	—	—	—
	1908	—	210.947·03	48.609·90	259.556·93	2·83%	—	259.556·93	—	—	—
Piła-Jaworzno	1902	—	401·57	—	401·57	0·02%	401·57	—	—	—	—
	1903	—	24.860·32	—	24.860·32	1·30%	21.205·54	—	—	—	—
	1904	—	56.117·60	1.504·91	57.622·51	3·01%	—	39.683·20	—	—	—
	1905	—	90.362·60	6.759·69	97.122·29	4·26%	—	55 649·62	—	—	—
	1906	4.933·91	102.404·37	8.163·94	115.502·22	5·07%	—	53.931·50	—	—	—
	1907	—	177.534·22	5.592·76	183.126·98	8·04%	—	53.936·96	—	—	—
	1908	—	168.884·29	10.766·71	179.651·00	7·88%	—	53.942·65	—	—	—
Przeworsk-Dynów[2])	1904-1905	—	13.022·35	—	13.022·35	0·29%	—	4.065·06	—	—	—
	1906	—	32.624·79	6.251·90	38.876·69	0·87%	—	38.876·69	—	—	—
	1907	—	38.301·08	8.148·00	46.449·08	1·04%	—	42.912 71	—	—	—
	1908	—	42.878·87	84.317·81	127.196·68	2·86%	—	127.196·68	—	—	—
Tarnów-Szczucin[3])	1906-1907	—	125.933·54	32.687·80	158.621·34	4·08%	—	127.094·45	—	—	—
	1908	31.526·89	116.862·36	11.830·47	160.219·72	4·71%	—	86.460·28	—	—	—

wienie
kolei lokalnych

krajowej z 17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42.

10	11		12	13	14	15	16	17	18	19
	nadwyżki dochodów									
akcyi zakładowych	Oprocentowanie akcyi zakładowych		Zwrot funduszowi kraj. zaliczek z tytułu gwarancyi	Tantyema Rady zawiadowczej	Inne przeznaczenie (odsetki i t. p.)[1]	Wyposażenie funduszu rezerwowego	Przeniesienie na rachunek roku następnego	Z końcem roku niepokryty niedobór eksploatacyjny	Z końcem roku niezwrócone dopłaty gwarancyjne	Uwaga
	k	o	r	o	n	y				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	88.320·18	[1]) Rubryka wydatków »Inne przeznaczenie« mieści w sobie odsetki bierne, przyczem się zaznacza, że czysty zysk kolei Trzebinia Skawce za r. 1904 i kolei Piła-Jaworzno za r. 1904 i za r. 1905 użyto na zwrot funduszowi budowy za zaliczkowo-poniesione procenta od zaliczek funduszu krajowego na tymczasowe pokrycie zwiększonych kosztów budowy. [2]) Ruch otwarto 8/9 1904. [3]) Ruch otwarto 15/10 1906.
—	—	—	—	—	—	11.099·00	—	—	93.620·18	
—	—	—	—	—	—	14.293·27	97.89	—	93.620·18	
12.000·00	2%	—	—	—	339·00	10.000·00	769·85	—	93.620·18	
—	—	—	—	—	—	6.118·16	—	—	93.620·18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	111.256·64	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	136.978·68	
—	—	—	—	—	—	—	19.443·11	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	34·11	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	5 403·94	—	—	
—	—	—	—	—	—	1.093·14	9.164·75	—	—	
—	—	—	—	—	—	12·490·44	5 561·74	—	—	
—	—	—	—	—	—	5 203·00	2.424·38	—	—	
—	—	—	—	—	—	2.000·00	5 795·51	—	—	
—	—	—	—	—	—	5.125·78	—	—	180.911·95	
67.200·00	4%	—	—	—	—	27.262·09	—	—	86.580·10	
79.552·00	4%	45 630·22	—	—	71.798·34	3.289·43	—	—	50.000·00	
159 10·-00	8%	4.369·78	5 600·00	—	—	4.983·12	3.098·87	—	4.369·78	
178 992·00	9%	—	7.700·00	—	—	5.581·98	5.825·02	—	—	
151.148·80	7·6%	—	5 225·43	—	—	14.046·42	1.111·44	—	—	
150.582·16	7.57%	—	5.371·43	—	—	14.232·80	38·45	—	—	
—	—	—	—	—	14.364·94	872·08	5·132·29	—	4.807·78	
—	—	—	—	—	—	716·56	1.036·24	—	4.807·78	
—	—	—	—	—	—	765·42	493·18	—	4.807·78	
—	—	—	—	—	—	7 000·00	170·63	—	4.807·78	
13.000·00	0·5%	—	—	—	—	5 000·00	4.241·17	—	4 807·78	
—	—	—	—	—	—	5.636·27	—	—	4 807·78	
—	—	—	—	—	—	18 741·60	—	—	4.807·78	
—	—	—	—	—	—	—	—	223.965·33	522.322·02	
—	—	—	—	—	316·93	—	—	145.875·75	789·691·28	
—	—	—	—	—	—	—	—	132.385·65	1,028.636·93	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,456.188·22	
41 634·00	1·35%	—	—	—	—	872·48	1.117·32	—	1,456.188·22	
30.840·00	1%	—	—	—	—	1.776·13	—	—	1,456.188·22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,519.991·40	
—	—	—	—	—	825·32	—	—	21·205·54	17.133·34	
—	—	—	—	—	3.654·78	—	—	—	87.126·12	
—	—	—	—	—	17.939·22	—	—	—	128.241·64	
—	—	8.163·94	—	—	28 374·82	—	4.933·91	—	128.241·64	
24 880·00	4%	22.628·12	—	—	13.093·05	969·55	—	—	128.241·64	
24 880·00	4%	96.558·62	—	—	—	7.751·40	—	—	105.613·52	
62.200·00	10%	9.054·90	4 238·70	—	22.000·00	6.999·21	21.215·54	—	—	
—	—	—	—	—	8 957·29	—	—	—	183.206·02	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	271.500·16	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	352.234·59	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	436.034·57	
—	—	—	—	—	—	—	31.526·89	—	—	
56.000·00	4%	—	—	—	—	4 425·57	13.333·87	—	—	

II. Koleje lokalne w budowie.

6. Kolej lokalna Lwów-Podhajce.

Ruch publiczny na części szlaku ze Lwowa do Kurowic otwarto 15. grudnia 1908, na części szlaku z Kurowic do Wołkowa zaś 25. lutego 1909. Od Wołkowa do Podhajec oddana będzie resztująca część linii w drugiej połowie bieżącego roku do publicznego użytku.

7. Kolej lokalna Lwów-Stojanów.

Po przeprowadzeniu publicznego przetargu Wydział krajowy oddał budowę kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa w generalne przedsiębiorstwo firmie W. Brejter we Lwowie wraz z przeprowadzeniem wykupna gruntów za cenę ryczałtową 5,310.000 koron.

Dostawę progów dębowych, żelaznego materyału nawierzchni, konstrukcyi żelaznych dla mostów, urządzeń mechanicznych dla stacyi wodnych i wag pomostowych oddał Wydział krajowy odrębnie w przedsiębiorstwo.

Budowa jest w pełnym toku, a termin ukończenia przewidziany jest na dzień 15. września 1910. r.

III. Projektowane koleje lokalne.

8. Kolej lokalna Muszyna-Krynica.

Komisya reambulacyjna projektu szczegółowego kolei lokalnej Muszyna-Krynica odbyła się z końcem kwietnia i w pierwszych dniach maja b. r. z rezultatem dodatnim. Operat rozdania robót budowlanych jest przygotowany; gdy przeto należy się spodziewać, że c. k. Ministerstwo kolejowe w najbliższych tygodniach udzieli Wydziałowi krajowemu koncesyi na budowę i eksploatacyę tej kolei, rozdanie budowy w przedsiębiorstwo wraz z wykupnem gruntów będzie mogło nastąpić w ciągu jesieni bieżącego roku.

Termin ukończenia budowy tej kolei przewidziany jest na 15. maja 1911.

Udział państwa w sumie 550.000 koron jest zapewniony ustawą z 6. marca 1907. Dz. u. p. Nr. 74., interesenci miejscowi subskrybowali 100.000 K. również w zamian za akcye zakładowe; uchwałą zaś z 8. marca 1907. udzielił Wysoki Sejm dla tej kolei gwarancyi dochodów w wysokości potrzebnej dla oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w sumie 750.000 K. W ten sposób zebrany jest kapitał zakładowy w sumie 1,400.000 K. Już obecnie jednak okazuje się, że ten kapitał zakładowy nie wystarczy na pokrycie wszystkich kosztów budowy wraz z kosztami sfinansowania pożyczki pierwszeństwa. Kapitał w kwocie 1,400.000 koron ustalono na podstawie wstępnego projektu wypracowanego przez prywatnego inżyniera-przedsiębiorcę. Nie uwłaczając technicznym zaletom tego projektu, okazało się na podstawie szczegółowego projektu, że roboty budowlane i przestrzenie gruntów wykazanych do wykupna pod kolej były obliczone w zbyt szczupłych ilościach względnie rozmiarach. Nadto od czasu zestawienia kosztorysu pierwotnego wzrosły bardzo ceny robocizny i materyałów. Kwota kosztów budowy będzie dokładnie wiadoma po rozdaniu budowy i po rozdaniu dostaw materyałów budowy.

9. Kolej lokalna Drohobycz-Truskawiec

Komisya dla rewizyi trasy kolei lokalnej Drohobycz-Truskawiec odbyła się w czerwcu 1908. r.; przy tej komisyi oświadczono się za linią z głównej stacyi c. k. kolei państwowych w Drohobyczu na Solec, Stebnik do Truskawca. Linia ta prowadzi o wiele dogodniejszym terenem, nie obciąża nowymi pociągami i tak już przeciążonego odgałęzienia kolejowego do Borysławia, a prowadzenie na niej ruchu będzie mniej ko-

sztownem, niż na linii, któraby prowadziła z przystanku Drohobycz-Truskawiec na Truskawiec do Stebnika.

W miesiącu czerwcu 1909. podjął osobny oddział trasowniczy kraj. biura kolejowego zdjęcia terenowe dla projektu szczegółowego dla linii z głównego dworca w Drohobyczu na Solec, Stebnik do Truskawca, a w r. 1910. będzie można rozpocząć budowę tej kolei lokalnej.

10. Projekta budowy linii kolejowych, zgłoszone przez Wydział krajowy u c. k. Rządu.

Na wniosek Wydziału krajowego odbyła się w c. k. Ministerstwie kolejowem dnia 20. lutego 1909. konferencya celem omówienia projektowanej budowy 10 kolei lokalnych w Galicyi. Wynik tej konferencyi podajemy przy każdej poniżej pod 11—20 wspomnianej kolei lokalnej.

11. Kolej lokalna Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Na podstawie pertraktacyi przeprowadzonych przez Wydział kraj. w sprawie zabezpieczenia budowy kolei lokalnej z Wieliczki na Dobczyce, Myślenice, Lubień do Mszany dolnej wniósł c. k. Rząd na posiedzeniu Izby poselskiej Rady państwa z 30. czerwca 1909. projekt ustawy, mocą której rząd ma być upoważniony udzielić imieniem państwa na przeciąg 75 lat licząc od dnia wydania koncesyi na tę kolej, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego na oprocentowanie i umorzenie w tym czasie pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz w takiej wysokości, jaka będzie potrzebna do uzyskania sumy kapitałowej 8,250.000 koron. Warunkiem jednak przyznania tej gwarancyi jest zebranie przez kraj i interesentów udziału w wysokości potrzebnej do zebrania reszty kapitału budowy tj. w łącznej sumie 2,750.000 koron. Dotychczas prawomocnemi oświadczeniami i uchwałami ciał autonomicznych subskrybowano udział interesentów w kwocie 481.200 K. Wydział krajowy jest zdania, że udział ten w kapitale budowy kolei Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna powinien dosięgnąć przynajmniej kwoty 500.000 koron, t. j. 4·54% efektywnego kapitału zakładowego. Z tego też powodu Wydział krajowy poczynił odpowiedne kroki celem uzupełnienia udziału interesentów przynajmniej do powyższej minimalnej kwoty.

12. Kolej lokalna Złoczów-Sassów (Usznia).

Na posiedzeniu z 9. października 1908. powziął Wysoki Sejm w sprawie kolei lokalnej Złoczów-Sassów (Usznia) następujące uchwały:

„*1. Sejm wzywa c. k. Rząd, by w miejsce przyrzeczonej zwłoki w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 860.000 koron na budowę kolei lokalnej Złoczów - Sassów - Usznia oświadczył gotowość objęcia gwarancyi państwowej za taką pożyczkę oraz przedstawił Radzie Państwa odpowiedni wniosek do ustawy w ciągu roku 1909.*

2. *Na wypadek zapewnienia pomocy państwa dla budowy kolei lokalnej Złoczów - Sassów - Usznia w sposób powyższy przez ustawę państwową Sejm zmienia uchwałę z 11. listopada 1905 i nadaje jej następujące brzmienie:*

„*1. Kolej lokalną Złoczów - Sassów - Usznia uznaje się ze względu na* „*ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.*

„*2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi* „*pierwszeństwa kolei lokalnej ze Złoczowa na Sassów do Uszni w sumie nie-*„*przekraczającej kwoty 300.000, tj. trzysta tysięcy koron przez wpłatę za nie* „*w pełnej imiennej wartości z zasobów krajowego funduszu kolejowego, a to* „*pod warunkami:*

„*a) że reszta kapitału budowy tej kolei lokalnej dostarczoną będzie przez* „*uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k.* „*Rząd gwarancyi państwowej na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki* „*pierwszeństwa w kwocie 860.000 koron po myśli postanowień art. IX. ustawy*

„*z 31. grudnia 1894. Dz. ust. p. Nr. 2. z r. 1895 oraz przez objęcie akcyi „zakładowych przez interesentów miejscowych*;

„*b) że wpłata na akcye pierwszeństwa, które kraj obejmie nastąpi „wtenczas*

„*α) gdy interesenci miejscowi uiszczą wpłatę na akcye zakładowe*;

„*β) gdy zrealizowaną zostanie pożyczka pierwszeństwa, zaciągnięta na „podstawie gwarancyi państwowej*;

„*γ) że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towa- „rzystwa akcyjnego ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale Wy- „działu krajowego*;

„*δ) że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział „w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia*;

„*ε) że budowa tej kolei, jakoteż dostawy dla niej i t. p, będą rozdane „o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możności „z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności budowa kolei „rozdaną będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert*".

Na posiedzeniu z 30. czerwca 1909. Izby poselskiej Rady państwa wniósł c. k. Rząd projekt ustawy, mocą której ma być upoważniony do udzielenia imieniem państwa gwarancyi czystego dochodu kolei lokalnej ze Złoczowa na Sassów do Uszni w wysokości potrzebnej na oprocentowanie i umorzenie w ciągu 75 lat pożyczki, jaką zaciągnie koncesyonaryusz w wysokości, jaka będzie potrzebna do uzyskania sumy kapitałowej 809.000 K.

Resztę kosztów budowy w kwocie 941.000 K. miałby pokryć kraj wraz z interesentami.

Z powyższego przedłożenia rządowego wynika, że w c. k. Ministerstwie kolejowem podniesiono kwotę kapitału zakładowego tej kolei lokalnej z pierwotnej nominalnej kwoty 1,260 000 K. na efektywną 1,750.000 K. że całą różnicę tej podwyżki przerzucono na udział kraju i interesentów. Wydziałowi krajowomu nie wiadomo, czy c. k. Rząd przeprowadził rokowania z interesentami co do podniesienia przez nich udziałów i jakie w tej mierze ma prawomocne oświadczenia, uważał jednak za wskazane przedstawić c. k. Ministerstwu kolejowemu powyższy stan rzeczy i wskazać na znaną c. k. Rządowi powyżej przytoczoną uchwałę Wysokiego Sejmu, ustanawiającą wysokość subwencyi krajowej na kwotę 300 000 koron.

Jeżeli c. k. Rząd nie jest w posiadaniu zobowiązań interesentów na udział w kwocie 641.000 koron, natenczas budowa kolei jest zakwestyonowana, a sprawa mogłaby być sanowana na ten wypadek tylko w ten sposób, że Rada państwa podniesie w ustawie o odpowiedną kwotę sumę kapitałową, dla której ma być przyznana ze strony państwa gwarancya czystych dochodów.

13 Kolej lokalna Buczkowice-Łodygowice.

Na posiedzeniu z dnia 21. października 1908. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„*1) Sejm wzywa c. k. Rząd, by w miejsce przyrzeczonej zwłoki w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa na budowę kolei lokalnej Łodygowice-Buczkowice oświadczył gotowość objęcia gwarancyi państwowej na taką pożyczkę oraz przedstawił Radzie państwa odpowiedni wniosek do ustawy w ciągu roku 1909.*

2) Na wypadek zapewnienia pomocy państwa dla budowy kolei lokalnej Łodygowice-Buczkowice w sposób powyższy przez ustawę państwową, Sejm zmienia uchwałę z d. 1-go października 1907 i nadaje jej następujące brzmienie:

1) Kolej lokalną z Łodygowic do Buczkowic uznaje się ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi pierwszeństwa kolei lokalnej Łodygowice - Buczkowice w sumie nieprzekraczającej kwoty 100.000 koron, słowami sto tysięcy koron, przez wpłatę za nie w pełnej imiennej wysokości z zasobów krajowego funduszu kolejowego, a to pod warunkami:

a) że reszta kapitału budowy tej kolei lokalnej dostarczoną będzie przez uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k. Rząd gwarancyi państwowej na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa po myśli postanowień art. IX. ustawy z 31. grudnia 1894. Dz. ust. p. Nr. 2. z r. 1895. oraz przez objęcie akcyi zakładowych przez interesentów miejscowych;

b) że wpłata na akcye pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas, gdy interesenci uiszczą pełną wpłatę na akcye zakładowe oraz gdy zrealizowaną zostanie pożyczka pierwszeństwa zaciągnięta na podstawie gwarancyi państwowej;

c) że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale Wydziału krajowego;

d) że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Łodygowice-Buczkowice i

e) że budowa tej kolei jakoteż dostawy dla niej i t. p. będą rozdane o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możności z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności, że budowa kolei rozdana będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia oferty.“

Podobnie jak co do kolei Złoczów-Sasów-Usznia wniósł c. k. Rząd na posiedzeniu Izby poselskiej Rady państwa z 30. czerwca 1909. projekt ustawy, mocą której rząd ma być upoważniony udzielić imieniem państwa na przeciąg 75 lat licząc od dnia wydania koncesyi na tę kolej, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego na oprocentowanie i umorzenie w tym czasie pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz w takiej wysokości, jaka będzie potrzebna do uzyskania sumy kapitałowej 405.000 K. I przy tej kolei podniesiono w c. k. Ministerstwie kolejowem kapitał zakładowy z sumy imiennej 700.000 K. na efektywną 850.000 K., tak że w myśl wniesionego projektu ustawy kraj i interesenci mieliby ponieść udział w kwocie 445.000 K. t. zn. i tę część kapitału zakładowego, o którą c. k. Ministerstwo kolejowe podniosło kosztorys budowy kolei.

Z powodów przytoczonych przy kolei lokalnej Złoczów-Sassów (Usznia) zastrzegł się Wydział krajowy przeciw podobnemu postępowaniu i zwrócił uwagę c. k. Ministerstwa kolejowego na tę okoliczność, że Wydział krajowy nie jest w posiadaniu prawomocnych zapewnień interesentów co do wpłaty udziału w kwocie 345.000 K i że Sejm uchwałą powyżej przytoczoną przyznał dla kolei Łodygowice-Buczkowice subwencyę kraju w kwocie 100.000 K.

14. Kolej państwowa Jasło-Żmigród.

Dla linii kolejowej Jasło-Konieczna wypracował c. k. Rząd na podstawie ustawy z 8. marca 1907. Dz. u. p. Nr. 75 na koszt państwa projekt szczegółowy. Po myśli tej ustawy budowa ta ma być rozpoczęta w roku 1909. Na razie Rząd przystąpi do budowy pierwszej części linii z Jasła do Żmigrodu o długości 17 km. kosztem 4,200.000 K. Projekt ustawy upoważniającej do budowy tej kolei jako kolei państwowej wniósł c. k. Rząd na posiedzeniu z 30. czerwca 1909. Izby poselskiej Rady państwa.

Budowę dalszej części ze Żmigrodu do Koniecznej pozostawia c. k. Rząd na czas późniejszy, przyczem się zaznacza, że koszt budowy całej linii z Jasła do Koniecznej obliczyło c. k. Ministerstwo kolejowe na 14,000.000 K.

Uchwałą z 1. października 1907. upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy, by w chwili, gdy budowa kolei z Jasła do Koniecznej będzie zapewniona przez państwo, oddał na własność c. k. Rządu jako subwencyę kraju z tytułu budowy tej kolei akcye zakładowe jednej z istniejących kolei lokalnych będące w posiadaniu kraju w imiennej wartości, nie wyższej niż 500.000 Koron; czas i warunki wypłaty ma ustanowić Wydział krajowy. Pismem z 12. stycznia 1909. L. 1860/2 zwróciło się c. k. Ministerstwo kolejowe do Wydziału krajowego z zapytaniem, czy można się spodziewać zrealizowania tej subwencyi krajowej w całości i na ten wypadek, jeżeli Rząd przystąpi do budowy tylko części linii z Jasła do Żmigrodu i ewentualnie na jaki udział kraju w tym wypadku możnaby liczyć.

W wykonaniu powołanej uchwały sejmowej Wydział krajowy pismem z 28. stycznia 1909. L. 7.035 odpowiedział, że jeżeliby najpierw budować się miała część linii o długości mniej więcej połowy całości, przeto po myśli uchwały sejmowej mogłaby być i subwencya kraju tylko w połowie zrealizowana.

15. Kolej państwowa z Jasła do Dębicy.

Na posiedzeniu z dnia 2. listopada 1908. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„*I. Sejm powołując się na swe uchwały z 4. lipca 1901. i z 12. marca 1907. wzywa ponownie c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, upoważniającej do wypracowania na koszt państwa projektu szczegółowego dla normalnotorowej kolei z Dębicy do Jasła, która ma być wybudowana jako linia kolei państwowych.*

II. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby podjął ponownie i przeprowadził rokowania z c. k. Rządem w sprawie budowy linii kolei państwowych z Dębicy do Jasła na koszt państwa za przyczynieniem się do kosztów budowy miejscowych czynników i za przyczynieniem się kraju jednorazowym datkiem przez odstąpienie na własność c. k. Rządu będących w posiadaniu kraju akcyi zakładowych jednej z istniejących kolei lokalnej w imiennej wartości, którą Sejm następnie oznaczy na podstawie rokowań, które Wydział krajowy ma przeprowadzić z c. k. Rządem“

C. k. Ministerstwo kolejowe uznaje, że projektowana linia kolejowa z Jasła do Dębicy tworzyć będzie ważne uzupełnienie istniejącej sieci kolejowej i że z tego powodu powinna być ta kolej budowaną na koszt państwa. Równocześnie jednak oświadczyło c. k. Ministerstwo kolejowe, że ze względu na wysokość kosztów budowy około 8,500.000 K, budowa kolei z Jasła do Dębicy nie będzie mogła być objętą projektem najbliższej ustawy o budowie kolei niższorzędnych. (Patrz dział V. Przedłożenie rządowe o budowie nowych kolei niższorzędnych).

16. Kolej lokalna z Rzeszowa do Niska.

Po myśli polecenia Wysokiego Sejmu z 30. września 1907. wypracowało krajowe biuro kolejowe projekt generalny dla linii kolejowej z Rzeszowa przez Głogów, Kolbuszowę, Majdan, Bojanów do Niska; projekt ten przedłoży Wydział krajowy w ciągu bieżącego lata c. k. Ministerstwu kolejowemu do zatwierdzenia i zarządzenia komisyi dla rewizyi trasy i ustanowienia stacyi.

Subskrypcya udziałów interesentów miejscowych w większej części już dokonana, jest jeszcze w toku.

C. k. Ministerstwo kolejowe przyjęło do wiadomości, że budowa tej kolei jest projektowana, jako kolei gwarantowanej przez kraj i że

koszta wyłożone na projekt generalny będą zwrotne z funduszu budowy tej kolei.

W razie otrzymanego polecenia Wydział krajowy mógłby z wiosną roku 1910. przystąpić do opracowania projektu szczegółowego dla tej linii kolejowej.

17. Kolej górska z Zakopanego pod Świnnicę.

Na posiedzeniu z dnia 2. listopada 1908. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały w sprawie finansowego poparcia budowy kolei z Zakopanego pod Świnnicę:

„I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zbadał użyteczność i potrzebę — ze względu na ogólne interesa kraju projektowanej kolei Zakopane-Świnnica, oraz wezwał instytucyę finansującą to przedsiębiorstwo do szczegółowego obliczenia rentowności, opartego na przybliżonym kosztorysie.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by jeśli wyniki badań, wskazanych pod I. będą pomyślne, wyjednał u c. k. Rządu udział jednorazowy w kwocie 500.000 koron na akcye zakładowe oraz na najbliższej sesyi sejmowej przedstawił Sejmowi wniosek na poparcie budowy tej kolei takim samym udziałem kraju“.

W wykonaniu tych uchwał wezwał Wydział krajowy galicyjskie Towarzystwo elektryczne „A. E. G. Union“ w Krakowie, które odniosło się swego czasu do Wydziału krajowego z uwiadomieniem, że zamierza podjąć się sfinansowania i budowy tej kolei, — aby przedłożyło projekt wstępny, kosztorys i obliczenie rentowności; równocześnie zaznaczył Wydział krajowy, że udział kraju mógłby być płatny dopiero po zupełnem wybudowaniu kolei. Wezwaniu temu rzeczone Towarzystwo dotychczas nie uczyniło zadość.

C. k. Ministerstwo kolejowe oświadczyło gotowość wziąć pod rozwagę przyznanie dla tej kolei górskiej subwencyi z zasobów państwowych, pod tym warunkiem, że uregulowane poprzód będą techniczne kwestye, a w szczególności także co do przeprowadzenia zamierzonych transportów granitu, następnie pod tym warunkiem, że Wysoki Sejm nie będzie czynić wypłaty subwencyi krajowej zależną od tego, czy i ewentualnie w jakiej wysokości państwo będzie subwencyonować kolej z Zakopanego pod Świnnicę.

18. Kolej lokalna Przemyśl-Brzozów-Rymanów.

Na posiedzeniu z 8. października 1908. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„1. Sejm uznaje kolej lokalną z Przemyśla na Krasiczyn, Dubiecko, Dynów, Krzemienna, Brzozów do Rymanowa za użyteczną i potrzebną ze względów na ogólne interesa kraju.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby celem zrealizowania kolei lokalnej z Przemyśla do Rymanowa przedsięwziął rokowania z c. k. Rządem i interesowanemi stronami, przyczem by miał na szczególnej uwadze jak najspieszniejsze wybudowanie jej części między Brzozowem a Rymanowem i upoważnia Wydział krajowy do wypracowania projektu tej części linii za zaliczeniem kosztów projektu z krajowego funduszu kolejowego za zwrotem z kapitału budowy kolei.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy zrealizowaniu projektu kolei z Przemyśla do Rymanowa zostały odpowiednio uwzględnione interesa kolei wąskotorowej Przeworsk-Dynów, które będą narażone z powodu konkurencyi stworzyć się mającej przez tę nową kolej“.

W wykonaniu tych uchwał, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Ministerstwa kolejowego pismem z 15. stycznia 1909. L. 134.120/08, z przedstawieniem znaczenia ekonomicznego tej linii, zaznaczając, że budowa tej kolei pomyślana jest jako kolei lokalnej gwarantowanej przez państwo. W piśmie tem też zwrocono uwagę na życzenie Wyso-

kiego Sejmu jak najspieszniejszego wybudowania części między Brzozowem a Rymanowem.

Przy konferencyi z 20. lutego 1909. ze strony zeprezentantów c. k. Ministerstwa kolejowego wyrażono życzenie, aby wziąć pod rozwagę zrealizowanie linii z Przemyśla do Rymanowa względnie jej części z Rymanowa do Brzozowa, jako kolei gwarantowanej przez kraj, motywując to życzenie wysokością finansowych świadczeń państwa dla reszty projektów kolejowych, będących przedmiotem konferencyi, jakoteż kolizyą interesów między tą projektowaną linią a istniejącą wąskotorową koleją lokalną z Przeworska do Dynowa. Równocześnie wyrazili reprezentanci c. k. Ministerstwa kolejowego gotowość wzięcia pod przychylną rozwagę sprawy ewentualnego subwencyonowania z funduszu państwowego linii kolejowej z Rymanowa do Brzozowa.

Cała linia z Przemyśla do Rymanowa będzie około 110 km długa i będzie wymagać znacznego kapitału zakładowego. Podjęcie przeto budowy jej, jako kolei lokalnej gwarantowanej przez kraj przechodziłoby siły finansowe funduszu krajowego; przygotowanie zaś i przeprowadzenie budowy tej długiej linii w tak znacznej mierze zaabsorbowałoby szczupłe siły kraj. biura kolejowego, że nie starczyłyby na wypełnienie innych na niem ciążących zadań. Z tych tedy powodów Wydział krajowy musi się zasadniczo oświadczyć za urzeczywistnieniem tej kolei za gwarancyą państwa.

Subskrypcya udziałów interesentów jest w toku; według sprawozdań Wydziałów powiatowych w Przemyślu i Brzozowie ma dotychczas wynosić deklarowany udział około 1 miliona koron.

Komisya rewizyi trasy generalnego projektu wypracowanego przez inżyniera cywilnego Emanuela Rindla odbyła się w czasie od 27. października do 6. listopada 1908; wyniku jej nie zatwierdziło dotychczas c. k. Ministerstwo kolejowe.

W końcu zaznaczyć wypada, że w ostatnich tygodniach wpłynęły do Wydziału krajowego petycye, by linię z Przemyśla na Dynów, Brzozów skierować do Krosna zamiast do stacyi kolei państwowej Rymanowa.

19. Kolej lokalna z Kołomyi na Kosów, Kuty do Uścieryk.

Na posiedzeniu z 8. października 1908. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by jak najspieszniej zbadał kolej lokalną Kołomyja-Pistyń-Kosów-Kuty-Uścieryki pod względem technicznym i komercyalnym, przystąpił do rokowania z interesentami a także z c. k. Rządem co do wyjednania wydatnego przyczynienia się do kosztów budowy tej kolei i odnośne sprawozdanie i wnioski Sejmowi wkrótce przedłożył“.

Wydział krajowy przeprowadził jeszcze w r. 1905/6 zdjęcia techniczne na terenie dla linii z Kołomyi na Pistyń, Kosów do Kut i wypracował przez krajowe biuro kolejowe projekt generalny dla tej linii, który po ostatecznem zestawieniu przedłoży c. k. Ministerstwu kolejowemu z prośbą o zarządzenie rewizyi trasy. Na podstawie tego projektu zestawi się też kosztorys budowy.

Przeprowadzone przez Wydział krajowy w r. 1905. komercyalne studya nie wykazały wprawdzie zadawalniającej rentowności tej kolei, stwierdziły jednak korzyści ekonomiczne i kulturalne dla części kraju, którą miałaby projektowana kolej przeciąć. Na tej podstawie przeto w wykonaniu przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu odniósł się Wydział krajowy pismem z 15. stycznia 1909. L. 118.740/08 do c. k. Ministerstwa koiejowego z wnioskiem przychylnego wzięcia pod rozwagę budowy kolei lokalnej z Kołomyi na Kosów, Kuty do Uścieryk, przedstawiając potrzebę stworzenia połączenia kolejowego w powiecie kosowskim.

Powiat ten jest jednym z największych w kraju powiatów, obej-

muje 19.964 myriametrów i liczy przeszło 84.000 mieszkańców. Szmat ten kraju bogato uposażony z natury, dotychczas zdany jest pod względem komunikacyjnym wyłącznie na drogi, często niedostateczne i nie może się z tego powodu odpowiednio podnieść tak pod względem ekonomicznym jak i kulturalnym. W obecnych stosunkach nie można wykorzystać surowych produktów tej okolicy, również nie może się tu rozwinąć przemysł i znaczniejszy handel. Powiat kosowski posiada około 64,500 ha lasów, z czego 41.000 ha są własnością państwa.

W Kosowie znajduje się c. k. salina jedna z najwydatniejszych w kraju; z budową kolei wynikłyby znaczne korzyści dla tej saliny.

W południowej części powiatu znajdują się potężne złamy kamienia tej samej jakości jak w Jamnie koło stacyi Jaremcze linii kolei państwowej Stanisławów-Woronienka.

W terenie atrakcyjnym, a mianowicie w Kosmaczu znajduje się ropa, którą możnaby rurociągami sprowadzać do Jabłonowa dla dalszego przewozu koleją.

W okolicy Kosowa i Kut kwitnie produkcya owoców o najlepszych gatunkach, których dotychczas nie można produkować na eksport z powodu braku kolei.

Na połoninach obszernych wypasa się wielka ilość bydła i owiec, a handel tym produktem będzie się mógł na większą skalę rozwinąć dopiero po stworzeniu odpowiedniej komunikacyi kolejowej.

Z drugiej strony projektowana kolej miałaby za zadanie ułatwiać sprowadzanie środków żywności do tej okolicy, której własna produkcya rolna nie może wyżywić.

Od dwudziestu około lat znajduje się w Kosowie klimatyczny zakład dyetetyczno-wodoleczniczy, który mimo 34 km oddalenia od najbliższej stacyi kolejowej, jest w ciągłym rozwoju i znany poza granicami kraju. Miejscowość Burkut obfituje w źródła mineralnej wody i nadaje się z powodu wysokiego położenia i bardzo korzystnego klimatu na stacyę klimatyczną i jest już obecnie odwiedzaną przez potrzebujących kuracyi mimo oddalenia 83 kilometrów od stacyi kolejowej w Wyżnicy.

Nowe bukowińskie koleje lokalne w uznaniu tych stosunków planują już od r. 1905 budowę połączenia kolejowego od stacyi w Wyżnicy na Kuty do Kosowa bez jakiegokolwiek przyczynienia się finansowego naszego kraju. Zarząd tych kolei lokalnych odniósł się też w przeszłym roku do Wydziału krajowego z prośbą o przychylne stanowisko dla tego ostatniego projektu kolejowego. Badania jednak przeprowadzone u miarodajnych czynników wykazały, że to połączenie kolejowe z Kosowa na Kuty do Wyżnicy nie mogłoby zaspokoić w pełni interesów i potrzeb powiatu kosowskiego, gdyż tak kulturalne jak i ekonomiczne stosunki wymagają połączenia kolejowego z zachodem na Kołomyję. W tej mierze zasięgnął mianowicie Wydział krajowy opinii krajowej Rady kolejowej i Wydziału powiatowego w Kosowie, przyczem obie te instytucye wyraziły się przeciw jednostronnemu łączeniu kolejowemu Kosowa z Wyżnicą.

W razie zrealizowania projektu kolejowego z Kołomyji na Kosów, Kuty do Uścieryk, prowadziłaby trasa na długości około 40 kilometrów wzdłuż galicyjskiej i bukowińskiej granicy, miałaby przeto znaczenie dla obu krajów koronnych; z tego powodu wskazanem by było, by zrealizowanie jej nastąpić mogło jako kolei lokalnej gwarantowanej przez państwo za współudziałem obu interesowanych krajów koronnych.

Reasumując powyższe dane można już obecnie stwierdzić w interesie kraju użyteczność i potrzebę budowy kolei lokalnej z Kołomyi na Kosów, Kuty do Uścieryk, czy to w całości czy też tylko w części z Kołomyi do Kut.

Na konferencyi z 20. lutego 1909. reprezentanci c. k. Ministerstwa kolejowego oświadczyli, że ze względu na brak bliższych danych o tej projektowanej linii kolejowej nie mogą na razie zająć jakiegokolwiek stanowiska co do poparcia jej budowy przez państwo; zwrócili jednak uwagę, że przy koncesyonowaniu linii z Kołomyi do Kosowa trzeba będzie mieć na oku koncesyjne prawa kołomyjskich kolei lokalnych.

Wydział krajowy pismem z 11. lutego 1909. L. 11800. zwrócił się do Wydziałów powiatowych w Kołomyji i Kosowie z propozycyą, aby zechciały czynnie zająć się zebraniem udziałów ciał autonomicznych i interesentów prywatnych w kapitale budowy tej kolei. Dotychczas Wydział krajowy nie ma wiadomości, czy i z jakim skutkiem wdrożono akcyę w tej mierze.

W końcu Wydział krajowy zaznacza, że c. k. Rząd wniósł na posiedzeniu Izby poselskiej Rady państwa z 30. czerwca 1909. projekt ustawy, którą miałby być upoważniony zapewnić dla kolei lokalnej ze stacyi nowobukowińskich kolei lokalnych w Wyżnicy do Kut gwarancyę czystego dochodu w kwocie potrzebnej na oprocentowanie i umorzenie pożyczki pierwszeństwa w efektywnej kwocie 850.000 K., pod warunkiem że interesenci przyczynią się datkiem 50.000 koron w zamian za akcye zakładowe. Kolej ta miałaby być 3·5 klm. długa i miałaby być przedłużeniem linii Niepokołowce-Wyżnica nowo budowińskich kolei lokalnych, a celem jej byłoby połączyć oba miasta leżące nad Czeremoszem Wyżnicę i Kuty. Dotychczas łączył je prowizoryczny most drewniany, który przy każdej wielkiej wodzie ulegał zniszczeniu; most kolejowy miałby równocześnie służyć dla celów drogowych.

20. Kolej lokalna z Nowego wzgl. Starego Sącza na Szczawnicę do Nowego Targu.

Na posiedzeniu z 24. października 1908. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały w sprawie projektowanej kolei lokalnej Sącz-Szczawnica-Nowy Targ:

„*1. Sejm odwołuje uchwałę z dnia 4. lipca 1901 r. w sprawie budowy wąskotorowej kolei lokalnej Sącz-Szczawnica.*

2. Sejm uznaje normalnotorową kolej lokalną Nowy Sącz lub Stary Sącz Krościenko (Szczawnica)-Nowy Targ za użyteczną i potrzebną w interesie kraju.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby na podstawie ponownych studyów komercyalnych dokonał szczegółowego obliczenia rentowności dla całej linii Nowy Sącz lub Stary Sącz-Szczawnica (Krościenko)-Nowy Targ;

b) aby dla linii Nowy Targ-Krościenko wypracował projekt wstępny i następnie zażądał rewizyi trasy dla całej linii Nowy Sącz, względnie Stary Sącz-Szczawnica (Krościenko)-Nowy Targ;

c) aby zapewniwszy u c. k. Rządu wydatną finansową pomoc na budowę tej kolei, jako gwarantowanej przez państwo, niemniej jak odpowiednie udziały interesen'ów w możliwie najkrótszym czasie przedłożył Sejmowi wnioski co do finansowego udziału kraju w tem przedsięwzięciu.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaliczkowania kosztów prac przygotowawczych wymienionych pod 3 a) i 3 b) z krajowego funduszu kolejowego na ciężar przyszłego funduszu budowy.“

Pismem z 9. stycznia 1909. L. 116.456/08. przedstawił Wydział krajowy c. k. Ministerstwu kolejowemu wniosek, aby zrealizowanie budowy tej kolei nastąpiło w ten sposób, że państwo obejmie gwarancyę

dochodów potrzebnych dla oprocentowania i umorzenia kapitału pierwszeństwa w wysokości 75% całego kapitału zakładowego, podczas gdy resztę miałby wpłacić kraj wraz z interesentami miejscowymi.

Ze strony c. k. Rządu nie złożono na konferencyi z 20. lutego 1909. żadnego oświadczenia co do powyższej propozycyi, gdyż w pierwszej linii wypracowany ma być projekt generalny dla całej linii i zestawienie kosztorysu.

Wydział krajowy w miesiącu lipcu b. r. wysyła oddział trasowniczy dla sporządzenia tego projektu, w którym to celu uzyskał od c. k. Ministerstwa kolejowego zezwolenie na przeprowadzenie na terenie potrzebnych przedwstępnych zdjęć i robót.

Zbieranie subskrypcyi udziałów przez miejscowe czynniki w kapitale budowy jest w toku; dotychczas zapewniono udział w sumie 483.80 i K.

W wykonaniu powyżej powołanej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24 października 1908 r. przeprowadzono studya komercyalne w obszarze ciążenia tej projektowanej kolei żelaznej.

Jako trasę komercyalną do wspomnianego obliczenia przyjęto punkt wyjścia projektowanej kolei w Chełmku obok Nowego Sącza i linię prowadzącą od Krościenka wzdłuż drogi krajowej (przez Hałuszową); jednakże nie mniej uwagi godną jest trasa ze Starego Sącza, a od Krościenka wzdłuż Dunajca przez Pieniny (Sromowce-Czorsztyn, lub Czerwony klasztor-Niedzica). Co do wartości linii kolejowej poprowadzonej przez Pieniny dla celów turystyki — mogą być zdania podzielone, natomiast niewątpliwą jest rzeczą, że taka kolej zyskałaby trwale rozległy obszar ciążenia w Ziemi Spiskiej, który Spiską Magórą odłączony kompletnie od węgierskiej sieci kolejowej, siłą faktów z pogranicznej kolei galicyjskiej korzystać by musiał.

O wyborze tej lub owej trasy rozstrzygną ostatecznie studya techniczne, które są w toku.

Długość przyjętej do obliczenia rentowności trasy komercyalnej wynosi około 80 kilometrów. Oprócz stacyi początkowej N. Sącz i końcowej N. Targ urządzić by należało 9 stacyi pośrednich, a to w Podegrodziu, Jazowsku, Łącku, Zabrzeżu, Tylmanowej, Krościenku, Czorsztynie, Dembnie i Ostrowsku.

Obszar ciążenia przedstawia się jak następuje:

Obszar

Stacye	Powiat	Ilość gmin katastralnych	Ludność	Obszar w hektarach z podziałem na kultury: w całości	rola	łąki i pastwiska	ogrody	lasy
Nowy Sącz	Nowy Sącz	1	15.724	1.131	755	152	24	49
Nowy Sącz św. Helena	„ „	6	4.462	4.216	2.260	757	48	888
Podegrodzie	Nowy Sącz	10	5.978	4.972	2.884	633	80	1.039
	Limanowa	6	2.532	3.184	1.795	458	68	764
Jazowsko	Nowy Sącz	6	5.340	6.483	1.993	2.125	65	2.065
Łącko	Nowy Sącz	7	6.147	6.153	2.666	1.829	114	1.228
	Limanowa	1	540	628	241	78	16	270
Zabrzeż	Nowy Sącz	2	1.471	1.792	589	557	20	539.
	Limanowa	4	3.664	8.099	1.855	1.973	47	4.060
Tylmanowa	Nowy Targ	2	7.083	14.130	3.020	6.414	101	4.226
Krościenko	Nowy Targ	11	9.448	15 584	5.583	4.743	82	4.441
Czorsztyn	Nowy Targ	5	3.306	4.885	1.962	1.265	8	1.409
	Węgry	23	12.944	27.849	—	—	—	8.350
Dębno	Nowy Targ	5	2.068	3.217	1.327	805	2	855
	Węgry	4	2.887	4.932	—	—	—	1.480
Ostrowsko	Nowy Targ	4	3.448	5.822	2.651	1.382	2	1.573
	Węgry	3	2.074	3.485	—	—	—	1.030
Nowy Targ	Nowy Targ	1	6.546	4.945	2 261	337	4	1.794
Razem		101	95.662	121.507	31.842	23.508	681	36.060
Z tego przypada na powiat:								
Nowy Sącz		32	39.122	24.747	11.147	6.053	351	5.808
Limanowa		11	6.736	11.911	3.891	2.509	131	5.094
Nowy Targ		28	31.899	48.583	16.804	14.946	199	14.298
Ziemia Spiska		30	17.905	36.266	—	—	—	10.860
Zatem na:								
Galicyę		71	77.757	85.241	31.842	23.508	681	25.200
Węgry		30	17.905	36.266	—*)	—*)	—*)	10.860

*) Odnośnych dat nie wymienia się, raz, że dokładne cyfry nie są nam znane, a po-

ciążenia.

Ilość zwierząt domowych			Zakłady przemysłowe i t. p.								Jarmarki i targi odbywają się w miejscowościach
konie	bydło rogate	owce i świnie	młyny	tartaki	gorzelnie i browary	cegielnie, kaflarnie i fabryki dachówek	fabryki innego rodzaju	wapienniki	kamieniołomy	źródła mineralne i zakłady kąpielowe	
130	411	316	9	2	1	6	2	—	—	—	1
216	1.647	506	—	1	—	—	—	—	—	—	—
444	2.849	1.236	—	—	—	—	—	—	—	—	—
107	1.391	475	—	—	—	—	—	—	—	—	—
293	2.867	1.929	8	8	—	—	2	—	2	—	—
382	2.206	2 552	1	1	1	—	—	—	—	—	1
24	314	198	—	—	—	—	—	—	—	—	—
105	608	1.216	2	—	—	—	—	—	—	—	—
277	2.134	2.139	—	1	—	—	1	—	—	1	—
497	4.222	7.161	12	9	—	—	—	—	—	—	1
704	4.985	5.653	14	10	—	5	4	2	2	2	1
298	1.664	1.880	10	6	1	1	—	—	3	—	1
—	—	—	—	par. 2	5	—	—	—	—	1	—
191	1.004	1.063	6	5	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
331	1.887	1.457	5	9	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
470	1.604	994	5	9	1	1	1	2	1	—	1
4.469	29.793	28.775	72	63	9	13	11	4	9	4	6
1.570	10.588	7.755									
408	3.839	2.812									
2.491	15.366	18.208									
—	—	—									
4.469	29.793	28.775									
—*)	—*)	—*)									

wtóre, że dla ocenienia rentowności są bezprzedmiotowe.

Z wyliczonych wyżej zakładów przemysłowych mogą mieć dla kolei pewne znaczenie właściwie tylko: 5 tartaków parowych (3 w Galicyi a 2 na Węgrzech) 7 młynów handlowych w stacyi początkowej i końcowej, kręgowe wapienniki i parowa cegielnia w tych samych stacyach, wreszcie fabryka mebli giętych w Jazowsku, która zatrudnia stale około 300 robotników a paruset rodzinom daje zarobek za roboty domowe i której eksport zwłaszcza zamorski przedstawia wartość handlową około 600.000 K rocznie. Eksploatowane źródła mineralne znajdują się w Krościenku i Szczawnicy (eksport wody mineralnej 200.000 flaszek rocznie), zakłady zaś kąpielowe w Szczawnicy i Śmierdzonce (na Węgrzech).

Dotąd są daty elaboratu rentowności autentyczne i dokładne, dalej jednak obliczenie rentowności opiera się na przypuszczeniu, że kolej dopiero wywoła ruch w tej okolicy.

Obecnego ruchu osobowego i towarowego nie można przyjąć za podstawę obliczenia rentowności, bo ruch ten nie odpowiada naturalnym zasobom i gospodarczym stosunkom i potrzebom obszaru ciążenia.

Do ilustracyi stosunków wytworzonych brakiem komunikacyi kolejowej posłuży kilka przykładów:

Za dowóz 1.000 sztuk cegły z N. Targu do Krościenka płaci się 50 K. Cegła ta kosztuje w N. Targu 40 K a w Krościenku 90 K.

Pomimo wysokich cen drzewa opałowego węgla sprowadzić nie można, bo z dowozem osiowym kosztuje cetnar metr. węgla Jaworznińskiego 4 K 50 gr.

Paszę dla bydła musi się z reguły co roku sprowadzać, otóż n. p. na wiosnę b. r. płacono w Krościenku za 100 kg. koniczyny 18 K.

Dorożka zaś ze Sącza do Szczawnicy kosztuje, zależnie od sezonu, względnie popytu 20 do 30 K.

Oczywiście, że gospodarcze następstwa tak nadmiernych kosztów przewozu, nie mówiąc już o stracie czasu, trudach, nieregularności i niebezpieczeństwie osiowego przewozu, muszą być z natury rzeczy niekorzystne.

Okolica ta, w której były ongi kopalnie miedzi i rudy żelaznej, papiernie, wielkie tartaki, gorzelnie i t. p., w której są jeszcze i na wieki wystarczą całe skały wapna zwykłego i hydraulicznego, marmuru czerwonego, trachitu i porfiru, pokłady szczególnie dobrej gliny i t. p. okolica ta nie może przemysłowo się rozwinąć.

W roku 1889. było gości kąpielowych w Szczawnicy 3.314 a w Zakopanem 1.679. W dwadzieścia lat później t. j. w roku 1908 wskutek zmiany warunków komunikacyjnych sytuacya tak się zmieniła, że w Szczawnicy było gości kąpielowych 2.733, a w Zakopanem 11.305.

Jak otwarcie kolei żelaznej wpływa na rozwój ruchu osobowego i towarowego, pouczają daty statystystyczne kolei żelaznej Chabówka-Zakopane. Rok przed otwarciem tej kolei żelaznej liczono w Zakopanem 3.692 gości, zatem w przeciągu 10 lat liczba gości sezonowych (nie licząc przejezdnych i turystów) wzrosła w trójnasób. W pierwszym roku eksploatacyi przewiozła ta kolej żelazna 101.410 osób, a w 6 lat później 220.370 osób. Ruch osobowy wzrósł więc w tak krótkim czasie o 117%.

Ruch towarowy powolniej się rozwija i wzrósł od otwarcia kolei żelaznej Chabówka Zakopane na razie tylko o 33%. Przedłożone obliczenie rentowności nie opiera się zatem na danych znalezionych w okolicy obszaru ciążenia projektowanej kolei z Sącza na Sczawnicę do Nowego Targu, a w ten sposób obliczona rentowność przedstawiać ma

obraz obrotu na tej linii kolejowej po rozwinięciu się przemysłowo i turystycznie obszaru ciążenia.

W mowie będące obliczenie rentowności dało więc następujący rezultat:

Ruch osobowy		Obrót towarowy		Dochody w koronach				Rozchody w koronach		Nadwyżka w koronach		Spółczynnik eksploatacyi
Ilość osób	Ilość Osobo-ki-metrów	Ilość ton. a 1.000 kg.	Ilość ton kilometrów	z przewozu osób	z przewozu towarów	Razem	od 1 km.	od 1 km.	Razem	Razem	od 1 km.	
150.000	6,000.000	62.300	2.215.000	270.000	200.000	470.000	5 875	4 500	360 000	110.000	1.375	76%

W pierwszych zaś latach eksploatacyi możnaby liczyć tylko na ten wynik, że dochody brutto pokryją wydatki prowadzenia ruchu. Zaznaczyć przy tem jeszcze należy, że wskutek skierowania obrotu towarowego, który teraz przeważnie grawituje do Sącza, na rutę Nowy Targ-Chabówka, jako krótszą w kierunku handlowym (od wschodu na zachód) gwarantowana przez kraj kolej żelazna Chabówka-Zakopane zyskałaby rocznie około 65.000 K brutto.

Do porównania powyższego obliczenia rentowności z faktycznymi wynikami eksploatacyi tego samego gospodarczego charakteru będącej od 10 lat w ruchu kolei żelaznej Chabówka-Zakopane posłużą następujące cyfry wyjęte z ostatniego rachunku eksploatacyi tejże kolei żelaznej t. j. za rok 1908.

Długość eksploatacyjna linii kolejowej wynosi . . . 43·284

Przewieziono:

Osób 231.759
Ton 43.339

Dochód wynosił:

z ruchu osobowego . . . . . 233.284·53 K
z ruchu towarowego . . . . . 206,402·33 K
różne dochody . . . . . 9.801·51 K
łącznie . . . . . 449.488·37 K
czyli od 1 kilometra . . . . . 10.380·— K

Koszta eksploatacyi:

łącznie . . . . . 296.169·08 K
od 1 kilometra . . . . . 6.839·— K

Nadwyżka eksploatacyi:

łącznie . . . . . 153.319·29
od 1 kilometra 3542
Spółczynnik eksploatacyi . . . . 65·90%

IV. Dalsze zgłoszone projekta kolejowe.

21. Kolej z Lubaczowa na Cieszanów do granicy rosyjskiej.

W sprawie tej kolei lokalnej powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 8. października 1908. następujące uchwały:

„Celem umożliwienia budowy kolei lokalnej z Lubaczowa na Cieszanów do granicy rosyjskiej koło Płazowa pod Narolem poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jeżeliby badania Wydziału krajowego wykazały, że interesenci po stronie rosyjskiej postarają się o komunikacyę drogową z rosyjskiego obszaru ciążenia do Płazowa, podjął rokowania z c. k. Rządem o umożliwienie utworzenia urzędów cłowych austryackiego i rosyjskiego w Płazowie na ten wypadek, jeżeliby kolej z Lubaczowa na Cieszanów do Płazowa była wybudowaną“.

Wydział krajowy udzielając tę uchwałę Wydziałowi Rady powiatowej w Cieszanowie, wezwał ten Wydział pismem z 11. stycznia 1909. L. 134.119/08, aby przedewszystkiem zbadał stosunki komunikacyjne po stronie Królestwa polskiego w odniesieniu do Płazowa, ewentualnie aby nawiązał porozumienie się z interesentami po tamtej stronie granicy, a przedewszystkiem z ordynacyą hr. Zamoyskiego w sprawie stworzenia tej komunikacyi drogowej.

Wydział krajowy nie jest dotychczas w posiadaniu wyniku tych badań.

22. Zaprowadzenie komunikacyi kolejowej albo automobilowej między Liskiem (Łukawicą) a Baligrodem i Cisną.

Na posiedzeniu, dnia 8 października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Baligród i okolicznych gmin o budowę kolei ze stacyi Lisko-Łukawica na Baligród do Cisny, względnie o zaprowadzenie ruchu automobilowego między temi miejscowościami.

O ile rozchodzić się będzie o ruch automobilowy poleca się petycyę Rządowi do życzliwego traktowania“.

Wskutek powyższego polecenia zbadał Wydział krajowy potrzeby komunikacyjne powiatu liskiego i przedkłada następujące sprawozdanie.

Powiat liski obejmujący przestrzeń 1880 kwadratowych kilometrów i liczący 95.362 mieszkańców (podług spisu ludności z roku 1900, obecnie zaś bezwątpienia przeszło 100.000) posiada tylko 28 kilometrów drogi żelaznej na szlaku państwowym Chyrów-Zagórz.

Ale i ten krótki szlak kolejowy ma dla wewnętrznego ruchu powiatu liskiego bardzo mierne komunikacyjne znaczenie, przerzyna bowiem powiat tuż przy jego północnej granicy, podczas gdy konfiguracya powiatu wydłużona jest ku południu. Same miasto powiatowe Lisko odległe jest 5 kilometrów od stacyi kolejowej a do południowych kończyn powiatu (Rostoki nad granicą węgierską) jest od stacyi Lisko-Łukawica przeszło 50 kilometrów drogi.

Południowo zachodnią część powiatu liskiego przerzyna wprawdzie wąskotorowa kolej miejscowa Łupków-Cisna, jednakże kolej ta o wybitnym charakterze kolejki leśnej, dla ruchu osobowego prawie żadnego nie ma znaczenia, a jej obszar ciążenia dla obrotu towarowego po za dolinę Solinki nie sięga. Można więc śmiało powiedzieć, że przynajmniej $^3/_4$ części powiatu liskiego pozbawione są w całem tego słowa znaczeniu korzyści ekonomicznych i kulturalnych wynikających z komunikacyi kolejowej. Oprócz wyżej wspomnianych szlaków kolejowych służą do celów komunikacyjnych powiatu liskiego drogi bite a mianowicie: gościniec strategiczny Lisko-Baligród-Cisna 37 kilometrów długi, pozostający w zarządzie państwa, droga powiatowa Ustrzyki-Lutowiska 25 kilometrów długa i droga gminna I klasy projektowana z Lutowisk do Cisny o długości 46 kilometrów, z których na razie wybudowano 15·5

km. Po za tem, wszelkie inne drogi bite są jeszcze nie urządzone i do celów regularnej komunikacyi nie zdatne.

Z tego przedstawienia wynika, że stosunki komunikacyjne powiatu liskiego o wiele są gorsze jak w innych okolicach kraju (z wyjątkiem chyba powiatu kosowskiego). Nie można zaprzeczyć, że tak niekorzystne warunki wpływają ujemnie na ekonomiczny i kulturalny rozwój dotyczącej okolicy.

Rolnictwo, które jest na razie podstawą egzystencyi ludności powiatu liskiego (na rolnictwo przypada tam 89% zawodowo czynnych osób) jest wprost zaniedbane. Znaczne obszary ziemi leżące u stoku gór nie przynoszą pożytku, bo trzebaby je odwodnić a kołowy dowóz rurek drenowych wymagałby bajecznych kosztów. Ilość sprowadzanych nawozów jest podług dochodzeń przeprowadzonych po stacyach kolejowych — nieprawdopodobnie mała. Obdłużenie gruntów włościańskich przybiera zastraszające rozmiary. Od czasu gdy wychodźctwo do Ameryki zostało utrudnione ilość sądowych licytacyi własności włościańskich wzrosła 10-cio krotnie.

Chów bydła na wielkich przestrzeniach górskich pastwisk mógłby być intratny — gdyby lepsza komunikacya umożliwiła regularny handel, tak zaś kupcy bydła tylko przygodnie zjawiają się w tych stronach.

Gospodarstwo leśne i przemysł drzewny były tu kiedyś znamienne, teraz drzewo budulcowe prawie kompletnie wycięte a tartaki zwija się jeden po drugim. Innego przemysłu nie ma wcale a handlem i to oczywiście tylko drobnym, trudni się zaledwie 1500 osób w całym powiecie.

W parze ze smutnym stanem ekonomicznym idzie niski poziom kultury.

Na ogólną ilość 154 gmin okręgu szkolnego liskiego jest 76 gmin bez szkoły a w całym powiecie ilość analfabetów wynosi 88%!

Poprawa środków komunikacyjnych wpłynęłaby bez wątpienia na ekonomiczne i kulturalne podniesienie powiatu liskiego.

Powiat ten cieszy się bardzo zdrowym klimatem, n. p. gruźlica jest między tubylcami słabością nieznaną. Posiada również piękne okolice nadające się szczególniej na stacye klimatyczne i wakacyjne kolonie. Możnaby więc przy dogodniejszej komunikacyi stworzyć łatwo korzystny dla ludności miejscowej ruch sezonowy i turystyczny. W powiecie tym, według powszechnego mniemania ma się znajdować nafta, mówią także i o węglu (prawdopodobnie lignicie), są bezsprzecznie pokłady dobrej gliny gdzieby mogły stanąć cegielnie i fabryki drenów, młode obecnie kulture leśne z biegiem lat dostarczą znowu sporo materyału drzewnego do wywozu, jest ostatecznie kamień i żwir, któryby można eksploatować — ale trzebaby naprzód zbliżyć tę okolicę do świata a przedewszystkiem ułatwić ruch osobowy, za którym idzie przedsiębiorczość, handel i kultura. Ułatwienie komunikacyi w powiecie liskim jest więc bez kwestyi rzeczą pożyteczną i potrzebną.

Odpowiednio do warunków terenowych i ze względu na rozmieszczenie ludności w powiecie liskim wysuwają się na pierwszy plan dwie lini kolejowe, a mianowicie: linia kolejowa w dolinie Sanu z przystanku „Uherce“ względnie ze stacyi Lisko-Łukawica (o ile by się rozchodziło o bezpośrednie połączenie miasta powiatowego Liska z powyższą stacyą) ku granicy powiatu pod Lutowiskami, względnie do pewnego punktu kolei żelaznej Sambor-Użok i linia Lisko-Łukawica-Baligród-Cisna, względnie granica węgierska pod Rostokami.

W dzisiejszym stanie rzeczy, względy tak finansowe jak i komercyalne przemawiałyby za tą ostatnią linią t. j. Lisko-Łukawica-Lisko-Baligród-Cisna.

Linia ta byłaby bowiem znacznie krótszą od kolei żelaznej w dolinie Sanu, zatem i mniej kosztowną a pomimo tego użyteczność jej dla powiatu liskiego byłaby znaczniejszą. Do linii kolejowej Lisko-Łukawica-Baligród-Cisna ciążyłby prawie cały powiat sądowy baligrodzki liczący 55 gmin i 26.112 mieszkańców, podczas gdy powiat sądowy lutowiski grawitujący do linii Uherce (lub Lisko-Łukawica) — Lutowiska liczy tylko 24 gmin i 15.186 mieszkańców.

Zaznaczywszy w ten sposób gospodarczą i kulturalną potrzebę ulepszenia komunikacyi kolejowej w powiecie liskim, zaznaczyć trzeba również, że nawet tańsza i komercyalnie wybitniejsza linia kolejowa Lisko-Baligród-Cisna nie posiada obecnie warunków rentowności. Pominąwszy już konkurencyę, którą by się wywołało dla subwencyonowanej przez kraj kolei miejscowej Łupków-Cisna, kolej Lisko-Baligród-Cisna walczyłaby według wszelkiego prawdopodobieństwa długi czas z niedoborem ruchu, a oprocentowanie kapitału zakładowego, przy takiej frekwencyi osobowej i takim obrocie towarowym jak obecnie — byłoby wprost wykluczone.

Stacya Lisko-Łukawica w której koncentruje się ruch całego obszaru ciążenia Lisko-Baligród-Cisna podała następujące przeciętne cyfry frekwencyi osobowej względnie obrotu towarowego z tegoż obszaru ciążenia:

Podróżnych dziennie	80	
Towarów a mianowicie:		
środków żywności wszelkiego rodzaju, rocznie	500	wagonów
bydła rocznie	40	„
wszelkich innych towarów rocznie .	60	„
Razem rocznie .	600	wagonów

Ruch tak mały podzielony na linię kolejową przeszło 40 kilometrów długą nie pokryłby nawet własnych kosztów eksploatacyi — a o ile i kiedy ruch ten zwiększyłby się znamiennie, tego przewidzieć nie można.

Wkładając więc znaczny kapitał (trasa byłaby prawdopodobnie kosztowna, tunelowa) w taką linię kolejową liczyćby się trzeba już nie tylko z wielkim ryzykiem ale z oczywistą stratą materyalną przez długi szereg lat. Ponieważ każda kolej prywatna po upływie pewnego czasu przechodzi na własność państwa bez żadnego odszkodowania, zatem nie znalazłoby się prawdopodobnie sposobności do pokrycia tych strat nawet i wtenczas gdyby z biegiem lat wskutek stopniowego polepszenia się stosunków gospodarczych — rentowność tej kolei wzrosła.

Takie koleje żelazne, które w dalszej przyszłości mogą być zupełnie rentowne, w teraźniejszości jednak ani też w blizkiej przyszłości szans jakiej takiej rentowności nie mają — powinno budować państwo bo ono tylko chociażby po najdłuższym czasie, kapitał na budowę wyłożony z powoli wzrastających dochodów eksploatacyi pokryć może i musi.

Zupełnie inaczej przedstawia się sprawa zaprowadzenia ruchu automobilowego na gościńcu rządowym Lisko-Baligród Cisna.

Szerokość, założenie i utrzymanie tego gościńca nadają się kompletnie do prowadzenia ruchu automobilowego i to z Liska-Łukawicy do Baligrodu bez żadnych trudności a między Baligrodem i Cisną z jednem tylko uciążliwem przejściem przez stromą serpentynę (pod Jabłonką). Trasa gościńca ma być zresztą już nie bawem sumptem państwa odpowiednio przełożona względnie poprawiona.

Na zupełną i wygodną obsługę całego obszaru ciążenia gościńca Łukawica-Baligród-Cisna (około 50 gmin z 30.000 mieszkańców) wystarczyłyby 2 samochody osobowe i 2 lub 3 ciężarowe.

Koszta urządzenia tego ruchu (sprawienie automobilów i wybudowanie remizy) nie przeniosłyby nawet 100.000 K., a rentowność tej inwestycyi byłaby zupełnie zapewnioną, gdyby tylko obecny ruch osobowy i towarowy tej okolicy do i ze stacyi Lisko-Łukowica (daty jak wyżej) chciał korzystać z obsługi automobilowej.

Najlepszym dowodem jak aktualną jest kwestya zaprowadzenia ruchu automobilowego na gościńcu Lisko-Cisna jest fakt, że w ostatnich czasach zawiązało się już konsorcyum, które pod zarejestrowaną firmą: „Towarzystwo przewozowe w Baligrodzie“ Spółka z ograniczoną poręką otrzymało już koncesyę na prowadzenie ruchu automobilowego między Liskiem-Łukawicą a Cisną.

Zdaje się jednak, że towarzystwo to nie rozporządza odpowiednim kapitałem na najpotrzebniejsze inwestycye i przetrzymanie początku eksploatacyi, który jest z reguły trudny i nie rentowny.

Zresztą już z zasadniczych względów eksploatacya udoskonalonych środków komunikacyi nie powinna leżeć w rękach prywatnego przedsiębiorstwa.

Urządzeniem i prowadzeniem ruchu automobilowego nietylko w tej okolicy, ale w ogólności w całym kraju powinna się z natury rzeczy zająć c. k. Administracya poczt i telegrafów, która w pierwszej linii z takiego ruchu czerpałaby znaczne udogodnienia i finansowe korzyści.

Akcyę w tym kierunku rozpoczęto już nawet przed kilku laty — w teoryi, ale później z niewiadomych powodów przerwano takową w praktycznem wykonaniu, przynajmniej o ile to dotyczyło Galicyi.

W roku 1906 ukazało się rozporządzenie c. k. Ministerstwa handlu (z dnia 30 czerwca l. 22.529) normujące zarysy i warunki zaprowadzenia pocztowego ruchu automobilowego, a na tej podstawie rozesłała c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów we Lwowie okólnik z dnia 20 września 1906 l. 87.772 do władz politycznych, zapraszający do przeprowadzenia pertraktacyi z interesentami tych okolic, gdzie stosunki drogowe dozwalały na prowadzenie ruchu automobilowego.

Warunki były następujące: Gminy, które chciały korzystać z ruchu automobilowego miały dać gwarancyę oprocentowania po 4% i amortyzacyi w latach 10-ciu kapitału wyłożonego na sprawienie samochodów.

Dochody miały powstawać: z całej kwoty zaoszczędzonej przez skarb pocztowy na pocztę konną, z taksy osobowej 6 do 8 groszy od kilometra i z taryfy towarowej bliżej nie wyszczególnionej.

Z dochodów brutto miało się w pierwszej linii pokrywać koszta ruchu, czysty zysk zaś miał iść na oprocentowanie i amortyzacyę włożonego kapitału.

Strony gwarantujące płaciłyby w najgorszym wypadku tylko różnicę między czystym dochodem a ratą amortyzacyjną. Niedobór ruchu (nadwyżkę wydatków ruchu nad dochody) ponosić miało wyłącznie państwo.

Pomimo dość uciążliwych warunków, o ile nam wiadomo, liczne gminy w wielu okolicach zgłosiły gotowość do zawarcia takiego układu, ale pomimo tego dalsza akcya państwa nagle ustała.

Byłoby więc bez kwestyi rzeczą wielce pożądaną, aby władza centralna upoważniła c. k. Dyrekcyę poczt i telegrafów do podjęcia na nowo zaniechanych kroków celem urządzenia i prowadzenia ruchu automobilowego w tych okolicach kraju, które nie posiadając kolei żelaznej mają przecież do dyspozycyi gościńce nadające się do ruchu automobilowego.

Oczywiście, że współudział interesentów miejscowych w kosztach urządzenia takiego ruchu musiałby być oparty na mniej uciążliwych i wygórowanych warunkach.

Kwestya urządzenia publicznego ruchu automobilowego w Galicyi ma wogólności doniosłe ekonomiczne znaczenie, tak ze względu na teraźniejszość, jak i na przyszłość.

Publiczny ruch automobilowy mógłby zaradzić najpilniejszym gospodarczym potrzebom wielu okolic, które jeszcze bardzo długo na kolej żelazną czekać muszą.

Doświadczenia zaś tego ruchu stanowiłyby w przyszłości najlepszą wytyczną, gdzie się ma budować linie kolejowe ze względu na gęstość ruchu i spodziewaną rentowność.

W uwzględnieniu powyższych warunków Wydział krajowy odstępuje petycyę gminy Baligród i okolicznych gmin po myśli powołanej uchwały sejmowej c. k. Rządowi do życzliwego traktowania zawartej w tej petycyi prośby o zaprowadzenie ruchu automobilowego ze stacyi kolejowej Lisko-Łukawica na Baligród do Cisny.

23. Kolej lokalna Żółkiew-Krystynopol.

Na posiedzeniu z dnia 16. października 1908. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„*Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po przeprowadzeniu badań co do rentowności projektowanej kolei normalnotorowej z Żółkwi do Krystynopola, oraz po przeprowadzeniu rokowań ze stronami interesowanemi przedłożył odnośne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej*“.

Wskutek powyższego polecenia zbadało krajowe Biuro kolejowe projektowaną linię kolejową Żółkiew-Krystynopol pod względem komercyalnym i rentowności — a badania te dały następujący rezultat:

Trasa komercyalna projektowanej kolei lokalnej prowadzi wzdłuż drogi krajowej z Żółkwi do Krystynopola przez następujące miejscowości, w których urządzone by były stacye, względnie ładownie i przystanki: Żółkiew, Wiązowa, Turynka *), Bojaniec, Mosty Wielkie, Sielec Parchacz i Krystynopol.

Długość tej trasy wynosi 46 kilometrów.

Do obszaru ciążenia tak poprowadzonej trasy należałoby 21 gmin katastralnych powiatu żółkiewskiego i 12 gmin katastralnych powiatu Sokalskiego.

Cały obszar ciążenia obejmowałby 87.547 hektarów i liczył 55.977 mieszkańców (podług spisu ludności z roku 1900, zatem obecnie o jakich 10% więcej).

Pod względem rodzaju uprawy ziemi znajduje się w tym obszarze ciążenia: 21.935 hektarów roli, 21.129 hektarów łąk i 33.425 lasów.

Tak w powiecie żółkiewskim jak i sokalskim przeprowadza się obecnie melioracye, co wartość i wydatność roli i łąk znacznie podniesie.

Podług urzędowych dat statystycznych przypada z całego obszaru lasu w powiecie sokalskim na las wysokopienny 74% a na las niskopienny 26%, w powiecie zaś żółkiewskim na las wysokopienny 79% a na las niskopienny 21%.

W obu powiatach wynosi przyrost roczny na 1 hektar lasu 4 m^3 drzewa, z czego na drzewo materyałowe przypada 30%, reszta zaś na drzewo opałowe.

W obszarze ciążenia znajdują się następujące zakłady przemysłowe:

11 gorzelni rozporządzających kontyngentem 6.096 hl., 6 tartaków parowych, 2 młyny parowe i 4 amerykańskie handlowe, 2 huty szklanne,

*) ewentualnie między Turynką a Derewnią.

1 browar, 1 fabryka krochmalu, 1 warsztat kotlarski dla urządzeń gorzelnianych.

Nie eksploatowane leżą w obszarze ciążenia stare torfy, ruda darniowa eksploatowana ongi za czasów polskich a nawet i porozbiorowych w Mostach Wielkich (staropolskie „Augustowo“) i podkłady marglu. Prócz tego wielka obfitość piasku krystalicznego (do fabrykacyi szkła) i gliny.

Handel na większą skalę prowadzi się drzewem, zbożem, nierogacizną i kłakami.

Sokal i Żółkiew są siedzibą władz powiatowych, w Żółkwi ma być niebawem kreowany sąd obwodowy. Szkoły średnie męskie i żeńskie są w Sokalu. W Żółkwi i Mostach Wielkich stoją znaczniejsze załogi wojskowe.

Ruch osobowy tak na drodze żelaznej jak i bitej bardzo znaczny, ruch towarowy na szlakach kolejowych średniej miary, na gościńcach zaś gęsty.

Obecnie stojące do dyspozycyi środki komunikacyjne są bez kwestyi niedostateczne. Konfiguracya szlaków kolejowych Żółkiew-Rawa ruska i Krystynopol-Rawa ruska uwzględnia tylko połączenia ku zachodowi. Połączenia zaś kolejowe w innych kierunkach, zwłaszcza ze stolicą kraju są wprost fatalne.

Sieć urządzonych dróg bitych wzrasta bardzo powoli, bo wskutek braku kamienia na miejscu a wysokich kosztów dowozu (z powodu zygzakowatej ruty kolejowej) budowa i konserwacya dróg nadmiernie obciążają fundusze autonomiczne.

Koszta osiowego transportu do lub z najbliższej stacyi kolejowej są bardzo znaczne (dochodzą do 100 K od wagonu), co obniża wartość handlową cenniejszych produktów a masową eksploatacyę tanich płodów wprost uniemożliwia.

Kolej żelazna Żółkiew-Krystynopol byłaby więc dla dotyczącej okolicy istotnie potrzebną i użyteczną.

Kolej ta miałaby jednak i ogólniejsze znaczenie, sięgające poza właściwy jej obszar ciążenia.

Linia kolejowa Żółkiew-Krystynopol skróciłaby w następujący sposób dotychczasową rutę kolejową:

Sokal-Rawa ruska	64	kilometrów
Rawa ruska-Lwów	69	„
Razem .	133	kilometrów
Sokal-Krystynopol	9	kilometrów
Krystynopol-Żółkiew	46	„
Żółkiew-Lwów	36	„
Razem .	91	kilometrów

skrócenie 42 kilometrów.

W tej samej mierze jak do Lwowa skróciłaby się droga kolejowa na całej sieci na południe i wschód od Lwowa a więc w kierunku do Węgier (Ławoczne), Rosyi (Podwołoczyska) i Rumunii (Itzkany).

Z powyższego skrócenia, wraz z uzyskaniem korzystniejszych połączeń pociągów wynikłaby oszczędność na czasie jazdy około 2 godzin, a na kosztach jazdy 1 K 10 gr. od osoby w III. klasie.

Zauważyć należy, że dzisiaj już pomimo bardzo złych połączeń frekwencya kolejowa między Sokalem i Krystynopolem z jednej strony a Żółkwią, Lwowem i t. p. z drugiej strony wynosi około 30.000 osób rocznie.

Zysk ekonomiczny ze skrócenia drogi kolejowej wyraziłby się więc w tym wypadku w formie zaoszczędzonych 60.000 godzin czasu roboczego i 30.000 Koron rocznie.

Przy transporcie towarowym byłby zysk ekonomiczny pochodzący wyłącznie ze skrócenia istniejącej już ruty kolejowej — mniej wydatny.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że transporty kolejowe między Sokalem i Krystynopolem z jednej strony a Żółkwią, Lwowem i południowo-wschodnią częścią kraju z drugiej strony nie są liczne (około 400 wagonów rocznie), następnie zaś przewóz towaru przez 2 koleje lokalne bez przerachowania baremu, koszta transportu znacznie podraża, jak okażą następujące przykłady, oparte na zastosowaniu zreformowanego baremu c. k. kolei państwowej, z jednej strony przerachowanego przez dłuższą rutę kolei państwowej, z drugiej zaś strony bez przerachowania przez krótszą rutę kolei lokalnych.

Koszt transportu wagonu kartofli z Krystynopola do Lwowa:

via Rawa ruska-Jarosław . . . . 89 K
„ „ „ Żółkiew . . . . 76 „
„ Mosty Wielkie-Żółkiew . . . . 59 K,

gdyby zaś ta ostatnia ruta była czysto koleją państwową . . 44 K.

Koszt transportu wagonu mąki ze Sokala do Lwowa (bez odliczenia refakcyi młynarskiej):

via Rawa ruska-Jarosław . . . . 163 K
„ „ „ Żółkiew . . . . 105 „
„ Mosty Wielkie-Żółkiew . . . . 94 K,

w razie upaństwowienia tej ostatniej ruty . . . . . 68 K

Koszt transportu wagonu ropy z Borysławia do Sokala:

via Jarosław-Rawa ruska . . . . 96 K
„ Lwów-Żółkiew-Rawa ruska . . . 149 „
„ „ „ Mosty Wielkie . . 142 K,

gdyby ta cała ruta była koleją państwową . . . . 79 K.

W niektórych więc wypadkach, jak ostatni przykład, pomimo znacznie większej odległości, taryfa obliczona przez Jarosław byłaby tańszą. Dlatego właściwe i wybitne ekonomiczne znaczenie szlaku Żółkiew-Krystynopol objawiłoby się dopiero po upaństwowieniu tak kolei bełzeckiej jak i projektowanej linii.

Obliczenie rentowności dla projektowanej kolei lokalnej Żółkiew-Krystynopol, oparte ściśle na autentycznych datach o rozmiarach istniejącego już teraz obrotu kolejowego stacyi kolejowych Żółkiew i Krystynopol, gdzie siłą faktów skupia się ruch handlowy całego obszaru ciążenia projektowanej kolei żelaznej — dało następujący rezultat:

Ruch osobowy		Obrót towarowy		Dochody eksploatacyi				Wydatki eksploatacyi		Nadwyżka eksploatacyi	
Ilość		Ilość		z przewozu osób	z przewozu towarów	Razem	od 1 kilom. linii kolejow.	od 1 kilom. linii kolejow.	Razem	Łącznie	od 1 kilom. linii kolejow.
osób	osobo-kilometrów	ton à 1000 kg.	ton-kilometrów	K o r o n							
150.000	4,000.000	42.000	900.000	180.000	100.000	280.000	6.100	3.500	160.000	120.000	2.600

Z powyższego tedy wynika, że kolej lokalna z Żółkwi do Krystynopola byłaby ze względu na ogólne interesa kraju użyteczna i potrzebna i że z tego względu byłoby wskazanem wypracować dla niej pro-

jekt generalny. Rokowania ze stronami interesowanemi podjął Wydział krajowy przez Wydział powiatowy w Żółkwi, który w przeszłym roku wniósł petycyę do Wysokiego Sejmu o poparcie budowy tej kolei; dotychczas jednak Wydział krajowy nie jest w posiadaniu prawomocnych oświadczeń na subskrypcyę części kapitału budowy ze strony czynników miejscowych.

24. Kolej lokalna Brody-Tarnopol.

Na posiedzeniu dnia 16. października 1908. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zbadał rentowność i użyteczność budowy kolei łączącej Brody na Załoźce z Tarnopolem i zdał sprawę na jednej z następnych sesyi sejmowych“.

Uczyniwszy zadość temu wezwaniu, zdaje Wydział krajowy już na tej sesyi następujące sprawozdanie:

Szlaki kolejowe: Brody-Krasne i Zbaraż-Tarnopol z jednej strony, a linia kolejowa Krasne-Tarnopol i granica państwa od Radziwiłowa po Budy Zbarazkie z drugiej strony — zamykają w kształcie trapeza znaczny, bo około 2.400 kwadratowych kilometrów obejmujący obszar kraju, który nie posiada dotąd żadnej komunikacyi kolejowej.

Przy zestawianiu programu uzupełnienia galicyjskiej sieci kolejowej, należy się też zastanowić nad tem, czy i w jakim kierunku tak wielki szmat kraju winien być uwzględniony, choć z góry się daje przewidzieć, że nie można rachować na znaczniejszy ruch i na rentowność kolejowego połączenia w tej części kraju. Przedmiotem studyów i decyzyi może być więc na razie tylko kwestya kierunku tego połączenia kolejowego i jego znaczenia ekonomicznego.

Jeżeli się rozchodzi o równomierne i sprawiedliwe uwzględnienie i zaspokojenie czysto lokalnych potrzeb miejscowości leżących we wspomnianej na wstępie okolicy zapomocą kolei lokalnych, to najodpowiedniejszemi ku temu celowi byłyby linie ślepe, prostopadłe do szlaku głównego, to jest: Złoczów-Sasów-Pieniaki-Podkamień i Zborów-Olejów-Załoźce.

Takie dwie, niezbyt krótkie i niezbyt długie koleje lokalne, przecięłyby prawie symetrycznie ów obszar kraju i stworzyłyby dla niego najkrótsze połączenie z koleją główną, w naturalnym kierunku galicyjskiego handlu t. j. ze wschodu na zachód.

Wzgląd na dyslokacyę terytoryalnych władz przemawiałby wprawdzie raczej za bezpośredniem połączeniem okręgu sądowego załozieckiego i podkamienieckiego z miastem powiatowem Brody, jednakże wszelkim innym interesom gospodarczej natury, raczej taka linia lokalna uczyni zadość, która w rachubę wchodzące miejscowości najkrótszą drogą połączy z koleją główną, gdzie i pociągi spieszniej kursują i taryfa jest tańszą.

Uwidoczni to przykład:

Długość linii kolejowej z Załoziec do Brodów wynosiłaby około 36 km., z Załoziec do Tarnopola około 33 km., a z Załoziec do Zborowa mniej więcej 24 km.

Z tych danych wynika następująca kalkulacya długości ruty kolejowej, względnie kosztów podróży i transportu towarów, np. do Lwowa.

a)	Załoźce-Lwów przez	Brody . . .	129 km.
b)	„ „ „	Tarnopol . .	174 „
c)	„ „ „	Zborów . . .	122 „

Czas podróży i bilet jazdy w III. kl.

ad *a*)	3 godz. 45 minut . . .	4 K 30 gr.
ad *b*)	4 godz. 25 minut . . .	5 K 60 gr.
ad *c*)	3 godz. 20 minut . . .	3 K 80 gr.

Przewoźne za wagon zboża:

ad *a*)	104 K
ad *b*)	126 K
ad *c*)	99 K

W przeciwstawieniu do czysto lokalnych kolei Złoczów-Podkamień i Zborów-Załoźce, miałaby linia Brody-Tarnopol o charakterze kolei głównej niewątpliwie ogólniejsze — zwłaszcza dla państwa znaczenie, a to nietylko z powołanego już względu polityczno-administracyjnej natury, ale także z uwagi na nawiązanie nowego oka w sieci kolei głównych.

Ogólne znaczenie kolei Brody-Tarnopol wzrosłoby przez przedłużenie jej do linii Stojanowskiej i dalej do Sokalskiej, z ewentualnem połączeniem tych nowych szlaków z liniami projektowanemi w zachodniej Galicyi, co razem stworzyłoby północną kolej transwersalną, o której wspomina się również w sprawozdaniu o kolei żelaznej: „Dąbrowa-Mielec Leżajsk".

Z góry jednak trzeba powiedzieć, że linia Brody-Tarnopol zbyt zbliżona do granicy państwa, a odsunięta od środka okolicy, dla której miałoby się przedewszystkiem stworzyć komunikacyę kolejową, nie wystarczyłaby w przyszłości, tak, że obok niej musiałoby się z czasem wybudować przynajmniej jeszcze jedną z wymienionych już kolei lokalnych.

Dla miasta Brody miałaby kolej żelazna Brody-Tarnopol pewne znaczenie tak dla ruchu osobowego do urzędów, szkół, instytucyi finansowych i t. p., jak i ruchu towarowego, zwłaszcza dla zakładów fabrycznych brodzkich (młyn parowy i rafinerya spirytusu), które płody surowe do fabrykacyi muszą przeważnie sprowadzać z Podola, względnie dla tych zakładów, które swoje fabrykaty na Podolu korzystnie zbywać mogą, (tartaki, fabryki cegły i dachówek, łuskarnie prosa itp.)

Ułatwienie dowozu drzewa tak galicyjskiego, jak i rosyjskiego do bezleśnych okolic powiatu Tarnopolskiego, Skałackiego itp., byłoby również ekonomiczną korzyścią, wynikającą z wybudowania kolei Brody-Tarnopol.

Opinię o tym projekcie ze stanowiska komercyalnego zdefiniować więc można, jak następuje:

Kolej żelazna Brody-Tarnopol miałaby pewne znaczenie dla kraju, lecz byłaby tem więcej potrzebną i pożyteczną dla państwa; a ponieważ wszelkie jej znamiona, jak długość, skrócenie ruty dla ruchu transitowego itp. kwalifikują ją na kolej główną, przeto budową tej arteryi komunikacyjnej powinno się zająć państwo.

Z obliczania rentowności przytaczamy następujące daty:

Długość projektowanej kolei żelaznej Brody-Tarnopol około 70 kilometrów.

Stacye trasy komercyalnej:

Brody, Suchowola, Podkamień, Wierzbowczyk, Załoźce, Mszaniec, Ihrowica i Tarnopol.

Do obszaru ciążenia należałoby:

45	gmin	w	powiecie	brodzkim
19	„	„	„	tarnopolskim
6	„	„	„	zbaraskim
3	„	„	„	zborowskim
razem 73	gmin			katastralnych.

Obszar ciążenia.

Ludność	Przestrzeń	Z tego przypada na				Zakłady przemysłowe									
		role	łąki	ogrody	lasy	gorzelnie	browary	rafineryę spirytusu	tartaki parowe	młyny parowe	inne młyny	huty szklanne	fabryki cegły i dachówek	wapienniki	kamieniołomy
	Hektarów														
122.717	98.786	61 701	5.779	2 558	19.957	22	4	1	1	2	41	1	2	1	3

Gleba dobra, więc w latach urodzajnych znaczny eksport ziemiopłodów.

Eksport drzewa na razie tylko z północnej części obszaru ciążenia i przewóz transito drzewa rosyjskiego.

Znaczniejszy handel eksportowy:

Spirytus i woły opasowe z gorzelń, nierogacizna (Podkamień i Załoźce).

ryby (Załoźce),

owoce i jagody, względnie soki owocowe i miód (Podkamień i Załoźce),

surowe produkta zwierzęce (włosień, pierze, skóry, jaja), rękodzieła i przemysł domowy,

kołodziejnictwo (Podkamień),
tkactwo (płótna Podkamień, kilimy Załoźce),
apretura włosienia (Brody i okolica),

import zboża i spirytusu do młynów i rafineryi spirytusu w Brodach, kamienia i szutru na budowę i konserwacyę gościńców, cegły, dachówek, towarów żelaznych, kolonialnych, łokciowych, soli, piwa, nafty, nawozów sztucznych i t. p.

Ruch osobowy z Brodów do Tarnopola i odwrotnie niewielki (w ostatnim roku sprzedano w stacyi Brody i Tarnopol niespełna 3.000 biletów), więcej ożywiony na odpusty w Podkamieniu, zresztą bardzo średniej miary w innych relacyach.

Przypuszczalna gęstość ruchu i rentowność projektowanej kolei Brody-Tarnopol przedstawia się, jak następuje:

Frekwencya osob.		Ruch towarowy		Dochody				Rozchody		Nadwyżka eksploatacyi
Osoby	Osobo-kilometry	tonny á 1000 kg.	Tonn-kilometry	z ruchu osobowego	z ruchu towarowego	Razem	od 1 kilometra	od 1 kilometra	Razem	
				Koron						
146.000	3,736.000	37.000	1,835.000	166 000	154.000	320.000	4.640	4.000	280 000	40.000

Dochód brutto mógłby przeto wystarczyć ledwie na pokrycie kosztów prowadzenia ruchu. Mimo to przyniosłaby

jednak kolej Brody-Tarnopol pośrednie korzyści finansowe dla kolei państwowej, a to nietylko przez ożywienie ruchu osobowego i towarowego w ogólności, ale także wskutek tego, że towary, które obecnie przychodzą do obszaru ciążenia lub z tegoż wychodzą przez stacye Złoczów, Zborów, Hłuboczek itp, ściągnęłoby się do Brodów, względnie Tarnopola, a więc na dłuższą rutę kolei państwowej.

I ten więc motyw przemawia za sfinansowaniem projektowanej kolei żelaznej przez państwo.

25. Linia kolejowa Bochnia-Limanowa względnie Słotwina-Marcinkowice.

Na posiedzeniu dnia 24. października 1908. powziął Wysoki Sejm krajowy następujące uchwały:

„a) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby projektowaną kolej nor-„malnotorową Bochnia-Wiśnicz-Sowliny pod Limanową pod względem tech-„nicznym, użyteczności i rentowności zbadał i Sejmowi sprawozdanie przedłożył.

b) „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby rozpatrzył projekt budowy „kolei żelaznej ze Słotwiny-Brzeska przez Czchów ku Marcinkowicom, względ-„nie projekt linii Bochnia-Marcinkowice, tak pod względem technicznym jak „pod względem rentowności i aby o tem sprawozdanie Sejmowi przedłożył."

Ponieważ powyższe uchwały dotyczą bardzo pokrewnych projektów kolejowych a nawet ściśle biorąc — waryant jednego i tego samego zasadniczego projektu, przeto na podstawie przeprowadzonych studyów komercyalnych i rentowności przedkłada się następujące wspólne dla obu alternatyw sprawozdanie:

Linie kolejowe: Podgórze = Płaszów - Tarnów, Podgórze = Płaszów - Sucha, Sucha - Stróże i Stróże - Tarnów zamykają pas kraju, którego przeciętna długość (ze wschodu na zachód) wynosi 90 kilometrów, a przeciętna szerokość (z północy na południe) 50 kilometrów.

Obszar ten, około 4500 kwadratowych kilometrów mieści w sobie prawie cały powiat myślenicki i wielicki, znaczną część powiatu brzeskiego i bocheńskiego i spore kawały powiatów podgórskiego, limanowskiego, sądeckiego i tarnowskiego.

Twierdzenie, że gospodarczych i kulturalnych potrzeb tak olbrzymiego terytoryum, wymienione linie kolejowe po jego obwodzie biegnące zaspokoić nie mogą, nie potrzebuje bliższego uzasadnienia. Jeżeli się zważy, że właściwy obszar ciążenia, w którym wpływ drogi żelaznej jest istotnie skuteczny, nie rozciąga się dalej jak mniej więcej na 15 kilometrów, po jednej i po drugiej stronie tej drogi, to dla zadośćuczynienia najpilniejszym potrzebom komunikacyjnym tego pasu kraju, o którym mowa, przeciąć by go trzeba, albo jedną linią kolejową na długość, albo też trzema liniami na szerokość.

Wszystkie projekta, które do tego czasu się wyłoniły, miały na celu linie kolejowe biegnące prostopadle do szlaku głównego Podgórze-Tarnów.

Projektów tych była znaczna ilość. Między innemi projektowano następujące połączenia:

Podgórze Myślenice - Mszana dolna, Wieliczka - Myślenice - Mszana dolna, Wieliczka - Dobra lub Tymbark, Bochnia - Dobra lub Tymbark z odgałęzieniem do Myślenic, w reszcie Bochnia - Limanowa i Słotwina-Marcinkowice, względnie projekt kompromisowy Bochnia - Marcinkowice.

W między czasie jeden z tych projektów dojrzał o tyle, że jego zrealizowanie można uważać za zapewnione. Wobec tego w dalszym ciągu niniejszego sprawozdania traktować się będzie linię kolejową Wieliczka - Myślenice - Mszana dolna, tak jak gdyby już istniała.

Wspomniano już wyżej, że w pasie kraju na wstępie opisanym jest dosyć miejsca na 3 poprzeczne linie kolejowe; budowa linii Wie-

liczka-Mszana dolna nie koliduje więc wcale z powstaniem linii Bochnia-Limanowa, lub Słotwina-Marcinkowice, tak jak i obie te ostatnie linie istnieć by mogły obok siebie bez poważniejszej kolizyi interesów.

Trudno jednak przypuścić, aby w czasie dającym się w ogólności przewidzieć w jednej i tej samej okolicy wybudowano aż 3 linie kolejowe bądź to sumptem państwa, bądź też za pomocą finansową kraju, dla tego po zrealizowaniu zapewnionego już projektu kolei Wieliczka-Mszana dolna do dyskusyi nadaje się na razie tylko jeden jeszcze z pozostałych projektów, a mianowicie: Bochnia-Limanowa albo Słotwina Marcinkowice, albo też Bochnia Marcinkowice.

Każda z powyższych projektowanych linii kolejowych, jak każda linia kolejowa w ogóle ma bez wątpienia wszelkie znamiona użyteczności i potrzeby dla dotyczącej okolicy, a miejscowe znaczenie tych poszczególnych projektów jest mniej więcej równorzędne.

Kolej Bochnia-Limanowa łączyłaby 2 miasta powiatowe i miasteczko sądowe. W Bochni jest wielka salina a w Limanowej największa w kraju rafinerya nafty.

Linia Słotwina-Marcinkowice stworzyłaby kolejowe połączenie dla miasta powiatowego Brzeska i miasteczka Czchowa, wciągając w swój obszar ciążenia największy browar w kraju. Wreszcie kolej Bochnia-Wisnicz-Czchów-Marcinkowice miałaby po połowie zalety pierwszego i drugiego projektu.

Co się zaś tyczy rentowności, to gdyby się abstrahowało zupełnie od ruchu transitowego a w kalkulacyę wzięło wyłącznie frekwencyę osobową i obrot towarowy właściwego obszaru ciążenia, to okazałaby się dla każdej z powyższych linii rentowność bardzo mierna, tem bardziej, że z powodu trudności terenowych koszta budowy byłyby prawdopodobnie bardzo wysokie.

Ogólne znaczenie i rentowność projektowanych linii rośnie jednakże, gdy się weźmie pod uwagę skrócenie ruty kolejowej i komercyalne następstwa takiego skrócenia. Dotyczy to zwłaszcza pierwszych dwóch projektów zasadniczych, bo linia odpowiadająca projektowi kompromisowemu (Bochnia-Wiśnicz-Czchów-Marcinkowice) prowadząc w zygzak już mniej skraca kolejową rutę.

Sytuacya przedstawia się jak następuje:

Dotychczasowa odległość drogi kolejowej wynosi:

1)	z Mszany dolnej do Bierzanowa .	125	kilometrów
2)	z Limanowej do Bochni . .	176	
3)	z Marcinkowic do Słotwiny . .	134	

Po wybudowaniu linii kolejowych Mszana dolna-Wieliczka, względnie Limanowa Bochnia, względnie Marcinkowice-Słotwina droga ta skróciłaby się, a mianowicie:

ad 1 o	62	kilometrów
ad 2 o	136	
ad 3 o	84	

Najkrótszym połączeniem między koleją Karola Ludwika a transwersalną byłaby więc linia Bochnia-Limanowa.

Atrakcya przedstawionego cyfrowo skrócenia drogi kolejowej w kierunku do Krakowa loco i transito obejmuje na kolei transwersalnej następujące szlaki:

ad 1)	szlak	Chabówka-Dobra . .	38	klm. długi
ad 2)	„	Tymbark-Ptaszkowa .	71	„ „
ad 3)	„	Męcina- „ . .	41	„ „

Najwięcej stacyi kolei transwersalnej i jej odnóg korzystałoby więc ze skrócenia drogi ku Krakowu przez linię Bochnia-Limanowa.

W porządku geograficznym byłyby to następujące stacye:

Stacya:	Skrócenie odległości do Krakowa:
Tymbark	66 kilometrów
Limanowa	90 „
Pisarzowa	89 „
Męcina	90 „
Marcinkowice	78 „
Nowy Sącz	59 „
Kamionka	43 „
Ptaszkowa	18 „
Stary Sącz, Rytro, Piwniczna, Żegiestów, Muszyna Krynica, Orlo (Węgry)	59 „

Handlowa droga galicyjskiego eksportu i importu, nie tylko do i z Niemiec ale także do i ze zachodnich krajów Austryi prowadzi jednakże nie przez Kraków ale przez Oświęcim.

Otóż linia Bochnia-Limanowa posiada jeszcze i tę zaletę (której kolej Mszana dolna-Wieliczka nie ma), że skraca również dla powyższych stacyi obecną rutę kolejową do Oświęcima (przez kolej lokalną Trzebinia-Skawce) mniej więcej o 20 kilometrów.

Ponieważ przy odpowiednim połączeniu pociągów ruch osobowy sam przez się skierowałby się na rutę krótszą a ruch towarowy przez nową rutę transito ex officio byłby prowadzony (na podstawie obowiązującej zasady instradowania przesyłek przez rutę najkrótszą), przeto jak przeprowadzone studya i statystyczne obliczenia wykazały, kolej Bochnia-Limanowa, oprócz transportów do i z właściwego obszaru ciążenia, prowadziłaby jeszcze ruch transitowy następujących rozmiarów: Osób około 110.000 rocznie, towarów wszelkiego rodzaju około 17.000 wagonów (à 10.000 kg.) rocznie. Wobec takiego ruchu, przy najniższych stawkach taryfowych a najwyższych kosztach eksploatacyi pozostałaby jeszcze nadwyżka wystarczająca w każdym razie na oprocentowanie, choćby znaczniejszego kapitału zakładowego.

Linia Słotwina-Marcinkowice przewoziłaby o 8000 wagonów mniej (bo między innemi odpadłby przewóz nafty eksportowanej z Limanowej).

Pomimo tego linia Bochnia-Limanowa, (tak samo jak i Słotwina-Marcinkowice) nie kwalifikuje się na kolej prywatną.

Linia ta stanowi w oczy uderzającą korekcyę państwowej sieci kolejowej. Skróceniu drogi kolejowej towarzyszyć będzie odpowiedne obniżenie kosztów przewozu tylko w tym wypadku, gdy przez krótszą rutę nastąpi przerachowanie taryfy (Durchrechnung). Gdyby zaś kolej Bochnia-Limanowa była prywatną, to w obu punktach złączenia obliczenie taryfy doznałoby przerwy i wpływ skrócenia długości na obniżenie taryfy byłby niedostateczny lub wprost iluzoryczny. Natomiast wielki i pożądany zysk ekonomiczny dla okolicy i kraju przyniosłaby kolej Bochnia-Limanowa wybudowana i eksploatowana jako kolej państwowa.

26. Linia kolejowa Dąbrowa Leżajsk lub Rudnik.

Na posiedzeniu dnia 2. listopada 1908. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę budowy linii kolejowej łączącej miasto Dąbrowę z Leżajskiem lub Rudnikiem tak pod względem użyteczności i potrzeby, jak pod względem technicznym zbadał i Sejmowi sprawozdanie przedłożył“.

W wykonaniu tej uchwały uzupełnił Wydział krajowy badanie komercyalne i rentowności przeprowadzone w roku 1906. dotyczące szlaku Mielec-Leżajsk i przedkłada następujące sprawozdanie:

Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 8. marca 1907, i 30. września 1907, postanowiono budowę linii kolejowej Nisko-Kolbuszowa-Rzeszów.

Linia ta zaspokoi wprawdzie najpilniejsze potrzeby komuuikacyjne zachodniej części powiatu kolbuszowskiego, jednakże znaczny obszar tego powiatu politycznego a mianowicie cały powiat sądowy sokołowski pozostanie na razie bez drogi żelaznej.

Powiat sądowy sokołowski obejmuje przestrzeń 26.177 hektarów a jego ludność wynosi 27.095 mieszkańców. Samo zaś miasteczko Sokołów jest większe i handlowo ruchliwsze od miasta powiatowego Kolbuszowy. Połączenie więc tej okolicy linią kolejową miałoby znaczenie miejscowe a kierunek projektowanej linii od Sokołowa z jednej strony do miasta powiatowego a z drugiej strony do najbliższej stacyi kolei państwowej, byłby w danym razie tak ze względów polityczno-administracyjnych jak i gospodarczych pożądany.

Zupełnie analogiczne znaczenie lokalnej natury miałaby linia z Mielca do Dąbrowy, którąby stworzyła kolejową komunikacyę dla całego prawie powiatu sądowego radomyskiego i wschodniej części powiatu dąbrowskiego. Linia zaś łącząca wyżej wymienione szlaki, to jest linia Mielec-Kolbuszowa byłaby pożądaną tak dla ułatwienia ruchu handlowego między całą grupą miasteczek (Dąbrowa, Kolbuszowa, Majdan, Mielec, Radomyśl wielki, Sokołów i Żabno), jak i dla aprowizacyi powiatu mieleckiego i dąbrowskiego w szuter (majdański) do budowy i konserwacyi dróg publicznych.

Obok tych względów ściśle miejscowego znaczenia możnaby mieć na uwadze przy projektowaniu tej drogi żelaznej i wzgląd ogólnej natury a mianowicie: programowe uzupełnienie galicyjskiej sieci kolejowej.

W tutejszem sprawozdaniu komercyalnem z roku 1906, o projektowanych w powiecie kolbuszowskim liniach kolejowych zdefiniowano powyższy wzgląd jak następuje:

„W kraju o wydłużonej konfiguracyi, jak Galicya, linia kolejowa równoległa do osi nadaje się łatwiej do skompletowania z biegiem czasu w pożądany całokształt kolejowej sieci, jak linie do tej osi prostopadłe. Oprócz tego długa oś kraju i równoległe do niej linie biegną właśnie w naturalnym kierunku naszego handlu“.

Projektowana linia kolejowa Dąbrowa-Mielec-Kolbuszowa-Leżajsk czyni właśnie tym wymogom geometryi kolejowej zadość.

Nadawałaby się ona w przyszłości dalszej do przedłużenia w kierunku na zachód z Żabna do Niepołomic a w kierunku na wschód od Leżajska do Oleszyc. Ponieważ zaś we wschodniej Galicyi poruszono projekt kolejowy tym samym wymogom odpowiadający, a to kolej Tarnopol-Brody (przy ewentualnem przedłużeniu z Brodów na Radziechów do Krystynopola), więc gdyby projekty te zostały kiedyś zrealizowane, powstałaby w połączeniu z istniejącymi już szlakami Dąbrowa-Żabno i Oleszyce-Krystynopol, nieprzerwana, całą północną Galicyę wzdłuż przecinająca linia kolejowa.

Powracając w ściślejsze granice projektu kolei Dąbrowa-Leżajsk nadmienia się, że przy obliczeniu rentownosci dla tej linii budowę kolei

Nisko-Kolbuszowa-Rzeszów przyjęto jako fakt dokonany. W obec tego podstawy obliczenia rentowności z roku 1906, dla linii Leżajsk-Mielec znacznej uległy zmianie. Szlak Nisko-Kolbuszowa w połączeniu ze szlakiem Kolbuszowa-Mielec, skraca rutę kolejową w kierunku na zachód o przeszło 20 kilometrów. Wskutek tego najznaczniejsza część transportów preliminowanych dla szlaku Kolbuszowa Nisko przeszłaby z linii Kolbuszowa-Rzeszów na linię Kolbuszowa-Mielec, a kto wie nawet czy i nie dalej na linię Mielec-Dąbrowa (zależeć to będzie od istotnej długości tej linii t. zw. długości eksploatacyjnej.) Dalej w nowem obliczeniu rentowności uwzględniono już podwyższenie taryfy towarowej, które wejdzie w życie z dniem 1. stycznia 1910 r. Wszystko to przyczyniło się do wydatnego polepszenia rentowności preliminowanej w sprawozdaniu z roku 1906. Zaznaczyć jednak należy, że podwyższenie rentowności szlaku Kolbuszowa-Mielec poszłoby w znacznej części na koszt rentowności szlaku Kolbuszowa-Rzeszów.

Daty nowego obliczenia rentowności są następujące:

Obszar ciążenia.

Szlaku	Długość kolei przypuszczalna	Ilość gmin	Ludność	Powierzchnia z podziałem na kultury					Uwaga
				role	łąki	ogrody	lasy	cały obszar	
				hektarów					
Leżajsk-Mielec	78	64*)	100.059	54.121	10.703	384	33.167	110.714	*) W powiecie mieleckim i niżańskim po 3, łańcuckim 7 a kolbuszowskim 51
Mielec-Dąbrowa	40	36**)	37.747	26.748	4.439	131	4.748	40.683	**) w powieci mieleckim 23e a dąbrowskim 1,3
Razem	118	100	137.806	80.869	15.142	515	37.915	151.397	

Spodziewany ruch i rentowność.

Szlak	Ruch osobowy		Ruch towarowy		Dochody łączne koron		Rozchody łączne koron		Nadwyżka eksploatacyi koron		
	ilość osób	Dochód koron	ilość tonn a 1000 kg.	Dochód koron	całej linii	od 1 kilometra	całej linii	od 1 kilometra	całej linii	od 1 kilometra	Współczynnik
Leżajsk-Mielec	90.000	150.000	84.000	220.000	370.000	4.700	250.000	3.200	120.000	1.500	70%
Mielec-Dąbrowa	110.000	90.000	32.000	80.000	170.000	4.200	130.000	3.200	40.000	1.000	75%
Cała linia długość 118 km	200.000	240.000	116.000	300.000	540.000	4.600	380.000	3.200	160.000	1.400	71%

Dochody brutto kolei lokalnej Tarnów-Szczucin podniosłoby się wskutek doprowadzenia do niej nowych transportów osób i towarów za pośrednictwem szlaku Mielec-Dąbrowa o jakich 70.000 K rocznie — a mniej więcej o taką samą kwotę zmalałyby dochody kolei Nisko-Rzeszów wskutek straty transportów ze szlaku Kolbuszowa-Rzeszów na korzyść szlaku Kolbuszowa-Mielec. W razie zaś gdyby ruta Mielec-Dąbrowa-Tarnów okazała się krótszą od ruty Mielec-Dębica-Tarnów, to

dochód brutto szlaków Mielec-Dąbrowa i Dąbrowa-Tarnów podniósłby się z obrotu transitowego o bardzo wydatną kwotę (przypuszczalnie wyżej 100.000 K) — a to kosztem kolei państwowych. W takim razie bowiem transporty z zachodu i na zachód w obrocie kolejowym ze stacyami szlaku Mielec-Rozwadów-Leżajsk c. k. kolei państwowej zamiast iść przez Przeworsk lub Dębicę jak obecnie — szłyby przez Mielec-Dąbrowa-Tarnów.

Gdyby więc projekt kolei Leżajsk-Mielec-Dąbrowa czy to przez państwo czy przy pomocy kraju miał być zrealizowany, to przedtem w każdym razie musiałoby się rozwikłać i uregulować cały kompleks zagmatwanych interesów konkurencyjnych.

V. Przedłożenie rządowe o budowie nowych kolei lokalnych.

27. Projekt ustawy o budowie kolei niższorzędnych.

Po dwuletniej przerwie wniósł c. k. Rząd, jak to już wyżej wspomnieliśmy, do Rady państwa projekt ustawy o budowie nowych kolei niższego rzędu.

Przedłożenie to obejmuje 33 projektów kolejowych o łącznej długości 720·6 kilometrów i o kapitale zakładowym 145,764.000 koron, z którego obejmuje państwo 95,434.000 koron. Resztę miałyby pokryć kraje i miejscowe interesowane czynniki.

Z tego udziału państwa przypada na Galicyę tylko 13,594.000 koron tj. 14·25%. Kwota ta nie odpowiada ani obszarowi naszego kraju ani jego potrzebom co do nieodzownego rozwoju sieci kolejowej. Niekorzystny ten stosunek wywołany został przez dodatkowe uwzględnienie w przedłożeniu rządowem projektów linii kolejowych, które pierwotnie nie miały być objęte tem przedłożeniem.

Wobec powyższego stanu rzeczy nieodzownem jest, aby w ustawie, której projekt omawiamy, dla naszego kraju znalazł się jeszcze przynajmniej jeden projekt dłuższej linii kolejowej, oprócz wspomnianej powyżej w punktach 12 i 13 sanacyi zabezpieczenia odpowiednich funduszów dla projektowanych kolei lokalnych Złoczów-Sasów (Usznia) i Łodygowice-Buczkowice.

W tej mierze należy z pomiędzy projektowanych linii kolejowych objętych niniejszem sprawozdaniem wskazać w pierwszej linii na projekt kolei państwowej z Dębicy do Jasła; projekt generalny dla linii tej był już przedmiotem rewizyi trasy a kosztorys na kwotę 8,500.000 koron znajduje się w c. k. Ministerstwie kolejowem, tak że nie zachodzą żadne formalne przeszkody przeciw postanowieniu budowy tej linii kolejowej w ustawie w mowie będącej.

VI. Krajowy fundusz kolejowy.

28. Podniesienie dotacyi krajowego funduszu kolejowego.

Na posiedzeniu z 19. października 1908. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały w sprawie podniesienia dotacyi rocznej na cele popierania budowy kolei niższorzędnych i w sprawie cyfrowego oznaczenia zwolnienia rocznego obciążenia funduszu kolejowego:

„I. 1. Upoważnia się Wydział krajowy do wstawiania w preliminarz funduszu krajowego na cele popierania budowy kolei niższorzędnych w myśl

ustawy krajowej z 17. lipca 1893. Dz. u. kr. Nr. 42, rocznej dotacyi w kwocie 900.000 K, słowami: dziewięćkroć sto tysięcy koron przez lat 75 (siedmdziesiąt pięć) począwszy od roku 1909 (dziewiątego).

2. Wszelkie oszczędności w tej rubryce i wpływy od dłużników i z tytułów kolejowych przez kraj nabytych tak w kapitale jak i w odsetkach, wpływać będą do funduszu kolejowego, który osobno ma być zarachowywany i administrowany.

3. Uchwały sejmowe z 15. lutego 1894. i z 17. marca 1899., ustanawiające dotacye dla funduszu kolejowego w rocznej kwocie 750.000 K, uchyla się niniejszem w całej osnowie.

II. Sejm oznacza zwolnienie rocznego obciążenia krajowego funduszu kolejowego przez dochody kolei lokalnych przez kraj gwarantowanych w sumie rocznej 500.000 K, słowami pięćset tysięcy koron".

Począwszy od 1. stycznia 1909 wynosi przeto dotacya krajowego funduszu kolejowego 900.000 K rocznie.

29. Pożyczki kolejowe.

W ciągu czasokresu będącego przedmiotem niniejszego sprawozdania zaciągnął Wydział krajowy z mocy upoważnienia Wysokiego Sejmu udzielonego uchwałą z 8. marca 1907. krajową pożyczkę kolejową w kwocie 720.000 koron celem objęcia akcyi zakładowych kolei lokalnych Lwów-Stojanów pełno wypłaconych imiennej wartości 760.000 K w zastępstwie interesowanych ciał autonomicznych, które gwarantują oprocentowanie i umorzenie tego kapitału akcyjnego w ciągu 75 lat.

Stan zrealizowanych pożyczek kolejowych przedstawia się przeto następująco:

	Suma imienna pożyczki	Raty półroczne pożyczki i stemple od kwitów na te raty
	Koron	Koron
I. Pożyczki kraju na pokrycie subwencyi bezzwrotnych:		
a) na rzecz kolei Chodorów Podwysokie	2,000.000	43.645 50
b) „ „ „ Przeworsk-Rozwadów	500.000	10 950·—
Suma I.	2,500.000	54.595·50
II. Pożyczki kolejowe gwarantowane przez kraj.:		
c) na kolej Borki wielkie-Grzymałów	1,200.000	26 158·50
d) „ „ Trzebinia-Skawce	3,320.000	72.616·78
e) „ „ Chabówka-Zakopane	2,260.000	49.362 38
f) „ „ Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	5,200.000	113.871·—
g) „ „ Piła-Jaworzno	928.000	20.481·94
h) „ „ Przeworsk-Dynów	2,266.000	50.082·22
i) dodatkowa na kolej Trzebinia-Skawce	720.000	16.032·70
k) dodatkowa na kolej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	900.000	20.040·86
l) dodatkowa na kolej Piła-Jaworzno	330.000	7.350·40
m) dodatkowa na kolej Przeworsk-Dynów	698.000	15.544·33
n) na kolej Tarnów-Szczucin	2,000.000	44.608 99
Suma II.	19,822.000	436.149·40
III. Pożyczki kraju na pokrycie wpłat za objęte przez kraj:		
o) akcye pierwsz. kolei Łupków-Cisna	930.000	20.296·22
p) akcye zakł. kolei Kraków-Kocmyrzów w sumie imiennej 200.000 koron, tudzież akcye pierwsz. kolei Trzebinia-Skawce w sumie imiennej 266.000 K i akcye pierwsz. kolei Łupków-Cisna w sumie imiennej 120.000 koron	600.000	13.176·—
Suma III.	1,530.000	33.472·22
IV. Pożyczki kraju na pokrycie wpłat na akcye objęte na podstawie gwarancyi ciał autonomicznych:		
r) kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	702.200	15.719·43
s) kolei Lwów-Podhajce	830.000	17.962·26
t) kolei Lwów-Stojanów	720.000	15.581·84
Suma IV.	2,252.200	49.263·53
Suma ogólna	26.104.200	573.480·65

Po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 8. marca 1907. zaciągnie Wydział krajowy jako koncesyonaryusz kolei lokalnej Lwów-Stojanów pożyczkę pierwszeństwa dla tej kolei w sumie 6,480.000 K; zrealizowanie tej pożyczki nastąpi, skoro tylko skrypt dłużny uzyska zatwierdzenie rządowe, co jest spodziewane w najbliższych tygodniach. Rata półroczna tej pożyczki wynosić będzie kwotę 140.058·72 K. bez stempli od kwitów na raty.

Nadto upoważniony jest Wydział krajowy z mocy uchwał sejmowych z 8. marca 1907. udzielić gwarancyi dla pożyczek pierwszeństwa kolei Muszyna-Krynica w kwocie 750.000 K i kolei Drohobycz-Truskawiec 850.000 K. Raty półroczne tych pożyczek wynosić będą około 35 000 koron.

30. Obciążenie kr. funduszu kolejowego.

Z rat pożyczek kolejowych już zaciągniętych w rocznej sumie . . . . . 1,146.961·30 K

pokrywają kontraktowo gwarantujące ciała autonomiczne kwotą roczną (suma IV.) . . . . . 98.527·06 „

Reszta przeto w kwocie 1,048.434·24 K

stanowi roczne obciążenie krajowego funduszu kolejowego.

Obciążenie to po zrealizowaniu pożyczek pierwszeństwa kolei lokalnych Lwów-Stojanów, Muszyna-Krynica i Drohobycz-Truskawiec podniesie się o roczną kwotę około 350 200 Koron, tak że będzie wynosić okrągło . 1,398.700 K.

31. Zasoby.

Stan zasobów krajowego funduszu kolejowego był z dniem 30. czerwca 1909. następujący:

1. w zaległych ratach interesentów*) . . . 99.751·67 K
2. w bieżących płynnych zaliczkach zwrotnych udzielonych kolejom lokalnym . . . . . 155.400·65 „
3. w zaliczonych kosztach wypracowania wstępnego projektu kolei lokalnej z Sącza do Szczawnicy bez narosłych procentów . . . . . 9.960·66 „
4. w nieumorzonej części 4%-wej pożyczki udzielonej kolei lokalnej Piła-Jaworzno na budowę przedłużenia linii . . . . . 295.458·96 „
5. na lokacyi w Banku krajowym na 4% rachunku bieżącym . . . . . 4,726.326·83 „
6. na 4% obligacyach kolejowych Banku krajowego imiennie 22.000 K, nabytych po kursie 97% . . 21.340·00 „

łącznie . . 5,308.238·77 K

Nadto stanowią majątek funduszu kolejowego kwoty wpłacone ze zasobów tego funduszu na akcye zakładowe kolei lokalnych w pierwotnych kwotach:

a) Kolei Chabówka-Zakopane . . . . . 370.000·00 K
b) „ Przeworsk-Dynów . . . . . 195.800·00 „
c) „ Tarnów Szczucin . . . . . 392.800·00 „
d) „ Lwów-Stojanów w resztującej kwocie . 85.767·20 „

celem uzupełnienia waluty 674 232·80 K uzyskanej z pożyczki nominalnej 720.000 K na zakupno akcyi zakładowych imiennej wartości 760.000 K.

Razem . . 1,044.367·20 K

*) Raty gwarantujących interesentów są płatne każdego 30. czerwca i 31. grudnia i tem się tłumaczy chwilowa wysokość zaległości.

32. Stan rozporządzalny kr. funduszu kolejowego.

Z powyżej wykazanych zasobów krajowego funduszu kolejowego . . . . . 5,308.238·77 K

wskutek swej lokacyi względnie przeznaczenia są uwięzione lub nie do rozporządzenia następujące sumy:

a) gotówką

1. zaliczone koszta wypracowania projektu wstępnego kolei lokalnej z Sącza do Szczawnicy	9.960·66 K	
2. nie umorzona część 4%-wej pożyczki udzielonej kolei lokalnej Piła-Jaworzno	295.458·96 „	
3. rezerwa stała	1,000.000·00 „	
4. uchwalone przez Wysoki Sejm a nie wypłacone po 30/6 1909. subwencye na kolej lokalną:		
a) Lwów-Podhajce	700.000·00 „	
b) Złoczów-Sasów	300.000·00 „	
c) Jaworów-Bobrówka . . .	350.000·00 „	
d) Łodygowice-Buczkowice . .	100.000·00 „	
5. udzielone przez Wysoki Sejm pożyczki gotówkowe kolejom lokalnym:		
a) Borki wielkie-Grzymałów . .	100.000·00 „	
b) Piła-Jaworzno	70.000·00 „	2,925.419·62 „
Pozostaje rozporządzalna gotówka . . .		**2,382.819·15 K**

b) w rocznej rencie

Nominalne roczne obciążenie krajowego funduszu kolejowego wynosi . . . . . 1,048.434·24 K

do tego doliczyć należy obciążenie z tytułu gwarancyi dochodów kolei Lwów-Stojanów, Muszyna-Krynica i Drohobycz-Truskawiec w rocznej kwocie około . 350.200·00 „

łącznie okrągło . 1,398.700·00 K

Na pokrycie tego rocznego obciążenia służą dochody krajowego funduszu kolejowego:

a) roczna dotacya z funduszu kolejowego	900.000·00 K	
b) 3% od stałej rezerwy funduszu kolejowego	30 000·00 „	
c) zwolnienia oznaczone uchwałą Wys. Sejmu z 19. października 1908. .	500.000·00 „	1,430.000·00 „
Pozostaje do dyspozycyi rocznie		**31.300·00 K**

VII. Sprawy ogólne.

33. Statystyka kolejowa i pocztowa.

Na posiedzeniu z 8. października 1908. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wszedł w porozumienie z c. k. Rządem względem spożytkowania statystyki kolejowej i pocztowej dla celów statystyki handlu Galicyi, zwłaszcza handlu zewnętrznego, a ewentualnie przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski.“

Z powodu wzięcia przez Wydział krajowy a w szczególności przez krajowe biuro kolejowe udziału w pracach, ankietach i naradach około reformy taryfowej na kolejach państwowych, Wydział krajowy nie był

dotychczas dla braku czasu w możności w wykonaniu powyższego polecenia wejść w porozumienie z c. k. Rządem co do spożytkowaniu statystyki kolejowej i pocztowej dla celów statystyki handlu Galicyi. Nastąpi to w drugiej połowie bieżącego roku.

34. Wezwania do ck Rządu.

Szereg rezolucyi, które Wysoki Sejm powziął na posiedzeniu z 8. października 1908. w sprawach ogólno-kolejowych, zakomunikowano Panu c. k. Namiestnikowi do dalszego traktowania.

VIII. Wniosek Wydziału krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. kwietnia 1908. do 30 czerwca 1909“.

we Lwowie, dnia 31. lipca 1909.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

DEPARTAMENTU V.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 15. maja 1908. do 20. sierpnia 1909.

(z 15 alegatami).

Departament V.

Szef Departamentu: Dr. Szymon Bernadzikowski, Członek Wydziału krajowego.

Al. I. 1906. W r. 1906 wydał fundusz krajowy z rubr. III. na cele zdrowia publicznego 3,556 165 K. Kwota ta jest większą od kwoty preliminowanej budżetem o 80.776 K, od kwoty wydanej w r. w r. 1905 większa o 188.015 K.

W szczególności wypłacił fundusz krajowy:

pod poz. 38 i 43 za koszta leczenia	2,866.782	K
„ „ 46 za utrzymanie podrzutków w kraju i zagranicą	58.103	„
„ „ 50 i 51 za szczepienie ochronne	151.898	„
„ „ 47 i 48 na lekarzy okręgowych	111.982	„
„ „ 49 na leki podczas epidemii	13.983	„
„ „ 39 i 52 do 66a) na zasiłki dla zakładów sanitarnych	52.810	„
„ „ 40 i 42 na dotacyę zakładom krajowym . . .	300.607	„
Razem .	3,556.165	K

W ciągu roku 1906 wpłynęło do rubr. III. funduszu krajowego:

pod poz. 6 Nadwyżka od szpitala św. Łazarza w Krakowie	11.526	K
„ „ 8 „ „ kraj. zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie	9.034	„
pod poz. 9 Zwroty zaliczek od powszechnych szpitali prowincyonalnych	61.802	„
pod poz. 10 Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	—	„
„ „ 11 „ „ szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich	1.150	„
pod poz. 12 Zwroty od c. k. Rządu nadwyżek kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe .	200.000	„
Razem .	283.512	K

Po strąceniu tej kwoty od wypłaconych 3,556.165 K, pozostaje czysty wydatek 3,272.653 K. W porównaniu z r. 1905 wypłacono pod poz. 38 i 43 o 17.992 K mniej, pod poz. 46 o 1.440 K więcej, pod poz. 50 i 51 o 602 K mniej, pod poz. 47 i 48 o 15.805 K więcej, pod poz. 49 o 1.896 K więcej, pod poz. 39 i 52 do 66a) o 20.052 K więcej, a pod poz. 40 i 42 o 167.417 K więcej.

Al. II. 1906. Dni leczenia było w r. 1906 2,138.547 tj. o 41.011 więcej aniżeli w r. 1905. Umarło 5.180 tj. o 7 mniej aniżeli w roku poprzednim,

W szczególności odsetek śmiertelności wynosił w szpitalach krajowych wraz z klinikami 7·8, w zakładach położniczo-ginekologicznych 1·4, w zakładach dla umysłowo chorych 14·3, u dzieci wraz z oseskami 14·4, w szpitalach prowincyonalnych 4·7, we wszystkich zaś zakładach leczniczych w kraju 6·0%. Średni pobyt chorego trwał w zakładach krajowych i klinikach 19·6 dni, w zakładach położniczo-ginekologicznych 14·7, w zakładach dla umysłowo chorych 168·5, w szpitalach dla dzieci 23·3, w szpitalach prowincyonalnych 20·6, w ogóle we wszystkich zakładach 24·9 dni. Przeciętna dzienna ilość chorych leczonych w szpitalach krajowych wraz z klinikami wynosiła 1.221 osób, w zakładach położniczo-ginekologicznych 175, w zakładach dla umysłowo chorych 1.279, w szpitalach dla dzieci 199, w szpitalach prowincyonalnych 2.985, w ogóle we wszystkich zakładach 5 859 osób. Wydatki wynosiły we wszystkich szpitalach razem 3,347.985 K 99 h, z tego przypada na szpitale krajowe wraz z klinikami 1,006.819 K 69 h, na zakłady położniczo-ginekologiczne 183.389 K 78 h, na zakłady dla umysłowo chorych 690.246 K 34 h, na szpitale dla dzieci 86.887 K 90 h, a na szpitale prowincyonalne 1,380.642 K 28 h.

Całkowite utrzymanie wraz z leczeniem jednego chorego kosztowało w szpitalach krajowych razem z klinikami 44 K 25 h, w zakładach położniczo-ginekologicznych 42 K 29 h, w zakładach dla umysłowo chorych 249 K 09 h, w szpitalach dla dzieci 27 K 99 h, w szpitalach prowincyonalnych 26 K 13·9 h, we wszystkich zakładach wogóle 39 K 03 h.

Żywienie chorych kosztowało na 1 dzień: w szpitalach krajowych wraz z klinikami 64·0 h, w zakładach położniczo-ginekologicznych 68·3 h, w zakładach dla umysłowo chorych 57·5 h, w szpitalach prowincyonalnych 42·5 h. Leki i potrzeby sanitarne kosztowały na 1 dzień: w szpitalach krajowych wraz z klinikami 31·1 h, w zakładach położniczo-ginekologicznych 49·6 h, w zakładach dla umysłowo chorych 37 h, w szpitalach prowincyonalnych 14·9 h. Dzienny koszt utrzymania jednego chorego kosztował: w szpitalach krajowych wraz z klinikami 2 K 26 h, w zakładach położniczo-ginekologicznych 2 K 86·9 h, w zakładach dla umysłowo chorych 1 K 47·9 h, w szpitalach dla dzieci 1 K 29 h, w szpitalach prowincyonalnych 1 K 26·7 h.

W r. 1906 wydano na utrzymanie podrzutków i płace żywicielek:

a) z funduszu krajowego:

za dzieci we Lwowie	82 K	— h
„ „ w Bobrku	18.269 „	26 „
„ „ we Wiedniu	39.582 „	37 „
„ „ w Gracu	169 „	28 „
Razem .	58.102 K	91 h
b) z funduszu podrzutków w Krakowie . . .	2.806 „	40 „
Ogółem .	60.909 K	31 h

Zapomóg dla położnic udzielono w r. 1906 we Lwowie w kwocie 14.652 K, w Krakowie w kwocie 5.520 K.

Al. III. 1906. Załączny ./· wykaz wydatków w trzech zakładach krajowych w r. 1906 zawiera te wydatki, które wpływają na koszta utrzymania chorego i dają dokładny obraz gospodarności ich zarządów.

Zaległości w kosztach leczenia wynoszą z końcem r. 1906 w szpitalu lwowskim 372.126 K 35 h, w krakowskim 212.921 K 01 h, w zakładzie kulparkowskim 489.062 K 11 h, w szpitalach prowincyonalnych 599.033 K 14 h, a razem 1,673.142 K 61 h.

Al. I. 1907. W r. 1907 wydał fundusz krajowy z rubr. III. na cele zdrowia publicznego 5,912.835 K. Kwotą ta jest większą od kwoty preliminowa-

nej budżetem o 249.356 K, od kwoty wydanej w r. 1906 większą o 2,356.670 K (z powodu zmienionego sposobu budżetowania w rubr. III.)

W szczególności wypłacił fundusz krajowy:

pod poz. 1. i 6.	za koszta leczenia	2,804.855 K
„ „ 8	za utrzymanie podrzutków w kraju i zagranicą	55.894 „
„ „ 11 i 12	za szczepienie ochronne	154.391 „
„ „ 9	na lekarzy okręgowych	106.366 „
„ „ 10	na leki podczas epidemii	9.851 „
„ „ 2 i 13 do 32	na zasiłki dla zakładów sanitarnych	40.983 „
„ „ 12 a)	na stypendya dla lekarzy na podróże nauk.	5.250 „
„ „ 3	wydatki kraj. szpitala powsz we Lwowie .	1.148.714 „
„ „ 4	„ „ zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie	859.590 „
„ poz. 5	wydatki kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie	726.941 „
	Razem .	5,912.835 K

W ciągu r. 1907 wpłynęło do rubr. III. funduszu krajowego:

pod poz. 1	Dochody kraj. szpitala powsz. we Lwowie .	722.039 K
„ „ 2	„ „ zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie	632.070 „
pod poz. 3	Dochody kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie	604.451 „
„ „ 4	Zwroty zaliczek od powsz. szpitali prowincyon.	81.095 „
„ „ 6	„ od szpitali powszechnych za sprawdzenie recept aptekarskich	232 „
	Razem .	2,039.887 K

Po strąceniu tej kwoty od wypłaconych 5,912.835 K pozostaje czysty wydatek 3,872.948 K. W porównaniu z r. 1906 wypłacono pod poz. 1 i 6 o 61.927 K mniej, pod poz. 8 o 2.209 K mniej, pod poz. 11 i 12 o 2.493 K więcej, pod poz. 9 o 5.616 K mniej, pod poz. 10 o 4.132 K mniej. pod poz. 2 i 13 do 32 o 11.827 K mniej, pod poz. 12 a) o 5.250 K więcej (pozycya nowa), pod poz. 3, 4 i 5 o 2,434.638 K więcej.

Al. II. 1907. Dni leczenia było w r. 1907 — 2,218.207 tj. o 79.660 więcej, aniżeli w r. 1906, zmarło 5,174 tj. o 6 mniej, aniżeli w roku poprzednim. W szczególności odsetek śmiertelności wynosił w szpitalach krajowych wraz z klinikami 7·5, w zakładach położniczo-ginekologicznych 1·4, w zakładach dla umysłowo chorych 13·9, u dzieci wraz z oseskami 14·7, w szpitalach prowincyonalnych 4·7, we wszystyich zaś zakładach leczniczych w kraju 5·9%. Średni pobyt chorego trwał w zakładach krajowych i klinikach 19·2 dni, w zakładach położniczo-ginekologicznych 14·5, w zakładach dla umysłowo chorych 162·3, w szpitalach dla dzieci 25·2, w szpitalach prowincyonalnych 20·9; wogóle we wszystkich zakładach 25·4%. Przeciętna dzienna ilość chorych leczonych w szpitalach krajowych wraz z klinikami wynosiła 1.193 osób, w zakładach położniczo ginekologicznych 173, w zakładach dla umysłowo chorych 1.399, w szpitalach dla dzieci 192, w szpitalach prowincyonalnych 3.122, wogóle we wszystkich zakładach 6.077 osób. Wydatki wynosiły we wszystkich szpitalach razem 3,777.278 K 13 h, z tego przypada na szpitale krajowe wraz z klinikami 1,103.969 K 16 h, na zakłady położniczo-ginekologiczne 196.155 K 83 h, na zakłady dla umysłowo chorych 848.035 K 02 h, na szpitale dla dzieci 86.095 K 80 h, a na szpitale prowincyonalne 1,543.022 K 32 h.

Całkowite utrzymanie wraz z leczeniem jednego chorego kosztowało w szpitalach krajowych razem z klinikami 48 K 66 h, w zakładach położniczo-ginekologicznych 45 K 26 h, w zakładach dla umysłowo chorych 269 K 65 h, w szpitalach dla dzieci 31 K 19 h, w szpita-

lach prowincyonalnych 28 K 30·4 h, a we wszystkich zakładach wogóle 43 K 19·6 h.

Żywienie chorych kosztowało na 1 dzień: w szpitalach krajowych wraz z klinikami 71·1 h, w zakładach położniczo-ginekologicznych 73·8, w zakładach dla umysłowo chorych 65·9, w szpitalach prowincyonalnych 45·1 h Leki i potrzeby sanitarne kosztowały na 1 dzień: w szpitalach krajowych wraz z klinikami 33·7 h, w zakładach położniczo-ginekologicznych 45·9, w zakładach dla umysłowo chorych 4·7, w szpitalach prowincyonalnych 15·6 h.

Dzienny koszt utrzymania jednego chorego wynosił: w szpitalach krajowych wraz z klinikami 2 K 53·3 h, w zakładach położniczo-ginekologicznych 3 K 13·1 h, w zakładach dla umysłowo chorych 1 K 66·1 h, w szpitalach dla dzieci 1 K 23·9 h, w szpitalach prowincyonalnych 1 K 35·4 h, wogóle we wszystkich zakładach leczniczych 1 K 70·3 h.

W r. 1907 wydano na utrzymanie podrzutków i płace żywicielek:

a) z funduszu krajowego:

za dzieci we Lwowie		124 K	— h
„ „ w Bobrku		13.902 „	17 „
„ „ we Wiedniu		40.573 „	52 „
„ „ w Pradze		1.127 „	88 „
„ „ w Gracu		166 „	52 „
	Razem	55.894 K	09 h
b) z funduszu podrzutków w Krakowie		3 024 „	75 „
	Ogółem	58.918 K	84 h

Zapomóg dla położnic udzielono w r. 1907 we Lwowie w kwocie 14.352 K w Krakowie w kwocie 5.398 K.

Al. III. 1907. Załączony ./· wykaz wydatków w trzech zakładach krajowych w r. 1907 zawiera te wydatki, które wpływają na koszta utrzymania chorego i dają dokładny obraz gospodarności ich zarządów.

Zaległości w kosztach leczenia wynoszą z końcem r. 1907: w szpitalu lwowskim 441.762 K 18 h, w krakowskim 191.163 K 96 h, w zakładzie kulparkowskim 703.241 K 91 h, w szpitalach prowincyonalnych 586.668 K 96 h, a razem 1,922.837 K 01 h.

Dla porównania dołączamy jak w latach poprzednich tabelę kosztów leczenia chorych w pięciu najludniejszych prowincyach monarchii, według dat rządowych za lat pięć (od r. 1901 do r. 1905), oraz dwie tabele ułożone w naszem biurze, dla porównania ilości zakładów dla chorych, ilości łóżek szpitalnych, ludności, kosztów leczenia i śmiertelności w różnych prowincyach monarchii (za rok 1904 i 1905).

Koszta leczenia chorych od roku 1901 do roku 1905 podług: Oesterreichische Statistik „Sanitätswesen".

Rodzaj szpitala	Galicya					Czechy					Austrya Dolna					Styrya					Tyrol				
	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień
Szpitale powszechne	31	61.076	1,302.621	1,671.759	1·28	79	100.084	2,245.821	4,518.910	2·01	30	84.303	2,037.263	6,054.437	2·97	16	32.478	830.915	1,578.378	1·90	24	17.731	589.862	1,124.155	1·91
Zakłady obłąkanych	2	2.089	345.421	488.775	1·42	5	6.694	1,653.977	2,823.322	1·71	5	5.054	1,114.633	2,334.052	2·09	2	1.916	499.897	820.111	1·64	1	976	224.085	388.712	1·73
Zakłady położnic	2	1.705	26.511	76.274	2·88	1	3.239	71.041	266.760	3·76	1	10.905	154.472	452.360	2·93	1	1.519	24.689	54.708	2·22	1	775	19.422	103.234	2·99
1901	35	64.870	1,674.553	2,236.808	1·34	85	110.017	3,970.839	7,608.992	1·92	36	100.262	3,306.348	8,840.849	2·67	19	35.913	1,355.501	2,453.197	1·81	26	19.482	833.369	1,616.101	1·94
Szpitale powszechne	31	64.171	1,350.831	1,683.306	1·25	80	105.918	2,351.617	4,838.488	2·06	30	87.761	2,142.869	5,628.834	2·63	16	34.290	891.236	1,668.775	1·87	24	18.280	614.758	1,212.759	1·97
Zakłady obłąkanych	2	2.238	347.715	540.097	1·55	5	7.082	1,726.629	2,919.015	1·69	6	6.059	1,233.606	2,956.346	2·40	2	2.017	531.317	878.272	1·55	2	1.008	230.675	394.071	1·71
Zakłady położnic	2	1.466	28.893	110.827	2·61	1	3.181	75.381	294.024	3·90	1	10.456	159.658	457.681	2·86	1	1.507	27.385	58.867	2·15	1	744	19.933	110.310	3·20
1902	35	67.875	1,727.439	2,334.230	1·35	86	116.181	4,153.627	8,051.527	1·94	37	104.276	3,536.133	9,042.861	2·56	19	37.814	1,449.938	2,605.914	1·79	27	20.032	865.366	1,717.140	1·98
Szpitale powszechne	31	68.923	1,429.970	2 019.105	1·41	80	110.280	2,431.763	4,742.495	1·95	30	89.490	2,185.080	6,905.340	3·16	16	35.311	913.717	1,778.908	1·95	24	19.565	637.726	1,231.716	1·93
Zakłady obłąkanych	2	2.548	412.348	606 834	1·47	5	7.281	1,777.565	2,901 039	1·63	5	5.428	1,514.725	3,103.376	2·05	2	2.084	550.262	893.217	1·62	2	1.035	241.428	414.019	1·71
Zakłady położnic	2	1.735	27.279	114.364	2·70	1	3.121	66.317	266.743	4·02	1	11.333	158.979	455.837	2·87	1	1.701	27.889	60.750	2·18	1	906	22.175	116.654	2·96
1903	35	73.201	1,869.597	2,740.303	1·47	86	120.682	4,275.645	7,910.277	1·85	36	106.251	3,858,784	10,464 553	2·71	19	39.096	1,491.868	2,732.875	1·84	27	21.506	901.329	1,762.389	1·95
Szpitale powszechne	31	72 894	1,497.688	2,146.502	1·43	80	114.763	2,500.801	5,105.329	2·04	30	92.040	2,256.176	7,331.496	3·25	16	35.478	922.035	1,907.486	2·07	24	20.748	656.652	1,257.715	1·92
Zakłady obłąkanych	2	2.667	437.162	638.831	1·46	6	7.511	1,825.643	2,962.380	1·62	5	6.492	1,697.633	3,288.656	1 94	2	2.282	586.837	922.489	1·57	2	1.039	263.741	486.380	1·84
Zakłady położnic	2	2.120	33.560	130.511	3·88	1	3.277	69.434	283.175	4·08	1	11.782	167.021	452·593	2·71	1	1.842	33 454	65.829	1·97	1	1.018	23.814	71.652	3·00
1904	35	77.681	1,968.410	2,915.844	1·48	87	125.551	4,395.878	8.350·884	1·90	36	110.314	4,120.830	11,072.745	2·69	19	39.602	1.542.326	2.895.754	1·87	27	22.805	944.207	1,815.747	1·92
Szpitale powszechne	35	76.280	1,589.805	2,268.866	1·43	85	120.559	2,620.718	5,748.753	2·19	31	96.525	2,370.287	7,685.464	3·24	16	37.514	940.838	1,917.049	2·04	24	22.342	689.361	1,407.269	2·04
Zakłady obłąkanych	2	2.668	441.261	639·325	1·45	6	7.731	1.859.412	3,041.790	1·64	5	6.949	1,790.691	3,412.013	1·91	2	2.369	598.086	1,014.537	1·70	2	1.168	278.407	547.548	1·97
Zakłady położnic	2	2.030	30.457	107.513	3·52	1	3.132	69.512	280.390	4·03	1	11 508	156.909	465 011	2·96	1	1.897	33.593	62.491	1·86	1	1.009	23.320	76.061	3·26
1905	39	80.978	2.061 523	3.015.704	1·46	92	131.422	4 549.642	9,070.933	1·99	37	114.982	4,317.887	11 562.488	2·68	19	41.780	1.572.517	2.994.077	1·90	27	24.519	991.088	2,030.878	2·05

Ilość szpitali publicznych i prywatnych, łóżek, koszta leczenia i śmiertelność chorych w roku 1904.

Österreichische Statistik, Statistik des Sanitätswesens.

Kraj	Ilość zakładów dla chorych			Ilość łóżek			Ludność cywilna z końcem roku 1904	Jedno łóżko przypada na mieszkańców	Koszta leczenia w szpitalach publicznych	Procent śmiertelności
	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	Razem	Publiczne szpitale	Pywatne szpitale	Razem				
Dolna Austrya	30	40	70	6.972	2.485	9.457	3,269.101	346	7,331.496	8·9
Górna „	11	43	54	1.021	1.395	2.416	820.428	340	578.672	7·1
Salzburg . .	2	27	29	414	654	1.068	201.785	189	293.666	6·5
Styrya . . .	16	63	79	3.217	2.112	5.329	1,389.179	261	1,907.486	6 6
Karyntya . .	3	15	18	800	325	1.125	368.016	327	415.659	6 1
Kraina . . .	2	14	16	506	577	1.083	512.890	474	379.954	4·9
Tryest . . .	2	3	5	1.603	103	1.706	188.653	111	1,153.818	8·9
Gorycya i Gradyska . . .	2	1	3	232	30	262	239.062	912	125.283	11·7
Istrya . . .	3	3	6	570	102	672	352.877	525	390.024	6·4
Tyrol . . .	24	24	48	3.017	888	3.905	871 201	223	1,257.715	6·0
Vorarlberg .	—	4	4	—	227	227	135.953	599	—	5·2
Czechy . . .	80	100	180	8.617	2.776	11.393	6,485.055	569	5,105.329	7·8
Morawa . .	18	55	73	2.713	1.422	4.135	2,502.304	605	1.797.007	6·6
Śląsk . . .	6	21	27	747	681	1.428	715.323	501	571.425	7·4
Galicya . .	31	60	91	4.219	1.796	6.015	7,591.556	1.262	2,146.502	6·7
Bukowina . .	5	2	7	684	70	754	761.925	1.011	467.229	4·3
Dalmacya . .	4	—	4	551	—	551	606.452	1.101	353.064	5·6
Razem .	239	475	714	35.883	15.643	51.526	27,011.760	524	24,274.329	7·4

Ilość szpitali publicznych i prywatnych, łożek, koszta leczenia i śmiertelność chorych w roku 1905.

Österreichische Statistik, Statistik des Sanitätswesens.

Kraj	Ilość zakładów dla chorych			Ilość łóżek			Ludność cywilna z końcem r. 1905	Jedno łóżko przypada na mieszkańców	Koszta leczenia w szpitalach publicznych	Procent śmiertelności
	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	**Razem**	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	**Razem**				
Dolna Austrya	31	44	75	7113	2664	9777	3312492	339	7685464	9·4
Górna „	13	40	53	1252	1279	2531	823101	325	1110302	7·7
Salzburg .	2	27	29	414	633	1047	204317	195	329815	6·2
Styrya . .	16	62	78	3276	2170	5446	1395207	256	1917049	6·7
Karyntya .	3	17	20	860	349	1209	368592	305	408796	5·9
Kraina . .	2	13	15	506	534	1040	513746	494	370446	5·4
Tryest . .	2	3	5	1603	103	1706	191175	112	1497263	9·4
Gorycya i Gradyska . .	2	1	3	305	30	335	240278	717	145746	13·2
Istrya . . .	3	4	7	610	127	737	355633	483	420692	7·4
Tyrol . . .	24	26	50	3123	1002	4125	876540	212	1407269	6·1
Voralberg .	—	4	4	—	227	227	137606	606	—	6·1
Czechy . .	85	101	186	9064	2667	11731	6512172	555	5748753	8·2
Morawa . .	19	54	73	2424	1395	3819	2514951	659	2018905	7·2
Śląsk. . .	8	20	28	829	646	1475	722989	490	622205	7·4
Galicya . .	35	59	94	4576	1761	6337	7654687	1208	2268866	6·5
Bukowina .	5	2	7	682	70	752	770151	1024	486399	4·7
Dalmacya .	4	—	4	579	—	579	610827	1055	356050	6·2
Razem .	254	477	731	37216	15657	52873	27204464	515	26794020	7·7

Kraj. Szpital powsz. we Lwowie.

Budowa nowych klinik.

Pod dniem 11 sierpnia 1908 (L. W. 82.802) otrzymał Wydział krajowy z c. k. Namiestnictwa szczegółowe plany i kosztorysy kliniki dermatologiczno-syfilitycznej zaś w dniu 5 kwietnia b. r. (L. 38 298) takież plany budowy kliniki okulistycznej i oto-laryngologicznej.

Ponieważ kosztorys budowy kliniki dermatologiczno-syfilitycznej przekraczał pierwotnie preliminowany koszt budowy tej kliniki o sumę 92.500 K. zaś kosztorys budowy kliniki okulistycznej i oto-laryngologicznej o sumę 164.000 K. przeto Wydział krajowy mając zastrzeżone zbadanie względnie zatwierdzenie tych planów i kosztorysów — zarządził dokładne przestudyowanie szczegółów przez swoje organa techniczno-lekarskie — a to celem wyjaśnienia przyczyn tak nadmiernego przekroczenia.

Z przedstawionej opinii w tym względzie okazało się, iż prócz znacznego z biegiem czasu podrożenia cen materyałów i robocizny wpłynęły na podniesienie sumy kosztorysowej również szczegóły techniczne kosztorysu, który bez ujmy dla budowy — a nawet z korzyścią dla względów sanitarnych mogą być zmodyfikowane obniżając tem samem w wydatnej cyfrze sumę przekroczenia.

W obec tego Wydział krajowy przedstawił c. k. Namiestnictwu odnośne zapatrywanie swoje poparte opinią techniczno-lekarską zmierzające do obniżenia o 30.000 koron cyfry przekroczenia kosztorysu budowy kliniki dermatologiczno-syfilitycznej.

Do usiłowań w kierunku możliwego obniżenia cyfry przekroczeń pierwotnego preliminarza kosztów budowy klinik, który służył za podstawę do uchwalenia przez Wys. Sejm odnośnego kredytu—Wydział krajowy tem bardziej uczuwał się zobowiązanym ile że wedle reskryptu c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z d. 11 czerwca 1907 l. 17.547 akceptującym ogólny koszt budowy w sumie 1.545.000 kor. włożonym został na Wydział krajowy cały ciężar uzasadnienia i usprawiedliwienia potrzeby przekroczeń tego kredytu — których pokrycie przypadnie również po połowie na kraj i c. k. Skarb Państwa. Zaznaczyć przy tem musimy, iż na wspólnej konferencyi odbytej przy udziale profesora kliniki dermotolog. syfilit. i projektanta budowy, zgodzono się na proponowane przez Wydział krajowy modyfikacye w planie i kosztorysie —gdy atoli c. k. Namiestnictwo sprzeciwiło się przedstawionym wnioskiem Wydziału krajowego — zażądaliśmy przedłożenia sprawy do ocenienia c. k. Ministerstwu.

W chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania t. j. pod dniem 21 sierpnia b. r. do LW. 93.301 otrzymaliśmy z c. k. Namiestnictwa odpowiedź w powyższej sprawie, którą zamieszczamy w All. XV.

Aleg. XV.

Co się zaś tyczy planów i kosztorysów kliniki okulistycznej i oto-laryngologicznej — Wydział krajowy na podstawie opinii swych organów techniczno-lekarskich, pismem z d. 14 lipca b. r. l. 77.781. zwrócił się do Namiestnictwa z przedstawieniem potrzeby jeszcze wspólnego przestudyowania tych planów i kosztorysów w porozumieniu z profesorami obu tych klinik — delegatem c. k. Namiestnictwa i projektantem budowy.

Wedle uwiadomienia c. k. Namiestnictwa (do LW. 87.429/909) konferencya odnośna odbędzie się w drugiej połowie września b. r. a to z powodu wyjazdu p. p. profesorów

klinik. Planów i kosztorysów kliniki neurologiczno-psychiatrycznej Wydział krajowy jeszcze nie otrzymał, albowiem wedle oznajmienia c. k. Namiestnictwa z powodu zmian zaproponowanych przez profesora tej kliniki, przedłożono sprawę do decyzyi c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty. Nawiązując wreszcie do szczegółów sprawozdania z czynności Dep. V. Wydziału krajowego za czas od 1-go grudnia 1906 do 15. maja 1908 zaznaczamy tu, iż po pomyślnym wyniku rokowań z c. k. Rządem o pokrycie z c. k. Skarbu Państwa połowy ceny kupna jeszcze realności A. Kurkowskiego na potrzeby budowy nowych klinik — i wyasygnowaniu odnośnej kwoty — Wydział krajowy zakupił realność tę sąsiadującą bezpośrednio z gruntami będącymi już własnością funduszu krajowego — pokrywając drugą połowę z ceny kupna wynoszącej ogółem 78.432 kor.

Objęcie szpitala St. Zofii we Lwowie na własność kraju

Ponieważ warunki zastrzeżone w uchwale Wys. Sejmu z dnia 19 października 1908 l. 2.401 dotychczas przez Komitet Towarzystwa szpiiala dla ubogich dzieci pod nazwą St. Zofii nie zostały jeszcze całkowicie dopełnione a mianowicie co do zupełnego wykończenia i skolaudowania budowy kliniki pedeatrycznej — przeto Wydział krajowy nie mógł jeszcze przystąpić do podpisania odnośnego aktu prawnego względnie do faktycznego objęcia tegoż szpitala i tymczasem na prośbę Komitetu asygnował nadal uchwalony ryczałt na utrzymanie i leczenie dzieci odsyłanych do tegoż szpitala którym komitet jeszcze dotąd zarządza.

W przeświadczeniu atoli, iż objęcie tegoż szpitalu na własność kraju nastąpi już w ciągu ostatniego kwartału roku bieżącego — Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi oddzielnie preliminarz budżetu dla powyższego szpitala na rok 1910 przy szpitalu lwowskim.

Plany i kosztorysy koniecznych robót adaptacyjnych i wewnętrznego urządzenia szpitala St. Zofii zostały już opracowane.

Oddział dla nerwowo-chorych i obserwacyjny.

Po przeniesieniu w stały stan spoczynku b. prymaryusza tegoż oddziału Dr. Edwarda Sawickiego, Wydział krajowy kierując się motywami przedstawionymi Wys. Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu co do konieczności utrzymania w dotychczasowych warunkach oddziału obserwacyjnego przy kraj. szpitalu powszechnym, zamianował prymaryuszem tegoż oddziału Dr. Kazimierza Orzechowskiego.

Wobec przepełnienia tegoż oddziału i z uwagi na potrzebę odpowiedniejszego rozmieszczenia chorych również oddziału ocznego, Wydział krajowy na skutek przedstawienia Dyrektora szpitalu i prymaryusza, zarządził tymczasowe umieszczenie części chorych oddziału obserwacyjnego w zaadoptowanym na ten cel starym budynku ekonomicznym, zajmowanym dotąd na mieszkania urzędników szpitala, których przeniósł na razie do budynku realności nabytych pod budowę klinik, które najmowane były na mieszkania stronom prywatnym.

Sprawa budowy pawilonu dla chorych zakaźnych.

W wykonaniu polecenia Wys. Sejmu z d. 29 października 1908 l. s. 2.686 tudzież celem ostatecznego przeprowadzenia rokowań z gminą miasta Lwowa w sprawie odstąpienia gruntu pod budowę pawilonu dla chorych zakaźnych i ułożenia pro-

gramu budowy, Wydział krajowy pismem z d. 3 marca b. r. l. 135.622 uwiadomił Prezydyum Magistratu o wyznaczeniu delegatów do rokowań powyższych upraszając zarazem o wyznaczenie Zastępców ze strony Reprezentacyi miasta oraz oznajmienia terminu zebrania konferencyi.

Na posiedzeniu odbytem w tej sprawie w dniu 8 maja b. r. i po przeprowadzeniu wyczerpującej dyskusyi co do potrzeb i rozmiarów przyszłego pawilonu dla chorych zakaźnych — uznano konieczność budowy zakładu systemem pawilonowym obejmującego pomieszczenie dla 200—250 chorych.

Zarazem dokonali członkowie konferencyi zbadania gruntów położonych obok gruntów szpitala lwowskiego — czy i o ile przy rozszerzeniu przez ewentualne zakupno — nadawałyby się pod zamierzoną budowę.

Okazało się atoli, iż żaden z tych gruntów tak ze względu na proponowane rozmiary budowy jak nie mniej z uwagi na sąsiednie budynki i ulice nie mógłby być użytym pod budowę zakładu dla chorych zakaźnych

Natomiast jako najodpowiedniejszy uznano grunt położony między ulicą piekarską i zakładami teoretycznymi c. k. fakultetu lekarskiego i koszarami obrony krajowej — będący własnością gminy m. Lwowa. Wobec tego Przewodniczący konferencyi szef. Dep. V. zwrócił się do Reprezentantów miasta a w szczególności do p. Wiceprezydenta o oznajmienie czy i pod jakimi warunkami gmina m. Lwowa byłaby skłonną do odstąpienia powyższego gruntu. Po oświadczeniu, iż deklaracya odnośna będzie mogła być wniesioną dopiero po powzięciu uchwały Rady miejskiej — upraszał przewodniczący konferencyi o rychłe przeprowadzenie takiej uchwały — i zakomunikowanie onej Wydziałowi krajowemu a to celem powzięcia decyzyi i ewentualnego przygotowanie planów i kosztorysów.

Pismem z dnia 21 lipca b. r. do l. 72.712 wniesionem do Wydziału krajowego dopiero pod dniem 29 lipca b. r., oznajmił P. Prezydent m. Lwowa iż gotów jest przedstawić Reprezentacyi miejskiej wniosek na bezpłatne odstąpienie krajowi gruntu miejskiego pod warunkiem iż kraj przystąpi jak najrychlej do budowy szpitala dla chorych zakaźnych a mianowicie do stopniowej budowy około 9 pawilonów, ogółem najmniej na 250—300 łóżek i zapewni kolejna budowę pawilonów tak, iżby najdalej do lat 5-ciu cały szpital oddanym został do użytku.

Pismem z dnia 20. sierpnia b. r. l. 84.671 Wydział krajowy oświadczył Magistratowi m. Lwowa iż przyjmuje w zasadzie ofertę co do bezpłatnego odstąpienia gruntu potrzebnego pod budowę szpitala dla chorych zakaźnych przy zapewnieniu ze swej strony, iż grunt odstąpiony tylko na cele budowy szpitala dla chorych zakaźnych użytym zostanie. Zobowiązania jednak co do liczby pawilonów i zastrzeżonego terminu ich wybudowania Wydział krajowy przyjąć nie może. Natomiast uznając na razie potrzebę budowy jednego lub więcej pawilonów na pomieszczenie 120 łóżek Wydział krajowy polecił sporządzenie szkicu sytuacyjnego i zbadanie właściwości gruntu wskazanego na miejscu w czasie odbytej konferencyi z delegatami miasta jako odpowiedniego pod tę budowę i przesłał ten szkic Magistratowi z prośbą o poddanie sprawy pod uchwałę Rady miejskiej i zakomunikowanie nam odno-

śnego postanowienia. Jakkolwiek obecnie pod budowę pawilonów na 120 łóżek i ewentualny budynek administracyjny cały obszar gruntu upatrzonego nie będzie zajęty — to jednak zaznaczyliśmy, iż w wspólnym interesie gminy m. Lwowa i Wydziału krajowego jest wskazanem zarezerwowanie większej przestrzeni gruntu na cel powyższy.

Po definitywnem przeprowadzeniu rokowańz gminą miasta Lwowa Wydział krajowy zarządzi natychmiast opracowanie szczegółowych planów i kosztorysów budowy pawilonu dla chorych zakaźnych na wymienioną wyżej liczbę łóżek a ewentualnie i budynku administracyjnego i o ile to będzie możliwem jeszcze w ciągu najbliższej sesyi przedłoży Wysokiemu Sejmowi wnioski o uchwalenie potrzebnego kredytu.

Wydział krajowy bowiem zaznaczyć musi iż przy układaniu ostatecznego programu budowy pawilonu dla chorych zakaźnych musi być wzięty pod rozwagę i dokładne zbadanie kwestya — czy i o ile administracya i obsługa tego zakładu będzie mogła być połączoną z głównym gmachem szpitala — przez urządzenie odpowiedniej komunikacyi czy też zajdzie konieczność wzniesienia osobnego budynku gospodarczego przy zakładzie dla chorych zakaźnych.

Zmiana postanowień kontraktu w sprawie obsługi zakonnej w szpitalach

Postanowienie dotychczasowego kontraktu z SS Miłosierdzia o obsługę chorych w kraj. szpitalach we Lwowie i w Krakowie poddane zostały rewizyi a w szczególności co do kwalifikacyi służby oddziałowej tudzież co do przyjmowania, wydalania i przeznaczania tej służby na oddziały co uczyniono zależnem od zarządzeń dyrektora szpitala.

Celem odpowiedniego wykształcenia SS Miłosierdzia w pielęgniarstwie chorych otwartym zostanie w szpitalach we Lwowie i w Krakowie z początkiem r. 1910 kurs pielęgniarski który każda z SS. Miłosierdzia przeznaczonych do obsługi chorych w szpitalu odbyć winna.

Zmiana kontraktu z SS. Miłosierdzia w zakładzie kulparkowskim jakoteż co do obsługi zakonnej w szpitalach prowincyonalnych będzie wprowadzoną odpowiednio do potrzeb tych zakładów. Prace przygotowawcze w tym kierunku są w toku.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Sprawa budowy kraj. zakładu położniczo-ginekologicznego w Krakowie.

Na posiedzeniu z dnia 22/10 1908 r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby umożliwił krajowi wydatną pomocą finansową budowę zakładu położniczego w Krakowie i poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania co do udziału w kosztach a wynik tych rokowań aby przedstawił Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi".

Po nadejściu wyniku sondowań gruntu na którym była projektowaną budowa zakładu położniczego w trzech odmiennych alternatywach (jak sprawozdanie z czynności Dep. V. za czas od dnia 1. grudnia 1906 do dnia 15. maja 1908). Wydział krajowy w wykonaniu powyższej uchwały Wysokiego Sejmu oraz celem ostatecznego usunięcia wszystkich trudności, stojących na przeszkodzie sprawie budowy zakładu położniczego w Krakowie zaprosił na dzień 30. stycznia b. r. konferencyę w tej sprawie, w której wzięli udział przedstawiciele Rządu, Uniwerstytetu Jagiellońskiego i Wydziału

krajowego. Na konferencyi tej uchwalono zgodnie, że najodpowiedniejszem miejscem pod budowę zakładu położniczego byłby grunt znajdujący się w południowo-wschodnim kącie realności kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie; sam budynek zaś winien być w ten sposób usytuowanym, ażeby frontem był zwrócony do nowoprojektowanej ulicy, łączącej ul. Grzegórzecką z ul. Kopernika a prawem skrzydłem przypierał (względnie był niedaleko oddalonym od ul. Grzegórzeckiej.

Ponieważ przedstawiciele c. k. Rządu na powyższej konferencyi oświadczyli, że w braku odpowiedzi Ministerstwa na na propozycye postawione przez Wydział krajowy w piśmie do LW. 119.256/1906 w sprawie współudziału c. k. Rządu w kosztach budowy zakładu położniczego nie mogą udzielić żadnych autentycznych informacyi ani też złożyć żadnych konkretnych obowiązujących c. k. Rząd oświadczeń — sprawa ta nie mogła być na konferencyi stanowczo załatwioną. Gdy nadto na powyższej konferencyi nie doszło do definitywnego porozumienia w sprawie uregulowania tak obecnego jak i przyszłego stosunku oddziału szpitalnego położniczego do c. k. kliniki położniczo-ginekologicznej i c. k. szkoły położnych oraz gdy w konsekwencyi wyłoniła się myśl budowy osobno kraj. zakładu położniczego a osobno c. k. kliniki położniczo-ginekologicznej, Wydział krajowy chcąc uzyskać ostateczną decyzyę Rządu w sprawach wątpliwych wystosował do Namiestnictwa obszerne pismo z dnia 30. kwietnia 1909 LW 35.879/09 w którem jasno zaznaczył swoje stanowisko w tych sprawach. W piśmie tem, powołując się na wyżej przytoczoną uchwałę Wysokiego Sejmu upraszał także c. k. Rząd o jaknajrychlejsze oświadczenie się w sprawie współudziału w kosztach budowy zakładu położniczego.

Odpowiedzi c. k. Rządu dotąd Wydział krajowy nie otrzymał wobec czego konkretnych wniosków nie jest na razie w możności Wysokiemu Sejmowi na bieżącej sesyi przedłożyć.

Roboty rekonstrukcyjne.

W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu Wydział krajowy rozpatrzył szczegółowo braki i potrzeby szpitala św. Łazarza w Krakowie i jego oddziałów a uznając na razie jako najpotrzebniejszą rekonstrukcyę powilonu chirurgicznego postanowił na podstawie opracowanych planów i kosztorysów obliczonych na sumę około 139.000 K. przystąpić do rekonstrukcyi tego oddziału z początkiem przyszłego roku.

Krajowy zakład dla umyłowo chorych w Kulparkowie.

Budowa krajowego zakładu dla nerwowo i umysłowo chorych w Kobierzynie.

objęte osobnemi sprawozdaniami.

Szpitale prowincyonalne.

Otwarcie nowych szpitali w Dolinie i Kosowie.

Po wykonaniu wszelkich adaptacyi w budynkach szpitalnych i uzupełnieniu wewnętrznego urządzenia, został szpital powszechny w Dolinie w dniu 12-go września 1908 r. otwartym i do publicznego użytku oddanym.

Nowy szpital w Kosowie ściśle według planów i kosztorysów przez Wydział krajowy przedstawionych wybudowany

i z wiosną roku 1908 kompletnie według wymogów nowoczesnej hygieny urządzony, oddany został do użytku publicznego w dniu 15-go lipca 1908. Na posiedzeniu z dnia 26-go października 1908 (Ls. 2843) uchwalił Wysoki Sejm ustawę, przyznającą szpitalowi w Kosowie charakter powszechności i publiczności. Ustawa ta jednak nie otrzymała dotąd Najwyższej sankcyi.

Nowe budowy i przeistoczenia szpitali prowincyonalnych.

Biała

Na posiedzeniu z dnia 21 lutego 1907 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„1) Sejm uznaje potrzebę budowy nowego szpitala w Białej na 100 łóżek, oraz zabudowań ubocznych na innem odpowiedniejszem miejscu.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów tych budowli".

Wydział krajowy po zapewnieniu się, że potrzebne na budowę nowego szpitala fundusze ze strony Wydziału powiatowego są zebrane, przystąpił do wykonania powyższego polecenia i po rozpisaniu licytacyi ofertowej, zatwierdził ofertę p. Emanuela Rosta, budowniczego w Białej w dniu 17. lipca 1908 i oddał mu budowę nowego szpitala za cenę oferowaną 520.343 K. 69 g. z terminem ukończenia robót do 1-go listopada 1909 r.

Instalacyę wodociągów i innych urządzeń mechanicznych wraz z zaprowadzeniem centralnego ogrzewania oddano firmie „Chylewski i Wojcicki Ska. komandytowa we Lwowie" za kwotę ryczałtową 87.235 K 55 g.

Powierzenie urządzenia światła elektrycznego i przeprowadzenie kanalizacyi jest w toku, tak że termin wykończenia budowy w zupełności dotrzymanym zostanie.

Stanisławów.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 26-go października 1908 r. powziął w sprawie rozszerzenia i ulepszenia szpitala powszechnego w Stanisławowie następujące uchwały:

„1) Sejm uznaje potrzebę rozszerzenia szpitala powszechnego w Stanisławowie, a to przez dobudowanie pawilonu chirurgicznego i położniczego na 90 łóżek, dobudowanie pawilonu zakaźnego na 20 łóżek i budynku gospodarczego, tudzież urządzenia trupiarni.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka się okaże konieczną na pokrycie połowy kosztów tego rozszerzenia i na pokrycie całkowitych kosztów projektowanych adaptacyi oraz niezbędnych ulepszeń tegóż szpitala".

Wykonując powyższą uchwałę, Wydział krajowy polecił przedewszystkiem wykonanie szczegółowych kosztorysów swemu architekcie, a następnie zażądał złożenia przez gminę przypadającej na nią połowy kosztów budowy. Przy wykonaniu szczegółowego projektu powyższych robót w szpitalu, przekonał się Wydział krajowy, że rozmieszczenie proponowanych budynków na placu dziś własnością szpitala będącym natrafia na trudności i konieczną będzie rzeczą zakupić część gruntu z sąsiedniej realności, aby uzyskać dłuższą linię frontową i miejsce odpowiedniejsze na usytuowanie budynków. Porozumienie z gminą w tej sprawie co do połowy kosztów zakupna jest w toku, poczem rozpoczętą zostanie budowa.

Brzeżany. Rozszerzenie szpitala pow. w Brzeżanach przez budowę domu gospodarskiego, pawilonu izolacyjnego i trupiarni, wykonane zostało w roku 1908; pozostały tylko do przeprowadzenia adaptacye w gmachu głównym i mieszkaniu Sióstr Miłosierdzia, które do lata b. r. w zupełności wykończone zostały. Instalacyę wodociągów i innych urządzeń mechanicznych, powierzył Wydział krajowy firmie „L. Nitsch i Ska w Krakowie“ za kwotę 21.185 kor. 75 g., która w przyjętym terminie z powierzonego zadania należycie się wywiązała.

Obecnie dokonuje się zakupna brakującego inwentarza a we wrześniu b. r. kompletnie urządzony szpital w całości do użytku publicznego oddanym zostanie.

Husiatyn. Przeznaczone do rozszerzenia szpitala powszechnego w Husiatynie budynki, wykończone zostały przez przedsiębiorcę w roku 1908, adaptacye zaś głównego gmachu szpitalnego, wykonuje się obecnie tak że po zakupnie wewnętrznego urządzenia dla pawilonów nowo zbudowanych i uzupełnieniu inwentarza w starym gmachu, co w miesiącu wrześniu b. r. ukończonem zostanie, szpital należycie rozszerzony w całości zostanie oddany do użytku.

Zarazem nadmieniamy, że urządzenie wodociągów i innych urządzeń mechanicznych powierzone zostało firmie Chylewski i Wójcicki Ska we Lwowie, za kwotę 25.795 K 03 g.

Sanok. W miesiącu lipcu 1908 r., przedłożył Magistrat m. Sanoka uchwałę Rady gminnej, którą zobowiązała się gmina ponieść połowę kosztów nowych budowli. Wobec tego oddał Wydział krajowy wszystkie roboty budowlane p. Kazimierzowi Hroboniemu budowniczemu w Krakowie za kwotę ryczałtową 34.435 K 14 g., który z wiosną b. r. roboty te rozpoczął. Wobec zaawanzowanych robót termin oddania budowy w dniu 1 go listopada b. r. przekroczonym nie będzie.

Jedyną zmianą, jaką w czasie budowy zarządził Wydział krajowy w porozumieniu z gminą m. Sanoka jest ta, że zaniechano budowy drewnianego domu gospodarczego a natomiast wybudowano murowany budynek mieszczący pralnię, węglarnie i skład słomy,

Przekroczenie pierwotnego preliminarza o kwotę 1.643 koron 34 g. poniesie w połowie gmina, a w połowie fundusz szpitalny.

Tarnów W bieżącym roku kończy się okres trzechletni, na który cała budowa i adaptacye w szpitalu rozłożone zostały.

W lecie bieżącego roku ukończoną została budowa pawilonu zakaźnego i trupiarni, jak również wykończone zostały adaptacye głównego budynku, tak że do zupełnego wykończenia budowy, pozostały tylko część mechanicznych urządzeń, mianowicie zmiana motoru do pompowania wody i uzupełnienie wewnętrznego urządzenia.

Wszystkie te roboty wykonane będą w najbliższym czasie, tak że w jesieni b. r. szpital w Tarnowie doprowadznym zostanie do zupełnego ładu i porządku.

Bochnia. Sprawa zamierzonej rekonstukcyi szpitala powszechnego w Bochni objęto osobnem sprawozdaniem.

Sprawa budowy szpitala w Nadwórnej.

Sprawa szpitala w Nadwórnej nie postąpiła o tyle, aby można było w bieżącym roku przystąpić do rozpoczęcia budowy. C. k. Namiestnictwo, chcąc przedstawić c. k. Rządowi potrzebę podwyższenia subwencyi o 28.300 K, jako $^1/_3$ część udziału, któraby powiększyła koszt budowy z kwoty pierwotnej 120.000 K do kwoty 205.000 K, jak to w osobnem sprawozdaniu w roku zeszłym przedstawione zostało W. Sejmowi, zażądało uzasadnienia tej potrzeby przedłożeniem szczegółowych planów i kosztorysów.

Z zestawienia jednak tych na podstawie obecnych cen zestawionych kosztorysów okazało się, że i ta kwota 205.000 kor. jest już niewystarczającą i szpital, nawet według skromnych wymagań, za tę cenę w Nadwórnej zbudowanym być nie może. Po znacznych redukcyach ustalonym został koszt budowy na kwotę 249.154 K 37 g. i o podwyższenie subwencyi rządowej do trzeciej części tej sumy, uchwalił Wydział krajowy udać się do c. k. Rządu. Po uzyskaniu przyrzeczenia, że c. k. Rząd przyczyni się w jednej trzeciej części do pokrycia tych zwiększonych wydatków, rozpoczętą zostanie bezzwłocznie budowa szpitala.

Budowa pawilonu dla chorych wenerycznych przy szpitalu w Stryju.

Nawiązując do sprawozdania zamieszczonego w roku 1908 w sprawozdaniu z czynności Dep. V. w tej sprawie, zaznaczamy, że Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o czynnościach Dep. V. powziął następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dołożył wszelkich starań w celu przyspieszenia budowy pawilonu dla chorych wenerycznych przy szpitalu w Stryju".

Na starania Wydziału krajowego o przyczynienie się c. k. Rządu do kosztów budowy wspomnianego pawilonu, dało c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 26. listopada 1908 l. 150.071 odpowiedź, że sprawę tę wraz z wszyskimi aktami w których znajdowały się plany i kosztorysy proponowanego pawilonu, przedłożono do decyzyi c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z wnioskiem przychylnym. Mimo urgensów z naszej strony sprawa dalej nie postąpiła z powodu braku decyzyi c. k. Ministerstwa.

Zmiana ustawy szpitalnej z dnia 28. lipca 1897 pod względem nałożonego na miasta obowiązku przyczyniania się połową kosztów na budowę szpitali.

Przy rozprawach nad Rubr. III. wydatków budżetu krajowego na r. 1909, powziął Wysoki Sejm dnia 29. października 1908 następującą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał i złożył sprawozdanie, o ile sprawiedliwą jest ustawa nakładająca na miasta obowiązek dawania $^1/_2$ kosztów na budowę szpitali i przedstawienia, czy dotychczasowa ustawa nie wpływa ujemnie, tak na rozwój szpitalnictwa, jak na ekonomiczne podupadadanie miast".

Wykonując powyższe polecenie Wydział krajowy odniósł się do wszystkich szpitali o nadesłanie materyałów, na podstawie których mógłby dokonać zestawień, dających dokładny obraz, o ile miasta przez ponoszenie ciężarów ustawą na nie nałożonych, są rzeczywiście pokrzywdzone. Przeprowadzenie badań w tym kierunku jest w toku, do dnia jednak ułożenia niniejszego sprawozdania nie może jeszcze Wydział krajowy podać konkretnych wniosków w tej sprawie.

Sprawa zatrudnienia przy obsłudze chorych także służebnic grecko-katolickiego obrządku.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o czynnościach Dep. V. powziął Wysoki Sejm między innemi następującą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby w szpitalach krajowych i powiatowych zatrudniał przy obsłudze chorych, także służebnice grecko-katolickiego obrządku“.

Przed powzięciem powyższej uchwały Wysokiego Sejmu Wydział krajowy pozawierawszy wpierw umowy z siostrami zakonnemi obrządku rzymsko-katolickiego, nie miał możności, w świeżo utworzonych szpitalach powszechnych, przyjąć do obsługi chorych, sióstr zakonnych grecko-katolickiego obrządku, w powiatach, w których ze względu na przeważne zaludnienie mieszkańcami grecko-katolickiego wyznania przyjęcie tych właśnie sióstr byłoby wskazanem.

Ponieważ we wszystkich szpitalach tak krajowych jak i prowincyonalnych, obsługa zakonna odnośnymi kontraktami jest zabezpieczona, Wydział krajowy dopiero przy otwarciu nowych szpitali będzie mógł do polecenia Wysokiego Sejmu się zastosować.

Petycya Wydziału pow. w Dolinie o odpisanie pożyczki zaciągniętej na wykończenie szpitala w Dolinie.

Przy rozprawach nad Rubr. III. wydatków budżetu na r. 1909, powziął Wysoki Sejm dnia 29. października 1908 następującą uchwałę:

„Petycyę l. s. 320 Wydziału powiat. w Dolinie o odpisanie pożyczki zaciągniętej na wykończenie szpitala w Dolinie przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania ewent. podania wniosków“.

Wykonując powyższe polecenie, Wydział krajowy postanowił nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi wniosku na uwzględnienie petycyi Wydziału powiatowego w Dolinie, albowiem, jak to na podstawie tymczasowo zestawionego rachunku z budowy szpitala i jego wewnętrzego urządzenia stwierdzonem zostało, kwota, którą ofiarował Wydział powiatowy, nie tylko nie pokryła wydatków koniecznych, ale nadto fundusz szpitalny będzie musiał pokryć znaczne przekroczenie wydane przed jego otwarciem a dochodzące do kwoty 9.540 koron.

Wydział krajowy przeto wezwał Wydział powiatowy w Dolinie, aby dłużną funduszowi krajowemu kwotę 60.000 koron na odbudowanie i urządzenie szpitala, jak najrychlej zwrócił.

Petycya Wydziału pow. w Zaleszczykach w sprawie spłaty należytości na budowę tamtejszego szpitala l. s. 718/08.

Przy rozprawach nad Rubr. III. wydatków budżetu krajowego na r. 1909 powziął Wys. Sejm dnia 29. października 1908 następującą uchwałę:

„Petycyę ls. 718 Wydziału powiatowego w Zaleszczykach w sprawie spłaty należytości na budowę tamtejszego szpitala, odsyła Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewent. postawienia wniosku“.

Wydział krajowy po zbadaniu powyższej sprawy, postanowił nie uwzględnić prośby Wydziału powiatowego w Zaleszczykach a to z tego powodu, że fundusze zebrane przez powiat, jak również fundusze złożone przez ofiarodawców jedynie na cel budowy nowego szpitala, stanowiły fundusz rozporządzalny i były podstawą obliczenia niedoboru w kosztach budowy, który to niedobór rozdzielony został do po-

krycia, w myśl ustawy, w połowie na powiat, a w połowie na fundusz szpitalny. Wysokość niedoboru i sposób jego pokrycia przedstawiony był Wysokiemu Sejmowi przed budową szpitali w osobnem sprawozdaniu w r. 1903 a wnioski Wydziału krajowego otrzymały zatwierdzenie Wysokiego Sejmu.

W obec tego Wydział krajowy nie mógł zgodzić się na wydzielenie, wykazanej przez Wydział powiatowy kwoty 22.802 kor. 30 h. z tej połowy niedoboru kosztów budowy, którą w myśl ustawy obowiązany był pokryć powiat zaleszczycki.

Zasiłki dla lekarzy zajętych w służbie krajowej celem odbycia podróży naukowych.

Celem dalszego wykształcenia się w zawodzie lekarskim Wydział krajowy przyznał z kredytu uchwalonego na rok 1908/9 zasiłki następującym lekarzom pozostającym w służbie krajowej:

a mianowicie w r. 1908. otrzymali zasiłki:

Dr. Herman Maksymilian, dyrektor szpitala w Przemyślu
„ Fox Jan sekund. kraj. zakładu dla umysł. chor. w Kulparkowie
„ Sołtysik Mieczysław dyr. szpitala w Stryju
„ Lenartowicz Jan praktykant szpitala w Przemyślu
„ Urbanik Ryszard dyrektor szpitala w Tarnobrzegu
„ Stęk Eranciszek „ „ „ Sokalu
„ Kowenicki Adam „ „ „ Brzeżanach
„ Schutt Edward „ „ „ Przemyślanach
„ Müller Emil zastępca inspektora szpitali
„ Cieszewski Władysław lekarz okręgowy w Nadwórnej.

1909.

Dr. Doliński Maryan prymaryusz szpitala w Przemyślu
„ Chuderski Franciszek sekundar. szpitala w Stryju
„ Czyżyk Ferdynand „ „ „ Białej
„ Puzon Roman „ „ „ Jarosławiu
„ Lewicki Włodzimierz „ „ „ Samborze
„ Rosen Abraham „ „ „ Zaleszczykach
„ Skrowaczewski Paweł „ „ „ Złoczowie
„ Żuławski Leon dyrektor szpitala w Gorlicach
„ Markiewicz Dyonizy „ „ „ Kałuszu.

Okręgi sanitarne.

Pismem z dnia 20. czerwca b. r. 19.614/pr. c. k. Prezydyum Namiestnictwa uwiadomiło Wydział krajowy o udzieleniu Najw. Sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm na ubiegłej sesyi projektowi ustawy normującej pobory emerytalne lekarzy okręgowych tudzież zaopatrzenia pozostałych po nich wdów i sierót.

Ustawa powyższa ogłoszoną została w dzienniku ustaw i rozp. krajow. dnia 1. lipca b. r. Nr. 68. (część X.) a Wydział krajowy po myśli §. 23. tej ustawy odniósł się już do c. k. Namiestnictwa w przedmiocie wydania rozporządzenia wykonawczego.

Nowe okręgi.

W ciągu roku 1908/9 Wydział krajowy wprowadził w życie następujące okręgi sanitarne:

w Bukowsku (pow. Sanok).
w Ławocznem (pow. Stryj).
w Radziechowie (pow. Kamionka).
w Kołaczycach i Dębowcu (pow. Jasło).
w Wilamowicach (pow. Biała).
w Niebylcu (pow. Rzeszów).
w Cieszanowie (pow. Cieszanów).

Ogólna liczba okręgów dotąd utworzonych wynosi 169 w 72 powiatach.

Nadto są jeszcze w toku czynności przygotowawcze co do aktywowania okręgu sanit. w Przecławiu (p. Mielec).

Okręg sanitarny w Bukowsku aktywowanym został na mocy powziętej już w r. 1907 uchwały Wys. Sejmu.

Okręg w Ławocznem utworzonym został w miejsce okręgu w Tucholce, który z powodu nie możności pozyskania kandydata pomimo kilkakrotnych konkursów i podwyższenia płacy i ryczałtu, nie mógł być obsadzonym.

Okręgi sanitarne w Kołaczycach, Dębowcu, Wilamowicach i Niebylcu utworzone zostały na usilne domagania czynników interesowanych i na podstawie opinii kraj. Rady zdrowia i c. k. Namiestnictwa.

Wreszcie co do okręgu w Cieszanowie zaznaczamy, iż utworzonym on został w miejsce okręgu w Dzikowie starym a to również wobec niemożności pozyskania siły lekarskiej.

Nawiązując do uwag zamieszczonych w sprawozdaniu Komisyi sanitarnej z d. 12. października 1908 Ls. 2.329. a w szczególności o znacznej liczbie okręgów wakujących, którego powodem jest między innemi brak kandydatów na te posady lub też rychłe ich opuszczanie w razie niekorzystnych stosunków lokalnych, nadmieniamy, iż Wydział krajowy celem pozyskania sił lekarskich w znacznej liczbie okręgów ustanowił ryczałty w kwocie najwyżej praktykowanej t. j. po 800 K rocznie i podwyższył wydatnie płace dla lekarzy okręgowych.

Wydział krajowy sądzi też, iż wobec wprowadzenia w życie ustawy emerytalnej dla lekarzy okręgowych niekorzystne stosunki te ulegną zmianie na lepsze — i w przyszłości więcej kandydatów zgłaszać się będzie do służby lekarskiej okręgowej.

Stosownie do postanowień §. 5. ustawy z d. 5. października 1906. Nr. 148. Dz. u. kr. Wydział krajowy poczynił kroki w kierunku przygotowania wniosków o pomnożenie liczby okręgów sanitarnych szczególnie w powiatach posiadających dopiero po jednym lub dwa okręgi i w miarę wyniku przedłoży Wysokiemu Sejmowi odnośne sprawozdanie.

Po myśli życzeń wyrażonych w sprawozdaniu Komisyi sanitarnej Wydział krajowy powierzył część fachowo lekarską referatu w sprawach lekarzy okręgowych — obu inspektorom szpitali — którym obok innych działów lekarskich przydzielone są do opinii i wniosków sprawozdania z czynności lekarzy okręgowych ich lustracya, i wogóle sprawy personalne.

Z powodu jednak przedwczesnego zgonu po długotrwałej chorobie ś. p. Dr. Józefa Łuszczkiewicza kraj. inspektora szpitali, do którego działalności na tem stanowisku Wydział krajowy przywiązywał wielkie nadzieje. całą agendę lustracyi szpitali, tudzież referat lekarski w Departamencie objąć musiał zastępca inspektora który obarczony nawałem pracy nie był w możności dokonywania systematycznej lustracyi okręgów sanitarnych i przygotowania wyczerpującego operatu o działalności lekarzy okręgowych. Z tego powodu sprawozdanie odnośne tudzież wnioski w kierunku potrzebnych ulepszeń w organizacyi okręgowej służby zdrowia — Wydział krajowy dopiero w przyszłości Wys. Sejmowi będzie mógł przedłożyć.

Wydział krajowy poczynił też usilne starania o pozyskanie drugiej siły lekarskiej dla Departamentu któremu przybyły nadto czynności lustracyjne nad zdrojowiskami i uzdrowiskami, a to w obec uzyskania Najw. Sankcyi dla odnośnej ustawy.

Zdrojowiska i uzdrowiska krajowe.

Z dniem 12. stycznia 1909 weszła w życie nowa ustawa zdrojowa z 11. października 1908 dz. u. kr. N. 133.

Odezwą z 27. marca 1909 l. 34.956 oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo, że obecnie uznane są za zdrojowiska następujące miejscowości: Iwonicz, Krynica, Lubień, Morszyn, Rabka, Rymanów, Swoszowice, Szczawnica, Truskawiec i Zegiestów; za uzdrowisko zaś Zakopane.

Reskryptem z dnia 23. kwietnia 1909 (LW. 36.552) odniósł się Wydział krajowy do komisyi klimatycznej w Zakopanem, tudzież do komisyj zdrojowych wszystkich wyżej wymienionych zdrojowisk z wezwaniem, by zastanowiły się nad tem, jakie zmiany po myśli nowej ustawy należałoby wprowadzić do dotychczasowych statutów i by przedstawiły odpowiednie wnioski; zarazem zwrócił Wydział krajowy uwagę komisyj na życzenie wyrażone przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, by przy układaniu statutów dla każdego pojedynczego zdrojowiska czy uzdrowiska zostało zastrzeżone w komisyi zdrojowej (klimatycznej), zastępstwo organizacyom, popierającym rozwój ruch turystycznego w danej miejscowości; komisye mają w tym kierunku wypowiedzieć swoje opinie.

Sprawa przeprowadzenia zmian w dotychczasowych statutach po myśli nowej ustawy — jako złączona ściśle z ustawodawstem gminnem — przydzieloną została do załatwienia Departamentowi I. Wydziału krajowego, który jednak w sprawach fachowo-lekarskich będzie zasięgał opinii Departamentu V-tego.

Ankieta w sprawie rządowego projektu ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych i zapobieganiu tymże.

W r. 1908 wniósł c. k. Rząd do izby Panów projekt ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych. Ponieważ postanowienia projektu w wielu warunkach nie odpowiadały interesom kraju, przeto Wydział krajowy — idąc za głosem opinii publicznej, wypowiadającej się w prasie codziennej, tudzież fachowych pismach lekarskich — zwołał ankietę fachową celem przedyskutowania projektu ustawy przeciwepidemicznej i zaopiniowania czy i w jakich kierunkach zmiany i uzupełnienia ustawy byłyby pożądane.

Ankiecie odbytej w dniach 16. i 17. stycznia b. r. pod przewodnictwem Szefa Dep. V, przedłożył Wydział krajowy do rozpatrzenia kwestyonaryusz obejmujący następujące pytania:

1) Czy i o ile żądać należy takich zmian w projekcie rządowym, któreby zastrzegały kompetencyę Sejmu zamiast c. k. Rządu centralnego do wydawania przepisów uzupełniających.

2) Które choroby prócz wymienionych w projekcie należałoby do ustawy wprowadzić.

3) Jaką drogą i w jaki sposób mają być władze zawiadamiane o chorobach zakaźnych.

4) Sprawa odpowiedniego zorganizowania służby sanitarnej tak ze strony władzy rządowej, jak i autonomicznej.

5) Sprawa rozdziału kosztów pomiędzy gminy, kraj i c. k Rząd.

6) Inne wnioski, jakieby ewentualnie w toku obrad ankiety postanowione zostały.

Na podstawie wyników obrad ankiety zestawionych przez prof. Dra Stanisława Ciechanowskiego, tudzież na podstawie własnych doświadczeń i spostrzeżeń, wygotował Wydział krajowy memoryał do c. k. Rządu, który przedłożył J. E. Panu Ministrowi spraw wewnętrznych, polskim członkom Izby Panów, Prezydyum Koła polskiego i wszystkim posłom galicyjskim.

W ogólności domagał się Wydział krajowy rozszerzenia kompetencyi czynników autonomicznych przez przyznanie Wydziałowi krajowemu wpływu decydującego względnie doradczego na wydać się mające rozporządzenia wykonawcze i uzupełniające do ustawy.

Nadto domagał się Wydział krajowy, by państwo przyjęło na siebie koszta połączone z wykonaniem przyszłej ustawy w szerszych rozmiarach, aniżeli to projekt przewiduje, przyczem zaznaczono w memoryale z naciskiem, że w razie uchwalenia ustawy w formie przez Rząd proponowanej — spadn na gminy znaczne ciężary, których gminy ponieść nie będą w stanie, a wskutek tego ścisłe wykonywanie przyszłej ustawy będzie poważnie zagrożone.

Pręcz tych dwóch zasadniczych kwestyi podniósł Wydział krajowy konieczność jeszcze dalszych zmian i uzupełnień w ustawie, wyliczonych i umotywowanych szczegółowo w dołączonym tu ./ memoryale.

Alegaf XIII.

Komisya Izby Panów bezpośrednio przed zamknięciem ostatniej sesyi Rady państwa przyjęła projekt rządowy bez zmiany — spodziewać się jednak należy, że w Izbie posłów za sprawą naszej Reprezentacyi parlamentarnej postulaty naszego kraju w tym kierunku przynajmniej w części uwzględnione zostaną.

Ankteta w sprawie zwalczania gruźlicy.

Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi sanitarnej o czynnościach departamentu V. powziął następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał sprawę założenia z funduszów krajowych 2 lecznic ludowych dla gruźliczo słabych i zdał na najbliższej sesyi sprawozdanie tak pod względem kosztów połączonych z założeniem tych instytucyi, jak i opinii kół zawodowych lekarskich o ich użyteczności".

W wykonaniu tego polecenia zwołał Wydział krajowy ankietę na dzień 26 czerwca 1909, przedkładając jej następujący kwestyonaryusz:

1) Ogólne uwagi o gruźlicy na podstawie obecnego stanu nauki (profiloktyka i leczenie gruźlicy).

2. W jaki sposób i jakiemi drogami zdążają inne kraje, względnie państwa do rozwiązania problemu racyonalnego zwalczania gruźlicy.

3) Jakie środki zaradcze w tym kierunku należałoby zastosować u nas ze strony powołanych czynników (rząd, kraj, powiaty, gminy).

4) Jakich funduszów wymagałoby ewentualne założenie i utrzymanie przez kraj jednej lub więcej lecznic wyposażonych w odpowiednie urządzenia i środki lecznicze.

5. Wnioski samoistne.

Poglądy na kwestyę walki z gruźlicą skrystalizowała ankieta w następujących uchwałach:

I. Ankieta uznając w całej pełni ważność budowy sanatoryów dla zwalczania gruźlicy, uważając je nietylko za miejsca dla leczenia, lecz i za miejsca wychowania higienicznego, nie zaleca na razie rozpoczęcia tej walki od budowy dwóch sanatoryów ludowych, lecz wciąga tę myśl w plan dalszy, który rozpocząć należy od pomnożenia liczby szpitali w kraju i od reformy i poprawy szpitalnictwa krajowego, opartych na następujących zasadach:

a) gruźlica winna być do szpitali krajowych przyjmowaną,

b) winna być uznaną za chorobę zakaźną a więc izolowaną,

c) przy szpitalach teraźniejszych, powinno się środkami choćby skromnymi wprowadzić takie zmiany, a w nowych plany powinny być tak skonstruowane, by mogły powstać osobne oddziały, które mogłyby być prowadzone już to sanotoryalnie i były miejscami dla leczenia a więc niejako były sanotoryami, już to miejscami izolacyi,

d) izolacya przypadków nieuleczalnych, rozpaczliwych oprzeć się winna o domy dla nieuleczalnych,

II. Wydział krajowy raczy upomnieć się o sprawiedliwy rozdział funduszów państwowych, przeznaczonych na zwalczanie gruźlicy na mocy ustawy państwowej z 1906 r. w szczególności, aby dochody z nich wpływały na cele kraju w stosunku do ilości mieszkańców i to począwszy od r. 1907, aby w ten sposób wynagrodzić krzywdę wyrządzoną krajowi przez zupełne pominięcie go przy rozdziale pieniędzy z podatków pochodzących.

III. Wydział krajowy postara się, aby istniejące w kraju zawiązki państwowych zakładów badania chorób zakaźnych były w ten sposób urządzone i uposażone, aby można zbadać bakteryologicznie każdego chorego, co do którego zachodzi wątpliwość, czy jest jako wydzielający prątki gruźlicze, dla otoczenia niebezpiecznym.

IV. Ankieta wyraża przekonanie, że dla wypełnienia punktu 3-go kwestyonaryusza, t. j. jakie środki zaradcze należałoby zastosować u nas ze strony powołanych czynników — obok wygotowania osobnego memoryału, który zawierałby odpowiedne wskazówki, należy się w wielkiej mierze poparcie istniejącego Tow. przeciwgruźliczego ze strony rządu, kraju, konsystorzy i t. d. jużto materyalne, jużto moralne zachęcające do wstępowania do Towarzystwa i czynnego udziału.

V. Ankieta wyraża przekonanie, że krajowa Rada zdrowia, jako organ zawierający w swem gronie czynniki zarówno autonomiczne jak i rządowe, jest powołaną do zajęcia się i kierowania walką z gruźlicą.

Alegat XIV.

VI. Ankieta wyznacza specyalny komitet do opracowania memoryału w sprawie ogólnego planu walki z gruźlicą na dalszą metę i udziału w tej akcyi różnych czynników, (państwa, kraju, powiatów, gmin, Towarzystw). Memoryał w tej sprawie załącza Wydział krajowy pod */.

Sprawa zakładu szczepienia przeciw wściekliźnie.

Objęta osobnem sprawozdaniem.

Sprawa leczenia matołków.

Nawiązując do sprawozdania zeszłorocznego w tym przedmiocie, zaznaczamy, iż Wydział krajowy podjął z c. k. Rządem rokowania o wspólną akcyę w przedmiocie próbnego leczenia matołków przetworami gruczołu tarczykowego w powiecie nowotarskim i w zakładzie dla matołków ks. Podgórskiego w Iwoniczu.

Wedle otrzymanego pisma c. k. Namiestnictwa, wydatek na ten cel potrzebnym będzie w pierwszym roku w kwocie 2.500 K z której połowę pokryć ma fundusz krajowy, zaś co do pokrycia drugiej połowy odniosło się c. k. Namiestnictwo do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Wobec tego Wydział krajowy oświadczył gotowość pokrycia połowy powyższego wydatku i wstawił w Rubr. III. preliminarza budżetu na r. 1910 odpowiedni kredyt.

W sprawie domu podrzutków.

Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi osobne sprawozdanie do LW. 29.355/909.

Rezolucye i polecenia objęte uchwałą Wys. Sejmu z dnia 22 października 1908 L. 2329.

W przedmiocie budowy zakładu położniczo-ginekolog. w Krakowie, zdajemy sprawę powyżej.

Sprawa budowy pawilonu dla chorych zakaźnych we Lwowie przedstawiona w ustępie o szpitalu lwowskim.

O budowie pawilonu dla chorych wenerycznych przy szpitalu powszech. w Stryju zamieszczony ustęp przy sprawozdaniu o szpitalach prowincyonalnych.

Sprawa ustanowienia fachowej kontroli nad działalnością lekarzy okręgowych, poruszona powyżej w ustępie o okręgach sanitarnych.

W przedmiocie zbadania podniesionej przez Wydział lekarski uniw. lwowskiego, sprawy przyłączenia oddziału obserwacyjnego szpitala do kliniki psychiatrycznej, zamieszczamy odnośny ustęp w sprawozdanin o szpitalu lwowskim.

W sprawie kontroli nad używaną odzieżą — Wydział krajowy nie przedstawia jeszcze meretorycznych wniosków — albowiem sprawa ta, jak również i poruszona rezolucya Wys. Sejmu dnia 29. października 1908, ls. 2686 co do przymusowej desinfekcyi mieszkań, ubiorów i pościeli, łączy się z projektem ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych.

W sprawie zaopatrzenia kraju w zdrową wodę, materyały zebrane i relacye odnośne odstąpiono Dep. III. (dział melioracyi).

W wykonaniu danego polecenia Wys. Sejmu, ażeby „zbadać powody, dla których w służbie krajowej objawia się brak lekarzy“, odniósł się Wydział krajowy do obu Izb lekarskich, do Senatu obu Uniwersytetów, jakoteż do dyrekcyi szpitali krajowych, z prośbą o wydanie w tej mierze swej opinii.

Co do kwestyi ogólnego braku lekarzy opinie obu Izb lekarskich nie są zgodne. Podczas gdy Izba zachodnio-galicyjska, opierając się na przeciętnych datach stosunku ilości lekarzy w kraju do ludności, wykazuje zbyt mały przyrost lekarzy; Izba wschodnio-galicyjska stwierdza, że ilość lekarzy

jest w stosunku do zapotrzebowania ludności dostateczna. Sprawozdania Izb lekarskich wskazują dalej zgodnie na to, że przyczyną braku kandydatów na posady lekarzy okręgowych jest — niedostateczne materyalne wyposażenie tych posad — wadliwe tworzenie okręgów sanitarnych, nie dających lekarzowi okręgowemu, z powodu braku innych dochodów, możności egzystencyi — niemniej brak dostatecznej swobody skutecznego działania, wskutek usterek obowiązujących ich ustaw i instrukcyi (np. brak egzykutywy) co uniemożliwia lekarzom okręgowym wprowadzenie w życie zarządzonych przez nich poleceń sanitarnych. Wreszcie podają zgodnie jako środek zaradczy dla wypełnienia luk w szeregach lekarzy okręgowych, poprawę dotacyi okręgów i zniesienie dotąd od kandydatów żądanego warunku nieprzekraczalnego 40 roku życia, gdyż w ten sposób dałoby się pozyskać lekarzy, którzy mając z innej strony oparcie materyalne (np. emerytowani lekarze wojskowi, rządowi i t. p.) mogliby jeszcze mimo ustawowo przekroczonego wieku z korzyścią dla kraju pracować. W końcu nadmieniają, by przy tworzeniu okręgów sanitarnych zasięgano co do ich rozmieszczenia opinii Izb lekarskich (podobnie dzieje się na Morawach), które znając dobrze stosunki panujące wśród lekarzy prowincyonalnych jak niemniej potrzeby ludności mogą w tym kierunku służyć praktycznemi wskazuwkami.

Co do braku lekarzy w szpitalach wskazują Izby lekarskie na nizką płacę funkcyonaryuszy na brak dostatecznej ilości stanowisk samodzielniejszych i niedostateczne wyposażenie zakładów (w szczególności szpitali krajowych) uniemożliwiające wszelką pracę naukową, co zdaniem Izb lekarskich ma powstrzymywać młodych lekarzy od wstępowania do służby szpitalnej.

Z obu szpitali krajowych nadeszły również prawie jednomyślne opinie, które wskazują na to, że pomimo znacznego kontyngentu lekarzy w miejscach siedziby szpitali (Lwów, Kraków) liczba lekarzy zgłaszających się do służby szpitalnej się chwilowo zmniejszyła.

Wszechnice proszone o podanie dat co do ilości promowanych w ostatniem sześcioleciu lekarzy — nie nadesłały dotychczas odpowiedzi.

W sprawie organizacyi niższej służby szpitalnej prace przygotowawcze są w toku — polecenie zaś zawarte w odnośnej rezolucyi by służba ta była zależną od odpowiedzialnego kierownika szpitala wykonanem zostało przy zawieraniu umów z S. Miłosierdzia jak to wyżej przytoczyliśmy.

Sprawa statystyki co do odżywiania się wiejskiej dziatwy szkolnej i używania przez nią napojów alkoholicznych odstąpioną została Dep. I.

Uchwałą z dnia 22. października 1908 polecił Wys. Sejm Wydziałowi kraj. „aby wziął pod rozwagę sprawę usuwania o ile możności nieuleczalnych paralityków i matołków z krajowych szpitali dla obłąkanych i zapewnienia im w inny sposób przytułku i opieki a sprawozdanie w tym przedmiocie wraz odpowiednimi wnioskami, ażeby przedłożył Sejmowi w najbliższej sesyi“.

Ponadto zaś uchwałą z 29. października 1908, Wys. Sejm upoważnił Wydział krajowy „do umieszczania matołków i kwalifikujących się umysłowo chorych za niewysoką opłatą

w prywatnych zakładach, mających uprawnienie do przyjmowania takich chorych".

Czyniąc zadość żądaniom zawartym w powyższych uchwałach, Wydział krajowy zauważa, że istnieje w kraju tylko jeden krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie, przeczem nie bierze się w rachubę oddziałów obserwacyjnych przy szpitalach lwowskim i krakowskim, które z natury przeznaczenia swego nieuleczalnych paralityków i matołków nie przetrzymują. Krajowy zaś Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie urządzony po ostatniem rozszerzeniu na 1111 łóżek wskutek stale wzrastającego przypływu chorych, wymagających doraźnej opieki lekarskiej, dawno już znacznie przekroczył powyższą cyfrę. Wedle statystyki urzędowej było w roku 1905 w kraju naszym przeszło 8.000 obłąkanych i 4.000 matołków Wedle poczynionych ogólnie doświadczeń przynajmniej $^1/_3$ część wszystkich umysłowo chorych wymaga koniecznie pomieszczenia w zakładzie. Wynika stąd, że w Galicyi powinno znaleść pomieszczenie w zakładach przynajmniej 4000 chorych a rzeczywiście mogą pomieścić istniejące zakłady niespełna 2.000 chorych przy znacznem przepełnieniu. Nie dziw więc, że kraj. Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie dochodzi w ostatnich miesiącach do cyfry 1450 chorych niebezpiecznych dla otoczenia. Ponieważ stan taki przy stałym wzroście liczby chorych nie wpływa korzystnie na administracyę zakładu, ani na stan pomieszczonych chorych a pozostawiony dalszemu rozwojowi doprowadzić mógłby do poważnych zaburzeń w prawidłowem funkcyonowaniu zakładu, który nawet nie może pozyskać potrzebnej ilości lekarzy i służby dozorującej — przeto Wydział krajowy zarządził jeszcze w roku ubiegłym, aby dyrekcya zakładu wydalała niezwłocznie wszystkich takich chorych, którzy bez znacznej szkody dla otoczenia rodzinie, lub gminie w opiekę oddani być mogli — oraz aby odpowiednio ograniczyła ilość chorych przyjmowanych — nawet z oddziału obserwacyjnego szpitala lwowskiego. Wskutek tego nie może być mowy o zatrzymywaniu nieuleczalnych paralityków i matołków w zakładzie, który obecnie wydala chorych, jakich nie wydaliłby inny zakład zakrajowy.

Wedle §§. 12. i 13. statutu zakładu kulparkowskiego wykluczonem jest przyjmowanie chorych nieszkodliwych, oraz „osób dotkniętych padaczką bez choroby umysłowej", z chorych nieuleczalnych zaś zatrzymani być mogą w zakładzie tylko ci, którzy zagrażają publicznemu bezpieczeństwu, lub publicznej obyczajności (§. 25. statutu). Wszelkich innych chorych dyrekcya wydala, jako niekwalifikujących się do pobytu w zakładzie i oddaje ich w opiekę rodziny, lub gminy przynależności, która też w razie ubóstwa chorego ponosić winna koszta jego utrzymania. Z tego też względu opieka nad nieuleczalnymi paralitykami i matołkami, ktorzy nie zagrażają bezpieczeństwu publicznemu do kraju nie należy, a zapewnienie im przytułku i opieki należy do gmin przynależności wedle ustaw obowiązujących. Gminy zatem zwłaszcza zamożniejsze powinny w dopełnieniu ciążących na nich ustawowo obowiązków pobudować odpowiednie przytułki, od nich też powinna wyjść inicyatywa we wskazanym kierunku.

Wydział krajowy zaś jako zastępca funduszu krajowego nie może wyręczać gmin w spełnianiu ciążących na nich obowiązków, ani obarczać funduszu krajowego nowymi wydat-

kami na cel powyższy, ustawowo nieuzasadnionymi. Z tych powodów nie może Wydział krajowy zająć się umieszczaniem nieuleczalnych, lub spokojnych matołków „w zakładach prywatnych mających upoważnienie do przyjmowania takich chorych“, gdyż opieka nad nimi i koszta z nią złączone należą do obowiązków gmin.

Wszak wiadomem jest, że gminy rozporządzają osobnymi funduszami ubogich i funduszami kar, które mogłyby być odpowiednio użyte przez przeznaczenie części ich na budowę przytułków dla chorych umysłowo nieuleczalnych i w tej mierze Wydział krajowy nie cofnąłby się przed udzieleniem odpowiednich wskazówek i zorganizowaniem całej akcyi, gdyby gminy oświadczyły swą gotowość do wybudowania takich przytułków i gdyby zabezpieczyły pozyskanie potrzebnych na ten cel środków finansowych. Zdaniem jednak Wydziału krajowego udział gmin w tym kierunku zapewnić możnaby tylko w drodze osobnej ustawy krajowej.

Część matołków bądźto niespokojnych, bądź też uleczalnych pomieszczona jest w krajowym zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.

Nie ulega wątpliwości, że usunięcie tych chorych z zakładu byłoby połączone z korzyścią zarówno dla nich samych, jak dla zakładu. Z zakładów któreby ich przyjęły, może wchodzić w rachubę jedynie szpital dla matołków w Iwoniczu, fundowany przez ks. Podgórskiego. Z ramienia Wydziału krajowego zwiedził ten zakład szczegółowo zawodowy psychiatra; z przedłożonego jednak przezeń sprawozdania okazało się, że zakład ten mógłby matołkom zapewnić jedynie domową a nie specyalną opiekę i to na własną odpowiedzialność. Mimo bowiem najlepszej woli i niezaprzeczonych zasług fundatora zakład ten dla braku psychiatrycznego kierownictwa i środków finansowych nie jest urządzony racyonalnie. Wobec tego, gdyby nawet Wydział krajowy chciał powołaną uchwałę Wysokiego Sejmu uważać za zachętę do utworzenia w szpitalu iwonickim rodzaju ekspozytury zakładu kulparkowskiego specyalnie dla matołków, nie mógłby przecież tego uczynić bez przyjęcia odpowiedzialności zakładu za ich leczenie. Zakład kulparkowski mógłby oddawać do szpitala iwonickiego tylko tych spokojnych i nieuleczaluych matołków, których i tak oddaje w opiekę rodziny, lub gminy przynależności.

Polecenie zawarte w rezolucyi Wys. Sejmu w sprawie uwiadamiania w drodze telegraficznej rodziny o zaszłych wypadkach śmierci w szpitalu, zostanie wzięte pod rozwagę przy będących w toku pracach nad rewizyą i zmianami instrukcyi służbowych dla szpitali.

Sprawę zwołania ankiety dla zastanowienia się nad asanacyą okolic malarycznych kraju, tudzież nad kanalizacyą miast i miasteczek odstąpiono Dep. III.

Sprawozdanie z wykazem stanu zdrowotności i obfitości wód w kraju na podstawie zebranych materyałów i w porozumieniu z Dep. III. może być opracowane i przedłożone Wys. Sejmowi na jednej z następnych sesyi.

Polecenie Wys. Sejmu zawarte w uchwale z d. 29 paźd. 1908. l. 2.686 w sprawie przyspieszenia likwidacyi rachunków kwartalnych szpitali powszechnych odstąpiono Prezydyum

Wydziału kraj. jako sprawę zostającą w ścisłym związku z pomnożeniem etatu urzędników.

Petycye odstąpione Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia ewentualnie uwzględnienia przy preliminarzu budżetu na rok 1910.

Załatwiając przekazaną przez Wysoki Sejm petycyę do Ls. 1867. Stowarzyszenia dla zwalczania gruźlicy we Lwowie o subwencyę, Wydział krajowy po zbadaniu sprawy uchwalił wstawić na ten cel do preliminarza budżetu krajowego na r. 1910 kwotę 3.000 Kor.

W załatwieniu zaś petycyi Ls. 1.243. pow. Kasy chorych w Drohobyczu o subwencyę na utrzymanie szpitala w Borysławiu wstawiamy do powyższego preliminarza kwotę 1.000 K.

Wreszcie stosownie do polecenia zawartego w uchwale Wys. Sejmu z dn. 29. października 1908. l. 2.686/8, Wydział krajowy wstawił do preliminarza budżetu kraj. na rok 1910. kwotę 2.000 Kor., jako subwencyę nadzwyczajną dla poliklini powszechnej we Lwowie.

W załatwieniu zaś przekazanej powyższą uchwałą Wys. Sejmu petycyi Przełożeństwa wyzn. gminy izraelickiej o przyznanie bonifikacyi z powodu podawania wiktu rytualnego chorym izraelitom leczonym w szpitalu lwowskim, Wydział krajowy udzielił Towarzystwu dobroczynności dla stołowania chorych izraelitów zasiłek również na r. 1909 w kwocie 1.000 K.

Wydział krajowy reskryptem z d. 28. maja b. r. l. 34.421 oznajmił zarazem temuż Towarzystwu, iż rzekoma pretensya jego o zwrot kosztów podawania wiktu rytualnego chorym izraelitom leczonym w szpitalu lwowskim nie jest uzasadnioną, albowiem dobrowolne dodawanie tego wiktu motywowane celami dobroczynnymi, nie może być uważane jako zastępowanie szpitala w żywieniu chorych, lecz tylko jako rodzaj polepszenia wiktu. Z tego zapatrywania wychodząc, Wydział krajowy na usilne prośby Towarzystwa zezwolił na podawanie potraw rytualnie przyrządzonych, jakkolwiek lekarze kierujący oddziałami, tudzież Dyrekcya i Zarząd szpitala ze względów leczniczych i administracyjnych temu się sprzeciwiali.

Oceniając zaś zamiary i usiłowania Towarzystwa jako instytucyi dobroczynnej, Wydział krajowy przyznaje temuż corocznie od lat kilkunastu zasiłki pieniężne, które z biegiem czasu podwyższał stopniowo z kwoty 300 Kor. do 1.000 Kor. rocznie.

Co do petycyi kuratoryi szpitala izraelickiego, fund. bł. p. Gotthelfa w Samborze i Towarzystwa „Zdrowie“, zaznaczamy, iż Wydział krajowy preliminował odnośne zasiłki w budżecie na rok 1910. w tej samej wysokości, jak to na r. 1909. uchwalonem zostało.

Nakoniec w załatwieniu petycyi Ls. 2.374 Stefana Capa w sprawie kosztów leczenia w kraj. Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie Wydział krajowy obniżył do połowy odnośną należytość.

Na skutek zaś analogicznej petycyi Ls. 1.521 Iwana Kuzyszyna zarządzono zbadanie stosunków majątkowych.

Petycyi zaś do Ls. 1.306 i 1.321 Jana Doroszkiewicza i Jakóba Kupferberga, Wydział krajowy po zbadaniu sprawy nie uwzględnił.

W sprawie odstąpionej Wydziałowi krajowemu uchwałą z d. 29. października 1908. do zbadania i ewentualnego po-

stawienia wniosku — petycyi ls. 383. Tow. grec. kat. księży im. św. Andrzeja o subwencyę na budowę sanotoryum dla piersiowo chorych, Wydział krajowy nie może Wys. Sejmowi przedstawić przychylnego wniosku, a to wobec faktu, iż Towarzystwo petycynujące nie przedłożyło ani planu i kosztorysu budowy, ani też nie objaśniło bliżej w której miejscowości jest ona zamierzoną. Przyznanie zatem zasiłku w drobnej kwocie byłoby na razie bezcelowem. Towarzystwo bowiem, jak samo stwierdza, posiada bardzo szczupłe zasoby. Udzielenia zaś subwencyi w znaczniejszej sumie umożliwiającej przystąpienie do budowy, Wydział krajowy z uwagi na stan funduszów krajowych nie mógłby proponować, zwłaszcza, gdy na zapomogi dla chorych piersiowych i wogólności na cele zwalczania chorób gruźlicznych preliminowane są już odpowiednie kredyta w budżecie na rok 1910.

W sprawie petycyi D-ra Janusza Wisłockiego, b. asystenta kraj. Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 29. października 1908. dwie uchwały:

Jedna z nich opiewa (ls. 2.686/08) „Petycyę Dra Janusza Wisłockiego w sprawie pensyi emer. odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania możliwego uwzględnienia, ewentualnie wstawienia do budżetu na rok 1910.“

Druga zaś: „petycyę l. 2.094/1.560 D-ra Janusza Wisłockiego o emeryturę (. . i inne) odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia i sprawozdania.“

Sprawę przyznania Dr. Januszowi Wisłockiemu, b. lekarzowi asystentowi zakładu kulparkowskiego pensyi emerytalnej rozpatrywał Wydział krajowy wyczerpująco w latach 1907. i 1908. Ponieważ petent opuścił służbę krajową z powodu choroby, po całorocznym urlopie twierdził zaś, że choroby nabawił się wskutek pełnienia obowiązków służbowych, przeto Wydział krajowy poddał go badaniu lekarskiemu.

Wedle bowiem §. 11. statutu emerytalnego z d. 21. stycznia 1889. otrzymałby petent emeryturę roczną jaka wypada za 10 lat w służbie spędzonych, gdyby z orzeczenia lekarzy wynikło, że stał się niezdolnym do wszelkiego zarobkowania wskutek kalectwa lub choroby. Ponieważ Dr. Janusz Wisłocki spędził w służbie krajowej lat 7, a wedle orzęczenia lekarzy nie stał się niezdolnym do wszelkiego zarobkowania, przeto Wydział krajowy wyasygnował mu w myśl §. 15. cyt. statutu odprawę w kwocie 2.000 Koron, odmówił zaś stosownie do brzmienia §§. 4. i 12. statutu przyznania emerytury.

Z powyżej przytoczonych powodów Wydział krajowy nie wstawił też na ten cel odpowiedniej kwoty do preliminarza budżetu na rok 1910.

Porównanie

rzeczywistych wydatków i dochodów „netto“ na cele zdrowia publicznego w roku 1906 z takimiż wynikłościami w roku 1905.

Rubryka	Pozycya	Zamknięcie rachunków — Wydatki	1906 Wydano K	1906 Preliminowano K	1906 Różnica K	1905 Wydano K	1905 Różnica K
III.	38	Koszta leczenia	2,852.282	2,910.000	— 57.718	2,872.774	— 20.492
	43	„ „ przyjęte na fundusz kraj. w zastępstwie gmin	14.500	14.500	—	12.000	+ 2.500
	47—51	Publiczna służba zdrowia (lekarze okręgowi i szczepienie)	277.863	279.000	— 1.137	260.764	+ 17.099
	39	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkolicznych	10.000	10.000	—	10.000	—
	52	Szpitale Sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie i Przeworsku w Nowosiółkach . . 3.500 K					
	53	Kolonia lecznicza w Iwoniczu . . . 1.600 „					
	54	Szpital komisyi klimatycznej w Zakopanem . . 600 „					
	55	Na amortyzacyę pożyczki na budowę szpitala w Kosowie 5.112 „					
	56	„ „ „ „ „ „ Bonifratrów w Krakowie . . . . . 3 598 „					
	57	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych . . . . 2.000 „					
	58	Zakład św. Józefa dla nieuleczalnie chorych i uzdrowieńców we Lwowie . . . . 2.000 „					
	59	Szpital izraelicki we Lwowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych . . . . 4.000 „					
	59a	Powiatowy dom starców i kalek w Sokalu . . 10.000 „					
	60	Lecznica powszechna we Lwowie . . . 3.500 „					
	61	Kolonia lecznicza w Rymanowie . . . 1.000 „					
	62	„ „ „ Rabce na utrzymania dzieci . 1.000 „					
	63	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie . 600 „					
	64	„ „ „ w Krakowie . 600 „					
	60a	„Narodna licznycia“ we Lwowie, subwencya . 1.000 „					
	65	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia wydania „Przeglądu hygienicznego“ . . . . 400 „					
	66	Szpital dla matołków w Iwoniczu . . . 2.000 „					
	66a	Towarzystwo lekarskie w Krakowie . . . 300 „	42.810	42.812	— 2	22.758	+ 20.052
		Dotacye zakładów:					
	40	Szpital Lwów, dotacya oddziału chorych i położnic z klinikami .	222.070	74.363	+ 147.707	120.481	+ 101.589
	41	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	—	61.692	— 61.692	—	—
	42	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:					
		a) dotacya oddziału chorych . 53.963 K. 74 g					
		b) „ „ położnic . 24.572 „ 84 „	78.537	22.022	+ 56.515	12.710	+ 65.827
	46	Utrzymanie podrzutków w kraju i zagranicą . . .	58.103	61.000	— 2.897	56.663	+ 1.440
					+ 204.222		+ 208.507
		Razem .	3.556.165	3,475.389	— 123.446	3,368.150	— 20.492
					+ 80.776		+ 188.015

Rubryka	Pozycya	Dochody	Wpłynęło K	Preliminowano K	Różnica K	Wydano K	Różnica K
III.	6	Nadwyżka dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie:					
		a) na oddziale syfilitycznych 3.623 K 39 g					
		b) „ „ obłąkanych . 7.902 „ 26 „	11.526	29.101	— 17.575	30.856	— 19.330
	8	Nadwyżka dochodów kraj. zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	9.034	—	+ 9.034	58.981	— 49.947
	9	Zwroty zaliczek od szpitali powsz. z rachunków kwartartalnych	61.802	57.000	+ 4.802	59.821	+ 1.981
	10	„ od gmin za dawniejsze koszta leczenia . . .	—	100	— 100	175	— 175
	11	„ „ szpitali powsz. za sprawdzanie recept aptekarskich .	1.150	1.020	+ 130	730	+ 420
	12	„ „ c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach (za lata ubiegłe)	200.000	200.000	—	—	—
					— 17.675		— 69.452
		Razem .	283.512	287.221	+ 13.966	150.563	+ 2.401
					— 3.709		— 67.051
		Rzeczywisty wydatek netto .	3,272.653	3,188.168	+ 84.485	3,217.587	+ 255.066

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w r. 1906.

Poszczególnienie	Ilość: łóżek dla chorych	Ilość: chorych	Ilość: zmarłych	Ilość: dni leczenia	Procent śmiertelności	Przeciętna dzienna ilość chorych	Średni czas leczenia: dni	Wydatki na chorych: K.	Wydatki na chorych: h.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego: K.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego: h.	Koszta: jednego dnia leczenia: h.	Koszta: jednego dnia wiktu: h.	Koszta: sanitarne leki i t. p.: h.	Taksa od: dorosłych: h.	Taksa od: dzieci: h.
A) Szpitale powszechne krajowe:																
we Lwowie, oddział chorych	761	11.787	807	199.779	6·8	547	16·9	371.454	60	31	51	185·9	51·4	17·4	160	80
„ „ kliniki	199	1.756	71	46.010	4·0	126	26·2	233.497	48	132	97	507·4	149·0	120·9	160	160
w Krakowie, oddział chorych	506	8.529	878	181 360	10·3	497	21·3	370.373	32	43	43	204·2	57·5	23·8	126	126
„ „ c. k. klinika dermatologiczna i laryngologiczna	85	683	14	18.586	2·0	51	27·2	31.494	29	46	11	169·4	52·7	27·2	160	160
Suma A)	1.551	22.755	1.770	445.735	7·8	1.221	19·6	1,006.819	69	44	25	226·0	64·0	31·1	—	—
B) Szpitale prowincyonalne:																
gminny w Białej	105	1.101	89	25.671	8·	70	23·3	43.661	33	39	65·6	170·0	53·9	18 9	1·25	65
„ „ Bochi	79	879	46	21.917	5·2	60	24·9	28.168	64	32	04·6	128·5	43·4	12·9	1·34	68
„ „ Brodach	70	1.096	65	20.611	6·	57	19·3	27.671	89	25	24·8	134·3	37·8	13·8	1·20	60
„ „ Brzeżanach	82	1.594	83	34.367	5·2	94	21·6	38.906	77	24	40·8	113·2	38·5	15·9	1·18	60
„ „ Drohobyczu	120	3.590	136	60.313	3·8	165	16 8	54.762	19	15	25·4	90·8	35·2	14·9	1·06	53
powiatowy w Gorlicach	85	1.228	49	27.148	4·	74	22·1	33.604	21	27	36·5	123·8	44·3	13·1	1·20	60
„ „ Husiatynie	70	1.765	44	39.329	2·5	108	22·3	46.317	47	26	24·2	117·8	43·1	19·6	1·20	60
„ „ Jarosławiu	110	1.469	120	44.205	8·2	121	30·1	53.119	64	36	16	120·0	46·4	21·1	1·20	60
gminny w Jaśle	100	719	57	16.145	7·9	44	22·4	22.371	81	31	11·5	138·6	47·4	12·6	1·34	68
„ „ Kałuszu	40	871	25	19.085	2·9	52	21·9	23.425	42	26	89·5	122·7	41·1	12·3	1·34	68
„ „ Kołomyi	100	1.715	38	36.996	2·2	101	21·6	56.103	73	32	71·3	151·6	47·7	14·	1·40	70
powiatowy w Krośnie	51	907	27	17.106	3·0	47	18·9	19.848	78	21	88·4	116·0	36·4	15·7	1·50	75
„ „ Lubaczowie	50	931	27	17.234	2·9	47	18·5	22.984	82	24	68·8	133·4	42·1	14·9	1·20	60
gminny w Nowym Sączu	60	959	70	22.417	7·3	61	23·4	27.349	39	28	51·9	122·0	46·5	10·9	1·34	68
powiatowy w Podhajcach	85	2.334	123	41.869	5·3	115	17·9	47.869	72	20	51	114·3	41·7	16 8	1·20	60
gminny w Przemyślu	200	2.677	191	68.397	7·1	188	25·5	114.451	43	42	75·4	167·3	49·4	21·9	1 36	70
powiatowy w Przemyślanach	44	1.516	39	26.997	2·6	74	17·8	37.437	19	24	69·5	138 7	41·3	11·2	1·20	60
gminny w Rzeszowie	100	1.376	71	28.014	5·1	77	20·3	39.630	43	28	80·	141·5	42·7	17·9	1·30	65
„ „ Samborze	80	972	43	24.135	4·4	66	24·8	32.453	13	33	38·8	134·5	47·	9·3	1·30	64
„ „ Sanoku	40	720	26	12.312	3·6	34	17·1	15.921	53	22	11·3	129·3	36·8	14·3	1·20	60
„ „ Skałacie	42	1.265	46	25 903	3 6	71	20·5	38.669	75	30	56·9	149·3	44·8	19·0	1·40	70
„ „ Śniatynie	104	2.042	74	38.239	3·6	104	18·8	46.587	73	22	81·4	121·9	39·3	12·1	1·20	60
powiatowy w Sokalu	120	3.396	132	68.124	3·9	187	20·1	75.822	25	22	32·7	111·3	43·6	8·9	1·20	60
gminny w Stanisłtwowie	120	2.240	103	42.155	4 6	115	18·8	57.787	39	25	79·8	137·0	42·	16·6	1·34	68
„ „ Stryju	30	808	16	15.809	2·0	43	19·6	17.405	96	21	54·2	110·1	35·9	15·1	1·50	75
„ „ Tarnobrzegu	100	1.766	96	38.697	5·4	106	22·0	50.557	34	28	62·8	130·6	41·1	15·2	1·38	76
„ „ Tarnopolu	140	2.511	196	47.652	7·8	131	19·0	55.664	37	22	16·8	116·8	42·0	12·1	1·24	62
„ „ Tarnowie	67	1.002	23	16.939	2·3	46	17·	20.683	65	20	64·2	122·1	41·3	11·7	1·20	60
„ „ Turce	41	1.022	48	24.129	4·7	66	23 6	31.635	19	30	95·4	131·1	41·8	14·8	1·52	76
„ „ Wadowicach	60	1.934	61	32.431	3·2	89	16·8	36.948	78	19	10·5	113·9	32·0	25·8	1·12	60
„ „ Zaleszczykach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pow. w Złoczowie (otw. 1/1 1907)	120	3.082	132	54.770	4·3	150	17·8	63.904	70	20	73·5	116·7	40·4	14·7	1·25	62
gminny w Żółkwi	110	1.544	93	36.188	6·0	99	23·4	40.722	11	26	37·4	112·5	48·6	10 5	1·06 ***	54
powiatowy w Żywcu	2.841	52.819	2.507	1,089.520	4·7	2.985	20·6	1,380.642	*28	26	13·9	126·7	42·5	14·9	—	—
Suma B)																
C) Zakłady położnicze:																
kraj. we Lwowie oddział szpitalny	79	1.375	23	19.501	1·7	53	14·2	55.505	63	40	37	284·6	51·7	36·5	160	—
„ „ „ klinika poł. gin.	88	1.208	18	18.339	1·5	50	15·2	76.239	05	63	11	415·7	97·9	77·4	160	160
„ w Krakowie oddz. szpitalny	30	1.048	14	14.952	1·3	41	14·3	29.427	95	28	08	197·0	58·5	28·2	126	—
i klinika położ.-ginekologicz.	30	705	4	11.126	0 6	30	15·8	22.217	15	31	51	199·7	61·4	55·1	126	—
Suma C)	227	4.336	59	63 918	1·4	175	14·7	183.389	78	42	29	286·9	68·3	49·6	—	—
D) Zakłady dla obłąkanych:																
krajowy w Kulparkowie	800	2.388	346	415.553	14·5	1.138	174·0	603.151	28	252	57	145·1	57·4	03 3	160	160
„ „ Krakowie	115	383	50	51.302	13·1	140	134·0	87.095	06	227	40	169·8	57·8	07·2	160	160
Suma D)	915	2.771	396	466.855	14·3	1.279	168·5	690.246	34	249	09	147·9	57·5	03·7	—	—
E) Szpitale dla dzieci:																
św. Zofii we Lwowie	110	1.689	198	34.946	11·7	96	20·7	38.500	—	22	79	110·1	—	—	—	80
św. Ludwika w Krakowie	108	1.161	185	31 682	15·9	87	27·3	36.000	—	31	01	113·6	—	—	—	126
Oddział osesków z mamkami w Krakowie	32	254	65	5.891	25·6	16	23·2	12.387	90	48	77	210·0	—	—	126	126
Suma E)	250	3.104	448	72.519	14·4	199	23·3	86.887	90	27	99	120 0	—	—	—	—
Suma A) B) C) D) E)	5.784	85.785	5.180	2,138.547	6·0	5.859	24·9	3,347.985	99	39	06	156·5	—	—	—	—

*) Suma ta nie stanowi uiszczenia, lecz należytość bieżącą wydatków na chorych, i z tego powodu różni się od ogólnej sumy rzeczywistych wydatków podanej w zamknięciach rachunkowych.

**) Niekorzystne różnice taks wynikłe z obrachunków rocznych w szpitalach: Biała, Brody, Gorlice, Kołomyja, Przemyśl, Przemyślany, Rzeszów, Skałat, Śniatyn, Sokal, Stryj i Turka, zostały już w roku następnym przez podwyższenie taks odpowiednio uregulowane.

WYKAZ

wydatków w trzech szpitalach krajowych w roku 1906.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Lwów—Oddział szpitalny	Lwów—Oddział kliniczny	Kraków — Oddział szpitalny	Kraków — Oddział kliniczny	Kulparków	Lwów — Oddział szpitalny	Lwów — Oddział kliniczny	Kraków — Oddział szpitalny	Kraków — Oddział kliniczny	Kulparków
		ilość dni leczenia w r. 1906					Na dzień leczenia przypada				
		219.280	64.349	247.614	29.712	415.553					
		K	K	K	K	K	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.
1	Żywienie chorych (odżywianie do wina)	112.823	86.539	142.689	16.624	238.622	— 51.55	1 34.48	— 57.63	— 55.95	— 57.42
2	Bielizna (od zakupna do utrzymywania szwaczek)	18.500	5.196	15.232	2.920	23.685	— 8.04	— 8.07	— 6.16	— 9.83	— 5.70
3	Pranie	10.274	4.498	10.372	2.596	11.756	— 4.79	— 6.90	— 4.19	— 8.74	— 2.83
4	Opał sal	18.196	25.572	11.616	1.912	29.598	— 8.28	— 39.74	— 4.69	— 6.44	— 7.12
5	Oświetlenie	9.481	20.989	9.676	1.555	8.238	— 4.32	— 32.61	— 3.91	— 5.24	— 1.99
6	Leki i apteka (aptekarze pomocnicy)	18.812	29.529	34.094	6.147	900	— 8.57	— 45.89	— 13.77	— 20.70	— 0.22
7	Koszta sanitarne i instrumenta chirugiczne	23.210	40.308	55.078	5.051	12.868	— 10.68	— 62.73	— 22.25	— 16.99	— 3.09
8	Sprzęty	5.086	3.951	3.932	695	6.970	— 2.41	— 6.13	— 1.59	— 2.34	— 1.68
9	Słoma do sienników	900	—	700	115	2.144	— 0.42	— —	— 0.28	— 0.39	— 0.52
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy	2.100	2.100	2.943	378	4.099	— 0.96	— 3.26	— 1.17	— 1.27	— 0.99
11	„ koni	—	—	1.142	136	4.657	— —	— —	— 0.46	— 0.46	— 1.12
12	„ ogrodów, pól i folwarków	785	784	2.233	131	31.467	— 0.35	— 1.21	— .90	— 0.44	— 7.57
13	Koszta pogrzebowe	2.258	242	270	32	1.141	— 1.03	— 0.37	— 0.11	— 0.10	— 0.28
14	Utrzymanie budynków (asekuracya, drogi, kominiarze)	15.405	14.343	11.693	1.445	22.118	— 7.02	— 22.28	— 4.72	— 4.86	— 5.32
15	„ dyrektora, lekarzy, akuszerek, stypendya akuszerek, dyetaryusze, wikt, dużurny	61.830	8.944	60.166	2.222	30.458	— 28.28	— 13.99	— 24.30	— 7.48	— 7.33
16	Koszta zarządu	10.708	11.011	19.069	2.652	21.608	— 4.88	— 17.11	— 7.70	— 8.92	— 5.19
17	Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia	10.632	5.321	13.984	1.831	13.523	— 4.85	— 8.26	— 5.61	— 6.16	— 3.25
18	Służba wyższa i niższa	44.994	27.202	51.121	5.527	88.827	— 20.50	— 42.27	— 20.65	— 18.60	— 21.38
19	Czynsze	—	—	—	—	—	— —	— —	— —	— —	— —
20	Koszta kancelaryjne	2.748	2.956	2.693	334	2.987	— 1.25	— 4.59	— 1.09	— 1.12	— 0.72
21	Wodociągi i maszyna parowa (maszynista)	14.042	14.211	4.815	569	8.150	— 6.40	— 22.08	— 1.95	— 1.91	— 1.96
22	Pensye i emerytury	29.162	—	18.794	—	12.333	— 13.30	— —	— 7.60	— —	— 2.97
23	Zaopatrzania, dary z łaski i odprawy kwartałów pośmiert.	1.516	147	3.238	—	587	— 0.69	— 0.22	— 1.31	— —	— 0.14
24	Remuneracye i zapomogi	5.588	1.612	3.880	261	2.750	— 2.54	— 2.50	— 1.57	— 0.87	— 0.66
25	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	—	—	—	—	— 1 60	— —	— —	— —	— —
26	Zapisy	—	—	139	—	—	— —	— —	— 0.05	— —	— —
27	Podatki i daniny	382	403	2.163	109	129	— 0.17	— 0.62	— 0.88	— 0.37	— 0.03
28	Wydatki w sprawach patronatu	—	—	—	—	110	— —	— —	— —	— —	— 0.02
29	Dyety i koszta podróży	—	—	65	—	—	— —	— —	— 0.03	— —	— —
30	Rozmaite wydatki	2.308	3.860	5.149	459	8.669	— 1.05	— 5.99	— 2.08	— 1.55	— 2.09
	Razem	425.260	309.718	486.946	53.701	588.394	— 93.93	1 81.30	1 96.65	1 80.73	1 41.59
	Do tego:										
1	Zaliczki na płace (Rubr. I.)	3.047	—	1.133	—	1.883	— —	— —	— —	— —	— —
2	Utrzymanie dzieci, osesków i mamek	38.500	—	48.388	—	—	— —	— —	— —	— —	— —
3	Zapomogi dla położnic	14.652	—	5.620	—	—	— —	— —	— —	— —	— —
4	Utrzymanie dzieci na oddziale położnic	10	18	881	—	—	— —	— —	— —	— —	— —
5	Spłata pożyczek	5.070	—	5.078	—	69.298	— —	— —	— —	— —	— —
6	Nadzwyczajne budowle, urządzenia mechaniczne	5.700	—	17.802	2.568	18.192	— —	— —	— —	— —	— —
7	Rozmaite przeprowadzenia rachunków	100.000	—	—	—	—	— —	— —	— —	— —	— —
	Ogólny wydatek	592.239	309.736	565.748	56.269	677.767	—	—	—	—	—
		901.975		622.017							

WYKAZ

dochodów rzeczywistych, oraz stanu czynnego i biernego w szpitalach prowincyonalnych w r. 1906.

według zatwierdzonych zamknięć rachunkowych.

Liczba porządkowa	Szpitale	Koszta leczenia od: galicyjskiego funduszu krajowego K	g	obcych funduszów krajowych K	g	samopłacących K	g	Dochody własne i rozmaite wraz z zapasem kasowym K	g	Ogólne dochody rzeczywiste K	g	Stan czynny z końcem roku 1906-go: Zaległe koszta leczenia K	g	rozmaite należytości K	g	Razem K	g	Stan bierny z końcem roku 1906-go: Niespłacone należytości dostawców K	g	Zaliczki i pożyczki K	g	Razem K	g	Czysty stan: czynny K	g	bierny K	g
1	Biała	7.786	26	—	—	10.417	14	252	19	38.455	59	18.930	95	2.572	50	21.503	45	12.810	21	13.240	70	26.050	91	—	—	4.547	46
2	Bochnia	28.839	66	787	10	152	92	3.857	44	33.637	12	8.541	38	19.668	48	28.209	86	1.445	62	1.771	28	3.216	90	24.992	96	—	—
3	Brody	21.004	80	1.286	80	1.776	36	295	15	24.363	11	7.949	48	2.050	49	9.999	88	5.917	07	12.482	15	18.399	22	—	—	8.399	34
4	Brzeżany	35.308	48	1.753	38	494	52	3.136	96	40.693	34	24.164	51	11.528	09	35.692	60	547	06	1.719	27	2.266	33	33.426	27	—	—
5	Drohobycz	39.994	27	967	02	4.136	78	7.488	93	52.587	—	32.448	56	19.487	57	51.936	13	2.467	15	76.793	72	79.260	87	—	—	27.324	74
6	Gorlice	29.002	20	1.894	80	816	60	651	12	32.364	72	9.236	80	44	32	9.281	12	1.251	65	1.400	—	2.651	65	6.629	47	—	—
7	Husiatyn	42.912	60	1.671	20	3.349	27	1.808	71	49.741	78	17.125	33	4.171	35	21.296	68	—	—	4.996	74	4.996	74	16.299	94	—	—
8	Jarosław	46.221	—	255	60	3.465	60	1.241	18	51.183	38	21.819	20	785	42	22.604	62	2.355	90	320	—	2.675	90	19.928	72	—	—
9	Jasło	20.005	62	1.512	06	484	34	399	34	22.401	36	7.095	78	2.840	27	9.936	05	431	22	2.299	24	2.730	46	7.205	59	—	—
10	Kałusz	20.929	24	254	60	2.339	75	538	60	24.062	19	7.464	11	975	14	8.439	25	3.225	37	3.841	36	7 066	73	1.372	52	—	—
11	Kołomyja	45.555	34	2.580	76	2.031	14	1.750	89	51.918	13	21.939	84	1.289	79	23.229	63	10.065	12	116 812	32	126.877	44	—	—	103.647	81
12	Krosno	20.160	—	—	—	1.765	—	1.878	39	23.803	39	10.092	45	5.778	88	15.871	33	—	—	4.000	24	4.000	24	11.871	09	—	—
13	Lubaczów	20.626	20	766	40	649	06	2.284	04	24.325	70	5.451	80	6.633	07	12.084	87	—	—	1.123	03	1.123	03	10.961	84	—	—
14	Nowy Sącz	25.311	28	—	—	1.503	36	707	57	27-522	21	23.990	80	2.490	84	26.481	64	—	—	1.368	02	1.368	02	25.113	62	—	—
15	Podhajce	43.145	88	603	20	2.105	84	6.376	08	52.231	—	21.790	—	8.558	89	30.348	89	—	—	3.678	90	3.678	90	26.669	99	—	—
16	Przemyśl	75.399	41	6.255	89	2.738	06	5.930	26	90.323	62	43.957	60	8.902	—	52.859	60	30.804	15	241.937	84	272.741	99	—	—	219.882	39
17	Przemyślany	28.060	60	—	—	1.293	40	10.677	51	40.031	51	12.376	80	509	94	12.886	74	8.952	15	22.686	98	31.639	13	—	—	18.752	39
18	Rzeszów	52.855	68	1.854	90	1.158	18	916	12	56 784	88	24 195	28	965	86	25.161	14	5.721	24	11.400	—	17.121	24	8.039	90	—	—
19	Sambor	36.088	22	3.156	14	478	30	2.016	—	41.738	66	18.606	15	11.579	62	30.185	77	1.271	96	63.961	17	65.233	13	—	—	35.047	36
20	Sanok	27.538	84	4.081	78	18	20	1 878	03	33.516	85	12.311	10	2.352	14	14.663	24	1.454	38	9.738	31	11.192	69	3.470	55	—	—
21	Skałat	9.641	40	1.143	60	1.701	40	6.079	86	18.566	26	4.342	20	6.400	68	10.742	88	586	05	215	—	801	05	9.941	83	—	—
22	Śniatyn	27.652	78	5.124	72	2.853	34	7.368	08	42.998	92	23.487	94	11.324	25	34.812	19	822	68	52.710	74	53.533	42	—	—	18.721	23
23	Sokal	40.215	26	954	—	1.916	40	1.475	95	44.561	61	16.197	70	2.928	97	19.126	67	3.720	24	43.298	58	47.018	82	—	—	27.892	15
24	Stanisławów	63.714	24	1.713	82	13.472	99	5.961	38	84.862	43	35.318	35	5.958	49	41.276	84	158	40	1.827	99	1.986	39	39.290	45	—	—
25	Stryj	42.298	92	10.635	08	1.772	36	5.405	30	60.111	66	32.456	62	6.833	83	39.290	45	1.200	—	8.400	—	9.600	—	29.690	45	—	—
26	Tarnobrzeg	16.092	75	2.176	50	1.544	25	2.169	65	21.983	15	6.477	—	6.438	42	12.915	42	889	54	—	—	889	54	12.025	88	—	—
27	Tarnopol	46.342	74	4.390	58	2.133	10	1.433	81	54.300	23	25.434	38	1.412	41	26.846	79	6.055	10	76.649	40	82.704	50	—	—	55.857	71
28	Tarnów	42.994	48	6.369	12	970	64	12.029	21	62.363	45	40.492	90	9.889	03	50.381	93	1.446	—	19 916	26	21.362	26	29.019	67	—	—
29	Turka	10.517	40	—	—	7.272	40	263	18	18.052	98	5.734	80	523	55	6.258	35	4.326	13	4.305	—	8 631	13	—	—	2.372	78
30	Wadowice	28.533	44	1.361	46	1.661	96	2.134	63	33.691	49	15.237	70	1.771	36	17 009	06	37.312	18	15.542	68	52.854	86	—	—	35.845	80
31	Zaleszczyki	28.410	88	4 788	34	1.073	02	1.755	71	36.027	95	11.128	90	3.161	65	14.290	55	1.138	13	56.180	15	57.318	28	—	—	43.027	73
32	Żółkiew	57.708	25	2.454	83	1.151	51	68	75	61.383	34	25.961	19	36	98	25.998	17	12.457	12	32.124	50	44.581	62	—	—	18.583	45
33	Żywiec	33.567	12	3.607	74	1.196	60	1.279	27	39.650	73	7.275	54	15.050	71	22.326	25	2.242	03	—	—	2.242	03	20.084	22	—	—
	Razem . . .	1,134.435	24	74.401	42	79.893	79	101.509	29	1,390.239	74	599.033	14	184.914	90	783.948	04	161.073	85	906.741	57	1.067,815	42	336.034	96	619.902	34
																										*283.867	38

*) Suma ogólnego czystego stanu biernego przewyższa stan czynny o kwotę 283.867 K 38 g, najpierw z powodu, że w stanie czynnym nie wykazano wartości budynków i inwentarza zamknięciami rachunkowemi nie objętych a następnie, że same tylko pożyczki na budowę szpitali zaciągnięte wynosiły z końcem r. 1906 sumę 667.052 K 70 g.

Zamknięcie rachunków

z obrotów wydatków na chorych i potrzeb administracyjnych funduszów szpitali prowincyonalnych, zatwierdzone przez Wydział krajowy za rok 1906.

| Poszczególnienie | Biała | | Bochnia | | Brody | | Brzeżany | | Drohobycz | | Gorlice | | Husiatyn | | Jarosław | | Jasło | | Kałusz | | Kołomyja | | Krosno | | Lubaczów | | Nowy Sącz | | Podhajce | | Przemyśl | | Przemy-ślany | | Rzeszów | | Sambor | | Sanok | | Skałat | | Śniatyn | | Sokal | | Stanisławów | | Stryj | | Tarnobrzeg | | Tarnopol | | Tarnów | | Turka | | Wadowice | | Zaleszczyki | | Złoczów (otwarty d. 1/1 1907) | | Żółkiew | | Żywiec | | |
|---|---|---

BUDŻETY

szpitali prowincyonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy na rok 1908.

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Dolina *)	Drohobycz	Gorlice	Husiatyn	Jarosław	Jasło	Kałusz	Kołomyja	Krosno	Lubaczów	Nowy Sącz	Podhajce	Przemyśl	Przemyślany	Rzeszów	Sambor	Sanok	Skałat	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnobrzeg	Tarnopol	Tarnów	Turka	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Razem
	Waluta koronowa																					Waluta koronowa													
Dochody.																																			
Z własnych dochodów:																																			
Z dóbr, realności, gruntów, legatów i odsetek od efektów i t. d.	—	970	110	609		792	530	400	700	240	200	200	200	400	200	750	850	5.900	138	620	50	20	150	330	2.368	575	280	250	1.200	200	1.000	108	720	—	100	
Z kosztów leczenia:																																			
Od gal. funduszu krajowego, samopłacących od obcych funduszów	52.500	28.200	30.500	42.500		61.000	34.500	48.700	51.600	23.000	31.200	56.500	27.000	22.800	39.000	51.000	102.800	37.380	61.640	42.800	34.450	19.300	39.530	51.000	80.400	66.000	24.000	53.600	62.000	30.800	36.000	38.000	42.000	67.500	44.000	
Rozmaite dochody	100	568	—	20		20	—	—	30	20	—	50	100	35	—	—	100	30	50	50	30	—	720	20	50	—	—	20	100	100	10	620	200	65	20	
Suma dochodów	52.600	29.738	30.610	43.129		61.812	35.030	49.100	52.330	23.260	31.400	56.750	27.300	23.235	39.200	51.750	103.750	43.310	61.828	43.470	34.530	19.320	40.400	51.450	82.818	66.575	24.280	53.870	63.300	31.100	37.010	38.728	42.920	67.565	44.120	1,557.588
Wydatki.																																			
Czynsz najmu i wodociągowy	780	—	—	—		—	—	—	—	—	700	—	—	—	—	—	—	—	3.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—		
Bielenie i restauracya zwykła	600	600	1.460	450		700	800	800	1.200	400	300	300	1.300	500	200	700	500	1.000	600	500	400	200	1.200	800	800	1.500	700	1.120	500	260	300	300	300	800	1.400	
Budowy zwyczajne	—	—	—	150		—	—	—	400	—	—	—	—	—	—	—	250	1.960	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	200	300	—	—	1.200	—	
Podatki	2	50	30	—		6	30	—	—	15	15	20	4	—	—	10	50	2.200	4	50	—	10	10	—	70	—	—	10	13	4	1	50	30	16	40	
Asekuracya od ognia	75	80	70	50		200	80	115	100	100	180	200	70	102	100	100	500	350	40	100	90	150	150	200	150	161	140	100	110	205	60	150	183	300	200	
Czyszczenie kominów	72	20	70	25		100	80	100	100	60	100	150	50	40	100	150	150	100	20	50	110	150	70	150	140	200	70	120	190	160	70	80	100	70	80	
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	—	120	280	120		150	40	15	500	60	50	—	100	100	50	320	100	100	130	300	150	50	100	150	50	1.500	100	700	150	80	120	75	200	150	50	
Żywność chorych, SS. zakonnych i służby	15.500	10.600	10.420	17.500		25.200	14.400	19.500	22.000	9.000	9.950	20.500	8.700	9.400	13.000	20.450	35.000	13.520	23.460	15.800	13.300	6.700	14.280	20.206	34.400	22.400	7.700	19.100	26.500	10.250	12.300	13.450	15.700	24.700	21.350	
Wino piwo i wódka	800	200	60	250		600	300	550	700	130	200	300	100	200	400	300	1.200	250	700	500	400	125	300	500	500	800	230	500	500	400	400	226	150	200	1.000	
Lekarstwa	2.400	1.500	1.600	2.300		4.700	2.500	4.000	3.450	1.400	1.400	3.000	1.400	1.520	1.300	4.250	5.500	1.400	3.180	3.000	1.500	1.050	2.000	3.260	2.400	3.500	1.000	3.500	3.000	1.600	2.400	3.400	2.000	4.320	2.500	
Sanitarne	1.400	800	600	1.400		3.300	1.000	3.000	1.725	150	800	1.500	1.200	760	950	1.700	2.750	1.100	2.500	1.500	1.200	520	1.200	1.640	4.600	2.710	1.000	1.300	2.000	800	800	1.360	1.600	3.200	1.300	
Instrumenta chirurgiczne	450	450	250	400		800	450	800	1.000	300	300	300	400	183	300	600	600	400	800	500	400	200	2.230	400	800	1.200	500	300	300	150	1.400	200	150	500	400	
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zmarłych)	900	100	600	450		550	250	150	600	250	150	250	170	100	460	600	1.600	250	450	350	300	150	130	500	400	500	120	970	450	200	400	250	400	500	550	
Utrzymanie kaplicy	100	100	—	100		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	200	100	100	100	100	100	100	100	150	100	100	100	100	100	100	100	100	200	150	
Bielizna, pościel i odzież	1.400	2.287	2.586	2.900		2.500	1.500	2.560	2.700	600	1.235	3.880	1.700	1.005	500	1.500	5.000	2.000	2.500	3.000	1.500	850	1.400	2.000	4.700	3.000	1.600	2.500	3.000	1.350	2.000	900	1.000	5.336	2.200	
Pranie (mydło, soda i farbka)	400	180	100	250		400	300	400	400	200	300	300	200	200	200	600	600	250	500	250	350	200	300	400	500	350	250	330	500	200	320	130	260	500	280	
Sprzęty	300	300	500	720		1.500	500	1.100	1.210	150	1.100	1.200	300	300	400	1.200	600	700	800	300	500	100	580	1.700	1.500	2.000	1.200	1.000	1.500	1.050	750	260	200	1.088	500	
Opał	1.800	1.200	2.000	2.400		2.000	2.800	3.800	3.500	1.500	1.200	5.000	1.200	1.400	2.300	2.400	7.000	2.400	2.600	2.000	1.600	2.500	2.600	4.000	4.500	4.000	1.300	3.400	3.000	1.900	1.500	1.600	2.800	5.000	1.700	
Światło	830	200	360	400		700	500	400	700	200	400	1.200	300	300	600	700	2.000	500	500	400	450	250	400	450	1.600	600	300	500	600	300	400	200	450	800	600	
Słoma	300	100	150	150		200	200	150	300	75	200	200	100	200	300	150	400	200	150	150	200	100	80	350	400	400	80	100	240	150	200	120	150	300	240	
Potrzeby kancelaryjne	450	150	300	300		400	20	350	300	200	200	300	200	150	300	400	500	300	500	250	300	200	250	500	700	400	300	250	580	200	250	250	250	440	250	
Opłata telefonów	145	80	—	35		125	90	—	150	—	—	—	150	—	150	—	300	—	00	50	90	—	—	—	—	100	100	—	150	120	50	—	—	120	—	150	
Utrzymanie konia z uprzężą	—	—	—	—		600	400	300	—	—	600	400	500	500	—	—	—	500	900	—	—	—	—	—	—	450	500	—	—	—	350	—	250	400	350	—	
Płaca dyrektora	2.000	1.600	2.080	1.800		2.600	1.739	1.800	1.938	2.080	1.988	2.070	1.505	1.780	1.840	2.340	2.400	1.600	2.340	2.080	1.840	1.400	1.600	2.340	2.530	2.500	1.400	2.600	2.585	1.600	1.820	2.080	1.840	2.600	2.080	
„ sekundaryuszy	1.200	1.200	1.300	2.200		2.560	1.050	1.380	2.200	1.300	1.200	1.380	1.000	1.150	1.300	2.300	4.360	1.000	3.510	1.000	1.150	600	1.245	1.560	3.940	2.200	1.000	1.380	2.580	—	1.000	1.150	1.000	2.560	1.380	
„ akuszerki i cyrulika	300	100	70	150		400	60	25	200	60	50	60	50	20	400	100	480	100	200	—	100	—	50	60	250	250	50	150	400	50	100	60	150	150	50	
„ sióstr zakonnych	960	800	1.440	960		1.600	960	1.120	1.120	800	800	1.120	800	800	1.120	907	1.600	800	1.120	960	960	640	960	1.120	1.600	1.120	800	960	1.600	800	800	800	960	960	1.280	
„ pisarza	1.225	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.100	1.320	—	—	—	—	—	1.200	—	1.320	—	—	1.200	—	—	300	1.440	—	1.200	—	
„ dyurnistów	—	—	720	1.000		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	—	1.025	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Wynagrodzenie urzędników gmin. i powiat.	300	250	200	200		300	200	200	300	240	150	250	100	200	200	150	400	200	360	300	200	200	200	250	300	200	150	200	400	100	200	100	200	300	200	
Płaca kapelanów (fiakrowe)	160	100	100	100		100	100	100	100	50	200	200	100	100	150	200	400	200	100	300	110	100	200	200	200	—	60	150	200	100	50	100	200	160	200	
„ służby niższej	2.016	1.956	1.128	1.680		1.896	1.500	2.124	1.968	720	1.272	2.832	1.080	1.158	2.652	1.464	5.520	1.560	2.220	1.584	1.440	912	1.728	2.208	2.736	3.480	984	2.064	2.508	1.296	1.236	1.500	2.052	2.280	1.896	
Za sprawdzanie recept	35	30	20	40		50	25	50	50	25	—	45	10	21	30	70	100	20	50	40	40	10	40	40	40	40	20	50	50	20	15	50	20	60	40	
Odprawy, prowizye i emerytury	334	2.406	—	920		816	—	—	—	720	—	—	—	—	1.381	1.120	2.620	—	720	604	1.564	—	—	660	2.238	865	—	422	1.850	—	200	710	1.400	1.399	—	
Remuneracye	230	120	120	210		220	140	150	220	100	180	180	100	70	120	210	350	100	230	90	80	60	190	220	310	250	120	270	250	70	100	300	120	250	110	
Relutum za pomieszkanie, opał, wikt i dorożki	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	
Spłata długów w kapitale	5.000	—	1.000	2.800		4.070	1.600	1.200	—	—	4.000	3.801	2.000	623	1.846	1.702	14.030	4.361	4.000	3.688	1.890	—	3.178	4.160	—	4.412	—	4.985	4.800	1.600	3.258	4.343	2.022	4.800	—	
„ odsetek	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	4.524	—	—	5.690	19	3.290	519	—	2.712	—	—	548	390	—	1.271	—	1.385	—	—	1.613	—	6.228	—	—	
Rozmaite drobne	200	150	60	100		60	200	200	150	70	250	300	100	200	100	310	200	250	300	200	300	200	400	400	240	500	250	350	200	100	400	100	150	350	400	
Suma wydatków	42.664	27.829	29.674	43.119		59.503	33.894	46.539	49.381	21.055	29.570	55.862	25.089	23.182	39.139	48.342	102.670	40.290	60.309	42.708	33.214	17.727	38.919	50.914	74.614	63.009	21.524	52.216	60.773	25.695	35.363	36.684	42.885	67.039	42.576	1.483.971
Preliminowana zatem nadwyżka wynosi																																			73.617

Porównanie

rzeczywistych wydatków i dochodów „netto“ na cele zdrowia publicznego w roku 1907 z takimiż wynikłościami w roku 1906.

Rubryka	Pozycya	Zamknięcie rachunków Wydatki	1907 Wydano K	1907 Preliminowano K	1907 Różnica K	1906 Wydano K	1906 Różnica K
III.	1	Koszta leczenia ubogich chorych w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych	2,779.842	2,970.000	— 190.158	2,852.282	— 72.440
	2	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkolicznie chorych	10.000	10.000	—	10.000	—
	3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	1,148.714	909.732	+ 238.982	222.070	+ 926.644
	4	„ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	859.590	716.955	+ 142.635	—	+ 859 590
	5	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	726.941	661.394	+ 65.547	78 537	+ 648.403
	6	Koszta utrzymania osób w szpitalach, przyjęte na (fundusz krajowy) w zastępstwie gmin (ryczałtowo)	25.013	25.000	+ 13	14.500	+ 12.513
	7	Fundusz podrzutków w Krakowie	—	—	—	—	—
	8	Koszta utrzymanie podrzutków w całym kraju i zagranicą	55.894	61.000	— 5.106	58.103	— 2.209
	9/12	Publiczna służba zdrowia (lekarze okręgowi i szczepienie ochronne ospy)	270.608	272.700	— 2.092	277.863	— 7.254
	12a)	Stypendya dla lekarzy na podróże naukowe, zasiłki dla zakładów sanitarnych	5.250	6.000	— 750	—	+ 5.250
	13	Szpitale SS. miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie, Przeworsku i Nowosiółkach 3.600 K					
	14	Kolonia lecznicza w Iwoniczu 1.600 „					
	15	Szpital komisyi klimatycznej w Zakopanem 600 „					
	16	Na amortyzacyę pożyczki na budowę szpitala Bonifratrów w Krakowie 3 883 „					
	17	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych 2.500 „					
	18	Zakład św. Józefa dla nieuleczalnie chorych i uzdrowieńców we Lwowie 2.000 „					
	19	Szpital izraelicki we Lwowie w celu ulżenia w kosztach utrzymania chorych 4.000 „					
	20	Lecznica powszechna we Lwowie 2.500 „					
	21	„Narodna licznycia“ we Lwowie 1.000 „					
	22	Kolonia lecznicza w Rymanowie 1.000 „					
	23	„ „ „ Rabce (na utrzyfnania dzieci) 600 „					
	24	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie 600 „					
	25	„ „ „ w Krakowie 600 „					
	26	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia wydania „Przeglądu hygienicznego“ 600 „					
	27	Szpital dla matołków w Iwoniczu 2.000 „					
	28	Towarzystwo lekarskie w Krakowie 300 „					
	29	Komitet zjazdu lekarzy i przyrodników, subwencya na wystawę lekarską 400 „					
	30	Rada wyznaniowa gminy izraelickiej w Krakowie celem ulżenia utrzymania chorych 2.000 „					
	31	Szpital izraelicki w Samborze na ulżenie w utrzymaniu chorych 600 „					
	32	Szpital i przytulisko izraelickie w Tarnopolu celem ulżenia utrzymania chorych 600 „	30.983	30.698	+ 285	42 810	— 11.827
		Razem	5,912.835	5,663.479	+ 447.462 — 198.106 + 249.356	3,556.165	+2,450.400 — 93.730 +2,356.670

Rubryka	Pozycya	Dochody	Wpłynęło K	Preliminowano K	Różnica K	Wydano K	Różnica K
III.	1	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	722,039	800.665	— 78.626	—	+ 722.039
	2	„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	632.070	671.201	— 39.131	9.034	+ 623.036
	3	„ szpital św. Łazarza w Krakowie:	604.451	575.022	+ 29.329	11.526	+ 592.925
	4	Zwroty zaliczek od szpitali powsz. z rachunków kwartalnych	81.095	57.000	+ 24.095	61.802	+ 19.293
	5	„ od gmin za dawniejsze koszta leczenia	—	100	— 100	—	—
	6	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich	232	1.020	— 788	1.500	— 918
	7	Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w c. k. klinikach za lata ubiegłe	—	100.000	— 100.000	200.000	— 200.000
		Razem	2,039.887	2,205.108	— 218.645 + 53.424 — 165.221	283.512	+1,957.293 — 200.918 ·1,756.375
		Wydatki	5,912.835	5,663.479	249.356	3,556.165	+2,356.670
		Dochody	2,039.887	2,205.108	— 165.221	283.512	+1,756.375
		Czysty wydatek Rubr. III.	3,872.948	3,458.371	+ 414.577	3,272.653	+ 600.295

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w r. 1907.

Poszczególnienie	Ilość: łóżek dla chorych	Ilość: chorych	Ilość: zmarłych	Ilość: dni leczenia	Procent śmiertelności	Przeciętna dzienna ilość chorych	Średni czas leczenia: dni	Wydatki na chorych: K.	Wydatki na chorych: h.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego: K.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego: h.	Koszta: jednego dnia leczenia: h.	Koszta: jednego dnia wiktu: h.	Koszta: sanitarne leki i t. p.: h.	Taksa od: dorosłych: h.	Taksa od: dzieci: h.
A) Szpitale powszechne krajowe:																
we Lwowie, oddział chorych	761	11.953	789	195.406	6·6	535	16·3	419.778	53	35	12	214·8	58·3	21·5	160	80
„ „ kliniki	199	1.658	67	45.803	4·0	125	27·6	248.968	95	150	16	543·6	165·5	113·2	160	160
w Krakowie, oddział chorych	506	8.322	839	174 124	10·1	477	20 9	393.352	85	47	27	225·9	59·4	27·5	126	126
„ „ c. k. klinika dermatologiczna	85	756	5	20.472	0·7	56	27·1	41.868	83	55	38	204·5	81·4	23·5	160	160
Suma A)	1.551	22.689	1.700	435.805	7·5	1.193	19·2	1,103.969	16	48	66	253·3	71·1	33·7	—	—
B) Szpitale prowincyonalne:																
gminny w Białej	105	1.087	86	27.807	7·9	76	25·6	44.029	39	40	50·5	158·3	58·5	16·8	175	85
„ „ Bochi	55	830	46	19.764	5·5	54	23·8	25.284	77	30	46·4	127·9	39·0	11·1	134	68
„ „ Brodach	70	1.144	41	23.795	3·6	65	20·8	25.582	18	22	36·2	107·5	35·3	10·0	142	70
„ „ Brzeżanach	82	1.644	86	33.144	5·2	91	20·2	45.024	81	27	38·7	135·8	47·7	18·6	118	60
„ „ Drohobyczu	120	3.236	143	63.611	4·4	174	19 6	59.175	28	18	28·6	93·2	35·9	12·4	106	53
powiatowy w Gorlicach	85	1.103	46	25.925	4·2	71	23·5	38.318	86	34	74·0	147·8	49·9	20·3	126	65
„ „ Husiatynie	70	1.753	43	40.311	2·5	110	23 0	46.959	55	26	78·8	116·5	43·7	20·2	120	60
„ „ Jarosławiu	110	1.596	67	33.636	4·2	92	21·1	47.353	33	29	67·0	140·7	48·6	19·1	120	60
gminny w Jaśle	100	742	46	16.493	6·2	45	22·2	22.124	57	29	81·7	134·1	46·7	15·4	134	68
„ „ Kałuszu	40	1.017	30	22.707	2·9	62	22·3	30.898	19	30	38·8	136·7	49·6	11·3	134	68
„ „ Kołomyi	146	1.914	63	42.412	3·3	116	22·1	60.861	85	31	79·7	143·5	46·2	12·0	152	76
powiatowy w Krośnie	50	894	37	19.971	4·1	55	22·3	29.590	91	29	74·4	133·1	44·1	16·8	150	75
„ „ Lubaczowie	50	858	36	15.125	4·0	41	17·6	26.152	01	30	48·0	172·9	50·2	21·5	120	60
gminny w Nowym Sączu	100	1.038	81	24.435	7·8	67	23·5	47.358	49	45	62·4	194·0	50·0	18·2	162	80
powiatowy w Podhajcach	85	2 403	114	46.728	4·7	128	19.4	50.023	89	20	81·7	107·0	43·5	13 3	120	60
gminny w Przemyślu	200	2.764	208	64.671	7·5	177	23·4	117.589	80	42	54·0	181·8	52·0	23·8	150	75
powiatowy w Przemyślanach	44	1.253	33	24.662	2·6	67	19·7	36.143	57	28	84·6	14·65	48·1	14·0	140	70
gminny w Rzeszowie	116	1.724	104	43.026	6·0	117	24·9	61.640	69	35	75·4	143·3	49·2	19·1	128	64
„ „ Samborze	110	1.496	77	32.708	5·1	90	21·9	44.385	54	29	6·69	135·7	41·0	19·3	130	65
„ „ Sanoku	80	1.141	38	26.936	3·3	74	23·6	36.543	75	32	02·8	135·7	49·4	13·3	130	64
„ „ Skałacie	40	624	22	11.353	3·5	31	18·2	15.082	67	24	17·1	132·8	39·6	11·9	148	74
„ „ Śniatynie	42	1.358	46	26.743	3·4	73	19·7	42.048	20	30	96.3	157·2	47·6	18·4	140	70
powiatowy w Sokalu	104	1.922	85	41.041	4·4	112	21·3	50.517	77	26	28·4	123·1	44·0	11·5	125	62
gminny w Stanisławowie	120	3.392	125	68.416	3·7	187	20·2	76.629	90	22	59·1	112·0	46·1	10·4	120	60
„ „ Stryju	120	1.971	79	37.497	4·0	103	19·0	61.254	80	31	07·8	163·4	43·4	18·1	146	75
„ „ Tarnobrzegu	30	781	20	17.424	2·6	48	22·3	21.627	12	27	69·0	124·1	38·1	16·9	150	75
„ „ Tarnopolu	100	1.628	96	35.826	5·9	98	22·0	53.078	55	32	60·3	148·1	44·1	15·1	138	70
„ „ Tarnowie	140	2.638	192	50.546	7·3	138	19·2	68.049	93	25	79·6	134·6	45·9	10·5	124	62
„ „ Turce	67	1.237	39	21.672	3·2	59	17·5	23.926	98	19	46·8	111·1	39·7	9·5	154	75
„ „ Wadowicach	44	1.060	61	24.173	5·7	66	22·8	36.376	15	34	31·7	150·5	45·6	17·1	152	76
„ „ Zaleszczykach	60	2.065	63	36.980	3·0	101	17·9	40.267	21	19	50·0	108·9	34·1	22·7	112	60
powiatowy w Złoczowie	100	1.350	80	27.765	5·9	76	20.6	44.935	57	33	28·6	161·8	42·0	14·7	140	70
gminny w Żółkwi	120	3.123	135	52.118	4·3	142	16·7	69.329	04	22	19·9	133·0	43·9	17·4	125	62
powiatowy w Żywcu	110	1.730	101	40.252	5·8	110	23·3	44.857	—	25	92·9	111·4	51·1	10·5	106	54
Suma B)	3.015	54.516	2.569	1,139.673	4·7	3.122	20·9	1,543.022	*32	28	30·4	135·4	45·1	15·6	—	—
C) Zakłady położnicze:																
kraj. we Lwowie oddział szpitalny	79	1.437	22	19.322	1·5	53	13·4	58.641	27	40	81	303·5	54·1	29·7	160	—
„ „ „ klinika poł. gin.	88	1.182	19	18.102	1·6	50	15·3	84.740	17	71	69	468·1	106·4	79·0	160	—
„ w Krakowie oddz. szpitalny	30	1.051	14	14.994	1·3	42	14·7	30.993	52	29	49	206·7	63·5	31·0	126	—
„ i klinika położ.-ginekologicz.	30	664	7	10.231	1·1	28	15·4	21.780	87	32	80	212·8	68·5	40·0	126	—
Suma C)	227	4.334	62	62.649	1·4	173	14·5	196.155	83	45	26	313·1	73·8	45·9	—	—
D) Zakłady dla obłąkanych:																
krajowy w Kulparkowie	1.111	2.685	386	457.028	14·4	1.252	170·0	749.505	84	278	77	164·0	65·2	04·4	160	160
„ „ Krakowie	115	460	51	53.585	11·1	147	116·4	98.529	18	214	19	183·8	71·8	07·1	160	160
Suma D)	1.226	3.145	437	510.613	13·9	1.399	162·3	848.035	02	269	65	166·1	65·9	04·7	—	—
E) Szpitale dla dzieci:																
św. Zofii we Lwowie	110	1.541	202	33.820	13·1	95	22·5	37.500	—	24	33	110·9	—	—	—	80
św. Ludwika w Krakowie	108	952	130	29 647	13·6	81	31·1	36.000	—	37	81	121·4	—	—	—	126
Oddział osesków z mamkami w Krakowie	32	267	74	6.000	27·7	16	22·4	12.595	80	47	18	209·9	—	—	126	126
Suma E)	250	2.760	406	69.467	14·7	192	25·2	86.095	80	31	19	123·9	—	—	—	—
Suma A) B) C) D) E)	6.269	87.444	5.174	2,218.207	5·9	6.077	25·4	3,777.278	13	43	19·6	170·3	—	—	—	—

WYKAZ

wydatków w trzech szpitalach krajowych w roku 1907.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Lwów—Oddział szpitalny	Lwów—Oddział kliniczny	Kraków — Oddział szpitalny	Kraków — Oddział kliniczny	Kulparków	Lwów — Oddział szpitalny		Lwów — Oddział kliniczny		Kraków — Oddział szpitalny		Kraków — Oddział kliniczny		Kulparków	
		ilość dni leczenia w r. 1907					Na dzień leczenia przypada									
		214.728	63.905	252.703	30.703	457.028										
		K	K	K	K	K	K	gr.	K	gr.	K	gr.	K	gr.	K	gr.
1	Żywienie chorych (od żywienia do wina)	124.465	95.048	151.370	23.676	298.052	—	57.96	1	48.73	—	59.90	—	77.11	—	65.22
2	Bielizna (od zakupna do utrzymywania szwaczek)	18.692	9.714	17.888	3.014	25.503	—	08.70	—	15.20	—	07.08	—	09.82	—	05.58
3	Pranie	11.380	5.355	11.015	2.984	12.300	—	05.30	—	08.38	—	04.36	—	09.72	—	02.69
4	Opał sal	24.953	30.499	11.956	2.510	45.256	—	11.62	—	47.73	—	04.73	—	08.18	—	09.90
5	Oświetlenie	13.630	21.113	8.960	2.174	11.928	—	06.35	—	33.04	—	03.54	—	07.08	—	02.61
6	Leki i apteka	20.191	35.294	22.731	5.229	1.413	—	09.40	—	53.66	—	09.00	—	17.03	—	00.31
7	Koszta sanitarne i instrumenta chirugiczne	30.638	35.523	39.887	5.055	18.414	—	14.22	—	55.59	—	15.78	—	16.46	—	04.03
8	Sprzęty	7.075	5.263	4.614	929	6.667	—	03.29	—	08.24	—	01.83	—	03.03	—	01.46
9	Słoma do sienników	900	—	950	121	3.281	—	00.42	—	—	—	00.38	—	00.39	—	00.72
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy	2.142	2.058	2.864	430	4.288	—	01.00	—	03.22	—	01.13	—	01.40	—	00.94
11	„ koni	—	—	1.5[illegible]2	190	8.360	—	—	—	—	—	00.59	—	00.62	—	01.83
12	„ ogrodów, pól i folwarków	788	737	2.412	124	41.225	—	00.37	—	01.15	—	00.95	—	00.40	—	09.02
13	Koszta pogrzebowe (prosektoryum)	2.260	240	1.673	256	1.598	—	01.05	—	00.38	—	00.66	—	00.83	—	00.35
14	Utrzymanie budynków (asekuracya, drogi, kominiarze)	18.373	14.436	14.767	1.695	31.947	—	08.56	—	22.59	—	05.84	—	05.52	—	06.99
15	„ dyrektora, lekarzy, akuszerek, stypendya akuszerek, wikt dużurny	74.660	3.177	65.755	1.367	32.289	—	34.77	—	04.97	—	26.02	—	04.45	—	07.06
16	Koszta zarządu	16.619	15.959	24.962	3.963	26.279	—	07.74	—	24.97	—	09.88	—	12.91	—	05.50
17	Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia	9.896	5.402	12.536	2.020	15.501	—	04.61	—	08.53	—	04.96	—	06.58	—	03.39
18	Służba wyższa i niższa	45.769	28.725	49.251	5.707	116.681	—	21.31	—	44.95	—	19.49	—	18.59	—	25.53
19	Czynsze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Koszta kancelaryjne	3.265	2.431	2.145	372	3.7 86	—	01.52	—	03.80	—	00.85	—	01.21	—	00.83
21	Wodociągi i maszyna parowa (maszynista)	15.802	16.938	5.488	916	16.310	—	07.36	—	26.55	—	02.17	—	02.98	—	03.57
22	Pensye i emerytury	28.157	—	19.324	—	14.594	—	13.11	—	—	—	07.65	—	—	—	03.19
23	Zaopatrzania, dary z łaski i odprawy kwartałów pośmiert.	1.246	88	3.803	—	664	—	00.58	—	00.14	—	01.50	—	—	—	00.14
24	Remuneracye i zapomogi	2.716	1.609	4.255	344	3.010	—	01.26	—	02.52	—	01.68	—	01.12	—	00.66
25	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	—	—	—	—	—	01·64	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Zapisy	—	—	139	—	—	—	—	—	—	—	00.06	—	—	—	—
27	Podatki i daniny	877	717	2.236	116	21	—	0.41	—	0.12	—	0.88	—	0.38	—	—
28	Wydatki w sprawach patronatu	—	—	—	—	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	00.02
29	Dyety i koszta podróży	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	00.01	—	—	—	—
30	Rozmaite wydatki	2.404	3.371	3.802	457	10.028	—	01.12	—	05.27	—	01.50	—	01.49	—	02.19
	Razem	480.418	333.697	486.320	63.649	749.505	2	23.73	5	22.18	1	92.45	2	07.31	1	63.95
	Do tego:															
1	Zaliczki na płace (Rubr. I.)	2.552	—	1.679	—	1.411	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Utrzymanie dzieci, osesków i mamek w szpitalu	37.500	—	48.596	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Zapomogi dla położnic	14.352	—	5.388	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Utrzymanie dzieci na oddziale położnic	12	12	794	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Spłata pożyczek	194.671	—	52.040	—	86.484	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Nadzwycz. budowle, urządzenia mechaniczne i inne wydat.	85.500	—	27.214	4.705	22.190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Rozmaite przeprowadzenia rachunkowe	—	—	36.555	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogólny wydatek	815.005	333.709	658.586	68.354	859.590		—		—		—		—		—
		1,148.714 K		726.940 K												

WYKAZ

dochodów rzeczywistych, oraz stanu czynnego i biernego w szpitalach prowincyonalnych w r. 1907.

według zatwierdzonych zamknięć rachunkowych.

Liczba porządkowa	Szpitale	Koszta leczenia od: galicyjskiego funduszu krajowego		Koszta leczenia od: obcych funduszów krajowych		Koszta leczenia od: samopłacących		Dochody własne i rozmaite wraz z zapasem kasowym		Ogólne dochody rzeczywiste		Stan czynny z końcem roku 1907-go: Zaległe koszta leczenia		Stan czynny z końcem roku 1907-go: rozmaite należytości		Stan czynny z końcem roku 1907-go: Razem		Stan bierny z końcem roku 1907-go: Niespłacone należytości dostawców		Stan bierny z końcem roku 1907-go: Zaliczki i pożyczki		Stan bierny z końcem roku 1907-go: Razem		Czysty stan: czynny		Czysty stan: bierny	
		K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
1	Biała	21.818	02	7.161	07	—	—	60.411	13	89.390	22	29.484	22	2.844	76	32.328	98	5.238	62	33.090	52	38.329	14	—	—	6.000	16
2	Bochnia	24.516	48	641	78	354	02	5.167	22	30.679	50	7.850	78	20.500	35	28.351	13	854	56	1.611	28	2.465	84	25.885	29	—	—
3	Brody	25.141	84	1.126	82	1.416	90	1.240	92	28.926	48	10.621	66	2.411	67	13.033	33	3.275	06	11.482	15	14.757	21	—	—	1.723	88
4	Brzeżany	35.977	44	2.387	89	818	36	294	24	39.477	93	23.777	52	10.638	77	34.416	29	5.390	57	5.588	18	10.978	75	23.437	54	—	—
5	Drohobycz	62.979	88	4.916	31	9.220	97	3.625	82	80.742	98	22.057	68	34.053	03	56.110	71	2.845	21	70.468	71	73.313	92	—	—	17.203	21
6	Gorlice	27.168	60	2.016	30	2.271	88	517	06	31.973	84	8.679	15	86	54	8.765	69	8.647	95	11.084	37	19.732	32	10.966	63	—	—
7	Husiatyn	43.331	20	1.376	40	3.307	60	2.930	56	50.945	76	16.553	93	5.542	20	22.096	13	—	—	2.296	74	2.296	74	19.099	39	—	—
8	Jarosław	41.326	60	703	20	3.756	—	621	59	46.407	39	15.622	40	2.525	76	18.148	16	1.988	73	5.380	80	7.369	53	3.778	63	—	—
9	Jasło	18.339	92	2.452	86	—	—	333	51	21.126	29	7.671	68	773	85	8.445	53	772	86	400	—	1.172	86	7.272	67	—	—
10	Kałusz	24.971	12	1.569	34	1.713	66	1.413	80	29.667	92	9.434	33	1.286	29	10.720	62	1.841	93	16.307	36	18.149	29	—	—	7.428	67
11	Kołomyja	51.795	64	2.219	08	2.803	80	517	67	57.336	19	25.196	90	2.561	96	27.758	86	3.569	22	125 836	40	129.405	62	—	—	101.646	76
12	Krosno	25.452	—	847	50	1.695	75	759	57	28.754	82	11.065	95	9.260	15	20.326	10	1.980	21	2.000	—	3.980	21	16.345	89	—	—
13	Lubaczów	16.495	—	1.283	60	—	—	662	88	18.441	48	4.877	—	700	—	5.577	—	2.072	30	1.962	11	4.034	41	1.542	59	—	—
14	Nowy Sącz	32.996	06	1.678	76	2.164	84	15.616	92	52.456	58	14.508	48	—	—	14.508	48	9.302	24	135.231	33	144.533	57	—	—	130.025	09
15	Podhajce	45.660	80	1.729	20	1.587	18	5.240	28	54.217	46	26.668	82	8.206	31	34.875	13	—	—	1.701	40	1.701	40	33.173	73	—	—
16	Przemyśl	82.282	24	8.614	96	4.221	34	3.995	17	99.113	71	39.738	71	5.864	20	45.602	91	52.307	46	229.784	30	282.091	76	—	—	236.488	85
17	Przemyślany	26.623	60	3.029	26	—	—	5.967	88	35.620	74	12.062	84	827	79	12.890	63	5.168	43	28.254	94	33.423	37	—	—	20.532	74
18	[illegible]szów	50.170	10	3.796	44	1.848	48	308	70	56 123	72	21.415	14	942	16	22.357	30	11.232	37	8.200	—	19.432	37	2.924	93	—	—
19	Sambor	39.423	18	3.552	01	700	55	1.846	97	45.522	71	16.528	46	10.645	75	27.174	21	893	17	60.216	59	61.109	76	—	—	33.935	55
20	Sanok	28.161	04	4.412	64	870	10	162	—	33.605	78	12.784	32	3.492	75	16.277	07	6.461	46	8.475	32	14.936	78	1.340	29	—	—
21	Skałat	12.146	40	2.977	16	—	—	475	79	15.599	35	3.079	36	3.937	91	7.017	27	1.097	51	283	75	1.381	26	5.636	01	—	—
22	Śniatyn	29.619	36	2 904	38	3.271	98	6.518	97	42.314	69	24.471	22	1.761	11	26.232	33	650	56	62.376	33	63.026	89	—	—	36.794	56
23	Sokal	44.504	68	1.092	80	3.263	43	517	02	49.377	93	15.828	47	2.810	54	18.639	01	4.875	14	39.149	61	44.024	75	—	—	25.385	74
24	Stanisławów	68.108	75	10.595	05	1.523	90	4.615	68	84.843	38	35.426	45	12.126	57	47.553	02	3.219	87	434	79	3.654	66	43.8 98	36	—	—
25	Stryj	43.431	84	9.749	60	1.886	89	2.049	07	57.117	40	28.089	46	7.238	43	35.327	89	5.080	20	36.859	50	41.939	70	—	—	6.611	81
26	Tarnobrzeg	19.095	—	1.646	50	1.606	25	3.099	94	25.447	69	9.569	75	7.267	39	16.837	14	642	80	—	—	642	80	16.194	34	—	—
27	Tarnopol	43.518	97	5.062	22	1.888	39	1.052	67	51.522	25	24.240	58	1.034	23	25.274	81	8.077	72	73.392	08	81.469	80	—	—	56.194	99
28	Tarnów	64.115	48	9.368	92	—	—	1.419	45	74.903	85	29.040	20	15.302	51	44.342	71	261	29	13 807	58	14.068	87	30.273	84	—	—
29	Turka	16.300	68	8.393	27	—	—	495	66	25.189	61	8.789	30	497	22	9.286	52	3.846	60	2.413	40	6.260	—	3.025	80	—	—
30	Wadowice	33.404	28	902	88	1.658	52	1.081	56	37.047	24	14.396	08	2.125	09	16.521	17	—	—	49.377	94	49.377	94	—	—	32.856	77
31	Zaleszczyki	31.736	40	4.120	32	835	53	1.685	53	38.377	78	14.632	38	2.037	04	16.669	42	3.458	28	54.761	13	58.219	41	—	—	41549	99
32	Złoczów	21.586	80	322	—	2.510	05	10.999	03	35.417	88	15.319	50	2.832	74	18.152	24	12.080	66	171.595	69	183.676	35	—	—	165.524	11
33	Żółkiew	67.473	89	1.069	29	2.516	56	76	55	71.136	29	16.984	—	55	30	17.039	30	10.406	54	27.874	50	38.281	04	—	—	21.241	74
34	Żywiec	33.126	24	4.148	98	2.142	—	436	57	39.853	79	10.202	24	28	43	10.230	67	4.469	12	5.700	—	10.169	12	61	55	—	—
	Razem . . .	1,252.799	53	117.868	79	61.854	93	146.157	38	1,578.680	63	586.668	96	182.218	80	768.887	76	182.008	64	1,297.398	80	1,479.407	44	244.857	48	941.144	62
																										*696.287	14

*) Suma ogólnego czystego stanu biernego przewyższa stan czynny o kwotę 696.287 K 14 g, z tego powodu, że w stanie czynnym nie wykazano wartości budynków i inwentarza zamknięciami nie objętych, a natomiast w stanie biernym mieszczą się pożyczki zaciągnięte na budowę nowych budynków szpitalnych.

Zamknięcie rachunków

z obrotów wydatków na chorych i potrzeb administracyjnych funduszów szpitali prowincyonalnych, zatwierdzone przez Wydział krajowy za rok 1907.

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Gorlice	Husiatyn	Jarosław	Jasło	Kałusz	Kołomyja	Krosno	Lubaczów	Nowy Sącz	Podhajce	Przemyśl	Przemyślany	Rzeszów	Sambor	Sanok	Skałat	Sniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnobrzeg	Tarnopol	Tarnów	Turka	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów (otwarty d. 1/1 1907)	Żółkiew	Żywiec	
	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h	K h
Wydatki																																			
a) **Rzeczywiste:**																																			
Czynsz najmu	1.075 —	— —	— —	2.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.600 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	600 —	104 67	— —	— —	
Bielenie i restauracya zwykła	1.762 72	568 68	761 23	578 28	731 45	1.953 43	506 77	1.933 75	458 06	879 12	991 16	248 18	884 87	317 72	661 48	2.432 53	1.184 07	432 10	493 68	392 60	203 49	1.569 60	1.806 22	667 19	3.318 23	677 72	1.259 50	1.233 55	252 76	1.024 —	371 29	128 23	1.732 51	1.388 58	
Budowy nadzwyczajne	60.060 —	— —	— —	156 62	738 67	11.084 37	— —	— —	— —	6.318 60	102 43	— —	1.756 95	15.363 —	— —	2.685 39	1.877 40	— —	1.142 20	340 —	315 98	— —	— —	3.101 18	— —	— —	97 87	— —	1.075 41	— —	— —	3.193 59	— —	17.897 61	
Podatki od budynków szpitalnych	— —	50 13	— —	— —	6 55	65 72	— —	— —	— —	39 33	— —	— —	— —	— —	— —	29 58	4.262 51	— —	— —	8 61	— —	— —	— —	— —	— —	— —	7 65	13 86	13 63	— 44	— —	— —	15 40	38 80	
Asekuracya od ognia	140 95	59 23	43 15	41 89	131 77	69 14	103 98	97 62	58 22	129 —	163 96	62 94	99 73	152 22	86 66	490 70	343 67	21 43	80 11	80 08	342 52	92 01	277 81	87 90	160 94	113 04	50 20	106 94	204 53	50 18	116 89	325 39	300 53	178 34	
Czyszczenie kominów	70 47	19 52	67 08	7 80	100 —	80 —	100 —	100 —	60 —	175 —	80 —	40 —	40 —	50 —	150 —	229 88	32 —	20 —	50 —	152 24	150 —	60 —	131 14	124 96	200 —	70 —	80 —	183 44	160 —	78 60	110 —	100 —	70 —	60 —	
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	— —	45 20	140 —	90 —	60 —	10 —	6 —	500 —	50 40	42 —	— —	127 75	35 —	— —	272 —	91 —	69 —	126 20	300 —	140 —	30 —	— —	184 —	— —	385 79	64 —	640 —	124 —	54 10	125 95	23 60	190 —	141 36	20 —	
Żywność chorych SS. zakonnych i służby	24.082 67	9.238 83	10.459 20	16.896 33	26.292 90	12.171 26	20.155 70	20.825 08	8.922 89	13.386 47	26.088 50	9.244 56	8.986 04	11.269 40	22.735 90	28.897 26	16.424 97	21.178 12	16.495 77	14.340 84	5.908 42	15.678 41	19.812 01	33.132 60	17.513 05	8.225 91	16.636 76	28.907 14	10.052 07	13.686 35	14.480 46	11.445 59	27.305 61	22.297 12	
Wino, piwo i wódka	1.181 66	170 15	— —	248 15	575 44	438 45	410 21	826 91	89 50	356 07	400 73	99 89	389 49	509 11	342 92	697 13	345 75	577 18	655 24	332 57	146 88	302 61	362 05	669 74	628 73	224 88	579 62	451 22	397 70	364 35	102 82	166 60	364 04	957 64	
Lekarstwa	2.873 66	1.245 58	2.674 50	2.750 62	3.844 61	571 18	4.327 84	1.347 30	2.041 69	2.057 54	4.243 94	1.524 70	1.432 46	1.495 80	3.483 32	10.174 45	2.029 30	3.941 27	3.437 76	1.755 37	828 66	2.211 54	2.751 97	2.448 19	3.219 14	1.211 90	3.505 38	2.353 16	1.218 07	2.926 65	6.074 95	1.969 16	4.569 02	2.195 64	
Sanitarne	2.468 70	679 68	956 56	810 06	4.231 33	1.166 82	3.151 62	2.911 47	357 50	1.458 55	1.348 10	1.355 03	739 11	1.453 27	2.194 57	5.161 27	575 58	3.209 93	1.419 88	1.188 63	247 13	1.878 01	1.338 11	4.063 50	2.091 46	1.205 10	1.857 19	2.308 45	889 33	724 40	1.372 37	192 48	4.680 54	1.283 38	
Zakupno nowych i naprawa narz. chirurg.	512 27	349 46	149 30	401 13	797 49	593 76	670 62	480 43	142 87	224 94	304 20	351 08	167 14	306 74	548 80	452 —	599 20	429 99	1.736 74	458 40	2 94	1.006 41	225 37	461 34	597 15	509 38	415 71	671 86	129 03	478 35	267 08	79 52	412 07	428 23	
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zm.)	1.140 —	126 60	832 30	538 02	461 40	212 —	113 80	787 60	344 40	178 80	376 50	200 —	237 50	353 —	609 40	1.605 —	153 —	189 —	331 80	105 —	100 —	286 90	551 36	486 20	436 —	73 —	1.231 90	657 87	206 47	479 80	265 —	290 80	439 —	361 60	
Koszta kapliczne	139 88	100 —	— —	100 —	116 —	100 —	100 —	100 —	100 —	209 48	160 20	94 69	122 88	100 —	101 58	100 —	199 92	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	150 —	117 37	100 —	100 —	200 —	99 97	100 —	100 —	12 —	100 —	150 —	
Bielizna, pościel, odzież	455 40	1.244 31	1.189 92	1.771 88	2.325 49	1.038 37	2.249 64	2.657 60	624 11	1.194 30	6.391 30	1.799 51	1.190 91	382 57	1.434 09	2.625 33	2.023 85	2.840 10	1.897 71	728 66	208 07	2.117 24	2.058 36	4. 87 58	2.046 85	1.313 —	2.660 19	5.118 75	992 37	1.961 87	131 10	146 34	6.001 43	1.698 89	
Pranie (mydło, soda, farbka)	143 12	142 22	102 97	200 28	351 71	304 67	399 97	417 05	188 68	321 66	259 37	249 98	142 28	231 55	470 89	1.000 46	304 64	451 16	249 71	148 57	12 96	269 26	439 50	501 63	169 49	293 38	445 07	466 85	192 96	287 80	74 84	240 51	601 16	223 75	
Sprzęty	528 10	771 55	193 42	371 47	928 75	802 82	729 93	1.186 61	221 26	946 19	1.210 41	617 78	584 97	629 10	1.058 35	2.336 70	446 23	1.389 15	831 66	490 10	82 —	645 20	1.621 20	1.491 90	896 54	1.107 84	1.045 17	2.936 06	1.218 99	512 85	231 77	40 28	640 80	335 80	
Opał	2.296 20	1.805 34	2.207 20	3.622 15	2.477 54	2.890 11	4 102 97	5.386 21	1.386 71	2.355 18	6.610 26	1.626 62	2.142 —	2.978 57	3.210 —	5.054 90	2.714 60	2.281 46	2.612 08	1.661 —	1.669 74	3.552 50	3.294 60	5.008 38	2.928 85	1.587 38	4.099 61	3.997 33	1.996 68	1.649 40	2.192 70	90 28	6 146 69	2.751 87	
Światło	1.144 66	251 39	384 48	501 20	460 27	386 54	404 16	862 16	100 42	467 61	1.418 15	299 85	249 92	586 49	599 16	1.770 23	517 69	359 99	425 80	330 88	192 90	448 24	608 08	1.361 99	487 68	297 22	527 21	648 04	227 23	371 13	231 40	263 42	1.087 70	645 71	
Słoma i siano do leży	130 30	58 60	61 96	120 30	161 85	314 20	149 84	73 80	64 26	164 54	131 51	108 —	147 67	88 —	75 30	125 50	73 —	106 08	157 12	141 74	40 —	9 69	395 91	399 14	408 —	65 35	128 —	122 —	173 96	193 72	132 54	195 98	197 96	188 90	
Potrzeby kancelaryjne	641 41	217 43	243 64	289 51	358 05	238 89	282 09	217 96	112 50	240 76	286 82	260 44	167 70	286 24	318 57	533 03	275 13	254 93	239 86	176 40	111 68	271 31	304 64	760 64	183 20	205 01	304 72	303 25	107 23	234 53	114 66	276 78	438 85	196 67	
Opłata telefonów	111 25	73 43	— —	— —	125 —	123 —	— —	172 66	— —	— —	— —	— —	— —	63 50	— —	305 75	— —	100 —	187 99	120 —	— —	— —	— —	110 —	131 50	— —	163 75	122 —	— —	— —	— —	— —	— —	25 —	
Utrzymanie koni z uprzężą	— —	— —	— —	— —	620 70	1.231 45	247 16	— —	— —	1.027 26	385 —	462 42	687 56	— —	— —	800 —	604 52	— —	— —	— —	— —	— —	— —	436 16	918 10	— —	— —	— —	630 93	— —	139 17	559 48	351 42	— —	
Płaca dyrektora	1.999 94	1.600 —	1.840 —	1.800 —	2.300 —	1.600 —	1.800 —	2.861 05	1.840 —	1.840 —	2.070 —	1.399 92	1.840 —	1.840 —	2.070 —	2.300 —	1.599 96	2.070 —	1.686 64	1.840 —	1.400 —	1.600 —	2.040 —	2.530 —	2.500 —	1.400 —	2.300 —	2.200 —	1.600 08	1.610 —	1.840 —	3.007 38	2.300 —	1.840 —	
„ sekundaryuszów	1.200 —	1.500 —	1.150 —	2.033 30	2.380 —	1.000 —	1.200 —	1.199 99	1.150 —	856 66	1.335 —	499 98	1.150 —	1.150 —	2.150 —	4.180 —	999 96	3.130 —	1.000 —	1.245 87	600 —	1.200 —	1.380 —	3.496 63	2.380 —	800 —	1.380 —	2.656 59	— —	1.000 —	1.150 —	654 88	2.380 —	1.380 —	
„ akuszerek i cyrulika	192 —	64 —	132 —	126 —	136 —	72 —	12 —	28 —	75 —	57 —	64 —	10 —	20 —	403 20	104 —	488 —	84 —	226 —	— —	84 —	— —	45 —	68 —	228 —	200 —	6 —	204 —	400 —	54 —	108 —	98 —	158 —	137 —	48 —	
„ SS. Zakonnych	960 —	800 —	1.320 —	960 —	1.597 —	960 —	1.120 —	1.053 33	800 —	800 —	1.066 —	800 —	800 —	933 33	800 —	1.600 —	800 —	1.120 —	960 —	960 —	640 —	920 —	1.120 —	1.600 —	1.120 —	800 —	960 —	1.440 —	800 —	800 —	800 —	893 —	960 —	1.280 —	
„ pisarza	998 98	— —	700 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	220 —	— —	— —	627 50	1.100 —	1.320 —	— —	— —	— —	— —	— —	1.100 —	— —	1.320 —	— —	— —	1.100 —	— —	— —	300 —	1.320 —	— —	1.200 —	— —	
„ dyurnistów	— —	— —	— —	1.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	240 —	— —	— —	83 30	360 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1.022 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
Wynagrodzenie za prowadz. kasy i rachun.	300 —	250 —	150 —	200 —	300 —	200 —	200 —	300 —	240 —	200 —	200 —	100 —	100 —	200 —	150 —	400 —	200 —	360 —	300 —	200 —	200 —	200 —	250 —	300 —	200 —	150 —	200 —	400 —	100 —	200 —	100 —	200 —	240 —	200 —	
Fiakrowe dla kapelanów	145 —	150 —	150 —	50 —	100 —	100 —	100 —	71 70	35 50	300 —	200 —	70 —	— —	100 —	200 —	1.154 70	150 —	50 —	160 —	106 20	100 —	200 —	220 —	200 —	— —	31 —	150 —	228 80	100 —	38 40	100 —	235 —	160 —	200 —	
Płaca służby szpitalnej niższej	1.392 —	1.644 —	1.048 —	1.540 —	1.864 —	1.498 —	1.944 —	1.968 —	762 —	1.284 —	2.822 —	869 —	990 —	2.667 —	1.368 —	4.800 —	1.618 —	2.220 —	1.492 —	1.248 —	1.028 —	1.728 —	2.194 —	2.568 —	2.505 92	984 —	1.562 —	2.497 —	1.272 —	1.236 —	1.290 —	2.212 65	1.879 —	1.788 —	
Za sprawdzanie rachunków aptekarskich	33 43	14 87	25 94	39 96	37 55	28 33	37 21	54 82	18 48	— —	43 64	— —	25 23	1 70	41 30	68 69	23 47	31 51	45 89	14 82	— —	26 35	43 28	28 20	54 92	7 68	67 53	57 32	— —	56 62	43 50	— —	42 10	31 18	
Odprawy, prowizye i emerytury	249 99	2.406 40	— —	920 —	816 —	— —	— —	— —	1.860 —	— —	— —	— —	— —	600 —	1.400 12	1.533 33	— —	719 99	616 —	1.564 —	— —	— —	660 —	2.238 —	4.669 54	— —	422 —	1.953 08	— —	200 —	592 68	— —	1.399 20	— —	
Remuneracye (zależne od Wydz. kraj.)	230 —	120 —	60 —	90 —	400 —	140 —	150 —	1.436 66	40 —	380 —	210 —	— —	— —	80 —	200 —	350 —	100 —	180 —	100 —	230 —	40 —	190 —	200 —	390 —	600 —	120 —	— —	250 —	60 —	100 —	200 —	150 —	150 —	110 —	
Relutum za mieszkanie, opał i wikt	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	33 32	— —	— —	84 56	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	148 —	— —	5.483 —	— —	— —	
Spłata długów *a)* w kapitale	— —	— —	— —	— —	1.578 68	— —	— —	— —	— —	3.066 —	1.725 53	— —	— —	1.768 67	1.628 14	3.150 98	171 08	— —	844 55	1.555 66	— —	170 41	3.353 31	— —	395 04	— —	1.323 10	— —	— —	819 72	741 22	1.936 50	— —	— —	
b) w odsetkach	— —	— —	— —	— —	3.509 07	— —	— —	— —	— —	— —	4.599 67	— —	— —	5.766 53	101 52	9.169 22	241 —	— —	2.755 45	336 34	— —	555 79	396 89	— —	1.288 16	— —	3.046 30	— —	— —	1.651 48	1.975 98	6.253 75	— —	— —	
Rozmaite drobne jak: miotły, szczotki	201 22	159 23	181 34	92 04	233 14	144 85	418 84	650 45	94 48	191 57	838 48	88 67	84 92	497 18	277 94	469 95	177 40	191 97	300 97	329 24	185 82	421 84	375 01	212 16	877 49	231 07	353 43	226 28	136 01	457 56	40 84	92 24	415 03	326 81	
Suma wydatków rzeczywistych	108.860 98	25.925 83	27.224 19	40.347 01	61.218 41	41.589 36	45.194 35	50.508 21	22.238 93	41.147 63	66.620 18	22.610 94	25.213 63	53.419 25	50.304 01	93.383 99	41.220 90	52.929 56	43.106 56	32.905 82	14.887 19	38.856 32	48.562 87	75.161 21	53.629 14	21.873 86	49.153 80	63.234 64	24.406 51	33.976 15	37.424 86	41.287 44	66.858 42	60.527 52	1,580.809 67
b) **Przenośne:**																																			
Zwrot zaliczek funduszów kraj. itd.	2.800 —	— —	1.000 —	— —	— —	1.400 —	2.000 —	— —	600 —	400 —	1.400 —	2.000 —	623 03	— —	— —	— —	5.260 96	3.200 —	2.800 —	878 72	— —	3.364 —	5.600 —	1.350 —	7.579 07	— —	2.000 —	6.000 —	3.551 88	2.400 —	3.600 —	22 70	11.850 —	— —	
Zaliczki do wyrachowania	— —	1.600 —	80 —	2.400 —	2.400 —	6.000 —	3.700 —	2.700 —	788 46	5.083 20	3.000 —	1.500 —	1.312 34	5.160 —	100 —	— —	23.360 —	2.400 —	1.500 —	2.250 —	1.200 —	3.000 —	3.900 —	2.150 —	2.000 —	1.770 —	4.080 11	4.730 —	1.050 —	2.550 —	2.100 —	1.486 93	500 —	— —	
„ na płace	250 —	— —	— —	80 —	2 95	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	8.600 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
Gotówka na zakupno efektów	— —	1.000 —	1.057 12	— —	15.277 51	— —	— —	— —	— —	— —	4.003 88	4.000 —	— —	— —	64 98	— —	— —	— —	795 —	84 11	210 63	— —	74 —	35.000 —	453 54	181 89	— —	177 06	— —	— —	— —	— —	212 02	— —	
Zwrócone kaucye i depozyta	— —	25 —	— —	50 —	155 42	20 —	— —	— —	— —	— —	402 89	— —	— —	— —	— —	1.220 —	— —	— —	100 —	2.838 —	— —	— —	— —	63.396 71	— —	— —	463 96	8 68	300 —	— —	— —	— —	— —	— —	
Przeprowadzenie rachunkowe	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	5 —	— —	— —	— —	— —	— —	65 70	— —	— —	— —	— —	— —	25 —	43 75	— —	— —	45 —	— —	406 —	— —	26 04	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
Wydatki ogólne	111.910 98	28.550 83	29.361 31	42.877 01	79.054 29	49.009 36	50.894 35	53.213 21	23.627 39	46.630 83	75.426 95	30.110 94	27.149 —	58.579 25	50.468 99	108.269 39	69.841 86	58.529 56	48.301 56	38.981 65	16.341 57	45.220 32	58.136 87	177.102 92	63.661 75	24.231 75	55.697 87	74.176 42	29.308 39	38.926 15	43.124 86	42.797 07	79.208 42	60.739 54	1,889.462 91	
Dochody ogólne	112.577 63	32.304 50	29.367 48	46.529 93	83.301 36	49.094 81	54.645 76	54.462 39	23.967 56	47.117 12	76.088 69	34.254 82	27.149 —	58.616 58	54.357 46	110.676 46	70.369 65	58.530 92	48.422 71	38.987 89	16.849 35	45.363 69	58.138 27	178.391 89	63.851 01	27.523 69	55.732 10	79.801 24	29.365 61	39.897 24	44.257 78	45.204 81	79.236 29	60 767 97	1,935.203 66	
Od tego potrąciwszy **dochody przenośne**	23.187 41	1.625 —	441 —	7.052 —	2.558 38	17.120 97	3.700 —	8.055 —	2.841 27	17.449 20	18.752 50	5.500 —	8.707 52	6.160 —	140 —	11.562 75	34.748 91	2.407 20	2.900 —	5.382 11	1.250 —	3.049 —	8.760 34	93.548 51	6.733 61	2.076 —	4.209 85	4.897 39	4.176 —	2.850 —	5.880 —	9.786 93	8.100 —	20.914 18	356.528 03	
Okazują się dochody rzeczywiste	89.390 22	30.679 50	28.926 48	39.477 93	80.742 98	31.973 84	50.945 76	46.407 39	21.126 29	29.667 92	57.336 19	28.754 82	18.441 48	52.456 58	54.217 46	99.113 71	35.620 74	56.123 72	45.522 71	33.605 78	15.599 35	42.314 69	49.377 93	84.843 38	57.117 40	25.447 69	51.522 25	74.903 85	25.189 61	37.047 24	38.377 78	35.417 89	71.136 29	39.853 79	1,578.680 63	

BUDŻETY

szpitali prowincyonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy na rok 1909.

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Dolina	Drohobycz	Gorlice	Husiatyn	Jarosław	Jasło	Kałusz	Kołomyja	Kosów	Krosno	Lubaczów	Nowy Sącz	Podhajce	Przemyśl	Przemyślany	Rzeszów	Sambor	Sanok	Skałat	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnobrzeg	Tarnopol	Tarnów	Turka	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Razem
	Waluta korona																				Waluta korona																
Dochody.																																					
Z własnych dochodów:																																					
Z dóbr, realności, gruntów, legatów i odsetek od efektów i t. d.	—	1.040	50	269	750	792	500	500	600	150	500	450	50	200	440	200	920	800	7.900	238	560	80	20	150	430	2.468	400	350	250	500	130	600	208	720	—	220	
Z kosztów leczenia:																																					
Od gal. funduszu krajowego, samopłacących i obcych funduszów	46.800	27.900	3.370	49.000	26.500	65.720	35.880	61.600	57.600	21.870	35.412	62.320	23.600	24.750	23.652	48.600	52.680	120.400	36.400	62.480	42.900	35.520	19.300	42.000	55.200	82.080	73.000	26.250	54.020	79.000	34.650	36.520	45.140	51.400	72.000	52.290	
Rozmaite dochody	200	20	—	20	10	20	—	—	30	20	50	100	—	706	40	—	—	100	35	50	50	70	—	50	20	50	50	—	20	100	150	—	10	100	65	20	
Suma dochodów	47.000	28.960	33.420	49.289	27.260	66.532	36.380	62.100	58.230	22.040	35.962	62.870	23.650	26.656	24.132	48.800	53.600	121.300	44.335	62.768	43.510	35.670	19.320	42.200	55.650	84.598	73.450	26.600	54.290	79.600	34.930	37.120	45.358	52.220	72.065	52.530	1,744.395
Wydatki.																																					
Czynsz najmu i wodociągowy	780	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	—	300	—	—	—	—	—	3.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	390	—	—	
Bielenie i restauracya zwykła	500	600	600	400	500	700	1.000	500	1.500	400	700	300	300	—	500	300	700	1.300	1.000	450	500	400	750	1.000	1.500	800	2.000	700	1.120	500	600	600	950	1.070	1.200	1.400	
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	320	—	200	—	—	380	200	—	—	—	—	1.000	1.000	3.000	—	—	—	—	3.500	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	1.280	—	
Podatki	2	50	30	—	10	6	40	—	—	15	15	20	—	4	—	—	10	40	3.000	—	50	—	—	10	—	70	—	—	10	14	4	1	50	30	16	40	
Asekuracye od ognia	100	60	70	—	120	200	80	200	100	60	180	200	140	70	102	150	100	600	350	40	100	90	194	150	300	150	166	120	60	150	205	60	150	183	300	180	
Czyszczenie kominów	72	20	70	—	100	100	80	150	100	60	100	150	60	50	40	100	150	150	100	20	50	110	150	70	150	140	200	70	120	220	160	80	110	100	70	100	
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	—	90	280	150	100	150	40	10	500	60	50	60	120	120	50	50	320	150	100	130	300	150	50	100	150	50	1.000	100	700	150	80	130	75	200	150	40	
Żywność chorych, SS. zakonnych i służby	16.107	10.300	11.710	18.840	11.080	28.012	14.160	22.400	25.150	8.790	13.350	22.300	8.730	9.232	9.010	16.790	22.712	43.517	14.200	23.600	16.300	13.680	7.000	15.400	21.280	35.944	27.850	9.050	19.170	28.357	11.990	13.150	15.291	17.570	26.100	23.424	
Wino piwo i wódka	300	200	60	150	250	400	200	300	250	100	150	200	120	70	150	200	200	600	200	400	200	300	125	200	250	300	400	230	300	300	250	200	150	200	200	500	
Lekarstwa	2.400	1.500	1.880	2.840	1.600	4.960	2.080	4.000	3.450	1.310	1.816	3.500	1.100	1.320	1.300	2.400	4.390	5.600	1.400	3.520	3.000	1.920	1.050	2.240	3.200	2.400	3.500	1.200	3.960	4000	1.800	2.400	3.000	2.700	4.240	2.200	
Sanitarne	1.400	800	940	1.420	1.000	3.720	1.300	3.000	1.725	655	908	1.500	550	990	650	1.200	1.700	4.200	1.100	2.640	1.500	960	520	1.400	1.600	4.600	3.200	1.200	1.480	2.000	1.350	800	2.220	1.650	3.180	1.600	
Instrumenta chirurgiczne	450	415	250	300	300	800	393	900	1.300	200	400	300	300	400	120	300	1.200	600	400	1.500	1.200	400	200	1.100	1.600	800	1.200	650	300	500	200	481	200	200	300	400	
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zmarłych)	1.000	100	550	450	200	550	250	200	740	200	150	300	100	170	100	500	600	1.600	250	450	350	250	150	250	500	400	600	100	900	450	250	500	260	500	810	500	
Utrzymanie kaplicy	100	100	—	100	100	100	100	100	100	100	100	100	200	100	100	100	100	150	100	100	100	100	100	100	100	150	100	100	100	100	100	100	100	100	200	150	
Bielizna, pościel i odzież	3.000	920	2.553	3.000	1.500	3.300	1.500	5.540	3.700	400	1.500	4.500	600	2.000	1.263	2.100	1.750	6.580	2.000	1.200	2.250	1.961	640	1.500	3.000	4.700	4.000	2.400	2.950	1.630	2.720	1.630	2.000	2.000	4.000	2.200	
Pranie (mydło, soda i farbka)	300	180	100	200	250	400	300	400	400	130	300	300	250	200	200	300	500	800	250	500	250	250	200	300	400	500	500	300	300	500	250	300	130	260	600	260	
Sprzęty	400	150	2.188	300	500	1.200	500	800	1.760	310	1.000	750	800	1.500	273	600	1.200	1.790	400	300	350	484	100	560	1.000	1.500	1.900	1.500	1.000	800	1.150	900	1.000	670	1.553	1.500	
Opał	2.000	1.400	2.200	2.500	2.700	2.500	2.800	5.000	3.900	1.500	1.600	5.000	1.800	1.400	2.200	3.500	3.200	8.000	2.800	2.800	2.500	1.800	2.500	2.800	3.500	4.500	4.500	1.500	3.700	5.000	2.300	2.000	1.800	3.630	5.500	3.000	
Światło	900	200	360	400	400	700	350	500	750	120	400	1.200	250	300	300	600	630	1.250	450	500	600	450	250	450	560	1.500	700	300	500	800	300	400	200	450	800	650	
Słoma	250	100	100	170	200	200	200	200	200	75	200	200	200	100	200	300	150	250	200	150	150	200	100	80	350	400	500	80	100	200	170	200	125	200	200	200	
Potrzeby kancelaryjne	450	160	300	300	150	400	200	300	250	115	250	300	100	200	150	300	400	400	300	400	250	200	200	250	400	700	300	300	300	400	200	250	250	300	440	200	
Opłata telefonów	145	80	—	35	—	125	90	—	80	—	—	175	—	150	—	200	—	200	—	100	235	120	—	—	250	100	100	—	164	126	—	200	—	200	—	106	
Utrzymanie konia z uprzężą	—	—	—	—	—	600	400	300	—	—	800	400	—	500	500	—	—	800	500	500	—	—	—	—	—	450	950	—	—	—	500	—	250	400	350	—	
Płaca dyrektora	2.275	1.740	2.080	1.875	1.400	2.600	1.840	1.800	2.070	1.600	2.280	2.070	2.478	1.400	1.840	1.840	2.340	2.400	1.600	2.340	2.080	1.840	1.400	1.600	1.800	2 530	2.625	1.413	2.600	2.530	1.800	1.820	2.080	1.840	2.600	2.080	
„ sekundaryuszy	1.200	1.200	1.200	2.230	1.000	3.560	1.150	1.380	2.375	1.000	1.200	1.380	—	1.000	1.150	1.300	1.000	4.000	1.000	3.510	1.000	1.150	600	1.200	1.560	3.940	2.346	1.000	1.380	2.580	1.000	1.200	1.150	1.000	2.560	1.380	
„ akuszerki i cyrulika	300	100	70	150	50	400	60	25	200	60	50	60	100	50	20	400	100	480	100	200	—	100	—	50	60	250	350	25	150	600	50	100	70	160	150	50	
„ sióstr zakonnych	960	800	800	960	960	1.600	960	1.280	1.120	800	960	1.120	800	800	800	1.120	960	1.760	800	1.120	960	960	640	960	1.120	1.600	1.280	800	960	1.600	960	960	800	1.120	960	1.280	
„ pisarza	1.320	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.100	1.540	—	—	—	—	—	1.200	—	1.430	—	—	1.200	—	—	—	1.440	—	1.200	—	
„ dyurnistów	—	—	—	1.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	1.022	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Wynagrodzenie urzędników gmin. i powiat.	300	250	200	200	200	300	200	200	300	200	150	250	100	200	200	200	150	400	200	360	300	200	200	200	250	300	200	150	200	400	100	200	100	200	300	200	
Płaca kapelanów (fiakrowe)	160	100	100	150	150	100	100	100	100	50	200	200	200	100	100	150	200	700	200	100	300	110	100	200	200	200	—	50	150	350	150	100	100	200	160	200	
„ służby niższej	2.052	1.296	1.200	2.340	1.728	2.352	1.500	2.460	1.968	720	1.344	2.976	1.560	1.080	1.158	3.000	1.608	4.932	1.620	2.220	1.584	1.440	1.056	1.728	2.196	2.952	3.528	1.128	2.064	4.308	1.332	1.608	1.500	2.052	2.376	4.328	
Za sprawdzanie recept	35	30	20	40	10	50	25	50	50	25	—	45	30	10	25	30	70	70	20	50	40	30	—	40	40	40	40	20	50	60	20	40	50	20	60	40	
Odprawy, prowizye i emerytury	334	2.406	1.066	920	—	816	—	—	—	2.775	—	—	—	—	—	1.381	1.692	3.251	—	720	604	1.564	—	—	660	2.238	865	—	422	1.850	—	200	476	1.300	1.399	—	
Remuneracye	240	120	95	230	130	220	140	150	220	100	180	190	90	100	70	130	220	350	100	230	90	80	60	190	220	310	240	120	270	270	70	100	300	220	250	120	
Relutum za pomieszkanie, opał, wikt i dorożki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	
Spłata długów w kapitale	4.000	—	1.600	5.600	—	1.159	2.000	6.000	2 000	—	3.000	3.880	2.000	—	1.262	3.327	—	9.434	4.376	4.000	1.880	3.090	—	4.186	2.567	—	3.430	—	4.449	16.800	—	3.298	1.808	10.250	6.000	4.000	
„ odsetek	—	—	—	9	—	2.911	—	—	—	—	—	4.445	—	—	—	5.608	—	8.886	504	—	2.666	—	—	540	383	—	1.253	—	2.920	—	—	1.573	1.909	—	—	—	
Rozmaite drobne	225	150	60	100	500	100	200	360	250	70	200	300	200	100	200	100	150	300	200	300	200	300	200	400	300	240	400	350	350	230	100	400	100	150	400	400	
Suma wydatków	44.057	26.277	32.832	48.859	27.188	64.991	34.558	58.605	56.808	22.000	34.233	59.051	23.478	24.016	24.033	48.576	49.902	118.080	40.820	62.072	41.939	34.689	18.535	40.454	54.946	76.184	70.223	24.956	53.379	77.775	31.161	36.131	40.794	51.515	69.904	50.728	1,673.749
Preliminowana zatem nadwyżka wynosi																																				70.646	

N. B. Szpitale w Bóbrce i Czortkowie jeszcze nie zostały otwarte.

LW. 28.201/09.

We Lwowie, dnia 30. marca 1909.

MEMORYAŁ

Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

do c. k. Rządu

w sprawie rządowego projektu ustawy celem ochrony i zwalczania chorób zakaźnych

na ręce J. E. Pana Ministra spraw wewnętrznych.

Ustawowe unormawanie sprawy zapobiegania chorobom zakaźnym i ich zwalczania jest potrzebą odczuwaną w państwie już od dawna.

Wprawdzie posiadamy szereg rozporządzeń władz centralnych i krajowych dotyczących zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych (dżuma, cholera, ospa) a wydanych w epoce przed- i pokonstytucyjnej — jednak z powodu ograniczeń wolności osobistej obywateli, wolności zarobkowania i t. d. nie zgadzają się te rozporządzenia z obowiązującemi ustawami zasadniczemi, które gwarantując obywatelom swobody konstytucyjne, nadają władzom państwa prawo wydawania rozporządzeń *tylko na podstawie ustaw* (Art. XI. ustawy zasad. z 21/12 1867 Dz. p. p. Nr. 145) — a takiej właśnie podstawy ustawowej brak było dotychczasowym rozporządzeniom. Stan konieczności jednak, w jakim się państwo znajdowało w razie niebezpieczeństwa zawleczania epidemii, lub jej wybuchu, usprawiedliwiał po części ten brak upoważnienia ustawniczego przy wydawaniu odnośnych zarządzeń przeciwepidemicznych.

Obecnie c. k. Rząd wnosząc do Izby Panów na XVIII. sesyę Rady Państwa projekt ustawy ku ochronie i zwalczaniu chorób zakaźnych (przenośnych), usiłuje usunąć poważną lukę w dziedzinie ustawodawstwa sanitarnego.

Projekt ten normując sprawę w ogólnych zarysach, pozostawia przeprowadzenie szczegółów w wielu ważnych kwestyach rozporządzeniom wykonawczym i uzupełniającym, które znajdą już oparcie na szeregu upełnomocnień zawartych w ustawie.

Na takiem stanowisku stojąc c. k. Rząd, dał do poznania, że uznanie w tej dziedzinie administracyi różnorodność stosunków, które nie pozwalają uwzględnić wielu kwestyi już w samej ustawie, na co jednak przy wprowadzeniu ustawy w życie szczególniejszy nacisk położyć należy.

Jakkolwiek środki lekarskie stosowane przy leczeniu tej lub innej choroby zakaźnej są z reguły te same w całym świecie cywilizowanym — to jednak środki *administracyjne* i sposób postępowania władz przy zapobieganiu i zwalczaniu chorób epidemicznych — musi uwzględnić odrębność stosunków geograficznych, ekonomicznych i społecznych poszczególnych krajów koronnych, jeśli ustawa projektowana ma być skutecznie wykonywaną.

Przyszła ustawa będzie miała szczególniejsze znaczenie dla Galicyi, która swem położeniem geograficznem wyróżnia się od innych krajów koronnych, sąsiadując długa granicą północną i wschodnią z Królestwem polskiem i Podolem rosyjskiem, gdzie stosunki sanitarne nie są zupełnie zorganizowane. Jeśli ustawa i jej rozporządzenia wykonawcze nie będą się liczyć z odrębnością naszych stosunków, ze stopniem kultury i zamożności, tudzież z właściwościami ludności — kraj nasz nie odniesie z tej ustawy odpowiednich korzyści. Gdy więc Galicya jest dla państwa niejako przedmurzem przed inwazyą chorób zaraźliwych z krajów ościennych, przeto niekorzystne dla kraju w danym razie skutki ustawy — odbiłyby się niewątpliwie *ujemnie na stosunkach sanitarnych całego państwa*.

Wydział krajowy galicyjski nie wątpi wprawdzie, że c. k. Rząd wydając rozporządzenia wykonawcze i uzupełniające bezpośrednio lub za pośrednictwem podwładnych sobie władz krajowych, będzie się starał uwzględnić odrębne właściwości poszczególnych krajów koronnych — Wydział krajowy jednak czuje się w obowiązku zwrócenia uwagi c. k. Rządu, że wprowadzenie niektórych ważniejszych rozporządzeń *w porozumieniu* i za zgodą a niekiedy *po wysłuchaniu opinii* krajowych władz autonomicznych *jest niezbędnem*, jeśli ustawa ma przynieść rzeczywistą korzyść poszczególnym krajom koronnym, które łożąc z każdym rokiem coraz więcej na asanacyę gmin zwłaszcza miejskich, organizacyę szpitalnictwa, tudzież służby lekarskiej gminnej i okręgowej—znają bardzo dobrze stosunki zdrowotne i gospodarcze swych terytoryów. Porozumienie się przeto z nimi, lub wysłuchanie ich opinii przez czynniki rządowe przyczyni się niewątpliwie do tem skuteczniejszej walki z chorobami zakaźnemi. Specyalnie co do Galicyi zaznacza Wydział krajowy, że wydatki na sprawy zdrowotne zajmują trzecie miejsce w budżecie krajowym, pożyczki komunalne nawet mniejszych miast galicyjskich mają na oku przeważnie cele asanacyjne a szpitalnictwo już dziś poważną kwotę wydatków powiatowych pochłania.

Tę konieczność znoszenia się z czynnikami autonomicznymi uznawał zresztą sam c. k. Rząd, wydając pod wpływem doraźnej konieczności ważniejsze rozporządzenia przeciwepidemiczne w poszczególnych krajach koronnych zawsze w porozumieniu z odnośnymi Wydziałami krajowymi.

Zapobieganie chorobom zaraźliwym przez polepszenie stosunków zdrowotnych należy do czynników autonomicznych; natomiast *zwalczanie* chorób epidemicznych, wchodzi w zakres działania czynników rządowych, co niewątpliwie wynika z duchą obowiązujących ustaw a mianowicie z §. 11. lit. *f* ustawy o re-

prezentacyi państwa z 21. grudnia 1867 Dz. p. p. Nr. 141, tudzież z §. 2 lit. *c* ustawy sanitarnej z 30. kwietnia 1870 Dz. p. p. Nr. 68. — Z tego założenia wychodząc, Wydział krajowy nie domaga się bynajmniej rozszerzenia kompetencyi ustawodawczej Sejmu poza ramy zakreślone §. 36. projektu, żąda jednak przyznania sobie wpływu *decydującego* względnie *doradczego* na wydać się mające rozporządzenia uzupełniające dla Galicyi o zasadniczej doniosłości.

Dopuszczalność ograniczenia wolności osobistej przez izolacyę chorych, nadzór sanitarny nad osobami podejrzanemi o zakażenie, możność ograniczenia obrotu handlowego i t. p. są to postanowienia zbyt ważne, by rozszerzenie ich w drodze rozporządzenia na inne w §. 1. proj. nie wyliczone choroby mogło nastąpić bez zgody czynnika autonomicznego. Dlatego Wydział krajowy domaga się, by rozporządzenia takie (§. 1. ust. 2.), o ile odnosić się będą do pewnego kraju koronnego lub jego części, wydawane były *tylko za zgodą* Wydziału krajowego.

Nadto zauważa się, że po myśli § 27. lit. *f*. galic. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 19., tudzież §. 3. ustawy sanitarnej z 30. kwietnia 1870. Dz. u. kr. Nr. 68. — zakładanie i utrzymywanie kostnic, tudzież czuwanie nad niemi należy do własnego zakresu działania gminy a przeto w myśl ustaw krajowych jest „*sprawą gminną*“ która *tylko* i *wyłącznie* w drodze ustawy krajowej uregulowaną być może. Wobec tego zdaniem Wydziału krajowego należy w §. 14. ust. 5. wykreślić słowa: „sowie über die Einrichtung von Leichenkammern“.

Przewidziane w ustawie ograniczenia obrotu handlowego, zakaz odbywania jarmarków (§. 16.), ograniczenie lub zamknięcie ruchu w przedsiębiorstwach przemysłowych na pewnem terytoryum (§. 21.), ograniczenie swobodnego ruchu ludności (§. 25.), dopuszczalność wprowadzenia specyalnych przepisów meldunkowych dla miejscowości, w których istnieje niebezpieczeństwo powstania lub zawleczenia choroby zakaźnej z innych okolic (§. 17.), — wrzynają się głęboko w życie ekonomiczne Galicyi. Zamykanie warstatów oraz zakaz odbywania jarmarków nie będą w zwykłych warunkach zbyt dokuczliwe w zachodnich prowincyach Austryi gdzie przemysł prowadzi się przeważnie w osobnych lokalach a rozwój wielkiego handlu spycha jarmarki coraz bardziej do rzędu wspomnień historycznych. Natomiast w Galicyi rzemiosło prowadzi się z reguły w mieszkaniu prywatnem rzemieślnika, sklepiki po wsiach i miasteczkach łączą się prawie zawsze z mieszkaniem, jarmarki do dziś kwitną podtrzymywane odrębnem położeniem ekonomicznem Galicyi i głęboko zakorzenionym zwyczajem. Wobec tego Wydział krajowy zwraca uwagę c. k. Rządu, że ograniczenia ruchu w tych kierunkach, nie obmyślane należycie i nie zastosowane umiejętnie, mogłyby grozić poważną stratą rzemiosłom i drobnemu przemysłowi.

Wydział krajowy jest świadomym tego, że skuteczność zwalczania chorób zakaźnyzh zależy od sprężystości i szybkości w wykonaniu doraźnych zarządzeń dlatego nie domaga się bynajmniej stanowczego czy nawet tylko doradczego współudziału w wydawaniu rozporządzeń po myśli §§. 16. i 21. proj. ust, bo to mogłoby niekorzystnie wpłynąć na sprawność w walce z chorobami epidemicznemi, — powołując się jednak na wyżej naprowadzone motywa Wydział krajowy domaga się, by rozporządzenia rozszerzające przepisy §. 21, na inne nie wymienione w tym §. choroby wydawane były po zasięgnięciu opinii Wydziału krajowego.

Odnośnie do postanowień §§. 17. i 25. proj. zaznaczyć należy, że żaden kraj koronny nie ma takiego jak Galicya ruchu sezonowych robotników do Prus, Węgier, a po części i Rosyi. Ruch ten jest niemal nie ustającym w pasie nad granicz-

nym, gdzie wielu robotników wraca do domu na każde święto i niedzielę. W r. 1904. wyjechało z Galicyi do Prus na sezon roboczy przez Oświęcim 34 359 osób w pierwszej połowie r. 1905. już 53.415 osób a liczba wychodźctwa zarobkowego z każdym rokiem wzrasta.

Zjawisko to sprawia, że w Galicyi z powodu jej położenia geograficznego i ekonomicznego istnieje szereg miejscowości, zwłaszcza nadgranicznych, które są stałem i niewygasającem siedliskiem chorób objętych projektem ustawy. W miejscowościach tych istnieje stałe niebezpieczeństwo zawleczenia chorób zakaźnych w głąb kraju, wobec czego w wielu okolicach Galicyi istniałyby warunki wprowadzenia drogą rozporządzeń ograniczenia ruchu ludności po myśli §. 25. i specyalnych meldunków sanitarnych po myśli §. 17. proj. — Wydział krajowy jednak zauważa, że wspomniana wyżej emigracya zarobkowa jest w Galicyi, zwłaszcza zachodniej, ruchem żywiołowym o doniosłem dla kraju znaczeniu ekonomicznem, że przyczynia się w niemałej mierze do zmniejszenia niedoboru produkcyi rolnej i że c. k. Rząd wydając rozporządzenia po myśli §. 17. i 25. proj. natrafi na punkta, w których krzyżować się będą interesa sanitarne *państwa* z interesami ekonomicznemi *kraju* — a przeto słuszną jest rzeczą, by c. k. Rząd normując te sprawy w drodze rozporządzeń, zasięgnął opinii Wydziału krajowego, któremu w zastępstwie Sejmu powierzono troskę o podniesienie ekonomiczne kraju. Brak ustawowo zagwarantowanego wpływu czynnikom autonomicznym na wyżej wymienione rozporządzenia (§. 1. ust. 2. §. 14. ust. 5., §. 17., §. 21. i §. 25.) — sprawi trudności c. k. Rządowi przy wykonywaniu ustawy a na krajach koronnych w danym razie niekorzystnie odbić się może.

Wydział krajowy uważa za wskazane poczynienie w poszczególnych postanowieniach projektu pewnych zmian i uzupełnień bądź ze względów ogólnych, bądź ze stanowiska interesów Galicyi. W szczególności ze względu na istnienia w Galicyi obszarów dworskich koniecznem jest dla jasności postanowień ustawy wyraźne wymienienie obszarów dworskich w §§. 2., 4. i 36.

Prócz chorób uwzględnionych w §. 1. projektu, należałoby wymienić tam jeszcze: a) *„zakaźne zapalenie oczu“*, a więc nazwę, obejmującą różnorodne formy zaraźliwego zapalenia ócz, występującego epidemicznie lub endemicznie wśród ludności naszego kraju i sprowadzającego w licznych przypadkach częściową, lub zupełną ślepotę; b) *„zakażenie połogowe“* ze względu na jego częstość z powodu licznych usterek sanitarnych i braku pomocy akuszeryjnej; c) *odra* z powodu bardzo częstych i groźnych epidemii, połączonych z powikłaniami w narządzie wzrokowym słuchowym i oddechowym. Nadto uważa Wydział krajowy za wskazane wymienienie w §. 21. proj. ustawy szkarlatyny, dyfteryi, zapalenia opon mózgo-rdzeniowych i tyfusu brzusznego, w §§. 22. 23 i 24 szkarlatyny.

O ile *dopuszczalność* oznaczenia *domów* (§. 22) uznać należy za wskazaną, o tyle *koniecznem* jest oznaczenie *mieszkań* zakażonych.

Nałożenie na pewne w §. 3. projekcie wymienione osoby obowiązku donoszenia o pojawieniu się choroby zakaźnej należy do bardzo ważnych postanowień ustawy, ponieważ zmusza obywateli do usług w interesie dobra publicznego pod groźbą grzywny, aresztu (§. 38) i utraty roszczenia o odszkodowanie (§. 31). Wprawdzie obowiązek osób wymienionych w §. 3. w punktach od 2 — 7 jest subsydyarnym a ciężar donoszenia spada z reguły na przywołanego lekarza, jednak zauważyć należy że o ile w warstwach zamożniejszych do chorej osoby powołuje się często nawet kilku lekarzy, wskutek czego obowiązek donoszenia ciążący na nich *wszystkich* jest niepotrzebnym, o tyle ludność wiejska w Galicyi w olbrzymiej większości nie

wiele się leczy, a wskutek tego obowiązek donoszenia spadłby całym swoim ciężarem na „głowy domu“, na które zaczną się sypać grzywny za zaniedbanie doniesienia liczniej, niż w krajach koronnych zachodnich, gdzie tym ujemnym następstwom prawnym w poważnej mierze zaradzi istniejąca tam organizacya gminnej służby lekarskiej (Gemeindeärzte). Koniecznem jest przeto wprowadzenie pewnych kautel, chroniących o ile możności głowy domu przed niekorzystnymi skutkami postanowień §. 3. proj. W szczególności należałoby pociągnąć do obowiązku donoszenia duszpasterzy wyznań w państwie prawnie uznanych, tudzież prowadzących metryki izraelickie; postanowienie takie odnosiłoby się zwłaszcza do duchowieństwa wiejskiego, króre w Galicyi wcześniej bywa wzywane do chorych włościan, aniżeli lekarze. Ten obowiązek należałoby nałożyć także na *dozorców sanitarnych*.

Taka niższa służba sanitarna istniejęca już w państwach niektórych (Niemcy) — okazała się instytucyą bardzo pożyteczną — o ile ją utrzymano w granicach właściwych t. j. zwykłych dozorców wykonujących jedynie zlecenia lekarzy pod ścisłym ich nadzorem. Ze względu na brak lekarzy w Galicyi, służba taka będzie tutaj konieczną, ponieważ niepodobieństwem jest, by lekarz był zawsze obecny przez cały czas czynności np. odkażania, tudzież by sam przedsiębrał pewne zabiegi, których wykonania jednak nie można powierzyć osobom niewyszkolonym i niewprawnym. Czynności takich dozorców wykonywane z reguły pod ścisłą kontrolą lekarzy, ograniczyłyby się do pewnych funkcyj pomocniczych, jak donoszenie o wypadkach choroby (§. 3), spisywanie przedmiotów przeznaczonych do dezynfekcyi, przeprowadzenie dezynfekcyi i t. p.

Ponieważ wykonywanie ustawy o chorobach zakaźnych należeć będzie w zasadzie do władz rządowych (§. 42), przeto dozorcy sanitarni powinni być służbą państwową fungującą, jako organ pomocniczy przy lekarzach powiatowych. C. k. Rząd zaznacza w motywach, że gminy przeprowadzają dezynfekcye obecnie szablonowo i w sposób niewystarczający — otóż zdaniem Wydziału krajowego ujęcie sprawy tej przez c. k. Rząd przez powierzenie jej przeprowadzania takim dozorcom sanitarnym usunęłoby niedomagania dotychczasowej praktyki.

Wydział krajowy mając na oku specyalne stosunki społeczne Galicyi, uważa za wskazane poczynienie w projekcie jeszcze dalszych zmian na korzyść głowy domu. Przy niestety zbyt wielkiej jeszcze ciemnocie ludu wiejskiego i nieznajomości objawów danej choroby, spadałyby w licznych wypadkach na ludność dotkliwe grzywny, gdyby kary za naruszenie obowiązku donoszenia przez głowy domu nie ograniczono do wypadków *świadomego* zaniedbania tego obowiązku (§. 38).

Wydział krajowy nie widzi racyonalnej podstawy do wyłączenia przesyłek *polecony*ch dotyczących doniesień o pojawieniu się choroby zakaźnej z pod przywileju wolności od porta (§. 46), ponieważ należy raczej ułatwić jak najszybsze uskutecznienie doniesień osobom do tego powołanym, których obowiązek byłby jeszcze cięższym, gdyby ich materyalnie obciążał. Ze względu zaś na kary za zaniedbanie doniesienia nie jest obojętnem *dla dowodu* wysyłki, czy ta nastąpi w sposób zwykły, czy polecony. Dlatego należałoby poczynić odpowiednie zmiany i uzupełnienia w §§. 4. i 46. w tym kierunku, że specyalne doniesienia telegraficzne i telefoniczne w §. 4. tudzież przesyłki rekomendowane z §. 46 mają być wolne od opłat i porta.

Skuteczność ustawy zależeć będzie nietylko od energji i sprężystości władz i organów ją wykonujących, lecz także od dobrowolnego, nie wymuszanego karami współdziałania samej ludności. U naszego mało jeszcze kulturalnego ludu wiejskiego będzie to możliwem tylko wówczss, jeśli do minimum sprowadzone zostaną szkody i uciążliwości połączone z wykonywaniem ustawy. Z tą ewentualnością nie

liczą się postanowienia projektu, dotyczące sposobu dochodzenia roszczenia o odszkodowanie i jego utraty (§§. 33. i 31).

Od naszej ludności często niepiśmiennej nie można wymagać przy znacznej rozległości powiatów, przy długim nieraz okresie odosobienia i rekonwalescencyi, by się zgłaszała *zbyt rychło* o odszkodowanie *wyłącznie* do władzy politycznej (§. 33). Utratę prawa do odszkodowania w razie jakichkolwiek przekroczeń ustawy (§. 31) ograniczyćby należało do wypadków przekroczenia przepisów o odkażaniu. Prawo do odszkodowania §. 30 przyznaćby należało także następcom prawnym posiadacza czy właściciela.

Przyszła ustawa nie licząc się w tych wypadkach z kulturalnymi, terytoryalnymi i ekonomicznymi stosunkami naszego kraju, może w praktyce ludność narazić na krzywdy i obudzić w niej nieufność i opór, zamiast zaufania i współdziałania.

Ścisłe i pewne rozpoznanie niektórych chorób zakaźnych wymaga koniecznie badań bakteryologicznych wykonanych przy pomocy całego aparatu naukowego, w jaki zaopatrzone być mogą tylko państwowe zakłady należycie urządzone i wyposażone w siły specyalistyczne. Przynajmniej jeden taki zakład powinien istnieć w każdym kraju koronnym (na wzór zakładu do badania środków spożywczych), oprócz tego powinny być tworzone mniejsze stacye bakteryologiczne i ruchome oddziały bakteryologiczne, jak w Niemczech.

Odosobnienie chorych w ich mieszkaniach (§. 8) będzie w naszym kraju szczególnie w uboższych dzielnicach miejskich i po wsiach bardzo trudnem do przeprowadzenia z powodu przepełnienia mieszkań po miastach i chat wiejskich; w razie zaś szerszej epidemii wymagałoby skuteczne odosobnienie licznej straży i ścisłego nadzoru, na co gminy uboższe nie mogłyby się zdobyć. W tych wypadkach najmniej obciążyłoby gminy odosobnienie chorych we wspólnym lokalu izolacyjnym. Nasza gminy zwłaszcza wiejskie nie będą w możności utworzenia i utrzymywania takich lokalów izolacyjnych, wystarczających na wypadek szerszej epidemii, naś wobec groźniejszych chorób zakaźnych nieraz nie będzie można przewozić chorych do pawilonów izolacyjnych w szpitalach powiatowych ze względu na samych chorych i na znaczną nieraz w Galicyi odległość ogniska epidemii od szpitala — co wszystko niebezpieczeństwo rozwleczenia zarazy powiększyć może. Gdyby nawet przewożenie chorych do szpitali powiatowych było zawsze wykonalne, to jednak niepodobnaby było utrzymywać przy tych szpitalach obszernych pawilonów na wypadek większej epidemji, które poza tem stałyby pustką Sama budowa takich pawilonów obciążyłaby niezmiernie a niesłusznie fundusze krajowe, nie mówiąc już o kosztach konserwacyi takich budynków.

Wobec tego jest rzeczą konieczną, by rządowe władze sanitarne rozporządzały odpowiednią ilością baraków wraz z całem potrzebnem urządzeniem i odpowiednim personalem lekarskim i pomocniczym, które w miarę potrzeby mogłyby być przerzucane do okolic dotkniętych epidemią (szpitale ruchome).

Nadto powinien c. k. Rząd mieć do dyspozycyi baraki izolacyjne w znaczniejszej liczbie dla osób poddanych obserwacyi (§. 18) Należyte odosobnienie osób podejrzanych o zakażenie a poddanych obserwacyi sanitarnej (§. 18) nie da się skutecznie przeprowadzić, jeśli tym osobom nie dostarczy się niezbędnych środków do życia w czasie krytycznym, tembardziej, że w kraju naszym praktykowało się to z wielkim pożytkiem w przypadkach groźniejszych epidemji. W przeciwnym razie odosobniona ludność pozbawiona zarobku i środków do życia przełamywałaby najostrzejsze zakazy i najściślejsze kordony. Gdy zaś skuteczne odosobnienie w przypadkach groźnych epidemii leży przedewszystkiem *w interesie*

państwa, bo zapobiega dalszemu ich rozszerzaniu się z naszego kraju na inne kraje koronne, — przeto słuszną jest rzeczą, by państwo ponosiło łączące się ze skutecznem odosobieniem koszta szpitali ruchomych i baraków izolacyjnych, koszta żywienia i pielęgnowania ubogich chorych izolowanych i podejrzanych.

Gdyby ustawa przyszła do skutku w formie proponowanej przez c. k. Rząd, spadłyby na gminy, a w dalszem następstwie i na kraj wielkie koszta połączone z wykonaniem ustawy.

W myśl §. 42. proj. sprawy objęte §. 5. ust. 1. i §§. 8—15 projektu należeć będą do poruczonego zakresu działania gmin, z czego wynika, że te sprawy musiałyby gminy przeprowadzić *w interesie państwa własnym kosztem*. Faktem jest, że od szeregu lat prawie każda nowa ustawa uchwalona przez parlament, zwala na gminy coraz to nowe ciężary, rozszerzając poruczony zakres działania. Sejm galicyjski kilkakrotnemi a bezskutecznemi uchwałami (ostatnie z 4. lipca 1902. i 19. października 1903) domagał się od c. k. Rządu przyznania gminom w drodze osobnej ustawy wynagrodzenia za sprawowanie czynności poruczonych. Jeśli obecnie zakres ten zostanie zwiększony (§. 42), to w interesie już nie gmin, ale dobrego wykonania ustawy a więc w interesie państwa leży, aby c. k. Rząd ulżył gminom w nowych ciężarach w szerszych rozmiarach, aniżeli to przywiduje §. 35. projektu.

Daty statystyczne wykazują, że im gmina jest mniejszą i uboższą, tem więcej przeważają u niej czynności poruczonego zakresu działania, tem większą cyfrę w jej budżecie stanowią wydatki połączone ze sprawowaniem tego rodzaju czynności. Takich gmin ubogich jest niestety w Galicyi bardzo wiele; w zwyż 100 gmin 1% repartowanego dodatku gminnego do podatku nie przynosi nawet 2 koron, u 2368 nie przynosi 10 koron; nadto należy zaznaczyć, że u 2470 gmin $^1/_5$ (20%) przeciętnej kwoty podatków bezpośrednich na 1 gminę przypadających nie przewyższa 100 kor, u 2757 gmin waha się od 300—500 koron a zaledwie u 164 gmin (miejskich) przenosi kwotę 1000 kor.

Najświeższe daty opublikowane przez krajowe Biuro statystyczne wykazują, że w Galicyi na 6232 gmin tylko 1535 a więc mniej niż $^1/_4$ poprzestaje na 20% stopie dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, natomiast $^2/_3$ wszystkich gmin (4146) musi nakładać na pokrycie wydatków gminnych od 21 — 50% a więc podatki dwa razy wyższe, aniżeli to było intencyą ustawodawcy; nadto mamy prawie 300 gmin z dodatkiem od 50 — 100% a u szeregu gmin przewyższają dodatki 100% — nie licząc dodatków na specyalne cele konkurencyjne (szkolne, kościelne i t. p.). — Cyfry te chyba aż nadto dokładnie świadczą o obciążeniu finansowem naszych gmin.

Wydział krajowy zaznaczył już wyżej, że ustawa projektowana nałoży na nasze słabe gminy specyalne a liczne ciężary, z racyi ich położenia w kraju eksponowanym na liczne choroby zakaźne krajów sąsiednich z licznemi niewygasającemi siedliskami epidemji; a to byłoby niesłusznem a nadto niezgodnem z duchem obowiązujących ustaw. Akcya przeciwepidemiczna ma na celu ochronę wszystkich obywateli, wszystkich krajów koronnych a więc całego państwa przed chorobami zakaźnemi; a przeto *zwalczanie* epidemji powinno przeprowadzić państwo własnym kosztem i przy pomocy własnych organów, co zresztą sam c. k. Rząd uznaje w motywach do §. 35. projektu a co także zdaje się wynikać z §. 11. lit. *f.* ustawy z 1867 r. Dz. p. p. Nr. 141, tudzież z §§. 2. *c.* i 4. *a.* ustawy sanitarnej z 1870 r., które przyznają administracyi Państwa przestrzeganie ustaw o chorobach zaraźliwych a gminom wydawanie zarządzeń miejscowych tylko celem *zapobiegania*

chorobom zakaźnym i *ich rozszerzaniu* się w poruczonym zakresie działania, pozostawiając zwalczanie epidemii administracyi państwa. Skoro niemożebnem jest, by państwo pokryło wszelkie koszta wykonaniem ustawy połączone, to słusznem jest, by poniosło koszta tych zarządzeń i urządzeń, które mają znaczenie nietylko dla ludności miejscowej i które w pierwszym rzędzie zmierzają do ochrony całego państwa przed wtargnięciem chorób zakaźnych z krajów ościennych. Tej słusznej zasady trzymając się Wydział krajowy już wyżej domagał się, by Państwo zorganizowało i utrzymywało specyalne zakłady do badania chorób zakaźnych, baraki szpitalne i izolacyjne, służbę pomocniczą lekarską; nadto uważa za wskazane, by skarb państwa ponosił koszta połączone z odkażaniem i przeprowadzał je własnymi przyrządami i środkami, przez własne organa sanitarne, ponieważ odkażanie należy do najważniejszych środków zwalczania epidemji, zagrażających całemu państwu a wymaga tego zasada jednolitości w postępowaniu przy odkażaniu i konieczność utrzymywania odpowiednich przyrządów, czego od słabych finansowo gmin nie można oczekiwać.

Ze względu na specyalne stosunki gminne w naszym kraju, pozostawienie sprawy odkażania gminom w poruczonym zakresie, byłoby dla nich ciężarem nie do zniesienia i uczyniłoby iluzorycznym wykonanie ustawy w tym względzie.

C. k. Rząd wprawdzie przewidując zbytnie obciążenie gmin kosztami połączonymi z wykonaniem przyszłej ustawy, zastrzega w § 36. projektu ustawodawstwu krajowemu możność ulżenia gminom przez rozłożenie ciężarów na inne ewentualne czynniki — jednak Wydział krajowy zaznaczyć tu musi, że przerzucenie chociażby części kosztów na strony prywatne nie jest odpowiedniem ze względu na to, że strona prywatna będzie już i tak ciężko dotkniętą samą chorobą, związanymi z leczeniem się kosztami, utratą zarobku, ograniczeniem wolności osobistej i t. d., przyczem wielkie ubóstwo szerogich mas ludu szczególniej tu na uwagę wziąć należy.

Wobec takiego stanu rzeczy w razie gdyby c. k. Rząd nie zgodził się na ustępstwa finansowe na korzyść gmin, pozostałoby chyba przerzucenie części ciężarów na wyższe ciała samorządne t. j. powiaty lub kraj.

Wydział krajowy jednak zaznaczyć musi, że dodatki powiatowe na cele administracyjne i drogowe coraz bardziej rosną; w szczególności wedle preliminarzy budżetowych na rok 1908 dodatki do podatków zaledwie w 3 powiatach nie doszły do 50% a w innych przekraczają znacznie tę granicę, dochodząc w niektórych powiatach do 90%.

W czasie obrad ankiety w sprawie sanacyi finansów krajowych, odbytej w Wiedniu w marcu z. r. przekonał się c. k. Rząd o rozpaczliwem położeniu finansowem krajów koronnych a zwłaszcza Galicyi.

Podczas gdy budżet galicyjski w roku 1866 wynosił zaledwie $1^1/_2$ miliona koron, w r. 1909 dochodzi do $53^1/_2$ miliona. Wydatki corocznie wzrastają nie proporcyonalnie do dochodów, bo podczas gdy roczny *wzrost wydatków* wynosi przeciętnie 4,170.000 kor., *wzrost dochodów* tylko 1,050.000 kor. Wskutek tego kraj zamyka każdy rok coraz to większym niedoborem i tak w r. 1906 wynosił niedobór 2,225.000 kor, w r. 1907 — 3,900.000 kor., w r. 1908 — 7,900.000 a w r. 1909 już prawie 11 milionów. Dalsze podwyższanie dodatków krajowych przechodzi już granice możliwości; z powyższych cyfr wynika, że kraj także nie będzie mógł gminom przyjść z pomocą. Jeśli uwzględnimy w końcu, że w wielu gminach Galicyi ogólna stopa dodatków gminnych, powiatowych i krajowych przenosi 300% to przyjęcie przez Państwo większych ciężarów, aniżeli to przewiduje projekt,

okaże się wprost koniecznem w interesie skutecznego wykonania ustawy a więc w interesie państwa.

Z motywów wyżej naprowadzonych Wydział krajowy uważa za wskazane następujące zmiany i uzupełnienia w poszczególnych paragrafach projektu:

W §. 1. *Ustęp 1.* należy dodać:
16. Ansteckende Augenentzündung.
17. Puerperale Infectionen.
18. Morbilli:
Ustęp 2. po słowie „oder" dodać: „im Einvernehmen mit dem betreffenden Landesausschusse".
opuścić wyrazy: „in gefahrdrohender Weise".

W §. 2. *Ustęp 1.* po słowie „Gemeindevorsteher" dodać „bezw. Gutsgebietsvorstände".

W §. 3. po słowie „Arzt" dodać: „sofern er nicht die absolute Gewissheit hat, dass ein vorhin zugezogener Arzt über die in gleichem Sinne diagnostizierte Krankheit bereits die Anzeige erstattet hat".
dalej dodać:
3. Sanitätsaufseher.
4. Seelsorger (Matrikenführer).

W §. 4. *Ustęp 1.* dodać po słowie „Gemeindevorsteher" „bezw. Gutsgebietsvorstand".
Ustęp 2. dodać:
„Die betreffenden telegraphischen und telephonischen Anzeigen sind gebührenfrei zu befördern".

W §. 5. jako ustęp drugi dodać:
„Behufs sicherer Feststellung der Diagnose sind an geeigneten Orten staatliche Untersuchungsinstitute für die Infectionskrankheiten zu errichten".

W §. 8. po słowie „sicherzustellen" dodać:
„bezw. staatliche transportable mit den nötigen Einrichtungen und Personale ausgestatteten Barakenspitäler einzurichten".
jako ustęp ostatni dodać:
„Den abgesonderten Kranken ist im Falle ihrer Mittellosigkeit angemessene Pflege und Verpflegung beizustellen".

W §. 9. *Ustęp 3.* wykreślić od słów „noch" do „durchzuführen" i dodać:
„durch einen staatlich angestellten Senitätsaufseher und unter ärztlicher Kontrolle durchzuführen".

W §. 14. *Ustęp 5* opuścić słowa: „sowie über die Einrichtung von Leichenkammern".

W §. 17. po słowie „können" dodać: „nach Anhörung des betreffenden Landesausschusses".

W §. 18. na końcu ustępu 1. dodać:
„den abgesonderten Mittellosen ist angemessene Verpflegung beizustellen".

W §. 21. po słowie „Milzbrandes" dodać:
„Scharlach, Diphterie, epidemische Genickstarre, Abdominal typhus".
W ustępie ostatnim po słowie „Verordnungswege" dodać:
„nach Anhörung des betreffenden Landesausschusses".

W §. 22. po słowie „Flecktyphus" dodać: „Scharlach", po słowie „Häuser" dodać „und müssen Wohnungen".

W §. 23. po słowie „Flecktyphus“ dodać „Scharlach“ po słowie „Unterkunft“ „samt Verpflegung“.

W §. 24. po słowie „Rotz“ dodać: „Scharlach“.

W §. 25. po słowie „Ortschaften“ dodać:
„nach Anhörung des betreffenden Landesausschusses“.

W §. 30. Koniec ustępu pierwszego od słowa „wenn“ opuścić.
po słowie „demjenigen“ dodać „oder dessen Rechtsnachfolger“.

W §. 31. po słowie „erlassenen“ dodać „die Desinfection betreffenden“.

W §. 33. zamiast słów „14 Tagen“ wstawić „4 Wochen“ po słowie „Vernichtung“ dodać: „bei den die Desinfection leitenden Organen oder“.

W §. 35. dodać jako ustęp 3. „Die Kosten der Untersuchungsinstitute für Infectionskrankheiten“ (§. 5).
jako ustęp 4.
„Die Kosten der Einrichtung und Konserwierung von transportablen Baracken-Spitälern“ (§ 8).
„Die Kosten der Behandlung und Verpflegung isolirter mittelloser Kranken“ (§. 8) sowie der Verpflegung isolirter mittelloser ansteckungsverdächtiger Personen“. (§. 18).
jako *ustęp 5.* dodać:
„Die Kosten der Desinfectionsmittel u. Apparate (§. 9).
W ustępie piątym projektu po słowie „Unterkünften“ dodać: „samt Verpflegung“.
W ustępie 7. po słowie „Ärzte“ dodać: „und Sanitätsaufseher“.
W ustępie 9-tym, po słowie „Arzten“ dodać: „Krankenwächtern und Sanitätsaufsehern;“ po słowie „zukommenden“ dodać: „Krankengeldern“.

W §. 36. po słowie „Gemeinden“ dodać „bezw. Gutsgebieten“.

W §. 38. dodać jako drugi ustęp:
„Die Haushaltungsvorstände werden für die Verletzung der Anzeigepflicht nur dann bestraft, wenn dieselbe bewusst vernachlässigt wurde“.

W §. 46. opuścić zdanie całe od słowa „für die Meldungen“.

Udział rządu w walce z gruźlicą

(z uwzględnieniem interesów naszego kraju).

W walce z gruźlicą należą do zadań rządu: A) udzielanie zasiłków finansowych wszystkim czynnikom uczestniczącym w walce, B) akcya ustawodawcza, C) zarządzenia administracyjne.

A) Zasiłki finansowe

powinny być udzielane przedewszystkiem z funduszów przeciwgruźlicznych a) na budowę i urządzenie (nie na utrzymywanie) sanatoryów, stacyi leśnych, dyspenzatoryów i t. p. zakładów (tworzone przez towarzystwa przeciwgruźlicze, u nas — „Towarzystwo walki z gruźlicą"),

b) na akcyę popularyzatorską (broszury, wykłady, muzea przeciwgruźlicze, przyczem u nas mogłoby takie wędrowne muzeum powstać przy kraj. Radzie zdrowia i przez nią też mogłyby być wydawane krótkie pouczenia popularne [Tuberkulose Merkblätter]),

c) z innych odpowiednich funduszów na urządzenie zapobiegawcze (asanacya, opieka fizyczna nad młodzieżą w szkołach średnich, zakłady badania chorób zakaźnych i t. p).

W miarę rozwoju walki z gruźlicą i wciągnięcia do niej odpowiednich czynników wydatki na ten cel ze skarbu państwa, które zrazu muszą być znaczne, zmiejszą się, jak to się dzieje w Niemczech, gdzie rząd w latach ostatnich przeznaczał tylko rocznie 150.000·— a w r. 1909 okazały się wystarczające już tylko 120.000 Mk. na walkę z gruźlicą.

Rząd austryacki przed 2 laty po raz pierwszy przezaczył na walkę z gruźlicą 2,000.000 K., wszelako z funduszów tych Galicya ani w r. 1907/8, ani w r. b. pomimo podjętych starań nic nie uzyskała. To też jest rzeczą konieczną, aby stosownie do uchwały ankiety z dnia 26/VI. 1909 Wydział krajowy lub Sejm imieniem kraju:

1) upomniał się u rządu o sprawiedliwy rozdział funduszów państwowych, przeznaczonych na zwalczanie gruźlicy na zasadzie ustawy państwowej z r. 1906, w szczególności, aby dochody z nich wpływały na cele kraju w stosunku do ilości mieszkańców i to począwszy od r. 1907, aby w ten sposób wynagrodzić krzywdę, wyrządzoną krajowi przez zupełne pominięcie go przy rozdziale pieniędzy, z podatków pochodzących;

2) postarał się, aby istniejące w kraju zawiązki państwowych zakładów badania chorób zakaźnych były w ten sposób urządzone i uposażone, aby można zbadać bakteryologicznie każdego chorego, co do którego zachodzi wątpliwość, czy jest, jako wydzielający prątki gruźlicze, dla otoczenia niebezpiecznym, następnie

3) upomniał się o sprawiedliwy rozdział funduszów państwowych objętych budżetem Minist. spraw wewnętrznych przeznaczonych na cele asanacyjne, a z których Galicya otrzymuje zbyt małe zasiłki;

4) upomniał się o: a) nowe hygieniczne budynki dla wielu rządowych szkół średnich w kraju, b) przeznaczenie w budżecie Ministerstwa oświaty funduszów na sale gimnastyczne, boiska do zabaw ruchowych, kształcenie i opłacanie odpowiednich kierowników, c) wprowadzenie lekarzy szkolnych w szkołach rządowych.

B) Akcya ustawodawcza

dotyczy przeprowadzenia:

1) Ustawy o powszechnem ubezpieczeniu robotników. Dopiero bowiem wprowadzenie tego ubezpieczenia stworzy podstawy powstawania sanatoryów ludowych Instytucye ubezpieczenia będą tworzyć te zakłady we własnym interesie, by lecząc gruźliczych i przywracając im zdolność do pracy, oszczędzić na rentach dla inwalidów. Jednakże wobec przewagi ludności rolniczej w Galicyi leży, także ze względu na walkę z gruźlicą, w interesie naszego kraju, aby ustawa o ubezpieczeniu objęła także robotników rolnych i leśnych, gdyż w przeciwnym razie nie mogliby oni korzystać z sanatoryów ludowych, opierających się o instytucye ubezpieczeń.

2) Obowiązku donoszenia do władz o przypadkach gruźlicy t. zw. „otwartej“, niebezpieczeństwem dla otoczenia zagrażającej, a przynajmniej o przypadkach śmierci i zmiany mieszkania suchotników.

Obowiązek ten dałby się przeprowadzić nawet bez osobnej ustawy w ramach przyszłej państwowej ustawy o chorobach zakaźnych, na podstawie §. 1. al. 2., a byłoby pożądane, aby zarządzenie to wydano w naszym kraju (na podstawie określenia „für bestimmte Gebiete“), nie czekając na to, co się w tym względzie stanie w innych krajach Austryi.

3) Ustaw dotyczących a) ochrony robotników w zawodach, szczególniej do gruźlicy usposabiających, b) zwalczania alkoholizmu.

C) Z zarządzeń administracyjnych

wymienić należy zarządzenie a) w zakresie szkolnictwa (lekarze szkolni, pouczanie nauczycieli i młodzieży, leczenie sanatoryalne nauczycieli zagrożonych gruźlicą, zabawy ruchowe i kąpiele szkolne), przyczem w Radzie szkolnej krajowej powinien koniecznie zasiadać przynajmniej jeden lekarz, jako stały referent sanitarny,

b) w zakresie publicznych środków komunikacyjnych (koleje i t. p.),

c) w ramach obowiązujących ustaw przemysłowych, nadzoru nad środkami żywności (mleczywo), budowlanych,

d) w dalszem polu, gdy już powstanie dostateczna liczba sanatoryów, oddziałów szpitalnych, stacyi leśnych i t. d, zarządzenia co do poborowych na wzór Niemiec, gdzie władze wojskowe przekazują poborowych w razie stwierdzenia gruźlicy do leczenia sanatoryum i t. p.

Szpitalne leczenie gruźlicy.

Obowiązujące obecnie w szpitalach powszechnych w Galicyi przepisy zakazują przyjmować chorych na gruźlicę, jako chorobę chroniczną i nieuleczalną. Wyjątkowo mają szpitale przyjmować chorych na gruźlicę tylko wtenczas, jeżeli w przebiegu gruźlicy zdarzy się jakaś ostra (uleczalna) komplikacya choroby lub jeżeli chory znajduje się w niebezpieczeństwie dla życia; co do tych, wyjątkowo przyjmowanych chorych grużliczych, nie ma w przepisach szpitalnych żadnych

specyalnych reguł postępowania leczniczego i profilaktycznego. Pod tymi względami traktują obowiązujące przepisy szpitalne gruźlicę na równi ze wszystkiemi innemi chorobami, uważanemi za chroniczne i nieuleczalne.

Przepisy te co do gruźlicy, wydane przed laty kilkudziesięciu, są dziś przestarzałe i stoją w jaskrawej sprzeczności A) z regułami medecyny i hygieny, B) z faktycznym stanem rzeczy w szpitalach i celem, dla którego zostały wydane.

A) Sprzeczność obowiązujących przepisów szpitalnych z regułami medecyny i hygieny.

a) Nauka lekarska stwierdziła w nowszych czasach ponad wszelką wątpliwość, że gruźlica jest chorobą w wielu przypadkach uleczalną, o ile zostanie dość wcześnie rozpoznaną i odpowiednim sposobem leczoną; w nieco zaś nawet dalej posuniętych stadyach przez odpowiednie leczenie uzyskać można znaczne i długotrwałe polepszenia i przywrócić chorym zdolność do pracy zarobkowej.

b) Jest obecnie pewnikiem, że gruźlica jest chorobą zakaźną i że wobec pewnych jej przypadków (t. zw. gruźlicy „otwartej"), należy stosować te same główne przepisy i środki ostrożności, jakie obowiązują co do innych chorób zakaźnych.

B) Sprzeczność obowiązujących przepisów szpitalnych z osiąganymi skutkami.

a) Celem przepisów było uwolnić szpitale od nadmiaru chorych nieuleczalnych, lub uważanych za nieuleczalnych — chorych na gruźlicę. W rzeczywistości jednak znajduje się i musi się zawsze znajdować w szpitalach znaczna liczba chorych na gruźlicę. Wobec bowiem częstości rozmaitych ostrych komplikacyi w gruźlicy musi być do szpitali przyjmowana znaczna liczba chorych na gruźlicę (jeszcze uleczalną lub zdolną do znacznej poprawy), oraz pewna liczba chorych na gruźlicę, znajdujących się w niebezpieczeństwie dla życia. Przedkładane dawniej Sejmowi drukiem statystyczne sprawozdania szpitalne pozwoliłoby może liczbę takich chorych oznaczyć brak tych sprawozdań, (zaniechanych już od lat szeregu ku wielkiej szkodzie szpitalnictwa) nie dozwala dziś liczby tej ściślej określić. Pośrednio tylko można wnosić, że liczba tych chorych musi być znaczna, skoro ze wszystkich zmierających w szpitalach krajowych przeszło $^1/_4$ umiera na gruźlicę. Na leczenie tych chorych, którzy z powodu ostrych komplikacyi zawsze przyjmowani będą i być muszą, wydaje kraj rocznie kilkaset tysięcy koron*).

b) Wobec tego, że — według najnowszych badań — jest gruźlica chorobą bardzo rozpowszechnioną (według niektórych badań znajduje się w większych miastach gruźlicę lub ślady przebyłej gruźlihy w 90% zwłok osób dorosłych), wobec tego nie ulega żadnej wątpliwości, że i u nas wśród ogółu chorych, przyjmowanych i leczonych w szpitalach z powodu innych cierpień, u znacznej części istnieje obok tego gruźlica, któraby wymagała odpowiedniego postępowania leczniczego.

C) Szkody, wynikające dla ludności i dla finansów krajowych

z obecnego stanu rzeczy, są wielorakie:

a) Ponieważ według obowiązujących, a przestarzałych przepisów wolno przyjmować i leczyć chorych gruźliczych tylko z tytułu zdarzających się komplikacyi lub innych, z gruźlicą w związku nie pozostających chorób, przeto, skoro tylko te komplikacye lub choroby przypadkowe u takich chorych zostaną wyleczone, usuwa się tych chorych ze szpitala, nie podjąwszy żadnego leczenia ze względu na samą gruźlicę, bo na to potrzebaby przetrzymać ich w szpitalu

*) Przybliżone obliczenie wykonał Dr. Janiszewski. Obacz „Prace sekcyi gruźliczej IX zjazdu lekarzy i przyrodn. polskich w Krakowie 1900".

(wbrew przepisom) nieco dłużej. Wynikiem jest, że sprawa gruźlicza u tych chorych szybko potem postępuje, pozbawia ich wnet zdolności do pracy i czyni ciężarem dla kraju. Nadto chorzy tacy, którzyby nieraz przez zatrzymanie w szpitalu i stosowne postępowanie może mogli byli się wyleczyć, powracają rychło znów do szpitala z nowemi ostremi komplikacyami i ostatecznie suma kosztów leczenia tych wielokrotnych komplikacyi bywa większa, niżby wynosił wydatek na racyonalne leczenie przeciwgruźlicze, odrazu, a ze skutkiem za pierwszą bytnością chorego w szpitalu podjęte.

b) Ponieważ w przestarzałych przepisach szpitalnych gruźlica nie jest traktowana jako choroba zakaźna i wskutek tego szpitale nie są odpowiednio urządzone, a niemogą być odpowiednio prowadzone, przeto w większości naszych szpitali umieszcza się chorych na gruźlicę (przyjmowanych z konieczności z powodu komplikacyi i t. d.), nawet chorych na gruźlicę wysoce zaraźliwą (t. j. rozpadową gruźlicę płuc)—na salach wspólnych tuż obok chorych na inne choroby wewnętrzne. Przez to wiele naszych szpitali nietylko nie może się przyczynić do zwalczania gruźlicy, ale przeciwnie, staje się miejscem masowych zakażeń, wprost rozsadnikiem gruźlicy i źródłem dalszych dla kraju wydatków na leczenie ludzi, zakażonych tą drogą, a powracających do szpitala z powodu komplikacyi i t. p.

c) Wobec braku w kraju jakichkolwiek zakładów dla chorych na gruźlicę, a zakazu przyjmowania ich do szpitali, stają się chorzy z gruźlicą t. zw. otwartą pozostając w domu, źródłem zakażenia dla osób otaczających, wobec których nie umieją zachować żadnych środków ostrożności.

Odpowiednie postępowanie z chorymi na gruźlicę, nadającymi się do pomieszczenia w zakładach, zajmuje bardzo ważne miejsce wśród środków zwalczania gruźlicy. Ideałem, do którego zbliżają się już niektóre kraje europejskie, byłoby pod tym względem 1) systematyczne okresowe leczenie odpowiedniej liczby chorych (we wczesnych stadyach gruźlicy) w specyalnych sanatoryach, 2) wyuczenie chorych na gruźlicę otwartą, zdolnych do pracy — i wypuszczonych z sanatoryów, — odpowiednich środków ostrożności, by nie zakażali swego otoczenia, 3) odosobnienie chorych nieuleczalnych z gruźlicą otwartą do pracy niezdolnych, w odpowiednich przytuliskach.

Obliczając według dzisiejszych stosunków państwa Niemieckiego, gdzie sieć sanatoryów uważana jest obecnie (1909) za dostateczną, wystarczyłoby w Galicyi około 1.600 łóżek sanatoryalnych stałych, obok odpowiedniej liczby stacyi leśnych i dyspensatoryów, aby podołać leczeniu wczesnych okresów gruźlicy i odpowiednio wykształcić chorych (a przez nich stopniowo całą ludność) w kierunku profilaktycznym. Ponieważ jednak nie można dzisiaj ze względu na stan finansów kraju myśleć o budowie i utrzymaniu sanatoryów, należy więc chwycić się sposobów, które mogą zastąpić choć w części system sanatoryalny, a są bez porównania tańsze, względnie, które pozwolą wydatki, już dzisiaj przez kraj z powodu leczenia gruźliczych ponoszone, zużytkować znacznie produktywniej i skuteczniej.

Środkiem takim jest

reforma szpitalnictwa

co do postępowania z chorymi na gruźlicę, mianowicie w następnych kierunkach:

1. Podstawą jakiegokolwiek postępu w naszem szpitalnictwie, a więc i co do szpitalnego leczenia gruźlicy, musi być uznanie zasady, że niewystarczająca dziś liczba łóżek szpitalnych w kraju powinna być jaknajrychlej pomnożona.

2. Przepisy szpitalne powinny traktować gruźlicę jako chorobę zakaźną. Należy więc chorych na gruźlicę umieszczać w osobnych pawlonach resp. w osobnych salach, przystosować do tego szpitale już istniejące przy budowie zaś nowych szpitali i przebudowie starych należy odpowiednio do tego opracowywać plany. — Należy znieść zakaz przyjmowania

chorych na gruźlicę do szpitali, przeciwnie, należy ich do szpitali ile możności przyjmować, jeśli warunki leczenia domowego grożą rozwlecze nia zakażenia na otoczenie. W czasie pobytu w szpitalu należy chorych takich nauczyć, jak mają postępować, by po powrocie do domu otoczenia swego na zakażenię nie narażali. Pod tym „profilaktyczno-wychowawczym“ względem mogą szpitale zdziałać w kierunku zapobiegania gruźlicy bez żadnych kosztów równie wiele jak sanatorya i dyspensorya i tym podobne instytucye, a jest to zadanie o niezmiernej doniosłości praktycznej.

3. Przepisy szpitalne powinny traktować gruźlicę, jako chorobę w wielu przypadkach uleczalną lub przynajmniej pozwalającą przez stosowne leczenie uzyskać znaczne polepszenia. Odpowiednie przypadki należy więc przyjmować i leczyć nietylko z powodu i na czas komplikacyi, ale traktować jako przypadki gruźlicy umiejętnie zapomocą leczenia szpitalnego , rozłożonego na kilka okresów. Stosownie do tej zasady należy stworzyć w szpitalach stosowne pomieszczenie i odpowiednie tanie urządzenia (leżalnie), chorych takich bez koniecznej potrzeby nie usuwać ze szpitali przedwcześnie i zastosować do nich odpowiednią normę żywienia. Niewielki wydatek na leżalnie i nieznacznie większy koszt każdego okresu leczenia „przeciwgruźliczego“ hojnie się zwrócą, bo na każdym tak leczonym oszczędzi kraj wydatków, które obecnie musi ponosić na leczenie ciągle ponawiających się „ostrych komplikacyi“.

Doświadczenia, zebrane zarówno za granicą, jak i u nas (oddziały dla gruźliczych: dr. A Sokołowskiego w szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie, dr. S. Sterlinga w szpitalu Poznańskich w Łodzi), dowiodły stanowczo, że umiejętnem leczeniem w szpitalu można osiągnąć przy odpowiednim doborze przypadków chorobowych wyniki znakomite, — nawet w fatalnych budynkach (stary szpital Dz. Jezus) i w stosunkowo bardzo złych warunkach lokalnych (zadymiona fabryczna Łódź). U nas w Galicyi warunki są o wiele pomyślniejsze, bo wiele szpitali już obecnie ma bardzo dobre budynki i znajduje się nieraz zdala od miasta, w doskonałem powietrzu. Gdzie warunki lokalne są niekorzystne, możnaby przy budowie lub przebudowie szpitala stwarzać małe oddziały dla chorych na gruźlicę w pewnej od szpitala odległości, w lepszem położeniu. Gdyby konsekwentnie przeprowadzić reformę w tym kierunku, która nie pociągnie za sobą żadnych prawie dodatkowych kosztów przy budowie szpitali, to kraj, nie budując kosztownych sanatoryów, zyskałby jednak tyleż punktów, działających w sposobie sanatoryów, ile dziś posiada szpitali. I gdy, budując dwa specyalne sanatorya, możnaby leczyć w nich tylko ograniczoną liczbę chorych z najbliższych okolic, to przy wskazanej tu reformie szpitalnictwa zapewnia się, niemal tosamo dobrodziejstwo, a bez kosztów, znacznie większej liczbie chorych równomiernie w całym kraju.

4. Gdzie są domy dla nieuleczalnych, a gminy podołają finansowo ich rekonstrukcyi, tam należy w tych domach oddzielić i odpowiednio urządzić oddziały dla przypadków nieuleczalnej gruźlicy otwartej, przyczem należy przyjść gminom z pomocą przez subwencye i pożyczki z funduszów krajowych i inne ułatwienia, będące w mocy kraju.

Na zasadzie wszystkich tych danych opiera się też uchwała, powzięta przez ankietę w sprawie gruźlicy w dniu 26. czerwca b. r. we Lwowie, a opiewająca:

„Ankieta, uznając w całej pełni ważność budowy sanatoryów dla zwalczania gruźlicy, uważając je nietylko za miejsca dla leczenia, lecz i za miejsca wychowania higienicznego, nie zaleca na razie rozpoczęcia tej walki od budowy dwóch sanatoryów ludowych, lecz wciąga tę myśl w plan dalszy, który rozpocząć się winien od pomnożenia liczby szpitali w kraju i od reformy i poprawy szpitalnictwa krajowego, opartych na następujących zasadach: a) że gruźlica powinna być do szpitali krajowych przyjmowana; b) że powinna być uznaną za chorobę zakaźną, a więc izolowana; c) że przy szpitalach teraźniejszych powinno się, środkami choćby skromnymi, wprowadzić takie zmiany, a w nowych, mających się budować, plany powinny być tak skonstruowane, by mogły powstać osobne oddziały, które mogłyby być prowadzone jużto sanatoryalnie i były miejscami

dla leczenia, a więc niejako były sanatoryami, jużto miejscami izolacyi; d) izolacya przypadków nieuleczalnych, rozpaczliwych, oprzeć się powinna o domy dla nieuleczalnych.“

Udział społeczeństwa w walce z gruźlicą

powinien skupić się w „Towarzystwie walki z gruźlicą“, a jest on w dobie obecnej bardzo ważny. Dlatego Towarzystwo powinno być poparte materyalnie i moralnie przez wszystkie czynniki mające wpływ w kraju, przez wszystkie władze rządowe i autonomiczne i najwyższych ich przedstawicieli itp. Pominąwszy właściwe sanatorya, na które społeczeństwo zdobyć się będzie mogło chyba w dalszej przyszłości, musi społeczeństwo wziąć na siebie obecnie ciężar:

1) Tworzenia i podtrzymywania (z pomocą rządu, kraju, gmin i kas chorych) wszystkich tańszych zakładów przeciwgruźliczych, jak stacyi leśnych dla dorosłych, dla dzieci, kolonii wiejskich i dyspensatoryów. Co do dyspensatoryów należy się jednak starać, aby urządziwszy je i wprowadziwszy w ruch, oddawać w ręce gmin, choćby ze względu na to, że dyspensatorya pozostają w ścisłym związku z opieką nad ubogimi, należącą do gmin i powinny mieć ciągłą styczność z biurami ubogich. (W Niemczech coraz więcej dyspensatoryów tworzą lub przejmują gminy i powiaty, w których ręku w r. 1909. była już $^1/_3$ wszystkich dyspensatoryów t j. 88 na 248[1]).

2) Drugiem zadaniem, które w dostatecznej mierze wypełnić może tylko samopomoc społeczna, a któremu bez pomocy społeczeństwa nie podołają żadne władze (jeżeli pominiemy działanie szkół) jest pouczanie najszerszych warstw społeczeństwa o niebezpieczeństwie gruźlicy i sposobach zapobiegania. Ku temu w naszym kraju powinny służyć przedewszystkiem wykłady ustne (analfabetyzm!), a tu z Towarzystwem przeciwgruźliczem powinny współdziałać wszystkie instytucye oświatowe (Uniwersytety powszechne i ludowe, Towarzystwa Szkoły ludowej i Oświaty ludowej) i społeczne (Związki robotnicze, Kółka rolnicze i t. p.). Wykłady te powinny być zorganizowane na najszerszą skalę po miastach i po wsiach (pożądane wydanie wykładu wzorowego, któryby każdy inteligentniejszy człowiek mógł jako prelegent zużytkować), objaśniane obrazami na ekranie (zbiór klisz wypożyczanych z centralnego składu, jak w Niemczech). Należy pozyskać pomoc także duchowieństwa, jak przy innych pracach społecznych. Dalej dobrym w naszych warunkach środkiem będą ruchome muzea przeciwgruźlicze z bezpłatnym wstępem, następnie afisze, pomieszczane na dworcach kolei, w urzędach, na odpustach i jarmarkach itd., w końcu masowe rozdawanie krótkich pouczeń (Merkblätter), i wydawanie popularnych broszur, wreszcie energiczne i wytrwałe współdziałanie prasy codziennej, zwłaszcza ludowej, którą należy sprawą tą jaknajżywiej zainteresować i w materyał zaopatrywać. W tej akcyi powinnoby społeczenstwo uzyskać pomoc rządu, np. przez utworzenie muzeum ruchomego i zbioru klisz do wykładów przez kraj. Radę zdrowia, oraz wydawanie przez nią pouczeń (Merkblätter), przez urzędową pomoc w umieszczaniu afiszów (kolej, zakłady i gmachy państwowe), rozdawaniu pouczeń, urządzaniu wykładów (sale szkolne) i t. p.

3) Dalszym polem działania społeczeństwa jest tworzenie instytucyi zapobiegawczych w szerszym zakresie, (kolonie letnie dla uczniów, zabawy ruchowe, ogródki robotnicze, zdrowe a tanie mieszkania dla robotników w miastach, kąpiele ludowe), przez Towarzystwa, już zresztą w kraju istniejące i działające, ale przez społeczeństwo za mało popierane.

4) Wreszcie wszystko to, co służąc ku podniesieniu zdrowia ludności wogóle, przyczynia się równocześnie także do zwalczania gruźlicy i usposobienia do niej: walka z alkoholizmem, cała działalność filantropijna, zmierzająca do złago-

[1]) Porównaj: Stand der Tuberkulosebekämpfung im Frühjar 1909. Geschäftsbericht des Deutsch. Zentralkomités etc. Berlin 1909.

dzenia nędzy i społeczna, skierowana ku podniesieniu dobrobytu. Działalność ta aczkolwiek wiążąca się ze sprawą walki z gruźlicą, nie wymaga tu dokładniejszego omówienia, bo jest ona poruszana także z wielu innych punktów przez rozmaite czynniki.

Udział instytucyi ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, kas chorych i t. p, w walce z gruźlicą.

Jeżeli wprowadzone zostanie powszechne ubezpieczenie na wypadek niezdolności do pracy, to instytucye ubezpieczenia będą w pierwszym rzędzie powołane do tworzenia stałych zakładów leczniczych (sanatoryów i stacyi leśnych); będą one, podobnie jak w Niemczech, przez sanatoryalne leczenie gruźliczych, starać się oszczędzić na rentach dla inwalidów. Z 99. sanatoryów istniejących w Niemczech obecnie (w r. 1909.), już 39 jest utrzymywanych przez instytucye ubezpieczeń, kasy chorych i t. p.; sanatorya założone przez towarzystwa przeciwgruźlicze, coraz liczniej przechodzą w ręce takich instytucyi. [2])

Zanim jednak powstaną instytucye ubezpieczenia, powinnyby zasobniejsze kasy chorych z tego samego względu, tj. dla podtrzymania u gruźliczych zdolności do pracy i zmniejszenia przez to swych wydatków na zasiłki w razie ich zachorowania, rozpocząć na własną rękę zakładanie tanich sanatoryów i stacyi leśnych. Użycie w tym celu części nagromadzonych funduszów rezerwowych kas hojnie by się opłaciło. Conajmniej zaś powinny kasy wydatnymi zasiłkami pieniężnymi popierać zakładanie i utrzymywanie sanatoryów ludowych i stacyi leśnych, zakładanych przez Towarzystwa, i za odpowiednią opłatą pomieszczać swych członków w tych zakładach, dających daleko lepsze warunki leczenia się, niż szpitale. Również powinny kasy chorych popierać materyalnie dyspensatorya wszelkiego typu, zarówno tworzone przez towarzystwa, jak i gminne.

18/VII. 1909. *Stanisław Ciechanowski.*

Zakres działania gmin, powiatów i kraju w walce z gruźlicą.

Skuteczne zwalczanie choroby, tak bardzo rozpowszechnionej i tak dotkliwe klęski powodującej, jak gruźlica, wymaga gorliwego współdziałania wszystkich powołanych czynników, a więc gmin, powiatów, kraju, państwa, społeczeństwa.

Najogólniej można określić podział pracy na tem polu między organizacye autonomiczne w słowach, że do gmin należy przedewszystkiem zapobieganie gruźlicy, podobnie jak i innym chorobom zakaźnym, tudzież zarządzenia, mające na celu powstrzymanie dalszego szerzenia się choroby, a do kraju leczenie chorych na gruźlicę. Profilaktykę publiczną może tu gmina spełniać przez wykonywanie we własnym i poruczonym zakresie działania publicznej pieczy nad zdrowiem i różnych agend policyi sanitarnej.

Kraj zaś ma do dyspozycyi dla leczenia chorych gruźliczych szpitalnictwo, które w myśl opinii krajowej ankiety w sprawie gruźlicy z 26. czerwca b. r. należałoby rozszerzyć i zreformować. Nadto krajowa władza autonomiczna ma w lekarzach gminnych i okręgowych organizacyę służby sanitarnej, której w walce z gruźlicą ważna przypadnie rola, a nad którą Wydział krajowy w myśl intencyi

[2]) Porównaj: Der Stand der Tuberkulose-Bekämpfung im Frühjahre 1909. Geschäftsbericht des Deutsch. Zentral-Komités zur Bekämpfung der Tuberkulose, Berlin 1909.

Sejmu, niejednokrotnie wypowiadanych, powinien objąć stały nadzór i kierownictwo.

Dalej Wydział krajowy może współdziałać w walce z gruźlicą przez nadzór zwierzchniczy nad działalnością sanitarną gmin i powiatów, wydawanie stosownych pouczeń, wskazówek i zarządzeń administracyjnych bądź w zakresie własnej kompetencyi, bądź też w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem i przy udziale innych krajowych organów i władz, które do walki z gruźlicą powołać trzeba. Szczególnie ważne będzie, mianowicie współdziałanie c. k. Rady szkolnej krajowej a za jej inicyatywą także c. k. Rad szkolnych okręgowych, jakoteż c. k. krajowej Rady zdrowia, która, jako fachowy organ doradczy w sprawach zdrowotnych, według uchwał ankiety przeciwgruźliczej zająć się winna programowem jednoczeniem usiłowań poszczególnych czynników i wskazywać dalsze drogi akcyi przeciwgruźliczej.

Wreszcie Wydział krajowy ma możność oddziaływania na c. k. rząd i wyjednania wydatnej pomocy państwowej, bez której walka z gruźlicą bardzo byłaby utrudnioną, zwłaszcza przy braku powszechnego ubezpieczenia na wypadek choroby i niezdolności do pracy, która np. w Niemczech dostarcza najwięcej środków finansowych dla walki z gruźlicą.

Sejm krajowy, który podczas ostatniej sesyi uznał całą doniosłość przeciwdziałania klęsce gruźlicy, może tą akcyę ułatwić i na pożądane tory wprowadzić przez wyznaczenie na ten cel niezbędnych funduszów i przez uchwalanie stosownych ustaw sanitarnych.

Tak więc nawet w naszych trudnych warunkach mamy poważny zasób środków, którymi przy planowem postępowaniu osiągnąć zdołamy znaczne wyniki, jeśli zwłaszcza wraz z autonomicznemi i rządowemi władzami i organami połączą usiłowania czynniki obywatelskie, jak stowarzyszenia, prasa i t. p.

Przechodząc do naszkicowania szczegółowege programu walki w zakresie obowiązków gminy, wypada rozróżnić gminy miejskie od gmin wiejskich. Miasta bowiem wogóle rozporządzają większym zasobem środków materyalnych i sił intelektualnych, mogą więc i powinny daleko więcej zdziałać, niż wsie, w których brak funduszów i brak zrozumienia rzeczy stoi na przeszkodzie. Zachodzi też ta ważna różnica, że w gminach wiejskich, oddzielonych od obszarów dworskich, sprawa opieki nad ubogimi, a w szczególności nad osobami, nieuleczalnie chorymi, nie może być należycie uregulowana bez udziału dworów i oczekuje od dawna ustawowego rozwiązania, podczas gdy w miastach, gdzie niema tego rodzaju dualizmu administrayjnego i wynikających z niego lokalnych kolizyi interesów, opieka nad ubogimi i nad nieuleczalnymi da się zorganizować we własnym zakresie działania gminy, jak to już się stało we Lwowie, w Krakowie, a zapewne i w innych miastach kraju. Zaznaczyć zaś należy, że organizacya dobroczynności publicznej za granicą jest ważnym czynnikiem w walce z gruźlicą, a także i w naszym kraju przypaść jej musi podobne zadanie.

Zasługuje też na uwagę, że miasta osobliwie większe, a zwłaszcza obie stolice, są niejako głównemi siedzibami i rozsadnikami gruźlicy a zatem jak najenergiczniejsze tłumienie gruźlicy w dużych miastach jest wskazane, gdyż wpłynie ono niezawodnie na zmiejszenie częstości gruźlicy w całym kraju. Miasta mianowicie przyciągają ze wsi ludność w sile wieku, zdolną do pracy i poszukującą zarobku, a eliminują z siebie na wieś jednostki, pracą lub chorobą sterane i w zdolności do pracy upośledzone. Co do gruźlicy to ciągłe usuwanie się na wieś jednostek schorzałych nie ulega wątpliwości, choćby już ze względu na niższy koszt utrzymania na wsi i ze względu na tę okoliczność, że pobyt na wsi dla stanu tych chorych jest korzystniejszym i często przez lekarzy bywa doradzanym. Podobny ruch migracyjny chorych na gruźlicę zauważyć będzie można także niewątpliwie w centrach przemysłowych, n. p w kopalniach, zatrudniających liczniejsze masy robotników.

Miasta przeto, a mianowicie Lwów i Kraków, powinny stać się dla innych gmin wzorem świadomej celu, planowej działalności przeciw gruźlicy, wzorem, który ubogie i pozbawione funduszów gminy wiejskie tylko w pewnej mierze będą mogły naśladować.

Nad pytaniem, co gmina większego miasta w walce z gruźlicą zdziałać może obradowano w ostatnich latach między innymi obszernie w „komisyi przeciw gzuźliczej“[1]) zawiązanej w r. 1905 w łonie miejskiej komisyi zdrowotnej we Lwowie, a referent tej komisyi dr. Pisek opracował w tym przedmiocie wyczerpującą rozprawę i odczytał ją na X. Zjeździe lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie w r. 1907.[2]) Debaty lwowskiej komisyi przeciwgruźliczej[3]) oparły się na obfitym meteryale informacyjnym, którego dostarczyły publikacye Kongresu przeciwgruźlicznego w Paryżu[4]) (1905). Niewdając się w szczegóły, podam w jak najzwięźlejszem streszczeniu wyniki debat komisyi, uzupełniając je danemi, skądinąd zaczerpniętemi i uwzględniając myśli, poruszone na krajowej ankiecie przeciwgruźliczej z dnia 26. czerwca b. r. Przedtem jednak nie podobna pominiąć milczeniem, że na wniosek lwowskiej komisyi przeciwgruźliczej Magistrat miasta Lwowa, nie szczędząc kosztów, wdrożył szczegółowe badania statystyczne o stanie gruźlicy w mieście i wydał je drukiem[5]). Wspominam o tem nie tylko z uznania dla pierwszej tego rodzaju pracy statystycznej w kraju, lecz głównie dla tego, że badania statystyne gruźlicy powinny i nadal zaprzątać nasze miasta, albowiem mogą one rzucić wiele światła na warunki, wśród których gruźlica w miastach się rozwija i dać niejedną wskazówkę praktyczną. Tak n p. statystyka lwowska wykazała niezbicie, o czem i na X. Zjeździe lekarzy i przyrodników polskich teoretycznie radzono, jakkowiek bez faktycznych danych, że wśród ludności żydowskiej gruźlica w mieście o wiele mniej grasuje, niż wśród ludności chrześcijańskiej, a dalsze badania powinny wyśledzić, czy różnica ta polega na właściwościach rasy, czy też na pewnych odrąbnościach w sposobie życia. I na ostatnim międzynarodowym kongresie przeciwgruźliczym w Waszyngtonie szczegółowe badania statystyczne w New-Yorku, a mianowicie stwierdzenie pewnych oddzielnych ognisk mieszkaniowych gruźlicy w tem mieście, były tematem rozległej dyskusyi, mającej niepoślednie praktyczne znaczenie dla walki z gruźlicą; zachęcają one do podjęcia i u nas badań w podobnym kierunku. Gdyby się sprawdziło, że pewne domy i pewne mieszkania stają się stałą siedzibą i rozsadnikami gruźlicy, okoliczność ta zmusiłaby do stosownych zarządzeń profilaktycznych.

Samo zapobiegawcze działanie gminy okaże się więcej skutecznem, jeśli ludność pojmować będzie ważność wydawanych zarządzeń ze względu na interes zdrowotności ogółu i poszczególnych obywateli i jeśli z profilaktyką publiczną iść będzie w parze profilaktyka indywidualna. Gmina więc dbać musi o spopularyzowanie sprawy gruźlicy i środków zwalczania tej choroby, a w tym celu posłużyć może prasa, popularne odczyty, dalej broszury, krótki pouczenia (Merkblätter), wydawane kosztem. gminy lub subwencyonowane zasiłkiem z funduszów gminnych, aby mogły być bezpłatnie rozdzielane w szerokich kołach ludowych.

---

[1]) Sprawozdanie z posiedzeń tej komisyi podał „Głos lekarzy“ w Nr. 9, 11 i 24 z r. 1906. Komisya składała się z dra Legieżyńskiego, prof. Gluzińskiego, dra Mahla, dra Mikołajskiego, dra Piseka, a przewodniczył jej wiceprezydent miasta dr. Rutowski.

[2]) Rozprawa ta wyszła w osobnej broszurze pod tytułem: Dr. Wilhelm Pisek. Zwalczanie gruźlicy w naszych miastach. Lwów. 1908.

[3]) Podobna komisya według doniesienia pism zawiązała się i w Krakowie w r. 1906, lecz o jej pracach brak informacyi.

[4]) Publikacye te zajmują kilka tomów, z których wymienię niektóre tytuły: „La lutte antituberculose en France“, „L'etat de la lutte contre la tuberculose en Allemagne“, „La lutte contre la tuberculose en Suède“, „Recueil des travaux de la commission permanente de preservation contre la tuberculose“ (urzędowe protokoły z posiedzeń komisyi przeciwgruźliczej francuskiej).

[5]) W dodatku do dzieła: Dr. Wiktor Legieżyński. Stosunki zdrowotne w mieście Lwowie w r. 1905 i 1908. Lwów 1907.

Daty, odnoszące się do gruźlicy pomieszczono także w „Wiadomościach statystycznych o mieście Lwowie“ tom XI. Cz. I. Lwów 1907.

We Lwowie rzucono myśl stałej wystawy okazów, odnoszących się do gruźlicy i urządzenia dla sfer robotniczych popularnych wykładów na tej wystawie. Myśl to dobra i nietrudna do wykonania, gdyż już na ostatniej wystawie hygienicznej we Lwowie nagromadzono sporo okazów, które na takiej wystawie spożytkowaćby można. W razie zrealizowania tego projektu dałoby się w dalszym ciągu zorganizować według przykładu Niemiec ruchome muzeum gruźlicy, które, do miast prowincyonalnych przenoszone, przyczyniłoby się do uświadomienia ludności pod względem istoty i niebezpieczeństw choroby, jakoteż walki z tą plagą społeczną.

Ale najwięcej w kierunku pouczenia ludności zdołają zdziałać szkoły, o czem przyjdzie obszerniej wspomnieć przy roztrząsaniu zakresu działania kraju w walce z gruźlicą.

Jeśli publiczność będzie należycie pouczoną, chętnie podda się nawet takim zarządzeniom niezbędnym, które nieraz są dla stron. bezpośrednio interesowanych, niedogodne lub wymagają pewnych ofiar osobistych dla dobra publicznego.

Właściwe zapobieganie gruźlicy w zakresie obowiązków gminy polega przedewszystkiem na asenacyi gmin w jak najszerszem znaczeniu, która i ogólną zdrowotność w gminie ma na celu.

Ze względu na gruźlicę należy tu zwłaszcza dbałość o dostarczenie mieszkańcom dostatecznej ilości dobrego powietrza i dostecznego światła.

Nawet i bez reformy ustawy budowlanej, której wielu się domaga, gmina mogłaby zakazać używanie mieszkań piwnicznych, zwanych często eufemistycznie suterenowemi, pozbawionych światła, ciasnych, wilgotnych, mało przewietrzanych, w których wylęgają się i krzewią różne epidemie, zagrażające zdrowiu i życiu ogółu mieszkańców. W tym kierunku podjęte we Lwowie starania napotkały na niepokonalne trudności z powodu braku mieszkań wogóle, a w szczególności tanich, a zdrowych mieszkań robotniczych, których budowa, oddawna przez Radę miejską uchwalona, do skutku nie przychodzi.

Być może, że rozgałęzienie sieci tramwajowej i ułatwienie przez to komunikacyi ułatwi rozwiązanie tego trudnego zagadnienia przez odciągnięcie pewnej części mieszkańców ku obwodowym rejonom. Nowela ustawy budowlanej dla miasta Lwowa, zezwalająca na budowę domów czteropiątrowych wzmogła widocznie ruch budowlany także i w centrum miasta, co wpłynie korzystnie na niestosunek między liczbą mieszkań, bez zarzutu pod względem sanitarnym, a ich zapotrzebowaniem.

Podnoszono, że i u nas byłaby porządana instytucya inspektoratów mieszkaniowych, czuwające nad tem, aby mieszkania, dla zdrowia wzraźnie szkodliwe, były zamykane.

W sposobie zabudowywania miast należałoby troskliwiej, niż dotąd, baczyć, by w myśl obowiązujących przepisów pozostawiano dostateczne miejsce na podwórza, by przestrzegano dostatecznej szerokości ulic, a w planach regulacyjnych wyznaczano dość miejsca niezabudowanego na ogrody, parki, place.

Nie mówiąc o „miastach ogrodowych“, które Anglia wprowadza w życie, możnaby wziąć pod rozwagę urządzenie podmiejskich parceli ogrodowych dla robotników, gdzie ludzie ci spędzający znaczną część dnia w ciasnych pracowniach, mogliby w chwilach wolnych i w dnie świąteczne pełną piersią odetchnąć świeższem powietrzem.

Nadzór sanitarny nad pracowniami i fabrykami troszczyć się powinien, by robotnicy nie pracowali w zaduchu i pyle.

Także i na ulicach zwalczanie pyłu zasługuje na szczególną uwagę, a z tym łączy się udoskonalenie systemu i organizacyi oczyszczania miasta jakoteż zaopatrzenie miasta w bruki.

Przydałyby się przepisy, wzbraniające zaśmiecania ulic i placów publicznych tudzież spluwania na ziemię a w każdym razie zakaz spluwania na podłogę we wszelkich lokalach, zwłaszcza zaś w lokalach, w których gromadzi się liczniejsza publiczność, winien być surowo przestrzegany a natomiast wszędzie powinny być spluwaczki, należycie urządzone.

Wzmocnienie odporności mas ludowych na zarazek gruźlicy, wskazuje troskę o należyte odżywianie ludności. Rozsądna tedy gospodarka miejska dążyć będzie do obniżenia ceny najniezbędniejszych artykułów spożywczych przez stosowną organizacyę aprowizacyi, do zniesienia opłat akcyzowych od tych artykułów a dla uboższych warstw trzeba zakładać tanie kuchnie ludowe, na które za granicą ofiarność publiczna i prywatna wiele łoży. Tępić też trzeba fałszowanie środków spożywczych.

Ważność zaopatrzenia gmin w zdrową wodę uznał Sejm, polecając między innemi i na ostatniej sesyi Wydziałowi krajowemu wdrożenie w tej sprawie badań. Obfitość dobrej wody ułatwi zakładanie kąpieli ludowych, utrzymanie czystości w domach i na ulicach.

Wielu zwraca szczególną uwagę i nie bez racyi, na związek jaki zachodzi między alkoholizmem i gruźlicą i doradza usilne zwalczanie nadużywania napojów wyskokowych.

Oprócz tego wszystko, co zdoła podnieść dobrobyt i oświatę wśród najszerszych mas ludowych, pośrednio przyczynia się do zwalczania gruźlicy, która w nędzy i ciemocie znajduje najlepsze podłoże. Trudno tu wyliczać wszystkie środki, leżące w zakresie kompetencyi gmin, a mogące ulżyć doli ubogim mieszkańcom. To jednak zawsze należy mieć na pamięci, że zaniedbania pod tym względem odbijają się także na zdrowiu warstw zamożniejszych, gdyż jakkolwiek nędza i ciemnota jest wylęgowiskiem głównem gruźlicy, jak i wielu chorób zakaźnych, z piwnic i suteryn szerzę się zarazki i do górnych sfer społecznych. Istnieje w sprawach sanitarnych solidarność interesów różnych warstw, na którą rozważni higieniści zwracają uwagę, a której nadwerężenie mści się ciężkiemi ofiarami.

A gdy usunąć zupełnie nędzy gmina nie jest w stanie, to przynajmniej uczynić może i powinna, aby przez należyte zorganizowanie opieki nad ubogimi zapobiegać pauperyzmowi. Organizacya ta, jak to już na wstępie wspomniałem, często musi współdziałać z innymi czynnikami w walce z gruźlicą.

Obok tych ogólnych zarządzeń, bardzo ważnych dla zapobiegania gruźlicy wypada w celu zapobiegawczym nie spuszczać z oka pewnych momentów, przygotuwujących szczególnie grunt dla tej choroby. Należy tedy troskliwie zająć się osobliwie dziećmi wątłemi, dziedzicznie usposobionemi do gruźlcy i skrofulicznemi. Ten dział profilaktyki publicznej, od dawna we Francyi na wielką skalę stosowany, obecnie i w Niemczech w walce z gruźlicą wybijaja się na plan pierwszy. Piecza publiczna nad ubogą dziatwą rozpoczynać się powinna od wieku niemowlęcego. Trzeba więc zakładać lub wydatnie popierać instytucye, propagujące karmienie dzieci piersią, opieki nad niemowlętami, żłóbki, krople mleka, schroniska dla niemowląt.

Dla dzieci starszych, a niedokrewnych, wątłych, dziedzicznie usposobionych potrzebne są kolonie wakacyjne, dla dzieci skrofulicznych lub już nawet dotkniętych początkami gruźlicy kolonie lecznicze, stacye i schroniska leśne, szkoły leśne.

Ponadto jest wskazane rozciągnięcie większej, niż dotąd, opieki publicznej nad dziećmi, choremi na odrę i koklusz, które to choroby często przygotowują grunt dla gruźlicy a przez administracyę sanitarną bywają nie dość gorliwie traktowane. Dzieci, chore na odrę lub koklusz, powinny dotąd pozostawać pod nadzorem lekarzy, delegowanych do tłumienia epidemii, aż ustąpią wszelkie powikłania ze strony narządu oddechowego.

Także w szkołah potrzebny jest stały nadzór lekarski przez lekarzy szkolnych, którzy nadto powinni, rodzinie ucznia udzielać wskazówek co do wyboru jego przyszłego zawodu, nieraz decydującego o dalszym stanie zdrowia.

Przy zapobieganiu dalszemu szerzeniu się gruźlicy najważniejszem jest oddzielenie chorych z otwartą gruźlicą od zdrowych, a o ile to przeprowadzić się nie da usuwanie i niszczenie prątków gruźliczych, przez chorych wydalanych.

Aby sprostać temu zadaniu, gmina musi mieć w ewidencyi chorych na gruźlicę, a więc koniecznem jest wprowadzenie obowiązku donoszenia o gruźlicy do miejscowej władzy sanitarnej. Zakres tego obowiązku, mianowicie czy ma się on odnosić do wszystkich chorych na gruźlicę, czy też tylko do chorych na gruźlicę otwartą lub czy może ma on dalszym jaszcze ulegz ograniczeniom, powinne władze krajowe ustalić po gruntownem rozważeniu wszystkich, wchodzących tu w grę, interesów. W każdym razie bez ewidencyi chorych na gruźlicę gmina nie może wkroczyć wcześnie w wielu wypadkach, w których możnaby jeszcze członków rodziny chorego od zakażenia uchronić i wskutek tego zdarzają się nie zbyt rzadko tragedye życiowe, o których na ostatniej sesyi Sejmu opowiadano, że mianowicie w pewnych rodzinach gruźlica zabiera jednego po drugim członków rodziny i zupełnie wyludnia domy.

Prawda, że obowiązek donoszenia napotka na wiele przeszkód i trudności a może największą z nich jest ta okoliczność, że człowiek, o którym powszechnie wiadomo, że jest chorym na gruźlicę, traci często zajęcie zarobkowe, jakkolwiek jest on jeszcze na dłuższy czas w całości lub częściowo zdolnym do pracy. Tu nasuwa się konieczność zorganizowania dla gruźliczych pośrednictwa pracy i dostarczanie im takiego zajęcia, które nie przekraczałoby ich zasobu sił i nie szkodziło ich nadwerężonemu już zdrowiu, a przecież dawało jakieś środki utrzymania, choćby przy częściowem zasiłku z ofiarności publicznej. Kwestya ta jest przedmiotem dyskusyi w Niemczech, jakkolwiek tam istnieje ubezpieczenie na wypadek niezdolności do pracy, dobrze zorganizowana opieka nad ubogimi i znakomicie rozwinięty system leczenia sanatoryalnego, który bodaj samemu choremu zapewnia utrzymanie i leczenie na czas pewien. U nas kwestya ta jest więcej jeszcze piekącą, gdy nie możemy o tem marzyć, aby wszyscy chorzy na gruźlicę znaleźli pomieszczenie w zakładach leczniczych i przytułkach a brak nam powszechnej organizacyi, przychodzącej z materyalną pomocą choremu.

Gdzie da się przeprowadzić odłączenie chorych na gruźlicę od zdrowych, tam będzie ono najlepszym środkiem, zapobiegającym szerzeniu choroby. Gdzie tego uczynić się nie da, starać się będzie trzeba o uczynienie chorych ile możności nieszkodliwymi dla otoczenia. Zarządzenia w tym kierunku należy często indywidualizować a zajmują się niemi w miastach dyspenzerya, które gmina popierać wydatnie powinna. Co najmniej żądać trzeba, aby chory na gruźlicę miał, jeśli już nie osobną izbę, to bodaj osobne łóżko, i osobne przybory do jedzenia, aby plwocinę wykrztuszał do spluwaczki, aby wstrzymywał się od całowania osób zdrowych, aby jego bielizna a od czasu do czasu i mieszkanie były poddane odkażeniu.

Dezynfekcya dla stron ma być bezpłatną, jak to już we Lwowie — i to wcześniej, niż za granicą — wprowadzono. Obowiązkowo postanowić należy przynajmniej dezynfekcyę mieszkania po przeprowadzeniu się chorego lub po jege skonie.

Niektórzy domagają się także dezynfekcyi bielizny w pralniach otrzymujących bieliznę z różnych domów a zatem pod względem sanitarnym zawsze podejrzaną. Dezynfekcya w tym wypadku miałaby na celu zapobieganie zakażeniu praczek i personalu, mającego do czynienia z brudną bielizną przed jej wygotowaniem.

Podniesiono też w lwowskiej komisyi przeciwgruźliczej konieczność przeprowadzania co pewien czas dezynfekcyi szkół, urzędów, wogóle lokalów, gdzie gromadzi się licznie publiczność, roznosząca nie tylko prątki gruźlicze, ale i zarazki innych chorób.

Jakkolwiek leczenie chorych na gruźlicę powinno należeć do kraju, gmina dużego miasta i na tem polu nie może pozostać zupełnie bezczynną. Do jej zakresu działania należy obecnie utrzymywanie nieuleczalnych, niezdolnych do pracy, między którymi nieuleczalnie chorzy na gruźlicę znaczną część stanowią obarczając budżet gminy nie małymi wydatkami. Tak więc, jak w Niemczech Zakłady ubezpieczeń na wypadek niezdolności do pracy nie szczędzą sum milionowych na leczenie chorych gruźliczych, jeszcze uleczalnych i przez to zaoszczędzają sobie o wiele większych wydatków na utrzymanie inwalidów, tak i gmina miejska, łożąc szczodrze na leczenie początków gruźlicy, tem samem zapobiega nadmiernemu mnożeniu się przypadków, już nieuleczalnych, a zatem większym jeszcze wydatkom na utrzymanie gruźliczych, niezdolnych do pracy.

Zamiast tedy wyczekiwać bezczynnie aż ustawodawstwo krajowe ureguluje sprawę opieki nad nieuleczalnymi i zdejmie część ciężarów, z tego tytułu miasto przygniatających, jest więcej ekonomicznem przyłożyć rękę do leczenia zapobiegającego niezdolności do pracy lub ją na szereg lat odraczającego.

Jeśli zaś gmina własnym nakładem nie otwiera dyspenzoryów stacyi i schronisk leśnych, lecznic ludowych, powinna w miarę możności popierać w tem Towarzystwo walki z gruźlicą.

W tych usiłowaniach wczesne rozpoznanie choroby odgrywa bardzo ważną rolę a jeśli działalność „Opieki nad chorymi gruźliczymi“ ma zaważyć na szali stosunków społecznych, musi ona się rozciągnąć na wielkie masy ludności. W r. 1908 w samym Berlinie było pod opieką tego rodzaju instytucyi (Auskunfts- und Fürsorgestellen für Lungenkranke in Berlin und Vororten) 28,866 osób, a 17,174 rodzin. W Niemczech instytucye te w r. 1907 zbadały razem 47,098 osób z których 13,640 uznały za gruźlicze. Oczywiście tak rozległa działalność wymaga licznego personalu i innych środków, których nasze Tow. walki z gruźlicą bez subwencyi wydatnych rządu, kraju i gmin nie zdoła uzyskać.

Naszkicowałem powyżej plan akcyi przeciwgruźliczej w dużych miastach, mając na myśli w pierwszym rzędzie obie stolice kraju.

Mniejsze miasta i miasteczka tylko częściowo plan ten wykonać mogą, ale i one powinny mieć przed oczyma ogólny program akcyi i w miarę możności go wykonywać, dbając zwłaszcza o asanacyę, która w Anglii na polu walki z gruźlicą dała znakomite wyniki.[1])

Co do gmin wiejskich, to przy nadzwyczaj ograniczonych środkach materyalnych i intelektualnych niewiele od nich wymagać można inicyatywy w walce z gruźlicą, a zależy od stosunków lokalnych, czy nawet przy samem wykonaniu zarządzeń władz wyższych na te gminy liczyć będzie można. Gdzie jednak znajdą się na wsi czy to oświeceni włościanie, których już w kraju chwała Bogu nie brak, czy też ofiarne jednostki z inteligencyi, jak księża, nauczyciele, niejedno małymi środkami zdziałać będzie można.

Jednak po największej części w stosunkach obecnych inicyatywę i kierownictwo w akcyi przeciwgruźliczej na wsi podjąć muszą władze powiatowe, zwłaszcza w tych okolicach, w których nie przeprowadzono organizacyi okręgów sanitarnych.

Lekarzom okręgowym, przypadnie na wsiach niepoślednia rola w walce z gruźlicą. Już podczas dyskusyi nad sprawą gruźlicy w Sejmie wspominano o lekarzach okręgowych, jako głównych działaczach w akcyi przeciwgruźliczej na prowincyi a także na ankiecie krajowej przeciwgruźliczej z 26. czerwca b. r. wskazywano, że na wsiach lekarz okręgowy mógłby wykonywać podobne czynności, które po dużych miastach sprawują dyspenzorya, a więc przynajmniej raz na kwartał objeżdżać domy, w których są chorzy na gruźlicę, pouczać rodziny o środkach indywidualnej ochrony przed zakażeniem,

---

[1]) Szczegóły zajmujące w tym względzie skreślił dr. Sokołowski z Warszawy w rozprawie na X. Zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w r. 1907.

o usuwaniu plwociny, potrzebie dezinfekcyi itp. Rzecz ta wymaga szczegółowego opracowania i ujęcia w jednolite dla całego kraju normy, czem zapewne zajmie się Wydział krajowy.

Lekarze okręgowi także już w granicach obecnej instrukcyi służbowej mają pole do działania w kierunku asanacyi gmin i nieraz przedstawieniami u Zwierzchności gminnej niejedno osiągnąć zdołają.

Na wsiach kwestya mieszkaniowa nie przedstawia takich trudności, jak w dużych miastach i jeżeli niektórzy chcą gruźlicę nazywać chorobą mieszkaniową, to miałoby to chyba jedynie w miastach pewne uzasadnienie, gdyż ludność rolnicza przez większą część roku pracuje na otwartem polu, nie podlega zatem zabójczym wpływom ciasnych, dusznych, zapylonych i niedostatecznie oświetlonych pracowni. Jednak mimo to w sposobie budowania domów wiele wytknąć można błędów i braków, które i na skłonność do gruźlicy nie bywają bez wpływu. Ale „Sprawozdanie c. k. krajowej Rady zdrowia“[1]) tu i ówdzie stwierdza pożądany postęp w budynkach, zwłaszcza u gospodarzy, którzy z Ameryki powrócili i przywieźli z sobą pewne przyzwyczajenia kulturalne.

Krótka wzmianka należy się jeszcze powiatowym czynnikom. Jest sprawą sporną, czy przytułki dla nieuleczalnych mają budować gminy czy powiaty. Byłoby pożądane, by nareszcie w drodze ustawodawczej zorganizowano opiekę nad ubogimi i nieuleczalnymi na prowincyi, a wtedy będzie czas zastanowić się nad najodpowiedniejszą formą przytułków dla nieuleczalnych chorych na gruźlicę.

W obecnych warunkach powiatowe komisye zdrowotne mogłyby wziąć udział w walce z gruźlicą, gdyby nie istniały często tylko na papierze i gdyby pozostawały w ciągłem zetknięciu służbowem z Wydziałem krajowym, z którego powinny wychodzić podniety do skoordynowanego działania tych organizacyi powiatowych.

Jako najważniejsze zadania kraju w walce z gruźlicą określiła ankieta z 26. czerwca b. r. szpitalne odosabnianie i leczenie chorych na gruźlicę a w tym celu pomnożenie liczby szpitali, reformę i polepszenie szpitalnictwa krajowego. Dopiero w dalszym planie postawiono budowę sanatoryów ludowych, którym ankieta nie zaprzeczyła ważności w walce z gruźlicą, lecz uznała je za zbyt kosztowne, aby w obecnych warunkach, przy braku ubezpieczenia powszechnego na wypadek niezdolności do pracy, o nich myśleć można. Wobec trudnych warunków finansowych kraju rozpoczynać należy od sposobów jak najmniej kosztownych, aby mogły być dostępnymi dla jak najszerszych kół, podczas gdy sanatorya, mogące objąć tylko znikomo małą cząstkę chorych, nie zmniejszyłyby u nas częstości zachorowań i skonów z gruźlicy.

Ponieważ omówienie reformy szpitalnictwa stanowi przedmiot osobnego referatu, nie będę jej tutaj szczegółowiej roztrząsał, a nadmienię tylko, że bez odosobnienia chorych nieuleczalnych w zakładach wyniki leczenia gruźlicy byłyby często iluzorycznymi, gdyż wyleczony stykając się w domu ponownie z chorymi na otwartą gruźlicę, byłby narażony na nowe zakażenie.

Obok szpitalnictwa Wydział krajowy posiada w sieci lekarzy okręgowych pożądaną organizacyą do systematycznego rozwinięcia akcyi przeciwgruźliczej na prowincyi, byłoby jednak pożądane jak najrychlejsze uzupełnienie tej organizacyi w całym kraju, osobliwie zaś w powiatach, najwięcej gruźlicą nękanych (Gródek, Jaworów, Kraków, Lwów, Mościska, Pilzno, Podgórze, Przemyślany, Rawa, Rudki, Tłumacz, Trembowla, Wadowice, Zbaraż, Żywiec), w których nadto gruźlica w ostatnich latach się wzmaga[2]). Dalej zachodzi ko-

---

[1]) Sprawozdanie c. k. kraj. Rady zdrowia o stosunkach zdrowotnych w Galicyi w r. 1905. Str. 93. itd.

[2]) Spr. kraj. R. zdr. za 1905. — Str. 15.

nieczność ożywienia instytucyi lekarzy okręgowych przez nadanie jej jednolitego kierunku fachowego i kontroli służbowej, na co wskazywały już parokrotnie rezolucye Sejmu. Przydzielenie agend przeciwgruźliczych zwiększyłoby znacznie zakres obowiązków lekarzy okręgowych, wymagałoby zatem zmiany instrukcyi służbowej i odpowiedniego podwyższenia poborów, bez czego o wydatnem ich współdziałaniu w planowem zwalczaniu gruźlicy mowy być nie może. W razie stosownego polepszenia płacy możnaby także wymagać od lekarzy peryodycznej kontroli sanitarnej nad dziatwą szkolną w okręgu, co i dla zwalczania gruźlicy i z innych względów zdrowotnych miałoby pomyślne skutki.

Szpitalnictwo i organizacya lekarzy okręgowych są dwoma najważniejszymi działami administracyi sanitarnej kraju, za pośrednictwem których kraj może w walce z gruźlicą bezpośrednio brać udział. Poza tem działalność ustawodawcza Sejmu, zmierzająca do poprawy stosunków zdrowotnych wogóle, do polepszenia ekonomicznego stanu ludności, do rozszerzenia oświaty, wpłynie pośrednio korzystnie na zwalczanie gruźlicy. Niepodobna i tu pominąć milczeniem, że Sejm, który na ostatniej sesyi dał inicyatywę, uznania godną, do wdrożenia na wielką skalę akcyi przeciw klęsce gruźlicy, odda wielką przysługę społeczeństwu, jeśli nie poskąpi poważniejszych zasiłków finansowych dla Tow. walki z gruźlicą, mającego rozległy bardzo teren pracy, a nadzwyczaj skąpe środki materyalne. Byłoby wskazane wyznaczenie stałej rocznej dotacyi w większej sumie dla tego Towarzystwa z równoczesnem wezwaniem do rządu, by w równej mierze udzielił poparcia z funduszu państwowego. Na ankiecie z dnia 26. czerwca b. r. poruszono nawet myśl, godną rozwagi, aby w drodze ustawy krajowej postanowić rozdział kosztów instytucyi przeciwgruźliczych, zakładanych z inicyatywy prywatnej lub z inicyatywy gmin lub powiatów, między gminę, kraj i państwo, podobnie, jak to ma miejsce przy innych przedsięwzięciach dla dobra ogólnego ludności.

W każdym razie przykład ofiarności Sejmu i apel, wypowiedziany bądź to w uchwałach sejmowych, bądź też w odezwach Wydziału krajowego, ożywiłby gorliwość i ofiarność innych ciał autonomicznych, instytucyi publicznych, wreszcie poszczególnych jednostek. Osobliwie pożądane jest poparcie ze strony duchowieństwa i nauczycielstwa ludowego.

Bardzo wialką wagę przywiązują członkowie ankiety przeciwgruźliczej do poparcia c. k. Rady szkolnej krajowej i przypisują jak najszerszej popularyzacyi wiadomości o gruźlicy za pośrednictwem szkół pierwszorzędne znaczenie zapobiegawcze, zwłaszcza, że i przykłady zagranicy w tym kierunku zachęcają. Obok tedy podstawowych wiadomości z higieny ogólnej dziatwa szkół ludowych powinna otrzymać pouczenie o istocie gruźlicy, o jej sposobie szerzenia się, o środkach zaradczych, słowem powinna poznać tego wroga strasznego ludności i nauczyć się, jak ma się przeciw niemu w życiu bronić. Do tego celu posłużyć mogą odpowiednie ustępy w podręcznikach do czytania lub też osobna broszura dla młodzieży szkolnej. Pomocne też będą obrazy ścienne, odnoszące się do gruźlicy.

Aby zaś nauka o gruźlicy w szkole i poza szkołą, znalazła w nauczycielu ludowym świadomego rzeczy propagatora, należałoby dla gron nauczycielskich urządzać osobne kursy o gruźlicy i wydać dla nauczycieli obszerniejszy podręcznik o tym przedmiocie, nadto zaś przy nauce higieny w seminaryach nauczycielskich gruźlicy więcej czasu poświęcić.

Nauczyciel ludowy, pojmujący zadanie obywatelskie, będzie i poza szkołą najdzielniejszym sprzymierzeńcem lekarza okręgowego w walce z gruźlicą pomagając do usuwania szkodliwych przesądów i krzewiąc wśród ludu zaufanie do poleceń i wskazówek lekarza.

Według zdania ankiety c. k. krajowa Rada zdrowia powołaną jest do objęcia naczelnego kierownictwa w kampanii przeciwgruźliczej, ma jako grono fachowe, złożone z przedstawicieli autonomicznych i rządowych, ująć w jednolity plan usiłowania poszczególnych czynników, ma dawać inicya-

tywę do stosownych zarządzeń administracyjnych i ustawodawczych projektów, oceniać osiągnięte wyniki, wskazywać i badać dalsze drogi, do wytkniętego celu prowadzące, śledzić za postępami walki przeciwgruźlicy za granicą i zdawać o nich sprawę władzom krajowym, wogóle ześrodkowywać cały ruch przeciw gruźlicy w kraju i na Zjazdach międzynarodowych go reprezentować.

Na ankiecie wyrażono też zdanie, że do tak ważnych a rozległych czynności potrzebne by było utworzenie osobnej komisyi przeciwgruźliczej krajowej, której członków powołałby Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, zapewniając jej niezbędne środki materyalne.

Chodzi zresztą o rzecz samą, a nie o jej formę, chodzi o to, aby stworzyć centralny organ krajowy, jako ciało doradcze Wydziału krajowego i Namiestnictwa i jako grono, mające stale utkwiony wzrok w tę wielką pod względem humanitarnym, ekonomicznym, kulturalnym i narodowym sprawę, jaką jest walka z gruźlicą. Podobne grona istnieją w innych krajach i okazują dużo inicyatywy pożytecznej.

10/VII. 1909.

Dr. Szczepan Mikolajski w. r.

ODPIS.

C. k. Namiestmictwo we Lwowie.
XIV $\frac{1849}{4}$/10

Lwów dnia 16. sierpnia 1909.

Budowa klinik uniwersyteckich we Lwowie.

(Do odezwy Wydziału z 28. maja 1909 l. 58.216).

DO

Wydziału krajowego

WE LWOWIE.

C. k. Ministerstwo wyznań i oświaty oznajmiło reskryptem z 30 lipca 1909 l. 28212, że postanowiło przyjąć projekt szczegółowy klinik dermatologiczno-syfilidologicznej bez zmiany w obecnem jego opracowaniu, ponieważ projekt ten został wypracowany na podstawie programu budowy i szkiców, które we właściwym czasie przez Wydział krajowy wyraźnie przyjęty został.

Nadto oznajmiło Ministerstwo, że w razie zupełnego przerobienia projektu według wniosków Wydziału nie możnaby liczyć z pewnością na obniżenie kosztów budowy, a nawet uzasadnioną byłaby obawa, że wobec stałego wzrostu cen materyału i robocizny, zwłoka wynikła wskutek przerobienia projektu spowodowałaby podwyższenie ogólnej sumy kosztów budowy, c. k. Ministerstwo poleciło nadto oznajmić, że gdyby Wydział obstawał przy zmianie projektu, to w takim razie to nowe opracowanie projektu nie mogłoby być dokonane przez techników rządowych, lecz musiałoby w celu zapobieżenia nowej nieprzewidzianej zwłoce, być uskutecznione przez organa Wydziału krajowego.

C. k. Ministerstwo oczekuje, że i w tym wypadku program budowy, zatwierdzony swego czasu w porozumieniu z kierownikiem kliniki będzie w zupełności wykonany, a połowę kosztów budowy przyjęta na etat oświaty nie wzrośnie wskutek ewentualnej nadwyżki kosztów, spowodowanej zwłoką, powstałą przez przerobienie projektu.

O tem zawiadamia c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, odwołując się do odezwy Wydziału z 28 maja 1909 l. 58.216 i prosi o rychłą decyzyę w tej sprawie. Plany i kosztorys dołącza się.

C. k. Namiestnik
Bobrzyński w. r.

SPRAWOZDANIE

z czynności

DERARTAMENTU VI.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. maja 1908 do 30. czerwca 1909.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Departament VI.

Szef Departamentu: Jan Kiweluk.,
Członek Wydziału krajowego.

Urzędnicy: 1 sekretarz, 1 wicesekretarz i 1 dyetaryusz.

Do zakresu czynności tego Departamentu przybyły sprawy ubezpieczenia pensyjnego funkcyonaryuszów krajowych wedle ustawy z dnia 16. grudnia 1906 dz. u. p. Nr. 1 ex 1907 oraz sprawy rewersów demolacyjnych, rejonów zakazu budowlanego i rejonów prochowmianych, o czem zdaje sprawę Wydział krajowy poniżej.

W czasie od 1. maja 1908 (daty ostatniego sprawozdania) po dzień 30. czerwca 1909 wpłynęło do Departamentu VI. — 9 207 exhibitów, z tego przypada na rok 1908 exhibitów 5257, na rok 1909 3980. W roku kalendarzowym 1908 było exhibitów 7606.

Sprawy terytoryalne.

Przydzielenie gm. Łonie.

C. k. Ministerstwo sprawiedliwości pismem z 19. maja 1908 l. 5563 udziela odpis rozporządzenia tegoż Ministerstwa z 19. maja 1908, mocą którego na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 5. marca 1907 gmina Łonie wraz z obszarem dworskim zostaje z dniem 1. lipca 1908 wydzieloną z okręgów c. k. sądu powiatowego w Przemyślanach i obwodowego w Złoczowie a przydzieloną do okręgów c. k. sądu powiatowego w Przemyślanach i obwodowego w Brzeżanach.

Uchwała Wys. Sejmu z 7 października 1908 dotycząca otwarcia nowych sądów obwodowych i powiatowych.

Na posiedzeniu z 7. października 1908 powziął Wysoki Sejm między innemi następującą uchwałę:

„2) Sejm ponawia uchwały swoje z lat 1901, 1903, 1904, 1905 i 1907 dotyczące otwarcia nowych sądów obwodowych i powiatowych i wzywa z całą stanowczością ponownie c. k. Rząd, aby

a) zarządził bezzwłocznie otwarcie c. k. sądu obwodowego w Czortkowie;

b) otworzył najspieszniej sądy obwodowe w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież sądy powiatowe w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach, Zawałowie i Jeleśni;

c) aby zbadał, czy zachodzi potrzeba utworzenia sądów powiatowych w miasteczkach Kozłowie i Magierowie".

Co do tych spraw, to przedewszystkiem c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 1. lipca 1909 l. 10222/pr. zawiadomiło Wydział krajowy, że dopiero sprawozdaniem z 2. kwietnia 1909 l. 18749/08 podało powyższe rozolucye sejmowe do wiadomości c. k. Ministerstwa sprawiedliwości.

Co do punktu 2) b) uchwały Wysokiego Sejmu, zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 22. lipca 1909 l. 12612/pr., że rozporządzeniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 25. czerwca 1909 otwarto w okręgu c. k. sądu krajowego wyższego we Lwowie nowy sąd obwodowy z siedzibą w Jarosławiu dla powiatów sądowych Jarosław, Pruchnik, Radymno i Sieniawa należących do okręgu c. k. sądu obwodowego w Przemyślu, tudzież dla powiatów sądowych Cieszanów i Lubaczów należących do okręgu Sądu krajowego we Lwowie. Dzień rozpoczęcia czynności nowego sądu obwodowego w Jarosławiu będzie później ogłoszony.

Co do otwarcia nowych sądów obwodowych w Bochni i Mielcu tudzież sądów powiatowych w Baranowie i Majdanie zażądało c. k. Prezydyum sądu krajowego wyższego w Krakowie z 17. lipca 1909 Prez. $\frac{3621}{3\ K/9}$ (Lw. 8067/09) udzielenia druków sejmowych, aby opinia władz sądowych Ministerstwa sprawiedliwości przedstawić się mająca mogła być zgodną z uchwałą Wysokiego Sejmu.

Sądy powiatowe w Rudniku i Krasnej otwarte zostały rozporządzeniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 19. września 1907, o czem zdano sprawę w poprzedniem sprawozdaniu z czynności Dep. VI. za czas do 30. kwietnia 1908.

Petycya gm. Husaków o kreowanie sądu.

Uchwałą z 26. września 1907 l. s. 2321 Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi administracyjnej odstąpił Wydziałowi krajowemu petycyę gminy miasteczka Husakowa o kreowanie tamże sądu powiatowego i urzędu podatkowego do zbadania. W wykonaniu tej uchwały odniósł się Wydział krajowy do Wydziału powiatowego w Mościskach celem przeprowadzenia dochodzeń i przedłożenia sprawozdania, poczem zebrany materyał przesłał c. k. Prezydyum kraj. sądu wyższego do zaopiniowania. Toż c. k. Prezydyum pismem z 20. kwietnia 1909 l. Prez. $\frac{9493}{3\ K/9}$ oświadczyło się w zasadzie przychylnie na żądanie gminy, wyraziło jednak zapatrywanie, że może byłoby wskazanem dołączenie do okręgu powstać mającego sądu powiatowego w Husakowie jeszcze trzech gmin w pobliżu Husakowa położonych do powiatu politycznego samborskiego należących a to Czyszek, Bylic i Rajtarowic. Wskutek tego polecił Wydział krajowy pismem z 3. maja 1909 LW. 47390 Wydziałowi powiatowemu w Samborze, aby zażądał oświadczenia się od powyższych gmin i odnośnych obszarów dworskich czy nie uważałyby za korzystne dla siebie przyłączenie do nowo powstać mającego sądu.

Petycya gm. Zakopane o kreowanie sądu.

W uzupełnieniu sprawozdania z roku poprzedniego co do tej sprawy zaznacza się, że po przedłożeniu sprawozdania przez Wydział powiatowy w Nowym Targu przesłano cały zabrany materyał odezwą z 1. kwietnia 1909 LW.

29500/09 c. k. Prezydyum sądu krajowego wyższego w Krakowie do zaopiniowania, lecz dotychczas odpowiedzi Wydział krajowy nie otrzymał.

Utworzenie nowego sądu pow. w Jaryczowie.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 17. października 1908, którą Wysoki Sejm odstąpił Wydziałowi krajowemu wniosek posła Merunowicza oraz petycyę Wydziału Rady powiatowej we Lwowie i ludności w okolicy Jaryczowa o utworzenie c. k. sądu powiatowego w Jaryczowie nowym do zbadania, Wydział krajowy odniósł się do c. k. Prezydyum sądu krajowego wyższego we Lwowie o opinię, które pismem z dnia 16. listopada 1908 Prez. $\frac{26.975}{3\ K/8}$ oznajmiło, że już w okresie organizacyjnym lat 1895—1898, w szczególności sprawozdaniem z 5. kwietnia 1896 Prez. 11572 uczyniony został wniosek utworzenia obok innych sądów obwodowych i powiatowych — także sądu powiatowego w Jaryczowie; atoli c. k. Ministerstwo sprawiedliwości nie zamieściło Jaryczowa w szeregu tych miejscowości, na które według osnowy reskryptu swego z 16. listopada 1896 l. 23355 reflektuje w najbliższej przyszłości.

Nadto, już później, a to sprawozdaniem z dnia 23. lipca 1905 Prez. 13416 przedłożyło Prezydyum w załatwieniu petycyi gm. Jaryczów z dnia 12. lipca 1905 c. k. Ministerstwu sprawiedliwości wniosek o utworzenie w Jaryczowie sądu powiatowego i upoważnienie do podjęcia dochodzeń dla wyszukania odpowiedniego miejsca na budowę, atoli reskryptem z dnia 24. sierpnia 1905 l. 16968, zwierzchności gminnej w Jaryczowie dnia 3. września 1905 Prez. 16242 zakomunikowanym oświadczyło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, iż obecnie nie może projektować utworzenia nowego sądu powiatowego w Jaryczowie.

Utworzenie nowego sądu powiatowego w Chorostkowie.

Uchwałą z 19. października 1908 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wniosek posła Jana Kiweluka i tow. o rozdzielenie powiatu sądowego w Kopyczyńcach na dwa powiaty i utworzenie z niektórych gmin tego powiatu osobnego sądu powiatowego z siedzibą w Chorostkowie do zbadania i sprawozdania.

W wykonaniu tej uchwały odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum sądu kraj. wyższego o zaopiniowanie, które też pismem z dnia 18. maja 1909 Prez. 12151 (LW. 59140/09) oświadczyło się w zasadzie za kreowaniem tegoż sądu, podniosło jednak zarazem, że może wskazanemby było przydzielić do nowo utworzyć się mającego sądu w Chorostkowie także gmin Soroka powiatu skałaskiego i Postołówka tudzież Rakówkąt, ze względu na bliższą ich odległość od Chorostkowa niż od siedziby dotychczasowych sądów. Wskutek tego odniósł się Wydział krajowy do Wydziału powiatowego w Skałacie o przeprowadzenie dochodzeń i przedłożenie sprawozdania.

Utworzenie sądu pow. w Uściu zielonem.

Uchwałą z 4. listopada 1908 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do dalszego badania i zdania sprawy wniosek p. Jana Kiweluka i tow. oraz petycyę Zwierzchności gminnej w Uściu zielonem o kreowanie tamże sądu powiatowego. W wykonaniu tejże uchwały odniósł się Wydział krajowy do Wydziału powiatowego w Buczaczu, celem przeprowadzenia dochodzeń, który też relacyą z 15.

lipca 1909 l. 3234/9, oznajmił, że na podstawie zebranych oświadczeń rad gminnych i obszarów dworskich poweźmie na najbliższem posiedzeniu uchwałę, którą wraz z innymi aktami Wydziałowi krajowemu przedłoży.

Petycya gminy Arłamowska Wola.

W sprawie petycyi gminy Arłamowska wola wraz z obszarem dworskim o wydzielenie z okręgu c. k. sądu powiatowego w Sądowej Wiszni a przydzielenie do okręgu sądu powiatowego w Mościskach na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 8. października 1907 l. s. 291 l zakomunikowanej c. k. Prezydyum Namiestnictwa, oznajmiło toż Prezydyum, pismem z 10. czerwca 1909 l. 8701/pr., że sprawę tę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych sprawozdaniem z 27. kwietnia 1909 L. 4292|pr.

Petycya gminy Demeszkowce.

Na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 7. października 1908 w sprawie wydzielenia gm. Demeszkowiec wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. sądu powiatowego w Bursztynie a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Bołszowcach zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 26. listopada 1908 l. 17889|pr. udzielenia wszystkich aktów, czemu Wydział krajowy zadość uczynił pismem z 30. listopada 1908 LW. 125884.

Petycya gminy Dryszczów.

Na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 7. października 1908 w sprawie wydzielenia gm. Dryszczów wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego w Podhajcach a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Bołszowcach zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa udzielenia wszystkich aktów pismem z 28. listopada 1908, czemu Wydział krajowy zadość uczynił pismem z 1. grudnia 1908 LW. 126096.

Petycya gm. Krasna.

Na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 7. października 1908 w sprawie wydzielenia gm. Krasna wraz z obszarem dworskim z okręgu politycznego w Brzeżanach i c. k. sądu powiatowego w Kozowie a przydzielenia do okręgu politycznego i c. k. sądu powiatowego w Zborowie zażądało Prezydyum c. k. Namiestnictwa pismem z 26. listopada 1908 l. 18750|pr. udzielenia wszystkich aktów, czemu Wydział krajowy zadość uczynił pismem z 1. grudnia 1908 LW. 126097.

Petycya gm. Bełejów.

Na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 7. października 1908 w sprawie wydzielenia gm. Bałejów wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego w Bolechowie a przydzielenia ich do okręgu c. k. sądu powiatowego w Dolinie zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 26. listopada 1908 l. 18748|pr. udzielenia wszystkich aktów, czemu Wydział krajowy zadość uczynił pismem z 1. grudnia 1908 LW. 126098.

Petycya gmin Postołówka i Rakówkąt.

Za pośrednictwem c. k. Starostwa w Husiatynie wniosły gminy Postołówka i Rakówkąt prośbę o wydzielenie ich z okręgu c. k. sądu powiatowego w Kopyczyńcach a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Husiatynie.

Po przedprowadzeniu potrzebnych dochodzeń przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie do LW. 96591|08.

Petycya gm. Sapohów.

Gmina Sapohów wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę na ręce Wydziału krajowego o wydzielenie jej z okręgu c. k. sądu powiatowego w Mielnicy a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Borszczowie.

Po przeprowadzeniu potrzebnych dochodzeń w tej sprawie przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie do LW. 46908|09.

Petycya gmin Zaborze i Wulka mazowiecka.

Uchwałami z 7. i 17. października 1908 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycye gmin Zaborze i Wulka mazowiecka o wydzielenie ich wraz z obszarami dworskimi z okręgu c. k. sądu powiatowego w Uhmowie a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Rawie do zbadania i zdania sprawy.

Po przeprowadzeniu potrzebnych dochodzeń przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie w tym przedmiocie do Lw. 65150|09.

Petycya gm. Budki nieznanowskie.

Sprawozdaniem z 3. lipca 1908 l. 2419 przedłożył Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej petycyę gminy Budki nieznanowskie o wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. sądu powiatowego w Busku a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej z wnioskiem przychylnym Rady powiatowej.

Po zasięgnięciu opini c. k. Prezydyum sądu krajowego wyższego udzielonej odezwą z 24. listopada 1908. Prez. $\frac{27108}{3\ K|8}$ Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie w tym przedmiocie do LW. 64896|09.

Petycya gmin Mistyce i Sannikі.

Obszar dworski i gminy Mistyce i Sannikie wniosły w marcu r. 1908 petycyę do Wydziału krajowego o wydzielenie ich z okręgu c. k. sądu powiatowego w Sądowej Wiszni a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Mościskach.

Po przeprowadzeniu potrzebnych dochodzeń przez Wydział powiatowy w Mościskach i po zasięgnięciu opinii z Prezydyum c. k. sądu krajowego wyższego we Lwowie Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie w tym przedmiocie do LW. 84363/09.

Petycya gminy Trzebownisko.

Uchwałą z dnia 17. października 1908 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Trzebownisko o wydzielenia jej z okręgu c. k. sądu powiatowego w Głogowie, a przydzielenie do c. k. sądu powiatowego w Rzeszowie do zbadania i postawienia wniosku. W wykonaniu tej uchwały przesłał Wydział krajowy powyższą petycyę Wydziałowi powiatowemu w Rzeszowie celem przeprowadzenia potrzebnych dochodzeń, który też relacyą z 26. maja 1909 l. 1843 przedłożył cały zebrany matarыał z wnioskiem przychylnym ze swej strony dla petycyonującej gminy.

W dalszym ciągu przesłał Wydział krajowy dotyczące akta c. k. Prezydyum sądu krajowego wyższego w Krakowie, celem objawiania zdania, które odezwą z 14. lipca 1909

Prez. 9915 w zasadzie zgadza się na żądane wydzielenie, wyraziło jednak zdanie, że żądane przydzielenie do c. k. sądu powiatowego w Rzeszowie poprzedziłby musiał rozdział katastralny i hipoteczny Trzebowniska od Górki zaczerskiej, która to ostatnia gmina katastralnie i hipotecznie należy do gminy Trzebownisko a administracyjnie do gm. Zaczernie.

Wskutek tego odniósł się Wydział krajowy pismem z 28. lipca 1909 LW. 79650 do c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu we Lwowie o objawienie zdania czy i pod jakimi warunkami mógłby nastąpić rozdział katastralny gminy Trzebownisko i Górki zaczerskiej, a zarazem zawiadomił o tem Wydział powiatowy w Rzeszowie celem zbadania sprawy powyższego rozdziału katastralnego względnie zmiany granic tychże gmin.

Sprawy żandarmeryi.

Sprawa zabezpieczenia dostawy bielizny i pościeli dla c. k. żandarmeryi.

Stan sprawy tej przedstawiony w sprawozdaniu poprzedniem za r. 1908 nie zmienił się zupełnie.

Sprawa zmiany ustawy o kwaternikach c. k. żandarmeryi.

Również i w tej sprawie nie zaszły żadne zmiany od czasu przedstawienia jej w poprzedniem sprawozdaniu.

Sprawa nabycia realności przylykającej do koszar żandarmeryi we Lwowie od ul. Kopernika.

Nawiązując do przedstawienia tej sprawy w sprawozdaniu z r. 1908 Wydział krajowy zaznacza, że c. k. Komenda żandarmeryi Nr. 5 we Lwowie o dobudowę nowego skrzydła do gmachu żandarmeryi nie ustannie urguje i na żądanie Wydziału krajowego przedłożyła plan przyszłej dobudowy. Magistrat m. Lwowa żąda za grunt po 400 Kor. za 1 sążeń kwadratowy.

Przybliżone koszta kupna gruntu wyniosłyby licząc po 400 Kor. za 1 sążeń 274.320 Kor., zaś koszta budowy przy zabudować się mającej powierzchni około 900 m² licząc po 280 Kor. za 1 m² 252.000 K. czyli razem 526.320 Kor. W budynku takim byłoby 4 mieszkań o 3 pokojach i 8 mieszkań o 5 pokojach suma czynszów jakaby się z domu takiego dała osiągnąć wynosiłaby około 20.000 Kor. brutto.

Ze względu na znaczne koszta tej dobudowy nie powziął Wydział krajowy jeszcze decyzyi w tej sprawie.

Objęcie administracyi gmachu żandarmeryi we Lwowie we własny zarząd przez c. k. kraj. Komendę żandarmeryi N. 5.

Jak przedstawiony stan sprawy w sprawozdaniu za r. 1908 oddano na żądanie c. k. kraj. Komendy żandarmeryi Nr. 5 we Lwowie administracyę gmachu we Lwowie i koszar w Czortkowie i Skałacie tejże Komendzie asygnując na cel administracyi i konserwacyi tych budynków wstawioną w budżecie na cel powyższy kwotę 7.000 Kor. C. k. Komenda żandarmeryi złożyła rachunki z tej administracyi wedle których nie przekroczyła asygnowanej zaliczki. Na r. 1909 również kwotę 7.000 K na ten cel asygnowano.

Preliniarz żandarmeryi na r. 1910.

Przedłożony przez c. k. kraj. Komendę żandarmeryi na r. 1910 projekt preliminarza potrzeb kwaterunkowych żandarmeryi sprawdzony i sprostowany został w Wydziale krajowym na podstawie budżetu uchwalonego na r. 1909,

tudzież dat przedłożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi i przedstawia się w Rubr. VII. wydatków „kwaterunkowe żandarmeryi“ w sumie . . . . . 768.759 K
dochody zaś w kwocie . . . . . 245.459 „
w Rubr. VII. wydatków na kwaterowe żandarmeryi preliminowano na r. 1909 w kwocie . . 733.260 „
dochody zaś w kwocie . . . . . 241.535 „
przeto wydatki większe na r. 1910 w kwocie 35.499 „
zaś dochody w kwocie . . . . . 3924 „
czyli że preliminarz żandarmeryi na r. 1910 . jest niekorzystniejszym od budżetu na r. 1909 o 31.575 „
a to z powodu otwarcia nowych i zwiększenia dawnych posterunków, otwarcia nowych komend oddziałowych głównie jednak z powodu podniesienia się czynszów najmu pomieszkań.

Stan żandarmeryi w Galicyi.

Wedle listy dyslokacyjnej c. k. żandarmeryi wynosi stan żandarmeryi w Galicyi z dniem 1. lipca 1909.

1 pułkownik,
1 podpułkownik,
3 majorów,
60 oficerów,
3116 żandarmów,
32 komend oddziałowych,
79 „ powiatowych,
742 posterunków.

Sprawy propinacyjne.

Stan funduszu propinacyjnego miast.

Stan funduszu propinacyjnego 37 miast zostającego pod zarządem Wydziału krajowego wynosił po koniec r. 1908 w efektach . . . . . 9,589.911 K 01 h
w porównaniu z takimże stanem po koniec r. 1906 w kwocie . . . . . 8,599.068 „ 13 „
zwiększył się przeto w ciągu lat 1907 i 1908 o . . . . . 990.842 K 88 h

Fundusz ten ulokowany jest w następujących efektach:

1) w 4% pożyczce krajowej z r. 1893 w kwocie . . . . . 125.600 K — h
2) w 4% listach zastaw Tow. kred. ziemsk. w kwocie . . . . . 461.200 „ — „
3) w 4% listach zast. Banku krajow. w kwocie . . . . . 3,216.000 „ — „
4) w 4½% listach zast. Banku kraj. w kwocie . . . . . 203.400 „ — „
5) w 4% obligach kolejow. Banku krajowego w kwocie . . . . . 1,336.300 „ — „
6) w 4% pożyczce krajowej z r. 1904 w kwocie . . . . . 2,605.400 „ — „
7) w 4% pożyczce krajowej z r. 1905 w kwocie . . . . . 1,200.900 „ — „
8) w 4% listach rentowych . . . . 380.950 „ — „
9) w 4% książeczkach wkład. Banku krajowego . . . . . 60.161 „ 01 „

Razem jak wyżej . . . 9,589.911 K 01 h

Pozostała reszta kasowa w gotówce z końcem r. 1908 wynosi kwotę . . . 318.823 K 54 h.

Zamknięcia rachunków za r. 1908 i preliniarze na r. 1910 c. k. gal. funduszu propinacyjnego.

Przedłożone sprawozdaniem c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego we Lwowie z 22. lipca 1909 l. 1918 zamknięcia rachunków za rok 1908 i preliminarze na rok 1910 sprawdzono w Wydziale krajowym co do cyfr wedle zamknięć rachunkowych z r. 1908 stan funduszu wynosił z końcem r. 1908 w gotówce, kapitałach lokowanych oraz efektach własnych 51,315.137 K 65 h; a gdy od nich potrącimy kapitały otrzymane od Wydziału krajowego w roku 1889 w sumie 7,623.585 K 82 h okazuje się, iż w administracyi c. k. Rządu powiększył się fundusz propinacyjny o 43,691.551 K 83 h. We wszystkich trzech funduszach (ogólnym, zasobowym i rezerwowym) preliminowane zostały nadwyżki na r. 1910 w łącznej kwocie 3,999.820 K, która to kwota wcieloną będzie do majątku zarodowego gal. funduszu propinacyjnego zasobowego i rezerwowego. Szczegółowe sprawozdanie w tym przedmiocie przedkłada Wydział krajowy osobno do LW. 83375|09.

Sprawy szupasowe.

Sprawa zaprowadzania peryodycznych transportów szupaśników w kierunku do Kołomyi, Rawy ruskiej i Tarnopola.

Magistrat kr. st. m. Lwowa relacyą z 31. stycznia 1908 l. 11531 postawił wniosek na zaprowadzenie peryodycznych transportów szupaśników w pewne dnie w kierunku do Kołomyi, Rawy ruskiej i Tarnopola, podobnie jak to ma miejsce na linii Lwów—Kraków.

Ze względu na znaczną ilość szupaśników w proponowanych kierunkach (np. w III. kwartale 1907 odesłano 1) do Kołomyi 81, 2) do Rawy ruskiej 52 i 3) do Tarnopola 57) i słuszne wywody Magistratu Wydział krajowy zgodził się na ten wniosek tem bardziej, że zaprowadzenie peryodycznego duktu zmniejszyłoby znacznie koszta konwoju, byłoby zatem z korzyścią dla funduszu krajowego.

Na dalszą relacyę Magistratu w tej sprawie z 8. maja 1908 L. 47656, w której zaproponowano i oznaczono dnie i godziny poszczególnych duktów, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z 2. czerwca 1908 LW. 48733 z prośbą o wydanie wszelkich potrzebnych w tej sprawie zarządzeń. Po licznych urgensach c. k. Namiestnictwo odezwą z 19. stycznia 1909 L. 169908 zażądało aktów tutejszych tej sprawy dotyczących, czemu Wydział krajowy zadość uczynił pismem z 26. stycznia 1909 LW. 9339.

Podwyższenie strawnego żandarmeryi przy prowadzeniu duktu szupaśników.

Konwojom żandarmskim szupaśników przyznawano dotychczas na podstawie okólnika c. k. krajowej Komendy żandarmeryi Nr. 5 L. 809 (LW. 19015/76) oprócz pół biletu kolejowego III kl. należytość strawną za czas ponad 24 godzin a to wachmistrzowi 1 Kor., zaś niższej rangi żandarmom 80 hal. Wskutek doniesienia c. k. kraj. Komendy żandarmeryi Nr. 5 we Lwowie z 8. lipca 1908 Nr. 5093 A, podwyższono w myśl okólnika c. k. obrony krajowej z 10. kwietnia 1908 Nr. 824/XIX w ten sposób powyższą należytość strawną, że przyznano.

1) przy służbie ponad 10 do 12 godzin, wachmistrzowi 1 Kor., zaś niższej rangi żandarmom 80 h.

2) przy służbie zaś ponad 12 do 24 godzin, wachmistrzowi 1 K 50 h zaś niższej rangi żandarmom 1 K 20 h.

Fundacye.

Galic. fundacya inwalidów (pochodząca z lat 1813—1815).

Odnośnie do ostatniego sprawozdania na tem miejscu w roku zeszłym umieszczonego Wydział krajowy oznajmia, że c. k. Namiestnictwo pod dniem 23. kwietnia 1908 do l. IV.—$\frac{122}{8}$—K/72 zatwierdziło akt fundacyjny tej fundacyi, poczem w dniu 22. maja 1908 wydało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu w zarząd majątek tej fundacyi wynoszący obecnie:

w efektach winkul. .	233.000 K — h
w gotówce	67 „ 43 „
razem . .	233.067 K 43 h

W dniu dzisiejszym korzysta z fundacyi tej 73 inwalidów wojskowych, którzy pobierają roczne wsparcia dożywotnie po 60 K w ratach miesięcznych z dołu.

Od zeznanego, jak wyżej, aktu fundacyjnego wymierzył tut. c. k. Urząd wymiaru należytości, należytość w kwocie 23.276 K.

Przeciw wymiarowi temu — jako nieuzasadnionemu w ustawie zdaniem Wydziału krajowego — wniósł Wydział krajowy rekurs pismem z 27. sierpnia 1908 do LW. 81.133, na który jednak nie otrzymał dotąd odpowiedzi.

Galic. fundusz inwalidów wojskowych z r. 1866.

Z fundacyi tej pobiera roczne wsparcia dożywotnie 58 inwalidów wojskowych po 50 K a 1 inwalida 60 K, razem 59 inwalidów.

Fundusz ku wspieraniu okaleczonych w wojnie z r. 1866. żołnierzy przynależnych do dawniejszego powiatu Niżankowickiego.

Z fundacyi tej korzystają 3 inwalidzi wojskowi, pobierając roczne wsparcia dożywotnie po 72 K.

Fundacya jubileuszowa im. Najjaśn. Pana dla utrzymywania kształcących się w wyższych zakładach wojskowych.

Na rok szkolny 1908/9 było do nadania z tej fundacyi 10 miejsc opróżnionych, a wskutek rozpisanego konkursu ubiegało się o te miejsca 11 kandydatów; powołanych jednakże zostało Najw. postanowieniem z 31. lipca 1908 tylko 7, t. j. Feliks Chojnowski, Eugeniusz Geppert, Maksymilian Machalski i Wład. Ornstein do wojskowej Akademii Terezyańskiej, Zbigniew Godlewski i Rudolf Jagielski do technicznej Akademii wojskowej, zaś Józef Ziętkiewicz do wyższej wojskowej szkoły realnej.

Na rok szkolny 1909/10 było zaś do obsadzenia 8 miejsc, o które ubiegało się 10 kandydatów. Najwyższe postanowienie jednak co do przyjęcia tych kandydatów dotąd nie nadeszło.

Galic. państwowe miejsca funduszowe w c. i k. zakładach wojskowych i naukowych.

Na rok szkolny 1908/9 było do nadania wolnych 5 miejsc państwowych, o które wskutek rozpisanego konkursu ubiegało się 27 kandydatów.

Z pomiędzy proponowanych na te miejsca przez Wydział krajowy powołani zostali Najwyższem postanowieniem z dnia 19. lipca 1908: Adam Fischer, Roman Pepłowski, Henryk Scigalski i Bronisław Kurzweil na I. rok wojskowej niższej szkoły realnej, zaś Rudolf Gubatta na II. rok wojskowej wyższej szkoły realnej.

Przytem zezwolił Najjaśniejszy Pan, aby w razie, jeżeliby którybądź z wymienionych aspirantów nie mógł być z jakiegobądź powodu przyjętym, powołani zostali na takie miejsce funduszowe: Tadeusz Jaryna, Karol Aleks. Maresch, Mieczysław Gregorek, Erwin Urban i Jerzy Feczko.

Na rok szkolny 1909/10 było do nadania 6 miejsc, o które ubiegało się 30 kandydatów.

Dotąd nie zapadło Najwyższe postanowienie co do przyjęcia kandydatów.

Fundacya ś. p. Józefa Kosvitzky'ego dla poprawionych złoczyńców wypuszczonych z domu karnego w Krakowie.

Jednorazowe wsparcie z tej fundacyi, wynoszące za r. 1908 kwotę 132 K, przeznaczył Wydział krajowy uchwałą z dnia 22. stycznia 1909 LW. 4181 w myśl aktu fundacyjnego i na wniosek Prezydyum c. k. Sądu krajowego karnego w Krakowie do rozdziału pomiędzy: Piotra Dźwiga, Agnieszkę Hublową i Wojciecha Stępniowskiego.

Fundacya Towarzystwa ubezpieczeń na życie i rentę „Anker" we Wiedniu.

Rada nadzorcza Towarzystwa ubezpieczeń na życie i rentę „Anker" we Wiedniu uchwaliła na posiedzeniu w dniu 30. marca 1908 — z okazyi uroczystości 60-letniego jubileuszu panowania Jego cesarskiej i król. Mości Franciszka Józefa I. — udzielić stu w krajach, w Radzie państwa reprezentowanych, w dniu 2. grudnia 1908 urodzonym dzieciom po jednej policy wolnej od opłaty premii na wyprawę na 1.000 K opiewającej na okres 20 lat, płatnej, gdy obdarzony dożyje, w dniu 2. grudnia 1928 r.

Na Galicyę przypadło wedle zatwierdzonego przez pomienioną Radę nadzorczą planu rozdziału — 16 takich ubezpieczeń. Gdy wybór dzieci takiemi policami wedle uchwały tej Rady nadzorczej obdarzyć się mających na propozycyę Wydziału krajowego miał nastąpić, postanowił Wydział krajowy na prośbę wspomnianego Towarzystwa to prawo propozycyi przyjąć i rozpisać konkurs w dniu 18. grudnia 1908 do LW. 132.505 dla ubiegania się o obdarzenie rzeczonemi policami.

Na skutek tego konkursu wpłynęło 93 podań a z pomiędzy proponowanych przez Wydział krajowy kandydatów Towarzystwo ubezpieczeń na życie i rentę „Anker" we Wiedniu udzieliło następującym dzieciom urodzonym dnia 2. grudnia 1908 w Galicyi i tu przynależnym po jednej policy jubileuszowej:

1) Maryi Leokadyi Wagnerównej, córce Adama Wagnera, nauczyciela ludowego w Oświęcimie, pow. Biała;

2) Annie Czytajło, córce Jurka Czytajło, zarobnika w Dźwinogrodzie, pow. Bóbrka;

3) i 4) Katarzynie Ławryk, córce Jurka Ławryka cieśli w Bohorodczanach starych i Anastazyi Basarab, córce Iwana Basaraba, gospodarza w Lachowcach, pow. Bohorodczany;

5) Dawidowi Kühnreichowi false Cysnerowi, synowi Jakóba Izaaka Kühnreicha f. Cysnera, krawca w Jaworznie, pow. Chrzanów;

6) Aronowi Jakóbowi Reiflerowi r. Eidmanowi, synowi Izaaka Reiflera w Drohobyczu;

7) Józefowi Paczkowi, synowi Dymitra Paczka, zarobnika w Milatynie, pow. Gródek jagiel.;

8) Sarze Lei Melzer, córce Mortka Seide Melzera, furmana w Obertynie, pow. Horodenka;

9) Henrykowi Moskalowi, synowi Stanisława Moskala, zarobnika w Krościenku niżnem, pow. Krosno;

10) Chaji Gross Szames, córce Lejby Grossa Szamesa, służącego szkoły wyznaniowej w Kańczudze, pow. Łańcut;

11) Józefowi Franciszkowi Węgrzynkowi, synowi Franciszka Węgrzynka, fryzyera w Limanowej;

12) Mikołajowi Humeniukowi, synowi Stefana Humeniuka, gospodarza w Zarzyczu, pow. Nadwórna;

13) Franciszkowi Józefowi Haendlowi, synowi Emila (Izraela Mendla) Haendla, naczelnika kancelaryi sądowej w Samborze;

14) Zygmuntowi Grochale, synowi Dominika Grochali, organisty w Ostrowie koło Sokala;

15) Ryfce Reginie Spett, córce Salamona Spetta w Tarnowie i

16) Szulimowi Wolfowi, synowi Ryfki Wolf w Wadowicach.

Na wypadek, gdyby które z ubezpieczonych dzieci zmarło przed 2. grudnia 1928 r., to Towarzysto „Anker“ obdarzy również bezpłatnie policą inne dziecię w dniu 2. grudnia 1908 urodzone, a które Wydział krajowy z pomiędzy obecnie nieuwzględnionych w miejsce zmarłego zaproponuje.

Wreszcie na prośbę Towarzystwa „Anker“ ogłosił Wydział krajowy w urzędowej „Lwowskiej gazecie“ nazwiska obdarzonych wyżej dzieci, składając przytem — imieniem obdarzonych — za ten akt dobroczynności podziękowanie pomienionemu Towarzystwu.

Sprawy utrzymywania i wychowywania ubogich sierót tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych lub narażonych na zaniedbanie.

Petycye Towarzystwa opieki nad sierotami we Lwowie: a) o przyznanie udziału w kwocie 2.000 K z rezerw zbiorowych kas sierocych nadsyłanych Wydziałowi krajowemu; b) o udzielenie stałej subwencyi co najmniej 5000 K z funduszów krajowych.

Petycye te przekazał W. Sejm uchwałą z 29. października 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania.

Z przedłożonego przez to Towarzystwo statutu i sprawozdania za czas od 26. stycznia 1907 do 30. sierpnia 1908, okazuje się, że głównem zadaniem Towarzystwa jest czuwanie nad sierotami przez doradców sierocych i donoszenie Sądowi o dostrzeżonych nieprawidłowościach.

Oprócz tego wspiera Towarzystwo sieroty w nabyciu wykształcenia zawodowego i z tego tytułu udzieliło 18 wsparć. Natomiast nie interweniowało Towarzystwo dotąd w żadnym wypadku, by umieścić sieroty w zakładzie prywatnym.

Dochodu w okresie sprawozdawczym miało Towarzystwo 3.053 K 66 h, wydatków 1.825 K 47 (w czem 400 K na 18 zapomóg), reszta 1.228 K 19 h pochłonęły wydatki administracyjne.

Majątek wynosił 1.825 K 47 h w książeczce oszczędności i w gotówce.

Żądanie swoje co do subwencyi kraju uzasadnia Towarzystwo swoją działalnością, zaś żądanie udziału w kraj.

funduszu sierocym okolicznością, że we Lwowie jest około 15.051 sierót; a gdy ilość sierot w całym kraju wynosi 598.405, zaś rezerwy kas sierocych wynoszą przeciętnie rocznie 71.609 K 73 h, przeto na miasto Lwów wypada około 1.801 K rocznie na sieroty.

Na wywody te Towarzystwa opieki nad sierotami we Lwowie zauważa się, że już krajowy fundusz sierocy utrzymuje i wychowuje obecnie 123 sierot, będących pod opieką lwowskiego c. k. Sądu powiatowego, a kosztem rocznym w kwocie 30.570 K, podczas gdy zbiorowa kasa sieroca przy tymże Sądzie istniejąca przyczynia się na ten cel rocznym udziałem ze swej rezerwy zaledwie w kwocie 26 K 41 h.

Udział zatem sierót lwowskich w korzystaniu z pomocy kraj. funduszu sierocego — tak co do ilości jak i kosztów utrzymania ich — jest matematycznie o wiele większy ponad normę, jakby im się należało.

Z tych tedy powodów i gdy już krajowy fundusz sierocy wspiera sieroty lwowskie o wiele wydatniej, zapewniając im możność utrzymywania się i kształcenia, postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 20. stycznia 1909 do LW. 137.904|08 nie popierać niniejszych petycyj Towarzystwa opieki nad sierotami we Lwowie i nie przedkłada też w tym przedmiocie Wys. Sejmowi żadnych wniosków.

Komisya dla zorganizowania dzieła jubileuszowego dla dzieci.

Wskutek załączonego w odpisie reskryptu p. Prezydenta ministrów z 27. marca 1908 L. 1.044|M. P. w sprawie powołania do życia Komisyi dla zorganizowania dzieła jubileuszowego dla dzieci, przedstawił Wydział krajowy — zgodnie z wnioskiem c. k. Prezydyum Namiestnictwa — w piśmie swojem ./. z dnia 24. kwietnia 1908 LW. 40.743 na członków tej Komisyi z Galicyi radcę dworu Kazimierza Laskowskiego oraz ze strony ruskiej kanonika gr. kat. metropolitalnego konsystorza ks. Jana Czapelskiego.

Przytem zalecił Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa zakłady wychowawcze w Miejscu piastowem i w Pawlikowicach do szczególniejszego uwzględnienia przy zamierzonem rozdzielaniu funduszów zebranych na cel opieki dziećmi, a to jako zakłady powstałe bezinteresownie własnymi środkami założycieli, pracujące z całem poświęceniem się i zaparciem i z wielkim skutkiem około wychowywania biednych i opuszczonych dzieci.

Projekt ustawy państwowej o wychowywaniu nieletnich dzieci i osób moralnie zaniedbanych lub na takie zaniedbanie narażonych, (Gesetzentwurf über die Fürsorgeerziehung:).

W ubiegłej XVIII. sesyi przedłożył c. k. Rząd Radzie Państwa (aleg. 1164) niniejszy projekt ustawy. Wprawdzie skutkiem zamknięcia Rady Państwa projekt ten spadł z porządku dziennego; niewątpliwie jednak będzie on przedłożony ponownie przez c. k. Rząd Radzie Państwa.

Wobec tego i z uwagi, że projektowana ustawa oddziaływa poważnie i na finanse kraju, a po części — co do niektórych ważnych postanowień swoich — jest w tym kierunku niejasną, nakładającą nadto niewłaściwie nadmierny nowy ciężar na fundusze krajowe, postanowił Wydział krajowy dążyć do zmiany zaprojektowanych przez c. k. Rząd postanowień ustawowych, a przedewszystkiem postanowień zawartych w §§: 29 i 30 projektu.

Wydział krajowy wystosował też do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości załączone w odpisie ./. przedstawienie swoje

z dnia 19. lutego 1909 LW. 7.602 komunikując równocześnie treść tego przedstawienia Kołu polskiemu i Klubowi ruskoukraińskiemu Izby poselskiej Rady Państwa z prośbą o wzięcie powyższej sprawy pod rozwagę i o skuteczne poparcie jej tak u c. k. Rządu jak i w swoim czasie w Izbie poselskiej Rady Państwa.

Uchwała Wys. Sejmu z dnia 7. października 1908. polecająca Wydziałowi krajowemu, ażeby bezzwłocznie przystąpił do wykonania uchwały sejmowej z dnia 5. marca 1907. w sprawie tworzenia po powiatach w kraju domów zaopatrzenia i wychowania ubogich sierót, dzieci zaniedbanych lub na zaniedbanie narażonych.

Wobec powyższego stanu rzeczy stało się więc zadość rezolucyi Wys. Sejmu z 17. października 1908, którą wezwano c. k. Rząd do uregulowania w drodze ustawowej, wychowawczej opieki nad sierotami i zaniedbanemi dziećmi na koszt publiczny.

W sprawie rezolucyi Wys. Sejmu z 17. października 1908 tyczącej się przedłożenia Radzie Państwa projektu ustawy o udziale krajów w nadwyżkach z obrotu kas sierocych zbiorowych po upływie r. 1910, zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy odezwą z dnia 22. lipca 1909 L. 12.351|pr., że sprawę tę podało do wiadomości Panów Ministrów spraw wewn., skarbu i sprawiedl. sprawozdaniem z dnia 22. kwietnia 1909 L. 20.809|pr. ex 1908. O wejściu tej sprawy w dalsze stadyum nieomieszka Prezydyum Namiestn. uwiadomić natychmiast Wydział krajowy.

Uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. październ. 1908., któremi: 1) wezwano c. k. Rząd ażeby już w r. 1909. przedłożył Radzie Państwa projekt ustawy, mocą której kasy sieroce zbiorowe przekazywałyby krajom na cele wychowywania dzieci bez opieki, zaniedbanych i na zaniedbanie narażonych całkowitą sumę nadwyżek z obrotu, jakie wypadną z końcem r. 1910. i lat następnych, zatrzymując tylko odpowiednią rezerwę; 2) polecono Wydziałowi krajowemu, ażeby niezwłocznie wziął pod rozwagę sprawę utworzenia przynajmniej dwóch kraj. zakładów sieroc. i w tym celu obmyślił odpowiednie źródła finansowe, z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte — i na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi sprawozdanie. 3) wezwano c. k. Rząd ażeby jak najrychlej uregulował w drodze ustawowej wychowawczą opiekę nad sierotami i zaniedbanemi dziećmi na koszt publiczny. 4) polecono Wydziałowi krajowemu ażeby wziął pod bezzwłoczną rozwagę zakładanie powiatowych schronisk

Co się tyczy zaś powołanych obok uchwał Wys. Sejmu zmierzających do utworzenia przynajmniej dwóch krajowych zakładów sierocych i powiatowych schronisk sierocych, Wydział krajowy, jakkolwiek nie zapoznaje i świadom jest wielkiej doniosłości tej sprawy dla społeczeństwa i podniesienia jego poziomu moralnego, mimo to postanowił nie przedsiębrać n a r a z i e żadnej akcyi w tym kierunku, a to: z następujących powodów:

Zakłady krajowe, o których mowa, wymagałyby wielkich kosztów na założenie, a następnie utrzymywanie ich, a na to brak jest obecnie we funduszu krajowym jak i w krajowym funduszu sierocym, utrzymującym już 478 sierót, jakichkolwiek środków.

To samo odnosi się i do myśli zakładania powiatowych schronisk sierocych. Bo jakkolwiek w tym względzie konferencya delegatów Rad powiatowych, zwołana przez Wydział krajowy w miesiącu czerwcu 1909 oświadczyła się za jak najrychlejszem wprowadzeniem w życie po powiatach schronisk dla sierót i uznała możność i obowiązek Rad powiatowych, wspierania akcyi zakładania domów zaopatrzenia dla sierót i opuszczonych dzieci pośrednio przez odpowiednie zużytkowanie gminnych funduszów ubogich jakoteż dobroczynności prywatnej — to mimo to zaznaczyła, że wyłącznie siłami finansowemi powiatów takie zakłady utrzymywane być nie mogą.

Akcyi takiej, już teraz, sprzeciwia się nadto okoliczność, że — jak już wyżej wspomniano — niewiadomo, jak ustali się i unormowaną zostanie zaprojektowana przez c. k. Rząd ustawowa wychowawcza opieka nad sierotami i zaniedbanemi dziećmi, który to projekt dotyka także i funduszów krajowych powiatów i gmin.

Oczekiwać również należy wprzód jak uregulowaną zostanie w drodze ustawodawczej sprawa udziału krajów po roku 1910 w nadwyżkach z obrotu kas sierocych zbiorowych na cele utrzymywania i wychowywania sierót: jakie więc z tego źródła funduszy zostaną zapewnione krajowi.

sierocych i w tym celu porozumiał się z Wydziałami powiatowymi i z nimi spólnie obmyślił środki finansowe z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte. 5) Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu petycyę Towarzystwa gniazd rodzinnych do możliwego uwzględnienia co do udzielenia temu Towarzystwu pożyczki w wysokości 40.000 kor. pod warunkiem zupełnego tej pożyczki zabezpieczenia.

Z tych tedy powodów Wydział krajowy nie przedkłada niniejszem Wys. Sejmowi żadnych wniosków w powyższym przedmiocie, zaznaczając zresztą, że akcyę w tej mierze będzie można podjąć po gruntownych i wyczerpujących studyach przedwstępnych i w czasie, gdy uregulowane finanse kraju dostarczą materyalnej podstawy do konkretnego działania.

Nakoniec co do petycyi Towarzystwa gniazd rodzinnych w przedmiocie udzielenia mu pożyczki 40.000 K z funduszu krajowego, to nie ziściły się wcale warunki, pod którymi Wys. Sejm udzielenie takiej pożyczki uważał za dopuszczalne. Przedewszystkiem bowiem nie przedłożono Wydziałowi krajowemu żadnego sprawozdania o działalności tego zbyt młodego jeszcze Towarzystwa i brak możności zabezpieczenia pożyczki.

Administracya krajowym funduszem sierocym.

Na utrzymaniu i wychowaniu kosztem lub przy pomocy krajowego funduszu sierocego pozostaje z końcem czerwca 1909 dzieci 476
w czem chłopców . . . 280, dziewcząt 196
Z tej liczby dzieci pozostaje:
w zakładach: chłopców 158, dziewcząt 121
w opiece pryw.: „ 122, „ 75

Roczny koszt utrzymania i wychowania 279 dzieci w zakładach wynosi . . .	68.163 K	24 h
czyli rocznie w przecięciu na głowę 244 K 31 h.		
Zaś roczny koszt utrzymania i wychowania 197 dzieci u osób prywatnych (przy rodzinach) wynosi	40.236 „	— „
czyli rocznie w przecięciu na głowę 204 K 24 h.		
Ogółem więc roczny koszt utrzymania i wychowania tych 476 dzieci wynosi .	108.399 K	24 h
Na pokrycie tego rocznego kosztu służą stałe wpływy udziałów w nadwyżkach z obrotu kas sierocych zbiorowych, które to wpływy przyjmujemy w corocznej kwocie minimalnej	76.000 „	— „
(za rok 1909 wyniosły te wpływy kwotę 76.689 K 86 h), zatem pozostawałaby corocznie od r. 1909 do 1910 incl. do pokrycia różnica w kwocie	32.399 K	24 h
Różnica ta jednak znajdzie pokrycie:		
a) w pozostałości z r. 1908 wynoszącej 42.634 K 72 h, a rozłożonej na 2 lata w kwocie	21.317 „	36 „
b) w procencie od kapitalizowanej sumy rezerwowej 250.000 K dozwolonym przez Wys. Sejm uchwałą z 5. marca 1907	10.300 „	— „
c) w procentach z lokacyi około . .	1.300 „	— „
d) wreszcie w powiększających się ewentualnie udziałach w nadwyżkach z kas sierocych corocznie przeciętnie o kwotę	1.600 „	— „
(różnica ta między rokiem 1908 a 1909 wynosiła in plus 2.076 K).		
Razem znajduje pokrycie w kwocie . . .	34.517 K	36 h

Pozostała do dyspozycyi reszta około 2.000 K, służyć będzie na nieprzewidziane dziś wydatki jednorazowe na przyjęte sieroty, jak na wyprawki (odzież), przybory szkolne, koszta odstawienia do zakładów, koszta leczenia, pogrzebu i t. p., wreszcie na zdarzającą się potrzebę podwyższenia udzielonych już datków z powodu większych kosztów kształcenia sieroty.

Krajowa Osada poprawcza dla nieletnich przestępców.

W przedmiocie tym Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi osobne sprawozdanie do LW. 70.120|09.

Sprawa rewersów domolacyjnych, rejonów zakazu budowlanego i rejonów prochownianych.

Na posiedzeniu dnia 3. listopada 1908 — wśród rozpraw nad projektem ustawy o przyłączeniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich — uchwalił Wys. Sejm następujące rezolucye:

„VII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy „współudziale Reprezentacyi m. Krakowa, m. Podgó„rza, Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej, zba„dał sprawę rewersów demolacyjnych, rejonów za„kazu budowlanego i rejonów prochownianych dla „całego obszaru fortyfikacyj krakowskich.

„VIII. Poleca się, aby ten cały tak zebrany ma„teryał w formie memoryału c. k. Rządowi udzielił „w celu wywołania uregulowania tych stosunków, „dotkliwie naruszających praw materyalnych wszyst„kich mieszkańców i przez egzystencyę nieodpowiednio „umieszczonych prochowni narażających ich bezpie„czeństwo życia".

W wykonaniu powyższego polecenia Wys. Sejmu a po zniesieniu się w tym przedmiocie ze wskazanymi przez Wys. Sejm organami autonomicznymi, wygotował Wydział krajowy i przesłał c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie załączony w odpisie memoryał swój z dnia 17. lipca 1909 LW. 66.228.

Statut krajowy.

Uchwalona przez Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 4. listopada 1908. ustawa uzupełniająca postanowienia §. 18 statutu krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego

1861 Nr. 20 dz. u. p. uzyskała Najwyższą sankcyę Najwyższem postanowieniem z dnia 23. kwietnia 1909, o czem zawiadomiony został Wydział krajowy odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 5. maja 1909 L. 7.273|pr.

Sprawy tyczące się ustawodawstwa cywilnego lub karnego.

Uchwała Wys. Sejmu z dn. 12. października 1907. wzywająca c. k. Rząd, aby zarządził, co należy, celem ścisłego przestrzegania przepisów ustawy z dnia 6 lutego 1869 Nr. 18 dz. p. p. o zawiadamianiu wierzycieli hipotecznych o wszelkich wydzieleniach parcel należących do majętności hipotecznie obciążonych.

Odezwą z dnia 7. lipca 1908 L. 2.507|pr. c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że sprawa ta przedłożoną została c. k. Ministerstwu sprawiedl. relacyi z 2. grudnia 1907 L. 20.057|pr. i że o wejściu tej sprawy w nowe stadyum niezwłocznie Wydział krajowy zawiadomić.

Uchwała Wys. Sejmu z dnia 12 paźdz. 1907 wzywająca c. k. Rząd aby wziął pod rozwagę potrzebę wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 2 stycznia 1894 dz. u. kr. Nr. 16 w porozumieniu z Wydziałem krajowym celem przyspieszenia postępowania przy wcielaniu parcel rustykalnych do kompleksu tabularnego za równoczesnem lub poprzedzającem wydzieleniem z tegoż kompleksu gruntów równej wartości.

Na tą rezolucyę Wys. Sejmu otrzymał Wydział krajowy odpowiedź zawartą w załączonej tu. w odpisie odezwie Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie z dnia 1. kwietnia 1909 Prez. $\frac{8.316}{19\ R|9}$ i w reskrypcie c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 17. marca 1909 L. 27.472|8.

Rzecz tę rozpatrzyć i zdanie swoje objawić nie był dotąd Wydział krajowy w możności, gdyż c. k. Namiestnictwo nie nadesłało jeszcze Wydziałowi krajowemu sprawozdań Trybunałów I. instancyi, o czem mowa w powołanej wyżej odezwie Prezydum c. k. wyższego Sądu kraj. we Lwowie.

Sprawy tyczące się podatków i należytości.

Uchwalona przez Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 16 październ. 1908 ustawa o dalszym poborze 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina moszczu i zacieru winnego tudzież moszczu owocowego.

W załączonym w odpisie reskrypcie z dnia 26. marca 1909 L. 4.910 c. k. Ministerstwo spraw wewn. podniosło pewne zarzuty przeciw tekstowi postanowień §. 3 niniejszego projektu ustawy, którego stosowanie w praktyce mogłoby pod względem rozumienia tego paragrafu nasuwać wątpliwości i powodować komplikacye.

Wydział krajowy — podzielając w zupełności zapatrywania c. k. Ministerstwa spraw wewn. objawione w powołanym reskrypcie jego — oświadczył c. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie swojej z dnia 16. kwietnia 1909 do LW. 41.159, że — celem zapobieżenia powyższym mo-

żliwym wątpliwościom i komplikacyom — zgadza się zarazem na proponowany przez c. k. Ministerstwo tekst rozporządzenia wykonawczego do powyższej ustawy, przez co uczyni się także zbędną zmiana pierwotnego projektu ustawy.

Dotąd niema Wydział krajowy wiadomości o sankcyonowaniu ustawy.

Wniosek posła Sandulaka o uwolnienie od podatku konsumcyjnego mięsa z bydła dorżniętego w koniecznych wypadkach.

Wniosku tego przekazanego Wydziałowi krajowemu jako komisyi uchwałą Wys. Sejmu z dnia 22. września 1908. Wydział krajowy nie widział się spowodowanym wziąć ponownie pod rozwagę względnie poczynić kroki w myśl tego wniosku.

Albowiem — jak wiadomo — Wys. Sejmowi ze sprawozdań z czynności Departamentu VI. Wydziału krajowego za czas od 16. listopada 1898 do 15. listopada 1899 i za czas od 16. listopada 1899 do 15. listopada 1900 — sprawa ta była już przedmiotem rezolucyj Wys. Sejmu z 27. stycznia 1896, 5. lutego 1898 i 16. marca 1899 wystosowanych do c. k. Rządu, na które nadszedł dołączony w odpisie do powyższych sprawozdań Wydziału krajowego, a stanowczy reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 7. kwietnia 1899 L. 60.152|97 informujący, o ile i w jakiej mierze mięso pochodzące z bydląt dorżniętych wskutek nieszczęśliwych wypadków, wolnem jest od opłaty podatku konsumcyjnego i orzekający, że dalej jeszcze sięgająca wolność podatkowa rzezi bydła przez włościan uskutecznionych, byłaby ze względu na sprawiedliwy rozkład podatku, zasadniczo niedopuszczalną.

Treść tego reskryptu ministeryalnego — na skutek wezwania Wys. Sejmu z dnia 28. kwietnia 1900 — podał Wydział krajowy okólnikiem z dnia 20. czerwca 1900 LW. 34.299 do wiadomości Wydziałom powiatowym, celem pouczenia gmin.

Należytości prawne wedle post. tar. 40 ustawy z dnia 13 grudnia 1862. dz. u. p. Nr. 89 od posad służbowych urzędników i sług krajowych.

Wymiary należytości tych dokonywane od roku 1889 bezpośrednio przez Wydział krajowy, wyniosły w dalszym ciągu:

za rok 1908 kwotę 16.142 K 78 h.

Z kwoty tej pokrył fundusz krajowy na mocy uchwał Wys. Sejmu z dnia 20. października 1882 i 15. października 1883 tytułem połowy tej należytości kwotę 6.128 K 26 h, reszta należytości ściągniętą została z poborów służbowych dotyczących urzędników i funkcyonaryuszów krajowych.

Wypłata odsetek odszkodowania równocześnie ze zwrotem nadpłat należytościowych.

Zdarzało się niejednokrotnie, że Wydział krajowy, uzyskując w drodze rekursów uwolnienie pewnych majątków, będących pod jego zarządem, od ekwiwalentu i zwrot zapłaconych już z tego tytułu kwot, nie otrzymywał równocześnie dopłaty do tych zwróconych kwot odsetek odszkodowania.

Taki proceder zmuszał Wydział krajowy dalej do ponownej a niewłaściwej w tym samym przedmiocie korespondencyi z dotyczącą c. k. władzą skarbową, co powodowało znowu niepotrzebną stratę czasu i dalszą odwłokę w defin wnem załatwieniu sprawy a nadto bądź co bądź

narażało odnośne funduszy publiczne na pewne straty materyalne.

Gdy zaś odsetki odszkodowania, o których mowa, przypadają stronie do zapłacenia na mocy ustawy z dnia 23. stycznia 1892 dz. u. p. Nr. 26, przeto Wydział krajowy pismem z dnia 2. listopada 1908 LW. 112.417 odniósł się do Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu we Lwowie o wydanie zarządzenia do podwładnych organów względnie o umocowanie tych organów skarbowych, by w wypadkach wyżej omówionych likwidowały równocześnie stronie w szczególności Wydziałowi krajowemu także przypadające z ustawy odsetki odszkodowania.

Przedstawienie to Wydziału krajowego uzyskało skutek pomyślny; albowiem c. k. krajowa Dyrekcya skarbu okólnikiem z dnia 6. lipca 1909 L. 132.133|08 przypomniała wszystkim c. k. Dyrekcyom okręgów skarbowych i c. k. Urzędom wymiaru należytości we Lwowie i w Krakowie przepis §. 64 lit. A. ust. I. alin. 2 instrukcyi należytościowej z r. 1904, wedle którego należy przy asygnowaniu do zwrotu nadpłat należytościowych w razie, jeżeli zachodzą ustawowe warunki do przyznania odsetek odszkodowania, odsetki te asygnować równocześnie z samą nadpłatą, przyczem wezwała c. k. kraj. Dyrekcya skarbu te władze, aby na przyszłość do przepisu tego stosowały się ściśle.

C. k. pocztowe Kasy oszczędności.

Odezwą z dnia 7. czerwca 1909 L. 36.868 zakomunikowała Wydziałowi krajowemu c. k. kraj. Dyrekcya skarbu we Lwowie załączony w odpisie reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu z 8. marca 1909 L. 38.165|08 w sprawie przystąpienia Wydziałów powiatowych i gmin do obrotu czekowego c. k. pocztowych kas oszczędności.

Czyniąc zadość życzeniu c. k. Ministerstwa skarbu w tym reskrypcie wyrażonemu, wydał Wydział krajowy pod dniem 15. czerwca 1909 do LW. 65.149 okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych z wezwaniem, ażeby sprawę poruszoną w powyższym reskrypcie ministeryalnym zechciały wziąć pod skuteczną rozwagę i jeśli wskazaną będzie rzeczą, ażeby nie tylko same przystąpiły do obrotu c. k. pocztowej Kasy oszczędności, ale starały się zarazem nakłonić i gminy w powiecie, a przynajmniej gminy znaczniejsze do tego przystąpienia.

Gminne urzędy rozjemcze.

W dniu 27. lutego 1907 dz. u. p. Nr. 59 wydaną i ogłoszoną została ustawa państwowa zmieniająca i uzupełniająca postanowienia ustawy z dnia 21. września 1869 dz. u. p. Nr. 150 o warunkach, pod jakimi wobec mężów zaufania gminy zawarte ugody, jakoteż należytości od tychże uiszczane, nabierają mocy wykonawczej.

Nowela ta zmieniająca postanowienia §§: 1, 2, 8 i 9 dawnej ustawy z dnia 21. września 1869 dz. u. p. Nr. 150

rozszerzyła znacznie kompetencyę przedmiotową gminnych urzędów rozjemczych; bo gdy wedle ustawy z r. 1869 kompetencya ta obejmowała jedynie ugody pieniężne do wysokości najwyższej 600 K, lub rzeczy ruchome w tej wartości przez strony przyjęte, — to obecnie wobec urzędu rozjemczego mogą być zawierane ugody:

a) w sprawach tyczących się pretensyi pieniężnych i pretensyi do ruchomości — bez ograniczenia co do ich wartości;

b) w sporach o oznaczenie lub sprostowanie granic nieruchomości albo o służebności gruntowe;

c) w sporach o służebność mieszkańca;

d) w sporach o posiadanie.

Także — co nowe a ważne — przydzielono gminnym urzędom rozjemczym przedsiębranie prób jednania stron w sprawach obrazy czci.

Dalej przyznano gminnym urzędom rozjemczym prawo nakładania grzywien na strony, które nie stawią się na wezwanie i tego niewstawiennictwa nie usprawiedliwią.

Przez rozszerzenie kompetencyi urzędów rozjemczych unormowano także należytości stemplowe od zawartych ugód, uwalniając od stempla — po myśli zresztą uchwały Wys. Sejmu z 18. marca 1899 — wszystkie spisane wobec urzędu pośrednictwa protokoły, wniesione do tegoż prośby i podania, jakoteż pierwsze wygotowanie dokumentu urzędowego.

Nakoniec wielkiej doniosłości dla ocenienia nowej ustawy jest ta okoliczność, że zastrzeżono ustawodawstwu krajowemu wydanie wszelkich przepisów szczegółowych o gminnych urzędach rozjemczych; i tak wedle art. III. ustawy:

postanowienie, czy i w których gminach mają być ustanowione urzędy pośrednictwa; przepisy co do tego, pomiędzy któremi stronami i w których sprawach w granicach art. I. §. 1 ugody w poszczególnych gminach są dopuszczalne, czy, w których przypadkach i do jakiej wysokości w granicach art. I. §. 2 może być grzywna nałożona, w końcu dalsze przepisy, w jaki sposób należy wybierać mężów zaufania i przepisy tyczące się postępowania, którego oni przestrzegać mają, przedewszystkiem zaś co do przyznawać się mającego prawa odwołania się przeciw nałożeniu grzywien.

Tak samo zastrzeżono dla ustawodawstwa krajowego postanowienie, że gminne urzędy pośrednictwa mogą być ustanawiane podług wyboru gminy z pełnym lub też z ograniczonym zakresem do zawierania ugody po myśli art. I. §. 1 lub też do przedsiębrania prób pojednania stosownie do art. II. §. 1.

Spodziewaćby się więc można, że gminne urzędy rozjemcze zreformowane na podstawie i w ramach ustawy państwowej z 27. lutego 1907 dz. u. p. L. 59, byłyby zdolne przecież wżyć się między ludnością i rozwinąć dodatnią działalność, zwłaszcza, że dobrowolne ułożenie sporów prawnych w drodze pojednawczej oszczędziłoby stronom straty czasu i kosztów, jakie w wielu wypadkach sprawia udawanie się w tym celu po rozstrzygnięcie do zwyczajnych sądów, nieraz zbyt odległych.

A jednakże na podstawie dat zebranych przez Wydział krajowy o stanie sprawy gminnych urzędów rozjem-

czych w innych krajach Monarchii, o wiele podatniejszych do przyjęcia się tam tej instytucyi i po dokładnem rozważeniu istoty gminnych urzędów rozjemczych i ich ustroju, wreszcie stosunków społecznych, oświatowych i charakteru ludności w naszym kraju Wydziałowi krajowemu nasunęły się poważne wątpliwości, ażali instytucya gminnych urzędów rozjemczych, nawet zreformowana wedle noweli z dnia 27. lutego 1907 dz. u. p. Nr. 59, zdołałaby się już teraz przyjąć w naszym kraju i rozwinąć działalność taką, jakiej spodziewaćby się należało.

I tak:

Na Morawach, w Śląsku, Bukowinie, w Styryi, Salzburgu, Tyrolu, Istryi i Tryeście niema dotąd gminnych urzędów rozjemczych na podstawie ustawy z 27. lutego 1907 dz. u. p. L. 59 ani też nie podjęto dotąd żadnych kroków ku zaprowadzeniu tej instytucyi. Wydział krajowy czeski ma zamiar zastanowić się nad tą sprawą, a Sejm krajowy śląski w r. 1907 po przeprowadzonej rozprawie odrzucił wniosek na uchwalenie ustawy o gminnych urzędach rozjemczych.

W Karyntyi, Krainie i Dalmacyi istnieją wprawdzie gminne urzędy rozjemcze urządzone na podstawie i w ramach dawnej ustawy państwowej z 21. września 1869 dz. u. p. Nr. 150; lecz nie unormowano tam dotąd tej instytucyi wedle noweli z 27. lutego 1907 dz. u. p. Nr. 59.

W Dalmacyi jest obecnie takich urzędów 40, a w roku 1906 załatwiono 2.822 ugód na kwotę łączną 475.161 K.

W Karyntyi zaś i w Krainie gminne urzędy rozjemcze nie wykazały żadnej prawie działalności.

W Karyntyi ukonstytuowało się zwolna 12 urzędów. Z tych przestało fungować do r. 1893 ośm, odtąd powstały 3 nowe urzędy, tak, że obecnie istnieją w Karyntyi 7 urzędów rozjemczych.

Instytucya ta więc nie zdołała wżyć się w Karyntyi między ludnością i tam, gdzie ustanowiono urząd rozjemczy, tenże wkrótce zamierał.

Tak samo w Krainie nie przyjęła się wcale ta instytucya i jakkolwiek Sejm Krainy w r. 1897 różne wydał dyrektywy Wydziałowi krajowemu, mające na celu ożywienie gminnych urzędów rozjemczych, nic to nie pomogło i sprawa pozostała bez skutku.

Natomiast w Niższej Austryi zreformowano już w r. 1907 ustawą krajową z 17. września 1907 gminne urzędy rozjemcze w liczbie 51; jednakże działalność tychże urzędów — jak widać z wykazu dołączonego do dziennika rozporządzeń c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 3. maja 1909 część VIII. — jest minimalną w ostatecznym rezultacie, bo na 2003 spraw cywilnych załatwiono ugodowo przed urzędami rozjemczymi tylko 438 spraw (z których na prowincyę przypada tylko 39, reszta na Wiedeń), zaś na 4816 spraw o obrazę czci pogodzono tylko 2267 spraw (w tem 135 na prowincyi), a ze 16.031 spraw o obrazę czci odstąpionych przez sądy, pojednano tylko 3.018 spraw (w tem 83 na prowincyi).

W Vorarlbergu uchwalił już Sejm w r. 1908 projekt ustawy, lecz dotąd nie sankcyonowany.

W Gorycyi wypracował Wydział krajowy projekt ustawy na wzór Niższej Austryi i przedłoży go Sejmowi na najbliższej sesyi.

Wreszcie w Wyższej Austryi, gdzie urzędy rozjemcze polegają na zasadach dawnej ustawy państwowej z r. 1869, przedłożył był wprawdzie Wydział krajowy Sejmowi na ubiegłej sesyi projekt nowej ustawy, lecz Sejm nie uchwalił go i zarządził ponowne uzupełniające badania.

Z powyższego okazuje się, że w jednym tylko kraju Monarchii zorganizowano gminne urzędy rozjemcze i to z wynikiem małym co do działalności ich, w trzech krajach są dążności w tym kierunku, a w pozostałej znacznej liczbie krajów wcale nie odczuto potrzeby gminnych urzędów rozjemczych, które nie zdołały się wcale wżyć u ludności.

Przyczyny takiego niepowodzenia gminnych urzędów rozjemczych upatrywać należy zdaniem Wydziału krajowego przedewszystkiem w charakterze i ustroju samej instytucyi; mianowicie:

Ustawa nie zmusza ani do ustanowienia urzędów rozjemczych, ani do wdrażania spraw przed te urzędy, ani wreszcie do przyjęcia wyboru na męża zaufania.

Stosowanie środków przymusowych wobec stron, które wezwaniu urzędu rozjemczego zadosyć nie czynią, jest niedopuszczalne.

Urzędy rozjemcze powołane są tylko do jednania stron, a nie mają władzy sędziowskiej ani egzekucyjnej i nie wolno im odbierać przysięgi.

Ciężar utrzymania urzędu rozjemczego ponosi gmina i tak przeciążona już czynnościami poruczonego zakresu działania i coraz zwiększającymi się wydatkami na inne żywotniejsze potrzeby.

Wreszcie wydatki na stemple do ugód, jakie strony ponosić muszą, nie są też bez znaczenia.

Istotnym jednak warunkiem żywotności gminnych urzędów rozjemczych jest świadomość ocenienia korzyści z takiej instytucyi i zaufanie do niej. Tymczasem stosunki społeczne naszego kraju tudzież usposobienie i charakter ludu naszego pouczają niestety, że lud ten przeważnie nie umie jeszcze ocenić korzyści z takiej instytucyi, jak przedewszystkiem wartości oszczędzonego czasu, zarobku i pieniędzy; nadto lud nasz jeszcze zawsze podejrzliwy i nieufny względem swoich przedstawicieli w urzędzie, uważając ich za stronniczych, woli udawać się do zwyczajnych sądów, gdzie pewnym jest stanowczego, prawnego i słusznego a wobec dzisiejszej procedury cywilnej i szybkiego rozstrzygnięcia sporu, niż u mężów zaufania.

Z tych tedy powodów i mając jeszcze na uwadze

1) że niejednokrotnie zdarza się, iż strony jeszcze przed rozpoczęciem sporu zwracają się po radę i dyecyzyę do osobistości w gminie poważanej i zażywającej zaufania;

2) że w niejednej gminie okaże się brak osób świadomych ustaw, poczucia sprawiedliwości, sumiennych i zażywających zaufania u ludności, które mogłyby i chciały podjąć się funkcyi mężów zaufania w urzędzie rozjemczym, zwłaszcza, gdy kompetencya przedmiotowa tych urzędów znacznie rozszerzoną została;

3) że wiele gmin będących siedzibą Sądu zwyczajnego lub blizko Sądu położonych nie uznają potrzeby zaprowadzenia u siebie gminnych urzędów rozjemczych;

4) że c. k. Sądy obowiązane są osobliwie wedle nowej procedury sądowej tentować ugody i w tym względzie

skutecznie działają, a strony sporne mają łatwą sposobność przeprowadzania swoich spraw na odbywających się rokach sądowych, wreszcie

5) że społeczeństwo nasze nie odczuwa widocznie potrzeby takiej instytucyi, skoro takowa, istniejąc formalnie lat trzydzieści kilka, mimo to nie przyjęła się w kraju.

Wydział krajowy — jakkolwiek Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższ. we Lwowie załączoną w odpisie odezwą z 12. maja 1909 Prez. $\frac{9.674}{\text{I. N. O.}|9}$ zachęca do wprowadzenia w życie gminnych urzędów rozjemczych, przypuszczając istnienie obecnie znacznie korzystniejszych ku temu warunków, — postanowił jednak nie podejmować na razie akcyi zmierzającej do zreformowania i wprowadzenia w życie rzeczonej instytucyi.

Akcya ta zdaniem Wydziału krajowego wtedy będzie na czasie, gdy wzrośnie odpowiednio oświata i dobrobyt ekonomiczny u ludności, gdy lud nabędzie pojęć prawnych, gdy pożądana od dawna reforma gminna zostanie przeprowadzoną, a nowo utworzone ciała gminne zyskują żywioł intelegentniejszy, a sposobny do utrzymania przy życiu ze skutkiem gminnych urzędów rozjemczych, jako instytucyi opierającej się przedewszystkiem na zaufaniu ludności.

Zanim jednak to nastąpi i kwestya gminnych urzędów rozjemczych będzie mogła być wziętą pod rozwagą, koniecznem wprzód okazuje się dla naszego kraju — jak to zresztą Wys. Sejm od wielu lat domaga się — tworzenie nowych Sądów, odpowiadających liczbie i potrzebom ludności i uwzględniających jej zamieszkanie; a wtedy stronom procesowym oszczędzi się straty czasu i kosztów i instytucya gminnych urzędów rozjemczych może stać się bezprzedmiotową.

Ubezpieczenie pensyjne niektórych funkcyonaryuszów krajowych.

Z dniem 1. stycznia 1909 weszła w życie ustawa państwowa z dnia 16. grudnia 1906 dz. u. p. Nr. 1 ex 1907 o ubezpieczeniu pensyjnem funkcyonaryuszy w służbie prywatnej i niektórych funkcyonaryuszy w służbie publicznej

Do tej ostatniej kategoryi funkcyonaryuszów, którzy podlegają w myśl powołanej ustawy obowiązkowi ubezpieczenia pensyjnego, należą i niektórzy funkcyonaryuszy krajowi, a mianowicie ci, którym nie przysługuje prawo do pensyi na przypadek niezdolności do służby i na starość, tudzież do pensyi na rzecz pozostałych po nich członków rodziny, a którzy zajęci są bądź wyłącznie, bądź przynajmniej przeważnie umysłowemi czynnościami służbowemi, wreszcie którzy posiadają przepisane ustawą warunki do ubezpieczenia pensyjnego co do wieku i wysokości minimalnej płacy.

Ponieważ powołana ustawa z dnia 16. grudnia 1906 dz. u. p. Nr. 1 ex 1907 dozwala w rozdziale XI. zadość uczynienie obowiązkowi ubezpieczenia pensyjnego także przez zawarcie umów zastępczych (§. 66), przeto Wydział

krajowy wobec dość znacznej liczby funkcyonaryuszów krajowych podlegających obowiązkowi ubezpieczenia pensyjnego a ze względów na ułatwienie wewnętrznej administracyi i po części w interesie funduszu krajowego — zawarł z dotyczącymi funkcyonaryuszami krajowymi zatwierdzoną przez c. k. Ministerstwo spraw wewn. umowę zastępczą, którą dołącza się .|· w odpisie, a wedle której zapewnił tymże funkcyonaryuszom i pozostałym po nich członkom rodziny, wszystkie świadczenia przewidziane w §§: 6 do 19 i 25 do 27 powołanej wyżej ustawy.

Zarazem zarządził Wydział krajowy po myśli §§: 3 i 33 tej ustawy ściąganie z poborów dotyczących funkcyonaryuszów od dnia 1. stycznia 1909 przypadające na nich części stałych premii miesięcznych, a z wpływów tych jako obcych pieniędzy, utworzył osobny fundusz p. t. „Fundusz premiowy funkcyonaryuszów krajowych ubezpieczonych pensyjnie według ustawy z dnia 16. grudnia 1906 dz. u. p. Nr. 1 ex 1907“, lokowany w funduszu krajowym za oprocentowaniem półrocznem wedle każdoczesnej stopy procentowej płaconej w rachunku bieżącym Banku krajowego.

Wcielanie do powyższego osobnego funduszu także części premii przypadających wedle ustawy do uiszczenia przez służbodawcę, nie uważał Wydział krajowy za wskazane i potrzebne. Albowiem wydatek taki coroczny we funduszu krajowym na lokacyę w znaczniejszych kwotach (I. 30.000 K), obarczyłby zaraz fundusz ten niepotrzebnie, wobec okoliczności, że ubezpieczeni pensyjnie funkcyonaryuszy krajowi nabyć mogą praw do świadczeń na ich rzecz dopiero po upływie przepisanego ustawą czasu wyczekiwania (10 względnie 40 lat) lub w wyjątkowych tylko wypadkach wcześniej, że zatem fundusz krajowy — o ile nie byłoby pokrycia z lokacyi premii uiszczanych przez funkcyonaryuszów — dopiero po latach i w poszczególnych tylko wypadkach przepisami ustawy uzasadnionych, oraz w kwotach rocznych niewątpliwie mniejszych, może być z tytułu ustawowego ubezpieczenia pensyjnego zaangażowany w wydatkach na wypłatę ubezpieczonym funkcyonaryuszom zagwarantowanych im ustawą rent nieudolności, na starość, rent wdowich, dodatków na wychowanie dzieci lub odpraw.

Wydział krajowy zatem — dla braku wszelkich danych ku temu i nie uznając potrzeby — nie wstawia na razie żadnej kwoty do preliminarza budżetu krajowego z tytułu ubezpieczenia pensyjnego funkcyonaryuszów krajowych.

Wkońcu nadmienia Wydział krajowy, że — po wyłączeniu z ubezpieczenia pensyjnego tych funkcyonaryuszów niestałych, którym w myśl rozporządzenia minister. z dnia 28. grudnia 1908 dz. u. p. Nr. 262 przysługuje uwolnienie od obowiązku ubezpieczenia, — ubezpieczył Wydział krajowy pensyjnie — wedle stanu obecnego 275 funkcyonaryuszów.

Wedle §. 33 ustawy części premii miesięcznych płaconych przez tych funkcyonaryuszów wynoszą miesięcznie 1.311 K, czyli rocznie 15.732 K.

Zaś na Wydział krajowy jako służbodawcę przypadające wedle ustawy części premii wynoszą miesięcznie 2.259 K czyli rocznie 27.108 K.

Cyfry te jednak nie można uważać za stałe, a to wobec często zachodzących zmian w stanie ubezpieczonych funkcyonaryuszów, i co do ich poborów, którzy bądź opuszczają służbę, bądź nowi przybywają, bądź otrzymują stałe posady lub wyższe pobory.

Zapomogi i subwencye.

Petycya gminy m. Leżajska o udzielenie subwencyi na budowę rzeźni w Leżajsku.

Przy rozprawach nad rubr. XVI. wydatków budżetu kraj. na r. 1909 uchwałą z dnia 31. października 1908 Wys. Sejm przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Wydział krajowy jednakże z uwagi, że Rada powiatowa łańcucka przyznała w r. 1907 gminie m. Leżajska subwencyę w kwocie 1.000 kor. na budowę rzeźni i jatek, że gmina ta otrzymała już w r. 1906 i 1907 łączną kwotę 3.500 kor. z funduszów krajowych tytułem wsparcia dla pogorzelców, że na dalszą pomoc w tym kierunku stan funduszu krajowego nie pozwala, że wreszcie budowa rzeźni, jako inwestycyi gminnej, może być przeprowadzoną przez gminę przy pomocy pożyczki — uchwałą z dnia 3. lutego 1909 do LW. 127865|08 postanowił nie prowadzić dalszych badań w tym przedmiocie, i nie przedkłada też Wys. Sejmowi żadnych wniosków co do tej petycyi.

Z rubryki IV wydatków budżetu krajowego na r. 1908 i 1909.

Udzielone przez Wys. Sejm uchwałą z dnia 29. października 1908 subwencye na r. 1908 i 1909:

a) Stowarzyszeniu opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie w kwotach po 200 koron;

b) Towarzystwu Miłosierdzia pod godłem Opatrzności we Lwowie w kwotach po 2.400 kor;

c) dla domu im ks. Siemaszki dla biednych i opuszczonych chłopców w Krakowie w kwotach po 1.600 kor., wreszcie

d) Stowarzyszeniu Rady opiekuńczej w Krakowie w kwocie 1.000 kor. na rok 1909,

wypłacił Wydział krajowy powyższym instytucyom:

ad a) rozporz. z dnia 21. listopada 1908 do LW. 119187 i z dnia 2. stycznia 1909 do LW. 124588;

ad b) rozporz. z dnia 24. listopada 1908 do LW. 118982 za r. 1908 w pełnej kwocie, zaś rozp. z dnia 2. stycznia 1909 do LW. 124586 na r. 1909 w połowie, a druga połowa wypłaconą zostanie w miesiącu lipcu 1909;

ad c) rozporz. z dnia 19. maja 1908 i 24. listopada 1908 do LW. 49442 i 118968 na r. 1908 w dwóch ratach po 800 kor., zaś na r. 1909 rozporz. z dn. 2. stycznia 1909 do LW. 124589 w połowie, a druga połowa wypłaconą zostanie w miesiącu lipcu 1909;

ad d) rozporz. z 2. stycznia 1909 do LW. 124587 w całości.

Zapomogi dla pogorzelców (rubr. IV poz. 27. na rok 1908 i 1909).

Z ryczałtu 10.000 kor. udzielonego uchwałą Wys. Sejmu z dnia 29. października 1908 do rozporządzalności Wydziału krajowego, rozdzielił Wydział krajowy w częściowem uwzględnieniu także przekazanych wniosków poselskich i petycyj, tudzież stosownie do ilości poszkodowanych i rozmia-

rów klęsk i asygnował rozporządzeniem z dnia 14. listopada 1908 do LW. 109365 wsparcia następującym pogorzelcom:

a)	w gminie	Rakowiec	pow.	Bohorodczany	150 K
b)	„	Milno	„	Brody	50 „
c)	„	Koniuchy	„	Brzeżany	120 „
d)	„	Kolędziany	„	Czortków	40 „
d)	„	Frysztak	„	Jasło	1000 „
f)	„	Osiek	„	Jasło	600 „
g)	„	Dołha woj.	„	Kałusz	800 „
h)	„	Myczkowce	„	Lisko	80 „
i)	„	Kurowice	„	Przemyślany	60 „
j)	„	Poddubce	„	Rawa	1000 „
k)	„	Opaki	„	Złoczów	50 „
				Razem	3950 „

Pozostała reszta z ryczałtu tego na r. 1908 i jak częściowo ryczałt na r. 1909 uchwalony, zostały użyte na wsparcia dla innych pogorzelców, którzy zgłosili się o to bezpośrednio do Wydziału krajowego od czasu ostatniego sprawozdania na tem miejscu złożonego, a mianowicie wsparcia takie otrzymali pogorzelcy w gminie:

Chodorów	pow. Bóbrka	w kwocie	150 K
Wołkowce	pow. Borszczów	„	70 „
Wierzchniakowce	pow. Borszczów	„	450 „
Poruczyn	pow. Brzeżany	„	500 „
Zubrzec	pow. Buczacz	„	150 „
Nowostawce	pow. Buczacz	„	50 „
Czechów	pow. Buczacz	„	80 „
Ścianka	pow. Buczacz	„	230 „
Monasterzyska	pow. Buczacz	„	50 „
Lisie jamy	pow. Cieszanów	„	300 „
Boniowice	pow. Dobromil	„	110 „
Tiapcze	pow. Dolina	„	40 „
Wola zadcrew.	pow. Dolina	„	650 „
Siedliska	pow. Jasło	„	80 „
Krakowiec	pow. Jaworów	„	450 „
Żelechów mały	pow. Kamionka str.	„	130 „
Dobrotwór	pow. Kamionka str.	„	30 „
Józefów	pow. Kamionka str.	„	180 „
Wierzawice	pow. Łańcut	„	460 „
Ruda	pow. Łańcut	„	70 „
Myczkowce	pow. Lisko	„	120 „
Dublany	pow. Lwów	„	200 „
Łowisko	pow. Nisko	„	110 „
Popowice	pow. Przemyśl	„	350 „
Zadwórze	pow. Przemyślany	„	300 „
Poddębce	pow. Rawa	„	400 „
Łewczyce	pow. Rudki	„	220 „
Podhajczyki	pow. Rudki	„	170 „
Jasionka	pow. Rzeszów	„	80 „
Świlcza	pow. Rzeszów	„	500 „
Zawisznia	pow. Sokal	„	150 „
Turbia	pow. Tarnobrzeg	„	350 „
Dołhe	pow. Tłumacz	„	400 „
Turka	pow. Turka	„	300 „
Drohowyże	pow. Żydaczów	„	280 „
Szczepłoty	pow. Jaworów	„	400 „
Trościaniec	pow. Jaworow	„	150 „
Bielcza	pow. Brzesko	„	30 „

Z rubr. XVI. budżetu kraj. na rok 1909.

Uchwałą z dnia 31. października 1908 udzielił Wys. Sejm do dyspozycyi Wydziału krajowego, po zbadaniu i jeżeli wyniki badań będą dodatnie, kwotę 5000 K dla Polskiego Towarzystwa emigracyjnego we Lwowie, na koszta podróży informacyjnych w sprawie wychodźctwa do Ameryki północnej i południowej, oraz Francyi, Danii i Szwecyi.

Wydział krajowy uchwałą z 16. lutego 1909 do LW. 17516 odmówił na razie wypłaty tej subwencyi, albowiem Towarzystwo wspomniane będące towarzystwem zarobkowo-gospodarczem, nie wykazało dotąd żadnej dodatniej działalności i mimo polecenia nie przedłożyło Wydziałowi krajowemu ani statutu swojego ani sprawozdania, któreby wykazwało jego dodatnią działalność.

O d p i s

k. k. Minister- Präsident. 1044|M. P. Wien, am 27. März 1908.
An den Herr k. k. Statthalter in Lemberg.

Im Nachhange zu meinem Schreiben von 28. Februar 1908 Zl. 574/M.P. beehre ich mich Hochdenselben mitzuteilen, dass ich beabsichtige, nunmehr an die Einsetzung der in den Kommuniques der Wiener Abendpost vom 15. Februar und der Wiener Zeitung vom 1. März d. J. erwähnten grossen Kommission heranzutreten, deren Aufgabe es sein wird, der Regierung bei der Anlage und Organisation des Jubiläumswerkes für das Kind mit Bedacht auf die Bedürfnisse der einzelnen Königreiche und Länder zur Seite zu stehen.

In dieser Kommission soll den einzelnen Königreichen und Ländern eine entsprechende Vertretung in der Weise gesichert werden, dass aus jedem Verwaltungsgebiete wenigstens ein Mitglied eventuell aus den grösseren deren zwei berufen werden. Ausserdem beabsichtige ich in diese Kommission auch noch eine Reihe hervorragender Fachmänner, sowie einige andere Persönlichkeiten zu entsenden auf deren votum ich mit Rücksicht auf das Gelingen des Jubiläumswerkes besonderes Gewicht legen muss.

Mit Rücksicht auf die Bedeutung des dortämtlichen Verwaltungsgebietes und der obwaltenden nationalen Verhältnisse bitte ich Euere Excellenz mir im Einvernehmen mit dem Landesausschusse zwei Persönlichkeiten aus Galizien namhaft zu machen, welche zur Berufung in die Kommission geeignet wären und deren eine der polnischen die andere der ruthenischen Nationalität anzugehören hätte.

Weiters beehre ich mich Hochdieselben darauf aufmerksam zu machen, dass beabsichtigt wird, aus den einlagenden Mitteln eine Reihe von Instituten zur Fürsorge für das Kind in's Leben zu rufen, aber auch dort, wo bereits solche Institute bestehen, denselben entsprechende Beträge zuzuwenden. Um in letzterer Richtung schon jetzt ein vorläufiges Bild erhalten zu können, bitte ich Hochdieselben mir nach Einvernahme der beteiligten Faktoren jene bereits bestehenden Institute des Verwaltungsgebietes namhaft zu machen, welche in dieser Hinsicht in Betracht kommen würden.

Beck m. p.

O d p i s

pisma Wydziału krajowego we Lwowie z dnia 19. lutego 1909 LW. 7602, wystosowanego do Wysokiego c. k. Ministerstwa sprawiedliwości we Wiedniu.

Wysokie c. k. Ministerstwo!

W ubiegłej XVIII. sesyi przedłożył Wysoki c. k. Rząd Radzie Państwa — jak aleg. 1164 — projekt ustawy o wychowywaniu nieletnich dzieci i osób, moralnie zaniedbanych lub na takie zaniedbanie narażonych (Gesetzentwurf über die Fürsorgeerziehung). Wprawdzie skutkiem zamknięcia Rady Państwa projekt ten spadł z porządku dziennego; niewątpliwie jednak będzie on przez Wysoki c. k. Rząd ponownie Radzie Państwa przedłożony.

Wobec tego i z uwagi, że projektowana ustawa oddziaływa poważnie i na finanse kraju a po części — co do niektórych ważnych postanowień swoich jest w tym kierunku niejasną, nakładającą nadto niewłaściwie nadmierny nowy ciężar na funduszy krajowe, postanowił Wydział krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. ks. Krakowskiem dążyć do zmiany zaprojektowanych przez Wys. c. k. Rząd postanowień ustawowych a przedewszystkiem postanowień zawartych w §§. 29 i 30 projektu.

Wydział krajowy pozwala sobie zatem przedstawić niniejszem Wysokiemu c. k. Ministerstwu w tym względzie następujące swoje zapatrywanie:

I) co zmiany względnie uzupełnienia postanowień §. 29. projektu ustawy:

Wedle brzmienia tego paragrafu miałoby państwo przyczyniać się do kosztów urządzenia krajowych zakładów poprawczych przeznaczonych do wychowywania dzieci tylko w $^1/_3$ części tych kosztów.

Do pokrycia zaś reszty kosztów wychowania miałoby Państwo przyczyniać się $^1/_3$ częścią owej kwoty, która okaże się po potrąceniu $^1/_4$ części przekazanego krajowi udziału w nadwyżkach z obrotu zbiorowych kas sierocych.

1) Otóż proponowany wyżej udział państwa w pokryciu kosztów założenia i utrzymania zakładów wychowawczych uważa Wydział krajowy za niedostateczny, a to z dwojakiego względu, mianowicie:

a) cele projektowanych zakładów wychowawczych nie są ściśle terytoryalne t. j. ograniczone li do indywiduów przynależnych do kraju.; przeciwnie, zakłady te wychowując indywidua pochodzące i przynależne także do innych krajów Monarchii, służą dobru nietylko poszczególnego kraju lecz całego państwa;

b) jak wiadomo Wysokiemu c. k. Rządowi, fundusze krajowe w ogóle, a w szczególności fundusz krajowy galicyjski, obarczony i przeciążony już nadto wydatkami na bieżące i przyszłe potrzeby krajowe, znajduje się w stanie niepomyślnym i nie byłby w możności — bez zapewnienia mu wydatnych nowych a stałych źródeł dochodu — pokrywać znaczne koszta urządzenia i utrzymania projektowanych zakładów wychowawczych.

Oczywista więc, że największą część kosztów wychowania zaniedbanej moralnie młodzieży powinno ponosić państwo, jakto ma już miejsce n. p. w Prusach i w Badenie, gdzie $^2/_3$ części tych kosztów ponosi państwo a $^1/_3$ część ponoszą związki autonomiczne.

2) Dalej w projekcie ustawy niema żadnego wyraźnego postanowienia o przyczynianiu się państwa do kosztów fundacyi i utrzymania zakładów wychowawczych urządzonych ewentualnie — na podstawie ustawy krajowej — przez gminy lub powiaty.

Ponieważ urządzone ewentualnie zakłady wychowawcze gminne lub powiatowe miałyby przecież służyć tym samym celom, jak zakłady krajowe, przeto słuszną jest rzeczą, ażeby państwo brało zarówno udział w ponoszeniu kosztów urządzenia i utrzymania zakładów wychowawczych, tworzonych przez gminy lub powiaty, i ażeby postanowienie takie było wyraźnie zaznaczone w ustawie.

3) Następnie §. 29. w projektowanem brzmieniu swojem czyni wątpliwość, ażali w razie zakupna dla zakładu na cele gospodarcze obszaru gruntowego, państwo przyczyniać się będzie do kosztów tego nabycia.

Gdy w ogólności — jak to sam Wysoki c. k. Rząd przyznaje w motywach swoich na str. 28 dołączonych do projektu ustawy — w systemie wychowywania i zatrudnienia nieletnich należy dać pierwszeństwo zajęciu ich około gospodarstwa wiejskiego, jak przy roli, w ogrodach i t. p. a co przedewszystkiem wskazanem jest i musiałoby mieć miejsce w Galicyi, jako w kraju przeważnie rolniczym, i gdy także zważy się, że prowadzenie przy zakładzie odpowiedniego gospodarstwa rolnego da możność zaspokajania w znacznej części własnych potrzeb zakładu; przeto konieczną jest rzeczą umieszczenie w ustawie wyraźnego postanowienia, iż zasiłek państwa odnosi się także i do kosztów nabycia obszaru gruntowego, potrzebnego na cele zakładu wychowawczego.

4) Wreszcie nie uważa Wydział krajowy za właściwe a nawet i możliwe, ażeby przy obliczaniu kosztów utrzymania wychowanków braną była w rachubę względnie potrącaną $^1/_4$ część udziału przyznanego krajowi w nadwyżkach z obrotu zbiorowych kas sierocych.

Albowiem ustawa państwowa z dnia 3. czerwca 1901 dz. u. p. N. 62 przeznaczyła udziały te na odmienny cel, bo w pierwszym rzędzie na utrzymanie i wychowanie ubogich sierót aż do ukończenia 18 roku życia; a powtóre udziały te ustawą krajową z dnia 2. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 26 (dla Galicyi) ujęte zostały w samoistny krajowy fundusz sierocy, przeznaczony wyłącznie na cel w tej ustawie określony, a więc dochody tego funduszu i tak — jak obecnie — niestosunkowo szczupłego — nie mogą być umniejszane ani wogóle używane — jak długo powołana ustawa krajowa obowiązuje — na inne cele a w szczególności na cele zamierzone w projektowanej przez Wysoki c. k. Rząd ustawie o wychowywaniu nieletnich osób w wieku od lat 14 do 18-stu.

Zaprojektowane więc w ustępie 2. §. 29. projektu ustawy postanowianie o potrącaniu $^1/_4$ części z udziału przekazanego krajowi z nadwyżek obrotu zbiorowych kas sierocych, winno być zupełnie z projektu tego wycofane.

II. Co do uzupełnienia postanowień zawartych w §. 30 projektu ustawy:

Wedle przedłożonego projektu ustawy (§§. 1. 9. 14.) sądy karne mogą w wyroku karnym orzec i zarządzić oddanie młodocianych osób do zakładów wychowawczych. Przeto umieszczenie przez sądy karne nieletnich przestępców w zakładach wychowawczych jest tylko wynikiem podstawowej zasady karnej „poprawa osobnika", więc zakończeniem systemu karnego, którego zupełne wykonanie jest ustawowym obowiązkiem państwa, jako powołanego nie tylko do wymierzania kar fizycznych przestępcom ustaw, lecz — co najważniejsza — i do możliwej poprawy moralnej osobników.

Wobec tego domagać się należy, ażeby koszta tak oddania przez c. k. sądy karne, nieletniego przestępcy do zakładu wychowawczego jak i koszta jego utrzymania w tym zakładzie — jako koszta należące z natury rzeczy do pań-

stwa — pokrywane były w całości przez państwo względnie przez c. k. sądy karne, a nie obciążały nieszłusznie kraje.

Reasumując zatem to, co wyżej powiedziano i podzielając zarazem zapatrywania śląskiego Wydziału krajowego wyrażone we wskazanych wyżej kierunkach w memoryale jego z dnia 6. stycznia 1909 l. 32. wystosowanym do Wysokiego c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, Wydział krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Ks. Krakowskiem uprasza Wysoki c. k. Rząd:

ad I.

o uchylenie zaprojektowanego w ustawie §. 29 proponując następujące brzmienie tego paragrafu:

§. 29.

„Do kosztów urządzenia i utrzymywania zakładów poprawczych przeznaczonych do wychowywania nieletnich i młodocianych osób (§. 1. tej ustawy i §. 2. ustawy z 24/5 1885 dz. u. p. Nr. 90) a to: zakładów tak krajowych, jak gminnych i powiatowych, przyczyniać się będzie państwo $^2/_3$ częściami tych kosztów, zaś $^1/_3$ część ponosić będą kraje względnie powiaty lub gminy.

Do kosztów urządzenia wliczać należy także koszta nabycia obszaru gruntowego potrzebnego zakładowi do prowadzenia i nauki gospodarstwa rolnego i wogóle na cele zakładu".

ad II.

o uchylenie zaprojektowanego w ustawie ustępu 3. §. 30. proponując następujące brzmienie tego ustępu.

§. 30. ust. 3.

„W wypadkach, w których oddanie do zakładu wychowawczego następuje na skutek zarządzenia sądu karnego, koszta odstawienia nieletniego do zakładu wychowawczego i koszta jego utrzymania w tym zakładzie uważa się jako dalsze koszta postępowania karnego i mają być one pokryte przez sąd karny, który zarządził oddanie nieletniego do zakładu wychowawczego".

Natomiast — tak ze względów zasadniczych jak i ze względu na specyalne stosunki Galicyi — nie przyłącza się galic. Wydział krajowy do wywodów śląskiego Wydziału krajowego przytoczonych w powołanym wyżej memoryale jego a dążących do zmiany ustępu 2. §. 30. projektu ustawy w tym kierunku, by koszta wychowania pokrywały kraje, do których wychowanek przynależy. Zmiana bowiem projektu ustawy w tym duchu pociągałaby za sobą często nader uciążliwe nawet kosztowne a niejednokrotnie i bezkuteczne dochodzenia połączone ze zbadaniem przynależności osobnika, podczas gdy obecny projekt ustawy w §. 30. ustępie 2. normuje w tym względzie sprawę krótko i jasno a nawet najwłaściwiej.

Wydział krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Ks. Krakowskiem uprasza usilnie Wysoki c. k. Rząd, ażeby przedkładając ponownie Radzie państwa projekt ustawy o wychowywaniu nieletnich i osób, moralnie zaniedbanych, lub na zaniedbanie narażonych, raczył mieć na względzie objawione wyżej życzenia i wnioski, dążące do wskazanej zmiany pierwotnego projektu ustawy; inaczej bowiem w razie uchwalenia tego pierwotnego projektu przez Radę państwa, ustawa ta w kraju tutejszym, mimo wielkiej jej doniosłości, li — dla braku potrzebnych ku temu krajowych środków finansowych mogłaby łacno nie wejść w życie.

O d p i s

pisma Wydziału krajowego we Lwowie z dnia 17. lipca 1909 LW. 66.228. wystosowanego do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu Król. Galicyi i Lodomeryi z Wks. Krakowskiem zawartego w rezolucyach uchwalonych na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1908 w odpisie dołączonych przedłada się c. k. Rządowi pod 1) 2) i 3) sprawozdania Wydziału powiatowego krakowskiego i magistratu król. wol. miasta Podgórza w przedmiocie rewersów demolacyjnych rejonów zakazu budowlanego i rejonów prochownianych w granicach fortyfikacyi krakowskich, — przyczem Wydział krajowy po zbadaniu zebranych materyałów sprawy wymienionej dotyczących, wyraża zapatrywanie, — iż przepisy budownicze dla rejonów fortyfikacyjnych tak z punktu widzenia prawa jak niemniej ekonomicznego położenia mieszkańców posiadających majątek nieruchomy w obrębie rejonów fortyfikacyjnych tudzież ze względu na dalszy rozwój dotyczących miejscowości winny w ogólności uledz rychłej i gruntownej reformie, — a na uzasadnienie tego zapatrywania naprowadza Wydział krajowy, co następuje:

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości tudzież naczelnej komendy armii z dnia 21. grudnia 1859 Dz. p. p. Nr. 10 ex 1860 normujące policyę budowlaną w obrębie rejonów fortyfikacyjnych zawiera w art. VII. bezwzględny zakaz budowania w tak zwanym „bliższym rejonie“, — zaś w art. VII., VIII. i XI. wypowiada możność warunkowego zezwolenia na budowę w rejonie t. zw. dalszym, lecz tylko wyjątkowo i wyłącznie w tym wypadku, jeżeli w tym rejonie dalszym już w czasie obwieszczenia rejonu dla dotyczącej twierdzy budowle istniały, — przyczem budowle mają się ograniczać na obręb już istniejących większych kompleksów domów wzgl. grup domów. Wszelkie jednak budowle a nawet przebudowy i odbudowy dopuszczalne są jedynie wówczas, — jeżeli właściciel w tak zwanym „rewersie demolacyjnym“ przed rozpoczęciem budowy wystawionym i na karcie ciężarów odnośnego ciała hipotecznego zaintabulowanym zobowiąże się, iż nigdy nie będzie sobie rościł żadnego wynagrodzenia, gdyby wskutek wydarzeń wojennych, operacyi wojskowych lub dla celów obrony uszkodzenie lub zupełne zburzenie budowli nastąpiło. Wreszcie w art. XIII. rzeczonego rozporządzenia wypowiedzianą została zasada, iż ograniczenia, wynikające z ustanowienia rejonu fortyfikacyjnego i wydanego zakazu budowania nie nadają interesowanym żadnego prawa do odszkodowania ze skarbu państwa.

Odnośnie do t. zw. rejonów prochownianych wydany dnia 28. kwietnia 1848 do l. 12242/569 dekret kancelaryi nadw. i rozp. gub. z 24. maja 1848 L. 387.331 oparte na Najw. postanowieniu z 12. kwietnia 1848 nakazują, aby odległość magazynów amunicyi i prochu od najbliższych budynków wynosiła 400 sążni (760 metrów), zaś magazynów kupieckich nie zawierających nad 50 cetn. prochu 200 sążni (380 metr.). W okręgu tym nie wolno stawiać żadnych nowych budowli prywatnych. Nadto ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 19. grudnia 1893 L. 30191 zarządziło oznaczenie rejonów procho-

wnianych w tych wypadkach, w których to jeszcze miejsca nie miało określając bliżej sposób postępowania przy ustaleniu rejonów prochownianych (Verbotrayon ärarischer Pulver — Munitions — u. Sprengmittelmagazine).

Wskutek powyż streszczonych daleko idących ograniczeń własności nieruchomego majątku w obrębie warowni i wojskowych magazynów prochu wzgl. amunicyi położonego, — jak niemniej wobec tego, że powyższe ograniczenia własności w obrębie rzeczonych rejonów niejednokrotnie równają się zupełnej konfiskacie majątku tych obywateli — którzy ograniczeni na jedną lub kilka parcel podmiejskich w pobliżu fortów położonych są wobec zakazu budowy użytkowania swego nieruchomego mienia prawie w zupełności pozbawieni, — z dalszej uwagi, że właściciele realności obciążonych rewersami demolacyjnymi nie mogą korzystać z dobrodziejstw kredytu hipotecznego i narażeni są na wyzysk lichwiarski i idącą za tem ruinę majątkową, — a wreszcie ze względu na to, iż dalszy rozwój miast w obrębie twierdz położonych zdawał się być w wysokim stopniu zagrożonym, — nie ustawały ani reprezentacye dotyczących powiatów i gmin, ani posłowie galicyjscy od całego lat szeregu domagać się reformy w mowie będących przepisów, głęboko wrzynających się w materyalne stosunki ludności, odczuwającej dotkliwie ekonomiczne następstwa tylekroć wspomnianych ograniczeń.

Już w r. 1878 w delegacyach austr. uchwalono na wniosek referenta budżetowego dra Bauhansa rezolucyę wzywającą c. k. Rząd o zmianę przepisów dotyczących zakazów budowy i rewersów demolacyjnych, a podobnej treści rezolucye powzięto w r. 1891 na wniosek posła Popowskiego w Radzie państwa, — w r. 1893 w delegacyi austryackiej, wreszcie w r. 1896 (dnia 11. listopada) w Radzie państwa na wniosek dra Włodzimierza Kozłowskiego. — W dniu 7. grudnia 1896 deputacya położonych w rejonie fortecznym gmin powiatu krakowskiego i wielickiego wręczyła Najjaśniejszemu Panu memoryał wykazujący uciążliwość przestarzałych przepisów o rewersach demolacyjnych, sprzecznych z ustawą zasadniczą i ustawą cywilną, prosząc o uchylenie przepisów konfiskujących wzgl. ograniczających bez żadnego wynagrodzenia mienie mieszkańców gmin podfortecznych. Najjaśniejszy Pan przyjął deputacyę łaskawie i oznajmił, że sprawę zbada i wpłynie na możliwie najpomyślniejsze załatwienie. Tej samej deputacyi prowadzonej przez posłów Chrzanowskiego i Popowskiego oznajmił ówczesny Prezydent Ministrów ś. p. Kazimierz hr. Badeni, że starać się będzie w miarę możności wpłynąć na pomyślne załatwienie sprawy, — zaś Minister wojny zapewnił deputacyę, że w Ministerstwie wojny wypracowanym już został projekt ustawy w duchu życzeń petentów. Wreszcie reskryptem z dnia 26. października 1900 L. 105320 c. k. Namiestnictwo we Lwowie zawiadomiło Wydział krajowy, „że c. i k. państwowe Ministerstwo wojny w piśmie z dnia 14. września 1900 Oddz. 8 Nr. 1681. do c. k. Ministerstwa obrony krajowej i z powołaniem się na deklaracyę złożoną podczas tegorocznej (t. j. z r. 1900) sesyi wspólnych delegacyi oświadczyło, iż jest skłonnem sprawę rejonów fortecznych, o ile to będzie zawisłem od zarządu wojskowego, — doprowadzić do ustawowego uregulowania."

Powyższe przykładowo jedynie naprowadzone fakta wykazują w sposób aż nadto przekonywujący, — iż jak z jednej strony ludność gmin podfortecznych uważała i uważa zmianę przepisów policyjno-budowniczych dla rejonów fortyfikacyjnych za naglącą i doniosłą dla siebie, a ze wszech miar pożądaną sprawę, — tak z drugiej strony także c. k. Rząd uznawał również reformę rzeczonych przepisów w interesie obywateli państwa za wskazaną.

Przy ocenieniu kwestyi, jaką ma być reforma wzgl. zmiana istniejących przepisów o rejonach fortyfikacyjnych t. j. na jakich zasadach miałaby być oparta nowa ustawa sprawy tej dotycząca, Wydział krajowy uważa za wskazane w pierwszym rzędzie zaznaczyć, że nie zapoznaje wcale interesu państwa i ogółu obywateli w istnieniu fortec przeznaczonych do wzmocnienia siły obronnej państwa jak niemniej konsekwencyi technicznej i ekonomicznej natury, płynących z faktu istnienia twierdz, — a tak samo też i ogół interesowanych gmin i powiatów, których ludność gotową jest zawsze nieść swe ży-

cie i mienie na ołtarzu Ojczyzny, — liczy się z zupełnem zrozumieniem rzeczy z faktem, iż istnienie twierdz i płynące stąd konsekwencye dla okolicznych mieszkańców gmin podfortecznych a w szczególności zakazy budowania i spotęgowane w czasie wojny niebezpieczeństwo ze strony atakującego wroga, są nieuniknione. Z drugiej atoli strony nie da się zaprzeczyć, że obowiązkiem wszystkich zarówno obywateli państwa jest przyczyniać się do podniesienia siły obronnej państwa wobec wspólnego wroga (Gleichheit der Gefahr) i że jeżeli już mieszkańcy gmin podfortecznych i samych twierdz jak Kraków, Podgórze, Przemyśl, a po części i Jarosław z natury rzeczy w razie wojny na większe są narażeni niebezpieczeństwo ze względu na możliwość oblężenia i ataków na twierdzę ze strony nieprzyjaciela, to w czasie pokoju nie powinno się od tychże mieszkańców wymagać również nadzwyczajnych i niczem nie powetowanych ofiar materyalnych, rujnujących a co najmniej uszczuplających ich majątkowo w sposób nader dotkliwy, — lecz przeciwnie rozkładając ciężary i ograniczenia własności z istnieniem twierdz związane na wszystkich zarówno obywateli państwo, — powinnoby się ze skarbu państwa, na który wszyscy obywatele państwa się składają, — udzielić poszkodowanym mieszkańcom twierdz wzgl. gmin podfortecznych stosownej rekompenzaty pieniężnej tak w wypadkach, w których ci użytkowania swych gruntów zwłaszcza budowlanych zupełnie są pozbawieni (rejon bliższy,— bezwzględny zakaz budowania) jak i w wypadkach ograniczenia tegoż użytkowania i nałożenia ciężarów (rejon dalszy i rewersy demolacyjne). Reasumując te dopiero co wyszczególnione względy Wydział krajowy wyraża zapatrywanie, iż przy reformie w mowie będących przepisów należałoby przyjąć za zasadę „wywłaszczenie za stosownem wynagrodzeniem“ rozumiejąc pod wywłaszczeniem nie tylko wypadki zupełnego pozbawienia właściciela jego majątku za stosownem wynagrodzeniem, lecz także wypadki odszkodowania za ograniczenie właściciela w wykonywaniu pewnej kategoryi uprawnień, z prawa własności płynących.

Zapatrywanie to znajduje nadto poparcie w postanowieniach obowiązującego kodeksu cywilnego i w treści ustawy zasadniczej o powszechnych prawach obywateli z 21. grudnia 1867 Nr. 142 Dpp.. W szczególności ustawa cywilna z roku 1811 wypowiada w § 365 zasadę, iż w interesie publicznem („wenn es das allgemeine Beste erheischt“) może obywatel państwa za stosownem wynagrodzeniem szkody („gegen angemessene Schadloshaltung“) być zmuszonym nawet do odstąpienia zupełnej własności na rzecz państwa, — a art. V., powołanej ustawy zasadniczej z 21. grudnia 1867 Nr. 142 Dpp. również w sposób wyraźny przepisuje „iż własność jest, nietykalną, a wywłaszczenie wbrew woli właściciela może mieć miejsce tylko w wypadkach i w sposobie ustawą określonych“. Cały szereg ustaw państwowych normujących wypadki wywłaszczania przez państwo dla celów publicznych za stosownem wynagrodzeniem jak n. p. ustawa o wywłaszczaniu gruntów pod drogę, pod miejsca musztry, na cele kolejowe, w górnictwie, wywłaszczenie patentu przez rząd, dla celów regulacyjnych, wodnych, weterynaryjno-policyjnych, dla celów kultury lasowej i pod tak zw. drogi konieczne stanowią aż nazbyt przekonywujący dowód, że ustawy obowiązujące, o ile chodzi o odstąpienie własności na rzecz państwa i w interesie dobra publicznego lub też tylko o ograniczenie właściciela w jego prawach z własności płynących, — przyjęły wywłaszczenie za odszkodowaniem jako zasadę podstawową a pod tym względem stanowią jedyny wyjątek przestarzałe już przepisy dyrektywu z 21. grudnia 1859 Nr. 10 Dpp. ex 1860 i dekr. nadw. z 28. kwietnia 1848 L. 12242/569 o rejonach fortyfikacyjnych i prochownianych, — wymagające od właścicieli przyległych gruntów bezinteresownych i nadzwyczajnych ofiar materyalnych na rzecz państwa w czasie pokoju, — jakkolwiek wedle treści Najw. postanowień z 5. kwietnia 1816 i z 2. kwietnia 1821 (zb. ust. polit. Nr. 49) normujących wypadki szkód z wojny wynikłych (Kriegsschäden, §. 1044 u. c.), — szkody na gruntach powstałe wskutek zarządzenia komendantów wojsk w czasie wojny w celach operacyi wojennych (zur Beförderung der Kriegsoperationen) mają być ze skarbu państwa wynagrodzone. Tem bardziej słuszność przemawia za tem, aby w czasie pokoju dla obywateli z założenia i istnienia twierdz i magazy-

nów amunicyi i prochu trwale płynące szkody wzgl. ograniczenia w drodze wywłaszczenia tymże ze skarbu państwa wynagrodzone zostały zwłaszcza, że jak to powyż wykazano, — na tem stanowisku słuszności i sprawiedliwości stoi ustawodawstwo austryackie i poczucie prawne ogółu ludności.

Na tej zasadzie odszkodowania wzgl. wywłaszczenia opierają się też obowiązujące w przedmiocie rejonów fortyfikacyjnych ustawy w obrębie cesarstwa niemieckiego, rzeczypospolitej francuskiej i w Niderlandach.

Niemniej ważną dla dobra ogółu obywateli jest sprawa umieszczenia przez zarząd wojskowy magazynów prochu, amunicyi i środków wybuchowych w miejscach znajdujących się w odpowiedniej odległości od mieszkań ludzkich. Wydane bowiem w tej mierze, a wyż powołane przepisy z r. 1848 są ze względu na postępy techniki i olbrzymią siłę niszczącą nowych środków wybuchowych anachronizmem, — a straszliwe i grozą przejmujące skutki ostatniej katastrofy w Podgórzu w r. b. — jak niemniej katastrofa z r. 1899 w Hongczan w Chinach, gdzie wskutek wybuchu prochu w magazynie w promieniu 3 kilometrów uległy zniszczeniu wszystkie domy a około 3000 ludzi zginęło, — a wreszcie katastrofa w magazynie prochu w La Groubon, który wyleciał w powietrze i zniszczył całą dzielnicę miasta są wymownym drogowskazem w kierunku wskazanej w tej mierze zmiany przepisów dostosowanej do rzeczywistej potrzeby.

Również należałoby zdaniem Wydziału krajowego unormować ustawowo obowiązek państwa do wynagrodzenia szkód powstałych wskutek wybuchu prochu wzgl. amunicyi w czasie pokoju powstałego i w ten sposób unikając w granicach możności takiej ewentualności przez wyż nadmienione stosowne umieszczenie dotyczących magazynów — łagodzić z drugiej strony straszne skutki takich wypadków przez otarcie łez pozostałych przy życiu wdów i sierót funduszami skarbu państwa.

Wreszcie wskazanem jest zdaniem Wydziału krajowego, ażeby aż do ustawowego uregulowania sprawy rejonów fortyfikacyjnych, zakazów budowy, rewersów demolacyjnych i rejonów prochownianych przyznano interesowanym mieszkańcom gmin podfortecznych w granicach możności jak najdalej idące ulgi w stosowaniu dyrektywu z 21. grudnia 1859 Nr. 10 ex 1860. Taką ulgą byłoby niewątpliwie zaniechanie intabulacyi rewersów demolacyjnych na karcie ciężarów odnośnych ciał hipotecznych i ograniczenie się w tej mierze na adnotacyę ograniczeń rewersem objętych na karcie A. realności w myśl §. 20 ust. hip.

Reasumując powyższe wywody Wydział krajowy wyraża c. k. Rządowi zapatrywanie, iż zachodzi potrzeba:

a) uregulowania w drodze konstytucyjnej sprawy ograniczeń własności prywatnej, będących wypływem urządzenia i utrzymywania twierdz tudzież magazynów prochu, amunicyi i środków wybuchowych, a to na zasadzie wywłaszczania za stosownem wynagrodzeniem wzgl. odszkodowaniem ze skarbu państwa;

b) umieszczenia obecnie już istniejących i nowo powstać mających magazynów prochu i amunicyi w. miejscach, dostosowanych swą odległością od budynków i mieszkań ludzkich do olbrzymiej siły niszczącej nowoczesnych środków wybuchowych;

c) uregulowania w drodze konstytucyjnej sprawy odszkodowania ze skarbu państwa tych osób, które w czasie pokoju ucierpiały wskutek wybuchów prochu wzgl. amunicyi w magazynach wojskowych przechowywanych, a wreszcie

d) zanim określone w ustępie *a* ustawodawcze uregulowanie sprawy rejonów fortecznych i prochownianych nastąpi, — przyznania interesowanym mieszkańcom miast Kraków, Podgórze, Przemyśl, Jarosław tudzież gmin podfortecznych w drodze rozporządzenia możliwie najdalej idących ulg w faktycznym stosowaniu dyrektywu z 21. grudnia 1859 Dz. pp. Nr. 10 ex 1860. Wydział krajowy uprasza tedy Prezydyum c. k. Namiestnictwa o przedstawienie tej sprawy c. k. Rządowi i poparcie rychłego ustawodawczego jej uregulowania.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

O d p i s

pisma Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie z dnia 1. kwietnia 1909 $\frac{\text{Prez. } 8316}{19\ \text{R/9}}$ wystosowanego do Wydziału krajowego w Lwowie.

Wskutek rezolucyi uchwalonej na posiedzeniu Sejmu dnia 12. października 1907, wzywającej Rząd o wydanie zarządzeń ku przyspieszeniu postępowania w wypadkach wcielenia gruntów rustykalnych do posiadłości tabularnych; zarządziło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zbadanie, czy przy zastosowaniu §. 1 ust. 2 ustawy z dnia 2. stycznia 1894 Nr. 16 dz. ust. kraj. w praktyce zdarzały się jakie trudności, przeszkody lub przewłoki, tudzież w czem leży przyczyna tych na tok postępowania ujemnie wpływających objawów.

Zażądane w tej mierze opinie wszystkich galicyjskich Trybunałów I. instancyi obu okręgów wyższo-sądowych przedłożone zostały Ministerstwu sprawiedliwości, które po ich zbadaniu wystosowało do tutejszego Prezydyum reskrypt z dnia 17. marca 1909 L. 27472/8, pod 1) w odpisie dołączony.

W wykonaniu tego reskryptu upraszam więc Wydział krajowy o rozpatrzenie rzeczy i doniesienie Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego, jakie zarządzenia Wydział krajowy ze swej strony uważa za potrzebne lub we własnym zakresie działania wydać zamierza, ażeby szybki i odpowiedni tok postępowania w sprawach powyższych zapewnić.

Sprawozdania wszystkich Trybunałów I. instancyi, które niniejszego przedmiotu dotyczą, udzielam pod 1) c. k. Namiestnictwu z prośbą, ażeby je po przejrzeniu Wydziałowi krajowemu odstąpić zechciało.

Wydział krajowy upraszam o zwrot tych aktów wraz ze swoją odpowiedzią.

Tchorznicki, w. r.

O d p i s

do l. cz. $\frac{\text{Prez. 8316}}{\text{19. B/9.}}$ K. k. Justizministerium 27472|8. An das K. k. Oberlandesgerichts-Präsidium in Lemberg $\frac{\text{ad Präs. 8133}}{\text{19. B/8.}}$

Aus dem Berichte des k. k. Präsidiums über die Zuschreibung von nichtlandtäflichen Liegenschaften zu Landtafeleinlagen, sowie aus dem Berichte des Oberlandesgerichtspräsidiums in Krakau über den gleichen Gegenstand hat das k. k. Justizministerium keinen Anhaltspunkt dafür entnomem, dass sich die Gerichte bei Behandlung der Gesuche um Zuschreibung von nichtlandtäflichen Liegenschaften zu Landtafeleinlagen Verzögerungen hätten zuschulden kommen lassen. Jedoch ergibt sich aus den Berichten, dass die Erlangung des in §. 1 Absatz 2 des Gesetzes vom 2. Jänner 1894 L. G. Bl. Nr. 16 vorgeschriebenen Gutachtens der Statthalterei und des Landesausschusses nich selten mit einem unverhältnissmässig grossen Zeitverlust verbunden ist, indem das Gutachten mitunter erst nach 6—14 Monaten einlangt. Die Realisierung der in der Resolution des Landtages vom 12. Oktober 1907 an die Regierung gerichteten Aufforderung, den Gang des bezüglichen Verfahrens zu beschleunigen, liegt somit nicht in den Händen der Gerichte, sondern dürfte von der Geschäftsführung der Statthalterei und des Landesausschusses abhängen. In diesem Sinne lauten auch die Ausführungen des Landtagsabgeordneten Dr. Skałkowski vom 14. März 1907, auf dessen Antrag der Landtag die erwähnte Resolution beschlossen hat. Auch in diesen Ausführungen wird die Regelung des Verfahrens über die gegenständlichen Gesuche im Wege des Einvernehmens zwischen der Statthalterei und dem Landesausschusse angeregt.

Bei dieser Sachlage ist Anlass geboten, an die Statthalterei und den Landesausschuss in Lemberg behufs tunlichster Beseitigung des beklagten Uebelstandes heranzutreten. Das Justiz-Ministerium beehrt sich daher im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern das k. k. Präsidium zu ersuchen, den genannten Landesstellen von dem Ergebnisse der von der Justiz-Verwaltung im Gegenstande gepflogenen Erhebungen Mitteilung zu machen und mit ihnen darüber ins Einvernehmen zu treten, welche Verfügungen sie ihrerseits für notwendig erachten oder in ihrem Wirkungskreise in Aussicht nehmen, um den Angelegenheiten, betreffend die Übertragung von nichtlandtäflichen Liegenschaften in die Landtafel eine rasche und sachgemässe Behandlung zu sichern.

Zur näheren Orientierung der Statthalterei und des Landesausschusses über die Sachlage empfiehlt es sich, ihnen die im Gegenstande erstatteten, in der Anlage rückfolgenden Ausserungen der ostgalizichen Gerichtshöfe und die weiters angeschlossenen Berichte der westgalizischen Gerichtshöfe samt Beilagen zur Einsicht mitzuteilen. Auch dürfte es für die beiden Landesstellen von Interesse sein, zu erfahren, dass dem Justiz-Ministerium aus den andern Ländern, in denen gleiche gesetzliche Bestimmungen über die Übertragung von nichtlandtäflichen Liegenschaften in die Landtafel wie in Galizien bestehen, diesbezügliche Beschwerden bisher nicht zur Kenntnis gelangt sind.

Die Ausserungen der Statthalterei und des Landesausschusses wollen anher unter Rückstellung der Beilagen dieses Erlasses vorgelegt werden.

Wien, am 17. März 1909

Dr. Hohenburger, m. p.

O d p i s.

Zl. 1910. K. k. Ministerium des Innern. Wien. am 26. März 1909.

Mit Beziehung auf den Bericht vom 31. Dezember 1908 Zl. 20845, betreffend den vom galizischem Landtage beschlossenen Gesetzentwurf über die Einhebung eines 30%-igen Landeszuschlages zur staatlichen Weinverzehrungssteuer, wird der k. k. Statthalterei im Einvernehmem mit dem k. k. Finanzministerium nachstehendes eröffnet:

Wie bereits in dem h. o. Erlasse vom 20. August 1908, Zl. 27266, hervorgehoben wurde, kommt die Absicht, bei Verlängerung des Gesetzes über den Weinverzehrungssteuerzuschlag in den Gezetzentwurf auch Bestimmungen über das Verfahren und die Kompetenz aufzunehmem, den Interessen der Steuerträger vorzüglich entgegen. Es muss daher begrüsst werden, dass die Landesvertretung sich prinzipiell den ihr in dieser Beziehung mitgeteilten Anregungen der Regierung angeschlossen hat.

Gegen die Fassung der §§. 1 und 2 sowie 4 bis 6 der Entwurfes obwalten auch im Detail keinerlei Bedenken:

Die Textierung der Bestimmungen des §. 3 hingegen dürfte in der Praxis zu Komplikation Anlass bieten.

In Absatz 1 des §. 3 ist zwar zur Vereinfachung des Verfahrens die Kompetenz der Finanzbehörden normiert, wobei jedoch die Fassung „bezüglich der Einhebung" wohl zu eng ist und richtiger „bezüglich der Bemessung und Einhebung" hätte lauten sollen.

Was aber den 2 Absatz dieses Paragraphen anbelangt, so ist folgendes zu bemerken:

In dem oben zitierten Erlasse vom 20. August v. J. wurde bereits hervorgehoben, dass nach der ständigen, dem selbständigen Charakter des Zuschlages hinlänglich Rechnung tragenden Judikatur des Verwaltungsgerichtshofes die Abschreibung einer Staatssteuer im Rechtswege auch zur Folge hat dass der von dem abgeschriebenen Betrage entfallende Zuschlag zur Abschreibung gelangen muss. Schon nach der gegenwärtig geübten Praxis dürfte ganz allgemein eine solche Abschreibung der Staatssteuer unter einem verfügt werden. Nach der Textierung des §. 3 Abs. 2 würde aber die Finanzbehörde auch wenn im Rekurswege eine Staatssteuer abgeschrieben wird, zwar über die Nichteinhebung des entsprechenden Zuschlagsbetrages zu entscheiden haben, die Anweisung zur Durchführung der Abschreibung aber, also eingentlich eine Manipulationsanordnung, müsste die Partei erst vom Landesausschusse erwirken. Da der Landesausschuss verpflichtet wäre, diese Abschreibung auch wirklich anzuordnen, würde daraus nur eine überflüssige Belastung der Partei, des Landesausschusses und der staatlichen Finanzkassen resultieren, indem die Partei ausser dem Rekurse an die Finanzbehörden noch ein besonderes Abschreibungsansuchen an den Landesausschuss einzubringen, der letztere eine Reihe von Entscheidungen rein formellen Inhaltes zu fällen hätte und die staatlichen Finanzkassen statt einer einheitlichen, zwei Abschreibungsanweisungen durchzuführen hätten.

Mit Rücksicht auf die Fassung des 1. Absatzes und die Ausführungen in dem Berichte des Budgetausschusses kann wohl angenommem werden, dass eine solche Regelung, welche keine Vereinfachung, sondern eine Komplizierung des Verfahrens zur Folge hätte, gar nicht in den Intentionen der Landesvertretung gelegen ist, und dass es sich lediglich um eine ganz glückliche Textierung handelt, die sich durch den Versuch einer Kombinierung der im zitierten h. o. Erlasse vorgeschlagenen Alternativen erklären dürfte. Es dürfte wohl der Absicht der Landesvertretung entsprechen, nicht nur — wie dies in Absatz 1 geschieht — die Rekursentscheidungen, sondern auch die einen Teil des Streitverfahrens bildenden Abschreibungsverfügungen den Finanzbehörden zu überlassen, jene Abschreibungen aber, die nicht eine notwendige Folge von Rekursentscheidungen bilden, also insbesondere die Abschreibungen im Gnadenwege, bei welchen ein freies Ermessen in Betracht kommt, dem Landesschusse vorzubehalten.

Die k. k. Statthalterei wird daher vor Einholung der Allerhöchsten Schlussfassung über den Gesetzentwurf noch ersucht, den Landesausschus zu einer Äusserung darüber einzuladen, in welcher Weise nach seiner Anschauung die bezügliche Stelle im Entwurfe aufzufassen ist. Sollte die oben erwähnte, in gleicher Weise den Interessen des Landes, der Parteien und der Vereinfachung der Amtierung bei den staatlichen Finanzbehörden und vermutlich auch den Intentionen der Landesvertretung Rechnung tragende Interpretation vom Landesausschusse als die richtige anerkannt werden, so würde diese in einer im Einverständnisse der Statthalterei und des Landesausschusses zu erlassenden Vollzugsvorschrift Platz finden können, ohne dass eine Abänderung des Gesetzentwurfes sich als notwendig erweisen würde.

Die Textierung, welche eine solche Vollzugsvorschrift etwa zu erhalten hätte, ist aus dem mitfolgenden Entwurfe (Beilage A) zu entnehmen.

Über die Stellungnahme des Landesausschusses wolle die k. k. Statthalterei unter Wiedervorlage der im Anschlusse vorläufig zurückfolgenden Berichtsbeilagen anher berichten.

Für den k. k. Minister des Innern: Podpis.

O d p i s.

K. k. Ministerium des Innern. Zur Zl. 4910. Beilage A. Entwurf der Vollzugsverordnung.

„§ 1. Beschwerden gegen die Bemessung und Einhebung des Zuschlages sind bei der Finanzbezirksdirektion einzubringen, gegen deren Entscheidung der Rekurs an die k. k. Finanzlandesdirektion und in weiterer Folge an das k. k. Finanzministerium zulässig ist.

Eine allfällige Abschreibung und Rückvergütung ist von der im Rechtsmittelverfahren entscheiden Finanzbehörde auf Rechnung des galizischen Landesfonds anzuordnen.

§ 2. Insofern sich jedoch der Steuerzahler durch die Bemessung und Einhebung eines Zuschlages beschwert erachtet, welche nur die Folge der ihm unrichtig erscheinenden Bemessung und Einhebung der Staatssteuer erscheint, ist ein gesondertes Rechtsmittel gegen die Einhebung des Zuschlages unzulässig; findet im Rechtsmittelverfahren gegen die Bemessung und Einhebung der staatlichen Steuer eine Herabsetzung derselben statt, so hat die im Rechtsmittelverfahren entscheidende staatliche Finanzbehörde unter einem die verhältnismässige Abschreibung und Rückvergütung der zuviel entrichteten Zuschläge auf Rechnung des galizischen Landesdfonds anzuordnen.

§ 3. Über andere aus der Bemessung und Einhebung von Zuschlägen entspringende Streitigkeiten insbesondere solche, welche sich infolge der Verpachtung der Verzehrungssteuer ergeben, entscheidet die Finanzbezirksbehörde, gegen deren Entscheidung der Rekurs an die k. k. galizische Finanzlandesdirektion und im weiteren Rechtszuge an das k. k. Finanzministerium zulässig ist. Beziehen sich diese Streitigkeiten auch auf die Bemessung und Einhebung der Staatssteuern, so ist die Verhandlung und Entscheidung, soweit sie sich auf die Zuschläge bezieht, mit jener über die Staatssteuer zu verbinden.

§ 4. Die Fristen zur Einbringung der Rechtsmittel nach §§. 3 und 4 bestimmen sich nach dem Gesetze vom 19. März 1876, R. G. Bl. Nr. 28.

§ 5. Entscheidungen über Ansuchen um Abschreibungen von Zuschlägen, mit Ausnahme jener, welche sich als Folge einer im Rechtswege ergangenen Entscheidung darstellen oder wegen Uneinbringlichkeit der Staatssteuer und des Zuschlages erfolgen, bleiben dem Landesausschusse des Königreiches Galizien vorbehalten, welcher die diesbezügliche Entscheidung der zuständigen Finanzbezirksdirektion behufs Erlassung der Abschreibungsverordnung zukommen lassen wird.

O d p i s.

K. k. Finanzministerium 38.165 ex 1908. Beitrit von Gemeinden und Bezirksvertretungen zum Postsparkassenverkehr. Wien, am 8. März 1909. An die K. k. Finanz Landes-Direktion in Lemberg.

Die von den Steuerämtern eingehobenen Gemeinde — bezw. Bezirksumlagen führen, wenn sie auch in die der Kassenmanipulation dienenden Geldbestände aufgehen, nicht selten zur Zurückhaltung größerer Barmittel, weil sowohl Gemeinden als Bezirksausschüsse oftmals die für sie eingehobenen Umlagen nicht rechtzeitig bezw. zu den vereinbarten Terminen beheben. Es ist daher eine häufige Erscheinung, daß Steuerämter Überschreitungen der ihnen festgesetzten Maximalbestände mit der Notwendigkeit der Zurückhaltung eingeflossener Umlagen für den wahrscheinlichen Fall der bevorstehenden Abhebung begründen.

Da hiedurch die Überwachung der Einhaltung der den Steuerämtern vorgeschriebenen Maximalkassareste erheblich erschwert wird, wäre eine möglichst rasche Ausscheidung solcher fremder Gelder aus den Barbeständen der Steuerämter zweifellos vom Vorteile. Dies ließe sich nun ohne Schwierigkeiten dort erzielen wo die betreffenden Gemeinden oder Bezirksvertretungen dem Anweisungsverkehre der Postsparkasse beigetreten sind, da in einem solchen Falle die eingehobenen Gemeinde und Bezirksumlagen sofort nach Schluß des Gebahrungsmonates mittelst der grünen Postsparkassenerlagscheine auf das Scheck-Konto der Gemeinde oder Bezirksvertretung erlegt werden könnten.

Aber auch in jenen Ländern, in welchen die h. o. Instruktion V. Bl. Nr. 59 ex 1908 ins Leben getreten ist und in denen also die Auszahlung der Gemeinde- und Bezirksumlagen nicht mehr durch das Steueramt, sondern durch das Rechnungsdepartement der Finanz-Landes-Behörde im Wege der Postsparkasse besorgt wird, würde der Beitritt der Gemeinden und Bezirksvertretungen zum Postsparkassenverkehr den unleugbaren Vorteil bieten, daß an Stelle der Barzahlung die Überweisung im Klearingverkehr (durch Gutschrift auf das Konto der Gemeinde oder Bezirksvertretung) treten könnte.

Aus diesen Gründen läge es im Interesse der Finanzverwaltung, wenn es gelänge, eine möglichst große Anzahl von Gemeinden und Bezirksvertretungen zum Anschluße an den Klearingverkehr der Postsparkasse zu bewegen. Das Finanzministerium verschließt sich hiebei nicht der Erkenntnis, daß bei einer solchen Aktion auf den größeren Teil der Landgemeinden mit rein lokalem Zahlungsverhehr wahrscheinlich nicht oder nur in geringem Masse wird gerechnet werden können. Es wäre aber immerhin ein schätzenswerter Gewinn, wenn wenigstens die Bezirksvertretungen und jene größeren Gemeinden, bei denen die Voraussetzungen für die Anteilnahme an dem Scheckverkehre der Postsparkasse gegeben sind, diesem Verkehre beitreten würden.

O d p i s.

Prez.: $\frac{9674}{\text{I. N. O./9}}$

Do Świetnego Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem we Lwowie.

O D E Z W A!

Reskryptem z 20. maja 1907 L. 6082/7, Prezydyum Sądu krajowego wyższego intymowanym, prosiło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości c. k. Namiestnictwo we Lwowie o zwrócenie uwagi Świetnego Wydziału krajowego na ustawę z 27. lutego 1907 Dzpp. Nr. 59, na wielką społeczną doniosłość należycie funkcyonujących urzędów pośrednictwa, tudzież na znaczne rozszerzenie zakresu ich działania, ustawą tą wprowadzone. C. k. Ministerstwo sprawiedliwości, intymując reskrypt ten tutejszemu Prezydyum poleciło popieranie akcyi przez Świetny Wydział krajowy w tym kierunku podjętej.

Obecnie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości w reskrypcie z 2. kwietnia b. r. L. 10061/9, do Prezydyum Sądu krajowego wyższego wystosowanym, zauważyło, że właśnie w Galicyi urzędy pośrednictwa miałyby wielkie i wdzięczne pole działania. Statystyka wymiaru sprawiedliwości dostarcza w tym względzie niezbitych dowodów. Więcej aniżeli połowa w całem państwie zawiłych spraw drobiazgowych przypada na Galicyę; na 28.000 pozwów prowizoryalnych, wniesionych w roku 1906 w państwie całem, przypadło na samą Galicyę 20.000! Ilość innych skarg, wniesionych do galicyjskich sądów powiatowych wynosi niemal $^1/_3$ ogólnej ilości skarg w całem państwie i z roku na rok bardzo wzrasta. W roku 1906 przypadało na 10.000 mieszkańców w Galicyi 740 skarg drobiazgowych, 26 prowizoryalnych, 166 innych skarg powiatowych; podczas gdy w całem państwie wynosiły odnośne cyfry stosunkowe, jedynie tylko 384, 10 względnie 155. Różnica ta występuje jeszcze jaskrawiej, skoro Galicyę przeciwstawimy poszczególnym krajom koronnym, a nie przeciętnej dla całego państwa obliczonej. Więcej aniżeli połowa skarg drobiazgowych i niemal połowa innych sporów powiatowych kończy się ugodą bądź sądową, bądź pozasądową. W sprawach tych nie przychodzi do orzeczenia sędziowskiego, a mimo to poniosły strony koszty i straciły czas na przygotowanie się do postępowania sądowego. Znacznej części tych kosztów i strat możnaby prawdopodobnie uniknąć, gdyby stronom interesowanym dano sposobność do załatwienia nieformalistycznego sporu w miejscu ich zamieszkania. Ludność sama uznaje doniosłość ugodowego załatwienia swych sporów, skoro coraz częściej korzysta z postępowania pretorskiego przewidzianego w §. 433 p. c. Ilość wezwań, wydanych po myśli §. 433 pc. wzrasta poważnie z roku na rok, jednakowoż wobec wielkiej rozległości powiatów sądowych postępowanie to jest zawsze dla stron uciążliwszem i kosztowniejszem aniżeli rozprawa przed gminnym urzędem pośrednictwa.

Urzędy pośrednictwa mogłyby skutecznie przyczynić się także do obniżenia zbyt wielkiej ilości sporów prowizoryalnych, połączonych dla ludności z wielkimi kosztami, stratą czasu i znacznem roznamiętnieniem, tudzież powodujących często dalsze procesy, gdyż rozstrzygnięcie w toku postępowania prowizoryalnego wydane, często nie reguluje w sposób definitywny stosunków prawnych między stronami spór wiodącymi.

Zainicyowany i popierany przez Prezydyum Sądu krajowego wyższego wpływ sądów powiatowych w tym względzie odniósł wprawdzie ten skutek, iż ilość pozwów prowizoryalnych w latach ostatnich nie wzrosła. Wpływ sądów w tej mierze jest atoli oczywiście ograniczony, a skuteczniejszą mogłaby być tutaj jedynie tylko działalność urzędów pośrednictwa.

Do podobnych wyników doprowadza także statystyka wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Procent skarg o obrazę czci jest w Galicyi niezwykle wysoki (przeszło 40% wszystkich spraw karnych o przekroczenia). Około 50% spraw o obrazę czci kończy się zastanowieniem po myśli 46 pk. Z reszty spraw, wyrokiem załatwionych, przypada na wyroki uwalniające 75%. Z tego okazuje się, jak małą jest ilość takich skarg o obrazę czci, w których żądanie interwencyi sądu rzeczywiście było nieuniknionem. Większość innych spraw mógłby niewątpliwie załatwić urząd pośrednictwa w sposób odpowiedniejszy i dla stron korzystniejszy.

Przekonanie o potrzebie i pożyteczności urzędów pośrednictwa w Galicyi dano kilkakrotnie wyraz w Sejmie w latach 1901—1903, a w toku narad nad ustawą z 27. lutego 1907 Koło polskie przez usta swego mowcy wypowiedziało się z całym naciskiem za wprowadzeniem urzędów pośrednictwa w Galicyi. Okoliczność, iż wykonanie ustawy z 6. marca 1875 Nr. 27 Dz. u. k. zawiodło, nie może zdaniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości stanowić dostatecznego powodu do zaniechania usiłowań w kierunku wprowadzenia w życie zreorganizowanych i znacznie obszerniejszem zakresem działania wyposażonych urzędów pośrednictwa. W tym względzie nie należy zapominać o kulturalnym postępie ludności w ciągu ostatnich 30 lat. Postęp ten pozwala przypuszczać, że obecnie istnieją znacznie korzystniejsze warunki wprowadzenia w życie tej instytucyi, aniżeli miało to miejsce w latach 80-tych. O ile Ministerstwu sprawiedliwości wiadomo, zaczyna także w świadomości ludu kiełkować myśl o postępowaniu pośredniczącem, gdyż niejednokrotnie bywają wzywane zwierzchności gminne o pośrednictwo w drobnych sporach. Wobec tego byłoby bardzo pożądanem zaprowadzenie urzędów pośrednictwa przynajmniej tam, gdzie istnieją pomyślniejsze warunki pod względem osób uzdolnionych do tego urzędu.

Sejm dolno-austryacki uchwalił odnośną ustawę jeszcze w roku 1907, w niektórych innych krajach koronnych jest w toku akcya, zmierzająca do wydania ustaw o urzędach pośrednictwa nowego stylu. Odnośne projekty ustaw są tam już gotowe.

Zarząd sprawiedliwości powitałby zatem z żywą radością wdrożenie takiej samej akcyi w Galicyi, gdzie u ludności nawet w najdrobniejszych sprawach objawia się stosunkowo tak wielkie zapotrzebowanie pomocy prawnej, że państwowe, kosztowne instytucye niemal nie są już w stanie potrzebie tej sprostać. Wdrożenie akcyi byłoby tem bardziej wskazane, ileże nie nałożyłaby ona ani na kraj ani na gminy żadnych nowych ciężarów.

Wskutek polecenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, mam zaszczyt podać do wiadomości Świetnego Wydziału krajowego powyższe wywody i prosić Świetny Wydział krajowy, aby zechciał zawiadomić Prezydyum Sądu krajowego wyższego tak o swem zapatrywaniu na kwestyę, przez Ministerstwo poruszoną, jak i o swych zamiarach na przyszłość.

Lwów, dnia 12. maja 1909.

Tchorznicki, w. r.

O d p i s.

L. 23.062|09.

O ś w i a d c z e n i e.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie poborów policzalnych wedle §. 3 ustawy z dnia 16. grudnia 1906 dz. u. p. Nr. 1 ex 1907 — zapewnia niniejszem prawomocnie swoim dotyczącym funkcyonaryuszom i pozostałym po nich członkom rodziny wszystkie te świadczenia, które przewidziane są w §§. 6 do 19 i 25 do 27 powołanej wyżej ustawy, a to w miarę zachodzących ustawowych wymogów, w sposób przewidziany w ustawie i wedle ustawowego wymiaru.

Wydział krajowi Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zobowiązuje się nadto policzyć ustawowo policzalne ekspektatywy lub ubiegłe już lata służby po myśli §. 31 wspomnianej ustawy, te ostatnie po wpłaceniu kwot obliczonych wedle zasady zakładu pensyjnego.

Zarazem zobowiązuje się Wydział krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, po zawarciu umowy służbowej jak i po każdej zmianie policzalnych poborów, w przeciągu 4 tygodni a na uzasadnione żądanie także po upływie tego terminu podać pisemnie do wiadomości swoim funkcyonaryuszom lub pozostałym po nich członkom rodziny pobory, policzyć się mające w myśl §. 3 ustawy z 16. grudnia 1906 dz. u. p. Nr. 1 ex 1907, uwidoczniając przytem rodzaj zatrudnienia.

Na wypadek przejścia pewnego funkcyonaryusza, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, do zakładu pensyjnego lub do innego zakładu zastępczego, zobowiązuje się Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem do przekazania kwoty, dorównującej owej rezerwie premiowej, którąby musiała być uzbierana dla tej osoby na świadczenia ustawowe w razie ubezpieczenia jej w zakładzie pensyjnym.

W razie zgaśnięcia obowiązku ubezpieczenia funkcyonaryusza podlegającego mu zobowiązuje się Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem do przekazań kwot, wspomnianych w art. 43. ust. 3 i w art. 44 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 22. lutego 1908 dz. u. p. Nr. 42.

Rozstrzyganie sporów o umówione pretensye funkcyonaryuszów podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, z tytułu ubezpieczenia pensyi i z tytułu wysokości tych pretensyi, pozostawia się właściwemu sądowi polubownemu zakładu pensyjnego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. We Lwowie dnia 22. lutego 1909. Marszałek krajowy Badeni w. r. (L. S.) Członek Wydziału krajowego Dąmbski w. r. Członek Wydziału krajowego Kiweluk w. r. L. 8196/pr. ex 1909 (Stempel na 2 korony). Na mocy upoważnienia z 24. kwietnia 1909 L. 8.543 uznaję w imieniu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych umowy służbowe prawomocnie zawarte na podstawie niniejszego „Oświadczenia“ za umowy zastępcze po myśli §§. 64 i 66 lit. b. ustawy z 16. grudnia 1906. D. u. p. Nr. 1 ex 1907. We Lwowie dnia 14. maja 1909. C. k. Namiestnik Bobrzyński w. r. (L. S.).

LW. 118.204/09.

We Lwowie dnia 24. sierpnia 1909.

Aleg 458

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu oddziałów: konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu 16. września 1907 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby ponownie wziął pod rozwagę sprawę wzmocnienia sił biura dla spraw gminnych i powiatowych“ — a przy rozprawach nad Rubr. II. budżetu na r. 1908 następujące uchwały:

1. „petycyę urzędników i aplikantów manipulacyjnych przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, czy zwiększenie czynności urzędowych Wydziału nie wymaga odpowiedniego powiększenia sił manipulacyjnych“;

2. „poleca się Wydziałowi krajowemu aby zbadał, czyli nie należałoby powiększyć siły konceptowe i rachunkowe Wydziału krajowego celem umożliwienia częstszej jak dotychczas kontroli gospodarki Rad powiatowych i gmin miejskich“;

3. „wzywa się Wydział krajowy, aby co kwartał opóźniającemu się realizowaniu kosztów leczenia pojedynczych szpitali prowincyonalnych w właściwej drodze zapobiegł i spowodował konieczne dla dobrej administracyi, punktualne realizowanie rachunków“.

Powyższe uchwały były dla Wydziału krajowego wskazówką, że Wysoki Sejm nie czekając nawet na inicyatywę Wydziału krajowego, uznał, że siły urzędnicze, jakie dotychczasowy etat obejmuje, nie są wystarczające.

Wydział krajowy powołany do przestrzegania prawidłowego biegu całej administracyi i za tę administracyę odpowiedzialny, obowiązany jest czuwać nad tem, by w miarę rozwoju specyalnych działów administracyi, zapewnić sobie ilość sił do spełnienia jej zadań potrzebną — dlatego nie ogranicza się do kategoryi spraw i osób w powyższych uchwałach wymienionych, lecz w chwili, gdy to uznał za potrzebne, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wnioski tyczące etatu biura melioracyjnego — oddziału techniczno-drogowego — i biura kolejowego — w niniejszem zaś sprawozdaniu zajmuje się etatem całego oddziału konceptowego — rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego.

Etat tych działów jest dziś na podstawie dotychczasowych uchwał sejmowych, następujący:

I. Oddział konceptowy:

4 radców
8 sekretarzy
7 wicesekretarzy
6 adjunktów
6 koncepistów
6 praktykantów.

II. Oddział rachunkowy:

dyrektor
zastępca dyrektora
10 rewidentów
12 adjunktów
12 oficyałów (w tem 1 archiwista, 1 protokolista)
12 asystentów
14 praktykantów
10 aplikantów.

III. Oddział kasowy:

dyrektor
zastępca dyrektora
kontrolor
kasyer
2 adjunktów
2 oficyałów
2 asystentów
2 praktykantów.

IV. Oddział manipulacyjny:

dyrektor
archiwista
ekspedytor
protokolista
5 kancelistów
6 asystentów
3 pisarzy
3 aplikantów.

Jeżeli Wydział krajowy mimo zwiększających się z roku na rok czynności, zdołał temi siłami dotychczas sprostać zadaniom administracyi, to dlatego, że urzędnicy zawsze gorliwie i wydatnie, a często z całem wytężeniem sił pracowali. Bardzo jednak szybki w ostatnich latach rozwój wszystkich gałęzi administracyi krajowej sprawia, że jeżeli administracya ta ma i nadal sprostać wzrastającym wymaganiom, to musi zapewnić sobie wydatne powiększenie sił urzędniczych we wszystkich gałęziach i szczególnie w dziale konceptowym pozyskać siły młode o wybitnym talencie i znakomitem uzdolnieniu.

ad I. Urzędnicy oddziału konceptowego obok spraw zwykłej bieżącej administracyi, mają nadto do opracowania liczne, co roku przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przekazywane sprawy, wymagające głębszych nieraz studyów, przygotowania i większego nakładu pracy i czasu. Przygotowanie w krótkim stosunkowo czasie materyałów potrzebnych dla prac Wysokiego Sejmu, jest zadaniem trudnem, tem bardziej, że musi być spełnionem obok zwykłych zadań administracyi.

Oddział ten złożony z 37 osób, w najbliższej przyszłości okaże się za szczupły, zwłaszcza, że już dziś niejedna gałąź administracyi, jak n. p. poruszona w uchwale sejmowej gospodarka Rad powiatowych i gmin miejskich — wymagałaby częstszej jak dotychczas kontroli.

Wobec tego Wydział krajowy uważa za konieczne powiększenie tego działu o dziewięć posad, tj. o:

2 posady radców,
1 posadę wicesekretarza,
2 posady adjunktów,
2 posady koncepistów,
2 posady praktykantów — tak, że oddział ten obejmowałby w przyszłości:
6 radców,
8 sekretarzy,
8 wicesekretarzy,
8 adjunktów,
8 koncepistów,
8 praktykantów.

Powiększenie to etatu ma także na celu umożliwienie awansu zasługującym na to urzędnikom, a tem samem zachęcenie ich do tem wydatniejszej pracy. Chcąc nadto zapewnić sobie pozyskanie znakomicie ukwalifikowanych i wyjątkowo dzielnych sił, pozwala sobie Wydział krajowy prosić Wysoki Sejm o upoważnienie, aby mógł praktykantów konceptowych, którzy najmniej rok w służbie pozostawali, egzamina prawnicze z odznaczeniem złożyli i przez czas jednorocznej służby znakomicie się aplikowali, mianować nadetatowo koncepistami, nieobsadzając wakujących po nich posad praktykantów.

ad II. Jakkolwiek oddział rachunkowy niedawno—bo w r. 1908 powiększonym został o jednego rewidenta, dwóch oficyałów, trzech asystentów i dwóch praktykantów, to jednak Wydział krajowy nie waha się wystąpić już dziś z ponowną propozycyą powiększenia tego działu, albowiem wzrost agend sprawia, że oddział rachunkowy nie może należycie spełniać swych obowiązków, a powierzchność w sprawdzaniu rachunków, powolność w kontowaniu, może narazić fundusz krajowy na znaczne szkody. Ostatnie powiększenie oddziału rachunkowego opierało się na datach po r. 1906, od tego zaś roku, po koniec r. 1908 przybyło 40 nowych funduszów, z drugiej zaś strony zwiększył się ruch i czynności w istniejących funduszach, których po koniec 1908 r. było 495.

Cyfrowy efekt tego stałego wzrostu funduszów, oraz naturalnego rozrostu dawniejszych agend, przedstawiają następujące daty:

Artykułów dziennika kasy kraj. było:

w r. 1906	50.362
w r. 1907	58.618
w r. 1908	62.705

a w tym samym stosunku wzrosła ilość artykułów: w dziennikach kasowych urzędów podatkowych, trzech szpitali krajowych, przedsiębiorstw melioracyjnych — szkół rolniczych. Wzrost w samej tylko kasie krajowej — między rokiem 1906, a 1908 — wynosił prawie 25%. Aktów do załatwienia wykazywał protokół oddziału rachunkowego:

w r. 1906	54.815
w r. 1908	55.910
zaś w pierwszem półroczu 1909	31.889

zatem do końca r. 1909 przyjąć można przeszło 60.000.

Obroty kasowe brutto wynosiły:

w r. 1906	367,406.642 K
w r. 1907	389,227.376 K
w r. 1908	457,231.134 K

Cyfry powyższe są tylko w części ilustracyą zwiększania się z roku na rok ruchu i czynności oddziału rachunkowego, nie dają zaś całego obrazu czynności tego działu, która dopiero w połączeniu z czynnościami w księgach głównych — osobowych — kredytowych — zaliczek i t. d. z preliminarzami,

zamknięciami rachunków, zestawieniami dla Wydziału krajowego i Wysokiego Sejmu, daje obraz całej czynności oddziału rachunkowego.

Konieczność częstszej kontroli gmin i Rad powiatowych, zakładów i szkół krajowych, wymaga koniecznie nowych sił. Nowo stworzony fundusz emerytalny dla lekarzy okręgowych, ustawa o ubezpieczeniu na starość, powiększyły znacznie czynności oddziału rachunkowego, a powiększenie etatu technicznego drogowego i melioracyjnego zwiększa znacznie ilość funduszów i rachunków, a tem samem zwiększa czynności oddziału rachunkowego.

Proponowane przez Wydział krajowy powiększenie etatu tego oddziału obejmuje:

dwie posady rewidentów,
„ „ adjunktów,
„ „ oficyałów,
„ „ asystentów,
„ „ aplikantów,

razem 10 osób — tak, że oddział ten w przyszłości składałby się:

z dyrektora,
zastępcy dyrektora,
12 rewidentów,
11 adjunktów,
14 oficyałów (w tem 1 protokolant, 1 archiwista),
11 asystentów,
14 praktykantów,
12 aplikantów.

Jakkolwiek proponowane przez Wydział krajowy powiększenie oddziału rachunkowego obejmuje 10 posad — to w rzeczywistości byłoby powiększeniem tylko o 9 osób — gdyż w razie uchwalenia przez Wysoki Sejm przedstawionego wniosku, zamierza Wydział krajowy adjunkta kasy krajowej, zajętego stale w oddziale rachunkowym, przenieść napowrót do kasy.

ad III. Czynności kasy krajowej są w tak ścisłym związku z czynnościami oddziału rachunkowego, że uzasadnianie wzrostu czynności kasy byłoby wobec przytoczonych wyżej cyfr zbytecznem — tem bardziej, że powiększenie etatu kasy, które Wydział krajowy pozwala sobie Wysokiemu Sejmowi zaproponować, obejmuje tylko utworzenie jednej nowej posady aplikanta kasy — i to w miejsce dyetaryusza, obecnie do pomocy kasy dodanego.

ad IV. Czynności oddziału manipulacyjnego, jako organu pomocniczego muszą wzrastać w miarę rozwoju agend w głównych oddziałach. Gdy jednak począwszy od r. 1903 we wszystkich oddziałach każdy niemal rok przynosił z sobą stopniowo przyrost sił nowych — a w niektórych, jak w biurze melioracyjnem, bardzo znaczny, przez co każdy z tych oddziałów dodawał stale zajęcia oddziałowi manipulacyjnemu, to oddział ten od r. 1903 o tej samej liczbie swych urzędników miał do załatwienia nie tęsamą, lecz wciąż wzmagającą się liczbę czynności, na które składają się stale wzrastające siły innych oddziałów. Że czynności manipulacyjne z pomnożeniem się czynności Wydziału krajowego wzrosły znacznie, przekonują także liczby.

W roku	1903 było ekshibitów . .	122.189
„ „	1908 „ „ . .	139.368
„ „	1909 do końca czerwca . .	72.527

z końcem przeto roku 1909 przyjąć można 145.000, tak, że pomnożenie liczby urzędników jest konieczne, jeżeli manipulacya ma być staranną i szybką.

Ma wprawdzie oddział manipulacyjny, obok sił etatowych i siły pomocnicze w osobach dyetaryuszy, tych jednak do ważniejszych czynności manipulacyjnych nie należałoby używać, a nadto mają oni swój własny dział pracy, tak, że główny ciężar pracy w protokole, ekspedycie i archiwum musi spoczywać na personalu etatowym.

Proponowane przez Wydział krajowy, powiększenie sił tego oddziału obejmuje:

jedną posadę zastępcy archiwisty,
jedną posadę kancelisty,
trzy posady pisarzy etatowych,
trzy posady aplikantów.

Posady zastępcy archiwisty dotychczas w etacie oddziału manipulacyjnego niema; Wydział krajowy pragnie ją utworzyć z następującego powodu. Archiwista obok czynności, połączonych z kierownictwem archiwum, ma oddany sobie dział spraw szlacheckich — załatwianie tych spraw wymaga jednak tyle czasu, że obok nich rozległym czynnościom naczelnika archiwum jeden urzędnik sprostać już nie może — a przecież zadanie archiwum jest niezmiernie ważne w urzędzie. Archiwum dobrze zorganizowane — ściśle i sumiennie nadzorowane, ułatwia pracę referentom, przeciwnie, każda niedokładność lub pobieżność utrudnia ją, a nawet szkodę przynosi pracy urzędnika konceptowego.

Z tych powodów Wydział krajowy uważa za potrzebne rozdzielić te czynności — i w tym celu proponuje Wysokiemu Sejmowi utworzenie nowej posady zastępcy archiwisty w IX. randze urzędników krajowych, którego zadaniem byłby nadzór i kierownictwo archiwum. Nadto proponuje Wydział krajowy powiększyć siły oddziału manipulacyjnego o jedną posadę kancelisty, o trzy posady pisarzy etatowych i o trzy posady aplikantów, tak, iż oddział ten składałby się:

z dyrektora,
archiwisty,
zastępcy archiwisty,
ekspedytora,
protokolisty,
6 kancelistów,
6 asystentów,
6 pisarzy etatowych,
6 aplikantów.

Do powiększenia liczby pisarzy etatowych o 3 posady i aplikantów o trzy posady, skłania Wydział krajowy obok względów rzeczowej natury, także wzgląd na stosunki awansowe. Następstwem organizacyi biura, w której w najniższych dwóch kategoryach jest tylko po 3 osoby, czyli znacznie mniej, niż w posadach wyższych, jest to, że nowo mianowany aplikant, jak to w tym roku miało miejsce — już po paru miesiącach posuwa się na posadę pisarza etatowego — poczem na posunięcie się na wyższą posadę, nieraz niestosunkowo długo czekać musi. Proponowane utworzenie dwóch posad w wyższych rangach i równoczesne rozszerzenie podstawy w dwóch najniższych rangach — zaradzi brakowi sił i stworzy prawidłowe stosunki awansowe.

Koszt proponowanego zwiększenia etatu wynosić będzie:

dla 9	osób	w	oddziale	konceptowym . . .	36.504 K
„ 10	„	„	„	rachunkowym . . .	29.616 „
„ 1	„	„	„	kasowym	1.200 „
„ 8	„	„	„	manipulacyjnym . .	15.656 „

a potrzebne na ten cel kwoty, wstawiono już do preliminarza na rok 1910 w rubr. II. poz. 4., 12., 13. i 14.

Wydatek faktyczny dla funduszu krajowego, będzie jednak w roku 1910 mniejszym od budżetu, albowiem odpadnie część wstawionych do preliminarza dodatków pięcioletnich, czteroletnich i trzyletnich dla tych urzędników, którzy skutkiem nowego etatu będą awansowali. Zmniejszenie tego kosztu nie można na razie cyfrowo oznaczyć, gdyż decyzya co do osób, nastąpi dopiero po uchwale sejmowej.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu oddziału konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego.

II. Sejm powiększa dotychczasowy etat osób i płac:

a) **oddziału konceptowego:**

o dwie posady radców w VI. randze,
o jedną posadę wicesekretarza w VIII. randze,
o dwie posady adjunktów w IX. randze,
o dwie posady koncepistów w X. randze,
o jedną posadę praktykanta z adjutum wyższem i
o jedną posadę praktykanta z adjutum niższem;

b) **oddziału rachunkowego:**

o dwie posady rewidentów w VIII. randze,
o dwie posady adjunktów w IX. randze,
o dwie posady oficyałów w X. randze,
o dwie posady asystentów w XI. randze,
o dwie posady aplikantów.

III. Sejm ustanawia w etacie kasy krajowej nową posadę aplikanta kasy krajowej z adjutum 1.200 K rocznie, po 3 latach służby na tej posadzie 1400 K, a po 5 latach 1600 K rocznie.

IV. Sejm ustanawia w etacie oddziału manipulacyjnego nową posadę zastępcy archiwisty w IX. randze urzędników krajowych, a nadto powiększa etat tego oddziału:

o jedną posadę kancelisty w X. randze,
o trzy posady pisarzy etatowych w XII. randze
i o trzy posady aplikantów.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby praktykantów konceptowych, którzy egzamina prawnicze złożyli z odznaczeniem, przynajmniej rok w służbie Wydziału krajowego pozostawali i w czasie tej służby znakomicie się aplikowali — mianował nadetatowo koncepistami, nie obsadzając wakujących po nich posad praktykantów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Ludowa we Lwowie.

LW. 126.304/08.

We Lwowie, dnia 20. sierpnia 1909.

Akt. 459

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o przekazanych mu przez Wys. Sejm petycyach.

Wysoki Sejmie!

Przy rozprawach nad Rubr. XIV. wydatków budżetu krajowego na r. 1909 powziął Wys. Sejm dnia 31 października 1908 następujące uchwały:

1) Petycyę emerytow. inżyniera krajow. biura melioracyjnego Ferdynanda Hillbrichta o przyznanie mu pełnych poborów tytułem emerytury przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

2) Petycyę emerytow. adjunkta rachunkowego Aleksandra Holuki o policzenie mu do emerytury lat służby spędzonych w służbie nieetatowej, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej z wnioskiem odpowiednim.

3) Petycyę Bazylego Korola lustratora biura patronatu o veniam aetatis, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku.

4) Petycyę L. 1240 Stanisława Pola, dyetaryusza w biurze drogowem o przyznanie emerytury przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem przedłożenia Sejmowi odpowiedniego wniosku gdyby petent stał się niezdolnym do pracy.

5) Petycyę p Anieli Buynowskiej wdowy po byłym kontrolorze Kasy krajowej o stały dar z łaski przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

W wykonaniu powyższych uchwał przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

ad 1) Ferdynand Hillbricht wstąpił do służby krajowej 1 maja 1875 jako dyetaryusz — 27 marca 1879 mianowany inżynierem pomocnikiem w biurze melioracyjnem, a 25 październ. iernika 1907 jako inżynier I klasy przeniesiony na własne żądanie w stały stan spoczynku, — pozostawał więc ogółem w służbie krajowej 32 lat i 6 miesięcy. Przy przeniesieniu w stan spoczynku policzył mu Wydział krajowy do emerytury na zasadzie §. 12 ust. 1 i 2a) przy zastosowaniu §. 11 statutu emerytalnego o „wyjątkowem policzeniu lat“ do lat służby etatowej, lata służby od 1 maja 1875 do 27 marca 1879 spędzone w charakterze dyetaryusza — i wymierzył emeryturę za wszystkie lata służby od chwili wstąpienia t. j. za lat 32

(ułamek roku o ile nie przewyższa 6 miesięcy nie liczy się). Odnośnie do prośby p. Hillbrichta o wliczenie mu do emerytury dodatku osobistego o rocznych 400 K, jaki w czynnej służbie pobierał, Wydział krajowy stwierdza, że w myśl §. 29 statutu emerytalnego „dodatek osobisty liczy się tylko wtedy do ostatniej płacy, jeżeli został przyznany w celu wyrównania poborów przy przeniesieniu z jednej posady na drugą i tylko o tyle o ile służył na pokrycie różnicy stałej płacy i dodatków pięcioletnich“; — dodatek osobisty jaki p. Hillbricht pobierał, nie był przyznany dla wyrównania poboru; Wydział krajowy nie ma przeto żadnej podstawy do postawienia konkretnego wniosku—i ogranicza się tylko do zdania o tej petycyi sprawozdania.

ad 2). Uchwałą z 11 lutego 1908 przeniósł Wydział krajowy adjunkta rachunkowego Alexandra Holukę w stały stan spoczynku -- przyznając mu po myśli postanowienia §. 10 ust. 1 i §. 12 statutu emerytalnego, emeryturę za lata służby do emerytury policzalne tj. od dnia złożenia przysięgi. Lat służby spędzonych w charakterze dyetaryusza Wydział krajowy p. Holuce do emerytury nie policzył, albowiem §. 11 statutu emerytalnego („wyjątkowe policzenie lat“) postanawia, że „urzędnikom, którzy bezpośrednio przed posunięciem ich na stałą posadę pełnili obowiązki dyetaryuszy, może Wydział krajowy przy przeniesieniu ich w stan spoczynku policzyć najwyżej pięć lat z czasu przebytego w służbie dyetaryuszy — jeżeli przez cały czas swej służby pełnili swoje obowiązki wzorowo i zachowali się nienagannie“, p. Holuka zaś w czasie służby był w drodze dyscyplinarnej cofniętym z posady rewidenta na pos dę adjunkta rachunkowego. Wobec tego Wydział krajowy nie może postawić wniosku na uwzględnienie petycyi p Holuki.

ad 3). P. Bazyli Korol pełni od listopada 1902 obowiązki prowizorycznego lustratora w biurze Patronatu. Wstępując do służby miał lat 57. Zajmowana przez niego posada nie jest stałą — nie nadaje praw do emerytury ani do zaopatrzenia z funduszu krajowego, a stosunek służbowy może być każdej chwili za trzymiesięcznem wypowiedzeniem rozwiązany. Petent przez cały czas pracował sumiennie, umiejętnie i z pożytkiem, Wydział krajowy oceniając też jego użyteczność podwyższył mu od 15 października 1908 wynagrodzenie z kwoty 2400 K do kwoty 3600 Kor. P. Korol w petycyi swej uprasza o udzielenie mu veniam aetatis a nadto o upoważnienie Wydziału krajowego do policzenia mu na wypadek stabilizacyi lat służby spędzonych na obecnem prowizorycznem stanowisku, tudzież lat, spędzonych w Towarzystwie Kółek rolniczych i towarzystwie Proświta.

Wobec tego że p. Korol wstępując do służby krajowej miał lat 57, a dziś ma lat 64, Wydział krajowy petycyi jego poprzeć nie może.

ad 4) P. Stanisław Pol dyetaryusz oddziału techniczno-drogowego pozostaje w służbie krajowej od 15 kwietnia 1890 r. — od lat dwóch chory i według orzeczenia lekarskiego do służby niezdolny. — Nie będąc funkcyonaryuszem stałym nie ma prawa do emerytury ani do zaopatrzenia z funduszu krajowego — z ubezpieczenia zaś pensyjnego w myśl ustawy z 16 grudnia 1906 r., z powodu przekroczonego 55 roku życia korzystać nie może. W petycyi swej uprasza o przemianę pobieranego wynagrodzenia po 6 Kor. dziennie na emeryturę.

Ponieważ prośba ta nie ma uzasadnienia w postanowieniach ustanowy lub statutu emerytelnego, Wydział krajowy nie może za nią przychylnie oświadczyć się — natomiast Wydział Wydział wnosi ażeby Wys. Sejm przyznał p. Polowi stały dar z łaski w kwocie 1000 Kor. rocznie, i kwotę tę do Rubr. XIV poz. 222/2 preliminarza budżetu na r. 1910 wstawia.

ad 5). P. Aniela Buynowska wdowa po byłym kontrolorze kasy krajowej, nie pobiera pensyi wdowiej ani innego zaopatrzenia — w petycyi swej uprasza o przyznanie stałego daru z łaski. Wys. Sejm przekaznjąc tę petycyę Wydziałowi krajowemu, wstawił do budżetu na r. 1909 kwotę 500 Kor. do dyspozycyi Wydziału krajowego. Wydział krajowy kwotę całą p. Buynowskiej asygnował i o tem zdaje sprawę.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o przekazanych mu petycyach do wiadomości.

2. Sejm przyznaje Stanisławowi Polowi dyetaryuszowi w oddziele techniczno-drogowym Wydziału krajowego stały dar z łaski w kwocie 1000 K. rocznie

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onysskiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 84.130/09.

We Lwowie, dnia 20. sierpnia 1909.

Aleg 460

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. zamku na Wawelu w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

W czasie od kwietnia 1908 do końca czerwca 1909, wykonało kierownictwo restauracyi król. zamku na Wawelu następujące roboty:

A. Roboty techniczne.

1) Roboty około odnowienia południowego skrzydła krużganków.

a) Dokończono przemurowania zgniłej warstwy fundamentu w drugiej części krużganków południowego skrzydła, jak również wymieniono zwietrzałe ciosy w cokole. Przegnicie i zwietrzenie spowodowane zostało złym zaprowadzeniem ścieków w XVI. w. To trzechwiekowe zawilgocenie fundamentów spowodowało obsunięcie się, wychylenie i popękanie kolumn parteru i I-go piętra krużganków, oraz spowodowało nachylenie się szkarpy środkowej tej części krużganków o 30 cm., co pociągnęło za sobą nadwerężenie sklepień, które przez ciąg wieków łatano i reparowano. Przez dodanie nowych fundamentów całe południowe krużganki zostały trwale zabezpieczone.

b) Zdjęto nad tymi krużgankami starą drewnianą więźbę dachową wraz z dachówką, polepą i stropem.

c) Przystąpiono następnie do rozebrania zdobnej attyki renesansowej. Była ona już restaurowaną za czasów późniejszych. Składała się ze starych kamieni częściowo zwietrzałych dawnej attyki i cementowych odlewów, imitujących kamień Stan jej był opłakany; wszystkie części mrozy i rdzewiejące sztybry żelazne porozsadzały tak, że ciosy kawałkami spadały na dół.

Zdjęto również pod tą attyką zwietrzały gzems kamienny i kilka warstw cegieł zwietrzałych.

d) Po wykonaniu przygotowań i podmurowaniu przystąpiono do ustawienia nowej attyki, zrobionej jak pierwotna z pinczowskiego kamienia według zdjętych ze starych rzeźb odlewów w gipsie i uzupełnionych modeli gipsowych. Wszelkie stare części attyki w zwietrzałym stanie zostały dla porównania przechowane.

e) Równocześnie rozpoczęto ostrożnie rozbierać smukłe 8-mio metrowe kolumny drugiego piętra i wyburzać kryjące je prawie późniejsze omurowania. W większej części były one w dobrym stanie, lecz przez zły rozkład ciśnienia dachu, jego złą konstrukcyę tak powychylane z pionu, że na miejscu utrzymać się nie dały. Drugim powodem konieczności ich rozebrania było to, że przy wymianie zepsutych kolumn I-go piętra i parteru odciążenie było konieczne. Zdjęte pojedyncze ciosy kolumn II go piętra zostały ponumerowane i złożone ostrożnie na podworcu zamkowym.

f) Po całkowitym wyburzeniu arkadowych omurowań i rozebraniu kolumn II-go piętra, rozpoczęto stemplowanie sklepień i arkad krużganków parteru i I-go piętra, umyślnie przygotowanemi rusztowaniami drewnianymi, według rysunku, z częściowem użyciem żelaznych dźwigarów i wykonano silne rusztowania zewnętrzne również według rysunku, dla ciągnięcia bloków kamienia na pojedyncze piętra.

g) Sprowadzono wszelkie pomocnicze maszyny do dźwigania ciężarów.

h) Dla większego ulżenia kolumn I-go piętra i parteru rozebrano na II-im i I-szem piętrze posadzki stare kamienne i wybrano wszystko rumowisko ze sklepień i ich pach.

j) Podstemplowawszy arkady, przystąpiono do wyburzenia późniejszych omurowań oraz wyjmowania zwietrzałych lub popękanych kolumn i części architektonicznych, wymieniając te ciosy na nowe w całym skrzydle.

Po całkowitej wymianie kolumn parteru i I-go piętra, oraz wymurowaniu walących się części sklepień, po wyreperowaniu i zalaniu reszty sklepień nad temi kolumnami, rozpoczęto ustawianie kolumnady II-go piętra.

Równocześnie z ustawianiem i wymianą kolumnad, przygotowano drewniany strop II-go piętra krużganków z drzewa modrzewiowego, według szczegółowych rysunków dostarczonych firmie R. Muranyi w Krakowie, jak również przygotowano żelazną konstrukcyę dachu dla tejże części krużganków, przez fabrykę maszyn T-wa akcyjnego L. Zieleniewski w Krakowie.

k) Po postawieniu kolumn II-go piętra rozpoczęto zaraz montowanie bogatego kasetonowego stropu z dodaniem rozet rzeźbionych na trzech przęsłach krużganków i rzeźbionym okapem o wyskoku 2·15, aby uchronić krużganki od zalewania podczas burz i wiatru. Równocześnie zaczęto ustawianie żelaznej konstrukcyi dachu i w miarę postępu tych robót kryto go dachówką.

Część dachu t. j. trzy przęsła nad tymi krużgankami przykryto glazurowaną dachówką starego formatu według odnalezionych w rumowisku fragmentów i współczesnych rachunków i opisów o czterech kolorach: zielonym, niebieskim, białym i żółtym, ułożoną w deseń według danego rysunku, jako próbę do oceny krajowego Komitetu restauracyi zamku.

Resztę dachu, t. j. na następnych pięciu przęsłach przykryto prowizorycznie starą dachówką z poprzedniego dachu.

l) Po wykończeniu wszystkich tych robót usuwano rusztowania i stemplowania i przystąpiono do tynkowania ścian i sklepień na wszystkich piętrach południowego skrzydła krużganków, a następnie oczyszczono części kamienne z dawnych malowań klejowych.

m) Wszystkie części kamienne posadzone są na płytach ołowianych lub zalane są płynnym ołowiem według starej rozumnej techniki.

Dawne łączenie (sztybry i klamry) żelazne poszczególnych ciosów zastąpione są bronzowymi sztybrami i klamrami, by uniknąć ich rdzewienia i rozsadzania ciosów. Ściągacze żelazne ankry pomiędzy kolumnami a murem w przeważającej części pozostały stare lub częścią nadsztukowane.

n) Nadwieszona szkarpa środkowa krużganku została na wysokość dwóch pięter specyalną konstrukcyą ankier śrubowych i tregerów silnie złączona z grubym (2·50 m) murem zewnętrznym, przez co zapobieżono trwale jej dalszemu wychylaniu się.

o) Następujący wykaz przedstawia stosunek zachowanych starych ciosów południowego skrzydła krużganków do dodanych nowo, w miejsce pękniętych lub zwietrzałych.

Na długości ośmiu przęseł parteru dodano nowy stopień i płyty pod kolumnami, gdyż wszystkie były zwietrzałe lub popękane wskutek usuwania się fundamentów.

Pod 8-miu kolumnami parteru dodano wszystkie bazy nowe, bo stare były już bezkształtne masy zwietrzałe.

Z 8-miu słupów cztery zostały stare, cztery zwietrzałe lub pęknięte zastąpione nowymi.

Z 8-miu kapiteli cztery musiały być dodane nowe w miejsce pękniętych. Ornamentacya ich wykonaną została według pierwotnej.

Z 8-miu nożek archiwoltowych pięć musiało przyjść nowych w miejsce zwietrzałych lub robionych z drobnych sztuk, które się rozłaziły, nie mogąc wytrzymać ciśnienia.

Na długość 8-miu przęseł I-go piętra dodano cały gzems kordonowy nowy w miejsce zupełnie zwietrzałego. W ciosach gzemsowych wykonano od wewnętrznej części balustrady rynienki z odlewkami. (Poprzednio woda deszczowa z krużganków zupełnie nie odpływała, po burzy woda stała na 2—3 cm. wysokości nad posadzką i częścią wsiąkała w rumowisko, częścią parowała).

Cała balustrada 8-miu przęseł wymienioną być musiała z powodu zupełnego zwietrzenia (za rządów austryackich, chcąc zabezpieczyć te balustrady, całe obustronnie omurowano).

Z balasek zachować się dało tylko pięć, będących w dobrym stanie.

Z ośmiu baz słupów wymienić musiano na nowe sztuk 7.

Z ośmiu słupów trzy były zwietrzałe i pęknięte, zastąpiono je nowymi.

Z ośmiu kapiteli trzy musiały być wymienione.

Z ośmiu nóżek archiwoltowych 4-ry musiały być wymienione przy zachowaniu dawnego profilowania.

Na długości dziewięciu przęseł II-go piętra (gdyż w piętrze tem przychodzi z powodu podziału arkadowań dolnych szkarpami o jedno przęsło więcej) dodany cały gzems kordonowy nowy z rynienkami i odlewkami jak wyżej.

Dodano całą balustradę nową, w której dały się zachować tylko dwie całe balaski i dwadzieścia cztery balasek starych uzupełniono nowym kamieniem.

Z 9-ciu piedestałów pod kolumny w całości starych użytych być mogło tylko dwa, dwa stare zostały uzupełnione nowym kamieniem, pięć zaś piedestałów dodano z nowego kamienia.

Z 9-ciu baz słupów 5 zostało użytych w połowie, drugą połowę uzupełniono kamieniem nowym, 4 dodano z nowego kamienia.

Z 9-ciu dolnych części kolumn, starych zostało 7, dwie zastąpiono nowymi.

Z 9-ciu przepasek środkowych, 3 pozostały stare, 6 zastąpiono nowymi według dawnej ornamentacyi.

Z 9-ciu górnych części kolumn 8 pozostało starych, 1 zastąpiono nową.

Z 9-ciu kapiteli 6 zostało starych, 3 zastąpiono nowymi według dawnych ornamentacyi

Dziewięć dzbanuszków nad kapitelami było z powodu zbyt wielkiego obciążenia tak spękanych, że musiały być zastąpione nowymi według dawnej ornamentacyi.

Obliczając w płaszczyźnie, według zrobionych dokładnych zdjęć, stosunek użytych starych ciosów do nowo dodanych, wynik przedstawia się jak następuje:

Starych ciosów pozostało		65·3 m²
Nowych „ użyto		53·6 m²
	Razem .	118·9 m²

Czyli nowych ciosów dodano 45% z płaszczyzny ciosów kolumnady w widoku.

p) Roboty około restauracyi tej części krużganków trwały od maja 1908 roku do końca maja 1909 r. z powodu ogromnie utrudnionej roboty.

Przy wymianie ciosów można było pracować z początku tylko w dwóch przeciwległych końcach krużganków, idąc zaś ku środkowi w jednem tylko miejscu, by uniknąć wstrząśnień. Następnie wskutek osadzenia się fundamentów, wszystkie kolumny parteru wyszły z wagi i piona, a trzeba było nowo wstawione z tymi samymi błędami osadzać inaczej trzebaby było całe krużganki rozbierać. Przytem żadna część architektoniczna arkadowań nie miała tej samej wysokości, a różnice wyrównano już w XVI. w. w dzbanuszkach pod dachem II-go piętra.

Przy kładzeniu stropu i dachu nad II-gim piętrem, krzywizny muru tylnego krużganków i wybrzuszenie linii słupów z powodu wychylenia się szkarpy środkowej o 30 cm. powodowały ciągłe opóźnienia, każda belka osobno musiała być profilowana, każdy więzar żelazny osobno konstruowany.

r) Roboty murarskie były prowadzone we własnym zarządzie Wydziału krajowego, co spowodowało duże oszczędności.

Roboty kamieniarskie wykonała firma P. Cekiera & P. Kozłowski w Krakowie.

Roboty kasetonowego stropu modrzewiowego wykonała firma R. Muranyi w Krakowie.

Konstrukcyę żelazną dachu wykonała firma L. Zieleniewski w Krakowie.

Dachówki glazurowanej dostarczyły firmy: cegielnia ks. B. Ogińskiej w Bobrku i firma Z. Niedźwiecki w Dębnikach.

Na nowe ciosy krużganków użyto kamienia tarnopolskiego z Proszowy i kamienia szydłowieckiego z Król. Polskiego, na uzupełnienie starych ciosów użyto starego materyału kamienia dobrzyckiego.

Choć każdy z tych kamieni odmiennej jest struktury, to w całości w tonach zestrajają się bardzo dobrze.

2) Roboty około barbakanu, przy wejściu na Wawel obok katedry.

(Resztka wieży zbudowanej w XVII. wieku, na której około r. 1850 rząd austryacki urządził wielką platformę z pięknym widokiem na miasto, przyłączoną będzie w przyszłości do parku, urządzonego na stokach Wawelu.

Z wiosną r. b. przystąpiono do odnowienia wzmiankowanego barbakanu, pozostawiając całkowicie jego wygląd obecny.

Roboty nie cierpiały zwłoki, bo wskutek złego odwodnienia ta reszta warowni zamkowych groziła zawaleniem się.

Rozpoczęto przeburzać mury zewnętrzne, które odchyliły się od rdzenia budowy, odpadając płatami. Wymianę murów trzeba było robić nieraz na metrowe głębokości.

Rozpoczęto również roboty kamieniarskie do tegóż barbakanu, jak górne płyty z gzemsem i kamienie do cokołu.

Roboty biurowe.

1) Wykonano zdjęcia, pomiary i niwelacye przy rozbieraniu krużganków południowego skrzydła dla dokładnego ponownego postawienia tak attyki, jak i kolumn wszystkich pięter, zachowując wszystkie krzywizny i wysokości.

2) Wykonano szczegółowe rysunki na rusztowania i stemplowania dla podtrzymania sklepień przy wyjmowaniu pojedynczych kolumn.

3) Wykonano rysunki szczegółowe do modrzewiowego stropu kasetonowego II-go piętra i żelaznej konstrukcyi dachu.

4) Wykonano szkice i plany rozmieszczenia rezydencyi cesarskiej i muzeum w trzech waryantach.

Zaznaczyć trzeba, że podział tak przeprowadzono, aby nie wprowadzić żadnych zmian w wewnętrznym rozkładzie zamku jak i nie zmienić zewnętrznego jego wyglądu.

Rezydencya cesarska miałaby w zamku historycznym na II-gim piętrze tylko ubikacye reprezentacyjne i audycyonalne wraz z komnatami mieszkalnemi.

Prócz tego w części parteru byłyby kredensa bez kuchen i pomieszczenia służby kuchennej.

5) Wykonano szkice do projektu zamknięcia podworca arkadami, o ile dawne kuchnie królewskie miałyby być zburzone po ich zbadaniu.

6) Wykonano projekta rekonstrukcyi murów przy baszcie Senatorskiej w połączeniu z dawnemi stajniami królewskiemi.

7) Wykonano dalsze rysunki i modele jako próby porównawcze na hełmy wież zamkowych.

8) Wykonano zdjęcia i projekt odnowienia barbakanu przy wejściu na zamek obok Katedry.

9) Wykonano wszystkie kopie rysunków wypożyczonych z generalnego sztabu wojskowego, a mianowicie budynków, będących obecnie jeszcze w posiadaniu wojskowości i rysunków odnoszących się do innych budowli na wzgórzu wawelskiem, a niezbędnych dla kierownictwa odnowienia zamku.

10) Wykonano dalsze projekta stropu nad krużgankami, w razie gdyby miała być zachowaną drewniana konstrukcya dachowa.

11) Sporządzono kosztorysy na roboty, które rozpoczęto w czerwcu b. r. około odnowienia zachodniego skrzydła zamku wraz z bramą wjazdową i podwórkiem między Katedrą a zamkiem, oraz wykonano kosztorys na restauracyę barbakanu.

12) Zamówiono wszystkie ciosy kamienne do odnowienia krużganków, okien, drzwi i gzemsów w zachodnim skrzydle zamku, według szczegółowych wykazów i detali i ciosy do odnowienia barbakanu przy wejściu na Wawel.

Wszystkie powyższe prace zostały wykonane przez biuro restauracyi królewskiego zamku na Wawelu, którego skład w czasie sprawozdawczym był następujący:

Kierownik restauracyi: architekt Zygmunt Hendel, architekt: Kazimierz Wyczyński.

Inspicient restauracyi i zarządca zamku: budowniczy Aleksander Denker.

Rysownik: Ludwik Szuch.

Pomocnik manipulacyjny: Leon Nalborczyk, którego miejsce od dnia 1-go czerwca b. r. objął Jan Brzeziński.

Do obsługi biura i utrzymania porządku w gmachu zamku był 1 woźny i trzech stróżów.

Co do przyszłych robót przy odnowieniu zamku król. na Wawelu, Komitet powołany dla odnowienia zamku w dniu 1-go czerwca b. r. uchwalił co następuje:

1. Odsłonić i restaurować krużganki w całym podworcu zamku Wawelskiego, pod względem architektury według próby wykonanej na południowej części krużganków.

2. Pozostawić kształt dachu obecnego na całym korpusie zamku, bez zmiany wysokości i profilów na wszystkich czterech skrzydłach zamkowych.

3. Pozostawić obecne przykrycie dachów (czerwonych) z istniejącej obecnie dachówki, przyczem polecono nabyć o ile możności stare dachówki tego samego formatu, prócz tego przygotować zawczasu brakującą ilość dachówki nowej tego samego formatu i koloru. Taką też dachówką polecono zastąpić pokrycie barwne dane na próbę na części dachu nad krużgankiem południowym.

4. Po wysłuchaniu zdania, zaproszonego na posiedzenie p. Wicepr. Nadradcy Sarego, o stanie obecnych dachów, ze względu na niebezpieczeństwo ognia, uchwalono wymienić dotychczasową więźbę dachową drewnianą, na żelazną konstrukcyę.

5. Przystosować rynny miedziane przy okapach krużgankowych ze zwykłymi smokami bez imitacyi starych.

6. Wygotować projekty, oferty z kosztorysami na ogrzewanie centralne całego pałacu królewskiego.

7. Komitet uchwala fasadom zewnętrznym przywrócić obramienia kamienne okien trójdzielnych dawnej wielkości i kształtu, lecz bez odtwarzania rzeźbiarskiej dekoracyi. Przy tem mają być użytemi odnalezione stare fragmenta obramień.

8. Obramienia okien w krużgankach odrestaurować, uzupełniając brakujące części konstrukcyjne jak ławy i laski, a nie naprawiając szczerb i drobnych uszkodzeń

9. Zrestaurować malowania ścienne, znajdujące się pod pobiałą na krużgankach II-go piętra południowego skrzydła zamku i w części wschodniego skrzydła. Robota ta, którą postanowiono powierzyć p. Julianowi Makarewiczowi, ma być rozpoczęta jak najrychlej.

10. W dziedzińczyku pomiędzy katedrą a zachodniem skrzydłem zamku, zburzyć frontową z nowszych czasów pochodzącą i licho zbudowaną ścianę dawnych łaźni królewskich dla odsłonięcia szczytu skarbca katedralnego. Zadecydowano nie stawiać projektowanej loggii, a natomiast przystosować zwyczajne balkony kamienne dla komunikacyi z wieżą przylegającą.

11. Uchwalono przy dalszem restaurowaniu krużganków wykonać taki sam strop kasetonowy na drugiem piętrze jaki już został wykonany w południowem skrzydle krużganków. Okap zaś ma być uproszczony.

12. Bruki i rynsztoki przy krużgankach w całym podworcu zamkowym mają być poprawione dla łatwiejszego odpływu wody w połączeniu z kanałym głównym.

13. Uchwalono naprawić wszystkie mury barbakanu przy wejściu na Wawel od ulicy Kanoniczej, oraz odwodnić powierzchnię jego górną.

Dla przedstawienia Wysokiemu Sejmowi dokładnego obrazu kosztów odnowienia król. zamku na Wawelu, podaje Wydział krajowy poniżej pod A) szczegółowy wykaz wydatków, poniesionych po koniec r. 1908 z powodu ewakuacyi zamku Wawelskiego, jakoteż wykaz tych wydatków, które z tego tytułu ponieść jeszcze będzie musiał fundusz krajowy na rzecz skarbu wojkowego do końca r. 1910, w którym to terminie reszta budynków i gruntów na Wawelu ma być przez wojsko opróżnioną i krajowi w posiadanie oddaną, a pod B) wykaz wydatków po koniec r. 1908, spowodowanych samą restauracyą zamku.

L. p.	Poszczególnienie.	Szczegółowo K	g	Razem K	g
	A) KOSZTA EWAKUACYI				
1	Kupno realności w Krakowie l. k. 33 wraz z należytością od kontraktu	52.428	26		
2	Kupno gruntu w Oleszy	195.050	—		
3	Dziesięć rat wypłaconych skarbowi wojskowemu na budowę koszar	2,575.000	—		
4	Na adaptacyę traktu skarbowi wojskowemu . .	12.000	—		
5	Ryczałt jednorazowy skarbowi wojskowemu na czyszczenie kanałów	4.000	—		
6	Gminie miasta Krakowa na roboty około dróg, wodociągów i t. p.	125.000	—		
7	Gminie miasta Krakowa subwencya na budowę kanału do Wisły dla obsłużenia nowych koszar wojskowych	65.000	—		
8	Odsetki bierne od pożyczek na cele ewakuacyi .	264 970	95		
9	Koszta podróży i komisye	1.936	08		
10	Za projekty kanałów	342	06		
11	Rzeczoznawcy sądowi	132	39		
12	Prokuratoryi skarbu, koszta spisania umowy . .	581	08		
13	Odbitki litograficzne, portorya, telegramy, książki i t. p.	139	99	3,296.580	81
	Na powyższe cele wpłynęły następujące dochody:				
1					
2	Subwencya krakowskiej Kasy oszczędności: . .	800 000	—		
3	Legat śp. Kazimierza Rysza (netto) . . .	904	63		
4	„ „ ks. Krokowskiego	210	93		
	„ „ Cypryana Jaworskiego	1.000	—	802.115	56
	Czysty wydatek funduszu krajowego wynosi (z czego odsetki bierne zarachowane pod poz. 8 w kwocie 264.970 K. 95 g. pokryto z kredytów budżetowych r. 1905, 1906, 1907 i 1908).			2,494.465	25
	Dalsze wydatki ponieść się mające na koszta ewakuacyi:				
1	Jedenasta rata skarbowi wojskowemu płatna 1-go maja 1910	250.000	—		
2	Dwunasta rata skarbowi wojskowemu płatna 1-go października 1910	223.000	—	473.000	—
	Do tego wydatki dotychczas poniesione j. w. .			2,494.465	25
	Ogółem cały czysty wydatek funduszu krajowego z tytułu samej ewakuacyi Wawelu wynosić będzie nie licząc wydatku na dalsze odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na pokrycie tego wydatku			2,967.465	25

L. p.	Poszczególnienie.	Szczegółowo K	g	Razem K	g
	B) KOSZTA RESTAURACYI.				
1	Roboty studniarskie i wodociągowe . . .	2.075	86		
2	„ murarskie, kominiarskie i betoniarskie z materyałem	107.976	87		
2	„ ciesielskie z materyałem i naprawa dachu	36.551	18		
4	„ stolarskie	8.514	25		
5	„ ślusarskie i materyały żelazne . . .	6.168	99		
6	„ blacharskie	734	62		
7	„ malarskie i lakiernicze	84	02		
8	„ szklarskie	546	40		
9	„ ziemne i brukarskie	2.116	45		
10	Konstrukcya żelazna dachowa	6.887	35		
11	Sprzęty i narzędzia budowlane	4.686	94		
12	Plany, kosztorysy, modele, odlewy i atelier fotograficzne	19.411	32		
13	Inwentarz (sprzęty i książki)	3.512	52		
14	Opał i światło	6.914	—		
15	Płace personalu i służby	79.172	17		
16	Zaliczki na płace	1.200	—		
17	Koszta komisyi	1.810	98		
18	Koszta przesiedlenia pp. Hendla i Denkera do Krakowa	1.012	70		
19	Koszta adaptacyi mieszkania pp. Hendla i Denkera	7.305	69		
20	Wydatki administracyjne	7.452	67		
21	„ kancelaryjne	4.265	99		
22	„ rozmaite	1.465	50		
	Razem . . .			309.866	47
	Na pokrycie tych wydatków służą:				
1	Kredyt budżetowy fund. kraj. z r. 1906 (rubryka XIV. poz. 531 a)	100.000	—		
2	Kredyt budżetowy fund. kraj. z r. 1907 (rubr. VI. pozycya 22)	100.000	—		
3	Kredyt budżetowy fund. krajow. z r. 1908 (rubr. VI. poz. 22)	100.000	—		
4	Dotacya Najwyższego Dworu (I. II. i III rata) .	300.000	—		
5	Dochód z kart wstępu na zamek	7.183	—		
6	Legat śp. Kudasiewicza na restauracyę Wawelu	372	11	607.555	11
	W porównaniu z wydatkami j. w. . . .			309.866	47
	Przewyżka dochodów . . . . . przeniesiona do dalszej dyspozycyi na r. 1909.			297.688	64

Na rzecz odnowienia król. zamku na Wawelu istnieją następujące legaty,
a) zrealizowane:
śp. Kazimierza Rysza 904 K 63 g.
śp. ks. Józefa Krokowskiego 210 K. 93 g.,

śp. Cypryana Jaworskiego 1000 K.,
śp. Józefa Kudasiewicza 372 koron 11 g.,
śp. Karola Berkego 1950 K.

b) jeszcze nie zrealizowany legat śp. Konstantego Mireckiego z Radomia w Królestwie Polskim 50.000 rubli. Sprawa o unieważnienie testamentu śp. Mireckiego została ostatecznie załatwioną — sądy wszystkich instancyi skargę oddaliły i testament w całości utrzymały. Sprawa zrealizowania tego legatu jest w toku.

Według postanowień punktu IV. umowy zawartej w dniu 15-go lipca 1903 r. między c. k. Skarbem państwa a Królestwem Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem ostateczne opróżnienie przez wojsko wszystkich budynków i gruntów na Wawelu miało nastąpić do 31 grudnia 1909 r., do tego też terminu miały być ukończone wszystkie nowe budowle na pomieszczenie wojska służyć mające. Pismem z d. 21. października 1908 r. odniosła się komenda I. korpusu do Wydziału krajowego z przedstawieniem, że pomimo podjęcia wszelkich możliwych starań, nie będzie w możności z przyczyn od niej zupełnie niezależnych, nieprzewidzianych, cechę „vis maior“ mających, budowli w oznaczonym terminie ukończyć, że mianowicie budowa szpitala garnizonowego, która miała być ukończoną do końca lipca 1909 dopiero z końcem r. 1909 ukończoną będzie i w skutek tego uprasza Wydział krajowy o przesunięcie terminu ostatecznego opróżnienia po koniec września 1910 r.

Wobec okoliczności przedstawionych przez wojskowość, Wydział krajowy musiał zgodzić się na przesunięcie terminu ewakuacyi — zastrzegł tylko odpowiednie przesunięcie terminów płatności dwóch ostatnich rat — na maj i październik 1910 r.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. zamku na Wawelu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 92.281/09.

We Lwowie dnia 20 sierpnia 1909.

Aleg 461

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany aktu darowizny, przez Helenę hr. Mierową na rzecz kraju uczynionej.

Wysoki Sejmie!

Aktem notaryalnym z d. 6. czerwca 1902 darowała Helena hr. Mierowa na przypadek swej śmierci realność swą we Wiedniu przy ul. Liechtensteina pod l. 51 położoną na rzecz kraju, przeznaczając ją na biura i mieszkanie Ministra dla Galicyi z tem zastrzeżeniem, że gdyby realność ta na powyższy cel z jakichkolwiek powodów użytą być nie mogła — Wydział krajowy oznaczy inny stosowny cel. Wydział krajowy darowiznę tę przyjął i o tem Wys. Sejmowi w swoim czasie zdał sprawę.

Czyniąc tę darowiznę, wychodziła hr. Mierowa z założenia, że w realności tej do końca swego życia mieszkać będzie. Gdy jednak skutkiem zabudowania ogrodów, do realności tej przylegających, zmuszoną była we wrześniu 1907 r. z realności tej wyprowadzić się — i mimo starań wynająć jej nie mogła, przeto celem uniknięcia strat, powzięła zamiar sprzedania tej realności i w tym celu za pośrednictwem swego zastępcy prawnego odniosła się do Wydziału krajowego z propozycyą, by Wydział krajowy zgodził się na przemianę aktu darowizny realności na ekwiwalent pieniężny w kwocie 300.000 kor., od której to kwoty pobierałaby do końca życia 4% odsetki. Wydział krajowy po porozumieniu się z ówczesnym Ministrem dla Galicyi propozycyę p. hr. Mierowej odrzucił.

Obecnie występuje p. hr. Mierowa ponownie z tą propozycyą, opartą jak poprzednia na zamiarze sprzedania realności przy ul. Liechtensteina, o tyle jednak różną, że p. hr. Mierowa ofiaruje kwotę 300.000 K. na kupno innej realności, którą miałby kraj nabyć na cele pierwotną donacyą określone, ofiarodawczyni zaś pobierałaby dożytnią rentę 12.000 K. rocznie.

Ministerstwo dla Galicyi, do którego p. hr. Mierowa ze swą propozycyą się odniosła, oświadcza się jak najgorącej za jej przyjęciem, podnosząc, że transakcya taka przedstawiałaby następujące korzyści:

1. Cel donacyi zostałby urzeczywistniony zaraz a nie dopiero po śmierci hr. Mierowej, co dla Ministerstwa przedstawia niemałe znaczenie. Obecne bowiem ulokowanie biura jest tak niedostateczne, że już powołanie jednego urzędnika do służby w tem Ministerstwie jest niemal niemożliwe, w najbliższej zaś przyszłości zajdzie potrzeba dalszego jeszcze powiększenia personalu konceptowego i kancelaryjnego.

2. Przez zabezpieczenie mieszkania dla Ministra galicyjskiego nastąpiłoby zrównanie go ze wszystkimi innymi ministrami resorowymi.

3. Realność pod liczbą 51. na Liechtensteinstrasse zupełnie się na cel przez hr. Mierową określony nie nadaje. Jeśliby w niej bowiem umieszczono na parterze biura Ministerstwa dla Galicyi, to na mieszkanie dla Ministra pozostałyby na pierwszem piętrze tylko trzy salony reprezentacyjne bez jakichkolwiek właściwych ubikacyi mieszkalnych. Jeśliby zaś na mieszkanie dla Ministra przeznaczono obok pierwszego piętra także choćby tylko część lokalu na parterze, to biura nie mogłyby już być pomieszczone. Proponowana więc przez hr. Mierową transakcya jest o tyle korzystna, że nabywając realność inną, można się przy tem stosować do potrzeb ministerstwa, podczas gdy teraz ministerstwo musiałoby — a jak wykazano nie mogłoby nawet — stosować się do realności.

4. Punkt miasta, w którym leży obecna realność, nie jest odpowiedni dla pomieszczenia Ministerstwa galicyjskiego, jako zbyt od centrum miasta odległy. Proponowana więc obecnie transakcya ma tę korzyść, że pozwala wyszukać miejsce, do którego dostęp dla licznych interesentów zamiejscowych Ministerstwa byłby o wiele łatwiejszy. Do tego celu nadaje się tylko śródmieście i najbliższe Ringów dzielnice.

5. Wszystkie powyższe korzyści, jakie transakcya przedstawia dla Ministra i Ministerstwa galicyjskiego, są także niewątpliwie korzyściami dla kraju, którego interesów strzedz ma ten członek rządu i jego biuro. Poza tem jest pewna także dla skarbu krajowego korzyść ewentualna, gdyż przy przeprowadzeniu transakcyi da się wyszukać taką jej formę, przy której kraj zamiast po śmierci hr. Mierowej zapłacić 10% należytość przenośną od darowanego domu, zapłaciłby zaraz tylko 4% od kupionej przez się realności. Z tego zapatrywania wychodząc proponuje Ministerstwo dla Galicyi nabycie przez kraj na cele, donacyą z dnia 6. czerwca 1902 objęte realności we Wiedniu III. Rennweg Nr. or. 1, należącej obecnie do bar. Wilhelma Königswartera. Cena kupna tej realności wynosi 430.000 K. Ponieważ na realności ciąży dług Towarzystwa ubezpieczeń „Donau“ w kwocie 100.000 K. przeto przypadająca do zapłaty w gotówce reszta ceny kupna wynosi 330.000 K. Na jej pokrycie służyłaby ofiarowana przez hr. Mierową kwota 300.000 K. — pozostałą zaś niepokrytą resztę 30.000 K. należałoby pokryć w drodze pożyczki. Ciążąca na realności obecnie pożyczka 100.000 K. jest nie umarzalna, należałoby więc ją wypowiedzieć i również spłacić z pożyczki zaciągnąć się mającej. Ogólna więc suma tej pożyczki, przez sprzedającego a nie przez kraj zaciągnąć się mającej, wynosiłaby kwotę 130.000 K. Według preliminarza dostarczonego przez c. k. Ministerstwo robót publicznych, jednorazowe koszta adaptacyi i odrestaurowania lokalu na cele biur, odrestaurowanie mieszkania Ministra i uzupełnienie wenętrznego urządzenia biur ministerstwa wyniosą około 35.000 K. Koszta te przyjmuje c. k. Rząd na siebie.

Z dokonanych przez c. k. Ministerstwo robót publicznych aktów oszacowania realności przez p. hr. Mierową sprzedać i realności przez kraj nabyć się mającej, okazuje się, że zarówno ofiarowana przez p. hr. Mierową kwota 300.000 K. jak i żądana przez bar. Königswartera cena kupna 430.000 K. są odpowiednio wymierzone.

Na wypadek dojścia do skutku omówionej wyżej transakcyi, cały tekst artykułu IV. pierwotnego aktu darowizny hr. Mierowej, określający cel donacyi i którym prawo dyspozycyi realnością na Liechtensteinstrasse 51 w wypadkach, w tym artykule przewidzianych, Wydziałowi krajowemu zastrzeżone zostało, byłby dosłownie wciągnięty do kontraktu kupna sprzedaży realności nabyć się mającej i intabulowany na karcie B tejże realności, przez co identyczność obecnej transakcyi z pierwotnym aktem darowizny najlepiej byłaby zadokumentowaną.

Cała transakcya przedstawiałaby się w ten sposób: 1) P. hr. Mierowa składa na rzecz kraju, na cele kupna domu na pomieszczenie biur i mieszkania Ministra dla Galicyi kwotę 300.000 K. którą to darowiznę Wydział krajowy przyjmuje. 2) celem zrealizowania intencyi ofiarodawczyni Wydział krajowy kupuje realność we Wiedniu przy Rennweg Nr. or. 1. własność bar. Königswartera stanowiącą, za cenę 430.000 K. 3) na wypadek dojścia do skutku kontraktu pod 2) wymienionego, zrzeka się Wydział krajowy darowizny przez p. hr. Mierową aktem notaryalnym z d. 6 czerwca 1902 uczynionej. 4) zawiera umowę z c. k. Rządem, mocą której nowo nabytą realność oddaje Wydział krajowy bezpłatnie

do dyspozycyi c. k. Rządowi na biura i mieszkanie Ministra Galicyi, odstępując mu wszelkie dochody z tej realności, a c. k. Rząd przyjmuje na siebie zobowiązanie:

1) wypłacania p. hr. Mierowej dożywotnej renty rocznej w kwocie 12.000 K.

2) ponoszenia, bez żadnego regresu do kraju, wszelkich z realnością połączonych, a z jakiegokolwiek tytułu pochodzących wydatków tj. tak z tytułu opłacania odsetek i amortyzacyi zaciągniętej pożyczki, jak i z tytułu adaptacyi, utrzymania i administracyi nabytej realności, w ten sposób, by kraj żadnych z tego tytułu nie ponosił ani stałych ani jednorazowych wydatków.

Wydział krajowy podziela w zupełności zapatrywanie Ministerstwa dla Galicyi, że omówiona wyżej transakcya okazuje się tak dla kraju jak i Ministerstwa korzystną i na podstawie powyższego sprawozdania wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany aktu darowizny realności przez Helenę hr. Mierową na rzecz kraju na pomieszczenie biur i mieszkania Ministra dla Galicyi aktem notaryalnym z dnia 6. czerwca 1902 uczynionej.

II) Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyjęcia od Heleny hr. Mierowej ekwiwalentu w kwocie 300.000 K. i do zrzeczenia się darowizny realności przy ulicy Lichtensteina Nr. 51 we Wiedniu położonej, aktem notaryalnym z d. 6. czerwca 1902 przez Helenę hr. Mierową na przypadek śmierci krajowi na pomieszczenie biur i mieszkania Ministra dla Galicyi darowanej.

III) Sejm upoważnia Wydział krajowy do kupna realności we Wiedniu III. przy ul Rennweg Nr. or. 1a. w h. 2597 położonej — za cenę 430.000 K. na pomieszczenie biur i mieszkania Ministra dla Galicyi w ten sposób, że powyższa cena kupna 430.000 K. pokrytą zostanie kwotą 300 000 ofiarowaną przez p. hr. Mierową i pożyczką 130.000 K. przez sprzedającego zaciągnąć się mającą.

IV) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem umowy na warunkach w sprawozdaniu Wydziału krajowego określonych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 74.682/09. We Lwowie, dnia 6. lipca 1909.

Aleg 462

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za czas od r. 1907 do połowy r. 1909.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie niniejsze podające do wiadomości Wysokiego Sejmu w zwięzłem streszczeniu obraz działalności i stanu fundacyi Skarbkowskiej w okresie przeszło dwuletnim, oparte jest głównie na aktach Wydziału krajowego po części zaś na informacyach zaczerpniętych z aktów administracyi centralnej i Zakładu Drohowyzkiego. Nie wszystkie bowiem czynności władz fundacyjnych dochodzą w drodze urzędowej do wiadomości Wydziału krajowego, którego prawo nadzoru ograniczone jest statutami do spraw większej wagi, podczas gdy inne a między niemi nieraz bardzo ważne, załatwia na podstawie statutów, sam kurator w własnym zakresie działania bez odnoszenia się do Wydziału krajowego.

Nie jest objętą tem sprawozdaniem sprawa szkoły rzemiosł w Drohowyżu która z dniem 1. listopada 1906 przeszła w Zarząd Wydziału krajowego i od tego czasu wchodzi w zakres czynności i sprawozdania Departamentu II.

Z pomiędzy spraw traktowanych w tem sprawozdaniu na szczególną uwagę zasługuje sprawa assanacyi Zakładu Drohowyskiego. W tej sprawie, na na którą także w ostatnim sprawozdaniu komisyi budżetowej o stanie fundacyi wielki położono nacisk, dużo zrobiono w ostatnich paru latach, a chociaż nie zdołano jeszcze w zupełności usunąć wszystkich wadliwości, to jednak, jak o tem Wysoki Sejm z odnoszącego się do tej sprawy ustępu sprawozdania się przekona, znaczny postęp jest faktem niezaprzeczonym a dążenie do dalszych ulepszeń widocznem. Wydział krajowy nie przestanie i nadal zalecać i popierać usilnie tego dążenia pragnąc aby nareszcie straciły podstawę podnoszone z niektórych stron a w wielkiej części nieuzasadnione już teraz zarzuty odnoszące się do zdrowotności w Zakładzie.

Równowaga budżetowa przywrócona w r. 1902 utrzymuje się dotychczas a zamknięcia rachunkowe wykazują począwszy od r. 1902 stale nadwyżki dochodów. I tak zamknięto rachunki:

Za rok	1902	nadwyżką	1.209 K	18 h
„ „	1903	„	12.902 „	70 „
„ „	1904	„	31.562 „	10 „
„ „	1905	„	4.831 „	40 „
„ „	1906	„	16.994 „	97 „
„ „	1907	„	8.341 „	26 „

Cyfry zamknięć rachunkowych za r. 1908 nie są dotychczas ustalone. Budżet fundacyi na r. 1909 preliminuje nadwyżkę dochodów w kwocie 3.401 K 97 h.

Wyniki te uważać można za względnie pomyślne jeżeli się zważy znaczne podwyższenie wydatków na utrzymanie Zakładu Drohowyskiego spowodowane nadzwyczajnem w ostatnich latach podrożeniem wszystkich artykułów żywności, niemniej podwyższenie płac urzędników i funkcyonaryuszów fundacyi. Utrzymanie równowagi budżetowej pomimo tych niepomyślnych warunków, zawdzięczać należy tej okoliczności, że w ostatnich latach dochody z dóbr i lasów stale wzrastały. W r. 1902 wynosiły te dochody (*brutto*) 479.660 K., w roku 1908 zaś — 619.915 K 77 h podniosły się przeto w ciągu lat 6 o przeszło 140.000 K.

Do tego wzrostu przyczyniły się w znacznej mierze korzystne w tym okresie konjunktury w handlu drzewnym, które jednakże już w r. 1908 ustąpiły miejsca wielkiej stagnacyi w tym handlu. Konieczną jest jednak zawsze wielka ostrożność w gospodarce finansowej aby równowaga budżetowa znowu nie została zachwianą.

Po tych ogólnych uwagach przystępujemy do sprawozdania szczegółowego.

Sprawy osobiste.

W skład Rady administracyjnej fundacyi wchodzą obecnie:

a) ze strony Wydziału krajowego: pp. Dr. Szymon Bernadzikowski i Dr. Władysław Jahl, jako członkowie, zaś p. Jan Kiweluk jako zastępca.

b) ze strony Rady miasta Lwowa: pp. Bolesław Lewicki i Dr. Szymon Mikołajski jako członkowie, zaś pp. Dr. Tadeusz Dwernicki i Józef Wczelak jako zastępcy.

P. Wilhelm Schmidt został stabilizowany na posadzie Dyrektora, zaś p. Zygmunt Drobner na posadzie ogrodnika Zakładu Drohowyzkiego.

Ks. Jan Ciećkiewicz kapłan obrz. gr. kat. został zamianowany prowizorycznie drugim kapelanem i katechetą, zaś ksiądz Marcin Stec, również prowizorycznie, ochmistrzem Zakładu. P. Władysławowi Suchodolskiemu, rachmistrzowi Zakładu Drohowyzkiego przyznano dodatek osobisty w kwocie 200 K.

Podwyższenie płac urzędników i sług fundacyi.

Uchwałą z 3. grudnia 1907 postanowiła Rada administracyjna podwyższyć począwszy od 1. stycznia 1908 płace urzędników i sług fundacyi. Skłonił ją do tego wzgląd na okoliczność, że płace urzędników centralnej administracyi, unormowane w r. 1886 zaś urzędników Zakładu Drohowyzkiego unormowane w r. 1896, nie odpowiadają już obecnym stosunkom tak znacznie zmienionym wskutek podrożenia wszelkich niezbędnych środków utrzymania. Podwyższenie to według sprawozdania kuratoryi przedstawia się w cyfrach jak następuje:

Dotychczas wynosiły płace:

a) urzędników centralnej administracyi . .	30.220 K
b) „ Zakładu Drohowyzkiego . .	58.356 „
Razem .	88.576 K

Podwyższone płace wynoszą

ad *a*)	33.780 K
ad *b*)	64.471 „
Razem .	98.257 K
Podwyższenie wynosi przeto . . .	9.681 K

która to suma przedstawia około 11·4% płac dotychczasowych.

Wydział krajowy uchwałą z 25. lutego 1908 l. 125.974 zaś c. k. Namiestnictwo jako najwyższa krajowa władza fundacyjna reskryptem z 28. lutego 1909 l. 140.589 zatwierdziły powyższą uchwałę Rady administracyjnej oraz wynikającą z niej zmianę Art. XV. aktu fundacyi z 1. sierpnia 1843 i Art. 53. statutu organizacyjnego Zakładu Sierot i ubogich w Drohowyżu.

Kontrola głównej kasy fundacyjnej.

Sprawa zaprowadzenia stałej kontroli centralnej kasy fundacyjnej została nareszcie pomyślnie załatwioną przez utworzenie posady kontrolora kasy, który jest zarazem likwidatorem i który codzień kasę kontroluje, obecnym jest przy expedycyi pieniężnej i kasę po skończeniu czynności wraz z głównym kasyerem zamyka. Kurator fundacyi w swem sprawozdaniu z 15. maja 1908 l. 250 zaznacza nadto, że kontrola kasy ułatwiona jest znacznie przez zaprowadzenie podwójnej buchalteryi.

Szkoły w Zakładzie Drohowyzkim.

W Zakładzie Drohowyzkim istnieją, oprócz Szkoły rzemiosł, o której traktuje się osobno, dwie szkoły ludowe a mianowicie 6-klasowa szkoła męska i 4-klasowa szkoła żeńska połączona z 4-letnim kursem gospodarstwa domowego a nadto szkoła ogrodników. O stanie tych szkół w latach 1906/7 i 1907/8 podajemy ze sprawozdania Dyrektora Zakładu szczegóły następujące:

1) 6-klasowa szkoła męska.

W roku szkolnym 1906/7 uczęszczało do tej szkoły 149 wychowanków Zakładu, z których klasyfikowano 140. Obyczaje chwalebne otrzymało 21, dobre 94, dość dobre 24, naganne 1. Postęp ogólny bardzo dobry otrzymało 5 uczniów, dobry 58, dostateczny 52, niedostateczny 13, poprawkę z jednego przedmiotu 12.

W roku szkolnym 1907/8 było uczniów 154 z których 152 klasyfikowano. Obyczaje chwalebne otrzymało 60 uczniów, dobre 69, dość dobre 23, nagannych obyczajów nie otrzymał ani jeden. Postęp ogólny bardzo dobry przyznano uczniom 12, dobry 73, dostateczny 43. postęp niedostateczny otrzymało 13, poprawkę z jednego przedmiotu 11 uczniów. Zaznaczyć wypada, że w klasie V i VI wszyscy uczniowie otrzymali promocyę, na szczególną jednak uwagę zasługuje nader pomyślny wynik klasyfikacyi z obyczajów, który oby był dobrą wróżbą na przyszłość.

Oprócz przedmiotów objętych planem nauk dla szkół ludowych, udzielaną bywa w tej szkole także nauka zręczności (slöjd), która jest bardzo pożytecznym środkiem przygotowującym wychowanków do przyszłych ich zajęć zawodowych. Wyrabia ona siły fizyczne uczniów, kształci zmysł estetyczny, zręczność ręki i miarę w oku, obznajamia dziatwę już w wieku szkolnym z użyciem wielu narządzi. Nauka slöjdu udzielaną bywa systematycznie uczniom od III. klasy począwszy; młodzież garnie się chętnie i z zapałem do tego przedmiotu a wyroby przez nią wykonane zyskały ogólne uznanie na konferencyi okręgowej w Mikołajowie.

Oprócz slöjdu udzielaną bywa uczniom V. i VI. klasy nauka obróbki drzewa i metali.

Nauka gimnastyki jest fachowo prowadzoną a sala gimnastyczna została zrekonstruowaną i zaopatrzoną w nowe przyrządy. Sprawiono także całe urządzenie do gimnastyki szwedzkiej. W roku 1908 wprowadzono gry i zabawy ruchowe na świeżem powietrzu, któremi kierują dozorcy wykształceni na osobno w tym celu urządzonym kursie.

Nauka śpiewu i muzyki udzielaną jest systematycznie w 30 godzinach tygodniowo przez osobnego nauczyciela, który jest zarazem kapelmistrzem orkiestry. Orkiestra zakładowa jest zaopatrzona w potrzebne instrumenty a zbiór ich jest skompletowany. Wszystkie dawne instrumenty zostały odczyszczone, gruntownie ponaprawiane i nastrojone Oprócz starszych chłopców, którzy grają w orkiestrze, jest także szkoła orkiestralna dla młodszych, a garną się do niej tak licznie, że brak instrumentów do obdzielenia wszystkich.

W roku 1907 wyzwolono 17 wychowanków między którymi było 4 ślusarzy, 2 kowali, 2 blacharzy, 1 stelmach, 1 stolarz, 3 krawców, 2 szewców i 2 ogrodników. W r. 1908 wyzwolono 15, a w tem 3 ślusarzy, 2 kowali, 2 blacharzy, 2 stolarzy, 3 krawców, 2 szewców i 1 ogrodnik. Wyzwoleni z wyjątkiem kilku znaleźli umieszczenie bądź w warsztatach kolejowych, bądź w fabryce wagonów w Sanoku, kraj. szkole rzemiosł w Drohowyżu lub wreszcie w prywatnych pracowniach.

2) 4-klasowa szkoła żeńska.

Nauki w tej szkole udzielają Siostry Felicyanki należycie ukwalifikowane i aprobowane przez władzę szkolną.

W roku szkolnym 1906/7 uczęszczało do tej szkoły 96 wychowanek, których klasyfikacya przedstawia się jak następuje: Obyczaje chwalebne otrzymało 42 uczenic,dobre 44, dość dobre 10; postęp ogólny bardzo dobry 15, dobry 35, dostateczny 39, niedostateczny 7.

W roku szkolnym 1907/8 było uczenic 94, z których 74 otrzymało obyczaje chwalebne, 17 dobre, 1 dość dobre; postęp ogólny bardzo dobry 20, dobry 41, dostateczny 25, niedostateczny 4: nie klasyfikowano 4.

Oprócz nauk przepisanych udzielają SS. Felicyanki w tej szkole w godzinach nadliczbowych nauki robót ręcznych stosownych do wieku i sił dzieci, w celu praktycznego przygotowania młodszych dziewcząt do kursu gospodarstwa domowego.

3) 4-letni kurs gospodarstwa domowego.

Na ten kurs uczęszczało w roku szkolnym 1906/7 36 zaś w roku szkolnym 1907/8 35 wychowanek, a wynik klasyfikacyi w obu tych latach był dobry tak pod względem obyczajów jak i ogólnego postępu. Uczęszczające na ten kurs starsze wychowanki pobierają w godzinach przedpołudniowych naukę szycia i kroju, uczą się praktycznie gotowania, prania i prasowania i innych zajęć gospodarczych domowych; w godzinach popołudniewych odbywa się nauka teoretyczna, religii, rachunków, języka polskiego i t. p. Jakkolwiek rezultaty nauki na tym kursie dzięki wielkiej gorliwości Sióstr Felicyanek są wogóle pomyślne a wychowanki Zakładu zwłaszcza od czasu zaprowadzenia praktycznej szkoły gotowania w t. zw. „małej kuchni“, po opuszczeniu Zakładu znajdują z łatwoscią umieszczenie jako szwaczki, pokojówki i kucharki, to jednak wypadałoby pomyśleć o rozszerzeniu programu wychowawczego i naukowego kursu gospodarstwa domowego kształceniem dziewcząt także na klucznice i szafarki, wciągając w program nauki chów drobiu, mleczarstwo i lżejsze roboty w ogrodzie. Dyrektor Zakładu w swych sprawozdaniach słusznie zwraca uwagę kuratoryi na te braki w praktycznem wykształceniu dziewcząt i na potrzebę uzupełnienia programu kursu w kierunku wskazanym, przez co uczynionoby dopiero w zupełności zadość woli fundatora wyrażonej w Art. 24. Statutu organizacyjnego.

Po ukończeniu kursu gospodarstwa domowego opuściło Zakład: w roku 1907 15, zaś w roku 1908 8 wychowanek — razem 23, z pomiędzy których 12 posiadają fachowe uzdolnienie jako kucharki, 4 jako szwaczki, 4 jako praczki, a 3 jako pokojowe. 15 wychowanek otrzymało służbę, reszta wróciła do rodziny.

4) Szkoła ogrodników.

Do szkoły ogrodników uczęszczało w roku 1906/7 5 a w roku 1907/8 6 wychowanków Zakładu. W roku 1907 wyzwolono dwóch wychowanków, którzy znaleźli pomieszczenie jako pomocnicy ogrodowi, jeden we Lwowie a drugi w Łańcucie. W roku 1908 wyzwolono jednego ucznia, który otrzymał miejsce pomocnika ogrodniczego w miejskim ogrodzie w Stanisławowie.

Nauczycielem w tej szkole jest ogrodnik Zakładu p. Drobner. Nauka fachowa ogrodnictwa utrudnioną jest przez to, że do szkoły ogrodników przeznaczano dotychczas zwyczajnie uczniów, którzy z powodu braku zdolności nie mogli ukończyć 6-klasowej szkoły, albo też takich, którzy z powodu lichego stanu zdrowia nie nadawali się do żadnego rzemiosła. Dla lepszego przysposobienia uczniów do zawodowej nauki zamierzonem jest zorganizowanie osobnych kursów nauk elementarnych specyalnie zastosowanych do potrzeb uczniów ogrodnictwa.

Assanacya Zakładu Drohowyzkiego.

Uchwałą z 19. Marca 1907 Wysoki Sejm przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o fundacyi Skarbkowskiej za czas od połowy roku 1904 do końca 1906 polecił Wydziałowi krajowemu:

1) aby zwrócił uwagę fundacyi, by do Zakładu sierót w Drohowyżu bezwarunkowo tylko takie dzieci przyjmowano, które poprzednio dokładnie badane przez lekarza zakładowego okażą się zupełnie zdrowe, zwłaszcza niedotknięte gruźlicą;

2) aby spowodował zarządzenia, któreby zapewniły usunięcie w możliwie krótkim czasie braków podniesionych w sprawozdaniu komisyi a to w pierwszym rzędzie usterki w urządzeniu infirmeryi i wychodków.

Wydział krajowy zakomunikował tę uchwałę kuratoryi pismem z 23. maja 1907 l. 30.978 i z przyjemnością zaznacza, że kuratorya dołożyła wszelkich starań, aby życzeniom Wysokiego Sejmu, o ile to było możliwem, jak najściślej zadość uczynić.

Badanie stanu zdrowia dzieci przez lekarza zapewnione jest obecnie uchwaloną w styczniu 1907. instrukcyą, która wkłada na lekarza zakładowego obowiązek badania nowo przyjętych wychowanków, czyli nie są dotknięci niebezpieczną dla otoczenia chorobą zakaźną, w którym to razie lekarz winien jest zażądać od Dyrekcyi, by zarządziła co należy, celem usunięcia ich z Zakładu. Obowiązkiem lekarza jest wykonywać ścisły dozór sanitarny nad wszystkimi przebywającymi w Zakładzie, aby nie przywlekli albo nie rozszerzyli choroby zakaźnej, kontrolować ze stanowiska lekarskiego wszelkie urządzenia sanitarne i hygieniczne, badać jak najczęściej artykuły żywności w magazynie i w jadalniach oraz każdą dostawę mięsa—i wogóle mieć staranie o zdrowie i normalny rozwój fizyczny wychowanków.

Stan zdrowotny w Zakładzie w okresie objętym niniejszem sprawozdaniem był wogóle pomyślny. W roku 1906/7 były na oddziale sierot dwa wypadki śmierci, oba z gruźlicy, w roku 1907/8 również dwa wypadki śmierci spowodowane tą samą chorobą. Z końcem lipca 1908 zaczęła się szerzyć w Zakładzie epidemia odry, na którą zapadło ogółem 42 sierót. Energiczne zarządzenia wydane celem stłumienia tej epidemii zapobiegły dalszemu jej szerzeniu się, zresztą przebieg choroby był łagodny bez żadnych powikłań i następstw.

Wielce ważnem dla stosunków zdrowotnych w Zakładzie jest przeniesienie infirmeryi chłopców z głównego budynku do domku, zajmowanego niegdyś przez kuratora w czasie pobytu jego w Zakładzie. W domku tym urządzono szpitalik o 3 salkach na 15 łóżek, pokój dla lekarza i apteczkę. Oddzielny szpitalik dla dziewcząt znajduje się w głównym gmachu.

Złe urządzenie wychodków a w szczególności pissoarów było oddawna przedmiotem słusznych skarg i narzekań. Braki te, którym nie zaradziło nawet zaprowa-

dzenie wodociągów, wytknęła w swem sprawozdaniu komisya Wysokiego Sejmu, kładąc szczególnie nacisk na potrzebę odpowiedniego urządzenia pissoarów. Obecnie i to zło zostało uchylone. Według sprawozdania inżyniera fundacyi zaprowadzono w Zakładzie osobne pissoary systemu Belza z hermetycznemi syfonami oliwnemi i ze ścianami grafitowemi. Przy ustawianiu pissoarów zerwano dawną posadzkę z płytek, która była zbyt śliską i z której wydzielała się niemiła woń, na stropie betonowym położono asfalt a na asfalcie ułożono płytki kamionkowe z rowkami i ze silnym spadem do rynsztoka. Tym sposobem usunięto zupełnie wyziewy zunieczyszczające powietrze i doprowadzono ubikacye wychodkowe do należytego stanu. Nad czystością w tych ubikacyach czuwa pod nadzorem dozorcy osobny stróż, który zmywa miski klozetowe, spłukuje i szoruje podłogi codziennie i smaruje płyty grafitowe specyalnym płynem odwoniającym.

Stosując się do wskazówek komisyi sejmowej i Wydziału krajowego zwróciła kuratorya fundacyi uwagę także na niewłaściwe rozmieszczenie sal szkolnych i sal sypialnych. Dotychczasowy wadliwy stan ulepszono o tyle, że urządzono w prawem skrzydle gmachu na drugiem piątrze sześć sal szkolnych, dobrze oświetlonych dużemi oknami, dobrze przewietrzanych, wolnych od kurzu, dzięki ułożeniu na starej podłodze posadzki z deszczułek bukowych, którą od czasu do czasu smaruje się osobną oliwą dla przytłumiania kurzu. Sale te mają wspólny korytarz, na którym umieszczono wieszadła na czapki i wierzchnie ubrania chłopców. W dalszym ciągu ulepszeń przystąpiono do urządzenia sypialń dla chłopców. W salach gdzie dawniej znajdowały się klasy, po należytem oczyszczeniu ścian, ułożono posadzki, ustawiono nowe kaflowe piece i w ten sposób uzyskane czyste sale sypialne, których jedyną wadą jest, że z powodu braku miejsca w budynku, są zanadto zaludnione. Sale sypialne wychodzą na korytarz 5 metrów szeroki, 52 metry długi, który zamieniono na ubikacyę-rekreacyjną, gdzie chłopcy w czasie słoty mogą spędzać czas wolny od nauki.

Poruczona przez komisyę sejmową sprawa ogrodzenia Zakładu jest w toku wykonania, od 3 lat bowiem wstawia się do budżetu kwota 5.000 K rocznie, za którą buduje się mur 2 metry wysoki w około całego parku Zakładowego. Mur cały wykończony będzie za lat kilka.

Wreszcie w sprawie assanacyi rzeźni zrobiono tyle, że postawiono w ogrodzie nowy budynek murowany i urządzony według najnowszych wymogów, doprowadzono do tego budynku wodę i wybudowano betonowy dół na odpadki.

Dobra fundacyjne.

W okresie objętym niniejszem sprawozdaniem zawarto nowe umowy o dzierżawę następujących folwarków i gruntów fundacyjnych, a mianowicie:

1. wydzierżawiono na czas od 24. czerwca 1907 do tegoż dnia 1919 folwarki Opary, Dołhe i Szwydka braciom Freyom a w szczególności:

a) folwark opary p. Juliuszowi Freyowi za czynszem rocznym 12.500 K.
b) folwark Dołhe p. Rudolfowi Freyowi za czynszdm rocznym 6.800 K.
c) Folwark Szwydka p. Józefowi Freyowi za cyynszem rocznym 4.200 K.

Wszystkie te trzy folwarki były aż do roku 1907 wydzierżawione p. Juliuszowi Freyowi za czynszem rocznym 15.076 K z dodatkim bezpłatnym ze strony fundacyi 50 sągów drzewa opałowego, 20 fur drzewa materyałowego na sprzęty gospodarskie i 30 fur gałęzi na opał. Od roku 1907 rozdzielono te folwarki na trzy samoistne dzierżawy, które przynosić będą fundacyi 23.500 K czynszu bez żadnych dodatków drzewa.

2. Wydzierżawiono łąki Mlkołajowskie od 1. września 1908 do 28. lutego 1911 za czyuszem rocznym po 34.200 K podczas gdy do r. 1908 czynsz dzierżawny wynosił 29.600 K.;

3. Wydzierżawiono łąki Kulikowskie od 1. maja 1907 do 31. marca 1910 za 4.200 K podczas gdy do roku 1907 czynsz dzierżawny wyniósł 3.600 K.

4. Wydzierżawiono folwark Brzozdowce dotychczasowemu dzierżawcy p. Korzennemu na czas od 24. czerwca 1910 do tegoż dnia 1922 za czynszem rocznym 46.500 K bez żadnych dodatków w drzewie, podczas gdy dotychczasowy czynsz dzierżawny na podstawie dawnego kontraktu z dodatkiem 433 sągów drzewa opałowego i 40 fur drzewa materyałowego wyniósł 30.660 K rocznie.

Wszystkie powyższe nowe umowy zapewniają więc fundacyi znacznie wyższe dochody z dóbr fundacyjnych.

Co do dochodów z polowania to według sprawozdania kuratoryi polowanie w lasach nizinnych Mikołajów-Drohowyże dzierżawione do roku 1905 przez Towarzystwo imieniem św Huberta za 1.000 K rocznie. zostało wydzierżawione na czas od 1905 do 1911. Towarzystwu Mikołajowskiemu za 2.00 K rocznie. Polowanie w lasach Oparskich wydzierżawiane do roku 1906 za czynsz po 200 K rocznie, wydzierżawiono na czas od 1906—1911 Towarzystwu Drohobyckiemu za czynsz roczny 600 K, zaś polowanie górskie w Smorzu i Rożniotowie wydzierżawione do r. 1906 po 400 K. rocznie, wydzierżawiono od roku 1906 do 1912 za czynszem rocznym po 4.200 K.

Z powodu dość często powtarzających się przypadków zaciągania bezprocentowych pożyczek z majątku zakładowego fundacyi na cele rozmaitych inwestycyj w dobrach a zwłaszcza budowli, zaznaczył Wydział krajowy w piśmie do kuratoryi z 5. czerwca 1908 l. 52.946, że uważa za rzecz konieczną, aby dalsze udzielanie takich pożyczek ograniczone było do przypadków rzeczywistej koniecznej potrzeby albo też oczywistej znacznej korzyści dla fundacyi. W odpowiedzi na to pismo przedłożyła kuratorya sprawozdaniem z 13. czerwca 1908 l. 1.126 wyjaśnienie, że zezwala za zgodą Rady administracyjnej tylko na takie wydatki konieczne i nieuniknione, przez których zaoszczędzenie fundacya byłaby niezawodnie narażoną na poważne straty lub obniżenie dochodów. Kuratorya zaznacza, że wydatki te potrzebne są głównie na budynki i że będą one jeszcze przez jakiś czas nieuniknione a to z tej przyczyny, że prawie wszystkie budynki fundacyjne były źle lub nietrwale budowane a następnie przez dziesiątki lat nie były należycie konserwowane.

„Budyków wszystkich mniejszych i większych posiada fundacya około 500 z których nie wielka część jest murowanych z kamienia bez fundamentu i z lichej polowej cegły, a przeważną część stanowią same drewniane budynki, które to ostatnie w dobrach podlwowskich t. j. w Brzozdowcach i Drohowyżu dla braku właściwych materyałów w lasach do tych dóbr należących zbudowane są z materyałów bukowych, osikowych i olchowych.

Co się tyczy dachów to z wszystkich budynków fundacyjnych do roku 1903 był tylko jeden główny budynek Zakładu sierót w Drohowyżu blachą i jeden budynek mieszkalny folwarku w Żydaczowie dachówką pokryty, a wszystkie inne budynki były kryte gontami i słomą.

Konserwacya wszystkich budynków w dobrach wydzierżawianych była kontraktem przykazywana dzierżawcom którzy się starali jak najmniej w te budynki wkładać.

Tak samo działo się i z urządzeniami gorzelnianemi które niegdyś prymitywne, niekosztowne, wystarczały na stosunki i czasy przed rokiem 1888, ale później po wprowadzeniu nowej ustawy gorzelnianej okazały się niemożliwymi i tutaj Fundacya przerzuciła staranie się o te urządzania na dzierżawców, zastrzegając im w zamian za to w kontraktach prawo własności do urządzeń przez nich do gorzelń wprowadzonych i doszło z czasem do tego, że Fundacya w całych dobrach nie była właścicielką ani jednego urządzenia gorzelnianego, lecz właścicielami tychże byli odnośni dzierżawcy.

Skutkiem złego stanu budynków i przerzucania obowiązków utrzymywania tychże na dzierżawców, którzy to bardzo wysoko obliczali a mało w rzeczywistości na ten cel wydawali i skutkiem tej nigdzie niepraktykowanej współwłasności dzierżawców z Fundacyą w gorzelniach, których urządzenie należy do dzierżawców a budynek do Fundacyi ponosiła i ponosi jeszcze dotąd Fundacya, wielkie w żadnym stosunku do tych poczynionych oszczędności na budynkach i urządzeniach gorzelnianych poważne straty, przez zdeprecyonowanie przez to wartości dzierżaw, bo stan taki ograniczał i ogranicza konkurencye na te dzierżawy, o które mogą się tylko ubiegać albo ludzie bardzo zamożni albo tacy po za którymi stoją zamożni, gdyż każda taka dzierżawa z gorzelnią wymaga nie tylko potrzebnych kapitałów na czynsz dzierżawny, kaucyę dzierżawną, zakupno inwentarzy i wprowadzenie gospodarstwa, ale ponadto także i na zakupno kosztownych urzędzeń gorzelnianych od poprzedniego dzierżawcy i potrzebne fundusze na wydatki połączone z utrzymaniem budynków.

Kuratorya Fundacyi przy dokładnej lustracyi dóbr fundacyjnych w latach 1903/4 spostrzegła te niewłasciwości i to niebezpieczeństwo grożące z powodu stanu budynków i z powodu współwłasności w gorzelniach z dzierzawcami, przedstawiła ten stan rzeczy w swoim czasie Radzie administracyjnej, która uznała to wszystko tak dalece, że dla ratowania sytuacyi, wyłoniły się nawet projekta zaciągnięcia jednorazowo bardzo wysokiej pożyczki, w celu jak najprędszego uporządkowania budynków i usunięcia szkodliwej interesom Fundacyi współwłasności w gorzelniach z dzierzawcami.

Sposób ten jednak przy bliższem rozpatrzeniu przez Radę okazał się niepraktycznym, bo byłby uwięził bezpowrotnie poważną część kapitałów w dobrach, bez podniesienia na razie dochodów z tychże i ukrócił Fundacyę dotkliwie w dochodach przez utratę procentów od tych sum inwestycyjnych.

Poczynione zatem zostały starania o podwyższenie dochodów z dóbr i z tych podwyższonych dochodów doprowadza się powoli od lat kilku poważnemi sumami, według pewnego systemu budynki fundacyjne do porządku w ten sposób, że podupadłe budynki drewniane zastępuje się murowanymi, a wszystkie pokrycia dachów gontowe i słomiane zastępuje się dachówką lub blachą.

Co się tyczy budynków i urządzeń gorzelnianych to Fundacya tę współwłasność z dzierżawcami w ten sposób znosi, że przy wyjściu okresu dzierżawy własnym kosztem urządza gorzelnię i w ten sposób uzyskuje takie znaczne podwyższenie czynszu dzierżawnego na następny okres, że z podwyższonych przez to dochodów nie tylko pokrywa się oprocentowanie i amortyzacya kapitału użytego na odnośną gorzelnię wraz z urządzeniem, ale ponadto pozostaje jeszcze nadwyżka dla bieżących dochodów".

Gospodarstwo w lasach fundacyjnych.

W sprawie uporządkowania gospodarstwa w lasach fundacyjnych przedłożyła kuratorya pismem z 18. lipca 1907. l. 782. następujące sprawozdanie:

Fundacya dąży usilnie do tego, aby gospodarstwo lasowe na podstawie trwałości i ciągłości w użytkowaniu z uwzględnieniem możliwej wydajności lasu ustalić.

W tym więc celu przeprowadza się systematycznie odpowiedne czynności do których w pierwszej linii plany gospodarcze zaliczone być muszą a te są w następującej fazie:

1) W 4 rewirach dóbr Drohowyże, Brzozdowce; (Rozwadów, Stulsko, Iłów i Brzozdowce) około 5450 ha w których komisya lustracyjna w r. 1898. uznała gospodarkę jako racyonalną.

a) przerobiono dla rewiru Rozwadowskiego (około 1400 ha) cały plan gospodarczy wedle stanu lasu w r. 1902. zaprowadzając w całym rewirze gospodarstwo wysokopienne w 100-letniej koleji rębowej.

b) W rewirze Stulsko (około 1500 ha) w r. 1902 rozpoczął się II-gi 20-letni okres gospodarczy wedle planu z r. 1882. Przeprowadzono więc główną rewizyę gospodarczą i zestawiono w brulionie plan szczegółowy na ten okres. Zestawienie całe — wyrysowanie nowych map gospodarczych dla przestrzeni do użytku głównego przeznaczonych i wypracowanie nowych map drzewostanów nastąpi w ciągu przyszłej zimy, gdyż w ubiegłych z powodu prac dla lasów górskich, czynność ta uskutecznioną nie została.

c) W rewirze Iłów (około 1400 ha) przeprowadzono rewizyę gospodarczą wedle wskazówek komisyi lustracyjnej zaraz w r. 1899 a ponowne obliczenie zapasu w drzewostanach do I. okresu gospodarczego planem przydzielonych wykazało, że bez jakiegokolwiek przekraczania trwałość w użytkowaniu może mieć miejsce nie umniejszając etatu. I. okres gospodarczy kończy się w r. 1909. Więc w tym roku musi być przeprowadzoną główna rewizya gospodarcza i zestawiony plan szczegółowy na II-gi 10-letni okres.

d) To samo musi być dokonane i w sąsiednim rewirze Brzozdowieckim (około 1150 ha) gdzie równie w r. 1909. I. okres gospodarczy się kończy. Co do tego rewiru zauważyć należy, że uwagi komisyi lustracyjnej naprowadzone w jej elaboracie opierały się na wówczas (w r. 1898) już obniżonym etacie, wedle obliczenia reszty drzewostanów przeznaczonych w tym okresie do użytku głównego a więc po r. 1909. włącznie.

2) w Oparach (około 650 ha) las służy przeważnie na zaspokojenie własnej potrzeby tamtejszych dóbr (4-rych folwarków). Tam gospodaruje się dalej prowizorycznie w kierunku który komisya w sprawozdaniu podniosła i za właściwy uznała. Nie może się jednak Fundacya zdecydować na stanowczą zmianę systemu gospodarczego dla tego rewiru przez komisyę lustracyjną z r. 1898. zaprojektowanego, a to przez wzgląd na zapowiedziane stałe obniżenie dochodów obecnych dla rezultatów osiągnąć się mających w dalekiej przyszłości. Na razie sprzedano w r. 1899. przestarzałe dęby (920 sztuk za 46.000 K) co komisya lustracyjna za konieczne uznała, częściowem zużyciem tego funduszu zasila się umniejszone dochody roczne, a obecnie jest jeszcze z tego w depozycie 16.000 K Przed wyczerpaniem tego funduszu musi się przeprowadzić nową systemizacyę lasów tego rewiru — ułożyć nowy plan gospodarczy do czego dawniej już zebrane daty będą uzupełnione w bieżącym lub przyszłym roku — a wtedy okaże się czy Fundacya będzie mogła po uwzględnieniu stanu lasu potrzeb i stosunków własnych zastosować się do wskazówek komisyi lustracyjnej w zupełności lub tylko w części.

3) W Ostałowicach (około 500 ha) w roku bież. jako połowie I. okresu gospodarczego przeprowadzoną będzie rewizya gospodarcza i sprawdzone obliczenie etatu na drugie dziesięciolecie. Tu gospodarstwo prowadzi się ściśle wedle planu i w ciągu ostatnich lat zalesiono całą przestrzeń dawnego pastwiska (około 55 ha) włączoną do lasu.

Przeznaczoną jednak część na karczunek przy zmianie dzierżawy w r. 1903. pozostawiono i nadal w użytku agronomicznym uważając je jako dla Fundacyi korzystne.

4) w lasach dóbr Różniatów (około 2150 ha) a w szczególności co do rewiru Duba zrobiła komisya lustracyjna uwagę, że tam użytkuje się przeważnie drzewo szpilkowe — buczynę zaś mniej dla braku odbytu. Rzeczywiście po zaprzestaniu wiercenia kauadyjskiego w celu poszukiwania za ropą, odbyt na drzewo opałowe został ograniczony na zaspokojenie potrzeby miejscowej która jednak całorocznego etatu nie zużywała.

Dopiero w r. 1904. zawarła Fundacya kontrakt o sprzedaż przez lat 3 (1905—1908) po 8000 m. p. drzewa bukowego w stosach i od tego czasu eksploatuje tylko buczynę. W ten sposób wyrówna się w obu gatunkach drzewa użytkowanie w zupełności i trwałość jest zabezpieczoną po myśli przepisów planu gospodarczego, który przez komisyę lustracyjną uznany został jako dobrze zastosowany. Kulturę doprowadza się w wyrębowisku przeważnie świerka w rewirze Duba, przez co uzyskuje się mieszane drzewostany rokujące bardzo dobrą przy-

szłość. Systematycznie także co roku przedrowadza Fundacya częściowe ograniczenie i ustalenie granic lasu rowami, co okazało się koniecznem, gdyż wskutek niekorzystnego rozpołożenia lasu rewiru Duby który okala trzy wioski a prócz tego jeszcze ma w środku znaczną ilość enklaw (polan) włościańskich, inaczej nie ma możności ochronić granic od niszczenia a gruntu od uzurpowania.

5) W lasach położonych w Smorzu i Klimcu (około 5100 ha) zebrano w ciągu roku 1899 i 1900 dokładne daty i przygotowano cały materyał do zestawienia planu gospodarczego. Wtedy bowiem były w toku pertraktacye o sprzedaż znaczniejszej przestrzeni drzewostanów bukowych (około 1700 ha) na lat 20 do exploatacyi, a przestrzenie wyrąbane miały być zalesione drzewami szpilkowemi. Wskutek nie dojścia do skutku umowy ówczesnej, planu nie zestawiono. Przez te lata użytkowano prowizorycznie, wyrabiając bądź złomy i wywoty, bądź też drzewostany szpilkowe poprzednio przez burze uszkodzone lub przerzedzone, że naporowi wiatrów nie mogłyby się oprzeć i przeto na zupełne zniszczenie narażone były. W ogóle ograniczono użytkowanie do minimum — powodując się li tylko nieodzowną koniecznością dla względów gospodarczych.

Zaczęto również użytkować i buczynę a to przez wprowadzenie wyrębu i sprzedaży stosów. Równocześnie forsowano zalesienia gołoburzy po dawnych wyrębach i wiatrołomach, tak że obecnie pod tym względem żadnych zaległości nie ma — a kultury robione szkółkowanymi 4-letnimi sadzonkami świerka przedstawiają się okazale i rokują jak najlepszą przyszłość.

Od roku 1906. wskutek poprawienia się konjunktur handlowych w drzewie bukowem znów zgłaszają się rozmaici ofetenci z chęcią zakupna drzewostanów bukowych w Smorzu i Klimcu. Warunki jednak stawiane przez oferentów są jednostronne — tj. tylko dla exploatacyi dogodne, zaś dla gospodarstwa lasowego niemożliwe i niekorzystne. — I cała trudność zawarcia umowy leży właśnie w tem, że nie udało się jeszcze pogodzić tych dwu odrębnych i przeciwnych prawie czynników. Fakt jednak jest już nie zbity, że Fundacya na zwłoce w sprzedaży bukowych drzewostanów nie tylko, że straty żadnej nie poniosła, lecz przeciwnie zyskać musi znacznie, gdyż obecnie ofiarowana już cena kupna wyższą jest o przeszło 30% od dawniejszej ceny kupna za jaką drzewostany te poprzednio miały być sprzedane.

Jeżeli umowa przyjdzie do skutku i zatwierdzenie władz przełożonych uzyska, zestawiony będzie plan gospodarczy, który do tej wyjątkowej sprzedaży zastosowany być musi, a do zestawienia posłużą daty z r. 1900, które tylko bardzo nieznacznego uzupełnienia wymagać będą.

6) Dla lasów Żabiowskich (około 13000 ha) poczyniła Fundacya w ostatnich latach największe ofiary i inwestycye i tak.

a) Zebrano na nowe daty do urządzenia lasu i zestawiono nowy plan gospodarczy, którym zredukowano użytkowanie do najniższych granic ażeby umożliwić przywrócenie normalnego użytkowania już po latach 40.

b) Stosunki własności prawie uregulowano — gdyż zaledwie już tylko kilka procesów jeszcze nie ukończonych.

c) Całą własność Fundacyi odgraniczono tak, że sztuczne granice w długości 224 klm. ustalono zapomocą kopców — a od lasów i przecięciem widocznych linij granicznych (granice naturalne wynoszą około 30% tj. prawie 100 klm. więc ogólna długość granic wynosi około 320 klm. czyli 43 mil).

d) Dawne gołoburza i halizny zalesiono prawie w zupełności a każdy metr bieżący zaraz po sprzątnięciu drzewa przychodzi pod kulturę zapomocą siewu świerku — i pod tym względem żadnych zaległości nie ma.

W ogóle powiedzieć można, że lasy Żabiowskie stanowiące prawie połowę przestrzeni lasów do Fundacyi należących a najtrudniej dostępne i w najniedogodniejszych warunkach położone zostały w ostatnich latach uporządkowane.

Od czasu powyższego sprawozdania nie zaszła w gospodarstwie lasowem żadna zasadnicza zmiana.

Co się zaś tyczy zwierzchniego nadzoru nad lasami fundacyjnemi zaznaczyć wypada, że ogłoszonem w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych Nr. 48. z r. 1908. obwieszczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 11. kwietnia 1908 l. IX. 990/24 wprowadzającem w wykonanie ustawę krajową z 15. czerwca 1904. Nr. 93. Dz. u. kr. objęto wszystkie gminy, w których znajdują się lasy fundacyjne z wyjątkiem Opar i Ostałowic. Wskutek tego na każdy wyrąb musi Fundacya otrzymać specyalne pozwolenie od c. k. władzy a wobec takiej kontroli uchyloną jest obawa wyrębu większej przestrzeni lub w innych miejscach, niż plan gospodarczy wskazuje.

W r. 1908. przeprowadził c. k. okręgowy inspektor lasów ze Stryja inspekcyę lasów fundacyjnych w dobrach Drohowyże i Brzozdowce w leśnictwach Pryma (Rozwadów), Stulsko, Iłów i Brzozdowce, a c. k. inspektor złoczowski lustracyę lasów w Ostałowicach.

W roku bieżącym przeprowadzić ma c. k. inspektor lasów z Sambora inspekcyę lasów w Oparach. zaś c. k. krajowy inspektor lasów inspekcyę lasów fundacyjnych w Żabiu.

Rozmaite.

Ze Zgromadzeniem Sióstr Felicyanek zawarto nową umowę względem dalszego zarządu oddziałem dziewcząt w Zakładzie Drohowyzkim. Umowę tę zawarto na okres trzechletni, od 1. października 1908 do końca października 1911. oddano Siostrom Felicyankom w Zarząd oddział dziewcząt wraz ze szkołą, kuchnię z obowiązkiem dostarczania wiktu dla całego Zakładu, szpital dziewcząt, staruszek i chłopców i pralnię zakładową oraz włożono na Siostry Felicyanki obowiązek szycia bielizny dla chłopców. Nowem jest postanowienie odnoszące się do urządzenia osobnej kuchni dla kształcenia kucharek; na zakupno wiktuałów potrzebnych do tej nauki przeznaczono rocznie 500 K, Sióstr Felicyanek zajętych w Zakładzie jest 25, na każdą obowiązana jest fundacya wypłacać gotówką rocznie po 250 K, a prócz tego po 250 K na żywność dla każdej.

Umowę tę Wydział krajowy zatwierdził.

Dalej zatwierdził Wydział krajowy w ciągu lat 1907 i 1908:

a) Umowę zawartą z Wydziałem powiatowym o kupno-sprzedaż skrawków gruntu fundacyjnego w Żydaczowie o przestrzeni 2 morgów 163 sążni kwadr. za cenę 2.026 K 25 h;

b) uchwałę Rady administracyjnej co do zaciągnięcia w majątku zakładowym fundacyi pożyczki 12.000 K na budowę domu mieszkalnego dla naczelnika Sądu w Rożniatowie:

c) takąż uchwałę co do pożyczki 34.250 K na budowę dwóch domów dla urzędników fundacyi w Drohowyżu;

d) takąż uchwałę co do dodatkowej pożyczki 10.005 K 71 h na pokrycie niedoboru spowodowanego przekroczeniem sumy kosztorysowej na wykonanie wodociągów i kanalizacyi w Zakładzie Drohowyzkim;

e) takąż uchwałę co do pożyczki 56.000 K na budowę i urządzenie nowej gorzelni w Brzozdowcach;

f) takąż uchwałę co do pożyczki 19.000 K na drenowanie gruntów w Brzozdowcach.

Wszystkie te pożyczki są bezprocentowe i mają być majątkowi Zakładowemu zwrócone w 25 latach z dochodów bieżących fundacyi.

Na tem Wydział krajowy kończy swe sprawozdanie i wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za czas od r. 1907 do połowy roku 1909 przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW: 76.841/09. We Lwowie 20. lipca 1909.

Nr. 463

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. marca 1908 do 30. czerwca 1909.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 30. września 1908 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 30. września 1906 do 1. marca 1908 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm ponawia swe wezwania z 19. września 1903, z 3. listopada 1903, z 31. października 1904, z 18. listopada 1905, z 21. lutego 1907 i wzywa c. k. Rząd, ażeby krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska zasilał ze skarbu państwowego.

3. Sejm ponawia swoje wezwanie z dnia 21. lutego 1907 i wzywa c. k. Rząd, ażeby wdrożoną przez c. k. organy podatkowe sprawę opodatkowania koszar i innych budynków przez kraj na umieszczenie c. i k. wojska dostarczonych podatkiem domowo-czynszowym zbadał i zaniechanie akcyi rozwiniętej w tym kierunku spowodował.

Na rezolucye ad 2) i 3), zakomunikowane c. k. Rządowi nie otrzymał Wydział krajowy — podobnie jak w latach poprzednich — żadnej odpowiedzi.

W czasie od 1. marca 1908 do 30. czerwca 1909 zaszły w funduszach koszarowych następujące zmiany:

A) Krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska.

1. Zapas kasowy z dniem 1. marca 1908 r.	314.909 K 63 h	
2. ze zwrotu bezprocentowych pożyczek	256.738 „ — „	
3. odsetki z lokacyi zapasowej gotówki	10.371 „ 89 „	
razem . . .		582.019 K 52 h
Od tego wypłacona pożyczka Feiwlowi i Lei Rohatynom na koszary w Kołomyi	120.000 K — h	
Zapas funduszu z dniem 30. czerwca 1909 r.		462.019 K 52 h
Należytość z tytułu zwrotu udzielonych pożyczek wynosiła z dniem 1. marca 1908 r.	2,646.573 K 58 h	
Do tego wypłacona pożyczka j. w .	120.000 „ — „	
razem . . .		2,766.573 K 58 h

z przeniesienia .	2,766.573 K 58 h
A ponieważ w czasie od 1. marca 1908 r. do 30. czerwca 1909 r. wpłynęło z tytułu zwrotu pożyczek j. w. .	256.738 K — h
zatem z dniem 30. czerwca 1909 r. pozostaje na pożyczkach	2,509.835 K 58 h
A po doliczeniu zapasu kasowego j. w.	462.019 „ 52 „
okazuje się czysty stan czynny funduszu z dniem 30. czerwca 1909 r. . .	2,971.855 K 10 h
Ponieważ zaś dotacye funduszu krajowego, z których ten fundusz powstał wynosiły	2,783.000 K — h
zatem okazuje się przyrost funduszu .	188.855 K 10 „
z którego przypada:	
1. na odsetki z lokacyi zapasowej gotówki	179.222 K 01 h
2. na odsetki zwłoki od rat niezapłaconych w terminie	9.633 „ 09 „

W czasie od 1.marca 1908 r. do 30. czerwca 1909 r. wypłacono z tego funduszu pożyczkę 120.000 K. Rohatynom,względnie Gal. Kasie Oszczędności jako eskontującej a to jako resztę z przyznanych w r. 1899: 216.000 K na budowę koszar w Kołomyji do zwrotu w 34 półrocznych ratach.

Przyznano zaś pożyczki:

1. Gminie m. Rzeszowa 150.000 K płatną we wrześniu 1911 r.
2. gminie m. Sambora pożyczkę przyznaną w r. 1906 w kwocie 200.000 K podwyższono do kwoty 350.000 K do wypłaty w dniach 15. października roku 1910, 1911 i 1912.
3. gminie m. Stryja 360.000 K płatną 1. września r. 1909, 1910 i 1913.

B) Krajowy fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z roku 1859.

1. Zapas funduszu z dniem 1. marca 1908 r.	93.416 K 20 h	
2. dochody w czasie od 1. marca 1908 r. do 30. czerwca 1909 r. . . .		
a) ze spłaty pożyczki . . .	5.000 „ — „	
b) z odsetek z lokacyi zapasowej gotówki	10.499 „ 36 „	
Zapas funduszu z dniem 30 .czerwca 1909 roku		108.915 K 56 h
Należytość funduszu z dniem 1. marca 1908 r. wynosiła	38.500 K — h	
a zmniejszona o spłatę j. w. . . .	5.000 „ — „	
wynosi z dniem 30. czerwca 1909 . .	33.500 K — h	
Po doliczeniu zapasu kasowego j. w. .	108.915 „ 56 „	
okazuje się czysty stan czynny funduszu z dniem 30. czerwca 1909 r. . .	142.415 K 56 h	
który w porównaniu ze stanem pierwotnym w chwili odebrania od c. k. Rządu	103.558 K 87 h	
okazuje przyrost	38.856 K 69 h	

powstały z odsetek z lokacyi zapasowej gotówki.

C) Fundusz na budowę koszar krajowych.

Dochody tego funduszu w czasie od 1. marca 1908 r. do 30. czerwca 1909 r. były następujące:

1. Zapas funduszu z dniem 1. marca 1908 r.	1.094 K 99 h	
2. wynagrodzenie z c. k skarbu wojskowego za użytkowanie krajowych koszar i szpitali . . .	163.976 „ 16 „	
3. odsetki z lokacyi zapasowej gotówki	309 „ 83 „	
4. dotacya z funduszu krajowego na zapłacenie odsetek od reszty pożyczki	91.775 „ — „	
razem . . .		257.155 K 98 h
Wydatki:		
1. Częściowa spłata pożyczki 3,000.000 K zasiągniętej w r. 1895 w galic. funduszu propinacyjnym na wybudowanie koszar krajowych (w kapitale)	149.750 K — h	
2. 4% odsetki od niespłaconej reszty powyższej pożyczki	91.775 „ — „	
3. ubezpieczenie od ognia budynków koszarowych	2.402 „ 08 „	
4. ryczałt na koszta konserwacyi budynków potrącany z wynagrodzenia za użytkowanie koszar . .	14.310 „ — „	
5. koszta budowy	1.400 „ 31 „	
6. podatki i ekwiwalent	7.911 „ 12 „	
7. rozmaite inne	1.940 „ 92 „	
razem . . .		269.489 K 43 h
Niedobór funduszu z dniem 30. czerwca 1909 roku		12.333 K 45 h
Dług funduszu wynosił z dniem 1. marca 1908 r. w kapitale	1,604.500 K — h	
a zmniejszony o spłatę j. w. . . .	149.750 „ — „	
wynosi z dniem 30. czerwca 1909 roku w kapitale		1,454.750 K — h

Poruszona w poprzednich sprawozdaniach Wydziału krajowego sprawa nałożenia podatku domowo - czynszowego od koszar krajowych we Lwowie, Rawie ruskiej, Mostach wielkich, Zaleszczykach i Trembowli a nadto szpitala wojskowego w Zaleszczykach — nie została dotąd ostatecznie załatwiona.

Przeciw niekorzystnym dla funduszu krajowego orzeczeniom c. k. Ministerstwa skarbu co do wymiaru powyższego podatku za czas od roku 1896 względnie 1897, t. j. od chwili oddania budynków koszarowych wojskowości do 25 letniego użytku do końca r. 1908 wniósł Wydział krajowy zażalenia do c. k. Trybunału administracyjnego, które do chwili zamknięcia obecnego sprawozdania nie zostały załatwione.

Niezależnie od tego wymierzyły władze skarbowe powyższy podatek od budynków, wchodzących w kompleks koszar krajowych, za rok 1909, a dotyczące orzeczenia są przedmiotem całego szeregu rekursów wniesionych przez Wydział krajowy do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu względnie do c. k. Ministerstwa skarbu.

Również nie zostały dotąd rozstrzygnięte rekursy wniesione przez Wydział krajowy do Rady miejskiej we Lwowie przeciw nałożonemu przez Magistrat obowiązkowi uiszczenia gminnego podatku czynszowego i gminnego podatku wodociągowego od koszar krajowych na Wulce we Lwowie.

Pismami z dn. 29. stycznia 1909 L. 520/908 i z dn. 27. maja 1909 L. 1322 zwróciła się do Wydziału krajowego c. i k. komenda XI. korpusu we Lwowie z wnioskiem zaprowadzenia w koszarach krajowych na Wulce instalacyi wodociągowych kosztem funduszu krajowego, a to z tego powodu, że z siedmiu w tych koszarach znajdujących się studni, wojskowa komisya sanitarna tylko dwie uznała jako takie, które zawierają zdrową wodę do picia.

Wydział krajowy pismami z d. 9. lutego 1909 L. 12.702 i z d. 11. czerwca 1909 L. 61.331 odpowiedział, że jakkolwiek po myśli zawartej z c. i k. Ministerstwem wojny umowy z $\frac{25. \text{ maja}}{9. \text{ lipca}}$ 1895, nie jest obowiązanym do urządzenia instalacyi wodociągowych, gotów jest jednakże, dla podniesienia wartości użytkowej kasarni, wziąć tę sprawę pod przychylną rozwagę, pod warunkiem, że zarząd wojskowy:

1) przedłoży Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia plany i kosztorysy urządzeń wodociągowych;

2) zobowiąże się do ponoszenia wszystkich wydatków połączonych z utrzymaniem wodociągu w należytym stanie, oraz do opłacania wyłącznie z własnych funduszów gminnego podatku wodociągowego, względnie gminnych opłat za zużycie wody.

Odpowiedź w tej sprawie dotychczas od c. i k. komendy XI korpusu nie nadeszła.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. marca 1908 do 30. czerwca 1909.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 73.175/09.

We Lwowie, dnia 6. lipca 1909.

Leg 464

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem noweli do §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 7. października 1908 odstąpił Wysoki Sejm petycye 15 Wydziałów powiatowych, domagających się zmiany §. 24. ustawy o Roprezentacyi powiatowej Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi. Wydział krajowy wykonując tę uchwałę przedkłada Wysokiemu Sejmowi w tym przedmiocie następujące sprawozdanie:

Ustawa o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 21. zawiera w §. 24. następujące postanowienia:

„Rada powiatowa może w interesie powiatu zaciągać pożyczki, lub przyjmować zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki, lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi, nie przerzewyższa 5% podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych.

„Do zaciągania pożyczek, lub przyjęcia zobowiązań, przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 50% wspomnianych podatków, potrzebne jest zezwolenie Wydziału krajowego.

„Do pożyczek większych, jakoteż do innych operacyj kredytowych, potrzebną jest ustawa krajowa“.

Późniejszą ustawą z dnia 15. maja 1907 Nr. 52. dz. u. kr. wprowadzony został do §. 24. ustawy o Repr. pow. dodatek następującej treści:

„Wyjątek stanowią pożyczki przeznaczone na pomoc dla ludności powiatu, dotkniętej klęską elementarną, lub na ułatwienie krycia budynków ogniotrwałym materyałem“.

„W tych wypadkach Wydział krajowy może zezwolić na zaciągnięcie pożyczki, chciażby wartość obciążenia powiatu przekraczała 50% podatków bezpośrednich w powiecie przyznanych“.

Wydziały Rad powiatowych w Brzeżanach, Brodach, Buczaczu, Dobromilu, Dolinie, Drohobyczu, Krakowie, Łańcucie, Podhajcach, Przemyślanach, Rzeszowie,

Sokalu, Stryju, Turce i w Zbarażu domagają się w swoich petycyach ustawowego upoważnienia Reprezentacyj powiatowych do zaciągania pożyczek i przyjmowania zobowiązań do wysokości 40%, za zezwoleniem Wydziału krajowego do wysokości 100% podatków bezpośrednich, na mocy zaś ustawy krajowej powyżej 100% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych, ponieważ ich zdaniem — dotychczasowe postanowienia §. 24. ustawy o Repr. pow. wydane przed 40 laty, nie odpowiadają obecnym stosunkom i potrzebie, krępują zaś rozwój życia autonomicznego.

Zbadawszy rzecz, Wydział krajowy przyszedł do przeświadczenia, że należy rozszerzyć kompetencyę Rad powiatowych do zaciągania pożyczek i przyjmowania zobowiązań pieniężnych, a to bez wyższego zatwierdzenia do wysokości 10%, a za przyzwoleniem Wydziału krajowego do wysokości 70 % podatków.

Z biegiem lat zakres działalności Rad powiatowych uległ bowiem znacznemu rozszerzeniu, przybyły nowe potrzeby, wymagające znaczniejszego nakładu pieniężnego, podczas gdy podstawa podatkowa, przyjęta do oznaczenia granicy. obdłużenia powiatu pozostała prawie bez zmiany taką, jaką była przed 40 laty Tylko bowiem w powiatach, obejmujących wielkie miasta, wzrost podatku domowo-czynszowego zwiększył ogólną wysokość podatków bezpośrednich, ulegających dodatkom powiatowym, w innych natomiast powiatach, głównie z powodu, wyłączenia podatku osobisto-dochodowego, suma podatków bezpośrednich ulegających dodatkom, pozostała bez znaczniejszej zmiany prawie taką samą.

Że potrzeby Rad powiatowych z rozwojem życia autonomicznego znacznie wzrosły, nie ma żadnej wątpliwości. Obok budowy dróg w powiecie, czem się Rady powiatowe od początku swego istnienia pilnie zajmują, powstała w nowszych czasach, z powodu drożyzny materyałów drzewnych, potrzeba zastąpienia mostów i przepustów drewnianych, materyałem żelaznym, kamiennym lub z betonu, po trzeba znacznych nakładów na doprowadzenie do skutku regulacyi rzek, budowy kolei żelaznych, szpitali, domów ubogich, szkół średnich i zawodowych, założenia i uposażenia powiatowych kas oszczędności, w formie poręki, ratalnej subwencyi i t. p. wreszcie w wielu powiatach dla zaoszczędzenia czynszów najmu przystąpiono do budowy własnego domu na pomieszczenie biur, na które to wszystkie cele powiaty, ograniczone tylko na dochód z dodatków do podatków, są zniewolone zaciągać pożyczki względnie przyjmować zobowiązania, inaczej bowiem rzecz dla powiatu pożyteczna nie dałaby się przeprowadzić lub co najmniej uległaby długiej zwłoce.

Wydział krajowy nie żywi obawy, ażeby Rady powiatowe kiedykolwiek nadużyły swobody obdłużenia powiatu do wysokości 10% podatków, skład bowiem Rad powiatowych, z elementów mających w tem interes, ażeby powiat na spłatę długów nie był zmuszonym podwyższać dodatków do podatków daje w tym względzie pewną rękojmię, zaciąganie zaś pożyczek i zobowiązań wyższych będzie zależało od przyzwolenia Wydziału krajowego, który przed zatwierdzeniem dotyczącej uchwały będzie — jak dotychczas — ściśle badał tok potrzeby wydatków mających się pokryć pożyczką, jak i wysokość wymaganej na to pożyczki oraz sposób umorzenia i możność zwrotu bez przeciążenia upodatkowanych.

Tylko powyżej 70% podatków bezpośrednich byłyby przez powiaty zaciągane pożyczki za uchwałą sejmową i cesarskiem zezwoleniem. Potrzebę rozszerzenia w tym celu kompetencyi Wydziału krajowego uzasadnia się tem, iż uzyskanie zezwolenia drogą ustawy krajowej wymaga upływu długiego czasu, zatem ta forma powinna być użytą tylko wyjątkowo w wypadkach, w których istotnie zachodzić może obawa przeciążenia powiatu dodatkami na spłatę długów.

Dodać należy że dotychczasowe zobowiązania powiatów są umarzane zupełnie prawidłowo i nie zaszedł jeszcze wypadek przymusowego ściągania od powiatu rat pożyczkowych lub zagwarantowanych przez Radę powiatową.

·/. Dotychczasowy stan obciążenia powiatów uwidoczniony jest w dołączonym ·/. wykazie, który stwierdza, że z 74 powiatów tylko jeden powiat, niema żadnych długów obciążenie zaś reszty powiatów wynosi:

do wysokości		5%	podatków	w	4	powiatach	
powyżej	5%	do 10%	„	„	3	„	
„	10%	„ 20%	„	„	7	„	
„	20%	„ 30%	„	„	11	„	
„	30%	„ 40%	„	„	15	„	
„	40%	„ 50%	„	„	7	„	
„	50%	„ 60%	„	„	10	„	
„	60%	„ 70%	„	„	8	„	
„	70%	„ 80%	„	„	2	„	
„	80%	„ 90%	„	„	1	powiecie	
powyżej		100%	„	„	5	powiatach	

Biorąc na wzgląd dotychczasowe postanowienia §. 24. ustawy o Repr. pow. przedstawia się obciążenie powiatów, jak następuje: do wysokości 5% podatków obciążone są 4 powiaty, powyżej 5% do 50% 43 powiatów, powyżej 50% 26 powiatów.

Wydział krajowy wnosi przeto:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:

***Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 21.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 21. w brzemieniu ustawy z dnia 15. maja 1907 Nr. 52. dz. u. kr. uchyla się, a natomiast mają one opiewiać:

Pożyczki.

§. 24.

Rada powiatowa może w interesie powiatu zaciągać pożyczki lub przyjmować zobowiązania jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania łącznie z długami już istniejącymi, nie przewyższa 10% podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych.

Do zaciągania pożyczek lub przyjęcia zobowiązań, przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 70% wspomnianych podatków, potrzebne jest zezwolenie Wydziału kajowego.

Do pożyczek większych, jakoteż do innych operacyi kredytowych, potrzebną jest ustawa krajowa.

Wyjątek stanowią pożyczki przeznaczone na pomoc dla ludności powiatu, dotkniętej klęską elementarną, lub na ułatwienie krycia budynków ogniotrwałym materyałem.

W tych wypadkach Wydział krajowy może zezwolić na zaciągnięcie pożyczki, chociażby wartość obciążenia powiatu przekraczała 70% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wykaz

stanu obdłużenia powiatów

z końcem roku 1907.

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Podatki bezpośrednie na rok 1907 ulegające dodatkom powiatowym.	Stan obdłużenia z końcem r. 1907 po wyłączeniu zaliczek pomiędzy fund. pow. (z wyjątkiem fund. obcych i bez takich zaleg. hiern. które mają pokrycie w zaległościach czynnych).	Stosunek procentowy obdłużenia do podatków bezpośrednich	Stopa dodatków (łącznie z ust. 18% dodatkiem drog). nałożonych na r. 1909	Uwaga
		K.	K.	%	%	
1	Biała . . .	459.313	92.791	20·2	48	w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na budowę szpitala 367.400 K.
2	Bóbrka . . .	223 707	52.439	23·4	58	w r. 1908 zezwolono na pożyczkę w Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie w kwocie 50.000 K. na krycie dachów i na budowę i wykończenie szpitala 100.000 K.
3	Bochnia . .	316.236	171.686	54·2	58	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie kas oszczęd. i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę w Krak. Towarz. 20.000 K.
4	Bohorodczany	116.511	8.200	7	58	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas oszczędn.
5	Borszczów .	354.740	82.815	23·3	42	
6	Brody . . .	350.273	115.024	32·8	51	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności.
7	Brzesko . .	277.007	64.000	23·1	73	w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na krycie dachów w Krak. Tow. 40.000 K.
8	Brzeżany . .	286.786	129.139	45	62	nadto poręka na wkładki i oprocentowanie pow. kasy oszczęd. i gwarancya na oprocentowanie akcyi zakł. kolei lok. Lwów-Podhajce.
9	Brzozów . .	160.445	57,000	35·5	58	nadto gwarancya na oprocentowanie akcyi zakładowych kolei lok. Przeworsk-Bachórz-Dynów.
10	Buczacz . .	352.543	93.512	26·5	48	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na kupno leśniczówki 12.000 K.
11	Chrzanów . .	436.059	119.901	27·4	53	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kasy oszczędności.
12	Cieszanów .	167.867	146.332	87·1	85	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kasy oszczędności i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę z fund. zapomogowego 30.000 K.
13	Czortków . .	253.049	57.641	22·7	64	
14	Dąbrowa . .	207.965	67.707	32·5	60·5	nadto gwarancya na oprocentowanie akcyi zakł. kolei lok. Tarnów-Szczucin.
15	Dobromil . .	117.540	73.530	62·5	58	
16	Dolina. . .	211.683	90.747	42·8	56	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności.
17	Drohobycz .	774.812	228.705	29·5	50	j. w.
18	Gorlice . .	225.161	106.588	47·3	64	j. w.
19	Gródek. . .	210.855	76.477	36·2	70	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności.
20	Grybów . .	81.458	51.018	62·6	83	
	Do przeniesienia .	5,584.010	1,885.252	—	—	

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Podatki bezpośrednie na rok 1907 ulegające dodatkom powiatowym. K.	Stan obdłużenia z końcem r. 1907 po wyłączeniu zaliczek pomiędzy fund. powi (z wyjątkiem fund obcych i bez takich zaleg. bierm. które mają pokrycie w zaległościach czynnych) K.	Stosunek procentowy obdłużenia do podatków bezpośrednich %	Stopa dodatków (łącznie z ust. 18% dodatkiem drog. nałożonych na r. 1909. %	Uwaga
	Z przeniesienia	5,584.010	1,885.252	—	—	
21	Horodenka .	273.439	156.044	57	50	nadto poręką za wkładki i oprocentowanie pow. kas oszczędności i gwarancya na oprocentowanie akcyi zakładowych kolei lok. Delatyn-Stefanówka i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na budowę szpitala 120.000 K.
22	Husiatyn . .	323.123	181.270	56·1	58	nadto w. r. 1908 pozwolono na pożyczkę na budowę szpitalnego pawilonu 30.000 K. i na utrzymanie dróg 12.000 K.
23	Jarosław . .	361.481	221.704	61·3	56	
24	Jasło . . .	236.892	8.704	3·6	48·5	
25	Jaworów . .	187.541	80.746	43	40·5	
26	Kałusz . . .	184.301	81.857	44·4	56	nadto w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na drogi 28 000 K.
27	Kamioka . .	302.534	169 592	56	58	nadto gwarancya na oprocentowanie akcyi zakł. kolei lok. Lwów-Stojanów.
28	Kolbuszowa .	137.876	—	—	69	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas oszczędności.
29	Kołomyja . .	458.856	299.541	65·2	53	nadto gwarancya na oprocentowanie akcyi zakładowych kolei lok. Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.
30	Kosów . . .	156.805	24.857	15·8	61	
31	Kraków . .	317.521	52.596	16·5	50	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności.
32	Krosno . . .	206.571	210.997	102·1	54	
33	Limanowa .	114.433	77.696	67·8	56	
34	Lisko . . .	208.967	2.156	1	40	
35	Łańcut . . .	338.543	176.636	52·1	78	nadto gwarancya na oprocentowanie akcyi zakł. kolei lok. Przeworsk-Bachórz-Dynów.
36	Lwów . . .	471.591	150.098	31·8	4% od zapis. i innych 49	nadto poręka za lokacye w pow. Tow. zalicz. do wysokości 100.000 K.
37	Mielec . . .	218.831	74.835	34·1	65	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas oszczędności.
38	Mościska . .	205.065	156.679	76·4	58	nadto w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na budowę mostu 16.800 K.
39	Myślenice . .	132.824	68.261	51·3	43	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kasy oszczędności i gwarancya na oprocentowanie akcyi zakł. kol. lok. Wieliczka-Myślenice-Mszana.
40	Nadwórna . .	160.762	40.000	24·7	45	
41	Nisko . . .	143.920	91.752	63·7	54	
42	Nowy Sącz .	330.491	55.404	16·7	41	
	Do przeniesienia .	11,056.377	4,266.677	—	—	

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Podatki bezpośrednie na rok 1907 ulegające dodatkom powiatowym. K	Stan obdłużenia z końcem r. 1907 po wyłączeniu zaliczek pomiędzy fund. pow. (z wyjątkiem fund. elcych) i bez takich zaleg. bier. które mają pokrycie w zaległościach czynnych). K.	Stosunek procentowy obdłużenia do podatków bezpośrednich. %	Stopa dodatków (łącznie z ust. 18% dodatkiem drog.) nałożonych na r. 1908 %	Uwaga
	Z przeniesienia .	11,056.377	4,266 677	—	—	
43	Nowy Targ .	182.567	27.600	15·1	58	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kasy oszczędności i gwarancya na oprocentowanie akcyi zakładowych kolei lok. Chabówka-Zakopane i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na szpital 170.000 K.
44	Pilzno . . .	120.117	63.062	52·5	53	
45	Podhajce . .	268.473	105.054	39·1	69	nadto gwarancya na oprocentowanie akcyi zakł. kolei Lwów-Podhajce i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę komunalną 90.000 K.
46	Przemyśl . .	772.217	101.611	13·1	28	
47	Przemyślany	196.042	119.921	61·1	81	gwarancya na oprocentowanie akcyi zakł. kolei Lwów-Podhajce i zezwolono na pożyczkę na budowę dojazdów kolejowych 68.400 K.
48	Rawa . . .	242.950	261.583	107·6	56	
49	Rohatyn . .	278.855	45.119	16·1	53	
50	Ropczyce . .	209.283	28.666	13·6	45	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kasy oszczędności.
51	Rudki . . .	160.575	8.750	5·4	50*)	poręka za wkładki i oprocentowanie w pow. kasie oszczędności. *) dodatki do podatków z powodu nieprzedłożenia budżetu na r. 1909 podano za r. 1908.
52	Rzeszów . .	569.512	231.075	40·5	50	
53	Sambor . .	351.366	127.244	36·2	45	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności.
54	Sanok . . .	283.996	101.905	35·8	49	
55	Skałat . . .	306.701	122.689	40	58	w r. 1908 pozwolono na zaciągnięcie pożyczki na budowę dróg gminnych 80.000 K.
56	Śniatyn . .	223.979	304.460	135·9	50	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na drogi 100.000 K.
57	Sokal . . .	373.103	203.265	54·4	58	zezwolono na pożyczkę w r. 1908 w krak. Tow. na krycie dachów 30.000 K. i budowę chodników w Tartakowie 3.000 K.
58	Stanisławów	821.632	28.822	3·5	23	
59	Stary Sambor	105.527	47.069	44·5	71	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności.
60	Stryj . . .	440.388	138.833	31·5	42	
61	Tarnobrzeg .	191.556	138.486	72·2	76	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas oszczędności i na pożyczkę tejże kasy 300.000 K.
	Do przeniesienia .	17,155.216	6,471.891	—	—	

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Podatki bezpośrednie na rok 1907 ulegające dodatkom powiatowym. K.	Stan obdłużenia z końcem r. 1907 po wyłączeniu zaliczek pomiędzy fund. pow. (z wyjątkiem fund. obcych i bez takich zaleg. bierm. które mają pokrycie w zaległościach czynnych) K.	Stosunek procentowy obdłużenia do podatków bezpośrednich. %	Stopa dodatków (łącznie z ost. 18% dodatkiem drog.) nałożonych na r. 1908 %	Uwaga
	Z przeniesienia .	17,155.216	6,471.891	—	—	
62	Tarnopol . .	636.608	215.509	33·8	58	
63	Tarnów . .	507.804	31.855	6·2	39·5	w r. 1908 zezwolono na pożyczkę z funduszu drogowego na regulacyę rzeki Białej 7.225 K.
64	Tłumacz . .	229.290	89.248	38·9	67	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na założenie kasy oszczędności 50.000 K.
65	Trembowla .	250.882	63.838	25·4	57	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kasy oszczędności i w r. 1908 zezwolono na pożyczkę na szpital 120.000 K.
66	Turka . . .	123.333	160.865	130·4	103	
67	Wadowice .	262.985	142.142	54	62	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności.
68	Wieliczka . .	435.423	831.061	190·8	54	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności i gwarancya na oprocentowanie akcyi zakł. kol. lok. Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.
69	Zaleszczyki .	264.118	145.883	55·2	46	nadto poręka za wkładki i oprocentowanie pow. kas. oszczędności.
70	Zbaraż . . .	224.602	74.854	33·3	57	w r. 1908 zezwolono na pożyczkę w Krak. Tow. na krycie dachów 10.000 K.
71	Złoczów . .	433.193	293.277	67·7	58	
72	Żółkiew . .	235.130	86.030	36·5	53	
73	Żydaczów . .	202.277	58.160	28·7	58	
74	Żywiec . . .	287.805	18.000	6·2	55½	
	Razem . .	21 248.666	8,682.613	—	—	

LW. 72.275/09.

We Lwowie dnia 6. lipca 1909.

Aleg 465

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany granic miasta Lwowa i okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie przez wyłączenie z obszaru dworskiego Kulparków część II. kilku parcel gruntowych i wcielenia ich do gminy miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Gmina m. Lwowa jest właścicielką obszaru dworskiego Kulparków część II. położonego w powiecie lwowskim, a zwanego Persenkówka.

W skład tego obszaru wchodzą między innemi parcele gruntowe l. l. kat. 75/3, 75/4, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82/1 w łącznej przestrzeni 22 ha, 59 ar, 24 m².

Na gruntach tych, łączących się z terytoryum m. Lwowa, a oddzielonych od reszty obszaru dworskiego wałem kolei żelaznej lwowsko-czerniowieckiej, wybudowała gmina miasta Lwowa w r. 1908 wielki zakład elektryczny przeznaczony dla dostarczania światła elektrycznego w gmachach publicznych i prywatnych środkowej części miasta, oraz siły poruszającej dla nowych linii tramwaju elektrycznego. Nadto zamierza gmina na tych gruntach urządzić wielki skład materyałów do budowy i utrzymywania dróg miejskich.

Wobec tego Reprezentacya m. Lwowa uznając jako rzecz niezbędną, by wszystko co stanowi część składową Zakładu elektrycznego a zatem i grunt, na którym ów Zakład stoi podlegało jednolitemu traktowaniu i nadzorowi ze strony jednej i tej samej władzy przemysłowej, podatkowej, policyjnej i t. d., czyli, żeby wszystkie części składowe Zakładu leżały w jednym i tym samym okręgu, postanowiła czynić starania o przyłączenie rzeczonych gruntów do związku gminy m. Lwowa.

W tym celu magistrat pismem z 21. października 1907 l. 121664 zwrócił się do Wydziału powiatowego z prośbą o oświadczenie, czy zgadza się na projektowane wyłączenie wspomnianego obszaru z okręgu Reprezentacyi powiatowej i wcielenie go do gminy m. Lwowa.

Rada powiatowa uchwałą z 11. grudnia 1907 sprzeciwiła się projektowanej zmianie granic podając jako motyw, że powiat lwowski nie ma powodu zrzekać się dodatków powiatowych do tych podatków, jakie gminie m. Lwowa od elektrowni na Persenkówce wypadnie płacić c. k. Ministerstwu Skarbu.

Oświadczenie to zakomunikował Magistrat m. Lwowa Radzie miejskiej, która uchwałą z 2. lipca 1908, powziętą w myśl swojej poprzedniej uchwały z 3. października 1907 postanowiła wnieść petycyę do Wysokiego Sejmu o uregulowanie tej sprawy w drodze ustawy krajowej.

W petycyi wniesionej na ręce Wydziału krajowego podnosi Magistrat, że musiałoby to wywołać różne utrudnienia i niedogodności, gdyby Zakład, stanowiący własność miasta i przeznaczony dla pobrzeb miasta, podlegał władzom nie miejskim, lecz zamiejskim, że zatem przyłączenie wspomnianego obszaru do okręgu administracyjnego gminy w. Lwowa jest wskazane względami prawidłowego funkcyonowania Zakładu, utworzonego w interesie rozwoju stolicy kraju i wygody jej mieszkańców.

Co do ubytku w dodatkach powiatowych, zaznacza Magistrat, że budynki elektrowni wprawdzie podlegać będą obowiązkowi opłaty dodatków autonomicznych, atoli suma, jakaby ewentualnie mogła z tego tytułu wpłynąć do funduszu powiatowego jest nieznaczna, zaś dodatków do podatku zarobkowego powiat spodziewać się nie może, gdyż przedsiębiorstwu kolei elekrycznej miejskiej przyznano na lat 25 uwolnienie od tego podatku.

Sprawę tę przesłał Wydział krajowy ck. Namiestnictwu do oświadczenia ze względu na §. 2 statutu m. Lwowa i §. 3 ust. o Reprezenstacyi powiatowej.

Pismem z 26. czerwca 1909 l. $\frac{482}{1}$/2 udzieliło ck. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu przychylne opinie: Prezydyum ck. Sądu krajowego wyższego we Lwowie z 9. marca 1909. Prez. $\frac{5731}{19\ R/9}$, c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie z 16. listopada 1908 l. 130495 i c. k. Starostwa we Lwowie z 20. października 1908 l. 39711. Zarazem oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że niema nic do zarzucenia ze względów publicznych przeciw projektowanemu zarządzeniu w drodze ustawy krajowej zmiany granic miasta Lwowa i okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie, przyczem zauważyło, że wskutek tej zmiany będzie musiała nastąpić także zmiana granic okręgu c. k. Starostwa we Lwowie, tudzież zmiana granic gmin katastralnych miasta Lwowa i gminy Kulparków, ewentualnie także zmiana miejskiej linii akcyzowej, co jednak nastąpić może tylko za zezwoleniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, względnie c. k. Ministerstwa skarbu.

Wobec powyższego stanu rzeczy, Wydział krajowy uznając w zupełności potrzebę wcielenia w mowie będącej części obszaru dworskiego Kulparków II część do związku gminy m. Lwowa, a tem samem i stosownej zmiany okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ⁄. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zmiany granic miasta Lwowa i okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie przez wyłączenie z obszaru dworskiego Kulparków część II. kilku parcel gruntowych i wcielenie ich do gminy m. Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Parcele gruntowe l. l. 75/3, 75/4, 76, 77, 78, 79, 80, 81 i 82/1, położone w gminie katastralnej Kulparków część II, wyłącza się z obszaru dworskiego Kulparków część II i wciela się je do związku gminy miasta Lwowa.

Art. II.

Równocześnie z przyłączeniem do miasta Lwowa zostaje wyłączoną wymieniona w Art. I część obszaru dworskiego Kulparków część II. z okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 76.882/09.

We Lwowie dnia 20. lipca 1909.

Druk 466

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczenia gminy miasteczka Skały w powiecie borszczowskim do rzędu miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 9. września 1908 postanowiła Rada gminna w m. Skale podjąć starania o zaliczenie gminy tej do rzędu miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Uchwała powyższa została w gminie należycie ogłoszoną i przeciwko niej nie wniesiono żadnych protestów.

Wydział powiatowy w Borszczowie uchwałą z dnia 19. listopada 1908 powyższą uchwałę Rady gminnej jak najprzychylniej zaopiniował.

Za uwzględnieniem prośby gminy przemawiają następujące okoliczności:

Skała ma wszelkie cechy rozwijającej się gminy miejskiej, liczy bowiem 1104 domów a 6105 mieszkańców, trudniących się przeważnie handlem i przemysłem, jest siedzibą urzędu pocztowego i telegraficznego, urzędu parafialnego grecko i rzymsko-katolickiego, urzędu cłowego I klasy, urzędu metrykalnego izraelickiego i przełożeństwa izraelickiej gminy wyznaniowej, posiada w miejscu stacyę kolei żelaznej, szkołę ludową 5-cio klasową, zakład służebniczek (ochronkę), c. k. posterunek żandarmeryi i 6 instytucyi bankowych.

Siła podatkowa gminy jest dostateczną, podatki bowiem bezpośrednie przypisane w gminie w roku 1908 wynoszą kwotę 11.941 K 72 h.

Podług inwentarza za r. 1907 posiada gmina 70 morgów 111 sążni kwadratowych gruntów, oraz 61 m. 136 s.² dobra gminnego. Do majątku tej gminy należą też jatki, rzeźnia, oraz gminna kasa pożyczkowa, której stan z końcem r. 1907 wynosi kwotę 6.806 K 85 h, cały zaś majątek gminy oceniony jest w inwentarzu na kwotę 23.216 K 84 h, a gdy długi gminy (zaległości bierne) wynoszą tylko 3094 K 96 h, przeto w porównaniu ze stanem czynnym okazuje się nadwyżka stanu czynnego w kwocie 20.121 K 88 h. Według budżetów gminy z trzech ostatnich lat stan funduszów przedstawia się następująco:

W r. 1907 wynosiły wydatki ściśle gminne	9.920 K — h
W r. 1907 wynosiły dochody ściśle gminne	4.094 „ 25 „
niedobór .	5.825 K 75 h

pokryty 50% dodatkiem do podatków bezpośrednich.

Prócz tego wydatki szkolne wynoszące kwotę 2249 K 28 h pokryto 23% dodatkiem do podatków bezpośrednich.

W r. 1908 wynosiły wydatki ściśle gminne 12.566 K — h
W r. 1908 wynosiły dochody ściśle gminne 3.461 „ 80 „
niedobór . 9.104 K 20 h

pokryty 83% dodatkiem do podatków bezpośrednich.

Ponadto wydatki szkolne wynoszące kwotę 2.118 K 52 h pokryto 23% dodatkiem do podatków bezpośrednich.

Na r. 1909 preliminowano wydatki ściśle gminne 11.483 K — h
Na r. 1909 preliminowano dochody ściśle gminne 4.291 „ 40 „
niedobór . 7.191 K 60 h

pokryć się mający 70% dodatkiem do podatków bezpośrednich.

Prócz tego wydatki szkolne, wynoszące kwotę 6.053 K 09 h postanowiono pokryć 54% dodatkiem do podatków bezpośrednich.

Tak Rada gminna jak i Reprezentacya powiatowa uznały, że wobec widocznego rozwoju gminy miasteczka Skały, obowiązująca tam ustawa gminna z dnia 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 19 nie odpowiada już tamtejszym zmienionym stosunkom miejscowym i że jest pożądanem przeniesienie tej miejscowości do kategoryi gmin podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51, której ściślejsze przepisy zwłaszcza co do wykonywania policyi miejscowej oraz co do prowadzenia rachunkowości i kasy gminnej niewątpliwie wyjdą gminie na korzyść.

Podzielając to zapatrywanie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ⁄. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . .

o zaliczeniu gminy Skała powiatu borszczowskiego do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina Skała powiatu borszczowskiego zaliczoną zostaje do miejscowości, w których obowiązuje ustawa gminna z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 95.821/1909. We Lwowie, dnia 7. września 1909.

Nr. 467

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1910.

Wysoki Sejmie!

W załączonym sumaryuszu obliczono na rok 1910:

wydatki funduszu krajowego	57,979.346 K
dochody przy zatrzymaniu tej samej stopy dodatków	44,498.680 „
zatem niepokryty **niedobór** . . .	**13,480.666** K

Uchwałą z dnia 2. listopada 1908 ustanowił Wysoki Sejm na rok 1909:

wydatki na	53,548.685 K
dochody na	42,576.626 „
a niepokryty niedobór	10,972.059 K

Z porównania preliminarza r. 1910 z budżetem roku 1909 okazują się:

wydatki preliminowane na r. 1910 wyżej o	4,430.661 K
dochody „ „ „ „ „ „	1,922.054 „
niedobór niepokryty wyżej o . . .	2,508.607 K

Wśród preliminowanych na r. 1910 dochodów znajdują się także:

a) preliminowany w r. XV. udział kraju w podatku od spirytusu	5,700.000 K
b) preliminowany w r. XVI. udział kraju w podatku osobisto-dochodowym	1,000.000 „
razem . . .	6,700.000 K

pomimo, że

ad a) ustawa z dnia 8. lipca 1901 Dz. p. p. Nr. 86, przyznająca w art. IV. krajom koronnym udział w dochodzie z podatku konsumcyjnego od spirytusu w stosunku do 20 K z hektolitra, obowiązuje tylko do dnia 31. grudnia 1909, i

ad b) ustawa z dnia 26. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220, o podatkach bezpośrednich osobistych tylko do dnia 31. grudnia 1909 dopuszcza kraje do udziału w dochodach z tych podatków w zamian za uwolnienie podatku osobisto-dochodowego od autonomicznych dodatków.

Gdyby Wydział krajowy dochodu tego nie był wstawił do preliminarza, byłby niepokryty niedobór roku 1910 o tyle wyższy i wyniósłby **20,180.666 K.**

Wydział krajowy sądzi jednak, że jakikolwiek obrót weźmie projektowana kilkakrotnie sanacya finansów krajowych i bez względu na to, kiedy ona dojdzie do skutku, c. k. rząd nie pozbawi krajów koronnych w roku 1910 tych dochodów, które one z wspomnianych źródeł od szeregu lat miały — i w drodze właściwej postara się przynajmniej o to, aby już co najmniej i nadal zapewnić je krajom bez dopuszczenia przerwy w ich poborze.

W zeszłorocznem sprawozdaniu o budżecie krajowym na rok 1909 omówił Wydział krajowy szczegółowo projekt uzdrowienia finansów krajowych, jaki ówczesny

rząd przedłożył był w czerwcu 1908 Radzie państwa. Projekt ten nie doczekał się załatwienia.

W roku bieżącym, mianowicie 28 kwietnia 1909, przedłożył c. k. rząd również projekt sanacyjny, różny od poprzedniego i na odmiennych zbudowany zasadach.

Projekt ten zatrzymuje z poprzedniego podwyższenie państwowego podatku od spirytusu o 50 K na hektolitrze, a nadto znosi krajową opłatę od piwa, obecnie we wszystkich bez wyjątku krajach przez Wydziały krajowe we własnej administracyi pobieraną, podnosząc natomiast państwowy podatek produkcyjny od piwa z 34 na 70 gr. z hektolitrostopnia.

Krajom zaś przyznaje w formie dotacyi (w projekcie ustawy nazywa się to „Zuschüsse“ — w objaśnieniach zaś „allgemeine Dotationen“) ze skarbu państwa ogółem 106,000.000 K rocznie w latach od 1. stycznia 1910 do 31. grudnia 1919, wzrastających z roku na rok o 2 miliony K.

Z tej sumy **106,000.000 K** otrzymywaćby miały kraje przedewszystkiem to, co miały w roku 1907:

a) z udziału w podatku spirytusowym,
b) z poboru opłaty od piwa we własnej administracyi,
c) z udziału w bezpośrednich podatkach osobistych,

a co czyni dla wszystkich krajów **65,530.565 K**, dla Galicyi zaś **9,507.142 K.**

Z pozostałej zaś reszty tj. 106,000.000 — 65,530.565 = 40,469.435 K otrzymywałyby kraje:

połowę tj. . . . 20,234.717 K według ludności
czwartą część „ . . . 10,117.359 „ „ konsumcyi spirytusu, i
„ „ „ . . . 10,117.359 „ „ „ piwa.

Na Galicyę przypadłoby **9,156.948 K** rocznie i to byłaby właściwie owa roczna dotacya, którąby fundusz krajowy miał otrzymywać, gdyż wykazaną wyżej kwotę 9,507.142 K miał kraj dotychczas z wymienionych tam źródeł.

Dotacya ta wzrastaćby miała odnośnie do Galicyi o 352.000 K corocznie.

W zamian za to miałyby się kraje przez ten czas tj. do 1919 zrzec:

a) prawa nakładania krajowych opłat na spirytus,
b) „ „ „ „ „ piwo (wyjątek stanowi Galicya i Bukowina co do opłat szynkarskich i zwiększonej opłaty od piwa po roku 1910),
c) prawa nakładania dodatków autonomicznych na podatek osobisto-dochodowy, a nadto musiałyby
d) wprowadzić sposób budżetowania i wogóle prowadzić całą gospodarkę krajową według szablonu przez rząd przepisanego.

Projekt ten, jak wiadomo, nie został dotąd w Radzie państwa przedyskutowany i niema widoków, aby w tej formie i na tych zasadach stał się ustawą. Faktem natomiast jest, że potrzeba przyjścia z pomocą finansom krajowym, walczącym od szeregu lat z wzmagającym się z każdym rokiem niedoborem, nieznajdującym pokrycia w normalnych dochodach, jest odczuwaną przez wszystkie niemal stronnictwa Rady państwa, że tedy sprawa zasilenia funduszów krajowych, jeżeli nie z początkiem, to w każdym razie w ciągu roku 1910 merytorycznie załatwioną być musi.

Mimo dwukrotnego w ostatnich czterech latach podniesienia stopy dodatku krajowego, mianowicie w roku 1905 z 60 gr. w realnych, a 66 gr. w osobistych podatkach na 65 gr i 71 gr., a w roku 1907 na 72 gr. i 78 gr., nie powiodło się utrzymać równowagi między wydatkami i dochodami tak, że począwszy od roku 1906 pozostawały niepokryte niedobory, które Wysoki Sejm polecił pokrywać 4% w gotówce zaciąganemi a 1. stycznia 1911 zwrotnemi pożyczkami.

Dotyczące uchwały Wysokiego Sejmu upoważniały stosownie do wyników preliminarzy zaciągnąć:

w r. 1906	2,314.512 K
„ 1907	3,908.342 „
„ 1908	9,724.223 „
„ 1909	10,972.059 „
razem . . .	26,919.136 K

Z upoważnień tych korzystał jednak Wydział krajowy w miarę istotnej potrzeby i pod warunkami wyżej podanymi zaciągnął w funduszu propinacyjnym:

w r. 1906	2,225.000 K
„ 1907	2,523.000 „
„ 1908	8,335.182 „
a na r. 1909 ma promesę tylko na około	9,000.000 „
razem tedy około . . .	22.083.182 K

i pożyczkami temi pokrył faktyczny w zamknięciu rachunkowem wykazany

niedobór roku 1906	916.791 K
„ „ 1907	2,544.114 „
„ „ 1908	7,082.200 „
	10,543.105 K
przenosząc na rachunek roku 1909 resztę	2,540.077 „
i mając w roku 1909 otwarty kredyt do wysokości około	9,000.000 „
razem j. w. . . .	22,083.182 K

Pożyczkami temi został atoli w zupełności wyczerpany wolny kapitał, jakim z końcem roku 1910 dysponować może fundusz propinacyjny, jak to Wydział krajowy szczegółowo przedstawił Wysokiemu Sejmowi w przedłożonem równocześnie sprawozdaniu z dnia 27. sierpnia 1909 L. 95.420 „o przeniesieniu czynności c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego na Wydział krajowy“, a na co również zwróciła uwagę Wydziału krajowego c. k. Dyrekcya, dając na rok 1909 promesę nie na całą przez Wysoki Sejm przyzwoloną kwotę 10,972.000 K, lecz tylko na kwotę około 9,000.000 K tj. taką, jaką po dokładnem obliczeniu może dysponować bez naruszenia kapitałów, które po roku 1910 mają wystarczyć na umorzenie i oprocentowanie reszty niespłaconych obligów propinacyjnych.

Wprawdzie komisya budżetowa w sprawozdaniu „o zamknięciu rachunków funduszu propinacyjnego za r. 1907“ z d. 24. października 1908 L. s. 2.939 obliczyła, że w funduszu tym powinna z końcem roku 1910 pozostać wolna kwota 24,657.649 K po zarezerwowaniu kapitału na umorzenie i oprocentowanie reszty obligów, w obliczeniach jednak pominięto okoliczność, która wywiera decydujący wpływ na ostateczny rezultat. Mianowicie przeznacza komisya z kapitałów, jakie z końcem 1910 r. posiadać będzie fundusz propinacyjny tylko tyle, ile wynosić będzie jeszcze niespłacony dług propinacyjny tj. 34,762.200 K na jego spłatę, a skutkiem tego wyprowadza jako wolną resztę tych kapitałów powyżej podaną kwotę. Nie trzeba atoli zapominać, że majątek funduszu propinacyjnego umieszczony jest w przeważnej części w papierach wartościowych, że tedy obliczanie tych papierów *al pari*, jeżeli chodzi o uzyskanie z nich gotówki, potrzebnej na amortyzacyę 34,762.200 K długu propinacyjnego, przyniosłoby w rezultacie rozczarowanie, boby się tego długu nie umorzyło. Mając ten wzgląd na uwadze należało stosownie do kursu, po jakim będzie można walory sprzedawać, podnieść odpowiednio kapitał, jaki musi być zarezerwowany na umorzenie reszty długu propinacyjnego, a w takim razie zmniejszy się kapitał, jaki będzie z końcem roku 1910 wolny. Takiego szczegółowego rachunku Wydział krajowy tutaj nie powtarza, gdyż jest zawarty w powołanem wyżej sprawozdaniu Wydziału krajowego z 27. sierpnia 1909 L. 95.420.

Z przedstawienia tego wynika, że dalsze zasilanie skarbu krajowego krótkoterminowemi pożyczkami w funduszu propinacyjnym jest niemożliwe, gdyż cały kapitał, jakim ten fundusz niejako swobodnie mógł dysponować, został już w zupełności pożyczkami w latach 1906—9 wyczerpany i pozostało w nim tylko tyle, ile potrzeba na amortyzacyę i oprocentowanie reszty niespłaconego jeszcze z końcem 1910 roku długu propinacyjnego.

Niepokryty zaś przy zachowaniu dotychczasowej stopy dodatków niedobór roku 1910 wynosi 13,480 666 K.

Wydział krajowy zajmował zawsze to stanowisko i w sprawozdaniach swych dał temu niejednokrotnie wyraz, że normalne wydatki winno się bezwarunkowo pokrywać tylko normalnymi dochodami.

Uważając jednak rok 1910 za przejściowy, a tem samem za wyjątkowy, wyjątkowo odstępuje Wydział krajowy od powyższej zasady i licząc się z warunkami, wśród których się fundusz krajowy w tym roku znajdzie, pozwala sobie doradzać Wysokiemu Sejmowi pokrycie tego niedoboru drogą pożyczki emisyjnej.

Do wniosku tego skłoniły Wydział krajowy:

1. Przedewszystkiem fakt, że c. k. Rząd wnosząc ponownie do Rady państwa projekt ustawy, zmierzający do polepszenia stanu finansów krajowych uznał tem samem, że stan dotychczasowy nadal utrzymać się nie da i że poprawa w tym kierunku nastąpić musi, że tedy uznawszy to, dołoży niewątpliwie starania, aby ta powszechnie za konieczną uznana poprawa nastąpiła, jeżeli nie z początkiem, to w każdym razie w ciągu roku 1910. O ileby tedy ta poprawa nastąpiła, o tyle zmniejszy się obliczony niedobór roku 1910.

2. Następnie wzgląd na nowe źródło dochodu z rokiem 1911. W roku tym wchodzi w życie ustawa o krajowej opłacie szynkarskiej i zwiększonej opłacie od piwa, ustawa obowiązująca w całym kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa. Z źródeł tych otrzyma fundusz krajowy według obliczenia przedstawionego Wysokiemu Sejmowi w swoim czasie, a obecnie wskutek świeższych dat o konsumcyi piwa zrektyfikowanego 11,180.000 K *netto* rocznie. W szczególności przynieść ma:

a) opłata szynkarska		7,000.000 K
b) opłata po 6·30 K od 1,100.000 hl. piwa, konsumowanego w kraju poza Lwowem i Krakowem		6,930.000 „
		13,930.000 K
Od tego należy potrącić:		
a) subwencyę dla 37 miast	2,250.000 K	
b) koszta administracyi i 2% na odpisy. . .	500.000 „	2,750.000 „
pozostaje *netto*		11,180.000 K

Przetrwawszy tedy rok 1910 przy pomocy proponowanej pożyczki, znajdzie się fundusz krajowy w r. 1911 w położeniu o tyle korzystniejszem, że nietylko zachowa równowagę między wydatkami a dochodami, ale jeszcze będzie miał zwyżkę.

Wydatki roku 1910 wzrosły w porównaniu z r. 1909 okrągło o 4,430.000 K, a dochody o 1,922.000 K, zatem niedobór o 2,508.000 K. Jeżeli się jednak zważy, że wydatność 1 gr. przyjęto na rok 1910 na 260.000 K, tj. podwyższono o 8.000 K, zatem dociągnięto do ostatnej granicy, nie można już na rok 1911 przyjąć tej samej progresyi w wzroście dochodów. Gdyby tedy wzrost wydatków roku 1911 przyjąć w tej samej wysokości, a wzrost dochodów w wysokości o 500.000 K zmniejszony przez wzgląd na powyższą uwagę, w takim razie niedobór roku 1911 zwiększy się okrągło o 3,000.000 K i o ratę amortyzacyjną od pożyczki roku 1910 tj. mniej więcej o 600.000 K, zatem dosięgnie kwoty 3,600.000 K.

Że przypuszczenie, iż wydatki zwiększają się o 3,600.000 K rocznie nie jest przesadzone, wystarczy przytoczyć dla ilustracyi wzrost w samym funduszu szkolnym i emerytalnym. Wydatki w tym dziale wynosiły wedle zamknięć rachunkowych

w roku 1905	14,372.406 K	
„ „ 1906	15,139.099 „	766.693 K
„ „ 1907	17,711.653 „	2,572.554 „
„ „ 1908	20,612.094 „	2,900.441 „

wzrastały tedy: o 766.693 K, 2,572.554 K, 2,900.441 K;

nadto mają wynieść wedle budżetu z r. 1909 20,865.578 K, a wedle preliminarza na rok 1910 22,678 910 K, zatem znowu o 1,813.332 K *więcej*.

Że zaś niedobór niepokryty roku 1910 wynosi 13,480.000 K, wyniósłby niedobór 1911 roku 17,080.000 K.

Na pokrycie posłużyłby:

a) dochód z opłat	11,180.000 K
b) dochód ze źródeł z powodu sanacyi krajowi dostępnych w kwocie przynajmniej takiej, jak ją wyznacza projekt rządowy t. j.	9,150.000 „
Razem	20,330.000 K

W takim razie pokrytym by został w całości niedobór i zostałaby poważna zwyżka zawsze z zastrzeżeniem, że roczna kwota otrzymana tytułem sanacyi będzie przynajmniej tak wysoką, jak projekt rządowy ją oznaczył.

To były tedy względy, które skłoniły Wydział krajowy, iż uważając budżet roku 1910 za istotnie przejściowy i wyjątkowy, postanowił przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na pokrycie niedoboru roku 1910 wyjątkowo pożyczką emisyjną.

Co do wspomnianej nadwyżki roku 1911 Wydział krajowy zauważyć musi, że jakkolwiek się pozornie dość znacznie przedstawia, to jednak już obecnie pamiętać należy, że nadwyżka ta może się znacznie zmniejszyć wskutek tego, że obliczony wzrost wydatków rocznie na 3,600.000 K, okaże się za małym, gdyż już budżet dróg krajowych przez ukrajowienie dróg powiatowych i gminnych podniesie się o milion koron. Nadwyżka zniknie zupełnie w następnym roku 1912. Gdyby bowiem normalny wzrost wydatków *netto* roku 1912 był w odniesieniu do roku 1911 taki sam, jak roku 1911 do roku 1910, to znaczy wyniósł 3,600.000 K, już owa nadwyżka ustąpiłaby miejsca niedoborowi 350.000 K.

Dlatego też zdaniem Wydziału krajowego powinno być usilną dążnością naszej reprezentacyi w Radzie państwa, aby źródła dochodów, jakie ma otworzyć skarbom krajowym zamierzona sanacya, były możliwie elastyczne, tak elastyczne, by dotrzymywały kroku normalnemu wzrostowi wydatków. Obowiązkiem zaś będzie Wydziału krajowego, a także i Wysokiego Sejmu kierować się przy preliminowaniu wydatków tą ostrożnością, która każe skrupulatnie odróżniać konieczne od mniej koniecznego i baczyć przy tem na to, że dodatek krajowy wynosi już obecnie 72% względnie 78%.

Gdyby jednakowoż wbrew oczekiwaniom fundusz krajowy nie miał na rok 1911 ponad dochody roku 1910 żadnych innych większych dochodów prócz dochodu z opłaty szynkarskiej tj. tylko 11,180.000 K, a skutkiem tego preliminarz budżetu na ten rok wykazałby znowu przewyżkę wydatków nad rozporządzalne dochody, nie przesądzając uchwał Wysokiego Sejmu nie mógłby Wydział krajowy w poczuciu swej odpowiedzialności przedstawić wniosku na pokrycie tego niedoboru pożyczką emisyjną, lecz musiałby wnosić na podwyższenie stopy dodatku krajowego odpowiednio do potrzeby. Nie mógłby bowiem Wydział krajowy przyjąć na siebie odpowiedzialności za przyszłość finansową kraju, gdyby coroczne normalne administracyjne niedobory budżetowe, miały być i nadal pokrywane emisyjnemi pożyczkami.

W końcu zaznacza Wydział krajowy, że upraszając we wniosku ad 3) o upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki aż do wysokości 13,480.666 K skorzysta z tego upoważnienia w miarę rzeczywistej potrzeby, że tedy w razie otrzymania w ciągu roku 1910 odpowiedniej kwoty tytułem sanacyi, zmniejszy o tyle wysokość pożyczki. Z tych właśnie powodów nie ma też wstawionej w wydatki kwoty na oprocentowanie zaciągnąć się mającej pożyczki.

Przedłożony preliminarz funduszu krajowego na rok 1910, zestawiony tak co do sposobu budżetowania *(brutto)*, jakoteż co do układu i formy zupełnie zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 19. marca 1907, zawiera:

Ogólny preliminarz funduszu krajowego

i szczegółowe preliminarze:

a) szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie, tudzież zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, jako załączniki do rubryki III.;

b) krajowego funduszu szkolnego i funduszu szkolnego emerytalnego, jako załączniki do rubryki V.;

c) koszar krajowych i policyi krajowej, jako załączniki do rubryki VII.;

d) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, stacyi doświadczalnej botanicznej we Lwowie, 5 zakładów naukowych rolniczych w Dublanach i 2 w Czernichowie, 6 niższych szkół rolniczych, 3 szkół ogrodniczych, szkoły mleczarskiej, składu publicznego w Krakowie, tudzież funduszu kultury krajowej — jako załączniki do rubryki X.;

e) 33 krajowych szkół przemysłowych zawodowych, jako załączniki do rubryki XII.;

f) preliminarz podatków państwowych, jako załączniki do rubryki XVII. dochodów.

W wyjaśnieniach do każdego preliminarza dodanych, uzasadnia Wydział krajowy szczegółowo wysokość preliminowanych kwot wydatków i dochodów, tudzież różnic między cyframi, wstawionemi do projektu na rok 1910, a uchwalonemi na rok 1909.

Porównując preliminarz obecny z przeszłorocznym, przedstawiają się różnice w poszczególnych rubrykach jak następuje:

A) W wydatkach.

			więcej	*mniej*
W rubryce	II.	„Zarząd“ *więcej* o . . . . . głównie z powodu zwiększenia wydatków dla oddziałów: konceptowego o 36.478 K, melioracyjnego o 47.701 K, drogowego o 10.193 K, kolejowego o 23.649 K, oddziału dla budownictwa o 3.826 K, rachunkowego o 28.049 K, kasowego o 1.552 K, manipulacyjnego o 11.608 K, Urzędu pośrednictwa pracy o 97.421 K (który to ostatni wydatek zmniejsza wstawiony do dochodów rubr. II. zwrot 7.772 K i rubr. XVI. doch. zwrot od pracodawców w kwocie 85.000 K), dalej z powodu wyższych wydatków na remuneracye o 4.000 K, wydatków na zaliczki o 7.000 K, wreszcie wydatków na gmach sejmowy o 9.500 K.	294.524 K	
„	III.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . . głównie wskutek podwyższenia wydatków szpitala lwowskiego o 97.688 K, zakładu w Kulparkowie o 19.472 K, zapreliminowania dla szpitala św. Zofii we Lwowie 44.156 K, oraz wstawienia podwyższonej raty amortyzacyjnej pożyczki na budowę zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie o 87.500 K, a dla szpitala w Nadwórnie raty w kwocie 18.680 K.	270.760 „	
„	IV.	„Dobroczynność“ *mniej* o . . . . przeważnie z powodu opuszczenia jednorazowych wydatków.		5.987 K
„	V.	„Oświata i sztuka“ *więcej* o . . . głównie z powodu podwyższenia wydatków funduszu szkolnego krajowego o 1,757.208 K i wydatków funduszu szkolnego emerytalnego o 56.124 K.	1,834.714 „	
„	VI.	„Pomniki historyczne“ *mniej* o . . przeważnie z powodu opuszczenia wydatków jednorazowych i ostatnich rat płatnych w roku zeszłym.		15.700 „
„	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe“ *mniej* o . . . . . głównie z powodu mniejszych wydatków w funduszu policyi krajowej.		1.018 „
„	VIII.	„Komunikacye“ *mniej* o . . . . z powodu nieprelimiowania kredytu na most na Bystrzycy, gdyż wydatek na ten cel będzie pokryty z kredytu roku 1909, zniżenia kredytu na most na Dniestrze pod Haliczem i nieprelimiowania kredytu na most na Dunajcu, tudzież na pokład szu-		141.059 „
		Do przeniesienia . .	2,399.998 K	163.764 K

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia . .	2,399.998 K	163.764 K
		trowy drogi Lwów-Stojanów, w łącznej kwocie 320.700 K. Natomiast preliminowano nowe wydatki na budowy i rekonstrukcye w kwocie 148.000 K i podwyższono kredyt na utrzymanie dróg o 30.000 K.		
W rubryce	IX.	„Budowy wodne i melioracye“ *więcej* o głównie z powodu podwyższenia wydatków w dziale B) „Wykonanie budowli wodnych“.	2,479.085 „	
„ „	X.	„Rolnictwo“ *mniej* o . . . . . gdyż odpadł w dziale H) wydatek na klęski elementarne 1,000.000 K, a w dziale B) zniżono wydatki o 7.200 K. Podwyższono zaś wydatki w dziale A) „Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na cele rolnictwa“ o 131.210 K, w dziale C) „Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego“ o 30.279 K, w dziale F) „Na organizacyę spółek kredytowych wśród ludności rolniczej“ o 16.818 K, i w dziale G) „Włości rentowe“ o 10.269 K.		817.680 „
„ „	XI.	„Górnictwo“ *mniej* o . . . . . głównie z powodu zapreliminowania na utrzymanie krajowych zbiorników naftowych i na umorzenie zaciągnąć się mającej na ten cel pożyczki *mniej* o 56.950 K.		56.380 „
„ „	XII.	„Przemysł i rękodzieła“ *więcej* o . z powodu zwiększenia wydatków w dziale A) „Szkoły przemysłowe uzupełniające“ o 95.734 K, w dziale B) „Szkoły zawodowe“ o 47.857 K, w dziale E) „Szkoły przemysłowe zawodowe i warsztaty“ o 14.958 K, w dziale G) „Stypendya“ o 14.000 K i w dziale H) „Komisya dla spraw przemysłowych“ o 5.760 K.	179.815 „	
„ „	XIII.	„Długi krajowe“ *więcej* o. . . . głównie z powodu zapreliminowania odsetek od pożyczki na pokrycie niedoboru funduszu krajowego z roku 1909 w kwocie 360.000 K.	354.340 „	
„ „	XIV.	„Pensye emerytalne, zaopatrzenia i dary z łaski“ *więcej* o . . . . stosownie do nowych wymiarów pensyj emerytalnych.	13.107 „	
„ „	XV.	„Opłaty konsumcyjne“ *więcej* o . . z powodu przewidzianego wydatku na druki ze względu na nową ustawę o opłatach szynkarskich.	19.500 „	
		Do przeniesienia . .	5,445.845 K	1,037.824 K

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia . .	5,445.845 K	1,037.824 K
W rubryce	XVI.	„Rozmaite“ *więcej* o . . . . . głównie na Urzędy pośrednictwa pracy.	22.640 „	
		Wogóle preliminuje się na r. 1910 w *wydatkach*: *więcej* o	5,468.485 K	
		mniej o		1,037.824 K
		w rezultacie preliminuje się na rok 1910 *wydatki większe* o	4,430.661 K	

B) W dochodach.

„	„	II.	„Zarząd“ *więcej* o . . . . . z powodu wyższego zwrotu poborów personalu, zajętego przy regulacyach rzek o 43.196 K, budowach kolei o 14.400 K, Urzędzie pośrednictwa pracy o 7.772 K.	65.368 K
„	„	III.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . . głównie z powodu preliminowania wyższych dochodów zakładu kulparkowskiego o 8.698 K, szpitala św. Łazarza w Krakowie o 8.143 K, zwrotu zaliczek o 7.000 K i od Skarbu Państwa na szpital w Nadwórnie o 9.340 K, natomiast zniżenia dochodów szpitala lwowskiego o 24.896 K.	8.285 „
„	„	V.	„Oświata i sztuka“ *więcej* o . . . głównie z powodu zwiększenia się dochodów funduszu szkolnego krajowego o 53.545 K i krajowego funduszu szkolnego emerytalnego o 20.168 K.	73.713 „
„	„	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe“ *więcej* o . . . . . z powodu podwyższenia dochodów żandarmeryi o 3.924 K, dochodów funduszu policyi krajowej o 480 K, zwrotów szupasowych o 500 K, a natomiast obniżenia dochodów funduszu koszar krajowych o 1.700 K.	3.204 „
„	„	VIII.	„Komunikacye“ *mniej* o . . . . głównie z powodu niższych subwencyi od c. k. Skarbu Państwa.	63.802 K
„	„	IX.	„Budowy wodne i melioracye“ *więcej* o a mianowicie w dziale B) „Wykonanie budowli wodnych“ zwiększono w pozycyi 5. „Dochód z pożyczki 6,150.000 K na regulacyę rzek karpackich“ o 92.000 K, w poz. 6., 7., 8., 10. „Datki państwowe“ o 1,319.725 K, w dziale zaś A) „Studya przygotowawcze“ o 43.509 K.	1,455.235 „
			Do przeniesienia . .	1,605.805 K 63.802 K

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia . .	1,605.805 K	63.802 K
W rubryce	X.	„Rolnictwo, *mniej* o . . . . . gdyż odpadł dochód z pożyczki na klęski elementarne 1,000.000 K, zwiększono zaś dochody szkół i zakładów rolniczych o 30.670 K, Biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek o 17.956 K, oraz subwencyi rządowych: na spółki mleczarskie o 30000 K, na internat w Dublanach 14.000 K i na budowę wodociągu 10000 K.		893.224 „
„ „	XI.	„Górnictwo“ *mniej* o . . . . . z krajowych zbiorników naftowych.		58.625 „
„ „	XII.	„Przemysł i rękodzieła“ *więcej* o. . . głównie z powodu wyższych subwencyi państwowych na szkoły przemysłowe, handlowe i zawodowe.	79.125 „	
„ „	XIII.	„Długi krajowe“ *więcej* o . . . . . głównie z powodu zapreliminowania wyższego dochodu z odsetek od pieniędzy chwilowo lokowanych.	41.920 „	
„ „	XIV.	„Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski“ *więcej* o . . . . . z powodu większego zwrotu wkładek emerytalnych.	10.000 „	
„ „	XV.	„Opłaty konsumcyjne“ *więcej* o . . z powodu zapreliminowania wyższego dochodu z opłat konsumcyjnych od piwa i wina o 20.000 K i z tytułu udziału kraju w nadwyżce dochodu z podatku państwowego od spirytusu o 200.000 K.	220.500 „	
„ „	XVI.	„Rozmaite“ *więcej* o . . . . . z powodu zapreliminowania wyższego o 280.000 K dochodu z bonifikacyi od c. k. Skarbu państwa za zrzeczenie się dodatku do podatku osobisto-dochodowego, wyższego o 20.000 K dochodu z odsetek zwłoki od dodatków krajowych, tudzież nowego dochodu z tytułu pośrednictwa pracy, mianowicie opłat od pracodawców 85.000 K.	385.000 „	
„ „	XVII.	„Dodatki do podatków“ *więcej* o. . z powodów niżej wyliczonych.	595.355 „	
		W ogóle preliminuje się w dochodach na rok 1910 *więcej* o . . .	2,937.705 K	
		mniej o . . .		1,015.651 K
		w rezultacie preliminuje się na rok 1910 *dochody wyższe* o	1,922.054 K	

Wedle preliminarza państwowego na rok 1910. dołączonego do Rubr. XVII. jako alegat, podatki państwowe, od których ma być pobierany dodatek krajowy, wynoszą jak następuje:

I.	Podatek gruntowy	8,480.000 K
II.	„ domowo-klasowy i domowo-czynszowy . . .	10,600.000 „
III.	„ 5% od domów wolnych od podatku czynszowego	700.000 „
IV.	„ zarobkowy i inne	6,142.400 „
	Razem . . .	25,922.400 K

zatem *wydatność jednego grosza* wypada na . . . . 259.224 K

Natomiast rzeczywiście uzyskana wydatność jednego grosza w ostatnich trzech latach wynosiła:

w roku 1906	265.824 K
„ „ 1907	254.671 „
„ „ 1908	269.878 „
razem . .	790.373 K
czyli przeciętnie.	263.457 K

Ze względu jednak na wydatność, wynikającą z podatków państwowych w kwocie 259.224 K i faktyczną wydatność jednego grosza dodatków krajowych z r. 1908, wykazaną j. w. w kwocie 269.878 K preliminuje się na rok 1910 wydatność w wysokości . . . . . 260.000 K t. j. o 8.000 K więcej od przyjętej do budżetu roku 1909, czyli ogół podatków państwowych w roku 1910 na 26,000.000 K.

W zamieszczonem niżej obliczeniu dodatków, uwzględnia Wydział krajowy różnicę wynikającą z ustawy z dnia 31. lipca 1894, o ulgach w wymiarze dodatków do podatków w mieście Krakowie i powiatach krakowskim i chrzanowskim z powodu konwersyi długu indemnizacyjnego.

Nadto zatrzymuje Wydział krajowy w tem obliczeniu ten sam stosunek rozdziału jak na rok 1909 przyjęto, t. j. na:

Galicyę wschodnią i zachodnią w wysokości 92·3%
Wielkie Księstwo Krakowskie „ „ 7·7%

Obliczone w ten sposób dodatki, przy zachowaniu tej samej stopy dodatków jak na rok 1909 od sumy podatków 26,000.000 K przyniosą:

1. Od podatku gruntowego i domowych w kwocie . . . . . 19,839.212 K:	
a) 92·3% na Galicyę wschodnią i zachodnią t. j. od 18,311.593 K po 72 g	13,184.347 K
b) 7·7% na Wielkie Księstwo Krakowskie t. j. od 1,527.619 K po 67 g	1,023.505 „
2. Od podatku zarobkowego i iunych w kwocie . . . . . 6,160.788 K:	
a) 92·3% na Galicyę wschodnią i zachodnią t. j. od 5,686.407 K po 78 g	4,435.397 „
b) 7·7% na Wielkie Księstwo Krakowskie t. j. od 474.381 K po 73 g	346.298 „
Ogółem . . .	18,989.547 K

Gdy zaś do sumy tej dodamy preliminowane w niniejszym projekcie budżetu dochody własne w kwocie . . . . . 25,509.133 „

wyniosą ogółem całe dochody w roku 1910 sumę . . . . . 44,498.680 K
a w porównaniu z preliminowanymi wydatkami w sumie . . . . 57,979.346 „

okaże się *niedobór* w kwocie . . . . . 13,480.666 K
do pokrycia pożyczką emisyjną.

Na zasadzie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

I. **Wysoki Sejm raczy uchwalić** przedłożony preliminarz funduszu krajowego na rok 1910, wraz ze specyalnymi preliminarzami zakładów, dołączonymi jako alegaty do pojedynczych rubryk.

II. **Wysoki Sejm raczy uchwalić:**

1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1910, pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i 5% podatku od domów wolnych po 72 g od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości po . . . . . 78 g od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim, opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. *ad a)* wymienionych w wysokości po . . . . . 67 g zaś do podatków w tymże ustępie *ad b)* wymienionych po . . . . . 73 g

3. Kwoty przyzwolone na rok 1910 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 i między pozycyą 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami *a*, *d*, *e*, *f* pozycyi 18, oraz między pozycyą 17 (na dyżurna urzędu pośrednictwa pracy), a rubryką XVI. pozycyą 10 (wydatki rzeczowe Urzędu pośrednictwa pracy);

c) w rubryce VIII., między pozycyami 6 i 7, tudzież między pozycyami 11, 12, 13 i 14;

d) w rubryce X., między pozycyami 25 *c* i 27, dalej 30, 36 i 37, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie Wulce Kapitańskiej i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów, wreszcie między pozycyami 87 *b* (1—8) i poz. 87 (ad 12);

e) w rubryce XI., między pozycyami 1, 2 i 6;

f) w rubryce XII., między pozycyami 109 i 187; 172, 174, 175 i 177, wreszcie między pozycyami działów A, B, C i E, w granicach każdego z tych działów, z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. *a)* Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki aż do wysokości 13,480.666 K w gotówce, przeznaczonej na pokrycie reszty niedoboru roku 1910.

b) Zaciągnięcie powyższej pożyczki nastąpi w drodze emisyi 4% obligacyj długu krajowego, umarzalnych najpóźniej w ciągu 50 lat.

c) Na oprocentowanie i umorzenie zaciągniętej pożyczki, wstawiać będzie Wydział krajowy odpowiednią kwotę do każdorocznego preliminarza funduszu krajowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Władysław Jahl, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Sumaryusz preliminarza

BUDŻETU KRAJOWEGO

na rok

1910

i porównanie z budżetem uchwalonym na rok 1909.

Sumaryusz budżetu krajowego na rok 1910 i porównanie kwot

Liczba rubryki	Poszczególnienie	Prelimi-nowane zwyczajne Korony
	Wydatki.	
I.	Reprezentacya kraju	167.000
II.	Zarząd	2,223.733
III.	Sprawy zdrowotne	5,994.215
IV.	Dobroczynność	78.178
V.	Oświata i sztuka	23,235.285
VI.	Pomniki historyczne	57.636
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	1,053.427
VIII.	Komunikacye	4,566.367
IX	Budowy wodne i melioracye	9,423.621
X.	Rolnictwo	2,581.706
XI.	Górnictwo	249.039
XII.	Przemysł i rękodzieła	1,336.494
XIII.	Długi krajowe	3,878.886
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski	337.305
XV.	Opłaty konsumcyjne	33.000
XVI.	Rozmaite	460.270
	Suma wydatków	55,676.162
	Dochody.	
I.	Reprezentacya kraju	50
II.	Zarząd	357.908
III.	Sprawy zdrowotne	2,361.076
IV.	Dobroczynność	—
V.	Oświata i sztuka	4,068.080
VI.	Pomniki historyczne	550
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	432.036
VIII.	Komunikacye	582.340
IX.	Budowy wodne i melioracye	6,027.700
X.	Rolnictwo	975.749
XI.	Górnictwo	223.250
XII.	Przemysł i rękodzieła	543.994
XIII.	Długi krajowe	115.160
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski	50.000
XV.	Opłaty konsumcyjne	7,952.500
XVI.	Rozmaite	1,602.500
	Suma dochodów własnych	25,292.893
XVII.	Dodatki do podatków od ogólnej sumy podatków 26,000.000 K (wydatność 1 grosza = 260.000 K) a mianowicie:	
	1. od podatku gruntowego i domowych w sumie 19,839.212 K:	
	a) 92·3% na Galicyę wsch. i zach. t. j. od 18,311.593 K po 72 g = 13,184.347 K	
	b) 7·7% na W. Ks. Krakowskie t. j. od 1,527.619 K po 67 g = 1,023.505 «	
	2. od podatku zarobkowego i innych podatków w sumie 6,160.788 K:	
	a) 92·3% na Galicyę wsch. i zach. t. j. od 5,686.407 K po 78 g = 4,435.397 «	
	b) 7·7% na W. Ks. Krakowskie t. j. od 474.381 K po 73 g = 346.298 «	18,989.547
	Ogólna suma dochodów	44,282.440
	W porównaniu z wydatkami	
	Pozostaje **niedobór** do pokrycia pożyczką	

preliminowanych na rok 1910 z preliminowanemi na rok 1909.

nuje się na rok 1910		Na rok 1909 uchwalono razem	Na rok 1910 preliminuje się zatem ogółem		Uwaga
nadzwyczajne	Razem		*więcej*	*mniej*	
Korony					
—	167.000	167.000	—	—	
15.500	2,239 233	1,944.709	294.524	—	
355.480	6,349.695	6,078.935	270.760	—	
36.217	114.395	120.382	—	5.987	
485.618	23,720.903	21,886.189	1,834.714	—	
267.200	324.836	340.536	—	15.700	
—	1,053.427	1,054.445	—	1.018	
553.660	5,120.027	5,261.086	—	141.059	
—	9,423.621	6,944.536	2,479.085	—	
273.555	2 855.261	3,672.941	—	817.680	
—	249.039	305.419	—	56.380	
307.954	1,644.448	1,464 633	179.815	—	
—	3,878.886	3,524.546	354.340	—	
—	337.305	324.198	13.107	—	
—	33.000	13.500	19.500	—	
8.000	468.270	445.630	22.640	—	
2,303.184	57,979.346	53,548.685	5,468.485	1,037.824	
			4,430.661		
—	50	50	—	—	
—	357.908	292.540	65.368	—	
16.040	2,377.116	2,368.831	8.285	—	
—	—	—	—	—	
—	4,068.080	3,994.367	73.713	—	
100.000	100.550	100.550	—	—	
—	432.036	428.832	3.204	—	
81.500	663.840	727.642	—	63.802	
—	6,027.700	4,572.465	1,455.235	—	
17.100	992.849	1,886.073	—	893.224	
—	223.250	281.875	—	58.625	
1.600	545.594	466.469	79.125	—	
—	115.160	73.240	41.920	—	
—	50.000	40.000	10.000	—	
—	7,952.500	7,732.000	220.500	—	
—	1,602.500	1,217.500	385.000	—	
216.240	25,509.133	24,182.434	2,342.350	1,015.651	
—	18,989.547	18,394.192	595.355	—	
216.240	44,498.680	42,576.626	2,937.705	1,015.651	
	57,979.346	53,548.685	1,922.054		
	13,480.666	**10,972.059**			

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka I.

Reprezentacya kraju.

LW. 85.086/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka I. Reprezentacya kraju.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
I.		**REPREZENTACYA KRAJU.**			
		Wydatki.			
	1	Koszta podróży p. p. posłów	9.500	—	
	2	Dyety p. p. posłów	72.000	—	
	3	Koszta druków	60 000	—	
	4	Spisywanie sprawozdań	12.000	—	
	5	Pisarze dzienni	1.300	—	
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego, za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	2.400	—	
	7	Służba	2.600	—	
	8	Opał	3.000	—	
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg	200	—	
	10	Potrzeby kancelaryjne	2.000	—	
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej . .	1.000	—	
	12	Rozmaite drobne wydatki	1.000	—	
		Suma wydatków . .	167.000	—	167.000
		Dochody.			
	1	Dochody ze sprzedaży druków sejmowych	50	—	50

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
10.275	9.500	
75.770	72.000	
70.767	60.000	
16.487	12.000	
1.736	1.300	
2.400	2.400	Jak na rok 1909 uchwalono, w przypuszczeniu normalnego czasu trwania sesyi sejmowej.
3.988	2.600	
3.328	3.000	
190	200	
2.889	2.000	
400	1.000	
2.763	1.000	
190.993	167.000	
315	50	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka II.

Zarząd.

LW. 91.021/1909.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		**ZARZĄD.**			
		Wydatki.			
		A) Kierownictwo.			
	1	Marszałek krajowy . . . . 12.000 K i dodatek na reprezentacyę 8.000 „	20.000		
	2	Sześciu członków Wydziału krajowego po 12.000 K.	72.000		
	3	Zastępcy członków Wydziału krajowego .	4.000		
			96.000	—	96.000
		B) Biura Wydziału krajowego.			
	4	Oddział konceptowy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		6 radców, płaca po 6.400 K . 38.400 K dodatek aktyw. po 1.472 „ . 8.832 „	47.232		
		8 sekretarzy, płaca po 4.800 „ . 38.400 K dodatek aktyw. po 1.288 „ . 10.304 „	48.704		
		8 wicesekr., płaca po 3.600 „ . 28.800 K dodatek aktyw. po 1.104 „ . 8.832 „	37.632		
		8 adjunktów, płaca po 2.800 „ . 22.400 K dodatek aktyw. po 960 „ . 7.680 „	30.080		
		8 koncepistów, pł. po 2.200 „ . 17.600 K dodatek aktyw. po 768 „ . 6.144 „	23.744		
		4 praktykantów, adjuta po 1.400 K . . 4 „ „ „ 1.200 „ . .	5.600 4.800		
			197.792	—	197.792
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie:			
		Radcom pięcioletnie po 800 K: Antoniewiczowi (1) 800 K, i drugi od 17. sierpnia 1910 298 K, razem 1.098 K.			
		Sekretarzom pięcioletnie po 600 K: Schwormowi (1) 600 K, Słomkowskiemu (1) 600 K, Białobrzeskiemu (1) 600 K.			
		Wicesekretarzom pięcioletnie po 400 K: Gaszyńskiemu (1) 400 K, Masłowskiemu (1) 400 K.			
		Do przeniesienia . .	197.792 96.000	—	197.792 96.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
20.000	20.000	
71.567	72.000	
1.000	4.000	
92.567	96.000	
39.360	31.488	
42.616	48.704	
28.224	32.928	
24.106	22.560	
19.540	17.808	
—	4.200	
6.375	3.600	
160.221	161.288	Wydatek *większy* o 36.504 K, z powodu pomnożenia etatu oddziału konceptowego o 2 radców, 1 wicesekretarza, 2 adjunktów, 2 koncepistów i 2 praktykantów, a to w myśl uzasadnienia w osobnem sprawozdaniu o zmianach etatowych.
160.221	161.288	
92.567	96.000	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	4	Z przeniesienia . .	96.000	—	96.000
			197.792	—	197.792
		Adjunktom trzyletnie po 200 K: Dr. Samolewiczowi (1) 200 K, Dr. Wereszczyńskiemu (1) 200 K, Bartosińskiemu pierwszy od 3. września 1910 66 K. *Koncepistom* trzyletnie po 200 K: Dr. Grocholskiemu (1) 200 K, Brezanyemu (1) 200 K, Dr. Birkenmayerowi (1) 200 K, Ostrowskiemu pierwszy od 3. września 1910 66 K, Bielskiemu pierwszy od 3. września 1910 66 K. *Praktykantom* podwyższono adjuta po 200 K: Skoczyńskiemu od 6. sierpnia 1910 64 K, Rappému od 6. września 1910 57 K, Bochniewiczowi od 16. października 1910 42 K.	5.259	—	5.259
			203.051	—	203.051
	5	Oddział melioracyjny.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . . 1.472 „	7.872		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K dodatek aktywalny . . . 1.288 „	6.088		
		17 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K . . . . . 81.600 K dodatki aktywalne: dla 13 we Lwowie i 1 w Krakowie po 1.288 K . 18.032 „ „ 1 w Stanisławowie . . 966 „ „ 1 w Tarnobrzegu . . 805 „ „ 1 w Mielcu . . . . 805 „	102.208		
		Referent administracyjno-prawny, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.472 „	7.872		
		17 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K . . . 61.200 K dodatki aktywalne: dla 15 we Lwowie po 1.104 K 16.560 „ „ 2 na prowincyi po 828 „ 1.656 „	79.416		
		Do przeniesienia . .	203.456 299.051	— —	— 299.051

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
92.567	96.000	
160.221	161 288	
3.763	5.285	*Mniej* o 24 K, stosownie do przypadających w r. 1910 dodatków pięcioletnich i trzyletnich.
163.984	166.573	
7.872	7.872	
6.088	6.088	
77.896	90.032	
6.355	7.872	
60.428	70.008	
158.639	181.872	
256.551	262.573	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
II.	5	Z przeniesienia . .		299.051	—	299.051
				203.456	—	—
		28 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K	78.400 K			
		dodatki aktywalne: dla 27 we Lwowie i 1 w Krakowie po 960 K . . .	26.880 „	105.280		
		26 inżynierów-adjunktów, płaca po 2.200 K	57.200 K			
		dodatek aktyw. po 768 K .	19.968 „	77.168		
		2 praktykantów technicznych, adjuta po 1.400 K		2.800		
		Personal dla projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi w gminach wiejskich i małomiejskich:				
		2 inżynierów adjunktów, płaca po 2.200 K . . .	4.400 K			
		dodatki aktyw. po 768 K .	1.536 „	5.936		
		Suma poz. 5 *a*) . .		394.640	—	394.640
		b) *Dodatki pięcioletnie i trzyletnie:*				
		Dyrektorowi Kędziorowi trzy dodatki pięcioletnie (3) po 800 K, 2.400 K;				
		Zastępcy dyrektora Józefowi Jankowskiemu: dodatki pięcioletnie (2) po 600 K i dodatek trzyletni 400 K, razem 1.600 K;				
		Starszym inżynierom dodatki pięcioletnie po 600 K: Blauthowi (2) 1.200 K, Szczepanowskiemu (2) 1.200 K, Dyrdoniowi (2) 1.200 K, Vetulaniemu (2) 1.200 K, Wierzbickiemu (1) 600 K, Boziewiczowi (1) 600 K, Bochniakowi (1) 600 K, Kornelli Michałowi (1) 600 K, Haładajowi (1) 600 K, Howartowi pierwszy od 13. stycznia 1910 580 K, Korasadowiczowi pierwszy od 13. stycznia 1910 580 K.				
		Do przeniesienia . .		394.640 299.051	—	394.640 299.051

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
256.551	262.573	
158.639	181.872	
81.770	90.240	
38.646	65.296	
7.478	2.800	
5.936	5.936	
292.469	346.144	Wydatek *większy* o 48.496 K, z powodu pomnożenia etatu biura melioracyjnego o 2 starszych inżynierów, 2 inżynierów I. klasy, 4 inżynierów II. klasy i 4 inżynierów adjunktów, a to w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1908 (LW. 83.036/909).
292.469	346.144	
256.551	262.573	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	5	Z przeniesienia . .	299.051	—	299.051
			394.640	—	394 640
		Inżynierom I. klasy dodatki pięcioletnie po 400 K: Piszowi (1) 400 K, Wiśniewskiemu (1) 400 K, Kornelli Andrzejowi (1) 400 K, Rozwadowskiomu (1) 400 K, Röhrichowi (1) 400 K, Brodowiczowi (1) 400 K, Zgorlakiewiczowi pierwszy od 13. stycznia 1910 387 K, Prokopowiczowi pierwszy od 13. stycznia 1910 387 K. Inżynierom II. klasy dodatki trzyletnie po 200 K: Gumowskiemu (2) 400 K Górskiemu (2) 400 K, Nawrockiemu (1) 200 K i drugi od 15. stycznia 1910 192 K, razem 392 K, Flisowskiemu (1) 200 K i drugi od 15. stycznia 1910 192 K, razem 392 K, Przybylskiemu (1) 200 K, Dylągowi (1) 200 K, Smulikowskiemu (1) 200 K Gnoińskiemu (1) 200 K, Kowalskiemu pierwszy od 19. kwietnia 1910 140 K, Bernkopfowi pierwszy od 19. kwietnia 1910 140 K, Dudekowi pierwszy od 1. września 1910 67 K; Inżynierom adjunktom dodatki trzyletnie po 200 K: Pierożyńskiemu (1) 200 K, Pliszewskiemu pierwszy od 1. maja 1910 133 K, Pilerowi pierwszy od 24. maja 1910 129 K, Maćkowskiemu pierwszy od 1. września 1910 67 K.	19.394	—	19.394
		c) Na podróże naukowe dla inżynierów biura melioracyjnego celem przestudyowania zbiorników wody w górach.	5.000	—	5.000
		d) Na stypendya dla słuchaczy wydziału hydrotechnicznego	2.000	—	2 000
		e) Utrzymanie służby dozorców meliora cyjnych i wynagrodzenie przez 5 miesięcy zimowych przy pracach biurowych dla: 10 konduktorów III. klasy po 100 K miesięcznie . 5.000 K; 21 dozorców melioracyjnych po 90 K miesięcznie . 9.450 „			
		Do przeniesienia . 14.450 K	421.034	—	421.034
			299.051		299.051

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
256.551	262.573	
292.469	346.144	
14.163	20.414	*Mniej* o 1.020 K, stosownie do przypadających w roku 1910 dodatków pięcioletnich i trzyletnich.
6.500	5.000	
1.000	2.000	
314.132	373.558	
256 551	262.573	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	5	Z przeniesienia . 14.450 K	299.051	—	299.051
			421.034	—	421.034
		55 dozorców drenarskich po 75 K miesięcznie . . 20.625 „			
		10 ukończonych uczniów drenarskich po 60 K miesięcznie . . . . . 3.000 „	38 075	—	38.075
		Suma poz. 5 *a)—e)* .	459.109	—	459.109
		Uwaga: *(7 konduktorów melioracyjnych utrzymują fundusze konserwacyjne, 2 konkonduktorów III. kl. [Górny Dniestr] i 1 dozorca melioracyjny [Bug], pozostają przez zimę na budowie).*			
	6	Oddział techniczno-drogowy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca . . . . . 6.400 K			
		dodatek aktywalny. . . 1.472 „	7.872		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K			
		dodatek aktywalny. . . 1.288 „	6.088		
		7 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K . . . . . 33.600 K			
		dodatek aktyw. po 1.288 K 9.016 „	42.616		
		13 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K . . . . . 46.800 K			
		dodatki aktywalne:			
		dla 6 po 1.104 K . . . 6.624 „			
		„ 5 „ 966 „ . . . 4.830 „			
		„ 2 „ 828 „ . . . 1.656 „	59.910		
		13 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . . . . . 36.400 K			
		dodatki aktywalne:			
		dla 12 po 960 K . . . 11.520 „			
		„ 1 . . . . . 600 „	48.520		
		13 inżynierów-adjunktów, płaca po 2.200 K . . . . . 28.600 K			
		dodatek aktyw. po 768 K . 9.984 „	38.584		
		2 praktykantów technicznych, adjutum po 2.000 K	4.000		
		1 praktykant techniczny, adjutum . .	1.400		
		1 „ „ „ . .	1.200		
		Do przeniesienia . .	210.190 758.160	— —	— 758.160

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
256.551	262.573	
314.132	373.558	
40.569	37.850	
354.701	411.408	
7.872	7.872	
6.088	6.088	
29.957	36.528	
50.467	54.654	
40 580	44.280	
34.075	35.616	
6.500	4.000 1.400 1.200	
175.539	191.638	
611.252	673.981	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
II.	6	Z przeniesienia . .		758.160	—	758.160
				210.190	—	—
		Asystent manipulacyjny, płaca.	1.600 K			
		dodatek aktywalny . .	576 „	2.176		
		10 konduktorów starszych, płaca po 2.000 K	20.000 K			
		dodatki aktywalne po 450 K	4.500 „	24.500		
		10 konduktorów I. klasy, płaca po 1.800 K	18.000 K			
		dodatki aktywalne po 350 K	3.500 „	21.500		
		10 konduktorów II. klasy, płaca po 1.600 K	16.000 K			
		dodatki aktywalne po 250 K	2.500 „	18.500		
		12 konduktorów III. klasy, płaca po 1.400 K	16.800 K			
		dodatki aktywalne po 150 K	1.800 „	18.600		
				295.466	—	295.466
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie:				
		Dyrektorowi Szyszkowskiemu pięcioletni (1) 800 K;				
		Zastępcy dyrektora Jankowskiemu pięcioletnie (2) 1.200 K i trzyletni (1) 400 K, razem 1.600 K;				
		Starszym inżynierom: Czaplickiemu pięcioletnie (2) 1.200 K i trzyletni (1) 400 K, razem 1.600 K, Kinelowi pięcioletnie (2) 1.200 K, Strońskiemu (1) 600 K, Biernackiemu (1) 600 K;				
		Inżynierom I. klasy: (2) pięcioletnie i (1) trzyletni po 400 K: Barancewiczowi (3) 1.200 K, Kesslerowi (2) 800 K, i trzyletni od 1. października 1910 100 K, razem 900 K, Stojowskiemu (2) 800 K, Barzykowskiemu (1) 400 K, Bogdanowiczowi (1) 400 K, Czajkowskiemu (1) 400 K, Orzelskiemu (1) 400 K;				
		Do przeniesienia . .		295.466 758.160	—	295.466 758.160

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
611.252	673.981	
175.539	191.638	
2.176	2.176	
21.583	24.500	
17.025	21.500	
16.000	18.500	
15.844	18.600	
248.167	276.914	*Więcej* o 18.552 K, głównie z powodu wstawienia potrzebnych kredytów na powiększenie etatu oddziału technicznodrogowego w myśl uchwały do LW. 60.060/909 o 1 posadę starszego inżyniera, 1 inżyniera I. klasy, 1 inżyniera II. klasy i 1 inżyniera adjunkta, *w myśl uzasadnienia w osobnem sprawozdaniu.*
248.167	276.914	
611.252	673.981	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	6	Z przeniesienia . .	758.160	—	758.160
			295.466	—	295.466
		Inżynierom II. klasy trzyletnie po 200 K: Romanowskiemu (1) 200 K i drugi od 1. marca 1910 167 K razem 367 K, Dydyńskiemu (1) 200 K, i 2-gi od 22. listopada 1910 22 K, razem 222 K, Borowiczce (1) 200 K, Grochowi (1) 200 K, Ramsowi (1) 200 K, Gawalewiczowi 1-szy od 22. lutego 1910 172 K, Tołłoczce 1-szy od 22. lutego 1910 172 K, Piotrowskiemu 1-szy od 8. października 1910 46 K;			
		Inżynierom-adjunktom trzyletnie po 200 K: Żebrowskiemu Eustachemu (3) 600 K, Gołowinowi (1) 200 K, Porzyckiemu (1) 200 K, Świerczyńskiemu (1) 200 K, Linekowi 1-szy od 22. lutego 1910 172 K, Kozłowskiemu 1-szy od 8. października 1910 46 K, Międzybrodzkiemu 1-szy od 8. października 1910 46 K;			
		Asystentowi manipulacyjnemu Wolskiemu trzyletnie (2) 400 K;			
		Konduktorom pięcioletnie po 100 K:			
		a) starszym konduktorom: Brzezińskiemu (2) 200 K, Holinkowskiemu (2) 200 K, Juńskiemu (2) 200 K, Laskowskiemu (2) 200 K, Komorowskiemu (2) 200 K, Christowi (1) 100 K, Kordzikowi (1) 100 K;			
		b) konduktorom I. klasy: Dąbrowskiemu (1) 100 K i drugi od 1. października 1910 25 K, razem 125 K, Bergerowi (1) 100 K, Czerskiemu (1) 100 K, Deyczakowskiemu (1) 100 K, Żurbickiemu (1) 100 K, Lityńskiemu (1) 100 K;			
		c) konduktorom II. klasy: Buczyńskiemu (1) 100 K, Piotrowskiemu 1-szy od 1. stycznia 1910 100 K, Sołowkowowi 1-szy od 1. stycznia 1910 100 K;			
		Do przeniesienia . .	295.466 758.160	—	295.466 758.160

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
611.252	673 981	
248.167	276.914	
248.167	276.914	
611.252	673.981	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	758.160	—	758.160
			295.466	—	295.466
	6	*d)* konduktorom III. klasy: Szczerbanowi 1-szy od 1. maja 1910 67 K, Klapie 1-szy od 1. stycznia 1910 100 K, Dąbrowskiemu 1-szy od 1. stycznia 1910 100 K, Simonowi 1-szy od 1. czerwca 1910 58 K.	16.793	—	16.793
			312.259	—	312.259
	7	Oddział kolejowy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.472 „	7.872		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K dodatek aktywalny . . 1.288 „	6.088		
		3 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K . . . . . 14.400 K dodatek aktyw. po 1.288 K 3.864 „	18.264		
		4 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K . . . . . 14.400 K dodatek aktyw. po 1.104 K 4.416 „	18.816		
		7 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . . . . . 19.600 K dodatek aktywal. po 960 K 6.720 „	26.320		
		11 inżynierów adjunktów, płaca po 2.200 K . . . . . 24.200 K dodatek aktywal. po 768 K 8.448 „	32.648		
		Radca, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.472 „	7.872		
		Wicesekretarz, płaca . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 1.104 „	4.704		
		Koncepista, płaca . . . . 2.200 K dodatek aktywalny . . 768 „	2.968		
		Konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych, płaca . 3.600 K dodatek aktywalny . . 1.104 „	4.704		
		Adjunkt rachunkowy, płaca . 2.800 K dodatek aktywalny . . 960 „	3.760		
		Do przeniesienia . .	134.016 1,070.419	—	— 1,070.419

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
611.252	673.981	
248.167	276.914	
13.868	17.152	
262.035	294.066	*Mniej* o 359 K, stosownie do przypadających w roku 1910 dodatków pięcioletnich.
7.872	7.872	
6.088	6.088	
12.176	12.176	
5.488	14.112	
15.303	22.560	
12.597	23.744	
7.872	7.872	
4.704	4.704	
2.968	2.968	
4.704	4.704	
—	3.760	
79.772	110.560	
873.287	968.047	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	7	Z przeniesienia . .	1.070.419 134.016	— —	1,070.319 —
		Oficyał rachunkowy, płaca . . 2.200 K dodatek aktywalny . . 768 „	2.968		
		Asystent rachunkowy, płaca . 1.600 K dodatek aktywalny . . 576 „	2.176		
		Adjunkt administracyjno-manipulacyjny, płaca . . . 2.800 K dodatek aktywalny . . 960 „	3.760		
		Inspicyent-rysownik, płaca . . 1.600 K dodatek aktywalny . . 576 „	2.176		
		Asystent manipulacyjny, płaca . 1.600 K dodatek aktywalny . . 576 „	2.176		
		Woźny, płaca. . . . . 1.180 K dodatek aktywalny . . 472 „	1.652		
			148.924	—	148.924
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie:			
		Dyrektorowi Kułakowskiemu pięcioletni (1) 800 K;			
		Starszym inżynierom: Machalskiemu pięcioletnie (2) 1.200 K, i trzyletni od 25. maja 1910 240 K, razem 1.440 K, Krzyżanowskiemu pięcioletni (1) 600 K			
		Inżynierom I. klasy: Zaczkowskiemu pięcioletni (1) 400 K;			
		Inżynierom II. klasy trzyletnie po 200 K: Ruebenbauerowi pierwszy od 4. stycznia 1910 198 K, Dr. Balickiemu pierwszy od 8. sierpnia 1910 80 K;			
		Inżynierom adjunktom trzyletnie po 200 K: Seremecie pierwszy od 10. stycznia 1910 195 K;			
		Koncepiście Biskupskiemu trzyletni pierwszy od 5. listopada 1910 31 K;			
		Konsulentowi taryfowemu Chodkiewiczowi pięcioletni (1) 400 K i drugi od 15. lutego 1910 351 K, razem 751 K;			
		Oficyałowi rachunkowemu Nowotnemu trzyletnie (2) 400 K;			
		Asystentowi rachunkowemu Mazarakiemu trzyletni (1) 200 K;			
		Do przeniesienia . .	148.924 1,070.419	— —	148.924 1,070.419

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
873 287	968.047	
79.772	110.560	
2.968	2.968	
2.176	2.176	
—	3.760	
2.176	2.176	
2.176	2.176	
1.400	1.400	
90.668	125.216	
90.668	125.216	
873.287	968.047	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	7	Z przeniesienia . .	1,070.419	—	1,070.419
			148.924	—	148.924
		Inspicyentowi Grabowiczowi trzyletnie (3) 600 K; Asystentowi manipulacyjnemu Salutryńskiemu, trzyletnie (3) 600 K;	6.295		6.295
		c) Koszta utrzymania personalu nieetatowego	28.000		28.000
			183.219	—	183.219
	8	Oddział rolniczy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		1 radca, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.472 „	7.872	—	—
		1 wicesekretarz, płaca . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 1.104 „	4.704	—	—
			12.576	—	—
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie .	—	—	—
			12.576	—	12.576
	9	Oddział sanitarny.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Inspektor szpitali: płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . . 1.472 „	7.872	—	—
		Zastępca krajowego inspektora szpitali, wynagrodzenie roczne	6.000	—	—
			13.872	—	—
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie .	—	—	—
		c) Koszta podróży dla inspektora szpitali .	2.400	—	—
			16.272	—	16.272
	10	Referent górniczy, remuneracya . . .	3.328	—	3.328
		Do przeniesienia . .	1,285.814	—	1,285.814

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
873.287	968.047	
90.668	125.216	
5.843	6.354	*Mniej* o 59 K, stosownie do przypadających w tym roku dodatków pięcioletnich i trzyletnich.
38.573	28.000	
135.084	159.570	*Więcej* o 23.649 K, głównie z powodu wstawienia potrzebnych kredytów na powiększenie etatu biura kolejowego o 1 starszego inżyniera, 1 inżyniera I. klasy, 1 inżyniera II. klasy i 3 inżynierów-adjunktów (LW. 60.060/1909) w myśl uzasadnienia w osobnem sprawozdaniu.
—	7.872	
4.704	4.704	
4.704	12.576	
—	—	
4.704	12.576	
7.872	7.872	
6.000	6.000	
13.872	13.872	
1.600	1.600	*Mniej* o 1.600 K, gdyż odpadły 2 dodatki pięcioletnie ś. p. Łuszczkiewicza, inspektora szpitali.
4.170	2.400	
19.642	17.872	
1.440	3.328	
1,034.157	1,161.393	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	1,285.814	—	1,285 814
	11	Oddział dla budownictwa.			
		Architekt z poborami inżyniera I. kl.:			
		a) płaca . . . . . 3.600 K			
		b) dodatek aktywalny . . . 1.104 „			
		c) bilet roczny kolejowy II. kl. 693 „			
		d) dyety (w miarę odbytych podróży) . . . . . 2.000 „	7.397		
		Inżynier II. klasy dla mechaniki:			
		płaca . . . . . 2.800 K			
		dodatek aktywalny . . 960 „	3.760		
		Pomocnik inżyniera, wynagrodzenie roczne . . . . . 3.000 K			
		i bilet roczny kolejowy II. klasy . . . . . 693 „	3.693		
			14.850	—	14.850
	12	Oddział rachunkowy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca . . . . . 6.400 K			
		dodatek aktywalny . . 1.472 „	7.872		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K			
		dodatek aktywalny . . 1.288 „	6.088		
		12 rewidentów, płaca po 3.600 K 43.200 K			
		dodatek aktyw. po 1.104 „ 13.248 „	56.448		
		14 adjunktów, płaca po 2.800 K 39.200 K			
		dodatek aktyw. po 960 K. 13.440 „	52.640		
		Archiwista, płaca . . . . . 2.200 K			
		dodatek aktywalny . . . 768 „	2.968		
		Protokolista, płaca . . . . . 2.200 K			
		dodatek aktywalny . . . 768 „	2.968		
		12 oficyałów, płaca po 2.200 K 26.400 K			
		dodatek aktyw. po 768 K . 9.216 „	35.616		
		14 asystentów, płaca po 1.600 K 22.400 K			
		dodatek aktyw. po 576 K . 8.064 „	30.464		
		14 praktykantów pł. po 1.200 K 16.800 K			
		dodatek aktyw. po 576 K . 8.064 „	24.864		
		12 aplikantów, adjutum po 1.200 K . .	14.400		
		Do przeniesienia . .	234.328 1,300.664	—	— 1,300.664

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,034.157	1,161.393	
5.205	7.264	
418	3.760	
—	—	Posada nowa uzasadniona konieczną potrzebą w myśl uchwały do LW. 100.778/908.
5.623	11.024	
7.872	7.872	
6.088	6.088	
42 792	47.040	
45.021	45.120	*Więcej* o 29.616 K, z powodu pomnożenia etatu oddziału rachunkowego o 2 rewidentów, 2 adjunktów, 2 oficyałów, 2 asystentów i 2 aplikantów, w myśl uzasadnienia w osobnem sprawozdaniu o zmianach etatowych.
—	2.968	
—	2.968	
30.301	29.680	
20.295	26.112	
21.690	24.864	
11.637	12.000	
185.696	204.712	
1,039.780	1,172.417	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	12	Z przeniesienia . .	1,300.664	—	1,300.664
			234 328	—	—
		Woźny, płaca . . . 1.320 K i podwyżka z powodu przejścia do wyższej klasy płacy od 11. czerwca 1910 z rocznych 70 K . . . . 36 „ 1 356 K dodatek aktywalny . . . 528 „	1.884		
		Lustrator rachunkowy dla szpitali powszechnych: *a)* płaca . . . . . 3.600 K *b)* dodatek aktywalny . . . 1.104 „ *c)* bilet roczny kolejowy II. kl. 693 „ *d)* ryczałt na fiakry i inne wydatki połączone z wyjazdami 500 „	5.897		
			242.109	—	242.109
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie. Dyrektorowi Krobickiemu pięcioletni 1-szy od 30. września 1910 202 K; Rewidentom pięcioletnie (2) i trzyletni (1) po 400 K: Niedzielskiemu (3) 1.200 K, Olpińskiemu (3) 1.200 K, Papeėmu (1) 400 K i 2 gi od 3. lutego 1910 364 K, razem 764 K, Kopaczyńskiemu (1) 40 K, Janikowskiemu 1-szy od 3. stycznia 1910 399 K, Mamczyńskiemu 1 szy od 30. września 1910 101 K; Lustratorowi szpitali Jasińskiemu (1) 400 K; Adjunktom trzyletnie po 200 K: Wronowskiemu (4) 800 K, Olszańskiemu (4) 800 K, Lewartowskiemu (2) 400 K, Nosarzewskiemu (1) 200 K, Horodyskmu (1) 200 K, Nowakowskiemu (1) 200 K, Hupertowi (1) 200 K, Łosiowi 1-szy od 30. lipca 1910 84 K, Zychowi 1-szy od 29. stycznia 1910 184 K;			
		Do przeniesienia . .	242.109 1,300.664	—	242.109 1,300.664

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,039.780	1,172.417	
185.696	204.712	
1.400	1.400	*Więcej* z powodu uregulowania poborów i przejścia od 11. czerwca 1909 do wyższej klasy płac.
5.897	5.764	*Więcej* o 133 K, z powodu podrożenia ceny rocznej karty kolejowej.
192.993	211 876	
192.993	211.876	
1,039.780	1,172.417	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	12	Z przeniesienia . .	1,300.664	—	1,300.664
			242.109	—	242.109
		Oficyałom trzyletnie po 200 K: Ostrowskiemu (1) 200 K, Złotnickiemu (1) 200 K, Wołoszyńskiemu (1) 200 K. Żurowskiemu (1) 200 K, Bieleckiemu (1) 200 K. Wóycickiemu 1-szy od 30. lipca 1910 84 K;	8.818		8.818
			250.927	—	250.927
	13	Oddział kasowy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.472 „	7.872		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K dodatek aktywalny . . 1.288 „	6.088		
		Kontrolor, płaca . . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 1.104 „	4.704		
		Kasyer, płaca. . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 1.104 „	4.704		
		2 adjunktów, płaca po 2.800 K 5.600 K dodatek aktywalny po 960 „ 1.920 „	7.520		
		2 oficyałów, płaca po 2.200 K. 4.400 K dodatek aktywalny po 768 K 1.536 „	5.936		
		2 asystentów, płaca po 1.600 K 3.200 K dodatek aktywalny po 576 „ 1.152 „	4.352		
		2 praktykantów, pł. po 1.200 K 2.400 K dodatek aktywalny po 576 „ 1.152 „	3.552		
		1 aplikant — adjutum	1.200		
		2 woźnych, płaca po 1.200 K . 2.400 K dodatek aktywalny po 480 K 960 „	3.360		
			49.288		49.288
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie.			
		Adjunktowi Kubali trzyletni (1) 200 K . Oficyałowi Kirchnerowi trzyletni pierwszy od 29. stycznia 1910 184 K; Praktykantowi Pełechatemu od 20. marca 1910 trzyletni 151 K; Woźnemu Szpunarowi pięcioletni pierwszy od 10. września 1910 17 K;	552	—	552
			49.840	—	49.840
		Do przeniesienia . .	1,601.431	—	1,601.431

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,039.780	1,172.417	
192.993	211.876	
9.586	11.002	*Mniej* o 2.184 K, stosownie do przypadających w tym roku dodatków pięcioletnich i trzyletnich.
202.579	222.878	
7.872	7.872	
5.530	6.088	
4.665	4.704	
5.105	4.704	
7.520	7.520	
5.936	5.936	
4.152	4.352	
3.552	3.552	
—	—	Pozycya nowa, uzasadniona w sprawozdaniu o zmianach etatowych.
3.080	3.360	
47.412	48.088	
120	200	*Więcej* o 352 K, stosownie do przypadających w tym roku dodatków pięcioletnich i trzechletnich.
47.532	48.288	
1,289.891	1,443.583	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	14	Z przeniesienia . .	1,601.431	—	1,601.431
		Oddział manipulacyjny.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca	4.800		
		Archiwista, płaca . . . . 3.600 K			
		dodatek aktywalny . . 1.104 „	4.704		
		Ekspedytor, płaca . . . . 2.800 K			
		dodatek aktywalny . . 960 „	3.760		
		Protokolista, płaca . . . . 2.800 K.			
		dodatek aktywalny. . . 960 „	3.760		
		Zastępca archiwisty, płaca . . 2.800 K			
		dodatek aktywalny . . . 960 „	3.760		
		6 kancelistów, płaca po 2.200 K 13.200 K			
		dodatek aktyw. po 768 K . 4.608 „	17.808		
		6 asystentów, płaca po 1.600 K 9.600 K			
		dodatek aktyw. po 576 K . 3.456 „	13.056		
		6 pisarzy, płaca po 1.200 K . 7.200 K			
		dodatek aktyw. po 576 K . 3.456 „	10.656		
		6 aplikantów, adjutum po 1.200 K . .	7.200		
		Odźwierny, płaca . . . . . 1.600 K			
		dodatek aktywalny (połowa) 320 „	1.920		
		Portyer, płaca . . . . . 1.180 K			
		dodatek aktywalny (połowa) 236 „	1.416		
		5 woźnych, z tego dla: 2-ch płaca po . . 1.000 K 2.000 K			
		dodatek aktywalny po . . 400 „ 800 „ 2.800 K			
		dla 3-ch płaca po . . . 900 K 2.700 K			
		dodatek aktywalny po . . 360 „ 1.080 „ 3.780 „	6.580	—	—
			79.420	—	79.420
		b) Dodatki pięcioletnie, trzyletnie i dodatki starszeństwa:			
		Dyrektorowi Piotrowskiemu pięcioletni (1) 600 K;			
		Do przeniesienia . .	79.420 1,601.431	—	79.420 1,601.431

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,289.891	1,443.583	
4.800	4.800	
4.704	4.704	
3.760	3.760	
3.760	3.760	
—	—	
14.840	14.840	
12.331	13.056	*Więcej* o 15.656 K, z powodu pomnożenia etatu manipulacyjnego o 1 zastępcę archiwisty, 1 kancelisty, 3 pisarzy i 3 aplikantów, w myśl uzasadnienia w sprawozdaniu o zmianach etatowych.
5.328	5.328	
3.600	3.600	
1.200	1.200	
1.000	1.000	
4.200	8.398	Różnice z powodu uregulowania tych poborów wedle nowych stopni płac.
59.523	64.446	
59 523	64 446	
1,289.891	1,443.583	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	14	Z przeniesienia . .	1,601.431	—	1,601.431
			79.420	—	79.420
		Archiwiście Chudzikiewiczowi pięcioletnie (2) 800 K i trzyletni od 27. stycznia 1910 371 K, razem 1171 K; Ekspedytorowi Szimowi trzyletni (1) 200 K; Kancelistom trzyletnie po 200 K: Stelmachowowi (3) 600 K, Łatkowskiemu (2) 400 K, Lenczowskiemu (1) 200 K i 2-gi od 29. marca 1910 152 K, razem 352 K, Szewczukowi (1) 200 K; Asystentom trzyletnie po 200 K: Bąkowskiemu (1) 200 K, Rożejowskiemu (1) 200 K; Woźnym pięcioletnie po 60 K: Kuplowskiemu (1) 60 K, Buji (1) 60 K .	4.043		4.043
			83.463	—	83.463
		Oddział statystyczny.			
	15	Naczelnik oddziału, płaca	5.600		
		Wicesekretarz, płaca . . . 3.600 K			
		dodatek aktywalny . . 1.104 „	4.704		
			10.304	—	10.304
	16	Oddział dla poboru opłaty konsumcyjnej od piwa.			
		a) funkcyonaryusz rachunkowy . . .	2.400		
		b) referent pomocniczy	2.000		
		c) dyurna	23.000		
		d) sługa kancelaryjny	700		
			28.100	—	28.100
	17	Urzędy pośrednictwa pracy.			
		A) Urzędnicy konceptowi:			
		1 wicesekretarz, płaca . . . 3.600 K			
		dodatek aktywalny . . . 1.104 „	4.704		
		1 adjunkt, płaca . . . . . 2.800 K			
		dodatek aktywalny . . . 960 „	3.760		
		14 koncepistów, płace po 2.200 K 30.800 K			
		dodatki aktywalne 768 „ 8.160 „	38.960		
		13 asystentów, płace po 1.600 K 20.800 K			
		dodatki aktywalne . . . 5.472 „	26.272		
		Do przeniesienia . .	73.696	—	73.696
			1,723 298	—	1,723.298

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,289.891	1 443.583	
59.523	64.446	
5.679	7.409	*Mniej* o 3.363 K, stosownie do przypadających w tym roku dodatków pięcioletnich, trzyletnich i dodatków starszeństwa.
65.202	71.855	
2.400	5.600	
4.699	4.704	
7.099	10.304	
2.400	2.400	
2.000	2 000	
18.500	23.000	
700	700	
23 600	28.100	
—	—	
3.760	3.960	
2.840	2.968	
—	—	
6.600	6.928	
1,385.792	1,553.842	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	17	Z przeniesienia . .	1,723.298	—	1,723.298
			73.696	–	73.696
		B) Urzędnicy rachunkowi:			
		1 asystent, płaca . . . . 1.600 K dodatek aktywalny . . . 576 „	2.176		
		C) Urzędnicy manipulacyjni:			
		1 pisarz, płaca . . . . . 1.200 K dodatek aktywalny . . . 576 „	1.776		
		D) Ryczałt na dyurna	28.816		
			106.464	—	106.464
	18	**Dyurna.**			
		a) dla oddziału konceptowego . . .	8.784		
		b) „ „ melioracyjnego:			
		α) 2 dyetaryuszy w biurze centralnem . . . 2.920 K			
		β) ryczałt na rysownika w ekspozyturze krakowskiej . . . . . 960 „	3.880		
		c) dla oddziału techniczno-drogowego.	7.000		
		d) „ „ rachunkowego . . .	52.487		
		e) „ „ statystycznego . . .	5.000		
		f) „ „ manipulacyjnego . .	47.617		
			124.768	—	124.768
	19	**Zasługi.**			
		21 stróżów, z tego dla 19 po 700 K, jednego 820 K i jednego 940 K, tudzież zastępcy woźnego 830 K . .	15.890		
			15.890	–	15.890
	20	**Emolumenta.**			
		a) dyrektor kancelaryi na fiakra . .	100		
		b) „ „ 48 m³ drzewa opałowego à 10 K 50 g	504		
		c) ubranie dla odźwiernego i 9 woźnych po 100 K, tudzież dla zastępcy woźnego 60 K	1.060		
		d) ubranie dla portyera	200		
		Do przeniesienia . .	1.864 1,970.420	— —	1.864 1,970.420

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,385.792	1.553.842	
6.600	6.928	
—	—	Na rok 1910 preliminuje się *więcej* o 97 421 K na podstawie osobnego sprawozdania do LW. 75.961/1909. Zwiększenie to częściowe ma pokrycie w kwocie 7.772 K preliminowanej w poz. 4. dochodów i 85.000 K wstawionych do dochodów rubr. XVI.
1.200	1.200	
—	915	
7.800	9 043	
8.382	8.784	
1.762	3.880	
11.258	7.000	
44.652	52 487	
5.454	5.000	
47.617	47.617	
119.125	124.768	
16.909	15.890	
16.909	15.890	
100	100	
504	504	
860	1 060	
492	200	
1.956	1.864	
1,529.626	1,703.543	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	20	Z przeniesienia . .	1,970.420	—	1,970.420
			1.864	—	1.864
		e) opał dla odźwiernego 12 m³ drzewa i dla portyera 10 m³ drzewa . . .	231		231
		f) dodatki osobiste i funkcyjne:			
		1. dla dyrektora biura kolejowego, Kułakowskiego . . . 6.000 K			
		2. dla lustratora szpitali Jana Jasińskiego . . 900 „			
		3. dla zast. dyrektora biura melioracyjnego Jankowskiego Józefa . . . 800 „			
		4. dla zast. dyrektora biura oddziału techniczno-drogowego Jankowskiego Kazimierza . . . . 800 „			
		5. dla inżyniera drogowego Barancewicza . . . 300 „			
		6. dla inżyniera melioracyjnego Andrzeja Kornelli 400 „			
		7. dla konsulenta taryfowego w biurze kolejowem Chodkiewicza . . 400 „			
		8. dla adjunkta rachunkowego Wronowskiego . 400 „			
		9. dla rewidenta rachunkowego Niedzielskiego . 400 „			
		10. dla rewidenta rachunkowego Natallego . . 56 „			
		11. dla kancelisty Stelmachowa . . . . . 200 „	10.656		10.656
		g) Utrzymanie ekspozytur krajowego biura melioracyjnego i biur inżynierów sekcyjnych dla konserwacyi robót publicznych:			
		w Krakowie . . . . . 1.500 K			
		w Tarnowie . . . . . 700 „			
		w Jarosławiu . . . . 700 „			
		w Stanisławowie . . . 700 „			
		w Rzeszowie . . . . 800 „			
		biura 3 inżynierów sekcyjnych dla konserwacyi po 500 K . . . . . 1.500 „	5.900		5.900
		Suma pozycyi 20 .	18.651	—	18.651
		Do przeniesienia . .	1,989.071	—	1,989.071

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,529.626	1,703.543	
1.956	1.864	
231	231	
11.749	11.609	
4.950	5.300	
18.886	19.004	*Mniej* o 353 K, wedle faktycznego stanu w chwili układania preliminarza.
1,548.512	1,722.547	

*

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	1,989.071	—	1,989.071
	21	**Remuneracye.**			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . .	9.000		
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa .	1.200		
		c) Tłumacze	1.900		
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego:			
		oddziału melioracyjnego 6.000 K			
		„ techniczno-drogowego . . 7.000 „			
		„ kolejowego . 4.000 „			
		innych oddziałów . . 6.000 „	23.000		
			35.100	—	35.100
	22	**Koszta podróży i dyety wogóle** . . .	20.000	—	20.000
	23	**Zaliczki na płace dla urzędników i służby.**			
		a) zwyczajne: ogólne . . . 37.000 K			
		oddział techniczno-drogowy 6.000 „			
		oddz. kolejowy 5.000 „			
		oddział melioracyjny . . 2.000 „	50.000		
		b) nadzwyczajne	—		
			50.000	—	50.000
	24	**Pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych.	9.000	—	9.000
	25	**Potrzeby kancelaryjne.**			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	11.000		
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów ..	3.000		
		Do przeniesienia . .	14.000 2,103.171	—	— 2,103.171

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,548.512	1,722.547	
7 037	9.000	
1.360	1.200	
2.367	1.900	
19.000	19.000	*Więcej* o 4.000 K, z powodu pomnożenia etatu i w myśl uchwał do LW. 60.060/909 i LW. 91.021/909.
29.764	31.100	
19.141	20 000	
39.387	43.000	*Więcej* o 7.000 K, gdyż dotychczasowy kredyt wobec wzrostu ilości urzędników okazał się nie wystarczający. W porównaniu jednak z preliminowanymi zwrotami w pozycyi 5. dochodów w kwocie 46.600 K, okazuje się *netto* wydatek tylko 3.400 K.
—	—	
39.387	43.000	
6.844	9.000	
11.471	11.000	
9.214	3.000	
20.685	14.000	
1,643.648	1,825.647	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	25	Z przeniesienia . .	2,103.171	—	2,103.171
			14.000	—	—
		c) Potrzeby do pisania i rysowania .	8.000		
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	7.000		
		e) Oprawa ksiąg i druków	2.000		
		f) Opał	18.000		
		g) Utrzymanie biblioteki	3.000		
		h) Rozmaite pomniejsze	7.000		
			59.000	—	59.000
		Do przeniesienia . .	2,162.171	—	2,162.171

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,643.648	1,825.647	
20.685	14.000	
8 686	7.000	Wynikłość wynosiła wedle zamknięć rachunków: w roku 1906 . . . . . 6.445 K „ „ 1907 . . . . . 7 774 „ „ „ 1908 . . . . . 8.686 „ Razem . . . . . 22.905 K Przeciętnie . . . 7.635 „ Ze względu na stały wzrost wydatków w tej pozycyi preliminuje się podwyższoną kwotę 8.000 K.
9.126	6.000	Wynikłości wynosiły wedle zamknięć rachunków: w roku 1906 . . . . . 5.941 K „ „ 1907 . . . . . 5 564 „ „ „ 1908 . . . . . 9.126 „ Razem . . . . . 20.631 K Przeciętnie . . . 6.877 „ Preliminuje się w zaokrągleniu . . 7.000 „
3.225	1.600	Wynikłości wynosiły wedle zamknięć rachunków: w roku 1906 . . . . . 1.931 K „ „ 1907 . . . . . 1.964 „ „ „ 1908 . . . . . 3.225 „ Razem . . . . . 7.120 K Przeciętnie . . . 2.707 „ Wobec nieproporcyonalnego jednak stosunku wynikłości z r. 1908 do wynikłości z dwu lat poprzednich, preliminuje się tylko 2.000 K.
17.876	14.900	Wynikłości wynosiły w tej pozycyi: w roku 1906 . . . . . 11.850 K „ „ 1907 . . . . . 13.207 „ „ „ 1908 . . . . . 17.876 „ Razem . . . . . 42.933 K Przeciętnie . . . 14.311 „ Ze względu jednak na wynikłość z roku 1908 tudzież stały wzrost cen materyału opałowego, preliminuje się 18 000 K.
3.002	3.000	
8.875	5.000	Wynikłości wynosiły w tej pozycyi: w roku 1906 . . . . . 5 769 K „ „ 1907 . . . . . 6.554 „ „ „ 1908 . . . . . 8.875 „ Razem . . . . . 21.198 K Przeciętnie . . . 7.066 „ Preliminuje się w zaokrągleniu . . 7.000 „
71.475	51.500	
1,715.123	1,877.147	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	2,162.171	—	2,162.171
	26	**Gmach sejmowy.**			
		a) Maszynista, płaca . . . 1.440 K 2 dodatki pięcioletnie po 100 K. . . . . 200 „ 12 m³ drzewa opałowego . 126 „ 45 litrów nafty. . . . 18 „	1.784		
		b) Kominiarz	988		
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg .	3.530		
		d) Mycie podłóg	350		
		e) Zgartywanie i wywóz śniegu . .	300		
		f) Wywóz nieczystości	100		
		g) Zabezpieczenie od ognia	520		
		h) Podatek domowy i miejski czynszowy. . . . . 300 K tudzież należytość ekwiwalentowa za rok 1909 z VI-go dziesięciolecia 1901 do 1910 rocznie po . . . . . 135 „	435		
		i) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego . . . . . 200 K tudzież wynagrodzenie ogrodnika . . . . . 100 „	300		
		k) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane, zwyczajne	12.000		
		i *nadzwyczajne* jednorazowo . . .	—	15.500	
		l) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym	18.000	—	—
		Do przeniesienia . .	38.307 2,162.171	15.500 —	— 2,162.171

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość w roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,715.123	1,877.147	
1.764	1.784	
910	988	
3.431	3.530	
523	350	
677	300	
328	100	
226	520	
424	435	
300	300	
22.477	12.000	
2.317	6.000	Nadzwyczajny wydatek wstawiono na podstawie uchwały do LW. 76.957/909: *a)* na dalszą wymianę zniszczonych podłóg w starym gmachu na II piętrze . . . 1.500 K *b)* na roboty lakiernicze, a to: lakierowanie wszystkich drzwi wewnątrz pokoi i niektórych drzwi zewnętrznych . . . . 2.000 „ *c)* na utrwalenie figur na gmachu sejmowym przeciw wpływom atmosferycznym 3.500 „ Razem . . . . 7.000 K Oprócz tego na koszta urządzenia wyciągu osobowego w gmachu sejmowym, w myśl uchwał do LW. 3.968/907 i 64.857/909. . . 8.500 „ Ogółem zatem . . 15.500 K
21.569	18.000	
54.946	44.307	
1,715.123	1,877.147	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	26	Z przeniesienia . .	2,162.171	—	2,162.171
			38.307	15.500	—
		m) Opłata gminna za zużycie wody z wodociągu miejskiego	8.000		
		n) Umorzenie pożyczki 160.000 K zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego na budowę skrzydła tego gmachu dla biura melioracyjnego, XXVI. i XXVII. rata:			
		α) w kapitale . . . 2.951 K 20 g			
		β) w 4% odsetkach . 5.128 „ 27 „			
		γ) 1/8 % na administracyę . . . . . 320 „ 53 „			
		δ) stempel do kwitu . 30 „ — „	8.430		
		o) Najem lokalu w gmachu krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń (II. piętro) na pomieszczenie biur 6.500 K, tudzież 5% podatek wodociągowy 325 K	6.825		
			61.562	15.500	77.062
	26*a)*	Wydatki wedle zamknięcia rach. za rok 1908 nie dotycząca preliminarza na rok 1910	—	—	—
		Suma wydatków . .	2,223.733	15.500	2,239.233
		Dochody.			
	1	Subwencye z c. k. Skarbu państwa:			
		a) dla biura melioracyjnego	16.000		
		b) na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk	2.000		
		c) na podróże naukowe inżynierów krajowego biura melioracyjnego celem zwiedzenia wzorowo urządzonych wodociągów	—		
		Do przeniesienia . .	18.000	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,715.123	1,877.147	
54.946	44.307	
8.279	8.000	
8.430	8.430	Wedle planu umorzenia do LW. 11.680/1899 z końcem roku 1910 pozostanie dług w kapitale 127.461 K 22 g.
3.425	6.825	Jak na rok 1909, w myśl umowy zawartej na 3 lata od 1. lipca 1908 (LW. 37.813/908).
75.080	67.562	
1.859	—	
1,792.062	1,944.709	
16.000	16.000	
2.000	2.000	
1.500	—	
19.500	18.000	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
					Korony		
II.		Z przeniesienia . .			18.000	—	—
	2	Zwroty poborów inżynierów krajowego biura melioracyjnego:					
		a) z funduszów przedsiębiorstw melioracyjnych:					
		3 starszych inżynierów: płaca po 4.800 K	14.400 K				
		dodatek aktyw. po 1.288 K. .	3.864 „	18.264 K			
		9 inżynierów I. klasy, płaca po 3 600 K . .	32.400 K				
		dodatek aktyw. po 1.104 K. .	9.936 „	42.336 „			
		16 inżynierów II. klasy (przez cały rok), płaca po 2.800 K. .	44.800 K				
		dodatek aktyw. po 960 K . .	15.360 „	60.160 „			
		3 inżynierów II. klasy (przez 9 miesięcy), płaca po 2.100 K . .	6.300 K				
		dodatek aktyw. po 720 K . .	2.160 „	8.460 „			
		8 inżynierów adjunktów (przez cały rok), płaca po 2.200 K . .	17.600 K				
		dodatek aktyw. po 768 K . .	6.144 „	23.744 „			
		12 inżynierów adjunktów (przez 9 miesięcy), płaca po 1.650 K .	19.800 K				
		dodatek aktyw. po 576 K . .	6.912 „	26.712 „	179.676	—	—
		Do przeniesienia . .			197.676	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
19.500	18.000	
118.204	137.272	*Więcej* o 42.404 K, w myśl uchwały do LW. 83.036/909. stosownie do ilości przydzielonych inżynierów jako kierowników budowy.
137.704	155.272	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 razem
					Korony		
II.	2	Z przeniesienia . .			197.676	—	
		b) z funduszu regulacyi rzek kanałowych:					
		1 starszy inżynier, płaca . .	4.800 K				
		dodatek aktyw.	1.288 „	6.088 K			
		3 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . . .	8.400 K				
		dodatek aktyw. po 960 K . .	2.880 „	11.280 „			
		8 inżynierów adjunktów, płaca po 2.200 K . .	17.600 K				
		dodatek aktyw. po 768 K . .	6.144 „	23.744 „	41.112	—	
	3	Zwroty poborów urzędników krajowego biura kolejowego eksponowanych do kierownictwa budowy kolei lokalnych: Lwów-Stojanów, Muszyna-Krynica i Drohobycz-Truskawiec			57.068	—	
	4	Zwrot 50% wydatków personalnych w Urzędach pośrednictwa pracy we Lwowie i w Krakowie od reprezentacyi tychże miast			7.772	—	
	5	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac			46.600	—	
	6	Zwroty dyurn rachunkowych od funduszu propinacyjnego miast			4.180	—	
	7	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym			3.000	—	
	8	Sprzedaż książek i druków.			300	—	
	9	Różne przygodne.			200	—	
	9a)	Dochody wedle zamknięcia rach. za rok 1908 nie dotycząca preliminarza na rok 1910			—	—	
		Suma dochodów . .			357.908	—	357.908

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
137.704	155.272	
26.211	40.320	*Więcej* o 792 K, w myśl uchwały do LW. 83.036/909.
59.932	42.668	Z powodu zwiększenia personalu (LW. 60.060/909).
—	—	Pozycya nowa, uzasadniona w osobnem sprawozdaniu do LW. 75.961/909 (patrz poz. 17. wydatków).
43.195	46.600	
4.180	4.180	
4.138	3.000	
1.651	300	
252	200	
6.241	—	
283.504	292.540	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

418423
II
1909/10, 4671 (2)

1910.

III 0103

Rubryka III.

Sprawy zdrowotne.

Załączniki:

1. Preliminarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie . . . . str. 13
2. „ „ Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie . . „ 45
3. „ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie . . . . „ 83

LW. 91.741/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 razem
			Korony		
III.		**SPRAWY ZDROWOTNE.**			
		Wydatki.			
		I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.			
	1	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych .	2,885.000	—	2,885.000
		Do przeniesienia . .	2,885.000	—	2,885.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,684.059	2,900.000	Wedle zamknięć rachunkowych wydatki tej pozycyi wynoszą:

	W latach			Razem	Przeciętnie
	1906	1907	1908		
	K	K	K	K	K
A) Koszta leczenia.					
Lwów, szpital powszechny	294.590	245.423	157.239	697.252	233,417
Kulparków zakład dla obłąkanych	540.004	467.269	564.127	1,571.400	523.800
Kraków, szpital św. Łazarza	346.504	380.739	282.479	1,009.722	336.574
Kraków, c. k. klinika .	87.914	12.473	33.379	133.766	44.589
Szpitale prowincyonalne w kraju	1,208.247	1,308.042	1,401.739	3,918.028	1,306.009
Zakład szczepień leczniczo-ochronnych przeciw wodowstrętowi Dr. O. Bujwida w Krakowie	—	—	13.915	13.915	13.915
Szpitale zagraniczne .	365.696	342.766	221.737	930.199	310.066
B) Koszta przewozu chorych, sprawdzanie taks aptekarskich, stemple, druki i inne	9.327	23.130	9.444	41.901	13.967
Razem . .	2,852.282	2,779.842	2,684.059	8,316.183	2,782.337

Na rok 1910 preliminuje się kwotę 2,885.000 K, zatem *mniej* o 15.000 K, niż na rok 1909 uchwalono; jestto jednak zniżenie tylko pozorne, gdyż kwotę tę 15.000 K przeznaczoną na ochronne szczepienie przeciw wodowstrętowi, przeniesiono do osobnej pozycyi 3. wydatków. — Wprawdzie wynikłość z r. 1908 i przecięcie z trzech lat ostatnich, przemawiają za zniżeniem preliminowanej kwoty 2,885.000 K, jednak Wydział krajowy nie czyni tego ze względu, iż w wielu szpitalach prowincyonalnych podwyższono dzienne taksy leczenia i że znaczna część zaległych kosztów leczenia w szpitalach krajowych zostanie w r. 1910 zlikwidowaną.

2,684.059	2,900.000

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
III.		Z przeniesienia . .	2,885.000	—	2,885.000
	2	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkulicznie chorych .	12.000	—	12.000
	3	Koszta leczenia w Zakładzie szczepień leczniczo-ochronnych przeciw wodowstrętowi Dra O. Bujwida w Krakowie	15.000	—	15.000
	4	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	957.410	88.427	1,045.837
	5	Szpital św. Zofii we Lwowie, na pokrycie deficytu administracyjnego, *jednorazowo*	—	14.000	14.000
	6	Szpital św. Zofii we Lwowie, na urządzenie instalacyj dla oświetlenia elektrycznego, centralnego ogrzewania i t. d. w budynku kliniki pedyatrycznej, *jednorazowo*	—	30.156	30.156
	7	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	1,015.496	21.510	1,037.006
	8	Krajowy szpital powszechny św. Łazarza w Krakowie	732.039	38.307	770.346
	—	C. k. Skarbowi państwa — zasiłek na koszta budowy kliniki psychiatrycznej w Krakowie	—	—	—
	9	Na oprocentowanie pożyczki 2,500.000 K, zaciągnąć się mającej w częściowem zrealizowaniu przyzwolonej przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 12. października 1907 pożyczki 4,321.000 K na budowę zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie	—	125.000	125.000
		Suma działu I. . .	5,616.945	317.400	5,934.345
		Do przeniesienia . .	5,616.945	317.400	5,934.345

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,684.059	2,900.000	
10.000	10.000	Wstawiono o 2.000 K *więcej* niż na r. 1909, a to z powodu zwiększonej potrzeby.
—	—	Pozycya nowa, wydatki zaś z tego tytułu pokrywane będą do końca roku 1909 z kredytu uchwalonego w pozycyi 1. na podstawie wyniku r. 1908 (jak wyjaśnienie do poz. 1) wynoszącego 13.915 K, oraz w uwzględnieniu podwyższonej od 1. lipca 1909 taksy dziennej dla szczepionych i konwojantów, preliminuje się jak obok 15.000 K (LW. 65.470/1909).
1,277.054	948.149	Wedle osobnego preliminarza, dołączonego jako alegat do niniejszej rubryki.
—	—	Obok poszczególnione wydatki w poz. 5. i 6., wstawiono na podstawie umowy zawrzeć się mającej na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 19 października 1908 Ls. 2.401 z Towarzystwem szpitala dla ubogich dzieci z powodu objęcia szpitalika św. Zofii na własność kraju. — Inne wydatki połączone z administracyą tego szpitalika zamieszczone są w preliminarzu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie w rubr. XVII. poz. 118 wyd. i rubr. VI. poz. 13. b) i c) dochodów.
—	—	
996.640	1,017.534	Wedle osobnych preliminarzy, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
845.491	755.621	
50.000	—	Odpada jako wydatek jednorazowy preliminowany na r. 1908.
—	37.500	Wstawiony kredyt służyć ma na opłacenie dwóch półrocznych rat amortyzacyjnych po 62.500 K, w myśl osobnego sprawozdania o budowie Zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie.
5,863.244	5,668.804	
5,863.244	5,668.804	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 razem
			Korony		
III.		Z przeniesienia . .	5,616.945	317.400	5,934.345
		II. Koszta utrzymania podrzutków.			
	10	Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	53.000	—	53.000
		III. Publiczna służba zdrowia.			
	11	Koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	120.000	—	120.000
	12	1/3 część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	12.200		12.200
	13	Utrzymanie i odświeżanie krowianki .	24 000	—	24.000
	14	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej . .	131.000	—	131.000
	15	Stypendya dla lekarzy na podróże naukowe, do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—	6.000
		Suma działu III. .	293.200	—	293.200
		IV. Zasiłki dla Zakładów sanitarnych.			
	16	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie, Przeworsku i Nowosiółkach	3.600	—	3.600
	16a)	Dla szpitala św. Zofii we Lwowie, subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu	—	—	—
		Do przeniesienia . .	3.600 5,963.145	— 317.400	3.600 6,280.545

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
5,863.244	5,668.804	
42.758	61.000	Koszta te wynosiły w r. 1906 58 103 K, w r. 1907 55.894 K, w roku 1908 42.758 K, razem 156 755 K, przeciętnie 52.252 K, preliminuje się w zaokrągleniu 53.000 K, czyli o 8.000 K *mniej*, niż na r. 1909 uchwalono.
106.556	120.000	Jakkolwiek wynikłość roku 1908 wykazuje zaoszczędzenie, preliminuje się wydatek w tej samej wysokości 120.000 K, jak na rok 1909 uchwalono, a to ze względu na nowokreowane okręgi w roku bieżącym.
12.590	12.000	Koszta te wynosiły: w r. 1906 13.983 K, w r. 1907 9.851 K, w r. 1908 12.590 K, razem 36.424 K, przeciętnie 12.141 K, preliminuje się w zaokrągleniu 12.200 K.
24.000	24 000	Jak corocznie.
133.251	129.000	Koszta te wynosiły w r. 1906 127.898 K, w r. 1907 130.391 K, w roku 1908 133.251 K, razem 391.540 K, przeciętnie 130.513 K, preliminuje się w zaokrągleniu 131.000 K.
5 801	6.000	Jak na r. 1909 preliminowano, stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. marca 1907, którą upoważniono Wydział krajowy do wstawienia także w latach następnych po 6.000 rocznie.
282.198	291.000	
3.600	3.600	Jak na rok 1909 uchwalono.
1.600	1.600	Odpada, gdyż szpital św. Zofii od roku 1910 przechodzi na własność kraju.
5.200	5.200	
6,188.200	6,020.804	

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
III.		Z przeniesienia . .	5,963.145	317.400	6,280.545
			3.600	—	3.600
	17	Szpital Komisyi klimatycznej w Zakopanem	600	—	600
	18	Na amortyzacye pożyczek zaciągnąć się mających na pokrycie udziałów funduszu krajowego i $^1/_3$ części udziałów c. k. Skarbu państwa w kosztach budowy szpitali powszechnych, a to:			
		w Kosowie w gotówce . 110.000 K	—	13 400	13.400
		w Nadwórnie w gotówce . 153.500 „	—	18.680	18.680
	19	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie na amortyzacyę pożyczki 60.000 K, na dokończenie budowy szpitala w Krakowie (IX. rata z 33-lecia, w myśl uchwały sejm. z 10. lipca 1902) . .	4.020	—	4.020
	19*a)*	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, na częściowe pokrycie kosztów urządzenia szpitala	—	—	—
	19*b)*	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, na ułatwienie zapłaty procentów od pożyczki	—	—	—
	20	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	2.500	—	2.500
	21	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie .	2.000	—	2.000
	22	Szpital izraelicki we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	4.000	—	4.000
	23	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.500	2.000	4.500
	24	„Narodna licznycia“ we Lwowie, subwencya	1.000	—	1.000
	25	Kolonia lecznicza w Rymanowie . . .	1.000	—	1.000
		Do przeniesienia . .	21.220	34.080	55.300
			5,963.145	317.400	6,280.545

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość w roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6,188.200	6,020.804	
5.200	5.200	
600	600	Jak na rok 1909 uchwalono.
—	13.400	Pozycye te preliminuje się w wykonaniu punktu II. c) uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. listopada 1904 i w przypuszczeniu, że koszta budowy przypadające na fundusz krajowy i Skarb Państwa, wynosić będą:
—	—	na szpital w Kossowie . . 110.000 K „ „ w Nadwórnej . . 153.500 „ (Zwrot od c. k. Skarbu Państwa połowy rat amortyzacyjnych patrz rubr. III. doch. poz. 8.).
4.016	3.871	Wstawiono *więcej* o 149 K, niż na rok 1909 preliminowano z powodu podwyższenia przez galic. Kasę oszczędności stopy procentowej.
—	1.000	Odpada jako jednorazowo na r. 1909 uchwalona.
—	800	Odpada jako jednorazowo na r. 1909 uchwalona.
2.500	2.500	
2.000	2.000	Jak corocznie.
4.000	4.000	
2.500	2.500	Preliminuje się na pokrycie niedoboru Polikliniki powszechnej kwotę 2.000 K, jako wydatek nadzwyczajny (jednorazowo), a to w załatwieniu petycyi do Wysokiego Sejmu Ls. 2.353/1908 przekazanej do zbadania Wydziałowi krajowemu.
1.000	1.000	Jak corocznie.
1.000	1.000	
22.816	37.871	
6,188.200	6,020.804	

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
III.		Z przeniesienia . .	5,963.145	317.400	6,280.545
			21.220	34.080	55.300
	26	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	600	—	600
	27	Towarzystwo leczniczych kolonij wakacyjnych dla izraelickich dzieci szkolnych w Krakowie	500	—	500
	28	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600	—	600
	29	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie	600	—	600
	30	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia w wydaniu „Przeglądu hygienicznego“	600	—	600
	31	Szpital dla matołków w Iwoniczu . .	2.000	—	2.000
	32	Na pokrycie połowy kosztów leczenia przetworami gruczołu tarczykowego matołków w powiecie nowotarskim i w zakładzie dla matołków ks. Podgórskiego w Iwoniczu	1.250	—	1.250
	33	Towarzystwo lekarskie w Krakowie . .	300	—	300
	34	Rada wyznaniowa gminy izraelickiej w Krakowie, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	2.000	—	2.000
	35	Kuratorya szpitala izraelickiego w Samborze, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600	—	600
	36	Zarząd szpitala i przytuliska izraelickiego w Tarnopolu, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600	—	600
	36*a)*	Dr. Heyne Bolesław, były sekundaryusz szpitala w Złoczowie, stały dar z łaski	—	—	—
	36*b)*	Konwent Braci Miłosierdzia w Zebrzydowicach	—	—	—
	36*c)*	„Dom Zdrowia“ Bratniej pomocy, uczącej się młodzieży polskiej w Zakopanem	—	—	—
	36*d)*	Dom dla nieuleczalnych w Tarnowie (w zarządzie Stowarzyszenia pod wezwaniem św. Filomeny)	—	—	—
		Do przeniesienia . .	30.870	34.080	64.950
			5,963.145	317.400	6,280.545

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6,188 200	6,020.804	
22.816	37.871	
600	600	Jak corocznie.
—	500	Jak na rok 1909 uchwalono.
600	600	
600	600	Jak corocznie.
600	600	
2.000	2.000	
—	—	Pozycya nowa, wstawiona w myśl uchwały Wydziału krajowego z dnia 11. maja 1909 LW. 48.209/09.
300	300	
2.000	2.000	Jak na rok 1909 uchwalono.
600	600	
600	600	
—	460	Odpada, gdyż Drowi Heynemu przyznano stały dar z łaski z funduszu szpitala złoczowskiego LW. 14.582/909.
—	600	
—	600	Odpadają jako jednorazowo na rok 1909 uchwalone.
—	10.000	
30.716	57.931	
6,188.200	6,020.804	

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
III.		Z przeniesienia . . .	5,963.145	317.400	6,280.545
			30.870	34.080	64.950
	37	Zarząd Towarzystwa „Zdrowie“, Stowarzyszenie dla piersiowo chorej młodzieży żydowskiej, szkół wyższych i średnich we Lwowie	200	—	200
	38	Stowarzyszenie dla zwalczania gruźlicy we Lwowie	—	3.000	3.000
	39	Szpital „Powiatowej Kasy chorych“ w Borysławiu	—	1.000	1.000
		Suma działu IV. .	31.070	38.080	69.150
		Ogólna suma wydatków .	5,994.215	355.480	6,349.695
		Dochody.			
	1	Dochody krajowego szpitala powszechnego we Lwowie	746.762	—	746.762
	2	Dochody krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	845.935	—	845.935
	3	Dochody krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie	593.259	—	593.259
	4	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych . . .	74.000	—	74.000
	5	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	100	—	100
	6	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich . .	1.020	—	1.020
	7	Zwroty od c. k. Skarbu państwa nad wyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach *za lata ubiegłe* . . .	100.000	—	100.000
	8	Zwrot od c. k. Skarbu państwa połowy rat amortyzacyjnych od pożyczek zaciągnąć się mających przez fundusz krajowy, na pokrycie $^1/_3$ części udziałów c. k. Skarbu państwa w kosztach budowy szpitali, a to:			
		w Kosowie	—	6.700	6.700
		w Nadwórnie	—	9.340	9.340
		Suma dochodów. .	2,361.076	16.040	2,377.116

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6,188.200	6,020.804	
30.716	57.931	
200	200	Jak na rok 1909 uchwalono.
—	—	Pozycya nowa, wstawiona jako wydatek nadzwyczajny, a to w załatwieniu petycyi do Wysokiego Sejmu Ls. 1.867/08 przekazanej do zbadania Wydziałowi krajowemu.
—	—	Jak wyżej, załatwiając petycyę wniesioną do Wys. Sejmu do Ls. 1.243/908.
30.916	58.131	
6,219.116	6,078.935	
892.493	771.658	Wedle osobnych preliminarzy, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
745.247	837.237	
532.579	585.116	
78.535	67 000	Wynikłości wynosiły w r. 1906 61.802 K, w r. 1907 81.095 K, w roku 1908 78.535 K, razem 221.432 K, przeciętnie 73.811 K preliminuje się w zaokrągleniu 74.000 K.
—	100	
997	1.020	Jak na rok 1909 uchwalono.
333.349	100.000	
—	6.700	Wstawia się odnośne dochody przypadające od c. k. Skarbu Państwa (vide poz. 18. wyd.).
—	—	
2,583.200	2,368.831	

Krajowy szpital powszechny

we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1910.

W załączeniu preliminarz szpitala św. Zofii jako osobny alegat.

Lw. 68.081/1909.

Z drukarni i litografii Pillera Neumanna i Sp.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki	Sumaryusz	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
	Wydatki.					
I.	Płace i emolumenta etatowe	94 535	15.896	14.089	4.610	129.130
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych					
	1. zwyczajne	70.247	38.245	11.544	14.162	134.198
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—
III.	Pensye i emerytury	26.474	—	1.825	—	28.299
IV.	Zaopatrzenia i dary z łaski	1.655	—	156	—	1.811
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	90	70	20	20	200
VI.	Remuneracye i zapomogi	3.854	2.126	575	685	7.240
VII.	Koszta gospodarcze:					
	1. zwyczajne	169322	114267	36.401	45.259	365.249
	2. **nadzwyczajne**	**4.650**	—	**4.087**	—	**8 737**
VIII	Koszta sanitarne:					
	1. zwyczajne	45.472	61.598	7.561	15.746	130.377
	2. **nadzwyczajne**	**4.400**		—	—	**4.400**
IX.	Koszta kancelaryjne	2.500	1.950	350	600	5.400
X.	Koszta kapliczne	258	222	48	72	600
XI.	Utrzymanie budynków:					
	1. zwyczajne	19.757	12.673	4.020	4.850	41.300
	2. **nadzwyczajne**	**11.962**	**18.600**	**1 024**	**1.474**	**33.060**
XII.	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	—	—	—	3.520
XIII.	Podatki i daniny	640	560	120	180	1.500
XIV.	Rozmaite	4.096	1.358	636	388	6.478
XV.	Zapomogi dla położnic	—	—	14.000	—	14 000
XVI	Koszta utrzymania dzieci na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	100	—	100
XVII	Koszta utrzymania dzieci w szpitaliku św. Zofii					
	1. zwyczajne	70.868	—	—	—	70.868
	2. **nadzwyczajne**	**42.230**	—	—	—	**42.230**
XVIII.	Spłata pożyczek	17.140	—	—	—	17.140
	Razem 1. zwyczajne	530.428	248.965	91.445	86.572	957.410
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**63.242**	**18.600**	**5.111**	**1 474**	**88.427**
	Suma wydatków	593.670	267.565	96.556	88.046	1,045.837
		861.235 K.		184.602 K.		

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
115.545	130.665	Porównanie sumaryczne kwot preliminowanych na r. 1910 z uchwalonemi na r. 1909.
117.350	127.643	**Wydatki** preliminowane na r. 1910 wynoszą: . . 1,045.837 K.
100	—	„ uchwalone „ „ 1909 wynosiły: . . 948.149 „
23.835	23.499	preliminuje się zatem na rok 1910 *więcej*
788	788	o kwotę . . . . . **97.688 K.**
—	200	a to: w rubr. I. ogółem *mniej* o 1.535 K.
4.598	6.940	„ „ II. „ *więcej* „ . . . . 6.555 K.
		„ „ III. „ „ „ . . . . 4.800 „
393.987	354.424	„ „ IV. „ „ „ . . . . 1.023 „
19.766	**41.612**	„ „ V. „ „ „ . . . . — „
		„ „ VI. „ „ „ . . . . 300 „
123.102	111.187	„ „ VII. „ *mniej* „ 22.050 „
3.765	—	„ „ VIII. „ „ „ . . . . 23.590 „
6.496	5.400	„ „ IX. „ „ „ . . . . — „
600	600	„ „ X „ „ „ . . . . — „
		„ „ XI. „ *więcej* „ . . . 6.779 „
41.874	37.670	„ „ XII. „ „ „ . . . . — „
20.222	**29 911**	„ „ XIII. „ „ „ . . . . — „
3.520	3.520	„ „ XIV. „ „ „ . . . . 1.128 „
607	1.500	„ „ XV. „ „ „ . . . . — „
339.605	5.350	„ „ XVI. „ „ „ . . . . — „
14.364	14.000	„ „ XVII „ „ „ . . . . 77.098 „
		„ „ XVIII. „ „ „ . . . . — „
12	100	Razem *mniej* o 23.585 K. *więcej* o 121.273 K.
36 375	36.000	Z porównania *więcej* j. w. o **97.688** K.
—	—	**Dochody** preliminowane na rok 1910 wynoszą: . 746.762 K.
10.543	17.140	„ uchwalone „ „ 1909 wynosiły: . 771.658 „
1,233.201	876.626	preliminuje się zatem na rok 1910 *mniej*
43.853	**71.523**	o kwotę . . . . . **24.896 K.**
		a to: w rubr. III. ogółem *więcej* o . . . . 4.500 K
		„ „ IV. „ „ „ . . . . — „
1,277.054	948.149	„ „ V. „ „ „ . . . . 1.200 „
		„ „ VI. „ „ „ . . . . 30.754 „
		„ „ VII. „ *mniej* „ 61.350 K.
		Razem *mniej* o 61.350 K. *więcej* o 36.454 K.
		Z porównania mniej j. w. o **24.896 K.**
		Wynik zatem na rok 1910 *mniej korzystny* o sumę w kwocie: **122.584 K.**
		a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
	Dochody.					
I.	Dodatki	74.000	—	240	—	74.240
II.	Opłaty pośmiertne	26.000	—	—	—	26.000
III.	Zwroty kosztów leczenia	349.000	—	56.500	—	405.500
IV.	Dochody z realności i dóbr	4.460	—	40	—	4.500
V.	Rozmaite	5.700	—	200	—	5.900
VI.	Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu	180.036	—	50.586	—	230.622
VII.	Pożyczka inwestycyjna	—	—	—	—	—
	Suma dochodów	639.196	—	107.566	—	746.762
	W porównaniu z wydatkami	861.235	—	184.602	—	1,045.837
	Okazuje się **niedobór**	222.039	—	77.036	—	299.075

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
71.382	74.240	**Uwaga do preliminarza wogóle.**
25.575	26.000	
249.257	401.000	Wydatki i dochody wspólne w niniejszym preliminarzu wstawiono w sposób następujący:
4.721	4.500	W przeważnej części rubryk wstawiono wydatki tak na oddziałach szpitalnych, jako też na oddziałach klinicznych wedle rzeczywistych kosztów. — Natomiast w tych pozycyach, w których wydatki niemogą być ściśle podane, przyjęto następujące dzielniki, odpowiadające najbardziej zbliżonym wydatkom, a mianowicie:
4.139	4 700	
433.349	199.868	
104.070	61.350	
892.493	771.658	
1,277.054	948.149	w rubr. I. poz. 1, 4, 12 i od poz. 14—22, w rubr. II. od poz. 23 do 30 i 33, w IX. poz. 100, w rubr. XIV. poz. 106 na podstawie dzielnika wypośrodkowanego z wysokości ogólnych rzeczywistych wydatków.
384.561	176.491	Utrzymanie personalu aptecznego wedle rzeczywistych wydatków poniesionych na leki.
		Koszta utrzymania personalu kuchennego na podstawie wydatków poniesionych na żywność.
		Wszystkie zaś inne wydatki i dochody, do których powyższych zasad nie można zastosować, rozdzielono dzielnikiem wypośrodkowanym z ilości dni leczenia 276.800 przyjętej na rok 1910, a to po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z d. 25. listopada 1889 r.
		Z powyższej ilości dni leczenia przypada na fund. chorych 193.900 dni „ „ klinik 45 000 „ „ „ położnic 19.900 „ zaś na klinikę położniczo-ginekologiczną 18.000 „ Razem . . 276.800 dni

Wydatki. # 1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych klinieczny	położnic szpitalny	położnic klinieczny	Razem
			Korony			
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**					
1.	Dyrektor: *a*) płaca . . . 6.400 K. *b*) dodatek pięcioletni . . . 800 „ *c*) „ na opał i światło . 420 „	3.429	2.667	762	762	7.620
2.	6 prymaryuszów: *a*) płaca po 3.000 K. . . . 18.000 K. *b*) dodatki pięcioletnie po 600 K. . 6.300 „	24.300	—	—	—	24.300
3.	Profesor jako prymaryusz dla okulistyki 1.300 K.					
4.	„ „ „ „ położnictwa 1.300 „	1.300	—	1.300	—	2.600
5.	Kierownik oddziału chorób zakaźnych, *a*) płaca . . . . 3.000 K. *b*) dodatek pięciol. . . 600 „	3.600	—	—	—	3.600
6.	Chemik, płaca	2.400	—	—	—	2.400
7.	10 sekundaryuszów I. kl. *a*) płaca po 1.600 K. 16.000 K. *b*) dodatek na mieszkanie po 400 „ 4.000 „	18.000	—	2.000	—	20.000
8.	10 sekundaryuszów II. kl. *a*) płaca po 1.400 K. 14.000 K. *b*) dodatek na mieszkanie po 400 „ 4.000 „	14.400	—	3.600	—	18.000
9.	10 praktykantów lekarskich *a*) adjutum po 600 K.	6.000	—	—	—	6.000
	b) na uzupełnienie adjutów po 200 K. rocznie, po upływie każdego roku służby . .	800	—	—	—	800
10.	Akuszerka I. kl. *a*) płaca . . 800 K. *b*) dodatek pięcioletni . . 80 „ *c*) wikt. . . . . 600 „	—	—	1.480	—	1.480
11.	Akuszerka II. kl. *a*) płaca . . 600 K. *b*) dodatek pięcioletni . . 80 „ *c*) wikt . . . . . 600 „	—	—	1.280	—	1 280
12.	2 kapelanów: *a*) płaca po 1.200 K. 2.400 K. *b*) dodatek na mieszkanie po 400 K. 800 „	1.440	1.120	320	320	3.200
13.	Rządca: *a*) płaca . . . . 2.800 K. *b*) dodatek pięcioletni . . 400 „ *c*) wikt I. klasy . . . 800 „ *d*) opał . . . . 418 „ *e*) oświetlenie . . . . 70 „	1.928	1.658	362	540	4.488

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
7.020	7.620	Jak na rok 1909.
24.138	25.800	Preliminuje się *mniej* o kwotę 1.500 K. gdyż odpadają dodatki pięcioletnie emerytowanego prymaryusza Dr. Sawickiego w kwocie 1.800 K. natomiast wstawiono 1 dodatek pięcioletni od 1/7. 1910 dla Dr.
2.600	2.600	Wiczkowskiego w kwocie . . . . . 300 „
		Z porównania mniej o . . 1.500 K
3.600	3.600	
2.400	2.40(	
18 167	20.000	
17.067	18.000	
5.473	6.000	
	800	Jak na rok 1909 uchwalono.
923	1.480	
750	1.280	
3.200	3.200	
4.201	4.488	
89.539	97.268	

Wydatki. # 1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910				
		Fundusz				Razem
		chorych		położnic		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
I.	Z przeniesienia .	77.597	5.445	11 104	1.622	95.768
14	2 oficyałów:					
	a) płaca po 2.200 K. . . 4.400 K.					
	b) dodatek aktywalny po 768 K. 1.536 „					
	c) 2 trzylecia . . . . 384 „	2.844	2.212	632	632	6.320
15	3 asystentów: *a*) płaca po 1.600 K. 4.800 K.					
	b) 1. dod. trzylet. o rocznych . 200 „					
	c) dod. na mieszk. po 576 . 1.152 „	2.768	2.154	615	615	6.152
16	Asystent w izbie przyjęcia:					
	a) płaca . . . . . 1.600 K.					
	b) 1 dodatek trzyletni . . . 33 „	735	572	163	163	1.633
17	Inspicyent:					
	a) płaca . . . . . 1.600 K.					
	b) 3. dodatki trzyl. po 200 . 600 „					
	c) wikt z pieczywem II. kl. (wzmocn.) 720 „	1.314	1.022	292	292	2.920
18	**3 praktykantów, *a*) płaca po 1.200 K. 3.600 K**					
	***b*) dodatki aktywalne dla 2 prakt. po 576 K. 1.152 „**	2.139	1.663	475	475	4.752
19	Aptekarz:					
	a) płaca . . . . . 2.200 K.					
	b) dod. aktywalny . . . 768 „	1.336	1 038	297	297	2.968
20	Maszynista:					
	a) płaca . . . . . 1.600 K.					
	b) dod. osobisty . . . . — „					
	c) dodatek pięcioletni . . . 250 „					
	d) dodatek funkcyjny . . . 720 „	1.156	899	257	258	2.570
21	Woźny:					
	a) płaca . . . . . 1.000 K.					
	b) 5 dodatki pięcioletnie po 60 K. . 247 „					
	c) dodatek osobisty . . . 100 „					
	d) dodatek na ubior . . . 100 „	651	506	144	146	1.447
22	Odźwierny:					
	a) płaca . . . . . 1.000 K.					
	b) dodatek na ubiór . . . 100 „	495	385	110	110	1.100
	Razem .	91.035	15.896	14.089	4.610	125.630
	Do tego:					
23	Zaliczki na płace	3.500	—	—	—	3.500
	Suma rubryki I. .	94.535	15.896	14.089	4.610	129.130

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na r k 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
89.539	97.268	
5.169	5.936	Wstawia się *więcej* o 384 K. a mianowicie na dodatek trzyletni dla oficyała Surmińskiego w kwocie 200 K, i dla oficyała Giżejewskiego w kwocie 184 K. od 1/2 1910 z rocznej kwoty 200 K.
2.882	6.653	Preliminuje się *mniej* o 501 K, odpada bowiem dodatek na mieszkanie dla asystenta Nowickiego w kwocie . . . . . 576 K. który otrzymał mieszkanie w szpitalu, zaś na uzupełnienie dodatku 3-letniego wstawia się . . . . . 75 „ zatem wstawiono *mniej* o . . 501 K.
2.090	1.600	Preliminuje się *więcej* o 33 K. jako część dodatku 3-letniego dla Bielskiego od 1/11 1910 z rocznych 200 K.
2.563	2.920	Jak na rok 1909.
2.166	5.328	Wstawia się *mniej* o 576 K, gdyż odpada dodatek aktywalny dla praktykanta przydzielić się mającego do czynności w szpitalu św. Zofii, w którym otrzyma mieszkanie w naturze. Nadto pobory tego trzeciego praktykanta zwracać będzie fundusz szpitala św. Zofii z Rubr, I. poz. 5. wydatków. Zwrot ten preliminuje się w rubr. V. poz. 12. dochodów niniejszego preliminarza.
2.867	2.600	*Więcej* o 368 K, jako podwyższenie dodatku aktywalnego, co uzasadnia Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu.
2.155	2.320	Preliminuje się ogółem *więcej* o 250 K; a mianowicie: na płacę więcej o . . . . . 400 K. co uzasadnia Wydział Krajowy w osobnem sprawozdaniu. na przypadający drugi dodatek pięcioletni od 1/10. 1910 rocz. 200 K . . . . . 50 „ 450 K. natomiast opuszcza się kredyt na dodatek osobisty ze względu na proponowaną regulacyę płacy . . . . . 200 „ różnica jak wyżej o . . . 250 K
1.440	1.440	Preliminuje się o 7 K. *więcej* z powodu przypadającego od 24. listopada 1910. — piątego dodatku pięcioletniego o rocznych 60 K.
1.200	1.100	
112.071	127.165	
3 474	3.500	Jak na rok 1909.
115.545	130.665	

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**					
24	24 Sióstr Miłosierdzia:					
	a) płaca Siostry przełożonej . . 180 K.					
	b) 23 Sióstr oddziałowych po 180 K. 4.140 „					
	c) wikt z pieczywem Siostry przełożon. 450 „					
	d) *α*) wikt z pieczywem 23 Sióstr oddziałowych po 450 K. . 10.350 „					
	β) wikt z piecz. emerytek (vide R. IV) — „					
	e) ryczałt za pranie bielizny Siostry przełożonej . . . . 44 „					
	f) *α*) ryczałt za pranie bielizny 23 Sióstr oddz. po 43·50 K. . 1.001 „	9.766	4 883	758	758	16.165
	β) ryczałt za pranie bielizny 2 Sióstr emerytek (vide R. IV.) . — „					
25	2 Pomocników kapelana . . .	180	140	40	40	400
26	Dyetaryusze, płaca:					
	5 po 3·5 K. dziennie . . 6.405 K.					
	5 „ 3· K. „ . . . 5.490 „	5.353	4.163	1.189	1.190	11.895
27	Wikt I kl. dla lekarza dyżurnego oddz. chorych . . . . 920 K.					
	wikt I kl. dla lekarza dyżurnego na oddz. położnic . . . 500 „					
	wikt I kl. dla aptekarza . . 370 „					
	„ „ „ „ akuszerki dyżurnej . 200 „	1.290	—	700	—	1.990
28	Dla 3 funkcyonar. pełniących służbę w izbach przyjęcia zakładu i kliniki położ.-ginekolog. tudzież w klinikach ogólnych, wikt z pieczywem po 720 K.	720	720	360	360	2.160
29	2 stypendya stałe dla akuszerek po 240 K. .	—	—	480	—	480
30	3 pomocników aptekarza, 2 po 2.640 K. 5.280 K					
	1 „ 2.400 „ 2.400 „	3.456	2 688	768	768	7 680
31	Pomocnik inspicyenta: *a*) płaca . . 600 K.					
	b) wikt . . 600 „	540	420	120	120	1.200
32	Służba oddziałowa:					
	a) płaca:					
	1) Oddział chorych:					
	1 nadzorcy oddz. kił. męsk. płaca . 480 K.					
	2 nadzorczyń na oddz. kił. kob. i 1 na oddz. zakaźnym po 288 K. . 864 „	—	—	—	—	—
	4 osób					
	Do przeniesienia . 1.344 K.	21.305	13.014	4.415	3.236	41.970

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
16.001	16.252	Preliminuje się ogółem *mniej* o 87 Kor, gdyż przeniesiono wikt z pieczywem dla 2 Sióstr emerytek po 240 K. w kwocie 480 K. i ryczałt na pranie bielizny 2 Sióstr emeryt. po 43.50 K. razem 87 K. do Rub. IV. poz. 64 wyd; — natomiast wstawiono płacę wyższą dla 24. Sióstr po 20 K. razem 480 K. a to na podstawie kontraktu z Siostrami Miłosierdzia.
400	400	Jak na rok 1909.
11.185	11.895	
—	—	Pozycye te przeniesiono z rubr. VII. poz. 71 i 71 a) wydatków, obniżając je ogółem o 132 K. na podstawie wynikłości z roku 1908.
1.440	2.160	Jak rok 1909.
480	480	
4.800	4.800	Preliminuje się *więcej* o 2.880 K. a to z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia trzeciego pomocnika aptekarza z płacą 2400 K. oraz wstawienia 480 K. na podwyższenie poborów dla dotychczasowych 2 pomocników aptekarskich.
—	1 200	Jak na rok 1909.
—	—	
34.306	37.187	

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
II.	Z przeniesienia 1.344 K.	21.305	13 014	4.415	3.236	41.970
	33 mężczyzn po 192 K. . . 6.336 K. 28 kobiet po 168 . . . 4.704 „ 65 osób. dodatek dla 14 sług zajętych na oddziale obserwac. i zakaźnym po 24 K. r. 330 „	12.714	—	—	—	12.714
32	2) Służba dla klinik (oddział chorych): 20 mężczyzn po 192 K . . 3.840 K. 14 kobiet po 168 K. . . 2.352 „ 34 osób.	—	6.192	—	—	6.192
	3) Oddział położnic: 9 kobiet po 168 K.	—	—	1.512	—	1.512
	4) Służba dla klinik (oddział położnic). 1 nadzorczyni . . . 360 K. 14 kobiet po 168 K. . . 2.352 „ 15 osób.	—	—	—	2.712	2.712
	b) wikt: dla nadzorcy, 2 nadzorczyń oddziału kiłowego, nadzorczyni oddz. zakaźnego, tudzież nadzorczyni kliniki położ.-ginekolog. po 600 K	2.400	—	—	600	3.000
	c) wikt dla 118 osób po 280 K. . . .	17.080	9.520	2.520	3.920	33.040
	d) bluzy dla 118 osób po 33 K. . . .	2.013	1.122	297	462	3.894
	e) na podwyższenie płac w ciągu roku 1910 przypadające tak dla dozorców jak i dozorczyń	2.784	1.488	384	816	5.472
	Wydatki poz. 32.	—	—	—	—	[illegible]536
33	Służba domu: *a*) płaca: 1) Oddział chorych: 1 łaziennego (bez wiktu) . . 600 K. 1 dozorczyni laborant. bez wiktu . 480 „ 1 sługa . . . . . 288 „ 3 sług po 240 K. . . . 720 „ 7 „ „ 216 „ . . . 1.512 „ 3 „ „ 192 „ . . . 576 „ 16 osób.	4.176	—	—	—	4.176
	b) wikt dla 14 osób po 280 K. . . .	3.920	—	—	—	3.920
	2) Oddział kliniczny (oddział chorych). *a*) płaca: 1 odźwierny a zarazem dozorcy pompy przy ul. Piekarskiej . 360 K. 1 odźwierny przy ul. Pijarów . 360 „ 1 palacz do kaloryferów . . 360 „ 3 parobków do posług po 192 K 576 „ 1.656 K. 6 osób.					
	Do przeniesienia 1.656 K.	66.392	31.336	9.128	11.746	118.602

Wykonanie z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
34.300	37.187	
	12.184	Wstawia się *więcej* o 530 K. z powodu przyjęcia dwóch sług do obsługi chorych z płacą po 192 K. i 168 K, tudzież przeniesienia jednej sługi z oddziału położniczego, dalej wstawienia dodatku dla zajętych sług na oddziale obserwacyjnym i zakaźnym, wreszcie opuszczenia dodatku osobistego dla nadzorcy oddziału kiłowego,
	6.192	Jak w r. 1909.
	1.680	Preliminuje się *mniej* o 168 K. z powodu przeniesienia jednej sługi do oddziału chorych.
	2.712	Jak w roku 1909.
	3 000	
	32.480	Preliminuje się o 560 K. *więcej* na wikt dla nowych 2 sług (LW: 55.199/07)
	2.900	*Więcej* o 994 K. z powodu sprawić się mającego wierzchniego ubrania dla służby oddziałowej licząc po 8 K. na jedną osobę, tudzież z powodu powiększenia etatu służby oddziałowej o 2 osoby.
	6,144	Wstawia się *mniej* o 672 K, stosownie do obliczenia podwyżki na r. 1910.
59.021 100	67.292 —	
	3.936	Wstawia się *więcej* o 240 K. z powodu koniecznej podwyżki płac służby (LW. 56199/07).
	3.920	Jak na rok 1909.
93.327	112.335	

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
II.	Z przeniesienia 1.656 K.	66.392	31.336	9.128	11.746	118.602
	b) wikt:					
33	2 odźwiernych i 1 palacza z kolacyą mięsną po 350 K. . 1.050 K.					
	3 parobków po 280 K. . 840 „ 1.890 „					
	c) dodatek na mundur dla 2 odźwiernych po 100 K. . . . 200 „					
	d) dodatek na umundurow. 3 parobków po 55 K. . . . 165 „	—	3.911	—	—	3.911
	3) Oddział położnic z kliniką położn.-ginekol.					
	a) płaca:					
	1 palacza przy kaloryferach . 360 K.					
	1 parobka przy głównej bramie wchodowej . . . 240 „					
	4 parobków do posług po 192 K. 768 „ 1.368 K.					
	6 osób					
	b) wikt dla palacza z kolacyą mięsną . . . 350 K.					
	wikt dla 5 parobków po 280 K. 1.400 „ 1.750 „	—	—	1.559	1.559	3.118
	Wydatki pozycyi 33.					15.125
34	Służba wspólna:					
	a) płaca:					
	pomocnika maszynisty, a zarazem ślusarza 600 K.					
	chłopca w ślusarni . . . 240 „					
	2 palaczy 1 po 480 K, 1 po 420 K. . 900 „					
	1 stolarza . . . . . 480 „					
	2 stróży nocnych (bez wiktu) po 700 K. 1.400 „					
	2 kaplicznych po 240 K. . . . 480 „					
	3 parobków 1 = 288 K, 1 = 240 K, 1 = 192 K. . . . 720 „	2 169	1.687	482	482	4.820
	12 osób					
	b) wikt:					
	pomocnika maszynisty . . . 650 K.					
	2 palaczy, 1 chłopca i stolarza z kolacyą mięsną po 350 K. . . 1.400 „					
	wikt III. klasy 2 kaplicznych i 3 parobków po 280 K. . . . 1.400 „	1.553	1.207	345	345	3.450
	c) bluzy dla 9 osób po 33 K. . . .	133	104	30	30	297
	Wydatki pozycyi 34.	—	—	—	—	8.567
	Razem { 1. zwyczajne .	70.247	38.245	11.544	14.162	134.198
	Razem { 2. *nadzwyczajne* .	—	—	—	—	—
	Suma rubryki II. .	70.247	38.245	11.544	14.162	134.198

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
93.327 100	112.335	
	3.911	Jak na rok 1909 uchwalono.
	3.118	
17.708	14.885	
	4.604	Wstawia się więcej o 216 K. z powodu podanego przy poz. 33. lit. a).
	3.450	Jak na rok 1909.
	225	Preliminuje się *więcej* o 72 K. jak to przy poz. 32 lit. a) wyjaśniono.
6.315	8.279	
117.350 100	127.643 —	
117.450	127.643	

Wydatki. # 1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
III.	**Pensye i emerytury.**					
35	Finger Fryderyka, wdowa po b. profesorze kliniki	630	—	—	—	630
36	Neuhauser Karolina, wdowa po b. prymaryuszu	1.200	—	—	—	1.200
37	Jaroszyńska Eugenia, wdowa po b. oficyale	613	—	53	—	666
38	Köstlich Józefa, wdowa po b. oficyale	613	—	53	—	666
39	Marczak Helena, wdowa po b. pisarzu	644	—	56	—	700
40	Piro Karol, b. odźwierny	567	—	49	—	616
41	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz	2.391	—	—	—	2.391
42	Gralewska Zofia, wdowa po oficyale	1.058	—	92	—	1.150
43	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	1.288	—	112	—	1.400
44	Jedno małoletnie dziecko, po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim	78	—	—	—	78
—	Malinowski Erazm, b. rządca (umarł)	—	—	—	—	—
45	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz	773	—	67	—	840
46	Bogusz Wiktor, b. oficyał	1.244	—	108	—	1.352
47	Dr. Głowacki Bolesław, b. dyrektor	3.717	—	323	—	4.040
—	Berthleff Klementyna, wdowa po dyr. (umarła)	—	—	—	—	—
48	Widman Michalina, wdowa po prymaryuszu	1.200	—	—	—	1.200
49	Maruszczak Karolina, b. akuszerka	—	—	404	—	404
50	Jezierska Leontyna, wdowa po pisarzu	828	—	72	—	900
51	Lewicki Jan, b. pisarz	696	—	61	—	757
52	Jurkiewicz Maryanna, wdowa po portyerze	700	—	67	—	767
53	Chodzikiewicz Maryan, b. pisarz	908	—	90	—	998
54	Malinowska Matylda, wdowa po b. rządcy	1.104	—	96	—	1.200
55	Lisowski Jan, kierownik apteki	1.054	—	90	—	1.144
56	Dr. Sawicki Edward, b. prymaryusz	4.800	—	—	—	4.800
57	Berthleff Marya, sierota po dyrektorze	368	—	32	—	400
	Suma rubryki III.	26.474	—	1.825	—	28.299
IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**					
58	Wacnik Agata, b. dozorczyni	128	—	—	—	128
59	Grochowska Rozalia, wdowa po odźwiernym dar z łaski	221	—	19	—	240
60	Sempik Marya, wdowa po parobku	110	—	10	—	120
61	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz jednorazowy dar z łaski	184	—	16	—	200
62	Dekańska Eugnia, wdowa po dyetaryuszu jednorazowy dar z łaski	92	—	8	—	100
63	Baranowski Dymitr b. łazienny	420	—	36	—	456
64	Dla 2 Sióstr emerytek, wikt z pieczywem 480 K. „ „ „ „ ryczałt za pranie bielizny . . . . . 87 „	500	—	67	—	567
	Suma rubryki IV.	1.655	—	156	—	1.811
V. 65	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	90	70	20	20	200

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
630	630	Jak na rok 1909 uchwalono.
1.200	1.200	
666	666	
667	666	
700	700	
616	616	
2.390	2.391	
1.150	1.150	
1.200	1.400	
78	78	
300	—	Z powodu śmierci emeryta preliminuje się pod poz. 54 emerytura dla wdowy.
840	840	Jak na rok 1909.
1.352	1.352	
4.040	4.040	
300	—	Nic się nie preliminuje z powodu śmierci emerytki.
1.200	1.200	Jak na rok 1909.
403	404	
900	900	
757	757	
767	767	
998	998	
1.100	1.200	
381	1.144	
1.200	—	Wstawia się nowo przyznaną emeryturę (LW. 96.721/08).
	400	Jak na rok 1909.
23 835	23.499	
128	128	Jak na rok 1909.
240	240	
120	120	
200	200	
100	100	
—	—	Wstawia się nowo przyznane zaopatrzenie (LW. 50.741/09).
—	—	Preliminuje się kwotę 567 K. jako wydatek przeniesiony z Rubr. II. poz. 24.
788	788	
200	200	Jak na rok 1909.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**					
66	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych . . .	1.332	1.148	248	372	3.100
67	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej 1 roku .	1.380	—	120	—	1.500
68	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych . .	516	444	96	144	1.200
69	Gratyfikacye dla służby szpitalnej . . .	626	534	111	169	1.440
	Suma rubryki VI. .	3.854	2.126	575	685	7.240
VII.	**Koszta gospodarcze.**					
70	Żywienie chorych:					
	a) Zwykła strawa i dodatki:					
	Oddział chorych:					
	3.900 dni lecz. na kl. I. i II. po 1·60 K. . . . 6.240 K.					
	190.000 dni lecz. na kl. III. po 0·44 K. . . 83.600 „ 89.840 K.					
	Oddział położnic:					
	900 dni lecz. na kl. I i II. po 1·60 K. . . 1.440 K.					
	19.000 dni lecz. na kl. III. po 0·45 K. . . 8.550 „ 9.990 „					
	Oddział kliniki ogólnej 45.000 dni po 1·22 K. . . . . 54.900 K.					
	Oddział kliniki położnic 18.000 dni po 0·89 K. . . . . 16.000 „	89.840	54.900	9.990	16.000	170.730
	b) 6 Sióstr Miłosierdzia w kuchni:					
	α) płaca po 180 K. . . . 1.080 K.					
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 450 K. . . . . 2.700 „					
	γ) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. . . . 261 „	2.141	1.290	240	370	4.041
	c) Koszta utrzymania służby kuchennej:					
	α) płaca 5 sług rocznie po 192 K. 960 K.					
	„ 8 „ „ „ 168 „ 1.344 „					
	β) wikt z pieczywem dla 13 sług po 280 K. . . . . 3.640 „					
	γ) na fartuchy, kaftany itp. po 12 K. . 156 „	3.181	1.920	359	640	6.100
	d) opał i para do gotowania w kuchni . .	1.908	1.152	216	324	3.600
	e) naczynia i sprzęty kuch. 1. zwyczajne .	490	350	70	90	1.000
	e) naczynia i sprzęty kuch. 2. **nadzwyczajne**:	—	—	—	—	—
	f) pieczywo dla chorych	12 408	3.600	675	917	17.600
	g) wino dla chorych	2.200	1.540	160	250	4.150
	Do przeniesienia . . . 1. zwyczajne	112168	64.752	11.710	18 591	207.221
	Do przeniesienia . . . 2. **nadzwycz.**	—	—	—	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
3.003	3.000	Wstawia się *więcej* o 100 K. z powodu powiększenia personalu.
395	1.500	Jak na rok 1909.
1.200	1.200	
—	1.240	Preliminuje się więcej o 200 K. z powodu większej potrzeby.
4.598	6.940	
168.884	168.073	Wydatki wynosiły: w roku 1906 kwotę 167.346 K, w roku 1907 kwotę 183.106 K, w roku 1908 kwotę 168.884 K, razem 519.336 K, przeciętnie 173.112 K, preliminuje się kwotę 170.770 K. zatem *więcej* o 2.657 K jak na rok 1.909 uchwalono, a to z powodu podrożenia niektórych artykułów żywności Część wydatków na oddziały kliniczne, zwróci c. k. Skarb Państwa.
3.859	3.921	Preliminuje się *więcej* o 120 K. dla 6 Sióstr Miłos. po 20 K. jak to w Rubr. II. poz. 24. wyjaśniono.
6.011	6.100	Jak na rok 1909.
5.509	3.600	Jak na rok 1909.
1.034	900	Wstawia się *więcej* o 100 K. z powodu koniecznej wymiany starych naczyń.
—	**290**	Odpada jako jednorazowy wydatek.
19.887	14.000	Wstawia się *więcej* o 3.600 K z powodu podrożenia mąki.
4.304	4.150	Jak na rok 1909.
209.488	200.744	
—	**290**	

I. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
VII.	Z przeniesienia { 1. zwyczajne .	112168	64.752	11.710	18.591	207.221
	2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—
71	Wikt II. klasy dla akuszerki dyżurnej .	—	—	—	—	—
71a	Wikt I. klasy dla lekarza dyżurnego .	—	—	—	—	—
	„ I. „ „ aptekarza . .	—	—	—	—	—
	„ I. „ „ lekarza fund położ. . .	—	—	—	—	—
72	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi w szpitalu i klinikach:					
	a) drzewem i węglem	13.000	14.000	7.000	9.000	43.000
	b) opał gazem aparatów sterylizacyjnych, kuchenek i wentylatorów	1.130	2.600	410	600	4.740
73	Oświetlenie naftą z dotyczącemi potrzebami .	2.800	1.960	270	20	5.050
	„ elektryczne { 1. zwyczajne . .	5.690	16.000	3 370	6.920	31.980
	2. nadzwyczajne:	—	—	—	—	—
74	Sprzęty, zakupno i naprawa: { 1. zwyczajne .	4.000	750	3.100	1.250	9.100
	2. nadzwyczajne	—	—	—	—	—
	a) na spraw enie nowych sprzętów do paw. zakaźnych wózka i płótna ratunkowego .	**200**	—	—	—	**200**
	b) na uzupełnienie inwentarza oddz. położnic.	—	—	**174**	—	**174**
75	Fiakrowe dla rządcy	172	148	32	48	400
76	Utrzymanie konia z naprawą wozów, i furmana:					
	{ 1. zwyczajne . . .	172	148	32	48	400
	{ **2. nadzwyczajne.** . .	—	—	—	—	—
77	Utrzymanie ogrodu:					
	a) spacerowego i warzywnego . 400 K.					
	b) ogrodnika: *a*) płaca . 600 „					
	β) wikt . . 720 „	774	602	170	174	1.720
78	Utrzymanie pralni:					
	a) opał, praczki i inne potrzeby . . .	8.000	2.700	3.000	2.300	16.000
	b) ryczałt za pranie bielizny służby oddziałowej	496	272	72	120	960
	c) 2 Siostry Miłosier. w pralni:					
	α) płaca po 180 K. . . . 360 K.					
	β) wikt po 450 K. . . . 900 „					
	γ) ryczałt na pranie bielizny po 43·50 K. . . . 87 „	674	229	242	202	1.347
79	Bielizna pościel i odzież: 1. zwyczajne . .	—	—	—	—	
	a) zakupno i naprawa	16 000	2.600	4.700	2.700	26.000
	2. nadzwyczajne	—	—	—	—	—
	a) na uzupełnienie bielizny na oddz. położ.	—	—	**3.913**	—	**3.913**
	b) na zakupno worków na rzeczy na oddziale chorych	**4.450**		—	—	**4.450**
	b) 3 Siostry Miłosierdzia w magazynie bielizny i szwalni:					
	α) płaca po 180 K. . . . 540 K.					
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 450 K. . . . . 1.350 „					
	γ) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K . . . . 131 „	1.246	206	363	206	2.021
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne . .	166322	106967	34.471	42.179	349.939
	2. nadzwyczajne	**4.650**	—	**4.087**	—	**8 737**

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
209 488	200.744	
—	**290**	
—	200	
—	—	Wydatki te przeniesiono do Rub. II. poz. 27.
—	—	
2.003	1.922	
61.099	41.140	Wstawia się *więcej* jak na r. 1909 o 1.860 K. a *mniej* od wynikłości z r. 1908 o 18.099 K. w przypuszczeniu że węgiel będzie tańszy ze względu na konkurencyę ropy naftowej jako materyału opałowego.
4.723	5.370	Preliminuje się *mniej* o 630 K; na podstawie wynikłości z r. 1908.
5.118	5.920	Wstawia się ogółem *więcej* o 5.610 K. z powodu większego zapotrzebowa-
29.112	25.500	nia, a to przeważnie na oddziały kliniczne, które to wydatki zwróci
—	**655**	częściowo c. k. Rząd.
13.506	9.100	Jak na rok 1909.
19.656	**39.107**	
—	**1.560**	Wstawia się jako kredyt nadzwyczajny kwotę 374 K (LW. 49.392/09) na
—	—	sprawienie niezbędnych przyborów.
400	400	
		Jak na rok 1909 z opuszczeniem wydatku nadzwyczajnego.
242	400	
110	—	
1.613	1.520	Preliminuje się *więcej* o 200 K. na płacę ogrodnika z powodu pomnożonych czynności, na dokupionych gruntach i ogrodu przy szpitalu św. Zofii.
17.857	13.500	*Więcej* o 2.500 K. jak na rok 1909 na podstawie wyniku roku ostatniego.
—	—	Wstawia się ryczałt na pranie bielizny służby oddziałowej, a to dla uniknienia przeniesienia chorób zaraźliwych po za obręb szpitala.
1.286	1.307	Wstawia się *więcej* o 40 K. z powodów podanych w Rubr. II. poz. 24.
—	—	
28.188	26.000	Jak na rok 1909.
—	—	Na wydatki nadzwyczajne preliminuje się ogółem 8,363 K. a to na konie-
—	—	czne uzupełnienie inwentarza bielizny na oddziale położniczym i na
—	—	zakupienie worków do przechowania rzeczy chorych. (LW. 49.392/09..
1.930	1.961	Wstawia się *więcej* o 60 K. z powodów podanych w Rubr. II. poz. 24.
376.565	334.984	
19.766	**41.612**	

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
VII.	Z przeniesienia . { 1. zwyczajne .	166322	106967	34.471	42.179	349.939
	{ 2. **nadzwyczajne** .	**4.650**	—	**4.087**		**8.637**
80	Słoma do sienników	**1.200**	—	—	—	1.200
81	Opłata za wodę z wodociągów miejskich . .	1.800	7.300	1.930	3.080	14.110
	Razem { 1. zwyczajne . . .	169.322	114.267	36.401	45.259	365.249
	{ 2. **nadzwyczajne** . .	**4.650**	—	**4.087**	—	**8.737**
	Suma rubryki VII. .	173.972	114.267	40.488	45.259	373.986
VIII.	**Koszta sanitarne.**					
82	Lekarstwa . . . { 1. zwyczajne .	12.600	19.350	1.590	4.860	38.400
	{ 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—
83	Utrzymanie apteki:					
	2 Siostry Miłosierdzia w magazynie sanitarnym:					
	a) płaca po 180 K. . . . 360 K.					
	b) wikt z pieczywem i dodatkami po 450 K. . . . . 900 „					
	c) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. 87 „	458	606	108	175	1.347
84	3 laborantów w aptece:					
	a) 1 laborant, płaca bez wiktu . 1.000 K.					
	b) 2 pomocników płaca 1-go 360 K. a drugiego 240 K. . . . 600 „					
	c) wikt z pieczywem dla 2 pomocników po 280 K. . . . 560 „	734	972	173	281	2.160
85	Ambulatoryum	2.100	7.300	320	220	9.940
86	Potrzeby sanitarne	20.160	26.550	3.980	8.280	58.970
87	Urządzenie i utrzymanie pracowni Röntgena { 1. zwyczajne .	1.200	—	—	—	1.200
	{ 2. **nadzwyczajne**	**3.500**	—	—	—	**3.500**
88	Szczudła, buty, opaski, okulary i t. p. . .	1.800	460	480	350	3.090
89	Laboratoryum . { 1. zwyczajne	600	510	50	40	1.200
	{ 2. **nadzwyczajne**					
	na zakupno mikroskopu	**900**	—	—	—	**900**
90	Wino stare dla ciężko chorych . . .	450	800	50	150	1.450
91	Instrumenta chirurgiczne { 1. zwyczajne .	3.150	4.870	750	1.350	10.120
	{ 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—
92	Koszta pogrzebowe	2.220	180	60	40	2.500
	Razem { 1. zwyczajne .	45.472	61.598	7.561	15.746	130.377
	{ 2. **nadzwyczajne**	**4.400**	—	—	—	**4.400**
	Suma rubryki VIII. .	49.872	61.598	7.561	15.746	134.777

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
376.565	334.984	
19.766	**41.612**	
1.189	900	Preliminuje się *więcej* o 300 K. ze względu na podrożenie słomy.
16.233	18.540	Preliminuje się *mniej* o 4.430 K. na podstawie wyników w pierwszym kwartale r. 1909. Natomiast podniesiono koszt pompowania wody z własnej studni o 1.800 K. (Vide Rub. XI. poz. 97).
393 987	354.424	
19.766	**41.612**	
413.753	396 036	
38 022	36.500	Preliminuje się na oddział:
500	—	chorych 193.900 dni po 6·5 gr. = 12.600 K. klinik. ogól. 45.000 „ „ 43·0 „ = 19.350 „ oddz. położ. 19.900 „ „ 8·0 „ = 1.591 „ klinik. położ. 18.000 „ „ 27·0 „ = 4.860 „ razem jak obok 38.400 K. zatem *więcej* o 1.900 K. jak na rok 1909 uchwalono.
1.286	1.307	Preliminuje się *więcej* o 40 K. z powodów podanych w Rubr. II. poz. 24.
1.396	1.320	Preliminuje się *więcej* o 840 K. z powodu zmiany kategoryi płac i pomnożenia liczby laborantorów o 1 osobę z powodu koniecznej potrzeby.
7.674	9.940	Jak na rok 1909.
57.688	44.000	Preliminuje się na oddział: chorych 193.900 dni po 10·4 gr. . 20.160 K. klin. ogól. 45.000 „ „ 59 „ . 26.550 „ położnic 19.900 „ „ 20 „ . 3.980 „ klin położn. 18.000 „ „ 46 „ . 8.280 „ razem jak obok kwotę . 58.970 K. zatem *więcej* jak w roku 1909 o 14.970 K.
—	—	
—	—	Nowy kredyt na konieczne urządzenie pracowni Röntgena. (LW. 16.561/09).
2.843	3.250	Wstawia się mniej o 160 K. ze względu na wynikłość z roku 1908.
692	1.200	Jak na rok 1909.
—	—	Pozycya nowa z powodu koniecznej potrzeby zakupna mikroskopu dla laboratoryum (LW. 15.389/09).
709	1.450	Jak na rok 1909.
10 292	9.720	Wstawia się więcej o 400 K. gdyż dotychczasowy kredyt był niewystarczający. (LW. 45.273/04).
3.265		
2 500	2.500	Jak na rok 1909.
123.102	111.187	
3 765	—	
126.867	111.187	

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
IX.	**Koszta kancelaryjne.**					
93	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	2.500	1.950	350	600	5.400
X. 94	**Koszta kapliczne** . . .	258	222	48	72	600
XI.	**Utrzymanie budynków.**					
95	Konserwacye i reparacye:					
	1. zwyczajne	13.000	9.500	2.500	3.500	28.500
	2. **nadzwyczajne:**					
	a) Na schody: Kredyty uzupełniające wskutek podwyżki cen	**642**	—		—	**642**
	b) Na naprawę dachu: w pawilonie izolacyjnym i na starej pralni	**5.720**	—	—	—	**5.720**
	„ „ „ w zakładzie położnic .		—	**1.024**	**1.024**	**2.048**
	c) Adaptacya starej pralni na III oddziale i urządzenie pomieszkań dla funkcyonaryuszy w nowo nabytych realnościach . .	**4.000**	—	—	—	**4.000**
	d) Wymiana kotłów dla centraln. ogrzewania kliniki wewnętrznej i chirurgicznej .	—	**18.600**	—	—	**18.600**
96	Utrzymanie maszyny i wodociągów . .					
	1. zwyczajne .	1 500	1 400	500	800	4.200
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—
	a) Wymiana części składowych maszyny parowej w budynku administracyjnym . .	**1.600**	—	—	—	**1 600**
	b) Zakupno wentyla redukcyjnego w rurociągu wodnym	—	—	—	**450**	**450**
97	Pompowanie wody prądem elektrycznym . .	4.130	840	200	230	5.400
98	Asekuracya budynków	250	250	625	125	1.250
99	Kominiarze i straż ogniowa	877	683	195	195	1.950
	Razem: 1. zwyczajne . .	19.757	12.673	4.020	4.850	41.300
	Razem: 2. **nadzwyczajne** .	**11.962**	**18 600**	**1.024**	**1.474**	**33.060**
	Suma rubryki XI. .	31.719	31 273	5.044	6.324	74.360
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**					
100	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k. = 14.080·36 K. za część budynku użytego dawniej na oddz. położnic	704	—	—	—	704
101	5% od kwoty 26.020 zł. 11 kr. m. k. = 56.322·36 K. za część budynku użytego dla oddziału chorych	2.816	—	—	—	2.816
	Suma rubryki XII .	3.520	—	—	—	3.520

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6.495	5.400	Jak na rok 1909. uchwalono.
600	600	Jak corocznie.
28.795	28.000	Preliminuje się na konserwacyę nowo nabytych realności więcej o 500 K. na podstawie wyniku roku 1908.
		Wstawia się dodatkowy kredyt, z powodu podwyższonych cen materyałów.
		Preliminuje się na naprawę zniszczonych dachów. według przedłożonego Wydziałowi kraj. kosztorysu.
19.772	**29.911**	
		Z powodu koniecznej potrzeby przeniesienia oddziału chorób nerwowych do osobnego budynku. (LW. 53.202/09).
		Wstawia się na konieczną potrzebę wymiany zniszczonych kotłów dla kliniki wewnętrznej i chirurgicznej na podstawie kosztorysu do LW: 47.803/09.
6.385	3.100	
450	—	Preliminuje się na wydatki zwyczajne więcej o 1.100 K, na podstawie wyniku r. 1908 — zaś na wydatki nadzwyczajne jak obok poszczególniono kwotę 2.050 K. (Lw. 47803/909.)
—	—	
—	—	
3.809	3.600	Wstawiono więcej o 1.800 K, wydatek ten zmniejszy koszt za wodę pobieraną z wodociągu miejskiego. (Vide Rub. VII. poz. 81 wydat.)
1.045	1.130	Preliminuje się wogóle więcej o 230 K. z powodu nabycia nowych realności.
1.840	1.840	
41.874	37.670	
20.222	**29.911**	
62.096	67.581	
704	704	Jak na rok 1909.
2.816	2.816	
3.520	3.520	

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych klinieczny	położnic szpitalny	położnic klinieczny	Razem
		Korony				
XIII 102	**Podatki i daniny**	640	560	120	180	1.500
XIV.	**Rozmaite.**					
103	Utrzymanie biblioteki 1. zwyczajne . .	552	—	48	—	600
	2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—
104	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń .	1.800	—	200	—	2.000
105	Przypadkowe:					
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	360	280	80	80	800
	b) ubezpieczenie pensyjne	507	395	113	113	1.128
	c) ubezpieczenie służby od wypadków . .	112	88	25	25	250
	d) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	765	595	170	170	1.700
—	Funduszowi kraj. zwrot zapłaconych przez c. k. Skarb państwa zaległych kosztów leczenia na klinikach	—	—	—	—	—
	Suma rubryki XIV .	4.096	1.358	636	388	6.478
XV.	**Zapomogi dla położnic.**					
106	Dla położnic opuszczających wraz z dziećmi zakład	—	—	14.000	—	14.000
XVI.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**					
107	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	100	—	100
XVII.	**Koszta utrzymania dzieci w szpitaliku św. Zofii.**					
108	*a*) w oddziele szpitalnym 1. zwyczajne .	55.942	—	—	—	55.942
	2. **nadzwyczajne**	42.230	—	—	—	42.230
	b) w klinice pedyatrycznej . . .	14.926	—	—	—	14.926
	Razem 1. zwyczajne . .	70.868	—	—	—	70.868
	2. **nadzwyczajne** .	42.230	—	—	—	42.230
	Suma rubryki XVII .	113098	—	—	—	113.098

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
607	1.500	Jak na rok 1909.
850	600	Jak na rok 1909.
—	—	
	2.000	Jak na rok 1909.
868	800	
—	—	Wstawia się 1.128 K. na ubezpieczenie pensyjne jako 2/3 części opłacanych wkładek przez szpital w myśl ustawy państwowej z dnia 16/12. 1906. Dz. ust. p. Nr. 1 ex 1907.
212	250	Jak na rok 1909.
4.326	1.700	
333.349	—	
339.605	5.350	
14.364	14.000	Jak na rok 1909.
12	100	Jak na rok 1909.
36.375	36.000	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza szpitalika św. Zofii (dołączonego jako alegat do niniejszego preliminarza), który z dniem 1. stycznia 1910 przechodzi na własność i w zarząd kraju.
—	—	
—	—	
36.375	36.000	
—	—	
36.375	36.000	

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczn	Razem
		Korony				
XVIII.	**Spłata pożyczek.**					
113	Umorzenie pożyczki 101.400K. zaciągniętej w Banku krajowym na zakupno realności od Markowskiej: X. i XI rata kapitału . . 952 K. 95 h. procent . . . . 3.874 „ 86 „ dod. administr. . . . 242 „ 19 „ stemple . . . . — „ 20 „	5.070	—	—	—	5.070
114	Umorzenie pożyczki 110.000 K zaciągniętej w Banku krajowym na pokrycie wydatków inwestycyjnych, IV. i V. rata, a to: na kapitał . . . . 908 K. 78 h. „ procent . . . . 4.321 „ 14 „ „ dod. admin. . . . 270 „ 08 „ „ stemple . . . . — „ 20 „	5.500	—	—	—	5.500
115	Umorzenie pożyczki 83.400 K. (gotówką 78.503K.) zaciągnąć się mającej w Banku krajowym na dalsze pokrycie wydatków inwestycyjnych, III. i IV. rata po 2.085 K.	4.170	—	—	—	4.170
116	Umorzenie pożyczki 48.000 K. zaciągnąć się mającej w Banku krajowym na kupno gruntów pod budowę klinik (spłacalna w 44 latach) 3 i 4 rata półroczna w kapitale i odsetkach po 1.200 K.	2.400	—	—	—	2.400
	Suma rubryki XVIII.	17.140	—	—	—	17.140

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
5.070	5.070	Jak na rok 1909. Z końcem r, 1910 pozostanie dług w kapitale 96.630 K 95 gr.
5.473	5.500	Jak na rok 1909. — Z końcem roku 1910. pozostanie dług w kapitale 107.799 K. 19 gr.
—	4.170	Jak na r. 1909. uchwalono.
—	2.400	Jak na r. 1909. uchwalano.
10.543	17.140	

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
	DOCHODY.					
I.	**Dodatki.**					
1	Od c. k. Skarbu za 682 m. drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały	3.000	—	240	—	3.240
2	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodów z myta .	71.000	—	—	—	71.000
	Suma rubryki I. .	74.000	—	240	—	74.240
II. 3	**Opłaty pośmiertne**	26.000	—	—	—	26.000
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**					
4	Od funduszu krajowego galicyjskiego . .	270000	—	50.000	—	320.000
5	Od samopłacących	62.000	—	6.000	—	68.000
6	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	17.000	—	500	—	17 500
	Suma rubryki III. .	349000	—	56.500	—	405.500
IV.	**Dochody z realności i ogrodu.**					
7	Dochód z ogrodu szpitalnego	460	—	40	—	500
8	Czynsz od . k. Rządu, za użyte ubikacye na szkołę i klinikę położnych . . .	2.000	—	—	—	2.000
9	Czynsz z realności nabytych od hr Łosiowej, Dr. Goreckiego i Dr. Czernego . . .	2 000	—	—	—	2.000
	Suma rubryki IV. .	4.460	—	40	—	4.500
V.	**Rozmaite.**					
10	Rozmaite nieprzewidziane	1.100	—	100	—	1.200
11	Zwrot zaliczek na płace	3.500	—	—	—	3.500
12	Szpital św. Zofii: zwrot płacy praktykanta .	1.100	—	100	—	1.200
	Suma rubryki V. .	5.700	—	200	—	5.900

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
	3.240	
71.382	71.000	Jak na rok 1909.
71 382	74.240	
25.575	26.000	Jak na rok 1909.
157.239	320.000	Jak na rok 1909, pomimo wyniku roku ostatniego.
71.657	64.000	Dochody wynosiły w roku 1906 — 66.106 K, w roku 1907 — 63 935 K, w roku 1908 — 71.657 K, razem 201.698 K. przeciętnie 67.233 K. Preliminuje się w zaokrągleniu 68.000 K.
20.361	17.000	Dochody wynosiły w roku 1906 — 14.693 K, w roku 1907 — 17.383 K, w roku 1908 — 20.361 K, razem 52.437 K, przeciętnie 17.479 K. Preliminuje się w zaokrągleniu 17.500 K.
249.257	401.000	
957	500	
2.000	2.000	Jak na rok 1909. uchwalono.
1.764	2.000	
4.721	4.500	
1.507	1.200	Jak na rok 1909.
2.632	3.500	Zwrot — jak wyjaśnienie do rubr. I. poz. 18. niniejszego preliminarza i rubr. I. poz. 5. preliminarza szpitalika św. Zofii.
4.139	4.700	

Wydatki. # 1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
VI.	**Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu.**					
13	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych ponad taksę szpitalną:					
	a) w klinikach szpitalnych . . .	174075	—	50.586	—	224.661
	b) w klinice pedyatrycznej przy szpit. św Zofii	2.661	—	—	—	2.661
	c) ryczałt częściowych wydatków j. w. .	3.300	—	—	—	3.300
	Suma rubryki VI .	180036	—	50.586	—	230.622
VII. 14	**Pożyczka inwestycyjna** zaciągnąć się mająca w Banku krajowym	—	—	—	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
433.349	199.868	Na r. 1910 wstawia się przybliżoną kwotę, obliczoną na podstawie wysokości pojedynczych pozycyj niniejszego preliminarza.
—	—	Do poz. 13 *b) c)* preliminuje się na podstawie preliminarza szpitala św. Zofii dołączonego jako osobny alegat.
—	—	
433.349	199.868	
104.070	61.350	Nic się nie preliminuje, gdyż pozycya ta odnosi się tylko do budżetu roku 1909.

Alegat do projektu preliminarza krajowego szpitala powszechnego we Lwowie Rubr. XVII. poz. 108 wydatków i rubr. VI poz. 13 b) i c) dochodów.

PRELIMINARZ

szpitala św. Zofii we Lwowie

na rok

1910.

(Sporządzony na podstawie projektu preliminarza nadesłanego do LW. 59.537/09.)

Lw. 68.081/1909.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 Szpital św. Zofii	Klinika pedyatryczna	Razem
				Korony		
I		**Wydatki.**				
		Płace i emolumenta etatowe.				
	1	2 prymaryuszów: płaca po 1.200 K		2.400	—	2.400
	2	Kierownik oddziału okulistycznego . . .		300	—	300
	3	2 sekundaryuszów II klasy:				
		a) płaca po 1.400 K . . .	2.800 K.			
		b) dodatek na mieszkanie po 400 K.	800 „	3.600	—	3.600
	4	Praktykant lekarski adjutum		600	—	600
	5	Funduszowi szpitala powszechnego (głównego) zwrot poborów 1. praktykanta kancelaryjnego . .		948	252	1.200
	6	Odźwierny: *a*) płaca	1.000 K.			
		b) dodatek na ubranie	100 „	869	231	1.100
		(mieszkanie, opał światło w naturze).				
		Suma rubryki I. .		8.717	483	9.200
II		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	7	4 Siostry Miłosierdzia:				
		a) płaca po 180 K.	720 K			
		b) wikt z pieczywem po 450 K. .	1.800 „			
		c) ryczałt za pranie bielizny po 43 K. 50 g.	174 „	2.020	674	2.694
	8	Służba oddziałowa:				
		a) płaca dla 17 kobiet po 168 K.	2.856 K			
		b) wikt „ „ „ „ 280 „	4.760 „			
		c) bluzy „ „ „ „ 33 „	561 „			
		d) na podwyższenie płac w ciągu roku 1910 przypadające . .	526 „	6.683	2.020	8.703
	9	Służba domu:				
		a) płaca: 2 sług po 216 K. . .	432 K.			
		1 sługi dla kliniki a zarazem palacza	360 „			
		b) wikt: 2 sług po 280 K. . .	560 „			
		sługi dla kliniki z kolacyą mięsną	350 „			
		c) bluzy dla 3 osób po 33 K. .	99 „	1.058	743	1.801
		Suma rubryki II.		9.761	3.437	13.198

Wyjaśnienia

Pod poz. 1—2 wstawiono pobory lekarzy jakie dziś faktycznie pobierają, zaś pobory pod poz. 3 - 4 dla lekarzy przyjąć się mających, wedle ustanowionego etatu płac w szpitalu głównym.

Preliminuje się płaca dla praktykanta, który przeniesiony zostanie do czynności kancelaryjnej z głównego szpitala. — Zwrot ten preliminuje się w rubr. V. poz. 12. dochodów szpitala głównego. Urzędnik ten otrzyma zamiast dodatku aktywalnego, mieszkanie z opałem i światłem w naturze.

Wstawiono pobory ustanowione dla odźwiernego przy głównym szpitalu.

Preliminuje sie potrzebną ilość Sióstr Miłosierdzia i służby szpitalnej, z poborami ustanowionymi w głównym szpitalu.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910. Szpital św. Zofii	Klinika pedyatryczna	Razem
				Korony		
III.	10	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**		120	—	120
IV.		Remuneracye.				
	11	Dla Dra Jana Raczyńskiego		1.200	—	1.200
	12	„ funkcyonaryuszów		79	21	100
	13	„ służby		79	21	100
		Suma rubryki IV.		1.358	42	1.400
V.		**Koszta gospodarcze.**				
	14	Żywienie chorych:				
		a) zwykła strawa i dodatki:				
		34.000 dni leczenia na III. klasie oddziału szpitalnego po 44 gr. .	14.960 K.			
		5.500 dni leczenia na klinice pedyatycznej po 72 gr.	3 960 „	14.960	3.960	18.920
		b) Koszta utrzymania służby kuchennej:				
		1 sługa: *α*) płaca	192 K.			
		β) wikt	280 „			
		γ) fartuchy	12 „	382	102	484
		c) Opał i para do gotowania w kuchni		632	168	800
		d) Naczynia i sprzęty kuchenne . . .		79	21	100
		e) Pieczywo dla chorych:				
		α) dzieci szpitalnych 34.000 dni po 6 gr.	2.040 K.			
		β) „ klinicznych 5.500 „ „ 8 „	440 „	2.040	440	2.480
	15	Wikt I. klasy dla lekarza dyżurnego . . .		920	—	920
	16	Opał sal łazienek i innych ubikacyj w szpitalu i klinice:				
		a) drzewem i węglem . . .	2.640 K.			
		b) gazem aparatów sterylizacyjnych, kuchenek i wentylatorow . .	200 „	2.600	240	2.840
		c) ryczałt dla klinik (zwrot od ck. Rządu) . . .		—	800	800
	17	Oświetlenie:				
		a) nafta z dotyczącemi potrzebami . .		350	438	788
		b) elektryczne, ryczałt dla klinik (zwrot od ck. Rządu)		—	800	800
	18	Sprzęty, zakupno i naprawa: 1) zwyczajne . .		500	80	580
		Do przeniesienia . . .		22.463	7.049	29 512

Wyjaśnienia

Wstawia się na ewentualnie przypaść mogące zaopatrzenia służby.

Za kierownictwo szpitala i kliniki pedyatrycznej.
Preliminuje się kredyty odpowiednie do ilości osób, podobnie jak w budżetach innych szpitali.

Ilość dni na r. 1910 przyjęto na oddz. szpitalnym . .	34.000	dni
„ „ „ „ „ „ w klinice pedyatrycznej . .	5.500	„
razem . .	39.500	dni

i do tej ilości dostosowano wszystkie wydatki administracyjne i gospodarcze.

Preliminuje się na wikt, jak dla lekarza w głównym szpitalu.

Wstawiono jak przy Rub. V. poz. 14 wyjaśniono.

Wstawia się jak przy Rubr. V. poz. 14. wyjaśniono.

Fundusz szpitala św. Zofii we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Szpital św. Zofii	Klinika pedyatryczna	Razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . . .	22.463	7.049	29.512
		2 *nadzwyczajne*:			
		na uzupełnienie inwentarza sprzętów . .	**12 000**	—	**12.000**
	19	Utrzymanie ogrodu	103	17	120
	20	Utrzymanie pralni:			
		a) opał, praczki i inne potrzeby . 1.100 K.			
		b) pranie bielizny służby . . 136 „	1.004	232	1.236
	21	Bielizna, pościel i odzież, zakupno i naprawa.			
		1. zwyczajne	1.200	300	1.500
		2. *nadzwyczajne*:			
		na uzupełnienie inwentarza bielizny . .	**9.000**	—	**9.000**
	22	Opłata za wodę z wodociągów miejskich:			
		a) dla oddziałów szpitalnych . 1.800 K.			
		b) „ „ klinicznych . 330 „	1.800	330	2.130
		c) ryczałt dla klinik (zwrot od ck. Rządu)	—	200	200
		Razem { 1. zwyczajne .	26.570	8.128	34.698
		Razem { 2. *nadzwyczajne* .	**21.000**	—	**21.000**
		Suma rubryki V. .	47.570	8.128	55.698
VI.		**Koszta sanitarne.**			
	23	Lekarstwa: *a*) dla oddziałów szpitalnych 34.000 dni po 4 gr. . . 1.360 K.			
		b) dla oddziałów klinicznych 5.500 dni po 4 gr. . . 220 „	1.360	220	1.580
		c) ryczałt dla klinik (zwrot od c. k. Rządu)	—	200	200
	24	Ambulatoryum	400	—	400
	25	Potrzeby sanitarne:			
		a) dla oddziałów szpitalnych 34.000 dni po 10 gr. . 3.400 K.			
		b) dla oddziałów klinicznych 5.500 dni po 10 gr. . . 550 „	3.400	550	3.950
		c) ryczałt dla klinik (zwrot od ck. Rządu)	—	600	600
	26	Szczudła, buty, opaski, okulary i tp.	650	—	650
	27	Instrumenta chirurgiczne	500	—	500
		Suma rubryki VI. .	6.310	1.570	7 880

Wyjaśnienia

Jako wydatek nadzwyczajny na zakupno nowych potrzebnych sprzętów.

Jak Rubr. V. poz. 14.

Jako wydatek nadzwyczajny na sprawienie brakującej a koniecznie potrzebnej bielizny i pościeli.

Jak Rubr. V. poz. 14.

Preliminuje się wedle prawdopodobnego zapotrzebowania.

Fundusz szpitala św. Zofii we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Szpital św. Zofii	Klinika pedyatryczna	Razem
			Korony		
VII.		**Koszta kancelaryjne.**			
	28	*a*) dla oddziałów szpitalnych i klinicznych . . .	400	70	470
		b) ryczałt dla klinik (zwrot od ck. Rządu) . .	—	400	400
		Suma rubryki VII. .	400	470	870
VIII		**Utrzymanie budynków.**			
	29	Konserwacye i reparacye: 1) zwyczajne:			
		a) dla oddziałów szpitalnych i klinicznych .	1.000	300	1 300
		b) ryczałt dla klinik (zwrot od ck. Rządu) .	—	300	300
		2) *nadzwyczajne*:			
		na najniezbędniejsze roboty adaptacyjne.	**21.230**	—	**21.230**
	30	Utrzymanie urządzeń mechanicznych i wodociądów .	430	70	500
	31	Asekuracya budynków	215	35	250
	32	Kominiarze i straż ogniowa	215	35	250
		Razem { 1. zwyczajne .	1.860	740	2.600
		Razem { 2. *nadzwyczajne* .	**21.230**	-	**21.230**
		Suma rubryki VIII. .	23.090	740	23.830
IX	33	Podatki i daniny	52	8	60
X		Rozmaite.			
	34	Zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	99	16	115
	35	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane.	198	32	230
		Suma rubryki X. .	297	48	345
XI		Spłata pożyczek.			
	36	Spłata długu hipotecznego	497	—	497

Wyjaśnienia

Preliminuje się wedle prawdopodobnego zapotrzebowania.

Kredyty na wydatki zwyczajne preliminuje się wedle prawdopodobnego zapotrzebowania, zaś na wydatki nadzwyczajne, na podstawie osobnego kosztorysu.

Preliminuje się wedle prawdopodobnego zapotrzebowania

Fundusz szpitala św. Zofii we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 Szpital św. Zofii	Klinika pedyatryczna	Razem
					Korony	
I.		**Dochody.**				
		Zwroty od ck. Skarbu Państwa.				
	1	Ryczałty: za opał	800 K			
		„ oświetlenie	800 „			
		„ wodę	200 „			
		„ leki i sanitarne (200 + 600)	800 „			
		„ druki	400 „			
		„ konserwacye	300 „	3.300	—	3.300
	2	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych dzieci ponad normę szpitalną w klinice pedyatrycznej .		2.661	—	2.661
		Suma rubryki I. .		5.961	—	5.961

Preliminarz na rok 1910.

Wyjaśnienia

Wstawiono dochody opłacane przez c. k. Profesora kliniki pedyatrycznej z dotacyj otrzymywanych od c. k. Rządu.

Fundusz szpitala św. Zofii we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1910 Szpital św. Zofii	Klinika pedyatryczna	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.	1-6	Płace i emolumenta etatowe	8.717	483	9.200
II.	7-9	Koszta utrzymania osób nieetatowych	9.761	3.437	13.198
III.	10	Zaopatrzenia i dary z łaski	120	—	120
IV.	11-13	Remuneracye	1.358	42	1.400
V.	14-22	Koszta gospodarcze 1. zwyczajne	26.570	8.128	34.698
		2. **nadzwyczajne**	**21.000**	—	**21.000**
VI.	23-27	Koszta sanitarne	6.310	1.570	7.880
VII.	28	Koszta kancelaryjne	400	470	870
VIII	29-32	Utrzymanie budynków 1. zwyczajne	1.860	740	2.600
		2. **nadzwyczajne**	**21.230**	—	**21.230**
IX.	33	Podatki i daniny	52	8	60
X.	34-35	Rozmaite	297	48	345
XI.	36	Spłata pożyczek	497	—	497
		Razem 1. zwyczajne	55 942	14.926	70.868
		2. **nadzwyczajne**	**42.230**		**42.230**
		Suma wydatków	98.172	14.926	113.098
		Dochody.			
I.	1-2	Zwroty od c. k. Skarbu Państwa	5.961	—	5.961
		Zestawienie.			
		Dochody	5.961	—	5 961
		Wydatki	113.098	—	113.098
		Niedobór	107.137	—	107.137

podczas gdy do roku 1909 płacono z funduszu krajowego (w budżecie szpitala powszechnego we Lwowie) ryczałt na utrzymanie dzieci w kwocie 36.000 K.

Krajowy zakład dla obłąkanych

na Kulparkowie.

PRELIMINARZ

na rok

1910.

LW. 68.084/909.

Drukiem Pillera, Neumanna i Sp.

2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Sumaryusz	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
		Korony		
	WYDATKI.			
I.	Płace i emolumenta etatowe	94.668	—	94 668
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych	196.792	—	196.792
III.	Pensye i emerytury	18.578	—	18.578
IV.	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	864	—	864
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	80	—	80
VI.	Remuneracye i zapomogi	4.785	—	4.785
VII.	Koszta gospodarcze zakładu	489 981	20.000	509 981
VIII.	„ „ folwarku	29.796	400	30.196
IX.	„ sanitarne	20.600	—	20.600
X.	„ kancelaryjne	2.400	—	2.400
XI.	„ kapliczne	500	—	500
XII.	„ utrzym. budynków, dróg dojazdowych i urządzeń	33.560	1.110	34.670
XIII.	Podatki z ekwiwalentem i daniny	130	—	130
XIV.	Rozmaite	14.228	—	14.228
XV.	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	120	—	120
XVI.	Spłata pożyczek	108.414	—	108.414
	Suma wydatków	1,015.496	21.510	1,037.006
	DOCHODY.			
I.	Odsetki od kapitałów i efektów	214	—	214
II.	Dodatki	1.500	—	1.500
III.	Dochody z dóbr	38.621	—	38.621
IV.	Zwroty kosztów leczenia	795.000	—	795.000
V.	Rozmaite	10.600	—	10.600
	Suma dochodów	845.935	—	845 935
	W porównaniu z wydatkami	1,037.006	—	1,037.006
	Okazuje się **niedobór**	**191.071**	—	**191.071**

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
		Porównanie sumaryczne
		kwot preliminowanych na rok 1910. z uchwalonemi na rok 1909.
65 259	84.760	*Wydatki* preliminowane na rok 1910 wynoszą . . . 1,037.006 K.
158.055	189.069	„ „ „ „ 1909 „ . . . 1,017.534 „
16.071	16.569	zatem „ „ „ 1910 są większe o . . **19.472 K.**
664	864	a to:
395	80	w rubr. I. ogółem więcej o 9.908 K.
3.015	4.785	„ II. „ „ „ 7.723 „
536.368	473.341	„ III. „ „ „ 2.009 „
35.831	32.573	„ VII. „ „ „ 36.640 „
26.078	19.850	„ VIII. „ mniej „ . . . . 2.377 K.
4.002	4.600	„ IX. „ więcej „ 750 „
376	600	„ X. „ mniej „ . . . . 2.200 „
55.201	70.764	„ XI. „ „ „ . . . . 100 „
92	130	„ XII. „ „ „ . . . . 36.094 „
8.651	11.480	„ XIV. „ więcej „ 2.748 „
110	120	„ XVI. „ „ „ 465 „
86.472	107.949	Razem *więcej* o 60.243 K. mniej o 40.771 K.
996.640	1,017.534	Z porównania *więcej* j. w. o **19.472 K**
		Dochody preliminowane na rok 1910 wynoszą . 845.935 K.
		„ „ „ „ 1909 „ . 837.237 „
		zatem „ „ „ 1910 są *większe* . . . . **8.698 „**
223	212	a to:
200	1.500	w rubr. I. więcej o 2 K.
37.433	42.125	„ III. mniej o . . . . . 3.504 K.
700.708	784.000	„ IV. więcej o 11.000 „
6.683	9 400	„ V „ o 1.200 „
745.247	837.237	Razem *więcej* o 12.202 K. mniej o 3.504 K.
		Z porównania *więcej* j. w o **8.698 K.**
996.640	1,017.534	Wynik zatem na rok 1910 jest *mniej korzystny* o kwotę . . **10.774 K.**
251.393	**180.297**	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
				Korony		
		WYDATKI.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Dyrektor:				
		a) płaca	6.400 K.			
		b) dodatek funkcyjny	1.000 „			
		c) I. dodatek pięcioletni . . .	800 „	8.200	—	8.200
	2	3 prymaryuszów:				
		a) płaca po 3.400 K. . . .	10.200 K.			
		b) dodatki funkcyjne po 1.000 K. . .	3.000 „			
		c) dodatki pięciolet. po 600 „ . .	2.400 „	15.600	—	15.600
	3	4 sekundaryuszów:				
		a) płaca po 2.100 K.	8.400 K.			
		b) dodatki funkcyjne po 1.000 K. . .	4.000 „			
		c) dodatki pięcioletnie po 400 „ . .	1.200 „			
		d) dodatek dla 1 sekundaryusza za kierownictwo pracownią naukową . .	1.000 „	14.600	—	14.600
	4	3 lekarzy asystentów:				
		a) płaca: 1.500 K.	4.500 K.			
		b) dodatki funkcyjne po 1.000 K. . .	3.000 „	7.500	—	7.500
	5	2 adjuta dla lekarzy po 1 500 K.		3 000	—	3.000
	6	2 kapelanów:				
		a) płaca po 800 K.	1.600 K.			
		b) relutum za wikt rz. kat. kapel. . .	816 „			
		c) wikt w naturze gr. kat. kapel. . .	816 „			
		d) dodatki pięcioletnie po 100 K. . .	600 „	3.832	—	3.832
	7	Rządca:				
		a) płaca	2.800 K.			
		b) dodatek funkcyjny . . .	960 „	3.760	—	3.760
	8	2 oficyałów:				
		a) płaca po 2.200 K.	4.400 K.			
		b) dodatki funkcyjne po 800 K. i 768 K.	1.568 „			
		c) dodatki pięcioletnie po 300 K. . .	900 „	6.868	—	6.868
	9	3 asystentów:				
		a) płaca po 1.600 K.	4.800 K.			
		b) dodatki funkcyjne: dwa po 800 K. jeden 576 K	2.176 „			
		c) dodatki trzyletnie po 200 K. . .	517 „	7.493	—	7.493
	10	2 praktykantów:				
		a) płaca po 1200 K.	2.400 K.			
		b) dodatki funkcyjne po 576 K. . .	1.152 „	3.552	—	3.552
			Do przeniesienia.	74.405	—	74.405

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
7.258	8.200	Jak na rok 1909.
13.282	15.600	
9.355	13.600	Preliminuje się o 1.000 K. więcej na dodatek dla jednego sekundaryusza za kierownictwo pracowni naukowej. (LW. 68084/909).
5.885	7.500	Jak na rok 1909.
—	3.000	
3.865	3.832	
3.205	3.760	
6.583	7.500	Wstawia się mniej o 632 K. gdyż odpadły 2 dodatki pięcioletnie w kwocie 600 K. dla zmarłego oficyała ś. p. Juliusza Szczepańskiego, i zmniejszył się dodatek funkcyjny nowo mianowanego oficyała, który otrzymał pobory wedle uchwały Sejmu z dnia 27/10 1908.
5.877	6.976	Preliminuje się ogółem więcej o 517 K. a to na dwa pełne dodatki 3 letnie dla Podlachy i Merklingera po 200 K. = 400 K. należne od 1909 r. oraz na pierwszy dodatek 3 letni dla Grześlowskiego od 1/6 1910 kwotę 117 K.
—	3.552	Jak na rok 1909.
55.310	73.520	

Wydatki. # 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	74.405	—	74.405
	11	Maszynista: *a)* płaca . . . . 1.600 K. *b)* dodatek funkcyjny . . 800 „	2.400	—	2.400
	12	Inspicyent zakładu: *a)* płaca . . . 1.600 K. *b)* dodatek funkcyjny . 800 „ *c)* „ trzyletni . 200 „	2.600	—	2.600
	13	Woźny: *a)* płaca . . . . . 1.000 K. *b)* dodatek na ubiór . . . 100 „ *c)* dodatek osobisty . . . 50 „ *d)* 5 dodatków pięcioletnich po 60 K. 275 „	1.425	—	1.425
I.	14	Odźwierny przy furcie zakładowej: *a)* płaca . . . . . 1.000 K. *b)* dodatek na ubiór . . . . 100 „ *c)* dodatek osobisty . . . . 50 „ *d)* 4 dod. pięciol. po 60 K. . . 198 „	1.348	—	1.348
	15	Odźwierny przy bramie wjazdowej: *a)* płaca . . . . . 1.000 K. *b)* dodatek na ubiór . . . . 100 „ *c)* 2 dodatki pięcioletnie po 60 K. . 120 „	1.220	—	1.220
		Razem . .	83.398	—	83.398
		Do tego:			
	16	Zaliczki na płace	2.500	—	2.500
	17	Opał i oświetlenie mieszkań (drzewo w sągach 4 metr., nafta w kilogramach) funkcyonaryuszów zakładu: 184 sągów drzewa po 42 K . 7.728 K 3.256 klg. nafty á 32 „ . 1 041 „ 92 gr.	8.770	—	8.770
		Suma rubryki I. .	94.668	—	94.668

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
1.920	2.400	Jak na rok 1909.
2 056	2.400	Wstawia się na pierwszy dodatek 3-letni kwotę 200 K. przypadający od 27/7 r. 1909.
1.390	1 390	Preliminuje się więcej o 35 K. na 5-ty dodatek pięcioletni przypadający od 1/6 1910.
1.330	1 330	Preliminuje się więcej o 18 K. na przypadający od 15/9. 1910 czwarty dodatek pięcioletni z rocznych 60 K.
1.220	1.220	Jak na rok 1909.
63.226	82 260	
2.033	2.500	Jak na rok 1909.
—	—	Nowa pozycya z powodu ustalenia deputatu drzewa i nafty zużytego przez funkcyonaryuszy zakładu. Wydatek z tego tytułu mieścił się dotychczas w ogólnych wydatkach na opał i oświetlenie. (Rubr. VII.). Deputat drzewa i światła dla funkcyonaryuszy wynosi:
65.259	84.760	

	drzewo szczegół	sągi ogół	nafta szczegół	kiło ogół
Dyrektor . . .	12	12	200	200
3 prymaryuszów i rządca . . .	10	40	180	720
3 sekundaryusz. i 2 oficyałów .	8	40	144	720
3 asystentów lekars. i 3 kancel.	7	42	120	720
2 kapelanów .	5	10	100	200
2 praktykantów lek. i 2 kanc.	4	16	84	336
Maszynista . .	6	6	96	96
Do przeniesienia		166		2992

	drzewo szczegół	sągi ogół	nafta szczegół	kiło ogół
Z przeniesienia		166		2992
Inspicient . . .	6	6	84	84
Woźny i 2 oddźwiernych . .	4	12	60	180
Razem j. o . .		184		3256

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
				Korony		
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	18	24 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:				
		a) płaca rocznie po 180 K. . .	4.320 K.			
		b) wikt z pieczywem i dodatkami po 450 K. . . .	10.800 „			
		c) pranie bielizny po 25 K . .	600 K.	15.720	—	15.720
	19	4 dyetaryuszów:				
		a) płaca po 2 K. dziennie . . .	2.920 K.			
		b) relutum za wikt po 720 K. . .	2.880 „			
		c) opał 16 sągów drzewa á 42 K. . . 672 K.				
		d) oświetlenie 336 klg nafty á 32 h. . . 107 „ 52 gr.	780 „	6.580	—	6.580
	20	Wikt I. klasy dla 2-ch adjutowanych lekarzy rocznie po 816 K.		1.632	—	1.632
	21	Służba wyższa:				
		a) płaca ślusarza starszego zarazem pomocnika maszynisty . . .	720 K.			
		płaca ślusarza	600 „			
		„ stolarza	600 „			
		„ krawca	600 „			
		„ szewca	540 „			
		„ introligatora	480 „			
		„ lakiernika	480 „			
		„ 4 palaczy po 400 K. . .	1.600 „			
		„ 4 palaczy po 288 „ . .	1.152 „			
		„ chłopca w ślusarni . . .	120 „			
		„ pomocnika odźwiernego przy bramie głównej	516 „			
			7.408 K.			
		b) wikt dla 11 osób II. kl. służbowy po 540 K. . . . 5.940 K.				
		wikt dla 5 osób z kolacyą mięsną po 360 K. . 1.800 „				
		wikt dla 1 osoby zwykły . 290 „	8.030 „			
		c) bluzy, fartuchy dla 16 osób po 13 K.	208 „			
		d) dodatek na mundur dla pomocnika odźwiernego	100 „	15.746	—	15.746
		Do przeniesienia .		39.678	—	39.678

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
14.958	15.860	Preliminuje się ogółem mniej o 140 K. z powodu przeniesienia kredytów na utrzymanie 2-ch Sióstr Miłosierdzia do Rub.: VII poz.: 54. *b*) wydatków; tudzież podwyższenia ich płac o 20 K. rocznie wskutek odnowionej umowy mającej obowiązywac od 1/1 1910; nadto wstawiono kredyt na pranie bielizny po 25 K na osobę. Wikt zaś wstawiono jak na rok 1909 uchwalono.
—	496	Odpada jako wydatek jednorazowy nadzwyczajny.
7.070	4.350	Wstawia się z powodu pomnożonych czynności kancelaryjnych na płacę i wikt dla 4-go dyetarysza kwotę 1.450 K zaś na opał po 4 sągi i oświetlenie po 84 klg. nafty dla 4 dyetaryuszy 780 K. zatem ogółem więcej jak na rok 1909, o 2.230 K.
—	—	Nowa pozycya z powodu przyznania wiktu I. kl. adjutowanym lekarzom. (LW: 16472/09).
13.353	15.746	Jak na rok 1909.
35.381	36.452	

Wydatki. # 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	39.678	—	39.678
II.	22	Służba oddziałowa:			
		a) płaca: 130 dozorców rocznie po 228 K. 29.640 K.			
		80 dozorczyń „ „ 204 „ 16.320 „			
		razem 210 osób			
		b) na uzupełnienie tudzież podwyżki płac w ciągu roku 1910 przypadające dla dozorców i dozorczyń i dodatki dla służby na oddziałach wymagających większej pracy 17.061 K.			
		c) wikt z pieczywem dla 210 osób po 360 K. 75.600 „			
		d) *α*) wierzchnie ubranie dla 197 dozorców chorych po 25 K . . . . 4.925 K.			
		β) bluzy dla 13 sług po 13 K. . . 169 „	143 718	—	143.718
	23	Premia dla dozorców: Badzyńskiego Stanisława, Bardzińskiego Alojzego, Kozła Józefa, Goraka Walentego, Jedynaka Stefana i dozorczyń: Korak Katarzyny i Hajtasz Zofii, za wysłużonych lat 10, po 10 dukatów w złocie, czyli razem 70 dukatów po 12 K. . .	840	—	840
	24	Służba domu: *a*) płaca:			
		2 stróżów nocnych po 288 K. . . 576 K.			
		2 posługaczy do izby przyjęcia chorych jeden 360 K, drugi 240 K. . . 600 „			
		1 dozorcy trupiarni . . . . 288 „			
		1 „ odczyszczalni kanałów (bez wiktu) 960 „			
		1 „ toru kolejowego wewnętrznego . 240 „			
		1 sługi księży . . . . . 168 „			
		1 „ kancelaryjnego . . . 192 „			
		2 kanalarzy zarazem grabarzy po 192 K. 384 „			
		1 diaka dochodzącego (bez wiktu) . 240 „			
		1 kościelnego dochodzącego (bez wiktu) 240 „			
		1 parobka do magazynu drzewa i węgla 420 „			
		6 parobków po 192 K. . . . 1.152 „			
		2 „ „ 168 „ . . . 336 „			
		1 posługaczki laboratoryum . . . 240 „			
		23 osób razem . . . . . 6.036 K.			
		b) wikt z pieczywem:			
		α) dla 3 osób wedle normy dla dozorców po 360 K. . . . . 1.080 K.			
		β) dla 16 osób po 290 K. . . . 4.640 „			
		χ) „ 1 posługacza dla izby przyj. wikt II. służbowy . . . . 540 „			
		c) bluzy dla 20 osób po 13 K. . . 260 „	12.556	—	12.556
		Suma rubryki II. .	196.792	—	196 792

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
35.381	36.452	
113.006	140.614	Preliminuje się *więcej* o 3.104 K. na uzupełnienie i podwyżkę płac w ciągu 1910 r. przypadających dla dozorców i dozorczyń.
119	360	Więcej o 480 K. gdyż w roku 1910 przypadnie do udzielenia 7 premii, podczas gdy na r. 1909 wstawiono do budżetu tylko na 3 premie.
9.549	11.643	Preliminuje się ogółem *więcej* o 913 K. z powodu zwiększenia ilości służby o 1 posługaczkę dla laboratoryum kosztem 613 K, tudzież podwyższenia płacy o 120 K. i wiktu o 180 K. dla posługacza do izby przyjęcia, który jednocześnie prowadzić będzie magazyn rzeczy chorych.
158.055	189.069	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba porządk.	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
III.		**Pensye i emerytury.**			
	25	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz	1.134	—	1.134
	26	Węgrzyn Jan, były dozorca	120	—	120
	27	Krzyżak Antoni, były dozorca	288	—	288
	28	Dr. Pluciński Michał, b. prymaryusz	3.596	—	3.596
	29	Dżuła Roman, były dozorca	160	—	160
	30	Długosz Apolonia, była dozorczyni	192	—	192
	31	Hinke Filomena, była dozorczyni	272	—	272
	32	Olszowy Jędrzej, b. dozorca	164	—	164
	33	Sebzda Katarzyna, b. dozorczyni	288	—	288
	34	Kalita Karol, b. oficyał *a*) emerytura 3.114 K.			
		b) stały dar z łaski 507 „	3.621	—	3.621
	35	Neusserowa Emilia, wdowa po dyrektorze	1.400	—	1.400
	36	Mroczko Rozalia była dozorczyni	240	—	240
	37	Fanti Stanisław, b. rządca	3.125	—	3.125
	38	Wytyczakowska Paulina, była dozorczyni	176	—	176
	39	Borysławski Dmytro, były dozorca	175	—	175
	40	Lisicki Jan, były dozorca	452	—	452
	41	Łuczków Paraskiewia, była dozorczyni	218	—	218
	42	Krogulska Zofia, wdowa po pisarzu:			
—		*a*) pensya wdowia 790 K			
—		*b*) dod. na wychow. 2 dzieci 158 „	948	—	948
	43	Szczepańska Wanda, wdowa po oficyale:			
—		*a*) pensya wdowia 1.200 K			
—		*b*) dodatek na wychowanie 3 dzieci 360 „	1.560	—	1.560
	44	Niżnik Józef, były dozorca	191	—	191
	45	Janikowska Marya, była dozorczyni	258	—	258
		Suma rubryki III.	18.578	—	18.578
IV.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**			
	46	Tobiasiewicz Edward, dożywotnia zapomoga	120	—	120
	47	Kamiński Jan	172	—	172
	48	Kubrakiewicz Franciszka, wdowa po maszyniście	400	—	400
	49	Kuźmicha Onufry, b. dozorca	172	—	172
		Suma rubryki IV.	864	—	864
V.	50	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	80	—	80
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	51	Za sprawdzanie recept	20	—	20
	52	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych	3.000		3.000
	53	Gratyfikacye dla służby zakładowej	1.765	—	1.765
		Suma rubryki VI.	4.785	—	4.785

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
1.133	1.134	
120	120	
288	288	
3.595	3.596	
160	160	
192	192	
272	272	
64	164	
288	288	
3.620	3.621	Jak na rok 1909 uchwalono.
1.400	1.400	
192	240	
3.125	3.125	
176	176	
175	175	
451	452	
109	218	
711	948	
—	—	Preliminuje się na mocy statutu emerytalnego pensyę wdowią, oraz dodatek na wychowanie 3-ga nieletnich dzieci. (LW. 25262/09).
—	—	Nowo przyznane statutowe prowizye (LW: 7928/09 i LW: 113620/08.
—	—	
16.071	16.569	
120	120	
72	172	Jak na rok 1909 uchwalono.
400	400	
72	172	
664	864	
395	80	Jak na rok 1909.
15	20	
3.000	3.000	Jak na rok 1909.
—	1.765	
3.015	4.785	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
					Korony		
VII.		**Koszta gospodarcze zakładu.**					
	54	Żywienie chorych:					
		a) zwykła strawa i dodatki:					
		I. klasy 5.500 dni po 1·80 K.	9.900 K.				
		II. „ 24.500 „ „ 1·60 „	39.200 „				
		III. „ 500.000 „ „ 0.43 „	215.000 „	264.100 K.			
		od tego za sprzedane odpadki z kuchni		2.000 „	262.100	—	262.100
		b) 7 Sióstr Miłosierdzia w kuchni:					
		α) płaca rocznie po 180 K. . . .		1.260 K.			
		β) wikt z dodatkami rocznie po 450 K. . . .		3.150 „			
		γ) pranie bielizny po 25 K . . .		175 „	4.585	—	4.585
		c) Służba kuchenna i magazynowa:					
		α) płaca dla 2 po 240 K. .	480 K.				
		„ „ 2 „ 216 „ .	432 „				
		„ „ 4 „ 192 „ .	768 „				
		„ „ 3 „ 180 „ .	540 „				
		„ „ 4 „ 168 „ .	672 „	2.892 K.			
		β) wikt 15 sług po 290 K. . . .		4.350 „			
		γ) fartuchy, czepki i bluzy dla 15 sług po 14 K.		210 „	7.452	—	7.452
		d) opał do kuchni			7.500	—	7.500
		e) naczynia i sprzęty kuchenne . . .			2.400	—	2.400
		f) pieczywo z piekarzem i drzewem:					
		α) mąka, drożdże, drzewo itp. .		50.168 K.			
		β) płaca piekarza (bez wiktu)	1.200 K.				
		„ 2 pomocników po 960 K. (bez wiktu) .	1.920 „				
		płaca 1 pomocnika . .	288 „				
		„ 1 parobka . .	192 „	3.600 „			
		γ) wikt 1 pomocnika III. klasy z kolacyą mięsną . .	360 K.				
		wikt 1 parobka . .	290 „	650 „	54.418	—	54.418
	55	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi			45.000	—	45 000
		Do przeniesienia . .			383.455	—	383.455

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
236.819	255.734	Wydatki wynosiły w 1906 r. — 185.071 K, w 1907 r. — 225.787 K, w 1908 r. — 236.819 K, razem 647.677 K. przeciętnie 215.892 K, Preliminuje się kwotę 262.100 K. t. j. więcej o 6.366 K. jak na rok 1909 z powodu corocznego wzrostu leczenia. Mianowicie do preliminarza na rok 1910 przyjęto dni leczenia 530.000, podczas gdy do budżetu na rok 1909 przyjęto tylko 510.000 dni. W szczególności na rok 1910 przyjmuje się dla I. kl. 5.500 dni, dla II. kl.
4.813	3.050	24.500 dni, dla III. kl. 500.000 dni, razem 530.000 dni. Ilość dni leczenia wynosiła w 1906 r. — 415.553 dni, w 1907 r. 457.028 dni, w 1908 r. 503.199 dni.
		Preliminuje się *więcej* o 1.535 K. z powodu podwyższenia płacy SS. Miłosierdzia o 20 K. rocznie, wstawienia na pranie bielizny po 25 K, oraz przeniesienia kosztów utrzymania 2-ch SS. Miłosierdzia z Rub.: II. poz.: 18.
6.910	7.452	Jak na rok 1909.
7.620	7.500	Jak na rok 1909.
2.232	2.400	
60.869	40.000	Pieczywo kosztowało w roku 1906 — 35.246 K, w 1907 — 51.462 K, w 1908 r. — 60.869 K, razem 147.577 K, przeciętnie 49.192 K. Preliminuje się 54.418 K, a mianowicie:
		dla 30.000 dni klasowych po 12 gr.: . . . . . 3.600 K.
		„ 500.000 „ III. klasy po 9·2 gr. . . . . 46.000 „
		„ 73.000 „ chorych pracujących, którzy dostają dodatkowe porcye pieczywa po 6·6 gr. . . . . 4.818 „
		Razem j. w. . . . 54.418 K.
		W porównaniu z rokiem 1909 *więcej* o 14.418 K. wskutek wzmagającej się corocznie podwyżki cen mąki.
66.932	35.000	Opał kosztował w 1906 r. — 29.598 K. w 1907 r. — 45,256 K, w 1908 r. 66.932 K, razem 141.786 K. przeciętnie 47.262 K. Prel minuje się o 10.000 K. więcej wskutek podwyżki cen drzewa i węgla w ostatnich latach. Część tego wydatku stanowiącego deputat opału dla funkcyonaryuszy zakładu, przeniesiono do Rub. I. poz. 17. wydat.
386.195	351.136	

Wydatki 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia .	383.455	—	383.455
	56	Oświetlenie: *a*) nafta, świece i t. p. . 9.500 K. *b*) 1 l mpiarz: *a*) płaca 216 K. *β*) wikt 290 „ 506 „	10.006	—	10.006
	57	Sprzęty gospodarcze: *a*) zakupno i naprawa . . . . . *b*) Siostra Miłosierdzia w magazynie sprzętów: *α*) płaca, rocznie . . . . 180 K. *β*) wikt z dodatkami . . . 450 „ *γ*) pranie bielizny . . . 25 „ *c*) *nadzwyczajne*	6.000 655 —	— — —	6.000 655 —
	58	Utrzymanie koni z woźni ami, naprawą wozów, uprzęży i t. p.: *a*) utrzymanie koni etc. . . . 4.000 K. *b*) 2 woźniców: *a*) płaca po 240 i 192 K. . . . 432 K. *β*) wikt po 290 K. 580 „ 1.012 K. *γ*) na wierzchne ubrania po 25 K. . . . 50 „ 1.062 „	5.062	—	5.062
	59	*a*) Utrzymanie parku i ogrodów spacerow. . 400 K. *b*) „ ogrodnika: *α*) płaca . . . . . 288 K. *β*) wikt III. kl. z kolacya mięsną 360 „ 648 „	1.048	—	1.048
	60	Utrzymanie pralni: *a*) drzewo, mydło i inne potrzeby . 6.000 K. *b*) służba: *α*) płaca 1 parobka . 288 K. „ 12 dziewek po 168 K. . 2.016 „ . 2 304 K. *β*) wikt dla 13 osób po 290 K. . 3.770 „ *δ*) bluzy i fartuchy dla 13 osób po 13 K. . . . . 169 „ 6.243 K. *c*) 2 Siostry Miłosierdzia w pralni: *α*) płaca rocznie po 180 K. . . 360 K. *β*) wikt z pieczywem i dodat. po 450 K. . . . . 900 „ *γ*) pranie bielizny po 25 K. . . 50 „ *d*) na pranie bielizny służby oddziałowej dla 210 osób po 8 K.	12.243 1.310 1.680	— — —	12.243 1.310 1.680
		Do przeniesienia . .	421.459	—	421.459

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
386.195	351.136	
13.420	10.006	Oświetlenie kosztowało w 1906 r. — 8.238 K, w 1907 r. — 11.928 K, w 1908 r. 13.420 K, razem 33.586 K, przeciętnie 11.195 K. Preliminuje się jak na 1909 r. — 10.006 K, a to z powodu przeniesienia wydatku na naftę pobieraną przez funkcyonaryuszy do Rub. I. poz. 17. wydat.
10.073	6.000	Jak na rok 1909. Wydatki zwyczajne wynosiły: w 1906 r. — 6.970 K, w 1907 r. — 6.000 K, w 1908 r. — 10.073 K, razem 23.043 K, przeciętnie 7.681 K.
688	610	*Więcej* o 45 K, a to na płacę 20 K, zaś na pranie bielizny 25 K.
27.677	8.310	Odpada jako jednorazowy wydatek nadzwyczajny.
7.367	4.480	*Więcej* o 582 K. z powodu podrożenia owsa i siana.
231	1.048	Jak na rok 1909
14 413	12.099	Wydatki wynosiły: w roku 1906 — 10.538 K, w roku 1907 — 10.966 K, w roku 1908 — 14.413 K, razem 35.917 K, przeciętnie 11.972 K, Preliminuje się więcej o 144 K. z powodu zmiany kategoryi, płac służby.
1.375	1.220	*Więcej* o 90 K. a to na płacę 40 K, na pranie bielizny 50 K.
—	—	Wstawia się na koszt prania bielizny dla 210 służby oddziałowej licząc po 8 K. od osoby, kwotę 1.680 K.
461.439	394.909	

Wydatki. # 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	421.459		421.459
VII.	61	Bielizna, pościel i odzież:			
		a) zakupno i naprawa	30.000	—	30.000
		b) na uzupełnienie inwentarza bielizny i pościeli *nadzwyczajne* .	—	20.000	20.000
		c) 2 Siostry Miłosierdzia:			
		α) płaca rocznie po 180 K. . . 360 K.			
		β) wikt z dodatkami po 450 K. . 900 „			
		γ) pranie bielizny po 25 K. . . 50 „	1.310	—	1.310
		d) 6 szwaczek:			
		α) płaca dla 2 po 360 K. . 720 K.			
		β) „ „ 4 po 288 „ 1.152 „ 1.872 K.			
		γ) wikt z pieczywem dla 6 szwaczek po 290 K. . . . . 1.740 „	3.612	—	3.612
		e) 1 dozorczyni:			
		α) płaca . . . . . 240 K.			
		β wikt III. kl. z kolacyą mięsną . 360 „	600	—	600
	62	Słoma do sienników	5.000	—	5.000
	63	Opłata za wodę z wodociągów miejskich . . .	28.000	—	28.000
		Suma rubryki VII.	489.981	20.000	509.981
VIII.		**Koszta gospodarcze folwarku.**			
	64	Gospodarstwo rolne	10.302	400	10.702
	65	Krowiarnia	12.542	—	12.542
	66	Trzoda chlewna	2.712	—	2.712
	67	Ogród warzywny	4.240	—	4.240
		Suma rubr. VIII .	29.796	400	30.196
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	68	Lekarstwa z apteki na recepty	1.600	—	1.600
	69	Lekarstwa w materyałach i potrzeby sanitarne .	17.000	—	17.000
	70	Instrumenta chirurgiczne	400	—	400
	71	Utrzymanie prosektoryum	200	—	200
	72	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza . . .	1.000	—	1.000
	73	Laboratoryum	400	—	400
		Suma rubryki IX. .	20.600	—	20.600

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
461.439	394.909	
26.472	30.000	Bielizna kosztowała w roku 1906 — 22.000 K, w roku 1907 — 23.773 K, w roku 1908 — 26.472 K, razem 72.245 K, przeciętnie 24.082 K. Preliminuje się jak na rok 1909 — 30.000 K.
17.000	20.000	Wstawia się na ostateczne uzupełnienie inwentarza i na sprawienie poduszek nadzwyczajny kredyt 20.000 K.
1.375	1.220	Jak wyjaśnienie przy Rub. II. poz. 18.
—	3.612	Jak na rok 1909.
3.101	600	
6.721	3.000	*Więcej* o 2.000 K z powodu podrożenia słomy i większego zapotrzebowania.
20.260	20.000	*Więcej* o 8.000 K, według faktycznej potrzeby.
536.368	473.341	
—	—	
35 831	32.573	Wstawia się na podstawie specyalnego preliminarza folwarku dołączonego jako osobny alegat.
—	—	
—	—	
35.831	32.573	
1.656	1.400	Lekarstwa kosztowały: w 1906 — 884 K, w 1907 — 1.413 K, w 1908 1.656 K, razem 3.953 K, przeciętnie 1.318 K. Preliminuje się ze względu na wynik roku 1908 i zwiększony ruch chorych o 200 K, więcej jak na rok 1909.
19.414	16.000	Wydatki wynosiły w 1906 r. — 12.405 K, w 1907 — 17.964 K, w 1908 19.414 K, razem 49.783 K, przeciętnie 16.594 K. Preliminuje się na podstawie przecięcia i wyniku roku 1908 o 1000 K. więcej jak na rok 1909.
274	400	Jak na rok 1909.
300	150	Preliminuje się o 50 K *więcej*, ze względu na wynikłość z lat ostatnich.
—	500	Odpada jako jednorazowy wydatek nadzwyczajny.
2.274	1.000	Jak na rok 1909.
2.160	400	
26.078	19.850	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
X.		**Koszta kancelaryjne.**			
	74	*a*) Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	2.400	—	2.400
		Suma rubryki X. .	2.400	—	2.400
XI.	75	**Koszta kapliczne** { zwyczajne	500	—	500
		{ *nadzwyczajne*	—	—	—
		Suma ruryki XI. .	500	—	500
XII.		**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**			
	76	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg, czyszczenie kanałów i filtra	18.400	—	18 400
		nadzwyczajne: Na urządzenie 2-ch stacyi telefonicznych na oddziałach separatkowych	—	310	310
	77	Utrzymanie urządzeń mechanicznych	4.000	—	4.000
	77a	*nadzwyczajne*: Na zakupno wiertaczki, nożyc, toczydła, miecha i kowadła	—	800	800
	78	Asekuracya budynków i ruchomości	2.560	—	2.560
	79	*a*) Czyszczenie kominów . . . . 1.800 K.			
		b) Utrzymanie straży ogniowej . . . 300 „	2.100	—	2.100
	80	Utrzymanie dróg:			
		a) dojazdy ze Lwowa do Kulparkowa . 2.300 K.			
		b) wewnątrz zakładu . . . . 1.500 „			
		c) toru kolejowego dojazdowego . . 1.500 „	5.300	—	5.300
	81	Wynagrodzenie za czynności techniczne . .	1.200	—	1.200
		Suma rubryki XII .	33.560	1.110	34.670
XIII.	82	**Podatki z ekwiwalentem i daniny** . . .	130	—	130

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
4.002	2.400	Jak na rok 1909.
—	2.200	Odpada jako wydatek jednorazowy nadzwyczajny.
4.002	4.600	
376	500	Jak na rok 1909, z opuszczeniem jednak wydatku nadzwyczajnego.
—	100	
376	600	
22.282	18.400	Wydatki zwyczajne wynosiły w 1906 r. — 16.521 K, w 1907 r. — 24.103 K,
18.350	38.604	w 1908 r. — 22.282 K, razem 62.906 K, przeciętnie 20.969 K, preliminuje się 18.400 K. jak na rok 1909. Jako wydatek nadzwyczajny wstawia się tylko 310 K. na urządzenie 2-ch stacyi telefonicznych na oddziałach separatkowych.
5.205	3.000	Preliminuje się o 1.000 K więcej, z uwagi, że dotychczasowy kredyt okazał się nie wystarczający.
—	—	Na wydatki *nadzwyczajne* wstawia się kredyt w kwocie 800 K, gdyż okazała się konieczna potrzeba zakupna obok poszczególnionych narzędzi mechanicznych.
3.318	2.560	Jak na rok 1909.
2 138	2.200	Preliminuje się *mniej* o 100 K na czyszczenie kominów z powodu korzystniejszej umowy zawartej z przedsiębiorcą.
3.908	4.800	Preliminuje się *więcej* o 500 K na konserwacyę dróg wewnątrz zakładu,
—	1.200	na podstawie sporządzonego kosztorysu. Jak na rok 1909.
55.201	70.764	
92	130	Jak na rok 1909.

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
XIV.		**Rozmaite.**			
	83	Utrzymanie bilioteki lekarskiej	600	—	600
	84	Książki i czasopisma dla chorych	600	—	600
	85	Myto drogowe	240	—	240
	86	Utrzymanie pracowni introligatorskiej	1.500	—	1.500
	87	Przypadkowe:			
		a) ubezpieczenie służby i robotników od wypadku tudzież ubezpieczenie pensyjne dyetaryuszy	938	—	938
		b) zabawy z tańcami i wycieczki chorych	1.500	—	1.500
		c) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	1.000	—	1.000
		d) koszta komisyi	100	—	100
		e) koszta uroczystości rozdania nagród służbie, dozorującej chorych	160	—	160
		f) ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	40	—	40
		g) fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików	100	—	100
		h) zaliczki na koszta przywozu i odstawienia umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	3.000	—	3.000
		i) za użycie telefonu ze Lwowa do Kulparkowa	250	—	250
		k) czynsz najmu pomieszkań dla funkcyonaryuszy zakładu	2.400	—	2.400
		l) wynagrodzenie chorych za prace w kancelaryi zakładu	800	—	800
		m) inne nieprzewidziane	1.000	—	1.000
		Suma rubryki XIV.	14.228	—	14.228
XV.	88	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	120	—	120
XVI.		**Spłata pożyczek.**			
	89	Umorzenie pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w kwocie 1,258.200 K. na budowę pawilonów:			
		a) X. i XI. rata kapitału 11.824 K. 48 g.			
		b) 4% odsetki 48.080 „ 47 „			
		c) dodatek administracyjny 3.005 „ 05 „			
		d) stemple — „ 20 „	62.910	—	62.910
		Do przeniesienia	62.910	—	62 910

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
692	500	Preliminuje się *więcej* o 100 K. na oprawę książek bibliotecznych.
886	600	Jak na rok 1909.
263	240	
—	500	Preliminuje się o 1.000 K. *więcej* z powodu rozszerzenia introligatorni. Wydatek ten znajdzie pokrycie w Rub. V. poz. 15. dochodów.
543	400	Preliminuje się więcej o 538 K, z powodu ubezpieczenia całej służby od wypadku, tudzież ubezpieczenia pensyjnego dyetaryuszy, w myśl us awy państwowej z dnia 16/12. 906. Dz. Ust. P. Nr. 1/907.
571	440	Preliminuje się o 1.060 K *więcej*, gdyż do tej pozycyi przeniesiono wydatki na rozrywki dla chorych, które dotychczas preliminowano w pozycyi na potrzeby sanitarne.
1.039	1.000	
60	100	
83	160	
40	40	Jak na rok 1909.
86	100	
1.856	3.000	
200	200	Preliminuje się o 50 K. *więcej*, wedle faktycznej potrzeby i obowiązującej taksy.
1.600	2.400	
505	800	Jak na rok 1909.
227	1.000	
8.651	11.480	
110	120	Jak na rok 1909.
62 910	62.910	Jak na rok 1909. — Z końcem roku 1910. pozostanie dług w kapitale 1,199.024 K. 19 gr.
62.910	62.910	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n		
XVI		Z przeniesienia .	62.910	—	62.910
	90	Umorzenie dodatkowej pożyczki zaciągniętej w Banku kraj. w kwocie 352.000 K. na budowę pawilonów:			
		a) VII i VIII rata kapitału . 3.101 K 63 g			
		b) 4% odsetki . . . . 13.645 „ 51 „			
		c) dodatek administracyjny . . 852 „ 86 „			
		d) stemple . . . . . — „ 20 „	17.600	—	17.600
	91	Umorzenie pożyczki zaciągniętej z majątku zarodowego w kwocie 4.000 K. na budowę pawilonów:			
		a) V. rata kapitału . . . 400 K.			
		b) 4% odsetki . . . . 96 „	496	—	496
	92	Umorzenie pożyczki zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności w kwocie 80.800 K. na budowę pawilonów:			
		a) XI. i XII. rata kapitału . . 5.207 K. 60 g.			
		b) 5% odsetki . . . . 200 „ 84 „	5.408	—	5.408
	93	Umorzenie dodatkowej pożyczki zaciągnąć się mającej w Banku kraj. (w gotówce 416.000 K.) na pokrycie niedoboru funduszu budowy pawilonów: I. i II. rata kapitału z odsetkami	22.000	—	22.000
		Suma rubryki XVI.	108.414	—	108.414

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
62.910	62.910	
17.600	17.600	Jak na rok 1909. Z końcem roku 1910. pozostanie dług w kapitale 340.354 K 28 gr.
528	512	Preliminuje się na spłatę kapitału 400 K i na 4% odsetki 96 K. w ogóle *mniej* o 16 K stosownie do pozostałego dłużnego kapitału, który z końcem roku 1910. wyniesie 2.000 K.
5.434	5.437	Preliminuje się mniej o 24 K. stosownie do planu umorzenia. Z końcem roku 1910. pozostanie dług w kapitale 2.699 K. 20 gr.
—	21.490	Wstawia się I i II ratę na umorzenie dodatkowej pożyczki, zaciągnąć się mającej w obligach komunalnych Banku krajowego, w której to sprawie wnosi Wydział Krajowy osobne sprawozdanie do Lw. 82539/09 Kredyt wstawiony na r. 1909, posłuży na pokrycie odsetek od chwilowej pożyczki zaciąganej częściowo z ogólnych zapasów kasowych w miarę zapotrzebowania.
86.472	107.949	

Dochody. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.		**Odsetki od kapitałów i efektów.**			
	1	*a)* 4% od reszty kapitału 2.400 K. wypożyczonego z majątku zarodowego funduszowi budowy . . .	96	—	96
		b) 4% od listów zastaw. Banku kraj. im. wartości 1.600 K.	64	—	64
		c) 4% od ks. wkładkowej Banku krajowego . .	54	—	54
		Suma rubryki I. .	214	—	214
II.		**Dodatki.**			
	2	Od c. k. Skarbu, relutum za drzewo opałowe . .	1.300	—	1.300
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	200	—	200
		Suma rubryki II. .	1.500	—	1.500
III.		**Dochody z dóbr**			
	4	Z gospodarstwa rolnego	9.670	—	9.670
	5	„ krowiarni	15.951	—	15.951
	6	„ trzody chlewnej	5.000	—	5.000
	7	„ ogrodu warzywnego	8.000	—	8.000
		Suma rubr. III. . .	38.621	—	38.621

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
128	112	Preliminuje się o 16 K. *mniej*, z powodu wyjaśnienia przy Rub.: XVI poz.: 91 wydatków.
41	48	Preliminuje się o 16 K. *więcej*, odpowiednio do stanu efektów.
54	52	Preliminuje się o 2 K. więcej, odpowiednio do stanu książeczki wkładkowej.
223	212	
—	1.300	Jak na rok 1909
200	200	
200	1.500	
—	—	
37.433	42.125	Wstawia się mniej, o 3.504 K. na podstawie osobnego preliminarza folwarku zakładu.
—	—	
—	—	
37.433	42.125	

Dochody. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
IV.		**Zwroty kosztów leczenia**			
	8	Od funduszu krajowego galicyjskiego	660.000	—	660.000
	9	Od samopłacących	130.000	—	130.000
	10	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych .	5.000	—	5.000
		Suma rubryki IV. .	795.000	—	795.000
V.		**Rozmaite.**			
	11	Zwroty zarobku chorych w myśl §. 22 statutu . .	1.500	—	1.500
	12	Zwroty zaległych kosztów przywozu i odstawienia .	3.000	—	3.000
	13	Zwroty zaliczek udzielonych na płace	2.500	—	2.500
	14	Zwroty zarobku koni użytych dla folwarku . . .	—	—	—
	15	Dochody z pracowni introligatorskiej	2.500	—	2.500
	16	Przypadkowe:			
		a) ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych .	500	—	500
		b) depozyta po zmarłych	500	—	500
		c) inne drobne nieprzewidziane	100	—	100
		Suma rubryki V. . .	10.600	—	10.600

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
564.127	660.000	Dochody wynosiły w 1906 r. — 540.004 K, w 1907 r. — 467.269 K, w 1908 r. 564.127 K, razem 1,571.400 K, przeciętnie 523.800 K. Z uwagi, że w roku 1910. przybędzie pomieszczenie na 50 chorych w przerobionych separatkach, preliminuje się jak na rok 1909 uchwalono.
131.647	120.000	Dochody wynosiły w 1906 r. — 100.111 K, w 1907 r. — 108.800 K, w 1908 r. 131.648 K, razem 340.559 K, przeciętnie 113.519 K. Z uwagi na wynik roku ostatniego, jakoteż z powodu znaczniejszej należytości zaległej, która będzie ściągniętą, preliminuje się o 10.000 K więcej jak na rok 1909.
4.934	4.000	Dochody wynosiły w 1906 r. — 2.104 K, w 1907 r. 3.701 K, w 1908 r. 4.934 K. razem 10.739 K, przeciętnie 3.580 K. Na podstawie wyniku roku
700.708	784.000	1908 wstawia się 1.000 K więcej, jak na rok 1909.
1.377	1.500	
2.469	3.000	Jak na rok 1909.
1.387	2.500	
—	500	Nic się nie preliminuje, ponieważ koni zakładowych nie używa się do pracy na folwarku.
—	1.000	Preliminuję się o 1 500 K. *więcej* z powodu rozszerzenia tej pracowni i spodziewanego większego dochodu.
884	500	Jak na rok 1909.
259	300	Preliminuje się o 200 K. *więcej* z powodu spodziewanego większego dochodu.
307	100	Jak na rok 1909.
6.683	9.400	

Alegat do preliminarza krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, Rubr. VIII. poz. 64—67 wydatków. Rubr. III. poz. 4 7 dochodów.

Projekt budżetu

folwarku zakładu kulparkowskiego

na rok

1910.

Sporządzony w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 roku.

LW. 68.084/1909.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp. we Lwowie.

Wydatki. # Folwark zakładu kulparkowskiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
					Korony		
		WYDATKI.					
I.	1	**Gospodarstwo rolne.**					
		a) Dozorca gospodarczy dla tych 3 działów:					
		α) płaca	1.200 K				
		β) gratyfikacya	50 „	1.250 K			
		b) parobek starszy zarazem stelmach:					
		α) płaca	216 K				
		β) wikt z pieczywem . .	290 „				
		γ) wierzchnie ubrania . .	20 „				
		δ) gratyfikacye	10 „	536 „			
		c) Asekuracya budynków i krescencyi		280 „	2.066	—	
		d) Zakupno nasion		900 „			
		e) „ nawozu sztucznego i ściółki z sienników . . .		200 „			
		f) Utrzymanie maszyn i narzędzi rolniczych		500 „			
		g) Utrzymanie jednej pary koni:					
		α) utrzymanie koni . .	1.588 K				
		β) płaca woźnicy . . .	192 „				
		γ) wikt z pieczywem . .	290 „				
		δ) ubranie wierzchnie . .	25 „				
		ε) gratyfikacya . . .	10 „	2.105 „			
		h) Woły. (3 pary):					
		α) 3 parobków I. płaca po 192 K	576 K				
		II. wikt z pieczywem po 290 K	870 „				
		III. wierzchnie ubrania po 20 K	60 „				
		IV. gratyfikacya . . .	15 „	1.521 „			
		β) Zakupno karmy dla wołów		1.450 „			
		γ) „ wołów roboczych		750 „			
		i) Zarobki robotników zajętych przy roli		550 „			
		j) podatek gruntowy . . .		260 „	8.236	—	
		k) zakupno jednej kosiarki — *nadzwyczajne* . . .			—	400	
		Suma wydatków na gosp. rolne . .			10.302	400	10.702
		Do przeniesienia . .			10.302	400	10.702

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	

Uwaga do preliminarza folwarku.

Niniejszy preliminarz ułożono co do formy w sposób nieco odmienny jak w latach poprzednich a to w celu przekonania się o wynikach poszczególnych działów gospodarstwa rolnego, krowiarni, chowu trzody chlewnej i ogrodu warzywnego.

Wysokość poszczególnych kredytów zastosowano do rzeczywistych potrzeb folwarku z uwzględnieniem wyników z roku 1908.

Wydatki.

Folwark zakładu kulparkowskiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
					Korony		
		Z przeniesienia . .			10.302	400	10.702
I.	2.	**Krowiarnia** (gospodarstwo mleczne):					
		a) 3 dziewki (dojarki):					
		α) płaca po 144 K . .	432 K				
		β) wikt z pieczywem po 290 K	870 „				
		γ) wierzchnie ubrania po 20 K	60 „				
		δ) gratyfikacye . . .	30 „	1.392 „			
		b) Zakupno krów w miejsce wybrakowanych		3.000 „			
		c) Zakupno karmy dla 24 krów 1 stadnika = 25 sztuk . .		7.950 „			
		d) Wydatki na weterynarza, leki etc.		200 „	12.542	—	
		Suma wydatków na krowiarnię . .			12.542	—	12.542
	3.	**Trzoda chlewna.**					
		a) Jeden parobek:					
		α) płaca	192 K				
		β) wikt z pieczywem . .	290 „				
		γ) wierzchnie ubranie . .	20 „				
		δ) gratyfikacyą . . .	10 „	512			
		b) Zakupno odpadków w kuchni .	2.000 K				
		dokupno grysu etc. . . .	150 „	2.150			
		c) drobne wydatki, należytość miskarza et.		50	2.712	—	
		Suma wydatków na trzodę chlewną . .			2.712	—	2.712
		Suma rubryki I. .			25.556	400	25.956
II.	4.	**Ogród warzywny.**					
		a) Utrzymanie ogrodnika:					
		α) płaca	720 K				
		β) wikt z pieczywem . .	720 „				
		γ) gratyfikacye . . .	50 „	1.490 K.	1.490	—	
		b) Utrzymanie pomocnika:					
		α) płaca	240 K				
		β) III. zwykły wikt z pieczywem	290 „				
		γ) gratyfikacye . . .	20 „	550 K.	550	—	
		c) Płaca robotnika dziennego i zarobku koni i wołów			1.500	—	
		d) Zakupno nasion			400	—	
		e) „ i naprawa narzędzi i inne drobne			200	—	
		f) podatek gruntowy			100	—	
		Suma rubryki II. .			4.240	—	4.240

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
		Jak przy poz. 1. wyjaśniono.
29.880	28.573	Jak przy poz. 1. wyjaśniono.
5.681	4.000	Jak przy poz. 1. wyjaśniono.

Dochody.

Folwark Zakładu Kulparkowskiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
I.	1	**Gospodarstwo rolne.**			
		a) Ze sprzedaży ziemiopłodów:			
		α) owsa około . 75 q po 15 K 1.125 K			
		β) słomy owsianej około . . 120 „ „ 5 „ 600 „			
		γ) siana i koniczyny około 400 „ „ 7·5 „ 3.000 „			
		δ) paszy zielonej około . . . 3.000 „ „ 0·4 „ 1.200 „			
		ε) buraków pastewnych . . 1.500 „ „ 1·4 „ 2.100 „	8.025	—	
		b) Zarobek:			
		α) koni użytych dla zakładu i ogrodu 200 „			
		β) wołów „ do wożenia wody . 365 „			
		„ „ „ ogrodu i celów gospodarstwa podwórzowego . . 580 „	1.145	—	
		c) sprzedaż wołów	500	—	
		Suma dochodów z gospodarstwa rolnego .	9.670	—	9.670
	2	**Krowiarnia.**			
		a) sprzedaż mleka około 803 hl po 17 h . 13.651 K			
		b) „ lub bicie krów wybrakowanych 1.500 „			
		c) „ „ „ cieląt . . . . 800 „	15.951	—	15.951
	3	**Trzoda chlewna.**			
		Sprzedaż lub bicie trzody chlewnej	5.000	—	5.000
		Suma rubryki I. .	30.621	—	30.621
II.	4	Ze sprzedaży warzyw i owoców z ogrodu . . .	8.000	—	8.000
		SUMARYUSZ.			
		Wydatki.			
I.	1	Gospodarstwa rolnego	10.302	400	10.702
	2	Krowiarni	12.542	—	12.542
	3	Trzody chlewnej	2.712	—	2.712
II.	4	Ogrodu warzywnego	4.240	—	4.240
		Suma wydatków	29.796	400	30.196

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
		Dochody obok poszczególnione wstawiono na podstawie przypuszczalnego wyniku zbiorów.
28.543	35.125	
8.890	7.000	Jak przy poz. I. dochodów wyjaśniono.
35.561	32.573	

Folwark zakładu kulparkowskiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
I.	1.	Z gospodarstwa rolnego	9.670	—	9.670
	2.	Z krowiarni	15.951	—	15.951
	3.	Z trzody chlewnej	5.000	—	5.000
II.	4.	Z ogrodu warzywnego	8.000	—	8.000
		Suma dochodów	38.621	—	38.621
		ZESTAWIENIE.			
—	—	Dochody			38.621
—	—	W porównaniu z wydatkami			30.196
		Okazuje się czysty dochód .			8.425

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
37.433	42.125	
37.433	42.125	
35.561	32.573	
1.872	9.552	

Krajowy szpital św. Łazarza
w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1910.

LW. 71.081/1909.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp.

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie

Liczba rubryki	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1910							
		Fundusz							Razem
		chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	
		Korony							
	WYDATKI.								
I.	Płace i emolumenta etatowe	71.375	1.520	7.281	2.024	15.145	2.056	17.572	116.973
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych:								
	1. zwyczajne	45.309	2 886	3 925	3.877	10.571	4.734	23.971	95.273
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Pensye i emerytury	13.677	—	2.675	—	5.351	—	3.944	25.647
IV.	Zaopatrzenia, i dary z łaski	2.055	—	607	—	876	—	994	4.532
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	51	—	10	—	20	—	19	100
VI.	Remuneracye i zapomogi	3.688	16[illegible]	541	214	1.016	214	1.016	6.850
VII.	Koszta gospodarcze:								
	1. zwyczajne	122.073	11.937	14.318	16.343	33.508	17.304	56 021	271.504
	2. **nadzwyczajne**	**1.725**	**112**	**165**	**158**	**435**	**165**	**600**	**3.360**
VIII.	Koszta sanitarne:								
	1. zwyczajne	30.207	3.345	4.696	4.660	8 444	5.126	10.433	66.911
	2. **nadzwyczajne**	**253**	**27**	**32**	**35**	**76**	**41**	**124**	**588**
IX.	Koszta kancelaryjne:								
	1. zwyczajne	1.368	86	171	114	456	114	541	2.850
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	Koszta kapliczne	453	28	57	38	151	38	179	944
XI.	Utrzymanie budynków:								
	1. zwyczajne	8.848	554	1.106	737	2.950	737	3.502	18.434
	2. **nadzwyczajne**	**29.819**	**90**	**180**	**120**	**480**	**120**	**3.550**	**34.359**
XII.	Podatki i daniny	1.826	31	62	41	165	41	196	2 362
XIII.	Rozmaite	1.953	122	245	162	651	162	773	4.068
XIV.	Zapomogi dla położnic	—	—	5.700	—	—	—	-	5.700
XV.	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	1.000	—	—	—	—	1.000
XVI.	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika	42.000	—	12.500	—	—	—	—	54.500
XVII.	Zapisy	214	—	—	—	—	—	—	214
XVIII.	Wydatki konkurencyjne	100	—	—	—	—	—	—	100
XIX.	Dyety, koszta podróży i różne inne	200	—	—	—	—	—	—	200
XX.	Spłata pożyczek	50.022	—	2.435	—	998	—	422	53.877
	Razem: 1. zwyczajne	395.419	20.670	57.329	28.210	80.302	30.526	119.583	732.039
	Razem: 2. **nadzwycz.**	**31.797**	**229**	**377**	**313**	**991**	**326**	**4.274**	**38.307**
	Suma wydatków	427.216	20.899	57.706	28.523	81.293	30.852	123.857	770.346
		448.115 K.		86.229 K.		112.145 K.			

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
		Porównanie sumaryczne
		kwot preliminowanych na r. 1910 z uchwalonymi na r. 1909.
101.647	112.201	*Wydatki* preliminowane na rok 1910 wynoszą . . 770.346 K.
89.909	94.342	„ uchwalone „ „ 1909 „ . . 755.621 „
—	800	preliminuje się zatem na rok 1910 *więcej*
27.209	28.078	o kwotę . . . . . **14.725 K.**
2.569	2.518	a mianowicie:
—	100	w rubr. I. ogółem *więcej* o 4.772 K.
4.100	3.850	„ „ II. „ „ „ „ 131 „
		„ „ III. „ *mniej* „ . . . . . 2.431 K
295.452	253.193	„ „ IV. „ *więcej* „ 2.014 „
2.880	25.222	„ „ VII. „ *mniej* „ . . . . . 3.551 „
		„ „ VIII. „ „ „ . . . . . 4.133 „
143.944	59.219	„ „ IX. „ „ „ . . . . 400 „
4.842	12.413	„ „ X „ „ „ . . . . 18 „
		„ „ XI. „ *więcej* „ 17.333 „
3.995	2.600	„ „ XIII. „ „ „ 1.008 „
—	650	Razem *więcej* o 25.258 K. *mniej* o 10.533 K.
933	962	Z porównania *więcej* o **14.725** K.
22.670	20.323	*Dochody* preliminowane na rok 1910 wynoszą . . 593.259 K.
31.653	15.137	„ uchwalone „ rok 1909 „ . . 585.116 „
2.384	2.362	preliminuje się zatem na rok 1910 *więcej*
5.748	3.060	o kwotę . . . . . **8.143 K.**
5.520	5.700	a mianowicie:
		w rubr. I. ogółem *mniej* o . . . . . 427 K.
		„ „ II. „ *więcej* „ 4.510 K.
862	1.000	„ „ III. „ „ „ 17.000 „
		„ „ IV. „ *mniej* „ . . . . . 9.522 „
		„ „ V. „ „ „ . . . . . 3.418 „
48.062	54.500	Razem *więcej* o 21.510 K. *mniej* o 13.367 K.
439	214	Z porównania *więcej* o **8.143 K.**
—	100	Wynik zatem na rok 1910 jest *mniej korzystny* o kwotę **6.582 K.**
633	200	a zgodny z różnicą niedohorów ohydwóch lat.
50.040	53.877	
806.116	701.399	
39.375	54.222	
854. 491	755.621	

Dochody. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryng. log.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	Razem
		Korony							
	DOCHODY.								
I.	Odsetki od kapitałów .	36.162	—	2.738	—	413	—	269	39.582
II.	Dochody z dóbr i realności	27.289	—	1.566	—	—	—	—	28.855
III.	Zwroty kosztów leczenia .	248.000	—	44.000	—	99.000	—	101.000	492.000
IV.	Dochody rozmaite . .	3.380	—	120	—	250	—	250	4.000
V.	Zwroty od c. k. Skarbu Państwa	11.674	—	6.715	—	9.727	—	706	28.822
	Suma dochodów .	326.505	—	55.139	—	109.390	—	102 225	593.259
	w porównaniu z wydatkami	448.115	—	86.229	—	112.145	—	123 857	770.346
	okazuje się: **niedobór**	**121.610**	—	**31.090**	—	**2.755**	—	**21.632**	**177 087**

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
		Uwaga do preliminarza w ogóle.
39.676	40.009	
25 079	24.345	Wysoki Sejm uchwałą z d. 25. listopada 1889 postanowił, ażeby rozdział dochodów i wydatków wspólnych przeprowadzono z pomocą dzielnika, na podstawie ilości dni leczenia na poszczególnych oddziałach szpitala wypośrodkowanego.
402.594	475.000	
5.344	13.522	
59.886	32.240	Na rok 1910. przyjęto przypuszczalną ilość dni leczenia, a to:
532.579	585.116	dla funduszu I. chorych: α) szpitalnego . . 132.800 dni czyli 48%
		β) kliniki laryngologicznej . 8.000 „ „ 3 „
845.491	755.621	„ „ II. położnic: α) szpitalnego . . 16.600 „ „ 6 „
		β) c. k. szkoły położnych . . 11.300 „ „ 4 „
312.912	170.505	„ „ III. syfilitycznych: α) szpitalnego . 42.100 „ „ 15 „
		β) c. k. kliniki syfilitycznych . 12.300 „ „ 5 „
		„ „ IV. obłąkanych . . . . . 52.300 „ „ 19 „
		Razem . 275.400 „ „ 100%
		i wedle tego dzielnika uskuteczniono rozdział wspólnych przypuszczalnych dochodów i wydatków, gdzie nie można było wstawić rzeczywistych potrzeb, lub zastować innego dzielnika.
		Ilość dni leczenia 275 400 przyjęto na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat, a mianowicie było dni leczenia: w 1906 r. 277.326, w 1907 r. 273.406, w 1908 r. 275.013, razem 825.745, przeciętnie 275.248, przyjęto więc do kombinacyi w zaokrągleniu 275.400 dni leczenia (podczas gdy w budżecie na rok 1909 przyjęto do obliczenia 272.000 dni).

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

L'czba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
	WYDATKI.								
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**								
1	Dyrektor: *a)* płaca . 6.400 K. *b)* relut. za mieszk. 1.472 „ *c)* „ „ opał i światło . . 420 „	3.979	249	497	332	1.327	332	1.576	8.292
2	5 prymaryuszów: *a)* płaca po 3.000 K. 15.000 K. *b)* dodatki pięcioletnie po 600 K. . 6.000 „	12.600	—	—	—	3.600	—	4.800	21.000
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa, płaca po . . 1.300 K	1.300	—	1.300	—	—	—	—	2.600
4	Prymaryusz jako kierownik oddz. chorób zakaźnych: *a)* płaca . . 3.000 K. *b)* 1 dodat. pięcioletz rocz. 600 K. . 363 „	3.363	—	—	—	—	—	—	3.363
5	8 sekundaryuszów I. kl.: *a)* płaca po 1.600 K. 12.800 K. *b)* relut. za mieszkanie dla 5 po 400 K. 2.000 „	9.600	—	1 600		2.000	—	1.600	14.800
6	8 sekundaryuszów II. kl.: *a)* płaca po 1.400 K. 11.200 K. *b)* relutum za mieszkanie po 400 K. 3.200 „	10 800	—	—		1.800	—	1.800	14.400
7	10 praktykantów lekarskich: *a)* adjutum po 600 K. 6.000 K. *b)* na podwyż. adjutów 1.400 „	7.400	—	-	—	—	—	—	7 400
8	Akuszerka: *a)* płaca . 800 K. *b)* 2 dodat. pięcioletnie po 80 K, . . 148 „ *c)* relutum za wikt . 510 „	—	—	1.458	—	—	—	—	1.458
9	Aptekarz: *a)* płaca. . 2.200 K. *b)* 1 dodat. pięciolet. 200 „ *c)* dodatek na mieszkanie . . 768 „ *d)* dodatek za kliniki 400 „ *e)* podwieczorki . 53 „	1.815	143	174	190	412	222	665	3.621
10	Prosektor, płaca . . .	768	48	96	64	256	64	304	1.600
11	Chemik patologii, płaca . .	768	48	96	64	256	64	304	1.600
12	Kapelan: *a)* płaca . 1.200 K. *b)* dod. na mieszkanie 400 „	768	48	96	64	256	64	304	1.600
13	Rządca: *a)* płaca . 2.800 K. *b)* relutum za wikt . 800 „	1.728	108	216	144	576	144	684	3.600
	Do przeniesienia .	54.889	644	5.533	858	10.483	890	12.037	85.334

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
6.450	8.292	Jak na r. 1909.
20.333	20.960	*Więcej* o 40 K. na uzupełnienie trzeciego dodatku pięcioletniego dla Dr. Krokiewicza
2 600	2.600	Jak na r. 1909.
3.000	3.000	*Więcej* o 363 K. z powodu przypadającego 1-go dodatku pięcioletniego dla Dr. Droby — od 25/5. 1910.
12.769	12 800	*Więcej* o 2 000 K. z powodu powiększenia etatu o 1 posadę, co uzasadnia Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu.
12.475	12.600	*Więcej* o 1.800 K. z powodu jak poz. 5.
7.436	7.000	*Więcej* o 400 K. na podwyższenie adjutów na podstawie wyniku r. 1908.
1.390	1.390	*Więcej* o 68 K. z powodu przypadającego 2-go dodatku pięcioletniego dla Bürgisserowej od 27/2. 1910.
3.186	3.253	*Więcej* o 368 K. jako podwyższenie dodatku aktywalnego, co uzasadnia Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu.
1.600	1.600	
1.600	1.600	
1.600	1.600	Jak na r. 1909.
3.469	3.600	
77.908	80.295	

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
I.	Z przeniesienia .	54.889	644	5.533	858	10.483	890	12.037	85.334
14	2 oficyałów:								
	a) płaca po 2.200 K. 4.400 K.								
	b) dodatki aktywalne po 768 K. . 1 536 „								
	c) dodatek pięciol. 300 „								
	d) dodatek osobisty dla 1 oficyała . 962 „	3.455	216	432	288	1.152	288	1.367	7.198
15	3 asystentów:								
	a) płaca po 1.600 K. 4.800 K.								
	b) dod. akt. po 576 K. 1.728 „								
	c) „ trzyletni 200 „	3.229	202	404	269	1.077	269	1.278	6 728
16	Asystent w izbie przyjęcia chorych:								
	a) płaca . . 1.600 K.								
	b) dodat. aktywalny 576 „								
	c) 3 dod. trzyl. po 200 K. 600 „	1.333	83	167	111	444	111	527	2 776
17	3 praktykantów:								
	a) płaca po 1.200 K. 3.600 K.								
	b) dod. aktywalne dla 2 po 576 K. 1.152 „	2.281	143	285	190	760	190	903	4 752
18	Maszynista: *a)* płaca 1.200 K								
	b) 1 dod. pięcioletni 100 „								
	c) relutum za wikt 720 „	969	61	121	81	323	81	384	2.020
19	Inspicyent:								
	a) płaca . . 1.600 K.								
	b) 1. dod. trzyl. . 200 „								
	c) wikt II. kl. (wzm.) 720 „	1.209	76	151	101	403	101	479	2.520
20	Woźny: *a)* płaca . 1.000 K.								
	b) 1 dodat. pięciol. 60 „								
	c) „ na mieszk. 240 „								
	d „ na ubiór 120 „	682	43	85	57	227	57	269	1.420
21	Odźwierny:								
	a) płaca . . 540 K.								
	b) 2 dodat. pięciolet. po 60 K. . . 105 „								
	c) dod. na mieszk. 240 „								
	d) relutum za wikt 720 „								
	e) dodatek na ubiór 120 „	828	52	103	69	276	69	328	1.725
	Razem	68.875	1.520	7.281	2.024	15.145	2.056	17.572	114.473
	Do tego:								
22	Zaliczki na płace . . .	2.500	—	—	—	—	—	—	2.500
	Suma rubryki I	71.375	1.520	7.281	2.024	15.145	2.056	17.572	116.973

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
77.908	80.295	
6.530	7.018	*Więcej* o 180 K. z powodu podwyższenia dodatku osobistego oficyałowi Gorczycy, celem wyrównania poborów — z uwagi na regulacyę płac przeprowadzoną w r. 1908. (LW. 137288/08).
3.273	6.656	*Więcej* o 72 K. na uzupełnienie 1-go dodatku trzyletniego dla Zielenkiewicza.
2.796	2.776	Jak na r. 1909.
2.601	5.328	*Mniej* o 576 K. gdyż Kopiaszowi nadano mieszkanie z opałem i oświetleniem w szpitalu — zastanawiając równocześnie wypłatę dodatku aktywalnego.
2.020	2 020	Jak na r. 1909
2.125	2 520	
1.304	1.408	*Więcej* o 12 K. na uzupełnienie 1-go dodatku pięcioletniego.
1.524	1.680	*Więcej* o 45 K. z powodu przypadającego 2-go dodatku pięcioletniego dla Chrząszcza od 1/4. 1910.
100.081	109.701	
1.566	2.500	Jak na r. 1909.
101.647	112.201	

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 — Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**								
23	Sióstry Miłosierdzia: 1. zwyczajne: a) płaca po 180 K. α) Siostry przeł. 180 K. β) 18 Sióstr oddziałow. 3.240 „ γ) 3 Sióstr wspólnych 540 „ 3.960 K. b) wikt: 22 Sióstr po 450 K. 9.900 „ i 4 postulantek po 450 K. c) pranie bielizny, dla 22 Sióstr po 22 K. 64 gr. 498 „ i 4 postulantek po 22 K. 64 g.	8.432	731	483	430	1.397	1.084	1.801	14.358
	2. nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Pomocnik kapelana, płaca	384	24	48	32	128	32	152	800
25	Ekspedyenci aptekarscy, płaca: dla 2 po 2.640 K. 5.280 K dla jednego . . . 2.400 „	3.302	346	422	461	998	538	1.613	7.680
26	Dyetaryusze, płaca: 2 po 3.50 K. dziennie 2.555 K. 4 po 3 K. dziennie 4.380 „	3.330	208	416	277	1.109	277	1.318	6.935
27	Wikt dla urzędn. w izbie przyjęcia	345	22	43	29	115	29	137	720
28	„ „ lekarza „	442	28	56	37	147	37	173	920
29	„ „ „ dyżurnego na oddz. położnic przez 3 miesiące	—	—	230	—	—	—	—	230
30	Stypendyum dla akuszerki	—	—	240	—	—	—	—	240
31	Służba wspólna: a) płaca: 1) 2 odźwiernych dla pawilonu chirurgicznego i oddziału obłąkanych po 360 K. 720 K. dodatek na ubiór dla tychże po 120 K. 240 „	480	—	—	—	—	—	480	960
	2) palacza do obsługi kaloryferów w pawilonie chirurg.	240	—	—	—	—	—	—	240
	3) α) palacza do maszyny parowej 600 K. β) stolarza 500 „ γ) ślusarza 470 „ δ) chłopca do ślusarni 240 „ ε) chłopca do posług w kancelaryi 240 „	984	62	123	82	328	82	389	2.050
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne 2. nadzwycz.	17.939 —	1.421 —	2.061 —	1.348 —	4.222 —	2.079 —	6.063 —	35.133 —

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na r. k 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
		Mniej z powodu przeniesienia kredytu na utrzymanie emerytowanych Sióstr do rubr. IV. poz. 48 wydatków. — Podwyższono zaś płace Sióstr z 160 K. na 180 K. t. j. po 20 K. rocznie na podstawie nowej umowy obowiązywać mającej od 1. stycznia 1910.
15.116	17.227	
—	800	Odpada jako jednorazowy kredyt na r. 1909
800	800	Jak na r. 1909.
4.800	4.800	*Więcej* o 2.880 K. z powodu podwyższenia płac 2 ekspedyentów z 2.400 K. na 2.640 K. rocznie, oraz wstawienia nowego kredytu 2.400 K. dla niezbędnie potrzebnego trzeciego ekspedyenta, z uwagi na znaczny rozwój czynności w aptece.
8.511	6.935	Jak na r. 1909.
—	800	*Mniej* o 80 K. wedle rzeczywistej potrzeby.
—	—	Pozycye te przeniesiono z rubryki VII poz. 68. wydatków, — oraz podwyższono kredyty z 800 K. na 920 K. i z 200 K. na 230 K. stosownie do kosztu wiktu.
—	—	
240	240	Jak na r. 1909.
	960	Jak na r. 1909.
	240	
	1.920	*Więcej* o 130 K. z powodu podwyższenia płacy palacza z 470 K. na 600 K., z uwagi na długoletnią (26) wydatną służbę w szpitalu.
29.467	33.922	
—	800	

Wydatki. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz	obłąkanych	Razem
		Korony							
II.	Z przen. { 1. zwyczajne . .	17.939	1.421	2.061	1.348	4.222	2.079	6 063	35.133
	{ 2. **nadzwyczajny** .	—	—		—	—	—	—	—
31	b) wikt:								
	1) II. klasy dla 2 odźwiernych po 510 K. . . .	510	—	—	—	—	—	510	1.020
	2) III. klasy dla palacza do kaloryferów . . .	340	—	—	—	—	—	—	340
	3) *a*) II. klasy dla stolarza . . 510 K.								
	β) III. klasy dla 4 osób po 340 K. 1.360 „	898	56	112	75	299	75	355	1.870
	c) dodatek na mieszkanie dla stolarza	115	7	14	10	38	10	46	240
	d) bluzy dla 2 palaczy, ślusarza i 2 chłopców po 24 K. .	69	3	5	4	15	5	19	120
	Wydatki pozycyi 31	—	—	—	—	—	—	—	6.840
32	Służba oddziałowa: *a*) płaca: 42 dozorców po 216 K. 9.072 K. 41 dozorczyń po 192 K 7.872 „ 83 osób.								
	b) na uzupełnienie i podwyżki płac w ciągu r. 1910, tudzież dodatki dla służby na oddz. chorób zakaźnych i obłąkanych . 6.060 „	9.926	541	493	920	2.170	1.045	7.909	23.004
	c) na podwyżkę płac 2 posługaczek oddź. chirurg po 120 K. i 60 K.	180	—	—	—	—	—	—	180
	d) dodatek dla posługacza przy sterylizatorze oddź położnic	—	—	120	—	—	—	—	120
	e) wikt dla 3 dozorców i 1 dozorczyni po 340 K. . . 1.360 K wikt dla 79 osób po 252 K. 19.908 „								
	f) wierzchne ubrania dla 83 osób po 32 K 2.656 „	10.880	568	568	1.136	2.360	1.136	7.276	23.924
	Wydatki poz. 32 .	—	—	—	—	—	—	—	47.228
	Do przen. { 1. zwyczajne .	40.857	2.596	3.373	3.493	9.104	4 350	22.178	85.951
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
29.467 —	33.922 800	
	1.020	Jak na r. 1909.
	360	*Mniej* o 20 K. stosownie do kosztu w r. 1908.
	1.950	*Mniej* o 80 K. stosownie do kosztu w r. 1908.
	240	Jak na r. 1909.
	120	
5.240	6.810	
		Z ogólnej ilości 83 osób przypada: mężczyzn kobiet razem 1) na oddział chorych . . 21 17 38 (w tem 6 w oddziale zakaźnych.) 2) „ klinikę laryngologiczną . 1 1 2 3) „ oddział położnic . . — 2 2 4) „ szkołę położnych . . — 4 4 5) „ oddział syfilitycznych . 5 3 8 6) „ klinikę „ . 2 2 4 7) „ oddział obłąkanych . . 13 12 25 Preliminuje się na płacę więcej o 192 K. z powodu potrzeby przyjęcia 1 sługi więcej dla ck. szkoły położnych (LW. 76609/08).
	22.812	
	—	Preliminuje się 180 K. jako pozycyę nową w myśl uchwały do LW. 40.073/909.
	—	Wstawia się niezbędny kredyt w kwocie 120 K, z której 100 K zobowiązał się zwracać c. k. Rząd. (LW. 95860/08 — Vide rubr. V. prz. 22 dochodów).
	24.468	Ogółem *mniej* o 544 K. z powodu niższego kosztu wiktu o 1.232 K, zaś na wierzchnie ubranie podwyższono kredyt o 688 K. stosownie do cen płótna i t. p.
47.112	47.280	
81.819 —	84.892 800	

Wydatki. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 — Fundusz — chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
II	Z przen. { 1. zwyczajne . . 2. **nadzwyczajne** .	40.857 —	2.596 —	3.373 —	3.493 —	9.104 —	4.350 —	22.178 —	85.951 —
33	Służba domu: *a)* płaca: 1 parob. do magaz. central. 528 K; 1 sługi do magaz. centralnego . . . 192 „; 1 łaziennego . . . . 330 „; 1 stróża nocnego . . . 360 „; 1 służącego w izbie przyjęcia, a zarazem portyera nocnego . . . . . 456 „; 1 służącego w izbie przyj. 240 „; 1 służącej w izbie przyj. 192 „; 8 parobków po 240 K 1.920 „; 2 grabarzy „ 240 „ . 480 „; 17 osób. 4.698 K. *b)* wikt dla 17 osób po 252 K. 4.284 „ *c)* bluzy dla 17 osób po 20 K. . . . 340 „	4.452	290	552	384	1.467	384	1.793	9.322
	Razem { 1. zwyczajne . 2. **nadzwyczajne**	45.309 —	2.886 —	3.925 —	3.877 —	10.571 —	4.734 —	23.971 —	95.273 —
	Suma rubryki II. .	45.309	2.886	3.925	3.877	10.571	4.734	23.971	95.273
III.	**Pensye i emerytury.**								
34	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu . . .	500	—	—	—	—	—	—	500
35	Nycz Karol, b. rządca szpitala .	1.542	—	302	—	605	—	575	3.024
35a	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Wojciechowski Wiktor, b. oficyał	887	—	174	—	348	—	331	1.740
37	Rydel Helena, wdowa po prymaryuszu	600	—	—	—	—	—	—	600
37a	Armułowicz I. v. Paszkowska Ksawera wdowa po prymaryuszu dodatek na wychowanie 1 dziecka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Harajewicz Ludwika, wdowa po b. dyrektorze . . .	714	—	140	—	280	—	266	1.400
39	Zarewicz Antonina, wdowa po prymaryuszu . . .	—	—	—	—	1.200	—	—	1.200
40	Cybulska Marya, wdowa po maszyniście . 600 K. dodat. na wychowanie 5 dzieci 307 „	463	—	91	—	181	—	172	907
	Do przeniesienia . .	4.706	—	707	—	2.614	—	1.344	9.371

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
81.819	84.892	
—	800	
8.090	9.450	Ogółem *mniej* o 128 K, a mianowicie: na płacę łazienngo z powodu długoletniej służby więcej o 42 K.
89.909	94 342	na bluzy 17 osób stosownie do cen płótna i t. p więcej o . . . . . 136 „ 178 K.
—	800	na wikt 17 osób na podstawie wyniku z r.
89.909	95.142	1908 *mniej* o . . . . . 306 „
		ogółem *mniej* j. w. o 128 K.
500	500	Jak corocznie.
3.024	3.024	
749	749	Emerytka zmarła 13. maja 1909.
1.740	1.740	Jak corocznie.
600	600	
242	120	Nic się nie preliminuje, ponieważ sierota Maryan Franciszek Ksawery 3 im. Paszkowski osiągnął wiek normalny d. 1/7. 1909.
1.400	1.400	Jak corocznie.
1 200	1.200	
975	975	*Mniej* o 68 K. ponieważ sierota Kazimierz Karol 2 im. Cybulski osiągnie d. 2/3 1910 wiek normalny.
10 430	10.308	

Wydatki. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	Razem
		Korony							
III	Z przeniesienia .	4.706	—	707	—	2.614	—	1.344	9.371
41	Jakliński Aleksander b. aptek.	1.077	—	211	—	423	—	401	2.112
42	Sołga Józefa, wdowa po dozorcy domu 750 K dodatek na wychowanie dwojga dzieci . 300 „	535	—	105	—	210	—	200	1.050
42a	Bieńkowski Arkadyusz b. rządca	—	—	—	—	—	—	—	—
43	Zieliński Jan b. oficyał . .	1.000	—	196	—	392	—	372	1.960
44	Dr. Ponikło Stanisław b. dyrektor	3.412	—	669	—	1.338	—	1 271	6.690
45	Dr. Bogdanik Józef, b. prymar.	1.992	—	—	—	—	—	—	1.992
45a	Huczkowa Maryanna wdowa po odźwiernym (zmarła) .	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Kral Ignacy b. asystent . .	343	—	67	—	134	—	128	672
47	Bieńkowska Leokadja wdowa po rządcy	612	—	120	—	240	—	228	1.200
47a	Jordanowa Helena wdowa po profesorze położniczym .	—	—	600	—	—	—	—	600
	Suma rubryki III. .	13.677	—	2.675	—	5.351	—	3.944	25.647
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**								
48	3 Siostry Miłosierdzia emerytki *a*) wikt po 450 K 1.350 K *b*) pranie bielizny po 22 64 K 68 „	724	—	142	—	283	—	269	1 418
49	Flasińska Felicya, wdowa po pis.	306	—	60	—	120	—	114	600
50	Dudek Marya, wdowa po gazowniku . . .	61	—	12	—	24	—	23	120
51	Tekielska Julia, b. dozorczyni	—	—	—	—	146	—	—	146
52	Bachut Tekla b. dozorczyni .	192	—	—	—	—	—	—	192
53	Stroińska Stefania, córka b. aptek.	102	—	20	—	40	—	38	200
54	Suchoń Aniela, wdowa po odźwiernym . . .	153	—	30	—	60	—	57	300
55	Kudłek Elżbieta, wdowa po posługaczu . . .	61	—	12	—	24	—	23	120
55a	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Tyrała Paulina, b. dozorczyni .	—	—	120	—	—	—	—	120
57	Skibska Marya, wdowa po dyetaryuszu . . .	102	—	20	—	40	—	38	200
58	Rakoczy Karolina, wdowa po odźwiernym . . .	—	—	—	—	—	—	300	300
59	Stępniowska Anna wdowa po b. piekarzu . .	61	—	12	—	24	—	23	120
60	Marusiak Agnieszka b. dozorcz.	—	—	121	—	—	—	—	121
61	Menzel Marya b. praczka .	38	—	8	—	15	—	14	75
62	Szymański Wilhelm b. dyetaryusz	255	—	50	—	100	—	95	500
	Suma rubryki IV. .	2.055	—	607	—	876		994	4.532
V.63	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . .	51	—	10	—	20	—	19	100

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
10.430	10.308	
2.112	2.112	
		Jak corocznie.
1.050	1.050	
3.096	3.096	Emeryt zmarł 30/5 1909.
1.960	1.960	
6.690	6.690	Jak corocznie.
1.826	1.992	
45	270	
—	—	Nowo przyznana emerytura od 1/2 1909. na podstawie statutu emerytalnego (LW. 135497/08).
—	—	Nowo przyznana pensya wdowia od 1/6 1909. na podstawie statutu emerytalnego. (LW. 135497/08)
—	600	Jak na r. 1909.
27.209	28.078	
—	—	Kredyt ten przeniesiono z rubryki II. poz. 23. (Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia).
600	600	
120	120	
146	146	
192	192	Jak corocznie.
200	200	
300	300	
120	120	
100	100	Nic się nie preliminuje z powodu śmierci Przybyłowej. (Vide rubr. III. poz. 35 a).
120	120	
200	200	
300	300	Jak corocznie.
120	120	
51	—	Nowo przyznane zaopatrzenie od 1/8 1908 na podstawie przepisów uchwalonych przez Wys. Sejm d. 27/10 1908.
—	—	Jak poz: 60 — od 20/4 1909.
—	—	Wstawia się 500 K co uzasadnia Wydział krajowy w sprawozdaniu (LW. 65.215/09).
2.569	2.518	
—	100	Jak na r. 1909.

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VI	**Remuneracye i zapomogi.**								
64	Dla funkcyonaryuszów szpitalnych a) dla wszystkich .	1.248	78	156	104	416	104	494	2.600
	b) dla pomocnika urzędnika w izbie przyjęcia chorych	288	18	36	24	96	24	114	600
65	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich . . .	1.120	—	220	—	160	—	—	1.500
66	Gratyfikacye dla służby szpitalnej . . .	1.032	65	129	86	344	86	408	2.150
	Suma rubryki VI. .	3.688	161	541	214	1.016	214	1.016	6.850
VII	**Koszta gospodarcze.**								
67	Żywienie chorych:								
	a) Zwykła strawa i dodatki:								
	a) dla 11.750 dni szpitalnych (klasowych) po 1·70 K. . . 19.975 K.								
	β) dla 232.050 dni szpitalnych na III. klasie po 46 groszy .106 743 „								
	γ) dla 31.600 dni klinicznych po 86 groszy . 27.176 „	66.420	6.880	8.132	9.718	19.676	10 578	32.490	153.894
	b) 6 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni:								
	a) płaca po 180 K. 1.080 K.								
	β) wikt po 450 K. 2.700 „								
	γ) pranie bielizny po 22·64 K. . 136 „	1.684	176	196	255	509	274	822	3.916
	c) Służba kuchenna i magazynowa:								
	α) płaca:								
	dla 2 sług po 240 K. 480 K								
	„ 2 „ „ 216 „ 432 „								
	„ 7 „ „ 192 „ 1.344 „								
	„ 2 „ „ 168 „ 336 „								
	razem 13 osób 2.592 K.								
	β) wikt tychże po 252 K. . . 3.276 „								
	λ) kaftany i czepki po 20 K. . . 260 „	2.635	276	306	398	797	429	1.287	6.128
	Do przeniesienia .	70.739	7.332	8.634	10.371	20.982	11.281	34.599	163.938

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
2.600	2.600	
—	600	Jak na r. 1909.
1.500	1.500	
—	2.150	
4.100	6.850	
161.858	144.687	Wydatki wynosiły w 1906 r. 131.763 K, w 1907 r. 144.402 K, w 1908 r. 161.858 K, razem 438.023 K, przeciętnie 146.008 K. Preliminuje się jednak 153.894 K. t. j. 9.207 K. więcej jak na r. 1909 stosownie do obok poszczególnionych obliczeń i przyjęcia o 3.400 dni leczenia więcej.
3.553	3.796	*Więcej* o 120 K. na podwyżkę płac dla 6 Sióstr po 20 K. — jak w rubr. II. poz. 23 wydatków.
5.520	6.258	*Mniej* ogółem o 130 K, a mianowicie na wikt mniej o 234 K. na podstawie wydatków w r. 1908, zaś na kaftany i czepki więcej o 104 K. stosownie do cen płótna i t. p.
170.931	154.741	

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VII.	Z przeniesienia .	70.739	7.332	8.634	10.371	20.982	11.281	34.599	163.938
67	*d*) Opał do kuchni i pod kotły parowe . . .	1.548	162	180	234	468	252	756	3.600
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne 1. zwyczajne	322	34	37	49	98	53	157	750
	2. **nadzwyczajne** Maszyna do gotowania kawy	**645**	**67**	**75**	**98**	**195**	**105**	**315**	**1.500**
	f) Pieczywo (275.400 dni po 6·9 g.)	9.163	552	1.144	780	2.905	849	3.607	19.000
	g) Wino dla chorych . .	1.700	340	220	110	280	100	750	3.500
68	*a*) Wikt lekarza dyżurnego .	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) Wikt lekarza na oddziale położnic	—	—	—	—	—	—	—	—
69	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi	7.800	350	750	700	2.400	1.400	2 600	16.000
70	Oświetlenie: 1. zwyczajne .	6.850	700	600	1.100	400	4 0	3.200	13.25'
	2. **nadzwyczajne:**	—	—	—	—	—	—	—	—
71	Sprzęty gospodarcze: 1. zwyczajne .	2.880	180	360	240	96	240	1.140	6 000
	2. **nadzwyczajne:** *a*) 2 wózki do przewożenia chorych i zwłok . . .	**720**	**45**	**90**	**60**	**240**	**60**	**285**	**1.500**
	b) 2 wagi dla chorych oddź. wewnętrz. . . .	**360**	—	—	—	—	—	—	**360**
72	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży i t. p.: 1. zwyczajne .	720	45	90	60	240	60	285	1.500
	2. **nadzwyczajne.**	—	—	—	—	—	—	—	—
73	Utrzymanie ogrodów: *a*) warzywnego . . .	670	—	330	—	—	—	—	1.000
	b) spacerowego . . .	192	12	24	16	64	16	76	400
	c) płaca ogrodnika . .	670	—	330	—	—	—	—	1.000
74	Utrzymanie pralni: *a*) mydło, soda, opał, itp. 5.000 K. *b*) 2 Siostry Miłosierdzia: *α*) płaca po 180 K. 360 K. *β*) wikt „ 450 „ 900 „ *γ*) pranie „ 22K.64gr.45 „ 1.305 „								
	Do przen. 1. zwycz. 6.305 K	103.254	9.707	12.699	13.660	28.797	14.651	47.170	229.938
	Do przen. 2. **nadzw.** — „	**1.725**	**112**	**165**	**158**	**435**	**165**	**600**	**3.360**

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
170.931	154.741	
4.254	3.000	*Więcej* o 600 K. ze względu na wynik r. 1908.
739	600	*Więcej* o 150 K na podstawie wyniku r. 1908.
—	—	Preliminuje się 1.500 K. na zakupno niezbędnej maszyny do gotowania kawy; maszyny takie posiadają już szpital lwowski i zakład kulparkowski.
18.630	14.000	Wydatki wynosiły: w 1906 r. 12.878 K. w 1907 r. 15.231 K, w 1908 r. 18.530 K, razem 46.739 K, przeciętnie 15.580 K. Preliminuje się 19.000 K, t. j. o 5.000 K. więcej jak na r. 1909 z powodu znacznej podwyżki cen mąki, oraz przyjęcia o 3.400 dni leczenia więcej niż w r. 1909.
3.460	3.500	Jak na r. 1909.
1.148	800	Pozycye te przeniesiono do rubr. II. poz. 28 i 29.
261	200	
27.575	15.150	*Więcej* o 850 K. Wprawdzie wynikłość z r. 1908 była znacznie wyższą z powodu wyższych cen węgla (o 45 65%) i drzewa, preliminuje się tylko 16.000 K. w nadziei, że węgiel będzie znacznie tańszy, ze względu na konkurencyę ropy naftowej używanej jako materyału opałowego.
13.880	13.250	Jak na r. 1909.
—	**10.222**	Odpada jako jednorazowy kredyt na r. 1909.
6.087	4.860	*Więcej* o 1.140 K. odpowiednio do rzeczywistej potrzeby i wyniku z r. 1908.
1 580	—	
—	—	Szpital posiada tylko jeden wózek do przewożenia chorych z izby przyjęcia na oddziały — drugi wózek potrzebny jest ze względu na znaczne odległości oddziałów od izby przyjęcia, wskutek czego przewóz chorych zabiera dużo czasu — a przybywający nowi chorzy muszą być zaraz odstawiani na odnośne oddziały. Nadto potrzebny jest nowy wózek dla chorych zakaźnych, — gdyż dawniejszy jest już zniszczony.
—	—	Sprawienie 2 wag dla chorych jest konieczne.
1.867	1.400	*Więcej* o 100 K z powodu podrożenia karmy dla koni.
1.200	—	
2.832	1.000	Jak na r. 1909.
437	400	
875	1.000	
252.976	213.901	
2.780	**10 222**	

Wydatki. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VII.	Z przen. 1. zwycz. . 6.305 K.	103 254	9.707	12 699	13.660	28.797	14.651	47.170	229.938
	2. **nadzwycz.** — „	**1.725**	**112**	**165**	**158**	**435**	**165**	**600**	**3.360**
74	*c)* służba: *α)* płaca:								
	1 parobka . . . 240 K.								
	2 praczek po 192 K. 384 „								
	2 „ „ 180 „ 360 „								
	4 „ „ 168 „ 672 „								
	6 „ „ 156 „ 936 „ 2.592 „								
	15								
	β) wikt dla 15 osób po 252 K. 3.780 „								
	γ) fartuchy i czepki dla 15 osób po 12 K. . . . . 180 „								
75	*d)* pranie bielizny służby 1.100 „	5.907	850	900	1.200	1.900	1.000	2.200	13.957
	Bielizna, pościel i odzież:								
	1. zwyczajne:								
	a) zakupno i naprawa 20.000 K.								
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:								
	α) płaca po 180 K. 360 K.								
	β) wikt po 450 „ 900 „								
	γ) pranie bielizny po . . 22·64 „ 45 „ 1.305 „								
	c) 2 szwaczki:								
	α) płaca po 240 K. 480 K.								
	β) wikt „ 252 „ 504 „ 984 „	9.579	1.080	510	1.350	2.270	1.500	6.000	22.289
	2. **nadzwyczajne:**	—	—	—	—	—	—	—	—
76	Słoma do sienników . .	576	36	72	48	192	48	228	1.200
77	*a)* Opłata za wodę z wodociągów miejskich . . .	1.800	200	—	—	—	—	—	2.000
	b) Pompowanie wody z własnej studni	900	60	130	80	330	100	400	2.000
78	Fiakrowe dla rządcy . .	57	4	7	5	19	5	23	120
	Razem 1. zwyczajne .	122.073	11.937	14.318	16.343	33.508	17.304	56.021	271.504
	2. **nadzwyczajne** .	**1.725**	**112**	**165**	**158**	**435**	**165**	**600**	**3.360**
	Suma rubryki VII.	123.798	12.049	14.483	16.501	33.943	17 469	56.621	274.864
VIII.	**Koszta sanitarne.**								
79	Lekarstwa:								
	***a)* dla oddziałów klinicznych i szpitalnych:**								
	α) 243.800 dni szpitalnych po 6 g. . 14.628 K.								
	β) 31.600 dni klinicznych po 16 g. . 5.056 „	7.968	1.280	996	1.808	2.526	1.968	3.138	19.684
		7.968	1.280	996	1.808	2.528	1.968	3.138	19.684
	Do przeniesienia . .	—	—	—	—	—	—	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
252.976	213.901	
2.880	**10.222**	
16.940	13.887	Preliminuje się ogółem *więcej* o 70 K. a mianowicie: na płace 2 Sióstr Miłosierdzia — jak w rubr. II. poz. 23 *więcej* o . . . . . 40 K. ryczałt na pranie bielizny służby podwyższono stosownie do rzeczywistych kosztów o . . 300 „ 340 K. na wikt służby preliminuje się stosownie do wyniku z r. 1908 *mniej* o . . . . . 270 „ ogółem preliminuje się ***więcej*** o kwotę . . . . . 70 K. inne pozycye pozostają bez zmiany.
22.120	22.285	Preliminuje się ogółem więcej tylko o 4 K. — a mianowicie podwyższono płace 2 Sióstr Miłosierdzia — jak w rubr. II. poz. 23 o 40 K, obniżono zaś kredyt na wikt stosownie do wyniku z r. 1908 o 36 K, inne pozycye pozostają bez zmiany.
—	**15.000**	Odpada jako jednorazowy kredyt na rok 1909.
1.485	1.000	*Więcej* o 200 K. z powodu podrożenia słomy.
1.811	2.000	Jak na r. 1909.
	—	Pozycya ta mieściła się dawniej w rubr. XI poz. 91a wydatków. Kredyt podwyższono z 1.800 K. na 2.000 K. t. j. o 200 K. — gdyż dotychczasowy okazał się niewystarczającym.
120	120	Jak corocznie
295.45	253.193	
2.880	**25.222**	
298.332	278.415	
28.428	15.000	Wydatki wynosiły: w 1906 r. 14.632 K, w 1907 r. 17.740 K, w 1908 r. 28 428 K, razem 60.800 K, przeciętnie 20.267 K. Preliminuje się 19.684 K t. j. *więcej* o 4.684 K przyjmując za podstawę do obliczenia po 6 gr. na 1 dzień leczenia w szpitalu, a 16 gr. na 1 dzień leczenia w klinikach.
28.428	15.000	

Wydatki. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VIII.	Z przeniesienia .	7.968	1.280	996	1.808	2.526	1.9 8	3.138	19.684
79	*b*) dla c. k. klinik uniwersyteckich	—	—	—	—	—	—	—	—
80	Utrzymanie apteki: 1. zwyczajne: *a*) opał i oświetlenie . 800 K. *b*) 2 Siostry Miłosierdzia: *α*) płaca po 180 K. 360 K. *β*) wikt po 450 „ 900 „ *γ*) pranie bielizny 22.64 „ 45 „ 1.305 „ *c*) 3 laboranci: *α*) płaca po 240 K. 720 K. *β*) wikt po 252 K. 756 „ *γ*) wierzchnie ubrania po 32 „ 96 „ 1.572 „	1.581	166	202	221	478	257	772	3 677
	2. **nadzwyczajne**: Na uzupełnienie urządzenia apteki	**253**	**27**	**32**	**35**	**76**	**41**	**124**	**588**
81	Laboratoryum chem.-patologiczne	140	—	—	—	60	—	—	200
82	Laboratoryum bakteryologiczne w pawilonie izolacyjnym: 1. zwyczajne . . .	900	—	—	—	—	—	—	900
	2. **nadzwyczajne** . .	—	—	—	—	—	—	—	—
83	Potrzeby sanitarne: 1. zwyczajne . . . *a*) dla oddziałów szpitalnych i klinicznych: *α*) 227.200 dni na oddź. chorych syfilitycznych i obłąkanych po 12 g. . 27.262 K. *β*) 16.600 dni na oddź. położnic po 20 g. 3.320 „ *γ*) 31.600 dni klinicznych po 23 g. . . 7 268 „	15.934	1.840	3.320	2.599	5 052	2.829	6.276	37.850
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne 2. **nadzwycz.**	26.523 **253**	3.286 **27**	4.518 **32**	4.628 **35**	8.116 **76**	5.054 **41**	10.186 **124**	62.311 **588**

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
28.428	15.000	
17.058	—	Uwidacznia się tylko wynikłość z r. 1908, którą zwrócił c. k. Rząd. (rubr. V. dochodów.)
3.604	3.419	Preliminuje się ogółem *więcej* o 258 K. a mianowicie: na opał i oświetlenie z uwagi na wynik z r. 1908 wynoszący 962 K. 40 g. więcej jak na r. 1909 o 200 K.; na płace Sióstr Miłosierdzia jak w rubr. II poz. 23 *więcej* o . . . . . 40 „; na płacę 1 laboranta celem zrównania z płacami już pobieranymi przez 2 laborantów, *więcej* o 48 „; na wierzchnie ubrania dla 3 laborantów stosownie do cen płótna itp. *więcej* o . . . . 24 „ 312 K.; zaś na wikt 3 laborantów — stosownie do wyniku z roku 1908 *mniej* o . . . . . 54 „; ogółem *więcej* o kwotę j. w. . . . . 258 K.
1.489	1.910	Preliminuje się tylko 588 K. na sprawienie specyalnych naczyń metalowych do przechowywania płynów łatwo zapalnych
200	200	Jak na r. 1909.
400	400	*Więcej* o 500 K. z powodu przyjęcia obowiązku badania chorób zakaźnych w zachodniej Galicyi. C. k. Rząd zobowiązał się opłacać szpitalowi za te badania ryczałt o rocznych 500 K. zapreliminowany w rubr. V. poz. 21 dochodów (LW. 121378/1908).
3.353	1.676	Nic się nie preliminuje uwidaczniając tylko wydatek w r 1908 i kwotę uchwaloną na r. 1909.
64.029	36.000	Wydatki wynosiły: w 1906 r. 34.688 K, w 1907 r. 40.309 K, w 1908 r. 64.029 K, razem 138.926 K, przeciętnie 46.309 K. Preliminuje się jednak tylko 37.850 K. t. j. *więcej* o 1.850 K. jak na r. 1909 biorąc za podstawę normę na 1 dzień leczenia, jak oboczne poszczególnienie.
113.719	55.019	
4.842	3.586	

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 — Fundusz — chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VIII.	Z przeniesienia { 1 zwyczajne .	26.523	3.286	4.518	4.628	8.116	5.054	10.186	62.311
	{ **2. nadzwycz.**	**253**	**27**	**32**	**35**	**76**	**41**	**124**	**588**
	b) dla c. k. klinik uniwersyteckich . . .								
	2. nadzwyczajne . .	—	—	—	—	—	—	—	—
84	Utrzymanie wentylatora elektrycznego na oddź. chirurgicz.	700	—	—	—	—	—	—	700
85	Przybory opatrunkowe . .	600	—	—	—	—	—	—	600
86	Instrumenta chirurgiczne .	2.240	50	160	20	280	60	190	3.000
87	Koszta pogrzebowe . .	144	9	18	12	48	12	57	300
	Razem { 1. zwyczajne.	30 207	3.345	4.696	4.660	8 444	5.126	10.433	66.911
	{ 2 **nadzwyczajne**	253	**27**	**32**	**35**	**76**	**41**	**124**	**588**
	Suma rubryki VIII.	30.460	3.372	4.728	4.695	8.520	5.167	10.557	67.499
IX.	**Koszta kancelaryjne.**								
88	Druki, litografie, przybory do pisania, koszta insercyjne itp:								
	{ 1. zwyczajne .	1.368	86	171	114	456	114	541	2.850
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rubryki IX.	1 368	86	171	114	456	114	541	2.850
X.	**Koszta kapliczne**								
89	*a*) Utrzymanie kościoła . .	240	15	30	20	80	20	95	500
	b) 1 posługaczka: *α*) płaca 192 K.								
	β) wikt 252 „	213	13	27	18	71	18	84	444
	Suma rubryki X.	453	28	57	38	151	38	179	944
XI.	**Utrzymanie budynków.**								
90	Konserwacye i reparacye:								
	{ 1. zwyczajne . .	6.720	420	840	560	2.240	560	2.660	14.000
	{ 2. **nadzwyczajne:**								
	a) wymiana kuchni angielskiej	**1.440**	**90**	**180**	**120**	**480**	**120**	**570**	**3.000**
	b) naprawa dróg wewnętrznych	**3.179**	—	—	—	—	—	—	**3.179**
	c) parkan koło pawilonu obłąk.		—	—	—	—	—	**2.980**	**2.980**
	d) budowa domu mieszkalnego w dobrach Tropiszów .	**25.200**	—	—	—	—	—	—	**25.200**
91	Urządzenia mechaniczne:								
	{ 1. zwyczajne .	576	36	72	48	192	48	228	1.200
	{ 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—
91a	Pompowanie wody . .	—	—	—	—	—	—	—	—
92	Asekuracya	312	20	39	26	104	26	123	650
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne .	7.608	476	951	634	2.536	634	3.011	15.850
	{ 2. **nadzwycz.**	**29 819**	**90**	**180**	**120**	**480**	**120**	**3.550**	**34.359**

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
113.719	55.019	
4.842	**3.586**	
25.786	—	Uwidacznia się tylko wynikłość z r. 1908, którązwrócił c. k. Rząd (rubr. V. doch.)
—	**8 827**	Nic się nie preliminuje, jako jednorazowy kredyt na r. 1909.
—	—	Preliminuje się 700 K. jako nowy kredyt na opłatę za prąd elektryczny do wentylatora. (LW. 33819/1909.)
387	900	*Mniej* o 300 K. ze względu na wynik r. 1908.
3.549	3.000	Jak na r. 1909.
503	300	
143.944	59.219	
4.842	**12.413**	
148.786	71.632	
3.995	2.600	*Więcej* o 250 K. gdyż dotychczasowy kredyt okazał się niewystarczającym.
—	**650**	Odpada jako jednorazowy kredyt na r. 1909.
3.995	3.250	
500	500	Jak na r. 1909.
433	462	*Mniej* o 18 K. na wikt na podstawie wydatku w r. 1908.
933	962	
15.983	14.000	Jak na r. 1909.
27.491	**15.137**	
—	—	Wstawia się 3.000 K. ponieważ istniejąca kuchnia w krótkim czasie będzie zupełnie niezdatną do użytku.
—	—	Wstawia się 3.179 K. na podstawie specyalnego kosztorysu, gdyż naprawione być muszą zniszczone drogi od pawilonu chirurgicznego do izolacyjnego i od hali maszyn, do pawilonu chorób wewnętrznych.
—	—	Wstawia się 2.980 K. ponieważ istniejący parkan jest zupełnie zniszczony.
—	—	Wstawia się 25.200 K. jako kwotę odpowiadającą wynagrodzeniu ryczałtowemu 10.000 rubli, za które obowiązał się nowy dzierżawca wybudować dom mieszkalny. Kosztorys budowy sporządził architekt Wydziału krajowego. Budowa ta jest konieczną, ponieważ istniejący dom uległ zniszczeniu. Wydatek 25.000 K znajdzie pokrycie w podwyższonym czynszu dzierżawnym (Vide rubr. II. poz. 4. dochodów.)
1.224	1.000	*Więcej* o 200 K. na podstawie wynikłości z r. 1908.
4.162	—	
2.449	1.800	Kredyt na pompowanie wody przeniesiono do rubr. VII poz. 77b wydatków.
579	650	Jak na r. 1909.
20.235	17.450	
31.653	**15 137**	

Wydatki. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 — Fundusz — chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
XI.	Z przen. { 1. zwyczajne .	7.608	476	951	634	2.536	634	3.011	15.850
	{ **2. nadzwyczajne** .	**29.819**	**90**	**180**	**120**	**480**	**120**	**3 550**	**34 359**
93	Czyszczenie kominów . .	664	42	83	55	222	55	263	1.384
94	Wynagrodzenie za czynności techniczne . . .	576	36	72	48	192	48	228	1.200
	Razem { 1. zwyczajne . .	8.848	554	1.106	737	2.950	737	3.502	18.434
	{ **2. nadzwyczajne** .	**29.819**	**90**	**180**	**120**	**480**	**120**	**3.550**	**34.359**
	Suma rubryki XI.	38.667	644	1.286	857	3.430	857	7.052	52.793
XII.	**Podatki i daniny.**								
95	*a)* z gruntów i realności szpitalnych . . .	82	5	10	7	27	7	32	170
	b) z dóbr w Prądniku czerwon.	1.330	—	—	—	—	—	—	1.330
	c) ekwiwalent . . .	414	26	52	34	138	34	164	862
	Suma rubryki XII.	1.826	31	62	41	165	41	196	2.362
XIII.	**Rozmaite.**								
96	Utrzymanie biblioteki . .	192	12	24	16	64	16	76	400
97	Książki i czasopisma dla chorych	96	6	12	8	32	8	38	200
98	Przypadkowe:								
	a) ubezpieczenie pensyjne funkcyonaryuszów nietatowych	484	30	61	40	161	40	192	1.008
	b) ubezpieczenie służby od wypadków . . .	77	5	10	6	26	6	30	160
	c) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów .	384	24	48	32	128	32	152	800
	d) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane . .	720	45	90	60	240	60	285	1 500
	Suma rubryki XIII.	1.953	122	245	162	651	162	773	4.068
XIV.	**Zapomogi dla położnic.**								
99	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem oddział położnic . . .	—	—	5.700	—	—	—	—	5 700
XV.	**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.**								
100	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci . .	—	—	1.000	—	—	—	—	1.000
XVI.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika.**								
101	Utrzymanie mamek i dzieci ssących	—	—	12.500	—	—	—	—	12.500
102	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci .	42.000	—	—	—	—	—	—	42.000
	Suma rubryki XVI.	42.000	—	12.500	—	—	—	—	54.500

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
20.235	17.450	
31.653	**15.137**	
1.235	1.673	*Mniej* o 289 K. stosownie do zawartej z przedsiębiorcą nowej umowy. (L.W. 117122/08 i 70060/09.)
1.200	1.200	Jak coroczzie.
22.670	20.323	
31.653	**15.137**	
54.323	35 460	
167	170	Jak na r. 1909.
1.355	1.330	
862	862	
2.384	2.362	
396	400	Jak na r. 1909.
200	200	
—	—	Preliminuje się jako nową pozycyę 1.008 K. tytułem $^2/_3$ części opłat przypadających na fundusz szpitala, z powodu ubezpieczenia pensyjnego dyetaryuszy i ekspedyentów aptekarskich, w myśl ustawy z d. 16/XII 1906 dz. u. p. Nr. 1. ex 1907.
186	160	Jak na r. 1909.
1.766	800	
3.200	1.500	
5.748	3.060	
5.520	5.700	Jak na r. 1909.
862	1.000	Jak na r. 1909.
12.062	12.500	Jak na r. 1909.
36.000	42.000	
48.062	54.500	

Wydatki. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
XVII.	**Zapisy.**								
103	Szembeka na odprawianie Mszy św.	75	—	—	—	—	—	—	75
104	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów . . .	58	—	—	—	—	—	—	58
105	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św. . .	81	—	—	—	—	—	—	81
	Suma rubryki XVII.	214	—	—	—	—	—	—	214
XVIII. 106	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe.**	100	—	—	—	—	—	—	100
XIX.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**								
107	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr . . .	200	—	—	—	—	—	—	200
XX.	**Spłata pożyczek.**								
108	Umorzenie pożyczki w kwocie 70.842 K. 10 g, zaciągniętej z majątku zarodowego na budowę domu izolacyjnego: *a*) VI. rata kapitału 2.867 K. 59 g. *b*) 4% odsetki . . 2.210 „ 72 „	5.078	—	—	—	—	—	—	5.078
109	Umorzenie pożyczki w kwocie 41.523 K. 35 g. zaciągniętej z majątku zarodowego na postawienie budynków gospodarczych w Tropiszowie: *a*) IV. rata kapitału 3.890 K. 36 g. *b*) 4% odsetki 1.229 „ 09 „	5.119	—	—	—	—	—	—	5.119
110	Umorzenie pożyczki w kwocie 693.592 K. 68 g., zaciągniętej z majątku zarodowego oddziału chorych i położnic tudzież funduszu podrzutków krakowskich — na budowę szpitala: *α*) XX. rata kapitału 25.213 K. 92 g. *β*) 4½% odsetki 13.942 „ 54 „	37.182	—	1.974	—	—	—	—	39.156
	Do przeniesienia .	47.379	—	1.974	—	—	—	—	49.353

Preliminarz na .rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
300	75	
58	58	Jak na r. 1909.
81	81	
439	214	
—	100	Jak na r. 1909.
633	200	Jak na r. 1909.
5.078	5.078	Jak na r. 1909. Z końcem r. 1910 pozostanie dług w kapitale 55.268 K. 08 g.
5.119	5.119	Jak na r. 1909. Z końcem r. 1910 pozostanie dług w kapitale 26.836 K. 88 g.
39.157	39.156	Jak na r. 1909. Z końcem r. 1910 pozostanie dług w kapitale 284.620 K. 74 g.
49.354	49.353	

Wydatki. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz	obłąkanych	Razem
		Korony							
XX.	Z przeniesienia . .	47.379	—	1.974	—	—	—	—	49.353
111	Umorzenie pożyczki w kwocie 12.000 K. zaciągniętej z funduszu spółek wodnych na osuszenie gruntów w Tropiszowie: *a)* XXX i XXXI. rata kapitału . . 512 K. 94 g. *b)* 3% odsetki 172 „ 78 „	686	—	—	—	—	—	—	686
112	Umorzenie pożyczki w kwocie 28.222 K. zaciągnąć się mającej z majątku zarodowego na instalacyę światła elektrycznego: *a)* I. rata kapitału 2.822 K. 20 g. *b)* 4% odsetki . 1.015 „ 99 „	1.957	—	461	—	998	—	422	3.838
	Suma rubryki XX. .	50.022	—	2.435	—	998	—	422	53.877

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
49.354	49.353	
686	686	Jak na r. 1909. Z końcem r. 1910 pozostanie dług w kapitale 5.373 K. 54 g.
—	3.838	Preliminuje się jak na r. 1909 pierwszą ratę kapitału z odsetkami — zauważając, że zrealizowanie pożyczki dotychczas nie nastąpiło z powodu opóźnienia robót. — Z końcem r. 1910 pozostanie dług w kapitale 25.399 K. 80 g.
50.040	53.877	

Dochody. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
	DOCHODY.								
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**								
1	Od efektów:								
	a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. im. wart. 23.600 K. po strąceniu ½% podatku rentowego . . .	907	—	32	—	—	—	—	939
	b) 4½% od listów zast. gal. Banku kraj. im. wart. 500 zł. = 1.000 K . . .	9	—	36	—	—	—	—	45
	c) 4% od listów zast. gal. Banku kraj.:								
	α) już w posiadaniu majątku będących im. wart. 382.300 K. . . .	13.424	—	1.740	—	128	—	—	15.292
	β) zakupić się mających za kapitały zwracane przez majątek obrotowy:								
	1) za 23.942 K 54 g. jako 20 raty pożyczki na budowę zpitala, im. wart. 24.000 K. .	907	—	51	—	—	—	—	958
	2) za 2.867 K 59 g. jako 6 raty pożyczki na budowę pawilonu izolacyjnego, im. wart. 2.900 K . . .	116	—	—	—	—	—	—	116
	3) za 3.890 K 36 g. jako 4 raty pożyczki na budowę w Tropiszowie im. wart. 3 900 K. . . .	156	—	—	—	—	—	—	156
	4) za 2.822 K jako 1. raty pożyczki na instalacyę światła elektrycznego, im. wart. 2.800 K. . . .	112	—	—	—	—	—	—	112
	d) 4% od obligacyj galic. funduszu propinacyjnego im. wart. 5.300 zł. = 10.600 K.	328	—	96	—	—	—	—	424
	e) 4% od listów rentowych im. wart. 3.000 K. . .	40	—	80	—	—	—	—	120
	f) 4% od kwot lokowanych na książ. wkład. Banku kraj. (23.000 K.) . .	920	—	—	—	—	—	—	920
	Dochody pozycyi 1.	—	—	—	—	—	—	—	19.082
	Do przeniesienia .	16.919	—	2.035	—	128	—	—	19.082

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
	939	
	63	
	15.332	
	920	
	112	
	152	
	112	
	588	
	—	
	—	
17.666	18.218	Preliminuje się ogółem *więcej*, o 864 K. odpowiednio do zwiększonego stanu efektów, wskutek częściowych spłat kapitałów pożyczkowych.
17.666	18.218	

Dochody

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
I.	Z przeniesienia .	16.919	—	2.035	—	128	—	—	19.082
2	Od kapitałów:								
	a) 4½% od reszty kapitału w kwocie 294.211 K. 90 g. użytego na budowę szpitala	12.537	—	703	—	—	—	—	13.240
	b) 4% od reszty kapitałów:								
	α) 55.268 K. 08 g. na budowę pawilonu izolacyjnego .	2 211	—	—	—	—	—	—	2.211
	β) 30.727 K. 24 g. na budowę w Tropiszowie .	1.229	—	—	—	—	—	—	1.229
	γ) 25.399 K. 80 g. na instalacyę światła elektrycznego	1.016	—	—	—	—	—	—	1.016
	Dochody pozycyi 2.	—	—	—	—	—	—	—	17.696
3	Od fundacyj:								
	a) Bieńkowskiego . .	353	—	—	—	—	—	—	353
	b) Dąbkowskiego . . .	392	—	—	—	—	—	—	392
	c) Gałeckiego . . .	38	—	—	—	—	—	—	38
	d) Klozowej (mszalna) . .	25	—	—	—	—	—	—	25
	e) Klozowej (szpitalna) . .	17	—	—	—	—	—	—	17
	f) Ligęzy	525	—	—	—	—	—	—	525
	g) Małeckiego . . .	190	—	—	—	—	—	—	190
	h) Pruskiego . . .	405	—	—	—	—	—	—	405
	i) Tarły	133	—	—	—	88	—	26	246
	k) Wencla	57	—	—	—	—	—	—	57
	l) Wolnych mularzy . .	116	—	—	—	—	—	—	116
	m) Mszalna	—	—	—	—	197	—	—	197
	n) Trzebickiego . . .	—	—	—	—	—	—	243	243
	Dochody pozycyi 3.	—	—	—	—	—	—	—	2.804
	Suma rubryki I. .	36.162	—	2.738	—	413	—	269	39.582
II.	**Dochody z dóbr i realności.**								
4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa w Królestwie Polskiem (5.500 rubli). .	13.750	—	—	—	—	—	—	13.750
5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego . . .	8.433	—	—	—	—	—	—	8.433
6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej .	100	—	—	—	.	—	—	100
7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilitycznej . . 1.100 K ryczałt za opał i oświetlenie . . 500 „	1.600	—	—	—	—	—	—	1.600
8	Czynsz za mieszkanie z opałem asystenta przy c. k. szkole położnych . . .	240	—	—	—	—	—	—	240
	Do przeniesienia	24.123	—	—	—	—	—	—	24.123

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
17.666	18.218	
15.257	14.271	
2.435	2.325	
1.522	1.379	
—	1.016	
19.214	18 991	Preliminuje się ogółem *mniej* o 1.295 K na podstawie szczegółowych planów umorzenia.
	353	
	392	
	38	
	25	
	13	
	525	
	190	
	405	
	246	
	57	
	116	
	197	
	243	
2.796	2.800	Ogółem *więcej* o 4 K, odpowiednio do stanu efektów.
39.676	40.009	
9.754	9.790	*Więcej* o 3.960 K Od 24/6 1909 wydzierżawiono dobra za czynszem rocznym 5.500 Rubli.
8.433	8.433	Jak na r. 1909.
100	100	
1.600	1.600	
240	240	
20.127	20.163	

Dochody. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
II.	Z przeniesienia	24.123	—	—	—	—	—	—	24.123
9	Dochód z ogrodów szpitalnych	3.134	—	1 566	—	—	—	—	4.700
9a	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Czynsz od c. k. Skarbu wojskowego za grunt na drogę w Prądniku Czerwonym	32	—	—	—	—	—	—	32
	Suma rubryki II.	27.289	—	1.566		—	—	—	28.855
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**								
11	Od funduszu krajowego galicyjskiego	190.000	—	34 000	—	80.000	—	76.000	380.000
12	Od samopłacących	40.000	—	7.000	—	13.000	—	20.000	80.000
13	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	18.000	—	3 000	—	6.000	—	5.000	32.000
	Suma rubryki III.	248 000	—	44.000	—	99.000	—	101.000	492.000
IV.15	**Dochody rozmaite**	880	—	120	—	250	—	250	1.500
15a	Dodatkowa pożyczka na instalacyę światła elektrycznego	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Zwrot dawniejszych zaliczek na płace	2.500	—	—	—	—	—	—	2.500
	Suma rubryki IV.	3.380	—	120	—	250	—	250	4.000
V.	**Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**								
17	Nadwyżki kosztów utrzymania chorych ponad normę szpit. *a*) w c. k. klinice laryngol.	4.099	—	—	—	—	—	—	4.099
	Do przeniesienia	4.099	—	—	—	—	—	—	4.099

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
20.127	20.163	
4.770	4.000	*Więcej* o 700 K. na podstawie wyniku r. 1908.
150	150	Pozycyę tę przeniesiono do rubr. V. poz. 20 dochodów.
32	32	Jak corocznie.
25.079	24.345	
282 479	380.000	Dochody wynosiły: w 1906 r. 346.504 K, w 1907 r. 380.739 K, w 1908 r. 282.479 K, razem 1,009.722 K. — przeciętnie 336.574 K. Preliminuje się jednak 380.000 K. t. j. jak w r. 1909 ze względu na zwiększone należytości kosztów leczenia. Od stron rozmaitych niewyśledzonych zalegało z końcem r. 1907: 187.082 K. 08 g. z końcem r. 1908: 249.789 K 24 g.
85.366	67.000	Dochody wynosiły: w 1906 r. 58.405 K, w 1907 r. 67.819 K, w 1908 r. 85.366 K, razem 211.590 K, przeciętnie 70.530 K. Z uwagi na stały wzrost dochodów i wynik z r. 1908 preliminuje się 80.000 K, t. j. o 13.000 K. *więcej* jak w r. 1909.
34.749	28.000	Dochody wynosiły: w 1906 r. 34.392 K, w 1907 r. 27.160 K, w 1908 r. 34.749 K. razem 96.301 K. przeciętnie 32.100 K. Preliminuje się okrągło 32.000 K, t. j. o 4.000 K. *więcej* jak w r. 1909.
402.594	475 000	
3.796	800	*Więcej* o 700 K, a więc 1.500 K. jako możliwą do uzyskania ze sprzedaży zużytej bielizny, sprzętów i t. p. Dochody w r. 1908 były tylko wyjątkowo znacznie wyższe od kwoty preliminowanej,
—	10.222	Odpada jako jednorazowy dochód preliminowany na r. 1909.
1.548	2.500	Jak na r. 1909.
5.344	13 522	
800	2.182	Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 86 tego preliminarza na oddziale c. k. kliniki laryngologicznej . . . . . 20.899 K. strąciwszy koszt utrzymania 8.000 dni leczenia po rzeczywistym koszcie utrzymania chorych szpitalnych na III kl. przyjętym w obliczeniu nadwyżki w r. 1907 t. j. po 2 K. 10 g. który fundusz krajowy ponosi . . . . . 16.800 „ okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 4.099 „ która przypada na c. k. Rząd. Zauważa się, że obliczenie kosztów 1 dnia leczenia na oddziale szpitalnym, podano wedle zamknięcia rach. z r. 1907., gdyż obliczenie takie za r. 1908 do chwili układania preliminarza, nie zostało jeszcze ustalone.
800	2.182	

Dochody. # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi.	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
V.	Z przeniesienia .	4.099	—	—	—	—	—	—	4.099
17	*b*) w c. k. szkole położnych .	—	—	6.601	—	—	—	—	6.601
	c) w c. k. klinice dermatologicznej	—	—	—	—	9.696	—		9.696
18	Zwrot kosztów utrzymania dozorcy, odprowadzającego chorych na wykłady psychiatryi	—	—	—	—	—	—	676	676
19	Zwrot kosztów utrzymania personalu aptekarskiego, opału i oświetlenia apteki, tudzież za druki, korki, flaszki i t. p.	7.000	—	—	—	—	—	—	7.000
19a	Zwroty za wydane c. k. klinikom uniwersyteckim:								
	α) leki	—	—	—	—	—	—	—	—
	β) artykuły sanitarne . .	—	—	—	—	—	—	—	—
19b	Ryczałt na uzupełnienie inwentarza i laboratoryum apteki .	—	—	—	—	—	—	—	—
19c	Zwrot części wydatków na instalacyę światła elektrycznego	—	—	—	—	—	—	—	—
19d	Zwrot za sterylizator dla oddz. c. k. szkoły położnych .	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Ryczałt za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz . .	75	—	14	—	31	—	30	150
21	Ryczałt za badanie chorób zakaźnych w zachodniej Galicyi	500	—	—	—	—	—	—	500
22	Za obsługę sterylizatora c. k. szkoły położnych . .		—	100	—	—	—	—	100
	Suma rubryki V.	11.674	—	6.715	—	9.727	—	706	28.822

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
800	2.182	
4.791	7 718	Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 86 tego preliminarza w c. k. szkole położnych . . 28.523 K. strąciwszy koszt utrzymania 11.300 dni leczenia po rzeczywistym koszcie utrzymania chorych szpitalnych na III. klasie przyjętym do obliczenia nadwyżki w r. 1908 t. j. po 1. K 94 g, który fundusz krajowy ponosi . . . 21.922 „ okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 6.601 „ która przypada na c. k. Rząd.
2.500	11.694	Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 86 tego preliminarza na oddziale syfilitycznym . . . 30.852 „ strąciwszy koszt utrzymania 12.300 dni leczenia po rzeczywistym koszcie utrzymania chorych szpitalnych, na III klasie przyjętym w obliczeniu nadwyżki w r. 1908 t. j. po 1 K. 72 g., który fundusz krajowy ponosi . 21.156 „ okazuje się nadwyżka wydatków kwocie . . . . . 9.696 K. która przypada na c. k. Rząd.
676	676	Jak na r. 1909.
7.175	7.000	
17.058	—	Uwidacznia się tylko zwroty za r. 1908.
25.786	—	
1.000	—	Ryczałt spłacono już.
—	1.950	Dochody te uchwalono tylko na r. 1909 jako jednorazowe.
—	1.020	
—	—	Pozycyę tę przeniesiono z rubr. II. poz. 9. a) dochodów.
—	—	Nowa pozycya, stanowiąca zwrot odnośnego wydatku w rubr. VIII. poz. 82.
100	—	Nowa pozycya, stanowiąca częściowy zwrot odnośnego wydatku w rubr. II. poz. 32 d).
59.886	32.240	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka IV.

Dobroczynność.

LW. 82.871/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka IV. Dobroczynność

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IV.		**DOBROCZYNNOŚĆ.**			
		Wydatki.			
	1	Dom ubogich i sierót w Krakowie . .	10.848	—	10.848
	2	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000	—	2.000
	3	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie. . . .	2.400	—	2.400
	4	Zakład dla osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	1.000	—	1.000
	5	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	400	—	400
	6	Towarzystwo j. w., XII. i XIII. półroczna rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K, dla fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie. (Ostatnia rata 1. października 1938) . . .	—	3.575	3.575
	7	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	10.000	—	10.000
	8	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	—	200
	9	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, *zasiłek stały*	400	—	400
	9*a*)	Ruskie Towarzystwo kolonii wakacyjnych, *jednorazowo*	—	—	—
	10	Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie	200	—	200
	10*a*)	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	—	200	200
	10*b*)	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie — na przytulisko dla sług, *jednorazowo*	—	—	—
	11	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400	—	400
	12	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej . . .	200	—	200
	13	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000	—	1.000
	14	Zakład im. św. Jadwigi w Krakowie (*stała subwencya*)	1.200	—	1.200
		Do przeniesienia . .	30.248	3.775	34.023

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
10.848	10.848	
2.000	2.000	
2.400	2.400	
1.000	1.000	
400	400	
3.575	3.575	Preliminuje się wedle planu umorzenia do LW. 38.222/1904.
10.000	10.000	
200	200	
400	400	
200	200	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego, uchwalonego na rok 1909.
200	200	
200	200	
200	200	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego, uchwalonego na rok 1909.
400	400	
200	200	
1.000	1.000	
1.200	1.200	
34.423	34.423	

Fundusz krajowy. Rubryka IV. Dobroczynność.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IV.		Z przeniesienia . .	30.248	3.775	34.023
	15	Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie	10.000	—	10.000
	16	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy, dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie	1.600	—	1.600
	17	Towarzystwo budowy tanich mieszkań, dla robotników katolickich w Krakowie (VIII. rata z 28-lecia na umorzenie pożyczki 40.000 K w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902) . . .	—	1.600	1.600
	18	Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863, do dyspozycyi Wydziału krajowego. .	4 500	—	4.500
	19	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000	—	2.000
	20	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200	—	200
	21	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200	—	200
	21*a)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidyecezyi lwowskiej . .	—	200	200
	21*b)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi przemyskiej. . .	—	200	200
	22	Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat. Ordynaryatami) . . .	1.000	—	1.000
	23	Zgromadzenie S. S. Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi . .	—	2.000	2.000
	23*a)*	Gminie Kolbuszowa, na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzelców (X. rata z 10-lecia, w myśl uchwały sejmowej z 10. kwietnia 1900 r.)	—	—	—
	24	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (4%) od pożyczki 400.000 K zaciągniętej na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (XV. rata z 20 lecia)	—	8.640	8 640
		Do przeniesienia . .	49.748	16.415	66.163

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
34.423	34.423	
10.000	10.000	
1.600	1.600	
1.600	1.600	Preliminuje się na podstawie planu umorzenia do LW. 45.264/1903.
4.500	4.500	
2.000	2.000	
200	200	
200	200	
200	200	
200	200	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
3.000	3.000	Nie preliminuje się, gdyż ostatnią ratę pożyczki zapłacono w r. 1909.
11.840	10.240	Preliminuje się *mniej* o 1.600 K na podstawie planu umorzenia, zgodnie z warunkami spłaty do LW. 27.588/1896, 47.176/1896 i 59.373/1896.
72.763	71.163	

Fundusz krajowy. Rubryka IV. Dobroczynność.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IV.		Z przeniesienia . .	49.748	16.415	66.163
	25	Gminie m. Mikuliniec, V. rata na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K zaciągniętej na lat 10, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye	—	502	502
	26	Dla pogorzelców, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	—	10.000	10.000
	27	Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie (zakład p. Żnrowskiej) .	—	1.500	1.500
	27*a)*	Przytulisko dla drobnych sierót, pod opieką św. Józefa we Lwowie, *jednorazowo*	—	—	—
	28	Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie	200	—	200
	29	Zgromadzenie X. X. Redemptorystów w Podgórzu, na bndowę kościoła i klasztoru (z przyznanych 10.000 K, V. rata z 5-lecia)	2.000	—	2.000
	30	Zgromadzenie S. S. Miłosierdzia im. św. Wincentego à Paulo we Lwowie X. i XI rata umorzenia reszty pożyczki 20.000 K zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności . . .	1.230	—	1.230
	31	Zarząd centralny Związku katolickich towarzystw i zakładów dobroczynnych, na umorzenie pożyczki 120.000 K, zaciągnąć się mającej na budowę domu dla wszystkich stowarzyszeń robotniczych katolickich we Lwowie, (w myśl uchwały sejm. z 18. marca 1907)	—	6.300	6.300
	32	Koszta utrzymania rozmaitych osób w zakładach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin *(ryczałtowo)* . .	25.000	—	25.000
	33	Katolicki Związek kobiet polskich, na tanią kuchnię studencką	—	500	500
	34	Stankiewiczowej Julii, wdowie po ostatnim czwartaku, do dyspozycyi Wydziału krajowego, *jednorazowo* . .	—	—	—
	35	Stowarzyszenie Rady opiekuńczej w Krakowie (Opieka nad sierotami) . .	—	1.000	1.000
		Suma wydatków .	78.178	36.217	114.395
		Doohody.			
		Rubryka ta niema dochodów	—	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
72.763	71.163	
672	589	Preliminuje się *mniej* o 87 K zgodnie z planem umorzenia do LW. 25.064/1907.
10.000	10.000	
700	1.500	
700	700	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego, uchwalonego na rok 1909.
200	200	
2.000	2.000	
1.260	1.230	Wedle planu umorzenia do LW. 67 804/1905.
—	6.300	
27.934	25.000	
500	500	
—	200	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego, uchwalonego na rok 1909.
—	1.000	
116.729	120.382	
—	—	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Załączniki:

1. Preliminarz funduszu szkolnego krajowego . . . . . str. 21
2. „ krajowego funduszu szkolnego emerytalnego . „ 61

LW. 84.114/1909.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		**OŚWIATA I SZTUKA.**			
		Wydatki.			
		I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.			
	1	Akademia umiejętności w Krakowie: *a)* zasiłek stały . . . . . 70.000 K *b)* zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod przewodnictwem profesora Dra Smolki w Archiwum watykańskiem (na trzechlecie 1907/8—1910/11). . . . 4.000 „ *c)* na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego) . . . . . 5.000 „ *d)* dla Biblioteki polskiej w Paryżu . . . . . 6.000 „	85.000	—	—
	2	*a)* Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej (stałe pobory) . . 32.000 K *b)* Na koszta podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do jej rozporządzenia) . . . . . 4.800 „	36.800	—	—
		Suma działu I. . .	121.800	—	121.800
		II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.			
	3	Wydatki funduszu szkolnego krajowego.	20,716.274	71.536	20,787.810
	4	Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego	1,891.100	—	1,891.100
		Do przeniesienia . .	22,607.374 121.800	71.536 —	22,678.910 121.800

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
85.000	85.000	
37.458	36.300	Na koszta podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej wydano: w r. 1906 . . . . 3.500 K „ „ 1907 . . . . 4.822 „ (w tem 1.322 K jako reszta za rok 1906) „ „ 1908 . . . . 5.447 „ (w tem 1.147 K jako reszta za rok 1907) zaś „ „ 1909 wydano już 4.751 „ (w tem 451 K jako reszta za rok 1908) prelimiminuje się więc kwotę 4.800 K, czyli o 500 K *więcej* niż na rok 1909 uchwalono.
122.458	121.300	
19,120.491	19,030.602	Na podstawie osobnego preliminarza, dołączonego jako alegat do niniejszej rubryki (LW. 66.275/1909).
1,491.603	1,834.976	Na podstawie osobnego preliminarza, dołączonego jako alegat do niniejszej rubryki (LW. 61.339/1909).
20,612.094 122.458	20,865.578 121.300	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	121.800	—	121.800
			22,607.374	71.536	22,678.910
	5	Na oprocentowanie i amortyzacyę pożyczki emisyjnej 10,000.000 K na budowę nowych szkół ludowych:			
		a) IV. i V. rata kapitału wraz z 4% odsetkami . . . 267.800 K			
		b) 2% podatek rentowy od kuponów . . . . . 3.982 „			
		c) koszta administracyi, druki, inseraty, koszta losowania, portorya i t. d. . . . 200 „	—	271.982	271.982
		Do przeniesienia . .	22,607.374	343.518	22,950.892
			121.800	—	121.800

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
122.458	121.300	
20,612.094	20,865.578	
10.937	250.000	*Do poz. a).* Na podstawie planu umorzenia, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo Skarbu z dniem 24. lutego 1908 do LM. 4.411 (LW. 27.718/1908) przypadają w roku 1910 do spłaty: *A)* Kapitał za wylosowane obligacye: 1. w I. półroczu 1910 . . . 34.000 K 2. „ II. „ 1910 . . . 34.700 „ 68.700 K *B)* 4% odsetki: 1. w I. półroczu 1910 . . . 198.040 K 2. „ II. „ 1910 . . . 197.360 „ Razem . . 395.400 K Gdy jednak obecnie jest w obiegu obligacyj tylko w im. wartości . 5,000.000 K przeto 4% odsetki od tego kapitału wynosiłyby: 1. w I. półroczu 1910 . 100.000 K w uwzględnieniu zaś losowania dnia 1. sierpnia odbyć się mającego i w przypuszczeniu, że połowa wylosowanych obligów wypadnie na obligacye będące w obiegu, preliminuje się w tem I. półroczu na wypłatę odsetek prawdopodobną kwotę . . . . . 99.700 K 2. w II. półroczu 1910 preliminuje się z tej samej przyczyny jak w I. półroczu i z uwzględnieniem losowania, dnia 1. lutego 1910 odbyć się mającego 99.400 „ 199.100 „ Ogółem zaś na wypłatę kapitału i odsetek preliminuje się . . . . . 267.800 K
		Do poz. b). Pożyczka krajowa z roku 1907 została reskryptem c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu z dnia 25. marca 1908 do L. 32.298 (LW. 34.011/1908) uwolniona od należy-
20,623.031 122.458	21,115.578 121.300	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	121.800	—	121.800
			22,607.374	343.518	22,950.892
	6	Na subwencye dla istniejących już internatów.	35.000	—	35.000
	7	Na budowę domów dla internatów . .	—	70.000	70.000
		Suma działu II. .	22,642.374	413.518	23,055.892
		III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.			
	8	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej i Leszczynach, *stała subwencya* w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902	50.000	—	—
	8*a)*	Na utrzymanie seminaryum nauczycielskiego męskiego w Białej . . .	3.500	—	—
	8*b)*	Na utrzymanie prywatnego gimnazyum w Białej	5.000	—	—
	9	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	2.000	—	—
	10	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie	2.000	—	—
	11	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego	2.000	—	—
	12	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000	—	—
	13	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach	1.500	—	—
	14	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Stanisławowie	1.000	—	—
		Do przeniesienia . .	69.000	—	69.000
			22,764.174	413.518	23,177.692

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
122.458	121.300	
20,623.031	21,115.578	
		tości stemplowych i bezpośrednich i tylko opłacony być ma 2% podatek rentowy (LW. 28.794/1909). Preliminuje się zatem 2% podatek rentowy od wypłacić się mających kuponów:
		w I. półroczu 1910 roku od kwoty . 99.700 K 1.994 K
		w II. półroczu 1910 roku od kwoty . 99.400 K 1.988 „ 3.982 K
		Do poz. c). Dla braku wszelkich wynikłości preliminuje się prawdopodobny wydatek w kwocie 200 K
25.000	35.000	
50.000	70.000	
20,698.031	21,220.578	
50.000	50.000	
3.500	3.500	
5.000	5.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
1.500	1.500	
1.000	1.000	
69.000	69.000	
20,820.489	21,341.878	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	22,764.174	413 518	23,177.692
			69.000	—	69.000
	15	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazyum żeńskie“	2.000	—	—
	16	Prywatna szkoła średnia żeńska w Krakowie z charakterem gimnazyalnym, pod zarządem pp. Browicza, Czubka i Tretiaka, *zasiłek stały*	1.000	—	—
	17	Na subwencye dla innych żeńskich seminaryów, gimnazyów i liceów, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego	5.000	—	—
	18	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, (w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902) .	800	—	—
	19	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie	8.000	—	—
	20	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie	200	—	—
	21	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyślu:			
		a) stała subwencya	400	—	—
		b) jednorazowy zasiłek na spłatę długów	—	—	—
	22	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej	1.000	—	—
	23	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową .	28.000	—	—
	24	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie:			
		a) na stypendya dla 100 wychowanków po 300 K. . . . . 30.000 K			
		b) na utrzymanie zakładu . . 5.000 „			
		c) na amortyzacyę pożyczki 36.000 K na budowę II. piętra, zaciągniętej przez Dyrekcyę zakładu, XI. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1934 r.) . 1.990 „	36.990	—	—
	25	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	1.000	—	—
		Do przeniesienia . .	153.390	—	153.390
			22,764.174	413.518	23,177.692

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
20,820.489	21,341.878	
69.000	69.000	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
5.000	5.000	
800	800	
8.000	8.000	
200	200	
400	400	
2.000	2.000	Wydatek nadzwyczajny — jako jednorazowy odpada.
1.000	1.000	
28.000	28.000	
31.990	31.990	Na rok 1910 preliminuje się *więcej* o 5.000 K w załatwieniu petycyi Ls. 2.037 przekazanej uchwałą Sejmu z d. 30. października 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania (LW. 131.680/1908).
1.000	1.000	
150.390	150.390	
20,820.489	21,341.878	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	22,764.174	413.518	23,177.692
			153.390	—	153.390
	26	Zakład dla ciemnych we Lwowie: *a)* na utrzymanie zakładu . 7.600 K *b)* na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K . . 2.400 „	10.000	—	—
	27	Towarzystwo gimnast. „Sokół“ we Lwowie	2.000	—	—
	28	„ „ „ w Krakowie	2.000	—	—
	29	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	10.000	—	—
	30	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie, na cele Towarzystwa i wydawnictwa . . .	1.000	—	—
	31	Towarzystwo zabaw ruchowych we Lwowie	1.000	—	—
	32	Zgromadzenie Sióstr Felicyanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie .	—	2.000	—
		Suma działu III. .	179.390	2 000	181.390
		IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.			
	33	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000	—	—
	34	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie. . . .	1.000	—	—
	35	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.500	—	—
	36	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, zasiłek stały	3.500	—	—
	37	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie	200	—	—
	38	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200	—	—
	39	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200	—	—
	40	Polskie Stowarzyszenie chrześciańskich robotników „Ojczyzna“ we Wiedniu .	200	—	—
	41	Biblioteka polska we Wiedniu. . . .	400	—	—
	42	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie	500	—	—
		Do przeniesienia . .	10.700	—	—
			22,943.564	415.518	23,359.082

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
20,820.489	21,341.878	
150.390	150.390	
10.000	10.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
10.000	10.000	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
178.390	178.390	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
3.500	3.500	
3.500	3.500	
200	200	
200	200	
200	200	
200	200	
400	400	
500	500	
10.700	10.700	
20,998.879	21,520.268	

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	22,943.564	415.518	23,359.082
			10.700	—	—
	43	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych	10.000	—	—
	44	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwa	2.300	—	—
	45	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, V. rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej, zaciągniętej na budowę własnego domu (z ogólnej przyznanej sumy 10.000 K)	1.000	—	—
	45*a)*	Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie	200	—	—
	46	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ . .	2.000	—	—
	47	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ .	1.000	—	—
	48	Wydawnictwo dziełek ludowych . . .	2.000	—	—
	49	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na wydawnictwa	1.400	—	—
	50	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo jego dzieł, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	800	—	—
	51	Towarzystwo ludoznawcze, na wydawnictwo czasopisma „Lud“	500	—	—
	52	Redakcya dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie . .	300	—	—
	53	Redakcya pisma dla dzieci „Mały Światek“ we Lwowie	200	—	—
	54	Towarzystwo ruskich kobiet „Żyźń“ we Lwowie, na wydawnictwa . . .	100	—	—
	55	Na wydawnictwo: *a)* polskich podręczników dla szkół średnich . . . . 2.000 K *b)* ruskich książek szkolnych 8.000 „	10.000	—	—
	56	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“, z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie	300	—	—
	57	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie .	1.000	—	—
	58	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na wydawnictwa	2.300	—	—
		Do przeniesienia . .	46.100	—	—
			22,943.564	415.518	23,359.082

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
20,998.879	21,520.268	
10.700	10.700	
10.000	10.000	
2.300	2.300	
1.000	1.000	
200	200	
2 000	2.000	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
1.400	1.400	
800	800	
500	500	
300	300	
200	200	
100	100	
10.000	10.000	
300	300	
1.000	1.000	
2.300	2.300	
46.100	46.100	
20,998.879	21,520.268	

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	22,943.564	415.518	23,359.082
			46.100	—	—
	59	Towarzystwo „Proświta“, na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego (*z zastrzeżeniem wypłaty z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencyj, tudzież odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897*) .	8.000	—	—
	60	Towarzystwo im. Szewczeńki, na wydawnictwa	14.000	—	—
	61	Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego na wydawnictwo dzieł ludowych (*z zastrzeżeniem j. w. poz. 59*)	8.000	—	—
	62	Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Koła Towarzystwa szkoły ludowej im. B. Goldmana we Lwowie	600	—	—
	63	Koło szkoły ludowej imienia B. Goldmana, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000	—	—
	64	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie	1.500	—	—
	65	Ks. Dżułyński, gr.-kat. proboszcz w Łapszynie na wydawnictwa ruskie: „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzal. Wydziału krajowego .	800	—	—
	66	OO. Bazylianie na wydawnictwa pism religijno-moralnej treści	400	—	—
	67	Krakowskie Towarzystwo techniczne, na wydawnictwo czasopisma „Architekt“	400	—	—
	68	Towarzystwo politechniczne we Lwowie na wydawnictwo czasopisma technicznego	1.000	—	—
	69	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie, na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych“ . .	400	—	—
	70	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, VI. rata z subwencyi 10.000 K płatnej w 10 latach	1.000	—	—
		Do przeniesienia . .	84.200	—	—
			22,943.564	415.518	23,359.082

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
20,998.879	21,520.268	
46.100	46.100	
8.000	8.000	
14.000	14.000	
8.000	8.000	
600	600	
2.000	2.000	
1.500	1.500	
800	800	
400	400	
400	400	
1.000	1.000	
400	400	
1.000	1.000	
84.200	84.200	
20,998.879	21,520.268	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	22,943.564	415.518	23,359.082
			84.200	—	—
	71	Czytelnia polska w Białej — subwencya na umorzenie pożyczki 14.000 K na budowę domu — III. rata z 28-lecia (patrz pozycya 4. dochodów) . . .	500	—	—
		Suma działu IV. .	84.700	—	84.700
		V. Teatry i sztuki piękne.			
	72	Teatr polski w Krakowie, *subwencya stała*	16.000	—	—
	72*a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, Ludwikowi Solskiemu, *zasiłek nadzwyczajny na rok 1910 do rozporządzalności Wydziału krajowego* . .	—	4.000	—
	73	Budowa teatru w Krakowie, XXII. i XXIII. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945)	15.000	—	—
	74	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:			
		a) dramat i komedya . . . 28.400 K *b)* opera polska . . . . . 20.000 „	48.400	—	—
	74*a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie, Ludwikowi Hellerowi, *zasiłek nadzwyczajny na rok 1910 do rozporządzalności Wydziału krajowego* . .	—	8.000	—
	75	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XXIII. i XXIV. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K, zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934)	33.696	—	—
	76	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Ruska Besida“, do rozporządzalności Wydziału krajowego	18.500	—	—
	76*a)*	Towarzystwo „Ruska Besida“ na cele skompletowania orkiestry, subwencya *nadzwyczajna*.	—	4.000	—
	76*b)*	Na koszta inspekcyi ruskiego teatru narodowego na prowincyi (do rozporządzalności Wydziału krajowego) . .	—	500	—
		Do przeniesienia . .	131.596	16.500	148.096
			23,028.264	415.518	23,443.782

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
20,998.879	21,520.268	
84.200	84.200	
500	500	
84.700	84.700	
16.000	16.000	
4.000	4.000	
15.000	15.000	
48.400	48.400	
8.000	8.000	
36.280	33.696	
18.500	18.500	
4.000	4.000	Preliminuje się w myśl uchwały Wydz. kraj. do LW. 60.191/1909.
—	500	
150.180	148.096	
21,083.579	21,604.968	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	23,028.264	415 518	23,443.782
			131.596	16.500	148.096
	76c)	Na nagrody konkursowe dla utworów scenicznych ruskich	—	—	—
	76d)	Dla teatru ludowego w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	—	—	—
	77	Zarządowi Związku teatrów i chórów włościańskich, subwencya *nadzwyczajna*, do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	2.000	—
	78	Akademia sztuk pięknych w Krakowie, XXII. rata umorzenia pożyczki 200.000 K na budowę gmachu (aż do r. 1911 włącznie)	—	14.000	—
	79	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki XII. rata z 33-lecia)	—	1.000	—
	80	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy, III. (ostatnia) rata z nowej rozdzielonej na 3 lata subwencyi *nadzwyczajnej* po 2.000 K . .	—	2.000	—
	81	Gminie miasta Krakowa, na zarząd domu imienia Jana Matejki w Krakowie .	1 000	—	—
	82	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	6 000	—	—
	83	Towarz. muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. lipca 1902	10.000	—	—
	84	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, na budowę własnego domu na pomieszczenie konserwatoryum wraz z salą koncertową, V. rata subwencyi *nadzwyczajnej* 75.000 K. z 25-lecia . .	—	3.000	—
	85	Towarzystwo muzyczne w Krakowie .	1.600	—	—
	86	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400	—	—
		Do przeniesienia . .	158.596	38.500	197.096
			23,028.264	415.518	23,443.782

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
21,083.579	21.604.968	
150.180	148.096	
—	1.500	Nie preliminuje się jako wydatku jednorazowego na rok 1909.
1.000	2.000	Nic się nie preliminuje, gdyż w Krakowie nie istnieje stale teatr ludowy. Z kredytu uchwalonego na rok 1908 . . . 2.000 K wydano tylko . . . . . 1.000 „ resztę wykazano w zamknięciu rachunków roku 1908 jako zaoszczędzenie . . . . 1.000 K Na rok 1909 uchwalono . . . . . 2.000 „ i nic dotychczas nie wydano.
—	2.000	
14.000	14.000	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
6.000	6.000	
10.000	10.000	
3.000	3.000	
1.600	1.600	
8.400	8.400	
198.180	200.596	
21,083.579	21,604.968	

*

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	23,028.264	415.518	23,443.782
			158.596	38.500	197.096
	87	Towarzystwo „Wyższy Instytut muzyczny“ we Lwowie	2.500	—	—
	88	Towarzystwo muzyczne w Brodach . .	—	400	—
	89	Towarzystwo muzyczne w Samborze . .	—	200	—
	90	Towarz. muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600	—	—
	91	Towarz. przyjaciół muzyki w Tarnopolu.	600	—	—
	92	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	400	—	—
	93	Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków, po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki śpiewu i muzyki, Towarzystwom muzycznym: „Lutnia“, „Bojan“, i „Echo“ we Lwowie, „Lutnia“ w Krakowie, Towarzystwom imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie i „Harmonia“ w Jaśle i Towarz. muzycznemu w Jarosławiu, ryczałt w kwocie	3.500	—	—
		Suma działu V. . .	166.196	39.100	205.296
		VI. Rozmaite.			
	94	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydz. kraj. .	3.800	—	—
	95	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000	—	—
	96	Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie	200	—	—
	97	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie	600	—	—
	98	Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie, VII. rata subwencyi 40.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z d. 31. października 1904) . . .	2.000	—	—
	99	Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie, IV. rata subwencyi 20.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych, na budowę domu dla nauczycielek	1.000	—	—
		Do przeniesienia . .	9.600	—	9.600
			23,194.460	454.618	23,649.078

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
21,083.579	21,604.968	
198.180	200.596	
2.500	2.500	
400	400	
200	200	
600	600	
600	600	
400	400	
3.500	3.500	
206.380	208.796	
3.800	3.800	
2.000	2.000	
200	200	
600	600	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
9.600	9.600	
21,289.959	21,813.764	

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	23,194.460	454.618	23,649.078
			9.600	—	9.600
	100	Komitetowi budowy polsk. Domu akadem. im. Adama Mickiewicza we Lwowie III. i IV. półroczna rata amortyz. 4½% pożyczki 50.000 K, umarzalnej w 33 latach (uchw. sejm. z 18. marca 1907)	3.000	—	—
	101	Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego . .	—	30.000	—
	102	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów im. wartości 584.659 K 70 g wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	25.775	—	—
	102a)	Towarzystwo „Eleuterya“	—	—	—
	103	Gal. Towarzystwo ochrony zwierząt . .	200	—	—
	104	Na urządzenie warsztatów dla młodzieży szkolnej, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000	—	—
	105	Na wydawnictwo „Polskiego przeglądu emigracyjnego“	—	1.000	—
	106	Dla Juliana Nasalskiego, na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży ruskiej“, do rozporządzenia Wydziału krajowego.	250	—	—
	106a)	Wynikłości wedle zamknięcia rachunku z r. 1908 nie dotyczące preliminarza roku 1910	—	—	—
		Suma działu VI. .	40 825	31.000	71.825
		Suma wydatków .	23.235.285	485.618	23,720.903
		Dochody.			
	1	Dochody funduszu szkolnego krajowego .	3,667.709	—	—
	2	Dochody funduszu szkolnego emerytalnego	391.871	—	—
	3	Dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych	8.000	—	—
	4	Czytelnia polska w Białej — zwrot pożyczki 14.000 K na budowę domu, III. rata z 28-lecia (patrz poz. 71. wyd.)	500	—	—
		Suma dochodów .	4,068.080	—	4,068.080

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
21,289.959	21.813.764	
9.600	9.600	
—	3.000	
30.000	30.000	
25.775	25.775	
—	600	Nie preliminuje się jako wydatku jednorazowego na rok 1909.
200	200	
2.000	2.000	
—	1.000	
250	250	
7.500	—	
75.325	72.425	
21,365.284	21,886.189	
3,882.880	3,614 164	Na podstawie osobnego preliminarza, dołączonego jako alegat do rubryki niniejszej (LW. 66.275/909).
515 059	371.703	Na podstawie osobnego preliminarza, dołączonego jako alegat do rubryki niniejszej (LW. 61.339/909).
11.267	8.000	Jak na rok 1909.
500	500	
4,409.706	3,994.367	

FUNDUSZ SZKOLNY KRAJOWY.

PRELIMINARZ

na rok

1910.

Z załącznikami:

1. Wykaz A) posad etatowych nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych systemizowanych na rok 1909/10.
2. „ B) posad etatowych nauczycieli religii systemizowanych na rok 1909/10.
3. „ C) stałych darów z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli.
4. „ D) liczebny szkół wedle klas i ryczałtów na drobne potrzeby szkolne i urzędowe.
5. „ E) nauczycieli nadetatowych przyzwolonych na rok rok szkolny 1909/10 i wynagrodzenia tychże.
6. „ F) przekształconych i nowo zorganizowanych szkół od 16. kwietnia 1908. do 4. maja 1909.
7. „ G) konferencyi okręgowych.

LW. 66.275/09.

Z drukarni E. Winiarza.

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		WYDATKI:			
I.	1—7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	19,129.312	—	19,129.312
II.	8—11	Remuneracye i zapomogi, zasiłki na urządzanie kursów wakacyjnych, rolniczych i specyalnych, oraz renumeracye na roboty ręczne i dla analfabetów	160.200	—	160.200
III.	12	Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	60.000	—	60.000
IV.	13—16	Dodatek do funduszu szkolnego emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski .	72.404	5.000	77.404
V.	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół . . .	200.000	—	200.000
VI.	18—21	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . . .	626.378	—	626.378
VII.	22	Przybory naukowe ogólnej natury i dla nauk praktycznych	64.400	—	64.400
VIII.	23	Bibloteki okręgowe	14.000	—	14.000
IX.	24	Konferencye okręgowe	160.980	—	160.980
X.	25	Stypendya dla uczniów i uczenic seminaryów nauczycielskich . . .	200.000	—	200.000
XI.	26	Rozmaite wydatki	28.600	—	28.600
XII.	27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye		66.536	66.536
		Suma wydatków . . .	20,716.274	71.536	20,787.810
		Do tego „Przebieżne wydatki“ . .	—	—	—
		Ogółem . .	—	—	20,787.810

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
		PORÓWNANIE SUMARYCZNE:
		Ogólna suma wydatków preliminowanych na rok 1910 wynosi . . . . . 20,787.810 K
		na rok 1909 uchwalono wydatki w kwocie 19,030.602 „
17,252.294	17,594.354	z porównania okazuje się wydatek *większy* o . . . . . 1,757.208 „
137.707	143.600	a mianowicie:
40.491	60.000	w rubr.: I *więcej* o . 1,534.958 K
		II „ „ . 16.600 „
66.425	78.418	IV *mniej* o . . . . 1.014 „
198.448	200.000	VI *więcej* o . 179.820 K
		VII „ „ . 13.400 „
		IX „ „ . 9.144 „
		XI „ „ . 4.000 „
		XII „ „ . 300 „
581.220	446 558	Razem *więcej* o . . 1,758.222 K a *mniej* o 1.014 K
50.729	51.000	czyli z porównania *więcej* jak wyżej o . 1,757.208 K
13.100	14.000	
131.418	151.836	co przy poszczególnych rubrykach i pozycyach wyjaśniono.
202.932	200.000	
24.539	24.600	
56.402	66.236	
18,755.705	19,030.602	
364.785	—	
19,120.490	19,030.602	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		DOCHODY:			
I.	1—7	Odsetki od kapitałów	71.258	—	71.258
II.	8—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw	43.042	—	43.042
III.	16—26	Dodatki	3,152 703	—	3,152.703
IV.	27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych .	5.670	—	5.670
V.	28	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	29	Taksy od spadków	240.000	—	240.000
VII.	30	Rozmaite wpływy	—	—	—
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa . .	109.886	—	109.886
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	150	—	150
	32 *a*)	Zwrot zasiłków wypłaconych gminom w r. 1907 zaliczkowo na rachunek pożyczki 10-milionowej, przeznaczonej na budynki szkolne	—	—	—
X.	33	10% opłaty od zamężnych nauczycieiek .	45.000	—	45.000
		Suma dochodów własnych	3,667.709	—	3,667.709
		Z porównania ze sumą wydatków . .	20,716.274	71.536	20,787.810
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego w kwocie . .	17,048.565	71.536	17,120.101

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
		PORÓWNANIE SUMARYCZNE:
71.007	71.258	Ogólna suma dochodów preliminowanych na rok 1910 wynosi . . . . . 3,667.709 K
43.884	43.496	Na rok 1909 preliminowano dochody w kwocie 3,614.164 „
3,069.341	3,148.704	Z porównania okazuje się prawdopodobny wzrost dochodów o . . . . . 53.545 K
5.670	5.670	a mianowicie:
—	—	w rubr. III. *więcej* o . . 3.999 K
246.635	220.000	„ V. „ „ . . 20.000 „
220.143	—	„ X. „ „ . . 30.000 „
109.886	109.886	razem *więcej* o . . . 53.999 K
		w rubr. II *mniej* o . . 454 „
356	150	zatem ogółem *więcej* jak wyżej o . . 53.545 K
		Porównując zwiększone dochody o . . 53.545 K
		ze zwiększonymi wydatkami o . . 1,757.208 „
77.000	—	okazuje się zwiększony *niedobór* o . . 1,703.663 K
38.958	15.000	spowodowany przekształceniem 51 szkół na więcej klasowe i zorganizowaniem 326 nowych szkół wedle załączonego wykazu F), stałem obsadzeniem większej liczby posad z powodu przybytku nauczycieli kwalifikowanych podwyższeniem poborów etatowych nauczycieli religii i remuneracyi za udzielanie nauki religii, wreszcie naturalnym rozwojem szkół w ogóle.
3,882.880	3,614.164	
19,120.490	19,030.602	
15,237.610	15,416.438	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnieuie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		WYDATKI.			
I.		**Płace i dodatki.**			
	1	Płace i dodatki za kierownictwo, tudzież dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych	12,089.800	—	12,089.800
	2	Wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych	4,107.750	—	4,107.750
		Do przeniesienia .	16,197.550	—	16,197.550

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
11,111.930	11,303.600	Wydatki na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych wynoszą według załączonego wykazu A) kwotę . . . . . 12,463.650 K z tej kwoty potrąca się zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej kraj. tytułem interkalaryów na podstawie dotychczasowych wyników 3% t. j. kwotę . . . . 373.909 „ czyli o 2% mniej niż w roku 1909, pozostaje przeto . . . . . 12,089.741 K a preliminuje się po zaokrągleniu wydatek w kwocie . . . . . 12,089.800 „ Na r. 1909 uchwalono ten wydatek w wysokości . . . . . 11,303.600 „ wydatek więc na rok 1910 preliminowany jest *większy* od uchwalonego na r. 1909, o 786.200 K Przyczyny tego wzrostu są: 1) zorganizowanie 326 nowych szkół według załączonego wykazu F); 2) reorganizacya 51 szkół na więcej klasowe według załączonego wykazu F); 3) stałe obsadzenie większej liczby posad z powodu przybytku nauczycieli ukwalifikowanych, wreszcie 4) potrącenie tytułem interkalaryów tylko 3% zamiast 5%, gdyż wynikłości z ostatnich trzech lat wykazały, że wyższe interkalare nie da się uzyskać. C. k. Rada szkolna krajowa wykazała zapotrzebowanie w kwocie 12,332.300 K, preliminując oprócz wykazanych wyżej wydatków jeszcze ryczałtową kwotę 250.000 K (po potrąceniu 3% interkalare 7.500 K) t. j. kwotę 242.500 K z powodu spodziewanej dopiero organizacyi nowych szkół i przekształcenia dawniejszych na więcej klasowe w czasie od ułożenia niniejszego preliminarza po koniec roku 1910, czego jednak nie uwzględniono, gdyż: po pierwsze, ryczałtu na takie cele preliminować nie można, powtóre nigdy wogóle tego dotychczas nie było, wreszcie przyjęto interkalarya w wysokości przez c. k. Radę szkolną proponowanej, wobec czego powinno znaleźć się pokrycie na niniejsze wydatki.
3,522.958	3,733.900	Wedle załączonego wykazu E) przypada na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych kwota . . 4,234.780 K od tej kwoty potrąca się zgodnie z wnioskiem ck. kraj. Rady szkolnej wskutek nieobsadzenia posad lub obsadzenia siłami
14,634.888	15,037.500	Do przeniesienia . 4,234.780 K

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia . .	16,197.550	—	16,197.550
	3	Płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii	869.900	—	869.900
	4	Renumeracye za udzielanie nauki religii	334.862	—	334.862
		Do przeniesienia . .	17,402.312	—	17,402.312

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
14,634.888	15,037.500	Z przeniesienia . . 4,234.780 K nieukwalifikowanymi na podstawie dotychczasowych wyników 3% w kwocie . . 127.043 „ czyli 2% mniej niż w r. 1909 zostaje przeto 4,107.737 K a preliminuje się okrągło . . . . 4,107.750 „ Na r. 1909 uchwalono ten wydatek w kwocie 3,733.900 „ zatem na rok 1910 przypada z powodu przyzwolenia nowych klas nadetatowych i potrącenia tytułem interkalare tylko 3% zamiast 5% *więcej o* . . . . . 373.850 K C. k. Rada szkolna kraj. wykazała zapotrzebowanie w kwocie 4,248.400 K, preliminując oprócz powyższych wydatków jeszcze ryczałtową kwotę 145.000 K (po strąceniu 3% interkalare 4.350 K) tj. kwotę 140.650 K na cele podane przy poz. 1-szej, czego jednak nie uwzględniono z powodu jak tam podano, tudzież, że posady nadetatowe powinny być ustanawiane tylko w granicach budżetu.
742.458	769.900	Wedle załączonego wykazu „B“ wynoszą płace wraz z dodatkami na mieszkanie nauczycieli religii kwotę . . . . . 876.500 K do tego według wykazu „B“ z tytułu podwyższenia wydatku na płacę katechetów w myśl uchwały z 2. listopada 1908 . 39.160 „ ogółem . 915.660 K od tej kwoty potrąca się zgodnie z wnioskiem ck. Rady szkolnej kraj. tytułem opróżnionych posad 5% w kwocie . . . 45.783 K czyli o 5% mniej niż w r. 1909 — zostaje zatem . . . . . 869.877 K a preliminuje się okrągło . . . . 869.900 „ tj. o 100.000 K *więcej* niż uchwalono na r. 1909 z powodu systemizowania nowych posad nauczycieli religi i większej ilości posad stale już obsadzonych tudzież z powodu uchwalonej przez Sejm krajowy na posiedzeniu z 2. listopada 1908 ustawy o zmianie ustawy krajowej z 1. grudnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 71, i z 22 czerwca 1899 dz. u. kr. Nr. 81 o kosztach udzielania nauki religii w szkołach ludowych, która to ustawa wprowadza dalszą regulacyę poborów katechetów.
181.950	264.954	Preliminuje się *więcej* o 69.908 K niż na r. 1909, uchwalono z uwzględnieniem przyrostu wydatków z powodu wejścia w życie powyższej ustawy.
15,559.296	16,072.354	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia .	17,402.312	—	17,402.312
	5	Dodatki pięcioletnie nauczycieli . .	1,187.000	—	1,187.000
	6	Wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	350.000	—	350.000
	7	Zastępstwo nauczycieli urlopowanych .	190.000	—	190.000
		Suma rubryki I .	19,129.312	—	19,129.312
II.		**Remuneracye i zasiłki.**			
	8	Remuneracye i zapomogi nauczycieli .	60.000	—	60.000
	9	Zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa:			
		1) na 2 kursa wakacyjne dla nieukwalifikowanych sił nauczycielskich po 4.050 K razem 8.100 K			
		2) na kursa rolnicze i sadownicze dla nauczycieli szkół wiejskich:			
		a) całoroczny kurs rolniczy . . 6.000 K			
		b) 4 kursa sadownicze i 2 pszczelnicze . . . 13.000 „			
		c) kurs uprawy tytoniu . . . 1.000 „ 20.000 K			
		3) na kursa praktyczne dla nauczycielek z zakresu gospodarstwa domowego i robót ręcznych kobiecych . . 12.000 K			
		razem . 40.100 K	40.100	—	40.100
		Do przeniesienia .	100.100	—	100.100

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
15,559.296	16,072.354	
1,158.489	1,037.000	Preliminuje się *więcej* o 150.000 K niż na r. 1909, uchwalono ze względu na wynikłość roku 1908, tudzież z powodu, że przypadną do asygnowania nowe dodatki pięcioletnie które będą przyznane do końca roku 1910. Rada szkolna krajowa preliminowała 1,460.000 K tj., *więcej* o 423.000 K od kwoty przyzwolonej budżetem na r. 1909.
345.305	325.000	Preliminuje się o 25.000 K *więcej* niż na rok 1909 uchwalono, uwzględniając wzrost naturalny na podstawie dotychczasowych wyników, wynagrodzenie bowiem za godziny nadobowiązkowe asygnuje się na podstawie rzeczywistej ilości godzin a nie na podstawie programu.
189.204	160.000	Preliminuje się o 30.000 K. *więcej* niż na rok 1909 uchwalono, gdyż ze względu na przyrost nauczycieli etatowych i nadetatowych zwiększy się liczba urlopów udzielonych z powodu słabości względnie celem dalszego kształcenia się na kursach i przygotowania się do egzaminów kwalifikacyjnych, co spowoduje naturalne zwiększanie się należytości substytucyjnych przypadających zastępcom tych urlopowanych nauczycieli. C. k. Rada szkolna krajowa preliminowała 200.000 K.
17,252.294	17,594.354	
59.847	60.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1905 uchwalono.
30.394	30.500	Preliminuje się w poz. 1. *mniej* o 5.400 K. z powodu, że wskutek ubytku nauczycieli bez kwalifikacyi t. z. pomocniczych nie potrzeba już obecnie 5 kursów lecz tylko trzy względnie dwa o większej ilości powołanych frek-
90.241	90.500	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia .	100.100	—	100.100
	10	Kursa zręczności dla nauczycieli, a to: *a*) 2 kursa slöjdu drzewnego 5.000 K *b*) kurs koszykarstwa . . . 2.500 „ *c*) kurs kartoniarstwa . . 1.600 „	9.100	—	9.100
	11	Remuneracye za naukę robót ręcznych .	41.000	—	41.000
	11a	Zasiłek na kursa dla analfabetów . .	10.000	—	10.000
		Suma rubryki II. . .	160.200	—	160.200
III.	12	**Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	60.000	—	60.000
IV.		**Dodatki i dary z łaski**			
	13	Dodatek stały do funduszu szkolnego krajowego emerytalnego . . .	25.600	—	25.600
	14	Interkalarya przypadające z funduszu szkolnego krajowego na rzecz funduszu emerytalnego za I. kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich	28.587	—	28.587
	15	Emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacyi szkół	—	5.000	5.000
		Do przeniesienia .	54.187	5.000	59.187

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
90.241	90.500	wentantek. Przyjęto więc wydatek w wysokości 3/5 dotychczasowego, natomiast preliminuje się w poz. 2 b) *więcej* o 3.000 K., dotychczasowe bowiem doświadczenie wykazało, że kwota 10.000 K. nie wystarcza na koszta urządzenia 6-ciu kursów, gdyż na jeden kurs sadowniczy potrzeba przeciętnie 2.200,—2.500 K., a na jeden kurs pszczelniczy wydaje się przeciętnie 2.000 K., wydatek więc potrzebny na 4 kursa sadownicze wynosi 9.000 K., a na pszczelnicze 4.000 K. Pod poz. 3-cią preliminuje się nowy wydatek w kwocie 12.000 K a to 10.000 K. na dwa 6-cio miesięczne kursa gospodarstwa domowego dla 10—12 nauczycielek licząc koszt jednego kursu na 5.000 K i na kurs kształcenia nauczycielek w specyalnych robotach ręcznych n. p. guzikarskich, włóczkowych i słomkowych 2.000 K. Razem preliminuje się *więcej* o 15.000 K. a po uwzględnieniu zmniejszonego wydatku w kwocie 5.400 K. ogółem *więcej* o 9.600 K. od kwoty na rok 1909 uchwalonej.
6.026	9.100	Preliminuje się tak samo jak na rok 1909 uchwalono.
39.440	41.000	
2.000	3.000	Preliminuje się o 7.000 K *więcej* niż na rok 1909 uchwalono, gdyż przyzwolona budżetem na rok 1909 kwota 3.000 K może pokryć zaledwie koszta 8—10 kursów, celem zaś skutecznego zwalczania analfabetyzmu u dorosłych zachodzi potrzeba urządzenia kursów dla analfabetów w większej liczbie okręgów niż dotychczas.
137.707	143.600	
40.491	60.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1909 uchwalono.
25.600	25.600	
28.419	28.419	Preliminuje się wydatek w wysokości faktycznej kwoty przypadającej z powodu opróżnionych posad nauczycielskich.
837	5.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1909 uchwalono.
54.856	59.019	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia . .	54.187	5.000	59.187
	16	Dary z łaski dla byłych nauczycieli i wdów po nauczycielach:			
		a) stałe wedle wykazu „C“ . . . . 11.816 K 56 g.			
		b) jednorazowe . . 6.400 K — g.	18.217	—	18.217
		Suma rubryki IV. . .	72.404	5.000	77.404
V.	17	**Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół** . . .	200.000	—	200.000
VI.	18	**Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół** . .	400.000	—	400.000
	19	Utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	—	—	—
	20	Mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe .	196.378	—	196.378
	21	Koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	30.000	—	30.000
		Suma rubryki VI. . .	626.378	—	626.378
VII.	22	**Przybory naukowe:**			
		a) ogólnej natury: 45.000 K			
		b) dla nauk praktycznych:			
		1) na zakupno przyborów i narzędzi dla kursów rol. 3.500 K			
		2) na narzędzia dla ogrodów szkolnych . 3.000 K			
		3) na warstaty i narzędzia slöjdu . . . 7.300 K			
		4) na narzędzia pracowni koszykarskich 1.000 K			
		Do przeniesiena . 14.800 K			
		Do przeniesienia . 45.000 K			

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona w roku 1909	Wyjaśnienia
K	K	
54.856	59.019	
11.569	19.399	Preliminuje się *mniej* o 1.182 K niż na rok 1909 uchwalono, z powodu wstrzymania należytości wskutek śmierci percypientek, a przyznania darów z łaski innym percypientkom tudzież z powodu, że na rok 1909 była uchwalona jednorazowa kwota 1.350 K, której się na rok 1910 nie preliminuje.
66.425	78.418	
198.448	200.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1909 uchwalono.
382.858	230.000	Preliminuje się o 170.000 *więcej* niż na rok 1909 uchwalono ze względu na wynikłość z roku 1908 tudzież z powodu wzrostu orzeczeń przyznających te zasiłki na mocy ustawy.
1.200	1.200	Nie preliminuje się odnośnie do aktu LW. 136.793/08, gdyż budynek w Tarnowie nie służy już do celów szkolnych i jako zupełnie do użytku nie przydatny ma być sprzedany względnie zdemolowany w ciągu roku 1909.
177.664	185.358	Preliminuje się wedle wykazu „D“ *więcej* o 11.020 K niż na rok 1909 uchwalono z powodu przeistoczenia szkół na więcej klasowe i nowozorganizowanych szkół ludowych.
19.498	30.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1909 uchwalono.
581.220	446.558	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia . 45.000 K			
		Z przeniesienia . 14 800 K			
		5) na przybory do robót kartoniarskich . . 600 „			
		6) na urządzenie gospodarstwa kobiecego 3.000 „			
		7) na wydaw. „Obrazy do nauki poglądu“ ad a) . . . . . 1.000 „ 19.400 K	64.400	—	64.400
VIII.	23	**Biblioteki okręgowe**	14.000	—	14.000
IX.	24	**Konferencye okręgowe**	160.980	—	160.980
X.	25	**Stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich** . . .	200.000	—	200.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
50.729	51.000	Preliminuje się o 13.400 K *więcej* niż na rok 1909 uchwalono a mianowicie: pod *a) więcej* o 9.000 K gdyż dotychczasowa dotacya na ten cel okazała się niewystarczająca wobec ustawicznie wzrastającej ilości szkół. jest zaś w interesie szkolnictwa aby szkoły rozporządzały potrzebnemi do prawidłowego postępu nauki mapami, modelami rysunkowymi, liczydłami i t. p. pod *b 2) więcej* o 2.000 K z powodu ciągłego rozwoju ogrodów szkolnych i praktycznej w nich nauki rolnictwa, ogrodnictwa i sadownictwa; pod *b 6) więcej* o 2.400 K gdyż równolegle z akcyą praktycznego kształcenia nauczycielek w gospodarstwie domowem i specyalnych robotach ręcznych musi także pastępować akcya mająca na celu zużytkowanie praktycznego ich uzdolnienia przez zakładanie czy to wzorowych kuchni wiejskich czy też pracowni ręcznych, zakupywanie na pierwszy początek surowych materyałów, maszyn do szycia i t. p. Preliminowana na ten cel kwota 3.000 K wystarczy zaledwie na najniezbędniejsze i najskromniejsze wydatki, stosownie do rodzaju i rozmiarów praktycznyzh kursów, które w roku 1910 ma się wprowadzić w życie.
13.100	14.000	Preliminuje się tak samo jak na r. 1909, uchwalono.
131.418	151.836	Preliminuje się *więcej* o 9.144 K niż na rok 1909, uchwalono ze względu na przyrost nauczycieli etatowych i nadetatowych i ścisłe obliczenie kosztów dwudniowej konferencyi w załączonym wykazie „G“. Wedle tego wykazu wynosi należytość dla 13.415 nauczycieli po 12 K. tj. po tyle, ile preliminowano na r. 1909, ogółem 160.980 K. C. k. Rada szkolna krajowa preliminownła w tej pozycyi ogółem 201 225 K licząc po 15 K dla jednego nauczyciela.
202.932	200.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1909, uchwalono z tem, że wniosek c. k. Rady szkolnej kraj. o podwyższenie dotacyi krajowej na ten cel do 225.000 K, dopiero wówczas wzięty będzie pod rozwagę, skoro c. k. Rząd podwyższy subwencyę na stypendya dla kandydatów szkół ludowych w myśl odnośnych rezolucyi Sejmu krajowego. (Ostatnia uchwała Sejmu w tej sprawie z 30. października 1908).

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
XI.	26	**Rozmaite wydatki a to:**			
		a) potrzeby szkół ogólnej natury 7.000 K			
		b) drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych . . 3.600 K			
		c) wydawnictwo dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej . . . . 6.000 K			
		d) koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego 12.000 K	28.600	—	28.600
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**			
		a) dla szkoły klasztornej P. P. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . .	—	6.000	6.000
		b) dla szkoły klasztornej P. P. Klarysek w Starym Sączu	—	4.000	4.000
		c) dla szkoły klasztornej P. P. Benedyktynek obrz. łać. Przemyślu . . .	—	6.336	6.336
		d) dla szkoły żeńskiej P. P. Bazylianek w Jaworowie	—	1.600	1.600
		e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Scholastyki w Krakowie . .	—	5.000	5.000
		f) dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Jadwigi we Lwowie . . .	—	2.000	2.000
		g) dla szkoły żeńskiej im. św. Tomasza w Krakowie	—	1.500	1.500
		h) dla szkoły żeńskiej PP. Augustyanek w Krakowie	—	3.000	3.000
		i) dla pryw. Seminaryum naucz. żeńskiego (dawniej szkoły żeńskiej w Stryju utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne	—	1.000	1.000
		k) dla szkoły izraelickiej w Brodach .	—	12.000	12.000
		l) „ internatu PP. Bazylianek we Lwowie	—	1.000	1.000
		m) „ szkoły zręczności oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	—	1.100	1.100
		n) dla szkoły Sióstr Miłosierdzia w Rozdole	—	1.800	1.800
		o) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Besku	—	400	400
		Do przeniesienia . .	—	46.736	46.736

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
24.539	24.600	Preliminuje się pod a) o 4.000 K *więcej* niż na r. 1909, uchwalono, ponieważ od czasu ustanowienia dotychczasowej dotacyi na ten cel wzrosła znacznie liczba szkół ludowych, a w tym stopniu zwiększyły się też wydatki objęte tą pozycyą jako to: prenumerata fachowych czasopism dla szkół, koszta rozmaitych formularzy szkolnych i druków, koszta sądowych sporów, doraźne wydatki spowodowane nagłą potrzebą i inne drobne.
6.000	6.000	
4.000	4.000	
4.702	6.336	
1.600	1.600	
5.000	5.000	
2.000	2.000	Preliminuje się *więcej* o 300 K niż na rok 1909 uchwalono, z powodu że na rok 1910 wstawiono pod *ce*) jednorazową subwencyę w kwocie 300 K dla Konwentu Bazylianek w Stanisławowie w myśl uchwały Wydziału krajowego do LW. 89.472/08 tudzież podwyższono w myśl uchwały Wydziału krajowego z 26/6 1909 LW. 45.560 zasiłek do poz. *h*) dla szkoły żeńskiej PP. Augustyanek w Krakowie z 2.000 K na 3.000 K, a natomiast odpada subwencya dla szkoły SS. Miłosierdzia na Kleparzu w Krakowie w kwocie 1.000 K z powodu zwinięcia tej szkoły.
1.500	1.500	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
12.000	12.000	
1.000	1.000	
1.100	1.100	
1.800	1.800	
400	400	
44.102	45.736	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			K	K	K
		Z przeniesienia .	—	46.736	46.736
		p) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu .	—	3.000	3.000
		r) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Uhnowie	—	600	600
		s) dla zakładu im. św. Heleny we Lwowie na IV. klasową szkołę utrzymywaną przez SS. Felicyanki . .	—	500	500
		t) dla szkoły w Bełzie utrzymywanej przez SS. Felicyanki . . .	—	600	600
		u) dla utrzymywanego przez Zbór izraelickiego we Lwowie zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych	—	2.000	2.000
		w) dla Zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu we Lwowie . .	—	800	800
		y) rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej w Rawie utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Dominikanek (jako VI. rata z rozłożonej na 10 lat subwencyi 8.000 K)	—	1.500	1.500
		z) dla szkoły PP. Dominikanek w Bielinach	—	600	600
		ż) Zgromadzenie SS. Urszulanek w Kołomyi na amortyzacyę części pożyczki na rozszerzenie budynku szkolnego (VIII rata z 20-lecia)	—	500	500
		aa) Rozszerzenie budynku szkoły wydziałowej żeńskiej SS. Bazylianek w Jaworowie (VI rata z 15-lecia z przyznanych 6.000 K)	—	400	400
		bb) dla szkoły izraelickiej 3-kl. w Bolechowie	—	8.000	8.000
		cc) dla szkoły SS. Miłosierdzia na Kleparzu w Krakowie	—	—	—
		dd) dla zboru ewangelickiego w gminie Lednicy niemieckiej na utrzymanie polskiej szkoły	—	1.000	1.000
		ee) Konwentowi Bazylianek w Stanisławowie *jednorazowo*	—	300	300
		ff) dla PP. Augustyanek w Krakowie na częściowe pokrycie budowy nowej szkoły *jednorazowo*	—	—	—
		gg) dla szkoły PP. Bazylianek w Jaworowie *jednorazowo*	—	—	—
		Suma rubryki XII .	—	66.536	66.536

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
44.102	45.736	
3.000	3.000	
600	600	
500	500	
600	600	
2.000	2.000	
800	800	
800	1.500	Preliminuje się *więcej* o 300 K. niż na rok 1909., uchwalono z powodu że na rok 1910. wstawiano pod *c e*) jednorazową subwencyę w kwocie 300 K. dla Konwentu Bazylianek w Stanisławowie w myśl uchwały Wydziału krajowego do LW. 89.472/08 tudzież podwyższono w myśl uchwały Wydziału krajowego z 26/6 1909. LW. 45.560 zasiłek do poz. *h*) dla szkoły żeńskiej P. P. Augustyanek w Krakowie z 2.000 K. na 3.000 K., a natomiast odpada subwencya dla szkoły S. S. Miłosierdzia na Kleparzu w Krakowie 1.000 K. z powodu zwinięcia tej szkoły.
600	600	
500	500	
400	400	
—	8.000	
—	1.000	
—	1.000	
—	—	
500	—	
2.000	—	
56.402	66.236	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		DOCHODY.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
		A) **Ogólny fundusz szkolny krajowy.**			
	1	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół:			
		a) 6% od 10.000 K w listach zastawnych Zakładu kredyt w Krakowie . . . . 600 K — g			
		b) 4½% od 26.400 K w listach zastawnych Banku krajowego . . . 1.188 „ — „			
		c) 4½% od 224.800 K w obligacyach galic. pożyczek krajowych . . 10.116 „ — „			
		d) 4½% od 186.600 K w listach zastawnych galic. Tow. kredyt. ziemskiego 8.397 „ — „			
		e) 4% od 1.200 K w listach zastawnych galic. Towarzystwa kredyt ziem. . 48 „ — „			
		f) 4% od 135.000 K w listach zastawnych gal. Tow. kredyt. ziemsk. . 5.400 „ — „			
		g) 4% od 659 K 70 g w książeczkach galic. Banku krajowego . . . 26 „ 38 „	25.776	—	25.776
	2	Od 4% listów zastawnych Banku krajowego nom. wartości 17.200 K i od 4% obligów kolejowych gal. Banku krajowego nom. wartości 24.300 K będących własnością majątku zarodowego	1.660	—	1.660
		Do przeniesienia . .	27.436	—	27.436

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjasnienia
K	K	
25.775	25.776	Preliminuje się stale na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z 22. września 1892 i z 16. lutego 1894 a względnie z 9. lipca 1902.
1.660	1.660	Preliminuje się na podstawie stanu efektów z końcem r. 1908.
27.435	27.436	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia . .	27.436	—	27.436
		***B*) Fundusze poszczególnych szkół ludowych.**			
	3	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płace nauczycieli:			
		a) 4% od 70.200 K w obligacyach gal. pożyczki kraj. z r. 1893 . 2.808 K			
		b) 4% od 906.300 K w listach zastawnych gal. Banku kraj. 36.252 „			
		c) 4% od 200 K w listach zastawnych galic. Tow. kredytow. ziemskiego wal. austr. . . 8 „			
		d) 4% od 56.400 K w listach zastawnych galic. Tow. kredyt. ziemskiego wal. kor. . . 2.256 „			
		e) 4% od 2.000 K w obligacyach gal. funduszu propinacyjnego 80 „			
		f) 4% od 200 K losu państwowego z r. 1860 . . . 8 „			
		g) 4% od 19.500 K w obligacyach kolejowych gal. Banku kraj. 780 „			
		h) 4% od 16.867 K w książeczce gal. Banku kraj. i gal. Kasy Oszczędności . . . . 675 „			
		i) 4% od 8.400 K w listach rentownych . . . . . 336 „	43.203	—	43.203
	4	5% odsetki od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej:			
		Kapitał Odsetki			
		a) na realności Nr. 35 w Mościskach . 7 zł. 30 gr. — K 32 g.			
		b) u bractwa szkaplerzowego w Bochni 50 „ — „ 2 „ 10 „			
		Do przeniesienia . 57 zł. 30 gr. 2 zł. 42 gr.	70.639	—	70.639

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
27.435	27.436	
43.077	43.161	Preliminuje się na podstawie stanu efektów z końcem r. 1908.
70.512	70.597	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia . 57 zł. 30 gr. 2 K 42 g.	70.639	—	70.639
		c) u bractwa Niep. pocz. NMP w Łukawicy . 112 „ 30 „ 4 „ 72 „			
		d) u bractwa różańcowego w Bruśniku . 250 „ — „ 10 „ 50 „			
		e) u bractwa różańcowego w Woli Lubeckiej 267 „ 30 „ 11 „ 25 „			
		razem 687 zł. 30 gr. 28 K 89 g.	29	—	29
	5	5% od kapitału 5.000 złp. zahipotekowanego w walucie polskiej na dobrach Branice	125	—	125
	6	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej			
		Kapitał Odsetki			
		a) Nr. 342 I, 521 V 949 złp. 13 gr. 23 K. 73 g.			
		b) Nr. 171 I, 256 II 421 „ 26 „ — „ — „			
		razem 1.371 złp. 09 gr. 23 K. 73 g.	24	—	24
	7	5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół:			
		a) od 8.400 na rzecz Zwiernik i Budy dla dla szkoły w Zwierniku . 420 K. — g.			
		b) od 100 talarów na dobrach Niegowice dla szkoły w Niegowicach . . . 21 „ — „	441	—	441
		Suma rubryki I. .	71.258	—	71.258

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
70.512	70.597	
12	29	
375	125	
		Preliminuje się na podstawie faktycznego stanu kapitałów hipotekowanych.
24	24	
84	483	
71.007	71.258	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**			
	8	Czynsz z ogrodu szkolnego w Dunajowie	1	—	1
	9	„ „ „ w Krukienicach	4	—	4
	10	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	10	—	10
	11	„ z wydzierżawionych gruntów w Pilznie	630	—	630
	12	„ z wydzierżawionych gruntów w Skawinie	397	—	397
	13	„ od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego	—	—	—
	14	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół	10.000	—	10.000
	15	Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron . . .	32.000	—	32.000
		Suma rubryki II. .	43.042	—	43.042
III.		**Dodatki.**			
	16	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne:			
		a) miasto Zaleszczyki . 24 K 46 g			
		b) Zaleszczyki stare . . 3 „ 24 „			
		c) Obszar dworski . . — „ 30 „	28	—	28
	17	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy przy szkole głównej	52	—	52
	18	Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego	210	—	210
	19	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łać. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa . . .	84	—	84
	20	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. k. od właściciela dóbr w Bolesławiu . . .	52	—	52
	21	Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 28.618 na 2.350 złr. czyli 4.700 K.	197	—	197
	22	Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 38.006 na 950 złr. czyli 1.900 K	80	—	80
		Do przeniesienia . .	703	—	703

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona w roku 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1	2	
4	4	
—	10	Preliminuje się na podstawie istniejących umów.
1.318	710	
561	446	
—	324	Nie preliminuje się z powodów podanych przy poz. 19 wydatków.
10.000	10.000	Preliminuje się jak w roku 1909.
32.000	32.000	
43.884	43.496	
25	28	
157	52	
—	210	
84	84	Preliminuje się na podstawie istniejących zobowiązań.
105	52	
197	198	
80	80	
648	704	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia . .	703	—	703
	23	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od gminy miasta Białej na płacę nauczycieli	750.000	—	750.000
	24	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych . .	2.000	—	2.000
	25	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	1,700.000	—	1,700.000
	26	3% dodatek okręgowy	700.000	—	700.000
		Suma rubryki III. .	3,152.703	—	3,152.703

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
648	704	
760.249	745.000	Wedle wykazu A) dołączonego do zamknięcia rachunków za r. 1908 sprostowana należytość prestacyi szkolnych na płace nauczycieli i potrzeby szkolne, opłacana gotówką w kwotach ryczałtowych wynosi 766.200 K 72 g. Ponieważ jednak w sumie tej mieszczą się przypisane dodatkowo należytości z roku 1907 preliminuje się tylko 750.000 K.
646	3.000	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne przyjęte od byłych funduszów szkolnych okręgowych wynoszą z końcem roku 1908 jeszcze kwotę 19.679 K 59 g. Z tego tytułu uiszczono: w roku 1906 . 6.019 K 73 g. „ 1907 . 2.201 „ 56 „ „ 1908 . 646 „ 30 „ razem . . . . 8.867 K 59 g. czyli przeciętnie kwotę 2.955 K 86 g. ze względu jednak na stale zmniejszające się wynikłości w ostatnich trzech latach preliminuje się tylko 2.000 K.
1,677.325	1,700.000	Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszących: w roku 1906 1,659.598 K 72 g „ 1907 1,660.759 „ 98 „ „ 1908 1,677.324 „ 73 „ razem . . . . 4,997.683 K 43 g czyli przeciętnie 1,665.894 K 47 g. Ze względu, że niektórym gminom zmieniono prestacye opłacane w gotówce na dodatki do podatków, tudzież ze względu na wzrastające co roku wynikłości preliminuje się jak na rok 1909 przypuszczalny dochód w kwocie 1,700.000 K.
630.473	700.000	Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszących: w roku 1906 640.362 K 67 g „ 1907 624.361 „ 35 „ „ 1908 630.472 „ 55 „ razem . . . . 1,895.196 K 57 g czyli przeciętnie 631.732 K 19 g. — Z powodu jak przy poz. 25 podano preliminuje się na rok 1910 jak na rok 1909 przypuszczalny dochód okrągło w kwocie 700.000 K.
3,069.341	3,148.704	

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
IV.	27	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	5.670	—	5.670
V.	28	**Zapisy i darowizny**	—	—	—
VI.	29	**Taksy od spadków**	240.000	—	240.000
VII.	30	**Rozmaite wpływy**	—	—	—
VIII.	31	**Dodatek z c. k. Skarbu Państwa** . .	109.886	—	109.886
IX.	32	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych** .	150	—	150
X	33	**10% opłaty od zamężnych nauczycielek** .	45.000	—	45.000
	33a	Zwrot zasiłków wypłaconych gminom w r. 1907 zaliczkowo na rachunek pożyczki 10 milionowej przeznaczonej na budynki szkolne	—	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
5.670	5.670	Preliminuje się jak na rok 1909.
—	—	Nie preliminuje się dla braku wynikłości od wielu lat.
246.635	220.000	Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszących: w roku 1906 233.892 K 33 g „ 1907 235.353 „ 04 „ „ 1908 246.634 „ 87 „ razem . . . . 715.880 K 24 g czyli *przeciętnie* 238,626 K 74 g, a preliminuje się przypuszczalny dochód w zaokrąglonej kwocie 240.000 K.
220.143	—	Nie preliminuje się jak w latach poprzednich.
109.886	109.886	Dodatek stały z c. k. Skarbu Państwa.
356	150	Preliminuje się przypadającą ratę na rok 1910 od gminy Gwoździec ad Cisowlas której przyznano w roku 1894 pożyczkę spłacalną w 20 ratach rocznych, począwszy od 1. listopada 1894.
38.958	15.000	Preliminuje się na podstawie art. 36. ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Dz. ust. i rozp. kraj Nr. 73. Z tego tytułu wpłynęło w roku 1906 4.518 K 18 g „ 1907 13.161 „ 19 „ „ 1908 38.958 „ 07 „ Ze względu, że dochód ten polega na stałych przypisach, które wedle zamknięcia rachunków za rok 1908 wynoszą 43.642 K, tudzież ze względu na spodziewane dalsze przypisy z tego tytułu w ciągu roku 1909, preliminuje się przypuszczalny dochód w kwocie 45.000 K.
77.000	—	

do L. 27.258 ex 1909.
R. S. K.

Wykaz A

liczby posad etatowych nauczycieli szkół ludowych oraz nauczycieli szkół wydziałowych systemizowanych na rok 1909/10 z przywiązanemi do nich płacami, dodatkami za kierownictwo i na mieszkanie wedle stanu posad z dniem 4. maja 1909.

Liczba posad	Wyszczególnienie	Pojedynczo	Razem
		waluta koronowa	
	I. Klasa (miasto Kraków).		
20	nauczycieli szkół wydziałowych po	2.500	50.000
20	„ „ „ „	2.300	46.000
52	„ „ pospolitych „	2.300	119.600
51	„ „ „ „	2.100	107.100
	dodatki na mieszkanie:		
	59 nauczycieli po	500	29.500
	57 nauczycielek po	300	17.100
143	Razem		369.300
	II. Klasa.		
123	nauczycieli szkół wydziałowych po	2.300	282.900
122	„ „ „ „	2.100	256.200
158	„ „ pospolitych „	2.100	331.800
158	„ „ „ „	1.900	300.200
315	„ „ „ „	1.700	535.500
	dodatki na mieszkanie:		
	359 nauczycieli	400	143.600
	357 nauczycielek	250	89.250
876	Razem		1,939.450
	III. Klasa.		
271	nauczycieli szkół ludowych po	1.700	460.700
270	„ „ „ „	1.500	405.000
542	„ „ „ „	1.300	704.600
	dodatki na mieszkanie:		
	450 nauczycieli po	300	135.000
	449 nauczycielek po	200	89.800
1083	Razem		1,795.100

Liczba posad	Wyszczególnienie	Pojedynczo	Razem
		waluta koronowa	
	IV. Klasa.		
1699	nauczycieli szkół ludowych po	1.400	2,378.600
1696	„ „ „ „	1.200	2,035.200
3393	„ „ „ „	1.000	3,393.000
	dodatki na mieszkanie:		
	577 nauczycieli po	200	115.400
	575 nauczycielek po	100	57.500
6788	Razem . .		7,979.700

Liczba posad	Wyszczególnienie	Razem	Uwaga
		koron	
	Zestawienie.		
143	nauczycieli miasta Krakowa	369.300	
876	„ w II. klasie	1,939.450	
1083	„ „ III. „	1.795.100	
6788	„ „ IV. „	7,979.700	
8890	Razem . .	12,083.550	
	do tego:		
44	nauczycieli dopełniających kursów rolniczych po 1.200 K	52.800	
8934	I. suma . .	12,136.350	
	dodatki za kierownictwo:		
	66 dyrektorów szkół wydziałowych po 500 K .	33.000	
	190 kierowników „ 5 i 6 klasowych po 400 K	76.000	
	329 „ „ 3 i 4 „ „ 300 „	98.700	
	1196 „ „ 2 klasowych po 100 K .	119.600	
	II. suma . .	327.300	
	Zestawienie.		
	I. suma	12,136.350	
	II. suma	327.300	
	Ogółem . .	12,463.650	
	po potrąceniu 3% tytułem interkalaryów . .	373.909	
	pozostaje . .	12,089.741	
	Czyli okrągło . .	12,089.800	

do L. 27.258 ex 1909
R. S. K.

Wykaz B.

posad etatowych religii systemizowanych na rok 1909/10 z przywiązanemi do nich płacami i dodatkami na mieszkanie.

Ilość posad	Poszczególnienie	Pojedynczo	Razem
		Waluta koronowa	
	I. Klasa (Kraków miasto).		
4	nauczycieli religii szkół wydziałowych po 2.500 + 500 .	3.000	12.000
5	„ „ „ „ „ 2.300 + 500 .	2.800	14.000
8	„ „ „ pospolitych „ 2.300 + 500 .	2.800	22.400
7	„ „ „ „ „ 2.100 + 500 .	2.600	18.200
24	Razem . .	—	66.600
	II. Klasa.		
31	nauczycieli religii szkół wydziałowych po 2.300 + 400 .	2.700	83.700
32	„ „ „ „ „ 2.100 + 400 .	2.500	80.000
25	„ „ „ pospolitych „ 2.100 + 400 .	2.500	62.500
25	„ „ „ „ „ 1.900 + 400 .	2.300	57.500
44	„ „ „ „ „ 1.700 + 400 .	2.100	92.400
157	Razem . .	—	376.100
	III. Klasa.		
53	nauczycieli religii szkół pospolitych po 1.700 + 300 . .	2.000	106.000
87	„ „ „ „ „ 1.500 + 300 . .	1.800	156.600
48	„ „ „ „ „ 1.300 + 300 . .	1.600	76.800
188	Razem . .	—	339.400
	IV. Klasa.		
59	nauczycieli religii szkół pospolitych po 1.400 + 200 . .	1.600	94.400
428	Razem . .	—	876.500
	Do tego dolicza się częściowe uzupełnienie z tytułu podwyższenia wydatku na płacę katechetów w myśl uchwały Sejmu kraj. z 2 listopada 1908, na podstawie pozycyi 4 a) rubryki 1. budżetu z r. 1909 kwotę	—	39.160
	Ogółem . .	—	915.660
	potrąca się 5% interkalare	—	45.783
	pozostaje . .	—	869.877
	czyli okrągło . .	—	869.900

do L. 27.258 ex 1909.
R. s. k.

Wykaz C

stałych darów z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli.

L. porz.	Imię i nazwisko	Kwota roczna K.	g.	L. porz.	Imię i nazwisko	Kwota roczna K.	g.
					Z przeniesienia .	4.769	69
1	Witowska Wincenta . .	300	—	29	Hanulowa Ludwika . .	400	—
2	Rogozińska Józefa . .	80	—	30	Warecka Marya . . .	200	—
3	Iwańska Walerya . .	144	—	31	Warecka Marya dla dzieci	100	—
4	Monicówna Teofila . .	102	20	32	Kamińska Tekla . .	76	65
5	Boguszowa Józefa . .	200	—	33	Kotko Wiktorya . . .	120	—
6	Seniów Agata . .	76	65	34	Kruczkowski Leopold . .	60	—
7	Nodzeńska Eleonora . .	102	20	35	Jednokowska Teofila . .	200	—
8	Kuk Jan	420	—	36	Ta sama dla dzieci . .	100	—
9	Ficałowicz Teresa . .	280	—	37	Hornatkiewicz Antoni .	192	50
10	Dąbrowski Bolesław Mar. .	40	—	38	Hanulowa Ludw. dla dzieci	400	—
11	Horakowska Marya . .	76	64	39	Nowomiejska Karolina .	102	20
12	Kloss Franciszka . ,	70	—	40	Dmytrak Michał . . .	400	—
13	Picyk Klementyna . .	200	—	41	Borucka Natalia . . .	210	—
14	Makarewicz Marya . .	120	—	42	Michalski Michał. . .	400	—
15	Dąbrowska Marya . .	140	—	43	Mickiewicz Eleonora . ,	40	—
16	Koncka Teresa . . .	240	—	44	Łopatyński Teofil . .	500	—
17	Kowalska Amalia . .	240	—	45	Gurkiewicz Aniela . .	160	—
18	Dubilowa Marya . . .	200	—	46	Ferensiewiczowa Agata .	250	—
19	Klisiewicz Julia . . .	72	—	47	Czaparowska Tekla . .	102	20
20	Stebnicka Albina . .	200	—	48	Dydyński Zacharyasz . .	600	—
21	Pragłowska Aleksandra .	160	—	49	Gątkowska Franciszka .	800	—
22	Warchałowska Marya . .	100	—	50	Michajluk Marya . .	200	—
23	Kabarowska Michalina .	166	—	51	Sądowa Helena . . .	240	—
24	Iwańska Bronisława . .	240	—	52	Knihynicka Jadwiga . .	120	—
25	Rożałowski Ludwik . .	200	—	53	Januszewska Wiktorya .	333	32
26	Staszewski Apolinary . .	200	—	54	Bielowiecka Marya . .	333	33
27	Jankowska Julia . . .	200	—	55	Ta sama dla dzieci . .	166	67
28	Rembacz Marcin . .	200	—	56	Korosteńska Felicya . .	240	—
	Do przeniesienia .	4.769	69		Razem .	11.816	56

Do l. 27.258. ex. 1909.
R. S. K.

Wykaz D

ryczałtów na drobne potrzeby szkolne.

Liczba szkół	Rodzaj szkół	Pojedynczo	Razem
		Koron	
3.591	szkół ludowych jednoklasowych po	20	71.820
1.197	„ „ dwu „ „	30	35 910
26	„ „ trzy „ „	40	1.040
303	„ „ cztero „ „	50	15.150
102	„ „ pięcio „ „	60	6 120
85	„ „ sześcio „ „	70	5.950
6	„ wydziałowych „	160	960
10	„ „ „	140	1.400
50	„ „ „	110	5 500
	na utrzymaniu warstatu w Sokalu	—	1.088
	44 dopełniających kursów rolniczych po	110	4.840
5.370	szkół dla nauczycieli etatowych razem	—	149.778
	a dla 4481 nauczycieli nadetatowych i na chemikalia dla 179 szkół po	10	46.600
	Ogółem . . .	—	196.378

do L. 27.258 ex 1909
R. S. K.

Wykaz B

posad nauczycieli nadetatowych na rok szkolny 1909/10 z przywiązanemi do nich wynagrodzeniami.

Nr.	Okręg szkolny	Ogólna liczba nauczycieli nadetatowych	Z tej liczby przypada na						Uwaga
			I. kl.		II. kl.		III. kl.	IV. kl.	
			z wynagrodzeniem w walucie koronowej						
			1.540	1.320 i 1.100	1.320	1.210 i 990	880 i 1.100	770 i 990	
1	Biała	54	—	—	1	2	12	39	
2	Bóbrka	44	—	—	—	—	13	31	
3	Bochnia	104	—	—	8	5	10	81	
4	Bohorodczany	33	—	—	—	—	5	28	
5	Borszczów	46	—	—	—	—	2	44	
6	Brody	60	—	—	11	—	3	46	
7	Brzesko	72	—	—	11	—	7	54	
8	Brzeżany	105	—	—	7	8	5	85	
9	Brzozów	31	—	—	—	—	5	26	
10	Buczacz	95	—	—	10	—	19	66	
11	Chrzanów	110	—	—	—	—	31	79	
12	Cieszanów	60	—	—	—	—	11	49	
13	Czorków	39	—	—	—	—	10	29	
14	Dąbrowa	36	—	—	—	—	6	30	
15	Dobromil	25	—	—	—	—	6	19	
16	Dolina	70	—	—	—	—	17	53	
17	Drohobycz	87	—	—	9	19	11	48	
18	Gorlice	58	—	—	4	4	2	48	
19	Gródek	47	—	—	—	13	2	32	
20	Grybów	32	—	—	—	—	2	30	
21	Horodenka	50	—	—	—	—	10	40	
22	Husiatyn	47	—	—	—	—	4	43	
23	Jarosław	76	—	—	9	7	6	54	
24	Jasło	55	—	—	9	—	4	42	
25	Jaworów	29	—	—	2	3	1	23	
26	Kałusz	34	—	—	—	—	5	29	
27	Kamionka	62	—	—	—	—	15	47	
28	Kolbuszowa	47	—	—	—	—	7	40	
29	Kołomyja	87	—	—	16	9	—	62	
30	Kosów	38	—	—	—	—	13	25	
31	Kraków miasto	84	42	42	—	—	—	—	
32	Kraków okolica	81	—	—	—	—	—	81	
33	Krosno	36	—	—	—	9	5	22	
34	Łańcut	63	—	—	—	—	14	49	
35	Limanowa	41	—	—	—	—	9	32	
36	Lisko	23	—	—	—	—	11	12	
37	Lwów miasto	—	—	—	—	—	—	—	
38	Lwów okolica	105	—	—	—	—	10	95	
	Do przeniesienia	2.166	42	42	97	79	293	1.613	

Nr.	Okręg szkolny	Ogólna liczba nauczycieli nadetatowych	Z tej liczby przypada na						Uwaga
			I. kl.	II. kl.		III. kl.	IV. kl.		
			z wynagrodzeniem w walucie koronowej						
			1540	1320 i 1100	1320	1210 i 990	880 i 1100	770 i 990	
	z przeniesienia .	2.166	42	42	97	79	293	1.613	
39	Mielec	30	—	—	—	—	10	20	
40	Mościska	51	—	—	—	—	19	32	
41	Myślenice . . .	46	—	—	—	—	2	44	
42	Nadwórna . . .	29	—	—	—	—	11	18	
43	Nisko	46	—	—	—	—	13	33	
44	Nowy Sącz . . .	70	—	—	15	12	13	30	
45	Nowy Targ . . .	49	—	—	—	—	16	33	
46	Peczeniżyn . . .	23	—	—	—	—	6	17	
47	Pilzno	19	—	—	—	—	4	15	
48	Podgórze	61	—	—	17	8	4	32	
49	Podhajce	43	—	—	—	—	8	35	
50	Przemyśl	97	—	—	24	20	4	49	
51	Przemyślany . .	66	—	—	—	—	12	54	
52	Przeworsk . . .	41	—	—	—	—	3	38	
53	Rawa	46	—	—	—	—	11	35	
54	Rohatyn	53	—	—	—	—	14	39	
55	Ropczyce	45	—	—	—	—	12	33	
56	Rudki	44	—	—	—	—	8	36	
57	Rzeszów	96	—	—	10	6	7	73	
58	Sambor	64	—	—	16	4	—	44	
59	Sanok	33	—	—	10	—	5	18	
60	Skałat	46	—	—	—	—	13	33	
61	Śniatyn	60	—	—	10	—	8	42	
62	Sokal	80	—	—	3	6	5	66	
63	Stanisławów . .	118	—	—	20	18	5	75	
64	Stary Sambor . .	24	—	—	—	—	8	16	
65	Stryj	124	—	—	16	29	9	70	
66	Strzyżów	38	—	—	—	—	4	34	
67	Tarnobrzeg . . .	47	—	—	—	—	7	40	
68	Tarnopol	66	—	—	15	7	4	40	
69	Tarnów	44	—	—	12	13	4	15	
70	Tłumacz	65	—	—	—	—	19	46	
71	Trembowla . . .	45	—	—	4	3	5	33	
72	Turka	21	—	—	—	—	5	16	
73	Wadowice . . .	100	—	—	1	—	9	90	
74	Wieliczka . . .	71	—	—	14	—	5	52	
75	Zaleszczyki . . .	47	—	—	—	—	4	43	
76	Zbaraż	32	—	—	—	—	7	25	
77	Zborów	40	—	—	—	—	12	28	
78	Złoczów	55	—	—	14	—	6	35	
79	Żółkiew	44	—	—	—	6	7	31	
80	Żydaczów . . .	48	—	—	—	—	11	37	
81	Żywiec	48	—	—	5	—	4	39	
	Razem . .	4.481	42	42	303	211	636	3.247	

Obliczenie wydatku na powyższe wynagrodzenia.

	42	nauczycieli do 1.540 K	razem	64.680 K
42	21	„ „ 1.320 „	„	27.720 „
	21	„ „ 1.100 „	„	23.100 „
303	303	„ „ 1.320 „	„	399.960 „
211	106	„ „ 1.210 „	„	128.260 „
	105	„ „ 990 „	„	103.950 „
636	318	„ „ 1.100 „	„	349.800 „
	318	„ „ 880 „	„	279.840 „
3247	1624	„ „ 990 „	„	1,607.760 „
	1623	„ „ 770 „	„	1,249.710 „
	4481	Ogółem . . .	„	4,234.780 K
		po potrąceniu 3% tytułem interkalare . . .	„	127.043 „
		pozostaje . .	„	4,107.737 K
		czyli okrągło . . .	„	4,107.750 K

Do l. 27.258 z r. 1909
R. S. K.

Wykaz F

przekształconych i nowozorganizowanych szkół od 16. kwietnia 1908. do 4. maja 1909.

Wykaz szkół przekształconych.

Ilość szkół	z klasowej	na klasową	Uwaga
1	z 3 kl. wydziałowej	5 kl. wydz. z 4 kl. posp.	
1	z 4 kl. pospolitej	3 „ „ „ „ „ „	
2	z 4 kl. „	6 „ pospolitą	
1	z 5 kl. „	na 2 osobne szk. 5 kl. m. i żeń.	
1	z 5 kl mieszanej	5 kl. pospolitą	
3	z 4 kl. pospolitej	4 kl. „	
1	z 3 kl. „	4 kl. „	
18	z 2 kl. „	2 kl. „	
24	z 1 kl. „		
51			

Wykaz szkół nowozorganizowanych.

Ilość szkół	Ilo klasowa
318	1 klasowych
1	2 „
6	4 „
1	3 kl. wydz. z 4 kl. posp.
326	

do l. 27.258 ex 1909.
R. s. k.

Wykaz G.

Konferencye okręgowe.

Liczba nauczycieli etatowych	8.934
„ „ nadetatowych	4.481
Razem .	13.415

Licząc na każdego nauczyciela po 12 K wypada kwota . . . . . 160.980 K.

Alegat 2. do rubr. V. poz. 4. wydatków i poz. 2. dochodów funduszu krajowego

Do L. 26.726/09.
R. s. k.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

PRELIMINARZ

na rok

1910.

Sporządzony przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Załącznik:

Wykaz wszystkich efektów wartościowych krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

W. 61.339/09.

Z drukarni E. Winarza.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		WYDATKI.			
I		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	150.000	—	150.000
II		Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	1,100.000	—	1,100.000
III		Pensye dla wdów po nauczycielach .	450.000	—	450.000
IV		Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach	95.000	—	95.000
		Do przeniesienia .	1,795.000	—	1,795.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
105.176	145.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39, 41 i 52 ustawy z dnia 11. czerwca 1905 roku (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 73) i na podstawie załączonego do LW. 61.339/09 wykazu B) w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury czasowe dotychczas asygnowane a obliczone na 136.872 K 22 g. Według zamknięć rachunkowych wydatki na ten cel wynosiły: w roku 1906 . . 95.521 K 35 g „ „ 1907 . . 101.802 „ 82 „ „ „ 1908 . . 105.175 „ 61 „ Ze względu na naturalny wzrost i podwyższenie emerytur na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 2. listopada 1908 preliminuje się 150.000 K.
853.299	1,074.078	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39, 41 i 52 powołanej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 61.339/09 wykazu C) w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury dożywotne dotychczas asygnowane a obliczone na 1,038.212 K 75 g. Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosi: w roku 1906 . . 743.737 K 35 g „ „ 1907 . . 791.135 „ — „ „ „ 1908 . . 853.299 „ 40 „ Ze względu na naturalny wzrost i podwyższenie emerytur na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 2. listopada 1908 preliminuje się 1,100.000 K.
347.313	437.798	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 43, 44, 45 i 52 powołanej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 61.339/09 wykazu D) w którym wyszczególnione są wszystkie pensye dla wdów po nauczycielach dotychczas asygnowane a obliczone na 428.353 K. 25 g. Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten wynosił: w roku 1906 . . 295.158 K 31 g „ „ 1907 . . 315.020 „ 43 „ „ „ 1908 . . 347.312 „ 92 „ Ze względu na naturalny przyrost i podwyższenie pensyi wdów na mocy uchwały Wysokiego Sejmu dnia 2. listopada 1908 preliminuje się 450.000 K.
92.100	90.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 46, 47, 48 i 52 powołanej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 61.339/09 wykazu E) w którym wyszczegól-
1,397.888	1,746.876	

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne K	Nadzwyczajne K	Razem K
		Z przeniesienia .	1,795.000	—	1,795.000
V		Odprawy i kwartały pozgonne . .	90.000	—	90.000
VI		Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek . . .	6.000	—	6.000
VII		Koszta zarządu	100	—	100
VIII		Rozmaite wydatki			
		1. Zwroty interkalaryów . . .	—	—	—
		2. Gotówka należąca do majątku zarodowego	—	—	—
		Suma wydatków .	1,891.100	—	1,891.100

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1,397.888	1,746.876	nione są wszystkie dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach dotychczas asygnowaue a obliczone na 77.943 K 74 g. Według zamknięć rachunkowych wydatki na ten cel wynosiły: w roku 1906 . . 69.534 K 37 g „ „ 1907 . . 76.006 „ 96 „ „ „ 1908 . . 92.099 „ 82 „ Ze względu na naturalny wzrost preliminuje się 95.000 K.
81.406	85.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 40, 44, 47 i 55 powołanej ustawy i na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat mianowicie wypłacono w roku 1906 . . 72.878 K 78 g „ „ 1907 . . 51.248 „ 76 „ „ „ 1908 . . 81.405 „ 72 „ Razem 205.533 K 26 g przeciętnie 68.511 K 08 g. Ze względu na naturalny wzrost preliminuje się 90.000 K.
5.075	3.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 59 powołanej ustawy i na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat a mianowicie wypłacono w roku 1906 . . . 2.757 K 59 g „ „ 1907 . . . 2.517 „ 32 „ „ „ 1908 . . . 5.075 „ 56 „ Razem . 10.350 K 47 g przeciętnie 3.450 K 15 g, a preliminuje się ze względu na wynikłość w r. 1908 — 6.000 K.
60	100	Wydatek ten jest zwrotem dla etatu skarbowego z tytułu poniesionych kosztów za druki przez c. k. gł. Kasę krajową we Lwowie i c. k. Urzędy podatkowe, na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego rocznie spotrzebowane. Na rok 1910 preliminuje się 100 K jak w roku 1909.
7.174	—	Nie preliminuje się z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w rubryce dochodów „Rozmaite dochody“.
—	—	
—	—	
1,491.603	1,834.976	

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			K	K	K
		DOCHODY.			
I		Odsetki od kapitałów	2.684	—	2.684
II		Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	25.600	—	25.600
III		Zapisy i darowizny	—	—	—
IV		Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	28.587	—	28.587
V		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	300.000	—	300.000
VI		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej . . .	35.000	—	35.000
VII		Rozmaite dochody	—	—	—
VIII		Zwroty z emerytur czasowych . .	—	—	—
IX		„ „ „ dożywotnich .	—	—	—
X		„ „ pensyi wdów . . .	—	—	—
XI		„ „ dodat. na wychawanie dzieci	—	—	—
XII		„ „ odpraw i kwartałów pozgon.	—	—	—
		Suma dochodów . .	391.871	—	391.871
		W porównaniu ze sumą wydatków	1,891.100	—	1,891 100
		Okazuje się *niedobór* do pokrycia z funduszu krajowego . .	1,499.229	—	1,499.229

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
2.673	2.684	Preliminuje się na podstawie załączonego wykazu A) po myśli art. 58 ustęp a) ustawy z 11. czerwca 1905 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 73).
25.600	25.600	Na podstawie art. 58 ust. b) ustawy z 11. czerwca 1905 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 73. jako stały dodatek udzielany rocznie z krajowego funduszu szkolnego.
—	—	Nie preliminuje się dla braku wynikłości od lat wielu.
29.639	28.419	Na podstawie art. 58 ust. d) przytoczonej ustawy preliminuje się tu jako dochód kwotę 28.587 K wykazaną jako wydatek w preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1910, która z powodu opróżnionych posad nauczycielskich ma być przeprowadzoną z funduszu szkolnego krajowego do krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.
418.118	280.000	Na podstawie art. 58 ust. f) powołanej ustawy i wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie: w roku 1906 . . 232.863 K 57 g „ „ 1907 . . 378.950 „ 52 „ „ „ 1908 . . 418.118 „ 44 „ a preliminuje się tylko 300.000 K pomimo, że w r. 1908 wpłynęło z tego tytułu 418.118 K 44 g, ze względu na to, że tak znaczny dochód był tylko przejściowy z powodu, że w r. 1907 podwyższono nauczycielom pobory na mocy nowej ustawy i od tych podwyższonych poborów ściągnięto wkładki emerytalne 2%-owe i 10%-owe.
35.278	35.000	Na podstawie art. 56 przytoczonej ustawy i wynikłości z ostatnich trzech lat, a mianowicie: w roku 1906 . . 29.083 K 31 g „ „ 1907 . . 29.723 „ 41 „ „ „ 1908 . . 35.277 „ 63 „ a preliminuje się 35.000 K jak w roku 1909.
2.094	—	Nie preliminuje się z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne.
65	—	
156	—	
19	—	
942	—	
475	—	
515.059	371.703	
1,491.603	1,834.976	
976.544	1,463.273	

Do l. 26.726.

Wykaz A.

wszystkich efektów wartościowych krajowego funduszu szkolnego emerytalnego, do preliminarza na rok 1910.

L. porząd.	Bliższe oznaczenie efektów	Dnia	Serya	Liczba	Stopa %	opiewa na kwoty				odsetki			
						pojedynczo		razem		pojedynczo		razem	
						K	g	K	g	K	g	K	g
I	**Efekta majątku zakładowego:**												
1	List zastawny	1 lipca 1893	I.	1.411	4%	20.000	—	—	—	800	—	—	—
2	gal. Towarzy-	„	I.	1.412	„	20.000	—	—	—	800	—	—	—
3	stwa kredyto-	„	I.	1.413	„	20.000	—	—	—	800	—	—	—
4	wego ziem-	„	III.	26.698	„	2.000	—	—	—	80	—	—	—
5	skiego	„	III.	26.649	„	2.000	—	—	—	80	—	—	—
6	„	1 stycz. 1894	IV.	1.197	„	1.000	—	—	—	40	—	—	—
7	„	1 lipca 1893	V.	7.137	„	200	—	—	—	8	—	—	—
8	„	„	V.	7.138	„	200	—	—	—	8	—	—	—
9	„	„	V.	7.139	„	200	—	—	—	8	—	—	—
10	„	1 stycz. 1882	V.	154	„	200	—	—	—	8	—	—	—
11	„	w roku 1903	V.	33.191	„	200	—	—	—	8	—	—	—
12	„	1 stycz. 1894	V.	3.952	„	200	—	—	—	8	—	—	—
13	„	„	V.	3.953	„	200	—	—	—	8	—	—	—
14	„	„	V.	3.954	„	200	—	—	—	8	—	—	—
15	„	„	V.	3.955	„	200	—	—	—	8	—	—	—
16	„	„	V.	25.927	„	200	—	67.000	—	8	—	2.680	—
17	Obligacya jednolitego długu państwa	1 lutego 1907	—	210.622	„	100	—	100	—	4	20	4	20
18	Książeczka wkładkowa gal. Kasy oszczędności	„	—	107.580	„	67	12	67	12	—	—	—	—
		Razem			—	—	—	67.167	12	—	—	2.684	20

Uwaga. Odsetki od książeczki Kasy oszczędności, kapitalizuje się, zatem z tego tytułu nie wykazuje się żadnego dochodu.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka VI.

Pomniki historyczne.

LW. 81.725/1909.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VI.		**POMNIKI HISTORYCZNE.**			
		Wydatki.			
	1	Utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w naszym kraju	8.000	—	—
	2	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000	—	—
	3	Muzeum narodowe w Krakowie:			
		a) stała subwencya	10.000	—	—
		b) na adaptacyę i rozszerzenie Muzeum narodowego, III. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5	—	6.000	—
	4	Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) Dyrektor we Lwowie . . 2.400 K			
		b) „ w Krakowie . . 2.400 „			
		c) Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K i cztery dodatki trzyletnie po 200 K 4.560 „			
		d) Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 768 K i dwa dodatki trzyletnie po 200 K 3.368 „			
		e) Adjunkt I. klasy w Krakowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K . . 3.760 „			
		f) Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 768 K . . 2.968 „			
		g) 2 aplikantów we Lwowie, adjutum roczne po 600 K . 1.200 „			
		h) 1 aplikant w Krakowie, adjutum roczne . . . . 600 „			
		i) Czynsz za najem lokalu we Lwowie 1.600 K i miejski 5% podatek wodociągowy za r. 1910 . 80 „ 1.680 „			
		Do przeniesienia . 22.936 K	19.000	6.000	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
8.000	8.000	
1.000	1.000	
10.000	10.000	
6.000	6.000	
25.000	25.000	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VI.		Z przeniesienia . . 22.936 K	19.000	6.000	—
		k) Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaca po 1.000 K, dodatki aktywalne po 100 K, dodatek na mundur po 100 K 2.400 „			
		l) Opał, potrzeby kancelaryjne i inne wydatki . . . . 1.200 „	26.536	—	—
	5	Restauracya zabytków artystycznych w kościele św. Floryana w Krakowie (V. rata, ostatnia, z przyznanych 20.000 K)	—	4.000	—
	6	Restauracya kościoła parafialnego ob. łać. w Drohobyczu z przyznanych 15.000 K (V. ostatnia rata)	—	3.000	—
	7*a)*	Konserwacya zamku w Olesku . . .	600	—	—
	7*b)*	Gronu c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej na pokrycie reszty należytości arch. Władysława Halickiego, za restauracyę sali królewskiej i przyległych sal I. piętra w zamku oleskim — *jednorazowo*	—	2.600	—
	8	Restauracya wieży maryackiej w Krakowie VI. Rata z przyznanych 70.000 K .	—	7.000	—
	9	Restauracya kościoła pojezuickiego w Przemyślu V. (ostatnia) rata subwencyi 20.000 K	—	4.000	—
	10	Restauracya kościoła św. Katarzyny w Krakowie V. (ostatnia) rata subwencyi 35.000 K	—	7.000	—
	11	Kościół polski we Wiedniu (XIX. i XX. [ostatnia] rata z 20 rat półrocznych, z ogólnej sumy 30.000 K) . . .	—	3.000	—
	12	Restauracyi zamku królewskiego na Wawelu: rata roczna . . . . . 100.000 K i dotacya Najw. Dworu . 100.000 „	—	200.000	—
	13	Restauracya starożytnego kościoła św. Józefa na Kahlenbergu — III. (ostatnia) rata z przyznanych 15.000 K. . .	—	5.000	—
	14	Koszta inwentaryzacyi drewnianych kościołów — III. rata z subwencyi 6.500 K płatnej w 7-miu ratach rocznych od r. 1908 (a to: 6 rat po 1.000 K, ostatnia 500 K)	—	1.000	—
		Do przeniesienia . .	46.136	242.600	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
25.000	25.000	
23.590	26.536	
4.000	4.000	
3.000	3.000	
600	4.500	Preliminuje się tylko tyle, ile wynosiły kredyty w latach dawniejszych, gdyż na rok 1909 wyjątkowo tylko przyzwolono kredyt 4.500 K na roboty niecierpiące zwłoki.
—	—	Pozycya nowa, uzasadniona w sprawozdaniu z czynności Dep. I.
7.000	7.000	
4.000	4.000	
7.000	7.000	
3.000	3.000	
200.000	200.000	
5.000	5.000	
1.000	1.000	
283.190	290.036	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VI.		Z przeniesienia . .	46.136	242.600	288.736
	15	Restauracyę kościoła OO. Cystersów w Mogile, II. rata z przyrzeczonych 15.000 K	—	5.000	—
	16	Towarzystwu miłośników przeszłości miasta Lwowa, na wydawnictwa . .	500	—	—
	17	Towarzystwu miłośników historyi i zabytków miasta Krakowa na wydawnictwa, *stała* dotacya	1.000	—	—
	18	Gminie miasta Lwowa, na zakupno dzieł artystycznych dla Galeryi miejskiej, *stała* roczna subwencya	5.000	—	—
	19	Gminie miasta Lwowa, na Muzeum narodowe im. Króla Jana III., *stała* subwencya	5.000	—	—
	20	Restauracya krużganków w klasztorze OO. Franciszkanów w Krakowie — I. rata subwencyi 10.000 K rozłożonej na 4 lata *(Wniosek przedstawiania tej subwencyi do uchwały Wysokiego Sejmu zawisły od przyznania z c. k. Skarbu państwa na ten cel subwencyi w tej samej wysokości)*	—	2 500	—
	21	Restauracya grobowca króla Bolesława Śmiałego w Ossiaku w Karyntyi — *jednorazowo (do rąk Komitetu obywatelskiego w Krakowie, zamianowanego dla restauracyi tego grobowca)*	—	500	—
	22	Dla Tadeusza Mokłowskiego — na inwentaryzacyę zabytków budownictwa drewnianego w Galicyi wschodniej	—	1.000	—
	23	Restauracya starożytnej synagogi w Chodorowie — *jednorazowo*	—	1.000	—
	24	Restauracya starożytnej synagogi w Złoczowie	—	600	—
	25	Restauracya katedry ormiańskiej we Lwowie — I. rata z rozłożonej na 10 lat subwencyi 100.000 K	—	10.000	—
	26	Gronu c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej na wydawnictwo „Teki konserwatorskiej — *jednorazowo*	—	2.000	—
	27	Restauracya kościoła OO. Bernardynów w Gwoździcu — *jednorazowo (pod warunkiem przyznania na ten cel subwencyi w tej samej wysokości z c. k. Skarbu Państwa)*	—	2.000	—
		Do przeniesienia . .	57.636	267.200	324.836

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
283.190	290.036	
—	5.000	
500	500	
1.000	1.000	
5.000	5.000	
—	5.000	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Pozycye nowe, uzasadnione w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (LW. 78.337/1908, 45.251/1909, 31.651/1909, 58.446/1909, 73.220/1909 i 76.566/1909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
289.690	306.536	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VI.		Z przeniesienia . .	57.636	267.200	324.836
	27*a)*	Restauracya kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie	—	—	—
	27*b)*	Restauracya kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie	—	—	—
	27*c)*	Restauracya katedry ormiańskiej we Lwowie	—	—	—
	27*d)*	Restauracya kościoła w Starym Wiśniczu	—	—	—
	27*e)*	Restauracya starożytnego ratusza w Bieczu	—	—	—
	27*f)*	Restauracya starożytnego ikonostasu w cerkwi w Jeziernej	—	—	—
	27*g)*	Restauracya kościoła ks. Pijarów w Krakowie.	—	—	—
	27*h)*	Restauracya starożytnych baszt i murów fortyfikacyjnych konwentu OO. Bazylianów w Krechowie	—	—	—
	27*i)*	Restauracya wieży zamkowej w Oświęcimiu	—	—	—
	27*k)*	Inwentaryzacya archiwum gminy miasta Krakowa i wydawnictwa źródeł dziejowych	—	—	—
	27*l)*	Restauracya kościoła OO. Paulinów na Skałce w Krakowie	—	—	—
	27*m)*	Restauracya Ogrojca przy kościele św. Barbary w Krakowie	—	—	—
	27*n)*	Restauracya starożytnej bożnicy w Krakowie	—	—	—
		Suma wydatków .	57.636	267.200	324.836
		Dochody.			
	1	Taksy krajowego Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.	450	—	—
	2	Dotacya Najwyższego Dworu na restauracyę zamku król. na Wawelu . .	—	100.000	—
	3	Taksy za wypisy z ksiąg i aktów szlacheckich	100	—	—
		Suma dochodów .	550	100.000	100.550

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
289.690	306.536	
4.000	4.000	
2.000	2.000	
4.000	4.000	
3.000	3.000	
—	2.000	
—	1.000	
—	5.000	Pozycye te odpadają bądźto dlatego, że uchwalono je na r. 1909 jednorazowo, bądź też dlatego, że w r. 1909 preliminowano ostatnie raty subwencyi.
—	1.500	
2.500	2.500	
1.000	1.000	
4.000	4.000	
—	2.000	
—	2.000	
310.190	340.536	
366	450	
100.000	100.000	
216	100	
100.582	100.550	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka VII.

Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Załączniki:

1. Preliminarz funduszu koszar krajowych . . str. 13
2. „ „ policyi krajowej . . „ 19

LW. 50.434/1909, 83.692/1908 i 84.096/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		**BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I KOSZTA KWATEROWE.**			
		Wydatki.			
		I. Żandarmerya.			
	1	Ryczałty:			
		a) Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł . . . . . 27.648 K			
		b) Oświetlenie koszar . . . 9.986 „			
		c) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni 156 „			
		d) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy . 8.236 „			
		e) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych . . 3.428 „			
		f) Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych i służących 8.803 „			
		g) Naprawa bielizny pościelnej 790 „			
		h) Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek słomianych i włosiennych . . . . . 2.107 „			
		i) Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych . . . . . 4.938 „			
		k) Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek . . . . . 19.680 „			
		l) Opał i oświetlenie kancelaryi oddziałowych . . . 7.251 „			
		m) Opał i oświetlenie mieszkań oficerów, wachmistrzów i woźnych . . . . . 15.944 „			
		n) Rekwizyta kancelaryjne . 806 „			
		o) Rozmaite inne wydatki . 2.195 „	111.968	—	111.968
	2	Najem mieszkań i koszar	581.493	—	581.493
		Do przeniesienia . .	693.461	—	693.461

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	108.075	*Więcej* o 3.893 K na podstawie szczegółowego preliminarza c. k. Żandarmeryi przedłożonego do LW. 50.434/909.
—	550.087	Najem mieszkań i koszar *więcej* o 31.406 K, a to na podstawie kontraktów obowiązujących w chwili układania preliminarza, tudzież wykazu przedłożonego przez żandarmeryę do L. W. 50.434/1909, zwiększonego o nowe czynsze najmu.
—	658.162	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . .	693.461	—	693.461
	3	Wartość czynszowa: *a)* dawnego gmachu lwowskiego 25.872 K *b)* dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego . . . . 11.486 „ *c)* realności w Czortkowie . 1.400 „ *d)* „ „ Skałacie . . 1.000 „	39.758	—	39.758
	4	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków . .	2.000	—	2.000
	5	Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków . . .	4.000	—	4.000
	6	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie i Skałacie	11.000	—	11.000
	6*a)*	Na rekonstrukcyę pisoarów w gmachu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie, *nadzwyczajne*	—	618	618
	7	Wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich.	8.000	—	8.000
	8	Umorzenie pożyczki 200.000 K na odbudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie XXVII. i XXVIII. rata: w kapitale . . . . 6.484 K 13 g w 4% odsetkach . . 3.610 „ 61 „ $^1/_8$% na administracyę 405 „ 26 „ stemple do kwitu . . 40 „ — „	10.540	—	10.540
		Do przeniesienia . .	768.759	618	769·377

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	658.162	
—	39.758	
—	2.000	
—	4.000	
—	10.800	Na koszta administracyi i konserwacyi wydano w ostatnich trzech latach wedle zamknięć rachunkowych: w r. 1906 . . . 8 172 K „ „ 1907 . . . 16.202 „ „ „ 1908 . . . 9.416 „ razem . . . . 33.790 K przeciętnie 11 263 K, preliminuje się okrągło 11.000 K.
—	—	Pozycya nowa, uzasadniona w akcie do LW. 75.477/909.
—	8.000	Opłatę należytości za wodę ma uskuteczniać Komenda żandarmeryi z funduszu kwaterowego, a preliminowaną obok kwotę wstawia się tylko na zasilenie funduszu kwaterowego, gdyby jego oszczędności nie wystarczyły na opłatę przypadającej należytości za wodę (L. W. 45.326/06 i 109.850/06).
—	10.540	Wedle planu umorzenia do LW. 11.680/1889 z końcem roku 1910 pozostanie dług w kapitale 161.190 K 87 g. Preliminarz kwaterowego żandarmeryi ułożony jest na podstawie projektu przedłożonego przez c. k. 5 krajową Komendę żandarmeryi do LW. 50.484/09, z uwzględnieniem zmian, jakie zaszły od chwili przedłożenia projektu po dzień 20 lipca 1909. Wedle tabeli dyslokacyjnej stan czynny korpusu c. k. żandarmeryi w Galicyi był w dniu 1. stycznia 1909 następujący:
	733.260	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . .	768.759	618	769.377
		Suma działu I. . .	768.759	618	769.377
	9	**II. Wydatki funduszu koszar krajowych** .	216.358	—	216.358
	10	**III. Na szkołę kadetów we Lwowie,** XIII. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5.000	—	5.000
		IV. Szupaśnictwo.			
	11	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	51.000	—	51.000
		Do przeniesienia . .	1,041.117	618	1,041.735

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	733.260	*Przy sztabie:* 1 pułkownik komendant, 1 podpułkownik, 3 majorów, 1 rotmistrz, 1 porucznik i 3 podporuczników (adjutantów), 1 kapitan-rachmistrz, 2 poruczników-rachmistrzów, 3 wachmistrzów rachunkowych 2 komendantów posterunkowych jako pomocników rachunkowych, 6 pisarzy adjutantury (2 wachmistrzów i 4 komendantów posterunkowych), 3 woźnych. *Przy oddziale naukowym:* 1 rotmistrz, 2 poruczników, 1 porucznik rachunkowy, 2 wachmistrzów-podoficerów instrukcyjnych, 2 podoficerów rachunkowych (wachmistrz i komendant posterunkowy). *Przy komendach oddziałowych:* 14 rotmistrzów, 11 poruczników, 9 podporuczników, 1 kapitan-rachmistrz, 6 poruczników rachunkowych, 7 podporuczników rachunkowych, 79 wachmistrzów jako komendantów powiatowych, 695 komendantów posterunkowych, 2 324 żandarmów, czyli razem 3.116 żandarmów. Komend oddziałowych 32, komend powiatowych 79, stacyj posterunkowych 742.
694.410	733.260	
238.262	223.393	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu koszar krajowych, dołączonego jako alegat 1 do niniejszej rubryki (LW. 83.692/909).
5.000	5 000	
51.316	50.000	Wydatki na szupaśnictwo wynosiły: w roku 1906 . . 43.870 K „ „ 1907 . . 50.886 „ „ „ 1908 . . 51.316 „ razem . . . 146.072 K przeciętnie . 48.691 „ ze względu na wynikłość roku 1908 preliminuje się w zaokrągleniu 51.000 K, czyli o 1.000 K więcej, niż na rok 1909 uchwalona. Szupasowano w roku 1906 osób 4.946, w roku 1907 5,157, zaś w roku 1908 5.205 (LW. 63.754/909).
988.988	1,011.653	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . .	1,041.117	618	1,041.735
	12	**V. Wydatki funduszu policyi krajowej** . .	11.692	—	11.692
		VI. Założenie kraj. osady poprawczej dla nieletnich.			
	12*a)*	Na opłatę procentów (4%) od częściowej pożyczki z przeznaczonych przez Wysoki Sejm 1,500.000 K na fundacyę cesarską jubileuszową w roku 1908, na założenie krajowej osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt	—	—	—
		Suma wydatków .	1,052.809	618	1.053.427
		Dochody.			
		I. Żandarmerya.			
	1	Kwaterunkowe żandarmeryi	60.468	—	60.468
	2	Noclegowe żandarmeryi.	98.916	—	98.916
	3	Udział administracyi politycznej za kwaterunek żandarmeryi	31.730	—	31.730
		Do przeniesienia . .	191.114	—	191.114

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
988.988	1,011.653	
16.060	12.792	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu policyi krajowej, dołączonego jako alegat 2. do niniejszej rubryki (LW. 84.096/909).
—	30.000	Ponieważ pożyczka zostanie zrealizowaną w r. 1910, a ratę wstępną pokryje fundusz krajowy z niezużytego kredytu roku 1909, przeto na rok 1910 nic się nie preliminuje.
1,005.048	1,054.445	
165.686	58.472	Kwaterunkowe, wstawione na podstawie preliminarza c. k. Żandarmeryi, przedłożonego do LW. 50.434/909 zawiera w sobie wynagrodzenie c. k. Skarbu państwa za kwatery: 9 oficerów przy sztabie . . . . . 11.128 K 2 majorów eksponowanych w Krakowie i w Przemyślu . . . . . 3.068 „ 15 rotmistrzów . . . . . 14.468 „ 45 oficerów niższych stopni . . . . . 24.280 „ 3 wachmistrzów rachunkowych . . . . 1.368 „ 3 woźnych . . . . . 1.368 „ na kancelaryę dla sztabu . . . . . 4.788 „ razem . 60.468 K
	98.916	Noclegowe obliczone jest za 2.883 głów po 9·4 g za 1 żołnierza za 365 dni (LW. 50.434/1909).
29.181	29.789	Udział administracyi politycznej mieści w sobie zwroty kwaterowego 2 oficerów i za umieszczenie w koszarach posterunkowych 227 żandarmów przeznaczonych dla kontroli bydła.
194.867	187.177	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . .	191.114	—	191.114
	4	Dochód:			
		a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego). . . 25.872 K			
		b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła) . . . 11.486 „			
		c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie . . 1.400 „			
		d) z realności w Skałacie . . 1.000 „	39.758	—	39.758
	5	Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów .	1.387	—	1.387
	6	Odsetki od kapitałów w pierwotnej wysokości 100.000 K, pozostałego z oszczędności z lat ubiegłych	3.200	—	3.200
	7	Dochód z czynszów za mieszkanie ponad kompetencyę.	10.000	—	10.000
	7*a)*	Wynikłości wedle zamknięcia rachunku za rok 1908 nie dotyczące preliminarza na rok 1910	—	—	—
		Suma działu I . .	245.459	—	245.459
	8	**II. Dochody funduszu koszar krajowych** .	164.998	—	164.998
	9	**III. Zwrot wydatków szupasowych** . . .	12.000	—	12.000
	10	**IV. Dochody funduszu policyi krajowej** . .	9.579	—	9.579
		Suma dochodów .	432.036	—	432.036

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
194.867	187.177	
39.758	39.758	
578	1.400	Preliminuje się na podstawie preliminarza żandarmeryjnego przedłożonego do LW. 50.434/1909.
3.423	3.200	
17.578	10.000	
864	—	
257.068	241.535	
175.582	166.698	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu koszar krajowych, dołączonego jako alegat 1 do niniejszej rubryki (LW. 83.692/1909).
11.668	11.500	Wedle zamknięcia rachunków wynosiły dochody: w roku 1906 . . . 11 100 K; „ „ 1907 . . . 13.305 „; „ „ 1908 . . . 11.668 „ razem . . 36.073 K; przeciętnie 12.024 „; preliminuje się w zaokrągleniu 12.000 K czyli o 5000 K *więcej*, niż na rok 1909 uchwalono (LW. 63.754/1909).
16.060	9.099	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu policyi krajowej, dołączonego jako alegat 2 do niniejszej rubryki (LW. 84.096/1909).
460.378	428.832	

Fundusz koszar krajowych.

Preliminarz

na rok

1910.

LW. 83.692/1909.

Fundusz koszar krajowych.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
	1	Niedobór kasowy z roku 1909	14.400	—	14.400
	2	C. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego; spłata kapitału pożyczki 3,000.000 K zaciągniętej w r 1895 na wybudowanie koszar krajowych (27 i 28 rata)	128.000	—	128.000
	3	4% odsetki od reszty powyższej pożyczki	51.360	—	51.360
	4	Ubezpieczenie od ognia budynków koszarowych	2.500	—	2.500
	5	Koszta konserwacyi budynków . . .	14.330	—	14.330
	5a)	Koszta budowy koszar	—	—	—
	6	Podatek gruntowy i ekwiwalent . . .	4.550	—	4.550
	7	Rozmaite inne wydatki	1.218	—	1.218
		Suma wydatków .	216.358	—	216.358

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	Na podstawie przybliżonego obliczenia.
150.000	149.500	Na spłatę reszty pożyczki 1,380.000 K preliminuje się pełną nadwyżkę dochodów w 2 ratach po 64.000 K. Wobec tego z końcem roku 1910 pozostanie dług w kapitale 1,252.000 K.
62.680	56.695	Dnia 31. grudnia 1909 roku wyniesie reszta pożyczki . . . . . 1,380.000 K dnia 1. stycznia 1910 r. spłaconą zostanie 27 rata . . . . . 64.000 „ pozostanie zatem dług . . . 1,316.000 K od którego 4% odsetki za czas od 1. stycznia do 30. czerwca 1910 roku wynoszą . . . . 26.320 K dnia 1. lipca 1910 roku spłaconą zostanie 28 rata . . . . . 64.000 „ pozostanie więc dług . . . . 1,252.000 K od którego 4% odsetki za czas od 1. lipca do 31. grudnia 1910 roku wyniosą . . . . . 25 040 „ preliminuje się zatem na odsetki razem . . 51.360 K
2.326	2.500	Jak na rok 1909.
14.310	14.330	
1.400	—	
6.144	40	*Więcej* z powodu przypadającej należytości ekwiwalentowej, gdyż koszary stoją już więcej niż 10 lat, a c. k. Rząd do czasu rozstrzygnięcia sprawy uwolnienia koszar od podatku czynszowego w Najwyższym Trybunale administracyjnym wymierzył tę należytość z zastrzeżeniem zwrotu, jeżeli koszary uwolnione zostaną od podatku.
1.402	328	*Więcej* z powodu wzrostu kosztów kancelaryjnych syndyka Wydziału krajowego skutkiem procesu w sprawie j. w.
238.262	223.393	

Fundusz koszar krajowych.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Doohody.			
	—	Zapas kasowy z roku poprzedniego — tudzież zaliczka pobrana z rachunku roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908	—	—	—
	1	Wynagrodzenie z c. k. Skarbu wojskowego za użytkowanie krajowych koszar i szpitali	164.198	—	164.198
	2	Odsetki z lokacyi zapasowej gotówki na rachunku bieżącym w Banku krajowym	800	—	800
	2a)	Rozmaite inne dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	164 998	—	164.998
		w porównaniu z wydatkami .	—		216 358
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	—	—	51.360

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
11.066	1.000	Wedle przybliżonego obliczenia będzie z końcem roku 1909 niedobór zapreliminowany w poz. 1. wyd.
164.206	164.198	Na podstawie taryfy z roku 1900 wynosi wynagrodzenie za użytkowanie koszar: *a)* we Lwowie na Wulce . . . . 46.408 K 30 g *b)* w Mostach wielkich: *α)* koszary dla strzelców . . 25.809 „ 54 „ *β)* mieszkanie pułkownika . . 4.531 „ 12 „ *γ)* koszary dla sztabu kawaleryi i oddziału pionierów . . . 4.566 „ 83 „ *δ)* szpital . . . . . 2.814 „ 28 „ *c)* w Rawie . . . . . 25.813 „ 46 „ *d)* w Trembowli . . . . . 26 098 „ 13 „ *e)* w Zaleszczykach: *α)* koszary . . . . . 25.569 „ 19 „ *β)* szpital . . . . . 2.586 „ 70 „ Razem . . 164.197 K 55 g
310	1.500	*Mniej* na podstawie przybliżonego obliczenia.
—	—	
175.582	166.698	
238.262	223.393	
62.680	56.695	Niedobór w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895 roku preliminuje się w wysokości odsetek przypadających funduszowi propinacyjnemu od reszty pożyczki (patrz poz. 3. wyd.).

Fundusz policyi krajowej.

Preliminarz

na rok

1910.

LW. 84.096/1909.

Fundusz policyi krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.	1	Koszta utrzymania korygendów w domach przymusowej pracy i poprawy	10.000	—	10.000
II.	2	Koszta przygotowawcze dla urządzenia w kraju kolonii poprawczej . . .	530	—	530
III.	3	Podatki rządowe	800	—	800
IV.	4	Należytość konkurencyjna na rzeczowe potrzeby szkoły w Przedzielnicy. .	57	—	57
V.	5	Asekuracya budynków	—	—	—
VI.	6	Czynsz za najem szutrowiska	250	—	250
VII.	7	Rozmaite	55	—	55
		Suma wydatków .	11.692	—	11.692
	—	Dotacya z rachunku roku 1908 na pokrycie niedoboru w roku 1907 . . .	—	—	—
		Razem .	11.692	—	11.692

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
8.668	10.925	Domy przymusowej pracy, które w innych prowincyach państwa weszły już w życie na mocy ustawy z dnia 24. maja 1885 roku (Dz. u. p. Nr. 90.) nie istnieją dotychczas w Galicyi. W roku 1907 zakupił Wydział krajowy od c. k funduszu religijnego dobra ziemskie „Przedzielnica“ w powiecie dobromilskim za ugodzoną cenę kupna 177.855 K, a kupno to zatwierdził Wysoki Sejm uchwałą z dnia 28. lutego 1907. — Majętność powyższa ma służyć na cele założenia kolonii poprawczej o charakterze rolniczo-przemysłowym dla nieletnich przestępców, po myśli wyżej powołanej ustawy. Dotychczas koszta utrzymania korygendów w domach przymusowej pracy i poprawy w innych prowincyach ponosi jeszcze fundusz policyi krajowej. Koszta te wynosiły: w roku 1906 8.988 K „ „ 1907 12.375 „ „ „ 1908 8.668 „ 30.031 K przeciętnie . . . 10.011 „ Liczba korygendów w domach przymusowej pracy i poprawy wynosiła w roku 1906 35, w roku 1907 37, zaś w roku 1908 34.
1.033	265	Preliminuje się stosownie do wynikłości z roku 1906, 1907 i 1908.
798	1.493	Preliminuje się na podstawie wynikłości z r. 1908.
57	54	
37	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ wydatek ten jest ponoszony zaliczkowo za dzierżawców folwarku i karczmy w Przedzielnicy, do którego zwrotu są oni kontraktem zobowiązani. Wynikłość z roku 1908 tłómaczy się tem, że dzierżawcy w całości w roku tym zapłaconej za nich asekuracyi nie zwrócili.
250	—	Preliminuje się na podstawie zarządzenia przy LW. 63.336,08, mocą którego wydzierżawiono od gminy Przedzielnicy szutrowisko na czas od 1. sierpnia 1908 do 31. lipca 1911 za rocznym czynszem 250 K.
36	55	Preliminuje się jak na rok 1909 uchwalono.
10.879	12.792	
5.181	—	
16.060	12.792	

Fundusz policyi krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.	3		3
	2	4% odsetki od listów zastawnych Banku krajowego im. wart. 83.400 K . .	3.336	—	3.336
	3	4% odsetki od obligacyi kolejowych Banku krajowego im. wart. 11.000 K . .	440	—	440
	4	4% odsetki od książeczki wkładkowej Banku krajowego na 17 K 76 gr. .	—	—	—
		Suma rubryki I. .	3.779	—	3.779
II.	5	Czynsz dzierżawny z majętności „Przedzielnica“	5.500	—	5.500
	6	Czynsz z karczmy w Przedzielnicy . .	300	—	300
		Suma rubryki II .	5.800	—	5.800
III.	7	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów .	9.579	—	9.579
		Dotacya z rachunku r. 1909 na pokrycie niedoboru w roku 1908	—	—	—
		Razem .	9.579	—	9.579
		W porównaniu z wydatkami w kwocie .	11.692	—	11.692
		okazuje się niedobór w kwocie .	2.113	—	2.113

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość w roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	3	Kapitał zahipotekowany na realności Nr. 204 Dz. VIII. w Krakowie wynosi 109 złp. 1 gr. czyli 54 K 50 h.
3.336	3.336	Preliminuje się dochód z odsetek na podstawie rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza.
440	440	
—	—	Nic się nie preliminuje z powodu kapitalizowania odsetek.
3.776	3.779	
5.200	5.200	Preliminuje się na podstawie przyjętej oferty Ferdynanda Millera do LW. 29.187/09, według której wydzierżawiono temuż folwark w Przedzielnicy za czynszem rocznym 5.500 K na okres trzechletni t. j. od 1. listopada 1909 do 31. października 1912 z tem, że Wydział krajowy jest w prawie w razie ewentualnego rozpoczęcia budowy zakładu dla nieletnich przestępców, wypowiedzieć dzierżawę na 6 miesięcy przed końcem każdego roku dzierżawy.
90	120	Preliminuje się według przyjętej przez Wydział krajowy do LW. 41.721/09 oferty Ferdynanda Millera, na podstawie której wydzierżawiono temuż karczmę w Przedzielnicy za rocznym czynszem 300 K na lat trzy z prawem wypowiedzenia dzierżawy na 3 miesiące przed upływem któregokolwiek roku dzierżawnego.
5.290	5.320	
144	—	Nic się nie preliminuje, gdyż z tytułu tego nie są spodziewane żadne dochody. Wynikłość z roku 1908 pochodzi z zaległego z roku 1907 zwrotu premii asekuracyjnej i z odsetek zwłoki od nieuiszczonych w terminie rat czynszu dzierżawnego.
9.210	9.099	
6.850	—	
16.060	9.099	
16.060	12.792	
—	3.693	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka VIII.

Komunikacye.

LW. 60.060/1909.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		**KOMUNIKACYE.**			
		Wydatki.			
		I. Na drogi.			
		A) Koszta zarządu.			
	1	**Drożnicy.**			
		a) Zasługi drożników	103.840	—	103.840
		b) Ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w okolicach, gdzie panuje drożyzna	—	46.160	46.160
			103.840	46.160	150.000
	2	**Ryczałty.**			
		a) Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:			
		1. dla 12 inżynierów okręgowych . . . . . 18.633 K			
		2. dla 42 konduktorów . 22.715 „	41.348	—	41.348
		b) Na pomieszczenie biura okręgowego:			
		1. dla inżyniera w Krakowie . . . . . 240 K			
		2. dla 9 inżynierów okręgowych po 120 K . . 1.080 „	1.320	—	1.320
		c) Na przybory kancelaryjne:			
		1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K . . 960 K			
		2. dla 42 konduktorów po 32 K . . . . . 1.344 „	2.304	—	2.304
			44.972	—	44.972
	3	**Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysunkowe.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	9.000	—	9.000
	4	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych	25 000	—	25.000
		Do przeniesienia . .	182.812	46.160	228.972

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
103.000	103.000	
46.037	46.000	
149.037	149.000	Preliminuje się *więcej* o łączną kwotę 1.000 K, z powodu kreowania dwóch sekcyi drożniczych, a mianowicie dla wybudowanej części drogi krajowej Lwów-Stojanów do granicy Państwa, oraz dla drogi krajowej Buczacz-Czortków.
41.491	41.282	Preliminuje się *więcej* o 66 K, z powodu wybudowania już części drogi krajowej Lwów-Stojanów do granicy Państwa (LW. 134.910/08).
1.320	1.320	
2.091	2.304	
44.902	44.906	
9.000	9.000	
19.751	25.000	
222.690	227.906	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	182.812	46.160	228.972
	5	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	13.200	—	13.200
			196.012	46.160	242.172
	6	*B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.*			
		a) Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów .	—	170.000	170.000
		b) Na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem:			
		α) VI. (ostatnia) rata funduszu krajowego	—	90.000	90.000
		β) III. rata c. k. Skarbu Państwa .	—	60.000	60.000
		c) Na rekonstrukcyę mostu na Prucie pod Śniatynem	—	28.000	28.000
		d) Na budowę mostu na rzece Kamienicy górnej na drodze krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica.	—	60.000	60.000
		e) Na brukowanie ulicy Jagiellońskiej w Nowym Sączu, stanowiącej część drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica, I. rata	—	60.000	60.000
		f) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami	—	—	—
		g) Na wzmocnienie pokładu szutrowego w km. 35 do 76 drogi krajowej Lwów-Stojanów	—	—	—
		h) Na rekonstrukcyę mostu na Bystrzycy w Jezupolu na drodze krajowej Sielec-Kłubowce	—	—	—
		i) Na przebudowę trzech mostów na drodze krajowej Przemyśl-Sanok — subwencya c. k. Rządu	—	—	—
		Do przeniesienia . .	— 196.012	468.000 46.160	468.000 242.172

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
222.690	227.906	
13.200	13.200	
235.890	241.106	
91.157	170.000	
100.000	100.000	Preliminuje się *mniej* o 10.000 K, jako ostatnią ratę funduszu krajowego.
—	115.700	Wydatek w kwocie 60.000 K odpowiada spodziewanemu na ten sam cel dochodowi, wstawionemu do Rubryki VIII. poz. 5. b) dochodów.
—	—	Preliminuje się dalszy kredyt w kwocie 28.000 K na rekonstrukcyę mostu na Prucie pod Śniatynem.
—	—	Preliminuje się nowe kredyty w łącznej kwocie 120.000 K, po myśli uchwały Wydziału krajowego z d. 30. marca 1909 do LW. 1327/09.
—	—	
100.000	100.000	Nie preliminuje się, ze względu na przyrzeczoną w zasadzie subwencyę z c. k. Skarbu Państwa
50.000	50.000	Odpada, ze względu, że na rok 1908 wstawiono 50.000 K na pierwszych 34 kilometrów tej drogi, zaś w roku 1909 również 50.000 K na dalszą część drogi od 35—76 km.
—	100.000	Nie preliminuje się ze względu na odroczenie robót do roku 1910, w którym zużytkowany będzie kredyt uchwalony na rok 1909.
—	5.000	Odpada jako wydatek jednorazowy.
341.157	640.700	
235.890	241.106	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Do przeniesienia . .	196.012	46.160	242.172
			—	468.000	468.000
	6	*k)* Na ukończenie drogi krajowej Lwów Stojanów	—	—	—
		l) Na budowę mostu na Dunajcu pod Szaflarami	—	—	—
		m) Na budowę mostu na Mleczce w Przeworsku	—	—	—
			—	468.000	468.000
	7	*C) Utrzymanie dróg krajowych.*			
		a) Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 kilometrów . . .	1,000.000	—	1,000.000
		b) Ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego na koszta przedwstępne połączone z przygotowaniem na rok 1911 ukrajowienia dróg powiatowych i gminnych I. klasy	—	10.000	10.000
		c) Na zakupno tłukarki do szutru dla drogi okręgu lwowskiego i sądeckiego	—	—	—
			1,000.000	10.000	1,010.000
	8	*D) Zasiłki.*			
		a) Na bezzwrotne zasiłki na budowę dróg powiatowych i gminnych . .	1,200.000	—	1,200.000
		b) Na zasiłki na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych (I. i II. klasy) *w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. marca 1907* . . .	1,000.000	—	1,000.000
		c) Subwencya c. k. Rządu na budowę dróg gminnych I. klasy:			
		α) Dobrosin - Magierów - Niemirów - Hruszów, V. rata	—	21.500	21.500
		β) Przemyślany - Pomorzany . . .	—	—	—
		Do przeniesienia . .	2,200.000 1,196.012	21.500 524.160	2,221.500 1,720.172

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
235.890	241.106	
341.157	640.700	
30.700	—	Pozycye te wstawiono tylko ze względu na wynikłość z roku 1908.
80.000	—	
100.000	—	
551.857	640.700	
1,180.054	950.000	Wynikłości według zamknięć rachunkowych wynosiły: w r. 1906 — 929.672 K, w r. 1907 — 1,065.285 K, w r. 1908 — 1,180.054 K, razem 3,175 011 K, zatem przeciętnie 1,058.337 K, preliminuje się jednak 1,000.000 K t. j. *więcej* o 50.000 K od kwoty uchwalonej na r. 1909, z powodu ogólnego podrożenia cen robocizny i materyałów.
—	—	Preliminuje się nowy nadzwyczajny kredyt w kwocie 10.000 K, jak osobne sprawozdanie do Wysokiego Sejmu.
—	30.000	Odpada jako jednorazowy wydatek uchwalony na rok 1909.
1,180.054	980.000	
1,200.000	1,200.000	
1,000.000	1,000.000	
21.500	21.500	Wydatek w kwocie 21.500 K odpowiada takiemu samemu dochodowi, wstawionemu do rubr. VIII. poz. 5. a) dochodów.
6.000	—	Pozycyę tę wstawiono ze względu na wynikłość roku 1908.
2,227.500	2,221.500	
1,967.801	1,861.806	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	1,196.012	524.160	1,720.172
			2,200.000	21.500	2,221.500
	9	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych	100.000	—	100.000
	10	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 10) II. rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z d. 19. października 1908	100.000	—	100.000
			2,400.000	21.500	2,421.500
		E) Wydatki na myta.			
	11	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	7.000	—	7.000
	12	Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacyi .	2.700	—	2.700
	13	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.300	—	1.300
	14	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	300	—	300
			11.300		11.300
		Suma wydatków na drogi	3,607.312	545.660	4,152.972
		II. Na koleje żelazne.			
	15	**Instrumenty, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.**			
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . .	2.400	—	2.400
	16	**Koszta komisyjne.**			
		a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów:			
		α) w sprawach funduszu krajowego . . . . 10.000 K			
		β) zaliczkowo w sprawach Towarzystw kolejow.. 25.000 „	35.000	—	35.000
		b) Dla członków kraj. Rady kolejowej .	1.500	—	1.500
			36.500	—	36.500
	17	**Na badania techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejow.**	—	8.000	8.000
	18	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów** . . .	1.480	—	1.480
		Do przeniesienia . .	40.380	8.000	48.380

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,967.801	1,861.806	
2,227.500	2,221.500	
147.861	100.000	
40.000	100.000	
2,415.361	2,421.500	
4.525	7.000	
2.603	2.700	
1.640	1.300	
—	300	
8.768	11.300	
4,391.930	4,294.606	
2.401	2.400	
26.976	35.000	
—	1.500	
26.976	36.500	
9.571	8.000	
1.334	1.480	
40.282	48.380	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	40.380	8.000	48.380
	19	**Koszta kancelaryjne.** Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki	4 000	—	4.000
	20	**Wynagrodzenie za roboty akordowe,** uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszy	6.250	—	6.250
	21	**Utrzymanie lokalu na biuro.** *a)* Koszta najmu lokalu	6.825	—	6.825
		b) Opał	1.600	—	1.600
			8.425	—	8.425
	22	**Dotacya dla funduszu kolejowego na cele budowy kolei lokalnych,** — II. rata *po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z d. 10. października 1908 przez lat 75*	900.000	—	900.000
		Suma wydatków na koleje .	959.055	8.000	967.055
		do tego: Suma wydatków na drogi. .	3,607.312	545.660	4,152.972
		Ogółem suma wydatków . .	4,566.367	553.660	5,120.027
		Dochody.			
	1	Czynsz z myta na drogach krajowych .	520.000	—	520.000
	2	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne .	2.600	—	2.600
	3	Grzywny za przestępstwa drogowe . .	550	—	550
		Do przeniesienia . .	523.150	—	523.150

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
40.282	48.380	
3.312	4.000	
12.068	6.250	
6.538	6.250	Preliminowana kwota, jako czynsz za ubikacye zajęte przez biuro kolejowe, służyć będzie na częściowe pokrycie 4% odsetek od pożyczki zaciągnąć się mającej z funduszu solnego na budowę skrzydła do gmachu sejmowego od ulicy Marszałkowskiej i Mickiewicza (vide rubr. XIII. poz. 10. wydatków i poz. 4. dochodów).
1.705	1.600	
8 243	7.850	
750.000	900.000	
813.905	966.480	
4,391.930	4,294.606	
5,205.835	5,261.086	
529.659	520.000	Czynsze z myt wynosiły: w r. 1906 — 528.468 K, w r. 1907 — 527.059 K, w r. 1908 — 529.659 K, razem 1,585.186 K, zatem przeciętnie 528.395 K preliminuje się w zaokrągleniu jak na r. 1909 — 520.000 K.
3.192	2.600	Dochody wynosiły: w r. 1906 — 2.778 K, w r. 1907 — 2.842 K, w r. 1908 — 3.192 K, razem 8.812 K, czyli przeciętnie 2.937 K, preliminuje się jednak jak na r. 1909 — 2.600 K.
713	550	Dochody z grzywien wynosiły: w r. 1906 — 367 K, w r. 1907 — 658 K, w r. 1908 — 713 K, razem 1.738 K, czyli przeciętnie 579 K, preliminuje się w zaokrągleniu jak na r. 1909 kwotę 550 K.
533.564	523.150	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	523.150	—	523.150
	4	Datki dobrowolne na budowę dróg:			
		a) Zwierzchność gminna w Kamionce strumiłowej na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów — ostatnia rata na rok 1910	236	—	236
		b) Wydział powiatowy w Złoczowie na budowę drogi gminnej I. klasy Przemyślany-Pomorzany	—	—	—
	5	Subwencye z c. k. Skarbu Państwa na budowę dróg i mostów:			
		a) Na budowę drogi gminnej I. klasy Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów — V. rata	—	21.500	21.500
		b) Na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem III. rata	—	60.000	60.000
		c) Na budowę trzech mostów na drodze krajowej Przemyśl-Sanok . . .	—	—	—
		d) Na budowę drogi gminnej I. klasy Przemyślany-Pomorzany	—	—	—
	6	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	4.500	—	4.500
	7	Zwroty od Towarzystw kolejowych:			
		a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych . . . . . 19.612 K			
		b) koszta komisyjne personalu krajowego Biura kolejowego w sprawach budowy i eksploatacyi . . . . . 25.000 „			
		Do przeniesienia . 44.612 K	527.886	81.500	609.386

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
533.564	523.150	
500	500	Preliminuje się tylko kwotę 236 K, jako ostatnią ratę od Zwierzchności gminnej w Kamionce strumiłowej, przypadającą w r. 1910.
4.000	4.000	Nie preliminuje się, albowiem w r. 1909 wstawiono ostatnią ratę.
21.500	21.500	Preliminuje się stosownie do zobowiązań c. k. Rządu. Dochód w łącznej kwocie 81.500 K odpowiada wydatkom wstawionym w rubr. VIII. poz. 6. b) i 8. c) wydatków.
—	115.700	
—	5.000	
6.000	—	
2.424	4.500	Dochody wynosiły w r. 1906 — 11.333 K, w r. 1907 — 1.586 K, w r. 1908 — 2.424 K, razem 15.343 K, czyli przeciętnie 5.114 K, preliminuje się jednak jak na rok 1909 tylko kwotę 4.500 K.
567.988	674.350	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . 44.612 K	527.886	81.500	609.386
	7	*c)* wydatki za roboty akordowe, wykonywane w krajowem Biurze kolejowem . 6.250 „	50.862	—	50.862
	8	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):			
		a) Buczacz, rata roczna . . 2.000 K			
		b) Sanok, „ „ . . 1.592 „	3.592	—	3.592
		Suma dochodów .	582.340	81.500	663.840

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
567.988	674.350	
64.488	49.700	Preliminuje się pod lit. a) dla linii kolejowych zostających pod zarządem krajowego Biura kolejowego, a to dla kolei: Łupków-Cisna, Borki wielkie-Grzymałów, Trzebinia Skawce, Chabówka-Zakopane, Delatyn-Kełomyja-Stefanówka, Piła-Jaworzno, Przeworsk-Bachórz i Tarnów-Szczucin — ryczałt w kwocie . . . 18.300 K tudzież poraz pierwszy dla kolei Lwów-Stojanów o długości 90 km. po 50 K za trzy i pół miesiąca r. 1909 kwotę . . . . . 1.312 „ gdyż kolej ta 15. września 1910 zostanie dla ruchu publicznego oddaną. Razem . . . . 19.612 K zatem dochód tej subpozycyi jest *większy* o 1.162 „
3.592	3.592	
636.068	727.642	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka IX.

Budowy wodne i melioracye.

LW. 83.201/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		**BUDOWY WODNE I MELIORACYE.**			
		Wydatki.			
		A) Studya przygotowawcze.			
	1	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa przyrządów geodetycznych, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych . .	12.000	—	12.000
	2	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	11.000	—	11.000
	3	Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego .	16.000	—	16.000
	4	Na zdjęcia i projekty:			
		a) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z 27. września 1882 r.) . . . . . 20.000 K			
		b) dla melioracyi prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892) . 45.000 „			
		c) dla wyzyskania sił wodnych 5.000 „	70.000	—	70.000
	5	Na publikacyę wykonanych robót melioracyjnych	5.000	—	5.000
	6	Koszta komisyjne:			
		a) z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów) . . . . . 2.000 K			
		b) z powodu konserwacyi publicznych robót melioracyjnych . . . . . 9.000 „	11.000	—	11.000
		Suma działu A. . .	125.000	—	125.000
		Do przeniesienia . .	125.000	—	125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
12.000	12.000	
11.000	11.000	
16.000	16.000	
65.135	70.000	
5.000	5.000	
3.013	8.000	*Więcej* o 3.000 K, gdyż w r. 1910 będzie utworzona trzecia sekcya konserwacyjna dla regulacyi Biały i obwałowania obu brzegów Dunajca.
112.148	122.000	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . .	125.000	—	125.000
		B) Wykonanie budowli wodnych.			
	7	12½ % datek kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów, mających się emitować przez państwo na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z d. 2. marca 1904 Dz. u. kraj. nr. 36)	—	—	—
	8	VII. rata annuitetowa (XI. i XII. wedle planu umorzenia) na umorzenie pożyczki 7,000.000 K, zaciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacyi rzek kanałowych (w myśl ustawy z d. 22. stycznia 1904 Dz. u. kraj. nr. 23)	225.470	—	225.470
	9	40% datek kraju do kosztów regulacyi 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy, w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093, VII. rata (z 9-lecia) .	773.600	—	773.600
	10	III. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 3,000.000 koron na pokrycie 40% datku kraju do kosztów uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych (w myśl ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 54)	49.100	—	49.100
	11	40% datek kraju do kosztów uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych w I. okresie (1908—1912) III. rata (z 5-lecia)	600.000	—	600.000
		Do przeniesienia . .	1,648.170 125.000	— —	1,648.170 125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
5.662	3.520	Nie wstawiono żadnej kwoty z uwagi, iż kredyta zaoszczędzone po koniec roku 1908 wynoszą kwotę 42.357 K.
141.029	179.126	Wedle planu umorzenia przy LW. 94.801/1905 potrzeba na rok 1910: 1. na umorzenie dwóch półrocznych rat kapitału . . . . . 53.100 K 2. na opłatę odsetków od obligów w obiegu w miarę sprzedaży (wedle obliczenia w osobnym preliminarzu na r. 1910 funduszu pożyczki krajowej z r. 1904) . . 191.348 „ 3. na opłatę podatku rentowego 2% w myśl polecenia do Ls. 39.868/06 . . . . . 3.827 „ 4. na koszta administracyjne . . . . . 150 „ Razem . . . . 248.425 K a ponieważ na ten cel pozostało do dyspozycyi (w rubr. IX. poz. 8. wyd.) z r. 1908 . 22.955 „ preliminuje się na rok 1910 . . . . . 225.470 K
976.544	773.600	Preliminuje się jak na rok 1909.
15.630	31.260	Preliminuje się na rok 1910 2 półroczne raty annuitetowe po 24.550 K, czyli razem 49.100 K wedle planu umorzenia przy LW. 70.339/909, od pierwszego miliona zaciągniętej pożyczki.
215.985	600.000	Preliminuje się jak na rok 1909.
1,354.850 112.148	1,587.506 122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . .	125.000	—	125.000
			1,648.170	—	1,648.170
	12	VI. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150.000 K, zaciągniętej na pokrycie datków kraju do kosztów systematycznej regulacyi rzek karpackich (w myśl ustawy z dnia 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. nr. 22) . .	115.953	—	115.953
	13	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich (wydatek pod *poz. a)* 1., *b)* i *c)*, pokryty pożyczką wstawia się do dochodów pod *poz. 5*):			
		a) na regulacyę górnego Dniestru z dopływami XII. rata (z 21-lecia): 1. datek kraju . 223.429 K 2. „ państwa 335.143 „ 558.572 K			
		b) na regulacyę Soły, XI. rata (z 18-lecia) . . . . . 79.556 „			
		c) na regulacyę Łomnicy, XI. rata (z 24-lecia) . . . . 79.616 „	717.744	—	717.744
		Do przeniesienia . .	2,481.867	—	2,481.867
			125.000	—	125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
1,354.850	1,587.506	
86.792	101.464	Wedle planu umorzenia przy LW. 94.801/1905 potrzeba na rok 1910: 1. na umorzenie 2 półrocznych rat kapitału 46.600 K 2 na opłatę odsetek od obligów w miarę sprzedaży (wedle obliczenia w preliminarzu na r. 1910 funduszu pożyczki krajowej z r 1905) . . . . . 85.648 „ 3. na 2% podatek rentowy od kuponów. . 1.713 „ 4. na koszta administracyi . . . . . 150 „ Razem . . . . 134.111 K a ponieważ na ten cel pozostało do dyspozycyi (rubr. IX. poz. 12. wyd) z r. 1908 . 18.158 „ preliminuje się na rok 1910 . . . . . 115.953 K
745.267	678.459	Na regulacyę górnego Dniestru z powodu skrócenia czasu budowy z 28 na 21 lat w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu z 5. października 1908 ad I) (LW. 113 501/1908), preliminuje się na rok 1910 *więcej* . . . 230.002 K *mniej* na uzupełnienie regulacyi Biały . . . . . 176.667 K na regulacyę Prutu od Śniatyna do granicy Bukowińskiej . . 14.050 „ 190.717 „ z porównania preliminuje się *więcej* o . . 39.285 K
2,186.909 112.148	2,367.429 122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . .	125.000	—	125.000
			2,481.867		2,481.867
	14	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. nr. 116):			
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, XV. rata i ostatnia (z 15-lecia): 1. datek kraju . 40.400 K 2. „ państwa 40.400 „ 80.800 K			
		b) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki), IX. rata (z 10-lecia): 1. datek kraju . 33.280 K 2. „ państwa 24.960 „ 3. datki konkurencyjne . . 24.960 „ 83.200 „			
		c) na regulacyę potoku Sołotwy i Rokitny, II. rata . — „			
		d) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w pow. Dąbrowskim, VIII. rata (z 11-lecia): 1. datek kraju . 90.000 K 2. „ państwa 90.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 20.000 „ 200.000 „			
		e) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, VII. rata (z 15-lecia): 1. datek kraju . 92.832 K 2. „ państwa 92.832 „ 3. datki konkurencyjne . . 46.416 „ 232.080 „			
		f) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej VII rata (z 20-lecia): 1. datek kraju . 90.000 K 2. „ państwa 90.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 45.000 „ 225.000 „			
		Do przeniesienia . 821.080 K	2,481.867	—	2,481.867
			125.000		125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
2.186.909	2,367.429	
2,186.909	2,367.429	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . 821.080 K	125.000	—	125.000
			2,481.867	—	2,481.867
	14	*g)* na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, VII. rata 5.756 „			
		h) na regulacyę potoku Błotni z dopływami, VI. rata (z 14-lecia): 1. datek kraju . 36.800 K 2. „ państwa 27.600 „ 3. datki konkurencyjne . . 27.600 „ 92.000 „			
		i) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich, VI. rata (z 19-lecia): 1. datek kraju . 80.000 K 2. „ państwa 80.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 40.000 „ 200.000 „			
		k) na regulacyę rzeki Wereszycy z dopływami, V. rata (z 12-lecia): 1. datek kraju . 81.600 K 2. „ państwa 81.600 „ 3. datki konkurencyjne . . 40.800 „ 204.000 „			
		l) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami, V. rata (z 10-lecia): 1. datek kraju . 70.000 K 2. „ państwa 70.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 60.000 „ 200.000 „			
		Do przeniesienia 1,522.836 K	2,481.867 125.000	—	2,481.867 125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
2,186.909	2,367.429	
2,186.909	2,367.429	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 1,522.836 K	125.000	—	125.000
			2,481.867	—	2,481.867
	14	*m)* na regulacyę Pełtwi z dopływami, IV. rata (z 18-lecia): 1. datek kraju . 128.220 K 2. „ państwa 160.275 „ 3. datki konkurencyjne . . 32.055 „ 320.550 „			
		n) na zabudowanie potoku Krzemionki (pow. Stary Sambor), IV. rata i ostatnia (z 4-lecia): 1. datek kraju . 30.000 K 2. „ państwa 30.000 „ 60.000 „			
		o) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, IV. rata (z 4-lecia): 1. datek kraju . 47 500 K 2. „ państwa 47.500 „ 3. datki konkurencyjne . . 5.000 „ 100.000 „			
		p) na podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa, IV. rata (z 28-lecia): 1. datek kraju . 45.000 K 2. „ państwa 45.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 10.000 „ 100.000 „			
		r) na podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami, IV. rata (z 10-lecia): 1. datek kraju . 45.000 K 2. „ państwa 45.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 10.000 „ 100.000 „			
		Do przeniesienia 2,203.386 K	2,481.867 125.000	—	2,481.867 125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia.
Korony		
112.148	122.000	
2,186.909	2,367.429	
2,186.909	2,367.429	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 2,203.386 K	125.000	—	125.000
			2,481.867	—	2,481.867
	14	*s)* na uzupełnienie regulacyi Wisłoki i Pielnicy, III. rata (z 8-lecia): 1. datek kraju . 48.750 K 2. „ państwa 48.750 „ 97.500 „			
		t) na regulacyę Raty z dopływami III. rata (z 25-lecia): 1. datek kraju . 121.600 K 2. „ państwa 121.600 „ 3. datki konkurencyjne . . 60.800 „ 304.000 „			
		u) na regulacyę Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki, III. rata (z 20-lecia): 1. datek kraju . 135.880 K 2. „ państwa 135.880 „ 3. datki konkurencyjne . . 56.240 „ 328.000 „			
		v) na regulacyę Błożewki z dopływami, II. rata (z 11-lecia): 1. datek kraju . 40.800 K 2. „ państwa 40.800 „ 3. datki konkurencyjne . . . 20.400 „ 102.000 „			
		w) na regulacyę Rudawy z dopływami, II. rata (z 18-lecia): 1. datek kraju . 90.000 K 2. „ państwa 90.000 „ 3. „ powiatu Kraków 11.250 „ 4. „ powiatu Chrzanów 8.750 „ 200.000 „			
		x) na osuszenie bagien Rzeszowskich, I. rata (z 5 lecia): 1. datek kraju . 36.800 K 2. „ państwa 36.800 „ 3. datki konkurencyjne . . 18.400 „ 92.000 „			
		Do przeniesienia 3,326.886 K	2,481.867	—	2,481.867
			125.000	—	125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
2,186.909	2,367.429	
2,186.909 112.148	2,367.429 122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 3,326.886 K	125.000	—	125.000
			2,481.867	—	2,481.867
	14	*y)* na regulacyę potoku Macochy, I. rata (z 11-lecia): 1. datek kraju . 42.400 K 2. „ państwa 42.400 „ 3. datki konkurencyjne . . 21.200 „ 106.000 „			
		z) na zabudowanie potoków Sudoł i Gródek, I. rata (z 4-lecia): 1. datek kraju . 18.375 K 2. „ państwa 42.875 „ 61.250 „			
		aa) na zabudowanie potoku Leszcz, I. rata (z 2-lecia): 1. datek kraju . 19.320 K 2. „ państwa 45.080 „ 64.400 „			
		bb) na regulacyę potoku Siwki od jazu w Hotyniu do Kałusza, I. rata (z 7-lecia): 1. datek kraju . 42.000 K 2. „ państwa 70.000 „ 3. „ działów Administracyi państwa . . 28.000 „ 140.000 „			
		cc) na regulacyę Kłodnicy, I. rata (z 18-lecia): 1. datek kraju . 40.000 K 2. „ państwa 40.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 20 000 „ 100.000 „			
		dd) na regulacyę Sołokii, I. rata (z 20-lecia): 1. datek kraju . 120.000 K 2. „ państwa 120.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 60.000 „ 300.000 „			
		ee) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan, I. rata (z 20-lecia): 1. datek kraju . 225.000 K 2. „ państwa 225.000 „ 450.000 „			
		Do przeniesienia 4,548.536 K	2,481.867 125.000	—	2,481 867 125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
2,186.909	2,367.429	
2,186.909	2 367.429	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 4,548.536 K	125.000	—	125.000
			2,481.867	—	2,481.867
	14	*ff)* na obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa, I. rata (z 20-lecia): 1. datek kraju . 280.000 K 2. „ państwa 280.000 „ 560.000 „			
		gg) na obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Dańkówki do ujścia Przemszy, I. rata (z 5-lecia): 1. datek kraju . 116.000 K 2. „ państwa 116.000 „ 232.000 „			
		hh) na podwyższenie wałów rzeki Łęgu od mostu kolejowego w Zaleszanach do Krawców (w pow. Tarnobrzeskim): 1. datek kraju . 50.000 K 2. „ państwa 50.000 „ 100.000 „	5,440.536	—	5,440.536
		Do przeniesienia . .	7,922.403	—	7,922.403
			125.000	—	125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
2,186.909	2,367.429	
3,057.044	3,523.606	Na popieranie publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych preliminuje się na rok 1910 *brutto* . . . 5,440.536 K w porównaniu z r. 1909 . . . . . 3,523.606 „ *więcej* o . . . 1,916.930 K a mianowicie *więcej* na: podwyższenie wałów rzeki Łęgu . . . 100.000 K osuszenie bagien Rzeszowskich . . . . 92.000 „ regulacyę Sołokii . 300.000 „ „ Macochy . 106.000 „ „ Kłodnicy . 100.000 „ zabudowania potoku Sudoł . . . . . 61.250 „ zabudowania potoku Leszcz . . . . . 64.400 „ obwałowania lewego brzegu Wisły od Przemszy do Bielan . . 450.000 „ obwałowanie prawego brzegu Wisły od Przemszy do Bodzowa . 560.000 „
5,243.953 112.148	5,891.035 122.000	Do przeniesienia 1,833.650 K

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	14	Z przeniesienia . .	125.000	—	125.000
			7,922.403	—	7,922.403
	15	Na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych:			
		a) regulacyi Trześniówki:			
		1. datek kraju . 1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.000 „ 2.000 K			
		b) regulacyi Łęgu:			
		1. datek kraju . 2.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 2.000 „ 4.000 „			
		c) regulacyi Przegnojówki:			
		1. datek kraju . 1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.000 „ 2.000 „			
		Do przeniesienia . 8.000 K	7,922.403	—	7,922.403
			125.000		125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
5,243.953	5,891.035	Z przeniesienia 1,833.650 K
		regulacyę Siwki . . 140.000 „
		obwałowania prawego brzegu Wisły od Dańkówki do Przemszy . 232.000 „ 2,205.650 K
		mniej na regulacyę Łęgu . . . . . 60.000 K
		na osuszenie bagien Rzemieńskich. . . 75.999 „
		na regulacyę Bugu . 140.222 „
		nadto z powodu oszczędności z r. 1908 w kredycie na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego na podwyższenie wałów nadwiślańskich . . 12 499 „ 288.720 „
		różnica j. w. . . . . 1,916.930 K
		Tytułem dochodów preliminuje się na publiczne przedsiębiorstwa melioracyjne . . 3,097.223 K
		w porównaniu z wydatkami brutto . . . 5,440.536 „
		okazuje się wydatek netto . . . . . 2,343.313 K
		a gdy na rok 1909 preliminowano w tej pozycyi wydatek netto . . . . . 1,477.339 „
		okazuje się wydatek netto *większy* o . . 865.974 K
5,243.953	5,891.035	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
IX.		Z przeniesienia .	8.000 K	125.000	—	125.000
				7,922.403	—	7,922.403
	15	*d)* zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy (ostatnia rata):				
		1. datek kraju .	1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . .	1.000 „	2.000 „		
		e) regulacyi Krzemienicy:				
		1. datek kraju .	5.000 K			
		2. datek konkurencyjny . .	5.000 „	10.000 „		
		f) regulacyi Gniłej Lipy (sekcyi górnej):				
		1. datek kraju .	500 K			
		2. „ konkurencyjny . .	500 „	1.000 „		
		g) regulacyi Złotej Lipy:				
		1. datek kraju .	1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . .	1.000 „	2.000 „		
		h) regulacyi potoku Dumnego:				
		1. datek kraju .	750 K			
		2. „ konkurencyjny . .	750 „	1.500 „		
		i) obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim:				
		1. datek kraju .	4.500 K			
		2. „ konkurencyjny . .	4.500 „	9.000 „		
		k) obwałowanie lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach:				
		1. datek kraju .	500 K			
		2. „ konkurencyjny . .	500 „	1.000 „		
		Do przeniesienia .	34.500 K	7,922.403 125.000	—	7,922.403 125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
5,243.953	5,891.035	
5,243.953 112.148	5,891.035 122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
IX.		Z przeniesienia . 34.500 K		125.000	—	125.000
				7,922.403	—	7,922.403
	15	*l)* obwałowanie lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich:				
		1. datek kraju . 500 K				
		2. „ konkurencyjny . . 500 „	1.000 „			
		m) obwałowanie Wisły i Wisłoki w pow. Mieleckim:				
		1. datek kraju . 5.750 K				
		2. „ konkurencyjny . . 5.750 „	11.500 „			
		n) regulacyi Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca:				
		1. datek kraju . 23.000 K				
		2. „ państwa 23.000 „	46.000 „	93.000	—	93.000
	16	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z d. 26. listopada 1889):				
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do roku 1914):				
		1. zasiłek kraju . 1.200 K				
		2. „ państwa 1.200 „	2.400 K			
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925):				
		1. zasiłek kraju . 1.000 K				
		2. „ państwa 670 „	1.670 „			
		c) na drenowanie gruntów włościańskich, X. rata (z 10-lecia):				
		1. zasiłek kraju . 200.000 K				
		2. zasiłek państwa 200.000 „				
		3. datki konkurencyjne . . 200.000 „	600.000 „			
		Do przeniesienia 604.070 K		8,015.403	—	8,015.403
				125 000	—	125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość w roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
5,243.953	5,891.035	
47.701	47.000	Na rok 1910 preliminuje się *więcej* o 46.000 K z powodu konserwacyi robót regulacyjnych na Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca.
5,291.654	5,938.035	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 604.070 K	125.000	—	125.000
			8,015.403	—	8,015.403
	16	*d)* na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, V. rata (z 5-lecia): 1. zasiłek kraju . . . . 6.432 „			
		e) na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (pow. Mościska), III. rata (z 3-lecia): 1. zasiłek kraju . 6.478 K 2. „ państwa 6.478 „ 3. datek konkurencyjny . . 6.478 „ 19.434 „			
		f) na regulacyę kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl), II. rata (z 3-lecia): 1. zasiłek kraju . 15.000 K 2. „ państwa 15.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 15.000 „ 45.000 „			
		g) na regulacyę Prutu pod Diatkowcami, Kołomyją, Sopowem i Wierbiążem niżnym: 12½% zasiłek kraju . . 11 250 „			
		h) na lokalną regulacyę Czeremoszu pod Kniażem i Załuczem: 40% datek kraju . . . 78.800 „			
		i) na zabudowanie potoku Ubiadek: 1. zasiłek kraju (50%) . . . 15.000 K 2. zasiłek państwa (50%) . . . 15.000 „ 30.000 „			
		k) na regulacyę 4-ch dopływów potoku Osy: 1. zasiłek kraju . . 13.333 K 33 g 2. zasiłek państwa . 13.333 „ 33 „ 3. datki konkurencyjne 13.333 „ 34 „ 40.000 „			
		Do przeniesienia . 834.986 K	8,015.403 125.000	—	8,015.403 125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
5,291.654	5,938.035	
5,291 654 112,148	5,938.035 122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . 834.986 K	125.000	—	125.000
			8,015.403	—	8,015.403
	16	*l)* na osuszenie łąki w Bełzcu:			
		1. zasiłek kraju . . 3.426 K — g			
		2. zasiłek państwa . 3.426 „ — „			
		3. datek konkurencyjny 3.424 „ 75 „			
		4. datek obszaru dworskiego. . 5.323 „ 25 „ 15.600 „			
		m) na budowę kanału ulgi z potoka Czarnego i Rydelówki:			
		1. zasiłek kraju . 18.000 K			
		2. „ państwa 18.000 „			
		3. datki konkurencyjne . . 18.000 „ 54.000 „			
		n) na osuszenie gruntów w Karłowie (pow. Śniatyn):			
		1. zasiłek kraju . 17.500 K			
		2. „ państwa 17.500 „			
		3. datki konkurencyjne . . 17.500 „ 52.500 „			
		o) na osuszenie gruntów w Cieżkowicach (pow. Chrzanów), I. rata (z 2-lecia):			
		1. zasiłek kraju . 3.900 K			
		2. „ państwa 3.900 „			
		3. datki konkurencyjne . . 3.900 „ 11.700 „			
		p) na budowę wodociągu w Makowie:			
		1. zasiłek kraju . . 8.333 K 33 g			
		2. zasiłek państwa . 8.333 „ 33 „			
		3. datki konkurencyjne 8 333 „ 34 „ 25.000 „			
		Do przeniesienia . 993.786 K	8,015.403	—	8,015.403
			125.000		125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
5,291.654	5,938.035	
5,291.654	5,938.035	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . 993.786 K	125.000	—	125.000
			8,015.403	—	8,015.403
	16	*r)* na budowę wodociągu w gm. Międzyhorce: 1. zasiłek kraju . 8.000 K 2. „ państwa 8.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 8.000 „ 24.000 „			
		s) na budowę wodociągu w Kamionce strumiłowej, I. rata (z 3-lecia): 1. zasiłek kraju . 22.778 K 2. „ państwa 22.778 „ 3. datki konkurencyjne . . 22.777 „ 68.333 „			
		t) na budowę wodociągu w Rozdole, I. rata (z 3-lecia): 1. zasiłek kraju . 23.333 K 2. „ państwa 23.333 „ 3 datki konkurencyjne . . 23.333 „ 69.999 „			
		u) na budowę studzien w przysiołku św. Stanisław i w gm. Wołczków (p. Stanisławów): 1. zasiłek kraju . . 2.366 K 66 g 2. zasiłek państwa . 2.366 „ 66 „ 3. datki konkurencyjne 2.366 „ 68 „ 7.100 „			
		w) na lokalną regulacyę Prutu poniżej mostu drogowego w Kołomyi: 12½ % datek kraju . . 3.500 „			
		x) na ubezpieczenie prawego brzegu Białki pod Komorowicami: 1. zasiłek kraju . 5.500 K 2. „ państwa 5.500 „ 11.000 „			
		y) na ubezpieczenie prawego brzegu Białki pod Bestwiną: 1. zasiłek kraju . 6.000 K 2. „ państwa 6.000 „ 12.000 „			
		Do przeniesienia 1,189.718 K	8,015.403	—	8,015.403
			125.000	—	125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
5,291.645	5,938.035	
5,291.654	5,938.035	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 1,189.718 K	125.000	—	125.000
			8,015.403	—	8,015.403
	16	*z)* do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . . . 75.000 „	1.264.718	—	1,264.718
	17	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfów:			
		1. w Chiszewicach, 3. rata (z 3-lecia):			
		a) zasiłek kraju . 250 K			
		b) „ państwa 250 „ 500 K			
		2. w Czyszkach, 1 rata (z 3-lecia):			
		a) zasiłek kraju . 500 K			
		b) „ państwa 500 „ 1.000 „			
		3. na stacyi torfowej Kaspra Kościółka w Dąbrowie, 1 rata (z 2-lecia):			
		a) zasiłek kraju . 1.000 K			
		b) „ państwa 1.000 „ 2.000 „			
		4. na stacyi w Rudnej nad potokiem Czarna w powiecie Rzeszowskim:			
		a) zasiłek kraju . 500 K			
		b) „ państwa 500 „ 1.000 „			
		5. na stacyi w Połonicznej:			
		a) zasiłek kraju . 1.500 K			
		b) „ państwa 1.500 „ 3.000 „			
		Do przeniesienia . 7.500 K	9,280.121	—	9,280.121
			125.000		125.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
5,291.654	5,938.035	
733.003	869.001	Preliminuje się na popieranie mniejszych robót melioracyjnych wydatek *brutto* . . . . . 1,264.718 K w porównaniu z rokiem 1909 . . . . 869.001 „ *więcej* o . . . 395 717 K Wydatek *netto* na r. 1910 wynosi . . . 541.132 K w porównaniu z rokiem 1909 . . . . 356.825 „ *więcej* o . . . 184.307 K
6,024.657	6,807.036	
112.148	122.000	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . 7.750 K	125.000	—	125.000
			9,280.121	—	9,280.121
	17	6. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacyi Pustej 2.000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacyi Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, razem: *a)* z funduszu krajowego . . . 5.500 K *b)* ze skarbu państwa. . . . 5.500 „ 11.000 „	18.500	—	18.500
		Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, IV. rata (z 10-lecia)	—	—	—
		Suma działu B) . .	9,298.621	—	9,298.621
		Suma działu A) . .	125.000	—	125.000
		Suma wydatków .	9,423.621	—	9,423.621
		Dochody.			
		A) **Studya przygotowawcze.**			
	1	Zwrot kosztów zdjęć i opracowania projektu regulacyi: *a)* potoku Macochy . . . 3.690 K *b)* „ Siwki . . . . 5.781 „ *c)* „ Kłodnicy . . . 7.927 „ *d)* „ Sołokii . . . . 12.382 „ *e)* obwałowania Wisły od Krakowa do ujścia Przemszy . 26.017 „	55.797	—	55.797
	2	Subwencya c. k. Skarbu państwa na utrzymanie kursu dozorców drenarskich .	4.000	—	4.000
		Suma działu *A* . .	59.797	—	59.797
		Do przeniesienia . .	59.797	—	59.797

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
112.148	122.000	
6,024.657	6,807.036	
18.600	15.500	Na rok 1910 preliminuje się *więcej* o 3.000 K.
—	—	Nie preliminuje się IV. raty z powodu niepomyślnego stanu finansów kraju.
6,043.257	6,822.536	
112.148	122.000	
6,155.405	6,944.536	
37.702	12.288	Na rok 1910 preliminuje się zwrot kosztów zdjęć potoków Macochy, Siwki, Kłodnicy, Sołokii i Wisły od Krakowa do ujścia Przemszy.
4.000	4.000	Preliminuje się jak na r. 1909.
41.702	16.288	
41.702	16.288	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . .	59.797	—	59.797
		***B)* Wykonanie budowli wodnych.**			
	3	Dochód z pożyczki 7,000.000 K na regulacyę rzek kanałowych (poz. 9 wydatków)	773.600	—	773.600
	4	Dochód z pożyczki komunalnej 3,000.000 K na uzupełnienie regulacyi rzek kanałowych w I. okresie	600.000	—	600.000
	5	Dochód z pożyczki 6,150.000 K na regulacyę rzek karpackich (poz. 13 lit. *a)* 1. *b)* i *c)* wydat.)	382.601	—	382.601
	6	Datek państwowy na regulacyę Dniestru górnego (poz. 13 *a)* wydatków) . .	335.143	—	335.143
	7	Datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych (poz. 14. wydatków) a mianowicie:			
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, datek państwa . . 40.400 K			
		b) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki:) 1. datek państwa 24.960 K 2. datki konkurencyjne . . 24.960 „ 49.920 „			
		c) na regulacyę Sołotwy i Rokitny . . . . . — „			
		d) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim: 1. datek państwa 90.000 K 2. Datki konkurencyjne . . 20 000 „ 110.000 „			
		e) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby: 1. datek państwa 92.832 K 2. datki konkurencyjne . . 46.416 „ 139.248 „			
		Do przeniesienia . 339.568 K	2,091.344 59.797	— —	2,091.344 59.797

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
41.702	16.288	
976.544	773.600	Preliminuje się jak w r. 1909.
215.985	600.000	
290.600	290.600	Preliminuje się na rok 1910 *więcej* o 92.001 K wedle rzeczywistej potrzeby.
319.091	302.284	Preliminuje się na rok 1910 *więcej* o 32.859 K, jak wyjaśnienie przy poz. 13. wydatków.
1,802.220	1,966.484	
41.702	16.288	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . 339.568 K	59.797	—	59.797
			2,091.344	—	2,091.344
	7	*f)* na obwałowanie Wisły od Ujścia Raby do Woli rogowskiej: 1. datek państwa 90.000 K 2. datki konkurencyjne . . 45.000 „ 135.000 „			
		g) na regulacyę potoku Błotni z dopływami: 1. datek państwa 27.600 K 2. datki konkurencyjne . . 27.600 „ 55.200 „			
		h) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich: 1. datek państwa 80.000 K 2. datki konkurencyjne . . 40.000 „ 120.000 „			
		i) na regulacyę Wereszycy z dopływami: 1. datek państwa 81.600 K 2. datki konkurencyjne . . 40.800 „ 122.400 „			
		k) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami: 1. datek państwa 70.000 K 2. datki konkurencyjne . . 60.000 „ 130.000 „			
		l) na regulacyę Pełtwi z dopływami: 1. datek państwa 160.275 K 2. datki konkurencyjne . . 32.055 „ 192.330 „			
		m) na zabudowanie potoku Krzemionki: datek państwa . . . . 30.000 „			
		n) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy: 1. datek państwa 47.500 K 2. datki konkurencyjne . . 5.000 „ 52.500 „			
		Do przeniesienia 1,176.998 K	2,091.344	—	2,091.344
			59.797	—	59.797

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
41.702	16.288	
1,802.220	1,966.484	
1,802.220	1,966.484	
41.702	16.288	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 1,176.998 K	59.797	—	59.797
			2,091.344	—	2,091.344
	7	*o)* na podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa: 1. datek państwa 45.000 K 2. datki konkurencyjne . . 10.000 „ 55.000 „			
		p) na podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami: 1. datek państwa 45.000 K 2. datki konkurencyjne . . . 10.000 „ 55.000 „			
		r) na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy: datek państwa . . . . 48.750 „			
		s) na regulacyę Raty z dopływami: 1. datek państwa 121.600 K 2. datki konkurencyjne . . 60.800 „ 182 400 „			
		t) na regulacyę Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki: 1. datek państwa 135.880 „ 2. datki konkurencyjne . . 56.240 „ 192.120 „			
		u) na regulacyę Błożewki z dopływami: 1. datek państwa 40.800 K 2. datki konkurencyjne . . 20.400 „ 61.200 „			
		v) na regulacyę Rudawy z dopływami: 1. datek państwa 90.000 K 2. „ powiatu Kraków . . 11.250 „ 3. datek powiatu Chrzanów. . 8.750 „ 110.000 „			
		Do przeniesienia 1,881.468 K	2,091.344	—	2,091.344
			59.797	—	59.797

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
41.702	16.288	
1,802.220	1,966.484	
1,802.220	1,966.484	
41.702	16.288	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 1,881.468 K	59.797	—	59.797
			2,091.344	—	2,091.344
	7	*w)* na osuszenie bagien Rzeszowskich: 1. datek państwa 36.800 K 2. datki konkurencyjne . . 18.400 „ 55.200 „			
		x) na regulacyę potoku Macochy: 1. datek państwa 42.400 K 2. datki konkurencyjne . . 21.200 „ 63.600 „			
		y) na zabudowanie potoków Sudeł i Gródek: datek państwa . . . . 42.875 „			
		z) na zabudowanie potoku Leszcz: datek państwa . . . . 45.080 „			
		aa) na regulacyę potoku Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza: 1. datek państwa 70.000 K 2. datki działów administracyi państwa . . 28.000 „ 98.000 „			
		bb) na regulacyę Kłodnicy: 1. datek państwa 40.000 K 2. datki konkurencyjne . . . 20.000 „ 60.000 „			
		cc) na regulacyę Sołokii: 1. datek państwa 120.000 K 2. detki konkurencyjne . . 60.000 „ 180.000 „			
		dd) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan: datek państwa . . . 225.000 „			
		ee) na obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa: datek państwowy . . 280.000 „			
		Do przeniesienia 2,931.223 K	2,091.344 59.797	— —	2,091.344 59.797

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
41.702	16.288	
1,802.220	1,966.484	
1,802.220	1,966.484	
41.702	16.288	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia 2,931.223 K	59.797	—	59.797
			2,091.344	–	2,091.344
	7	*ff)* na obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Dańkówki do ujścia Przemszy: datek państwa . . . 116.000 „			
		gg) na podwyższenie wałów rzeki Łęgu od mostu kolejowego w Zaleszanach do Krawców: zasiłek państwowy . . . 50.000 „	3,097.223	—	3,097.223
	8	Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych (poz. 15. wydatków) a mianowicie:			
		a) regulacyi Trześniówki: datek konkurencyjny . . 1.000 K			
		b) regulacyi Łęgu: datek konkurencyjny . . 2.000 „			
		c) regulacyi Przegnojówki: datek konkurencyjny . . 1.000 „			
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy: datek państwa . . . . 1.000 „			
		e) regulacyi Krzemienicy: datek konkurencyjny . . 5.000 „			
		f) regulacyi Gniłej Lipy (sekcyi górnej: datek konkurencyjny . . 500 „			
		g) regulacyi Złotej Lipy: datek konkurencyjny . . 1.000 „			
		h) regulacyi potoku Dumnego: datek konkurencyjny . . 750 „			
		i) obwałowania Wisły i Sanu w pow. Tarnobrzeskim: datek konkurencyjny . . 4.500 „			
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach: datek konkurencyjny. . . 500 „			
		Do przeniesienia . 17.250 K	5,188.567	—	5,188.567
			59.797	–	59.797

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
41.702	16.288	
1,802.220	1,966.484	
1,791.304	2,046.267	Preliminuje się na rok 1910 *więcej* o 1,050.956 K, jak wyjaśnienie przy poz. 14. wydatków.
3,593.524	4,012.751	
41.702	16.288	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 razem
				Korony		
		Z przeniesienia .	17.250 K	59.797	—	59.797
IX.				5,183.567	—	5,188.567
	8	*l)* obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich: datek konkurencyjny . .	500 „			
		m) obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim: datek konkurencyjny . .	5.750 „			
		n) regulacyi Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca: datek państwa	23.000 „	46.500	—	46.500
	9	Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 16 wydat.):				
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich: zasiłek państwowy . . .	1.200 K			
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich: zasiłek państwowy . . .	670 „			
		c) na drenowanie gruntów włościańskich: 1. zasiłki państwa 200.000 K 2. datki konkurencyjne . 200.000 „	400.000 „			
		d) na osuszenie gruntów włość. w Małnowie (pow. Mościska): 1. zasiłek państwa 6.478 K 2. datki konkurencyjne . . 6.478 „	12.956 „			
		e) na regulacyę kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl): 1. zasiłek państwa 15.000 K 2. datki konkurencyjne . . 15.000 „	30.000 „			
		f) na zabudowanie potoku Ubiadek: zasiłek państwa. . . .	15.000 „			
		Do przeniesienia .	459.826 K	5,235.067· 59.797	— —	5,235.067 59.797

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
41.702	16.288	
3,593.524	4,012.751	
22.201	23.500	Preliminuje się na rok 1910 *więcej* o 23.000 K, jak wyjaśnienie przy poz. 15. wydatków.
3,615.725	4,036.251	
41.702	16.288	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . 459 826 K	59.797	—	59.797
			5,235.067	—	5,235.067
	9	*g)* na regulacyę 4-rech dopływów potoku Osy: 1. zasiłek państwa 13.333 K 2. datki konkurencyjne . . 13.333 „ 26 666 „			
		h) na osuszenie łąki w Bełzcu: 1. zasiłek państwa 3.426 K 2. datek konkurencyjny . . 3.425 „ 3. datek konkurencyjny obszaru dworskiego . . . 5.323 „ 12.174 „			
		i) na budowę kanału ulgi z potoka Czarnego i Rydelówki: 1. zasiłek państwa 18.000 K 2. datki konkurencyjne . . 18 000 „ 36.000 „			
		k) na osuszenie gruntów w Karłowie (pow. Śniatyn:) 1. zasiłek państwa 17.500 K 2. datki konkurencyjne . . 17.500 „ 35 000 „			
		l) na osuszenie gruntów w Ciężkowicach (pow. Chrzanów:) 1. zasiłek państwa 3.900 K 2. datki konkurencyjne . . 3.900 „ 7.800 „			
		m) na budowę wodociągu w Makowie: 1. zasiłek państwa 8.333 K 2. datki konkurencyjne . . . 8 333 „ 16.666 „			
		n) na budowę wodociągu w gminie Międzyhorce: 1. zasiłek państwa 8.000 K 2. datki konkurencyjne . . 8.000 „ 16.000 „			
		Do przeniesienia . 610.132 K	5,235.067 59.797	— —	5,235.067 59.797

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
41.702	16.288	
3,615.725	4,036.251	
3,615.725	4,036.251	
41.702	16.288	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
IX.		Z przeniesienia . 610.132 K		59.797	—	59.797
				5,235.067	—	5,235.067
	9	*o)* na budowę wodociągu w Kamionce strumiłowej:				
		1. zasiłek państwa 22.778 K				
		2. datki konkurencyjne . . 27.777 „	50.555 „			
		p) na budowę wodociągu w Rozdole:				
		1. zasiłek państwa 23.333 K				
		2. datki konkurencyjne . . 23.333 „	46.666 „			
		r) na budowę studzien w przysiółku św. Stanisław i w gm. Wołczków (p. Stanisławów:)				
		1. zasiłek państwa 2.367 K				
		2. datki konkurencyjne . . 2.366 „	4.733 „			
		s) na ubezpieczenie prawego brzegu Białki pod Komorowicami:				
		zasiłek państwa	5.500 „			
		t) na ubezpieczenie prawego brzegu Białki pod Bestwiną:				
		zasiłek państwa	6.000 „	723.586	—	723.586
	7	Zasiłki państwowe na popieranie kultury torfowisk (poz. 17. wydatków:				
		1. w Chiszewicach . . .	250 K			
		2. w Czyszkach	500 „			
		3. w Dąbrowie na stacyi torfowej Kaspra Kościółka	1.000 „			
		4. w Rudnej nad potokiem Czarna w powiecie Rzeszowskim	500 „			
		5. w Połonicznej . . .	1.500 „			
		6. na zakupno nawozów mineralnych na grunta torfowe włościańskie . .	5.500 „	9.250	—	9.250
		Suma działu *B)*. .		5,967.903	—	5,967.903
		Suma działu *A)*. .		59.797	—	59.797
		Suma dochodów .		6,027.700	—	6,027.700

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
41.702	16.288	
3,615.725	4,036.251	
273.716	512.176	Preliminuje się na rok 1910 *więcej* o 211.410 K, jak wyjaśnienie przy poz. 16. wydatków.
8.850	7.750	Preliminuje się na rok 1910 *więcej* o 1.500 K.
3,898.291	4,556.177	
41.702	16.288	
3,939.993	4,572.465	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Załączniki:

Preliminarze szczegółowe szkół i zakładów rolniczych . . . . . str. 35.

LW. 85.198/1909.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		**ROLNICTWO.**			
		Wydatki.			
		A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.			
	1	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	268.977	22.494	291.471
	2	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach . .	40.666	3.000	43.666
	3	Szkoła gorzelnicza „ . .	16.937	400	17.337
	4	Gorzelnia szkolna „ . .	14.750	—	14.750
	5	Folwark „ . .	57.727	10.600	68.327
	5*a)*	Reszta kosztów inwestycyi w kraj. zakładach nauk. Dublańskich nie znajdująca pokrycia w gotówce uzyskanej z pożyczek	—	62.222	62.222
		Do przeniesienia . .	399.057	98.716	497.773

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
271.366	289.563	
38.731	43.366	Uzasadnienia w specyalnych preliminarzach tych zakładów, dołączonych do niniejszej rubryki.
15.509	16.730	
13.122	14.750	
82.458	63 860	
—	—	Na niedobór w sumie 62.222 K składają się następujące pozycye:
		1. na budowę stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej, tudzież szkoły górzelniczej preliminowano . 125.000 K — g wydano . . . . . 130.006 „ 38 „ niedobór wynosi . . . . . 5.006 K 38 g
		2. reszta kosztów założenia gazowni preliminowana w kwocie . 15.000 K — g wyniosła faktycznie . 29.559 „ 44 „ zatem *więcej* o . . . . . 14.559 „ 44 „
		3. instalacya oświetlenia gazowego w Akademii zarachowana niewłaściwie na kredyt inwestycyjny zamiast na rachunek funduszu Akademii, gdzie preliminowano odpowiednie pokrycie . . . . . 6 174 „ 52 „
		4. na budowę nowego skrzydła internatu preliminowano . . . 210.000 K g wydano . . . . . 226.571 „ 56 „ zatem *więcej* o . . . . . 16 571 „ 56 „
		5. różnica na kursie obligów komunalnych przy zrealizowaniu pożyczki 355.000 K, koszta skryptów dłużnych . . . . 19 909 „ 54 „
		Razem . . . 62.221 K 44 g
		Wydatek ten, uzasadniony bliżej w sprawozdaniu Wydziału krajowego o zakładach dublańskich, zostaje zrównoważony subwencyami c. k. Skarbu państwa na przeprowadzone inwestycye w Dublanach (przyznanemi w sumach 82.400 K na stacyę, gorzelnię i gazownię. 70.000 K na dobudowę w internacie i 30.000 K na wodociąg), a wypłacanemi w ratach. Raty odpowiednie rzeczonych subwencyi preliminowane są w rubr. X. poz. 32, 33a) i 33b) dochodów funduszu kraj. na r. 1910.
421.186	428.269	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	399.057	98.716	497.773
	5*b)*	Reszta kosztów budowy wodociągu do zakładów w Dublanach nie znajdujących pokrycia w kredytach uchwalonych w budżetach 1907 i 1908 . .	—	22.426	22.426
	5*c)*	Na budowę hali maszyn dla katedry mechaniki w Dublanach	—	6.500	6.500
	5*d)*	Na instalacyę wodociągową w mieszkaniach profesorskich	—	6.000	6.000
	5*e)*	Inwestycye na folwarku w Dublanach:			
		a) na budowę domu murowanego z ogrodzeniem na mieszkanie gumiennego, polowego, stelmacha i kowala . .	—	—	—
		b) na urządzenie gnojarni i adaptacye w oborze	—	—	—
	6	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	60.030	4.560	64.590
	7	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	38.608	2.350	40.958
	8	Wyższa szkoła lasowa we Lwowie . .	49.799	3.226	53.025
	9	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie .	151.743	10.645	162.388
	10	Folwark w Czernichowie	17.749	8.400	26.149
	11	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	46.720	3.500	50.220
	11*a)*	Na budowę stajni w krajowej szkole rolniczej w Bereźnicy, II. połowa z 30.000 K	—	—	—
		Do przeniesienia . .	763.706	166.323	930.029

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
421.186	428.269	
—	—	Koszt budowy wodociągu preliminowany na 106.000 K — g wyniósł . . . . . 128.425 „ 48 „ Nadwyżkę kosztów w kwocie . . . 22.425 K 48 g spowodowały nieprzewidziane trudności techniczne w przeprowadzeniu wodociągu przez zabagnione łąki w Malechowie, opóźnienie toku budowy z powodu trudności wodnoprawnych, wreszcie nieprzewidziany wydatek 4.650 K na budowę studzien dla gminy w Malechowie.
—	—	Z kredytu uchwalonego przez Wysoki Sejm na ten cel w latach ubiegłych w kwocie . . . . . 16.000 K użyto na budowę szopy gospodarskiej na folwarku dublańskim . . . . . 3.000 „ pozostało więc do dyspozycyi . . . . . 13.000 K gdy zaś kosztorys budowy hali maszyn sporządzony w b. r. wyniósł . . . . . 19.500 „ preliminuje Wydział krajowy na rok 1910, nadwyżkę . . . . . 6.500 K
—	—	Na doprowadzenie wody do mieszkań profesorskich, dość znacznie odległych od studzien wodociągowych, preliminuje się nadzwyczajny wydatek 6.000 K na podstawie szczegółowych kosztorysów.
—	20.000	Nie preliminuje się, jako jednorazowych nadzwyczajnych wydatków z r. 1909
—	10.000	
56.819	52.650	
36.772	37.488	
49.929	51.470	Uzasadnienie w specyalnych preliminarzach tych zakładów, dołączonych do niniejszej rubryki.
148.367	161.732	
18.798	18.319	
45.911	48.090	
15.000	15.000	Nie preliminuje się, gdyż w r. 1909 wstawiono ostatnią ratę.
792.782	843.018	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	763.706	166.323	930.029
	12	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence	38.380	2.540	40.920
	13	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy	39.990	—	39.990
	14	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach	44.580	5 680	50 260
	15	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole	46.452	1.902	48.354
	16	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie	51.200	5.700	56.900
	16*a)*	Koszta założenia kraj. niższej szkoły rolniczej w Miłocinie, na drenowanie pól w Miłocinie (II., ostatnia rata z 17.800 K)	—	—	—
	17	Szkoły zimowe rolnicze:			
		a) utrzymanie szkoły w Tęgoborzy . .	2.122	—	2.122
		b) utrzymanie szkoły w Lubczy. . .	1.910	—	1.910
		c) pobory dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących zarazem obowiązki kierowników szkół zimowych rolniczych w Tęgoborzy i w Lubczy po 4.000 K (patrz poz. 22) . . .	8.000	—	8.000
		d) na koszta założenia trzeciej zimowej szkoły rolniczej	—	5.000	5.000
	18	Szkoła mleczarska, mleczarnia i serownia szkolna w Rzeszowie . . .	146 340	1.220	147.560
	19	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	38.411	2.590	41.001
	20	Krajowa szkoła ogrodnicza na Wulce kapitańskiej	14.664	73 900	88.564
	21	Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach	29.362	1.700	31.062
	22	Utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa po 4.000 K (patrz poz. 18*c*)	8.000	—	8.000
	23	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . . . 1.600 K i koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa . 300 „	1.900	—	1.900
	24	Dla Towarzystwa „Proświta“:			
		a) na cele rolnictwa i sadownictwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego	20.000	—	20.000
		b) na założenie szkoły rolniczej w Miłowaniu	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1,255.017	266.555	1,521.572

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
792.782	843.018	
34.979	42.690	Uzasadnienie w specyalnych preliminarzach tych zakładów, dołączonych do niniejszej rubryki.
32.605	41.420	
49.241	43.355	
43.637	49.772	
71.185	53.620	
9.000	8.800	Nie preliminuje się, gdyż w r. 1909 wstawiono ostatnią ratę.
4.053	2.122	Jak na rok 1909.
996	1.910	
8.000	8.800	
5.000	5.000	Kredyt uchwalony na ten cel w roku zeszłym użyty został na przeniesienie szkoły zimowej z Niewiarowa do Tęgoborzy i urządzenie jej w nowej siedzibie.
155.547	146.823	Uzasadnienie w specyalnych preliminarzach tych zakładów, dołączonych do niniejszej rubryki.
47.494	40.465	
2.000	31.464	
64.197	35.163	
8.000	8.000	
1.900	1.900	
15.000	20.000	
—	5.000	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego z r. 1909.
1,345.616	1,388.522	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,255.017	266.555	1,521.572
	25	Akademia weterynaryi we Lwowie:			
		a) subwencya c. k. Rządowi . 4.000 K *b)* asekuracya budynku . . 82 „ *c)* stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni . . . . . 1.500 „	5.582	—	5.582
	26	Krajowy weterynarz, płaca . 3.000 K dodatek aktywalny . . . 960 „	3.960	—	3.960
	27	Stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie	3.500	—	3.500
	28	Stypendya dla kandydatów na nauczycieli dla szkół rolniczych	8.000	—	8.000
	29	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	6.400	—	6.400
	30	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000	—	2.000
	31	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000
	32	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000
	33	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	8.000	—	8.000
	34	Zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich:			
		a) w Albigowej . . . . . 3.500 K *b)* w Olesku . . . . . 4.000 „ *c)* zasiłki dla innych szkół i stypendya dla przyszłych nauczycielek w tych szkołach . . . . . 10.000 „	17.500	—	17.500
		d) na budowę szkoły gospodyń wiejskich w Szynwałdzie	—	—	—
	35	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Brodach . .	2.000	—	2.000
		Suma działu A . .	1,315.959	266.555	1,582.514
		Do przeniesienia . .	1,315.959	266.555	1,582.514

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,345.616	1,388.522	
5.335	5.582	
5.418	5.800	Krajowy nauczyciel weterynaryi, Teofil Sochaniewicz, przeszedł w stały stan spoczynku. Posadę nauczyciela weterynaryi zamienia Wydział krajowy na posadę krajowego weterynarza z poborami obok poszczególnionymi. Ryczałt 1.000 K na koszta podróży z prelekcyami do szkół rolniczych zostaje skreślony.
3.500	3.500	
8.000	8.000	
6.400	6.400	
2.775	2.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
6.790	8.000	
15.000	15.500	Preliminuje się *więcej* o 2.000 K, jak uzasadniono w osobnem sprawozdaniu w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.
—	2.000	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego z r. 1909.
2.000	2.000	
1,404.834	1,451.304	
1,404.834	1,451.304	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,315.959	266.555	1,582.514
		B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.			
	36	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych, do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	6.000	—	6.000
	37	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	12.000	—	12.000
	38	Na kształcenie instruktorów rolnictwa dla włościan	6.500	—	6.500
	39	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	16.000	—	16.000
	40	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie .	12.000	—	12.000
	41	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	10.000	—	10.000
	42	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie, na zasilenie działalności oddziałów	14.000	—	14.000
	43	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu, na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych	5.000	—	5.000
	44	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszta podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000	—	5.000
	45	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	2.500	—	2.500
	46	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników	1.000	—	1.000
	47	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego	2.000	—	2.000
	48	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu dla Syndykatu towarzystw rolniczych w Krakowie	1.000	—	1.000
	49	Obydwu Towarzystwom rolniczym, na premie dla sług.	1.000	—	1.000
	50	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia . .	96.000 1,315.959	— 266.555	96.000 1,582.514

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,404.834	1,451.304	
1.113	6.000	
16.112	12.000	
—	3.000	Preliminuje się II. ratę z 12-lecia, w myśl uchwały Sejmu z dnia 2. listopada 1908 w wysokości przewidywanego zapotrzebowania.
16.000	16.000	
12.000	12.000	
10.000	10.000	
14.000	14.000	
5.000	5.000	
5.000	5.000	
2.500	2.500	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
88.725	92.500	
1,404.834	1,451 304	

*

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,315.959	266.555	1,582.514
			96.000	—	96.000
	51	Dla Kółek rolniczych:			
		a) na koszta zakładania i lustracyę tychże	15 000	—	15.000
		b) na koszta administracyjne. . . .	4.000	—	4.000
		c) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich . . .	8.000	—	8.000
		d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000	—	4.000
		e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	20.000	—	20.000
		f) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa . . .	5.000	—	5.000
		g) na lustratora rolniczego	4.000	—	4.000
		h) na instruktorów dla zarządów powiatowych	7.500		7.500
		i) na tworzenie nowych zarządów powiatowych	3.750	—	3.750
		k) na specyalne kursa i utrzymanie instruktora organizacyjnego . . .	6.250	—	6.250
	52	Na wydawnictwa czasopism:			
		a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	3.000	—	3.000
		b) Na wydawnictwo „Rolnika“ . . .	4.000	—	4 000
		c) Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	3.000	—	3.000
		d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“	600	—	600
		e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.500	—	3.500
	53	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie	40.791	—	40.791
	54	Umorzenie pożyczki 800.000 K, zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:			
		a) 43. i 44. rata kapitału . 45.707 K 64 g			
		b) 4½% odsetki z góry . 7.276 „ 36 „	52.984	—	52.984
		Do przeniesienia . .	281.375	—	281.375
			1,315.959	266.555	1,582.514

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,404.834	1,451.304	
88.725	92.500	
15.000	15.000	
4.000	4.000	
8.000	8.000	
4.000	4.000	
12 000	20.000	
5.000	5.000	
4.000	4.000	
6.000	7.500	
3.000	3.750	
5.000	6.250	
3.000	3.000	
4.000	4.000	
3.000	3.000	
600	600	
3.500	3.500	
45.229	51.511	Uzasadnienie w specyalnym preliminarzu składu, dołączonym jako alegat do niniejszej rubryki (LW. 63.102/909) i w osobnem sprawozdaniu o krajowym składzie publicznym.
52.984	52.984	Wedle planu umorzenia do LW. 11.680/1889, z końcem roku 1910 pozostanie dług w kapitale 150.140 K 04 g.
267.038	288.595	
1.404.834	1,451.304	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,315.959	266.555	1.582.514
			281.375	—	281.375
	55	Na zalesienia ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz u. kraj. Nr. 94)	5.000	—	5.000
	56	Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych. .	—	1.000	1 000
		Suma działu B . .	286.375	1.000	287.375
		C) Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.			
	57	Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902, z dnia 14. i 22. listopada 1905:			
		a) 16. i 17. półroczna rata z 10-lecia od 1. lipca 1902	100.000	—	100.000
		b) na koszta komisyi licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z d. 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. X. dochodów) . .	27.500	—	27.500
		c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego:			
		α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie . .	2.500	—	2.500
		β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	1.500	—	1.500
		d) na kontrolę mleczności:			
		α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu	4.000	—	4.000
		β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	2.500	—	2.500
		γ) na popieranie włościańskich, mleczarskich Związków kontrolnych	1.500	—	1.500
		e) na ogólne cele hodowlane, a mianowicie na wzmożenie hodowli bydła mięsnego	—	—	—
		f) na tworzenie obór zarodowych gminnych	30.000	—	30.000
		Do przeniesienia . .	169.500	—	169.500
			1,602.334	267.555	1,869.889

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,404.834	1,451.304	
267.038	288.595	
5.000	5.000	
1.000	1.000	
273.038	294.595	
100.000	100.000	
25.000	25 000	Preliminuje się *więcej* 2.500 K, wskutek podwyższenia kilometrowego dla członków komisyi.
2.500	2.500	
1.500	1.500	
4.000	4.000	
2.500	2.500	
—	1.500	
—	—	C. k. Ministerstwo rolnictwa nie zatwierdziło dotychczas programu akcyi celem podniesienia chowu bydła mięsnego, wskutek tego kredyt uchwalony w roku 1907 w kwocie 30.000 K przeniesiono niezużyty na r. 1909 a na r. 1910 nie preliminuje się dalszej dotacyi.
30.000	30.000	
165.500	167.000	
1,677.872	1,745.899	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,602.334	267.555	1,869.889
			169.500	—	169.500
	58	Na zwiększenia stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K do kwoty 150.000 K (IV. rata z pięciolecia)	10.000	—	10.000
	59	Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (V. rata z dziesięciolecia), w myśl uchwały Sejmu z dnia 21. listopada 1905. .	20 000	—	20.000
	60	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca . . . . . 3.000 K ryczałt na koszta podróży 1.000 „	4.000	—	4.000
	61	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego) .	4.000	—	4.000
	62	Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . . . . . 5.000 K i subwencya rządowa . . 5.000 „	10.000	—	10.000
	63	Towarz. hodowców czerwonego bydła .	4.000	—	4.000
	64	Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	25.000	—	25.000
	65	Na kursa kucia koni, obydwom Towarzystwom krajowym po 1.000 K . .	2.000	—	2.000
	66	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego .	1.000	—	1.000
	67	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na chów kóz	1.000	—	1.000
	68	Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarzystwom gospodarczym. . .	35.000	—	35 000
	69	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:			
		a) krajowe biuro mleczarskie:			
		1. kierownik biura, płaca . 3.600 K dodatek aktywalny . . 1.200 „ „ pięcioletni . . 400 „ „ osobisty . . 1.000 „	6.200	—	6.200
		Do przeniesienia . .	291.700	—	291.700
			1,602.334	267.555	1,869.889

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość w roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,677.872	1,745 899	
165.500	167.000	
10 000	10.000	
20.000	20.000	
4.000	4.000	
4.000	4.000	
10.000	10.000	
4.000	4.000	
25.000	25.000	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
35.000	35.000	
3.265	6.067	Preliminuje się *więcej* o 133 K, albowiem wstawiono dodatek pięcioletni za cały rok.
284.765	289.067	
1,677.872	1,745.899	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.	69	Z przeniesienia . . .	1,602.334	267.555	1,869.889
			291.700	—	291.700
		2. instruktor-adjunkt	3.000	—	3.000
		3. drugi instruktor-adjunkt . . .	2.400	—	2.400
		4. pomocnik instruktora, płaca . .	1.920	—	1.920
		5. lustrator, płaca . . . 2.200 K dodatek aktywalny . . 800 „	3.000	—	3.000
		6. ryczałt na dyurna	766	—	766
		b) ryczałt na koszta podróży służbowych instruktorów mleczarstwa	6.000	—	6.000
		c) stypendya mleczarskie i serkarskie .	2.000	—	2.000
		d) na potrzeby biura mleczarskiego. .	1.000	—	1.000
		e) na utrzymanie sekretarza, zarazem fachowego konsulenta Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie . . .	1.200	—	1.200
		f) na subwencye na popieranie mleczarstwa i handlu masłem.	10.000	—	10.000
		g) zasiłki dla spółek mleczarskich . . . . . 3.000 K i subwencya państwowa . 30.000 „	33.000	—	33.000
	70	Na zakład chowu drobiu w Jarosławiu (II. rata z dwulecia)	—	—	—
	70*a)*	Na zakład chowu drobiu spółki włościańskiej w Bachowicach	—	—	—
	71	Zakład produkcyi narybku w Oparach .	3.000	—	3.000
	72	Towarzystwo rybackie w Krakowie . .	800	—	800
		Do przeniesienia . .	359.786	—	359.786
			1,602.334	267.555	1,869.889

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,677.872	1,745.899	
284.765	289.067	
1.333	3.000	Opiekę i kontrolę nad spółkami mleczarskiemi, wykonywaną dotychczas przez Biuro Patronatu, poruczył Wydział krajowy biuru mleczarskiemu. Wskutek zwiększonego w ten sposób zakresu czynności biura mleczarskiego, preliminuje Wydział krajowy powiększenie personalu biura o jedną posadę instruktora-adjunkta z płacą 2.400 K i jedną posadę lustratora. Nadto preliminuje się podwyższenie wynagrodzenia pomocnika instruktora do kwoty 1.920 K rocznie, odpowiednio do wymaganych kwalifikacyj, tudzież wydatek 766 K na wynagrodzenie dyetaryusza do prac kancelaryjnych. Bliższe uzasadnienie zamieszczono w sprawozdaniu o podniesieniu mleczarstwa do LW. 96.261/1909.
—	—	
2.442	1.440	
—	—	
—	—	
4.861	4.500	
2.636	2.000	
1.008	1.000	
1.200	1.200	
—	10.000	
—	—	Kredyt 3.000 K preliminowany dotychczas w wydatkach Biura Patronatu (rubr. X. poz. 86f) tu się przenosi ze względu na poruczenie biuru mleczarskiemu spraw spółek mleczarskich. Kredyt 30.000 K tytułem subwencyi państwowej na urządzenie spółek mleczarskich preliminuje się na podstawie zobowiązania c. k. Rządu (LW. 37.073/1908).
5.000	5.000	Nie preliminuje się, gdyż w r. 1909 wstawiono ostatnią ratę.
—	1.000	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego z r. 1909.
2.450	3.000	
800	800	
306.495	322.007	
1,677.872	1,745.899	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,602.334	267.555	1.869 889
			359.786	—	359.786
	73	Na podniesienie chowu drobiu, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	11.000	—	11.000
	73*a)*	Na założenie kurnika zarodowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie .	—	—	—
	74	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu, na prowadzenie agencyi sprzedaży materyału rzeźnego a w szczególności nierogacizny włościańskiej. . . .	5.000	—	5.000
		Suma działu C . .	375 786	—	375.786
		D) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.			
	75	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, V. rata z 6-lecia od roku 1906 (uchwała Sejmu z 4. listopada 1904) . . . . . 6.000 K i subwencya rządowa (jak rubr. X. dochodów). . . 2.000 „	8.000	—	8.000
	76	Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600	—	600
	77	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie .	2.000	—	2.000
	78	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakład sadowniczy „Glinka“ . . .	2.000	—	2.000
	79	Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie .	1.000	—	1.000
	80	Subwencye na cele sadownictwa:			
		a) Towarzystwu rolniczemu w Jaśle, na utrzymanie instruktora sadownictwa	1 000	—	1.000
		b) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.500	—	1.500
		c) na utrzymanie instruktorów sadownictwa w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	2.000	—	2 000
		d) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000	—	1.000
		e) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski Hospodar“ w Olesku	—	1.000	1.000
		f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	2.400	—	2.400
		Do przeniesienia . .	21.500	1.000	22.500
			1,978.120	267.555	2,245.675

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,677.872	1,745.899	
306.495	322.007	
11.000	11.000	
—	7.500	Nie preliminuje się, jako wydatku nadzwyczajnego uchwalonego na r. 1909.
—	5.000	
317.495	345.507	
8.000	8.000	
600	600	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
1.500	1.500	
2.500	2.000	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
2.400	2.400	
23.000	22.500	
1,995.367	2,091.406	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,978.120	267.555	2,245.675
			21.500	1.000	22.500
	81	Zasiłek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach . . .	—	1.000	1.000
	82	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych	—	2.000	2.000
	82*a)*	Towarzystwo uprawy wikliny koszykarskiej w powiatach: Wieliczka, Bochnia i Myślenice, do dyspozycyi Wydziału krajowego	—	—	—
	83	Komitetowi urządzającemu dział galicyjski na międzynarodowej wystawie łowieckiej we Wiedniu 1910 r. — jednorazowa *nadzwyczajna* subwencya .	—	2.000	2.000
		Suma działu D . .	21.500	6.000	27.500
	84	**E) Na koszta komisyi agrarnych.**			
		A) Personal techniczny:			
		(wedle *nowego* etatu w myśl uchwały Sejmu z dnia 5. marca 1907).			
		a) 1 inspektor agrarny, płaca . . . . 3.600 K, dodatek aktyw. . 1.104 „ = 4.704 K			
		b) 3 adjunktów komasacyjnych, płace po 2.200 K . 6.600 K, dodatki aktywalne po 768 K . 2.304 „ = 8.904 „			
		c) 8 asystentów komasacyjnych, płace po 1.600 K . 12.800 K, dodatki aktywalne po 576 K . 4.608 „ = 17.408 „			
		d) 4 pomocników technicznych, płaca miesięczna po 140 K = 6.720 „			
		e) ryczałt dla 6 dyetaryuszów, mianowicie 2 z płacą po 4 K dziennie, 4 z płacą po 3 K dziennie . . . . . = 7.300 „			
		Do przeniesienia . 45.036 K	1,999.620	273.555	2,273.175

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1,995.367	2,091.406	
23.000	22.500	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
—	3.000	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego z r. 1909.
—	—	Uzasadnienie w sprawozdaniu z czynności Dep. III
26.000	28.500	
2,021.367	2,119.906	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
X.	84	Z przeniesienia . .	45.036 K	1,999.620	273.555	2,273.175
		f) ryczałty kancelaryjne dla inspektora (36 K), dla 11 techników pod *a)*, *b)* i *c)* po 30 K (330 K), dla 4 techników pod *d)* po 18 K (72 K)	438 „			
		g) na wsparcia, zapomogi i remuneracye, do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	1.500 „			
		h) na prenumeratę czasopism fachowych i na zakupno dzieł technicznych . . .	120 „			
		i) na pokrycie kosztów sił pisarskich chwilowo potrzebnych, do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	500 „			
		Razem . .	47.594 K			
		B) Fundusz podręczny:				
		a) Wydatki z funduszu krajowego bez prawa regresu do bezpośrednich uczestników komasacyi:				
		1. operaty katastralne i mapy dla czynności agrarnych	300 K			
		2. wydatki kancelaryjne personalu technicznego, druki, papier i przybory rysunkowe	750 „			
		3. przybory i instrumenta miernicze . .	750 „ 1.800 K			
		Do przeniesienia .	1.800 K 47.594 K	1,999.620	273.555	2,273.175

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,021.367	2,119.906	
2,021.367	2,119.906	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.	84	Z przeniesienia . 1.800 K 47.594 K	1,999.620	273.555	2,273.175
		β) Zaliczki zwrotne z funduszu krajowego na koszta, które ponoszą bezpośrednio uczestnicy:			
		1. najem lokalu . . 4.000 K			
		2. usługa biura 590 „			
		3. utrzymanie lokalu 150 „			
		4. opał i oświetlenie . . 700 „			
		5. zaliczki zwrotne na paliki, figurantów, najem lokalu w obszarach komasac. i wyrównania pieniężne . 8.000 „			
		6. zaliczki na koszta podróży i dyety biegłych i klasyfikatorów 1.000 „ 14.440 „			
		γ) Nadzwyczajna dotacya do funduszu podręcznego jako zwrotna:			
		1. zaliczki na zakupno kamieni granicznych dla będących w toku komasacyi . 2.500 K			
		Do przeniesienia 2.500 K 16.240 K 47.594 K	1,999.620	273.555	2,273.175

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,021.367	2,119.906	
2,021.367	2,119.906	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.	84	Z przeniesienia 2.500 K 16.240 K 47.594 K	1,999.620	273.555	2,273.175
		2. zaliczki na wykonanie koniecznych wspólnych urządzeń w obszarach komasacyi . . 10.000 „ 12.500 „			
		Razem . . . . . 28.740 „			
		C) Koszta komisyjne personalu technicznego . . . . . 18.000 „			
		Suma działu E . .	94.334	—	94.334
		F) Na organizacyę spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.			
	85	Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek do wysokości 2,000.000 K, XII. rata z pięćdziesięciolecia od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. września 1899)	40.000	—	40.000
	86	Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek:			
		a) utrzymanie biura:			
		1. dyrektor, płaca . 6.400 K dodatek aktywalny 1.472 „ dodatek osobisty zamiast pięciol. . 800 „ 8.672 K			
		2. zastępca dyrektora, płaca . . . . 4.800 K dodatek aktywalny 1.288 „ 6.088 „			
		3. sekretarz, płaca . 2.800 K dodatek aktywalny 960 „ 3.760 „			
		4. czterech lustratorów stałych starszych z płacą po 2.800 K . . . 11.200 K dodatkiem aktyw. po 960 K . . . 3.840 „ dodatkiem 3-tnim dla jednego . . 200 „ 15.240 „			
		Do przeniesienia . 33.760 K	40.000 2,093.954	— 273.555	40.000 2,367.509

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,021.367	2,119.906	
91.897	92.097	*Więcej* o 2.237 K, stosownie do wniosków Komisyi agrarnej, uzasadnionych do LW. 74.711/1909.
40.000	40.000	
40.000	40.000	
2,113.264	2,212.003	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.	86	Z przeniesienia . 33.760 K	2,093.954	273.555	2,367.509
			40.000	—	40.000
		5. trzech lustratorów stałych młodszych z płacą po 2.200 K 6.600 K dodatkiem aktyw. po 768 K . . . 2.304 „ 8.904 „			
		6. dwóch lustratorów prowizorycznych z płacą po 3.600 K . . . . . 7.200 „			
		7. jeden lustrator prowizoryczny z płacą . . . . 2.800 „			
		8. wynagrodzenie dzienne dla magazyniera i pisarza . 2.800 „			
		9. sześć dyetaryuszek po 2 K 70 g dziennie . . . . 5.930 „			
		10. dwóch służących po 700 K 1.400 „			
		razem . . 62.794 K			
		b) na podróże lustracyjne i organizacyjne i na powiatowe konferencye . . . . . 51.750 „			
		c) sprzęty, przybory kancelaryjne . . . . 1.500 K oraz portorya . . 1.200 „ 2.700 „			
		d) wydawnictwa i różne przedmioty dla Spółek:			
		α) czasopisma, roczniki, broszury i t. p. . . . . 4.000 K			
		β) książki rachunkowe, formularze, kasy i t. p. . . 46.000 „ 50.000 „			
		e) praktyczne kursy naukowe . 4.000 „			
		f) zasiłki:			
		α) dla 100 nowych Spółek po 400 K 40.000 K			
		β) dla Spółek rolniczych . . . 2.000 „ 42.000 „	213.244	—	213.244
		Suma działu F . .	253.244	—	253.244
		Do przeniesienia . .	2,347.198	273.555	2,620.753

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,113.264	2,212.003	
40.000	40.000	
208.322	196.426	*Więcej* o 16 818 K, na podstawie specyalnego preliminarza, uchwalonego do LW. 62.332/1909 i osobnego sprawozdania.
248.322	236.426	
2,361.586	2,448.429	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 razem
					Korony		
X.		Z przeniesienia . .			2,347.198	273.555	2,620.753
	87	**G) Włości rentowe.**					
		a) Koszta Komisyi:					
		1. dyety i koszta podróży członków komisyi . . .	2.000 K				
		2. ryczałt dla c. k. komisarza rządowego	1.000 „	3.000 K			
		b) Utrzymanie biura:					
		1. kierownik biura, płaca .	6.400 K				
		dodatek aktywal.	1.472 „	7.872 K			
		2. pierwszy referent rolniczy, wynagrodzenie	5.000 „				
		3. drugi referent rolniczy, wynagrodzenie	5.000 „				
		4. pierwszy referent hipoteczny, wynagrodzenie . . .	4.800 „				
		5. drugi referent hipoteczny, wynagrodzenie . . .	3.600 „				
		6. siły buchalteryjne:					
		a) asystent rachunkowy, płaca 1.600 K					
		dodatek aktywalny	576 „	2.176 „			
		b) praktykant rachunkowy, pł. 1.200 K					
		dodatek aktywalny	576 „	1.776 „			
		c) dyetaryusz rachunkowy, płaca po 3 K 20 g dziennie. .		1.168 „			
		d) dyetaryusz rachunkowy, płaca po 3 K dziennie . . .		1.095 „			
		Do przeniesienia	32.487 K	3.000 K	2,347.198	273.555	2,620.753

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,361.586	2,448.429	
2,361.586	2,448.429	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.	87	Z przeniesienia 32.487 K 3.000 K	2,347.198	273.555	2,620.753
		7. pomoc kancelaryjna: 2 dyetaryuszy po 2 K 80 g dziennie . . 2.044 K; 5 dyetar. po 2 K 50 g dziennie . 4.563 „ 6.607 „			
		8. służący, zasługa . 700 „			
		9. sprzęty i przybory kancelaryjne . 1.000 „			
		10. druki . . . . 1.000 „			
		11. portorya . . . 800 „ 42.594 „			
		12. dyety i koszta podróży . . . . . 8.000 „			
		13. Ryczałt na powiększenie etatu biura kraj. Komisyi dla włości rentowych w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 21. października 1908, odnośnie do ust. I. i II. w kwocie . 6.000 „	59.594	—	59.594
	88	Dotacya funduszu na oprocentowanie listów rentowych, V. rata z 10-lecia, w myśl uchw. Sejmu z d. 26. października 1905	25.000	—	25.000
		Suma działu G . .	84.594	—	84.594
		H) Zapobieganie klęskom elementarnym.			
	88*a*)	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie wybuchu zarazy na bydło . .	—	—	—
	88*b*)	Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i dalsze doświadczenia . . .	—	—	—
	89	Na raty amortyzacyjne od pożyczki 700.000 K, zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1903:			
		a) w kapitale 11. i 12. rata 70.977 K 80 g			
		b) w 4% odsetkach . . 13.376 „ 13 „			
		c) 1/8 % dodatek na admin. 836 „ 07 „	85.190	—	85.190
		Do przeniesienia . .	85.190	—	85.190
			2,431.792	273.555	2,705.347

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,361.586	2,448.429	
33.972	49.325	*Więcej* o 10.269 K, na podstawie preliminarza uchwalonego do LW. 80.698/1909.
25.000	25.000	
58.972	74.325	
—	—	
—	—	
85.190	85.190	Wedle planu umorzenia do LW. 92.402/1909 z końcem roku 1910 pozostanie dług w kapitale 316.468 K 62 g.
85.190	85.190	
2,420.558	2,522.754	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	2,431.792	273.555	2,705.347
			85.190	—	85.190
	90	Na spłatę procentów od pożyczek zaciągniętych przez powiaty i Spółki wodne, na naprawę dróg i budowli wodnych zniszczonych przez powodzie w roku 1906 w myśl uchwały sejmowej z 18. marca 1907	15.000	—	15.000
	90*a)*	Na złagodzenie klęsk elementarnych w roku 1908:			
		a) na przywrócenie komunikacyj powiatowych i gminnych	—	—	—
		b) na naprawę budowli wodnych, odwodnienie gruntów i zasiłki dla Spółek wodnych	—	—	—
		c) na dostarczenie paszy po zniżonych cenach, do dyspozycyi Administracyi państwa	—	—	—
	91	Półroczna rata annuitetowa, na umorzenie 4% pożyczki imiennej wartości 1,090.000 K mającej się zaciągnąć dla złagodzenia klęsk elementarnych w r. 1908	49.574	—	49.574
		Suma działu H . .	149.764	—	149.764
	92	**I) Wydatki funduszu kultury krajowej** . .	150	—	150
	92*a)*	Wynikłości wedle zamknięcia rachunku za rok 1908 nie dotyczące preliminarza na rok 1910	—	—	—
		Suma wydatków .	2,581.706	273.555	2,855.261

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,420.558	2,522.754	
85.190	85.190	
500.000	40.000	Preliminuje się *mniej* o 25.000 K, w miarę spłaconego kapitału. (W roku 1909 preliminowano potrzebny kredyt za dwa lata 1908 i 1909).
—	500.000	
—	300.000	Nie preliminuje się, jako jednorazowych nadzwyczajnych wydatków z r. 1909.
—	200.000	
—	24.787	Preliminuje się dwie półroczne raty anuitetowe przypadające na r. 1910.
585.190	1,149.977	
69	210	Wedle specyalnego preliminarza, dołączonego jako alegat do niniejszej rubryki LW. 83.620/1909.
114.400	—	
3,120.217	3,672.941	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		**Dochody.**			
	1	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	122.568	—	122.568
	2	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach . .	9.780	—	9.780
	3	Szkoła gorzelnicza „ „ . .	5.200	—	5.200
	4	Gorzelnia szkolna „ „ . .	12.750	—	12.750
	5	Folwark „ „ . .	62.700	—	62.700
	6	Stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach	26.800	2.100	28.900
	7	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	6.200	—	6.200
	8	Wyższa szkoła lasowa we Lwowie . .	14.900	—	14.900
	9	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie .	69.000	—	69.000
	10	Folwark w Czernichowie	19.940	—	19.940
	11	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy . .	20.550	—	20.550
	12	„ „ „ „ Horodence . .	13.200	—	13.200
	13	„ „ „ „ Jagielnicy . .	16.140	—	16.140
	14	„ „ „ „ Kobiernicach .	18.790	—	18.790
	15	„ „ „ „ Suchodole . .	21.860	—	21.860
	16	„ „ „ „ Miłocinie . .	21.500	15.000	36.500
	17	Szkoła mleczarska, mleczarnia i serownia szkolna w Rzeszowie	131.760	—	131.760
	18	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . . .	11.440	—	11.440
	19	„ „ na Wulce kapitańskiej	8.800	—	8.800
	20	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . .	16.200	—	16.200
	21	Krajowy skład publiczny w Krakowie .	41.400	—	41.400
	22	Zwroty zaliczek na płace od nauczycieli szkół rolniczych	6 000	—	6.000
	23	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich .	27.000	—	27.000
	24	Dochody Biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek:			
		a) ze sprzedaży wydawnictw i innych przedmiotów.	49.000	—	49.000
		b) subwencya rządowa na cele spółek oszczędności i pożyczek	50.000	—	50.000
		Do przeniesienia . .	803.478	17.100	820.578

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
111.484	122.068	
9.160	9.780	
4.900	5.500	
11.850	12.750	
65.512	58.700	
19.924	23.800	
5.628	6.000	
14.654	14.780	
64.625	69.000	
19.226	18.440	Uzasadnienie w specyalnych preliminarzach tych zakładów, dołączonych jako alegata do niniejszej rubryki.
22.070	20 550	
9.479	10.000	
13.604	18.200	
22.115	18 850	
11.427	21.450	
40.689	29.600	
117.312	131.420	
11.523	11.020	
17.268	17.200	
37.080	38 800	
6.152	6.600	Wedle zamknięć rachunkowych zwroty zaliczek wynosiły: w roku 1906 . . . . 7.303 K „ „ 1907 . . . . 5.798 „ „ „ 1908 . . . . 6.152 „ . . . 19.253 K przeciętnie . . . . . 6.418 „ preliminuje się ze względu na wynik r. 1908 6.000 K.
28.929	27.000	Wynikłości wedle zamknięć rachunkowych wynosiły: w roku 1906 . . . . 26.776 K „ „ 1907 . . . . 26 541 „ „ „ 1908 . . . . 28.929 „ . . . 82.246 K przeciętnie . . . . . 27.415 „ preliminuje się okrągło jak w r. 1909 27.000 K.
54.177	43.000	Na podstawie specyalnego preliminarza uchwalonego do LW. 62.332/909 i osobnego sprawozdania.
10.000	30.000	
728.788	764.508	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.	24	Z przeniesienia . .	803.478	17.100	820.578
		c) zwrot od funduszu pożyczkowego za prowadzenie zbiorowych rachunków (połowa poborów zastępcy dyrektora)	—	—	—
		d) część zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego“	—	—	—
	25	Zwroty pożyczek dotkniętym klęską elementarną w r. 1903, udzielonych w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1903 :			
		a) od powiatów. . . . . 7.300 K			
		b) „ gmin . . . . . 19 050 „			
		c) „ osób prywatnych . . 13.550 „	39.900	—	39.900
	26	Sanok Wydział powiatowy — zwrot bezprocentowej pożyczki z powodu klęski powodzi w roku 1908 (II. rata z 30.000 K)	3.750	—	3.750
	27	Subwencya z c. k Skarbu państwa, na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—	8 000
	28	Subwencya z c. k Skarbu państwa, na koszta licencyonowania buhajów. .	12.500	—	12.500
	29	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na 2 instruktorów hodowli bydła . .	4.000	—	4.000
	30	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie instruktora mleczarstwa :			
		a) na instruktora mleczarstwa 2.000 K			
		b) na adjunkta i siłę pomocniczą 1.720 „			
		c) na koszta podróży dla tych funkcyonaryuszy . . . 2.250 „	5.970	—	5.970
	31	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na urządzanie spółek mleczarskich . .	30 000	—	30.000
	32	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na podniesienie uprawy tytoniu . . .	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia . .	909.598	17.100	926.698

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
728.788	764.508	
7.316	3.044	Kredyty te od r. 1900 odpadają, z powodu zwinięcia „zbiorowego rachunku“, którego zadanie pełni obecnie „krajowa Kasa centralna dla Spółek rolniczych“.
4.000	5.000	
40.138	39 900	
—	—	Wydziałowi powiatowemu w Sanoku wyasygnowano do LW. 47.266/1908 na udzielenie bezprocentowych pożyczek właścicielom realności w Sanoku i Posadzie olchowskiej, których domy uszkodzone zostały w marcu 1908 przez wylew Sanu subwencyę w kwocie . . . 30.000 K zwrotną w ośmiu równych rocznych ratach od 1. lipca 1909 począwszy. W roku 1909 zwrócił Wydział powiatowy I. ratę (LW. 79.422/909) w kwocie. . . . . 3.750 „ obecnie zaś preliminuje się II. ratę.
8.000	8.000	
12.500	12.500	
4.000	4.000	
3.720	5.970	
—	—	Preliminuje się na podstawie zobowiązania c. k. Rządu (LW. 37.073/1908).
2.000	2.000	
810.462	844.922	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	909.598	17.100	926.698
	33	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000	—	2.000
	34	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . .	5.000	—	5.000
	35	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na pokrycie kosztów inwestycyi w zakładach dublańskich (IV. [ostatnia] rata z przyznaczonych 82.400 K, aż do roku 1910)	20.600	—	20.600
	35*a)*	Gotówka uzyskana z pożyczki imiennej wartości 1,090.000 K dla złagodzenia klęsk elementarnych w roku 1908 .	—	—	—
	36	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na budowę internatu w Dublanach (III. rata)	14.000	—	14.000
	37	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na koszta budowy wodociągu w Dublanach (II. rata)	10.000	—	10.000
	38	Dochody funduszu kultury krajowej . .	14.551	—	14.551
	38*a)*	Wynikłości wedle zamknięcia rachunku za rok 1908 nie dotyczące preliminarza na rok 1910	—	—	—
		Suma dochodów .	975.749	17.100	992.849

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
810.462	844.922	
2.000	2.000	
5.000	5 000	
20.600	20.600	
—	1,000.000	Nie preliminuje się, jako dochodu jednorazowego uchwalonego w r. 1909.
—	—	Pozycye nowe, na podstawie zobowiązania c. k. Rządu (LW. 128.679/1908 i LW. 12.564/1909).
—	—	
17.626	13.551	Wedle specyalnego preliminarza dołączonego jako alegat do niniejszej rubryki (LW. 83.620/1909).
57.536	—	
913.224	1,886.073	

20 PRELIMINARZY

krajowych zakładów naukowych rolniczych, preliminarz Składu publicznego i kultury krajowej

na rok

1910.

1. Akademia rolnicza w Dublanach . . . . . str. 36
2. Niższa szkoła „ „ „ . . . . . „ 50
3. Szkoła gorzelnicza „ „ . . . . . „ 54
4. Gorzelnia szkolna „ „ . . . . . „ 58
5. Folwark „ „ . . . . . „ 60
6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach . . . . „ 66
7. „ „ botaniczno-rolnicza we Lwowie . . . . „ 72
8. Wyższa szkoła lasowa we Lwowie . . . . . „ 76
9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie . . . . . „ 82
10. Folwark „ „ . . . . . „ 94
11. Niższa szkoła rolnicza w Bereżnicy . . . . . „ 100
12. „ „ „ „ Horodence . . . . . „ 106
13. „ „ „ „ Jagielnicy . . . . . „ 112
14. „ „ „ „ Kobiernicach . . . . . „ 118
15. „ „ „ „ Suchodole . . . . . „ 124
16. „ „ „ „ Miłocinie . . . . . „ 130
17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie . . . . . „ 136
18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . . . . . „ 142
19. „ „ na Wulce kapitańskiej . . . . . „ 148
20. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . . . . . „ 152
21. Skład publiczny w Krakowie . . . . . „ 158
22. Fundusz kultury krajowej . . . . . „ 164

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp.

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace profesorów i docentów.**			
			zwycz.	*nadzwycz.*	
	1	Dyrektor, płaca . . .	4.800 K.	— K.	
		dodatek aktywalny . .	720 „	— „	
		„ pięcioletni . .	600 „	— „	
		„ osobisty . .	— „	6.000 „	
		„ na utrzymanie koni	— „	1.200 „	6.120 — 7.200
	2	Siedmiu profesorów:			
		płace . . po 4 800 K. .	33.600 K		
		dodatki aktywalne „ 720 „ .	5.040 „		
		dodatki pięcioletnie „ 600 „ .	1.867 „		40.507 —
	3	Trzech profesorów:			
		płace . . po 3.400 K. .	10.200 K.		
		dodatki aktywalne „ 480 „ .	1.440 „		
		dodatki pięcioletnie „ 500 „ .	1.500 „		13.140 —
	4	Jeden profesor adjunkt:			
		płaca . . .	2.800 K.		
		dodatek aktywalny .	400 „		
		dodatki pięcioletnie .	651 „		3.851 —
	5	Czterech asystentów (dla kat dry *a*) chemii *b*) botaniki *c*) zoologii *d*) rolnictwa) po 1.400 K . .			5.600 —
	6	Docenci:			
		a) mineralogii i geologii			1.200 —
		b) weterynaryi			1.200 —
		c) melioracyi			700 —
		d) encyklopedyi leśnictwa			600 —
		e) ogrodnictwa			400 —
		f) hodowli ryb			400 —
		g) historyi i literatury polskiej . . .			1.200 —
		h) hygieny i pomocy w nagłych wypadkach .			300 —
		Suma rubryki I. .			75.218 7.200 82.41
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**			
	7	Kasyer zarazem rachmistrz:			
		płaca .	2 800 K.		
		dodatki pięcioletnie	600 „		3.400 —
	8	Sekretarz dyrekcyi zarazem magazynier:			
		płaca . .	2.400 K.		
		dodatki pięcioletnie	480 „		2.880 —
		Suma rubryki II. .			6.280 — 6.28
		Do przeniesienia .			81.498 7.200 88.69

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
13.320	13.320	
33.720	39.240	*Więcej* o 1.267 K. z powodu przypadających dodatków pięcioletnich z rocznych 600 K. *a*) prof. Raciborskiemu II-go od 21. września w kwocie 166 K 66 h. *b*) „ Miczyńskiemu I-go „ 1. stycznia „ „ 600 „ — „
10.708	13.140	*c*) „ Ajdukiewiczowi I-go „ 1. marca „ „ 500 „ — „
3.600	3.600	*Więcej* o 251 K z powodu przypadającego profesorowi Szulcowi II-go dodatku pięcioletniego od 15. maja z rocznych 400 K.
3.750	5.600	
1.200	1.200	
1.020	1.200	
700	700	
510	600	
400	400	
400	400	
1.200	1.200	
300	300	
70.828	80.900	
3.000	3.400	
2.480	2.880	
5.480	6.280	
76.308	87.180	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	81.498	7.200	88.698
III.		**Płace funkcyonaryuszów niectatowych.**			
	9	Kapelan: płaca . . . 600 K. dodatek osobisty . 200 „	800	—	
	10	Lekarz zakładowy	1.400	—	
	11	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi	1 000	—	
	12	Ogrodnik	1.400	—	
	13	Pomocnik ogrodnika	480	—	
	14	Zawiadujący biblioteką	400	—	
		Suma rubryki III. .	5.480	—	5.480
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	15	Służba wyższa:			
		a) tercyan zarazem woźny: płaca . 720 K. na ubranie 120 „	840	—	
		b) sześciu laborantów (dla katedry *α*) mechaniki i fizyki, *β*) chemii, *γ*) botaniki, *δ*) zoologii i hodowli, *ε*) rolnictwa, *η*) chemii rolniczej) po 600 K.	3.600	—	
	16	Służba niższa:			
		a) dozorca domu i magazynu	600	—	
		b) dwóch stróżów domowych po 600 K. . .	1.200	—	
		c) stróż nocny	600	—	
	17	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	300	—	
		Suma rubryki IV. .	7.140	—	7.140
V.		**Koszta administracyjne.**			
	18	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne	1.600	650	
		b) koszta podróży w interesach zakładu . .	200	—	
		c) druk sprawozdań	250	—	
	19	Opał gmachu szkolnego	4.500	—	
	20	Oświetlenie:			
		a) zwrot fundu zowi stacyi chem. roln. za gaz do oświetlania gmachu i do użytku w pracowniach Akademii (patrz poz. 3a. doch. Stacyi dublańskiej) . . . . 5.500 K.			
		b) oświetlenie obejść naftą . . 300 „	5.800	—	
	21	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	6.500	2.244	
	22	„ dziedzińców i ścieżek	1.500	—	
		Do przeniesienia .	20 350	2.894	
			94.118	7.200	101.318

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
76.308	87.180	
800	800	
1.200	1.400	
800	1.000	
1.200	1.200	*Więcej* o 200 K ze względu na to, że w ubiegłych latach podwyższono wynagrodzenie innych funkcyonaryuszy.
480	480	
400	400	
4.880	5.280	
840	840	
3.552	3.600	
594	600	
700	960	Wynagrodzenia stróżów preliminuje się w kwocie o 120 K rocznie *wyższej* dla każdego.
634	600	
559	300	
6.879	6.900	
2.154	1.600	Wstawia się *nadzwyczajne* 650 K na maszynę do pisania.
90	200	
—	250	
4.860	4.000	*Więcej* z powodu podrożenta materyału opałowego co okazało się już w wynikłości r, 1908.
7.859	5.800	
17.123	6.500	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* zaś wstawia się 2.244 K na koszta odgrzybienia i skanalizowania jednego domu profesorskiego.
1.765	1.000	Zwyczajny kredyt *podniesiono* o 500 K, kredyt dotychczasowy bowiem nie wystarcza na utrzymanie w porządku obejścia i chodników.
33.851	19.350	
88.067	99.360	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia .	94.118	7 200	101.318
			20.350	2.894	—
	23	Utrzymanie parku	400	—	
	24	Płaca kominiarza	600	—	
	25	Ubezpieczenie od ognia budynków . . .	1.300	—	
	26	Utrzymanie wodociągu	750	—	
	27	Najem pomieszkań:			
		a) dla 4 asystentów po 192 K . . 768 K.			
		b) „ sekretarza dyrekcyi . . . 600 „			
		d) „ 6. laborantów po 192 K. . . 1.152 „	2.520	—	
	28	Sprzęty i ruchomości	300	300	
	29	Koszta przewozu docentów	3.500	—	
	30	„ lustracyi zakładu	400	—	
	31	„ nabożeństwa	200	2.000	
	32	Apteka i inne koszta sanitarne	2.200	—	
		Suma rubryki V. .	32.520	5.194	37.714
VI.		**Potrzeby naukowe.**			
	33	Dotacye na zbiory i laboratorya: *zwycz.* *nadzw.*			
		a) fizyka z meteorologią . . 800 K. — K.			
		b) chemia ogólna . . . 2.500 „ — „			
		c) technologia . . . 200 „ — „			
		d) mineralogia i geologia . 200 „ — „			
		e) botanika . . . . 1.400 „ — „			
		f) zoologia . . . . 820 „ — „			
		g) fizyologia i anatomia zwierząt 390 „ — „			
		h) chemia rolnicza . . . 1.320 „ — „			
		i) rolnictwo . . . . 2.000 „ 300 „			
		k) hodowla . . . . 1.500 „ — „			
		l) weterynarya . . . 300 „ — „			
		m) administracya . . 200 „ — „			
		n) mechanika . . . . 750 „ — „			
		o) ćwiczenia w użyciu narzędzi . 350 „ — „			
		p) melioracya . . . 100 „ — „			
		r) ogrodnictwo . . . 200 „ — „			
		s) leśnictwo . . . 100 „ „	13.130	300	
		Do przeniesienia .	13.130	300	—
			126.638	12.394	139.032

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
88.067	99.360	
33.851	19.350	
108	400	
420	600	
1.005	1.300	
314	750	
3.628	2.760	Preliminuje się *mniej* o 240 K gdyż dyetaryusz otrzymał mieszkanie w naturze
331	300	Wstawia się *nadzwyczajne* 300 K na przegrodzenie lokalu kasy ścianką.
3.500	3.500	
372	300	*Podwyższono* dotychczasowy kredyt o 100 K odpowiednio do wynikłości lat poprzednich.
1.164	200	*Nadzwyczajne* 2.000 K wstawia się na rekonstrukcyę dachu na kaplicy.
2.028	2.200	
46.721	31.660	
15.294	16.030	Zwyczajne preliminuje się *większe* o 700 K z powodu podwyższenia dotacyi na chemię o 500 K i osobnej dotacyi 200 K dla docenta technologii. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 3.600 K wstawia się 300 K na stół do ćwiczeń w pracowni rolniczej.
15.294	16.030	
134.788	131.020	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
VI.		Z przeniesienia .	126.638 13.130	12.394 300	139.032
	34	Biblioteka i czytelnia:			
		a) przykupno dzieł . . . . 1.600 K.			
		b) oprawa książek . . . . 400 „			
		c) czasopisma . . . . . 1.000 „	3.000	—	
	35	Utrzymanie pól doświadczalnych	2.600	2.900	
	36	Remuneracya profesora rolnictwa za współdziałanie w akcyi Towarzystwa gospodarskiego nad podniesieniem hodowli zbóż.	—	2.000	
	37	Ogród: *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) bota iczny . . . 1.500 K. 400 K.			
		b) owocowy i warzywny . 1.000 „ 500 „			
		c) druk katalogu . . 50 „ — „	2.550	900	
	38	Utrzymanie mleczarni:			
		a) laborant, płaca . . . 720 K.			
		dodatek na mieszkanie . . 240 „ 960 K.			
		b) dokupno i naprawa przyrządów i naczyń . . . . . 200 „			
		c) lód . . . . . 60 „			
		d) światło i opał . . . . 450 „	1.670	—	
	39	Utrzymanie pasieki	120	—	
	40	Wycieczki naukowe uczniów	1.800	—	
	41	Ryczałt dla folwarku dublańskiego za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb Akademii (patrz poz. 6 doch. folwarku dublańskiego) .	2.000	—	
		Suma rubryki VI. .	26.870	6.100	32.970
VII.		**Spłat długów i podatki.**			
	42	Bank krajowy, spłata pożyczki 100.000 K. zaciągniętej w r. 1901 na budowę domu mieszkalnego piątrowego dla funkcyonaryuszów i na budowę skrzydła internatu 17 i 18 półrocz. rata z 57 lecia:			
		kapitał . . . 582·54 K.			
		4% odsetki . . 3.828·19 „			
		1/8% dod. administr. . 239·27 „			
		stemple do rach. . 15·— „	4.665	—	
		Do przeniesienia .	4.665 153.508	— 18 494	172.002

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
134.788	131.020	
15.294	16.030	
2.590	3.000	
4.626	10.600	Zwyczajne bez zmiany. *W nadzwyczajnych* zaś do zeszłorocznych 8.000 K. wstawia się 2.900 K. jako resztę na pokrycie kosztów budowy szopy na polu doświadczalnem katedry rolnictwa.
—	2.000	
2.717	3.250	*Powiększa się* o 500 K dotacyę na prowadzenie ogrodu owocowego i warzywnego, zarazem preliminuje się w poz. 6. dochód z ogrodu w kwocie 500 K — *W nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 1.200 K wstawia się na zaprowadzenie wodociągu w ogrodzie botanicznym 400 K i na inspekta 500 K
1.230	1.670	
134	120	
1.561	1.500	*Więcej* o 300 K gdyż wobec większej liczby uczniów dotychczasowy kredyt nie wystarcza.
2 000	2.000	
30.152	40.170	
4 665	4.665	Z pożyczki tej pozostanie z końcem r. 1910 dług w kapitale 95.557 K 66 h.
4.665	4.665	
164.940	171.190	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	153.508	18.494	172.002
			4.665	—	
	43	Bank krajowy, spłata pożyczki 355.000 K. na inwestycye:			
		a) spłata zaciągniętej w 1907 r. I raty w kwocie 150.000 K. 7 i 8 półroczna rata z 44 lecia:			
		kapitał . . . 1.321·72 K.			
		4% odsetki . . 5.814 84 „			
		1/8% dod. administr. . 363·44 „			
		stemple do rach. . —·20 „	7.500	—	
		b) spłata zaciągniętej w 1908 r. II. raty 100 000 K. 4 i 5 półroczn. rata z 44 lecia:			
		kapitał . . . 826·16 K.			
		4% odsetki . . 3.928 31 „			
		1/8% dod. administr. 245·53 „			
		stemple do rach. . —·20 „	5.000	—	
		c) spłata zaciągniętej w 1908 r. III. raty 105.000 K. 3 i 4 półroczna rata z 44 lecia:			
		kapitał . . 886·66 K.			
		4% odsetki . . . 4.139·47 „			
		1/8% dod. administr. . 129 37 „			
		stemple do rach. .. . —·20 „	5.156	—	
	44	Podatek gruntowy i domowy	200	—	
		Suma rubryki VII. .	22.521	—	22.521
VII.	45	**Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym na miejscach funduszowych po 800 K.** . (patrz poż. 5, b. doch.)	9.600	—	9 600
IX.		**Utrzymanie domu zakładowego.**			
	46	Płace służby:			
		a) administrator domu zakł., płaca . 960 K.			
		wikt . . . 588 „			
		opał i światło . . 200 „	1 748	—	
		b) magazynier płaca . . . 300 K.			
		dodatki pięcioletnie . 160 „			
		wikt . . . 360 „			
		opał i światło . . 80 „			
		mieszkanie . . 360 „			
		ubranie . . 120 „	1.380	—	
		Do przeniesienia	3.128	—	
			185.629	18.494	204.123

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
164.940	171.190	
4.665	4.665	
7.501	7.500	
2.500	5.000	Z całej pożyczki inwestycyjnej pozostanie z końcem r. 1910 dług w kapitale a mianowicie: *a*) z I. raty . . . . 145.037 K 34 h. *b*) „ II. „ . . . . 97.999 „ 28 „ *c*) „ III. „ . . . . 103.262 „ 87 „ razem . . 346.299 K 49 h.
—	5.250	Przy III. racie zapreliminowano ratę mniejszą o: 94 K, stosownie do planu umorzenia tej pożyczki.
713	200	
15.379	22.615	
9 600	9 600	
1.786	1.748	
1.020	1.030	*Więcej* o 350 K, z powodu przyznania zamiast mieszkania w naturze dodatku na mieszkanie.
2.806	2 778	
189.919	203.405	

1 Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
IX.		Z przeniesienia .	185.629	18.494	204.123
	46	*c*) portyer: płaca . . . . 300 K.	3.128	—	
		wikt . . . . 360 „			
		opał i światło . . 80 „			
		mieszkanie . . . 240 „			
		ubranie . . . 120 „	1.100	—	
		d) 5-ciu służących, po 740 K.	3.700	—	
		e) 5-ciu stróżów po 480 K	2.700	—	
		f) dwóch pomocników na zimę po 210 K. . .	420	—	
	47	Wikt dla 100 uczniów przez 10 miesięcy po 57 K. mies.	57.000	—	
	48	Pranie i naprawa pościeli	1 400	—	
	49	Opał domu zakładowego	6.000	—	
	50	Oświetlenie domu zakładowego:			
		a) dawnego budynku naftą . . . 3.000 K.			
		b) dobudowanego pawilonu gazem (patrz poz. 3. a. doch. stacyi dublańskiej) . 1.000 „	4 000		
	51	Utrzymanie budynków domu zakładowego . .	1.400	4.000	
	52	Sprzęty domu zakładowego	1.500	—	
		Suma rubryki IX. .	82 348	4 000	86.348
X.	53	**Rozmaite nieprzewidziane**	1.000	—	1.000
		Suma wydatków	268.977	22.494	291.471
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya c. k. Skarbu państwa** . . .	20.000	—	20.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	2	Wpisowe od 100 uczniów po 20 K. . 000 K.			
		na uwolnienie 30 uczniów potrąca się 600 „	1.400	—	
	3	Czesne od 100 uczniów po 200 K. . 20.000 K			
		na uwolnienie 30 uczniów potrąca 6.000 „	14.000	—	
	4	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 100 uczniów po 80 K.. . . . 8.000 K.			
		na uwolnienie 30 uczniów potrąca się . 2.400 „	5.600	—	
	5	Opłaty za utrzymanie w domu zakładowym po 800 K.:			
		a) od 88 uczniów płacących . . 70.400 K.			
		b) od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu krajowego (patrz poz. 45. wyd.) . . . . . 9.600 „	80.000	—	
		Suma rubryki II. .	101.000	—	101.000
		Do przeniesienia .	121.000	—	121.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
189.919	203.405	
2.806	2.778	
860	860	*Więcej* o 240 K z powodu jak wyżej.
2.840	3.700	
1.956	2.400	Dotychczasowe wynagrodzenie stróża *podnosi się* o 60 K rocznie.
754	420	
45.321	57.000	
1.364	1.200	*Więcej* o 200 K gdyż z powodu większej liczby uczniów dotychczasowy kredyt nie wystarcza.
10.000	5.800	*Więcej* na podstawie wynikłości lat poprzednich.
2.597	4.000	
	1.400	*Nadzwyczajne* 4.000 K wstawia się:
		a) na wentylatory do sali zabaw . . . . . 800 K
		b) „ poprawę murów i malowań . . . . . 200 „
11.119		*c*) „ obrukowanie nowego pawilonu i zabezpieczenie od zalewu piwnic wodą . . . . . 3 000 „
	5.600	Zwyczajny kredyt odpowiednio do rozszerzenia domu zakładowego *podwyższa się* o 500 K, odpadają zaś nadzwyczajne z 1909 r. 4.600 K.
79.617	85.158	
1 830	1.000	
271 366	289.563	
20.000	20.000	
1.312	1 400	
11.600	14.000	
4.320	5.600	
73.109	80.000	
90.341	101.000	
110.341	121.000	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	121.000	—	121.000
III.	6	**Ze sprzedaży ziemiopłodów:**			
		a) z pola doświadczalnego . . . 700 K.			
		b) z ogrodu warzywnego . . . 500 „	1.200	—	1.200
IV.	7	**Dochód z pasieki**	100	—	100
V.	8	**Odsetki z legatu Karola Skibińskiego** . .	168	—	168
VI.	9	**Dochody rozmaite**	100	—	100
		Suma dochodów .	122 568	—	122.568
		W porównaniu z wydatkami .			291.471
		okazuje się niedobór .			168 903

LWk. 73.441/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
110.341	121.000	
920	700	Preliminuje się dochód z ogrodu 500 K na podstawie wynikłości r. 1908.
28	100	
177	168	
18	100	
111.484	122.068	
271.366	289.563	
159.882	167.495	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 1.403 K odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

2. Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczycie do nauk fachowych: *zwycz. nadzwycz.*			
		płaca . . . . 2.800 K. — K.			
		dodatek aktywalny . . 240 „ — „			
		dodatek pięcioletni . . 300 „ — „			
		za nadzór nad internatem . — „ 300 „	3.340	300	
	2	Drugi nauczyciel do nauk fachowych:			
		płaca . . . . 2.800 K.			
		dodatek aktywalny . . 240 „	3.040	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych	1 400	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca . . . . 1.700 K.			
		dodatek aktywalny . . 200 „			
		dodatki pięcioletnie . 320 „	2.220	—	
	5	Docent weterynaryi	400		
	6	Koszta nauki religii i nabożeństwa obu obrządk. .	1.600	—	
		Suma rubryki I. .	12.000	300	12.300
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Remuneracya dyrektora Akademii rolniczej . .	800	—	
	8	Opał i oświetlenie	1.600	—	
	9	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie od ognia i stróż .	1.500	1.200	
	—	Dowóz wody	—	—	
	10	Sprzęty i ruchomości	300	—	
		Suma rubryki II. .	4.200	1.200	5.400
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	11	Stołowanie 42 uczniów po 398 K. . . .	16.716	—	
	12	Odzież, pościel i pranie dla 42 uczniów po 120 K. .	5.040	1.000	
	13	Koszta leczenia uczniów	200	—	
		Suma rubryk III. .	21.956	1.000	22.956
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	14	Przybo y do nauki i pisania dla uczniów .	400	—	
	15	Uzupełnienie środków naukowych	400	—	
	16	Biblioteka i czytelnia	250	—	
	17	Wycieczki i demonstracye	260	—	
		Suma rubryki IV. .	1.310	—	1.310
		Do przeniesienia .	39.466	2.500	41.966

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.428	3.940	*Mniej* o 300 K z powodu zmiany w osobie nauczyciela, dla którego odpadł jeden dodatek pięcioletni.
2.253	3.040	
723	1·200	*Więcej* odpowiednio do ogólnego w ostatnich latach podwyższenia płac w służbie publicznej i prywatnej.
1.986	2.220	
240	400	
1.600	1.600	
10.230	12.400	
800	800	
1·152	1.200	*Więcej* o 400 K z powodu podrożenia opału.
2.496	3.100	Zwyczajne bez zmiany. *W nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 1.600 K. wstawia się na 7 pieców kaflowych po 150 K razem 1.050 K i inne połączone z tem adaptacye 150 K.
120	—	
333	300	
4.901	5.400	
14.343	16.716	
5.153	5.040	Zwyczajne bez zmiany. *Nadzwyczajne* 1.000 K. wstawia się na zakupno poszewek, prześcieradeł i sienników.
200	200	
19.696	21.956	
369	400	
549	1.000	Bez zmiany; *nadzwyczajny* kredyt z 1909 r. 600 K. odpada.
147	250	
331	260	
1.396	1.910	
36.223	41.666	

2. Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	39.466	2.500	41.966
V.		**Kursa specyalne.**			
	18	Kurs sadownictwa i warzywnictwa . . .	400	—	
	19	„ stelmachstwa i kołodziejstwa . . .	500	—	
	20	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	500	
		Suma rubryki V. .	1.000	500	1.500
VI.	21	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	40.666	3.000	43.666
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów** (wpisowe i za utrzymanie) .	2.000	—	2.000
III.	3	**Zarobek 42 uczniów po 40 K.** . . .	1.680	—	1.680
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
		Suma dochodów .	9.780	—	9.780
		w porównaniu z wydatkami			43.666
		okazuje się niedobór .			33.886

LWk. 69525/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
36.223	41.666	
—	400	
500	500	
1 062	600	*W nadzwyczajnych* wstawia się drugą połowę kredytu 1.000 K. na uzupełnienie przyrządów pożarnych.
1.562	1.500	
946	200	
38.731	43.366	
6.000	6.000	
1.864	2.000	
1.296	1.680	
—	100	
9.160	9.780	
38.731	43.366	
29.571	33 586	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 300 K odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

3. Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik szkoły zarazem profesor, płaca . 3.600 K.			
		dodatek aktywalny . . . 720 „			
		„ pięcioletni . . . 167 „	4.487	—	
	2	Asystent płaca . . . . . 1.400 K.			
		dodatek na mieszkanie . . 240 „			
		„ „ opał . . . 78 „	1.718	—	
	3	Docenci:			
		a) matematyki, fizyki i rysunków . . .	600	—	
		b) nauki o kotłach i maszynach . . .	400	—	
		c) nauki o podatkach	400		
		d) administracyi i rachunkowości . . .	200	—	
		Suma rubryki I. .	7.805	—	7.805
II.		**Koszta administracyjne.**			
	4	Koszta kancelaryjne, druk świadectw portorya .	300	—	
	5	Służący, (laborant) płaca . . 600 K.			
		dodatek na mieszkanie . 192 „	792	—	
	6	Służący pomocniczy na czas kursu . . .	240		
	7	Opał	500		
	8	Oświetlenie (zwrot fund. stacyi za gaz, patrz poz. 3, b. doch. stacyi dublańskiej) . . .	1.000	—	
	9	Utrzymanie i ubezpieczenie budynku . . .	400	—	
	10	Ubezpieczenie funkcyonaryuszów od wypadków .	200	—	
	11	Koszta przewozu docentów	200	—	
	12	Koszta podróży w sprawach szkolnych . .	200	—	
		Suma rubryki II. .	3.832	—	3 832
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	13	Dotacya dla pracowni gorzelniczej	2.000	400	
	14	Prenumerata pism i zakupno podręczników . .	300	—	
	15	Wycieczki naukowe z uczniami . . .	200	—	
		Suma rubryki III. .	2.500	400	2.900
IV.		**Kursa specyalne.**			
	16	Kurs dla kierowników gorzelń	500	—	
	17	„ „ c. k. straży skarbowej	500	—	
		Suma rubryki IV. .	1.000	—	1.000
		Do przeniesienia .	15.137	400	15.537

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
4.320	4.320	*Więcej* z powodu przypadającego kierownikowi Chrząszczowi I. dodatku pięcioletniego od 1. września z rocznych 500 K.
1.551	1.718	
600	600	
350	400	
400	400	
180	200	
7.401	7.638	
242	300	
792	792	
—	—	
700	500	Wstawia się na pomocniczego służącego, gdyż w zimie podczas trwania kursu gorzelniczego jeden służący nie wystarcza.
600	1.000	
—	400	
—	100	*Więcej* według faktycznej potrzeby.
125	200	
124	200	
2.583	3.492	
2.800	2.300	Zwyczajne bez zmiany. *W nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 300 K. wstawia się:
278	300	
—	200	*a*) na sprawienie tablic i modeli do nauki o kotłach 200 K.
3.078	2.800	*b*) „ „ mikroskopu . . . . . 200 „
—	500	
660	500	
660	1.000	
13.722	14.930	

3. Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	15.137	400	15.537
V.	18	**Zapomogi dla uczniów:**			
		a) z funduszu kra owego . . 600 K.			
		b) z subwencyi państwowej . . 1.000 „	1.600		1 600
VI.	19	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	16.937	400	17.337
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**			
		a) na utrzymanie szkoły . . . 3.000 K.			
		b) na zapomogi dla uczniów . . 1.000 „	4.000	—	4.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	1.000	—	1.000
III.	3	**Dochód z analiz**	200	—	200
		Suma dochodów .	5.200	—	5.200
		W porównaniu z wydatkami .			17.337
		okazuje się niedobór .			12.137

LWk. 80693/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
13.722	14.930	
1.600	1.600	
187	200	
15.509	16.730	
4.000	4.000	
900	1.300	*Mniej*, gdyż uczniowie Akademii nie uczęszczają obecnie do szkoły gorzelniczej.
—	200	
4.900	5.500	
15.509	16.730	
10.609	11.230	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 907 K. stosownie do zmian wyżej wyjaśnionych.

4. Gorzelnia szkolna w Dublanach

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace.**			
	1	Gorzelnik	1.400	—	
	2	Służba:			
		a) Palacz zarazem stróż . . . 480 K.			
		b) 1 robotnik przez 5 miesięcy po 30 K. 150 „	630	—	
		Suma rubryki I. .	2.030	—	2.030
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**			
	3	Ziemniaki (1.800 q. po 4 K.)	7.200	—	
	4	Jęczmień (80 q. po 14 K.)	1.120	—	
	5	Żyto, kukurudza i inne zboża (50 q. po 16 K.) .	800	—	
	6	Opał	1.600	—	
	7	Światło, smary, drożdże i t. p. . . .	400	—	
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów . . .	600	—	
	9	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników .	400	—	
		Suma rubryki II. .	12.120	—	12.120
III		**Rozmaite.**			
	10	Utrzymanie budynków i podwórza . . .	300	—	
	11	Podatek zarobkowy	200	—	
	12	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	100	—	
		Suma rubryki III. .	600	—	600
		Suma wydatków .	14 750	—	14.750
		DOCHODY.			
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (200 Hl. po 50 K.) . .	10.000	—	10.000
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (2500 Hl. po 30 h.) .	750	—	750
III.	3	**Bonifikacya** od c. k. Rządu za spirytus (200 Hl. po 10 K.)	2.000	—	2.000
		Suma dochodów .	12.750	—	12.750
		W porównaniu z wydatkami .			14.750
		okazuje się niedobór .			2.000

LWk. 80.693/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.200	1.400	
638	630	
1.838	2.030	
7.248	7.200	
551	1.120	
131	800	
1.723	1.600	
293	400	
743	600	
366	400	
11.055	12.120	
62	300	
99	200	
68	100	
229	600	
13.122	14.750	
9.326	10.000	
750	750	
1.774	2.000	
11.850	12.750	
13.122	14.750	
1.272	2.000	Dotacya z funduszu krajowego jak na r. 1909.

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycji	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		A) WYDATKI NA FOLWARK.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi	7.400	—	
	2	Najem robotnika	16.000	—	
	3	Kuchnia folwarczna	3.000	—	
	4	Koszta kancelaryjne	200	—	
	5	Zmiana i dokupno nasienia	1.000	—	
	6	Dokupno nawozów dopełniających	5.000	—	
	7	Dokupno karmy	8.000	—	
	8	Wymiana zużytych koni, uprzęży i kucie koni	2.400	—	
	9	Uzupełnienie obory	—	3.000	
	10	Utrzymanie budynków	1.500	4.400	
	11	Utrzymanie i uzupełnienie maszyn i narzędzi rolniczych	1.000	400	
	12	Utrzymanie dróg i rowów	500	—	
	13	Melioracye łąk:			
		a) wynagrodzenie łąkowego . . 480 K.			
		b) utrzymanie narzędzi melioracyjnych i dokupno materyałów . 600 „	1.080	—	
	14	Wynagrodzenie geometry za szczegółowy pomiar pól	—	2.200	
	15	Ubezpieczenie od ognia i gradu	1.500	—	
	16	Światło i smary	150	—	
	17	Kultura lasu i utrzymanie stawów	400	600	
	18	Posyłki i jazdy w sprawach folwarku	500	—	
	19	Koszta leczenia czeladzi i dobytku	300	—	
		Suma rubryki I.	49.930	10.600	60.530
II.		**Inne wydatki.**			
	20	Podatki i inne opłaty publiczne	1.400	—	
	21	Rozmaite nieprzewidziane	300	—	
		Suma rubryki II.	1.700	—	1.700
		Suma działu A)	51.630	10.600	62.230
		Do przeniesienia	51.630	10.600	62.230

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
9.309	7.000	*Podwyższa* się kredyt o 400 K. na podstawie wynikłości lat poprzednich.
16.125	16.000	
6.997	1.500	*Podwyższa* się kredyt o 1.500 K. z powodu jak poz. 1.
193	200	
6.000	3.500	Bez zmiany; gdyż odpadają *nadzwyczajne* 2.500 K. z r. 1909.
6.000	4.000	*Więcej* o 1.000 K. z powodu wzięcia pod uprawę zmeliorowanych torfów.
10.208	8.000	
879	2.400	
—	3.000	
2.753	1.500	*W nadzwyczajnych* preliminuje się:
		a) na rynnę naokoło obory . . . . . 800 K.
		b) „ wentylacyę w oborze zapomocą dymników . . 600 „
		c) „ podsibitkę w starym ośmioraku . . . . . 500 „
		d) „ ogrodzenie obejść około nowego czworaku i dobudowę chlewków . . . . . 2.500 „
5.721	4.500	Zwyczajne bez zmiany. *W nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych
500	500	3.500 K. wstawia się 400 K. na sprawienie kosiarki.
3.204	1.080	
—	—	
1.586	1.500	Preliminuje się jednorazowo na koszta szczegółowego pomiaru pól folwarcznych.
1.246	150	
783	400	*Nadzwyczajnie* 600 K. wstawia się na zakulturowanie 10 morgów lasu.
1.297	500	
826	300	
73.627	56.030	
1.718	1.400	
1.028	300	
2.746	1.700	
76.373	57.730	
76.373	57.730	

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia dział A) .	51.630	10.600	62.230
III.		**B. Ekwiwalent, spłata długów i renty.**			
	22	Ekwiwalent	1.055	—	
	23	Towarzystwo kredytowe ziemskie we Lwowie:			
		a) spłata pożyczki 10.000 K. zaciągniętej w r. 1879, 63 i 64 półroczna rata z 36-lecia			
		kapitał . . . 456·52 K.			
		4% odsetki . . 105·63 „			
		0·5% dod. administr. . 2·64 „	565	—	
		b) spłata pożyczki 23.200 K. zaciągniętej w r. 1885, 53 i 54 półroczna rata z 36-lecia			
		kapitał . . . 848·22 K.			
		4% odsetki . . 418·06 „			
		0·5% dod. administr. . 10.45 „	1.277	—	
	24	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	3.200	—	
		Suma działu B) .	6.097	—	6.097
		Suma wszystkich wydatków	57.727	10.600	68.327

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
76.373	57.730	
1.055	1.055	
563	600	Preliminuje się ogółem *mniej* o 33 K. stosownie do wysokości rat. Z końcem r. 1910 pozostanie z tych pożyczek dług w kapitale: *a*) z pożyczki 10.000 K. . . 2.525 K. 24 h. *b*) „ „ 23.200 „ . . 10.236 „ 88 „ razem . . 12.762 „ 12 h.
1.267	1 275	
3.200	3.200	
6.085	6.130	
82.458	63.860	

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycji	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
I.		**Z gospodarstwa.**			
	1	Z sprzedaży ziemiopłodów	35.000	—	
	2	Z wynajętych pól i łąk	3.000	—	
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) mleko	14.000	—	
		b) przychowek	1.500	—	
		c) chlewnia	500	—	
		d) owce	150	—	
		e) braki i opasy	2.500	—	
	4	Za wynajęte konie	3.000	—	
	5	Z lasu i stawów	800	—	
	6	Ryczałt od Akademii rolniczej za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb Akademii (patrz poz. 41 wyd. Akademii) . . .	2.000	—	
		Suma rubryki I. .	62.450	—	62.450
II.		**Inne dochody.**			
	7	Z dzierżawy polowania	50	—	
	8	Rozmaite dochody	200	—	
		Suma rubryki II. .	250	—	250
		Suma dochodów .	62.700	—	62.700
		W porównaniu z wydatkami			68 327
		okazuje się niedobór .			5.627

LWK. 80693/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
37.944	28.000	
4.006	4.000	
10.488	16 000	
2.191	1.500	Odpowiednio do wynikłości z lat poprzednich:
1.073	500	*podnosi się* dochód *a*) z ziemiopłodów o . 7.000 K.
—	150	*b*) za wynajęte konie o . 1.500 „
2.092	4.000	razem o . . 8.500 K
4.339	1.500	*obniża się* zaś dochód *a*) z płodów zwierzęcych o . 3.500 K.
1.255	800	*b*) z wydzierżawionych pól i łąk o 1.000 „
		razem o 4.500 „
2 000	2 000	ogółem więc podwyższa się o 4.000 K.
65.388	58.450	
50	50	
73	200	
123	250	
65.511	58.700	
82.458	63.860	
16.947	5.160	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o: 467 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi	2.400	—	
	2	Adjunkt: płaca . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . . 200 „ dodatek pięcioletni . . 400 „	3.000	—	
	3	Czterech asystentów (nieetatowych): *a*) 2-ch asystentów płaca po 1.600 K. 3.200 K. na mieszkanie dla jednego . . 240 „ na opał dla jednego . . . 78 „	3.518	—	
		b) 2ch asystentów płaca po 1.400 K. 2.800 K. na mieszkanie „ 240 „ 480 „ na opał „ 78 „ 156 „	3.436	—	
	4	Laborant, płaca . . . *zwycz.* 900 K. *nadzwycz.* — K. na mieszkanie . 200 „ — „ dodatek nadzwycz . — „ 360 „	1.100	360	
	5	Pomocnik kancelaryjny	960	—	
	6	Trzech służących, płace po 600 K. 1.800 K. na mieszkanie „ 192 „ 576 „	2.376	—	
		Suma rubryki I. .	16.790	360	17.150
II.		**Utrzymanie stacyi.**			
	7	Koszta utrzymania laboratoryum	7.500	—	
	8	„ prowadzenia doświadczeń:			
		a) wegetacyjnych i wazonowych	1.200	—	
		b) polowych na fermach doświadczalnych . .	5.000	—	
		c) uprawy buraków cukrowych . . .	600	—	
		d) żywienia inwentarza	400	—	
	9	Urządzenie i utrzymanie doświadczalnego gospodarstwa torfowego	7.000	4.200	
		Do przeniesienia .	21.700	4.200	
			16.790	360	17.150

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.400	2.400	
3.000	3.000	
3.597	3.518	
2.512	3.436	
1.460	1.460	
720	720	*Więcej* z powodu potrzeby utrzymywania osobnego funkcyonaryusza do czynności biurowych i rachunków.
2.406	2.376	
16.095	16.910	
19.073	7.500	
1 918	1.200	
3.751	5.000	
597	600	
—	400	
—	—	Wstawia się poraz pierwszy *zwyczajny* kredyt, na utrzymanie w Dublanach f rmy doświadczalnej dla uprawy torfów. Mianowicie preliminuje się na asystenta 2.000 K. na dozorcę 1.000 K. i na robociznę 4.000 K. *Z nadzwyczajnego* kredytu służyć ma na koszta zdrenowania faszynami części przeznaczonej na doświadczenia, a mianowicie 3-ha po 400 K 1.200 K. i na ogrodzenia 3 000 K. Wydatek ten znajduje częściowe pokrycie w subwencyi państwowej preliminowanej równocześnie rubryce dochodów stacyi. Bliższe wyjaśnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego o zakładach dublańskich.
25.339	14.700	
16.095	16.910	

6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	16.790	360	17.150
			21.700	4.200	
	10	Koszta kancelaryjne, druk świadectw, portorya .	1 400	—	
	11	Druki sprawozdań	1.200	—	
	12	Prenumerata pism i zakupno podręczników . .	600	—	
	13	Koszta podróży w sprawach stacyi . . .	2.600	—	
	14	Ubezpieczenie od wypadków fukcyonaryuszów stacyi	600	—	
	15	Opał stacyi	1.000	—	
	16	Utrzymanie budynku i ubezpieczenie od ognia budynku i ruchomości stacyi	1.400	—	
	17	Rozmaite inne	500	—	
		Suma rubryki II. .	31.000	4.200	35.200
III.		**Koszta ruchu gazowni.**			
	18	Palacz: wynagrodzenie . . . 1.200 K na mieszkanie . . . . 240 „	1.440	—	
	19	Pomocnik palacza (na zimę)	600	—	
	20	Olej	2.400	—	
	21	Koks i węgiel	6.000	—	
	22	Utrzymanie aparatów, pieców i rurociągu . .	1.400	—	
	23	Ubezpieczenie od ognia i wypadków . . .	400	—	
		Suma rubryki III. .	12.240	—	12.240
		Suma wydatków .	60.030	4.560	64.590

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
16.095	16.910	
25.339	14.700	
1.135	1.400	
51	1.200	
767	600	
1.794	2.600	
412	600	
2.140	1.000	
121	1.400	
—	—	
31.759	23.500	
1.105	1.440	
105	600	
1.366	2.400	
3.043	6.000	
3.070	1.400	
276	400	
8.965	12.240	
56.819	52 650	

6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**			
		a) na utrzymanie stacyi	6.000	—	
		b) na doświadczalne gospodarstwo torfowe . .	4 000	2.100	
		Suma rubryki I. .	10.000	2.100	12.100
II.	2	**Dochód z analiz**	9.000	—	9.000
III.	3	**Zwroty od zakładów za gaz.**			
		a) od Akademii rolniczej:			
		(patrz poz. 20a. wyd. Akademii) . 5.500 K.			
		(patrz poz. 50b. „ „ . 1.000 „	6.500	—	
		b) od szkoły gorzelniczej (patrz poz. 8 wy . szkoły gorzelniczej)	1.000	—	
		Suma rubryki III. .	7.500	—	7.500
IV.	4	**Ze sprzedaży mazi pogazowej**	300	—	300
		Suma dochodów .	26.800	2.100	28.900
		W porównaniu z wydatkami .			64.590
		okazuje się niedobór .			35.690

LWk. 73967/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	Na utrzymanie fermy dla uprawy torfów przyznało C. k. Ministerstwo rolnictwa subwencyę przez pierwsze trzy lata po 4.000 K. a następnie po 1.700. K. tudzież *nadzwyczajny* jednorazowy zasiłek 2.100 K na koszta założenia. Bliższe wyjaśnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego o zakładach dublańskich.
—	—	
6 000	6 000	
8.610	10 000	*Mniej* odpowiednio do wynikłości.
4 500	6.500	
600	1.000	
5.100	7.500	
214	300	
19.924	23.800	
56.819	52 650	
36 895	28.850	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 6.840 K, odpowiednio do zmian wyżej uzasadnionych.

7. Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
					K o r o n y		
		WYDATKI.					
I.		**Płace personalu.**					
	1	Kierownik stacyi:					
		płaca		4.800 K.			
		dodatek aktywalny		1.288 „			
		„ osobisty		4.584 „	10.672	—	
	2	Adjunkt płaca		2.400 K.			
		dodatek aktywalny		480 „	2.880	—	
	3	2 asystentów (nieetatowych):					
		a) pierwszy płaca		1 600 K.			
		na mieszkanie		400 „			
		„ opał		78 „	2.078	—	
		b) drugi płaca		1.400 K.			
		na mieszkanie		400 „			
		„ opał		78 „	1.878	—	
	4	Laborant, płaca		1.100 K.			
		na mieszkanie		360 „	1.460	—	
			Suma rubryki I.		18.968	—	18.968
II.		**Koszta administracyjne.**					
	5	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna			720	—	
		b) koszta kancelaryjne			1.000	450	
		c) służący			720	—	
	6	Czynsz za najem lokalu			3.400	—	
	7	Opał i oświetlenie			1.200	—	
			Suma rubryki II.		7.040	450	7.490
			Do przeniesienia		26.008	450	26.458

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
10.405	10.672	
2.257	2.880	
1.873	2.078	
1.711	1.878	
1.460	1.460	
17.706	18.968	
—	—	Z powodu rozwoju agend stacyi preliminuje się osobny kredyt na pomocnika kancelaryjnego do prowadzenia korespondencyi i rachunków bieżących stacyi.
1.291	1.000	*Nadzwyczajne* 450 K. wstawia się na maszynę do pisania.
540	720	
3.400	3.400	
1.072	1.200	
6.303	6.320	
24.009	25.288	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	26.008	450	26.458
III.		**Utrzymanie stacyi.**			
	8	Utrzymanie pracowni stacyi	5.000	1.500	
	9	Koszta prowadzenia doświadczeń:			
		a) w ogrodzie górskim na połoninach . .	2.500	200	
		b) na polach doświadczalnych i polach utrzymywanych kosztem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego	1.200	—	
		c) na polach reprodukcyjnych przy krajowych szkołach rolniczych	600	—	
	10	Koszta druków i wydawnictw	1.000	—	
	11	Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych . .	600	200	
	12	Koszta podróży w sprawach stacyi	1.500	—	
	13	Ubezpieczenie od wypadków	200	—	
		Suma rubryki III. .	12.600	1.900	14.500
		Suma wydatków .	38.608	2.350	40.958
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k Skarbu Państwa.** . .	4.000	—	4.000
II.	2	**Dochód z analiz**	1.800	—	1.800
III.	3	**Dochód z pól i ogrodu**	400	—	400
		Suma dochodów .	6.200	—	6.200
		W porównaniu z wydatkami .			40.958
		okazuje się niedobór .			34.758

LWk. 75.6000/1909.

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
24.009	25.288	
5.953	5.000	W *nadzwyczajnych* wstawia się pierwszą połowę kredytu na uposażenie działu ochrony roślin, jak uzasadniono w sprawozdaniu Wydziału krajowego o czynnościach stacyi.
2.668	2.500	*Nadzwyczajne* 200 K na zakupno termobarometru samopiszącego.
1.010	1.200	
494	600	
621	600	*Więcej* o 400 K. z powodu rozszerzonej czynnosci stacyi.
588	600	*Nadzwyczajne* 200 K. na oprawę pism peryodycznych.
1.429	1.500	
–	200	
12.763	12.200	
36.772	37.488	
4.000	4.000	
1.628	1.600	*Więcej* stosownie do wysokości spodziewanego dochodu.
—	400	
5.628	6.000	
36.772	37·488	
31.144	31 488	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 3.270 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

8. Wyższa szkoła lasowa we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
				Korony		
		WYDATKI.				
I.		**Płace profesorów.**				
	1	Profesor fachowy zarazem dyrektor, płaca	4.800 K.			
		dodatek aktywalny	1.288 „			
		dodatki pięcioletnie	1 000 „			
		dodatek osobisty	1.200 „	8 288		
	2	Trzech profesorów fachowych:				
		płace po 3.280 K.	9.840 K.			
		dodatki aktywalne „ 960 „	2.880 „			
		dodatki pięcioletnie „ 500 „	3.000 „	15.720	—	
	3	Trzech nauczycieli adjunktów:				
		a) dla dwóch, płace po 2.400 K.	4.800 K			
		dodatki aktywalne „ 720 „	1.440 „			
		dodatki pięcioletnie „ 400 „	1.200 „			
		dodatek osobisty dla jednego	300 „			
		b) dla jednego płaca [2.400 K.]	— „			
		dodatek aktywalny [720 „]	— „	7 740	—	
	4	Docenci:				
		a) języka polskiego, niemieckiego i korespondencyi		1 600	—	
		b) fizyki matematyki		1.500	—	
		c) zarysu inżynieryi, geometryi wykreślnej, konstrukcyi i rysunków		2.000	—	
		d) chemii ogólnej:				
		α) za wykłady	600 K			
		β) za prowadzenie ćwiczeń w laboratoryum chemii	400 „	1.000	—	
		e) ekonomii społecznej		400	—	
		f) encyklopedyi rolnictwa		600	—	
		g) zarysu prawa i administracyi		500	—	
		h) sadownictwa		400	—	
		i) handlu drzewem		250	—	
		j nauki o pomocy w nagłych wypadkach		200	—	
		Suma rubryki I.		40.198	—	40 198
		Do przeniesienia		40.198	—	40 198

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
7 611	8.288	
13.778	15.428	*Więcej* o 292 K. z powodu zapreliminowania na r. 1910 pełnych dodatków pięcioletnich, dla prof. Sokołowskiego i Janeczki.
7.308	7.740	
1.600	1.600	
1.500	1.500	
2.200	2.000	
1.000	1.000	
400	400	
600	600	
500	500	
400	400	
—	—	Wstawia się na osobną docenturę handlu drzewem, wiadomości te bowiem są dla leśników niezbędne.
200	200	
37.097	39.656	
37.097	39.656	

8. Wyższa szkoła lasowa we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1909. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
		Z przeniesienia .	40.198	—	40.198
II.		**Koszta administracyjne.**			
	5	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . . .	480	—	
	6	Koszta kancelaryjne, druki i portorya . . .	600	—	
	7	Dwóch dozorców szkolnych	2.016	—	
	8	Opał, oświetlenie, woda i telefon . . .	1.000	—	
	9	Utrzymanie budynków	400	1.791	
	10	Sprzęty i r chomości	100	—	
	11	Ubezpieczenie budynków i ruchomości od ognia .	80	—	
	12	Podatki i ekwiwalent	45	—	
		Suma rubryki II. .	4.721	1.791	6 512
III.		**Środki naukowe.**			
	13	Biblioteka i czytelnia	800	—	
	14	Laboratorya:			
		a) chemii ogólnej i technologicznej i wynagrodzenie laboranta . . . 600 K.			
		b) botaniczno-fizyologiczne . . . 120 „	720	—	
	15	Muzea, zbiory, środki do demonstracyi i ćwiczeń:			
			zwyczaj.	*nadzwycz.*	
		a) geografia fizyczna i polityczna . . .	20 K.	— K.	
		b) fizyka	40 „	— „	
		c) meteorologia i klimatologia	40 „	— „	
		d) inżynierya leśna . .	300 „	— „	
		e) botanika, fizyologia, geognozya i mineralogia . .	120 „	335 „	
		f) zoologia	40 „	— „	
		g) technologia chemiczna . .	100 „	— „	
		h) leśnictwo i uprawa lasu .	300 „	100 „	
			960	435	
	16	Utrzymanie ogrodu przy szkole	300	—	
	17	Utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach Brzuchowicach	—	1.000	
	18	Wycieczki naukowe z uczniami	2.000	—	
		Suma rubryki III. .	4.780	1.435	6.215
		Do przeniesienia .	49.699	3.226	52.925

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
37.097	39.656	
448	480	
701	600	
1.683	2.016	
1.203	1.000	
1.142	400	W *nadzwyczajnych* wstawia się 1.791 K. na naprawę sztachet i szkarpy.
85	250	Odpadają *nadzwyczajne* 150 K. z r. 1909.
43	80	
19	45	
5.324	4.871	
796	800	Odpowiednio do wynikłości *podwyższa się* dotychczasowy kredyt zwyczajny o 200 K. Odpadają zaś *nadzwyczajne* 200 K. z r. 1909.
465	720	
1.890	1.600	Preliminuje się zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* zaś w miejsce zeszłorocznych 640 K. wstawia się:
426	300	*a*) na mikrometer, przyrząd do rysowania powiększeń i soczewkę immersyjną . . . . . 355 K.
974	1.000	*b*) na kilka map z urządzenia lasu . . . . . 100 „
1.914	2.000	
6.465	6.420	
48.886	50.947	

8. Wyższa szkoła lasowa we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1909. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	49.699	3.226	52.925
IV.	19	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	
	20	Galic. Kasie oszczędności we Lwowie, spłata pożyczki 18.000 K. zaciągniętej w r. 1874 . . .	—	—	
		Suma rubryki IV. .	100	—	100
		Suma wydatków .	49.799	3.226	53.025
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	14.000	—	14.000
II.		**Opłaty od uczniów**			
	2	Wpisowe od 25 uczniów po 4 K. . . .	100	—	
	3	Czesne od 35 uczniów po 20 K . . .	700	—	
		Suma rubryki II. .	800	—	800
III.	4	**Rozmaite nieprzewidziane.**	100	—	100
		Suma dochodów .	14 900	—	14.900
		W porównaniu z wydatkami .			53.025
		okazuje się niedobór .			38.125

LWk. 63.110/1909.

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
48.886	50.947	
—	100	
1.043	423	*Odpada* z powodu całkowitego umorzenia pożyczki w r. 1909.
1.043	523	
49.929	51.470	
14.000	14 000	
144	80	*Więcej* o 120 K. z powodu preliminowanej większej o 5-ciu liczby uczniów.
510	600	
654	680	
—	100	
14.654	14.780	
49.929	51.470	
35.275	36.690	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 1.435 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1909. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Dyrektor: płaca . . . . 4.800 K. dod. aktywalny . . . 640 „ dod. pięcioletnie . . . 594 „ dod. osobisty . . . 800 „	6.834	—	
	2	Kapelan i katecheta oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących: płaca . . . . . 3.200 K. dodatek aktywalny . . . 520 „ dodatki pięcioletnie . . . 1.000 „	4.720	—	
	3	Ośmiu nauczycieli: *a*) dla siedmiu: płace . . . po 3.200 K. 22.400 K. dod. aktyw. . „ 520 „ 3 640 „ dod. pięcioletnie . „ 500 „ 4.500 „ *b*) jedna posada nieobsadzona: płaca . . [3.200 K] — „ dodatek aktywalny . [520 „] — „	30.540	—	
	4	Docenci: *a*) weterynaryi	1.600	—	
		b) leśnictwa	800	—	
		c) hygieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200	—	
	5	Nauczyciel muzyki i śpiewu	1.000	—	
	6	Nauczyciel instruktor do robót praktycznych płaca . . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . . . 240 „ „ pięcioletni . . . 300 „	2.940	—	
	7	Trzech prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki: płace . . po 2.400 K. 7.200 K. dodatki aktywalne „ 240 „ 720 „ dodatki pięcioletnie „ 200 „ 600 „	8.520	—	
		Suma rubryki I.	57.154	—	57.154
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**			
	8	Kasyer zarazem rachmistrz: płaca . . . . . 2.400 K. dodatki pięcioletnie . . . 480 „	2.880	—	
	9	Pisarz dyrekcyi zarazem magazynier: płaca . . . . . 1.400 K. dodatek pięcioletni . . . 120 „	1.520	—	
		Suma rubryki II.	4.400	—	4.400
		Do przeniesienia .	61.554	—	61.554

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6.065	6.740	*Więcej* o 94 K. z powodu przypadającego dyrektorowi Sikorskiemu II. dodatku pięcioletniego od 23. października 1910 z rocznych 500 K
4.270	4.720	
36 217	38.677	*Mniej* o 8.137 K. gdyż odpada 10 dodatków pięcioletnich po 500 K. razem 5.000 K. preliminowanych na rok 1909 dla nauczycieli: Dra Birkenmajera, Wojciechowskiego i Dra Surzyckiego, którzy ustąpili, przybywa natomiast uzupełnienie pięciolecia IV-tego dla nauczyciela Nowakowskiego asygnowanego z dniem 1. czerwca 1909 r. i II-go dla naucz: Dziamy asygnowanego z dniem 1. września 1909. co czyni 583 K. Nadto nie preliminuje się 3.720 K. na nieobsadzaną od dłuższego czasu posadę jednego nauczyciela.
1.600	1.600	
800	800	
200	200	
489	1.000	
2.865	2,940	
7.272	7.650	*Więcej* o 870 K. z powodu przyznania prefektom dodatku aktywalnego po 240 K. rocznie razem 720 K. a nadto uzupełnienia o 150 K. III. pięciolecia prefekta Różańskiego asygnowanego z dniem 1. października 1909 r.
59.778	64.327	
2.880	2.880	
1.200	1.250	*Więcej* o 270 K. z powodu podwyższenia płacy o 200 K. a nadto uzupełnienia o 70 K. I-go pięciolecia które magazynier Mierzwiński pobiera od 1. sierpnia 1909 r.
4.080	4.130	
63.858	68.457	

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	61.554	—	61.554
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**			
	10	Lekarz zakładowy, płaca . . . 1.200 K.			
		na opał . . . . . 100 „	1.300	—	
	11	Ogrodnik zakładowy, płaca . . . 1.000 K.			
		dodatek pięcioletni . . . . 6 „	1.006	—	
		Suma rubryki III. .	2 06	—	2.306
IV		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	12	Służba wyższa:			
		a) tercyan szkoły, zarazem woźny:			
		płaca . . . . . 900 K.			
		dodatek osobisty . . . . 50 „			
		na ubranie . . . . . 100 „	1.050	—	
		b) portyer bramy głównej:			
		płaca . . . . . 660 K.			
		na ubranie . . . . . 100 „	760	—	
		c) woźny dyrekcyi, zarazem obsługujący infirmeryę i kaplicę zakładową:			
		płaca . . . . . 560 K.			
		na ubranie . . . . . 100 „	660	—	
		d) lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym:			
		płaca . . . . . 500 K.			
		na ubranie . . . . . 100 „	600	—	
		e) portyer drugiej bramy zakładowej:			
		płaca . . . . . 365 K.			
		na ubranie . . . . . 100 „	465	—	
	13	Służba niższa:			
		a) stróż, zarazem ogrodniczek przy parku . .	456	—	
		b) służący przy laboratoryum chemii . . .	420	—	
		c) 3 służących przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych po 420 K.	1.260	—	
		d) stróż domowy	420	—	
	14	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi) .	350	—	
		Suma rubryki IV. .	6.441	—	6.441
		Do przeniesienia .	70.301	—	70.301

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
63.858	68.457	
1.100	1.100	*Więcej* o 200 K. dla zrównania z płacami lekarzy okręgowych.
1.000	1.000	Wstawia się 6 K. na I. dodatek pięcioletni dla ogrodnika Białoboka od 10. grudnia z rocznych 100 K.
2.100	2.100	
917	1.000	
700	700	
600	600	
550	550	*Więcej* ogółem o 256 K. z powodu przyznania podwyżek w płacach: *a*) tercyanowi . . . . . o 50 K. *b*) portyerowi bramy głównej . . . . . „ 60 „ *c*) woźnemu . . . . . „ 60 „ *d*) lampiarzowi . . . . . „ 50 „ *e*) ogrodniczkowi . . . . . „ 36 „
452	465	
420	420	
380	420	
1.140	1.260	
380	420	
300	300	*Więcej* o 50 K. stosownie do potrzeby podniesienia datków noworocznych.
5.839	6.135	
71.797	76.692	

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	70.301	—	70.301
V.		**Koszta administracyjne.**			
	15	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły .	400	—	
		b) potrzeby kancelar. druki, inseraty, portorya itp.	800	—	
		c) koszta podróży w interesach zakładu . .	900	—	
		d) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . .	300	—	
		e) utrzymanie koni administracyjnych (patrz poz. 5. doch folwarku w Czernichowie) . . .	800	—	
		f) płaca zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego (patrz poz. 15. wyd. folwarku czernichow.)	300	—	
	16	Opał gmachu szkolnego i internatu . . .	3.000	4.400	
	17	Oświetlenie „ „ „ . . .	2.200	—	
	18	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	3.500	1.500	
	19	Utrzymanie dziedzińców i parku	800	1 245	
	20	Płaca kominiarza	460	—	
	21	Wywóz nieczystości, mycie podłóg okien i t. p. .	9 0	—	
	22	Ubezpieczenie od ognia budynków i ruchomości .	800	—	
	23	Najem pomieszkań:			
		a) dla pisarza w kancelaryi dyrekcy . 288 K.			
		b) „ lekarza zakładowego . . 700 „	988	—	
	24	Sprzęty i ruchomości szkoły	500	—	
	25	Koszta lustracyi zakładu	400	—	
	26	Koszta nabożeństwa	240	—	
	27	Aptece za lekarstwa	400	—	
		Suma rubryki V. .	17.688	10.145	27.833
		Do przeniesienia .	87.989	10.145	98.134

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
71.797	76.692	
400	400	
900	800	
885	900	
300	300	
700	700	*Więcej* odpowiednio do rzeczywistych wydatków folwarku na utrzymanie pary koni.
300	200	
3.000	3.00	W *nadzwyczajnych* wstawia się 4.400 K. na nowy piec centralny, który
2.200	2.200	będzie kosztował 6.600 K. Resztę wydatku 2.200 K pokryje zaoszczędzony w tej pozycyi kredyt z lat poprzednich 1.600 K. i w poz. 39 reszta 600 K.
7.154	7.400	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 3.900 K. wstawia się:
		a) na polepę z gliny na strychach w kamienicy . . 198 K.
		b) „ otynkowanie ścian kamienicy . . . . . 230 „
		c) „ „ „ Leśniczówki . . . . . 127 „
		d) „ 4 podłogi w kamienicy . . . . . 1.210 „
		e) „ podłogi w 5 salach sypialnych internatu . . . 2.691 „
		f) „ inne drobne . . . . . 44 „
1.533	1.000	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 200 K. wstawia się 1.245 K. na wybudowanie kanału betonowego do odpływu wody z parku, nieczystości i t. d.
320	400	*Więcej* o 60 K. gdyż dotychczasowe wynagrodzenie wobec ogólnej dro-
1.007	900	żyzny jest za niskie.
630	800	
1.355	1.388	*Mniej* o 400 K. gdyż jeden prefekt otrzyma pomieszkanie opróżnione przez nauczyciela.
400	500	
224	400	
240	240	
400	400	
21.948	22.028	
93.745	98.720	

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	87.989	10.145	98 134
VI.		**Utrzymanie uczniów.**			
	28	Płace służby:			
		a) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki zarazem monter do elektrowni płaca . . 1.080 K. na mieszkanie, opał i światło . 320 „	1.400	—	
		b) pomocnik palacza zarazem stróż nocny internatu	456	—	
		c) czterech służących po 420 K. . . .	1.680	—	
	29	Żywność dla 62 uczniów przez 10 mies. po 590·32 K. .	36.600	—	
	30	Odzież dla 62 uczniów po 120 K.	7.440	—	
	31	Pościel	300	400	
	32	Pranie bielizny	1.742	—	
	33	Sprzęty w internacie	510		
		Suma rubryki VI. .	50.128	400	50.528
VII	34	**Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego po 800 K.** (patrz poz. 2b. doch.)	3.200	—	3.200
VIII.		**Potrzeby naukowe.**			
	35	Dotacye na zbiory, muzea, laboratorya i eksperymenta przy wykładach:			
			zwycz.	*nadzwycz.*	
		a) rolnictwo	860 K.	— K.	
		b) hodowla	150 „	— „	
		c) fizyka i meteorologia . .	300 „	— „	
		d) geografia	50 „	— „	
		e) botanika	360 „	— „	
		f) zoologia	100 „	— „	
		g) zootomia	190 „	— „	
		h) mechanika	100 „	— „	
		Do przeniesienia .	2.110 K.	— K.	141.317	10.545	151.862

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
93.745	98.720	
770	1.200	*Więcej* o 200 K. gdyż z zaprowadzeniem oświetlenia elektrycznego palacz będzie zarazem monterem przy motorze i dynamomaszynie.
425	420	*Więcej* o 36 K. wobec obsługi motoru.
1.498	1.680	
31.536	36.600	
5.492	7.440	
309	700	*Nadzwyczajne* jak w 1909 r. wstawia się na sprawienie 30 sienników i odnowienie pierza w 62 poduszkach.
1.993	1.492	*Więcej* o 250 K. stosownie do zawartej umowy.
345	1.110	Odpada *nadzwyczajny* kredyt 600 K. z 1909 r.
42.298	50.642	
3.200	3.200	
139.243	152.562	

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwycz.	nadzwycz.	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
					Korony		
VIII.	35						
		Z przeniesienia . .	2.110 K.	— K.	141.317	10.545	151.862
		i) mineralogia . . .	40 „	— „			
		j) technologia . . .	200 „	100 „			
		k) chemia ogólna . .	700 „	— „			
		l) leśnictwo . . .	60 „	— „			
		ł) weterynarya . .	110 „	— „			
		m) narzędzia rolnicze . .	300 „	— „			
		n) modele do budownictwa .	50 „	— „			
		o) przyrządy miernicze .	150 „	— „			
		p) mleczarstwo . . .	150 „	— „			
		r) ogrodnictwo . . .	100 „	— „			
		s) melioracya . . .	50 „	— „			
		t) rybactwo	100 „	— „	4.120	100	
	36	Biblioteka:					
		a) przykupno dzieł . . .		800 K.			
		b) oprawa książek . . .		200 „			
		c) czasopisma		600 „	1.600	—	
	37	Ogrody:					
		a) pomologiczny i warzywny			1.700	—	
		b) botaniczny			200	—	
		c) pole doświadczalne			400	—	
	38	Wycieczki naukowe uczniów			1.200	—	
			Suma rubryki VIII. .		9.220	100	9.320
IX.	39	**Rozmaite nieprzewidziane**			1.206	—	1.206
			Suma wydatków .		151.743	10.645	162.388

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
139.243	152.562	
4.302	4.120	*Nadzwyczajne* 100 K. wstawia się na sprawienie szafy do muzeum technologicznego.
1.600	1.600	
1.504	1.500	*Więcej* o 200 K. z powodu podwyższenia płacy pomocnikowi ogrodnika z 500 K. na 700 K.
137	200	
367	400	
886	1.000	Podwyższa się kredyt z powodu większej liczby ubogich uczniów.
8.796	8.820	
328	350	Z wstawionego kredytu na rozmaite przypada: *a*) na sprawienie ławek do parku . . . . . 256 K. *b*) „ resztę do pieca centralnego (poz. 16. wyd.) . . 600 „ *c*) „ kredyt na nieprzewidziane . . . . . 350 „
148.367	161.732	

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1909. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	14.000	—	14.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	2	Czesne od 62 uczniów po 100 K. . 6.200 K. na uwolnienie 24 uczniów potrąca się 2.400 „	3.800	—	
	3	Opłaty na utrzymanie po 800 K.: *a*) od 58 uczniów płacących . . 46.400 K. *b*) od 4 uczniów przyjętych na koszt funduszu krajowego (patrz poz. 34 wyd.) . . . . 3.200 „	49.600	—	
		Suma rubryki II. .	53.400	—	53.400
III.	4	**Dochód z ogrodu i pola doświadczalnego** .	1.000	—	1.000
IV.	5	**Zwrot z funduszu folwarku za administracyę** . (patrz poz. 1. wyd. folwarku w Czernichowie)	400	—	400
V.	6	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—	200
		Suma dochodów	69.000	—	69.000
		W porównaniu z wydatkami .			162.388
		okazuje się niedobór .			93.388

LWk. 74644/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
14.000	14.000	
3.950	3.800	
45.200	49.600	
49.150	53.400	
821	1.000	
400	400	
254	200	
64.625	69 000	
148.367	161.732	
83.742	92.732	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 656 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		A.) Wydatki na folwark.			
I		**Gospodarstwo.**			
	1	Za administracyę folwarku (patrz poz. 5 dochodów szkoły w Czernichowie)	400	—	
	2	Zasługi i ordynarya służby folwarcznej	3.220	—	
	3	Najem robotnika	2.200	—	
	4	Dokupno i zmiana nasienia	700	—	
	5	„ nawozów dopełniających	500	—	
	6	„ słomy i karmy	1.800	—	
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych	300	500	
	8	Narzędzia, sprzęty, maszyny, kucie koni i t. p.	750	1.000	
	9	Utrzymanie rowów	200	—	
	10	Ubezpieczenie od ognia i gradu	180	—	
	11	Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smary	120	—	
	12	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	200	—	
		Suma rubryki I	10.570	1.500	12.070
II.		**Las i wiklina.**			
	13	Utrzymanie lasu:			
		a) na nadzór techniczny 240 K.			
		b) płaca gajowego 300 „			
		c) robocizna, koszta zalesienia i t. d. 1.370 „	1.910		
	14	Utrzymanie wikliny:			
		a) płaca ogrodnika 400 K.			
		b) płaca dozorcy plantacyi 420 „			
		c) robocizna, uzupełnienie plantacyi i t. d. 1.080 „	1.900	—	
		Suma rubryki II.	3.810	—	3.810
III.		**Rozmaite inne.**			
	15	Płaca zaprzysięż. strażnika obszaru dworskiego. (patrz poz. 15. f. wyd. szkoły w Czernichowie)	300	—	
	16	Podatki i danny	960	—	
	17	Utrzymanie brzegów Wisły	400	—	
		Do przenie sienia	1.660	—	
			14.380	1.500	15.880

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
400	400	
3.177	3.200	*Więcej* o 20 K. na dodatki pięcioletnie dla 2-ch fornali.
2.962	2.200	
600	700	
477	500	
1.800	1.800	
800	950	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 650 K. wstawia się: *a*) na przeróbkę żłobów do indywidualnego żywienia . 300 K. *b*) „ przerobienie dołu z gnojówką za chlewnią . . 200 „
1.284	750	Wstawia się *nadzwyczajne* 1.000 K. na zakupno pary koni do wymiany pary służącej już 9-ty rok.
200	200	
120	180	
120	120	
165	200	
12.105	11.200	
1.800	1.850	*Więcej* o 60 K. z czego o 50 K. zwiększa się niewystarczający kredyt na robociznę, a 10 K. na przypadający gajowemu dodatek pięcioletni.
1.878	1.900	
3.678	3.750	
300	300	
780	960	
400	400	
1.480	1.660	
15.783	14.950	

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	14 380	1.500	15.880
			1.660	—	
	18	Przebudowa pieca wapiennego	—	4.000	
	19	Budowa domu dla gajowego	—	2.900	
	20	Rozmaite wydatki	400	—	
		Suma rubryki III. .	2.060	6.900	8.960
		Suma działu A.) .	16.440	8.400	24.840
IV.		**B) EKWIWALENT I SPŁATA DŁUGU.**			
	21	Ekwiwalent	702	—	
	22	Bank krajowy we Lwowie, spłata pożyczki 13.000 K zaciągniętej w r. 1896 na budowę domu dla nauczycieli, 28 i 29 półroczna rata, z 57 lecia:			
		kapitał . . . . . 95·91 K.			
		4% odsetki . . . . . 478·67 „			
		1/8% dodatek administracyjny . 29·92 „			
		stemple . . . . . 2·52 „	607	—	
		Suma działu B) .	1.309	—	1.309
		Suma wszystkich wydatków .	17.749	8.400	26.149

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
15.783	14.950	
1.480	1.660	
—	—	Koszta przebudowy pieca do wypalania wapna obliczono na 5.000 K. na co obok wstawionego kredytu *nadzwyczajnego* 4.000 K. jest jeszcze reszta kredytu nadzwyczajnego na tenże piec z roku 1907 w kwocie 1.069 K. 04 h.
—	—	Kosztorys wybudowania mieszkania dla gajowego na Żakowcu wynosi 3.500 K. a gdy materyał pobrany będzie z własnego lasu a roboty murarskie wykona stróż szkolny, przeto na resztę brakującą wstawia się kredyt nadzwyczajny 2.900 K.
226	400	
1.706	2.060	
17.489	17.010	
702	702	
607	607	Z końcem r. 1910 pozostanie z tej pożyczki dług w kapitale 11.942 K. 50 h.
1.309	1.309	
18.798	18.319	

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.		**Z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni . .	3.200	—	
	2	„ „ „ zwierzęcych . . .	3.000	—	
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	1.300	—	
	4	Za wynajęte konie	700	—	
	5	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni (patrz poz. 15. e. wyd szkoły w Czernichowie) . .	800	—	
		Suma rubryki I. .	9.000	—	9.000
II.		**Z lasu i wikliny.**			
	6	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego .	4.000	—	
	7	„ „ wikliny i trawy	5.800	—	
		Suma rubryki II. .	9.800	—	9.800
III.		**Inne dochody.**			
	8	Z dzierżawy pieca wapiennego i za olborne . .	1.000	—	
	9	„ „ placu targowego, zwanego „Rynek“ .	40	—	
	10	Rozmaite dochody	100	—	
		Suma rubryki III. .	1.140	—	1.140
		Suma dochodów	19.940	—	19.940
		W porównaniu z wydatkami			26.149
		okazuje się { **nadwyżka dochodów** .			—
		niedobór . . .			6.209

LWk. 69184/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.641	3.200	
4.030	3.000	
1.056	1.300	
714	700	
700	700	
9.141	8.900	
4.164	3.600	*Więcej* na podstawie wynikłości lat poprzednich.
5.722	5.800	
9.886	9.400	
—	—	Odnośnie do poz. 18 wyd. wstawia się przypuszczalny czynsz z dzierżawy wapienniką.
40	40	
159	100	
199	140	
19.226	18 440	
18.798	18.319	
428	121	Preliminarz r. 1910 zamknięty dotacyą funduszu krajowego dla folwarku w kwocie 6.209 K. w porównaniu z budżetem r. 1909 zamkniętym nadwyżką dochodów dla funduszu krajowego w kwocie 121 K. przewiduje wynik spodziewany *niekorzystniejszy* o 6.330 K. odpowiednio do różnic wyżej wyjaśnionych.
—	—	

11. Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.400 K. dodatek aktywalny . . 300 „	3.700	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . . 2.800 K. dodatek aktywalny . . 240 „	3.040	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .	1.400	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . . 1.700 K. dodatek aktywalny . . 140 „ dodatki pięcioletnie . . 320 „	2·160	—	
	5	Katech. obrz. łać. i grec. katol. . . . . płaca . . . . . 960 K. wydatki z powodu nabożeństwa 200 „ opłata mszalnego . . . 300 „	1.460	—	
		Suma rubryki I. .	11.760	—	11.760
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd: a) pomoc kancelaryjna	240	—	
		b) koszta kancelaryjne	200	—	
		c) sługa szkolny i stróż nocny . . .	600	—	
	7	Opał	1.500	—	
	8	Oświetlenie	500	—	
	9	Utrzymanie budynków	1.500	1.800	
	10	Sprzęty i ruchomości	400	—	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych, .	1.000	300	
	12	Ekwiwalent podatek i myto	400	—	
		Suma rubryki II. .	6.340	2.100	8.440
		Do przeniesienia .	18.100	2.100	20.200

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
3.388	3.700	
2.692	3.040	
1.200	1.200	*Więcej* odpowiednio do ogolnego w ostatnich latach podwyższenia płac w służbie publicznej i prywatnej.
1.926	2.160	
1.373	1.460	
10.579	11.560	
240	240	
135	200	
480	600	
1.463	1·500	
392	500	
2.381	3.200	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 1.700 K. wstawia się : *a*) na dalszą poprawę kuchen w domu nauczycieli . . 300 K. *b*) „ urządzenie dachu nad kieratem . . . . . 500 „ *c*) „ osuszenie mieszkań nauczycieli . . . . . 1.000 „
360	400	
973	1.000	*Nadzwyczajne* 300 K. wstawia się na naprawę 2 wózków szkolnych.
333	400	
6.757	8.040	
17.336	19.600	

11. Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
		Z przeniesienia . .	18.100	2.100	20.200
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13	Stołowanie . . . . (dla 45 uczniów			
	14	Odzież, pościel i pranie . . (po 330 K.	14 850	—	
	15	Lekarz i apteka	400	—	
	16	Uczeń praktykant	330	—	
		Suma rubryki III. .	15.580	—	15.580
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	240	—	
	18	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych . . .	300	—	
		b) biblioteka i czytelnia	300	—	
		c) ogród szkolny	300	—	
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.240	—	1.240
V.		**Kursa specyalne.**			
	20	Kurs mleczarstwa	100	—	
	21	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	200	—	
	22	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
		Suma rubryki V. .	400	—	400
VI.	23	**Gospodarstwo.**			
		a) czynsz za dodzierżawienie gruntu . .	1.200	—	
		b) wydatki na gospodarstwo	10.000	1.400	
		Suma rubryki VI.	11.200	1.400	12.600
VII.	24	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków . .	46.720	3.500	50.220

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
17.336	19.600	
10.939 2.575	13.500	Koszt utrzymania ucznia prel minuje się *większy* o 30 K. z powodu podrożenia w ostatnich czasach artykułów żywności, opału, sukna, itd.
320	400	
300	300	*Więcej* jak wyjaśnienie przy poz. 13. i 14 wyd.
14 134	14.200	
194	240	
2.480	300 300 300	
—	100	
2.674	1.240	
—	100	
217	200	
91	100	
308	400	
1.090	1.150	*Więcej* o 50 K. według umowy dzierżawnej.
10.204	11.300	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* zaś w miejsce zeszłorocznych 1.300 K. wstawia się: *a*) na sprawienie kosiarki . . . . . 500 K. *b*) „ „ kartoflarki . . . . 400 „ *c*) „ zakupno parceli gruntowej . . . 500 „
11.294	12.450	
165	200	
45.911	48.090	

11. Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6 000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	400	—	400
III.	3	**Zarobek 45 uczniów po 30 K.**	1.350	—	1.350
IV.	4	**Dochód z gospodarstwa:**			
		a) dochód z gospodarstwa . . . 12.500 K.			
		b) „ z ogrodu . . . 300 „	12.800	—	12.800
		Suma dochodów .	20 550	—	20.550
		w porównaniu z wydatkami .			50.220
		okazuje się niedobór .			29.670

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	
737	400	
1.140	1.350	
14.192	12.800	
22.069	20.550	
45.911	48.090	
23.842	27.540	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o: 2.130 K. stosownie do zmian wyżej wyjaśnionych.

12. Niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . . 3.400 K. dodatek aktywalny . . 300 „	3.700	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . . 2.800 K. dodatek aktywalny . . 240 „	3.040	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .	1.400	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . . 1.700 „ dodatek aktywalny . . 140 „ dodatki pięcioletnie . . 320 „	2.160	—	
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	600	—	
		Suma rubryki I. .	10.900	—	10.900
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna	240	—	
		b) koszta kancelaryjne	200	—	
		c) sługa szkolny i stróż nocny . . .	600	—	
	7	Opał	1.600	—	
	8	Oświetlenie	350	—	
	9	Dowóz wody do zakładu	400	400	
	10	Utrzymanie budynków i ubezpieczenie . . .	1.200	1.200	
	11	Sprzęty i ruchomości	300	400	
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	1.000	—	
	13	Ekwiwalent i podatek	100	—	
		Suma rubryki II. .	5.990	2.000	7.990
		Do przeniesienia .	16.890	2.000	18.890

Preliminarz na rok 1910.

Wyniklość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
3.389	3 700	
2.366	3.040	
1.100	1.200	*Więcej* odpowiednio do ogólnego w ostatnich latach podwyższenia płac w służbie publicznej i prywatnej.
1.793	2.160	
600	600	
9.248	10.700	
240	240	
194	200	
590	600	
1.805	1.600	
339	350	
306	600	Zwyczajne bez zmiany. — W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 200 K wstawia się 400 K. na pompę do studni kolejowej, skąd szkoła obecnie będzie pobierała wodę.
2.627	6.200	Zwyczajne bez zmiany. — W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 5.000 K. wstawia się: *a*) na założenie nowych rynien na budynku internatu . 250 K. *b*) „ otynkowanie wszystkich 3-ch budynków . . . 750 „ *c*) „ dokończenie ogrodzenia obejścia szkolnego . . 200 „
300	500	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 200 K. wstawia się 400 K. jako I. ratę na nowe sprzęty.
1.060	800	*Więcej* o 200 K. gdyż dotychczasowy kredyt jest niewystarczający.
100	100	
7.561	11.190	
16.809	21.890	

12. Niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesenia	16 890	2.000	18.890
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	14	Stołowanie . . . . dla 42 uczniów			
	15	Odzież, pościel i pranie . . po 330 K.	13.860	—	
	16	Lekarz i apteka	400	—	
	17	Uczeń praktykant	330	—	
		Suma rubryki III. .	14.590	—	14.590
IV		**Potrzeby naukowe.**			
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	240	—	
	19	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych . .	300	100	
		b) biblioteka i czytelnia	250	—	
		c) ogród szkolny	300	—	
	20	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	40	—	
	21	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.230	100	1.330
V.		**Kursa specyalne.**			
	22	Kurs mleczarstwa	100	—	
	23	„ uprawy i suszenia tytoniu	120	—	
	24	„ stelmachstwa	150	—	
	25	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
		Suma rubryki V. .	470	—	470
VI.	26	**Gospodarstwo.**			
		a) czynsz za dzierżawę 20 morgów po 50 K. .	1.000	—	
		b) wydatki na gospodarstwo . . .	4 000	440	
		Suma rubryki VI. .	5.000	440	5.440
VII.	27	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	38.38[illegible]	2.540	40.92[illegible]

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
16.809	21.890	
9.445 2.749	12.600	Koszt utrzymania ucznia preliminuje się *większy* o 30 K. rocznie z powodu podrożenia w ostatnich czasach żywności, opału, sukna i innych materyałów.
364	400	
90	300	*Więcej* jak wyjaśnienie przy poz. 14 i 15. wyd.
12.648	13.300	
236	240	
329	300	Wstawia się kredyt *nadzwyczajny* 100 K. na zakupno map ściennych.
250	350	Bez zmiany, odpadł bowiem nadzwyczajny kredyt 100 K. z r. 1909.
300	300	
45	40	
93	100	
1.253	1.330	
407	100	
120	120	
150	150	
100	100	
777	470	
880	1.000	
1.790	4.500	Zwyczajny kredyt z powodu rozszerzenia gospodarstwa podwyższa się o 1.000 K. *W nadzwyczajnych* zaś w miejsce zeszłorocznych 1 500 K. wstawia się:
2.670	5.500	*a)* na sprawienie cylindra do czyszczenia zboża . . 350 K *b)* „ „ obsypywacza (Planet) . . . . . 90 „
822	200	
34.979	42.690	

12. Niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów.**			
		a) od Rady powiatowej w Horodence: 3 stypendya po 200 K. i 1 stypendyum 300 K. . 900 K.			
		b) od gminy m. Horodenki . . 200 „			
		c) od uczniów . . . . 600 „	1.700	—	1.700
III.	3	**Dochód z ogrodu szkolnego i ogródka tytoniowego**	300	—	300
IV.	4	**Dochód z gospodarstwa**	5.200	—	5.200
		Suma dochodów .	13.200	—	13.200
		W porownaniu z wydatkami .			40.920
		okazuje się niedobór .			27.720

LWk. 65664/1909

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	
1.600	1.700	
369	300	
1.510	2.000	*Więcej* o 3.200 K. odpowiednio do wysokości spodziewanego dochodu skutkiem rozszerzenia gospodarstwa szkolnego.
9.479	10 000	
34 979	42 690	
25.500	32.690	Dotacya z funduszu krajowego *mniejsza* o 4.970 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

13. Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca . . . . . 3.400 K.			
		dodatek aktywalny . . . 300 „			
		dodatki pięcioletnie . . . 2.000 „			
		dodatek osobisty . . . 400 „	6.100	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
		płaca . . . . . 2.800 K.			
		dodatek aktywalny . 240 „	3.040	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .	1.400	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca . . . . . 1.700 K.			
		dodatek aktywalny . . 140 „			
		„ pięcioletni . . 160 „	2.000	—	
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	500	—	
		Suma rubryki I. .	13.040	—	13.040
II		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	
		b) koszta kancelaryjne	200	—	
		c) sługa szkolny i stróż nocny . .	600	—	
	7	Opał	1.400	—	
	8	Oświetlenie	200	—	
	9	Utrzymanie budynków	1.200	—	
	10	Sprzęty i ruchomości	400	—	
	11	Ekwiwalent i podatki	50	—	
		Suma rubryki II. .	4.290	—	4.290
		Do przeniesienia . .	17.330	—	17.330

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
5.489	6.100	
2.729	3.340	*Mniej* z powodu zmiany w osobie nauczyciela, który nie ma dodatku pięcioletniego.
1.200	1.200	*Więcej* z powodu ogólnego w ostatnich latach podwyższenia płac w służbie publicznej i prywatnej.
1.766	2.000	
500	500	
11.684	13.140	
240	240	
88	200	
525	600	
2.045	1.400	
127	200	
735	1.200	
146	400	
20	50	
3.926	4.290	
15.610	17.430	

13. Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	17.330	—	17.330
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie . . . } dla 38 uczniów	12.540	—	
	13	Odzież, pośiel i pranie . } po 330 K.			
	14	Lekarz i apteka	500	—	
	15	Uczeń praktykant	330	—	
		Suma rubryki III. .	13.370	—	13.370
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	200	—	
	17	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych . .	300	—	
		b) biblioteka i czytelnia	250	—	
		c) ogród szkolny	200	—	
	18	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	40	—	
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.090	—	1.090
V.		**Kursa specyalne.**			
	20	Kurs uprawy i suszenia tytoniu	400	—	
	21	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
		Suma rubryki V. .	500	—	500
VI.	22	**Gospodarstwo.**			
		a) czynsz za dzierżawę gruntów od Skarbu jagielnickiego	1.000	—	
		b) czynsz za budynki	500		
		c) wydatki na gospodarstwo	6.000	—	
		Suma rubryki VI. .	7.500	—	7.500
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	39.990	—	39.990

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
15.610	17.430	
6.873 2.788	12.000	Koszt utrzymania ucznia preliminuje się *większy* o 30 K. z powodu podrożenia w ostatnich czasach artykułów żywności, opału, sukna i t. d. Natomiast preliminuje się koszta utrzymania dla mniejszej o 2 liczby uczniów, aniżeli na rok 1909.
828	400	*Więcej* na podstawie wynikłości.
300	300	*Więcej* jak wyjaśnienie przy poz. 12 i 13 wyd.
10.789	12.700	
247	200	
300	300	
252	250	
116	200	
—	40	
12	100	
927	1.090	
400	400	
100	100	
500	500	
1.026	1.000	
500	500	
2.924	8.000	*Mniej* odpowiednio do wynikłości z lat poprzednich.
4.450	9.500	
330	200	
32.606	41.420	

13. Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa.**			
		a) na utrzymanie	6.000	—	
		b) na kurs uprawy i suszenia tytoniu . . .	200	—	
		Suma rubryki I. .	6.200	—	6.200
II.	2	**Opłaty od uczniów**	200	—	200
III.	3	**Zarobek 38 uczniów po 30 K.**	1.140	—	1.140
IV.	4	**Dochód z gospodarstwa**	8·600	—	8.600
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	—
		Suma dochodów .	16.140	—	16.140
		W porównaniu z wydatkami .			39.990
		okazuje się niedobór .			23.850

LWk. 60745/1909

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6 000	
—	200	
6.000	6.200	
390	200	
710	1.200	Preliminuje się *mniej* od 2 uczniów.
6.498	10.600	*Mniej* odpowiednio do wynikłości i stosownie do poz. 22 wyd.
6	—	
13.604	18.200	
32.606	41.420	
19.002	23.220	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 630 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

14. Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca . . . 3.400 K.			
		dodatek aktywalny . 300 „			
		dodatki pięcioletnie . 800 „	4 500	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
		płaca . . . 2.800 K.			
		dodatek aktywalny . 240 „			
		dodatek pięcioletni . 300 „	3.340	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .	1.400	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca . . . 1.700 K.			
		dodatek aktywalny . 140 „			
		dodatki pięcioletnie . 320 „	2.160	—	
	5	Katecheta obrz. łac. płaca . . . 500 K.			
		wydatki z powodu nabożeństwa . 200 „	700	—	
		Suma rubryki I. .	12 100	—	12.100
II		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	
		b) koszta kancelaryjne	200	—	
		c) sługa szkolny i stróż nocny	800	—	
	7	Opał	1.500	—	
	8	Oświetlenie	350	—	
	9	Utrzymanie budynków	2.000	800	
	10	Sprzęty i ruchomości	300	—	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	1.200	—	
		Suma rubryki II. .	6.590	800	7.390
		Do przeniesienia .	18.690	800	19.490

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.788	4.200	*Więcej* o 300 K. z powodu zapreliminowania dla kierownika Ponińskiego pełnego II. dod. pięcioletniego.
2.728	3.115	*Więcej* o 225 K. z powodu zapreliminowania dla nauczyciela Kostki pełnego I. dod. pięcioletniego.
1.200	1.200	*Więcej* odpowiednio do ogólnego w ostatnich latach podwyższenia płac w służbie publicznej i prywatnej.
1.809	2.160	
700	700	
10.225	11.375	
240	240	
217	200	
600	600	*Więcej* o 200 K. gdyż za dotychczasowem wynagrodzeniem nie można utrzymać stróża i sługi szkolnego.
1.653	1.400	*Więcej* o 100 K. z powodu podrożenia węgla.
332	350	
3.147	2.100	Zwyczajny kredyt podwyższa się o 500 K. gdyż reparacye budynków będą odtąd ciążyły nie na właścicielu lecz na szkole jako dzierżawiącej. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 600 K. wstawia się na sprawienie podłogi w pokoju nauczyciela elementarnego i koszta zrestaurowania chlewków dla kierownika 800 K.
527	700	Bez zmiany; odpadają bowiem nadzwyczajne 400 K. z r. 1909.
1.000	1 000	*Więcej* według rzeczywistej potrzeby.
7.716	6 590	
17 941	17.965	

14. Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	18.690	800	19.490
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie . . . } dla 38 uczniów	} 12 540	—	
	13	Odzież, pościel i pranie . } po 330 K.			
	14	Lekarz i apteka	500	—	
	15	Uczeń praktykant	330	—	
		Suma rubryki III. .	13.370	—	13.370
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	240	—	
	17	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych . . .	300	—	
		b) biblioteka i czytelnia	250	—	
		c) ogród szkolny	250	80	
	18	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.140	80	1.220
V.		**Kursa specyalne.**			
	19	Kurs mleczarstwa	100	—	
	20	„ stelmachstwa	200	—	
	21	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
		Suma rubryki V. .	400	—	400
VI.	22	**Gospodarstwo.**			
		a) czynsz za dzierżawę folwarku . . .	2.460	4.000	
		b) „ „ mieszkanie dla służby . .	120	—	
		c) wydatki na gospodarstwo . . .	8.200	600	
		Suma rubryki VI. .	10.780	4.600	15.380
VII	23	**Rozmaite nieprzewidziane.**	200	200	400
		Suma wydatków .	44.580	5.680	50.260

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
17.941	17.965	
9.590 2.107	12.000	Koszt utrzymania ucznia preliminuje się *większy* o 30 K. z powodu podrożenia w ostatnich czasach artykułów żywności, opału, sukna, i t. d. zaś co do liczby uczniów preliminuje się dla 2-ch mniej niż w r. 1909.
678	400	*Więcej* stosownie do wynikłości z lat poprzednich.
—	300	*Więcej* jak wyjaśnienie przy poz. 12 i 13.
12.375	12.700	
269	240	
247	400	Odpada nadzwyczajny kredyt 100 K. z r. 1909.
197	250	
186	250	*Nadzwyczajne* 80 K. wstawia się na sprawienie plewnika (Planet).
8	100	
980	1.240	
115	100	
198	200	
897	100	
1.210	400	
2.160	2.160	Preliminuje się zwyczajny kredyt *większy* o 300 K. według nowego kontraktu, a *nadzwyczajny* 4.000 K. na spłatę oszacowanej wartości inwentarza, włączonego pierwotnie jako *fundus instructus* do przedmiotu dzierżawy.
	120	
14.486	8.570	Zwyczajne bez zmiany. — W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 370 K. wstawia się 600 K. na sprawienie siewnika 15-to rzędowego.
16.646	10.850	
89	200	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* wstawia się 200 K. jako I. ratę na przygotowania do udziału w wystawie hodowlano-rolniczej w Krakowie projektowanej w r. 1911.
49.241	43.355	

14. Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**			
		a) od rady powiatowej w Białej . . 900 K.			
		b) „ „ „ „ Chrzanowie . 300 „			
		c) „ „ „ „ Krakowie . . 300 „			
		d) „ uczniów . . . . . 300 „	1.800	—	1.800
III.	3	**Zarobek 38 uczniów po 30 K.**	1.140	—	1.140
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa.**			
		a) dochód z gospodarstwa	9.600	—	
		b) „ z ogrodu szkolnego	250	—	
		Suma rubryki IV. .	9.850	—	9.850
		Suma dochodów .	18.790	—	18.790
		W porównaniu z wydatkami .			50.260
		okazuje się niedobór .			31.470

LWk. 63.104 1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	
1.576	1.800	
930	1.200	Preliminuje się opłaty od mniejszej o 2 liczby uczniów.
13.417	9.600	
192	250	
13.609	9.850	
22.115	18.850	
49.241	43.355	
27.126	24.505	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 6.965 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

15. Niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1909. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . 3.400 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatki pięcioletnie . 667 „	4.367	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy, do nauk fachowych: płaca . . . 2.800 K. dodatek aktywalny . 240 „ dodatek pięcioletni . 225 „	3.265	—	
	3	Drugi nauczyciel fachowy pomocniczy: płaca . . . 1.600 K. dodatek aktywalny . 160 „	1.760	—	
	4	Instruktor, do robót ręcznych i dozorca uczniow .	1.400	—	
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca 1.700 K dodatek aktywalny 140 „	1.840	—	
	6	Katecheta, obrz. rzym. i grec. katol. . . .	900	—	
		Suma rubryki I. .	13.532	—	13.532
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	
		b) koszta kancelaryjne	200	—	
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600	—	
	8	Opał	1.500	—	
	9	Oświetlenie	400	—	
	10	Utrzymanie budynków	1.400	800	
	11	Sprzęty i ruchomości	400	300	
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . .	800	—	
		Suma rubryki II. .	5.540	1.100	6.640
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13	Stołowanie . . } dla 42 uczniów po 330 K.	13.860	—	
	14	Odzież, pościel i pranie }			
	15	Lekarz i apteka	400	—	
	16	Uczeń praktykant	330	—	
		Suma rubryki III. .	14 590	—	14.590
		Do przeniesienia	33.662	1.000	34.762

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
3.788	4.100	*Więcej* z powodu przypadającego kierownikowi Cholewie II. dodatku pięcioletniego od 1-go maja z rocznych 400 K.
2.728	3.040	*Więcej* z powodu przypadającego nauczycielowi Gąsienicy I. dodatku pięcioletniego od 1. kwietnia z rocznych 300 K.
—	1.760	
1.200	1.200	*Więcej*, odpowiednio do ogólnego w ostatnich latach podwyższenia płac w służbie publicznej i prywatnej.
1.840	1.840	
858	900	
10.414	12.840	
240	240	
173	200	
600	600	
1.583	1 500	
368	400	
2.908	3.400	Zwyczajne *większe* o 200 K. ze względu na nowo przybyłe budynki. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 2. 200 K. wstawia się: *a*) na naprawę posadzki betonowej w sieniach . . . 200 K. *b*) „ odnowienie drzwi i okien w gmachu szkolnym i kuchni 600 „
299	800	Zwyczajne bez zmiany. — W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 400 K. wstawia się 300 K. na sprawienie szafy bibliotecznej.
800	800	
6.971	7.940	
13.528	13.500	Koszt utrzymania ucznia preliminuje się *większy* o 30 K. z powodu podrożenia w ostatnich czasach artykułów żywności, opału, sukna, i t. d. zaś co do liczby uczniów preliminuje się dla mniejszej o 3-ch niż na r. 1909:
2.237		
377	400	
300	300	*Więcej* jak wyjaśnienie przy poz. 13. i 14.
16.442	14.200	
33.827	34.980	

15. Niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególinenie	Wniosek na rok 1909. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	33.662	1.100	34.762
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	240	—	
	18	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych . . .	300	—	
		b) biblioteka i czytelnia	250	—	
		c) ogród szkolny	300	—	
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	150	—	
		Suma rubryki IV. .	1.240	—	1.240
V.		**Kursa specyalne.**			
	20	Kurs mleczarstwa	100	—	
	21	„ wyprawy lnu i konopi	200	—	
	22	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	150	—	
	23	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
		Suma rubryki V.	550	—	550
VI.	24	**Gospodarstwo:**			
		a) czynsz za grunta dzierżawione od gminy m. Krosna	1.000	802	
		b) wydatki na gospodarstwo	9.800	—	
		Suma rubryki VI. .	10.800	802	11.602
VII.	25	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	46.452	1.902	48.354

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1099	Wyjaśnienia
Korony		
33.827	34.980	
212	240	
844	300 250 300	
105	150	
1.161	1.240	
54	1.300	Bez zmiany, odpadają bowiem nadzwyczajne 1.200 K. z r. 1909.
591	200	
140	150	
113	100	
898	1.750	
1.792	1 802	
4.151	9.800	
5.943	11.602	
1.808	200	
43.637	49.772	

15. Niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	600	—	600
III.	3	**Zarobek 42 uczniów po 30 K**	1.260	—	1.260
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa**	14.000	—	14.000
		Suma dochodów .	21.860	—	21.860
		W porównaniu z wydatkami .			48.354
		okazuje się niedobór .			26.494

LWk. 69187|1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	
854	600	
1.350	1.350	*Mniej* z powodu preliminowanego zarobku mniejszej o 3-ch liczby uczniów.
3.223	13 500	*Więcej* stosownie do spodziewanego wyższego dochodu.
11.427	21.450	
43.637	49.772	
32.210	28.322	Dotacya z funduszu krajowego *mniejsza* o: 1.838 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

16. Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1909. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca . . . . . 3.400 K.			
		dodatek aktywalny . . . 300 „			
		„ pięcioletni . . . 400 „	4.100	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
		płaca . . . . . 2.800 K.			
		dodatek aktywalny . . . 240 „	3.040	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.400	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca . . . . . 1.700 K.			
		dodatek aktywalny . . . 140 „	1.840	—	
	5	Katecheta	450	—	
		Suma rubryki I. .	10 830	—	10.830
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	
		b) koszta kancelaryjne, ...	200	—	
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600	—	
	7	Opał	1.600	—	
	8	Oświetlenie	500	—	
	9	Utrzymanie budynków	2.000	1.200	
	10	Sprzęty i ruchomości	400	—	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	1.000	—	
	12	Podatek, myto i inne prestacye publiczne . .	650	—	
		Suma rubryki II. .	7.190	1.200	8.390
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13	Stołowanie . . . . dla 50 uczniów	16.500	—	
	14	Odzież, pościel i pranie . . po 330 K. . .			
	15	Lekarz i apteka	500	200	
	16	Uczeń praktykant	330	—	
		Suma rubryki III. .	17.330	200	17.530
		Do przeniesienia .	35.350	1.400	36.750

Preliminarz na rok 1910.

Wykłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
4.088	4.500	*Mniej* o 400 K. gdyż z powodu zmiany w osobie kierownika odpadł dodatek pięcioletni.
2.580	3.040	
815	1.200	*Więcej* o 200 K. z powodu ogólnego w ostatnich latach podwyższenia płac w służbie publicznej i prywatnej.
1.579	1.840	
404	500	*Mniej* o 50 K. wedle wysokości rzeczywistego wynagrodzenia.
9.466	11.080	
240	240	
154	200	
239	600	
1.571	1.600	
357	750	Odpadł kredyt nadzwyczajny 250 K. z r. 1909.
3.381	4.800	Zwyczajne bez zmiany. — W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 2.800 K. wstawia się 1.200 K. na dokończenie ogrodzenia obejścia szkolnego.
620	400	
1.484	1.300	Odpadł kredyt nadzwyczajny 300 K. z r. 1909.
389	650	
8.435	10.540	
14.311	15.000	Koszt utrzymania ucznia preliminuje się *większy* o 30 K. z powodu podrożenia w ostatnich latachartykułów żywności, opału sukna, skóry i t. p.
4.925		
315	500	*Nadzwyczajne* 200 K. wstawia się na podręczną apteczkę szkolną.
300	300	*Więcej* o 30 K. z powodu jak wyjaśnienie przy poz. 13 i 14.
19.851	15.800	
37.752	37.420	

16. Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	35.350	1.400	36.750
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	300	—	
	18	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych . . .	300	300	
		b) biblioteka i czytelnia	300	—	
		c) ogród szkolny	600	—	
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.600	300	1.900
V.		**Kursa specyalne.**			
	20	Kurs mleczarstwa	100	—	
	21	„ kołodziejstwa i koszykarstwa . . .	300	—	
	22	„ weterynaryi	350	—	
	23	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej .	100	400	
		Suma rubryki V. .	850	400	1.250
VI.		**Gospodarstwo.**			
	24	Wynagrodzenie służby i najem robotników . .	2.000	—	
	25	Dokupno nasienia	1.200	—	
	26	„ nawozow	1.000	—	
	27	„ karmy	3.000		
	—	Uzupełnienie obory szkolnej i urządzenie gnojarni .	—	—	
	28	Uzupełnienie i naprawa statków gospodarskich, ubezpieczenie ziemiopłodów, kucie koni itd. . .	1.000	1.100	
	29	Utrzymanie dróg i rowów	500	—	
	30	Leczenie czeladzi i dobytku	200	—	
		Suma rubryki VI. .	8.900	1.100	10.000
VII.		**Spłata długu.**			
	31	Fundacya Dra Jana Towarnickiego, 5-ta rata z 50-lecia na spłatę 200.000 K jako ceny kupna Miłocina	4.000	2.500	6.500
VIII.	32	**Rozmaite nieprzewidziane**	500	—	500
		Suma wydatków .	51.200	5.700	56.900

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
37.752	37.420	
217	300	
	300	*Nadzwyczajne* 300 K. wstawia się na uzupełnienie zbiorów naukowych.
2.253	300	
	600	
115	100	
2.565	1.600	
94	100	
107	300	
—	—	Wstawia się nowy kredyt na wynagrodzenie docenta weterynaryi.
15	100	*Nadzwyczajne* 400 K. wstawia się na sprawienie przyrządów i narzędzi sirażackich.
216	500	
3.209	2.000	
1.010	1 200	
1.564	1.000	
10.501	3.000	
7.100	—	
2.279	1.700	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 700 K. wstawia się 1.100 K. na zakupno żniwiarko- kosiarki i kopaczki do ziemniaków.
483	500	
123	200	
26.269	9.600	
4.000	4.000	Wstawia się w *nadzwyczajnych* 2.500 K. jako 1-ratę z 3 lecia na zwrot Fundacyi Dra Jana Towarnickiego za roboty budowlane kosztorysem nieobjęte.
383	500	
71.185	53.620	

16. Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910: zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	5 000	15.000	20.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	700	—	700
III.	3	**Zarobek 50 uczniów po 30 K**	1.500	—	1.500
IV.		**Dochody z gospodarstwa:**			
	4	Ze sprzedaży ziemiopłodów	6.000	—	
	5	Dochód z krowiarni i chlewni	8.000	—	
		„ z ogrodu szkolnego	300	—	
		Suma rubryki IV. .	14.300	—	14.300
		Suma dochodów .	21.500	15.000	36.500
		W porównaniu z wydatkami .			56 900
		okazuje się niedobór .			20.400

LWk. 86090 1909.

Prelimnarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
20.000	20.000	
926	800	*Mniej* odpowiednio do spodziewanego wpływu.
876	1.500	
8.515	3.000	*Więcej* na podstawie wynikłości lat poprzednich.
10.025	4.000	
347	300	
18.887	7.300	
40.689	29.600	
71.185	53.620	
30.496	24.020	Dotacya z funduszu krajowego *mniejsza* o 3.620 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki			
		A). Szkoła			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . 3.400 K. dodatek aktywalny . 300 „	3.700	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . 2.800 K. dodatek aktywalny . 240 „ na mieszkanie . . 600 „	3.640	—	
	3	Serkarz, płaca . . . . 2.400 K. na mieszkanie i opał . 600 „	3.000	—	
	4	Docent do nauki o kotłach parowych . . .	200	—	
	5	Katecheta	200	—	
		Suma rubryki I .	10.740	—	10.740
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne	200	—	
		b) sługa szkolny	600	—	
	7	Opał	800	—	
	8	Oświetlenie	250	—	
	9	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników, kominiarz . . .	800	1.220	
	10	Sprzęty i ruchomości	300	—	
		Suma rubryki II. .	2.950	1.220	4.170
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	11	Stołowanie 12 uczniów po 360 K. . . .	4.320	—	
	12	Pościel i pranie	200	—	
	13	Lekarz i apteka	150	—	
		Suma rubryki III. .	4.670	—	4.670
		Do przeniesienia .	18.360	1.220	19.580

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
3.434	4.033	*Mniej* o 333 K. gdyż z powodu zmiany w osobie kierownika odpada dodatek pięcioletni.
2.323	3.640	
1.850	2.000	Preliminuje się płacę *wyższą* o 400 K. odpowiednio do wymaganych kwalifikacyi nadto zaś relutum 600 K. na mieszkanie, w ciasnym budynku szkolnym nie ma bowiem odpowiedniego mieszkania dla serkarza.
200	200	
—	200	
7.807	10.073	
515	200	
600	600	
1.014	800	
301	250	
5.071	1.600	Zwyczajne bez zmiany. W *nadzwyczajnych* zaś w miejsce zeszłorocznych 800 K. wstawia się:
248	300	*a*) na przebudowę komina . . . . . 360 K.
7.749	3.750	*b*) „ oczyszczenie studni . . . . . 200 „
		c) „ ustawienie pompy ręcznej przy studni . . . 260 „
		d) „ sprawienie drzwi głównych z futryną . . . . 150 „
		e) „ poprawienie fasady budynku . . . . . 250 „
		razem . . 1.220 K.
4.069	4.320	
216	200	
63	150	
4.348	4.670	
19.904	18.493	

17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	18.360	1.220	19.580
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	14	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	150	—	
	15	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych . . .	250	—	
		b) chemikalia	300		
		c) biblioteka i czytelnia	250	—	
	16	Ćwiczenia w ślusarstwie, motowaniu maszyn i stolarstwie	300	—	
	17	Wycieczki naukowe z uczniami	200	—	
		Suma rubryki IV. .	1.450	—	1.450
V.	18	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma działu A) .	20.010	1.220	21.230
VI.		**B.) Mleczarnia i serownia**			
	19	Zakupno mleka (1,000.000 l. po 12 h). . .	120.000	—	
	20	Wynagrodzenie maszynisty	780	—	
	21	Naprawa i uzupełnienie maszyn i przyrządów .	700	—	
	22	Opał i oświetlenie	2.000	—	
	23	Dowóz mleka	800	—	
	24	Lód	300	—	
	25	Opakowanie, portorya itp.	1.250	—	
	26	Rozmaite inne	500	—	
		Suma działu B) .	126.330	—	126.330
		Suma wszystkich wydatków .	146.340	1.220	147.560

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
19 904	18 493	
108	150	
1.068	250	
819	300	
102	250	
554	300	
—	200	
2 651	1.450	
362	200	
22.917	20.143	
120.943	120.000	
720	780	
2.880	1.300	Zwyczajne *podwyższono* odpowiednio do zapotrzebowania o 200 K. Odpada zaś *nadzwyczajny* kredyt 800 K. z r. 1909.
2.109	2.000	
778	800	
222	300	
3.252	1.000	*Więcej* o 250 K. wedle potrzeby.
1.726	500	
132.630	126.680	
155.547	146.823	

17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
		A) Szkoła.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	5.000	—	5.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	400	—	400
		Suma działu A) .	5.400	—	5.400
III		**B) Mleczarnia i serownia.**			
	3	Ze sprzedaży mleka pełnego i śmietany . .	8.20[illegible]	—	
	4	„ „ masła (35.000 Kg. po 2·60 K) . .	91.000	—	
	5	„ „ serów (6.000 Kg. po 1.60 K.) . .	9.600	—	
	6	„ „ twarogu (315.000 Kg. po 24 h.) . .	7.560	—	
	7	„ „ produktów ubocznych (mleka odtłuszczonego, maślanki i serwatki) . .	10.000	—	
		Suma działu B) .	126.360	—	126.360
		Suma wszystkich dochodów .	131.760	—	131.760
		W porównaniu z wydatkami .			147.560
		okazuje się **niedobór** .			15.800

LWk. 77737|1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
5.000	5.000	
200	400	
5.200	5.400	
6.122	14.000	Preliminuje się dochody z poszczególnych wyrobów mleczarskich w wysokościach odpowiadających produkcyi i zbytowi.
91.123	76 500	
3.318	14.500	
4 813	13.520	
6.735	7.500	
112.111	126 020	
117.311	131 420	
155.547	146.823	
38 236	15.403	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 397 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych. Z tego na szkołę ad A) przypada niedobór 15.830 K. a na mleczarnię ad B) nadwyżka dochodu 30 K.

18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca . . . 3.400 K.			
		dodatek aktywalny . 300 „			
		dodatki pięcioletnie 1.977 „	5.677	—	
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy:			
		płaca . . . 2.800 K.			
		dodatek aktywalny 240 „			
		dodatki pięcioletnie 684 „			
		ryczałt na mieszkanie 400 „	4.124	—	
	3	Nauczyciel pomocniczy miernictwa i rysunków . .	480		
	4	„ do nauk elementarnych:			
		płaca . . . 1.700 K.			
		dodatek aktywalny 140 „			
		dodatki pięcioletnie 520 „			
		ryczałt na mieszkanie 360 „	2.720	—	
	5	Instruktor:			
		płaca . . . 1.200 K.			
		dodatek na mieszkanie 440 „	1.640	—	
	6	Katecheta:			
		płaca . . . 300 „			
		wydatki z powodu nabożeństwa . 100 „	400	—	
		Suma rubryki I. .	15 041	—	15.041
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	
		b) koszta kancelaryjne, ...	300	—	
		c) sługa szkolny	720	—	
		d) stróż nocny	720	—	
	8	Opał ubikacyi szkolnych	1.000	—	
	9	Oświetlenie	300	—	
	10	Utrzymanie budynków	400	1 550	
	11	Sprzęty i ruchomości	200	300	
		Suma rubryki II. .	3.880	1.850	5.730
		Do przeniesienia .	18.921	1.850	20.771

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
4.793	5.100	*Więcej* o 577 K. z powodu przypadającego kierownikowi Maciaszkowi IV. dodatku pięcioletniego od 15. stycznia z rocznych 600 K.
3.733	4.040	*Więcej* o 84 K. z powodu przypadającego nauczycielowi Kurowskiemu III. dodatku pięcioletniego od 15. października z rocznych 400 K.
480	480	
2 344	2.720	
1.440	1.640	
400	400	
13.190	14.380	
240	240	
284	300	
696	720	
601	720	
940	1.000	
300	300	
1.342	400	W *nadzwyczajnych* wstawia się:
		a) na dwa piece w izbach a jeden w jadalni po 100 K. 300 K.
		b) „ pomalowauie okien, drzwi, ścian i t. d. . . . 470 „
		c) „ pokrycie dachu starej sypialni papą . . . 120 „
		d) „ przestawienie kanałów i wprawienie części ścian w szklarniach . . . . . 310 „
		e) „ na podszkarpowanie domku dla stróża . . . 180 „
		f) „ podszalowanie okapów nad stajnią wozownią i szopą 115 „
		g) „ ściek w stajni i zbiornik na gnojówkę . . . 55 „
629	200	W *nadzwyczajnych* wstawia się:
		a) na 2 szafy na książki biblioteczne po 50 K. . . . 100 K.
5.032	3.880	*b*) „ szafę do klasy na zeszyty i przybory . . . 40 „
		c) „ 5 szafek dla uczniów po 20 K. . . . . 100 „
18.222	18.260	*d*) „ 2 kadzie na deszczówkę . . . . . 60 „

18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	18.921	1.850	20.771
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie . . . . } dla 30 uczniów po	10.800	—	
	13	Odzież, pościel i pranie . . } 360 K.			
	14	Lekarz i apteka	500	—	
	15	Uczeń praktykant	720	—	
		Suma rubryki III. .	12.020	—	12.020
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16	Przybory do nauki	300	—	
	17	Zbiory środków do demonstracyi	200	—	
	18	Biblioteka i czytelnia	200	—	
	19	Ogród i sad szkolny:			
		a) czynsz dzierżawny za 7 morgów . .	210	—	
		b) utrzymanie ogrodów	3.000	740	
		c) rozprowadzenie wody	1.800	—	
		d) utrzymanie praktykantów	1.500	—	
	20	Wycieczki naukowe z uczniami	200	—	
		Suma rubryki IV. .	7.410	740	8.150
V.		**Rozmaite wydatki.**			
	—	Budowa szopy, wozowni i domku dla stróża . .	—	—	
	—	Koszta urządzenia 7 morgów gruntu . . .	—	—	
	21	Rozmaite nieprzewidzianie	60	—	
		Suma rubryki V. .	60	—	60
		Suma wydatków .	38.411	2.590	41.001

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
18.222	18.260	
7.487 2.491	9.900	Koszt utrzymania ucznia preliminuje się *większy* o 60 K. z powodu podrożenia w ostatnich latach artykułów żywności, opału, sukna, i t p.
400	500	
535	720	
10.913	11.120	
300	300	
200	200	
336	200	
	210	Zwyczajne bez zmiany. — W *nadzwyczajnych* w miejsce zeszłorocznych 2.300 K. wstawia się:
	3.000	
4.810	4.100	
	1.500	
69	200	*a*) na zakupno drzewek owocowych rozpinanych do obsadzenia parkanu . . . . . 500 K.
5.715	9.710	*b*) „ 20 skrzyń rozsadnikowych po 12 K. . . . . 240 „
9.000	1.315	Odpada *nadzwyczajny* kredyt z r. 1909.
3.600	—	
44	60	
12.644	1.375	
47.494	40.465	

18. Szkoła rolnicza w Tarnowie.

Liczba ruhryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
I.	1	**Subwencye.**			
		a) z c. k. Skarbu Państwa . . 6.000 K.			
		b) od gminy miasta Tarnowa . . 500 „			
		c) od Rady powiatowej w Tarnowie . 600 „	7.100	—	7.100
II.	2	**Opłaty od uczniów**	1.080	—	1.080
III.	3	**Dochód z ogrodu szkolnego**	3.200	—	3.200
IV.	4	**Rozmaite dochody**	60	—	60
		Suma dochodów .	11.440	—	11.440
		W porównaniu z wydatkami .			41.001
		okazuje się niedobór			29.561

LWk. 61.866/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
7.100	7.100	
907	660	*Więcej* stosownie do spodziewanego wpływu od 3 uczniów po 360 K.
3.516	3.200	
—	60	
11.523	11 020	
47.494	40.465	
35.971	29.445	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 116 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

19. Szkoła ogrodnicza na Wulce kapitańskiej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca . . .	3 000	—	
	2	Nauczyciel instruktor, płaca (z rocznych 2.000 K.) .	1.000	—	
	3	Katecheta i koszta nabożeństwa (z rocznych 250 K.) .	60	—	
		Suma rubryki I. .	4.060	—	4.060
II.		**Koszta administracyjne.**			
	4	Zarząd:			
		a) koszta kancelaryjne (z rocznych 300 K.) .	200	—	
		b) portyer i magazynier („ 720 „) .	240	—	
		c) stróż szkolny („ 600 „) .	200	—	
	5	Czynsz za dzierżawę Wulki kapitańskiej . .	1.464	—	
	6	Opał (z rocznych 1.200 K)	600	—	
	7	Oświetlenie (z rocznych 250 K.)	150	—	
	8	Koszta budowli i ogrodzeń	—	52.000	
	9	Sprzęty i ruchomości	—	900	
	10	Ubezpieczenie od ognia	100	—	
	11	Podatki	300	—	
		Suma rubryki II. .	3.254	52.900	56.154
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie 20 uczniów (z rocznych 360 K. na 1 ucznia)	1.800	700	
	13	Odzież, pościel i pranie	100	3.500	
	14	Lekarz i apteka	50	—	
		Suma rubryki III. .	1.950	4.200	6.150
		Do przeniesienia .	9.264	57.100	66.364

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
		Uwaga: Preliminarz szczegółowy tej szkoły przedkłada się po raz pierwszy. Ponieważ szkoła ma być otwartą 1. października 1910 r. zatem niektóre kredyty wstawiono w wysokości nie całorocznego lecz ćwierćrocznego względnie półrocznego zapotrzebowania stosownie do spodziewanej potrzeby.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Uchwałą z 30. września 1908 r. przyznał Wys. Sejm na roboty budowlane szkoły kredyt 82.100 K. z tego I. ratę w kwocie 30.000 wstawiono do budżetu r. 1909 (Rubr. X. poz. 26. lit. *b.* funduszu krajowego). Obecnie wstawia się w nadzwyczajnych resztę w okrągłej cyfrze 52.000 K.
—	—	*Nadzwyczalne* 900 K. wstawia się na sprawienie sprzętów do sali wykładowej i do kancelaryi szkolnej.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	W *nadzwyczajnych* wstawia się na urządzenie internatu dla 20 uczniów a mianowicie:
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—

19. Szkoła ogrodnicza na Wulce kapitańskiej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	9.264	57.100	66.364
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	15	Przybory do nauki, modele, przyrządy, narzędzia demonstracyjne	—	1.000	
	16	Biblioteka szkolna	—	800	
		Suma rubryki IV. .	—	1.800	1.800
V.		**Utrzymanie ogrodu.**			
	17	Utrzymanie furmana i koni	1.400	—	
	18	Robocizna w ogrodzie, drobne materyały i inne wydatki na ogród	4.000	15.000	
		Suma rubryki V. .	5.400	15.000	20.400
		Suma wydatków .	14.664	73.900	88.564
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Dochody z ogrodu:**			
		a) za siano z łąki . . . . 1.300 K.			
		b) „ jarzyny z ogrodu . . . 1.500 „	2.800	—	2.800
		Suma dochodów .	8.800	—	8.800
		W porównaniu z wydatkami .			88.564
		okazuje się **niedobór** .			79.764

LWk. 60742|1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	
—	—	W *nadzwyczajnych* wstawia się:
—	—	*a)* na szafy, ławki, krzesła, stół i t. d. . . . . 600 K.
—	—	*b)* „ zaopatrzenie szkoły w modele, narzędzia demonstracyjne, książki i t. d. . . . . 1.200 „
		razem . . 1.800 K.
—	—	W *nadzwyczajnych* wstawia się:
—	—	*a)* na zregulowanie 8 kwater w ogrodzie pomologicznym (4.500 K.) z nawożeniem (250 K.) . . . . . 4.750 K.
—	—	*b)* na założenie szkółek na 2 kwaterach (20.000 dziczek 700 K, posadzenie, równanie i t. d. 400 K.) . . . 1.100 „
—	—	*c)* na posadzenie drzewek szlachetnych formowanych (1.250 drzewek 2.000 K. robocizna paliki i t. d. 400 K.) . . 2.400 „
		d) na założenie szparagarni (3.600 flanc 350 K. kopanie, nawożenie i t. d. 350 K.) . . . . . 700 „
		e) na skrzynie inspektowe i narzędzia . . . . . 1.050 „
		f) „ zapłacenie zjednoczonemu Towarzystwu dla sadownictwa i pszczelnictwa za remanent . . . . . 5.000 „
—	—	razem . . 15.000 K
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Dotacya z funduszu krajowego stosunkowo wysoka z powodu wstawienia kredytów nadzwyczajnych na koszta założenia szkoły. Koszta te wynoszące obecnie . . . . . 73.900 K
		a w r. 1909 (30.000 K. + 7.000 K.) . . . . . 37.000 „
		razem . . 110.900 K.
		znajdą częściowe pokrycie w nadzwyczajnej subwencyi państwowej na koszta założenia szkoły spodziewanej w wysokości przynajmniej 40%.

20. Zaklad sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca . . . 3.240 K			
		dodatek aktywalny . 300 „			
		dodatki pięcioletnie . 800 „	4.340	—	
	2	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy:			
		płaca . . . 2.640 K			
		dodatek aktywalny . 240 „			
		„ pięcioletni . 300 „	3.180	—	
		Suma rubryki I. .	7.520	—	7.520
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	
		b) koszta kancelaryjne	300	—	
		c) stróż przy bramie zakładu	480	—	
		d) stróż w gmachu szkolnym	432	—	
		e) furman	600	—	
	4	Opał	1.000	—	
	5	Oświetlenie	250	—	
	6	Za wodę z wodociągu miejskiego	1.300	—	
	7	Utrzymanie budynków	500	200	
	8	Sprzęty i ruchomości	200	—	
	9	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	800	—	
	10	Podatki	100	—	
		Suma rubryki II. .	6.202	200	6 402
		Do przeniesienia .	13.722	200	13.922

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.432	4.073	*Więcej* o 267 K. z powodu zapreliminowania dla kierownika Brzezińskiego pełnego II. dodatku pięcioletniego.
2.436	3.180	
5.868	7.253	
150	240	
317	250	*Więcej* o 50 K. z powodu wzrostu korespondecyi jak wynikłość z r. 1908.
432	480	
315	360	*Więcej* o 72 K. gdyż dotychczasowe wynagrodzenie było za niskie.
480	600	
1.009	1.000	
228	250	
1.200	1.300	
524	500	Wstawia się kredyt *nadzwyczajne* 200 K. na pomalowanie okien, drzwi i zbiornika na wodę.
144	150	*Więcej* o 50 K. gdyż dotychczasowy kredyt wobec przybyłej fabryczki przerobów owocowych jest za niski.
703	1.600	Odpada kredyt nadzwyczajny 800 K. z r. 1909.
82	40	*Więcej* o 60 K. odpowiednio do rzeczywistej potrzeby.
5.584	6.770	
11.452	14.023	

20. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególinenie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	13.722	200	13.922
III.		**Potrzeby zakładu.**			
	11	Praktykant	1.200	—	
	12	Ogrodnik, płaca . . . . 720 K.			
		na mieszkanie . . . . 120 „	840	—	
	13	Wyn grodzenie za robotę uczniów i robotników .	6.500		
	14	Wydatki na ogród:			
		a) drobne jak łyczko, szpagat, drut, słoma, łaty itd.	1.000	700	
		b) nasiona, krzewy, drzewka itd. . . .	700	—	
		c) nawozy ogrodniczych i środków naukowych .	1.000	—	
	15	Utrzymanie i uzupełnienie narzędzi i przyborów . .	600	—	
	16	Koszta opakowania (patrz poz. 2b doch.). . .	700	—	
	17	Fabrykacya przeróbek owocowych	2.000	800	
	—	Urządzenie i oparkanienie ogrodu na wydzierżawionem pastwisku	—	—	
	—	Budowa wodociągu	—	—	
		Suma rubryki III. .	14 540	1.500	16.040
IV.		**Rozmaite wydatki.**			
	18	Koszta objazdów	900	—	
	—	Przeniesienie drogi gminnej	—	—	
	—	Dobudowa i adaptacya budynku dla przeróbek owocowych	—	—	
	19	Wydatki nieprzewidziane	200	—	
		Suma rubryki IV. .	1.100	—	1.100
		Suma wydatków .	29.362	1 700	31.062

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1099	Wyjaśnienia
Korony		
11.452	14.023	
—	1.200	
760	840	
6.0 9	6.000	*Więcej* o 500 K. z powodu powiększenia ogrodu.
997	800	Zwyczajny kredyt podwyższono o 200 K. odpowiednio do wynikłości i większego zapotrzebowania różnych drobnych materyałów pomocniczych. W *nadzwyczajnych* wstawia się na hodowlę drzew szpalerowych, grusz i jabłoni a mianowicie:
1.236	700	
880	1.000	*a*) na 180 rur żelaznych 4-ro metrowych po 3 k. . . 540 K. *b*) „ druty podpórki, robociznę i t. d. . . . . 160 „
437	400	*Więcej*, gdyż dotychczasowy kredyt jest za n ski.
1.489	700	
3.941	2.500	Zwyczajne odpowiednio do preliminowanego dochodu z przeróbek owocowych (poz. 3 doch.) zmniejsza się o 500 K. *Nadzwyczajne* 800 K. wstawia się na zakupno aparatu do sycenia win owocowych kwasem węglowym.
4.000	6.000	Odpada jako nadzwyczajny kredyt z r. 1909,
1.000	—	
20.809	20.140	
793	800	*Więcej* wobec zwiększonej liczby objadów.
2.600	—	
28.118	—	
425	200	
31.936	1.000	
64.197	35.163	

20. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	5.000	—	5.000
II.	2	**Z ogrodu szkolnego:**			
		a) dochód z ogrodu . . . 9.000 K.			
		b) zwrot kosztów opakowania . 700 „	9.700	—	9.700
III	3	**Z przeróbek owocowych**	1 500	—	1.500
		Suma dochodów .	16.200	—	16.200
		W porównaniu z wydatkami .			31.062
		okazuje się niedobór .			14.862

LWk. 67.327/1909.

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
5.000	5.000	
11 260	9.700	
1.008	2.500	*Mniej* odpowiednio do preliminowanego w poz. 17. niższego kredytu na wydatki,
17.268	17.200	
64.197	35.163	
46.929	17.963	Dotacya z funduszu krajowego *mniejsza* o 3.101 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

21. Skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Koszta zarządu i służby.**			
	1	Dyrektor	3.000	—	
	2	Likwidator: płaca 2.800 K.			
		dodatek aktywalny 960 „	3.760	—	
	3	Buchalter	1.680	—	
	4	Magazynier	2.000	—	
	5	Dyurna	2.400	—	
	6	Woźny: płaca 720 K.			
		mundur 130 „	850	—	
	7	Odźwierny	600	—	
	8	Stróż	600	—	
		Suma rubryki I.	14.890		14.890
II.		**Koszta administracyjne.**			
	9	Podatki:			
		a) zarobkowy	600	—	
		b) gruntowy, domowo czynszowy i wodociągowy	2 020	—	
		c) należytość ekwiwalentowa	1.281	—	
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:			
		a) budynków administracyjnych	125	—	
		b) magazynów zbożowych	1.000	—	
	11	Ubezpieczenie:			
		a) budynków od ognia	470	—	
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	600	—	
	12	Potrzeby kancelaryjne:			
		a) ogłoszenia i dzienniki	35	—	
		b) księgi i druki	600	—	
		c) telefon	200	—	
		d) rozmaite	250	—	
	13	Opał i światło	900	—	
	14	Opłata drogi dojazdowej	400	—	
	15	Remuneracye	1.700	—	
		Suma rubryki II.	10.181	—	10.181
		Do przeniesienia	25.071	—	25.071

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	3.000	
3.227	3.760	
—	1.360	Preliminuje się przyznane do Lw. 44392/909 podwyższone wynagrodzenie
2.000	2.000	dla dyetaryusza pełniącego funkcyę buchaltera.
3.250	2.240	Preliminuje się dla 2. dyetaryuszy przyznane do Lw. 44392/909 wynagrodzenie roczne po 1.200 K
900	850	
609	600	
600	600	
10.586	14.410	
629	600	
2.018	2.020	
1.281	1.281	
78	125	
9.683	12.500	Preliminuje się 1.000 K. na utrzymanie w należytym stanie urządzeń magazynowych jako to: windy, młynków, wag, ect. tudzież na konserwacyę dachów i bram. Natomiast odpadł uchwalony na r. 1909 *kredyt nadzwyczajny* w kwocie 12.500 K.
420	470	
3.354	600	
—	35	
659	500	Preliminuje się zaokrągloną przeciętną wynikłość z trzech lat ostatnich.
170	200	
215	250	
966	800	Preliminuje się zaokrąglone przeciętne wynikłości z trzech lat ostatnich.
494	300	
1.700	1.700	
21.667	21.381	
32.253	35.791	

21. Skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	25.071	—	25.071
III.		**Ekpozytura cłowa.**			
	16	Utrzymanie organów kontroli cłowej i c. k. straży skarbowej	1.500	—	1.500
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**			
	17	Robocizna	10.000	—	
	18	Prąd elektryczny do poruszania windy . . .	500	—	
	19	Asekuracya	800	—	
	20	Stemple i porta.	740	—	
	21	Szpagat i wypożyczanie worów	500	—	
	22	Rozmaite	180	—	
		Suma rubryki IV. .	12.720	—	12.720
V.	23	**Odsetki od dotacyi**	1.500	—	1.500
		Suma wydatków .	40.791	—	40.791

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
32.253	35.791	
681	600	W miejsce opłacanego po dzień 1. sierpnia 1908. ryczałtu w kwocie 600 K. rocznie opłaca się w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 20/6. 1908 l. 33182, koszta utrzymania organów cłowych i straży skarbowej w ten sposób, że za każdą godzinę czynności urzędników cłowych płaci się po 1 K za każdą zaś godzinę czynności funkcyonaryusza straży skarbowej po 50 g. oprócz opłacanej dotychczas należytości 1. K. 40 g. dziennie za chodowe urzędnika cłowego. (Lw. 98749/908, 17304/909 i 24053/909).
8.390	10.600	Preliminuje się przeciętną zaokrągloną wynikłość z trzech lat ostatnich.
—	1.000	Preliminuje się tylko 500 K. t. j. tyle ile wynosi faktycznie roczny wydatek za zużycie prądu z elektrowni miejskiej.
747	800	
754	740	
439	500	
145	180	
10.475	13.820	
1.820	1.300	Preliminuje się przeciętną zaokrągloną wynikłość z 3 lat ostatnich.
45.229	51.511	Preliminuje się w wydatkach wogóle *mniej* o 10.720 K. głównie z powodu opuszczenia nadzwyczajnego wydatku w rubr. II. poz. 10 z r. 1909 na adaptacye magazynów zbożowych.

21. Skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Składowe od zboża i towarów**	18.000	—	18.000
II.		**Manipulacya przy zbożu względnie towarach.**			
	2	Dostawa wagonów	1.500	—	
	3	Ekspedycya	500	—	
	4	Wyładowanie	4.500	—	
	5	Załadowanie	4.200	—	
	6	Asekuracya	1.600	—	
	7	Stemple	1.400	—	
	8	Odsetki	1.400	—	
	9	Rozmaite:			
		a) czyszczenie i wietrzenie	4.500	—	
		b) załatwianie formalności cłowych . .	2.000	—	
		c) wypożyczanie worów	700	—	
		d) szpagat	600	—	
		e) zawiadomienia odbiorcze	500	—	
		Suma rubryki II. .	23.400	—	23.400
		Suma dochodów .	41.400	—	41.400
		W porównaniu z wydatkami			40.791
		oka uje się { **nadwyżka dochodów**			609
		oka uje się { **niedobór** . . .			—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
18 030	16.500	Preliminuje się przybliżoną wysokość dochodu uzyskanego w r. 1908.
	1.500	
	500	
	4.500	
	4.200	
	1.600	
	1.400	
19.050	1.400	
	4.500	
	900	Preliminowane podwyższenie dochodu z opłat pobieranych od stron uzasadnione jest podwyższeniem wydatku rubr. III. poz. 16,
	700	
	600	
—	500	
19.050	22.300	
37.080	38.800	
45.229	51.511	
—	—	
8.149	12.711	Preliminuje się wogóle na r. 1910 dochody *większe* o 2.600 K. z powodu podwyższenia składowego od zboża i towarów w rubr. I. o 1.500 K. tudzież dochodu z załatwienia formalności cłowych w rubr. II. poz. 9. o 1.100 K.

22. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
	1	Zwroty grzywien	150	—	150
		Dochody.			
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego w sumie . . . 87 600 K.	3.504	—	
	2	Odsetki od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego w sumie . . . . . 1.200 K.	47	—	
	3	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne .	11.000	—	
		Suma dochodów .	14 551	—	14.551
		W porównaniu z wydatkami .			150
		Okazuje się nadwyżka dochodów .			14.401

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909.	Wyjaśnienia
Korony		
69	210	Zwroty grzywien wynosiły: w roku 1906 . . 271 K. „ „ 1907 . . 209 „ „ „ 1908 . . 69 „ razem . . 549 K. przeciętnie 183 K. preliminuje się ze względu na wynikłość z r. 1908 tylko kwotę 150 K.
3.504	3.504	Preliminuje się dochód z odsetek według stanu listów zastawnych Banku krajowego w chwili układania preliminarza jak na r. 1909.
48	47	Preliminuje się odsetki od listów zastawnych Tow. kredyt. ziemsk. po potrąceniu podatku rentowego od kuponów, jak na r. 1909 w kwocie 47 K.
14.075	10.000	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne wynosiły:
17 627	13.551	w roku 1906 . . 9.108 K. „ „ 1907 . . 10.841 „ „ „ 1908 . . 14.075 „
69	210	razem . . 34.024 K. przeciętnie 11.341 K. preliminuje się kwotę 11.000 K. czyli o 1000 K. więcej niż na r. 1909 uchwalono.
17.558	13.341	Nadwyżka dochodów dla funduszu krajowego *większa* o: 1 060 K. odpowiednio do zmian wyżej wyjaśnionych.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka XI.

Górnictwo.

LW. 82.605/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XI.		**GÓRNICTWO.**			
		Wydatki.			
	1	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	6.000	—	6.000
	2	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . .	20.110	—	20.110
		Do przeniesienia . .	26.110	—	26.110

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia	
Korony			
3.250	5.000	Zwiększenie wydatku uzasadnione w osobnem sprawozdaniu.	
18.968	21.540	Preliminarz szkoły w Borysławiu, uchwalony do LW. 68.205/09 przedstawia się jak następuje:	
		Rubr. I. Płace nauczycieli.	
		Poz. 1. Nauczyciel fachowy górnictwa	3.640 K
		„ 2. „ wiertnictwa . .	3.640 „
		„ 3. „ religii	50 „
		„ 4. Wynagrodzenie za udzielanie nauki hygieny i pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach itp.	100 „
		„ 5. Koszta wycieczek nauczycieli .	400 „
		Rubr. II. Koszta administracyjne.	
		Poz. 6. Ryczałt administracyjny dla kierownika szkoły	800 „
		„ 7. Koszta kancelaryjne	900 „
		„ 8. Usługa szkoły	840 „
		Rubr. III. Utrzymanie szkoły.	
		Poz. 9. Najem budynku szkolnego . .	1.625 „
		„ 10. Utrzymanie budynku, mycie podłóg, czyszczenie kominów itp.	100 „
		„ 11. Sprzęty szkolne	50 „
		„ 12. Opał	1.000 „
		„ 13. Oświetlenie	150 „
		Rubr. IV. Potrzeby naukowe.	
		Poz. 14. Książki i czasopisma . . .	150 „
		„ 15. Przybory do nauki	100 „
		„ 16. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu wiertnictwa .	50 „
		„ 17. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu górnictwa . .	50 „
		Rubr. V. Utrzymanie uczniów.	
		Poz. 18. Czynsz za dom na internat .	1.625 „
		„ 19. Utrzymanie budynku i sprzętów	170 „
22.218	26.540	Do przeniesienia . .	15.440 K

Fundusz krajowy. Rubryka XI. Górnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XI.		Z przeniesienia . .	26.110	—	26.110
	3	Stacya doświadczalna produktów naftowych	4.300	—	4.300
	4	Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600	—	600
	5	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000	—	1.000
	6	Stypendya i zasiłki dla górników i słuchaczy górnictwa w wyższych szkołach, lub w praktycznych szkołach wiertniczych	8.000	—	8.000
	7	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej	300	—	300
	8	*a)* Utrzymanie krajowych zbiorników naftowych *(w myśl uchwały sejmowej z 23. września 1907)*	70.729	—	70.729
		Do przeniesienia . .	111.039	—	111.039

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia	
Korony			
22.218	26.540	Z przeniesienia . .	15.440 K
		Poz. 20. Nowe sprzęty	70 „
		„ 21. Stypendya uczniów	3.000 „
		„ 22. Wycieczki	500 „
		„ 23. Opał i oświetlenie internatu .	800 „
		Rubr. VI. Poz. 24. **Wydatki nieprzewidziane** . .	300 „
		Razem	20.110 K
4.852	4.300		
600	600		
1.000	1.000		
6.750	8.000		
300	300		
122.655	102.029	Preliminarz kosztów utrzymania krajowych zbiorników na ropę w Popielach przedstawia się jak następuje:	
		1. Czynsz za grunt	8.600 K
		2. Kierujący urzędnik w Borysławiu	6.000 „
		3. Pomocnik biurowy w Borysławiu	2.160 „
		4. Dozorca placowy	2.760 „
		5. Przygodna pomoc placowa	1.200 „
		6. 5 stróżów	4.800 „
		7. Przyczynienie się do płac urzędników Towarzystwa we Lwowie	5.000 „
		8. Najem lokalu w Borysławiu z opałem i światłem	1.000 „
		9. Posługa kancelaryjna w Borysławiu . . .	360 „
		10. Przybory kancelaryjne w Borysławiu . . .	600 „
		11. Najem lokalu we Lwowie z opałem i światłem	1.600 „
		12. Przybory kancelaryjne we Lwowie . . .	300 „
		13. Ruch kotła parowego, odtłaczanie cystern na kolej	4.000 „
		14. Czynsz za grunt pod rurociągi	600 „
		15. Utrzymanie dróg	500 „
		16. Konserwacya budynków, wałów, rezerwoarów i rurociągów	1.000 „
158.375	142.769	Do przeniesienia . . .	40.480 K

Fundusz krajowy. Rubryka XI. Górnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XI.	8	Z przeniesienia . .	111.039	—	111.039
		b) Umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę i urządzenie krajowych zbiorników naftowych . . .	135.000	—	135.000
	9	Szkoła górnicza w Dąbrowie, *stała* subwencya	3.000	—	3.000
		Suma wydatków .	249.039	—	249.039
		Doohody.			
	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . .	9.000	—	9.000
	2	Dochód ze zbiorników naftowych. . .	214.000	—	214.000
	3	Dochody własne stacyi doświadczalnej produktów naftowych za dokonane analizy w r. 1909	250	—	250
	3*a)*	Wynikłości wedle zamknięcia rachunku za rok 1908 nie wpływające na preliminarz.	—	—	—
		Suma dochodów .	223.250	—	223.250

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
158.375	142.769	Z przeniesienia . . . 40.480 K 17. Asekuracya zbiorników . . . . . 11.903 „ 18. „ tłoczni i budynków . . . . 546 „ 19. „ ropy . . . . . 15.000 „ 20. „ urzędników i robotników . . . 1.800 „ 21. Poczta, telegramy, telefon . . . . . 1.000 „ Razem . . . . 70.729 K
38.950	160.650	Preliminuje się dwie pierwsze raty anuitetowe od pożyczki komunalnej 1,500.000 K, z 15-letnim okresem amortyzacyi.
—	2.000	Zwiększenie wydatku uzasadnione w osobnem sprawozdaniu.
197.325	305.419	
9.000	9.000	
174.480	272.875	Preliminarz dochodów ze zbiorników naftowych przedstawia się jak następuje: 1. Magazynowanie 5.000 cystern ropy à 36 K. 180.000 K 2. Zwrot asekuracyi ropy . . . . . 18.000 „ 3. Drobne dochody . . . . . 1.000 „ 4. Nadwyżka z *manca* przy przyjęciu na ulotnienie od 5.000 cystern . . . . . 15.000 „ Razem . . . . 214.000 K
252	—	Pozycya nowa, wstawiona z uwagi na corocznie powtarzające się dochody z tego tytułu. Wedle zamknięcia rachunków (netto) wynosiły dochody stacyi naftowej: w roku 1906 . . . . . 368 K „ „ 1907 . . . . . 211 „ „ „ 1908 . . . . . 252 „ razem 831 K przeciętnie . . . 277 „ wstawia się zaokrągloną kwotę 250 K.
750	—	
184.482	281.875	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka XII.

Przemysł i rękodzieła.

Załączniki:

Preliminarze 33 krajowych szkół zawodowych i warsztatów naukowych od str. 31.

LW. 83.299/09.

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
XII.		**PRZEMYSŁ I RĘKODZIEŁA.**			
		Wydatki.			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	Biała	7.540	—	7.540
	2	Bochnia	3.201	—	3.201
	3	Brody	4.122	—	4.122
	4	Brzesko	3.076	—	3.076
	5	Brzeżany	3.384	—	3.384
	6	Buczacz	3.554	—	3.554
	7	Chrzanów	5.020	—	5.020
	8	Dębica	3.390	—	3.390
	9	Drohobycz	7.955	550	8.505
	10	Gorlice	3.940	—	3.940
	11	Jarosław	3.606	—	3.606
	12	Jasło	3.930	—	3.930
	13	Kałusz	3.384	—	3.384
	14	Kęty	2.996	—	2.996
	15	Kołomyja I. im. Sobieskiego . . .	6.944	—	6.944
	16	„ II. im. St. Szczepanowskiego .	5.666	—	5.666
	17	Kraków na Kleparzu	10.549	384	10.933
	18	„ przy ul. Lubomirskiego . .	7.368	390	7.758
	19	„ na Smoleńsku	4.996	—	4.996
	20	„ na Kaźmierzu	7.806	—	7.806
	21	„ przy ul. Dietla	5.158	—	5.158
	22	Krosno	2.372	—	2.372
	23	Lwów, im Kordeckiego	7.549	—	7.549
	24	„ „ św. Antoniego . . .	7.429	—	7.429
	25	„ „ Sobieskiego	5.928	—	5.928
	26	„ „ Elżbiety	3.561	—	3.561
	27	„ „ Konarskiego	6.457	—	6.457
	28	„ „ św. Marcina	7.509	—	7.509
	29	„ „ Mickiewicza	4.453	—	4.453
	30	„ „ Piramowicza	6.357	—	6.357
	31	„ „ Staszica	8.093	—	8.093
	32	„ „ św. Anny żeńska . . .	3.801	—	3.801
	33	„ „ Staszica żeńska . . .	3.801	—	3.801
	34	Lwów, im. M. Bernsteina (izrael.) .	4.700	—	4.700
	35	Łańcut	3.076	—	3.076
	36	Myślenice	2.946	—	2.946
	37	Nowy Sącz	8.732	550	9.282
	38	Nowy targ	3.016	—	3.016
	39	Podgórze	6.044	550	6.594
		Do przeniesienia . . .	203.409	2.424	205.833

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
7.106	7.216	
2.796	3.015	
2.891	3.400	
2.495	2.727	
2.649	3.132	
3.334	3.300	
3.595	3.632	
2.551	2.625	
5.514	6.710	
3.583	3.580	
2.554	3.428	
3.478	3.451	
1.899	2.832	
2.573	2 613	
8.437	5.034	*Poz. 1—65.* (Szkoły przemysłowo-uzupełniające). Preliminuje się na rok 1910 ogółem *więcej* o 70.790 K, na podstawie szczegółowych preliminarzy tych szkół, dołączonych jako alegaty do sprawozdania z czynności krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych (z wyjątkiem szkół od *poz. 60—65*, które jako niezorganizowane szczegółowych preliminarzy nie mają) skutkiem podwyższenia wynagrodzenia za naukę zorganizowania ośmiu szkół nowych.
	5.200	
	9.015	
	5.045	
27.314	3.882	
	5.330	
	4.800	
3.045	3.211	
	6.125	
	5.925	
	4.720	
	3.005	
38.794	5.615	
	6.005	
	3.725	
	5.065	
	6.541	
—	—	
—	—	
4.585	4.700	
2.473	2.617	
2.469	2.549	
5.245	6.563	
2.521	2.698	
4.950	5.610	
146.851	164.641	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia .	203.409	2.424	205.833
	40	Przemyśl I. w śródmieściu . . .	6.098	530	6.628
	41	„ II. na przedmieściu lwowskim	4.964	—	4.964
	42	Rzeszów	4.826	—	4.826
	43	Sambor	2.522	—	2 522
	44	Sanok	3.790	—	3.790
	45	Sokal.	3.292	—	3.292
	46	Stanisławów	6.510	—	6.510
	47	Stary Sambor	3.384	—	3.384
	48	Stary Sącz	3.172	—	3.172
	49	Stryj	4.214	—	4.214
	50	Strzyżów	2.532	—	2.532
	51	Tarnopol	3.934	—	3.934
	52	Tarnów	4.969	550	5.519
	53	Tarnobrzeg	3.060	—	3.060
	54	Turka (nad Stryjem)	3.848	—	3.848
	55	Wadowice	3.572	—	3.572
	56	Wieliczka	3.720	—	3.720
	57	Złoczów	4.108	—	4.108
	58	Żółkiew	3.256	—	3.256
	59	Żywiec	3.242	—	3.242
	60	Krzeszowice	3.240	—	3.240
	61	Kołaczyce	3.240	—	3.240
	62	Leżajsk	3.240	—	3.240
	63	Zator	3.420	—	3.420
	64	Kalwarya	2.100	—	2.100
	65	Oświęcim	2.100	—	2.100
		Suma wydatków poz. 1—65 .	299.762	3.504	303.266
	66	Uzupełnienie przyborów i druki . .	4.000	—	4.000
	67	Podręczniki dla absolwentów szkół przemysłowo uzupełniających . . .	4.500	—	4.500
	68	Nagrody za rysunki	1.500	—	1.500
	69	Nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe	7.000	—	7.000
	70	Nieprzewidziane oddziały równorzędne .	2.000	—	2.000
	71	Na wykonanie wzorów i modeli dla szkół	2.000	—	2.000
	71a	Na szkoły przemysłowo uzupełniające dla dziewcząt	—	—	—
	72	Na utworzenie trzecich klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodowym	22.000	—	22.000
	73	Na dodatki osobiste dla kierowników i nauczycieli ponad 10 lat w szkole zatrudnionych lub posiadających wyższą kwalifikacyę	4.000	—	4.000
		Suma grupy A) . .	346.762	3.504	350.266

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
146.851	164.641	
8.247	4.929	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
	3.437	
5.535	5.190	
2.543	2.426	
3.499	2.824	
—	2 016	
5.161	5.150	
2.754	2.788	
2.835	2.820	
3.024	3.366	
1.879	2.527	
3.774	3.352	
4.498	5.069	
2.646	2.724	
3.280	2.916	
3.078	2.980	
3.170	3.180	
3.036	4.230	
3.150	2.820	
3.100	3.091	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
212.060	232.476	*ad 67* Kredyt ten służyć będzie na zakupno trzech podręczników, a mianowicie . Drugiej książki do czytania, Stylistyki handlowo-przemysłowej i Podręcznika rachunków przemysłowych, które mają być wręczane uczniom po odbyciu nauki.
1.261	4.000	
—	2 000	
1.008	1.050	*Więcej*, z powodu większej liczby szkół przemysłowych uzupełniających.
1.777	5.000	*Więcej*, z powodu powstać mających w większej liczbie szkół.
—	2.000	
—	—	Pozycya ta była już dawniej, a wzory i modele nowe są szkołom potrzebne.
—	4.000	Odpada, z powodu wstawienia specyalnych kredytów pod *poz. 32—33.*
—	4.000	Z kredytu 22.000 K przypada na fundusz krajowy tylko 7.000 K reszta zaś na c. k. Rząd i czynniki miejscowe.
—	—	Z powodu potrzeby lepszego wynagrodzenia nauczycieli o wyższych kwalifikacyach.
216.106	254.526	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	346.762	3.504	350.266
		B) Krajowe szkoły zawodowe			
	74	Brzezowiec, kraj. szkoła koszykarska .	4.610	—	4.610
	75	Brzostek	6.320	—	6.320
	76	Dynów	5.040	—	5.040
	76a	Dżurów	—	—	—
	77	Gdów	11.000	—	11.000
	78	Leżajsk	9.200	—	9.200
	78a	Niżniów	—	—	—
	79	Tarnobrzeg	6.700	—	6.700
	80	Zator	7.100	—	7.100
	81	Lwów, kraj. centr. kurs koszykarski .	19.494	—	19.494
	82	Grybów, kraj. naukowy warsztat kołodziejski	23.950	3.000	26.950
	83	Grzymałów „ „ „ „	19.130	2.000	21.130
	84	Kamionka strum. kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska	24.740	—	24.740
	85	Tłumacz. kraj. szkoła zawod. kołodziejska	22.110	3.400	25.510
	86	Stanisławów, kraj. szkoła stolarska .	30.154	3.000	33.154
	87	Kalwarya „ „ „	31.060	3.100	34.160
	88	Jaworów, kraj. naukowy warsztat wyrobu zabawek	41.220	3.600	44.820
	89	Kołomyja, kraj. szkoła garncarska .	23.489	12.500	35.989
	90	Podgórze kraj. kursa przemysłu keramicznego	17.320	—	17.320
	91	Witków, kraj. naukowy warsztat szewski	12.252	—	12.252
	92	Stary Sącz „ „ „ „	21.038	120	21.158
	92a	Dobczyce, kraj. szkoła szewska . .	—	—	—
	93	Kołomyja „ „ „	12.140	280	12.420
	94	Krosno „ „ tkacka . .	22.560	—	22.560
	95	Gliniany, kraj. naukowy warsztat tkacki	9.075	—	9.075
	96	Gorlice „ „ „ „	4.440	—	4.440
	97	Kosów „ „ „ „	7.500	—	7.500
	98	Łańcut „ „ „ „	9.080	—	9.080
	99	Rychwałd „ „ „ „	4.330	—	4.330
	100	Rakszawa, kraj. szkoła sukiennicza .	28.516	—	28.516
	101	Zakopane, kraj. szkoła koronkarska .	12.910	—	12.910
	102	Bobowa „ „ „	3.770	—	3.770
	103	Maków, kraj. szkoła hafciarska . .	7.240	—	7.240
	104	Drohowyże, kraj. szkoła rzemiosł w zakładzie St. hr. Skarbka:			
		a) na utrzymanie	92.860	12.000	104.860
		b) na umorzenie pożyczki na budowę domów mieszkalnych dla nauczycieli i werkmistrzów szkoły . .	—	2.300	2.300
		c) na budowę stajni komórek etc. .	—	—	—
		Do przeniesienia .	550.348	45.300	595.648
			346.762	3.504	350.266

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
216.106	254.526	
3.266	4.216	
4.823	5.460	
4.732	5.080	
291	—	
4.511	10.240	
10.761	6.300	
5.131	6.440	
6.101	5.630	
6.264	6.840	
17.836	17.914	
23.517	22.920	
14.080	17.640	
25.870	22.940	
17.305	18.540	
27.548	30.920	
28 570	30.100	
50.783	44.240	
23.892	24.370	
17.460	17.512	
11.606	10.912	
24.573	19.268	
6.921	7.260	
10.697	10.820	
20.642	20.920	
8.519	9.439	
4.106	4.440	
6.234	6.800	
8.175	6.540	
3.484	4.090	
23.833	24.500	
11.276	12.510	
2.628	3.390	
6.821	6.700	
121.579	102.000	
2.300	2.300	
8.000	—	
574.135	549.191	
216.106	254.526	

Poz. 74—106. (Krajowe szkoły zawodowe) Preliminuje się na rok 1910 ogółem *więcej* o 46.857 K na podstawie wyjaśnień, zamieszczonych w 33 szczegółowych preliminarzach, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	346.762	3.504	350.266
			550.348	45.300	595.648
	105	Lwów, kraj. keramiczna stacya doświadczalna	14.910	—	14.910
	106	Lwów, kraj. mechaniczna stacya doświadczalna	5.380	—	5.380
		Suma wydatków od poz. 74—106 .	570.638	45.300	615.938
	107	Na założyć się mającą szkołą szewską w Krakowie	3.000	—	3.000
	108	Druki dla szkół zawodowych i wydawnictwo wzorów	2.000	—	2.000
	109	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	6.000	—	6.000
	110	Zaliczki na płace dla personalu kraj. szkół przemysłowych i biura kraj. Komisyi przemysłowej	4.000	—	4.000
	111	Renumeracye i zapomogi funkcyonaryuszy kraj. szkół przemysłowych .	4.000	—	4.000
		Suma grupy *B*) . .	589.638	45.300	634.938
		C) *Kursa*			
	112	Nauczyciel wędrowny dla majsterskich kursów szewskich	2.400	—	2.400
	113	Kursa majsterskie	25.000	—	25.000
	114	Kursa wędrowne tkactwa koszykarstwa itp.	6.000	—	6.000
		Suma grupy *C*) . .	33.400	—	33.400
		D) *Szkoły handlowe.*			
	115	Akademia handlowa we Lwowie . .	16.000	—	16.000
	116	Wyższa szkoła handlowa w Krakowie: *a*) na utrzymanie wyższej szkoły handl.	20.000	—	20.000
		b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę	—	3.500	3.500
		c) na koszta urządzenia w nowym gmachu	—	—	—
	117	Na dwu klasowe szkoły handl. w Krakowie męską i żeńską	6.500	—	6.500
		Do przeniesienia	42.500	3.500	46.000
			969.80$_0$	48.804	1,018.604

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
216.106	254.526	
574.135	549.191	
15.187	14.510	Wyjaśnienie, jak na poprzedniej stronie.
5.592	5.380	
594.914	569.081	
6.000	1.000	W miejsce dotychczasowego kredytu na założyć się mające szkoły przemysłowe, wstawia się kredyt specyalny na szkołę szewską w Krakowie, co do której otwarcia toczą się już obecnie rokowania z gminą m. Krakowa.
1.054	3.000	*Mniej*, wedle rzeczywistej potrzeby i z powodu znaczniejszego zapasu druków szkolnych.
692	6.000	
3.553	4.000	
3.980	4.000	
610.193	587.081	
2.400	2.400	
18.000	25.000	
6.534	5.000	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908 tudzież z powodu licznych podań gmin i powiatów o urządzenie takich kursów
26.934	32.400	
16.000	16.000	
16.000	20.000	
—	3.500	
—	5.000	Odpada jako kredyt nadzwyczajny, jednorazowy.
—	—	Wydatek nowy z powodu otwarcia tych szkół.
32.000	44.500	
853.233	874.007	

Fundusz krajowy. **Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	969.800	48.804	1,018.604
			42.500	3.500	46.000
	118	Na nowe dwuklasowe szkoły handl.	6.000	—	6.000
	119	Szkoła Towarzystwa handl. we Lwowie	3.000	—	3.000
		Suma grupy *D*)	51.500	3.500	55.000
		E) *Szkoły zawodowe i warsztaty przez kraj subwencyonowane* (*państwowe i inne*).			
	120	Kołomyja, c. k. szkoła przemysłu drzewnego	2.200	—	2.200
	121	Zakopane, c. k. szkoła przemysłu drzewnego	4.200	—	4.200
	122	Świątniki c. k. szkoła ślusarska:			
		a) na utrzymanie . . 3.108 K			
		b) na kurs majstrów . 800 „	3.908	—	3.908
	123	Sułkowice c. k. szkoła zawodowa dla przemysłu żelaznego:			
		a) na utrzymanie.	1.024	—	1.024
		b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
		c) spłaty pożyczki na budowę hali maszynowej:			
		α) w kapitale	—	—	—
		β) 3% od setki	—	—	—
	124	Tarnopol, c. k. szkoła mechaniczno-ślusarska	7.000		7.000
	125	Albigowa, pracownia koszykarska . 400 K			
		subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	126	Bilinka, pracownia koszykarska 400 „			
		subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	127	Czerwona Wola, szkoła koszykarska . 2.400 „			
		subwencya państwowa . 2.000 „	4.400	—	4.400
	128	Chyszewice, pracownia koszykarska . 400 „			
		subwencya państwowa . 800 „	1.200	—	1.200
	129	Milczyce, pracownia koszykarska . 400 K			
		subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	130	Przewrotne, pracownia koszykarska . 800 K			
		subwencya państwowa . 400 „	1.200	—	1.200
	131	Rudki, szkoła koszykarska . 1.200 K			
		subwencya państwowa . 1.200 „	2.400	—	2.400
			30.932	—	30.932
		Do przeniesienia	1,021.300	52.304	1,073.604

Preliminarz na rok 1910

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
853 233	874.007	
32.000	44.500	
5.000	10.000	Kredyt potrzebny dla nowozorganizować się mających dalszych dwuklasowych szkół handlowych.
—	—	Wydatek nowy z powodu otwarcia tej szkoły.
37.000	54.500	
2.200	2.200	
4.200	4.200	
3 908	3.908	
1.024	1.024	
1.000	1.000	
1.600	—	Kredyt odpada, z powodu spłacania reszty dłużnego kapitału w r. 1909.
60	1.612	
7.000	7.000	
900	900	
1.000	1.000	Zmniejszenie subwencyi z powodu utrwalonego już bytu pracowni.
4.400	4.600	
800	800	Proliminuje się *więcej* z powodu większej frekwencyi uczniów biednych.
500	800	
900	800	Jak poz. 128.
1.700	2.500	Jak *poz. 125—127.*
31.192	32.344	
890.233	928.507	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	1,021.300	52.304	1,073.604
			30.932	—	30.932
	132	Siekierczyce, szkoła koszykarska . . . . . 400 K			
		subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	132a	Warzyce, pracownia koszykarska	—	—	—
	133	Wielowieś „ „ 800 K			
		subwencya państwowa . 800 „	1.600	—	1.600
	134	Żurawno, pracownia koszykarska . . . . 400 K			
		subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	135	Touste, pracownia garncarska . 500 K			
		subwencya państwowa . 300 „	800	—	800
	136	Budzanów. warsztat tkacki . 600 K			
		subwencya państwowa . 400 „	1.000	—	1.000
	137	Wilamowice, warsztat tkacki . 2.160 K			
		subwencya państwowa . 1.200 „	3.360	—	3.360
	137a	Stryj, pracownia powrożnicza . —			
		subwencya państwowa . —	—	—	—
	138	Jaworów, szkoła koronkarska . 1.200 K			
		subwencya państwowa . 1.000 „	2.200	—	2.200
	139	Kańczuga, szkoła koronkarska 1.800 K			
		subwencya państwowa . 1.400 „	3.200	—	3.200
	140	Przeworsk, szkoła koronkarska S. S. Miłosierdzia	600	—	600
	141	Rudki, szkoła koronkarska . . .	600	—	600
	142	Myślenice, warsztat kapeluszniczy . . . . . 6.000 K			
		subwencya państwowa . 2.500 „	8.500	—	8.500
		I. półroczna rata od 4% pożyczki kom. . . . . 70.000 K	—	3.850	3.850
	143	Oświęcim, szkoła rzemieślnicza O. O. Salezyanów	5.000	—	5.000
	144	Miejsce Piastowe, warsztaty rzemieślnicze towarz. „Powściągliwość i Praca“	4.000.	—	4.000
	145	Kraków, szkoła praktycznych robót kobiecych w szkole św. Scholastyki	4.000	—	4.000
	146	Kraków, na wspólną halę maszynową dla stolarzy	—	7.000	7.000
	147	Lwów, szkoła robót towarzystwa „Pracy kobiet“	1.750	—	1.750
	148	Przemyśl, szkoła robót u P. P. Benedyktynek	1.000	—	1.000
		Do przeniesienia	70.142	10.850	80.992
			1,021.300	52.304	1,073.604

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
890.233	928.507	
31.192	32.344	
800	800	
585	—	
800	1.600	
500	1.000	
800	1.100	Jak *poz. 125—127.*
1.280	1.280	
1.760	3.360	
800	1.400	Kredyt odpada z powodu zwinięcia pracowni.
1.700	2.000	Jak *poz. 128.*
2.800	3.200	
600	600	
600	600	
4.180	6.500	*Więcej,* z powodu rozszerzenia warsztatu.
—	—	
4.000	5.000	
3.000	4.000	
5.000	5.000	*Mniej,* ponieważ wydzielono kursa handlowe (vide *poz. 117*).
—	—	
1.400	1.750	
1.000	1.000	
62.797	72.534	
890.233	928.507	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	1.021.300	52.304	1,073.604
			70.142	10.850	80.992
	149	Kołomyja, szkoła robót towarzystwa „Pracy kobiet“ . . .	1.600	—	1.600
	149a	Przemyśl, szkoła robót towarz. „Pracy kobiet“	—	—	—
	150	Lwów, szkoła robót spółki przemysłowej „Trud“:			
		a) na szkołę . . . 400 K			
		b) na bursę . . . 600 „	1.000		1.000
	151	Korczyna, warsztat tkacki Tow. tkackiego im. św. Sylwestra. 1.100 K			
		subwencya państwowa . 1.400 „	2.500	—	2.500
	152	Lwów, szkoła robót Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa	1 000	—	1.000
	153	Stowarz. kobiet „Pomoc przemysłowa“ we Lwowie	800	—	800
	154	Zwiniacz, szkoła tkacka	600	—	600
	155	Tyśmienica, Spółka kuśnierzy i białoskórników (I. rata od pożyczki 50.000 K. na 34½ lat) . .	—	2.750	2.750
	156	Ludwikówka, Spółka tkaczy:			
		a) na utrzymanie instruktora	2.400	—	2.400
		b) I. rata od pożyczki 10.000 K. na 34½ lat . . .	—	550	550
		Suma grupy E) .	80.042	14.150	94.192
		F) Subwencye dla zakładów, instytucyi przemysłowych i t. d.			
	157	Subwencya dla krak. Instytutu popierarania przemysłu, na umorzenie pożyczki 150.000 K. na budowę gmachu .	—	7.500	7.500
	158	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego“ we Lwowie . .	30.000	—	30.000
	159	Subwencya dla „Ligi Pomocy przemysłowej“ we Lwowie na cele ogólne .	—	12.000	12.000
	160	Subwencya dla „Ligi Pomocy przemysłowej“ na urządzenie ruchomych wystaw	—	8.000	8.000
	161	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	3.000	—	3.000
		Do przeniesienia	33.000	27.500	60.500
			1,101.342	66.454	1,167.796

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
890.233	928.507	
62.797	72.534	
1.600	1.600	
600	600	Nie wstawia się żadnego kredytu z powodu upadku szkoły.
1.000	1.000	
2.500	2.500	
1.000	1.000	
—	—	
—	—	
—	—	Kredyty nowe — dla zakładów zasługujących na pomoc kraju.
—	—	
—	—	
69.497	79.234	
—	7.500	
30.000	30.000	
10.000	12.000	
6.000	8.000	
2.750	3.000	
48.750	60.500	
959.730	1,007.741	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	1,101.342	66.454	1,167.796
			33.000	27.500	60.500
	162	Na wydawnictwo „Odrodzenia“ . .	2.000	—	2.000
	163	Na wydawnictwo „Kupiec polski“ w Krakowie	400	—	400
	164	Subwencya dla Muzeum przem. we Lwowie:			
		a) na utrzymanie	8.000	—	8.000
		b) na umorzenie pożyczki 100.000 K. na budowę IV. rata z 20 lecia od 1. stycznia 1907	—	5.000	5.000
	165	Subwencya dla Muzeum technologicznego we Lwowie	6.000	—	6.000
	166	Subwencya dla Towarzystwa technologicznego w Krakowie, na utrzymanie nieustającej Wystawy przemysłowej .	1.500	—	1.500
	167	Subwencya dla krakowskiego „Instytutu popierania przemysłu“	6.000	—	6.000
	168	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000	—	8.000
	169	Izba handl. przem. we Lwowie II. rata na umorzenie pożyczki na budowę gmachu	—	5.000	5.000
	170	Izba rękodzielnicza we Lwowie na umorzenie pożyczki na budowę . . .	2.000	—	2.000
	171	Izba rękodzielnicza w Krakowie na umorzenie pożyczki na budowę . .	2.000	—	2.000
		Suma grupy F) .	68.900	37.500	106.400
		G. Stypendya, zasiłki i inne wydatki na cele przemysłowe.			
	172	Zasiłki dla uczniów krajowych i państwowych szkół przemysłowych . .	35.000	—	35.000
	173	Na bursy dla młodzieży rzemieślniczej .	10.000	—	10.000
	174	Zasiłki dla młodzieży handlowej . .	8.000	—	8.000
	175	Zasiłki na kształcenie nauczycieli szkół przemysłowo-uzupełniających . .	4.500	—	4.500
	176	Zasiłki na kształcenie nauczycieli dla dwu klasowych szkół handlowych .	2.000	—	2.000
	177	Zasiłki bezwrotne na cele przemysłowe	60.000	—	60.000
	178	Dotacya kraj. funduszu przemysłowego	—	200.000	200.000
	179	Na lustracye Spółek przem.-wytwórczych	4.800	—	4.800
	180	Zasiłki na wystawy przemysłowe . .	—	4.000	4.000
	181	Stypendya na wyższe kształcenie w kierunku ekonomicznym	8.000	—	8.000
		Suma grupy G) .	132.300	204.000	336.300
		Do przeniesienia .	1,302.542	307.954	1,610.496

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
959.730	1,007.741	
48.750	60.500	
2 000	2.000	
—	400	
8.000	8.000	
7.497	5.000	
—	6.000	
1.500	1.500	
—	6.000	
8.000	8.000	
—	5.000	
1.000	2.000	
1.000	2.000	
77.747	106.400	
44.732	35.000	
—	—	Kredyt nowy celem przyczynienia się kraju do kosztów utrzymania tych instytucyj.
8.952	8.000	
2.645	4.500	
2.000	2.000	
39.948	60.000	
150.000	200.000	
4.800	4.800	
200	8.000	Kredyt nadzwyczajny zmiejszono o 4.000 K, gdyż kredyty w latach poprzednich nie zostały zużytkowane w preliminowanej wysokości.
—	—	Kredyt nowy w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 31. października 1908 r.
253.277	322.300	
1,290.754	1,436.441	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	1,302.542	307.954	1,610.496
		H) Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.			
	182	Sekretarz:			
		a) płaca . . . . 4.800 K			
		b) dodatek aktywalny . . 1.288 „	6.088	—	6.088
	183	I. referent przemysłowy:			
		a) płaca . . . . 3.600 K			
		b) dodatek aktywalny . . 1.104 „			
		c) „ pięcioletni . . 400 „	5.104	—	5.104
	184	II. referent przemysłowy:			
		a) płaca . . . . 2.800 K			
		b) dodatek aktywalny . . 960 „	3.760	—	3.760
	185	Referent statystyczny:			
		a) płaca . . . . 2.800 K	3.400	—	3.400
		b) dodatek aktywalny . . 600 „	1.400	—	1.400
	186	Aplikant	10.000	—	10.000
	187	Koszta podróży i dyety członków i urzędników komisyi	400	—	400
	188	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	3.800	—	3.800
	189	Ryczałt na badania, ankiety i pomoc kancelaryjna	33.952	—	33.952
		Suma grupy H) ,	1,336.494	307.954	1,644.448
		Ogółem suma wydatków .			

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia		
K	K			
1,260.754	1,436.441			
6.088	6.088			
4.704	4.704	*Więcej*, z powodu przypadającego I dodatku pięcioletniego w kwocie 400 K (LW. 44.309/09).		
—	—	W myśl uchwały Sejmowej z dnia 28. października 1908.		
283	3.400			
878	1.400			
10.848	10.000			
400	400			
—	2.200	Stosownie do spodziewanej wysokości wydatków na ten cel.		
23.201	28.192			
1,313.955	1,464.633	Na rok 1910 preliminuje się ogółem w rubryce XII. wydatki w sumie . .	1,644.448	—
		w porównaniu więc z preliminarzem roku 1909 w sumie	1,464.633	—
		preliminuje się na r. 1910 ogółem *więcej* o głównie z powodu regulacyi płac w kraj. szkołach zawodowych, podwyższenia w szkołach przemysłowych uzupełniających wynagrodzenia za naukę, wstawienia nowych kredytów na dwuklasowe szkoły handlowe, wreszcie innych mniejszych kredytów nowych i podwyższeń tychże podanych w wyjaśnieniach do poszczególnych pozycyi.	179.815	—
		Po potrąceniu z preliminowanych wydatków na rok 1910 w sumie jw. . .	—	1,644.448
		dochodów rubr. XII. w sumie . .	—	545.594
		okazuje się w rubr. XII. funduszu krajowego na r. 1910 wydatek *netto* . .	—	1,098.854
		w porównaniu z preliminarzem roku 1909 (*netto*) w sumie	—	998.164
		preliminuje się na rok 1910 ogółem (*netto*) *więcej* o	—	100.690

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	Biała	5.150	—	5.150
	2	Bochnia	2.100	—	2.100
	3	Brody	2.961	—	2.961
	4	Brzesko	1.938	—	1.938
	5	Brzeżany	2.042	—	2.042
	6	Buczacz	2.327	—	2.327
	7	Chrzanów	3.060	—	3.060
	8	Dębica	2.020	—	2.020
	9	Drohobycz	5.062	—	5.062
	10	Gorlice	2.570	—	2.570
	11	Jarosław	2.253	—	2.253
	12	Jasło	2.385	—	2.385
	13	Kałusz	1.892	—	1.892
	14	Kęty	1.997	—	1.997
	15	Kołomyja, I. im. Sobieskiego . .	4.628	—	4.628
	16	„ II. „ St. Szczepanowskiego	3.777	—	3.777
	17	Kraków, na Kleparzu	7.288	—	7.288
	18	„ przy ul. Lubomirskiego . .	5.172	—	5.172
	19	„ na Smoleńsku	3.330	—	3.330
	20	„ na Kaźmierzu	5.204	—	5.204
	21	„ przy ul. Dietla	3.438	—	3.438
	22	Krosno	1.436	—	1.436
	23	Lwów, im. Kordeckiego	5.032	—	5.032
	24	„ „ św. Antoniego . . .	4.952	—	4.952
	25	„ „ Sobieskiego	3.952	—	3.952
	26	„ „ Elżbiety	2.374	—	2.374
	27	„ „ Konarskiego	4.304	—	4.304
	28	„ „ św. Marcina	5.006	—	5.006
	29	„ „ Mickiewicza	2.968	—	2.968
	30	„ „ Piramowicza	4.238	—	4.238
	31	„ „ Staszica	5.528	—	5.528
	32	„ „ św. Anny (żeńska). . .	2.534	—	2.534
	33	„ „ Staszica (żeńska) . . .	2.534	—	2.534
		Do przeniesienia .	115.452	—	115.452

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
4.989	4.983	
1.997	2.007	
2.205	2.600	
1.731	1.763	
1.916	1.916	
2.234	2.200	
2.002	2.366	
1.924	1.637	
3.709	4.090	
2.410	2.390	
2.134	2.164	
2.292	2.145	
1.589	1.616	
1.714	1.742	*Poz. 1—65.* (Szkoły przemysłowe uzupełniające). Preliminuje się na rok 1910 ogółem *niżej* o 43.115 K na podstawie preliminarzy szczegółowych dołączonych jako alegaty do sprawozdania z czynności krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych (z wyjątkiem szkół od poz. 60 do 65, które jako jeszcze niezorganizowane szczegółowych preliminarzy nie mają).
7.734	3.356	
	3.466	
	6.010	
	3.362	
18.014	2.588	
	3.552	
	3.200	
1.838	1.855	
	4.083	
	3.950	
	4.146	
	2.003	
27.610	3.742	
	4.002	
	2.483	
	3.376	
	4.360	
—	—	
—	—	
88.042	93.153	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	115.452	—	115.452
	34	Lwów, im. M. Bernsteina . . .	3.750	—	3.750
	35	Łańcut	1.808	—	1.808
	36	Myślenice	1.873	—	1.873
	37	Nowy Sącz	5.816	—	5.816
	38	Nowy Targ	1.930	—	1.930
	39	Podgórze	4.496	—	4.496
	40	Przemyśl, I. w śródmieściu . . .	4.129	—	4.129
	41	„ II. na przedmieściu lwowskiem	2.882	—	2.882
	42	Rzeszów	3.163	—	3.163
	43	Sambor	1.586	—	1.586
	44	Sanok	2.264	—	2.264
	45	Sokal	1.996	—	1.996
	46	Stanisławów	3.755	—	3.755
	47	Stary Sambor	2.092	—	2.092
	48	Stary Sącz	2.136	—	2.136
	49	Strzyżów	1.616	—	1.616
	50	Stryj	2.847	—	2.847
	51	Tarnopol	2.567	—	2.567
	52	Tarnów	3.612	—	3.612
	53	Tarnobrzeg	2.030	—	2.030
	54	Turka (nad Stryjem)	2.324	—	2.324
	55	Wadowice	2.486	—	2.486
	56	Wieliczka	2.285	—	2.285
	57	Złoczów	2.454	—	2.454
	58	Żółkiew	2.128	—	2.128
	59	Żywiec	2.021	—	2.021
	60	Krzeszowice	2.160	—	2.160
	61	Kołaczyce	2.160	—	2.160
	62	Leżajsk	2.160	—	2.160
	63	Zator	2.280	—	2.280
	64	Kalwarya	1.400	—	1.400
	65	Oświęcim	1.400	—	1.400
		Suma dochodów poz. 1—65 .	197.058	—	197.058
	65/a	Subwencya państwowana na uzupełnienie przyborów i na druki . . .	—	—	—
	66	Subwencya państwowa na zakupywanie podręczników dla absolwentów .	2.500	—	2.500
	67	Subwencya państwowa na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia .	201.558	—	201.558

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
88.042	93.153	
3.635	3.750	
1.578	1.578	
1.674	1.674	
4.616	4.281	
1.771	1.771	
3.450	3.902	
5.163	3.204	
	2.118	
3.745	3.070	
1.717	1.538	
2.090	1.781	
—	1.358	
3.542	3.017	
1.794	1.794	
1.960	1.960	
1.318	1.613	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
2.423	2.423	
2.712	2.276	
3.703	3.387	
1.862	1.862	
1.965	1.858	
2.190	2.190	
2.015	2.015	
2.561	2.515	
2.020	1.910	
2.265	1.945	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
149.811	153.943	
—	1.000	
—	1.000	Na podstawie żądania kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych, przedstawionego Rządowi.
1.200	4.000	
151.011	159.943	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	201.558	—	201.558
	67/a	Subwencya państwowa na szkoły przemysłowe uzupełniające dla dziewcząt	—	—	—
	68	Subwencye na utworzenie trzecich klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodowym	15.000	—	15.000
	69	Nieprzewidziane oddziały równorzędne .	1.000	—	1.000
		Suma grupy A) . .	217.558	—	217.558
		B) Krajowe szkoły zawodowe.			
	70	Brzozowiec, krajowa szkoła koszykarska	3.400	—	3.400
	71	Brzostek „ „ „	4.900	—	4.900
	72	Dynów „ „ „	3.700	—	3.700
	73	Gdów „ „ „	9.200	—	9.200
	74	Leżajsk „ „ „	7.500	—	7.500
	74/a	Niżniów „ „ „	—	—	—
	75	Tarnobrzeg „ „ „	4.800	—	4.800
	76	Zator „ „ „	5.360	—	5.360
	77	Lwów, krajowy centralny kurs koszyk. .	6.500	—	6.500
	78	Grybów, kraj. naukowy warsztat kołodz.	16.000	—	16.000
	79	Grzymałów, krajowy naukowy warsztat kołodziejski	12.000	—	12.000
	80	Kamionka strum. krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska . . .	12.500	—	12.500
	81	Tłumacz, krajowa szkoła zawodowa kołodziejska	11.550	—	11.550
	82	Stanisławów, kraj. szkoła stolarska .	16.700	—	16.700
	83	Kalwarya, „ „ „ . .	10.300	—	10.300
	84	Jaworów, kraj. nauk. warsztat wyrobu zabawek	24.800	—	24.800
	85	Kołomyja, kraj. szkoła garncarska .	8.550	—	8.550
	86	Podgórze, kraj. kursa przemysłu ceramicznego	5.420	—	5.420
	87	Witków, kraj. nauk. warsztat szewski .	6.200	—	6.200
	88	Stary Sącz, kraj. nauk. warsztat szewski	15.600	—	15.600
	88/a	Dobczyce, krajowa szkoła szewska .	—	—	—
	89	Kołomyja, „ „ „ . .	7.200	—	7.200
	90	Krosno, krajowa szkoła tkacka . .	8.800	—	8.800
	91	Gliniany, kraj. naukowy warsztat tkacki	3.940	—	3.940
	92	Gorlice, „ „ „ „	2.360	—	2.360
		Do przeniesienia .	207.280 217.558	— —	207.280 217.558

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
151.011	159.943	
—	2.000	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
—	2.000	
—	—	
151.011	163.943	
3.373	3.400	
3.927	4.300	
3.283	3.700	
3.448	9.000	
8.389	5.000	
4.309	5.000	
3.606	3.900	
5.359	5.260	
6.999	6.000	
15.805	14.200	
9.554	10.500	
12.132	10.500	*Poz. 70—102.* (Krajowe szkoły zawodowe). Preliminuje się na rok 1910 ogółem *więcej* o 23.370 K na podstawie wyjaśnień zamieszczonych w szczegółowych preliminarzach szkół, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
8.342	10.050	
13.556	15.500	
8.044	9.300	
18.439	17.800	
7.477	8.550	
6.689	5.200	
6.536	5.500	
19.366	14.000	
3.292	4.100	
7.341	6.450	
8.657	8.800	
2 865	3.340	
1.360	2.360	
192.148	191.710	
151.011	163.943	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	217.558	—	217.558
			207.280	—	207.280
	93	Kosów, kraj. naukowy warsztat tkacki .	2.180	—	2.180
	94	Łańcut, „ „ „ „ .	2.900	—	2.900
	95	Rychwałd, kraj. „ „ „ .	1.200	—	1.200
	96	Rakszawa kraj. szkoła sukiennicza .	9.080	—	9.080
	97	Zakopane, kraj. szkoła koronkarska .	5.600	—	5.600
	98	Bobowa, „ „ „ .	2.850	—	2.850
	99	Maków, kraj. szkoła hafciarska . .	4.346	—	4.346
	100	Drohowyże, kraj. szkoła rzemiosł . .	65.800	—	65 800
	101	Lwów, kraj. keram. stacya doświadczal.	800	—	800
	102	Lwów, kraj. mechan. stacya doświadczalna	2.000	—	2 000
		Suma dochodów poz. 70—102	304 036	—	304.036
	103	Subwencya państwowa na kursa majsterskie	5.000	—	5.000
	103/a	Subwencya państwowa na nowe szkoły i warsztaty zawodowe . . .	—	—	—
	104	Zwroty zaliczek na płace dla personalu kraj. szkół przemysł. i biura kraj. Komisyi przemysłowej . . .	2.000	—	2.000
		Suma grupy B) .	311.036	—	311.036
		C) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane.			
	105	Albigowa, pracownia koszykarska . .	400	—	400
	106	Bilinka, „ „ . .	400	—	400
	107	Czerwona Wola, szkoła „ . .	2.000	—	2.000
	108	Chyszewice, pracownia koszykarska .	800	—	800
	109	Milczyce, „ „ . .	400	—	400
	110	Przewrotne, „ „ . .	400	—	400
	111	Rudki, szkoła koszykarska . . .	1.200	—	1.200
	112	Siekierczyce, szkoła koszykarska . .	400	—	400
	113	Wielowieś, pracownia koszykarska . .	800	—	800
	114	Żurawno, „ „ . .	400	—	400
	115	Touste, pracownia garncarska . .	300	—	300
	116	Budzanów, warsztat tkacki . . .	400	—	400
	117	Wilamowice. warsztat tkacki . . .	1.200	—	1.200
	117/a	Stryj, pracownia powroźnicza . . .	—	—	—
	118	Jaworów, szkoła koronkarska . . .	1.000	—	1.000
	119	Kańczuga, „ „ . . .	1.400	—	1.400
		Do przeniesienia .	11.500	—	11.500
			528.594	—	528.594

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
151.011	153 943	
192.148	191.710	
2.100	2.180	
2.800	2.900	
1.000	1.000	
8.103	8.080	
4.348	5.600	
2.276	2.850	Wyjaśnienia jak na poprzedniej stronie.
3.917	3.946	
72.115	59.600	
1.490	800	
2.589	2.000	
292.886	280.666	
—	—	
—	2.400	Na podstawie żądania kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych, przedstawionego Rządowi.
4.722	2.000	
297.608	285.066	
400	400	
400	400	
2.000	2.200	
300	400	
—	400	
300	—	
500	1.300	
400	400	Na podstawie żądania kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych, przedstawionego Rządowi.
—	800	
—	400	
—	300	
400	400	
—	1.200	
—	600	
500	800	
1.000	1.400	
6.200	11.400	
448.619	449.009	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	528.594	—	528.594
			11.500	—	11.500
	120	Myślenice, warsztat kapeluszniczy . .	2.500	—	2.500
	121	Korczyna, warsztat tkacki . . .	1.400	—	1.400
		Suma grupy C) . .	15.400	—	15.400
		D) Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.			
	122	Przemyśl, Konwent PP. Benedyktynek, zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10.000 K. spłacalnej w 17 ratach od r. 1897 po 600 K. rocznie (XIV rata) .	—	600	600
	123	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na zakupno realności dla b. krajowej szkoły koszykarskiej w Dżurowie, w kwocie 6.000 K., spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 K rocznie (XII rata) . .	—	400	400
	123a	Wynikłości pozycyi niebudżetowych z r. 1908	—	—	—
	124	Świątniki c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 K. spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 400 K rocznie (V rata)	—	400	400
	124a	Jaworów, krajowy naukowy warsztat wyrobu zabawek, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 K. spłacalnej w 10 ratach od r. 1908 po 500 K rocznie (III rata)	—	—	—
	125	Maków, kraj. szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 K. spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 K rocznie (IV rata)	—	200	200
	125a	Bobowa, kraj. szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 300 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1908 po 60 K rocznie (III rata)	—	—	—
		Suma grupy D) .	—	1.600	1.600
		Ogółem suma dochodów .	543.994	1.600	545.594

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
448.619	449.009	
6.200	11.400	
—	2.500	
1.300	1.400	
7.500	15.300	
600	600	
400	400	
7.410	—	
400	400	
—	500	Odpada, z powodu odpisania całej należytości w myśl rozp. Wydz. kraj. do L. W. 13.521/1909.
200	200	
—	60	Odpada, wskutek przedstawienia do odpisania całej należytości.
9.010	2.160	Na rok 1910 preliminuje się w rubr. XII dochody w sumie 545.594
		w porównaniu z preliminarzem r. 1909 w sumie . 466.469
465.129	466.469	preliminuje się na r. 1910 ogółem *więcej* o . . 79.125
		z powodów podanych w wyjaśnieniach do pojedyńczych pozycyj.

PRELIMINARZE

szczegółowe

krajowych szkół i warsztatów przemysłowych

na rok 1910.

Zestawione na podstawie dat podanych przez Komisyę krajową dla spraw przemysłowych, uchwałą Wydziału krajowego do LW. 83 299/09.

		Str.
1.	Brzezowiec, krajowa szkoła koszykarska	32
2.	Brzostek „ „ „	34
3.	Dynów „ „ „	36
4.	Gdów „ „ „	38
5.	Niżniów „ „ „	40
6.	Tarnobrzeg „ „ „	42
7.	Zator „ „ „	44
8.	Lwów, krajowy centralny kurs koszykarski	46
9.	Grybów, krajowy naukowy warsztat kołodziejski	48
10.	Grymałów „ „ „ „	50
11.	Kamionka Strumiłowa, krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska	52
12.	Tłumacz, krajowa szkoła zawodowa kołodziejka	54
13.	Stanisławów „ „ stolarska	56
14.	Kalwarya „ „ „	58
15.	Jaworów, krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek	62
16.	Kołomyja, krajowa szkoła garncarnska	66
17.	Podgórze, krajowe kursa dla przemysłu keramicznego	68
18.	Witków, krajowy naukowy warsztat szewski	70
19.	Stary Sącz „ „ „ „	72
20.	Kołomyja „ „ „ „	74
21.	Krosno, krajowa szkoła tkacka	76
22.	Gliniany, krajowy naukowy warsztat tkacki	78
23.	Gorlice „ „ „ „	80
24.	Kosów „ „ „ „	82
25.	Łańcut „ „ „ „	84
26.	Rychwałd „ „ „ „	86
27.	Rakszawa, krajowa szkoła sukiennicza	88
28.	Zakopane „ „ koronkarska	90
29.	Bobowa „ „ „	92
30.	Maków „ „ hafciarska	94
31.	Lwów, krajowa keramiczna stacya doświadczalna	96
32.	Lwów „ mechaniczna „ „	98

1. **Brzezowiec.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	200	—	200
	2	Utrzymanie lokalu	300	—	300
	3	Opał	180	—	180
	4	Oświetlenie	40	—	40
	5	Usługa	90	—	90
	6	Materyał	1.000	—	1.000
	7	Wynagrodzenie uczniów	800	—	800
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	9	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	4.610	—	4.610
	—	Nadwyżka dochodów	—	—	—
		Razem .	4.610	—	4.610
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	—	1.800
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	800	—	800
		b) od c. k. Rządu	800	—	800
	—	Zwrot kosztów przesyłki	—	—	—
		Suma dochodów .	3.400	—	3.400
		w porównaniu z wydatkami .			4.610
		okazuje się niedobór .			1.210

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.200	1.200	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
84	200	
300	300	
169	180	
22	40	
88	96	*Mniej*, wedle potrzeby.
723	1.000	
553	800	
66	200	
61	200	
3.266	4.216	
107	—	
3.373	4.216	
—		
1.751	1.800	
800	800	Rada powiatowa w Brzesku zobowiązała się dawać subwencyę dawną (na Jurków) 600 K a nadto na wynajem lokalu w Brzezowcu 200 K (LW. 76.621/1905).
800	800	
22	—	
3.373	3.400	
3.373	4.216	
—	816	

2. **Brzostek.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	240	—	240
		c) nauczyciel przedmiotów uzupełniających .	360	—	360
	2	Utrzymanie lokalu	60	—	60
	3	Opał	300	—	300
	4	Oświetlenie	60	—	60
	5	Usługa	120	—	120
	6	Materyał	2.000	—	2.000
	7	Wynagrodzenie uczniów	1.000	—	1.000
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	280	—	280
	9	Ubezpieczenie budynku i inwentarza . . .	50	—	50
	10	Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne	250	—	250
		Suma wydatków .	6.320	—	6.320
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	—	3.000
	2	Subwencye:			
		b) od Rady powiatowej w Pilznie . . .	400	—	400
		d) od c. k. Rządu	1.500	—	1.500
		— od Izby handlowej w Krakowie . . .	—	—	—
	—	Ze sprzedaży materyału i inne	—	—	—
		Suma dochodów .	4.900	—	4.900
		w porównaniu z wydatkami .			6.320
		okazuje się niedobór .			1.420

Preliminarz na r. 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1.440	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
240	240	
—	360	
—	60	
303	280	*Więcej*, wskutek podrożenia opału i na podstawie wynikłości z r. 1908.
33	60	
62	120	
1.215	1.500	*Więcej*, z powodu większej liczby uczniów.
739	900	
344	200	*Więcej*, w miarę wzrostu potrzeb.
31	50	
416	250	
4.823	5.460	
2.174	2.400	*Więcej*, z powodu większej frekwencyi uczniów.
—	400	Rada powiatowa w Pilźnie zobowiązała się dać lokal i subwencyę 400 K (LW. 80.360/1906).
1.500	1.500	
200	—	
53	—	
3.927	4.300	
4.823	5.460	
896	1.160	

3. **Dynów.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	240	—	240
	2	Materyał	1.500	—	1.500
	3	Wynagrodzenie uczniów	1.000	—	1.000
	4	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	5	Opał	200	—	200
	6	Oświetlenie	50	—	50
	7	Usługa	50	—	50
	8	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	5.040	—	5.040
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.500	—	2.500
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	200	—	200
		b) od c. k. Rządu	1.000	—	1.000
	—	Zwroty za materyał	—	—	—
		Suma dochodów .	3.700	—	3.700
		w porównaniu z wydatkami .			5.040
		okazuje się niedobór .			1.340

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.200	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
180	240	
1.416	1.600	Stosownie do produkcyi.
1.543	900	
46	350	*Mniej*, wedle potrzeby.
50	250	
51	50	
4	50	
242	200	
4.732	5.080	
2.325	2.500	
—	200	
800	1.000	
158	—	
3.283	3.700	
4.732	5.080	
1.449	1.380	

4. **Leżajsk**. Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek osobisty . . . 200 „	1.800	—	1.800
		b) administrator	240	—	240
	—	Wynajem lokalu	—	—	—
	2	Utrzymanie lokalu	240	—	240
	3	Opał	300	—	300
	4	Oświetlenie	120	—	120
	5	Usługa	100	—	100
	6	Materyał	2.000	—	2.000
	7	Wynagrodzenie uczniów	4.000	—	4.000
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	9	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	9.200	—	9.200
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	—	6.000
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	200	—	200
		b) od Kasy zaliczkowej w Łańcucie . .	100	—	100
		c) od c. k. Rządu	1.200	—	1.200
		Suma dochodów .	7.500	—	7.500
		w porównaniu z wydatkami .			9.200
		okazuje się niedobór .			1.700

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1.440	1.640	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
240	240	
240	240	Odpada jako kredyt nadzwyczajny.
32	—	Wedle potrzeby.
289	300	
93	100	Wedle potrzeby.
72	80	
3.639	1.800	*Więcej*, stosownie do produkcyi.
4.203	1.500	
36	200	
477	200	
10.761	6.300	
6.989	3.500	*Więcej*, z powodu rozwoju szkoły i większej produkcyi.
200	200	Rada powiatowa w Łańcucie aktem notaryalnym z d. 27. grudnia 1902 L. R. 2.637 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego w kwocie 200 K na czas istnienia szkoły. (LW. 97 049/902).
200	100	Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie aktem notaryalnym z dnia 27. grudnia 1902 L. R. 2.638 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego 100 K na czas istnienia szkoły (LW. j. w.).
1.000	1.200	
8.389	5.000	
10.761	6.300	
2.372	1.300	

5. **Gdów.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	240	—	240
	2	Nauka dopełniająca	360	—	360
	3	Opał i oświetlenie	400	—	400
	4	Materyał	4.200	—	4.200
	5	Wynagrodzenie uczniów	3.600	—	3.600
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	7	Rozmaite inne wydatki	400	—	400
		Suma wydatków .	11.000	—	11.000
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	8.000	—	8.000
	2	Subwencya od c. k. Rządu	1.200	—	1.200
		Suma dochodów .	9.200	—	9.200
		w porównaniu z wydatkami .			11.000
		okazuje się niedobór .			1.800

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
900	1.200	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
160	240	
—	—	Pozycya nowa, konieczna ze względu, iż w Gdowie niema szkoły przemysłowej uzupełniającej.
129	400	
1.475	4.200	
1.619	3.600	
35	200	
193	400	
4.511	10.240	
		Rada gminna m. Gdowa uchwałą z dnia 12. III. 1908 (LW. 38.708/908) zobowiązała się oddać na pomieszczenie tej szkoły na przeciąg 6-ciu lat budynek wraz z stodołą, kawałkiem ogródka i pomniejszemi reperacyami zewnętrznemi (bez opału i oświetlenia).
2.448	8.000	
1.000	1.000	*Więcej*, stosownie do spodziewanej wysokości subwencyi.
3.448	9.000	
4.511	10.240	
1.063	1.240	

6. **Tarnobrzeg.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor, płaca . . . . 1.600 K.			
		dodatek na mieszkanie . . 360 „	1.960	—	1.960
		b) administrator	240	—	240
	2	Lokal i utrzymanie bursy	600	—	600
	3	Usługa szkoły	50	—	50
	4	Materyał	2.000	—	2.000
	5	Wynagrodzenie uczniów	1.500	—	1.500
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	150	—	150
	7	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	6.700	—	6.700
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych . . .	3.500	—	3.500
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	300	—	300
		b) od c. k. Rządu	1.000	—	1.000
		Suma dochodów .	4.800	—	4.800
		w porównaniu z wydatkami .			6.700
		okazuje się niedobór .			1.900

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.628	1.840	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
200	240	
270	600	
47	50	
1.785	1.500	*Więcej*, stosownie do spodziewanej wysokości produkcyi.
1.720	1.100	
17	100	*Więcej*, z powodu potrzeby zakupna warsztatu stolarsklego.
434	200	
6.101	5.630	
2 406	2.600	*Więcej*, stosownie do spodziewanego wzrostu produkcyi.
300	300	Gmina zobowiązała się dostarczać szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi, Rada powiatowa subwencyę 300 K, a JWP. Zdzisław hr. Tarnowski 3 sągi drzewa opałowego i 10 kóp wikliny na pniu.
900	1.000	
3.606	3.900	
6.101	5 630	
2.495	1.730	

7. **Zator.** Krajowa szkoła koszykarska

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	300	—	300
		c) nauczyciel rysunków i rachunków	240	—	240
	2	Wynajem lokalu	800	—	800
	3	Opał	140	—	140
	4	Oświetlenie	65	—	65
	5	Usługa	35	—	35
	6	Materyał	1.800	—	1.800
	7	Wynagrodzenie uczniów	1.750	—	1.750
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	120	—	120
	9	Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	250	—	250
		Suma wydatków	7 100	—	7.100
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.600	—	3.600
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	360	—	360
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	1.200	—	1.200
	3	Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów	5.360	—	5.360
		w porównaniu z wydatkami			7.100
		okazuje się niedobór			1.740

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.240	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
300	300	
—	240	
800	800	
115	150	Wedle potrzeby i na podstawie wynikłości z r. 1908.
65	70	
31	30	
1.666	1.800	
1.745	1.600	*Więcej*, stosownie do produkcyi.
89	160	*Mniej*, wedle potrzeby.
213	250	
6.264	6.840	
3.562	3.500	*Więcej*, z powodu większego popytu na wyroby tej szkoły.
360	360	
200	200	
1.200	1.200	
37	—	
5.359	5.260	
6.264	6.840	
905	1.580	

8. **Lwów.** Krajowy centralny kurs koszykarski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik i nauczyciel rysunków:			
		α) płaca . . . . . 2.800 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 960 „	3.760	—	3.760
		b) instruktor:			
		α) płaca . . . . . 1.800 K.			
		β) dodatek osobisty . . 480 „	2.280	—	2.280
		c) dwóch przodowników po 792 K. . .	1.584	—	1584
		d) nauczyciele stylistyki i buchalteryi . .	480	—	480
	2	Lokal:			
		a) czynsz najmu	3.000	—	3.000
		b) utrzymanie lokalu	300	—	300
	3	Usługa	240	—	240
	4	Opał	350	—	350
	5	Oświetlenie	200	—	200
	6	Materyały warsztatowe	2.000	—	2.000
	7	Przybory szkolne	400	—	400
	8	Utrzymanie dwóch seryi uczniów po 5-ciu przez 5 miesięcy	2.500	—	2.500
	9	Utrzymanie dwóch seryi uczenic po 5-ciu przez 5 miesięcy	1.500	—	1.500
	10	Uzupełnienie inwentarza	300	—	300
	11	Koszta powrotnej podróży uczniów . . .	200	—	200
	12	Rozmaite inne wydatki	400	—	400
	13	Nagrody dla uczenic za najlepsze rysunki . .	—	—	—
		Suma wydatków .	19.494	—	19.494
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów (modeli)	3.000	—	3.000
	2	Subwencya c. k. Rządu	3.500	—	3.500
	3	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów .	6.500	—	6.500
		w porównaniu z wydatkami .			19.494
		okazuje się niedobór .			12.994

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.600	3.600	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac.
2.040	2.040	*Więcej*, z powodu dobrej kwalifikacyi i reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.440	1.584	
486	480	
3.000	3.000	
—	300	
759	1.210	Stosownie do potrzeb.
2.356	2.000	
36	400	
2.741	2.500	
—	—	Pozycya nowa, z powodu wejścia w życie specyalnego kursu robót galanteryjnych dla kobiet.
173	300	
—	200	
705	300	*Więcej*, w miarę wzrostu potrzeb.
500	—	
17.836	17.914	
3.489	3.000	
3.200	3.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
310	—	
6.999	6.000	
17.836	17.914	
10.837	11.914	

9. **Grybów.** Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace			
		a) kierownik (przodownik kowalski):			
		α) płaca . . . . . 2.200 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 240 „			
		γ) I dodatek pięcioletni . . 160 „	2.600	—	2.600
		b) instruktor kołodziejski	1.960	—	1.960
		c) przodownik kołodziejski	1.440	—	1.440
		d) „ kowalski	1.200	—	1.200
		e) administrator	480	—	480
		f) nauczyciel nauk dopełniających . .	460	—	460
		g) katecheta	100	—	100
		h) stróż szkolny	180	—	180
	2	Utrzymanie lokalu	340	—	340
	3	Opał	400	—	400
	4	Materyał kołodziejski	1.600	—	1.600
	5	„ kowalski	3.100	—	3.100
	6	Węgiel i koks	800	—	800
	7	Roboty koszykarskie, lakiernicze, tapicerskie i dostawa wyrobów	2.000	—	2.000
	8	Wynagrodzenie uczniów	2.500	—	2.500
	9	Środki naukowe i przybory	300	—	300
	10	Uzupełnienie inwentarza	600	—	600
	11	Ubezpieczenie od ognia	150	—	150
	12	Rozmaite inne	500	—	500
	13	Koszta dobudowy inwentarza	—	3.000	3.000
	14	Spłata pożyczki komun. 54.000 K na budowę szkoły			
		a) w kapitale X i XI rata . 868·85 K.			
		b) 4½% odsetki . . . 2.246·36 „			
		c) dodatek administracyjny . 124·89 „	3.240	—	3.240
		Suma wydatków .	23.950	3.000	26.950
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	9.000	—	9.000
	2	Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów .	2.000	—	2.000
	3	Subwencyę: *a*) od Rady powiatowej . . .	200	—	200
		b) od c. k. Rządu	4.800	—	4.800
		Suma dochodów .	16.000	—	16.000
		w porównaniu z wydatkami .			26.950
		okazuje się niedobór .			10.950

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.326	2.460	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.440	1.680	
1.080	1.320	
840	960	
480	480	
435	460	
100	100	
180	180	
931	340	
403	350	*Więcej*, z powodu podrożenia opału i na podstawie wynikłości z r. 1908.
1.961	1.600	
3.230	3.100	
645	800	
2.651	1.500	Na podstawie spodziewanego wzrostu produkcyi.
2.511	2.800	
78	300	
189	600	
54	150	
743	500	
—	—	Kredyt nadzwyczajny na konieczne inwestycye.
3.240	3.240	Wedle planu umorzenia do LW. 82.965/905 pozostaje z końcem r. 1910 dług w kapitale 49.699 K. 15 g.
23.517	22.920	
8.821	8.500	*Więcej*, stosownie do spodziewanego wzrostu produkcyi.
3.384	1.500	
200	200	
3.400	4.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
15.805	14.200	
23.517	22.920	
7.712	8.720	

10. **Grzymałów,** Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków	1.960	—	1.960
		b) „ kowalski	1.560	—	1.560
		c) „ kołodziejski	1.560	—	1.560
		d) przodownik kowalski	1.200	—	1.200
		e) „ kołodziejski	1.200	—	1.200
		f) administrator	1.800	—	1.800
		g) nauczyciel do nauk dopełniających	400	—	400
		h) katecheta	100	—	100
	2	Opał	350	—	350
	3	Oświetlenie	100	—	100
	4	Usługa	600	—	600
	5	Materyał drzewny	2.000	2.000	4.000
	6	„ żelazny	2.300	—	2.300
	7	Koks	400	—	400
	8	Roboty lakiernicze i tapicerskie	1.400	—	1.400
	9	Wynagrodzenie uczniów	1.100	—	1.100
	10	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	—	400
	10a	Ubezpieczenie od ognia	—	—	—
	11	Rozmaite inne wydatki	700	—	700
		Suma wydatków	19.130	2.000	21.130
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	7.000	—	7.000
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000
		b) od c. k. Rządu	4.000	—	4.000
	—	Rozmaite inne	—	—	—
		Suma dochodów	12.000	—	12.000
		w porównaniu z wydatkami			21.130
		okazuje się niedobór			9.130

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1.800	1.800	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.440	1.560	
510	1.560	
—	1.080	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
—	1.080	
1.500	1.680	*Więcej*, z powodu długoletniej służby i sumiennego spełniania obowiązków.
446	400	
100	100	
506	300	*Więcej*, wedle rzeczywistej potrzeby.
58	100	
284	330	*Więcej*, z powodu potrzeby przyjęcia stróża nocnego.
1.825	1.500	Kredyt nadzwyczajny na stworzenie większego zapasu materyałów drzewnych.
2.226	2.000	
—	400	Stosownie do produkcyi.
1.376	1.600	
1.137	1.050	
179	400	
69	—	
624	700	
14.080	17.640	
6.016	5.500	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
—	1.000	
3.400	4.000	
138	—	
9.554	10.500	
14.080	17.640	
4.526	7.140	

11. **Kamionka strumiłowa**. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K.			
		β) dwa dodatki pięcioletnie . 600 „			
		γ) dodatek na mieszkanie . 600 „	4.800	—	4.800
		b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej:			
		α) płaca . . . . . 2.200 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 480 „	2.680	—	2.680
		c) instruktor kowalski:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1.960
		d) instruktor kołodziejski . . .	1.600	—	1.600
		e) „ ciesielski	1.440	—	1.440
		f) przodownik kołodziejski . . .	960	—	960
		g) „ kowalski	960	—	960
		h) pomocnik kołodziejski . . .	360	—	360
		i) katecheta obrz. rz. kat. . . .	100	—	100
		j) „ „ gr. kat. . . .	100	—	100
	2	Wynajem budynku	1.200	—	1.200
	3	Opał	240	—	240
	4	Oświetlenie	200	—	200
	5	Usługa	240	—	240
	6	Materyał drzewny	1.600	—	1.600
	7	„ żelazny	1.600	—	1.600
	8	Węgiel i koks	600	—	600
	9	Wynagrodzenie uczniów	700	—	700
	10	Roboty lakiernicze, tapicerskie, koszykarskie i t. p.	1.340	—	1.340
	11	Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza	1.000	—	1.000
	12	Ubezpieczenie od ognia budynków i inwentarza .	230	—	230
	13	Koszta leczenia uczniów	200	—	200
	14	Wydatki administracyjne, kancelaryjne i inne nieprzewidziane	500	—	500
	15	Na jednomiesięczny kurs budowy ulów . . .	130	—	130
		Suma wydatków .	24.740	—	24.740
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:			
		a) kołodziejsko-kowalskich	8.000	—	8.000
		b) ciesielskich	500	—	500
	2	Subwencya c. k. Rządu	4.000	—	4.000
		Suma dochodów .	12.500	—	12.500
		w porównaniu z wydatkami .			24.740
		okazuje się niedobór .			12.240

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
4.750	4.800	
2.400	2.400	
		Więcej, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodow.
1.840	1.840	
1.440	1.440	
1.440	1.440	
840	840	
712	840	
—	360	
117	100	
100	100	
1.200	1.200	
92	240	
36	200	
240	240	
1.560	600	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
2.379	1.600	
655	600	
827	700	
1.961	1.340	
2.123	1.000	
312	230	
203	200	
643	500	
—	130	
25.870	22.940	
8.346	6.000	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.
186	500	
3.600	4.000	
12.132	10.500	
25.870	22.940	
13.738	12.440	

12. **Tłumacz**. Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
				Razem	
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.100	—	3.100
		b) nauczyciel rysunków:			
		α) płaca . . . 2.000 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 360 „	2.360	—	2.360
		c) przodownik kołodziejski:			
		α) płaca . . . 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 240 „	1.680	—	1.680
		d) przodownik kowalski:			
		α) płaca . . . 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 240 „	1.680	—	1.680
		e) przodownik kowalski	600	—	600
		f) „ kołodziejski	600	—	600
		g) nauka dopełniająca	1.140	—	1.140
		h) katecheta obu obrządków	240	—	240
		i) pomocnik kancelaryjny	360	—	360
	2	Lokal:			
		a) wynajem ubikacyi na kancelaryę i mieszkanie kierownika	540	—	540
		b) utrzymanie budunków	200	—	200
		c) instalacya oświetlenia elekrycznego	—	400	400
	3	Opał	500	—	500
	4	Oświetlenie	400	—	400
	5	Usługa	360	—	360
	6	Materyał drzewny	1.200	—	1.200
	7	„ żelazny	2.000	—	2.000
	8	Węgiel i koks	1.000	—	1.000
	9	Wykończenie wyrobów (roboty rymarskie, lakiernicze tapicerskie i t. p.)	1.500	—	1.500
	10	Wynagrodzenie uczniów	600	—	600
	11	Adaptacya i sprzęty dla internatu	—	1.000	1.000
	12	Środki naukowe	600	—	600
	13	Uzupełnienie inwentarza	400	2.000	2.400
	14	Ubezpieczenie od ognia	200	—	200
	15	Pomoc lekarska i lekarstwa dla uczniów	250	—	250
	16	Rozmaite inne wydatki	600	—	600
		Suma wydatków	22.110	3.400	25.510
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	—	6.000
	2	Zwrot kierownika za oświetlenie	50	—	50
—		Rozmaite dochody	—	—	—
	3	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000
		b) od c. k. Rządu	4.500	—	4.500
		Suma dochodów	11.550	—	11.550
		w porównaniu z wydatkami			25.510
		okazuje się niedobór			13.960

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
2.750	3.000	
2.000	2.000	
1.440	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.407	1.440	
400	480	
330	480	
700	400	*Więcej*, z powodu podwyższenia wynagrodzenia za godzinę nauki z 1 K 10 g. na 1 K 60 g.
150	240	
—	360	
540	540	
200	200	Połączenie zakładu z miejscową elektrownią.
—	—	
423	400	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.
126	400	
300	360	
408	600	
1.431	1.700	
1.467	1.000	Stosownie do produkcyi.
1.599	1.100	
314	600	
—	—	Kredyt nadzwyczajny na przeprowadzenie koniecznych inwestycyj.
98	600	
497	400	Kredyt nadzwyczajny na sprawienie tokarni do żelaza i stali.
177	200	
—	—	Kredyt nowy, konieczny ze względu na zdrowie uczniów.
548	600	
17.305	18.540	
4.090	5.000	*Więcej*, w miarę spodziewanego dochodu.
—	50	
52	—	
1.000	1.000	
3.200	4.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
8.342	10.050	
17.305	18.540	
8.963	8.490	

13. **Stanisławów**. Krajowa szkoła stolarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik i nauczyciel fachowy:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K			
		β) ½ dodatku aktywalnego . 414 „			
		γ) dwa dodatki pięcioletnie . 400 „	4.414	—	4.414
		b) nauczyciel fachowy rysunków:			
		α) płaca . . . . . 2.200 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 480 „	2.680	—	2.680
		c) I. werkmistrz stolarstwa:	1.960	—	1.960
		d) II. werkmistrz stolarstwa	1.960	—	1.960
		e) werkmistrz tokarstwa	1.960	—	1.960
		f) nauczyciel snycerstwa.	1.680	—	1.680
		g) przodownik stolarstwa	—	—	—
		h) pomocnik kancelaryjny	480	—	480
		h) nauka stylistyki niemieck. polsk. i rachunk.	800	—	800
		j) katecheta obu obrządków	100	—	100
	2	Utrzymanie budynku	800	—	800
	3	Opał	900	—	900
	4	Oświetlenie	500	—	500
	5	Usługa	720	—	720
	6	Materyał drzewny	2.000	—	2.000
	7	Materyały dodatkowe (bajce okucia lustra i t. p.).	2.600	—	2.600
	8	Wynagrodzenie za robotę	2.600	—	2.600
	9	Środki naukowe i przybory	900	—	900
	10	Uzupełnienie inwentarza	600	—	600
	11	Ubezpieczenie od ognia	100	—	100
	12	Odnajęcie lokalu i utrzymanie drugiego internatu	1.500	—	1.500
	13	Koszta leczenia uczniów	300	—	300
	14	Rozmaite inne	600	—	600
	15	Utrzymanie internatu	—	—	—
	16	Na budowę (rata pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 50.000 K).	—	3.000	3.000
		Suma wydatków .	30.154	3.000	33.154
		DOCHODY.			
	18	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.500	—	7.500
	19	Subwencye:			
		a) od gminy	1.600	—	1.600
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od Kasy oszczędności	200	—	200
		d) od c. k. Rządu	7.200	—	7.200
		Suma dochodów .	16.700	—	16.700
		w porównaniu z wydatkami .			33.154
		okazuje się niedobór .			16.454

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.867	4.200	
2.220	2.400	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych
1.640	1.840	
—	—	Pozycya nowa — w celu pozyskania nowego werkmistrza stolarskiego
1.640	1.840	z praktyką zawodową za granicą.
1.440	1.640	
1.200	1.200	Wyjaśnienia jak przy poz. 1 a, b, c,
480	480	Odpada z powodu nowej pozycyi pod 1 d.
758	800	
134	100	
875	600	
893	700	*Więcej*, na podstawie wynikłości w poprzednich latach.
539	500	*Więcej*, z powodu rozszerzenia internatu i na podstawie wynikłości
708	720	w ubiegłych latach.
3.404	2.000	
2.387	2.600	
1.569	2.600	
966	900	
813	600	
88	300	
1.000	1.000	*Mniej*, stosownie do wymierzonej premii asekuracyjnej.
236	300	*Więcej*, z powodu odnajęcia od 1/V 1909 dwóch nowych ubikacyi.
489	600	
202	—	
—	3.000	
27.548	30.920	
6.756	7.500	
1.600	1.600	Rada gminna m. Stanisławowa uchwałą z dnia 18. września 1890 i 10.
200	200	czerwca 1891 przyznała subwencyę na cały czas istnienia szkoły
—	200	po 1.600 K rocznie LW. 20.035/1894).
5.000	6.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
13.556	15.500	
27.548	30.920	
13.992	15.420	

14. **Kalwarya.** Krajowa szkoła stolarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K			
		β) dwa dodatki pięcioletnie . 400 „	4.000	—	4.000
		b) werkmistrz dla stolarstwa maszynowego i tokarstwa;			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1 960
		c) werkmistrz dla stolarstwa szkolnego i meblowego:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1.960
		d) werkmistrz snycerstwa:			
		α) płaca . . . . . 1.200 K			
		β) dodatek aktywalny . . 240 „	1.440	—	1.440
		e) przodownik stolarski:			
		α) płaca . . . . . 1.000 K			
		β) dodatek aktywalny . . 200 „	1.200	—	1.200
		f) nauczyciel rysunków zawodowych:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1.960
		g) nauka przedmiotów pomocn. . . .	960	—	960
		h) maszynista	1.800	—	1.800
		i) pomocnik przy kotle	600	—	600
		k) stróż i służący	600	—	600
	2	Konserwacya budynków i ogrodzenia . . .	300	1.000	1.300
	3	Opał:			
		a) maszynowy	3.200	—	3.200
		b) budynku szkolnego	800	—	800
	4	Oświetlenie konserwacya i przybory . . .	150	—	150
	5	Materyał drzewny	1.200	—	1.200
		Do przeniesienia .	22.130	1.000	23.130

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.200	3.400	
1.800	1.920	
1.640	1.740	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.217	1.300	
917	1.100	
1.500	1.700	
975	1.560	*Mniej*, głównie z powodu objęcia nauki rysunków, przez nauczyciela rysunków zawodowych.
1.500	1.620	
424	560	*Więcej*, z powodu częściowego uregulowania płacy.
500	560	
23	1.300	Kredyt nadzwyczajny, stanowi II. ratę na postawienie nowego parkanu i dobudowę stajni.
4 221	3.200	
	800	
42	150	
1.158	1.200	
19.117	22.110	

14. **Kalwarya**. Krajowa szkoła stolarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	22.130	1.000	23.130
	6	Materyały dodatkowe (okucia, lustra, bajce i t. p.)	600	—	600
	7	Wynagrodzenie za robotę	2.000	—	2.000
	8	Środki naukowe i przybory	600	—	600
	9	Uzupełnienie inwentarza	400	600	1.000
	10	Smary i artykuły techniczne do urządzeń mechan.	500	—	500
	11	Ubezpieczenie:			
		a) budynków i inwentarza od ognia . .	500	—	500
		b) robotników od wypadków	160	—	160
	12	Rozmaite inne	800	—	800
	13	Kurs wieczorny dla majstrów i czeladzi . .	1.500	—	1.500
	14	Spłata pożyczki komun. 34.000 K na wewnętrzne urządzenie maszynowe IX. i X rata . .	1.870	—	1.870
	—	Na wykonania przeróbek i wzmocnienie maszyn parowych	—	—	—
	15	Zakupno gruntu przytykającego do budynku .	—	1.500	1.500
	—	Odprawa Linhardta i Jarosińskiego . . .	—	—	—
		Suma wydatków .	31.060	3.100	34.160
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.500	—	4.500
	2	Rozmaite	100	—	100
	3	Subwencye:			
		a) od gminy	200	—	200
		b) od c. k. Rządu	5.500	—	5.500
		Suma dochodów .	10.300	—	10.300
		w porównaniu z wydatkami .			34.160
		okazuje się niedobór .			23.860

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
19.117	22.110	
553	600	*Więcej*, z powodu wzrostu frekwencyi przez wejście 4 kursu i lepszego
480	1.600	wyszkolenia uczniów.
327	500	*Więcej*, z powodu zwiększonej frekwencyi.
628	400	Kredyt nadzwyczajny, na sprawienie nowych szafek z narzędziami, warsztatów i piły krążkowej.
572	400	*Więcej*, z powodu większego ruchu maszynowego.
660	460	*Więcej*, z powodu wyższego ubezpieczenia.
—	160	
896	600	*Więcej*, z powodu potrzeby dowożenia wody do kotła.
1.417	1.400	*Więcej*, z powodu potrzeby podniesienia wynagrodzenia za naukę.
1.870	1.870	
950	—	
—	—	Kredyt nadzwyczajny na zakupno sąsiedniej parceli potrzebnej dla celów zakładu.
1.100	—	
28.570	30.100	
3.008	4.000	*Więcej*, z powodu wejścia IV kursu, zwiększonej frekwencyi i lepszego
35	100	wyszkolenia uczniów.
—	200	
5.000	5.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
8.043	9.300	
28.570	30.100	
20.527	20.800	

15. **Jaworów,** Krajowy warsztat naukowy wyrobu zabawek.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik administracyjny	2.400	—	2.400
		b) instruktor:			
		α) płaca . . . . . 2.400 K.			
		β) dodatek pięcioletni . . 160 „	2.560	—	2.560
		c) nauczyciel rysunków	2.400	—	2.400
		d) pomocnik kancelaryjny	960	—	960
		e) „ do rzeźbiarstwa	600	—	600
		f) „ tokarstwa	600	—	600
		g) „ stolarstwa	720	—	720
		h) „ wykończenia i malowania robót	600	—	600
		i) magazynier	720	—	720
		k) werkmistrz maszynowy	2.400	—	2.400
		l) pomocnik magazynowy do maszyn . .	600	—	600
		m) nauczyciel rachunków i stylistyki . .	1.200	—	1.200
		n) utrzymanie muzyki	600	—	600
	—	Gminie m. Jaworowa za budynek	—	—	—
	2	Utrzymanie budynku	600	—	600
	3	Opał	1.600	—	1.600
	4	Oświetlenie	400	—	400
	5	Usługa	600	—	600
	6	Materyał drzewny	3.000	2.000	5.000
	7	Materyały dodatkowe	4.000	—	4.000
	8	Wynagrodzenie za robotę	5.200	—	5.200
	—	„ robotników pracujących w domu	—	—	—
	9	Koszta opakowania i dostawy wyrobów . .	900	—	900
	10	Środki naukowe i przybory szkolne . . .	700	—	700
	11	Uzupełnienie inwentarza	1.500	—	1.500
	12	Utrzymanie maszyn w ruchu	2.000	—	2.000
	13	Ubezpieczenie od wypadków i rozmaite inne .	1.000	—	1.000
	14	Zakupno ekshaustora	—	1.600	1.600
	15	Spłata pożyczki komun. 56.000 K. na budowę szkoły XIII i XIV rata	3.360	—	3.360
	—	Wydatki nieobjęte budżetem roku 1908 . .	—	—	—
		Suma wydatków .	41.220	3.600	44.820

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.000	2.400	
2.229	2.400	*Więcej*, z powodu przypadającego I. dodatku pięcioletniego.
2.200	2.400	
960	960	
600	600	
600	600	
600	600	*Więcej*, ze względu na dobrą kwalifikacyę i kilkuletnią służbę.
600	600	
—	—	Pozycya nowa konieczna, ze względu na zwiększony ruch towarów i potrzebę utrzymania lepszej ewidencyi w materyałach i wyrobach gotowych.
2.350	2.400	
600	600	
—	1.440	*Mniej*, na podstawie ilości godzin udzielonej nauki.
480	600	
7.169	—	
—	3.600	
1.660	1.500	*Więcej*, z powodu podrożenia opału i wybudowania suszarni.
476	300	*Więcej*, stosownie do potrzeb.
500	480	
5.466	4.500	*Więcej*, z powodu koniecznej potrzeby zakupna większej ilości materyału na zapas.
3.179	3.300	
5.099	5.200	
1.134	2.000	Kredyt odpada jako zbędny.
622	—	*Więcej*, wedle rzeczywistej potrzeby; wydatek ten jest zwrotny w dochodach ze sprzedaży wyrobów.
147	600	*Więcej*, z powodu wejścia w życie nauki dopełniającej.
1.014	1.000	*Więcej*, z powodu potrzeby zakupna nowych narzędzi.
1.115	1.800	*Więcej*, z powodu wzmożonego ruchu maszyn.
2.718	1.000	
—	—	Kredyt nadzwyczajny, ze względu na stosunki zdrowotne w szkole.
3.360	3.360	Wedle planu umożenia do LW. 98.144/903 pozostaje z końcem roku
4.905	—	1910 dług w kapitale 50.104 K. 49 g.
50.783	44.240	

15. **Jaworów**. Krajowy warsztat naukowy wyrobu zabawek.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych . . .	15.000	—	15.000
	2	Zwrot za opakowanie i dostawę	600	—	600
	3	Zwroty od uczniów za użycie maszyn . . .	1.000	—	1.000
	4	Subwencye:			
		a) od gminy ryczałt za opał, oświetlenie i usługę	1.000	—	1.000
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	7.000	—	7.000
		Suma dochodów .	24.800	—	24.800
		w porównaniu z wydatkami .			44.820
		okazuje się niedobór .			20.020

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
11.742	10.000	*Więcej*, stosownie do spodziewanej produkcyi i zakupna nowych maszyn.
590	1.000	
907	600	
1.000	1.000	
200	200	
4.000	5.000	*Więcej*, stosownie do spodziewanej wysokości subwencyi.
18.439	17.800	
50.783	44.240	
32.344	26.440	

16. **Kołomyja.** Krajowa szkoła garncarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 900 „			
		γ) 3 dodatki pięciolet. po 400 K 1 200 „	5.700	—	5.700
		b) nauczyciel rysunków:			
		α) płaca . . . . . 2.800 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 600 „			
		γ) 2 dodatki pięciolet. po 400 K 800 „	4.200	—	4.200
		c) nauczyciel modelowania:			
		α) płaca . . . . . 2.200 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 480 „	2.680	—	2.680
		d) instruktor do nauki kaflarstwa:			
		α) płaca . . . . . 1.640 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 400 „			
		γ) 2 dodatki pięciolet po 160 K i 3-ci od $^3/_1$ 1910 . . 479 „	2.519	—	2.519
		e) instruktor toczenia i formowania:			
		α) płaca . . . . . 1.640 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 300 „	1.940	—	1.940
		f) nauka przedmiotów pomocniczych . .	300	—	300
		g) katecheta obrz. rz. kat.	100	—	100
		h) „ „ gr. kat.	100	—	100
		i) pomocnik kancelaryjny	360	—	360
	2	Rąbanie drzewa	100	—	100
	3	Usługa	900	—	900
	4	Materyał	500	—	500
	5	Opał techniczny	600	—	600
	6	Wynagrodzenie za robotę	600	—	600
	7	„ robotników dziennych . . .	550	—	550
	8	Środki naukowe i przybory	500	2.000	2.500
	9	Uzupełnienie inwentarza	500	3.000	3.500
	10	Ubezpieczenie od ognia	340	—	340
	11	Rozmaite inne	400	—	400
	12	Kurs nauki strycharstwa	600	—	600
	13	Na rozszerzenie budynku rata pożyczki . .	—	6.000	6.000
	14	Na założenie pracowni form kaflarskich . .	—	1.500	1.500
	—	Na instalacyę gazową	—	—	—
		Suma wydatków .	23.489	12.500	35.989
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	—	1.000
	2	Ze sprzedaży materyałów i inne	50	—	50
	3	Subwencya od c. k. Rządu	7.500	—	7.500
		Suma dochodów .	8.550	—	8.550
		w porównaniu z wydatkami .			35.989
		okazuje się niedobór .			27.439

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
5.000	5.700	
3.400	3.600	
2.100	2.320	
		Więcej, z powodu regulacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
2.060	2.160	
1.740	1.740	
280	300	
100	100	
100	100	
360	360	
96	100	
1.034	900	
666	400	
803	500	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
798	500	
553	500	
587	1.000	Kredyt nadzwyczajny, na środki naukowe w nowym budynku.
418	2.300	„ „ na meble, sprzęty, narzędzia i maszyny w nowym budynku.
305	340	
492	350	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
—	600	
—	—	
3.000	—	Na rok 1909 nic na ten cel nie preliminowano, z powodu iż kredyt z roku 1908 nie został całkowicie zużyty. Na rok 1910 preliminuje się na te pracownie kredyt o połowę mniejszy, gdyż już od roku 1909 zacznie ona przynosić pewien dochód a od roku szk. 1911/12 pracownia ta ma się sama opłacać i fundusz krajowy nie będzie miał z tego tytułu żadnych wydatków.
—	500	
23.892	24.370	
1.241	1.000	
236	50	
6.000	7.500	
7.477	8.550	
23.892	24.370	
16.415	15.820	

17. **Podgórze**. Krajowe kursa przemysłu keramicznego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K.			
		β) dodatek pięcioletni . . 400 „	4.000	—	4.000
		b) wynagrodzenie nauczycieli	5.000	—	5.000
		c) laborant	900	—	900
	2	Wynajem lokalu	2.400	—	2.400
	3	Opał lokalu i pieców technicznych . . .	600	—	600
	4	Oświetlenie	500	—	500
	5	Usługa	720	—	720
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	1.400	—	1.400
	7	Rozmaite inne wydatki	600	—	600
	8	Na 3 miesięczne kursa odlewania form i szklenia	600	—	600
	9	Stypendya na kursa praktyczne	600	—	600
		Suma wydatków .	17.320	—	17.320
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a od Rady powiatowej wielickiej . .	200	—	200
		b) od miasta Podgórza	200	—	2 0
		c) od c. k. Rządu	5.000	—	5.000
	—	Reszta niezużytego kredytu na budowę pieców laboratoryjnych	—	—	—
	2	Odsetki z lokacyi i inne	20	—	20
		Suma dochodów .	5.420	—	5.420
		w porównaniu z wydatkami .			17.320
		okazuje się niedobór .			11.900

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
3.673	4.000	
5.019	4.992	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
900	900	
2 400	2.400	
697	750	*Mniej*, wedle potrzeby.
516	500	
600	720	
1.366	1 200	*Więcej* o 200 K na uzupełnienie zbiorów wzorami do nauki o maszynach.
1.059	700	*Mniej*, wedle potrzeby.
630	750	
600	600	
17.460	17.512	
200	200	Rada powiatowa w Wieliczce oświadczeniem Marszałka powiatu w piśmie do Magistratu miasta Podgórza z d. 5. X. 1899 zobowiązała się dawać rocznie 200 K. na utrzymanie szkoły i 200 K. na stypendya dla uczniów.
—	—	
5.000	5.000	
1.469	—	
20	—	
6.689	5.200	
17.460	17.512	
10.771	12.312	

18. **Witków.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący	1.600	—	1.600
		b) administrator	600	—	600
		c) I. pomocnik instruktora	1.440	—	1.440
		d) II. „ „	1.440	—	1.440
		e) nauczyciel pomocniczy	720	—	720
		f) katecheta obrz. rzym. i grecko-kat. . .	200	—	200
	2	Najem lokalu	800	—	800
	3	Utrzymanie lokalu	150	—	150
	4	Opał	100	—	100
	5	Oświetlenie	100	—	100
	6	Usługa	252	—	252
	7	Materyał	3.600	—	3.600
	8	Wynagrodzenie uczniów	550	—	550
	9	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	450	—	450
	10	Rozmaite wydatki	250	—	250
		Suma wydatków .	12.252	—	12.252
		DOCHODY			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	4.200	—	4.200
	2	Subwencya od c. k. Rządu	2.000	—	2 000
		Suma dochodów .	6.200	—	6.200
		w porównaniu z wydatkami .			12.252
		okazuje się niedobór .			6.200

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1.200	1.440	
600	600	
1.200	1.200	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodow.
960	1.200	
681	720	
200	200	
800	800	
48	150	
129	100	
49	100	
252	252	
4.075	3.000	
574	500	Stosownie do produkcyi i na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.
579	450	
259	200	*Więcej*, wedle potrzeby.
11.606	10.912	
4.935	3.500	*Więcej*, na podstawie wynikłości z poprzednich lat.
1.600	2.000	
6.535	5.500	
11.606	10.912	
5.071	5.412	

19. **Stary Sącz.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący:			
		α) płaca . . . . . 1.800 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 480 „			
		γ) „ za kierownictwo . 200 „	2 480	—	2.480
		b) I. przodownik:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K.			
		β) dod. na mieszkanie . . 240 „	1.680	—	1.680
		c) II. przodownik j. w.	1.680	—	1.680
		d) administrator	480	—	480
	2	Wynajem i utrzymanie lokalu	750	—	750
	3	Opał	200	—	200
	4	Oświetlenie	100	—	100
	5	Usługa	168	—	168
	6	Materyał	9.800	—	9.800
	7	Wynagrodzenie uczniów	3.000	—	3.000
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	500	120	620
	9	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
	—	Przerobienie drzwi i okien w warsztacie . .	—	—	—
		Suma wydatków .	21.038	120	21.158
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	13.000	—	13.000
	2	Subwencya:			
		a) od Rady powiatowej	600	—	600
		b) od c. k. Rządu	2.000	—	2.000
	—	Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	15.600	—	15.600
		w porównaniu z wydatkami .			21.158
		okazuje się niedobór .			5.558

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.000	2.240	
1.200	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
—	1.440	
320	480	
728	700	*Więcej*, stosownie do potrzeb.
125	200	
43	100	
168	168	
14.931	9.000	*Więcej*, z powodu wzrostu produkcyi szkolnej.
3.156	2.500	
1.050	400	Kredyt nadzwyczajny na sprawienie 6 nowych warsztatów szewskich.
852	200	
—	400	Odpada, jako kredyt jednarazowy nadzwyczajny.
24.573	19.268	
16.814	12.000	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
600	600	Rada pow. w Nowym Sączu uchwałą z dnia 14. sierpnia 1899 r. L. 1.450 zobowiązała się dawać subwencyę 600 K. rocznie (LW. 46.184/1900).
1.400	1.400	*Więcej*, stosownie do spodziewanej subwencyi.
552	—	
19.366	14.000	
24.573	19.268	
5.207	5.268	

20. **Kołomyja**, Krajowa szkoła szewska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący:			
		α) płaca . . . . . 1.800 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 480 „			
		γ) „ za kierownictwo . 200 „	2.480	—	2.480
		b) I. pomocnik instruktora:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 360 „	1.960	—	1.960
		c) II. pomocnik instruktora:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 240 „	1.680	—	1.680
		d) administrator	400	—	400
	2	Materyał	4.000	—	4.000
	3	Wynagrodzenie uczniów za robotę . . .	550	—	550
	4	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	550	—	550
	5	Rozmaite inne wydatki	400	—	400
	6	Utrzymanie lokalu	100	—	100
	7	Oświetlenie	20	280	300
		Suma wydatków .	12.140	280	12.420
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.500	—	4.500
	2	Za robotę z obcych materyałów	450	—	450
	3	Za odsprzedany materyał i inne	150	—	150
	4	Subwencyę:			
		a) od Rady powiatowej	300	—	300
		b) od c. k. Rządu	1.800	—	1.800
		Suma dochodów .	7.200	—	7.200
		w porównaniu z wydatkami .			12.420
		okazuje się niedobór .			5.220

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
2.040	2.040	
1.500	1 840	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.000	1.400	
400	400	
4.358	3.500	*Więcej*, stosownie do wzrostu produkcyi.
532	500	
546	740	Odpada kredyt nadzwyczajny na sprawienie maszyny cylindrowej.
236	300	*Więcej*, wedle potrzeby.
73	100	Kredyt zwyczajny na szkła, knoty i t. p. zaś nadzwyczajny na pokrycie pierwszej połowy należytości na zaprowadzenie w szkole światła gazowego. Światła dostarczy gmina bezpłatnie.
12	—	
10.697	10.820	
4.758	4.000	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
393	350	
		Gmina na mocy uchwały z 29. lipca 1903 dsstarczać ma bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi (LW. 91.476/1903).
190	—	Rada powiatowa uchwałą z dnia 11. sierpnia 1902 zobowiązała się wstawić do budżetu na szkołę po 300 K. rocznie (LW. jw.).
300	300	
1.400	1.800	
7.341	6.450	
10.697	10.820	
3.356	4.370	

21. **Krosno,** Krajowa szkoła tkacka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
		A. Szkoła.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.600	—	3.600
		b) nauczyciel rysunków:			
		α) płaca . . . 2.800 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 600 „	3.400	—	3.400
		c) instruktor w tkalni ręcznej	1.600	—	1.600
		d) przodownik	1.200	—	1.200
		e) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	1.500	—	1.500
		f) pisarz w kancelaryi kierownika i pomocnik rysunków	1.440	—	1.440
	2	Koszta utrzymania internatu dla 20-tu uczniów	3.480	—	3.480
	3	Opał	1.300	—	1.300
	4	Oświetlenie	260	—	260
	5	Usługa	600	—	600
	6	Środki naukowe	900	—	900
	7	Uzupełnienie inwentarza	500	—	500
	8	Ubezpieczenie inwentarza	360	—	360
	9	Rozmaite inne wydatki	1.200	—	1.200
		Suma A.	21.340	—	21.340
		B. Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.			
	1	Płace:			
		a) wynagrodzenie kierownika	240	—	240
		b) „ nauczyciela rysunków	160	—	160
		c) „ przodownika	120	—	120
	2	Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę	700	—	700
		Suma B.	1.220	—	1.220
		Suma wydatków	22.560	—	22.560
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—
	2	Ze sprzedaży kartonów	800	—	800
	3	Subwencya od c. k. Rządu	8.000	—	8.000
		Suma dochodów	8.800	—	8.800
		w porównaniu z wydatkami			22.560
		okazuje się niedobór			13.760

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
3.600	3.600	
2.800	2.800	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.440	1.440	
1.200	1.200	
1.424	1.500	
960	1.440	
2.744	3.000	*Więcej*, z powodu podrożenia artykułów żywności.
1.392	1.300	
163	260	
620	600	
968	700	*Więcej*, wedle potrzeby i na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
540	500	
34	360	
1.499	1.000	*Więcej*, wedle potrzeby.
19.384	19.700	
240	240	
160	160	
120	120	
738	700	
1.258	1.220	
20.642	20.920	
—	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyjnego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów. Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
657	800	
8.000	8.000	
8.657	8.800	
20.642	20.920	
11.985	12.120	

22. **Glinlany.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik i instruktor fachowy:			
		α) płaca . . . . . 2.440 K.			
		β) trzy dodatki pięcioletnie . 480 „	2.920	—	2.920
		b) przodownik	960	—	960
		c) nauczyciel pomocniczy	240	—	240
		d) kat. obrz. rzym. i gr. kat.	160	—	160
		e) pomocnik kierownika	800	—	800
	—	Konserwacya i asekuracya budynku . . .	—	—	—
	2	Opał	550	—	550
	3	Oświetlenie	100	—	100
	4	Usługa	160	—	160
	5	Środki naukowe	960	—	960
	6	Uzupełnienie inwentarza			
	7	Rozmaite inne wydatki	300	—	300
	8	Spłata pożyczki komun. 35.000 K. na zakupno realności dla szkoły:			
		a) w kapitale IV i V rata . 481 K 92 g.			
		b) 4% odsetki . . . 1.358 „ 19 „			
		c) dodatek administracyjny . 84 „ 89 „	1925	—	1.925
		Suma wydatków .	9.075	—	9.075
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	—	—	—
	2	Subwencye:			
		a) od gminy na lokal, opał i oświetlenie .	240	—	240
		b) od Rady powiatowej w Przemyślanach .	100	—	100
		c) od c. k. Rządu	3.600	—	3.600
		Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	3.940	—	3.940
		w porównaniu z wydatkami .			9.075
		okazuje się niedobór .			5.135

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.120	2.120	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
840	840	
238	240	
200	200	Wedle potrzeby.
600	800	
193	1 564	Asekuracya budynku mieści się pod poz. 8. drobne zaś kwoty na konserwacyę w poz. 6.
599	400	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
100	100	
162	150	*Więcej*, wedle potrzeby.
656	200	*Więcej* o 60 K. na konserwacyę budynku.
303	700	
33	200	*Więcej* o 100 K. na opłatę premii asekuracyjnej.
2.475	1.925	Z końcem roku 1910 pozostanie dług 33.832 K. 92 gr.
8.519	9.439	
		Nic nie preliminuje się, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyjnego Towarzystwa wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
—	—	
240	240	
100	100	
2.500	3.000	Stosownie do spodziewanej wysokości subwencyi.
26	—	
2.866	3.340	
8.519	9.439	
5.653	6.099	

23. **Gorlice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 300 „			
		γ) I. dodatek pięcioletni . . 160 „	1.900	—	1.900
		b) przodownik	600	—	600
	2	Donajem i utrzymanie lokalu	500	—	500
	3	Opał	480	—	480
	4	Oświetlenie	80	—	80
	5	Usługa	280	—	280
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	—	400
	7	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
	—	Spłata zaległości	—	—	—
		Suma wydatków .	4.440	—	4.440
		DOCHODY.			
	—	Ze sprzedaży wyrobów	—	—	—
	1	Subwencye:			
		a) od gminy ryczałt na pomieszkanie i oświetlenie dla instruktora	300	—	300
		b) od gminy ryczałt na opał oświetlenie i usługę szkoły	460	—	460
		c) od Rady powiatowej	400	—	400
		d) od c. k. Rządu	1.200	—	1.200
		Suma dochodów .	2.360	—	2.360
		w porównaniu z wydatkami .			4.440
		okazuje się niedobór .			2.080

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.769	1.900	
480	600	
587	500	
474	480	
75	80	
120	280	
249	400	
207	200	
145	—	
4.106	4.440	
—	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyjnego Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów za robociznę.
—	300	Gmina pismem z dnia 18. kwietnia 1901 r. l. 5.341 (LW. 28.848/1901) zobowiązała się zamiast dawania pomieszkania dla instruktora w naturze, płacić na ten cel ryczałt w kwocie 300 K. rocznie, pismem zaś z dnia 21. grudnia 1905 l. 4.618 zobowiązała się zamiast dostarczania szkole opału, oświetlenia i usługi w naturze płacić na to 460 K. rocznie.
460	460	
—	400	Rada powiatowa w Gorlicach uchwałą z dnia 14. lipca 1892 zobowiązała się dawać 400 K. rocznie subwencyi.
900	1.200	
1.360	2.360	
4.106	4.440	
2.746	2.080	

24. **Kosów.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 2.200 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 480 „			
		γ) dwa dodatki pięcioletnie . 320 „	3.000	—	3.000
		b) przodownik	1.200	—	1.200
		c) pomocnik warsztatowy	600	—	600
		d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . . .	540	—	540
		e) katecheta	80	—	80
		f) pomocnik administracyjny	300	—	300
	2	Opał	420	—	420
	3	Oświetlenie	160	—	160
	4	Usługa	360	—	360
	5	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	500	—	500
	6	Rozmaite inne wydatki	340	—	340
		Suma wydatków .	7.500	—	7.500
		DOCHODY.			
	—	Ze sprzedaży wyrobów	—	—	—
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	80	—	80
		b) od Rady powiatowej	300	—	300
		c) od c. k. Rządu	1.800	—	1.800
		Suma dochodów .	2·180	—	2.18)
		w porównaniu z wydatkami .			7.500
		okazuje się niedobór .			5.320

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.420	2.620	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
840	960	
480	600	
527	500	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
80	80	
300	300	
418	380	*Więcej*, na podstawie wyniku z lat ubiegłych i skutkiem podrożenia opału.
76	160	
360	360	
440	500	
293	340	
6.234	6.800	
—	—	Nic się nie preliminuje, gdyż szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
—	80	Rada powiatowa uchwałą z dnia 29. listopada 1907 L. 2.937 zobowiązała się subwencyonować szkołę przez dalszych lat 10 t. j. od 1. stycznia 1906 do 31. grudnia 1915 r. subwencyą 300 K. rocznie (LW. 124.209/07).
300	300	
1.800	1.800	
2.100	2.180	
6.234	6.800	
4.134	4.620	

25. **Łańcut.** Krajowy nauk. warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor krajowy:			
		α) płaca . . . . 1.800 K			
		β) 3 dodatki pięcioletnie po 160 K 480 „	2.280	—	2.280
		b) przodownik	1.200	—	1.200
	2	Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych, subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora	1.600	—	1.600
	3	Koszta utrzymania internatu dla 14-tu uczniów .	1.540	—	1.540
	4	Opał i oświetlenie	900	—	900
	5	Usługa	420	—	420
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	—	300
	7	Ubezpieczenie od ognia	40	—	40
	8	Podatek domowo-czynszowy	600	—	600
	9	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	9.080	—	9.080
		DOCHODY.			
	—	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	500	—	500
		b) od Rady powiatowej	600	—	600
		c) od c. k. Rządu	1.800	—	1.800
		Suma dochodów .	2.900	—	2.900
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	9.080
		okazuje się niedobór .	—	—	6.180

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.120	2.120	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
960	960	
1.600	1.600	Pozycya nowa, konieczna ze względu na wielką liczbę ubogich uczniów.
—	—	
885	900	
420	420	
227	300	
36	40	
1.795	—	W myśl zobowiązania Wydziału krajowego.
132	200	
8.175	6.540	
—	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego akcyjnego Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenia uczniów.
500	500	
600	600	
1.700	1.800	
2.800	2.900	
8.175	6.540	
5.375	3.640	

26. **Rychwałd.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor fachowy:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K			
		β) dodatek osobisty . . . 400 „	1.840	—	1.840
		b) przodownik warsztatowy	960	—	960
		c nauczyciel czytania, pisania i rachunków	680	—	680
		d) katecheta	200	—	200
	2	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	—	400
	3	Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego .	50	—	50
	4	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	4.330	—	4.330
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—
	2	Subwencye:			
		a) od c. k Rządu	1.000	—	1.000
		b) od Rady powiatowej w Żywcu . . .	200	—	200
		Suma dochodów .	1.200	—	1.200
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	4.330
		okazuje się niedobór .	—	—	3.130

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.640	1.840	
840	960	
646	680	
100	100	*Więcej*, na podw. dla kat. gdyż odległ. tegoż mieszk. od szk. wynosi 3½ km.
65	300	*Więcej* na podstawie wniosków Zarządu szkoły.
33	50	
160	160	Preliminuje się więcej stosownie do potrzeby.
3.484	4.090	
/ —	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów. Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
1.000	1.000	Subwencya spodziewana.
—	—	
1.000	1.000	
3.484	4.090	
2.484	3.090	

27. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.600	—	3.600
		b) nauczyciel teoryi zawodowej	2.640	—	2.640
		c) instruktor tkactwa:			
		α) płaca 1.960 K			
		β) dodatek pięcioletni (od 15. listopada 1910) 23 „	1.983	—	1.983
		d) instruktor farbiarstwa, dtto, j. w.	1.983	—	1.983
		e) przodownik tkalni ręcznej	1.200	—	1.200
		f) pomocnik „ „	600	—	600
		g) „ warstatowy w farbiarni	600	—	600
		h) nauka przedmiotów pomocniczych	800	—	800
		i) nauka religii	200	—	200
		k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200	—	2.200
		l) stróż nocny	360	—	360
	2	Utrzymanie lokalu	660	—	660
	3	Opał	2.200	—	2.200
	4	Oświetlenie	400	—	400
	5	Usługa	600	—	600
	6	Płaca gospodyni w internacie	360	—	360
	7	Środki naukowe, przybory szkolne i uzupełnienie inwentarza	800	—	800
	8	Ubezpieczenie od ognia budynków i inwentarza	450	—	450
	9	Tkalnia mechaniczna:			
		a) maszynista	600	—	600
		b) przodownik warsztatowy	600	—	600
		c) części wymienne	720	—	720
		d) benzyna i oliwa	1.930	—	1.930
		e) podatek od benzyny	190	—	190
		f) inne	200	—	200
	10	Podatek gruntowy i domowo-klasowy	200	—	200
	11	Utrzymanie bursy szkolnej	3.000	—	3.000
	12	Rozmaite inne	440	—	440
		Suma wydatków	28.516	—	28.516
		DOCHODY.			
	—	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—
	1	Zwrot za oświetlenie w mieszkaniu:			
		a) od kierownika	50	—	50
		b) od nauczyciela teoryi zawod.	30	—	30
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000
	—	*b*) od c. k. Rządu	8.000	—	8.000
		Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów	9.080	—	9.080
		w porównaniu z wydatkami			28.516
		okazuje się niedobór			19.436

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.600	3.600	
2.400	2.400	
1.800	1.800	***Więcej***, z powodu reorganizacyi płac i przypadających dodatków pięcioletnich.
1.800	1.800	
1.200	1.200	
480	480	
480	480	
637	800	***Więcej***, ze względu na kilkunastoletnią sumienną pracę w zakładzie.
200	200	
1.200	1.200	
360	360	
862	850	***Mniej***, gdyż odpada kredyt nadzwyczajny na pompę od studni i adaptacye.
2.290	2.000	***Więcej***, ze względu na wysoką cenę drzewa i węgla.
202	400	
480	480	***Więcej***, ze względu na kilkunastoletnią uczciwą i sumienną pracę.
360	360	
1.021	1.000	***Mniej***, wedle potrzeby.
384	450	
480	480	
480	480	***Więcej***, z powodu wydatnej pracy.
134	720	
1.732	1.930	
153	190	
137	200	
150	200	
297	—	
514	440	Wydatek ten pokrywany był dotychczas ze specyalnego kredytu na zasiłki stypendyjne.
23.833	24.500	
—	—	Nic się nie preliminuje, gdyż szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrobów jak i do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
50	50	
30	30	
1.000	1.000	Rada powiatowa w Łańcucie uchw. z d. 24. marca 1891 (L. 864) zobowiązała się przyczyniać do utrzymania tej szkoły subwencyą w kwocie 1.000 K (LW. 36.783/891.
7.000	7.000	Stosownie do spodziewanej wysokości subwencyi.
23	—	
8.103	8.080	
23.833	24.500	
15.730	16.420	

28. **Zakopane**. Krajowa szkoła koronkarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierowniczka	1.780	—	1 780
		b) nauczycielka rysunków	1.440	—	1.440
		c) „ pomocn. I.	1.200	—	1.200
		d) „ pomocn. II.	600	—	600
		e) katecheta	100	—	100
		f) nauczyciel czytania, pisania i rachunków	240	—	240
		g) pomocnik kancelaryjny	240	—	240
	2	Wynajem lokalu	1.800	—	1.800
	3	Opał	420	—	420
	4	Oświetlenie	120	—	120
	5	Usługa	240	—	240
	6	Materyał	700	—	700
	7	Wynagrodzenie uczenic	3.300	—	3.300
	8	Środki naukowe	350	—	350
	9	Uzupełnienie inwentarza	100	—	100
	10	Rozmaite inne wydatki	280	—	280
		Suma wydatków	12.910	—	12.910
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	—	4.000
	2	Subwencya od c. k. Rządu	1.600	—	1.600
		Suma dochodów	5.600	—	5.600
		w porównaniu z wydatkami			12.910
		okazuje się niedobór			7.310

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.680	1.680	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac.
1.200	1.200	
1.200	1.200	
540	540	Wyjaśnienie jak przy poz. 1 a) i 1 b).
100	100	
240	240	
200	240	
1.800	1.800	
425	420	
70	120	
240	240	
232	700	
2.870	3.300	
65	350	
12	100	
402	280	
11.276	12.510	
2.748	4.000	
1.600	1.600	
4.348	5.600	
11.276	12 510	
6.928	6.910	

29. **Bobowa**. Krajowa szkoła koronkarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Instruktorka kierująca	1.680	—	1.680
	2	Wynajem lokalu z o opałem i usługą . . .	560	—	560
	3	Oświetlenie	50	—	50
	4	Materyał	230	—	230
	5	Wynagrodzenie uczenic	800	—	800
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	—	300
	7	Rozmaite inne wydatki	150	—	150
		Suma wydatków .	3.770	—	3.770
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	—	1.000
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	150	—	150
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	1.500	—	1.500
		Suma dochodów .	2.850	—	2.850
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	3.770
		okazuje się niedobór .	—	—	920

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.440	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
48.)	600	*Mniej* o 40 K stosownie do wysokości opłacanego czynszu.
—	—	Wedle rzeczywistej potrzeby.
108	200	Stosownie do produkcyi.
552	800	
6	200	Stosownie do potrzeby szkoły.
42	150	
2.628	3.390	
676	1.000	
—	150	W myśl deklaracyi z dnia 9. lipca 1904 gmina daje 150 K rocznie na
200	200	koszta lokalu, opału i usługi. (LW. 83.337/1904).
1.400	1.500	
2.276	2.850	
2.628	3.390	
352	540	

30. **Maków.** Krajowa szkoła hafciarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) nauczycielka kierująca:			
		α) płaca . . . . . 1.680 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 260 „	1.940	—	1.940
		b) nauczycielka pomocnicza	1.200	—	1.200
		c) pomocnica rachunkowa i kancelaryjna .	600	—	600
		d) katecheta	200	—	200
		e) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400	—	400
	2	Opał, oświetlenie i usługa	360	—	360
	3	Materyał	1.100	—	1.100
	4	Wynagrodzenie uczenic	1.100	—	1.100
	5	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	—	Zwrot II. raty pożyczki na fundusz obrotowy .	—	—	—
	6	Rozmaite inne wydatki	140	—	140
		Suma wydatków .	7.240	—	7.240
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.200	—	2.200
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	96	—	96
		b) od Rady powiatowej	50	—	50
		c) od c. k. Rządu	2.000	—	2.000
		Suma dochodów .	4.346	—	4.346
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	7.240
		okazuje się niedobór .	—	—	2.894

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.640	1.640	*Więcej* z powodu regulacyi płac we wszystkich szkołach.
960	960	
600	600	
180	200	
400	400	
360	360	
925	1.100	
1.115	1.100	
168	200	
200	—	
273	140	
6.821	6.700	
2.371	2.200	
96	96	
50	50	
1.400	1.600	*Więcej* stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
3.917	3.946	
6.821	6.700	
2.904	2.754	

31. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 4.000 K			
		β) dodatek aktywalny . . 720 „			
		γ) 3 dodatki pięciolet. po 400 K 1.200 „			
		δ) dodatek osobisty . . . 400 „	6.320	—	6.320
		b) adjunkt	720	—	720
		c) laborant:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 300 „	1.740	—	1.740
	2	Opał lokalu stacyi	300	—	300
	3	Usługa	720	—	720
	4	Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych . .	200	—	200
	5	Opał pieców technicznych	240	—	240
	6	Gaz do celów technicznych i oświetlenia . .	200	—	200
	6	Biblioteka i czasopisma	160	—	160
	8	Koszta kancelaryjne, frachty i portorya . .	160	—	160
	9	Wydatki nieprzewidziane	100	—	100
	10	Spłata pożyczki 60.000 K na budowę stacyi doświadczalnej keramicznej i naftowej I. rata	4.050	—	4.050
		Suma wydatków .	14.910	—	14.910
		DOCHODY.			
	1	Dochody własne:			
		a) opłata zbadanie materyałów . . .	700	—	700
		b) rozmaite drobne	—	—	—
		c) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów wzorów zastosowania szkliw, polew, farb, emalii i nowych technik stacyi .	100	—	100
		Suma dochodów .	800	—	800
		w porównaniu z wydatkami .			14.910
		okazuje się niedobór .			14.110

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
5.920	5.920	*Więcej*, o 400 K jak na r. 1909, gdyż uchwałą Wydziału kraj. z 31/7 1909. LW. 83.290 przyznano dyrektorowi Krzenowi od r. 1910 dodatek osobisty w kwocie 400 K.
1.388	72)	
1.740	1.740	
295	300	
843	720	
161	200	
163	240	
181	200	
33	160	
201	160	
212	100	
4.050	4.050	Pożyczka nie została dotychczas zaciągnięta.
15.187	14.510	
1.106	700	
6	—	
378	100	
1.490	800	
15.187	14.510	
13.697	13.710	

31. **Lwów.** Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	1.200	—	1.200
		b) asystent:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 240 „	1.840	—	1.840
		c) laborant	1.440	—	1.440
	2	Opał i oświetlenie	100	—	100
	3	Środki naukowo i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	4	Wydatki laboratoryjne	400	—	400
	5	Rozmaite	200	—	200
		Suma wydatków .	5.380	—	5.380
		DOCHODY.			
	1	Opłata od stron za przeprowadzone badania .	2.000	—	2.000
		Suma dochodów .	2.000	—	2.000
		w porównaniu z wydatkami .			5.380
		okazuje się niedobór .			3.380

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.200	1.200	
1.640	1.840	
1.440	1.440	
100	100	Jak na rok 1909
437	200	
366	400	
409	200	
5.592	5.380	
2.588	2.000	
2.588	2.000	
5.592	5.380	
3.004	3.380	

32. **Drohowyże.** Krajowa szkoła rzemiosł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) dyrektor	4.600	—	4.600
		b) dwóch nauczycieli do nauki zawodowej	5.600	—	5.600
		c) nauka dopełniająca	2.000	—	2.000
		d) 8 werkmistrzów	13.440	—	13.440
		e) maszynista	1.680	—	1.680
		f) urzędnik rachunkowy }	1.680	—	1.680
		g) pomoc biurowa }			
	2	Usługa	960	—	960
	3	Dyety i koszta podróży	1.000	—	1.000
	4	Utrzymanie lokalu	800	—	800
	5	Utrzymanie mieszkań	800	—	800
	6	Utrzymanie inwentarza	1.500	—	1.500
	7	Koszta ruchu	2.000	—	2.000
	8	Naprawa maszyn	600	—	600
	9	„ narzędzi	600	—	600
	10	Środki naukowe szkolne	1.500	—	1.500
	11	„ „ warsztatowe	1.000	—	1.000
	12	Materyały	32.600	—	32.600
	13	Wynagrodzenie czeladników	13.000	—	13.000
	11	„ uczniów	800	—	800
	15	Transport i opakowanie	300	—	300
	16	Wydatki kancelaryjne	800	—	800
	17	Inwestycye	—	12.000	12.000
	18	Oświetlenie	700	—	700
	19	Opał	600	—	600
	19a	Zwrot zaliczki z r. 1907	—	—	—
	20	Spłata należytości za materyały i wyroby od Fund. hr. Skarbka	2.500	—	2.500
	21	Kasa chorych	800	—	800
	22	Rozmaite	1.000	—	1.000
		Suma wydatków	92.860	12.000	104.860
		DOCHODY.			
	1	Za wyroby dla obcych	18.000	—	18.000
	2	„ „ „ funkcyonaryuszy	7.000	—	7.000
	3	„ „ „ zakładu	25.000	—	25.000
	4	Ze sprzedaży starych materyałów	300	—	300
	5	Rozmaite dochody	200	—	200
	5a	Za wyroby na użytek własny	—	—	—
	6	Subwencye:			
		a) od fundacyi hr. Skarbka	5.300	—	5.300
		b) od c. k. Rządu	10.000	—	10.000
		Suma dochodów	65.800	—	65.800
		w porównaniu z wydatkami			104.86)
		okazuje się niedobór			39.060

Preliminarz na rok 1910,

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
4.600	4.600	
1.800	5.600	
3.588	2.000	
11.579	13.440	
1.530	1.680	
2.560	1.440	
—	480	
480	960	
1.393	1.400	
1.187	800	
741	800	
2.448	1.500	
2.419	1.400	*Więcej*, z powodu natężenia motoru.
468	600	
541	500	
1.532	2.000	
737	1.000	
44.670	26.000	
19.581	10.000	*Więcej*, z powodu zwiększenia się produkcyi.
1.086	800	
296	200	
857	600	*Więcej*, z powodu wzrostu produkcyi.
9.400	20.000	
750	600	
562	600	
2.500	—	
2.500	2.500	
1.107	300	*Więcej*, o 500 Kor. na ubezpieczenie od choroby i wypadków.
667	200	*Więcej*, na podstawie wyniku z r. 1908.
121.579	102.000	
19.909	12.000	
6.965	5.000	
25.238	25.000	
250	300	
2.826	2.000	
8.083	—	
5.300	5.300	
3.544	10.000	
72.115	59.600	
121.579	102.000	
49.464	42.400	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka XIII.

Długi krajowe.

LW. 82.930/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIII.		**DŁUGI KRAJOWE.**			
		Wydatki.			
	1	Umorzenie 4% pożyczki kraj. z r. 1893 im. wartości 58,850.000 K, zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego:			
		a) XXXIV. i XXXV. rata kapitału . . . . . 731.900 K			
		b) 4% odsetki . . . . . 1,999·102 „			
		c) drnki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowanych obligacyj i t. p. . . . 5.240 „	2,736.242		
	2	Na spłatę niezgłoszonych obligacyi i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych:			
		a) Galicyi wschodniej *b)* „ zachodniej *c)* W. Ks. Krakowskiego	1.000		
		Do przeniesienia . .	2,737.242	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,772.292	2,735.870	*Do poz. 1. lit. a)* Na umorzenie pożyczki w sumie 58,850.000 K zostaną wylosowane obligacye po koniec roku 1909 na łączną kwotę . . . . 8,691.300 „ pozostanie w kapitale . . . . . 50,158.700 K W r. 1910 przypada XXXIV i XXXV. rata kapitału w kwocie . . . . . 731.900 „ pozostanie tedy z końcem roku 1910 dług w kapitale . . . . . 49,426.800 K *Do poz. 1. lit. b)* Preliminuje się na podstawie planu umorzenia. *Do poz. 1. lit. c)* Preliminuje się przeciętną wynikłość z ostatnich lat trzech, po wyłączeniu mylnych wydatków, a mianowicie: w roku 1906 . . . 3.914 K „ „ 1907 . . . 6.179 „ „ „ 1908 . . . 5.608 „ Razem . . 15.701 K, przeciętnie . 5.234 K Preliminuje się więc w zaokrągleniu 5.240 K.
210	2.000	Wedle zamknięcia rachunku za rok 1908 wynosiła zaległość w niespłaconych obligacyach: *a)* w Galicyi wschodniej . . . . . 40.740 K *b)* w Galicyi zachodniej . . . . . 27.006 „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . . . . . 2.625 „ Razem . . . . 70.371 K Ponieważ spłaty z tego tytułu w roku 1908 wynosiły *mniej* niż preliminowano o 1.790 K, tudzież ze względu, że z zaginionych obligacyj, znaczną ich część prawdopodobnie do wypłaty przedłożoną już nie zostanie, preliminuje się na wszystkie trzy fundusze zaokrągloną kwotę . . . . . 1.000 K
2,772.502	2,737.870	

*

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIII.		Z przeniesienia . .	2,737.242	—	
	3	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych	30		
	4	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek .	75.000		
	5	4% odsetki od pożyczki zaciągniętej na koszta wystawienia koszar i szpitali dla c. k. wojska w zamian za ustąpienie z Wawelu	98.077		
	6	4% odsetki od pożyczki 2,225.000 K, zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905 z galic. funduszu propinacyjnego, na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1906	89.000		
		Do przeniesienia . .	2,999.349	—	

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,772.502	2,737.870	
1	50	Z uwagi na coraz zmniejszające się wydatki z tego tytułu, preliminuje się tylko 30 K.
95.484	75.000	
85.847	98 077 -	Na koszta ewakuacyi królewskiego zamku na Wawelu, pokryte po koniec roku 1908 zaciągnięto na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1897 pożyczkę krótkoterminową w kwocie . . 2,229.493 K 30 g W r. 1909 miały być płatne c. k. Skarbowi wojskowemu dwie ostatnie raty za ustąpienie z Wawelu. Gdy atoli termin opróżnienia odroczono do końca września 1910 r , przełożono również spłatę obydwu ostatnich rat, a mianowicie 11. w kwocie 250.000 K z 1. maja 1909 na 1. maja 1910 i 12. w kwocie 223.000 K z 1. października 1909 na 1. października 1910 (LW. 29.541/1909). Wobec tego Wydział krajowy zużyje w r. 1909 przyzwolony kredyt na opłatę odsetek tylko częściowo, t. j. od kwoty 2,229.496 K 30 g dotychczas wyłożonej na ewokuacyę, odsetki zaś od dwu ostatnich rat wynoszące 8.897 K, zaoszczędzone w r. 1909 przypadną do wypłaty w r. 1910. Preliminuje się zatem na r. 1910 następujące odsetki: 1. 4% od pożyczki zaciągniętej w sumie 2,229.493 K 30 g . . . . . 89.180 K — g 2. 4% od kwoty 250.000 K od 1. maja do 31. grudnia 1910 . . . . . 6.667 „ — „ 3. 4% od kwoty 223.000 K od 1. października do 31. grudnia 1910 . . . . 2.230 „ — „ Razem . . 98.077 K — g
89.000	89.000	
3,042.834	2,999.997	

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 razem
			Korony		
XIII.		Z przeniesienia . .	2,999.349	—	
	7	4% odsetki od pożyczki 2,523.000 K zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z 18. marca 1907 z galic. funduszu propinacyjnego, na pokrycie niedoboru funduszu kraj. w r. 1907 . .	100.920		
	8	4% odsetki od pożyczki 8,335.182 K 44 g zaciągniętej z galic. funduszu propinacyjnego, na pokrycie reszty niedoboru funduszu krajowego z r. 1908 .	333.407		
	9	4% odsetki od pożyczki 9,000.000 K, zaciągnąć się mającej z galic. funduszu propinacyjnego, na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1909.	360.000		
		Do przeniesienia . .	3,793.676	—	

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia	
Korony			
3,042.834	2,999.997		
100.920	100.920		
—	337.389	Wysoki Sejm zezwolił na pokrycie niedoboru budżetu w r. 1908 na zaciągnięcie pożyczki w kwocie	9,724.223 K — g
		faktycznie zaś zaciągnięto na ten cel pożyczkę w kwocie	8,335.182 „ 44 „
		od której preliminuje się 4% odsetki na r. 1910 w kwocie	333.407 „ — „
—	—	Ponieważ na częściowe pokrycie przewidzianego przez Wysoki Sejm niedoboru budżetu w r. 1909. przeniesiono z rachunku r. 1908 niezużytą resztę z pożyczki zaciągniętej na pokrycie niedoboru budżetu z r. 1908 w kwocie	10,972.059 K 2,540.077 „
		przeto zamiast przyzwolonej pożyczki na pokrycie niedoboru budżetu z roku 1909 (10,972 059 K) okaże się potrzeba zaciągnięcia tylko	8,431.982 K
		Wobec tego jednak, że większą część tej pożyczki wpłaci fundusz propinacyjny papierami wartościowymi, których spieniężenie nie przyniesie pełnej obliczonej obok kwoty, zwrócono się w piśmie LW. 138.437/1908 do Dyrekcyi funduszu propinacyjnego o pożyczkę w okrągłej kwocie	9,000.000 „
		od której 4% odsetki wyniosą . . .	360.000 „
3,143.754	3,438.306		

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIII.		Z przeniesienia . .	3,793.676	—	
	10	Umorzenie pożyczki 1,500.000 koron zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. listopada 1905, na utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla reprezentacyi powiatowych, dla ułatwienia krycia dachów materyałem ogniotrwałym:			
		a) w kapitale, 2 i 3 rata z 1. kwietnia i 1. października 1910 . 12.405 K 43 g			
		b) w 4% odsetkach . 59.388 „ 67 „			
		c) dodatek za administracyę . . . . 1.855 „ 90 „	73.650		
	11	Na 4% odsetki od pożyczki 289.000 K zaciągnąć się mającej z funduszu solnego na budowę skrzydła do gmachu sejmowego (na rogu ul. Marszałkowskiej i Mickiewicza)	11.560		
	12	Na spłatę dawniejszych długów krajowych	—		
		Suma wydatków .	3,878.886	—	3,878.886

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3,143.754	3,438.306	
36.462	75.000	Pożyczkę zaciągnięto w 4% obligacyach komunalnych Banku kraj. im. wart. . . . . 1,500.000 K od której preliminuje się na podstawie planu umorzenia do LW. 41.394/909 ratę anuitetową, wynoszącą . . . . . 73.650 K
—	11.240	Pożyczki jeszcze nie zaciągnięto, gdyż rachunki budowy ostatecznie nie są ukończone, dotychczasowe jednak wydatki wynoszą przeszło 289.000 K. Preliminuje się więc na 4% odsetki od pożyczki 289.000 K t. j. 11.560 K, które mają zupełne pokrycie w pozycyi 4. dochodów.
34	—	
3,180.250	3,524.546	

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIII.		**Dochody.**			
	1	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:			
		I. Od obowiązanych:			
		a) Wpłata kapitałów i rent:			
		Galicya wschodnia . . . . — K			
		„ zachodnia . . . . — „			
		W. Ks. Krakowskie . . . — „	—		
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:			
		Galicya wschodnia . . . 75 K			
		„ zachodnia . . . 20 „			
		W. Ks. Krakowskie . . 5 „	200		
		II. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:			
		Galicya wschodnia . . . 2.200 K			
		„ zachodnia . . . 700 „			
		W. Ks. Krakowskie . . 100 „	3.000		
		Do przeniesienia . .	3.200	—	

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	Spłaty wedle planu umorzenia ukończyły się, a pozostała tylko zaległość w kwocie . . . . . 167 K 68 g
250	100	Wynikłości z trzech lat ostatnich wynoszą: w roku 1906 . . . 386 K „ „ 1907 . . . 106 „ „ „ 1908 . . . 250 „ Razem . . 742 K przeciętnie . . 247 „ Cała zaległość z tego tytułu wynosi z końcem r. 1908: *a)* w Galicyi wschodniej . . . . . 702 K 42 g *b)* „ zachodniej . . . . . 115 „ 38 „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . . . . . 13 „ 12 „ Razem . . . 830 K 92 g preliminuje się, uwzględniając ciągle zmniejszające się wpływy z tego tytułu i wynikłość z roku 1908, przypuszczalną kwotę . . . . . 200 K
7.406	1.500	Wedle zamknięć rachunkowych zaległości w dodatkach indemnizacyjnych w końcu r. 1908 wynosiły: *a)* w Galicyi wschodniej . . . . 12.858 K — g *b)* „ zachodniej . . . . 2.838 „ — „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . . . 2.816 „ — „ Razem . . . . 18.512 K — g Wpływy z tego tytułu wynosiły: w roku 1906 . . 2.628 K „ „ 1907 . . 1.670 „ „ „ 1908 . . 7.406 „ Razem . . 11 704 K przeciętnie . . 3.900 „ preliminuje się jednak ze względu na zmienność tej rubryki, spowodowaną coroczną rektyfikatą należytości przez c. k. Urzędy podatkowe tylko kwotę . 3.000 K.
7.656	1.600	

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIII.		Z przeniesienia . .	3.200	—	
	2	Z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z roku 1873 (X. rata z 16-lecia)	400		
	3	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	100.000		
	4	Zwrot odsetek do poz. 11. wydatków — jako czynsz za lokal na pomieszczenie: biura kolejowego (rubr. VIII. poz. 21.) . . . . . 6.850 K biura solnego . . . . 4.710 „	11.560		
		Suma dochodów .	115.160	—	115.160

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
7.656	1.600	
400	400	Preliminowany dochód stanowi ratę pożyczki udzielonej powiatowi grybowskiemu, spłacalnej (w myśl uchwały sejmowej z 3. maja 1900) w 16. latach po 400 K rocznie, od 1. stycznia 1901 począwszy (LW. 40.994/1900 i 5807/1904). Wierzytelność z końcem roku 1910 wyniesie 2.000 K.
172 934	60.000	Wynikłości wynosiły wedle zamknięć rachunków z trzech lat ostatnich: w roku 1906 . . . . . 86.794 K „ „ 1907 . . . . . 128.076 „ „ „ 1908 . . . . . 172.934 „ Razem . . . . 387.804 K przeciętnie . . . 129.268 „ preliminuje się w zmniejszonem zaokrągleniu 100.000 K.
—	11.240	Patrz wyjaśnienie do poz. 11 wyd. rubryki niniejszej, oraz do rubr. VIII. p. 21 *a*).
180.990	73.240	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka XIV.

Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

LW. 85.088/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		**PENSYE EMERYTALNE, ZAOPATRZENIA, DARY Z ŁASKI.**			
		Wydatki.			
		I. Dotacye dożywotnie dla członków Wydziału krajowego, tudzież dotacye i dary z łaski dla wdów po członkach Wydziału krajowego.			
	1	Bereźnicka Marya, stały dar z łaski .	600		
	2	Hoszardowa Antonina, dotacya dożywotnia	2.400		
	3	Romanowiczowa Marya, dotacya dożywotnia	3.000		
	4	Dr. Wereszczyński Józef, dotacya dożywotnia	12.000		
			18.000	—	18.000
		II. Pensye emerytalne urzędników i sług Wydziału krajowego.			
	5	Obertyński Emil adjunkt konc. . . .	1.200		
	6	Giziński Władysław adjunkt konc. . .	1.421		
	6*a*)	Wolański Julian sekretarz	—		
	7	Michalczewski Józef radca	8.800		
	8	Dr. Rutowski Tadeusz wicesekretarz . .	3.187		
	9	Dr. Dulęba Bronisław sekretarz . . .	5.600		
	10	Dr. Lewicki Witołd sekretarz	3.072		
	11	Romańczuk Tytus adjunkt konc. . . .	1.254		
	11*a*)	Gołębski Władysław adjunkt rach. . .	—		
	12	Świerczewski Erazm adjunkt rach. . .	2.738		
	13	Zawadzki Michał oficyał rach.. . . .	1.285		
	14	Brzyski Wincenty rewident rach. . . .	1.685		
	15	Kossowski Zygmunt adjunkt rach. .. .	1.736		
	16	Olszewski Konstanty adjunkt rach. . .	3.700		
	17	Żórawski Wiktor adjunkt rach. . . .	3.330		
	18	Dąbrowski Edmund asystent rach. . .	1.024		
	19	Szczepański Ludwik asystent rach. . .	1.120		
	20	Jaremowicz Epifaniusz kancelista manip.	2.352		
	21	Krogulski Seweryn kasyer	3.276		
	22	Kulczycki Stefan praktykant rach. . .	800		
	23	Dr. Sawicki Stella Jan inspektor szpitali	6.000		
	24	Stocki Bolesław woźny	650		
	25	Biegański Antoni inżynier melior. . .	848		
		Do przeniesienia . .	55.078 18.000	—	— 18.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
600	600	
2.400	2.400	
3.000	3.000	
2.000	12.000	
8.000	18.000	
1.200	1.200	
1.421	1.421	
5.200	5.200	Wydatek odpada z powodu śmierci emeryta.
8.800	8.800	
3.187	3.187	
5.600	5.600	
3.072	3.072	
1.254	1.254	
2.376	2 376	Wydatek odpada z powodu śmierci emeryta.
2.738	2.738	
1.285	1.285	
1.685	1.685	
1.736	1.736	
3.700	3.700	
3.330	3.330	
1.024	1.024	
1.120	1.120	
2.352	2.352	
3.276	3.276	
800	800	
6.000	6.000	
650	650	
848	848	
62.654	62.654	
8.000	18.000	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	18.000	—	18.000
			55.078	—	—
	26	Sochaniewicz Teofil nauczyciel weterynaryi	3.734		
	27	Świtkowski Mieczysław starszy inżynier drogowy	3.952		
	28	Pintowski Felicyan starszy inżynier drog.	4.256		
	29	Jodłowski Stanisław inżynier drog. . .	3.898		
	29*a*)	Oksiński Józef inżynier drog.	—		
	30	Libański Edmund inżynier drog. . . .	1.190		
	30*a*)	Baczyński Ferdynand konduktor drog. .	—		
	31	Darowski Stanisław konduktor drog. . .	460		
	32	Dybowski Tadeusz konduktor drog. . .	1.024		
	33	Reicher Stanisław konduktor drog. . .	1.092		
	34	Rieger Karol konduktor drog.	1.008		
	35	Skwarczyński Jan konduktor drog. . .	962		
	36	Brandt Władysław konduktor drog. .	1.748		
	37	Widy Feliks konduktor drog.	800		
	38	Stronczak Zygmunt konduktor drog. . .	1 564		
	39	Turski Władysław starszy inżynier drog.	4.800		
	40	Hilbricht Ferdynand inżynier melior. .	4.900		
	41	Stadnicki Wilhelm sekretarz	6.960		
	42	Pierożyński Eugeniusz radca	7.840		
	43	Dr. Ekielski Józef radca	9.440		
	44	Thullie Mieczysław adjunkt konceptowy.	1.400		
	45	Marcinkowski Władysław wicedyrektor oddziału rachunkowego	4.181		
	46	Rudzki Władysław kontrolor kasy krajowej	2.778		
	47	Holuka Aleksander adjunkt rachunkowy	3.696		
	48	Katyl Szymon inżynier drogowy . . .	3.800		
	48*a*)	Paszkowski Józef asystent manipulacyjny	—		
	48*b*)	Misiakiewicz Julian inżynier melioracyjny	—		
	49	Lesiewicz Julian konduktor drogowy	2.200		
	50	Przetocki Ludwik konduktor drogowy .	2.200		
	51	Chermiński Michał woźny	2.040		
			137.001	—	137.001
		III. Pensye emerytalne urzędników zakładów krajowych.			
	52	Tyniecki Władysław dyrektor szkoły lasowej	4.400		
	53	Rylski Tomasz profesor Akademii rolniczej w Dublanach	4.600		
		Do przeniesienia . .	9.000 155.001	—	— 155.001

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
8.000	18.000	
62.654	62.654	
—	—	Nowo wymierzona emerytura na podstawie statutu emerytalnego (LW. 15.555/1909).
3.952	3.952	
4 256	4 256	
3.898	3 898	
2.567	2.800	Wydatek odpada z powodu śmierci emeryta.
1.190	1.190	
329	988	Wydatek odpada z powodu śmierci emeryta.
460	460	
1.024	1.024	
1.092	1.092	
1.008	1.008	
962	962	
1.748	1.748	
800	800	
1.564	1.564	
4.800	4.800	
4.900	4.900	
6.960	6.960	
7.840	7.840	
9.440	9.440	
1.400	1.400	
3.483	4.181	
2.546	2.778	
3.080	3.696	
—	3.800	
2.216	896	Wydatek odpada z powodu śmierci emerytów.
—	1.120	
1.026	—	Nowo wymierzone emerytury na podstawie statutu emerytalnego (LW. 4.399/1909 i 25.386/1909).
—	—	
—	—	
135.195	140.207	
4.400	4.400	
4.600	4.600	
9.000	9.000	
143.195	158.207	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	155 001	—	155.001
			9.000	—	—
	54	Wawnikiewicz Roman profesor Akademii roln. w Dublanach	7.400		
	55	Manasterski Piotr profesor Akademii rolniczej w Dublanach	3.800		
	56	Bastgen Roman dyrektor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	2.496		
	57	Dr. Prażmowski Adam profesor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	1.290		
	58	Ancuta Władysław instruktor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	1.670		
	58*a)*	Radziewanowski Kornel profesor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	—		
	59	Ziemiański Zygmunt nauczyciel niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . .	504		
	60	Sygnarski Roman nauczyciel niższej szkoły rolniczej w Suchodole	1.139		
	61	Lagosz Józef instruktor krajowej szkoły tkackiej w Krośnie	1.102		
	62	Daniszewski Franciszek nauczyciel krajowej szkoły tkackiej w Krośnie . .	1.632		
	63	Grodzki Włodzimierz nauczyciel niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy . .	3.800		
	64	Dr. Birkenmayar Ludwik profesor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	5.700		
	65	Wojciechowski Mikołaj profesor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	4.108		
			43.641	—	43.641
		IV. Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach i sługach Wydziału krajowego.			
	66	Kalicka Jadwiga, wdowa po sekretarzu .	700		
	67	Mrozowicka Emilia, wdowa po adjunkcie rachunkowym	700		
	68	Terlecka Marya, wdowa po praktykancie rachunkowym	433		
	69	Kukawska Marya, wdowa po portyerze gmachu sejmowego.	333		
	70	Kraczyłowa Julia, wdowa po ekspedytorze	1.200		
	71	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym	700		
	72	Chermińska Katarzyna, wdowa po woźnym	720		
		Do przeniesienia . .	4.786	—	—
			198.642		198 642

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
143.195	158.207	
9.000	9.000	
7.400	7.400	
3.800	3.800	
2.496	2.496	
1.290	1.290	
1.670	1.670	
1.980	1.980	Wydatek odpada z powodu śmierci emeryta.
504	504	
1.139	1.139	
1.102	1.102	
1.632	1.632	
3.800	3.800	
—	—	Nowo wymierzone emerytury na podstawie statutu emerytalnego (LW. 80.689/1909 i 81.179/1909).
—	—	
35.813	35.813	
700	700	
700	700	
433	433	
333	333	
1.200	1.200	
700	700	
720	720	
4.786	4.786	
179.008	194.020	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	198.642	—	198.642
			4.786	—	—
	73	Ziembicka Jadwiga, wdowa po adjunkcie rachunkowym	1.200		
	74	Walterowa Marya, wdowa po praktykancie rachunkowym	600		
	75	Szajnokowa Olimpia, wdowa po adjunkcie rachunkowym	1.200		
	76	Kunischowa Zofia, wdowa po protokoliście manipulacyjnym	1.200		
	77	Czajkowski Czesław Ludomir, sierota po adjunkcie rach., zaopatrzenie do 4. grudnia 1912	600		
	78	Bieńkowska Walerya, wdowa po archiwiście manipulacyjnym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.400 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Janiny Apolonii do 24. września 1916 . . . . . 280 „	1.680		
	79	Rożan wska Joanna, wdowa po kanceliście	1.200		
	80	Jasińska Marya, wdowa po kanceliście:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.000 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Heleny do 30. sierpnia 1913 i Mieczysława Remigiusza do 1. października 1916 po 200 K . . . . . 400 „	1.400		
	81	Trandowa Lubina, wdowa po adjunkcie rachunkowym	1.200		
	81*a)*	Kiszelkowa Franciszka, wdowa po kanceliście	—		
	82	Bielska Rozalia, wdowa po rewidencie .	1.800		
	83	Wilczyńska Olga, wdowa po wicesekretarzu	1.400		
	84	Tyblewiczowa Wanda, wdowa po adjunkcie konceptowym	1.180		
	85	Węgrzynowiczowa Marya, wdowa po asystencie rachunkowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K	800		
		b) zaopatrzenie dla sieroty Aleksandry . . . . . — „	—		
	86	Mochnacka Józefa, wdowa po radcy . .	2.400		
	87	Orzechowski Tadeusz Saturnin, sierota po rewidencie rach., zaopatrzenie do 16. kwietnia 1910	102		
		Do przeniesienia . .	22.748 198.642	—	— 198.642

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość w roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
179.008	194.020	
4.786	4.786	
1.200	1.204	Wydatek *mniejszy*, gdyż odpadły zaopatrzenia dla sierót.
600	675	
1.200	1.200	
1.200	1.200	
600	600	
1.680	1.680	
1.200	1.200	
1.400	1.400	
1.200	1.200	
1.000	1.000	Odpada z powodu śmierci pensyonistki.
1.800	1.800	
1.400	1.400	
1.180	1.180	
800	800	
160	160	Zaopatrzenie odpada z powodu śmierci sieroty.
2.400	2.400	
350	350	Wydatek *mniejszy*, gdyż zaopatrzenie kończy się 16. kwietnia 1910.
24.156	24.235	
179.008	194.020	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	198 642	—	—
			22.748	—	—
	88	Grottowa Fryderyka, wdowa po dyrektorze kancelaryi	1.800		
	89	Kowalska Marya, wdowa po woźnym kasowym	810		
	90	Majewska Teresa, wdowa po adjunkcie rachunkowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Jana Teodora do 13. grudnia 1921, Tadeusza Adama Feliksa do 26. sierpnia 1923 i Maryi Anastazyi Zofii do 16. lutego 1926, po 240 K rocznie . . . . . 720 „	1.920		
	91	Hupczycowa Janina, wdowa po protokoliście rachunkowym	1.200		
	92	Berezowskie Irena Anna i Stanisława Jadwiga, sieroty po kanceliście, zaopatrzenie do 17. października 1919 .	500		
	93	Bojkowska Franciszka, wdowa po portyerze gmachu sejmowego:			
		a) pensya wdowia . . . . 400 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Zofii Julii do 3. kwietnia 1914 rocznie . . . . . 80 „	480		
	94	Bilińscy Edmund Jan i Bronisława Zofia, sieroty po adjunkcie rach., zaopatrzenie do 3. września 1921	600		
	95	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie rolniczym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) dodatek do pensyi wdowiej 400 „	1.600		
	96	Chmielewska Marya, wdowa po asystencie manipulacyjnym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Władysława do 31. marca 1912 . . . . . 160 „	960		
	97	Zielińska Zofia, wdowa po archiwiście rachunkowym	1.200		
	98	Wołkowa Anna, wdowa po woźnym. .	620		
		Do przeniesienia . .	34.438	—	—
			198.642		

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
179.008	194.020	
24.156	24.235	
1.800	1.800	
810	810	
1.920	1.920	
1.200	1.200	
500	500	
499	480	
600	600	
1.600	1.600	
960	960	
1.200	1.200	
620	620	
35.865	35.925	
179.008	194.020	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	198.642	—	—
			34.438	—	—
	99	Gedlowa Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym	1.400		
	100	Chrząszczewska Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Konrada do 14. czerwca 1911 360 „	2.160		
	101	Reuttowa Marya, wdowa po dyrektorze techniczno drogowym	2.400		
	102	Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Jana do 8. października 1915 120 „	1.320		
	103	Brochocka Joanna, wdowa po inżynierze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.400 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Romana do 4. lipca 1915. . 280 „	1.680		
	103*a)*	Jawornikowa Marya, wdowa po inżynierze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.000 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Janiny do 28. marca 1920, Heleny do 8. maja 1921 i Stefanii Zofii do 19. sierpnia 1923 po 200 K. . . 600 „	1.600		
	104	Zielińska Katarzyna, wdowa po inżynierze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.000 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Tadeusza do 9. marca 1910 . 19 „	1.019		
	105	Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze drogowym	700		
	106	Bieńkowska Stanisława, j. w.	1.400		
	107	Grzegorzewska Helena, j. w.	1.800		
	108	Łatkowska Karolina, j. w.	800		
	109	Chodorowska Leokadya, wdowa po konduktorze drogowym	200		
		Do przeniesienia . .	50.917 198.642	—	—

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
179.008	194.020	
35.865	35.925	
1.400	1.400	
2.160	2.160	
2.400	2.400	
1.320	1.320	
1.680	1.680	
1.600	1.600	
1.100	1.100	Wydatek *mniejszy*, gdyż zaopatrzenie dla sieroty kończy się 9. marca 1910.
700	700	
1.400	1.400	
1.800	1.800	
800	800	
200	200	
52.425	52.485	
179.008	194.020	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	198.642	—	—
			50.917	—	—
	110	Baumanowa Jadwiga, wdowa po konduktorze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Bolesławy Heleny do 14. sierpnia 1915, Jadwigi Wincentyny do 10. marca 1917, Tadeusza Mieczysława do 18. października 1918, Wandy Maryi do 20. lutego 1920 i Józefy Zuzanny do 11. sierpnia 1925 po 160 K . 800 „	1.600		
	111	Schönthalerowa Michalina, wdowa po konduktorze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Bernardy Alfredy do 20. maja 1921 . . . . . 160 „	960		
	112	Hausnerowa Franciszka, wdowa po konduktorze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Eugeniusza Maryana do 25. czerwca 1911 . . . . 160 „	960		
	113	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Rudolfa Jana do 10. lipca 1911 . 160 „	960		
	114	Podbielska Anna, wdowa po konduktorze drogowym	900		
	115	Grzymalina Melania, j. w.	500		
	116	Hrankowska Julia, j. w.	440		
	117	Hlawatowa Józefa, j. w.	600		
	118	Hryniewiczowa Emilia, j. w.	650		
	119	Helferowa Anna, j. w.	520		
	120	Rząśnicka Helena, j. w.	650		
	121	Chamcowa Anna, j. w.	800		
	121*a)*	Borzęcka Marya, j. w.	—		
		Do przeniesienia . .	60 457	—	—
			198.642		

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
179.008	194.020	
52.425	52.485	
1.600	1.600	
960	960	
960	960	
960	960	
900	900	
500	500	
440	440	
600	600	
650	650	
520	520	
650	650	
800	800	
375	500	Wydatek odpada z powodu śmierci pensyonistki (LW. 88.887/09).
62.340	62.525	
179.008	194.020	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	198.642	—	198.642
			60.457	—	—
	122	Zaleska Felicya, wdowa po dyrektorze, krajowego biura kolejowego: *a)* pensya wdowia . . . . 2.400 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Stanisława Mikołaja Walentego 3-ga imion do 14. lutego 1913 i Feliksa Alojzego Bartłomieja 3-ga imion do 24. sierpnia 1916 po 480 K . . . . . 960 „	3.360		
	123	Paszkowska Leonia, wdowa po referencie administracyjnym kraj. biura kolej. .	1.800		
	124	Bobrowska Walentyna, wdowa po inżynierze kraj. biura kolejowego: *a)* pensya wdowia . . . . 1.400 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Aliny Janiny Maryi do 31. grudnia 1912 . . . . 280 „	1.680		
	125	Dziakiewicz Bertold, sierota po konduktorze drogowym — zaopatrzenie do 27. października 1910	268		
	126	Gacka Władysława, wdowa po konduktorze drogowym	800		
	127	Raciborska Ema, wdowa po starszym inżynierze drogowym	2.400		
	128	Żukowski Roman, sierota po konduktorze drogowym — zaopatrzenie do 18. marca 1911	400		
	129	Schmittowa Marya, wdowa po emerytowanym adjunkcie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.000 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Henryka Alfreda 2-ga im. do 10. marca 1916, Maryi Leokadyi Leonii 3-ga imion do 19. marca 1917, każdemu po 200 K. . . 400 „	1.400		
	130	Pakuszewska Helena, sierota po konduktorze drogowym, zaopatrzenie do 12. marca 1914	400		
	131	Czajkowska Marya, wdowa po konduktorze drogowym	800		
		Do przeniesienia . .	73.765	—	—
			198.642		198.642

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość w roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
179.008	194.020	
62.340	62.525	
3.360	3.360	
1.800	1.800	
1.680	1.680	
325	325	Wydatek *mniejszy*, gdyż zaopatrzenie odpada z dniem 27. października 1910.
800	800	
2.400	2.400	
400	400	
1.400	1.400	
333	400	
600	800	
75.438	75.890	
179.008	194.020	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	198.642 73.765	— —	198.642 —
	132	Dubikowa Kamila, wdowa po kanceliście: *a)* pensya wdowia . . . . 1.000 K *b)* dodatek na wychowanie córki z pierwszego małżeństwa Stanisławy Kamili 2 im. do 27. sierpnia 1932 . . . 200 „	1.200		
	132*a)*	Sieroty po Śp. Stanisławie Dubiku, kanceliście — dodatek na wychowanie: 1. Alexander Ludwik 2 im. do 19. marca 1918, 2. Marya Zofia 2 im. do 22. stycznia 1920, 3. Bronisław Józef 2 im. do 18. marca 1924, 4. Stanisława Helena 2 im. do 22. stycznia 1926, każda po 200 K.	800		
	133	Sieroty po śp. Tomaszu Mortce: Anna Janina 2 im. i Janina Marya 2 im. do 1. kwietnia 1918 — pensya sieroca	220		
	134	Paszkowska Karolina, wdowa po asystencie manipulacyjnym	800		
	135	Jabłonowska Katarzyna, wdowa po radcy	2.400		
	136	Łuszczkiewiczowa Marya, wdowa po inspektorze szpitali: *a)* pensya wdowia . . . . 2.400 K *b)* dodatek na wychowanie dzieci: 1. Rozalii Antoniny 2 im. do 28. stycznia 1917, 2. Jana Stefana 2 im. do 13. września 1927, dla każdego po 480 K. . . . 960 „	3.360		
	137	Gołębska Marya, wdowa po adjunkcie rachunkowym	1.200		
	138	Krasuska Konstancya, wdowa po oficyale rachunkowym	1.200		
	139	Motylewska Kamila, wdowa po zast. dyrektora krajowego biura kolejowego.	1.800		
		Do przeniesienia . .	86.745 198.642	— —	— 198.642

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908.	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
179.008	194.020	
75.438	75.890	
—	—	
—	—	
—	—	Nowe pensye emerytalne i zaopatrzenia, na podstawie statutu emerytalnego (LW. 9.129/909, 30.941/909, 43.984/09, 107.442/908, 12.346/909, 52.264/909, 57.162/909, 68.852/09, 66.182/909, 63.912/909, 25.500/909, 70.610/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
75.438	75.890	
179.008	194.020	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	198.642	—	198.642
			86.745	—	—
	140	Antonowiczowa Malwina, wdowa po oficyale rachunkowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.000 K			
		b) dodatek na wychowanie dzieci: 1. Ewy Ludwiki do 9. marca 1919, 2. Adama do 23. czerwca 1923. 3, Janiny Wandy do 22. czerwca 1925, 4. Kazimiery Zofii do 4. marca 1932 — na każde po 200 K . . . . . 800 „	1.800		
	141	Wolańska Ludwina, wdowa po emerytowanym sekretarzu	1.800		
	142	Haponowiczowa Adelajda, wdowa po starszym inżynierze melioracyjnym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.800 K			
		b) dodatek na wychowanie dzieci z rocznych 360 K dla każdego: Maryi Mirosławy Zofii do 15. maja 1910, Norberta Jana do 6. czerwca 1913, Heleny do 27. lipca 1916 i Olgi do 21. sierpnia 1925 . . . . . 1.215 „	3.015		
			93.360	—	93.360
		V. Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach zakładów krajowych.			
	143	Kahanowa Aleksandra, wdowa po profesorze akademii rolniczej w Dublanach	1.200		
	144	Auowa Berta, wdowa po profesorze akademii rolniczej w Dublanach . . .	600		
	145	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku akademii rolniczej w Dublanach:			
		a) pensya wdowia . . . . 300 K			
		b) dodatek do pensyi . . . 160 „			
		c) zaopatrzenie dla sieroty Józefa do 17. stycznia 1910 . 5 „	465		
	146	Pańkowska Honorata, wdowa po profesorze akademii rolniczej w Dublanach:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) dodatek do pensyi . . . 400 „	1.600		
		Do przeniesienia . .	3.865 292.002	—	— 292.002

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
179.008	194.020	
75.438	75.890	
—	—	Wyjaśnienia jak na poprzedniej stronie.
—	—	
—	—	
75.438	75.890	
1.200	1.200	
600	600	
560	560	Wydatek *mniejszy*, gdyż zaopatrzenie dla sieroty kończy się 17. stycznia 1910.
1.600	1.600	
3.960	3.960	
254.446	269.910	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	292.002	—	292.002
			3.865	—	—
	147	Kubicka Helena, wdowa po docencie akademii rolniczej w Dublanach . . .	480		
	148	Szalayowa Jadwiga, wdowa po nauczycielu niższej szkoły rolniczej w Dublanach:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.100 K			
		b) dodatek do pensyi . . . 100 „	1.200		
	149	Piotrowska Antonina, wdowa po profesorze średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.200		
	150	Bielska Ludwika, wdowa po dyrektorze niższej szkoły rolniczej w Suchodole:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Edwarda do 24. stycznia 1910 . . . . . 8 „	1.208		
	151	Cisło Eleonora, wdowa po nauczycielu niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Janiny do 31. października 1911 i Maryi Franciszki do 9. września 1916 po 120 K 240 „	1.440		
	152	Standejska Marya, wdowa po instruktorze krajowego warsztatu tkackiego w Korczynie	1.140		
	153	Gruszecka Helena, wdowa po kierowniku krajowej szkoły tkackiej w Krośnie:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) dodatek do pensyi wdowiej 400 „			
		c) zaopatrzenie dla sierót: Zofii do 22. stycznia 1912 i Stanisława do 26. września 1915 po 120 K . . . . 240 „	1.840		
			12.373	—	12.373
		Do przeniesienia . .	304.375	—	304.375

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
254.446	269.910	
3.960	3.960	
480	480	
1.200	1.200	
1.200	1.200	
1.320	1.320	Wydatek *mniejszy*, gdyż zaopatrzenie dla sieroty kończy się 24. stycznia 1910.
1.440	1.440	
1.126	1.140	
1.840	1.840	
12.566	12.580	
267.012	282.490	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	304.375	—	304.375
		VI. Dary z łaski i zaopatrzenia dla funkcyonaryuszy krajowych, ich wdów i sierót.			
		a) Stałe:			
	154	Kopertyńska Krystyna, sierota po sekretarzu	200		
	155	Kopertyńska Malwina, j. w.	200		
	156	Sternalowa Apolonia, wdowa po praktykancie rachunkowym	400		
	157	Zajączkowska Marya, wdowa pisarzu manipulacyjnym	300		
	158	Gergel Augusta, wdowa po woźnym . .	300		
	158*a)*	Orłowicz Michał, stróż	—		
	159	Borkowski Leon, dyetaryusz	240		
	160	Bubesowa Marya, wdowa po stróżu . .	400		
	161	Ortyńska Marya, wdowa po konduktorze melioracyjnym	400		
	162	Morozowa Ludwika, wdowa po dozorcy szkoły lasowej	120		
	163	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy akademii w Dublanach	100		
	164	Dendorowa Marya, wdowa po furmanie akademii w Dublanach	100		
	164*a)*	Eberhardt Jan, dozorca akademii w Dublanach	—		
	165	Rużyczka Alojzy, ogrodnik szkoły rolniczej w Czernichowie	1.300		
	166	Czyrniańska Teofila, wdowa po kierowniku kraj. szkoły kołodziejskiej w Kamionce strumiłowej.	800		
	167	Kwiatkowski Zygmunt, konduktor drogowy	400		
	168	Wnękiewiczowa Franciszka, wdowa po funkcyonaryuszu krajowego biura kolejowego	400		
	169	Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu techniczno-drogowym . .	600		
	170	Chrzanowska Ignacya, j. w.	600		
	171	Rachwalski Jan, drożnik	180		
	172	Dziedzic Jan, j. w.	180		
	173	Kamiński Jan, j. w.	150		
	173*a)*	Rzeszotko Andrzej, j. w.	—		
	173*b)*	Tyz Onufry, j. w.	—		
	174	Gabryś Wojciech, j. w.	150		
	175	Michalski Tomasz, j. w.	194		
		Do przeniesienia . .	7.714 304.375	—	— 304.375

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
267.012	282.490	
200	200	
200	200	
400	400	
300	300	
300	300	
360	360	Nie preliminuje się z powodu śmierci emeryta.
240	240	
400	400	
400	400	
120	120	
100	100	
100	100	
200	200	Wydatek odpada z powodu śmierci emeryta.
—	1.300	
800	800	
400	400	
400	400	
600	600	
600	600	
180	180	
180	180	
150	150	
30	120	Nie preliminuje się z powodu śmierci emerytów.
—	90	
150	150	
194	194	
7.004	8.484	
267.012	282.490	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	304.375	—	304.375
			7.714	—	—
	175a)	Opach Józef, drożnik	—		
	176	Kaliński Jan, j. w.	140		
	177	Kondecki Józef, j. w.	128		
	178	Dobosz Jan j. w.	132		
	178a)	Zajączkowski Franciszek, j. w. . . .	—		
	179	Sowiński Grzegorz, j. w.	178		
	180	Mazur Michał, j. w.	150		
	181	Majocha Kazimierz, j. w.	66		
	182	Kłag Józef, j. w.	150		
	183	Nowak Jan, j. w.	161		
	184	Leszczyszyn Sawa, j. w.	106		
	185	Pesyk Stefan, j w.	167		
	186	Dańko Józef, j. w.	150		
	187	Kułaj Bazyli, j. w.	183		
	188	Radowicki Jan, j. w.	178		
	189	Soroka Jan, j. w.	150		
	190	Krawczyszyn Dymitr, j. w.	178		
	191	Miękisz Walenty, j. w.	117		
	192	Schmal Józef, j w.	112		
	193	Szpaler Ignacy, j. w.	89		
	194	Popów Prokop, j. w.	133		
	195	Faliński Paweł, j. w.	161		
	196	Pocałun Andrzej, j. w.	183		
	197	Dąbrowski Jan. j. w.	178		
	198	Małek Franciszek, j. w.	161		
	199	Bojdaniuk Bazyli, j. w.	128		
	200	Stawarz Franciszek, j. w.	61		
	201	Łupinosowa Marya, wdowa po drożniku .	151		
	202	Kardaszowa Anna, j. w.	151		
	203	Tepinoga Jan, drożnik	111		
	204	Hawryluk Michał, j. w.	172		
	205	Smoręg Jakób, j. w.	133		
	206	Roszkiewicz Wojciech, j. w.	111		
	207	Kaliński Antoni, j. w.	156		
	208	Malikowa Marya, wdowa po drożniku .	151		
	209	Grabowski Piotr, stróż gmachu sejmowego	480		
	210	Ortyńska Karolina, wdowa po magazynierze składu publicznego w Krakowie	400		
	211	Ciupik Leontyna, wdowa po przodowniku szkoły kołodziejskiej w Grzymałowie, stały datek roczny	480		
	212	Sapałaczyńska Leontyna, siostra b. rewidenta rachunkowego	300		
		Do przeniesienia . .	14.050	—	—
			304.375		304.375

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
267.012	282.490	
7.004	8.484	
98	168	Nie preliminuje się z powodu śmierci emeryta.
140	140	
128	128	
132	132	
150	180	Zaopatrzenie odpada z powodu śmierci emeryta.
178	178	
150	150	
66	66	
150	150	
161	161	
106	106	
14	167	
150	150	
183	183	
178	178	
150	150	
178	178	
117	117	
112	112	
89	89	
133	133	
161	161	
183	183	
178	178	
161	161	
128	128	
57	61	
151	151	
177	151	
112	111	
172	172	
133	133	
111	111	
156	156	
151	151	
480	480	
400	400	
—	480	
300	300	
12.978	15.168	
267.012	282.490	

*

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	304.375	—	304.375
			14.050	—	—
	213	Schulzowa Zofia, wdowa po dozorcy melioracyjnym	240		
	214	Eberhardt Maryanna, wdowa po dozorcy Akademii rolniczej w Dublanach. .	150		
	215	Roszkiewicz Grzegorz, były drożnik . .	168		
	216	Kot Konstanty, były drożnik	194		
	217	Gutowski Błażej, były drożnik . . .	194		
	218	Krzyżek Szczepan, były drożnik . . .	194		
	219	Dr. Sawicki Stella Jan, inspektor szpitali	800		
	220	Turski Władysław, starszy inżynier drogowy	500		
	221	Marcinkowski Władysław, zastępca dyrektora Oddziału rachunkowego . .	400		
	221*a)*	Rudzki Władysław, kontrolor Kasy kraj.	500		
	221*b)*	Pol Stanisław, rysownik Oddziału techniczno-drogowego	1.000		
			18.390	—	18.390
		b) Jednorazowe:			
	222*a)*	Dziubińska Wanda, wdowa po praktykancie kasowym	—	—	
	222*b)*	Bieńkowska Józefa Marya, sierota po archiwiście	—	—	
	222*c)*	Pogorzelska Katarzyna, wdowa po stróżu	—	—	
	222*d)*	Zakrzewska Marycyanna, wdowa po sekretarzu	—	—	
	222*e)*	Kratochwilowa Franciszka, wdowa po dyetaryuszu	—	—	
	222*f)*	Barycka Marya, j. w.	—	—	
	222*g)*	Sternalowa Apolonia, wdowa po praktykancie rachunkowym	—	—	
	222*h)*	Hanaczewska Marya, wdowa po stróżu .	—	—	
	222*i)*	Wojtynowa Anna, j. w.	—	—	
	222*j)*	Załucka Anna, j. w.	—	—	
	222*k)*	Sałamaszyńska Rozalia, sierota po stróżu	—	—	
	222*l)*	Gering Julia, sierota po konduktorze drogowym	—	—	
	222*ł)*	Bubesowa Marya, wdowa po stróżu . .	—	—	
	222*m)*	Piotrowska Rozalia, wdowa po dyetaryuszu	—	—	
	222*n)*	Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze.	—	—	
		Do przeniesienia . .	18.390 304.375	—	— 304.375

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
267.012	282.490	
12.978	15.168	
240	240	
—	—	Nowo przyznane dary z łaski i zaopatrzenia na podstawie uchwały Wydziału krajowego do LW. 3.927/1909, 85.812/908, 121.190/908, 37.285/909.
14	—	
—	—	
—	—	
—	—	
136	800	
500	500	
68	400	
85	500	
—	—	Pozycya nowa, wstawiona w załatwieniu przekazanej Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm petycyi.
14.021	17.608	
400	400	
200	200	
200	200	
200	200	
200	200	
200	200	
200	200	Nie preliminuje się, jako datków jednorazowo na rok 1909 preliminowanych.
100	100	
200	200	
100	100	
50	50	
200	200	
100	100	
500	500	
180	180	
17.051	20.638	
267.012	282.490	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	304.375	—	304.375
			18.390	—	
	222*o*)	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze	—	—	
	222*p*)	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym	—	—	
	222*r*)	Markowska Józefa, wdowa po stróżu .	—	—	
	222*s*)	Matecka Seweryna, wdowa po dyetaryuszu	—	—	
	222*t*)	Babińska Helena, wdowa po dyetaryuszu	—	—	
	222*u*)	Baczyńska Tekla, sierota po konduktorze	—	—	
	222*v*)	Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze.	—	—	
	222*w*)	Polińska Matylda, wdowa po stenografie	—	—	
	222*x*)	Rzeczycka Teofila, wdowa po dyetaryuszu	—	—	
	222*y*)	Tarnawski Stanisław, sierota po dyrektorze rachunkowym	—	—	
	222*z*)	Horoszkiewiczówna Zofia, sierota po dyrektorze kasy	—	—	
	222*ż*)	Zielińska Zofia, wdowa po archiwiście rachunkowym	—	—	
	222*aa*)	Kozubowa Małgorzata	—	—	
	222*bb*)	Orłowicz Michał, b. stróż	—	—	
	222*cc*)	Buynowska Aniela, wdowa po b. kontrolorze Kasy krajowej *do dyspozycyi Wydziału krajowego*	—	—	
	222*dd*)	Ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	—	—	
			18.390	—	18.390
		VII. Rozmaite.			
	223	Zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych, (oraz na pensye i emerytury lekarzy okręgowych w myśl uchwały Sejmu z 4. listopada 1908).	10.000		
	224	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu	200		
	225	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie	400		
	226	Grabaszewska Józefa, wdowa po rządcy szpitala w Drohobyczu, stałe zaopatrzenie	200		
	227	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej kraj., stały dożywotni datek	720		
		Do przeniesienia . .	11.520 322.765	— —	— 322.765

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
267.012	282.490	
17.051	20.638	
200	200	
200	200	
150	150	
100	100	
300	300	
100	100	
100	100	
100	200	
200	200	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
500	500	
500	500	
300	300	
100	100	
200	200	
—	500	
2.000	2.000	
22.101	26.288	
10.000	10.009	Jak na rok 1909, mimo wejścia w życie ustawy z 12. maja 1909 Dz. u. kr. Nr. 68, normującej płace emerytalne lekarzy okręgowych, tudzież zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych. W razie bowiem potrzeby, zużytkowaną będzie na ten cel reszta kredytu budżetowego z r. 1909.
200	200	
400	400	
200	200	
720	720	
11.520	11.520	
289.113	308.778	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	322.765	—	322.765
			11.520	—	—
	228	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku .	300		
	228*a*)	Korosteńska Felicya, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski . .	—		
	228*b*)	Ogonowska Falina, wdowa po profesorze, stały roczny dożywotni datek . .	—		
	229	Szaraniewiczowa Anna, wdowa po profesorze Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, stały roczny datek	720		
	230	Głuchowska Jadwiga, wdowa po instruktorze chowu bydła, stałe zaopatrzenie	500		
	231	Starzewska Regina, wdowa po dyrektorze krajowego Składu publicznego w Krakowie — dożywotni dar z łaski . .	700		
	232	Chmielowska Marya, wdowa po profesorze Uniwersytetu	800		
			14.540	—	14.540
	232*a*)	Wydatki wedle zamknięcia rach. za rok 1908 nie dotyczące preliminarza na rok 1910	—	—	—
		Suma wydatków .	337.305	—	337.305
		Dochody.			
	1	Dochód z wkładek emerytalnych od płac urzędników krajowych	50.000	—	50.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
289.113	308.778	
11.520	11.520	
300	300	
160	160	Wydatek ten preliminuje się w budżecie funduszu szkolnego krajowego (LW. 126.119/1908).
720	720	Datek odpada z powodu śmierci.
720	720	
500	500	
700	700	
800	800	
15.420	15.420	
9.235	—	
313.768	324.198	
53.201	40.000	Wedle zamknięć rachunków wynikłości wynosiły: w roku 1906 . . . . . 35.751 K „ „ 1907 . . . . . 65.849 „ „ „ 1908 . . . . . 53.201 „ Razem . . . . 154.801 K Przeciętnie . . . 51.600 „ Preliminuje się tylko . . 50.000 „

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka XV.

Opłaty konsumcyjne.

LW. 83.711/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka XV. Opłaty konsumcyjne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XV.		**OPŁATY KONSUMCYJNE.**			
		Wydatki.			
	1	Koszta komisyjne	1.000		
	2	Koszta manipulacyi i prowizyi c. k. pocztowej Kasy oszczędności	1.500		
	3	Wydatki kancelaryjne	1.500		
	4	Papier i druki	4.000		
	5	Koszta kancelaryjne syndyka	2.000		
	6	Rozmaite wydatki, tudzież remuneracye i zasiłki	3.000		
	7	Na koszta kancelaryjne, druki i t. p. z powodu nowej ustawy o opłatach szynkarskich	20.000		
		Suma wydatków .	33.000	—	33.000

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
13	1.000	Jak na rok 1909.
1.142	2.000	Wynikłości wynosiły w roku 1906 . . . . . 2.355 K „ „ 1907 . . . . . 1.187 „ „ „ 1908 . . . . . 1.142 „ Razem . 4.684 K przeciętnie 1.561 K preliminuje się okrągło 1.500 K.
1.446	2.500	*Mniej* o 1.000 K z powodu wyłączenia z tej pozycyi kosztów syndykackich a preliminowania ich pod osobną pozycyą 5-tą.
3.783	5.000	Wynikłości wynosiły w roku 1906 . . . . . 1.253 K „ „ 1907 . . . . . 3.071 „ „ „ 1908 . . . . . 3.783 „ Razem . 8.107 K przeciętnie 2.702 K preliminuje się ze względu na wynik z roku 1908 4.000 K.
2.452	—	Koszta syndykackie poniesione w r. 1908 wynosiły 2.452 K 08 g. Na rok 1910 preliminuje się 2.000 K.
2.503	3.000	Wynikłości wynosiły w roku 1906 . . . . . 2.415 K „ „ 1907 . . . . . 2.303 „ „ „ 1908 . . . . . 2.503 „ Razem . 7.221 K przeciętnie 2.407 K preliminuje się jak na rok 1909.
—	—	Pozycya nowa, wstawiona w przypuszczalnej wysokości, z powodu nowej ustawy o opłatach szynkarskich. (LW. 78.262/909).
11.339	13.500	

Fundusz krajowy. Rubryka XV. Opłaty konsumcyjne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XV.		**Dochody.**			
	1	Dochody krajowych opłat konsumcyjnych:			
		a) α) od piwa, (w myśl ust. z 13. lutego 1903 Dz. ust. kr. Nr. 24.) . . .	2,150.000		
		β) odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych w pocztowej Kasie oszczędności	2.500		
		b) 30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina, (w myśl ust. z 4. lipca 1899 Dz. u. kr. Nr. 93.) .	100.000		
		c) udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu, (w myśl ust. z 8. lipca 1901 Dz. pr. p. Nr. 86)	5,700.000		
		d) rozmaite dochody z tytułu zaległych czynszów dzierżawnych, grzywien, kar, kosztów sądowych, odsetek zwłoki i t. p.	—		
		Suma dochodów .	7,952.500	—	7,952.500

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2,185.439	2,140.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1906 . . . . 2,235.433 K „ „ 1907 . . . . 2,242.457 „ „ „ 1908 . . . . 2,185.439 „ Razem . . 6,663.329 K przeciętnie 2,221.109 K, ze względu jednak na wynik ostatniego roku, preliminuje się w zmniejszonem zaokrągleniu 2,150.000 K.
2.519	2.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1906 . . . . . 2.969 K „ „ 1907 . . . . . 2.729 „ „ „ 1908 . . . . . 2.519 „ Razem . . . 8,217 K przeciętnie 2.739 K preliminuje się okrągło 2.500 K.
108.405	90.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1906 . . . . . 101.593 K „ „ 1907 . . . . . 107.005 „ „ „ 1908 . . . . . 108 405 „ Razem . . . 317.003 K przeciętnie 105.667 K preliminnje się w zaokrągleniu 100.000 K.
5,960.845	5,500.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1906 . . . . 5,384.148 K „ „ 1907 . . . . 5,883.226 „ „ „ 1908 . . . . 5,960 845 „ Razem . . 17,228.219 K przeciętnie 5,742.739 K. Wprawdzie ustawa o udziale krajów w dochodach państwa ze spirytusu expiruje z końcem r. 1909, Wydział krajowy jednak licząc na to, że przed rokiem 1910, kwestya ta na nowo — przynajmniej w tej samej wysokości uregulowaną będzie, preliminuje na r. 1910 zaokrągloną przeciętną wynikłość w kwocie 5,700.000 K.
487	—	Nic się nie preliminuje, gdyż dochodów tych nie można z góry obliczyć.
8,257.695	7,732 000	Wogóle preliminuje się *więcej* o 220.500 K.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka XVI.

Rozmaite.

LW. 85.087/1909.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XVI.		**ROZMAITE.**			
		Wydatki.			
	1	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	60 000	—	
	2	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—	
	3	Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—	
	4	Na pokrycie 78% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galicyjski fundusz propinacyjny, w myśl §. 100. ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220 i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	185.358	—	
	5	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach, opłacanych do końca roku 1897 z galic. funduszu propinacyjnego	100.000	—	
	6	Na koszta urządzenia i utrzymania jednego kursu dla pisarzy gmin wiejskich	8.000	—	
	7	Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	1.000	—	
	8	Towarzystwo tatrzańskie, *stała* subwencya	1.000	—	
	9	Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, *stały zasiłek*	10.000	—	
	10	Urzędy pośrednictwa pracy, ryczałt na wydatki rzeczowe	36.500	—	
	11	Spółka ochrony i pomocy narodowej dla Białej, na budowę „Domu polskiego“ w Bielsku, corocznie do roku 1919 włącznie (w myśl uchwały sejmowej z 31. listopada 1908)	—	4.000	
	12	Rata X. i XI. gwarantowanej przez kraj pożyczki w kwocie 400.000 K dla gminy Zakopane na budowę wodociągów (aż do r. 1955)	22.012	—	
		Do przeniesienia . .	453.870	4.000	

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
60 000	60.000	
24.000	24.000	
6.000	6.000	
173.972	160.618	Wysokość dodatku obliczono na podstawie dat otrzymanych w krótkiej drodze z Dyrekcyi galic. fuuduszu propinacyjnego a mianowicie: Suma fasyonowanego na r. 1909 dochodu wynosi . . . . . 2,376.389 K 52 g 10% podatek zarobkowy . . . . 237.638 „ 95 „ 78% dodatek krajowy . . . . . 185.358 „ 38 „
102.106	100.000	
8.247	8.000	Jak na rok 1909 (LW. 22.448/909).
1.000	1.000	
1.000	1.000	
10.000	10.000	Jak na rok 1909 (LW. 79.116/909).
15.000	15.000	Preliminuje się w myśl uzasadnienia w osobnem sprawozdaniu do LW. 75.961/909.
2.000	4.000	
22.764	22.012	
426.089	411.630	

*

Fundusz krajowy. Rubryka XVI. Rozmaite

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XVI		Do przeniesienia . .	453.870	4.000	
	13	Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r.	4.000	—	
	14	Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, stała subwencya *nadzwyczajna* na budowę schroniska aż do umorzenia pożyczki t. j. do r. 1956 włącznie . .	—	2.500	
	14*a)*	Gminie miasta Krakowa na koszta przyjęcia wycieczek młodzieży i włościańskich	—	—	
	15	Krajowy Związek turystyczny, na koszta wydawnictwa i reklamy turystycznej	—	1.500	
	16	Gminie miasta Krakowa, na cele parku im. Dra Jordana	—	—	
	17	Dla czworga dzieci po ś. p. Stanisławie Wyspiańskim, aż do osiągnięcia pełnoletności, każdemu po 600 K . .	2.400	—	
	17*a)*	Dla wdowy po ś. p. Stanisławie Wyspiańskim	—	—	
	17*b)*	Subwencye na urządzenie pochodów jubileuszowych z Galicyi we Wiedniu .	—	—	
	17*c)*	Komitetowi obchodu setnej rocznicy urodzin Juliusza Słowackiego we Lwowie, na wydawnictwa i prace przygotowawcze	—	—	
	17*d)*	Polskiemu Towarzystwu emigracyjnemu we Lwowie, na koszta podróży informacyjnych w sprawie wychodźctwa .	—	—	
		Suma wydatków .	460.270	8.000	468.270

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
426.089	411.630	
4.000	4.000	
2.500	2.500	
—	1.500	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowo uchwalonego na rok 1909.
—	1.500	
—	2.000	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowo uchwalonego na rok 1909.
—	2.400	Przyznane uchwałą Sejmu z 31. października 1908 zaopatrzenia przypadają: Dla Teodora Wyspiańskiego po dzień 31. października 1916, dla Heleny Wyspiańskiej po dzień 30. maja 1920, dla Mieczysława Wyspiańskiego po dzień 7. września 1923, dla Stanisława Franciszka 2 im. Wyspiańskiego po dzień 2. grudnia 1925 (LW. 23.526/1909).
—	600	Zaopatrzenie odpada, gdyż wdowa zawarła ponownie związek małżeński.
—	14.000	
—	500	Na r. 1910 nie preliminuje się, jako jednorazowo uchwalonych na rok 1909.
	5.000	
432.589	445.630	

Fundusz krajowy. Rubryka XVI. Rozmaite.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XVI.		**Dochody.**			
	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	
	2	Odsetki zwłoki od dodatków krajowych do podatków państwowych . . .	100.000	—	
	3	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa, za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto-dochodowego	1,000 000	—	
	4	Bonifikacya z gal. funduszu propinacyjnego za ubytek w dochodach z dodatków do podatków opłacanych przez ten fundusz do r. 1898: *a)* dla kraju . . . . 300.000 K *b)* „ powiatów . . . 100.000 „	400.000	—	
	5	Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K, zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem: *a)* z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych 7.000 K *b)* z datku od stacyi klimatycznej . . . . . 5.000 „ *c)* z 20% dodatku gminnego w Zakopanem . . . . 4.000 „	16.000	—	
	6	Opłaty od pracodawców, którym przez urzędy pośrednictwa pracy dostarczono robotników lub służby. . . .	85.000	—	
	7	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	1.500	—	
		Suma dochodów .	1,602.500	—	1,602.500

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	
114.197	80.000	Wedle zamknięć rachunków wynikłości wynosiły w trzech latach ostatnich: w roku 1906 . . . . . 53.444 K „ „ 1907 . . . . . 110.305 „ „ „ 1908 . . . . . 114.197 „ Razem . . 277.946 K Przeciętnie . . 92.648 „ Ze względu jednak na stały wzrost tej pozycyi, preliminuje się w zaokrągleniu 100.000 K.
1,375.866	720.000	Wedle zamknięć rachunków wynikłości wynosiły w trzech latach ostatnich: w roku 1906 . . . . . 740.646 K „ „ 1907 . . . . . 940.077 „ „ „ 1908 . . . . . 1,375.866 „ Razem . . 3,056.589 K Przeciętnie . 1,018.863 K Wprawdzie postanowienia ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220 o udziale krajów w dochodach państwa z podatków bezpośrednich osobistych traci moc obowiązującą z dniem 31. grudnia 1909 to jednak Wydział krajowy, licząc na to, że przed r. 1910 kwestya ta na nowo przynajmniej w tej samej wysokości uregulowaną będzie, preliminuje na r. 1910 zaokrągloną przeciętną wynikłość w kwocie 1,000.000 K.
400.000	400.000	
18.572	16.000	
—	—	Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu do LW. 75.961/909.
4.042	1.500	
1,912.677	1,217.500	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1910.

Rubryka XVII.

Dodatki do podatków.

LW. 67.191/1909.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XVII.		**DODATKI DO PODATKÓW.**			
		Wydatki	—	—	—
	1	***Dochody***			
		od ogólnej sumy podatków 26,000.000 K, przyjmując wydatność 1 grosza na 260.000 K:			
		1. Od podatku gruntowego i domowego w sumie 19,839.212 K:			
		a) 92·3% w Galicyi wschodniej i zachodniej t. j. od 18,311.593 K po 72 g . 13,184.347 K			
		b) 7·7% w Wielkiem Księstwie Krakowskiem t. j. od 1,527.619 K po 67 g 1,023.505 „			
		2. Od podatku zarobkowego i innych podatków w sumie 6,160.788 K:			
		a) 92·3% w Galicyi wschodniej i zachodniej t. j. od 5,686.407 K po 78 g . 4,435.397 „			
		b) 7·7% w Wielkiem Księstwie Krakowskiem t. j. od 474.381 K po 73 g . 346.298 „	18,989.547	—	18,989.547

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota preliminowana na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	Wydatków w rubryce tej się nie preliminuje.
19,546.602	18,394.192	Preliminuje się *więcej* o 595.355 K na podstawie szczegółów przytoczonych w sprawozdaniu o budżecie na rok 1910 i preliminarza podatków państwowych na rok 1910 zamieszczonego na następnej stronie.

Preliminarz podatków bezpośrednich na r. 1910

nadesłany przez c. k. Kraj. Dyrekcyę skarbu we Lwowie, odezwą z dnia 7. czerwca 1909 L. 46.899 (LW. 67.191/1909).

Liczba porządkowa	Nazwa rubryk	Opłaty netto z r. poprzedniego 1908	Przyzwolony preliminarz na rok 1909	Wniosek na rok przyszły 1910
		w walucie koronowej		
1	Podatek gruntowy	7,270.964	7,680.000	8,480.000
2	Podatek domowo-klasowy	3,037.380	3,120.000	3,400.000
3	Podatek domowo-czynszowy	6,300.406	5,960.000	7,200.000
4	5% podatek dochodowy z domów wolnych	719.235	690.000	700.000
5	Dawny podatek zarobkowy i dochodowy	4.715	—	1.400
6	Powszechny podatek zarobkowy	2,366.589	2,370.000	2,370.000
7	Podatek zarobkowy od domokrążców i przedsiębiorstw wędrownych	5.920	6.000	6.000
8	Podatek zarobkowy od przedsiębiorstw i towarzystw obowiązanych do publicznego składania rachunków	3,748.192	3,150.000	3,400.000
9	Podatek rentowy	1,106.735	950.000	990.000
10	Podatek osobisto-dochodowy	5,160.701	4,760.000	4,780.000
11	Podatek od wyższych poborów służbowych	158.192	118.000	130.000
12	Należytości egzekucyjne	1,202.157	1,100.000	1,000.000
13	Procenta zwłoki	218.272	210.000	200.000
14	Kary	—	—	—
	Razem	31,299.458	30,114.000	32,657.400

WYKAZ A)

podatków państwowych, preliminowanych na rok 1910, od których mają być pobierane dodatki krajowe.

L. porz.	Nazwa podatku (rodzaj)	Pojedyńczo K	Razem K	Uwaga
1	Podatek gruntowy	—	8,480.000	
2	**Podatek domowy:**			
	a) domowo-klasowy	3,400.000		
	b) domowo-czynszowy	7,200.000		
	c) 5% od domów uwolnionych od podatku czynszowego	700.000	11,300.000	
3	**Inne podatki:**			
	a) ogólno-zarobkowy	2,371.400		
	b) zarobkowy od domokrążców i ogólnych przedsiębiorstw	6.000		
	c) zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków	3,400.000		
	d) podatek rentowy od fasyonowanych	235.000		
	e) podatek od wyższych poborów służbowych	130.000	6,142.400	
	Suma ogólna A)		25,922.400	

WYKAZ B)

podatków państwowych preliminowanych na rok 1910, od których nie mają być pobierane dodatki krajowe.

1	Podatek rentowy pobierany w drodze potrąceń	—	755.000	
2	Podatek osobisto-dochodowy, cały	—	4,780.000	
3	Należytości egzekucyjne	—	1,000.000	
4	Procenta zwłoki	—	200.000	
5	Kary (grzywny)	—	—	
	Suma ogólna B)	—	6,735.000	

Zestawienie:

Suma A) . . . . . 25,922.400 K
Suma B) . . . . . 6,735.000 „
Ogółem . . 32,657.400 K

zgodnie z preliminarzem podatków państwowych na r. 1910.

LW. 59.041/1909.

418423
1909/10, 468-479
Alegaty
Aleg. 468

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za r. 1908.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do postanowień §. 18. statutu krajowego i §. 6. instrukcyi przedkłada Wydział krajowy zamknięcie rachunków za rok 1908 wszystkich pod jego zarządem zostających funduszów, ugrupowanych na **trzy główne działy**, a mianowicie:

A. Fundusz krajowy i zakładów krajowych, oraz fundusze budżetem objęte.
B. Fundusze dotowane.
C. Fundusze samoistne.

Dział A.

Fundusz krajowy i zakładów krajowych, oraz fundusze budżetem objęte.

I. Fundusz krajowy (rubr. I. do XVII. dochodów i I do XVI. wydatków).
II. Fundusze szpitali krajowych, a w szczególności:
[illegible] zechnego we Lwowie (2 oddziały).
[illegible] błąkanych w Kulparkowie.
[illegible] rakowie (4 oddziały).

[illegible] „ koszar krajowych.
VI. „ policyi krajowej.
VII. Zakłady i fundusze rolnicze:
1. Dublany, akademia rolnicza.
2. „ niższa szkoła rolnicza.
3. „ szkoła gorzelnicza.
4. „ gorzelnia.
5. „ folwark.
6. „ stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza.

7. Lwów, stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza.
8. „ szkoła gospodarstwa lasowego.
9. Czernichów, szkoła średnia rolnicza.
10. „ folwark.
11. Bereżnica, niższa szkoła rolnicza.
12. Horodenka, „ „ „
13. Jagielnica, „ „ „
14. Kobiernice, „ „ „
15. Suchodół, „ „ „
16. Miłocin, „ „ „
17. Rzeszów, szkoła mleczarska.
18. Tarnów, „ ogrodnicza.
19. Zaleszczyki, zakład sadowniczy.
20. Kraków, skład publiczny.
21. Fundusz kultury krajowej.

VIII. Zakłady przemysłowe:

1. Brzezowiec, krajowa szkoła koszykarska.
2. Brzostek, „ „ „
3. Dynów, „ „ „
4. Gdów, „ „ „
5. Leżajsk, „ „ „
6. Niżniów, „ „ „
7. Tarnobrzeg, „ „ „
8. Zator, „ „ „
9. Lwów, krajowy centralny kurs koszykarski.
10. Grybów, krajowy naukowy warsztat kołodziejski.
11. Grzymałów, „ „ „ „
12. Kamionka strumiłowa, krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.
13. Tłumacz, „ „ zawodowa kołodziejska.
14. Stanisławów, „ „ stolarska.
15. Kalwarya, „ „ „
16. Jaworów, krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.
17. Kołomyja, krajowa szkoła garncarska.
18. Podgórze, krajowe kursa dla przemysłu keramicznego.
19. Witków, krajowy naukowy warsztat szewski.
20. Stary Sącz, „ „ „ „
21. Dobczyce, krajowa szkoła szewska.
22. Kołomyja, „ „ „
23. Krosno, „ „ tkacka.
24. Gliniany, krajowy naukowy warsztat tkacki.
25. Gorlice, „ „ „ „
26. Kosów, „ „ „ „
27. Łańcut, „ „ „ „
28. Rychwałd, „ „ „ „
29. Rakszawa, krajowa szkoła sukiennicza.
30. Zakopane, „ „ koronkarska.
31. Bobowa, „ „ „
32. Maków „ „ hafciarska.
33. Lwów, „ keramiczna stacya doświadczalna.
34. Lwów, „ mechaniczna „ „
35. Drohowyże, „ szkoła rzemiosł.

Dział B.

Fundusze dotowane.

I. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

II. Fundusz budowy zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie.

III. Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół.

IV. „ „ „ „ „ „ koszar.

V. „ „ na drogi powiatowe i gminne.

VI. „ kolejowy.

VII. Fundusze przedsiębiorstw melioracyjnych, a to:

1. Biała, z dopływami, fundusz regulacyi i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca.
2. Biała, regulacya powyżej Grybowa.
3. Błotnia, fundusz regulacyi.
4. Bystra, fundusz zabudowania.
5. Bug, fundusz regulacyi od ujścia Pełtwi do granicy państwa.
6. Dniestr górny z dopływami, fundusz regulacyi.
7. Dniestr górny, regulacya powyżej Kornalowic.
8. Dniestru dorzecze, fundusz zabudowania górskich potoków.
9. Dumny, fundusz regulacyi.
10. Dunajec, fundusz obwałowania lewego brzegu, *poniżej* mostu w Bogumiłowicach.
11. Dunajec, fundusz obwałowania lewego brzegu, *powyżej* mostu w Bogumiłowicach.
12. Gniła Lipa, fundusz regulacyi sekcyi górnej.
13. „ „ „ „ „ środkowej.
14. Kisielina, „ „ „ dolnej.
15. „ „ „ „ górnej.
16. Krzemienica, Babulówka, oraz Trześnia i Rów, fundusz regulacyi.
17. Krzemionka, potoki górskie, fundusz zabudowania.
18. Łańcucko-jarosławskie bagna, fundusz osuszenia.
19. Łęg, fundusz regulacyi.
20. Łęg w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim, fundusz regulacyi.
21. Michałów, fundusz zabudowania.
22. Mikołajowskie debry, fundusz zabudowania.
23. Naddniestrzańskie bagna, fundusz kolmatacyi.
24. Niszkówka, fundusz zabudowania.
25. Nowy Breń, z dopływami, fundusz regulacyi.
26. Pełtew z dopływami, fundusz regulacyi.
27. Przegnojówka, fundusz regulacyi.
28. Pusta, fundusz regulacyi.
29. Rata z dopływami, fundusz regulacyi.
30. Rzemieńskie bagna, fundusz osuszenia.
31. Skawa, dorzecze, fundusz zabudowania potoków górskich.
32. Trześniówka, fundusz konserwacyi.
33. Trześniówka górna, fundusz regulacyi.
34. Tyśmienica z dopływami i potok Letnianka, fundusz regulacyi.
35. Wereszyca, fundusz regulacyi.
36. Wisła, od Niepołomic do ujścia Raby, fundusz obwałowania.

37. Wisła, od Raby do Woli rogowskiej, fundusz obwałowania.
38. Wisła, w powiecie dąbrowskim, fundusz obwałowania.
39. Wisła, lewy brzeg w powiecie krakowskim, fundusz obwałowania.
40. Wisła, lewy wał (nadwiślański) od ujścia Białuchy do granicy państwa, fundusz podwyższenia.
41. Wisła, lewy brzeg, od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, fundusz obwałowania.
42. Wisła, prawy brzeg, między Podgórzem a Niepołomicami, fundusz dla uzupełnienia obwałowania.
43. Wisła, prawy wał (nadwiślański), między Podgórzem, a Niepołomicami, fundusz podwyższenia.
44. Wisła i San, w powiecie tarnobrzeskim, fundusz obwałowania.
45. Wisła i Wisłoka, w powiecie mieleckim, fundusz uzupełnienia obwałowania.
46. Wisłok i Pielnica, fundusz uzupełnienia regulacyi.
47. Złota Lipa, fundusz regulacyi.
48. Zniesieńskie debry, w powiecie lwowskim, fundusz zabudowania.
49. Fundusz pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów.
50. „ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych.
51. „ „ „ cele melioracyjne.
52. „ związkowej kasy chorych, krajowych publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych

VIII. Fundusz włości rentowych.

IX. Fundusze pożyczek krajowych:
1. 4% pożyczka krajowa z roku 1893.
2. „ „ „ „ „ 1904.
3. „ „ „ „ „ 1905.
4. „ „ „ „ „ 1907.

X. Fundusz pożyczkowy na krycie dachów materyałem ogniotrwałym.

XI. Fundusze administrowane przez Bank krajowy:
1. Stały fundusz przemysłowy.
2. Fundusz pożyczkowy dla kółek rolniczych.
3. „ „ „ przemysłu rolniczego.
4. Stały fundusz hodowlany.
5. „ „ pożyczkowy dla spółek oszczędności i pożyczek.
6. Fundusz inwestycyjny.

Dział C.

Fundusze samoistne.

I. Fundusze stypendyjne i dobroczynne:
1—265. Fundusze stypendyjne.
266. Administracya dóbr Winniki.
267. Fundusz stanowy sierociński.
268. Fundacya Aleksandra hr. Stadnickiego.
269. Fundusz pomnika Kościuszki.
270. „ galicyjski inwalidów wojskowych (dla inwalidów z roku 1866).
271. „ niżankowicki inwalidów wojskowych.

272. Fundacya posagowa im. Komarnickich.
273. Zakład narodowy im. Ossolińskich.
274. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.
275. „ budowy domu podrzutków we Lwowie.
276. Fundacya Pelagii Russanowskiej.
277. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.
278. Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego.
279. „ Franciszka Kochmana dla literatów polskich.
280. „ „ „ „ dziewcząt służących.
281. „ Maryi de Préz Jędrzejowiczowej.
282. „ sądecka „Dom roboczy“.
283. „ Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych uzdrowieńców.
284. „ Teresy hr. Weissenwolfowej dla dotkniętych wielką chorobą.
285. „ Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan.
286. „ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego, ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach.
287. „ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego, ku wspieraniu artystów i literatów.
288. „ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego, ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie.
289. „ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego, ku wspieraniu ubogich sług prywatnych.
290. „ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego, posagowa dla ubogich dziewcząt służących.
291. „ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego, ku wspieraniu ubogich chłopców, uczących się rzemiosła.
292. „ Karola Beliny Brzozowskiego.
293. „ Antoniego Schiffnera.
294. „ Maryi Mochnackiej.
295. „ Edwarda Lewińskiego.
296. „ „Domu ubogich“ im. Helclów w Krakowie.
297. „ „Macierzy Polskiej“.
298. „ Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej.
299. Fundusz z legatu Józefa Ciemierzyńskiego dla Akademii rolniczej w Dublanach.
300. „ z legatu Józefa Ciemierzyńskiego na cele oświaty ludowej.
301. „ ku podniesieniu rybactwa.
302. Fundacya Malwiny Wirthowej i Teofili Łukowskiej.
303. „ Siemianowskich dla biednych moralnych dziewcząt.
304. „ Siemianowskich dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych.
305. „ Leonarda i Ludwiki Wężyków.
306. „ bursy im. księcia Leona Sapiehy.
307. „ Franciszka Steczkowskiego.
308. „ posagowa Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich.
309. „ posagowa Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla 10 dziewcząt wiejskich.
310. „ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych.

311. Fundacya Piotra Krzeczunowicza.
312. „ im. Józefa Kosvitzky'ego dla ślepych w Krakowie.
313. „ im. Józefa Kosvitzky'ego dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie.
314. „ im. Józefa Kosvitzky'ego dla poprawionych złoczyńców w Krakowie.
315. „ im. Henryka Straszewskiego.
316. „ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na „Dom pracy", czyli Towarzystwo Miłosierdzia we Lwowie.
317. „ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na tanie kuchnie ludowe we Lwowie.
318. „ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru im. św. Klaudyi.
319. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.
320. Fundacya Józefa Krupacza.
321. „ Wiktora hr. Baworowskiego.
322. Fundusz na zakupno książek dla uczniów zakładów przemysłowych.
323. Fundacya Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce.
324. „ „ „ „ „ Żuratyn.
325. „ Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie.
326. „ Wacława Tyzenhausa.
327. „ Karoliny z ks. Ponińskich księżnej Lubomirskiej.
328. „ Maryi Gewürtzowej.
329. „ ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca.
330. „ ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Dębicy.
331. „ Róży hr. Lanckorońskiej.
332. „ Konstantego i Michaliny Pietruskich.
333. „ im. Oktawa Pietruskiego.
334. „ posagowa im. Eustachego Szumańskiego.
335. „ im. Ignacego Łukasiewicza.
336. „ im. Izydora Kowalewskiego.
337. „ im. Michała Morawieckiego.
338. Krajowy fundusz sierocy.
339. Fundacya im. Angeliki Hoffmann-Sternhort dla sierót po wojskowych.
340. „ im. Angeliki Hoffmann-Sternhort dla sierót po włościanach.
341. „ im. Jakóba hr. Potockiego.
342. « im Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.
343. „ Wojciecha Bursika.
344. „ Samuela Głowińskiego.
345. „ Dra Tadeusza Przesmyckiego
346. „ dobroczynna dla powiatu turczańskiego.
347. „ im. Józefa Ostaszewskiego.

348. Fundusz na założenie i utrzymanie żydowskiego instytutu teologicznego we Lwowie.
349. Fundacya Karoliny Remerowej dla szpitala św. Łazarza w Krakowie.
350. „ Wojciecha Kucharskiego.
351. „ Jana Eugen. Nazarkiewicza.
352. „ galicyjska inwalidów wojskowych (wydzielona z ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny).

II. Fundusz podrzutków w Krakowie.
III. Fundusze propinacyjne 37 miast.
IV. Fundusz b. korpusu galic. ochotników wojskowych z roku 1859.
V. Depozyta gminne serwitutowe.
VI. Depozyta ogólne.

Ogółem działy *A*, *B* i *C* obejmują . . . . 495 funduszów
W roku 1907 wykazano w tych działach . . . 475 „
Z porównania okazuje się *przyrost* . . . . . 20 funduszów

Mianowicie przybyło w roku 1908 nowych funduszów 22; gdy jednak z dawniejszych ubyły 2 fundusze, okazuje się *przyrost* jak wyżej 20 funduszów, mianowicie:

I. Przybyły:

1. Gdów, krajowa szkoła koszykarska.
2. Biała, fundusz regulacyi powyżej Grybowa.
3. Dniestr górny, fundusz regulacyi powyżej Kornalowic.
4. Kisielina, fundusz regulacyi sekcyi górnej.
5. Rata, z dopływami, fundusz regulacyi.
6. Tyśmienica, z dopływami i Letnianka, fundusz regulacyi.
7. Wisłok i Pielnica, fundusz uzupełnienia regulacyi.
8. Fundusz 4% pożyczki krajowej z roku 1907.
9. „ pożyczkowy na krycie dachów materyałem ogniotrwałym.
10. „ inwestycyjny, administrowany w Banku krajowym.
11. „ stypendyjny Michała Gątkiewicza.
12. „ „ Hillela Lechnera.
13. „ „ Eugeniusza Nazarkiewicza (dla prawników obrz. rzym.-kat.).
14. „ „ „ „ (dla prawników obrz. gr.-kat.).
15. „ „ Adama Neronowicza.
16. „ „ Edwina Płażka.
17. „ „ Wandy Zagórskiej (dla dziatwy szkolnej w Dżurowie).
18. „ „ Wandy Zagórskiej (dla ochronki i bursy w Śniatynie).
19. Fundacya Karoliny Remerowej dla szpitala św. Łazarza w Krakowie.
20. „ Wojciecha Kucharskiego.
21. „ Jana Eugeniusza Nazarkiewicza.
22. „ galicyjska inwalidów wojskowych (wydzielona z ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny).

II. Ubyły:

1. Dżurów, krajowa szkoła koszykarska.
2. Nieznanowice, „ „ „

Zachowując formę przedłożonego zamknięcia rachunku, unormowaną zasadniczemi uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1878 i z dnia 20. grudnia 1885, zastosowano w niej szemat rubryk w wydatkach i dochodach funduszu krajowego, ściśle do układu budżetu „brutto", uchwalonego przez Wysoki Sejm na rok 1908.

Dla uzyskania przytem pełnego a zarazem przejrzystego obrazu finansów krajowych (w myśl życzenia Komisyi budżetowej, wyrażonego w sprawozdaniu o zamknięciu rachunku funduszu krajowego za rok 1906 i 1907), — ugrupowano wszystkie fundusze zostające pod zarządem Wydziału krajowego w trzy główne działy, a mianowicie:

A) Fundusz krajowy i fundusze budżetem objęte.

B) Fundusze dotowane.

C) Fundusze samoistne.

Pierwsze dwa działy A) i B) przedstawiają wyniki gospodarki funduszów, będących przedmiotem uchwał budżetowych Wysokiego Sejmu, zaś dział C) daje osobny obraz ruchu funduszów samoistnych, administrowanych tylko przez Wydział krajowy.

Druku osobnych broszurek dla każdej rubryki i każdego funduszu oddzielnie — tak jak przy budżecie, zaniechano, gdyż takie osobne broszurki dla zamknięć rachunkowych byłyby niepraktyczne i utrudniające pogląd na całość, tem więcej, że zamknięcie rachunków objęte jest jednem ogólnem sprawozdaniem tak Wydziału, jak Wysokiego Sejmu krajowego, tudzież jednem *sumarycznem zestawieniem wyników brutto i stanu majątkowego wszystkich funduszów* zamieszczonem na końcu, po szczegółowych zamknięciach rachunków.

Zamknięcie rachunku funduszu krajowego za rok 1908 przedstawia wynik ostateczny jak następuje:

	Wynik rzeczywisty:	Budżetem uchwalony:	Z porównania wynik *większy:*
Wydatki budżetowe	51,035.636 K	50,165.239 K	870.397 K
Dochody budżetowe	43,953.436 „	40,441.016 „	3,512 420 „
Niedobór r. 1908 .	7,082.200 K		
Ponieważ jednak budżet roku 1908 zamknięto niedoborem .		9,724.223 K	
zatem wynik rzeczywisty okazał się cyfrowo *korzystniejszy* od budżetu o kwotę			2,642.023 K

Pozorny ten wynik nie stanowi jednak rzeczywistej nadwyżki dochodów w roku 1908, gdyż na pokrycie niedoboru musiał Wydział krajowy korzystać w ciągu roku z przywolonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8/X. 1907 i 2/XI. 1908 pożyczki.

Ponieważ jednak wedle zamknięcia rachunku za rok 1907 przeniesiono do dyspozycyi roku 1908, resztę niezużytej w roku 1907 pożyczki w kwocie . . . . . 1,287.095 K
zatem nie było potrzeby zaciągnięcia całej przyzwolonej przez Wysoki Sejm na pokrycie niedoboru w roku 1908 pożyczki w kwocie 9,724.223 K i zaciągnięto tylko pożyczkę w sumie . . . 8,335.182 „

Z dyspozycyjnej sumy . . 9,622.277 K

zużyto na pokrycie wykazanego powyżej niedoboru w roku 1908, kwotę j. w.. . . . . 7,082 200 „

pozostałą zaś resztę, jako rzeczywisty *korzystniejszy* wynik w kwocie 2,540.077 K

przeniesiono w myśl uchwały Rady Wydziału krajowego z dnia 16. lipca 1909, LW. 59.041/909 na rachunek uchwalonej w budżecie roku 1909, krótkoterminowej pożyczki na pokrycie niedoboru 10,972 059 K.

Nawiasowo zaznacza Wydział krajowy, iż na pokrycie niedoborów funduszu krajowego zaciągnięto od r. 1906 w galicyjskim funduszu propinacyjnym następujące pożyczki:

w roku	1906	2,225.000 K
„	1907	2,523.000 „
„	1908	8,335.182 „
	Razem	13,083.182 K

Różnice pomiędzy wynikami rzeczywistymi, a kwotami uchwalonemi w budżecie, uzasadnione szczegółowo przy każdej rubryce i pozycyi zamknięcia, przedstawiają się jak następuje:

A) W wydatkach.

			mniej:	*więcej:*
W rubr.	I.	„Reprezentacya kraju“ *więcej* o .	—	30.593 K
„	II.	„Zarząd„ *mniej* o	71.422 K	—
„	III.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . .	—	360.503 „
„	IV.	„Dobroczynność“ *mniej* o . .	6 270 „	—
„	V.	„Oświata i sztuka“ *więcej* o . .	—	774.665 „
„	VI.	„Pomniki historyczne“ *mniej* o .	1.290 „	—
„	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne“ *mniej* o	8.007 „	—
„	VIII.	„Komunikacye“ *więcej* o. . . .	—	195.074 „
„	IX.	„Budowy wodne i melioracye“ *mniej* o	558.171 „	—
„	X.	„Rolnictwo“ *więcej* o	—	75 837 „
„	XI.	„Górnictwo“ *mniej* o . . .	19.205 „	—
„	XII.	„Przemysł i rękodzieła“ *mniej* o .	30.949 „	—
„	XIII.	„Długi krajowe“ *więcej* o . .	—	107.956 „
„	XIV.	„Pensye emerytalne, dary z łaski itp. *więcej* o	—	4.812 „
„	XV.	„Opłaty konsumcyjne“ *mniej* o .	2.161 „	—
„	XVI.	„Rozmaite“ *więcej* o	—	18.432 „
		Razem wydano *więcej* o . . .	—	1,567 872 K
		„ „ *mniej* o . . .	697.475 K	—
		Wogóle wydatki były *większe* o .		870.397 K

B) W dochodach:

			mniej:	*więcej:*
W rubr.	I.	„Reprezentacya kraju“ *więcej* o .	— K	265 K
„	II.	„Zarząd“ *więcej* o	—	28.432 „
„	III.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . .	—	338.523 „
„	IV.	„Dobroczynność“	—	—
„	V.	„Oświata i sztuka“ *więcej* o . .	—	467.677 „
„	VI.	„Pomniki historyczne“ *więcej* o .	—	32 „
„	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne“ *więcej* o	—	35.528 „
„	VIII.	„Komunikacye“ *więcej* o . .	—	25.126 „
„	IX.	„Budowy wodne i melioracye“ *mniej* o	520.345 „	—
„	X.	„Rolnictwo“ *więcej* o . . .	—	86.059 „
„	XI.	„Górnictwo“ *więcej* o . . .	—	70.482 „
„	XII.	„Przemysł i rękodzieła“ *mniej* o .	1.757 „	—
„	XIII.	„Długi krajowe“ *więcej* o . .	—	127.196 „
„	XIV.	„Pensye emerytalne“ *więcej* o . .	—	13.201 „
„	XV.	„Opłaty konsumcyjne“ *więcej* o .	—	765.695 „
„	XVI.	„Rozmaite“ *więcej* o . . .	—	705.177 „
„	XVII.	„Dodatki do podatków“: w Galicyi wschodniej i zachodniej od podatku gruntowego i domowego po 72 g, od podatku zarobkowego po 78 g, zaś w W. Księstwie Krakowskiem od podatku gruntowego i domowego po 64 g, a od podatku zarobkowego po 70 g, przyniosły ogółem *więcej* o .	—	1,371.129 „
		tak, że wydatność grosza w r. 1908 wynosiła . . . 269.878 K zamiast preliminowanych 250.000 „		
		Razem wpłynęło dochodów *więcej* o	— K	4,034.522 K
		mniej o .	522 102 „	—
		Wogóle dochody były *większe* o .		3,512.420 K
		gdy zaś wydatki były *większe* o .		870.397 „
		okazuje się ostateczny wynik zamknięcia rachunku *cyfrowo korzystniejszy* od budżetu o kwotę . .		2,642.023 K
		a gdy zaciągnięto *mniejszą* pożyczkę od przyzwolonej o kwotę . .		101.946 „
		ostateczny wynik jest *rzeczywiście korzystniejszy*, o kwotę . . .		2,540.077 K
		z powodów wyżej wyjaśnionych.		

Szczegółowe uzasadnienie różnic budżetowych znajduje się w zamknięciu rachunkowem każdego funduszu, w zamieszczonych tam wyjaśnieniach przy poszczególnych rubrykach i pozycyach.

Nadto wykazuje zamknięcie rachunku funduszu krajowego stan funduszu uposażenia Kasy krajowej, wynoszący z końcem roku 1908, jak następuje:

a) w gotówce	1,049.813 K 86 g
b) na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym	298.516 „ 67 „
c) na lokacyi w krakowskim składzie publicznym . . .	71.001 „ 81 „
d) w należytości czynnej od funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie	230.395 „ 43 „
e) w należytościach czynnych z tytułu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym dla dotkniętych klęskami elementarnemi (w myśl uchwały sejmowej z dnia 9. lutego 1894)	2.644 „ 17 „
f) w należytości od funduszu budowy pawilonów w Kulparkowie	43.440 „ — „
g) w należytości od funduszu szpitala powszechnego we Lwowie	303.935 „ 96 „
h) na rachunku czekowym w c. k. pocztowej Kasie oszczędności	252 „ 10 „
Razem	2,000.000 K — g

Według **sumarycznego zestawienia wszystkich funduszów krajowych** stan tychże z końcem roku 1908 wynosi:

a) w majątkach zarodowych:

1. Gotowizna w kasach . . .	15.444 K 76 g	
2. Efekta w walucie koronowej . .	22,445.815 „ 69 „	
3. Dobra i realności	20,565.439 „ — „	
4. Kapitały hipotekowane . . .	97.062 „ 64 „	
5. Przewyżka należytości czynnych .	1,356.400 „ 95 „	44,480.163 K 04 g

b) w majątkach obrotowych:

1. Gotowizna w kasach . . .	6,639.503 K 08 g	
2. Efekta	24,251.412 „ 94 „	
3. Kapitały lokowane w bankach . .	4,875.028 „ 15 „	
Razem stan czynny . .	35,765.944 K 17 g	
4. Przewyżka należytości biernych .	65,841.750 „ 80 „	
Przewyżka stanu biernego		30,075.806 „ 63 „
Pozostaje stan czynny		14,404.356 K 41 g
Z końcem roku 1907 stan był następujący:		
a) w majątkach zarodowych stan czynny	43,362.274 K 45 g	
b) w majątkach obrotowych przewyżka stanu biernego . .	27,103.167 „ 73 „	
Ogólny majątek wykazał stan czynny		16,259.106 K 72 „
Okazuje się tedy z końcem roku 1908 *ubytek* majątku o .		1,854.750 K 31 g
a mianowicie:		
w majątkach zarodowych *wzrósł* stan czynny o	1,117.888 K 59 g	
w majątkach obrotowych *wzrósł* stan bierny o	2,972.638 „ 90 „	
Wogóle *ubytek* majątku jak wyżej o .	1,854.750 K 31 g	

Należytości czynne, nie wliczając kapitałów w bankach lokowanych, wynoszą z końcem roku 1908:		
a) w majątkach zarodowych . .	1,636.207 K 97 g	
b) „ obrotowych . .	36,365.128 „ 01 „	38,001.335 K 98 g
z końcem roku 1907 wynosiły te należytości:		
a) w majątkach zarodowych . .	1,707.610 K 43 g	
b) „ obrotowych . .	25,158.480 „ 95 „	26,866.091 „ 38 „
Z końcem roku 1908 *wzrosły* należytości czynne o . .		11,135.244 K 60 g
mianowicie:		
a) w majątkach zarodowych *zmniejszyły* się o	71.402 K 46 g	
b) w majątkach obrotowych *zwiększyły* się o	11,206.647 „ 06 „	
Wogóle *przybyło* należytości czynnych j. w. o . . .		11,135.244 „ 60 „

według poszczególnych zamknięć rachunków.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych i dotowanych za rok 1908.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1908.

3 Rachunki funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, wykazanych w dziale C), przyjmuje Sejm do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 10. lipca 1909.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Władysław Jahl, *w. r.*

Dział A.

Fundusz krajowy i zakładów krajowych, oraz fundusze budżetem objęte.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1908.

		Str.
I.	Fundusz krajowy	13
II.	Szpitale krajowe (Lwów, Kulparków, Kraków)	321
III.	Fundusz szkolny krajowy	391
IV.	Fundusz szkolny emerytalny	421
V.	Fundusz koszar krajowych	427
VI.	Fundusz policyi krajowej	431
VII	Krajowe zakłady rolnicze, Skład publiczny w Krakowie i fundusz kultury krajowej	437
VIII.	Krajowe zakłady przemysłowe	571

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

FUNDUSZ KRAJOWY.

Sumaryczne zamknięcie rachunku

za rok

1908.

Sumaryczne zamknięcie rachunku

Liczba rubryk budżetowych	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1908 zwyczajne K	g	nadzwyczajne K	g	razem K	g
	WYDATKI.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Reprezentacya kraju	190.992	96	—	—	190.992	96
II.	Zarząd	1,787.744	38	4.317	35	1,792.061	73
III.	Sprawy zdrowotne	6,013.313	36	205.803	—	6,219.116	36
IV.	Dobroczynność	78.208	27	38.520	82	116.729	09
V.	Oświata i sztuka	21,167.868	05	197.416	05	21,365.284	10
VI.	Pomniki historyczne	49.189	93	291.200	—	340.389	93
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	1,005.048	03	—	—	1,005.048	03
VIII.	Komunikacye	4,570.870	13	634.965	09	5,205.835	22
IX.	Budowy wodne i melioracye .	6,155.405	07	—	—	6,155.405	07
X.	Rolnictwo	2,223.898	91	896.318	47	3,120.217	38
XI.	Górnictwo	197.324	98	—	—	197 324	98
XII.	Przemysł i rękodzieła . . .	1,099.511	80	214.443	58	1,313.955	38
XIII.	Długi krajowe	3,180.250	41	75.306	67	3,255.557	08
XIV.	Pensye emerytalne	305.388	41	8.380	—	313.768	41
XV.	Opłaty konsumcyjne	11.339	34	—	—	11.339	34
XVI.	Rozmaite	428.111	25	4.500	—	432.611	25
	Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych . .	48,464.465	28	2,571.171	03	51,035.636	31
	B. Przenośne.						
	3% lokacya w Banku krajowym na rachunku czekowym. . .					9,790.242	32
	Z 3% lokacyi zwrócono funduszowi pożyczkowemu dla gmin na na budowę koszar dla c. i k. wojska					454.238	21
	„ „ „ zwrócono funduszowi pożyczkowemu na drogi powiatowe i gminne					152.800	—
	„ 4% „ wydano na rachunek bieżący krajowego składu publicznego w Krakowie					21.819	89
	Zaliczki zwrócone depozytom					85.000	—
	Rachunek czekowy funduszu krajowego w poczt. Kasie oszczędn.					27.017	64
	„ przenośny krajowych opłat konsumcyjnych w pocztowej Kasie oszczędności.					2,025.847	89
	„ przenośny krajowego składu publicznego w Krakowie					183.941	03
	3% pożyczka zwrócona funduszowi sprzedaży soli					2,272.000	—
	4% „ „ „ kolejowemu					400.000	—
	Zaliczka wydana na budowę zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie					186.473	37
	Zaliczka wydana na budowę pawilonów w Kulparkowie . . .					30.186	74
	Zaliczka wydana funduszowi pożyczkowemu na krycie dachów materyałem ogniotrwałym					795.986	—
	Efekta z galic. funduszu propinacyjnego na poczet pożyczki na pokrycie niedoboru w r. 1908 wydane do spieniężenia .					6,027.137	44
	„ z Banku krajowego, na utworzenie funduszu pożyczkowego, na krycie dachów materyałem ogniotrwałym, wydane do spieniężenia					1,500.000	—
	Suma wszystkich wydatków . .					74,988.326	84
	C. Pozostałość kasowa z końcem roku 1908:						
	a) w gotówce	1,094.614 K 93 g					
	b) w efektach	1,000.000 „ — „				2,094.614	93
	Ogółem zgodnie ze sumą dochodów . .					77,082 941	77

funduszu krajowego za rok 1908.

Kwota budżetem uchwalona dnia 28—31. października oraz 2. listopada 1908			Wynikłości są zatem	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze	większe
K	K	K	K	K
160.400	—	160.400	—	30 593
1,856.484	7.000	1,863.484	71.422	—
5,638.101	220.513	5,858.614	—	360.503
78.178	44.821	122.999	6.270	—
20,136.343	454.276	20,590.619	—	774.665
50.480	291.200	341.680	1.290	—
1,013.055	—	1,013.055	8.007	—
4,301.761	709.000	5,010.761	—	195.074
6,713.576	—	6,713.576	558.171	—
2,159.722	884.658	3,044.380	—	75.837
216.530	—	216.530	19.205	—
1,116.181	228.723	1,344.904	30.949	—
3,147.601	—	3,147.601	—	107.956
300.577	8.380	308.957	—	4.812
13 500	—	13.500	2.161	—
409.679	4.500	414.179	—	18.432
47,312.168	2,853.071	50,165.239	697.475	1,567.872
				870 397

Wykazany zapas w gotówce . . . . . 1,094.614 K 93 g

jest własnością:

funduszu uposażenia Kasy krajowej . .	1,049.813 K 86 g	
krajowego składu publicznego w Krakowie	44.801 „ 07 „	
Razem j. w.		1,094.614 K 93 g

wykazany zaś zapas w efektach imiennej wartości 1,000.000 K, stanowią akcye zakładowe Spółki akcyjnej wschodnio galicyjskich kolei lokalnych, w zamian za otrzymaną z funduszu krajowego subwencyę w tejże wysokości, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894.

Fundusz uposażenia Kasy krajowej . . . . . 2,000.000 K — g

składa się:

a) z gotówki jak wyżej	1,049.813 K 86 g	
b) z lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym	298.516 „ 67 „	
c) z lokacyi w krajowym składzie publicznym w Krakowie	71 001 „ 81 „	
d) w należytości od funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie	230.395 „ 43 „	
e) w należytościach czynnych z tytułu udzielenia pożyczek Wydziałom powiatowym dla dotkniętych klęskami elementarnemi (w myśl uchw. sejm. z 9. lutego 1894) .	2.644 „ 17 „	
f) w należytości od funduszu budowy pawilonów w Kulparkowie.	43.440 „ — „	
g) w należytości od funduszu szpitala powszechnego we Lwowie	303 935 „ 96 „	
h) na rachunku czekowym w pocztowej Kasie oszczędności.	252 „ 10 „	
Razem j. w.		2,000.000 K — g

Sumaryczne zamknięcie rachunku

Liczba rubryk budżetowych	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1908					
		zwyczajne		nadzwyczajne		razem	
		K	g	K	g	K	g
	DOCHODY.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Reprezentacya kraju . . .	314	66	—	—	314	66
II.	Zarząd	283.504	29	—	—	283.504	29
III.	Sprawy zdrowotne	2,583.200	60	—	—	2,583.200	60
IV.	Dobroczynność	—	—	—	—	—	—
V.	Oświata i sztuka.	4,409.705	95	—	—	4,409.705	95
VI.	Pomniki historyczne . . .	581	80	100.000	—	100.581	80
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	460.377	77	—	—	460.377	77
VIII.	Komunikacye	608 568	08	27.500	—	636.068	08
IX.	Budowy wodne i melioracye .	3,965 681	56	—	—	3,965 681	56
X.	Rolnictwo	898.223	77	15.000	—	913.223	77
XI.	Górnictwo	184.481	94	—	—	184.481	94
XII.	Przemysł i rękodzieła . . .	456.119	54	9.010	—	465.129	54
XIII	Długi krajowe	180.990	63	—	—	180.990	63
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski	53.201	02	—	—	53.201	02
XV.	Opłaty konsumcyjne. . . .	8,257.695	35	—	—	8,257.695	35
XVI.	Rozmaite	1,912.676	94	—	—	1,912.676	94
	Suma dochodów własnych .	24,255.323	90	151.510	—	24,406.833	90
XVII.	Dodatki do podatków: *a)* w Galicyi wsch. i zach. po 72 i 78 gr. *b)* w W. Księstwie Krakowskiem po 64 i 70 gr. .	19,546.602	24	—	—	19,546.602	24
	Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	43,801.926	14	151.510	—	43,953.436	14
	Pożyczka krótkoterminowa, zaciągnięta z galic. fund. prop. na pokr. niedoboru w r. 1908	7,082.200	17	—	—	7,082.200	17
	Ogółem . . .	50,884.126	31	151.510	—	51,035.636	31
	B. Przenośne.						*)
	3% lokacya w Banku kraj. (ściągnięta z rachunku czekowego)					9,805.062	32
	3% „ fund. pożyczk. dla gmin na bud. koszar dla c. k. wojska					454.238	21
	3% „ „ „ na drogi powiatowe i gminne . .					214.930	68
	3% „ zwrócona z rach. bież. kraj. składu publ. w Krakowie					20.000	—
	Zaliczki pobrane z depozytów ogólnych					85.000	—
	Rachunek czekowy funduszu kraj. w poczt. Kasie oszczędności					26.892	25
	„ przenośny kraj. opłat konsum. w poczt. Kasie oszcz.					2,025.847	89
	„ „ krajowego Składu publicznego w Krakowie					189 558	17
	3% pożyczka pobrana z funduszu sprzedaży soli.					2,272.000	—
	4% „ „ „ „ kolejowego.					400.000	—
	Zaliczka zwrócona przez fundusz pożyczkowy na pokrycie dachów materyałem ogniotrwałym					795.986	—
	Efekta otrzymane z galic. funduszu propinacyjnego na poczet poż. na pokrycie niedoboru budżetu fund. kraj. w r. 1908					6,027.137	44
	Efekta otrzymane z Banku krajowego na utworzenie funduszu pożyczkowego na krycie dachów materyałem ogniotrwałym					1,500.000	—
	Fundusz uposażenia kasy krajowej, pobrane zwroty pożyczek.					100	—
	Suma wszystkich dochodów . .					74,852.389	27
	C. Pozostałość kasowa z początkiem roku 1908:						
	a) w gotówce	1,230.552 K 50 g					
	b) w efektach.	1,000.000 „ — „				2,230.552	50
	Ogółem zgodnie ze sumą wydatków .					77,082.941	77

funduszu krajowego za rok 1908.

Kwota budżetem uchwalona dnia 28—31. października, oraz 2. listopada 1908			Wynikłości są zatem	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze	większe
K	K	K	K	K
50	—	50	—	265
255.072	—	255.072	—	28.432
2,244.677	—	2,244.677	—	338.523
—	—	—	—	—
3,942.029	—	3,942.029	—	467.677
550	100.000	100 550	—	32
424.850	—	424.850	—	35.528
585.942	25.000	610.942	—	25.126
4,486.027	—	4,486.027	520.345	—
812.165	15.000	827.165	—	86.059
114.000	—	114.000	—	70.482
464.727	2.160	466.887	1.757	—
53.794	—	53.794	—	127.196
40.000	—	40 000	—	13.201
7,492.000	—	7,492.000	—	765.695
1,207.500	—	1,207.500	—	705.177
22,123.383	142.160	22,265.543	522.102	2,663.393
18,175.473	—	18,175.473	—	1,371.129
40,298.856	142.160	40,441.016	522.102	4,034.522
				3,512.420
9,724.223	—	9,724.223	2,642.023	—
50,023.079	142.160	50,165.239	2,642.023	3,512.420
				870.397

Uwaga. *) Stan lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym wynosi z końcem roku 1908 . . . . . 374.900 K — g

która to suma jest własnością:

a) funduszu uposażenia Kasy krajowej . . . . . 298.516 K 67 g

b) funduszu pożyczkowego drogowego . . . . . 76.383 „ 33 „

Razem j. w. . . . 374.900 K — g

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

		Szczegół.	Ogół.
1. Pozostałość kasowa z rach. z końcem roku 1908:			
w gotówce . .	1,094.614 K 93 g		
w efektach .	1,000.000 „ — „	2,094.614 K 93 g	
2. Należytości czynne z roku bieżącego:			
a) w rubryce wydatków .	306.229 K 67 g		
b) „ dochodów .	3,068.381 „ 50 „		
3. Należytości czynne z lat ubiegłych	6,084.192 „ 81 „	9,458.803 „ 98 „	11,553.418 K 91 g
Z końcem roku 1907 wynosiła suma stanu czynnego	11,158.444 K 98 g		
Z porównania z takim stanem z końcem roku 1908	11,553.418 „ 91 „		
Okazuje się w stanie czynnym z końcem roku 1908 *przyrost* o	394.973 K 93 g		

Stan bierny:

4. Należytości bierne z roku bieżącego:			
a) w rubryce wydatków	10,471.118 K 03 g		
b) „ dochodów	98.288 „ 72 „		
5. Należytości bierne z lat ubiegłych	7,381.346 „ 75 „	17,950.753 „ 50 „	
Przewyżka stanu biernego			6,397.334 K 59 g
Z końcem roku 1907 wynosiła przewyżka stanu czynnego . . .			3,219.882 „ 89 „
Stan przeto majątku z końcem roku 1908 (nie uwzględniając długów pożyczek krajowych wykazanych w osobnych zamknięciach rachunkowych) przedstawia się *niekorzystniej* o			9,617.217 K 48 g
mianowicie: stan czyny *zwiększył się* o . . .	394.973 K 93 g		
„ bierny *zwiększył się* o . . .	10,012.191 „ 41 „		
Stan majątku jest tedy *niekorzystniejszy* jak wyżej o.			9,617.217 K 48 g

Dział A.

I.

FUNDUSZ KRAJOWY.

Fundusz krajowy. Rubryka I. Reprezentacya kraju.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
I.		**REPREZENTACYA KRAJU.**			
		Wydatki.			
	1	Koszta podróży pp. posłów	10.275	20	9.500
	2	Dyety pp. posłów	75 770	—	72.000
	3	Koszta druków	70.767	10	54.000
	4	Spisywanie sprawozdań	16.487	37	12.000
	5	Pisarze dzienni	1.735	80	1.300
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	2.400	—	2.400
	7	Służba	3.988	20	2.600
	8	Opał	3.327	60	3.000
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg	190	33	200
	10	Potrzeby kancelaryjne	2.888	70	2.000
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej . . .	400	—	400
		Do przeniesienia . .	188.230	30	159.400

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	775	Wydatki wogóle *większe* z powodu dłuższego trwania sesyi sejmowej w r. 1908.
—	3.770	
—	16.767	
—	4.487	
—	436	
—	—	Z pozostałego kredytu z lat poprzednich . . 2.740 K — g tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1908 2.400 „ — „ razem z sumy . . 5.140 K — g wydano w roku 1908 . . . . . 3.860 „ — „ resztę zaś niezużytą w kwocie . . 1.280 K — g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rok 1909 (LW. 47.443/909).
—	1.388	Na rachunek pozostałego kredytu w r. 1907. 134 K 20 g tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1908 2.600 „ — „ razem na rachunek sumy. . 2.734 K 20 g wydano w r. 1908 . . 4.122 „ 40 „ *więcej* o . . 1.388 K 20 g z powodu dłuższego trwania sesyi sejmowej.
—	328	Wydatek *większy* z powodu dłuższego trwania sesyi sejmowej.
10	—	Wydatek *mniejszy* w miarę potrzeby.
—	889	Wydatek *większy* z powodu dłuższego trwania sesyi sejmowej.
—	—	Z pozostałego kredytu z r. 1907 . . . . 352 K 88 g i z kredytu uchwalonego na r. 1908 . 400 „ — „ razem z sumy . . 752 K 88 g wydano w r. 1908 . . . . . 27 „ 40 „ resztę zaś w kwocie. . 725 K 48 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rok 1909 (LW. 47.443/909).
10	28.840	

Fundusz krajowy. Rubryka I. Reprezentacya kraju.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
I.		Z przeniesienia . .	188.230	30	159.400
	12	Rozmaite drobne wydatki	2.762	66	1.000
		Suma wydatków .	190.992	96	160.400
		Doohody.			
	1	Dochody ze sprzedaży druków sejmowych .	314	66	50

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
10	28.840	
—	1.763	Wydatek *większy* głównie z powodu znaczniejszych robót stolarskich wykonanych w sali sejmowej.
10	30.603	
	30.593	
—	265	Dochód *większy* nie dający się dokładnie obliczyć.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
budżetu					
II.		**ZARZĄD.**			
		Wydatki.			
		A) Kierownictwo.			
	1	Marszałek krajowy . . . 12.000 K i dodatek na reprezentacyę . 8.000 „	20.000	—	20.000
	2	Sześciu członków Wydziału krajowego . .	71.566	66	72.000
	3	Zastępcy członków Wydziału krajowego . .	1.000	—	4.000
			92.566	66	96.000
		B) Biura Wydziału krajowego.			
	4	*Oddział konceptowy.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		4 radców	39.360	—	31.488
		8 sekretarzy	42.616	—	48.704
		7 wicesekretarzy	28.224	—	32.928
		6 adjunktów	24.105	76	22.560
		6 koncepistów	19.540	28	17.808
		3 praktykantów, adjuta po 1.400 K 3 praktykantów, adjuta po 1.200 K . .	6.375	47	7.800
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie . .	3.762	78	4.030
			163.934	29	165.318
	5	*Oddział melioracyjny.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		Dyrektor	7.872	—	7.872
		Zastępca dyrektora	6.088	—	6.088
		13 starszych inżynierów	77.896	35	77.856
		Referent administracyjno-prawny . . .	6.355	40	7.872
		13 inżynierów I. klasy	60.427	50	60.600
		22 inżynierów II. klasy	81.769	57	82.720
		22 inżynierów adjunktów	38.646	26	65.296
		2 praktykantów technicznych, adjuta . .	7.478	07	2 800
		Personal dla projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi w gminach wiejskich i małomiejskich:			
		2 inżynierów adjunktów	5.936	—	5.936
		Do przeniesienia . .	292.469 256.550	15 95	317.040 261.318

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
433	—	Wydatek *mniejszy* z powodu intercalare.
3.000	—	Wydatek *mniejszy* w miarę potrzeby zastępstwa.
3.433	—	
		Uwaga. *Uzasadnienie różnic w pozycyach 4 — 17 zamieszczono przy sumie płac (po poz. 17).*
—	7.872	
6.088	—	
4.704	—	
—	1.546	
—	1.732	
1.425	—	
267	—	
12.484	11.150	
—	—	
—	—	
—	40	
1.517	—	
172	—	
950	—	
26.650	—	
—	4.678	
—	—	
29.289	4.718	
15.917	11.150	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
budżetu					
II.	5	Z przeniesienia . .	256.550	95	261.318
			292.469	15	317.040
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie. . .	14.163	18	13.658
		c) Na podróże naukowe dla inżynierów biura melioracyjnego, celem przestudyowania zbiorników wody w górach	6.500	—	5.000
		d) Na stypendya dla słuchaczy wydziału hydrotechnicznego	1.000	—	1.000
		e) Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych i wynagrodzenie 9 konduktorów III. klasy, 16 dozorców melioracyjnych i 49 dozorców drenarskich, przez 5 miesięcy zimowych przy pracach biurowych . .	40.569	22	30.075
			354.701	55	366 773
	6	*Oddział techniczno drogowy.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		Dyrektor	7.872	—	7.872
		Zastępca dyrektora	6.088	—	6.088
		5 starszych inżynierów	29.957	—	30.440
		11 inżynierów I. klasy	50.467	50	49.950
		11 inżynierów II. klasy	40.579	98	40.520
		12 inżynierów-adjunktów	34.074	65	35.616
		4 praktykantów technicznych, adjuta . .	6.500	47	6.600
		Asystent manipulacyjny	2.176	—	2.176
		10 konduktorów starszych	21.583	20	24.500
		10 konduktorów I. klasy	17.024	85	21.500
		10 konduktorów II. klasy	16.000	01	18.500
		12 konduktorów III. klasy	15.843	58	18.600
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie . . .	13.867	59	15.037
			262.034	83	277.399
		Do przeniesienia . .	873.287	33	905.490

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
15.917	11.150	
29.289	4.718	
—	505	
—	1.500	Na poczet niezużytego kredytu z r. 1907 w kwocie 3.500 K tudzież z kredytu przyzwolonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 5.000 „ razem na poczet sumy . . 8.500 K wydano w r. 1908 . . . . . 8.600 K na rachunek zaś r. 1909 przeniesiono 1.400 „ 10.000 „ Przekroczenie kredytu w kwocie . . 1.500 K ma usprawiedliwienie w niebudżetowej subwencyi z c. k. Skarbu państwa, wykazanej w rubr. II. doch. poz. 1 pod lit. c) (LW. 60.130/909).
—	—	Kredytu niezużyto w r. 1908 i przeniesiono go w całości do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 22.561/909).
—	10.494	Przekroczenie tej pozycyi ma usprawiedliwienie w znaczniejszem zaoszczędzeniu w innych wydatkach na personalu biura melioracyjnego.
29.289	17.217	
12.072		
—	—	
—	—	
483	—	
—	517	
—	60	
1.541	—	
100	—	
—	—	
2.917	—	
4.475	—	
2.500	—	
2.756	—	
1.169	—	
15.941	577	
15.364		
61.147	28.944	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
II.		Z przeniesienia . .	873.287	33	905.490
	7	*Oddział kolejowy.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		Dyrektor	7.872	—	7.872
		Zastępca dyrektora	6.088	—	6.088
		2 starszych inżynierów	12.176	—	12.176
		3 inżynierów I. klasy	5.488	—	14.112
		6 inżynierów II. klasy	15.303	14	22.560
		8 inżynierów-adjunktów	12.597	13	23.744
		Radca	7.872	—	7.872
		Wicesekretarz	4.704	—	4.704
		Adjunkt konceptowy	—	—	—
		Koncepista	2.968	—	2.968
		Konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych	4.704	—	4.704
		Adjunkt rachunkowy	—	—	3.760
		Oficyał rachunkowy	2.968	—	2.968
		Asystent rachunkowy	2 176	—	2.176
		Adjunkt administracyjno-manipulacyjny . .	—	—	3.760
		Inspicyent-rysownik	2.176	—	2.176
		Asystent manipulacyjny	2.176	—	2.176
		Woźny	1.400	—	1.400
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie. . .	5.843	34	6.043
			96.511	61	131.259
		c) Koszta utrzymania personalu nieetatowego	38.572	95	28.000
			135.084	56	159.259
	8	*Oddział rolniczy.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		Radca	—	—	7.872
		Wicesekretarz	4.704	—	4.704
			4.704	—	12.576
	9	*Oddział sanitarny.*			
		Inspektor szpitali:			
		Płaca, dodatek aktywalny i 2 dodatki pięcioletnie.	9.471	96	9.472
		Koszta podróży i dyety	4.170	09	2.400
		Zastępca krajowego inspektora szpitali, wynagrodzenie roczne	6.000	—	6.000
			19.642	05	17.872
		Do przeniesienia . .	1,032.717	94	1,095.197

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
61.147	28.944	
—	—	
—	—	
—	—	
8.624	—	
7 257	—	
11.147	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
3.760	—	
—	—	
—	—	
3.760	—	
—	—	
—	—	
—	—	
199	—	
34.747	—	
—	10.573	
34.747	10.573	
24.174		
7.872	—	
—	—	
7.872	—	
—	—	
—	1.770	Wydatek *większy* w miarę przeprowadzonych inspekcyi szpitali.
—	—	
—	1.770	
103.766	41.287	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
II.		Z przeniesienia .	1,032.717	94	1,095.197
	10	Referent górniczy, remuneracya	1.440	—	3.328
	11	*Oddział dla budownictwa.*			
		Architekt:			
		a) płaca	3.600	—	3.600
		b) dodatek aktywalny	112	60	1.104
		c) bilet roczny kolejowy II. kl. . . .	693	—	560
		d) dyety (w miarę odbytych podróży i premia ubezpieczenia od wypadków) . .	799	81	2.000
		Inżynier II. klasy dla mechaniki . . .	417	83	3.760
			5.623	24	11.024
	12	*Oddział rachunkowy.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		Dyrektor	7.872	—	7.872
		Zastępca dyrektora	6 088	—	6.088
		10 rewidentów	42.792	—	47.040
		12 adjunktów	45.021	08	45.120
		Archiwista	—	—	2.968
		Protokolista	—	—	2.968
		12 oficyałów	30.300	62	29.680
		12 asystentów	20 295	50	26.112
		14 praktykantów	21.689	70	24.864
		10 aplikantów, adjuta	11.637	03	12.000
		Woźny	1.400	—	1.400
		Lustrator rachunkowy dla szpitali powszechnych (oprócz płacy i dodatku aktywalnego, bilet roczny kolejowy II. kl., tudzież ryczałt na fiakry i inne wydatki połączone z wyjazdami)	5.897	—	5.764
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie . . .	9.586	32	13.586
			202.579	25	225.462
	13	*Oddział kasowy.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		Dyrektor	7.872	—	7.872
		Zastępca dyrektora	5.529	93	6.088
		Kontrolor	4.664	78	4.704
		Do przeniesienia . .	18.066	71	18.664
			1,242.360	43	1,335.011

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
103.766	41.287	
1.888	—	Wydatek *mniejszy* z powodu intercalare.
—	—	
992	—	Wydatek *mniejszy* z powodu asygnowania dodatku aktywalnego dopiero po uchwale budżetu na r. 1908.
—	133	Wydatek *większy* z powodu podwyższenia ceny zakupna rocznego biletu kolejowego.
1.200	—	Wydatek *mniejszy* w miarę odbytych komisyi.
3.342	—	
5 534	133	
5.401		
—	—	
—	—	
4.248	—	
99	—	
2.968	—	
2.968	—	
—	621	
5.817	—	
3.174	—	
363	—	
—	—	
—	133	Wydatek *większy* z powodu podwyższenia ceny zakupna rocznego biletu kolejowego.
4.000	—	
23.637	754	
22.883		
—	—	
558	—	
39	—	
597	—	
134.825	42.174	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
II.	13	Z przeniesienia . .	1,242.360	43	1,335.011
			18.066	71	18.664
		Kasyer	5.105	22	4.704
		2 adjunktów	7.519	99	7.520
		2 oficyałów	5.935	99	5.936
		2 asystentów	4.152	50	4.352
		2 praktykantów	3.552	—	3.552
		2 woźnych	3.080	—	3.360
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie . . .	120	01	661
			47.532	42	48.749
	14	*Oddział manipulacyjny.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		Dyrektor	4.800	—	4.800
		Archiwista	4.704	—	4.704
		Ekspedytor	3.760	—	3.760
		Protokolista	3.760	—	3.760
		5 kancelistów	14.840	—	14.840
		6 asystentów	12.330	64	13.056
		3 pisarzy	5.328	—	5.328
		3 aplikantów, adjuta	3 599	97	3.600
		Odźwierny	1.200	—	1.200
		Portyer	1.000	—	1.000
		5 woźnych	4.200	—	7.000
		b) Dodatki pięcioletnie i trzyletnie . . .	5.679	43	5.791
			65 202	04	68.839
	15	*Oddział statystyczny.*			
		Naczelnik oddziału	2.400	—	5 600
		Wicesekretarz	4.699	33	4.704
		Koszta komisyi funkcyonaryuszy biura statystycznego, tudzież druki dla biura . .	1.687	10	—
			8.786	43	10.304
	16	*Oddział dla poboru opłaty konsumcyjnej od piwa.*			
		a) funkcyonaryusz rachunkowy . . .	2.400	—	2.400
		b) referent pomocniczy	2.000	—	2.000
		c) dwurna	18.500	22	23.000
		d) sługa kancelaryjny	700	—	700
			23.600	22	28.100
		Do przeniesienia . .	1,387.481	54	1,491.003

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
134.825	42.174	
597	—	
—	401	
—	—	
—	—	
199	—	
—	—	
280	—	
541	—	
1.617	401	
1.216		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
725	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
2.800	—	
112	—	
3.637	—	
3.200	—	
5		
—	1.687	
3.205	1.687	
1.518		
—	—	
—	—	
4.500	—	Wydatek *mniejszy* w miarę nadanych dyurn.
—	—	
4.500	—	
147.784	44.262	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
II.		Z przeniesienia . .	1,387.481	54	1,491.003
	17	*Oddział biura pośrednictwa pracy.*			
		a) Płace i dodatki aktywalne:			
		Adjunkt konceptowy	3.760	—	3.760
		Koncepista	2.840	—	2.968
		Aplikant manipulacyjny, adjutum . . .	1.199	99	1.200
		Dyetaryusz (wynagrodzenie dzienne po 2 K 50 g)	—	—	915
		b) Dodatek trzyletni adjunkta Dra Pazdry .	167	78	168
			7.967	77	9.011
		Suma płac z dodatkami aktywalnymi, pięcioletnimi, i trzyletnimi	1,395.449	31	1,500.014
	18	**Dyurna.**			
		a) dla oddziału konceptowego	8.381	90	8.784
		b) „ melioracyjnego . . .	1.762	—	3.880
		c) „ techniczno-drogowego . .	11.258	47	7.000
		d) „ rachunkowego	44.652	—	44.652
		e) „ statystycznego. . . .	5.454	30	5.000
		f) „ manipulacyjnego . . .	47.617	—	47.617
			119 125	67	116.933
		Do przeniesienia . .	1,514.574	98	1,616.947

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
147.784	44.262	
—	—	
128	—	
—	—	
915	—	Wydatku nie było, gdyż dla braku kred tu w ciągu roku nie przydzielono dyetaryusza dla biura pośrednictwa pracy.
—	—	
1.043	—	
148 827	44.262	
104.565	—	Wydatki na płace wogóle *mniejsze* o 104.565 K głównie z powodu intercalare; budżet bowiem na rok 1908 uchwalono dopiero w ostatnich dniach października 1908, skutkiem czego i obsadzenie odnośnych posad nastąpiło po tym terminie.
402	—	Wydatki *mniejsze* lub *większe*, wedle istotnej potrzeby.
2.118	—	
—	4.259	
—	—	Oprócz budżetowego kredytu na dyurna w r. 1908 w kwocie . . . . . 44.652 K — g była do dyspozycyi w roku 1908 reszta kredytu z r. 1907 . . . . . 6.250 „ 87 „ i zwroty dyurn od innych funduszów w kwocie . . . . . 3.045 „ 42 „ razem . . . 53.948 K 29 g Z sumy tej wydano w r. 1908 . . . 46.977 „ 30 „ resztę zaś niezużytą w kwocie . . . 6.970 K 99 g przeniesiono na r. 1909 (LW. 59.556/909).
—	454	Wydatek *większy* w miarę potrzeby.
—	—	Z pozostałej reszty kredytu z r. 1907 w kwocie 1.493 K 60 g tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 47.617 „ — „ razem z sumy . . 49.110 K 60 g wydano w roku 1908 . . . . . 43.094 „ 10 „ resztę zaś niezużytą w kwocie . . . 6.016 K 50 g przeniesiono na r. 1909 (LW. 59.556/909).
2.520	4.713	
	2.193	
151.347	48.975	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
budżetu					
II.		Z przeniesienia . .	1,514.574	98	1,616.947
	19	**Zasługi.**			
		21 stróżów, tudzież zastępca woźnego . .	16.909	46	15.890
	20	**Emolumenta.**			
		a) dyrektor kancelaryi na fiakra . . .	100	—	100
		b) „ „ 48 m³ drzewa opałowego à 10 K 50 g	504	—	504
		c) ubranie dla odźwiernego i 9 woźnych po 100 koron, tudzież dla zastępcy woźnego 60 koron	860	—	1.060
		d) ubranie dla portyera	492	–	200
		e) opał dla odźwiernego 12 m³ drzewa i dla portyera 10 m³ drzewa	231	—	231
		f) dodatki osobiste i funkcyjne . . .	11 749	03	11.635
		g) utrzymanie ekspozytur krajowego biura melioracyjnego i biur inżynierów sekcyjnych dla konserwacyi robót publicznych:			
		w Krakowie . . . . . 1.500 K			
		w Tarnowie . . . . . 700 „			
		w Jarosławiu . . . . . 700 „			
		w Stanisławowie . . . . 700 „			
		w Rzeszowie . . . . . 350 „			
		biura 2 inżynierów sekcyjnych dla konserwacyi po 500 koron . . . . . 1.000 „	4 950	—	4.600
			18.886	03	18.330
	21	**Remuneracye.**			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . . .	7.037	32	9.000
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa	1.360	—	1.200
		c) Tłumacze	2.367	50	1.900
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	19.000	—	19.000
			29.764	82	31.100
		Do przeniesienia . .	1,580.135	29	1,682.267

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
151.347	48.975	
—	1.019	Wydatek *większy* z powodu zastępstwa chorej służby.
—	—	
—	—	
200	—	Wydatek *mniejszy* wedle potrzeby.
—	292	Wydatek *większy* wedle potrzeby.
—	—	
—	114	Wydatek *większy* z powodu przyznania w ciągu roku nowych dodatków.
—	350	Wydatek *większy* na koszta utrzymania ekspozytury w Rzeszowie.
200	756	
	556	
1.963	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do przedłożonych rachunków kancelaryjnych.
—	160	Wydatek *większy* stosownie do przedłożonych rachunków kancelaryjnych.
—	468	Wydatek *większy* stosownie do wpływu aktów w obcych językach.
—	—	
1.963	628	
1.335		
153.510	51.378	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
II.		Z przeniesienia . .	1,580.135	29	1,682.267
	22	**Koszta podróży i dyety wogóle.** . . .	19.141	11	20.000
	23	**Zaliczki na płace dla urzędników i służby** .	39.387	50	40.500
	24	**Pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	6.843	54	5.500
	25	**Potrzeby kancelaryjne.**			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych .	11.471	41	11.000
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów:			
		a) zwyczajne . .	7.213	86	3.000
		b) nadzwyczajne .	**2.000**	—	**2.000**
		c) Potrzeby do pisania i rysowania . .	8.686	14	7.000
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów .	9.125	54	6 000
		e) Oprawa ksiąg i druków	3.224	68	1.600
		f) Opał	17.875	90	14.900
		g) Utrzymanie biblioteki	3.002	18	3.000
		h) Rozmaite pomniejsze	8.874	93	5 000
			69.474	64	51 500
			2.000	—	**2.000**
			71.474	64	53.500
	26	**Gmach sejmowy.**			
		a) Maszynista, płaca . . 1.440 K — g			
		dodatki pięcioletnie . 179 „ 93 „			
		12 m³ drzewa opałowego 126 „ — „			
		45 litrów nafty . . 18 „ — „	1.763	93	1.764
		b) Kominiarz.	910	16	988
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg . .	3.430	73	3.530
		d) Mycie podłóg	523	35	350
		e) Zgartywanie i wywóz śniegu . . .	676	50	300
		f) Wywóz nieczystości	327	60	100
		g) Zabezpieczenie od ognia	226	28	520
		h) Podatek domowy i miejski czynszowy . . . . . 288 K 98 g			
		tudzież należytość ekwiwalentowa za rok 1908 z VI. dziesięciolecia 1901—1910 rocznie po . . . . . 134 „ 55 „	423	53	435
		i) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego . . . . . 200 K			
		tudzież wynagrodzenie ogrodnika 100 „	300	—	300
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	8.582	08	8.287
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	1,714.982	08	1,799.767
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**2.000**	—	**2.000**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
153.510	51.378	
859	—	Wydatek *mniejszy* w miarę przeprowadzonych komisyi.
1.112	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do przyznanych zaliczek.
—	1.344	Wydatek *większy* stosownie do wydanych dekretów nominacyjnych.
—	471	Wogóle wydatki na potrzeby kancelaryjne *większe* wedle rzeczywistej potrzeby a w szczególności: w poz. 25 b) głównie z powodu zakupna nowej kasy ogniotrwałej za 2.800 K, w poz. 25 f), z powodu długiej zimy, w innych zaś pozycyach z powodu ogólnego podwyższenia cen.
—	4.214	
—	—	
—	1.686	
—	3.125	
—	1.625	
—	2.976	
—	2	
—	3.875	
—	17.974	
—	—	
	17.974	
—	—	
78	—	Wydatki *mniejsze* lub *większe* wedle rzeczywistej potrzeby.
99	—	
—	173	
—	376	
—	228	
294	—	
11	—	
—	—	
482	777	
155.481	70.696	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
II.	26	Z przeniesienia { zwyczajne .	1,714.982	08	1,799.767
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**2.000**	—	**2.000**
		Z przeniesienia { zwyczajne .	8.582	08	8.287
		k) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane: *a)* zwyczajne . .	22.476	90	12.000
		b) nadzwyczajne .	**2.317**	**35**	**5 000**
		l) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym .	21.568	94	18.000
		m) Opłata gminna za zużycie wody z wodociągu miejskiego	8 279	38	8.000
		n) Umorzenie pożyczki 160.000 K, zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego na budowę skrzydła tegoż gmachu dla biura melioracyjnego, XXIV. i XXV. rata: *α)* w kapitale . . 2.708 K 23 g; *β)* w 4% odsetkach . 5.356 „ 95 „; *γ)* 1/8 % na administracyę 334 „ 82 „; *δ)* stempel do kwitu . 30 „ — „	8.430	-	8.430
		o) Najem lokalu w gmachu krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń (I. piętro) na pomieszczenie biur Dep. IV., tudzież 5% podatek wodociągowy (z ogólnej kwoty 4.000 K, pokrywają po połowie fundusz krajowy i fundusz sprzedaży soli) .	3.425	—	2.000
			72.762	30	56.717
			2.317	**35**	**5.000**
			75.079	65	61.717
		Razem . . { zwyczajne .	1,787.744	38	1,856.484
		Razem . . { *nadzwyczajne* .	**4.317**	**35**	**7.000**
		Suma wydatków . .	1,792.061	73	1,863.484

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
155.481	70.696	
—	—	
482	777	
—	10.477	Wydatek *większy* z powodu znaczniejszych robót konserwacyjnych i wypłaty należytości z roku poprzedniego
2.683	—	Nadzwyczajny wydatek *mniejszy*, ponieważ wstrzymano się z dalszą wymianą starych podłóg w r. 1908.
—	3.569	Przekroczenie wydatku w tej pozycyi ma częściowo pokrycie w wyższych dochodach ze stacyi elektrycznej, wykazanych w rubr. II. poz. 6. doch.
—	280	Wydatek *większy* w miarę zużycia wody z wodociągu miejskiego.
—	—	
—	1.425	Oprócz czynszu najmu za pół roku w kwocie . . . 1.750 K tudzież podatku wodociągowego . . . . . 75 „ zwrócono Towarzystwu koszta adaptacyi lokalu zajmowanego na biura Wydziału krajowego w kwocie . . . . . 1.600 „
482	16.528	
2 683	—	
3.165	16.528	
	13.363	*Zatem wydatek pokryty z funduszu krajowego wynosi* 3.425 K
		Drugą połowę czynszu najmu, tudzież podatku wodociągowego w łącznej sumie 1.825 K pokryto z funduszu sprzedaży soli.
155.963	87.224	
2.683	—	
158.646	87.224	
71.422		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
II.		**Dochody.**			
	1	Subwencye z c. k. Skarby państwa:			
		a) dla biura melioracyjnego	16.000	—	16.000
		b) na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk.	2.000	—	2.000
		c) na pokrycie kosztów podróży naukowych inżynierów krajowego biura melioracyjnego celem zwiedzenia wzorowo urządzonych wodociągów	1,500	—	—
	2	Zwroty poborów personalu krajowego biura melioracyjnego:			
		a) z funduszów przedsiębiorstw melioracyjnych	118.203	98	112.472
		b) z funduszów regulacyi rzek kanałowych .	26 210	57	40.320
	2*a)*	Zwroty poborów personalu techniczno-drogowego	6.241	59	—
	3	Zwroty poborów urzędników krajowego biura kolejowego, eksponowanych do kierownictwa budowy kolei lokalnej Lwów-Stojanów	59.932	—	30.000
	4	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	43.195	27	46.600
	5	Zwroty dyurn rachunkowych od funduszu propinacyjnego miast	4.180	–	4.180
	6	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	4.137	97	3.000
	7	Sprzedaż książek i druków	1.650	76	300
	8	Różne przygodne	252	15	200
		Suma dochodów .	283.504	29	255.072

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	
—	1.500	Niepreliminowany ten dochód służy na pokrycie przekroczenia rubr. II. poz 5. lit. c) wydatków.
—	5.732	Dochód *większy* w miarę przydzielenia personalu krajowego biura melioracyjnego do kierownictwa robót.
14.110	—	Dochód *mniejszy* w miarę przydzielenia personalu krajowego biura melioracyjnego do kierownictwa robót.
—	6.242	Dochód niepreliminowany z tytułu zwrotu poborów konduktorom dróg krajowych, przydzielonych do warsztatów betonowych w Jarosławiu i Rzeszowie, tudzież do konserwacyi dróg w Zakopanem i nadzoru budowy drogi Majdan Stany-Rozwadów.
—	29.932	Dochód *większy* w miarę przydzielenia personalu krajowego biura kolejowego do kierownictwa budowy kolei przez towarzystwa kolejowe prowadzonych.
3.405	—	Dochód *mniejszy* w miarę spłaconych zaliczek.
—	—	
—	1.138	Dochód *większy* z powodu dostarczenia większej ilości prądu elektrycznego do oświetlenia biur filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu.
—	1.351	Dochody *większe* nie dające się z góry dokładnie obliczyć.
—	52	
17.515	45.947	
	28.432	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
budżetu					
III.		**SPRAWY ZDROWOTNE.**			
		Wydatki.			
		I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.			
	1	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych, w zakładzie szczepień leczniczo-ochronnych przeciw wodowstrętowi Dra O. Bujwida w Krakowie i zagranicznych	2,684.058	88	2,900.000
	2	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkulicznie chorych	10.000	—	10.000
	3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie:			
		a) zwyczajne . .	1,233.200	98	864.529
		b) nadzwyczajne .	43.853	—	43.903
		Do przeniesienia { zwyczajne .	3,927.259	86	3,774.529
		{ *nadzwyczajne* .	43.853	—	43.903

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
215.941	—	Wydatek *mniejszy* odpowiednio do rachunków, przedłożonych do sprawdzenia i wypłaty.
		Z zarachowanych wydatków przypada:
		A) Na zakłady krajowe:
		1. Lwów, szpital powszechny (z klinikami): Oddział chorych . . . . . 120.418 K
		„ położnic . . . . . 36.821 „
		2. Kulparków, Zakład dla obłąkanych 564.127 „
		3. Kraków, szpital św. Łazarza (4 oddziały) . . . . . 282.479 „
		4. Kraków, c. k. klinika . . . . 33.379 „
		B) Szpitale prowincyonalne w kraju . . 1,401.739 „
		C) Zakład szczepień leczniczo-ochronnych przeciw wodowstrętowi Dr. Bujwida w Krakowie . . . . . 13.915 „
		D) Szpitale zagraniczne . . . . . 221.737 „
		E) Inne wydatki i zwroty . . . . . 9.444 „
		Ogółem wydatki . . 2.684.059 K
		Ilość zapłaconych dni leczenia wynosi. . 1,790·540 dni.
—	—	Z przyzwolonego kredytu . . . . . 10.000 K — g
		i przeniesionego kredytu z roku 1907 (LW. 2 453/908) . . . . . 2.487 „ 86 „
		razem z sumy . . 12.487 K 86 g
		wydano w ciągu roku 1908 . . . . 10.400 „ 29 „
		niezużyty kredyt w kwocie zaś . 2.087 K 57 g przeniesiono na dalsze wydatki do rachunku roku 1909 (LW. 16.757/909).
—	368.672	Uzasadnienia różnic uwidocznione są w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów.
50	—	
215.941 50	368.672 —	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
III.		Z przeniesienia { zwyczajne .	3,927.259	86	3,774.529
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	43.853	—	43.903
	4	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie:			
		a) zwyczajne . .	928.081	70	830.393
		b) nadzwyczajne .	68.558	59	70.197
	5	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:			
		a) zwyczajne . .	806.115	53	653.579
		b) nadzwyczajne .	39.375	36	40.315
	6	Skarbowi państwa — zasiłek na koszta budowy kliniki psychiatrycznej w Krakowie . .	50.000	—	50.000
	7	Na oprocentowanie (ratę wstępną) pożyczki 500.000 K, zaciągnąć się mającej 1. lipca 1908 r., w częściowem zrealizowaniu przyzwolonej przez Wysoki Sejm pożyczki 4,321.000 K na budowę zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie	—	—	12.500
		Suma działu I. { zwyczajne .	5,661.457	09	5,258.501
		Suma działu I. { *nadzwyczajne* .	201.786	95	216.915
		II. Koszta utrzymania podrzutków.			
	8	Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	42.758	12	61.000
		III. Publiczna służba zdrowia.			
	9	Koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	106.556	24	120.000
	10	1/3 część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	12.590	49	13.700
	11	Utrzymanie i odświeżanie krowianki. . .	24.000	—	24.000
	12	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej	133.250	62	128.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	276.397	35	285.700
		Do przeniesienia { zwyczajne .	5,704.215	21	5,319.501
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	201.786	95	216.915

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
215.941	368.672	
50	—	
—	97.689	Uzasadnienia różnic uwidocznione są w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów.
1.638	—	
—	152.536	
940	—	
—	—	
12.500	—	Wydatku nie było, ponieważ pożyczki nie zrealizowano. Wydatek na prowadzenie robót w roku 1908 pokryto zaliczkowo z ogólnych zapasów kasowych funduszu krajowego, który wykazany jest w osobnem zamknięciu funduszu budowy Zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie.
215.941	618.897	
15.128	—	
18.242	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do złożonych rachunków.
13.444	—	Wydatek *mniejszy* wskutek nieobsadzenia wszystkich kreowanych posad lekarzami.
1.110	—	Wydatek *mniejszy* z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zarachowywanych na podstawie rachunków nadsyłanych przez c. k. Namiestnictwo.
—	—	
—	5.251	Wydatek *większy* z powodu niestałości wydatków, zaliczanych na podstawie partykularzy kosztów podróży i dyet lekarzy szczepiących ospę ochronną, przedkładanych przez c. k. Namiestnictwo.
14.554	5.251	
234.183	618.897	
15.128	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
III.		Z przeniesienia zwyczajne	5,704.215	21	5,319.501
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	201.786	95	216.915
		Z przeniesienia zwyczajne	276.397	35	285.700
	13	Stypendya dla lekarzy na podróże naukowe (do rozporządzalności Wydziału krajowego)	5.800	80	6.000
		Suma działu III.	282.198	15	291.700
		IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.			
	14	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie, Przeworsku i Nowosiółkach	3.600	—	3.600
	15	Szpital św. Zofii we Lwowie, subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu	1.600	—	1.600
	16	Szpital Komisyi klimatycznej w Zakopanem	600	—	600
	17	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, na amortyzacyę pożyczki 60.000 K na dokończenie budowy szpitala w Krakowie (VII. rata z 33-lecia w myśl uchwały sejmowej z dnia 10. lipca 1902)	4 016	05	3.598
	18	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	2 500	—	2.500
	19	Zakład św. Józefa dla chorych i nieuleczalnych wyzdrowieńców we Lwowie	2.000	—	2.000
	20	Szpital izraelicki we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	4.000	—	4.000
	21	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.500	—	2.500
	22	„Narodna licznycia“ we Lwowie, subwencya	1.000	—	1.000
	23	Kolonia lecznicza w Rymanowie	1.000	—	1.000
	24	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	600	—	600
	25	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600	—	600
	26	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie.	600	—	600
	27	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia w wydawaniu „Przeglądu hygienicznego“	600	—	600
	28	Szpital dla matołków w Iwoniczu	2.000	—	2.000
	29	Towarzystwo lekarskie w Krakowie	300	—	300
	30	Rada wyznaniowa gminy izraelickiej w Krakowie, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia zwyczajne	25 500	-	25.500
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	4.016	05	3.598
		Do przeniesienia zwyczajne	5,986.413	36	5,611.201
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	201.786	95	216.915

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
234.183	618.897	
15.128	—	
14.554	5.251	
199	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do rzeczywistych wydatków.
14.753	5.251	
—	—	
—	—	
—	—	
—	418	Wydatek *większy* z powodu podwyższenia przez gal. Kasę oszczędności stopy procentowej.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	418	
248.936	624.148	
15.128	—	

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
III.		Z przeniesienia zwyczajne	5,986.413	36	5,611.201
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	201.786	95	216.915
		Z przeniesienia zwyczajne	25.500	—	25.500
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	4.016	05	3.598
	31	Kuratorya szpitala izraelickiego w Samborze, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600	—	600
	32	Zarząd szpitala i przytuliska izraelickiego w Tarnopolu, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600	—	600
	33	Zarząd Towarzystwa „Zdrowie“, stowarzyszenia dla piersiowo chorej młodzieży izraelickiej	200	—	200
		Suma działu IV. zwyczajne	26.900	—	26.900
		Suma działu IV. *nadzwyczajne*	4.016	05	3.598
		Razem zwyczajne	6,013.313	36	5,638.101
		Razem *nadzwyczajne*	205.803	—	220.513
		Suma rubr. III. wydatków	6,219.116	36	5,858.614
		Dochody.			
	1	Dochody krajowepo szpitala powszechnego we Lwowie	892.492	86	787.299
	2	Dochody krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	745.247	11	735.937
	3	Dochody krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie	532.579	09	559.321
	4	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	78.535	15	61.000
	5	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	—	—	100
	6	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich	997	39	1.020
	7	Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	333.349	—	100.000
		Suma rubr. III. dochodów	2,583.200	60	2.244.677

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
248.936	624.148	
15.128	—	
—	—	
—	418	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	418	
248.936	624.148	
15.128	418	
264.064	624.566	
	360.502	
—	105.194	
—	9.310	Uzasadnienia różnic uwidocznione są w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów.
26.742	—	
—	17.535	Dochód *większy* w miarę zwróconych zaliczek.
100	—	Na poczet preliminowanej kwoty nie wpłynął w roku 1908 żaden dochód.
23	—	Dochód *mniejszy* stosownie do rzeczywistych wpływów.
—	233.349	Dochód *większy*, ponieważ c. k. Rząd oprócz preliminowanego dochodu, zapłacił na rachunek zaległej należytości, obok wykazaną kwotę 233.349 K.
26.865	365.388	
	338 523	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IV.		**DOBROCZYNNOŚĆ.**			
		Wydatki.			
	1	Dom ubogich i sierót w Krakowie . . .	10.848	—	10.848
	2	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000	—	2.000
	3	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400	—	2.400
	4	Zakład dla osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu . .	1.000	—	1.000
	5	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	400	—	400
	6	Towarzystwo j. w. rata amortyzacyjna pożyczki 65000 K udzielonej fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, VII. i VIII. półroczna rata z 35 lecia, do 1. października 1938 włącznie, *nadzwyczajne*	3.575	20	3.575
	7	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	10.000	—	10.000
	8	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	—	200
	9	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną . . .	400	—	400
	9*a*)	Ruskie Towarzystwo kolonii wakacyjnych, *nadzwyczajne*	200	—	200
	10	Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie . .	200	—	200
	11	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie, *nadzwyczajne*	200	—	200
	11*a*)	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie, na przytulisko dla sług, *nadzwyczajne*	200	—	200
	12	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400	—	400
	13	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej	200	—	200
	14	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000	—	1.000
	15	Zakład im. św. Jadwigi w Krakowie. . .	1.200	—	1.200
		Do przeniesienia { zwyczajne .	30.248	—	30.248
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	4.175	20	4.175

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Pozostałą resztę kredytu z roku 1907 w kwocie . 400 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1908. 10.000 „ razem sumę . . 10.400 K wydano w całości na zasiłki dla ochronek w roku 1908.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—

Fundusz krajowy. Rubryka IV. Dobroczynność.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IV.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne*.	30.248 4.175	— 20	30.248 4.175
	16	Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i Krakowie	10.000	—	10.000
	17	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie	1.600	—	1.600
	18	Na opłatę procentów (4%) od pożyczki 40.000 K zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (VIII. rata z 30-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902) *nadzwyczajne*	1.600	—	1.600
	19	Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863, do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.500	—	4.500
	20	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000	—	2.000
	21	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200	—	200
	22	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie.	200	—	200
	22*a)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidyecezyi lwowskiej *nadzwyczajne*	200	—	200
	22*b)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi przemyskiej, *nadzwyczajne* .	200	—	200
	23	Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat Ordynaryatami)	1.000	—	1.000
	23*a)*	Zgromadzenie SS. Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi, *nadzwyczajne* . .	2.000	—	2.000
	24	Gminie Kolbuszowa, na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzelców (IX. rata z 10 lecia, w myśl uchwały sejmowej z 10. kwietnia 1900 r.), *nadzwyczajne* .	3.000	—	3.000
	25	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (4%) od pożyczki 400 000 K, zaciągniętej na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (XIV. rata z 20-lecia) *nadzwyczajne*	11.840	—	11.840
	26	Gminie m. Mikuliniec, V. rata na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K zaciągniętej na lat 10, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye, *nadzwyczajne*. .	672	02	672
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne*.	49.748 23.687	— 22	49.748 23.687

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka IV. Dobroczynność.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	49.748	—	49.748
		{ *nadzwyczajne* .	23.687	22	23.687
	27	Dla pogorzelców — ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego, *nadzwyczajne* .	10.000	—	10.000
	27*a)*	Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie (zakład p. Żurowskiej), *nadzwyczajne*	700	—	700
	27*b)*	Przytulisko dla drobnych sierót pod opieką św. Józefa we Lwowie, *nadzwyczajne* . .	700	—	700
	28	Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie .	200	—	200
	29	Zgromadzenie XX. Redemptorystów w Podgórzu, na budowę kościoła i klasztoru (z przyznanych 10.000 K III. rata z 5-lecia) .	2.000	—	2.000
	30	Zgromadzenie S. S. Miłosierdzia im. św. Wincentego a Paulo we Lwowie, VI. i VII. rata umorzenia reszty pożyczki 20.000 K zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności	1.259	87	1.230
	31	Zarząd centralny Związku katolickich towarzystw i zakładów dobroczynnych, na umorzenie pożyczki 120.000 K, zaciągnąć się mającej na budowę domu dla wszystkich stowarzyszeń robotniczych katolickich we Lwowie (II. i III. rata z 39-lecia od 1. lipca 1907), *nadzwyczajne*	—	—	6.300
	32	*a)* Koszta utrzymania rozmaitych osób w zakładach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo) . . .	25.000	40	25.000
		b) Wydatek *nadzwyczajny* na koszta utrzymania Karola Szypuły, w zastępstwie gminy Rozwadów	2.933	60	2.934
	33	Katolicki związek kobiet polskich, na tanią kuchnię studencką, wydatek *nadzwyczajny*	500	—	500
		Razem { zwyczajne . .	78 208	27	78.178
		{ *nadzwyczajne* . .	38.520	82	44.821
		Suma rubr. IV. wydatków .	116.729	09	122.999
		Dochody.			
	1	Dobroczynność.	—	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	
—	—	Pozostałą resztę kredytu z roku 1907 w kwocie . 50 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1908 w kwocie . . . . . 10 000 „ wydano w całości w roku 1908 w ogólnej sumie . . . . . 10.050 K
—	—	
—	—	
—	—	Kredyt uchwalony na rok 1908 w kwocie . . 200 K wydano jako niezużyty do dalszej dyspozycyi do rubr. IV. poz. 28. na rok 1909 (LW. 38 003/1909).
—	—	
—	30	Przekroczenie z powodu podwyższenia stopy procentowej przez galic. Kasę oszczędności (LW. 4.381/1908).
6.300	—	Wydatku nie było z powodu niezaciągnięcia dotychczas pożyczki. Niezużyty kredyt stanowi zaoszczędzenie.
—	—	Z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie 25.000 K — g wydano tylko . . . . . 22.387 „ 26 „ resztę zaś w kwocie . . 2.612 K 74 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. IV. poz. 32. na rok 1909 (LW. 38.003/1909).
—	—	
—	—	
—	30	
6.300	—	
6.300	30	
6.270		
—	—	Rubr. IV. nie ma dochodów.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		**OŚWIATA i SZTUKA.**			
		Wydatki.			
		I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.			
	1	Akademia umiejętności w Krakowie:			
		a) zasiłek stały . . . . . 70.000 K			
		b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod przewodnictwem profesora Dra Smolki w Archiwum watykańskiem, na trzechlecie 1907/8—1910/11 . . . 4.000 „			
		c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego) . . 5.000 „			
		d) dla Biblioteki Polskiej w Paryżu 6.000 „	85.000	—	85.000
	2	*a)* Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej (stałe pobory) . . . 32.010 K 60 g			
		b) na koszta podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do jej rozporządzenia) . . . . . 5.447 „ — „	37.457	60	36.300
		Suma działu I. . .	122.457	60	121.300
		II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.			
	3	Wydatki funduszu szkolnego krajowego:			
		a) zwyczajne . .	19.062.611	29	17,917.332
		b) nadzwyczajne .	57 879	32	72.676
	4	Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego .	1,491.603	43	1,608.100
	5	Na oprocentowanie i amortyzacyę pożyczki 10,000.000 K, zaciągnąć się mającej na budowę nowych szkół ludowych, *nadzwyczajne*	10.936	73	250 000
	6	Na subwencye dla istniejących już internatów	25.000	—	25.000
	7	Na budowę domów dla internatów, *nadzwyczajne*	50.000	—	50.000
		Suma działu II. { zwyczajne .	20,579.214	72	19,550.432
		{ *nadzwyczajne* .	118 816	05	372.676
		Do przeniesienia { zwyczajne .	20,701.672	32	19,671.732
		{ *nadzwyczajne* .	118.816	05	372.676

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	1.158	Przekroczenie z powodu zwrotu nadwyżki wydatku poniesionego w roku 1907 (LW. 11.909/908).
—	1.158	
—	1,145.279	Patrz specyalne zamknięcia rachunków tych funduszów.
14.797	—	
116.497	—	
239.063	—	W r. 1908 wydano tylko na koszta konfekcyi kwotę 10.936 K 73 g, ponieważ zaś obligacye puszczono w obieg dopiero w r. 1909, zatem reszta kredytu w kwocie 239.063 K 27 g stanowi zaoszczędzenie.
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie . . 50.000 K wydano w roku 1908 tylko . . . . . 20.000 „ niezużytą zaś resztę w kwocie . . 30.000 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. V. wydatków poz. 7. na rok 1909 (LW. 34.870/909).
116.497	1,145.279	
253.860	—	
116.497	1,146.437	
253.860	—	

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne / *nadzwyczajne* .	20,701.672 118 816	32 05	19,671.732 372.676
		III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.			
	8	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej i Leszczynach, *stała subwencya* w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902 . . .	50.000	—	50.000
	8a)	Na utrzymanie seminaryum nauczycielskiego męskiego w Białej	3.500	—	3.500
	8b)	Na utrzymanie prywatnego gimnazyum w Białej	5.000	—	5.000
	9	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie . . .	2.000	—	2.000
	10	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie .	2.000	—	2.000
	11	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego	2.000	—	2.000
	12	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000	—	2.000
	13	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach	1.500	—	1.500
	14	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Stanisławowie	1.000	—	1.000
	15	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazyum żeńskie“.	2.000	—	2.000
	16	Prywatna szkoła średnia żeńska w Krakowie z charakterem gimnazyalnym, pod zarządem pp. Browicza, Czubka i Tretiaka, *zasiłek stały*	1.000	—	1.000
	17	Na subwencye dla innych żeńskich seminaryów, gimnazyów i liceów, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . .	5.000	—	5.000
	18	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902 . .	800	—	800
	19	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie	8.000	—	8.000
	20	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie .	200	—	200
		Do przeniesienia { zwyczajne / *nadzwyczajne*.	86.000 —	— —	86.000 —
		{ zwyczajne / *nadzwyczajne*.	20,701.672 118.816	32 05	19,671.732 372.676

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,146.437	
253.860	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Uchwalony na rok 1908 kredyt w kwocie . . . 5.000 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. V. wydatków budżetu 1909 i w tym roku go wydano (LW. 34.870/909 i LW. 22.324/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
116.497	1,146.437	
253.860	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia zwyczajne	20,701.672	32	19,671.732
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	118 816	05	372.676
		Z przeniesienia zwyczajne	86.000	—	86.000
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	—	—	—
	21	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyślu:			
		a) stała subwencya	400	—	400
		b) jednorazowy zasiłek na spłatę długów, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
	22	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej	1.000	—	1 000
	23	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	28.000	—	28.000
	24	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie:			
		a) na stypendya dla 100 wychowanków po 250 K . . . 25.000 K			
		b) na utrzymanie zakładu . . 5.000 „			
		c) na amortyzacyę pożyczki 36 000 K na budowę II. piętra, zaciągniętej przez Dyrekcyę zakładu, IX. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1934 r.) . . . 1.990 „	31.990	—	31.990
	25	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	1.000	—	1.000
	26	Zakład dla ciemnych we Lwowie:			
		a) na utrzymanie zakładu . . 7.600 K			
		b) na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K . . . 2.400 „	10.000	—	10.000
	27	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	2.000	—	2.000
	28	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie	2.000	—	2.000
	29	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	10.000	—	10.000
		Do przeniesienia zwyczajne	172.390	—	172.390
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia zwyczajne	20,701.672	32	19,671.732
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	118.816	05	372.676

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,146.437	
253.860	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . 28.000 K wydano w r. 1908 tylko . . . . . 21.400 „ niezużytą zaś resztę w kwocie . . 6.600 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909. (LW. 34.870/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Uchwalony na rok 1908 kredyt w kwocie . . . 10.000 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW.34.870/909) i w tym roku go wydano do LW. 60.675/909.
—	—	
—	—	
116.497	1,146.437	
253.860	—	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia zwyczajne	20,701.672	32	19,671.732
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	118.816	05	372.676
		Z przeniesienia zwyczajne	172.390	—	172.390
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
	30	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie, na cele Towarzystwa i wydawnictwa	1.000	—	1.000
	31	Towarzystwo zabaw ruchowych we Lwowie	1 000	—	1.000
	32	Zgromadzenie Sióstr Felicyanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
	32*a)*	Na rozszerzenie budynku szkoły wydziałowej żeńskiej SS. Bazylianek w Jaworowie	—	—	—
		Suma działu III. zwyczajne	174.390	—	174.390
		Suma działu III. *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000
		IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.			
	33	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000	—	1.000
	34	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie	1.000	—	1.000
	35	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego.	3.500	—	3.500
	36	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, *zasiłek stały*	3.500	—	3.500
	37	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie.	200	—	200
	38	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200	—	200
	39	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200	—	200
	40	Polskie Stowarzyszenie chrześcijańskich robotników „Ojczyzna“ we Wiedniu.	200	—	200
	41	Biblioteka polska we Wiedniu	400	—	400
	42	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie	500	—	500
	43	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych	10.000	—	10.000
	44	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwa	2.300	—	2.300
	44*a)*	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwo mapy Polski — jednorazowo, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia zwyczajne	23.000	—	23.000
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia zwyczajne	20,876.062	32	19,846.122
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	122.816	05	376.676

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	
mniejsze	większe		
K.			
116.497	1,146.437		
253.860	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—	Niezużyty z dawnych lat kredyt w kwocie. . . przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909. (LW. 34.870/909).	400 K
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
116.497	1,146.437		
253.860	—		

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia zwyczajne	20,876.062	32	19,846.122
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	122.816	05	376.676
		zwyczajne	23.000	—	23.000
		nadzwyczajne	2.000	—	2.000
	45	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, III. rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej, zaciągniętej na budowę własnego domu (z ogólnej przyznanej sumy 10.000 K)	1.000	—	1.000
	45*a)*	Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych we Lwowie — jednorazowo, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
	45*b)*	Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie	200	—	200
	46	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“	2.000	—	2.000
	47	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“	1.000	—	1 000
	48	Wydawnictwo dziełek ludowych	2.000	—	2.000
	49	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na wydawnictwa	1.400	—	1.400
	50	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo jego dzieł, do rozporządzalności Wydziału krajowego	800	—	800
	51	Towarzystwo ludoznawcze, na wydawnictwo czasopisma „Lud“	500		500
	52	Towarzystwo miłośników historyi i zabytków Krakowa, na wydawnictwo (patrz rubr. VI. poz. 34 *a)*	—	—	—
	53	Towarzystwo miłośników przeszłości Lwowa	500	—	500
	54	Redakcya dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie	300	—	300
	55	Redakcya pisma dla dzieci „Mały Światek“ we Lwowie	200	—	200
	55*a)*	Towarzystwo ruskich kobiet „Żyźń“ we Lwowie, na wydawnictwa	100	—	100
	56	Na wydawnictwo:			
		a) polskich podręczników dla szkół średnich 2.000 K			
		b) ruskich książek szkolnych 8.000 „	10.000	—	10.000
		Do przeniesienia zwyczajne	43.000	—	43.000
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000
		zwyczajne	20,876.062	32	19,846.122
		nadzwyczajne	122.816	05	376.676

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,146.437	
253.860	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z pozostałego z r. 1907 kredytu w kwocie . . . 10.400 K tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 10.000 „ razem z sumy . . 20.400 K wydano w r. 1908. . . . . 14.000 „ niezużytą zaś resztę w kwocie . . 6.400 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. V. wydatków budżetu na r. 1909 (LW. 34.870/909).
—	—	
—	—	
116.497	1,146 437	
253.860	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia zwyczajne	20 876.062	32	19,846.122
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	**122.816**	**05**	**376.676**
		Z przeniesienia zwyczajne	43.000	—	43.000
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	**4.000**	—	**4.000**
	57	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“ z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie	300	—	300
	58	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie	1.000	—	1.000
	59	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwa	2.300	—	2.300
	60	Towarzystwo „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego	8.000	—	8.000
	61	Towarzystwo im. Szewczenki, na wydawnictwa	14.000	—	14.000
	62	Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego, na wydawnictwo dzieł ludowych	8.000	—	8.000
	63	Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Koła Towarzystwa szkoły ludowej im. B. Goldmana we Lwowie	600	—	600
	63*a)*	Koło szkoły ludowej imienia B. Goldmana, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000	—	2.000
	64	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie	1.500	—	1.500
	65	Ks. Dżułyński, gr. kat. proboszcz w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie: „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzenia Wydziału krajowego	800	—	800
	66	OO. Bazylianie na wydawnictwo pism religijno-moralnej treści	400	—	400
	67	Krakowskie Towarzystwo techniczne, na wydawnictwo czasopisma „Architekt“	400	—	400
	67*a)*	Towarzystwo politechniczne, na wydawnictwo „Czasopisma technicznego“	1.000	—	1.000
		Do przeniesienia zwyczajne	83.300	—	83.300
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	**4.000**	—	**4.000**
		Do przeniesienia zwyczajne	20,876.062	32	19.846.122
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	**122.816**	**05**	**376.676**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,146.437	
253.860	—	
—	—	
—	—	
—	—	Niezużyty kredyt z r. 1908 w kwocie . . . . 300 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909 i wydano go w tym roku w całości (LW. 34.870/909 i 52.992/909).
—	—	
—	—	
—	—	Niezużyty kredyt w r. 1907 w kwocie . . . . 6.000 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1908 w kwocie . . . . . 8.000 „ wydano w całości w r. 1908 w ogólnej sumie 14.000 K
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Kredyt uchwalony na rok 1908 w kwocie . . . 400 K jako niezużyty — przeniesiono do rubr. V. wydatków na rok 1909 do dalszej dyspozycyi (LW. 34.870/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
116.497	1,146.437	
253 860	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia zwyczajne	20,876.062	32	19,846.122
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	122.816	05	376.676
		Z przeniesienia zwyczajne	83.300	—	83 300
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000
	68	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie, na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych“	400	—	400
	69	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, IV. rata z subwencyi 10.000 K, płatnej w 10-ciu latach	1.000	—	1.000
	70	Czytelnia polska w Białej, subwencya na umorzenie pożyczki 14.000 K na budowę domu, I. rata z 28-lecia (patrz pozycya 4. dochodów)	500	—	500
	70*a)*	Stowarzyszenia rzemieślnicze we Lwowie i na prowincyi	—	—	—
		Suma działu IV. zwyczajne	85.200	—	85.200
		Suma działu IV. *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000
		V. Teatry i sztuki piękne.			
	71	Teatr polski w Krakowie, subwencya stała .	16.000	—	16.000
	71*a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, Ludwikowi Solskiemu, zasiłek *nadzwyczajny* na rok 1908 do rozporządzalności Wydziału krajowego	4.000	—	4.000
	72	Budowa teatru w Krakowie, XXVIII. i XXIX. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K, zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945).	15.000	—	15.000
	73	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . . . . 28.400 K *b)* opera polska . . . . . 20.000 „	48.400	—	48.400
	73*a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie, Ludwikowi Hellerowi, zasiłek *nadzwyczajny* na rok 1908	8.000	—	8.000
		Do przeniesienia zwyczajne	79.400	—	79.400
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	12.000	—	12.000
		Do przeniesienia zwyczajne	20,961.262	32	19,931.322
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	126.816	05	380.676

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,146.437	
253.860	—	
—	—	
—	—	
—	—	Niezużyty w roku 1907 kredyt w kwocie . . . 400 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1908 w kwocie . . . . . 400 „ wydano w całości w r. 1908 w ogólnej sumie 800 K
—	—	
—	—	
—	—	Kredyt pozostały z roku 1907 w kwocie . . . 200 K jako niezużyty w r. 1908, przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rok 1909 do rubr. XII. poz. 158 c).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
116.497	1,146.437	
253.860	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia zwyczajne	20,961.262	32	19,931.322
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	126.816	05	380.676
		zwyczajne	79.400	—	79.400
		nadzwyczajne	12.000	—	12.000
	74	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XIX. i XX. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K, zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934). . .	36.280	35	33.696
	75	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Ruska Besida“	18.500	—	18.500
	75*a)*	Towarzystwu „Ruska Besida“ na cele skompletowania orkiestry, subwencya *nadzwyczajna* (II. rata z 8.000 K)	4.000	—	4.000
	76	Towarzystwo teatru ludowego we Lwowie, *nadzwyczajne*	—	—	2.000
	77	Dla teatru ludowego w Krakowie, *nadzwyczajne*	1.000	—	2.000
	78	Akademia sztuk pięknych w Krakowie, XX. rata umorzenia pożyczki 200.000 K na budowę gmachu (aż do roku 1911 włącznie), *nadzwyczajne*	14.000	—	14.000
	79	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki, X. rata z 33-lecia), *nadzwyczajne*.	1.000	—	1.000
	80	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy, I. rata z nowej, rozdzielonej na 3 lata subwencyi *nadzwyczajnej* po 2.000 K.	2.000	—	2.000
	81	Gminie m. Krakowa, na zarząd domu im. Jana Matejki w Krakowie	1.000	—	1.000
	81*a)*	Gminie miasta Krakowa na fundusz zakupna „Wernyhory“ Matejki dla Muzeum Narodowego w Krakowie (II. rata z 6.000 K), *nadzwyczajne*	3.000	—	3.000
	82	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt	6.000	—	6.000
		Do przeniesienia zwyczajne	141.180	35	138.596
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	37.000	—	40.000
		zwyczajne	20,961.262	32	19,931.322
		nadzwyczajne	126.816	05	380.676

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,146.437	
253 860	—	
—	—	
—	—	
—	2.585	Wydatek *większy* z powodu podwyższenia w roku 1908 stopy procentowej.
—	—	
—	—	
2.000	—	Kredyt uchwalony na rok 1908 w kwocie . . . 2.000 K jako niewydany stanowi zaoszczędzenie (LW. 121.419/909).
1.000	—	Z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . 2.000 K wydano w r. 1908 kwotę . . . . . 1.000 „ reszta zaś w kwocie . . 1.000 K jako niewydana, stanowi zaoszczędzenie (LW.28.059/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie . . 6.000 K wydano w r. 1908 kwotę . . . . . 5.600 „ resztę zaś . . . 400 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909. (LW. 34.870 909).
—	2.585	
3.000	—	
116.497	1,146.437	
253.860	—	

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia zwyczajne	20,961.262	32	19.931.322
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	126.816	05	380.676
		Z przeniesienia zwyczajne	141.180	35	138.596
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	37.000	—	40.000
	83	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z 10. lipca 1902 . .	10.000	—	10.000
	84	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, na budowę własnego domu na pomieszczenie Konserwatoryum wraz z salą koncertową, III. rata subwencyi *nadzwyczajnej* 75.000 K, z 25-lecia	3.000	—	3.000
	85	Towarzystwo muzyczne w Krakowie. . .	1.600	—	1.600
	86	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400	—	8.400
	87	Towarzystwo „Wyższy Instytut muzyczny“ we Lwowie	2.500	—	2.500
	88	Towarzystwo muzyczne w Brodach, *nadzwyczajne*	400	—	400
	89	Towarzystwo muzyczne w Samborze, *nadzwyczajne*	200	—	200
	90	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600	—	600
	91	Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu.	600	—	600
	91*a)*	Na nagrody konkursowe dla utworów odpowiednich dla włościańskich teatrów. . .	—	—	—
	92	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie	400	—	400
	92*a)*	Nagrody konkursowe dla utworów scenicznych polskich	—	—	—
	93	Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków, po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki śpiewu i muzyki, Towarzystwom muzycznym: „Lutnia“, „Bojan“ i „Echo“ we Lwowie, „Lutnia“ w Krakowie, Towarzystwu imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie, „Harmonia“ w Jaśle i Towarzystwu muzycznemu w Jarosławiu ryczałt w kwocie .	3.500	—	3.500
		Suma działu V. zwyczajne	168.780	35	166.196
		Suma działu V. *nadzwyczajne*	40.600	—	43.600
		Do przeniesienia zwyczajne	21,130.042	67	20,097.518
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	167.416	05	424.276

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,146.437	
253.860	—	
—	2.585	
3.000	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Niezużyty w r. 1907 kredyt w kwocie . . . . 500 K wydano w r. 1908 (LW. 56088/909).
—	—	
—	—	Niezużyty kredyt z r. 1908 w kwocie . . . . . 2.000 K wydano do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 28.195/909).
—	—	
—	2.585	
3.000	—	
116.497	1,149.022	
256.860	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	21,130.042	67	20,097.518
		nadzwyczajne .	**167.416**	**05**	**424.276**
V.		**VI. Rozmaite.**			
	94	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt . .	3 800	—	3.800
	95	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000	—	2.000
	96	Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki opieki nad terminatorami we Lwowie . . .	200	—	200
	97	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie . .	600	—	600
	98	Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie, V. rata subwencyi 40.000 K, płatnej w 20-tu ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 31. października 1904)	2.000	—	2.000
	99	Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie, II. rata subwencyi 20.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych, na budowę domu dla nauczycielek	1.000	—	1.000
	100	Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa, *nadzwyczajne* . .	**30.000**	—	**30.000**
	101	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów imiennej wartości 584.659 K 70 g, wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	25.775	38	26.775
	102	Towarzystwo „Eleuterya“	—	—	—
	103	Galicyjskie Towarzystwo ochrony zwierząt .	200	—	200
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	35.575	38	36.575
		nadzwyczajne .	**30.000**	—	**30 000**
		zwyczajne . .	21,130.042	67	20,097.518
		nadzwyczajne .	**167.416**	**05**	**424 276**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,149.022	
256.860	—	
—	—	Z kredytu pozostałego z r. 1907 w kwocie . . . 350 K oraz z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 3.800 „ razem z sumy . . 4.150 K wydano w r. 1908 kwotę . . . . . 3.250 „ niezużytą zaś resztę . . 900 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909. (LW. 34.870/909).
—	—	Niezużyty w r. 1908 kredyt w kwocie . . . . 2.000 K wydano do dalszej dyspozycyi na r. 1909 i w tym roku go wydano (LW. 34.870/909 i 22.447/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Niezużyty w r. 1908 kredyt w kwocie . . . . 2.000 K wydano do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 34.870/909).
1.000	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do zapłaconych odsetek od efektów funduszu szkolnego krajowego.
—	—	Pozycyi tej w budżecie na rok 1908 nie uchwalono.
—	—	
1.000	—	
—	—	
116.497	1,149.022	
256.860	—	

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
V.		Z przeniesienia zwyczajne	21,130.042	67	20,097.518
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	167.416	05	424.276
		zwyczajne	35.575	38	36.575
		nadzwyczajne	30.000	—	30.000
	104	Na urządzenie warsztatów dla młodzieży szkolnej	2.000	—	2.000
	105	Dla Juliana Nasalskiego na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży ruskiej“	250	—	250
		Suma działu VI. zwyczajne	37.825	38	38.825
		Suma działu VI. *nadzwyczajne*	30.000	—	30.000
		Razem zwyczajne	21,167.868	05	20,136.343
		Razem *nadzwyczajne*	197.416	05	454.276
		Suma wydatków	21,365.284	10	20,590.619
		Doohody.			
	1	Dochody funduszu szkolnego krajowego	3,882.879	87	3,595.824
	2	Dochody funduszu szkolnego emerytalnego	515.059	45	337.705
	3	Dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych	11.266	63	8.000
	4	Czytelnia polska w Białej — zwrot pożyczki 14.000 K na budowę domu, I. rata z 28 lecia (patrz poz. 70. wydatków)	500	—	500
		Suma dochodów	4,409.705	95	3,942.029

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
116.497	1,149.022	
256.860	—	
1.000	—	
—	—	
—	—	Niezużyty kredyt z r. 1908 w kwocie . . . . 1.000 K wydano do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (L. W. 34.870/909).
—	—	
1.000	—	
—	—	
117.497	1,149.022	
256.860	—	
374 357	1,149.022	
	774.665	
—	287.056	Patrz specyalne zamknięcie rachunków tych funduszów.
—	177.354	
—	3.267	Dochód *większy* w miarę sprzedaży wydawnictw.
—	—	
—	467.677	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VI.		**POMNIKI HISTORYCZNE.**			
		Wydatki.			
	1	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	8.000	—	8.000
	2	Dla grona konserwatorów Galicyi zachodniej, na wydawnictwo „Teki konserwatorów“ (II. rata z przyznanych jednorazowo 2.000 K) *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**
	3	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000	—	1.000
	4	Muzeum narodowe w Krakowie: *a) stała subwencya*	10.000	—	10.000
		b) na adaptacyę i rozszerzenie Muzeum narodowego, I. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5, *nadzwyczajne*	**6.000**	—	**6.000**
	5	Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) Dyrektor we Lwowie . . 2.400 K — g			
		b) „ w Krakowie . . 1.600 „ — „			
		c) Adjunkt I. klasy we Lwowie 4.000 „ — „			
		d) Adjunkt II. klasy we Lwowie 2.880 „ — „			
		e) Adjunkt I. klasy w Krakowie 3.283 „ 31 „			
		f) Adjunkt II. klasy w Krakowie 2.674 „ 62 „			
		g) 2 aplikantów we Lwowie . 1.200 „ — „			
		h) 1 aplikant w Krakowie . . 600 „ — „			
		i) Czynsz za najem lokalu we Lwowie . 1.600 K i miejski 5% podatek wodociągowy za rok 1908 . . . . — „ 1.600 „ — „			
		k) Stróże we Lwowie i w Krakowie . . . . . 2.080 „ — „			
		l) Opał, potrzeby kancelaryjne i inne wydatki . . . 1.272 „ — „	23.589	93	24.880
	6	Na restauracyę zabytków artystycznych w kościele św. Floryana w Krakowie (III. rata z przyznanych 20.000 K), *nadzwyczajne* .	**4.000**	—	**4.000**
	7	Komitet parafialny kościoła WW. Świętych w Krakowie na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie, *nadzwyczajne*	**4.000**	—	**4.000**
		Do przeniesienia { zwyczajne .	42.589	93	43.880
		{ *nadzwyczajne* .	**15.000**	—	**15.000**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1.290	—	Wydatek *mniejszy* głównie z powodu interkalaryów w Archiwum krakowskiem.
—	—	
—	—	
1.290	—	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VI.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	42.589 **15.000**	93 —	43.880 **15.000**
	8	Na restauracyę kościoła parafialnego obrządku łacińskiego w Drohobyczu, z przyznanych 15.000 K (III. rata w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905), *nadzwyczajne* .	3.000	—	3.000
	9	Na konserwacyę zamku w Olesku . . .	600	—	600
	10	Na restauracyę kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, V. rata z subwencyi 12.000 K płatnej w 6 ratach rocznych od roku 1904, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
	11	Gronu konserwatorów dla Galicyi zachodniej na studya i wydawnictwa przygotowawcze, do restauracyi Zamku królewskiego na Wawelu, subwencya 14 000 K płatna w roku 1905 w kwocie 2.000 K., a od roku 1906 w 3 ratach rocznych po 4.000 K (ostatnia rata), *nadzwyczajne*	4.000	—	4 000
	12	Na restauracyę katedry ormiańskiej we Lwowie, z subwencyi 20.000 K, płatnej w 5 ciu ratach rocznych, IV. rata, *nadzwyczajne* .	4.000	—	4.000
	13	Na restauracyę wieży Maryackiej w Krakowie, z subwencyi 70.000 K, płatnej w 10 ciu ratach rocznych, III. rata, *nadzwyczajne* .	7.000	—	7.000
	14	Na restauracyę kościoła pojezuickiego w Przemyślu z subwencyi 20.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, III. rata, *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000
	15	Na restauracyę kościoła św. Katarzyny w Krakowie, z subwencyi 35.000 K, płatnej w 5 ratach rocznych, III. rata, *nadzwyczajne*	7.000	—	7.000
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	43.189 46.000	93 —	44.480 46.000

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1.290	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z przyzwolonego na r. 1908 kredytu w kwocie 600 K — g tudzież z czynszu uzyskanego z dzierżawy gruntu zamkowego w kwocie . . 60 „ — „ razem z sum . . 660 K — g wydano w r. 1908 . . . . . 113 „ 18 „ zaś resztę niezużytego kredytu w kwocie 546 K 82 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rachunek r. 1909 (LW. 51.670/909).
—	—	
—	—	Niezużyty kredyt z r. 1907 w kwocie . . . . . 2.000 K tudzież kredyt uchwalony na r. 1908 w kwocie 4.000 „ razem . . . 6.000 K zużyto w r. 1908.
—	—	
—	—	Niezużyte kredyty z lat dawniejszych w kwocie . 21.000 K tudzież kredyt uchwalony na r. 1908 w kwocie 7.000 „ razem sumę . . . 28.000 K niezużytą w r. 1908 przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rachunek r. 1909 (LW. 51.670/909).
—	—	
—	—	
1.290	—	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VI.		Z przeniesienia { zwyczajne .	43.189	93	44.480
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	46.000	—	46.000
	16	Na restauracyę kościoła w Starym Wiśniczu z przyznanych 10.000 K, płatnych w 3. ratach rocznych, z których I. rata 4.000 K, zaś II. i III. po 3.000 K, (II. rata), *nadzwyczajne*	3.000	—	3.000
	17	Na kościół polski we Wiedniu (XV. i XVI. rata z 20 rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10, z ogólnej sumy 30.000 K, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 4. maja 1900), *nadzwyczajne*	3.000	—	3.000
	18	Na koszta restauracyi zamku królewskiego na Wawelu, rata roczna 100.000 K (w myśl uchwały sejmowej z dnia 17. listopada 1905) i dotacya Najwyższego Dworu 100.000 K, *nadzwyczajne*	200.000	—	200.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	43.189	93	44.480
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	252.000	—	252.000

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1.290	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Wydatki na koszta ewakuacyi i restauracyi zamku królewskiego na Wawelu wynoszą po koniec r. 1908:
		I. Wydatki na koszta ewakuacyi:
		a) Pokryty w r. 1907 niedobór wykazany w zamknięciu rachunków za r. 1907 . . . . . 1,979.494 K 30 g
		b) C. k. wojskowemu oddziałowi budowniczemu, dalsza zaliczka. . . . 250.000 „ — „
		razem . . 2,229.494 K 30 g
		Ponieważ pożyczkę na koszta ewakuacyi zamku zaciągnięto dopiero w r. 1909, przeto cały wykazany wyżej wydatek nie mający w r. 1908 pokrycia, przeniesiono na rok 1909.
		II. Wydatki na koszta restauracyi po koniec r. 1908 wynosiły:
		1. roboty studniarskie i wodociągowe . . 2.075 K 86 g
		2. „ murarskie, kamieniarskie i betoniarskie z materyałem . . . 107.976 „ 87 „
		3. „ ciesielskie z materyałem i naprawa dachu . . . . . 36.551 „ 18 „
		4. „ stolarskie . . . . . 8.514 „ 25 „
		5 „ ślusarskie i materyały żelazne . 6.168 „ 99 „
		6. „ blacharskie . . . . . 734 „ 62 „
		7. „ malarskie i lakiernicze . . . 84 „ 02 „
		8. „ szklarskie . . . . . 546 „ 40 „
		9. „ ziemne i brukarskie . . . . 2.116 „ 45 „
		10. konstrukcya żelazna dachowa . . . 6.887 „ 35 „
		11. sprzęty i narzędzia budowlane . . . 4.686 „ 94 „
		12. plany, kosztorysy, modele, odlewy i atelier fotograficzne . . . . . 19.411 „ 32 „
		Do przeniesienia . . . 195.754 K 25 g
1.290	—	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VI.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	43.189 252.000	93 —	44.480 252.000
	19	Na koszta restauracyi kościoła w Szczercu, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
	20	Na koszta restauracyi starożytnego ratusza i wieży w Bieczu, *nadzwyczajne* . . .	2.000	—	2.000
	21	Na koszta restauracyi starożytnej baszty i bramy w Bieczu, *nadzwyczajne*	1.000	—	1.000
	22	Na koszta restauracyi kościoła OO. Karmelitów we Lwowie, *nadzwyczajne* . . .	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	43.189 259.000	93 —	44.480 259.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1.290	—	
—	—	
		Z przeniesienia . . . 195.754 K 25 g
		13. inwentarz (sprzęty i książki) . . . . 3.512 „ 52 „
		14. opał i światło . . . . . 6.914 „ — „
		15. płace personalu i służby . . . . . 79.172 „ 17 „
		16. zaliczki na płace . . . . . 1.200 „ — „
		17. koszta komisyi . . . . . 1.810 „ 98 „
		18. koszta przesiedlenia pp. Hendla i Denkera do Krakowa . . . . . 1.012 „ 70 „
		19. koszta adaptacyi mieszkania pp. Hendla i Denkera . . . . . 7.305 „ 69 „
		20. wydatki administracyjne . . . . . 7.452 „ 67 „
		21. „ kancelaryjne . . . . . 4.265 „ 99 „
		22. „ rozmaite . . . . . 1.465 „ 50 „
		Razem . . 309.866 K 47 g
		Od tego:
		a) dochód z biletów wstępu na zamek . . . . 7.183 K — g
		b) legat śp. Kudasiewicza 372 „ 11 „ 7.555 „ 11 „
		Wogóle wydatki *netto* na restauracyę po koniec r. 1908 jak wykazano wyżej . . 302.311 „ 36 „
		mianowicie: w r. 1905. . . . . 16.947 K 10 g
		„ „ 1906. . . . . 107.696 „ 50 „
		„ „ 1907. . . . . 71.773 „ 97 „
		„ „ 1908. . . . . 105.893 „ 79 „
		razem j. w. . 302.311 „ 36 „
		Wydatki *netto* w r. 1908 wynosiły j. w. . . 105.893 K 79 g
		W porównaniu z kredytami:
		uchwalonym na 1908 r. 200.000 K — g
		tudzież z niezużytym w r. 1907 a przeniesionym na r. 1908. . . 128.226 „ 03 „ 328.226 „ 03 „
		Reszta niezużyta w r. 1908 . . 222.332 „ 24 „
		przeniesiona do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 41 594/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1.290	—	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VI.		Z przeniesienia { zwyczajne .	43.189	93	44.480
		{ *nadzwyczajne* .	259.000	—	259.000
	23	Na odbudowanie dwóch ołtarzy w rzym.-kat. kościele w Żurowie, *nadzwyczajne* . .	1.000	—	1.000
	24	Na koszta restauracyi murów fortyfikacyjnych kościoła OO. Karmelitów w Trembowli, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
	25	Na koszta restauracyi kościoła w Kulikowie, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000
	26	Na koszta restauracyi starożytnej bożnicy w Żółkwi, *nadzwyczajne*	1.000	—	1.000
	27	Na koszta restauracyi starożytnej cerkwi w Haliczu, *nadzwyczajne*	3.700	—	3.700
	28	Na koszta restauracyi kościoła św. Józefa na Kahlenbergu (I. rata z przyznanych 15.000 K w 3-ch ratach rocznych), *nadzwyczajne*	5.000	—	5.000
	29	Na koszta odnowienia starożytnego ikonostasu w cerkwi w Zboiskach, *nadzwyczajne* .	2.000	—	2.000
	30	Gronu konserwatorów Galicyi zachodniej na koszta inwentaryzacyi drewnianych kościołów, I. rata z subwencyi 6.500 K, płatnej w 7-miu ratach rocznych od roku 1908, (a to 6 rat po 1.000 K, ostatnia 500 K), *nadzwyczajne*	1.000	—	1.000
	31	Na koszta pokrycia dachówką starożytnego kościoła w Tyńcu *jednorazowo*, *nadzwyczajne*	5.000	—	5.000
	32	Na restauracyę pamiątkowego obrazu „Bitwa pod Wiedniem“ w kościele parafialnym w Żółkwi, *nadzwyczajne*.	2.000	—	2.000
	33	Gronu c. k. konserwatorów Galicyi zachodniej na restauracyę wieży zamkowej w Oświęcimie, I. rata z subwencyi *nadzwyczajnej* 5.000 K	2.500	—	2.500
	34	Gminie miasta Krakowa na inwentaryzacyę archiwum miejskiego i wydawnictwa źródeł dziejowych, I. rata z subwencyi *nadzwyczajnej* 3.000 K.	1.000	—	1.000
	34*a)*	Towarzystwu miłośników historyi i zabytków miasta Krakowa, na wydawnictwa . .	1.000	—	1.000
	35	Konwentowi OO. Paulinów na Skałce w Krakowie na restauracyę kościoła, I. rata z subwencyi *nadzwyczajnej* 8.000 K . .	4.000	—	4.000
	36	Gminie miasta Lwowa na zakupno dzieł artystycznych dla Galeryi miejskiej — stała roczna subwencya	5.000	—	5.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	49.189	93	50.480
		{ *nadzwyczajne*.	291.200	—	291.200

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1.290 —	— —	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1.290 —	— —	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VI.		Z przeniesienia { zwyczajne .	49.189	93	50.480
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**291.200**	—	**291.200**
	37	Na restauracyę kościoła parafialnego w Krośnie	—	—	—
	38	Na restauracyę starożytnej synagogi w Chodorowie.	—	—	—
		Razem { zwyczajne . .	49.189	93	50.480
		Razem { *nadzwyczajne* . .	**291.200**	—	**291.200**
		Suma wydatków .	340.389	93	341.680
		Dochody.			
	1	Taksy krajowego Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie .	366	—	450
	2	Dotacya Najwyższego Dworu na restauracyę zamku królewskiego na Wawelu . .	**100.000**	—	**100.000**
	3	Taksy za wypisy z ksiąg i aktów szlacheckich	215	80	100
		Razem { zwyczajne .	581	80	550
		Razem { *nadzwyczajne* .	**100.000**	—	**100.000**
		Suma dochodów .	100.581	80	100.550

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1.290	—	
—	—	
—	—	Niezużyty kredyt z lat dawniejszych w kwocie . . 2.500 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909. (LW. 51.670/909).
—	—	Niezużyty kredyt z lat dawniejszych w kwocie . . 2.000 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909. (LW. 51.670/909).
1.290	—	
—	—	
1.290		
84	—	Dochód *mniejszy* stosownie do przedłożonych rachunków przez Dyrekcye obydwu Archiwów.
—	—	Resztę niebudżetowej subwencyi pozostałej z r. 1906 w kwocie 75.356 K 40 g niezużytej w r. 1908 przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 41.594/909).
—	116	Dochód *większy* nie dający się naprzód ściśle obliczyć.
84	116	
—	—	
84	116	
	32	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VII.		**BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE i KOSZTA KWATEROWE.**			
		Wydatki.			
		I. Żandarmerya.			
	1a-o), 2, 3 i 5	Na koszta kwaterowe żandarmeryi . . .	667.762	74	683.382
	4	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków	6.692	04	2.000
	6	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie i w Skałacie	9.415	68	8.400
	7	Wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich	—	—	8.000
	8	Umorzenie pożyczki 200.000 K na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie, XXIII. i XXIV. rata:			
		w kapitale . . . . 3.313 K 36 g			
		w 4% odsetkach . . . 6.763 „ 89 „			
		1/8 % na administracyę . . 422 „ 75 „			
		stemple do kwitu . . . 40 „ — „	10.540	—	10.540
		Suma działu I. . .	694.410	46	712.322
	9	**II. Wydatki funduszu koszar krajowych** . .	238.262	22	229.760
	10	**III. Na szkołę kadetów we Lwowie**, XI. rata z przyznanych gminie miasta Lwowa przez lat 28 od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5.000	—	5.000
		Do przeniesienia . .	937.672	68	947.082

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
15.619	—	Wydatek wogóle *mniejszy* o 15.619 K 26 g, wedle złożonego do LW. 29.185/909 przez c. k. 5. kraj. Komendę Żandarmeryi, a przez c. k. Ministerstwo obrony krajowej zatwierdzonego rachunku kwaterowego za r. 1908.
—	4.692	Wydatek *większy* o 4.692 K 04 g, z powodu otwarcia 32 nowych i powiększenia 4 posterunków.
—	1.015	Wydatek *większy* wedle złożonych do LW. 66.851/908 i 12.850/909 przez c. k. 5. kraj. Komendę Żandarmeryi rachunków z administracyi.
8.000	—	Kredytu niezużyto, ponieważ fundusz kwaterowy wystarczył na pokrycie należytości za spotrzebowaną w roku 1908 wodę (LW. 61.770/906).
—	—	
23.619	5.707	
17.912		
—	8.502	Wedle specyalnego zamknięcia rachunku (LW. 10.440/909).
—	—	
17.912	8.502	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VII.		Z przeniesienia . .	937.672	68	947.082
		IV. Szupaśnictwo.			
	11	Koszta szupasowe:			
		a) w kraju . . . 47.038 K 71 g.			
		b) „ Austryi niższej . 2.689 „ 82 „			
		c) „ Austryi wyższej . 540 „ 83 „			
		d) „ Gorycyi . . 113 „ 61 „			
		e) „ Karyntyi . . 11 „ 60 „			
		f) „ Morawach . . 64 „ 93 „			
		g) „ Solnogrodzie. . 54 „ 54 „			
		h) „ Styryi . . . 472 „ 35 „			
		i) „ Tryeście . . 194 „ 84 „			
		k) rozmaite . . . 134 „ 51 „			
		Suma działu IV. .	51.315	74	47.000
	12	**V. Wydatki funduszu policyi krajowej** . . .	16.059	61	8.973
	13	**VI. Założenie krajowej osady poprawczej dla nieletnich.**			
		Na opłatę procentów (4%) za pół roku od pożyczki 500.000 K z przeznaczonych przez Wysoki Sejm 1,500.000 K na fundacyę cesarską jubileuszową w roku 1908, na założenie krajowej osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt . .	—	—	10.000
		Suma wydatków .	1,005.048	03	1,013.055
		Dochody.			
		I. Żandarmerya.			
	1—2	Kwaterowe i noclegowe żandarmeryi . .	165.685	91	157.796
	3	Udział administracyi politycznej za kwaterunek żandarmeryi	29.180	84	28.337
	4	Dochód:			
		a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego). . . 25.872 K			
		b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła) . . . . . 11.486 „			
		Do przeniesienia . . 37.358 K	194.866	75	186.133

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
17.912	8.502	
—	4.316	Wydatek *większy* wedle rzeczywistej potrzeby na podstawie rachunków złożonych przez stacye szupasowe (LW. 63.755/909).
—	7.087	Wedle specyalnego zamknięcia rachunku (LW. 75.911/909).
10.000	—	Kredytu nie zużyto, ponieważ w r. 1908 pożyczki nie zaciągnięto.
27.912	19 905	
8.007		
—	7.890	Różnice wedle obrachunku złożonego przez c. k. 5. kraj. Komendę Żandarmeryi do LW. 29.115/909.
—	844	
—	8.734	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VII.	4	Z przeniesienia . . 37.358 K	194.866	75	186.133
		c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie . . . . . 1.400 „			
		d) z realności dla c. k. żandarmeryi w Skałacie . . . . . 1.000 „	39.758	—	39.758
	5	Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów . .	578	28	1.300
	6	Odsetki od kapitału 100.000 K, pozostałego z oszczędności z lat ubiegłych . . .	3.423	38	2.520
	7	Dochód z czynszów za mieszkania ponad kompetencyę	17.577	75	8.000
	7*a)*	Dochód z odsetek od zaliczek udzielonych na poczet czynszów	447	62	—
	7*b)*	Dochód z czynszu za kantynę w gmachu dla c. k. żandarmeryi w Lwowie . . .	416	04	—
		Suma działu I. .	257.067	82	237.711
	8	**II. Dochody funduszu koszar krajowych** . .	175.582	22	167.080
	9	**III. Zwrot wydatków szupasowych.** . . .	11.668	12	11 000
	10	**IV. Dochody funduszu policyi krajowej** . . .	16.059	61	9.059
		Suma dochodów .	460.377	77	424.850

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	8.734	
—	—	
722	—	
—	903	Różnice wedle obrachunku złożonego przez c. k. 5. kraj. Komendę Żandarmeryi do LW. 29.115/909.
—	9.578	
—	448	
—	416	
722	20.079	
	19.357	
—	8.502	Wedle specyalnego zamknięcia rachunku (LW. 10.440/909).
—	668	Dochód ten zależny jest od ilości osób szupasowanych i narosłych wskutek tego kosztów, z których część przypada do zwrotu (LW. 63.755/909).
—	7.001	Wedle specyalnego zamknięcia rachunku (LW. 75.911/909).
—	35.528	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.		**KOMUNIKACYE.**			
		Wydatki.			
		I. Na drogi.			
		A) Koszta zarządu.			
	1	**Drożnicy.**			
		a) Zasługi drożników	103.000	—	103.000
		b) Ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w okolicach, gdzie panuje drożyzna, *nadzwyczajne*	46.036	84	46.000
			149.036	84	149.036
	2	**Ryczałty.**			
		a) na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:			
		1. dla 12 inżynierów okręg. 19.346 K 22 g			
		2. „ 42 konduktorów . 22.144 „ 77 „	41.490	99	41.282
		b) na pomieszczenie biura okręgowego:			
		1. dla inżyniera w Krakowie 240 K — g			
		2. „ 9 inżynierów okręgowych po 120 K . . 1.080 „ — „	1.320	—	1.320
		c) na przybory kancelaryjne:			
		1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K . . 960 K — g			
		2. dla 42 konduktorów po 32 K . . . . . 1.131 „ 39 „	2.091	39	2.304
			44.902	38	44.906
	3	**Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysunkowe.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	9.000	—	9.000
	4	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych . . .	19.750	62	25.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	176.653	—	181.906
		{ *nadzwyczajne* .	46.036	84	46.000

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	37	
—	37	Wydatek nieznacznie *większy*, na zastępstwa chorych drożników.
—	209	
—	—	
213	—	
213	209	
4		Wydatek wogóle *mniejszy* o nieznaczną różnicę.
—	—	Z uchwalonego na r. 1908 kredytu w kwocie 9.000 K — g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . 5.361 „ 12 „ pozostałą zaś resztę kredytu w kwocie . 3.638 K 88 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 45.993/909).
5.249	—	Wydatek *mniejszy* zależny od kosztów kontroli robót na drogach krajowych i subwencyonowanych.
5.462	209	
—	37	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	176.653	—	181.906
		{ *nadzwyczajne* .	46.036	84	46.000
	5	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	13.200	—	13.200
		Razem { zwyczajne . .	189.853	—	195.106
		{ *nadzwyczajne* . .	46 036	84	46.000
		Suma kosztów zarządu	235.889	84	241.106
	6	**B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.**			
		a) Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i kosztа budowy większych mostów *nadzwyczajne*	91.157	50	170.000
		b) Na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem IV. rata, *nadzwyczajne*. . . .	100.000	—	100.000
		c) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami, III. rata, *nadzwyczajne* . . .	100.000	—	100.000
		d) Na ukończenie drogi krajowej Lwów-Stojanów, III. i ostatnia rata, *nadzwyczajne* .	30.700	—	30.000
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	321.857	50	400.000
		zwyczajne .	189.853	—	195.106
		{ *nadzwyczajne* .	46.036	84	46.000

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
5.462	209	
—	37	
—	—	Z pozostałego kredytu z r. 1907 w kwocie . 4.052 K 15 g tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 13.200 „ — „ razem z sumy . . 17.252 K 15 g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 13.721 „ 25 „ niezużytą zaś resztę w kwocie . . . 3.530 K 90 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 51.850/909).
5.462	209	
—	37	
5.462	246	
5.216		
78.843	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do rzeczywistej potrzeby. Zaoszczędzenie to służy na częściowe pokrycie większych wydatków przy poz. 7. na podstawie dozwolonego „virrement“ po myśli uchwały finansowej Wysokiego Sejmu z dnia 2. listopada 1908 punkt 3. lit. c.
—	—	Z pozostałej z r. 1907 reszty kredytu w kwocie 322.555 K 12 g tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 100.000 „ — „ razem z sumy . . 422.555 K 12 g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 131.977 „ 03 „ niezużytą zaś resztę w kwocie . . . 290.578 K 09 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 45.795/909).
—	—	Pozostałą z r. 1907 resztę kredytu w kwocie 199.758 K 36 g tudzież cały kredyt uchwalony na rok 1908 w kwocie . . . . . 100.000 „ — „ razem. . . 299.758 K 36 g przeniesiono jako niezużyte do dalszej dyspozycyi na rok 1909 (LW. 45.794/909).
—	700	Wydatek nieco *większy*, wedle rzeczywistej potrzeby.
78.843	700	
5.462	209	
—	37	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.	6	Z przeniesienia { zwyczajne .	189.853	—	195.106
		nadzwyczajne .	46.036	84	46.000
		nadzwyczajne .	321.857	50	400.000
		e) Na rekonstrukcyę mostu na Prucie pod Śniatynem, *nadzwyczajne*	—	—	—
		f) Na budowę mostu na Dunajcu pod Szaflarami, *nadzwyczajne*	80.000	—	80.000
		g) Na budowę mostu na Mleczce w Przeworsku, *nadzwyczajne*	100.000	—	100.000
		h) Na wzmocnienie pokładu szutrowego na pierwszych 34 kilometrach drogi krajowej Lwów Stojanów, jednorazowo, *nadzwyczajne*	50 000	—	50.000
		Suma wydatków na rekonstrukcye *nadzwyczajne* .	551.857	50	630 000
	7	**C) Utrzymanie dróg krajowych.**			
		Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829·452 kilometrów w 12 okręgach inżynierskich:			
		1. Borszczów-Okopy . . Kilom. 53·265	15.357	24	—
		2. Borszczów-Kolendziany . „ 21·550	11.905	25	—
		3. Brzeżany-Złoczów . . „ 38·000	21.891	18	—
		4. Buczacz-Czortków . . „ 29 379	26.216	76	—
		5. Buczacz-Tłuste . . „ 38·045	21.802	32	—
		6. Czorsztyn-Zabornia . . „ 40·540	25.506	03	—
		7. Czortków-Skała . . „ 36·000	17.779	98	—
		8. Czyżyny-Cło . . . „ 12 966	22.727	65	—
		9 Dębica-Nadbrzezie . . „ 83·266	36.580	02	—
		10. Dynów-Przeworsk-Kańczuga „ 37·947	10.222	89	—
		11. Dynów-Sanok . . . „ 45·355	27.898	50	—
		12 Droga dojazdowa do Dublan „ 1·760	—	—	—
		Do przeniesienia { Kilom. 438 073	237.887	82	—
		zwyczajne . .	189 853	—	195.106
		nadzwyczajne .	597.894	34	676.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
5.462	209	
—	37	
78.843	700	
—	—	Na rachunek pozostałej z r. 1907 reszty kredytu w kwocie . . . . . 189.863 K 46 g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 693 „ — „ niezużytą zaś resztę w kwocie . . . 189.170 K 46 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rok 1909 (LW. 45.600/909).
—	—	Uchwalony na r. 1908 kredyt w kwocie . . 80.000 K — g przeniesiono w całości do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 45.599/909), gdyż budowa tego mostu nie została w r. 1908 rozpoczętą.
—	—	Z uchwalonego na r. 1908 kredytu w kwocie 100.000 K — g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 62.346 „ 59 „ niezużytą zaś resztę w kwocie . . . 37.653 K 41 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909 (LW. 45.598/909).
—	—	
78.843	700	
78.143		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
5.462	209	
78.843	737	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.	7	Z przeniesienia	zwyczajne		189.853	—	195.106
			nadzwyczajne		**597.894**	**34**	**676.000**
			Kilom.	438.073	237.887	82	—
		13. Gorlice-Konieczna	„	30.580	11.699	72	—
		14. Horodenka-Załucze	„	30·695	20.057	59	—
		15. Husiatyn-Kopyczyńce	„	34·550	4.863	22	—
		16. Jarosław-Bełzec	„	73·218	68.969	56	—
		17. Iwanie-Mossorówka	„	10·617	4.194	11	—
		18. Kraków-Baran	„	14·640	26.067	74	—
		19. Kraków-Chełmek	„	54·620	25.240	46	—
		20. Krasne-Busk	„	6·257	15.620	42	—
		21. Krościenko-Szczawnica	„	5·810	4.764	—	—
		22. Lwów-Rohatyn	„	66·925	60.482	50	—
		23. Lwów Stojanów	„	75·800	64.085	54	—
		24. Monasterzyska-Buczacz	„	19·000	17.078	27	—
		25. Nowytarg-Zakopane	„	24·800	26.448	47	—
		26. Przemyśl-Sanok	„	68·420	34.700	77	—
		27. Rohatyn-Tarnopol	„	83·900	47 315	59	
		28. Rzeszów-Nadbrzezie	„	93·000	62.497	13	—
		29. Sędziszowska droga	„	569	175	05	—
		30. Sielec-Kłubowce	„	29·500	27.776	37	—
		31. Słotwina-Brzesko-Sącz	„	45·157	38.630	47	—
		32. Smykowce-Suchostaw	„	60·080	28.853	62	—
		33. Stanisławów Bursztyn	„	29·256	18.055	08	—
		34. Strusów-Buczacz	„	42·666	32.148	43	—
		35. Tarnopol-Podwołoczyska	„	43·237	19.977	84	—
		36. Tarnopol-Zbaraż	„	19·650	8 731	21	—
		37. Tarnów-Szczucin	„	36·570	17.246	25	—
		38. Tłumacz-Zaleszczyki	„	61·800	27.752	07	—
		39. Tyśmienica Kołomyja	„	46·506	20.903	88	—
		40. Zakliczyn-Sącz-Niedzica	„	94·000	55.832	11	—
		41. Zaleszczyki-Skała	„	53·100	28.499	64	—
		42. Zator-Sucha	„	35·075	24.606	38	—
		43. Zborów-Załoźce	„	28·351	15.294	79	—
		44. Zimnawoda-Hoszany	„	31·520	15 017	74	—
		45. Żółkiew-Krystynopol	„	41·510	68.580	22	—
		Suma kosztów utrzymania dróg	Kilom.	1.829·452	1,180.054	06	950.000
		Do przeniesienia	zwyczajne		1,369.907	06	1,145.106
			nadzwyczajne		**597.894**	**34**	**676.000**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
5.462	209	
78.843	737	
—	—	
—	—	
—	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	1,369.907	06	1,145.106
		{ *nadzwyczajne* .	**597.894**	**34**	**676.000**
	8	**D) Zasiłki.**			
		a) Na bezzwrotne zasiłki na budowę dróg powiatowych i gminnych	1,200.000	—	1,200.000
		b) Na zasiłki na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych (I. i II. klasy) w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. marca 1907	1,000.000	—	1,000.000
		c) Ze subwencyi c. k. Rządu na budowę dróg gminnych I. klasy:			
		α) Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów, powiat Rawa, *nadzwyczajne* . . .	**21.500**	—	**25.000**
		β) Przemyślany-Pomorzany, powiat Złoczów, *nadzwyczajne*	**6 000**	—	—
	9	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych:			
		1. Biała, dojazd Biała, Jawiszowice, Kęty, Kozy . . 499 K 67 g			
		2. Bóbrka, dojazd Bóbrka, Chlebowice, Chodorów, Mikołajów, Stare Sioło, Wodniki 2.627 „ 93 „			
		3. Bochnia, dojazd Grodkowice, Kłaj . . . . . 159 „ 87 „			
		Do przeniesienia { zwyczajne 3.287 K 47 g	2,200.000	—	2,200.000
		{ *nadzwyczajne* . . .	**27.500**	—	**25.000**
		{ zwyczajne	1,369.907	06	1,145.106
		{ *nadzwyczajne* . . .	**597.894**	**34**	**676.000**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
5.462 78 843	230.263 737	
		Z przeniesienia . . 29.117 K 2. Dalsze klęski elementarne w r. 1907 spowodowały w tymże roku wydatek . . 36.262 „ 3. Nadmierne opady śniegu w zimie roku 1907/8 spowodowały nadzwyczajne nieprzewidziane wydatki w r. 1908 . . 34.536 „ 4. Ogólne podwyższenie cen dostawy szutru stanowiących około 60% wszystkich wydatków konserwacyjnych, spowodowało w r. 1908 wydatek ponad preliminarz . . . . . 51.296 „ Razem jak wyżej . . . 151.211 K
—	—	
—	—	Z uchwalonego na r. 1908 kredytu w kwocie 1,000.000 K — g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . 950.360 „ 94 „ pozostałą zaś resztę w kwocie . . 49.639 K 06 g jako niezużytą przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rok 1909 (LW. 46.907/909).
3.500	—	Wydatek *mniejszy* odpowiada w całości mniejszej o tę kwotę subwencyi asygnowanej w roku 1908 przez c. k. Skarb Państwa, a wykazanej w rubr. VIII dochodów poz. 5.
—	6.000	Wydatek *większy* jak wyjaśnienie w rubr. VIII. doch. poz. 5.
—	—	
3.500	6.000	
5.462 78.843	230.263 737	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.	9	Z przeniesienia	zwyczajne	1,369.907	06	1,145.106
			nadzwyczajne	597.894	34	676.000
			zwyczajne 3.287 K 47 g	2,200.000	—	2,200.000
			nadzwyczajne	27.500	—	25.000
		4. Borszczów, dojazd Borszczów, Germakówka, Iwanie puste, Jezierzany-Piłatkowce	113 „ 74 „			
		5. Brody, dojazd Jasionów, Zabłotce	1.893 „ 83 „			
		6. Brzesko, dojazd Biadoliny szlacheckie	60 „ — „			
		7. Brzeżany, dojazd Brzeżany, Kozowa, Krzywe, Potutory, Słobódka, Teofilpólka . .	30.272 „ 14 „			
		8. Brzozów, dojazd Dynów .	70 „ 94 „			
		9. Buczacz, dojazd Buczacz, Jezierzany, Korościatyn, Monasterzyska, Pyszkowce .	2.142 „ 30 „			
		10. Chrzanów, dojazd Bolęcin, Jaworzno, Regulice, Szczakowa	1.620 „ 42 „			
		11. Cieszanów, dojazd Lubaczów, Oleszyce.	689 „ 12 „			
		12. Czortków, dojazd Dżuryn, Jagielnica, Szmańkowczyki	39 „ 25 „			
		13. Dąbrowa, dojazd Dąbrowa, Żabno	155 „ 38 „			
		14. Drohobycz, dojazd Borysław	25 „ 60 „			
		15. Gorlice, dojazd Biecz, Gorlice, Wola Łużańska, Zagórzany	112 „ 85 „			
		16. Grybów, dojazd Stróże .	9 „ 35 „			
		17. Husiatyn, dojazd Chorostków, Hadyńkowce, Kopyczyńce .	8.650 „ 71 „			
		18. Jasło, dojazd Frysztak, Jasło wschodnie, Jasło zachodnie, Moderówka, Skołyszyn, Wiśniowa	525 „ 37 „			
		19. Jaworów, dojazd Jaworów.	147 „ 01 „			
		20. Kraków, dojazd Bieńczyce.	127 „ 46 „			
		21. Krosno, dojazd Iwonicz, Krosno I. i II., ...	166 „ 27 „			
		22. Limanowa, dojazd Dobra, Tymbark	134 „ 60 „			
		Do przenie sienia	zwyczajne 50.243 K 81 g	2,200.000	—	2,200.000
			nadzwyczajne	27.500	—	25.000
			zwyczajne	1,369.907	06	1,145.106
			nadzwyczajne	597.894	34	676.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
5.462	230.263	
78.843	737	
—	—	
3.500	6.000	
—	—	
3.500	6.000	
5.462	230.263	
78.843	737	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.	9	Z przeniesienia zwyczajne	1,369.907	06	1,145.106
		nadzwyczajne . . .	597.894	34	676.000
		zwyczajne 50.243 K 81 g	2,200.000	—	2,200.000
		nadzwyczajne	27.500	—	25.000
		23. Lwów, dojazd Gaje-Czyżyków, Hermanów, Lesienice, Maryówka, Podbereźce, Winniki . . . . . 10.587 „ 10 „			
		24. Łańcut, dojazd Grodzisko, Leżajsk, Monasterz, Sarzyna 22.329 „ 11 „			
		25. Mielec, dojazd Dąbie, Mielec, Rzochów. . . . 254 „ 86 „			
		26. Myślenice, dojazd Jordanów, Osielec, Zaryte . . . 272 „ 59 „			
		27. Nadwórna, dojazd Delatyn Dora. Jaremcze, Łanczyn, Mikuliczyn, Tartarów . . 361 „ 16 „			
		28. Nisko, dojazd Łętownia, Nisko, Rudnik . . . . 1.900 „ 65 „			
		29. Nowy Targ, dojazd Biały Dunajec, Chabówka. Nowy Targ, Podczerwone, Poronin 1.106 „ 11 „			
		30. Przemyśl, dojazd Medyka, Żurawica . . . . 364 „ 96 „			
		31. Przemyślany, dojazd Dunajów, Kurowice, Przemyślany, Wołków . . . . . 40.134 „ 62 „			
		32. Rawa, dojazd Lubycza królewska, Rawa ruska, Uhnów 1.422 „ 74 „			
		33. Rohatyn, dojazd Lipica dolna, Puków, Rohatyn . . 500 „ — „			
		34. Rudki, dojazd Chłopczyce, Komarno-Buczały, Koniuszki siemianowskie, Rudki 1.401 „ 41 „			
		35. Rzeszów, dojazd Boguchwała, Czudec, Staroniwa, Strzyżów, Szklary, Trzciana . 1.267 „ 22 „			
		36. Sanok, dojazd Rymanów, Sanok, Załuż . . . 148 „ 23 „			
		37. Skałat, dojazd Bogdanówka 69 „ 20 „			
		38. Sokal, dojazd Bełz, Krystynopol, Sokal . . . . 3.251 „ 84 „			
		Do przeniesienia zwyczajne 135.615 K 61 g	2,200.000	—	2,200.000
		nadzwyczajne . . .	27.500	—	25.000
		zwyczajne	1,369.907	06	1,145.106
		nadzwyczajne . . .	597.894	34	676.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
5.462 78.843	230.263 737	
— 3.500	— 6.000	
— 3 500 5.462 78.813	— 6.000 230.263 737	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
budżetu						
VIII.	9	Z przeniesienia	zwyczajne	1,369.907	06	1,145.106
			nadzwyczajne . . .	597 894	34	676.000
			zwyczajne 135.615 K 61 g	2,200.000	—	2,200.000
			nadzwyczajne	27.500	—	25.000
		39. Stryj, dojazd Chodowice, Daszawa, Lubieńce, Skole, Synowódzko, Uhersko-Dobrzany	494 „ 54 „			
		40. Tarnobrzeg, dojazd Baranów, Chmielów, Grębów, Rozwadów, Tarnobrzeg, Zbydniów	6.246 „ 31 „			
		41. Tarnopol, dojazd Berezowica wielka, Chodaczków wielki, Szlachcińce	5.976 „ 13 „			
		42. Tarnów, dojazd Pleśna .	77 „ 70 „			
		43. Tłumacz, dojazd Niżniów, Oleszów, Tłumacz-Pałahicze	187 „ 60 „			
		44. Trembowla, dojazd Trembowla	13 „ 20 „			
		45. Turka, dojazd Borynia, Jabłonka niżna, Sianki . .	2.214 „ 50 „			
		46. Wadowice, dojazd Brzeźnica, Kalwarya-Brody, Klecza górna, Przeciszów, Ryczów, Skawce, Wadowice, Wielkie drogi, Zator	326 „ 39 „			
		47. Wieliczka, dojazd Bierzanów, Podgórze-Płaszów, Podgórze-Bonarka, Leńcze, Skawina, Swoszowice. . .	1.417 „ 70 „			
		48. Zaleszczyki, dojazd Dźwiniacz, Tłuste, Zaleszczyki .	340 „ 30 „			
		49. Zbaraż, dojazd Zbaraż .	611 „ 06 „			
		50. Złoczów, dojazd Jezierna, Ożydów, Olesko, Złoczów .	2.423 „ 01 „			
		51. Żółkiew, dojazd Dobrosin, Glińsko, Kulików, Żółkiew	2.251 „ 74 „			
		52. Żywiec, dojazd Jeleśna, Lachowice, Ładygowice, Milówka, Sucha . . .	575 „ 51 „			
		Razem .	158.771 K 30 g			
		Do przeniesienia	zwyczajne 158.771 K 30 g	2,200.000	—	2,200.000
			nadzwyczajne . . .	27.500	—	25.000
			zwyczajne	1,369.907	06	1,145.106
			nadzwyczajne . . .	597.894	34	676.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
5.462	230.263	
78.843	737	
—	—	
3.500	6.000	
—	—	
3.500	6.000	
5 462	230.263	
78.843	737	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
budżetu					
VIII.	9	Z przeniesienia { zwyczajne . . . . / *nadzwyczajne*	1,369.907	06	1,145.106
			597.894	**34**	**676.000**
		{ zwyczajne 158.771 K 30 g / *nadzwyczajne*	2,200 000	—	2,200.000
			27.500		**25.000**
		Od tego:			
		a) Niezużyta reszta kredytu przeniesiona z rachunku roku 1907 . 10.456 K 71 g			
		b) Datki od stron konkurencyjnych i zwroty zaliczek . . 453 „ 72 „ 10.910 „ 43 „	147.860	87	100.000
	10	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 15), X. rata	40.000	—	40.000
		Razem { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	2,387.860	87	2 340.000
			27.500	–	**25.000**
		Suma wydatków na zasiłki .	2.415.360	87	2,365.000
		E) Wydatki na myta.			
	11	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	4.524	42	7.000
	12	Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacyi . .	2.603	33	2.700
	13	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.640	32	1.300
	14	Przerwy z powodu wypadków elementarnych.	—	—	300
		Suma wydatków na myta .	8.768	07	11.300
		Razem { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	3,766.536	—	3,496.406
			625 394	**34**	**701.000**
		Suma wydatków na drogi .	4,391.930	34	4,197.406
		II. Na koleje żelazne.			
	15	**Instrumenty, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.**			
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . . .	2.400	55	2.400
		Do przeniesienia . .	2.400	55	2.400

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
5.462	230.263	
78.843	737	
—	—	
3.500	6.000	
—	47.861	Wydatek *większy* z powodu budowy nowego dojazdu kolejowego do stacyi Grodzisko w powiecie łańcuckim, oraz dojazdów kolejowych w powiatach Brzeżany, Lwów i Przemyślany przy linii kolejowej Lwów-Podhajce.
—	—	
—	47.861	
3.500	6.000	
3.500	53.861	
	50.361	
2.475	—	Wydatki wogóle *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.
97	—	
—	340	
300	—	
2.872	340	
2.532		
8.334	278.464	
82.343	6.737	
90.677	285.201	
	194.524	
—	1	
—	1	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1903. K.	Wydatki w roku 1903. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.		Z przeniesienia . .	2.400	55	2.400
	16	**Koszta komisyjne.**			
		a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów . .	26.976	23	35.000
		b) Dla członków krajowej Rady kolejowej .	—	—	1.500
			26.976	23	36.500
	17	**Na badania techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejowych**, *nadzwyczajne*	9.570	75	8.000
	18	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów**	1.334	31	1.480
	19	**Koszta kancelaryjne.**			
		Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki	3.312	30	4.000
	20	**Wynagrodzenie za roboty akordowe,** uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszy .	12.068	—	6.250
		Do przeniesienia { zwyczajne .	46.091	39	50.630
		{ *nadzwyczajne* .	9.570	75	8.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	1	
8.024	—	Wydatek *mniejszy* zależny od odbytych komisyi. Znaczniejsza część wydatków tej pozycyi budżetowej znajduje pokrycie w zwrotach rubr. VIII. poz. 7 b) dochodów.
1.500	—	Wydatek *mniejszy* z powodu znacznego zwrotu do tej pozycyi budżetowej zaległych kosztów komisyjnych członków Rad zawiadowczych z r. 1907 stosownie do wyjaśnienia przy zamknięciu rach. z r. 1907. Gdy zwrot ten wynosił w myśl LW. 51.777/908 kwotę . . . . . 3.303 K 10 g zaś koszta zwołania kraj. Rad kolejowych w r. 1908. . . . . 1.346 „ 20 „ zatem okazała się jeszcze nadwyżka zwrotów w kwocie . . . . . 1.956 K 90 g którą przeniesiono do rubr. VIII. poz. 7 d) doch. (LW. 47.513/909).
9.524	—	
—	1.571	Wydatek *większy* z powodu wydelegowania na projektowaną linię kolejową Rzeszów-Kolbuszowa-Nisko personalu technicznego, którego koszta wynosiły . . 8.513 K 97 g Koszta te jednak zostały zwrócone w całości z krajowego funduszu kolejowego (LW. 29.320/909) i mieszczą się w zwrotach wykazanych w rubr. VIII. poz. 7 b) doch., tak że faktyczny wydatek tej pozycyi budżetowej wynosił tylko . . . 1.056 „ 78 „ Razem jak obok . . . 9.570 K 75 g
146	—	Wydatek *mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.
688	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do potrzeby.
—	5.818	Wydatek *większy* spowodowany trasą linii kolejowej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna i Muszyna-Krynica. Wydatki tej pozycyi budżetowej odpowiadają prawie w całości zwrotom zamieszczonym w rubr. VIII. poz. 7 c) dochodów.
10.358	5.819	
—	1.571	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	46.091 **9.570**	39 **75**	50.630 **8.000**
	21	**Utrzymanie lokalu na biuro:**			
		a) Koszta najmu lokalu wraz z podatkiem wodociągowym	6.537	50	3.125
		b) Opał, oświetlenie	1.705	24	1.600
			8.242	74	4.725
	22	**Dotacya dla funduszu kolejowego** na cele budowy kolei lokalnych, X. rata, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899 przez lat 71	750.000	—	750 000
		Razem { zwyczajne . . / *nadzwyczajne* .	804.334 **9.570**	13 **75**	805.355 **8.000**
		Suma wydatków na koleje . .	813.904	88	813.355
		Zestawienie sum.			
		Suma wydatków na cele drogowe { zwyczajne 3,766.536 K — g / *nadzwycz.* **625.394** „ **34** „	4,391.930	34	4,197.406
		Suma wydatków na cele kolejowe { zwyczajne 804.334 K 13 „ / *nadzwycz.* **9.570** „ **75** „	813.904	88	813.355
		Ogółem wydatki na komunikacye { zwyczajne 4,570.870 K 13 g / *nadzwycz.* **634.965** „ **09** „	5,205.835	22	5,010.761
		Doohody.			
	1	Czynsz z myt na drogach krajowych:			
		1. Brzeźnica, 2. Dąbie, 3. Malinie, 4. Padwa Kolonia, 5. Rzyszki . . . . 7.541 K — g			
		6. Babice, 7. Chełmek . . 2.310 „ — „			
		8. Bagienica, 9. Krzyż, 10. Radwan . . . . 10.100 „ — „			
		11. Bełzec, 12. Cieszanów, 13. Makowiska, 14. Płazów, 15. Oleszyce, 16. Zapałów. . 17.643 „ 04 „			
		17. Białokiernica, 18. Iwanków, 19. Kozaczyzna, 20. Łanowce, 21. Kozaczówka, 22. Babińce, 23. Krzywcze dolne 6.850 „ — „			
		Do przeniesienia 44.444 K 04 g	—	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
10.358	5.819	
—	1.571	
—	3.413	Wydatek *większy* z powodu wynajęcia nadal lokalu od 1. lipca 1908 do 30. czerwca 1911 za wyższym czynszem rocznym (LW. 37.813/908).
—	105	Wydatek *większy* z powodu ostrzejszej zimy i spotrzebowania większej ilości materyału opałowego.
—	3.518	
—	—	
10.358	9.337	
—	1.571	
10.358	10.908	
	550	
90.677	285.201	
10.358	10.908	
101.035	296.109	
	195.074	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.	1	Z przeniesienia 44.444 K 04 g	—	—	—
		24. Branice, 25. Bieńczyce, 26. Kaszów, 27. Mogiła, 28. Przeginia duchowna, 29. Zwierzyniec . . . . . 17.850 „ — „			
		30. Biegonice, 31. Bieśnik, 32. Gołkowice niemieckie, 33. Gródek, 34. Krościenko, 35. Maszkowice, 36. Niedzica, 37. Nowy Sącz, 38. Szczawnica . . . . . 40.861 „ — „			
		39. Bircza z Korzeńcem, 40. Tyrawa wołoska, 41. Załuż 9.400 „ — „			
		42. Nowy dwór, 43. Sielec . 8 260 „ — „			
		44. Pomorzany, 45. Rozhadów . 3.006 „ 67 „			
		46. Borszczów . . . . 3.081 „ — „			
		47. Buczacz, 48. Dawidkowce, 49. Czortków, 50. Dżuryn, 51. Koszyłowce, 52. Monasterzyska, 53. Podzameczek, 54. Zaleszczyki małe . . 26.000 „ — „			
		55. Busk . . . . . 8.230 „ — „			
		56. Chołojów, 57. Obydowa, 58. Stojanów . . . . 17.204 „ — „			
		59. Dawidów, 60. Kozielniki . 6.175 „ — „			
		61. Darachów, 62. Dobropole, 63. Warwaryńce . . . 8.060 „ — „			
		64. Dębno, 65. Nowy Targ za Białym Dunajcem, 66. Nowy Targ za Czarnym Dunajcem, 67. Szaflary, 68. Zakopane . . . . . 26.100 „ — „			
		69. Dobrowlany, 70. Kasperowce, 71. Tłuste . . . 9.601 „ — „			
		72. Gorzeń dolny, 73. Graboszyce, 74. Skawce . . . 8.720 „ — „			
		75. Gładyszów, 76. Konieczna, 77. Ropica ruska, 78. Siary 12.252 „ 90 „			
		79. Gnojnik, 80. Iwkowa, 81. Kurów, 82. Łososina dolna, 83. Pomianowa . . . 13.120 „ — „			
		84. Gorzyce . . . . . 1.600 „ — „			
		85. Halicz, 86. Jamnica, 87. Pobereże, 88. Sielec . . . 18.721 „ — „			
		89. Husiatyn, 90. Krogulec . 14.801 „ — „			
		91. Jabłonka. . . . . 2.000 „ — „			
		92. Jasionka, 93. Sokołów . 6.575 „ — „			
		Do przeniesienia . 306.062 K 61 g	—	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.	1	Z przeniesienia . 306.062 K 61 g	—	—	—
		94. Brzeżany, 95. Horodyszcze, 96. Jarosław, 97. Kozowa . 36.000 „ — „			
		98. Dembów, 99. Jawornik polski, 100. Kańczuga, 101. Mokra strona . . . . . 7.756 „ 88 „			
		102. Jeżowe, 103. Krządka, 104. Nisko . . . . . 3.000 „ — „			
		105. Jezierzany, 106. Mielnica, 107. Perejmy, 108. Uście biskupie . . . . . 13.050 „ — „			
		109. Kluwińce, 110. Jabłonów . 5.147 „ — „			
		111. Korolówka . . . . . 2.250 „ — „			
		112. Krzywe, 113. Panasówka . 4.111 „ 01 „			
		114. Kurzany, 115. Kutce . . 4.453 „ — „			
		116. Miechocin . . . . . 2.560 „ — „			
		117. Mosty wielkie drogowe, 118. Mosty wielkie mostowe 4.126 „ 45 „			
		119. Mikulińce, 120. Stecowa . 19.000 „ — „			
		121. Młynowce . . . . . 2.006 „ — „			
		122. Niezwiska, 123. Horodenka 5.400 „ — „			
		124. Wara . . . . . 1.220 „ — „			
		125. Olszany, 126. Prałkowce . 11.344 „ — „			
		127. Miłowanie, 128. Ottynia, 129. Tyśmienica . . . . . 9.530 „ — „			
		130. Pakoszówka . . . . . 1.015 „ — „			
		131. Demianów, 132. Podkamień, 133. Zalipie . . . . . 6.526 „ — „			
		134. Staromiejszczyzna. . . 10.420 „ — „			
		135. Pieczychwosty . . . . 4.477 „ — „			
		136. Porzecze lubieńskie . . 2.550 „ — „			
		137. Słobódka leśna . . . 1.375 „ — „			
		138. Repechów . . . . . 1.908 „ 38 „			
		139. Staromieście . . . . 2.551 „ — „			
		140. Stawczany . . . . . 1.818 „ — „			
		141. Smykowce, 142. Zagrobela. 14.171 „ 99 „			
		143. Horodenka, 144. Jasionów polny . . . . . 4.800 „ — „			
		145. Szpilczyn . . . . . 1.324 „ — „			
		146. Szlachcińce . . . . . 1.500 „ — „			
		147. Wielowieś . . . . . 2.000 „ — „			
		148. Tłumacz . . . . . 3.500 „ — „			
		149. Zaleszany . . . . . 2.000 „ — „			
		150. Założce, 151. Kodubińce . 4.200 „ — „			
		152. Zbaraż . . . . . 1.905 „ — „			
		153. Winniki pod Żółkwią . . 7.200 „ — „			
		154. Żydatycze . . . . . 12.900 „ 72 „			
		155. Rozwadów . . . . . 4.500 „ — „	529.659	04	520.000
		Do przeniesienia . .	529.659	04	520.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	9.659	Dochód *większy* z powodu uzyskania większych czynszów dzierżawnych przy przetargu publicznym.
—	9.659	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
VIII.		Z przeniesienia . .	529.659	04	520.000
	2	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne . .	3.191	59	2.600
	3	Grzywny za przestępstwa drogowe . . .	713	40	550
	4	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę: 1. drogi krajowej Lwów-Stojanów: Kamionka, Zwierzchność gminna 500 K 2. drogi gminnej I. kl. Przemyślany-Pomorzany: Złoczów, Wydział powiatowy . 4.000 „	4.500	—	4.500
	5	Subwencye z c. k. Skarbu Państwa, — *nadzwyczajne*: *a)* na budowę drogi Dobrosin-Hruszów-Niemirów (powiat Rawa)	21.500	—	25.000
		b) na budowę drogi Przemyślany-Pomorzany (pow. Złoczów)	6.000	—	—
	6	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych (jak Rubr. VIII. wyd. poz. 7.)	2.424	36	5.000
	7	Zwroty od Towarzystw kolejowych: *a)* ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych 18.300 K g *b)* koszta komisyjne personalu biura kolejowego w sprawach budowy i eksploatacyi . . 32.265 „ 59 „ *c)* za roboty akordowe, wykonywane w krajowem biurze kolejowem . . . . . 11.965 „ 20 „ *d)* koszta komisyjne członków krajowych Rad zawiadowczych . . . . . 1.956 „ 90 „	64.487	69	49.700
	8	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową): *a)* Buczacz . . . . . 2.000 K — g *b)* Sanok . . . . . 1.592 „ — „	3.592	—	3.592
		Razem { zwyczajne . . *nadzwyczajne* . .	608.568 27.500	08 —	585.942 25.000
		Suma rubryki VIII. dochodów	636.068	08	610.942

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	9.659	
—	592	Dochody *większe*, gdyż z powodu niepłacenia rat w terminie wpłynęły większe odsetki, kary konwencyonalne i grzywny, niż budżetem przewidziano.
—	163	
—	—	
3.500		Dochód *mniejszy* z powodu mniejszej wpłaty zasiłku rządowego odnośnie do wykonanych robót w myśl protokołu odbiorczego.
—	6.000	Dochód nieprelimiowany, gdyż c. k. Rząd wpłacił preliminowaną na r. 1907 subwencyę z powodu wykonania budowy drogi Przemyślany-Pomorzany dopiero w r. 1908.
2.576	—	Dochód *mniejszy* stosownie do faktycznych wpływów.
—	14.788	Dochód *większy* z powodu większych zwrotów kosztów komisyjnych personalu krajowego biura kolejowego, oraz członków kraj. Rad zawiadowczych z r. 1907 i wydatków na roboty akordowe dla trasy kolei lok. Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna i Muszyna-Krynica.
—	—	
2.576	25.202	
3.500	6.000	
6.076	31.202	
	25.126	

Dochody rzeczywiste w r. 1908 wynosiły . 636.068 K 08 g
na r. 1908 preliminowano. . . . . 610.942 „ — „
wobec czego okazują się dochody *większe*
o kwotę . . . . . 25.126 K 08 g
czyli okrągło o kwotę, jak obok 25.126 K.

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.		**BUDOWY WODNE i MELIORACYE.**			
		Wydatki.			
		A) Studya przygotowawcze.			
	1	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa przyrządów geodetycznych, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych	12.000	—	12.000
	2	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	11.000	—	11 000
	3	Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego . . .	16.000	—	16.000
	4	Na zdjęcia i projekty:			
		a) dla publicznych robót melioracyjnych, (w myśl uchwały sejmowej z d. 27. września 1882).	17.885	21	20.000
		b) dla melioracyi prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892) . .	42.249	30	45.000
		c) dla wyzyskania sił wodnych . . .	5.000	—	5.000
	5	Na publikacyę wykonanych robót melioracyjnych	5.000	—	5.000
	6	Koszta komisyjne:			
		a) z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów)	177	99	2.000
		b) z powodu konserwacyi publicznych robót melioracyjnych	2.835	39	6.000
		Suma działu A. .	112.147	89	122.000

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 11.000 K — g i pozostałości z r. 1907 . . . . . 2 532 „ 39 „ oraz zwrotów w kwocie . . . . . 48 „ — „ razem z sumy . . 13.580 K 39 g wydano w r. 1908 . . . . . 11.925 „ 18 „ pozostałą resztę w kwocie. . . . . 1.655 K 21 g przeniesiono na r. 1909.
—	—	
2.115	—	Wydano *mniej* wedle rzeczywistej potrzeby.
2.751	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 5.000 K — g oraz zwrotów w kwocie . . . . . 19 „ 10 „ razem z sumy . . 5.019 K 10 g wydano w r. 1908 . . . . . 1.569 „ 75 „ pozostałą resztę w kwocie. . . . . 3.449 K 35 g przeniesiono na r. 1909.
—	—	
1.822	—	Wydano *mniej* wedle rzeczywistej potrzeby.
3.164	—	
9.852	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.		*B) Wykonanie budowli wodnych.*			
	7	12½% datek kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów mających się emitować przez państwo, na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z dnia 2. marca 1904 r., Dz. u. kr. Nr. 36.)	5.662	—	5.662
	8	V. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K, zaciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacyi rzek kanałowych (w myśl ustawy z dnia 22. stycznia 1904 r. Dz. u. kr. Nr. 23.) . .	141.029	—	141.029
	9	40% datek kraju do kosztów regulacyi 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy, w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093 (V. rata z 9-lecia)	976.544	39	773.600
	10	I. rata annuitetowa (półroczna) na umorzenie pożyczki 3,000.000 K na pokrycie 40% datku kraju do kosztów uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych (w myśl ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 54) . .	15.630	—	15.630
	11	40% datek kraju do kosztów uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych w 1. okresie (1908—1912), I. rata z 5-lecia . . .	215.985	14	600.000
	12	IV. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150.000 K, zaciągniętej na pokrycie datków kraju, do kosztów systematycznej regulacyi rzek karpackich (w myśl ustawy z dnia 25. stycznia 1905 Dz. u. kr. Nr. 22)	86.792	—	86.792
		Do przeniesienia . .	1,441.642	53	1,622.713

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	Kredyt uchwalony na r. 1908 w kwocie . . . . 5.662 K i pozostałość z r. 1907 . . . . . 36.695 „ razem sumę . . . 42.357 K niezużytą również w r. 1908, przeniesiono na r. 1909.
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 141.029 K — g i pozostałości z r. 1907 (poz. 7.) . . . 28.142 „ 26 „ oraz zwrotów w kwocie . . . . . 32.618 „ — „ razem z sumy . . 201.789 K 26 g wydano w r. 1908 . . . . . 178.834 „ 36 „ pozostałą resztę w kwocie. . . . . 22.954 K 90 g przeniesiono na r. 1909.
—	202.944	Wydatek *większy* znajduje pokrycie w większych dochodach wykazanych pod poz. 3. dochodów.
—	—	Kredyt uchwalony na r. 1908 w kwocie . . . . 15.630 K niezużyty w r. 1908, przeniesiono na r 1909.
384.015	—	Wydatek *mniejszy* w miarę wykonanych robót na Białej powyżej Grybowa i Dniestrze w Kornalowicach.
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 86.792 K — g i pozostałości z r. 1907 . . . . . 19.928 „ 13 „ oraz zwrotów w kwocie . . . . . 40.232 „ — „ razem z sumy . . 146.952 K 13 g wydano w r. 1908 . . . . . 128.794 „ 26 „ pozostałą resztę w kwocie. . . . . 18.157 K 87 g przeniesiono na r. 1909.
384.015	202.944	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.		Z przeniesienia . .	1,441.642	53	1,622.713
	13	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich (wydatek pod poz. *c)* 1., *d)* i *e)*, pokryty pożyczką, wstawia się do dochodów pod poz. 5):			
		a) na uzupełnienie regulacyi Biały, II. rata (z 3-lecia)	193.474	33	176.667
		b) na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, kredyt dodatkowy (40%) na wykończenie robót	50.000	—	50.000
		c) na regulacyę górnego Dniestru z dopływami, X. rata (z 28-lecia)	328.570	—	328.570
		d) na regulacyę Soły, IX. rata (z 18-lecia) .	79.555	54	79.556
		e) na regulacyę Łomnicy, IX. rata (z 24-lecia)	79.616	66	79.616
		f) na regulacyę Prutu od Śniatyna do granicy bukowińskiej, IV. rata z 12½% zasiłku (z 5-lecia)	14.050	—	14.050
	14	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116.):			
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, XIII. rata z 15-lecia .	80.800	—	80.800
		b) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami	28.539	29	44.502
		c) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki), VII. rata (z 10-lecia)	58.240	—	83.200
		d) na regulacyę potoków Sołotwy i Rokitny II. rata	—	—	—
		e) na regulacyę Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim, VII. rata (z 8-lecia)	60.000	—	60.000
		f) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie dąbrowskim, VI. rata (z 11-lecia)	200.000	—	200.000
		g) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, V. rata (z 15-lecia) . .	185.664	—	232.080
		h) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej, V. rata (z 20-lecia) .	180.000	—	225.000
		Do przeniesienia . .	2,980.152	35	3,276.754

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
384 015	202.944	
—	16 807	Wydatek *większy* znajduje pokrycie w wpłaconych datkach konkurencyjnych za r. 1906 jak poz. 6 a) dochodów.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 14.050 K — g i pozostałości z r. 1907 . . . . . 33.552 „ 33 „ razem z sumy . . 47.602 K 33 g wydano w r. 1908 . . . . . 7.052 „ 54 „ pozostałą resztę w kwocie. . . . . 40.549 K 79 g przeniesiono na r. 1909.
—	—	
15 963	—	Wydatki *mniejsze* stosownie do wpłaconych datków konkurencyjnych.
24.960	—	
—	—	Pozostałość z r. 1907 w kwocie . . . . . 28.818 K 31 g przeniesiono na r. 1909, gdyż w r 1908 robót nie rozpoczęto.
—	—	
—	—	
46.416	—	Wydatki *mniejsze* stosownie do wpłaconych datków konkurencyjnych.
45.000	—	
516.354	219.751	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.	14	Z przeniesienia . .	2,980.152	35	3,276.754
		i) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K, zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego, na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, V. rata . . .	18.255	—	18.255
		k) na regulacyę potoku Błotni z dopływami, IV. rata (z 14-lecia)	64.400	—	92.000
		l) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich, IV. rata (z 19-lecia)	300.000	—	200.000
		m) na regulacyę rzeki Wereszycy z dopływami, III. rata (z 20-lecia)	81.600	—	102.000
		n) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami, III. rata (z 4 lecia)	189.500	—	200.000
		o) na osuszenie bagien Rzemieńskich, III. rata (z 4-lecia)	60.732	34	75.999
		p) na uzupełnienie regulacyi Bugu, II. rata (z 3-lecia)	140.221	67	140.222
		r) na regulacyę Pełtwi z dopływami, (II. rata (z 18-lecia)	320.552	—	320.555
		s) na zabudowanie potoku Krzemionki (powiat Stary Sambor), II. rata (z 4 lecia) .	60.000	—	60.000
		t) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, II. rata (z 4-lecia) . . .	151 250	—	100.000
		u) na podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa, II. rata (z 8-lecia)	151.896	59	100.000
		v) na podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami, II. rata (z 10-lecia)	135.074	96	100.000
		Do przeniesienia . .	4,653.634	91	4,785.785

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
516.354	219.751	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 18.255 K — g oraz niezużytej reszty pożyczki zaciągniętej na I. ratę datku krajowego na podwyższenie wałów wiślanych . . . 12.500 „ — „ razem z sumy . . 30.755 K — g wydano w r. 1908 . . . . . 18.255 „ 10 „ pozostałą resztę w kwocie. . . . . 12.499 K 90 g przeniesiono na r. 1909
27.600	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do wpłaconego datku konkurencyjnego.
—	100.000	Wydatek *większy* z powodu wpłacenia zaległego datku konkurencyjnego.
20.400	—	Wydatki *mniejsze* stosownie do wpłaconych datków konkurencyjnych.
10.500	—	
15.267	—	
—	—	
3	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do wpłaconego datku konkurencyjnego.
—	—	
—	51.250	Wydatek *większy* stosownie do wpłaconych zasiłków państwowych i datków konkurencyjnych.
—	51.897	Wydatek *większy* stosownie do wpłaconych zasiłków państwowych i datków konkurencyjnych.
—	35.075	Wydatek *większy* stosownie do wpłaconego zasiłku państwowego.
590.124	457.973	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowle wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.	14	Z przeniesienia . .	4,653.634	91	4,785.785
		w) na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy, reszta	57.500	—	17.500
		x) na regulacyę Raty z dopływami, I. rata (z 25-lecia).	243.200	—	304.000
		y) na regulacyę Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki, I. rata (z 20-lecia) . .	271.760	—	328.000
		— na regulacyę potoku Kisieliny . . .	17.579	86	—
		— na regulacyę rzeki Łęgu	278	—	—
	15	Na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych:			
		a) regulacyi Trześniówki	2.000	—	2.000
		b) „ Łęgu	3.590	—	4.000
		c) „ Przegnojówki	3 585	—	2.000
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy (do roku 1910)	2.000	—	2.000
		e) regulacyi Krzemienicy	10 082	67	14 000
		f) „ Gniłej Lipy (sekcyi górnej) .	993	85	1.000
		g) „ Złotej Lipy	1.000	—	2.000
		h) „ potoku Dumnego	1.950	—	1.500
		i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim	9.000	—	9.000
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.	1.000	—	1.000
		l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich	1.000	—	1.000
		m) obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.	11.500	—	11.500
	16	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889):			
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich	5.600	—	5.600
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich	2.400	—	2.400
		Do przeniesienia . .	5,299.654	29	5,494.285

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
590.124	457.973	
—	40.000	Wydatek *większy* z powodu wpłacenia zaległego zasiłku państwowego za r. 1907 w kwocie 40.000 K.
60.800	—	Wydatki *mniejsze* stosownie do wpłaconych datków konkurencyjnych.
56.240	—	
—	17.580	Wydatki *większe* pokryto wpłaconymi datkami konkurencyjnymi.
—	278	
—	—	
410	—	Wydatek *mniejszy* z powodu niewpłacenia datku konkurencyjnego.
—	1.585	Wydatek *większy* pokryto wpłaconym datkiem konkurencyjnym.
—	—	
3 917	—	Wydatki *mniejsze* z powodu niewpłacenia datków konkurencyjnych.
6	—	
1 000	—	
—	450	Wydatek *większy* pokryto wpłaconym datkiem konkurencyjnym.
—	—	
—	—	
—	—	Do poz. 16. a—c, e—z i bez litery. Przeniesione kredyty z końcem r. 1907 w kwocie . . . . . 101.860 K 53 g Zwroty w r. 1908 w kwocie . . . . 41.982 „ 66 „ Kredyt funduszu krajowego na r. 1908. 184.286 „ 67 „ Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne 168.140 „ 28 „ razem z sumy . . 496.270 K 14 g wydano w r. 1908 . . . . . 264.114 „ 04 „ resztę w kwocie. . . . . 232 156 K 10 g przeniesiono na rok 1909.
—	—	
—	—	
—	—	
712.497	517.866	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.	16	Z przeniesienia . .	5,299.654	29	5,494.285
		c) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich	1.670	—	1.670
		d) na drenowanie gruntów włościańskich, VIII. rata	342.221	99	600.000
		e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w powiecie myślenickim, III. rata (ostatnia)	60.300	—	80.600
		f) na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, III. rata (z 5-lecia)	6.432	—	6.432
		g) na osuszenie gruntów w gminie Bojanice (powiat Żółkiew), III. rata, ostatnia (z 3-lecia)	—	—	36.000
		h) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, III. rata, ostatnia (z 3-lecia) . . .	18.734	—	28.101
		i) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (powiat Nowy Sącz), II. rata, ostatnia (z 2-lecia)	13.250	—	12.850
		k) na zabudowanie potoku Bieryczanki (powiat Nowy Sącz), II. rata, ostatnia (z 2-lecia)	15.000	—	30.000
		l) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (powiat Stary Sambor), II. rata, ostatnia (z 2-lecia) oraz kredyt dodatkowy .	39.000	—	39.000
		m) na regulacyę potoku Wolanki . . .	6.150	—	12.300
		n) na zabudowanie potoku Psarki, kredyt dodatkowy	1 000	—	2.000
		o) na zabudowanie potoku Łączki . . .	6.000	—	12.000
		p) na regulacyę Prutu nad Łanczynem . .	16.000	—	16.000
		r) na budowę rowów osuszających w gminie Borki nizińskie	7.800	—	23.400
		s) na obwałowanie Sanu w Bielińcu (powiat Nisko)	8.500	—	25.500
		t) na osuszenie gruntów w Demeszkowcach (powiat Rohatyn)	2.835	—	8 505
		u) na osuszenie gruntów włościańskich w Malnowie (powiat Mościska)	6.478	—	19.434
		Do przeniesienia . .	5,851.025	28	6,448.077

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
712.497	517.866	
—	—	
257.778	—	Wydatek *mniejszy* stosownie do wpłaconych datków państwowych i konkurencyjnych. Kredyty przeniesione z końcem r. 1907 w kwocie . . . . . 276.942 K 68 g Zwroty w r. 1908 w kwocie . . . . 25 „ 29 „ Kredyt funduszu krajowego na r. 1908. 200.000 „ — „ Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne 142 221 „ 99 „ razem z sumy . . 619.189 K 96 g wydano w r. 1908 . . . . . 166 748 „ 53 „ resztę w kwocie. . . . . 452.441 K 43 h przeniesiono na rok 1909.
20.300	—	Wydatek *mniejszy* z powodu niewpłacenia zasiłku państwowego.
—	—	Niezużyty w r. 1908 zasiłek krajowy . . . . . 6.432 K przeniesiono na r. 1909.
36.000	—	Osuszenia gruntów w Bojanicach zaniechano.
9.367	—	Wydatek *mniejszy* odpowiednio do wykonanych robót.
—	400	Wydatek *większy* pokrywa zaoszczędzony kredyt z roku poprzedniego.
15.000	—	Wydatek *mniejszy* z powodu niewpłacenia zasiłku państwowego.
—	—	
6.150	—	Wydatki *mniejsze* z powodu niewpłacenia zasiłków państwowych.
1.000	—	
6.000	—	
—	—	
15.600	—	
17.000	—	Wydatki *mniejsze* z powodu niewpłacenia zasiłków państwowych i datków konkurencyjnych.
5.670	—	
12.956	—	
1,115.318	518.266	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.	16	Z przeniesienia . .	5,851.025	28	6,448.077
		w) na osuszenie łąk włościańskich w Oleszycach starych (powiat Cieszanów) . .	3.800	—	11.400
		x) na regulacyę potoku Stara rzeka w gminie Dąbrowiec i Łozina (powiat Gródek). .	2.333	—	6.999
		y) na regulacyę potoku Olszanicy w gminie Zwierzyn (powiat Lisko)	2.200	—	6.600
		z) na budowę wodociągu w Kołaczycach .	8.000	—	24.000
		— na zabudowanie potoku Dąbrówka . .	5.552	66	—
		— na zabudowanie potoku Piekiełko . .	7.416	68	—
		— na regulacyę potoku Złotego . . .	23.849	67	—
		— na zabudowanie Dniestru w gminie Wołcze	6.116	68	—
		— na osuszenie gruntów w gminie Łysaków.	2.275	—	—
		— na osuszenie gruntów w Mazurówce . .	2.650	—	—
		— na zabudowanie usuwisk w Młynnem .	6.100	—	—
		— na drenowanie gruntów w Rogóźnie. .	1.339	52	—
		— na budowę wodociągu w Żmigrodzie .	3.833	33	—
		— na osuszenie gruntów w Mielniczu . .	13 755	36	—
		— na zabudowanie potoku Kęśnianki . .	5.910	—	—
		aa) do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	75.000	—	75.000
		— na zakupno pras drenarskich, pędzonych parą	3.500	—	—
	17	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:			
		1. w Rzochowie	500	—	1.000
		Do przeniesienia. .	6,025.157	18	6,573.076

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1,115.318	518.266	
7.600	—	Wydatki *mniejsze* z powodu niewpłacenia zasiłków państwowych i datków konkurencyjnych.
4.666	—	
4.400	—	
16.000	—	
—	5.553	Wydatki *większe* pokrywają wpłacone w r. 1908 datki państwowe za r. 1907.
—	7.417	
—	23.850	Wydatek *większy* pokrywa wpłacony zaległy datek konkurencyjny.
—	6.117	Wydatki *większe* pokrywają wpłacone w r. 1908 datki państwowe za r. 1907.
—	2.275	
—	2.650	
—	6.100	
—	1.339	
—	3.833	
—	13.755	Wydatki *większe* pokrywają wpłacone datki konkurencyjne.
—	5.910	
—	—	Z kredytu przyznanego na r. 1908 w kwocie 75.000 K — g i pozostałości z r. 1907 w kwocie . . 316.856 „ 43 „ oraz zwrotów w kwocie . . . . . 12.462 „ 64 „ razem z sumy . . 404.319 K 07 g wydano w r. 1908 . . . . . 170.942 „ 07 „ pozostałą zaś resztę w kwocie . . . 233.377 K — g przeniesiono na r. 1909.
—	3.500	Wydatek *większy* pokrywa zasiłek państwowy wpłacony w r. 1908. Z pozostałości z r. 1907 w kwocie . . 23.115 K 98 g częściowo wpłaconego zasiłku państwowego . . . . . 3.500 „ — „ oraz zwrotu w kwocie . . . . . 266 „ 92 „ razem z sumy . . 26.882 K 90 g wydano w r. 1908 . . . . . 19.498 „ 68 „ pozostałą zaś resztę w kwocie . . . 7.384 K 22 g przeniesiono na r. 1909.
500	—	Wydatek *mniejszy* z powodu odmówienia wypłaty zasiłku państwowego.
1,148.484	600.565	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.	17	Z przeniesienia . .	6,025.157	18	6,573.076
		2. w Chiszewicach	500	—	500
		3. „ Dmytrowie	1.000	—	1.000
		4. „ Połoniczny	2.000	—	2.000
		5. „ Sielcu	1.000	—	1.000
		6. „ Kuliczkowie	1.000	—	1.000
		7. „ Peczeni	1.000	—	1.000
		8. „ Rzęśni Polskiej na gruntach Dra Tadeusza Marsa	1.000	—	1.000
		9. na nawozy mineralne, na grunta torfowe włościańskie:			
		w perymetrze bagien Oleskich . . .	2.000	—	2.000
		„ „ „ Stojanowskich . .	2.000	—	2.000
		„ „ regulacyi Pustej . . .	3.000		4.000
		„ „ bagien Rzemieńskich . .	1.000	—	1.000
		„ „ regulacyi Błotni . . .	1.000	—	1.000
		„ „ „ górnej Trześniówki	1.000	—	1.000
		— „ Kątach	200	—	—
		— „ Ciszkach	200	—	—
		— „ Juśkowicach	200	—	—
		Suma działu B. . .	6,043.257	18	6,591.576
		Suma działu A. . .	112.147	89	122.000
		Suma wydatków . .	6,155.405	07	6,713.576

Dochody.

A) Studya przygotowawcze.

1	Zwrot kosztów zdjęć z opracowania projektu regulacyi:			
	Raty	21.082	58	20.056
	Wisłoka i Pielnicy	2.459	—	2.459
	Tyśmienicy	14.160	44	13.735
2	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie kursu dozorców drenarskich . .	4.000	—	4.000
	Suma działu A. .	41.702	02	40.250

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1,148.484	600.565	
—	—	ad 1—9. Z przyznanych na r. 1908 zasiłków krajowych w kwocie . . . . . 9.750 K — g
—	—	wpłaconych zasiłków państw. w kwocie 8.850 „ — „
—	—	pozostałości z r. 1907 w kwocie . . . 24.296 „ 84 „
—	—	oraz zwrotu w kwocie . . . . . 19 „ 20 „
—	—	razem z sumy . . 42.916 K 04 g
—	—	wydano w r. 1908 . . . . . 15.419 „ 05 „
—	—	pozostałą resztę w kwocie . . . . 27.496 K 99 g przeniesiono na r. 1909.
—	—	
—	—	
1.000	—	Wydatek *mniejszy* z powodu uchwały c. k Ministerstwa rolnictwa, iż brakująca kwota ma być pokrytą z dawniejszego zaoszczędzenia.
—	—	
—	—	
—	—	
—	200	Wydatek *większy* z powodu wpłacenia zasiłku państwowego.
—	200	j. w.
—	200	j. w.
1,149.484	601.165	
9.852	—	
1,159.336	601.165	
558.171		
—	1.027	Dochód *większy* z powodu zwrócenia rzeczywistych kosztów zdjęć.
—	—	
—	425	Dochód *większy* z powodu zwrócenia rzeczywistych kosztów zdjęć.
—	—	
—	1.452	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.		*B) Wykonanie budowli wodnych.*			
	3	Dochód z pożyczki 7,000.000 K na regulacyę rzek kanałowych (IX. poz. 9. wydatków)	976.544	39	773.600
	4	Dochód z pożyczki komunalnej 3,000.000 K na uzupełnienie regulacyi rzek kanałowych w I. okresie	215.985	14	600.000
	5	Dochód z pożyczki 6,150.000 K na regulacyę rzek karpackich (IX. poz. 13. lit. *c)* 1., *d)*, *e)* wydatków)	290.600	—	290.600
	6	Datki państwowe na regulacyę rzek karpackich:			
		a) Biały (poz. 13 *a)* wydatków) . . .	121.949	33	105.142
		b) Dniestru górnego (poz. 13 *c)* wydatków) .	197.142	—	197.142
	7	Datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych (poz. 14. wydatków), a mianowicie:			
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru	40.400	—	40.400
		b) na uzupełnienie Nowego Brnia z dopływami	28.539	29	44.502
		c) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki).	24.960	—	49.920
		d) „ „ Sołotwy i Rokitny . .	—	—	—
		e) „ „ Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim	30.000	—	30.000
		f) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie dąbrowskim	110.000	—	110.000
		g) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	92.832	—	139.248
		h) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej	90.000	—	135.000
		i) na regulacyę potoku Błotni z dopływami	27.600	—	55.200
		k) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich.	220.000	—	120.000
		l) na regulacyę Wereszycy z dopływami .	40.800	—	61.200
		m) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami	119.500	—	130.000
		n) na osuszenie bagien Rzemieńskich . .	35.399	34	50.666
		o) na uzupełnienie regulacyi Bugu . . .	84.132	67	84.133
		p) „ regulacyę Pełtwi z dopływami . .	192.330	—	192.333
		r) „ zabudowanie potoku Krzemionki . .	30.000	—	30.000
		s) „ uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy	48.750	—	8.750
		t) na regulacyę Raty z dopływami. . .	121.600	—	182.400
		u) na regulacyę Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki	135.880	—	192.120
		Do przeniesienia . .	3,274.944	16	3,622.356

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	202.944	Dochód *większy* z powodu potrzeby pokrycia 40% kosztów robót wykonanych.
384.015	—	Dochód *mniejszy* wyjaśniono przy poz. 11. wydatków.
—	—	
—	16 807	Dochód *większy* z powodu wpłacenia datku konkurencyjnego za r. 1906.
—	—	
—	—	
15.963	—	Dochody *mniejsze* z powodu niewpłacenia datków konkurencyjnych.
24.960	—	
—	—	
—	—	
—	—	
46.416	—	Dochody *mniejsze* z powodu niewpłacenia datków konkurencyjnych.
45.000	—	
27.600	—	
—	100.000	Dochód *większy* z powodu wpłacenia zaległego datku konkurencyjnego.
20 400	—	Dochody *mniejsze* z powodu niewpłacenia datków konkurencyjnych.
10.500	—	
15.267	—	
—	—	
3	—	Dochód *mniejszy* z powodu niewpłacenia datku konkurencyjnego.
—	—	
—	40.000	Dochód *większy* z powodu wpłacenia zaległego zasiłku państwowego.
60.800	—	Dochody *mniejsze* z powodu niewpłacenia datków konkurencyjnych.
56.240	—	
707.164	359.751	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.	7	Z przeniesienia . .	3,274.944	16	3,622.356
		w) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy	103.750	—	52.500
		x) na podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa	106.896	59	55.000
		y) na podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami	90.074	96	55.000
		— na regulacyę potoku Kisieliny . . .	17.579	86	—
		— na regulacyę rzeki Łęgu	278	—	—
	8	Datki konkurencyjne na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych (poz. 15. wydatków), a mianowicie:			
		a) regulacyi Trześniówki	1.000	—	1.000
		b) „ Łęgu	1.590	—	2.000
		c) „ Przegnojówki	2.585	—	1.000
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy	1.000	—	1.000
		e) regulacyi Krzemienicy	3.082	67	7.000
		f) „ Gniłej Lipy (górnej sekcyi) .	493	85	500
		g) „ Złotej Lipy	—	—	1.000
		h) „ potoku Dumnego	1.200	—	750
		i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim	4.500	—	4.500
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.	500	—	500
		l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich	500	—	500
		m) obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim	5.750	—	5.750
	9	Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 16. wydatków):			
		a) na konserwacyę osuszania bagien Rudnickich	2.800	—	2.800
		b) na konserwacyę osuszania bagien Stojanowskich	1.200	—	1.200
		c) na konserwacyę osuszania bagien Oleskich	670	—	670
		d) na drenowanie gruntów włościańskich .	142.221	99	400.000
		Do przeniesienia . .	3,762.617	08	4,215.026

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
707.164	359.751	
—	51.250	Dochody *większe* z powodu wpłacenia większych zasiłków państwowych i datków konkurencyjnych.
—	51.897	
—	35.075	
—	17.580	Dochody *większe* z powodu wpłacenia zaległych datków konkurencyjnych.
—	278	
—	—	
410	—	Dochód *mniejszy* z powodu niewpłacenia reszty datku konkurencyjnego.
—	1.585	Dochód *większy* z powodu wpłacenia zaległego datku konkurencyjnego.
—	—	
3.917	—	Dochody *mniejsze* z powodu niewpłacenia reszty datków konkurencyjnych.
6	—	
1.000	—	
—	450	Dochód *większy* z powodu wpłacenia zaległego datku konkurencyjnego.
—	—	
—		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
257.778	—	Dochód *mniejszy* z powodu niewpłacenia wszystkich zasiłków państwowych i datków konkurencyjnych.
970.275	517.866	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.	9	Z przeniesienia . .	3,762.617	08	4,215.026
		e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki.	20.000	—	40.300
		f) na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec (powiat Żółkiew).	—	—	24.000
		g) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów	9.367	—	18.734
		h) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (powiat Nowy Sącz)	6.825	—	6.425
		i) na zabudowanie potoku Bieryczanki (powiat Nowy Sącz)	—	—	15.000
		k) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (powiat Stary Sambor) . . .	8.333	33	19.500
		l) na regulacyę potoku Wolanki . . .	—	—	6.150
		m) na zabudowanie potoku Psarki . . .	—	—	1.000
		n) na zabudowanie potoku Łączki . . .	—	—	6.000
		o) na budowę rowów osuszających w gminie Borki nizińskie	—	—	15.600
		p) na obwałowanie Sanu w Bielińcu (powiat Nisko)	—	—	17.000
		r) na osuszenie gruntów w Demeszkowcach. (powiat Rohatyn)	—	—	5.670
		s) na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (powiat Mościska)	—	—	12.956
		t) na osuszenie łąk w Oleszycach starych (powiat Cieszanów)	—	—	7.600
		u) na regulacyę potoku „Stara rzeka“ w gminach Dąbrowica i Łozina (powiat Gródek)	—	—	4.666
		w) na regulacyę potoku Olszanica w gminie Zwierzyn (powiat Lisko)	—	—	4.400
		x) na budowę wodociągu w Kołaczycach .	—	—	16.000
		— na zabudowanie potoku Dąbrówka . .	5.552	66	—
		— na zabudowanie potoku Piekiełko . .	7.416	68	—
		— na regulacyę potoku Złotego . . .	23.849	67	—
		— na zabudowanie Dniestru w gminie Wołcze	6.116	68	—
		— na osuszenie gruntów w gminie Łysaków	2.275	—	—
		— na osuszenie gruntów w Mazurówce . .	2.650	—	—
		— na zabudowanie usuwisk w Młynnem .	6.100	—	—
		— na drenowanie gruntow w Rogóźnie. .	1.339	52	—
		— na budowę wodociągu w Żmigrodzie .	3 833	33	—
		— na osuszenie gruntów w Mielniczu . .	13.755	36	—
		— na zabudowanie potoku Kąśnianki . .	5.910	—	—
		— na zakupno pras drenarskich, pędzonych parą	3.500	—	—
		Do przeniesienia . .	3,889.441	31	4,436.027

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
970.275	517.866	
20.300	—	Dochód *mniejszy* z powodu niewpłacenia zasiłku państwowego.
24.000	—	Dochód *mniejszy* wyjaśniono przy poz. 16. lit. g) wydatków.
9.367	—	Dochód *mniejszy* z powodu niewpłacenia datku konkurencyjnego.
—	400	Dochód *większy* z powodu wpłacenia większego zasiłku państwowego.
15.000	—	Dochód *mniejszy* z powodu niewpłacenia zasiłku państwowego.
11.167	—	Dochód *mniejszy* z powodu niewpłacenia części zasiłku państwowego.
6.150	—	
1.000	—	
6.000	—	
15.600	—	
17.000	—	
5.670	—	Dochody *mniejsze* z powodu niewpłacenia zasiłków państwowych i datków konkurencyjnych.
12.956	—	
7.600	—	
4.666	—	
4.400	—	
16.000	—	
—	5.553	Dochody *większe* z powodu wpłacenia zaległych zasiłków państwowych.
—	7.417	
—	23.850	Dochód *większy* z powodu wpłacenia zaległego datku konkurencyjnego.
—	6.117	
—	2.275	
—	2.650	Dochody *większe* z powodu wpłacenia zaległych zasiłków państwowych.
—	6.100	
—	1.339	
—	3.833	
—	13.755	Dochody *większe* z powodu wpłacenia zaległych datków konkurencyjnych,
—	5.910	
—	3.500	Dochód *większy* z powodu wpłacenia części zaległego zasiłku państwowego.
1,147.151	600.565	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.		Z przeniesienia . .	3,889.441	31	4,436.027
	10	Zasiłki państwowe na popieranie kultury torfowisk:			
		1. w Rzochowie	—	—	500
		2. „ Chiszewicach	250	—	250
		3. „ Dmytrowie	500	—	500
		4. „ Połonicznej	1.000	—	1.000
		5. „ Sielcu	500	—	500
		6. „ Kuliczkowie	500	—	500
		7. „ Peczeni	500	—	500
		8. „ Rzęśni Polskiej, na gruntach Dra Tadeusza Marsa	500	—	500
		9. na nawozy mineralne, na grunta torfowe włościańskie w perymetrze:			
		bagien Oleskich	1.000	—	1.000
		bagien Stojanowskich	1.000	—	1.000
		regulacyi Pustej	1.000	—	2.000
		bagien Rzemieńskich	500	—	500
		regulacyi Błotni	500	—	500
		regulacyi górnej Trześniówki . . .	500	—	500
		— w Kątach	200	—	—
		— w Ciszkach	200	—	—
		— w Juśkowicach	200	—	—
	10*a)*	— Ruebenbauer Stanisław, zwrot kosztów zakupna mapy katastralnej gminy Koszelowa	5	25	—
		— Gmina Stroniatyn, za mapy od st. inż. p. Stanisława Ruebenbauera. . . .	8	40	—
		— Gmina Gać, na koszta map . . .	16	80	—
		— Gmina Nowosiółka koło Podhajec, na zakupno map	8	75	—
		— Gmina Doroszów wielki, na zakupno odbitek map.	9	80	—
		— Gmina Dembna, na zakupno odbitek map	26	25	—
		— Gmina Szczepiatyn, na zakupno odbitek map	5	60	—
		— Urząd miejski w Zborowie, na zakupno map	15	75	—
		— Fundusz osuszenia gruntów w Żydaczowie, za wypożyczenie formy do wyrobu rur betonowych	177	43	—
		— C. k. Namiestnictwo, zwrot kosztów lustracyi Bystrzyc	137	26	—
		Do przeniesienia . .	3,898.702	60	4,445.777

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1,147.151	600.565	
500	—	Dochód *mniejszy* wyjaśniono przy poz. 17. 1. wydatków.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1.000	—	Dochód *mniejszy* wyjaśniono przy poz. 17. ad 9. wydatków.
—	—	
—	—	
—	—	
—	200	Dochód *większy* z powodu wpłacenia zasiłków państwowych niebudżetowych.
—	200	
—	200	
—	5	
—	8	
—	17	
—	9	
—	10	
—	26	Dochody niebudżetowe z powodu wpłacenia zaległych należytości.
—	6	
—	16	
—	177	
—	137	
1,148.651	601.576	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
IX.	10*a)*	Z przeniesienia . .	3,898.702	60	4,445.777
		— Na zabudowanie gruntów w gminie Bojaniec, kredyt z roku 1907	24.000	—	—
		— Zwrot części stypendyum pobranego przez b. dozorcę E. Bieleckiego	48	—	—
		— C. k. Namiestnictwo, zwrot kosztów lustracyi robót na Wisłoku	206	98	—
		— Wydział powiatowy w Żydaczowie, zwrot kosztów zdjęć od gminy Balice podróżne.	861	08	—
		— C. k. Namiestnictwo, zwrot kosztów kolaudacyi robót na Dniestrze między Rozwadowem a Żurawnem	68	28	—
		— C. k. Namiestnictwo, zwrot kosztów kolaudacyi robót na Świcy	67	80	—
		— Fundusz zabudowania potoku Stańkowskiego, zwrot kosztów opracowania projektu	24	80	—
		Suma działu B. . .	3,923.979	54	4,445.777
		Suma działu A. . .	41.702	02	40.250
		Suma dochodów . .	3,965.681	56	4,486.027

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1,148.651	601.576	
—	24.000	
—	48	
—	207	
—	861	Dochody niebudżetowe z powodu wpłacenia zaległych należytości.
—	68	
—	68	
—	25	
1,148.651	626.853	
—	1.452	
1,148.651	628.305	
520.346		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		**ROLNICTWO.**			
		Wydatki.			
		A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.			
	1	Akademia rolnicza w Dublanach: zwyczajne .	242.602	59	251.363
		nadzwyczajne	**28.762**	**97**	**28.823**
	2	Szkoła niższa rolnicza „ zwyczajne .	37.480	63	40.016
		nadzwyczajne	**1.250**	—	**1.250**
	3	Szkoła gorzelnicza „ zwyczajne .	14.708	81	14.830
		nadzwyczajne	**800**	—	**800**
	4	Gorzelnia szkolna „ zwyczajne .	13.121	81	14.550
	5	Folwark „ zwyczajne .	69.758	26	52.564
		nadzwyczajne	**12.700**	—	**12.700**
	6	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach: zwyczajne	44.085	84	48.908
		nadzwyczajne	**12.733**	**35**	**5.160**
	7	Inwestycye w krajowych zakładach naukowych w Dublanach:			
		a) na budowę wodociągu ze źródeł w Malechowie do zakładów w Dublanach, II. rata (reszta z 106.000 K) *nadzwyczajne* . .	**66.000**	—	**66.000**
		b) na wewnętrzne urządzenie stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej i szkoły gorzelniczej w nowym budynku, II. rata (reszta z 28.000 K) *nadzwyczajne*	**10.000**	—	**10.000**
		c) na melioracye łąk (reszta) *nadzwyczajne* .	**25.000**	—	**25.000**
		Do przeniesienia { zwyczajne .	421.757	94	422.231
		nadzwyczajne .	**157.246**	**32**	**149.733**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
8.761	—	
60	—	
2.535	—	
—	—	
121	—	
—	—	Uzasadnienie różnic poszczególniono w zamknięciach rachunków odnośnych szkół i zakładów.
1.428	—	
—	17.194	
—	—	
4.822	—	
—	7.573	
—	—	Na budowę wodociągu do zakładów dublańskich wydano w ciągu roku 1908. . . . . 88.312 K 63 g z tego pokrywa kredyt roku 1908 . . 66.000 „ — „ resztę zaś wydatku w kwocie . . . 22.312 K 63 g przeniesiono do rachunku roku 1909. C. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na częściowe pokrycie kosztów budowy wodociągu subwencyę 30.000 K płatną w 3. rocznych ratach w roku 1908, 1909 i 1910 po 10.000 K. Ratę za rok 1908 pobrano do dochodów rubr. X. roku 1909.
—	—	Niezużyty kredyt z roku 1907 w kwocie . . 9.800 K oraz kredyt roku 1908 w kwocie . . . 10.000 „ razem więc kwotę . . . . . 19.800 K wydano funduszowi stacyi chemiczno rolniczej w Dublanach, tytułem zwrotu częściowych kosztów wewnętrznego urządzenia stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej i szkoły gorzelniczej w Dublanach w nowym budynku.
—	—	Uchwaloną kwotę wydano funduszowi folwarku w Dublanach na częściowe pokrycie kosztów melioracyi łąk.
17.667	17.194	
60	7.573	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	421.757	94	422.231
		{ *nadzwyczajne* .	157.246	32	149.733
	8	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie: zwyczajne	36.771	70	35.821
	9	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: zwyczajne .	47.055	64	48.496
		nadzwyczajne .	2.873	48	2.900
	10	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie: zwyczajne .	144.759	78	155.610
		nadzwyczajne	3.606	88	3.700
	11	Folwark w Czernichowie: zwyczajne .	17.638	91	17.408
		nadzwyczajne . .	1.159	44	1.215
	12	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy: zwyczajne .	42.561	50	44.440
		nadzwyczajne	3.350	—	3.350
	12*a)*	Na budowę stajni w krajowej szkole rolniczej w Bereźnicy, *nadzwyczajne*	15.000	—	15.000
	13	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence: zwyczajne .	32.329	36	33.239
		nadzwyczajne	2.650	—	2.650
	14	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy: zwyczajne .	32.605	58	40.645
	15	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach: zwyczajne .	46.170	85	40.933
		nadzwyczajne	3.070	—	3.070
	16	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole: zwyczajne .	40.458	25	44.720
		nadzwyczajne	3.178	72	2.800
	17	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie: zwyczajne .	60.385	30	48.620
		nadzwyczajne	10.800		10.800
	18	Koszta założenia krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie:			
		a) na budowę drogi do Miłocina, *nadzwyczajne*	11.400	—	11.400
		Do przeniesienia { zwyczajne .	922.494	81	932.163
		{ *nadzwyczajne* .	214.334	84	206.618

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
17.667	17.194	
60	7.573	
—	950	
1.440	—	
26	—	
10.850	—	Uzasadnienie różnic poszczególniono w zamknięciach rachunków odnośnych szkół i zakładów.
93	—	
—	231	
56	—	
1.879	—	
—	—	
—	—	Uchwalony na rok 1908 kredyt w kwocie . . . 15.000 K przeniesiono w całości do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 27.160/1909).
909	—	
—	—	
8.039	—	
—	5.238	Uzasadnienie różnic poszczególniono w zamknięciach rachunków odnośnych szkół i zakładów.
—	—	
4.262	—	
—	379	
—	11.765	
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 11.400 K — g wydano rubr. VIII. D) poz. 8. lit. a) wydatków tytułem połowy kosztów poniesionych w roku 1908 na budowę drogi w Miłocinie kwotę . . . . . 10.737 „ 91 „ pozostałą zaś resztę w kwocie . . . 662 K 09 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 41.718/1909).
45.406	35.378	
235	7.952	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	18	Z przeniesienia { zwyczajne .	922.494	81	932.163
		{ *nadzwyczajne* .	214.334	84	206.618
		b) na drenowanie pól w Miłocinie (I. rata z 17.800 K) *nadzwyczajne*	9.000	—	9 000
		c) należytość skarbowa od kontraktu i sprzedaży Miłocina	—	—	—
	19	Szkoły zimowe rolnicze:			
		a) utrzymanie szkoły w (Niewiarowie) Tęgoborzy: zwyczajne	2.122	—	2.122
		nadzwyczajne	1.930	86	1.600
		Do przeniesienia { zwyczajne .	924.616	81	934.285
		{ *nadzwyczajne* .	225.265	70	217.218

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
45.046	35.378	
235	7.952	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 9.000 K — g wydano funduszowi szkoły w Miłocinie na koszta drenowania pól w roku 1908 kwotę . . . . . 4.181 „ 04 „ pozostałą zaś resztę w kwocie . . . 4.818 K 96 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 41.718/1909).
—	—	Niezużyty kredyt z r. 1907 w kwocie . . . . 8.000 K wydano w roku 1908 w całości.
—	—	
—	331	Wedle przedłożonych do LW. 4.510/909 rachunków, wydatki zimowej szkoły rolniczej w Tęgoborze w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

I. Płace nauczycieli:

1. Kierownik, razem nauczyciel wędrowny, płatny z rubr. X. poz. 19 c) . .	— K — g	
2. Wynagrodzenie katechety	100 „ — „	
3. „ nauczyciela dla nauk elementarnych	150 „ — „	250 K — g

II. Koszta administracyjne:

4. Koszta dzierzawy ogrodu i sadu koło szkoły . .	— K — g	
5. Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne . .	41 „ 63 „	
b) stróż . . .	360 „ — „	
6. Opał i oświetlenie. . .	393 „ 78 „	
7. Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarz etc.)	67 „ 77 „	863 „ 18 „

III. Potrzeby naukowe:

8. Przybory do nauki . .	— K — g	
9. Środki naukowe:		
a) książki	15 „ 50 „	
Do przeniesienia . .	15 K 50 g	1.113 K 18 g

45.046	35.378
235	8.283

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	19	Z przeniesienia { zwyczajne .	924.616	81	934.285
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	225.265	70	217.218
		b) utrzymanie szkoły w Lubczy . . .	996	—	1.910
		Do przeniesienia { zwyczajne .	925.612	81	936.195
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	225.265	70	217.218

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic		
mniejsze	większe			
K.				
45.046	35.378			
235	8.283			
		Z przeniesienia . .	15 K 50 g	1.113 K 18 g
		b) przedmioty demonstracyjne	— „ — „	
		c) sad szkolny i ogród .	— „ — „	
		10. Próby demonstrac. w okolicy z uprawą i nawożeniem	216 „ 10 „	
		11. Na zakładanie i ulepszenie gnojarń włościańskich .	— „ — „	231 „ 60 „
		IV. Rozmaite nieprzewidziane		52 „ 54 „
		Wydatki nadzwyczajne:		
		a) na pokrycie dachu budynku w Niewiarowie . .	1.853 K 64 g	
		b) na przeniesienie szkoły .	801 „ 90 „	2.655 „ 54 „
		Suma wydatków . . .		4.052 K 86 g
914	—	Wedle przedłożonych do LW. 27 764/1909 rachunków, wydatki zimowej szkoły rolniczej w Lubczy w roku 1908 przedstawiają się następująco:		
		I. Płace nauczycieli:		
		1. Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny, płatny z rubryki X. poz. 19 *c)*. . .	— K — g	
		2. Wynagrodzenie katechety .	90 „ — „	
		3. „ nauczycieli do nauk elementarnych .	210 „ — „	300 K — g
		II. Koszta administracyjne:		
		4. Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne . . .	20 K — g	
		b) stróż . . .	360 „ — „	
		5. Opał i oświetlenie . . .	60 „ — „	
		6. Utrzymanie budynku (asekuracya, kominiarz, etc.) .	16 „ — „	456 „ — „
		III. Potrzeby naukowe:		
		7. Przybory do nauki . . .	— K — g	
		8. Środki naukowe:		
		a) książki	— „ — „	
		b) przedmioty demonstrac.		
		c) sad szkolny	— „ — „	
		Do przeniesienia. .	— K — g	756 K — g
45.960	35.378			
235	8.283			

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	19	Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	925.612 225.265	81 70	936.195 217.218
		c) pobory dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących zarazem obowiązki kierowników szkół zimowych w Niewiarowie i w Lubczy po 4.000 K (poz. 23) . .	7.999	83	8.000
		d) na koszta założenia trzeciej zimowej szkoły rolniczej, *nadzwyczajne*	5.000	—	5.000
	20	Szkoła mleczarska, mleczarnia i serownia szkolna w Rzeszowie, zwyczajne	150.402	11	112.080
		nadzwyczajne	5.145	—	5.450
	21	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie: zwyczajne .	32.693	79	33.967
		nadzwyczajne .	14.800	—	14.800
	22	Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach: zwyczajne .	25.979	59	26.178
		nadzwyczajne .	38.217	67	34.300
	23	Na utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa, po 4.000 K (poz. 19 *c*)	8.000	—	8.000
	24	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . . . . . 1.600 K i koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa . . . . 300 „	1.900	—	1.900
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,152.588 288.428	13 37	1,126.320 276.768

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
45.960	35.378	
235	8.283	
		Z przeniesienia . . — K — g 756 K — g
		9. Próby demonstrac. w okolicy z nasieniem i nawozami sztucznymi . . . . . 240 „ — „
		10. Na urządzenie i ulepszenie gnojarń włościańskich . . — „ — „ 240 „ — „
		IV. Rozmaite nieprzewidziane . — „ — „
		Suma wydatków . . . . 996 K — g
—	—	
—	—	Wydano na koszta adaptacyi budynku na pomieszczenie krajowej szkoły zimowej rolniczej w Tęgoborzy.
—	38.322	
305	—	
1.273	—	Uzasadnienie różnic poszczególniono w zamknięciach rachunków odnośnych szkół i zakładów.
—	—	
199	—	
—	3.917	
—	—	
—	—	Na rachunek pozostałej z roku 1907 reszty kredytu w kwocie . . . . . 1.821 K 17 g
		wraz z kredytem uchwalonym w tej pozycyi na rok 1908 w kwocie . . . . 1.900 „ — „
		tudzież zwrotów niewyrachowanych zaliczek w kwocie . . . . . 345 „ 52 „
		razem więc na rachunek sumy . . . 4.066 K 69 g
		wydano w ciągu roku 1908. . . . . 1.888 „ 93 „
		resztę zaś w kwocie . . . . . 2.177 K 76 g
		przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rok 1909 (LW. 46.037/1909 i 48.195/1909).
47.432	73 700	
540	12.200	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,152.588 288.428	13 37	1,126 320 276.768
	25	Dla Towarzystwa „Proświta“, na cele rolnictwa i sadownictwa, do rozporządzalności Wydziału krajowego	15.000	—	15.000
	26	Galic. Towarzystwo gospodarskie, na szkołę ogrodniczą w Wulce kapitańskiej . .	2.000	—	2.000
	27	Akademia weterynaryi we Lwowie: *a)* subwencya c. k. Rządowi . 4.000 K — g *b)* asekuracya budynku . . 75 „ 07 „ *c)* stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni . . . . . 1.260 „ — „	5.335	07	5.582
	28	Krajowy nauczyciel weterynaryi: płaca . . . . . 3.000 K — g dodatek aktywalny . . . 600 „ — „ ryczałt na koszta podróży . 1.000 „ — „ 2 dodatki pięcioletnie po 400 K i trzeci od 15. grudnia 1908 817 „ 77 „	5.417	77	5.417
	29	Stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie	3.500	—	3.500
	30	Stypendya dla kandydatów na nauczycieli dla szkół rolniczych	8.000	—	8.000
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,191.840 288.428	97 37	1,165.819 276 768

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
47.432	73.700	
540	12.200	
—	—	Z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . 15.000 K wydano w ciągu roku 1908 kwotę . . . 12.458 „ resztę zaś w kwocie . . . . . 2.542 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 41.718/1909).
—	—	Z pozostałego z r. 1907 kredytu w kwocie 9.000 K — g oraz z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1908 w kwocie . . . 2.000 „ — „ razem z sumy . . . . . 11.000 K — g wydano w ciągu roku 1908 kwotę . 8.674 „ 32 „ resztę zaś w kwocie . . . . . 2.325 K 68 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 41.718/1909).
247	—	Wydatek *mniejszy* o 246 K 93 g na stypendya dla podkuwaczy.
—	—	
—	—	
—	—	Z kredytu pozostałego z roku 1907 w kwocie 8.075 K 86 g tudzież z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1908 w kwocie . . . 8.000 „ — „ razem z sumy . . . . . 16.075 K 86 g wydano w roku 1908 . . . . . 7.504 „ 18 „ pozostałą zaś resztę . . . . . 8.571 K 68 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1908 (LW. 32.079/1909 i 41.718/1909).
47.679	73.700	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,191.840 288.428	97 37	1,165.819 276.768
	31	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	6.400	—	6.400
	32	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.774	82	2.000
	33	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000
	34	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000
	35	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	6.790	—	8.000
	36	Zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich: *a)* w Albigowej . . . . . 5.000 K *b)* w Olesku . . . . . 4.000 „ *c)* zasiłki dla innych szkół i stypendya dla przyszłych nauczycielek w tych szkołach . . . . 6.000 „	15.000	—	15.000
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,226.805 288.428	79 37	1,201.219 276.768

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
47.679	73.700	
540	12.200	
—	—	
—	775	Z pozostałej z roku 1907 reszty niezużytego kredytu w kwocie . . . . . 1.947 K 37 g wraz z kredytem uchwalonym na ten cel w roku 1908 . . . . . 2.000 „ — „ i dochodami z wydawnictw . . . . 485 „ — „ razem na rachunek sumy . . . . 4 432 K 37 g wydano w ciągu roku 1908 . . . . 5.207 „ 19 „ a przekroczenie w kwocie . . . . 774 K 82 g znajduje pokrycie na podstawie dozwolonego *virement* w rubr. X. poz. 38. wyd. r 1908 (LW. 32.079/1909).
—	—	Z pozostałej z roku 1907 reszty kredytu w kwocie . . . . . 741 K 40 g tudzież z kredytu uchwalonego na ten cel na rok 1908 w kwocie . . . . 2.000 „ — „ razem z sumy . . . . . 2.741 K 40 g wydano w ciągu roku 1908 . . . . 2.450 „ — „ resztę zaś w kwocie . . . . . 291 K 40 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 32.079/1909 i 41.718/1909).
—	—	
1.210	—	Wydano *mniej* w miarę wyasygnowanych zaliczek.
—	—	Z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na r. 1908 w kwocie . . . . . 15.000 K — g wydano w ciągu roku 1908 kwotę . . 12.336 „ 26 „ resztę zaś w kwocie . . . . . 2.663 K 74 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 32.079/1909 i 41.718/1909).
48.889	74.475	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,226.805 / 288.428	79 / 37	1,201.219 / 276.768
	37	Galicyjskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Starem Siole . .	2.000	—	2.000
	37*a)*	Kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych.	—	—	—
		Suma działu A. { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1.228.805 / 288.428	79 / 37	1,203.219 / 276.768
		B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.			
	38	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	1.112	69	6.000
	39	Na rozmaite zasiłki mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego	16.112	49	12.000
	40	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	16.000	—	16.000
	41	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie . .	12.000	—	12.000
		Do przeniesienia { zwyczajne . . / *nadzwyczajne*. .	45.225 / —	18 / —	46.000 / —
		{ zwyczajne . . / *nadzwyczajne*. .	1,228.805 / 288.428	79 / 37	1,203.219 / 276.768

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
48.889	74.475	
540	12.200	
—	—	
—	—	Niezużyty kredyt z roku 1907 w kwocie . . . 1.354 K wydano w roku 1908 w całości.
48.889	74.475	
540	12.200	
4.887	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 6.000 K — g wydano w ciągu roku 1908 kwotę . . 789 „ 90 „ z pozostałej zaś kwoty . . . . . 5.210 K 10 g służy na podstawie dozwolonego *virement*: na pokrycie przekroczenia rubr. X. poz. 32. wyd. . . . . 774 K 82 g na pokrycie przekroczenia rubr. X. poz. 39 wyd. 4.112 „ 49 „ razem . . . . . 4.887 „ 31 „ resztę zaś w kwocie . . . . . 322 K 79 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 32.079/1909 i 41.718/1909).
—	4.112	Na rachunek kredytu uchwalonego w tej pozycyi na r. 1908 w kwocie . . . . . 12.000 K — g tudzież pobranych do tej pozycyi dochodów z wydawnictw rolniczych i innych zwrotów w sumie . . . . . 1.130 „ 13 „ razem na rachunek sumy . . . . 13.130 K 13 g wydano w ciągu roku 1908 . . . . 17.242 „ 62 „ a przekroczenie w kwocie . . . . 4.112 K 49 g znajduje pokrycie na podstawie dozwolonego *virement* w rubr. X. poz. 38. wyd. r. 1908 (LW. 32.079/1909).
—	—	
—	—	
4.887	4.112	
—	—	
48.889	74.475	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia zwyczajne . .	1,228.805	79	1,203.219
		Z przeniesienia *nadzwyczajne* .	288.428	37	276.768
		Z przeniesienia zwyczajne . .	45.225	18	46.000
		Z przeniesienia *nadzwyczajne* .	—	—	—
	42	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	10.000	—	10.000
	43	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie, na zasilenie działalności oddziałów .	14.000	—	14.000
	44	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu, na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych.	5.000	—	5.000
	45	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych	5.000	—	5.000
	46	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	2.500	—	2.500
	47	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników .	1.000	—	1.000
	48	Towarzystwu gospodarskiemu galic. we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego .	2.000	—	2.000
	49	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, dla Syndykatu Towarzystw rolniczych w Krakowie.	1.000	—	1.000
	50	Obydwu Towarzystwom rolniczym, na premie dla sług	1.000	—	1.000
	51	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe	2.000	—	2.000
	52	Dla Kółek rolniczych:			
		a) na koszta zakładania i lustracye tychże .	15.000	—	15.000
		b) na koszta administracyjne	4.000	—	4.000
		c) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8.000	—	8.000
		d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000	—	4.000
		Do przeniesienia zwyczajne . .	119.725	18	120.500
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*. .	—	—	—
		Do przeniesienia zwyczajne . .	1,228.805	79	1,203.219
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*. .	288.428	37	276.768

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
48.889	74.475	
540	12.200	
4.887	4.112	
—	—	
—	—	
—	—	
—		
—	—	
—	—	Kredyt pozostały z roku 1907 w kwocie . . . 1.667 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1908 w kwocie . . . . . 2.500 „ razem sumę . . . . . 4.167 K wydano w całości w roku 1908.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Kredyt pozostały z roku 1907 w kwocie . . . 1.000 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1908 w kwocie . . . . . 2.000 „ razem sumę . . . . . 3.000 K wydano w całości w roku 1908.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
4.887	4.112	
—	—	
48.889	74.475	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	52	Z przeniesienia zwyczajne	1,228.805	79	1,203.219
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	288.428	37	276.768
		Z przeniesienia zwyczajne	119.725	18	120.500
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	—	—	—
		e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	12.000	—	12.000
		f) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa	5.000	—	5.000
		g) na lustratora rolniczego	4.000	—	4.000
		h) na instruktorów dla zarządów powiatowych	6.000	—	6.000
		i) na tworzenie nowych zarządów powiatowych	3.000	—	3.000
		k) na specyalne kursa i utrzymanie instruktora organizacyjnego	5.000	—	5.000
	53	Na wydawnictwa czasopism:			
		a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	3.000	—	3.000
		b) na wydawnictwo „Rolnika“	4.000	—	4.000
		c) na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	3.000	—	3.000
		d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“	600	—	600
		e) na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.500	—	3.500
	54	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie: zwyczajne	37.528	52	39.511
		nadzwyczajne	7.700	—	7.700
	55	Umorzenie pożyczki 800.000 K, zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:			
		a) 39. i 40. rata kapitału . . . . 41.730 K 72 g			
		b) 4½ % odsetki z góry . . 11.253 „ 28 „	52.984	—	52.984
		Do przeniesienia zwyczajne	259.337	70	262.095
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	7.700	—	7.700
		Do przeniesienia zwyczajne	1,228.805	79	1,203.219
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	288.428	37	276.768

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
48.889	74.475	
540	12.200	
4.887	4.112	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z pozostałej reszty kredytu z r. 1907 w kwocie 392 K 58 g i z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 3.500 „ — „ razem z sumy . . . . . 3.892 K 58 g wydano w ciągu roku 1908 . . . . 3 300 „ — „ resztę zaś w kwocie . . . . . 592 K 58 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z roku 1909 (LW. 32.079/1909 i 41.719/1909).
1.982	—	Uzasadnienie różnic poszczególniono w specyalnem zamknięciu rachunków krajowego Składu publicznego w Krakowie.
—	—	
—	—	
6.869	4.112	
—	—	
48.889	74.475	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia zwyczajne	1,228.805	79	1,203.219
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	288.428	37	276.768
		Z przeniesienia zwyczajne	259.337	70	262.095
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	7.700	—	7.700
	56	Na zalesienia ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz. u. kraj. Nr. 94) .	5.000	—	5.000
	57	Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych, *nadzwyczajne*	1.000	—	1.000
	57*a)*	Na przyczynienie się do kosztów budowy dla studyum rolniczego w Krakowie. . .	—	—	—
		Suma działu B. zwyczajne	264.337	70	267.095
		Suma działu B. *nadzwyczajne*	8.700	—	8.700
		C) Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.			
	58	Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902, z dnia 14. i 22 listopada 1905:			
		a) dwunasta i trzynasta półroczna rata z 10-lecia, od 1. lipca 1902	100.000	—	100.000
		b) na koszta komisyi licencyonujących, po myśli § 4. ustawy z dnia 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. X. poz. 26 dochodów) . . .	25.000	—	25.000
		c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego:			
		α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	1.500	—	1.500
		β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie.	2.500	—	2.500
		d) na kontrolę mleczności:			
		α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	4.000	—	4.000
		β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie.	2.500	—	2.500
		Do przeniesienia zwyczajne	135.500	—	135.500
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	—	—	—
		Do przeniesienia zwyczajne	1,493.143	49	1,470.314
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	297.128	37	285.468

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
48.889	74.475	
540	12.200	
6.869	4.112	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Pozostały z roku 1907 kredyt w kwocie . . . . 10.000 K jako niezużyty w r. 1908 przeniesiono w całości do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41.718/909).
6.869	4.112	
—	—	
—	—	
—	—	Z pozostałej reszty kredytu z r. 1907 w kwocie 899 K 42 g i z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 25.000 „ — „ razem z sumy . . 25.899 K 42 g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 24.134 „ 22 „ pozostałą zaś resztę w kwocie . . 1.765 K 20 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 32.079/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
55.758	78.587	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	58	Z przeniesienia { zwyczajne . . / *nadzwyczajne.* .	1,493.143	49	1,470.314
			297.128	37	285.468
		{ zwyczajne . . / *nadzwyczajne.* .	135.500	—	135.500
			—	—	—
		e) na tworzenie obór zarodowych gminnych *(w myśl uchwały Sejmu z 3. listopada 1908 po 30.000 K w roku 1908 i 1909)* . .	30.000	—	30 000
		f) na ogólne cele hodowlane, a mianowicie na wzmożenie hodowli bydła mięsnego .	—	—	—
	59	Na zwiększenie stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K do kwoty 150.000 K (II. rata z pięciolecia)	10.000	—	10.000
	60	Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (III. rata z dziesięciolecia), w myśl uchwały Sejmu z dnia 21. listopada 1905	20.000	—	20.000
	61	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca . . . . . 3.000 K ryczałt na koszta podróży . . 1.000 „	4.000	—	4.000
	62	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego)	4.000	—	4.000
	63	Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . 5.000 K i subwencya rządowa . . . 5.000 „	10.000	—	10.000
	64	Towarzystwu hodowców czerwonego bydła .	4.000	—	4.000
	65	Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	25 000	—	25.000
	66	Na kursa kucia koni obydwom Towarzystwom krajowym po 1.000 K	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia { zwyczajne . . / *nadzwyczajne.* .	244.500	—	244.500
			—	—	—
		{ zwyczajne . . / *nadzwyczajne* .	1,493.143	49	1,470.314
			297.128	37	285.468

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
55.758	78.587	
540	12.200	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Pozostały kredyt w r. 1907 w kwocie . . . . 30.000 K jako niezużyty w r. 1908, przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 32.079/909 i 41.718/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 10.000 K — g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 7.672 „ 92 „ resztę zaś w kwocie . . 2.327 K 08 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41.718/909).
—	—	Pozostałą resztę kredytu z roku 1907 w kwocie . 4.000 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1908 w kwocie . . . . . 4.000 „ razem sumę. . . 8.000 K wydano w roku 1908 w całości.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
55.758	78.587	
540	12.200	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia zwyczajne . .	1,493.143	49	1,470.314
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*. .	297.128	37	285.468
		Z przeniesienia zwyczajne . .	244.500	—	244.500
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*. .	—	—	—
	67	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego . . .	1.000	—	1.000
	68	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na chów kóz	1.000	—	1.000
	69	Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarzystwom gospodarczym	35.000	—	35.000
	70	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:			
		a) krajowy instruktor mleczarstwa, płaca .	3.265	36	4.000
		b) instruktor-adjunkt, płaca 1.333 K 28 g i za lustracye Spółek mleczarskich . . . . — „ — „	1.333	28	3.000
		c) pomocnik instruktora mleczarstwa, płaca .	2.442	—	1.440
		d) ryczałt na koszta podróży służbowych instruktorów mleczarstwa.	4 861	39	4 500
		e) stypendya mleczarskie i serkarskie . .	2.635	70	2.000
		f) na potrzeby biura mleczarskiego . .	1.007	75	1.000
		g) subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie:			
		a) na utrzymanie biura handlowego . .	1.000	—	1.000
		β) na utrzymanie sekretarza, zarazem fachowego konsulenta Towarzystwa mleczarskiego	1.200	—	1.200
		Do przeniesienia zwyczajne . .	299.245	48	299.640
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*. .	—	—	—
		Do przeniesienia zwyczajne . .	1,493.143	49	1,470.314
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*. .	297.128	37	285.468

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
55.758	78.587	
540	12.200	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
735	—	Wydatek wogóle *mniejszy* o 1.399 K 36 g z powodu interkalare.
1.667	—	
—	1.002	
—	361	Wydatek *większy*, stosownie do odbytych komisyj — znajduje pokrycie w nieprelimnowanej subwencyi rządowej wykazanej w rubr. X. poz. 32 d) doch. r. 1908.
—	636	Wydano *więcej* w miarę rozdanych stypendyów (LW. 32.079/909).
—	8	Pozostałą z r. 1907 resztę kredytu w kwocie 290 K 96 g wraz z kredytem uchwalonym w tej pozycyi na rok 1908 w kwocie . . . . 1.000 „ — „ razem sumę . . . . . 1.290 K 96 g wydano w ciągu r. 1908 w całości (LW. 32.079/909).
—	—	Kredyt pozostały z r. 1907 w kwocie . . . . 1.000 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1908 w kwocie . . . . . 1.000 „ razem sumę. . . 2.000 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41.718/909).
—	—	Uchwalony na rok 1908 kredyt w kwocie . . . 1.200 K jako niewydany — przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41.718/909).
2.402	2.007	
—	—	
55.758	78.587	
540	12.200	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia zwyczajne	1,493.143	49	1,470.314
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	297.128	37	285.468
		Z przeniesienia zwyczajne	299.245	48	299.940
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	—	—	—
	71	Na podniesienie chowu drobiu, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego (III. rata z trzechlecia, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 11. listopada 1904, 7. marca 1907 i 20. października 1908), zwyczajne	6.000	—	6.000
		nadzwyczajne	5.000	-	5.000
	72	Na założenie kurnika zarodowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie (II rata z 15.000 K)	—	—	—
	73	Na zakład chowu drobiu w Jarosławiu (I. rata z dwulecia, w myśl uchwały Sejmu z dnia 20. października 1908), *nadzwyczajne*	5.000	—	5.000
	74	Zakład produkcyi narybku w Oparach, V. rata z pięciolecia	2.450	—	2.450
	75	Towarzystwo rybackie w Krakowie	800	—	800
		Suma działu C. zwyczajne	308.495	48	308.890
		Suma działu C. *nadzwyczajne*	10.000	—	10.000
		D) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.			
	76	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, III. rata z 6-lecia od roku 1906 (uchwała Sejmu z 4. listopada 1904) . 6.000 K — g i subwencya rządowa (jak poz. 30 dochodów) . . . 2.000 „ — „	8.000	—	8.000
		Do przeniesienia zwyczajne	8.000	—	8.000
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	—	—	—
		Do przeniesienia zwyczajne	1,801.638	97	1,779.204
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	307.128	37	295.468

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
55.758	78.587	
540	12.200	
2.402	2.007	
—	—	
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 11.000 K — g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 9.049 „ 80 „ resztę zaś w kwocie . 1.950 K 20 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41.718 909).
—	—	Niezużyty kredyt z r. 1907 w kwocie . . . . . 7.500 K wydano w r. 1908 w całości.
—	—	Uchwalony na rok 1908 kredyt w kwocie . . . 5.000 K jako niewydany — przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41 718/909).
—	—	
—	—	
2.402	2.007	
—	—	
—	—	Z pozostałej reszty kredytu z r. 1907 w kwocie . 4.000 K tudzież z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1908 w kwocie . . . . . 8.000 „ razem więc z sum . . 12.000 K wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . . 8.000 „ resztę zaś w kwocie . . 4.000 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41.718/909).
—	—	
—	—	
58.160	80.594	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia zwyczajne . .	1,801.638	97	1,779.204
		Z przeniesienia *nadzwyczajne* .	**307.128**	**37**	**295.468**
		Z przeniesienia zwyczajne . .	8.000	—	8.000
		Z przeniesienia *nadzwyczajne* .	—	—	—
	77	Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600	—	600
	78	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie . .	2.000	—	2.000
	79	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakład sadowniczy „Glinka“	2.000	—	2.000
	80	Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie . .	1.000	—	1.000
	81	Subwencye na cele sadownictwa:			
		a) Towarzystwu rolniczemu w Jaśle, na utrzymanie instruktora sadownictwa . . .	1.000	—	1.000
		b) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa .	1.500	—	1.500
		c) na utrzymanie instruktorów sadownictwa w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.500	—	2.000
		d) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000	—	1.000
		e) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski hospodar“ w Olesku, *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**
		Do przeniesienia zwyczajne . .	19.600	—	19.100
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* .	**1.000**	—	**1.000**
		Do przeniesienia zwyczajne . .	1,801.638	97	1,779.204
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* .	**307.128**	**37**	**295.468**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
58.160	80.594	
540	12.200	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	500	Na rachunek pozostałego z roku 1907 kredytu w kwocie . . . . . 1.500 K tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 2.000 „ razem więc na rachunek sumy . . 3.500 K wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . 1.000 K oraz przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X, z roku 1909 (LW. 41.718/909) kwotę . . . . . 3.000 „ razem więc wydano . . 4.000 „ Nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 500 K znajduje zupełne pokrycie w subwencyi rządowej, wykazanej w rubr. X. doch. poz. 33 c) z r. 1908.
—	—	
—	—	Uchwalony na rok 1908 kredyt w kwocie . . . 1.000 K jako niewydany — przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41.718/909).
—	500	
—	—	
58.160	80.594	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	81	Z przeniesienia zwyczajne	1,801.638	97	1,779.204
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	307.128	37	295.468
		Z przeniesienia zwyczajne	19.600	—	19.100
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	1.000	—	1.000
		f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.400	—	2.400
	82	Zasiłek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach, *nadzwyczajne* . .	1.000	—	1.000
	83	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych, *nadzwyczajne* . .	2.000	—	2.000
	84	Na produkcyę nasion traw na łąki torfowe w Moszczanach powiat Jarosław (ostatnia rata)	1.000	—	1.000
		Suma działu D. zwyczajne	23.000	—	22.500
		Suma działu D. *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000
	85	**E) Na koszta Komisyi agrarnych.**			
		A) Personal techniczny			
		(wedle nowego etatu, w myśl uchwały Sejmu z dnia 5. marca 1907).			
		a) 2 inżynierów komasacyjnych: płace po 2.800 K . 5.600 K; dodatki aktywalne po 800 K . . . 1.600 „ = 7.200 K			
		b) 2 adjunktów komasacyjnych: płace po 2.200 K . 4.400 K; dodatki aktywalne po 640 K . . . 1.280 „ = 5.680 „			
		c) 6 asystentów komasacyjnych: płace po 1.600 K . 9.600 K; dodatki aktywalne po 480 K . . . 2.880 „ = 12.480 „			
		d) 2 pomocników technicznych, płaca miesięczna po 140 K . . = 3.360 „			
		28.720 K			
		Do przeniesienia zwyczajne	1,824.638	97	1,801.704
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	311.128	37	299.468

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
58.160	80.594	
540	12.200	
—	500	
—	—	
—	—	Z pozostałej z r. 1907 reszty kredytu w kwocie . 600 K tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 2.400 „ razem z sumy . . 3.000 K wydano w ciągu roku 1908 kwotę . . . . 1.500 „ resztę zaś w kwocie . . 1.500 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. z r. 1909 (LW. 41.718/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	500	
—	—	
58.160	81.094	
540	12.200	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	85	Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* . } 28.720 K	1,824.638 311.128	97 37	1,801.704 299.468
		e) ryczałt dla 5 dyetaryuszy, mianowicie: 3 z płacą po 3 K dziennie, 2 z płacą po 4 K dziennie . 6.005 „			
		f) dodatek osobisty dla asystenta komasacyjnego Stanisława Niesiołowskiego . . . . . 80 „			
		g) ryczałty kancelaryjne: dla inspektora (36 K), dla 9 techników pod *a)*, *b)* i *c)* po 30 K (270 K), dla 2 techników pod *d)* po 18 K (36 K) . . . . . 342 „			
		h) na wsparcia, zapomogi i remuneracye, do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . . . 1.000 „			
		i) na prenumeratę czasopism fachowych i na zakupno dzieł technicznych . . . . . 120 „			
		B) Fundusz podręczny.			
		α) dla c. k. komisarza agrarnego . 39.630 „			
		β) koszta komisyjne personalu technicznego . . . . . 16.000 „			
		Suma działu E. { zwyczajne . / *nadzwyczajne* . }	91.897 —	— —	91.897 —
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* . }	1,916.535 311.128	97 37	1,893.601 299.468

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
58 160	81.094	
540	12.200	
—	—	Wydatki na koszta komisyi komasacyjnych są następujące:
—	—	

A) Personal techniczny:

a) 2 inżynierów komasacyjnych . . .	3.772	K	18 g
b) 2 adjunktów komasacyjnych . . .	5.936	„	— „
c) 6 asystentów	11.565	„	32 „
d) 5 pomocników technicznych . . .	8.068	„	44 „
e) dyetaryusze	5.975	„	— „
f) dodatek osobisty asystenta Niesiołowskiego	26	„	64 „
g) ryczałty kancelaryjne	334	„	40 „
h) zapomogi i remuneracye	1.210	„	— „
i) prenumerata czasopism fachowych .	120	„	— „
Razem . .	37.007	K	98 g

B) Fundusz podręczny:

α) dla c. k. komisarza agrarnego . . .	32.520	K	— g
β) koszta komisyjne personalu technicznego	17 816	„	32 „
Suma wydatków . .	87.344	K	30 g
Do przeniesienia . .	87.344	K	30 g

58.160	81.094
540	12.200

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,916.535 311.128	97 37	1,893.601 299.468
		F) Na organizacyę Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.			
	86	Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek do wysokości 2,000.000 K, X. rata z pięćdziesięciolecia od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. września 1899)	40.000	—	40.000
	87	Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek:			
		a) utrzymanie biura:			
		1. dyrektor, płaca 6.400 K — g dodatek aktyw. 1.066 „ 62 „ „ osobisty 800 „ — „ 8.266 K 62 g			
		2. zastępca dyrektora, płaca . — K — g dodatek aktyw. — „ — „ — „ — „			
		3. sekretarz, płaca 2.483 K 32 g dodatek aktyw. 675 „ — „ 3.158 „ 32 „			
		4. czterech lustratorów, płaca po 2.800 K, dodatek aktywalny po 960 K 5. czterech lustratorów, płaca po 2.200 K, dodatek aktywalny po 768 K } 22.388 „ 79 „			
		6. buchalter dla „Zbiorowego rachunku“ . . . . 3.851 „ 06 „			
		7. wynagrodzenie dzienne dla magazyniera i pisarza . — „ — „			
		Do przeniesienia { 37.664 K 79 g zwyczajne .	40.000	—	40.000
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,916.535 311.128	97 37	1,893.601 299.468

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
58.160	81.094	
540	12.200	
		Z przeniesienia . . 87.344 K 30 g
		Część tych wydatków pokryto niezużytym kredytem pozostałym z roku 1907 w kwocie . . . . . 17.824 „ 69 „
		a z porównania reszty wydatków w kwocie 69.519 K 61 g
		z kredytem uchwalonym na rok 1908 w sumie . . . . . 91.897 „ — „
		okazało się *zaoszczędzenie* w kwocie . . 22.377 K 39 g które przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1909 (LW. 36.094/909).
—	—	
—	—	
58.160	81.094	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 19[illegible]8. K.	Wydatki w roku 19[illegible]8. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	87	Z przeniesienia zwyczajne .	1,916.535	97	1,893.601
		Z przeniesienia *nadzwyczajne* .	**311.128**	**37**	**299.468**
		Z przeniesienia zwyczajne . 37.664 K 79 g	40.000	—	40.000
		8. dyurna: cztery po 2 K 70 g dziennie, dwa po 2 K dziennie . . . . . 7.912 „ 35 „			
		9. służący całodzienny, oraz półdzienny . . . . 1.558 „ — „			
		10. remuneracye . . . 400 „ — „			
		razem . . 47.535 K 14 g			
		b) na podróże lustracyjne i organizacyjne . . . . 29.751 „ 06 „			
		c) sprzęty i przybory kancelaryjne, oraz portorya . . 5.684 „ 89 „			
		d) wydawnictwa i różne przedmioty dla Spółek:			
		α) czasopisma, roczniki, broszury i t. p. 6.015 K 02 g			
		β) książki rachunkowe, formularze kasy i t. p. 47.163 „ 32 „ 53.178 „ 34 „			
		e) praktyczne kursy naukowe . 4.000 „ — „			
		f) zasiłki:			
		α) dla 144 nowych Spółek . . 32.872 K 81 g			
		Do przeniesienia 32.872 K 81 g 140.149 K 43 g zwyczajne	40.000	—	40.000
		Do przeniesienia zwyczajne	1,916.535	97	1,893.601
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* . . .	**311.128**	**37**	**299.468**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
58.160	81.094	
540	12.200	
—	—	
		Wydatki na utrzymanie biura wogóle *mniejsze* o . 9.564 K przeważnie z powodu intercalare.
		Na rachunek uchwalonego na r. 1908 w poz. 87 b) kredytu . . . . . 35.650 K — g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 29.751 „ 06 „ zaoszczędzenie w kwocie . . . . . 5.898 K 94 g służy na częściowe pokrycie przekroczenia poz. 87 c), d α), d β) i f α).
		Patrz wyjaśnienie przy poz. 87 f) α).
		Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 4.000 K — g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 1.764 „ 47 „ resztę zaś w kwocie . . 2.235 K 53 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku rubr. X. z r. 1909 (LW. 47.001/909).
		Na rachunek kredytów uchwalonych w roku 1908 w poz. 87. lit. c), d α), d β) i f α) w ogólnej sumie. 65.200 K — g wydano w r. 1908 . . . . . 116.463 „ 23 „ przekroczenie w kwocie . . 51.263 K 23 g pokryto częściowo z zaoszczędzenia wykazanego w poz. 87. lit. b) i z nadwyżki dochodów wykazanej w rubr. X. doch. poz. 23 a), a częściowo t. j. w kwocie 24.727 K 19 g pokryto je z analogicznej pozycyi roku 1909. (LW. 47.001/909).
—	—	
58.160	81.094	
540	12 200	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	87	Z przeniesienia zwyczajne	1,916.535	97	1,893.601
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	311.128	37	299.468
		Z przeniesienia zwyczajne	40.000	—	40.000
		32.872 K 81 g 140.149 K 43 g			
		β) dla Spółek mleczarskich i innych rolniczych . 5.000 „ — „ 37.872 „ 81 „			
		g) na zakupno maszyn mleczarskich . . . . . 22.500 „ — „			
		h) na zasiłki dla Spółek rolniczych . . . . . 7.800 „ — „			
		Razem . . .	208.322	24	166.949
		Suma działu F. zwyczajne .	248.322	24	206.949
		Suma działu F. *nadzwyczajne* .	—	—	—
	88	**G) Włości rentowe.**			
		a) Koszta Komisyi:			
		1. dyety i koszta podróży członków Komisyi. 2.000 K			
		2. ryczałt dla c. k. komisarza rządowego 1.000 „ 3.000 K			
		b) Utrzymanie biura:			
		1. kierownik biura, płaca . . 6.400 K dodatek aktywalny 1.472 „ 7.872 K			
		2. referent rolniczy, wynagrodzenie . 5.000 „			
		3. referent hipoteczny, ryczałt . . . 3.600 „			
		4. pisarz, wynagrodzenie . . . 1.000 „			
		Do przeniesienia 17.472 K 3.000 K			
		Do przeniesienia zwyczajne . .	2,164.858	21	2,190.550
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* . .	311.128	37	299.468

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
58.160	81.094	
540	12.200	
—	—	
		Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w poz. 87 f β) w kwocie . . . . . 5.000 K wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . . . 4.100 „ resztę zaś w kwocie . . 900 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku rubr. X. z r. 1909 (LW. 47.001/909).
		Niepreliminowany ten wydatek ma pokrycie w subwencyi państwowej jak poz. 23 e) doch. w kwocie 22.500 K — g z której wydano w r. 1908 kwotę . . 17.342 „ 62 „ resztę zaś w kwocie. . 5.157 K 38 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku z r. 1909 (LW. 47.001/909).
—	41 374	Niepreliminowany wydatek w poz. 87 g) h), ma zupełne pokrycie w subwencyi państwowej jak poz. 23 f) doch.
—	41.374	
—	—	
58.160	122.468	
540	12.200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	88	Z przeniesienia	zwyczajne		2,164.858	21	2,100.550
			nadzwyczajne		311.128	37	299.468
			17.472 K	3.000 K			
		5. ryczałt na czasowo potrzebną pomoc kancelaryjną	400 „				
		6. służący, zasługa.	600 „				
		7. sprzęty i przybory kancelaryjne	1.000 „				
		8. druki	1 000 „				
		9. portorya	500 „	20.972 „			
		c) Dyety i koszta podróży		10.000 „	33 972	—	33.972
	89	Dotacya funduszu na oprocentowanie listów rentowych, III. rata z 10-lecia (w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1905)			25.000	—	25.000
		Suma działu G.	zwyczajne		58.972	—	58.972
			nadzwyczajne		—	—	—
		Do przeniesienia	zwyczajne		2,223.830	21	2,159.522
			nadzwyczajne		311.128	37	299.468

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
58.160	122.468	
540	12.200	
—	—	Wydatki na Włości rentowe przedstawiają się jak następuje:
		a) Koszta komisyi:
		1. Dyety i koszta podróży członków komisyi . . . . . 1.382 K 40 g
		2. Ryczałt dla c. k. Komisarza rządowego 1.000 „ — „
		razem . . . 2.382 K 40 g
		b) Utrzymanie biura:
		1. Kierownik biura . . 7.872 K — g
		2. Referent rolniczy . 4.166 „ 60 „
		3. Referent hipoteczny . 6.050 „ — „
		4. Pisarz . . . . . — „ — „
		5 Pomoc kancelaryjna . 5.068 „ 30 „
		6. Służący . . . . . 632 „ — „
		7. Sprzęty i przybory kancelaryjne . . . 2.771 „ 79 „
		8. Druki . . . . . 534 „ 97 „
		9. Portorya . . . . . 500 „ — „
		razem . . . 27.595 „ 66 „
		c) Dyety i koszta podróży . . 11.381 „ 01 „
		Suma wydatków . . . 41.359 K 07 g
		Część tych wydatków pokryto niezużytym kredytem pozostałym z roku 1907 w kwocie . . . . . 8.916 „ 27 „
		a z porównania reszty wydatków w kwocie 32.442 K 80 g
		z kredytem na rok 1908 uchwalonym w sumie . . . . . 33.972 „ — „
		okazuje się *zaoszczędzenie* w kwocie . . 1.529 K 20 g które przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku rubr. X. z r. 1909 (LW. 81.500/909).
—	—	
—	—	
—	—	
58.150	122.468	
540	12.200	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	2,223.830	21	2,159.522
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**311.128**	**37**	**299.468**
		H) Zapobieganie klęskom elementarnym.			
	89*a)*	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie wybuchu zarazy na bydło	—	—	—
	89*b)*	Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i na dalsze doświadczenia	—	—	—
	90	Na raty amortyzacyjne od pożyczki 700.000 K, zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1903: *nadzwyczajne:*			
		a) w kapitale VII. i VIII. rata . 65.134 K 29 g			
		b) w 4% odsetkach . . . 18.875 „ 91 „			
		c) 1/8% dodatek na administracyę 1.179 „ 90 „	**85.190**	**10**	**85.190**
	91	Na udzielenie pomocy ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1907 (do dyspozycyi Wydziału krajowego), *nadzwyczajne*	**500.000**	—	**500.000**
		Suma działu H. { zwyczajne .	—	—	—
		Suma działu H. { *nadzwyczajne* .	**585.190**	**10**	**585.190**
	92	**I) Wydatki funduszu kultury krajowej** . . .	68	70	200
		Razem { zwyczajne .	2,223.898	91	2,159.722
		Razem { *nadzwyczajne* .	**896.318**	**47**	**884.658**
		Suma wydatków . .	3,120 217	38	3,044.380

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
58.160	122.468	
540	12.200	
—	—	
—	—	Z pozostałego kredytu z r. 1907 w kwocie . 25.350 K 44 g wydano w ciągu r. 1908 kwotę . . . 127 „ 75 „ resztę zaś w kwocie . 25.222 K 69 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1909 (LW. 41 718/909).
—	—	
—	—	Z kredytu uchwalonego na r. 1908 w kwocie 500.000 K — g wydano w ciągu r. 1908 . . . . . 498.697 „ 46 „ resztę zaś w kwocie. . 1.302 K 54 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1909. (LW. 41.718/909).
—	—	
—	—	
131	—	Uzasadnienie różnicy poszczególniono w specyalnem zamknięciu rachunków funduszu kultury krajowej (LW. 36.683/909).
58.291	122.468	
540	12.200	
58.831	134.668	
	75.837	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		**Dochody.**			
	1	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	111.483	68	118.076
	2	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach . . .	9.160	13	9.612
	3	Szkoła gorzelnicza w Dublanach . . .	4.900	—	5.500
	4	Gorzelnia krajowa w Dublanach . . .	11.849	53	12.750
	5	Folwark w Dublanach	65.511	52	62.700
	6	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	19.924	15	21.400
	7	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	5.628	30	6.000
	8	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie .	14.654	—	14.780
	9	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie . .	64.624	76	69.400
	10	Folwark w Czernichowie	19.225	80	18.040
	11	Szkoła niższa rolnicza w Bereźnicy . . .	22.069	53	20.550
	12	„ „ „ „ Horodence . . .	9.478	85	8.900
	13	„ „ „ „ Jagielnicy . . .	13.604	24	18 000
	14	„ „ „ „ Kobiernicach . .	22.115	26	18.850
	15	„ „ „ „ Suchodole . . .	11.427	11	20.700
	16	„ „ „ „ Miłocinie: zwyczajne .	25.689	22	14.000
		nadzwyczajne .	**15.000**	—	**15.000**
	17	Szkoła mleczarska, mleczarnia i serownia szkolna w Rzeszowie	117.311	53	99.620
	18	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	11.523	22	11.020
	19	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . . .	17.268	44	15 200
	20	Krajowy skład publiczny w Krakowie . .	37.079	94	38.800
	21	Zwroty zaliczek na płace od nauczycieli szkół rolniczych.	6.152	50	6.000
	22	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich . .	28.928	98	27.000
	23	Dochody Biura patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek:			
		a) ze sprzedaży wydawnictw i innych przedmiotów	54.176	78	33.000
		b) subwencya rządowa na cele Spółek oszczędności i pożyczek	10.000	—	20.000
		c) zwrot od funduszu pożyczkowego za prowadzenie zbiorowych rachunków (pobory praktykanta rachunkowego i dyetaryusza)	7.316	—	7.316
		d) część zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego“	4.000	—	4.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	725.103	47	701.214
		nadzwyczajne .	**15.000**	—	**15.000**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
6.592	—	
452	—	
600	—	
900	—	
—	2.812	
1.476	—	
372	—	
126	—	
4.775	—	
—	1.186	
—	1.520	Patrz specyalne zamknięcia rachunków tych zakładów.
—	579	
4.396	—	
—	3.265	
9.273	—	
—	11.689	
—	—	
—	17.692	
—	503	
—	2.068	
1 720	—	
—	152	Dochód *większy* w miarę zwrotu zaliczek.
—	1.929	Dochód *większy* w miarę sprzedanych kart i certyfikatów myśliwskich.
—	21.176	Dochód *większy* o 21.176 K 78 g służy na pokrycie przekroczenia wykazanego w rubr. X. poz. 87. a—f wyd. z r. 1908.
10.000	—	Dochód *mniejszy* z powodu, iż preliminowa subwencya rządowa nie wpłynęła.
—	—	
—	—	Oprócz przeniesionej z r. 1907 części zysków z rachunku zbiorowego za r. 1906 w kwocie 4.000 K wpłynęła również na rachunek preliminowanej części zysków za r. 1907 kwota 5.000 K, którą przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. poz. 23. doch. z r. 1909 (LW. 119.492/908).
40.682	64.571	
—	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.	23	Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	725.103 **15.000**	47 —	701.214 **15.000**
		e) subwencya rządowa na zakupno maszyn mleczarskich	22 500	—	—
		f) subwencya rządowa dla Spółek rolniczych	7.800	—	—
	24	Zwroty pożyczek dotkniętym klęską elementarną w roku 1903, udzielonych w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1903:			
		a) od powiatów . . . 8.800 K — g *b)* „ gmin . . . . 18.977 „ 80 „ *c)* „ osób prywatnych . 12.360 „ — „	40.137	80	40.100
	25	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—	8.000
	26	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na koszta licencyonowania buhajów	12.500	—	12.500
	27	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na 2 instruktorów hodowli bydła	4.000	—	4.000
	28	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie instruktora mleczarstwa . . .	2.000	—	2.000
	29	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	1.720	—	1.200
	30	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na podniesienie uprawy tytoniu	2.000	—	2.000
	31	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000	—	2.000
	32	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na akcyę tępienia gruźlicy u bydła	5.000	—	5.000
	32*a)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na inwestycye dublańskie, II. rata z przyznanych 82.400 K, płatnych w 4 ratach rocznych po	20.600	—	20.600
	32*b)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie .	10.000	—	—
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	863.361 **15.000**	27 —	798.614 **15.000**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
40.682	64.571	
—	—	
—	22.500	Dochód ten z nieprelimiowanych subwencyj rządowyah, służy na pokrycie niebudżetowych wydatków rubr. X) poz. 87. g) i h) z r. 1908.
—	7.800	
—	38	Dochód *większy* w miarę zwróconych rat pożyczek.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	520	Dochód *większy*, ponieważ Skarb państwa udzielił subwencyi: na adjunkta . . . . . 1.000 K na siłę pomocniczą . . . . . 720 „ razem . . 1.720 K
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	10.000	Dochód ten powstał z nieprelimiowanej subwencyi rządowej.
40.682	105.429	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	863.361	27	798.614
		{ *nadzwyczajne* .	**15.000**	—	**15.000**
	32*c)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie instruktora sadownictwa w powiecie śniatyńskim	500	—	—
	32*d)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na koszta podróży dla funkcyonaryuszy mleczarstwa	2.250	—	—
	32*e)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na środki naukowe dla zimowych szkół rolniczych .	406	—	—
	32*f)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na budowę internatu w Dublanach (z przyznanych 70.000 K)	14.000	—	—
	32*g)*	Kępliczowa Stefania, zwrot subwencyi na aparat do wylęgania kur	80	—	—
	33	Dochody funduszu kultury krajowej . . .	17.626	50	13.551
		Razem { zwyczajne . .	898.223	77	812.165
		{ *nadzwyczajne* .	**15.000**	—	**15.000**
		Suma dochodów .	913.223	77	827.165

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
40.682	105.429	
—	—	
—	500	Niepreliminowaną tę subwencyę rządową wypłacono Wydziałowi powiatowemu w Śniatynie, a wydatek wykazano w rubr. X. poz. 81 c).
—	2.250	Dochód ten powstał z nieprelimiowanej subwencyi rządowej.
—	406	Dochód ten powstał z przeniesionej z r. 1907 reszty subwencyi rządowej i stanowi zaoszczędzenie.
—	14.000	Dochód ten powstał z nieprelimiowanej subwencyi rządowej.
—	80	Dochód ten stanowi częściowy zwrot subwencyi udzielonej do LW. 98.976/906 p. Kamili Burczykowej, przeniesionej następnie na p. Stefanię Kępliczową w kwocie 667 K na zakupno aparatu do wylęgania kur.
—	4.076	Uzasadnienie różnic poszczególniono w specyalnem zamknięciu rachunków funduszu kultury krajowej (LW. 36.683/909).
40.682	126.741	
—	—	
40.682	126.741	
	86.059	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XI.		**GÓRNICTWO.**			
		Wydatki.			
	1	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	3.250	—	5.000
	2	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	18.968	56	20.530
		Do przeniesienia . .	22.218	56	25.530

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1.750	—	Z reszty kredytu przeniesionego z roku 1907 w kwocie . . . . . 6 588 K 46 g i z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1908 . . . . . 5.000 „ — „ razem więc z sumy . . . . . 11.588 K 46 g wydano w ciągu roku 1908 kwotę . . . . 2.526 K 70 g i przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku rubr. XI. z r. 1909 (LW. 44.316/1909) kwotę . . . . . 7 311 „ 76 „ razem więc wydano w r. 1908 sumę . 9.838 „ 46 „ Pozostała ostateczna reszta w kwocie . 1.750 K — g jako zaoszczędzenie, służy na podstawie dozwolonego *virement* na pokrycie przekroczenia w rubr. XI. poz. 6. wydatków.
1.561	—	Wydatki wogóle *mniejsze* o 1.561 K. Szczegółowy rachunek wydatków krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu za r. 1908 przedstawia się wedle zamknięcia rachunku przedłożonego do LW. 29 315/1909 jak następuje: **Rubr. I. Płace nauczycieli.** Poz. 1. Nauczyciel fachowy górnictwa . . . . . 3.480 K — g „ 2 Nauczyciel fachowy wiertnictwa . . . . . 3.480 „ — „ „ 3. Nauczyciel pomocniczy względnie asystent . . . 520 „ — „ „ 4. Nauczyciel religii . . . — „ — „ „ 5. Wynagrodzenie za udzielanie nauki hygieny i pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach . . . 70 „ — „ „ 6. Koszta wycieczek nauczycieli . . . . . 400 „ — „ 7.950 K — g Do przeniesienia . . . 7.950 K — g
3.311	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XI.		Z przeniesienia . .	22.218	56	25.530
	3	*a)* Stacya doświadczalna produktów naftowych	4.851	88	4.300
		Do przeniesienia . .	27.070	44	29.830

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		**Uzasadnienie różnic**		
mniejsze	większe			
K.				
3.311	—			
		Z przeniesienia . .		7.950 K — g
		Rubr. **II. Koszta administracyjne.**		
		Poz. 7. Ryczałt administracyjny dla kierownika szkoły . . .	800 K — g	
		„ 8. Koszta kancelaryjne . .	847 „ 18 „	
		„ 9. Usługa szkoły	840 „ — „	2.487 „ 18 „
		Rubr. **III. Utrzymanie szkoły.**		
		„ 10. Najem budynku szkolnego	1.675 K — g	
		„ 11. Utrzymanie budynku, mycie podłóg, czyszczenie kominów	334 „ 54 „	
		„ 12. Sprzęty szkolne	19 „ 82 „	
		„ 13. Opał	600 „ — „	
		„ 14. Oświetlenie	86 „ 14 „	2.715 „ 50 „
		Rubr. **IV. Potrzeby naukowe.**		
		„ 15. Książki i czasopisma . .	130 K 19 g	
		„ 16. Przybory do nauki . . .	216 „ 96 „	
		„ 17. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu wiertnictwa	— „ — „	
		„ 18. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu górnictwa	— „ — „	347 „ 15 „
		Rubr. **V. Utrzymanie uczniów.**		
		„ 19. Czynsz za dom na internat	1.675 K — g	
		„ 20. Utrzymanie budynku i sprzętów	340 „ 15 „	
		„ 21. Nowe sprzęty	44 „ 36 „	
		„ 22. Stypendya uczniów . . .	2.405 „ — „	
		„ 23. Wycieczki „	— „ — „	
		„ 24. Opał i oświetlenie internatu	761 „ 22 „	5.225 „ 73 „
		Rubr. **VI.** Poz. 25. **Wydatki nieprzewidziane** .		243 „ — „
		Razem . . .		18.968 K 56 g
		Kredyt nadzwyczajny z roku 1903 i 1904 na budowę szkoły w ogólnej sumie 32.190 K, która i w roku 1908 nie została zużytą, przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku rubr. XI. w roku 1909 (LW. 54.274/1909).		
—	551	Wydatek *większy* o 551 K 88 g znajduje zupełne pokrycie w niebudżetowej subwencyi państwowej wykazanej w rubr. XI. poz. 2 *a)* dochodów i w dochodach własnych stacyi wykazanych w rubr. XI. poz. 2 *b)* doch.		
3.311	551			

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XI.	3	Z przeniesienia . .	27.070	44	29.830
		b) Na umorzenie pożyczki 60.000 K, zaciągnąć się mającej na pokrycie połowy kosztów budowy gmachu na pomieszczenie stacyi naftowej i keramicznej	—	—	3.000
	4	Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii, nafty i wosku ziemnego .	600	—	600
	5	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000	—	1.000
	6	Stypendya i zasiłki dla górników i słuchaczy górnictwa w wyższych szkołach, lub w praktycznych szkołach wiertniczych .	6.750	—	5.000
	7	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	300	—	300
	8	*a)* Utrzymanie krajowych zbiorników naftowych	122.654	98	101.800
		Do przeniesienia . .	158.375	42	141.530

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
3.311	551	
3.000	—	Kredytu uchwalonego w tej pozycyi nie wydano, z powodu nie zaciągnięcia pożyczki — zaś kredyt na ten sam cel uchwalony w budżecie stacyi keramicznej przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1909.
—	—	Niezużyty kredyt z roku 1907 w kwocie . . . 600 K oraz kredyt uchwalony w tej pozycyi na r. 1908 w kwocie . . . . . 600 „ razem więc sumę . . . . . 1.200 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1909 (LW. 44 316/1909).
—	—	
—	1.750	Na rachunek kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 5.000 K wydano w ciągu roku 1908. . . . . 6.750 „ przekroczenie zaś w kwocie . . . . . 1.750 K ma pokrycie na podstawie dozwolonego *virement* w zaoszczędzeniu wykazanem w rubr. XI poz. 1.
—	—	
—	20.855	Wydatek *większy* 20.854 K 98 g znajduje zupełne pokrycie w dochodach wykazanych w rubr. XI. poz. 2. dochodów z roku 1908. Szczegółowy rachunek wydatków za rok 1907 i 1908 przedstawia się wedle sprawozdania do LW. 25.976/909 jak następuje: *a)* Koszta dzierżawy gruntu . 64.014 K 78 g (wydatki r. 1907 przeniesione do rachunku r. 1908) *b)* Koszta podróży . . . . 431 „ 40 „ *c)* Płace urzędników . . . 16.221 „ 87 „ *d)* Płace stałej służby . . 7.750 „ 90 „ *e)* Podróże . . . . . 1.097 „ 44 „ *f)* Portorya . . . . . 598 „ 80 „ *g)* Potrzeby biurowe . . . 531 „ 34 „ *h)* Utrzymanie zaprzęgu . . 1.824 „ 52 „ *i)* Czynsze mieszkań . . . 2.140 „ 65 „ (wydatki r. 1908) *k)* Opał i światło . . . . 509 „ 87 „ *l)* 21 pomiarów zawartości zbiorników . . . . . 1.397 „ 20 „ *ł)* Asekuracya zbiorników i ropy po dzień 30. czerwca 1909 . . . . . 26.136 „ 21 „ Razem . . 122.654 K 98 g
6.311	23.156	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XI.	8	Z przeniesienia . .	158.375	42	141.530
		b) umorzenie pożyczki 1,500.000 K zaciągnąć się mającej na budowę i urządzenie krajowych zbiorników naftowych . . .	38 949	56	75.000
		Suma wydatków .	197.324	98	216.530
		Dochody.			
	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	9.000	—	9.000
	2	Dochód ze zbiorników naftowych (za $^1/_2$ roku)	174.479	94	105.000
	2*a)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, dla stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych .	750	—	—
	2*b)*	Dochody własne stacyi doświadczalnej naftowej za analizy w roku 1907 . . .	252	—	—
		Suma dochodów .	184.481	94	114.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
6.311	23.156	
36.050	—	Ponieważ uchwalonej przez Wysoki Sejm na budowę zbiorników pożyczki dotąd nie zaciągnięto, a wydatki na ten cel pokrywał fundusz krajowy z własnych zapasów kasowych, udzielając chwilowe pożyczki — zatem wykazane odsetki pobrał fundusz krajowy do rubr. XIII. poz. 3. dochodów.
42.361	23.156	
19.205		
—	—	
—	69.480	Dochód *większy* o 69.479 K 94 g, służy na pokrycie przekroczenia wydatków w rubryce XI. poz. 8 *a)* z roku 1908 w kwocie . . . . . 20.854 K 98 g Dochód ten powstał: z należytości za czynsze . . . . . 163.355 K 50 g ze zwrotów asekuracyi ropy. . . . . 11.099 „ 44 „ z należytości za wydanie uwiadomienia 25 „ — „ Razem . . 174.479 K 94 g
—	750	Niepreliminowana ta subwencya rządowa służy na pokrycie przekroczenia wydatków w rubr. XI. poz. 2 *a)* z r. 1908.
—	252	Dochody niepreliminowane stacyi wedle rachunku złożonego do LW. 137.753/1908.
—	70.482	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		**PRZEMYSŁ i RĘKODZIEŁA.**			
		Wydatki.			
		I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	W Białej	7.105	57	7.176
	2	„ Bochni	2.795	84	2.975
	3	„ Brodach	2.891	36	3.910
	4	„ Brzesku	2 494	57	2.563
	5	„ Brzeżanach	2 648	80	3.132
	6	„ Buczaczu	3.334	38	3.300
	7	„ Chrzanowie	3.594	86	2.904
	7a)	„ Dębicy	2.551	41	2.919
	8	„ Drohobyczu	5.513	99	6.049
	9	„ Gorlicach	3.582	72	3.580
	10	„ Jarosławiu	2.553	74	3.428
	11	„ Jaśle	3.477	61	3 251
	12	„ Kałuszu	1.898	64	2.778
	13	„ Kętach	2.573	—	2.573
	14	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego	8.437	41	5.054
	15	„ „ II. „ St. Szczepanowskiego			5.278
	16	„ Krakowie na Kleparzu (im. św. Floryana)			8.990
	17	„ „ przy ul. Lubomirskiego (im. św. Mikołaja)			4.572
	18	„ „ na Smoleńsku	27.314	—	3.902
	19	„ „ „ Kaźmierzu			5.000
	20	„ „ przy ul. Dietla (im. Ces. Franciszka Józefa)			4.270
	21	„ Krośnie	3.045	02	3.377
	22	We Lwowie im. Kordeckiego			6.030
	23	„ „ „ św. Antoniego			4.900
	24	„ „ „ króla Sobieskiego			5.550
	25	„ „ „ Elżbiety			2.830
	26	„ „ „ Konarskiego	38.794	34	6.260
	27	„ „ „ św. Marcina			5.800
	28	„ „ „ Mickiewicza			3.880
	29	„ „ „ Piramowicza			3.880
	30	„ „ „ Staszica			5.700
	31	„ „ „ Bernsteina (izraelicka)	4.585	—	4.700
	32	W Łańcucie	2.473	50	2.617
	33	„ Myślenicach	2.469	44	2.549
	34	„ Nowym Sączu	5.245	03	6.633
	35	„ Nowym Targu	2.520	82	2.698
	36	„ Podgórzu	4.949	77	4.850
	37	„ Przemyślu I. w śródmieściu	8.247	18	4.730
	38	„ „ II. na przedmieściu lwowskiem			3.437
		Do przeniesienia	155.098	—	168.025

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
70	—	
179	—	
1.019	—	
68	—	
483	—	
—	34	
—	691	
368	—	
535	—	
—	3	
874	—	
—	227	
879	—	
—	—	
1.895	—	
—	580	Wszystkie wydatki w szkołach przemysłowych uzupełniających zależne są przedewszystkiem od ilości godzin udzielanej nauki, następnie od frekwencyi uczniów, gdyż do tej stosuje się potrzeba zakupna środków naukowych i przyborów, oraz od wprowadzenia specyalnych kursów, jak kursu handlowego. rysunkowego i t. p. Stosownie więc do potrzeby w roku 1908 zaoszczędzono na tych szkołach ogółem 17.351 K.
332	—	
6.036	—	
115	—	
144	—	
80	—	
1.388	—	
177	—	
—	100	
—	80	
14.642	1.715	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia . .	155 098	—	168.025
	39	W Rzeszowie	5.534	55	5.840
	40	„ Samborze	2.543	10	3.084
	41	„ Sanoku	3.498	90	3.
	42	„ Stanisławowie	5.161	34	
	43	„ Starym Samborze	2.754	11	2.788
	44	„ Starym Sączu	2.835	04	2.820
	45	„ Stryju	3.024	16	3 366
	45*a)*	„ Strzyżowie	1.879	08	1.836
	46	„ Tarnopolu	3.774	—	3.344
	47	„ Tarnowie	4.498	43	5.791
	48	„ Tarnobrzegu	2.645	69	2.724
	49	„ Turce (nad Stryjem)	3.280	20	3.076
	50	„ Wadowicach	3.077	65	2.980
	51	„ Wieliczce	3.169	65	3.180
	52	„ Złoczowie	3.036	34	4.322
	53	„ Żółkwi.	3.149	58	2.780
	54	„ Żywcu.	3.100	45	3.711
		Suma wydatków poz. 1—56 . .	212.060	27	229.411
	55	Na uzupełnienie przyborów i na druki . .	1.261	29	2.500
	56	Na nagrody za najlepsze rysunki . . .	1.008	—	1.000
	57	Na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe	1.776	87	5.000
	58	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne .	—	—	1.000
	59	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli dla szkół	—	—	—
		Suma grupy A.. . .	216.106	43	238.911
		B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.			
		a) Zakłady krajowe.			
	60	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu . .	3.265	87	4.182
	61	„ „ „ „ Brzostku . . .	4.823	27	5.000
	62	„ „ „ „ Dynowie . . .	4.731	87	5.015
	63	„ „ „ „ Dżurowie . . .	290	99	3.950
	64	„ „ „ „ Leżajsku, zwyczajne	10.520	92	5.560
		nadzwyczajne	240	—	240
	65	„ „ „ „ Nieznanowicach .	—	—	11.240
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	23.632	92	34.947
		nadzwyczajne. .	240	—	240
		zwyczajne . .	216.106	43	238.911

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
14.642	1.715	
305	—	
541	—	
—	55	
1.139	—	
34	—	
—	15	
342	—	
—	43	
—	430	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
1.293	—	
78	—	
—	204	
—	98	
10	—	
1.286	—	
—	370	
611	—	
20.281	2.930	
1.239	—	Właściwe zaoszczędzenie wynosi tylko 239 K, gdyż preliminowana na ten cel subwencya c. k. Rządu w kwocie 1.000 K nie wpłynęła.
—	8	*Więcej*, stosownie do ilości szkół przemysłowych uzupełniających.
3.223	—	*Mniej*, stosownie do ilości założonych szkół i urządzonych kursów.
1.000	—	Kredytu niezużyto, z powodu, iż wydatki z tego tytułu pokryto oszczędnością na szkołach przemysłowych uzupełniających.
—	—	
25.743	2.938	
916	—	Na utrzymanie krajowych szkół przemysłowych i warsztatów zawodowych wydano w roku 1908 ogółem *więcej* o 12.539 K stosownie do wyjaśnień umieszczonych w poszczególnych zamknięciach rachunkowych tych szkół.
177	—	
283	—	
3.659	—	
—	4.961	Kredyt na szkołę koszykarską w Nieznanowicach nie został zużyty z powodu zwinięcia tej szkoły z początkiem roku 1908.
—	—	
11 240	—	
16.275	4.961	
—	—	
25.743	2.938	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia zwyczajne .	216.106	43	238.911
		Z przeniesienia zwyczajne .	23.632	92	34.947
		Z przeniesienia *nadzwyczajne* .	**240**	—	**240**
	—	Kraj. szkoła koszykarska w Gdowie . . .	4.510	73	—
	66	„ „ „ „ Niżniowie . .	5.131	36	6.410
	67	„ „ „ „ Tarnobrzegu . .	6.101	42	5.088
	68	„ „ „ „ Wojsławiu . .	—	—	—
	69	„ „ „ „ Zatorze . . .	6.264	39	6.400
	70	Kraj. centralny kurs koszykarski we Lwowie.	17.836	29	17.310
	71	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie:			
		zwyczajne .	22.916	77	20.960
		nadzwyczajne .	**600**	—	**600**
	72	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie	14.079	73	17.354
	73	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej	25.869	73	26.120
	74	Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	17.304	91	19.220
	75	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie:			
		zwyczajne .	26.048	05	26.607
		nadzwyczajne .	**1.500**	—	**4.500**
	76	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi:			
		zwyczajne .	27.620	41	28.840
		nadzwyczajne .	**950**	—	**950**
	77	Krajowy nauk. warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie:			
		zwyczajne .	41.133	87	47.820
		nadzwyczajne .	**9.648**	**86**	**10.978**
	78	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi:			
		zwyczajne .	20.891	62	20.150
		nadzwyczajne .	**3.000**	—	**4.000**
	79	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu.	17.460	40	17.059
	80	Kraj. nauk. warsztat szewski w Witkowie:			
		zwyczajne .	11.355	81	10.232
		nadzwyczajne .	**250**	—	**250**
	81	Kraj. nauk. warsztat szewski w Starym Sączu.	24.572	58	16.796
	82	Kraj. szkoła szewska w Dobczycach . . .	6.921	46	9.760
	83	Kraj. szkoła szewska w Kołomyi:			
		zwyczajne .	10.297	27	9.120
		nadzwyczajne .	**400**	—	**400**
	84	Kraj. szkoła tkacka w Krośnie	20.642	40	19 870
	85	„ nauk. warsztat tkacki w Glinianach .	8.518	60	8.534
	86	„ „ „ „ „ Gorlicach . .	4.105	70	4.165
		Do przeniesienia zwyczajne .	363.216	42	372.762
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* .	**16.588**	**86**	**21.918**
		Do przeniesienia zwyczajne .	216.106	43	238.911

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
25.743	2.938	
16.275	4.961	
—	—	
—	4.511	
1.279	—	
—	1.013	
—	—	
136	—	
—	526	
—	1.957	
—	—	
3.274	—	
250	—	
1.915	—	
559	—	
3.000	—	
1.220	—	
—	—	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
6.686	—	
1.329	—	
—	742	
1.000	—	
—	401	
—	1.124	
—	—	
—	7.777	
2.839	—	
—	1.177	
—	—	
—	772	
15	—	
59	—	
34.507	24.961	
5.329	—	
25.743	2.938	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia zwyczajne	216.106	43	238.911
		Z przeniesienia zwyczajne	363.216	42	372.762
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	16.588	86	21.918
	87	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Kosowie	6.233	76	6.300
	88	„ „ „ „ „ Łańcucie	8.174	61	6.440
	89	„ „ „ „ „ Rychwałdzie	3.484	04	3.690
	90	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie: zwyczajne	23.535	58	23.270
		nadzwyczajne	297	72	445
	91	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem	11.275	92	11.590
	92	„ „ „ „ Bobowej	2.628	30	3.490
	93	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie	6.821	10	6.600
	94	Kraj. keramiczna stacya doświadczalna w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	15.186	69	14.510
	95	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	5.592	17	5.380
	96	Krajowa szkoła rzemiosł w zakładzie St. hr. Skarbka w Drohowyżu:			
		a) na utrzymanie: zwyczajne	112.178	79	86.280
		nadzwyczajne	9.400	—	9.400
		b) na umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę domów mieszkalnych dla nauczycieli i werkmistrzów szkoły I. rata, *nadzwyczajne*	2.300	—	2.300
		c) na budowę stajni, komórek etc., *nadzwyczajne*	8.000	—	8.000
		Suma wydatków poz. 62—98 zwyczajne	558.327	38	540.312
		Suma wydatków poz. 62—98 *nadzwyczajne*	36.586	58	42.063
	97	Na druki dla szkół zawodowych i na wydawnictwo wzorów	1.054	—	3.000
	98	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	692	27	6.000
	99	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej	3.552	50	4.000
	100	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w r. 1908	6.000		6.000
	101	Nauczyciel wędrowny dla majsterskich kursów szewskich	2.400	—	2.400
	102	Nauczyciele wędrowni dla tkactwa, koszykarstwa i innych	6.533	80	4.000
		Do przeniesienia zwyczajne	578.559	95	565.712
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	36.586	58	42.063
		Do przeniesienia zwyczajne	216.106	43	238.911

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
25.743	2.938	
34.507	24.961	
5.329	—	
66	—	
—	1.735	
206	—	
—	265	
147	—	
314	—	
862	—	
—	221	
—	677	
—	212	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
—	25.899	
—	—	
—	—	
—	—	
35.955	53.970	
5.476	—	
1.946	—	*Mniej*, z powodu znaczniejszego zapasu druków.
5.308	—	*Mniej*, zależnie od ilości odbytych komisyi lustracyjnych.
447	—	*Mniej*, stosownie do ilości podań o zaliczki na płace.
—	—	
—	—	
—	2.534	*Więcej*, z powodu dłuższego trwania kursów w Czernelicy i Krzywaczce.
43.656	56.504	
5.476	—	
25.743	2.938	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	216.106	43	238.911
		zwyczajne .	578.559	95	565.712
		nadzwyczajne .	36.586	58	42.063
	103	Na kursa majsterskie	18.000	—	18.000
	103*a*)	Na remuneracye i zapomogi dla funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych	3.980	—	4.000
		Razem { zwyczajne .	600.539	95	587.712
		nadzwyczajne .	36.586	58	42.063
		b) Zakłady subwencyonowane.			
	104	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli	4.400	—	4.600
	105	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Albigowej .	900	—	900
	106	„ „ „ „ „ Bilince	1.000	—	1.000
	107	„ „ „ „ „ Chyszewicach	800	—	800
	108	„ „ „ „ „ Milczycach .	500	—	800
	109	Subwencya dla Towarzystwa Muzeum przemysłowego w Rzeszowie, na pracownię koszykarską w Przewrotnem	900	—	900
	110	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach.	1.700	—	2.500
	111	„ „ „ „ „ Siekierczycach .	800	—	800
	112	„ „ „ „ „ Trembowli	—	—	—
	113	„ dla pracowni koszykarskiej w Warzycach	585	—	800
	114	Subwencya dla krajowego Związku przemysłowego na pracownię koszykarską w Wielowsi	800	—	800
	115	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Żurawnie	500	—	1.000
	116	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem	800	—	1.100
			13.685		16.000
		Do przeniesienia . . {	216.106	43	238.911

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
25.743	2.938	
43.656	56.504	
5.476	—	
—	—	W roku 1908 wydano na urządzenie kursów majsterskich właściwie tylko 9.058 K 05 g, ze względu jednak na projektowaną większą ilość kursów w roku 1909 resztę kredytu w kwocie 8.941 K 95 g przeniesiono na r. 1909.
20	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
43 676	56.504	
5.476	—	
200	—	Wydatek *mniejszy*, z powodu przyznania o tę kwotę mniejszej subwencyi państwowej.
—	—	Kredyt przeniesiono na rok 1909.
—	—	
—	—	
300	—	*Mniej*, gdyż preliminowana subwencya od c. k. Rządu nie wpłynęła.
—	—	
800	—	Z uchwalonego na rok 1908 kredytu w kwocie 2.500 K przeniesiono na rok 1909 do dyspozycyi tylko 1.700 K, wykazane zaś obok zaoszczędzenie stanowi nie wpłaconą subwencyę państwową.
—	—	
—	—	
215	—	*Mniej*, z powodu zwinięcia pracowni.
—	—	Cały kredyt przeniesiono do roku 1909.
500	—	*Mniej*, z powodu nieprzyznania subwencyi przez c. k. Rząd i wypłaty mniejszej subwencyi krajowej z powodu przejścia pracowni w inny zarząd.
300	—	*Mniej*, gdyż c. k. Rząd subwencyi dla tej pracowni nie przyznał.
2.315	—	
25.743	2.938	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia . .	216.106	43	238.911
			13.685	—	16.000
	117	Subwencya dla Towarzystwa tkackiego im. św. Sylwestra w Korczynie	2.500	—	2.500
	118	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach. .	1.760	—	2.960
	119	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	1.280	—	1.280
	120	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	800	—	800
	121	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze	2.800	—	3.200
	122	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie	1.700	—	1.700
	123	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku	600	—	600
	124	Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych i kursa handlowe w szkole im. św. Scholastyki w Krakowie	5.000	—	7.400
	125	Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.400	—	3.000
	126	Subwencya dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu	1.000	—	1.700
	127	Subwencya dla Towarzystwa „Pracy kobiet“ w Kołomyi	1.600	—	3.100
	128	Subwencya dla Stowarzyszenia „Pracy kobiet“ w Przemyślu	600	—	1.300
	129	Subwencya dla Spółki przemysłowej robót kobiecych „Trud“ we Lwowie . . .	1.000	—	1.000
	130	Subwencya dla Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie . .	1.000	—	1.000
	131	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach: zwyczajne	1.680	—	1.680
		nadzwyczajne	**2.500**	—	**2.500**
	132	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu	4.000	—	4.000
	133	Subwencya dla Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem . . .	3.000	—	3.000
	134	Subwencya dla Muzeum przemysłowego we Lwowie:			
		a) na utrzymanie.	8.000	—	8.000
		b) na umorzenie pożyczki 100.000 K, na budowę, *nadzwyczajne*.	**7.497**	—	**5.000**
		Do przeniesienia zwyczajne . .	53.405	—	64.220
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* .	**9.997**	—	**7.500**
		Do przeniesienia zwyczajne . .	216.106	43	238.911

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
25.743	2.938	
2.315	—	
—	—	
1.200	—	Cała subwencya za rok 1908 została Związkowi przemysłowemu wypłaconą, uboczna zaś kwota stanowi zaoszczędzenie z r. 1907.
—	—	
—	—	
400	—	*Mniej*, gdyż kwotę 400 K wypłaca c. k. Rząd wprost kierowniczce szkoły z tytułu dodatku osobistego.
—	—	
—	—	
2.400	—	
1.600	—	*Mniej*, z powodu nieprzyznania lub też wypłacenia przez c. k. Rząd subwencyi bezpośrednio tym zakładom.
700	—	
1.500	—	
700	—	
—	—	Kredyt przeniesiono na rok 1909.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Kredyt przeniesiono na rok 1909.
—	—	
	2.497	*Więcej*, z powodu zapłacenia raty za pół roku 1907.
10.815	—	
—	2.497	
25.743	2.938	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne . .	216.106	43	238.911
		Z przeniesienia { zwyczajne . .	53.405	—	64.220
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**9.997**	—	**7.500**
	135	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie.	8.000	—	8.000
	135*a)*	Subwencya dla Towarzystwa technicznego w Krakowie na utrzymanie nieustającej Wystawy przemysłowej.	1.500	—	1.500
	135*b)*	Subwencya dla Towarzystwa pomocy przemysłowej w Rudkach na szkołę koronkarską	600	—	600
		Razem { zwyczajne .	63.505	—	74.320
		Razem { *nadzwyczajne* .	**9.997**	—	**7.500**
		c) C. k. szkoły subwencyonowane ze skarbu krajowego.			
	136	C. k. szkoła przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2.200
	137	C. k. szkoła przemysłu drzewnego w Zakopanem	4.200	—	4.200
	138	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:			
		a) na utrzymanie	3.108	—	3.108
		b) na kurs majsterski.	800	—	800
	139	C. k. szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach:			
		a) na utrzymanie.	1.024	—	1.024
		b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
		c) spłata pożyczki 8.000 K na budowę hali maszynowej, *nadzwyczajne:*			
		α) w kapitale VII. i VIII. rata . 1.600 K *β)* 3% odsetki . . . . 60 „	**1.660**	—	**1.660**
	139*a)*	C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu	7.000	—	7.000
		Razem *c)* { zwyczajne . .	19.332	—	19.332
		Razem *c)* { *nadzwyczajne* .	**1.660**	—	**1.660**
		a) { zwyczajne. .	600.539	95	587.712
		a) { *nadzwyczajne* .	**36.586**	**58**	**42.063**
		b) { zwyczajne. .	63.505	—	74.320
		b) { *nadzwyczajne* .	**9.997**	—	**7.500**
		Suma grupy *B)* { zwyczajne. .	683.376	95	681.364
		Suma grupy *B)* { *nadzwyczajne* .	**48.243**	**58**	**51.223**
		Do przeniesienia { zwyczajne .	899.483	38	920.275
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**48.243**	**58**	**51.223**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
25.743	2.938	
10.815	—	
—	2.497	
—	—	
—	—	
—	—	
10.815	—	
—	2.497	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
43.676	56.504	
5.476	—	
10.815	—	
—	2.497	
54.491	56.504	
5.476	2.497	
80.234	59.442	
5.476	2.497	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	899 483 / 48.243	38 / 58	920.275 / 51.223
		C) Szkoły handlowe.			
	140	Wyższa szkoła handlowa w Krakowie: *a)* na utrzymanie	16.000	—	16.000
		b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę, *nadzwyczajne*.	—	—	3.500
		c) na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego nauczycieli	—	—	1.414
	140*a)*	Na założyć się mające dwuklasowe szkoły handlowe przy dwu szkołach realnych w Krakowie	5.000	—	5.000
	141	Akademia handlowa we Lwowie . . .	16.000	—	16.000
		Suma grupy *C)* { zwyczajne. . / *nadzwyczajne* .	37.000 / —	— / —	38.414 / 3.500
		D) Stypendya przemysłowe i handlowe.			
	142	Na stypendya przemysłowe: *a)* zasiłki na kształcenie nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających . . .	2.645	—	4.500
		b) zasiłki na wykształcenie nauczycieli dla dwuklasowych szkół handlowych . .	2.000	—	2.000
		c) stypendya przemysłowe	44.731	84	35.000
	143	Stypendya dla młodzieży handlowej . . .	8.952	—	6.000
		Suma grupy *D)* . .	58.328	84	47.500
		II. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe.			
	144	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe . .	39.947	71	40.000
	145	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000	—	2.000
	146	Dotacya krajowego funduszu przemysłowego, *nadzwyczajne*	150.000	—	150.000
	147	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	30.000	—	30.000
	148	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“ we Lwowie, *nadzwyczajne*	10.000	—	10.000
		Do przeniesienia { zwyczajne . . / *nadzwyczajne* .	71.947 / 160.000	71 / —	72.000 / 160.000
		{ zwyczajne . . / *nadzwyczajne* .	994.812 / 48.243	22 / 58	1,006.189 / 54.723

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
80.234	59.442	
5.476	2.497	
—	—	
3.500	—	Kredytu niezużyto z powodu, że pożyczka na ten cel nie została jeszcze zaciągniętą.
1.414	—	Z powodu nieokreślonego bliżej przeznaczenia kredyt przepada.
—	—	
—	—	
1.414	—	
3.500	—	
1.855	—	*Mniej*, wedle rzeczywistej potrzeby.
—	—	Kredyt niezużyty przeniesiono na rok 1909.
—	9.732	*Więcej* z powodu większej liczby uczniów zostających na całkowitem utrzymaniu funduszu krajowego w bursach szkolnych.
—	2.952	*Więcej*, z powodu większej ilości stypendyów dla słuchaczów Akademii eksportowej we Wiedniu.
1.855	12.684	
53	—	*Mniej*, stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
53	—	
—	—	
83.503	72.126	
8.976	2.497	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia zwyczajne	994.812	22	1,006.189
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	48 243	58	54.723
		Z przeniesienia zwyczajne	71.947	71	72.000
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	160.000	—	160.000
	149	Liga pomocy przemysłowej, na urządzanie ruchomych wystaw, *nadzwyczajne*	6.000	—	6.000
	150	Na cele lustracyi Spółek przemysłowo-wytwórczych (do rozp. Wydziału krajowego)	4.800	—	4.800
	151	Zasiłki na wystawy przemysłowe, *nadzwyczajne*	200	—	8.000
	151*a)*	Izba rękodzielnicza we Lwowie	1.000	—	1.000
	151*b)*	Izba rękodzielnicza w Krakowie	1.000	—	1.000
	151*c)*	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi — ryczałt do dyspczycyi Wydziału krajowego	2.750	—	3.000
		Suma działu II. zwyczajne	81.497	71	81.800
		Suma działu II. *nadzwyczajne*	166.200	—	174.000
		III. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych.			
	152	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	400	—	400
	153	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych: *a)* koszta podróży, dyety członków i urzędników Komisyi i inne wydatki	10.848	24	10.000
		b) sekretarz: *α)* płaca 4.800 K; *β)* dodatek aktywalny 1.288 „	6.088	—	6.088
		c) referent techniczny: *α)* płaca 3.600 K; *β)* dodatek aktywalny 1.104 „	4.704	—	4.704
		d) aplikant	878	30	1.400
		e) mundant	—	—	—
		f) referent statystyczny: *α)* płaca; *β)* dodatek aktywalny	283	33	3.400
		g) pomoc kancelaryjna w oddziale statystycznym	—	—	1.200
		h) ryczałt na badania, ankiety i t. p.	—	—	1.000
		Suma działu III.	23.201	87	28.192
		Ogółem zwyczajne	1,099.511	80	1,116.181
		Ogółem *nadzwyczajne*	214.443	58	228.723
		Suma wydatków	1,313.955	38	1,344.904

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
83.503	72.126	
8.976	2.497	
53	—	
—	—	
—	—	
—	—	
7.800	—	*Mniej*, z powodu znaczniejszej oszczędności z roku 1907.
—	—	Kredyty przeniesiono na rok 1909.
—	—	
250	—	*Mniej*, stosownie do ilości podań o zasiłki z tego funduszu.
303	—	
7.800	—	
—	—	
—	848	*Więcej*, stosownie do ilości komisyj i badań wstępnych przedsiębiorstw ubiegających się o pożyczki z funduszu przemysłowego.
—	—	
—	—	
522	—	*Mniej* z powodu nieobsadzenia posady aplikanta,
—	—	
3.116	—	*Mniej*, gdyż referent statystyczny ustąpił ze służby krajowej z dniem 31. stycznia 1908.
1.200	—	Kredytu niezużyto, gdyż nie było żadnego wydatku z tego tytułu
1.000	—	
5.838	848	
89.644	72.974	
16.776	2.497	
106.420	75.471	
30.949		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		**Doohody.**			
		I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	W Białej	4.989	40	4.968
	2	„ Bochni	1.997	—	1.987
	3	„ Brodach	2.205	—	2.855
	4	„ Brzesku	1.731	—	1.681
	5	„ Brzeżanach	1.916	—	1.916
	6	„ Buczaczu	2.234	—	2.200
	7	„ Chrzanowie	2.002	—	2.002
	8	„ Dębicy	1.924	—	1.784
	9	„ Drohobyczu	3.709	—	3.759
	10	„ Gorlicach	2.410	17	2.390
	11	„ Jarosławiu	2.134	—	2.194
	12	„ Jaśle	2.291	68	2.045
	13	„ Kałuszu	1.589	—	1.589
	14	„ Kętach	1.714	—	1.714
	15	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego	7.734	—	3.529
	16	„ „ II. „ S. Szczepanowskiego			3.552
	17	„ Krakowie na Kleparzu (im. św. Floryana)			5.992
	18	„ „ przy ul. Lubomirskiego (im. św. Mikołaja)			3.048
	19	„ „ na Smoleńsku	18.013	67	2 601
	20	„ „ „ Kaźmierzu			3.332
	21	„ „ przy ul. Dietla (im. Ces. Franciszka Józefa)			2.846
	22	„ Krośnie	1.838	—	2.038
	23	We Lwowie im. św. Anny (Kordeckiego)			4.020
	24	„ „ „ „ Antoniego			3.266
	25	„ „ „ Sobieskiego			3.700
	26	„ „ „ Elżbiety			1.886
	27	„ „ „ Konarskiego	27.609	92	4.173
	28	„ „ „ św. Marcina			3.866
	29	„ „ „ Mickiewicza			2.586
	30	„ „ „ Piramowicza			2.586
	31	„ „ „ Staszica			3 933
	32	„ „ „ M. Bernsteina (izraelicka)	3.635	—	3.750
	33	W Łańcucie	1.578	—	1.578
	34	„ Myślenicach	1.674	—	1.674
	35	„ Nowym Sączu	4.616	—	4.316
	36	„ Nowym Targu	1.771	—	1.771
	37	„ Podgórzu	3.450	—	3.350
	38	„ Przemyślu I. w śródmieściu	5.163	—	2.965
	39	„ „ II. na przedmieściu lwowskiem			2.118
	40	„ Rzeszowie	3.745	—	3.395
		Do przeniesienia	113.673	84	114.955

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	21	
—	10	
650	—	
—	50	
—	—	
—	34	
—	—	
—	140	
50	—	
—	20	
60	—	
—	247	
—	—	
—	—	
—	653	
—	195	Dochody ogółem *mniejsze* o 869 K głównie z powodu iż subwencye od niektórych czynników miejscowych nie zawsze wpływają w odnośnym roku budżetowym, lecz często dopiero w roku następnym.
200	—	
2.406	—	
115	—	
—	—	
—	—	
—	300	
—	—	
—	100	
—	80	
—	350	
3.481	2.200	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia . .	113.673	84	114.955
	41	W Samborze	1.717	—	1.867
	42	„ Sanoku	2.090	60	2.091
	43	„ Stanisławowie	3.542	—	3.642
	44	„ Starym Samborze	1.794	—	1.794
	45	„ Starym Sączu	1.960	—	1.960
	45*a)*	„ Strzyżowie	1.318	—	1.218
	46	„ Stryju	2.423	—	2.423
	47	„ Tarnopolu	2.712	—	2.272
	48	„ Tarnowie	3.703	—	3.748
	49	„ Tarnobrzegu	1.862	—	1.862
	50	„ Turce (nad Stryjem)	1.965	12	1.938
	51	„ Wadowicach	2.190	—	2.190
	52	„ Wieliczce	2.015	—	2.015
	53	„ Złoczowie	2.561	—	2.561
	54	„ Żółkwi.	2.020	—	1.890
	55	„ Żywcu	2.264	97	2.255
		Suma dochodów pozycyi 1—55 .	149.811	53	150.681
	56	Subwencya państwowa na uzupełnienie przyborów i druki	—	—	1.000
	57	Subwencya państwowa na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe . . .	1.200	—	4.000
		Suma grupy A.. . .	151.011	53	155.681
		B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.			
		a) Zakłady krajowe.			
	58	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu . .	3.372	94	3.400
	59	„ „ „ „ Brzostku . .	3.926	85	4.200
	60	„ „ „ „ Dynowie . .	3.283	29	3.500
	61	„ „ „ „ Dżurowie . .	—	—	3.000
	62	„ „ „ „ Leżajsku . .	8.388	75	4.400
	63	„ „ „ „ Nieznanowicach .	—	—	9.400
	63*a)*	„ „ „ „ Gdowie . . .	3.448	46	—
	64	„ „ „ „ Niżniowie . .	4.308	81	5.000
	65	„ „ „ „ Tarnobrzegu .	3.606	13	3.900
	66	„ „ „ „ Wojsławiu . .	—	—	—
	67	„ „ „ „ Zatorze . . .	5.358	69	4.910
	68	„ centralny kurs koszykarski we Lwowie.	6.999	11	5.900
	69	„ nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie	15.804	64	12.800
	70	„ „ „ „ „ Grzymałowie	9.554	12	12.400
	71	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej	12.131	48	13.460
		Do przeniesienia . .	80.183 151.011	27 53	86.270 155.681

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
3.481	2.200	
150	—	
—	—	
100	—	
—	—	
—	—	
—	100	
—	—	
—	440	
45	—	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
—	—	
—	27	
—	—	
—	—	
—	—	
—	130	
—	10	
3.776	2.907	
1.000	—	*Mniej*, stosownie do rzeczywistego wpływu.
2.800	—	
7.576	2.907	
27	—	
273	—	
216	—	
3.000	—	
—	3.989	
9.400	—	
—	3.448	
691	—	
294	—	Dochody *większe* o 3.940 K, na podstawie wyjaśnień umieszczonych w poszczególnych zamknięciach tych szkół.
—	—	
—	449	
—	1.099	
—	3.005	
2.846	—	
1.328	—	
18.075	11.990	
7.576	2.907	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia . .	151.011	53	155.681
			80.183	27	86.270
	72	Kraj. szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	8.342	—	10.350
	73	„ szkoła stolarska w Stanisławowie . .	13.556	20	14 700
	74	„ „ „ „ Kalwaryi . . .	8.043	45	9.800
	75	„ nauk warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	18 439	04	21.400
	76	„ szkoła garncarska w Kołomyi . . .	7.476	98	7.550
	77	„ kursa przemysłu keramicznego w Podgórzu	6.689	28	5.200
	78	„ nauk. warsztat szewski w Witkowie .	6.535	42	4.900
	79	„ „ „ „ „ Starym Sączu	19.366	—	13.500
	80	„ szkoła szewska w Dobczycach . . .	3.292	28	6.270
	81	„ „ „ „ Kołomyi . . .	7.341	21	5.550
	82	„ szkoła tkacka w Krośnie	8.657	14	8.800
	83	„ nauk. warsztat tkacki w Glinianach .	2.865	28	2.840
	84	„ „ „ „ „ Gorlicach. .	1.360	—	2.060
	85	„ „ „ „ „ Kosowie . .	2.100	—	2.180
	86	„ „ „ „ „ Łańcucie . .	2.800	—	2.800
	87	„ „ „ „ „ Rychwałdzie .	1.000	—	1.000
	88	„ szkoła sukiennicza w Rakszawie . .	8 103	40	8.080
	89	„ szkoła koronkarska w Zakopanem . .	4.348	32	4.800
	90	„ „ „ „ Bobowej . .	2.276	22	2.750
	91	„ szkoła hafciarska w Makowie . . .	3.917	41	3.646
	92	„ keramiczna stacya doświadczalna we Lwowie	1.489	95	800
	93	„ mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie	2.588	50	2.000
	94	„ szkoła rzemiosł w Drohowyżu . . .	72.114	66	61.700
		Suma dochodów pozycyi 58—94 .	292.886	01	288.646
	94*a)*	Subwencya państwowa na majsterskie kursa szewskie	—	—	—
	95	Zwroty zaliczek na płace od funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj komisyi przemysłowej . . .	4.722	—	2.000
		Razem dział *a)* .	297.608	01	290.946
		b) Zakłady subwencyonowane (subwencye państwowe).			
	96	Dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli .	2.000	—	2.200
	97	„ „ „ „ Albigowej . .	400	—	400
	98	„ „ „ „ Bilince . . .	400	—	400
	99	„ „ „ „ Chyszewicach .	300	—	300
	100	„ „ „ „ Milczycach . .	—	—	300
	101	„ Muzem przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem .	300	—	300
		Do przeniesienia . .	3.400	—	3.900
			151.011	53	155.681

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
7.576	2.907	
18 075	11.990	
2.008	—	
1.144	—	
1.756	—	
2.961	—	
73	—	
—	1.489	
—	1.635	
—	5.866	
2.978	—	
—	1.791	
142	—	
—	25	
700	—	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie
80	—	
—	—	
—	—	
—	23	
452	—	
474	—	
—	271	
—	690	
—	588	
—	10.415	
30.843	34.783	
—	—	
—	2.722	Dochód *większy* w miarę zwróconych rat.
30.843	37.505	
200	—	
—	—	
—	—	
—	—	*Mniej*, zależnie od rzeczywistego wpływu subwencyi od c. k. Rządu.
300	—	
—	—	
500	—	
7.576	2.907	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia . .	151.011	53	155.681
			3.400	—	3.900
	102	Dla szkoły koszykarskiej w Rudkach . .	500	—	1.300
	103	„ „ „ „ Siekierczycach .	400	—	400
	104	„ „ „ „ Trembowli . .	—	—	—
	105	„ pracowni koszykarskiej w Żurawnie . .	—	—	400
	106	Dla pracowni garncarskiej w Toustem . .	—	—	300
	107	„ Towarzystwa tkackiego im. św. Sylwestra w Korczynie	1.300	—	1.400
	108	„ krajowego Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach . . .	—	—	1.200
	109	„ produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	400	—	400
	110	„ szkoły koronkarskiej w Kańczudze . .	1.000	—	1.400
	111	„ „ „ „ Jaworowie . .	500	—	500
	112	„ „ praktycznych robót kobiecych i kursów handlowych w szkole im. św. Scholastyki w Krakowie	—	—	2.400
	113	„ szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie . .	—	—	1.600
	114	„ szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu.	—	—	700
	115	„ Towarzystwa „Pracy kobiet“ w Kołomyi	—	—	1.500
	116	„ „ „ „ „ Przemyślu	—	—	700
		Razem dział *b)* . .	7.500	—	18.100
		Do tego dział *a)* . .	297.608	01	290.946
		Suma grupy *B)* . . .	305.108	01	309 046
		II. Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.			
	117	Przemyśl, Konwent PP. Benedyktynek, zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10.000 K spłacalnej w 17 ratach od r. 1897 po 600 K rocznie (17 i ostatnia rata w roku 1913 w kwocie 400 K), XII. rata, *nadzwyczajne* . . .	600	—	600
	118	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na zakupno realności dla krajowej szkoły koszykarskiej w Dżurowie w kwocie 6.000 K spłacalnej w 15 ratach od r. 1893 po 400 K rocznie, X. rata, *nadzwyczajne* . . .	400	—	400
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	1.000	—	1.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	456.119	54	464.727

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
7.576	2.907	
500	—	
800	—	
—	—	
—	—	
400	—	
300	—	
100	—	
1.200	—	
—	—	
400	—	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
—	—	
2.400	—	
1.600	—	
700	—	
1.500	—	
700	—	
10.600	—	
30.843	37.505	
41.443	37.505	
—	—	
—	—	
—	—	
49.019	40.412	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	456.119	54	464.727
		{ *nadzwyczajne* .	**1.000**	—	**1.000**
	118*a)*	Kańczuga, szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 600 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1902 po 120 K rocznie, *nadzwyczajne*	—	—	—
	119	Stary Sącz, krajowy naukowy warsztat szewski, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 800 K spłacalnej w 10 ratach od r. 1903 po 80 K półrocznie, *nadzwyczajne* .	—	—	-
	119*a)*	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot pożyczki na uprawę łoziny w kwocie 1.200 K, spłacalnej w 3 ratach od roku 1904 po 400 K rocznie	—	—	—
	120	Świątniki, c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 K, spłacalnej w 5 ratach od r. 1906 po 400 K rocznie, III. rata, *nadzwyczajne* . . .	**400**	—	**400**
	121	Maków, krajowa szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 K rocznie, II. rata, *nadzwyczajne* .	**200**	—	**200**
	122	Jaworów, krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 K, spłacalnej w 10 ratach od r. 1907 po 500 K rocznie, I. rata, *nadzwyczajne*	—	—	**500**
	123	Bobowa, kraj. szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 300 K spłacalnej w 5 ratach od roku 1908 po 60 K rocznie, I. rata, *nadzwyczajne* .	—	—	**60**
	—	Zwrot długu b. kierownika krajowej szkoły szewskiej w Starym Sączu	**410**	—	—
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	456.119	54	464.727
		{ zwyczajne .	**2.010**	—	**2.160**

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
49.019	40.412	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
500	—	Cały dług szkoły w kwocie 5.000 K został rozporz. do LW. 13.521/1909 odpisany.
60	—	Kwota nie wpłynęła i przedstawioną jest do odpisania.
—	410	Po śmierci kierownika krajowej szkoły szewskiej w Starym Sączu ś. p. Gaudnika okazał się brak gotówki w kasie szkolnej w kwocie 5.574 K, który rodzina śp. zmarłego aktem notaryalnym zobowiązała się zwracać funduszowi krajowemu w ratach miesięcznych. Wykazany więc dochód stanowi spłacone z tego tytułu raty za rok 1908.
49.019 560	40.412 410	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	456.119	54	464.727
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	2.010	—	2.160
	—	Niezużyty kredyt na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach	5.000	—	—
	—	Reszta niezużytego kredytu z r. 1907 na pracownię koszykarską w Warzycach . .	800	—	—
	—	Reszta niezużytego kredytu na modele i wzory dla szkół przemysłowych uzupełniających .	1.200	—	—
		Suma działu II. . .	9.010	—	2.160
		Ogółem { zwyczajne .	456.119	54	464.727
		Ogółem { *nadzwyczajne*	9.010	—	2.160
		Suma dochodów . .	465.129	54	466.887

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
49.019	40.412	
560	410	
—	5.000	Kwota uboczna stanowi niepotrzebnie wstawiony do budżetu w swoim czasie kredyt jako II. ratę na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach.
—	800	Dochód niebudżetowy powstały skutkiem zwinięcia pracowni.
—	1.200	Z preliminowanego na ten cel kredytu w roku 1907 w kwocie 2.400 K zużyto dopiero w roku 1908 kwotę 1.200 K, resztę zaś w myśl rozp. do LW. 43.869/1909 przenosi się jako dochód do niniejszej rubryki.
560	7.410	
49.019	40.412	
560	7.410	
49.579	47.822	
1.757		

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIII.		**DŁUGI KRAJOWE.**			
		Wydatki.			
	1	Umorzenie 4% pożyczki krajowej z roku 1893 imiennej wartości 58,850.000 K, zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego:			
		a) XXX. i XXXI. rata kapitału . . . . . 690.200 K — g			
		b) 4% odsetki . . . 2,077.778 „ — „			
		c) druki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowanych obligacyj i t. p. . . 4.314 „ 15 „	2,772.292	15	2,735.234
	2	Na spłatę niezgłoszonych obligacyi i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych:			
		a) Galicyi wschodniej . . . . 210 K			
		b) „ zachodniej . . . . — „			
		c) W. Ks. Krakowskiego . . . — „	210	—	1.500
	3	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych	—	70	100
	4	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek . .	95.484	05	75.000
	5	4% odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta wystawienia koszar i szpitali dla c. k. wojska w zamian za ustąpienie z Wawelu.	85.847	—	85.847
		Do przeniesienia . .	2,953.833	90	2,897.681

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	37.058	Wedle specyalnego zamknięcia rachunków na str. 896.
1.290	—	Wydatek *mniejszy* w miarę tego, jak obligacye zgłoszono do wypłaty, a mianowicie: Należytość za niezgłoszone do wypłaty obligacye, wynosiła z końcem roku 1907: *a)* w Galicyi wschodniej . . . 40.950 K *b)* „ zachodniej . . . 27.006 „ *c)* w W. Księstwie Krakowskiem 2.625 „ 70.581 K Na poczet tego spłacono w roku 1908 . . 210 „ Pozostaje przeto z końcem roku 1908 zaległość: *a)* w Galicyi wschodniej . . . 40.740 K *b)* „ zachodniej . . . 27.006 „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . . 2.625 „ 70.371 K
99	—	Wydatek *mniejszy* wedle istotnej potrzeby.
—	20.484	Wydatek *większy* stosownie do wysokości chwilowych pożyczek zaciągniętych w ciągu roku we własnych funduszach, znajduje zupełne pokrycie w większych od budżetu odsetkach czynnych, wykazanych w pozycyi 3. dochodów.
—	—	
1.389	57.542	

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
budżetu					
XIII.		Z przeniesienia . .	2,953.833	90	2,897.681
	6	4% odsetki od pożyczki 2,225.000 K, zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905 z galicyjskiego funduszu propinacyjnego, na pokrycie niedoboru funduszu krajowego z roku 1906 . . .	89.000	—	89.000
	7	4% odsetki od pożyczki 2,523.000 K, zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 18. marca 1907 z galic. funduszu propinacyjnego, na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1907	100.920	—	100.920
	8	4% odsetki od pożyczki 1,500.000 K, zaciągnąć się mającej w myśl uchwały sejmowej z 16. listopada 1905, na utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla reprezentacyi powiatowych, dla ułatwienia krycia dachów materyałem ogniotrwałym	36.461	86	60.000
	9	Na spłatę dawniejszych długów krajowych .	34	65	—
	10	Na pokrycie straty wynikłej przy spieniężeniu efektów, otrzymanych z galic. funduszu propinacyjnego, tytułem pożyczki na pokrycie niedoboru budżetu funduszu krajowego w r. 1908, tudzież na koszta stemplowe i opłatę podatku od tych walorów .	75.306	67	—
		Razem { zwyczajne .	3,180.250	41	3,147.601
		Razem { *nadzwyczajne* .	75.306	67	—
		Suma wydatków . .	3,255.557	08	3,147.601

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
1.389	57.542	
—	—	
—	—	
23.538	—	Z przyzwolonego kredytu w kwocie . . . 60.000 K — g pokryto ratę wstępną w Banku krajowym od zaciągniętej pożyczki w kwocie . . 36.187 K 60 g tudzież koszta notaryalne i stemplowe . . . 274 „ 26 „ 36.461 „ 86 „ Reszta niezużyta 23.538 K 14 g stanowi zaoszczędzenie kredytu.
—	34	Wydatek niepreliminowany z powodu wypłacenia zaległych kuponów.
—	75.307	Wydatek niepreliminowany poniesiony na pokrycie straty wynikłej ze spieniężenia walorów otrzymanych z galicyjskiego funduszu propinacyjnego jako pożyczkę na pokrycie niedoboru budżetu w r. 1908 (patrz szczegółowe wyjaśnienie przy poz. 4. doch.).
24.927	57.576	
—	75.307	
24.927	132.883	
	107.956	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIII.		**Dochody.**			
	1	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:			
		I. Od obowiązanych:			
		a) Wpłata kapitałów i rent:			
		Galicya wschodnia . . — K — g			
		„ zachodnia . . — „ — „			
		W. Ks. Krakowskie . . — „ — „	—	—	94
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:			
		Galicya wschodnia . . 250 K 41 g			
		„ zachodnia . . — „ — „			
		W. Ks. Krakowskie . . — „ — „	250	41	300
		Do przeniesienia . .	250	41	394

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
94	—	Dochodów w roku przedmiotowym nie było żadnych. — Stan aktywów przedstawia się jak następuje: Należytość zaległa z tytułu wpłaty kapitałów i rent wynosiła z początkiem roku 1908 (po uwzględnieniu odpisów): *a)* w Galicyi wschodniej . . 166 K 80 g do tego należytość bieżąca . — „ 88 „ 167 K 68 g *b)* w Galicyi zachodniej . . . . . — „ — „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . . . . . — „ — „ Razem . . . . 167 K 68 g Na poczet tego zapłacono w r. 1908: *a)* w Galicyi wschodniej . . — K — g *b)* „ zachodniej . . — „ — „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . — „ — „ — „ — „ Pozostaje z końcem roku 1908 zaległość: *a)* w Galicyi wschodniej . . 167 K 68 g *b)* „ zachodniej . . — „ — „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . — „ — „ 167 K 68 g
50	—	Dochody *mniejsze* ściśle z góry obliczyć się nie dające. Stan tych aktywów po uwzględnieniu odpisów wynosi z końcem roku 1908: *a)* w Galicyi wschodniej . . . . . 702 K 42 g *b)* „ zachodniej . . . . . 115 „ 38 „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . . . . . 13 „ 12 „ Ogółem . . . . 830 K 92 g
144	—	

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIII.	1	Z przeniesienia .	250	41	394
		II. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:			
		Galicya wschodnia . . 7.405 K 87 g			
		„ zachodnia . . — „ — „			
		W. Ks. Krakowskie . . — „ — „	7.405	87	3.000
	2	Z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z r. 1873 (8 rata z 16-lecia)	400	—	400
	3	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych .	172.934	35	50.000
		Do przeniesienia . .	180.990	63	53.794

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
144	—	
—	4.406	Dochód *większy* nie dający się ściśle obliczyć, podaje się według istotnego wpływu. Należytości z powyższego tytułu wynosiły z początkiem roku 1908: *a)* w Galicyi wschodniej . . 27.651 K 55 g a po uwzględnieniu odpisów na podstawie wykazów zaległości nadesłanych przez c. k. Urzędy podatkowe i sądowo depozytowe . . . . . 2.489 „ 16 „ 25.162 K 39 g *b)* w Galicyi zachodniej . . 3.436 K 22 g a po uwzględnieniu odpisów 296 „ 91 „ 3.139 „ 31 „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . 2.231 K 72 g do tego należytość bieżąca . 584 „ 83 „ 2.816 „ 55 „ Razem . . . . . 31.118 K 25 g Od tego zwroty nadpłaconych dodatków: *a)* w Galicyi wschodniej . . 4.898 K 23 g *b)* „ zachodniej . . 301 „ 46 „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . — „ 41 „ 5.200 „ 10 „ Pozostaje . . . . . 25.918 K 15 g Na poczet tego spłacono w roku 1908 . 7.405 „ 87 „ Pozostaje zatem z końcem roku 1908 zaległość: *a)* w Galicyi wschodniej . . 12.858 K 29 g *b)* „ zachodniej . . 2.837 „ 85 „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . 2.816 „ 14 „ 18.512 K 28 g
—	—	Aktywa tej pożyczki wynoszą z końcem 1908 r. 2.800 K 04 g.
—	122.935	Dochód *większy* stosownie do wysokości lokowanych kapitałów.
144	127.341	

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIII.		Z przeniesienia . .	180.990	63	53.794
	4	Pożyczka krótkoterminowa, zaciągnięta w myśl uchwały finansowej z dnia 2. listopada 1908, na pokrycie niedoboru budżetowego w roku 1908, *nadzwyczajne*	7,082.200	27	9,724.223
		Razem { zwyczajne .	180.990	63	53.794
		Razem { *nadzwyczajne* .	7,082.200	27	9,724.223
		Suma dochodów . .	7,263.190	90	9,778.017

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
144	127.341	
2,642.023	—	Na poczet uchwalonej przez Wysoki Sejm pożyczki na pokrycie niedoboru budżetu na rok 1908 w kwocie . . . . . 9,724.223 K — g zaciągnięto w c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego pożyczkę w wysokości . . . . . 8,335.182 K 44 g a mianowicie: *a)* w gotówce . . . 5,398.045 K — g *b)* w walorach im wart. 3 090 000 K przyjętych po cenie zakupna t. j. . 2,937.137 „ 44 g razem j. w. . . 8,335.182 K 44 g Ze spieniężenia wykazanych wyżej pod *b)* walorów otrzymano faktycznie . 2,861.974 K 77 g po doliczeniu gotówki j. w. . 5,398.045 „ — „ 8,260.019 . 77 „ Wynikłą stratę . . . 75.162 K 67 g uzupełniono z własnych funduszów z rubr. XIII. wydatków. Oprócz zaciągniętej pożyczki w r. 1908 była w tym roku do dyspozycyi przeniesiona z r. 1907 reszta niezużyta z pożyczki zaciągniętej na pokrycie niedoboru budżetu w roku 1907 . . . . 1,287.094 „ 90 „ Ogółem było w roku 1908 do dyspozycyi 9,622.277 K 34 g Ponieważ ostateczny rezultat zamknięcia rachunku funduszu krajowego za r. 1908 wykazał niedobór . . . . . 7,082.200 „ 27 „ zatem pozostałą nadwyżkę . . . . 2,540.077 K 07 g przeniesiono na rok 1909.
144	127.341	
2,642.023	—	
2,642.167	127.341	
2,514.826		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		**PENSYE EMERYTALNE, ZAOPATRZENIA, DARY Z ŁASKI.**			
		Wydatki.			
		I. Dotacye dożywotnie dla członków Wydziału krajowego, tudzież dotacye i dary z łaski dla wdów po członkach Wydziału krajowego.			
	1	Pietruska Stefania, stały dodatek do pensyi emerytalnej	300	—	3.600
	2	Bereźnicka Marya, stały dar z łaski . . .	600	—	600
	3	Hoszardowa Antonina, dotacya dożywotnia .	2.400	—	2.400
	4	Romanowiczowa Marya, dotacya dożywotnia .	3.000	—	3.000
	4*a)*	Dr. Wereszczyński Józef, dotacya dożywotnia (z rocznych 12.000 K, za czas od 1. listopada do 31. grudnia 1908) . . .	2.000	—	2 000
			8.300	—	11 600
		II. Pensye emerytalne urzędników i sług Wydziału krajowego.			
	5	Obertyński Emil, adjunkt konceptowy . .	1.200	—	1.200
	6	Giziński Władysław, adjunkt konceptowy .	1.420	80	1.421
	7	Wolański Julian, sekretarz	5.200	—	5.200
	8	Michalczewski Józef, radca	8.800	—	8.800
	9	Dr. Rutowski Tadeusz, wicesekretarz . .	3.187	20	3.187
	10	Dr. Dulęba Bronisław, sekretarz	5.600	—	5.600
	11	Dr. Lewicki Witołd, sekretarz	3.072	—	3.072
	12	Romańczuk Tytus, adjunkt konceptowy . .	1.254	40	1.254
	13	Gołębski Władysław, adjunkt rachunkowy .	2.376	—	2.376
	14	Świerczewski Erazm, adjunkt rachunkowy .	2.738	—	2.738
	15	Schmitt Mieczysław, adjunkt rachunkowy .	—	—	1.566
	16	Zawadzki Michał, oficyał rachunkowy . .	1.285	20	1.285
	17	Brzyski Wincenty, rewident rachunkowy . .	1.684	80	1.685
	18	Topolnicki Jan, asystent rachunkowy . .	680	80	1.634
	19	Kossowski Zygmunt, adjunkt rachunkowy .	1.736	–	1.736
	20	Olszewski Konstanty, adjunkt rachunkowy .	3.700	—	3.698
	21	Żórawski Wiktor, adjunkt rachunkowy . .	3.330	—	3.330
	22	Dąbrowski Edmund, asystent rachunkowy .	1.024	—	1.024
	23	Szczepański Ludwik, asystent rachunkowy .	1.120	—	1.120
	24	Jaremowicz Epifaniusz, kancelista manipulacyjny	2.352	—	2.352
	25	Krogulski Seweryn, kasyer	3.276	—	3.276
		Do przeniesienia . .	55 037 8.300	20 —	57.554 11.600

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
3.300	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
3.300	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1.566	—	Wydatku nie było, z powodu śmierci emeryta.
—	—	
—	—	
953	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci emeryta.
—	—	
—	2	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
2.519	2	
3.300	—	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	8.300	—	11.600
			55.037	20	57.554
	26	Kulczycki Stefan, praktykant rachunkowy .	800	—	800
	27	Dr. Sawicki Stella Jan, inspektor szpitali .	6.000	—	6.000
	28	Stocki Bolesław, woźny	649	60	650
	29	Biegański Antoni, inżynier melioracyjny. .	848	—	848
	30	Misiakiewicz Julian, inżynier melioracyjny .	1.026	63	1.120
	31	Świtkowski Mieczysław, starszy inżynier drogowy	3.952	—	3.952
	32	Pintowski Felicyan, starszy inżynier drogowy	4.256	—	4.256
	33	Jodłowski Stanisław, inżynier drogowy . .	3.897	60	3.897
	34	Oksiński Józef, inżynier drogowy . . .	2.566	63	2.800
	35	Libański Edmund, inżynier drogowy . .	1.190	40	1.191
	36	Baczyński Ferdynand, konduktor drogowy .	329	28	988
	37	Darowski Stanisław, konduktor drogowy . .	460	—	460
	38	Dybowski Tadeusz, konduktor drogowy . .	1.024	—	1.024
	39	Reicher Stanisław, konduktor drogowy . .	1.092	—	1.092
	40	Rieger Karol, konduktor drogowy . . .	1.008	—	1.008
	41	Skwarczyński Jan, konduktor drogowy . .	962	—	962
	42	Brandt Władysław, konduktor drogowy . .	1.748	—	1.748
	43	Widy Feliks, konduktor drogowy . . .	800	—	800
	44	Strończak Zygmunt, konduktor drogowy . .	1.564	—	1.564
	45	Turski Władysław, starszy inżynier drogowy .	4.800	—	4.800
	46	Hilbricht Ferdynand, inżynier melioracyjny .	4.899	84	4.900
	47	Stadnicki Wilhelm, sekretarz	6.960	—	6.960
	48	Pierożyński Eugeniusz, radca	7.840	—	7.840
	49	Dr. Ekielski Józef, radca	9.440	—	9.440
	49*a)*	Thullie Mieczysław, adjunkt konceptowy . .	1.400	—	—
	49*b)*	Marcinkowski Władysław, wicedyrektor oddziału rachunkowego	3.483	32	—
	49*c)*	Rudzki Władysław, kontrolor kasy krajowej .	2.546	06	—
	49*d)*	Holuka Aleksander, adjunkt rachunkowy . .	3.080	—	—
	49*e)*	Katyl Szymon, inżynier drogowy . . .	2.216	66	—
			135.877	22	126.654
		III. Pensye emerytalne urzędników zakładów krajowych.			
	50	Tyniecki Władysław, dyrektor szkoły lasowej	4.400	—	4.400
	51	Rylski Tomasz, profesor Akademii rolniczej w Dublanach	4.600	—	4.600
	52	Wawnikiewicz Roman, profesor Akademii rolniczej w Dublanach	7.400	—	7.400
	53	Manasterski Piotr, profesor Akademii rolniczej w Dublanach	3.800	—	3.800
		Do przeniesienia . .	20.200	—	20.200
			144.177	22	138.254

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
3.300	—	
2.519	2	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
93	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci emeryta.
—	—	
—	—	
—	—	
233	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci emeryta.
—	—	
659	—	*Mniej* z powodu śmierci emeryta.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	1.400	
—	3.483	Nowo przyznane emerytury, na podstawie statutu emerytalnego.
—	2.546	
—	3.080	
—	2.216	
3.504	12.727	
	9.223	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
6.804	12.727	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
		Z przeniesienia . .	144.177	22	138.254
XIV.			20.200	—	20.200
	54	Frommel Juliusz, dyrektor Akademii rolniczej w Dublanach	1.525	—	3.660
	55	Bastgen Roman, dyrektor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	2.496	—	2.496
	56	Dr. Prażmowski Adam, profesor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.290	—	1.290
	57	Ancuta Władysław, instruktor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.670	—	1.670
	58	Radziewanowski Kornel, profesor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.980	—	1.980
	59	Ziemiański Zygmunt, nauczyciel niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach	504	—	504
	60	Sygnarski Roman, nauczyciel niższej szkoły rolniczej w Suchodole	1.138	80	1.139
	61	Lagosz Józef, instruktor krajowej szkoły tkackiej w Krośnie	1.101	76	1.102
	62	Daniszewski Franciszek, nauczyciel kraj. szkoły tkackiej w Krośnie.	1.632	—	1.632
	63	Grodzki Włodzimierz, nauczyciel niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy	3.800	—	3.800
			37.337	56	39.473
		IV. Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach i sługach Wydziału krajowego.			
	64	Olewińska Julia, wdowa po protokoliście manipulacyjnym	—	—	700
	65	Kalicka Jadwiga, wdowa po sekretarzu . .	700	—	700
	66	Sternalowa Emilia, wdowa po adjunkcie kasowym	408	31	700
	67	Mrozowicka Emilia, wdowa po adjunkcie rachunkowym	700	—	700
	68	Terlecka Marya, wdowa po praktykancie rachunkowym	433	32	433
	69	Kukawska Marya, wdowa po portyerze gmachu sejmowego	333	33	333
	70	Kraczyłowa Julia, wdowa po ekspedytorze .	1.200	—	1.200
	71	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym	700	—	700
	72	Chermińska Katarzyna, wdowa po woźnym .	720	—	720
		Do przeniesienia . .	5.194	96	6.186
			181.514	78	177.727

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
6.804	12.727	
—	—	
2.135	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci emeryta.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
2.135	—	
700	—	Pensyonistka zmarła.
—	—	
292	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci pensyonistki.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
992	—	
8.939	12.727	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	181.514	78	177.727
			5.194	96	6.186
	73	Ziembicka Jadwiga, wdowa po adjunkcie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Feliksa Erazma do 13. stycznia 1909 . 120 „	1 320	—	1.320
	74	Walterowa Marya, wdowa po praktykancie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 600 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Wiktora Franciszka do 19. maja 1909 i Maryi Zofii do 7. listopada 1909 po 60 K . . . . . 120 „	720	—	720
	75	Szajnokowa Olimpia, wdowa po adjunkcie rachunkowym	1.200	—	1.200
	76	Kunischowa Zofia, wdowa po protokoliście manipulacyjnym	1.200	—	1.200
	77	Czajkowski Czesław Ludomir, sierota po adjunkcie rachunkowym, zaopatrzenie do 4. grudnia 1912.	600	—	600
	78	Bieńkowska Walerya, wdowa po archiwiście manipulacyjnym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.400 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Janiny Apolonii do 24. września 1916 . 280 „	1.680	—	1.680
	79	Rożanowska Joanna, wdowa po kanceliście .	1.200	—	1.200
	80	Jasińska Marya, wdowa po kanceliście: *a)* pensya wdowia . . . . 1.000 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Heleny do 30. sierpnia 1913 i Mieczysława Remigiusza do 1. października 1916 po 200 K . . . 400 „	1.400	—	1.400
	81	Trandowa Lubina, wdowa po adjunkcie rachunkowym	1.200	—	1.200
	82	Kiszelkowa Franciszka, wdowa po koncepiście	1.000		1.000
	83	Bielska Rozalia, wdowa po rewidencie . .	1.800	—	1.800
	84	Wilczyńska Olga, wdowa po wicesekretarzu .	1.400	—	1.400
	85	Tyblewiczowa Wanda, wdowa po adjunkcie konceptowym	1.180	—	1.180
	86	Węgrzynowiczowa Marya, wdowa po asystencie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Aleksandry do 21. października 1919 . 160 „	960	—	960
		Do przeniesienia . .	22.054	96	23.046
			181.514	78	177.727

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
8.939	12.727	
992	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
992	—	
8.939	12.727	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	181.514	78	177.727
			22.054	96	23.046
	87	Mochnacka Józefa, wdowa po radcy . . .	2.400	—	2.400
	88	Orzechowski Tadeusz Saturnin, sierota po rewidencie rachunkowym, zaopatrzenie do 16. kwietnia 1910	350	—	350
	89	Grottowa Fryderyka, wdowa po dyrektorze kancelaryi.	1.800	—	1.800
	90	Kowalska Marya, wdowa po woźnym kasowym	810	—	810
	91	Majewska Teresa, wdowa po adjunkcie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Jana Tadeusza Teodora do 13. grudnia 1921, Tadeusza Adama Feliksa do 26. sierpnia 1923 i Maryi Anastazyi Zofii do 16. lutego 1926, po 240 K rocznie . . . . 720 „	1.920	—	1.920
	92	Hupczycowa Janina, wdowa po protokoliście rachunkowym	1.200	—	1.200
	93	Berezowskię Irena Anna i Stanisława Jadwiga, sieroty po kanceliście, zaopatrzenie do 17. października 1919	499	92	500
	94	Bojkowska Franciszka, wdowa po portyerze gmachu sejmowego: *a)* pensya wdowia . . . . 400 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Maryana Antoniego do 25. marca 1908 i Zofii Julii do 3. kwietnia 1914 . 99 „	498	81	499
	95	Biliński Edmund Jan i Bilińska Bronisława Zofia, sieroty po adjunkcie rachunkowym, zaopatrzenie do 3. września 1921 . .	600	—	600
	96	Tarnawska Stefania, sierota po dyrektorze Oddziału rachunkowego, zaopatrzenie do 13. sierpnia 1908	743	33	743
	97	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie rolniczym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* dodatek do pensyi wdowiej . . 400 „	1.600	—	1.600
	98	Chmielewska Marya, wdowa po asystencie manipulacyjnym: *a)* pensya wdowia . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Władysława do 31. marca 1912 . . 160 „	960	—	960
		Do przeniesienia . .	35.437	02	36.428
			181.514	78	177.727

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
8.939	12.727	
992	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
992	—	
8.939	12.727	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	181.514	78	177.727
			35.437	02	36.428
	99	Zielińska Zofia, wdowa po archiwiście rachunkowym	1.200	—	1.200
	100	Wołkowa Anna, wdowa po woźnym . . .	620	—	620
	101	Gedlowa Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym	1.400	—	1.400
	102	Chrząszczewska Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Konrada do 14. czerwca 1911 . . . 360 „	2.160	—	2.160
	103	Reuttowa Marya, wdowa po dyrektorze techniczno-drogowym	2.400	—	2.400
	104	Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Jana do 8. października 1915 . . . 120 „	1.320	—	1.320
	105	Brochocka Joanna, wdowa po inżynierze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.400 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Romana do 4. lipca 1915 . . . . 280 „	1.680	—	1.680
	106	Jawornikowa Marya, wdowa po inżynierze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.000 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Tadeusza do 9. marca 1910 . . . . 600 „	1.600	—	1.600
	107	Zielińska Katarzyna, wdowa po inżynierze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.000 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Tadeusza do 9. marca 1910 . . . . 100 „	1.100	02	1.100
	108	Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze drogowym	700	—	700
	109	Bieńkowska Stanisława, j. w.	1.400	—	1.400
	110	Grzegorzewska Helena, j. w.	1.800	—	1.800
	111	Łatkowska Karolina, j. w.	800	—	800
	112	Szeliska Laura, wdowa po konduktorze drogowym	111	08	334
	113	Chodorowska Leokadya, j. w.	199	92	200
		Do przeniesienia . .	53.928	04	55.142
			181.514	78	177.727

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
8.939	12.727	
992	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
223	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci pensyonistki.
—	—	
1.215	—	
8.939	12.727	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	181.514	78	177.727
			53.928	04	55.142
	114	Baumanowa Jadwiga, j. w.: *a)* pensya wdowia . . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Bolesławy Heleny do 14. sierpnia 1915, Jadwigi Wincentyny do 10. marca 1917, Tadeusza Mieczysława do 18. października 1918, Wandy Maryi do 20. lutego 1920 i Józefy Zuzanny do 11. sierpnia 1925 po 160 K . . . . 800 „	1.600	—	1.600
	115	Schönthalerowa Michalina, wdowa po konduktorze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Bernardy Alfredy do 20. maja 1921 . . 160 „	960	—	960
	116	Hausnerowa Franciszka, wdowa po konduktorze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Eugeniusza Maryana do 25 czerwca 1911 . 160 „	960	—	960
	117	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Rudolfa Jana do 10. lipca 1911 . . . 160 „	959	55	960
	118	Podbielska Anna, wdowa po konduktorze drogowym	900	—	900
	119	Grzymałowa Melania, j. w.	500	—	500
	120	Hrankowska Julia, j. w.	440	—	440
	121	Hlawatowa Józefa, j. w.	600	—	600
	122	Hryniewiczowa Emilia, j. w.	650	—	650
	123	Helferowa Anna, j. w.	520	—	520
	124	Rząśnicka Helena, j. w.	650	—	650
	125	Chamcowa Anna, j. w.	800	—	800
	126	Borzęcka Marya, j. w.	374	94	500
	127	Zaleska Felicya, wdowa po dyrektorze krajowego biura kolejowego: *a)* pensya wdowia . . . . . 2.400 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Stanisława Mikołaja Walentego do 14. lutego 1913 i Feliksa Alojzego Bartłomieja do 21. sierpnia 1916 po 480 K . . . . . 960 „	3.360	—	3.360
		Do przeniesienia . .	67.202	53	68.542
			181.514	78	177.727

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
8.939	12.727	
1.215	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
125	—	Wydatek *mniejszy* z powodu zgłoszenia się po pensyę tylko po koniec września 1908 (LW. 69.055/1909).
—	—	
1.340	—	
8.939	12.727	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	181.514	78	177.727
			67.202	53	68.542
	128	Paszkowska Leonia, wdowa po referencie administracyjnym krajowego biura kolejowego	1.800	—	1.800
	129	Bobrowska Walentyna, wdowa po inżynierze krajowego biura kolejowego: *a)* pensya wdowia . . . . 1.400 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Aliny Janiny Maryi do 31. grudnia 1912 . 280 „	1.680	—	1.680
	130	Dziakiewicz Bertold, sierota po konduktorze drogowym — zaopatrzenie do 27. października 1910	325	—	325
	131	Gacka Władysława, wdowa po konduktorze drogowym	799	92	800
	132	Raciborska Ema, wdowa po starszym inżynierze drogowym	2.400	—	2.400
	133	Żukowski Roman, sierota po konduktorze drogowym — zaopatrzenie do 18. marca 1911	400	—	400
	133*a)*	Paszkowska Karolina, wdowa po asystencie manipulacyjnym	266	68	—
	133*b)*	Pakuszewska Helena, sierota po konduktorze drogowym	333	33	—
	133*c)*	Schmittowa Marya, wdowa po emerytowanym adjunkcie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.000 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Henryka Alfreda 2-ga im. do 10. marca 1916, Maryi Leokadyi Leonii 3-ga im. do 19. marca 1917, każdemu po 200 K . . . . . 400 „	1.400	—	—
	133*d)*	Czajkowska Marya, wdowa po konduktorze drogowym	599	96	—
			77.207	42	75.947
		V. Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach zakładów krajowych.			
	134	Kahanowa Aleksandra, wdowa po profesorze Akademii rolniczej w Dublanach . .	1.200	—	1.200
	135	Auowa Berta, wdowa po profesorze Akademii rolniczej w Dublanach	600	—	600
		Do przeniesienia . .	1.800	—	1.800
			258.722	20	253.674

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
8.939	12.727	
1.340	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	267	
—	333	
		Nowo przyznane zaopatrzenia, na podstawie statutu emerytalnego.
—	1.400	
—	600	
1.340	2.600	
	1.260	
—	—	
—	—	
—	—	
10.279	15.327	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	258.722	20	253.674
			1.800	—	1.800
	136	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku Akademii rolniczej w Dublanach: *a)* pensya wdowia . . . . 300 K *b)* dodatek do pensyi . . . . 160 „ *c)* zaopatrzenie dla sieroty Józefa do 17. stycznia 1910 . . . 100 „	560	—	560
	137	Pańkowska Honorata, wdowa po profesorze Akademii rolniczej w Dublanach: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* dodatek do pensyi . . . . 400 „	1.599	96	1.600
	138	Kubicka Helena, wdowa po docencie Akademii rolniczej w Dublanach	480	—	480
	139	Szalayowa Jadwiga, wdowa po nauczycielu niższej szkoły rolniczej w Dublanach: *a)* pensya wdowia . . . . 1.100 K *b)* dodatek do pensyi . . . . 100 „	1.200	—	1.200
	140	Piotrowska Antonina, wdowa po profesorze średniej szkoły rolniczej w Czernichowie .	1.200	—	1.200
	141	Bielska Ludwika, wdowa po dyrektorze niższej szkoły rolniczej w Suchodole: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Edwarda do 24. stycznia 1910 . . . 120 „	1.320	—	1.320
	142	Cisło Eleonora, wdowa po nauczycielu niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Janiny do 31. października 1911 i Maryi Franciszki do 9. września 1916 po 120 K . . . . 240 „	1.440	—	1.440
	143	Standejska Marya, wdowa po instruktorze krajowego warsztatu tkackiego w Korczynie: *a)* pensya wdowia . . . . 1.140 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Alojzy Stefanii do 18. września 1908 . 82 „	1.126	68	1.222
	144	Celewiczowa Celina, wdowa po krajowym instruktorze kursów szewskich . . .	100	—	1.200
		Do przeniesienia . .	10 826 258.722	64 20	12.022 253.674

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
10.279	15.327	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
95	—	Pensyonistka nie pobrała pensyi za miesiąc grudzień.
1.100	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci pensyonistki.
1.195	—	
10.279	15.327	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	258.722	20	253.674
			10.826	64	12.022
	145	Gruszecka Helena, wdowa po kierowniku krajowej szkoły tkackiej w Krośnie: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* dodatek do pensyi wdowiej . . 400 „ *c)* zaopatrzenie dla sierót: Zofii do 22. stycznia 1912 i Stanisława do 26. września 1915 po 120 K . 240 „	1.840	—	1.840
	146	Neużilówna Marya Józefa, sierota po kierowniczce krajowej szkoły koronkarskiej w Zakopanem — zaopatrzenie do 21. października 1908	174	60	175
			12.841	24	14.037
		VI. Dary z łaski i zaopatrzenia dla funkcyonaryuszy krajowych, ich wdów i sierót. *a) Stałe:*			
	147	Kopertyńska Krystyna, sierota po sekretarzu	200	—	200
	148	Kopertyńska Malwina, j. w.	200	—	200
	149	Sternalowa Apolonią, wdowa po praktykancie rachunkowym	400	—	400
	150	Zajączkowska Marya, wdowa po pisarzu manipulacyjnym	300	—	300
	151	Gergel Augusta, wdowa po woźnym. . .	300	—	300
	152	Orłowicz Michał, stróż	360	—	360
	153	Borkowski Leon, dyetaryusz	240	—	240
	154	Bubesowa Marya, wdowa po stróżu . . .	400	—	400
	155	Ortyńska Marya, wdowa po konduktorze melioracyjnym	400	—	400
	156	Morozowa Ludwika, wdowa po dozorcy szkoły lasowej	120	—	120
	157	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy akademii w Dublanach	100	—	100
	158	Dendorowa Marya, wdowa po furmanie akademii w Dublanach	100	—	100
	159	Eberhardt Jan, dozorca akademii w Dublanach	200	—	200
	160	Rużyczka Alojzy, ogrodnik szkoły rolniczej w Czernichowie	1.300	—	1.300
	161	Czyrniańska Teofila, wdowa po kierowniku krajowej szkoły kołodziejskiej w Kamionce strumiłowej	800	—	800
	162	Kwiatkowski Zygmunt, konduktor drogowy .	400	—	400
		Do przeniesienia . .	5.820	—	5.820
			271.563	44	267.711

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
10.279	15.327	
1.195	—	
—	—	
—	—	
1.195	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
11.474	15.327	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	271.563	44	267.711
			5.820	—	5.820
	163	Wnękiewiczowa Franciszka, wdowa po funkcyonaryuszu krajowego biura kolejowego .	400	—	400
	164	Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu techniczno-drogowym	600	—	600
	165	Chrzanowska Ignacya, j. w.	600	—	600
	166	Rachwalski Jan, drożnik	180	—	180
	167	Dziedzic Jan, j. w.	180	—	180
	168	Kamiński Jan, j. w.	150	—	150
	169	Rzeszotko Andrzej, j. w.	30	—	120
	170	Tyz Onufry, j. w.	—	—	90
	171	Gabryś Wojciech, j. w.	150	—	150
	172	Michalski Tomasz, j. w.	194	40	195
	173	Opach Józef, j. w.	98	—	168
	174	Kaliński Jan, j. w.	139	92	140
	175	Kondecki Józef, j. w.	127	68	128
	176	Dobosz Jan, j. w.	132	—	132
	177	Zajączkowski Franciszek, j. w	150	—	180
	178	Turczyniak Jerzy, j. w.	—	—	142
	179	Sowiński Grzegorz. j. w.	177	84	178
	180	Mazur Michał, j. w.	150	12	151
	181	Majocha Kazimierz, j. w.	66	48	67
	182	Kłak Józef, j. w.	150	12	151
	183	Nowak Jan, j. w.	161	28	161
	184	Leszczyszyn Sawa, j. w.	105	72	106
	185	Pesyk Stefan, j. w.	13	90	167
	186	Dańko Józef, j. w.	150	12	151
	187	Kułaj Bazyli, j. w.	183	48	184
	188	Radowicki Jan, j. w.	177	96	178
	189	Soroka Jan, j. w.	150	12	151
	190	Krawczyszyn Dymitr, j. w.	177	84	178
	191	Miękisz Walenty, j. w.	116	76	117
	192	Schmal Józef, j. w.	111	24	112
	193	Szpaler Ignacy, j. w.	89	04	89
	194	Popów Prokop, j. w.	133	44	134
	195	Faliński Paweł, j. w.	161	04	161
	196	Pocałun Andrzej, j. w.	183	48	183
	197	Grochowski Jan, j. w.	13	90	167
	198	Dąbrowski Jan, j. w.	177	96	178
	199	Małek Franciszek, j. w.	161	28	161
	200	Bojdaniuk Bazyli, j. w.	127	92	128
	201	Stawarz Franciszek, j. w.	56	10	62
	202	Lupinosowa Marya, wdowa po drożniku . .	151	20	151
	203	Kardaszowa Anna, j. w.	176	40	151
		Do przeniesienia . .	12.276	74	12.992
			271.563	44	267.711

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
11.474	15.327	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
90	—	Pobrał zaopatrzenie tylko za 3 miesiące.
90	—	Zaopatrzenia nie wypłacono z powodu śmierci.
—	—	
—	—	
70	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci.
—	—	
—	—	
—	—	
30	—	Pobrał zaopatrzenie tylko za 10 miesięcy.
142	—	Zaopatrzenia nie wypłacono z powodu śmierci.
—	—	
1	—	
—	—	
1	—	
—	—	
—	—	
153	—	Wydatek *mniejszy* z powodu wypłacenia pensyi tylko po koniec stycznia 1908.
1	—	
1	—	
—	—	
1	—	
—	—	
—	—	
1	—	
—	—	
1	—	
—	—	
—	—	
153	—	Wydatek *mniejszy* z powodu śmierci.
—	—	
—	—	
—	—	
6	—	
—	—	
—	25	Wydatek *większy* z powodu wypłacenia zaległego zaopatrzenia za rok 1907.
741	25	
11.474	15.327	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia . .	271.563	44	267.711
			12.276	74	12.992
	204	Tepinger Jan, drożnik	111	12	111
	205	Hawrylak Michał, j. w.	172	32	172
	206	Smorąg Jakób, j. w.	133	44	133
	207	Roszkiewicz Wojciech, j. w.	111	24	111
	208	Kaliński Antoni, j. w.	155	64	156
	209	Malikowa Marya, wdowa po drożniku . .	151	20	151
	210	Grabowski Piotr, stróż gmachu sejmowego (w myśl uchwały Sejmu z 4. października 1907)	480	—	480
	211	Ortyńska Karolina, wdowa po magazynierze składu publicznego w Krakowie . . .	400	—	400
	211*a)*	Sapałaczyńska Leontyna, siostra b. rewidenta rachunkowego	300	—	300
	211*b)*	Turski Władysław, emerytowany starszy inżynier drogowy	500	—	500
	211*c)*	Rudzki Władysław, emerytowany kontrolor Kasy krajowej.	84	71	500
	211*d)*	Marcinkowski Władysław, emerytowany wicedyrektor Oddziału rachunkowego . .	67	78	400
	211*e)*	Dr. Sawicki Stella Jan, emerytowany inspektor szpitali	135	56	800
	211*f)*	Szulzowa Zofia, wdowa po dozorcy melioracyjnym	240	—	240
	211*g)*	Ziembowiczowa Pelagia, wdowa po dróżniku .	20	38	—
	211*h)*	Roszkiewicz Grzegorz, emerytowany drożnik .	14	—	—
			15.354	13	17.446
		b) Jednorazowo:			
	212	Dziubińska Wanda, wdowa po praktykancie kasowym	400	—	400
	213	Bieńkowska Józefa Marya, sierota po archiwiście	200	—	200
	214	Pogorzelska Katarzyna, wdowa po stróżu .	200	—	200
	215	Zakrzewska Marcyanna, wdowa po sekretarzu	200	—	200
	216	Kratochwilowa Franciszka, wdowa po dyetaryuszu	200	—	200
	217	Barycka Marya, j. w.	200	—	200
	218	Sternalowa Apolonia, wdowa po praktykancie rachunkowym	200	—	200
	219	Hanaczewska Marya, wdowa po stróżu . .	100		100
	220	Wojtynowa Anna, j. w.	200	—	200
	221	Załucka Anna, j. w.	100	—	100
	222	Sałamaszyńska Rozalia, sierota po stróżu .	50	—	50
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* .	2.050	—	2.050
		Do przeniesienia zwyczajne .	286.917	57	285.157

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
11.474	15.327	
741	25	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
415	—	Wydatki *mniejsze* z powodu intercalare.
332	—	
664	—	
—	—	
—	20	Wypłacono wdowie niepobrane zaopatrzenie w r. 1905 przez zmarłego męża.
—	14	
2.152	59	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
13.626	15.386	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia { zwyczajne	286.917	57	285.157
		{ *nadzwyczajne*	2.050	—	2.050
	223	Dąbrowski Edmund, emer. asystent rachunkowy	300	—	300
	224	Gering Julia, sierota po konduktorze drogowym	200	—	200
	224a)	Bubesowa Marya, wdowa po stróżu . . .	100	—	100
	224b)	Piotrowska Rozalia, wdowa po dyetaryuszu .	500	—	500
	224c)	Orłowicz Michał, były stróż Wydziału kraj. .	200	—	200
	224d)	Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze .	180	—	180
	224e)	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze . .	200	—	200
	224f)	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym	200	—	200
	224g)	Markowska Józefa, wdowa po stróżu . .	150	—	150
	224h)	Matecka Seweryna, wdowa po dyetaryuszu .	100	—	100
	224i)	Babińska Helena, wdowa po dyetaryuszu .	300	—	300
	224k)	Baczyńska Tekla, sierota po konduktorze. .	100	—	100
	224l)	Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze .	100	—	100
	224m)	Polińska Matylda, wdowa po stenografie . .	100	—	100
	224n)	Rzeczycka Teofila, wdowa po dyetaryuszu .	200	—	200
	224o)	Tarnawski Stanisław, sierota po dyrektorze rachunkowym	500	—	500
	224p)	Horoszkiewiczówna Zofia, sierota po dyrektorze kasy	500	—	500
	224r)	Zielińska Zofia, wdowa po archiwiście rachunkowym	300	—	300
	224s)	Kozubowa Małgorzata	100	—	100
	224t)	Ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego .	2.000	—	2.000
			8.380	—	8.380
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	8.380	—	8.380
		{ zwyczajne	286.917	57	285.157

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
13.626	15.386	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Uchwalony przez Wysoki Sejm ryczałt rozdzielono między następujących petentów:
		Stępińskiej Leokadyi, wdowie po rządcy szpitala w Jaśle . . . . . 100 K
		Rudzkiej Maryi, wdowie po asystencie rachunkowym Wydziału kraj. . . . . 300 „
		Zajączkowskiej Maryi, wdowie po pisarzu manipulacyjnym Wydziału kraj. . . . . 400 „
		Rondowaldowej Eleonorze, wdowie po konduktorze drogowym . . . . . 200 „
		Pini Maryi, wdowie po dyetaryuszu Wydziału krajowego . . . . . 200 „
		Grabowskiemu Piotrowi, b. stróżowi gmachu sejmowego. . . . . 100 „
		Darowskiemu Stanisławowi, emer. konduktorowi drogowemu . . . . . 150 „
		Wilczyńskiej Anieli, wdowie po sekretarzu Wydziału krajowego. . . . . 100 „
		Kiszelkównej Włodzimierze, sierocie po kanceliście Wydziału krajowego . . . . . 150 „
		Solarzowi Józefowi, b. piekarzowi kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie . . . . . 100 „
		Stroińskiej Helenie, sierocie po aptekarzu szpitala św. Łazarza w Krakowie . . . . . 200 „
—	—	Razem . . . 2.000 K
13.626	15.386	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XIV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	286.917	57	285.157
		{ *nadzwyczajne* .	8.380	—	8.380
		VII. Rozmaite.			
	225	Zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych (ryczałt do dyspozycyi Wydz. kraj.	10.000	—	10.000
	226	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu	200	—	200
	227	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie	400	—	400
	228	Grabaszewska Józefa, wdowa po rządcy szpitala w Drohobyczu	200	—	200
	229	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej, stały dożywotni datek . .	720	—	720
	230	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku . .	300	—	300
	231	Korosteńska Felicya, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski	160	—	160
	232	Ogonowska Falina, wdowa po profesorze, stały roczny datek dożywotni	720	—	720
	233	Szaraniewiczowa Anna, wdowa po profesorze Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, stały roczny datek . . .	720	—	720
	234	Głuchowska Jadwiga, wdowa po instruktorze chowu bydła, stałe zaopatrzenie . . .	499	94	500
	235	Starzewska Regina, wdowa po dyrektorze krajowego Składu publicznego w Krakowie, dożywotni dar z łaski	699	92	700
	236	Chmielowska Marya, wdowa po prof. Uniw. .	800	—	800
			15.419	86	15.420
	237	Kwartały pośmiertne	3.050	98	—
		Razem { zwyczajne . .	305.388	41	300.577
		{ *nadzwyczajne* .	8.380	—	8.380
		Suma wydatków . .	313.768	41	308.957
		Dochody.			
	1	Dochód z wkładek emerytalnych od płac urzędników krajowych	53.201	02	40.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
13.626	15.386	
—	—	
—	—	Z reszty niezużytego kredytu w r. 1907 w kwocie 7.650 K tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 10.000 „ razem z sumy . . . 17.650 K wydano w 1908 . . . . . 5.750 „ resztę niezużytą . . . . . 11.900 K przeniesiono na rok 1909 (LW. 16.757/909).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	3.051	Kwartały pośmiertne wypłacone na podstawie statutu emerytalnego rodzinom zmarłych funkcyonaryuszy Wydziału kraj.
13.626	18.437	
—	—	
13.626	18.437	
	4.811	
—	13.201	Dochód *większy*, stosownie do złożonych wkładek emerytalnych.

Fundusz krajowy. Rubryka XV. Opłaty konsumcyjne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XV.		**OPŁATY KONSUMCYJNE.**			
		Wydatki.			
	1	Koszta komisyjne	12	73	1.000
	2	Koszta manipulacyi i prowizyi c. k. pocztowej Kasy oszczędności	1.142	31	2.000
	3	Koszta kancelaryjne	3.898	01	2.500
	4	Papier i druki	3.783	29	5.000
	5	Rozmaite wydatki, tudzież remuneracye i zasiłki	2.503	—	3.000
		Suma wydatków. . . .	11.339	34	13.500
		Dochody.			
	1	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych:			
		a) α) od piwa (w myśl ustawy z 13. lutego 1903 (Dz. u. kr. Nr. 24.) . . .	2,185.439	37	2,050.000
		β) odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych w pocztowej Kasie oszczędności	2.518	78	2.000
		b) 30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina (w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899 (Dz. u. kr. Nr. 93.) . .	108.404	91	90.000
		Do przeniesienia . .	2,296.363	06	2,142.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
987	—	Wydatki *mniejsze* o 1.845 K 96 g wedle istotnej potrzeby.
858	—	
—	1.398	Wydano *więcej* z powodu zapłacenia zaległego rachunku syndyka za r. 1905, 1906 i I. półrocze 1907 w kwocie 2.548 K 23 g.
1.217	—	Wydano *mniej* o 1.713 K 71 g wedle istotnej potrzeby.
497	—	
3 559	1.398	
2.161		
—	135.439	Dochód *większy* z powodu wzmożonej konsumcyi piwa i ściągnięcia z zaległych należytości roku poprzedniego kwoty 80.357 K 58 g.
—	519	Dochód *większy* stosownie do lokowanych kapitałów.
—	18.405	Dochód *większy* na podstawie wpływów wykazanych przez c. k. Urzędy podatkowe.
—	154 363	

Fundusz krajowy. Rubryka XV. Opłaty konsumcyjne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XV.	1	Z przeniesienia . .	2,296.363	06	2,142.000
		c) Udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu (w myśl ustawy z d. 8 lipca 1901, Dz. p. p. Nr. 86.) . .	5,960.844	96	5,350 000
		d) Zaległe czynsze za dzierżawy poboru opłat od piwa i od napojów gorących (w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899, Nr. 93. Dz. u. kr.)	347	20	—
		e) Grzywny, kary kontrawencyjne, koszta sądowe i procenta zwłoki od dawnych opłat konsumcyjnych	140	13	—
		Suma dochodów . .	8,257.695	35	7,492.000

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	154.363	
—	610.845	Dochód *większy* wynika z następującego obliczenia: Zaliczki na rok 1908 udzielone przez c. k. Rząd na podstawie prowizorycznego obliczenia c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 11. grudnia 1908 L. 87.554 nadesłanego nam przez c. k. krajową Dyrekcyę Skarbu odezwą do L. 149.632 (LW. 137.180/908) wynosiły 5,526.748 K — g reszta należytości za rok 1907 . . . 434.562 „ 97 „ Razem . . 5,961.310 K 97 g Od tego potrącił c. k. Rząd nadpłatę na podstawie definitywnego obliczenia należytości za r. 1905 (LW. 65.621/908) 466 „ 01 „ Czysty dochód wynosi więc w r. 1908. 5,960.844 K 96 g Ostateczne obliczenie należytości za rok 1908 nadesłane do LW. 49.314/909 wykazuje nadwyżkę dochodów w r. 1908 w kwocie 305.584 K 16 g, która wpłynęła do Kasy krajowej dopiero 4. maja 1909 i zarachowaną zostanie w zamknięciu rachunków za rok 1909.
—	347	Dochody *większe* niepreliminowane w łącznej kwocie 487 K 33 g nie dające się z góry obliczyć.
—	140	
—	765.695	Należytości *czynne* z końcem r. 1908 wynoszą: 1. od piwa: a) z lat ubiegłych . 30.345 K 78 g b) z roku bieżącego. 168.465 „ 48 „ 198.811 „ 26 „ 2. z tytułu dawnych opłat konsumcyjnych: a) z lat ubiegłych . 6.687 K — g b) z roku bieżącego. 22 „ 32 „ 6.709 „ 32 „ Razem . . . 205.520 K 58 g

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
budżetu					
XVI.		**ROZMAITE.**			
		Wydatki.			
	1	Do rozporządzalności Wydziału krajowego:			
		a) zapomogi i gratyfikacye, udzielone urzędnikom, dyurnistom, sługom i ich rodzinom . . . . . 47.675 K			
		b) zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się w rozmaitych zawodach, na prace i podróże naukowe . . . . . 4.650 „			
		c) koszta pogrzebu zasłużonych mężów, zakupno wieńców dla nich i zasiłki na koszta pogrzebów urzędników i sług krajowych . . . . 4.753 „			
		d) cele dobroczynne i zasłużeni starcy . . . . . 2.272 „			
		e) zasiłki dla uczniów szkół średnich . . . . . 650 „	60.000	—	60.000
	2	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—	24.000
	3	Na misye katolickie, do rozporządzenia Wydziału krajowego	6.000	—	6 000
	4	Na pokrycie 78% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galicyjski fundusz propinacyjny w myśl §. 100. ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220. i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r. . . .	173.971	85	160 618
	5	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach, opłacanych do końca roku 1897 z galic. funduszu propinacyjnego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. stycznia 1898 r.	102.106	—	100.000
	6	Na koszta urządzenia i utrzymania jednego kursu dla pisarzy gmin wiejskich	8.247	11	8.000
		Do przeniesienia . .	374.324	96	358.618

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	
—	—	Niezużyty kredyt w r. 1908 przeniesiono do dyspozycyi na r. 1909 (LW. 21.011/1909).
—	13.354	Wydatek *większy* stosownie do wymiaru podatku zarobkowego, opłacanego przez galicyjski fundusz propinacyjny.
—	2.106	Wydatek *większy* z powodu wypłaty zaległych należytości za rok 1907.
—	247	Wydatek *większy* wedle potrzeby.
—	15.707	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XVI.		Z przeniesienia . .	374.324	96	358.618
	7	Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	1.000	—	1.000
	8	Towarzystwo tatrzańskie, stała subwencya .	1.000	—	1.000
	9	Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały	10.000	—	10.000
	10	Na biura pośrednictwa pracy	15.000	—	15.000
	11	Dla Spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej, na budowę „Domu polskiego“ w Bielsku, corocznie, a najdalej do roku 1930 (w myśl uchwały sejmowej z 10. października 1907), *nadzwyczajne*	**2.000**	—	**2.000**
	12	VI. i VII. rata od gwarantowanej przez kraj pożyczki dla gminy Zakopane w kwocie 400.000 K, na budowę wodociągów (aż do roku 1955)	22.764	15	20.061
	13	Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r.	4.000	—	4.000
	14	Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, stała subwencya *nadzwyczajna*, na budowę schroniska aż do umorzenia pożyczki t. j. do roku 1956 włącznie, *nadzwyczajne* . .	**2.500**	—	**2.500**
	15	Budowa skrzydła gmachu sejmowego . .	—	—	—
	16	Budżetem nieprzewidziane (mylne zarachowania w c. k. Urzędach podatkowych) . .	22	14	—
		Razem { zwyczajne .	428.111	25	409.679
		Razem { *nadzwyczajne* .	4.500	—	4.500
		Suma wydatków .	432.611	25	414.179

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	15.707	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z pozostałej reszty kredytu z roku 1907 w kwocie . . . . . 10.591 K 56 g tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1908 w kwocie . . . . . 15.000 „ — „ razem z sumy . . . . . 25 591 K 56 g wydano w roku 1908 . . . . . 3.237 „ 36 „ resztę niezużytą w kwocie . . . . 22.354 K 20 g przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rok 1909 (LW. 31.515/1909).
—	—	
—	2.703	Wydatek *większy* z powodu podwyższenia przez galicyjską Kasę oszczędności stopy procentowej z 4½% na 5¼%.
—	—	
—	—	
—	—	Wydatek wynoszący z końcem roku 1908 289.482 K 23 g nie mający budżetowego pokrycia, przeniesiono do rachunku roku 1909 (LW. 38.821/1909).
—	22	Wydatek nieprelimiowany ma pokrycie w przypisanych do zwrotu należytościach czynnych.
—	18.432	
—	—	
—	18.432	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyt-dodatkow.) K.
XVI.		**Doohody.**			
	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych . .	—	—	—
	2	Odsetki zwłoki od dodatków krajowych do podatków państwowych	114.196	98	70.000
	3	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa, za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto-dochodowego . . .	1,375.866	12	720.000
	4—5	Bonifikacya z galicyjskiego funduszu propinacyjnego za ubytek w dochodach z dodatków do podatków, opłacanych przez ten fundusz do roku 1898: *a)* dla kraju . . . . . 300.000 K *b)* dla powiatów . . . . 100.000 „	400.000	—	400.000
	6	Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K, zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem: *a)* z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych . . . . 7.000 K — g *b)* z datku od stacyi klimatycznej . . . . 5.000 „ — „ *c)* z 20% dodatku gminnego w Zakopanem . . 6.571 „ 69 „	18.571	69	16.000
	7	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	4.042	15	1.500
	8	Subwencya z c. k. Ministerstwa handlu dla Biura pośrednictwa pracy	—	—	—
		Suma dochodów .	1,912.676	94	1,207.500

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	44.197	Dochód *większy* stosownie do ściągniętych przez urzędy podatkowe odsetek przy poborze zaległych dodatków krajowych.
—	655.866	Oprócz zaliczki wpłaconej na poczet roku 1908 w sumie . . . . . 697.157 K — g wpłynęła w r. 1908 po definitywnem obliczeniu reszta należytości za rok 1907 w kwocie . . . . . 678.709 „ 12 „ Ogółem wpłynęło w roku 1908 . . 1,375.866 K 12 g
—	—	
—	2.572	Dochód *większy* niż preliminowano z 20% dodatku gminnego w Zakopanem.
—	2.542	Dochód *większy*, nie dający się z góry dokładnie obliczyć.
—	—	Wpłaconą przez c. k. Ministerstwo handlu subwencyę na rzecz Biura pośrednictwa pracy w kwocie 1.000 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi na r. 1909.
—	705.177	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XVII.		**DODATKI DO PODATKÓW.**			
	—	***Wydatki***	—	—	—
	1	***Dochody.***			
		a) W Galicyi wschodniej i zachodniej po 72 g od podatku gruntowego i domowego, zaś po 78 g od innych podatków;			
		b) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem po 64 g od podatku gruntowego i domowego, zaś po 70 g od innych podatków:			
		W miesiącu styczniu 1908. 458.874 K 05 g			
		„ lutym . „ . 299.973 „ 27 „			
		„ marcu . „ . 416.902 „ 68 „			
		„ kwietniu „ . 1,677.382 „ 44 „			
		„ maju „ . 907.647 „ 40 „			
		„ czerwcu „ . 920.352 „ 18 „			
		„ lipcu „ . 1,817.555 „ 93 „			
		„ sierpniu „ . 989.630 „ 10 „			
		„ wrześniu „ . 1,460.573 „ 73 „			
		„ październiku „ . 3,044.811 „ 14 „			
		„ listopadzie „ . 2,376.167 „ 08 „			
		„ grudniu „ . 2,469.189 „ 13 „			
		Do przeniesienia . 16,839.059 K 13 g	—	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	—	

Fundusz krajowy. Rubryka XVII. Dodatki do podatków.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.
XVII.		Z przeniesienia . 16,839.059 K 13 g	—	—	—
		W miesiącu styczniu 1909 na rachunek r. 1908 1,507.629 „ 01 „			
		„ lutym 1909 na rachunek r. 1908 619.888 „ 15 „			
		„ marcu 1909 na rachunek r. 1908 580.025 „ 95 „			
		Suma dochodów . .	19,546.602	24	18,175.473

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.		
—	—	
—	1,371.129	Z ogólnej sumy dochodu 19,546.602 K 24 g przypada: *a)* na Galicyę wschodnią i zachodnią . . 17,584.256 K 38 g *b)* na W. Ks. Krakowskie . . . . . 1,962.345 „ 86 „ 19,546.602 K 24 g Wydatność jednego grosza dodatków krajowych przyjęto na podstawie kwot wstawionych w preliminarzu państwa na rok 1908, jako przypuszczalny dochód z podatków bezpośrednich (prócz osobisto-dochodowego) w naszym kraju w wysokości 250.000 K t. j. od sumy podatków 25,000.000 K. Przyniosła ona jednak w rzeczywistości 269.878 K od jednego grosza, a mianowicie: w Galicyi wschodniej i zachodniej (zamiast preliminowanych 230.750 K) . . . . . 239.835 K w W. Ks. Krakowskiem (zamiast preliminowanych 19.250 K). . . . . 30.043 K zatem w Galicyi wschodniej i zachodniej *więcej* niż budżetem przewidziano o . . . 9.085 K w W. Ks. Krakowskiem *więcej* o . . . . 10.793 „ ogółem *więcej* o . . . . . 19.878 K **Rachunek sumaryczny** dodatków krajowych za rok 1908 przedstawia następujące wyniki: Należytość zaległa wynosiła . . . . . 5,478.747 K 35 g Należytość bieżąca wynosiła . . . . . 21,264.793 „ 62 „ 26,743.540 K 97 g Uiszczenie brutto . . . . . 21,401.602 „ 25 „ Zaległość z końcem roku 1908 . . 5,341.938 K 72 g Uiszczenie brutto j. w. . . . . 21,401.602 K 25 g Zwroty . . . . . 1,855.000 „ 01 „ Czysty dochód jak obok . . . . 19,546.602 K 24 g

Wykaz

należytości czynnych i biernych funduszu krajowego z końcem roku 1908.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		WYDATKI.								
II.	21 *a*)	Remuneracya rzecznika prawnego we Lwowie . . .	—	—	303	94	—	—	—	—
	22	Koszta podróży i dyety wogóle	2.761	03	25	—	—	—	—	—
	23	Zaliczki na płace	25.048	89	38.987	50	—	—	—	—
	24	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych	103	01	3.457	71	—	—	—	—
	25 *h*)	Potrzeby kancelaryjne . . .	87	69	18	—	—	—	—	—
	26 *n*)	Umorzenie pożyczki, zaciągniętej na budowę skrzydła gmachu sejmowego dla biura melioracyjnego	—	—	—		133.239	52	—	—
III.	1	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych . .	237.471	79	220.021	03	2.331	30	4.370	90
	9	Koszta podróży lekarzy okręgowych.	—	—	—	—	—	—	200	—
	10	Lekarstwa dla epidemicznie chorych	—	—	—	—	25	76	2	12
	17	Amortyzacya pożyczki zaciągniętej przez OO. Bonifratrów w Krakowie na dokończenie budowy szpitala	—	—	—	—	55.464	21	—	—
IV.	6	Amortyzacya pożyczki zaciągniętej na budowę domu dla podrzutków	—	—	—	—	60.922	96	—	—
	30	Amortyzacya pożyczki zaciągniętej przez Zgr. SS. Miłosierdzia im. św. Wincentego a Paulo we Lwowie, w galic. Kasie oszczędności . . .	—	—	—	—	8.269	16	—	—
VI.	9	Konserwacya zamku w Olesku	—	—	—	—	—	—	2	14
	18	Konserwacya zamku król. na Wawelu	1.200	—	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	266.672	41	262.813	18	260.252	91	4.575	16

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	czynne z roku bieżącego K	g	bierne z lat ubiegłych K	g	bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia . .	266.672	41	262.813	18	260.252	91	4.575	16
VII.	8	Amortyzacya pożyczki na dobudowanie domu dla żandarmeryi we Lwowie . . .	—	—	—	—	168.260	27	—	—
	11	Szupaśnictwo	—	—	—	—	—	—	453	99
	12	Policya krajowa	1.107	26	266	05	—	—	—	—
VIII.	4	Koszta komisyi inżynierów drogowych, konduktorów i t. p.	160	92	127	—	—	—	446	56
	6 *a*)	Nowe budowy i rekonstrukcye	—	—	15	60	—		—	—
	7	Utrzymanie dróg krajowych .	148	64	151	73	900	—	36.682	72
	8 *a*)	Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	3.200	—	208	20	—	—	—	—
	11—14	Wydatki na myta	314	19	43	38	—	—	196	20
IX.	2	Utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich . .	58	—	—	—	—	—	—	—
	4	Koszta zdjęć i projektów . .	5 214	15	1.171	90	—	—	211	89
	6 *a*)	Koszta komisyjne	1.470	87	—	—	—	—	—	—
	7—18	Wykonanie budowli wodnych.	1.498	74	742	79	906.604	46	513.484	18
X.	35	Zaliczki na płace nauczycieli szkół rolniczych	100	—	6.790	—	—	—	—	—
	39	Zasiłki na podniesienie przemysłu rolniczego	903	78	—	—	—	—	—	—
	54	Kraj. skład publiczny w Krakowie	—	—	—	—	815	40	—	—
	55	Amortyzacya pożyczki, zaciągniętej na założenie składów publicznych	—	—	—	—	239.521	60	—	—
	58 *b*)	Podniesienie hodowli bydła .	—	—	—	—	133	53	279	71
	70 *d*)	Podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi . . .	—	—	25	20	—	—	—	—
	85	Komisye agrarne	23.635	51	—	—	—	—	—	—
	90	Amortyzacya pożyczki zaciągniętej dla ludności, dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1903	6.150	—	—	—	455.439	73	—	—
	91	Klęski elementarne w r. 1907	—	—	30.000	—	—	—	—	—
	92	Fundusz kultury krajowej . .	—	—	—	—	1	—	—	—
XI.	1	Badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin .	25.749	52	—	—	—	—	—	—
XII.	37	Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Podgórzu	—	—	—	—	80	—	—	—
	73	Naukowy warsztat kołodziejski w Grybowie	—	—	—	—	51.396	07	—	—
	78	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi	—	—	—	—	32.640	94	—	—
	87	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Glinianach	—	—	—	—	—	—	34.776	50
	98 *b*)	Amortyzacya pożyczki na budowę domów mieszkalnych dla nauczycieli	—	—	—	—	—	—	40.000	—
		Do przeniesienia . .	336.383	99	302.355	03	2,116.045	91	631.106	91

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia . .	336.383	99	302.355	03	2,116.045	91	631.106	91
XII.	101	Zaliczka na płace funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. komisyi przemysłowej . .	2.771	50	3.552	50	—	—	—	—
	104	Nauczyciele wędrowni dla tkactwa, koszykarstwa i innych	—	—	300	—	—	—	—	—
	144	C. k. szkoła zawodowa dla przemysłu żelaznego w Sułkowicach	—	—	—	—	1.600	—	—	—
	161	Zasiłki dla stowarzyszeń rękodzielniczych we Lwowie i na prowincyi na cele przemysłowe	—	—	—	—	—	—	250	—
	163 *a*)	Koszta podróży, dyety członków i urzędników Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych, tudzież inne wydatki	—	—	—	—	119	80	26	50
XIII.	2	Spłata niezgłoszonych obligacyi i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych .	—	—	—	—	70.371	—	—	—
	3	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych . . .	—	—	—	—	800	22	—	—
	9	Spłata dawniejszych długów krajowych	—	—	—	—	2.800	—	—	—
	—	Pożyczka z funduszu propinacyjnego na pokrycie niedoboru budżetu funduszu kraj. w roku 1906	—	—	—	—	2,225.000	—	—	—
	—	Pożyczka j. w. na pokrycie niedoboru budżetu fund. kraj. w r. 1907	—	—	—	—	2,523.000	—	—	—
	—	Pożyczka j. w. na pokrycie niedoboru budżetu funduszu kraj. w r. 1908	—	—	—	—	—	—	8,335.182	44
	—	Pożyczka z Banku krajowego, na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym .	—	—	—	—	—	—	1,500.000	—
XIV.	1—236	Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski	—	—	—	—	200	—	130	10
XVI.	5	Bonifikacye dla powiatów, za ubytek w dochodach, opłacanych do r. 1897 z galic. fund. propinacyjnego . .	—	—	—	—	135	—	4 417	—
	12	Budowa wodociągu w Zakopanem	—	—	—	—	392.090	90	—	—
	—	Budżetem nieprzewidziane. .	6.996	12	22	14	—	—	—	—
		DOCHODY.								
I.	1	Sprzedaż druków sejmowych .	614	27	35	74	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	346.765	88	306.265	41	7,332.162	83	10,471.112	95

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia . .	346.765	88	306.265	41	7,332.162	83	10,471.112	95
II.	4	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych	1.666	76	—	—	—	—	—	—
	7	Sprzedaż książek i druków .	850	10	4.306	93	—	—	—	—
III.	6	Zwroty od szpitali za sprawdzanie rachunków aptekarskich	27	46	1.005	03	—	—	—	—
	—	Pożyczka dla szpitala św. Zofii we Lwowie	20.000	–	—	—	—	—	—	—
	—	Pożyczka dla szpitala św. Ludwika w Krakowie . . .	20.000	–	—	—	—	–	—	–
V.	3	Sprzedaż ruskich książek szkolnych	53.275	50	15.102	79	—	—	—	—
	4	Pożyczka na budowę Czytelni polskiej w Białej	13.500	—	—		—	—	—	—
VI.	—	Restauracya kościoła św. Anny w Krakowie	4.000	—	—	—	—	—	—	—
VII.	9	Zwrot wydatków szupasowych	584	12	4.352	56	—	—	—	—
	10	Policya krajowa	—		33	5	—	—	—	—
VIII.	1	Myta na drogach krajowych .	26.702	51	1 994	89	—	—	—	—
	3	Grzywny drogowe	—	—	20		—	—	—	—
	4	Datki dobrowolne na budowę dróg	4.736	–	—	—	—	—	—	—
	6	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych.	1.358	50	—	—	—	—	—	—
	8	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną	33.468	30	—	—	—	—	—	—
IX.	6	Datki państwowe na regulacyę rzek karpackich	—	—	1	34	—	—	—	—
	7	Datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych	903.991	43	474.045	78	—	—	—	—
	8	Datki konkurencyjne na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych	2.613	03	9.460	90	—	—	—	—
	9	Zasiłki państw. i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych robót melioracyjnych.	91.800	—	183.184	34	—	—	—	—
	—	Chorzelowska Spółka wodna, reszta pożyczki	505	29	—	—	—	—	—	—
	—	Zwroty za sprzedane odsypiska	175	68	—	—	—	—	—	—
	—	Zwrot zaliczki na regulacyę Sanu pod Bratkówką . .	463	92	—	—	—	—	—	—
	—	Tustanowski Feliks w Oskrzesińcach zwrot za plany i kosztorysy	311	60	—	—	—	—	—	—
	—	Baranowski Łucyan, reszta niezapłaconych kosztów zdjęć .	8	80	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1,526.804	88	999 773	02	7,332.162	83	10,471.112	95

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	czynne z roku bieżącego K	g	bierne z lat ubiegłych K	g	bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia . .	1,526.804	88	999 773	02	7,332.162	83	10,471.112	95
IX.	—	Brydziński Adolf, zwrot stypendyum	—	—	400	—	—	—	—	—
X.	20	Krajowy skład publiczny w Krakowie	—	—	10.319	95	—	—	—	—
	22	Sprzedaż kart myśliwskich .	—	—	10	-	—		—	—
	23	Dochody biura patronatu spół. oszczędnościowych . . .	—	-	18	60	—	-	—	—
	24	Zwroty pożyczek udzielanych w r. 1903 dotkniętym klęską elementarną	275.299	70	—	—	—	—	—	—
	33	Dochody funduszu kultury krajowej	2.623	69	1.095	55	—	—	—	—
	—	Kępliczowa, zwrot za wylęgarnię drobiu	487	—	—	—	—	—	—	—
XII.	66	Kraj. szkoła koszykarska w Tarnobrzegu	33	33	—	—	—	—	—	—
	76	Kraj. naukowy warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	600		—	—	—	—	—	—
	80 *a*)	Zwrot długu b. kierownika szkoły szewskiej w St. Sączu	—	—	5.164	—	—	—	—	—
	86	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Kosowie	80	—	—	—	—	—	—	—
	91	Kraj. szkoła koronkarska w Bobowej	100	--	—	—	—	—	—	—
	—	Warsztat powroźniczy w Radymnie	200		—	—	—	—	—	—
	—	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem . .	53	54	—	—	—	—	—	—
	—	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach	1.200	—	—	—	—	—	—	—
	119–127	Zwroty pożyczek na cele przemysłowe	10.911	37	—	-	—	—	—	—
	—	Zasiłki bezzwrotne	89	52	—		—	-	—	—
XIII.	1	Dochody b. funduszów indemnizacyjnych	19.506	94	3	94	—	—	—	—
	2	Z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z r. 1873 .	2.800	04	—	—	—	—	—	—
XV.	1	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych	37.032	78	168.487	80	—		5	08
XVI.	7	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody . .	4.760	14	—	—	—	—	—	—
XVII	1	Dodatki do podatków . . .	3,786.182	90	1,555.755	82	—	—	—	—
		Rachunek bieżący funduszu pożyczkowego drogowego . .	—	—	—	—	—	—	76.383	33
		Rachunek bieżący kraj. składu publicznego w Krakowie .	49.181	92	21 819	89	—	—	—	—
		Rachunek przenośny krajow. składu publicznego w Krakowie	2.362	90	20.077	10	49.183	92	21.905	39
		Do przeniesienia . .	5,720.310	65	2,782.925	69	7,381.346	75	10,569.406	75

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia . .	5,720.310	65	2,782.925	69	7,381.346	75	10,569.406	75
XVII		Lokacya w Banku krajowym na rachunku przekazowym Nr. 112.	—	—	374.900	—	—	—	—	—
		Pożyczka z fund. budowli kulparkowskich	273.749	22	30.186	74	—	—	—	—
		Pożyczka do zwrotu od funduszu szpitala powszechnego we Lwowie	43.440	—	—	—	—	—	—	—
		Pożyczka do zwrotu od fund. zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie	43.922	06	186.473	37	—		—	—
		Rachunek czekowy funduszu krajowego w pocztowej kasie oszczędności	126	71	125	39	—	—	—	—
		Fundusz uposażenia kasy krajowej	2.644	17	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	6,084.192	81	3,374.611	17	7,381.346	75	10,569.406	75

II.

SZPITALE KRAJOWE.

	Str.
Krajowy szpital powszechny we Lwowie	321
„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.	343
„ szpital św. Łazarza w Krakowie.	365

II.

Krajowy szpital powszechny

we Lwowie.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Sumaryusz	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wynikłości w r. 1908.										
	Wydatki.											
I.	Płace i emolumenta etatowe	86.353	36	14.074	42	10.333	43	4.783	27	115.544	48	129.136
II.	Koszta utrzymania osób nieetat.: (1) zwyczajne	60.566	91	34.918	88	8.792	56	13.071	96	117.350	20	121.179
	(2) *nadzwyczajne*	**50**		**50**	—	—	—	—	—	**100**	—	**100**
III.	Pensye i emerytury	21.925	54	—	—	1.909	61	—	—	23.835	15	21.257
IV.	Zaopatrzenia i dary z łaski	728	60	—	—	59	40	—	—	788	—	1.188
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiert.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200
VI.	Remuneracye i zapomogi	2.637	05	1.242	70	301	50	416	75	4.598	—	5.700
VII.	Koszta gospodarcze: (1) zwyczajne	170.962	03	135.668	72	37.661	38	49.694	67	393.986	80	363.317
	(2) *nadzwyczajne*	**19.700**	—	**41**	**80**	9	90	**14**	30	19.766	—	19.816
VIII.	Koszta sanitarne: (1) zwyczajne	41.834	99	57.320	65	7.504	58	16.441	65	123.102	17	105.587
	(2) *nadzwyczajne*	**1.365**	—	—	—	**2.100**	—	—	—	**3.765**	—	**3.765**
IX.	Koszta kancelaryjne	2.415	22	2.773	24	469	47	837	08	6.495	01	7.180
X.	Koszta kapliczne	240	—	228	—	54	—	78	—	600	—	600
XI.	Utrzymanie budynków: (1) zwyczajne	17.675	94	13.502	62	3.726	45	6.968	81	41.873	82	36.300
	(2) *nadzwyczajne*	**20.222**	—	—	—	—	—	—	—	**20.222**	—	**20.222**
XII.	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	15	—	—	—	—	—	—	3.520	15	3.520
XIII.	Podatki i daniny	242	76	230	03	54	62	78	99	606	01	800
XIV.	Rozmaite	335.168	28	2.673	06	750	12	1.013	96	339.605	42	3.600
XV.	Zapomogi dla położnic	—	—	—	—	14.364	—	—	—	14.364	—	14.000
XVI.	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	—	—	12	30	—	—	12	30	100
XVII.	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	36.375	—	—	—	—	—	—	—	36.375	—	36.375
XVIII.	Spłata pożyczek	10.542	90	—	—	—	—	—	—	10.542	90	16.490
	Razem (1) zwyczajne	791.188	73	262.632	88	85.993	42	103.385	05	1,233.200	08	865.529
	Razem (2) *nadzwyczajne*	**41.337**	—	**91**	**80**	**2.409**	**90**	**14**	**30**	**43.853**	—	**13.903**
	Suma wydatków	832.525	73	262.724	68	88.403	32	93.400	25	1,277.053	98	908.432
		1,095.250 K. 41 g.				181.803 K. 57 g.						
	Dochody.											
I.	Dodatki	71.381	52	—	—	—	—	—	—	71.381	52	71.240
II.	Opłaty pośmiertne	25.575	14	—	—	—	—	—	—	25.575	14	25.000
III.	Zwroty kosztów leczenia	203.149	06	—	—	46.107	82	—	—	249.256	88	430.000
IV.	Dochody z realności i dóbr	2.720	84	—	—	2.000	—	—	—	4.720	84	2.500
V.	Rozmaite	4.039	30	—	—	100	—	—	—	4.139	30	1.700
VI.	Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu	405.349	—	—	—	28.000	—	—	—	433.349	—	218.401
VII.	Pożyczka inwestycyjna	104.070	18	—	—	—	—	—	—	104.070	18	37.458
	Razem	816.285	04	—	—	76.207	82	—	—	892.492	86	787.299
	Do tego:											
—	Dotacya z funduszu krajowego	278.965	37	—	—	105.595	75	—	—	384.561	12	121.133
	Suma dochodów	1,095.250	41	—	—	181.803	57	—	—	1,277.053	98	908.432

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K.	większe K.	
13.591	—	
3.829	—	
—	2.578	
400	—	
200	—	
1.102	—	
—	30.670	
50	—	
—	17.515	
—	—	
—	1.316	
—	—	
—	5.574	
—	—	
—	—	
193	—	
—	336.005	
—	364	
88	—	
—	—	
5.947	—	
25.350	394.022	
50	—	
25.400	394.022	
	368.622	

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami, bez względu na pobraną dotacyę, przedstawia następujące wyniki:

I. W oddziale chorych i klinik:

Wydatki preliminowane wynosiły	741.030 K.			
„ rzeczywiste wynosiły	1,095.250 „			
Wydatki *większe* o		354.220 K.		
Dochody preliminowane wynosiły	677.886 K.			
„ rzeczywiste wynosiły	816.285 „			
Dochody *mniejsze* o		138.399 K.		
Wynik mniej korzystny o różnicę w kwocie			215.821 K.	

II. W oddziale położnic i klinik:

Wydatki preliminowane wynosiły	167.402 K.			
rzeczywiste wynosiły	181.804 „			
Wydatki *większe* o		14.402 K.		
Dochody preliminowane wynosiły	109.413 K.			
rzeczywiste wynosiły	76.208 „			
Dochody *mniejsze* o		33.205 „		
Wynik mniej korzystny o sumę w kwocie			47.607 „	
Ogółem wynik był *mniej korzystny* o sumę w kwocie				263.428 K.
Zgodnie z więcej pobraną dotacyą od funduszu krajowego.				
Gdy jednak uwzględni się, że w zastępstwie c. k. Rządu poniesiono w r. 1908. na utrzymanie klinik wydatek w niezwróconej nam jeszcze kwocie				128.919 „
okaże się wynik **ogólny mniej korzystny** od budżetu o kwotę				134.509 K.

—	142	
—	2.575	
180.743	—	
—	2.221	
561	—	
—	214.948	
—	66.612	
181.304	286.498	
—	263.428	
181.304	549.926	
	368.622	

Wydatki. # 1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	Oddział chorych kliniczny K.	g.	Oddział położnic szpitalny K.	g.	Oddział położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki w r. 1908.										
	Wydatki.											
I.	**Płace i emolumenta etatowe:**											
1	Dyrektor:											
	a) płaca . . . . . K. 5.800·—											
	b) dodatek pięcioletni . . „ 800·—											
	c) 12 sągów drzewa a 35 K. „ 420·—	2.808	—	2.667	60	631	80	912	60	7.020	—	7.020
2	6 prymaryuszów:											
	a) płaca . . . . . K. 17.000·—											
	b) dodatki pięcioletnie . . „ 7.138·33	24.138	33	—	—	—	—	—	—	24.138	33	25.650
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa . . .	1.300	—	—	—	1.300	—	—	—	2.600	—	2.600
4	Kierownik oddziału chorób zakaźnych:											
	a) płaca . . . . . K. 3.000·—											
	b) dodatek pięcioletni . . „ 600·—	3.600	—	—	—	—	—	—	—	3.600	—	3.600
5	Chemik, płaca	2.400	—	—	—	—	—	—	—	2.400	—	2.400
6	10 sekundaryuszów I. klasy:											
	a) płaca:	14.166	65	—	—	4.000	—	—	—	18.166	65	20.000
	b) dodatek na mieszkanie											
7	10 sekundaryuszów II. klasy:											
	a) płaca	17.066	68	—	—	—	—	—	—	17.066	68	18.000
	b) dodatek na mieszkanie											
8	10 praktykantów lekarskich adjutum .	5.473	28	—	—	—	—	—	—	5.473	28	6.000
8a	Na uzupełnienie adjutów praktykantów lekarskich po 200 K. rocznie, po upływie każdego roku służby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800
9	Akuszerka I. klasy:											
	a) płaca . . . . . K. 800·—											
	b) dodatek pięcioletni . . „ 53·22											
	c) wikt . . . . . „ 69·98	—	—	—	—	923	20	—	—	923	20	1.454
10	Akuszerka II. kl.:											
	a) płaca . . . . . K. 600·—											
	b) dodatek pięcioletni . . „ 79·64											
	c) wikt . . . . . „ 69·98	—	—	—	—	749	62	—	—	749	62	1.280
11	2 kapelanów:											
	a) płaca . . . . . K. 2.400·—											
	b) dodatek na mieszkanie . „ 800·—	1.280	—	1.216	—	288	—	416	—	3.200	—	3.200
12	Rządca:											
	a) płaca . . . . . K. 2.668·88											
	b) dodatek pięcioletni . . „ 243·96											
	c) wikt I. klasy . . . „ 800·—											
	d) opał . . . . . „ 433·73											
	e) oświetlenie . . . . 54·24	1.680	52	1.596	31	378	07	546	11	4.200	81	4.332
13	2 oficyałów:											
	a) płaca . . . . . K. 4.400·—											
	b) dodatki aktywalne . . „ 769·—	2.067	60	1.964	22	475	20	671	98	5.169	—	5.600
14	3 asystentów:											
	a) płaca . . . . . K. 2.631·10											
	b) dodatki aktywalne . . „ 251·22	1.152	93	1.095	28	259	41	374	70	2.882	32	6.000
15	Asystent w izbie przyjęcia:											
	a) płaca . . . . . K. 1.370·55											
	b) 3 dodatki trzyletnie . „ —·—											
	c) wikt z piecz. II. kl. . „ 720·—	1.368	22	520	81	123	35	178	17	2.090	55	2.920
	Do przeniesienia . .	78.402	01	9.060	22	9.118	65	3.099	56	99.680	44	110.856

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.	K.	
—	—	
1.513	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu przeniesienia w stan spoczynku prymaryusza Dra Sawickiego z dniem 30. września 1908. (LW. 96.721|908.)
—	—	
—	—	
—	—	
1.833	—	
933	—	*Wydatki mniejsze*, z powodu interkalaryów.
527	—	
800	—	
531	—	
530	—	*Wydatki mniejsze*, ponieważ rolutum za wikt zostało wypłacone dopiero po uchwaleniu budżetu na rok 1908. od dnia 29. października 1908. (LW. 2138|909.) Wikt dla akuszerki dyżurnej zarachowano jak w latach dawniejszych w Rubr. VII. poz. 63. w kwocie 599 K. 70 g.
—	—	
131	—	
431	—	*Wydatki mniejsze*, z powodu wypłacenia powyższych poborów dopiero od dnia uchwały Sejmu t. j. 27. października 1908. (LW. 117.138|908.)
3.118	—	
829	—	*Wydatki mniejsze*, z powodu podanego przy poz. 12.
11.176	—	

Wydatki. # 1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki w r. 1908.										
I.	Z przeniesienia	78.402	01	9.060	22	9.118	65	3.099	56	99.680	44	110.856
16	Inspicyent:											
	a) płaca K. 1.370·55											
	b) 3 dod. trzyletni „ 472·22											
	c) wikt z piecz. II. kl. „ 720·—	1.025	11	973	85	230	65	333	16	2.562	77	2.920
17	3 praktykantów:											
	a) płaca K 2.117·64											
	b) dodatki aktywalne „ 48·—	866	25	822	94	194	91	281	54	2.165	64	4.000
18	Aptekarz:											
	a) płaca K 2.200·—											
	b) 2 dodatki pięcioletnie „ 400·—											
	c) dod. na mieszkanie „ 266·64	859	99	1.433	32	114	07	458	66	2.866	64	3.000
19	Maszynista:											
	a) płaca K. 1.200·—											
	b) dodatek osobisty „ 35·—											
	c) dodatek pięcioletni „ 200·—											
	d) wikt II. klasy „ 720·—	862	—	818	90	193	95	280	15	2.155	—	2.320
20	Woźny:											
	a) płaca K. 1.000·—											
	b) 4 dodatki pięcioletnie „ 240·—											
	c) dodatek osobisty „ 100·—											
	d) dodatek na ubiór „ 100·—	576	—	547	20	129	60	187	20	1.440	—	1.440
21	Odźwierny:											
	a) płaca K. 1.000·											
	b) dodatek osobisty „ 100·—											
	c) dodatek na ubiór „ 100·—	240	—	418	—	99	—	143	—	1.200	—	1.100
	Razem	83.131	36	14.074	43	10.081	43	4.783	27	112.070	49	125.636
	Do tego:											
22	Zaliczki na płace	3.222	—	—	—	252	—	—	—	3.474	—	3.500
	Suma rubryki I	86.353	36	14.074	43	10.333	43	4.783	27	115.544	49	129.136
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych:**											
23	Siostry Miłosierdzia:											
	a) płaca K. 3.840·—											
	b) *α*) wikt z pieczywem „ 10.550·71											
	β) 2 emerytek „ 480·—											
	c) *α*) ryczałt za pranie „ 1.044·—											
	β) „ „ „ 2 emer. „ 87·—	9.827	86	4.746	15	700	99	726	71	16.001	71	16.252
24	Pomocnik kapelana	160	—	152	—	36	—	52	—	400	—	400
25	Dyetaryusze	4.477	24	4.248	06	1.006	12	1.453	28	11.184	70	10.220
26	Dla 2 funkcyonaryuszów wikt z piecz.	144	—	820	80	194	40	280	80	1.440	—	1.440
27	2 stypendya stałe dla akuszerek	—	—	—	—	480	—	—	—	480	—	480
28	2 pomocników aptekarza	1.440	—	2.400	—	192	—	768	—	4.800	—	4.800
29	Pomocnik inspicyenta											1.200
29a	Służba oddziałowa:											
	a) płaca K. 20.926·22											
	b) wikt „ 34.026·84											
	d) gratyfikacye *α*) zwycz. „ 600·—											
	β) *nadzw.* remuneracya dla dozor. chor. i doz. klinik „ 100·—	50	—	50	—	—	—	—	—	100	—	100
	e) bluzy „ 2·668·—											
	f) na podwyższenie płac „ 800·—	31.682	29	16.100	17	3.959	25	7.279	35	59.021	06	63.225
30	Służba domu:											
	a) płaca K. 8.110·58											
	b) wikt „ 9.047·39											
	c) dodatek na mundur „ 350·—											
	d) gratyfikacye „ 200·—											
	e) podwyższenie płac „ —·—	10.409	59	3.985	02	1.642	97	1.670	39	17.707	97	16.870
	Do przeniesienia . { 1. zwyczajne	58.140	98	32.452	20	8.211	73	12.230	53	111.035	44	114.887
	{ 2. *nadzwyczajne*	50	—	50	—	—	—	—	—	100	—	100

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.	K.	
11.176	—	
357	—	*Wydatkom mniejsze* z powodu podanego przy poz. 12.
1.834	—	
133	—	*Wydatek mniejszy* z powodu przeniesienia w stan spoczynku b. aptekarza z dniem 30. września 1908. (LW. 67.083/08.)
165	—	*Wydatek mniejszy* jak przy poz. 12. podano.
—	—	
—	100	*Wydatek większy* zpowodowany wypłaceniem zastępcy odźwiernego dodatku osobistego (LW. 91.879/906).
13.665	100	
26	—	*Wydatek mniejszy* odpowiednio do udzielonych zaliczek.
13.691	100	
13.591		
250	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistego kosztu wiktu.
—	—	
—	964	*Wydatek większy*, z powodu przyjęcia większej ilości dyetaryuszów na zastępstwo brakujących funkcyonaryuszów etatowych znajduje on pokrycie w interkalaryach Rubr. I. płace urzędników. (LW. 93.620/908, 10.481/908, 33.038/908.)
—	—	
—	—	
1.200	—	Nie było wydatku, ponieważ posady pomocnika inspicyenta nieobsadzono.
—	—	
4.204	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu interkalaryów i mniejszego wypłacenia dodatków na podwyższenie płac w ciągu roku.
—	838	*Wydatek wogóle większy*, wskutek podwyższenia płac i nieco droższego wiktu. (LW. 55.196/07.)
5.654	1.802	
—	—	

Wydatki.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	Oddział chorych klinieczny K.	g.	Oddział położnic szpitalny K.	g.	Oddział położnic klinieczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki w r. 1908.										
II.	Z przeniesienia . . { 1. zwyczajne . .	58.140	98	32.452	20	8.211	73	12.230	53	111.035	44	114.887
	{ 2. *nadzwyczajne* .	**50**	—	**50**	—	—	—	—	—	**100**	—	**100**
31.	Służba wspólna:											
	a) płaca . . . . . K. 3.772·12											
	b) wikt . . . . . „ 2.104·70											
	c) gratyfikacye . . . . „ 300·—											
	d) bluzy . . . . . „ 138·—	2.425	93	2.466	63	580	53	841	43	6.314	82	6.292
	Razem { 1) zwyczajne . .	60.566	91	34.918	83	8.792	56	13.071	96	117.350	26	121.179
	{ 2) *nadzwyczajne*	**50**	—	**50**	—	—	—	—	—	**100**	—	**100**
	Suma rubryki II. .	60.616	91	34.968	83	8.792	56	13.071	96	117.450	26	121.279
III.	**Pensye i emerytury.**											
32.	Finger Fryderyka wdowa po b. prof. klin.	630	—			—	—			630	—	630
33.	Neuhauser Karolina, „ „ „ prymar.	1.200	—			—	—			1.200	—	1.200
34.	Jaroszyńska Eugenia, „ „ „ oficyale .	606	42			59	98			666	40	666
35.	Köstlich Józefa, wdowa „ „ „ .	606	42			59	98			666	40	666
36.	Marczak Helena, „ „ „ pisarzu .	637	—			63	—			700	—	700
37.	Piro Karol, b. odźwierny	560	53			55	47			616	—	616
38.	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz . .	2.390	40			—	—			2.390	40	2.391
39.	Gralewska Zofia, wdowa po oficyale . .	1.046	50			103	50			1.150	—	1.150
40.	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	1.092	—			108	—			1.200	—	1.200
41.	Jedno dziecko po prym. Dr. Krówczyńskim	78	—			—	—			78	—	78
42.	Malinowski Erazm, b. rządca . . .	273	—			27	—			300	—	300
43.	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz . . .	764	40			75	60			840	—	840
44.	Bogusz Wiktor, b. oficyał	1.230	32			121	68			1.352	—	1.352
45.	Dr. Głowacki Bolesław, b. dyrektor . .	3.676	40			363	60			4.040	—	4.040
46.	Berthleff Klementyna wdowa po dyrekt.	273	—			27	—			300	—	300
47.	Widman Michalina wdowa po prymar. .	1.200	—			—	—			1.200	—	1.200
48.	Maruszczak Karolina b. akuszerka . .	—	—			403	20			403	20	404
49.	Jezierska Leontyna, wdowa po pisarzu .	819	—			81	—			900	—	900
50.	Dr. Rożański Józef, b. prymar. (zmarł) .	—	—			—	—			—	—	—
51.	Strzelecki Władysław, b. oficyał „ .	—	—			—	—			—	—	—
52.	Lewicki Jan, b. pisarz	688	69			68	11			756	80	757
53.	Jurkiewicz Maryanna, wd. po portyerze	698	—			69	03			767	03	767
53a	Malinowska Matylda, wdowa po b. rządcy	1.001	—			99	—			1.100	—	1.100
53b	Chodzikiewicz Maryan, b. pisarz . . .	907	82			89	78			997	60	—
53c	Lisowski Jan, b. aptekarz	346	64			34	68			381	32	—
53d	Dr. Sawicki Edward, b. prymaryusz . .	1.200	—			—	—			1.200	—	—
	Suma rubr. III. .	21.925	54			1.909	61			23.835	15	21.257
IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**											
54.	Wacnik Agata, b. dozorczyni	128	—			—	—			128	—	128
55.	Grochowska Rozalia, wdowa po odźwiern. dar z łaski	218	40			21	60			240	—	240
56.	Witoszyńska Dominika, b. nadzor. pralni	—	—			—	—			—	—	400
57.	Sempik Marya, wdowa po parobku . .	109	20			10	80			120	—	120
58.	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz jednorazowy dar z łaski	182	—			18	—			200	—	200
59.	Dekańska Eugenia, wdowa po dyetaryuszu dożywotni dar z łaski	91	—			9	—			100	—	100
	Suma rubryki IV. .	728	60			59	40			788	—	1.188
V58.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**											
59.	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych . .	1.173	—	1.159	—	274	50	396	50	3.003	—	3.000
60.	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej 1 roku	395	—	—	—	—	—	—	—	395	—	1.500
61.	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych .	1.069	05	83	70	27	—	20	25	1.200	—	1.200
	Suma rubryki VI. .	2.637	05	1.242	70	301	50	416	75	4.598	—	5.700

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.	K.	
5.654	1.802	
—	—	
—	23	*Wydatek wogóle większy* wskutek podwyższenia płac i nieco droższego wiktu. (LW. 55.196/07.).
5.654	1.825	
5.654	1.825	
3.829		
—	—	
—	—	
—	—	
—	1	Drobna różnica.
—	—	
—	—	
1	—	Drobna różnica.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1	—	Drobna różnica.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	998	*Wydatki nieprelimiowane* stanowią nowo przyznane statutowe emerytury (LW. 84.967/07, 67.083/908, 96.721/908).
—	381	
—	1.200	
2	2.580	
	2.578	
—	—	
—	—	
400	—	*Wydatku nie było*, z powodu śmierci Witoszyńskiej.
—	—	
—	—	
—	—	
400	—	
200	—	*Nie było wydatku* z tego tytułu.
—	3	Drobna różnica.
1.105	—	*Wydatek mniejszy*, dla braku bezpłatnych praktykantów, pełniących służbę dłużej 1 roku.
—	—	
1.105	3	
1.102		

Wydatki.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	Oddział chorych kliniczny K.	g.	Oddział położnic szpitalny K.	g.	Oddział położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki w r. 1908.										
VII.	**Koszta gospodarcze.**											
62	Żywienie chorych:											
	a) Zwykła strawa i dodatki . . .	82.744	50	60.800	64	9.331	46	16.007	74	168.884	34	176.688
	b) 6 Sióstr Miłosierdzia w kuchni:											
	α) płaca . . . . . K. 960·—											
	β) wikt z pieczywem . „ 2.637·66											
	γ) ryczałt za pranie biel. „ 261·—	1.890	74	1.389	12	231	52	347	28	3.858	66	3.921
	c) koszta utrzymania służby kuchennej:											
	α) płaca . . . . . K. 2.182·85											
	β) wikt z pieczywem . „ 3.592·40											
	γ) gratyfikacye . . . „ 80·—											
	δ) na fartuchy, kaftany i czepki . . . . „ 156·—	2.945	51	2.164	05	360	68	541	01	6.011	25	6.180
	d) opał i para do gotowania w kuchni	2.603	06	2.051	43	341	90	512	86	5.509	25	3.300
	e) naczynia i sprzęty kuchenne . .	506	44	372	08	62	01	93	02	1.033	55	900
	f) pieczywo dla chorych	14.080	69	4.023	50	796	04	986	33	19.886	56	14.000
	g) wino dla chorych	2.506	34	1.510	40	71	96	215	60	4.304	30	4.600
63	Wikt II. klasy dla akuszerki dyżurnej K. 599·70											
64	Wikt I. kl dla lekarza i aptekarza dyżurnego . . . „ 1.403·49	910	79	—	—	1.092	40	—	—	2.003	19	1.450
65	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi w szpitalu i klinikach:											
	a) drzewem i węglem	14.703	31	22.809	59	10.513	88	13.072	52	61.099	30	41.140
	b) opał gazem aparatów sterylizacyjnych, kuchenek i wentylatorów . .	1.090	62	2.689	48	378	60	564	64	4.723	34	5.370
66	*a*) oświetlenie naftą z dotyczącemi potrzebami	2.692	71	2.067	49	346	96	10	28	5.117	44	5.920
	b) oświetlenie elektryczne	4.725	89	13.813	05	3.715	82	6.857	65	29.112	41	25.500
67	Sprzęty, zakupno i naprawa: 1) zwyczajne . 2) *nadzwyczajne*	5.691	33	5.117	87	801	95	1.894	61	13.505	76	9.100
—	Sprawienie nowych sprzętów i naczyń II. rata	**19.656**	—	—	—	—	—	—	—	**19.656**	—	**19.656**
68	Fiakrowe dla rządcy	160	—	152	—	36	—	52	—	400	—	400
69	Utrzymanie 1 konia z naprawą wozów: 1) zwyczajne . 2) *nadzwyczajne*	96	20	92	64	21	94	31	70	242	48	400
—	Na zakupno 1 konia	**44**	—	**41**	**80**	**9**	**90**	**14**	**30**	**110**	—	**160**
70	Utrzymanie ogrodu:											
	a) spacerowego i warzywn. K. 505·60											
	b) płaca ogrodn. z wiktem „ 1.107·—	677	44	592	27	140	27	202	62	1.612	60	1.520
71	Utrzymanie pralni:											
	a) opał, praczki i inne potrzeby . . . . . K. 17.857·09											
	b) 2 Siostry Miłos. w pralni:											
	α) płaca . . . . . „ 320·—											
	β) wikt z pieczywem . „ 879·22											
	γ) ryczałt za pranie biel. „ 87·—	9.986	36	3.216	56	3.316	20	2.624	19	19.143	31	14.807
	Do przeniesienia . 1. zwyczajne .	148.011	93	122.862	17	31.559	59	44.014	05	346.447	74	315.196
	2. *nadzwyczajne* .	**19.700**	—	**41**	**80**	**9**	**90**	**14**	**30**	**19.766**	—	**19.816**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K.	większe K.	
7.803	—	*Wydatek mniejszy*, na oddziałach szpitalnych wskutek mniejszej ilości dni żywienia. Część wydatków na oddziałach klinicznych zostanie zwróconą przez c. k. Skarb Państwa: Ilość dni leczenia wynosiła w roku 1908—269.017 dni, zaś w roku 1907—278·633 dni, była zatem mniejsza o 9.616 dni.
62	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu podanego w Rubr. II. poz. 23.
169	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż podwyższone pobory przyznano po uchwaleniu budżetu przez Sejm.
—	2.209	*Wydatek większy*, z powodu podrożenia węgla o 30%.
—	134	*Wydatek większy*, wskutek wyższych cen naczyń i większego zapotrzebowania.
—	5.887	*Wydatek większy*, wskutek płacenia o 30% wyższych cen za mąkę i zwiększenia porcyi pieczywa. (LW. 2.704|906.)
296	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od ordynacyj lekarskich.
—	553	*Wydatek większy*, znajduje pokrycie w zaoszczędzeniach Rubr. I. poz. 9. i 10. wydatków.
—	19.959	*Wydatek większy*, z powodu znacznego podrożenia węgla o 30% i długotrwałej zimy, przekroczenia na oddziałach klinicznych są zwrotne od c. k. Rządu.
647	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby.
804	—	*Wydatek wogóle większy*, na oddziałach klinicznych, odpowiednio do potrzeb klinicznych, wykazany będzie do zwrotu c. k. Rządowi.
—	3.612	
—	4.406	*Wydatek większy*, z powodu koniecznej potrzeby wymiany zniszczonych sprzętów tak na oddziałach szpitalnych, jakoteż i klinicznych (w kwocie 3.152 K. 48 g. ten ostatni przypada do zwrotu od c. k. Rządu.
—	—	Z kredytu tego wydano faktycznie 3.968 K. 48 g., zaś pozostałą resztę w kwocie 15.687 K.
—	—	52 g. przeniesiono do rachunku roku 1909.
157	—	*Wydatek mniejszy*, wedle istotnej potrzeby.
50	—	*Wydatek mniejszy*, albowiem konia kupiono za niższą cenę.
—	93	*Wydatek mniejszy*, wskutek wyższych cen robocizny i udzielenia gratyfikacyi ogrodnikowi. (LW. 123.771|908.)
—	4.336	*Wydatek większy*, wskutek droższego opału o 30% i większej ilości wypranej bielizny.
9.938 50	41.189 —	

Wydatki.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K. g.	Oddział chorych kliniczny K. g.	Oddział położnic szpitalny K. g.	Oddział położnic kliniczny K. g.	Razem K. g.	Kwota budżetem uchwalona
		Dochody w r. 1908.					
VII.	Z przeniesienia . { 1. zwyczajne .	148.011 93	122.862 17	31.559 59	44.014 05	346.447 74	315.196
	{ 2. *nadzwyczajne* .	**19.700** —	**41 80**	**9 90**	**14 30**	**19.766** —	**19.816**
72.	Bielizna, pościel i odzież:						
	a) zakupno i naprawa. . K. 28.188·26						
	b) 3 Siostry Miłosierdzia w mag. biel. i szwalni:						
	α) płaca . . . . . „ 480·—						
	β) wikt z piecz. i dodat. „ 1.318·83						
	γ) ryczałt za pranie biel. „ 139·50	16.036 19	6.560 55	4.417 59	3.103 26	30.117 59	29.461
73.	Słoma do sienników	1.188 82	— —	— —	— —	1.188 82	900
74.	Opłata za wodę z wodociągów miejskich	5.725 09	6.246 —	1.684 20	2.577 36	16.232 65	17.760
	Razem { 1) zwyczajne .	170.962 03	135.668 72	37.661 38	49.694 67	393.986 80	363.317
	{ 2) *nadzwyczajne*	**19.700** —	**41 80**	**9 90**	**14 30**	**19.766** —	**19.816**
	Suma rubryki VII. .	190.662 03	135.710 52	37.671 28	49.708 97	413.752 80	383.133
VIII.	**Koszta sanitarne.**						
75.	Lekarstwa: { 1) zwyczajne .	11.649 87	18.765 21	1.669 06	5.937 87	38.022 01	36.000
	{ 2) *nadzwyczajne*						
—	Na surowicę przeciwzakaźną	**500** —	— —	— —	— —	**500** —	**500**
76.	Utrzymanie apteki:						
	2 Siostry Miłosierdzia w magazynie sanitarnym:						
	a) płaca . . . . . K. 320·—						
	b) wikt z pieczywem i dod. „ 879·22						
	c) ryczałt za pranie bielizny „ 87·—	385 86	643 11	51 45	205 80	1.286 22	1.307
77.	2 laborantów do apteki:						
	a) 1 laborant płaca)						
	b) 1 pomocnik „) . . . K. 1.033·91						
	c) wikt z piecz. dla pomoc. „ 302·05						
	d) gratyfikacye . . . . „ 60·—	418 79	697 98	55 84	223 35	1.395 96	1.380
78.	Ambulatoryum	2.157 30	5.000 55	407 26	109 37	7.674 48	11.910
79.	Potrzeby sanitarne	19.512 65	25.774 16	4.150 57	8.25 26	57.687 64	37.820
80.	Szczudła, buty, opaski, okulary itp. . .	1.708 60	350 60	522 —	262 —	2.843 20	3.470
81.	Laboratoryum	600 —	86 76	5 —	— —	691 76	1.200
82.	Wino stare dla ciężko chorych . . .	— —	474 60	— —	234 95	709 55	1.000
83.	Instrumenta chirurgiczne 1) zwyczajne .	3.174 98	5.353 15	587 10	1.176 12	10.291 35	9.000
	2) *nadzwycz.* .	— —	— —	— —	— —	— —	—
	a) na zakupno mikroskopu dla oddziału zakaźnego	**865** —	— —	— —	— —	**865** —	**865**
	b) na zakupno sterylizatorów dla oddziału położniczego	— —	— —	**2.400** —	— —	**2.400** —	**2.400**
84.	Koszta pogrzebowe	2.226 94	174 53	56 30	42 83	2.500 —	2.500
	Razem { 1) zwyczajne .	41.834 99	57.320 65	7.504 58	16.441 95	123.102 17	105.587
	{ 2) *nadzwyczajne*	**1.365** —	— —	**2.400** —	— —	**3.765** —	**3.765**
	Suma rubryki VIII. .	43.199 99	57.320 65	9.904 58	16.441 95	126.867 17	109.352
IX.	**Koszta kancelaryjne.**						
85.	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne	2.415 22	2.773 24	469 47	837 68	6.495 61	5.180
X86.	**Koszta kapliczne**	240 —	228 —	54 —	78 —	600 —	600

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.	K.	
9.938	41.189	
50	—	
—	657	*Wydatek większy*, zpowodowany podrożeniem materyałów surowych i odpowiedni do ilości wydzielonej z użytku bielizny.
—	289	*Wydatek większy*. z powodu podrożenia słomy o 2 K. 20 g. na 100 klg.
1.527	—	*Wydatek mniejszy*, wskutek mniejszego zapotrzebowania wody na oddziałach klinicznych.
11.465	42.135	
50	—	
11.515	42.135	
	30.620	
—	2.022	*Wydatek większy*, na oddziałach klinicznych o kwotę 2.103 K. 08 g. która przypada do zwrotu od c. k. Rządu.
—	—	
21	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu podanego w Rubr. II. poz. 23.
—	1	*Wydatek nieco, większy*, z powodu droższego wiktu.
4.236	—	*Wydatek mniejszy*. odpowiednio do ilości chorych leczonych ambulatoryjnie.
—	19.868	*Wydatek większy*, stosownie do zapotrzebowań szpitalnych i ordynacyj lekarskich wynosi na dzień leczenia w funduszu chorych tylko 10 g. zaś w roku poprzednim 1907 wydano na dzień leczenia w fund. chorych 10 g. w funduszu położnic 20 g. Przekroczenie na oddziałach klinicznych przypada do zwrotu od c. k. Rządu w kwocie 10.804 K. 58 g.
627	—	*Wydatki mniejsze*, wedle potrzeby.
508	—	
290	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od ordynacyj lekarskich.
—	1.291	*Wydatek większy*, na oddziałach klinicznych o kwotę 1.129 K. 27 g. przypada do zwrotu od c. k. Rządu.
—	—	
—	—	Z kredytu tego wydano faktycznie w tym roku 2.280 K. 18 g. zaś na rok 1909 przeniesiono resztę w kwocie 119 K. 82 g. na dalsze wydatki.
—	—	
—	—	
5.682	23.197	
—	—	
5.682	23.197	
	17.515	
—	1.316	*Wydatek większy*, przeważnie na oddziałach klinicznych o kwotę 1.120 K. 92 g., która przypada do zwrotu od c. k. Rządu.
—	—	

Wydatki.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	Oddział chorych kliniczny K.	g.	Oddział położnic szpitalny K.	g.	Oddział położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody w r 1908.										
XI.	**Utrzymanie budynków.**											
87	Konserwacye i reperacye:											
	(1) zwyczajne . .	12.072	44	9.737	64	2.000	—	4.985	14	28.795	22	27.000
	(2) *nadzwyczajne* .											
	a) urządzenie parni i łazienek w głównym gmachu	11.879	—	—	—	—	—	—	—	11.879	—	11.879
	b) sztachety żelazne przed gmachem głównym	5.923	—	—	—	—	—	—	—	5.923	—	5.923
	c) odgraniczenie budynku zamieszkałego przez dyrektora żelazną siatką wraz z bramami	1.970	—	—	—	—	—	—	—	1.970	—	1.970
	d) doprowadzenie wody użytkowej z własnej studni do gmachu . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	e) przestoczenie wychodków w wieżach gmachu głównego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	f) doprowadzenie wody gorącej . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) drenowanie gruntu pod mieszkaniem dyrektora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
88	Utrzymanie maszyny i wodociągów:											
	(1) zwyczajne . .	2.060	35	1.821	39	1.135	84	1.367	20	6.384	78	2.800
	(2) *nadzwyczajne* .											
	na zakupno przedmuchiwacza rur przy kotłach parowych	450	—	—	—	—	—	—	—	450	—	450
89	Pompowanie wody prądem elektrycznym.	2.451	77	872	38	242	31	242	31	3.808	77	3.600
90	Asekuracya budynków	355	38	372	01	182	70	134	36	1.045	05	1.100
91	Kominiarze i straż ogniowa	736	—	699	20	165	60	239	20	1.840	—	1.800
	Razem { 1) zwyczajne .	17.675	94	13.502	62	3.726	45	6.968	81	41.873	82	36.300
	{ 2) *nadzwyczejne*.	20.222	—	—	—	—	—	—	—	20.222	—	20.222
	Suma rubryki XI.	37.897	94	13.502	62	3.726	45	6.968	81	62.095	82	56.522
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**											
92	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k. = 14.080·60 kor. za część budynku użytego dawniej na oddział położnic . . .	704	—	—	—	—	—	—	—	704	—	704
93	5% od kwoty 26.030 złr. 11 kr. m. k. = 56.322·36 kor. za część budynku użytego dla oddziału chorych	2.816	15	—	—	—	—	—	—	2.816	15	2.816
	Suma rubryki XII. .	3.520	15	—	—	—	—	—	—	3.520	15	3.520
XIII. 94	**Podatki i daniny**	242	76	230	63	54	62	78	90	606	91	800
XIV.	**Rozmaite.**											
95	Utrzymanie biblioteki	773	50	—	—	76	50	—	—	850	—	850
96	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97	Przypadkowe:											
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	276	52	225	78	288	47	77	24	868	01	800
	b) ubezpieczenie służby od wypadków .	84	94	80	70	19	11	27	61	212	36	250
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	684	32	2.366	58	366	04	909	11	4.326	05	1.700
	d) fund. krajowemu zwrot zapłaconej przez c. k. Rząd V. raty z tytułu zaległych kosztów utrzymania chorych klinicznych	333.349	—	—	—	—	—	—	—	333.349	—	—
	Suma rubryki XIV.	335.168	28	2.673	06	750	12	1.013	96	339.605	42	3.600

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K.	większe K.	
—	1.795	*Wydatek większy*, na oddziale kliniki położ. wskutek nieprzewidzianej a koniecznej potrzeby naprawy dachu, przypada do zwrotu od c. k. Rządu.
—	—	
—	—	Kredyta przeniesiono w całości na rok 1909.
—	—	
—	—	Z roku 1907 przeniesiono resztę niewyczerpanego kredytu w kwocie 13.0339 K. 90 g., z której wydano 4.365 K. 20 g. resztę 8.674 K. 70 g. przeniesiono na rok 1909.
—	—	Resztę kredytu przeniesiono z roku 1907 w kwocie 3.448 K. 94 g. wydano w ciągu roku.
—	—	„ „ „ „ „ „ „ „ 2.595 „ 20 „ „ „ „ „
—	—	„ „ „ „ „ „ „ „ 1.696 „ 84 „ „ „ „ „
—	3.585	*Wydatek większy*, wskutek nieodzownych napraw urządzenia maszynowego w pralni, wymianę pasów urządzeń wodociągowych na oddziałach klinicznych, i t. p. wydatków.
—	—	
—	209	*Wydatek większy*, znajduje pokrycie w oszczędnościach Rubr. VII. poz. 74.
55	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od wymiaru premii.
—	40	*Wydatek większy*. zpowodowany nabyciem nowych realności.
55	5.629	
—	—	
55	5.629	
	5.574	
—	—	
—	—	
—	—	
193	—	*Wydatek mniejszy*, wedle wymiaru c. k. Administracyi podatków.
—	—	
—	—	
—	68	*Wydatek większy*, z powodu dłuższego zastępstwa odźwiernego. (LW. 135.520|908).
38	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od ilości ubezpieczonej służby.
—	2.626	*Wydatek większy*, gdyż prócz drobnych wydatków pokryto z tej pozycyi: zapomogę dla Bukhartowej Ludwiki 50 K. LW. 36.163|08, za przepisywanie protokołu stanu chorych 300 K. (LW. 27.802|08), zapomogę Dekańskiej 100 K. (LW. 27.197|08), Karaczewskiej Heleny 100 K. (LW. 53.362|08) i 50 K. (LW. 5125.348|08), Jaroszyńskiej Eugenii 40 K. (LW. 107.049|08), Głowińskiego 30 K. (LW. 119.44|08), wreszcie pokryto koszta prowadzenia rachónków klinicznych w kwocie 2.000 K. zwrotnych od c. k. Rządu.
—	333.349	*Wydatek nie preliminowany* stanowi zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych klinicznych, zapłaconej przez c. k. Rząd za lata poprzednie, które zwrócona została funduszowi Krajowemu.
38	336.043	
	336.005	

Wydatki. # 1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	Oddział chorych kliniczny K.	g.	Oddział położnic szpitalny K.	g.	Oddział położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki w r. 1908.										
XV.	**Zapomogi dla położnic.**											
98	Dla położnic opuszczających wraz z dziećmi zakład	—	—	—	—	14.364	—	—	—	14.364	—	14.000
XVI.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**											
99	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	—	—	12	30	—	—	12	30	100
XVII.	**Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitaliku św Zofii.**											
100	*a*) Ryczałt na utrzymanie i leczenie dzieci	36.000	—	—	—	—	—	—	—	36.000	—	36.000
	b) Subwencya na emeryturę Dr. Merczyńskiego	375	—	—	—	—	—	—	—	375	—	375
	Suma rubryki XV. .	36.375	—	—	—	—	—	—	—	36.375	—	36.375
XVIII.	**Spłata pożyczek.**											
101	Umorzenie pożyczki (101.400 K.) zaciągniętej w Banku krajowym na zakupno realności od Markowskiej: *a*) VI. i VII. rata w kapitale K. 873·49 *b*) odsetki . . . . . „ 3.949·70 *c*) dodat. administr. . . . „ 246·81 *d*) stempel do kwitu . . „ —·20	5.070	20	—	—	—	—	—	—	5.070	20	5.070
102	Amortyzacya p życzki (110.000 K.) na pokrycie wydatków nadzwyczajnych: *a*) I. rata w kapitale . . K. 421·46 *b*) odsetki . . . . . „ 2.191·57 *c*) dodatki administr. . . „ 136·97 *d*) stempel do kwitu . . „ —·10 *e*) rata wstępna . . . . „ 2.722·60	5.472	70	—	—	—	—	—	—	5.472	70	6.800
103	Umorzenie pożyczki (48.000 K.) zaciągnąć się mającej w Banku kraj. na kupno gruntów pod budowę klinik . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.620
104	Umorzenie pożyczki (882.500 K.) zaciągnąć się mającej w Banku kraj. na pokrycie kosztów budowy (czterech klinik) . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rubryki XVIII. .	10.542	90	—	—	—	—	—	—	10.542	90	16.490

Zamknięcie rachunku za rok 1908

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K.	K.	
—	364	*Wydatek większy*, odpowiednio do ilości położnic poddających się badaniom klinicznym.
88	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od ilości karmionych dzieci.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Z końcem r. 1908 pozostał dług w kapitale 98.496 K. 78 g.
1.327	—	*Wydatek mniejszy*, wedle planu umorzenia pożyczki. Z końcem roku 1908 pozostał dług w kapitale 109.578 K. 54 g.
4.620	—	*Wydatku nie było*, albowiem w roku 1908 nie zaciągnięto projektowanych pożyczek.
—	—	
5.947	—	

Dochody.

1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	Oddział chorych kliniczny K.	g.	Oddział położnic szpitalny K.	g.	Oddział położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody w r. 1908.										
	Dochody.											
I.	**Dodatki.**											
1.	Od c. k. Skarbu za 682 m. drzewa opałowego po 8 K. część przypadająca na te oddziały	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.240
2.	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodów z myta	71.381	52	—	—	—	—	—	—	71.381	52	68.000
	Suma rubryki I. .	71.381	52	—	—	—	—	—	—	71.381	52	71.240
II.3	**Opłaty pośmiertne**	25.575	14	—	—	—	—	—	—	25.575	14	23.000
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**											
4.	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	120.418	18	—	—	36.820	95	—	—	157.239	13	350.000
5.	Od samopłacących	62.528	08	—	—	9.128	47	—	—	71.656	55	66.000
6.	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	20.202	80	—	—	158	40	—	—	20.361	20	14.000
	Suma rubryki III. .	203.149	06	—	—	46.107	82	—	—	249.256	88	430.000
IV.	**Dochody z realności i ogrodu.**											
7.	Dochód z ogrodu szpitalnego	956	84	—	—	—	—	—	—	956	84	500
8.	Czynsz od c. k. Rządu za użyte ubikacye na szkołę i klinikę położnych . . .	—	—	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—	2.000
9.	Czynsz od nowo nabytych realności we Lwowie	1.764	—	—	—	—	—	—	—	1.764	—	—
	Suma rubryki IV. .	2.720	84	—	—	2.000	—	—	—	4.720	84	2.500
V.	**Rozmaite.**											
10.	Rozmaite nieprzewidziane	1.507	30	—	—	—	—	—	—	1.507	30	1.200
11.	Zwrot zaliczek na płace	2.532	—	—	—	100	—	—	—	3.632	—	3.500
	Suma rubryki V. .	4.039	30	—	—	100	—	—	—	4.139	30	4.700

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości mniejsze K.	W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości większe K.	Uzasadnienie różnic
3.240	—	*Dochodu nie było*, albowiem c. k. Skarb Państwa nie zamienił relutum na pobór drzewa w naturze pomimo urgensu (LW. 48.698 909) (Vide wykaz należytości czynnych i biernych).
—	3.382	*Dochód większy*, z powodu znaczniejszego wpływu z myta, pobieranego przez gminę miasta Lwowa.
3.240	3.382	
	142	
—	2.575	*Dochód większy*, zależny od ilości i wysokości pozostałych spadków.
192.761	—	*Dochód znacznie mniejszy*, wedle zlikwidowanych czterech rachunków kwartalnych, spowodowany trudnością przeprowadzenia korespondencyi w sprawie badania stosunków majątkowych leczonych chorych.
—	5.657	*Dochody większe*, zależne od ilości chorych samopłacących i obcokrajowych.
—	6.361	
192.761	12.018	
180.743		
—	457	*Dochód większy*, z powodu korzystniejszego zbioru jarzyn.
—	—	
—	1.764	*Dochód niepreliminowany*, stanowi czynsz z realności na gruntach nabytych pod budowę klinik przy ulicy Piekarskiej od p. Markowskiej, hr. Łosiowej, Dra Goreckiego i Dra Czer[illegible]go.
—	2.221	
—	307	*Dochód większy*, z powodu sprzedarzy w drodze licytacyi pozostałych po zmarłych depozytów w kwocie 1.373 K. 41 g.
868	—	*Dochód mniejszy*, odpowiednio do spłaconych zaliczek udzielonych w latach poprzednich.
868	307	
561		

Dochody 1. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona
		Dochody w r. 1908.										
VI.	**Subwencye i zwroty od c k Skarbu:**											
12	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych ponad taksę szpitalną w klinikach	405.349	—	—	—	28.000	—	—	—	433.349	—	218.401
	Suma rubryki VI. .	405.349	—	—	—	28.000	—	—	—	433.349	—	218.401
VII. 13	**Pożyczka inwestycyjna** zaciągnięta w Banku krajowym	104.070	18	—	—	—	—	—	—	104.070	18	37.458
14	**Dotacya z funduszu krajowego**	278.965	37	—	—	105.595	75	—	—	384.561	12	121.133

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości mniejsze K.	W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości większe K.	Uzasadnienie różnic
—	214.948	*Dochód większy*, ponieważ c. k. Skarb państwa zapłacił znaczniejszą kwotę 333.349 K. z tytułu nadwyżki kosztów utrzymania chorych na klinikach za lata ubiegłe. Wydatki za rok bieżący wynosiły:
—	214.948	*a)* na klinikach oddz. chorych kwotę . . . . . 262.724 K. 68 g. *b)* na klinice położniczo-ginekologicznej . . . . . 93.400 „ 25 „ razem kwotę . . . . 356.124 K. 93 g. Z tego przypada na mocy dodatkowej umowy zawartej z c. k. Rządem do LW. 105.141|07 na fundusz krajowy za 43.070 dni leczenia na oddz. chorych po 2 K. 09 g. jako rzeczywistym koszcie utrzymania chorego w szpitalu obliczonym przy LW. 64.374|909 . . . . . 90.016 K. 30 g. zaś za 17.794 dni leczenia na oddziale położ.-ginekologicznym po 2 K. 09 g. kwota . . 37.189 K. 46 g. 127.205 K. 76 g. Resztę wydatków po nad normę szpitalną w kwocie . . . . . 228.919 K. 17 g. obowiązany jest zwrócić c. k. Skarb Państwa na mocy wyż powołanej umowy. Gdy na rachunek tej na należytości zapłacił c. k. Rząd w ciągu 1908 kwotę . . . . . 100.000 „ — „ pokryć musiano zastępczo resztę w kwocie . 128.919 K. 17 „ z dotacyi funduszu krajowego i kwotę tą przypisano do zwrotu od c. k. Rządu (Vide wykaz należytości czynnych i biernych na ostatniej stronicy zamknięcia).
—	66.612	*Dochód większy*, stanowi pożyczka zaciągnięta w Banku krajowym na pokrycie wydatków nadzwyczajnych, w latach 1907 i 1908 efektami w nominalnej wartości 110.000 K. za którą otrzymano w gotówce kwotę 104.070 K. 18 g. (Obacz Rubr. XVIII. poz. 102.)
—	263.428	*Dotacya większa*, na pokrycie znaczniejszych wydatków przeważnie na oddziałach klinicznych, (jako przy Rubr. VI. poz. 12 doch. wyjaśniono) tudzież z powodu mniej korzystnego wyniku w Rubr. III. dochodów- „Zwroty kosztów leczenia“.

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1908.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A. Wydatki.								
I.		**Płace i emelumenta etatowe.**								
	22	Zaliczki na płace	82	50	3.474	—	—	—	—	—
XI.		**Utrzymanie budynków.**								
	87	Konserwacye i reparacye . . .	9	88	—	—	—	—	—	—
XVI.		**Rozmaite.**								
	97	Rozmaite drobne	285	98	—	—	—	—	—	—
XVIII.		**Spłata pożyczek.**								
	101	Bankowi kraj. zwrot zaciągniętej pożyczki na kupno realności po śp. Markowskim w kwocie 101.400 K.	—	—	—	—	98.496	78	—	—
	102	Bankowi kraj. zwrot zaciągniętej pożyczki na pokrycie wydatków nadzwycz. w kwocie 110.000 K. .	—	—	—	—	—	—	109.578	54
	103	Reszta pożyczki chwilowej, zaciągniętej przez majątek zarodowy w kwocie 233·040 K. z fund. kraj. na zakupno realności od hr. Łosiowej Dr. Goreckiego i Dr. Czernego	—	—	—	—	43.440	—	—	—
		Suma A. .	378	36	3.474	—	141.936	78	109.578	54
		B. Dochody.								
I.	1	**Dodatki od c. k. Skarbu** za drzewo opałowe	4.430	—	3.240	—	—	—	—	—
II.	3	**Opłaty pośmiertne**	4.939	65	17.649	67	—	—	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	5	Od samopłacących	672	94	68	80	—	—	—	—
	6	Oo funduszów obcokrajowych . .	2.278	90	14	40	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych niewyśledzonych	320.819	40	248.478	91	—	—	—	—
VI.		**Subwencya i zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**								
	11	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych klinicznych ponad taksę szpitalną	162.202	46	128.919	17	—	—	—	—
	„	Zwrot kosztów urządzenia kliniki położniczo-ginekologicznej i szkoły położnic	499	44	—	—	—	—	—	—
	„	Zwrot kosztów robót dokonanych w klinice medycznej i chirurgicznej, przekraczających granice zwykłych robót szpitalnych . .	20.645	69	—	—	—	—	—	—
		Suma B. . .	516.488	48	398.370	95	—	—	—	—
		Do tego: Suma A. . .	378	36	3.474	—	141.936	78	109.578	54
		Razem . .	516.866	84	401.844	95	141.936	78	109.578	54
		Ogółem .	918.711	79	—	—	251.515	32	—	—
		Po strąceniu stanu biernego . .	251.515	32	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje czysty stan czynny . . .	667.196	47	—	—	—	—	—	—

II.

Krajowy zakład dla obłąkanych

na Kulparkowie.

LW. 74.221/1909.

2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki.			
I.	1-15	Płace i emolumenta etatowe	65.259	40	77.129
II.	16-21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	158.055	34	173.045
III.	22-37	Pensye i emerytury	16.071	18	15.255
IV.	38-41	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	664	—	664
V.	42	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	395	—	80
VI.	43-44	Remuneracye i zapomogi	3.014	97	3.020
VII.	45-54	Koszta gospodarcze zakładu: 1. zwyczajne	490.284	73	380.841
		2. *nadzwyczajne*	**46.083**	**20**	**46.997**
VIII.	55-58	„ „ folwarku	35.830	74	39.223
IX.	59-64	„ sanitarne 1. zwyczajne	22.952	80	16.850
		2. *nadzwyczajne*	**3.125**	**67**	**3.000**
X.	65	„ kancelaryjne	4.002	11	2.400
XI.	66	„ kapliczne	375	48	500
XII.	67-71	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń 1. zwyczajne	35.851	48	27.620
		2. *nadzwyczajne*	**19.349**	**72**	**20.200**
XIII.	72	Podatki z ekwiwalentem i daniny	92	12	130
XIV.	73-76	Rozmaite	8.650	55	7.080
XV	77	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	109	83	120
XVI.	78	Spłata pożyczek	86.471	97	86.436
		Razem: 1. zwyczajne	928.081	70	830.393
		2. *nadzwyczajne*	**68.558**	59	**70.197**
		Suma wydatków	996.640	29	900.590
		Dochody.			
I.	1	Odsetki od kapitałów i efektów	222	81	212
II.	2-3	Dodatki	200	—	1.500
III.	4-5	Dochody z dóbr	37.432	97	49.225
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	700.708	65	678.500
V.	9-13	Rozmaite	6 682	68	6.500
		Suma dochodów	745.247	11	735.937
		Do tego:			
—	14	Dotacya z funduszu krajowego	251.393	18	164.653
		Ogólna suma dochodów	996.640	29	900.590

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
11.870	—	
14.990	—	
—	816	
—	—	
—	315	
5	—	
—	109.444	
914	—	
3.392	—	
	6.103	
—	**126**	
—	1.602	
124	—	
—	8.231	
850	—	
38	—	
—	1.570	
10	—	
—	36	
30.429	128.117	
1.764	**126**	
32.193	128.243	
	96.050	
—	11	
1.300	—	
11.792	—	
—	22.208	
—	183	
13.092	22.402	
—	86.740	
13.092	109.142	
	96.050	

Porównanie sumaryczne.

Kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami.

Wydatki preliminowane wynosiły . .	900.590 K.		
„ rzeczywiste wynosiły . . .	996.640 „		
były zatem *większe* o . . .		96.050 K.	
Dochody preliminowane wynosiły . .	735.937 „		
„ rzeczywiste wynosiły . . .	745.247 „		
były zatem *większe* o		9.310 „	
Wynik z porównania *mniej korzystny* o . .		86 740 „	

a zgodny z więcej pobraną dotacyą od funduszu krajowego (poz. 14. dochodów).

Wydatki 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
I.		**Wydatki.**			
		Płace i emolumenta etatowe.			
	1	Dyrektor:			
		a) płaca . . . . 6.072 K. 21 g.			
		b) dod. funkcyjny . . 849 „ 22 „			
		c) l. dod. pięcioletni . . 336 „ 09 „	7.257	52	7.800
	2	3 prymaryuszów:			
		a) płaca . . . . 9.216 K. 63 g.			
		b) dod. funkcyjne . . 2.547 „ 66 „			
		c) dod. pięcioletnie . 1.517 „ 74 „	13.282	03	15.262
	3	3 sekundaryuszów:			
		a) płaca . . . . 6.054 K. 12 g.			
		b) dod. funkcyjne . . 2.547 „ 66 „			
		c) dod. pięcioletnie . 752 „ 74 „	9.354	52	10.217
	4	3 lekarzy asystentów:			
		a) płaca . . . . 3.711 K. 08 g.			
		b) dod. funkcyjne . 2.174 „ 44 „	5.885	52	7.500
	5	2 kapelanów:			
		a) płaca . . . . 1.600 K. — g.			
		b) relutum za wikt rz. k. kap. 816 „ — „			
		c) wikt w naturze gr. k. kap. 849 „ 29 „			
		d) dod. pięcioletnie . . 600 „ — „	3.865	29	3.832
	6	Rządca:			
		a) płaca . . . . 2.360 K. 55 g.			
		b) wikt I. klasy . . . 844 „ 91 „	3.205	46	3.800
	7	2 oficyałów:			
		a) płaca . . . . 4.420 K. — g.			
		b) dod. funkcyjne . . 1.044 „ 43 „			
		c) dod. pięcioletnie . . 1.118 „ 34 „	6.582	77	7.386
	8	3 asystentów:			
		a) płaca . . . . 3.754 K. 14 g.			
		b) dod. funkcyjne . 2.042 „ 86 „			
		c) dod. pięcioletnie . 79 „ 98 „	5.876	98	7.520
	9	2 praktykantów	—	—	3.552
	10	Maszynista:			
		a) płaca . . . . 1.200 K. — g.			
		b) relutum za wikt . . 720 „ — „	1.920	—	1.920
	11	Inspicyent zakładu:			
		a) płaca . . . . 1.321 K. 38 g.			
		b) dod. funkcyjny . . 734 „ 43 „	2.055	81	2.400
	12	Woźny.			
		a) płaca . . . . 1.000 K.			
		b) dod. na ubiór . . . 100 „			
		c) dod. osobisty . . . 50 „			
		d) 4 dod. pięcioletnie à 60 K. . 240 „	1.390	—	1.390
		Do przeniesienia	60.675	90	72.579

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
542	—	
1.980	—	*Wydatki mniejsze*, z powodu wypłacenia przyznanych uchwałą Sejmu z dnia 27 Października 1908 podwyższonych poborów, dopiero od dnia uchwały. (LW. 117.139/08).
863	—	
1.615	—	
—	33	*Wydatek większy* z powodu droższego wiktu.
595	—	
803	—	*Wydatki mniejsze* z powodu jak przy pozycyi 1. i wskutek interkalare.
1.643	—	
3.552	—	*Wydatku niebyło* — gdyż ustanowionych posad nie obsadzono — natomiast utrzymywano większą ilość dyetaryuszy. (Vide Rubryka II. poz. 17 wydat.).
344	—	*Wydatek mniejszy* z powodu podanego przy poz. 1.
—	—	
11.937	33	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia .	60.675	90	72.579
I.	13	Odźwierny przy furcie zakładowej:			
		a) płaca . . . . 1.000 K.			
		b) dod. na ubiór . . 100 „			
		c) dod. osobisty . . . 50 „			
		d) 3 dod. pięcioletnie à 60 K. . 180 „	1.330	—	1.330
	14	Odźwierny przy bramie wjazdowej:			
		a) płaca . . . 1.000 K.			
		b) dod. na ubiór . . 100 „			
		c) 2 dod. pięcioletnie à 60 K. . 120 „	1.220	—	1.220
		Razem . .	63.225	90	75.129
		Do tego:			
	15	Zaliczki na płace	2.033	50	2.000
		Suma rubryki I. .	65.259	40	77.129
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**			
	16	26 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:			
		a) płaca . . . . 3·440 K. — g.			
		b) wikt z pieczywem i dod. . 12.517 „ 76 „	14.957	76	15.860
	17	Dyetaryuszy:			
		a) płaca . . . . 4.603 K. 50 g.			
		b) relutum za wikt . . 2.466 „ 20 „	7.069	70	2.904
	18	Służba wyższa:			
		a) płaca ślusarza starszego . 720 K — g			
		„ ślusarza . . 592 „ 80 „			
		„ stolarza . . 480 „ — „			
		„ krawca . . 480 „ — „			
		„ szewca . . 480 „ — „			
		„ introligatora . 360 „ — „			
		„ lakiernika . 480 „ — „			
		„ palaczy . . . 3.015 „ 46 „			
		„ chłopca w ślusarni . — „ — „			
		„ pom. odźwiernego przy bramie głównej — „ — „			
		b) wikt z pieczywem 16 osób służby wyższej . 6.300 „ 09 „			
		c) bluzy i fartuchy . . 195 „ — „			
		d) gratyfikacye . . . 250 „ — „	13.353	35	15.043
	19	Służba oddziałowa			
		a) płaca . . . . 42.894 K. 61 g.			
		b) dod. z tytułu podwyższenia za każdy rok służby . } 5.008 „ 41 „			
		c) na podwyższenie płac .			
		d) wikt z pieczywem . . 59.409 „ — „			
		e) bluzy . . . . 4.694 „ — „			
		f) gratyfikacye . . 1.000 „ — „	113.006	02	127.230
		Do przeniesienia .	148.386	83	161.037

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
11.937	33	
—	—	
—	—	
11.937	33	
—	34	*Wydatek nieco większy* odpowiednio do udzielonych zaliczek, znachodzi pokrycie w Rubr. V. dochodów poz. 11
11.937	67	
11.870		
902	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ zamiast 26 Sióstr było tylko 23 Sióstr.
—	4.166	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości dyetaryuszów przyjętych na nieobsadzone posady funkcyonaryuszów etatowych, znajduje zupełne pokrycie w Rubr. I. od poz 7—9.
1.690	—	*Wydatek mniejszy*, wskutek interkalaryów — niemniej z powodu, że preliminowane podwyżki poborów, nie mogły być przed uchwałą Wys. Sejmu wypłacone.
14.224	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ przewidziane budżetem powiększenie służby nastąpiło dopiero po uchwaleniu budżetu przez Wysoki Sejm t. j. po 29. października 1908.
16.816	4.166	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia	148.386	83	161.037
II.	20	Premia dla dozorców	119	50	240
	21	Służba domu:			
		a) płaca . . . 4.632 K. 13 g.			
		b) wikt z pieczywem . 4.544 „ 88 „			
		c) bluzy . . . 247 „ — „			
		d) gratyfikacye . . . 125 „ — „	9.549	01	11 768
		Suma rubryki II.	158.055	34	173.045
III.		**Pensye i emerytury.**			
	22	Dr. Dobiński Włodzimierz b. prymaryusz	1.133	32	1.134
	23	Węgrzyn Jan b. dozorca	120	—	120
	24	Krzyżak Antoni b. dozorca	288	—	288
	25	Dr. Pluciński Michał b. prymaryusz	3.595	20	2.596
	26	Dżuła Roman b. dozorca	160	—	160
	27	Długosz Apolonia b. dozorczyni	192	—	192
	28	Hinke Filomena b. dozorczyni	272	—	272
	29	Olszowy Jędrzej b. dozorca	64	—	64
	30	Sebzda Katarzyna b. dozorczyni	288	—	288
	31	Kalita Karol b. oficyał, emerytura . 3.114 — K.			
		„ „ „ „ stały dar z łaski 506 — „	3.620	—	3.621
	32	Neusserowa Emilia, wdowa po dyrektorze	1.400		1.400
	33	Mroczko Rozalia b. dozorczyni	192	—	192
	34	Fanti Stanisław b. rządca	3.124	80	3.125
	35	Wyłyczakowska Paulina b. dozorczyni	175	44	176
	36	Borysławski Dmytro b. dozorca	175	44	175
	37	Lisicki Jan b. dozorca	451	20	452
	37a	Krogulska Zofia wdowa po pisarzu	711	--	—
	37b	Łuczków Paraskewia b. dozorczyni	108	78	—
		Suma rubryki III.	16.071	18	15.255
IV.		**Zaopatrzenia odstawne i dary z łaski.**			
	38	Tobiasiewicz Edward dożywotnia zapomoga	120	—	120
	39	Kamiński Jan „ „	72	—	72
	40	Kubiakiewicz Franciszka, wdowa po maszyniście	400	—	400
	41	Kuźmicha Onufry b. dozorca	72	—	72
		Suma rubryki IV.	664	—	664

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
16.816	4.166	
121	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ dozorcy Andrzejowi Łęgowy przypadnie premia dopiero w r. 1909.
2.219	—	*Wydatek mniejszy*, z powodów podanych przy poz. 19.
19.156	4.166	
14.990		
1	—	Drobne różnice wynikłe z zaokrąglenia kwot preliminowanych.
—	—	
—	—	
1	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1	—	
	711	*Wydatki nieprelimino wane*, spowodowane przyznaniem nowych emerytur.
	109	
4	820	
	816	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
V.	42	**Odprawy i spłaty kwartatów pośmiertnych.**	395	—	80
VI.		**Remuneracye i zapomogi**			
	43	Za sprawdzanie recept	14	97	20
	44	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych	3.000	—	3.000
		Suma rubryki VI.	3.014	97	3.020
VII.		**Koszta gospodarcze zakładu.**			
	45	Żywienie chorych:			
		a) zwykła strawa i dodatki	286.818	79	216.300
		b) 7 Sióstr Miłosierdzia w kuchni:			
		α) płaca 1.120 K. — g.			
		β) wikt z dodatkami 3.692 „ 64 „	4.812	64	3.050
		c) służba kuchenna i magazynowa			
		α) płaca 2.603 K. 66 g			
		β) wikt 3.996 „ 32 „			
		γ) fartuchy, czepki i bluzy 210 „ — „			
		δ) gratyfikacye 100 „ — „	6.909	98	7.552
		d) opał do kuchni	7.619	58	6.500
		e) naczynia i sprzęty kuchenne	2.232	13	1.400
		f) pieczywo z piekarzem i drzewem	60.868	43	35.000
	46	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi	66.932	25	35.000
	47	Oświetlenie { 1. zwyczajne 12.362·91 K. na elektrykę 751·01 „ 2. *nadzwyczajne*	13.113	92	8.506
	—	na zakupno 8 latarń	**306**	—	**306**
	48	Sprzęty gospodarcze:			
		a) zakupno i naprawa { 1. zwyczajne 2. *nadzwyczajne*	10.073	43	6.000
		I. na urządzenie telefonów wewnętrznych III. i IV. rata 3.351 K. — g.			
		II. na sprawienie 200 łóżek zwykłych i 20 siatkowych. 11.602 „ 58 „			
		III. na zakupno 200 szafeczek 4.500 „ — „			
		IV. „ „ 9 wózków do śmiecia 720 „ — „			
		V. na zakupno pułek do magazynu rzeczy chorych 1.483 „ 96 „			
		VI. na urządzenie 12 separatek dla chorych I. i II. kl. 6.019. „ 66 „	**27.677**	**20**	**28.591**
		Do przeniesienia { 1. zwyczajne 2. *nadzwyczajne*	409.381 **27.983**	15 **20**	319.308 **28.897**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	315	*Wydatek większy*, zależny od wypadku śmierci funkcyonaryuszów.
5	—	*Wydatek mniejszy* niedający się naprzód ściśle obliczyć.
—	—	
5	—	
—	20 519	*Wydatek, większy*, z powodu większej ilości dni leczenia jakto preliminarzem przewidziano tudzież podrożenia niektórych artykułów żywności. Ilość dni leczenia w roku 1908 wynosiła . . 503.199 dni zaś w roku 1907 tylko . . . . . 457.028 „ była zatem większa o . 46.171 dni.
—	1.763	*Wydatek większy*, ponieważ zamiast 5 Sióstr jak przewidziano budżetem, zajętych było w rzeczywistości 7 Sióstr, również z powodu nieco droższego wiktu.
642	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu częstych zmian dziewek kuchennych i wynikłych z tego interkalaryów.
—	1.120	*Wydatek większy*, z powodu podrożenia węgla.
—	832	*Wydatek większy*, z powodu naprawy znacznej ilości zniszczonych naczyń miedzianych.
—	25.869	*Wydatek większy*, spowodowany wyższemi cenami mąki tudzież podrożenia opału, wreszcie większej ilości dni leczenia.
—	31.932	*Wydatek większy*, wskutek podrożenia węgla i z powodu bardzo ostrej zimy.
—	4.608	*Wydatek większy*, z powodu większego zapotrzebowania i produkcyi światła elektrycznego dla oświetlenia kuchni, pralni i hali maszynowej.
—	—	
—	4.073	*Wydatek większy*, z powodu sprawienia 160 ławek do parku i ogrodów spacerowych, wózków do wożenia potraw. (LW. 27858/08) dwóch wag do ważenia osób (LW. 53810/08) budżetem nieprzewidzianych — wreszcie wymiany zniszczonych, sprzętów i znacznej ilości szczotek w ciągu roku.
914	—	*Wydatek mniejszy*, odpowiednio do rzeczywistej potrzeby.
642	90.716	
914	—	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
VII.		Z przeniesienia . { 1. zwyczajne .	409.381	15	319.308
		{ 2. *nadzwyczajne*	**27.983**	**20**	**28.897**
	49	*b*) Siostra Miłosierdzia w magazynie sprzętów			
		a) płaca . . . 160 K. — g.			
		β) wikt z dodatkami . 527 „ 52 „	687	52	610
	49	Utrzymanie 2 par koni z woźnicami, naprawą wozów, uprzęży i t. p. { 1. zwyczajne	6.267	36	4.200
		{ 2. *nadzwyczajne*			
	—	Na kupno powozu	**1.100**	—	**1.100**
	50	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych wraz z utrzymaniem ogrodniczka . .	230	99	1.048
	51	Utrzymanie pralni:			
		a) drzewo, mydło i inne potrz. 9.610 K. 45 g.			
		b) utrzymanie służby z wiktem 4.722 „ 83 „			
		c) gratyfikacye . . . 80 „ — „	14.413	28	12.179
		2 siostry Miłosierdzia w pralni:			
		a) płaca . . . 320 K. — g.			
		β) wikt z pieczywem i dod. 1.055 „ 04 „	1.375	04	1.220
	52	Bielizna, pościel i odzież:			
		a) zakupno i naprawa: . { 1. zwyczajne	26.472	20	26.500
		{ 2. *nadzwyczajne*	**17.000**	—	**17.000**
		b) 2 Siostry Miłosierdzia:			
		a) płaca . . 320 K. — g.			
		β) wikt z dodatkami . 1.055 „ 04 „	1.375	04	1.220
		c) szwaczki . . .			
		d) 1 dozorczyni płaca i wikt III. kl. z kolacyą mięsną . . .	3.100	82	3.056
	53	Słoma do sienników	6.721	26	2.500
	54	Opłata za wodę z wodociągów miejskich .	20.260	07	9.000
		Razem { 1. zwyczajne	490.284	73	380.841
		{ 2. *nadzwyczajne*	**46.083**	**20**	**46.997**
		Suma rubryki VII. .	536.367	93	427.838
VIII.		**Koszta gospodarcze folwarku.**			
	55	Gospodarstwo rolne z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów	29.520	93	35.103
	56	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika	5.680	81	3.480
	57	Podatek gruntowy z ekwiwalentem . . .	354	—	360
	58	Asekuracya budynków gospodarskich i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku	275	—	280
		Suma rubryki VIII. .	35.830	74	39.223

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
642	90.716	
914	—	
—	78	*Wydatek większy*, z powodu droższego wiktu.
—	2.067	*Wydatek większy*, z powodu podrożenia paszy, ciągłej naprawy powozów i uprzęży już zużytych.
—	—	Cały kredyt nadzwyczajny w kwocie 1.100 K. przeniesiono na 1909 r.
817	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ ogrodnika przyjęto dopiero od 1. stycznia 1909 (vide Rubr. I. wyjaśnienie).
—	2.234	*Wydatek większy*, spowodowany większą ilością chorych, podrożenia opału — wreszcie koniecznej potrzeby przegotowywania bielizny w ługu sodowym. (LW. 35.302/08).
—	155	*Wydatek większy*, z powodu jak przy poz. 49.
28	—	*Wydatek mniejszy*, odpowiednio do zapotrzebowania.
—	—	Resztę niewyczerpanego kredytu w kwocie 700 K. przeniesiono na r. 1909.
—	155	*Wydatki większe*, z powodu jak przy poz. 49.
—	45	
—	4.221	*Wydatek większy*, z powodu znacznego podrożenia słomy, tudzież częstej zmiany sienników wskutek nagminnie panującej czerwonki.
—	11.260	*Wydatek większy*, ponieważ przy układaniu preliminarza, nie było odnośnych dat wykazujących ilość potrzebnej wody dla rozszerzonego zakładu.
1.487	110.931	
914	—	
2.401	110.931	
	108.530	
5.582	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż zaniechano kupna nierogacizny na targach wskutek wysokich cen, niemniej iż w tym roku nie zakupiono nowych krów w miejsce starych, wskutek czego też i dochód tego działu był mniejszy. (vide Rub. III. doch. poz. 4.)
—	2.201	*Wydatek większy*, znachodzi zupełne pokrycie w dochodach z ogrodu (vide Rub. III. doch. i poz. 5.)
6	—	*Wydatek mniejszy*, wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.
5	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do wysokości opłacanej premii asekuracyjnej.
5.593	2.201	
3.392		

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	59	Lekarstwa z apteki na recepty	1.656	09	1.200
	60	Lekarstwa w materyałach i potrzeby sanitarne	19.413	77	14 000
	61	Instrumenta chirurgiczne	273	88	300
	62	Utrzymanie prosektoryum	300	63	150
	63	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza { 1. zwyczajne	1.273	74	1.000
		{ 2. *nadzwyczajne*			
	—	Na zakupno karawanu	1.000	—	1.000
	64	Laboratoryum: { 1. zwyczajne	34	69	200
		{ 2. *nadzwyczajne*			
	—	Na urządzenie pracowni lekarskich III. rata	2.125	67	2.000
		Razem { 1. zwyczajne	22.952	80	16.850
		{ 2. *nadzwyczajne*	3.125	67	3 000
		Suma rubryki IX	26.078	47	19.850
X.		**Koszta kancelaryjne.**			
	65	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	4.002	11	2.400
XI.	66	**Koszta kapliczne**	375	48	500
XII.		**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**			
	67	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podług, czyszczenie kanałów i filtra { 1. zwyczajne	22.282	68	16.500
		{ 2. *nadzwyczajne*			
		a) na urz dzenie 6 warsztatów w pawilonach 2.868 K. 81 g.			
		b) na adaptacyę suteren w pawilonach 12.058 „ 95 „			
		c) na wymianę zn szczonych parkanów I. rata 3.421 „ 96 „	18.349	72	19.200
	68	Utrzymanie urządzeń mechanicznych	5.204	85	3.000
	69	Asekuracya budynków i ruchomości	2.318	18	2.000
	70	*a*) Czyszczenie kominów 1.855 K. — g.			
		b) Utrzymanie straży ogniowej 282 „ 79 „	2.137	79	2.120
		Do przeniesienia { 1. zwyczajne	31.943	50	23.620
		{ 2. *nadzwyczajne*	18.349	72	19.200

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	456	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości ciężko chorych i nagminnie panującej czerwonki, powodującej znaczny wydatek na desinfekcyę bielizny i pościeli.
—	5.414	
26	—	*Wydatek mniejszy*, wskutek zakupna mniejszej ilości instrumentów.
—	150	*Wydatki większe*, zależne od wypadków śmiertelności.
—	274	
—	—	Cały kredyt nadzwyczajny w kwocie 1.000 K. przeniesiono na rok 1909.
165	—	*Wydatki w ogóle mniejsze*, wedle potrzeby.
—	126	
191	6 294	
—	126	
191	6.420	
	6.229	
—	1.602	*Wydatek większy*, z powodu pomnożenia się czynności kancelaryjnych, wskutek rozszerzenia zakładu przez dobudowę pawilonów. (LW. 63079/08).
124	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.
—	5.782	*Wydatek większy*, spowodowany wymianą rur wodociągowych i odpływowych w pawilonach — nadto wskutek wykonania koniecznych a nie objętych budżetem robót. (LW. 132.711, 93.443, 93.439/08, 110.440/07).
850	—	*Wydatek mniejszy*, odpowiednio do rzeczywistej potrzeby. Z kredytu pod b.) na adaptacyę suteren przeniesiono kwotę 12.000 K. do rachunku roku 1909.
—	2.205	*Wydatek większy*, wskutek znaczniejszych reperacyi maszyn, które po długoletniem użyciu wymagają większych wkładów. (LW. 91.863 i 93.575/08).
—	318	*Wydatek większy*, zależny od wymiaru premii asekuracyjej.
—	18	*Wydatek większy*, wedle istotnej potrzeby.
—	—	
850	8.323	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
XII.	70	Z przeniesienia . { 1. zwyczajne .	31.943	50	23.620
		{ 2. *nadzwyczajne*	**18.349**	**72**	**19.200**
	—	Na umundurowanie straży ogniowej *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**
	71	Utrzymanie dróg:			
		a) dojazdy ze Lwowa do Kulparkowa . 1.499 K. 97 g.			
		b) wewnątrz zakładu . 1.000 „ — „			
		c) toru kolejowego dojazdowego . . . . 1.408 „ 01 „	3.907	98	4.000
		Razem { 1. zwyczajne	35.851	48	27.620
		{ 2. *nadzwyczajne*	**19 349**	**72**	**20.200**
		Suma rubryki XII. .	55.201	20	47.820
XIII.	72	**Podatki z ekwiwalentem i daniny** . .	92	12	130
XIV.		**Rozmaite.**			
	73	Utrzymanie biblioteki lekarskiej . . .	691	90	500
	74	Książki i czasopisma dla chorych . . .	886	46	600
	75	Myto drogowe	263	02	240
	76	Przypadkowe:			
		a) ubezpieczenie służby i robotników od wypadków	543	06	400
		b) zabawy z tańcami i wycieczki chorych .	570	50	440
		c) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	1.039	08	1.000
		d) koszta komisyi	60	36	100
		e) koszta uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych	82	94	160
		f) ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dwórskiego	40	—	40
		g) fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału kraj. nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików	86	10	100
		h) zaliczki na koszta przywozu i odstawienia umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	1.855	48	1.000
		i) za użycie telefonu ze Lwowa do Kulparkowa	199	50	100
		Do przeniesienia .	6.318	40	4.680

Zamknięcie rachunku za rok 1908

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
870	8.323	
—	—	
92	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie było zasp śnieżnych.
92	8.323	
850	—	
942	8.323	
	7.381	
38	—	*Wydatek mniejszy*, wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.
—	192	*Wydatki większe*, z powodu koniecznej potrzeby zakupna nowych dzieł dla pomnożonego personalu lekarskiego, tudzież uzupełnienia biblioteki dla większej ilości chorych.
—	286	
—	23	*Wydatek większy*, spowodowany większą ilością jazd w sprawach służbowych.
—	143	*Wydatek większy*, odpowiednio do ilości ubezpieczonej służby.
—	130	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości chorych i dłuższych zapust.
—	39	*Wydatek większy*, zależny od wydatków chorób i ilości urlopów funkcyonaryuszy zakładowych.
40	—	
77	—	*Wydatki mniejsze*, wedle potrzeby.
—	—	
14	—	*Wydatek mniejszy* odpowiednio potrzebie.
—	855	*Wydatek większy*, z powodu zwiększonych kosztów odstawienia chorych, a zwrotach w całości od gmin przynależności. (Vide Rubr. V. poz. 10 dochodów).
—	100	*Wydatek większy*, z powodu podwyższenia należytości przez c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów.
131	1.768	

Wydatki. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
XIV.	76	Z przeniesienia	6.318	40	4.680
		k) czynsz najmu pomieszkań dla funkcyonaryuszy zakładu	1.600	—	1.600
		l) wynagrodzenie chorych za prace w kancelaryi zakładowej	504	60	600
		m) inne nieprzewidziane	227	55	200
		Suma rubryki XIV.	8.650	55	7.080
XV.	77	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	109	83	120
XVI.		**Spłata pożyczek.**			
	78	Umorzenie pożyczek zaciągniętych na budowę:			
		a) VI. i VII. rata kapitału z odsetkami od pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w kwocie 1,258.200 K. płatnych 1. kwietnia i 1. października 1908 r. po 31.455 K. 10 g.			
		1. w kapitale . . 10.850 K. 99 g.			
		2. w odsetkach . . 48.996 „ 70 „			
		3. dod. na administr. . 3.062 „ 31 „			
		4. stempel do kwitów . — „ 20 „	62.910	20	62.910
		b) III. i IV. rata kapitału z odsetkami od dodatkowej pożyczki w Banku krajowym w kwocie 352.800 K.			
		1. w kapitale . . 2.846 K. 28 g.			
		2. w odsetkach . . 13.885 „ 85 „			
		3. dod. administracyjne . 868 „ 07 „	17.600	20	17.600
		c) III. rata kapitału z odsetkami od pożyczki zaciągniętej z majątku zarodowego w kwocie 4.000 K.			
		1. w kapitale . . . 400 K — g.			
		2. 4% odsetki . . . 128 „ — „	528	—	528
		d) VII. i VIII. rata pożyczki zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczęd. w kwocie 80.800 K.			
		1. w kapitale . . 4.730 K. 23 g.			
		2. odsetki . . 703 „ 34 „	5.433	57	5.398
		Suma rubryki XVI.	86.471	97	86.436

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
131	1.768	
—	—	
95	—	*Wydatek mniejszy* spowodowany brakiem odpowiednio ukwalifikowanych chorych.
—	28	*Wydatek większy* odpowiednio do potrzeby.
226	1.796	
	1.570	
10	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.
—	—	Z końcem roku 1908 pozostał dług w kapitale 1,222.175 K. 95 g.
—	—	Z koncem roku 1908 pozostał dług w kapitale 346.427 K. 12 g.
—	—	Z końcem roku 1908 pozostał dług w kapitale 2.800 K.
—	36	*Wydatek większy,* spowodowany podwyższeeniem stopy procentowej w galicyjskiej Kasie oszczędności.
—	36	Z końcem roku 1908 pozostał dług w kapitale 12.869 K. 99 g.

Dochody. 2. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.	1	**Odsetki od kapitałów i efektów**	222	81	212
II.		**Dodatki.**			
	2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe	—	—	1.300
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	200	—	200
		Suma rubryki II.	200	—	1.500
III.		**Dochody z dóbr.**			
	4	Dochód z gospodarstwa rolnego, z chowu trzody, krowiarni i rzezi wołów	28.542	60	44.225
	5	Dochód z ogrodów	8.890	37	5.000
		Suma rubryki III.	37.432	97	49.225
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	564.127	28	560.000
	7	Od samopłacących	131.647	40	115.000
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	4.933	97	3.500
		Suma rubryki IV.	700.708	65	678.500
V.		**Rozmaite.**			
	9	Zwroty z zarobku chorych w myśl §. 22 statutu	1.377	11	1.100
	10	Zwroty zaległych kosztów przywozu i odstawienia	2.468	88	2.000
	11	Zwroty zaliczek udzielonych na płace	1.387	—	2.000
	12	Zwroty zarobku koni użytych dla folwarku	—	—	500
	13	Przypadkawe;			
		a ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych	884	40	500
		b) depozyta po zmarłych	258	80	500
		c) inne drobne nieprzewidziane	306	49	100
		Suma rubryki V.	6.682	68	6.500
—	14	**Dotacya z funduszu krajowego**	251.393	18	164.653

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	11	*Dochód większy*, odpowiednio do stanu efektów, będących własnością majątku zarodowego tego funduszu.
1.300	—	*Dochodu nie było*, gdyż c. k. Rząd przypadającej należytości do chwili zamknięcia rachunku pomimo urgensu nie zapłacił. (vide wykaz należytości czynnych i biernych).
—	—	
1.300	—	
15 682	—	*Dochód mniejszy*, spowodowany zaprzestaniem zakupna trzody chlewnej na bicie tudzież podrożenia paszy, wskutek nie uskutecznienia wymiany starych krów na nowe i dlatego nie uzyskano takich zysków jakie były preliminowane.
—	3 890	*Dochód większy*, gdyż zbiór jarzyn i warzyw był korzystniejszy.
15.682	3.890	
11.792		
—	4.127	*Dochód większy*, wskutek większej ilości kosztów leczenia przedłożonych do likwidacyi.
—	16.647	*Dochody większe*, odpowiednio do ilości chorych samopłacących i obcokrajowych.
—	1.434	
—	22.208	
—	277	*Dochód większy*, zależny od ilości chorych używanych do robót w zakładzie.
—	469	*Dochód większy*, z powodu energicznego ściągania zaległych należytości.
613	—	*Dochód mniejszy*, odpowiednio do udzielonych zaliczek w latach ubiegłych.
500	—	*Dochodu nie było*, gdyż nie używano koni zakładowych do robót na folwarku.
—	384	*Dochody w ogóle większe*, spowodowane zmiennością tego rodzaju dochodów.
41	—	
—	207	
1.154	1.337	
	183	
—	86 740	*Dochód większy*, z powodu niekorzystnego wyniku zamknięcia rachunków, jak wyjaśnienie przy poszczególnych pozycyach i na czele przy sumaryuszu w porównaniu sumarycznem.

Wykaz należytości czynnych i biernych z końcem roku 1908.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A. Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	15	Zaliczki na płace . . .	278	25	2.033	50	—	—	—	—
X.		**Koszta kancelaryjne.**								
	65	Zaliczki na stemple udzielone c. k. Prokuratoryi Skarbu do procesów o koszta leczenia . . .	54	92	—	—	—	—	—	—
XIV.		**Rozmaite.**								
	76	Zwrot utrzymania toru kolejowego	2	82	—	—	—	—	—	—
XVI.		**Spłata pożyczek.**								
	78	Bankowi krajowemu zwrot reszty zaciągniętej pożyczki na budowę i rozszerzenie zakładu kulparkowskiego w kwocie 1.258.200 K.	—	—	—	—	1,222.175	95	—	—
	„	Bankowi krajow. zwrot dodatkowej pożyczki zaciągniętej na budowę kulparkowską w kwocie 352.800 K.	—	—	—	—	346.427	12	—	—
	„	Majątkowi zarodowemu, tego funduszu zwrot reszty zaciągniętej pożyczki przez fundusz budowy pawilonów w kwocie 4.000 K.	—	—	—	—	2.800	—	—	—
	„	Kasie gal. oszcuęd. zwrot pożyczki zaciągniętej w kwocie 80.800 K.	—	—	—	—	12.869	99	—	—
		Suma A.	335	99	2.033	50	1,584.273	06	—	—
		B. Dochody.								
II.		**Dodatki.**								
	2	Od c. k. Skarbu, relutum za drzewo	1.300	—	1.300	—	—	—	—	—
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	7	Od samopłacących . . .	19.757	05	1.062	40	—	—	—	—
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych bublicznych . . .	13.650	40	742	40	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych i niezlikwidowanych	460.208	99	382.101	56	—	—	—	—
V.		**Rozmaite.**								
	10	Koszta przywozu i odstawienia przypadające do zwrotu od gmin przynależności	5.938	81	1.867	48	—	—	—	—
	13	Należytość z c. k. pocztowej kasy oszczędnościim. wart.	200	—	—	—	—	—	—	—
	„	Zaliczki na płace z lat ubiegłych .	704	—	—	—	—	—	—	—
		Suma B.	501.759	25	387.073	84	—	—	—	—
		do tego Suma A.	335	99	2.033	50	1,584.273	06	—	—
		Razem .	502.095	24	389.107	34	1,584.273	06	—	—
		Ogółem .	891.202	58	—	—	1,584.273	06	—	—
		a po strąceniu stanu czynnego .	—	—	—	—	891.202	58	—	—
		pozostaje *czysty stan bierny* . .	—	—	—	—	693.070	48	—	—

II.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

LW. 81.962/909.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział I. chorych	Oddział I. c. k. kliniki laryng.	Oddział II. położnic	Oddział II. c. k. szkoły położn.	Oddział III. syfilitycznych	Oddział III. c. k. kliniki syfilit.	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona
			Wynikłości w roku 1908.								
			K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.
		Wydatki.									
I.	1-22	Płace i emolumenta etat.	63.060 89	1.175 06	6.534 99	1.933 67	11.784 90	1.632 51	14 624 72	101.646 74	108.603
II.	23-30	Koszta utrzymania osób nieetatowych . . .	47.615 33	2.412 54	3.107 87	3.110 81	8.592 97	4.395 57	20.674 19	89.909 28	88.970
III.	31-46	Pensye i emerytury . .	15.097 47	— —	2.295 21	— —	4.955 57	— —	4.860 15	27.208 40	27.434
IV.	47-59	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski. . . .	1.088 40	— —	386 80	— —	428 20	— —	665 20	2.568 60	3.238
V.	60	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	100
VI.	61-62	Remuneracye i zapomogi	2.497 —	75 —	445 50	125 —	432 50	100 —	425 —	4.100 —	4.100
VII.	63-74	Koszta gospodarcze:									
		1. zwyczajne .	140.198 56	10.640 91	14.998 46	18.344 40	34.406 86	14.434 89	62.427 36	295.451 44	230.146
		2. *nadzwyczajne*	**1.382 40**	**86 40**	**172 80**	**115 20**	**432 —**	**144 —**	**547 20**	**2.880 —**	**2.780**
VIII	75-82	Koszta sanitarne:									
		1. zwyczajne .	118 006 84	2.432 62	4.331 81	4.755 67	7.388 97	2.799 19	4 229 95	143 944 15	54.757
		2. *nadzwyczajne*	**4.387 64**	**37 22**	**44 66**	**59 55**	**133 98**	**74 44**	**104 21**	**4.841 70**	**4.853**
IX.	83	Koszta kancelaryjne . .	1.876 97	117 31	237 72	193 38	586 55	230 46	752 18	3.994 57	2.600
X.	84	„ kapliczne . . .	447 99	28 —	56 —	37 33	140 —	46 67	177 33	933 32	962
XI.	85-90	Utrzymanie budynków:									
		1. zwyczajne .	12.875 11	470 52	877 32	1.097 16	2.933 24	1.072 76	3.344 11	22 670 22	19.086
		2. *nadzwyczajne*	**11.732 61**	**667 65**	**5.042 52**	**1.418 92**	**5.264 32**	**1.679 24**	**5.818 40**	**31.653 66**	**32.682**
XII.	91	Podatki i daniny . . .	1.848 77	30 88	61 76	41 18	154 40	51 47	195 58	2.384 04	2.292
XIII.	92-94	Rozmaite	3.375 55	107 83	339 41	143 77	818 90	179 72	782 93	5.748 11	3.090
XIV.	95	Zapomogi dla położnic .	— —	— —	5 520 —	— —	— —	— —	— —	5.520 —	6.000
XV.	96	Koszta utrzymania dzieci na bezpłatnym oddziale położnic	— —	— —	862 20	— —	— —	— —	— —	862 20	1.200
XVI.	97-98	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika	36.000 —	— —	12.062 40	— —	— —	— —	— —	48.062 40	48.000
XVII.	99-101	Zapisy	439 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	439 —	214
XVIII.	102	Wydatki konkurencyjne .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	100
XIX.	103	Dyety, koszta podróży i różne inne	633 12	— —	— —	— —	— —	— —	— —	633 12	200
XX.	104-108	Spłata pożyczek . . .	48.065 52	— —	1.974 42	— —	— —	— —	— —	50.039 94	52 487
		Razem 1. zwyczajne .	494.026 52	17.490 07	54.091 57	29.782 37	72.623 06	24.943 24	113.158 70	806.115 53	653.579
		Razem 2. *nadzwyczajne*	**17.502 65**	**791 27**	**5.259 98**	**1.593 67**	**5.830 30**	**1.897 68**	**6.499 81**	**39.375 36**	**40.315**
		Suma wydatków	511.529 17	18 281 34	59.351 55	31.376 04	78.453 36	26.840 92	119.658 51	845.490 89	693.894
			529.810 K. 51 g.		90.727 K. 59 g.		105.294 K. 28 g.				
		Dochody.									
I	1-3	Odsetki od kapitałów . .	36.253 63	— —	2.744 78	— —	409 —	— —	268 94	39.676 35	39.667
II.	4-12	Dochody z dóbr i realności	23.412 54	— —	1.603 81	— —	34 —	— —	29 —	25.079 35	25.156
III.	13-15	Zwroty kosztów leczenia	197.277 46	— —	40.267 61	— —	78.127 93	— —	86.920 52	402.593 52	458.000
IV.	16-17	Dochody rozmaite . .	3.385 71	— —	471 42	— —	656 18	— —	830 66	5.343 97	3.300
V.	18-24	Zwroty od c. k. Skarbu Państwa	51.818 55	— —	4.891 35	— —	2.500 —	— —	676 —	59.885 90	33.198
		Suma dochodów	312.147 89	— —	49.978 97	— —	81.727 11	— —	88.725 12	532.579 09	559.321
		Do tego:									
—	25	Dotacya z funduszu kraj.	217.662 62	— —	40.748 62	— —	23.567 17	— —	30.933 39	312.911 80	134.573
		Ogólna suma dochodów .	529.810 51	— —	90.727 59	— —	105294 28	— —	119658 51	845.490 89	693.894

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze K.	Wynikłości większe K.	Uzasadnienie różnic
6.956	—	
—	939	
226	—	
669	—	
100	—	
—	—	
—	65.306	
—	**100**	
—	89.187	
11	—	
—	1.395	
29	—	
—	3.584	
1.029	—	
—	92	
—	2.658	
480	—	
338	—	
—	63	
—	225	
100	—	
—	433	
2.447	—	
11.345	163.882	
1.040	**100**	
12.385	163.982	
	151.597	
—	9	
77	—	
55.406	—	
—	2.044	
—	26.688	
55.483	28.741	
—	178.339	
55.483	207.080	
	151.597	

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami.

Wydatki preliminowane wynosiły . . .	693.894 K.	
„ rzeczywiste wynosiły . . .	845.491 „	
zatem rzeczywiste *były większe o* . .		151.597 K.
Dochody preliminowane bez dotacyi wynosiły .	559.321 K.	
„ rzeczywiste bez dotacyi wynosiły . .	532.579 „	
zatem rzeczywiste *były mniejsze o* . .		26.742 „
Wynik w ogóle *jest mniej korzystny* o kwotę, .		178.339 K.
zgodnie z pobraną od funduszu krajowego większą dotacyą.		
Gdy się jednak uwzględni, że od c. k. Rządu przypadają za rok bieżący zwroty wydatków (vide wykaz należytości czynnych rubr. V.) włącznej kwocie .		20.281 „
okazuje się *wynik ogólny mniej korzystny* od budżetu tylko o kwotę		158.058 K.

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział I. c. k. kliniki laryng.	Oddział II. położnic	Oddział II. c. k. szkoły położn.	Oddział III. syfilitycznych	Oddział III. c. k. kliniki syfilit.	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona
		Wydatki w roku 1908.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.
I.	Z przeniesienia .	59.847 06	1.026 46	6.111 31	1.686 —	11.240 02	1.434 37	13.782 64	95.127 86	100.743
19	Dozorca domu:									
	a) płaca . . . 1.369·83 K.									
	b) wikt II. kl. (roz.) 720·— „									
	c) dod. trzyletni . 35·48 „	1.168 91	63 76	106 27	106 26	233 79	85 01	361 31	2.125 31	2.320
20	Woźny:									
	a) płaca . . . 1.000·— K.									
	b) dod. na mieszk. 200·26 „									
	c) „ „ ubiór . 103·44 „	717 02	39 11	65 19	65 19	143 41	52 15	221 63	1.303 70	1.360
21	Odźwierny:									
	a) płaca . . . 540·— K.									
	b) dod. na mieszk. 200·26 „									
	c) wikt II. kl. (rozm.) 620·67 „									
	d) dod. na ubiór . 103·44 „									
	e) 1 dod. pięciol. . 60·— „	838 40	45 73	76 22	76 22	167 68	60 98	259 14	1.524 37	1.680
	Razem .	62.571 39	1.175 06	6.358 99	1.933 67	11.784 90	1.632 51	14.624 72	100 081 24	106.103
22	Do tego:									
	Zaliczki na płace	1.389 50	— —	176 —	— —	— —	— —	— —	1.565 50	2.500
	Suma rubryki I. .	63.960 89	1.175 06	6.534 99	1.933 67	11.784 90	1.632 51	14.624 72	101.646 74	108.603
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**									
23	Siostry Miłosierdzia:									
	a) płaca . . . 3.266 40 K.									
	b) wikt. . . . 11.229·03 „									
	c) pranie bielizny 620·68 „	9.803 07	680 33	420 11	384 57	1.207 05	1 029 38	1.591 60	15.116 11	15.960
24	Pomocnik kapelana	440 —	24 —	40 —	40 —	88 —	32 —	136 —	800 —	800
25	2 ekspedyentów do apteki . .	3 336 —	120 —	144 —	192 —	432 —	240 —	336 —	4.800 —	4 800
26	Dyetaryusze, płaca	4.681 05	255 33	425 55	425 55	936 21	340 44	1.446 87	8.511 —	5.856
27	Stypendyum dla akuszerki . .	— —	— —	240 —	— —	— —	— —	— —	240 —	240
28	Służba wspólna:									
	a) płaca . . . 2.435·19 K.									
	b) wikt . . . 2.354·21 „									
	c) dod. na mieszk. dla stolarza . 200·26 „									
	d) gratyfikacye . 170·— „									
	e) bluzy . . . 80·— „	2.510 91	94 53	309 06	126 03	472 65	157 53	1.568 95	5 239 66	6.340
29	Służba oddziałowa:									
	a) płaca . . . 20.036·79 K.									
	b) wikt . . . 23.106·45 „									
	c) bluzy . . . 1.560·— „									
	d) gratyfikacye . 1.570 — „									
	e) podwyższenie płac . . . 839·— „	22.967 91	995 24	1.042 93	1.618 52	4.241 51	2.191 04	14 055 09	47.112 24	45.730
30	Służba domu:									
	a) płaca . . . 3.874·— K.									
	b) wikt . . . 3.906·27 „									
	c) bluzy . . . 170·— „									
	d) gratyfikacye . 140·— „	3.876 39	243 11	486 22	324 14	1 215 55	405 18	1.539 68	8.090 27	9.244
	Suma rubryki II. .	47.615 33	2.412 54	3.107 87	3.110 81	8.592 97	4 395 57	20.674 19	89.909 28	88.970

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze K.	Wynikłości większe K.	Uzasadnienie różnic.
6.051	436	
195	—	*Wydatek mniejszy*, jak przy poz. 16.
56	—	*Wydatki mniejsze*, z powodu wypłacenia podwyższonych poborów dopiero od 29/10 1908 t. j. od daty uchwały Wys. Sejmu.
156	—	
6.458	436	
934	—	*Wydatek mniejszy*, odpowiednio do udzielonych zaliczek.
7.392	436	
6.956		
814	—	*Wydatek na płace jest większy*, o 66 K. 40 g. z powodu koniecznej potrzeby dodatkowego przyjęcia 1 Siostry Miłosierdzia na oddział chirurgiczny, ogółem jednak wydatki mniejsze, stosownie do kosztu wiktu.
—	—	
—	—	
—	2.655	*Wydatek większy*, znachodzi pokrycie w interkalaryach rubr. I. poz. 15 i 17.
—	—	
1.100	—	*Wydatki ogółem mniejsze*, z powodu wypłacenia podwyższonych poborów od 29/10 1908 t. j. od daty uchwały budżetu, i stosownie do kosztu wiktu.
—	1.382	*Wydatki ogółem mniejsze*, z powodu koniecznej potrzeby przyjmowania nadliczbowych sług dla chorych I. klasy.
1.154	—	*Wydatki mniejsze*, z powodu interkalare i stosownie do kosztu wiktu.
3.098	4.037	
	939	

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	I. c. k. kliniki laryng.	II. położnic	II. c. k. szkoły położn.	III. syfilitycznych	III. c. k. kliniki syfilit.	IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona
		Wydatki w roku 1908.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.
III.	**Pensye i emerytury.**									
31.	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu	500 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	500 —	500
32.	Nycz Karol, b. rządca szpitala	1.632 96	— —	211 68	— —	514 08	— —	665 28	3.024 —	3.024
33.	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	— —	— —	748 80	— —	— —	— —	— —	748 80	749
34.	Wojciechowski Wiktor, b. ofic.	939 60	— —	121 80	— —	295 80	— —	382 80	1.740 —	1.740
35.	Rydel Helena, wdowa po prymar.	600 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	600 —	600
36.	Armułowicz I. v. Paszkowska Ksawera wdowa po prymar., dodatek na wychowanie 2-ch synów	242 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	242 —	242
37.	Harajewicz Ludwika, wdowa po byłym dyredtorze	756 —	— —	98 —	— —	238 —	— —	308 —	1.400 —	1.400
38.	Zarewicz Antonina, wdowa po byłym prymaryuszu	— —	— —	— —	— —	1.200 —	— —	— —	1.200 —	1.200
39.	Cybulska Marya, wdowa po maszyniście . . . . 600 K. dodatek na wychowanie 2 dzieci . . . 375 „	526 50	— —	68 25	— —	165 75	— —	214 50	975 —	975
40.	Jakliński Aleksander, b. aptekarz	1.140 48	— —	147 84	— —	359 04	— —	464 64	2.112 —	2.112
41.	Sołga Józefa, wdowa po dozor. domu . . . . . 750 K. dodatek na wychowanie 2 dzieci . . . 300 „	567 —	— —	73 50	— —	178 50	— —	231 —	1.050 —	1.050
42.	Bieńkowski Arkadyusz, b. rządca	1.671 84	— —	216 72	— —	526 32	— —	681 12	3.096 —	3.096
43.	Zieliński Jan, b. oficyał	1.0 8 40	— —	137 20	— —	333 20	— —	431 20	1.960 —	1.960
44.	Dr. Ponikło Stanisław, b. dyrekt.	3.612 39	— —	468 27	— —	1.137 23	— —	1.471 71	6.689 60	6.690
45.	Dr. Bogdanik Józef, b. prymar.	1 826 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 826 —	1.826
46.	Huczkowa Maryanna, wdowa po odźwiernym	24 30	— —	3 15	— —	7 65	— —	9 90	45 —	270
	Suma rubryki III.	15.097 47	— —	2 295 21	— —	4 955 57	— —	4.860 15	27.208 40	27.434
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**									
47.	Flasińska Felicya, wdowa po pisarzu	324 —	— —	42 —	— —	102 —	— —	132 —	600 —	600
48.	Dudek Marya, wdowu po gazow.	64 80	— —	8 40	— —	20 40	— —	26 40	120 —	120
49.	Tekielska Julia, b. dozorczyni	— —	— —	— —	— —	146 —	— —	— —	146 —	146
50.	Moskalik Andrzej, b. maszynista	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	720
61.	Bachut Tekla, b. posługaczka	192 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	192 —	192
52.	Stroińska Stefania, córka był. aptekarza	108 —	— —	14 —	— —	34 —	— —	44 —	200 —	200
53.	Suchoń Aniela, wdowa po odźw.	162 —	— —	21 —	— —	51 —	— —	66 —	300 —	300
54,	Kudłek Elżbieta, wdowa po posługaczu	64 80	— —	8 40	— —	20 40	— —	26 40	120 —	120
55.	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	— —	— —	100 —	— —	— —	— —	— —	100 —	100
56.	Tyrała Paulina, b. dozorczyni	— —	— —	120 —	— —	— —	— —	— —	120 —	120
57.	Skibska Marya, wdowa po dyettaryuszu	108 —	— —	14 —	— —	34 —	— —	44 —	200 —	200
58.	Rakoczy Karolina, wdowa po odźwiernym	— —	— —	— —	— —	— —	— —	300 —	300 —	300
59.	Stepniowska Anna, wdowa po piekarzu	64 80	— —	8 40	— —	20 40	— —	26 40	120 —	120
59a.	Marusiak Agnieszka, b. posług.	— —	— —	50 60	— —	— —	— —	— —	50 60	—
	Suma rubryki IV.	1.088 40	— —	386 80	— —	428 20	— —	665 20	2.568 60	3.238

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wyniki mniejsze K.	Wyniki większe K.	Uzasadnienie różnic
1		
225	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu śmierci pensyonistki d. 4/2 1908.
226	—	
720		*Nie było wydatku*, gdyż emeryt zmarł d. 5/11 1907.
—	51	
720	51	Nowo przyznane zaopatrzenie na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 27/10 1908.
669		

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział I. c. k. kliniki laryng.	Oddział II. położnic	Oddział II. c. k. szkoły położn.	Oddział III. syfilitycznych	Oddział III. c. k. kliniki syfilit.	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona
		Wydatki w roku 1908.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.
V. 60	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	100
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**									
61	Dla funkcyonaryuszów szpitaln.	1.375 —	75 —	225 —	125 —	275 —	100 —	425 —	2.600 —	2.600
62	Dla bezpł. praktykantów lekar.	1.122 —	— —	220 50	— —	157 50	— —	— —	1.500 —	1.500
	Suma rubryki VI.	2.497 —	75 —	445 50	125 —	432 50	100 —	425 —	4.100 —	4.100
VII.	**Koszta gospodarcze.**									
63	Żywienie chorych:									
	a) Zwykła strawa i dodatki .	72.140 49	5.495 10	8.305 68	10.822 91	21.598 63	7.748 28	35.746 36	161.857 05	125.278
	b) 6 Sióstr Miłosierdzia zatrudnieni w kuchni									
	α) płaca . . . 960·— K.									
	β) wikt . . . 2.457·36 „									
	γ) pranie bielizn. 135·84 „	1.598 95	142 13	177 66	248 72	426 38	177 66	781 70	3.553 20	3.796
	c) Służba kuchenna i magaz.:									
	α) płaca . . . 2.258·59 K.									
	β) wikt . . . 3.911·12 „									
	γ) gratyfikacye . 120·— „									
	δ) kaftany i czepki 130·— „	2.480 85	220 79	275 99	386 40	662 36	275 99	1.214 33	5.519 71	6.352
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe	1.914 06	170 14	212 68	297 75	510 42	212 68	935 77	4.253 50	2.550
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne	332 75	29 59	36 97	51 76	88 73	36 97	162 68	739 45	600
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami . .	7.602 82	434 30	827 16	598 73	2.460 24	883 84	5.822 74	18.629 83	13.000
	g) Wino dla chorych . . .	1.719 04	331 56	211 86	104 99	271 84	90 14	730 29	3.459 72	4.000
64	*a*) Wikt **I.** kl. z pieczywem i winem lekarza dyżurnego .	631 34	34 44	57 40	57 40	126 27	45 92	195 15	1.147 92	800
	b) Wikt I. kl. na oddz. położnic przez 3 miesiące	— —	— —	261 44	— —	— —	— —	— —	261 44	200
65	Opał, sal, łazienek i innych ubikacyi:									
	a) węglem i drzew. 26·540·19 K.									
	b) gazem sterylizat. 1.034·98 „	17.743 23	713 53	921 45	1.087 65	2.389 45	1.212 07	3.507 80	27.575 17	15.150
66	Oświetlenie:									
	a) elektryka . . 3.644·75 K.									
	b) gaz . . . . 7.286·18 „									
	c) nafta, świece itp. 2·948·80 „	7.426 82	677 12	570 26	1.163 56	406 08	394 61	3.241 28	13.250 73	13.250
67	Sprzęty gospodarcze:									
	{ 1. zwyczajne .	3.797 72	86 84	152 79	527 21	518 78	280 82	722 90	6.087 06	4.500
	{ 2. *nadzwyczajne*									
	a) na sprawienie 2 wanien fajansowych	**518 40**	**32 40**	**64 80**	**43 20**	**162** —	**54** —	**205 20**	**1.080** —	**1.0 0**
	b) na sprawienie 2 łóżek siatkowych, 3 kanap, 1 stołu i szafki na leki . . .	**210** —	**15** —	**30** —	**20** —	75 —	**25** —	**95** —	**500** —	**500**
	c) na sprawienie łóżek siatk. .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	—
68	Utrzymanie 1 pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży itp. { 1. zwyczajne .	896 11	56 01	112 20	74 67	280 04	93 34	354 68	1.866 87	1.200
	{ 2. *nadzwyczajne*									
69	Na zakupno 1 pary koni . .	**624** —	**39** —	**78** —	**52** —	**195** —	**65** —	**247** —	**1.300** —	**1.200**
	Utrzymanie ogrodów:									
	a) warzywnego	1.888 24	— —	944 11	— —	— —	— —	— —	2.832 35	1.000
	b) spacerowego	209 52	13 10	26 20	17 46	65 50	21 83	82 83	436 55	400
	c) płaca ogrodnika . . .	583 34		291 66	— —	— —	— —	— —	875 —	1.000
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne	120.968 28	8.404 65	13.385 52	15.439 21	29.804 72	11.474 15	53.498 62	252.975 15	193.076
	{ 2. *nadzwycz.*	**1.382 40**	**86 40**	**172 80**	**115 20**	**432** —	**144** —	**547 20**	**2.880** —	**2.780**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze K.	Wynikłości większe K.	Uzasadnienie różnic
100	—	*Nie było wydatku*, z tego tytułu.
—	—	
—	—	
—	—	
—	36.580	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości dni leczenia w ogóle 3.013, zaś dni leczenia na I. i II. kl było więcej o 4.231 aniżeli preliminowano; nadto z powodu podrożenia niektórych artytułów żywności. Ilość dni leczenia w r. 1908 wynosiła 275.013 dni, preliminowano zaś na r. 1908 272.000 dni, była zatem większą o 3.013 dni.
243	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do kosztu wiktu.
832	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu podwyższenia płac dopiero od 1/4 1908 (LW. 36.973/08) i stosownie do kosztu wiktu.
—	1.704	*Wydatek większy*, z powodu znacznej podwyżki cen węgla.
—	139	*Wydatek większy*, wedle istotnej potrzeby.
—	5.630	*Wydatek większy*, z powodu znacznej podwyżki cen mąki i drzewa opałowego, tudzież z powodu większej ilości dni leczenia.
540	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od ordynacyi lekarskiej.
—	348	*Wydatki większe*, stosownie do rzeczywistego kosztu
—	61	
—	12.425	*Wydatek większy*, z powodu znacznej podwyżki cen węgla od 45—65% i drzewa opałowego o 23%.
—	630	*Wydatek większy*, wedle rzeczywistej potrzeby.
—	1.587	*Wydatek większy*, głównie z powodu zmiany znacznej ilości zniszczonych sprzętów.
—	—	Kredyty przeniesiono na r. 1909.
—	—	Z kredytu przyznaczonego na r. 1907 w kwocie 800 K., pozostała na rok 1908 niezużytą część w kwocie 347 K. 79 g., którą przeniesiono obecnie na rok 1909.
—	667	*Wydatki większe*, gdyż z powodu zmiany koni musiano zakupić nową uprząż, za sprzedane konie i starą uprząż uzyskano kwotę 500 K., którą podano do rubr. IV. dochodów.
—	100	
—	1.832	*Wydatek wyjątkowo większy*, z powodu założenia nowych inspektów i droższej robocizny.
—	37	*Wydatek większy*, z powodu droższej robocizny.
125	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu interkalare.
1.740	61.640	
—	100	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	I. c. k. kliniki laryng.	II. położnic	II. c. k. szkoły położn.	III. syfilitycznych	III. c. k. kliniki syfilit.	IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona
		Wydatki w roku 1908.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.
VII.	Z przeniesienia { 1. zwyczajne .	120.968 28	8.404 65	13.385 52	15.439 21	29.804 72	11.474 15	53.498 02	252.975 15	193.076
	{ 2. *nadzwycz.* .	**1.382 40**	**86 40**	**172 80**	**115 20**	**432 —**	**144 —**	**547 20**	**2.880 —**	**2.780**
70	Utrzymanie pralni:									
	a) mydło, soda, opał i t. p. . . . 9.397·57 K.									
	b) 2 Siostry Miłos.:									
	α) płaca 320·— K.									
	β) wikt 819·12 „									
	γ) pranie 45·28 „ 1.184·40 „									
	c) Służba:									
	α) płaca 2.118·16 K.									
	β) wikt 3.210·34 „									
	γ) fartuchy i czepki . 130·— „									
	δ) gratyfikacye 100·— „ 5.558·50 „									
	d) pranie bielizny służby . . . 800·— „	7.295 84	906 76	1.063 51	1.498 03	2.220 31	1.350 —	2.606 02	16.940 47	12.065
71	Bielizna pościel i odzież:									
	a) zakupno i naprawa 19.951·49 K.									
	b) 2 Siostry Miłos.:									
	α) płaca 320·— K.									
	β) wikt 810·12 „									
	γ) pranie 45·28 „ 1.184·40 „									
	c) Utrzymanie 2 szwaczek:									
	α) płaca 489·— K.									
	β) wikt 494·64 „ 983·64 „	9.552 80	1.073 89	507 79	1.334 50	2.253 79	1.482 52	5.914 21	22 119 50	22.285
72	Słoma do sienników	691 98	64 35	35 64	66 66	114 84	123 42	388 08	1.484 97	1.000
73	Opłata za wodę z wodociągów miejskich	1.623 66	187 66	— —	— —	— —	— —	— —	1.811 32	1.600
74	Fiakrowe dla rządcy . . .	66 —	3 60	6 —	6 —	13 20	4 80	20 40	120 —	120
	Razem { 1. zwyczajne .	140.198 56	10.640 91	14.998 46	18.344 40	34.406 86	14.434 89	62.427 36	295.451 44	230.146
	{ 2. *nadzwyczajne*	**1.382 40**	**86 40**	**172 80**	**115 20**	**432 —**	**144 —**	**547 20**	**2.880 —**	**2.780**
	Suma rubryki VII. .	141 580 96	10.727 31	15.171 26	18.459 60	34.838 86	14.578 89	62.974 56	298.331 44	232.926
VIII.	**Koszta sanitarne.**									
75	Lekarstwa:									
	a) dla oddziałów szpitalnych	19.883 21	673 28	910 96	1.003 —	2.555 35	1.434 34	1.967 34	28.428 27	13.400
	b) „ „ klinicznych	17.057 94	— —	— —	— —	— —	— —	— —	17.057 94	—
76	Utrzymanie apteki: J. zwyczaj.									
	a) opał i światło . 962·40 K.									
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:									
	α) płaca 320·— K.									
	β) wikt 819·12 „									
	γ) pranie 45·28 „ 1.184·40 „									
	c) laboranci:									
	α) płaca 614·26 K.									
	β) wikt 733·02 „									
	γ) bluzy 60·— „									
	δ) gratyfik. 50·— „ 1.457·28 „	2.504 84	90 10	108 12	144 16	324 37	180 20	252 29	3 604 08	3.457
	Do przeniesienia .	39.445 99	763 38	1.019 08	1.147 16	2.879 72	1.614 54	2.219 63	49.090 29	16.857

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze	Wynikłości większe	Uzasadnienie różnic
K.	K.	
1.740	61.640	
—	100	
—	4.875	*Wydatki ogółem większe*, głównie z powodu znacznego podrożenia węgla, mydła i sody, tudzież wyprania więcej bielizny.
165	—	*Wydatek nieznacznie mniejszy.*
—	485	*Wydatek większy*, z powodu znacznej podwyżki cen słomy.
—	211	*Wydatek większy*, stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	—	
1.905	67.211	
—	100	
1.905	67.311	
	65.406	
—	15.028	*Wydatek większy*, z powodów następujących: 1) większej ilości dni leczenia, 2) podwyżki cen niektórych leków, 3) ordynowania nowszych a zatem droższych leków na oddziale chirurgicznym, Wartość remanentu apteki pozostałego z r. 1908 na r. 1909 przyjęto w kwocie przybliżonej 24.000 K. (wtem leki 18.000 K., sanitarne 6.000 K.).
—	17.058	*Wypatek nieprcliminowany*, znachodzi zupełne pokrycie w zwrotach od c. k. Rządu, vide rubr. V. poz. 24 dochodów.
—	147	*Wydatki ogółem większe*, z powodu droższego opału apteki, wydatki zaś na wikt Sióstr Miłosierdzia i laborantów były nieco mniejsze.
—	32.233	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	I. c. k. kliniki laryng. K.	g.	II. położnic K.	g.	II. c. k. szkoły położn. K.	g.	III. syfilitycznych K.	g.	III. c. k. kliniki syfilit. K.	g.	IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki w roku 1908.																
VIII.	Z przeniesienia	39.445	99	763	38	1.019	08	1.147	16	2.879	72	1.614	54	2.219	63	49.090	29	16.857
	2. *nadzwyczajne*																	
	Na uzupełnienie urządz. apteki	**1.634**	**64**	**37**	**22**	**44**	**66**	**59**	**55**	**133**	**98**	**74**	**44**	**104**	**21**	**1.488**	**70**	**1.500**
77.	Laboratoryum chem patolog.	136	—	—	—	—	—	—	—	64	—	—	—	—	—	200	—	200
78.	„ bakteryologiczne w pawil. izolac. 1. zwyczajn.	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400
	2. *nadzwycz.*																	
	Na wewnętrzne urządzenie II rata	**3.353**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3.353**	—	**3.353**
79.	Potrzeby sanitarne:																	
	a) dla oddz. szpitalnych	48.827	87	1.609	84	3.116	45	3.576	19	4.076	33	1.103	98	1.718	82	64.029	48	34.000
	b) „ „ klinicznych	25.785	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.785	51	—
80.	Przybory opatrunkowe	379	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	387	—	600
81.	Instrumenta chirurgiczne	2.790	84	43	70	165	78	11	40	285	42	55	50	195	86	3.548	50	2.400
82.	Koszta pogrzebowe	241	63	15	10	30	20	20	13	75	50	25	17	95	64	503	37	300
	Razem 1. zwyczajne	118.706	84	2.432	02	4.331	51	4.755	67	7.388	97	2.799	19	4.229	95	143.944	15	54.757
	Razem 2. *nadzwyczajne*	**4.387**	**64**	**37**	**22**	**44**	**66**	**59**	**55**	**133**	**98**	**74**	**44**	**104**	**21**	**4.841**	**70**	**4.853**
	Suma rubryki VIII.	122.394	48	2.469	24	4.376	17	4.815	22	7.522	95	2.873	63	4.334	16	148.785	85	59.610
IX.	**Koszta kancelaryjne.**																	
83.	Druki, litografie, przybory do pisania, koszta insercyjne i t. p.	1.876	97	117	31	237	72	193	38	586	55	230	46	752	18	3.994	57	2.600
X.	**Koszta kapliczne.**																	
84.	*a*) Utrzymanie kościoła	240	—	15	—	30	—	20	—	75	—	25	—	95	—	500	—	500
	b) 1 posługaczka α) płaca 186·— K.																	
	β) wikt 247·32 „	207	99	13	—	26	—	17	33	65	—	21	67	82	33	433	32	462
	Suma rybryki X.	447	99	28	—	56	—	37	33	140	—	46	67	177	33	933	32	962
XI.	**Utrzymanie budynków.**																	
85.	Konserwacye i reparacye: 1. zwyczajne	9.773	01	263	27	477	53	729	55	1.959	26	676	71	2.104	16	15.983	49	14.000
	2. *nadzwyczajne*																	
	a) na przeróbkę starej suszni na mieszkanie	**4.944**	**50**	**309**	**03**	**618**	**06**	**412**	**01**	**1.545**	**15**	**515**	**05**	**1.957**	**19**	**10.301**	**02**	**10.000**
	b) na instalacyę przewodów doprowadzających wodę przegotowaną, dla oddz. położn. i c. k. szkoły położn.	—	—	—	—	2.951	90	—	—	—	—	—	—	—	—	2.951	90	2.984
	c) na parkan graniczny i naprawę muru w ogrodzie	1.104	05	69	—	138	—	92	—	345	—	115	—	436	95	2.300	—	2.300
	d) na pokrycie blachą części dachu nad peronem	**373**	**44**	**23**	**34**	**46**	**68**	**31**	**12**	**116**	**70**	**38**	**90**	**147**	**82**	**778**	—	**778**
	e) na rekonstrukcyę wychodków na oddziale obłąkanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.620	—	1.620	—	1.620
	Do przeniesienia 1. zwyczajne	9.773	01	263	27	477	53	729	55	1.959	26	676	71	2.104	16	15.983	49	14.000
	Do przeniesienia 2. *nadzwycz.*	**6.421**	**99**	**401**	**37**	**3.754**	**64**	**535**	**16**	**2.006**	**85**	**668**	**95**	**4.161**	**96**	**17.950**	**92**	**17.682**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wyniki mniejsze K.	Wyniki większe K.	Uzasadnienie różnic
—	32.233	
11	—	*Wydatek nieznacznie mniejszy.*
—	—	
—	—	
—	—	Niezużytą resztę kredytów w r. 1907 i 1908 w kwocie 386 K. 73 g., przeniesiono na dalsze wydatki w roku 1909.
—	30.029	*Wydatek większy*, z powodów jak przy poz. 75a podano.
—	25.786	*Wydatek nieprelimin owany*, znachodzi zupełne pokrycie w zwrotach od c. k. Rządu, vide rubr. V. poz. 24 dochodów.
213	—	*Wydatek mniejszy*, w miarę potrzeby.
—	1.149	*Wydatek większy*, z powodu koniecznej potrzeby zakupna większej ilości instrumentów dla oddziału chirurgicznego.
—	203	*Wydatek większy*, zależny od ilości pogrzebów.
213	89.400	
11	—	
224	89.400	
	89.176	
—	1.395	*Wydatek większy*, z powodu zwrostu czynności biurowych.
—	—	
29	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do kosztu wiktu.
29	—	
—	1.983	*Wydatek większy*, z powodu koniecznej potrzeby zarządzenia znaczniejszych robót konserwacyjnych.
—	301	*Wydatek większy*, ponieważ w trakcie wykonania przeróbki okazała się potrzeba wykonania robót nieprzewidzianych w kosztorysie.
32	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby.
—	—	*Część kredytu* w kwocie 112 K. 56 g. przeniesiono na rok 1909.
—	—	
—	—	*Cały kredyt* przeniesiono na rok 1909.
—	1.983	
32	301	

Wydatki # 3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	I. c. k. kliniki laryng	II. położnic	II. c. k. szkoły położn.	III. syfilitycznych	III. c. k. kliniki syfilit.	IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona
		Wydatki w roku 1908.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.
XI.	Z przeniesienia 1. zwyczajne	9.773 01	263 27	477 53	729 55	1.959 26	676 71	2.104 16	15.983 49	14.000
85.	2. *nadzwyczz.*	6.121 99	401 37	3.751 64	535 16	2.006 85	668 95	4.161 96	17.950 92	17.682
	f) na zakupno dwu kotłów na ciepłą wodę na oddz. chirur.	570 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	570 —	570
	g) na wymianę rur w kuchni i pralni	192 62	12 03	24 06	16 04	60 15	20 05	76 19	401 14	428
	h) na ogrodzenie gruntów szpitalnych wzdłuż projektowanej ulicy publicznej	2.070 24	129 39	258 78	172 52	646 95	215 65	819 47	4.313 —	5.340
	i) na zabezpieczenie fundamentów i piwnic w starym budynku	— —	— —	755 32	528 72	1.926 07	566 49	— —	3.776 60	4.000
	k) na przestawienie szopy w ogrodzie	480 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	480 —	500
	l) na postawienie budynków gospodarskich w Tropiszowie	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	—
86.	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej: 1. zwyczajne	513 65	32 11	70 22	136 45	174 21	53 51	243 44	1.223 59	1.000
	2. *nadzwycz.*	1.997 76	124 86	249 72	166 48	624 30	208 10	790 78	4.162 —	4.162
87.	Pompowanie wody ze studni szpitalnej	1.175 50	73 46	146 92	97 88	367 30	122 44	465 26	2.448 76	1.000
88.	Asekuracya budynków i ruchomości	257 84	17 36	34 72	23 15	86 80	28 94	109 97	558 78	650
89.	Czyszczenie kominów	559 11	48 32	75 93	62 13	165 67	131 16	193 28	1.235 60	1.236
90.	Wynagrodzenie za czynności techniczne	576 —	36 —	72 —	48 —	180 —	60 —	228 —	1.200 —	1.200
	Razem 1. zwyczajne	12.875 11	470 53	877 32	1.097 16	2.933 24	1.072 76	3.344 01	22.670 22	19.086
	2. *nadzwyczajne*	11.732 61	667 65	5.042 52	1.418 92	5.264 32	1.679 24	5.848 40	31.653 66	32.682
	Suma rubryki XI.	24.607 72	1.138 17	5.919 84	2.516 08	8.197 56	2.752 —	9.192 51	54.323 88	51.768
XII.	**Podatki i daniny.**									
91.	*a*) z gruntów i realności szpitalnych	80 37	5 02	10 04	6 70	25 10	8 37	31 80	167 40	180
	b) z dóbr w Prądniku czerwonym	1.354 60	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1.354 60	1.250
	c) ekwiwalent	413 80	25 86	51 72	34 48	129 30	43 10	163 78	862 04	862
	Suma rubryki XII.	1.848 77	30 88	61 76	41 18	154 40	51 47	195 58	2.384 04	2.292
XIII.	**Rozmaite.**									
92.	Utrzymanie biblioteki	190 29	11 88	23 76	15 84	59 40	19 80	75 24	396 21	400
93.	Książki i czasopisma dla chorych	96 —	6 —	12 —	8 —	30 —	10 —	38 —	200 —	250
94.	Przypadkowe:									
	a) ubezpieczenie służby od wypadków	89 27	5 58	11 16	7 44	27 90	9 30	35 34	185 99	140
	b) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonar.	971 62	28 22	181 44	37 63	221 10	47 04	278 75	1.765 80	800
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	2.028 37	56 15	111 05	74 86	480 50	93 58	355 60	3.200 11	1.500
	Suma rubryki XIII.	3.375 55	107 83	339 41	143 77	818 90	179 72	782 93	5.748 11	3.090
XIV.	**Zapomogi dla położnic.**									
95.	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem oddz. położ.	— —	— —	5.520 —	— —	— —	— —	— —	5.520 —	6.000
XV.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic.**									
96.	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci	— —	— —	862 20	— —	— —	— —	— —	862 20	1.200

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wyniki mniejsze K.	Wyniki większe K.	Uzasadnienie różnic
—	1.983	
32	301	
—	—	
27	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby.
1.027	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do zatwierdzonej oferty przedsiębiorcy. W r. 1908 wypłacono faktycznie kwotę 3.763 K., zaś potrzebną resztę kredytu w kwocie 550 K. przeniesiono na rok 1909.
223	—	*Wydatki mniejsze*, stosownie do zatwierdzonych ofert przedsiębiorców.
20	—	
—	—	*W r. 1907 zaciągnięto* pożyczkę w resztującej kwocie 2.700 K. na koszta budów w Tropiszowie. Resztującą należytość za tę budowę w kwocie 700 K. wydano w rachunku za r. 1907. i przeniesiono na r. 1908, obecnie przeniesiono ją na r. 1909. Wydatek rzeczywisty nastąpi po skolaudowaniu budowy.
—	223	*Wydatek większy*, wedle potrzeby.
—	—	*Część kredytu* w kwocie 1.981 K. przeniesiono na rok 1909, gdyż naprawa maszyny nie jest jeszcze ukończoną
—	1.449	*Wydatek większy*, głównie z powodu drożyzny opału do maszyny, i ponieważ do tej pozycyi, jako nowopreliminowanej nie posiadano bliższych dat.
71	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby.
—	—	
—	—	
71	3.655	
1.329	301	
1.400	3.956	
	2.556	
13	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do wymiaru podatku.
—	105	*Wydatek większy*, stosownie do wymiaru podatku. W tym roku uzyskano opust podatku za r. 1907 w kwocie 220 K. 95 g., z powodu szkód wyrządzonych przez myszy, — kwotę wypłacono dzierżawczyni p. Waleryi Fieber.
—	—	
13	105	
	92	
4	—	*Wydatki mniejsze*, wedle potrzeby.
50	—	
—	46	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości służby.
—	966	*Wydatek większy*, z powodu długiego zastępstwa emer. asystenta Krahla, tudzież z powodu urlopów prymaryuszy.
—	1.700	*Wydatek większy*, wskutek liczniejszych wydatków nieprzewidzianych a to: 160 K. jako należytość rządowa od kontraktu o utrzymaniu dzieci w szpitalu św. Ludwika; 114 K. za sondowanie gruntu pod budowę zakładu położnic; 150 K. za urządzenie telefonu do oddziału izolacyjnego; 582 K jako koszta przeniesienia kierownika szpitala Dr. Krzyszkowskiego ze Lwowa do Krakowa; wreszcie 461 K. wydanych za naprawki w pawilonie izolacyjnym; tę ostatnią kwotę przypisano do zwrotu od obowiązanego przedsiębiorcy J. Bettera.
54	2.712	
	2.658	
480	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od ilości położnic poddających się praktyce klinicznej.
338	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby.

Wydatki.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział I. c. k. kliniki laryng		Oddział II. położnic		Oddział II. c. k. szkoły położn.		Oddział III. syfilitycznych		Oddział III. c. k. kliniki syfilit.		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona
		Wydatki w roku 1908.																
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	h.	K.	g.	K.
XVI.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika.**																	
97.	Utrzymanie mamek i dzieci ssących w szpitalu św. Ludwika	—	—	—	—	12.062	40	—	—	—	—	—	—	—	—	12.062	40	12.000
98.	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci w szpitalu św. Ludwika	36.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36.000	—	36.000
	Suma rubryki XVI. .	36.000	—	—	—	12.062	40	—	—	—	—	—	—	—	—	48.062	40	48.000
XVII.	**Zapisy.**																	
99.	Szembeka na odpraw. Mszy św.	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	75
100.	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	—	58
101.	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św.	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	—	81
	Suma rubryki XVII. .	439	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	439	—	214
XVIII. 102.	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
XIX. 103.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.** W sprawach funduszu jako właściciela dóbr	633	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	633	12	200
XX.	**Spłata pożyczek.**																	
104.	Umorzenie pożyczki w kwocie 70.842 K. 10 g. zaciągniętej z majątku zarodowego na budowę domu izolacyjnego: *a*) IV. rata kapitału 2.642·77 K. *b*) 4% odsetki . 2.435·54 „	5.078	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.078	31	5.078
105.	Umorzenie pożyczki w kwocie 41.523 K. 35 g. zaciągniętej z majątku zarodowego, na postawienie budynków gospodarczych w Tropiszowie: *a*) II. rata kapitału 3.596·86 K. *b*) 4% odsetki . 1.522·59 „	5.119	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.119	45	5.119
106.	Umorzenie pożyczki w kwocie 693·592 K. 68 g. zaciągniętej z majątku zarodowego oddz. chorych i położnic, tudzież fund. podrzutków krakowskich na budowę szpitala: *a*) XVIII. rata kapitału . . . 23.089.14 K. *b*) 4½% odsetki . 16.067·32 „	37.182	04	—	—	1.974	42	—	—	—	—	—	—	—	—	39.156	46	39.156
107.	Umorzenie pożyczki w kwocie 12.000 K. zaciągniętej z funduszu spółek wodnych na osuszenie gruntów w Tropiszowie: *a*) XXVII. i XXVIII. rata kapit. . . 483·28 K. *b*) 3% odsetki . . 202·44 „	685	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	685	72	686
108.	Umorzenie pożyczki 18.000 K. zaciągniętej z majątku zarod. na instalacyę światła elektrycz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.418
	Suma rubryki XX.	48.065	32	—	—	1.974	42	—	—	—	—	—	—	—	—	50.039	94	52.457

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wyniki o tyle mniejsze	Wynikłości większe	Uzasadnienie różnic
K.	K.	
—	63	*Wydatek większy*, wedle potrzeby.
—	—	
—	63	
—	225	*Wydatek większy*, ponieważ oprócz bieżącej należytości, wypłacono w tym roku zaległe kwoty za lata 1905, 1906 i 1907.
—	—	
—	—	
—	225	
100	—	*Nie było wydatku*, z tego tytułu.
—	433	*Wydatek większy*, z powodu lustracyi dóbr w Tropiszowie ze względu na ustąpienie dotychczasowego dzierżawcy.
—	—	
—	—	
—	1	
—	—	
2.448	—	*Pożyczki projektowanej* nie zaciągnięto jeszcze.
2.448	1	
2.447		

Dochody.

3. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	c. k. kliniki laryng.	II. położnic	c. k. szkoły położn.	III. syfilitycznych	c. k. kliniki syfilit.	IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona
		Wydatki w roku 1908.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.
	Dochody.									
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**									
1.	Od efektów	15.602 96	— —	1.934 60	— —	128 —	— —	— —	17.665 56	17.004
2.	Od kapitałów:									
	a) 4½% od reszty kapitału w kwocie 339.047 K. 80 g. użytego na budowę szpitala	14.446 96	— —	810 18	— —	— —	— —	— —	15.257 14	15.257
	b) 4% od reszty kapitałów:									
	α) 60.888 K. 55 g. na budowę pawilonu izolacyjnego .	2.435 54	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.435 54	2.436
	β) 38.064 K. 88 g. na postawienie budynków gospodarczych w Tropiszowie .	1.522 59	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1.522 59	1.523
	γ) 16.200 K. na instalacyę urządzeń dla światła elektrycznego.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	648
3.	Od fundacyj	2.245 58	— —	— —	— —	281 —	— —	268 94	2.795 52	2.799
	Suma rubryki I. .	36.253 63	— —	2.744 78	— —	409 —	— —	268 94	39.676 35	39.667
II.	**Dochody z dóbr i realności.**									
4.	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa w Król. Pol. . . .	9.754 24	— —	— —	— —	— —	— —	— —	9.754 24	9.590
5.	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego	8.433 26	— —	— —	— —	— —	— —	— —	8.433 26	8.434
6.	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej . . .	100 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	100 —	100
7.	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k kliniki syfilitycznej ryczałt za opał i oświetlenie .	1.600 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1.600 —	1.600
8.	Czynsz za lokale dla c. k. kliniki laryngologicznej . . .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	10
9.	Za mieszkanie z opałem asystenta przy c. k. szkole położnych	240 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	240 —	240
10.	Dochód z ogrodów szpitalnych .	3.179 63	— —	1.589 81	— —	— —	— —	— —	4.769 44	5.000
11.	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz	73 —	— —	14 —	— —	34 —	— —	— —	150 —	150
12.	Czynsz od c. k. Skarbu wojskowego za grunt na drogęw Prądniku Czerwonym	32 41	— —	— —	— —	— —	— —	— —	32 41	32
	Suma rubryki II. .	23.412 54	— —	1.603 81	— —	34 —	— —	29 —	25.079 35	25.156
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**									
13.	Od funduszu krajowego galicyjskiego	137.405 31	— —	31.435 47	— —	57.749 60	— —	55.888 47	282.478 85	372.000
14.	Od samopłacących	41.919 20	— —	6.923 24	— —	7.141 09	— —	29.382 45	85.365 98	58.000
15.	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . . .	17.952 95	— —	1.908 90	— —	13.237 24	— —	1.649 60	34.748 69	28.000
	Suma rubryki III. .	197.277 46	— —	40.267 61	— —	78.127 93	— —	86.920 52	402.593 52	458.000
IV. 16.	**Dochody ro maite.**	2.035 71	— —	273 42	— —	656 18	— —	830 66	3.795 97	800
17.	Do tego: Zwrot dawniejszych zaliczek na płace	1.350 —	— —	198 —	— —	— —	— —	— —	1.548 —	2.500
	Suma rubryki IV. .	3.385 71	— —	471 42	— —	656 18	— —	830 66	5.343 97	3.300

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wyniki lepsze	Wyniki gorsze	Uzasadnienie różnic
K.	K.	
—	6 1	*Dochód większy*, gdyż nie wydano jeszcze efektów na pożyczkę celem instalacyi oświetlenia elektrycznego w szpitalu, nadto z powodu zakupna efektów po niskim kursie, zyskując za gotówkę efekta o wyższej wartości nominalnej, od której pobiera się procent.
—	—	
—	—	
—	—	
648	—	*Pożyczki* nie zaciągnięto jeszcze.
4	—	*Dochód nieco mniejszy*, odpowiednio do stanu efektów.
652	661	
—	164	*Dochód większy* w myśl obowiązujących dodatkowych warunków dzierżawy.
—	—	
—	—	
—	—	
10	—	*Odstąpiono* od żądania czynszu, wskutek przedstawienia c. k. Namiestnictwa (LW. 96378).
—	—	
231	—	*Dochód mniejszy*, z powodu odstąpienia części gruntu gminie w zamian za plac pod budowę kliniki psychiatrycznej.
—	—	
—	—	
241	164	
77		
89.521	—	*Dochód mniejszy*, stosownie do zlikwidowanych czterech rachunków kwartalnych.
—	27.366	*Dochody większe*, zależne od ilości chorych samopłacących i obcokrajowców.
—	6.749	
89.521	34.115	
55.406		
—	2.996	*Dochód większy*, głównie z powodu uzyskania 2.000 K. za sprzedany mur i drzewa z ogrodu, tudzież 536 K. za sprzedane konie i uprząż.
952	—	*Dochód mniejszy*, stosownie do udzielonych zaliczek.
952	2.996	
—	2.044	

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział I. c. k. kliniki laryng.		Oddział II. położnic		Oddział II. c. k. szkoły położn.		Oddział III. syfilitycznych		Oddział III. c. k. kliniki syfilit.		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona
		Wydatki w roku 1908.																
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.
V.	**Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**																	
18	Zwrot nadwyżki, wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. szkole położnych	—	—	—	—	4.791	35	—	—	—	—	—	—	—	—	4.791	35	9.070
18a	Zwrot wydatku, za obsługę sterylizatora w c. k. szkole położnych	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—
19	Zwrot nadwyżki, wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. klinice chorób syfilitycznych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	2.500	—	—	—	—	—	2.500	—	11.155
20	Zwrot nadwyżki, wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. klinice chorób laryngologicznej . .	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	2.681
21	Zwrot kosztów utrzymania dozorcy, odprowadzającego chorych na wykłady psychiatryi i neuropatologii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	676	—	676	—	676
22	Zwrot kosztów utrzymania personalu aptekarskiego, opału i oświetlenia apteki, tudzież za druki, korki, flaszki i t. p. .	7.175	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.175	10	7.000
23	Rycz.ałt na uzupełnienie inwentarza i laborat ryum apteki, IV. rata z kwoty 4000 K. .	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	1.000
24	Zwrot kosztów instalacyi przewodów doprowadzających przegotowaną wodę do c. k. szkoły położnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.616
24a	Za wydane klinikom uniwersyteckim 1) leki	17.057	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.057	94	—
	2) sanitarne . . .	25.785	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.785	51	—
	Suma rubryki V. .	51.818	55	—	—	4.891	35	—	—	2.500	—	—	—	676	—	59.885	90	33.198
25	**Dotacya z funduszu krajowego** .	217.662	62	—	—	40.748	62	—	—	23.567	17	—	—	30.933	39	312.911	80	134.573

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wyniki mniejsze K.	Wyniki mniejsze K.	Uzasadnienie różnic
4.279	—	*Wydatki* w c. k. szkole położnych wynosiły . . . . . 31.376 K. 04 g. Z tego przypada na fundusz krajowy za 11.236 dni po 1 K. 94 g. (rzeczywisty koszt utrzymania chorej na szpitalnym oddziale położnic, obliczony przy LW. 89,521 09) kwota . . . . . 21.797 „ 84 „ zaś c. k. Rząd ma zwrócić resztę wydatków, ponad normę szpitalną w kwocie . . . . . 9.578 K. 20 g. Gdy na rachunek tej nadwyżki zapłacił c. k. Rząd w r. 1908 kwotę . . . . . 2.510 „ — „ (oprócz tego na zaległość 2.281 K. 35 g.) przeto pozostaje do wyrównania reszta, w kwocie . . . . . 7.068 K. 20 g. Na to winien jest c. k. Skarb Państwa z powyższego tytułu po koniec roku 1907 kwotę . . . . . 227 K. 48 g.
—	100	*Dochód nieprelimin owany* stanowi zwrot wydatku mieszczącego się w rubr. II. poz. 28 wydatków oddziału położnic.
8.655	—	*Wydatki* w c. k. klinice syfilitycznej wynosiły . . . . . 26.840 K. 92 g. Z tego przypada na fundusz krajowy za 12.232 dni po 1 K. 72 g. (rzeczywisty koszt utrzymania chorego na szpitalnym oddziale syfilitycznych obliczony przy LW. 89,522 09) kwota . . . . . 21.039 „ 04 „ zaś c. k. Rząd ma zwrócić resztę wydatków ponad normę szpitalną w kwocie . . . . . 5.801 K. 88 g. Gdy na rachunek tej nadwyżki zapłacił c. k. Rząd w r. 1908 kwotę . . . . . 2.500 „ — „ przeto pozostaje do wyrównania reszta w kwocie . . . . . 3.301 K. 88 g. Oprócz tego winien jest c. k. Skarb Państwa z powyższego tytułu po koniec roku 1907, kwotę . . . . . 6.484 K. 44 g.
1.881	—	*Dochód mniejszy*, stanowi uiszczoną przez c. k. Rząd zaliczkę na rachunek nadwyżki kosztów klinicznych. Obliczenie nadwyżki wydatków klinicznych ponad normę szpitalną, nastąpi po dokładnem wyrachowaniu wartości remanentu leków i sanitarnych pozostałych z r. 1908 na r. 1909.
—	—	
—	175	*Dochód większy*, stanowi zwrot kosztów przypisanych za rok 1907.
—	—	
1.616	—	C. k. Rząd nie uiścił jeszcze należnej kwoty, którą przypisano w wykazie należytości czynnych w rubr. V.
—	17.058	*Dochody nieprelimin owane*, służą na pokrycie odnośnych wydatków zaliczonych w rubr. VIII. poz. 75b) i 79b).
—	25.786	
16.431	43.119	
	26.688	
—	178.339	*Dochód większy*, z powodu niekorzystnego wyniku zamknięcia rachunków, jak to przy poszczególnych pozycyach wyjaśniono.

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1908

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A) Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta et tosse.**								
	22	Zaliczki na płace	131	25	1.565	50	—	—	—	—
XIII	.	**Rozmaite.**								
	94c	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	107	60	461	—	—	—	—	—
XX.		**Spłata pożyczek.**								
		Majątkowi zarodowemu zwrot kapitałów wypożyczonych na budowę:								
	104	1) pawilonu izolacyjnego . .	—	—	—	—	60.888	55	—	—
	105	2) budynków gospodarskich w Prądniku czerwonym i Tropiszowie	—	—	—	—	34.467	97	—	—
	106	Majątkom zarodowym oddziału chorych, położnic i funduszu podrzutków, zwrot kapitałów wypożyczonych na budowę szpitala	—	—	—	—	333.962	73	—	—
	107	Funduszowi spółek wodnych, zwrot kapitału wypożyczonego na osuszenie gruntów w Tropiszowie	—	—	—	—	6.384	38	—	—
		Suma A. . .	238	85	2.026	50	435.703	68	—	—
		B) Dochody.								
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	15	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . . .	211	30	—	—	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych niewyśledzonych	74.058	31	175.730	93	—	—	—	—
V.		**Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**								
	18	Zwroty nadwyżek za leczenie chorych ponad normę szpit. w c. k. szkole położnych . .	227	48	7.068	20	—	—	—	—
	19	„ klinice syfilitycznej .	6.484	44	3.301	88	—	—	—	—
	20	„ „ laryngologicz.	1.619	26	—	—	—	—	—	—
	22	Zwrot części wydatków za personal aptekarski opał i oświetlenie apteki, druki, korki, flaszki i t. p. wskutek wydawania leków i art. sanit. c. k. klinikom uniwersyteckim . .	—	—	7.175	07	—	—	—	—
	—	Ryczałt za badania bakteryologiczne chorób zakaźnych w zachodniej Galicyi	—	—	500	—	—	—	—	—
	—	Zwrot kosztów instalacyi przewodów doprowadzających przegotowaną wodę do c. k. szkoły położnych	—	—	2.235	98	—	—	—	—
		Suma B. . .	82.600	79	196.012	06	—	—	—	—
		Do tego: Suma A. . .	238	85	2.026	50	435.703	68	—	—
		Razem .	82.839	64	198.038	56	435.703	68	—	—
		Ogółem .	280.878 20				—	—	—	—
		po strąceniu stanu czynnego .	—	—	—	—	280.878	20	—	—
		Pozostaje czysty stan bierny . .	—	—	—	—	154.825	48	—	—

III.

FUNDUSZ SZKOLNY KRAJOWY.

Z drukarni Ludowej plac Bernardyński 7.

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
I	1—7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	17,252.293	53	16,595.800
II	8-11	Remuneracye i zapomogi, zasiłki na urządzanie kursów wakacyjnych, rolniczych i specyalnych, oraz remuneracye na roboty ręczne i dla analfabetów	137.707	—	112.600
III	12	Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	40.491	14	60.000
IV	13-16	Dodatek do funduszu szkolnego emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski: zwyczajne . . . 65.588 K 14 g *nadzwyczajne* . . . **836** „ **82** „	66.424	96	73.074
V	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół	198.447	86	200.000
VI	18-21	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych: zwyczajne . . . 580.579 K 51 g *nadzwyczajne* . . . **640** „ — „	581.219	51	418.298
VII	22	Przybory naukowe ogólnej natury i dla nauk praktycznych	50.729	15	51.000
VIII	23	Biblioteki okręgowe	13.100	—	14.000
IX	24	Konferencye okręgowe	131.118	23	143.600
X	25	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich	202.932	14	200.000
XI	26	Rozmaite wydatki	24.539	25	24.600
XII	27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye: *nadzwyczajne*	56.402	50	67.036
		Suma wydatków rzeczywistych .	18,755.705	27	17,990.008
		Do tego „Przebieżne wydatki“	364.785	31	
		Ogółem .	19,120.490	61	17,990.008

Uwaga: C. k. Rada szkolna krajowa wykazała nadto jako „przebieżny wydatek“ zasiłki na budowę szkół wypłacone w roku 1908 zaliczkowo na rachunek pożyczki 10 milionowej w sumie . . 225.900 K

Wydatek ten przeprowadzono rachunkowo na rok 1909, w którym nastąpi definitywne jego pokrycie z 10 milionowej pożyczki z roku 1907 przeznaczonej na budynki szkolne.

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
	656.191	Różnice uzasadniono przy poszczególnych rubrykach i pozycyach zamknięcia rachunku.
1.893		
19.509		
6.649		
1.552		
	162.921	
271		
900		
12·182		
	2.932	
61		
10.633		
56.650	822.347	
	364.785	
56.650	1,187.132	
	1,130.482	

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Dochody w roku 1908 K	Dochody w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
I	1—7	Odsetki od kapitałów	71.007	37	70.918
II	8—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw	13.883	90	13.496
III	16—26	Dodatki	3,069.341	15	3,150.704
IV	27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	5.670	—	5.670
V	28	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI	29	Taksy od spadków	246.634	87	210.000
VII	30	Rozmaite wpływy	259.100	34	5.000
VIII	31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	109.885	92	109.886
IX	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	356	32	150
	32a	Zwrot zasiłków na budowę szkół wypłaconych zaliczkowo w roku 1907 na rachunek pożyczki 10 milionowej z. r. 1907 przeznaczonej na budynki szkolne	77.000	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3,882.879	87	3,595.824
	32b	Dotacya z funduszu krajowego	15,237.610	74	14,394.184
		Ogółem zgodnie z sumą wydatków	19,120.490	61	17.990.008

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	89	
—	388	
81.363	—	
—	—	
—	—	
—	36.635	
—	254.100	Różnice pomiędzy dochodami preliminowanymi a rzeczywistymi uzasadniono przy poszczególnych rubrykach i pozycyach niniejszego zamknięcia rachunku.
—	—	
—	206	
—	77.000	
81.363	368.118	
	287.055	
	843.127	
	1,130.482	

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
I		**Płace i dodatki.**			
	1	Płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych: a) pobory wypłacone w gotówce . . . . 11,066.622 K 91 g; b) wliczane do poborów dochody z gruntów szkolnych i dochody w naturze 42.000 „ — „; c) zapłacone podatki od gruntów szkolnych . 3.307 „ 24 g	11,111.930	15	10,796.300
	2	Wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych . .	3,522.957	81	3,352.700
	3	Płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii	742.457	79	754.800
	4	Remuneracye za udzielanie nauki religii . . .	181.950	06	180.000
	5	Dodatki pięcioletnie nauczycieli	1,158.488	45	1,037.000
	6	Wynagrodzenia nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	345.304	84	325.000
	7	Zastępstwo nauczycieli urlopowanych . . .	189.201	43	150.000
		Suma rubryki I. .	17,252.293	53	16,595.800

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
	315.630	Wydatek *większy* o 315.630 K z powodu, że od lipca 1907 t. j. od czasu sporządzenia preliminarza na rok 1908 do końca grudnia 1907 i w ciągu całego roku 1908 zorganizowano wiele nowych szkół i przekształcono wiele szkół na więcej klasowe, a pobory nauczycieli tych szkół nie mogły być jeszcze uwzględnione w preliminarzu na rok 1908, tudzież z powodu, że skutkiem obsadzenia większej ilości posad nauczycielskich interkalarya okazały się mniejsze niż w budżecie przewidziano.
—	170.258	Wydatek *większy* o 170.258 K z powodu wzmożenia się frekwencyi wskutek czego zaszła potrzeba otwarcia większej ilości klas nadetatowych tudzież z powodu, że interkalarya okazały się mniejsze niż w budżecie przewidziano.
12.342	—	Wydatek *mniejszy* o 12.342 K z powodu opróżnienia posad nauczycieli religii, tudzież wskutek nie pobrania po koniec grudnia 1908 kwoty 2.881 K 30 g tytułem przypadających należytości.
—	1.950	Wydatek *większy* o 1.950 K z powodu, że nauki religii udzielano w większej liczbie szkół niż w preliminarzu przewidziano.
—	121.489	Wydatek *większy* o 121.489 K z powodu przyznania w roku 1908 większej liczbie nauczycieli dodatków pięcioletnich niż preliminarzem przewidziano nie tylko za rok 1908, ale także za lata poprzednie i to głównie szóstego dodatku pięcioletniego.
—	20.305	Wydatek *większy* o 20.305 K z powodu naturalnego wzrostu liczby nauczycieli i udzielania nadobowiązkowej nauki w większej liczbie szkół niż preliminarzem przewidziano.
—	39.204	Wydatek *większy* o 39.204 K, gdyż z powodu naturalnego wzrostu liczby nauczycieli udzielono więcej urlopów nie tylko wskutek słabości, ale także celem dalszego kształcenia się na kursach, skutkiem czego okazała się potrzeba większej liczby zastępstw.
12.342	668.836	
	656.494	

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
II	8	**Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli.**	59.846	52	60.000
	9	Zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa:			
		1. na 5 kursów wakacyjnych dla nieukwalifikowanych nauczycieli . . . . 13.125 K — g			
		2. na kursa rolnicze i sadownicze dla nauczycieli szkół wiejskich: a) na całoroczny kurs rolniczy, b) na 1 kursa sadownicze i 2 pszczelnicze, c) na kurs uprawy tytoniu . 17.268 „ 58 „	30.393	58	30.500
	10	Kursa nauki zręczności dla nauczycieli, a to: a) 2 kursa ślójdu drzewnego, b) 1 kurs koszykarstwa, c) 1 kurs kartoniarstwa . . .	6.026	20	9.100
	11	Remuneracye za naukę robót ręcznych . . .	39.440	70	41.000
	11a	Zasiłki na kursa dla analfabetów	2.000	—	2.000
		Suma rubryki II. .	137.707	—	142.600
III	12	**Na koszta podróży i dyety dla nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . .**	40.491	14	60.000

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
151	—	Wydatek *mniejszy* o 151 K z powodu niepobrania asygnowanych należytości.
106	—	Wydatek *mniejszy* o 106 K z powodu, że spodziewane wydatki w wysokości przyzwolonej budżetem nie nastąpiły.
3.074	—	Wydatek *mniejszy* o 3.074 K z powodu jak wyżej.
1.559	—	Wydatek *mniejszy* o 1.559 K z powodu jak wyżej.
—	—	
4.893	—	
19.509	—	Wydatek *mniejszy* o 19.509 z powodu przyznania kosztów podróży mniejszej liczbie nauczycieli niż preliminowano.

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnicnie	Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
IV		**Dodatki i dary z łaski.**			
	13	Dodatek stały do funduszu szkolnego krajowego emerytalnego	25.599	84	25.600
	14	Interkalarya z powodu opróżnionych posad nauczycielskich	28.119	—	24.125
	15	Emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacyi szkół: *nadzwyczajne*	836	82	5.000
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i dla byłych nauczycieli, a to: a) stałe . . . . . 5.659 K 30 g b) jednorazowe . . . . 5.910 „ — „	11.569	30	18.049
		Suma rubryki IV. .	66.121	96	73.074
V	17	**Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół**	198.447	86	200.000
VI	18	**Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół**	382.858	22	210.000
	19	Utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie: zwyczajne . . . . 560 K *nadzwyczajne* . . . . **640** „	1.200	—	1.200
	20	Mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe . . .	177.663	17	177.098
	21	Koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	19.497	82	30.000
		Suma rubryki VI. .	581.219	51	118.298

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
	3.994	Wydatek *większy* o 3.994 K z powodu, że wskutek uregulowania poborów nauczycieli na podstawie ustawy z 25. maja 1907 Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 49 przypadło od opróżnionych posad wyższe interkalare.
1.163		Wydatek *mniejszy* o 1.163 K z powodu wstrzymania poborów wskutek śmierci.
6.180		Wydatek *mniejszy* o 6.180 K z powodu wstrzymania darów z łaski wskutek śmierci.
10.643	3.994	
6.649		
1.552		Wydatek *mniejszy* o 1.552 K z powodu niepodjęcia asygnowanych należytości po koniec grudnia 1908.
	172.858	Wydatek *większy* o 172.858 K z powodu wydania orzeczeń ryczałtowych przyznających te zasiłki na mocy ustawy i asygnowania należytości, przypadających za lata poprzednie.
	565	Wydatek *większy* o 565 K z powodu zorganizowania większej ilości nowych szkół.
10.502		Wydatek *mniejszy* o 10.502 K z powodu, że spodziewane wydatki w wysokości przyzwolonej budżetem nie nastąpiły.
10.502	173.423	
	162.921	

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
VII	22	**Przybory naukowe:**				
		a) ogólnej natury	36.000 K — g			
		b) dla nauk praktycznych a to: na zakupno przyborów i narzędzi dla kursów rolniczych i ogrodów szkolnych, tudzież na zakupno warsztatów i narzędzi do slöjdu i na urządzenie pracowni koszykarstwa, na przybory do robót kartonowych, na urządzenie gospodarstwa kobiecego, tudzież na wydawnictwo „Obrazy do poglądu“	14.729 „ 15 „	50.729	15	51.000
VIII	23	**Biblioteki okręgowe**		13.100	—	14.000
IX	24	**Konferencye okręgowe**		131.418	23	143.600
X	25	**Stypendya dla uczniów i uczenic seminaryów nauczycielskich**		202.932	14	200.000
XI	26	**Rozmaite wydatki, a to:**				
		a) na potrzeby szkół ogólnej natury	2.920 K — g			
		b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych	3.619 „ 25 „			
		c) na wydawnictwo „Dziennika urzędowego“ Rady szkolnej krajowej	6.000 „ — „			
		d) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego	12.000 „ — „	24.539	25	24.600

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
271	—	Wydatek *mniejszy* o 271 K z powodu, że asygnowana w roku 1908 należytość została pobraną dopiero w roku 1909.
900	—	Wydatek *mniejszy* o 900 K z powodu, że spodziewane wydatki w wysokości przyznanej budżetem nie nastąpiły, tudzież z powodu niepobrania asygnowanej należytości.
12.182	—	Wydatek *mniejszy* o 12.182 K powstał z powodu, że c. k. Rada szkolna zarządziła zamiast dwudniowej konferencyi okręgowej tylko jednodniową, skutkiem czego uzyskano w tej rubryce zaoszczędzenie w kwocie 12.182 K.
—	2.932	Wydatek *większy* o 2.932 K z powodu wejścia w życie nowych Seminaryów nauczycielskich w Kętach i Rudniku.
61	—	Wydatek *mniejszy* o 61 K z powodu pozostałej z końcem roku 1908 zaległości.

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
XII	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**			
		a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek orm. we Lwowie	6.000	—	6.000
		b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	1.000	—	1.000
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek łac. w Przemyślu	1.702	50	6.336
		d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	1.600	—	1.600
		e) dla szkoły wydz. żeńskiej im. św. Scholastyki w Krakowie	5.000	—	5.000
		f) dla szkoły wydz. żeńskiej im. św. Jadwigi we Lwowie	2.000	—	2.000
		g) dla szkoły żeńskiej im. św. Tomasza w Krakowie	1.500	—	1.500
		h) dla szkoły żeńskiej PP. Augustynek w Krakowie	2.000	—	2.000
		i) dla prywatnego Seminaryum naucz. żeńskiego (dawniej szkoły żeńsk. w Stryju, utrzymywanej przez Tow. pedag.	1.000	—	1.000
		k) dla szkoły izraelickiej w Brodach	12.000	—	12.000
		l) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie	1.000	—	1.000
		m) dla szkoły zręczności oddziału Tow. pedag. w Krakowie	1.100	—	1.100
		n) dla szkoły Sióstr Miłosierdzia w Rozdole	1.800	—	1.800
		o) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Busku	100	—	100
		p) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu	3.000	—	3.000
		r) dla szkoły SS. Felicyanek w Uhnowie	600	—	600
		s) dla zakładu im. św. Heleny we Lwowie na 4-klasową szkołę utrzymywaną przez SS. Felicyanki	500	—	500
		Do przeniesienia	48.202	50	49.836

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
1.633	—	Wydatek *mniejszy* o 1.633 K z powodu chwilowego opróżnienia posad nadetatowych w szkole klasztornej PP. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyślu, dla których asygnuje się wynagrodzenie z przyzwolonej subwencyi.
—	—	
—	—	
—	—

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Z przeniesienia . .	18.202	50	19.836
		t) dla szkoły w Bełzie, utrzymywanej przez SS. Felicyanki	600	—	600
		u) dla utrzymywanego przez Zbór izraelicki we Lwowie zakładu dla kształcenia kandydatów na naucz. religii mojżesz. w szkołach ludowych	2.000	—	2.000
		w) dla Zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu we Lwowie	800	—	800
		y) na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej w Rawie, utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Dominikanek (jako IV. rata z rozłożonej na 10 lat subwencyi 8.000 K) . .	800	—	800
		z) dla szkoły PP. Dominikanek w Bielinach .	600	—	600
		ż) Zgromadzenie SS. Urszulanek w Kołomyi na amortyzacyę części pożyczki na rozszerzenie budynku szkoln. (VI. rata z 20-lecia)	500	—	500
		aa) na rozszerzenie budynku szkoły wydz. żeńskiej SS. Bazylianek w Jaworowie (IV. rata z 15-lecia z przyznanych 6.000 K) . .	400	—	400
		bb) dla szkoły izraelickiej 3-klasowej w Bolechowie	—	—	8.000
		cc) dla szkoły PP. Bazylianek w Jaworowie na zapłacenie długu jednorazowo . .	2.000	—	2.000
		dd) dla szkoły SS. Miłosierdzia na Kleparzu w Krakowie	—	—	1.000
		ee) dla PP. Augustynek w Krakowie na częściowe pokrycie budowy nowej szkoły jednorazowo	500	—	500
		Suma rubryki XII. *nadzwyczajne* .	56.102	50	67.036

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
1.633	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
8.000	—	Wydatek *mniejszy* o 8.000 K z powodu niepodjęcia asygnowanej subwencyi po koniec grudnia 1908.
—	—	
1.000	—	Wydatek *mniejszy* o 1.000 K z powodu odpisania przypadającej subwencyi, wskutek zwinięcia szkoły SS. Miłosierdzia na Kleparzu w Krakowie.
—	—	
10.633	—	

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Przebieżne wydatki.			
		a) Nadebrane płace nauczycieli etatowych .	90.513	88	—
		b) Nadebrane wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych	53.561	70	—
		c) Nadebrane płace nauczycieli religii . .	3.030	33	—
		d) Nadebrane remuneracye za godziny nadobowiązkowe	41	75	—
		e) Nadebrane wynagrodzenia substytucyjne .	1.464	43	—
		f) Nadebrane ryczałty na drobne potrzeby szkolne	1.167	50	—
		g) Odsetki od obligacyi wypłacone miejscowym Radom szkolnym na potrzeby szkół .	1.158	81	—
		h) Zwroty 3% dodatków do podatków . .	49.728	17	—
		i) „ nadpłaconych prestacyi . . .	97.834	59	—
		k) „ taks od spadków	7.231	71	—
		l) Mylne zarachowania Urzędów podatkowych	59.052	47	—
		Razem . .	364.785	34	—

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	364.785	Wydatek *większy* o 364.785 K 34 g z powodu, że na ten cel nie preliminowano żadnej kwoty, gdyż wydatki kompensują się z odnośnemi rubrykami przychodów, w których znajdują pokrycie, a to: poz. a), b), c), d), e), f), l) w ogólnej sumie . . . . . 208.832 K 06 g w rubryce przychodów VII. poz. 30 „Rozmaite wpływy", poz. g) w kwocie . 1.158 „ 81 „ w rubryce przychodów I. poz. 3 „odsetki od kapitałów" poz. h) w kwocie . 19.728 „ 17 „ w rubryce przychodów III. pozycya 26 „3% dodatek okręgowy" poz. i) w kwocie . . . . . 97.834 „ 59 „ w rubryce przychodów III. pozycya 25 „Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich", poz. k) w kwocie . 7.231 „ 71 „ w rubryce przychodów VI. poz. 29. „Taksy od spadków". Razem . . 364.785 K 34 g

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908 K	Dochody w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
I		**Odsetki od kapitałów.**			
		a) Ogólny fundusz szkolny krajowy.			
	1a-g	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół	25.775	38	25.776
	2	Od 4% listów zastawnych gal. Banku krajowego nom. wartości 17.200 K i od 4% obligów kolejowych gal. Banku krajowego nom. wartości 24.300 K będących własnością majątku zarodowego	1.660	—	1.656
		b) Fundusz poszczególnych szkół ludowych.			
	3a-h	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płace nauczycieli	13.076	93	12.822
	4a-f	5% odsetki od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej	12	21	32
	5	5% od kapitału hipotekowanego w walucie polskiej na dobrach Branice	375	12	125
	6a-b	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej	23	73	21
	7a-c	5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół	84	—	183
		Suma rubryki I.	71.007	37	70.918
II		**Dochody z dóbr. realności i innych praw.**			
	8	Czynsz z ogrodu szkolnego w Dunajowie	1	12	2
	9	„ „ „ w Krukienicach	3	78	1
	10	„ z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Zagórzu	—	—	10
	11	czyns z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Pilźnie	1.317	55	710
	12	Czynsz z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Skawinie	561	15	146
	13	Czynsz od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego		—	321
	14	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół	10.000	—	10.000
	15	Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron	32.000	—	32.000
		Suma rubryki II.	43.883	90	43.496

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	4	
	251	Dochód *większy* o 251 K. Są to nieprelimnowane odsetki od listów zastawnych zakupionych w ciągu roku 1908 za kapitał złożony na wykupno prestacyi szkolnych, ciężących na dobrach Nagnajów, tudzież za gotówkę uzyskaną za wylosowane efekta, stanowiące własność poszczególnych szkół ludowych.
20	—	Dochód *mniejszy* o 20 K pozostaje w zaległości.
—	250	Dochód *większy* o 250 K z powodu częściowej spłaty zaległości
—	—	
399	—	Dochód *mniejszy* o 399 K pozostaje w zaległości.
419	508	
—	89	
—	—	
—	—	
10	—	Dochód *mniejszy* o 10 K pozostaje w zaległości.
—	607	„ *większy* o 607 K z powodu spłaty zaległości.
—	115	„ „ o 115 K z powodu częściowej spłaty zaległości.
324	—	Dochód *mniejszy* o 324 K z powodu odpisania całej należytości z tego tytułu na podstawie ugody zawartej z gminą miasta Tarnowa do LW. 136.793/08.
—	—	
—	—	
334	722	
—	388	

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908 K	Dochody w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
III		DODATKI.			
	16a-c	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne	21	76	28
	17	Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	157	50	52
	18	Od gminy Cewków część majątku gminnego	—	—	210
	19	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łac. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa	84	—	84
	20	Od właściciela dóbr w Bolesławiu z legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. kon.	105	—	52
	21	Od gminy Laskowce, odsetki od renty państwowej Nr. 28.618 na 2.350 złr. czyli 4.700 K	197	40	198
	22	Od gminy Bortiatyn, odsetki od renty państwowej Nr. 38.006 na 950 złr. w. a. czyli 1.900 K	79	80	80
	23	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów majątków zarodowych miast i miasteczek, a wreszcie od gminy miasta Białej na płace nauczycieli	760.249	11	745.000
	24	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych	646	30	5.000
	25	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	1,677.324	73	1,700.000
	26	3% dodatek okręgowy	630.472	55	700.000
		Suma rubryki III.	3,069.341	15	3,150.704
IV	27	**Zysk ze sprzedaży ksfążek szkolnych**	5.670	—	5.670
V	28	**Zapisy i darowizny**	—	—	—
VI	29	**Taksy od spadków**	216.631	87	210.000

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
3	—	Dochód *mniejszy* o 3 K pozostaje w zaległości.
—	105	„ *większy* o 105 K z powodu spłaty zaległości.
210	—	Dochód *mniejszy* o 210 K pozostaje w zaległości.
—	—	
—	53	Dochód *większy* o 53 K z powodu częściowej spłaty zaległości.
—	—	
—	—	
—	15.249	Dochód *większy* o 15.249 K z powodu częściowej spłaty zaległości.
1.354	—	Dochód *mniejszy* o 1.354 K zależy od mniej lub więcej energicznego ściągania tych zaległości przez c. k. Urzędy podatkowe i naprzód dokładnie przewidzieć się nie da.
22.675	—	Dochód *mniejszy* o 22.675 K } Dochody te zależne są od wysokości przypisu i opłaty podatków państwowych i mogą być preliminowane tylko w przybliżeniu na podstawie podatków roku poprzedniego. Dlatego też w tych pozycyach są zawsze i muszą być znaczniejsze różnice między wynikłościami a budżetem.
69.528	—	„ „ „ 69.528 „ }
96.770	15.107	
81.363	—	
—	—	
—	—	
—	36.635	Dochód *większy* o 36.635 K z powodu, że dochód ten nie da się nawet w przybliżeniu naprzód oznaczyć dla braku pozytywnej podstawy.

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908 K	Dochody w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
VII	30	Rozmaite wpływy	259.100	31	5.000
VIII	31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	109.885	92	109.886
IX	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	356	32	150
	32a	Zwrot zasiłków na budowę szkół wypłaconych w roku 1907 zaliczkowo na rachunek pożyczki 10-milionowej przeznaczonej na budynki szkolne	77.000	—	—
	32b	Dotacya z funduszu krajowego	15,237.610	71	14,391.181

III. Fundusz szkolny krajowy.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	254.100	Dochód *większy* o 254.100 K. W kwocie tej mieszczą się przedewszystkiem 10% opłaty na fundusz szkolny krajowy, potrącane w myśl art. 36 ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 73, nauczycielkom, które po wejściu w życie tej ustawy wyszły za mąż. Dochód z tego tytułu był preliminowany na rok 1908 w kwocie 5.000 K, a wynosił w tym roku ogółem kwotę 38.958 K 07 g, okazał się przeto większym o kwotę 33.958 K z powodu zaoszczędzonych przez Radę szkolną krajową w ciągu roku 1908 nowych przypisów, które w budżecie nie były przewidziane. Pozostała zaś reszta 220.142 K są to mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych, zwroty nadebranych płac i ryczałtów przez nauczycieli, tudzież inne zwroty korelatywne tak z roku bieżącego jak i z lat poprzednich, które wpłynęły dopiero w roku 1908. Część z mylnych zarachowań uskutecznionych w ostatnich miesiącach roku 1908 będzie przeprowadzoną jako wydatek dopiero w roku 1909.
—	—	
—	206	Dochód *większy* o 206 K z powodu częściowej spłaty zaległości.
—	77.000	Dochód *większy* o 77.000 K stanowi zwrot wydatków pokrytych w roku 1907 zaliczkowo z funduszu szkolnego krajowego na rachunek 10,000.000 K pożyczki na budowę szkół.
—	843.427	Dochód *większy* o 843.427 K pobrany od funduszu krajowego rubr. V. na pokrycie niedoboru większego od budżetu i o tę też kwotę ogólny wynik zamknięcia niekorzystniejszy jest od budżetu.

III. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Zaległości czynne i bierne z lat dawnych K	z lat dawnych g	z roku bieżącego K	z roku bieżącego g
		Wykaz należytości czynnych i biernych pozostałych z końcem grudnia 1908.				
		Należytości bierne:				
I	1	Niepobrane płace i dodatki na mieszkanie naucz. etatowych	16.637	09	—	—
	2	Niepobrane wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych	9.436	19	—	—
	3	„ płace nauczycieli religii	2.881	30	—	—
	4	„ remuneracye za naukę religii	998	67	—	—
	5	„ dodatki pięcioletnie	3.439	73	—	—
	6	„ remuneracye za godziny nadobowiązkowe	2.625	88	—	—
	7	„ wynagrodzenia za zastępstwo nauczycieli	3.608	62	—	—
IV	14	Interkalarya z powodu opróżnionych posad nauczycielskich w roku 1908	28.587	—	—	—
	16a	Niepobrane dary z łaski stałe	411	67	—	—
VI	18	„ zasiłki na utrzymanie szkół	4.974	60	—	—
	20	„ ryczałty na drobne potrzeby szkolne	1.390	—	—	—
XI	26	„ zasiłki na rozmaite wydatki	50	—	—	—
XII	27	„ „ „ utrzymanie szkół przez korporacye	8.000	—	—	—
II	8	Niepobrane remuneracye i zapomogi	560	—	—	—
	9	„ zasiłki dla nauczycieli na kursa wakacyjne	180	—	—	—
	10a	Niepobrane zasiłki dla nauczycieli na naukę zręczności	750	—	—	—
	11	Niepobrane remuneracye za naukę robót ręcznych	474	—	—	—
III	12	„ koszta podróży i dyety nauczycieli	3.692	40	—	—
V	17	„ zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół	1.552	14	—	—
VI	21	Niepobrane koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	1.524	10	—	—
VII	22	Niepobrane należytości za dostarczone przybory naukowe	271	15	—	—
VIII	23	Niepobrany zasiłek na biblioteki okręgowe	360	—	—	—
		Razem	92.404	54	—	—
		Należytości czynne:				
I	1—8	Odsetki od kapitałów	6	82	604	36
II	8-15	Dochody z dóbr, realności i innych praw	6.710	79	394	26
III	16-26	Dodatki	177.543	72	1,019.061	21
VI	29	Taksy od spadków	71.327	08	87.382	35
VIII	30	a) Rozmaite wpływy	230.008	13	9.298	22
		b) 10% opłaty od nauczycielek, które wyszły za mąż	4.159	86	8.546	13
IX	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	986	32	—	—
		Razem	790.742	72	1,125.286	53
		Ogółem	—	—	1,916.029	25

Wykaz prestacyi szkolnych

w ryczałtowej kwocie za rok 1908 zestawiony okręgami szkolnymi.

L. p.	Okręg szkolny	Przypisano				Odpisano		Sprostowana należytość						Uiszczono						Pozostała należytość					
		na zaległość		na bieżące		z zaległości		zaległa		bieżąca		razem		Ogółem		z tego przypada na nadpłatę		na rachunek prestac.		z zaległości		z bieżącego		razem	
		K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
1	Biała	2.040	77	69.595	36	—	—	2.040	77	69.595	36	71.636	13	68.890	93	33	61	68.857	32	—	—	2.745	20	2.745	20
2	Bóbrka	2.446	05	1.370	68	18	60	2.397	45	1.370	68	3.768	13	1.507	09	5	—	1.502	09	1.427	10	833	74	2.261	04
3	Bochnia	18.625	70	23.685	18	—	—	18.625	70	23.685	18	72.311	18	67.000	63	151	12	66.846	51	662	—	1.648	55	5.310	55
4	Borszczów	1.974	23	1.529	30	4	—	1.970	23	1.529	30	3.499	53	1.165	17	—	—	1.165	17	1.089	22	1.245	14	2.334	36
5	Bohorodczany	622	05	2.367	54	—	—	622	05	2.367	54	2.989	59	1.558	54	141	—	1.414	54	96	—	1.335	05	1.431	05
6	Brody	13.051	18	11.282	57	—	10	13.051	08	11.282	57	24.333	65	6.038	90	175	50	5.563	40	9.381	27	8.913	18	18.294	75
7	Brzesko	11.239	80	1.637	20	—	—	11.239	80	1.637	20	15.877	—	6.503	57	1.003	76	5.499	81	9.339	13	34	—	9.373	13
8	Brzeżany	204	—	1.991	70	—	—	204	—	1.991	70	5.195	70	4.111	04	20	—	4.091	04	26	—	758	66	784	66
9	Brzozów	3.106	16	3.512	30	—	—	3.106	16	3.512	30	6.618	46	3.075	81	—	—	3.075	81	2.738	26	804	39	3.542	65
10	Buczacz	11.737	52	1.178	58	156	46	11.581	06	1.178	58	18.759	64	6.501	89	5	—	6.496	89	198	—	11.759	75	12.257	75
11	Chrzanów	113	17	5.049	17	3	32	109	85	5.049	17	5.159	02	3.405	82	53	36	3.352	46	98	14	1.655	06	1.753	20
12	Cieszanów	120	21	1.210	91	—	—	120	21	1.210	91	1.331	18	1.316	18	—	—	1.316	18	—	—	15	—	15	—
13	Czortków	267	71	2.809	78	—	—	267	71	2.809	78	3.077	52	2.089	15	—	—	2.089	15	—	—	988	07	988	07
14	Dąbrowa	16	06	1.075	18	31	16	14	60	1.075	18	1.089	78	190	18	5	—	185	18	—	—	899	60	899	60
15	Dobromil	226	06	8.521	90	1	18	221	88	8.521	90	8.743	78	8.613	52	—	—	8.613	52	—	—	130	26	130	26
16	Dolina	12.439	67	10.171	47	392	10	12.047	27	10.171	47	22.221	74	13.018	03	90	61	12.927	42	7.239	69	1.961	02	9.203	71
17	Drohobycz	5.901	78	39.608	55	168	—	5.736	78	39.608	55	45.345	33	13.129	14	—	—	13.129	14	11	—	31.901	89	31.915	89
18	Gorlice	5.731	90	11.219	28	—	—	5.731	90	11.219	28	16.951	18	10.931	21	—	—	10.931	21	—	—	6.019	97	6.019	97
19	Gródek	5.203	11	17.285	—	—	—	5.203	11	17.285	—	22.188	11	15.305	—	—	—	15.305	—	—	—	7.183	11	7.183	11
20	Grybów	370	62	3.662	50	—	—	370	62	3.662	50	1.033	12	3.575	60	—	—	3.575	60	—	—	157	52	157	52
21	Horodenka	35	—	375	20	15	—	20	—	375	20	395	20	297	20	20	—	277	20	—	—	98	—	98	—
22	Husiatyn	3.224	26	3.613	10	—	06	3.224	20	3.613	10	6.837	30	1.600	56	97	10	1.503	16	512	—	1.724	74	2.236	74
23	Jarosław	7.043	03	22.331	56	—	—	7.043	03	22.331	56	29.374	59	20.813	56	68	90	20.744	66	5.862	79	2.698	24	8.561	03
24	Jasło	8.851	11	11.001	76	1.310	11	7.543	70	11.001	76	21.548	16	10.338	55	—	—	10.338	55	529	26	10.680	65	11.209	91
25	Jaworów	19.133	—	10.253	88	—	—	19.133	—	10.253	88	29.386	88	14.307	68	8	—	14.299	68	15.020	—	59	20	15.079	20
26	Kałusz	23.932	66	9.213	87	—	—	23.932	66	9.213	87	33.146	53	3.705	33	81	—	3.624	33	21.893	57	7.547	63	29.441	20
27	Kamionka	9.359	11	9.604	17	—	—	9.359	11	9.604	17	18.963	58	10.198	80	28	—	10.170	80	2.988	19	5.776	59	8.764	78
28	Kolbuszowa	208	61	568	70	—	—	208	61	568	70	777	31	211	37	—	—	211	37	—	—	582	11	582	11
29	Kołomyja	1.157	74	11.053	04	—	—	1.157	74	11.053	04	12.210	78	11.421	37	—	—	11.421	37	—	—	789	11	789	11
30	Kosów	49	—	4.196	82	—	—	49	—	4.196	82	4.245	82	2.200	82	1	96	2.195	86	16	—	2.029	—	2.045	—
31	Kraków	77.353	05	11.688	71	26.548	83	50.804	22	11.688	71	62.492	96	18.044	93	—	—	18.044	93	38.020	11	6.427	92	44.448	03
32	Krosno	18.529	04	15.143	02	—	—	18.529	01	15.143	02	33.672	06	16.837	51	—	—	16.837	51	16.521	50	313	02	16.834	52
33	Limanowa	372	70	1.223	98	102	70	270	—	1.223	98	1.493	98	775	51	—	—	775	51	—	—	718	11	718	11
34	Lisko	534	53	1.211	13	350	36	184	17	1.211	13	1.425	30	1.000	50	—	01	1.000	49	—	—	124	80	124	80
35	Lwów	812	43	4.005	70	—	—	812	43	4.005	70	4.818	13	3.525	78	53	21	3.472	57	—	—	1.292	35	1.292	35
36	Łańcut	1.345	90	2.372	80	—	—	1.345	90	2.372	80	3.718	70	2.681	62	5	—	2.676	62	—	—	1.037	08	1.037	08
37	Mielec	2.172	53	3.245	68	1	90	2.170	63	3.245	68	5.416	31	3.242	11	—	—	3.242	11	1.274	80	899	10	2.173	90
38	Mościska	19.855	90	7.325	75	10	—	19.845	90	7.325	75	27.171	65	5.073	31	30	65	5.042	66	17.098	89	1.999	45	22.098	34
39	Myślenice	257	—	7.085	98	—	—	257	—	7.085	98	7.342	98	7.270	18	32	—	7.238	18	—	—	72	50	72	50
40	Nadwórna	7.706	01	4.148	01	1	60	7.701	41	4.148	01	11.849	45	1.229	01	8	—	1.221	01	6.596	01	4.024	40	10.620	41
41	Nisko	144	54	731	87	—	—	144	54	731	87	1.179	41	1.015	10	—	—	1.015	10	—	—	164	31	164	31
42	Nowy Sącz	11.788	98	18.605	50	—	—	11.788	98	18.605	50	30.394	48	20.801	96	13	20	20.788	76	1.642	14	7.950	08	9.592	52
43	Nowy Targ	79	67	8.368	—	—	—	79	67	8.368	—	8.447	67	8.400	46	—	—	8.400	46	18	87	28	34	47	21
44	Peczeniżyn	—	—	471	12	—	—	—	—	471	12	471	12	398	92	—	—	398	92	—	—	72	50	72	50
45	Pilzno	1	20	2.560	21	—	—	1	20	2.560	21	2.561	41	2.123	81	—	76	2.123	05	—	—	140	60	140	60
46	Podgórze	1.411	90	11.307	28	—	—	1.411	90	11.307	28	15.719	18	6.935	85	20	—	6.915	85	119	28	8.664	05	8.783	33
47	Podhajce	2.512	01	1.426	16	579	33	1.932	71	1.426	16	3.359	17	1.672	78	—	—	1.672	78	631	93	1.051	16	1.686	39
48	Przemyśl	10.638	02	10.606	54	—	—	10.638	02	10.606	54	51.211	56	30.409	58	—	—	30.409	58	8.120	88	12.111	10	20.831	98
49	Przemyślany	3.935	89	1.092	10	—	—	3.935	89	1.092	10	8.028	29	2.603	87	12	—	2.591	87	1.961	68	3.162	74	5.124	42
50	Przeworsk	5.355	50	1.451	22	275	50	5.080	—	1.451	22	9.531	22	6.369	55	—	—	6.369	55	—	—	3.161	67	3.161	67
51	Rawa	1.457	85	1.898	—	—	—	1.457	85	1.898	—	3.355	85	1.055	04	—	—	1.055	04	788	79	1.512	02	2.300	81
52	Rohatyn	640	10	839	28	—	—	640	10	839	28	1.479	38	636	28	—	—	636	28	349	32	193	78	843	10
53	Ropczyce	671	12	5.467	80	2	56	668	86	5.467	80	6.136	66	1.415	11	—	—	1.415	11	—	—	1.721	25	1.721	25
54	Rudki	930	18	3.910	—	260	18	670	—	3.910	—	4.580	—	3.910	—	—	—	3.910	—	—	—	670	—	670	—
55	Rzeszów	—	—	16.514	72	—	—	—	—	16.514	72	16.514	72	16.454	72	—	—	16.454	72	—	—	60	—	60	—
56	Sambor	16.372	12	21.521	16	40	—	16.332	12	21.521	16	10.853	58	17.585	—	—	—	17.585	—	10.254	20	13.014	58	23.268	58
57	Sanok	14.032	70	13.416	70	902	52	13.130	18	13.416	70	26.546	88	15.807	64	—	—	15.807	64	—	—	10.739	21	10.739	21
58	Skałat	837	—	1.540	14	—	—	837	—	1.540	14	2.377	14	115	12	—	—	115	12	737	—	1.225	02	1.962	02
59	Śniatyn	95	50	14.179	88	—	—	95	50	14.179	88	14.275	38	14.044	82	18	40	14.026	42	—	—	230	56	230	56
60	Sokal	14.457	33	20.751	88	719	36	13.737	97	20.751	88	34.489	85	26.290	33	25	40	26.264	93	1.302	67	6.896	85	8.199	52
61	Stanisławów	8.620	72	27.178	58	220	—	8.400	72	27.178	58	35.579	30	24.001	—	79	80	23.921	20	2.084	02	9.491	28	11.578	30
62	Stary Sambor	3.512	98	1.280	10	—	—	3.512	98	1.280	10	7.793	08	2.493	19	—	—	2.493	19	1.096	71	1.203	18	5.299	89
63	Stryj	11.139	02	32.036	22	—	—	11.139	02	32.036	22	43.175	24	25.777	37	—	—	25.777	37	839	72	16.558	15	17.397	87
64	Strzyżów	—	—	731	18	—	—	—	—	731	18	731	18	731	18	5	—	729	18	—	—	—	—	—	—
65	Tarnobrzeg	907	80	1.641	52	—	—	907	80	1.641	52	2.549	32	1.720	68	2	—	1.718	68	201	51	627	10	828	61
66	Tarnopol	12.756	42	7.231	71	—	—	12.756	42	7.231	71	19.988	13	10.976	79	91	28	10.885	51	2.093	01	6.918	33	9.011	34
67	Tarnów	1.017	62	29.324	28	—	—	1.017	62	29.324	28	30.341	90	27.352	70	239	48	27.113	22	1	—	2.985	20	2.989	20
68	Tłumacz	345	80	476	80	—	—	345	80	476	80	822	60	513	02	—	—	513	02	8	—	301	58	309	58
69	Trembowla	28.109	03	13.761	36	—	—	28.109	03	13.761	36	12.170	39	24.763	20	—	—	24.763	20	17.371	19	36	—	17.407	19
70	Turka	3.427	25	858	18	—	—	3.427	25	858	18	1.285	43	1.041	16	20	—	1.021	16	2.710	94	530	33	3.241	27
71	Wadowice	1.891	47	16.442	61	11	65	1.849	82	16.442	61	18.292	43	17.336	68	751	07	16.585	61	123	80	831	95	955	75
72	Wieliczka	11.010	68	11.720	10	—	—	11.010	68	11.720	10	22.730	78	13.134	07	—	—	13.134	07	8.450	78	1.145	93	9.596	71
73	Zaleszczyki	126	56	793	94	—	—	126	56	793	94	1.220	50	506	08	—	—	506	08	272	40	142	02	714	12
74	Zbaraż	1.219	88	3.313	82	15	—	1.204	88	3.313	82	1.518	70	1.642	10	5	—	1.637	10	20	—	2.856	30	2.876	30
75	Zborów	1.605	83	1.427	26	17	50	1.588	33	1.427	26	3.015	59	225	85	36	—	189	85	1.406	33	1.383	11	2.789	74
76	Złoczów	1.415	90	11.021	86	—	—	1.415	90	11.021	86	15.437	76	12.937	52	23	80	12.913	72	32	—	2.468	24	2.500	24
77	Żółkiew	15.730	33	12.849	98	—	—	15.730	33	12.849	98	28.580	31	13.526	17	30	—	13.496	17	11.889	30	3.164	84	15.054	14
78	Żydaczów	1.526	35	10.070	18	—	—	1.526	35	10.070	18	11.596	53	9.129	80	17	91	9.081	89	188	76	2.277	97	2.466	73
79	Żywiec	5.645	52	11.907	58	—	—	5.645	52	11.907	58	17.553	10	11.750	12	—	—	11.750	12	245	52	5.557	16	5.802	98
	Razem	532.681	15	766.200	72	32.226	28	500.454	87	766.200	72	1,266.655	59	760.249	11	3.848	22	756.400	89	234.207	51	272.198	97	506.406	18

Sumaryczny wykaz

prestacyj szkolnych w stopie procentowej zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porz.	Okręg szkolny	Prestacye w formie dodatków do podatków K	g	3% dodatek okręgowy K	g
1	Biała	16.131	78	15.638	20
2	Bóbrka	17.690	07	7.957	37
3	Bochnia	13.461	15	7.357	15
4	Bohorodczany	7.767	28	3.523	77
5	Borszczów	19.755	54	9.233	37
6	Brody	27.692	34	10.645	42
7	Brzesko	15.017	37	7.549	90
8	Brzeżany	21.225	91	8.239	21
9	Brzozów	9.928	53	4.788	52
10	Buczacz	19.818	16	8.654	27
11	Chrzanów	33.076	57	17.003	06
12	Cieszanów	9.673	97	5.066	80
13	Czortków	11.218	46	6.023	81
14	Dąbrowa	10.591	30	5.770	99
15	Dobromil	9.124	08	3.398	05
16	Dolina	13.854	98	6.518	76
17	Drohobycz	56.119	56	25.344	25
18	Gorlice	11.006	82	6.874	50
19	Gródek	14.708	63	6.889	20
20	Grybów	4.873	07	2.547	65
21	Horodenka	14.310	77	8.126	32
22	Husiatyn	16.298	22	7.878	35
23	Jarosław	39.888	23	12.423	45
24	Jasło	14.870	24	6.676	28
25	Jaworów	13.192	70	5.981	21
26	Kałusz	6.540	97	5.170	30
27	Kamionka	23.546	04	10.941	29
28	Kolbuszowa	7.119	17	4.256	59
29	Kołomyja	24.867	63	9.488	79
30	Kosów	8.624	37	4.364	17
31	Kraków	345.170	15	8.693	30
32	Krosno	10.109	57	7.454	77
33	Limanowa	6.343	73	3.143	44
34	Lisko	11.740	64	5.929	22
35	Lwów	32.939	02	12.034	96
36	Łańcut	11.051	60	6.205	81
37	Mielec	15.190	86	5.927	15
38	Mościska	12.171	63	4.609	49
39	Myślenice	8.162	37	4.814	78
40	Nadwórna	8.481	53	4.572	12
	Do przeniesienia	973.355	01	307.716	04

Liczba porz.	Okręg szkolny	Prestacye w formie dodatków do podatków K	g	3% dodatek okręgowy K	g
	Z przeniesienia	973.355	01	307.716	04
41	Nisko	6.838	54	4.267	71
42	Nowy Sącz	35.995	60	13.371	02
43	Nowy Targ	9.146	69	6.653	54
44	Peczeniżyn	5.126	11	2.412	39
45	Pilzno	5.704	46	3.026	54
46	Podgórze	21.737	90	8.270	13
47	Podhajce	14.261	62	6.776	39
48	Przemyśl	59.688	98	22.665	19
49	Przemyślany	15.294	60	5.822	46
50	Przeworsk	7.103	31	4.505	66
51	Rawa	13.916	56	7.422	29
52	Rohatyn	25.294	19	8.161	14
53	Ropczyce	9.355	41	5.136	61
54	Rudki	9.101	94	4.722	20
55	Rzeszów	35.787	10	15.969	61
56	Sambor	11.413	62	8.662	16
57	Sanok	12.422	87	7.794	59
58	Skałat	15.456	45	7.814	17
59	Śniatyn	8.111	19	6.053	94
60	Sokal	16.549	04	10.345	36
61	Stanisławów	72.706	19	29.969	66
62	Stary Sambor	5.902	48	1.850	05
63	Stryj	17.656	66	12.559	80
64	Strzyżów	7.282	58	3.219	17
65	Tarnobrzeg	13.033	03	5.711	56
66	Tarnopol	53.378	95	16.696	—
67	Tarnów	43.740	92	16.887	94
68	Tłumacz	16.801	51	7.197	36
69	Trembowla	8.136	87	5.778	39
70	Turka	6.770	30	3.516	30
71	Wadowice	10.823	22	7.712	51
72	Wieliczka	4.855	24	4.332	27
73	Zaleszczyki	14.145	87	6.232	48
74	Zbaraż	10.095	90	5.324	51
75	Zborów	13.911	86	4.539	20
76	Złoczów	19.683	61	8.882	48
77	Żółkiew	14.539	43	7.187	31
78	Żydaczów	19.420	67	6.537	25
79	Żywiec	12.778	25	8.769	11
	Razem	1,677.324	73	630.472	55

IV.

Fundusz szkolny krajowy emerytalny.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

IV. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		A. Majątek zarodowy.			
		DOCHODY.			
	1	Efekta zakupione	—	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	—	—	—
		Suma dochodów .	—	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1908.			
		a) w gotówce	—	—	—
		b) w efektach . . 67.167 K 12 g	67.167	12	—
		Razem . . .	67.167	12	—
		WYDATKI.			
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—
	2	Zapas kasowy z końcem roku 1908 w efektach: .	67.167	12	—
		Razem . . .	67.167	12	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Zapas kasowy w efektach:

a) 4% książeczka wkładkowa Gal. Kasy Oszczędności . . 67 K 12 g
b) obligacye jednolitego długu państwa . . . . . 100 „ — „
c) 4% listy zastawne gal. Tow. kred. ziemsk. we Lwowie 67.000 „ — „

Suma stanu czynnego . . 67.167 „ 12 „

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . 67.167 „ 12 „

W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1907 . 67.167 „ 12 „

okazuje się *stan* majątku zarodowego *niezmieniony.*

Wykaz

majątku zarodowego w efektach wartościowych powstałych z kwoty 40.000 K przyznanych z funduszów państwowych w roku 1870 na utworzenie majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie efektów	Data	Serya	Liczba	Stopa %	Opiewa na kwotę w walucie koronowej			
						pojedynczo		Razem	
						K	g	K	g
1	List zastawny galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. we Lwowie	1 lipca 1893	I.	1.411	4%	20.000	—		
2	„ „ „ „ „ „ „ „	„	I.	1.412	„	20.000	—		
3	„ „ „ „ „ „ „ „	„	I.	1.413	„	20.000	—		
4	„ „ „ „ „ „ „ „	„	III.	26.648	„	2.000	—		
5	„ „ „ „ „ „ „ „	„	III.	26.649	„	2.000	—		
6	„ „ „ „ „ „ „ „	1 stycz. 1894	IV.	1.197	„	1.000	—		
7	„ „ „ „ „ „ „ „	1 lipca 1893	V.	7.137	„	200	—		
8	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	7.138	„	200	—		
9	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	7.139	„	200	—		
10	„ „ „ „ „ „ „ „	1 stycz. 1882	V.	154	„	200	—		
11	„ „ „ „ „ „ „ „	w roku 1903	V.	33.195	„	200	—		
12	„ „ „ „ „ „ „ „	1 stycz. 1894	V.	3.952	„	200	—		
13	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.953	„	200	—		
14	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.954	„	200	—		
15	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.955	„	200	—		
16	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	25.927	„	200	—	67.000	—
17	Obligacya jednolitego długu państwa powstała z wydanych trzech książeczek gal. Kasy Oszczędności	18 września 1907		210.622		100	—	100	—
18	Książeczka wkładkowa galic. Kasy Oszczędności . . .	„		107.580		67	12	67	12
	Razem . . .	—	—	—	—	—	—	67.167	12

IV. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908 K	Dochody w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		B. Majątek obrotowy.			
		DOCHODY.			
I.		Odsetki od kapitałów	2.673	32	2.680
II.		Datek stały z funduszu szkolnego krajowego . .	25.599	84	25.600
III.		Zapisy i darowizny	—	—	—
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	29.639	—	24.425
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek . . .	418.118	44	250.000
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetat.	35.277	63	35.000
VII.		Rozmaite dochody	2.093	68	—
VIII		Zwroty emerytur czasowych	65	—	—
IX.		Zwrotń z emerytur dożywotnich	156	54	—
X.		Zwroty z pensyi wdów	19	44	—
XI.		Zwroty z dodatków na wychowanie dzieci . .	941	56	—
XII.		Zwroty z odpraw i kwartałów pozgonnych . .	475	—	—
		Suma dochodów własnych .	515.059	45	337.705
	1	Zasiłek z funduszu krajowego	976.543	98	1,270.395
		Suma dochodów	1,491.603	43	1,608.100

IV. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
7	—	Dochód *mniejszy* o 7 K z powodu opodatkowania odsetek od kapitałów.
—	—	
—	—	
—	5.214	Dochód *większy* o 5.214 K z powodu że interkalacya okazały się większe niż w preliminarzu przewidziano o kwotę 3994 K, a nadto wpłynęła jeszcze nie preliminowana kwota 1220 K od lwowskiego miejskiego funduszu szkolnego tytułem interkalaryów od opróżnionych posad nauczycielskich w mieście Lwowie.
—	168.118	Dochód *większy* o 168.118 K z powodu zamianowania w tym roku większej liczby stałych nauczycieli i podwyższenia płac na podstawie nowej ustawy od których ściągnięto przypadające wkładki emerytalne.
—	278	Dochód *większy* o 278 K z powodu zamianowania w tym rostałych nauczycieli po upływie większej liczby lat służby przedetatowej.
—	2.094	Dochód *większy* o 2.094 K z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych i c. k. Kasy głównej krajowej.
—	65	Dochód *większy* o 65 K z powodu ściągnięcia nadebranych emerytur czasowych.
—	157	Dochód *większy* o 157 K z powodu ściągnięcia nadebranych emerytur dożywotnich.
—	19	Dochód *większy* o 19 K z powodu ściągnięcia nadebranej pensyi wdowiej.
—	942	Dochód *większy* o 942 K z powodu ściągnięcia nadebranych dodatków na wychowanie dzieci.
—	475	Dochód *większy* o 475 K z powodu ściągnięcia części odpraw skutkiem powrotu nauczycieli do czynnej służby.
7	177.362	
	177.355	Dochód *mniejszy* o 293.851 K albowiem wpłynęły większe dochody niż preliminowano, skutkiem czego nie zachodzi potrzeba pobrania reszty przypadającego zasiłku.
293.851	—	
293.851	177.355	O różnice tę 293.851 K ogólny wynik zamknięcia *korzystniejszy* jest od budżetu.
116.496		

IV. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908 K	Wydatki w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	105.175	61	125.000
II.		Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	853.299	40	960.000
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach	347.312	92	350.000
IV.		Dodatki na wychowanie dzieci po nauczycielach	92.099	82	85.000
V.		Odprawy i kwartały pozgonne	81.405	72	85.000
VI.		Zwroty wkładek emeryt. nauczycieli i nauczycielek	5.075	56	3.000
VII.		Koszta zarządu	60	40	100
VIII.		Rozmaite wydatki. Mylne zarachowania.	7.174	—	—
		Suma wydatków	1,491.603	43	1,608.100

IV. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
19.824	—	Wydatek *mniejszy* o 19.824 K, z powodu przeniesienia w czasowy stan spoczynku mniejszej liczby nauczycieli, niż w preliminarzu przewidziano.
106.701	—	Wydatek *mniejszy* o 106.701 z powodu mniejszej liczby nauczycieli przeniesionych w dożywotni stan spoczynku niż w preliminarzu przewidziano.
2.687	—	Wydatek *mniejszy* o 2.687 K, z powodu przyznania mniejszej liczbie wdów pensyi wdowich, aniżeli w preliminarzu przewidziano.
—	7.100	Wydatek *większy* o 7.100 K z powodu, że wskutek śmierci nauczycieli pozostała większa ilość sierót i z powodu przyznania wyższych dodatków na wychowanie sierót po myśli art. 52 ustawy z 11 czerwca 1905 Nr. 73.
3.594	—	Wydatek *mniejszy* o 3.594 K z powodu przyznania mniejszej liczby odpraw stronom uprawnionym niż w preliminarzu przewidziano.
—	2.076	Wydatek *większy* o 2.076 K z powodu większego zwrotu wkładek emerytalnych.
40	—	Wydatek *mniejszy* o 40 K ponieważ spodziewane wydatki nie nastąpiły.
—	7.174	Wydatek *większy* o 7.174 K z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych i c. k. głównej Kasy Krajowej czego preliminarzem nie przewidziano.
132.846	16.350	
116.496		

Wykaz

należytości z końcem roku 1908.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat dawnych K	g	Należytości czynne z roku bieżącego K	g	Należytości bierne z lat dawnych K	g	Należytości bierne z roku bieżącego K	g
		DOCHODY.								
IV.		Niepobrane interkalarya	—	—	1.860	—	—	—	—	—
IX.		Zwroty nadebranych emerytur dożywotnich	20	83	17	08	—	—	—	—
X.		Zwroty nadebranych pensyi wdów	18	50	—	—	—	—	—	—
XI.		Zwroty nadebranych dodatków na wychowanie	7	87	118	84	—	—	—	—
XII.		Zwroty nadebranych odpraw i kwartałów pozgonnych	817	35	—	—	—	—	—	—
VII.		Rozmaite dochody	17.657	86	—	—	—	—	—	—
		WYDATKI.								
I.		Niepobrane emerytury czasowe	—	—	—	—	—	—	3.220	06
II.		„ „ dożywot.	—	—	—	—	—	—	11.801	87
III.		„ pensye wdów	—	—	—	—	—	—	7.582	62
IV.		„ dodatki na wychowanie dzieci	—	—	—	—	—	—	1.741	04
V.		„ odprawy i kwartały pozgonne	—	—	—	—	26.429	14	8.900	24
VI.		„ zwroty wkładek emerytalnych	—	—	—	—	1.158	89	561	97
VIII.		„ rozmaite wydatki	—	—	—	—	40	—	140	75
		Razem	18.522	41	2.025	92	27.628	03	33.948	55
					20.548	33			61.576	58

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	*Ogół*
Stan czynny		
1. Zapas kasowy	—	—
2. Należytości czynne	20.548 K 33 g	20.548 K 33 g
Stan bierny		
3. Należytości bierne		61.576 „ 58 „
Z porównania okazuje się *czysty stan bierny*		41.028 K 25 g

LW. 59.003/09

Sporządzone w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Dział A.

V.

FUNDUSZ KOSZAR KRAJOWYCH.

Fundusz koszar krajowych.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
I.	1	Częściowa spłata pożyczki 3,000.000 K. zaciągniętej w r. 1895 w galicyjskim funduszu propinacyjnym na wybudowanie koszar krajowych (23 i 24 rata)	150.000	—	150.000
II.	2	4% odsetki od niespłaconej reszty powyższej pożyczki	62.680	—	62.680
III.	3	Ubezpieczenie od ognia budynków koszarowych .	2.325	54	2.500
IV.	4	Koszta konserwacyi budynków	14.310	—	14.330
V.	5	Koszta budowy	1.400	31	—
VI.	6	Rozmaite inne wydatki	7.546	37	250
		Suma wydatków .	238.262	22	229 760
		DOCHODY.			
I.	1	a) pozostałość kasowa z r. 1907 3.678 K 27 h. b) zaliczka pobrana z rachunku r. 1909 na pokrycie niedoboru r. 1908. . . . 7.387 „ 86 „	11.066	13	1.382
II.	2	Wynagrodzenie z c. k. Skarbu wojskowego za dostarczone krajowe koszary i szpitale dla c. i k. wojska: *a*) we Lwowie na Wulce . . 46.254·40 K. *b*) w Mostach Wielkich: α) koszary dla strzelców . . 25.846·70 „ β) mieszkanie pułkownika . 4.531·12 „ γ) koszary dla sztabu kawaleryi i oddziału pionierów . 4.572·40 „ δ) szpital . . . . . 2.818·90 „ *c*) w Rawie . . . . . 25.850·62 „ *d*) w Trembowli . . . . 26.135·29 „ *e*) w Zaleszczykach: α) koszary . . . . . 25.606·35 „ β) szpital . . . . . 2.590·48 „	164.206	26	164.198
		Do przeniesienia .	175.272	39	165.580

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	Z pożyczki tej pozostał z końcem roku 1908 dług w kapitale 1,529.500 K.
—	—	
174	—	Wydatek mniejszy stosownie do wysokości premii.
20	—	Wydatek mniejszy, stosownie do potrzeby.
—	1.400	Wydano na rekonstrukcyę budynków koszar dla strzelców w Mostach Wielkich zniszczonych szkodliwymi wpływami atmosferycznymi i budynku mieszczącego mieszkanie pułkownika i kancelarye, uszkodzonego pożarem.
—	7.296	W roku 1908 zapłacono na rachunek tej pozycyi:
		1) podatek gruntowy od koszar we Lwowie . . . . . 49 K. 52 h
194	8.696	2) ekwiwalent od tychże koszar . . 3.749 „ 76 „
		3) „ „ koszar w Trembowli . — „ 30 „
	8.502	4) „ „ „ w Zaleszczykach 2.344 „ 62 „
		5) stemple do rekursów i koszta syndyka przeciw wymiarowi podatku domowo-czynszowego od koszar . . . 1.396 „ 05 „
		6) stemple i koszta bankowe . . . 6 „ 12 „
		Razem jak obok . 7.546 K. 37 h.
—	9.684	Z r. 1907 przeniesiono na rok 1908 zapas gotówki roku 1907 w kwocie . . . 3.678 K. 27 h.
		potrzebną zaś do pokrycia obecnego niedoboru za rok 1908 w kwocie . . . . 11.066 „ 13 „
		resztę . 7.387 K. 86 h.
		pobrano z dochodów bieżących roku 1909.
—	8	Wynagrodzenie za koszary w roku 1908 jako roku przestępnym było większe od preliminarza o . . . . . 230 K. 10 h.
—	9.692	a ponieważ nie wpłynęło dotąd wynagrodzenie za rusznikarnię wybudowaną przy koszarach na Wulce we Lwowie . . . 221 „ 39 „
		zatem ogółem wpłynęło więcej o . 8 K. 71 h.

Fundusz koszar krajowych.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Z przeniesienia .	175.272	39	165.580
III.	3	3·6% odsetki z lokacyi gotówki na rachunku bieżącym w Banku krajowym	309	83	1.500
IV.	4	Rozmaite inne dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	175.582	22	167.080
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	62.680	—	62.680
		Razem j. w. . .	238.262	22	229.760

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
	9.692	
—		
1.190	—	Dochód niższy z powodu późnego ulokowania dotacyi z funduszu krajowego na rok 1908, którą Wysoki Sejm przyznał dopiero w ostatnim kwartale roku budżetowego.
—	—	
1.190	9.692	
—	—	
1.190	9.692	
	8.502	

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny . . . . . — K.

Stan bierny.

Reszta pożyczki zaciągniętej w galicyjskim funduszu propinacyjnym . . . . 1,529.500 K.

Czysty stan bierny . . . . . 1,529.500 K.

W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1907 . . . . . 1,679.500 „

Okazuje się czysty stan bierny mniejszy o . 150.000 K.

z powodu, iż w r. 1908 spłacono w tej wysokości pożyczkę.

Wartość gruntów i budynków koszar krajowych wykazana przy funduszu krajowym.

VI.

Fundusz policyi krajowej.

VI. Fundusz policyi krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
I	1	Koszta utrzymania korygendów w domach przymusowej pracy i poprawy: należytość . . . . . 8.669 K 64 g od tego zwrot korelatywny . . 1 „ 80 „	8.667	84	8 669
II	2	Koszta przygotowawcze dla urządzenia w kraju kolonii poprawczej	1.032	40	240
III	3	Należytość konkurencyjna na rzeczowe potrzeby szkoły ludowej w Przedzielnicy	57	07	54
IV	4	Rozmaite	36	40	10
	5	Podatki	797	68	—
	6	Najem szutrowiska	250	—	—
	7	Asekuracya budynków folwarcznych i karczmy w Przedzielnicy . . . . 247 K 61 g od tego zwroty . . . . 210 „ 56 „	37	05	—
	8	Zwrot zasiłku na pokrycie niedoboru w r. 1707 .	5.181	17	—
		Suma wydatków .	16.059	61	8.973
		Nadwyżka dochodów przemiesiona do funduszu krajowego	—	—	86
		Razem .	16.059	61	9.059

VI. Fundusz policyi krajowej.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwalona, okazują się wynikłości mniejsze	W porównaniu z kwotą budżetem uchwalona, okazują się wynikłości większe	Uzasadnienie różnic
Koron		
1	—	Wydatek *mniejszy*, w miarę rzeczywistej wypłaty.
—	792	Wydatek *większy*, spowodowany pokryciem kosztów komisyjnych w sprawie założyć się mającej osady dla nieletnich przestępców w Przedzielnicy, oraz wypłatą 1.000 K jak LW. 29.758/08 za odbitki planów na zakład poprawczy.
—	3	Wydatek *większy*, z powodu że należytość konkurencyjna na rzeczowe potrzeby szkoły w Przedzielnicy nie jest rok rocznie cyfrą stałą lecz zmienną.
—	26	Wydatek *większy*, w miarę rzeczywistej potrzeby.
—	798	*Większy* wydatek, ponieważ przy układaniu preliminarza na r. 1908 nie było wiadomem jaka z tytułu tego kwota w tym roku do zapłacenia przypadnie i nic z tego tytułu nie preliminowano.
—	250	*Więcej*, gdyż szutrowisko wynajęto już po sporządzeniu preliminarza na rok 1908, w którym nic na ten cel nie preliminowano.
—	37	Wydatek *większy*, poniesiony zaliczkowo w zastępstwie dzierżawców, do którego zwrotu są oni kontraktem zobowiązani, na co nic nie preliminowano.
—	5.181	Wydatek *większy*, z powodu konieczności pokrycia niedoboru z roku 1907 z powodu znacznych wydatków w r. 1907, które uzasadniono przy zamknięciu rachunku za ten rok.
1	7.087	
	7.086	
86	—	Wydatek *mniejszy*, gdyż spodziewanej nadwyżki dochodów nie uzyskano.
86	7.086	
	7.000	

VI. Fundusz policyi krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY			
I	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.	—	—	3
	2	4% od listów zastawnych Banku krajowego . .	3.336	—	3.336
	3	4% od obligacyi kolejowych Banku krajowego .	440	—	440
	4	3·6% od książeczki Banku krajowego . . .	—	—	—
II	5	Czynsz dzierżawny z folwarku „Przedzielnica“ . .	5.200	—	5.200
	6	Czynsz za dzierżawę karczmy w Przedzielnicy . .	89	69	80
	7	Rozmaite	143	77	—
	8	Zasiłek z rachunku r. 1909 na pokrycie niedoboru .	6.850	15	—
		Suma dochodów .	16.059	61	9.059

VI. Fundusz policyi krajowej.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
3	—	Dochód *mniejszy*, pozostaje w zaległości.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	9	Dochód *większy*, albowiem w myśl nowego kontraktu zawartego z dzierżawcą do LW. 9.128/08 podniesiono mu czynsz dzierżawny z kwoty 80 K na . . . . . 120 K — g rocznie. Po koniec r. 1908 uiścił dzierżawca kwotę 89 „ 69 „ reszta zaś w kwocie . . . . . 30 K 31 g pozostaje w należytości czynnej.
—	144	Dochód *większy*, pochodzący ze zwrotu zaległej z roku 1907 premii asekuracyjnej i 6% odsetek zwłoki od nieuiszczonych w terminie czynszów dzierżawnych.
—	6.850	Dochód *większy*, stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru wobec większych wydatków jak rubr. II. i III. oraz rubr. IV.
3	7.003	
	7.000	

Wykaz należytości z końcem roku 1908.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K	g	czynne z roku bieżącego K	g	bierne z lat ubiegłych K	g	bierne z roku bieżącego K	g
I	1	Zwroty kosztów utrzymania korygendów w domach przymusowej pracy i poprawy . . .	1.107	26	229	—				
	2	Zwrot 5% odsetek od kapitału hipotekowanego na realności w Krakowie	—	—	2	74				
	3	Zwrot od dzierżawy karczmy w Przedzielnicy reszty czynszu .	—	—	30	31				
	4	Zwrot premii asekuracyjnej . .	—	—	37	05				
		Czysty stan czynny .	—	—	1.406	36				

LW. 75.911/09.

VII.

Krajowe zakłady naukowe rolnicze, Skład publiczny i fundusz kultury krajowej.

1. Akademia rolnicza w Dublanach . . . . . str. 438
2. Niższa szkoła „ „ „ . . . . . „ 452
3. Szkoła gorzelnicza „ „ . . . . . „ 456
4. Gorzelnia szkolna „ „ . . . . . „ 460
5. Folwark „ „ . . . . . „ 464
6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach . . . . . „ 472
7. „ „ botaniczno-rolnicza we Lwowie . . . . . „ 476
8. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie . . . . . „ 480
9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie . . . . . „ 486
10. Folwark w Czernichowie . . . . . „ 494
11. Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy . . . . . „ 500
12. „ „ „ „ Horodence . . . . . „ 504
13. „ „ „ „ Jagielnicy . . . . . „ 510
14. „ „ „ „ Kobiernicach . . . . . „ 516
15. „ „ „ „ Suchodole . . . . . „ 522
16. „ „ „ „ Miłocinie . . . . . „ 528
17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie . . . . . „ 534
18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . . . . . „ 540
19. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . . . . . „ 546
20. Skład publiczny w Krakowie . . . . . „ 552
21. Fundusz kultury krajowej . . . . . „ 558

Z drukarni i litografii Pillera Neumanna i Sp.

'. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace profesorów i docentów.**			
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami { zwyczajne / *nadzwyczajne*	6.120 **7.200**	— —	6.120 **7.200**
	2	Siedmiu profesorów fachowych płace z dodatkami	33.720	—	39.240
	3	Trzech profesorów fachowych płace z dodatkami .	10.708	29	12.848
	4	Jeden profesor adjunkt, płaca z dodatkiem . .	3.600	—	3.600
	5				
	6	Czterech asystentów (dla katedry a) chemii b) botaniki c) zoologii d) rolnictwa) . . .	3.750	—	5.600
		Docenci:			
		a) mineralogii i geologii	1.200	—	1.200
		b) weterynaryi	1.020	—	1.200
		c) melioracyi	699	96	700
		d) leśnictwa	510	—	600
		e) ogrodnictwa	400	—	400
		f) hodowli ryb	400	—	400
		g) historyi i literatury polskiej . . .	1.200	—	1.200
		h) hygieny	300	—	300
		Razem { zwyczajne / *nadzwyczajne*	63.628 **7.200**	25 —	73.408 **7.200**
		Suma rubryki I. .	70.828	25	80.608
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**			
	7				
	8	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca z dodatkami .	3.000	—	3.000
		Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier płaca z dodatkami	2.479	92	2.480
		Suma rubryki II. .	5.479	92	5.480
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**			
	9				
	10	Kapelan, płaca z dodatkiem	799	94	800
	11	Lekarz zakładowy	1.200	—	1.200
	12	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . . .	799	92	800
	13	Ogrodnik, płaca	1.200	—	1.200
	14	Pomocnik ogrodnika	480	—	480
		Zawiadujący biblioteką	400	—	400
		Suma rubryki III. .	4.879	86	4.880
		Do przeniesienia . { zwyczajne / *nadzwyczajne*	73.988 **7.200**	03 —	83.768 **7.200**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	—	
5.520	—	*Mniej* gdyż posada drugiego profesora hodowli nie była obsadzoną.
2.140	—	*Mniej* gdyż posada profesora chemii rolniczej nie była obsadzoną. Z tego zaoszczędzenia w łącznej kwocie 3.880 K. wypłacono za zastępstwo 1.400 K. i dodatek osobisty jednemu profesorowi 340 K. a pozostało jeszcze zaoszczędzenie obok wykazane 2.140 K.
—	—	
1.850	—	*Mniej* gdyż posada asystenta zoologii nie była obsadzoną, przez co zaoszczedzono 1.400 K. Nadto podwyżkę płacy o 200 K. rocznie przyznano asystentom od 1 października skutkiem czego wydano *mniej* o 450 K.
—	—	
180	—	
—	—	Ogołem *mniej* o 270 K. gdyż podwyżkę wynagrodzenia dla docenta weterynaryi o 240 K i dla docenta leśnictwa o 120 K. rocznie przyznano od 1 października 1908.
90	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
9.780	—	
—	—	
9.780	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
9.780		
—	—	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	73.988	03	83.768
		{ *nadzwyczajne*	**7.200**	—	**7.200**
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	15	Służba wyższa:			
		a) tercyan zarazem woźny, płaca z dodatkiem na ubiór	840	—	840
		b) sześciu laborantów dla katedry: *α)* mechaniki i fizyki *β)* chemii *γ)* botaniki *δ)* zoologii i hodowli *ε)* rolnictwa *η)* chemii rolniczej	3.552	—	3.600
	16	Służba niższa:			
		a) dozorca domu i magazynu . . .	594	—	600
		b) dwóch stróżów domowych . . .	700	—	960
		c) stróż nocny	634	—	600
	17	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	558	86	250
		Suma rubryki IV. .	6.878	86	6.850
V.		**Koszta administracyjne.**			
	18	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne . { zwyczajne .	1.953	90	1.600
		{ *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**
		b) koszta podróży w interesach zakładu .	89	50	200
		c) druk sprawozdań	—	—	250
	19	Opał gmachu szkolnego	4.860	27	4.000
	20	Oświetlenie:			
		a) zwrot stacyi dublańskiej za gaz (patrz poz. 3a. doch. stacyi) . . { zwyczajne .	4.538	53	4.500
		{ *nadzwyczajne*	**3 000**	—	**3.000**
		b) oświetlenie obejść naftą . . .	320	20	300
	21	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne .	13.622	71	6.500
		{ *nadzwyczajne*	**3.500**	—	**3.500**
		Do przeniesienia . { zwyczajne .	25.385	11	17.350
		{ *nadzwyczajne*	**6.700**	—	**6.700**
		{ zwyczajne .	80.866	89	90.618
		{ *nadzwyczajne*	**7.200**	—	**6.700**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
9.780	—	
—	—	
—	—	
48	—	
6	—	Ogółem *mniej* o 280 K. stosownie do wysokości przyznanego wynagrodzenia
260	—	
—	34	
—	309	Właściwy wydatek wynosi 753 K. z tego 194 K. 14 h. pokryły zaliczone tutaj odsetki z rachunku czekowego poczt. Kasy oszczędności, *przekroczenie* zaś 309 K. znajduje pokrycie w zaoszczędzeniu poz. 15 i 16 wyd.
314	343	
—	354	
—	—	
110	—	Ogółem wydatki *mniejsze* o 6 K. wedle potrzeb
250	—	
—	860	*Więcej* z powodu drożyzny drzewa i węgla tudzież ostrej zimy 1908/9.
—	39	Ogółem *więcej* o 59 K. wedle potrzeby. Resztę kredytu nadzwyczajnego z r. 1908 na przewody gazowe na I. piątrze gmachu Akademii 1.200 K. przeniesiono na rok 1909.
—	—	
—	20	
—	7.123	*Przekroczenie* spowodowane zostało głównie nieobjętymi preliminarzem wydatkami na przeróbki i adaptacye z powodu przeniesienia stacyi do nowego budynku (w pracowniach rolnictwa, administracyi, hodowli, mineralogii i biblioteki). Nadto kredyty na doprowadzenie do porządku domu zajmowanego prowizorycznie na mieszkania uczniów i kredyt na ogrodzenie zakładu od strony wsi okazały się niewystarczające. Tutaj zużyto również nadzwyczajny kredyt z r. 1906 na zbiornik na wodę 1.000 K. i resztę kredytu na budowę domów z lat dawnych 100 K. 95 h.
—	—	
360	8.396	
—	—	
10.094	343	
—	—	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia	zwyczajne	80.866	89	90.618
			nadzwyczajne	7.200	—	7.200
			zwyczajne	25.385	11	17.350
			nadzwyczajne	6.700	—	6.700
V.	22	Utrzymanie dziedzińców i ścieżek	zwyczajne	964	94	600
			nadzwyczajne	800	—	800
	23	„ parku		108	31	400
	24	Ubezpieczenie od ognia budynków		1.004	90	1.300
	25	Utrzymanie wodociągu		314	27	750
	26	Najem pomieszkań	zwyczajne	2.428	—	2.760
			nadzwyczajne	1.200	—	1.260
	27	Płaca kominiarza		420	—	420
	28	Sprzęty i ruchomości		330	89	300
	29	Koszta przewozu docentów		3.500	—	3.500
	30	„ lustracyi zakładu		372	33	300
	31	„ nabożeństwa	zwyczajne	164	36	200
			nadzwyczajne	1.000	—	1.000
	32	Apteka i inne koszta sanitarne		2.027	87	2.000
		Razem	zwyczajne	37.020	98	29.880
			nadzwyczajne	9.700	—	9.760
		Suma rubryki V.		46.720	98	39.640
VI.		**Potrzeby naukowe.**				
	33	Dotacye na zbiory i laboratorya	zwyczajne	12.093	76	11.480
			nadzwyczajne	3.200	—	3.200
	34	Biblioteka i czytelnia		2.589	64	2.400
	35	Utrzymanie pól doświadczalnych	zwyczajne	2.626	05	2.600
			nadzwyczajne	2.000	—	2.000
	36	Ogród botaniczny owocowy i warzywny	zwyczajne	1.967	51	1.750
			nadzwyczajne	750	—	750
		Do przeniesienia	zwyczajne	19.276	96	18.230
			nadzwyczajne	5.950	—	5.950
			zwyczajne	117.887	87	120.498
			nadzwyczajne	16.900	—	16.960

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
10.094	343	
—	—	
360	8.396	
—	—	
—	365	*Więcej* stosownie do niezbędnych potrzeb poprawy dróg i zajazdów tak przed Akademią jak i przed internatem, zniszczonych dowozem materyałów do budowli i przeprowadzaniem kanalizacyi. Tutaj zużyto również nadzwyczajny kredyt z 1907 r. 890 K.
292	—	*Mniej* wedle potrzeby.
295	—	*Mniej* odpowiednio do wysokości premii asekuracyjnych.
436	—	Na utrzymanie wodociągu wydano *właściwie* 96 K. 55 h. a 217 K. 72 h. są kosztami dowozu wody ze Lwowa w I-szym kwartale zanim wodociąg zaczął funkcyonować.
332	—	Z powodu, iż posada asystenta zoologii nie była obsadzoną wydano *mniej* o 192 K. Nadto wypłacono *mniej*: sekretarzowi dyrekcyi o 100 K. i dyetaryuszowi o 40 K.
60	—	*Mniej* stosownie do potrzeby.
—	—	
—	31	*Więcej* stosownie do potrzeby.
—	—	
—	72	
36	—	*Mniej* stosownie do potrzeby. W nadzwyczajnych zużyto resztę kredytu z lat dawnych na organy i przybory kościelne 202 K. 40 h. zaś niewydany kredyt nadzwyczajny z r. 1908. na nową posadzkę w kaplicy 1.000 K. przeniesiono na rok 1909. do dalszej dyspozycyi.
—	—	
—	28	*Więcej* stosownie do potrzeby.
1.751	8.892	
60	—	
1.811	8.892	
—	614	*Więcej* stosownie do rzeczywistej potrzeby. W tym roku zużyto również nadzwyczajne kredyty z r. 1907 na stół i szafę dla profesora administracyi 180 K. na dynamometr wagowy 700 K i dynamometr Regniera 200 K. razem 1.080 K. Zaś kredyt z lat dawnych na budowę szopy dla mechaniki rolniczej w kwocie 16.014 K. 90 h. przeniesiono na r. 1909.
—	—	
—	190	*Więcej* z powodu roboty półek i urządzenia skutkiem przeniesienia biblioteki do większej sali.
—	26	*Więcej* wedle potrzeby.
—	—	
—	218	*Więcej* odpowiednio do potrzeby. Przekroczenie to pokrywa nadwyżka dochodów w poz. 7 doch. W tej pozycyi zużyto również resztę kredytu z r. 1903 na drenowanie ogrodu 163 K. kredyt z r. 1906 na bramę 750 K i resztę kredytu z r. 1907 na arboretum 281 K. razem 1.194 K
—	—	
—	1.048	
—	—	
11.845	9.23-	
60	—	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . zwyczajne .	117.887	87	120.498
		Z przeniesienia . *nadzwyczajne* .	16.900	—	16 960
		Z przeniesienia . zwyczajne .	19.276	96	18.230
		Z przeniesienia . *nadzwyczajne* .	**5.950**	—	**5.950**
VI.	37	Utrzymanie mleczarni	1.229	80	1.670
	38	Utrzymanie pasieki	134	16	120
	39	Wycieczki naukowe uczniów	1.561	22	1.500
	40	Ryczałt dla folwarku dublańskiego za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb Akademii (patrz poz. 6 dochodu folwarku dublańsk)	2.000	—	2.000
		Razem zwyczajne .	24.202	14	23.520
		Razem *nadzwyczajne*	**5.950**	—	**5.950**
		Suma rubryki VI. .	30.152	14	29.470
VII.	41	**Spłata długów i podatki.**			
		Bank krajowy, spłata pożyczki 100.000 K. zaciągniętej w r. 1901 na budowę domu mieszkalnego piątrowego dla funkcyonaryuszów i na budowę skrzydła internatu; 13 i 14 półroczna rata z 57-lecia *a*) na kapitał . 534·58 K. *b*) 4% odsetki . 3.873·33 „ *c*) dod. administ. 242·09 „ *d*) na stempel. . 15·— „	4.665	—	4.665
	42	Bank krajowy, spłata pożyczki na inwestycye z przyzwolonych 355·000 K. *a*) spłata zaciągnjętej w 1907 r. I. raty w kwocie 150 000 K. 3 i 4 półroczna rata z 44 lecia: *a*) na kapitał . 1.212·90 K. *b*) 4% odsetki . 5.917·26 „ *c*) dod. administ. 369·84 „ *d*) stempel do r. —·20 „	7.500	20	7.500
		b) spłata zaciągniętej w 1908 r. II. raty w kwocie 100.000 K. 1 półroczna rata z 44 lecia: *a*) na kapitał . 383·14 K. *b*) 4% odsetki . 1.992·33 „ *c*) dod. administ. 124·53 „ *d*) stempel do rach. —·10 „	2.500	10	5.000
		c) spłata zaciągniętej w 1908 r. III. raty w kwocie 105.000 K.	—	—	5.250
	43	Podatek gruntowy i domowy . zwyczajne .	200	—	200
		Podatek gruntowy i domowy . *nadzwyczajne*	**512**	**97**	**513**
		Razem zwyczajne	14.865	30	22.615
		Razem *nadzwyczajne*	**512**	**97**	**513**
		Suma rubryki VII. .	15.378	27	23.128
		Z przeniesienia . zwyczajne .	156.955	31	166.633
		Z przeniesienia . *nadzwyczajne*	**23.362**	**97**	**23.423**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
11.845 60	9.235 —	
—	1.048	
—	—	
440	—	*Mniej* odpowiednio do ruchu mleczarni.
—	14	*Więcej* stosownie do rzeczywistych potrzeb.
—	61	
—	—	
440	1.123	
—	—	
440	1.123	
—	—	Z końcem r. 1908 pozostał z tej pożyczki dług w kapitale 96.698 K. 25 h.
—	—	*Zaoszczędzono* ogółem 7.750 K, gdyż II. ratę pożyczki inwestycyjnej 100.000 K. zaciągnięto 27 maja, zatem zapłacono tylko jedną ratę na umorzenie, płatną 1 października 1908. Z zaciągniętej zaś 30. września III i ostatniej raty tejże pożyczki 105.000 K. przypadnie do zapłacenia 1 rata na umorzenie dopiero 1 kwietnia 1909 r. Z pożyczek tych pozostał z końcem r. 1908 dług w kapitale z I. raty 147.625 K. 20 h. z II. raty 99.616 K. 86 h. i cała III. rata 105.000 K.
2.500	—	
5.250	—	
—	—	
—	—	
7.750	—	
—	—	
7.750	—	
20.035 60	10.358 —	

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	156.955	31	166.633
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**23.362**	**97**	**23.423**
VIII.	44	**Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym na miejscach funduszowych** (patrz poz. 5. b. doch.)	9.600	—	9.600
IX.		**Utrzymanie domu zakładowego.**			
	45	Płace służby:			
		a) administrator płaca z dodatkami	1.786	31	1.748
		b) magazynier	1.019	84	1.020
		c) portyer	860	—	860
		d) pięciu służących	2.840	—	3.700
		e) czterech stróżów	1.956	—	1.632
		f) dwóch pomocników na zimę	754	—	420
	46	Wikt dla uczniów	45.320	86	54.150
	47	Pranie i naprawa pościeli	1.363	85	1.200
	48	Opał domu zakładowego	10.000	—	4.800
	49	Oświetlenie domu zakładowego	2.596	92	2.400
	50	Utrzymanie budynku i sprzętów: { zwyczajne	5.719	33	2.200
		Utrzymanie budynku i sprzętów: { *nadzwyczajne*	**5.400**	—	**5.400**
		Razem { zwyczajne	74.217	11	74.130
		Razem { *nadzwyczajne*	**5.400**	—	**5.400**
		Suma rubryki IX.	79.617	11	79.530
X.	51	**Rozmaite nieprzewidziane**	1.830	17	1.000
		Ogółem { zwyczajne	242.602	59	251 363
		Ogółem { *nadzwyczajne*	**28.762**	**97**	**28.823**
		Suma wydatków	271.365	56	280.186

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
20.035 60	10.358 —	
—	—	
—	38	
—	—	
—	—	Ogółem *mniej* o 164 K. stosownie do wysokości przyznanego służbie wynagrodzenia.
860	—	
—	324	
—	334	
8.829	—	*Mniej* z powodu feryi świątecznych, urlopów i mniejszej liczby słuchaczy.
—	164	*Więcej* z powodu wymiany starej pościeli na nową.
—	5.200	*Przekroczono* kredyt z powodu opalania większej ilości pokojów, albowiem prócz sal w internacie opalano pokoje w domu oddanym tymczasowo na mieszkania uczniów, w II. zaś półroczu przybyła przybudówka wraz z korytarzami i klatką schodową i łazienki. Następnie by przybudówkę i przerobione pokoje uczynić możliwemi do zamieszkania już z końcem września musiano je całe lato osuszać, co jest drugim powodem przekroczenia.
—	197	*Więcej* z powodu oświetlania rozszerzonego internatu.
—	3.519	*Więcej* głównie z powodu większych wydatków na roboty malarskie i kaflarskie, tudzież z powodu podrożenia sprzętów żelaznych i z drzewa zakupywanych do pokojów słuchaczy. Przytem ogólne przeróbki pociągnęły za sobą nowe potrzeby i uzupełnienia w dawnych pokojach i kurytarzach.
—	—	
9.689	9.776	
—	—	
9.689	9.776	
—	830	*Więcej* z powodu wydatków na kanalizacyę, na co zużyto kredyt z lat dawnych 690 K. 70 h. większych wydatków na założenie szkółki drzew owocowych i ogrodu warzywnego i wydatków na zastępstwo chorej służby.
29.724 60	20.964 —	
29.784	20.964	
—8.820		

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa.**	20.000	—	20.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	2	Wpisowe po 20 K.	1.311	56	1.380
	3	Czesne po 200 K.	11.600	04	13.800
	4	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach po 80 K.	4.320	—	5.520
	5	Opłaty za utrzymanie w domu zakładowym po 800 K. a) od uczniów płacących 63.509·33 K. b) od uczniów przyjętych na koszt funduszu krajowego (patrz. poz. 44 wyd.) 9.600·— „	73.109	33	76 000
		Suma rubryki II.	90.340	93	96.700
III.	6	**Dochód z pasieki**	27	93	100
IV.	7	**Dochód z pola doświadczalnego i ogrodu**	919	76	700
V.	8	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**	177	14	176
VI.	9	**Dochody rozmaite**	17	92	400
		Suma dochodów	111 483	68	118.076
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	159.881	88	162.110
		Razem	271.365	56	280.186

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
68	—	Opłaty od uczniów wynoszą ogółem . . . 90.340 K. 93 h.
2.200	—	od tego uiszczenia za dawne lata . . . 1.956 „ 52 „
1.200	—	okazuje się dochód za rok 1908 88.384 K. 41 h.
		w porównaniu z preliminowanym 96 700 „ — „
		mniejszy o 8.315 K 59 h.
2.891	—	z powodu mniejszej liczby uczniów, których przeciętna liczba wynosiła 91 w preliminarzu zaś 95. Wobec pozostałych zaległych należytości
6.359	—	z roku 1908 . . . . . 2.443 K. 74 h.
		zmniejszy się niedobór dochodów do sumy . 5.871 K. 85 h.
72	—	*Mniej* odpowiednio do rzeczywistego wpływu.
—	220	*Więcej* wedle rzeczywistego wpływu.
	1	Jak wyżej.
382	—	*Wpłynęło* 12 K. ściągniętych tytułem kar od służby i 5 K. 92 h. z tytułu zwrotu kosztów spornych
6.813	221	
2.228	—	*Mniej* odpowiednio do potrzeby pokrycia niedoboru.
9.041	221	
— 8.820		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

Należytości czynne:

1.	Od uczniów wpisowe . . .	88 K. 44 h.	
2.	„ „ czesne . . .	468 „ — „	
3.	„ „ za laboratorya . .	170 „ — „	
4.	„ „ za utrzymanie w domu zakładowym	3.058 „ — „	
	Razem		3.784 K. 44 h.

Stan bierny:

1.	Bank krajowy, reszta pożyczki 100.000 K. zaciągniętej w r. 1901	96.698 K. 23 h.	
2.	Bank kraj., pożyczka inwestycyjna		
	a) I. rata 150.000 K. zaciągnięta w r. 1907.	147.625 „ 20 „	
	b) II. rata 100.000 K. zaciągnięta w r. 1908.	99.616 „ 86 „	
	c) III. rata 105.000 K. zaciągnięta w r 1908.	105.000 „ — „	
	Razem		448·940 „ 31 „
	Czysty stan bierny		445.155 K. 87 h.

Wartość dóbr i realności wykazana przy funduszu krajowym.

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Dalszy rachunek z pożyczki inwestycyjnej 355.000 K. nieobjęty budżetem zakładów dublańskich

przedstawia się następująco:

Dochody.

W roku 1908 zaciągnięto resztę pożyczki na inwestycye w 4% obligacyach komunalnych Banku krajowego a mianowicie:

II. ratę pożyczki 100.000 K.		
Przy spieniężeniu obligacyi po kursie 93·50 za 100 otrzymano w gotówce		93.500 K. — h.
Wydano zaś na ratę wstępną i stempel	2.479 K. 10 h.	
Za sporządzenie skryptu dłużnego zapłacono	101 „ 64 „	2.580 „ 74 „
uzyskano więc gotówkę		90.919 K. 26 h.
otrzymano za 4% kupony od obligacyi za 56 dni		622 „ 22 „
razem . .		91.541 K. 48 h.
Przy spieniężeniu obligacyi III. i ostatniej raty pożyczki 105.000 K. po kursie 93·25 za 100 otrzymano w gotówce . . .		97.912 K. 50 h.
Wydano zaś na ratę wstępną i stempel	2.537 K. 63 h.	
Za sporządzente skryptu dłużnego zapłacono	103 „ 64 „	
Za 4% kupon za 1 dzień . . .	11 „ 67 „	2.652 „ 94 „
uzyskano więc gotówkę . .		95.259 K. 56 h.
do tego gotówka z II. raty		91 541 „ 48 „
razem gotówka z pożyczki		186.801 K. 04 h.

Wydatki.

A) Reszta kosztów inwestycyjnych niepokryta w r. 1907. 122.361 K. 85 h.

B) Na Gazownię:

Reszta za wewnętrzne urządzenie mechaniczne (fabryka sanocka)	856 „ 69 „

C) Na Stacyę:

1. budowa (Stryjeński, architekt w Krakowie)	1.502 K. 03 h.	
2. urządzenie centralnego ogrzewania (Inż. Nitsch i Spka w Krakowie).	5.243 „ 46 „	
3. urządzenie gazowego oświetlenia (Chylewski i Hruby i Spka we Lwowie)	1.800 „ — „	
4. Wodociąg (Nitsch jw.) . . .	5.246 „ 89 „	
razem . .		13.792 K. 38 h.
Do przeniesienia . .		137.010 K. 92 h.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Z przeniesienia . 137.010 K. 92 h.

D) Na dom zakładowy:

1. za techniczne kierownictwo (Krzyszkowski profesor szkoły przemysłowej we Lwowie) . . .	1.200 K. — h.		
2. zaliczki na budowę (Stryjeński jw.)	101.800 „ — „		
3. instalacye gazu i wodociągu (Chylewski jw.)	2.972 „ 30 „		
razem . .		105.972 „ 30 „	
Suma wydatków w r. 1908 . .		242.983 K. 22 h.	
A ponieważ gotówka z reszty pożyczek wynosiła jw.		186.801 „ 04 „	
zatem okazuje się reszta niemająca pokrycia. .		56.182 K. 18 h.	

którą przeniesiono na rok 1909.

C. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na koszta rozszerzenia internatu, preliminowane na 210.000 K. zasiłek w kwocie 70.000 K. płatny w 5-ciu rocznych ratach po 14.000 K. od roku 1908 do 1912 włącznie. Ratę za rok 1908 pobrano do funduszu krajowego Rubr. X. dochodów.

2. Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki.			
		Płace nauczycieli.			
I.	1.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca z dodatkami . zwyczajne	3.127	75	3.640
		za nadzór nad internatem *nadzwyczajne*	**300**	—	**300**
	2.	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych .	2.253	33	3.040
	3.	Nauczyciel do nauk elementarnych . . .	1.985	77	2.220
	4.	Docent weterynaryi	240	—	400
	5.	Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrz.	1.600	—	1.600
	6.	Instruktor do robót ręcznych	723	34	1.200
		Razem { zwyczajne .	9.930	19	12.100
		nadzwyczajne	**300**	—	**300**
		Suma rubryki I. .	10.230	19	12.400
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7.	Zarząd: Remuneracya dyrektora Akademii rolniczej	800	—	800
	8.	Opał i oświetlenie	1.151	74	1.200
	9.	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz .	2.496	24	1.200
	10.	Dowóz wody	120	10	350
	11.	Sprzęty i ruchomości	332	98	300
		Suma rubryki II. .	4.901	06	3.850
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12.	Stołowanie	14.342	51	16.716
	13.	Odzież, pościel i pranie	5.153	26	5.040
	14.	Koszta leczenia uczniów	200	—	200
		Suma rubryki III. .	19 695	77	21.956
		Do przeniesienia { zwyczajne .	34.527	02	37.906
		nadzwyczajne	**300**	—	**300**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
512	—	Wydano ogółem *mniej* o 1.533 K. z powodu zmian w personalu nauczycielskim i przyznania podwyżki poborów dopiero od 12 października 1908.
—	—	
787	—	
234	—	
160	—	*Mniej* stosownie do ilości godzin wykładowych.
—	—	
477	—	*Mniej* z powodu intercalare.
2.170	—	
—	—	
2.170	—	
—	—	
48	—	*Mniej* stosownie do potrzeby.
—	1.296	*Więcej* z powodu kosztowniejszych napraw starego budynku, w którym mieści się szkoła i odnowienia mieszkań wskutek zmian w personalu nauczycielskim.
230	—	*Mniej*, gdyż od marca otwarto wodociąg.
—	33	*Więcej* stosownie do potrzeb.
278	1.329	
2.373	—	*Mniej* z powodu czasowego zamknięcia szkoły.
—	113	*Więcej* z powodu podrożenia sukna i płócien.
—	—	
2.373	113	
4.821	1.442	
—	—	

2. Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	34.527	02	37.906
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**300**	—	**300**
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	15	Wycieczki i demonstracye	330	84	260
	16	Przybory do pisania i nauki dla uczniów	369	72	400
	17	Uzupełnienie środków naukowych	548	79	400
	18	Biblioteka i czytelnia	147	07	250
		Suma rubryki IV.	1.396	42	1.310
V.		**Kursa specyalne.**			
	19	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej { zwyczajne	111	70	100
		{ *nadzwyczajne*	**950**	—	**950**
	20	„ stelmachstwa i kołodziejstwa:	499	92	500
		Razem { zwyczajne	611	62	600
		Razem { *nadzwyczajne*	**950**	—	**950**
		Suma rubryki V.	1.561	62	1.550
VI.	21	**Rozmaite nieprzewidziane**	945	57	200
		Ogółem { zwyczajne	37.480	63	40.016
		Ogółem { *nadzwyczajne*	**1.250**	—	**1.250**
		Suma wydatków	38.730	63	41.266
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów** (wpisowe i za utrzymanie)	1.864	13	2.000
III.	3	**Zarobek uczniów**	1.296	—	1.512
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	100
		Suma dochodów	9.160	13	9.612
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	29.570	50	31.654
		Razem	38.730	63	41.266

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
4.821	1.442	
—	—	
—	71	
31	—	Wydano ogółem *więcej* o 86 K. stosownie do potrzeb.
—	149	
103	—	
134	220	
—	12	Stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	—	
—	—	
—	12	
—	—	
—	12	
—	746	Z pozycyi tej pokryto koszta przesiedlenia nauczyciela Profica z Jagielnicy w kwocie 583 K. 91 h, reszta 3 1 K. 66 h. przypada na różne wydatki nieprzewidziane, jak opłata telefonu, przywóz docenta i katechety itd.
4.955	2.420	
—	—	
4.955	2.420	
—2.535		
—	—	
136	—	Z tytułu wpisowego wpłynęło 270 K, a za utrzymanie w internacie 1.594 K. 13 h. Zaległą opłatę za utrzymanie 450 K. odpisano z powodu nieściągalności.
216	—	Wartość robót uczniów przy folwarku przyjęto na 36 K. od 36 uczniów.
100	—	*Niebyło* dochodów nieprzewidzianych.
452	—	
2 083	—	*Mniej* odpowiednio do wyżej podanych wynikłości.
2.535	—	

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny: Należytości czynne za utrzymanie i wpisowe 234 K. — h.
Stan bierny: . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 234 K. — h.

3. Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik szkoły zarazem profesor . . . płaca . 3.600 K. dod. aktywalny 720 „	4.320	—	4.320
	2	Asystent . . . płaca . 1.233·32 K. dod. na mieszk. 240·— „ „ „ opał 78·— „	1.551	32	1.718
	3	Docenci: (wynagrodzenia za rok szkolny 1907/8).			
		a) matematyki, fizyki i rysunków . . .	600	—	600
		b) nauki o kotłach i maszynach . . .	350	—	400
		c) „ „ opodatkowaniu gorzelń . . .	400	—	400
		d) administracyi i rachunkowości . . .	180	—	180
		Suma rubryki I. .	7.401	32	7.618
II.		**Koszta administracyjne.**			
	4	Druki, portorya itd.	242	48	200
	5	Służący: (laborant) płaca . . 600 K. dod. na mieszk. 192 „	792	—	792
	6	Opał	700	—	500
	7	Oświetlenie (zwrot funduszowi Stacyiza gaz, patrz poz. 3, b, doch. stacyi dublańskiej) . .	600	—	600
	8	Koszta przewozu docentów	125	—	200
	9	Kurs dla c. k. Straży skarbowej . . .	660	—	500
	10	Koszta podróży kierownika w sprawach szkolnych.	123	76	120
		Suma rubryki II. .	3.243	24	2.912
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	11	Dotacya dla pracowni gorzelniczej { zwyczajne . / *nadzwyczajne*	1.999 / **800**	54 / —	2.000 / **800**
	12	Książki i czasopisma	278	23	300
	13	Wycieczki naukowe z uczniami	—	—	200
		Razem { zwyczajne . / *nadzwyczajne*	2.277 / **800**	77 / —	2.500 / **800**
		Suma rubryki III. .	3.077	77	3.300
IV.	14	**Zapomogi dla uczniów.**			
		a) z funduszu krajowego . . 600 K. *b)* z subwencyi państwowej . . 1.000 „	1.600	—	1·600
V.	15	**Rozmaite nieprzewidziane**	186	48	200
		Ogółem { zwyczajne . / *nadzwyczajne*	14.708 / **800**	81 / —	14.830 / **800**
		Suma wydatków .	15.508	81	15.630

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości: mniejsze	większe	Uzasadnienie różnic
Korony		
—	—	
167	—	Podwyższoną płacę przyznano dopiero *od 1 listopada 1908.*
—	—	
50	—	Wynagrodzenie zawisłe jest od liczby godzin rzeczywiście odbytej nauki.
—	—	
—	—	
217	—	
—	42	Wydatek *większy* z powodu zwiększenia się korespondencyi skutkiem urządzenia kursu dla kierowników gorzelń.
—	—	
—	200	*Przekroczono* kredyt stosownie do rzeczywistych kosztów opału całego gmachu stacyi chemicznej i szkoły gorzelniczej.
—	—	
75	—	Ze Lwowa dojeżdżał tylko docent nauki o opodatkowaniu gorzelń.
—	160	Wykłady na kursie kosztowały . . . . . 500 K.
—	4	koszta kampanii gorzelniczej dla kursu . . . 500 „
75	406	razem . 1·000 K.
		Opłaty zaś od 17 słuchaczy po 20 K. wyniosły . . 340 „
		Zatem *czysty wydatek* 660 K.
—	—	
—	—	
22	—	*Mniej* stosownie do potrzeby.
200	—	Kredyt *niezużytkowany*, gdyż nie urządzano w tym roku żadnych dalszych wycieczek.
222	—	
—	—	
222	—	
—	—	Udzielono zapomogi czterem uczniom po 150 K. i dwom po 100 K. razem 800 K. Resztę zaś niezużytego kredytu wraz z kredytem z lat ubiegłych 1.090 K. razem 1.890 K. *przeniesiono* na rok 1909.
13	—	*Mniej* wedle potrzeby.
527	406	
—	—	
527	406	
—121		

3. Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY			
I.	1	**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:**			
		a) na utrzymanie szkoły	3.000	—	3.000
		b) na zapomogi dla uczniów . . .	1.000	—	1.000
		Suma rubryki I. .	4.000	—	4.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	900	—	1.300
III.	3	**Dochód z analiz**	—	—	200
		Suma dochodów .	4.900	—	5.500
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	10.608	81	10.130
		Razem .	15.508	81	15.630

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	—	
—	—	
400	—	Wpłynęły opłaty pełne po 200 K. od czterech uczniów i połowa tj. 100 K. od jednego ucznia; resztę uczniów *uwolniono* od opłat.
200	—	Dochodu za dokonane analizy nie było, gdyż stacyi gorzelniczej dotychczas *nie otworzono*.
600	—	
—	479	Dotacya z funduszu krajowego *większa* stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru, głównie z powodu urządzenia nadzwyczajnego kursu dla kierowników gorzelń.
600	479	
—121		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny. Należytości czynne za niesprzedane egzemplarze dzieła „Poradnik dla obsługi i nadzoru kotłów parowych“ . 71 K. 22 h.
Stan bierny. . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny 71 K. 22 h.

4. Gorzelnia szkolna w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace.**			
	1	Gorzelnik	1.200	—	1.200
	1	Robotnicy			
		a) palacz zarazem stróż 480·— K.			
		b) robotnik . . 158·40 „	638	40	630
		Suma rubryki I. .	1.838	40	1.830
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**			
	3	Opał	1.723	16	1.600
	4	Ziemniaki	7.248	12	7.200
	5	Jęczmień	550	48	1.120
	6	Żyto, kukurudza, i inne zboża . . .	131	44	800
	7	Światło, smary, drożdże i t. p. . . .	292	68	400
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów .	742	66	600
	9	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników .	365	91	400
		Suma rubryki II. .	11.054	45	12.120
III.		**Rozmaite.**			
	10	Utrzymanie budynków i podwórza . . .	62	19	300
	11	Podatek zarobkowy	98	72	200
	12	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	68	05	100
		Suma rubryki III. .	228	96	600
		Suma wydatków .	13.121	81	14.550

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	8	Wedle potrzeby.
—	8	
—	123	*Więcej* z powodu wyższej ceny opału, niż preliminowano.
—	48	
569	—	Wydano ogółem *mniej* o 1.297 K. stosownie do zapotrzebowanej ilości i cen.
669	—	
107	—	
—	143	*Więcej* w miarę potrzeby napraw i uzupełnień.
34	—	Stosownie do wysokości premii.
1.379	314	
238	—	Nowy budynek niepotrzebował napraw w tym roku. Resztę kredytu nadzwyczajnego na budowę domu dla robotników z r. 1903 i 1904 w kwocie 502 K. 24 h. *przeniesiono* na rok 1909.
101	—	Stosownie do wymiaru podatku.
32	—	Wedle potrzeby.
371	—	
1.750	322	
—1.428		

4. Gorzelnia szkolna w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY.			
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu**	9.325	87	10.000
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów**	750	—	750
III.	3	**Bonifikacya od c. k. Rządu za spirytus**	1.773	66	2.000
		Suma dochodów .	11.849	53	12.750
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	1.272	28	1.800
		Razem .	13.121	81	14.550

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
674	—	W kampanii gorzelniczej 1907/8 na kontyngent 170 Hl. wyprodukowano ogółem 181·19 Hl. spirytusu.
		Z tego sprzedano:
		a) 171·77 Hl. po 52 K. 25 h. . . . . 8·974 K. 98 h.
		b) 9·42 „ „ 32 „ 25 „ . . . . 303 „ 79 „
		razem 9.278 K. 77 h.
		Nadto z dawnych zapasów starki sprzedano za 47 „ 10 „
—	—	Ogółem uzyskano ze sprzedaży 9.325 K. 87 h.
226	—	*Mniej* stosownie do kontyngentu.
900	—	
528	—	*Mniej* odpowiednio do wynikłości wyżej podanych.
—1.428	—	*Uwaga:* Z reszty kredytów *nadzwyczajnych* na urządzenie maszynowe i rekonstrukcyę gorzelni pozostałych z lat dawnych w sumie . . . . . 10.491 K. 10 h.
		pokryto w r. 1908.
		1) resztę należytości za rekonstrukcyę gorzelni 3.000 K. — h.
		2) koszta robót adaptacyjnych nieobjętych głównym kosztorysem . . . . . 2.677 „ — „
		3) koszta sporządzenia kosztorysu rekonstrukcyi 100 „ — „
		4) koszta ogrodzenia siatkowego . . . 1.210 „ — „
		5) koszta splantowania, wyżwirowania i urządzenia dziedzińca szkoły gorzelniczej i chodników 2.307 „ 43 „
		razem . 9.294 K 43 h.
		Pozostałą zaś resztę w kwocie . . 1.196 K 67 h. *przeniesiono* na rok 1909.

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		A). Wydatki na folwark.			
I.		**Gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi	9.308	55	7.000
	2	Najem robotnika	16.125	38	14.000
	3	Kuchnia folwarczna	6.997	13	1.000
	4	Koszta kancelaryjne	192	65	160
	5	Zmiana i dokupno nasienia — zwyczajne	1.000	—	1.000
		Zmiana i dokupno nasienia — *nadzwyczajne*	**5.000**	—	**5.000**
	6	Dokupno nawozów dopełniając. — zwyczajne	3.000	—	3.000
		Dokupno nawozów dopełniając. — *nadzwyczajne*	**3.000**	—	**3.000**
	7	Dokupno karmy	10.207	72	8.000
	8	Wymiana zużytych koni, uprzęży i kucie koni	879	53	2.000
	9	Utrzymanie budynków	2.752	55	1.500
	10	Utrzymanie i uzupełnienie maszyn i narzędzi rolniczych — zwyczajne	1.020	72	1.000
		Utrzymanie i uzupełnienie maszyn i narzędzi rolniczych — *nadzwyczajne*	**4.700**	—	**4.700**
	11	Utrzymanie dróg i rowów	500	—	500
	12	Melioracye łąk:	3.204	13	1.080
	13	Ubezpieczenie od ognia i gradu	1.586	27	1.500
	14	Swiatło i smary	1.246	54	150
	15	Kultura lasu i utrzymanie stawów	782	97	400
	16	Produkcya torfu opałowego	—	—	2.000
	17	Posyłki i jazdy w sprawach folwarku	1.296	96	200
	18	Koszta leczenia czeladzi i dobytku	826	32	300
		Razem — zwyczajne	60.927	42	44.790
		Razem — *nadzwyczajne*	**12.700**	—	**12.700**
		Suma rybryki I.	73.627	42	57.490
		Do przeniesienia — zwyczajne	60.927	42	44.790
		Do przeniesienia — *nadzwyczajne*	**12.700**	—	**12.700**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	2.309	*Przekroczono* kredyty ogółem o: 4.434 K. z powodu podnoszącej się ciągle ceny robocizny i z braku robotników na miejscu. Przytem melioracya torfów dublańskich (patrz poz. 12 wyd.) zwiększyła popyt za robotnikami i wpłynęła na wysoką cenę.
—	2.125	
—	5.997	*Przekroczono* kredyt z powodu, że sprowadzeni robotnicy sezonowi pozostawali na wikcie folwarcznym. Przypisana należytość do zwrotu umniejsza właściwy wydatek o 221 K. 49 h.
—	33	*Więcej* wedle potrzeby.
—	—	
—	—	Niewydaną część kredytu w kwocie 1.000 K. *przeniesiono* na r. 1909. do dalszej dyspozycyi.
—	—	
—	—	Resztę niewydanego kredytu w kwocie 624 K. 13 h. przeniesiono na r. 1909 do dalszej dyspozycyi.
—	2.208	*Więcej* z powodu większej liczby koni roboczych potrzebnych do uprawy zmeliorowanych torfów.
1.121	—	*Mniej*, gdyż stajnię i uprząż uzupełniono w r. 1907.
—	1.253	*Więcej* z powodu kosztów postawienia baraku dla robotników sezonowych i naprawy części powały w stajni dla krów. Koszta przeniesienia i ustawienia szopy ze starego składu drzewa na obejście folwarczne w kwocie 3.000 K. pokryto z kredytu z lat dawnych na szopę na zbiory katedry mechaniki rolniczej.
—	21	*Więcej* stosownie do potrzeby.
—	—	
—	—	
—	2.124	Na melioracye łąk wydano ogółem 28.204 K. 13 h. Z tego pokrył kredyt *nadzwyczajny* Rubr. X. poz. 7 lit. c. wyd. funduszu krajowego . . . . 25.000 „ — „ z pozostałej reszty . . . . . 3.204 K. 13 h. pokrywa uchwalony kredyt . . . . . 1.080 „ — „ pozostaje *przekroczenie* na robotach melioracyjnych 2.124 K. 13 h.
—	86	*Więcej* stosownie do wymiaru premii asekuracyjnych.
—	1.097	*Więcej* z powodu większego wydatku na naftę i sprowadzenia większej ilości mazi.
—	383	*Więcej* skutkiem większego wydatku na narybek. (patrz poz. 5. doch,).
2.000	—	Wyjaśnienie przy poz. 6 doch.
—	1.097	Wydatek *większy* stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	526	*Więcej* z powodu częstych desinfekcyi w stajniach skutkiem szerzenia się gruźlicy u krów tudzież przedsięwziętych środków celem wytępienia wołków w szpichlerzu.
3.121	19.259	
—	—	
3.121	19.259	
3.121	19.259	
—	—	

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	60.927	42	44.790
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**12.700**	—	**12.700**
II.		**Inne wydatki.**			
	19	Podatki i inne opłaty publiczne	1.717	87	1.400
	20	Rormaite nieprzewidziane	1.028	34	300
		Suma rubryki II. .	2.746	21	1.700
		Ogółem A) { zwyczajne	63.673	63	46.490
		Ogółem A) { *nadzwyczajne*	**12.700**	—	**12.700**
		Suma działu A) .	76.373	63	59.190
III.		**B) EKWIWALENT, SPŁATA DŁUGÓW i RENTY.**			
	21	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie . . .	1.054	65	1.055
	22	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie: *a*) 59 i 60 półroczna rata (z 36-lecia) pożyczki 10.000 K. zaciągniętej w r. 1879 *a*) w kapitale 413·58 K *b*) 4% odsetki 149·12 „	562	70	559
		b) 49 i 50 półroczna rata (z 36 lecia) pożyczki 23.200 K. zaciągniętej w r. 1885 *a*) w kapitale 768·44 K *b*) 4% odsetki 498·84 „	1.267	28	1.260
	23	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospod.	3.200	—	3.200
		Suma działu B)	6.084	63	6.074
		Ogółem { zwyczajne	69.758	26	52.564
		Ogółem { *nadzwyczajne*	**12.700**	—	**12.700**
		Suma wszystkich wydatków	82.458	26	65.264

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
3.121	19.259	
—	—	
—	318	*Więcej* z powodu wypłaty datku konkurencyjnego dla rzym. kat. probostwa w Malechowie.
—	728	Wydatek *większy* głównie z powodu zakupna słupków granicznych.
—	1.046	
3.121	20.305	
—	—	
3.121	20.305	
1	—	
—	4	Wedle planu umorzenia pozostał z końcem r. 1908 dług w kapitale 3.416 K. 28 h.
—	7	Wedle planu umorzenia pozostał z końcem r. 1908 dług w kapitale 11.892 K. 46 h.
—	—	
1	11	
3.122	20.316	
—	—	
3.122	20.316	
	+17.194	

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY.			
I.		**Z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	37.944	21	28.000
	2	Z wynajętych pól i łąk	4.005	60	4.000
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) mleko, ...	10.488	58	16.000
		b) przychowek	2.190	59	3.000
		c) chlewnia	1.073	36	500
		d) owce, ...	—	—	150
		e) braki i opasy	2.091	63	4.000
	4	Za wynajęte konie	4.338	99	1.000
	5	Z lasu i stawów	1.254	98	800
	6	Ze sprzedaży torfu opałowego	—	—	3.000
	7	Ryczałt od akademii rolniczej za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb Akademii (patrz poz. 40 wyd. Akademii)	2.000	—	2.000
		Suma rubryki I. .	65.387	94	62.450
		Do przeniesienia . . .	65.387	94	62.450

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	9.944	Po strąceniu należytości zaległej w kwocie 339 K. okazuje się dochód *wyższy* o 9.605 K. z powodu pomyślnego zbioru. Dochód ten zwiększa się jeszcze o należytość z r. 1908. w kwocie 859 K. 50 h.
—	6	Po strąceniu należytości zaległej w kwocie 434 K. okazuje się dochód *niższy* o 428 K. stosownie do ilości wynajętych gruntów i wysości czynszów. Dochód ten zwiększa się jednak o należytość nieuiszczoną w kwocie 166 K. 25 h.
5.512	—	Dochód *mniejszy* z powodu rozszerzenia się gruźlicy u krów, skutkiem czego 6 sztuk musiano usunąć. W należytościach pozostaje do wyrównania 232 K. 17 h. na rachunek r. 1908.
809	—	Dochód ogółem *mniejszy* o 2.294 K. stosownie do rzeczywistego wpływu.
—	573	
150	—	
1.908	—	
—	3.339	Dochód *większy* z powodu częstszego użycia koni do furmanek.
—	455	Dochód z lasu i stawów wynosił . . . . . 1.254 K. 98 h. wydatek zaś (poz. 15 wyd.) . . . . . 782 „ 97 „ zatem czysty dochód . 472 K. 01 h. w porównaniu z preliminowanym . . . 400 „ — „ większy o . 72 K. 01 h. z powodu wyższego dochodu ze sprzedaży ryb.
3.000	—	Produkcyi torfu zaniechano, gdyż się nie opłacała.
—	—	
11.379	14.317	
11.379	14.317	

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . . .	65.387	94	62.450
II.		**Inne dochody.**			
	9	Z dzierżawy polowania	50	—	50
	10	Rozmaite nieprzewidziane	73	58	200
		Suma rubryki II. .	123	58	250
		Suma dochodów .	65.511	52	62.700
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	16.946	74	2.564
		Razem .	82.458	26	65.264

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
11.379	14.317	
—	—	
127	—	Stosownie do rzeczywistego wpływu.
127	—	
11.506	14.317	
—	14.383	*Więcej* odpowiednio do potrzeby pokrycia niedoboru.
11.506	28.700	
	+17.194	

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

Należytości czynne:

1. Za wikt z kuchni folwarcznej .	221 K. 49 h.		
2. „ sprzedane ziemiopłody . .	870 „ 50 „		
3. „ wynajęte pola i łąki . .	166 „ 25 „		
4. „ mleko	875 „ 06 „		
5. „ dzierżawę karczmy . .	600 „ — „		
Razem		2.733 K. 30 h.	

Stan bierny:

Należytości bierne:

1. Towarzystwo kredyt. ziemskie we Lwowie, reszta poż. hipotecz.:			
a) 10.000 K. z r. 1879 . .	3.416 K. 28 h.		
b) 23.200 „ „ „ 1885 . .	11.892 „ 46 „		
2. C. k. galic. Towarzystwo gospod.	80.000 „ — „		
Razem		95.308 „ 74 „	
Czysty stan bierny . . .		92.575 K. 44 h.	

Wartość dóbr i realności wykazana przy funduszu krajowym.

6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi	2.400	—	2.400
	2	Adjunkt, płaca z dodatkami	3.000	—	3.000
	3	Czterech asystentów (nieetatowych):			
		a) dwóch asystentów płaca z dodatkami	3.597	18	3.836
		b) dwóch asystentów płace z dodatkami	2.512	27	3.436
	4	Laborant płaca z dodatkami { zwyczajne	1.099	98	1.100
		{ *nadzwyczajne*	**360**	—	**360**
	5	Pomocnik kancelaryjny	720	—	720
	6	Trzech służących płace z dodatkami	2.406	—	2.376
		Razem { zwyczajne	15.735	43	16.868
		{ *nadzwyczajne*	**360**	—	**360**
		Suma rubryki I.	16.095	43	17.228
II.		**Utrzymanie stacyi.**			
	7	Koszta utrzymania laboratoryum { zwyczajne	7.500	—	7.500
		{ *nadzwyczajne*	**11.573**	35	**4.000**
	8	Koszta prowadzenia doświadczeń:			
		a) wegetacyjnych i wazonowych { zwyczajne	1.118	45	1.200
		{ *nadzwyczajne*	**800**	—	**800**
		b) polowych na fermach doświadczalnych	3.751	19	5.000
		c) uprawy buraków cukrowych	596	83	600
		d) żywienia inwentarza	—	—	400
	9	Koszta kancelaryjne, druk świadectw, portorya	1.134	60	1.400
	10	Druk sprawozdań	50	50	1.200
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników	767	25	600
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów	1.793	49	2.600
	13	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi	411	72	600
	14	Utrzymanie budynku i ubezpieczenie od ognia budynku i ruchomości stacyi	121	38	1.000
	15	Opał stacyi	2.139	89	1.000
		Razem { zwyczajne	19.385	30	23.100
		{ *nadzwyczajne*	**12.373**	35	**4.800**
		Suma rubryki II.	31.758	65	27.900
		Do przeniesienia { zwyczajne	35.120	73	39.968
		{ *nadzwyczajne*	**12 733**	35	**5.160**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	—	
239	—	Wydano ogółem *mniej* o: 1.162 K. z powodu intercalare w obsadzie jednego asystenta, z powodu przyznania podwyżki płacy dopiero od 1 listopada i wreszcie z powodu, iż dwóch asystentów otrzymało w ciągu roku mieszkanie i opał w naturze, skutkiem czego ustała wypłata gotówki.
923	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	30	Jednemu z laborantów *podwyższono* od 1 października płacę o 10 K. mies. stosownie do uzdolnienia i wydatności pracy.
1.162	30	
—	—	
1.162	30	
—	—	
—	7.573	*Przekroczenie* 7.573 K. powstało wskutek zarachowania na tę pozycyę nadwyżki kosztów, urządzenia stacyi na rachunek kredytu Rubr. X. poz. 7 lit. b. funduszu krajowego z r. 1908. *Przekroczono* zaś kredyt z powodu uzupełnienia potrzeb stacyi, a mianowicie: dodatkowych urządzeń elektrycznych, postawienia pieców w suterynach gmachu, tudzież częściowego uporządkowania obejścia gmachu. Na pokrycie tych wydatków zużyto również w tej pozycyi resztę kredytu *nadzwyczajnego* z r. 1902 i 1903 przeznaczonego na filtry wentylacyę w kwocie 556 K. 28 h. i kredyt *nadzwyczajny* 960 K. z r. 1907 przeznaczony na wagi chemiczne.
82	—	Wydatki ogółem *mniejsze* o 1.734 K., przeprowadzono bowiem mniej doświadczeń.
—	—	
1.249	—	
3	—	
400	—	
265	—	*Mniej* w miarę potrzeby.
1.149	—	
—	167	*Więcej* wedle potrzeby.
807	—	*Mniej* z powodu mniejszej ilości doświadczeń.
188	—	*Mniej* ogółem o 1.067 K. stosownie do wysokości premji i małych kosztów konserwacyi nowego budynku.
879	—	
—	1.140	*Więcej* głównie z powodu osuszania suteren w nowym budynku, (jak poz. 7 wyd.).
5.022	1.307	
—	7.573	
5.022	8.880	
6.184	1.337	
—	7.573	

6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	35.120	73	39.968
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**12.733**	**35**	**5.160**
III.		**Koszta ruchu gazowni dla produkcyi gazu do oświetlania i dla laboratoryów w zakładach rolniczych**			
	16	Monter	1.105	—	1.440
	17	Palacz	104	60	600
	18	Olej	1.366	12	1.600
	19	Koks i węgiel	3.043	42	3.900
	20	Utrzymanie aparatów, pieców i rurociągu . .	3.069	50	1.000
	21	Ubezpieczenie od ognia i wypadków . . .	276	47	400
		Suma rubryki III. .	8.965	11	8.940
		Ogółem { zwyczajne .	44.085	84	48.908
		Ogółem { *nadzwyczajne*	**12.733**	**35**	**5.160**
		Suma wydatków .	56 819	19	54.068
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Dochód z analiz**	8.610	01	10.000
III.	3	**Zwroty od zakładów za gaz**			
		a) od Akademii rolniczej (patrz poz. 20, a wydatków Akademii)	4.500	—	4.500
		b) od szkoły gorzelniczej	600	—	600
		Suma rubryki III. .	5.100	—	5.100
IV.	4	**Ze sprzedaży mazi pogazowej** . . .	214	14	300
		Suma dochodów .	19.924	15	21.400
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	36.895	04	32.668
		Razem .	56.819	19	54.068

Zamknięcie rachunku za rok 1908

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
6.184	1.337	
—	7.573	
335	—	Ogółem *mniej* o 830 K. wedle potrzeby.
495	—	
234	—	Wydano ogółem *więcej* o 979 K. głównie z powodu zakupna siatek oszczędnościowych. W r. 1908 wyprodukowano ogółem 11.389 m^3 gazu w stosunku do sumy kosztów prowadzenia gazowni w kwocie 8.965 K. 11 h. wypada koszt 1 m^3 gazu prawie na 79 h.
857	—	
—	2 070	
124	—	*Mniej* stosownie do wysokości premji.
2.045	2.070	
8.229	3.407	
—	7.573	
8.229	10.980	
	+2.751	
—	—	
1.390	—	Dochód z analiz wynosił w r. 1908 brutto . . 12.983 K. 13 h. do tego wpływy za należytość z lat ubiegłych . 170 „ 96 „ razem . 13.154 K. 09 h. Z tego wypłacono tytułem tantyem jednemu adjunktowi i dwom asystentom po 10% i jednemu asystentowi 5% razem 35% tj. . . . . 4.544 „ 08 „ zostaje dochód netto 8.610 K. 01 h.
—	—	
—	—	*mniejszy* od preliminowanego o 1.390 K. z powodu mniejszej ilości dokonanych płatnych analiz.
86	—	Z dochodu tego przypada 111 K. na należytość r. 1907 zatem dochód r. 1908 wynosi 103 K. czyli właściwie *mniej* o 197 K. zależnie od zapasu tejże mazi.
1.476	—	
—	4.227	*Więcej* odowiednio do potrzeby pokrycia niedoboru.
1.476	4.227	*Uwaga:* Koszta budowy stacyi zamieszczone są w zamknięciu rachunku Akademii rolniczej, gdzie podano ogólny rachunek z pożyczki inwestycyjnej.
	+2.751	

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny: Należytości czynne za analizy . . 160 K. — h.
Stan bierny: . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . 160 K. — h.

7. Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi, płaca z dodatkami . . .	10.405	32	10.405
	2	Adjunkt, płaca z dodatkami	2.256	63	2.880
	3	2 asystentów (nieetatowych)	3.583	86	3.956
	4	Laborant, płaca z dod. na mieszk. . . .	1.460	—	1.460
		Suma rubryki I. .	17.705	81	18.701
II.		**Koszta administracyi.**			
		Zarząd:			
		a) wydatki kancelaryjne	1.291	35	800
	5	*b*) służący	540	—	720
		Czynsz za najem lokalu	3.400	—	3.400
	6	Oświetlenie i opał	1.071	57	1.000
	7				
		Suma rubryki II. .	6.302	92	5.920
III.		**Utrzymanie stacyi.**			
		Koszta utrzymania stacyi	5.953	52	4.000
	8	Koszta utrzymania ogrodu górskiego na połoninach	2.667	55	2.500
	9	Utrzymanie pól doświadczalnych i analizy z pól			
	10	utrzymywanych kosztem Towarz. gospod. .	1.009	99	1.200
		Założenie i prowadzenie pól selekcyjnych przy			
	11	szkołach rolniczych	493	79	600
		Koszta druków i wydawnictw	620	67	600
	12	Prenumerata pism i zakup o dzieł fachowych .	588	54	600
	13	Koszta podróży kierownika i asystentów . .	1.428	91	1.500
	14	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszy stacyi	—	—	200
	15				
		Suma rubryki III. .	12.762	97	11.200
		Suma wydatków .	36.771	70	35.821

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
623	—	Wydano *mniej* skutkiem przyznania poborów podwyższonych dopiero
372	—	od 1 listopada względnie 1 grudnia 1908.
—	—	
—	—	
995	—	
—	491	Wydano *więcej* stosownie do potrzeb rzeczywistych.
180	—	Skutkiem wypłaty poborów służącego tylko za trzy kwartały.
—	—	
—	72	Wydano *więcej* z powodu większego wydatku na węgiel opałowy.
180	563	
—	1.953	Wydano *więcej* z powodu zwiększonej ilości pracy.
—	168	
190	—	
106	—	Wydano stosownie do potrzeb w tym roku.
—	21	
12	—	
71	—	
200	—	Kredytu na ubezpieczenie funkcyonaryuszów stacyi nie zużyto.
579	2.142	
1.754	2.705	
	+951	

7. Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	4.000	—	4.000
II.	2	**Dochód z analiz**	1.628	30	1.600
III.	3	**Dochód z pól i ogrodu**	—	—	400
		Suma dochodów .	5.628	30	6.000
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	31.143	40	29.821
		Razem .	36.771	70	35.821

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	28	Dochód z analiz wynosił brutto . . . . 4.070 K. 72 h. od tego procenta wypłacone personalowi . . 2.442 „ 42 „ Dochód netto . . 1.628 K. 30 h W porównaniu z budżetem . . . . 1.600 „ — „ *większy* o . . 28 K. 30 h.
400	—	Dochodu *nie było,* gdyż płody z pola doświadczalnego i ogrodu użyto do dalszych doświadczeń.
400	28	
—	1.323	Dotacya z funduszu krajowego *większa* odpowiednio do wynikłości wyżej podanych.
400	1.351	
	+951	

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny: Należytości czynne . . . . . 61 K. 80 h.
Stan bierny: . . . . . — „ „
Czysty stan czynny . 61 K. 80 h.

8. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca z dodat.	7.610	67	7.990
	2	Trzech profesorów fachowych; płaca z dodatkami .	13.778	36	14.563
	3	Trzech nauczycieli-adjunktów; płaca z dodatkami .	7.308	--	7.740
	4	Docenci (nauczyciele pomocnicy):			
		a) języka polskiego niemieckiego i korespodencyi	1.600		1.600
		b) fizyki eksperymentalnej	600		600
		c) matematyki	900	—	900
		d) zarysu inżynieryi, geometryi wykreślnej, konstrukcyi i rysunków	2.200	—	2.000
		e) chemii ogólnej	1.000	—	1.000
		f) ekonomii społecznej	400	—	400
		g) encyklopedyi rolnictwa	600	—	600
		h) zarysu prawa i administracyi . .	500	—	500
		i) sa ownictwa	400	—	400
		j) nauki o pomocy w nagłych wypadkach . .	200	—	200
		Suma rubryki I. .	37.097	03	38.493
II.		**Koszta administracyi.**			
	5	Koszta kancelaryjne, druki i portorya . . .	701	12	600
	6	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . . .	448	—	480
	7	Ubezpieczenie budynków i ruchomości od ognia .	43	28	80
	8	Opał, oświetlenie, woda i telefon . . .	1.202	98	880
	9	Utrzymanie budynków . . { zwyczajne	602	44	400
		{ *nadzwyczajne*	**540**	—	**540**
	10	Sprzęty i ruchomości	84	46	100
	11	Dwóch dozorców szkolnych	1.682	80	2.016
	12	Podatki i ekwiwalent	18	85	45
		Razem { zwyczajne	4 783	93	4.601
		{ *nadzwyczajne*	**540**	—	**540**
		Suma rubryki II. .	5.323	93	5.141
		Do przeniesienia { zwyczajne	41.880	96	43.094
		{ *nadzwyczajne*	**540**	--	**540**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
379	—	Wydano *mniej*, gdyż wyższe pobory wskutek regulacyi przyznano dopiero od 12 października.
785	—	
432	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	200	Wydano *więcej* za dodatkowe godziny nauki.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1.596	200	
—	101	Wydano stosownie do potrzeb.
32	—	
37	—	
—	323	Wydano *więcej* z powodu podrożenia opału i długiej zimnej wiosny 1908 r.
—	202	
15	—	Stosownie do rzeczywistych potrzeb.
333	—	
26	—	
—	—	
443	626	
—	—	
443	626	
2.039	826	
—	—	

8. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . { zwyczajne .	41.880	96	43.094
		{ *nadzwyczajne*	**540**	—	**540**
III.		**Środki naukowe.**			
	13	Biblioteka i czytelnia . . { zwyczajne .	596	33	600
		{ *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**
	14	Laboratorya	464	92	400
	15	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń . . . . { zwyczajne .	730	23	960
		{ *nadzwyczajne*	**1.160**	—	**1.160**
	16	Utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach . . . *nadzwyczajne*	**973**	48	**1.000**
	17	Wycieczki naukowe z uczniami	1.913	92	2.000
	18	Utrzymanie ogrodu przy szkole	425	98	300
		Razem { zwyczajne .	4.131	38	4.260
		{ *nadzwyczajne* .	**2.333**	48	**2.360**
		Suma rubryki III. .	6.464	86	6.620
IV.		**Spłata pożyczki.**			
	19	Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 67 i 68 półroczna rata (z 35 lecia) pożyczki 18.000 K. zaciągniętej w r. 1874:			
		a) na kapitał . 1.007·72 K.			
		b) na odsetki . 35·58 „	1.043	30	1.042
V.	20	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	100
		Ogółem { zwyczajne .	47.055	64	48.496
		{ *nadzwyczajne* .	**2.873**	48	**2.900**
		Suma wydatków .	49.929	12	51.396

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
2.039	826	
—	—	
3	—	
—	—	
—	65	
230	—	Ostateczne *zaoszczędzenie* w tej rubryce wynosi sumę 155 K. stosownie do potrzeb.
—	—	
27	—	
86	—	
—	126	
319	191	
27	—	
346	191	
—	1	Z końcem roku 1908 pozostaje do zapłaty reszta pożyczki 422 K. 90 h.
100	—	Kredyt *niezużytkowany*.
2.458	1.018	
27	—	
2.485	1.018	
—1.467		

8. Szkoła gospodastwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	14.000	—	14.000
II.	2	**Opłaty od uczniów:**			
		a) wpisowe	144	—	80
		b) czesne	510	—	600
		Suma rubryki II. .	654	—	680
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane.**	—	—	100
		Suma dochodów .	14.654	—	14.780
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego.**	35.275	12	36.616
		Razem .	49.929	12	51.396

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	64	Wpłynęły opłaty po 4 K. od 36 uczniów.
90	—	Wpłynęło czesne po 10 K. od 51 uczniów.
90	64	
100	—	Dochodu nieprzewidzianego w roku 1908 nie było. Z dochodu ze sprzedaży Magistratowi m. Lwowa w r. 1904 skrawka ogrodu w kwocie 510 K. użyto kwoty 258 K. na postawienie pieca kaflowego w muzeum, resztę *przeniesiono* na r. 1909.
190	64	
1.341	—	Dotacya z funduszu krajowego *mniejsza* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
1.531	64	
—1.467		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:	— K.	— h.
Stan bierny:	422 „	90 „
Czysty stan bierny .	422 K.	90 h.

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami	6.065	—	6.740
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących: płaca z dodat.	4.270	—	4.720
	3	8 profesorów, płaca z dodatkami . . .	36.216	62	38.260
	4	Docenci:			
		a). weterynaryi	1.600	—	1.600
		b). leśnictwa	800	—	800
		c) hygieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200	—	200
	5	Nauczyciel muzyki i śpiewu	489	60	1.000
	6	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych,	2.865	—	2.865
	7	3 prefektów internatu, płace z dodatkami .	7.271	67	7.420
		Suma rubryki I. .	59.777	89	63.605
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**			
	8	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . 2.400 K. dodatki pięcioletnie . . . 480 „	2.880	—	2.880
	9	Pisarz Dyrekcyi, a zarazem magazynier, płaca .	1.200	—	1.200
		Suma rubryki II. .	4.080	—	4.080
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**			
	10	Lekarz zakładowy, płaca z dod. na opał . .	1.100	—	1.100
	11	Ogrodnik zakładowy, płaca	1.000	—	1.000
		Suma rubryki III. .	2.100	—	2.100
		Do przeniesienia . .	65.957	89	69.785

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porownaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
675	—	*Mniej* wskutek wypłaty preliminowanych wyższych płac dopiero od 1. października.
450	—	
2.043	—	
—	—	
—	—	
—	—	
511	—	*Mniej* wobec prowadzenia chóru przez miejscową siłę.
—	—	
148	—	*Mniej* wskutek braku trzeciego prefekta w styczniu.
3.827	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
3.827	—	

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . .	65.957	89	69.785
IV		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	12	Służba wyższa:			
		a) tercyan szkoły, zarazem woźny płaca z dod.	916	66	1.000
		b) woźny dyrekcyi, zarazem obsługujący infirmeryę i kaplicę zakładową płaca z dodat. .	600	—	600
		c) portyer bramy głównej płaca z dodat. . .	700	—	700
		d) portyer drugiej bramy płaca z dodat. . .	452	50	465
		e) lampiarz, zarazem służący przy kasie i w pokoju gościnnym płaca z dodatkami . .	550	—	550
	13	Służba niższa:			
		a) służący przy laboratoryum chemii . .	380	—	420
		b) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych	1.140	—	1.260
		c) stróż domowy	380	—	420
		d) stróż, zarazem ogrodniczek przy parku .	420	—	420
	14	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności Dyrekcyi)	300	—	300
		Suma rubryki IV.	5.839	16	6.135
V.		**Koszta administracyi.**			
	15	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły .	400		400
		b) potrzeby kancelar. druki, inseraty portorya itp.	899	93	800
		c) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych	884	68	900
		d) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . .	300	–	300
		e) utrzymanie koni administracyjnych (patrz poz. 5 doch. folwarku w Czernichowie) . .	700	—	700
		f) zaprzysiężony strażnik obszaru dworskiego .	300	—	300
	16	Opał w gmachu szkolnym i internacie . . .	3.000	—	3.000
	17	Oświetlenie „ „ „	2 200	—	2.200
	18	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne .	4.154	12	3.500
		{ *nadzwyczajne* .	**3.000**	—	**3.000**
	19	Utrzymanie dziedzińców i parku { zwyczajne .	1.433	50	800
		{ *nadzwyczajne* .	**100**	—	**100**
	20	Płaca kominiarza	320	—	400
	21	Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg, okien itp. { zwyczajne .	900	—	900
		{ *nadzwyczajne* .	**106**	**88**	**200**
	22	Ubezpieczenie budynków i ruchomości . .	680	29	800
	23	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły .	1.354	65	1.388
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	17.477	17	16.388
		{ *nadzwyczajne* .	**3.206**	**88**	**3.300**
		{ Rubr. I. IV. .	71.797	05	75.920

Zamknięcie rachunku za rok 1908

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
3.827	—	
83	—	
—	—	
—	—	
13	—	
—	—	
40	—	*Mniej* wskutek wypłaty preliminowanych wyższych poborów od 1/XI 1908.
120	—	
40	—	
—	—	
—	—	
296	—	
—		
—	100	*Więcej* wskutek zwiększonej liczby kosztów przesyłek.
15	—	Wedle potrzeby.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	*Przeniesiono* resztę kredytu zwyczajnego na opał w kwocie 641 K. 62 h. na rok 1909.
—	—	*Przeniesiono* resztę kredytu zwyczajnego na oświetlenie w kwocie 1.217 K. 44 h. na rok 1909.
—	654	Wydatek *większy* wskutek odrestaurowania mieszkania profesorskiego na mocy upoważnienia Wydziału kraj. do Lw. 75934/08.
—	—	*Przeniesiono* resztę kredytu nadzwyczajnego w kwocie 139 K. 50 h. na posadzkę w poczekalni profesorskiej na rok 1909.
—	634	*Przekroczenie* spowodowane przeprowadzeniem rowu asanacyjnego przez grunta plebańskie.
—	—	
80	—	*Mniej* wedle umowy.
—	—	
93	—	*Mniej* wskutek niższej zapłaty za naprawę wozu Tallarda.
170	—	*Mniej* wskutek zmian w taryfie asekuracyjnej.
34	—	*Mniej* wskutek wypłaty na mieszkanie 3mu prefektowi dopiero od 1 lutego 1908.
299	1.388	
93		
4.123	—	

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia R. I. — IV.	71.797	05	75.920
		Z przeniesienia R. V. zwyczajne	17.477	17	16.388
		Z przeniesienia R. V. *nadzwyczajne*	**3.206**	**88**	**3.300**
V.	24	Sprzęty i ruchomości	400	—	400
	25	Koszta lustracyi zakładu	224	18	400
	26	Koszta nabożeństwa	240	—	240
	27	Aptece za lekarstwa	400	—	400
		Razem zwyczajne	18.741	35	17.828
		Razem *nadzwyczajne*	**3.206**	**88**	**3.300**
		Suma rubryki V.	21.948	23	21.128
VI.		**Utrzymanie uczniów.**			
	28	Żywność dla uczniów	31.535	50	36.600
	29	Pranie bielizny zwyczajne	1.723	24	1.492
	29	Pranie bielizny *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**
	30	Służba internatu:			
		a) 4-rech chłopców do obsługi uczniów	1.498	50	1.680
		b) palacz do obsługi kaloryferów i łaz enki	770	—	1.200
		c) pomocnik palacza i stróż nocny w internacie	425	—	420
	31	Sprzęty w internacie	345	02	360
	32	Odzież dla uczniów	5.491	56	7.440
	33	Pościel	309	18	300
		Razem zwyczajne	42.098	—	49.492
		Razem *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**
		Suma rubryki VI	42.298	—	49.692
VII.	34	**Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego**	3.200	—	3.200
VIII.		**Potrzeby naukowe.**			
	35	Eksperymenta przy wykładach zwyczajne	699	80	700
	35	Eksperymenta przy wykładach *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**
	36	Zbiory i muzea	1.808	76	1.820
	37	Laboratorya	1.594	19	1.600
	38	Biblioteka	1.600	—	1.600
	39	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego	1.503	69	1.500
	40	Ogród botaniczny			
	41	Utrzymanie pola doświadczalnego			
	42	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	136	38	200
			366	94	400
		Razem zwyczajne	886	13	1.000
		Razem *nadzwyczajne*	8.595	89	8.820
			200	—	**200**
		Suma rubryki VIII	8.795	89	9.020
IX.	43	**Rozmaite nieprzewidziane**	327	49	350
		Ogółem zwyczajne	144.759	78	155.610
		Ogółem *nadzwyczajne*	**3.606**	**88**	**3.700**
		Suma wydatków	148.366	66	159 310

Zamknięcie rachunku za rok 1908

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
4.123	—	
299	1.388	
93	—	
—	—	
176	—	*Mniej* zależnie od lustracyi.
—	—	
—	—	
475	1.388	
93	—	
568	1.388	
5.065	—	*Mniej* wobec zmniejszonej w ciągu roku szkol. liczby uczniów.
—	232	*Więcej* wskutek podniesienia ryczałtowego wynagrodzenia za pranie do 1.742 kor. rocznie, rozp. Wydź. kraj. L. 73818/07.
—	—	
182	—	Wskutek wypłaty podwyższonych płac dopiero od 1/XI. 1908 oraz dla chwilowego braku ukwalifikowanego palacza.
430	—	
—	5	
15	—	Wedle potrzeby.
1.948	—	*Mniej* wobec mniejszej liczby uczniów w r. 1908.
—	9	Wedle potrzeby.
7.640	246	
—	—	
7.640	246	
—	—	
—	—	
—	—	
11	—	Wedle potrzeby. Na instalacyę oświetlenia elektrycznego zostało z końcem roku 1907. . . . . 8.047 K. — h.
6	—	
—	—	Przeniesiono zaś w r. 1908:
		1. z poz. 35. . . . . 332 „ — „
—	4	2. z poz. 36. . . . . 751 „ — „
		3. z poz. 37. . . . . 698 „ — „
		razem więc jest z końcem 1908. . . 9.828 K. — h.
64	—	
33	—	*Mniej* przez zatrzymanie robót z powodu wczesnej zimy.
114	—	Stosownie do rzeczywistej potrzeby.
228	4	
—	—	
228	4	
22	—	Wedle potrzeby.
12.488	1.638	
93	—	
12.581	1.638	
—10.943		

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	14.000	—	14.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	2	Opłaty na utrzymanie:			
		a) od uczniów płacących	42.000	—	46.400
		b) „ „ przyjętych na koszt kraju . .	3.200	—	3.200
	3	Czesne szkolne	3.950	—	4.200
		Suma rubryki II. .	49.150	—	53.800
III.	4	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów** . . .	8.0	64	1.000
IV.	5	**Zwrot z funduszu folwarku za administracyę**	400	—	400
V.	6	**Rozmaite nieprzewidziane**	254	12	200
		Suma dochodów .	64.624	76	69.400
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	83.741	90	89.910
		Razem . .	148.366	66	159.310

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
4.400	—	*Mnicj* wskutek zmniejszonej w ciągu roku liczby uczniów.
—	—	
250	—	*Mniej* — jw.
179	—	Z powodu wylewu Wisły i mokrego lata.
4.650	—	
—	—	
—	54	Stosownie do wpływów.
4.829	54	
6.168	—	Dotacya z funduszu kr. *mniejsza* stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
10.997	54	
—10.943		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny	— K. — h.
Stan bierny	— „ — „

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		A) WYDATKI NA FOLWARK.			
I.		**Gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi;			
		a) Nauczyciel - instruktor za administracyę folwarku	400	—	400
		b) służba folwarczna (zasługi i ordynarya)	3.176	55	3.200
	2	Najem robotnika { zwyczajne	2.837	36	2.200
		{ *nadzwyczajne*	**125**	—	**125**
	3	Dokupno i zmiana nasienia	600	—	600
	4	„ nawozów dopełniających	477	33	500
	5	„ słomy i karmy	1.800	—	1.800
	6	Utrzymanie budynków folwarcznych:			
		{ zwyczajne	299	85	300
		{ *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**
	7	Narzędzia, sprzęty, maszyny kucie { zwyczajne	750	—	750
		koni i t. p. { *nadzwyczajne*	**534**	**44**	**590**
	8	Utrzymanie rowów	199	87	200
	9	Ubezpieczenie od ognia i gradu	120		120
	10	Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smary	120	10	120
	11	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	165	—	150
		Razem { zwyczajne	10.946	06	10.340
		{ *nadzwyczajne*	**1 159**	**44**	**1 215**
		Suma rubryki I.	12.105	50	11.555
II.		**Las i plantacye wikliny.**			
	12	Służba, roboty i zalesienie	1.800	—	1.800
	13	Utrzymanie wikliny i uzupełnienie plantacyi	1.478	02	1.500
	14	Wynagrodzenie ogrodnika	400	—	400
		Suma rubryki II.	3.678	02	3.700
		Do przeniesienia { zwyczajne	14.624	08	14.040
		{ *nadzwyczajne.*	**1 159**	**44**	**1 215**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
24	—	*Nie* wypłacono nowemu polowemu na mieszkanie za III. kwartał.
—	637	*Więcej* z powodu podniesienia się ceny robocizny.
—	—	
—	—	
23	—	*Mniej* stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
55	—	*Mniej* skutkiem mniejszego wydatku na nowy wóz i uprząż.
—	—	
—	—	
—	—	
—	15	*Więcej* stosownie do rzeczywistej potrzeby udzielenia gratyfikacyi.
47	652	
55	—	
102	652	
—	—	
23	—	*Mniej* stosownie do potrzeby.
—	—	
22	—	
69	652	
55	—	

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	14.624	08	14.040
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**1.159**	**44**	**1.215**
III.		**Rozmaite inne.**			
	15	Utrzymanie brzegów Wisły	399	55	400
	16	Podatki i daniny	779	80	960
	17	Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego	300	—	300
	18	Rozmaite nieprzewidziane	226	46	400
		Suma rubryki III.	1.705	81	2.060
		Razem { zwyczajne	16.329	89	16.100
		Razem { *nadzwyczajne*	**1.159**	**44**	**1.215**
		Suma działu A)	17.489	33	17.315
IV.		**B.) Ekwiwalent i spłata długu.**			
	19	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	702	—	700
	20	Bank krajowy we Lwowie, spłata pożyczki 13.000 K. zaciągniętej w r. 1896 na budowę domu dla nauczycieli 24 i 25 półroczna rata z 57 lecia:			
		a) kapitał 88·01 K.			
		b) 4% odsetki 486·10 „			
		c) dod. administr. 30·39 „			
		d) stemple 2·52 „	607	02	608
		Suma działu B)	1 3 9	02	1.308
		Ogółem { zwyczajne	17 638	91	17.408
		Ogółem { *nadzwyczajne*	**1.159**	**44**	**1.215**
		Suma wydatków	18.798	35	18.623
—	—	**Nadwyżka dochodów dla funduszu krajowego.**	427	45	—
		Razem	19.225	80	18.623

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
69 55	652 —	
—	—	W tej pozycyi *zużytkowano* przeniesiony *nadzwyczajny kredyt* z r. 1907 300 K. na wybudowanie tamy z kamieni na Wiśle.
180	—	*Mniej* zależnie od wymiaru podatków i prestacyi.
—	—	
174	—	*Mniej* stosownie do potrzeby w tym roku.
354	—	
423 55	652 —	
478	652	
—	2	Wedle wymiaru.
1	—	Z końcem r. 1908 pozostaje dług w kapitale 12.130 K. 29 h.
1	2	
424 55	654 —	
479	654	
—	428	W miejsce preliminowanego *niedoboru* j. n. 583 K. dał folwark w tym roku nadwyżkę dochodu 427 K. 45 h.
479	1.082	
	+603	*Uwaga*: Z przeniesionego kredytu nadzwyczajnego z r. 1907 na koszta drenowania pól na Żakowcu . . . . 1.246 K. 03 h. wydano w r. 1908 . . . . . 1.074 „ 34 „ zaś resztę kredytu w kwocie . 171 K. 69 h. przeniesiono na r. 1909 na koszta uporządkowania pól i naprawki przy wylotach drenów. Zaś nadzwyczajny kredyt z r. 1907 na naprawę pieca wapiennego w kwocie 1.069 K. 04 h. przeniesiono na ten sam cel na r 1909.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.		**Z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni . .	2.641	69	3.200
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych . . .	4.029	73	2.800
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	1.055	87	1.300
	4	Za wynajęte konie	714	—	700
	5	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni (patrz poz. 5 c. wyd szkoły czernichowskiej) .	700	—	700
		Suma rubryki I .	9.141	29	8.700
II.		**Z lasu i wikliny.**			
	6	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego .	4.164	23	3.400
	7	Z wikliny i trawy	5.721	72	5.800
		Suma rubryki II. .	9.885	95	9.200
III.		**Inne dochody.**			
	8	Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“ .	40	—	40
	9	Dochody nieprzewidziane	158	56	100
		Suma rubryki III. .	198	56	140
		Suma dochodów .	19.225	80	18.040
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	—	—	583
		Razem .	19.225	80	18.623

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
559	—	Dochód *mniejszy* gdyż skutkiem mokrego i zimnego lata były plony daleko mniejsze.
—	1.230	*Więcej* skutkiem lepszych cen na bydło.
244	—	*Mniej* skutkiem przyznanego przez Wydz. kraj. dzierżawcom łąk opustu.
—	14	*Więcej* stosownie do rzeczywistego wpływu.
—	—	
803	1.244	
—	764	Dochód *wyższy* odpowiednio do lepszego materyału w zrębie 1908 r.
78	—	*Mniej* stosownie do rzeczywistego wpływu.
78	764	
—	—	
—	59	*Więcej* z powodu dochodu z dzierżawy rybołostwa.
—	59	
881	2.067	
583	—	Wyjaśnienie wyżej.
1.464	2.067	
	+603	

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny	— K.	— h.
Stan bierny Bank krajowy we Lwowie, reszta pożyczki 13.000 K. zaciągniętej w r. 1896 na budowę domu dla nauczycieli	12.130 „	29 „
Czysty stan bierny . .	12.130 K.	29 h.

11. Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik	3.388	16	3.700
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych	2.691	49	3.040
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—	1.200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych	1.926	12	2.160
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. katolickiego	1.373	—	1.460
		Suma rubryki I.	10.578	77	11.560
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	240
		b) koszta kancelaryjne	134	62	200
		c) sługa szkolny i stróż nocny	480	—	600
	7	Opał	1.463	35	1.400
	8	Oświetlenie	392	31	400
	9	Utrzymanie budynków — zwyczajne	1.280	67	1.200
		Utrzymanie budynków — *nadzwyczajne*	**1.100**	—	**1.100**
	10	Sprzęty i ruchomości	360	48	400
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	972	50	1.000
	12	Podatek ekwiwalent i opłata myta	332	95	400
		Razem — zwyczajne	5.656	88	5.840
		Razem — *nadzwyczajne*	**1.100**	—	**1.100**
		Suma rubryki II.	6 756	88	6.940
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13	Stołowanie	10.939	22	13.500
	14	Odzież, pościel i pranie	2.574	65	
	15	Lekarz i apteka	319	93	400
	16	Uczeń praktykant	300	—	300
		Suma rubryki III.	14.133	80	14.200
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	194	50	240
	18	Środki naukowe: (biblioteka i ogród szkolny) — zwyczajne	830	12	900
		Środki naukowe: (biblioteka i ogród szkolny) — *nadzwyczajne*	**1.650**	—	**1.650**
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	—	—	100
		Razem — zwyczajne	1 024	62	1.240
		Razem — *nadzwyczajne*	**1.650**	—	**1.650**
		Suma rubryki IV.	2.674	62	2.890
		Do przeniesienia — zwyczajne	31.394	07	32.840
		Do przeniesienia — *nadzwyczajne*	**2.750**	—	**2.750**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
312	—	Wydano *mniej* gdyż podwyżki poborów preliminowane na cały rok 1908. przyznano dopiero od dnia 12/X. 1908.
349	—	
—	—	
234	—	
87	—	
982	—	
—	—	
65	—	Wydano *mniej* stosownie do potrzeb.
120	—	Skutkiem przerwy w służbie oszczędzono 120 K.
—	63	Wydano *więcej* z powodu wysokich cen opału i surowej zimy.
8	—	Według potrzeby.
—	81	Z powodu kosztowniejszych adaptacyi w budynku szkolnym i reparacyi studni.
—	—	
40	—	Stosownie do potrzeb.
27	—	
67	—	
327	141	
—	—	
327	144	
—	14	Z powodu większych potrzeb.
80	—	Wydano *mniej* stosownie do potrzeb.
—	—	
80	14	
45	—	Według potrzeby.
70	—	*Mniej* gdyż ogród szkolny, nie został jeszcze zupełnie założony z powodu zimy wczesnej.
—	—	
100	—	Nie robiono w r. 1908 wycieczek.
215	—	
—	—	
215	—	
1.604	158	
—	—	

11. Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . { zwyczajne .	31 394	07	32.840
		Z przeniesienia . { *nadzwyczajne* .	**2.750**	—	**2.750**
V.		**Kursa specyalne.**			
	20	Kurs mleczarstwa	—	—	100
	21	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	217	03	200
	22	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej .	91	—	100
		Suma rubryki V.	308	03	400
VI.	23	**Gospodarstwo:**			
		a) czynsz za dodzierżawione grunta . .	1.090	—	1.000
		b) wydatki na gospodarstwo { zwyczajne .	9.604	07	10.000
		b) wydatki na gospodarstwo { *nadzwyczajne* .	**600**	—	**600**
		Razem . { zwyczajne .	10.694	07	11.000
		Razem . { *nadzwyczajne* .	**600**	—	**600**
		Suma rubryki VI. .	11.294	07	11.600
VII.	24	**Rozmaite nieprzewidziane.**	165	33	200
		Ogółem . { zwyczajne .	42.561	50	44.440
		Ogółem . { *nadzwyczajne* .	**3.350**	—	**3.350**
		Suma wydatków .	45.911	50	47.790
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Zarobek uczniów**	1.140	—	1.350
III.	3	**Dochód z gospodarstwa i ogrodu szkolnego** .	14 192	03	12.800
IV.	4	**Opłaty od uczniów**	737	50	400
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	—	—	—
		Suma dochodów . . .	22.069	53	20.550
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	23.841	97	27.240
		Razem . .	45.911	50	47.790

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
1.604	158	
—	—	
100	—	*Nadzwyczajny* kredyt z r. 1907: 400 K. tudzież kredyt z r. 1904 w kwocie 260 K. razem 660 K. *przeniesiono* na rok 1909, gdyż mleczarnia wymaga ogólnej rekonstrukcyi.
—	17	Stosownie do potrzeb.
9	—	
109	17	
—	90	*Przekroczenie* spowodowane czynszem dzierżawnym trzech parcel włościańskich przyległych do gruntów szkolnych.
396	—	Stosownie do rzeczywistych potrzeb.
—	—	
396	90	
—	—	
396	90	
35	—	
2.144	265	
—		
2.144	265	
—1.879		
210	—	Wynikłość *niższa* zależnie od liczby zajętych robotami uczniów.
		Czynsz i wydatki na gospodarstwo wyniosły . . 10.694 K. 07 h.
		Dochody z gospodarstwa . . . . . 14 192 „ 03 „
		Czysty dochód . . 3.497 K. 96 h.
—	1.392	w porównaniu z preliminowanym czystym dochodem 1.800 „ — „
		większy o . 1.697 K. 96 h.
—	337	skutkiem uzyskania wyższych cen za produkta rolne.
		Wedle rzeczywistego wpływu.
—	—	
210	1.729	
3.398	—	Dotacya z funduszu krajowego *mniejsza* stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
3.608	1.729	
—1.879		

12. Niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik płaca z dodatkami	3.388	90	3.700
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca z dodatkami	2.366	66	3.040
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.100	—	1 200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dod.	1.792	76	2.039
	5	Katecheta obrz. łac. i grec. katol.	600	—	600
		Suma rubryki I. .	9.248	32	10.579
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	240
		b) koszta kancelaryjne	193	60	200
		c) sługa szkolny i stróż nocny . . .	590	—	600
	7	Opał	1.805	53	1 600
	8	Oświetlenie	338	71	300
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie i kominiarz) . { zwyczajne	1.026	86	1.000
		{ *nadzwyczajne*	**1 600**	—	**1.600**
	10	Sprzęty i ruchomości	299	92	300
	11	Dowóz wody do zakładu	306	21	400
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	1.060	14	800
	13	Ekwiwalent i podatek od gruntu szkolnego . .	99	72	100
		Razem . { zwyczajne .	5.960	69	5.540
		{ *nadzwyczajne*	**1.600**	—	**1.600**
		Suma rubryki II .	7 560	69	7.140
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	14	Stołowanie	9.444	33	12.600
	15	Odzież, pościel i pranie , ...	2.749	30	
	16	Lekarz i apteka	364	27	400
	17	Uczeń praktykant	90	—	300
		Suma rubryki III. .	12.647	90	13.300
		Do przeniesienia . { zwyczajne .	27.856	91	29.419
		{ *nadzwyczajne*	**1 600**	—	**1.600**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
311	—	Wydatek *mniejszy*, gdyż preliminowana podwyżka płac weszła w użycie dopiero wskutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 12 października 1908.
674	—	
100	—	Wydatek *mniejszy*, gdyż w styczniu i lutym 1908 posada instruktora nie była obsadzoną.
246	—	Wydatek *mniejszy* z powodu jak ad 1)
—	—	
1.331	—	
—	—	
6	—	*Mniej* wedle potrzeby.
10	—	
—	205	Wydatek *większy*, ponieważ trudno w tamtych stronach o zakupno drzewa, szkoła zmuszoną jest sprowadzać węgiel z Jaworzna, co powoduje znaczne koszta transportu.
—	39	*Więcej* stosownie do potrzeby.
—	27	*Więcej* z powodu desynfekcyi stajni wskutek wypadku wąglika.
—	—	
—	—	
94	—	*Mniej* wedle potrzeby.
—	260	*Więcej* z powodu wielkiej drożyzny paszy, której szkoła z własnego gospodarstwa nie posiada.
—	—	
110	531	
—	—	
110	531	
	—	
406	—	*Mniej* z powodu mniejszej liczby uczniów.
36	—	*Mniej* wedle potrzeby.
210	—	*Mniej* z powodu, iż praktykanta prawie cały rok nie było.
652	—	
2.093	531	
—	—	

12. Niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	27.856	91	29.419
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**1.600**	—	**1.600**
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.)	235	42	240
	19	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych	328	78	300
		b) biblioteka i czytelnia	250	08	250
		c) ogród szkolny (nasiona okazy roślin, nawozy i t. p.)	300	—	300
	20	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	45	41	40
	21	Wycieczki z uczniami	93	34	100
		Suma rubryki IV	1.253	03	1.230
V.		**Kursa specyalne.**			
	22	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—	100
	23	„ mleczarstwa { zwyczajne	107	73	100
		„ mleczarstwa { *nadzwyczajne*	**300**	—	**300**
	24	„ uprawy tytoniu	119	85	120
	25	„ stelmachstwa	150	—	150
		Razem { zwyczajne	477	58	470
		Razem { *nadzwyczajne*	**300**	—	**300**
		Suma rubryki V.	777	58	770
VI.	26	**Gospodarstwo.**			
		a) czynsz za dzierżawę pól	1.920	—	1.920
		b) zakupno nasienia, karmy, nawozów i t. d.	**750**	—	**750**
		c) zakupno narzędzi gospodarskich			
		Suma rubryki VI.	2.670	—	2.670
VII.	27.	**Rozmaite nieprzewidziane**	821	84	200
		Razem { zwyczajne	32.329	36	33.239
		Razem { *nadzwyczajne*	**2.650**	—	**2.650**
		Suma wydatków	34.979	36	35.889

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
2.093	531	
—	—	
4	—	
—	29	Ogółem *więcej* o 23 K. stosownie do potrzeb.
—	—	
—	—	
—	5	
7	—	
11	34	
—	—	
—	7	Wedle potrzeby.
—	—	
—	—	
—	—	
—	7	
—	—	
—	7	
—	—	
—	—	
—	—	
—	622	*Więcej* wskutek wydatków połączonych z uzyskaniem dokumentów tyczących się wpisu hipotecznego własności szkolnej.
2.104	1.194	
—	—	
2.104	1.194	
−910		

12. Niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**			
		a) od Rady powiatowej w Horodence . .	900	—	900
		b) od Gminy miasta Horodenki . . .	200	—	200
		c) Opłaty od uczniów	500	—	600
		Suma rubryki II. .	1.600	—	1.700
III.	3	**Dochód z ogrodu** szkolnego i ogródka tytoniowego	369	03	300
IV.	4	**Dochód z gospodarstwa**	1.509	82	900
		Suma dochodów .	9.478	85	8.900
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	25.500	51	26.989
		Razem . .	34.979	36	35.889

Zamknięcie rachunku za rok 1906.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	—	
—	—	
100	—	*Mniej* stosownie do rzeczywistego wpływu.
100	—	
—	69	*Więcej* z powodu urodzaju liścia tytoniowego.
—	610	Przewyżka dochodów 610 K.
100	679	
1.489	—	
1.589	679	
—910		

13. Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca i dodatki	5.489	01	5.800
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych	2.729	01	3.065
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów,	1.200	—	1.200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:	1.766	03	2.000
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	500	—	500
		Suma rubryki I.	11.684	05	12.565
II		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	240
		b) koszta kancelaryjne	87	94	200
		c) sługa szkolny i stróż nocny	525	50	600
	7	Opał	2.045	22	1.400
	8	Oświetlenie	126	82	200
	9	Utrzymanie budynków	734	61	1.200
	10	Sprzęty i ruchomości	146	17	400
	11	Ekwiwalent i podatki	20	10	50
		Suma rubryki II.	3.926	36	4.290
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie	6 872	78	12.000
	13	Odzież, pościel i pranie	2.787	56	
	14	Lekarz i apteka	828	13	400
	15	Uczeń praktykant	300		300
		Suma rubryki III.	10.788	47	12.700
VI.		**Potrzeby naukowe:**			
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	247	48	200
	17	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych	300	—	300
		b) biblioteka i czytelnia	251	76	250
		c) ogród szkolny	116	02	200
	18	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	—	—	40
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	12	—	100
		Suma rubryki IV.	927	26	1.090
		Do przeniesienia	27.326	14	30.645

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
311	—	Wydano *mniej*, gdyż odpadły dodatki pięcioletnie naucz. Grodzkiego,
336	—	a podwyżkę poborów przyznaczono dopiero 2 października 1908.
—	—	
234	—	W tej pozycyi *przeniesiono* na r. 1909. nadzwyczajny kredyt z lat po-
—	—	przednich 400 K. na naukę pszczelnictwa.
881	—	
—	—	
112	—	Wydano *mniej* w miarę rzeczywistych potrzeb.
75	—	
—	645	Wydano *więcej* wskutek zimnej wiosny, ostrej zimy i wysokich cen węgla.
73	—	
465	—	
254	—	Wydano *mniej* stosownie do rzeczywistych potrzeb.
30	—	
1.009	645	
2.339	—	Wydatki zależne od ceny artykułów spożywczych dla kuchni prowadzonej
—	428	we własnym zarządzie.
—	—	*Więcej* stosownie do stanu zdrowotności.
2.339	428	
—	47	
—	—	
—	—	
—	2	
84	—	Stosownie do rzeczywistych potrzeb.
40	—	
88	—	
212	49	
4.441	1.122	

13. Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . .	27.326	14	30.645
V.		**Kursa specyalne.**			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	100
	21	„ uprawy i suszenia tytoniu . . .	400	—	200
		Suma rubryki V. .	500	—	300
VI.	22	**Gospodarstwo.**			
		a) czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . .	1.025	51	1.000
		b) czynsz za budynki	500	—	500
		c) wydatki na gospodarstwo . .	2 923	93	8.000
		Suma rubryki VI. .	4.449	44	9.500
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	330	—	200
		Suma wydatków .	32.605	58	40.645

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości.		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
4.441	1.122	
—	—	
—	200	W roku 1908 nie wpłynęła na ten cel subwencya, która pokrywała połowę wydatku na kurs.
	200	
—	26	
—	—	
5.076	—	Wyjaśnienie w dochodach Rubr. IV. poz. 4.
5.076	26	
—	130	*Więcej* stosownie do potrzeb.
9.517	1.478	
—8.039		

13. Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	390	—	200
III.	3	**Zarobek uczniów**	710	25	1.200
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa szkolnego**	6.497	99	10.600
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	6	—	—
		Suma dochodów	13.604	24	18.000
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	19.001	34	22.645
		Razem	32.605	58	40.645

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	190	Stosownie do rzeczywistych wpływów.
490	—	
4.102	—	Dochody z gospodarstwa wynosiły . . . 6.497 K. 99 h. wydatki (poz. 22 wyd.) . . . . 4.449 „ 44 „ Czysty dochód . 2.048 K. 55 h. w porównaniu z preliminowanym . . . 1.100 „ — „ większy o . . 948 K. 55 h.
—	6	
4.592	196	
3.643	—	Dotacya z funduszu krajowego *mniejsza* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
8.235	196	
—8.039		

14. Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik płaca i dodatki	3.788	02	4.100
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca i dodatki	2 728	06	3.040
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .	1.200	—	1 200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych . . .	1.808	94	2.043
	5	Katecheta obrz. łac.	700	—	700
		Suma rubryki I .	10.225	02	11.083
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	240
		b) koszta kancelaryjne, ...	217	11	200
		c) sługa szkolny i stróż nocny . . .	600	—	600
	7	Opał	1.652	70	1.400
	8	Oświetlenie	332	50	350
	9	Utrzymanie budynków . . { zwyczajne .	1.646	61	1.000
		{ *nadzwyczajne* .	**1.500**	—	**1.500**
	10	Sprzęty i ruchomości . . { zwyczajne .	277	14	300
		{ *nadzwyczajne* .	**250**	—	**250**
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	999	99	1.000
		Razem . . { zwyczajne .	5.966	05	5 090
		{ *nadzwyczajne* .	**1.750**		**1 750**
		Suma rubryki II. .	7.716	05	6.840
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie, ...	9.590	12	12.000
	13	Odzież, pościel i pranie	2.106	87	
	14	Lekarz i apteka	677	94	400
	15	Uczeń praktykant	—	—	300
		Suma rubryki III. .	12.374	93	12.700
		Do przeniesienia . { zwyczajne .	28 566	—	28.873
		{ *nadzwyczajne* .	**1.750**	—	1.750

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
312 —		
312 —		Wydano *mniej* o 858 koron, gdyż podwyżkę poborów przyznano od 12/X. 1908
—		
234 —		
858 —		
—		
—	17	*Więcej* stosownie do potrzeby.
—		
—	253	*Więcej* z powodu wysokich cen węgla.
18 —		Spotrzebowano *mniej* o 18 K. stosownie do potrzeby.
—	647	Wydano *więcej* z powodu naprawy dachu i rekonstrukcyi gnojarni.
23 —		*Mniej* stosownie do potrzeb
—	—	
—	—	
41 —	917 —	
41	917	
303 —		Wydano *mniej* z powodu mniejszej ilości uczniów.
—	278	Wydano *więcej* na środki apteczne, stosownie do potrzeb.
300 —		Kredyt nie został zużyty.
603	278	
1 502 —	1.195 —	

14. Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . { zwyczajne .	28.566	—	28.873
		Z przeniesienia . { *nadzwyczajne* .	**1.750**	—	**1.750**
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	269	08	240
	17	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych . .	246	61	300
		b) biblioteka i czytelnia	196	77	250
		c) ogród szkolny	186	54	250
	18	Wycieczki naukowe z uczniami . . .	81	32	100
		Suma rubryki IV. .	980	32	1.140
V.		**Kursa specyalne.**			
	19	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . . . { zwyczajne .	97	04	100
		Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . . . { *nadzwyczajne* .	**800**	—	**800**
	20	„ stelmachstwa	198	05	200
	21	„ mleczarstwa	114	46	100
		Razem . { zwyczajne .	409	55	400
		Razem . { *nadzwyczajne* .	**800**	—	**800**
		Suma rubryki V. .	1.209	55	1.200
VI.	22	**Gospodarstwo:**			
		a) czynsz dzierżawny za folwark i mieszkanie .	2.160	—	2.120
		b) wydatki na gospodarstwo { zwyczajne .	13.966	08	8.200
		b) wydatki na gospodarstwo { *nadzwyczajne* .	**520**	—	**520**
		Razem . { zwyczajne .	16.126	08	10.320
		Razem . { *nadzwyczajne* .	**520**	—	**520**
		Suma rubryki VI. .	16.646	08	10.840
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	88	90	200
		Ogółem . { zwyczajne .	46.170	85	40.933
		Ogółem . { *nadzwyczajne* .	**3.070**	—	**3.070**
		Suma wydatków .	49.240	85	44.003

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
1.502 —	1.195 —	
	29	W tej rubryce wydano ogółem *mniej* o 160 K. stosownie do rzeczywistej potrzeby.
53 —		
52 —		
64 —		
19 —		
189	29	
3 —	—	Wydano *mniej* wedle potrzeby.
—	—	Kwoty 800 K. przeznaczonej na zakupno sikawki nie wydano w r. 1908, lecz *przeniesiono* ją na ten sam cel do rachunku roku 1909.
2 —	—	Wydano *więcej* stosownie do potrzeb.
—	15	
5 —	15	
5	15	
—	40	Stosownie do kontraktu najmu.
—	5.766	Wyjaśnienie przy rubr. IV. dochodów.
—	—	
—	5.806	
—	—	
—	5.806	
111	—	Wydano *mniej* stosownie do potrzeb.
1.807 —	7.045 —	
1.807	7.045	
	+5.238	

14. Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	1 576	50	1.800
III.	3	**Zarobek uczniów**	930	—	1.200
IV.	4	**Dochód z ogrodu szkolnego**	192	—	250
V.	5	**Dochody z gospodarstwa**	13.416	76	9.600
		Suma dochodów .	22.115	26	18.850
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	27.125	59	25.153
		Razem .	49.240	85	44.003

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
224	—	Wedle rzeczywistego wpływu
270	—	Stosownie do liczby uczniów
58	—	*Mniej* z powodu lichego zbioru; zaoszczędzenie jednak w wydatkach na ogród szkolny (Rubr. IV. p. 17 c. wyd.) w kwocie 64 K. pokrywa zupełnie ten niedobór dochodów.
—	3.817	Dochody z gospodarstwa szkolnego wynosiły 13.416 K. 76 h. wydatki na gospodarstwo (Rubr. VI. poz. 22 b. wyd.) . . . . 13.966 „ 08 „ przewyżka wydatków . . . 549 K. 32 h. a ponieważ preliminowano nadwyżkę dochodów . . . . . 1.400 „ — „ przeto wynikłości mniej korzystne od budżetu o 1.949 K. 32 h.
552	3.817	skutkiem słabszych zbiorów w roku 1908, do czego też przyczynił się nieurodzaj w roku 1907.
	1.973	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
552	5.790	
	+5.238	

15. Niższa szkoła rolnicza w Suchodole

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	3.787	75	4.100
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkami	2.727	75	3.040
	3	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych	—	—	1.760
	4	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—	1.200
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych	1.840	—	1.840
	6	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	858	29	900
		Suma rubryki I.	10.413	79	12.840
II.		**Koszta administracyi.**			
	7	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	240
		b) koszta kancelaryjne	173	21	200
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600	—	600
	8	Opał	1.583	15	1.400
	9	Oświetlenie	368	24	400
	10	Utrzymanie budynków — zwyczajne	1.020	71	1.000
		Utrzymanie budynków — *nadzwyczajne*	**1.887**	**04**	**1.600**
	11	Sprzęty i ruchomości	298	61	400
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—	800
		zwyczajne	5.083	92	5.040
		nadzwyczajne	**1 887**	**04**	**1.600**
		Suma rubryki II.	6.970	96	6.640
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13	Stołowanie	13 527	60	13.500
	14	Odzież, pościel i pranie	2.237	37	
	15	Lekarz i apteka	376	88	400
	16	Uczeń praktykant	300	—	300
		Suma rubryki III	16.441	85	14.200
		Do przeniesienia — zwyczajne	31 939	56	32.080
		Do przeniesienia — *nadzwyczajne*	**1.887**	**04**	**1.600**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
312	—	Wydano ogółem *mniej* o 624 K., gdyż podwyżkę poborów przyznano dopiero od 12-go października 1908.
312	—	
1.760	—	Posada nie obsadzona Obowiązki drugiego nauczyciela spełniał do końca września stypendysta.
—	—	
—	—	
42	—	*Mniej* skutkiem intercalare.
2.426	—	
—	—	
27	—	*Mniej* stosownie do potrzeby.
—	—	
—	183	*Więcej* z powodu zimnej i długiej wiosny.
32	—	*Mniej* stosownie do potrzeby.
—	21	*Więcej* stosownie do potrzeby.
—	287	Rozszerzenie stajni kosztowało *więcej* o 134 K. z powodu podstemplowania po wyjęciu dzielącej ściany, powały 4-ma słupami. Piece zaś kosztowały *więcej* o 153 K. z powodu droższej robocizny.
101	—	*Mniej* z powodu zużycia nadzwyczajnego kredytu z r. 1904 w kwocie 172 K. 20 h.
—	—	
160	204	
—	287	
160	491	
—	—	
—	2.265	Znaczne *przekroczenie* powstało z powodu podrożenia artykułów spożywczych i uzupełnienia naczyń kuchennych.
23	—	*Mniej* wedle potrzeby.
—	—	
23	2.265	
2.609	2.469	
—	287	

15. Niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. gr.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	31.939	56	32.080
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**1.887**	**04**	**1.600**
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	211	90	240
	18	Środki naukowe, biblioteka i czytelnia i ogród szkolny	844	10	850
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	105	—	100
		Suma rubryki IV.	1.161	—	1.190
V.		**Kursa specyalne.**			
	20	Kurs mleczarstwa	53	80	100
	21	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	113	31	100
	22	„ wyprawy lnu i konopi { zwyczajne	90	97	100
	22	„ wyprawy lnu i konopi { *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**
	23	„ stelmachstwa i koszykarstwa	139	86	150
		Razem { zwyczajne	397	94	450
		Razem { *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**
		Suma rubryki V.	897	94	950
VI.		**Gospodarstwo.**			
	24	*a)* wydatki na gospodarstwo	4.151	55	9.800
		b) czynsz za wydzierżawione grunta od gminy m. Krosna { zwyczajne	1.000	—	1.000
		b) czynsz za wydzierżawione grunta od gminy m. Krosna { *nadzwyczajne*	**791**	**68**	**700**
		Razem { zwyczajne	5.151	55	10.800
		Razem { *nadzwyczajne*	**791**	**68**	**700**
		Suma rubryki VI.	5.943	23	11.500
VI.	25	**Rozmaite nieprzewidziane**	160	30	200
	—	Wydatki na rachunek subwencyi państwowej na urządzenie z lat ubiegłych	1.647	90	
		Suma rubryki VII.	1.808	20	200
		Ogółem { zwyczajne	40.458	25	44.720
		Ogółem { *nadzwyczajne*	**3.178**	**72**	**2.800**
		Suma wydatków	43.636	97	47.520

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
2.609	2.469	
—	287	
28	—	Ogółem *mniej* o 29 koron wedle potrzeby.
6	—	
—	5	
34	5	
46	—	Wedle potrzeby.
—	13	
9	—	
—	—	
10	—	Rekonstrukcya warsztatu do uprawy lnu kosztowała . 653 K. 05 h. a ponieważ kredyt na ten cel wynosił . . . 500 „ — „ przeto przewyżkę kosztów . . . . . 153 K. 05 h. *pokryto* z kredytu nadzwyczajnego z r. 1903 . 304 K. 56 h. Resztę zaś tego kredytu w kwocie . 151 K. 51 b. *przeniesiono* do dalszej dyspozycyi na rok 1909.
65	13	
—		
65	13	
5.649	—	Wyjaśnienie przy poz. 4 doch.
—	—	
—	92	*Więcej* stosownie do wysokości czynszów za dzierżawę gruntów.
5.649	—	
—	92	
5.649	92	
40	—	Wedle potrzeby.
—	1.648	Z pozostałej z lat dawnych subwencyi państwowej na koszta założenia szkoły *przeniesiono* na rok 1908 . . . 832 K. 47 h. wydano zaś w r. 1908 *a*) resztę na budowę spichlerza 2.294 K. 09 h. *b*) na zakupno szczepów do sadu 186 „ 28 „ razem . . . 2.480 „ 37 „ okazuje się przewyżka wydatków . . . 1.647 K. 90 h. nieznajdująca budżetowego pokrycia.
40	1.648	
8.397	4.135	
—	379	
8.397	4.514	
—3.883		

15. Niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY.			
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	6.000	—	6.000
II.	2.	**Opłaty od uczniów**	854	—	600
III.	3.	**Zarobek uczniów**	1.350	—	1.350
IV.	4.	**Dochód z gospodarstwa szkolnego**	3.223	11	12.750
		Suma dochodów	11.427	11	20.700
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	32.209	86	26.820
		Razem	43.636	97	47.520

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	254	Wedle rzeczywistego wpływu.
—		
9.527	—	Dochody z gospodarstwa wynosiły . . . . 3.223 K. 11 h. zaś wydatki na gospodarstwo . . . . 4.151 „ 55 „ nadwyżka wydatków . . . . . 928 K. 44 h. w porównaniu z czystym preliminowan. dochodem 2.950 „ — „ okazuje się wynikłość niekorzystna o . . 3.878 K. 44 h. spowodowana wedle sprawozdania Dyrekcyi szkoły dokupnem słomy po wysokiej cenie, której nie było w roku poprzednim i następnie zniszczeniem płodów przez gradobicie i słotę. Ten *mniej* korzystny wynik redukuje nieuwzględniony w rachunku przyrost inwentarza żywego o 3 krowy, 1 jałówkę, 4 cieliczki, 1 byczka i źrebię.
9 527	254	
—	5.390	*Więcej* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
9.527	5.644	
—3.883		

16. Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	4.088	06	4.500
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkiem	2.579	73	3.040
	3	Instruktor	815	20	1.200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkiem	1 579	16	1.840
	5	Katecheta	404	05	400
		Suma rubryki I.	9.466	20	10.980
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240	—	240
		b) koszta kancelaryjne	153	94	200
		c) sługa szkolny i stróż nocny	239		600
	7	Opał	1.571	13	1.500
	8	Oświetlenie	356	79	450
	9	Utrzymanie budynków { zwyczajne	1.981	52	1 600
		{ *nadzwyczajne*	**1 400**	—	**1.400**
	10	Sprzęty i ruchomości	619	56	400
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	1.484	16	1.000
	12	Podatki i inne prestacye publiczne	388	77	300
		Razem { zwyczajne	7.034	87	6.290
		{ *nadzwyczajne*	**1.400**	—	**1.400**
		Suma rubryki II.	8.434	87	7 690
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13	Stołowanie	14.310	80	15.000
	14	Odzież, pościel i pranie	4.925	75	
	15	Lekarz i apteka	314	86	500
	16	Uczeń praktykant	300	—	300
		Suma rubryki III.	19.851	41	15.800
		Do przeniesienia { zwyczajne	36.352	48	33.070
		{ *nadzwyczajne*	**1.400**	—	**1.400**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
412	—	*Mniej* z powodu podwyższenia płacy wskutek uchwały sejmowej z dnia 12 października 1908 — dopiero od 12-go października 1908 r. i z powodu mianowania kierownikiem szkoły od dnia 1-go października 1908 r. Ludwika Kaweckiego, który pobierał tylko jeden dodatek pięcioletni.
460	—	
385	—	*Mniej* z powodu, że w miejsce instruktora było 2 praktykantów, których utrzymanie pokrywa Rubr. III. poz. 16. wyd. w kwocie 300 K.
261	—	*Mniej* z powodu podwyższenia płacy dopiero z dniem 1 grudnia 1908 r.
—	4	Różnica nieznaczna w miarę udzielonych godzin nauki.
1.518	4	
—	—	
46	—	*Mniej* stosownie do potrzeb rzeczywistych.
361	—	
—	71	*Więcej* z powodu surowej zimy.
93	—	
—	381	Stosownie do rzeczywistych potrzeb.
—	—	
—	220	
—	484	*Więcej* z powodu braku i znacznego podrożenia paszy.
—	89	*Więcej* stosownie do wymiaru
500	1.245	
—	—	
500	1.245	
—	4.237	Wydano *więcej*, z powodu bowiem znacznego podrożenia artykułów spożywczych oraz materyi na ubrania, płócien, roboty krawieckiej i szewskiej, kwota 300 K. nie wystarcza na wydatek utrzymania jednego ucznia.
185	—	*Mniej* w miarę potrzeby.
—	—	
185	4.237	
2.203	5.486	
—	—	

16. Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . { zwyczajne .	36.352	48	33.070
		Z przeniesienia . { *nadzwyczajne* .	**1.400**	—	**1.400**
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	216	26	300
	18	Środki naukowe, ... { zwyczajne .	1.032	98	1.200
	18	Środki naukowe, ... { *nadzwyczajne* .	**1.200**	—	**1.200**
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	115	20	100
		Razem . { zwyczajne .	1.364	44	1.600
		Razem . { *nadzwyczajne* .	**1.200**	—	**1.200**
		Suma rubryki IV. .	2.564	44	2.800
V.		**Kursa specyalne.**			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	14	79	100
	21	„ mleczarstwa	94	70	100
	22	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	106	90	300
		Suma rubryki V. .	216	39	500
VI.		**Gospodarstwo:**			
	23	Dokupno nasienia	1.009	66	1.200
	24	„ nawozów	1.564	18	800
	25	„ karmy	10.501	43	4.000
	26	Najem robotnika	3.208	85	2 000
	27	Utrzymanie dróg i rowów	483	25	500
	28	Naprawa statków gospodarskich, { zwyczajne .	1.178	58	600
	28	ubezpiecz. ziemiopłod. i t. d. { *nadzwyczajne* .	**1. 00**	—	**1.100**
	29	Leczenie czeladzi i dobytku	122	88	150
	30	Uzupełnienie obory szkolnej i urządzenie gnojarni *nadzwyczajne* .	**7.100**	—	**7.100**
		Razem . . { zwyczajne .	18.068	83	9.350
		Razem . . { *nadzwyczajne* .	**8.200**	—	**8.200**
		Suma rubryki VI. .	26.268	83	17.450
VII.		**Spłata długu.**			
	31	Fundacyi Dra Jana Towarnickiego 3-cia rata z 50-lecia na spłatę ceny kupna Miłocina .	4.000	—	4.000
VIII.	32	**Rozmaite nieprzewidziane**	383	16	200
		Razem . . { zwyczajne .	60.385	30	48.620
		Razem . . { *nadzwyczajne* .	**10.800**	—	**10.800**
		Suma wydatków .	71.185	30	59.420

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
2.203	5.486	
—	—	
84	—	
167	—	
—	—	Stosownie do rzeczywistych potrzeb.
—	15	
251	15	
—	—	
251	15	
85	—	
6	—	Wydatki *mniejsze* w miarę potrzeby.
193	—	
284	—	
190	—	
—	764	
—	6.501	
—	1.209	
17	—	Wydano na gospodarstwo ogółem *więcej* o 8.819 K. głównie z powodu intenzywniejszego żywienia bydła. Wydatki znajdują zupełne pokrycie w dochodach gospodarstwa.
—	579	
—	—	
27	—	
—	—	
234	9.053	
—	—	
234	9.053	
—	—	Z końcem r. 1908 pozostało do spłaty w 47 ratach rocznych reszta w kwocie 188.000 K.
—	183	Stosownie do potrzeb.
2.972	14.737	
—	—	
2.972	14.737	
	+11.765	

16. Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . . { zwyczajne . .	5.000	—	5.000
		{ *nadzwyczajne* .	**15.000**	—	**15.000**
		Razem .	20.000	—	20.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	925	77	1.200
III.	3	**Zarobek uczniów**	876	—	1.500
IV.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	4	Sprzedaż ziemiopłodów	8.515	07	2.500
	5	Krowiarnia i chlewnia	10.025	68	3.500
	6	Dochód z ogrodu szkolnego	346	70	300
		Suma rubryki IV. .	18.887	45	6.300
		Razem . { zwyczajne .	25 689	22	14.000
		{ *nadzwyczajne* .	**15.000**	—	**15.000**
		Suma dochodów .	40.689	22	29.000
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	30.496	08	30.420
		Razem . .	71.185	30	59 420

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	—	
—	—	
274	—	*Mniej* stosownie do liczby uczniów.
624	—	
—	6.015	Dochód ogólny z gospodarstwa *większy* o 12.587 K. skutkiem czego przekroczenie wydatków na gospodarstwo znachodzi zupełne pokrycie.
—	6.525	
—	47	
—	12.587	
898	12.587	
—	—	
898	12.587	
—	76	Dotacya z funduszu krajowego *większa* o 76 K. i ta sama jest przekroczeniem ogólnem.
898	12.663	
	+11.765	

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

Należytości czynne:

a) za opłatę ucznia	37 K.	50 h.
b) za słomianki	259 „	74 „
Razem . .	297 K.	24 h.

Stan bierny:

1. Fundacya Dr. Jana Towarnickiego, reszta ceny kupna Miłocina	188.000 K.	— h.
Czysty stan bierny .	187.702 K.	76 h.

Wartość dóbr wykazana przy funduszu krajowym.

17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
		A) Szkoła.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik . . .	3.433	32	3.700
	2	„ pomocniczy do nauk fachowych . . .	2.323	30	3.640
	3	Serkarz	1.850	—	2.000
	4	Docent do nauki o kotłach parowych	200	—	200
	5	Katecheta	—	—	200
		Suma rubryki I. .	7.806	62	9.740
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd:			
		a) koszta kancelaryjne	514	78	200
		b) sługa szkolny	600	—	600
	7	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza ubezpieczenie robotników, kominiarz			
		zwyczajne .	1.470	48	800
		nadzwyczajne .	**3.600**	—	**3.600**
	8	Sprzęty i ruchomości	247	79	250
	9	Opał	1.014	39	800
	10	Oświetlenie	301	43	250
		Razem . zwyczajne .	4.148	87	2.900
		Razem . *nadzwyczajne*	**3 600**	—	**3.600**
		Suma rubryki II. .	7.748	87	6.500
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	11	Stołowanie	4.069	32	4.320
	12	Pościel i pranie . . . . . zwyczajne .	36	14	200
		Pościel i pranie . . . . . *nadzwyczajne* .	**180**	—	**300**
	13	Lekarz i apteka	63	04	150
		Razem . zwyczajne .	4.168	50	4.670
		Razem . *nadzwyczajne* .	**180**	—	**300**
		Suma rubryki III. .	4.348	50	4.970
		Do przeniesienia . zwyczajne .	16.123	99	17.310
		Do przeniesienia . *nadzwyczajne* .	**3.780**	—	**3.900**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
267	—	*Mniej* z powodu zmiany w osobie kierownika od 1 września 1908.
1.316	—	Posada nauczyciela fachowego *nie była obsadzoną*, z kredytu tego pokryto pobory instruktora mleczarstwa, za naukę elementarną, i za pomoc kancelaryjną.
150	—	*Mniej* gdyż podwyżkę płacy przyznano od 1 grudnia 1908.
—	—	
200	—	Kredyt *niezużyty* z powodu braku katechety.
1.933	—	
—	315	*Więcej* z powodu wzrostu korespondencyi.
—	—	
—	671	*Więcej* z powodu knsztów odnowienia mieszkania kierownika, naprawy piecow i przeróbki ustępów. W tej pozycyi *przeniesiono* na r. 1909 resztę kredytu nadzwyczajnego z r. 1907 na naprawę lodowni 1.200 K. i nadzwyczajny kredyt z r. 1908 na sikawkę 600 K.
—	—	
2	—	
—	214	*Więcej* wedle potrzeby.
—	51	
2	1.251	
—	—	
2	1.251	
251	—	*Mniej* stosownie do ilości uczniów i cen artykułów spożywczych.
164	—	
120	—	*Mniej* odpowiednio do rzeczywistej potrzeby.
87	—	
502	—	
120	—	
622	—	
2.437	1.251	
120	—	

17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . { zwyczajne .	16.123	99	17.310
		Z przeniesienia . { *nadzwyczajne* .	**3 780**	—	**3.900**
IV.		**Potrzeby naukowe**			
	14	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	108	64	150
	15	Środki naukowe:			
		a) uzupełnienie środków naukowych: { zwyczajne .	268	06	250
		a) uzupełnienie środków naukowych: { *nadzwyczajne*	**800**	—	**800**
		b) chemikalia . . . { zwyczajne .	318	69	300
		b) chemikalia . . . { *nadzwyczajne* .	**500**	—	**500**
		c) biblioteka i czytelnia	102	32	250
	16	Ćwiczenia w ślusarstwie, montowaniu maszyn i stolarstwie . . . { zwyczajne .	488	78	300
		Ćwiczenia w ślusarstwie, montowaniu maszyn i stolarstwie . . . { *nadzwyczajne* .	**65**	—	**250**
	17	Wycieczki naukowe z uczniami	—	—	200
		Razem . { zwyczajne .	1.286	49	1.450
		Razem . { *nadzwyczajne* .	**1.365**	—	**1.550**
		Suma rubryki IV. .	2.651	49	3.000
V.	18	**Rozmaite nieprzewidziane**	361	90	200
		Ogółem . { zwyczajne .	17.772	38	18.960
		Ogółem . { *nadzwyczajne* .	**5.145**	—	**5.450**
		Suma wydatków Szkoły A) .	22.917	38	24.410
VI.		**B) Mleczarnia i serownia.**			
	19	Zakupno mleka	120.943	29	87.600
	20	Wynagrodzenie maszynisty	720	—	720
	21	Naprawa i uzupełnienie maszyn . . .	2.880	39	500
	22	Opał i oświetlenie mleczarni i serowni . .	2.108	74	2.000
	23	Dowóz mleka	777	90	800
	24	Lód	221	90	300
	25	Opakowanie i portorya	3.251	46	700
	26	Rozmaite inne	1.726	05	500
		Suma wydatków mleczarni i serowni B).	132.629	73	93.120
		Ogółem . { zwyczajne .	150.402	11	112.080
		Ogółem . { *nadzwyczajne* .	**5.145**	—	**5 450**
		Suma wszystkich wydatków.	155 547	11	117.530

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
2.437	1.251	
120	—	
42	—	*Mniej*, gdyż uczniowie zaopatrują się w myśl zarządzenia Dyrekcyi własnym kosztem w przybory szkolne.
—	18	Ogółem *mniej* o 111 K. stosownie do rzeczywistych potrzeb
—	—	Z nadzwyczajnego kredytu z r. 1907 na przyrządy serkarskie w kwocie . . . . . 2.007 K. 87 h. zużyto w r. 1908 . . . . . 999 „ 65 „ resztę . 1.008 K. 22 h.
—	19	*przeniesiono* do dalszej dyspozycyi na r. 1909.
—	—	Również *przeniesiono* na r. 1909:
148	—	cały nadzwyczajny kredyt z r. 1908 na uzupełnienie przyrządów do ręcznego ruchu mleczarni 800 K. i resztę kredytu na pracownię bakteryologiczną 274 K. 13 h.
—	189	W ostatecznym rezultacie nieznaczne przekroczenie 4 K. stosownie do potrzeb.
185	—	
200	—	Wycieczek nie urządzano.
390	226	
185	—	
575	226	
—	162	*Więcej* z powodu kosztów przesiedlenia nowego kierownika ze Lwowa i zasiłków wypłacanych hospitantom mleczarskim, na który to cel zużyto także przeniesiony z r. 1907 kredyt 100 K. 43 h.
2.827	1.639	
305	—	
3.132	1.639	
—	33.343	Wydano *więcej*, gdyż po założeniu włościańskich spółek mleczarskich w Zaczerniu, Trzcianie i Krasnem, dostarczających mleko do szkoły, przeróbka mleka w mleczarni szkolnej dosięgła w r. 1908. okrągło 1,046.600 *l.* mleka to jest więcej o 316.600 *l.* ponad ilość preliminowaną.
—	—	
—	2.380	*Przekroczenie* kredytu w tej pozycyi tłumaczy się potrzebą usunięcia licznych braków w urządzeniach mleczarni, zakupnem naczyń, zwłaszcza konwi z powodu zwiększonej przeróbki, wreszcie tą okolicznością, że na tę pozycyę zarachowano także wydatki poniesione na zakupno środków naukowych.
—	109	
22	—	Przekroczenia kredytów poz. 22, 25, 26 usprawiedliwia się zwiększonem ruchem mleczarni szkolnej.
78	—	
—	2.552	
—	1.226	
100	39.610	
2.927	41.249	
305	—	
3.232	41.249	
	+38.017	

17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY.			
		A) Szkoła.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	5.000	—	5.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	200	—	400
		Suma dochodów Szkoły A.	5 200	—	5 400
III.		**B) Mleczarnia i serownia.**			
	3	Ze sprzedaży mleka i śmietany . . .	6 122	37	12.000
	4	„ „ masła	91.122	63	51.000
	5	„ „ serów	3.317	79	13.500
	6	„ „ twarogów	4.813	50	11.650
	7	„ „ produktów ubocznych (mleka odtłuszczonego, maślanki i serwatki) . . .	6.735	24	6.070
		Suma dochodów mleczarni i serowni B).	112.111	53	94.220
		Suma wszystkich dochodów.	117.311	53	99.620
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	38.235	58	17.910
		Razem . .	155.547	11	117.530

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
200	—	*Mniej* stosownie do rzeczywistego wpływu.
200	—	
5.878	—	Wydatki mleczarni wynosiły w roku 1908 . . 132.629 K. 73 h.
		dochody . . . . . 112.111 „ 53 „
—	40.123	przewyżka wydatków . 20.518 K. 20 h.
		po doliczeniu różnicy między przewyżką należytości biernych w mleczarni:
10.182	—	z roku 1908 w kwocie . . 1.893 K. 55 h.
6.837	—	i z roku 1907 w kwocie . . 592 „ 52 „ 1.301 „ 03 „
		wyniknie strata na mleczarni . 21.819 K. 23 h.
—	665	którą tłumaczy Dyrekcya podobnie jak w poprzednich latach wysoką ceną zakupionego mleka, tudzież brakiem kupca na twaróg w ilości około 7.000 Kg Znaczna różnica w przychodzie powstała także z tego powodu, że mleczarnia miała mały zbyt na mleko
22.897	40.788	i śmietanę w naturze jak to wykazuje poz. 3. przychodów Bliższe wyjaśnienie strat i niedoborów mleczarni zawiera osobne sprawo-
23.097	40.788	zdanie Wydziału krajowego o szkole mleczarskiej w Staromieściu.
—	20.326	*Więcej* odpowiednio do potrzeby pokrycia niedoboru.
23.097	61.114	
	+38.017	

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

Należytości czynne za nabiał . . . . 4.508 K. 99 h.

Stan bierny:

Należytości bierne:

za nabiał i za towary . . . . . 6.402 „ 54 „

Czysty stan bierny . . . 1.893 K. 55 h.

Wartość realności wykazana przy funduszu krajowym.

18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik płaca z dodatkami	4.793	30	5.100
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy płaca z dodatkami	3.733	30	4.040
	3	Nauczyciel pomocniczy miernictwa i rysunków,	480	—	480
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych płaca z dodatkami	2 343	32	2.587
	5	Instruktor, płaca i dodatek na mieszkanie	1.440	—	1.640
	6	Katecheta, płaca i wydatki z powodu nabożeństwa	399	85	400
		Suma rubryki I.	13 189	77	14.247
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna	240	—	240
		b) koszta kancelaryjne	284	48	250
		c) sługa szkolny	696	—	720
		d) stróż nocny	601	—	720
	8	Opał ubikacyi szkolnych	940	—	1·000
	9	Oświetlenie	300	—	300
	10	Utrzymanie budynków — zwyczajne	692	08	400
		Utrzymanie budynków — *nadzwyczajne*	**650**	—	**650**
	11	Sprzęty i ruchomości — zwyczajne	128	88	200
		Sprzęty i ruchomości — *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**
		Razem — zwyczajne	3.882	44	3 830
		Razem — *nadzwyczajne*	**1.150**	—	**1.150**
		Suma rubryki II.	5 032	44	4.980
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie	7 487	38	9.900
	13	Odzież, pościel i pranie	2.490	46	
	14	Lekarz i apteka	400	—	400
	15	Uczeń praktykant	535	—	720
		Suma rubryki III.	10.912	84	11.020
		Do przeniesienia — zwyczajne	27.985	05	29.097
		Do przeniesienia — *nadzwyczajne*	**1 150**	—	**1.150**

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
307	—	*Mniej* z powodu podwyższenia płacy według preliminarza na rok 1908 dopiero z dniem 8 go października 1908.
307	—	
—	—	
243	—	
200	—	*Mniej* z powodu wypłaty wynagrodzenia w kwocie rocznej 1.440 K.
—	—	
1.057	—	
—	—	
—	34	*Więcej* stosownie do rzeczywistych potrzeb.
24	—	*Mniej* z powodu częstej zmiany sługi i stróża szkolnego i przerw wskutek tego powstałych.
119	—	
60	—	*Mniej* stosownie do rzeczywistych potrzeb.
—	—	
—	292	*Więcej* z powodu urządzenia odpływu od studni, zlewu do kanału miejskiego i innych koniecznych potrzeb.
—	—	
71	—	*Mniej* stosownie do rzeczywistych potrzeb.
—	—	
274	326	
—	—	
274	326	
—	78	*Więcej* z powodu podrożenia wiktuałów, opału, robót krawieckich i szewskich i t. p.
—	—	
185	—	*Mniej*, ponieważ przez $2^1/_2$ miesiąca nie było praktykanta.
185	78	
1.516	404	
—	—	

18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	27.985	05	29.097
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**1.150**	—	**1.150**
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16	Przybory do nauki	300	—	300
	17	Zbiory środków do demonstracyi . . .	200	—	200
	18	Biblioteka i czytelnia . { zwyczajne .	186	—	200
	18	Biblioteka i czytelnia . { *nadzwyczajne* .	**150**	—	**150**
	19	Wycieczki naukowe z uczniami . . .	68	70	200
	20	Ogród i sad szkolny . { zwyczajne .	3.910	—	3.910
	20	Ogród i sad szkolny . { *nadzwyczajne* .	**900**	—	**900**
		Razem { zwyczajne .	4.664	70	4.810
		Razem { *nadzwyczajne* .	**1.050**	—	**1.050**
		Suma rubryki IV. .	5.714	70	5.860
V.		**Rozmaite nieprzewidziane.**			
	21	Koszta urządzenia 7 morgów gruntu *nadzwyczajne*	**3.600**	—	**3.600**
	22	Budowa szopy, wozowni i domku dla stróża *nadzwyczajne*	**9.000**	—	**9 000**
	23	Rozmaite nieprzewidziane	44	04	60
		Razem { zwyczajne	44	04	60
		Razem { *nadzwyczajne* .	**12 600**	—	**12.600**
		Suma rubryki V. .	12.644	04	12.660
		Ogółem . { zwyczajne .	32.693	79	33.967
		Ogółem . { *nadzwyczajne* .	**14.800**	—	**14.800**
		Suma wydatków .	47.493	79	48.767

Zamknięcie rachunku za rok 1908

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
1.516	404	
—	—	
—	—	
—	—	
14	—	
—	—	*Mniej* stosownie do potrzeb.
131	—	
—	—	
—	—	
145	—	
—	—	
145	—	
—	—	
—	—	
16	—	*Mniej* stosownie do potrzeb.
16	—	
—	—	
16	—	
1.677	404	
—	—	
1.677	404	
—1.273		

18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		DOCHODY.			
I.		**Subwencye.**			
	1	Z c. k. Skarbu Państwa	6 000	—	6.000
	2	Od gminy miasta Tarnowa	500	—	500
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie . . .	600	—	600
		Suma rubryki I. .	7.100	—	7.100
II.	4	**Opłaty od uczniów**	907	50	660
III.	5	**Dochód z ogrodu szkolnego**	3.515	72	3.200
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	60
		Suma dochodów .	11.523	22	11 020
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	35.970	57	37.747
		Razem .	47.493	79	48.767

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	247	*Więcej* wedle rzeczywistego wpływu.
—	316	*Więcej* z powodu lepszego urodzaju na owoce.
60	—	Nie było żadnych wpływów.
60	563	
1.776	—	Dotacya z funduszu krajowego *mniejsza* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
1.836	563	
—1.273		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytosci czynne	80 K. — h.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny .	80 K. — h.

Wartość dóbr wykazano przy funduszu krajowym.

19. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatk w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik płaca z dodatkami	3.432	15	3.700
	2	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy płaca z dodatkami	2.436	15	2.740
		Suma rubryki I.	5.868	30	6.440
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	150	—	240
		b) koszta kancelaryjne	316	53	250
		c) stróż przy bramie zakładu	432	—	480
		d) stróż w gmachu szkolnym	315	—	360
		e) furman	480	—	528
	4	Opał	1.009	13	900
	5	Oświetlenie	227	78	250
	6	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	524	18	500
	7	Za wodę z wodociągu miejskiego	1.200	—	1.200
	8	Sprzęty i ruchomości	143	95	150
	9	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	703	50	800
	10	Podatki	82	41	40
		Suma rubryki II.	5.584	48	5.698
III.		**Potrzeby zakładu.**			
	11	Praktykant	—	—	1.200
	12	Ogrodnik, płaca z dodatkiem na mieszkanie	760	—	840
	13	Wynagrodzenie za robotę uczniów i robotników	6.068	55	5.500
	14	Materyały i wydatki na ogród	996	43	800
	15	Nawozy	880	37	900
		Do przeniesienia	8.705	35	9.240
			11.452	78	12.138

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
268	—	*Mniej*, ponieważ podwyższone pobory asygnowano od dnia uchwały sejmowej t. j. dopiero od 8/X. 1908.
304	—	
572	—	
90	—	*Mniej* zależnie od umowy.
—	67	*Więcej* stosownie do potrzeby.
48	—	*Mniej* zależnie od ugody służbowej.
45	—	
48	—	
—	109	W pozycyach tych wydatki częścią *większe* częścią *mniejsze* stosownie do rzeczywistych potrzeb.
22	—	
—	24	
—	—	
6	—	
96	—	
—	42	Wynikłość *większa* zależna od wymiaru podatku.
355	242	
1.200	—	Kwoty tej nie *zużyto*, ponieważ posada praktykanta była nieobsadzoną.
80	—	*Mniej* skutkiem zmiany w obsadzie tej posady.
—	569	Wynikłość *większa*, spowodowana podrożeniem robocizny.
—	197	Stosownie do potrzeby.
20	—	
1.300	766	
927	242	

19. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia . . .	11.452	78	12.138
			8.705	35	9.240
III.	16	Nasiona, krzewy, drzewka i t. d. { zwyczajne .	736	24	700
		nadzwyczajne .	**500**	—	**500**
	17	Narzędzia ogrodnicze i środki naukowe . .	437	03	400
	18	Koszta opakowania (patrz poz. 3 doch.) . .	1.489	34	700
	19	Fabrykacya przeróbek owocowych { zwyczajne .	1.940	93	2 000
		nadzwyczajne	**2 000**	—	**2.000**
	20	Urządzenie ogrodu na wydzierżawionem pastwisku *nadzwyczajne*	**4.000**	—	**4.000**
	21	Budowa wodociągu . . . *nadzwyczajne* .	**1. 00**	—	**1 000**
		Razem . . { zwyczajne .	13.308	89	13.040
		nadzwyczajne .	**7 500**	—	**7 500**
		Suma rubryki III. .	20.808	89	20.540
IV.		**Rozmaite.**			
	22	Koszta objazdów	793	34	800
	23	Przeniesienie drogi gminnej . *nadzwyczajne* .	**2.600**	—	**2 600**
	24	Dobudowa i adaptacya budynku dla przeróbek owocowych . . . *nadzwyczajne* .	**28.117**	**67**	**24.200**
	25	Wydatki nieprzewidziane	424	58	200
		Razem . . { zwyczajne .	1.217	92	1.000
		nadzwyczajne .	**30.717**	**67**	**26 800**
		Suma rubryki IV .	31.935	59	27.800
		Ogółem . . { zwyczajne .	25.979	59	26.178
		nadzwyczajne .	**38 217**	**67**	**34.300**
		Suma wydatków .	64.197	26	60.478

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
9.7	242	
1.300	766	
—	36	
—		*Więcej* wedle rzeczywistej potrzeby.
	37	
—	790	
60	—	*Mniej* zależnie od ilości przerabianego materyału.
—	—	Kredyt *nadzwyczajny* 2.000 koron *przeniesiono* na rok 1909 na zakupno „Autoklawu“.
—	—	Resztę kredytu *nadzwyczajnego* w kwocie 165 K. 27 h. *przeniesiono* na r. 1909.
—	—	Resztę kredytu *nadzwyczajnego* w kwocie 327 K. 78 h. *przeniesiono* na rok 1909.
1.360	1.629	
—	—	
1.360	1.629	
7	—	Wedle potrzeby.
—	—	Kredyt nadzwyczajny w kwocie 2.600 kor. *przeniesiono* na rok 1909 na koszta przeniesienia drogi gminnej.
—	3.918	Roboty budowlane przy budynku poszpitalnym wynosiły 22.241 K. 46 h. koszta postawienia budynku gospodarskiego . 3 223 „ — „ instalacya wodociągu w tymże budynku . . 2 428 „ 11 „ n dto na postawienie kuchni, montowanie kotła i inne wydano . . . . . 911 „ 16 „ razem wydano . . 28.803 K. 73 h.
		A ponieważ uchwalone kredyty wynosiły: na budynek gospodarski . . 3.000 K. — h. na adaptacyę budynku poszpit. 19.370 „ — „ na wodociąg . . . . 1.830 „ — „ razem . . . . 24 200 K. — h. zatem okazuje się *przekroczenie* . . . . 4.603 „ 73 „ Na częściowe pokrycie tego przekroczenia użyto kredytu nadzwyczajnego na zdrenowanie domu z r. 1904 . . . . 250 K. — h. i reszty kredytu nadzwycz. z r. 1907 na oparkanienie . . 436 „ 06 „ razem . . . . 686 „ 06 „ zostaje zatem *przekroczonie* 3 917 K. 67 h.
—	224	Wynikłość *większa* spowodowana odwiezieniem ucznia do Kulparkowa i zdjęciem planu zakładu przez inż. Piotrowskiego.
7	224	
—	3.918	
7	4.142	
2.294	2.095	
—	3.918	
2.294	6.013	
	+3.719	

19. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1908. K.	Dochody w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu państwa** . .	5.000	—	5.000
II.	2	**Dochód z ogrodu szkolnego**	9.770	66	8.000
III.	3	**Zwrot kosztów opakowania** (p. poz. 18 wyd.)	1.489	34	700
IV.	4	**Z przeróbek owocowych** . . .	1.008	44	1.500
		Suma dochodów .	17.268	44	15.200
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	46.928	82	45.278
		Razem .	64.197	26	60.478

Zamknięcie rachunków za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	—	
—	1.770	*Więcej* zależnie od popytu i cen.
—	790	*Więcej* stosownie do poczynionych na opakowanie wydatków.
492	—	*Mniej* zależnie od ilości przerobionego materyału.
492	2.560	
—	1.651	Dotacya z funduszu kraj. większa stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
492	4.211	
	+3 719	

20. Skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	Wydatki w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Wydatki			
I.		**Koszta zarządu i służby.**			
	1	Dyrektor	—		3.000
	2	Likwidator	3.226	66	3 760
	3	Buchalter	—	—	1.360
	4	Magazynier	2.000	—	2.000
	5	Dyurna	3.250	—	2.240
	6	Woźny	899	60	990
	7	Odzwierny	609	60	580
	8	Stróż	600	—	600
		Suma rubryki I.	10.585	86	14.530
II.		**Koszta administracyi.**			
	9	Podatki:			
		a) zarobkowy tudzież tangenta podatku zarobkowego	629	34	600
		b) gruntowy domowo-czynszowy tudzież wodociągowy	2.017	45	2.020
		c) należytość ekwiwalentowa	1.281	—	1.281
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:			
		a) budynków administracyjnych	78	15	125
		b) magazynów zbożowych: zwyczajne	1.613	30	1.700
		b) magazynów zbożowych: *nadzwyczajne*	5.570	—	5.200
		a) urządzenie windy elektrycznej	—	—	—
		β) niezbędne roboty adaptacyjne	2.500	—	2.500
	11	Ubezpieczenie:			
		a) budynków od ognia	420	—	420
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	3.353	51	400
		Do przeniesienia Rubr. II. zwyczajne	9 392	75	6.546
		Do przeniesienia Rubr. II. *nadzwyczajne*	8.070	—	7.700
		Rubr. I.	10.585	86	14.530

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
3 000	—	Posada dyrektora nie była w r. 1908 obsadzona.
533	—	*Mniej* z powodu intercalare.
1.360	—	Posada nie była w r. 1908 obsadzona, czynność zaś buchaltera pełnił dyetaryusz za wynagrodzeniem płatnem z kredytu uchwalonego na dyurna pod poz. 5.
—	—	
—	1.010	*Przekroczenie* wydatku na dyurna ma pokrycie w zaoszczędzeniu 1.360 K. na płacy buchaltera, wykazanem wyżej w poz. 3.
91	—	*Mniej*, gdyż z powodu udzielenia mieszkania w naturze, odpadł w r. 1908. dodatek na mieszkanie.
—	30	*Więcej* z powodu sprawienia nowego munduru.
—	—	
4.984	1.040	
—	30	*Więcej* ogółem o 27 K. stosownie do wymiaru podatków.
3	—	
—	—	
47	—	*Mniej* ogółem o 134 K. w miarę potrzeby.
87	—	
—	—	
—	370	Za urządzenie windy elektrycznej w magazynie zbożowym wypłacono firmie Sokolnicki i Wiśniewski“ . . . 5.170 K. — h. i rzeczoznawcom tytułem honoraryum . . . 400 „ — „ razem . . 5.570 K. — h. t. j. *więcej* o 370 K. od przyzwolonego kredytu (Lw. 55343/908).
—	—	Z przyzwolonego kredytu 2.500 K. wydano w r. 1908 a conto urządzenia leja do spuszczania zboża w magazynie 300 K. zaś resztę niezużytą w kwocie 2.200 K. przeniesiono do dalszej dyspozycyi na rok 1909. (Lw. 1481/909).
—	—	
—	2.954	Wydatek znacznie *większy* z powodu wyższych premii za r. 1908, a głównie z powodu wypłacenia Zakładowi ubezpieczeń robotników od wypadków zaległej ustawowej opłaty za funkcyonaryuszów, tudzież robotników za czas od 1/1 1896—31/12 1906 w kwocie 2.105 K. 95 h. tudzież 5% odsetki zwłoki . . . . . 731 „ 09 „ razem . . 2.837 K. 34 h. (Lw. 23950/908).
137	2.984	
—	370	
4.984	1.040	

20. Skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1908. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Z przeniesienia Rubr. I.	10.585	86	14.530
		Z przeniesienia Rubr. II. zwyczajne	9.392	75	6.546
		Z przeniesienia Rubr. II. *nadzwyczajne*	**8.070**	—	**7.700**
II.	12	Potrzeby kancelaryjne:			
		a) ogłoszenia i dzienniki	—		35
		b) książki i druki	659	07	500
		c) telefon	170	—	200
		d) rozmaite kancelaryjne	215	44	230
	13	Opał i światło	966	—	700
	14	Opłata drogi dojazdowej	493	75	300
	15	Remuneracye	1.700	—	1.700
		Razem zwyczajne	13.597	01	10.211
		Razem *nadzwyczajne*	**8.070**	—	**7.700**
		Suma rubryki II.	21.667	01	17.911
III.		**Ekspozytura cłowa.**			
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa	681	20	600
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**			
	17	Robocizna	8.390	42	11.000
	18	Szpagat	438	98	500
	19	Asekuracya	746	53	750
	20	Stemple i porta	754	19	740
	21	Rozmaite	144	44	180
		Suma rubryki IV.	10.474	56	13.170
V.	22	**Odsetki od dotacyi**	1819	89	1.000
		Ogółem zwyczajne	37.158	52	39.511
		Ogółem *nadzwyczajne*	**8.070**	—	**7.700**
		Suma wydatków	45.228	52	47.211

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
4.984	1.040	
137	2.984	
—	370	
35	—	
—	159	Wydatki *mniejsze* lub *większe* w miarę potrzeby
36	—	
15	—	
	256	
—	194	Wydatek *większy* z powodu zapłacenia c. k. Dyrekcyi kolei w Krakowie kosztów naprawy torów doprowadzających wagony do składów. (Lw. 115255/908).
—	—	
217	3.603	
—	370	
217	3.973	
—	81	Wydatek *większy* z powodu podwyższenia przez c. k. Ministerstwo skarbu opłat za utrzymanie organów cłowych i straży skarbowej.
		Wydatek *mniejszy* z powodu urządzenia windy elektrycznej.
2.610	—	
61	—	Wydatki *mniejsze* lub *większe* w miarę potrzeby.
3	—	
—	14	
35	—	
2.709	14	Wydatek *większy* stosownie do pobranych z funduszu krajowego dotacyi.
—	820	
7.910	5.558	
—	370	
7.910	5.928	
1.982		

20. Skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1903. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		Dochody.			
I.	1	**Składowe od zboża i towarów**	18.030	45	16.000
II.		**Manipulacya przy zbożu, względnie towarach:**			
	2	Dostawa wagonów			1.400
	3	Ekspodycya			500
	4	Wyładowanie			4.500
	5	Załadowanie			4.000
	6	Asekuracya			1.500
	7	Stemple i porta			1.400
	8	Odsetki	19.049	49	1.300
	9	Rozmaite:			
		a) czyszczenie i wietrzenie			5.500
		b) załatwianie formalności cłowych			1.000
		c) wypożyczanie worów			600
		d) szpagat			600
		e) zawiadomienia odbiorcze			500
		Suma rubryki II.	19.049	49	22.800
		Suma dochodów	37.079	94	38.800
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	8.148	06	8.411
		Razem	45.228	—	47.211

Zamknięcie rachunków za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłoś i		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
—	2.030	Dochód *większy* głównie z powodu podwyższenia taryfy.
3.750	—	Dochód *mniejszy* z powodu zmniejszonej w tym roku manipulacyi przy zbożu.
3.750	—	
3.750	2.030	
263	—	
4.013	2.030	
1.983		

WYKAZ
należytości czynnych i biernych z końcem roku 1908.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A. Rzeczywiste.								
V.	22	**Wydatki**								
		Odsetki od dotacyi . .	—	—	—	—	815	40	—	—
		DOCHODY.								
I. II.	1 2-9	Składowe od zboża i towarów	—	—	6.495	28	—	—	—	-
		Manipulacye przy zbożu względnie towarach . .	—	—	3.824	67	—	—	—	—
		B. Przenośne.								
		Wydatki . . .	—	—	—	—	49.183	92	21.905	39
		Dochody . . .	—	—	20.077	10	—		—	—
		Razem .	—	—	30 397	05	49.999	32	21.905	39

Stan majątku wykazany przy funduszu krajowym.
Lw. 35.054/1909.

21. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908. K.	Wynikłości w roku 1908. g.	Kwota budżetem uchwalona K.
		WYDATKI.			
I	1	Zwroty grzywien	68	70	200
		DOCHODY.			
I.	1	Odsetki od 4% listów zast. galic. Banku krajowego w sumie . . 87.600 K	3 504	—	3.504
	2	Odsetki od 4% listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie w sumie . . . 1.200 K	47	76	47
II.	3	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne .	14.074	74	10.000
		Suma dochodów .	17.626	50	13.551

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Korony		
131	—	Wydatek *mniejszy* w miarę zwrotu mylnie nadesłanych grzywien.
—	—	
—	1	
—	4.075	Dochód *większy* o 4.075 K. zawisły od wpływów z nakładanych kar i grzywien.
—	4.076	

Stan majątku z końcem roku 1908.

			Szczegół	Ogół
Stan czynny:				
Należytości czynne	a)	z lat ubiegłych . .	2.623 K. 69 h.	
	b)	z roku bieżącego . .	1.095 „ 55 „	3.719 K. 24 h.
Stan bierny:		. . . . .		1 „ — „
		Czysty stan czynny.		3.718 K. 24 h.

L. W. 36.393/909.

Dział A.

VIII.

ZAKŁADY

naukowe przemysłowe

Z DRUKARNI E. WINIARZA

Krajowe szkoły zawodowe.

			Str
1.	Brzezowiec	szkoła koszykarska	574
2.	Brzostek	„ „	576
3.	Dynów	„ „	578
4.	Gdów	„ „	580
5.	Leżajsk	„ „	582
6.	Niżniów	„ „	584
7.	Tarnobrzeg	„ „	586
8.	Zator	„ „	588
9.	Lwów	centralny kurs koszykarski	590
10	Grybów	naukowy warsztat kołodziejski	592
11.	Grzymałów	„ „ „	596
12.	Kamionka strumiłowa	szkoła kołodziejska i ciesielska	598
13.	Tłumacz	szkoła zawodowa kołodziejska	602
14	Stanisławów	szkoła stolarska	606
15.	Kalwarya	„ „	610
16.	Jaworów	naukowy warsztat wyrobu zabawek	614
17.	Kołomyja	szkoła garncarska	618
18.	Podgórze	kursa przemysłu keramicznego	622
19.	Witków	naukowy warsztat szewski	624
20.	Stary Sącz	„ „ „	626
21.	Dobczyce	szkoła szewska	628
22.	Kołomyja	„ „	630
23.	Krosno	szkoła tkacka	632
24.	Gliniany	naukowy warsztat tkacki	636
25.	Gorlice	„ „ „	638
26.	Kosów	„ „ „	640
27.	Łańcut	nauk. warsztat tkacki im. Franc. Józefa I.	642
28.	Rychwałd	„ „ „	644
29.	Rakszawa	szkoła sukiennicza	646
30.	Zakopane	szkoła koronkarska	650
31.	Bobowa	„ „	652
32.	Maków	szkoła hafciarska	654
33.	Lwów	keramiczna stacya doświadczalna	656
34.	Lwów	mechaniczna stacya doświadczalna	658
35.	Drohowyże	szkoła rzemiosł	660/680

1. **Brzezowiec.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.200	—	1.200
		b) administrator	84	—	200
	2	Wynajem i utrzymanie lokalu	300	—	300
	3	Opał	168	80	150
	4	Oświetlenie	21	96	40
	5	Usługa	88	—	72
	6	Materyał	723	10	1.400
	7	Wynagrodzenie uczniów	552	67	400
	8	Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	65	79	200
	9	Rozmaite inne wydatki	61	55	220
		Suma wydatków	3.265	87	4.182
	—	Nadwyżka dochodów	107	07	—
		Razem	3.372	94	4.182
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1 750	75	1.800
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	800	—	800
		b) od c. k Rządu	800	—	800
	—	Rozmaite inne	22	19	—
		Suma dochodów	3.372	94	3.400
	—	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	782
		Razem	3.372	94	4.182

Stan majątku z końcem roku 1908

Stan czynny.

Wartość zapasu materyałów	1.018	K 88	g
„ „ „ wyrobów	375	„ 20	„
„ „ „ inwentarza	701	„ 98	„
Razem	2.096	K 06	g
Stan bierny	—	„ —	„
Czysty stan czynny	2.096	K 06	g

LW. 10.204/09.

Zamknięcie rachunku na rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
116	—	Stosownie do rozp. Wydz. kraj. Lw. 20223/07.
—	—	
—	19	Z powodu podrożenia opału.
18	—	
—	16	Wedle potrzeby
677	—	
—	153	Stosownie do produkcyi.
134	—	
159	—	Wedle potrzeby.
1.104	188	
—	107	Z powodu zmniejszonych wydatków szkoły.
1.104	295	
809		
49	—	Z powodu mniejszej ilości uczniów.
—	—	
—	—	
—	22	Dochód nieprzewidziany, uzyskany ze sprzedaży surowego materyału.
49	22	
782	—	Szkoła nie miała niedoboru ale owszem nadwyżkę dochodów, a więc dotacya nie była potrzebna wcale.
831	22	
809		

2. **Brzostek.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
1		Płace:			
		a) instruktor	1.440	—	1.440
		b) administrator	240	—	240
2		Utrzymanie lokalu	—	—	60
3		Opał	302	80	280
4		Oświetlenie	33	16	60
5		Usługa	62	52	120
6		Materyał	1.215	42	1.600
7		Wynagrodzenie uczniów	738	57	700
8		Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	344	25	200
9		Ubezpieczenie budynku i inwentarza	30	88	50
10		Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne	415	67	250
		Suma wydatków	4.823	27	5.000
		DOCHODY.			
1		Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.174	03	2.300
2		Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej w Pilźnie	—	—	400
		b) od c. k. Rządu	1.500	—	1.500
—		Subwencya Izby handlowej w Krakowie	200	—	—
—		Zwroty za opakowania	52	82	—
		Suma dochodów	3.926	85	4.200
—		Dotacya z funduszu krajowego	896	42	800
		Razem	4.823	27	5.000

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	951 K	69	g
Wartość zapasu materyałów	1.885 „	34	„
„ „ wyrobów	808 „	82	„
„ inwentarza	1.421 „	37	„
Razem	5.067 K	22	g
Stan bierny	— „	—	„
Czysty stan czynny	5.067 K	22	g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
60	—	
—	23	Wedle potrzeby.
27	—	
58	—	
385	—	Z powodu mniejszej produkcyi.
—	39	Z powodu większej liczby uczniów.
—	144	Stosownie do potrzeby.
19	—	
—	166	*Więcej*, stosownie do rzeczywistej potrzeby.
549	372	
177		
126	—	Z powodu małego popytu na wyroby.
400	—	Subwencya nie wpłynęła, przeto wykazuje się należytość czynną z tego tytułu.
—	—	
—	200	Subwencya ta miała wpłynąć w r. 1907.
—	53	Dochód nieprelimiowany za portorya i opakowanie.
526	253	
—	96	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
526	349	
177		

3. **Dynów.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.200	—	1.400
		b) administrator	180	—	240
	2	Materyał	1,416	09	1.400
	3	Wynagrodzenie uczniów	1.543	—	1.100
	4	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	46	50	300
	5	Rozmaite inne wydatki	241	70	300
	6	Opał	49	40	200
	7	Oświetlenie	51	18	50
	8	Usługa	4	—	25
		Suma wydatków .	4.731	87	5.015
		DOCHODY			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.324	69	2.500
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	—	—	200
		b) od c. k. Rządu	800	—	800
	—	Zwroty za materyał	158	60	—
		Suma dochodów .	3.283	29	3.500
	—	Dotacya z funduszu krajowego	1.448	58	1.515
		Razem . . .	4.731	87	5.015

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Wartość zapasu materyałów	482	K 60	g
„ „ wyrobów	429	„ 50	„
„ inwentarza	534	„ 70	g
Razem .	1.446	K 80	g
Stan b.erny	—	„ —	„
Czysty stan czynny	1.446	K 80	g

LW. 13.392/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
200	—	Z powodu intercalariów.
60	—	
—	16	Wedle potrzeby.
—	443	Z powodu większej liczby uczniów.
253	—	Z powodu przerwy w nauce podczas chwilowego zamknięcia szkoły.
58	—	
151	—	
—	1	Stosownie do potrzeby.
21	—	
743	460	
283		
175	—	Z powodu mniejszej produkcyi.
200	—	Subwencya nie wpłynęła z powodu ustania zobowiązania w r. 1907.
—	—	
—	159	Dochód nieprzewidziany.
375	159	
67	—	Stosownie do pokrycia niedoboru.
442	159	
283		

4. **Gdów.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) instruktor	900	—	—
		b) administrator	160	—	—
	2	Lokal	60	—	—
	3	Opał	60	84	—
	4	Oświetlenie	8	24	—
	5	Materyał	1.475	34	—
	6	Wynagrodzenie uczniów	1.618	40	—
	7	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	34	96	—
	8	Rozmaite inne	192	95	—
		Suma wydatków .	4.510	73	—
		DOCHODY			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.448	16	—
	2	Subwencye od c. k. Rządu	1.000	—	—
	—	Zwroty za materyał	—	30	—
		Suma dochodów .	3.448	46	—
	—	Dotacya z funduszu krajowego	1.062	27	—
		Razem . . .	4.510	73	—

Stan majątku z końcem roku 1908

Stan czynny.

Wartość zapasu materyałów . . .		124 K 32 g
„ „ wyrobów		1.533 „ — „
	Razem .	1.657 K 32 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.657 K 32 g

LW. 16.961/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	Koszta utrzymania nowoutworzonej w kwietniu 1908 szkoły, koszykarskiej w Gdowie, znajdują w zupełności pokrycie w przyznanych kosztach utrzymania na zwiniętą z końcem roku 1907 szkołę koszykarską w Nieznanowicach w sumie 11.240 K.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Przyznaną przez c. k. Rząd subwencyę 1.000 K na koszta utrzymania szkoły w Nieznanowicach pobrano jako subwencyę rządową na koszta nowozałożonej — w miejsce powyższej szkoły koszykarskiej w Gdowie. Dochody zwiniętej szkoły w Nieznanowicach preliminowane były w sumie 9.400 K.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

5. **Leżajsk.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Uzasadnienie różnic	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.440	—	1.440
		b) administrator	240	—	240
	2	Wynajem lokalu	**240**	—	**240**
	3	Utrzymanie lokalu	31	80	50
	4	Opał	289	20	150
	5	Oświetlenie	92	78	100
	6	Usługa	72	—	80
	7	Materyał	3.638	89	1.800
	8	Wynagrodzenie uczniów	4.203	10	1.300
	9	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	35	80	200
	10	Rozmaite inne wydatki	477	35	200
		Razem { zwyczajne	10.520	92	5.560
		Razem { *nadzwyczajne*	**240**	—	**240**
		Suma wydatków	10.760	92	5.800
		DOCHODY			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.988	75	3.100
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	—	—	—
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od kasy zaliczkowej w Łańcucie	200	—	100
		d) od c. k. Rządu	1.000	—	1.000
		Razem	8.388	75	4.400
	—	Dotacya z funduszu krajowego	2.372	17	1.400
		Suma dochodów	10.760	92	5.800

Stan majątku z końcem roku 1908

Stan czynny

Wartość wyrobów	1.848 K	06	g
„ zapasu materyałów	2.751 „	52	„
„ „ inwentarza	1.158 „	72	„
Razem	5.758 K	30	g
Stan bierny	— „	—	„
Czysty stan czynny	5.758 K	30	g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
18	—	
—	139	Wedle potrzeby.
7	—	
8	—	
—	1.839	
—	2.903	Z powodu zwiększonej produkcyi jak poz. 1 doch.
164	—	
—	277	Wedle potrzeby.
197	5.158	
—	—	
197	5.158	
	4.961	
—	3.889	Z powodu rozwoju szkoły.
—	—	Rozp. do LW. 36.391/07 gmina została zwolnioną na przeciąg trzech lat od udzielania subwencyi.
—	—	
—	100	Wynikłość *większa*, gdyż wpłynęła subwencya za r. 1907 i 1908.
—	—	
—	3.989	
—	972	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
—	4.961	

6. **Niżniów.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.200	—	1.440
		b) administrator	240	—	240
		c) katecheci	200	—	160
	2	Utrzymanie budynku	95	16	130
	3	Opał	597	34	470
	4	Oświetlenie	72	06	120
	5	Usługa	105	—	100
	6	Materyał	1.032	42	1.800
	7	Wynagrodzenie uczniów	905	60	1 500
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	12	—	250
	9	Rozmaite inne wydatki	104	36	200
	—	Reszta kosztów utrzymania biednych uczniów . .	567	42	—
		Suma wydatków . .	5.131	36	6.410
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.108	81	3.300
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	1.000	—	500
		b) od c. k Rządu	1.200	—	1.200
		Suma dochodów . .	4.308	81	5.000
	—	Dotacya z funduszu krajowego	822	55	1.410
		Razem . .	5.131	36	6.410

Stan matątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.			
Należytości czynne	637 K	54	g
Wartość zapasu materyału	730 „	56	„
„ „ wyrobów	2.034 „	71	g
„ inwentarza	745 „	98	„
Stan bierny . . . . . Razem .	4.148 K	79	g
Należytości bierne	1.472 „	91	„
Czysty stan czynny	2.675 K	88	g

LW. 37.752/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
240	—	Z powodu zamierzonego zwinięcia szkoły poborów nie podwyższono.
—	—	
—	40	Z powodu wypłaty zaległości biernej z r. 1907 w kwocie 40 K.
35	—	Wedle potrzeby.
—	127	Z powodu podrożenia opału.
48	—	Stosownie do potrzeby.
—	5	
767	—	
594	—	Z powodu mniejszej liczby uczniów pobierających wynagrodzenie.
238	—	Wedle potrzeby.
96	—	
—	567	Wydatek ten spowodowany został pokryciem reszty kosztów całkowitego utrzymania ubogich uczniów.
2.018	739	
1.279		
1.191	—	Z powodu pozostałych należytości i małego popytu na wyroby.
—	500	Subwencya za rok 1908 i 1909.
—	—	
1.191	500	
588	—	W miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
1.779	500	
1.279		

7. **Tarnobrzeg.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.628	46	1.200
		b) administrator	200	—	240
	2	Lokal i utrzymanie bursy	270	—	600
	3	Usługa szkoły	46	90	48
	4	Materyał	1.785	27	1.500
	5	Wynagrodzenie uczniów	1.720	40	1.200
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	16	80	100
	7	Rozmaite inne wydatki	433	59	200
		Suma wydatków	6.101	42	5.088
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.406	13	2.700
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	300	—	300
		b) od c. k. Rządu	900	—	900
		Suma dochodów	3.606	13	3.900
	—	Dotacya z funduszu krajowego	2.495	29	1.188
		Razem	6.101	42	5.088

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Wartość zapasu materyałów	1.125 K	81 g
„ „ wyrobów	2.627 „	71 „
„ „ inwentarza	858 „	15 „
Razem	4.611 K	67 g
Stan bierny.	— „	— „
Czysty stan czynny	4.611 K	67 g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	428	Z powodu objęcia posady przez instruktora z wyższą płacą.
40	—	*Mniej* wskutek intercalare.
330	—	
1	—	
—	285	Wedle potrzeby.
—	520	
83	—	
—	234	*Więcej*, głównie z powodu kosztów przeniesienia instruktora z Dżurowa do Tarnobrzegu.
454	1.467	
	1.013	
294	—	Z powodu mniejszej produkcyi.
—	—	
—	—	
294	—	
—	1.307	W miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
294	1.307	
	1.013	

8. **Zator.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.240	—	1.440
		b) administrator	300	—	300
		c) nauczyciel rysunków i rachunków . . .	—	—	240
	2	Wynajem lokalu	800	—	800
	3	Opał	114	86	120
	4	Oświetlenie	64	62	70
	5	Usługa	31	40	30
	6	Materyał	1.665	96	1.600
	7	Wynagrodzenie uczniów	1.745	30	1.400
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	89	15	150
	9	Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne . .	213	10	250
		Suma wydatków .	6.264	39	6.400
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.561	70	3.100
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	360	—	360
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	1.200	—	1.200
	3	Rozmaite dochody	36	99	50
		Suma dochodów .	5.358	69	4.910
	—	Dotacya z funduszu krajowego	905	70	1.490
		Razem . . .	6.264	39	6.400

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Wartośc zapasu materyałów	827	K	17 g
„ „ wyrobów	2264	„	97 „
„ inwentarza	1190	„	64 „
Razem .	4282	K	78 g
Stan bierny	—	„	— „
Czysty stan czynny	4282	K	78 g

LW. 21.832/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
200	—	Otrzymuje mieszkanie w naturze.
—	—	
240	—	Z braku odpowiedniej siły.
—	—	
5	—	Wedle potrzeby,
5	—	
—	1	
—	66	
—	345	Stosownie do produkcyi.
61	—	Wedle potrzeby.
37	—	
548	412	
136		
—	462	Z powodu zwiększonej produkcyi.
—	—	
—	—	
—	—	
13	—	Różnica nieznaczna.
13	462	
585	—	
598	462	
136		

9. **Lwów.** Krajowy centralny kurs koszykarski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Pszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) kierownik i nauczyciel rysunków	3.600	—	3.600
		b) instruktor	2.040	04	2.040
		c) dwóch przodowników po 720 K	1.440	—	1.440
		d) nauczyciel stylistyki i buchlteryi	486	—	480
	2	Lokal			
		a) czynsz najmu	3 000	—	3.000
		b) utrzymanie lokalu	—	—	300
	3	Opał, oświetlenie i usługa	759	27	800
	4	Materyały warsztatowe	2.356	25	2.000
	5	Przybory szkolne	36	32	400
	6	Utrzymanie dwóch seryi uczniów po 5-ciu przez 5 miesięcy	2.740	62	2.500
	7	Uzupełnienie inwentarza	172	95	300
	8	Rozmaite inne wydatki	704	84	300
	9	Koszta powrotnej podróży uczniów	—	—	150
	—	Nagrody dla uczenic za najlepsze rysunki	500	—	—
		Suma wydatków	17.836	29	17.310
		DOCHODY			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych (modeli)	3 489	10	3.500
	2	Subwencye:			
		a) od c. k. Rządu	3.200	—	2.400
	—	Rozmaite inna	310	01	—
		Suma dochodów	6.999	11	5.900
	—	Dotacya z funduszu krajowego	10.837	18	11.410
		Razem	17.836	29	17.310

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	168 K	50 g	
Wartość zspasu materyału	556 „	04 „	
„ „ wyrobów	1.940 „	30 „	
„ inwentarza	1.943 „	78 „	
Razem	4.608 K	62 g	
Stan bierny	— „	— „	
Czysty stan czynny	4.608 K	62 g	

LW. 9.133/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwalona, okazują się wynikłości mniejsze	W porównaniu z kwotą budżetem uchwalona, okazują się wynikłości większe	Uzasadnienie różnic
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	6	Stosownie do ilości godzin udzielonej nauki.
—	—	
300	—	Stownie do potrzeby.
41	—	
—	356	
364	—	
—	241	Z powodu wypłaty z kasy szkolnej stypendyum dla uczenicy kursu.
127	—	
—	405	Wedle potrzeby.
150	—	
—	500	Z powodu urządzenia kursu praktycznego dla uczenic.
982	1.508	
	526	
11	—	Różnica nieznaczna.
—	800	*Więcej*, z powodu obrócenia subwencyi dla pracowni koszykarskiej w Trembowli na cele kursu.
—	310	Dochody za materyał, opakowanie i z wystawy.
11	1.110	
573	—	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
584	1.110	
	526	

10. **Grybów.** Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik (przodownik kowalski) . . .	2.326	58	2.300
		b) przodownik kołodziejski	1.440	—	1.440
		c) pomocnik kołodziejski	1.080	—	1.080
		d) „ kowalski	840	—	840
		e) administrator	480	—	480
		f) nauczyciel nauk dopełniających . . .	435	20	460
		g) katecheta	100	—	100
		h) stróż szkolny	180	—	180
	2	Utrzymanie lokalu . . . { zwyczajne .	830	62	240
		{ *nadzwyczajne* .	**100**	—	**100**
	3	Opał	402	40	250
	4	Materyał kołodziejski	1.960	59	1.600
	5	„ kowalski. . . . { zwyczajne .	2.730	20	2.600
		{ *nadzwyczajne* .	**500**	—	**500**
	6	Węgiel i koks	645	—	600
	7	Wykończenie wyrobów.	2.651	—	1.200
	8	Wynagrodzenie uczniów	2.510	90	2.800
	9	Środki naukowe i przybory	78	31	300
	10	Uzupełnienie inwentarza	189	14	600
	11	Ubezpieczenie od ognia	54	05	150
	12	Rozmaite inne	742	58	500
	13	Spłata pożyczki kom. 54.000 K. na budowę szkoły .	3.240	20	3.240
		Razem { zwyczajne .	22.916	77	20.960
		{ *nadzwyczajne* .	**600**	—	**600**
		Suma wydatków .	23.516	77	21.560

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	27	*Więcej*, z powodu przyznania I. dodatku pięcioletniego.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
25	—	*Mniej*, na podstawie ilości godzin udzielonej nauki.
—	—	
—	—	
—	591	*Więcej*, z powodu zapłacenia zaległej należytości za komin.
—	—	
—	152	*Więcej*, z powodu przewlekłej zimy i podrożenia opału.
—	361	
—	130	
—	—	*Więcej*, stosownie do produkcyi i rzeczywistej potrzeby.
—	45	
—	1.451	
289	—	
222	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
411	—	
96	—	*Mniej*, stosownie do wymierzonej premii asekuracyjnej.
—	243	*Więcej*, gdyż z pozycyi tej pokrywa się koszta leczenia uczniów.
—	—	Z pożyczki zaciągniętej w roku 1905 pozostaje z końcem roku 1908 dług w kwocie 51.396 K 07 h wykazany z zamknięcia Rubryki XII. funduszu krajowego.
1.043	3.000	
—	—	
1.043	3.000	
	1.957	

10. **Grybów.** Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	8.821	24	8.000
	2	Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów . .	3.383	40	1.200
	3	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	200	—	200
		b) „ c. k. Rządu.	3.400	—	3.400
		Suma dochodów .	15.804	64	12.800
	—	Dotacya z funduszu krajowego	7.712	13	8.760
		Razem . . .	23.516	77	21.560

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne.	568 K	02	g
Wartość zapasu materyałów	4.394 „	30	„
„ „ wyrobów	2.882 „	70	„
„ inwentarza	5.826 „	58	„
Razem .	13.671 K	60	g
Stan bierny.			
Należytości bierne	229 „	78	„
Czysty stan czynny	13.441 K	82	g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	821	*Więcej*, z powodu większej produkcyi i korzystniejszych zamówień.
—	2.183	
—	—	
—	—	
—	3.004	
1.047	—	*Mniej*, głównie z powodu uzyskania większego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
1.047	3.004	
	1.957	

11. **Grzymałów**. Krajowa szkoła kołodziejska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków	1.800	—	1.800
		b) „ kowalski	1.440	—	1.440
		c) „ kołodziejski	510	—	1.440
		d) pomocnik kowalski	—	—	1.080
		e) administrator	1.500	—	1.500
		f) nauczyciel nauki dopełn.	446	—	400
		g) katecheta	100	—	100
	2	Opał	505	35	250
	3	Oświetlenie	58	24	100
	4	Usługa	284	—	264
	5	Materyał drzewny	1.825	03	2.000
	6	„ żelazny	2.225	93	2.800
	7	Koks	—	—	400
	8	Roboty lakiernicze i tapicerskie	1.376	—	1.600
	9	Wynagrodzenie uczniów	1.137	22	1.000
	10	Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	179	32	400
	11	Ubezpieczenie od ognia	68	71	80
	12	Rozmaite inne wydatki	623	93	700
		Suma wydatków	14.079	73	17.354
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	6.015	94	8.000
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	—	—	1.000
		b) od c. k. Rządu	3.400	—	3.400
	—	Rozmaite nieprzewidziane	138	18	—
		Suma dochodów	9.554	12	12.400
	—	Dotacya z funduszu krajowego	4.525	61	4.954
		Razem	14.079	73	17.354

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	12.000 K	— g
Wartość zapasu materyałów	5.087 „	89 „
„ „ wyrobów	5.142 „	60 „
„ inwentarza	5.591 „	49 „
Razem	27.821 K	98 g
Stan bierny,		
Należytości bierne	660 „	— „
Czysty stan czynny	27.161 K	98 g

LW. 7.506/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
930	—	*Mniej*, z intercalariów.
1.080	—	
—	—	
—	46	*Więcej*, stosownie do ilości godzin udzielanej nauki.
—	—	
—	255	*Więcej*, z powodu podrożenia opału.
42	—	Wedle potrzeby.
—	20	
175	—	
574	—	*Mniej*, stosownie do produkcyi i z powodu znaczniejszego zapasu materyałów z roku ubiegłego.
400	—	
224	—	
—	137	*Więcej*, stosownie do wykonanych robót.
220	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
11	—	*Mniej*, stosownie do wymiaru premii asekuracyjnej.
76	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
3.732	458	
3.274		
1.984	—	*Mniej*, głównie z powodu trudności zbytu wyrobów.
1.000	—	Subwencya ta od szeregu lat nie wpływa i wykazaną jest w należytościach czynnych.
—	—	
—	138	Dochód niebudżetowy — nieprzewidziany.
2.984	138	
428	—	*Mniej*, głównie z powodu niezużycia kredytu na pomocnika kowalskiego.
3.412	138	
3.274		

12. **Kamionka strumiłowa.** Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) kierownik (płaca z dodatkami) . . .	4.750	—	4.750
		b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej	2.400	—	2.400
		c) instruktor kowalski	1.839	96	1.840
		d) „ kołodziejski	1.440	—	1.440
		e) „ ciesielski	1.440	—	1.440
		f) przodownik kołodziejski	840	—	840
		g) „ kowalski	—	—	840
		h) pomocnik kołodziejski	—	—	360
		i) „ kowalski	711	66	—
		j) katecheta obrz. rz. kat.	116	66	100
		k) „ „ gr. kat.	100	—	100
	2	Wynajem budynku	1.200	—	1.200
	3	Opał	92	28	240
	4	Oświetlenie	36	50	200
	5	Usługa	240	—	240
	6	Materyał drzewny	1.559	65	1.200
	7	„ żelazny	2.378	77	2.600
	8	Węgiel i koks	654	62	800
	9	Wynagrodzenie uczniów	827	44	1.600
	10	Wykończenie wyrobów	1.961	27	2.000
	11	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	2.122	81	1.000
	12	Ubezpieczenie od ognia budynków i inwentarza .	311	77	230
	13	Koszta leczenia uczniów	203	59	200
	14	Wydatki administracyjne, kancel. i inne . . .	642	75	500
		Suma wydatków . .	25.869	73	26.120

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
840	—	*Mniej*, z powodu nieobsadzenia w r. 1908 posady przodownika kowalskiego i pomocnika kołodziejskiego.
360	—	
—	712	*Więcej*, z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia pom. kowalskiego. Przekroczenie znajduje całkowite pokrycie w oszcz. na poz. 1. g.
—	16	*Więcej*, z powodu wyrównania należytości za rok poprzedni.
—	—	
—	—	
148	—	*Mniej*, wedle rzeczywistej potrzeby.
163	—	
—	—	
—	360	*Więcej*, z powodu zapłacenia części należytości za materyał pobrany w r. 1907.
221	—	*Mniej*, z powodu pozostałych z tego tytułu należytości biernych.
145	—	
773	—	
39	—	
—	1.123	*Więcej*, z powodu zapłacenia części zaległej należytości za r. 1907.
—	82	Stosownie do wymierzonej premii asekuracyjnej.
—	3	*Więcej*, stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	143	
2.689	2.439	
250		

12. **Kamionka strumiłowa** Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908: K	Wynikłości w roku 1908: g	Kwota budżetem uchwalona: K
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:			
		a) kołodziejsko-kowalskich	8.345	78	9.360
		b) ciesielskich	185	70	500
	2	Subwencya c. k. Rządu	3.600	—	3.600
		Suma dochodów . .	12.131	48	13.460
	—	Dotacya z funduszu krajowego	13.738	25	12.660
		Razem . .	25.869	73	26.120

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	6 138	K 23	g
Wartość zapasu materyałów	2.251	„ 15	„
„ „ wyrobów	3.691	„ 13	„
„ inwentarza (według stanu z r. 1905) . .	3.426	„ 99	„
Razem .	15.507	K 50	g

Stan bierny.

Należytości bierne	4.334	„ 07	„
Czysty stan czynny	11.173	K 43	g

LW. 14.170/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
1.014	—	*Mniej*, z powodu pozostałych z tego tytułu należytości czynnych.
314	—	
—	—	
1.328	—	
—	1.078	*Więcej*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
1.328	1.078	
250		

13. **Tłumacz.** Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	2.750	—	3.000
		b) nauczyciel rysunków	1.999	92	2.000
		c) przodownik kołodziejski	1.440	—	1.440
		d) „ kowalski	1.406	68	1.440
		e) pomocnik kowalski	399	96	480
		f) „ kołodziejski	330	—	480
		g) nauczyciel nauk wieczornych	700	34	400
		h) katecheci obu obrządków	150	—	240
	2	Lokal:			
		a) wynajem ubikacyi na kancelaryę i mieszkanie kierownika	540	—	540
		b) utrzymanie budynków	200	40	200
	3	Opał	423	36	400
	4	Oświetlenie	125	58	400
	5	Usługa	300	—	300
	6	Materyał drzewny	407	94	1.200
	7	„ żelazny	1.430	57	2.000
	8	Węgiel i koks	1.467	25	900
	9	Wykończenie wyrobów	1.599	40	1.400
	10	Wynagrodzenie uczniów	313	88	600
	11	Środki naukowe	98	09	600
	12	Uzupełnienie inwentarza	497	09	400
	13	Ubezpieczenie od ognia	176	43	200
	14	Rozmaite inne	548	02	600
		Suma wydatków	17.304	91	19.220

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
250	—	*Mniej*, z powodu przyznania wyższych poborów dopiero od 1. XI. 1908.
—	—	
—	—	
33	—	Wyjaśnienie jak pod a).
80	—	
150	—	*Mniej*, z powodu intercalariów.
—	300	*Więcej*, stosownie do ilości godzin nauki i z powodu podwyższenia wynagrodzenia za 1 godz. nauki z 1 K 10 g na 1 K 60 g.
90	—	*Mniej*, z powodu pozostałej należytości, wykazanej w stanie biernym szkoły.
—	—	
—	—	
—	23	
274	—	Stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	—	
792	—	
569	—	
—	567	Stosownie do produkcyi.
—	199	
286	—	
502	—	
—	97	Stosownie do rzeczywistej potrzeby.
23	—	*Mniej*, stosownie do wymierzonej premii asekuracyjnej.
52	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
3.101	1.186	
1.915		

13. **Tłumacz.** Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	4.090	—	6.100
	2	Zwrot od kierownika za oświetlenie elektryczne w mieszkaniu	—	—	50
—		Rozmaite dochody	52	—	—
	3	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000
		b) „ c. k. Rządu	3.200	—	3.200
		Suma dochodów . . .	8.342	—	10.350
—		Dotacya z funduszu krajowego	8.962	91	8.870
		Razem .	17.304	91	19.220

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	1.074	K 45	g
Wartość zapasu materyałów	4.560	„ 49	„
„ „ wyrobów	3.053	„ 13	„
„ „ inwentarza	7.949	„ 65	„
Razem . .	16 637	K 72	g
Stan bierny.			
Należytości bierne	4.331	„ 03	„
Czysty stan czynny . . .	12.306	K 69	g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
2.010	—	*Mniej*, z powodu mniejszej produkcyi i pozostałych należytości.
50	—	*Mniej*, gdyż zamierzona instalacya elektrycznego oświetlenia w budynku szkolnym nie doszła do skutku.
—	52	Dochód pozabudżetowy, nieprzewidziany.
—	—	
—	—	
2.060	52	
—	93	*Więcej*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
2.060	145	
1.915		

14. **Stanisławów.** Kraj. szkoła stolarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik i nauczyciel fachowy . . .	3.866	60	3.867
		b) nauczyciel rysunków	2.220	—	2.220
		c) werkmistrz stolarstwa	1.640	—	1.640
		d) „ tokarstwa	1.640	—	1.640
		e) nauczyciel snycerstwa	1.440	—	1.440
		f) przodownik stolarstwa	1.200	—	1.200
		g) pomocnik kancelaryjny	480	—	480
		h) nauka przedmiotów pomocniczych . .	758	40	800
		i) katecheci obu obrządków	134	40	100
	2	Utrzymanie budynku	875	23	600
	3	Opał	892	78	700
	4	Oświetlenie	538	65	500
	5	Usługa	708	—	720
	6	Materyał drzewny . . { zwycz. . . .	1.903	69	2.000
		{ *nadzwycz.* . . .	**1500**	—	**1500**
	7	Materyały dodatkowe i roboty tapicerskie . .	2.386	97	2.600
	8	Wynagrodzenie za robotę	1.568	64	2.600
	9	Środki naukowe i przybory	966	21	900
	10	Uzupełnienie inwentarza	812	79	500
	11	Ubezpieczenie od ognia	88	63	300
	12	Odnajęcie lokalu i utrzymanie drugiego internatu .	1.000	—	900
	13	Koszta leczenia uczniów	235	70	300
	14	Rozmaite inne	489	24	600
	15	Na budowę (rata od pożyczki hipot. zaciągnąć się mającej w kwocie 50 000 K)	—	—	**3.000**
—		Utrzymanie internatu	202	12	—
		Razem { zwyczajne . .	26.048	05	26.607
		{ *nadzwyczajne* .	**1.500**	—	**4.500**
		Suma wydatków .	27.548	05	31.107

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
42	—	Na podstawie ilości godzin udzielonej nauki.
—	34	Na podstawie ilości godzin udzielonej nauki.
—	275	*Więcej*, z powodu niezbędnych adaptacyi.
—	193	„ wedle rzeczywistej potrzeby i drożyzny opału.
—	38	„ wedle potrzeby.
12	—	*Mniej*, z powodu intercalare.
96	—	„ wedle potrzeby.
—	—	
213	—	*Mniej*, z powodu znaczniejszego zapasu materyałów dodatkowych z roku poprzedniego,
1.031	—	„ stosownie do wykonanych robót.
—	66	Wydano *więcej* z powodu koniecznej potrzeby.
—	313	Wydano *więcej* z powodu koniecznej potrzeby.
211	—	*Mniej*, stosownie do wymierzonej premii asekuracyjnej.
—	100	Na podstawie nowego kontraktu najmu.
64	—	*Mniej*, z powodu uzyskania znacznego opustu za lekarstwa
111	—	„ stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	—	Kredyt nieużyty z r. 1907 przeniesiono na r. 1909, gdyż pożyczka na budowę nie została jeszcze zaciągnięta a nieużyty kredyt służyć będzie na częściowe pokrycie kosztów jej zaciągnięcia i raty wstępnej. Kredytu z r 1908 nieużyto.
3.000	—	
—	202	Wydatek na opał, światło itp dla internatu konieczny, a nieprelimnowany.
4.780	1.221	
—	—	
4.780	1.221	
3.559		

14. **Stanisławów**. Krajowa szkoła stolarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.756	20	7.500
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	1.600	—	1.600
		b) „ Rady powiatowej	200	—	200
		c) „ Kasy oszczędności	—	—	400
		d) „ c. k. Rządu	5.000	—	5.000
		Suma dochodów .	13.556	20	14.700
—		Dotacya z funduszu krajowego	13.991	85	16.407
		Razem . . .	27.548	05	31.107

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	1.480 K	05 g
Wartość zapasu materyałów	6.072 „	59 „
„ „ wyrobów	3.787 „	17 „
„ inwentarza	15.731 „	42 „
Razem .	27.071 K	23 h

Stan bierny.

Należytości bierne	551 „	06 „
Czysty stan czynny	26.520 K	17 g

LW. 11.562/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
744	—	*Mniej*, z powodu mniej korzystnych zamówień.
—	—	
—	—	
400	—	Subwencya ta mimo urgensu nie wpłynęła i wykazaną jest w należytościach czynnych.
—	—	
1.144	—	
—	585	*Więcej*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
1.144	585	
559		

15. **Kalwarya**. Kraj. szkoła stolarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.200	—	3·200
		b) werkmistrz stolarstwa maszynowego i tokarstwa	1.800	—	1.800
		c) werkmistrz stolarstwa szkolnego meblowego	1.640	—	1.740
		d) „ snycerstwa	1.216	66	1.300
		e) przodownik stolarski	916	66	1.100
		f) nauczyciel rysunków zawodowych	1.500	—	1.700
		g) nauka przedmiotów pomocniczych:			
		1. rysunki	100	—	600
		2. język polski i korespondencya przem.	328	75	300
		3. rachunki i geometrya	371	—	300
		4. rachunkowość przemysłowa	42	—	200
		5. religia	110	—	160
		— gimnastyka	23	—	—
		h) maszynista	1.500	—	1.500
		i) pomocnik przy kole	424	04	500
		k) stróż i służący	500	—	500
	2	Konsewacya budyków i ogrodzenie	23	—	300
	3	Opał:			
		a) maszynowy	4.220	57	4.000
		b) budynku szkolnego			
	4	Oświetlenie, konserwacya i przybory	42	50	100
	5	Materyał drzewny	1.158	20	1.200
	6	Materyały dodatkowe	553	38	1.200
	7	Wynagrodzenie za robotę	480	—	1.600
	8	Środki naukowe i przybory	327	03	500
	9	Uzupełnienie inwentarza	628	54	400
	10	Smary i artykuły techniczne do urządzeń mechan.	572	33	300
	11	Ubezpieczenie:			
		a) budynków i inwentarza od ognia	659	98	460
		b) robotników od wypadków			160
	12	Rozmaite inne	896	02	450
	13	Kurs wieczorny dla majstrów	1.416	55	1.400
	14	Spłata pożyczki komunalnej 34.000 K na wewnętrzne urządzenie maszynowe V i VI rata	1.870	20	1.870
	15	Na wykonanie przeróbek i wzmocnienie maszyny parowej	**950**	—	**950**
	—	Odprawa Linhardta i Jarosińskiego	1.100	—	—
		Razem zwyczajne	27.620	41	28.840
		Razem *nadzwyczajne*	**950**	—	**950**
		Suma wydatków	28.570	41	29.790

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, ukazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
100	—	*Mniej*, z powodu intercalariów.
83	—	
183	—	
200	—	
500	—	*Mniej*, z powodu chwilowego objęcia nauki przez zawodowego nauczyciela rysunków.
—	29	*Więcej*, wskutek podniesienia od l. 4. 1908 dawniejszego wynagrodzenia o 20%.
—	71	
158	—	*Mniej*, ponieważ udzielano tej nauki dopiero na III kursie od 1. listopada 1908.
50	—	*Mniej*, z powodu mniejszej liczby godzin.
—	23	Z oszczędności na innych przedmiotach, a potrzeby ze względu na zdrowie uczniów.
—	—	
76	—	*Mniej*, z powodu przyjęcia nowego pomocnika kotłowego.
—	—	
277	—	*Mniej*, z powodu, że roboty zarządzone zostaną na wiosnę 1909 r.
—	220	*Więcej*, wskutek podrożenia węgla.
57	—	*Mniej*, z powodu zaległości za przybory do oświetlenia.
42	—	
647	—	*Mniej*, z powodu mniejszej producyi.
1.120	—	
173	—	*Mniej*, stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	228	*Więcej*, z powodu potrzeby zakupna nowych narzędzi.
—	272	„ wedle potrzeby.
—	40	Wskutek większej premii od wypadków i ubezpieczenia kotła.
—	446	*Więcej*, głównie z powodu koniecznej potrzeby dowozu wody do kotła parowego.
—	17	*Więcej*, z powodu częściowej wypłaty na rachunek r. 1909.
—	—	
—	—	
—	1.100	Wydatek pozabudżetowy — nieprzewidziany.
3.666	2.446	
—	—	
3.666	2.446	
1.220		

15. **Kalwarya**. Krajowa szkoła stolarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikości w roku 1908 K	Wynikości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.008	—	4.500
	2	Rozmaite	35	45	100
	3	Subwencye:			
		a) od gminy	—	—	200
		b) od c. k. Rządu	5.000	—	5.000
		Suma dochodów .	8.043	45	9.800
	—	Dotacya z funduszu krajowego	20.526	96	19.990
		Razem . .	28.570	41	29.790

Stan majątku z końcem roku 1908.

Sfan czynny.

Należytości czynne	92 K	— g
Wartość zapasu materyałów	4.422 „	08 „
„ „ wyrobów	730 „	20 „
„ inwentarza	132.871 „	43 „
Razem .	138.115 K	71 g
Stan bierny.		
Należytości bierne	481 „	59 „
Czysty stan czynny	137.634 K	12 g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
1.492	—	*Mniej*, z powodu braku 4-go roku nauki.
65	—	*Mniej*, wedle rzeczywistego wpływu.
200	—	Subwencya ta mimo urgensu dotychczas nie wpłynęła.
—	—	
1.757	—	
—	537	*Więcej*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a głównie z powodu pozabudżetowego wydatku na odprawę dla Linhardta i Jarosińskiego.
1.757	537	
1.220		

16. **Jaworów.** Krajowy naukowy warsztat wyrobu zabawek.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik administracyjny	1.000	—	2.400
		b) instruktor	2.229	32	2.200
		c) nauczyciel rysunków	2.200	—	2.160
		d) pomocnik kancelaryjny	960	—	960
		e) „ do rzeźbiarstwa	600	—	600
		f) „ „ tokarstwa	600	—	600
		g) „ „ stolarstwa	600	—	600
		h) „ „ wykończania i malowania robót	600	—	600
		i) werkmistrz maszynowy	2.350	—	2.400
		k) pomocnik magazynowy do maszym	600	—	600
		l) nauczyciel rachunków i stylistyki	—	—	1.440
		m) „ muzyki	**480**	—	**960**
	2	Gmina miasta Jaworowa za budynek	**7.168**	**86**	**8.018**
	3	Opał	1.659	70	
	4	Oświetlenie	476	13	1.500
	5	Usługa	500	—	—
	6	Materyał drzewny { zwyczajne / *nadzwyczajne*	3.465	46	8.000
			2.000	—	**2.000**
	7	Materyały dodatkowe	3.178	89	4.000
	8	Wynagrodzenie za robotę	5.098	62	7.000
	9	„ robotników pracujących w domu	1.133	62	2.000
	10	Środki naukowe i przybory szkolne	147	04	600
	11	Uzupełnienie inwentarza	1.014	21	4.000
	12	Utrzymanie maszyn w ruchu	1.115	17	1.800
	13	Ubezpieczenie od wypadków i rozmaite inne	2.718	43	1.000
	14	Spłata pożyczki na budowę szkoły	3.360	20	3.360
—		Restauracya mieszkania kierownika i utrzymanie budynku	624	63	—
—		Frachty i opakowania	622	13	—
—		Spłata pożyczki Wydziałowi powiatowemu	200	—	—
—		Reszta kosztów budowy szopy, suszarni i zakupna maszyn	2.480	32	—
—		Dotacya na utworzenie funduszu pożyczkowego dla samoistnych producentów	1.600	—	—
		Razem { zwyczajne	41.133	87	47.820
		nadzwyczajne	**9.648**	**86**	**10.978**
		Suma wydatków	50.782	73	58.798

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
1.400	—	*Mniej* z powodu obsadzenia tej posady nową siłą dopiero od 1/VIII. 1908.
—	29	*Przekroczenie* drobne, z powodu przyznania od 26/X. 1908 r. pierwszego dodatku pięcioletniego.
—	40	*Więcej*, z powodu przyznania dodatku za zastępstwo kierownika administracyjnego.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
50	—	
—	—	
1.440	—	*Mniej*, z powodu intercalariów.
480	—	
849	—	*Zaoszczędzenie* stanowi opust gminy m. Jaworowa z ceny sprzedaży.
—	1.136	Od 1 grudnia 1908 przybyła suszarnia na materyał drzewny. wymagająca większej ilości drzewa opałowego; nadto koszta opalenia lokalu zajmowanego przez kierownika i internatu uczniów, spowodowały uboczne przekroczenie.
—	—	
4.534	—	
—	—	*Mniej*, z powodu braku suszarni i większego zapasu materyałów z roku 1907.
821	—	
1.901	—	*Mniej*, stosownie do produkcyi i wskutek tego, że w r. 1908 była większa część uczniów początkujących, którzy początkowo wcale nic, a następnie bardzo mało zarabiali.
866	—	
453	—	*Mniej*, wedle rzeczywistej potrzeby.
2.986	—	*Zaoszczędzenie* to służy na pokrycie reszty wykazanych niżej kosztów budowy szopy, suszarni i zakupna maszyn.
685	—	*Mniej*, stosownie do produkcyi.
—	1.718	W pozycyi tej mieszczą się koszta leczenia ubogich uczniów, asekuracya budynków, koszta podróży w sprawach urzędowych, potrzeby kancelaryjne i inne nieprzewidziane.
—	—	
—	625	Z chwilą przejścia budynku na własność kraju okazały się niezbędne reparacye i przeistoczenia budynku we własnym zarządzie, które spowodowały uboczny wydatek.
—	622	Stosownie do sprzedaży wyrobów.
—	200	Uboczna kwota stanowi I. ratę pożyczki zaciągniętej w tamt. Wydziale powiatowym na potrzeby tej szkoły.
—	2.480	Ogólne koszta tych inwestycyj wynosiły 14 380 K 32 g, na pokrycie których było tylko 11.900 K zarezerwowanych z lat dawniejszych. Przekroczenie 2.480 K. 32 g. znajduje całkowite pokrycie w oszczędności na poz. 11.
—	1.600	W celu zorganizowania większej produkcyi zabawkarskiej przez udzielanie samoistnym zabawkarzom z okolicy Jaworowa pożyczek na zakupno surowca.
15.136	8.450	
1.329	—	
16.465	8.450	
8.015		

16. **Jaworów.** Krajowy naukowy warsztat wyrobu zabawek.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	11.741	71	15.000
	2	Zwrot za opakowanie i dostawę	590	—	800
	3	Zwroty za użycie maszyn	907	33	400
	4	Subwencye:			
		a) od gminy ryczałt za opał, oświetlenie i usługę	1.000	—	1.000
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	4.000	—	4.000
		Suma dochodów .	18.439	04	21.400
	—	Dotacya z funduszu krajowego	32.343	69	37.398
		Razem	50.782	73	58.798

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	5.956 K	99 g
Wartość zapasu materyałów	4.273 „	83 „
„ „ wyrobów	12.968 „	91 „
„ inwentarza	29.238 „	60 „
Razem. .	52.438 K	33 g

Stan bierny.

Należytości bierne	8.791 „	73 „
Czysty stan czynny	43.646 K	60 g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
3.258	—	*Mniej*, głównie z powodu wielkiej konkurencyi wyrobów zagranicznych i braku odpowiedniej agencyi handlowej dla zbytu zabawek tej szkoły.
210	—	
—	507	*Więcej*, wedle rzeczywistego wpływu.
—	—	
—	—	
—	—	
3.468	507	
5.054	—	*Mniej*, odpowiednio do potrzeby pokrycia niedoboru.
8.522	507	
8.015		

17. **Kołomyja** Krajowa szkoła garncarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	4.999	92	5.000
		b) nauczyciel rysunków	3.399	96	3.400
		c) przodownik do nauki modelowania	2.100	—	2.100
		d) instruktor do nauki kaflarstwa	2.059	92	2.060
		e) przodownik do nauki toczenia i formowania	1.740	—	1.740
		f) nauka przedmiotów pomocniczych	280	—	300
		g) katecheta obrz. rz. kat.	100	—	100
		h) „ „ gr. kat.	100	—	100
		i) pomocnik kancelaryjny	360	—	360
	2	Rąbanie drzewa	96	—	100
	3	Usługa	1.034	—	900
	4	Materyał	665	78	350
	5	Opał techniczny	802	60	500
	6	Wynagrodzenie za robotę	797	86	400
	7	Wynagrodzenie robotników dziennych	552	80	450
	8	Środki naukowe i przybory	587	88	700
	9	Uzupełnienie inwentarza { zwyczajne	418	02	300
		Uzupełnienie inwentarza { *nadzwyczajne*	—	—	**1.000**
	10	Ubezpieczenie od ognia	305	03	340
	11	Rozmaite inne	491	85	350
	12	Kurs nauki strycharswa	—	—	600
	13	Na założenie pracowni form kaflarskich	**3.000**	—	**3.000**
		Razem { zwyczajne	20.891	62	20.150
		Razem { *nadzwyczajne*	**3.000**	—	**4.000**
		Suma wydatków	23.891	62	24.150

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
20	—	Według potrzeby.
—	—	
—	—	
—	—	
4	—	Według potrzeby.
—	134	Z powodu podrożenia robocizny.
—	316	*Więcej*, z powodu wyrównania zaległości za rok ubiegły i większej produkcyi.
—	302	
—	398	*Więcej*, stosownie do produkcyi.
—	103	
112	—	*Mniej*, wedle rzeczywistej potrzeby.
—	118	*Więcej*, z powodu naprawy sprzętów przez grzyb uszkodzonych.
1.000	—	Kredyt ten służyć miał na koszta wewnętrznego urządzenia w rozszerzonym budynku, rozszerzenie nie nastąpiło, zaoszcz. pełny kredyt.
35	—	*Mniej*, stosownie do wymiaru premii
—	142	*Więcej*, stosownie do rzeczywistej potrzeby i większej ilości uczniów.
600	—	*Mniej* z powodu, iż nie było potrzeby urządzania w r. 1908 takiego kursu.
—	—	Z kredytu tego zużytu w r. 1908 tylko 415 K resztę 2.585 K przeniesiono na ten sam cel na rok 1909.
771	1.513	
1.000	—	
1.771	1.513	
258		

17. **Kołomyja.** Krajowa szkoła garncarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.240	58	1.500
	2	„ „ materyałów i inne	236	40	50
	3	Subwencya od c. k. Rządu	6.000	—	6.000
		Suma dochodów . .	7.476	98	7.550
	—	Dotacya z funduszu krajowego	16.414	64	16.600
		Razem . .	23.891	62	24.150

Stan majątku z końcem roku 1998.

Stan czynny.

Należytości czynne	443	88	g
Wartość zapasu materyałów	755	„ 84	„
„ „ wyrobów	1.316	„ 09	„
„ inwentarza	30.748	„ 70	„
Razem . .	33.264	K 51	g
Stan bierny	—	„ —	„
Czysty stan czynny	33.264	K 51	g

LW. 10.206|09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
259	—	*Mniej*, z powodu mniejszego popytu.
—	186	*Więcej*, wedle rzeczywistego wpływu.
—	—	
259	186	
185	—	*Mniej*, stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
444	186	
258		

18. **Podgórze.** Krajowe kursa przemysłu keramicznego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . 3.600 K — g			
		β) dodatek aktywalny . 73 „ 32 „	3.673	32	3.667
		b) wynagrodzenie nauczycieli	5.019	—	4.992
		c) laborant	900	—	900
	2	Wynajem lokalu	2.400	—	2.400
	3	Opał lokalu i pieców technicznych	697	30	750
	4	Oświetlenie	516	23	500
	5	Usługa	600	—	600
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	1 365	91	1.400
	7	Rozmaite innne wydatki	1.058	64	500
	8	Na 3 miesięczne kursa odlewania form i szklenia .	630	—	750
	9	Stypendya na kursa prakt.	600	—	600
		Suma wydatków .	17.460	40	17.059
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	200	—	200
		b) od c. k. Rządu	5.000	—	5.000
	—	Reszta niezużytego kredytu na budowę pieców laboratoryjnych	1.469	57	—
	—	Odsetki z lokacyi	19	71	—
		Suma dochodów .	6.689	28	5.200
	—	Dotacya z funduszu krajowego	10.771	12	11.859
		Razem .	17.460	40	17.059

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.
Wartość inwentarza . . . . . 10.009 K 74 g
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . . 10.009 K 74 g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	6	Znaczniejsza różnica pod pozycyą 7. wynikła skutkiem druku sprawozdania, opłaty telefonu na lata 1907 i 1908 i inwentowania zbiorów. Nieznaczne różnice w innych pozycyach wynikły w miarę rzeczywistych potrzeb, które z góry ściśle oznaczyć się nie dadzą.
—	27	
—	—	
—	—	
53	—	
—	16	
—	—	
34	—	
—	559	
120	—	
—	—	
207	608	
	401	
—	—	
—	—	
—	1.469	Niezużyty kredyt z lat dawniejszych pobrano w przychód. Stosownie do rzeczywistych wpływów.
—	20	
—	1.489	
1.088	—	W miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
1.088	1.489	
	401	

19. **Witków.** Krajowy nauk. warsztat szewski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) administrator	600	—	600
		b) instruktor fachowy	1.200	—	1.200
		c) I. pomocnik instruktora	1.200	—	1.200
		d) II. „ „	960	—	960
		e) nauczyciel pomocniczy	681	—	720
		f) katecheta obrz. rzymsk. i grecko-kat.	200	—	200
	2	Najem budynku	800	—	800
	3	Utrzymanie lokalu	47	74	150
	4	Opał	129	10	100
	5	Oświetlenie	18	61	100
	6	Usługa	252	—	252
	7	Materyał	4.075	35	2.800
	8	Wynagrodzenie uczniów	574	30	500
	9	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza zwycz.	328	97	450
		Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza *nadzw.*	**250**	—	**250**
	10	Rozmaite wydatki	258	74	200
		Razem zwyczajne	11.355	81	10 232
		Razem *nadzwyczaj.*	**250**	—	**250**
		Suma wydatków	11.605	81	10.482
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	4.935	42	3.300
	2	Subwencya c. k. Rządu	1.600	—	1.600
		Suma dochodów	6.535	42	4.900
—		Dotacya z funduszu krajowego	5.070	39	5.582
		Razem	11.605	81	10.482

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	1.321 K	71 g
Wartość zapasu materyałów	546 „	65 „
„ „ wyrobów	404 „	22 „
„ inwentarza	2.493 „	48 „
Razem	4.766 K	06 g
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	4.766 K	06 g

LW. 13.838/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
39	—	*Mniej*, stosownie do ilości godzin udzielonej nauki.
—	—	
—	—	
102	—	Stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	29	
51	—	
—	—	
—	1.275	Odpowiednio do wyższej produkcyi obuwia.
—	74	
121	—	*Mniej*, wedle rzeczywistej potrzeby.
—	—	Nowa maszyna do szycia nie została jeszcze zakupioną, przeto kredyt ten przeniesiono na rok 1909.
—	59	W pozycyi tej mieszczą się koszta opakowania i wysyłki wyrobów, które częściowo są zwrotne.
313	1.437	
—	—	
313	1.437	
	1.124	
—	1.635	*Więcej*, stosownie do większej produkcyi i z powodu spłacenia znacznej części należytości za skredytowane obuwie w roku poprzednim.
—	—	
—	1.635	
511	—	*Mniej*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
511	1.635	
	1.124	

20. **Stary Sącz.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) adminiinistrator	320	—	600
		b) instruktor kierujący	2.000	—	1.800
		c) przodownik	1.200	—	1.200
	2	Wynajem i utrzymanie lokalu	728	22	700
	3	Opał	125	—	200
	4	Oświetlenie	43	08	100
	5	Usługa	168	—	96
	6	Materyał	14.930	66	9.000
	7	Wynagrodzenie uczniów	3.155	55	2.500
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	1.049	97	400
	9	Rozmaite inne wydatki	852	10	200
		Suma wydatków .	24.572	58	16.796
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	16.814	46	11.500
	—	Rozmaite dochody	551	54	—
	2	Subwencye			
		a) od Rady powiatowej	600	—	600
		b) „ c. k. Rządu	1.400	—	1.400
		Suma dochodów .	19.366	—	13.500
	—	Dotacya z funduszu krajowego	5.206	58	3.296
		Razem . . .	24.572	58	16.796

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	5.546 K	06	g
Wartość zapasu materyałów . . .	1.646 „	51	„
„ „ wyrobów	937 „	41	„
„ inwentarza	3.321 „	93	„
Razem .	11.451 K	91	g

Stan bierny.

Należytości bierne	920 „	67	„
Czysty stan czynny	10.531 K	24	g

LW. 55.021/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
280	—	*Mniej*, z powodu przyjęcia nowego admininistratora, któremu przyznano niższe wynagrodzenie (LW. 19.984/08).
—	200	*Więcej*, z powodu oddania kierownictwa szkoły instruktorowi i przyznania mu za tę czynność dodatku w kwocie 200 K.
—	—	
—	28	*Więcej*, z powodu koniecznej potrzeby odświeżenia lokalu.
75	—	*Mniej*, stosownie do rzeczywistej potrzeby.
57	—	
—	72	*Więcej*, gdyż za niższe wynagrodzenie nie można dostać służącego.
—	5.931	*Więcej*, z powodu wzmożonej produkcyi i spłacenia należytości zaległych.
—	656	*Więcej*, gdyż wskutek większej produkcyi oddawano część roboty „Spółce szewców“ i płacono wyższe wynagrodzenie.
—	650	*Więcej*, głównie z powodu zakupna kasy ogniotrwałej i innych nieprzewidzianych.
—	652	*Więcej*, skutkiem zarachowania na tę pozycyę różnych należytości, jak kosztów kancelaryjnych, kosztów podróży i t. p. wydatków nie znajdujących pokrycia w pozycyach budżetem przyzwolonych.
412	8.189	
	7.777	
—	5.314	*Więcej*, z powodu większej produkcyi i wpływu należytości zaległych.
—	552	Dochód nieprzewidziany za odsprzedany materyał.
—	—	
—	—	
—	5.866	
—	1.911	*Więcej*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
—	7.777	

21. **Dobczyce**. Krajowa szkoła szewska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) administrator	600	—	600
		b) instruktor fachowy	1.200	—	1.200
		c) pomocnik instruktora	1.080	—	1.080
		d) nauczyciel	352	80	480
		e) katecheta	120	—	120
	2	Wynajem lokalu	200	—	200
	3	Opał, światło i usługa	245	02	350
	4	Materyał	1.528	52	4.000
	5	Wynagrodzenie uczniów za robotę	227	47	1.000
	6	Środki naukowe	100	96	200
	7	Uzupełnienia inwentarza	30	68	300
	8	Rozmaite inne wydatki	1.236	01	230
		Suma wydatków	6.921	46	9.760
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.771	90	5.000
	—	Za sprzedany materyał, dodatki, zwroty portoryów i inne	13	78	—
	—	Odsetki od gotówki chwilowo ulokowanej	36	60	—
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	400	—	200
		b) od c. k. Rządu	1.070	—	1.070
		Suma dochodów	3.292	28	6.270
	—	Dotacya z funduszu krajowego	3.629	18	3.490
		Razem	6.921	46	9.760

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.
Należytości czynne . . . . . 845 K 89 g
Stan bierny.
Należytości bierne . . . . . 200 „ — „
Czysty stan czynny . . . . . 645 K 89 g

Szkoła powyższa w myśl rozp. Wydz. kraj. do Lw. 114203/08 została z d. 21. listopada 1908 zwiniętą.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
127	—	
—	—	
—	—	
105	—	
2.472	—	*Mniej*, z powodu zwinięcia szkoły z d. 21. listopada 1908.
773	—	
99	—	
269	—	
—	1.006	W pozycyi tej mieści się odprawa pomocnika instruktora w wysokości jednorocznej pensyi.
3.845	1.006	
2.839		
3.228	—	*Mniej* z powodu zwinięcia szkoły.
—	14	Dochody nadzwyczajne nieprzewidziane.
—	36	
—	200	W roku 1908 wpłynęła subwencya do Rady powiatowej za rok 1907 i 1908.
3.228	250	
—	139	*Więcej*, stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
3.228	389	
2.839		

22. **Kołomyja**. Krajowa szkoła szewska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) kierownik i instruktor fachowy . . .	2.040	—	2.040
		b) I pomocnik instruktora	1.500	—	1.500
		c) II „ „	1.000	—	1.200
		d) administrator	400	—	400
	2	Materyał	4.357	92	3.000
	3	Wynagrodzenie uczniów za robotę	531	75	500
	4	Środki naukowe i uzupełnienie inwent. zwyczajne	146	48	200
		Środki naukowe i uzupełnienie inwent. *nadzwycz.*	**400**	—	**400**
	5	Rozmaite inne wydatki	235	46	200
	6	Utrzymanie lokalu	73	38	80
	—	Oświetlenie	12	28	—
		Suma wydatków zwyczajne	10.297	27	9.120
		Suma wydatków *nadzwyczajne*	**400**	—	**400**
		Razem .	10.697	27	9.520
		DOCHODY			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.758	23	3.500
	2	Za robotę z obcych materyałów	692	62	350
	—	Za odsprzedany materyał i inne	190	36	—
	3	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	300	—	300
		b) od c. k. Rządu	1.400	—	1.400
		Suma dochodów .	7.341	21	5.550
	—	Dotacya z funduszu krajowego	3.356	06	3.970
		Razem .	10.697	27	9.520

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	472 K	76 g
Wartość zapasu materyałów	841 „	95 „
„ „ wyrobów	455 „	57 „
„ inwentarza	3.884 „	24 „
Razem . .	5.654 K	52 g
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	5.654 K	52 g

LW. 27.369/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
200	—	*Mniej*, z powodu intercalare.
—	—	
—	1.358	Przekroczenia te znajdują całkowite pokrycie w większych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
—	32	
53	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
—	—	
—	35	*Więcej*, z powodu nieprzewidzianych wydatków na naprawę narzędzi.
7	—	Stosownie do potrzeby.
—	12	Wydatek konieczny na zakupno szkiełek, knotów i t. p.
260	1.437	
—	—	
260	1.437	
	1.177	
—	1.258	*Więcej*, z powodu wzrostu produkcyi.
—	343	
—	190	
—	—	
—	—	
	1.791	
—		
614	—	*Mniej*, stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
614	1.791	
	1.177	

23. **Krosno.** Krajowa szkoła tkacka.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
		A) Szkoła.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.600	—	3.600
		b) nauczyciel rysunków	2.800	—	2.800
		c) instruktor w tkalni ręcznej	1.440	—	1.440
		d) przodownik	1.200	—	1.200
		e) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	1.424	—	1.500
		f) pisarz w kancelaryi kierownika i pomocnik rysunków	960	—	1.200
	2	Koszta utrzymania internatu dla 20 uczniów	2.743	68	2.500
	3	Opał	1.392	—	1.300
	4	Oświetlenie	163	68	210
	5	Usługa	620	—	600
	6	Środki naukowe	967	87	700
	7	Uzupełnienie inwentarza	539	92	400
	8	Ubezpieczenie inwentarza	34	30	200
	9	Rozmaite inne wydatki	1.498	71	1.000
		Suma A)	19.384	16	18.650
		B) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.			
	1	Płace:			
		a) wynagrodzenie kierownika	240	—	240
		b) „ nauczyciela rysunków	160	—	160
		c) „ przodownika	120	—	120
	2	Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę	738	24	700
		Suma B)	1.258	24	1.220
		Razem	20.642	40	19.870

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
76	—	Wydano *mniej* z powodu mniejszej ilości godzin.
240	—	Zaoszczędzenie skutkiem intercalare.
—	244	Wydano *więcej* wedle rzeczywistej potrzeby.
—	92	
46	—	Wydano *mniej* stosownie do potrzeb.
—	20	Wydano *więcej* wedle rzeczywistej potrzeby.
—	268	
—	140	
166	—	Wydatek *mniejszy* wedle wymiaru premii.
—	498	Wydano *więcej* stosownie do potrzeb.
528	1.262	
—	—	
—	—	
—	—	
—	38	Wedle potrzeby.
—	38	
528	1.300	
	772	

23. **Krosno.** Krajowa szkoła tkacka.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży kartonów	657	14	800
	2	Subwencya od c. k. Rządu	8.000	—	8.000
		Suma dochodów .	8.657	14	8.800
	—	Dotacya z funduszu krajowego	11.985	26	11.070
		Razem .	20.642	40	19.870

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stau czynny.

Należytości czynne		474 K 93 g
Wartość inwentarza		18.533 „ 97 „
	Razem .	19.000 K 90 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		19.008 K 90 g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
143	—	Z powodu mniejszej produkcyi.
—	—	
143	—	
—	915	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
143	915	
	772	

24. **Gliniany.** Krajowy nauk. warsztat tkacki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace;			
		a) kierownik i instruktor fachowy . . .	2.120	—	2.120
		b) przodownik	840	—	840
		c) nauczyciel pomocniczy	238	—	240
		d) katecheta obrz. rzym. i gr. kat. . . .	200	—	200
		e) pomocnik kierownika	600	02	800
	2	Konserwacya i asekuracya budynku	193	24	164
	3	Opał	599	30	320
	4	Oświetlenie	99	54	125
	5	Usługa	161	72	150
	6	Środki naukowe	655	97	700
	7	Uzupełnienie inwentarza	303	40	200
	8	Rozmaite inne wydatki	32	41	200
	9	Na zakupno realności (II. rata pożyczki 35.000 K) .	2.475	—	2.475
		Suma wydatków . .	8.518	60	8.534
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy na lokal, opał i oświetlenie . .	240	—	240
		b) od Rady powiatowej w Przemyślanach .	100	—	100
		c) od c. k. Rządu	2.500	—	2 500
—		Zwrot za materyały	25	28	—
		Suma dochodów . .	2.865	28	2.840
—		Dotacya z funduszu krajowego	5.653	32	5.694
		Razem . .	8.518	60	8.534

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Wartość zapasu materyałów	94 K	10 g
„ „ wyrobów (szkolnych)	14 „	91 „
„ inwentarza	6.992 „	82 „
Razem . .	7.101 K	83 g
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	7.101 K	83 g

LW. 12.866/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
2	—	Różnica nieznaczna.
—	—	
200	—	Z powodu obsadzenia posady z dniem 1. kwietnia 1908.
—	29	Z powodu wyższej premii asekuracyjnej.
—	279	Stosownie do potrzeby.
25	—	
—	12	Pomimo mniejszego zajęcia w czasie wakacyjnym wydano więcej z powodu podrożenia służby.
44	—	
—	103	Wedle potrzeby.
167	—	
—	—	
438	423	
15		Z II. raty na umorzenie pożyczki użyto skutkiem późniejszego jej zaciągnięcia na właściwy cel, t. j. na spłatę pierwszej raty tylko kwoty 980 K 10 h, pozostałą resztę 1.494 K 90 h użyto na pokrycie kosztów wyprawienia fasady i nowych schodów w budynku szkolnym.
—	—	
—	—	
—	—	
—	25	Dochód nieprzewidziany.
—	25	
40	—	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
40	25	
15		

25. **Gorlice.** Krajowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.769	24	1.767
		b) przodownik	480	—	480
	2	Wynajem lokalu	587	08	500
	3	Opał	474	—	450
	4	Oświetlenie	75	06	80
	5	Usługa	120	—	288
	6	Środki naukowe i uzupełnienio inwentarza . .	249	22	400
	7	Rozmaite inne wydatki	206	32	200
	—	Spłata zaległości	144	78	—
		Suma wydatków .	4.105	70	4.165
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy ryczałt na pomieszkanie opał i oświetlenie dla instruktora . . .	—	—	300
		b) od gminy ryczałt na opał, oświetlenie i usługę szkoły	460	—	460
		c) od Rady powiatowej	—	—	400
		d) od c. k. Rządu	900	—	900
		Suma dochodów .	1.360	—	2.060
	—	Dotacya z funduszu krajowego	2.745	70	2.105
		Razem . . .	4.105	70	4.165

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne. (Subwencye zaległe) .	. 700 K	— g
Wartość inwentarza	. 2.612 „	79 „
Razem	. 3.312 „	79 „
Stan bierny.		
Należytości bierne	. 46 „	80 „
Czysty stan czynny . . .	. 3.265 K	99 g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwalona, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	2	Różnica drobna wedle potrzeby.
—	—	
—	87	*Więcej*, z powodu wydatków na utrzymanie lokalu, oraz drobnych
—	24	Zależnie od wysokości cen drzewa opałowego. reperacyi.
5	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
168	—	„ gdyż z powodu braku stałej sługi posługiwano się sługą
151	—	dochodzącą, której mniej płacono.
—	7	Wedle potrzeby.
—	145	
324	265	
59		
300	—	
—	—	Niezapłacone w roku 1908 subwencye pozostają w zaległości.
400	—	
—	—	
700	—	
—	641	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
700	641	
59		

26. **Kosów.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace.			
		a) kierownik — (płaca z dodatkami) . . .	2.420	—	2.420
		b) przodownik	840	—	840
		c) pomocnik warsztatowy	480	—	480
		d) nauczyciel do rysunków, rachunkowości i korespondencyi	527	—	440
		e) katecheta	80	—	80
		f) pomocnik administracyjny	300	—	300
	2	Opał	418	20	380
	3	Oświetlenie	76	23	160
	4	Usługa	360	—	360
	5	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	439	48	500
	6	Rozmaite inne wydatki	292	85	340
		Suma wydatków . .	6.233	76	6.300
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	—	—	80
		a) od Rady powiatowej	300	—	300
		b) od c. k. Rządu	1.800	—	1.800
		Suma dochodów . .	2.100	—	2.180
	—	Dotacya z funduszu krajowego	4.133	76	4.120
		Razem . .	6.233	76	6.300

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.
Wartość inwentarza . . . . . 5.502 K 91 g

Stan bierny.
Należytości bierne . . . . . 24 „ 32 „

Czysty stan czynny . . . . . 5.478 K 59 g

LW. 20.417/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	87	Wydano *więcej* z powodu większej liczby godzin.
—	—	
—	—	
—	38	Wydano *więcej* z powodu podrożenia materyału opałowego i wynagrodzenia rębaczy.
84	—	
—	—	
60	—	Stosownie do potrzeb.
47	—	
191	125	
66		
80	—	Subwencya od gminy nie wpłynęła z powodu ustania zobowiązania.
—	—	
—	—	
80	—	
—	14	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
80	14	
66		

27. **Łańcut.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	2.120	04	2.120
		b) przodownik	960	—	960
	2	Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych; subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora	1.600	—	1.600
	3	Opał i oświetlenie	885	38	800
	4	Usługa	420	—	420
	5	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	226	72	300
	6	Ubezpieczenie od ognia	35	78	40
	7	Rozmaite inne wydatki	131	88	200
	—	Zaległy podatek domowy od lokalu wynajętego na szkołę	1.794	81	—
		Suma wydatków .	8.174	61	6.440
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	500	—	500
		b) od Rady powiatowej	600	—	600
		c) od c. k. Rządu	1.700	—	1.700
		Suma dochodów .	2.800	—	2.800
	—	Dotacya z funduszu krajowego	5.374	61	3.640
		Razem . . .	8.174	61	6.440

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.
Wartość inwentarza . . . . . 4.420 K 20 g
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . . . 4.420 K 20 g

LW. 15.854/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	85	Z powodu podrożenia opału.
—	—	
73	—	Wedle potrzeby.
4	—	
68	—	
—	1.795	Z powodu wymierzenia podatku, zaległego od r. 1905.
145	1.880	
	1.735	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
	1.735	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
—	1.735	
	1.735	

28. **Rychwald**. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) instruktor fachowy	1.639	92	1.640
		b) przodownik warsztatowy	840	—	840
		c) nauczyciel czytania, pisania i rachunków .	645	60	600
		d) katecheta	100	—	100
	2	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	64	70	300
	3	Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	33	31	50
	4	Rozmaite nne wydatki	160	51	160
		Suma wydatków .	3.484	04	3.690
		DOCHODY.			
	1	Subwencya c. k. Rządu	1.000	—	1.000
		Suma dochodów .	1.000	—	1.000
	—	Dotacya z funduszu krajowego	2.484	04	2.690
		Razem .	3.484	04	3.690

Stan majątku z końcem roku 1908

Stan czynny.
Wartość inwentarza . . . . . 3.849 K 53 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . 3.849 K 53 g

L.W. 10.645/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	46	*Więcej*, stosownie do ilości godzin.
—	—	
235	—	Wedle potrzeby.
17	—	
—	—	
252	46	
206		
—	—	
—	—	
206	—	Według potrzeby pokrycia niedoboru.
206	—	

29. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.600	—	3.600
		b) nauczyciel teoryi zawodowej	2.400	—	2.400
		c) instruktor tkactwa	1.800	—	1.800
		d) „ farbiarstwa	1.800	—	1.800
		e) przodownik w tkalni ręcznej	1.200	—	1.200
		f) pomocnik w tkalni ręcznej	480	—	480
		g) pomocnik warsztatowy w farbiarni	480	—	480
		h) nauka przedmiotów pomocniczych	637	—	720
		i) nauka religii	200	—	200
		k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200	—	1.200
		l) stróż nocny	360	—	360
	2	Utrzymanie lokalu { zwyczajne	661	65	500
		{ *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**
	3	Opał	2.290	—	1.800
	4	Oświetlenie	202	30	400
	5	Usługa	480	—	480
	6	Płaca gospodyni w internacie	360	—	360
	7	Środki naukowe, przybory szkolne i uzupełnienie inwentarza	1.021	08	700
	8	Ubezpieczenie od ognia	384	53	350
	9	Tkalnia mechaniczna:			
		a) maszynista	480	—	480
		b) pomocnik warsztatowy	480	—	480
		c) części wymienne	134	02	720
		d) benzyna i oliwa	1.732	39	1.930
		e) podatek od benzyny	152	76	190
		f) inne	136	89	200
	10	Rozmaite inne wydatki	384	01	440
	—	Reszta kosztów utrzymania biednych uczniów	297	05	—
	—	Dodatek konkurencyjny na rekonstrukcyę i restauracyę kościoła parafialnego w Rakszawie	**97**	**72**	**245**
	—	Podatek domowo-klasowy	150	50	—
	—	Ubezpieczenie od wypadków	31	40	—
		Suma wydatków { zwyczajne	23.535	58	23.270
		{ *nadzwyczajne*	**297**	**72**	**445**
		Razem	23.833	30	23.715

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
83	—	Stosownie do ilości godzin udzielonej nauki.
—	—	
—	—	
—	—	
—	162	Z powodu wybudowania nowej studni, kosztem przewyższającym przeznaczony na ten cel kredyt 200 K.
—	—	
—	490	Z powodu podrożenia opału i długiej zimy.
198		Wedle potrzeby.
—	—	
—	—	
—	321	Z powodu wybudowania nowej suszni i zabezpieczenia rur prowadzących parę z kotła do farbiarni.
—		
—	35	Z powodu wyższej premii asekuracyjnej.
—	—	
—	—	
586	—	Wedle potrzeby.
198	—	*Mniejsze*, z powodu zniżki cen benzyny.
37	—	
63	—	
56	—	
—	297	Wedle potrzeby.
147	—	
—	150	Pozycye nowe do pokrycia z funduszu szkoły.
—	31	
1.221	1.486	
147	—	
1.368	1.486	
	118	

29. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Zwrot za oświetlenie w mieszkaniu:			
		a) od kierownika	50	—	50
		b) od nauczyciela teoryi	30	—	30
	2	Subwencye:			
		b) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000
		c) od c. k. Rządu	7.000	—	7.000
	—	Rozmaite inne zwroty	23	40	—
		Suma dochodów .	8.103	40	8.080
	—	Dotacya z funduszu krajowego	15.729	90	15.635
		Razem . . .	23.833	30	23.715

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Wartość inwentarza . . . . . 36.148 K 09 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . 36.148 K 09 g

LW. 2.334/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
	23	Stosownie do rzeczywistych wpływów.
—	23	
—	95	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
—	118	

30. **Zakopane.** Krajowa szkoła koronkarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) kierowniczka	1.680	—	1.680
		b) nauczycielka rysunków	1.200	—	1.200
		c) nauczycielka pomocn. I.	1.200	—	1.200
		d) „ „ II.	540	—	540
		e) katecheta	100	—	100
		f) nauczyciel czytania, pisania i rachunków	240	—	240
		g) pomocnik kancelaryjny	200	—	200
	2	Wynajem lokalu	1.800	—	1.800
	3	Opał	425	39	340
	4	Oświetlenie	70	14	120
	5	Usługa	240	—	240
	6	Materyał	231	88	700
	7	Wynagrodzenie uczenic	2.869	62	2.500
	8	Środki naukowe	64	57	350
	9	Uzupełnienie inwentarza	12	20	100
	10	Rozmaite inne wydatki	402	12	280
		Suma wydatków	11.275	92	11.590
		DOCHODY			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.748	32	3.200
	2	Subwencya c. k. Rządu	1.600	—	1.600
		Suma dochodów	4.348	32	4.800
	—	Dotacya z funduszu krajowego	6.927	60	6.790
		Razem	11.275	92	11.590

Stan majątku z końcem roku 1908

Stan czynny

Wartość zapasu materyałów	291 K	80 g
„ „ wyrobów	4.707 „	85 „
„ „ inwentarza	1.794 „	69 „
Razem	6.794 K	34 g

Stan bierny.

Należytości bierne	234 „	45 „
Czysty stan czynny	6.559 K	89 g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	85	*Więcej*, z powodu sprowadzenia całego wagonu węgla, którego część pozostała na r. 1909.
50	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
—	—	
468	—	Wydano *mniej*, gdyż nie robiono w tym r. droższych koronek.
—	370	Z powodu większej liczby robotnic.
285	—	*Mniej*, stosownie do rzeczywistej potrzeby.
88	—	
—	122	*Więcej*, z powodu pokrycia z tej pozycyi kosztów podróży kierowniczki szkoły na wystawę do Pragi (w myśl upoważnienia do LW. 75.299/08).
891	577	
314		
452	—	*Mniej* głównie z powodu małego napływu gości sezonowych, wskutek słotnego lata.
—	—	
452	—	
—	138	*Więcej*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
452	138	
314		

31. **Kobowa.** Krajowa szkoła koronkarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Nauczycielka	1.440	—	1.440
	2	Wynajem lokalu z opałem i usługą	480	—	600
	3	Oświetlenie	—	—	100
	4	Materyał	108	35	300
	5	Wynagrodzenie uczenic	552	13	700
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	5	96	200
	7	Rozmaite inne wydatki	41	86	150
		Suma wydatków	2.628	30	3.490
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	676	22	1.000
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	—	—	150
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	1.400	—	1.400
		Suma dochodów	2.276	22	2.750
	—	Dotacya z funduszu krajowego	352	08	740
		Razem	2.628	30	3.490

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	181 K	57	g
Wartość zapasu materyału	39 „	60	„
„ „ wyrobów	696 „	23	„
„ inwentarza	313 „	—	„
Razem	1.230 K	40	g
Stan bierny	— „	—	„
Czysty stan czynny	1.230 K	40	g

LW. 7.336/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
120	—	Stosownie do rzeczywistej potrzeby.
100	—	
192	—	
148	—	
194	—	
108	—	
862	—	
324	—	*Mniej*, z powodu mniejszej produkcyi i małego zbytu koronek.
150	—	Subwencya ta mimo urgensu nie wpłynęła i wykazaną jest w należytościach czynnych.
—	—	
—	—	
474	—	
388	—	W miarę potrzeby pokrycia niedoboru.
862	—	

32. **Maków.** Krajowa szkoła hafciarska.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) nauczycielka kierująca	1.640	—	1.640
		b) „ pomocnicza	960	—	960
		c) pomocnica rachunkowa i kancelar.	600	—	600
		d) katecheta	180	—	200
		e) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400	—	400
	2	Opał, oświetlenie i usługa	360	—	360
	3	Materyał	924	86	1.000
	4	Wynagrodzenie uczenic	1.114	96	1.100
	5	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	167	95	200
	6	Rozmaite inne wydatki	273	33	140
	—	Zwrot II. raty pożyczki na fundusz obrotowy	200	—	—
		Suma wydatków	6.821	10	6.600
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.371	41	2.100
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	96	—	96
		b) od Rady powiatowej	50	—	50
		c) od c. k. Rządu	1.400	—	1.400
		Suma dochodów	3.917	41	3.646
	—	Dotacya z funduszu krajowego	2.903	69	2.954
		Razem	6.821	10	6.600

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	517 K	—	g
Wartość zapasu materyałów	46 „	10	„
„ „ wyrobów	1.909 „	19	„
„ inwentarza	1.059 „	56	„
Razem	3.531 K	85	g

Stan bierny.

Należytości bierne	603 „	61	„
Czysty stan czynny	2.928 K	24	g

LW. 13.187/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	—	
—	—	
20	—	*Mniej*, na podstawie ilości godzin udzielonej nauki.
—	—	
—	—	
75	—	*Mniej*, z powodu pozostałych z tego tytułu należytości biernych z końcem r. 1908
—	15	*Więcej*, stosownie do większej produkcyi koronek.
32	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
—	133	*Więcej*, z powodu urządzenia wystawy wyrobów w Krakowie i Jarosławiu.
—	200	Rozp. LW. 113.376/06 udzieloną została tej szkole zaliczka na utworzenie funduszu obrotowego w kwocie 1000 K zwrotna w 5-ciu ratach po 200 K począwszy od r. 1907. Niniejsza zatem kwota stanowi II-gą ratę tej pożyczki.
127	348	
	221	
—	271	*Więcej*, głównie z powodu obesłania kilku wystaw krajowych wyrobami tej szkoły.
—	—	
—	—	
—	—	
—	271	
50	—	*Mniej*, stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
50	271	
	221	

33. **Lwów.** Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 4.000 K			
		β) dodatek aktywalny . . . 720 „			
		γ) dodatki pięcioletnie . . . 1.200 „	5.920	—	5.920
		b) adjunkt	1.388	20	720
		c) laborant:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie . . 300 „	1.740	—	1.740
	2	Opał lokalu stacyi	295	—	300
	3	Usługa	843	40	720
	4	Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych . . .	161	16	200
	5	Opał pieców technicznych	162	60	240
	6	Gaz do oświetlenia i do celów technicznych . .	180	58	200
	7	Biblioteka i czasopisma	32	60	160
	8	Koszta kancelaryjne, frachty i portorya . . .	201	23	160
	9	Wydatki nieprzewidziane , ...	211	92	100
	10	Spłata pożyczki 60.000 K na budowę stacyi doświadczalnej keramicznej i naftowej I. rata . .	4.050	—	4.050
		Suma wydatkow .	15.186	69	14.510
		DOCHODY			
	1	Dochody własne:			
		a) opłaty za badanie materyałów	1.106	—	700
		b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów, wzorów, zastosowania szkliw, polew, farb, emalji, i nowych technik stacyi	377	97	100
		c) rozmaite drobne	5	98	—
		Suma dochodów .	1.489	95	800
	—	Dotacya z funduszu krajowego	13.696	74	13.710
		Razem . . .	15.186	69	14.510

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	285 K	53 g
Wartość inwentarza	6.287 „	96 „
Razem .	6.573 K	49 g

Stan bierny.

Należytości bierne	67 „	56 „
Czysty stan czynny	6.505 K	93 g

LW. 12.246/09.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
—	668	W tej pozycyi zarachowano pobory techników i dekoratorów przyjętych na miejsce adjunkta. Wydatek większy z powodu zwiększonych czynności dekoracyjnych.
—	—	
5	—	Stosownie do potrzeby.
—	123	*Większe* z powodu podwyższonej płacy spowodowanej drożyzną.
39	—	Stosownie do potrzeby.
77	—	*Mniej*, razy palono w piecu wielkim.
19	—	Stosownie do potrzeby.
127	—	
—	41	
—	112	*Większe* z powodu choroby służącego i przyjęcia w zastępstwie innego na ten czas do służby, którego wynagrodzenie zarachowano na tę pozycyę.
—	—	Pożyczka w roku 1908 zaciągnięta nie została, kredyt zarezerwowano na potrzeby stacyi w roku 1909.
267	944	
	677	
—	406	Z powodu rozwoju przemysłu keramicznego.
—	278	
—	6	
—	690	Stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru.
13	—	
13	690	
	677	

34. **Lwów.** Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikości w roku 1908 K	Wynikości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	1.200	—	1.200
		b) asystent	1.640	—	1.840
		c) laborant	1.440	—	1.440
	2	Opał, woda i oświetlenie	100	—	100
	3	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	436	47	200
	4	Wydatki laboratoryjne	366	31	400
	5	Rozmaite	409	39	200
		Razem . . .	5.592	17	5.380
		DOCHODY			
	1	Opłata od stron za przeprowadzone badania . .	2.588	50	2.000
	—	Dotacya z funduszu krajowego	3.003	67	3.380
		Razem .	5.592	17	5.380

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.		
Należytości czynne	140 K	39 g
Wartość inwentarza	29.168 „	03 „
Razem	29.308 K	42 g
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	29.308 K	42 g

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
200	—	Skutkiem przyznania dodatku aktywalnego dopiero od 1. listopada 1908.
—	—	
—	—	
—	237	Wydatek *większy* z powodu wypłacenia reszty należytości za tokarnię.
34	—	Wedle potrzeby.
—	209	*Przekroczenie* 209 K z powodu przyznania i zaliczenia na tę pozycyę jednorazowych remuneracyj.
234	446	
	212	
—	588	Dochody zależne od ilości przeprowadzonych badań.
376	—	Stosowne do potrzeby pokrycia niedoboru.
376	588	
	212	

35. **Drohowyże.** Krajowa szkoła rzemiosł.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) dyrektor	4.600	—	4.600
		b) dwóch nauczycieli do nauki zawodowej .	1.800	—	5.600
		c) nauka dopełniająca	3.588	—	2.000
		d) siedmiu werkmistrzów po po 1.680 K . .	11.579	19	11.760
		e) maszynista	1.530	—	1.680
		f) administracya:			
		α) urzędnik rachunkowy			
		β) pomoc biurowa	2.560	—	1.680
	2	Usługa	480	—	960
	3	Dyety i koszta podróży	1.392	78	1.400
	4	Utrzymanie lokali	1.187	11	800
	5	„ mieszkań	740	72	800
	6	„ inwentarza	2.447	70	1.500
	7	Koszta ruchu	2.419	36	1.400
	8	Naprawa maszyn	468	38	600
	9	„ narzędzi	541	20	500
	10	Środki naukowe szkolne	1.532	15	2.000
	11	„ „ warsztatowe	736	62	1.000
	12	Materyały	44.669	58	30.000
	13	Wynagrodzenie czeladników	19.580	74	10.000
	14	„ uczniów	1.085	80	800
	15	Transport i opakowanie	295	47	200
	16	Wydatki kancelaryjne	857	38	600
	17	Inwestycye	**9.400**	—	**9.400**
	18	Oświetlenie	749	87	600
	19	Opał	562	05	600
	20	Zwrot zaliczki z r. 1907	2.500	—	2.500
	21	Rozmaite	667	29	200
	22	Spłata należytości za materyały i wyroby od Fundacyi hr. Skarbka	2.500	—	2.500
—		Koszta leczenia i ubezpieczenia od wypadku czeladników i uczniów	1.107	40	—
		Suma wydatków { zwyczajne .	112.178	79	86.280
		Suma wydatków { *nadzwyczajne* .	**9.400**	—	**9.400**
		Razem .	121.578	79	95.680

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwalona. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	—	
3.800	—	*Mniej*, z powodu nieobsadzenia posady zastępcy dyrektora i stałego nauczyciela.
—	1.588	*Więcej*, stosownie do ilości godzin udzielanej nauki.
181	—	*Mniej*, wskutek intercalariów.
150	—	
—	880	*Więcej*, wskutek nawału pracy.
480	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
7	—	
—	387	*Więcej*, z powodu większych naprawek murarskich, lakierniczych i malarskich, częstego mycia podłóg i okien. Wywóz śmieci i odpadków ze stolarni mechanicznej.
59	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
—	948	*Więcej*, z powodu niezbędnych urządzeń w warsztatach i salach rysunkowych, sprawienia nowego kotła do prażenia drzewa, urządzenia biur i pokoi dla czeladników.
—	1.019	*Więcej*, z powodu natężonego ruchu dla maszyn stolarskich, gruntownego przedstawienia i naprawy motoru, sprawienia nowego łożyska, nowej nakrywy do cylindra i części rezerwowych.
131	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
—	41	*Więcej*, z powodu zrobienia ściągaczy do wyginania kopanic.
468	—	*Mniej*, stosownie do rzeczywistej potrzeby.
263	—	
—	14.670	*Przekroczenie*, spowodowane wielką ilością i rodzajem zamówień, jak również zakupnem materyał. stolarskich na zapas.
—	9.581	*Więcej*, z powodu większej ilości robót, budowy nowych domów, pozostawienia 8 wychowanków wyzwolonych na dalszej płatnej praktyce.
—	286	*Więcej*, z powodu robót przez całe ferye świąteczne.
—	95	*Więcej*, stosownie do sprzedaży wyrobów.
—	257	*Więcej*, wskutek zwiększonej korespondencyi szkolnej.
—	—	Właściwy wydatek w roku 1908 wynosi tylko 8.093 K 12 g. ze względu jednak, że na zamierzone dalsze inwestycye kredyt roku 1909 nie wystarczy, resztę kredytu w kwocie 1.306 K 88 g przeniesiono na rok 1909.
—	150	*Przekroczenie*, z powodu pomnożenia lamp w warsztatach, oświetlenia pokoi dla czeladn. i schodów w nowych domach.
38	—	*Mniej*, wedle potrzeby.
—	—	
—	467	*Więcej*, głównie z powodu przyznania z tej pozycyi zapomóg dwom funkcyonaryuszom i innych nieprzewidzianych.
—	—	
—	1.107	Wydatek konieczny, niepreliminowany.
5.577	31.476	
—	—	
5.577	31.476	
	25.899	

35. **Drohowyże.** Krajowa szkoła rzemiosł.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1908 K	Wynikłości w roku 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		DOCHODY.			
	1	Za wyroby dla obcych	19.909	33	16.000
	2	„ „ „ funkcyonaryuszy	6.964	50	5.000
	3	„ „ „ Zakładu	25.237	52	25.000
	4	Ze sprzedaży starych materyałów	250	24	300
	5	Rozmaite dochody	2.825	70	2.100
—		Za wyroby na użytek własny (konto przejściowe)	8.083	37	—
	6	Subwencye:			
		a) od fundacyi hr. Skarbka	5.300	—	5.300
		b) od c. k. Rządu	3.544	—	8.000
		Suma dochodów	72.114	66	61 700
—		Dotacya z funduszu krajowego	49.464	13	33.980
		Razem	121.578	79	95.680

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Należytości czynne	8.953 K 99 g	
Wartość zapasu wyrobów gotowych	4.194 „ 96 „	
„ „ „ nieukończonych	5.562 „ 11 „	
„ „ materyałów	31.059 „ 74 „	
„ inwentarza	51.226 „ 73 „	
Razem	100.997 K 53 g	*)

Stan bierny.

Należytości bierne	21.492 „ 92 „
Czysty stan czynny	79.504 K 61 g

*) Wartość budynków mieszkalnych przybudówek i odlewarni będzie przeprowadzoną dopiero w r. 1909 po definitywnym obrachunku z przedsiębiorstwem.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwaloną, okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
Koron		
—	3.909	
—	1 965	
—	238	
50	—	Stosownie do rzeczywistego wpływu, a głównie z powodu napływu zamówień i robót rzemieślniczych przy budujących się domach mieszkalnych.
—	726	
—	8.083	
—	—	
4.456	—	
4.506	14.921	
—	15.484	*Więcej*, z powodu wpływu mniejszej subwencyi państwowej, i koniecznej potrzeby zakupna w większej ilości materyałów stolarskich.
4.506	30.405	
	25.899	

Dział B.

FUNDUSZE DOTOWANE.

Wskazówka.

str.

I. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie 683
II. Fundusz budowy kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie 687
III. Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół 691
IV. Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska . 697
V. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne 701
VI. Fundusz kolejowy 705
VII. Fundusze przedsiębiorstw melioracyjnych 719
VIII. Fundusz włości rentowych 891
IX. Fundusze pożyczek krajowych 895
X. Fundusz pożyczkowy na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym . . 919
XI. Fundusze administrowane przez Bank krajowy 923

Drukarnia i lit. Pillera, Neumanna i Sp. Lwów

Dział B.

I.

Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Drukarnia i lit. Pillera, Neumanna i Sp. Lwów

I. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość K	Należytość g.	Uiszczenie K	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g.
		DOCHODY.						
	1	C. k. kolej państwowa, zwrot nadpłaty za przewóz szutru	1.586	30	1.586	30	—	—
	2	Zwroty od przedsiębiorców . . .	1 118	52	1.118	52	—	—
	3	Zwroty zaliczkowych wydatków od funduszu Zakładu kulparkowskiego .	4.389	83	4.389	83	—	—
	4	Pożyczka z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru w r. 1908. . .	30.186	74	30.186	74	—	—
		Suma dochodów .	37.281	39	37.281	39	—	—

I. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość K	Należytość g.	Uiszczenie K	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g.
		WYDATKI						
	1	Roboty budowlane	2.340	25	2.340	25	—	—
	2	„ ślusarskie	1.307	38	1 307	38	—	—
	3	„ lakiernicze	130	—	130	—	—	—
	4	„ malarskie	55	42	55	42	—	—
	5	Urządzenia mechaniczne . .	8.587	87	8.587	87	—	—
	6	Wodociągi i kanalizacya . .	1.670	57	1.670	57	—	—
	7	Centralne ogrzewanie . . .	200	—	200	—	—	—
	8	Adaptacye starych budynków .	5.559	02	5.559	02	—	—
	9	Ogrodzenia, drogi i chodniki .	2	—	2	—	—	—
	10	Kolejka i wózki	500	—	500	—	—	—
	11	Różne	2.192	47	2.192	47	—	—
	12	Urządzenie wewnętrzne . . .	1.561	97	1.561	97	—	—
	13	Założenie ogrodu i parku . .	3.067	22	3.067	22	—	—
	14	Zwroty funduszowi krajowemu:						
		a) odsetek od dłuż. kapitału za rok 1908	10.107	22	10.107	22	—	—
		b) pożyczki pobranej:						
		α) w roku 1907: 273.749 K. 22 g.						
		β) „ „ 1908: 30.186 „ 74 „	303.935	96	—	—	303.935	96
		Suma wydatków .	341.217	35	37.281	39	303.935	96

Wydatki poniesione w r. 1908 wynoszą j. w. . . . . 37.281 K. 39 g.
po doliczeniu sumy wydat. uskutecznionych po koniec r. 1907: 1,882.313 „ 24 „

Ogólna suma wydatków po koniec r. 1908 wynosi . . 1,919.594 K. 63 g.

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1908.

Stan czynny . . . . . — K. — g.
„ bierny . . . . . 303.935 „ 96 „

Czysty stan bierny . . . 303.935 K. 96 g.

LW. 55.858/1909.

Dział B.

II.

Fundusz budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie.

Drukarnia i lit. Pillera, Neumanna i Sp. Lwów

II. Fundusz budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g.
		DOCHODY.						
	1	Za wydzierżawione grunta i budynki .	3.384	59	3.384	59	—	—
	2	Pożyczka z funduszu krajowego na pokrycie wydatków w roku 1908 .	186.473	37	186.473	37		—
	3	Zwrot niesłusznie zapłaconych należytości skarbowych od kontraktów kupna gruntów	645	60	—	—	645	60
		Suma dochodów .	190.503	56	189.857	96	645	60

Uwaga: Wydatki po koniec r. 1908 pokrył zaliczkowo fundusz krajowy. Dług z tego tytułu wzrósł do kwoty 230.395 K. 43 g. i zostanie zwrócony funduszowi krajowemu po zrealizowaniu pożyczek, uchwalonych przez Wysoki Sejm dnia 24/10. 1903 i dnia 12/10. 1907.

II. Fundusz budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K.	g.
		WYDATKI.						
	1	Płace:						
		a) dyrektora:						
		α) płaca . . . 6.000 K.						
		β) relutum za wikt . 816 „						
		γ) dod. na mieszkanie . 1.184 „	8.000	—	8.000	—	—	—
		b) technicznego kierownika budowy:						
		α) płaca . . . 3.600 K.						
		β) dodatek budowlany . 3.600 „	7.200	—	7.200	—	—	—
		c) 4 rysowników	6.375	—	6.375	—	—	—
	2	Wynagrodzenie rysowników akordowych	1.287	40	1.287	40	—	—
	3	Wydatki kancelaryjne	763	80	763	80	—	—
	4	Koszta komisyjne	3.623	80	3.623	80	—	—
	5	Kupno gruntu pod budowę . . .	139.458	38	139.458	38	—	—
	6	Budowa dróg	20.416	42	20.416	42	—	—
	7	Rozmaite	55	70	55	70	—	—
	8	Zwroty funduszowi krajowemu:						
		a) odsetek od dłużnego kapitału za rok 1908	2.677	46	2.677	46	—	—
		b) pożyczki pobranej w r. 1904 . . . 878·92 K.						
		c) pożyczki pobranej w r. 1906 . . . 6 383·07 „						
		d) pożyczki pobranej w r. 1907 . . .36.660·07 „						
		e) pożyczki pobranej w r. 1908 . . 186.478·37 „	230.395	43	—	—	230.395	43
		Suma wydatków .	420.253	39	189.857	96	230.395	43

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny	645 K.	60 g.
„ bierny	230.395 „	43 „
Z porownania okazuje się *czysty stan bierny* . .	229.749 K.	83 g.

LW. 55.859/1909.

III.

Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Fundusz pożyczkowy

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Kapitały otrzymane z funduszu szkolnego krajowego	—	—	—	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek bezprocentowych na budowę szkół: a) należytość zaległa 616.232 K 21 g b) należytość bieżąca 147.700 „ — „	763.932	21	122.538	03	641.394	18
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych w Banku krajowym: a) należytość zaległa 835 K 55 g b) należytość bieżąca 233 „ — „	1.068	55	835	55	233	—
	4	6% odsetki zwłoki	2.085	24	2.085	24	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	767.086	—	125.458	82	641.627	18
		b) Przenośne.						
	5	Zwrot mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków: a) należytość zaległa 3.874 K 37 g b) należytość bieżąca 8.972 „ 64 „	12.847	01	972	64	11.874	37
	6	Zwroty chwilowych lokacyi w Banku krajowym: a) należytość zaległa 26.974 K 45 g b) należytość bieżąca 835 „ 55 „	27.810	—	27.410	—	400	—
	7	Otrzymane karnety na gotówkę ulokowaną w Banku krajowym .	835	55	835	55	—	—
		Suma wszystkich dochodów	808.578	56	154.677	01	653.901	55
		Zapas kasowy z początkiem roku: a) w gotówce: 400 K — g b) w efektach: 26.974 „ 45 „			27.374	45		
		Razem .			182.051	46		

na budowę szkół.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zwrot funduszowi szkolnemu krajowemu:						
		a) otrzymanego kapitału nal. zal. . . 584.611 K 90 g						
		b) odsetek od tego kapitału nal. zal. . 7.417 „ 36 „						
		c) wpłaconych odsetek od chwilowych: lokacyi gotówki						
		α) należytość zaległa 26.397 K 31 g						
		β) należytość bieżąca 233 „ — „ 26.630 K 31 g						
		d) wpłaconych 6% odsetek zwłoki						
		α) należytość zaległa 25.404 K 44 g						
		β) należytość bieżąca 2.085 „ 24 „ 27.489 K 68 g	646.149	25	—	—	646.149	25
	2	Bezprocentowe pożyczki na budowę szkół	147.700	—	147.700	—	—	—
	3	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	793.849	25	147.700	—	646.149	25
		b) Przenośne.						
	4	Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowane wydatki:						
		a) należytość zaległa: 4.485 K 57 g						
		b) należytość bieżąca 8.972 „ 64 g	13.458	21	3.213	43	10.244	78
	5	Chwilowa lokacya gotówki w Banku krajowym należytość bieżąca .	835	55	835	55	—	—
	6	Zwrot karnetów przy pobraniu gotówki z chwilowej lokacyi:						
		a) należytość zaległa 26.974 K 45 g						
		b) należytość bieżąca 835 „ 55 „	27.810	—	27.410	—	400	—
		Suma wszystkich wydatków	835.953	01	179.158	98	656.794	03
		Zapas kasowy z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce: 2.492 K 48 g						
		b) w efektach: 400 „ — „			2.892	48		
		Razem .			182.051	46		

Stan majątku z końcem roku 1908:

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. 1) Zapas kasowy:		
a) w gotówce	2.192 K 18 g	
b) w efektach	400 „ — „	2.892 K 18 g
2) Należytości czynne		653.901 „ 55 „
Suma stanu czynnego		656.794 K 03 g
Stan bierny		656.794 „ 03 „
Czysty stan czynny		— K — g

Uwaga: Na uposażenie funduszu pożyczkowego wydano z funduszu szkolnego krajowego:

w kapitale	584.611 K 90 g
w odsetkach	7.417 „ 36 „
Razem wydano	592.029 K 26 g
Do zwrotu przypada funduszowi szkolnemu krajowemu z końcem roku 1908 ogółem	646.149 „ 25 „
zatem więcej o kwotę	54.119 K 99 g

która powstała z odsetek od chwilowych lokacyi gotówki, tudzież z 6% odsetek zwłoki pobieranych od rat pożyczkowych w terminie niespłaconych.

LW. 59.806/09.

Sporządzone przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Do L. 26.483/909.
R. S. K.

WYKAZ

gmin, którym wypłacono pożyczki na budowę szkół w roku 1908.

L. porz.	Nazwa gminy	Wypłacono pożyczkę w koronach	UWAGA
1	Huta	4.000	
2	Dynów	1.000	
3	Smodna	3.000	
4	Huziejów	1.000	
5	Wiśnicz	8.000	
6	Nuśnicze	4.000	
7	Jasiennica	8.000	
8	Czestyn	2.000	
9	Ostapie	8.000	
10	Sapów	6.000	
11	Szafnarowa	8.000	
12	Wał Ruda	8.000	
13	Pleśnia	2.200	
14	Zerebki	4.000	
15	Szybalin	3.000	
16	Zeniów	6.000	
17	Mszaniec	3.000	
18	Smodna	5.000	
19	Kłonnica	3.000	
20	Witoszyńce	2.500	
21	Łęki	3.000	
22	Pistyń	3.000	
23	Cucyłów	5.000	
24	Majdan	2.000	
25	Oleksińce	6.000	
26	Huziejów stary	1.000	
27	Brzeziny	8.000	
28	Sielec	3.000	
29	Rożanka	7.000	
30	Szczawnica	4.000	
31	Wołochy	2.000	
32	Litwinów	7.000	
33	Horodyszcze	4.000	
	Razem	147.700	

IV.

Fundusz pożyczkowy na budowę koszar.

Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych na budowę koszar dla c. i k. wojska:						
		a) od gminy m. Brzeżan . . .	2.804	—	2.804	—	—	—
		b) „ „ „ Czortkowa . . .	89.899	32	10.300	—	79.599	32
		c) „ „ „ Jaworowa . . .	18.000	—	3.800	—	14.200	—
		d) „ „ „ Kołomyi . . .	386.024	90	31.275	—	354.749	90
		e) „ „ „ Nowego Sącza . .	160.000	—	10.000	—	150.000	—
		f) „ „ „ Przemyśla . . .	226.000	—	20.000	—	206.000	—
		g) „ „ „ Rzeszowa . . .	315.434	76	32.720	—	282.714	76
		h) „ „ „ Sanoka . . .	8.812	—	8.812	—	—	—
		i) „ „ „ Stanisławowa . .	153.322	—	17.336	—	135.986	—
		j) „ „ „ Stryja	91.760	10	7.060	—	84.700	10
		k) „ „ „ Tarnopola . . .	13.888	—	6.944	—	6.944	—
		l) „ „ „ Tarnowa . . .	62.488	—	8.336	—	54.152	—
		ł) „ „ „ Trembowli . . .	135.125	—	11.500	—	123.625	—
		m) „ „ „ Żółkwi	241.500	—	30.000	—	211.500	—
		n) „ „ Rohatynów na koszary w Kołomyi: należytość zaległa 96.000 K, „ bieżąca 120.000 „	216.000	—	4.800	—	211.200	—
		o) od Rohatynów na koszary we Lwowie	538.000	—	30.000	—	508.000	—
		p) od Rohatynów na koszary w Złoczowie	233.000	—	21.000	—	212.000	—
		Suma pozycyi 2 .	2,892.058	08	256.687	—	2,635.371	08
	3	3% odsetki z lokacyi na rachunku bieżącym w funduszu krajowym . .	10.371	89	10.371	89	—	—
	4	6% odsetki zwłoki od niezapłaconych w terminie rat	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite dochody	8.126	08	8.126	08	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	2,910.556	05	275.184	97	2,635.371	08
		B) Przenośne.						
	6	Gotówka odebrana z lokacyi na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym	454.238	21	454.238	21	—	—
		Suma wszystkich dochodów	3,364.794	26	729.423	18	2,635.371	08
		C) Zapas z początkiem roku 1908 .			189.425	13		
		Razem .			918.848	31		

na budowę koszar dla c. i k. wojska.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone na budowę koszar dla c. i k. wojska: Rohatynowie Feiwel i Lea na koszary w Kołomyi	120.000	—	120.000	—	—	—
	2	Rozmaite wydatki	8.126	08	8.126	08	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	128.126	08	128.126	08	—	—
		B) Przenośne.						
	3	Gotówka ulokowana na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym .	454.238	21	454.238	21	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	582.364	29	582.364	29	—	—
		C) Zapas z końcem roku 1908 . .			336.484	02		
		Razem .			918.848	31		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:	Szczegół	Ogół
1 Zapas kasowy w gotówce		336.484 K 02 g.
2 Należytości czynne: zwroty pożyczek udzielonych gminom i prywatnym na budowę koszar dla c. i k. wojska:		
a) z lat ubiegłych	2,515.371 K 08 g.	
b) z roku bieżącego	120.000 „ — „	2,635.371 „ 08 „
Suma stanu czynnego		2,971.855 K 10 g.
Stan bierny		— K — g.
Czysty stan czynny . . .		2,971.855 K 10 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		2,961.483 „ 21 „
Okazuje się przyrost majątku o .		10.371 K 89 g.

UWAGA: W roku 1908 wypłacono Rohatynom względnie gal. Kasie oszczędności jako eskontującej pożyczkę przyznaną w roku 1899 w kwocie 120.000 K na budowę koszar w Kołomyi, jako resztę z przyznanych 216.000 K do zwrotu w 34 półrocznych ratach.

Przyznano zaś w tymże roku gminie m. Rzeszowa pożyczkę 150.000 K płatną we wrześniu 1911 r., a zwrotną w 40 półrocznych ratach, a gminie m. Sambora pożyczkę przyznaną w r. 1906 w kwocie 200.000 K, podwyższono do kwoty 350.000 K płatną w dniach 15. października r. 1910, 1911 i 1912.

Całkowicie umorzyły w r. 1908 pożyczki: gmina m. Brzeżan i Sanoka.

Stan majątku z końcem r. 1908 zwiększył się o 3% odsetki z lokacyi na rachunku bieżącym w funduszu krajowym.

LW. 6497/1909.

DZIAŁ B.

V.

FUNDUSZ POŻYCZKOWY

na drogi powiatowe i gminne.

DOCHODY. Fundusz pożyczkowy na drogi

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (Rubr. VIII. poz. 10 wydatków) X rata .	40.000	—	40.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym: Należytość z r. 1907 1,035.239 K 89 g „ „ 1908 152.800 „ — „	1,188.039	89	173.021	92	1,015.017	97
	3	Odsetki 6% od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płatności rat: Należytość z roku 1907 4 K 25 g „ „ 1908 617 „ 76 „	622	01	622	01	—	—
	4	Odsetki 3% z lokacyi kapitału w funduszu krajowym na rachunku bieżącym	1.286	75	1.286	75	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1,229.948	65	214.930	68	1,015.017	97
		B) Przenośne.						
	5	Lokacya kapitału na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym: za rok 1907 . . 14.252 K 65 g „ „ 1908 . . 214.930 „ 68 „	229.183	33	152.800	—	76.383	33
		Suma wszystkich dochodów	1,459.131	98	367.730	68	1,091.401	30
		Do tego: Zapas kasowy z początkiem roku 1908			—	—		
		Razem .			367.730	68		

powiatowe i gminne. WYDATKI.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiatowym:						
		1. Buczacz . . . 30.000 K						
		2. Dąbrowa . . . 18.000 „						
		3. Kosów . . . . 20.000 „						
		4. Mościska . . . 16.800 „						
		5. Nowy Sącz . . . 20.000 „						
		6. Śniatyn . . . 30.000 „						
		7. Sokal . . . . 3.000 „						
		8. Turka . . . . 15.000 „	152.800	—	152.800	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	152.800	—	152.800	—	—	—
		B) Przenośne.						
	2	Lokacya kapitału na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym . .	214.930	68	214.930	68	—	—
		Suma wszystkich wydatków	367.730	68	367.730	68	—	—
		Do tego:						
		Zapas kasowy z końcem roku 1908 .			—	—		
		Razem .			367.730	68		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

	Szczegół	*Ogół*
Należytości czynne:		
a) Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:		
α) z lat poprzednich . 864.217 K 97 g		
β) z roku bieżącego . 150.800 „ — „	1,015.017 K 97 g	
b) Na lokacyi w funduszu krajowym na 3% rachunku bieżącym	76.383 „ 33 „	1,091.401 K 30 g
Suma stanu czynnego .		1,091.401 K 30 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1,091.401 K 30 g
W porównaniu z takimże stanem za rok 1907		1,049.496 „ 79 „
okazuje się **przyrost majątku** .		41.904 K 51 g

LW. 57.496/809.

V.

FUNDUSZ POŻYCZKOWY

na drogi powiatowe i gminne.

DOCHODY. Fundusz pożyczkowy na drogi

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (Rubr. VIII. poz. 10 wydatków) X rata .	40.000	—	40.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym: Należytość z r. 1907 1,035.239 K 89 g „ „ 1908 152.800 „ — „	1,188.039	89	173.021	92	1,015.017	97
	3	Odsetki 6% od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płatności rat: Należytość z roku 1907 4 K 25 g „ „ 1908 617 „ 76 „	622	01	622	01	—	—
	4	Odsetki 3% z lokacyi kapitału w funduszu krajowym na rachunku bieżącym	1.286	75	1.286	75	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1,229.948	65	214.930	68	1,015.017	97
		B) Przenośne.						
	5	Lokacya kapitału na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym: za rok 1907 . . 14.252 K 65 g „ „ 1908 . . 214.930 „ 68 „	229.183	33	152.800	—	76.383	33
		Suma wszystkich dochodów	1,459.131	98	367.730	68	1,091.401	30
		Do tego: Zapas kasowy z początkiem roku 1908			—	—		
		Razem .			367.730	68		

powiatowe i gminne. WYDATKI.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiatowym:						
		1. Buczacz . . . 30.000 K						
		2. Dąbrowa . . . 18.000 „						
		3. Kosów . . . . 20.000 „						
		4. Mościska . . . 16.800 „						
		5. Nowy Sącz . . . 20.000 „						
		6. Śniatyn . . . 30.000 „						
		7. Sokal . . . . 3.000 „						
		8. Turka . . . . 15.000 „	152.800	—	152.800	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	152.800	—	152.800	—	—	—
		B) Przenośne.						
	2	Lokacya kapitału na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym . .	214.930	68	214.930	68	—	—
		Suma wszystkich wydatków	367.730	68	367.730	68	—	—
		Do tego:						
		Zapas kasowy z końcem roku 1908 .			—	—		
		Razem .			367.730	68		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

	Szczegół	*Ogół*
Należytości czynne:		
a) Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:		
α) z lat poprzednich . 864.217 K 97 g		
β) z roku bieżącego . 150.800 „ — „	1,015.017 K 97 g	
b) Na lokacyi w funduszu krajowym na 3% rachunku bieżącym	76.383 „ 33 „	1,091.401 K 30 g
Suma stanu czynnego .		1,091.401 K 30 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1,091.401 K 30 g
W porównaniu z takimże stanem za rok 1907		1,049.496 „ 79 „
okazuje się **przyrost majątku** .		41.904 K 51 g

LW. 57.496/809.

Dział B.

VI.

FUNDUSZ KOLEJOWY.

DOCHODY. VI. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (Rubr. VIII. poz. 22 wydatków:) . .	750.000	—	750.000	—	—	—
	2	Odsetki od lokowanego kapitału w Banku krajowym i efektów własnych .	162.401	31	162.401	31	—	—
	3	Odsetki od pożyczek udzielonych Towarzystwom kolejowym i funduszowi krajowemu 15.386 K 50 g *od tego*: zwroty 1.175 „ 89 „	14.210	61	14.210	61	—	—
	4	Odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminów w spłatach rat gwarancyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyi kolei lokalnych: Należytość z r. 1907 1.852 K 63 g „ „ „ 1908 14.293 „ 74 „	16.146	37	14.631	82	1.514	55
	5	Dywidenda od akcyi pierwszeństwa kolei *Trzebinia-Skawce* za rok 1906 i 1907	44.156	—	44.156	—	—	—
	6	Zakupione akcye pierwszeństwa kolei *Lwów-Podhajce*	1,400.000	—	1,400.000	—	—	—
	7	Za wylosowane akcye pierwszeństwa kolei *Kupków-Cisna* — w ilości 105 sztuk po 400 K	42.000	—	42.000	—	—	—
	8	Raty gwarancyjne od stron konkurencyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyi linii kolejowych:						
		a) Chabówka-Zakopane: Należytość z r. 1907 15.283 K 82 g „ „ „ 1908 15.725 „ — „	31.008	82	14.955	55	16.053	27
		b) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka: Należytość z r. 1907 28.233 K 94 g „ „ „ 1908 31.538 „ 86 „	59.772	80	54.408	46	5.364	34
		c) Przeworsk-Bachórz-Dynów: Należytość z r. 1907 4.044 K 18 g „ „ „ 1908 8.908 „ 90 „	12.953	08	9.102	76	3.850	32
		d) Lwów-Podhajce: Należytość z r. 1907 6.825 K — g „ „ „ 1908 37.765 „ — „	44.590	—	36.854	50	7.735	50
		e) Tarnów-Szczucin: Należytość z r. 1907 8926 K 20 g „ „ „ 1908 17.872 „ 40 „	26.798	60	3.402	50	23.396	10
		f) Lwów-Stojanów: Należytość z r. 1908	17.290	—	7.962	50	9.327	50
		Do przeniesienia .	2,621.327	59	2,554.086	01	67.241	58

budowy kolei niższego rzędu. WYDATKI.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Na zakupno imieniem kraju akcyi pierwszeństwa kolei *Lwów-Podhajce* — II. rata udziału	700.000	—	700.000	—	—	—
	2	Wydano do spieniężenia wylosowane akcye pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna* — 105 sztuk po 400 K .	42.000	—	42.000	—	—	—
	3	Spłata 4% pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) Na zakupno akcyi pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna*:						
		α) XXI i XXII rata na kapitał.	903.674	69	3.287	21	900.387	48
		β) odsetki i koszta administr. .	37.305	23	37.305	23	—	—
		b) Na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Chodorów-Podwysokie*:						
		α) XXI i XXII rata na kapitał	1,943.386	54	7.069	26	1,936.317	28
		β) odsetki i koszta administr. .	80.221	74	80.221	74	—	—
		c) Na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Przeworsk-Rozwadów*:						
		α) XVIII i XIX rata na kapitał	487.579	87	1.771	96	485.807	91
		β) odsetki i koszta administr. .	20.128	04	20.128	04	—	—
		d) Na zakupno akcyi zakładowych kolei *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka*:						
		α) I i II rata na kapitał . .	702.200	—	2.551	79	699.648	21
		β) odsetki i koszta administr. .	28.987	07	28.987	07	—	—
		e) Na zakupno akcyi zakładowych kolei: *Kraków-Kocmyrzów-Łupków-Cisna i Trzebinia-Skawce*:						
		α) XVI i XVII rata na kapitał .	586.548	22	2.132	64	584.415	58
		β) odsetki i koszta administr. .	24.219	36	24.219	36	—	—
		f) Na zakupno akcyi zakładowych kolei *Lwów-Podhajce*:						
		α) V i VI rata na kapitał . .	826.686	92	1.763	04	834.923	88
	4	β) odsetki i koszta adminnistr. .	34.161	48	34.161	48	—	—
		Rozmaite:						
		Mylne wydatki z rozmaitych tytułów:						
		Należytość z r. 1907 400 K — g						
		„ „ „ 1908 8.357 „ 15 „						
		Razem . . 8.757 K 15 g						
		Od tego: zwroty korelatywne . . . . 8.357 K 15 g	400	—	400	—	—	—
		Do przeniesienia .	6,417.499	16	985.998	82	5,431.500	34

DOCHODY. VI. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Z przeniesienia .	2,621.327	59	2,554.086	01	67.241	58
	9	Rozmaite: Koszta administracyjne 28 K — g; *od tego*: zwroty . 9 „ 80 „	18	20	18	20	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	2,621.345	79	2,554.104	21	67.241	58
		B) Przenośne.						
	1	Zwrot zaliczek udzielonych Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) Borki wielkie-Grzymałów: Należytość z r. 1907 125.937 K 18 g; „ „ „ 1908 32.317 „ — „	158.254	18	14.680	54	143.573	64
		b) Chabówka-Zakopane: Należytość z r. 1907 4.807 K 78 g; „ „ „ 1908 — „ — „	4.807	78	—	—	4.807	78
		c) Piła-Jaworzno: Należytość z r. 1907 105.613 K 52 g; „ „ „ 1908 — „ — „	105.613	52	96.558	62	9.054	90
		d) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka: Należytość: α) z tytułu pomocy kraju: z r. 1907 1,566.188 K 22 g; „ „ 1908 133.911 „ 86 „; razem 1,690.100 K 08 g; β) z tytułu kosztów zarządu z r. 1908 33.827 „ 61 „	1,723.927	69	100.000	—	1,623.927	69
		e) Przeworsk-Bachórz-Dynów: Należytość z r. 1907 383.621 K 17 g; „ „ „ 1908 112.132 „ 57 „	495.753	74	31.386	58	464.367	16
		f) Tarnów Szczucin: Należytość z r. 1907 63.867 K 68 g; „ „ „ 1908 — „ — „	63.867	68	63.867	68	—	—
	2	Zwrot chwilowych pożyczek udzielonych Towarzystwom kolejowym na cele budowy:						
		a) Borki wielkie-Grzymałów: Należytość z r. 1907 — K — g; „ „ „ 1908 40.474 „ 81 „	40.474	81	474	81	40.000	—
		b) Chabówka-Zakopane: Należytość z r. 1907 — K — g; „ „ „ 1908 62 „ 59 „	62	59	62	59	—	—
		Do przeniesienia .	2,592.761	99	307.030	82	2,285.731	17

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Z przeniesienia .	6,417.499	16	985.998	82	5,431.500	34
		Suma wydatków rzeczywistych .	6,417.499	16	985.998	82	5.431.500	34
		B) Przenośne.						
	1	Zaliczki udzielone Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) Borki wielkie-Grzymałów . . .	32.317	—	32.317	—	—	—
		b) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka:						
		α) z tytułu pomocy kraju . . 133.911 K 86 g						
		β) na koszta zarządu . . 33.827 „ 61 „	167.739	47	167.739	47	—	—
		c) Przeworsk-Bachórz-Dynów . . .	112.132	57	112.132	57	—	—
	2	Pożyczki chwilowe udzielone Towarzystwom kolejowym na cele budowy:						
		a) Borki wielkie-Grzymałów . . .	40.474	81	40.474	81	—	—
		b) Chabówka-Zakopane . . .	62	59	62	59	—	—
		c) Tarnów-Szczucin	800	—	800	—	—	—
		d) Muszyna-Krynica	12.269	21	12.269	21	—	—
		e) Drohobycz-Truskawiec . . .	7.094	33	7.094	33	—	—
		f) Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna	19.237	91	19.237	91	—	—
		g) Lwów-Stojanów	218.560	18	218.560	18	—	—
		h) Rzeszów-Kolbuszowa-Nisko . . .	8.640	49	8.640	49	—	—
	3	Zwrot dywidendy od akcyi kolei:						
		a) Chabówka-Zakopane:						
		Należytość z r. 1907 15.011 K 27 g						
		„ „ „ 1908 15.331 „ 33 „	30.342	60	15.352	08	14.990	52
		b) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka:						
		Należytość z r. 1907 21.548 K 74 g						
		„ „ „ 1908 14.420 „ 84 „	35.969	58	22.063	20	13.906	38
		Do przeniesienia .	685.640	74	656.743	84	28.896	90

DOCHODY. VI. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Z przeniesienia .	2,592.761	99	307.030	82	2,285.731	17
		c) *Piła-Janorzno*: — przedłużenie Należytość z r. 1907 317.423 K 91 g „ „ „ 1908 — „ — „	317.423	91	14.497	84	302.926	07
		d) *Tarnów-Szczucin*: Należytość z r. 1907 — K — „ „ „ „ 1908 800 „ — „	800	—	800	—	—	—
		e) *Nowy Sącz-Szczawnica*: Należytość z r. 1907 9.888 K 66 g „ „ „ 1908 — „ — „	9.888	66	—	—	9.888	66
		f) *Muszyna-Krynica*: Należytość z r. 1907 19.446 K 01 g „ „ „ 1908 12.269 „ 21 „	31.715	22	13	39	31.701	83
		g) *Drohobycz-Truskawiec*: Należytość z r. 1907 86 K 58 g „ „ „ 1908 7.094 „ 33 „	7.180	91	—	—	7.180	91
		h) *Wiclickza-Myślenice-Mszana dolna*: Należytość z r. 1907 7.270 K 49 g „ „ „ 1908 19.237 „ 91 „	26.508	40	—	—	26.508	40
		i) *Lwów-Stojanów*: Należytość z r. 1907 122.239 K 43 g „ „ „ 1908 218.560 „ 18 „	340.799	61	340.799	61	—	—
		k) *Rzeszów-Kolbuszowa-Nisko*: Należytość z r. 1907 — K — g „ „ „ 1908 8.640 „ 49 „	8.640	49	—	—	8.640	49
3		Dywidenda za rok 1907 od akcyi kolei:						
		a) *Chabówka Zakopane*	15.331	33	15.331	33	—	—
		b) *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka* . .	14.420	84	14.420	84	—	—
4		Zwrot chwilowej pożyczki udzielonej Funduszowi krajowemu w r. 1908	400.000	—	400.000	—	—	—
5		Lokacya kapitału w Banku krajowym na 4% rachunku bieżącym: Należytość z r. 1907 4.252.266 K — g „ „ „ 1908 2,215.200 „ 33 „	6,467.466	33	1,971.694	33	4,495.772	—
		Suma dochodów przenośnych . .	10,232.937	69	3,064.588	16	7,168.349	53

budowy kolei niższego rzędu. WYDATKI.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .	685.640	74	656.743	84	28.896	90
	4	Pożyczka chwilowa udzielona funduszowi krajowemu	400.000	—	400.000	—	—	—
	5	Lokacya kapitału w Banku krajowym na 4% rachunku bieżącym . .	2,215.200	33	2,215.200	33	—	—
		Suma wydatków przenośnych .	3,300.841	07	3,271.944	17	28.896	90

DOCHODY. VI. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Zestawienie sum:						
		I. Suma dochodów rzeczywistych .	2,621.345	79	2,554.104	21	67.241	58
		II. Suma dochodów przenośnych . .	10,232.937	69	3,064.588	16	7,168.349	53
		Razem .	12,854.283	48	5,618.692	37	7,235.591	11
		Do tego:						
		Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1908:						
		a) gotówką . 3.192 K 12 g						
		b) efektami . 3,021.200 „ — „			3,024.392	12		
					8,643.084	49		

budowy kolei niższego rzędu. WYDATKI.

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Zestawienie sum:						
		I. Suma wydatków rzeczywistych .	6,417.499	16	985.998	82	5,431.500	34
		II. Suma wydatków przenośnych . .	3,300.841	07	3,257.944	17	28.896	90
		Razem .	9,718.340	23	4,257.942	99	5,460.397	24
		Do tego:						
		Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1908:						
		a) gotówką . 5.941 K 50 g						
		b) efektami . 3,379 200 „ — „			4,385.141	50		
					8,643.084	49		
		Uwaga: Wykazany wyżej zapas gotówki z końcem roku 1908 ulokowano z początkiem roku 1909 na 4% rachunku bieżącym w Banku krajowym.						

VI. Fundusz kolejowy na cele popierania

Stan majątku

Stan czynny.	*Szczegół.*	*Ogół.*
1. Odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminów w spłatach rat gwarancyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyi kolejowych:		1.514 K 55 g
2. Raty gwarancyjne od stron konkurencyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyi linii kolejowych:		
a) Chabówka-Zakopane:		
α) Nowy Targ, Wydział powiatowy	2.123 K — g	
β) Zakopane, Zwierzchność gminna	81 „ 86 „	
γ) Komisya klimatyczna uzdrowiska Zakopane	13.848 „ 41 „	16.053 „ 27 „
b) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka:		
α) Kołomyja, Wydział powiatowy	4.948 K 10 g	
β) Horodenka, Zwierzchność gminna	416 „ 24 „	5.364 „ 34 „
c) Przeworsk - Bachórz - Dynów		
α) Łańcut, Wydział powiatowy	2.270 K 45 g	
β) Przeworsk, Zwierzchność gminna	445 „ — „	
γ) Dynów, Zwierzchność gminna	1.124 „ 87 „	3.850 „ 32 „
d) Lwów-Podhajce:		
α) Brzeżany, Wydział powiatowy	2.275 K — g	
β) Podhajce, Wydział powiatowy	4.550 „ — „	
γ) Podhajce, Zwierzchnosó gminna	682 „ 50 „	
δ) Przemyślany, Zwierzchność gminna	228 „ — „	7.735 „ 50 „
e) Tarnów-Szczucin.		
α) Dąbrowa, Wydział powiatowy	21.689 K 85 g	
β) Dąbrowa, Zwierzchność gminna	1.251 „ 25 „	
γ) Żabno, Zwierzchność gminna	455 „ — „	23.396 „ 10 „
f) Lwów-Stojanów:		
α) Kamionka str. Wydział powiatowy	9.100 K — g	
β) Radziechów, Zwierzchność gminna	227 „ 50 „	9.327 „ 50 „
Do przeniesienia		67.241 K 58 g

budowy kolei niższego rzędu.

z końcem roku 1908.

Stan bierny.

		Szczegół.	*Ogół.*
1. Pożyczki zaciągnięte w Banku krajowym:			
a) Na zakupno akcyi pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna*	900.387 K 48 g		
b) Na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Chodorów-Podwysokie*	1,936.317 „ 28 „		
c) Na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Przeworsk-Rozwadów*	485.807 „ 91 „		
d) Na zakupno akcyi zakładowych kolei *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka* . .	699.648 „ 21 „		
e) Na zakupno akcyi zakładowych kolei:			
α) *Kraków-Koczmyrzów*			
β) *Łupków-Cisna*	584.415 „ 58 „		
γ) *Trzebinia Skawce*			
f) Na zakupno akcyi zakładowych kolei *Lwów-Podhajce*	824.923 „ 88 „	5,431.500 K 34 g	
2. Zwrot dywidendy interesentom miejscowym kolei:			
a) *Chabówka-Zakopane*:			
α) Nowy Targ, Wydział powiatowy . . .	4.051 K 49 g		
β) Zakopane, Zwierzchchność gminna . .	4.861 „ 79 „		
γ) Komisya klimatyczna uzdrowiska Zakopane	6.077 „ 24 „	14.990 „ 52 „	
b) *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka*:			
α) Kołomyja, Wydział powiatowy . . .	4.689 K 61 g		
β) Kołomyja, Magistrat	4.689 „ 61 „		
γ) Horodenka, Wydział powiatowy . . .	3.902 „ 64 „		
δ) Horodenka, Zwierzchność gminna . .	624 „ 52 „	13.906 „ 38 „	5,460397 K 24 g

Do przeniesienia . . . . . 5,460.397 K 24 g

VI. Fundusz kolejowy na cele popierania

Stan czynny.		Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia . . .		67.241 K 58 g	
3. Zaliczki udzielone Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:			
a) Borki wielkie-Grzymałów	143.573 K 64 g		
b) Chabówka-Zakopane . .	4.807 „ 78 „		
c) Piła-Jaworzno . . .	9.054 „ 90 „		
d) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka:			
1. z tytułu pomocy kraju	1,590.100 „ 08 „		
2. na koszta zarządu .	33.827 „ 61 „		
e) Przeworsk-Bachórz - Dynów.	464.367 „ 16 „	2,245.731 „ 17 „	
4. Pożyczki chwilowe udzielone Towarzystwom kolejowym na cele budowy linii:			
a) Borki wielkie-Grzymałów	40.000 K — g		
b) Piła-Jaworzno — przedłużenie	302.926 „ 07 „		
c) Nowy Sącz-Szczawnica .	9.888 „ 66 „		
d) Muszyna-Krynica . .	31.701 „ 83 „		
e) Drohobycz-Truskawiec .	7.180 „ 91 „		
f) Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna	26.508 „ 40 „		
g) Rzeszów-Kolbuszowa-Nisko	8.640 „ 49 „	426.846 „ 36 „	
5. Na lokacyi w Banku krajowym na 4% rachunku bieżącym		4,495.772 „ — „	
6. Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1908:			
a) w gotówce . . .		5.941 „ 50 „	
b) efektami:			
A) 4% obligi kolejowe Banku krajowego .		22.000 „ — „	
B) Akcye pierwszeństwa:			
1. kolei *Łupków-Cisna* . .	841.200 K — g		
2. „ *Trzebinia-Skawce* .	266.000 „ — „		
3. „ *Lwów-Podhajce* .	2.150.000 „ — „	3,257.200 „ —	
C) Akcye zakładowe:			
1. kolei *Kraków-Kocmyrzów*	200.000 K — g		
2. „ *Lwów-Janów-Jaworów*	300.000 „ — „		
3. kolei *Tarnopol-Zbaraż* .	600.000 „ — „	1,100.000 „ — „	11,620.732 K 61 g
Suma stanu czynnego .			11,620.732 K 61 g

budowy kolei niższego rzędu.

Stan bierny.	*Szczegół.*	*Ogół.*
Z przeniesienia		5,460.397 K 24 g
Suma stanu biernego		5,460.397 K 24 g

Zestawienie sum stanu majątku z końcem roku 1908.

Suma stanu czynnego	11,620.732 K 61 g
„ „ biernego	5,460.397 „ 24 „
Czysty stan czynny	6,160.335 K 37 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .	4,571.178 „ 36 „
Okazuje się przyrost majątku o .	1,589.157 K 01 g

LW. 46.948/09.

Dział B.

VII.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

INDEKS

Strona.

1. Biała rzeka z dopływami — fundusz regulacyi i obwałowania prawego brzegu Dunajca 721
2. Biała rzeka — regulacya powyżej Grybowa (Rubr. IX. poz. 11. wydatków) . 726
3. Błotnia potok — fundusz regulacyi 731
4. Bystra potok — fundusz zabudowania 734
5. Bug rzeka — fundusz regulacyi od ujścia Pełtwi do granicy Państwa . . 736
6. Dniestr górny rzeka z dopływami — fundusz regulacyi 740
7. „ „ „ — regulacya powyżej Kornalowic (Rubr. IX. poz. 11. wydatków) . . . „ 744
8. Dniestru dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich 747
9. Dumny potok — fundusz regulacyi 750
10. Dunajec rzeka — fundusz obwałowania lewego brzegu poniżej mostu w Bogumiłowicach 753
11. Dunajec rzeka — fundusz obwałowania lewego brzegu powyżej mostu w Bogumiłowicach 756
12. Gniła Lipa rzeka fundusz regulacyi sekcyi górnej 759
13. „ „ „ „ „ „ środkowej 763
14. Kisielina potok — fundusz regulacyi sekcyi dolnej 767
15. „ „ „ „ „ górnej 770
16. Krzemienica potok, Babulówka, oraz Trześń i Rów — fundusz konserwacyi . 773
17. Krzemionka potoki górskie — fundusz zabudowania 776
18. Łańcucko-jarosławskie bagna — fundusz osuszenia 779
19. Łęg rzeka — fundusz regulacyi 781
20. „ „ w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim — fundusz regulacyi . 785
21. Michałów potok górski — fundusz zabudowania 788
22. Mikołajów debry — fundusz zabudowania. 789
23. Naddniestrzańskie bagna — fundusz kolmatacyi. 791
24. Niszkówka potok górski — fundusz zabudowania 795
25. Nowy Breń rzeka z dopływami — fundusz regulacyi 797
26. Pełtew rzeka z dopływami — fundusz regulacyi 801
27. Przegnojówka potok — fundusz regulacyi. 806
28. Pusta potok — fundusz regulacyi 809
29. Rata rzeka z dopływami — fundusz regulacyi 812
30. Rzemieńskie bagna — fundusz osuszenia 815
31. Skawa dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich 818
32. Trześniówka rzeka fundusz konserwacyi 820
33. Trześniówka górna rzeka — fundusz regulacyi 823
34. Tyśmienica rzeka z dopływami i potok Letnianka — fundusz regulacyi . 827
35. Wereszyca rzeka — fundusz regulacyi 831
36. Wisła rzeka od Niepołomic do ujścia Raby — fundusz obwałowania . . 834
37. „ „ od Raby do Woli rogowskiej — fundusz obwałowania . . 838
38. „ „ w powiecie dąbrowskim — fundusz obwałowania . . . 843
39. „ „ lewy brzeg w powiecie krakowskim — fundusz obwałowania . 847
40. „ „ „ wał (nadwiślański) od ujścia Białuchy do granicy Państwa — fundusz podwyższenia 850
41. „ „ lewy brzeg od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy — fundusz obwałowania 853
42. „ „ prawy brzeg między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz dla uzupełnienia obwałowania 855
43. „ „ prawy wał (nadwiślański) między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz podwyższenia 857
44. Wisła i San rzeki w powiecie tarnobrzeskim — fundusz konserwacyi . . 861
45. Wisła i Wisłoka rzeki w powiecie mieleckim fundusz uzupełnienia obwałowania 864
46. Wisłok i Pielnica potoki — fundusz uzupełnienia regulacyi 869
47. Złota Lipa rzeka — fundusz regulacyi 872
48. Zniesienie gmina powiat lwowski debry — fundusz zabudowania . . . 876

---

49. Fundusz pożyczek bezprocentowych na oszuszenie i drenowanie gruntów . 878
50. „ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych 880
51. „ „ „ cele melioracyjne 881
52. „ związkowej kasy chorych (z załącznikami) 883

1. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego na uzupełnienie regulacyi	71.525	—	71.525	—	—	—
	2	Datek z funduszu państwowego na uzupełnienie regulacyi:						
		a) zaległy . . . 16.808 K 67 g						
		b) bieżący . . . 105.142 „ — „	121.950	67	121.949	33	1	34
	3	Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	1.725	76	1.725	76	—	—
	4	Rozmaite	196	75	196	75	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	195 398	18	195.396	84	1	34
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908 .	21.820	58	21.820	58	—	—
	2	Zwroty wydatków:						
		a) c. k. Prokuratorya państwa za utrzymanie baraku dla więźni. .	177	54	—	—	177	54
		b) zwrot kaucyi i dzierżawy gruntu pod szkółkę	30	82	—	—	30	82
		c) zwrot od ekspozytury tarnowskiej zaliczkowo poniesionych wydatków	719	15	—	—	719	15
		Suma wszystkich dochodów .	218.146	27	217.217	42	928	85
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	30.484	60	—	—
		Razem .	—	—	247.702	02	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		**I. Biała i obwałowanie prawego brzegu Dunajca.**						
		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	8	—	8	—	—	—
	6	Wykop z odwozem do starych koryt	1.601	40	1.601	40	—	—
	12	Materyały i narzędzia	132	03	132	03	—	—
		Suma rubryki I. .	1.741	43	1.741	43	—	—
		Do przeniesienia . .	1.741	43	1.741	43	—	—

1. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	1.741	43	1.741	43		—
II.		Roboty regulacyjne:						
	14	Budowle faszynowe: materyały . .	11.599	70	11.599	70	—	—
	15	„ „ robocizna . .	6.527	30	6.527	30	—	—
	16	„ kamienne: materyały . .	18.300	59	18.300	59	—	—
	17	„ „ robocizna . .	6.279	04	6.279	04	—	—
	20	Narzędzia	7.973	22	7.973	22	—	—
	21	Dozór robót	2.204	67	2.204	67	—	—
		Suma rubryki II. .	52.884	52	52.884	52	—	—
III.		Objekty w wałach	—	—	—	—	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	28	Zasadzenie odsypisk.	13.469	09	13.469	09	—	—
	29	Obsiew szkarp	41	50	41	50	—	—
		Suma rubryki IV. .	13.510	59	13.510	59	—	—
V.		Wykupno gruntów:						
	30	Koszta komisyjne	46	32	46	32	—	—
	32	Wykupno gruntów pod wał prawy .	13	20	13	20	—	—
	37	Koszta intabulacyi	34	80	34	80	—	—
		Suma rubryki V. .	94	32	94	32	—	—
VI.		Konserwacya:						
	38	Pogłębienie przekopów	2.197	60	2.197	60	—	—
	39	Naprawa budowli regulacyjnych . .	26.623	31	26.623	31	—	—
	40	„ wałów i rowów	1.129	08	1.129	08	—	—
	41	Straż rzeczna i wałowa	5.412	—	5.412		—	—
		Suma rubryki VI .	35.361	99	35.361	99	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	42	Najem lokalu.	360	—	360	—	—	—
	43	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	534	58	534	58	—	—
	44	Przybory geodetyczne	84	05	84	05	—	—
	46	Koszta kierownictwa	7.563	75	7.563	75	—	—
	47	Wynagrodzenie kasyera	540	—	540	—	—	—
	48	Inne	469	65	469	65	—	—
		Suma rubryki VII. .	9.552	03	9.552	03	—	—
		Do przeniesienia . .	113.144	88	113.144	88	—	—

1. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	113.144	88	113 144	88	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	50	Budowa i naprawa brodów . . .	514	40	514	40	—	—
	51	Korrekcya ujść dopływów	3.052	28	3.052	28	—	—
	57	Inne	7 748	97	7.748	97	—	—
		Suma rubryki VIII.	11.315	65	11.315	65	—	—
		Suma działu I. . .	124.460	53	124.460	53	—	—
		II. Zabudowanie potoków górskich:						
I.		Roboty ziemne:						
	4	Materyały i narzędzia	—	—	—	—	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	8	Płotki pojedyncze	153	—	153	—	—	—
III.		Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.		Boboty dodatkowe:						
	23	Zadarnienie stoków	231	10	231	10	—	—
V.		Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
VI.		Urzymanie w czasie budowy:						
	32	Straż rzeczna.	1.006	—	1.006	—	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu i amortyzacya baraku .	72	76	72	76	—	—
	36	Koszta podróży kierownika budowy .	20	—	20			—
		Suma rubryki VI. .	92	76	92	76	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Inne nieprzewidziane	114	12	114	12	—	—
		Suma działu II.. .	1 596	98	1.596	98	—	—
		Suma działu I. . .	124.460	53	124.460	53	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	126 057	51	126.057	51	—	—
		Do przeniesienia . .	126.057	51	126.057	51	—	—

*

1. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	126.057	51	126.057	51	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye i depozyta	3.805	13	201	36	3.603	77
	2	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru:						
		a) zaległa . . . 104.470 K 55 g						
		b) bieżąca . . . 21.820 „ 58 „	126.291	13	104.470	55	21.820	58
	3	Bez rubryki	719	15	719	15	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	256.872	92	231.448	57	25.424	35
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasach zarządu 2.626 K 91 g						
		w kasie krajowej — „ — „						
		b) w efektach w kasie zarządu . . 300 „ — „						
		c) w remanentach: materyałów, narzędzi i sprzętów 13.326 „ 54 „	—	—	16.253	45	—	—
		Razem .	—	—	247.702	02		—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za trawę	4.359	60	4.359	60	—	—
	2	„ faszynę	6.231	14	6.231	14	—	—
	3	„ wiklinę.	357	20	357	20	—	—
	4	Odszkodowania	95	40	95	40	—	—
	5	Odsetki z lokacyi kapitału. . . .	2.748	40	2.748	40	—	—
	6	Rozmaite	12	40	12	40	—	—
		Suma dochodów. .	13.804	14	13.804	14	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	82.451	97	—	—
		Razem .	—	—	96.256	11	—	—
		WYDATKI.						
	1	Koszta sporządzenia kontraktu . .	50	—	50	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	96.206	11	—	—
		Razem .	—	—	96.256	11	—	—

1. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy z końcem roku 1908:			
a) w gotówce — w kasach zarządu	2.626 K 91 g		
w kasie krajowej	— „ — „		
b) w efektach — w kasach zarządu	300 „ — „		
c) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów . . .	13.326 „ 54 „	16.253 K 45 g	
2. Należytości nieczynne: zwroty.		928 „ 85 „	
Suma stanu czynnego . .			17.182 K 30 g

Stan bierny.

1. Zaliczka z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908	21.820 K 58 g	
2. Należytości bierne — kaucye i depozyta . . .	3.603 „ 77 „	
Suma stanu biernego . .		25.424 „ 35 „
Czysty stan bierny . . .		8.242 K 05 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce w kasie krajowej . .	96.206 K 11 g	
2. Należytości czynne	— „ — „	
Suma stanu czynnego . .		96.206 K 11 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny. . .		96.206 K 11 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce funduszu konserwacyjnego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 67.311/1909.

2. Fundusz regulacyi Biały powyżej Grybowa i zabudowania potoku górskiego Pławianki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		A) Biała powyżej Grybowa.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		Dotacya z funduszu kraj. Rubr. IX. poz. 11.	71.585	79	71.585	79	—	—
		B) Zabudowanie potoku Pławianki.						
		Dotacya z funduszu krajowego, Rubr. IX. poz. 11.	45.740	75	45.740	75	—	—
		Suma dochodów rzeczywitych.	117.326	54	117.326	54	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	117.326	54	117.326	54	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	117.326	54	—	—
		WYDATKI.						
		A) Biała powyżej Grybowa.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	379	42	379	42	—	—
	2	Wykop przekopów	3.934	14	3.934	14	—	—
	4	„ skrzyń przy poprzeczkach .	48	80	48	80	—	—
	6	Narzędzia i inne wydatki	801	74	801	74	—	—
	7	Dozór	252	51	252	51	—	—
		Suma rubryki I. .	5.416	61	5.416	61	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	8	Budowle faszynowe: materyały . .	11.420	38	11.420	38	—	—
	9	„ „ robocizna . .	7.981	39	7.981	39	—	—
	10	„ kamienne: materyały . .	4.534	94	4.534	94	—	—
	11	„ „ robocizna . .	1.600	59	1.600	59	—	—
	14	Narzędzia i inne.	1.976	14	1.976	14	—	—
	15	Dozór	426	50	426	50	—	—
		Suma rubryki II. .	27.939	94	27.939	94	—	—
		Do przeniesienia . .	33.356	55	33.356	55	—	—

2. Fundusz regulacyi Biały powyżej Grybowa i zabudowania potoku górskiego Pławianki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	33.356	55	33.356	55	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	25	Pogłębienie koryta	491	90	491	90	—	—
	26	Naprawa budowli regulacyjnych . .	675	—	675	—	—	—
	28	Narzędzia i inne.	85	44	85	44	—	—
	29	Dozór	20	—	20	-	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.272	34	1.272	34	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	30	Najem lokalu, sprzęty i potrzeby kancelaryjne	269	60	269	60	—	—
	31	Przyrządy geodetyczne	15	47	15	47	—	—
	32	Koszta delegata	139	—	139	—	—	—
	33	„ kierownika	4.624	65	4 624	65	—	—
	34	„ komisyjne i inne	389	65	389	65	—	—
		Suma rubryka VII..	5.438	37	5.438	37	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	35	Budowa brodów	13	80	13	80	—	—
	38	Szkoda wynikła z powodzi . . .	74	09	74	09	—	—
	39	Inne	3.528	82	3.528	82	—	—
		Suma rubryki VIII	3.616	71	3.616	71	—	—
		Suma wydatków rzecz. działu *A)*	43 683	97	43.683	97	—	—
		B) Zabudowanie potoku Pławianki.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	98	15	98	15	—	—
	2	Karczowanie	64	17	64	17	—	—
	4	Materyały.	4	—	4	—	—	—
		Suma rubryki I. .	166	32	166	32	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	6	Roboty ziemne	3.071	60	3 071	60	—	—
	7	„ faszynowe:						
		a) materyały.	5.688	17	5.688	17	—	—
		b) robocizna	4.341	73	4.341	73	—	—
		Do przeniesienia . .	13.101	50	13.101	50	—	—
			166	32	166	32	—	—

2. Fundusz regulacyi Biały powyżej Grybowa i zabudowania potoku górskiego Pławianki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
II.		Z przeniesienia . .	166	32	166	32	—	—
			13.101	50	13.101	50	—	—
	8	Roboty drzewne:						
		a) materyały	474	23	474	23	—	—
		b) robocizna	998	33	998	33	—	—
	9	Roboty kamienne:						
		a) materyały.	2.323	—	2 323	—	—	—
		b) robocizna	1.026	—	1.026	—	—	—
	10	Planowanie	574	14	574	14	—	—
	11	Narzędzia i sprzęty	373	05	373	05	—	—
	12	Dozór	460	—	460	—	—	—
		Suma rubryki II. .	19.330	25	19.330	25	—	—
III.		Budowa objektów:						
	13	Roboty ziemne	656	20	656	20	—	—
	15	Roboty drzewne	25	—	25	—	—	—
	16	Roboty kamienne:						
		a) materyały.	6 604	45	6.604	45	—	—
		b) robocizna	3.521	80	3.521	80	—	—
	18	Narzędzia i sprzęty	73	70	73	70	—	—
	19	Dozór	330	—	330	—	—	—
		Suma rubryki III. .	11 211	15	11.211	15	—	—
IV.		Roboty uzupełniające:						
	20	Szkarpowanie.	168	12	168	12	—	—
	25	Ogrodzenie kultur:						
		a) materyały.	402	68	402	68	—	—
		b) robocizna	299	95	299	95	—	—
	26	Narzędzia i sprzęty	1	55	1	55	—	—
	27	Dozór	20	—	20	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	892	30	892	30	—	—
V.		Wykupno gruntów:						
	28	Koszta komisyi	38	76	38	76	—	—
	30	Odszkodowania	75	—	75	—	—	—
		Suma rubryki V. .	113	76	113	76	—	—
		Do przeniesienia . .	31.713	78	31.713	78	—	—

2. Fundusz regulacyi Biały powyżej Grybowa i zabudowania potoku górskiego Pławianki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	31.713	78	31.713	78	—	—
VI.		Utrzymanie podczas budowy:						
	33	Naprawa robót regulacyjnych. . .	824	30	824	30	—	—
	35	Naprawa robót uzupełniających . .	171	15	171	15	—	—
		Suma rubryki VI. .	995	45	995	45	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	37	Najem kancelaryi	240	—	240	—	—	—
	38	Przybory kancelaryjne	131	24	131	24	—	—
	39	Instrumenta miernicze	54	46	54	46	—	—
	40	Koszta kierownika budowy . . .	5.174	33	5.174	33	—	—
	41	Inne	87	38	87	38	—	—
		Suma rubryki VII. .	5.687	41	5.687	41	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	45	Nieprzewidziane	1.281	54	1.281	54	—	—
		Suma wydatków rzecz. działu *B)*	39.678	18	39 678	18	—	—
		Suma wydatków rzecz. działu *A)*	43.683	97	43.683	97	—	—
		Razem .	83.362	15	83.362	15	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	83.362	15	83.362	15	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1908:						
		A) Biała powyżej Grybowa:						
		a) w kasie zarządu . 3.053 K 27 g						
		b) w kasie krajowej . — „ — „						
		c) w remanentach . 24.848 „ 55 „	—	—	27.901	82	—	—
		B) Zabudowanie potoku Pławianki:						
		a) w kasie zarządu . 5.363 K 72 g						
		b) w kasie krajowej . — „ — „						
		c) w remanentach . 698 „ 85 „	—	—	6.062	57	—	—
		Razem .	—	—	117.326	54	—	—

2. Fundusz regulacyi Biały powyżej Grybowa i zabudowania potoku górskiego Pławianki.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Biała powyżej Grybowa.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy z końcem roku 1908:			
a) w kasie zarządu . . .	3.053 K 27 g		
b) w kasie krajowej . . .	— „ — „		
c) w remanentach narzędzi, sprzętów i materyałów . . .	24.848 „ 55 „	27 901 K 82 g	
2. Należytości czynne		— „ — „	
Suma stanu czynnego . .			27 901 K 82 g
Stan bierny.			— „ — „
Czysty stan czynny . . .			27.901 K 82 g

B) Zabudowanie potoku Pławianki.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy z końcem roku 1908:			
a) w kasie zarządu . . .	5.363 K 72 g		
b) w kasie krajowej . . .	— „ — „		
c) w remanentach narzędzi i sprzętów	698 „ 85 „	6.062 K 57 g	
2. Należytości czynne		— „ — „	
Suma stanu czynnego . .			6.062 K 57 g
Stan bierny.			— „ — „
Czysty stan czynny . . .			6.062 K 57 g

LW. 67.305/1909.

3. Fundusz regulacyi potoku Błotni z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	36.800	—	36.800	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	27.600	—	27.600	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . . 82.800 K						
		b) bieżące . . . . . 27.600 „	110.400	—	—	—	110.400	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	614	—	614	—	—	—
	5	Rozmaite	80	—	80	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	175.494		65.094	—	110.400	—
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908. .	12.029	42	12.029	42	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	187.523	42	77.123	42	110.400	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 18.686 K 06 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . 9.167 „ 72 „	—	—	27.853	78	—	—
		Razem .	—	—	104.977	20	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	1.216	20	1.216	20	—	—
	3	Karczowanie	535	60	535	60	—	—
	4	Wykop z potoków i rowów z odwozem na brzeg	17.651	15	17.651	15	—	—
	5	Materyały i narzędzia	1.467	81	1.467	81	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	733	14	733	14	—	—
	7	Kasa chorych	209	22	209	22	—	—
		Suma rubryki I. .	21.813	12	21.813	12	—	—
II.		Budowa objektów.						
	8	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	5.286	66	5.286	66	—	—
	9	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	17.881	10	17.881	10	—	—
		Do przeniesienia . .	23.167 21.813	76 12	23.167 21.813	76 12	— —	— —

3. Fundusz regulacyi potoku Błotni z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
II.		Z przeniesienia . .	21.813	12	21.813	12	—	—
			23.167	76	23.167	76	—	—
	10	Roboty kowalskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	8.724	86	8.724	86	—	—
	11	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenie dodatkowe, *d)* kasa chorych . .	5.080	20	5.080	20	—	—
	12	Dozór budowy objektów	902	—	902	—	—	—
		Suma rubryki II. .	37.874	82	37.874	82	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	13	Ubezpieczenie szkarp, potoków, rowów płotkami i faszynami	3.759	82	3.759	82	—	—
	14	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	3.182	02	3.182	02	—	—
	15	Obsiew szkarp, potoków i rowów: *a)* nasiona, *b)* robobocizna . . .	1.104	97	1.104	97	—	—
		Suma rubryki III. .	8.046	81	8.046	81	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	2.132	93	2.132	93	—	—
	17	Wykupno gruntów pod przekopy, potoki, rowy i drogę	2.589	18	2.589	18	—	—
	19	Odszkodowania za zniszczone plony .	1.184	50	1.184	50	—	—
	20	Koszta intabulacyi	305	44	305	44	—	—
		Suma rubryki IV. .	6.212	05	6.212	05	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	21	Straż rzeczna	302	—	302	—	—	—
	22	Naprawa szkarp i płotków. . . .	6.094	60	6.094	60	—	—
	23	„ objektów	130	—	130	—	—	—
		Suma rubryki V. .	6.526	60	6.526	60	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	24	Najem lokalu.	200	—	200	—	—	—
	25	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	510	08	510	08	—	—
	26	Przybory geodetyczne	52	20	52	20	—	—
	27	Dyety i koszta podróży delegata . .	24	34	24	34	—	—
	28	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy . .	6.439	73	6.439	73	—	—
	29	Wynagrodzenie kasyera	50	—	50	—	—	—
	30	Inne	215	08	215	08	—	—
		Suma rubryki VI. .	7.491	43	7.491	43	—	—
		Do przeniesienia . .	87.964	83	87.964	83	—	—

3. Fundusz regulacyi potoku Błotni z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	87.964	83	87.964	83	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	31	Rowy dodatkowe	658	86	658	86	—	—
	35	Inne	2.909	62	2.907	62	—	—
		Suma rubryki VII.	3.566	48	3.566	48	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	91.531	31	91.531	31	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908 .	12.029	42	—	—	12.029	42
	2	Zwrot kaucyi Wassermana. . . .	500	—	—	—	500	—
		Suma wszystkich wydatków .	104.060	73	91.531	31	12.529	42
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . 399 K 22 g						
		w gotówce w kasie krajowej . . . — „ — „						
		b) w remanencie materyałów . . . 4.404 „ 10 „						
		narzędzi i sprzętów 8.642 „ 57 „	—	—	13.445	89	—	—
		Razem .	—	—	104.977	20	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Zapasy: *a)* w gotówce w kasie zarządu . . 399 K 22 g
„ „ krajowej . . — „ — „
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . . 13.046 „ 67 „
Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne 110.400 „ — „
Suma stanu czynnego . . . 123.845 K 89 g

Stan bierny.

1. Zaliczka z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru r. 1908 . . . . . 12.029 K 42 g
2. Kaucya Wassermanna . . . . . 500 „ — „
Suma stanu biernego . . . 12.529 „ 42 „
Czysty stan czynny . . . 111.316 K 47 g

LW. 63.141/1909.

4. Fundusz zabudowania potoku Bystry.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ „ państwowego . .	—	—	—	—	—	
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	—	—	—		—	
		Suma dochodów rzeczywistych	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot od Spółki wodnej zaliczki danej na utworzenie Spółki	300	—	—	—	300	—
		Suma wszystkich dochodów .	300	—	—	—	300	—
		Zapas z początkiem roku 1908: *a)* w kasie zarządu . . 347 K 91 g *b)* w kasie krajowej . 60 „ 91 „	—	—	408	82	—	—
		Razem .	—	—	408	82	—	
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I	1—4	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
II.	5—11	Roboty przy zabudowaniu	—	—	—	—	—	—
III.	12	Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
IV.		Utrzymanie robót:						
	14	Naprawa robót zabudowanych . .	56	—	56	—	—	—
	15	Straż przy konserwacyi robót . . .	180	—	180	—	—	—
		Suma rubryki I. .	236	—	236	—		—
V.		Koszta zarządu:						
	18	Płaca urzędnika	100	—	100	—	—	—
VI.	20	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	336	—	336		—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—		—
		Suma wszystkich wydatków .	336	—	336	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: w gotówce: *a)* w kasie zarządu . . 11 K 91 g *b)* w kasie krajowej . 60 „ 91 „	—	—	72	82		—
		Razem .	—	—	408	82	—	

4. Fundusz zabudowania potoku Bystry.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

A) Zapas w gotówce		72 K 82 g
Należytości czynne:		
B) Zwrot zaliczki od Spółki wodnej, na utworzenie Spółki wydanej .	300 „ — „	
Suma stanu czynnego . . .		372 K 82 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		372 K 82 g

LW. 65.791/1909.

5. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	56.089	—	56.089	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego na uzupełnienie regulacyi:						
		a) zaległy. . . . . 42.067 K						
		b) bieżący. . . . . 84.133 „	126.200	—	84.132	67	42.067	33
	3	Datki konkurencyjne — należytość zaległa	118.800	—	—	—	118.800	—
	4	Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	4.872	33	4.872	33	—	—
	5	Rozmaite	847	50	847	50	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	306.808	83	145.941	50	160.867	33
		b) **Przenośne**	—		—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	306.808	83	145.941	50	160.867	33
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	152.629	79	—	—
		Razem .	—	—	298.571	29	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	147	—	147	—	—	—
	2	Karczowanie	145	50	145	50	—	—
	3	Wykop z przekopów nad wodą . .	19.100	06	19.100	06	—	—
	6	Materyały i narzędzia	1.918	32	1.918	32	—	—
	7	Dozór robót ziemnych	540	—	540	—	—	
		Suma rubryki I. .	21.850	88	21.850	88	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	8	Budowle faszynowe: materyały . .	21.616	20	21.616	20	—	—
	9	robocizna . .	9.374	98	9.374	98	—	—
	10	Narzędzia.	1.573	58	1.573	58	—	—
	11	Dozór robót	963	40	963	40	—	—
		Suma rubryki II. .	33.528	16	33.528	16	—	—
		Do przeniesienia . .	55.379	04	55.379	04	—	—

5. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	55.379	04	55.379	04	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ciesielskie: materyały . . .	6.299	41	6.299	41	—	—
	13	„ „ robocizna . . .	3.015	98	3.015	98	—	—
	15	Rozmaite	100	—	100	—	—	—
		Suma rubryki III. .	9.415	39	9.415	39	—	—
IV.		Wykupno gruntów:						
	16	Koszta komisyjne	1.290	—	1.290	—	—	—
	17	Wykupno gruntów pod przekopy . .	29.750	73	29.750	73	—	—
	19	Odszkodowania za grunta odcięte przekopami	3.379	46	3.379	46	—	—
	20	Odszkodowania za zniszczone plony .	346	48	346	48	—	—
	21	Koszta intabulacyi	633	50	633	50	—	—
		Suma rubryki IV. .	35.400	17	35.400	17	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	22	Pogłębienie i rozszerzenie przekopów .	130	50	130	50	—	—
	23	Naprawa uszkodzonych budowli:						
		a) materyały	6.215	—	6.215	—	—	—
		b) robocizna	2.585	20	2.585	20	—	—
	25	Straż rzeczna.	1.560	—	1.560	—	—	
		Suma rubryki V. .	10.490	70	10.490	70	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	26	Najem lokalu.	518	97	518	97	—	—
	27	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	252	27	252	27	—	—
	28	Przyrządy geodetyczne	100	80	100	80	—	—
	29	Dyety i koszta podróży delegata . .	477	19	477	19	—	—
	30	Dyety, koszta podróży i płaca kierownika budowy	7.842	04	7.842	04	—	—
	32	Inne	822	86	822	86	—	—
		Suma rubryki VI. .	10.014	13	10.014	13	—	—
VII		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	35	Zawiklenie odsypisk, *a)* sadzonki. .	175	—	175	—	—	—
		„ „ *b)* robocizna .	163	60	163	60	—	—
		Do przeniesienia . .	338	60	338	60	—	—
			120.699	43	120.699	43	—	—

5. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
VII.		Z przeniesienia . .	120.699	43	120.699	43	—	—
			338	60	338	60	—	—
	36	Koszta katastru konkurencyjnego .	500	—	500	—	—	—
	38	Inne	1.877	80	1.877	80	—	—
		Suma rubryki VII..	2.716	40	2.716	40	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	123.415	83	123 415	83	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	123.415	83	123.415	83	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie zarządu. 1.725 K 75 g						
		„ krajowej 136.727 „ 94 „						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów. 36.701 „ 77 „	—	—	175.155	46	—	—
		Razem .	—	—	298.571	29	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za odstąpioną funduszowi regulacyjnemu faszynę	2.279	04	2.279	04	—	—
	2	Ze sprzedaży trawy	797	70	797	70	—	—
	3	„ „ starego koryta . . .	1.669	50	1.669	50	—	—
	4	Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	833	37	833	37	—	—
	5	Odszkodowania	10	—	10	—	—	—
		Suma dochodów .	5.589	61	5.589	61	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 24.697 K 67 g						
		b) w efektach . . 9 „ 08 „	—	—	24.706	75	—	—
		Razem .	—	—	30.296	36	—	—

5. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		WYDATKI.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie krajowej . 30.287 K 28 g						
		w kasie zarządu — „ — „						
		b) w efektach . . 9 „ 08 „	—	—	30.296	36	—	—
		Razem .	—	—	30.296	36	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy: *a)* w gotówce w kasie zarządu .	1.725 K 75 g		
„ „ krajowej .	136.727 „ 94 „		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . .	36.701 „ 77 „	175.155 K	46 g
2. Należytości czynne: *a)* zaległe datki konkurencyjne . . .		118.800 „	— „
b) zaległy datek państwa		42.067 „	33 „
Suma stanu czynnego . . .		336.022 K	79 g
Stan bierny		— „	— „
Czysty stan czynny . . .		336.022 K	79 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy: *a)* w gotówce w kasie krajowej.	30.287 K 28 g		
„ „ zarządu .	— „ — „		
b) w efektach	9 „ 08 „	30.296 K	36 g
Stan bierny		— „	— „
Czysty stan czynny . . .		30.296 K	36 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 67.319/1909.

6. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	131.428	—	131 428	—	—	—
	2	Datek prństwowy z nadzwyczajnej dotacyi budowli wodnych . . .	131.428	—	131.428	—	—	—
	3	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	65.714	—	65.714	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	300	—	300	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	328.870	—	328.870	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki z funduszu kasy chorych	170	80	—	—	170	80
	2	Zaliczka z dochodów r. 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908 . .	286.384	11	286.384	11	-	—
	3	Zwrot od c. k. Rządu kosztów robót wykonanych przy regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem	13.174	08	—	—	13.174	08
		Suma wszystkich dochodów .	628.598	99	615.254	11	13.344	88
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasach zarządów budowy . 826 K 74 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów, budynków etc. . . . . 300.437 „ 47 „	—	—	301.264	21	—	—
		Razem .	—	—	916.518	32	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	219	07	219	07	—	—
	2	Karczowanie	719	20	719	20	—	—
	3	Wykop z przekopów z odwozem do starych koryt lub na brzeg . .	27.039	71	27.039	71	—	—
	4	Szkarpowanie urwistych brzegów. .	2.195	69	2.195	69	—	—
	5	Materyały i narzędzia	1.744	22	1.744	22	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	832	67	832	67	—	—
		Suma rubryki I. .	32.750	56	32.750	56	—	—
		Do przeniesienia . .	32.750	56	32.750	56	—	—

6. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	32 750	56	32.750	56	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	7	Budowle faszynowe	112.827	19	112.827	19	—	—
	8	Budowle kamienne	115.745	61	115.745	61	—	—
	9	Narzędzia do robót regulacyjnych .	8.349	58	8.349	58	—	—
	10	Dozór robót	5.171	18	5.171	18	—	—
		Suma rubryki II .	242.093	56	242.093	56	—	—
III.		Budowa objektów:						
	11	Roboty ciesielskie	14.075	23	14.075	23	—	—
	12	Roboty kowalskie	7.012	54	7.012	54	—	—
	13	Roboty rozmaite.	4.690	40	4 690	40	—	—
		Suma rubryki III. .	25·778	17	25.778	17	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	14	Zasadzenie odsypisk.	3.052	15	3 052	15	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	15	Koszta komisyjne	304	54	304	54	—	—
	16	Wykupno gruntów pod koryto i drogi holownicze	20.808	86	20.808	86	—	—
	17	Odszkodowania za grunta odcięte przekopami	279	91	279	91	—	—
	18	Odszkodowania za zniszczone plony .	9.043	32	9.043	32	—	—
	19	Koszta intabulacyi	1.219	46	1.219	46	—	—
		Suma rubryki V .	31.656	09	31.656	09	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	20	Naprawa uszkodzeń budowli wodnych	24.561	36	24.561	36	—	—
	21	Straż rzeczna.	2.540	38	2.540	38	—	—
		Suma rybryki VI. .	27.101	74	27.101	74	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	22	Najem lokalu.	688	—	688	—	—	—
	23	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	1.569	07	1.569	07	—	—
	24	Przyrządy geodetyczne	209	63	209	63	—	—
	25	Dyety, koszta podróży i dodatek budowlany kierownika budowy . .	18.130	08	18.130	08	—	—
	26	Wynagrodzenie kasyera	1.944	30	1.944	30	—	—
		Do przeniesienia . .	22.541 362.432	08 27	22.541 362.432	08 27	— —	— —

6. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
VII.		Z przeniesienia . .	362.432	27	362.432	27	—	—
			22.541	08	22.541	08	—	—
	27	Koszta komisyj programowych, inspekcyi i kolaudacyi	470	85	470	85	—	—
	28	Inne	473	45	473	45	—	—
		Suma rubryki VII..	23.485	38	23.485	38	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Urządzenie drogi holowniczej . . .	5.421	17	5.421	17	—	—
	30	Bagrowanie przekopów samoczynnych	17.725	63	17.725	63	—	—
	31	Urządzenie poideł i przewozów . .	596	85	596	85	—	—
	32	Korekcya ujść dopływów	—	—	—	—	—	—
	33	Objekty dodatkowe	207	70	207	70	—	—
	34	Stacyonowanie i odgraniczenie . .	984	65	984	65	—	—
	35	Pomiary hydrometryczne	6	—	6	—	—	—
	36	Zwrot kosztów sporządzenia projektu .	—	—	—	—	—	—
	37	Inne	5.979	85	5.979	85	—	—
		Suma rubryki VIII.	30.921	85	30.921	85	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	416.839	50	416.839	50	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot br. Brückmanowi nadpłaconej zaliczki	8	—	—	—	8	—
	2	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	482.632	58	196.248	47	286 384	11
		Suma wszystkich wydatków .	899.480	08	613.087	97	286.392	11
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasach zarządów budowy . . . . 5.267 K — g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów, budynków etc. . . . . 298.163 „ 35 „	—	—	303.430	35	—	—
		Razem .	—	—	916.518	32	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę i wiklinę . . .	3.777	55	3.777	55	—	—
	2	Odszkodowania	64	77	64	77	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	249	44	249	44	—	—
		Suma dochodów .	4.091	76	4.091	76	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	7.483	11	—	—
		Razem .	—	—	11.574	87	—	—

6. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		WYDATKI	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	11.574	87	—	—
		Razem .	—	—	11.574	87	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapasy: *a)* w gotówce w kasach zarządów budowy 5.267 K — g
   b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów etc. . . . . 298.163 „ 35 „ 303.430 K 35 g
2. Należytości czynne:
   a) zwrot zaliczki udzielonej Kasie chorych 170 K 80 g
   b) zwrot od c. k. Rządu kosztów regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem 13.174 „ 08 „ 13.344 „ 88 „

Suma stanu czynnego . . 316.775 K 23 g

Stan bierny.

1. Zwrot br. Brükmanowi nadpłaconej zaliczki . . 8 K — g
2. Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1908 . 286.384 „ 11 „ 286.392 „ 11 „

Czysty stan czynny . . 30.383 K 12 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas w gotówce w kasie krajowej . . . . . 11.574 K 87 g
Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 11.574 K 87 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 66.532/1909.

7. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru powyżej Kornalowic.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (Rubr. IX. poz. 11. wyd.)	98.818	75	98.818	75	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	98.818	75	98.818	75	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki danej na wydatki regulacyi Bystrzycy pod Stupnicą .	51	42	—	—	51	42
		Suma wszystkich dochodów .	98.870	17	98.818	75	51	42
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	98 818	75	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	272	29	272	29	—	—
	2	Wykop ziemi z odwozem do starych koryt	14.621	22	14.621	22	—	—
	5	Materyały i narzędzia	672	86	672	86	—	—
	6	Dozór robót	338	56	338	56	—	—
		Suma rubryki I. .	15.904	93	15.904	93	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	7	Budowle faszynowe: *a)* materyały, *b)* robocizna	31.209	76	31.209	76	—	—
	11	Dozór robót	786	24	786	24	—	—
		Suma rubryki II. .	31.996	—	31.996	—	—	—
III.		Wykupno gruntów:						
	12	Wykupno gruntów	1.758	25	1.758	25	—	—
	13	Odszkodowania za zniszczone plony .	388	38	338	38	—	—
	14	„ „ serwitut . . .	49	49	49	49	—	—
	15	Koszta komisyi i intabulacyi . . .	142	31	142	31	—	—
		Suma rubryki III. .	2.338	43	2.338	43	—	—
		Do przeniesienia . .	50.239	36	50.239	36	—	—

7. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru powyżej Kornalowic.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	50.239	36	50.239	36	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	20	Najem i utrzymanie lokalu kancelaryjnego	437	23	437	23	—	—
	21	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	275	68	275	68	—	—
	22	Przyrządy geodetyczne	1.321	58	1.321	58	—	—
	23	Koszta kierownika budowy . . .	6.916	53	6.916	53	—	—
	24	Wynagrodzenie płatnika	300	—	300	—	—	—
	25	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	67	82	67	82	—	—
	26	Inne drobne	510	70	510	70	—	—
		Suma rubryki V. .	9.829	54	9.829	54	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Zwrot kosztów sporządzenia projektu .	21.862	48	21.862	48	—	—
	30	Inne nieprzewidziane	87	44	87	44	—	—
		Suma rubryki VI. .	21.949	92	21.949	92	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	82.018	82	82.018	82	—	—
		b) **Przenośne**						
		Zaliczka na wydatki regulacyi Bystrzycy pod Stupnicą	51	42	51	42	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	82.070	24	82.070	24	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . . 10.860 K 99 g						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi . 5 887 „ 52 „	—	—	16.748	51	—	—
		Razem .	—	—	98.818	75	—	—

7. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru powyżej Kornalowic.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1.	Zapasy:	*a)*	gotówka w kasie zarządu . .					10.860	K	99	g
		b)	remanenta					—	„	—	„
			α) materyały . .	2.545	K	17	g				
			β) narzędzia i sprzęty	3.332	„	35	„				
			γ) budynki . .	10	„	—	„	5.887	„	52	„
										16.748	K 51 g
2.	Należytości czynne									51	„ 42 „
			Suma stanu czynnego . .							16.799	K 93 g
	Stan bierny									—	„ — „
			Czysty stan czynny . . .							16.799	K 93 g

LW. 66.536/1909.

8. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	40.400	—	40.400	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	40.400	—	40.400	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	4.180	91	4.180	91	—	—
	4	Rozmaite	935	35	935	35	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	85.916	26	85.916	26	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	85.916	26	85.916	26	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: *a)* w gotówce . . 113.759 K 08 g *b)* w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów, magazynu i baraku . . 10.034 „ 89 „	—	—	123.793	97	—	—
		Razem .	—	—	209.710	23	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe.	40.476	29	40.476	29	—	—
	10	Narzędzia	2.867	27	2.867	27	—	—
	11	Dozór robót	1.685	—	1.685	—	—	—
		Suma rubryki II. .	45.028	56	45.028	56	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami . .	2.840	91	2.840	91	—	—
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk . .	9.906	19	9.906	19	—	—
		Suma rubryki IV. .	12.747	10	12.747	10	—	—
		Do przeniesienia . .	57.775	66	57.775	66	—	—

8. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	57.775	66	57.775	66	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	89	14	89	14	—	—
	27	Odszkodowania za zniszczone kultury	159	—	159		—	—
		Suma rubryki V. .	248	14	248	14	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych . .	4.453	62	4.453	62	—	—
	30	„ objektów	1.342	10	1.342	10	—	—
	32	Straż rzeczna	2.029		2.029	—	—	
		Suma rubryki VI. .	7.824	72	7.824	72	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	7.390	—	7.390	—	—	—
	37	Płaca i dodatek budowlany prowadzącego budowę	24	16	24	16	—	—
	38	Inne drobne	2.037	65	2.037	65	—	—
		Suma rubryki VII. .	9.451	81	9.451	81	—	—
VIII.	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	75.300	33	75.300	33	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	75.300	33	75.300	33	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . . 965 K 83 g						
		w gotówce w kasie krajowej . . . . 124.613 „ 31 „						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów, magazynu i baraku . . . . 8.830 „ 76 „			134.409	90	—	—
		Razem .	—	—	209.710	23	—	—

8. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu . .	965 K 83 g		
„ „ krajowej . .	124.613 „ 31 „		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	8.830 „ 76 „		
Suma stanu czynnego . .		134.409 K 90 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		134.409 K 90 g	

LW. 62.161/1909.

9. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Dumnego.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki z lokacyi gotówki	389	78	389	78	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	389	78	389	78	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . . 11.693 K 37 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . . 153 „ 84 „	—	—	11.847	21	—	—
		Razem .	—	—	12 236	99	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.		Objekty	—	—	—	—	—	—
III.		Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
VI.		Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie krajowej . . . . 12.083 K 15 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . . 153 „ 84 „	—	—	12.236	99	—	—
		Razem .	—	—	12.236	99	—	—

9. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Dumnego.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	750	—	750	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) należytość zaległa . . 1.500 K						
		b) „ bieżąca . . 750 „	2.250	—	1 200	—	1.050	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3.000	—	1.950	—	1.050	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	
		Suma wszystkich dochodów .	3.000		1.950	—	1.050	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	124	66	—	—
		Razem .	—	—	2.074	66	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne	—	—	—		—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów	24	80	24	80	—	—
III.		Objekty	—	—	—	—	—	—
IV.		Odszkodowania za grunta	—	—	—	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	10	Utrzymanie strażników	480	—	480	—	—	—
	12	Rozmaite	343	97	343	97	—	—
		Suma rubryki V. .	823	97	823	97	—	—
VI.	13	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	1.185	89	1.185	89	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2.034	66	2.034	66	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru r. 1907	40	—	40	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	2 074	66	2.074	66	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	2.074	66	—	—

9. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Dumnego.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		C) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Odsetki z lokacyi gotówki	4	61	4	61	—	—
	2	Przeniesiona nadwyżka dochodów z funduszu konserwacyjnego	1.185	89	1.185	89	—	—
		Suma dochodów. .	1.190	50	1.190	50	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	138	38	—	—
		Razem .	—	—	1.328	88	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	1.328	88	—	—
		Razem .	—	—	1.328	88	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce w kasie krajowej . .	12.083 K 15 g		
b) w remanencie narzędzi i sprzętów .	153 „ 84 „	12.236 K 99 g	
Należytości czynne		— „ — „	
Suma stanu czynnego . .		12.236 K 99 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		12.236 K 99 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas w gotówce w kasie zarządu budowy	— K — g	
2. Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne . . .	1.050 „ — „	
Suma stanu czynnego . .	1.050 K — g	
Stan bierny	— „ — „	
Czysty stan czynny . .	1.050 K — g	

C) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w gotówce	1.328 K 88 g
Należytości czynne	— „ — „
Suma stanu czynnego . .	1.328 K 88 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	1.328 K 88 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 67.317/09.

10. Fundusz konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca poniżej Bogumiłowic.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	500	—	500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . 132 K 76 g						
		b) bieżące . . . . 500 „ — „	632	76	500	—	132	76
	3	Sprzedaż trawy	1.004	80	1.004	80	—	—
	4	Rozmaite	53	70	53	70	—	—
	5	Dotacya z funduszu rezerwowego .	735	37	735	37	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	2.926	63	2.793	87	132	76
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	2 926	63	2.793	87	132	76
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	138	71	—	—
		Razem .	—	—	2.932	58	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Dozór	—	—	—	—	—	—
II.		Straż rzeczna	690	—	690	—	—	—
III.		Robocizna i materyały:						
	1	Konserwacya rowów	1.190	66	1.190	66	—	—
	2	„ wałów	14	—	14	—	—	—
	3	„ objektów	301	44	301	44	—	—
		Suma rubryki III. .	1.506	10	1.506	10	—	—
IV.		Inne	317	73	317	73	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2.513	83	2.513	83	—	—
		Do przeniesienia . .	2.513	83	2.513	83		—

10. Fundusz konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca poniżej Bogumiłowic.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	2.513	83	2.513	83	—	—
V.		Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	—	—	—	—	—	—
		Razem .	2.513	83	2.513	83	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru z roku 1907	296	34	296	34		—
		Suma wszystkich wydatków .	2.810	17	2.810	17	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1908 w kasie zarządu budowy . . .	—	—	122	41	—	—
		Razem .	—	—	2.932	58	—	—
		B) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Nieużyta nadwyżka dochodów przeniesiona z funduszu konserwacyjnego	—	—	—	—	—	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	289	13	289	13	—	—
		Suma dochodów .	289	13	289	13	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	8.673	78	—	—
		Razem .	—	—	8.962	91	—	—
		WYDATKI.						
	1	Dotacya dla funduszu konserwacyjnego	735	37	735	37	—	—
		Suma wydatków .	735	37	735	37	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	8.227	54	—	—
		Razem .	—	—	8.962	91	—	—

10. Fundusz konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca poniżej Bogumiłowic.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w kasie zarządu budowy . . .	122 K 41 g	
Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne .	132 „ 76 „	
Suma stanu czynnego . .		255 K 17 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny. . .		255 K 17 g

B) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w w gotówce	8.227 K 54 g	
Stan bierny .	— „ — „	
Czysty stan czynny . . .		8.227 K 54 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce funduszu rezerwowego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 64.185/1909.

11. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki . .	5	62	5	62	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki udzielonej funduszowi konserwacyi na pokrycie niedoboru	109	85	109	85	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	115	47	115	47	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: *a)* w gotówce . . . 308 K 60 g *b)* w remanencie narzędzi i sprzętów . . 42 „ — „	—	—	350	60	—	—
		Razem .	—	—	466	07	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
II.		Budowa objektów:						
	10	Roboty ciesielskie i murarskie . .	142	83	142	83	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	38	Inne drobne	47	61	47	61	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	40	Budowa brodów	57	—	57	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	247	44	247	44	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	247	44	247	44	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: *a)* w gotówce w kasie krajowej . . . . 176 K 63 g *b)* w remanencie narzędzi i sprzętów . . 42 „ — „	—	—	218	63	—	—
		Razem .	—	—	466	07	—	—

11. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	500	—	500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne	500	—	500	—	—	—
	3	Sprzedaż trawy	1.031	—	1.031	—	—	—
	4	Rozmaite	41	60	41	60	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	2.072	60	2.072	60	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	2.072	60	2.072	60	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: w gotówce w kasie zarządu . .	—	—	55	20	—	—
		Razem .	—	—	2.127	80	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Dozór	—	—	—	—	—	—
II.		Straż wałowa	720	—	720	—	—	—
III.		Robocizna i materyały:						
	1	Konserwacya rowów	280	57	280	57	—	—
	2	„ wałów	14	—	14	—	—	—
	3	„ objektów	44	56	44	56	—	—
		Suma rubryki III. .	339	13	339	13	—	—
IV.		Inne	137	74	137	74	—	—
V.		Niezużyta nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	228	97	228	97	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.425	84	1.425	84	—	—
		b) **Przenośne.** Zwrot zaliczki funduszowi regulacyi na pokrycie niedoboru	109	85	109	85	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.535	69	1.535	69	—	—
		Do przeniesienia . .	1.535	69	1.535	69	—	—

11. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	1.535	69	1.535	69	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	592	11	—	—
		Razem .	—	—	2.127	80	—	—
		C) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Niezużyta nadwyżka dochodów z funduszu konserwacyjnego. . . .	228	97	228	97	—	—
	2	Odsetki z lokacyi gotówki. . . .	3	37	3	37	—	—
		Suma dochodów .	232	34	232	34	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1908	—	—	101	15	—	—
		Razem .	—	—	333	49	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	333	49	—	—
		Razem .	—	—	333	49	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce w kasie krajowej . . . 176 K 63 g
b) w remanencie narzędzi i sprzętów . . 42 „ — „ 218 K 63 g

Należytości czynne . . . . . — „ — „

Suma stanu czynnego . . . 218 „ 63 „

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . 218 K 63 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas w gotówce w kasie zarządu budowy . . . . . 592 K 11 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . 592 — 11 g

C) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w gotówce . . . . . 333 K 49 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . 333 K 49 g

12. Fundusz regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne — należytość za legła	6.211	66	—	—	6.211	66
	2	Odsetki z lokacyi gotówki	660	24	660	24	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	6.871	90	660	24	6.211	66
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów komisyjnych od Spółki wodnej	617	35	617	35	—	—
	2	Zwrot pożyczek udzielonych Spółce .	5 000	—	—	—	5.000	—
		Suma wszystkich dochodów .	12.489	25	1.277	59	11.211	66
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	19.657	01	—	—
		Razem .	—	—	20.934	60	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—3	Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
II.	5	Wykupno młynów	—	—	—	—	—	—
III.	14	Roboty ziemne	1.511	15	1.511	15	—	—
IV.	16-22	Mosty	—	—	—	—	—	—
V.	23-28	Konserwacya w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
VI.	29-34	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VII.	35	Nieprzewidziane	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.511	15	1.511	15	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.511	15	1.511	15	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce w kasie krajowej	—	—	19.423	45	—	—
		Razem .	—	—	20.934	60	—	—

12. Fundusz regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	500	—	500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . . 439 K 14 g						
		b) bieżące . . . . . 500 „ — „	939	14	493	85	445	29
	3	Dochód ze sprzedaży trawy . . .	2.986	20	2.986	20	—	
	4	Odszkodowania	147	—	147	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	4.572	34	4.127	05	445	29
		b) **Przenośne.**						
	1	Koszta egzekucyjne nadesłane dla c. k. Urzędu podatkowego w Rohatynie	11	—	11	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	4.583	34	4.138	05	445	29
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	4.138	05	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1	Roboty ziemne:						
		Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	1.031	38	1.031	38	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenia brzegów	280	34	280	34	—	—
	4	Obsiew wałów	413	35	413	35	—	—
		Suma rubryki II. .	693	69	693	69		—
III.		Objekty:						
	5	Szluzy i przepusty	186	40	186	40	—	—
	6	Mosty i brody	169	48	169	48	—	—
		Suma rubryki III. .	355	88	355	88	—	—
		Do przeniesienia . .	2.080	95	2.080	95	—	—

12. Fundusz regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	2.080	95	2.080	95	—	—
IV.	7—8	Odszkodowania	18	—	18	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	1.215	27	1.215	27	—	—
	10	„ strażników	745	60	745	60	—	—
	11	Narzędzia	8	40	8	40	—	—
	12	Rozmaite	43	60	43	60	—	—
		Suma rubryki V. .	2.012	87	2.012	87	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	4.111	82	4.111	82	—	—
VI.		Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	26	23	26	23	—	—
		Razem .	4.138	05	4.138	05	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	C. k. Urzędowi podatkowemu w Rohatynie zwrot kosztów egzekucyi .	11	—	—	—	11	—
		Suma wszystkich wydatków .	4.149	05	4.138	05	11	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	4.138	05	—	—
		C) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	336	04	336	04	—	—
	2	Nadwyżka dochodów z funduszu konserwacyjnego	26	23	26	23	—	—
		Suma dochodów .	362	27	362	27	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	10.305	26	—	—
		Razem .	—	—	10.667	53	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	10.667	53	—	—
		Razem .	—	—	10.667	53	—	—

12. Fundusz regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny

1. Zapas: w gotówce w kasie krajowej . . .		19.423 K 45 g	
2. Należytości czynne:			
a) zaległe datki konkurencyjne 6.211 K 66 g			
b) zwrot pożyczek udzielonych			
Spółce wodnej . . .	5.000 „ — „	11.211 „ 66 „	30.635 K 11 g
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny . . .			30.635 K 11 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	445 K 29 g

Stan bierny.

Zwrot kosztów egzekucyjnych c. k. Urzędowi podatkowemu w Rohatynie	11 „ — „
Czysty stan czynny . . .	434 K 29 g

C) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w gotówce w kasie krajowej	10 667 K 53 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	10.667 K 53 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w banku krajowym.

LW. 64.660/1909.

13. Fundusz regulacyi Gniłej Lipy sekcya środkowa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	5.773	35	5.773	35	—	—
	2	Rozmaite	2	70	2	70	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	5.776	05	5.776	05	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	5.776	05	5.776	05	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	228.583	20	—	—
		Razem .	—	—	234.359	25	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		Roboty ziemne:						
I.	1	Trasowanie i profilowanie	717	60	717	60	—	—
	2	Wykop ziemi nad wodą z odwozem na brzeg lub odkład	28.174	80	28.174	80	—	—
	4	Wykonanie nasypu dla podwyższenia brzegów	1.148	30	1.148	30	—	—
	5	Materyały i narzędzia	1.925	29	1.925	29	—	—
	6	Dozór robót	1.693	85	1.693	85	—	—
		Suma rubryki I. .	33.659	84	33.659	84	—	—
II.		Ubezpieczenie brzegów:						
	7	Ubezpieczenie brzegów płotkami . .	2.649	07	2.649	07	—	—
		Suma rubryki II. .	2.649	07	2.649	07	—	—
III.	10-12	Mosty	—	—	—	—	—	—
IV.	13-15	Zakłady do piętrzenia wody . . .	—	—	—	—	—	—
V.		Roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp: *a)* materyały, *b)* robocizna	56	51	56	51	—	—
		Suma rubryki V. .	56	51	56	51	—	—
		Do przeniesienia . .	36.365	42	36.365	42	—	—

13. Fundusz regulacyi Gniłej Lipy sekcya środkowa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	36.365	42	36.365	42	—	—
VI.		Wykupno gruntów:						
	17	Koszta komisyjne	65	75	65	75	—	—
	19	Odszkodowania za plony	934	97	934	97	—	—
	20	Koszta intabulacyjne	134	92	134	92	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.135	64	1.135	64	—	—
VII.		Wykupno młynów:						
	21	Koszta komisyjne	164	15	164	15	—	—
	22	Wykupno młynów	80.640	—	80.640	—	—	—
		Suma rubryki VII. .	80.804	15	80.804	15	—	—
VIII.		Konserwacya:						
	23	Płotki	211	20	211	20	—	—
	25	Czyszczenie łożyska i naprawa szkarp	1.224	65	1.224	65	—	—
	26	Straż rzeczna	697	—	697	—	—	—
		Suma rubryki VIII.	2.132	85	2.132	85	—	—
IX.		Zarząd:						
	27	Najem lokalu kancelaryjnego, obsługa i opał	592	—	592	—	—	—
	28	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	166	14	166	14	—	—
	29	Przyrządy geodetyczne	40	50	40	50	—	—
	30	Płaca kierownika budowy	5.752	—	5.752	—	—	—
	33	Inne wydatki	18	30	18	30	—	—
		Suma rubryki IX. .	6.568	94	6.568	94	—	—
X.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	34	Uregulowanie ujść małych dopływów	70	80	70	80	—	—
	35	Budowa nowych przepustów, szluz i mostów	281	75	281	75	—	—
	36	Budowa brodów i t. p.	1.446	51	1.446	51	—	—
	38	Koszta oznaczenia okręgu konkurencyjnego	34	60	34	60	—	—
	39	Inne nieprzewidziane	842	28	842	28	—	
		Suma rubryki X. .	2.675	94	2.675	94	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	129.682	94	129.682	94	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	129.682	94	129.682	94	—	—
		Do przeniesienia . .	129.682	94	129.682	94	—	—

13. Fundusz regulacyi Gniłej Lipy sekcya środkowa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	129.682	94	129.682	94	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		1. w kasie zarządu budowy. 8.776 K 39 g						
		2. w kasie krajowej . 93.374 „ 97 „ 102.151 K 36 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . 2.524 „ 95 „	—	—	104.676	31	—	—
		Razem .	—	—	234.359	25	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
1		Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	24	68	24	68	—	—
2		Dochód ze sprzedanej trawy . . .	68	50	68	50	—	—
3		Odszkodowania	57	20	57	20	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	150	38	150	38	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	150	38	150	38	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:	—	—	740	54	—	—
		Razem .	—	—	890	92	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
1		Zwrot kosztów komisyjnych c. k. Starostwa w Rohatynie w sprawie odgraniczenia starych koryt . . .	80	—	—	—	80	—
		Suma wydatków rzeczywistych	80	—	—	—	80	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	80	—	—	—	80	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	890	92	—	—
		Razem .	—	—	890	92	—	—

13. Fundusz regulacyi Gniłej Lipy sekcya środkowa.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapasy: *a)* w gotówce:			
w kasie zarządu budowy .	8.776 K 39 g		
w kasie krajowej	93.374 „ 97 „	102.151 K 36 g	
b) w remanencie narzędzi i sprzętów		2.524 „ 95 „	104.676 K 31 g
2. Należytości czynne			— „ — „
		Suma stanu czynnego . . .	104.676 K 31 g
Stan bierny			— „ — „
		Czysty stan czynny . . .	104.676 K 31 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas w gotówce		890 K 92 g
2. Należytości czynne		— „ — „
	Suma stanu czynnego . . .	890 K 92 g

Stan bierny.

Należytości bierne	80 „ — „
Czysty stan czynny . . .	810 K 92 g

UWAGA. Zapasy funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego w gotówce ulokowano w Banku krajowym łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący.

LW. 67.309/1909.

14. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny dolnej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne — należytość zaległa	34.977	—	10.500	—	24.477	—
	2	Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	74	67	74	67	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	55.051	67	10.574	67	24.477	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908. .	7.997	50	7.997	50	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	43.049	17	18 572	17	24.477	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . . . 139 K 27 g						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi . . . 541 „ 02 „	—	—	680	29	—	—
		Razem .	—	—	19.252	46	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—8	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	9—14	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
III.	15-18	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	22	Koszta intabulacyjne	71	58	71	58	—	—
V.		Konserwacya:						
	23	Utrzymanie rzeki	44	—	44	—	—	—
	24	„ rowów	975	92	975	92	—	—
	25	„ wałów	27	20	27	20	—	—
	26	„ budowli regulacyjnych .	812	62	812	62	—	—
	27	Straż rzeczna i wałowa	1.410	—	1.410	—	—	—
		Suma rubryki V. .	3.269	74	3.269	74	—	—
VI.		Zarząd:						
	29	Potrzeby kancelaryjne	50	—	50	—	—	—
	32	Koszta technicznego dozoru . . .	101	50	101	50	—	—
	33	Wynagrodzenie płatnika	100	—	100	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	251	50	251	50	—	—
		Do przeniesienia . .	3.592	82	3.592	82	—	—

14. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny dolnej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	3.592	82	3.592	82	—	—
VII.		Rozmaite:						
	42	Inne nieprzewidziane	93	62	93	62	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.686	44	3.686	44	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczek na pokrycie niedoboru	23.021	09	15.023	59	7.997	50
		Suma wszystkich wydatków .	26.707	53	18.710	03	7.997	50
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . . . 1 K 41 g						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi . . . 541 „ 02 „	—	—	542	43	—	—
		Razem .	—	—	19.252	46	—	—
		B) Fudusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	1.309	74	1.309	74	—	—
	2	Czynsz dzierżawny	3	10	3	10	—	—
	3	Odszkodowania	48	08	48	08	—	—
	4	Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	444	60	444	60	—	—
		Suma dochodów .	1.805	52	1.805	52	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	13.338	56	—	—
		Razem .	—	—	15.144	08	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zwrot kosztów podróży	27	20	27	20	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	15.116	88	—	—
		Razem .	—	—	15.144	08	—	—

14. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny dolnej.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:		
a) w gotówce w kasie zarządu . .	1 K 41 g	
b) w remanencie materyałów i narzędzi .	541 „ 02 „	542 K 43 g
2. Należytości czynne:		
Zaległe datki konkurencyjne		24.477 „ — „
Suma stanu czynnego . . .		25.019 K 43 g

b) **Stan bierny.**

Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1908	7.997 „ 50 „
Czysty stan czynny . . .	17.021 K 93 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	15.116 K 88 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	15.116 K 88 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 64.191/1909.

15. Fundusz regulacyi Kisieliny górnej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne należytość zaległa	14.618	19	7.079	86	7.538	33
	2	Odsetki z lokacyi kapitałów . . .	874	78	874	78	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	15.492	97	7.954	64	7 538	33
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	15.492	97	7.954	64	7.538	33
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		1. w kasie zarządu 74 K 75 g						
		2. „ krajowej 29.341 „ 60 „						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi — „ — „	—	—	29.416	35	—	—
		Razem .			37.370	99	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	366	75	366	75	—	—
	2	Wykop z łożysk potoków i rowów z odwozem na odkład	5.222	32	5.222	32	—	—
	7	Sprzęty i narzędzia . . . . » .	221	35	221	35	—	—
	8	Dozór robót ziemnych	301	—	301	—	—	—
		Suma rubryki I. .	6.111	42	6.111	42	—	—
II.		Budowa objektów:						
	9	Roboty ciesielskie	1.814	85	1.814	85	—	—
	10	„ murarskie	230	—	230	—	—	—
	12	„ ziemne w objektach . . .	109	70	109	70	—	—
		Suma rubryki II. .	2.154	55	2.154	55	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	17	Ubezpieczenie darniną	806	88	806	88	—	—
	18	„ faszynowe	3.375	07	3 375	07	—	—
		Suma rubryki III. .	4.181	95	4.181	95	—	—
		Do przeniesienia . .	12.447	92	12.447	92	—	—

15. Fundusz regulacyi Kisieliny górnej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	12.447	92	12.447	92	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	19	Wykupno gruntów pod koryta . .	783	61	783	61	—	—
	20	Odszkodowania	403	50	403	50	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.187	11	1.187	11	—	—
V.		Konserwacya:						
	27	Straż rzeczna i wałowa	360	—	360	—	—	—
VI.		Zarząd:						
	28	Najem lokalu kancelaryjnego . . .	40	—	40	—	—	—
	29	Potrzeby kancelaryjne	12	50	12	50	—	—
	32	Koszta technicznego dozoru budowy.	860	68	860	68	—	—
	34	Inne drobne zarządu	146	92	146	92	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.060	10	1.060	10	—	—
VII.		Rozmaite:						
	36	Budowa brodów	5	—	5	—	—	—
	39	Objekty dodatkowe	856	06	856	06	—	—
	40	Ubezpieczenie robotników	137	97	137	97	—	—
	42	Inne nieprzewidziane	200	84	200	84	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.199	87	1.199	87	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	16.255	—	16.255	—	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	16.255	—	16.255	—	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		1. w kasie zarządu 962 K 32 g						
		2. „ krajowej 19.447 „ 33 „						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi 706 „ 34 „	—		21.115	99	—	—
		Razem .	—	—	37.370	99	—	—

15. Fundusz regulacyi Kisieliny górnej.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce: *a)* w kasie zarządu .	962 K 32 g		
b) „ krajowej	19.447 „ 33 „		
w remanencie materyałów i narzędzi	706 „ 34 „	21.115 K 99 g	
2. Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne . . .		7.538 „ 33 „	
Suma stanu czynnego . . .		28.654 K 32 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . . .		28.654 K 32 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano wraz z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 62.803/1909.

16. Fundusz konserwacyi potoku Krzemienicy i Babulówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego:						
		a) bieżący . . . 5.000 K — g						
		b) kredyt na pokrycie niedoboru . . 2.000 „ — „	7.000	—	7.000	-	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . 415 „ 52 g						
		b) bieżące . . . 5.000 „ — „						
		c) kredyt na pokrycie niedoboru . . 2.000 „ — „	7.415	52	3.082	67	4 332	85
	3	Sprzedaż trawy	156	—	156	—	—	—
	4	Rozmaite	1	50	1	50	—	—
	5	Odszkodowania	43	88	43	88	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	14 616	90	10.284	05	4.332	85
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908	5.987	46	5 987	46	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	29 604	36	16.271	51	4.332	85
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . . 382 K 53 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . . 265 „ — „	—	—	647	53	—	—
		Razem .	—	—	16.919	04	—	—
		WYDATKI.						
I.		*a)* **Rzeczywiste.**						
	1	Roboty ziemne:						
		Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	2.365	51	2.365	51	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów darniami i płotkami	807	37	807	37	—	—
	4	Obsiew wałów	67	75	67	75	—	—
		Suma rubryki II. .	875	12	875	12	—	—
		Do przeniesienia . .	3.240	63	3.240	63	—	-

16. Fundusz konserwacyi potoku Krzemienicy i Babulówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	3.240	63	3.240	63	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluza i przepusty	4.933	45	4.933	45	—	—
	6	Mosty i brody	4	—	4	—	—	—
		Suma rubryki III. .	4.937	45	4.937	45	—	—
IV.		Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	1.050	01	1.050	01	—	
	10	„ strażników.	2 760	—	2.760	—	—	—
	11	Narzędzia	366	43	366	43	—	—
	12	Rozmaite	230	27	230	27	—	—
		Suma rubryki V. .	4.406	71	4.406	71	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	12.584	79	12.584	79	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	10.109	65	4.122	19	5.987	46
		Suma wszystkich wydatków .	22.694	44	16.706	98	5.987	46
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie zarządu . 146 K 56 g						
		„ krajowej . — „ — „						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . . 65 „ 50 „	—	—	212	06	—	—
		Razem .	—	—	16.919	04	—	—
		B) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki .	118	67	118	67	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	3.560	—	—	—
		Razem .	—	—	3.678	67	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .		—	3.678	67	—	—
		Razem .	—	—	3.678	67	—	—

16. Fundusz konserwacyi potoku Krzemienicy i Babulówki.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy: *a)* w gotówce w kasie zarządu .	146 K 56 g		
b) w remanencie narzędzi i sprzętów	65 „ 50 „	212 K 06 g	
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne . . .		4.332 „ 85 „	
Suma stanu czynnego . . .		4.544 K 91 g	

Stan bierny.

Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1908	5.987 „ 46 „
Czysty stan bierny . . .	1.442 K 55 g

B) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	3.678 K 67 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	3.678 K 67 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 67.315/1909.

17. Fundusz zabudowania potoku Krzemionki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	30.000	—	30.000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	30.000	—	30.000	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	992	54	992	54	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—		—
		Suma dochodów rzeczywistych	60.992	54	60.992	54	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	60.992	54	60.992	54	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce.						
		1. w kasie zarządu budowy . 2.798 K 72 g						
		2. w kasie krajowej . . . 20.155 „ 48 „						
		b) w remanencie:						
		1. materyałów . 184 „ 50 „						
		2. narzędzi i sprzętów . . 703 „ 70 „	—	—	23.842	40	—	—
		Razem .	—	—	84.834	94	—	
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	50	20	50	20	—	—
	3	Wykop	4.136	02	4.136	02	—	—
	4	Materyały i narzędzia	270	—	270	—	—	—
		Suma rubryki I. .	4.456	22	4.456	22	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	6	Roboty ziemne	112	50	112	50	—	—
	7	Roboty faszynowe: *a)* materyały, *b)* robocizna	4.135	87	4.135	87	—	—
	8	Roboty z drzewa: *a)* materyały, *b)* robocizna	2.423	30	2.423	30	—	—
	9	Roboty kamienne: *a)* materyały, *b)* robocizna	146	95	146	95	—	—
	10	Plantowanie i rozwożenie	816	32	816	32	—	—
	11	Narzędzia i sprzęty	42	10	42	10	—	—
	12	Nadzór	510	—	510	—	—	—
		Suma rubryki II. .	8.187	04	8.187	04	—	—
		Do przeniesienia . .	12.643	26	12.643	26	—	—

17. Fundusz zabudowania potoku Krzemionki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	12.643	26	12.643	26	—	—
III.		Budowa objektów:						
	13	Roboty ziemne	1.466	40	1.466	40	—	—
	14	Roboty faszynowe: *a)* materyały, *b)* robocizna	702	15	702	15	—	—
	16	Roboty kamienne: *a)* materyały, *b)* robocizna	20.402	75	20.402	75	—	—
	18	Narzędzia i sprzęty	286	80	286	80	—	—
	19	Nadzór	351	—	351	—	—	—
		Suma rubryki III. .	23.209	10	23.209	10	—	—
IV.		Roboty uzupełniające:						
	20	Szkarpowanie	649	49	649	49	—	—
	21	Grodzenie szkarp: *a)* materyały, *b)* robocizna	2.127	36	2.127	36	—	—
	22	Zadarnienie szkarp: *a)* materyały, *b)* robocizna	249	11	249	11	—	—
	23	Zalesienie szkarp: *a)* materyały, *b)* robocizna	396	70	396	70	—	—
	24	Odwodnienie szkarp: *a)* materyały, *b)* robocizna	9	60	9	60	—	—
	25	Ogrodzenie kultur: *a)* materyały, *b)* robocizna	487	20	487	20	—	—
	26	Narzędzia i sprzęty	5	60	5	60	—	—
	27	Nadzór	340	—	340	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	4.265	06	4.265	06	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	28	Koszta komisyjne	35	77	35	77	—	—
	29	Odszkodowania za zniszczone kultury	95	—	95	—	—	—
		Suma rubryki V. .	130	77	130	77	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	33	Naprawa budowli regulacyjnych . .	280	79	280	79	—	—
	36	Nadzór zabudowań	240	—	240	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	520	79	520	79	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	37	Najem lokalu na kancelaryę . . .	480	—	480	—	—	—
	38	Przybory kancelaryjne	123	79	123	79	—	—
	39	Przyrządy miernicze	35	—	35	—	—	—
	40	Koszta kierownictwa budowy . . .	3.338	—	3.338	—	—	—
	41	Inne drobne wydatki	937	23	937	23	—	—
		Suma rubryki VII. .	4.914	02	4.914	02	—	—
		Do przeniesienia . .	45.683	—	45.683	—	—	—

17. Fundusz zabudowania potoku Krzemionki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	45.683	—	45.683	—	—	—
VIII		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Budowa ramp przejazdowych . . .	176	—	176	—	—	—
	43	Budowa dróg i przechodów . . .	297	33	297	33	—	—
	44	Budowa dodatkowych objektów: *a)* materyały, *b)* robocizna	105	—	105	—	—	—
		Suma rubryki VIII.	578	33	578	33	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	46.261	33	46.261	33	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	46.261	33	46.261	33	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		1. w kasie zarządu budowy . 5.845 K 83 g						
		2. w kasie krajowej . . 31.088 „ 18 „						
		b) w remanencie:						
		1. materyałów . 660 „ — „						
		2. narzędzi i sprzętów. . . 979 „ 60 „	—	—	38.573	61	—	—
		Razem .	—	—	84.834	94	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapas z końcem roku 1908:			
a) w gotówce w kasie zarządu budowy .	5.845 K 83 g		
b) „ „ krajowej . .	31.088 „ 18 „		
c) w remanencie materyałów . . .	660 „ — „		
d) „ narzędzi i sprzętów .	979 „ 60 „	38.573 K	61 g
2. Należytości czynne		— „	— „
	Suma stanu czynnego . . .	38.573 K	61 g
Stan bierny.		— „	— „
	Czysty stan czynny . . .	38.573 K	61 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 62.163/1909.

18. Fundusz osuszenia bagien łańcucko-jarosławskich.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od lokowanych kapitałów .	70	05	70	05	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	70	05	70	05	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Odszkodowania pobrane za Spółkę wodną	24	—	24	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	94	05	94	05	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		1. W gotówce:						
		w kasie zarządu . — K — g						
		„ krajowej 2.797 „ 64 „						
		2. W remanencie materyałów i narzędzi 4.676 „ 51 „	—	—	7.474	15	—	—
		Razem .	—	—	7.568	20	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	13	—	13	—	—	—
	2	Wykop z odwozem na wał . . .	453	16	453	16	—	—
	3	Materyały i narzędzia	9	05	9	05	—	—
	4	Dozór robót	227	93	227	93	—	—
		Suma rubryki I. .	703	14	703	14	—	—
II.		Ubezpieczenie brzegów:						
	5	Grodzenie płotków	87	—	87	—	—	—
	7	Darniowanie	102	04	102	04	—	—
		Suma rubryki II. .	189	04	189	04	—	—
III.		Budowa objektów:						
	10	Rozmaite	624	75	624	75	—	—
IV.	11-14	Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	20	Koszta podróży	245	20	245	20	—	—
	21	Wynagrodzenie płatnika	50	—	50	—	—	—
	23	Inne	36	—	36	—	—	—
		Suma rubryki V. .	331	20	331	20	—	—
		Do przeniesienia . .	1.848	13	1.848	13	—	—

*

18. Fundusz osuszenia bagien łańcucko-jarosławskich.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	1.848	13	1.848	13	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	24	Czyszczenie rowów	191	55	191	55	—	—
	25	Naprawa szkarp	111	20	111	20	—	—
	27	Budowa objektów dodatkowych . .	99	20	99	20	—	—
	29	Korekcya ujść rowów bocznych . .	223	85	223	85	—	—
	33	Kataster konkurencyjny	26	20	26	20	—	—
		Suma rubryki VI .	652	—	662	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2.500	13	2.500	13	—	—
		***b)* Przenośne.**						
	1	Odszkodowania przypadające do zwrotu Spółce wodnej	50	—	—	—	50	—
		Suma wszystkich wydatków .	2.550	13	2.500	13	50	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		1. W gotówce:						
		a) w kasie zarządu — K — g						
		b) „ krajowej 391 „ 56 „						
		2. W remanencie materyałów i narzędzi 4.676 „ 51 „	—	—	5.068	07	—	—
		Razem .	—	—	7.568	20	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu . . .	— K — g		
„ krajowej . .	391 „ 56 „		
b) w remanencie materyałów i narzędzi .	4.676 „ 51 „	5.068 K 07 g	
Suma stanu czynnego . . .			5.068 K 07 g

Stan bierny.

Odszkodowania przypadające Spółce wodnej	50 „ — „
Czysty stan czynny . . .	5.018 K 07 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 66.530/1909.

19. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne — należytość zaległa	8.205	94	278	—	7.927	94
	2	Odsetki z lokacyi gotówki. . . .	19	74	19	74	—	—
		Suma dochodów rzeczywitych.	8.225	68	297	74	7.927	94
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	8.225	68	297	74	7.927	94
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		1. W gotówce w kasie krajowej . . . 507 K 70 g						
		2. W efektach . . 476 „ 86 „						
		3. W remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 1.492 „ 34 „	—	—	2.476	90	—	—
		Razem .	—	—	2.774	64		—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—5	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	6—10	Budowle regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	11-14	Konserwacya w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
IV.	15-21	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
V.	22-26	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908;						
		1. W gotówce w kasie krajowej . . . 805 K 44 g						
		2. W efektach . . 476 „ 86 „						
		3. W remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 1.492 „ 34 „	—	—	2.774	64	—	—
		Razem .	—	—	2.774	64	—	—

19. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	2.000	—	2.000	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . . 1.390 K						
		b) bieżące . . . . . 2.000 „	3.390	—	1.590	—	1.800	—
	3	Dochody ze sprzedaży trawy . . .	4.811	30	4.811	30	—	—
	4	„ „ „ wikliny . .	2.705	44	2.705	44	—	—
	5	Odsetki z lokacyi gotówki	27	13	27	13	—	—
	6	Rozmaite i odszkodowania. . . .	285	62	285	62	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	13.219	49	11.419	49	1.800	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na koszty wycięcia wikliny i sośniny	1.000	—	—	—	1.000	—
	2	Zwrot zaliczki z funduszu konserwacyjnego Wisły i Sanu	189	25	189	25	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	14.408	74	11.608	74	2.800	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 158 K 47 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 119 „ 90	—	—	278	37	—	—
		Razem .	—	—	11.887	11	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	48	60	48	60	—	—
	2	Naprawa wałów	58	70	58	70	—	—
		Suma rubryki I. .	107	30	107	30	—	—
II.		Ubezpieczenie:						
	3	Ubezpieczenie brzegów	61	80	61	80	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluzy i przepusty: *a)* materyały, *b)* robocizna	141	20	141	20	—	—
	6	Mosty i brody: *a)* materyały, *b)* robocizna	171	38	171	38	—	—
		Suma rubryki III. .	312	58	312	58	—	—
		Do przeniesienia . .	481	68	481	68	—	—

19. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	481	68	481	68	—	—
IV.	7—8	Odszkodowania za grunta	—	—	—	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Wynagrodzenie konduktora . . .	1.175	20	1.175	20	—	—
	9a)	Utrzymanie strażników	1.871	—	1.871	—	—	
	10	Narzędzia	—	—	—	—	—	—
	11	Rozmaite	1.176	91	1.167	07	9	84
		Suma rubryki V. .	4.223	11	4.213	27	9	84
		Suma wydatków rzeczywistych	4.704	79	4.694	95	9	84
	12	Nieużyta nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego .	7.064	68	7.064	68	—	—
		Razem .	11.769	47	11.759	63	9	84
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	11.769	47	11.759	63	9	84
		Zapas z końcem roku 1908:						
		1. W gotówce w kasie zarządu budowy . 7 K 58 g						
		2. W remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 119 „ 90 „	—	—	127	48	—	—
		Razem .	—	—	11.887	11	—	—
		C) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Nadwyżka nieużytych dochodów funduszu konserwacyjnego za rok 1908	7.064	68	7.064	68	—	—
	2	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	166	17	166	17	—	—
		Suma dochodów .	7.230	85	7.230	85	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	4.985	05	—	—
		Razem .	—	—	12.215	90	—	—
		WYDATKI.						
	1	Reszta kosztów naprawy wału wstecznego Osy	151	51	151	51	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	12.064	39	—	—
		Razem .	—	—	12.215	90	—	—

19. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

a) **Stan czynny.**

1. Zapasy:	*a)* w gotówce w kasie krajowej . .	805 K 44 g		
	b) w efektach	476 „ 86 „		
	c) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	1.492 „ 34 „	2.774 K 64 g	
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne . . .			7.927 „ 94 „	
	Suma stanu czynnego . . .		10.702 K 58 g	
b) **Stan bierny**			— „ — „	
	Czysty stan czynny . . .		10.702 K 58 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

a) **Stan czynny.**

1. Zapasy:	*a)* w gotówce w kasie zarządu budowy	7 K 58 g		
	b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	119 „ 90 „	127 K 48 g	
2. Należytości czynne:				
	a) reszta datku konkurencyjnego za rok 1908	1.800 K — g		
	b) zwrot zaliczki na koszta wycięcia wikliny	1.000 „ — „	2.800 „ — „	
	Suma stanu czynnego . . .		2.927 K 48 g	

b) **Stan bierny.**

1. Niepodniesiony przez gminę Gorczyce datek konkurencyjny na budowę plebanii		9 „ 84 „
Czysty stan czynny . . .		2.917 K 64 g

C) Fundusz rezerwowy.

a) **Stan czynny.**

Zapas w gotówce w kasie krajowej	12.064 K 39 g
b) **Stan bierny**	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	12.064 K 39 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano wraz z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 66.538/1909.

20. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	30.000	—	30.000	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	30.000	—	30.000	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	4.083	97	4.083	97	—	—
	4	Rozmaite	2.444	21	2.444	21	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	66.528	18	66.528	18	—	—
		a) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	66.528	18	66.528	18	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: *a)* w gotówce . . 104.632 K 49 g *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 1.883 „ 61 „	—	—	106.516	10	—	—
		Razem .	—	—	173.044	28	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	211	43	211	43	—	—
	2	Wykop z łożyska z odwozem na wał	577	40	577	40	—	—
	3	Materyały i narzędzia do robót ziemnych	76	32	76	32	—	—
	4	Dozór	247	98	247	98	—	—
		Suma rubryki I. .	1.113	13	1.113	13	—	—
II.		Budowle regulacyjne:						
	5	Materyały	15.945	05	15 945	05	—	—
	6	Robocizna	3.339	—	3.339	—	—	—
	7	Zasadzanie odsypisk.	484	66	484	66	—	—
	8	Narzędzia	213	59	213	59	—	—
	9	Dozór	1.800	—	1.800	—	—	—
		Suma rubryki II. .	21.782	30	21.782	30	—	—
III.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	10	Naprawa uszkodzonych budowli regulacyjnych	2 796	20	2.796	20	—	—
	11	Straż rzeczna	1.048	32	1 048	32	—	—
		Suma rubryki III. .	3.844	52	3.844	52	—	—
		Do przeniesienia . .	26.739	95	26.739	95	—	

20. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	26.739	95	26.739	95	—	—
IV.		Koszta zarządu:						
	12	Najem lokalu.	230	—	230	—	—	—
	13	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	74	09	74	09	—	—
	15	Pobory c. k. kierownika budowy . .	7.086	—	7.086	—	—	—
	16	Inne drobne	588	80	588	80	—	—
		Suma rubryki IV. .	7.978	89	7.978	89	—	—
V.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	18	Nieprzewidziane budowle regulacyjne	1.738	63	1.738	63	—	—
	19	Inne	19	49	19	49	—	
		Suma rubryki V. .	1.758	12	1.758	12	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	36.476	96	36.476	96	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	36.476	96	36.476	96	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie krajowej 131.751 K 03 „						
		w kasie zarządu 1.523 „ 12 g						
		b) w remanencie materyałów . . . 1.789 „ 41 „						
		c) w remanencie narzędzi i sprzętów 1.503 „ 76 „	—	—	136.567	32	—	—
		Razem .	—	—	173.044	28	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	126	63	126	63	—	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	140	53	140	53	—	—
		Suma dochodów .	267	16	267	16	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	4.216	18	—	—
		Razem .	—	—	4.483	34	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	4.483	34	—	—
		Razem .	—	—	4.483	34	—	—

20. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce: w kasie zarządu . . .	1.523 K 12 g		
w kasie krajowej . .	131.751 „ 03 „	133.274 K 15 g	
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . .		3.293 „ 17 „	
Suma stanu czynnego . . .		136.567 K 32 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		136.567 K 32 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce		4.483 K 34 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		4.483 K 34 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 62.801/1909.

21. Fundusz konserwacyi zabudowania potoku górskiego Michałów.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
	1	Datki konkurencyjne	—	—	—	—	—	—
	2	Datek z krajowego funduszu drogowego	—	—	—	—	—	—
	3	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	48	72	48	72	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	48	72	48	72	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	1.461	39	—	—
		Razem .	—	—	1.510	11	—	—
		WYDATKI.	—	—	—	—	—	—
		Zapas w gotówce w kasie krajowej z końcem roku 1908	—	—	1.510	11	—	—

UWAGA. 1. Stan majątku funduszu z końcem roku 1908 wynosi jak wyżej wykazano w gotówce . . . . . 1.510 K 11 g

2. Zapas powyższy ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 64.187/1909.

22. Fundusz zabudowania dobr w Mikołajowie nad Dniestrem.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od kapitałów lokowanych .	305	21	305	21	—	—
	2	Rozmaite	104	57	104	57	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	409	78	409	78	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	409	78	409	78	—	
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 11.644 K 67 g						
		b) w remanencie inwentarza . . 350 „ 95 „	—		11.995	62		—
		Razem .	—	—	12.405	40	—	
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	4	Materyały i narzędzia	119	09	119	09	—	—
II.	5—11	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	26	Wykupno gruntów	1.460	—	1.460	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych . .	98	—	98	—	—	—
	30	„ objektów	21	20	21	20	—	—
	31	Odnowienie kultur	1.117	87	1.117	87		—
	32	Straż rzeczna	260	—	260	—	—	
		Suma rubryki VI. .	1 497	07	1.497	07	—	—
		Do przeniesienia . .	3.076	16	3.076	16	—	—

22. Fundusz zabudowania debr w Mikołajowie nad Dniestrem.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	3.076	16	3.076	16	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	340	—	340	—	—	—
	38	Inne drobne	59	80	59	80	—	—
		Suma rubryki VII. .	399	80	399	80	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	41	Budowa dodatkowych objektów . .	773	17	773	17	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	4.249	13	4.249	13	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	4.249	13	4.249	13	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . 822 K 03 g w kasie krajowej 7.314 „ 24 „						
		b) w remanencie inwentarza. . . 20 „ — „	—	—	8.156	27	—	—
		Razem .	—	—	12.405	40	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy . . .	822 K 03 g		
w kasie krajowej . .	7.314 „ 24 „	8.136 K 27 g	
b) w remanencie inwentarza		20 „ — „	
Suma stanu czynnego . . .			8.156 K 27 g
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny . . .			8.156 K 27 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 65.589/1909.

23. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	80.000	—	80.000	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	80.000	—	80.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne: *a)* należytość zaległa 120.000 K — g *b)* „ bieżąca 40.000 „ — „	160.000	—	140.000	—	20.000	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	7.373	72	7.373	72	—	—
	5	Rozmaite	1.044	77	1.044	77	—	
		Suma dochodów rzeczywistych	328.418	49	308.418	49	20.000	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów zawiązania Spółki wodnej	600	—	—	—	600	—
	2	Zwrot kaucyi od c. k. Dyr. okręgu skarbowego w Samborze . . .	156	—	—	—	156	—
		Suma wszystkich dochodów .	329.174	49	308.418	49	20.756	—
		Zapas z początkiem roku 1908: *a)* w gotówce . . 115.323 K 53 g *b)* w remanencie: materyałów 58.144 K 96 g narzędzi i sprzętów 21.365 „ 48 „ 79.510 „ 44 „	—	—	194.833	97	—	—
		Razem .	—	—	503.252	46	—	—
		WYDATKI.						
I.		*a)* **Rzeczywiste.**						
		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	1.363	47	1.363	47	—	—
	2	Przygotowanie terenu pod wały .	259	78	259	78	—	—
	3	Karczowanie	173	94	173	94	—	—
	4	Wykop z kanałów i rowów z odwozem na wał	28.689	05	28.689	05	—	—
	5	Wykonanie nasypu	2.246	34	2.246	34	—	—
	8	Materyały i narzędzia	1.496	86	1.496	86	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	2 767	80	2.767	80	—	—
		Suma rubryki I. .	36.997	24	36.997	24	—	—
		Do przeniesienia . .	36.997	24	36.997	24	—	—

23. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	36.997	24	36.997	24	—	—
II.		Roboty ubezpieczające:						
	10	Płotki: *a)* materyały, *b)* robocizna .	1.735	13	1.735	13	—	—
	12	Obsiew szkarp wałów	238	23	238	23	—	—
		Suma rubryki II. .	1.973	36	1.973	36	—	—
III		Budowa objektów:						
		A) Mosty, jazy, śluzy, przepusty i brody.						
	14	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* narzędzia	12.732	48	12.732	48	—	—
	15	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* narzędzia	1.137	53	1.137	53	—	—
	16	Roboty kowalskie	819	10	819	10	—	—
	17	„ rozmaite: *a)* ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenie dodatkowe	12.763	98	12.763	98	—	—
	18	Dozór budowy objektów	1.068	50	1.068	50	—	—
		B) Domy strażnicze.						
	19	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* narzędzia	823	32	823	32	—	—
	20	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* narzędzia	3.488	24	3.488	24	—	—
	21	Roboty dodatkowe: *a)* materyały, *b)* narzędzia	2.360	25	2.360	25	—	—
		Suma rubryki III..	35.193	40	35.193	40	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	23	Wykupno gruntów	2.460	66	2.460	66	—	—
	24	Odszkodowania za serwitut . . .	2 586	89	2.586	89	—	—
	25	„ „ plony	12	—	12	—	—	—
	27	Koszta intabulacyi	4	20	4	20	—	—
		Suma rubryki IV. .	5.063	75	5.063	75	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	28	Naprawa: *a)* szkarp, wałów, rowów, *b)* ubezpieczeń	747	54	747	54	—	—
	29	Naprawa objektów	79	43	79	43	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa	1.004	49	1.004	49	—	—
		Suma rubryki V. .	1 831	46	1.831	46	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	858	31	858	31	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	280	12	280	12	—	—
	35	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy .	12.067	74	12 067	74	—	—
		Do przeniesienia . .	13.206 81.059	17 21	13.206 81.059	17 21	— —	— —

23. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
VI.		Z przeniesienia . .	81.059	21	81.059	21	—	—
			13.206	17	13.206	17	—	—
	36	Wynagrodzenie kasyera	650	—	650	—	—	—
	37	Inne	1.003	64	1.003	64	—	—
		Suma rubryki VI. .	14.859	81	14.859	81	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	41	Objekty	58	90	58	90	—	—
	43	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	16	—	16	—	—	—
	44	Inne	3.535	46	3.535	46	—	—
		Suma rubryki VII.	3.610	36	3.610	36	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	99.529	38	99.529	38	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucya c. k. Dyrekcyi okręgu skarbowego w Samborze	156	—	156	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	99.685	38	99.685	38	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: *a)* w gotówce: 1. w kasie zarządu 16.339 K 06 g 2. w kasie krajowej 212.932 „ 27 „ 229.271 K 33 g *b)* w remenencie: 1. materyałów 114.341 K 22 g 2. narzędzi i sprzętów 59.954 „ 53 „ 174 295 „ 75 „	—	—	403.567	08	—	—
		Razem .	—	—	503.252	46	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Dochód za sprzedaną trawę . . .	908	48	908	48	—	—
	2	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	21	33	21	33	—	—
		Suma dochodów .	929	81	929	81	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	559	—	—	—
		Razem .	—	—	1.488	81	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	1.488	81	—	—
		Razem .	—	—	1.488	81	—	—

23. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

A) Fundusz kolmatacyi.

Stan czynny.

1. Zapasy:			
a) w gotówce:			
w kasie zarządu . .	16.339 K 06 g		
„ krajowej . .	212.932 „ 27 „	229.271 K 33 g	
b) w remanencie:			
materyałów . . .	114.341 K 22 g		
narzędzi i sprzętów .	59.954 „ 53 „	174.295 „ 75 „	403.567 K 08 g
2. Należytości czynne:			
1. Zaległe datki konkurencyjne z roku 1908 . .	20.000 K — g		
2. Zwrot kosztów zawiązania Spółki wodnej . . .	600 „ — „		
3. Zwrot kaucyi od c. k. Dyrekcyi okręgu skarbowego w Samborze	156 „ — „		20.756 „ — „
	Suma stanu czynnego . . .		424.323 K 08 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . . .		424.323 K 08 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas w gotówce	1.488 K 81 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	1.488 K 81 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano wraz z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 67.303/1909.

24. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Rozmaite	25	—	25	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	25	—	25	—	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	25	—	25	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . . . 104 K 91 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . . . . 60 „ — „	—	—	164	91	—	—
		Razem .	—	—	189	91	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.		Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.		Budowa objektów.	—	—	—	—	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	23	Zadarnienie stoków	7	20	7	20	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	32	Straż rzeczna.	96	—	96	—	—	—
VII.		Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VIII		Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	103	20	103	20	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	103	20	103	20	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie krajowej . . . . . 26 K 71 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . . . . . 60 „ — „	—	—	86	71	—	—
		Razem .	—	—	189	91	—	—

24. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. *a)* w gotówce w kasie krajowej	26 K 71 g			
b) w remanencie narzędzi i sprzętów	60 „ — „		86 K 71 g	
2. Należytości czynne			— „ — „	
Suma stanu czynnego . . .			86 K 71 g	
Stan bierny			— „ — „	
Czysty stan czynny. . . .			86 K 71 g	

LW. 64.189/1909.

25. Fundusz regulacyi Nowego Brnia z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu państwowego . .	20.539	29	20.539	29	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) należytość zaległa 23.295 K 50 g						
		b) „ bieżąca 23.963 „ — „	47.258	50	8.000	—	39.258	50
	3	Odsetki z lokacyi gotówki	418	16	418	16	—	—
	4	Rozmaite	29	98	29	98	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	68.245	93	28.987	43	39.258	50
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot kosztów leczenia: należytość zaległa . 99 K 22 g						
		„ odpisana do LW. 36.360/1908 99 „ 22 „	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	68.245	93	28.987	43	39.258	50
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 15.751 K 59 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów 1.469 „ — „	—	—	17.220	59	—	—
		Razem .	—	—	46.208	02	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	515	05	515	05	—	—
	5	Wykop z łożysk z odwozem na brzeg	4.379	78	4.379	78	—	—
	8	Materyały i narzędzia	401	39	401	39	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	1.625	60	1.625	60	—	—
		Suma rubryki I. .	6.921	82	6.921	82	—	—
II.		Roboty dodatkowe i ubezpieczenia:						
	10	Obsiew szkarp i bankietów:						
		a) materyały	208	42	208	42	—	—
		b) robocizna	2	80	2	80	—	—
		Do przeniesienia . .	211	22	211	22	—	—
			6.921	82	6.921	82	—	—

25. Fundusz regulacyi Nowego Brnia z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
II.		Z przeniesienia . .	6.921	82	6.921	82	—	—
			211	22	211	22	—	—
	11	Darniowanie szkarp:						
		a) materyały	362	30	362	30	—	—
		b) robocizna	1.455	40	1.455	40	—	
	12	Płotki:						
		a) materyały	3.791	70	3.791	70	—	—
		b) robocizna	1.277	60	1.277	60	—	—
	13	Opaski, tamy i poprzeczki faszynowe:						
		a) materyały	4.651	20	4.651	20	—	—
		b) robocizna	1.767	80	1.767	80	—	—
		Suma rubryki II. .	13.517	22	13.517	22	—	—
III.		Budowa objektów:						
	16	Roboty ziemne	16	—	16	—	—	—
	17	Odlewanie wody	1	50	1	50	—	—
	19	Roboty murarskie:						
		a) materyały	1.465	58	1.465	58	—	—
		b) robocizna	646	44	646	44	—	—
	20	Roboty kowalskie	3	—	3	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.132	52	2.132	52	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	23	Koszta komisyi i intabulacyi . . .	61	80	61	80	—	—
	26	Odszkodowania za grunta pod rowy .	46	69	46	69	—	—
		Suma rubryki IV. .	108	49	108	49	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Czyszczenie i naprawa łożysk . . .	2.121	80	2.121	80	—	—
	30	Naprawa wałów	68	75	68	75	—	—
	31	„ objektów	815	86	815	86	—	—
	32	Straż rzeczna i wałowa	2.700	—	2.700	—	—	—
	33	Ratunek powodziowy	39	60	39	60	—	
		Suma rubryki V. .	5.746	01	5.746	01	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	34	Najem i utrzymanie lokalu na kancelaryę	36	48	36	48	—	—
	35	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne . .	94	23	94	23	—	—
		Do przeniesienia . .	130	71	130	71	—	
			28.426	06	28.426	06	—	—

25. Fundusz regulacyi Nowego Brnia z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
VI.		Z przeniesienia . .	28.426	06	28.426	06	—	—
			130	71	130	71	—	—
	38	Kierownik budowy	1.433	10	1.433	10	—	—
	40	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	59	66	59	66	—	—
	41	„ opracowania projektów . .	832	83	832	83	—	—
	42	Różne drobne wydatki	3	30	3	30	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.459	60	2.459	60	—	—
VII.		Nieprzewidziane:						
	43	W dziale robót ziemnych	45	20	45	20	—	—
	44	„ „ dodatkowych . . .	25	—	25	—	—	—
	45	„ budowy objektów . . .	499	05	499	05	—	—
	46	Różne inne	405	25	405	25	—	—
	47	Kasa chorych i zakład ubezpieczeń .	263	78	263	78	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.238	28	1.238	28	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	32.123	94	32.123	94	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	32.123	94	32.123	94	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie krajowej 12.124 K 08 g						
		„ zarządu 1 „ — „						
		b) w remanentach materyałów i narzędzi 1.959 „ — „	—	—	14.084	08	—	—
		Razem .	—	—	46.208	02	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży trawy	1.168	64	1.168	64	—	—
	2	„ „ wikliny	40	30	40	30	—	—
	3	Odszkodowania:						
		a) zaległe . . . . 23 K 50 g						
		b) bieżące . . . . 298 „ 70 „	322	20	298	70	23	50
	4	Odsetki z lokacyi gotówki	533	28	533	28	—	—
		Suma dochodów .	2.064	42	2.040	92	23	50
		Zapas kasowy z początkiem roku 1908	—	—	15.998	56	—	—
		Razem .	—	—	18.039	48	—	—

25. Fundusz regulacyi Nowego Brnia z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		WYDATKI	—	—	—	—	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1908 .	—	—	18.039	48	—	—
		Razem .	—	—	18.039	48	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas: 1. *a)* w gotówce: w kasie krajowej	12.124 K 08 g		
b) w kasie zarządu	1 „ — „	12.125 K 08 g	
2. w remanentach materyałów i narzędzi		1.959 „ — „	14.084 K 08 g
2. Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne			39.258 „ 50 „
Suma stanu czynnego . . .			53.342 K 58 g
Stan bierny.			— „ — „
Czysty stan czynny . . .			53.342 K 58 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce	18.039 K 48 g	
2. Należytości czynne	23 „ 50 „	18.062 K 98 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		18.062 K 98 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 63.145/1909.

26. Fundusz regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	128.222	—	128.222	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	128.220	—	128.220	—	—	—
	3	Datek z państwowej dotacyi wodnej:						
		a) należytość zaległa . . 22.055 K						
		b) „ bieżąca . . 32.055 „	64.110	—	64.110	—	—	—
	4	Datki konkurencyjne:						
		a) należytości zaległe . . 32.055 K						
		b) „ bieżące . . 32.055 „	64.110	—	—	—	64.110	—
	5	Odsetki od lokowanej gotówki . .	3.370	72	3.370	72	—	—
	6	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	388.032	72	323.922	72	64.110	—
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908 . .	47.887	99	47.887	99	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	435.920	71	371.810	71	64.110	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		1. w kasach zarządów budowy 11.894 K 49 g						
		2. w kasie krajowej 78.187 „ 65 „ 90.082 K 14 g						
		b) w remanencie:						
		1. materyałów . . 8.991 K 75 g						
		2. narzędzi i sprzętów . . 12.277 „ 15 „ 21.268 „ 90 „	—	—	111.351	04	—	—
		Razem .	—	—	483.161	75	—	—

26. Fundusz regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		I. Regulacya Pełtwi.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	2.373	57	2.373	57	—	—
	2	Wykop ziemi z koryta lub z rowów materyałowych	77.509	79	77.509	79	—	—
	3	Przewóz ziemi na wały, na odkład, lub do starych łożysk	15.185	16	15.185	16	—	—
	4	Wykonanie nasypów: *a)* przygotowanie gruntów pod nasypy; *b)* zdjęcie darni; *c)* karczowanie etc.; *d)* ubijanie i szkarpowanie nasypów; *e)* wyrównanie odkładów . . .	12.472	30	12.472	30	—	—
	5	Materyały i narzędzia do robót ziemnych	10.161	44	10.161	44	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	3.917	20	3.917	20	—	—
	7	Kasa chorych, ubezpieczenie robotników	4.966	20	4.966	20	—	—
		Suma rubryki I. .	126.585	66	126.585	66	—	—
II.		Budowle regulacyjne i ubezpieczenie brzegów:						
	8	Budowle regulacyjne (kierownice, opaski poprzeczki)	12.692	38	12.692	38	—	—
	9	Ubezpieczenie brzegów, wyściółka: materyały i robocizna	1.578	83	1.578	83	—	—
	10	Ubezpieczenie brzegów krzakami: materyały i robocizna	722	02	722	02	—	—
		Suma rubryki II. .	14.993	23	14.993	23	—	—
III.		Budowa objektów:						
	18	Budowa mostów: materyały i narzędzia	30.576	99	30.576	99	—	—
	21	Budowa śluz piętrzących: materyały i narzędzia	4	80	4	80	—	—
		Suma rubryki III. .	30.581	79	30.581	79	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	27	Darniowanie szkarp: materyały i robocizna	624	81	624	81	—	—
	28	Obsiew szkarp i odkładów: nasiona i robocizna	640	—	640	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.264	81	1.264	81	—	—
		Do przeniesienia . .	173.425	49	173.425	49	—	—

26. Fundusz regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	173.425	49	173.425	49	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	29	Wykupno gruntów pod koryto . .	61.243	09	61.243	09	—	—
	30	Odszkodowania za grunta pod wały, drogi i rowy	4.654	38	4.654	38	—	—
	31	Odszkodowania za grunta pod rowy materyałowe i odkłady	333	34	333	34	—	—
	32	Odszkodowania za zniszczone plony .	902	80	902	80	—	—
	33	Wykupno młynów	78.550	—	78.550	—	—	—
	35	Koszta komisyjne i intabulacyjne .	13.728	69	13.728	69	—	—
		Suma rubryki V. .	159.412	30	159.412	30	—	—
VI.		Konserwacya w czasie budowy:						
	36	Naprawa szkarp i podczyszczanie koryta: materyały i narzędzia . .	509	45	509	45	—	—
	37	Naprawa wałów: materyały i narzędzia	1.923	45	1.923	45	—	—
	39	Straż rzeczna i łąkowa	726	48	726	48	—	—
		Suma rubryki VI. .	3.159	38	3.159	38	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	40	Najem lokalu na biuro, usługa, opał i światło	1.393	02	1.393	02	—	—
	41	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	437	34	437	34	—	—
	42	Przybory miernicze	490	83	490	83	—	—
	43*a*)	Dyety, koszta podróży i płaca kierownika budowy	13.593	74	13.593	74	—	—
	43*b*)	Koszta inspekcyi i kolaudacyi robót .	659	86	659	86	—	—
	44	Dyety i koszta podróży delegata . .	293	30	293	30	—	—
	45	Wynagrodzenie płatnika	450	—	450	—	—	—
	46	Inne koszta kancelaryjne	72	58	72	58	—	—
		Suma rubryki VII. .	17.390	67	17.390	67	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	48	Objekty dodatkowe	144	25	144	25	—	—
	49	Koszta opracowania projektu i sporządzenia kopii	502	59	502	59	—	—
	50	Hektometrowanie i kilometrowanie .	9	60	9	60	—	—
	51	Inne nieprzewidziane	302	42	302	42	—	—
		Suma rubryki VIII.	958	86	958	86	—	—
		Do przeniesienia . .	354.346	70	354.346	70	—	—

26. Fundusz regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	354.346	70	354.346	70	—	—
		II. Melioracya doliny Pełtwi.						
I.		Roboty ziemne:						
	2*b*)	Wykop ziemi z koryta lub rowów materyałowych	5.045	88	5.045	88	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	359.392	58	359 392	58	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	47.887	99	—	—	47.887	99
		Suma wszystkich wydatków .	407.280	57	359.392	58	47.887	99
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		1. w kasach zarządów budowy . 339 K 56 g						
		2. w kasie krajowej . . . — „ — „ 339 K 56 g						
		b) w remanencie:						
		1. materyałów . 107.886 K 81 g						
		2. narzędzi i sprzętów . 15.542 „ 80 „ 123.429 „ 61 „	—	—	123.769	17	—	—
		Razem .	—	—	483.161	75	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	229	—	229	—	—	—
	2	Odszkodowania	3	20	3	20	—	—
		Suma dochodów .	232	20	232	20	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	232	20	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908:	—	—	232	20	—	—
		Razem .	—	—	232	20	—	—

26. Fundusz regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapasy: *a)* w gotówce (w kasach zarządów budowy)		339 K 56 g		
b) w remanencie: materyałów . . .		107.886 „ 81 „		
narzędzi i sprzętów		15.542 „ 80 „		123.769 K 17 g
2. Należytości czynne:				
Zaległe datki konkurencyjne: *a)* za rok 1907	32.055 K — g			
b) „ „ 1908	32.055 „ — „		64.110 „ — „	
Suma stanu czynnego . .				187.879 K 17 g

Stan bierny.

Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru roku 1908 . . .		47.887 „ 99 „
Czysty stan czynny . .		139.991 K 18 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas w gotówce	232 K 20 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	232 K 20 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 67.313/1909.

27. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki . .	255	60	255	60	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	255	60	255	60	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	8.419	44	—	—
		Razem .	—	—	8.675	04	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—6	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	7—12	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
III.	13	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
IV.	14-17	Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	
V.	18-20	Konserwacya w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
VI.	21-28	Zarząd.	—	—	—	—	—	—
VII.	29-35	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie krajowej . . . 7.923 K 52 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 451 „ 52 „						
		w remanencie gruntów . . . . 300 „ — „	—	—	8.675	04	—	—
		Razem .	—	—	8.675	04	—	—

27. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Datek konkurencyjny:						
		a) zaległy . . . 3.560 K — g						
		b) bieżący . . . 1 000 „ — „	4.560	—	2.585	—	1.975	—
	3	Rozmaite	792	02	792	02	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	6.352	02	4.377	02	1.975	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka od Spółki wodnej na roboty konserwacyjne	1.113	12	1.113	12	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	7.465	14	5.490	14	1.975	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	730	13	—	—
		Razem .	—	—	6.220	27	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—2	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów	4	—	4	—	—	—
III.		Objekty:						
	6	Mosty i brody	174	80	174	80	—	—
IV.		Odszkodowania za grunta:						
	7	Koszta komisyjne	95	—	95	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	115	80	115	80	—	—
	9*a*)	„ strażników	1.754	—	1.754	—	—	—
	10	Narzędzia	5	30	5	30	—	—
	11	Rozmaite	1.120	47	1.120	47	—	—
		Suma rubryki V. .	2.995	57	2.995	57	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.269	37	3.269	37	—	—
		Do przeniesienia . .	3.269	37	3.269	37	—	—

27. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	3.269	37	3.269	37	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot Spółce wodnej zaliczki wydanej na konserwacyę (w roku 1909 na rachunek pożyczki melioracyjnej).	3.010	63	—	—	3.010	63
		Suma wszystkich wydatków .	6.280	—	3.269	37	3.010	63
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	2.950	90	—	—
		Razem .	—	—	6.220	27	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapasy:	*a)* w gótówce w kasie krajowej . .	7.923 K 52 g		
	b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	451 „ 52 „		
	c) w remanencie gruntów . . .	300 „ — „	8.675 K 04 g	
2. Należytości czynne			— „ — „	
	Suma stanu czynnego . . .		8.675 K 04 g	
Stan bierny			— „ — „	
	Czysty stan czynny . . .		8.675 K 04 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas w gotówce w kasie krajowej		2.950 K 90 g
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne		1.975 „ — „
Suma stanu czynnego . . .		4.925 K 90 g

Stan bierny.

1. Zwrot zaliczki Spółce wodnej, wydanej na konserwacyę . .	3.010 „ 63 „
Czysty stan czynny . . .	1.915 K 27 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano wraz z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 67.301/1909.

28. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	33.280	—	33.280	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego	24.960	—	24.960	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . 149.760 K — g						
		b) bieżące . . . 24.960 „ — „	174.720	—	—	—	174.720	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	229	—	229	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	233 189	—	58.469	—	174.720	—
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka z dochodów z roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908 .	46 363	02	46.363	02	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	279 552	02	104.832	02	174 720	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . . 11.338 K 08 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów, baraku i palików . . . . 13.965 „ 56 „	—	—	25.303	64	—	—
		Razem .	—	—	130.135	66	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	720	06	720	06	—	—
	2	Wykop ziemi nad wodą z odwozem na brzeg lub odwrotnie . . .	48.928	98	48.928	98	—	—
	5	Materyały i narzędzia	2.662	92	2.662	92	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	2.969	81	2.969	81	—	—
		Suma rubryki I. .	55 281	77	55.281	77	—	—
II.		Budowa objektów:						
	7	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	399	46	399	46	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	11	Płotki: *a)* materyały, *b)* robocizna .	1.993	13	1.993	13	—	—
	12	Darniowanie szkarp: *a)* materyały, *b)* robocizna	1.398	70	1.398	70	—	—
		Do przeniesienia . .	3.391 55.681	83 23	3.391 55.681	83 23	— —	— —

28. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
III.		Z przeniesienia . .	55.681	23	55.681	23	—	—
			3.391	83	3.391	83	—	—
	13	Obsiew szkarp i ziemi rozplantowanej na odkładach: *a)* materyały, *b)* robocizna	1 050	04	1.050	04	—	—
		Suma rubryki III. .	4.441	87	4.441	87	—	—
IV.	14-18	Wykupno gruntów i młynów, oraz odszkodowania	—	—	—	—	—	
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	19	Czyszczenie łożysk i naprawa szkarp	1.399	06	1.399	06	—	—
	20	Naprawa robót ubezpieczających: *a)* materyały, *b)* robocizna . .	18	13	18	13	—	—
	21	Straż rzeczna	1.221	80	1.221	80	—	—
		Suma rubryki V. .	2.638	99	2.638	99	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	22	Najem lokalu kancelaryjnego . .	404	44	404	44	—	—
	23	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	476	87	476	87	—	—
	24	Przyrządy geodetyczne	48	78	48	78	—	—
	25	Płaca, koszta podróży i dodatek kierownika budowy, oraz koszta inspekcyi	7.442	75	7.442	75	—	—
	27	Wynagrodzenie kasyera	426	56	426	56	—	—
	28	Inne	736	—	736	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	9.535	40	9 535	40	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Urządzenie poidet i t. p.	27	70	27	70	—	—
	33	Inne	7.294	20	7.294	20	—	—
		Suma rubryki VII.	7.321	90	7 321	90	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	79.619	39	79.619	39	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye	150	—	—	—	150	—
	2	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1908	59.640	04	13.277	02	46.363	02
		Suma wszystkich wydatków .	139.409	43	92.896	41	46.513	02
		Zapas z końcem roku 1908: *a)* w gotówce w kasie zarządu . . . . 973 K 97 g *b)* w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i baraku . 36.265 „ 28 „	—	—	37.239	25	—	—
		Razem .	—	—	130.135	66	—	—

28. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1.	Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy .	973 K 97 g	
	b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i baraku	36.265 „ 28 „	
2.	Należytości czynne: datki konkurencyjne .	174.720 „ — „	
	Suma stanu czynnego . .		211.959 K 25 g

Stan bierny.

1.	Kaucye	150 K — g	
2.	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1908	46.363 „ 02 „	
	Suma stanu biernego . .		46.513 „ 02 „
	Czysty stan czynny . .		165.446 K 23 g

LW. 62.805/1909.

29. Fundusz regulacyi Raty z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	121.600	—	121.600	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	121.600	—	121.600	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	60.800		—	—	60.800	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	3.099	20	3.099	20	—	—
	5	Rozmaite	47	80	47	80	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	307.147	—	246.347	—	60.800	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	307.147	—	246.347	—	60.800	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	246 347	—	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	1.367	41	1.367	41	—	—
	2	Karczowanie i zdzieranie darni . .	1.557	77	1.557	77	—	—
	3	Wykop z koryta z odwozem . . .	29.149	45	29.149	45	—	—
	4	Wyrównanie odkładów	5.213	21	5.213	21	—	—
	5	Materyały i narzędzia	1.760	89	1.760	89	—	—
	6	Dozór	1.554	18	1.554	18	—	—
		Suma rubryki I. .	40 602	91	40.602	91	—	
II.		Budowa objektów:						
	7	Roboty ziemne	60	30	60	30	—	—
	8	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	752	93	752	93	—	—
	9	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	2 076	75	2.076	75	—	—
	10	Roboty kowalskie	20	33	20	33	—	—
	11	Ubezpieczenie dodatkowe	57	77	57	77	—	—
	12	Dozór	150	—	150	—	—	—
		Suma rubryki II. .	3.118	08	3.118	08	—	—
		Do przeniesienia . .	43.720	99	43.720	99	—	—

29. Fundusz regulacyi Raty z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	43.720	99	43.720	99	—	—
III.	13-14	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	15	Ubezpieczenie płotkami: *a)* materyały, *b)* robocizna	7.475	02	7.475	02	—	—
	16	Darniowanie	1.414	49	1 414	49	—	—
	19	Dozór	123	—	123	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	9.012	51	9.012	51	—	—
V.		Wykupno gruntów i młynów:						
	20	Wykupno gruntów	5.516	—	5.516	—	—	—
	22	Odszkodowanie za zniszczone plony .	1.890	44	1.890	44	—	—
	25	Koszta komisyi i intabulacyi . . .	5 858	50	5.858	50	—	—
		Suma rubryki V. .	13.264	94	13.264	94	—	—
VI.		Konserwacya w czasie budowy:						
	31	Pogłębianie i oczyszczanie potoków i rowów	273	69	273	69	—	—
VII.		Zarząd:						
	32	Najem i utrzymanie lokalu kancelaryjnego	134	98	134	98	—	—
	33	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	315	04	315	04	—	—
	34	Koszta kierownika budowy . . .	8.523	84	8.523	84	—	—
	35	Koszta delegata i kasyera	364	50	364	50	—	—
	36	Inne drobne	511	52	511	52	—	—
		Suma rubryki VII..	9.849	88	9.849	88	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	37	Budowa ramp i brodów	1.304	66	1.304	66	—	—
	39	Budowa dodatkowych objektów . .	113	42	113	42	—	—
	40	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	21.607	27	21.607	27	—	—
	41	Zwrot kosztów katastru konkurencyjnego	2.333	60	2.333	60	—	—
	42	Inne nieprzewidziane	1.224	80	1.224	80	—	—
		Suma rubryki VIII.	26.583	75	26.583	75	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	102.705	76	102 705	76	—	—
		Do przeniesienia . .	102.705	76	102.705	76	—	—

29. Fundusz regulacyi Raty z dopływami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	102 705	76	102.705	76	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	102 705	76	102.705	76	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		1. W gotówce:						
		a) w kasie zarządu . — K — g						
		b) w kasie krajowej 122.078 „ 53 „						
		2. W remanencie:						
		a) materyałów . . 10.064 „ 61 „						
		b) narzędzi i sprzętów . . . . 11.498 „ 10 „	—	—	143.641	24	—	—
		Razem .	—	—	246.347	—	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapasy:	*a)* w gotówce w kasie zarządu budowy .	— K — g			
	b) „ „ krajowej . .	122.078 „ 53 „			
	c) w remanentach: *a)* materyałów .	10.064 „ 61 „			
	b) narzędzi i sprzętów . .	11.498 „ 10 „		143.641 K 24 g	
2. Należytości czynne: zaległy datek konkurencyjny za rok 1908 .				60.800 „ — „	
	Suma stanu czynnego . . .			204.441 K 24 g	
Stan bierny				— „ — „	
	Czysty stan czynny . . .			204.441 K 24 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 66.529/1909.

30. Fundusz osuszenia bagien rzemieńskich.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	25.333	—	25.333	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego	25.333	34	25.333	34	—	—
	3	Datki konkurencyjne	25.333	—	10.066	—	15.267	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	1.422	73	1.422	73	—	—
	5	Rozmaite	33	10	33	10	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	77.455	17	62.188	17	15.267	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	—	—	62.188	17	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	28.650	45	—	—
		Razem .	—	—	90.838	62	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	1.224	91	1.224	91	—	—
	2	Karczowanie	1.324	10	1.324	10	—	—
	3	Wykop z potoków i rowów . . .	10.682	13	10.682	13	—	—
	4	Kasa chorych i zakład ubezpieczeń.	698	68	698	68		
	5*a*)	Materyały i narzędzia	57	57	57	57	—	—
	5*b*)	Dozór	1.290	73	1.290	73	—	—
		Suma rubryki I. .	15.278	12	15.278	12	—	—
II.		Budowa objektów:						
	6	Roboty ciesielskie: materyały . .	94	—	94	—	—	—
	7	„ „ robocizna . .	77	20	77	20	—	—
	8	„ murarskie: materyały . .	3.861	84	3.861	84	—	—
	9	„ „ robocizna . .	1.522	38	1.522	38		—
	10	„ kowalskie	1.066	11	1 066	11	—	—
	11	„ dodatkowe	346	26	346	26	—	—
	12	Kasa chorych i ubezpieczenie robotników	10	—	10	—	—	—
	13	Dozór	667	50	667	50	—	—
		Suma rubryki II. .	7.645	29	7.645	29	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	14	Ubezpieczenie płotkami: materyały	3.748	27	3.748	27	—	—
	15	„ „ robocizna .	2.255	50	2.255	50	—	—
	16	Obsiew nasionami traw	2.151	82	2.151	82	—	—
		Do przeniesienia . .	8.155	59	8.155	59	—	—
			22.923	41	22.923	41	—	—

30. Fundusz osuszenia bagien rzemieńskich.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
III.		Z przeniesienia . .	22.923	41	22.923	41	—	—
			8.155	59	8.155	59	—	—
	17	Kasa chorych	93	88	93	88	—	—
	18	Dozór	120	—	120	—	—	—
		Suma rubryki III..	8.369	47	8.369	47	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	20	Odszkodowania za plony i drzewa .	13	—	13	—	—	—
		Suma rubryki IV..	13	—	13	—		—
V.		Konserwacya:						
	24	Utrzymanie rowów: materyały . .	95	—	95	—	—	—
	25	„ „ robocizna . .	2.191	16	2.191	16	—	
	26	„ objektów: materyały .	4	48	4	48	—	—
	27	„ „ robocizna .	68	60	68	60	—	—
	29	Straż rzeczna	305	03	305	03	—	—
		Suma rubryki V. .	2.664	27	2.664	27	—	—
VI.		Zarząd:						
	30	Najem lokalu kancelaryjnego . .	239	23	239	23	—	—
	31	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	205	50	205	50	—	—
	32	Koszta kierownika budowy . . .	6 296	—	6.296	—	—	—
	34	Wynagrodzenie płatnika	340	—	340	—	—	—
	35	Inne drobne	1.019	26	1.019	26	—	—
		Suma rubryki VI. .	8.099	99	8 099	99	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane . .						
	36	Budowa nieprzewidzianych rowów .	182	41	182	41	—	
	37	„ „ objektów	89	50	89	50	—	—
	39	Inne nieprzewidziane	352	85	352	85	—	—
		Suma rubryki VII.	624	76	624	76	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	42.694	90	42.694	90	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	42.694	90	42.694	90	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . . 1.501 K 22 g						
		b) w gotówce w kasie krajowej . . . . 44.893 „ 63 „						
		c) w remanencie narzędzi i materyałów . 1.748 „ 87 „	—	—	48 143	72	—	—
		Razem .	—	—	90.838	62	—	—

30. Fundusz osuszenia bagien rzemieńskich.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapasy: *a)* w gotówce: w kasie zarządu	1.501 K 22 g			
w kasie krajowej	44.893 „ 63 „		46.394 K 85 g	
b) w remanencie materyałów i narzędzi			1.748 „ 87 „	48.143 K 72 g
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne				15.267 „ — „
		Razem		63.410 K 72 g
Stan bierny				— „ — „
		Czysty stan czynny		63 410 K 72 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 65.583/1909.

31. Fundusz konserwacyi zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	1.000		1.000	—	—	—
	3	Za sprzedaną wiklinę	16	—	16	—	—	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki	51	53	51	53	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	2.067	53	2.067	53	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	2.067	53	2.067	53	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	1.517	41	—	—
		Razem .	—	—	3.584	94	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Naprawa budowli regulacyjnych . .	1.489	20	1.489	20	—	—
II.		„ objektów	491	30	491	30	—	—
III.		Straż rzeczna	669	—	669	—	—	—
IV.		Rozmaite	356	30	356	30	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.005	80	3.005	80	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	3.005	80	3.005	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	579	14	—	—
		Razem .	—	—	3.584	94	—	—

31. Fundusz konserwacyi zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapas w gotówce: w kasie zarządu	310 K 20 g		
„ „ krajowej	268 „ 94 „	579 K 14 g	
2. Należytości czynne		— „ — „	
Suma stanu czynnego		579 K 14 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny		579 K 14 g	

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 64.193/1909.

32. Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne	1.000	—	1.000	—	—	—
	3	Sprzedaż trawy	2.482	90	2.482	90	—	—
	4	Rozmaite	197	47	197	47	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	4.680	37	4.680	37	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z funduszu rezerwowego na pokrycie niedoboru	232	90	232	90	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	4.913	27	4.913	27	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	264	66	—	—
		Razem .	—	—	5.177	93	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	131	70	131	70	—	—
	2	Naprawa wałów	4	50	4	50	—	—
		Suma rubryki I. .	136	20	136	20	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów darniami i płotkami	16	60	16	60	—	—
	4	Obsiew wałów	363	92	363	92	—	—
		Suma rubryki II. .	380	52	380	52	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluza i przepusty	1.096	72	1.096	72	—	—
	6	Mosty i brody	1.191	30	1.191	30	—	—
		Suma rubryki III. .	2.288	02	2.288	02	—	—
IV.		Odszkodowania za grunta	—	—	—	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	666	66	666	66	—	—
	9*a*)	„ strażników	1.125	—	1.125	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1.791 2.804	66 74	1.791 2 804	66 74	— —	— —

32. Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
V.		Z przeniesienia . .	2.804	74	2.804	74	—	—
			1.791	66	1.791	66	—	—
	10	Narzędzia	—	—	—	—	—	—
	11	Rozmaite	223	68	223	68	—	—
		Suma rubryki V. .	2.015	34	2.015	34	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	4.820	08	4.820	08	—	—
VI.	12	Nieużyta nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	—	—	—	—	—	—
		Razem .	4.820	08	4.820	08	—	—
		b) **Przenośne**:						
	1	Depozyta	30	06	—	—	30	06
	2	Zwrot zaliczki funduszowi rezerwowemu na pokrycie niedoboru. . .	232	90	—	—	232	90
		Suma wszystkich wydatków .	5.083	04	4.820	08	262	96
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu . . . . . 93 K 19 g						
		b) depozyta . . . . . 30 „ 06 „						
		c) w remanencie narzędzi i sprzętów . . . 234 „ 60 „	—	—	357	85	—	—
		Razem .	—	—	5.177	93	—	—
		B) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Odsetki z lokacyi gotówki	191	70	191	70	—	—
	2	Zwrot zaliczki z funduszu konserwacyjnego, udzielonego na pokrycie niedoboru	232	90	—	—	232	90
		Suma dochodów .	424	60	191	70	232	90
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	5.750	82	—	—
		Razem .	—	—	5 942	52	—	—
		WYDATKI.						
	1	Budowa dwóch przepustów w Grębowie	183	96	183	96	—	—
	2	Zaliczka funduszowi konserwacyi na pokrycie niedoboru	232	90	232	90	—	—
		Suma wydatków .	416	86	416	86	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	5.525	66	—	—
		Razem .	—	—	5.942	52	—	—

32. Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu . . .	93 K 19 g		
b) w depozycie	30 „ 06 „		
c) w remanencie narzędzi i sprzętów . .	234 „ 60 „	357 K 85 g	

Stan bierny.

1. Depozyta	30 K 06 g	
2. Zwrot zaliczki funduszowi rezerwowemu na pokrycie niedoboru	232 „ 90 „	262 „ 96 „
Czysty stan czynny . . .		94 K 89 g

B) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce w kasie krajowej . .	5.525 K 66 g	
2. Należytości czynne: zwrot zaliczki z funduszu konserwacyi, udzielonej na pokrycie niedoboru .	232 „ 90 „	5.758 K 56 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		5.758 K 56 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 62.807/1909.

33. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	70.000	—	70.000	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	70.000	—	70.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) należytość zaległa . 24.500 K — g						
		b) „ bieżąca . 60.000 „ — „	84.500	—	49.500	—	35.000	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	3.034	30	3.034	30	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	227.534	30	192.534	30	35.000	—
		b) **Przenośne.**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	227 534	30	192.534	30	35.000	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie zarządu . 5.728 K 24 g						
		w kasie krajowej . 62.050 „ 85 „						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 25.687 „ 95 „	—	—	93.467	04	—	—
		Razem .	—	—	286.001	34	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	2.256	55	2.256	55	—	—
	2	Wykop z koryta z odwozem na odkład	46.062	91	46.062	91	—	—
	3	Karczowanie	4.183	03	4.183	03	—	—
	4	Materyały i narzędzia	7.430	45	7.430	45	—	—
	5	Ubezpieczenie robotników od wypadków	2 196	71	2.196	71	—	—
	6	Dozór	3.822	67	3.822	67	—	—
		Suma rubryki I. .	65.952	32	65.952	32	—	—
II.		Budowa objektów:						
	7	Roboty ciesielskie:						
		a) materyały i narzędzia	6.651	34	6.651	34	—	—
		b) robocizna	3.475	78	3.475	78	—	—
		c) kasa chorych i ubezpieczenie .	173	78	173	78	—	—
		Do przeniesienia . .	10.300 65.952	90 32	10.300 65.952	90 32	— —	— —

33. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
II.		Z przeniesienia . .	65.952	32	65.952	32	—	—
			10.300	90	10.300	90	—	—
	8	Roboty murarskie:						
		a) materyały i narzędzia	9.297	56	9.297	56	—	—
		b) robocizna	2.085	15	2.085	15	—	—
		c) kasa chorych i ubezpieczenie .	118	97	118	97	—	—
	9	Roboty kowalskie	4.767	27	4.767	27	—	—
	10	Roboty ziemne:						
		a) wykop fundamentów	1.892	30	1.892	30	—	—
		b) pompowanie i zastaw wody . .	1.693	08	1.693	08	—	—
		c) kasa chorych i ubezpieczenie .	123	09	123	09	—	—
	11	Ubezpieczenie dodatkowe	464	77	464	77	—	—
		Suma rubryki II. .	30.743	09	30.743	09	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	12	Grodzenie płotków:						
		a) faszyna	8.419	49	8.419	49	—	—
		b) paliki	5.213	30	5.213	30	—	—
		c) robocizna	3.709	70	3.709	70	—	—
	13	Darniowanie szkarp:						
		a) zakupno darni	1.067	26	1.067	26	—	—
		b) układanie	11.371	86	11.371	86	—	—
	14	Obsiew szkarp:						
		a) nasiona traw.	543	32	543	32	—	—
		b) robocizna	149	80	149	80	—	—
		Suma rubryki III. .	30.474	73	30.474	73	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	15	Koszta komisyjne	80	—	80	—	—	—
	18	Odszkodowania za grunta ziemią zasypane	3.349	44	3.349	44	—	—
	19	Odszkodowania za drogi dojazdowe, place i zniszczone plony . . .	2.310	47	2.310	47	—	—
		Suma rubryki IV. .	5.739	91	5.739	91	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	21	Czyszczenie łożyska z chwastów .	3.644	40	3.644	40	—	—
	22	Naprawa płotków i darniowanie .	2.094	88	2.094	88	—	—
	23	Naprawa objektów	123	55	123	55	—	—
	24	Straż rzeczna	775	30	775	30	—	—
		Suma rubryki V. .	6.638	13	6.638	13	—	—
		Do przeniesienia . .	139.548	18	139.548	18	—	—

33. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	139.548	18	139.548	18	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	25	Najem lokalu na kancelaryę . . .	300	—	300	—	—	—
	26	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	220	83	220	83	—	—
	27	Przybory geodetyczne	17	50	17	50	—	—
	29	Płaca i dodatek budowlany kierownika budowy	9.762	13	9.762	13	—	—
	30	Wynagrodzenie płatnika	400	—	400	—	—	—
	31	Koszta inspekcyi i kolaudacyi robót	411	27	411	27	—	—
	32	Inne drobne	691	89	691	89	—	—
		Suma rubryki VI. .	11.803	62	11.803	62	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	33	Budowa objektów dodatkowych:						
		a) materyały i narzędzia	7.239	80	7.239	80	—	—
		b) robocizna ciesielska i murarska .	2.613	75	2.613	75	—	—
		c) roboty ziemne	893	43	893	43	—	—
		d) pompowanie wody	481	70	481	70	—	—
	34	Scieki boczne i korekcya ujść rowów bocznych	667	84	667	84	—	—
	35	Stacyonowanie rowów kamieniami kilometrowemi	42	50	42	50	—	—
	39	Inne	4.345	16	4.345	16	—	—
		Suma rubryki VII.	16.284	18	16.284	18	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	167.635	98	167.635	98	—	
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	167 635	98	167.635	98	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie zarządu . 1.693 K 36 g						
		„ krajowej . 75.811 „ 06 „						
		b) w remenencie:						
		materyałów . . . 32.043 „ 70 „						
		narzędzi i sprzętów 8.817 „ 24 „	—	—	118.365	36	—	—
		Razem .	—	—	286.001	34	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Zwrot kosztów komisyjnych . .	10	19	10	19	—	—
	2	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	4	96	4	96	—	—
	3	Odszkodowania	92	24	92	24	—	
		Suma dochodów .	107	39	107	39	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	148	85	—	
		Razem .	—	—	256	24	—	—

33. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		WYDATKI.						
	1	Zaliczka na koszta komisyjne w sprawie szkodników	10	79	10	79	—	—
		Suma wydatków .	10	79	10	79	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	245	45	—	—
		Razem .	—	—	256	24	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce: w kasie zarządu . .	1.693 K 36 g		
„ krajowej . .	75.811 „ 06 „		
b) w remanencie: materyałów, narzędzi i sprzętów	40.860 „ 94 „		
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne	35.000 „ — „		
Suma stanu czynnego . .		153.365 K 36 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . . .		153.365 K 36 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce		245 K 45 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		245 K 45 g

UWAGA: Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 62.809/1909.

34. Fundusz regulacyi Tyśmienicy i Letnianki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	135.880	—	135.880	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	135.880	—	135.880	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	56.240	—	—	—	56.240	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	3.266	76	3.266	76	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	331.266	76	275.026	76	56 240	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	331.266	76	275.026	76	56.240	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	275.026	76	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	1.520	31	1.520	31	—	—
	2	Zdzieranie darni pod nasyp . . .	303	85	303	85	—	—
	3	Karczowanie	15	30	15	30	—	—
	4	Wykop z koryta z odwozem . . .	19.698	54	19.698	54	—	—
	5	Wykonanie nasypu	1.814	34	1.814	34	—	—
	6	Materyały i narzędzia	4.460	—	4.460	—	—	—
	7	Dozór	3.104	33	3.104	33	—	—
		Suma rubryki I. .	30.916	67	30.916	67	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	8	Budowle faszynowe	50.724	78	50.724	78	—	—
	9	„ kamienne	—	—	—	—	—	—
	10	Ubezpieczenia płytami betonowemi .	20	—	20	—	—	—
	11	Dozór	161	50	161	50	—	—
		Suma rubryki II. .	50.906	28	50.906	28	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
	13	„ ciesielskie	—	—	—	—	—	—
	14	„ murarskie	53	95	53	95	—	—
		Do przeniesienia . .	53	95	53	95	—	—
			81.822	95	81.822	95	—	—

34. Fundusz regulacyi Tyśmienicy i Letnianki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
III.		Z przeniesienia . .	81.822	95	81.822	95	—	—
			53	95	53	95	—	—
	15	Roboty kowalskie	—	—	—	—	—	—
	16	Ubezpieczenia dodatkowe	—	—	—	—	—	—
	17	Dozór	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	53	95	53	95	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	18	Ubezpieczenie płotkami	—	—	—	—	—	—
	19	Darniowanie	—	—	—	—	—	—
	20	Obsiew nasionami traw.	—	—	—	—	—	—
	21	Dozór	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	—	—	—	—	—	—
V.		Wykupno gruntów i młynów:						
	22	Wykupno gruntów	5.270	84	5.270	84	—	—
	23	Odszkodowania za grunta odcięte przekopami	—	—	—	—	—	—
	24	Odszkodowania za zniszczone plony .	917	62	917	62	—	—
	25	„ „ serwitut . . .	—	—	—	—	—	—
	26	Wykupno młynów	—	—	—	—	—	—
	27	Koszta komisyjne i intabulacyi . .	6.527	80	6.527	80	—	—
		Suma rubryki V. .	12.716	26	12.716	26	—	—
VI.		Konserwacya:						
	28	Naprawa budowli regulacyjnych . .	1.096	86	1.096	86	—	—
	29	„ ubezpieczeń płotkowych i darniowań	—	—	—	—	—	—
	30	Naprawa wałów	154	40	154	40	—	—
	31	„ objektów	—	—	—	—	—	—
	32	Pogłębianie przekopów samoczynnych	1.509	—	1.509	—	—	—
	33	„ i odczyszczenie potoków i rowów	—	—	—	—	—	—
	34	Straż rzeczna	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.760	26	2.760	26	—	—
VII.		Zarząd:						
	35	Najem i utrzymanie lokalu kancelaryjnego	1.056	40	1.056	40	—	—
	36	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	922	03	922	03	—	—
	37	Koszta kierownictwa budowy . . .	9.261	16	9.261	16	—	—
	38	„ delegata i kasyera	507	30	507	30	—	—
	39	Inne drobne	227	24	227	24	—	—
		Suma rubryki VII. .	11.974	13	11.974	13	—	—
		Do przeniesienia . .	109.327	55	109.327	55	—	—

34. Fundusz regulacyi Tyśmienicy i Letnianki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	109.327	55	109.327	55	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	40	Budowa ramp	—	—	—	—	—	—
	41	„ dodatkowych rowów . . .	1.683	44	1.683	44	—	—
	42	„ „ objektów . .	—	—	—	—	—	—
	43	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	14.557	26	14.557	26	—	—
	44	„ „ „ katastru konkurencyjnego.	1.418	92	1.418	92	—	—
	45	Inne nieprzewidziane	4.004	26	4.004	26	—	—
		Suma rubryki VIII.	21.663	88	21.663	38	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	130.991	43	130.991	43	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	130.991	43	130.991	43	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		1. w kasie zarządu budowy:						
		α) sekcya górna — K — g						
		β) „ dolna — „ — „						
		2. w kasie krajowej . . . 101.623 „ 99 „						
		razem w gotówce 101.623 K 99 g						
		b) w remanentach sekcyi górnej:						
		α) materyały 12.502 K 37 g						
		β) narzędzia i sprzęty . . 2.387 „ 20 „ 14.889 „ 57 „						
		sekcyi dolnej:						
		α) materyały 10.903 K 77 g						
		β) narzędzia i sprzęty . . 16.618 „ — „ 27.521 „ 77 „	27.521	77	144.035	33	—	—
		Razem .	—	—	275.026	76	—	—

34. Fundusz regulacyi Tyśmienicy i Letniańki.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy z końcem roku 1908:			
a) w gotówce w kasie krajowej . .	101.623 K 99 g		
b) w remanentach materyałów . .	23.406 „ 14 „		
narzędzi i sprzętów	19.005 „ 20 „		144.035 K 33 g
2. Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne			56.240 „ — „
	Suma stanu czynnego . . .		200.275 K 33 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . . .		200.275 K 33 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 63.143/1909.

35. Fundusz regulacyi rzeki Wereszycy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	40.800	—	40.800	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	40.800	—	40.800	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . . 40.800 K						
		b) bieżące . . . . . 20.400 „	61.200	—	—	—	61.200	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	3.520	35	3.520	35	—	—
	5	Rozmaite	12	—	12	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	146.332	35	85.132	35	61.200	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	146.332	35	85.132	35	61.200	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie zarządu 6.387 K 33 g						
		„ krajowej 113.322 „ 75 „						
		b) w remanentach:						
		materyały . . 2.053 „ 48 „						
		narzędzia . . 5.355 „ 25 „	—	—	127 118	81	—	—
		Razem .	—	—	212.251	16	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	1.131	87	1.131	87	—	—
	3	Wykop z koryta rzeki i rowów . .	45.624	48	45.624	48	—	—
	5	Wykonanie nasypu	2.189	22	2.189	22	—	—
	6	Materyały i narzędzia	1.774	92	1.774	92	—	—
	7	Dozór robót	1.323	86	1.328	86	—	—
		Suma rubryki I. .	52.049	35	52.049	35	—	—
II.		Roboty ubezpieczające:						
	11	Inne ubezpieczenia	4.026	58	4.026	58	—	—
	12	Dozór robót ubezpieczających . .	81	—	81	—	—	—
		Suma rubryki II. .	4.107	58	4.107	58	—	—
		Do przeniesienia . .	56.156	93	56.156	93	—	—

35. Fundusz regulacyi rzeki Wereszycy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	56.156	93	56.156	93	—	—
III.		Budowa objektów:						
	15	Roboty kowalskie	68.359	25	68.359	25	—	—
	16	Rozmaite	127	19	127	19	—	—
	17	Dozór budowy objektów	351	70	351	70	—	—
		Suma rubryki III. .	68.838	14	68.838	14	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	18	Koszta komisyjne	131	46	131	46	—	—
	22	Odszkodowania za plony	417	—	417	—	—	—
	23	Koszta intabulacyi	9	—	9	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	557	46	557	46	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	24	Naprawa szkarp rzeki i rowów . .	230	99	230	99	—	—
	26	Straż rzeczna	159	96	159	96	—	—
		Suma rubryki V. .	390	95	390	95	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	27	Najem lokalu	510	—	510	—	—	—
	28	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	585	47	585	47	—	—
	29	Przyrządy geodetyczne	38	40	38	40	—	—
	31	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy . .	5 900	61	5.900	61	—	—
		Suma rubryki VI. .	7.034	48	7.034	48	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Inne	282	12	282	12	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	133.260	08	133.260	08	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	133.260	08	133.260	08	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie zarządu 4.079 K 01 g						
		„ krajowej 55.137 „ 37 „						
		b) w remanentach:						
		materyały . . 5.796 „ 50 „						
		narzędzia . . 13.978 „ 20 „	—	—	78.991	08	—	—
		Razem .	—	—	212.251	16	—	—

35. Fundusz regulacyi rzeki Wereszycy.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapas z końcem roku 1908:			
a) w gotówce w kasie zarządu . . .	4.079 K 01 g		
„ krajowej . .	55.137 „ 37 „		
b) w remanentach: materyały . . .	5.796 „ 50 „		
narzędzia . . .	13.978 „ 20 „	78.991 K 08 g	
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne . . .		61.200 „ — „	
Suma stanu czynnego . .		140.191 K 08 g	
Stan bierny.		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		140.191 K 08 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 65.587/1909.

36. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	92.832	—	92.832	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	92.832	—	92.832	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne: *a)* zaległe . . . 185.664 K — g *b)* bieżące . . . 46.416 „ — „	232.080	—	—	—	232.080	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	417.744	—	185.664	—	232.080	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów budowy baraku dla więźni	2.599	60	433	27	2.166	33
	2	Zaliczka na pokrycie niedoboru roku 1908	49.169	90	49.169	90	—	—
	3	Zwrot kaucyi od c. k. Namiestnictwa (raty kolaudacyjne)	747	96	—	—	747	96
		Suma wszystkich dochodów	470.261	46	235.267	17	234.994	29
		Zapas z początkiem roku 1908: 1. W gotówce: *a)* w kasie zarządu budowy . . 675 K 23 g *b)* w kasie krajowej — „ — „ 2. W remanencie: *a)* materyałów . 23.945 „ 07 „ *b)* narzędzi i sprzętów . . . 33.179 „ 90 „	—	—	57.800	20	—	—
		Razem .	—	—	293.067	37	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	986	50	986	50	—	—
	2	Zdzieranie darni	5.600	79	5.600	79	—	—
	3	Wykop z potoków i rowów z odwozem na wał i rampy	1.118	88	1.118	88	—	—
	4	Wykop z potoków i rowów z odwozem na brzeg	1.114	46	1.114	46	—	—
	5	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał i rampy . . .	76.217	42	76.217	42	—	—
		Do przeniesienia . .	85.038	05	85.038	05	—	—

36. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
I.		Z przeniesienia . .	85.038	05	85.038	05	—	—
	6	Wykonanie nasypu	14.446	31	14.446	31	—	—
	7a)	Materyały i narzędzia . „ . . .	16.323	30	16.323	30	—	—
	8	Dozór robót ziemnych	4.943	63	4.943	63	—	—
		Suma rubryki I. .	120.751	29	120.751	29	—	—
II.		Budowa objektów:						
		a) Szluzy i przepusty wałowe:						
	9	Roboty ciesielskie	6.596	68	6.596	68	—	—
	10	„ murarskie	6.880	28	6.880	28	—	—
	11	„ kowalskie	634	30	634	30	—	—
	12	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenia dodatkowe	1.813	69	1.813	69	—	—
		b) Mosty i kładki drewniane:						
	15	Rozmaite	250	60	250	60	—	—
		Suma rubryki II. .	16.175	55	16.175	55	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp wałów, potoków i rowów: *a)* nasiona, *b)* robocizna .	1.010	70	1.010	70	—	—
	17	Ubezpieczenie szkarp potoków i rowów płotkami faszynowymi: *a)* faszyny, *b)* paliki, *c)* robocizna . .	165	70	165	70	—	—
	18	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	129	07	129	07	—	—
		Suma rubryki III. .	1.305	47	1.305	47	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	20	Koszta komisyjne	2.434	42	2.434	42	—	—
	21	Wykupno gruntów pod wały . . .	15.552	38	15.552	38	—	—
	23	Odszkodowania za rowy materyałowe	12.652	69	12.652	69	—	—
	24	Odszkodowania za serwitut pod rowy i wałki	84	—	84	—	—	—
	25	Odszkodowania za zniszczone plony .	2.695	46	2.695	46	—	—
	26	Koszta intabulacyi	143	22	143	22	—	—
		Suma rubryki IV. .	33.562	17	33.562	17	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	27	Naprawa szkarp, wałów, potoków, rowów i objektów	1.252	22	1.252	22	—	—
	28	Naprawa płotków: *a)* materyały, *b)* robocizna	71	45	71	45	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa	700	—	700	—	—	—
		Suma rubryki V. .	2.023	67	2.023	67	—	—
		Do przeniesienia . .	173.818	15	173.818	15	—	—

*

36. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		Z przeniesienia . .	173.818	15	173.818	15	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu	401	—	401	—	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	772	61	772	61	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	96	80	96	80	—	—
	34	Dyety i koszta podróży delegata . .	1.013	36	1.013	36	—	—
	35	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika	13.519	66	13.519	66	—	—
	37	Inne	706	03	706	03	—	—
		Suma rubryki VI. .	16.509	46	16.509	46	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Objekty	56	40	56	40	—	—
	42	Inne	3.017	61	3.017	61	—	—
		Suma rubryki VII. .	3.074	01	3.074	01	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	193.401	62	193.401	62	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	90.391	81	41.221	91	49.169	90
		Suma wszystkich wydatków .	283.793	43	234 623	53	49.169	90
		Zapas kasowy z końcem roku 1908:						
		1. W gotówce:						
		a) w kasie zarządu budowy . . 1.740 K 70 g						
		b) w kasie krajowej — „ — „						
		2. W remanencie:						
		a) materyałów . 19.763 „ 24 „						
		b) narzędzi i sprzętów . . . 36.939 „ 90 „	—	—	58.443	84	—	—
		Razem .	—	—	293.067	37	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	4.687	20	4.687	20	—	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	104	76	104	76	—	—
	3	Odszkodowania	2	80	2	80	—	—
		Suma dochodów .	4.794	76	4.794	76	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	3.073	14	—	—
		Razem .	—	—	7.867	90	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	7.867	90	—	—
		Razem .	—	—	7.867	90	—	—

36. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

1. Zapasy:	*a)* w gotówce w kasie zarządu budowy	1.740 K 70 g		
	b) „ „ krajowej . .	— „ — „		
	c) w remanencie materyałów . .	19.763 „ 24 „		
	d) „ narzędzi i sprzętów .	36.939 „ 90 „		58.443 K 84 g
2. Należytości czynne:				
	a) zaległe datki konkurencyjne:			
	z lat dawnych .	185.664 K		
	z roku 1908 . .	46.416 „	232.080 K — g	
	b) Zakład kary w Wiśniczu, zwrot kosztów budowy baraku dla więźni . .		2.166 „ 33 „	
	c) C. k. Namiestnictwo zwrot kaucyi .		747 „ 96 „	234.994 „ 29 „
	Suma stanu czynnego . . .			293.438 K 13 g

Stan bierny.

1. Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1908 . . .		49.169 „ 90 „
Czysty stan czynny . . .		244.268 K 23 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas w gotówce	7.867 K 90 g
2. Należytości czynne	— „ — „
Suma stanu czynnego . . .	7.867 K 90 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	7.867 K 90 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano wraz z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 64.658/1909.

37. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego. . .	90.000	—	90.000	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	90.000	—	90.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne: zaległe . . . 180.000 K — g bieżące . . . 45 000 „ „ „	225.000	—	—	—	225.000	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2.812	55	2.812	55	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	407.812	55	182.812	55	225.000	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów budowy lewego wału Raby w Mikluszowicach . . .	10.425	11	10.425	11	—	—
	2	Zwrot od c. k. Rządu kosztów budowy przekopów w Majkowicach	6.767	91	—	—	6.767	91
	3	Zwrot kaucyi (rata kolandacyjna) złożonej w c. k. Namiestnictwie.	154	27	—	—	154	27
	4	Zwrot zaliczki udzielonej Spółce wodnej na koszta administracyi .	2.000	—	—	—	2.000	—
	5	Zwrot z funduszu zapomogowego kosztów zasypania wyrw w wałach Uszwicy, Uszewki, Wisły i Kisieliny	5.746	01	—	—	5.746	01
		Suma wszystkich dochodów .	432.905	85	193.237	66	239.668	19
		Zapas z początkiem roku 1908: 1. W gotówce: *a)* w kasie zarządu budowy . . . . . 3.555 K 91 g *b)* w kasie krajowej . 49.299 „ 85 „ 2. W remanencie: *a)* materyałów . . . 24.414 „ 89 „ *b)* narzędzi i sprzętów 15.021 „ 15 „	—	—	92.291	80	—	—
		Razem .	—	—	285.529	46	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie. . . .	707	90	707	90	—	—
	2	Zdzieranie darni	1.203	90	1.203	90	—	—
		Do przeniesienia . .	1.911	80	1.911	80	—	—

37. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
I.		Z przeniesienia . .	1.911	80	1.911	80	—	—
	3	Karczowanie	333	14	333	14	—	—
	4	Wykop z potoków i rowów z odwozem na wał i rampy	406	37	406	37	—	—
	5	Wykop z potoków i rowów z odwozem na brzeg	265	60	265	60	—	—
	6	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał i rampy . . .	42.336	94	42.336	94	—	—
	7	Wykonanie nasypu.	5.580	17	5.580	17	—	—
	8	Materyały i narzędzia	7.106	42	7.106	42	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	3.280	—	3.280	—	—	—
		Suma rubryki I. .	61.220	44	61.220	44	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	10	Budowle faszynowe: *a)* materyały, *b)* faszyna, *c)* paliki	13.338	10	13.338	10	—	—
	11	Robocizna	3.053	12	3.053	12	—	—
		Suma rubryki II. .	16.391	22	16.391	22	—	—
III.		Budowa objektów:						
		A) Szluzy i przepusty wałowe oraz szluzy sprowadzające wodę do kanałów ulgi.						
	13	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	1.002	49	1.002	49	—	—
	14	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	1.066	38	1.066	38	—	—
	15	Roboty kowalskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	80	48	80	48	—	—
	16	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenia dodatkowe	447	06	447	06	—	—
		Suma rubryki III. .	2.596	41	2 596	41	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	30	Obsiew szkarp, wałów, potoków i rowów: *a)* nasiona, *b)* robocizna .	809	82	809	82	—	—
	32	Ubezpieczenie szkarp darniami .	214	80	214	80	—	—
	33	Ubezpieczenie progami i szutrowanie przejazdów wałowych	83	70	83	70	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.108	32	1.108	32	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	34	Koszta komisyjne	1.939	56	1.939	56	—	—
	35	Wykupno gruntów pod wały . .	14.576	63	14.576	63	—	—
		Do przeniesienia . .	16.516 81.316	19 39	16.516 81.316	19 39	— —	— —

37. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
V.		Z przeniesienia . .	81.316	39	81.316	39	—	—
			16.516	19	16.516	19	—	—
	37	Odszkodowania za rowy materyałowe	7.851	65	7.851	65	—	—
	39	„ „ zniszczone plony .	4.013	88	4.013	88	—	—
	40	Koszta intabulacyi	192	57	192	57	—	—
		Suma rubryki V. .	28.574	29	28.574	29	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	41	Naprawa szkarp: *a)* wałów, *b)* potoków, *c)* rowów, *d)* objektów . .	614	62	614	62	—	—
	44	Naprawa darniowania	35	20	35	20	—	—
	45	Straż rzeczna i wałowa	848	50	848	50	—	—
		Snma rubryki VI. .	1.498	32	1.498	32	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	46	Najem lokalu	498	10	498	10	—	—
	47	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	669	99	669	99	—	—
	48	Przyrządy geodetyczne	135	80	135	80	—	—
	49	Dyety i koszta podróży delegata .	327	30	327	30	—	—
	50	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika	10.371	73	10.371	73	—	—
	52	Inne	806	04	806	04	—	—
		Suma rubryki VII.	12.808	96	12.808	96	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	54	Objekty	554	84	554	84	—	—
	55	Zdjęcia uzupełniające	10	—	10	—	—	—
	57	Inne	749	27	749	27	—	—
		Suma rubryki VIII.	1.314	11	1.314	11	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	125.512	07	125.512	07	—	—
		b) Przenośne.						
	1	Koszta budowy lewego wału Raby w Mikluszowicach	10.425	11	10.425	11	—	—
	2	Koszta budowy przekopów w Majkowicach	6.767	91	6.767	91	—	—
	3	Kaucye wydane	300	—	300	—	—	—
	4	Zaliczka Spółce wodnej na koszta administracyi	2.000	—	2.000	—	—	—
		Do przeniesienia . .	145.005	09	145.005	09	—	—

37. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	145.005	09	145.005	09	—	—
	5	Koszta zasypania wyrw w wałach Uszwicy, Uszewki, Wisły i Kisieliny	5.746	01	5.746	01	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	150.751	10	150.751	10	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		1, W gotówce:						
		a) w kasie zarządu budowy . . . . . 1.952 K 10 g						
		b) w kasie krajowej . 75.570 „ 26 „						
		2. W remanencie:						
		a) materyałów . . . 39.283 „ 82 „						
		b) narzędzi i sprzętów 17.972 „ 18 „	—	—	134.778	36	—	—
		Razem .	—	—	285.529	46	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	1.568	20	1.568	20	—	—
	2	Odszkodowania	177	10	177	10	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	45	42	45	42	—	—
		Suma dochodów .	1.790	72	1.790	72	—	
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	1.208	22	—	—
		Razem .	—	—	2.998	94	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem r. 1908 w gotówce.	—	—	2.998	94	—	—
		Razem .	—	—	2.998	94	—	—

37. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

1. Zapasy:	*a)* w gotówce w kasie zarządu budowy	1.952 K 10 g		
	b) „ „ krajowej . .	75.570 „ 26 „		
	c) w remanencie materyałów . .	39.283 „ 82 „		
	d) „ narzędzi i sprzętów .	17 972 „ 18 „	134.778 K 36 g	
2. Należytości czynne:				
	a) zwrot od c. k. Rządu kosztów budowy przekopów w Majkowicach		6.767 „ 91 „	
	b) kaucya złożona na książeczce Banku kraj. Nr. 25.755 (w c. k. Namiestnictwie)		154 „ 27 „	
	c) zwrot zaliczki udzielonej Spółce wodnej na koszta administracyi.		2.000 „ — „	
	d) zwrot z funduszu zapomogowego kosztów zasypania wyrw w wałach Uszwicy, Uszewki, Wisły i Kisieliny		5.746 „ 01 „	
	e) zaległe datki konkurencyjne		225.000 „ — „	
	Sama stanu czynnego . .		374.446 K 55 g	
Stan bierny.			— „ — „	
	Czysty stan czynny . . .		374.446 K 55 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1908 w gotówce		2.998 K 94 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		2.998 K 94 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 64.659/1909.

38. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	90.000	—	90.000	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	90.000	—	90 000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	20.000	—	20.000	—	—	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki. . . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywitych.	200.000	—	200.000	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908. .	28.738	37	28.738	37	—	—
	2	Zwrot od J. Szatana zaliczki udzielonej c. k. Starostwu w Dąbrowie .	50	—	—	—	50	—
		Suma wszystkich dochodów .	228.788	37	228.738	37	50	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		1. w gotówce w kasie zarządu budowy . 2.408 K 28 g						
		2. w remanencie:						
		a) materyałów . 7.072 „ 37 „						
		b) narzędzi i sprzętów . . . 4.684 „ 10 „	—	—	14.164	75	—	—
		Razem .	—	—	242.903	12	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	18	Roboty ziemne	88.211	34	88 211	34	—	—
II.		Budowa objektów:						
		a) Szluzy i przepusty wałowe:						
	9	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	3.514	09	3.514	09	—	—
	10	Roboty murarskie	5 290	67	5.290	67	—	—
		Do przeniesienia . .	8.804	76	8.804	76	—	—
			88.211	34	88.211	34	—	—

38. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
II.		Z przeniesienia . .	88.211	34	88 211	34	—	
			8.804	76	8.804	76	—	—
	11	Roboty kowalskie	429	20	429	20	—	—
	12	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenia .	1.554	26	1.554	26	—	—
		Suma rubryki II. .	10.788	22	10.788	22	—	—
III.		Obsiew szkarp i roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp, wałów i rowów . .	1.146	09	1.146	09	—	—
	17	Ubezpieczenie szkarp, kanałów i rowów płotkami	2.063	81	2.063	81	—	
	18	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	585	32	585	32	—	—
	19	„ przejazdów wałowych .	392	14	592	14	—	—
		Suma rubryki III. .	4.187	36	4.187	36	—	—
IV.	20-26	Wykupno gruntów i odszkodowania .	10.427	93	10.427	93	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	27	Naprawa wałów	742	24	742	24	—	—
	28	„ rowów i kanałów . . .	2.145	76	2.145	76	—	—
	29	„ objektów	22	60	22	60	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa	1.182	80	1.182	80	—	—
		Suma rubryki V. .	4.093	40	4.093	40	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu, światło, opał, usługa .	1.073	55	1.073	55	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	231	89	231	89	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	48	50	48	50	—	—
	34	Dyety, koszta podróży i płaca kierownika budowy	12.528	30	12.528	30	—	—
	35	Dyety i koszta podróży delegata . .	906	03	906	03	—	—
	37	Inne	120	63	120	63	—	—
		Suma rubryki VI. .	14.908	90	14.908	90	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Objekty	101	40	101	40	—	—
	43	Inne nieprzewidziane	1 331	48	1.331	48	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.432	88	1.432	88	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	134.050	03	134 050	03	—	—
		Do przeniesienia . .	134.050	03	134.050	03	—	—

38. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	134.050	03	134.050	03	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	111.655	01	82.916	64	28.738	37
	2	Zaliczka c. k. Starostwa w Dąbrowie na dochodzenie w sprawie J. Szatana	50	—	50	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	245.755	04	217.016	67	28.738	37
		Zapas z końcem roku 1903:						
		1. w gotówce w kasie zarządu budowy . 4.142 K 29 g						
		2. w remanencie:						
		a) materyałów . 8.922 „ 46 „						
		b) narzędzi i sprzętów . . . . 12.821 „ 70 „	—	—	25.886	45	—	—
		Razem .	—	—	242.903	12	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	5.703	20	5.703	20	—	—
	2	„ sprzedane stare wały	759	92	759	92	—	—
	3	Odszkodowania	226	—	226	—	—	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki	231	06	231	06	—	—
		Suma dochodów .	6.920	18	6.920	18	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	6.324	97	—	—
		Razem .	—	—	13.245	15	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	13.245	15	—	—
		Razem .		—	13.245	15	—	—

38. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

1. Zapasy: 1. w gotówce w kasie zarządu budowy.	4.142 K 29 g		
2. w remanencie: *a)* materyałów . .	8.922 „ 46 „		
b) narzędzi i sprzętów	12.821 „ 70 „	25.886 K 45 g	
2. Należytości czynne: Zwrot od J. Szatana zaliczki udzielonej c. k. Starostwu na koszta dochodzenia . .		50 „ — „	
Suma stanu czynnego . . .		25.936 K 45 g	

Stan bierny.

1. Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1908 . . .	28.738 „ 37 „
Czysty stan bierny . . .	2.801 K 92 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas w gotówce w kasie krajowej	13.245 K 15 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	13.245 K 15 g

UWAGA. Zapas kasowy funduszu konserwacyjnego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 65.797/1909.

39. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne — należytość zaległa	32.661	—	—	—	32.661	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2.604	34	2.604	34	—	—
	5	Rozmaite	4.300	—	4.300	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	39.565	34	6.904	34	32.661	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	39.565	34	6.904	34	32.661	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	142.613	89	—	—
		Razem .	—	—	149.518	23	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	950	28	950	28	—	—
	5	Wykonanie nasypu wału	895	69	895	69	—	—
	5*a)*	Materyały i narzędzia	1.335	86	1.335	86	—	—
	5*b)*	Dozór budowy	696	—	696	—	—	—
	6	Obsiew szkarp i wałów	1.077	13	1.077	13	—	—
		Suma rubryki I. .	4.954	96	4.954	96	—	—
II.		Wywłaszczenie:						
	12*a)*	Koszta komisyi i intabulacyi . . .	49	72	49	72	—	—
III.	13-15	Ubezpieczenie	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	5.004	68	5.004	68	—	—

39. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	5.004	68	5.004	68	—	—
IV.	16-22	Budowa upustów	—	—	—	—	—	—
V.		Utrzymywanie w czasie budowy;						
	23	Straż rzeczna i wałowa	1.332	—	1 332	—	—	—
	23*a*)	Konserwacya wałów	1.031	45	1.031	45	—	—
	23*b*)	„ rowów	377	07	377	07	—	—
		Suma rubryki V. .	2.740	52	2.740	52	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	24	Przybory geodetyczne i kancelaryjne	103	42	103	42	—	—
	25	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika	1.200	—	1 200	—	—	—
	26	Remuneracya płatnika	184	—	184	—	—	—
	27	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	183	51	183	51	—	
	28	Wydatki drobne	220	17	220	17	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.891	10	1.891	10	—	—
VII.	29	Kasa chorych, ubezpieczenia . . .	—	—	—	—	—	—
VIII.		Nieprzewidziane:						
	31	Stawianie poręczy na przejazdach .	5 698	58	5.698	58	—	—
	33	Inne	30	60	30	60	—	—
		Suma rubryki VIII.	5.729	18	5.729	18	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	15.365	48	15.365	48	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	15.365	48	15.365	48	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce:						
		a) w kasie zarządu budowy . . . 1.860 K 18 g						
		b) w kasie krajowej 132.292 „ 57 „	—	—	134.152	75	—	—
		Razem .	—	—	149.518	23	—	—

39. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	146	80	146	80	—	—
	2	Za sprzedaną trawę	99	07	99	07	—	—
	3	Odsetki z lokacyi gotówki	18	85	18	85	—	—
		Suma dochodów .	264	72	264	72	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	565	50	—	—
		Razem .	—	—	830	22	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	830	22	—	—
		Razem .	—	—	830	22	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

1. Zapasy w gotówce:
   a) w kasie zarządu . . . . . 1.860 K 18 g
   b) „ krajowej . . . . . 132.292 „ 57 „ 134.152 K 75 g
2. Należytość czynna: Zaległe datki konkurencyjne . . . 32.661 „ — „
   Suma stanu czynnego . . . 166.813 K 75 g

Stan bierny. . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . 166.813 K 75 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas w gotówce w kasie krajowej . . . . . 830 K 22 g

Stan bierny. . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . 830 K 22 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 63.147/1909.

40. Fundusz podwyższenia lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy Państwa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	45.000	—	45.000	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego: za rok 1907 . . . 45.000 K — g „ „ 1908 . . . 45.000 „ — „	90.000	—	90.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne: za rok 1907 . . . 10.000 K — g „ „ 1908 . . . 10.000 „ — „	20.000	—	16.896	59	3.103	41
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	3.469	09	3.469	09	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	158.469	09	155.365	68	3.103	41
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	158.469	09	155.365	68	3.103	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	27.863	48	—	—
		Razem .	—	—	183.229	16	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Wykop z rowów materyałowych na nasyp wałów	42.263	08	42.263	08	—	—
	2	Wykonanie nasypu wałów . . .	4.451	42	4.451	42	—	—
	3	Przygotowanie terenu pod nasyp. .	2.505	71	2.505	71	—	—
	3*a*)	Materyały i narzędzia	2 647	68	2.647	68	—	—
	3*b*)	Dozór budowy	1.907	12	1.907	12	—	—
	3*c*)	Kasa chorych, ubezpieczenie robotników	1.956	69	1.956	69	—	—
		Suma rubryki I. .	55.731	70	55.731	70	—	—
II.		Budowa objektów:						
	4	Przedłożenie objektów o 0·5 światła	2.867	55	2.867	55	—	—
	5	„ „ „ 0·9/0·8 „	1.042	75	1.042	75	—	—
		Suma rubryki II. .	3.910	30	3 910	30	—	—
		Do przeniesienia . .	59.642	—	59.642	—	—	—

40. Fundusz podwyższenia lewego wału nadwiślańskiego od Białuchy do granicy Państwa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	59.642	—	59.642	—	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	7	Obsiew szkarp i korony wałów . .	559	43	559	43	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	8	Wykupno gruntów w Dąbiu pod wał	8.706	21	8.706	21	—	—
	9	„ „ pod drogi i rampy	2.449	26	2.449	26	—	—
	10	Odszkodowanie za plony	1.267	27	1.267	27	—	—
	11	„ „ drogi dojazdowe	267	64	267	64	—	—
	12	Wykupno gruntów pod rowy mater. w Dąbiu	2.083	80	2.083	80	—	—
	13	Wykupno gruntów nad Wisłą do Dłubinin	7.307	61	7 307	61	—	—
	14	Wykupno gruntów nad Wisłą do granicy	—	—	—	—	—	—
	15	Odszkodowania za rowy materyałowe	3.014	55	3.014	55	—	—
	16	„ „ drzewa	4.736	68	4.736	68	—	—
	17	Usunięcie potoków, stawianie poręczy	661	70	661	70	—	—
		Suma rubryki IV. .	30.494	72	30.494	72	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	18	Straż wałowa	—	—	—	—	—	—
	18*a)*	Konserwacya wałów	97	15	97	15	—	—
	18*b)*	„ rowów	174	26	174	26	—	—
		Suma rubryki V. .	271	41	271	41	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	19	Sprzęty i przybory kancelaryjne .	84	—	84	—	—	—
	19*a)*	Płaca, dodatek i koszta podróży kierownika	9.208	41	9.208	41	—	—
	19*b)*	Remuneracya kasyera i płatnika .	592	—	592	—	—	—
	19*c)*	Koszta inspekcyi i kolandacyi . .	52	43	52	43	—	—
	19*d)*	Wydatki drobne	678	81	678	81	—	—
		Suma rubryki VI. .	10.615	65	10.615	65	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	20	Nieprzewidziane	2.786	25	2.786	25	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	104.369	46	104.369	46	—	—
		Do przeniesienia . .	104.369	46	104.369	46	—	—

40. Fundusz podwyższenia lewego wału nadwiślańskiego od Białuchy do granicy Państwa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . . .	104.369	46	104.369	46	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	104.369	46	104.369	46	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie krajowej . 50.409 K 57 g						
		b) w remanencie:						
		1. materyałów . . 771 „ 90 „						
		2. narzędzi i sprzętów . . . . 11.890 „ 42 „						
		3. domu w Mogile . 15.787 „ 81 „	—	—	78.859	70	—	—
		Razem .	—	—	183.229	16	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

a) **Stan czynny.**

1. Zapasy: *a)* w gotówce: w kasie krajowej. .	50.409 K 57 g		
b) w remanencie: 1. materyałów. .	771 „ 90 „		
2. narzędzi i sprzętów	11.890 „ 42 „		
3. domu w Mogile .	15.787 „ 81 „	78.859 K 70 g	
2. Należytość czynna: Zaległe datki kokurencyjne . . .		3.103 „ 41 „	
Suma stanu czynnego . .		81.963 K 11 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . . .		81.963 K 11 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 63.149/1909.

41. Fundusz obwałowania Wisły do stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	47.500	—	47.500	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego:						
		a) zaległy . . . . . 47.500 K						
		b) bieżący . . . . . 47.500 „	95.000	—	95.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	10.000	—	8.750	—	1.250	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	4.047	87	4.047	87	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	156.547	87	155.297	37	1.250	—
		a) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	156.547	87	155.297	87	1.250	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	47.742	61	—	—
		Razem .	—	—	203.040	48	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.		Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
III.		Roboty dodatkowe	—	—	—		—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania .	112	80	112	80	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy . . .	—	—	—	—	—	—
VI.		Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	112	80	112	80	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	112	80	112	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce w kasie krajowej	—	—	202.927	68	—	—
		Razem .	—	—	203.040	48	—	—

41. Fundusz obwałowania Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1.	Zapas z końcem roku 1908 w gotówce w kasie krajowej . .	202.927 K	68 g
2.	Należytość czynna: Reszta datku konkurencyjnego za rok 1908 .	1.250 „	— „
	Suma stanu czynnego . . .	204.177 K	68 g
Stan bierny		— „	— „
	Czysty stan czynny . . .	204.177 K	68 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 65.795/1909.

42. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	—	—	—	—	—	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	568	74	—	—
		Razem .	—	—	568	74	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—9	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	10-15	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
III.	16-19	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
IV.	20-25	Wykupno gruntów i odszkodowania	—	—	—	—	—	—
V.	26-29	Utrzymanie w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
VI.	30-38	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VII.	49-43	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	—	—	—	—	—	—
VIII.	44	Przeniesienie zapasu pozostałego z końcem roku 1907 do funduszu podwyższenia prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami	568	74	568	74	—	—
		Suma .	568	74	568	74	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	568	74	568	74	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	568	74	—	—

42. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	1 542	90	1.542	90	—	—
	2	Odszkodowania	21	75	21	75	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	575	40	575	40	—	—
		Suma dochodów .	2.140	05	2.140	05	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	17.262	03	—	—
		Razem .	—	—	19.402	08	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	19.402	08	—	—
		Razem .	—	—	19.402	08	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

A) Fundusz obwałowania. — K — g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	19.402 „	08 „
2. Należytości czynne	— „	— „
Suma stanu czynnego . .	19.402 K	08 g
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny . . .	19.402 K	08 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano wraz z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 62.811/1909.

43. Fundusz podwyższenia prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	45.000	—	45.000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego:						
		a) zaległy . . . . . 45.000 K						
		b) bieżący . . . . . 45.000 „	90.000	—	90.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . . 10.000 K						
		b) bieżące . . . . . 10.000 „	20.000	—	74	96	19.925	04
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	25	34	25	34	—	—
	5	Rozmaite	568	74	568	74	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	155.594	08	135.669	04	19.925	04
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru kasy chorych.	420	69	420	69	—	—
	2	Zaliczka z dochodów roku 1909 na pokrycie niedoboru roku 1908 .	28.685	60	28.685	60	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	184.700	37	164.775	33	19.925	04
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		1. W gotówce:						
		a) w kasie zarządu 6.388 K 27 g						
		b) „ krajowej 5.651 „ 59 „						
		2. W remanentach:						
		a) materyałów . 3.199 „ 09 „						
		b) narzędzi i sprzętów . . . 30.006 „ 05 „	—	—	45.245	—	—	—
		Razem .	—	—	210.020	33	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	422	56	422	56	—	—
	2	Przygotowanie terenu pod nasyp wału	357	99	357	99	—	—
	3	Wykop z rowów materyałów z odwozem na wały.	37.660	62	37.660	62	—	—
	5	Wykop z łożysk z odwozem na brzeg	1.096	52	1.096	52	—	—
		Do przeniesienia . .	39.537	69	39.537	69	—	—

43. Fundusz podwyższenia prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
I.		Z przeniesienia . .	39.537	69	39.537	69	—	—
	6	Wykonanie nasypu	7.892	05	7.892	05	—	—
	7	Rozplantowanie ziemi na odkładach .	278	90	278	90	—	
	8	Narzędzia i materyały	6.761	51	6.761	51	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	1.784	38	1.784	38	—	—
		Suma rubryki I. .	56.254	53	56.254	53	—	—
II.		Budowa objektów:						
	10	Roboty ziemne	238	72	238	72	—	—
	12	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	104	—	104	-	—	—
	13	Roboty murarskie i brukarskie . .	1.165	33	1.165	33	—	—
	14	Roboty kowalskie	33	60	33	60	—	—
		Suma rubryki II. .	1.541	65	1.541	65	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	16	Płotki i inne roboty faszynowe: *a)* materyały, *b)* robocizna	720	06	720	06	—	—
	17	Darniowanie szkarp	313	52	313	52	—	—
	19	Obsiew	776	55	776	55	—	—
		Suma rubryki III. .	1.810	13	1.810	13	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	20	Koszta komisyi i intabulacyi . . .	1.559	67	1.559	67	—	—
	21	Wykupno gruntów na własność funduszu	50.929	62	50.929	62	—	—
	22	Odszkodowania za grunta obciążone serwitutem	740	37	740	37	—	—
	23	Odszkodowania za grunta zajęte na rowy i materyał odkładany . .	26.768	40	26.768	40	—	—
	24	Odszkodowania za zniszczone plony i wycięte drzewa	324	68	324	68	—	—
		Suma rubryki IV. .	80.322	74	80.322	74	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	26	Czyszczenie i naprawa łożysk dopływów	6.043	47	6.043	47	—	—
	27	Naprawa wałów	60	40	60	40	—	—
	28	„ objektów	645	60	645	60	—	—
	29	Straż rzeczna i ratunek powodziowy.	2.090	50	2.090	50	—	—
		Suma rubryki V. .	8.839	97	8.839	97	—	—
		Do przeniesienia .	148.769	02	148.769	02	—	—

43. Fundusz podwyższenia prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	148.769	02	148.769	02	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	30	Najem i utrzymanie lokalu na kancelaryę	843	10	843	10	—	—
	31	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne . .	29	—	29	—	—	—
	32	Przyrządy miernicze	1	—	1	—	—	—
	34	Płaca, dodatek budowlony i koszta podróży kierownika	6.544	48	6.544	48	—	—
	35	Wynagrodzenie płatnika	240	—	240	—	—	—
	36	Koszta inspekcyi, reambulacyi i kolaudacyi	217	54	217	45	—	—
	38	Różne drobne wydatki	8	—	8	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	7.883	12	7.883	12	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Różne inne	5.241	78	5.241	78	—	—
	43	Kasa chorych i ubezpieczenie robotników	3.554	08	3.554	08	—	—
		Suma rubryki VII. .	8.795	86	8.795	86	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	165.448	—	165.448	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru kasy chorych.	420	69	—	—	420	69
	2	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1908	28.685	60	—	—	28.685	60
		Suma wszystkich wydatków .	194.554	29	165.448	—	29.106	29
		Zapas z końcem roku 1908:						
		1. W gotówce:						
		a) w kasie zarządu budowy . . 5.805 K 37 g						
		b) w kasie krajowej — „ — „						
		2. W remanencie:						
		a) materyałów . 3.192 „ 69 „						
		b) narzędzi i sprzętów . . . 35.574 „ 27 „	—	—	44.572	33	—	—
		Razem .	—	—	210.020	33	—	—

*

43. Fundusz podwyższenia prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapasy:	*a)* w gotówce w kasie zarządu . .	5.805 K 37 g		
	b) „ „ krajowej . .	— „ — „		
	c) w remanentach materyałów . .	3.192 „ 69 „		
	d) „ narzędzi i sprzętów .	35.574 „ 27 „	44.572 K 33 g	
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne:				
	a) za rok 1907 . .	9.925 K 04 g		
	b) „ „ 1908 . .	10.000 „ — „	19.925 „ 04 „	
	Suma stanu czynnego . . .		64.497 K 37 g	

Stan bierny.

1. Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru kasy chorych	420 K 69 g		
2. „ „ „ „ „ roku 1908	28.685 „ 60 „		
Suma stanu biernego . . .		29.106 „ 29 „	
Czysty stan czynny . . .		35.391 K 08 g	

LW. 62.811/1909.

44. Fundusz konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	4.500	—	4.500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne	4.500	—	4.500	—	—	—
	3	Sprzedaż trawy	14.871	70	14.871	70	—	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	98	19	98	19	—	—
	5	Rozmaite i odszkodowania . . .	1.409	55	1.409	55	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	25.379	44	25.379	44	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki	3.416	62	500	04	2.916	58
	2	„ „ udzielonej dozorcom.	320	—	160	—	160	—
		Suma wszystkich dochodów .	29.116	06	26.039	48	3.076	58
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	26.039	48	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska	1.012	74	1.012	74	—	—
	2	Naprawa wałów.	381	50	381	50	—	—
		Suma rubryki I. .	1.394	24	1.394	24	—	—
II.		Ubezpieczenie:						
	3	Ubezpieczenie brzegów darniami i płotkami	35	—	35	—	—	—
	4	Obsiew wałów: *a)* nasiona, *b)* robocizna	1.003	69	1.003	69	—	—
		Suma rubryki II. .	1.038	69	1.038	69	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluza i przepusty: *a)* materyały, *b)* robocizna	78	60	78	60	—	—
	6	Mosty i brody	4.186	43	4.186	43	—	—
		Suma rubryki III.	4.265	03	4.265	03	—	—
IV.	7—8	Odszkodowania za grunta . . .	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	6.697	96	6.697	96	—	—

44. Fundusz konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	6.697	96	6.697	96	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktorów	4.508	54	4.508	54	—	—
	10	„ strażników	3.946	—	3 946	—	—	—
	11	Narzędzia	57	14	57	14	—	—
	12	Rozmaite	1.624	73	1.624	73	—	—
		Suma rubryki V. .	10.136	41	10.136	41	—	
VI.	13	Przeniesienie nadwyżki dochodów do funduszu rezerwowego. . . .	5.994	79	5.994	79	—	—
VII.	14	Koszta rekonstrukcyi prawego wału Jodłówki	2.248	51	2.248	51	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	25.077	67	25.077	67	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki funduszowi konserwacyi Łęgu	189	25	189	25	—	—
	2	Zaliczka udzielona dozorcom . . .	320	—	320	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	25.586	92	25.586	92	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce w kasie zarządu budowy . . .	—	—	452	56	—	—
		Razem .	—	—	26.039	48	—	—
		B) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Nadwyżka dochodów funduszu konserwacyjnego	5.994	79	5.994	79	—	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	3.243	33	3.243	33	—	—
		Suma dochodów .	9.238	12	9.238	12	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	97.300	08	—	—
		Razem .	—	—	106.538	20	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	106.538	20	—	—
		Razem .	—	—	106.538	20	—	—

44. Fundusz konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

A) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas w gotówce w kasie zarządu budowy	452 K	56 g
2. Należytości czynne: *a)* niezwrócona zaliczka	2.916 „	58 „
b) zwrot zaliczek dozorców . . .	160 „	— „
Suma stanu czynnego. . .	3.529 K	14 g
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny . . .	3.529 K	14 g

B) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w gotówce w kasie krajowej	106.538 K	20 g
Stan bierny.	— „	— „
Czysty stan czynny . . .	106.538 K	20 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 64.183/1909.

45. Fundusz obwałowania i konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	—	—	—	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	1.173	13	1.173	13	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1.173	13	1.173	13	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów konserwacyi Starego Brnia	1.789	55	208	40	1.581	15
		Suma wszystkich dochodów .	2.962	68	1.381	53	1.581	15
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		1. w kasie zarządu budowy . . . 5.091 K 91 g						
		2. w kasie krajowej 35.962 „ 14 „						
		b) w remanencie:						
		1. materyałów . . 641 „ 09 „						
		2. narzędzi i sprzętów 1.266 „ — „	—	—	42.961	14	—	—
		Razem .	—	—	44.342	67	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	53	40	53	40	—	—
	6	Wykonanie nasypu	13	20	13	20	—	—
	7	Materyały i narzędzia	195	—	195	—	—	—
		Suma rubryki I. .	261	60	261	60	—	—
II.		Budowa objektów:						
	9	Roboty ciesielskie: *a)* materyały .	11	20	11	20	—	—
	15	Rozmaite (most betonowy w Podleszanach)	940	03	940	03	—	—
		Suma rubryki II. .	951	23	951	23	—	—
		Do przeniesienia . .	1.212	83	1.212	83	—	—

45. Fundusz obwałowania i konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	1.212	83	1.212	83	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	19	Ubezpieczenie ramp: *a)* materyały, *b)* robocizna	50	80	50	80	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania	—	—	—	—	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	1	—	1	—	—	—
	35	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy .	400	—	400	—	—	—
	37	Inne	58	56	58	56	—	—
		Suma rubryki VI. .	459	56	459	56	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Inne	181	—	181	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.904	19	1.904	19	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.904	19	1.904	19	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		1. W gotówce:						
		a) w kasie zarządu budowy . . . 4.782 K 34 g						
		b) w kasie krajowej 37.342 „ 64 „						
		2. W remanencie: narzędzi i sprzętów . 313 „ 50 „	—	—	42.438	48	—	—
		Razem .	—	—	44.342	67	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	5.750	—	5.750	—	—	—
	2	„ konkurencyjny	5.750	—	5.750	—	—	—
	3	Sprzedaż trawy	6.886	90	6.886	90	—	—
	4	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	70	83	70	83	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	18.457	73	18.457	73	—	—
		Do przeniesienia . .	18.457	73	18.457	73	—	—

45. Fundusz obwałowania i konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	18.457	73	18.457	73	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z funduszu rezerwowego na pokrycie niedoboru	2.407	39	2.407	39	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	20.865	12	20.865	12	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	20.865	12	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i szkarp brzegów	5.935	96	5.935	96	—	—
	2	Naprawa wałów.	732	38	732	38	—	—
		Suma rubryki I. .	6.668	34	6.668	34	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów darniami i płotkami	884	18	884	18	—	—
	4	Obsiew wałów: *a)* nasiona i nawozy, *b)* robocizna	1.321	66	1.321	66	—	—
		Suma rubryki II. .	2.205	84	2.205	84	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluzy i przepusty: *a)* materyały, *b)* robocizna	890	20	890	20	—	—
	6	Mosty i brody	44	78	44	78	—	—
		Suma rubryki III. .	934	98	934	98	—	—
IV.		Odszkodowania za grunta:						
	8	Wynagrodzenie za grunta . . .	5	—	5	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	2.929	80	2.929	80	—	—
	10	Utrzymanie strażników	6.117	50	6.117	50	—	—
	11	Narzędzia	141	12	141	12	—	—
	12	Rozmaite	1.204	12	1.204	12	—	—
		Suma rubryki V. .	10.392	54	10.392	54	—	—
		Do przeniesienia . .	20.206	70	20.206	70	—	—

45. Fundusz obwałowania i konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	20.206	70	20.206	70	—	—
VI.	13	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	20.206	70	20.206	70	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru do funduszu rezerwowego. . .	2.407	39	—	—	2.407	39
		Suma wszystkich wydatków .	22.614	09	20.206	70	2.407	39
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie zarządu budowy . 304 K 92 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 353 „ 50 „	—	—	658	42	—	—
		Razem .	—	—	20.865	12	—	—
		C) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	613	51	613	51	—	—
	2	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru z funduszu konserwacyjnego .	2.407	39	—	—	2.407	39
		Suma dochodów .	3.020	90	613	51	2.407	39
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	18.405	25	—	—
		Razem .	—	—	19.018	76	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zaliczka funduszowi konserwacyjnemu na pokrycie niedoboru . .	2.407	39	2.407	39	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	16.611	37	—	—
		Razem .	—	—	19.018	76	—	—

45. Fundusz obwałowania i konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

1. Zapasy:			
a) w gotówce w kasie zarządu budowy .	4.782 K 34 g		
b) „ „ krajowej . .	37.342 „ 64 „		
c) w remanencie narzędzi i sprzętów .	313 „ 50 „		42.438 K 48 g
2. Należytości czynne: zwrot kosztów konserwacyi Starego Brnia i inne			1.581 „ 15 „
	Suma stanu czynnego . .		44.019 K 63 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . . .		44 019 K 63 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapasy:			
a) w gotówce w kasie zarządu budowy .	304 K 92 g		
b) w remanencie materyałów narzędzi i sprzętów	353 „ 50 „		658 K 42 g
2. Należytości czynne			— „ — „
	Suma stanu czynnego. . .		658 K 42 g

Stan bierny.

1. Zwrot zaliczki funduszowi rezerwowemu na pokrycie niedoboru		2.407 „ 39 „
	Czysty stan bierny . . .	1.748 K 97 g

C) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce w kasie krajowej		16.611 K 37 g
2. Należytości czynne: zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru z funduszu konserwacyjnego.		2.407 „ 39 „
	Suma stanu czynnego . .	19.018 K 76 g
Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny . . .	19.018 K 76 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano wraz z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 65.585/1909.

46. Fundusz uzupełnienia regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	48.750	—	48.750	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	48.750	—	48.750	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	881	32	881	32	—	—
	4	Rozmaite	36	—	36	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	98.417	32	98.417	32	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	98.417	32	98.417	32	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	98.417	32	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	907	36	907	36	—	—
	2	Przygotowanie terenu pod nasyp wałów	317	54	317	54	—	—
	3	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wały	2.253	65	2.253	65	—	—
	4	Wykop z koryta Wisłoka (przekopy) z odwozem na wały lub na odkład	2.258	39	2.258	39	—	—
	5	Wykop z koryta potoków i rowów z odwozem na wały lub na odkład	13.593	62	13.593	62	—	—
	6	Wykonanie nasypów i rozplantowanie ziemi na odkładach	1.626	06	1.626	06	—	—
	7	Narzędzia i materyały	1.731	26	1.731	26	—	—
	8	Różne inne i dozór	1.504	33	1.504	33	—	—
		Suma rubryki I. .	24.192	21	24.192	21	—	—
II.		Budowle regulacyjne:						
	9	Budowle faszynowe: *a)* materyały .	7.517	01	7.517	01	—	—
		„ „ *b)* robocizna .	3.220	46	3.220	46	—	—
	10	„ kamienne: *a)* materyały .	251	60	251	60	—	—
		„ „ *b)* robocizna .	101	30	101	30	—	—
	12	Narzędzia do robót regulacyjnych .	206	30	206	30	—	—
	13	Różne inne i dozór	1.222	35	1.222	35	—	—
		Suma rubryki II. .	12.519	02	12.519	02	—	—
		Do przeniesienia . .	36.711	23	36.711	23	—	—

46. Fundusz uzupełnienia regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	36.711	23	36.711	23	—	—
III.		Objekty:						
	14	Szluzy i przepusty wałowe:						
		a) roboty murarskie	2.757	08	2.757	08	—	—
		b) „ ciesielskie	834	80	834	80	—	—
		c) „ kowalskie	438	94	438	94	—	—
	15	Mosty i kładki: *a)* roboty murarskie.	294	20	294	20	—	—
	16	Stopnie: *a)* roboty murarskie . . .	1.049	40	1.049	40	—	—
		„ *b)* „ ciesielskie . . .	369	30	369	30	—	—
	17	Szluzy piętrzące: *a)* roboty murarskie	1.630	—	1.630	—	—	—
		„ „ *b)* „ ciesielskie	1.407	76	1.407	76	—	—
		„ „ *c)* „ kowalskie	1.024	26	1.024	26	—	—
	18	Roboty ziemne przy budowie objektów	641	07	641	07	—	—
	19	Pompowanie wody	250	02	250	02	—	—
	20	Różne inne i dozór	622	10	622	10	—	—
		Suma rubryki III. .	11.318	93	11.318	93	—	—
IV.		Ubezpieczenia:						
	21	Płotki: *a)* materyały i narzędzia . .	2.496	30	2.496	30	—	—
		„ *b)* robocizna	604	—	604	—	—	—
	22	Darniowanie szkarp: *a)* materyały i narzędzia .	185	35	185	35	—	—
		„ „ *b)* robocizna .	900	—	900	—	—	—
	24	Różne inne	271	—	271	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	4.456	65	4.456	65	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	27	Odszkodowania za serwituty . . .	882	54	882	54	—	—
	28	„ „ rowy materyałowe	206	25	206	25	—	—
	29	„ „ plony, darnie i drzewa	269	78	269	78	—	—
	30	Różne inne	103	10	103	10	—	—
		Suma rubryki V. .	1.461	67	1.461	67	—	—
VI.		Konserwacya:						
	31	Naprawa łożysk potoków i rowów .	127	40	127	40	—	—
	36	Różne inne	24	70	24	70	—	—
		Suma rubryki VI. .	152	10	152	10	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	37	Kancelarya	876	16	876	16	—	—
	38	Przyrządy miernicze	103	36	103	36	—	—
	39	Kierownik budowy	5.522	10	5.522	10	—	—
	41	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	52	95	52	95	—	—
	42	Różne inne	58	40	58	40	—	—
		Suma rubryki VII. .	6.612	97	6.612	97	—	—
		Do przeniesienia . .	60.713	55	60.713	55	—	—

46. Fundusz uzupełnienia regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		Z przeniesienia . .	60.713	55	60.713	55	—	—
VIII.		Nieprzewidziane:						
	43	W dziale robót ziemnych	339	34	339	34	—	—
	45	„ budowy objektów . . .	6	—	6	—	—	—
	47	Różne inne	2.459	—	2.459	—	—	—
		Suma rubryki VIII.	2.804	34	2.804	34	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	63.517	89	63.517	89	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	63.517	89	63 517	89	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		1. w gotówce:						
		a) w kasie zarządu budowy . . 1.334 K 12 g						
		b) w kasie krajowej. . . . 23.940 „ 01 „						
		2. w remanencie:						
		a) materyałów . 5.547 „ 80 „						
		b) narzędzi i sprzętów . . . 4.077 „ 50 „	—	—	34.899	43	—	—
		Razem .	—	—	98.417	32	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapasy: 1. w gotówce: *a)* w kasie zarządu budowy	1.334 K 12 g			
b) „ krajowej .	23.940 „ 01 „			
2. w remanencie: *a)* materyałów . .	5.547 „ 80 „			
b) narzędzi i sprzętów	4.077 „ 50 „	34.899 K 43 g		
2. Należytości czynne		— „ — „		
Suma stanu czynnego . . .		34.899 K 43 g		
Stan bierny		— „ — „		
Czysty stan czynny . . .		34.899 K 43 g		

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 65.799/1909.

47. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Złotej Lipy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne — należytość zaległa	20.000	—	—	—	20.000	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	1.191	40	1.191	40	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	21.191	40	1.191	40	20.000	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	21.191	40	1.191	40	20.000	—
		Zapas z początkiem roku 1908: *a)* w gotówce w kasie krajowej . . . . 41.080 K 47 g; w kasie zarządu . 494 „ 46 „ *b)* w remanentach materyałów i narzędzi 173 „ 20 „	—	—	41.748	13	—	—
		Razem .	—	—	42.939	53	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—6	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	6—11	Roboty regulacyjne i ubezpieczenia	—	—	—	—	—	—
III.	12-15	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	150	56	150	56	—	—
	17	Wykupno gruntów pod łożysko . .	8.815	—	8.815	—	—	—
	20	Koszta intabulacyi	28	30	28	30	—	—
		Suma rubryki IV. .	8.993	86	8.993	86	—	—
V.	21-24	Konserwacya w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
VI.	25-31	Zarząd	—	—	—	—	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Kataster konkurencyjny	1	—	1	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	8.994	86	8.994	86	—	—
		Do przeniesienia . .	8.994	86	8.994	86	—	—

47. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Złotej Lipy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	8.994	86	8.994	86	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	8.994	86	8.994	86	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce:						
		w kasie zarządu . 426 K 80 g						
		„ krajowej . 33.344 „ 67 „						
		b) w remanentach materyałów i narzędzi 173 „ 20 „	—	—	33.944	67	—	—
		Razem .	—	—	42.939	53	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
1		Datek z funduszu krajowego. . .	1.000	—	1.000	—	—	—
2		Datki konkurencyjne	2.338	03	—	—	2.338	03
3		Sprzedaż trawy	571	—	571	—	—	—
4		Rozmaite	303	—	303	—	—	—
5		Zwrot zaległych kosztów komisyjnych	23	50	—	—	23	50
		Suma dochodów rzeczywistych	4.235	53	1 874	—	2.361	53
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	4.235	53	1.874	—	2.361	53
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . . — K — g						
		b) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 470 „ 45 „	—	—	470	45	—	—
		Razem .	—	—	2.344	45	—	—
		WYDATKI.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	39	—	39	—	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów	255	40	255	40	—	—
		Do przeniesienia . ..	294	40	294	40	—	—

47. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Złotej Lipy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	294	40	294	40	—	
III.		Objekty:						
	6	Mosty i brody	16	—	16	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9*a*)	Utrzymanie strażników	552	—	552	—	—	—
	10	Narzędzia (barak)	24	26	24	26	—	—
	11	Rozmaite	159	75	159	75	—	—
		Suma rubryki III. .	736	01	736	01	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.046	41	1.046	41	—	
VI.	12	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego . . .	827	59	827	59	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.874	—	1.874	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . . — K — g						
		b) w remanentach materyałów narzędzi i sprzętów . . . . 470 „ 45 „	—		470	45	—	—
		Razem .	—	—	2.344	45	—	—
		C) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki . .	33	05	33	05	—	—
	2	Przeniesiona nadwyżka dochodów z funduszu konserwacyjnego . .	827	59	827	59	—	—
		Suma .	860	64	860	64	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	991	39	—	—
		Razem .	—	—	1.852	03	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	1.852	03	—	—
		Razem .	—	—	1.852	03	—	—

47. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Złotej Lipy.

Stan funduszów z końcem roku 1908.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapasy: *a)* w gotówce: w kasie krajowej . .	33.344 K 67 g		
„ zarządu . .	426 „ 80 „		
b) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	173 „ 20 „	33.944 K 67 g	
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne . . .		20.000 „ — „	
Suma stanu czynnego . .		53.944 K 67 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . . .		53.944 K 67 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapasy: *a)* w gotówce	— K — g		
b) w remanentach materyałów i narzędzi	470 „ 45 „	470 K 45 g	
2. Należytości czynne:			
a) zaległe datki konkurencyjne . .	2.338 K 03 g		
b) zwrot kosztów komisyjnych . .	23 „ 50 „	2.361 „ 53 „	
Suma stanu czynnego. . .		2.831 K 98 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . . .		2 831 K 98 g	

C) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w gotówce	1.852 K 03 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	1.852 K 03 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 67.307/1909.

48. Fundusz zabudowania debr w Zniesieniu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2.060	67	2.060	67	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	2.060	67	2.060	67	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	2.060	67	2.060	67	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 67.296 K 85 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 438 „ 40 „	—	—	67.735	25	—	—
		Razem .	—	—	69.795	92	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—4	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	5—11	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	70	—	70	—	—	—
	15	„ murarskie	1.106	65	1.106	65	—	—
		Suma rubryki III. .	1.176	65	1.176	65	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	22	Zadarnienie stoków	284	20	284	20	—	—
	23	Zadrzewienie stoków i odsypisk . .	3.376	12	3 376	12	—	—
		Suma rubryki IV. .	3.660	32	3.660	32	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	3	36	3	36	—	—
	27	Odszkodowania za zniszczone kultury	16	—	16	—	—	—
		Suma rubryki V. .	19	36	19	36	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych . .	624	90	624	90	—	—
	30	„ objektów	91	—	91	—	—	—
	31	Odnowienie kultur	148	50	148	50	—	—
	32	Straż rzeczna	636	—	636	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.500	40	1.500	40	—	—
		Do przeniesienia . .	6.356	73	6.356	73	—	—

48. Fundusz zabudowania debr w Zniesieniu.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		Z przeniesienia . .	6.356	73	6.356	73	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu (amortyzacya baraku) .	125	—	125	—	—	—
	35	Przyrządy geodetyczne	7	—	7	—	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	2.630	—	2.630	—	—	—
	38	Inne drobne	178	51	178	51	—	—
		Suma rubryki VII. .	2.940	51	2.940	51	—	—
VIII		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	41	Budowa dodatkowych objektów . .	510	—	510	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	9.807	24	9.807	24	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	9.807	24	9 807	24	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce w kasie krajowej . . . 59.891 K 08 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 97 „ 60 „	—	—	59.988	68	—	—
		Razem .	—	—	69.795	92	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

Zapasy:	*a)*	w gotówce w kasie krajowej . .	59.891 K 08 g	
	b)	w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	97 „ 60 „	
		Suma stanu czynnego . . .		59.988 K 68 g
Stan bierny				— „ — „
		Czysty stan czynny . . .		59.988 K 68 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano wraz z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 65.793/1909.

49. Fundusz bezprocentowych pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Pożyczka zaciągnięta w Banku krajowym	500.000	—	500.000	—	—	—
	2	Zwrot pożyczek bezprocentowych udzielonych na osuszenie i drenowanie gruntów:						
		a) należyt. zaległa . 466.526 K 02 g						
		odpisano 47.914 „ 01 „						
		pozostaje 418.612 K 01 g						
		b) „ bieżąca 375.732 „ — „	794.344	01	—	—	794.344	01
		Suma dochodów rzeczywistych	1,294.344	01	500.000	–	794 344	01
		b) **Przenośne.**						
	1	Odsetki od lokacyi kapitałów pobrane na rachunek c. k. Ministerstwa rolnictwa	14.114	96	14.114	96	—	—
	2	Zaliczkowe wypłaty	15.166	85	15.166	85	—	—
	3	Lokacya na rachunku bieżącym w Banku krajowym:						
		a) należyt. zaległa 225.370 K — g						
		b) „ bieżąca 486 900 „ 42 „	712.270	42	340.400	42	371.870	—
		Suma wszystkich dochodów .	2,035.896	24	869 682	23	1,166.214	01
		Zapas kasowy z początkiem r. 1908	—	—	7.841	72	—	—
		Razem .	—	—	877.523	95	–	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zwrot pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym:						
		a) należyt. zaległa 500.000 K — g						
		b) „ bieżąca 500.000 „ — „	1,000.000	—	—	—	1,000.000	—
	2	Pożyczki bezprocentowe udzielone na drenowanie:						
		a) należytość zaległa 199.737 K 74 g						
		odpisano 47.914 „ 01 „ 151.823 K 73 g						
		b) należytość bieżąca 375.732 „ - „	527.555	73	338.320	21	189.235	52
		Suma wydatków rzeczywistych	1,527.555	73	338.320	21	1,189.235	52
		Do przeniesienia . .	1,527.555	73	338.320	21	1,189.235	52

49. Fundusz bezprocentowych pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		Z przeniesienia . . .	1,527.555	73	338.320	21	1,189.235	52
		b) **Przenośne.**						
	1	Odsetki od lokacyi kapitałów wypłacone na rachunek c. k. Ministerstwa rolnictwa	14.114	96	14.114	96	—	—
	2	Zaliczkowe wypłaty	15.166	05	1.066	05	14.100	80
	3	Lokacye na rachunku bieżącym w Banku krajowym	486.900	42	486 900	42	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	2,043.737	96	840.401	64	1.203.336	32
		Zapas kasowy z końcem roku 1908 .	—	—	37.122	31	—	—
		Razem .	—	—	877.523	95	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce . . . . . 37.122 K 31 g
2. Należytości czynne:
   a) zwrot pożyczek bezprocentowych udzielonych na osuszenie i drenowanie gruntów. . . 794.344 K 01 g
   b) lokacye na rachunku bieżącym w Banku krajowym . . . . 371.870 „ — „ 1,166.214 „ 01 „

Suma stanu czynnego. . . 1,203.336 K 32 g

Stan bierny.

1. Zwrot pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym 1,000 000 K — g
2. Reszta przyznanych, a niewypłaconych bezprocentowych pożyczek . . . . . 189.235 „ 52 „
3. Zwrot dotacyi pobranej z roku 1909 na pokrycie odsetek przypadających c. k. Ministerstwu rolnictwa . . . . . 14.100 „ 80 „

Suma stanu biernego . . . 1,203.336 „ 32 „

Czysty stan czynny . . . — K — g

UWAGA. Fundusz bezprocentowych pożyczek na drenowanie i osuszenie gruntów powstał na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z d. 14. listopada 1905 upoważniającej Wydział krajowy „do zaciągnięcia pożyczki w wysokości 5,000.000 K w przeciągu lat 10, począwszy od r. 1907 po 500.000 K rocznie pod warunkiem, jeśli odsetki tej pożyczki opłacać będzie Administracya państwa“.

LW. 25.761/1909.

50. Fundusz pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Wpłata z Rubr. IX. wydatków funduszu krajowego na umorzenie pożyczki: *a)* w kapitałach . . .	111.551	59	13.957	35	97 594	24
		b) w odsetkach . . .	4.297	75	4.297	75	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	115.849	34	18.255	10	97.594	24
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	115.849	34	18.255	10	97.594	24
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	18.255	10	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Spłata pożyczki komunalnej, zaciągniętej w Banku krajowym w 20 półrocznych ratach od 1. kwietnia 1905 począwszy, jak LW. 92.402/1904:						
		a) kapitał dłużny	111.551	59	13.957	35	97 594	24
		b) odsetki	4.297	75	4.297	75	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	115.849	34	18 255	10	97.594	24
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	115.849	34	18.255	10	97.594	24
		Zapas z końcem roku 1908 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	18.255	10	—	—

UWAGA. Powyższa pożyczka zaciągniętą została na pokrycie pierwszej raty zasiłku krajowego na uzupełnienie obwałowań Wisły.

LW. 57.319/1909.

51. Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne dla powiatów, gmin i Spółek wodnych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym i gminom:						
		a) zaległe . . 1,444.951 K 35 g						
		b) bieżące . . 170.000 „ — „	1,614.951	35	97.169	33	1,517.782	02
	3	Odsetki od pożyczek udzielonych Spółkom wodnym i gminom:						
		a) zaległe . . . 27.349 K 70 g						
		b) bieżące . . . 38.849 „ 50 „	66.199	20	41.970	73	24.228	47
	4	Odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminu spłaty rat	4.757	81	4.757	81	—	—
	5	Odsetki od kapitałów lokowanych w Banku krajowym	12.505	37	12.505	37	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1,698.413	73	156.403	24	1,542.010	49
		b) **Przenośne.**						
	1	Datki ściągnięte przez c. k. Urzędy podatkowe na rzecz Spółek wodnych	1.082	69	1.082	69	—	—
	2	Zwrot od Spółek wodnych zaliczkowych wypłat	2.601	32	2.237	19	364	13
	3	Lokacya gotówki w Banku krajowym	122.505	37	122.505	37	—	—
	4	Depozyta	23.642	54	23.642	54	—	—
	5	Mylne pobory	603	88	603	88	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1,848 849	53	306.474	91	1,542.374	62
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 42.318 K 93 g						
		b) w efektach . . 345.767 „ 86 „	—	—	388.086	79	—	—
		Razem .	—	—	694 561	70	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Pożyczki udzielone Spółkom wodnym i gminom	170.000	—	170.000	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	170.000	—	170.000	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot Spółkom wodnym ściągniętych datków na administracyę . . .	1.082	69	1.082	69	—	—
	2	Zaliczkowe wypłaty w zastępstwie Spółek wodnych	2.601	32	2.601	32	—	—
	3	Lokacya gotówki w Banku krajowym	122.505	37	122.505	37	—	—
		Do przeniesienia . .	296.189	38	296 189	38	—	—

51. Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne dla powiatów, gmin i Spółek wodnych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	296.189	38	296.189	38	—	—
	4	Depozyta: *a)* zaległe 19.211 K 80 g *b)* bieżące 23.642 „ 54 „	42.854	34	41.642	54	1.211	80
	5	Mylne pobory	603	88	603	88	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	339.647	60	338.435	80	1.211	80
		Zapas z końcem roku 1908: *a)* w gotówce . . 125.852 K 67 g *b)* w efektach . . 230.273 „ 23 „	—	—	356.125	90	—	—
		Razem .	—	—	694.561	70	—	—

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapasy kasowe:
   a) w gotówce . . . . 125.852 K 67 g
   b) w efektach: książeczki Banku krajowego:
   α) Nr. 25.994. 229.061 K 43 g
   β) „ 26.207. 1.211 „ 80 „ 230.273 „ 23 „ 356 125 K 90 g
2. Należytości czynne:
   a) zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym i gminom:
   α) z lat ubiegłych . 1,351.960 K 13 g
   β) z roku bieżącego . 165.821 „ 89 „ 1,517.782 K 02 g
   b) odsetki od Spółek wodnych i gmin, przypadające po koniec roku 1908:
   α) z lat ubiegłych . 18.249 K 72 g
   β) z roku bieżącego . 5.978 „ 75 „ 24.228 „ 47 „
   c) zwrot od Spółek wodnych zaliczkowych wypłat . . . 364 „ 13 „ 1,542.374 „ 62 „

Suma stanu czynnego . . . 1,898.500 K 52 g

Stan bierny.

1. Należytości bierne:
   Depozyt Spółki drenarskiej w Albigowej . . . . 1.211 „ 80 „

Czysty stan czynny . . . 1,897.288 K 72 g

W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1907 . . . 1,841.176 „ 04 „

Okazuje się przyrost majątku o . 56.112 K 68 g

LW. 57 320/1909.

52. Fundusz związkowej kasy chorych krajowych publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Nadwyżki dochodów kas chorych krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych:						
	1	Regulacyi Białej: zaległa 364 K 08 g, bieżąca 381 „ 02 „	745	10	364	08	381	02
	2	„ Błotni	53	96	53	96	—	—
	3	„ Bugu	—	—	—	—	—	—
	4	„ Dniestru S. I., II., III.: zaległa 434 K 07 g, bieżąca 586 „ 99 „	1.021	06	524	32	496	74
	5	„ „ powyżej Kornalowic	93	72	—	—	93	72
	6	Kolmatacyi bagien naddniestrzańskich S. d.: zaległa 177 K 57 g, bieżąca 233 „ 31 „	410	88	177	57	233	31
	7	Kolmatacyi bagien naddniestrzańskich S. g.: zaległa — K 80 g, bieżąca 25 „ 65 „	26	45	—	80	25	65
	8	Regulacyi Pełtwi sekcya dolna . .	20	45	—	—	20	45
	9	„ „ „ środkowa .	104	01	104	01	—	—
	10	„ „ „ górna . .	132	79	—	—	132	79
	11	Osuszenia bagien rzemieńskich . .	263	76	263	76	—	—
	12	Regulacyi Strwiąża	582	14	—	—	582	14
	13	„ górnej Trześniówki: zaległa . . 204 K 38 g, bieżąca . . 462 „ 49 „	666	87	—	—	666	87
	14	„ Tyśmienicy i Letnianki sekcya górna i dolna	77	22	77	22	—	—
	15	Obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.	839	20	—	—	839	20
	16	Obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby	3	17	—	—	3	17
	17	Obwałowania Wisły od Raby do Wolirogowskiej	47	27	47	27	—	—
	18	Obwałowania Wisły od Podgórza do Niepołomic	19	24	—	—	19	24
	19	Regulacyi Wisłoka i Pielnicy . .	57	50	57	50	—	—
	20	„ Wereszycy: zaległa . . . . 38 K 38 g, bieżąca . . . . 284 „ 19 „	322	57	38	38	284	19
		Suma rubryki I. .	5.487	36	1.708	87	3.778	49
		Do przeniesienia . .	5.487	36	1.708	87	3.778	49

*

52. Fundusz związkowej kasy chorych krajowych publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	5.487	36	1.708	87	3.778	49
II.		Odsetki od lokowanych kapitałów .	898	69	898	69	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	6.386	05	2.607	56	3.778	49
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczek na koszta lustracyi .	663	40	663	40	—	—
	2	Efekta spieniężone i zakupione . .	29.761	83	29.761	83	—	—
	3	Mylne pobory	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	36.811	28	33.032	79	3.778	49
		Zapas kasowy z początkiem r. 1908: *a)* w gotówce . . . 2.855 K 66 g *b)* w efektach (książeczka Banku krajowego . . . . . 18.924 „ 10 „	—	—	21.779	76	—	—
		Razem .	—	—	54.812	55	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Wpłacone zasiłki na pokrycie niedoboru kasom chorych:						
	1	przy kolmatacyi bagien naddniestrzańskich S. g. (zaległa) . .	534	37	534	37	—	—
	2	przy regulacyi Bugu	148	60	—	—	148	60
	3	„ obwałowaniu Wisły od Podgórza do Niepołomic (zaległa) . .	420	69	420	69	—	—
		Suma rubryki I. .	1.103	66	955	06	148	60
II.		Koszta administracyi	90	84	90	84	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.194	50	1.045	90	148	60
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczki dane na koszta lustracyi .	663	40	663	40	—	—
	2	Efekta spieniężone i zakupno efektów	29.020	16	29.020	16	—	—
	3	Mylne pobory (zaległość)	9	—	—	—	9	—
		Suma wszystkich wydatków .	30.887	06	30.729	46	157	60
		Zapas kasowy z końcem roku 1908: *a)* w gotówce . . . 3.913 K 82 g *b)* w efektach: (listy rentowe) . . 15.000 „ — „ (książeczka Banku krajowego) . . . 5.169 „ 27 „	—	—	24.083	09	—	—
		Razem .	—	—	54.812	55	—	—

52. Fundusz związkowej kasy chorych krajowych publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Stan funduszu z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Zapasy kasowe:			
a) w gotówce . . .	3.913 K 82 g		
b) w efektach:			
listy rentowe . . .	15.000 „ — „		
ks. Banku kraj. Nr. 25.854	5.169 „ 27 „	24.083 K 09 g	
2. Należytości czynne:			
Nadwyżki dochodów pozostałe w kasach zarządów		3.778 „ 49 „	
Suma stanu czynnego . . .			27.861 K 58 g

Stan bierny.

1. Niewypłacone zasiłki dla kas chorych na pokrycie niedoboru		148 K 60 g	
2. Zwrot mylnych poborów		9 „ — „	
Suma stanu biernego . . .			157 „ 60 „
Czysty stan czynny . . .			27.703 K 98 g
W porównaniu ze stanem funduszu z końcem roku 1907 wynoszącym			22.034 „ 98 „
Okazuje przyrost majątku o . .			5.669 K — g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunku bieżącym w Banku krajowym.

LW. 64.735/1909.

Odpis Zamknięć rachunków Zarządów Kas chorych następujących przedsiebiorstw krajowych:

I. Regulacya rzeki Białej

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	999	57	—	—	999	57
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	999	57	—	—	999	57

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	209	52	—	—	209	52
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	147	73	—	—	147	73
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	97	56	—	—	97	56
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	51	54	—	—	51	54
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	112	20	—	—	112	20
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezer.	—	—	—	—	381	02
	Razem .	618	55	—	—	999	57

II. Regulacya potoku Błotni

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	631	22	—	—	631	22
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	631	22	—	—	631	22

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	120	60	—	—	120	60
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	74	—	—	—	74	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	238	13	—	—	238	13
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	6	—	—	—	6	—
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	138	53	—	—	138	53
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	53	96
	Razem .	577	26	—	—	631	22

III. Regulacya Bugu

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	917	04	—	—	917	04
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
7	Niedobór r. 1908 w kwocie . pokrywa się z funduszu Związkowej kasy chorych.	148	60	—	—	148	60
	Razem .	1.065	64	—	—	1.065	64

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	420	60	—	—	420	60
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	272	—	—	—	272	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	281	24	—	—	281	24
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	50	90	—	—	50	90
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	40	90	—	—	40	90
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	—	—
	Razem .	1.065	64	—	—	1.065	64

IV. Regulacya górnego Dniestru (Sek. I., II. i III.)

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.809	61	—	—	1.809	61
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	1.809	61	—	—	1.809	61

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	305	86	—	—	305	86
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	375	—	—	—	375	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	380	88	—	—	380	88
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	11	—	—	—	11	—
5	Koszta pogrzebowe . . .	10	—	—	—	10	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi i inne	139	88	—	—	139	88
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	586	99
	Razem .	1.222	62	—	—	1.809	61

V. Regulacya górnego Dniestru powyżej Kornalowic

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	406	66	—	—	406	66
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	406	66	—	—	406	66

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	143	52	—	—	143	52
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	94	—	—	—	94	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	30	02	—	—	30	02
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	39	40	—	—	39	40
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi i inne	6	—	—	—	6	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	93	72
	Razem .	312	94	—	—	406	66

VI. Kolmatacya bagien naddniestrzańskich (Sekcya dolna)

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	287	99	—	—	287	99
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	287	99	—	—	287	99

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	32	78	—	—	32	78
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	11	—	—	—	11	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	—	—	—	—	—	—
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	10	90	—	—	10	90
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	—	—	—	—	—	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	233	31
	Razem .	54	68	—	—	287	99

VII. Kolmatacya bagien naddniestrzańskich (Sekcya górna)

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	637	47	—	—	637	47
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	637	—	—	—	637	47

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	186	90	—	—	186	90
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	156	—	—	—	156	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	122	52	—	—	122	52
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	46	40	—	—	46	40
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	100	—	—	—	100	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	25	65
	Razem .	611	82	—	—	637	47

VIII. Regulacya Pełtwi (Sekcya dolna)

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.148	82	—	—	1.148	82
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	1.148	82	—	—	1.148	82

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	234	60	—	—	234	60
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	618	44	—	—	618	44
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	251	33	—	—	251	33
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	24	—	—	—	24	—
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . . .	—	—	—	—	—	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	20	45
	Razem .	1.128	37	—	—	1.148	82

IX. Regulacya rzeki Pełtwi (Sekcya środkowa)

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	615	89	—	—	615	89
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	615	89	—	—	615	89

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	192	12	—	—	192	12
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	175	—	—	—	175	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	74	95	—	—	74	95
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	3	40	—	—	3	40
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	66	41	—	—	66	41
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	104	01
	Razem .	511	88	—	—	615	89

— 890/IV —

X. Regulacya rzeki Pełtwi (Sekcya górna)

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	496	04	—	—	496	04
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
7	Zwrot od Zakładu ubezpieczeń od wypadków wypłaconych zasiłków . .	110	32	—	—	110	32
	Razem .	606	36	—	—	606	36

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	371	14	—	—	371	14
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	66	—	—	—	66	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	30	83	—	—	30	83
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	—	—	—	—	—	—
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	5	60	—	—	5	60
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	132	79
	Razem .	473	57	—	—	606	36

— A/068 —

XI. Osuszenie bagien rzemieńskich

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	373	92	—	—	373	92
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	373	92	—	—	373	92

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	23	40	—	—	23	40
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	23	—	—	—	23	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	6	50	—	—	6	50
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	15	96	—	—	15	96
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	41	30		—	41	30
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	263	76
	Razem .	110	16	—	—	373	92

XII. Regulacya Strwiąża

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	1.314	73	—	—	1.314	73
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	98	34	—	—	98	34
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	1.413	07	—	—	1.413	07

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	182	10	—	—	182	10
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	221	—	—	—	221	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	246	04	—	—	246	04
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	102	50	—	—	102	50
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	79	29	—	—	79	29
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	582	14
	Razem .	830	93	—	—	1.413	07

XIII. Regulacya górnej Trześniówki

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.329	38	—	—	1.329	38
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	1.329	38	—	—	1.329	38

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	332	40	—	—	332	40
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	320	32	—	—	320	32
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	73	97	—	—	73	97
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	75	50	—	—	75	50
5	Koszta pogrzebowe . . .	24	—	—	—	24	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	40	70	—	—	40	70
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	462	49
	Razem .	866	89	—	—	1.329	38

— 890/VIII —

XIV. Regulacya Tyśmienicy i Letnianki

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	447	64	—	—	447	64
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	447	64	—	—	447	64

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	93	12	—	—	93	12
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	147	36	—	—	147	36
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	43	17	—	—	43	17
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	—	—	—	—	—	—
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	86	77	—	—	86	77
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	77	22
	Razem .	370	42	—	—	447	64

XV. Obwałowanie Wisły w pow. dąbrowskim

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.480	26	—	—	1.480	26
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	1.480	26	—	—	1.480	26

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	242	88	—	—	242	88
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	89	—	—	—	89	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	76	80	—	—	76	80
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	61	—	—	—	61	—
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi i inne	171	38	—	—	171	38
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	839	20
	Razem .	641	06	—	—	1.480	26

— X/898 —

XVI. Obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.569	25	—	—	1.569	25
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	1.569	25	—	—	1.569	25

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	651	70	—	—	651	70
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	450	50	—	—	450	50
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	200	58	—	—	200	58
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	101	08	—	—	101	08
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	162	22	—	—	162	22
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	3	17
	Razem .	1.566	08	—	—	1.569	25

XVII. Obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	980	69	—	—	980	69
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	980	69	—	—	980	69

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	180	70	—	—	180	70
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	325	50	—	—	325	50
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	157	80	—	—	157	80
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	88	72	—	—	88	72
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi i inne	180	70	—	—	180	70
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	47	27
	Razem .	933	42	—	—	980	69

XVIII. Obwałowanie Wisły między Podgórzem a Niepołomicami

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	1.766	52	—	—	1.766	52
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	750	09	—	—	750	09
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	2.516	61	—	—	2.516	61

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	1.280	96	—	—	1.280	96
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	490	—	—	—	490	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	66	15	—	—	66	15
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	67	36	—	—	67	36
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	92	90	—	—	92	90
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	500	—	—	—	500	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	19	24
	Razem .	2.497	37	—	—	2.516	61

— IIIX/068 —

XIX. Regulacya Wisłoka i Pielnicy

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	389	58	—	—	389	58
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	389	58	—	—	389	58

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	149	20	—	—	149	20
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	90	—	—	—	90	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	39	72	—	—	39	72
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	24	60	—	—	24	60
5	Koszta pogrzebowe . . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	28	56	—	—	28	56
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	57	50
	Razem .	332	08	—	—	389	58

XX. Regulacya Wereszycy

za rok 1908.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	–	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	981	01	—	—	981	01
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem .	981	01	—	—	981	01

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	207	40	—	—	207	40
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	152	—	—	—	152	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	51	22	—	—	51	22
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	23	60	—	—	23	60
5	Koszta pogrzebowe . . .	60	-	—	—	60	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	202	60	—	—	202	60
8	Inne wydatki:						
	a) odpisane procenta od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	-	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy		—	—	—	284	19
	Razem .	696	82	—	—	981	01

Dział B.

VIII.

Fundusz włości rentowych.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Dochody. VIII. Fundusz włości rentowych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Dochody.						
		A) Fundusz oprocentowania 4% listów rentowych.						
	1	Spłacalne od dłużników odsetki (części rent) przypadające na oprocentowanie	33.169	90	33.169	90		
		½% podatek rentowy	175	96	175	96	—	—
		Razem . .	33.345	86	33.345	86	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .			1.462	72		
					34.808	58		
		B) Fundusz umorzenia 4% listów rentowych.						
	1	4% listy rentowe pobrane (z konfekcyi) do stanu efektów na wypłatę pożyczek	1,433.300	—	1,433.300	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek od obowiązanych: *a)* należ. zaległa 184.603 K 25 g *b)* „ bieżąca 1,433.300 „ — „	1,617.903	25	2.005	19	1,615.898	06
		Razem . .	3,051.203	25	1,435.305	19	1,615.898	06
		Zapas z początkiem roku 1908 . .			96	75		
					1,435.401	94		
		C) Fundusz rezerwowy 4% listów rentowych.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego za r. 1908	25.000	—	25.000	—	—	—
	2	Odsetki zwłoki	3	69	3	69	—	—
	3	„ od lokowanych kapitałów .	3.715	07	3.715	07	—	—
	4	Prowizya Towarzystwa asekuracyjnego	6	74	6	74	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	28.725	50	28.725	50	—	—
		Do przeniesienia . .	28.725	50	28.725	50	—	—

VIII. Fundusz włości rentowych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Wydatki.						
		A) Fuudusz oprocentowania 4% listów reutowych.						
	1	Wypłata odsetek od listów rentowych w obiegu będących . .	34.418	—	34.418	—	—	—
	2	½% podatek rentowy	175	96	—	—	175	96
		Razem . .	34.593	96	34.418	—	175	96
		Zapas z końcem r. 1908 w gotówce			390	58		
					34.808	58		
		B) Fundusz umorzenia 4% listów rentowych.						
	1	Udzielone pożyczki w 4% listach rentowych (efekta)	1,433.300	—	1,433 300	—	—	—
	2	Umorzenie w obieg puszczonych 4% listów rentowych: *a)* należyt. zaległa 184.700 K *b)* „ bieżąca 1,433.300 „	1,618.000	—	–	—	1,618.000	—
		Razem . .	3,051.300	—	1,433.300	—	1,618.000	—
		Zapas z końcem r. 1908 w gotówce			2.101	94		
					1,435.401	94		
		C) Fuudusz rezerwowy 4% listów rentowych.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Koszta bankowe	23	12	23	12	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	23	12	23	12	—	—
		Do przeniesienia .	23	12	23	12	—	—

Dochody. VIII. Fundusz włości rentowych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		Z przeniesienia . .	28.725	50	28.725	50	—	—
		b) Przenośne.						
I.		Lokacya gotówki na rachunek bieżący w Banku krajowym . . .	255.518	34	204.640	34	50.878	—
II.		Lokacya na książeczki Banku krajowego:						
		a) podniesiono gotówką . .	19.372	69	19.372	69	—	—
		b) zakupiono książeczki . .	28.440	88	28.440	88	—	—
III.		Rachunek obcych wydatków — zwrotnych:						
	1	4% listy rentowe otrzymane z funduszu umorzenia (w komis) na wypłatę pożyczek (efekta) . .	1,433.300	—	1,433.300	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek od obowiązanych .	2.005	19	2.005	19	—	—
	3	Odsetki od pożyczek rentowych. .	15.922	81	15 922	81	—	—
	4	Należytości stemplowe spłacone przez obowiązanych	78	46	78	46	—	—
	5	Gotówka uzyskana ze sprzedaży listów rentowych i zwrot spłat ciężarów i długów:						
		gotówka:						
		a) należ. zaległa 22.708 K 48 g *b)* „ bieżąca 1,423.292 „ 58 „	1,446.001	06	1,428.309	35	17.691	71
		efekta	157.924	06	157.924	06	—	—
	6	Rozmaite	3.736	55	3.736	55	—	—
		Suma dochodu funduszu rezerw.	3,391.025	54	3,322.455	83	68.569	71
		Zapas z początkiem roku 1908: *a)* w gotówce . 27.379 K 10 g *b)* w efektach . 3.970 „ 57 „			31.349	67		
					3,353.805	50		

VIII. Fundusz włości rentowych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Z przeniesienia . .	23	12	23	12	—	—
		b) Przenośne.						
I.		Lokacya gotówki na rachunek bieżący w Banku krajowym . . .	255.518	34	255.518	34	—	—
II.		Lokacya na książeczki Banku krajowego:						
		a) wydano gotówką	28.870	38	28.870	38	—	—
		b) spieniężono efekta . . .	19.372	69	19.372	69	—	—
III.		Rachunek obcych wydatków — zwrotnych:						
	1	Udzielone pożyczki w 4% listach rentowych (efekta)	1,433.300	—	1,433.300	—	—	—
	2	Funduszowi umorzenia wydano części rent przypadających na kapitał.	2.005	19	2.005	19	—	—
	3	Funduszowi oprocentowania wydano części rent przypadających na odsetki	15.922	81	15.922	81	—	—
	4	Należytości stemplowe przypadające c. k. Rządowi:						
		a) należytość zaległa 3 K 94 g						
		b) „ bieżąca 78 „ 46 „	82	40	—	—	82	40
	5	Spłata ciężarów i długów na rachunek dłużników:						
		gotówka:						
		a) należ. zaległa 400 K — g						
		b) „ bieżąca 1,423.292 „ 58 „	1,423.692	58	1,423.406	95	285	63
		efekta:						
		a) należ. zaległa 2.788 K 93 g						
		b) „ bieżąca 157.924 „ 06 „	160.712	99	131.471	30	29.241	69
	6	Rozmaite	3 736	37	3.730	54	5	83
		Suma wydatków funduszu rezerw.	3,343.236	87	3,313.621	32	29.615	55
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . 692 K 66 g						
		b) w efektach . 39.491 „ 52 „			40.184	18		
					3,353.805	50		

Rekapitulacya stanu majątkowego z końcem roku 1908.

A) Fundusz oprocentowania.

Stan czynny: Zapas kasowy w gotówce . . .		390 K 58 g	
Stan bierny: Zwrot ½% podatku rentowego . .		175 „ 96 „	
Czysty stan czynny			214 K 62 g

B) Fundusz umorzenia.

Stan czynny: Zapas kasowy w gotówce . . .		2.101 K 94 g	
Należytości czynne: Zwrot udzielonych pożyczek .		1,615.898 „ 06 „	
Suma stanu czynnego .		1,618.000 K — g	
Stan bierny: Umorzenie w obieg puszczonych 4% listów rentowych		1,618.000 „ — „	
Z porównania: Stan czynny równy ze stanem biernym			— K — g

C) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce 692 K 66 g			
b) w efektach 39.491 „ 52 „		40.184 K 18 g	
Należytości czynne: Zwroty gotówki wydanej zastępczo za dłużników		17.691 „ 71 „	
Zwrot gotówki ulokowanej na rachunek bieżący w Banku krajowym . . .		50.878 „ — „	
Suma stanu czynnego .		108.753 K 89 g	
Stan bierny: Zwrot należytości stemplowej . . 82 K 40 g			
Zwrot kaucyi i depozytów dłużników . 29.527 „ 32 „			
Zwrot kosztów oszacowania funduszu kraj. Rubr. X. . . . 5 „ 83 „		29.615 „ 55	
Czysty stan czynny			79.138 K 34 g

UWAGA: 1. Zapasy kasowe w gotówce: *a)* funduszu oprocentowania w kwocie 390 K 58 g
b) „ umorzenia „ 2.101 „ 94 „
c) „ rezerwowego „ 692 „ 66 „
ulokowano w styczniu r. 1909 na 4% rachunek bieżący w Banku krajowym, zapas zaś kasowy w efektach funduszu rezerwowego na książeczki Banku krajowego.

2. Koszta administracyi Biura krajowej Komisyi dla włości rentowych wykazano przy Rubr. X. poz. 88. wydatków funduszu krajowego.

LW. 57.889/1909.

IX.

Pożyczki krajowe.

Wskazówka.

1. Fundusz pożyczki z r. 1893. . . . . str. 896
2. „ „ z r. 1904. . . . . „ 900
3. „ „ z r. 1905. . . . . „ 908
4. „ „ z r. 1907. . . . . „ 915

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

1. Fundusz 4% pożyczki krajowej z roku 1893.

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc. budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Wydatki.			
		A) Rzeczywiste.			
	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj.	690.200	—	676.100
	2	Wypłata kuponów od obligacyj będących w obiegu	2,077.778	—	2,054.834
	3	Koszta administracyjne, prowizye wypłacone Bankom za pośrednictwo i t. p. . . .	5.607	83	4.300
		Suma wydatków rzeczywistych . .	2,773.585	83	2,735.234
		B) Przenośne.			
	4	Zaliczki dane	1,707.463	—	
		Suma wszystkich wydatków . .	4,481.048	83	
		Do przeniesienia . .	4,481.048	83	

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K	K	
—	14.100	Wydatek *większy* z powodu zgłoszenia do wypłaty większej liczby restantów. Z emitowanych obligacyj na . . . 58,850.000 K wylosowano zgodnie z planem umorzenia po koniec r. 1908 . . . . . 7,988 100 „ pozostaje przeto z końcem roku 1908 . 50,861.900 K Z wylosowanych obligacyj w im. wartości 7,988.100 K zrealizowano po koniec roku 1908 . . 7,822.000 „ nieprzedłożono więc do wypłaty obligacyj w imiennej wartości . . . . . 166.100 K a po doliczeniu sumy obligów w latach następnych do losowania przeznaczonych . 50,861.900 „ ogólna zaległość z końcem r. 1908 wyniesie 51,028.000 K
—	22.944	Wydatek *większy* spowodowany wypłatą zaległych kuponów. Należytość za kupony w r. 1908 wynosiła: *a)* zaległa — z lat ubiegłych po odpisaniu kwoty 768 K za przedawniony 18. i 19. kupon tej pożyczki . . . . . 58.560 K *b)* bieżąca z 1. maja i 1. listopada 1908 r. 2,054.834 „ Razem . . 2,113.394 K Zwroty za nadpłacone kupony wynosiły . 2.872 „ Zostaje . . 2,110.522 K W roku 1908 wypłacono za kupony . . 2,077.778 „ Pozostaje przeto zaległość w kwocie. . 32.744 K
—	1 308	Wydatek *większy* z powodu, iż wydatków tych nie można naprzód ściśle obliczyć.
—	38.352	

1. Fundusz 4% pożyczki krajowej z roku 1893.

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc. budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Z przeniesienia . .	4,481.048	83	
		C) Zapas kasowy z końcem roku 1908 w efektach	98.560	—	
		Razem zgodnie z sumą dochodów .	4,579.608	83	
		Dochody.			
		A) Rzeczywiste.			
	1	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIII. poz. 1. wydatków na pokrycie potrzeb .	2,772 292	15	2,735.234
	2	Zwroty mylnie zarachowanych odsetek przez c. k. Urzędy podatkowe i depozytów sądowych	1.293	68	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	2,773.585	83	2,735.234
		B) Przenośne.			
	3	Zaliczki zwrócone	1,707.463	—	
		Suma wszystkich dochodów . .	4,481.048	83	
		C) Zapas kasowy z początkiem r. 1908 w efektach	98.560	—	
		Razem zgodnie z sumą wydatków .	4,579.608	83	

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K	większe K	
		Zapas kasowy z końcem roku 1908 wykazany w kwocie 98.560 K obejmuje: *a)* Nominalną wartość obligacyj definitywnych, które wydane zostaną za ściągnięte kwity tymczasowe w sumie . . . . . 4.200 K *b)* Nominalną wartość obligacyj niższych seryi w sumie . . . . . 92.000 „ które puszczone będą w obieg dopiero po ściągnięciu i zniszczeniu wyższych seryi opiewających na tę sumę. *c)* Książeczkę Banku krajowego na . . 2.360 „ na którą ulokowano gotówkę za wylosowaną a przez właściciela odnośnego kwitu tymczasowego, dotychczas nie podniesioną obligacyę. Razem jak wyżej . . 98.560 K
—	37.058	Dochód *większy*, gdyż dotacyę pobrano w miarę rzeczywistej potrzeby na pokrycie poniesionych w tym roku wydatków.
—	1.294	Dochód *większy* (nie preliminowany) z powodu częściowego zwrotu przypisanych z tego tytułu należytości czynnych.
—	38.352	

Wykaz należytości z końcem roku 1908.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Pozostałe należytości					
		czynne			bierne		
		z lat ubiegłych	z roku bieżącego		z lat ubiegłych	z roku bieżącego	
		K	K	g	K	K	g
	Dochody.						
1	Zapas kasowy w efektach . . .	98.560	—	—	—	—	—
2	Zwroty mylnych zarachowań przez c. k. Urz. podatk. i sąd.-depoz.	—	2.334	32	—	—	—
3	Nieściągnięte kwity tymczasowe .	6.200	—		—	—	—
		104.760	2.334	32	—	—	—
	Suma stanu czynnego .	107.094	K 32	g	—	—	—
	Wydatki.						
1	Obligacye w obiegu będące . . .	—	—	—	51,028.000	—	—
2	Kupony zapadłe i niezrealizowane	—	—	—	—	32.744	—
3	Kwity tymcz. przezn. do zniszcz.	—	—	—	6.200	—	—
4	Oblig. niepodn. i do wymian. przezn.	—	—	—	96.200	—	—
5	Książeczka Banku kraj. w zamian za wylosowaną obligacyę . .	—	—	—	2.360	—	—
					51,132.760	32.744	—
	Suma stanu biernego .	—	—	—	51,165.504	K —	g.
	W porówn. ze sumą stanu czynn.	—	—	—	107.094	„ 32	„
	Okazuje się czysty stan bier.	—	—	—	51,058.409	K 68	g.

2. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1904 (na rzeki kanałowe).

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc.	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Wydatki.			
		A) Rzeczywiste.			
	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie . .	49.000	—	
	2	Wypłata kuponów od obligacyj będących w obiegu	107.778	—	141.029
	3	C. k. Skarbowi Państwa 2% podatek dochodowy od kuponów	1.758	19	
	4	Koszta administracyjne	387	86	
		Razem . .	158.924	05	141.029
	5	Dotacya wydana do Rubr. IX. poz. 3., doch. funduszu krajowego, na wypłatę 40% kosztów na regulacyę rzek kanałowych pokrywanych z Rubr. IX. poz. 9. wydatków funduszu krajowego	976.544	39	773.600
		Do przeniesienia . .	1,135.468	44	914.629

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K	większe K	
—	17.895	
—	17.895	Wedle planu umorzenia zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo Skarbu — jak LW. 94.801/1905. — umorzanie pożyczki przez losowanie obligacyj rozpoczęło się z rokiem 1906. Na pokrycie wydatków wykazanych w poz. 1—4 były do dyspozycyi w roku przedmiotowym następujące kredyty: *a)* zaoszczędzony kredyt z roku 1907 . 28.142 K 26 g *b)* preliminowany kredyt na rok 1908 . 141.029 „ — „ 169.171 K 26 g Z tego wydano na pokrycie wydatków od poz. 1 - 4 . . . 158.924 K 05 g a po strąceniu własnych dochodów jak poz. 2 i 3 doch. . 12.707 „ 69 „ wydano rzeczywiście . . . . 146.216 „ 36 „ z porównania wynikłą resztę zaoszczędzonego kredytu w kwocie . . 22.954 K 90 g przeniesiono do rachunku roku następnego.
—	202.944	W myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1901 dz. p. p. Nr. 66, z dnia 18. września 1901. Dz. ust. kraj. Nr. 103 i z dnia 21. kwietnia 1904. Dz. ust. kraj. Nr. 52. §. 4 rozporządzenia wykonawczego, ma fundusz krajowy wraz ze stronami interesowanemi — wpłacić 40% kosztów na regulacyę rzek kanałowych, — w dziewięcioletnim okresie budowy od r. 1904 do włącznie r. 1912 do funduszu budowy w ogólnej sumie . . . 6,962.400 K — g
—	220.839	

2. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1904 (na rzeki kanałowe).

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc. budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Z przeniesienia . .	1,135.468	44	914.629
		Suma wydatków rzeczywistych . .	1,135.468	44	914.629
		B) Przenośne.			
	6	Obligacye wydane do sprzedaży . . .	1,002.600	—	—
		Do przeniesienia . .	1,002.600	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	
mniejsze	większe		
K	K		
—	220.839	w ratach rocznych po 773.600 K jak sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093.	
		W tym celu upoważnił Wysoki Sejm uchwałą finansową na rok 1904 z dnia 3. listopada 1903 Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w 4% obligacyach krajowych w im. wart. . . .	7,000.000 K — g
		Z częściowej sprzedaży emitowanych obligów tej pożyczki wydano w celu udotowania Rubr. IX. funduszu kraj.:	
		1. po koniec roku 1907 . . .	2,188.734 K 76 g
		2. w roku 1908 wydano z tego samego tytułu	976.544 „ 39 „
		Wydano zatem do funduszu krajowego po koniec roku 1908 dotacyę w łącznej kwocie	3,165.279 K 15 g
—	220.839		
—	—	Obligacye otrzymane z konfekcyi i pobrane wynoszą ogółem	do stanu efektów 7,000.000 K — g
		Z tych obligów puszczono w obieg: po koniec roku 1907 2,276.500 K — g zaś w r. przedmiotow. 1,002.600 „ — „	3,279.100 „ — „
		reszta zaś, definitywnych obligów im wartości	3,720.900 K — g
		pozostaje w zapasie kasowym z końcem roku 1908.	
		Z obligacyj puszczonych w obieg po koniec roku 1908 w kwocie jak wyżej . .	3,279.100 K — g
		umorzono przez losowanie po koniec roku 1908	141.400 „ — „
		Pozostaje obligacyj z końcem roku 1908 w obiegu	3,137.700 K „ g
—	—		

2. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1904 (na rzeki kanałowe).

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc. budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Z przeniesienia . .	1,002.600	—	
	7	Efekta spieniężone	34.700	—	—
		Suma wydatków przenośnych . .	1,037.300	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych . .	1,135.468	44	—
		Suma wszystkich wydatków . .	2,172.768	44	—
		C) Zapas kasowy z końcem roku 1908:			
		a) w gotówce . 3.665 K 14 g			
		b) w efektach . 3,720.900 „ — „	3,724.565	14	—
		Razem . . .	5,897.333	58	—
		Dochody.			
		A) Rzeczywiste.			
	1	Gotówka uzyskana z częściowej sprzedaży 4% obligacyj	942.444	—	733.600
	2	Gotówka uzyskana ze spieniężenia własnych obligów	2.082	—	—
	3	Zwrot za kupon pro rata	10.625	69	—
	4	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. IX. poz. 8. wydatków	146.216	36	141.029
		Suma dochodów rzeczywistych . .	1,101.368	05	874.629

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K	większe K	
—	—	
—	—	Pozycya ta jako przenośna znosi się z kwotą wykazaną w poz. 5. dochodów.
—	—	
—	—	
		Uwaga: Obok wykazany zapas kasowy w gotówce 3.665 K 14 g ulokowany jest łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunku bieżącym w Banku krajowym.
—	208.844	
—	2.082	
—	10 626	
—	5.187	
—	226.739	Celem uzyskania kapitału na pokrycie wydatków spieniężono obligacye, po kursie 94 K za sztukę na 100 K oznaczonym rozporządzeniem Wydziału krajowego do LW. 113.361/1907 im. wartości . . 1,002.600 K — g
		a) z czego uzyskano kapitał w kwocie . 942.444 K — g
		b) do tego zysk z zakupna własn. obligów 2.082 „ — „
		c) do tego zwrot za kupon pro rata . 10.625 „ 69 „
		d) na pokrycie kosztów umorzenia i administracyi pożyczki pobrano z Rubr. IX. poz. 8. wydatków funduszu krajowego . . . . 146.216 „ 36 „
		e) zapas początkowy w gotówce wynosił 37.765 „ 53 „
		Razem dochody wynosiły 1,139.133 K 58 g
		Z tego wydano:
		a) na umorzenie pożyczki przez losowanie wraz z wypłatą kuponów od obligów będących w obiegu . . 156.778 K — g
		Do przeniesienia . 156.778 K — g 1,139.133 K 58 g

2. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1904 (na rzeki kanałowe).

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc. budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		B) Przenośne.			
	5	Efekta zakupione	34.700	—	—
		Suma dochodów przenośnych . .	34.700	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	1,101 368	05	—
		Suma wszystkich dochodów . .	1,136.068	05	
		C) Zapas kasowy z początkiem roku 1908:			
		a) w gotówce . 37.765 K 53 g			
		b) w efektach . 4,723.500 „ — „	4,761.265	53	
		Razem . . .	5,897.333	58	

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K	większe K	
		Z przeniesienia . . 156.778 K — g 1,139.133 K 58 g
		b) wypłacono c. k. Skarbowi Państwa 2 % podatek rentowy od kuponów . 1.758 „ 19 „
		c) koszta administracyjne . . . 387 „ 86 „
		d) przeniesiono do funduszu krajowego jako dotacyę Rubr. IX. pozycyi 3. dochodów funduszu krajowego 976.544 „ 39 „
		Razem wydano . . 1,135.468 „ 44 „
		przeto pozostała reszta kasowa gotówką w kwocie . . . . . 3.665 K 14 g
		którą zarezerwowano na dalszą dotacyę funduszu regulacyjnego.
—	—	
—	—	
—	—	

Wykaz należytości z końcem roku 1908.

A. Stan czynny.

	Szczegół:	Ogół:
Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . .	3.665 K 14 g	
b) w efektach . . .	3,720.900 „ — „	3,724.565 K 14 g

B. Stan bierny.

1. Zaległe koszta konfekcyi	40 K — g	
2. Spłata obligacyj: *a*) w obiegu będących .	3,137.700 „ — „	
b) obligacyj przeznaczonych na sprzedaż, jeszcze w obieg niepuszczonych . .	3,720.900 „ — „	6,858.640 „ — „
Czysty stan bierny . . .		3,134.074 K 86 g

3. Fundusz 4% pożyczki krajowej z r. 1905 (na rzeki karpackie).

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc. budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Wydatki.			
		A) Rzeczywiste.			
	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie	43.000	—	86.792
	2	Wypłata kuponów od obligacyj będących w obiegu	50.148	—	
	3	C. k. Skarbowi Państwa 2% podatek dochodowy od kuponów	831	49	
	4	Koszta administracyjne	349	97	
		Razem	94.329	46	86.792
	5	Dotacya wydana do Rubr. IX. poz. 5. doch. funduszu krajowego na pokrycie rat zarachowanych w Rubr. IX. poz. 13. wydatków funduszu krajowego na regulacyę rzek karpackich	290.600	—	290.600
		Do przeniesienia . . .	384.929	46	377.392

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K	większe K	
—	7.537	Wedle planu umorzenia zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo Skarbu — jak LW. 94.801/1905 — umarzanie pożyczki przez losowanie obligacyj rozpoczęło się z rokiem 1906. Na pokrycie wydatków wykazanych w poz. 1—4. były do dyspozycyi w r. przedmiotowym następujące kredyty: *a)* zaoszczędzony kredyt za r. 1907. . 19.928 K 13 g *b)* preliminowany kredyt na r. 1908. . 86.792 „ — „ 106.720 K 13 g Z tego wydano na pokrycie potrzeb od poz. 1—4. . . . . 94.329 K 46 g a po potrąceniu własnych dochodów jak poz. 2. i 3. doch.. . 5.767 „ 20 „ wydano rzeczywiście . . . . . 88.562 „ 26 „ Z porównania wynikłą resztę zaoszczędzonego kredytu w kwocie . . . . 18.157 K 87 g przeniesiono do rachunku roku następnego.
—	7.537	Wydatek *większy* znajduje pokrycie w zwiększonych dochodach, jak poz. 2, 3, 4. dochodów.
—	—	Wedle obowiązujących ustaw przypadające z funduszu krajowego raty na cały okres aż do końca regulacyi wszystkich wymienionych w Rubr. IX. wyd. funduszu krajowego regulacyi rzek karpackich, wynosić będą od roku 1905 do roku 1924 sumę . . . . . 5,937.868 K — g W tym też celu w miejsce corocznego obciążenia rubryki IX. wyd. budżetu funduszu kraj. upoważnił Wys. Sejm uchwałą finansową na rok 1905 z dnia 11. listopada 1904 Wydział krajowy do zaciągnięcia zatwierdzonej ustawą kraj. z dnia 25. stycznia 1905 Nr. 22. Dz. ust. kraj. — pożyczki w 4% obligacyach krajowych im. wart. . . . . 6,150.000 K — g
—	7.537	

3. Fundusz 4% pożyczki krajowej z r. 1905 (na rzeki karpackie).

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc.	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Z przeniesienia	384.929	46	377.392
		Suma wydatków rzeczywistych . .	384.929	46	377.392
		B) Przenośne.			
	6.	Obligacye wydane do sprzedaży	309.400	—	—
	7.	Efekta spieniężone	42.800		—
		Suma wydatków przenośnych . . .	352.200	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	384.929	46	—
		Suma wszystkich wydatków . . .	737.129	46	—
		C) Zapas kasowy z końcem roku 1908:			
		a) w gotówce . . . . 236 K 58 g			
		b) w efektach . . . . 4,502.900 „ — „	4,503.136	58	—
		Razem	5,240.266	04	—

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze K	większe K	
—	7.537	Z częściowej sprzedaży emitowanych obligów tej pożyczki wydano w celu udotowania Rubr. IX. funduszu kraj.: 1. po koniec roku 1907 . . . . . 1,301 069 K 06 g 2. w roku 1908 wydano z tego samego tytułu. . . . . 290.600 „ — „ Wydano zatem do funduszu krajowego po koniec roku 1908 dotacyę w łącznej kwocie . . . . . 1,591.669 K 06 g
—	7.537	
—	—	Obligacye otrzymane z konfekcyi i pobrane do stanu efektów wynoszą ogółem . . . . . 6,150.000 K — g Z tych obligów puszczono w obieg: po koniec roku 1907 . 1,337.700 K — g zaś w roku przedmiotowym . . . . . 309.400 „ — „ 1,647.100 „ — „ reszta zaś definitywnych obligów im. wartości . . . . . 4,502 900 K — g pozostaje w zapasie kasowym z końcem roku 1908. Z obligacyj puszczonych w obieg po koniec roku 1908 w kwocie jak wyżej . 1,647.100 K — g umorzono przez losowanie po koniec roku 1908 . . . . . 124.200 „ — „ Pozostaje obligacyj z końcem roku 1908 w obiegu. . . . . 1,522.900 K — g
—	—	Pozycya ta jako przenośna znosi się z kwotę wykazaną w poz. 5. dochodów.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

3. Fundusz 4% pożyczki krajowej z r. 1905 (na rzeki karpackie).

Liczba rubr. budżetu	Liczba pozyc.	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Dochody.			
		A) Rzeczywiste.			
	1	Gotówka uzyskana z częściowej sprzedaży 4% obligacyj	290.836	—	290.600
	2	Gotówka uzyskana ze spieniężenia własnych obligów	2.568	—	—
	3	Zwrot za kupon pro rata	3.199	20	—
	4	Uposażenie z Rubr. IX. poz. 12. wyd. fund. kraj.	88.562	26	86.792
		Suma dochodów rzeczywistych . .	385.165	46	377.392
		B) Przenośne.			
	5	Efekta zakupione	42.800	—	—
		Suma dochodów przenośnych . . .	42.800	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	385.165	46	—
		Suma wszystkich dochodów . . .	427.965	46	—
		C) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1908:			
		a) w gotówce . . . . — K 58 g			
		b) w efektach . . . . 4,812.300 „ — „	4,812.300	58	—
		Razem	5,240.266	04	—

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	
mniejsze	większe		
K	K		
		Dochód *większy* w kwocie	7.773 K — g
		znosi się z wiekszymi wydatkami jak w poz. 1 do 4 wyd. . 7.537 K — g	
—	236	i ze zwiększonym zapasem kasowym pozostałym z końcem roku o 236 „ — „	
—	2.568		
—	3.199		
—	1 770		
		Razem jak obok .	7.773 K — g
—	7.773	W celu uzyskania kapitału na pokrycie wydatków, spieniężono obligacye tej pożyczki po kursie 94 K za sztukę na 100 K oznaczonym uchwałą Wydziału krajowego do LW. 113.361/1907 im. wart. na . . .	309.400 K — g
		a) z czego uzyskano kapitał w kwocie	290.836 K — g
		b) do tego zysk z zakupna własnych obligów	2.568 „ — „
		c) i zwrot za kupon czynny — pro rata	3.199 „ 20 „
		d) na pokrycie kosztów umorzenia i administracyi pożyczki pobrano z Rubr. IX. poz. 12. wyd. funduszu kraj. .	88.562 „ 26 „
		e) zapas początkowy w gotówce wynosił	— „ 58 „
		Razem wynosiły dochody .	385.166 K 04 g
		Z tego wydano:	
		a) na umorzenie pożyczki przez losowanie i na wypłatę kuponów od obligów będących w obiegu 93.148 K — g	
		b) wypłacono c. k. Skarbowi Państwa 2% podatek dochodowy od kuponów 831 „ 49 „	
		c) koszta administracyjne . . . . 349 „ 97 „	
		d) przeniesiono do funduszu krajowego jako dotacyę Rubr. IX. poz. 5. doch. funduszu kraj.. . 290.600 „ — „	
		Razem wydano	384.929 „ 46 „
		przeto pozostała reszta kasowa gotówką w kwocie.	236 K 58 g
		która jest wykazana w zapasie ostatecznym.	
—	—	Pozycya ta jako przenośna znosi się z kwotą wykazaną pod poz. 7. wydatków.	
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		
—	—		

3. Fundusz 4% pożyczki krajowej z r. 1905 (na rzeki karpackie).

Wykaz należytości z końcem roku 1908.

A) Stan czynny.

1. Zapas końcowy:	*a)* w gotówce	236 K 58 g		
	b) w efektach	4,502.900 „ — „	4,503.136 K 58 g	

B) Stan bierny.

1. Spłata obligacyi:	*a)* w obiegu będących .	1,522.900 K — g		
	b) obligacyj przechowanych w Kasie krajowej na sprzedaż jeszcze w obieg nie puszczonych	4,502.900 „ — „	6,025.800 „ — „	
	Czysty stan bierny		1,522.663 K 42 g	

LW. 69.155/1909.

4. Fundusz 4% pożyczki krajowej z r. 1907 (na budowę szkół).

Liczba budżetu rubr.	Liczba budżetu pozyc.	Poszczególnienie	Wynikłości w r. 1908 K	Wynikłości w r. 1908 g	Kwota budżetem uchwalona K
		Wydatki.			
1		Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj .	—	—	250.000
2		Koszta konfekcyi, papier, druk obligacyj i kuponów, księgi i t p.	10.936	73	
		Suma wydatków	10.936	73	250.000
		Dochody.			
1		Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. V. poz. 5 wydatków na pokrycie potrzeb	10 936	73	250 000
		Suma dochodów	10.936	73	250.000

LW. 51.410/909.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

W porównaniu z kwotą budżetem uchwal. okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
K	K	
239.063	—	Wydatek *mniejszy*, gdyż z kwoty budżetowej pokryto tylko koszta emisyi obligów pożyczki krajowej z r. 1907.
239.063	—	Wydatek zaś na budowę szkół, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. marca 1907 (Dz. u. kr. Nr. 14 z r. 1908) pokryto na razie z ogólnych zapasów kasowych funduszu krajowego, a to w r. 1907 w kwocie . 77.000 K a w roku 1908 w kwocie . . . . . 225.900 „ razem . . . . . 302.900 K jak to wykazano w zamknięciu rachunku funduszu szkolnego krajowego. Z uwagi jednak, że obligacye tej pożyczki puszczono częściowo w obieg dopiero w roku 1909, przeto cały powyższy wydatek 302.900 K, przeniesiono do rachunku roku 1909.
239.063	—	Dochód *mniejszy*, gdyż dotacyę pobrano tylko na pokrycie kosztów emisyj tej pożyczki.
239.063	—	

X.

Krajowy fundusz pożyczkowy

na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym.

DOCHODY. X. Krajowy fundusz pożyczkowy na ułatwienie

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.		Dotacya z funduszu krajowego na rachunek pożyczki 1,500.000 K .	795.986	—	795.986	—		
II.		Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	793.209	89	17.930	20	775.279	69
III.		6% odsetki zwłoki od Wydziałów powiatowych	9	86	9	86	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1,589.205	75	813.926	06	775.279	69
		B) Przenośne.						
IV.		Lokacya na 4% rachnku bieżącym w Banku krajowym	3.732	15	—	—	3.732	15
		Suma wszystkich dochodów	1,592.937	90	813.926	06	779.011	84
		Zapas kasowy z początkiem roku .			—	—		
		Razem .			813.926	06		

UWAGA. Uchwałą z dnia 16. listopada 1905 ustanowił Wys. Sejm Krajowy fundusz pożyczkowy na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym w sumie 1,500.000 K i upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia we własnych funduszach, lub w Banku krajowym 4% pożyczki oraz do wstawiania od roku 1907 w corocznym budżecie wydatków funduszu krajowego, stosownych rat annuitetowych od tej pożyczki.

Fundusz ten wszedł w życie w roku 1908, a pierwsza pożyczka udzieloną została 12. lutego 1908 do LW. 11.419 poczem do końca roku 1908 wyasygnowano 82 pożyczek 39-ciu Wydziałom powiatowym w łącznej sumie . . . . . 795.986 K
którą na razie zaliczył fundusz krajowy.

Ze względu na ogólną zniżkę papierów wartościowych mogła być zrealizowaną pożyczka w kwocie . . . . . 1.500.000 „
bez znaczniejszych strat dopiero dnia 10. kwietnia 1909.

Pożyczkę zaciągniętą w 4% listach komunalnych Banku krajowego IV. Emisyi imiennej wartości . . . . . 1,500.000 „
zrealizowano po kursie 93 K za 100 K a z uzyskanej gotówki . 1,396.500 „
zwrócono funduszowi krajowemu zaliczoną sumę j. w. . . . 795.986 „
następnie z pozostałej reszty . . . . . 600.514 „
wypłacono dalsze pożyczki . . . . . 253.685 „
a dyspozycyjną resztę . . . . . 346.829 „
ulokowano na osobny 4% rachunek bieżący w Banku kraj.

Na rachunku tym ulokowano również w pierwszych dniach stycznia 1909 wykazany z końcem roku 1908 zapas kasowy w kwocie 16.984 K 02 gr.

krycia dachów materyałem ogniotrwałym. WYDATKI.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.		Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiat. 795.986 K do tego zwrot pożyczeknie zużytych 2.776 K 11 gr. rzeczywisty wydatek	793.209	89	793.209	89	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	793.209	89	793.209	89	—	—
		B) Przenośne.						
II.		Lokacya na 4% rachunku bieżącym w Banku krajowym . . .	3.732	15	3.732	15	—	—
		Suma wszystkich wydatków	796.942	04	796.942	04	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1908 .			16.984	02		
		Razem .			813.926	06		

Stan majątku z końcem r. 1908.

		Szczegół	Ogół
A) Stan czynny.			
	1. Zapas kasowy w gotówce	16.984 K 02 g	
	2. Należytości czynne:		
	a) zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	775.279 K 69 g	
	b) na lokacyi w Banku krajowym . .	3.732 K 15 g	795.995 K 86 g
	Suma stanu czynnego . . .		795.995 K 86 g
B) Stan bierny	. . . . .		— —
	Czysty stan czynny . .		795.995 K 86 g

Wykaz udzielonych pożyczek w roku 1908.

L. porz.	Poszczególnienie	Udzielono K	g	Spłacono K	g	Należytość z końcem r. 1908 K	g
1	Bóbrka Wydział powiatowy .	30.000	—	2.000	—	28.000	—
2	Bochnia „ „ .	40.000	—	2.000	—	38.000	—
3	Bohorodczany „ „ .	12.700	—	—	—	12.700	—
4	Brody „ „ .	20.000	—	500	—	19.500	—
5	Brzesko „ „ .	30.000	—	1.000	—	29.000	—
6	Buczacz „ „ .	3.260	—	—	—	3.260	—
7	Chrzanów „ „ .	8.000	—	400	—	7.600	—
8	Czortków „ „ .	12.240	—	—	—	12.240	—
9	Dąbrowa „ „ .	30.000	—	—	—	30.000	—
10	Grybów „ „ .	20.000	—	—	—	20.000	—
11	Horodenka „ „ .	13.975	—	500	—	13.475	—
12	Kolbuszowa „ „ .	20.000	—	—	—	20.000	—
13	Kraków „ „ .	20.000	—	1.000	—	19.000	—
14	Krosno „ „ .	13.000	—	—	—	13.000	—
15	Limanowa „ „ .	20.000	—	450	—	19.550	—
16	Lwów „ „ .	10.000	—	—	—	10.000	—
17	Łańcut „ „ .	20.000	—	1.000	—	19.000	—
18	Nisko „ „ .	6.000	—	300	—	5.700	—
19	Pilzno „ „ .	12.450	—	—	—	12.450	—
20	Przemyśl „ „ .	40.000	—	2.000	—	38.000	—
21	Przemyślany „ „ .	20.000	—	—	—	20.000	—
22	Rawa „ „ .	40.000	—	—	—	40.000	—
23	Rohatyn „ „ .	13.871	—	250	—	13.621	—
24	Ropczyce „ „ .	20.000	—	526	50	19.473	50
25	Rudki „ „ .	30.000	—	250	—	29.750	—
26	Rzeszów „ „ .	20.000	—	2.000	—	18.000	—
27	Sambor „ „ .	20.000	—	—	—	20 000	—
28	Sanok „ „ .	14.100	—	250	—	13.850	—
29	Sokal „ „ .	20.000	—	1.000	—	19.000	—
30	Stanisławów „ „ .	20.900	—	326	—	20.574	—
31	Stryj „ „ .	19.400	—	—	—	19.400	—
32	Tarnobrzeg „ „ .	20.000	—	442	—	19.558	—
33	Tarnów „ „ .	32.500	—	1.178	—	31.322	—
34	Tłumacz „ „ .	20.000	—	—	—	20.000	—
35	Trembowla „ „ .	30.000	—	—	—	30.000	—
36	Wieliczka „ „ .	20.000	—	—	—	20.000	—
37	Zbaraż „ „ .	13.450	—	—	—	13.450	—
38	Żółkiew „ „ .	9.940	—	—	—	9.940	—
39	Żydaczów „ „ .	27.423	89	557	70	26.866	19
	Razem . .	793.209	89	17.930	20	775.279	69

LW. 63989/1909.

XI.

Fundusze

administrowane przez Bank krajowy.

Wskazówka.

1. Stały fundusz przemysłowy . . . . . str. 924
2. Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych . . . . . „ 927
3. Stały fundusz hodowlany . . . . . „ 928
4. Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego . . . . . „ 929
5. Stały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek . . . „ 930
6. Fundusz inwestycyjny . . . . . „ 932

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Dochody. 1. Stały fundusz przemysłowy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1903. K	Należytość pozostała z końcem roku 1903. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	150.000	—	150.000	—	—	—
	2	Zwroty udzielonych pożyczek: a) należytość zaległa 3,707.457 K 41 g b) „ bieżąca 1,061.500 „ — „	4,768.957	41	688.562	78	4,080 394	63
		(Należytość z początkiem roku . . . . 4,768.957 K 41 g *Odpisano pożyczki:* *a) Schönberg & Dunkelblum 13.746·57* *b) Dukalska Ludwika . . . . 570·—* *c) Tow. kowali w Sułkowicach 234·42* *Razem odpis. 14.550·99* *Spłaty poży. 674.011·79 688.562 „ 78 „* *Pozostała należytość z końcem roku j. w. . 4,080.394 K 63 g)*						
	3	Odsetki pobrane od dłużników . .	104 926	54	104.926	54	—	—
	4	Udziały funduszu przemysłowego .	72 200	—	22.200	—	50.000	—
		(Należytość zaległa z początkiem roku . . . . 72.200 K *Straty na udziałach:* *a) w spółce komandytowej Stryjeński . 20.000 K* *b) w gal. akc. Tow. handlowem . . . 1.300 „* *Razem straty . . 21.300 K* *Spłata udziałów . 900 „ 22.200 „* *Pozostała należytość z końcem roku j. w. . . . . 50.000 K)*						
	5	Dywidenda od udziałów	2.500	—	2.500	—	—	—
	6	Dochód uzyskany ze sprzedaży ruchomości b. akcyjnej garbarni w Rzeszowie	3.000	—	3.000	—	—	—
	7	Zaliczka z Banku krajowego (pobrana w myśl uchwały Sejmu z dnia 29. października 1903) . . .	333.789	—	333.789	—	—	—
		Suma dochodów .	5,435.372	95	1,304.978	32	4,130.394	63

Zamknięcie rachunku za rok 1908. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone w r. 1908 . .	1,061.500	—	1,061.500	—	—	—
	2	Koszta administracyi w Banku krajowym	3.424	28	3.424	28	—	—
	3	Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu	93.862	96	93.862	96	—	—
	4	Wydatki na kupno realności b. akcyjnej garbarni w Rzeszowie na własność funduszu przemysłowego .	58.240	—	32.776	97	25.463	03
	5	Odpisy pożyczek przemysłowych .	92.114	11	92.114	11	—	—
	6	Straty w udziałach	21.300	—	21.300	—	—	—
	7	Zwrot zaliczki z Banku krajowego (odnośnie do poz. 7. dochodów): *a)* należytość zaległa . 1,786.740 K *b)* „ bieżąca 333.789 „	2,120.529	—	—	—	2,120.529	—
		Suma wydatków . .	3,450.970	35	**1,304.978**	32	2,145.992	03

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.

1. Należytości czynne u dłużników	4,080.394 K 63 g	
2. Udziały funduszu przemysłowego w akc. Towarzystwie dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie	50.000 „ — „	
3. Wartość realności b. akcyjnej garbarni w Rzeszowie nabytej na własność funduszu przemysłowego	55.240 „ — „	4,185.634 K 63 g

Stan bierny.

1. Zwrot zaliczki Bankowi krajowemu . . .	2,120 529 K — g	
2. Dług ciężący na hipotece realności b. akcyjnej garbarni w Rzeszowie	25.463 „ 03 „	2,145.992 „ 03 „
Czysty stan czynny		2,039.642 K 60 g
W porównaniu ze stanem czynnym z końcem roku 1907 . . .		1,992.917 „ 41 „
Okazuje się **przyrost** o . . .		46.725 K 19 g

LW. 47.199/1909.

Zamknięcie rachunku sporządzone na podstawie rachunków Banku krajowego przedłożonych do LW. 100.537/1908 i 25.142/1909.

2. Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajewego . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Kółkom rolniczym:						
		a) należytość zaległa 63.770 K 07 g						
		b) „ bieżąca 27.900 „ — „	91.670	07	23.020	01	68.650	06
	3	Odsetki od lokacyi w Banku krajowym	329	67	329	67	—	—
		Suma dochodów .	91.999	74	23.349	68	68.650	06
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem r. 1908 . .			6.910	—		
		Razem .			30.259	68		
		Wydatki.						
	1	Pożyczki dla Kółek rolniczych . .	27.900	—	27.900	—	—	—
	2	Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu	51	28	51	28	—	—
	3	Koszta administracyi w Banku krajowym	49	98	49	98	—	—
	4	Odpisany niedopór przy racie Kółka rolniczego w Łukowcu	6	42	6	42	—	—
		Suma wydatków .	28.007	68	28.007	68	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem r. 1908 . . .			2.252	—		
		Razem .			30 259	68		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u Kółek rolniczych . 68.650 K 06 g
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym 2.252 „ — „ 70.902 K 06 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 70.902 K 06 g

w porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907 . 70.680 „ 07 „

okazuje się **przyrost** o . . 221 K 99 g

LW. 47.380/1909.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 100.309 1908 i 25.312/1909.

3. Stały fundusz hodowlany.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Doohody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	10.000	—	10.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych gminom:						
		a) należytość zaległa 85.363 K 69 g						
		b) „ bieżąca 2.900 „ — „	88.263	69	27.900	70	60.362	99
	3	Odsetki zwłoki od dłużników. . .	35	15	35	15	—	—
	4	Odsetki pobrane od lokacyi w Banku krajowym	1.353	52	1.353	52	—	—
		Suma dochodów .	99.652	36	39.289	37	60.362	99
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1908 .			26.426	—		
		Razem .			65.715	37		
		Wydatki.						
	1	Subwencye wypłacone:						
		a) Komitetowi Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie 610 K 21 g						
		b) Komitetowi Towarzystwa rolniczego w Krakowie . . . . . 305 „ 10 g	915	31	915	31	—	—
	2	Pożyczki udzielone gminom na zakupno buhajów	2.900	—	2.900	—	—	—
	3	Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu	43	13	43	13	—	—
	4	Koszta administracyi w Banku krajowym	32	93	32	93	—	—
		Suma wydatków .	3.891	37	3.891	37	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Bnku krajowym z końcem roku 1908 . .			61.824	—		
		Razem .			65.715	37		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u gmin . . . 60.362 K 99 g
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym 61.824 „ — „ 122.186 K 99 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 122.186 K 99 g

w porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . 111.789 „ 69 „

okazuje się **przyrost** o . . 10.397 K 30 g

LW. 47.379/1909.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 100.140/1908 i 25.313/1909.

4. Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Dochody.						
	1	Zwroty z udzielonych pożyczek:						
		a) zaległe . . 558.099 K 16 g						
		b) bieżące . . 136.600 „ — „	694.699	16	100.837	09	593.862	07
	2	Odsetki:						
		a) od dłużników	13.507	99	13.507	99	—	—
		b) od dłużników za zwłokę . .	701	58	701	58	—	—
		c) z lokacyi w Banku krajowym	2.449	93	2.449	93	—	—
		Suma dochodów .	711 358	66	117.496	59	593.862	07
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1908 .			69.926			
		Razem .			187.422	59		
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone	136.600	—	136.600	—	—	—
	2	Koszta administracyjne, podatki i inne	1.335	41	1.335	41	—	—
	3	Prowizya Banku krajowego . . .	253	18	253	18	—	—
		Suma wydatków .	138.188	59	138.188	59	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku 1908 . .			49.234	—		
		Razem .			187.422	59		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . . . . 593.862 K 07 g
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym 49.234 „ — „ 643.096 K 07 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 643.096 K 07 g

w porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . 628.025 „ 16 „

okazuje się **przyrost** majątku o 15.070 K 91 g

LW. 40.238/1909.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków, przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 100.380/1908 i 25.311/1909.

5. Stały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funcuszu krajowego . .	40.000	—	40.000	—	—	—
	2	„ z rachunku zbiorowego Patronatu	2.894	04	2.894	04	—	—
	3	Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom:						
		a) należytość zaległa 2,792.514 K 51 g						
		b) „ bieżąca 1,444.000 „ — „	4,236.514	51	661.299	81	3,575.214	70
	4	Odsetki od dłużników:						
		a) należytość zaległa 44.685 K 44 g						
		b) „ bieżąca 147.572 „ 92 „	192.258	36	136.168	30	56.090	06
	5	Pożyczka z rachunku zbiorowego Patronatu	709.480	75	709.480	75	—	—
		Suma dochodów .	5,181.147	66	1,549.842	90	3,631.304	76
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone Spółkom . . .	1,444.000	—	1,444.000	—	—	—
	2	Odsetki od pożyczek zaciągniętych w rachunku zbiorowym Patronatu	116.568	61	105 842	90	10.725	71
	3	Zwrot pożyczki zaciągniętej w rachunku zbiorowym Patronatu:						
		a) należytość zaległa:						
		α) z tytułu pożyczki . . 2,363.515 K 93 g						
		β) z tytułu odsetek za rok 1907 . . . 14.025 „ 72 „ 2,377.541 K 65 g						
		b) należytość bieżąca:						
		α) z tytułu pożyczki . . 709.480 K 75 g						
		β) z tytułu przypisanego w księg. Banku krajowego zwrotu czystego zysku rach. zbiorowego Patronatu za rok 1907 11.404 „ 62 „ 720.885 „ 37 „	3,098.427	02	—	—	3,098.427	02
	5	Rezerwa do dyspozycyi Wydziału krajowego	1.337	73	—	—	1.337	73
		Suma wydatków .	4,660.333	36	1,549.842	90	3,110.490	46

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

Należytości czynne u Spółek:			
a) z tytułu pożyczek	3,575.214 K 70 g		
b) „ odsetek	56.090 „ 06 „	3,631.304 K 76 g	

Stan bierny:

Należytości bierne z tytułu pożyczek w rachunku zbiorowym Patronatu	3,098.427 K 02 g		
Należytości bierne z tytułu odsetek od powyższych pożyczek	10.725 „ 71 „		
Należytości bierne funduszu rezerwowego . .	1.337 „ 73 „	3,110.490 „ 46 „	
Czysty stan czynny . . .		520.814 K 30 g	
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . .		458.320 „ 57 „	
Okazuje się **przyrost** o . . .		62.493 K 73 g	

LW. 54.551/1909.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 100.310/1908 i 20.284/1909.

6. Fundusz inwestycyjny.

Zamknięcie rachunku za rok 1908.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (z zysków Banku krajowego z r. 1906)	71.827	53	71.827	53	—	—
	2	Dotacya z Banku krajowego (40% z zysków Banku kraj. z r. 1907 i 1908)	656.375	59	356.375	59	—	—
	3	Odsetki pobrane od lokacyi w Banku krajowym	7.304	70	7.304	70	—	—
	4	Odsetki pobrane od dłużników . .	986	67	986	67	—	—
	5	Kapitał z udzielonych pożyczek . .	160.360	—	—	—	160.360	—
	6	Udział w Banku melioracyjnym . .	20.000	—	—	—	20.000	—
		Suma dochodów .	916.854	49	736.494	49	180.360	—
		Wydatki.						
	1	Pożyczki wypłacone	160.360	—	160.360	—	—	—
	2	Udział w Banku melioracyjnym . .	20.000	—	20.000	—	—	—
	3	Prowizya Banku krajowego . . .	385	06	385	06	—	—
	4	Koszta administracyi	24	55	24	55	—	—
		Suma wydatków .	180.769	61	180.769	61	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku . . .			555.724	88		
					736.494	49		

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny:

1. Należytości czynne z tytułu pożyczek i wpłat . .	160.360 K	— g
2. Udział w Banku melioracyjnym	20.000 „	— „
3. Pozostałość na lokacyi w Banku melioracyjnym . .	555.724 „	88 „
Razem . .	736.084 K	88 g
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	736.084 K	88 g

LW. 64.708/1909.

Zamknięcie rachunku sporządzone na podstawie bilansu Banku krajowego, przedłożonego do LW. 49.313/1909.

Dział C.

FUNDUSZE SAMOISTNE.

Str.

I. Fundusze stypendyjne i dobroczynne 935
II Fundusz podrzutków w Krakowie 1197
III. Fundusze propinacyjne miast 1201
IV. Fundusz b. korpusu ochotników wojskowych. 1213
V. Depozyta gminne i serwitutowe. 1217
VI. „ ogólne 1221
Sumaryczne zestawienie 1223

I.

Fundusze stypendyjne i dobroczynne.

Indeks.

		Str.
1.	Fundusze stypendyjne	938
2.	Administracya dóbr Winniki	956
3.	Fundusz stanowy sierociński	959
4.	Fundacya Stadnickiego	962
5.	Fundusz pomnika Kościuszki	964
6.	„ galicyjski inwalidów wojskowych	966
7.	„ niżankowicki „ „	969
8.	Fundacya Komarnickich	971
9.	Zakład narodowy im. Ossolińskich	973
10.	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	976
11.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	977
12.	Fundacya Russanowskiej	978
13.	Fundusz szkół ludowych z r. 1872	981
14.	Fundacya Ponińskiego	985
15.	„ Kochmana dla literatów polskich	988
16.	„ „ „ dziewcząt służących	990
17.	„ Jędrzejowiczowej	992
18.	„ Sądecka „Dom roboczy“	994
19.	„ Weissenwolfowej dla obłąkanych uzdrowieńców	996
20.	„ dto „ dotkniętych wielką chorobą	999
21.	„ Wodzickiego	1001
22.	„ Dr. Malinowskiego dla zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	1004
23.	„ dto „ artystów i literatów	1006
24.	„ dto „ celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	1009
25.	„ dto „ ubogich sług prywatnych	1011
26.	„ dto „ „ dziewcząt służących	1014
27.	„ dto „ chłopców uczących się rzemiosła	1017
28.	„ Brzozowskiego	1020
29.	„ Schiffnera	1022
30.	„ Mochnackiej	1024
31.	„ Lewińskiego	1026
32.	„ imienia Helclów	1029
33.	„ Macierzy Polskiej	1036
34.	„ Czarkowskiej	1040
35.	„ Ciemierzyńskiego dla akademii rolniczej w Dublanach	1044
36.	Fundusz „ na cele oświaty ludowej	1046
37.	„ ku podniesieniu rybactwa	1048
38.	„ Łukowskich	1053
39.	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	1055
40.	„ dto dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	1057
41.	„ Wężyków	1059
42.	„ księcia Sapiehy	1062
43.	„ Steczkowskiego z Jasła	1064
44.	„ Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich	1066
45.	„ „ „ 10 dziewcząt wiejskich	1070
46.	„ Dom ubogich w Strzeliskach nowych	1073
47.	„ Krzeczunowicza	1077
48.	„ Kosvitzky'ego dla ślepych w Krakowie	1079
49.	„ „ „ wychowanków Zakładu św. Józefa w Krakowie	1081
50.	„ „ „ poprawionych złoczyńców w Krakowie	1083
51.	„ Straszewskiego	1085
52.	„ Niezabitowskiej na rzecz Domu pracy	1087
53.	„ „ „ „ tanich kuchni ludowych we Lwowie	1090
54.	„ „ dla zboru św. Klaudyi	1092

		Str
55.	Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	1094
56.	Fundacya Krupacza	1099
57.	Fundusz na zakupno książek do czytania	1101
58.	Fundacya Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	1103
59.	„ „ „ „ Żuratyn	1105
60.	„ „ „ nieuleczalnych chrześcijan we Lwowie	1107
61.	„ Tyzenhausa	1109
62.	„ Lubomirskiej	1111
63.	„ Gewürtzowej	1113
64.	„ Szaflarskiego i Czajkowskiej dla Czarnego Dunajc	1115
65.	„ „ „ „ Dębicy	1117
66.	„ Lanckorońskiej	1119
67.	„ imienia Pietruskich	1122
68.	„ Pietruskiego	1127
69.	„ Szumańskiego	1129
70.	„ Łukasiewicza	1132
71.	„ Kowalewskiego	1134
72.	„ Morawieckiego	1136
73.	„ dobrocz. ś. p. Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach	1138
74.	Krajowy fundusz sierocy	1140
75.	Fundacya Hoffmann-Sternhortowej dla sierót po wojskowych	1145
76.	„ „ „ „ „ włościanach	1147
77.	„ hr. Potockiego	1149
78.	„ Kościuszki	1151
79.	„ Bursika	1155
80.	„ hr. Baworowskiego	1157
81.	„ Dra Przesmyckiego	1166
82.	„ dla powiatu turczańskiego	1169
83.	„ Ostaszewskiego	1170
84.	Fundusz na założenie instytutu teologiczno-żydowskiego we Lwowie	1172
85.	Galicyjska fundacya inwalidów	1174
86.	Fundacya Wojciecha Kucharskiego	1178
87.	„ Nazarkiewicza	1180
88.	„ szpitalna Remerowej	1181

I. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	**Wpływy na rzecz nowo przybyłych fundacyi:**						
		a) Gątkiewicza Michała. 1) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego im. wart. . . . 56.000 K — g 2) 4% książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności na . 78 „ 08 „	56.078	08	56.078	08	—	—
		b) Lechnera Hillela: 1) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego im. wart. . 27.400 K — g 2) 4% książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności na . 186 „ 09 „	27.586	09	27.586	09	—	—
		c) Nazarkiewicza Eugeniusza dla prawników obrz. rzym. kat. 4% książeczka galic. Kasy oszczędności na . .	4.000	—	4.000	—	—	—
		d) Nazarkiewicza Eugeniusza dla prawników obrz. rzym. kat. 4% książeczka galic. Kasy oszczędności na . .	4.000	—	4.000	—	—	—
		e) Neronowicza Adama: 1) 4 % listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego im. wart. . 4.600 K — g 2) 4% książeczka galic. Kasy oszczędności . 254 „ 76 „ 3) gotówka w kwocie 91 „ 54 „	1.946	30	1.946	30	—	—
		f) Dr, Edwina Płażka: gotówka w kwocie	2.000	—	2.000	—	—	—
		g) Zagórskiej Wandy: dla dziatwy szkolnej w Dżurowie 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	5.000	—	5.000	—	—	—
		h) Zagórskiej Wandy dla ochronki i bursy w Śniatynie — 4 % listy zastawne Banku kraj.	6.000	—	6.000	—	—	—
		Razem .	109.610	47	109.610	47	—	—
	2	**Wpływy na rzecz istniejących już fundacyi:**						
		a) gotówką w kwocie . 74 K 74 g *b)* efektami . . . 4.419 „ 98 „	4.494	72	4.494	72	—	—
		Do przeniesienia .	114.105	19	114.105	19	—	—

I. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .		114.105	19	114.105	19	—	—
	3	**Kapitały hipotekowane:**							
		a) na dobrach Werchrata (na rzecz fundacyi Antoniego Łosia) w sumie . .	12.727 K 29 g						
		b) na realności galic. Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie (na rzecz fundacyi Cieszewskiego i Zawadzkiego) reszta z pierwotnej sumy 17.473 K 70 g — w kwocie . . .	14.328 „ 27 „						
		c) na dobrach Hrabużna (na rzecz fundacyi Lipińskich) reszta	761 „ 09 „						
		razem	27.816 K 65 g						
		z tego odpisano .	68 „ 74 „	27.747	91	1.131	67	26.616	24
	4	**Wierzytelności i pretensye**		9.084	49	—	—	9.084	49
	5	**Gotówka za sprzedane dobra i realności:**							
		a) za realność popijarską we Lwowie, obecnie własność szpitala powszechnego we Lwowie (na rzecz fundacyi Głowińskiego) reszta	70.402 K 99 g						
		b) za realność wraz z dziedziczną apteką w Podhajcach (na rzecz fundacyi Karzykiewicza)	47.999 „ 93 „						
		c) za gmach na pomieszczenie c. k. gimnazyum w Rzeszowie (na rzecz fundacyi Dr. Jana Towarnickiego)	200.000 „ — „						
		d) za majętność Miłocin sprzedaną na założenie szkoły rolniczej (na rzecz fundacyi Dr. Jana Towarnickiego) reszta	192.000 „ — „	510.402	92	39.499	93	470.902	99
	6	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego w kwocie . . .	92.031 K 75 g						
		od tego przeniesiona do majątku obrotowego .	22.500 „ — „	69.531	75	69.531	75	—	—
		Do przeniesienia .		730.872	26	224.268	51	506.603	72

I. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majatek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia	730.872	26	224.268	54	506.603	72
	7	Efekty przeniesione z majątku obrotowego	44	—	44	—	—	—
	8	Efekty zakupione imien. wart. 306.444 K 35 g; od tego spieniężone 176.867 „ 51 „						
		Rzeczywiste przykupno	129.576	84	129.576	84	—	—
		Suma dochodów	860.493	10	353.889	38	506.603	72
		Do tego: 1) **Zapas kasowy** z początkiem r. 1908 a) w gotówce — K — g; b) w efektach 9,810.612 „ 91 „ 9,810.612 K 91 g						
		2) **Wartość dóbr i realności** 1,937.564 „ 61 „	—	—	**11.748.177**	**52**	—	—
		Razem	—	—	**12.102.066**	**90**	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 290.213 K 25 g; od tego pobrana za spieniężone efekty 177.887 „ 51 „						
		Czysty wydatek	112.325	74	112.325	71	—	—
	2	Efekty wydane do zawinkulowania 3.400 K — g; od tego odebrane z winkulacyi 3.400 „ — „	—	—	—	—		
	3	Kapitał dłużny Bankowi krajowemu z tytułu ceny kupna dóbr Kłodzienko (własność fundacyi Marynowskiego) reszta	172.918	22	—	—	172.918	22
		Suma wydatków	285.243	96	112.325	74	172.918	22
		Do tego: **Zapas kasowy z końcem roku 1908:** a) w gotówce 3 K 89 g; b) w efektach 10,052.172 „ 66 „ 10,052.176 K 55 g						
		2) **Wartość dóbr i realności** 1,937.564 „ 61 „	—	—	**11.989.741**	**16**	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów	—	—	**12.102.066**	**90**	—	—

1. Fundusze stypendyjne.

Stan majątku zarodowego i rezerwowego z końcem roku 1908.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
A) **Zapas kasowy:**		
a) w gotówce		3 K 89 g
b) w efektach:		
a) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	3,568.800 K — g	
b) 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	195.600 „ — „	
c) 4% listy zastawne Banku krajowego . .	1,211.000 „ — „	
d) 5% prem. listy zastawne galic. Banku hipotecznego	24.100 „ — „	
e) 4½% listy zastawne „ „ „	65.400 „ — „	
f) 4% listy zastawne „ „ „	376.200 „ — „	
g) 4% listy włości rentowych	218.900 „ — „	
h) 4% obligacye renty państwowej papierowej z roku 1886	46.700 „ — „	
i) 4% obligacye renty państwowej papierowej z roku 1896	23.800 „ — „	
j) 4% obligacye renty państwowej papierowej z roku 1905	5.000 „ — „	
k) 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	418.900 „ — „	
l) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	501.300 „ — „	
ł) 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa . .	301.600 „ — „	
m) 4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	54.300 „ — „	
n) 5% losy państwowe z r. 1860	3.000 „ — „	
o) los państwowy z r. 1864	200 „ — „	
p) 25 część losu państwowego z r. 1858 . .	20 „ — „	
r) 3% losy Zakładu kredytowego ziemskiego we Wiedniu	1.000 „ — „	
s) 3% los Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu we Wiedniu z roku 1858 . .	200 „ — „	
t) los węgierski „Bazylika“	10 „ — „	
u) losy miasta Krakowa	40 „ — „	
w) 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	25.586 „ 71 „	
y) 4% książeczki wkładkowe galic. Kasy oszczędności	10.195 „ 92 „	
z) książeczki wkładkowe innych kas . . .	20 „ — „	10,052.172 „ 66 g
B) **Należytości czynne**		506.603 „ 72 „
C) **Wartość dóbr i realności:**		
a) dobra Godowa z przyległościami (własność fundacyi Dydyńskiego)	79.944 K — g	
Do przeniesienia	79.944 K — g	10,558.780 K 27 g

1. Fundusze stypendyjne.

	Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia	79.944 K — g	10,558.780 K 27 g
b) realność w Strzyżowie (własność fundacyi Dydyńskiego)	54.040 „ 12 „	
c) realności w Rzeszowie (własność fundacyi Dra Jana Towarnickiego):		
1) dom czynszowy l. k. 7. i 9	75.547 K 60 g	
2) gmach na pomieszczenie c.k. seminaryum nauczycielskiego męskiego	156.845 „ 48 „	
3) gmach na pomieszczenie internatu dla chłopców przy c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem	118.408 „ 20 „	
4) gmach na pomieszczenie koszar żandarmeryi	81.014 „ 91 „	
5) parcela gruntowa l. k. 605/5	2.704 „ 50 „	434.520 „ 69 „
d) dobra Winniki z przyległościami (własność fundacyi Głowińskiego		302.618 „ — „
e) dobra Kłodzienko (własność fundacyi Marynowskiego)		320.000 „ — „
f) dobra Szypowce z przyległościami (własność fundacyi Stupnickich)		231.570 „ — „
g) dobra Jacowce (własność fundacyi Strzałkowskiego)		234.650 „ — „
h) dom czynszowy w Tarnopolu l. k. 1280 (fundacya Strzałkowskiego)		138.544 „ — „
i) dobra Kuźmina dolna i górna (własność fundacyi Pieściorowskiego)		60.000 „ — „
j) dobra Ostrów (własność fundacyi Rylskich)		40.958 „ 60 „
k) dobra Demeszkowce (własność fundacyi Rylskich)		40.719 „ 20 „
l) dobra Urlów (własność w $^3/_4$ częściach fundacyi Lipińskich	nieoszacowane	
m) dobra Kochanówka z przyległościami (własność fundacyi Lachowicza)		
n) realność we Lwowie (własność fundacyi Śmiałowskiej)		
o) dwie realności we Lwowie (własność fundacyi Soleskiego)		1,937.564 „ 61 „
Suma stanu czynnego		12,496.344 K 88 g
Stan bierny		172.918 „ 22 „
Czysty stan czynny z końcem roku 1908		12,323.426 K 66 g

1. Fundusze stypendyjne.

Uwaga do zamknięcia rachunku majątku zarodowego.

Czysty stan czynny tego majątku wynosił z końcem roku 1908, jak wyżej wykazano, sumę . . . . . 12,323.426 K 66 g
w porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907 w sumie 12,122.563 „ 36 „
okazuje się **przyrost** majątku zarodowego o . . . . 200.863 K 30 g
a to głównie wskutek przybycia nowych fundacyi i fruktyfikacyi gotówki zapasowej majątku obrotowego a mianowicie:

a) Stan efektów z końcem r. 1908 wynosił	10,052.172 K 66 g		
Stan efektów z końcem r. 1907 wynosił	9,810.612 „ 91 „	przyrost	241.559 „ 75 g
b) Stan gotówki z końcem r. 1908 wynosił	3 K 89 g		
Stan gotówki z końcem r. 1907 wynosił	— „ — „	przyrost	3 „ 89 g
		Razem przyrost . .	241.563 K 64 g
c) Stan należytości czynnych z końcem roku 1908 wynosił . .	506.603 K 72 g		
Stan należyt. czynnych z końcem roku 1907 wynosił . .	547.304 „ 06 „	ubytek	40.700 „ 34 „
		Z porównania **przyrost** j. w. .	200.863 K 30 g

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
I.		**Odsetki.**						
	1	Odsetki od papierów wartościowych . 402.943 K 47 g od tego odsetki bierne przy zakupnie efektów . . . 2.720 „ 42 „ Czysty dochód .	400.223	05	400.223	05	—	—
	2	Odsetki z książeczek wkładkowych Banku krajowego i galicyjskiej Kasy oszczędności	2.423	05	2.423	05	—	—
	3	Odsetki od kapitałów hipotekowanych i różnych wierzytelności: a) 5% od kapitału 70.402 K 99 g hipotekowanego na realności popijarskiej we Lwowie, obecnie własność zakładu chorych (dawniej położnic i obłąkanych) szpitala powszechnego we Lwowie (na rzecz fundacyi Głowińskiego) . . 3.520 K 15 g b) 5% od kapitału 12.727 K 29 g hipotekowanego na dobrach Werchrata (na rzecz fundacyi hr. Łosia): α) należytość zaległa 638 K 06 g β) należytość bieżąca 636 „ 36 „ 1.271 „ 42 „ c) 5% od reszty kapitału hipotekowanego na realności galic. Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie, w pierwotnej sumie 17.473 K 70 g (na rzecz fundacyi Cieszewskiego i Zawadzkiego) . . 690 „ 20 g Do przeniesienia . 5.481 K 77 g						
		Do przeniesienia .	402.646	10	402.646	10	—	—

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1908	
				K	g	K	g	K	g
		Z przeniesienia .		402.646	10	402.646	10		
		z przeniesienia .	5.484 K 77 g						
		d) 6% od kapitału 7.200 K hipotekowanego na realnościach w Tarnowie (na rzecz fundacyi Adamskich) . .	432 „ — „						
		e) 5% odsetki od wierzytelności do Lipińskich, hipotekowanej na dobrach Hrabużna . .	560 „ 56 „						
		f) renta z dochodów z dóbr Zwiahel, rocznie 200 dukatów holenderskich, ważnych w złocie według każdoczesnego kursu (na rzecz fundacyi Ładuńskiego) . .	2.280 „ — „						
		g) renta z dochodów z realności w Krakowie (na rzecz fundacyi Jankowskiej dla uczniów wydziału filozoficznego):							
		α) należytość zaległa 800 K — g							
		β) należytość bieżąca 800 „ — „	1.600 „ — „						
		h) renta z dochodów z realności w Krakowie (na rzecz fundacyi Jankowskiej dla uczniów Akademii sztuk pięknych):							
		α) należytość zaległa 400 K — g							
		β) należytość bieżąca 400 „ — „	800 „ — „	11.157	33	10.521	81	635	52
		Suma rubryki I .		413.803	43	413.167	91	635	52
		Do przeniesienia .		413.803	43	413.167	91	635	52

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Z przeniesienia	413.803	43	413.167	91	635	52
II.		**Dochody z dóbr i realności.**						
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr Winniki z przyległościami (fundacya Głowińskiego)	23.992	17	23.992	17	—	—
	5	Nadwyżka dochodów z dóbr Godowa (fundacya Dydyńskiego)	13.000	—	13.000	—	—	—
	6	Czynsz dzierżawny z dóbr Jacowce (fundacya Strzałkowskiego)	12.120	—	12.120	—	—	—
	7	Czynsz dzierżawny z dóbr Szypowce (fund. Stupnickich i Jankowskich)	22.250	—	11.125	—	11.125	—
	8	Nadwyżka dochodów z Kochanówki (fundacya Lachowicza)	8.500	—	8.500	—	—	—
	9	Czynsz dzierżawny z Kuźminy (fundacya Pieściorowskiego): a) należytość zaległa 3.724 K 54 g b) „ bieżąca 4.000 „ — „	7.724	51	7.724	51	—	—
	10	Nadwyżka dochodów z Ostrowa i Demeszkowiec (fundacya Rylskich)	7.000	—	7.000	—	—	—
	11	Nadwyżka dochodów z realności w Rzeszowie (fundacya Dra Jana Towarnickiego. a) należytość zaległa 27.693 K 76 g b) „ bieżąca — „ — „	27.693	76	27.693	76	—	—
	12	Nadwyżka dochodów z realności we Lwowie (fundacya Soleskiego)	4.292	82	4.292	82	—	—
	13	Czynsz dzierżawny z Urlowa (fundacya Lipińskich)	9.546	—	9.546	—	—	—
	14	Czynsz dzierżawny z realności w Tarnopolu (fundacya Strzałkowskiego)	15.600	—	15.590	25	9	75
	15	Czynsz dzierżawny z dóbr Kłodzienko (fundacya Marynowskiego)	10.714	15	10.714	15	—	—
	16	Czynsz dzierżawny z apteki w Podhajcach (fundacya Karzykiewicza): a) należytość zaległa 820 K — g b) „ bieżąca 1.520 „ — „	2.340	—	2.340	—	—	—
	17	Nadwyżka dochodów z realności we Lwowie (fundacya Śmiałowskiej)	120	—	120	—	—	—
		Suma rubryki II	164.893	41	153.758	66	11.134	75
III.		**Dochody z innych funduszów.**						
	18	Dotacya stała z funduszu krajowego na uposażenie fundacyi jubileuszowej cesarza Franciszka Józefa I. dla uczniów wychowywanych w zakładach wojskowych	24.000	—	24.000	—	—	—
		Do przeniesienia	602.696	84	590.926	57	11.770	27

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .	602.696	84	590.926	57	11.770	27
IV.		**Dochody rozmaite.**						
	19	Zwrot zastępczo poniesionych wydatków na zaspokojenie należytości rządowej od legatów i aktów prawnych: a) należytość zaległa . 55 K 28 g b) „ bieżąca . — „ — „	55	28	—	—	55	28
	20	Odsetki zwłoki od nieuiszczonych w terminie czynszów dzierżawnych i innych należytości	1.016	54	1.016	54	—	—
	21	Za polowanie na gruntach dworskich w Kłodzienku (fundacya Marynowskiego)	300	—	300	—	—	—
	22	Ze sprzedaży drzewostanu w lesie kłodzienieckim	670	16	670	16	—	—
	23	Za sprzedane dęby w lesie szypowieckim (fundacya Stupnickich i Jankowskich)	3.170	—	3.170	—	—	—
	24	Dochód z lasów i łąk w Urlowie (fundacya Lipińskich)	3.416	46	3.416	46	—	—
	25	Odszkodowanie za odsiewy w Kuźminie (fundacya Pieściorowskiego)	1.597	25	1.597	25	—	—
	26	Odszkodowanie za niewykonane przez kierownictwo budowy kolei Lwów-Podhajce, drogi w lasach winnickich (fundacya Głowińskiego) .	3.200	—	3.200	—	—	29
	27	Zwrot należytości ekwiwalentowej z lat poprzednich wraz z odsetkami odszkodowania	1.375	84	1.375	84	—	—
	28.	Reszta pretensyi do masy spadkowej śp. Stanisława Gniewosza z tytułu administracyi dóbr Kuźmina (fundacya Pieściorowskiego) zaległość	714	29	—	—	714	—
	29	Przebieżne dochody (fund. Lipińskich) 2.808 K 99 g od tego zwroty . . 2.808 „ 99 „ Czysty dochód .	—	—	—	—	—	—
	30	Mylne dochody . . 2.206 K 55 g od tego zwroty . . 2.206 „ 55 „ Czysty dochód .	—	—	—	—	—	—
	31	Zasiłki pobrane z rachunku roku 1909 na wyrównanie niedoborów . .	8.653	07	8.653	07	—	—
	32	Wpływy i zwroty rozmaite: a) należytość zaległa 101 K 66 g b) „ bieżąca 11 „ 64 „ Razem . 113 K 30 g od tego zwrot . . . 1 „ 58 „	111	72	10	06	101	66
		Suma rubryki IV .	21.280	61	23.409	38	871	23
		Suma dochodów wszystkich rubryk	626.977	45	614.335	95	12.641	50
		Do przeniesienia .	626.977	45	614.335	95	12.641	50

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .		626.977	45	614.335	95	12.641	50
	33	Zaliczki wyrachowane i zwrócone:							
		a) dawne z lat poprzednich . .	132.507 K 61 g						
		b) bieżące . . .	14.335 „ 50 „	146.843	11	7.962	55	138.880	56
	34	Efekty zakupione (książeczki wkładkowe Banku krajowego i galicyjskiej Kasy oszczędności . .	16.298 K 21 g						
		od tego spieniężone .	12.720 „ 07 „	3.578	14	3.578	14	—	—
		Ogółem dochody . . .		777.398	70	625.876	64	151.522	06
		Do tego:							
		Zapas kasowy z początkiem roku:							
		a) w gotówce . .	264.134 K 78 g						
		b) w efektach (książeczki wkładkowe)	30.297 „ 07 „	—	—	294.431	85	—	—
		Razem . .		—	—	920.308	49	—	—
		WYDATKI.							
I.		**Stypendya.**							
	1	Stypendya dla 1.042 uczniów:							
		a) należytość zaległa	22.395 K 92 „						
		z tego odpisano .	4.473 „ 90 „						
		pozostało .	17.922 K 02 g						
		b) należytość bieżąca	356.913 „ 24 „						
		Razem . .	374.835 K 26 g						
		od tego zwroty .	2.648 „ — „						
		Czysty wydatek .		372.187	26	341.109	88	31.077	38
	2	Opłaty za uczniów wychowywanych w c. k. Zakładach wojskowych (z fundacyi jubileuszowej Cesarza Franciszka Józefa I).	11.076 K — g						
		z tego odpisano . .	80 „ — „						
		pozostało .	10.996 K — g						
		od tego zwroty . .	436 „ 16 „						
		Czysty wydatek .		10.559	84	10.559	84	—	—
		Suma rubryki I. .		382.747	10	351.669	72	31.077	38
		Do przeniesienia .		382.747	10	351.669	72	31.077	38

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .	382.747	10	351.669	72	31.077	38
II.		**Cele naukowe i dobroczynne.**						
	3	Wsparcia z fundacyi Brzezińskiego dla ubogich uczniów miasta Lwowa .	630	—	630	—	—	—
	4	Subwencya z fundacyi Tarnowskiej dla bursy imienia św. Kazimierza w Tarnowie: a) należytość zaległa . 70 K — g b) „ bieżąca . 140 „ — „	210	—	210	—	—	—
	5	Zasiłki nadzwyczajne z fundacyi Dydyńskiego dla rygorozantów i ukończonych uczniów uniwersytetu lwowskiego	120	—	120	—	—	—
	6	Nagrody z fundacyi Jeleńskiego dla celujących uczniów kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie . .	300	—	300	—	—	—
	7	Na sprawienie odzieży i przyborów szkolnych dla ubogiej dziatwy szkolnej: a) w Skałacie (z fundacyi Włochowicza) 164 K — g b) w Tarnobrzegu (z fundacyi Reifera) . . 36 „ — „ c) w Żółkwi (z fundacyi Kopińskiego) . 210 „ — „	410	—	410	—	—	—
	8	Jednorazowe stypendyum (z fundacyi Sołowijów) dla byłych uczenic szkoły ludowej w Puturzycy (efektami — książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności)	199	30	199	30	—	—
	9	Na cele galic. Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie, dochody fundacyi Cieszewskiego i Zawadzkiego	836	52	836	52	—	—
	10	Dotacye z fundacyi Horodeńskiej dla zakładów wychowawczych: a) OO. Zmartwychwstańców we Lwowie . . . 463 K 14 g b) OO. Zmartwychwstańców w Krakowie . . . 463 „ 14 „ c) Ks. Bosko w Miejscu Piastowem . 926 „ 28 „	1.852	56	1.852	56	—	—
		Do przeniesienia .	4.558	38	4.558	38	—	—
			382.747	10	351.669	72	31.077	38

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Z przeniesienia .	382.747	10	351.669	72	31.077	38
			4.558	38	4.558	38	—	—
	11	Zasiłki z fundacyi Horodeńskiej dla burs polskich	1.350	—	1.350	—	—	—
	12	Jednorazowy datek z fundacyi Horodeńskiej, na budowę kaplicy w Wojsławicach	450	—	450	—	—	—
	13	Na wydawnictwo popularnych książek i broszur, część dochodów z fundacyi Lechnena	550	—	550	—	—	—
	14	Jednorazowe zasiłki z fundacyi Dra Jana Towarnickiego:						
		a) dla biednych uczniów 4.660 K — g						
		b) „ „ wdów, krewnych fundatora . 600 „ — „						
		c) dla Towarzystw, ochronek, burs i zakładów naukowych . 4.800 „ — „	10.060	—	10.060	—	—	—
		Suma rubryki II. .	16.968	38	16.968	38	—	—
III.		**Wsparcia jednorazowe.**						
	15	Jednorazowe zapomogi dla krewnych z fundacyi Lachowicza . . .	3.800	—	3.800	—	—	—
	16	Wsparcia jednorazowe dla krewnych z fundacyi Bazylego Lewickiego .	160	—	160	—	—	—
	17	Zapomogi jednorazowe dla krewnych z fundacyi Strzałkowskiego . .	1.000	—	1.000	—	—	—
	18	Zasiłki jednorazowe dla biednych uczniów i uczenic z fundacyi Horodeńskiej	1.800	—	1.800	—	—	—
	19	Jednorazowe zapomogi z fundacyi Olimpii Jankowskiej dla uczniów wydziału filozoficznego w Krakowie	800	—	800	—	—	—
	20	Jednorazowe zapomogi z fundacyi Olimpii Jankowskiej dla uczniów akademii sztuk pięknych w Krakowie	800	—	800	—	—	—
	21	Jednorazowe zapomogi z fundacyi Dra Jana Towarnickiego dla biednych uczniów różnych zakładów . .	800	—	800	—	—	—
		Suma rubryki III.	9.160	—	9.160	—	—	—
IV.		**Subwencye stałe.**						
	22	Kapituła katedralna obrz. łac. we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego)	892	92	892	92	—	—
		Do przeniesienia .	892	92	892	92	—	—
			408.875	48	377.798	10	31.077	38

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .	408.875	48	377.798	10	31.077	38
			892	92	892	92	—	—
	23	Zakład ubogich we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego) . . .	25	20	25	20	—	—
	24	Dom kalek im. św. Łazarza we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego) .	16	80	16	80	—	—
	25	Galicyjski fundusz religijny (z fundacyi Głowińskiego)	115	08	115	08	—	—
	26	Kościół OO. Jezuitów we Lwowie (z fundacyi Russyana) . . .	42	—	42	—	—	—
		Suma rubryki IV.	1.092	—	1.092	—	—	—
V.		**Legaty i pensye.**						
	27	Baranowska Augusta (z fundacyi Laskowskich)	200	—	200	—	—	—
	28.	Dydyńska Julia (z fundacyi Pieściorowskiego)	440	—	440	—	—	—
	29	Pisz Wincenta (z fundacyi Pieściorowskiego)	80	—	80	—	—	—
	30	Nowosieleccy Bronisław i Zofia (z fundacyi Pieściorowskiego) . . .	800	—	800	—	—	—
	31	Woźniak Felicya (z fundacyi Pieściorowskiego)	40	—	40	—	—	—
	32	Jałowicka Kamila (z fundacyi Strzałkowskiego)	1.200	—	1.200	—	—	—
	33	Mieszkowska Karolina (z fundacyi Adamskich)	720	—	720	—	—	—
	34	Giela Jan (z fundacyi Michalewiczów)	280	94	280	94	—	—
		Suma rubryki V. .	3.760	94	3.760	94	—	—
VI.		**Wsparcia stałe i zaopatrzenia.**						
	35	Czaykowski Franciszek Bruno | z fundacyi familijnej Czaykowskiego Waleryana	1.200	—	1.200	—	—	—
	36	Czaykowski Waleryan Eugeniusz	1.200	—	1.200	—	—	—
	37	Czaykowska Augusta Emilia	1.200	—	1.200	—	—	—
	38	Woińska z Czaykowskich Filipina	1.200	—	1.200	—	—	—
	39	Kudelkowa z Czaykowskich Olga Rozalia . . .	1.200	—	1.200	—	—	—
	40	Rylska Wiktorya Monika Teofila . . . . . | z fundacyi familijnej Rylskich z Pisarowic	800	—	800	—	—	—
	41	Nędzowska Józefa Stanisława	800	—	799	98	—	02
	42	Dzuganowska Klementyna Felicya	800	04	800	—	—	04
	43	Podlodowska Anna . .	800	—	800	—	—	—
	44	Podwinówna Jadwiga Zofia	800	—	800	—	—	—
	45	Hoszowska Marya Fryderyka	800	—	800	—	—	—
		Suma rubryki VI.	10.800	04	10.799	98	—	06
		Do przeniesienia .	421.528	46	393.451	02	31.077	44

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .	424.528	46	393.451	02	31.077	44
VII.		**Podatki i należytości rządowe.**						
	46	Należytość ekwiwalentowa od majątków ruchomych i nieruchomych fundacyi:						
		a) Czaykowskiego Waleryana . . . 2.243 K 41 g						
		b) Horodeńskiej . . 31 „ 95 „						
		c) Heferna . . . 39 „ 07 „						
		d) Lachowicza . . 446 „ 96 „						
		e) Lipińskich . . 501 „ — „						
		f) Rylskich . . . 1.945 „ 12 „						
		g) Pieściorowskiego . 225 „ — „						
		h) Strzałkowskiego . 1.399 „ 95 „						
		i) Stupnickich — Jankowskich . . . 914 „ 55 „						
		Razem . 7.747 K 01 g						
		od tego zwroty . . 31 „ 95 „						
		Czysty wydatek .	7.715	06	7.715	06	—	—
	47	Należytość rządowa od aktów fundacyjnych, kontraktów i innych aktów prawnych	2.274	27	2.274	27	—	—
	48	Podatek gruntowy i domowo-klasowy z dodatkami z dóbr i realności fundacyi:						
		a) Marynowskiego . 2.620 K 52 g						
		b) Lipińskich . . 1.335 „ 32 „						
		c) Pieściorowskiego . 611 „ 79 „						
		d) Strzałkowskiego . 6.784 „ 85 „	11.352	48	11.352	48	—	—
	49	Podatek osobisto dochodowy od płacy nadkuratora fundacyi dra Jana Towarnickiego	364	40	364	40	—	—
	50	Podatek rentowy od dochodów z papierów wartościowych . . .	992	08	992	08	—	—
		Suma rubryki VII.	22.698	29	22.698	29	—	—
		Do przeniesienia .	447.226	75	416.149	31	31.077	44

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .		447.226	75	416.149	31	31.077	44
VIII.		**Wydatki administracyjne.**							
	51	*Płace:*							
		a) Towarnicki Władysław, nadkurator fundacyi Dra Jana Towarnickiego	8.000 K — g						
		b) Jędrzejowicz Maryan, kurator fundacyi Dra Jana Towarnickiego . .	800 „ — „						
		c) Dąbski Stanisław, kurator fundacyi Dra Jana Towarnickiego . .	800 „ — „						
		d) Lachowicz Stanisław, administrator majątku nieruchomego fundacyi Antoniego Lachowicza . . .	800 „ — „	10.400	—	10.400	—	—	—
	52	*Zasługi i wynagrodzenia:*							
		a) administrator realności w Tarnopolu z fundacyi Strzałkowskiego .	500 K — g						
		b) służba lasowa w Urlowie z fundacyi Lipińskich) .	682 „ 81 „	1.182	81	1.057	81	125	—
	53	*Remuneracye stałe* dla referenta spraw stypendyjnych, kasyera, zastępcy kasyera i likwidatora stypendyów w myśl aktów fundacyjnych:							
		a) z fudacyi Lachowicza Antoniego	680 K — g						
		b) z fundacyi Czaykowskiego Waleryana . . .	180 „ — „						
		c) z fundacyi Dra Jana Towarnickiego .	240 „ — „	1.100	—	1.100	—	—	—
		Do przeniesienia .		12.682	81	12.557	81	125	—
				447.226	75	416.149	31	31.077	44

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .		447.226	75	416.149	31	31.077	44
				12.682	81	12.557	81	125	—
	54	*Remuneracye niestałe:*							
		a) leśniczy w Urlowie (z fundacyi Lipińskich) . .	200 K — „						
		b) administrator dóbr Szypowce (z fundacyi Stupnickiego Marcelego) . .	104 „ — „	304	—	304	—	—	—
	55	*Konserwacye i budowy:*							
		a) reszta kosztów postawienia czworaka dla służby dworskiej w Szypowcach (fundacya Stupnickich - Jankowskich) należytość zaległa . .	500 „ — „						
		b) koszta rekonstrukcyi realności w Tarnopolu (fundacya Strzałkowskiego):							
		α) należytość zaległa 1.132 K 61 g							
		β) należytość bieżąca 5.800 „ — „	6.932 „ 61 „						
		c) koszta odbudowania czworaka dla służby dworskiej w Urlowie (fundacya Lipińskich).	399 „ 98 „	7.832	59	6.832	59	1.000	—
		Suma rubryki VIII.		20.819	40	19.694	40	1.125	—
IX.	56	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	92.031 K 75 g						
		od tego pobrana z majątku zarodowego .	22.500 „ — „	69.531	75	69.531	75	—	—
	57	Efekty przeniesione do majątku zarodowego		44	—	44	—	—	—
		Suma rubryki IX.		69.575	75	69.575	75	—	—
		Do przeniesienia .		537.621	90	505.419	46	32.202	44

1. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Zprzeniesienia .	537.621	90	505.419	46	32.202	44
X.		**Wydatki i roty rozmaite.**						
	58	Raty amortyzacyi pożyczek zaciągniętych na hipotekę dóbr i realności: a) fundacyi Strzałkowskiego . . . 2.240 K — g; b) fundacyi Lachowicza . . . . 2.805 „ 24 „; c) fundacyi Lipińskich 282 „ 50 „	5.327	74	5.327	74	—	—
	59	Koszta ogłoszenia konkursów na wakujące stypendya	6.870	02	6.870	02	—	
	60	Koszta komisyjne spowodowane wyjazdami w sprawach fundacyjnych	872	—	872	—	—	—
	61	Koszta notaryalne i honorarya adwokackie za zastępstwo w sprawach fundacyjnych	349	54	349	54	—	—
	62	Koszta ubezpieczenia budynków . . . 528 K 06 g; od tego zwroty . . 403 „ 23 „; Czysty wydatek .	124	83	124	83	—	—
	63	Prestacye szkolne i dobrowolne datki na szkoły	267	49	267	49	—	—
	64	Dotacya z fundacyi Strzałkowskiego dla łać. expozytury w Łazówce .	100	—	99	96	—	04
	65	Datki konkurencyjne z tytułu prawa patronatu	82	69	82	69	—	—
	66	Na potrzeby administracyi dóbr Urlów (fundacya Lipińskich) . . .	268	25	268	25	—	—
	67	Na rachunek udziału nieletnich Lipińskich w dochodach z dóbr Urlów	387	—	387	—	—	—
	68	Na potrzeby administracyi dóbr Kuźmina (fundacya Pieściorowskiego)	2.211	30	2.211	30	—	—
	69	Odsetki od kapitału dłużnego Bankowi krajowemu z tytułu ceny kupna dóbr Kłodzienko (fundacya Marynowskiego): a) należytość zaległa . 4.396 K 78 g; b) „ bieżąca . 8.846 „ — „	13.242	78	4.100	—	9.142	78
	70	Zasiłki do rachunku roku 1907 na pokrycie niedoborów tegoż roku .	40.355	55	40.355	55	—	—
	71	Drobne wydatki kancelaryjne, jak porta, telegramy, stemple, druki, odbitki litograficzne i papier . . . 227 K 03 g; od tego zwrot . . 9 „ 60 „; Czysty wydatek .	217	43	217	43	—	—
		Do przeniesienia .	70.676	62	61.533	80	9.142	82
			537.621	90	505.419	46	32.202	44

1. Fundusze stypendyjne

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia	537.621	90	505.419	46	32.202	44
			70.676	62	61.533	80	9.142	82
	72	Rożne drobne należytości i zwroty: a) należytość zaległa . 60 K — g; b) „ bieżąca . 382 „ 99 „						
		Razem 442 „ 99 „; od tego zwrot . . 6 „ — „						
		Czysty wydatek .	436	99	436	99	—	—
		Suma rubryki X. .	71.113	61	61.970	79	9.142	82
		Suma wydatków wszystkich rubryk.	608.735	51	567.390	25	41.345	26
	73	Zaliczki do wyrachowania . . .	14.335	50	14.335	50	—	—
	74	Gotówka wydana na zakupno efektów (książeczki wkładkowe Banku krajowego i galic. Kasy oszczędności) . . 16.298 K 21 g; od tego pobrana za spieniężone efekty . 12.720 „ 07 „	3.578	14	3.578	14	—	—
		Ogółem wydatki . .	626.649	15	585.303	89	41.345	26
		Do tego:						
		Zapas kasowy z końcem roku 1908: a) w gotowce . . 301.372 K 69 g; b) w efektach (książeczki wkładkowe) . 33.631 „ 91 „			335.004	60		
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .			920.308	49		

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.		
A) Zapas kasowy:		
1) w gotówce		301.372 K 69 g
2) w efektach:		
a) 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	31.244 K 63 g	
b) 4% książeczki wkładkowe galicyjskiej Kasy oszczędności	2.387 „ 28 „	33.631 „ 91 „
B) Należytości czynne		151.522 „ 06 „
Suma stanu czynnego		486.526 K 66 g
Stan bierny.		
Należytości bierne		41.345 „ 26 „
Czysty stan czynny		445.181 K 40 g

1. Fundusze stypendyjne.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku obrotowego.

1) Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem r. 1908 jak wyżej wykazano kwotę . . . . . 445.181 K 40 g
z porównania z takimże stanem z końcem r. 1907 w kwocie 433.331 „ 67 „
okazuje się **przyrost** o kwotę . . . . . 11.849 K 73 g
a to głównie wskutek przybycia dochodów od majątków nowo przybyłych fundacyi, a mianowicie:

a) Stan gotówki z końcem roku 1908 wynosi j. w. . .	301.372 K 69 g		
Stan gotówki z końcem roku 1907 wynosił . . .	264.134 „ 78 „	przyrost o	37.237 K 91 g
b) Stan efektów z końcem roku 1908 wynosi j. w. . .	33.631 K 91 g		
Stan efektów z końcem roku 1907 wynosił . . .	30.297 „ 07 „	przyrost o	3.334 „ 84 „
		Razem przyrost . .	40.572 K 75 „
c) Stan należytości czynnych z końcem roku 1908 wynosi . .	151.522 K 06 g		
Stan należyt. czynnych z końcem roku 1907 wynosił . .	167.455 „ 17 „	ubytek o	15.933 „ 11 „
		Z porównania przewyżka przyrostu (wynik dodatni)	24.639 K 64 g
d) Stan należytości biernych z końcem roku 1908 wynosi . .	41.345 K 26 g		
Stan należyt. biernych z końcem roku 1907 wynosił . .	28.555 „ 35 „	przyrost, czyli wynik ujemny	12.789 „ 91 „
		Z zestawienia obu wynikłości okazuje się **przyrost** j. w. .	11.849 K 73 g

2) Wykazaną w rubr. I. poz. 3. f) dochodów rentę z dóbr Zwiahel stanowi 200 dukatów holenderskich, płatnych w złocie w dwóch półrocznych ratach po 100 dukatów dnia 8. lutego i 8. sierpnia każdego roku, a wartość ich oblicza się według każdoczesnego kursu, notowanego przez izbę handlową lwowską w dniach płatności rat.

3) Z zapasu kasowego w gotówce, wykazanego w sumie 301.372 K 69 g rozporządzalną kwotę sfruktyfikowano w roku 1909 na rzecz majątku zarodowego odnośnych fundacyi.

LW. 80.200/09.

2. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		A) Gospodarstwo gruntowe.						
I.	1.	**Czynsze dzierżawne** z gruntów, łąk i ogrodów:	1.014	90	1.014	90	—	—
II.	2.	**Czynsze dzierżawne** z budynków wydzierżawionych propinatorowi i czynsz dzierżawny z propinacyi: *a*) należytość zaległa . 22.723 K 26 g *b*) „ bieżąca . 6.587 „ 50 „ razem . 29.310 K 76 g od tego zwrot korelatywny . . . 1.317 „ 50 „						
		Czysty dochód . .	27.993	26	5.270	—	22.723	26
III.	3.	**Zwroty kosztów zarządu** . . .	—	—	—	—	—	—
IV.	4.	**Dochody rozmaite:** odsetki zwłoki od rat zaległych i inne: *a*) należytość zaległa . 387 K 38 g *b*) „ bieżąca . 43 „ 90 „ razem . 431 K 28 g od tego zwrot korelatywny . . . 43 „ 90 „						
		Czysty dochód . .	387	38	—	—	387	38
		B) Gospodarstwo lasowe.						
V.	5.	Dochód ze sprzedaży drzewa opałowego	30.617	40	30.617	40	—	—
	6.	Dochód ze sprzedaży drzewa materyałowego	4.367	20	4.367	20	—	—
	7.	Dochód z grzywien i szkód lasowych: *a*) należytość zaległa . 543 K 84 g *b*) „ bieżąca . 87 „ 60 „	631	44	87	60	543	84
	8.	Zwrot kosztów rąbania . . .	104	—	104	—	—	—
	9.	Rozmaite dochody i dochód z ubocznych użytków lasowych i polowania	1.068	60	1.068	60	—	—
		Suma rubryki V . .	36.788	64	36.244	80	543	84
		Suma wszystkich dochodów . .	66.184	18	42.529	70	23.654	48

2. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
I.		**A) Gospodarstwo gruntowe.**						
	1.	Utrzymanie i adaptacye budynków gospodarskich	435	20	435	20	—	—
	2.	Asekuracya budynków gospodarskich . . 568 K 06 g od tego zwrot korelatywny . . . 479 „ 68 „						
		Czysty wydatek . .	88	38	88	38	—	—
		Suma rubryki I . .	523	58	523	58	—	—
II.		**B) Gospodarstwo lasowe.**						
	3.	Utrzymanie budynków lasowych .	—	—	—	—	—	—
	4.	Koszta wyrąbu drzewa opałowego .	2.715	60	2.715	60	—	—
	5.	Koszta wyróbki drzewa materyałowego	—	—	—	—	—	—
	6.	Rozmaite wydatki:						
		a) tantyema i pniowe zarządcy lasów	1.925	32	1.925	32	—	—
		b) koszta uprawy lasów, utrzymanie rowów granicznych i dróg lasowych	454	02	454	02	—	—
		c) koszta z tytułu prestacyi drogowych i wykupna szarwarku . .	—	—	—	—	—	—
		d) koszta polowania	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II . .	5.094	94	5.094	94	—	—
III.		**C) Koszta zarządu.**						
	7.	Płace zarządcy lasów, gajowych i kominiarza	4.152	—	4.152	—	—	—
	8.	Pensye i dary z łaski	—	—	—	—	—	—
	9.	Emolumenta drzewem i gotówką .	1.350	80	1.350	80	—	—
	10.	Rozmaite wydatki:					—	—
		a) datek na premie szkolne . .	80	—	80			
		b) koszta kancelaryjne . . .	43	—	43	—	—	—
		c) „ komisyjne	30	60	30	60	—	—
		d) datek na cele Towarzystwa gimn. „Sokół“ w Winnikach . . .	20	—	20	—	—	—
		e) remuneracye i zapomogi . .	29	40	29	40	—	—
		f) inne . . . . 244 K 51 g od tego zwrot korelatywny . . 119 „ 22 „						
		Czysty wydatek .	125	29	125	29	—	—
		Suma rubryki III . .	5.831	09	5.831	09	—	—
		Do przeniesienia .	11.449	61	11.449	61	—	—

2. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Z przeniesienia .	11.449	61	11.449	61	—	—
IV.	11.	**D) Podatki rządowe**	4.558	32	4.558	32	—	—
V.		**E) Wydatki z prawa patronatu.**						
	12.	Płace księży i nauczycieli . .	1.197	—	1.197	—	—	—
	13.	Emolumenta tychże drzewem . .	1.124	—	1.124	—	—	—
	14.	Prestacye szkolne . . 208 K 61 g odpisano . . — „ 01 „	208	60	208	60	—	—
		Suma rubryki V . .	2.529	60	2.529	60	—	—
VI.	15.	**Nadwyżka dochodów przeniesiona do fundacyi stypendyjnej ś. p. Samuela Głowińskiego** . . .	23.992	17	23.992	17	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	42.529	70	42.529	70	—	—

Uwaga. Wartość dóbr zarachowana w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych.

Wykazane z końcem roku 1908 należytości czynne w ogólnej sumie 23654 K 48 g stanowią pretensye:

1. do masy spadkowej bł. p. Salomona Tanda byłego dzierżawcy propinacyi w Winnikach:
   a) z tytułu czynszu dzierżawnego w kwocie . . 22.723 K 26 g
   b) „ odsetek zwłoki . . . . . 387 „ 38 „
2. z tytułu szkód wyrządzonych przy trasowaniu kolei Lwów-Podhajce . . . . . 543 „ 84 „

razem j. w. . . 23.651 K 48 g

O ściągnięcie należytości ad 1) od masy spadkowej Salomona Tanda toczy się proces cywilno-sądowy.

L. W. 51.309/909.

3. Fundusz stanowy — sierociński.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	883	53	883	53	—	—
	2.	Efekta zakupione . . 22.729 K 43 g od tego spieniężone . 20.322 „ 70 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	2.406	73	2.406	73	—	—
		Suma dochodów	3.290	26	3.290	26	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	97.819	31	—	—
		Razem . . .	—	—	101.109	57	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 21.206 K 23 g od tego pobrana za spieniężone efekta . . 20.322 „ 70 „						
		Rzeczywisty wydatek . .	883	53	883	53	—	—
		Suma wydatków	883	53	883	53	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	100.226	04	—	—
		Razem . . .	—	—	101.109	57	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	3.400 K — g	
2. 4% „ „ „ „ .	56.200 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	32.400 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku kraj. .	4.400 „ — „	
5. 4% „ gal. pożyczki kraj. z r. 1893	2.800 „ — „	
6. 4% „ funduszu propinacyjnego .	1.000 „ — „	
7. książeczka wkładkowa Banku kraj. .	26 „ 04 „	100.226 K 04 g
Suma stanu czynnego		100.226 K 04 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		100.226 K 04 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		97.819 „ 31 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.406 K 73 g

3. Fundusz stanowy — sierociński.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.							
	1.	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego .	153 K — g						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego .	1.371 „ 48 „						
		c) 4% od listów zastaw. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego .	2.096 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolej. Banku krajowego .	176 „ — „						
		e) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1893 . .	112 „ — „						
		f) 4% od obligacyj gal. funduszu propinacyjnego	40 „ — „						
			3.948 K 48 g						
		od tego podatek rentowy	10 „ 48 „						
		Czysty dochód . .		3.938	—	3.938	—	—	—
		Suma dochodów . . .		3.938	—	3.938	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce		—	—	1.843	53	—	—
		Razem . . .		—	—	5.781	53	—	—

3. Fundusz stanowy — sierociński.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1.	Utrzymanie sierót:						
		a) Siedm miejsc w zakładzie pod wezwaniem św. Antoniego we Lwowie	1.680	—	1.680	—	—	—
		b) Cztery miejsca w szkole ogrodniczej utrzymywanej przez zjednoczone galicyjskie Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	504	—	441	—	63	—
		c) Cztery miejsca w zakładzie pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie dla osieroconych chłopców należytość zaległa . . 960 K — g należytość bieżąca . 960 „ — „	1.920	—	—	—	1.920	—
	2.	Gotówka wydana do majątku zarodowego	883	53	883	53	—	—
	3.	Rozmaite	55	20	55	20	—	—
		Suma wydatków .	5.042	73	3.059	73	1.983	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce.	—	—	2.721	80	—	—
		Razem . . .	—	—	5.781	53	—	—

Uwaga. Kosztem tego funduszu utrzymuje się obecnie 15 sierót, a mianowicie: opłaca się: siedm miejsc po 240 K rocznie w zakładzie pod wezwaniem św. Antoniego we Lwowie, cztery miejsca po 126 K. rocznie w szkole ogrodniczej we Lwowie i cztery miejsca po 240 K rocznie w zakładzie pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem r. 1908 w gotówce 2.721 K 80 g
zarezerwowano na pokrycie wykazanych pod poz. 1 b) c)
należytości biernej kwotę . . . . . 1.983 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 738 K 80 g
sfruktyfikowano w r. 1909 na rzecz majątku zarodowego.

L. W. 59.818/09.

4. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Efekta zakupione . . 1.281 K 60 g od tego spieniężone . 1.200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	81	60	81	60	—	—
		Suma dochodów	81	60	81	60	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	48.044	74	—	—
		Razem . . .	—	—	48.126	34	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.200 K — g od tego pobrana za spieniężone efekta . . 1.200 „ — „						
		Rzeczywisty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . . .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	48.126	34	—	—
		Razem . . .	—	—	48.126	34	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	200 K — g	
2. 4% „ „ „ „ .	26.900 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	2.200 „ — „	
4. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	16.700 „ — „	
5. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa .	2.000 „ — „	
6. książeczka wkładkowa Banku kraj. .	126 „ 34 „	48.126 K 34 g
Suma stanu czynnego		48.126 K 34 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		48.126 K 34 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		48.044 „ 74 „
okazuje się przyrost majątku o		81 K 60 g

4. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego . 1.076 K — g						
		b) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 9 „ — „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . 88 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 668 „ — „						
		e) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 80 „ — „						
		1.921 K — g						
		od tego podatek rentowy . . . . 2 „ 04 „						
		Czysty dochód .	1.918	96	1.918	96	—	—
	2.	Sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	1.918	96	1.918	96	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	3.139	74	—	—
		Razem . . .	—	—	5.058	70	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Wynagrodzenie za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich należytość zaległa .	1.000	—	—	—	1.000	—
	2.	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich i ziemskich	380	80	380	80	—	—
	3.	Rozmaite (ekwiwalent) . . .	729	20	729	20	—	—
		Suma wydatków .	2.110	—	1.110	—	1.000	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	3.948	70	—	—
		Razem . . .	—	—	5.058	70	—	—

Uwaga. Fundusz ten służy na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich znajdujących się w Archiwum bernardyńskiem we Lwowie.

Dochody tej fundacyi stanowią odsetki od efektów majątku zarodowego i kwoty uzyskane ze sprzedaży wydanych aktów grodzkich i ziemskich.

Oprócz wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce 3.948 K 70 g posiada fundacya remanent powyższego wydawnictwa z końcem roku 1908 wartości 62.292 K 30 g

Dotychczas wydrukowano 20 tomów powyższego wydawnictwa.

Wykazany powyżej zapas z końcem r. 1908 w gotówce 3.948 K 70 g po zarezerwowaniu na wypłatę wykazanej (poz. 1 wyd.) zaległości biernej . . . . . 1.000 „ — „

w resztującej kwocie . . . . . 2.948 K 70 g posłuży na koszta wydawnictwa XXI. tomu.

L. W. 66.597/09.

5. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Efekta zakupione . . 213 K 60 h od tego spieniężone . 200 „ — „ rzeczywiste przykupno	13	60	13	60	—	—
		Suma dochodów .	13	60	13	60	—	—
	2.	**Zapas** z początkiem r. 1908:						
		a) w gotówce . . — K 01 h b) w efektach . 31.714 „ 95 „	—	—	31.714	96	—	—
		Razem .	—	—	31.728	56	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka wydana na zakupno efektów . 200 K — h od tego pobrano za spieniężone efekta . 200 „ — „ czysty wydatek	—	—	—	—	—	—
		Suma wydaków .	—	—	—	—	—	—
	2.	**Zapas** z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . . — K 01 h b) w efektach . . 31.728 „ 55 „	—	—	31.728	56	—	—
		Razem .	—	—	31.728	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		— K 01 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	14.900 K — g.	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	5.400 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	11.200 „ — „	
4. 4% „ galic. pożyczki kraj. z r. 1893 .	200 „ — „	
5. 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	28 „ 55 „	31.728 „ 55 „
Suma stanu czynnego		31.728 K 56 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		31.728 K 56 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		31.714 „ 96 „
okazuje się **przyrost** majątku o		13 K 60 g

5. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku kraj. . . 628 K — h						
		b) 4% od listów gal. Tow. kredyt. ziemskiego . . . . 216 „ — „						
		c) 4% od obligacyi kolejowych Banku krajowego . . . 448 „ — „						
		d) 4% od obligacyi gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . . 24 „ — „						
		Razem . 1.316 K. — h						
		od tego podatek rentowy . . . . 1 „ 08 h						
		Czysty dochód .	1.314	92	1.314	92	—	—
		Suma dochodów .	1.314	92	1.314	92	—	—
	2.	**Zapas** z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	1.293	16	—	—
		Razem .	—	—	2.608	08	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka wydana Komitetowi zarządzającemu pomnikiem w Krakowie	1.314	92	1.314	92	—	—
		Suma wydatków .	1.314	92	1.314	92	—	—
	2.	**Zapas** z końcem roku 1908 w efektach	—	—	1.293	16	—	—
		Razem .	—	—	2.608	08	—	—

Uwaga. Majątkiem tej fundacyi zarządza samoistnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swoich czynności.

W r. 1892 nadesłał Komitet ten do przechowania w Kasie Wydziału krajowego efekty imiennej wartości 550 złr. mon. konw. na rzecz majątku obrotowego z zastrzeżeniem, że efekty te służyć będą na ewentualne nadzwyczajne potrzeby pomnika Kościuszki (LW. 7.387/92).

Wykazany powyżej zapas majątku obrotowego z końcem r. 1908, stanowiący wzmiankowany wyżej depozyt, składa się obecnie z następujących efektów:

1) 4% listy zastawne Banku krajowego . . 800 K — g
2) 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893 . 400 „ — „
3) 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego na . . . . . 93 „ 16 „

Razem imiennej wartości . . . 1.293 K 16 g

LW. 42.140/09

6. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	39	63	39	63	—	—
	2	Efekta zakupione . 10.760 K 43 h od tego spieniężone . 10.000 „ — „ Rzeczywiste przykupno .	760	43	760	43	—	—
		Suma dochodów .	800	06	800	06	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	76.451	04	—	—
		Razem .	—	—	77.251	10	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 10.039 K 63 h od tego pobrana za spieniężone efekta . 10.000 „ — „ Czysty wydatek .	39	63	39	63	—	—
		Suma wydatków .	39	63	39	63	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	77.211	47	—	—
		Razem .	—	—	77.251	10	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	33.700 K — g	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	2.400 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	40.400 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 .	400 „ — „	
5. 4% książeczka Banku krajowego . . .	311 „ 47 „	77.211 K 47 g
Suma stanu czynnego		77.211 K 47 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		77.211 K 47 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . .		76.451 „ 01 „
okazuje się **przyrost** majątku o		760 K 43 g

6. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 450 K — h						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 924 „ — „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kred. ziemskiego . 96 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolej. Banku krajowego . . . 1.616 „ — „						
		e) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893. . 16 „ — „						
		Razem . 3.102 K — h						
		od tego podatek rentowy 48 g						
		Czysty dochód .	3.101	52	3.101	52	—	—
		Suma dochodów .	3.101	52	3.101	52	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	139	63	—	—
		Razem .	—	—	3.241	15	—	—
		WYDATKI.						
	1	Dożywocia dla c. k. inwalidów wojskowych:						
		a) należytość zaległa . . 100 K						
		b) „ bieżąca . . 2.910 „	3.010	—	2.960	—	50	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	39	63	39	63	—	—
		Suma wydatków .	3.049	63	2.999	63	50	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	241	52	—	—
		Razem .	—	—	3.241	15	—	—

6. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 241 K 52 g
zarezerwowano na wypłatę niepodniesionego za rok 1908 wsparcia dożywotniego dla jednego c. i k. inwalidy wojskowego kwotę . . . . . 50 „ — „
pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie . . . . . 191 K 52 g
przeniesiono z początkiem roku 1909, jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1908, do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano. (LW 16.918/09).

LW. 53.115/09.

7. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	38	90	38	90	—	—
	2.	Efekta zakupione	38	90	38	90	—	—
		Suma dochodów .	77	80	77	80	—	—
	3.	**Zapas** z początkiem r. 1908 w efektach	—	—	6.410	08	—	—
		Razem .	—	—	6.487	88	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka wydana na zakupno efektów	38	90	38	90	—	—
		Suma wydatków .	38	90	38	90	—	—
	2.	**Zapas** z końcem roku 1908 w efektach	—	—	6.448	98	—	—
		Razem .	—	—	6.487	88	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893 .	4.000 K — g	
2. 4% listy zast. Banku krajowego	2.400 „ — „	
3. 4% książeczka wkład. Banku krajowego . .	48 „ 98 „	6.448 K 98 g
Suma stanu czynnego		6.448 K 98 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny.		6.448 K 98 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907 . .		6.410 „ 08 „
okazuje się **przyrost** majątku o		38 K 90 g

7. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyi gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . . 160 K — h						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . . . 96 „ — „	256	—	256	—	—	—
		Suma dochodów .	256	—	256	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	38	90	—	—
		Razem .	—	—	294	90	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Dożywocie trzech inwalidów wojskowych po 72 K rocznie	216	—	216	—	—	—
	2.	Gotówka wydana do majątku zarodowego	38	90	38	90	—	—
		Suma wydatków .	254	90	254	90	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w gotówce	—	—	40	—	—	—
		Razem .	—	—	294	90	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem r. 1908 w gotówce w kwocie . . . . . 40 K — g
przeniesiono z początkiem r. 1909 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (LW. 53.313/09).

LW. 58.743/09.

8. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	59	84	59	84	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K — h od tego spieniężone . 130 „ 16 „ rzeczywiste przykupno	69	84	69	84	—	—
		Suma dochodów	129	68	129	68	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908 w efektach	—	—	4.191	69	—	—
		Razem	—	—	4.321	37	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 190 K — g od tego pobrana za spieniężone efekta . 130 „ 16 „ czysty wydatek	59	84	59	84	—	—
		Suma wydatków	59	84	59	84	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	4.261	53	—	—
		Razem	—	—	4.321	37	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	800 K — g	
2. 4% listy zast. Banku krajowego	3.000 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	200 „ — „	
4. 4% listy włości rentowych	200 „ — „	
5. 4% książeczka Banku krajowego	61 „ 53 „	4.261 K 53 g
Suma stanu czynnego		4.261 K 53 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny.		4.261 K 53 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		4.191 „ 69 „
okazuje się **przyrost** majątku o		69 K 84 g

8. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g	L. porz.
		DOCHODY.							1
	1.	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od listów zast. Towarzystwa kredytowego ziesmkiego . . . . 32 K — g							
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 120 „ — „							
		c) 4% od obligacyi kolej. Banku krajowego . . . . . 8 „ — „							
		d) 4% od listów włości rentowych . . . 4 „ — „							
		Razem . 164 K — g							
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . . „ — 34 „							
		Czysty dochód	163	66	163	66	—	—	
	2.	Efekta zakupione	100	—	100	—	—	—	
		Suma dochodów .	263	66	263	66	—	—	
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	59	84	—	—	
		Razem .	—	—	323	50	—	—	
		WYDATKI.							
	1.	Wyposażenie Makryny Berko z Magierowa	100	—	100	—	—	—	
	2.	Wydano do depozytów efektami .	100	—	100	—	—	—	
	3.	Gotówka wydana do majątku zarodowego	59	84	59	84	—	—	
		Suma wydatków .	259	84	259	84	—	—	
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	63	66	—	—	
		Razem .	—	—	323	50	—	—	

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem r. 1908 w gotówce w kwocie . . . . . 63 K 66 g przeniesiono z początkiem r. 1909 do majątku zarodowego fundacyi i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano. (LW. 26.479/09).

LW. 26.480/09.

9. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

L. porz.	Dochody	Gotówka K	Gotówka g	Efekta K	Efekta g
1	W styczniu roku 1908	50.000	—	52.400	—
	„ lutym „ „	—	—	191	40
	„ marcu „ „	1.845	31	200	—
	„ kwietniu „ „	2.436	40	—	—
	„ maju „ „	—	—	—	—
	„ czerwcu „ „	30.933	—	209.100	—
	„ lipcu „ „	1.379	—	810.036	10
	„ sierpniu „ „	—	—	—	—
	„ wrześniu „ „	155	—	—	—
	„ październiku „ „	3.511	—	2.600	—
	„ listopadzie „ „	50	40	—	—
	„ grudniu „ „	54.814	46	5.200	—
	Do tego przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych	15.662	91	14.125	68
	Suma doch. { maj. zar. 70.504 K 68 g; 1,093.853 K 18 g / obr. 90.282 „ 80 „; — „ — „ }	160.787	48	1,093.853	18
	Zapas z początkiem roku 1908:				
	a) w gotówce (maj. obrotowy)	453	16		
	b) w efektach (maj. zarodowy) { w wal. koronow. / we frankach }			1,286.654 300	25 fr.
	Razem . .	161.240	64	2,380.507 300	43 fr.

9. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

L. porz.	Wydatki	Gotówka K	Gotówka g	Efekta K	Efekta g
	W styczniu roku 1908	49.959	98	—	—
	„ lutym „ „	470	70	—	—
	„ marcu „ „	1.820	31	200	—
	„ kwietniu „ „	2.400	—	—	—
	„ maju „ „	—	—	—	—
	„ czerwcu „ „	16.084	98	1,019.000	—
	„ lipcu „ „	16.169	80	—	—
	„ sierpniu „ „	—	—	—	—
	„ wrześniu „ „	55	—	—	—
	„ październiku „ „	3.700	—	2.600	—
	„ listopadzie „ „	—	—	—	—
	„ grudniu „ „	34.917	34	5.000	
	Do tego przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych	34.832	87	1.364	14
	Suma wyd. { maj. zar. Gotówka 70.504 K 68 g, Efekta 1,028.164 K 14 g; „ obr. 89.906 „ 30 „, — „ — „	160.410	98	1,028.164	14
	Zapas z końcem roku 1908:				
	a) w gotówce (majątku obrotowego) . . .	829	66		
	b) „ efektach („ zarodowego): . . .				
	1) listy zast. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 957.600 K — g				
	2) obligacye gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . 119.300 „ — „				
	3) obligacye gal. funduszu propinacyjnego . . . . 37.000 „ — „				
	4) renta państwowa . . . 2.400 „ — „				
	5) priorytety I. węg. gal. kolei żelaznej . . . . 4.000 „ — „				
	6) oblig. komunalne Banku kraj. . 50.000 „ — „				
	7) książeczki wkładkowe Banku krajowego i galic. Kasy oszczędności . . . 15.943 „ 29 „				
	8) obligacye pożyczki papieskiej . 300 franków				
	9) listy zastawne Banku krajowego 159.100 K — g				
	Suma { 1,345.343 K 29 g; 300 franków				
	do tego:				
	Kaucya Aleksandra Leszczyńskiego, dzierżawcy dóbr Rakowce, mianowicie:				
	4½% listy zastawne Banku hipotecznego 1.000 K			1,352.343	29
	4% listy jak wyżej 3.000 „ 7.000 K — g			300	fr.
	Razem . .	161.240	764	2,380.507 300	43 fr.

9. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Uwaga. 1. W ostatnich pozycyach wyżej przedstawionego rachunku kasowego mieszczą się przeprowadzenia, odnoszące się do roku 1908, które wynikły z zestawienia i obliczenia całego ruchu kasowego po dzień 31. grudnia i zostały przez Kuratoryę wprowadzone do dzienników dodatkowych. Dla zgodności z rachunkami Kuratoryi i wyprowadzonymi ostatecznymi zapasami kasowymi uwidacznia się powyższe przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych Kasy krajowej, które prowadzi się dla wszystkich funduszów krajowych na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. maja 1893 każdego roku budżetowego po koniec marca roku następnego.

2. Oprócz wykazanego z końcem roku 1908 zapasu w gotówce i efektach posiada fundacya ulokowaną w Banku krajowym na rachunku bieżącym kwotę 624 K prowadzoną w należytościach czynnych.

3. Kaucya w efektach 7.000 K stanowi należytość bierną fundacyi.

4. Majątkiem tego Zakładu zarządza Kuratorya ustanowiona przez założyciela i składa Wydziałowi krajowemu roczny rachunek do sprawdzenia. Kasa krajowa zaś na mocy § 41 listu fundacyjnego pobiera sumarycznie dochody i uskutecznia wydatki za asygnatami Kuratora, oraz przechowuje zapasy majątku zarodowego z nadwyżek majątku obrotowego.

LW. 66596/09.

10. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Rubryka	Pozycya	Majatek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	4% odsetki od książeczki wkładkowej Banku krajowego Nr. 25.681 . .	853	78	853	78	—	—
	2.	Efekta zakupione	853	78	853	78	—	—
		Suma dochodów . .	1.707	56	1.707	56	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908 w efektach	—	—	21.215	14	—	—
		Razem . . .	—	—	22.922	70	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka wydana na zakupno efektów	853	78	853	78	—	—
		Suma wydatków .	853	78	853	78	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	22.068	92	—	—
		Razem . . .	—	—	22.922	70	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1908.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego Nr. 25681 . . . . . 22.068 K 92 g

Stan bierny. . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . 22.068 K 92 g

W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . 21.215 „ 14 „

okazuje się przyrost majątku o . . 853 K 78 g

L.W. 57556/09.

11. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Odsetki od książeczek Banku krajowego	24	36	24	36	—	—
	2.	Efekta zakupione	24	36	24	36	—	—
		Suma dochodów	48	72	48	72	—	—
		Do tego:						
		Zapas początkowy efektami	—	—	603	17	—	—
		Razem	—	—	651	89	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka ulokowana na książeczkę Banku krajowego	24	36	24	36	—	—
		Suma wydatków	24	36	24	36	—	—
		Do tego:						
		Zapas ostateczny efektami	—	—	627	53	—	—
		Razem	—	—	651	89	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	K	g
Stan czynny.		
a) w gotówce	— „	— „
b) w efektach (książeczka Banku krajowego)	627 „	53 „
c) w wartości realności	100.212 „	— „
Suma stanu czynnego	100.839 K	53 g
Stan bierny.	— „	— „
Czysty stan czynny	100.839 K	53 g
Z porównania takiego stanu z końcem roku 1907	100.815 „	17 „
Okazuje się **przyrost** majątku o sumę stanowiącą odsetki narosłe w roku 1908 na książeczce Banku krajowego.	24 K	36 g

LW. 39873/09.

12. Fundacya śp. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	694	81	694	81	—	—
	2	Efekta zakupione 940 K 01 g od tego spieniężone 200 „ — „ Rzeczywiste przykupno	740	01	740	01	—	—
		Suma dochodów	1.434	82	1.434	82	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	133.840	76	—	—
		Razem	—	—	135.275	58	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 894 K 81 g od tego pobrana za spieniężone efekta 200 „ — „ Czysty wydatek	694	81	694	81	—	—
		Suma wydatków	694	81	694	81	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w efektach	—	—	134.580	77	—	—
		Razem	—	—	135.275	58	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1) 4½% listy zastawne Banku hipotecznego	13.000 K — g	
2) 4% „ „ „	200 „ — „	
3) 4½% obligacye komunalne Banku krajowego (III-ciej emisyi)	19.600 „ — „	
4) 4% listy zastawne Banku krajowego	101.700 „ — „	
5) 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	80 „ 77 „	134.580 K 77 g
Suma stanu czynnego		134.580 K 77 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		134.580 K 77 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		133.840 „ 76 „
okazuje się **przyrost** majątku o		740 K 01 g

12. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich“.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku hipotecznego . . . . 585 K						
		b) 4% od listów zastaw. Banku hipotecznego . 8 „						
		c) 4½% od obligacyj komunalnych Banku krajowego (3-ciej emisyi) . 882 „						
		d) 1% od listów zastaw. Banku krajowego . . 1.068 „						
		Razem 5.543 K						
		od tego odsetki bierne 4 „ 75 g						
		Czysty dochód .	5.538	25	5.538	25	—	—
		Suma dochodów .	5.538	25	5.538	25	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908 w gotówce	—	—	694	81	—	—
		Razem . . .	—	—	6.233	06	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Dożywocia inwalidów polskich (jak poniżej wykazano)	4.800	—	4.800	—	—	—
	2.	Gotówka wydana do majątku zarodowego	694	81	694	81	—	—
	3.	Rozmaite (koszta kancelaryjne, porto, stemple etc.)	15	78	15	78	—	—
		Suma wydatków .	5.510	59	5.510	59	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w gotówce .	—	—	722	47	—	—
		Razem . . .	—	—	6.233	06	—	—

12. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich.

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 722 K 47 g sfruktyfikowano z początkiem roku 1909, w myśl art. 25 aktu fundacyjnego, jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1908 na rzecz majątku zarodowego fundacyi LW: 27680/09.

Wykaz szczegółowy dożywotników w roku 1908.

1)	Kownacki Józef . .	300 K
2)	Benedyktowicz Ludomir	600 „
3)	Miniewski Józef . .	600 „
4)	Turzański Seweryn .	600 „
5)	Pożerski Edward .	300 „
6)	Pachel Feliks Piotr .	600 „
7)	Trawiński Jan Mikołaj	600 „
8)	Kostecki Michał . .	600 „
9)	Dr. Lewenhard Stanisław	300 „
10)	Bylewski Władysław .	300 „
	Razem j. w.	1.800 K

LW. 26476/09.

13. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Efekta zakupione	2.357	81	2.357	81	—	—
	2.	Gotówka za spieniężone efekta	150	95	150	95	—	—
	3.	„ pobrana z majątku obrotowego	2.091	86	2.091	86	—	—
		Suma doch.	1.600	62	1.600	62	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: a) w gotówce — K — g						
		b) w efektach 204.371 „ 95 „	—	—	204.371	95	—	—
		Razem	—	—	208.972	57	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Efekta spieniężone	150	95	150	95	—	—
	2.	Gotówka wydana na zakupno efektów	2.242	81	2.242	81	—	—
		Suma wydatków	2.393	76	2.393	76	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: a) w gotówce — K — g						
		b) w efektach 206.578 „ 81 „	—	—	206.578	81	—	—
		Razem	—	—	208.972	57	—	—

Stan majątku zarodowogo z końcem r. 1908.

Stan czynny	Szczegół	Ogół
Zapas kasowy:		
a) w gotówce	— K — g	
b) w efektach a to:		
1. 4% listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego	174.200 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	28.600 „ — „	
3. 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893	1.500 „ — „	
4. 4% listy rentowe	2.200 „ — „	
5. Książeczka Banku krajowego Nr. 24.659	78 „ 81 „	206.578 K 81 g
Suma stanu czynnego		206.578 K 81 g

13. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Stan bierny	— K — g
Czysty stan czynny	206.578 K 81 g
W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1907 w kwocie	204.371 „ 95 „
okazuje się **wzrost** majątku o kwotę	2.206 K 86 g

a to głównie wskutek przeniesienia z depozytów należytości czynnych dla gmin w kwocie 1.180 K — g wraz z narosłymi odsetkami, tytułem niepobranych zasiłków z lat ubiegłych po koniec roku 1908 co razem uczyniło kwotę 2.047 K 81 g, za którą zakupiono 4% listy rentowe nominalnej wartości 2.100 K.

13. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.							
	1.	Odsetki od kapitałów							
		a) od 4% listów zast. Towarz. kred. ziem. w kwocie 6.968 K — g mniej ½ % podatek rentowy . 34 „ 84 „	6.933 K 16 g						
		b) od 4% listów zastawnych Banku kr. w kwocie 1.148 K — g mniej od setki bierne . — K 86 g	1.147 „ 14 „						
		c) od 4% obligacyi pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	60 „ — g						
		Razem .	8.140 K 30 g						
		Od tego odsetki bierne zapłacone przy pierwszem zakupnie 4% listów rentowych w kwocie .	32 „ 71 g	8.107	59	8.107	59	—	—
	2.	Dochody rozmaite		—	—	—	—	—	—
	3.	Zwrot z depozytów zasiłków ulokowanych w latach ubiegłych dla gmin							
		a) w kapitale . .	1.800 K — h						
		b) w narosłych odsetkach . . .	867 „ 81 „	2.047	81	2.047	81	—	—
		Suma dochodów .		10.155	40	10.155	40	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908.							
		a) w gotówce . . .	5.494 K 05 g						
		b) w efektach . . .	— „ — „	—	—	5.494	05	—	—
		Razem .		—	—	15.649	45	—	—
		WYDATKI.							
	1.	Zasiłki dla gmin na cele szkolne:							
		zaległe	5.450 K — g						
		bieżące	8.100 „ — „	13.550	—	10.500	—	3.050	—
	2.	Gotówka wydana do majątku zarodowego		2.091	86	2.091	86	—	—
	3.	Wydatki rozmaite		—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .		15.641	86	12.591	86	3.050	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1908							
		a) w gotówce . . .	3.057 K 59 g						
		b) w efektach . . .	— „ — „	—	—	3.057	59	—	—
		Razem .		—	—	15.649	45	—	—

13. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1908

	Szczegół	Ogół
Stan czynny		
1. Zapas kasowy w gotówce	3.057 K 59 g	
2. Należytości czynne	— „ — „	3.057 K 59 g
Stan bierny		3.050 „ — „
Czysty stan czynny		7 K 59 g

Uwaga. Wykazany wyżej pozostały z końcem roku 1908 zapas kasowy w kwocie . . . . . 3.057 K 59 g
zostanie użyty na pokrycie zasiłków przyznanych gminom w latach poprzednich i w roku przedmiotowym, a dotąd jeszcze niewypłaconych w kwocie . . . . . 3.050 „ — „
resztę pozostałą w kwocie . . . . . 7 K 59 g
ulokowano z początkiem roku 1909 na książeczkę Banku krajowego Nr. 21.659 na rzecz majątku zarodowego.

L. W. 29.100/09

14. Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego „dla czeladników rzemieślniczych".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		DOCHODY.						
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	121.954	95	121.954	95	—	—
		Razem .	121.954	95	121.954	95	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	121.954	95	121.954	95	—	—
		Razem .	121.954	95	121.954	95	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908.

	Szczegół		Ogół	
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:				
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	2.200 K	— g		
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	109.000 „	— „		
3. 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	200 „	— „		
4. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z r. 1893	10.500 „	— „		
5. 4% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	54 „	95 „		
Suma stanu czynnego			121.954 K	95 g
Stan bierny			— „	— „
Czysty stan czynny			121.954 K	95 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907			121.954 „	95 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**			— K	— g

14. Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego „dla czeladników rzemieślniczych".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.							
	1.	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego	99 K — g						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego	1.360 „ — „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	8 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z roku 1893	120 „ — „						
		e) 4% od książeczek wkładk. Banku krajowego	46 „ 72 „						
		Razem	4.933 K 72 g						
		od tego podatek rentowy	— „ 01 „						
		Czysty dochód		4.933	68	4.933	68	—	—
	2.	Efekta zakupione	6.793 K 58 g						
		od tego spieniężone	3.159 „ 83 „						
		Rzeczywiste przykupno		3.633	75	3.633	75	—	—
		Suma dochodów		8.567	43	8.567	43	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:							
		a) w gotówce	2.433 K 08 g						
		b) w efektach	1.218 „ 71 „	—	—	3.651	82	—	—
		Razem		—	—	12.219	25	—	—

14. Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego „dla czeladników rzemieślniczych".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.							
	1.	Gotówka wypłacona wygrywającym na rękę przy losowaniu w wysokości 5% wylosowanych premij		229	50	229	50	—	—
	2.	Premie wypłacone czeladnikom (reszta po potrąceniu 5% pod 1 wymienionych)							
		a) gotówką . . .	728 K 61 g						
		b) efektami . . .	3.883 „ 49 „	4.612	10	4.612	10	—	—
	3.	Koszta losowania .	286 K 56 g						
		od tego correlativ .	5 „ 01 „	281	55	281	55	—	—
	4.	Rozmaite		54	59	54	59	—	—
	5.	Gotówka wydana na zakupno efektów .	6.793 K 58 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta .	3.159 „ 83 „						
		Czysty wydatek .		3.633	75	3.633	75	—	—
		Suma wydatków .		8.811	49	8.811	49	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:							
		a) w gotówce . .	2.438 K 76 g						
		b) w efektach . .	969 „ — „	—	—	3.407	76	—	—
		Razem .		—	—	12.219	25	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 2.438 K 76 g ulokowano z początkiem roku 1909 (LW: 27.711/09) na książeczkę wkładkową Banku krajowego. Gotówka ta stanowi czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego za II. półrocze roku 1908 i posłuży wraz z takimże dochodem za I. półrocze roku 1909, w myśl aktu fundacyjnego, na cele losowania w roku 1909.

Wykazany zaś powyżej zapas z końcem roku 1908 w efektach 969 K stanowi książeczka wkładkowa Banku krajowego Nr. 27.458 **obca**, na której (po potrąceniu wypłaconych gotówką 5% od całych premij) ulokowano wylosowaną w roku 1908 premię czeladnika Stefana Misterowicza. Książeczkę tę przechowuje się w kasie Wydziału krajowego do czasu (najdłużej 5 lat), w którym czeladnik uczyni zadość wymaganiom § 12 statutu fundacyjnego.

LW: 27712/09.

15. Fundacya śp. Franciszka Kochmana „dla literatów polskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	1.071	93	1.071	93	—	—
	2.	Efekta zakupione . . 1.200 K — g od tego spieniężone . 65 „ 27 „						
		Rzeczywiste przykupno .	1.131	73	1.131	73	—	—
		Suma dochodów .	2.209	66	2.209	66	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	62.938	58	—	—
		Razem .	—	—	65.148	21	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka wydana na zakupno efektów . 1.140 K 20 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 65 „ 27 „						
		Czysty wydatek .	1.071	93	1.071	93	—	—
	2.	Efekta wydane do winkulacyi . . . 1.200 K — g od tego pobrane z winkulacyi . . . 1.200 „ — „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	1.074	93	1.074	93	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	64.073	31	—	—
		Razem .	—	—	65.148	21	—	—

15. Fundacya śp. Franciszka Kochmana „dla literatów polskich".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowe dawniejszej emisyi w walucie austryackiej)	1.000 K — g	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (56 letnie w walucie koronowej)	63.000 „ — „	
3. 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	73 „ 31 „	64.073 K 31 g
Suma stanu czynnego		64.073 K 31 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny.		64.073 K 31 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		62.938 „ 58 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.134 K 73 g

16. Fundacya posagowa śp. Franciszka Kochmana „dla dziewcząt służących".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Odsetki od efektów: *a)* 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowych dawniejszej emisyi w walucie austryackiej) . . . 120 K *b)* 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (56 letnie w walucie koronowej) . . . . 2.004 „						
		Razem 2.124 K						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 21 „ 85 g						
		Czysty dochód .	2.102	15	2.102	15	—	—
	3.	Efekta zakupione	2.170	05	2.170	05	—	—
		Suma dochodów .	4.272	20	4.272	20	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: *a)* w gotówce . . 1.026 K 84 g *b)* w efektach . . 51.694 „ 73 „	—	—	52.721	57	—	—
		Razem . . .	—	—	56.993	77	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka wydana na zakupno efektów	2.062	35	2.062	35	—	—
	2.	Efekta wydane do winkulacyi . . . . . 2.000 K od tego pobrane z winkulacyi . . . . . 2.000 „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	2.062	35	2.062	35	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: *a)* w gotówce . . 1.066 K 64 g *b)* w efektach . . 53.864 „ 78 „	—	—	54.931	42	—	—
		Razem . . .	—	—	56.993	77	—	—

16. Fundacya posagowa śp. Franciszka Kochmana „dla dziewcząt służących“.

Stan majątku z końcem roku 1908:

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		1.066 K 64 g
b) w efektach:		
1) 4% listy zastaw. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowe dawniejszej emisyi w walucie austryackiej)	3.000 K — g	
2) 4% listy zastaw. galic. Towrzystwa kredytowego ziemskiego (56 letnie w walucie koronowej	50.600 „ — „	
3) 4% książeczka Banku krajowego .	264 „ 78 „	53.864 K 78 g
Suma stanu czynnego .		54.931 K 42 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		54.931 K 42 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		52.721 „ 57 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		2.209 K 85 g
a mianowicie przybyło:		
a) gotówką	39 K 80 g	
b) efektami	2.170 „ 05 „	
Przyrost j. w. .	2.209 K 85 g.	

Uwaga: Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie i jak długo to nie nastąpi, kapitalizuje się wszelkie dochody w gotówce w celu powiększenia majątku zarodowego.

Wykazany też powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 1.066 K 64 g. sfrutyfikowano z początkiem roku 1908 na rzecz tegoż majątku (LW: 26239/09).

Aktywowanie fundacyi nastąpi w myśl art. 21 aktu fundacyjnego dopiero wtenczas, gdy z jej dochodów można będzie po potrąceniu 10% na pomnożenie majątku zarodowego, wypłacać rocznie trzy posagi w kwotach po 1000 K, 800 K i 600 K.

Na teraz wynoszą dochody 2.133 K 28 g.

LW: 26240/09.

17. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej „dla czterech wiekowych kobiet".

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	3	08	3	08	—	—
	2.	Efekta zakupione . 1.051 K 08 g od tego spieniężone . 1.000 „ — „ Rzeczywiste przykupno	51	08	54	08	—	—
		Suma dochodów	57	16	57	16	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908 w efektach	—	—	16.361	69	—	—
		Razem	—	—	16.418	85	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 1.003 K 08 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.000 „ — „ Czysty wydatek	3	08	3	08	—	—
		Suma wydatków	3	08	3	08	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w efektach	—	—	16.415	77	—	—
		Razem	—	—	16.418	85	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:

1) 4% listy zastawne Banku krajowego	10.000 K — g	
2) 4% „ galicyj. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	1.600 „ — „	
3) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	600 „ — „	
4) 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	1.100 „ — „	
5) 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	115 „ 77 „	16.115 K 77 g
Suma stanu czynnego		16.415 K 77 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		16.415 K 77 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		16.361 „ 69 „
okazuje się **przyrost** majątku o		54 K 08 g

17. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej „dla czterech wiekowych kobiet".

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 400 K						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 184 „						
		c) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 21 „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . . 44 „						
		Razem . . 652 K						
		od tego podatek rentowy . . . . — „ 92 g						
		Czysty dochód .	651	08	651	08	—	—
		Suma dochodów .	651	08	651	08	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	3	08	—	—
		Razem . . .	—	—	651	16	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Dożywocia czterech wiekowych kobiet	648	—	648	—	—	—
	2.	Gotówka wydana do majątku zarodowego	3	08	3	08	—	—
		Suma wydatków .	651	08	651	08	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	3	08	—	—
		Razem . . .	—	—	654	08	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 3 K 08 g sfruktyfikowano z początkiem roku 1909, w myśl uchwały Wydziału krajowego do LW: 6948/98, na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW: 28197/08).

LW: 28198/09.

18. Fundacya Sądecka „Dom roboczy".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . 692 K — g						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 2.802 „ — „						
		c) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . 336 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 64 „ — „						
		Razem 3.894 K — g						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 20 „ 09 „						
		Czysty dochód	3.873	91	3.873	91	—	—
	2	Zwrot od c. k. Urzędu podatkowego we Lwowie nadpłaconego podatku ekwiwalentowego z 5% odsetkami odszkodowania .	1.012	45	1.012	45	—	—
	3	Efekta zakupione . . 3.743 K 73 g						
		od tego spieniężone . 1.443 „ 90 „						
		rzeczywiste przykupno .	2.299	83	2.299	83	—	—
		Suma dochodów .	7.186	19	7.186	19	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908:						
		a) w gotówce . . 2.206 K 66 g						
		b) w efektach . . 95.192 „ 92 „	—	—	97.399	58	—	—
		Razem . . .	—	—	104.585	77	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 3.550 K 43 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.443 „ 90 „						
		Czysty wydatek .	2.106	53	2.106	53	—	—
	2	Podatek ekwiwalentowy za I. kwartał r. 1908 . . 32 K 88 g						
		od tego zwrot . . 32 „ 88 „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	2.106	53	2.106	53	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 4.986 K 49 g						
		b) w efektach . . 97.492 „ 75 „	—	—	102.479	24	—	—
		Razem . . .	—	—	104.585	77	—	—

18. Fundacya Sądecka „Dom roboczy".

Stan majątku z końcem r. 1908:

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		4.986 K 49 g
b) w efektach:		
1) 4% listy zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	16.800 K — g	
2) 4% listy zast. Banku krajowego . .	70.600 „ — „	
3) 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	1.600 „ — „	
4) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	8.400 „ — „	
5) 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	92 „ 75 „	97.492 „ 75 „
Suma stanu czynnego		102.479 K 24 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		102.479 K 24 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1908		97.399 „ 58 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		5.079 K 66 g
a mianowicie przybyło:		
a) w gotówce	2.779 K 83 g	
b) w efektach	2.299 „ 83 „	
Przyrost j. w. . .	5.079 K 66 g	

Uwaga: Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszystkie dochody z odsetek od efektów majątku zarodowego fruktyfikuje się celem powiększenia tego majątku.

Aktywowanie fundacyi nastąpi, skoro zarodowy jej majątek wzrośnie do takiej wysokości, że będzie można wybudować dom, przeznaczony na zakład przymusowej pracy.

Wykazany wyżej zapas z końcem r. 1908 w gotówce 4.986 K 49 g sfruktyfikowano w r. 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 50650/09).

LW :59014/09.

19. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolfowej „dla obłąkanych uzdrowieńców".

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	27	88	27	88	—	—
	2	Efekta zakupione	27	88	27	88	—	—
		Suma dochodów	55	76	55	76	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	5.507	35	—	—
		Razem	—	—	5.563	11	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	27	88	27	88	—	—
		Suma wydatków	27	88	27	88	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	5.535	23	—	—
		Razem	—	—	5.563	11	—	—

Stan majatku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1) 4% listy zastawne Banku krajowego	1.400 K — g	
2) 4½% „ „ „ „	200 „ — „	
3) 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	600 „ — „	
4) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	3.200 „ — „	
5) 4% książeczka Banku krajowego	135 „ 23 g	5.535 K 23 g
Suma stanu czynnego		5.535 K 23 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		5.535 K 23 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		5.507 „ 35 „
okazuje się **przyrost** majątku o		27 K 88 g

19. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolfowej „dla obłąkanych uzdrowieńców".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 56 K						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 9 „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 21 „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . 128 „						
		Razem 217 K						
		od tego podatek rentowy — „ 12 g						
		Czysty dochód .	216	88	216	88	—	—
		Suma dochodów .	216	88	216	88	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 108 K 11 g						
		b) w efektach . . 486 „ 11 „	—	—	594	88	—	—
		Razem . . .	—	—	811	76	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	27	88	27	88	—	—
		Suma wydatków .	27	88	27	88	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 297 K 11 g						
		b) „ efektach . . 486 „ 11 „	—	—	783	88	—	—
		Razem . . .	—	—	811	76	—	—

19. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolfowej „dla obłąkanych uzdrowieńców".

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce i efektach w łącznej sumie . . . . . 781 K 88 g
zarezerwowano na ewentualną wypłatę w roku 1909 ośmiu wsparć dla obłąkanych uzdrowieńców (t. j. dwóch za rok 1905, dwóch za r. 1906, dwóch za r. 1907 i dwóch za r. 1908) po 94 K i 50 g dla każdego, czyli łączną kwotę . . . . . 756 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 27 K 88 g

jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1908 przeniesiono z początkiem roku 1909 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 25820/09).

LW. 25892/09.

20. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolfowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½ od listów zastawnych Banku krajowego . . . 201 K						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . . 583 „ 91 g						
		c) 1% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . . 18 „ — „						
		Razem 805 K 91 g						
		od tego odsetki bierne . 5 „ 69 „						
		Czysty dochód .	800	22	800	22	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.028 K 82 g						
		od tego spieniężone . . 189 „ 80 „						
		Rzeczywiste przykupno	839	02	839	02	—	—
		Suma dochodów	1.639	21	1.639	21	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 393 K — g						
		b) w efektach . . 19.690 „ 45 „	—	—	20.083	45	—	—
		Razem . . .	—	—	21.722	69	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 972 K 02 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 189 „ 80 „						
		Czysty wydatek .	782	22	782	22	—	—
		Suma wydatków .	782	22	782	22	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 411 K						
		b) „ efektach . . 20.529 „ 47 g	—	—	20 940	47	—	—
		Razem . . .	—	—	21.722	69	—	—

20. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolfowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą".

Stan majątku z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w główce		411 K — g
b) w efektach:		
1) 4½% listy zastawne Banku krajowego	400 K — g	
2) 4% listy zastawne Banku krajowego	15.000 „ — „	
3) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	5.100 „ — „	
4) 4% książeczka Banku krajowego	29 „ 17 „	20.529 „ 47 „
Suma stanu czynnego		20.940 K 17 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		20.940 K 17 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		20.083 „ 45 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		857 K 02 g
a mianowice przybyło:		
a) gotówką	18 K — g	
b) efektami	839 „ 02 g	
Razem j. w. . .	857 K 02 g	

Uwaga: Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie z powodu, że majątek zarodowy nie wzrósł jeszcze do takiej wysokości, aby można przystąpić do zrealizowania życzenia fundatorki, wyrażonego w akcie ostatniej jej woli, a w pierwszym rzędzie do wybudowania domu przytułku dla dotkniętych wielką chorobą.

Obecnie zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów majątku zarodowego fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 111 K sfruktyfikowano z początkiem r. 1909 na rzecz majątku zarodowego LW: 25819/09.

LW. 25891/1909.

21. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce".

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	162	85	162	85	—	—
	2	Efekta zakupione . . 2.210 K 20 g od tego spieniężone . 1.611 „ 35 „						
		Rzeczywiste przykupno	598	85	598	85	—	—
		Suma dochodów	1.061	70	1.061	70	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	56.240	14	—	—
		Razem	—	—	57.301	84	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 2.074 K 20 g od tego pobrana za spieniężone efekta . . 1.611 „ 35 „						
		Czysty wydatek	162	85	162	85	—	—
		Suma wydatków	162	85	162	85	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	56.838	99	—	—
		Razem	—	—	57.301	84	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 1½% listy zastawne Banku krajowego	10.000 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	22.500 „ — „	
3. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	12.800 „ — „	
4. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z r. 1893	10.800 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	700 „ — „	
6. 4% książeczka Banku krajowego	38 „ 99 „	56.838 K 99 g
Suma stanu czynnego		56.838 K 99 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		56.838 K 99 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		56.240 „ 14 „
okazuje się **przyrost** majątku o		598 K 85 g

21. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 1½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 150 K						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 896 „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 512 „						
		d) 4% od obligacyj galicyjskiej poż. krajowej z roku 1893 . 432 „						
		e) 4% od obligacyj kol. Banku krajowego . 28 „						
		f) 4% od książeczki Banku krajowego . 13 „ 61 g						
		Razem 2.331 K 61 g						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 4 „ 30 „						
		Czysty dochód .	2.327	31	2.327	31	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.169 „ 59 „ od tego spieniężone . 1.168 „ 55 „						
		Rzeczywiste przykupno .	1	04	1	04	—	—
		Suma dochodów .	2.328	35	2.328	35	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 1.145 K 72 g						
		b) w efektach . . 1.168 „ 55 „	—	—	2.314	27	—	—
		Razem . .	—	—	4.642	62	—	—

21. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce".

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Zapomogi dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce . . .	1.851	12	1.851	12	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	462	85	462	85	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 1.169 K 59 g od tego pobrana za spieniężone efekta . . 1.168 „ 55 „						
		Czysty wydatek .	1	04	1	04	—	—
		Suma wydatków .	2.315	31	2.315	31	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: a) w gotówce . . 1.157 K 72 g b) w efektach . . 1.469 „ 59 „	—	—	2.327	31	—	—
		Razem . . .	—	—	4.642	62	—	—

Uwaga. Przypadający za cały rok czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego lokuje się tymczasowo, w miarę ich poboru, na książeczkę Banku krajowego; z uzyskanej zaś po spieniężeniu książeczki gotówki, cztery piąte (4/5) części rozdaje się tytułem zapomóg pomiędzy zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce; jedną piątą (1/5) zaś część fruktyfikuje się na rzecz majątku zarodowego.

Rozdawnictwem zapomóg zajmuje się osobna Komisya, utworzona w myśl statutu fundacyi, pod nadzorem Wydziału powiatowego w Podhajcach.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 1.157 K 72 g i efektach 1.169 K 59 g (książeczka Banku krajowego) przedstawia sumę przeznaczoną w roku 1909 na cele fundacyi, której też użyto w tym roku w sposób powyżej podany (LW. 7.314/09).

LW. 44.158/09

22. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	607	21	607	21	—	—
	2	Efekta zakupione . . 11.358 K 01 g od tego spieniężone . 10.000 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno	1.358	01	1.358	01	—	—
		Suma dochodów	1.965	22	1.965	22	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	50.983	84	—	—
		Razem	—	—	52.949	06	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 10.607 K 21 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 10.000 „ — „						
		Czysty wydatek	607	21	607	21	—	—
		Suma wydatków	607	21	607	21	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	52.341	85	—	—
		Razem	—	—	52.949	06	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	3.200 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	16.700 „ — „	
3. 4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziemskiego	600 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	1.600 „ — „	
5. 4% książeczka Banku krajowego	241 „ 85 „	52.341 K 85 g
Snma stanu czynnego		52.341 K 85 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		52.341 K 85 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		50.983 „ 84 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.358 K 01 g

22. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“,

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 111 K						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 1.844 „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 21 „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 64 „						
		Razem 2.076 K						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 4 „ 72 g						
		Czysty dochód .	2.071	28	2.071	28	—	—
		Suma dochodów .	2.071	28	2.071	28	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	607	21	—	—
		Razem . . .	—	—	2.678	49	—	—
		WYDATKI.						
	1	Wsparcia dla dwóch wdów po adwokatach po 720 K rocznie . . .	1.440	—	1.440	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	607	21	607	21	—	—
		Suma wydatków .	2.047	21	2.047	21	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	631	28	—	—
		Razem . . .	—	—	2.678	49	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 631 K 28 g przeniesiono z początkiem roku 1909 do majątku zarodowego, a mianowicie

a) tytułem 5% czystego dochodu za rok 1908 kwotę 103 K 56 g
b) tytułem nadwyżki dochodów za rok 1908 kwotę 527 „ 72 „

Razem j. w. kwotę 631 K 28 g

i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 27.679/09).

LW. 27.850/09.

23. Fundacya śp. Józefa Kazimierza 2 im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	215	80	215	80	—	—
	2	Efekta zakupione	225	80	225	80	—	—
		Suma dochodów .	441	60	441	60	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	45.430	30	—	—
		Razem . . .	—	—	45.871	90	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	215	80	215	80	—	—
		Suma wydatków .	215	80	215	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	45.656	10	—	—
		Razem . . .	—	—	45.871	90	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny Zapas kasowy w efektach:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku hipotecznego	14.000 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku hipotecznego .	26.000 „ — „	
3. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego .	200 „ — „	
4. 4% listy zastawne Banku krajowego .	5.100 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	200 „ — „	
6. 4% książeczka Banku krajowego . .	156 „ 10 „	45.656 K 10 g
Suma stanu czynnego		45.656 K 10 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		45.656 K 10 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		45.430 „ 30 „
okazuje się **przyrost** majątku o		225 K 80 g

23. Fundacya śp. Józefa Kazimierza 2 im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku hipotecznego . . 630 K						
		b) 4% od listów zastawnych Banku hipotecznego . . . 1.040 „						
		c) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 9 „						
		d) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 204 „						
		e) 4% od obligacyj kolojowych Banku krajowego . . . 8 „						
		Razem 1.891 K						
		od tego kupon bierny . 1 „ 89 g						
		Czysty dochód .	1.889	11	1.889	11	—	—
	2	Gotówka od Kasyna miejskiego we Lwowie na wyrównanie dochodu z odsetek od 4½% i 4% listów zastawnych Banku hipotecznego (min. wart. 40.000 K) do rocznej sumy 2.400 K. za rok 1908	730	—	730	—	—	—
		Suma dochodów .	2.619	11	2.619	11	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	1.115	80	—	—
		Razem . . .	—	—	3.734	91	—	—

23. Fundacya śp. Józefa Kazimierza 2 im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Wsparcie dla jednego literata i jednego artysty po 600 K rocznie .	1.200	—	1.200	—	—	—
		Stypendya dla dwóch utalentowanych artystek kształcących się poza granicami kraju (jednej za II. półr. 1907/8 i I. półr. 1908/9, drugiej za II. półr. 1908/9).	900	—	900	—	—	—
		Gotówka wydana do majątku zarodowego	215	80	215	80	—	—
		Suma wydatków .	2.315	80	2.315	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce.	—	—	1.119	11	—	—
		Razem . . .	—	—	3.734	91	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 1.119 K 11 g
zarezerwono na ewentualną wypłatę niepodniesionych rat stypendyjnych, mianowicie:
a) za rok szkolny 1906/7 kwotę . . . 600 K — g
b) za rok szkolny 1907/8 kwotę . . . 600 „ — „

Razem kwotę . . . 1.200 „ — „

Resztę w kwocie . . 219 „ 11 „

przeniesiono z początkiem r. 1909 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 35.560/09), mianowicie:
a) tytułem 5% czystych stałych dochodów za r. 1908 kwotę 130 K 96 g
b) tytułem czystej nadwyżki dochodów za r. 1908 kwotę . 88 „ 15 „

Razem j. w. kwotę . 219 K 11 g

LW. 47.872/09.

24. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz III. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	82	60	82	60	—	—
	2	Efekta zakupione	82	60	82	60	—	—
		Suma dochodów	165	20	165	20	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	43.070	86	—	—
		Razem	—	—	43.236	06	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	82	60	82	60	—	—
		Suma wydatków	82	60	82	60	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	43.153	46	—	—
		Razem	—	—	43.236	06	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	10.800 K — g	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	2.000 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	200 „ — „	
4. 4% książeczka Banku krajowego	153 „ 46 „	43.153 K 46 g
Suma stanu czynnego		43.153 K 46 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		43.153 K 46 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		43.070 „ 86 „
okazuje się **przyrost** majątku o		82 K 60 „

24. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz III. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 1.632 K						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 90 „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 8 „	1.730	—	1.730	—	—	—
		Suma dochodów .	1.730	—	1.730	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	867	92	—	—
		Razem . . .	—	—	2.597	92	—	—
		WYDATKI.						
	1	Subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie za II. półr. 1907 i za I. półr. 1908 . .	1.570	60	1.570	60	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	82	60	82	60	—	—
	3	Należytość ekwiwalentowa wymierzona od majątku zarodowego za rok 1908	76	72	76	72	—	—
		Suma wydatków .	1.729	92	1.729	92	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	868	—	—	—
		Razem . . .	—	—	2.597	92	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 868 K — g
przeniesiono do majątku zarodowego tytułem 5% czystych dochodów za rok 1908 kwotę . . . . . 82 „ 66 „
i sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz tegoż majątku (LW: 35.838/09).
pozostałą zaś resztę w kwocie . . . . . 785 K 34 g
zarezerwowano do wypłaty w roku 1909 galicyjskiemu Towarzystwu muzycznemu we Lwowie tytułem drugiej półrocznej raty subwencyi za rok 1908.

LW. 47.873/09.

25. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

IV. Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	899	59	899	59	—	—
	2	Efekta zakupione	944	59	944	59	—	—
		Suma dochodów	1.844	18	1.844	18	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	46.106	15	—	—
		Razem	—	—	47.950	33	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	899	59	899	59	—	—
		Suma wydatków	899	59	899	59	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	47.050	74	—	—
		Razem	—	—	47.950	33	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	28.200 K — g	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	200 „ — „	
3. 4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziemskiego	3.000 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	8.300 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	4.600 „ — „	
6. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	1.800 „ — „	
7. 4% listy rentowe	900 „ — „	
8. 4% książeczka Banku krajowego	50 „ 74 „	47.050 K 74 g
Suma stanu czynnego		47.050 K 74 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		47.050 K 74 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		46.106 „ 15 „
okazuje się **przyrost** majątku o		944 K 59 g

25. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 1.128 K						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 9 „						
		c) 4% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 120 „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 332 „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 184 „						
		f) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 72 „						
		g) 4% od listów rentowych . . . 18 „						
		Razem 1.863 K						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 2 „ 83 g						
		Czysty dochód .	1.860	17	1.860	17	—	—
		Suma dochodów .	1.860	17	1.860	17	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	899	59	—	—
		Razem . . .	—	—	2.759	76	—	—

25. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych".

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Wsparcia dożywotnie	1.498	26	1.498	26	—	—
		Gotówka wydana do majątku zarodowego	899	59	899	59	—	—
		Suma wydatków .	2.397	85	2.397	85	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	361	91	—	—
		Razem . . .	—	—	2.759	76	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 361 K 91 g
przeniesiono z początkiem roku 1909 do majątku zarodowego, a to:

a) tytułem 5% czystych dochodów za r. 1908 kwotę	93 K	— g
b) tytułem nadwyżki czystych dochodów za rok 1908	268 „	91 „
Razem j. w. kwotę . .	361 K	91 g

i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 35.837/09).

LW: 47.871/09.

26. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz V. posagowy „dla ubogich dziewcząt służących".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	740	22	740	22	—	—
		Efekta zakupione . . 781 K 82 g od tego spieniężone . 9 „ 20 „						
		Rzeczywiste przykupno	775	62	775	62	—	—
		Suma dochodów .	1.515	84	1.515	84	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	25.988	57	—	—
		Razem . . .	—	—	27.504	41	—	—
		WYDATKI.						
		Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 749 K 42 g od tego pobrana za spieniężone efekta . . 9 „ 20 „						
		Czysty wydatek .	740	22	740	22	—	—
		Suma wydatków .	740	22	740	22	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	26.764	19	—	—
		Razem . . .	—	—	27.504	41	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	14.200 K — g	
2. 4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziemskiego	1.000 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	2.200 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	8.900 „ — „	
5. 4% listy rentowe	300 „ — „	
6. 4% książeczka Banku krajowego . .	164 „ 19 „	26.764 K 19 g
Suma stanu czynnego		26.764 K 19 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		26.764 K 19 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		25.988 „ 57 „
okazuje się **przyrost** majątku o		775 K 62 g

26. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego im. „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz V. posagowy „dla ubogich dziewcząt służących".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . 560 K 88 g						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego , . 40 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 88 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 356 „ — „						
		e) 4% od listów rentowych . . . 6 „ — „						
		f) 4% od książeczek gal. Kasy Oszczędności . 14 „ 59 „						
		Razem 1.065 K 47 g						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . — „ 46 „						
		Czysty dochód .	1.065	01	1.065	01	—	—
	2	Efekta zakupione . . 929 K 10 g od tego spieniężone . 910 „ 10 „						
		Rzeczywiste przykupno .	19	—	19	—	—	—
		Suma dochodów .	1.081	01	1.084	01	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 275 K 80 g b) w efektach . . 3.612 „ 85 „	—	—	3.888	65	—	—
		Razem . . .	—	—	4.972	66	—	—

26. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz V. posagowy „dla ubogich dziewcząt służących".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Posagi wydane: a) gotówką . . . 460 K 27 g; b) efektami . . . 451 „ 25 „	911	52	911	52	—	—
	2	Gotówka wydana uprawnionym na rękę przy losowaniu w wysokości 5% wylosowanych w roku 1908 posagów	18	90	18	90	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	740	22	740	22	—	—
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . 929 K 10 g; od tego pobrana za spieniężone efekta . . 910 „ 10 „						
		Czysty wydatek .	19	—	19	—	—	—
		Suma wydatków .	1.719	64	1.719	64	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: a) w gotówce . . 72 K 42 g; b) „ efektach . . 3.180 „ 60 „	—	—	3.253	02	—	—
		Razem . . .	—	—	4.972	66	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 72 K 42 g przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1909 do majątku zarodowego tytułem 5% czystych stałych dochodów za rok 1908, tudzież tytułem nadwyżki dochodów za ten rok i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 39.080/09).

Wykazany zaś zapas z końcem roku 1908 w efektach stanowią posagi:

		ulokowany na książ. galic. Kasy oszczędn.
1.	Anieli Maksymowiczówny wylosowany w roku 1903	Nr. 151459 na 446 K 50 g
2.	Joanny Polańskiej „ „ 1904	„ 131237 „ 451 „ 25 „
3.	Agnieszki Biernacik „ „ 1905	„ 172605 „ 451 „ 25 „
4.	Aleksandry Iwanówny „ „ 1905	„ 172607 „ 451 „ 25 „
5.	Katarzyny Herman „ „ 1906	„ 94682 „ 451 „ 25 „
6.	Rozalii Galicz „ „ 1908	„ 109338 „ 464 „ 55 „
7.	Wiktoryi Malickiej „ „ 1908	„ 109339 „ 464 „ 55 „
	Razem j. w. . .	3.180 K 60 g

których jeszcze nie wydano, gdyż uprawnione dziewczęta nie zgłosiły się po ich odbiór.

LW: 53.340/09.

27. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	976	52	976	52	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.326 K 52 g od tego spieniężone . 284 „ 70 „						
		Rzeczywiste przykupno .	1.041	82	1.041	82	—	—
		Suma dochodów .	2.018	34	2.018	34	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	38.105	38	—	—
		Razem .	—	—	40.123	72	—	—
		WYDATKI.						
		Gotówka wydana na zakupno efektów . 1.261 K 22 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 284 „ 70 „						
		Czysty wydatek .	976	52	976	52	—	—
		Suma wydatów .	976	52	976	52	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: w efektach	—	—	39.147	20	—	—
		Razem .	—	—	40.123	72	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	8.200 K — g	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	200 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	1.000 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	10.700 „ — „	
5. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa .	200 „ — „	
6. 4% renta węgierska złota . . .	18.809 „ 53 „	
7. 4% książeczka Banku krajowego . .	37 „ 67 „	39.147 K 20 g
Suma stanu czynnego		39.147 K 20 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		39.147 K 20 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		38.105 „ 38 „
okazuje się **przyrost** majątku o. . .		1.041 K 82 g

27. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego . 326 K — g						
		b) 4½% od listów zast. Banku krajowego . . . 9 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolej. Banku krajowego . . . 40 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 428 „ — „						
		e) 4% od obligacyj pożyczki miasta Lwowa . . . . . 8 „ — „						
		f) 4% od renty węgierskiej złotej . 375 „ 25 „						
		Razem . 1.186 K 25 g						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . . . . 11 „ 83 „						
		Czysty dochód .	1.174	42	1.174	42	—	—
		Suma dochodów .	1.174	42	1.174	42	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	1.156	52	—	—
		Razem .	—	—	2.330	94	—	—

27. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1908	
			K	g	K	g	K	g
		WYDATKI.						
	1	Wsparcia dla ubogich chłopców uczących się rzemiosła:						
		a) należytość zaległa . 540 K — g						
		b) „ bieżąca . 600 „ — „						
		razem . 1.140 K — g						
		odpisano . 360 „ — „	780	—	360	—	420	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	976	52	976	52	—	—
		Suma wydatków .	1.756	52	1.336	52	420	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	994	42	—	—
		Razem .	—	—	2.330	94	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce 994 K 42 g zatrzynano na:

a) wypłatę niepodniesionych rat stypendyjnych kwotę . . . . . 420 K — g

b) wypłatę mających się nadać 8 nowych stypendyów za I półr. 1908/9 po 60 K czyli kwotę . . . . . 480 „ — „

czyli razem kwotę . . . . . 900 K — g

resztę zaś w kwocie . . . . . 94 K 42 g

przeniosiono z początkiem roku 1909 tytułem 5% czystych dochodów i nadwyżki dochodów za rok 1908 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 12.135/09).

LW: 53260/09.

28. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego „dla bursy stanisławowskiej im. J. I. Kraszewskiego".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego 160 K — g						
		b) 4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . 80 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . 8 „ — „						
		Razem . 248 K — g						
		od tego podatek rentowy . . . . — „ 40 „						
		Czysty dochód .	247	60	247	60	—	—
		Suma dochodów .	247	60	247	60	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 123 K 80 g						
		b) w efektach . . 6.388 „ 35 „	—	—	6.512	15	—	—
		Razem .	—	—	6.759	75	—	—
		WYDATKI.						
	1	Dożywocie Klementyny z Kobrów Starzewskiej	247	60	247	60	—	—
		Suma wydatków .	247	60	247	60	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 123 K 80 g						
		b) w efektach . . 6.388 „ 35 „	—	—	6.512	15	—	—
		Razem .	—	—	6.759	75	—	—

28. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego „dla bursy stanisławowskiej im. J. I. Kraszewskiego".

Stan majątku z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		123 K 80 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	4.000 K — g	
2. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	2.000 K — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	200 K — „	
4) 4% książeczka Banku krajowego	188 K 35 „	6.388 „ 35 „
Suma stanu czynnego . . .		6.512 K 15 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		6.512 K 15 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . okazuje się stan **niezmieniony**.		6.512 „ 15 „

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 123 K 80 g przeznaczony jest na pokrycie pierwszej półrocznej raty dożywocia Klementyny z Kobrów Starzewskiej, płatnego z góry z dnia 1 stycznia 1. lipca b. r., gdy natomiast odsetki od efektów majątku zarodowego, to dożywocie stanowiące, wpływają w ratach półrocznych z dołu.

L.W.: 44.159/09.

29. Fundacya Antoniego Schiffnera.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1.	Reszta nierozdanej na cele fundacyi gotówki złożona przez fundatora	79	—	79	—	—	—
	2.	Efekta zakupione	79	—	79	—	—	—
		Suma dochodów	158	—	158	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	5.081	16	—	—
		Razem	—	—	5.239	16	—	—
		WYDATKI.						
	1.	Gotówka wydana na zakupno efektów	79	—	79	—	—	—
		Suma wydatków	79	—	79	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	5.160	16	—	—
		Razem	—	—	5.239	16	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	5.000 K — g	
b) 4% książeczka Banku krajowego	160 „ 16 „	5.160 K 16 g
Suma stanu czynnego		5.160 K 16 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		5.160 K 16 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		5.081 „ 16 „
okazuje się **przyrost** majątku o		79 K — g

29. Fundacya Antoniego Schiffnera.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		Zapas z początkiem r. 1908:	—	—	—	—	—	—
		Razem	—	—	—	—	—	—
		WYDATKI						
		Zapas z końcem r. 1908:	—	—	—	—	—	—
		Razem	—	—	—	—	—	—

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zarodowego pobierał do końca r. 1907 fundator Antoni Schiffner, sam też zajmował się rozdawnictwem zapomóg, niespotrzebowany zaś dochód z odsetek składał w Kasie Wydziału krajowego w celu powiększenia majątku zarodowego. Po śmierci fundatora, która nastąpiła w kwietniu 1908 r. przeszło w myśl art. IV i V aktu fundacyjnego prawo rozdawnictwa zapomóg z dochodów tej fundacyi na stowarzyszenie pocztmistrzów, poczteksped ytorów, poczteksped yentów etc. Galicyi, Bukowiny i Wielkiego Księstwa krakowskiego.

LW: 68.803/09.

30. Fundacya Maryi Mochnackiej „dla czterech ubogich ciemnych".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	64	06	64	06	—	—
	2	Efekta zakupione 200 K — g od tego spieniężone 125 „ 94 „						
		Rzeczywiste przykupno	74	06	74	06	—	—
		Suma dochodów	138	12	138	12	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	10.077	14	—	—
		Razem	—	—	10.215	26	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 190 K — g od tego pobrana za spieniężone efekta 125 K 94 g						
		Czysty wydatek	64	06	64	06	—	—
		Suma wydatków	64	06	64	06	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w efektach	—	—	10.151	20	—	—
		Razem	—	—	10.215	26	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	1.100 K — g	
2. 4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziemskiego	8.800 „ — „	
3. 1% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	200 „ — „	
4. 4% książeczka Banku krajowego	51 „ 20 „	10.151 K 20 g
Suma stanu czynnego		10.151 K 20 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		10.151 K 20 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		10.077 „ 14 „
okazuje się **przyrost** majątku o		74 K 06 g

30. Fundacya Maryi Mochnackiej „dla czterech ubogich ciemnych".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 44 K						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . . 352 „						
		c) od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . 8 „						
		Razem 404 K						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 4 „ 08 g						
		Czysty dochód .	399	92	399	92	—	—
		Suma dochodów .	399	92	399	92	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	252	06	—	—
		Razem . . .	—	—	651	98	—	—
		WYDATKI.						
	1	Wsparcia dla czterech ubogich ciemnych po 94 K rocznie . . .	376	—	376	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	64	06	64	06	—	—
		Suma wydatków .	440	06	440	06	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	211	92	—	—
		Razem . . .	—	—	651	98	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 211 K 92 g
pozostawiono nieulokowaną część w sumie . . . . . 188 „ — „
w majątku obrotowym na wypłatę czterech półrocznych rat wsparć dożywotnich po 47 K:
pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie . . . . . 23 K 92 g
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1908, przeniesiono z początkiem roku 1909 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano. (LW. 35.839/09).

LW. 47.874/09.

31. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	35	37	35	37	—	—
	2	Efekta zakupione 200 K od tego spieniężone 151 „ 43 g						
		Rzeczywiste przykupno	45	57	45	57	—	—
		Suma dochodów	80	94	80	94	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	68.678	10	—	—
		Razem	—	—	68.759	04	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 189 K 80 g od tego pobrana za spieniężone efekta 151 „ 43 „						
		Czysty wydatek	35	37	35	37	—	—
		Suma wydatków	35	37	35	37	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	68.723	67	—	—
		Razem	—	—	68.759	04	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	59.100 K — g	
2. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	2.200 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	2.200 „ — „	
4. 4% listy zastawne Banku kraj.	5.200 „ — „	
5. 4% książeczka Banku kraj.	23 „ 67 „	68.723 K 67 g
Suma stanu czynnego		68.723 K 67 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		68.723 K 67 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		68.678 „ 10 „
okazuje się **przyrost** majątku o		45 K 57 g

31. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 2.364 K						
		b) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 88 „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 88 „						
		d) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 208 „						
		e) 4% od książeczki Banku krajowego . 23 „ 75 g						
		Razem 2.771 K 75 g						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 4 „ 38 „						
		Czysty dochód .	2.767	37	2.767	37	—	—
	2	Gotówka otrzymana za spieniężone efekta . . . . 1.428 K 72 g						
		od tego wydana na zakupno efektów . 1.370 „ 50 „						
		Czysty dochód .	58	22	58	22	—	—
		Suma dochodów .	2.825	59	2.825	59	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . 1.382 K 90 g						
		b) w efektach . 1.428 „ 72 „	—	—	2.811	62	—	—
		Razem . . .	—	—	5.637	21	—	—

31. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Zapomogi dla zubożałych włościan powiatu buczackiego	2.800	—	2.800	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	35	37	35	37	—	—
	3	Efekta wydane do spieniężenia . . , 1.428 K 72 g						
		od tego efekta zakupione . . . . 1.370 „ 50 „						
		Rzeczywisty wydatek .	58	22	58	22	—	—
		Suma wydatków .	2.893	59	2.893	59	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . 1.373 K 12 g						
		b) w efektach . 1.370 „ 50 „	—	—	2.743	62	—	—
		Razem . . .	—	—	5.637	21	—	—

Uwaga: Odsetki od efektów majątku zarodowego tej fundacyi lokuje się w ciągu roku, — aż do terminu rozdawnictwa zapomóg w roku następnym, — na książeczkę Banku krajowego.

Powstały tym sposobem zapas z końcem roku 1908:

a) w gotówce	1.373 K 12 g
b) w efektach	1.370 „ 50 „
razem w sumie j. w.	2.743 K 62 g

rozdany będzie w roku 1909 na zapomogi dla zubożałych włościan w Galicyi.

LW: 52.797/09.

32. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrowego	264	34	264	34	—	—
	2	Efekta zakupione	271	54	274	54	—	—
		Suma dochodów .	538	88	538	88	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	1,897.658	09	—	—
		Razem	—	—	1,898.196	97	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	264	34	264	34	—	—
		Suma wydatków .	264	34	264	34	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	1,897.932	63	—	—
		Razem	—	—	1,898.196	97	—	—

32. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

Stan czynny. Zapas kasowy:

	Szczegół.	Ogół.
a) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	347.600 K — g	
2. 4½% „ „ „ „ .	80.400 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	1,381.800 „ — „	
4. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	25.800 „ — „	
5. 4% „ „ fund. propinacyjnego	40.200 „ — „	
6. 4% „ pożyczki miasta Lwowa .	21.200 „ — „	
7. 4% „ kolejowe Banku kraj. .	800 „ — „	
8. 4% książeczka Banku krajowego . .	132 „ 63 „	1,897.932 K 63 g
b) w wartości dóbr realności i inwentarza		1,467.335 „ 10 „
Suma stanu czynnego		3,365.267 K 73 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3,365.267 K 73 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		3,364.993 „ 19 „
okazuje się **przyrost** majątku o		274 K 54 g

Uwaga. Oprócz wykazanych, w stanie majątku zakładowego, efektów im. w. 1,897.932 K 63 g posiada tenże majątek jeszcze 9 sztuk akcyi użytkowania Towarzystwa c. k. austr. kolei państwowych, od których (jako już dawniej wylosowanych, a zatem w stan efektów nie wchodzących) pobiera się jedynie przypadającą czasem na nie dywidendę, która w tym roku wynosiła kwotę 68 K 40 g.

32. Fundacya „Dom ubogich" im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . . . 2.240 K						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.ego . . 344 „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 400 „						
		d) 4% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893 . . . . 81 „ 77 g						
		e) 4% od książeczki Banku krajowego . 48 „ 60 „						
		Razem 3.114 K 37 g						
		od tego podatek rentowy . . 1 „ 72 „						
		Czysty dochód .	3.112	65	3.112	65	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego:						
		a) tytułem 10% czystych dochodów własnych fundacyi za rok 1907 . . . 7.605 K 81 g						
		b) tytułem 10% czystych dochodów od osób płacących za swe utrzymanie w Zakładzie za r. 1907 666 „ 69 „	8.272	50	8.272	50	—	—
	3	Gotówka otrzymana za spieniężone efekta	4.653	93	4.653	93	—	
		Suma dochodów .	16.039	08	16.039	08	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 72 K 34 g						
		b) w efektach . . 79.374 „ 33 „	—	—	79.446	67	—	—
		Razem . . .	—	—	95.485	75	—	—

32. Fundacya „Dom ubogich" im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana Zarządowi „Domu ubogich" na pokrycie wydatków nadzwyczajnych	15.667	70	15.667	70	—	—
	2	Efekta spieniężone	4.774	33	4.774	33	—	—
		Suma wydatków .	20.442	03	20.442	03	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . 143 K 72 g						
		b) w efektach . 74.600 „ — „	—	—	75.043	72	—	—
		Razem . . .	—	—	95.485	75	—	—

32. Fundacya „Dom ubogich" im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		443 K 72 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	56.000 K — g	
2. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	8.600 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku kraj. .	10.000 „ — „	74.600 K — g
Suma stanu czynnego		75.043 K 72 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		75.043 K 72 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		79.446 „ 67 „
okazuje się **ubytek** majątku o		4.402 K 95 g

a wianowicie:

a) ubyło w efektach . .	4.774 K 33 g
b) przybyło w gotówce .	371 „ 38 „
ubytek j. w. . . .	4.402 K 95 g

z powodu znaczniejszych wydatków nadzwyczajnych, które nie miały pokrycia w dochodach bieżących tego majątku (rezerwowy).

Uwaga. Majątek rezerwowy utworzony w myśl art. VII. aktu fundacyjnego z potrącanych corocznie kwot w wysokości 10% czystych stałych dochodów fundacyi, oraz takichże kwot czystej nadwyżki dochodów z rachunku osób płacących za swe utrzymanie w Zakładzie służy na pokrycie nadzwyczajnych nieprzewidzianych wydadków „Domu ubogich".

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908, w gotówce 443 K 72 g służyć będzie na pokrycie nadzwyczajnych wydatków „Domu ubogich" w roku 1909.

32. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . . . 13.900 K 24 g						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . 3.618 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 55.272 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 1.032 „ — „						
		e) 4% od obligacyj galic. funduszu propinacyjnego . . 1.608 „ — „						
		f) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 848 „ — „						
		g) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 32 „ — „						
		h) superdywidenda od 9 sztuk akcyi użytkowania Towarzystwa c. k. austr. koleji państwowej . 68 „ 40 „						
		Razem 76.378 K 64 g						
		od tego podatek rentowy . . . . 293 „ 32 „						
		Czysty dochód .	76.085	32	76.085	32	—	—
		Gotówka złożona przez Zarząd „Domu ubogich“ tytułem 10% czystego dochodu z rachunku osób płacących za swe utrzymanie za rok 1907 .	666	69	666	69	—	—
		Suma dochodów .	76.752	01	76.752	01	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	41.984	15	—	—
		Razem . . .	—	—	118.736	16	—	—

32. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Koszta utrzymania „Domu ubogich“ za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1908 roku	68.228	—	68.228	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	264	34	264	34	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku rezerwowego						
		a) tytułem 10% czystych dochodów własnych fundacyi za rok 1907 . . . 7.605 K 81 g						
		b) tytułem 10% czystych dochodów od osób płacących za swe utrzymanie w Zakładzie za rok 1907 . 666 „ 69 „	8.272	50	8.272	50	—	—
		Suma wydatków .	76.764	84	76.764	84	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	41.971	32	—	—
		Razem .	—	—	118.736	16	—	—

Uwaga. Z wykazanego zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . 41.971 K 32 g
wydzielono na rzecz majątku rezerwowego tytułem 10% czystych dochodów własnych fundacyi za rok 1908 t. j. od kwoty 76.085 K 32 g kwotę . . . . . 7.608 „ 53 „
Z pozostałej reszty w sumie . . . . . 34.362 K 79 g
pozostawiono w majątku obrotowym nieulokowaną kwotę 31.118 „ 80 „
na pokrycie dwóch rat kwartalnych zaliczki, płatnych z góry, gdyż własne dochody fundacyi wpływają w ratach z dołu;
resztę zaś w kwocie . . . . . 243 K 99 g
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1908 sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego fundacyi. (LW. 61.215/09)

Kwotę wydzieloną jak wyżej na rzecz majątku rezerwowego fundacyi przeniesieno z początkiem roku 1909. w myśl art. VII. aktu fundacyjnego, do tegoż majątku i pozostawiono nieulokowaną na pokrycie wydatków nadzwyczajnych w roku 1909.

Cały dochód od osób płacących za swe utrzymanie w „Domu ubogich“ wpływa do kasy Zakładu i nie przechodzi przez dzienniki Kasy Wydziału krajowego. Z dochodu tego pokrywa Zarząd „Domu ubogich“ wszystkie potrzeby osób płacących za swe utrzymanie, a z czystego dochodu jaki pozostaje po potrąceniu wszystkich wydatków na utrzymanie tych osób, potrąca kwotę równającą się 10% czystego dochodu i przesyła ją w myśl art. VII. ustęp. 7. aktu fundacyjnego z końcem roku administracyjnego, — na rzecz majątku rezerwowego fundacyi, — do kasy Wydziału krajowego.

Reszta czystego dochodu zostaje zużytą na częściowe pokrycie potrzeb osób ubogich utrzymywanych kosztem fundacyi.

LW. 61.759/09.

33. Fundacya „Macierzy polskiej".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		DOCHODY.						
*	1	Datek od Maryi Polaczkówny w gotówce	20	—	20	—	—	—
		Suma dochodów .	20	—	20	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	80.296	32	—	—
		Razem . . .	—	—	80.316	32	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908: a w gotówce . . 20 K — g; b) w efektach . . 80.296 „ 32 g	—	—	80.316	32	—	—
		Razem . . .	—	—	80.316	32	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.		Ogół.	
Stan czynny. Zapas kasowy: a) w gotówce .			20 K	— g
b) w efektach:				
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajow.	2.200 K	— g		
2. 4% „ „ „ „ .	28.700 „	— „		
3. 4% obligac. gal. pożyczki krajowej z r. 1893	600 „	— „		
4. 4% list. zastaw. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . . .	15.400 „	— „		
5. 4% obligacye pożyczki m. Lwowa	3.200 „	— „		
6. Los węgierskiej pożyczki z r. 1870	100 „	— „		
7. Książeczka wkładkowa Banku krajowego na	96 „	32 „	80.296 „	32 „
Suma stanu czynnego			80.316 K	32 g
Stan bierny			— „	— „
Czysty stan czynny.			80.316 K	32 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .			80.296 „	32 „
okazuje się **przyrost** majątku w gotówce o . . .			20 K	— g

Uwaga. Wykazany powyżej z końcem roku 1908 zapas w gotówce 20 K — g sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego.

33. Fundacya „Macierzy polskiej".

Rubryka	Pozycya	B) Majatek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastaw. Banku krajowego . . 99 K — g						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 1.148 „ — „						
		c) 4% od listów zast. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 1.816 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . 21 „ — „						
		e) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 128 „ — „						
		Razem 3.215 K — g						
		od tego podatek rentowy . . . . 11 „ 64 „						
		Czysty dochód .	3.203	36	3.203	36	—	—
	2	Subwencye i datki dobrowolne:						
		a) subwencya z funduszu krajowego . . . . 10.000 K — g						
		b) subwencya od gminy m. Lwowa . . 400 „ — „	10.400	—	10.400	—	—	—
	3	Ze sprzedaży wydawnictw własnych	14.880	—	14.880	—	—	—
	4	Rozmaite . . . 53 K 14 g						
		od tego zwrot korelatywny . . . . 53 „ 14 „						
		Czysty dochód .	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	28.483	36	28.483	36	—	
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 5.997 K — g						
		b) w efektach (książ. Banku krajowego . 2.777 „ 96 „	—	—	8.774	96	—	—
		Razem . . .	—	—	37.258	32	—	—

33. Fundacya „Macierzy polskiej".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Koszta wydawnictw „Macierzy polskiej":						
		a) honorarya autorskie 3.129 K 04 g						
		b) rysunki i klisze . 168 „ 19 „						
		c) oprawa i broszurowanie książek . . 1.502 „ 90 „						
		d) druki i papier . 14.471 „ 54 „	19.571	97	19.571	97	—	—
	2	Płaca sekretarza literackiego . .	1.000	—	1.000	—	—	—
	3	Koszta administracyi:						
		a) płace funkcyonaryuszów . . . . 2.515 K — g						
		b) tantyemy . . . 141 „ 50 „						
		c) noworoczne . . 70 „ — „						
		d) inseraty . . . 579 „ 45 „						
		e) zaopatrzenie wdowy po woźnym . . 240 „ — „						
		f) wydatki na portorya, służbę, opakowania, dostawę pak z kolei i t. p.. . . . 1.050 — „	4.595	95	4.595	95	—	—
	1	Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców:						
		a) należytość zaległa . 300 K — g						
		b) „ bieżąca . 620 „ — „	920	—	320	—	600	—
		Suma wydatków .	26.087	92	25.487	92	600	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 8.992 K 44 g						
		b) w efektach (książ. Banku krajowego . 2.777 „ 96 „	—	—	11.770	40	—	—
		Razem . . .	—	—	37.258	32	—	—

33. Fundacya „Macierzy polskiej".

Uwaga. Wydatkami tego funduszu zarządza „Rada wykonawcza", na której asygnacye uskutecznia się wypłaty w miarę funduszów i potrzeby.

Czyste nadwyżki dochodów ze sprzedaży wydawnictw własnych, składa „Rada wykonawcza" na rzecz funduszu do Kasy Wydziału krajowego, w której przechowany jest majątek zarodowy „Macierzy polskiej".

Powyższy zatem rachunek obejmuje jedynie wynikłości z obrotu kasowego w Kasie Wydziału krajowego.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w kwocie 11.770 K 40 g zarezerwowano:

a) do dyspozycyi Kuratora „Macierzy" na zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców (art. 3 i 29 listu fundacyjnego) jako nierozdaną na ten cel gotówkę z lat poprzednich	2.199 K 44 g	
b) na wypłatę należytości biernej (jak wykazano wyżej pod 4)	600 „ — „	2.799 „ 44 „
reszta zaś w kwocie		8.970 K 96 g

służyć będzie na potrzeby bieżące fundacyi z początkiem r. 1909.

LW: 12.136/09.

34. Fundacya śp. Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Efekta zakupione . . 1.546 K 20 g od tego spieniężone . 1.287 „ 80 „						
		rzeczywiste przykupno .	258	40	258	40	—	—
		Suma dochodów .	258	40	258	40	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	576.430	23	—	—
		Razem .	—	—	576.688	63	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 1.287 K 80 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.287 „ 80 „						
		czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	576.688	63	—	—
		Razem .	—	—	576.688	63	—	—

34. Fundacya śp. Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zast. gal. Banku hipotecznego	20.000 K — g	
2. 4% listy zastaw. gal. Banku krajowego	176.500 „ — „	
3. 4% listy zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	301.800 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego :	16.200 „ — „	
5. 4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	62.000 „ — „	
6. Książeczka wkładkowa Banku krajowego	188 „ 63 „	576.688 K 63 g
Suma stanu czynnego . .		576.688 K 63 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		576.688 K 63 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1908 .		576.430 „ 23 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		258 K 40 g

34. Fundacya śp. Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. galic. Banku hipot. . . . 900 K — g						
		b) 4% od listów zast. galic. Banku krajowego . . . 7.016 „ — „						
		c) 4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . 12.072 „ — „						
		d) 4% od oblig. kolejowych Banku krajowego . . . 648 „ — „						
		e) 4% od oblig. galic. funduszu propinacyjnego . . . 2.520 „ — g						
		razem . 23.156 K — g						
		od tego podatek rentowy . . . 60 „ 36 „						
		Czysty dochód .	23.095	64	23.095	64	—	—
	2	Zwrot pożyczek udzielonych rękodzielnikom i przemysłowcom: a) należytość zaległa . 62.535 K — g b) „ bieżąca . 3.900 „ — „	66.435	—	5.098	70	61.336	30
	3	Rozmaite	48	18	48	18	—	—
		Suma dochodów .	89.578	82	28.242	52	61.336	30
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	15.617	06	—	—
		Razem .	—	—	43.859	58	—	—

34. Fundacya śp. Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1.	Stypendya dla rękodzielników i przemysłowców	14.750	—	14.750	—	—	—
	2.	Pożyczki dla rękodzielników i przemysłowców	3.900	—	3.900	—	—	—
	3.	Rozmaite . . . 813 K 03 g od tego zwrot korelatywny . . . 400 „ — g						
		Czysty wydatek .	413	03	413	03	—	—
		Suma wydatków .	19.063	03	19.063	03	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	24.796	55	—	—
		Razem .	—	—	43.859	58	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 24.796 K 55 g
zarezerwowano na wypłatę w r. 1909 nadanych już stypendyów kwotę . . . . . 2.955 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 21.841 K 55 g
sfruktyfikowano w r. 1909 w myśl aktu fundacyjnego (LW: 11.789/09 na) rzecz majątku zarodowego.

LW: 11.317/09.

35. Fundacya z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego „dla akademii rolniczej w Dublanach“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zastaw. Banku krajowego	48	—	48	—	—	—
	2	Efekta zakupione . .	48	—	48	—	—	—
		Suma dochodów .	96	—	96	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	1.425	22	—	—
		Razem .	—	—	1.521	22	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	48	—	48	—	—	—
		Suma wydatków .	48	—	48	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	1.473	22	—	—
		Razem .	—	—	1.521	22	—	—

35. Fundacya z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego „dla akademii rolniczej w Dublanach“.

Stan majątku z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	1.200 K — g	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	273 „ 22 „	1.473 K 22 g
Suma stanu czynnego . .		1.473 K 22 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		1.473 K 22 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		1.425 „ 22 „
okazuje się **przyrost** majątku o		48 K — g

Uwaga: Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów fruktyfikuje się w celu powiększenia majątku zarodowego.

LW. 52918/09.

36. Fundacya z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego „na cele oświaty ludowej"

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zastaw. Banku krajowego	48	—	48	—	—	—
	2	Efekta zakupione	48	—	48	—	—	—
		Suma dochodów .	96	—	96	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach.	—	—	1.425	22	—	—
		Razem .	—	—	1.521	22	—	
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	48	—	48	—	—	—
		Suma wydatków .	48	—	48	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	1.473	22	—	—
		Razem .	—	—	1.521	22	—	—

36. Fundacya z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego „na cele oświaty ludowej“.

Stan majątku z końcem roku 1908.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny	Zapas kasowy w efektach:		
	1. 4% listy zastawne Banku krajowego	1.200 K — g	
	2. 4% książeczka Banku krajowego . .	273 „ 22 „	1.473 K 22 g
	Suma stanu czynnego . .		1.473 K 22 g
Stan bierny	. . . . .	. . .	— „ — „
	Czysty stan czynny . . .		1.473 K 22 g
	W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		1.425 „ 22 „
	okazuje się **przyrost** majątku o		48 K — g

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów fruktyfikuje się w celu powiększenia majątku zarodowego.

LW: 52.919/09.

37. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		a) Rzeczywiste						
I.	1	Taksy z rewirów rybackich (15% czynszów dzierżawnych po myśli ustawy rybackiej z dn. 31. października 1887 r.):						
		a) dorzecze Bugu: należytość zaległa 1.139 K — g; „ bieżąca 624 „ 77 „	1.763	77	1.323	87	439	90
		b) dorzecze Bystrzycy nadwórniańskiej i sołotwińskiej: należytość zaległa 320 K 25 g; „ bieżąca 260 „ 10 „	580	35	393	30	187	05
		c) dorzecze Czeremoszu: należytość zaległa 29 K 25 g; „ bieżąca 36 „ — „	65	25	45	—	20	25
		d) dorzecze Dniestru ze Strwiążem i Bystrzycą górną: należytość zaległa 1.660 K 39 g; „ bieżąca 1.646 „ 43 „	3.306	82	1.496	11	1.810	71
		e) dorzecze Dunajca: należytość zaległa 583 K 04 g; „ bieżąca 583 „ 50 „; razem 1.166 K 54 „; odpisano 40 „ 10 „	1.126	44	926	81	199	63
		f) dorzecze Gniłej Lipy . . .	20	25	20	25	—	—
		g) dorzecze Łomnicy	224	50	217	—	7	50
		h) dorzecze Prutu: należytość zaległa 500 K 44 g; „ bieżąca 366 „ 23 „	866	67	614	53	252	14
		i) dorzecze Raby: należytość zaległa 139 K 55 g; „ bieżąca 165 „ 06 „	295	61	183	52	112	09
		j) dorzecze Sanu z Wisłokiem: należytość zaległa 858 K 10 g; „ bieżąca 874 „ 80 „	1.732	90	1.016	04	716	86
		Do przeniesienia .	9.982	56	6.236	43	3.746	13

37. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia	9.982	56	6.236	43	3.746	13
		k) dorzecze Seretu	108	60	10	80	97	80
		l) dorzecze Skawy: należytość zaległa 175 K 20 g; „ bieżąca 241 „ 26 „	416	46	259	26	157	20
		ł) dorzecze Soły: należytość zaległa 34 K 86 g; „ bieżąca 256 „ 68 „	291	54	266	61	24	93
		m) dorzecze Stryja: należytość zaległa 301 K 96 g; „ bieżąca 276 „ 46 „	578	42	315	—	263	42
		n) dorzecze Strypy: należytość zaległa 12 K 30 g; „ bieżąca 47 „ 70 „	60	—	19	80	40	20
		o) dorzecze Styru: należytość zaległa 297 K 30 g; „ bieżąca 126 „ 30 „	423	60	171	30	252	30
		p) dorzecze Świcy: należytość zaległa 52 K 50 g; „ bieżąca 180 „ — „	232	50	217	50	15	—
		r) dorzecze Wisły: należytość zaległa 897 K 08 g; „ bieżąca 1.548 „ 87 „; razem 2.445 K 95 g; odpisano — „ 09 „	2.445	86	1.532	62	913	24
		s) dorzecze Wisłoki: należytość zaległa 36 K — g; „ bieżąca 63 „ 23 „; razem 99 K 23 g; odpisano 9 „ — „	90	23	56	74	33	49
		t) dorzecze Zbruczu: należytość zaległa 13 K 60 g; „ bieżąca 37 „ 68 „	51	28	47	53	3	75
		u) dorzecze Złotej Lipy: należytość zaległa 15 K — g; „ bieżąca 38 „ 40 „	53	40	53	40	—	—
		Do przeniesienia	14.734	45	9.186	99	5.547	46

37. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .	14.731	45	9.186	99	5.547	46
II.	2	Grzywny za przekroczenia ustawy rybackiej z dn. 19. listopada 1892 r. i uzyskane kwoty ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich: należytość zaległa 168 K 82 g, „ bieżąca 84 „ 70 „, razem . . 253 K 52 g, odpisano . . 136 „ 18 „	117	34	74	70	12	64
III.	3	Dochody z książeczek rybackich: należytość . . 707 K 15 g, od tego zwroty . 98 „ 99 „, Czysty dochód .	608	16	608	16	—	—
IV.	4	Czynsze z poddzierżawy dziesięciu rewirów rybackich Dunajca, dzierżawionych przez Wydział krajowy (odnośnie do poz. 2 lit. a) wyd.) .	1.300	—	1.225	—	75	—
V.	5	Ze sprzedaży mapy obrazowej ryb krajowych . . . . . należytość zaległa 625 K 70 g, odpisano . . 58 „ 50 „	567	20	—	—	567	20
VI.	6	Odsetki z lokacyi	103	41	103	41	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	17.430	56	11.198	26	6.232	30
		b) Przenośne.						
VII.	7	Efekta zakupione	103	41	103	41	—	—
VIII.	8	Mylne dochody	301	10	301	10	—	—
		Suma dochodów przenośnych	404	51	404	51	—	—
		Suma wszystkich dochodów	17.835	07	11.602	77	6.232	30
		Zapas z początkiem roku 1908: a) w gotówce . . 8.383 K 53 g, b) w efektach . . 8 „ — „			8.391	53		
		Razem . .			19.994	30		

37. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Wydatki na zarybienie rzek . .	1.544	90	1.544	90	—	—
II.	2	Czynsz dzierżawny i administracya rewirów rybackich dzierżawionych przez Wydział krajowy:						
		a) czynsze za dzierżawę siedmnastu rewirów rybackich Dunajca (czynsze od poddzierżawców w poz. 4 doch.)						
		należytość zaległa 170 K — g						
		„ bieżąca 2.061 „ 65 „						
		razem 2.231 K 65 g						
		odpisano . 110 „ — „	2.121	65	1.665	—	456	65
		b) wynagrodzenie strażników rybackich	570	—	570	—	—	—
		c) inne wydatki	66	66	66	66	—	—
III.	3	Koszta podróży referenta dla spraw rybackich i inne należytości . . . 3.577 K 70 g						
		od tego zwroty 438 „ 54 „						
		Czysty wydatek . .	3.139	16	3.139	16	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	7.442	37	6.985	72	456	65
		b) Przenośne.						
IV.	4	Gotówka wydana na zakupno efektów	103	41	103	41	—	—
V.	5	Mylne wydatki:						
		należytość zaległa 209 K — g						
		„ bieżąca 301 „ 10 „	510	10	439	50	70	60
		Suma wydatków przynośnych	613	51	542	91	70	60
		Suma wszystkich wydatków	8.055	88	7.528	63	527	25
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 12.354 K 26 g						
		b) w efektach . . 111 „ 41 „			12.465	67		
		Razem . . .			19.994	30		

37. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy:		
a) w gotówce	12.354 K 26 g	
b) w efektach i książeczka Banku kraj. Nr. 10.080	111 „ 41 „	12.465 K 67 g
2. Należytości czynne		6.232 „ 30 „
Suma stanu czynnego		18.697 K 97 g
Stan bierny.		
1. Należytości bierne		527 „ 25 „
Czysty stan czynny		18.170 K 72 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		15.872 „ 87 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.297 K 85 g
a mianowicie przybyło:		
a) w gotówce	3.970 K 73 g	
b) w efektach	103 „ 41 „	4.074 K 14 g
ubyło zaś:		
a) w należytościach czynnych	1.628 K 04 g	
b) przez wzrost należytości biernych	148 „ 25 „	1.776 K 29 g
Ogółem przybyło j. w.		2.297 K 85 g

Z powyższej zapasowej gotówki 12.351 K 26 g ulokowano w r. 1909 12.000 K w funduszu krajowym na 4% rachunku bieżącym, resztę 354 K 26 g, pozostawiono na pokrycie bieżących wydatków.

LW. 23.378/09.

38. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	116	89	116	89	—	—
	2	Efekta zakupione	122	19	122	19	—	—
		Suma dochodów	239	08	239	08	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908 w efektach	—	—	18.470	77	—	—
		Razem	—	—	18.709	85	—	—
		WYDATKI.						
		Gotówka wydana na zakupno efektów	116	89	116	89	—	—
		Suma wydatków	116	89	116	89	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	18.592	96	—	—
		Razem	—	—	18.709	85	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	15.500 K — g	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	3.000 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego	92 „ 96 „	18.592 K 96 g
Suma stanu czynnego		18.592 K 96 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		18.592 K 96 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		18.470 „ 77 „
okazuje się **przyrost** majątku o		122 K 19 g

38. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego . 618 K — g						
		b) 4½% listów zastaw. Banku krajowego . 135 „ — „						
		Razem . 753 K — g						
		od tego odsetki bierne . — „ 07 „						
		Czysty dochód . .	752	93	752	93	—	—
		Suma dochodów .	752	93	752	93	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	716	89	—	—
		Razem .	—	—	1.468	82	—	—
		WYDATKI.						
		Wsparcia jednorazowe dla dwóch uczenic krawiectwa w Krakowie i Tarnowie po 300 K . . .	600	—	600	—	—	—
		Gotówka wydana do majątku zarodowego	116	79	116	89	—	—
		Rozmaite (koszta insercyjne) . .	72	20	72	20	—	—
		Suma wydatków . .	789	09	789	09	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	680	73	—	—
		Razem .	—	—	1.469	82	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 680 K 73 g stanowi czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego i posłuży na cele fundacyi w roku 1909.

LW: 47.875/09.

39. Fundacya śp. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	43.757	60	—	—
		Razem .	—	—	43.757	60	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	43.757	60	—	—
		Razem .	—	—	43.757	60	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	9.500 K — g	
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	33.200 „ — „	
3. 4% losy państwowe loteryjne z roku 1860	1.000 „ — „	
4. 4% książeczka Banku krajowego . .	57 „ 60 „	43.757 K 60 g
Suma stanu czynnego . .		43.757 K 60 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		43.757 K 60 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		43.757 „ 60 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**.		— K — g

39. Fundacya śp. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego . 380 K — g						
		b) 4% od oblig. galic. pożycz. kraj. z r. 1893 1.328 „ — „						
		c) 4% od losów państw. loteryjnych z r. 1860 40 „ — „	1.748	—	1.748	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.710 K — g						
		od tego wydane . 1.710 „ — „						
		Rzeczywiste zakupno . .	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	1.748	—	1.748	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 883 K 69 g						
		b) w efektach . . 850 „ 64 „	—	—	1.734	33	—	—
		Razem . .	—	—	3.482	33	—	—
		WYDATKI.						
	1	Posagi dla trzech dziewcząt po 570 K w gotówce	1.710	—	1.710	—	—	—
	2	Rozmaite (koszta inscrcyjne) . .	38	16	38	16	—	—
		Suma wydatków .	1.748	16	1.748	16	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 883 K 53 g						
		b) w efektach . . 850 „ 64 „	—	—	1.734	17	—	—
		Razem . .	—	—	3.482	33	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce i efektach (książeczka Banku krajowego) w łącznej kwocie . . . . 1.734 K 17 g stanowi czysty dochód od efektów majątku zarodowego za rok 1908 i posłuży na wypłatę trzech posagów w roku 1909.

LW: 14.572/09.

40. Fundacya śp. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach ludowych".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	105	10	105	10	—	—
	2	Efekta zakupione 2.305 K — g od tego spieniężone 2.084 „ 70 „						
		Rzeczywiste przykupno	220	30	220	30	—	—
		Suma dochodów	325	40	325	40	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	47.012	10	—	—
		Razem	—	—	47.337	50	—	—
		WYDATKI.						
		Gotówka wydana na zakupno efektów 2.189 K 80 g od tego pobrana za spieniężone efekta 2.084 „ 70 „						
		Czysty wydatek	105	10	105	10	—	—
		Suma wydatków	105	10	105	10	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	47.232	40	—	—
		Razem	—	—	47.337	50	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	8.700 K — g	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	200 „ — „	
3. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	2.200 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	34.000 „ — „	
5. 4% listy włości rentowych	2.100 „ — „	
6. 4% książeczka Banku krajowego	32 „ 40 „	47.232 K 40 g
Suma stanu czynnego		47.232 K 40 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		47.232 K 40 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		47.012 „ 10 „
okazuje się **przyrost** majątku o		220 K 30 g

40. Fundacya śp. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach ludowych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego . 344 K 95 g						
		b) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 9 „ — „						
		c) 4% od listów zastaw. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . 88 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1893 . 1.440 „ — „						
		Razem . 1.881 K 95 g						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 7 „ 91 „						
		Czysty dochód .	1.874	04	1.874	04	—	—
		Suma dochodów .	1.874	04	1.874	04	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	105	10	—	—
		Razem . . .	—	—	1.979	14	—	—
		WYDATKI.						
	1	Wsparcia dożywotne dla 9-ciu wdów: należytość bieżąca . 1.800 K — g						
		z tego odpisano . . — „ 16 „	1.799	84	1.749	77	50	07
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	105	10	105	10	—	—
		Suma wydatków .	1.904	94	1.854	87	50	07
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	124	27	—	—
		Razem . . .	—	—	1.979	14	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 124 K 27 g
zarezerwowano, na wypłatę reszty niepodniesionego wsparcia za rok 1908, kwotę . . . . . 50 „ 07 „
resztę zaś w kwocie . . . . . 74 K 20 g
przeniesiono z początkiem roku 1909, jako nadwyżkę czystych dochodów za rok 1908, do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 48.550/09).

LW: 52.798/09.

41, Fundacya śp. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	146	85	146	85	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K — g od tego spieniężone . 44 „ 15 „						
		Rzeczywiste przykupno	155	85	155	85	—	—
		Suma dochodów	302	70	302	70	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	7.483	28	—	—
		Razem	—	—	7.785	98	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 191 K — g od tego pobrana za spieniężone efekta . . 44 „ 15 g						
		Rzeczywisty wydatek	146	85	146	85	—	—
		Suma dochodów	146	85	146	85	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	7.639	13	—	—
		Razem	—	—	7.785	98	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki krajowej z r. 1893	4.400 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	3.200 „ — „	
3. książeczka wkładkowa Banku krajowego	39 „ 13 „	7.639 K 13 g
Suma stanu czynnego		7.639 K 13 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.639 K 13 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		7.483 „ 28 „
okazuje się **przyrost** majątku o		155 K 85 g

41. Fundacya śp. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 . . . . 176 K — g						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 128 „ — „						
		Razem . 304 K — g						
		od tego odsetki bierne — „ 87 „						
		Czysty dochód . .	303	13	303	13	—	—
		Suma dochodów . . .	303	13	303	13	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	293	70	—	—
		Razem .	—	—	596	83	—	—
		WYDATKI.						
	1	Dotacya dla katedry leśnictwa w Czernichowie	139	51	139	51	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	146	85	146	85	—	—
	3	Wynagrodzenie za mszę św. żałobną .	7	34	7	34	—	
	4	Rozmaite (ekwiwalent) . . .	—	30	—	30	—	—
		Suma wydatków .	294	—	294		—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	302	83	—	—
		Razem .	—	—	596	83	—	—

41. Fundacya śp. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie".

Uwaga: W myśl aktu fundacyjnego połowa rocznych dochodów fundacyi przeznaczoną jest na powiększenie majątku zarodowego, z drugiej zaś połowy ($^{19}/_{20}$) dziewiętnaście dwudziestych części tej połowy służy na dotowanie katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie — zaś ($^{1}/_{20}$) jedna dwudziesta część tej połowy, na wynagrodzenie za odprawienie mszy św. żałobnej za duszę ś. p. fundatora i jego małżonki.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 302 K 83 g
sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego z początkiem r 1908 (LW: 18.136/09) połowę w kwocie . . . 151 „ 42 „
z drugiej zaś połowy w kwocie . . . . . 151 K 41 g
$^{19}/_{20}$ części wraz z ułamkiem w kwocie . . . . 143 „ 84 „
asygnowano (do LW: 18.137/09) na dotacyę katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie
zaś resztę tj. $^{1}/_{20}$ część w kwocie . . . . . 7 K 57 g
wypłacono z początkiem roku 1909 (LW: 18.137/09) Urzędowi parafialnemu w Czernichowie za odprawienie mszy św. żałobnej za dusze ś. p. fundatorów.

LW. 42.393/09.

42. Fundacya bursy imienia Księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2$% od listów zast. Banku krajowego . 81 K — g						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 1.068 „ — „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . 984 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 24 „ — „						
		Razem . 2.157 K — g						
		od tego podatek rentowy i odsetki bierne 30 „ 34 „						
		Czysty dochód .	2.126	66	2.126	66	—	—
	2	Efekta zakupione . 2.413 K 60 g						
		od tego spieniężone . 251 „ 34 „						
		Rzeczywiste przykupno .	2.162	26	2.162	26	—	—
		Suma dochodów .	4.288	92	4.288	92	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 2.064 K 08 g						
		b) w efektach . . 51.630 „ 87 „	—	—	53.694	95	—	—
		Razem .	—	—	57.983	87	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 2.290 K — g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 251 „ 34 „						
		Rzeczywisty wydatek .	2.038	66	2.038	66	—	—
		Suma wydatków .	2.038	66	2.038	66	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 2.152 K 08 g						
		b) w efektach . . 53.793 „ 13 „	—	—	55.945	21	—	—
		Razem .	—	—	57.983	87	—	—

42. Fundacya bursy imienia Księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Stan majątku z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: a) w gotówce		2.152 K 08 g
b) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	1.800 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	26.700 „ — „	
3. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego	24.600 „ — „	
4. 4% obligacye gal. pożyczki krajowej z r. 1893	600 „ — „	
5. książeczka wkładkowa Banku krajowego	93 „ 13 „	53.793 K 13 g
Suma stanu czynnego		55.945 K 21 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		55.945 K 21 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		53.694 „ 95 „
okazuje się **przyrost** majątku:		
a) wgotówce	88 K — g	
b) w efektach	2.162 „ 26 „	2.250 K 26 g

Uwaga: Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, a nastąpić to będzie mogło dopiero wówczas, gdy w myśl intencyi śp. fundatora majątek zarodowy wzrośnie do takiej wysokości, że po potrąceniu należytości skarbowej i założeniu bursy, dochody bieżące wystarczą na utrzymanie przynajmniej 10 uczniów poświęcających się stanowi nauczycielskiemu dla szkół ludowych.

Obecny stan majątku zarodowego, jak wyżej wykazano, nie pozwala jeszcze na wypełnienie warunków utrzymania takiej bursy ani urzeczywistnienia jej przeznaczenia, zatem wszelkie dochody pochodzące z odsetek od efektów majątku zarodowego fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku, w którym to celu i powyżej wykazany zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 2.152 K 08 g sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz tegoż majątku (LW: 39.619/09).

LW. 53.337/09.

43. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	116	61	116	61	—	—
	2	Efekta zakupione 410 K 20 g, od tego spieniężone 273 „ 19 „						
		Rzeczywiste przykupno	137	01	137	01	—	—
		Suma dochodów	253	62	253	62	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	7.878	18	—	—
		Razem	—	—	8.131	80	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 389 K 80 g, od tego pobrana za spieniężone efekta 273 „ 19 „						
		Rzeczywisty wydatek	116	61	116	61	—	—
		Suma wydatków	116	61	116	61	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	8.015	19	—	—
		Razem	—	—	8.131	80	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	2.000 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	2.300 „ — „	
3. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego	2.600 „ — „	
4. 4% obligacye gal. pożyczki krajowej z r. 1893	600 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	500 „ — „	
6. książeczka wkładkowa Banku krajowego	15 „ 19 „	8.015 K 19 g
Suma stanu czynnego		8.015 K 19 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		8.015 K 19 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		7.878 „ 18 „
okazuje się **przyrost** majątku o		137 K 01 g

43. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 90 K — g						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 88 „ 95 „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . 104 „ — „						
		d) 4% od obligac. gal. pożyczki kraj. z roku 1893 . . . 24 K — „						
		e) 4% od obligac. kolejowych Banku krajowego . . . 20 „ — „						
		Razem . 326 K 95 g						
		od tego podatek rentowy . . . — „ 52 „						
		Czysty dochód .	326	43	326	43	—	—
		Suma dochodów .	326	43	326	43	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	216	61	—	—
		Razem .	—	—	543	04	—	—
		WYDATKI.						
	1	Stypendyum	—	—	—	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	116	61	116	61	—	—
		Suma wydatków .	116	61	116	61	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	426	43	—	—
		Razem .	—	—	543	04	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 426 K 43 g przeniesiono z początkiem roku 1909 w myśl aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 43.005/09).

LW. 53.538/09.

44. Fundacya posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami . . .	15.909	10	—	—	15.909	10
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	42	21	42	21	—	—
	3	Efekta zakupione . . 552 K 41 g						
		od tego spieniężone . 479 „ 60 „						
		Rzeczywiste przykupno .	72	81	72	81	—	—
		Suma dochodów .	16.024	12	115	02	15.909	10
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	55.558	72	—	—
		Razem .	—	—	55.673	74	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 521 K 81 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 479 „ 60 „						
		Czysty wydatek .	42	21	42	21	—	—
		Suma wydatków .	42	21	42	21	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	55.631	53	—	—
		Razem .	—	—	55.673	74	—	—

44. Fudacya posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	29.000 K — g	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	20.200 „ — „	
3. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	3.000 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	600 „ — „	
5. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	2.600 „ — „	
6. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	200 „ — „	
7. 4% książeczka Banku krajowego . .	31 „ 53 „	55.631 K 53 g
II. Należytość czynna: Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami		15.909 „ 10 „
Suma stanu czynnego . .		71.540 K 63 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		71.540 K 63 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		71.467 „ 82 „
okazuje się **przyrost** majątku o		72 K 81 g

Uwaga: Od wykazanego powyżej kapitału hipotekowanego w sumie 15.909 K 10 g obowiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami uiszczać co roku dnia 25. maja 5% odsetki, płatne z dołu, do Kasy Wydziału krajowego (LW: 23.702/890).

44. Fundacya posagowa śp Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.							
		Odsetki:							
		1. 5% od kapitału hipotekowanego	807 K 06 g						
		2. od efektów:							
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego	1.156 „ — „						
		b) 4½% od listów zast. Banku krajowego	909 „ — „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	120 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolej. Banku krajowego	24 „ — „						
		e) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893	104 „ — „						
		f) 4% od obligacyj pożyczki miasta Lwowa	8 „ — „						
		Razem	3.128 K 06 g						
		od tego podatek rentowy	— „ 76 „						
		Czysty dochód		3.127	30	3.127	30	—	—
		Suma dochodów		3.127	30	3.127	30	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce		—	—	5.442	21	—	—
		Razem		—	—	8.569	51	—	—

44. Fundacya posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Posagi wydane	1.800	—	1.800	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	42	21	42	21	—	—
	3	Rozmaite: a) ekwiwalent za lata 1901 do 1908 . . . . 934 K 79 g						
		b) koszta insercyjne, porto i t. d. . . 102 „ 80 „	1.037	59	1.037	59	—	—
		Suma wydatków .	2.879	80	2.879	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	5.689	71	—	—
		Razem .	—	—	8.569	51	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 5.689 K 71 g
zarezerwowano na ewentualną wypłatę jednego posagu za r. 1907 na 600 K i pięciu posagów po 600 K za rok 1908, czyli łączną kwotę . . . . 3.600 „ — „
pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie . . . . 2.089 K 71 g
jako nadwyżkę czystych dochodów za rok 1908 wcielono po myśli aktu fundacyjnego z początkiem roku 1909 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 43.113/09).

LW. 53.338/09.

45. Fundacya posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami . . .	3.181	82	—	—	3.181	82
	2	Cotówka pobrana z majątku obrotowego	21	16	21	16	—	—
	3	Efekta zakupione , . 1.421 K 16 g od tego spieniężone . 1.304 „ 80 „						
		Rzeczywiste przykupno .	116	36	116	36	—	—
		Suma dochodów .	3.319	34	137	52	3.181	82
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	7.827	47	—	—
		Razem . . .	—	—	7.964	99	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 1.325 K 96 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.304 „ 80 „						
		Czysty wydatek .	21	16	21	16	—	—
		Suma wydatków .	21	16	21	16	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	7.943	83	—	—
		Razem . . .	—	—	7.964	99	—	—

45. Fundacya posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.	I. Zapas kasowy w efektach:		
	1) 4% listy zastawne Banku krajowego	7.100 K — g	
	2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	200 „ — „	
	3. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	400 „ — „	
	4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	200 „ — „	
	5. 4% książeczka Banku krajowego .	43 „ 83 „	7.943 K 83 g
	II. Należytość czynna: Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami		3.181 „ 82 g
	Suma stanu czynnego		11.125 K 65 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny		11.125 K 65 g
	W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		11.009 „ 29 „
	okazuje się **przyrost** majątku o		116 K 36 g

Uwaga. Od wykazanego powyżej pod II. kapitału hipotekowanego w kwocie . . . . . 3.181 K 82 g
obowiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami uiszczać co roku dnia 25 maja 5% odsetki, do kasy Wydziału krajowego (LW: 23.702/890).

45. Fundacya posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki:						
		1. 5% od kapitału hipotekowanego	161	43	161	43	—	—
		2. od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . 276 K — g						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . 9 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego 16 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 8 „ — „						
		Razem . 309 K — g						
		od tego podatek rentowy . . . — „ 08 „						
		Czysty dochód .	308	92	308	92	—	—
		Suma dochodów .	470	35	470	35	—	—
—	—	**Zapas** z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	921	16	—	—
—	—	Razem . . .	—	—	1.391	51	—	—
		WYDATKI.						
	1	Posagi wydane	495	—	495	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	21	16	21	16	—	—
	3	Rozmaite: (ekwiwalent za lata 1901 — 1908)	156	62	156	62	—	—
		Suma wydatków .	672	78	672	78	—	—
—	—	**Zapas** z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	718	73	—	—
—	—	Razem . . .	—	—	1.391	51	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 718 K 73 g posłuży na ewentualną wypłatę posagów w roku 1909.

LW. 53.339/09.

46. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . 585 K — g						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 124 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galicyjskiej poż. kraj. z roku 1893 . . 112 „ — „	821	—	821	—	—	—
		Suma dochodów .	821	—	821	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 819 K 50 g						
		d) w efektach . . 18.917 „ 51 g	—	—	19.737	01	—	—
		Razem . . .	—	—	20.558	01	—	—
		WYDATKI.						
	1	Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce odesłano odsetki od efektów na potrzeby „Domu ubogich" za rok 1907 (po potrąceniu 10% na rzecz majątku rezerwowego)	737	55	737	55	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku rezerwowego tytułem 10% czystych dochodów od efektów za rok 1907 .	81	95	81	95	—	—
		Suma wydatków .	819	50	819	50	—	—
		Zapas z końcem roku 1908						
		a) w gotówce . . 812 K — g						
		b) w efektach . . 18.917 „ 51 „	—	—	19.738	51	—	—
		Razem . . .	—	—	20.558	01	—	—

46. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		821 K — g
b) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	13.000 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	3.100 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	2.800 „ — „	
4. 4% książeczka Banku krajowego	17 „ 51 „	18.917 „ 51 „
Suma stanu czynnego		19.738 K 51 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		19.738 K 51 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		19.737 „ 01 „
okazuje się **przyrost** majątku w gotówce o		1 K 50 g

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1909 w gotówce . . . . . 821 K — g
potrącono na rzecz majątku rezerwowego, w myśl statutu fundacyjnego, 10% czyli kwotę . . . . . 82 „ 10 „
resztę zaś gotówki w kwocie . . . . . 738 K 90 g
odesłano z początkiem roku 1909 Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce na pokrycie potrzeb „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych (LW: 19.516/09).

46. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Oddsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego . 124 K — g od tego odsetki bierne 1 „ 71 „						
		Czysty dochód .	122	29	122	29	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku zarodowego tytułem 10% czystych dochodów od efektów za rok 1907 . .	81	95	81	95	—	—
	3	Efekta zakupione	206	51	206	51	—	—
		Suma dochodów .	410	75	410	75	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 114 K 56 g						
		b) w efektach . . 2.905 „ 93 „	—	—	3.020	49	—	—
		Razem . . .	—	—	3.431	24	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	196	51	196	51	—	—
		Suma wydatków .	196	51	196	51	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 122 K 29 g						
		b) w efektach . . 3.112 „ 44 „	—	—	3.234	73	—	—
		Razem . . .	—	—	3.431	24	—	—

46. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		122 K 29 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku kraj.	3.100 K — g	
2. 4% książeczka Banku krajowego	12 „ 44 „	3.112 „ 44 „
Suma stanu czynnego		3.234 K 73 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		3.234 K 73 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		3.020 „ 49 „
okazuje się **przyrost** majątku o		214 K 24 g
a mianowicie przybyło:		
a) w gotówce		7 K 73 g
b) w efektach		206 „ 51 „
Przyrost j. w.		214 K 24 g

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . 122 K 29 g
łącznie z pobraną z majątku zarodowego tytułem 10% dochodów za rok 1908 kwotą . . . . . 82 „ 10 „
razem więc gotówkę w kwocie . . . . . 204 K 39 g
sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku rezerwowego. (LW: 19.516/09)

Majątek ten utworzony w myśl art. 5. zatwierdzonego statutu dla „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych ma służyć na ewentualne nieprzewidziane znaczniejsze wydatki tego zakładu.

LW. 59.013/09.

47. Fundacya śp. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Zakupione efekta . . 4.055 K 62 g od tego spieniężone efekta . . 15 „ 74 „						
		Czysty dochód .	4.039	88	4.039	88	—	—
		Suma dochodów .	4.039	88	4.039	88	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: a) w gotówce . . — K 80 g b) w efektach . . 77.215 „ 54 „	—	—	77.216	34	—	—
		Razem .	—	—	81.256	22	—	—
		WYDATKI.						
	1	Wydana na zakupno efektów gotówka . 3.855 K 62 g od tego gotówka pobrana z majątku obrotowego . . 3.838 K 66 g. od tego gotówka pobrana tytułem odsetek . — „ 42 „ od tego gotówka pobrana za zrealizowane efekta . 15 „ 74 „ 3.854 „ 82 „						
		Czysty wydatek .	—	80	—	80	—	—
		Suma wydatków .	—	80	—	80		
		Zapas z końcem roku 1908: a) w gotówce . . — K — g b) w efektach . . 81.255 „ 42 „		—	81.255	42	—	—
		Razem .	—	—	81.256	22	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	77.200 K — g	
2. 4% listy rentowe galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	4.000 „ — „	
3. książeczka wkładkowa galic. Banku krajowego	55 „ 42 „	81.255 K 42 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		81.255 K 42 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		77.216 „ 34 „
okazuje się **przyrost** majątku o		4.039 K 08 g

47. Fundacya śp. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów . . . 3.157 K 65 g od tego podatek rentowy . . 15 K 44 g od tego kupony pro rata . . 20 „ 89 „ 36 „ 33 „	3.121	32	3.121	32	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta	3.790	15	3.790	15	—	—
		Suma dochodów .	6.911	47	6.911	47	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	2.232	73	—	—
		Razem .	—	—	9.144	20	—	—
		WYDATKI.						
	1	Wydane do spieniężenia efekta . .	3.790	15	3.790	15	—	—
	2	Wydana do majątku zarodowego gotówka	3.838	66	3.838	66	—	—
	3	Portorya	—	25	—	25	—	—
		Suma wydatków .	7.629	06	7.629	06	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	1.515	14	—	—
		Razem .	—	—	9.144	20	—	—

Uwaga: Ponieważ fundacya nie została jeszcze dotychczas aktywowaną, przeto odsetki od niej lokują się na rzecz majątku zarodowego.

LW. 52.058/09.

48. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	3.282	56	—	—
		Razem .	—	—	3.282	56	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	3.282	56	—	—
		Razem .	—	—	3.282	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 1% obligacye gal. pożyczki krajowej z roku 1893	700 K — g	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	2.400 „ — „	
3. książeczka wkładkowa Banku krajowego	182 „ 56 „	3.282 K 56 —
Suma stanu czynnego . .		3.282 K 56 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		3.282 K 56 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		3.282 „ 56 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony** .		— K — g

48. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: a) 4% od obligac. gal. pożyczki krajowej z roku 1893 28 K — g b) 4% od oblig. kolejowych Banku krajowego 96 — —	121	—	121	—	—	—
		Suma dochodów	121	—	121	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	121	—	—	—
		Razem	—	—	218	—	—	—
		WYDATKI.						
	1	Jednorazowe wsparcie dla jednej ślepej osoby w Krakowie za rok 1907	121	—	124	—	—	—
		Suma wydatków	124	—	124	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	124	—	—	—
		Razem	—	—	248	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 124 K posłuży w roku 1909 na jednorazowe wsparcie w myśl postanowienia aktu fundacyjnego.

L.W. 51.180/09.

49. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków Zakładu pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	26	66	26	66	—	—
	2	Efekta zakupione 326 K 66 g od tego spieniężone 279 „ 60 „						
		Rzeczywiste przykupno	47	06	47	06	—	—
		Suma dochodów	73	72	73	72	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	8.375	32	—	—
		Razem	—	—	8.449	04	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 306 K 26 g od tego pobra za spieniężone efekta 279 „ 60 „						
		Rzeczywisty wydatek	26	66	26	66	—	—
		Suma wydatków	26	66	26	66	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach		—	8.422	38	—	—
		Razem	—	—	8.449	04	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki krajowej z r. 1893	1.700 K — g	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	4.800 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego	1.900 „ — „	
4. książeczka wkładkowa Banku krajowego	22 „ 38 „	8.422 K 38 g
Suma stanu czynnego		8.422 K 38 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		8.422 K 38 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		8.375 „ 32 „
okazuje się **przyrost** majątku o		47 K 06 g

49. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków Zakładu pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY:						
	1	Odsetki od efektów: a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 68 K — g b) 4% od obligac. kolejowych Banku krajowego . . 192 „ — „ c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . 72 „ — „	332	—	332	—	—	—
		Suma dochodów .	332	—	332	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	26	66	—	—
		Razem .	—	—	358	66	—	—
		WYDATKI.						
	1	Stypendyum dla jednego wychowanka Zakładu św. Józefa w Krakowie	300	—	300	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	26	66	26	66	—	—
		Suma wydatków .	326	66	326	66	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	32	—	—	—
		Razem .	—	—	358	66	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . . 32 K przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1909 do majątku zarodowego jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1908 i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW: 47.877/09).

LW. 54.231/09.

50. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	3.363	85	—	—
		Razem .	—	—	3.363	85	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	3.363	85	—	—
		Razem .	—	—	3.363	85	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	700 K — g	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	1.400 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego	1.200 „ — „	
4. książeczka wkładkowa Banku krajowego	63 „ 85 „	3.363 K 85 g
Stan bierny	. . . . .	— „ — g
Czysty stan czynny . .		3.363 K 85 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		3.363 „ 85 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K — g

50. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majatek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 1% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 28 K — g						
		b) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . 56 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . 48 „ — „	132	—	132	—	—	—
		Suma dochodów .	132	—	132	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce.	—	—	132	—	—	—
		Razem .	—	—	264	—	—	—
		WYDATKI.						
	1	Jednorazowe wsparcie na ręce Prezydyum c. k. Sądu krajowego karnego w Krakowie do równego podziału między trzech skazańców .	132	—	132	—	—	—
		Suma wydatków .	132	—	132	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce.	—	—	132	—	—	—
		Razem .	—	—	264	—	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . . 132 K wypłacono z początkiem roku 1909 (LW: 1481/09) na ręce Prezydyum c. k. Sądu krajowego karnego w Krakowie do równego rozdziału między trzech skazańców.

LW: 55.650/09.

51. Fundacya im. Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	65	58	65	58	—	—
	2	Efekta zakupione	65	58	65	58	—	—
		Suma dochodów .	131	16	131	16	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	5.776	42	—	—
		Razem .	—	—	5.907	58	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	65	58	65	58	—	—
		Suma wydatków .	65	58	65	58	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	5.842	—	—	—
		Razem .	—	—	5.907	58	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	1.100 K — g	
2. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego:		
a) 56 letnie wal. austr . .	3.000 „ — „	
b) „ „ „ koron . .	1.600 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego .	142 „ — „	5.842 K — g
Suma stanu czynnego . .		5.842 K — g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		5.842 K — g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		5.776 „ 42 „
okazuje się **przyrost** majątku o		65 K 58 g

51. Fundacya im. Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: a) 4% od listów zast. Banku krajowego . . . 44 K — g; b) 4% od listów zastaw. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego: 1) 56 letnie wal. austr. . . . 120 „ — „; 2) 56 letnie wal. koron . . . 64 „ — „; Razem . 228 K — g; od tego podatek rentowy . . . . — „ 92 „						
		Czysty dochód .	227	08	227	08	—	—
		Suma dochodów .	227	08	227	08	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	65	58	—	—
		Razem .	—	—	292	66	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zapomogi dożywotnie dla dwóch ubogich zarobników w Boguchwale po 80 K rocznie	160	—	160	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	65	58	65	58	—	—
		Suma wydatków .	225	58	225	58	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	67	08	—	—
		Razem .	—	—	292	66	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 67 K 08 g przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1909, jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1908, do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku struktyfikowano. (LW: 51.159/09).

LW: 59.012/09.

52. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej IV. na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki na budowę własnego domu (spłacanej w 50-ciu ratach rocznych począwszy od 1-go stycznia 1897) .	19.188	—	492	—	18.696	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	352	55	352	55	—	—
	3	Efekta zakupione . . 1.182 K 05 g od tego spieniężone . 284 „ 70 „						
		Rzeczywiste przykupno .	897	35	897	35	—	—
		Suma dochodów .	20.437	90	1.741	90	18.696	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	5.810	30	—	—
		Razem .	—	—	7.552	20	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 1.129 K 25 g od tego pobrana za spieniężone efekta . . . 284 „ 70 „						
		Czysty wydatek .	844	55	844	55	—	—
		Suma wydatków .	844	55	844	55	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	6.707	65	—	—
		Razem .	—	—	7.552	65	—	—

52. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej IV. na rzecz „Domu pracy" czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	5.900 K — g	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	500 „ — „	
3. 4% listy rentowe	300 „ — „	
4. 4% książeczka Banku krajowego	7 „ 65 „	6.707 K 65 g
II. Należytość czynna: Pożyczka Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność" we Lwowie na budowę własnego domu		18.696 „ — „
Suma stanu czynnego		25.403 K 65 g
Stan bierny		„ — „
Czysty stan czynny		25.403 K 65 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		24.998 „ 30 „
okazuje się **przyrost** majątku o		405 K 35 g

a mianowicie:

a) przybyło w efektach	897 K 35 g
b) ubyło w należytości czynnej	492 „ — „
Przyrost j. w.	405 K 35 g

Uwaga: Ukonstytułowanie fundacyi zostało odroczone z powodu, że majątek zakładowy wypożyczono w roku 1896 Towarzystwu Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność" we Lwowie na budowę własnego domu.

Wspomniana pożyczka ma być spłaconą w 50-ciu rocznych ratach począwszy od 1. stycznia 1897 (LW: 83.337/96), poczem dopiero nastąpi ukonstytułowanie fundacyi.

52. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej IV. na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku krajowego . . 234 K — g						
		b) 4% od obligacyj kolejow. Banku krajowego . . 20 „ — „						
		c) 4% od listów rentowych . . 6 „ — „						
		Razem . 260 K — g						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy. . . . 2 „ 32 „						
		Czysty dochód .	257	68	257	68	—	—
	2	Gotówka pobrana od c. k. Skarbu tytułem zwrotu odpisanego podatku ekwiwalentowego . . .	352	55	352	55	—	—
	3	Efekta zakupione	177	02	177	02	—	—
		Suma dochodów .	787	25	787	25	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 177 K 02 g						
		b) w efektach . . 865 „ 29 „	—	—	1.042	31	—	—
		Razem .	—	—	1.829	56	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	352	55	352	55	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	177	02	177	02	—	—
		Suma wydatków .	529	57	529	57	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 257 K 68 g						
		b) w efektach . . 1.042 „ 31 „	—	—	1.299	99	—	—
		Razem .	—	—	1.829	56	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 257 K 86 g ulokowano z początkiem roku 1909 na książeczkę Banku krajowego w myśl postanowienia Wydziału krajowego (LW: 7.970/98) jako kwotę pochodzącą z odsetek od efektów zakupywanych za raty, wpływające na rzecz majątku zarodowego tej fundacyi, tytułem zwrotu wypożyczonego kapitału (LW. 53.336/09).

LW: 59.009/09.

53. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej III. „na rzecz tanich kuchni ludowych we Lwowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . . . . 879 K 01 g od tego wydana do majątku obrotowego . . . 800 „ — „	79	01	79	01	—	—
	2	Efekta zakupione . . 379 K 01 g od tego spieniężone . 284 „ 70 „ Rzeczywiste przykupno . .	94	31	94	31	—	—
		Suma dochodów .	173	32	173	32	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	21.749	65	—	—
		Razem . . .	—	—	21.922	97	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 363 K 71 g od tego pobrana za spieniężone efekta . . 284 „ 70 „ Czysty wydatek .	79	01	79	01	—	—
		Suma wydatków .	79	01	79	01	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	21.843	96	—	—
		Razem . . .	—	—	21.922	97	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1) 4% listy zastawne Banku krajowego . .	21.700 K — g	
2) 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	143 „ 96 „	21.843 K 96 g
Suma stanu czynnego		21.843 K 96 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		21.843 K 96 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		21.749 „ 65 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		94 K 31 g

53. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej III. „na rz cz tanich kuchni ludowych we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: a) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . . 866 K — g b) 4% od książeczki Banku krajowego . . . 15 „ 01 „	881	01	881	01	—	—
	2	Efekta zakupione . . 866 K — g od tego spieniężone . 864 „ — „ Rzeczywiste przykupno .	2	—	2	—	—	—
		Suma dochodów .	883	01	883	01	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908 w efektach	—	—	864	—	—	—
		Razem . . .	—	—	1.747	01	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zasiłki dla tanich kuchni ludowych we Lwowie	800	—	800	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego , . . 879 K 01 g od tego pobrana z majątku zarodowego . . . 800 „ — „ Czysty wydatek .	79	01	79	01	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 866 K — g od tego pobrana za spieniężone efekta . . . 864 „ — „ Czysty wydatek .	2	—	2	—	—	—
		Suma wydatków .	881	01	881	01	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	866	—	—	—
		Razem . . .	—	—	1.747	01	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w efektach . . . 866 K stanowi czysty dochód fundacyi z odsetek od efektów majątku zarodowego za rok 1908 i posłuży na zasiłki dla tanich kuchni ludowych we Lwowie w roku 1909.

LW: 59.088/09.

54. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowkich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: a) 4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . 640 K — g b) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z roku 1893 . . . 92 „ — „						
		Razem . 732 K — g						
		od tego podatek rentowy . . . 3 „ 20 „						
		Czysty dochód .	728	80	728	80	—	—
		Suma dochodów . .	728	80	728	80	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: a) w gotówce . . 364 K 40 g b) w efektach . . 18.400 „ 94 „	—	—	18.765	34	—	—
		Razem . . .	—	—	19.494	14	—	—
		WYDATKI.						
	1	Postruska Julia, przełożona zboru św. Klaudyi, czysty dochód od kapitału fundacyjnego za II. półrocze r. 1907 i I. półrocze r. 1908 w gotówce	728	80	728	80	—	—
		Suma wydatków .	728	80	728	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: a) w gotówce . . 364 K 40 g b) w efektach . . 18.400 „ 94 „	—	—	18.765	34	—	—
		Razem . . .	—	—	19.494	14	—	—

54. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi.

Stan majątku z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: a) w gotówce:		364 K 40 g
b) w efektach:		
1. 1% listy zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	16.000 K — g	
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	2.300 „ — „	
3. książeczka wkładkowa Banku krajowego	100 „ 94 „	18.400 „ 94 „
Suma stanu czynnego		18.765 K 34 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		18.765 K 34 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		18.765 „ 34 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K — g

Uwaga: Odsetki od efektów majątku zakładowego pobiera przełożona zboru św Klaudyi Julia Postruska na pokrycie wydatków zboru w dwóch półrocznych ratach płatnych z dołu 30. czerwca i 31. grudnia, z potrąceniem jednak ewentualnych wydatków nieprzewidzianych (jak podatek rentowy od kuponów, odsetki bierne przy zakupnie efektów i t. p.)

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 364 K 40 g stanowi czysty dochód z odsetek od efektów za II. półrocze 1908 i służyć będzie na wypłatę raty przypadającej za to półrocze z początkiem roku 1909.

LW. 55.650/09.

55. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Fundusz żelazny	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka za spieniężone efekta . .	200	—	200	—	—	—
	2	Efekta zakupione	210	—	210	—	—	—
		Suma dochodów .	410	—	410	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	500.437	21	—	—
		Razem . .	—	—	500.847	21	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	200	—	200	—	—	—
	2	Efekta spieniężone	200	—	200	—	—	—
		Suma wydatków .	400	—	400	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	500.447	21	—	—
		Razem . .	—	—	500.847	21	—	—

Stan funduszu żelaznego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	98.000 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	322.100 „ — „	
3. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . .	58.600 „ — „	
4. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	21.200 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	300 „ — „	
6. książeczka Banku krajowego Nr. 22997 na	47 „ 21 „	
7. 4% listy rentowe	200 „ — „	500.447 K 21 g
Suma stanu czynnego .		500.447 K 21 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny. .		500.447 K 21 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 w kwocie		500.437 „ 21 „
okazuje się **wzrost** funduszu żelaznego o kwotę		10 K — g

55. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Fundusz rezerwowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Efekta zakupione	2.728	49	2.728	49	—	—
	2	Gotówka pobrana z funduszu obrotowego	5.280	63	5.280	63	—	—
		Suma dochodów	8.009	12	8.009	12	—	—
		Zapas kasowy z początkiem r. 1908: a) w efektach 25.603 K. 46 g. b) w gotówce 2.590 „ 79 „	—	—	28.194	25	—	—
		Razem	—	—	36.203	37	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	2.590	79	2.590	79	—	—
		Suma wydatków	2.590	79	2.590	79	—	—
		Zapas kasowy z końcem r. 1908: a) w efektach 28.331 K. 95 g. b) w gotówce 5.280 „ 63 „			33.612	58	—	—
		Razem			36.203	37	—	—

Stan funduszu rezerwowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.		
Zapas kasowy:		
a) w efektach		
4% listy zastawne Banku krajowego	28.300 K — g	
Książeczka Banku kraj. Nr. 25.063	31 „ 95 „	28.331 K 95 g
b) w gotówce		5.280 „ 63 „
Suma stanu czynnego		33.612 K 58 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		33.612 K 58 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		28.194 „ 25 „
okazuje się **przyrost** majątku o		5.418 K 33 g

Uwaga. Z wykazanej wyżej w zapasie kasowym gotówki w kwocie 5.280 K 63 „ zakupiono z początkiem roku 1909 na rzecz funduszu rezerwowego 4% listy rentowe nom. wart. 5.550 K za 5.272 „ 50 g. resztę zaś gotówki w kwocie 8 K 13 g. ulokowano na książeczkę Banku krajowego Nr. 25.063.

55. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	C) Fundusz obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4½% listów zastawnych Banku krajowego . . . 4.410 K. — g.						
		b) od 4% listów zastaw. Banku krajowego . 13.976 „ 30 „						
		c) od 4% listów zastaw. Towarz. kredytowego ziemskiego . . . 2.344 „ — „						
		d) od 4% obligacyi pożyczki miasta Lwowa 848 „ — „						
		e) od 4% obligacyi kolejowych Banku krajowego . . . 12 „ — „						
		Razem . . 21.590 K. 30 g.						
		od tego podatek rentowy 28 „ 68 „						
		Czysty dochód .	21.561	62	21.561	62	—	—
	2	Wkładki członków czynnych:						
		a) należytości zaległe 105.477 K. 32 g. z tego odpisano . 1.160 „ 48 „ 104.316 K 84 g.						
		b) należytości bieżące 21.307 „ 14 „	125.623	98	32.437	17	93.186	81
	3	Wkładki od pensyi emerytalnych .	2.038	38	2.038	38	—	—
	4	Wpisowe od nowych członków:						
		α) należytości zaległe . 507 K 60 g. z tego odpisano . 38 „ 70 „ 468 K. 90 g.						
		β) należytości bieżące . 681 „ — „	1.149	90	1.001	82	148	08
		Do przeniesienia .	150.373	88	57.038	99	93.334	89

55. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	C) Fundusz obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia .	150.373	88	57.038	99	93.334	89
	5	Rozmaite:						
		a) 4% odsetki zwłoki od wkładek .						
		α) należytości zaległe . 300 K. 46 g. z tego odpisano . 1 „ 99 „ 298 K 47 g.						
		β) należytości bieżące . 168 „ 69 „	467	16	119	86	47	30
		b) należytość stemplowa od kwitów ściągnięta z pensyi emerytalnych 365 K. 56 g. od tego zwroty korelatywne . 365 „ 56 „	—	—	—	—	—	—
		c) podatek osobisto dochodowy ściągnięty z pensyi emerytalnych 509 K. 30 g. od tego zwroty korelatywne . 509 „ 30 „	—	—	—	—	—	—
		d) kondykta . . . 1.422 K. 42 g. od tego zwroty korelatywnych . 1.422 „ 42 „	—	—	—	—	—	—
		e) inne dochody	38	60	38	60	—	—
	6	Wkładki złożone przez członków teatru miejskiego we Lwowie dotychczas do funduszu emerytalnego nie należących . . 9.460 K. 25 g. od tego zwroty korelatywne . . 9.460 „ 25 „	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	150.879	64	57.497	45	93.382	19
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	57.497	45	—	—

55. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	C) Fundusz obrotowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		WYDATKI.						
	1	Pensye emerytalne wdowie i sieroce	51.451	14	51.159	78	291	36
	2	Gotówka przeniesiona do funduszu rezerwowego	5.280	63	5.280	63	—	—
	3	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	189	52	189	52	—	—
	4	Rozmaite wydatki:						
		a) należytość stemplowa i kontraktowa od wkładek, wpłaconych przez członków czynnych . . . . 688 K. 54 g.						
		od tego zwroty korelatywne . . 236 „ 96 „	451	58	451	58	—	—
		b) zwrot wkładek emerytalnych	113	98	113	98	—	—
		c) rozmaite inne	1	96	1	96	—	—
		Suma wydatków	57.788	81	57.497	45	291	36
		Zapas z końcem roku 1908	—	—	—	—	—	—
		Razem	—	—	57.497	45	—	—

Stan funduszu obrotowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny.		
1) Zapas kasowy		
2) Należytości czynne:		
a) z lat ubiegłych	89.051 K 14 g	
b) z roku bieżącego	4.331 „ 05 „	93.382 K 19 g
Suma stanu czynnego		93.382 K 19 g
Stan bierny		— „ — „
Należytości bierne		291 „ 36 „
Czysty stan czynny		93.090 K 83 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		106.285 „ 38 „
okazuje się **ubytek** majątku obrotowego o kwotę		13.194 K 55 g

Uwaga: Ubytek majątku obrotowego, a właściwie zmniejszenie się należytości czynnych spowodowane zostało częściową spłatą należytości za ubiegłe lata służby przypisanych w roku 1907 nowoprzyjętym członkom funduszu.

LW. 61.760/09.

56. Fundacya im. Józefa Krupacza dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	24	—	24	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K — g od tego spieniężone . 165 „ 80 „ rzeczywiste przykupno	34	20	34	20	—	—
		Suma dochodów	58	20	58	20	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	790	40	—	—
		Razem	—	—	848	60	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 189 K 80 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 165 „ 80 „ rzeczywisty wydatek	24	—	24	—	—	—
		Suma wydatków	24	—	24	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	824	60	—	—
		Razem	—	—	848	60	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	800 K — g	
2. książeczka wkładkowa Banku krajowego.	24 „ 60 „	824 K 60 g
Suma stanu czynnego . .		824 K 60 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		824 K 60 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		790 „ 40 „
okazuje się **przyrost** majątku o		34 K 20 g

56. Fundacya im. Józefa Krupacza dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majatek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 1% listów zast Banku krajowego	28	64	28	64	—	—
		Suma dochodów	28	64	28	64	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	21	—	—	—
		Razem . .	—	—	52	64	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	24	—	24	—	—	—
		Suma wydatków	21	—	21	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	28	64	—	—
		Razem . .	—	—	52	64	—	—

Uwaga: W roku 1908 nie nadano nikomu z tej fundacyi stypendyum, gdyż nie zgłosił się żaden kandydat.

Ponowne ogłoszenie konkursu w myśl art. V. aktu fundacyjnego, uzupełnionego za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa dodatkową klauzulą (LW. 87.971/904) nastąpi w takim razie, jeżeli Wydział krajowy w drodze korespondencyi z władzami wojskowemi sprawdzi, że istnieją inwalidzi do kompetencyi uprawnieni.

Jak długo to nie nastąpi fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi pochodzące z odsetek od efektów majątku zarodowego, w celu powiększenia tego majątku.

LW. 53.538/09.

57. Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	2.614	53	—	—
		Razem . .	—	—	2.614	53	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	2.614	53	—	—
		Razem . .	—	—	2.614	53	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku hipotecznego	2.400 K — g	
2. książeczka wkładkowa Banku kraj.	214 „ 53 „	2.614 K 53 g
Suma stanu czynnego . .		2.614 K 53 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		2.614 K 53 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . okazuje się stan majątku **niezmieniony**		2.614 „ 53 „ — K — g

57. Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. gal. Banku hipotecznego	96	—	96	—	—	—
	2	Efekta zakupione	96	—	96	—	—	—
		Suma dochodów	192	—	192	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: a) w gotówce . . 96 K — g b) w efektach (książeczka Banku kraj.) 96 „ — „	—	—	192	—	—	—
		Razem . .	—	—	384	—	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	96	—	96	—	—	—
		Suma wydatków	96	—	96	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908: a) w gotówce . . 96 K — g b) w efektach (książeczka Banku kraj.). 192 „ — g	—	—	288	—	—	—
		Razem . .	—	—	384	—	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . . 96 K stanowiący odsetki od efektów majątku zarodowego, ulokowano na książeczkę wkładkową Banku krajowego.

Kwota ta wraz z kwotą 192 K ulokowaną na książeczce Banku krajowego wykazaną w zapasie z końcem roku pod 2. b) służyć będzie na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych szkół przemysłowych w kraju.

LW. 59171/09.

58. Fundacya śp. Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierzawce".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	6	05	6	05	—	—
	2	Efekta zakupione	6	05	6	05	—	—
		Suma dochodów	12	10	12	10	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	20.021	74	—	—
		Razem	—	—	20.033	84	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	6	05	6	05	—	—
		Suma wydatków	6	05	6	05	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	20.027	79	—	—
		Razem	—	—	20.033	84	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny	Zapas kasowy w efektach:		
	1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego	20.000 K — g	
	2. książeczka wkładkowa Banku krajowego	27 „ 79 „	20.027 K 79 g
	Suma stanu czynnego		20.027 K 79 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny		20.027 K 79 g
	W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		20.021 „ 74 „
	okazuje się **przyrost** majątku:		6 K 05 g

Uwaga: Fundacya ta posiada realność położoną w gminie Kędzierzawce objętą wyk. hip. l. 240 gminy katastralnej Kędzierzawce (LW. 58.602/895), która nie jest oszacowaną, zatem wartości jej nie wykazano w stanie majątku z końcem r. 1908.

58. Fundacya śp. Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierzawce".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Towarzystwa kred. ziemskiego 800 K — g od tego podatek rentowy . . . . 4 „ — „						
		Czysty dochód	796	—	796	—	—	—
		Suma dochodów	796	—	796	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	402	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.198	—	—	—
		WYDATKI.						
	1	Dotacya na utrzyma S.S. Służebniczek i ochronki w Kędzierzawcach .	788	—	788	—	—	—
	2	Rozmaite (ekwiwalent)	1	95	1	95	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	6	05	6	05	—	—
		Suma wydatków	796	—	796	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	402	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.198	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . . 402 K, służy na wypłatę dwóch rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie SS. Służebniczek i ochronki w Kędzierzawcach oraz należytości ekwiwalentowej za rok 1909, a to ze względu, że raty dotacyi płatne są z góry, zaś odsetki od efektów majątku zarodowego, przeznaczone na pokrycie tej dotacyi wpływają w ratach półrocznych z dołu.

LW. 45.140/09.

59. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	6	65	6	65	—	—
	2	Efekta zakupione	6	65	6	65	—	—
		Suma dochodów	13	30	13	30	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	20.031	06	—	—
		Razem	—	—	20.044	36	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	6	65	6	65	—	—
		Suma wydatków	6	65	6	65	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	20.037	71	—	—
		Razem	—	—	20.044	36	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	20.000 K — g	
2. książeczka wkładkowa Banku krajowego	37 „ 71 „	20.037 K 71 g
Suma stanu czynnego		20.037 K 71 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		20.037 K 71 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1908		20.031 „ 06 „
okazuje się **przyrost** majątku o		6 K 65 g

Uwaga: Fundacya ta posiada realność położoną w gminie Żuratyn objętą wykazem hipot. L. 199 gminy katastralnej Żuratyn (LW. 58.602/95), która nie jest oszacowaną przeto wartości jej nie wykazano w stanie majątku z końcem roku 1908.

59. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY						
	1	Odsetki od 1% listów zast. galic. Tow. kredyt. ziemskiego . 800 K — g od tego podatek rentowy . . . . 4 „ — „						
		Czysty dochód .	796	—	796	—	—	—
	2	Rozmaite . . . . 1.017 K 78 g od tego zwrot korelatywny . . . . 1.017 „ 78 „						
		Czysty dochód. .	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów	796	—	796	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	402	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.198	—	—	—
		WYDATKI.						
	1	Dotacya na utrzymanie SS. Służebniczek i ochronki w Żuratynie .	788	—	788	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	6	65	6	65	—	—
	3	Rozmaite (ekwiwalent)	1	60	1	60	—	—
		Suma wydatków	796	25	796	25	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	401	75	—	—
		Razem . .	—	—	1.198	—	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . 401 K 75 g, służy na wypłatę dwóch rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie SS. Służebniczek i chronki w Żuratynie, oraz należytości ekwiwalentowej za rok 1909, a to ze względu, że raty dotacyi płatne są z góry, zaś odsetki od efektów majątku zarodowego przeznaczone na pokrycie tej dotacyi wpływają w ratach półrocznych z dołu.

LW. 45.139/09.

60. Fundacya śp. Tytusa Kielanowskiego „dla nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka za pobrane odsetki 3 K 77 g od tego gotówka wydana na zakupno efektów . . 3 „ 77 „						
		Czysty dochód .	—	—	—	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . . 3 K 77 g od tego efekta spieniężone . „ — —						
		Rzeczywiste przykupno .	3	77	3	77	—	—
		Suma dochodów .	3	77	3	77	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	122.771	42	—	—
		Razem . .	—	—	122.775	19	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	122.775	19	—	—
		Razem . .	—	—	122.775	19	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 1% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziemskiego im. wart. . . .	120.600 K — g	
2. 1% listy zast. Banku krajowego im. wart.	2.100 „ — „	
3. książeczka wkładkowa Banku krajowego	75 „ 19 „	122.775 K 19 g
Suma stanu czynnego		122.775 K 19 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		122.775 K 19 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		122.771 „ 42 „
okazuje się **przyrost** majątku o		3 K 77 g

60. Fundacya śp. Tytusa Kielanowskiego „dla nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie".

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: a) 4% od 120.600 K listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytow. ziemskiego . 4.824 K. — g. od tego podatek rentowy 21 „ 12 „ 4.799 K. 88 g.						
		b) 4% od 2.100 K listów zastawnych galicyjskiego Banku krajowego . 84 „ — „	4.883	88	4.883	88	—	—
		Suma dochodów .	4.883	88	4.883	88	—	—
		WYDATKI.						
	2	Gotówka wydana Zakładowi imienia św. Józefa dla nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie na cele fundacyi jako odsetki za rok 1908	4.883	88	4.883	88	—	—
		Suma wydatków .	4.883	88	4.883	88	—	—

LW. 52.059/09.

61. Fundacya imienia Wacława Tyzenhausa.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	60	88	60	88	—	—
	2	Efekta zakupione . . 574 K 48 g.						
		od tego spieniężone . 484 „ 70 „						
		rzeczywiste przykupno . . .	89	78	89	78	—	—
		Suma dochodów .	150	66	150	66	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	7.021	65	—	—
		Razem . .	—	—	7.172	31	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 545 K. 58 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 484 „ 70 „						
		rzeczywisty wydatek . . .	60	88	60	88	—	—
		Suma wydatków .	60	88	60	88	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	7.111	43	—	—
		Razem . .	—	—	7.172	31	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	7.000 K — g	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	111 „ 43 „	7.111 K 43 g
Suma stanu czynnego		7.111 K 43 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.111 K 43 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		7.021 „ 65 „
okazuje się **przyrost** majątku o		89 K 78 g

61. Fundacya imienia Wacława Tyzenhausa.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 1% listów zastawnych Banku krajowego	278	—	278	—	—	—
		Suma dochodów .	278	—	278	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	160	88	—	—
		Razem . .	—	—	138	88	—	—
		WYDATKI.						
	1	Dożywotnie wsparcie dla jednej byłej wychowanki Zakładu dla ciemnych we Lwowie	200	—	200	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	60	88	60	88	—	—
		Suma wydatków .	260	88	260	88	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	178	—	—	—
		Razem . .	—	—	138	88	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem r. 1908 w gotówce 178 K — g
zarezerwowano kwotę . . . . . 100 „ — „
na wypłatę sześciu miesięcznych rat dożywotniego wsparcia dla jednej byłej wychowanki Zakładu dla ciemnych we Lwowie, gdyż wsparcie to płatne jest w miesięcznych ratach z góry, zaś odsetki od efektów majątku zarodowego przeznaczone na pokrycie tego wsparcia płatne są w półrocznych ratach z dołu;
resztę zaś w kwocie . . . . . 78 K g
przeniesiono w roku 1909 w myśl aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 52.105/09).

LW. 59.010/09.

62. Fundacya Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 1½% od listów zast. gal. Banku hipotecznego . . . . 243 K. — g.						
		b) 4% od listów zast. gal. Banku hipotecznego . . . . 600 „ — „						
		c) 4% od listów zast. gal. Banku krajowego . . . . 556 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . . 440 „ — „						
		e) 4% od obligacyj gal. funduszu propinacyjnego . . . . 248 „ — „						
		f) 4% od listów rentowych . . . . 8 „ — „						
		Razem . 2.095 K. — g.						
		od tego podatek rentowy . . . . — „ 04 „						
		Czysty dochód .	2.094	96	2.094	96	—	—
		Suma dochodów .	2.094	96	2.094	96	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	51.793	15	—	—
		Razem . .	—	—	53.888	11	—	—
		WYDATKI.						
	1	Przełożona Zakładu św. Heleny we Lwowie tytułem przypadających temuż zakładowi odsetek od kapitału zakładowego fundacyi za rok 1908 w gotówce	2.094	96	2.094	96	—	—
		Suma wydatków .	2.094	96	2.094	96	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	51.793	15	—	—
		Razem . .	—	—	53.888	11	—	—

62. Fundacya Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie".

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 1½% listy zast. gal. Banku hipot.	5.400 K — g	
2. 4% „ „ „ „	15.000 „ — „	
3. 4% listy zast. gal. Banku krajowego	13.900 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku kraj.	11.000 „ — „	
5. 4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	6.200 „ — „	
6. 4% listy rentowe	200 „ — „	
7. Książeczka wkładkowa Banku krajowego na	93 „ 15 „	51.793 K 15 g
Suma stanu czynnego		51.793 K 15 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny.		51.793 K 15 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		51.793 „ 15 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K — g

Uwaga: Ukonstytuowanie niniejszej fundacyi jest w toku, a zanim zostanie dokonaną, asygnuje Wydział krajowy czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego w ratach półrocznych na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w Zakładzie św. Heleny we Lwowie na ręce Przełożonej tego zakładu.

LW. 59.011/09.

63. Fundacya Maryi Gewürtzowej „na rzecz ubogich izraelitów m. Dębicy".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	—	95	—	95	—	—
	2	Efekta zakupione	—	95	—	95	—	—
		Suma dochodów .	1	90	1	90	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	2.687	71	—	—
		Razem . .	—	—	2.689	61	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	—	95	—	95	—	—
		Suma wydatków .	—	95	—	95	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	2.688	66	—	—
		Razem . .	—	—	2.689	61	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach :		
1. 4% listy zastawne galic. Banku hipot.	200 K — g	
2. 4% listy zast. galic. Banku krajowego	2.400 „ — „	
3. książeczka wkładkowa Banku kraj.	88 „ 66 „	2.688 K 66 g
Suma stanu czynnego		2.688 K 66 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		2.688 K 66 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		2.687 „ 71 „
okazuje się **przyrost** majątku o		— K 95 g

63. Fundacya Maryi Gewürtzowej „na rzecz ubogich izraelitów m. Dębicy"

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: a) 1% od listów zast. Banku hipotecznego . 8 K. — g. b) 1% od listów zast. Banku krajowego . 96 „ — „	104	—	104	—	—	—
		Suma dochodów .	104	—	104	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	103	90	—	—
		Razem . .	—	—	207	90	—	—
		WYDATKI.						
	1	Horowitz Samuel, rabin w Dębicy, zaliczka do wyrachowania na cele fundacyi	102	—	102	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	—	95	—	95	—	—
	3	Rozmaite (ekwiwalent) . . .	1	05	1	05	—	—
		Suma wydatków .	104	—	104	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	103	90	—	—
		Razem . .	—	—	207	90	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce 103 K 90 g
zarezerwowano kwotę . . . . . 102 „ 95 „
w myśl aktu fundacyjnego jako czysty stały dochód z roku 1908
na zrealizowanie celów fundacyi w roku 1909
zaś resztę w kwocie . . . . . — K 95 g
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1907 przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1909 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 54.230/09).

LW. 59.015/09.

64. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej „dla Czarnego Dunajca".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku krajowego	56	—	56	—	—	—
	2	Efekta zakupione	2	71	2	71	—	—
		Suma dochodów .	58	71	58	71	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 2 K. 71 g.						
		b) w efektach . . 1.551 „ 02 „	—	—	1.553	73	—	—
		Razem . .	—	—	1.612	44	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	2	71	2	71	—	—
	2	Rozmaite (ekwiwalent)	2	08	2	08	—	—
		Suma wydatków .	4	79	4	79	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 53 K. 92 g.						
		b) efektach . . 1.553 „ 73 „	—	—	1.607	65	—	—
		Razem . .	—	—	1.612	44	—	—

64. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej „dla Czarnego Dunajca".

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908:

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		53 K 92 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	1.400 K — g	
2. książeczka wkładkowa Banku krajowego	153 „ 73 „	1.553 „ 73 „
Suma stanu czynnego		1.607 K 65 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.607 K 65 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		1.553 „ 73 „
okazuje się **przyrost** majątku o		53 K 92 g
a mianowicie przybyło:		
a) w gotówce	51 K 21 g	
b) w efektach	2 „ 71 „	
Razem j. w	53 K 92 g	

Uwaga: Fundacya ta wejdzie w życie w myśl życzenia fundatorów dopiero wówczas, gdy złożony na jej utworzenie pierwotny kapitał dojdzie do wysokości sumy 512.000 K.

Zanim to nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi pochodzące z odsetek od efektów majątku zarodowego celem powiększenia tegoż majątku.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 53 K 92 g sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 57.773/09).

LW. 59.640/09.

65. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej „dla Dębicy".

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odstetki od 4% listów zast. Banku krajowego	58	—	58	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 302 K 73 g						
		od tego spieniężone . 284 „ 70 „						
		Rzeczywiste przykupno	18	03	18	03	—	—
		Suma dochodów	76	03	76	03	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 2 K 73 g						
		b) w efektach . . 1.551 „ 65 „	—	—	1.554	38	—	—
		Razem . .	—	—	1.630	41	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 287 K 43 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 284 „ 70 „						
		Rzeczywisty wydatek	2	73	2	73	—	—
	2	Rozmaite (ekwiwalent) . . .	2	08	2	08	—	—
		Suma wydatków	4	81	4	81	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 55 K 92 g						
		b) w efektach . . 1.569 „ 68 „	—	—	1.625	60	—	—
		Razem . .	—	—	1.630	41	—	—

65. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej „dla Dębicy“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		55 K 92 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	1.500 K — g	
2. książeczka wkładkowa Banku krajowego	69 „ 68 „	1.569 „ 68 „
Suma stanu czynnego		1.625 K 60 g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		1.625 K 60 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		1.554 „ 38 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		71 K 22 g

a mianowicie przybyło:

a) gotówką .	53 K 19 g
b) efektami .	18 „ 03 „
Razem j. w. .	71 K 22 g

Uwaga: Fundacya ta wejdzie w życie w myśl życzenia fundatorów dopiero wówczas, gdy złożony na jej utworzenie pierwotny kapitał dojdzie do wysokości sumy 512.000 K.

Zanim to nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi pochodzące z odsetek od efektów majątku zarodowego celem powiększenia tegoż majątku. Wykazany powyżej zapas z roku 1908 w gotówce . . . . 55 K 92 g sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 57.772/09).

LW. 59.680/09.

66. Fundacya Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	5% od wypłaconych zapomóg pobrane z majątku obrotowego . .	312	50	312	50	—	—
	2	Efekta zakupione . 10.964 K 96 g						
		od tego efekta spieniężone . . 10.070 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno	894	96	894	96	—	—
		Suma dochodów	1.207	46	1.207	46	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . 342 K 50 g						
		b) w efektach . 166.308 „ 18 „	—	—	166.650	68	—	—
		Razem . .	—	—	167.858	14	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 10.421 K 46 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . . 10.070 „ — „						
		Czysty wydatek	351	46	351	46	—	—
		Suma wydatków .	351	46	351	46	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . 303 K 54 g						
		b) w efektach . 167.203 „ 14 „	—	—	167.506	68	—	—
		Razem . .	—	—	167.858	14	—	—

66. Fundacya Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.		
Zapas kasowy:		
1) w gotówce		303 K 54 g
2) w efektach:		
a) 4% listy zastawne Banku krajowego	156.600 K — g	
b) 4% listy rentowe . . .	10.600 „ — „	
c) książeczka wkładkowa Banku krajowego	3 „ 14 „	167.203 „ 14 „
Suma stanu czynnego		167.506 K 68 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny.		167.506 K 68 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		166.650 „ 68 „
okazuje się **przyrost** majątku o		856 K — g

z powodu wcielenia do majątku zarodowego ściągniętych 5% od wypłaconych w roku 1908 zapomóg z majątku obrotowego w kwocie 312 K 50 h (§ VIII aktu fundacyjnego), tudzież zysku przy zakupnie efektów.

Za gotówkę wykazaną z końcem roku 1908 w zapasie kasowym zakupiono w r. 1909 efekta na rzecz majątku zarodowego fundacyi.

66. Fundacya Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki: a) od 4% listów Banku krajowego 166.600 K im. wart. 6.664 K — g; b) z książeczki Banku krajowego . 8 „ 96 „; Razem . 6.672 K 96 g; od tego odsetki bierne przy zakupnie efektów . . . . 104 „ 87 „; Czysty dochód	6.568	09	6.568	09	—	—
	2	Ściągnięte 5% od zapomóg (6.250 K) udzielonych artystom teatru miejskiego we Lwowie na rzecz majątku zarodowego (§. VIII aktu fundacyjnego).	312	50	312	50	—	—
	3	Zaliczka pobrana z rachunku r. 1909 na pokrycie chwilowego niedoboru	30	01	30	01	—	—
		Suma dochodów .	6.910	60	6.910	60	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	6.910	60	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zapomogi udzielone artystom teatru miejskiego we Lwowie . . .	6.250	—	6.250	—	—	—
	2	Ściągnięte 5% od wypłaconych zapomóg wydane do majątku zarodowego	312	50	312	50	—	—
	3	Zaliczka wydana do rachunku r. 1907 na pokrycie chwilowego niedoboru	348	10	348	10	—	—
		Suma wydatków .	6.910	60	6.910	60	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	6.910	60	—	—

Uwaga: W roku 1908 udzielono artystom i artystkom teatru miejskiego we Lwowie zapomóg w wysokości 6.250 K, z czego w myśl § VIII aktu fundacyjnego ściągnięto przy wypłacie 5% t. j. sumę 312 K 50 g na rzecz majątku zarodowego fundacyi.

LW. 10.633/09.

67. Fundacya śp. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka uzyskana ze sprzedaży gruntu w Juseptyczach	232	74	232	74	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	4.489	08	4.489	08	—	—
	3	Efekta zakupione . . 5.286 K. 13 g. od tego spieniężone . 309 „ 31 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	4.976	82	4.976	82	—	—
		Suma dochodów .	9.698	64	9.698	64	—	—
		Zapas początkiem roku 1908 w efektach	—	—	18.558	49	—	—
		Razem . .	—	—	28.257	13	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 5.031 K. 13 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 309 „ 31 „						
		Czysty wydatek .	4.721	82	4.721	82	—	—
		Suma wydatków .	4.721	82	4.721	82	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	23.535	31	—	—
		Razem . .	—	—	28.257	13	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	22.800 K — g	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	735 „ 31 „	23.535 K 31 g
Suma stanu czynnego . .		23.535 K 31 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		23.535 K 31 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		18.558 „ 49 „
okazuje się **przyrost** majątku o		4.976 K 82 g

67. Fundacya śp. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	4.000	—	4.000	—	—	—
	2	Efekta zakupione	4.000	—	4.000	—	—	—
		Suma dochodów .	8.000	—	8.000	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	4.147	88	—	—
		Razem . .	—	—	12.147	88	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	4.000	—	4.000	—	—	—
		Suma wydatków .	4.000	—	4.000	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	8.147	88	—	—
		Razem . .	—	—	12.147	88	—	—

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% książeczka Banku krajowego		8.147 K 88 g
Suma stanu czynnego . .		8.147 K 88 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		8.147 K 88 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		4.147 „ 88 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		4.000 K — g

Uwaga. Majątek rezerwowy utworzono w myśl postanowień art. XXXV. aktu fundacyjnego od roku 1904 przez wydzielanie z końcowego zapasu majątku obrotowego pewnej kwoty.

Majątek ten, do którego w myśl powołanego artykułu aktu fundacyjnego ma co roku wpływać pewna kwota z zasobów majątku obrotowego, służyć będzie na nieprzewidziane wydatki, ewentualnie na pokrycie możliwych wydatków inwestycyjnych w dobrach fundacyjnych.

67. Fundacya śp. Konstantego i Michaliny Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 823 K 66 g.						
		b) 4% od książeczki Banku krajowego . 53 „ 39 „	877	05	877	05	—	—
	2	Dochody z dóbr fundacyjnych:						
		a) należytość zaległa 125 K. — g.						
		b) należytość bieżąca . . 54.000 „ 83 „						
		razem . 54.125 K. 83 g.						
		odpisano . 125 „ — „	54.000	83	54.000	83	—	—
	3	Rozmaite	95	63	95	63	—	—
	4	Efekta zakupione	20.000	—	20.000	—	—	—
		Suma dochodów .	74.973	51	74.973	51	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . 28.435 K. 69 g.						
		b) efektach . . 32.587 „ 10 „	—	—	61.022	79	—	—
		Razem . .	—	—	135.996	30	—	—

67. Fundacya śp. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	Płaca kuratora z dodatkiem na mieszkanie	6.400	—	6.400	—	—	—
	2	Pensye i wsparcia dla mężczyzn .	1.600	—	1.600	—	—	—
	3	Pensye i wsparcia dla kobiet . . . 3.521 K 68 g. od tego zwrot . . 138 „ 32 „	3.383	36	3.383	36	—	—
	4	Stypendya:						
		a) szlacheckie . . 1.200 K — g.						
		b) włościańskie . 300 „ — „	1.500	—	1.500	—	—	—
	5	Gotówka wydana do majątku rezerwowego	4.000	—	4.000	—	—	—
	6	Gotówka wydana do majątku zarodowego	4.489	08	4.489	08	—	—
	7	Gotówka wydana administratorowi na częściowe pokrycie wsparć dożywotnich, darów z łaski, kosztów administracyjnych i t. p. . .	6.000	—	6.000	—	—	—
	8	Podatek ekwiwalentowy od majątku nieruchomego	1.491	60	1.494	60	—	—
	9	Rozmaite . . . 110 K 38 g. od tego zwrot . . 7 „ 50 „	102	88	102	88	—	—
	10	Gotówka wydana na zakupno efektów	20.000	—	20.000	—	—	—
		Suma wydatków .	48.969	92	48.969	92	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 34.439 K 28 g.						
		b) w efektach . . 52.587 „ 10 „	—	—	87.026	38	—	—
		Razem . .	—	—	135.996	30	—	—

67. Fundacya śp. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Uwaga. Czyste dochody niniejszej fundacyi (t. j. pozostałe po pokryciu w pierwszym rzędzie zobowiązań ciążącej z woli fundatorki, jak obowiązek utrzymania w dobrym stanie kaplicy i grobowców rodzinnych na cmentarzu w Rudzie, zamawiania cztery razy do roku mszy św.; następnie po opędzeniu wydatków z posiadaniem majątku połączonych) służą na cele aktem fundacyjnym wskazane.

Część pensyj, wsparć dożywotnich i wydatków administracyjnych pokrywa Wydział krajowy z dochodów wpływających wprost do kasy krajowej; część zaś przekazuje do wypłaty administratorowi, który potrzebne na to pieniądze otrzymuje z kasy krajowej o ile nie wystarczają wpływy kasy miejscowego zarządu.

W wykazanym powyżej zapasie z końcem roku 1908 w efektach w kwocie . . . . . 52.587 K 10 g

mieszczą się kwoty pochodzące z dochodów lat poprzednich a ulokowane na trzech odrębnych książeczkach z których:

jedna Nr. 25805 (książeczka Banku krajowego) w kwocie . . . . . 26.537 K 44 g
stanowi fundusz przeznaczony w myśl art. IV. lit. α aktu fundacyjnego na założenie szpitala i domu przytułku w dobrach fundacyjnych;

druga Nr. 25806 (książeczka Banku krajowego) w kwocie . . . . 16.049 „ 66 „
stanowi fundusz przeznaczony w myśl art. IV. lit. β aktu fundacyjnego na podniesienie oświaty i dobrobytu włościan w dobrach fundacyjnych;

trzecia zaś Nr. 2 (książeczka zbiorowego rachunku Patronatu, własność Spółki oszczędności i pożyczek dla włościan w Rudzie-Kochawina) w kwocie 10.000 „ — „
stanowi fundusz przeznaczony na założenie kasy zaliczkowej w dobrach fundacyjnych (częściowe wypełnienie celów art. IV. lit. β aktu fundacyjnego wskazanych) . . . . . .

Razem j. w. . . . . 52.587 K 10 g

Wykazany zaś powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 34.439 K 28 g

jest nadwyżką dochodów roku 1908, z której wydzielono w roku 1908:

a) na cele fundacyi art. IV. lit. α i β kwotę . . . . . 20.000 K — g.
b) na fundusz rezerwowy w myśl art. XXXV. aktu fundacyjnego kwotę . . . . . 5.000 „ — „ 25.000 „ — „

resztę zaś w kwocie . . . . . 9.439 K 28 g
sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW. 62.319/09).

LW. 66.599/09.

68. Fundacya imienia śp. Oktawa Pietruskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka ze składek od funkcyonaryuszów Wydziału krajowego . .	2	20	2	20	—	—
		Suma dochodów .	2	20	2	20	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908 w efektach	—	—	10.038	68	—	—
		Razem . .	—	—	10.040	88	—	—
		WYDATKI.						
	1	**Zapas** z końcem r. 1908:						
		a) w gotówce . . 2 K 20 g.						
		b) w efektach . . 10.038 „ 68 „	—	—	10.040	88	—	—
		Razem . .	—	—	10.040	88	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		2 K 20 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	10.000 K — g	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	38 „ 68 „	10.038 „ 68 „
Suma stanu czynnego		10.040 K 88 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		10.040 K 88 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		10.038 „ 68 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2 K 20 g

Uwaga. Wykazany z końcem roku 1908 zapas w gotówce w kwocie . . 2 K 20 g sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 35.559/09.

68. Fundacya imienia śp. Oktawa Pietruskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zastaw. Banku krajowego	400	—	400	—	—	—
	2	Efekta zakupione	400	—	400	—	—	—
		Suma dochodów .	800	—	800	—	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908:						
		a) w gotówce . . — K 75 g.						
		b) w efektach . . 2.167 „ 17 „	—	—	2.167	92	—	—
		Razem . .	—	—	2.967	92	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów:	400	—	400	—	—	—
		Suma wydatków .	400	—	400	—	—	—
		Zapas z końcem r. 1908:						
		a) w gotówce . . — K 75 g.						
		b) w efektach . . 2.567 „ 17 „	—	—	2.567	92	—	—
		Razem . .	—	—	2.967	92	—	—

Uwaga. Fundacya ta powstała z dobrowolnych składek funkcyonaryuszów kraju i zakładów krajowych, nie jest jeszcze ukonstytuowaną.

Wykazany z końcem roku 1908 zapas w gotówce w kwocie . — K 75 g sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 35.559/09).

Wykazany zaś zapas z końcem r. 1908 w efektach w kwocie . 2.567 K 17 g stanowi książeczka wkładkowa Banku krajowego, na której lokuje się tymczasowo odsetki od efektów majątku zarodowego. Kwota ulokowana na tej książeczce posłuży w pierwszym rzędzie na pokrycie należytości rządowej od majątku fundacyi.

LW. 42.137/09.

69. Fundacya posagowa Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	120.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	120.000	—	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	120.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	120.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	120.000 K — g	
Suma stanu czynnego . .		120.000 K — g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		120.000 K — g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		120.000 „ — „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K — g

69. Fundacya posagowa Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastaw. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . 4.800 K — g.						
		b) 4% od książeczki Banku krajowego . 208 „ 33 „						
		Razem . 5.008 K 33 g.						
		od tego podatek rentowy . . . . 24 „ — „						
		Czysty dochód .	4.984	33	4.984	33	—	—
	2	Efekta zakupione . . 4.776 K — g.						
		od tego spieniężone . 102 „ 27 „						
		Rzeczywiste przykupno .	4.673	73	4.673	73	—	—
		Suma dochodów .	9.658	06	9.658	06	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 94 K 30 g.						
		b) w efektach . . 15.055 „ 80 „	—	—	15.150	10	—	—
		Razem . .	—	—	24.808	16	—	—
		WYDATKI.						
	1	Odsetki wypłacone uprawnionej od niewydanego posagu . . .	382	21	382	21	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 4.776 K — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 102 „ 27 g.						
		Czysty wydatek .	4.673	73	4.673	73	—	—
		Suma wydatków .	5.055	94	5.055	94	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 22 K 69 g.						
		b) w efektach . . 19.729 „ 53 „	—	—	19.752	22	—	—
		Razem . .	—	—	24.808	16	—	—

69. Fundacya posagowa Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana".

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w efektach stanowią książeczki Banku krajowego, mianowicie: 19.729 K 53 g

a) 4% książeczka Nr. 25.811 na		10.313 K 46 g
na której ulokowano posag Maryi Heleny Zofii [illegible] im. Górskiej (utworzony w myśl aktu fundacyjnego z dochodów fundacyi za lata 1901 i 1902 wraz z narosłymi odsetkami po dzień 3. września 1904).		
b) 4% książeczka Nr. 25.812 na	4.640 K 07 g	
c) 4% książeczka Nr. 27.371 na	4.776 „ — „	9.416 „ 07 „
na razie własność majątku obrotowego; ulokowa na tych książeczkach pod b) i c) kwota stanowi czysty dochód fundacyi za lata 1907 i 1908, który posłuży w myśl aktu fundacyjnego na utworzenie nowego posagu do ewentualnego nadania w roku 1909.		
razem j. w.		19.729 K 53 g

Odsetki od książeczki wykazanej powyżej od a) wypłacane będą uprawnionej Maryi Helelenie Zofii 3 im Górskiej w myśl aktu fundacyjnego ewentualnie do 3. września 1914 t. j. do jej 40-go roku życia. Część tych odsetek 1908 stanowi wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 22 K 69 g, którą wypłacono z początkiem roku 1909 Maryi Helenie Zofii Górskiej (LW. 57.771/09).

LW. 60.114/09.

70. Fundacya im. śp. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	70	84	70	84	—	—
	2	Efekta zakupione	70	84	70	84	—	—
		Suma dochodów .	141	68	141	68	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	9.469	16	—	—
		Razem . .	—	—	9.610	84	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	70	84	70	84	—	—
		Suma wydatków .	70	84	70	84	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	9.540	—	—	—
		Razem . .	—	—	9.610	84	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
1. 4% listy zastawne Banku kraj.	9.400 K — g	
2. 4% książeczka Banku krajowego .	140 „ — „	9.540 K — g
Suma stanu czynnego		9.540 K — g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		9.540 K — g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		9.469 „ 16 „
okazuje się **przyrost** majątku o		70 K 84 g

70. Fundacya im. śp. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku krajowego	376	—	376	—	—	—
		Suma dochodów .	376	—	376	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 107 K 09 g.						
		b) w efektach . . 135 „ 75 „	—	—	542	84	—	—
		Razem . .	—	—	918	84	—	—
		WYDATKI.						
	1	Nagrody dla wzorowych wójtów .	100	—	100	—	—	—
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	70	84	70	84	—	—
		Suma wydatków .	170	84	170	84	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 12 K 25 g.						
		b) w efektach . . 135 „ 75 „	—	—	448	—	—	—
		Razem . .	—	—	918	84	—	—

Uwaga. Z wykazanego zapasu z końcem roku 1908 w efektach i gotówce w łącznej kwocie . . . . . 448 K — g
zarezerwowano na rozdawnictwo nagród w roku 1909 kwotę stanowiącą czyste stałe dochody fundacyi za r. 1908 w sumie 376 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 72 K — g
sfruktyfikowano z początkiem r. 1909, w myśl aktu fundacyjnego jako niezużytą resztę czystych dochodów za r. 1908, na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW. 57.308/09).

LW. 60.113/09.

71. Fundacya im. Izydora Kowalewskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	408	41	408	41	—	—
	2	Efekta zakupione	432	21	432	21	—	—
		Suma dochodów .	840	62	840	62	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	20.237	09	—	—
		Razem . .	—	—	21.077	71	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	408	41	408	41	—	—
		Suma wydatków .	408	41	408	41	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	20.669	30	—	—
		Razem . .	—	—	21.077	71	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	3.600 K — g	
2. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa .	17.000 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego . .	69 „ 30 „	20.669 K 30 g
Suma stanu czynnego		20.669 K 30 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		20.669 K 30 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		20.237 „ 09 „
okazuje się **przyrost** majątku o		432 K 21 g

71. Fundacya im. Izydora Kowalewskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% listów zastaw. Banku krajowego . 132 K — g.						
		b) 4% obligacyj pożycz. m. Lwowa . . 680 „ — „						
		Razem . 812 K — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 13 „ 91 „						
		Czysty dochód .	798	09	798	09	—	—
		Suma dochodów .	798	09	798	09	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	9	45	—	—
		Razem . .	—	—	807	54	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na wsparcia do rąk kuratora fundacyi Izydora Kowalewskiego	399	13	399	13	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	408	41	408	41	—	—
		Suma wydatków .	807	54	807	54	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	807	54	—	—

Uwaga: Dochody z odsetek od efektów majątku zarodowego tej fundacyi obracane bywają w myśl aktu fundacyjnego w połowie na zwiększenie majątku zarodowego dopóki tenże nie wzrośnie do wysokości 40.000 K; w drugiej zaś połowie na wsparcia pomiędzy podupadłych nie z własnej winy pocztmistrzów, poczteksped ytorów i poczteksped yentów w Galicyi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą to połowę celem rozdawnictwa przesyła Wydział krajowy w gotówce na ręce fundatora a zarazem kuratora fundacyi Izydora Kowalewskiego, który sam zajmuje się rozdawnictwem wsparć.

72. Fundacya śp. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	475	83	475	83	—	—
	2	Efekta zakupione . . 711 K 53 g. od tego spieniężone . 200 „ — „ rzeczywiste przykupno	511	53	511	53	—	—
		Suma dochodów	987	36	987	36	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	72.319	20	—	—
		Razem	—	—	73.306	56	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 675 K 83 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 200 „ — „ Czysty wydatek	475	83	475	83	—	—
		Suma wydatków	475	83	475	83	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	72.830	73	—	—
		Razem	—	—	73.306	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
1. 1% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	36.400 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	35.200 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	1.100 „ — „	
4. 4% książeczka Banku krajowego .	130 „ 73 „	72.830 K 73 g
Suma stanu czynnego . .		72.830 K 73 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		72.830 K 73 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		72.319 „ 20 „
okazuje się **przyrost** majątku o . . .		511 K 53 g

72. Fundacya śp. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% odsetki od listów zastaw. Banku krajowego . . .	1.399 K 61 g.						
		b) 4% od obligacyi pożyczki krajowej z r. 1893	44 „ — „						
		c) 4% od listów zast. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . .	1.456 „ — „						
		Razem . .	2.899 K 61 g.						
		od tego podatek rentowy	7 „ 28 „	2.892	33	2.892	33	—	—
		Suma dochodów .		2.892	33	2.892	33	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce		—	—	475	83	—	—
		Razem . .		—	—	3.368	16	—	—
		WYDATKI.							
	1	Utrzymanie sierót podrzutków . .		2.400	—	2.400	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		475	83	475	83	—	—
		Suma wydatków .		2.875	83	2.875	83	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce		—	—	492	33	—	—
		Razem . .		—	—	3.368	16	—	—

Uwaga. W r. 1908 było na utrzymaniu kosztem fundacyi 8 sierót podrzutków w Zakładzie stowarzyszenia opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie.

Wykazany powyżej zapas kasowy z końcem r. 1908 w gotówce w kwocie 492 K 32 g sfruktyfikowano z początkiem r. 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 57.770/09).

LW. 60.111/09.

73. Fundacya dobroczynna ś. p. Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	5.990	33	5.990	33	—	—
	2	Efekta zakupione . . 6.634 K 53 g od tego spieniężone . 284 „ 70 „						
		rzeczywiste przykupno	6.349	83	6.349	83	—	—
		Suma dochodów	12.340	16	12.340	16	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	149.172	71	—	—
		Razem	—	—	161.512	87	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 6.275 K 03 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 284 „ 70 „	5.990	33	5.990	33	—	—
		Suma wydatków	5.990	33	5.990	33	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w efektach	—	—	155.522	54	—	—
		Razem	—	—	161.512	87	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893	96.800 K — g	
b) 4% „ renty papierowej	28.500 „ — „	
c) 4% listy zastawne Banku krajowego	30.200 „ — „	
d) 4% książeczka Bankn krajowego	22 „ 54 „	155.522 K 54 g
Suma stanu czynnego		155.522 K 54 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		155.522 K 54 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		149.172 „ 71 „
okazuje się **przyrost** majątku o		6.349 K 83 g

73. Fundacya dobroczynna ś. p. Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od oblig. gal. poż. kraj. z r. 1893 . 3.872 K — g						
		b) 4% od listów renty papierowej . . 1.140 „ — „						
		c) 4% od listów zast. Banku kraj . . 1.140 „ — „						
		razem . 6.152 K — g						
		od tego odsetki bierne 38 „ 54 „						
		Czysty dochód .	6.113	46	6.113	46	—	—
		Suma dochodów .	6.113	46	6.113	46	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	2.970	33	—	—
		Razem . .	—	—	9.083	79	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	5.990	33	5.990	33	—	—
		Suma wydatków .	5.990	33	5.990	33	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w gotówce .	—	—	3.093	46	—	—
		Razem . .	—	—	9.083	79	—	—

Uwaga: Fundacya niniejsza nie weszła jeszcze w życie, a sprawa jej ukonstytuowania jest w toku.

Zapas kasowy w gotówce w kwocie 3.093 K 46 g sfruktyfikowano z początkiem r. 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 24.314/09).

LW. 25.636/09).

74. Krajowy fundusz sierocy.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek rezerwowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Zwrot pożyczki od Zakładu wychow. w Pawlikowicach	15.000	—	—	—	15.000	—
	2	Zwrot pożyczki od Zakładu wychow. w Miejscu Piastowem . . .	30.000	—	—	—	30.000	—
	3	4% Odsetki od a) pożyczki ad 1) .	600	—	600	—	—	—
		b) „ „ 2) .	1.200	—	1.200	—	—	—
		c) obligów pożyczki kraj. z r. 1904 na 212.500 K	8.500	—	8.500	—	—	—
		Suma dochodów .	55.300	—	10.300	—	45.000	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	216.385	90	—	—
		Razem . .	—	—	226.685	90	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka (odsetki) wydana do majątku obrotowego	10.300	—	10.300	—	—	—
		Suma wydatkow .	10.300	—	10.300	—	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w efektach .	—	—	216.385	90	—	—
		Razem . .	—	—	226.685	90	—	—

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny.		
1) Należytości czynne	45.000 K — g	
2) Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1904	212.500 „ — „	
b) 4% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	3.885 „ 90 „	
Suma stanu czynnego . .		261.385 K 90 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		261.385 K 90 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 okazuje się stan majątku niezmieniony		261.385 „ 90 „ — K — g

74. Krajowy fundusz sierocy.

Uwaga: Fundusz ten utworzono uchwałą Wydziału krajowego z dnia 20. września 1905 (LW. 88.381) z części kapitału uzyskanego z nadesłanych przez c. k. Sądy w Galicyi wpływów nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych z przeznaczeniem na ewentualne założenie krajowego zakładu dla sierót bądź też subwencyonowanie lub dotowanie istniejących zakładów prywatnych a to w miarę uchwał Wysokiego Sejmu. Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 5. marca 1907 LW. 29.739 postanowiono całoroczne odsetki od majątku rezerwowego począwszy od roku 1907 pobierać do majątku obrotowego na pokrycie kosztów utrzymania sierót.

Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 18. marca i 26. września 1907 LW. 31.839 i 99.677 udzielono pożyczek Zakładom wychowawczym w Pawlikowicach i Miejscu piastowem 15.000 K i 30.000 K na budowę warstatów i urządzeń przemysłowych. Pożyczki te mają być zwrócone w 10 rocznych ratach, a to pierwsza po 1.500 K począwszy od 1. lipca 1910 r., druga po 3.000 K począwszy od 1. stycznia 1911 r. wraz z 4% odsetkami od dnia wypłaty kapitałów.

74. Krajowy fundusz sierocy,

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Nadwyżki z obrotu zbiorowych kas sierocych 74.634 K 79 g odpisano . . . — „ 02 „ 74.634 K 77 g od tego zwroty . . 11 „ 41 „ Czysty dochód .	74.623	36	74.623	36	—	—
	2	Odsetki:						
		a) z lokacyi w c. k. pocztowej Kasie oszczędności	170	96	170	96	—	—
		b) od majątku rezerwowego . .	10.300	—	10.300	—	—	—
	3	Częściowy zwrot kosztów utrzymania i wychowania sierót . . .	100	—	100	—	—	—
	4	Zwrot wkładki zawiązkowej złożonej w c. k. poczt. Kasie oszczędności .	100	—	—	—	100	—
	5	Gotówka pobrana za spieniężone efekta (ks. Banku kr.)	19.449	60	19.449	60	—	—
		Suma dochodów .	104.743	92	104.643	92	100	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 18.648 K — g						
		b) w efektach . . 49.449 „ 60 „	—	—	68.097	60	—	—
		Razem . .	—	—	172.741	52	—	—

74. Krajowy fundusz sierocy,

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		WYDATKI.						
	1	a) Koszta utrzymania i wychow. sierót . 109.373 K 25 g						
		od tego zwroty . . 961 „ 57 „						
		Czysty wydatek .	108.411	68	108.411	68	—	—
		b) Koszta odstawienia sierót do zakładów	102	80	102	80	—	—
		c) Koszta sprawienia odzieży i wyprawek	1.508	10	1.508	10	—	—
		d) Koszta domowego leczenia i pogrzebów . . . 566 K 50 g						
		od tego zwroty . . 40 „ — „						
		Czysty wydatek .	526	50	526	50	—	—
	2	Potrzeby kancelaryjne (papier, druki, roboty introlig.)	14	13	14	13	—	—
	3	Rozmaite (koszta manip. i prowizya dla c. k. poczt. Kasy oszczędności stemple i należyt. rząd. od pożyczek, zapomogi na opłaty szkolne i wpisy do cechów sierót) . .	93	99	93	99	—	—
	4	Wydano na lokacyę w c. k. pocztow. Kasie oszczędn. . 73.035 K 02 g						
		od tego:						
		pobrano z lokacyi . . 73.035 „ 02 „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
	5	Efekta spieniężone (Ks. Banku kraj) .	19.449	60	19.449	60	—	—
		Suma wydatków .	130.106	80	130.106	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 12.634 K 72 g						
		b) w efektach . . 30.000 „ — „			42.634	72		
		Razem zgodnie z dochod. .	—	—	172.741	52	—	—

74, Krajowy fundusz sierocy.

Uwaga: Fundusz ten pochodzący z nadesłanych przez c. k. Sądy wpływów nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych w Galicyi w myśl ustawy z dnia 3. czerwca 1901 (Dz. p. p. N. 62) przeznaczony na utrzymanie i wychowanie ubogich sierót jak również zaniedbanych i opuszczonych dzieci, wprowadzony został w życie w drugiej połowie roku 1905 pod nazwą „Krajowego funduszu sierocego", a to na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1904 zatwierdzony sankcyę cesarską z dnia 2. lutego 1905 (Dz. u. i rozp. kraj. N. 26) do której Wydział krajowy zgodnie z jej postanowieniami wydał również rozporządzenie wykonawcze z dnia 7. kwietnia 1905 (LW. 34.601).

LW. 69.782/09

75. Fundacya zapomogowa dla sierót po wojskowych imienia Angeliki Hoffmann de Sternhort sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	23	—	23	—	—	—
	2	Efekta zakupione	23	—	23	—	—	—
		Suma dochodów .	46	—	46	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	7.254	45	—	—
		Razem . .	—	—	7.300	45	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	23	—	23	—	—	—
		Suma wydatków .	23	—	23	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	7.277	45	—	—
		Razem . .	—	—	7.300	45	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	7.100 K — g	
2. książeczka wkładkowa Banku krajowego.	177 „ 45 „	7.277 K 45 g
Suma stanu czynnego . .		7.277 K 45 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		7.277 K 45 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . .		7.254 „ 45 „
okazuje się **przyrost** majątku o		23 K — g

75. Fundacya zapomogowa dla sierót po wojskowych imienia Angeliki Hoffmann de Sternhort sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych Banku krajowego	284	—	284	—	—	—
		Suma dochodów .	284	—	284	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	307	—	—	—
		Razem . .	—	—	591	—	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zapomogi dla sierót po wojskowych (2 po 120 K)	240	—	240	—	—	—
	2	Rozmaite (ogłoszenie konkursu) . .	21	60	21	60	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	23	—	23	—	—	—
		Suma wydatków .	284	60	284	60	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	306	40	—	—
		Razem . .	—	—	591	—	—	—

Uwaga: Z powyżej wykazanego zapasu kasowego z końcem roku 1908 w gotówce . . . . . 306 K 40 g
przeniesiono do majątku zarodowego i ulokowano na książeczkę Banku krajowego z początkiem roku 1909 (LW. 17.273/09) kwotę 22 „ 40 „
reszta zaś w kwocie . . . . . 284 K — „
stanowi czysty stały dochód z roku 1908 i użytą zostanie w roku 1909 na cele aktem fundacyjnym wskazane.

Lw. 42.139/09.

76. Fundacya zapomogowa dla sierót po włościanach imienia Angeliki Hoffmann de Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	32	75	32	75	—	—
	2	Efekta zakupione	32	75	32	75	—	—
		Suma dochodów .	65	50	65	50	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	8.044	94	—	—
		Razem . .	—	—	8.110	44	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	32	75	32	75	—	—
		Suma wydatków .	32	75	32	75	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	8.077	69	—	—
		Razem . .	—	—	8.110	44	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1) 4% listy zastawne Banku krajowego . .	8.000 K — g	
2) 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	77 „ 69 „	8.077 K 69 g
Suma stanu czynnego		8.077 K 69 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		8.077 K 69 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		8.044 „ 94 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		32 K 75 g

76. Fundacya zapomogowa dla sierót po włościanach imienia Angeliki Hoffmann de Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zast. Banku krajowego .	320	—	320	—	—	—
		Suma dochodów .	320	—	320	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	167	75	—	—
		Razem . .	—	—	487	75	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zapomogi udzielone sierotom po włościanach	292	50	292	50	—	—
	2	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	32	75	32	75	—	—
		Suma wydatków .	325	25	325	25	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce	—	—	162	50	—	—
		Razem . .	—	—	487	75	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1908 w gotówce 162 K 50 g
zarezerwowano na pokrycie trzech półrocznych zapomóg dla sierót po 45 K (z rocznych 90 K) czyli kwotę . . . . . 135 „ — „
gdyż zapomogi płatne są w ratach z góry — zaś odsetki od efektów majątku zarodowego służące na pokrycie tych zapomóg wpływają półrocznie z dołu,
resztę zaś w kwocie . . . . . .27 K 50 g
sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 17.273/09).

LW. 42.138/09.

77. Fundacya dobroczynna im. Jakóba hr. Potockiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Datki nadesłane przez gminę miasta Brzeżan w gotówce	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.837 K 04 g						
		od tego spieniężone . 205 „ 47 „						
		rzeczywiste przykupno . . .	1.631	57	1.631	57	—	—
	3	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . . 584 K — g						
		od tego odsetki bierne 7 „ 83 „						
		Czysty dochód .	576	17	576	17	—	—
		Suma dochodów .	3.207	74	3.207	74	—	—
		Zapas z początkiem r. 1908:						
		a) w gotówce . . 262 K — g						
		b) w efektach . . 13.443 „ 34 „	—	—	13.705	34	—	—
		Razem . .	—	—	16.913	08	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.743 K 64 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 205 „ 47 „						
		rzeczywisty wydatek . .	1.538	17	1.538	17	—	—
		Suma wydatków .	1.538	17	1.538	17	—	—
		Zapas z końcem r. 1908:						
		a) w gotówce . . 300 K — g						
		b) w efektach . . 15.074 „ 91 „	—	—	15.374	91	—	—
		Razem . .	—	—	16.913	08	—	—

77. Fundacya dobroczynna im. Jakóba hr. Potockiego.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy:		
a) w gotówce		300 K — g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	15.000 K — g	
2. 4% Książeczka Banku krajowego	74 „ 91 „	15.074 „ 91 „
Suma stanu czynnego		15.374 K 91 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		15.374 K 91 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		13.705 „ 34 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.669 K 57 g
a mianowicie przybyło:		
a) w gotówce	1.631 K 57 g	
b) w efektach	38 „ — „	
Przyrost j. w	1.669 K 57 g	

Uwaga: Kapitał zarodowy niniejszej fundacyi stanowią datki, które gmina miasta Brzeżan winna nadsyłać do Kasy krajowej w myśl art. IV kontraktu darowizny z dnia 9. marca 1897 L. rep. 5.882 zatwierdzonego do LW. 68.296/01.

Fundacya ta wejdzie w życie, skoro z opłaty wymienionych datków urośnie kapitał, potrzebny do urządzenia zakładu dobroczynnego w Brzeżanach a mianowicie: ochronki dla ubogich dzieci chrześcijańskich, szpitala dla nieuleczalnych chrześcijan, czasowego przytułku dla rekonwalescentów chrześcijan, lub innych tym podobnych zakładów.

Obecnie fruktyfikuje się wszelkie dochody pochodzące z opłacanych datków w celu utworzenia takiego kapitału.

Wykazany powyżej zapas z końcem r. 1908 w gotówce w kwocie 300 K sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 1.128/09).

LW. 32.115/09.

78. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Efekta zakupione . . 300 K — g od tego spieniężone . 284 „ 70 „ rzeczywiste przykupno . . .	15	30	15	30	—	—
	2	Kapitał zahipotekowany na realności polskiej szkoły ludowej w Białej pod l. k. 229	30.000	—	—	—	30.000	—
	3	Zwrot pożyczki udzielonej Komitetowi administracyjnemu na cele wydawnictwa w efektach	18.000	—	—	—	18.000	—
		Suma dochodów .	48.015	30	15	30	48.000	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	49.331	80	—	—
		Razem . .	—	—	49.347	10	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 284 K 70 g od tego pobrana za spieniężone efekta . 284 „ 70 „ czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	49.347	10	—	—
		Razem . .	—	—	49.347	10	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% listy zastawne galicyjs. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	47.000 K — g	
b) 4% listy zastawne Banku kraj. .	2.300 „ — „	
c) książeczka wkładkowa Banku krajowego	47 „ 10 „	49.347 K 10 g
II. Należytości czynne:		
a) kapitał zahipotekowany na realności polskiej szkoły ludowej w Białej l. k. 229	30.000 K — g	
b) zwrot kapitału zakładowego wydanego do majątku obrotowego do dyspozycyi Komitetu administracyjnego	18.000 „ — „	48.000 „ — „
Suma stanu czynnego . . .		97.347 K 10 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny .		97.347 K 10 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		97.331 „ 80 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		15 K 30 g

78. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.

Uwaga: Wykazany powyżej w stanie majątkowym z końcem roku 1908 pod II. a) kapitał w sumie 30.000 K zahipotekowany na realności pod l. wyk. hip. 346 (l. kon. 229) w Białej, będący własnością Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie, wypożyczył Komitet administracyjny fundacyi przed złożeniem majątku zarodowego w Kasie Wydziału krajowego, Towarzystwu szkoły ludowej w Krakowie na budowę polskiej szkoły ludowej w Białej. Na mocy skryptu dłużnego z daty Kraków, 28. września 1897, L. r. 26.395, zobowiązało się wymienione powyżej Towarzystwo płacić w Kasie krajowej od tego kapitału odsetki w wysokości $^1/_2\%$ od chwili wypożyczenia w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca co roku.

Wykazany zaś w stanie majątkowym z końcem roku 1908 pod II. b) kapitał w efektach 18.000 K stanowi resztę kapitału wydanego w r. 1902 do majątku obrotowego do dyspozycyi Komitetu administracyjnego na wydawnictwo dzieła „Polska, obrazy i opisy“ a to w myśl art. VII. aktu fundacyjnego za zezwoleniem Wydziału krajowego (LW. 83.871/902). Należytość tę zwraca się majątkowi zarodowemu w ratach rocznych w efektach po 2.000 K począwszy od roku 1907. Ratę przypadającą w r. 1908 zwrócono z początkiem r. 1909 (patrz majątek obrotowy „Uwaga“).

78. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki:						
		a) 4% od listów zast. Towarzystwa Kredytowego ziemskiego . 1.884 K — g						
		od tego podatek rentowy . . . . 9 „ 42 „						
		czysty dochód .	1.874	58	1.874	58	—	—
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego	86	—	86	—	—	—
		c) ½% od kapitału 30.000 K zahipotekowanego na realności polskiej szkoły ludowej w Białej . . .	150	—	150	—	—	—
	2	Ze sprzedaży wydawnictw własnych .	7.470	—	7.470	—	—	—
		Suma dochodów .	9.580	58	9.580	58	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	5.372	37	—	—
		Razem . .	—	—	14.952	95	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana Komitetowi administracyjnemu na koszta wydawnictwa „Polski“						
		a) honorarya autorskie 100 K — g						
		b) druk i papier . . 5.000 „ — „						
		c) klisze i rysunki . 408 „ 56 „						
		d) oprawa i broszurowanie . . . . 426 „ 80 „	5.935	36	5.935	36	—	—
	2	Koszta administracyjne:						
		a) płaca sekretarza : 200 K — g						
		b) płace funkcyonaryuszów . . . 518 „ — „						
		c) tantyemy . . . 90 „ 80 „	808	80	808	80	—	—
	3	Należytość prawna	6.028	80	1.004	80	5.024	—
	4	Zwrot kapitału majątkowi zarodowemu w efektach	18.000	—	—	—	18.000	—
		Suma wydatków .	30.772	96	7.748	96	23.024	—
		Zapas z końcem r. 1908 w gotówce .	—	—	7.203	99	—	—
		Razem . .	—	—	14.952	95		—

78. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.

Uwaga: Dochody tej fundacyi służą na wydawnictwa tanich książek dla polskiego ludu, które w miarę zasobów fundacyi mogą być rozdawane i bezpłatnie.

Wykazana powyżej pod poz. 4 wyd. należytość bierna w efektach . 18.000 K stanowi resztę kapitału wypożyczonego z majątku zarodowego (patrz majątek zarodowy „Uwaga“) do dyspozycyi Komitetu administracyjnego na wydawnictwo dzieła: „Polska, obrazy i opisy“.

Kapitał ten ma być zwrócony w efektach do majątku zarodowego, a Komitet administracyjny zobowiązany jest do zrefundowania tego kapitału począwszy od roku 1907 w ratach rocznych wynoszących co najmniej . 2.000 K (LW. 5.628/905). Ratę za rok 1908 w kwocie 2.000 K w efektach uiszczono z początkiem r. 1909.

Wykazana pod poz. 3 wydatków należytość bierna jest resztą należytości prawnej w sumie 10.048 K, wymierzonej od kapitału fundacyjnego. Wskutek starań Wydziału krajowego uzyskano zezwolenie spłaty tej należytości w dziesięciu ratach rocznych począwszy od roku 1904 z opuszczeniem odsetek zwłoki. (LW. 59.372/904).

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 7.203 K 99 g. służyć będzie na potrzeby bieżące fundacyi w roku 1909.

LW. 52.799/09.

79. Fundacya dobroczynna śp. Wojciecha Bursika.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	8	—	8	—	—	—
	2	Efekta zakupione	8	—	8	—	—	—
		Suma dochodów .	16	—	16	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	3.336	52	—	—
		Razem . .	—	—	3.352	52	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	8	—	8	—	—	—
		Suma wydatków .	8	—	8	—	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 . . .	—	—	3.344	52	—	—
		Razem . .	—	—	3.352	52	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% listy zastawne Banku krajowego . .	3.200 K — g	
b) 4% książeczka gal. Kasy oszczędn. Nr. 166.340	144 „ 52 „	3.344 K 52 g
Suma stanu czynnego		3.344 K 52 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3.344 K 52 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907		3.336 „ 52 „
okazuje się **przyrost** majątku o		8 K — g

79. Fundacya dobroczynna śp. Wojciecha Bursika.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku krajowego	128	—	128	—	—	—
		Suma dochodów .	128	—	128	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce	—	—	136	—	—	—
		Razem . .	—	—	264	—	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	8	—	8	—	—	—
	2	Jednorazowe wsparcia	120	—	120	—	—	—
		Suma wydatków .	128	—	128	—	—	—
		Zapas z końcem r. 1908 w gotówce .	—	—	136	—	—	—
		Razem . .	—	—	264	—	—	—

Uwaga. Po zatwierdzeniu w r. 1905 przez c. k. Namiestnictwo aktu fundacyjnego, fundacya ta została aktywowaną w r. 1906. W myśl artykułu IV. i V. aktu fundacyjnego czyste stałe dochody z odsetek od efektów majątku zarodowego, służyć mają na wypłatę jednego lub dwóch jednorazowych wsparć dla ubogich, zamieszkałych we Lwowie ojców rodzin klasy robotniczej.

W r. 1908 wypłacono dwa jednorazowe wsparcia po . . . 60 K
Z wykazanego z końcem r. 1908 zapasu w gotówce . . . 136 K
zarezerwowano kwotę . . . . . 128 „
jako czysty stały dochód za r. 1908 na cele rozdawnictwa wsparć w r. 1909 wykonać się mającego,
resztę zaś w kwocie . . . . . 8 K
sfruktyfikowano z początkiem roku 1909 na rzecz majątku zarodowego (LW. 27.677/09).

LW. 27.851/09.

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Efekta zakupione . 1,485.079 K 92 g „ spieniężone . 1,349.318 „ 02 „ rzeczywiste przykupno	135.761	90	135.761	90	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	111.340	—	111.340	—	—	—
		Suma dochodów .	247.101	90	247.101	90	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908: a) w gotówce . . — K 68 g b) w efektach . . 2,748.151 „ 26 „	—	—	2,748.151	94	—	—
		Razem . .	—	—	2,995.253	84	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na kupno efektów . 1,143.034 K 52 g od tego pobrana za spieniężone efekta 1,031.694 „ 52 „ Czysty wydatek .	111.340	—	111.340	—	—	—
		Suma wydatków .	111.340	—	111.340	—	—	—
		Zapas z końcem r. 1908: a) w gotówce . . — K 68 g b) w efektach . . 2,883.913 K 16 „	—	—	2,883.913	84	—	—
		Razem . .	—	—	2,995.253	84	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		— K 68 g
b) w efektach:		
1. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	116.600 K — g	
2. Los kredytowy c. k. uprz. Zakładu dla handlu i przemysłu . .	200 „ — „	
3. 4% obligacye funduszu propinacyjnego	343.200 „ — „	
4. 4% (41 let.) listy zastawne Towarzystwa kredyt. ziemskiego . .	271.000 „ — „	
Do przeniesienia . .	734.000 K — g	— K 68 g

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

	Z przeniesienia .	734.000 K — g	— K 68 g
5.	4% (nieokr.) listy zast. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	211.000 „ — „	
6.	4% (56 let.) listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego	318.200 „ — „	
7.	4% listy zastawne Banku krajowego	727.000 „ — „	
8.	4% obligacye kolejowe Banku krajowego	32.800 „ — „	
9.	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1904	289.800 „ — „	
10.	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1905	5.400 „ — „	
11.	4% listy włości rentowych . .	492.100 „ — „	
12.	4% książeczki Banku krajowego .	13.613 „ 16 „	2,883.913 „ 16 „
	Suma stanu czynnego .		2,883.913 K 84 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . .		2,883.913 K 84 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . .			2,748.151 „ 94 „
okazuje się **przyrost** majątku o			135.761 K 90 g

a mianowicie przybyło:

a) w gotówce:	— K — g
b) w efektach . .	135.761 „ 90 „
Razem przyrost j. w.	135,761 K 90 g

Uwaga. Oprócz wyżej wykazanych efektów i gotówki, są jeszcze własnością fundacyi dobra położone w powiecie tarnopolskim, a mianowicie: Baworów z Zastawiem, Łuka wielka, Myszkowice, Łoszniów z Zagórzem i Krowinką, tudzież grunta w Tarnopolu (9 morgów 910□ sążni), realność we Lwowie, oraz zbiory naukowe i biblioteka. Wartość inwentaryjna tego majątku oznaczoną została na sumę 923.007 K 98 g.

Nadto znajdują się w przechowaniu tutejszej Kasy krajowej następujące kosztowności: 1) moneta złota włoska (20 lirów) wartości 18 K 40 g; 2) moneta złota belgijska (20 franków) wartości 18 K 40 g; 3) moneta złota angielska (gwinea) wartości 25 K i 4) złoty zegarek „anker“ o pojedynczej kopercie wartości 48 K.

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
		A) Rzeczywiste:						
	1	Czynsze z dóbr:						
		należytość zaległa . 61.358 K — g						
		„ bieżąca . 186.158 „ — „						
		razem . . 247.516 K — g						
		odpisano . 11.427 „ 30 „						
		czysty dochód .	236.088	70	172.946	50	63.142	20
	2	Czynsze z gruntów i domów:						
		należytość zaległa . 52 K — g						
		„ bieżąca . 4.792 „ 70 „	4.844	70	4.682	36	162	34
	3	Czynsze z młynów:						
		należytość zaległa . 13.475 K 99 g						
		„ bieżąca . 35.485 „ 88 „						
		razem . . 48.961 K 87 „						
		odpisano . . 8.554 „ 06 „						
		czysty dochód .	40.407	81	26.329	77	14.078	04
	4	Dochody z lasów:						
		należytość zaległa . 950 K — g						
		„ bieżąca . 67.491 „ 25 „	68.441	25	67.491	25	950	—
	5	Odsetki zwłoki za czynsze dzierżawne:						
		należytość zaległa . 1.391 K 97 „						
		„ bieżąca . 1.546 „ 68 „						
		razem . . 2.938 K 65 g						
		odpisano . . 364 „ 75 „						
		czysty dochód .	2.573	90	669	42	1.904	48
	6	Odsetki od efektów:						
		należytość bieżąca . 112.069 K 53 g						
		od tego zwrot . . 6.734 „ 06 „	105.335	47	105.335	47	—	—
	7	Dochody rozmaite:						
		należytość zaległa . . 910 K — g						
		„ bieżąca . 5.780 „ 97 „	6.690	97	5.745	77	945	20
	8	Mylne dochody:						
		należytość bieżąca . 2.314 K 46 g						
		od tego zwrot korelatywny . . . 2.314 „ 46 „	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . . .	464.382	80	383.200	54	81.182	26

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Z przeniesienia . . .	464.382	80	383.200	54	81.182	26
		B) Przenośne:						
	9	Zaliczki zwrócone: należytość zaległa . 20.454 K 19 g; „ bieżąca . 15.849 „ 83 „	36.304	02	20.650	75	15.653	27
	10	Czynsz za dzierżawę propinacyi: należytość zaległa . 2.800 K — g; „ bieżąca . 4.600 „ — „; razem . . 7.400 K — g; od tego zwrot korelatywny . . . 4.600 „ — „	2.800	—	—	—	2.800	—
	11	Dotacya Zarządu: należytość zaległa . 995 K 99 g; „ bieżąca . 6.615 „ 12 „	7.611	11	995	99	6.615	12
	12	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . 113.340 K — g; od tego wydana na zakupno efektów . 34.000 „ — „; czysty dochód .	77.340	—	77.340	—	—	—
	13	Zwrot kaucyi dzierżawnej od c. k. Dyrekcyi propinacyi	1.200	—	—	—	1.200	—
	14	Depozyta	1.500	—	1.500	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	591.137	93	483.687	28	107.450	65
		Zapas z początkiem r. 1908:						
		a) funduszowy: α) w gotówce . . 25.630 K 08 g; β) w efektach . . 118.750 „ 48 „	—	—	144.380	56	—	—
		b) depozytowy w gotówce . . .	—	—	20.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	648.067	84	—	—
		WYDATKI.						
		a) Rzeczywiste:						
	1	Honoraryum Kuratora	20.000	—	20.000	—	—	—
	2	Płace urzędników administracyjnych: należytość zaległa . 6.000 K — g; „ bieżąca . 11.290 „ — „	17.290	—	17.290	—	—	—
		Do przeniesienia . . .	37.290	—	37.290	—	—	—

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Z przeniesienia . . .	37.290	—	37.290	—	—	—
	3	Płace służby administracyjnej . .	800	—	800	—	—	—
	4	Administracya biblioteki we Lwowie	12.214	13	12.214	13	—	—
	5	Płaca służby lasowej	9.000	—	9.000	—	—	—
	6	Płace emerytalne: należytość bieżąca . 4.176 K — g; od tego zwrot korelawny . . . . 30 „ — „	4.146	—	4.146	—	—	—
	7	Drobne wydatki administracyjne Zarządu: należytość bieżąca . 6.975 K 15 g; od tego zwrot korelatywny . . . . 1 „ — „	6.974	15	6.974	15	—	—
	8	Zwroty dzierżawcom za odjęte grunta: należytość zaległa . 91 K 45 „; „ bieżąca . 1.534 „ 20 „	1.625	65	1.442	75	182	90
	9	Długi hipoteczne	105	—	105	—	—	—
	10	Konkurencye	2.613	07	2.613	07	—	—
	11	Podatki rządowe	155.531	32	155.531	32	—	—
	12	Asekuracye: należytość bieżąca . 1.220 K 40 g; od tego zwrot korelatywny . . . 32 „ 15 „	1.188	25	1.188	25	—	—
	13	Nowe budowle	15.400	—	15.400	—	—	—
	14	Konserwacye i adaptacye . . .	19.044	33	19.044	33	—	—
	15	Wydatki na lasy	7.202	55	7.202	55	—	—
	16	Zwroty dawnych długów . . .	112	76	—	—	112	76
	17	Różne wydatki ogólnego Zarządu .	6.928	35	6.928	35	—	—
	18	Gotówka wydana do majątku zarodowego	111.340	—	111.340	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	391.515	56	391.219	90	295	66
		b) Przenośne:						
	19	Zaliczki dane	15.849	83	15.849	83	—	—
	20	Dotacya Zarządu	6.615	12	6.615	12	—	—
	21	Nadwyżka dochodów wydana z Kasy Zarządu Kasie krajowej 155.500 K — g; od tego: pobrana z Kasy Zarządu przez Kasę krajową . . . . 155.500 „ — „	—	—	—	—	—	—
	22	Efekta spieniężone . 111.340 „ — „; od tego zakupiono . 34.000 „ — „						
		czysty wydatek .	77.340	—	77.340	—	—	—
		Do przeniesienia . . .	491.320	51	491.024	85	295	66

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Z przeniesienia . . .	491.320	51	491.024	85	295	66
		c) Depozyta:						
		a) należytość zaległa . 20.000 K — „						
		b) „ bieżąca . 1.500 „ — „	21.500	—	—	—	21.500	—
		Suma wszystkich wydatków . .	512.820	51	491.024	85	21.795	66
		Zapas z końcem r. 1908:						
		a) funduszowy:						
		α) w gotówce . . 94.132 K 51 g						
		β) w efektach . . 41.110 „ 48 „	—	—	135.542	99	—	—
		b) depozytowy:						
		α) w gotówce . . 20.000 K — g						
		β) w efektach . . 1.500 „ — „	—	—	21.500	—	—	—
		Razem . .	—	—	648.067	84	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu fundacyjnego w gotówce i efektach w łącznej kwocie . . . . . 135.542 K 99 g
przeniesiono w r. 1909 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano część w kwocie . . . 95.582 „ 12 „
resztę zaś w kwocie . . . . . 39.960 K 87 g
pozostawiono w majątku obrotowym i zarezerwowano na bieżące potrzeby fundacyi.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. I. Zapas kasowy:		
a) funduszowy:		
α) w gotówce . . 94.132 K 51 g		
β) w gotówce . . 41.110 „ 48 „	135.542 K 99 g	
b) depozytowy:		
α) w gotówce . . 20.000 K — „		
β) w efektach . . 1.500 „ — „	21.500 „ — „	157.042 K 99 g
Do przeniesienia		157.042 K 99 g

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

	Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia		157.042 K 99 g
Należytości czynne:		
a) Ostrowski Włodzimierz, były dzierżawca Myszkowic zwrot 4% odsetek od długu	44 K 53 g	44 „ 53 „
b) Noel Adam, dzierżawca Myszkowic:		
α) czynsz dzierżawny za II. półrocze 1907 rozłożony na raty .	20.500 K — g	
β) czynsz dzierżawny za r. 1908 .	17.700 „ — „	
γ) 6% odsetki zwłoki za nieuiszczony w terminie czynsz dzierżawny	178 „ 45 „	
δ) zwrot asekuracyjny za r. 1908 .	746 „ 49 „	
ε) „ prestacyi drogowej za rok 1907	22 „ 80 „	39.147 „ 74 „
c) Asłan Józef, dzierżawca Baworowa:		
α) czynsz dzierżawny z roku 1907 rozłożony na raty . . .	14.000 K — g	
β) zwrot asekuracyi za rok 1908 .	818 „ 46 „	
γ) „ prestacyi drogowej za rok 1907 i 1908	30 „ — „	14.848 „ 46 „
d) Cieński Bogusław, dzierżawca Józefówki:		
α) zwrot asekuracyi za rok 1908 .	1.020 K 52 g	
β) „ prestacyi drogowej za rok 1907	36 „ — „	1.056 „ 52 „
e) Morozowski Antoni, dzierżawca Krowinki:		
α) czynsz dzierżawny z roku 1907 rozłożony na raty . . .	10.942 K 20 g	
β) zwrot za sieczkarnię i młocarnię	650 „ — „	
γ) „ asekuracyi za rok 1908 .	339 „ 26 „	
δ) „ prestacyi drogowej za rok 1906	18 „ — „	11.949 „ 46 „
f) Rada szkolna okręgowa w Trembowli: zwrot należytości czynszowej z pola wynajętego dla szkoły w Łoszniowie za r. 1907 i 1908 . . .	100 K — g	100 „ — „
g) Dembiński Stefan, dzierżawca Łuki Wielkiej:		
α) zwrot asekuracyi za rok 1908 .	316 K 55 g	
β) „ prestacyi drogowej za rok 1908	8 „ 40 „	324 „ 95 „
h) Czynsz za szpichlerz w Krowince wynajęty na kaplicę . . .	2 K — „	2 „ — „
i) Czynsz za karczmę w Salówce .	15 K — „	15 „ — „
j) „ „ 2 karczmy w Baworowie	45 K 31 „	45 „ 31 „
Do przeniesienia		224.576 K 99 g

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

	Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia		221.576 K 99 g
k) Szalit Mendel, dzierżawca młyna w Myszkowicach:		
α) czynsz dzierżawny za r. 1908 .	13.302 K 77 g	
β) 6% odsetki zwłoki od tego czynszu	823 „ 54 „	
γ) zwrot asekuracyi za r. 1908 .	1.017 „ 92 „	
δ) „ za zbadanie urządzenia elektrycznego przy młynie w Myszkowicach	84 „ — „	15.228 „ 23 „
l) Dankner Feiwel, dzierżawca młyna w Baworowie:		
α) zwrot 1/30 części kapitału, wyłożonego na budowę magazynu przy młynie w Baworowie .	394 K 05 g	
β) 4% odsetki od tego kapitału .	370 „ 40 „	
γ) zwrot 1/30 części kapitału wyłożonego na budowę łotoków przy młynie w Baworowie . . .	381 „ 22 „	
δ) 4% odsetki od tego kapitału .	424 „ 43 „	
ε) 6% odsetki od nieuiszczonych w terminie rat czynszu dzierżawnego	3 „ 88 „	
η) zwrot podatku osobisto-dochodowego za rok 1896 i 1897 .	1.361 „ 99 „	
ζ) zwrot zapłaconej defalki za przerwę w ruchu młyna . .	295 „ 20 „	
ϑ) zwrot asekuracyi za rok 1907 i 1908	2.352 „ 62 „	5.583 „ 79 „
ł) Michał hr. Baworowski:		
α) czynsz za najem polowania w roku 1908	950 K — g	
β) zwrot należytości za szkody wyrządzone przez leśną zwierzynę	856 „ 81 „	1.806 „ 81 „
m) Gellesman i Dankner, dzierżawcy młyna w Krowince:		
α) 6% odsetki zwłoki za nieuiszczony w r. 1907 w terminie czynsz dzierżawny	4 K 05 g	
β) 6% odsetki zwłoki od czynszu za stawisko z r. 1907 . . .	11 „ 66 „	
γ) zwrot asekuracyi za r. 1908 .	737 „ 81 „	753 „ 52 „
n) Cirle Landau i Majer Zeiler, poddzierżawcy prawa propinacyi:		
α) zwrot czynszu za subarendę prawa propinacyi . . .	2.800 K — g	
β) 10% odsetki zwłoki od tego czynszu	43 „ 54 „	2.843 „ 54 „
o) Zwrot od podleśniczego Roberta Piotrowskiego zaliczki na płacę .	266 K 72 g	266 „ 72 „
Do przeniesienia		251.059 K 60 g

80. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

	Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia		251.059 K 60 g
p) Terlecki Jan, dzierżawca młyna w Łoszniowie zwrot asekuracyi za rok 1908	81 K 88 g	81 „ 88 „
r) były syndyk fundacyi ś. p. Dr. Tadeusz Skałkowski:		
α) zwrot zaliczki na pokrycie odszkodowania przyznanego Leonowi Fedorowiczowi za odjętą ekonomówkę	1.900 K — g	
β) zwrot zaliczki na wypłatę wypłatę wynagrodzenia za projekt szluzy w Łoszniowie . . .	550 „ — „	2.450 „ — „
s) Od c. k. Dyrekcyi propinacyi zwrot kaucyi na zabezpieczenie dzierżawy prawa propinacyi w Myszkowicach i Łuce wielkiej	1.200 K — g	1.200 „ — „
t) Zwrot od Kuratoryi zaliczki na pokrycie wydatków bieżących .	6.615 K 12 g	6.615 „ 12 „
u) Od bibliotekarza Edmunda Naganowskiego zwrot zaliczki na wydatki biblioteczne	3.087 K 04 g	1.087 „ 04 „
Suma stanu czynnego .		264.493 K 64 g

Stan bierny:

a) Morozowskiemu Antoniemu zwrot za odjęty grunt	182 K 90 g	
b) Firmie Pauksch 4% odsetki od 4.000 K	112 „ 76 „	
c) Zwrot kaucyi depozytowej w gotówce	20.000 „ — „	
d) Zwrot depozytów efektami . .	1.500 „ — „	
Suma stanu biernego		21.795 „ 66 „
Czysty stan czynny		242.697 K 98 g

LW. 87.220/09.

81. Fundacya śp. Dra Tytusa Przesmyckiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Pobrano z c. k. głów. Kasy krajowej resztę zapisu fundacyjnego—w gotówce	225	49	225	49	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	868	47	868	47	—	—
	3	Efekta zakupione 1.237 K 09 g, od tego spieniężone 80 „ 53 „						
		Rzeczywiste przykupno	1.156	56	1.156	56	—	—
		Suma dochodów	2.250	52	2.250	52	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	117.635	40	—	—
		Razem	—	—	119.885	92	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 1.174 K 49 g, od tego pobrana za spieniężone efekta 80 „ 53 „	1.093	96	1.093	96	—	—
		Suma wydatków	1.093	96	1.093	96	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	118.791	96	—	—
		Razem	—	—	119.885	92	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem rou 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zast. gal. Banku hipotecznego	12.000 K — g	
2. 4½% listy zast. gal. Banku krajowego	5.000 „ — „	
3. 4% listy zast. gal. Banku hipotecznego	2.400 „ — „	
4. 4% listy zast. gal. Banku krajowego	69.700 „ — „	
5. 4% listy zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	29.600 „ — „	
6. książeczka wkładkowa Banku krajowego	91 „ 96 „	118.791 K 96 g
Suma stanu czynnego		118.791 K 96 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		118.791 K 96 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907		117.635 „ 40 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.156 K 56 g

81. Fundacya śp. Dra Tytusa Przesmyckiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych gal. Banku hipotecznego . .	540 K — g						
		b) 4½% od listów zast. gal. Banku krajowego	225 „ — „						
		c) 4% od listów zast. gal. Banku hipotecz.	96 „ — „						
		d) 4% od listów zast. gal. Banku krajowego	2.767 „ 22 „						
		e) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	1.184 „ — „						
		Razem .	4.812 K 22 g						
		od tego podatek rentowy i odsetki bierne	6 „ 72 „						
		Czysty dochód .		4.805	50	4.805	50	—	—
		Suma dochodów .		4.805	50	4.805	50	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w gotówce		—	—	2.818	47	—	—
		Razem . .		—	—	7.623	97	—	—
		WYDATKI.							
	1	Renta dożywotnia Emilii Wyspiańskiej		1.200	—	600	—	600	—
	2	Wsparcia dożywotnie		1.200	—	1.200	—	—	—
	3	Stypendya		1.500	—	1.500	—	—	—
	4	Gotówka wydana do majątku zarodowego		868	47	868	47	—	—
		Suma wydatków .		4.768	47	4.168	47	600	—
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce		—	—	3.455	50	—	—
		Razem . .		—	—	7.623	97	—	—

81. Fundacya śp. Dra Tytusa Przesmyckiego.

Uwaga. Prowizoryczne aktywowanie niniejszej fundacyi nastąpiło z końcem roku 1905 na podstawie tymczasowego aktu fundacyjnego przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzonego (LW. 5.290/05)

Przez czas trwania czynności prowizoryalnej służyć będą czyste stałe dochody fundacyi przedewszystkiem na wypłatę dożywotniej renty Emilii Wyspiańskiej, legalizowanej jej przez śp. fundatora, zaś pozostała reszta tych dochodów będzie obracaną na wypłatę stypendyów i dożywotnich wsparć po połowie.

Z chwilą zgaśnięcia renty Emilii Wyspiańskiej, a po zwinięciu wsparć i stypendyów w miarę ich opróżnienia się — nastąpi definitywne aktywowanie fundacyi.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem r. 1908 w gotówce		3.455 K 50 g
zarezerwowano na wypłatę w roku 1908:		
a) renty Emilii Wyspiańskiej (za II półrocze 1908 i I półrocze 1909 z góry płatne . . .	1.200 K — g	
b) 5 półrocznych rat stypendyów po 150 K .	750 „ — „	
c) 2 półrocznych rat dożywotnich wsparć po 300 K	600 „ — „	2.550 „ — „
resztę zaś w kwocie		905 K 50 g

przeniesiono w myśl art. III. tymczasowego aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 57.334/09).

LW. 53.360/09.

82. Fundacya dobroczynna dla powiatu turczańskiego „ku uczczeniu 60 letnich rządów Cesar.a Franciszka Józefa I“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów: a) 4% od listów zast. Banku krajowego . 46 K — g b) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 20 „ 25 „	66	25	66	25	—	—
	2	Efekta zakupione	66	25	66	25	—	—
		Suma dochodów .	132	50	132	50	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 w efektach	—	—	3.399	51	—	—
		Razem . .	—	—	3.532	01	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	66	25	66	25	—	—
	2	Wydano Wydziałowi powiatowemu w Turce majątek fundacyi w efektach	3.465	76	3.465	76	—	—
		Suma wydatków .	3.532	01	3.532	01	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	3.532	01	—	—

Uwaga: Fundacya ta utworzona ze składek zebranych przez c. k. Starostę powiatu turczańskiego Leopolda z Biliny Bilińskiego dla uczczenia 60 letnich rządów Najjaśniejszego Pana ma służyć na cele dobroczynne.

W roku 1908 fundacyę tę ukonstytuowano a gdy w myśl art. VI odnośnego aktu fundacyjnego, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo, zarząd majątku tej fundacyi przekazano Wydziałowi powiatowemu w Turce — przesłano cały majątek fundacyi, pozostający dotąd w tymczasowym depozycie Wydziału krajowego, temuż Wydziałowi powiatowemu (LW. 1.642/09).

LW. 61.214/09.

83. Fundacya im. Józefa Ostaszewskiego „dla ulżenia członkom gminy Klimkówka pow. Sanok w płaceniu podatków“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligac. gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 392 K — g						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 24 „ 64 „	416	64	416	64	—	—
	2	Efekta zakupione	216	92	216	92	—	—
		Suma dochodów .	633	56	633	56	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 206 K 72 g						
		b) w efektach . . 10.391 „ 56 „	—	—	10.598	28	—	—
		Razem . .	—	—	11.231	84	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	206	72	206	72	—	—
		Suma wydatków .	206	72	206	72	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 416 K 64 g						
		b) w efektach . . 10.608 „ 48 „	—	—	11.025	12	—	—
		Razem . .	—	—	11.231	84	—	—

83. Fundacya im. Józefa Ostaszewskiego „dla ulżenia członkom gminy Klimkówka pow. Sanok w płaceniu podatków".

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1908:

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		416 K 64 g
b) w efektach:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	9.800 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	700 „ — „	
3. książeczka wkładkowa Banku krajowego	108 „ 48 „	10.608 „ 48 „
Suma stanu czynnego		11.025 K 12 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		11.025 K 12 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 . . .		10.598 „ 28 „
okazuje się **przyrost** majątku o		426 K 84 g

a mianowicie przybyło:

a) w gotówce . . .	209 K 92 g
b) „ efektach . . .	216 „ 92 „
Przyrost j. w. . . .	426 K 84 g

Uwaga. Fundacyę niniejszą oddało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w tymczasowy zarząd Wydziałowi krajowemu (LW. 78.592/900) do czasu, kiedy majątek zarodowy wzrośnie do kwoty dla celów fundacyi wymaganej t. j. do chwili, kiedy odsetki od majątku zarodowego wystarczą na pokrycie połowy należytości rocznych podatków, przypisanej dla gminy rustykalnej Klimkówka powiat Sanok. Zanim to nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie odsetki od efektów majątku zarodowego na rzecz tegoż majątku.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1908 w gotówce 416 K 64 g sfruktyfikowano w roku 1909 na rzecz majątku zarodowego.

LW. 61.216/09.

84. Fundusz na założenie i utrzymanie krajowego żydowskiego instytutu teologicznego we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligac. pożyczki m. Lwowa . 4 K — g						
		b) 4% od obligac. renty węgierskiej . 80 „ — „	84	—	84	—	—	—
	2	Pobrano tytułem dobrowolnych składek — w gotówce	16.371	32	16.371	32	—	—
	3	Efekta zakupione . . 19.925 K 28 g od tego spieniężone . 1.061 „ — „						
		rzeczywiste przykupno .	18.864	28	18.864	28	—	—
		Suma dochodów .	35.319	60	35.319	60	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 2.408 K 96 g						
		b) w efektach . . 6.330 „ — „	—	—	8.738	96	—	—
		Razem . .	—	—	44.058	56	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 19.925 K 28 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.061 „ — „						
		czysty wydatek .	18.864	28	18.864	28	—	—
		Suma wydatków .	18.864	28	18.864	28	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1908 w efektach	—	—	25.194	28	—	—
		Razem . .	—	—	44.058	56	—	—

84. Fundusz na założenie i utrzymanie krajowego żydowskiego instytutu teologicznego we Lwowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1) 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	100 K — g	
2) 4% renta węgierska	2.000 „ — „	
3) książeczka wkładkowa Banku krajowego	23.094 „ 28 „	25.194 K 28 g
Suma stanu czynnego		25.194 K 28 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		25.194 K 28 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1907 .		8.738 „ 96 „
okazuje się **przyrost** majątku o		16.455 K 32 g

Uwaga: Wykazany z końcem r. 1908 zapas kasowy w efektach . . 25.194 K 28 g pochodzi z datków dobrowolnych gmin wyznaniowych i osób prywatnych, które po koniec roku 1908 wpłynęły do Kasy krajowej na okólnik Wydziału krajowego z dnia 26. marca 1907 do LW. 30.980 wystosowany w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 16. marca 1907 do wszystkich gmin wyznaniowych izraelickich w Galicyi.

Datki te przeznaczone są na utworzenie funduszu potrzebnego na założenie i utrzymanie izraelickiego instytutu teologicznego we Lwowie, powstać mającego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. października 1907.

LW. 73.582/09.

85. Galicyjska fundacya inwalidów.

(wydzielona z ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny).

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Pobrano z c. k. głów. Kasy krajowej majątek fundacyi:						
		a) w gotówce . . 4.818 K 34 g						
		b) w efektach . . 222.730 „ — „	227.548	34	227.548	34	—	—
	2	Efekta zakupione . . 205.353 K 46 g						
		od tego spieniężone . 198.045 „ 47 „						
		Rzeczywiste przykupno .	7.307	99	7.307	99	—	—
		Suma dochodów .	234.856	33	234.856	33	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	234.856	33	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 200.493 K 46 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 198.365 „ 47 „						
		Czysty wydatek .	2.127	99	2.127	99	—	—
	2	Wydano Bukowińskiemu Wydziałowi krajowemu $^1/_{11}$ część ekwiwalentu za wylosowane losy państwowe z roku 1860 — od kwoty 2.320 K	210	91	210	91	—	—
	3	Mylne zarachowania . 15.000 K 02 g						
		od tego zwrot mylnych zarachowań . 15.000 „ 02 „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	2.338	90	2.338	90	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 2.479 K 44 g						
		b) w efektach . . 230.037 „ 99 „	—	—	232.517	43	—	—
		Razem . .	—	—	234.856	33	—	—

85. Galicyjska fundacya inwalidów.

(wydzielona z ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny).

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy			
a) w gotówce			2.479 K 44 g
b) w efektach:			
1. 5% losy państwowej pożyczki loteryjnej z r. 1860		2.200 K — g	
2. 4% listy zastaw. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego		29.200 „ — „	
3. 4% listy rentowe		97.200 „ — „	
4. austr. renty:			
a) 5% papierowa	80.000 K — g		
b) 4% papierowa	9.500 „ — „		
c) 4% srebrna	100 „ — „	89.600 „ — „	
5. książeczka wkładkowa Banku krajowego		11.837 „ 99 „	230.037 „ 99 „
	Suma stanu czynnego		232.517 K 43 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny		232.517 K 43 g

Uwaga: Wykazane powyżej w zapasie kasowym 5% losy pożyczki państwowej z roku 1860 w im wart. 2.200 K stanowią po myśli art. 2. aktu fundacyjnego wspólną własność galicyjskiej ($^{10}/_{11}$ części) i bukowińskiej ($^{1}/_{11}$ część) fundacyi inwalidów.

Wydział krajowy zarządza tymi losami aż do ich ostatecznego wylosowania i przesyła corocznie bukowińskiemu Wydziałowi krajowemu $^{1}/_{11}$ część rocznych odsetek od powyższych losów — a w razie wylosowania $^{1}/_{11}$ część losów niewygranych i wygranych.

Wykazany powyżej zapas kasowy z końcem r. 1908 w gotówce 2.479 K 44 g sfruktyfikowano w roku 1909 na rzecz majątku zarodowego.

85. Galicyjska fundacya inwalidów.

(wydzielona z ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny).

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 5% od losów państwowych z r. 1860 .	128 K — g						
		b) 4% od listów zast. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . .	1.752 „ — „						
		c) 4% od listów rentowych . . .	1.944 „ — „						
		d) odsetki od renty państwowej . .	3.746 „ — „						
		e) odsetki narosłe na książeczkach wkładk. galic. Kasy oszczędn.	4.447 „ 99 „						
		razem .	12.017 K 99 g						
		od tego zwroty korelatywne (w czem zwrot Bukowińskiemu Wydziałowi krajowemu 1/11 części odsetek od losów państwowych z r. 1860 w kwocie 11 K 64 g.) . .	1.780 „ 26 „						
		Czysty dochód .		10.237	73	10.237	73	—	—
		Suma dochodów .		10.237	73	10.237	73	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908:		—	—	—	—	—	—
		Razem . .		—	—	10.237	73	—	—
		WYDATKI.							
	1	Wsparcia dożywotnie		5.318	17	4.736	70	581	47
	2	Rozmaite		20	—	20	—	—	—
		Suma wydatków .		5.338	17	4.756	70	581	47
		Zapas z końcem roku 1908 w gotówce		—	—	5.481	03	—	—
		Razem . .		—	—	10.237	73	—	—

85. Galicyjska fundacya inwalidów.

(wydzielona z ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny).

Uwaga: Fundacya ta powstała z rozdziału ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny — utworzonego stosownie do postanowień dekretu kancelaryi nadwornej z 28/XI. 1817 L. 24.367/3.381 w roku 1817 z dobrowolnych datków obu tych krajów — oddana w r. 1908 w zarząd Wydziału krajowego — służy na dożywotnie wsparcia dla inwalidów z lat wojennych.

Wykazany powyżej zapas kasowy z końcem r. 1908 w gotówce 5.481 K 03 g ulokowany w r. 1909 na książeczkę Banku krajowego, służyć będzie na ewentualne pokrycie należytości rządowej od majątku fundacyi (sprawa wymiaru tej należytości jest w toku) oraz należytości biernej do poz. 1 wyd.

LW. 73.653/09.

86. Fundacya Wojciecha Kucharskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odebrano z c. k. głównej kasy krajowej:						
		a) gotówką . . . 156 K 74 g						
		b) efektami . . . 60.025 „ 41 „	60.182	15	60.182	15	—	—
	2	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastaw. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . 2.096 K — g						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 194 „ — „						
		c) 4% od książeczki galic. kasy oszczędności . 470 „ 51 „						
		Razem . 2.760 K 51 g						
		od tego podatek rentowy i odsetki bierne 108 „ 56 „						
		Czysty dochód .	2.651	95	2.651	95	—	—
	3	Efekta zakupione . . 10.742 K 76 g						
		od tego spieniężone . 8.579 „ 13 „						
		Rzeczywiste przykupno .	2.163	63	2.163	63	—	—
		Suma dochodów .	64.997	73	64.997	73	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	64.997	73	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 10.151 K 06 g						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 8.579 „ 13 „						
		Czysty wydatek .	1.571	93	1.571	93	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi . . . 51.200 K — g						
		od tego odebrane z winkulacyi . . 51.200 „ — „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	1.571	93	1.571	93	—	—
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . . 1.236 K 76 g						
		b) w efektach . . 62.189 „ 04 „	—	—	63.425	80	—	—
		Razem . .	—	—	64.997	73	—	—

86. Fundacya Wojciecha Kucharskiego.

Stan majątku z końcem roku 1908.

Stan czynny.	Szczegół	Ogół
Zapas kasowy:		
a) w gotówce		1.236 K 76 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	52.400 K — g	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	9.700 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego .	89 „ 04 „	62.189 „ 04 „
Suma stanu czynnego . .		63.425 K 80 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		63.425 K 80 g

Uwaga: Ukonstytuowanie tej fundacyi przeznaczonej wedle ostatniej woli ś. p. fundatora na założenie i utrzymanie szkoły ludowej w Dobranowicach powiatu wielickiego jest już na ukończeniu i należytość rządowa od spadku już zapłaconą.

Do chwili ukonstytuowania fruktyfikuje się wszelką zapasową gotówkę w celu powiększenia zakładowego majątku — zatem i wykazaną powyżej zapasową gotówkę z końcem roku 1908 w kwocie . . . . 1.236 K 76 g sfruktyfikowano w r. 1909 na rzecz tegoż majątku (LW. 62.320/09).

LW. 66.598/09.

87. Fundacya ś. p. Eugeniusza Jana Nazarkiewicza „dla bezdomnych sierót obojga płci“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Pobrano legat ś. p. Eugeniusza Jana Nazarkiewicza w efektach . .	4.000	—	4.000	—	—	—
		Suma dochodów .	4.000	—	4.000	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1908 . ,	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	4.000	—	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	4.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	4.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
Książeczka wkład. gal. Banku zaliczkowego we Lwowie .	4.000 K — g	
Suma stanu czynnego , . .		4.000 K — g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		4.000 K — g

Uwaga: Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, a sprawa jej ukonstytuowania jest w toku.

LW. 76.081/09.

88. Fundacya szpitalna ś. p. Karoliny Remerowej.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Realność wartości szacunkowej (LW. 105.628/07)	46.000	—	46.000	—	—	—
	2	Pobrano od c. k. Rządu efekta fundacyjne:						
		a) 4% listy zast. Banku krajowego . . . 6.400 K — g						
		b) 4% książ. wkładk. Banku krajowego . 31 „ 30 „	6.431	30	6.431	30	—	—
	3	Efekta zakupione . . 200 K — g						
		od tego efekta spieniężone . . 200 „ — „	—	—	—	—	—	—
	4	Gotówka za spieniężony efekt . . . . 200 K — g						
		od tego gotówka wydana na zakupno efektu . . . . 186 „ 40 „	13	60	13	60	—	—
		Suma dochodów .	52.444	90	52.444	90	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana do majątku rezerwowego	13	60	13	60	—	—
		Suma wydatków .	13	60	13	60	—	—
		Zapas z końcem r. 1908:						
		a) w efektach	—	—	6.431	30	—	—
		b) realność wartości	—	—	46.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	52.444	90	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908:

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zast. Banku krajowego .	6.400 K — g	
2. 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	31 „ 30 „	6.431 K 30 g
wartość realności		46.000 „ — „
Suma stanu czynnego		52.431 K 30 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		52.431 K 30 g

88. Fundacya szpitalna ś. p. Karoliny Remerowej.

Uwaga: Fundacya niniejsza powstała z zapisu ś. p. Karoliny z Kochów Remerowej zmarłej w Krakowie d. 10/III. 1892.

Majątek fundacyi oddało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu w r. 1908 (LW. 72.644/08). Celem fundacyi jest utrzymanie jednego, a w miare możności więcej łóżek II-go klasowych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, na oddziale chorób wewnętrznych, — nadto wypłata corocznie renty 800 K oraz ponoszenia drobnych wydatków na rzecz fundacyi stypendyjnej imienia tejże fundatorki, wreszcie wypłata renty rocznej 100 K dożywotniczce Henryce Passeger, która odstąpiła rentę Izabeli Knollowej. Renta zgaśnie ze śmiercią Henryki Passeger.

Fundacya nie weszła jeszcze w życie, wykonanie przepisów aktu fundacyjnego nastąpi po ostatecznem porozumieniu się z c. k. Namiestnictwem, które jest w toku.

88. Fundacya szpitalna ś. p. Karoliny Remerowej.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Gotówka pobrana: 1) z majątku zarodowego . 13 K 60 g; 2) z majątku obrotowego . 1.030 K 90 g; od tego odsetki bierne . 4 „ 85 „ 1.026 „ 05 „	1.039	65	1.039	65	—	—
	2	Ulokowano na książeczkę wkładkową Banku krajowego . . 684 K 80 g; od tego: spieniężono książ. wkładk. Banku krajowego . . . 18 „ 95 „	665	85	665	85	—	—
	3	Zakupiono 4% listy zast. Banku krajowego	400	—	400	—	—	—
		Suma dochodów .	2.105	50	2.105	50	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.058 K 60 g; od tego pobrana za spieniężone efekta . 18 „ 95 „	1.039	65	1.039	65	—	—
		Suma wydatków .	1.039	65	1.039	65	—	—
		Zapas z końcem roku 1908 w efektach	—	—	1.065	85	—	—
		Razem . .	—	—	2.105	50	—	—

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1908.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	400 K — g	
2. książeczka wkładkowa Banku krajowego	665 „ 85 „	1.065 K 85 g
Suma stanu czynnego		1.065 K 85 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.065 K 85 g

88. Fundacya szpitalna ś. p. Karoliny Remerowej.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku krajowego	520	—	520	—	—	—
	2	Dochód z realności (po strąceniu wydatków administracyjnych) . .	510	90	510	90	—	—
		Suma dochodów .	1.030	90	1.030	90	—	—
		WYDATKI.						
	1	Wydano majątkowi rezerwowemu .	1.030	90	1.030	90	—	—
	2	Renta na rzecz fundacyi stypendyjnej ś. p. Karoliny Remerowej za r. 1908	800	—	—	—	800	—
	3	Renta dla Izabeli Knollowej za r. 1907 i 1908 po 100 K	200	—	—	—	200	—
	4	Funduszowi krajowemu zwrot należytości stemplowej	12	—	—	—	12	—
		Suma wydatków .	2.042	90	1.030	90	1.012	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1908.

Stan czynny . . . — K — g
Stan bierny . . . 1.012 „ — „

Czysty stan bierny . 1 012 K — g

LW. 61.217/09.

II.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Drukarnia i lit. Pillera, Neumanna i Sp. Lwów

II Fundusz podrzutków w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość K	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K.	g.
		DOCHODY.						
	1	Zwrot pożyczki udzielonej funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie	18.004	12	1.164	24	16.839	88
	2	Wartość skapitalizowanej renty z zapisu Jana Tarły	3.282	66	—	—	3.282	66
	3	Efekta zakupione	1.925	44	1.925	44	—	—
	4	Gotówka za spieniężone efekta	6	50	6	50	—	—
	5	Zrealizowane odsetki . 2.754 K. — g. po odliczeniu odsetek biernych i podatku rentowego . 10 „ 08 „	2.743	92	2.743	92	—	—
	6	Nadwyżka dochodów pobrana z majątku obrotowego	644	14	644	14	—	—
		Suma dochodów	26.606	78	6.484	24	20 122	54
		Zapas z początkiem r. 1908: w gótówce . . 657 K. 80 g. w efektach . . 66.947 „ 03 „	—	—	67.604	83	—	—
		Razem	—	—	74.089	07	—	—
		WYDATKI.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	1.828	54	1.828	54	—	—
	2	Efekta wydane do spieniężenia	6	50	6	50	—	—
	3	Odsetki wydane do majątku obrotowego . 2.753·84 po odliczeniu odsetek biernych 9·92	2.743	92	2.743	92	—	—
		Suma wydatków	4.578	96	4.578	96		—
		Zapas z końcem r. 1908: w gótówce . . 644 K. 14 g. w efektach . . 68.865 „ 97 „	—	—	69.510	11	—	—
		Razem	—	—	74.089	07	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1908.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gótówce	—	644 K 14 g.
b) w efektach:		
1) 4½% listy zast. Banku krajowego	400 K. — g.	
2) 4% „ „ „ „	58.400 „ — „	
3) 4% „ „ gal. Towarz. kred. ziemskiego	800 „ — „	
4) 4% obligi gal. funduszu propinacyjnego	9.200 „ — „	
5) 5% książeczka wkładkowa Banku krajowego	65 „ 97 „	68.865 „ 97 „
6) należytości czynne		20.122 „ 54 „
Suma stanu czynnego		89.632 K. 65 g.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		89.632 K. 65 g.
W porównaniu z takimże stanem z roku 1907		88.891 „ 61 „
okazuje się *przyrost* majątku o		741 K. 04 g.

II. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g.
		DOCHODY.						
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**						
	1	Od efektów . . . 2.753 K. 84 g. po oblicz. odsetek bier. . 9 „ 92 „	2.743	92	2.743	92	—	—
	2	Od kapitałów: *a*) 4½% od reszty kapitału dłużnego przez szpital św. Łazarza w Krakowie 18.004 K. 12 g. . . .	810	18	810	18	—	—
		b) 5% od kapitału fundacyjnego Tarły .	164	14	164	14	—	—
		Ogólna suma dochodów .	3.718	24	3.718	24	—	—
		WYDATKI						
I.		**Płace urzędników.**						
	1	Funkcyonaryusze szpitala za czynności przy tym funduszu . . .	100	—	100	—	—	—
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**						
	2	Druki, przybory do pisania i inne .	40	—	40	—	—	—
III.		**Remuneracye**						
	3	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . .	50	—	50	—	—	—
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**						
	4	Za utrzymanie dzieci, przyjętych na mocy ustawy z 10. maja 1873 (Art. V.) w miarę własnych funduszów. .	2.825	89	2.825	89	—	—
V.	5	**Koszta leczenia dzieci.**	—	—	—	—	—	—
VI.		**Rozmaite**						
	6	Koszta pogrzebowe, podróży i inne .	58	21	58	21	—	—
		Suma wydatków .	3.074	10	3.074	10	—	—
—	7	Do tego: Nadwyżka dochodów, oddana do majątku zarodowego tego funduszu . .	644	14	644	14	—	—
		Ogólna suma wydatków .	3.718	24	3.718	24	—	—

LW. 52050/1909.

III.

FUNDUSZE propinacyjne miast

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Opłata od szynkarzy	88.526	09	70.022	23	18.503	86
II.	2	Jednorazowe opłaty od założonych browarów, gorzelń i miodosytni . .	—	—	—	—	—	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych	1.778	80	440	—	1.338	80
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	—	—	—	—
V.	5	Odsetki zwłoki	1.429	80	1.429	80	—	—
VI.	6	Zasiłek ze Skarbu Państwa . . .	217.051	56	217.051	56	—	—
VII.	7	Odsetki od kapitałów lokowanych .	420.597	80	420.597	80	—	—
VIII	8	Rozmaite dochody	1.040	20	1.011	20	29	—
		Suma dochodów rzeczywistych	730.424	25	710.552	59	19.871	66
		B) Przenośne.						
	9	**Zakupno i sprzedaż efektów:**						
		a) Efekta zakupione . . .	2,110.038	42	2,110.038	42	—	—
		b) Gotówka za sprzedane efekta .	1,446.496	33	1,446.496	33	—	—
	10	**Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye**	1,057.263	10	140.636	24	916.626	86
	11	**Gotówka za wylosowane efekta** . .	44.100	—	44.100	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	5,388.322	10	4,451.823	58	936.498	52
		Zapas z początkiem roku 1908:						
		a) w gotówce . 201.440 K 88 g						
		b) w efektach . 8,977.013 „ 43 „			9,178.454	31		
		Ogółem .			13,630.277	89		

37. miast uprawnionych — Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Koszta administracyjne . . .	4.180	—	4.180	—	—	—
II.	2	Potrzeby kancelaryjne	441	45	441	45	—	—
	3	Rozmaite wydatki	43	43	—	—	43	43
		Suma wydatków rzeczywistych	4.664	88	4.621	45	43	43
		B) Przenośne.						
	4	**Kupno i sprzedaż efektów:**						
		a) Gotówka wydana na zakupno efektów	2,049.781	05	2,049.781	05	—	—
		b) Efekta sprzedane . . .	1,453.040	84	1,453.040	84	—	—
	5	**Pożyczki udzielone miastom na inwestycye**	170.000	—	170.000	—	—	—
	6	**Efekta wylosowane**	44.100	—	44.100	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	3,721.586	77	3,721.543	34	43	43
		Zapas z końcem roku 1908:						
		a) w gotówce . 318.823 K 54 g						
		b) w efektach . 9,589.911 „ 01 „			9,908.734	55		
		Ogółem .			13,630.277	89		

III. Fundusze propinacyjne.

Stan majątku z końcem roku 1908.

A) Stan czynny:	*Szczegół*	*Ogół*
a) w gotówce		318.823 K 54 g.
b) w efektach :		
1. w 4% pożyczce krajowej z r. 1893 . . .	125.600 K — g	
2. w 4% listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego	461.200 „ — „	
3. w 4% listach zastawnych Banku krajowego .	3,216.000 „ — „	
4. w 4½% listach zastawnych Banku krajowego .	203.400 „ — „	
5. w 4% obligach kolejowych Banku krajowego .	1,336.300 „ — „	
6. w 4% pożyczce krajowej z r. 1904 . . .	2,605.400 „ — „	
7. w 4% pożyczce krajowej z r. 1905 . . .	1,200.900 „ — „	
8. w 4% listach rentowych	380.950 „ — „	
9. w 4% książeczkach wkładkowych Banku kraj.	60.161 „ 01 „	9,589.911 „ 01 „
10. w należytościach czynnych		936.498 „ 52 „
Suma stanu czynnego		10,845.233 K 07 g
B) Stan bierny		43 „ 43 „
Czysty stan czynny		10,845.189 K 64 g

37. miast uprawnionych. Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
		Opłaty od szynkarzy.						
I.	1	1. Miasto Bełz	936	70	670	87	265	83
		2. „ Bochnia	1.260	—	841	72	418	28
		3. „ Brody	2.684	64	2.379	52	305	12
		4. „ Dobromil	885	—	604	48	280	52
		5. „ Drohobycz	3.150	90	2.800	23	350	67
		6. „ Gródek Jagielloński	1.737	40	1.727	40	10	—
		7. „ Grybów	360	—	360	—	—	—
		8. „ Jarosław	4.805	50	3.794	57	1.010	93
		9. „ Jaryczów nowy	360	72	360	72	—	—
		10. „ Jasło	1.416	67	1.249	50	167	17
		11 „ Kołomyja	3.127	57	3.003	92	123	65
		12. „ Krosno	819	01	694	24	124	77
		13. „ Lubaczów	1.360	—	1.160	—	200	—
		14. „ Mrzygłód	70	—	59	20	10	80
		15. „ Myślenice	375	—	330	—	45	—
		16. „ Nowy Targ	2.651	13	2.007	78	643	35
		17. „ Pilzno	423	96	408	96	15	—
		18. „ Podgórze	1.968	99	1.822	35	146	64
		19. „ Przemyśl	8.659	11	7.940	11	719	—
		20. „ Rzeszów	2.240	77	2.075	36	165	41
		21. „ Sambor	4.027	33	2.695	75	1.331	58
		22. „ Sanok	1.937	37	1.327	08	610	29
		23. „ Sącz nowy	4.159	42	2.885	73	1 273	69
		24. „ Sącz stary	615	—	585	—	30	—
		25. „ Skawina	265	—	250	—	15	—
		26. „ Sniatyn	1.700	—	1.600	—	100	—
		27. „ Sokal	928	50	669	64	258	86
		28. „ Stanisławów	7.066	30	4 897	09	2.169	21
		29. „ Starasól	415	—	375	—	40	—
		30. „ Stary Sambor	1.098	39	497	50	600	89
		31. „ Stryj	5.814	02	2.205	84	3.608	18
		32. „ Tarnopol	6.836	64	5.663	98	1.172	66
		33. „ Tarnów	6.543	51	6.160	63	382	88
		34. „ Trembowla	2.407	39	1.263	32	1.144	07
		35. „ Wieliczka	960	—	960	—	—	—
		36. „ Złoczów	2.251	19	2.195	15	56	04
		37. „ Żółkiew	2.207	96	1.499	59	708	37
		Suma rubryki I.	88.526	09	70.022	23	18.503	86
II.	2	**Jednorazowe opłaty od założonych browarów, gorzelń i miodosytni**	—	—	—	—	—	—

Dochody. III. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
III.	3	**Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych.**						
		1. Miasto Brody	360	—	20	—	340	—
		2. „ Drohobycz	30	—	30	—	—	—
		3. „ Podgórze	90	—	90	—	—	—
		4. „ Przemyśl	150	—	50	—	100	—
		5. „ Sambor	42	—	22	—	20	—
		6. „ Sącz Nowy	90	—	50	—	40	—
		7. „ Stanisławów	318	80	55	—	263	80
		8. „ Stary Sambor	20	—	20	—	—	—
		9. „ Stryj	655	—	90	—	565	—
		10. „ Tarnów	3	—	3	—	—	—
		11. „ Żółkiew	20	—	10	—	10	—
		Suma rubryki III.	1.778	80	440	—	1.338	80
IV.	4	**Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych**	—	—	—	—	—	—
V.	5	**Odsetki zwłok**						
		1. Miasto Bełz	12	81	12	81	—	—
		2. „ Bochnia	6	43	6	43	—	—
		3. „ Brody	16	04	16	04	—	—
		4. „ Dobromil	11	72	11	72	—	—
		5. „ Drohobycz	81	93	81	93	—	—
		6. „ Gródek Jagielloński	13	23	13	23	—	—
		7. „ Grybów	1	23	1	23	—	—
		8. „ Jarosław	123	83	123	83	—	—
		9. „ Jaryczów nowy	8	69	8	69	—	—
		10. „ Jasło	10	18	10	18	—	—
		11. „ Kołomyja	95	55	95	55	—	—
		12. „ Krosno	10	54	10	54	—	—
		13. „ Lubaczów	5	14	5	14	—	—
		14. „ Mrzygłód	1	94	1	94	—	—
		15. „ Myślenice	1	76	1	76	—	—
		16. „ Nowy Targ	47	46	47	46	—	—
		17. „ Pilzno	9	47	9	47	—	—
		18. „ Podgórze	9	99	9	99	—	—
		19. „ Przemyśl	133	40	133	40	—	—
		20. „ Rzeszów	18	79	18	79	—	—
		21. „ Sambor	60	31	60	31	—	—
		Do przeniesienia	680	44	680	44	—	—

37. miast uprawnionych. Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
V.	5	Z przeniesienia . .	680	44	680	44	—	—
		22. Miasto Sanok	51	60	51	60	—	—
		23. „ Sącz nowy	50	94	50	94	—	—
		24. „ Sącz stary	15	71	15	71	—	—
		25. „ Skawina	—	93	—	93	—	—
		26. „ Sniatyn	32	69	32	69	—	—
		27. „ Sokal	10	42	10	42	—	—
		28. „ Stanisławów . . .	115	05	115	05	—	—
		29. „ Starasól	8	49	8	49	—	—
		30. „ Stary Sambor . . .	18	20	18	20	—	—
		31. „ Stryj	44	94	44	94	—	—
		32. „ Tarnopol	164	62	164	62	—	—
		33. „ Tarnów	140	86	140	86	—	—
		34. „ Trembowla	50	22	50	22	—	—
		35 „ Wieliczka	14	08	14	08	—	—
		36. „ Złoczów	14	62	14	62	—	—
		37. „ Żółkiew	15	99	15	99	—	—
		Suma rubryki V. . .	1.429	80	1.429	80	—	—
VI.	6	**Zasiłek ze Skarbu Państwa.**						
		Zasiłek ze Skarbu Państwa płatny w 12 miesięcznych ratach, wynosi rocznie . . 217.741 K 56 g						
		a po potrąceniu należytości stemplowej do kwitów przez c. k. główną Kasę krajową w sumie . . . . 690 „ — „						
		Rzeczywista subwencya wynosi rocznie . . 217.051 K 56 g						
		z której wedle repartycyi przypada na:						
		1. Miasto Bełz	2.232	72	2.232	72	—	—
		2. „ Bochnia	7.110	24	7.110	24	—	—
		3. „ Brody	4.427	28	4.427	28	—	—
		4. „ Dobromil	1.984	56	1.984	56	—	—
		5. „ Drohobycz	22.885	44	22.885	44	—	—
		6. „ Gródek Jagielloński . .	6.211	80	6.211	80	—	—
		7. „ Grybów	1.248	72	1.248	72	—	—
		8. „ Jarosław	8.597	28	8.597	28	—	—
		9. „ Jaryczów nowy . . .	709	44	709	44	—	—
		10. „ Jasło	2.323	92	2.323	92	—	—
		11. „ Kołomyja	10.874	64	10.874	64	—	—
		12. „ Krosno	1.950	—	1.950	—	—	—
		13. „ Lubaczów	1.213	20	1.213	20	—	—
		14. „ Mrzygłód	119	04	119	04	—	—
		15. „ Myślenice	2.032	56	2.032	56	—	—
		16. „ Nowy Targ	1.422	96	1.422	96	—	—
		17. „ Pilzno	1.150	32	1.150	32	—	—
		18. „ Podgórze	4.705	44	4.705	44	—	—
		Do przeniesienia . .	81.199	56	81.199	56	—	—

Dochody. III. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
VI.	6	Z przeniesienia	81.199	56	81.199	56	—	—
		19. Miasto Przemyśl	16.383	36	16.383	36	—	—
		20. „ Rzeszów	11.148	—	11.148	—	—	—
		21. „ Sambor	8.951	52	8.951	52	—	—
		22. „ Sanok	3.481	68	3.481	68	—	—
		23. „ Sącz Nowy	4.884	24	4.884	24	—	—
		24. „ Sącz stary	2.417	28	2.417	28	—	—
		25. „ Skawina	1.061	52	1.061	52	—	—
		26. „ Sniatyn	4.772	40	4.772	40	—	—
		27. „ Sokal	5.792	64	5.792	64	—	—
		28. „ Stanisławów	4.530	48	4.530	48	—	—
		29. „ Starasól	1.384	08	1.384	08	—	—
		30. „ Stary Sambor	2.343	36	2.343	36	—	—
		31. „ Stryj	10.064	88	10.064	88	—	—
		32. „ Tarnopol	16.811	28	16.811	28	—	—
		33. „ Tarnów	25.273	44	25.273	44	—	—
		34. „ Trembowla	2.950	80	2.950	80	—	—
		35. „ Wieliczka	4.256	64	4.256	64	—	—
		36. „ Złoczów	8.835	84	8.835	84	—	—
		37. „ Żółkiew	508	56	508	56	—	—
		Suma rubryki VI.	217.051	56	217.051	56	—	—
VII.	7	**Odsetki od kapitałów lokowanych.**						
		1. Od 4% listów zastawnych Banku krajowego	129.124	—	129.124	—	—	—
		2. Od 4½% listów zastawnych Banku krajowego	9.180	—	9.180	—	—	—
		3. Od 4% obligów kolejowych Banku krajowego	55.808	—	55.808	—	—	—
		4. Od 4% listów zast. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	18.435	36	18.435	36	—	—
		5. Od 4% listów rentowych	13.705	15	13.705	15	—	—
		6. Od 4% pożyczki krajow. z r. 1893	5.092	—	5.092	—	—	—
		7. Od 4% „ „ z r. 1904	92.282	—	92.282	—	—	—
		8. Od 4% „ „ z r. 1905	48.036	—	48.036	—	—	—
		9. Od 4% książeczek wkładkowych Banku krajowego	9.759	44	9.759	44	—	—
		10. Od 4% pożyczek udzielonych miastom na inwestycye:						
		a) Bochni	1.701	39	1.701	39	—	—
		b) Drohobyczowi	27.213	19	27.213	19	—	—
		c) Jaryczowi nowemu	206	13	206	13	—	—
		d) Pilznu	5	61	5	61	—	—
		e) Podgórzowi	7.590	95	7.590	95	—	—
		f) Samborowi	990	30	990	30	—	—
		g) Żółkwi	1.468	28	1.468	28	—	—
		Suma rubryki VII.	420.597	80	420.597	80	—	—
VIII	8	**Dochody rozmaite.**						
		Zwrot kosztów sądowych i zaliczek od c. k. Prokuratoryi Skarbu tudzież mylne pobory	1.040	20	1.011	20	29	—
		Suma rubryki VIII.	1.040	20	1.011	20	29	—

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		B) Przenośne.						
	9	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		1. Efekta zakupione:						
		a) 4% listy rentowe	204.800	—	204.800	—	—	—
		b) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1904	799.500	—	799.500	—	—	—
		c) 4% „ „ „ „ „ 1905	332.300	—	332.300	—	—	—
		d) 4% książeczki wkładkowe Banku kr.	773.438	42	773.438	42	—	—
		Suma	2,110.038	42	2,110.038	42	—	—
		2. Gotówka za sprzedane efekta.						
		a) Spieniężono — celem udzielenia pożyczki na inwestycye — efekta miasta Drohobycza a mianowicie:						
		α) 4% listy zastawne Banku krajowego 1.053 K 68 g						
		β) 4% obligi kolejowe Banku kraj. 102·672 „ 39 „						
		γ) 4% obligi pożyczki krajowej z. r. 1904 . . 15.729 „ 42 „	119.455	49	119.455	49	—	—
		b Spieniężono 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego . . .	1,327.040	84	1,327.040	84	—	—
		Suma . . .	1,446.496	33	1,446.496	33	—	—
	10	**Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye.**						
		a) Miasto Bochnia	98.000	—	98.000	—	—	—
		b) „ Drohobycz I-sza pożyczka	319.080	32	8.965	33	310.114	99
		c) „ Drohobycz II-ga pożyczka .	370.000	—	8.737	90	361.262	10
		d) „ Jaryczów nowy . . .	5.393	92	321	91	5.072	01
		e) „ Pilzno	2.296	35	2.296	35	—	—
		f) „ Podgórze I-sza pożyczka .	143.148	99	7.127	79	136.021	20
		g) „ Podgórze II-ga „ . .	50.000	—	2.474	26	47.525	74
		h) „ Sambor I-sza „ . .	14.716	68	4.708	80	10.007	88
		i) „ Sambor II-ga „ . .	17.826	84	5.703	90	12.122	94
		k) „ Żółkiew . . . „ . .	36.800	—	2.300	—	34.500	—
		Suma . . .	1,057.263	10	140.636	24	916.626	86
	11	**Gotówka za wylosowane efekta.**						
		a) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1893	3.400	—	3.400	—	—	—
		b) 4% listy zastawne Banku kraj. .	20.200	—	20.200	—	—	—
		c) 4½% „ „ „ „ .	1.200	—	1.200	—	—	—
		d) 4% „ „ Tow. kred. ziem.	4.000	—	4.000	—	—	—
		e) 4% obligi kolej. Banku krajowego	1.000	—	1.000	—	—	—
		f) 4% „ pożyczki krajow. z r. 1904	14.300	—	14.000	—	—	—
		Suma . .	44.100	—	44.100	—	—	—

Wydatki. III. Fundusze propinacyjne 37 miast uprawnionych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	**Koszta administracyjne.**						
		Płaca urzędnika rachunkowego . .	4.180	—	4.180	—	—	—
II.	2	**Potrzeby kancelaryjne.**						
		Druki, księgi, oprawa tychże i inne .	441	45	441	45	—	—
	3	**Wydatki rozmaite.**						
		Zwrot mylnych dochodów . . .	43	43	—	—	43	43
		Suma wydatków rzeczywistych	4.664	88	4.621	45	43	43
		B) Przenośne.						
	5	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		Gotówka na zakupno efektów.						
		a) 4% listy rentowe	197.507	15	197.507	15	—	—
		b) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1904	761.119	76	761.119	76	—	—
		c) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1905	317.715	72	317.715	72	—	—
		d) 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	773.438	42	773.438	42	—	—
		Suma .	2,049.781	05	2,049.781	05	—	—
		Efekta sprzedane.						
		a) Sprzedano — celem udzielenia pożyczki na inwestycye — efekta miasta Drohobycza a mianowicie:						
		α) 4% listy zastawne Banku krajowego 1.100 K — g						
		β) 4% obligi kolejowe Banku krajowego 108.500 „ — „						
		γ) 4% obligi pożyczki kraj z r. 1904 16.400 „ — „	126.000	—	126.000	—	—	—
		b) Spieniężono 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego . . .	1,327.040	84	1,357.040	84	—	—
		Suma .	1,453.040	84	1,453.040	84	—	—
	6	**Pożyczki udzielone miastom na inwestycye.**						
		a) Miastu Drohobycz	170.000	—	170.000	—	—	—
		Suma .	170.000	—	170.000	—	—	—
	7	**Efekta wylosowane.**						
		a) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1893	3.400	—	3.400	—	—	—
		b) 4% listy zastawne Banku krajow.	20.200	—	20.200	—	—	—
		c) 4½% listy zastawne Banku krajow.	1.200	—	1.200	—	—	—
		d) 4% listy zast. Tow. kredyt. ziemsk.	4.000	—	4.000	—	—	—
		e) 4% obligi kolej. Banku krajowego	1.000	—	1.000	—	—	—
		f) 4% obligi pożyczki krajow. z r. 1904	14.300	—	14.300	—	—	—
		Suma .	44.100	—	44.100	—	—	—

STAN KAPITAŁÓW

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych, po koniec roku 1908.

Liczba porządkowa	Nazwa miasta	4% pożyczka krajowa z r. 1893	4% listy zastawne Towarz. kredyt. ziemsk.	4% listy zastawne Banku krajowego	4½% listy zastawne Banku krajowego	4% obligi kolejowe Banku krajowego	4% pożyczka krajowa z r. 1904	4% pożyczka krajowa z r. 1905	4% listy rentowe	4% książeczki wkładkowe Banku krajowego		Suma ogólna efektów		Reszta kasowa w gotówce pozostała z końcem roku 1908	
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	h	K	h	K	h
1	Bełz	900	5.800	44.700	4.400	15.000	16.300	18.900	—	2.737	42	108.737	42	3.490	24
2	Bochnia	—	—	5.000	—	57.400	209.900	22.200	—	60	30	294.560	30	9.071	14
3	Brody	11.400	24.200	112.600	4.200	37.800	95 500	16.700	—	394	93	302.794	93	8.935	06
4	Dobromil	500	6.400	48.900	200	14.000	29.100	4.000	—	3.130	—	106.230	—	3.126	71
5	Drohobycz	—	36.400	—	—	—	150.800	30.000	—	206	09	217.406	09	16·043	71
6	Gródek Jagielloński	2.500	18.400	122.500	6.400	40.400	87.200	17.500	—	2.180	43	297.080	43	9·199	23
7	Grybów	600	1.400	28.400	4.000	9.100	10.800	12.600	—	1.605	94	68.505	94	2.053	98
8	Jarosław	4.400	5.000	160.700	24.800	61.600	174.200	15.000	—	94	72	445.794	72	13.805	38
9	Jaryczów nowy	400	5.000	22.300	200	1·000	7.400	10.100	—	1.565	24	47.965	24	1.451	94
10	Jasło	4.100	2.000	51.100	1.200	16.100	21.700	4.000	20.000	3.539	11	123.739	11	4.068	94
11	Kołomyja	4.500	39.800	243.600	—	71.900	147.600	34.000	—	120	31	541.520	31	17.244	18
12	Krosno	2.800	5.200	34.900	1.600	13.400	15.300	2.000	18.000	2.603	71	95.803	71	3.095	94
13	Lubaczów	400	7.000	42.900	400	12.600	15.200	16.600	—	2.533	10	97.633	10	2.905	65
14	Mrzygłód	100	200	2.700	200	1.200	1.000	300	—	1.433	71	7.133	71	181	80
15	Myślenice	1.100	4.400	37.200	1.000	12.200	13.100	15.900	—	2.284	99	87.184	99	2.702	49
16	Nowy Targ	2.100	5.000	32.700	2.000	13.200	15.100	23.500	—	4.125	31	97.725	31	3.531	87
17	Pilzno	500	4.400	11.100	—	12.800	800	31.800	—	1.536	55	62.936	55	1.928	83
18	Podgórze	—	13.000	3.200	—	—	20.100	25.600	—	21	53	61.921	53	3.858	25
19	Przemyśl	19.400	37.600	320.400	17.600	113.100	208.400	36.200	65.950	23	73	818.673	73	27.441	48
20	Rzeszów	4.800	17.600	198.000	9.000	57.300	140.100	39.100	—	1.279	73	467.179	73	14.788	30
21	Sambor	—	23.800	83.500	—	86.900	178.000	17.000	12.000	119	67	401.319	67	13.643	14
22	Sanok	1.700	7.200	72.600	—	24.300	22.000	35.500	—	4.163	20	167.763	20	5 833	04
23	Sącz nowy	2.500	22.600	124.800	3.600	39.000	77.600	23.000	—	259	50	293.359	50	9.404	53
24	Sącz stary	1.100	4.600	41.400	2.200	14.400	16.400	14.800	5.000	2.779	09	102.679	09	3.235	68
25	Skawina	500	400	25.200	—	7.000	7.600	10.500	—	1.337	78	52.537	78	1.556	65
26	Śniatyn	4.400	14.200	98.000	5.400	33.000	28.100	49.600	—	5 794	65	238.494	65	7.681	98
27	Sokal	14.200	10.000	84.300	4.200	32.500	34.600	48.700	—	1.057	27	229.557	27	7.047	71
28	Stanisławów	3.100	42.000	203.800	37.200	58.500	139.100	9.000	12.000	1 875	85	506.575	85	15.847	22
29	Starasól	400	1.200	30.400	200	8.900	17.600	2.000	3.000	80	65	63.780	65	1.863	70
30	Stary Sambor	600	4.400	44.100	800	13.900	18.400	19.000	—	92	57	101·292	57	3.289	96
31	Stryj	4.000	16.400	179 200	12.400	64.600	75.500	95.200	2.200	46	75	449.546	75	14.155	20
32	Tarnopol	—	—	10.500	—	125.100	397.900	185.000	69.200	96	64	787.796	64	26.064	78
33	Tarnów	23.700	51.400	431.100	31.200	153.900	120.500	191.300	87.000	10	98	1,090.110	98	35.661	90
34	Trembowla	1.100	12.600	66.800	1.400	22.900	—	25.000	25.000	8.373	39	163.173	39	4.835	74
35	Wieliczka	3·500	7.400	64.800	9.800	25.400	13.800	27.000	25.000	1.271	25	177.971	25	6.007	39
36	Złoczów	4.300	4.200	131.200	15.400	53.300	72.500	61.000	20.000	212	10	362.112	10	11.972	22
37	Zółkiew	—	—	1.400	2.400	12.600	6.200	11.000	16.600	1.112	82	51 312	82	1.804	15
	Razem	125.600	461.200	3,216.000	203.400	1,336.300	2,605.400	1,200.900	380.950	60.161	01	9,589.911	01	318.780	11

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		B) Przenośne.						
	9	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		1. Efekta zakupione:						
		a) 4% listy rentowe	204.800	—	204.800	—	—	—
		b) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1904	799.500	—	799.500	—	—	—
		c) 4% „ „ „ „ „ 1905	332.300	—	332.300	—	—	—
		d) 4% książeczki wkładkowe Banku kr.	773.438	42	773.438	42	—	—
		Suma	2,110.038	42	2,110.038	42	—	—
		2. Gotówka za sprzedane efekta.						
		a) Spieniężono — celem udzielenia pożyczki na inwestycye — efekta miasta Drohobycza a mianowicie:						
		α) 4% listy zastawne Banku krajowego 1.053 K 68 g						
		β) 4% obligi kolejowe Banku kraj. 102·672 „ 39 „						
		γ) 4% obligi pożyczki krajowej z. r. 1904 . . 15.729 „ 42 „	119.455	49	119.455	49	—	—
		b Spieniężono 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego . . .	1,327.040	84	1,327.040	84	—	—
		Suma . . .	1,446.496	33	1,446.496	33	—	—
	10	**Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye.**						
		a) Miasto Bochnia	98.000	—	98.000	—	—	—
		b) „ Drohobycz I-sza pożyczka	319.080	32	8.965	33	310.114	99
		c) „ Drohobycz II-ga pożyczka .	370.000	—	8.737	90	361.262	10
		d) „ Jaryczów nowy . . .	5.393	92	321	91	5.072	01
		e) „ Pilzno	2.296	35	2.296	35	—	—
		f) „ Podgórze I-sza pożyczka .	143.148	99	7.127	79	136.021	20
		g) „ Podgórze II-ga „ . .	50.000	—	2.474	26	47.525	74
		h) „ Sambor I-sza „ . .	14.716	68	4.708	80	10.007	88
		i) „ Sambor II-ga „ . .	17.826	84	5.703	90	12.122	94
		k) „ Żółkiew . . „ . .	36.800	—	2.300	—	34.500	—
		Suma . . .	1,057.263	10	140.636	24	916.626	86
	11	**Gotówka za wylosowane efekta.**						
		a) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1893	3.400	—	3.400	—	—	—
		b) 4% listy zastawne Banku kraj. .	20.200	—	20.200	—	—	—
		c) 4½% „ „ „ „ .	1.200	—	1.200	—	—	—
		d) 4% „ „ Tow. kred. ziem.	4.000	—	4.000	—	—	—
		e) 4% obligi kolej. Banku krajowego	1.000	—	1.000	—	—	—
		f) 4% „ pożyczki krajow. z r. 1904	14.300	—	14.000	—	—	—
		Suma . .	44.100	—	44.100	—	—	—

Wydatki. III. Fundusze propinacyjne 37 miast uprawnionych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	**Koszta administracyjne.**						
		Płaca urzędnika rachunkowego . .	4.180	—	4.180	—	—	—
II.	2	**Potrzeby kancelaryjne.**						
		Druki, księgi, oprawa tychże i inne .	441	45	441	45	—	—
	3	**Wydatki rozmaite.**						
		Zwrot mylnych dochodów . . .	43	43	—	—	43	43
		Suma wydatków rzeczywistych	4.664	88	4.621	45	43	43
		B) Przenośne.						
	5	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		Gotówka na zakupno efektów.						
		a) 4% listy rentowe	197.507	15	197.507	15	—	—
		b) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1904	761.119	76	761.119	76	—	—
		c) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1905	317.715	72	317.715	72	—	—
		d) 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego	773.438	42	773.438	42	—	—
		Suma .	2,049.781	05	2,049.781	05	—	—
		Efekta sprzedane.						
		a) Sprzedano — celem udzielenia pożyczki na inwestycye — efekta miasta Drohobycza a mianowicie:						
		α) 4% listy zastawne Banku krajowego 1.100 K — g						
		β) 4% obligi kolejowe Banku krajowego 108.500 „ — „						
		γ) 4% obligi pożyczki kraj z r. 1904 16.400 „ — „	126.000	—	126.000	—	—	—
		b) Spieniężono 4% książeczki wkładkowe Banku krajowego . . .	1,327.040	84	1,357.040	84	—	—
		Suma .	1,453.040	84	1,453.040	84	—	—
	6	**Pożyczki udzielone miastom na inwestycye.**						
		a) Miastu Drohobycz	170.000	—	170.000	—	—	—
		Suma .	170.000	—	170.000	—	—	—
	7	**Efekta wylosowane.**						
		a) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1893	3.400	—	3.400	—	—	—
		b) 4% listy zastawne Banku krajow.	20.200	—	20.200	—	—	—
		c) 4½% listy zastawne Banku krajow.	1.200	—	1.200	—	—	—
		d) 4% listy zast. Tow. kredyt. ziemsk.	4.000	—	4.000	—	—	—
		e) 4% obligi kolej. Banku krajowego	1.000	—	1.000	—	—	—
		f) 4% obligi pożyczki krajow. z r. 1904	14.300	—	14.300	—	—	—
		Suma .	44.100	—	44.100	—	—	—

STAN KAPITAŁÓW

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych, po koniec roku 1908.

Liczba porządkowa	Nazwa miasta	4% pożyczka krajowa z r. 1893	4% listy zastawne Towarz. kredyt. ziemsk.	4% listy zastawne Banku krajowego	4½% listy zastawne Banku krajowego	4% obligi kolejowe Banku krajowego	4% pożyczka krajowa z r. 1904	4% pożyczka krajowa z r. 1905	4% listy rentowe	4% książeczki wkładkowe Banku krajowego		Suma ogólna efektów		Reszta kasowa w gotówce pozostała z końcem roku 1908	
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	h	K	h	K	h
1	Bełz	900	5.800	44.700	4.400	15.000	16.300	18.900	—	2.737	42	108.737	42	3.490	24
2	Bochnia	—	—	5.000	—	57.400	209.900	22.200	—	60	30	294.560	30	9.071	14
3	Brody	11.400	24.200	112.600	4.200	37.800	95.500	16.700	—	394	93	302.794	93	8.935	06
4	Dobromil	500	6.400	48.900	200	14.000	29.100	4.000	—	3.130	—	106.230	—	3.126	71
5	Drohobycz	—	36.400	—	—	—	150.800	30.000	—	206	09	217.406	09	16.043	71
6	Gródek Jagielloński	2.500	18.400	122.500	6.400	40.400	87.200	17.500	—	2.180	43	297.080	43	9.199	23
7	Grybów	600	1.400	28.400	4.000	9.100	10.800	12.600	—	1.605	94	68.505	94	2.053	98
8	Jarosław	4.400	5.000	160.700	24.800	61.600	174.200	15.000	—	94	72	445.794	72	13.805	38
9	Jaryczów nowy	400	5.000	22.300	200	1.000	7.400	10.100	—	1.565	24	47.965	24	1.451	94
10	Jasło	4.100	2.000	51.100	1.200	16.100	21.700	4.000	20.000	3.539	11	123.739	11	4.068	94
11	Kołomyja	4.500	39.800	243.600	—	71.900	147.600	34.000	—	120	31	541.520	31	17.244	18
12	Krosno	2.800	5.200	34.900	1.600	13.400	15.300	2.000	18.000	2.603	71	96.803	71	3.095	94
13	Lubaczów	400	7.000	42.900	400	12.600	15.200	16.600	—	2.533	10	97.633	10	2.905	65
14	Mrzygłód	100	200	2.700	200	1.200	1.000	300	—	1.433	71	7.133	71	181	80
15	Myślenice	1.100	4.400	37.200	1.000	12.200	13.100	15.900	—	2.284	99	87.184	99	2.702	49
16	Nowy Targ	2.100	5.000	32.700	2.000	13.200	15.100	23.500	—	4.125	31	97.725	31	3.531	87
17	Pilzno	500	4.400	11.100	—	12.800	800	31.800	—	1.536	55	62.936	55	1.928	83
18	Podgórze	—	13.000	3.200	—	—	20.100	25.600	—	21	53	61.921	53	3.858	25
19	Przemyśl	19.400	37.600	320.400	17.600	113.100	208.400	36.200	65.950	23	73	818.673	73	27.441	48
20	Rzeszów	4.800	17.600	198.000	9.000	57.300	140.100	39.100	—	1.279	73	467.179	73	14.788	30
21	Sambor	—	23.800	83.500	—	86.900	178.000	17.000	12.000	119	67	491.319	37	13.643	14
22	Sanok	1.700	7.200	72.600	—	24.300	22.000	35.800	—	4.163	20	167.763	20	5.833	04
23	Sącz nowy	2.500	22.600	124.800	3.600	39.000	77.600	23.000	—	259	50	298.359	50	9.404	53
24	Sącz stary	1.100	4.600	41.400	2.200	14.400	16.400	14.800	5.000	2.779	09	102.679	09	3.235	68
25	Skawina	500	400	25.200	—	7.000	7.600	10.500	—	1.337	78	52.537	78	1.556	65
26	Śniatyn	4.400	14.200	98.000	5.400	33.000	28.100	49.600	—	5.794	65	238.494	65	7.681	98
27	Sokal	14.200	10.000	84.300	4.200	32.500	34.600	48.700	—	1.057	27	229.557	27	7.047	71
28	Stanisławów	3.100	42.000	203.800	37.200	58.500	139.100	9.000	12.000	1.875	85	506.575	85	15.847	22
29	Starasól	400	1.200	30.400	200	8.900	17.600	2.000	3.000	80	65	63.780	65	1.863	70
30	Stary Sambor	600	4.400	44.100	800	13.900	18.400	19.000	—	92	57	101.292	57	3.239	96
31	Stryj	4.000	16.400	179.200	12.400	64.600	75.500	95.200	2.200	46	75	449.546	75	14.155	20
32	Tarnopol	—	—	10.500	—	125.100	397.900	185.000	69.200	96	64	787.796	64	26.064	78
33	Tarnów	23.700	51.400	431.100	31.200	153.900	120.500	191.300	87.000	10	98	1,090.110	98	35.661	90
34	Trembowla	1.100	12.600	66.800	1.400	22.900	—	25.000	25.000	8.373	39	163.173	39	4.835	74
35	Wieliczka	3.500	7.400	64.800	9.800	25.400	13.800	27.000	25.000	1.271	25	177.971	25	6.007	39
36	Złoczów	4.300	4.200	131.200	15.400	53.300	72.500	61.000	20.000	212	10	362.112	10	11.972	22
37	Żółkiew	—	—	1.400	2.400	12.600	6.200	11.000	16.600	1.112	82	51.312	82	1.804	15
	Razem	125.600	461.200	3,216.000	203.400	1,336.300	2,605.400	1,200.900	380.950	60.161	01	9,589.911	01	318.780	11

Dział C.

IV.

Fundusz

byłego galicyjskiego korpusu ochotników

z roku 1859

z przeznaczeniem udzielania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar dla c. i k. wojska.

Dochody. Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859 z przeznaczeniem

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Dochody.						
	1	Zwrot pożyczek udzielonych gminie m. Gródka Jagiellońskiego na budowę koszar dla c. i k. wojska . .	41.000	—	5.000	—	36.000	—
	2	4% odsetki od gotówki lokowanej na książeczkę wkład. Banku krajowego	4.077	80	4.077	80	—	—
	3	6% odsetki zwłoki od niezapłaconych w terminie rat	—	—	—	—	—	—
	4	Dolokowano na książeczkę Banku kraj.	9.077	80	9.077	80	—	—
		Suma dochodów . .	54.155	60	18.155	60	36.000	—
	5	Zapas z początkiem roku 1908 . .			97.335	76	—	—
		Razem . .			115.493	36	—	—

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół:	Ogół:
1. Zapas kasowy: książeczka wkład. Banku kraj.	106.415 K 56 g	
2. Należytość czynna u gminy m. Gródka Jagiel.	36.000 „ — „	
Suma stanu czynnego		142.415 K 56 g.

udzielenia gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar dla c. k. wojska. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908 K	Należytość pozostała z końcem roku 1908 g
		Wydatki.						
	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone na budowę koszar dla c. i k. wojska	—	—	—	—	—	—
	2	Gotówka wydana na lokacyę . .	9.077	80	9.077	80	—	—
		Suma wydatków . .	9.077	80	9.077	80	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1908 . . . ks. Banku krajowego Nr. 11.703			106.415	56	—	—
		Razem . .			115.493	36	—	—

z końcem roku 1908.

	Szczegół:	Ogół:
		— K — g
Stan bierny		142.415 „ 56 „
Czysty stan czynny		138.337 „ 76 „
w porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1907 okazuje się **przyrost** majątku o		4.077 „ 80 „

powstały skutkiem przyrostu odsetek z lokacyi zapasowej gotówki na książeczce wkład. Banku kraj. Nr. 11.703. Przyrzeczonej gminie m. Złoczowa w r. 1904 do LW. 81.625/1904 pożyczki na budowę koszar w kwocie 40.000 K nie wypłacono w r. 1908, gdyż gmina nie zgłosiła się o wypłatę tej pożyczki.

Ruch kasy za rok 1908.

	Dochody				Wydatki			
	Gotówka		Efekta		Gotówka		Efekta	
	K	g	K	g	K	g	K	g
Styczeń	2.500	—	2.500	—	2.500	—	—	—
Lipiec	2.500	—	2.500	—	2.500	—	—	—
Razem bieżące . . .	5.000	—	5.000	—	5.000	—	—	—
Dodatkowo styczeń 1909 .	4.077	80	4.077	80	4.077	80	—	—
Suma . .	9.077	80	9.077	80	9.077	80	—	—
Do tego zapasy . . .	—	—	93.337	76	—	—	106.415	56
Ogółem . .	9.077	80	106.415	56	9.077	80	106.415	56

LW. 11.868/1909.

Dział C.

V.

Depozyta gminne serwitutowe.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

V. Fundusz depozytów gminnych serwitutowych.

Rubryka	Pozycya	Dochody	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
I.		**Odsetki:**						
	1	od 4% listów Banku krajowego . .	10.850	—	10.850	—	—	—
	2	od 4½% listów Banku krajowego .	891	—	891	—	—	
	3	od 4% obligacyi pożyczki kraj. z r. 1893	6.264	—	6.264	—	—	—
	4	od 4% listów włości rentowych . .	728	47	728	47	—	—
II.	5	**Zwrot pożyczki zaciągniętej przez gminę Wierczany w majątku serwitutowym**	1.200	—	—	—	1.200	—
III.		**Zakupione efekta:**						
	6	4% listy Banku krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	7	4% obligacye pożyczki kraj. z r. 1893	3.000	—	3.000	—	—	—
	8	4% listy włości rentowych . . .	31.900	—	31.900	—	—	—
	9	książeczki Banku krajowego . . .	2	62	2	62	—	—
IV.		**Gotówka ze spieniężenia i wylosowania efektów:**						
	10	4% listów Banku krajowego (spien.)	6.359	43	6.359	43	—	—
	11	4% listów Banku krajowego (wylos.)	1.700	—	1.700	—	—	—
	12	4½% listów Banku krajowego (spien.)	101	05	101	05	—	—
	13	4½% listów Banku krajowego (wylos.)	—	—	—	—	—	—
	14	4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 (spien.)	569	96	569	96	—	—
	15	4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 (wylos.)	1.000	—	1.000	—	—	—
	16	4% listów włości rentowych (spien.)	95	34	95	34	—	—
	17	4% książeczki Banku kraj. (spien.)	108	44	108	44	—	—
V.		**Efekta pobrane z wymiany:**						
	18	4% obligacye pożyczki kraj. z r. 1893	6.000	—	6.000	—	—	—
		Suma dochodów .	70.770	31	69.570	31	1.200	—
VI.		**Zapas z początkiem roku 1908:**						
		a) w gotówce . . . . K 10.279·77						
		b) w efektach:						
		1. 4% listy Banku kraj. K 276.800·—						
		2. 4½% listy Banku krajowego . „ 19.900·—						
		3. 4% obligacye poż. kraj. z roku 1893 . . „ 157.900·—						
		4. 4% listy włości rentowych. . „ 12.150·—						
		5. wkładk. książeczki Banku kraj. „ 235·31 „ 466.985·31	—	—	477.265	08	—	—
		Razem . .	—	—	546.835	39	—	—

V. Fundusz depozytów gminnych serwitutowych.

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1908. K	Należytość pozostała z końcem roku 1908. g
I.		**Kapitały zwrócone gminom:**						
	1	*a)* gotówką	3.546	17	3.546	17	—	—
		b) efektami:						
		4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 na . . . 3.800 K — g						
		książeczka Banku krajowego na . . 2 „ 62 „	3.802	62	3.802	62	—	—
II.	2	**Pożyczka zaciągnięta przez gminę Wierczany we własnym majątku serwitutowym**	1.200	—	1.200	—	—	—
III.		**Gotówka wydana na kupno:**						
	3	4% listów Banku krajowego . . .	2.935	61	2.935	61	—	—
	4	4% obligacyj pożyczki kraj. z r. 1893	30.610	85	30.610	85	—	—
	5	4% listów włości rentowych . . .	—	—	—	—	—	—
	6	książeczek Banku krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
IV.		**Efekta spieniężone i wylosowane:**						
	7	4% listów Banku krajowego (spien.)	6.600	—	6.600	—	—	—
	8	4% listów Banku krajowego (wylos.)	1.700	-	1.700	—	—	—
	9	4½% listów Banku krajowego (spien.)	100	—	100	—	—	—
	10	4½% listów Banku krajowego (wylos.)	—	—	—	—	—	—
	11	4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 (spien.)	600	—	600	—	—	—
	12	4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 (wylos.)	1.000	—	1.000	—	—	—
	13	4% listów włości rentowych (spien.)	100	—	100	—	—	—
	14	4% książeczek Banku krajow. (spien.)	108	44	108	44	—	—
V.		**Efekta wydane do wymiany:**						
	15	4% obligacye pożyczki kraj. z r. 1893	6.000	—	6.000	—	—	—
VI.		**Podatek rentowy:**						
	16	½% podatek od 4% listów rentowych	3	72	3	72	—	—
		Suma wydatków .	58.307	41	58.307	41	—	—
VII.		**Zapas z końcem roku 1908:**						
		a) w gotówce . . . . K 651·11						
		b) w efektach:						
		1. 4% listy Banku krajowego . . K 268.500·—						
		2. 4½% listy Banku krajowego . „ 19.800·—						
		3. 4% obligacye poż. kraj. z roku 1893 . . „ 155.500·—						
		4. 4% listy włości rentowych . . „ 43.950·—						
		5. książeczki Banku kraj. „ 126·87 „ 487.876·87	—	—	488.527	98	—	—
		Razem . .	—	—	546.835	39	—	—

V. Fundusz depozytów gminnych serwitutowych.

Stan majątku depozytów gminnych serwitutowych z końcem roku 1908.

		Szczegół	Ogół
	Stan czynny.		
1. Zapas kasowy *a)* w gotówce		651 K 11 g	
b) w efektach:			
1. 4% listy Banku krajowego	268.500 K — g		
2. 4½% listy Banku krajowego	19.800 „ — „		
3. 4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893	155.500 „ — „		
4. 4% listy włości rentowych	43.950 „ — „		
5. książeczki Banku krajowego	126 „ 87 „	487.876 „ 87 „	488.527 K 98 g
2. Należytość czynna (zwrot pożyczki gm. Wierczany)			1.200 „ — „
	Suma stanu czynnego		489.727 K 98 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny		489.727 K 98 g

UWAGA. Należytość czynna pod poz. 2. powstała stąd, że rozp. do LW. 24.434/1908 udzielono gminie Wierczany na budowę stodoły parafialnej pożyczkę bezprocentową z własnego majątku serwitutowego tej gminy w kwocie . . . 1.200 K.

Kwota ta ma być zwróconą w 6 rocznych ratach po 200 K począwszy od roku 1909 do rąk Wydziału powiatowego w Stryju, — który raty te ma każdorazowo lokować w miejskiej Kasie oszczędności na książeczkę wkładkową Nr. 10.638, a po spłaceniu ostatniej raty pożyczki książeczka ta ma być spieniężoną i gotówka wraz z odsetkami odesłana Wydziałowi krajowemu celem zakupna efektów dla majątku serwitutowego gminy Wierczany.

LW. 48.960/1909.

VI.

Depozyta ogólne.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

VI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K	Gotówka g	Efekta K	Efekta g
	Dochody.				
	A) W Kasie krajowej:				
	1. Depozyta ogólne.				
I.	Kaucye i wadya na myta i dostawę szutru . .	34.691	28	86.719	55
II.	Fundusz rezerwowy na budowę domków mytniczych i dróżniczych	2.360	15	2.446	77
III.	Kaucye i wadya przedsiębiorców kolejowych . .	26.955	26	2,181.380	—
IV.	„ „ służbowe	234	77	359	77
V.	„ „ innych przedsiębiorców . .	46.790	76	85.785	89
VI.	Depozyta rozmaite	376.195	83	449.575	63
VII.	Kondykta na płace urzędników	53.046	69	—	—
VIII.	Podatek osobisto-dochodowy od płac . . .	27.058	16	—	—
IX.	Premie asekuracyjne	2.058	37	—	—
X.	Mylne pobory c. k. Kas rządowych . . .	14.660	93	—	—
XI.	Depozyta stypendyjne	8.452	62	15.797	97
XII.	Administracya dóbr Winniki	693	—	523	—
XIII.	Fundusz pro praeterito dróg krajowych . . .	30.021	12	31.474	41
XIV.	Zasiłki chwilowe dla funduszu krajowego . .	163.000	—	—	—
	Razem . . .	786.218	94	2,854.062	99
XV.	2. Depozyta gminne . . .	408.271	59	668.699	37
	Razem w Kasie krajowej . .	1,194.490	53	3,522.762	36
	Do przeniesienia .	1,194.490	53	3,522.762	36

VI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K	Gotówka g	Efekta K	Efekta g
	Z przeniesienia . .	1,194.490	53	3,522.762	36
	B) W innych kasach:				
I.	W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	33.757	69	16.993	85
II.	„ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	28.735	76	14.775	64
III.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	26.113	15	23.528	74
IV.	„ krajowych zakładów rolnicz w Dublanach	31.084	55	3	—
V.	„ kraj. szkoły średniej roln. w Czernichowie	21.351	39	15.780	—
VI.	„ „ niższej szkoły roln. w Horodence .	480	33	—	—
VII.	„ „ „ „ „ w Jagielnicy .	525	34	—	—
VIII.	„ „ „ „ „ w Kobiernicach	1.851	15	—	—
IX.	„ „ „ „ „ w Bereźnicy .	137	—	—	—
X.	„ „ „ „ „ w Suchodole .	1.064	50	—	—
XI.	„ „ „ „ „ w Miłocinie .	244	75	—	—
XII.	„ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie .	1.739	62	—	—
XIII.	„ „ „ mleczarskiej w Rzeszowie .	334	01	500	—
	Suma dochodów .	1,341.909	77	3,594.343	59
	Do przeniesienia . .	1,341.909	77	3,594.343	59

VI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka		Efekta	
		K	g	K	g
	Z przeniesienia . .	1,341.909	77	3,594.343	59
	C) Zapas z początkiem roku 1908:				
	Gotówka: Efekta:				
I.	**W kasie krajowej:**				
	1. depozyta ogólne 59.878 K 47 g 3,591.664 K 96 g				
	2. „ gminne 27.069 „ 76 „ 96.597 „ 91 „				
II.	**W innych kasach:**				
	1. szpitala lwowskiego . . . 15.198 „ 68 „ 21.651 „ 53 „				
	2. zakładu kulparkowskiego . . 7.959 „ 28 „ 21.447 „ 60 „				
	3. szpitala św. Łazarza w Krakowie . . . . 9.963 „ 11 „ 57.207 „ 74 „				
	4. kraj. zakładów rolniczych w Dublanach . . . 1.645 „ 43 „ 8.908 „ 18 „				
	5. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie . . 1.538 „ 82 „ 2.244 „ 43 „				
	6. niższej szkoły rolniczej w Horodence . . . — „ — „ — „ — „				
	7. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy . . . . — „ — „ — „ — „				
	8. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . . . 14 „ 57 „ — „ — „				
	9. niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy . . . . 75 „ — „ — „ — „				
	10. niższej szkoły rolniczej w Suchodole . . . . 10 „ — „ — „ — „				
	11. niższej szkoły rolniczej w Miłocinie . . . . — „ — „ — „ — „				
	12. szkoły ogrodniczej w Tarnowie. — „ — „ — „ — „				
	13. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie . . . . 643 „ 53 „ — „ — „	123.996	65	3.799.722	35
	Ogółem . . .	1,465.906	42	7,394.065	94

VI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd	Poszczególnienie	Gotówka K	Gotówka g	Efekta K	Efekta g
	Wydatki.				
	A) W kasie krajowej:				
	1. Depozyta ogólne.				
I.	Kaucye i wadya na myta i dostawę szutru . .	30.205	06	68.528	72
II.	Fundusz rezerwowy na budowę domków mytniczych i dróżniczych	2.360	15	1.713	20
III.	Kaucye i wadya przedsiębiorców kolejowych . .	26.955	26	1,926.880	—
IV.	„ „ służbowe	359	77	—	—
V.	„ „ innych przedsiębiorców . .	54.852	18	71.586	73
VI.	Depozyta rozmaite	376.208	45	476.779	26
VII	Kondykta na płace urzędników	50.462	64	—	—
VIII.	Podatek osobisto-dochodowy od płac . . .	25.765	80	—	—
IX.	Premie asekuracyjne	2 047	81	—	—
X.	Mylne pobory c. k. Kas rządowych . . .	15.206	43	—	—
XI.	Depozyta stypendyjne	8.452	62	56.292	82
XII.	Administracya dóbr „Winniki“	717	63	—	—
XIII.	Fundusz pro praeterito dróg krajowych . . .	30.021	12	28.743	69
XIV.	Zasiłki chwilowe dla funduszu krajowego . .	163.000	—		
	Razem . . .	786.614	92	2,630.524	42
XV.	2. Depozyta gminne . . .	429.322	41	542.270	20
	Razem w Kasie krajowej . .	1,215.937	33	3,172.794	62
	Do przeniesienia .	1,215.937	33	3,172.794	62

VI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K	Gotówka g	Efekta K	Efekta g
	Z przeniesienia . .	1,215.937	33	3,172.794	62
	B) W innych kasach:				
I.	W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	32.754	62	15.747	73
II.	„ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	25.769	93	7.128	47
III.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	28.339	39	24.010	49
IV.	„ kraj. zakładów rolniczych w Dublanach .	27.543	77	1.123	—
V.	„ „ szkoły średniej roln. w Czernichowie	21.848	71	9.803	—
VI.	„ „ niższej szkoły roln. w Horodence .	480	33	—	—
VII.	„ „ „ „ „ w Jagielnicy .	525	34	—	—
VIII.	„ „ „ „ „ w Kobiernicach	1.851	15	—	—
IX.	„ „ „ „ „ w Bereźnicy .	212	—	—	—
X.	„ „ „ „ „ w Suchodole .	1.064	50	—	—
XI	„ „ „ „ „ w Miłocinie .	244	75	—	—
XII.	„ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie .	1.739	62	—	—
XIII.	„ „ „ mleczarskiej w Rzeszowie .	865	74	—	—
	Suma wydatków .	1,359 177	18	3,230.607	31
	Do przeniesienia . .	1,359.177	18	3,230.607	31

VI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka:	Efekta:	Gotówka K	Gotówka g	Efekta K	Efekta g
	Z przeniesienia . .			1,359.177	18	3,230.607	31
	C) Zapas z końcem roku 1908:						
I	**W kasie krajowej:**						
	1. depozyta ogólne	59.482 K 49 g	3,815.203 K 53 g				
	2. „ gminne	6.018 „ 94 „	223.027 „ 08 „				
II.	**W innych kasach:**						
	1. szpitala lwowskiego . . .	16.201 „ 75 „	22.897 „ 65 „				
	2. zakładu kulparkowskiego . .	10.925 „ 11 „	29.094 „ 77 „				
	3. szpitala św. Łazarza w Krakowie	7.736 „ 87 „	56.725 „ 99 „				
	4. kraj. zakładów rolniczych w Dublanach . . .	5.186 „ 21 „	7.788 „ 18 „				
	5. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	1.041 „ 50 „	8.221 „ 43 „				
	6. niższej szkoły rolniczej w Horodence . . .	— „ — „	— „ — „				
	7. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy	— „ — „	— „ — „				
	8. nrższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . . .	14 „ 57 „	— „ — „				
	9. niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy	— „ — „	— „ — „				
	10. niższej szkoły rolniczej w Suchodole	10 „ — „	— „ — „				
	11. niższej szkoły rolniczej w Miłocinie	— „ — „	— „ — „				
	12. szkoły ogrodniczej w Tarnowie.	— „ — „	— „ — „				
	13. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	111 „ 80 „	500 „ — „	106.729	24	4,163.458	63
	Ogółem . . .			1,465.906	42	7,394.065	94

LW. 58.272/1909.

Zakupno i wymiana efektów funduszów powiatowych i gminnych nadesłanych w r. 1908 przez niżej poszczególnione powiaty:

Liczba porząd.	Powiat	Pozostałość z r. 1907				Wpływy w roku 1908				Razem				Wydatki w roku 1908				Pozostałość z końcem roku 1908			
		gotówka		efekta		gotówka		efekta		gotówka		efekta		gotówka		efekta		gotówka		efekta	
		K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
1	Biała	10.000	—	12.436	27	18.174	05	9.764	25	28.174	05	22.200	52	27.481	65	9.764	25	682	40	12.436	27
2	Bochnia	—	—	—	—	3.000	—	3.163	95	3.000	—	3.163	95	3.000	—	3.163	95	—	—	—	—
3	Bohorodczany	—	—	—	—	400	39	600	—	400	39	600	—	400	39	600	—	—	—	—	—
4	Brzesko	1	01	29.215	70	17.331	28	19 475	50	17.332	29	48.691	20	17.331	18	18.075	50	1	11	30.615	70
5	Brzeżany	—	97	—	—	1.544	54	3.937	—	1.545	51	3.937	—	1.544	54	3.937	—	—	97	—	—
6	Brzozów	—	—	—	—	1.600	—	3.298	60	1.600	—	3.298	60	1.600	—	3.298	60	—	—	—	—
7	Chrzanów	—	—	—	—	2.200	—	2.200	—	2.200	—	2.200	—	2.200	—	2.200	—	—	—	—	—
8	Cieszanów	—	—	—	—	1.050	30	30.912	86	1.050	30	30.912	86	1.050	30	912	86	—	—	30.000	—
9	Dąbrowa	—	—	—	—	102	—	206	51	102	—	206	51	102	—	206	51	—	—	—	—
10	Dolina	—	—	—	—	48.425	—	62.702	36	48.425	—	62.702	36	48.425	—	50.702	36	—	—	12.000	—
11	Drohobycz	—	—	—	—	200	—	400	—	200	—	400	—	200	—	400	—	—	—	—	—
12	Gorlice	—	—	—	—	6.988	—	10.328	31	6.988	—	10.328	31	6.014	—	10.328	31	974	—	—	—
13	Gródek Jagielloński	—	—	—	—	600	26	1.008	99	600	26	1.008	99	600	26	1.008	99	—	—	—	—
14	Grybów	—	—	600	—	5.362	20	6.536	11	5.362	20	7.136	11	5.362	20	7.136	11	—	—	—	—
15	Husiatyn	7.795	76	4.403	—	—	40	—	—	7.796	16	4.403	—	7.796	16	—	—	—	—	4.403	—
16	Jasło	—	—	—	—	2.306	64	2.705	83	2.306	64	2.705	83	2.306	64	2.705	83	—	—	—	—
17	Jaworów	—	—	400	—	32.586	58	65.319	35	32.586	58	65.719	35	32.586	58	58.418	77	—	—	7.300	58
18	Kałusz	—	—	—	—	300	—	317	37	300	—	317	37	300	—	317	37	—	—	—	—
19	Kamionka strumiłowa	—	—	—	—	14.000	—	14 980	05	14.000	—	14.980	05	14.000	—	14.980	05	—	—	—	—
20	Kolbuszowa	—	—	—	—	100	—	100	—	100	—	100	—	—	—	100	—	100	—	—	—
21	Kraków	—	—	—	—	1.333	20	6.709	35	1.333	20	6.709	35	1.133	20	6.709	35	200	—	—	—
22	Limanowa	—	—	—	—	200	—	311	73	200	—	311	73	200	—	311	73	—	—	—	—
23	Lwów	—	—	7.189	55	7.262	01	4.500	—	7.262	01	11 689	55	7.262	01	11.200	—	—	—	489	55
24	Łańcut	1.926	18	30.000		37.353	71	98.589	07	39 279	89	128.589	07	39.264	69	58.589	07	15	20	70.000	—
25	Mościska	—	—	—	—	3.656	27	3.977	66	3.656	27	3.977	66	3.656	27	3.977	66	—	—	—	—
26	Myślenice	—	—	—	—	5.744	84	8.140	67	5.744	84	8.140	67	5.744	84	8.140	67	—	—	—	—
27	Nisko	—	—	—	—	394	31	600	—	394	31	600	—	394	31	600	—	—	—	—	—
28	Nowy Sącz	—	—	—	—	11.226	45	89.218	62	11.226	45	89.218	62	10 402	45	47.093	36	824	—	42.125	26
29	Nowy Targ	200	92	—	—	1.401	21	1.083	80	1 602	13	1.083	80	1.502	13	1.083	80	100	—	—	—
30	Pilzno	—	—	—	—	812	49	4.170	76	812	49	4.170	76	812	49	4.170	76	—	—	—	—
31	Podhajce	—	—	—	—	100	—	205	23	100	—	205	23	100	—	205	23	—	—	—	—
32	Przemyśl	—	—	—	—	3.994	32	5.852	96	3.994	32	5.852	96	3.994	32	5.852	96	—	—	—	—
33	Przemyślany	—	—	—	—	201	06	400	—	201	06	400	—	201	06	400	—	—	—	—	—
34	Rawa	3.909	37	—	—	8.407	40	16.679	08	12.316	77	16.679	08	11.405	51	16.679	08	911	26	—	—
35	Rohatyn	—	—	—	—	2.000	—	2.055	24	2.000	—	2.055	24	2.000	—	2.055	24	—	—	—	—
36	Ropczyce	—	—	—	—	100	—	—	—	100	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
37	Rudki	1.000	—	—	—	200	—	200	—	1.200	—	200	—	1.200	—	200	—	—	—	—	—
38	Rzeszów	—	—	—	—	2.200	13	2.899	24	2.200	13	2.899	24	2.200	13	2.899	24	—	—	—	—
39	Sambor	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—	—	—	1 000	—	—	—	—	—
40	Sanok	224	58	—	—	2.395	25	3.225	84	2.619	83	3.225	84	2.619	83	3 012	87	—	—	212	97
41	Stanisławów	—	—	4.200	—	167	16	—	—	167	16	4.200	—	167	16	—	—	—	—	4.200	—
42	Stary Sambor	—	—	—	—	178	53	1.195	36	178	53	1.195	36	178	53	1.195	36	—	—	—	—
43	Stryj	—	—	20	04	103.066	02	55.934	08	103.066	02	55.954	12	100.866	02	55.220	04	2.200	—	734	08
44	Tarnów	—	—	—	—	2.709	02	6.237	98	2.709	02	6.237	98	2.709	02	6.237	98	—	—	—	—
45	Turka	—	—	—	—	591	36	910	18	591	36	910	18	591	36	910	18	—	—	—	—
46	Wadowice	2.010	97	—	—	6.515	59	8.915	57	8.526	56	8 915	57	8.526	56	8.915	57	—	—	—	—
47	Wieliczka	—	—	—	—	2.200	—	2.325	22	2.200	—	2.325	22	2.200	—	2.325	22	—	—	—	—
48	Złoczów	—	—	8.133	35	1.079	94	1.109	67	1.079	94	9.243	02	1.079	94	733	35	—	—	8.509	67
49	Żółkiew	—	—	—	—	14.540	53	69.625	35	14.540	53	69.625	35	14.540	53	69.625	35	—	—	—	—
50	Żydaczów	—	—	—	—	23.769	15	26.258	12	23.769	15	26.258	12	23.769	15	26.258	12	—	—	—	—
51	Żywiec	—	—	—	—	8 200	—	8.411	55	8.200	—	8.411	55	8.200	—	8 411	55	—	—	—	—
	Razem	27.069	76	96.597	91	408.271	59	668.699	37	435.341	35	765.297	28	429.322	41	542.270	20	6.018	94	223.027	08

LW. 59.041/1909.
Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1908.

ZESTAWIENIE SUMARYCZNE

obrotu *brutto*

wszystkich funduszów krajowych

za rok

1908.

1) Rachunek majątku obrotowego . . . . . str. 1234
2) „ „ zarodowego . . . . . „ 1252
3) Rekapitulacya i depozyta . . . . . „ 1272
4) Zestawienie ogólne stanu majątku z końcem roku 1907. . . . . „ 1274
5) Poszczególnienie papierów wartościowych . . . . . „ 1279
6) Wykaz zapasów kasowych . . . . . „ 1288
7) Wykaz dóbr i realności . . . . . „ 1293

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sr.

Rachunek ma-

Liczba porządkowa		Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
		Dział A.														
		Fundusz kraj. i zakłady krajowe.														
I.		Fundusz krajowy	1,230.552	50	1,000.000	—	389.720	—	86,724.023	63	4,660.677	30	87,954.576	13	5,660.677	30
II.		*Szpitale krajowe:*														
	1	*Krajowy szpital powszechny we Lwowie.*														
		a) Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	2,129.489	31	—	—	2,129.489	31	—	—
		b) „ położnic	—	—	—	—	—	—	253.062	69	—	—	253.062	69	—	—
	2	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	2,214.165	09	—	—	2,214.165	09	—	—
	3	*Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.*														
		a) Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	1,436.418	85	—	—	1,436.418	85	—	—
		b) „ położnic	—	—	—	—	—	—	136.683	78	—	—	136.683	78	—	—
		c) „ syfilitycznych	—	—	—	—	—	—	182.343	86	—	—	182.343	86	—	—
		d) „ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	185.936	10	—	—	185.936	10	—	—
III.		Fundusz szkolny krajowy	—	—	—	—	—	—	19,246.490	71	—	—	19,246.490	71	—	—
IV.		Krajowy fundusz szkolny emeryt.	—	—	—	—	—	—	1,491.603	43	—	—	1,491.603	43	—	—
V.		Fundusz koszar krajowych	—	—	—	—	—	—	325.133	37	—	—	325.133	37	—	—
VI.	*)	„ policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.		*Zakłady rolnicze.*														
	1	Akademia rolnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	—	1,304.023	77	205.000	—	1,304.023	77	205.000	—
	2	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	—	46.629	58	—	—	46.629	58	—	—
	3	Szkoła gorzelnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	—	24.457	55	—	—	24.457	55	—	—
	4	Gorzelnia w Dublanach	—	—	—	—	—	—	42.908	74	—	—	42.908	74	—	—
	5	Folwark w Dublanach	—	—	—	—	—	—	269.503	42	—	—	269.503	42	—	—
	6	Stacya doświadczalna [illegible]zno-roln. w Dublanach	—	—	—	—	—	—	146.729	01	—	—	146.729	04	—	—
	7	Doświadczalna sta[illegible]stan.-roln. we Lwowie	—	—	—	—	—	—	40.676	74	—	—	40.676	74	—	—
	8	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	—	—	59.033	54	—	—	59.033	54	—	—
	9	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	207.311	82	—	—	207.311	82	—	—
	10	Folwark w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	36.187	40	—	—	36.187	40	—	—
	11	Niższa szkoła roln. w Bereźnicy	—	—	—	—	—	—	63.806	62	—	—	63.806	62	—	—
	12	„ „ „ w Horodence	—	—	—	—	—	—	48.151	25	—	—	48.151	25	—	—
	13	„ „ „ w Jagielnicy	—	—	—	—	—	—	53.342	32	—	—	53.342	32	—	—
	14	„ „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	73.769	14	—	—	73.769	14	—	—
	15	„ „ „ w Suchodole	—	—	—	—	—	—	77.429	10	—	—	77.429	10	—	—
	16	„ „ „ w Miłocinie	—	—	—	—	—	—	104.889	49	—	—	104.889	49	—	—
	17	Szkoła mleczarska w Rzeszowie	—	—	—	—	—	—	191.282	05	—	—	191.282	05	—	—
	18	„ ogrodnicza w Tarnowie	—	—	—	—	—	—	61.093	64	990	87	61.093	64	990	87
	19	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	—	—	—	—	—	—	75.856	30	—	—	75.856	30	—	—
	20	Skład publiczny w Krakowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*)	21	Fundusz kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII. *)	135	*Zakłady przemysłowe*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Suma działu I	1,230.552	50	1 000 000	—	389.720	—	117,352.432	33	4,866.668	17	118,582.984	83	5,866.668	17

*) Wynikłość zamieszczono pod I. fund. kraj.

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
86.859.961	20	4,660.677	30	1,094.614	93	1,000 000	—	374.900	—	9,082.903	98	17,950.758	50	—	—	6 397.334	59
2.129.489	31	—	—	—	—	—	—			739.180	79	251.515	32	487.665	47	—	—
253.062	69	—	—	—	—	—	—			179.531	—	—		179 531	—	—	—
2,214.165	09	—	—	—	—	—	—	—	—	891.202	58	1,584.273	06	—	—	693.070	48
1,436.418	85	—	—	—	—	—	—	—	—	139·239	10	418.863	80	—	—	279.624	70
136.683	78	—	—	—	—	—	—	—	—	33.757	42	16.839	88	16.917	54	—	—
182.343	86	—	—	—	—	—	—	—	—	66.104	51	—	—	66.104	51	—	—
185 936	10	—	—	—	—	—	—			41.777	17	—	—	41.777	17	—	—
19,342 490	71	—	—	—	—	—	—			1,916.029	25	92.404	54	1,823.624	71	—	—
1,491.603	43	—	—	—	—	—	—			20.548	33	61.576	55	—	—	41,028	25
325.133	37	—	—	—	—	—	—			—	—	1,529.500	—	—	—	1,529.500	—
—	—	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
1,304.023	77	205.000	—							3.784	44	448.940	31			445.155	87
46.629	58	—	—	—	—	—	—			234	—	—	—	234	—	—	—
21.457	55	—	—	—	—	—	—			71	22	—	—	71	22	—	—
42 908	74	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
269.503	42		—	—	—	—	—			2.733	30	95.308	74	—	—	92.575	44
146.729	04	—	—	—	—	—	—			160	—	—	—	160	—	—	—
40.676	74	—	—	—	—	—	—			61	80	—	—	61	80	—	—
59.033	54	—	—	—	—	—	—			—	—	422	90	—	—	422	90
207.311	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36.187	40	—	—	—	—	—	—			—	—	12.130	29	—	—	12.130	29
63.806	62	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
48.151	25	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
53.342	32	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
73.769	14	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
77.429	10	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
104.889	49	—	—	—	—	—	—			297	24	188.000	—	—	—	187.702	76
191.282	05	—	—	—	—	—	—			4.508	99	6.402	54	—	—	1.893	55
61.093	64		990	87	—	—	—	—		80	—	—	—	—	80	—	—
75.856	30	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—										
117,488.369	90	4,866.668	17	1,094.614	93	1,000.000	—	374.900	—	13.123.205	12	22,656 931	46	2,616.227	42	9,680.448	83

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Dział B.														
	Fundusze dotowane:														
I.	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia zakładów dla obłąkanych w Kulparkowie . . .	—	—	—	—	—	—	50.464	53	—	—	50.464	53	—	—
II.	„ budowy krajowego zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie	—	—	—	—	—	—	190.507	96	—	—	190.507	96	—	—
III.	„ pożyczkowy na budowę szkół	400	—	26.974	45	—	—	153.841	46	835	55	154.241	46	27.810	—
IV.	„ pożyczkowy na budowę koszar dla gmin i prywatnych	189.425	13	—	—	—	—	729.423	18	—	—	918.848	31	—	—
V.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	367.730	68	—	—	367.730	68	—	—
VI.	„ kolejowy	3.192	12	3.021.200	—	4,252.266	—	4,228.235	21	1,400.000	—	4,231.427	33	4,421.200	—
VII.	*Fundusze przedsiębiorstw melioracyjnych:*														
1	Biała z dopływami — fund. regulacyi i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	112.936	57	—	—	—	—	385.420	11	—	—	498.356	68	—	—
2	Biała — regulacya powyżej Grybowa (Rubr IX. poz. 11 wydatków)	—	—	—	—	—	—	248.393	88	—	—	248.393	88	—	—
3	Błotnia — fund. regulacyi	27.853	78	—	—	—	—	214 988	67	—	—	242.842	45	—	—
4	Bystra — fund. zabudow.	408	82	—	—	—	—	359	82	—	—	768	64	—	—
5	Bug — fund. regulacyi od ujścia Pełtwi do granicy Państwa . .	177.327	46	9	08	—	—	333.159	02	1.060	12	510,486	48	1.069	20
6	Dniestr górny z dopływami — fund. regulacyi	308.747	32	—	—	—	—	1,500.924	76	—	—	1,809.672	08	—	—
7	Dniestr górny — regulacya powyżej Kornalowic (Rubr. IX. p. 11 wydatków	—	—	—	—	—	—	185.888	07	—	—	185.888	07		—
8	Dniestru dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich . .	123.793	97	—	—	—	—	174.190	72	—	—	297.984	69	—	—
9	Dumny potok — fundusz regulacyi .	12.110	25	—	—	—	—	4.517	39	—	—	16.627	64	—	—
10	Dunajec — fundusz obwałowania lewego brzegu poniżej mostu w Bogumiłowicach	8.812	49	—	—	—	—	4.662	31	—	—	13.474	80	—	—
11	Dunajec — fundusz obwałowania lewego brzegu powyżej mostu w Bogumiłowicach	506	95	—	—	—	—	3.909	89	—	—	4.416	84	—	—
12	Gniła Lipa — fund. regulacyi sekcyi górnej	29.962	27	—	—	—	—	6,964	21	—	—	36.926	48	—	—
13	Gniła Lipa — fund. regulacyi sekcyi środkowej	229.323	74	—	—	—	—	71,236	53	—	—	300.560	27	—	—
14	Kisielina — fund. regulacyi sekcyi dolnej	14.018	85	—	—	—	—	23.319	77	—	—	37.338	62	—	—
15	Kisielina — fund. regulacyi sekcyi górnej	29.416	35	—	—	—	—	20.118	03	—	—	49.534	38	—	—
16	Krzemienica, Babulówka oraz Trześń i Rów fundusz regulacyi . .	4.207	53	—	—	—	—	27.902	28	—	—	32 109	81	—	—
	Do przeniesienia	1,272.443	60	3,048.183	53	4,252.266	—	8,926.158	48	1,401.895	67	10,198.602	08	4,450.079	20

jątkru. obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g	K.	g.
50.464	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	303.935	96	—	—	303.935	96
190·507	96	—	—	—	—	—	—	—	—	645	60	230.395	48	—	—	229.749	83
151.748	98	27.410	—	2.492	48	400	—	—	—	653.901	55	656 794	08	—	—	—	—
582.364	29	—	—	336.484	02	—	—	—	—	2,635.371	09	—	—	2,971.855	10	—	—
367.730	68	—	—	—	—	—	—	—	—	1,091.401	30	—	—	1,091,401	30	-	—
4,225.495	83	42.000	—	5.941	50	4,379 200	—	4,495.772	—	2,739.819	11	5,460.397	24	6,160.335	37	—	—
385.897	13	—	—	112.459	56	—	—	—	—	928	85	25.424	35	87.964	06	—	—
214.429	49	—	—	33.964	39	—	—	—	—	—	—	—	—	33.964	39	—	—
229.396	56	—	—	13.445	89	—	—	—	—	110.400	—	12.529	42	111.316	47	—	—
695	82	—	—	72	82	—	—	—	—	300	—	—	—	372	82	—	—
305.043	74	1.060	12	205.442	74	9	08	—	—	160.867	33	—	—	366.319	15	—	—
1,494.666	86	—	—	315 005	22	—	—	—	—	13.344	88	286.392	11	41.957	99	—	—
169.139	56	—	—	16.748	51	—	—	—	—	51	42	—	—	16.799	93	—	—
163.574	79	—	—	134.409	90	—	—	—	—	—	—	—	—	134.409	90	—	—
3·061	77	—	—	13.565	87	—	—	—	—	1.050	—	—	—	14.615	87	—	—
5.124	85	—	—	8.349	95	—	—	—	—	132	76	—	—	8.482	71	—	—
3.272	61	—	—	1 144	23	—	—	—	—	—	—	—	—	1.144	23	—	—
6.835	50	—	—	30.090	98	—	—	—	—	11.656	95	11	—	41.736	93	—	—
194.993	04	—	—	105.567	23	—	—	—	—	—	—	80	—	105.487	23	—	—
21.679	31	—	—	15.659	31	—	—	—	—	24.477	—	7.997	50	32.138	81	—	—
28.418	39	—	—	21.115	99	—	—	—	—	7.538	33	—	—	28.654	32	—	—
28.219	08	—	—	3.890	73	—	—	—	—	4.332	85	5.987	46	2.236	12	—	—
8,822.750	76	70.470	12	1,375.851	32	4,379.609	08	4,495 772	—	7,456.219	01	6,989.944	50	11,251.192	70	533.685	79

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia	1,272.443	60	3.048.183	53	4,252.266	—	8,926.158	48	1,401.895	67	19,198.602	08	4,450.079	20
17	Krzemionka — fund. zabudowania .	23.842	40	—	—	—	—	121.538	09	—	—	145.380	49	—	—
18	Łańcucko jarosławskie bagna — fund. osuszenia	7.474	15	476	16	—	—	6.987	19	—	—	14.461	34		
19	Łęg — fund. regulacyi i konserwacyi	7.263	46	—	—	—	—	23.252	24	—	—	30.515	70	476	86
20	„ w powiatach niżańskim i kolbuszowskim fund regulacyi . .	110.732	28	—	—	—	—	111.430	42	—	—	222.162	70	—	—
21	Michałów — fund. zabudowania . .	1.4	39	—	—		—	48	72	—	—	1.510	11		—
22	Mikołajowskie debry — fund. zabudowania	11.995	62	—	—	—	—	7.058	77	—	—	19.054	39	—	—
23	Naddniestrzańskie bagna — fund. komatacyi	195.392	97	—	—	—	—	636.833	55	—	—	832.226	52	—	—
24	Niszkówka fund zabudowania . . .	164	91	—	—	—	—	216	62	—	—	381	53	—	—
25	Nowy Breń z dopływami — fund. regulacyi	33.219	15	—	—	—	—	68.326	59	—	—	101.545	74	—	—
26	Pełtew z dopływami — fund. regulacyi	111.351	04	—	—	—	—	748.755	33	—	—	860.106	37	—	—
27	Przegnojówka — fund. regulacyi . .	9.149	57	—	—	—	—	8.054	91	—	—	17.204	48	—	—
28	Pusta — fund. regulacyi	25.303	64	—	—	—	—	234.901	06	—	—	260.204	70	—	—
29	Rata z dopływami — fund. regulacyi	—	—	—	—	—	—	368.561	14	—	—	368.561	14	—	—
30	Rzemieńskie bagna — fund. osuszenia	28.650	45	—	—	—	—	107.310	60	—	—	135.961	05	—	—
31	Skawa dorzecze — fund. zabudowania potoków górskich . . .	1.517	41	—	—	—	—	5.677	73	—	—	7.195	14	—	—
32	Trześniówka — fund. konserwacyi .	6.015	48	—	—	—	—	9.953	87	—	—	15.969	35	—	—
33	Trześniówka górna — fund. regulacyi	93.615	89	—	—	—	—	436.401	25	—	—	530.017	14	—	—
34	Tyśmienica z dopływami i potok Letnianka fund. regulacyi . . .	—	—	—	—	—	—	463.238	71	—	—	463.238	71	—	—
35	Wereszyca — fund. regulacyi	127.118	81	—	—	—	—	188.839	45	—	—	315.958	26	—	—
36	Wisła od Niepołomic do ujścia Raby fund. obwałowania	60.873	34	—	—	—	—	451.139	98	—	—	512.013	32	—	—
37	„ od Raby do Woli rogowskiej — fundusz obwałowania . . .	93.500	02	—	—	—	—	393.078	63	—	—	486.578	35	—	—
38	„ w powiecie dąbrowskim — fundusz obwałowania	20.489	72	—	—	—	—	510.680	30	—	—	531.170	52	—	—
39	„ lewy brzeg w powiecie krakowskim — fund. obwałowania	143.179	39	—	—		—	298.572	68	—	—	441.752	07	—	—
40	„ lewy wał (nadwiślański) od ujścia Białuchy do granicy Państwa — fund. podwyższenia	27.863	48	—	—	—	—	276.905	34	—	—	304.768	82	—	—
41	„ lewy brzeg od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy — fund. obwałowania	47.742	61	—	—	—	—	155.297	87	—	—	203.040	48	—	—
	Do przeniesienia	2,460.360	78	3,048.660	39	4,252.266	—	14,529.220	02	1.401.895	67	16,989.580	80	4,4 0.556	06

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.		Stan z końcem roku 1908.									
		w kasie		należytości				czysty stan			
				czynne							
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach	inne	bierne		czynny		bierny	
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.		K. g.	
8.822.750 76	70.470 12	1,375.851 32	4,379.609 08	4,495.772 —	7.456.219 01	6,989.944 50		11,251.192 70		533.685 79	
106.806 88	— —	38.573 61	— —	— —	— —	— —		38.573 61		— —	
9.393 27	— —	5.068 07	— —	— —	— —	50 —		1.018 07		— —	
16.026 05	— —	14.489 65	476 86	— —	10.727 94	9 84		25.684 61		— —	
81.112 04	— —	141.050 66	— —	— —	— —	— —		141.050 66		— —	
— —	— —	1.510 11	— —	— —	— —	— —		1.510 11		— —	
10.898 12	— —	8.156 27	— —	— —	— —	— —		8.156 27		— —	
427.170 63	— —	405.055 89	— —	— —	20.756 —	— —		425.811 89		— —	
294 82	— —	86 71	— —	— —	— —	— —		86 71		— —	
69.422 18	— —	32.123 56	— —	— —	39.282 —	— —		71.405 56		— —	
736.105 —	— —	124.001 37	— —	— —	64.110 —	47.887 99		140.223 38		— —	
5.578 54	— —	11.625 94	— —	— —	1.975 —	3.010 63		10.590 31		— —	
222.965 45	— —	37.239 25	— —	— —	174.720 —	46.513 02		165.446 23		— —	
224.919 90	— —	143.641 24	— —	— —	60.800 —	— —		204.441 24		— —	
87.817 33	— —	48.143 72	— —	— —	15.267 —	— —		63.410 72		— —	
6.616 —	— —	579 14	— —	— —	— —	— —		579 14		— —	
10.085 84	— —	5.883 51	— —	— —	232 90	262 96		5.853 45		— —	
411.406 33	— —	118.610 81	— —	— —	35.000 —	— —		153.610 81		— —	
319.203 38	— —	144.035 33	— —	— —	56.240 —	— —		200.275 33		— —	
336.967 18	— —	78.991 08	— —	— —	61.200 —	— —		140.191 08		— —	
445.701 58	— —	66.311 74	— —	— —	234.994 29	49.169 90		252.136 13		— —	
348.801 35	— —	137.777 30	— —	— —	239.668 19	— —		377.445 49		— —	
492.038 92	— —	39.131 60	— —	— —	50 —	28.738 37		10.443 23		— —	
276.769 10	— —	134.982 97	— —	— —	32.661 —	— —		167.643 97		— —	
225.909 12	— —	78.859 70	— —	— —	3.103 41	— —		81.963 11		— —	
112 80	— —	202.927 68	— —	— —	1.250 —	— —		204.177 68		— —	
13,594.872 57	70.470 12	3,394.708 23	4,380.085 94	4,495.772 —	8,508.256 74	7,165.587 21		14,146.921 49		533.685 79	

Rachunek ma-

Liczba porządkowa		Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówką K.	g.	efekta K.	g.
		Z przeniesienia	2,460.360	78	3,048.660	39	4,252.266	—	14,529.220	02	1,401.895	67	16,989.580	80	4,450.556	06
	42	Wisła prawy brzeg między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz dla uzupełnienia obwałowania	17.830	77	—	—	—	—	2.140	05	—	—	19.970	82	—	—
	42	„ prawy wał nadwiślański między Podgórzem a Niepołomicami — fund podwyższenia	45.245	—	—	—	—	—	412.008	63	—	—	457.253	63	—	—
	44	Wisła i San w powiecie tarnobrzeskim — fund. obwałowania	97.300	08	—	—	—	—	47.785	46	—	—	145.085	54	—	—
	45	Wisła i Wisłoka w pow. mieleckim — fund. uzupełnienia obwał. .	61.366	39	—	—	—	—	81.979	44	—	—	143.345	83	—	—
	46	Wisłok i Pielnica — fund uzupełnienia regulacyi	—	—	—	—	—	—	194.762	20	—	—	194.762	20	—	—
	47	Złota Lipa — fund. regulacyi	43.209	97	—	—	—	—	5.493	95	—	—	48.703	92	—	—
	48	Zniesieńskie debry powiat lwowski — fund zabudowania . . .	67.735	25	—	—	—	—	11.902	35	—	—	79.637	60	—	—
	49	Fundusz pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów	7.841	72	—	—	—	—	880.015	65	500.000	—	887.857	37	500.000	—
	50	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	—	—	—	—	—	—	18.255	10	—	—	18.255	10	—	—
	51	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	42.318	93	345.767	76	—	—	293.969	54	12.505	37	336.288	47	358.273	23
	52	„ związkowy kasy chorych (z załącznikami)	2.855	66	18.924	10	—	—	17.529	29	15.503	50	20.384	95	34.427	60
VIII.		„ włości rentowych	28.938	57	3.970	57	—	—	1,738.141	94	3,052.964	94	1,767.080	51	3,056.935	51
IX.		*Fundusze pożyczek krajowych:*														
	1	Z roku 1893	—	—	98.560	—	—	—	4,489.505	15	—	—	4,489.505	15	98.560	—
	2	„ 1904	37.765	53	4,723.500	—	—	—	1,167.001	42	34.700	—	1 204.766	95	4,758.200	—
	3	„ 1905	—	58	4,812.300	—	—	—	465.800	93	42.800	—	465.801	51	4,855.100	—
	4	„ 1907	—	—	—	—	—	—	10.936	73	—	—	10.936	73	—	—
X.		Fundusz pożyczkowy na krycie dachów materyałem ogniotr. .	—	—	—	—	—	—	816.702	17	—	—	816.702	17	—	—
XI.		*Fundusze administrowane przez Bank krajowy:*														
	1	Stały fund. przemysłowy	—	—	—	—	—	—	1,304.978	32	—	—	1,304.978	32	—	—
	2	Fundusz przemysłowy dla Kółek rolniczych	6.910	—	—	—	—	—	23.349	68	—	—	30.259	68	—	—
	3	„ pożyczkowy dla przemysłu rolniczego	69.926	—	—	—	—	—	117.496	59	—	—	187.422	59	—	—
	4	Stały fundusz hodowlany	26.426	—	—	—	—	—	39.289	37	—	—	65.715	37	—	—
	5	„ „ pożyczkowy dla spółek oszczędności i pożyczek	—	—	—	—	—	—	1,549.842	90	—	—	1,549.842	90	—	—
	6	Fundusz inwestycyjny	—	—	—	—	—	—	736.494	49	—	—	736.494	49	—	—
		Suma działu B	3,016.031	23	13,051.682	92	4,252.266	—	28,954.601	37	5,060.369	48	31,970.632	60	18,112.052	40

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.		Stan z końcem roku 1908.							
		w kasie		należytości				czysty stan	
				czynne		bierne			
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach	inne			czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.	K. g.
13,594.872 57	70.470 12	3,394.708 23	4,380.085 94	4,495.772 —	8,508.256 74	7,165.587 21		14,146.921 49	533.685 79
568 74	— —	19.402 08	— —	— —	— —	— —		19.402 08	— —
412.681 30	— —	44.572 33	— —	— —	19.925 04	29.106 29		35.391 08	— —
38.094 78	— —	106.990 76	— —	— —	3.076 58	— —		110.067 34	— —
83.637 56	— —	59.408 27	— —	— —	3.988 54	2.407 39		61.289 42	— —
159.862 77	— —	34.899 43	— —	— —	— —	— —		34.899 43	— —
12.436 77	— —	36.267 15	— —	— —	20.361 53	— —		58.628 68	— —
19.648 92	— —	59.988 68	— —	— —	— —	— —		59.988 68	— —
850.735 05	500.000 —	37.122 31	— —	— —	1,166.214 01	1,203.336 32		— —	— —
18.255 10	— —	— —	— —	— —	97.594 24	97.504 24		— —	— —
210.435 80	128.600 —	125.852 67	230.273 23	— —	1,542.374 62	1.211 80		1,897.288 72	— —
16.471 13	14.258 33	3.913 82	20.169 27	— —	3.778 40	157 60		27.703 98	— —
1,763. 95 33	3,017.443 99	3.185 18	39.491 52	— —	1,684.467 77	1,647,791 51		79.352 96	— —
4,489.505 15	— —	— —	98.560 —	— —	8.534 32	51,165.504 —		— —	51,058.409 68
1,201.101 81	1,037.300 —	3.665 14	3,720.900 —	— —	— —	6,858.740 —		— —	3,134.074 86
465.564 93	352.200 —	236 58	4,502.900 —	— —	— —	6,025.800 —		— —	1,522.663 42
10.936 73	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
799.718 15	— —	16.984 02	— —	3.732 15	— —	— —		20.716 17	— —
1,304.978 32	— —	— —	— —	— —	4,185.634 63	2,145.992 03		2,039.642 60	— —
28.007 68	— —	2.252 —	— —	— —	68.650 06	— —		70,902 06	— —
138,188 59	— —	49.234 —	— —	— —	593.862 07	— —		643.096 07	— —
3.891 37	— —	61.824 —	— —	— —	60.362 99	— —		122.186 99	— —
1,549.842 90	— —	— —	— —	— —	3.631.304 76	3,110.490 46		520.814 30	— —
180.769 61	— —	555.724 88	— —	— —	180.360 —	— —		736.084 88	— —
27,354.101 07	5,119.672 44	4.616.531 53	12,992.379 96	4 499.504 15	21,780.746 39	79,453.618 85		20.684.376 93	56,248.833 75

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Dział C.														
	Fundusze samoistne.														
I.	*Fundusze samoistne i dobroczynne.*														
Od 1-265	Fundusze stypendyjne	264.134	78	30.297	07	—	—	668.791	05	16.298	21	932.925	83	46.595	28
266	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	44.490	—	—	—	44 490	—	—	—
267	Fundusz stanowy sierociński	1.843	53	—	—	—	—	3.948	48	—	—	5.792	01	—	—
268	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	3.139	74	—	—	—	—	1.921	—	—	—	5.060	74	—	—
269	„ pomnika Kościuszki	—	—	1.293	16	—	—	1.316	—	—	—	1.316	—	1.293	16
270	„ galicyjski inwalidów wojskowych dla inwalid. z r. 1866.	139	63	—	—	—	—	3.102	—	—	—	3.241	63	—	—
271	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	38	90	—	—	—	—	256	—	—	—	294	90	—	—
272	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	59	84	—	—	—	—	164	—	100	—	223	84	100	—
273	Zakład narodowy im. Ossolińskich	453	16	—	—	652	—	90.282	80	—	—	90.735	96	—	—
274	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	21.215	14	—	—	853	78	853	78	853	78	22.068	92
275	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
276	„ Pelagii Russanowskiej (dla inwalidów polskich)	694	81	—	—	—	—	5.543	—	—	—	6.237	81	—	—
277	„ szkół ludowych z r. 1872	5.494	05	—	—	—	—	10.223	81	—	—	15.717	86	—	—
278	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych	2.433	08	1.218	74	—	—	8.098	56	6.793	58	10.531	64	8.012	32
279	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	2.491	64	11.306	78	—	—	3.121	23	—	—	5.612	87	11 306	78
280	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
281	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla 4 wiekowych kobiet	3	08	—	—	—	—	652	—	—	—	655	08	—	—
282	Fundacya sądecka „Dom roboczy“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
283	„ Terosy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	108	44	486	44	—	—	217	—	—	—	325	44	486	44
284	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce	1.145	72	1.168	55	—	—	3.500	16	1.169	59	4.645	88	2 338	14
	„ Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana:														
285	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	607	21	—	—	—	—	2.076	—	—	—	2.683	21	—	—
286	2) ku wspieraniu artystów i literatów	1.115	80	—	—	—	—	2.621	—	—	—	3 736	80	—	—
287	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	867	92	—	—	—	—	1.730	—	—	—	2.597	92	—	—
	Do przeniesienia	284.771	33	66 985	88	652	—	852.907	87	25.215	16	1,137.679	20	92.201	04

jątku. obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.											
				w kasie				należytości						czysty stan	
								czynne							
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny	bierny
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K	g.	K.	g.	K. g.	K. g.
631.553	14	12.963	37	301.372	69	33.631	91	—	—	151.522	06	41.345	26	445.181 40	— —
44.490	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23.654	48	—	—	23.654 48	— —
3.070	21	—	—	2.721	80	—	—	—	—	—	—	1.938	—	783 80	— —
1.112	04	—	—	3.948	70	—	—	—	—	—	—	1.000	—	2.948 70	— —
1.316	—	—	—	—	—	1.293	16	—	—	—	—	—	—	1.293 16	— —
3.000	11	—	—	241	52	—	—	—	—	—	—	50	—	191 52	—
254	90	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40 —	— —
160	18	100	—	63	66	—	—	—	—	—	—	—	—	63 66	— —
89 906	30	—	—	829	66	—	—	624	—	—	—	—	—	1.453 66	— —
853	78	—	—	—		22.068	92	—	—	—	—	—	—	22.068 92	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —
5.515	34	—	—	722	47	—	—	—	—	—	—	—	—	722 47	— —
12 660	27	—	—	3.057	59	—	—	—	—	—	—	3.050	—	7 59	— —
8.092	88	7 043	32	2.438	76	969	—	—	—	—	—	—	—	3.407 76	— —
5.090	96	—	—	521	91	11.306	78	—	—	—	—	—	—	11 828 69	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —
652	—	—	—	3	08	—	—	—	—	—	—	—	—	3 08	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —
2[illegible]	—	—	—	297	44	486	44	—	—	—	—	—	—	783 88	— —
3.488	16	1.168	55	1.157	72	1.169	59	—	—	—	—	—	—	2.327 31	— —
2.051	93	—	—	631	28	—	—	—	—	—	—	—	—	631 28	— —
2 317	69	—	—	1.419	11	—	—	—	—	—	—	—	—	1.419 11	— —
1.729	92	—	—	868	—	—	—	—	—	—	—	—	—	868 —	— —
817.343	81	21.275	24	320.335	39	70.925	80	624	—	175.176	54	47.383	26	519.678 47	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	Razem efekta K.	g.
	Z przeniesienia . . .	284.771	83	66.985	88	652	—	852.907	87	25.215	16	1,137.679	20	92.201	04
288	4. ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	899	59	—	—	—	—	1.863	—	—	—	2.762	59	—	—
289	5. posagowa dla ubogich dziewcząt służących	275	80	3.612	85	—	—	1.975	57	929	10	2.241	37	4.541	95
290	6 ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	1.156	52	—	—	—	—	1.186	25	—	—	2 342	77	—	—
291	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej im. J. I. Kraszewskiego . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
292	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
293	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	256	06	—	—	—	—	404	—	—	—	656	06	—	—
294	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	1 382	90	1.428	72	—	—	4.200	47	1.370	50	5.583	37	2.799	22
295	„ „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie:														
	a) obrotowy	41.984	15	—	—	—	—	77 045	33	—	—	119.029	48	—	—
	b) rezerwowy	72	34	79.374	33	—	—	6.040	80	—	—	16.113	14	79.374	33
296	Fundusz „Macierzy polskiej“	5.997	—	2.777	96	—	—	28 548	14	—	—	34.545	14	2.777	96
297	Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju, zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących . . .	15.617	06	—	—	—	—	28.702	88	—	—	44.319	94	—	—
298	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego dla akademii rolniczej w Dublanach . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
299	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego na cele oświaty ludowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
300	„ ku podniesieniu rybactwa . .	8.383	53	8	—	—	—	12.036	89	103	41	20 420	42	111	41
301	Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirthowej i Teofili Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	716	89	—	—	—	—	753	—	—	—	1.469	89	—	—
302	„ ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla biednych, moralnie prowadzących się dziewcząt	883	69	850	64	—	—	1.748	—	1.710	—	2.631	69	2.560	64
303	„ ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych	105	10	—	—	—	—	1.881	95	—	—	1.987	05	—	—
	Do przeniesienia	362.497	96	155.038	38	652	—	1,029.294	15	29.328	17	1,391.792	11	184.366	55

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.		Stan z końcem roku 1908.									
		w kasie		należytości				czysty stan			
				czynne							
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach	inne	bierne		czynny		bierny	
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.		K. g.	
817.343 81	21.275 24	320.335 39	70.925 80	624 —	175.176 54	47.383 26		519.678 47		—	—
2 400 68	— —	361 91	— —	— —	— —	— —		361 91		—	—
2.178 95	1.361 35	72 42	3.180 60	— —	— —	— —		3.253 02		—	—
1.348 35	— —	994 42	— —	— —	— —	420 —		574 42		—	—
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		—	—
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		—	—
444 14	— —	211 92	— —	— —	— —	— —		211 92		—	—
4.210 25	1.428 72	1.373 12	1.370 50	— —	— —	— —		2.743 62		—	—
77.058 16	— —	41.971 32	— —	— —	— —	— —		41.971 32		—	—
15.669 42	4.774 33	443 72	74.600 —	— —	— —	— —		75.043 72		—	—
25.552 70	— —	8.992 44	2.777 96	— —	— —	600 —		11.170 40		—	—
19.523 39	— —	24.796 55	— —	— —	61.336 30	— —		86.132 85		—	—
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		—	—
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		—	—
8.066 16	— —	12.354 26	111 41	— —	6.232 30	527 25		18.170 72		—	—
789 16	— —	680 73	— —	— —	— —	— —		680 73		—	—
1.748 16	1.710 —	883 53	850 64	— —	— —	— —		1.734 17		—	—
1.862 78	— —	124 27	— —	— —	— —	50 07		74 20		—	—
978.196 11	30.549 64	413.596 —	153.816 91	624 —	242.745 14	48.980 58		761.801 47		—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach gotówka K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia . . .	362.497	96	155.038	38	652	—	1,029.294	15	29.3.8	17	1,391.792	11	184.366	55
304	Fundacya śp. Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
305	„ śp. Leonada i Ludwiki Wężyków na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie . .	293	70	—	—	—	—	304	—	—	—	597	70	—	—
306	„ bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
307	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	216	61	—	—	—	—	326	95	—	—	543	56	—	—
308	„ posagowa śp. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich . . .	5.442	21	—	—	—	—	3.128	06	—	—	8.570	27	—	—
309	„ posagowa śp. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla 10 dziewcząt wiejskich . .	921	16	—	—	—	—	470	43	—	—	1.391	59	—	—
310	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych *rezerwowy* .	114	56	2.905	93	—	—	205	95	206	51	320	51	3.112	44
311	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	—	2.232	73	—	—	6.947	80	3.072	56	6.947	80	5.305	29
	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:														
312	1) dla ślepych w Krakowie	124	—	—	—	—	—	124	—	—	—	248	—	—	—
313	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie . .	26	66	—	—	—	—	332	—	—	—	358	66	—	—
314	3) dla poprawionych złoczyńców w Krakowie . .	132	—	—	—	—	—	132	—	—	—	264	—	—	—
315	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	65	58	—	—	—	—	228	—	—	—	293	58	—	—
316	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich-Niezabitowskiej dla zboru im. św. Klaudyi . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
317	„ emerytalny członków sceny polskiej we Lwowie:														
	a) rezerwowy	2.590	79	25.603	46	—	—	5.280	63	2.728	49	7.871	42	28.331	95
	b) obrotowy .	—	—	—	—	—	—	69.520	62	—	—	69.520	61	—	—
318	„ Józefa Krupacza dla patentowych c. k. inwalidów wojskowych	24	—	—	—	—	—	28	64	—	—	52	64	—	—
319	„ śp. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	45.630	08	118.750	48	—	—	685.398	95	35.500	—	731.029	03	154.250	48
320	„ śp. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich-Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa miłosierdzia	177	02	865	29	—	—	612	55	177	02	789	57	1.042	31
321	„ śp. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich-Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie .	—	—	864	—	—	—	2.545	01	866	—	2.545	01	1.730	—
	Do przeniesienia	418.356	33	306.260	87	652	—	1,804.879	74	71.878	75	2,223.136	07	378.139	02

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
978.196	11	30.549	64	413.596	—	153.816	91	624	—	242.745	14	48.980	58	761.801	47	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
294	87	—	—	302	83	—	—	—	—	—	—	—	—	302	83	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
117	13	—	—	426	43	—	—	—	—	—	—	—	—	426	43	—	—
2.880	56	—	—	5.689	71	—	—	—	—	—	—	—	—	5.689	71	—	—
672	86	—	—	718	73	—	—	—	—	—	—	—	—	718	73	—	—
198	22	—	—	122	29	3.112	44	—	—	—	—	—	—	3.234	73	—	—
6.947	80	3.790	15	—	—	1.515	14	—	—	—	—	—	—	1.515	14	—	—
124	—	—	—	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	124	—	—	—
326	66	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—	—	—
132	—	—	—	132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	132	—	—	—
226	50	—	—	67	08	—	—	—	—	—	—	—	—	67	08	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.590	79	—	—	5.280	63	28.331	95	—	—	—	—	—	—	33.612	58	—	—
69.520	62	—	—	—	—	—	—	—	—	93.382	19	291	36	93.090	83	—	—
24	—	—	—	28	64	—	—	—	—	—	—	—	—	28	64	—	—
616.896	52	111.340	—	114.132	51	42.910	48	—	—	107.450	65	21.795	66	242.697	98	—	—
531	89	—	—	257	68	1.042	31	—	—	—	—	—	—	1.299	99	—	—
2.545	01	864	—	—	—	866	—	—	—	—	—	—	—	866	—	—	—
1,682.225	54	146.543	79	540.910	53	231.595	23	624	—	443.577	98	71.067	60	1,145.640	14	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g	w kasie efekta K.	g	w bankach K.	g	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g	efekta K.	g	Razem gotówka K.	g	Razem efekta K.	g
	Z przeniesienia .	418.256	33	306.260	27	652	—	1,804,879	74	71.878	75	2,223 136	07	378.139	02
322	Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych przemysłowych zakładów naukowych w kraju . . .	96	—	96	—	—	—	96	—	96	—	192	—	192	—
323	„ śp Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce . . .	402	—	—	—	—	—	800	—	—	—	1,202	—	—	—
324	„ śp. Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	402	—	—	—	—	—	4 817	78	—	—	5.219	78	—	—
325	„ śp. Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnych chorych chrześcijan we Lwowie . .	—	—	—	—	—	—	4.908	—	—	—	4.908	—	—	—
326	„ śp. Wacława Tyzenhauza .	160	88	—	—	—	—	278	—	—	—	438	88	—	—
327	„ ks. Karoliny z książąt Doniń-skich ks. Lubomirskiej na utrzymanie i wychowanie 12 sierót św. Heleny we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
328	„ Maryi Gewürzowej na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy	103	90	—	—	—	—	104	—	—	—	207	90	—	—
329	„ ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkow-skiej dla Czarn. Dunajca .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
330	„ ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkow-skiej dla Dębicy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
331	„ Róży z Rosnowskich br. Lanckorońskiej dla cho-rych artystów	—	—	—	—	—	—	7.015	47	—	—	7 015	47	—	—
332	„ śp. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich: a) obrotowy .	28.435	69	32.587	10	—	—	55.119	33	20.000	—	83.555	02	52.587	10
	b) rezerwowy	—	—	4.147	88	—	—	4.000	—	4.000	—	4.000	—	8.147	88
333	„ posagowa im Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rzą-dów Najjaśniejszego Pana	94	30	15.055	80	—	—	5.110	60	4.776	—	5 204	90	19.831	80
334	„ im. śp. Ignacego Łukasiewi-cza na nagrody dla wzoro-wych wójtów gmin wiejsk.	107	09	435	75	—	—	376	—	—	—	483	09	435	75
335	„ im. Izydora Kowalewskiego .	9	45	—	—	—	—	812	—	—	—	821	45	—	—
336	„ śp. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót pod-rzutków we Lwowie . . .	475	83	—	—	—	—	2.899	61	—	—	3.375	44	—	—
337	Krajowy fundusz sierocy: a) obrotowy .	18.648	—	49 449	60	—	—	178.691	92	—	—	197.339	92	49.449	60
	b) rezerwowy	—	—	216.885	90	—	—	10.300	—	—	—	10.300	—	216 385	90
338	Fundacya im. Angeliki Hoffmann-Sternhort: I. dla sierót po wojskowych	307	—	—	—	—	—	284	—	—	—	591	—	—	—
	II dla sierót po włościanach	167	75	—	—	—	—	320	—	—	—	487	75	—	—
339	„ dobroczynna im. Jakóba hr Potockiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
340	„ pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu	5.372	37	—	—	—	—	9.590	—	—	—	14.962	37	—	—
	Do przeniesienia . .	473.038	59	624.418	30	652	—	2,090.402	45	100.750	75	2,563.441	04	725.169	05

jątk:u. obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.		Stan z końcem roku 1908.									
		w kasie		należytości				czysty stan			
				czynne							
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.		K. g.		K. g.		K. g.	
1,682.225 54	146.543 79	540.910 53	231.595 23	624 —		443.577 98		71.067 60		1,145.640 14		—	—
96 —	— —	96 —	192 —	— —		— —		— —		288 —		—	—
800 —	— —	402 —	— —	— —		— —		— —		402 —		—	—
4 818 03	— —	401 75	— —	— —		— —		— —		401 75		—	—
4.908 —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		—	—
260 88	— —	178 —	— —	— —		— —		— —		178 —		—	—
— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		—	—
104 —	— —	103 90	— —	— —		— —		— —		103 90		—	—
— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		—	—
— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		—	—
7.015 47	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		—	—
49.115 74	— —	34.439 28	52 587 10	— —		— —		— —		87.026 38		—	—
4.000 —	— —	— —	8.147 88	— —		— —		— —		8.147 88		—	—
5.182 21	102 27	22 69	19.729 53	— —		— —		— —		19 752 22		—	—
470 84	— —	12 25	435 75	— —		— —		— —		448 —		—	—
821 45	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		—	—
2.883 11	— —	492 33	— —	— —		— —		— —		492 33		—	—
184.705 20	19.449 60	12.634 72	30.000 —	— —		100 —		— —		42734 72		—	—
10 300 —	— —	— —	216 385 90	— —		45.000 —		— —		261.385 90		—	—
284 60	— —	306 40	— —	— —		— —		— —		306 40		—	—
325 25	— —	162 50	— —	— —		— —		— —		162 50		—	—
— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		—	—
7.758 38	— —	7.203 99	— —	— —		— —		23.024 —		— —		15.820	01
1.966.074 70	166.095 68	597.366 34	559.073 39	624 —		488.677 98		4.091 60		1.567.470 1		15.820	01

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	Razem efekta K.	g.
	Z przeniesienia . . .	473.038	59	624.418	30	652	—	2,090.402	45	100 750	75	2,563 441	04	725.169	05
341	Fundacya imienia śp Oktawa Pietruskiego	—	75	2.167	17	—	—	400	—	400	—	400	75	2.567	17
342	„ dobroczynna śp. Wojciecha Bursika	136	—	—	—	—	—	128	—	—	—	264	—	—	—
343	„ dobroczynna śp Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach	2.970	33	—	—	—	—	6.152	—	—	—	9.122	33	—	—
344	„ śp. Tytusu Przesmyckiego .	2.818	47	—	—	—	—	4.812	22	—	—	7.630	69	—	—
345	„ dobroczynna dla powiatu Turczańskiego ku uczczeniu 60-letnich rządów Ces. Franciszka Józefa I	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
346	„ im Józefa Ostaszewskiego dla ulżenia członkom gminy Klimkówka pow. Sanok w płaceniu podatków . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
347	„ szpitalna śp Karoliny Remerowej dla szpitala św. Łazarza w Krakowie:														
	a) obrotowy .	—	—	—	—	—	—	1.030	90	—	—	1.030	90	—	—
	b) rezerwowy .	—	—	—	—	—	—	1.063	45	1.084	80	1.063	45	1 084	80
348	„ na budowę domu żydowskiego instytutu teologicznego we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
349	„ Wojciecha Kucharskiego . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
350	„ śp. Eugeniusza Jana Nazarkiewicza dla bezdomnych sierót obojga płci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
351	Gal. fund. inw. wydziclona z ogól. kraj. fund. zaop. dla inw. dla Gal. i Bukowiny	—	—	—	—	—	—	12.017	99	—	—	12.017	99	—	—
	Fundusz podrzutków w Krakowie . .	—	—	—	—	—	—	7.187	95	—	—	7.187	95	—	—
	„ propinacyjny	201.440	88	8,977.013	43	—	—	2,347.223	78	2.110.038	42	2,548.664	66	11 087.051	85
	„ b. Korpusu ochotników wojskowych	—	—	97.337	76	—	—	9.077	80	9.077	80	9.077	80	106.415	56
	Suma działu C . . .	680.405	02	9,700.936	66	652	—	4 479.496	54	2,221.251	77	5,159 901	56	11,922 28	43
	a) Suma działu A	1,230.552	50	1,000.000	—	389.720	—	117,352 432	33	4,866.668	17	118,582.984	83	5,866 668	17
	b) Suma „ B	3,016.0	23	13,051.682	92	4,252.266	—	28,954.601	37	5,060 369	48	31,970 632	60	18,112 052	40
	c) Suma „ C . . .	680.405	02	9,700.936	66	652	—	4,479.496	54	2,221.351	77	5,159 901	56	11,922.288	43
	Ogólna suma majątku obrotowego . . .	4,926.988	75	23,752.619	58	4.642.638	—	150.786.530	24	12,148.389	42	155,713.518	99	35,901.009	—

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1908.		Stan z końcem roku 1908.							
		w kasie		należytości				czysty stan	
				czynne					
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach	inne	bierne		czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.	K. g.
1,966.074 70	166.095 66	597.366 34	559.073 39	624 —	488.677 98	94.091 60		1,567.470 12	15.820 01
400 —	— —	— 75	2.567 17	— —	— —	— —		2.567 92	— —
128 —	— —	136 —	— —	— —	— —	— —		136 —	— —
6.028 87	— —	3.093 46	— —	— —	— —	— —		3 093 46	— —
4.175 19	— —	3.455 50	— —	— —	— —	600 —		2.855 50	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
1.030 90	— —	— —	— —	— —	— —	1 012 —		— —	1.012 —
1.063 45	18 95	— —	1 065 85	— —	— —	— —		1.065 85	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
6.536 96	— —	5 481 03	— —	— —	— —	581 47		4.899 56	— —
7 187 95	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
2,229.841 12	1,497.140 84	318.823 54	9,589 911 01	— —	936.498 52	43 43		10,845.189 64	— —
9.077 80	— —	— —	106.415 56	— —	36.000 —	— —		142.415 56	— —
4,231 544 94	1,663,255 45	928.356 62	10.259.032 98	624 —	1,461.176 50	96.328 50		12,569.694 61	16.832 01
117,488.369 90	4,866.648 17	1,094.614.93	1,000.000 —	374.900 —	13,123.205 12	22,656.931 46		2 616 227 42	9,680.438 83
27 354.101 07	5,119,672 44	4,616 531 53	12.992.379 96	4,499.504 15	21,780.746 39	79,453.618 85		20,684 376 93	56,248 833 75
4,231.544 94	1,663 255 45	928.356 62	10.259.032 98	624 —	1 461.176 50	96.328 50		12,569.693 61	16.832 01
149.074.015 91	11.649.596 06	6,639.503 08	24,251.412 94	4,875.028 15	36,365.128 81	10 .206.878 81		35,870.297 96	65,946.104 59

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Dział A.																						
	Fundusz krajowy i zakłady krajowe:																						
I.	Fundusz krajowy:																						
	a) Gmach sejmowy . .	—	—	—	—	2,920.682	36	—	—	—	—	—	—	—	—	289.482	23	—	—	—	—	—	—
	b) Szpital św. Łazarza w Krakowie: (część wartości nowego gmachu szpitala Nr. 48 i 49|222 Dz. III. własność funduszu krajowego	—	—	—	—	763.522	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Zamek w Olesku . .	—	—	—	—	2.665	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) Gmach dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	—	—	—	—	532.332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	e) Gmach dla c. k. żandarm. w Czortkowie	—	—	—	—	14.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	f) Gmach żandarmeryi w Skałacie	—	—	—	—	16.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) Fundusz policyi kraj.	—	—	94.417	76	177.855	—	54	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94.417	76
	h) Fundusz kultury kraj.	—	—	88.838	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88.838	58
II.	*Szpitale krajowe*:																						
1	*Krajowy szpital powszechny we Lwowie*:																						
	a) Oddział chorych . . .	—	—	1.087	39	1,758.555	60	—	—	—	—	14	297	95	114.180	42	—	—	—	—	141.297	95	115.267	81
	b) „ położnic . .	2	21	—	—	568.107	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	21	—	—
2	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	2.110	26	2,315	482	50	—	—	—	16.892	80	420	—	—	—	—	—	16.892	80	2.530	26
3	*Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie*:																						
	a) oddział chorych . .	—	—	382.943	66	1,182.439	17	—	—	—	—	62.093	91	34 344	16	—	—	—	—	62.093	91	417.287	82
	b) „ położnic . .	—	—	47 001	96	55.505	—	—	—	—	—	2.942	77	3.086	64	—	—	—	—	2.942	77	50.088	60
	c) „ syfilitycznych	—	—	8.165	69	11.398	38	—	—	—	—	—	8	47	—	8	47	—	—	—	8	47	8.174	16
	d) „ obłąkanych .	—	—	—	—	9 206	02	6.545	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Fundusz szkolny krajowy	—	—	1,127	158	74	12.235	89	14.818	54	—	—	12.914	95	13.584	10	—	—	—	12.914	95	1,140.742	84
IV.	Krajow. fund. szkolny emerytalny	—	—	67.167	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67.167	12
V.	Fundusz koszar kraj.	—	—	—	—	3,105.899	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*VI.	Fundusz policyi kraj. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	*Zakłady rolnicze*:																						
1	Akademia rolnicza w Dublanach	44	—	10.730	39	796.327	74	—	—	—	—	391	41	435	41	—	—	—	—	435	41	11.165	80
2	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Szkoła gorzelnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Gorzelnia w Dublanach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Folwark w Dublanach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Stacya doświadczalna botaniczno rolnicza we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie .	—	—	—	—	81.796	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	46	21	1,829.621	55	14.324.011	67	21.418	48	—	—	236.542	26	166.059	20	289.482	23	—	—	236.588	47	1,995.680	75

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908									
						w kasie				należytości			czysty stan		
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	czynne		bierne	czynny	bierny
										w bankach	inne			
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
3,210.164 59	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3,210.164 59	— —	— —	— —	— —	3,210.164 59	— —
763.522 61	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	763.522 61	— —	— —	— —	— —	763.522 61	— —
2.665 60	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.665 60	— —	— —	— —	— —	2.665 60	— —
532.332 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	532.332 —	— —	— —	— —	— —	532.332 —	— —
14.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	14.000 —	— —	— —	— —	— —	14.000 —	— —
16.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	16.000 —	— —	— —	— —	— —	16.000 —	— —
177.855 —	54 50	— —	— —	— —	— —	— —	94.417 76	177.855 —	54 50	— —	— —	— —	272.327 26	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	88.838 58	— —	— —	— —	— —	— —	88.838 58	— —
1,758 555 66	— —	141.297 95	110.000 —	— —	— —	— —	5.267 81	1,758 555 66	— —	— —	— —	56.322 36	1,707.501 11	— —
568.107 53	— —	— —	— —	— —	— —	2.21	— —	568.107 53	— —	— —	— —	14.080 60	554.029 14	— —
2,315.482 50	— —	16.892 80	— —	— —	— —	— —	2.530 26	2,315.482 50	— —	— —	2.800 —	— —	2,320.8 2 76	— —
1,182.439 17	— —	62.093 91	5.810 34	— —	— —	— —	411.477 48	1,182.439 17	— —	— —	431.852 82	— —	2,025.769 47	— —
55.505 —	— —	2.942 77	1.770 —	— —	— —	— —	48.318 60	55.505 —	— —	— —	16.839 88	— —	120.663 48	— —
11.398 38	— —	8 47	— —	— —	— —	— —	8.174 60	11.398 38	— —	— —	1.760 —	— —	21.332 54	— —
9.206 02	6.545 44	— —	— —	— —	— —	— —	— —	9.206 02	6.545 44	— —	— —	— —	15.751 46	— —
12.235 89	14.818 54	12 914 95	12.549 50	— —	63 —	— —	1,128.193 34	12.235 89	14.755 54	— —	646.149 25	36.485 84	1,764.848 18	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	67.167 12	— —	— —	— —	— —	— —	67.167 12	— —
3,105.899 49	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3,105.899 49	— —	— —	— —	— —	3,105.899 49	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
796.327 74	— —	435 41	— —	— —	— —	— —	11.165 80	796.327 74	— —	— —	— —	— —	807.493 54	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
81.796 72	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	81.796 72	— —	— —	— —	— —	81.796 72	— —
14,613.493 90	21.418 48	236.586 26	130.129 84	— —	63 —	2 21	1,865.550 91	14,613.493 90	21.355 48	— —	1,099.401 95	106888 80	17,492.915 65	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia	46	21	1,829.621	55	14324011	67	21.418	48	—	—	236.542	26	166.059	20	289.482	23	—	—	236.588	47	1,995.680	75
9	Szkoła rolnicza w Czernichowie	168	—	8 046	92	471.621	54	—	—	—	—	365	37	533	37	—	—	—	—	533	37	8.580	29
10	a) folwark w Czernich.	—	—	1.400	12	—	—	—	—	—	—	70	77	70	77	—	—	—	—	70	77	1.470	89
	b) była szkoła ogrodn. w Czernichowie . .	—	—	1 829	70	—	—	—	—	—	—	92	47	92	47	—	—	—	—	92	47	1.922	17
11	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	—	—	122.230	10	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	—	—	—	—	—	—
12	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	—	—	—	—	48.550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy	—	—	—	—	25.881	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Niższa szkoła rolnicza w Suchodole . . .	—	—	—	—	145.664	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie	—	—	—	—	200.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Szkoła mleczarska w Rzeszowie	—	—	—	—	113.640	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	—	—	—	—	36.276	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . . .	—	—	—	—	16.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skład publiczny w Krakowie	—	—	—	—	297.260	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
* 21	Fund. kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
* 22	Zakłady przemysłowe .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma działu A.	214	21	1,840.898	29	15801137	0-	21.418	48	—	—	237.070	87	166.755	81	290.182	23	—	—	237.285	08	2,007.654	10

*) Wynikłość zamieszczono pod I. fund. kraj.

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.							
						w kasie				należytości			czysty stan
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	czynne		bierne	czynny	bierny
										w bankach	inne			
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
14,613 493 90	21.418 48	236.586 26	130.129 84	— —	63 —	2 21	1.865.550 91	14,613493 90	21.355 48	— —	1,099,401 95	106.888 80	17,492.915 65	— —
471.621 54	— —	533 37	— —	— —	— —	— —	8 580 29	471.621,54	— —	— —	— —	— —	480.201 83	— —
— —	— —	70 77	— —	— —	— —	— —	1.470,80	— —	— —	— —	— —	— —	1470 80	— —
— —	— —	92 47	— —	— —	— —	— —	1.922 17	— —	— —	— —	— —	— —	1.922 17	— —
122.230 10	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	122.230 10	— —	— —	— —	— —	122.930 10	— —
48.550 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	48.550 —	— —	— —	— —	— —	48·550 —	— —
25.881 31	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	25.881 31	— —	— —	— —	— —	25.881 31	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
145.664 72	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	145.664 72	— —	— —	— —	— —	145.664 72	— —
200.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	200.000 —	— —	— —	— —	— —	200.000 —	— —
113.640 96	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	113.640 96	— —	— —	— —	— —	113.640 96	— —
36.276 40	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	36.276 40	— —	— —	— —	— —	36.276 40	— —
16.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	16.000 —	— —	— —	— —	— —	16.000 —	— —
297.260 38	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	297.260 38	— —	— —	— —	— —	297.260 38	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
16,091.319 31	21.418 48	236.282 87	130·129 84	— —	63 —	2 21	1,877.524 26	16,091319 31	21.355 48	— —	1,099.401 95	106.888 80	18,982 714 41	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908.					Dochody w ciągu roku 1908.				Ra	
		w kasie		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta
		gotówka	efekta									
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
	Dział B.											
	Fundusze dotowane:											
I.	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
II.	Fundusz budowy kraj. zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju (Kobierzyn)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
III.	Fundusz pożyczkowy na budowę szkół .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
IV.	Fundusz pożyczkowy na budowę koszar .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
V.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
VI.	Fucdusz kolejowy . . .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
VII.	*Fundusz przedsiębiorstw melioracyjnych:*											
1	Biała z dopływami, fundusz regulacyi i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
2	Biała, regulacya powyżej Grybowa (Rubr. IX. poz. 11 wydat.)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
3	Błotnia, fund. regulacyi	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
4	Bystra, fund. zabudow.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
5	Bug, fund. regulacyi od ujścia Pełtwi do granicy Państwa . . .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
6	Dniestr górny z dopływami, fund. regulac.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
7	Dniestr górny, regulacya powyżej Kornalowic (Rubr. IX. p. 11 wyd.)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
8	Dniestru dorzecze, fundusz zabudowania potoków górskich .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
9	Dumny potok, fundusz regulacyi	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
10	Dunajec, fundusz obwałowania lewego brzegu poniżej mostu w Bogumiłowicach	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
11	Dunajec, fundusz obwałowania lewego brzegu powyżej mostu w Bogumiłowicach	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
12	Gniła Lipa, fund. regulacyi sekcyi górnej	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
13	Gniła Lipa, fund. regulacyi sekcyi środkowej	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
14	Kisielina, fund. regulacyi sekcyi dolnej	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	Do przeniesienia .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.											
						w kasie				należytości				czysty stan			
										czynne		bierne					
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne			czynny		bierny	
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K g.	K. g.	K. g.		K. g.		K g	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908 gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	Kapitały hipotekowane K.	g.	Ra- gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kisilina, fund. regulacyi sekcyi górnej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Krzemieniec, Babulówka oraz Trześń i Rów fund. regulacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Krzemionka, fund. zabudowania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Łańcucko-jarosławskie bagna, fundusz osuszenia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Łęg, fund. regulacyi .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	„ w powiatach: nizańskim i kolbuszowskim fund. regulacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Michałów, fund, zabudowania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Mikołajów debry, fund. zabudowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Naddniestrzańskie bagna fund. kolmat. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Niszkówka fund. zabudowania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Nowy Breń z dopływami, fund. regulacyi																						
26	Pełtew z dopływami, fund. regulayi . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Przegnojówka, fundusz regulacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Pusta, fund. regulacyi																						
29	Rata z dopływami, fundusz regulacyi . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Rzemieńskie bagna fundusz osuszenia . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Skawa dorzecze, fund. zabudowania potoków górskich . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Trześniówka, fundusz konserwacyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Trześniówka górna, fundusz regulacyi .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Tyśmienica z dopływami i potok Letnianka, fund. regulacyi																						
35	Wereszyca, fundusz regulacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Wisła od Niepołomic do ujścia Raby, fundusz obwałowania .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Wisła od Raby do Wolrogowskiej, fundusz obwałowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Wisła w powiecie dąbrowskim, fundusz obwałowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Wisła lewy brzeg w powiecie krakowskim, fund. obwałowania .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Wisła lewy wał (nadwiślański) od ujścia Białuchy do granicy Państwa fund. podwyższenia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	—		—		—		—		—		—		—		—		—		—		—	

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.									
						w kasie				należytości				czysty stan	
										czynne					
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne		czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.	K. g.
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Wisła lewy brzeg, od stacyi kolej. w Grzegórzkach do ujścia Białuchy fundusz obwałowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Wisła prawy brzeg między Podgórzem a Niepołomicami, fundusz dla uzupełnienia obwałowania . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	Wisła prawy wał (nadwiślański) między Podgórzem a Niepołomicami fund. podwyższenia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	Wisła i San w powiecie tarnobrzeskim, fund. obwałowania .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Wisła i Wisłoka w powiecie mieleckim, fundusz uzupełnienia obwałowania .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Wisłok i Pielnica fund. uzupełnienia regul. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Złota Lipa, fund. regul.																						
48	Zniesienie gmina, pow. lwowskie debry, fundusz zabudowania .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	Fundusz pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	Fundusz pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	Fundusz związkowej kasy chorych (z załącznikami)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII.	Fund. włości rentowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX.	*Fundusze pożyczek krajowych:*																						
1	Z roku 1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	„ 1904	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	„ 1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	„ 1907	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	Fundusz pożyczk. na krycie dachów materyałem ogniotrw. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI	*Fundusze administrowane przez Bank krajowy:*																						
1	Stały fundusz przemysłowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Fundusz pożyczk. dla Kółek rolniczych .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Fundusz pożyczk. dla przemysłu rolnicz. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Stały fund. budowlany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	„ „ pożyczkowy dla spółek oszczędności i pożyczek . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz inwestycyjny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma działu B . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.											
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w kasie		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	należytości			czysty stan		
						gotówka	efekta			czynne		bierne	czynny	bierny	
										w bankach	inne				
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Dział C. **Fundusze samoistne**																						
I.	Fundusze samoistne i dobroczynne:																						
Od 1-265	Fundusze stypendyjne .	—	—	9 810.612	91	1.937.564	61	27.816	65	—	—	312.717	14	421.827	26	—	—	—	—	312.717	14	10232110	17
266	Administr. dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
167	Fundusz stanu sieroceński	—	—	97.819	31	—	—	—	—	—	—	21.206	23	22.729	43	—	—	—	—	21.306	23	120.548	71
268	Fundusz Aleks. Stadnickiego	—	—	48 044	74	—	—	—	—	—	—	1.200	—	1.281	60	—	—	—	—	1.200		49.326	34
269	Fund. pomn. Kościuszki	—	01	31.714	95	—	—	—	—	—	—	200	—	213	60	—	—	—	—	200	01	31.928	55
270	Fundusz gal. inw. wojsk. (dla inw. z r. 1866)	—	—	76.451	04	—	—	—	—	—	—	10.039	63	10.7.0	43		—	—	—	10 039	63	87.211	47
271	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskow.	—	—	6.410	08	—	—	—	—	—	—	38	90	38	90	—	—	—	—	38	90	6.448	98
272	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	—	4.191	9	—	—	—	—	—	—	190	—	200	—	-	—	—	—	190	—	4.391	69
273	Zakład narodowy imienia Ossolińskich . .	—	—	1,286.954	25	—	—	—	—	—	—	70.504	68	1,093.853	18	—	—	—	—	70.504	68	2,380.807	43
274	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
275	Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	603	17	100.212	—	—	—	—	—	24	36	21	36	—	—	—	—	24	36	627	53
276	Fundusz Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	—	133 840	76	—	—	—	—	—	—	894	81	940	01	—	—	—	—	894	81	134.780	77
177	Fundusz szkół ludowych z r. 1872 . . .	—	—	204 371	95	—	—	—	—	—	—	2.242	81	2.357	81	—	—	—	—	2.242	81	206.729	76
278	Fund Wincen. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieśln.	—	—	121.954	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	121.954	95
279	Fundusz ś. p. Franciszka Kochmana dla literatów polskich . . .	—	—	62 938	58	—	—	—	—	—	—	1.140	20	2.400	—	—	—	—	—	1.140	20	65.338	58
280	Fundusz ś. p. Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących . . .	1026	84	51 694	73	—	—	—	—	—	—	2.124	—	4.170	05	—	—	—	—	3.150	84	55.864	78
281	Fund. ś.p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla 4 wiekowy kobiet .	—	—	16.361	69	—	—	—	—	—	—	1.003	08	1.054	08	—	—	—	—	1 003	08	17.415	77
282	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . .	3.206	66	95.192	92	—	—		—	—	—	6.383	23	3.743	73		—	—	—	8.589	89	98.936	65
283	Fundacya Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	—	—	5.507	35	—	—	—	—	—	—	27	88	27	88	-	—	—	—	27	88	5.535	23
284	Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce .	—	—	56.240	14	—	—	—	—	—	—	2.074	20	2.210	20	—	—	—	—	2.074	20	58.450	34
285	Fundac. Dr. Józ. Kazim. dw. im. Malinowskiego, im Najjaśn. Pana: Fund. 1) ku wspieraniu zubożałych adwok. i wdów po adwokatach	—	—	50.983	84	—	—	—	—	—	—	10.607	21	11.358	01	—	—	—	—	10.607	21	62 341	85
286	Fund. 2) ku wspieraniu artyst., i literatów .	—	—	45.430	30	—	—	—	—	—	—	215	80	225	80	—	—	—	—	215	80	45.656	10
287	Fund. 3) ku wspieraniu celów galic. Tow. muzycznego we Lwowie. .	—	—	43.070	86	—	—	—	—	—	—	82	60	82	60	—	—	—	—	82	60	43.153	46
	Do przeniesienia .	3.233	51	12.250.390	21	2,037.776	61	27.816	35	—	—	442.916	75	1,579.498	93	—	—	—	—	446.150	27	13,829881	14

jątku zarodowego.

z e m		Wydatki w ciągu roku 1908.				S t a n z k o ń c e m r o k u 1908.											
						w k a s i e				należytości				czysty stan	
										czynne					
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne		czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.	K. g.
1 937.561 61	27.816 65	312.713 25	180.267 51	— —	1.200 41	3 89	10,052.172 66	1,937.564 61	26.616 24	— —	479.987 48	172.918 22		12,323.426 66	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
— —	— —	21.206 23	20.322 70	— —	— —	— —	100.226 04	— —	— —	— —	— —	— —		100.226 04	— —
— —	— —	1.200 —	1.200 —	— —	— —	— —	48.126 34	— —	— —	— —	— —	— —		48.126 34	— —
— —	— —	200 —	200 —	— —	— —	— 01	31.728 55	— —	— —	— —	— —	— —		31.728 56	— —
— —	— —	10.039 63	10.000 —	— —	— —	— —	77.211 47	— —	— —	— —	— —	— —		77.211 47	— —
— —	— —	38 90	— —	— —	— —	— —	6.448 98	— —	— —	— —	— —	— —		6.448 98	— —
— —	— —	190 —	130 16	— —	— —	— —	4.261 53	— —	— —	— —	— —	— —		4.261 53	— —
— —	— —	70.504 68	1,028.164 14	— —	— —	— —	1,352.643 29	— —	— —	— —	— —	— —		1,352.643 29	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
100.212 —	— —	24 36	— —	— —	— —	— —	627 53	100.212 —	— —	— —	— —	— —		100.839 53	— —
— —	— —	894 81	200 —	— —	— —	— —	134.580 77	— —	— —	— —	— —	— —		134.580 77	— —
— —	— —	2 242 81	150 95	— —	— —	— —	206.578 81	— —	— —	— —	— —	— —		206.578 81	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	121.954 95	— —	— —	— —	— —	— —		121.954 95	— —
— —	— —	1.140 20	1.265 27	— —	— —	— —	64.073 31	— —	— —	— —	— —	— —		64.073 31	— —
— —	— —	2.084 20	2.000 —	— —	— —	1.066 64	53.864 78	— —	— —	— —	— —	— —		54.931 42	— —
— —	— —	1.003 08	1.000 —	— —	— —	— —	16.415 77	— —	— —	— —	— —	— —		16.415 77	— —
— —	— —	3.603 40	1.443 90	— —	— —	4.956 49	97.492 75	— —	— —	— —	— —	— —		102.479 24	— —
— —	— —	27 88	— —	— —	— —	— —	5.535 23	— —	— —	— —	— —	— —		5.535 23	— —
— —	— —	2.074 20	1.611 35	— —	— —	— —	56.838 99	— —	— —	— —	— —	— —		56.838 99	— —
— —	— —	10.607 21	10.000 —	— —	— —	— —	52.341 85	— —	— —	— —	— —	— —		52.341 85	— —
— —	— —	215 80	— —	— —	— —	— —	45.656 10	— —	— —	— —	— —	— —		45.656 10	— —
— —	— —	82 60	— —	— —	— —	— —	43.153 46	— —	— —	— —	— —	— —		43.153 46	— —
2,037.776 61	27.816 65	440.093 24	1,257.955 98	— —	1.200 41	6.057 03	12,571.933 16	2,037.776 61	26.616 24	— —	479.987 48	172.918 22		14,949.452 30	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka	w kasie efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	Ra gotówka	efekta
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
	Z przeniesienia	3.233 51	12,250 390 21	2,037.776 61	27.816 65	— —	442.916 76	1,579.498 93	— —	— —	446.150 27	13,829.889 14
288	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	— —	46.103 15	— —	— —	— —	899 59	944 59	— —	— —	899 59	47.050 74
289	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	— —	25.988 57	— —	— —	— —	749 42	784 82	— —	— —	749 42	26.773 39
290	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła .	— —	38.105 38	— —	— —	— —	1.261 22	1.326 52	— —	— —	1.261 22	39.431 90
291	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej im, J. J. Kraszewskiego	123 80	6.388 35	— —	— —	— —	248 —	— —	— —	— —	371 80	6.388 35
292	Fundacya imienia Antoniego Schiffnera .	— —	5 081 16	— —	— —	— —	79 —	79 —	— —	— —	79 —	5.160 16
293	Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych . . .	— —	10.077 14	— —	— —	— —	190 —	200 —	— —	— —	190 —	10.277 14
294	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi	— —	68.678 10	— —	— —	— —	189 80	200 —	— —	— —	189 80	68.878 10
295	Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie	— —	1,897.658 09	1,467.335 10	— —	— —	264 34	274 54	— —	— —	264 34	1,897.932 63
296	Fundusz „Macierzy polskiej“	— —	80.296 32	— —	— —	— —	20 —	— —	— —	— —	20 —	80.296 32
297	Fund. ś. p. Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzieln. lub przemysłowy podejmujący	—	576.430 23	— —	— —	— —	4 287 80	4.546 20	— —	— —	4.287 80	580.976 43
298	Fundusz z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego											
299	a) dla akademii rolniczej w Dublanach . . .	— —	1.425 22	— —	— —	— —	48 —	48 —	— —	— —	48 —	1.473 22
300	b) na cele oświaty lud.	— —	1.425 22	— —	— —	— —	48 —	48 —	— —	— —	48	1.473 22
	Fundusz ku podniesieniu rybactwa . . .	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
301	Fundacya Malwiny Łukowskich Wirthowej i Teofili Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	— —	18.470 77	— —	— —	— —	116 89	122 19	— —	— —	116 89	18.592 96
302	Fundacya ś.p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt	— —	43.757 60	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	43.757 60
303	Fundacya ś.p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych	— —	47.012 10	— —	— —	— —	2.189 80	2.305 —	— —	— —	2.189 80	49.317 10
	Do przeniesienia .	3.357 31	15,117.290 61	3,505.111 71	27.816 65	— —	453.508 62	1.590.377 79	— —	— —	456.865 93	16,707.668 40

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.								
						w kasie			należytości			czysty stan		
									czynne					
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
2.037.776 61	27.816 65	440.093 24	1,257 955 98	— —	1.200 41	6.057 03	12571933 16	2.037.776 61	26.616 24	— —	479.987 48	172918 22	14.949 452 30	— —
— —	— —	899 59	— —	— —	— —	— —	47.050 74	— —	— —	— —	— —	— —	47.050 74	— —
— —	— —	749 42	9 20	— —	— —	— —	26.764 19	— —	— —	— —	— —	— —	26.764 19	— —
— —	— —	1.261 22	284 70	— —	— —	— —	39.147 20	— —	— —	— —	— —	— —	39 147 20	— —
— —	— —	248 —	— —	— —	— —	123 80	6.388 35	— —	— —	— —	— —	— —	6.512 15	— —
— —	— —	79 —	— —	— —	— —	— —	5.160 16	— —	— —	— —	— —	— —	5.160 16	— —
— —	— —	190 —	125 94	— —	— —	— —	10.151 20	— —	— —	— —	— —	— —	10.151 20	— —
— —	— —	189 80	154 43	— —	— —	— —	68.723 67	— —	— —	— —	— —	— —	68.723 67	— —
1,467.335 10	— —	264 34	— —	— —	— —	— —	1,897.932 63	1.467.335 10	— —	— —	— —	— —	3,365,267 73	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	20 —	80.296 32	— —	— —	— —	— —	— —	80.316 32	— —
— —	— —	4.287 80	4.287 80	— —	— —	— —	576.688 63	— —	— —	— —	— —	— —	576.668 63	— —
— —	— —	48 —	— —	— —	— —	— —	1.473 22	— —	— —	— —	— —	— —	1.473 22	— —
— —	— —	48 —	— —	— —	— —	— —	1.473 22	— —	— —	— —	— —	— —	1.473 22	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	116 89	— —	— —	— —	— —	18.592 96	— —	— —	— —	— —	— —	18.592 96	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	43.757 60	— —	— —	— —	— —	— —	43 757 60	— —
— —	— —	2.189 80	2.084 70	— —	— —	— —	47.282 40	— —	— —	— —	— —	— —	47.232 40	— —
3,505.111 71	27.816 65	450.665 10	1,264.902 75	— —	1.200 41	6.200 83	15,442765 65	3,505.111 71	26.616 24	— —	479.987 48	172918 22	19,287.763 69	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia .	3.357	31	15,117.290	61	3,505.111	71	27.816	65	—	—	453.508	62	1,590.377	79	—	—	—	—	456.865	93	16,707.66	40
304	Fundacya ś.p. Teresy z hr, Stadnickich hr. Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą	393	—	19.690	45	—	—	—	—	—	—	995	71	1.028	82	—	—	—	—	1.388	71	20.719	27
305	Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków na rzecz szkoły roln. w Czernichowie.	—	—	7.483	28	—	—	—	—	—	—	191	—	200	—	—	—	—	—	191	—	7.683	28
306	Fundacya bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na naucz. szkół lud.	2.064	08	51.630	87	—	—	—	—	—	—	2.408	34	2 413	60	—	—	—	—	4.472	42	54.044	47
307	Fundacya Franc. Steczkowskiego z Jasła ,	—	—	7.878	18	—	—	—	—	—	—	389	80	410	20	—	—	—	—	389	80	8.288	38
308	Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich .	—	—	55.558	72	—	—	15.909	10	—	—	521	81	552	41	—	—	—	—	521	81	56.111	13
309	Fundacya posagowa ś.p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla 10 dziewcząt wiejskich	—	—	7.827	47	—	—	3.181	82	—	—	1.325	96	1.421	16	—	—	—	—	1.325	96	9.248	63
310	Fundacya „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych	819	50	18.917	51	—	—	—	—	—	—	821	—	—	—	—	—	—	—	1 640	50	18.917	51
311	Fund. ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów .	—	80	77.215	54	—	—	—	—	—	—	3.854	82	4.055	62	—	—	—	—	3.855	62	81.271	16
312	Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślep w Krakowie	—	—	3.282	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.282	56
313	2) dla wychowanków zakładu sierót podzwaniem św. Józefa w Krakowie	—	—	8.375	32	—	—	—	—	—	—	306	26	326	66	—	—	—	—	306	26	8.701	98
314	3) dla poprawionych złoczyńców w Krakowie	—	—	3.363	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.363	85
315	Fund. zapom. im. Henr. Straszowskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale . . .	—	—	5.776	42	—	—	—	—	—	—	65	58	65	58	—	—	—	—	65	58	5.842	—
316	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru im.św. Klaudyi	364	40	18.400	94	—	—	—	—	—	—	732	—	—	—	—	—	—	—	1.09	40	18.400	94
317	Fundusz emerytalny członków sceny polskiej we Lwowie . .	—	—	500.437	21	—	—	—	—	—	—	200	—	210	—	—	—	—	—	200	—	500.647	21
318	Fundacya Józefa Krupacza dla patent. c.k. inwalidów wojsków.	—	—	790	40	—	—	—	—	—	—	189	80	200	—	—	—	—	—	189	80	990	40
319	Fund. Wikt. z Bawerowa hr. Baworowskiego	—	68	2,748.151	26	923.007	98	—	—	—	—	1,143.034	52	1,485.079	92	—	—	—	—	1,143.035	20	4,233.231	18
320	Fund. ś.p. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy„ czyli Towarz. Miłoś. we Lwowie .	—	—	5.810	30	—	—	—	—	—	—	1.129	25	1.182	05	—	—	—	—	1.129	25	6.992	35
321	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	21.749	65	—	—	—	—	—	—	1.163	71	379	01	—	—	—	—	1.163	71	22.128	66
	Do przeniesienia .	6.999	77	18 679.630	54	4,428.119	69	46.907	57	—	—	1,610.838	18	3,087.902	82	—	—	—	—	1,6 7.837	95	21,767.533	36

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.								
						w kasie				należytości			czysty stan	
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	czynne		bierne	czynny	biorny
										w bankach	inne			
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
3,505.111 71	27.816 65	4 0.665 10	1,364.902 75	— —	1.200 41	6.200 83	15,442·765 65	3,505.111 71	26.616 24	— —	479.987 48	172.918 22	19,287.763 69	— —
— —	— —	977 71	189 80	— —	— —	411 —	20.529 47	— —	— —	— —	— —	— —	20.940 47	— —
— —	— —	191 —	44 15	— —	— —	— —	7.639 13	— —	— —	— —	— —	— —	7.639 13	— —
— —	— —	2.320 34	251 34	— —	— —	2.152 08	53.793 13	— —	— —	— —	— —	— —	55.945 21	— —
— —	— —	389 80	273 19	— —	— —	— —	8.015 19	— —	— —	— —	— —	— —	8.015 19	— —
— —	15.909 10	521 81	479 60	— —	— —	— —	55.631 53	— —	15.909 10	— —	— —	— —	71.540 63	— —
— —	3 181 82	1.325 96	1.304 80	— —	— —	— —	7.943 83	— —	3.181 82	— —	— —	— —	11.125 65	— —
— —	— —	819 50	— —	— —	— —	821 —	18.917 51	— —	— —	— —	— —	— —	19.738 51	— —
— —	— —	3.855 62	15 74	— —	— —	— —	81.255 42	— —	— —	— —	— —	— —	81.255 42	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.282 56	— —	— —	— —	— —	— —	3.282 56	— —
— —	— —	306 26	279 60	— —	— —	— —	8.422 38	— —	— —	— —	— —	— —	8.422 38	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.363 85	— —	— —	— —	— —	— —	3.363 85	— —
— —	— —	65 58	— —	— —	— —	— —	5.842 —	— —	— —	— —	— —	— —	5.842 —	— —
— —	— —	732 —	— —	— —	— —	364 40	18.400 94	— —	— —	— —	— —	— —	18.765 34	— —
— —	— —	200 —	2 0 —	— —	— —	— —	500.447 21	— —	— —	— —	— —	— —	500.447 21	— —
— —	— —	189 80	165 80	— —	— —	— —	824 60	— —	— —	— —	— —	— —	824 60	— —
923 007 98	— —	1,143.034 52	1,349.318 02	— —	— —	— 68	2,883.913 16	923.007 98	— —	— —	— —	— —	3,806.921 82	— —
— —	— —	1.129 25	284 70	— —	— —	— —	6.707 65	— —	— —	— —	18.696 —	— —	25.403 65	— —
— —	— —	1.163 71	284 70	— —	— —	— —	21.843 96	— —	— —	— —	— —	— —	21.843 96	— —
4,428 119 69	46.907 57	1,607.887 96	2,617.994 19	— —	1.200 41	9.949 99	19,149.539 17	4,428.119 69	45.707 16	— —	498.683 48	172.918 22	23,959.081 27	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia . . .	6.999	77	18,679 630	54	4,428.119	69	46.907	57	—	—	1,610.838	18	3,087.902	82	—		—		1,617.897	95	21,767.533	36
322	Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakł. nauk. w kraju	—	—	2.614	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.614	53
323	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce . .	—	—	20.021	74	—	—	—	—	—	—	6	05	6	05	—	—	—	—	6	05	20.027	79
324	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	—	—	20.031	06	—	—	—	—	—	—	6	65	6	65	—	—	—	—	6	65	20.027	71
325	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych chrześc. we Lwowie	—	—	122.771	42	—	—	—	—	—	—	3	77	3	77	—	—	—	—	3	77	122.775	19
326	Fundacya Wacława Tyzenhauza	—	—	7 021	65	—	—	—	—	—	—	545	58	574	48	—	—	—	—	545	58	7.596	13
327	Fundacya ks. Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w Zakładzie św. Heleny we Lwowie	—	—	51.793	15	—	—	—	—	—	—	2.095	—	—	—	—	—	—	—	2.095	—	51.793	15
328	Fundacya Maryi Gewürtzowej na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy	—	—	2 687	71	—	—	—	—	—	—	—	95	—	95	—	—	—	—	—	95	2.688	66
329	Fund. ks. Jana Szaflarskiego i Fr. Ksaw. Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca .	2	71	1.551	02	—	—	—	—	—	—	56	—	2	71	—	—	—	—	58	71	1.553	73
330	Fund ks. Jana Szaflarskiego i Fr. Ksaw. Czajkowskiej dla Dębicy	2	73	1.551	65	—	—	—	—	—	—	342	70	302	73	—	—	—	—	345	43	1.854	38
331	Fundacya Róży hr. z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej dla chorych artystów .	342	50	166.308	18	—	—	—	—	—	—	10.382	50	10964	96	—	—	—	—	10.725	—	177.273	1
332	Fund. ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich .	—	—	18 558	49	—	—	—	—	—	—	5·031	13	5.286	13	—	—	—	—	5.031	13	23 844	62
333	Fund. posag. im. Eust. Szumańskiego ku uczczeniu jubil. 50-let. rządów Najjaś. Pana	—	—	120.000	—	—	—	—	—	—	—	—		—		—	—	—	—	—	—	120.000	—
334	Fundacya im. śp. Ign. Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.	—	—	9.469	16	—	—	—	—	—	—	70	84	70	84	—	—	—	—	70	84	9.540	—
335	Fundacya Kowalewskiego Izydora	—	—	20.237	09	—	—	—	—	—	—	408	41	432	21	—	—	—	—	408	41	20.669	30
336	Fundacya Morawieckiego Michała na utrzymanie sierót i podrzutków we Lwowie	—	—	72.319	20	—	—	—	—	—	—	675	83	711	53	—	—	—	—	675	83	73.030	73
337	Krajowy fund. sierocy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
338	Fund. im. Angeliki Hoffmann - Sternhort:																						
	I. dla sierot po wojsk.	—	—	7.254	45	—	—	—	—	—	—	23	—	23	—	—	—	—	—	23	—	7.277	45
	II. dla sierot po włościan.	—	—	8.044	91	—	—	—	—	—	—	32	75	32	75	—	—	—	—	32	75	8.077	69
339	Fundacya dobroczynna Jakóba hr. Potockiego	262	—	13.443	34	—	—	—	—	—	—	1.789	47	1.837	04	—	—	—	—	2 051	47	15 280	38
340	Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.	—	—	49.331	80	—	—	30.000	—	—	—	284	70	300	—	—	—	—	—	284	70	49 631	80
	Do przeniesienia .	7.609	71	19,394.641	12	4,428.119	69	76.907	57	—	—	1,632.593	51	3,108.458	62	—	—	—	—	1,640.203	22	22,503.099	74

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1908.				Stan z końcem roku 1908.											
						w kasie				należytości				czysty stan			
										czynne							
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
4,428.119 69	46.907 57	1,607.887 96	2617.994 19	— —	1.200 41	9.949 99	19,149.539 17	4 428.119 69	45.707 16	— —	4! 8.683 48	172.918 22	23,959.081 27	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.614 53	— —	— —	— —	— —	— —	2.614 53	— —
— —	— —	6 05	— —	— —	— —	— —	20.027 79	— —	— —	— —	— —	— —	20.027 79	— —
— —	— —	6 65	— —	— —	— —	— —	20.037 71	— —	— —	— —	— —	— —	20.037 71	— —
— —	— —	3 77	— —	— —	— —	— —	122.775 19	— —	— —	— —	— —	— —	122.775 19	— —
— —	— —	545 58	484 70	— —	— —	— —	7.111 43	— —	— —	— —	— —	— —	7.111 43	— —
— —	— —	2.095 —	— —	— —	— —	— —	51.793 15	— —	— —	— —	— —	— —	51.793 15	— —
— —	— —	— 95	— —	— —	— —	— —	2.688 66	— —	— —	— —	— —	— —	2.688 66	— —
— —	— —	4 79	— —	— —	— —	53 92	1.553 73	— —	— —	— —	— —	— —	1.607 65	— —
— —	— —	289 51	284 70	— —	— —	55 92	1.569 68	— —	— —	— —	— —	— —	1.625 60	— —
— —	— —	10.421 46	10.070 —	— —	— —	303 54	167.203 14	— —	— —	— —	— —	— —	167.506 68	— —
— —	— —	5.031 13	309 31	— —	— —	— —	23.535 31	— —	— —	— —	— —	— —	23.535 31	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	120.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	120.000 —	— —
— —	— —	70 84	— —	— —	— —	— —	9.540 —	— —	— —	— —	— —	— —	9.540 —	— —
— —	— —	408 41	— —	— —	— —	— —	20.669 30	— —	— —	— —	— —	— —	20.669 30	— —
— —	— —	675 83	200 —	— —	— —	— —	72.830 73	— —	— —	— —	— —	— —	72.830 73	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	23 —	— —	— —	— —	— —	7.277 45	— —	— —	— —	— —	— —	7.277 45	— —
— —	— —	32 75	— —	— —	— —	— —	8.077 69	— —	— —	— —	— —	— —	8.077 69	— —
— —	— —	1.751 47	205 47	— —	— —	300 —	15.074 91	— —	— —	— —	— —	— —	15.374 91	— —
— —	30.000 —	284 70	284 70	— —	— —	— —	49.347 10	— —	30.000 —	— —	18.000 —	— —	97.347 10	— —
4,428.119 69	76.907 57	1,629.539 85	2 629.833 07	— —	1.200 41	10.663 37	19,873.266 67	4,428.119 69	75.707 16	— —	516.683 48	172.918 22	24,731.522 15	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908.						Dochody w ciągu roku 1908				Ra	
		w kasie		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach		gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta
		gotówka	efekta										
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
	Z przeniesienia .	7.609 71	19,894.641 12	4,428.119 69	76.907 57	— —		1,6 2.593 51	3,108.458 62	— —	— —	1,640.203 22	22,503.099 74
341	Fundacya imienia śp. Oktawa Piotruskiego	— —	10.038 68	— —	— —	— —		2 20	— —	— —	— —	2 20	10.038 68
342	Fundacya dobroczynna śp. Woje. Bursika .	— —	3.336 52	— —	— —	— —		8 —	8 —	— —	— —	8 —	3.344 52
343	Fundacya dobroczynna śp. Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach	— —	149.172 71	— —	— —	— —		6.275 03	6.634 53	— —	— —	6.275 03	155.807 24
344	Fundacya Dra Tytusa Przesmyckiego . .	— —	117.635 40	— —	— —	— —		1.174 49	1.237 09	— —	— —	1.174 49	118.872 49
345	Fundacya dobroczynna dla powiatu Turczańskiego ku uczczeniu 60-letnich rządów Ces. Franciszka Józefa I.	— —	3.399 51	— —	— —	— —		66 25	66 25	— —	— —	66 25	3.465 76
346	Fundacya im. Józefa Ostaszewskiego dla ulżenia członkom gminy Klimkówka pow. Sanok w płaceniu podatków . .	206 72	10.391 56	— —	— —	— —		416 64	216 92	— —	— —	623 36	10.608 48
347	Fundacya szpitalna śp. Karoliny Romerowej dla szpitala św. Łazarza w Krakowie	— —	— —	— —	— —	— —		200 —	6.631 30	46.000 —	— —	200 —	6 631 30
348	Fundacya na budowę domu żydowskiego instytutu teologicznego we Lwowie .	2.408 96	6.330 —	— —	— —	— —		17.516 32	19.925 28	— —	— —	19.925 28	26.255 28
349	Fundacya Wojciecha Kucharskiego . . .	— —	— —	— —	— —	— —		11.496 38	121.968 18	— —	— —	11.496 38	121.968 17
350	Fundacya Eugeniusza Jana Nazarkiewicza dla bezdomnych sierót	— —	— —	— —	— —	— —		— —	4.000 —	— —	— —	— —	4.000 —
351	Gal. fund. inw. wydziel. z ogóln. fund. inwal. dla Galicyi i Bukowiny . .	— —	— —	— —	— —	— —		218.183 83	428.083 46	— —	— —	218.183 83	428.083 46
II.	Fundusz podrzutków w Krakowie . . .	657 80	66.947 03	— —	— —	— —		4.578 80	1.925 44	— —	— —	5.236 60	68.872 47
III.	Fundusz propinacyjny	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —	— —	— —	— —	— —
IV.	Fundusz b. Korpusu ochotników wojsk. .	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —	— —	— —	— —	— —
	Suma działu C . .	10.883 19	9,761.892 53	4,428.119 69	76.907 57	— —		1,892.511 45	3,699.155 06	46.000 —	— —	1,903.394 64	23,461.047 59
	a) Suma działu A . .	214 21	1,840.898 29	15,801.137 08	21.418 48	— —		237.070 87	166.755 81	290.182 23	— —	237.285 08	2,007.654 10
	b) Suma „ B . .	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —	— —	— —	— —	— —
	c) Suma „ C . .	10.883 19	9,761.892 53	4,428.119 69	76.907 57	— —		1,892.511 45	3,699.155 06	46.000 —	— —	1,903.394 64	23,461.047 59
	Ogólna suma majątku zarodowego . .	11.097 40	1,602.790 8.	20.229.256 77	98.326 05	— —		2,129.582 —	3,865.910 87	336.182 23	— —	2,114.679 72	25,468.701 69

jątku zarodowego.

z e m		Wydatki w ciągu roku 1908.				S t a n z k o ń c e m r o k u 1908.											
						w k a s i e				n a l e ż y t o ś c i						czysty stan	
										czynne							
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne		czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.	K. h
4,428.119 69	76.907 57	1,629.539 85	2,629.833 07	— —	1.200 41	10.668 37	19 873.266 67	4,428.119 69	75 707 16	— —	516.083 48	172918 22		24,731.522 15	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 20	10.088 68	— —	— —	— —	— —	— —		10.040 88	— —
— —	— —	8 —	— —	— —	— —	— —	3.344 52	— —	— —	— —	— —	— —		3.344 52	— —
— —	— —	6.275 03	284 70	— —	— —	— —	155.522 54	— —	— —	— —	— —	— —		155.522 54	— —
— —	— —	1.174 49	80 53	— —	— —	— —	118.791 96	— —	— —	— —	— —	— —		118.791 96	— —
— —	— —	66 25	3.465 76	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
— —	— —	206 72	— —	— —	— —	416 64	10.608 48	— —	— —	— —	— —	— —		11.025 12	— —
— —	— —	200 —	200 —	— —	— —	— —	6.431 30	46.000 —	— —	— —	— —	— —		52.431 30	— —
46.000 —	— —	19.925 28	1.061 —	— —	— —	— —	25.194 28	— —	— —	— —	— —	— —		25.194 28	— —
— —	— —	10.259 62	59.779 13	— —	— —	1.236 76	62.189 04	— —	— —	— —	— —	— —		63.425 80	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	4.000 —	— —	— —	— —	— —	— —		4.000 —	— —
— —	— —	215.704 39	198.045 47	— —	— —	2.479 44	230.037 90	— —	— —	— —	— —	— —		232.517 43	— —
— —	— —	4.592 46	6 50	— —	— —	644 14	68.865 97	— —	— —	— —	20.122 54	— —		89.632 65	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
4,474.119 69	76.907 57	1,887.952 09	2 892.756 16	— —	1.200 41	15 442 55	20568291 43	4,474.119 69	75.707 16	— —	536.806 02	172918 22		25,497.448 68	— —
16,091.319 31	21.418 48	237 282 87	130.129 84	— —	63 —	2 21	1,877.521 26	16091319 31	21.355 48	— —	1,099.401 95	106888 80		18,982.714 41	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
4,474.119 69	76.907 57	1,887.952 09	2 892.756 16	— —	1.200 41	15.442 55	20568291 43	4,474.119 69	75.707 16	— —	536 806 02	172918 22		25,497.448 63	— —
20.565.439 —	98.326 05	2,125 234 96	3.022.886 —	— —	1.263 41	15 444 76	22445815 69	20.565.439 —	97.062 64	— —	1,636.207 97	279807 02		44,480.163 04	— —

Rekapitulacya i depozyta.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1908. w kasie gotówka K. g.	Stan z początkiem roku 1908. w kasie efekta K. g.	Stan z początkiem roku 1908. wartość dóbr i realności K. g.	Stan z początkiem roku 1908. kapitały hipotekowane K. g.	Stan z początkiem roku 1908. w bankach K. g.	Dochody w ciągu roku 1908. gotówka K. g.	Dochody w ciągu roku 1908. efekta K. g.	Dochody w ciągu roku 1908. wartość dóbr i realności K. g.	Dochody w ciągu roku 1908. kapitały hipotekowane K. g.	Razem gotówka K. g.	Razem efekta K. g.	Razem wartość dóbr i realności K. g.	Razem kapitały hipotekowane K. g.	Wydatki w ciągu roku 1908. gotówka K. g.	Wydatki w ciągu roku 1908. efekta K. g.	Wydatki w ciągu roku 1908. wartość dóbr i realności K. g.	Wydatki w ciągu roku 1908. kapitały hipotekowane K. g.	Stan z końcem roku 1908. w kasie gotówka K. g.	Stan z końcem roku 1908. w kasie efekta K. g.	Stan z końcem roku 1908. wartość dóbr i realności K. g.	Stan z końcem roku 1908. kapitały hipotekowane K. g.	Stan z końcem roku 1908. należytości czynne w bankach K. g.	Stan z końcem roku 1908. należytości czynne inne K. g.	Stan z końcem roku 1908. należytości bierne K. g.	Stan z końcem roku 1908. czysty stan czynny K. g.	Stan z końcem roku 1908. czysty stan bierny K. g.
	Rekapitulacya.																											
	Suma majątku obrotowego	4,926.988 75	23,752.619 58	— —	98.326. 05	4,642.638 —	150,786.530 24	12,148.389 42	— —	— —	155,713.518 99	35,901.009 —	— —	— —	149,074.015 91	11,649.596 06	— —	— —	6,639.503 08	21,251.412 94	— —	— —	4,875.028 15	36,365.128 01	102,206.878 81	35,876.297 96	65,946.104 59
	Suma majątku zarodowego	11.097 40	21,602.790 82	20,229.256 77	—		2,129.582 32	3 865.910 87	336.182 23	— —	2,140.679 72	25,468.701 69	20,565.439 —	98.326 05	2 125.234 96	3,022.886 —	— —	1.263 41	15 444 76	22,445.815 69	20.565.439 —	97.062 64	—	1,636.207 97	279.807 02	44,480.163 04	— —
	Razem .	4,938.086 15	45,355.410 40	20,229 256 77	98 326 05	4,642.638 —	152,916.112 56	16,014.300 29	336.182 23	— —	157,854.198 71	61,369.710 69	20,565.439 —	98.326 05	151.199.250 87	14,672 182 06	— —	1 263 41	6,654.947 84	46,697 228 63	20,565.439 —	97.062 64	4,875.028 15	38,001.335 98	102 486.685 83	80,350.461 —	65,946.104 59
	Depozyta.																											
1	Depozyta w ogólności .	80.948 23	3,688.262 87	— —	— —	— —	1,194.490 53	3,522.762 36	— —	— —	1,281 438 76	7,211.025 23	— —	— —	1,215.987 33	3,172.794 62	— —	— —	65.501 43	4,038.230 61	— —	— —	— —	— —	4,103.732 04	— —	4,103.732 04
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	15.198 68	21.651 53	— —	— —	— —	33.757 69	16.993 85	— —	— —	48.956 37	38.645 38	— —	— —	32.754 62	15.747 73	— —	— —	16.201 75	22.897 65	— —	— —	— —	— —	39.099 40	— —	39.099 40
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	7.959 28	21.447 60	— —	— —	— —	28.735 76	14.775 64	— —	— —	36.695 04	36.223 24	— —	— —	25.769 93	7.128 47	— —	— —	10 925 11	29.094 77	— —	— —	— —	— —	40.019 88	— —	40.019 88
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	9.963 11	57.207 74	— —	— —	— —	26.113 15	23.528 74	— —	— —	36.076 26	80.736 48	— —	— —	28 339 39	24.010 49	— —	— —	7.736 87	56.725 99	— —	— —	— —	— —	64 462 86	— —	64 462 86
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach . .	1.645 43	8 908 18	— —	— —	— —	31.084 55	3 —	— —	— —	32.729 98	8.911 18	— —	— —	27.543 77	1.123 —	— —	— —	5.186 21	7.788 18	— —	— —	— —	— —	12.974 39	— —	12.974 39
6	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie .	1.538 82	2.244 43	— —	— —	— —	21.351 39	15.780 —	— —	— —	22.890 21	18.024 43	— —	— —	21.848 71	9 8 3	— —	— —	1.041 50	8.221 43	— —	— —	— —	— —	9.262 93	— —	9.262 93
7	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence . .	— —	— —	— —	— —	— —	480 33	— —	— —	— —	480 33	— —	— —	— —	480 33	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
8	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy . .	— —	— —	— —	— —	— —	525 34	— —	— —	— —	525 34	— —	— —	— —	525 34	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
9	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach .	14 57	— —	— —	— —	— —	1.851 15	— —	— —	— —	1.865 72	— —	— —	— —	1.851 15	— —	— —	— —	14 57	— —	— —	— —	— —	— —	14 57	— —	14 57
10	Depozyta szkoły rolniczej w Bereźnicy	75 —	— —	— —	— —	— —	137 —	— —	— —	— —	212 —	— —	— —	— —	212 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
11	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie . .	— —	— —	— —	— —	— —	1.739 62	— —	— —	— —	1.739 62	— —	— —	— —	1,739 62	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
12	Depozyta szkoły rolniczej w Suchodole . .	10 —	— —	— —	— —	— —	1.064 50	— —	— —	— —	1.074 50	— —	— —	— —	1.064 50	— —	— —	— —	10 —	— —	— —	— —	— —	— —	10 —	— —	10 —
13	Depozyta szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	643 53	— —	— —	— —	— —	334.01	500 —	— —	— —	977 54	500 —	— —	— —	865 74	— —	— —	— —	111 80	500 —	— —	— —	— —	— —	611 80	— —	611 80
14	Depozyta szkoły rolniczej w Miłocinie . .	— —	— —	— —	— —	— —	244 75	— —	— —	— —	244 75	— —	— —	— —	244 75	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
15	Depozyta gmin. serwitut.	10.279 77	466.986 31	— —	— —	— —	28.667 69	40.902 62	— —	— —	38 947 46	507.887 93	— —	— —	38.296 35	20.011 06	— —	— —	651 11	487.876 87	— —	— —	— —	1.200 —	488.527 98	— —	488.527 98
	Suma depozytów	134.276 42	4,2°6.707 66	— —	— —	— —	1,370.577 46	3,635.246 21	— —	— —	1,504.853 88	7,901.953 87	— —	— —	1,397.473 53	3.250.618 37	— —	— —	107.380 35	4,651.335 50	— —	— —	— —	1.200	4,758.715 85	— —	4,758.715 85
	Do tego suma funduszów krajowych	4,938.086 15	45,355.410 40	20,229.256 77	98.326 05	4,642.638 —	152,916.112 56	16,014.300 29	336.182 23	— —	157.854.198 71	61,369.710 69	20,565.439 —	98.326 05	151.199.250 87	14.672.482 06	— —	1.263 41	6,654.947 84	46,697.228 63	20,565.439 —	97.062 64	4,875.028 15	38,001.335 98	102,486.685 83	80,350.461 —	65,946.104 59
	Ogółem .	5,072.362 57	49,622.118 06	20.22 .256 77	98.326 05	4,642.638 —	154,286.690 02	19.649.546 5	336.182 23	— —	159,359.052 59	69.271.664 56	20.565.439 —	98.326 05	152,596.724 40	17.923.100 43	— —	1.263 41	6,762.328 19	51.348.564 13	20,565.439 —	97.062 64	4,875.028 15	38,002.535 98	107,245.401 68	80,350.461 —	70 704.820 44

Uwaga. Czysty stan czynny funduszów krajowych (bez depozytów) wynosi jak wyżej . . . . . 80,350.461 K 00 g
Porównując ten stan czynny z wykazanym stanem biernym w sumie . . . . . 65,946.104 » 59»
okazuje się w rezultacie w majątkach fund. kraj. przewyżka stanu czynnego w sumie . 14,404.356 K. 41 g

Zestawienie

ogólnego stanu majątku obrotowego wraz z majątkiem zarodowym z końcem roku 1908.

(po wyłączeniu skryptów, kart dłużnych i t. p. efektów bez wartości.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny: obrotowy K.	g.	Czysty majątek czynny: zarodowy K.	g.	Razem: czynny K.	g.	Razem: bierny K.	g.
1	Fundusz krajowy	—	—	—	—	—	—	6,397.334	59
	a) Gmach sejmowy	—	—	3,210.164	59	3,210.164	59	—	—
	b) Szpital św. Łazarza w Krakowie (Część wartości nowego gmachu szpital. Nr. 48 i 49. 222 Dz III. własność funduszu krajowego).	—	—	763.522	61	763.522	61	—	—
	c) Zamek w Olesku	—	—	2.665	60	2.665	60	—	—
	d) Gmach dla c. k. Żandarmeryi we Lwowie	—	—	532.332	—	532.332	—	—	—
	e) „ „ „ „ w Czortkowie	—	—	14.000	—	14.000	—	—	—
	f) „ „ „ „ w Skałacie	—	—	16.000	—	16.000	—	—	
	g) Fundusz policyi krajowej	—	—	272.327	26	272.327	26	—	—
	h) „ kultury krajowej	—	—	88.838	58	88.838	58	—	—
	Szpitale krajowe:								
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie: a) Oddział chorych	487.665	47	1,707.501	11	2,195.166	58	—	—
	b) „ położnic	179.531	—	554.029	14	733.560	14	—	—
3	Krajowy zakł. dla obłąkanych w Kulparkowie: w majątku zarodowym stan czynny 2,320.812 K. 76 g.; „ „ obrotowym stan bierny 693.070 „ 48 „	—	—	1,627.742	28	1,627.742	28	—	—
4	Szpital św. Łazarza w Krakowie:								
	a) Oddział chorych: w majątku zarodowym stan czynny 2,025.769 K. 47 g.; „ obrotowym „ bierny 279.624 „ 70 „	—	—	1,746.144	77	1,746.144	77	—	—
	b) „ położnic	16.917	54	120.663	48	137.581	02	—	—
	c) „ syfilitycznych	66.104	51	21.332	54	87.437	05	—	—
	d) „ obłąkanych	41.777	17	15.751	46	57.528	63	—	—
5	Fundusz szkolny krajowy	1,823.624	71	1,764.848	18	3,588.472	89	—	—
6	Krajowy fundusz szkolny emerytalny: w majątku zarodowym stan czynny 67.167 K. 12 g.; „ „ obrotowym stan bierny 41.028 „ 25 „	—	—	26.138	87	26.138	87	—	—
7	Fundusz koszar krajowych: w majątku zarodowym stan czynny 3,105.899 K. 49 g.; „ „ obrotowym „ bierny 1,529.500 „ — „	—	—	1,576.399	49	1,576.399	49	—	—
*)8	„ policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	—	—
9	a) Akademia rolnicza w Dublanach: w maj. tku zarodowym stan czynny 807.493 K. 54 g.; „ „ obrotowym stan bierny 445.155 „ 87 „	—	—	362.337	67	362.337	67	—	—
	b) niższa szkoła rolnicza w Dublanach	234	—	—	—	234	—	—	—
	c) szkoła gorzelnicza „ „	71	22	—	—	71	22	—	—
	d) gorzelnia „ „	—	—	—	—	—	—	—	—
	e) folwark „ „	—	—	—	—	—	—	92.575	44
	f) stacya doświadczalna chem.-rolnicza w Dublanach	160	—	—	—	160	—	—	—
10	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	61	80	—	—	61	80	—	—
11	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: w majątku obrotowym stan bierny 422 K. 90 g.; „ „ zarodowym „ czynny 81.796 „ 72 „	—	—	81.373	82	81.373	82	—	—
12	a) Szkoła rolnicza i ogroduicza w Czernichowie	—	—	482.124	—	482.124	—	—	—
	b) Folwark w Czernichowie: w majątku obrotowym stan bierny 12.130 K. 29 g.; „ „ zarodowym „ czynny 1.470 „ 89 „	—	—	—	—	—	—	10.659	40
13	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	122.930	10	122.930	10	—	—
14	„ „ „ w Horodence	—	—	48.550	—	48.550	—	—	—
15	„ „ „ w Jagielnicy	—	—	25.881	31	25.881	31	—	—
16	„ „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	—	—
17	„ „ „ w Suchodole	—	—	145.664	72	145.664	72	—	—
18	„ „ „ w Miłocinie: w majątku obrotowym stan bierny 187.702 K. 76 g.; „ „ zarodowym „ czynny 200.000 „ — „	—	—	12.297	24	12.297	24	—	—
19	Szkoła mleczarska w Rzeszowie: w majątku zarodowym stan czynny 113.640 K. 96 g.; „ „ obrotowym „ bierny 1.893 „ 55 „	—	—	111.747	41	111.747	41	—	—
20	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	80	—	36.276	40	36.356	40	—	—
21	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	—	—	16.000	—	16.000	—	—	—
22	Skład publiczny w Krakowie	—	—	297.260	38	297.260	38	—	—
*)23	Fundusz kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Zakłady przemysłowe	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	303.935	96
26	„ „ kraj. zakł. dla obłąkanych w zachodn. części kraju (Kobieżyn)	—	—	—	—	—	—	229.749	83
27	Fundusz pożyczkowy na budowę szkół	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Fundusz pożyczkowy na budowę koszar	2,971.855	10	—	—	2,971.855	10	—	—
29	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	1,091.401	30	—	—	1,091.401	30	—	—
30	„ kolejowy	6,160.335	37	—	—	6,160.335	37	—	—
31	Biała z dopływami — fundusz regulacyi i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	87.964	06	—	—	87.964	06	—	—
32	Biała — regulacya powyżej Grybowa (Rubr. IX. poz. 11 wydatków)	33.964	39	—	—	33.964	39	—	—
33	Błotnia — fundusz regulacyi	111.316	47	—	—	111.316	47	—	—
34	Bystra — fundusz zabudowania	372	82	—	—	372	82	—	—
35	Bug — fundusz regulacyi od ujścia Pełtwi do granic Państwa	366.319	15	—	—	366.319	15	—	—
36	Dniestr górny z dopływami — fundusz regulacyi	41.957	99	—	—	41.957	99	—	—
37	„ „ regulacya powyżej Kornalowic (Rubr. IX. poz. 11 wydatków)	16.799	93	—	—	16.799	93	—	—
38	Dniestru dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich	134.409	90	—	—	134.409	90	—	—
	Do przeniesienia	13,632923	90	15,802.845	01	29,435.768	91	7,034.255	22

*) Wynikłość zamieszczono pod poz. 1) Fundusz krajowy.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	13,632.923	90	15,802.845	01	29,435.768	91	7,034.255	22
39	Dumny potok — fundusz regulacyi	14.615	87	—	—	14.615	87	—	
40	Dunajec — fundusz obwałowania lewego brzegu poniżej mostu w Bogumiłowicach	8.482	71	—	—	8.482	71	—	
41	Dunajec — fundusz obwałowania lewego brzegu powyżej mostu w Bogumiłowicach	1.144	23	—	—	1.144	23	—	
42	Gniła Lipa — fundusz regulacyi sekcyi górnej	41.736	93	—	—	41.736	93	—	
43	„ „ „ „ „ środkowej	105.487	23	—	—	105.487	23	—	
44	Kisielina — fundusz regulacyi sekcyi dolnej	32.138	81	—	—	32.138	81	—	
45	„ „ „ „ górnej	28.654	32	—	—	28.654	32	—	
46	Krzemienica i Babulówka oraz Trześń i R w — fundusz regulacyi . . .	2.236	12	—	—	2.236	12	—	
47	Krzemionka — fundusz zabudowania	38.573	61	—	—	38.573	61	—	
48	Łańcucko—jarosławskie bagna — fundusz osuszenia	5.018	07	—	—	5.018	07	—	
49	Łęg — fundusz regulacyi	25.684	61	—	—	25.684	61	—	
50	„ w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim — fundusz regulacyi . . .	141.050	66	—	—	141.050	66	—	
51	Michałów, potok górski — fundusz zabudowania	1.510	11	—	—	1.510	11	—	
52	Mikołajów debry — fundusz zabudowania	8.156	27	—	—	8.156	27	—	
53	Naddniestrzańskię bagna — fundusz kolmatacyi	425.811	89	—	—	425.811	89	—	
54	Niszkówka — fundusz zabudowania	86	71	—	—	86	71	—	
55	Nowy Breń z dopływami — fundusz regulabyi	71.405	56	—	—	71.405	56	—	
56	Pełtew z dopływami — fundusz regulacyi	140.223	38	—	—	140.223	38	—	
57	Przegnojówka — fundusz regulacyi.	10.590	31	—	—	10.590	31	—	
58	Pusta — fundusz regulacyi	165.446	23	—	—	165.446	23	—	
59	Rata z dopływami — fundusz regulacyi	204.441	24	—	—	204.441	24	—	
60	Rzemieńskie bagna — fundusz osuszenia	63.410	72	—	—	63.410	72	—	
61	Skawa dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich	579	14	—	—	579	14	—	
62	Trześniówka — fundusz konserwacyi	5.853	45	—	—	5.853	45	—	
63	Trześniówka górna — fundusz regulacyi	153.610	81	—	—	153.610	81	—	
64	Tyśmienica z dopływami i potok Letmianka — fundusz regulacyi . . .	200.275	33	—	—	200.275	33	—	
65	Wereszyca — fundusz regulacyi	140.191	08	—	—	140.191	08	—	
66	Wisła od Niepołomic do ujścia Raby — fundusz obwałowania	252.136	13	—	—	252.136	13	—	
67	„ od Raby do Woli rogowskiej — fundusz obwałowania	377.445	49	—	—	377.445	49	—	
68	„ w powiecie dąbrowskim — fundusz obwałowania	10.443	23	—	—	10.443	23	—	
69	„ lewy brzeg w powiecie krakowskim — fundusz obwałowania	167.613	97	—	—	167.613	97	—	
70	„ „ wał (nadwiślański) od ujścia Białuchy do granicy Państwa. — fundusz podwyższenia	81.963	11	—	—	81.963	11	—	
71	„ „ brzeg od stacyi kolejowej w Grzegorzkach do ujścia Białuchy — fuudusz obwałowania	204.177	68	—	—	204.177	68	—	
72	„ prawy brzeg między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz dla uzupełnienia	19.402	08	—	—	19.402	08	—	
73	„ prawy wał (nadwiślański) między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz podwyżsuenia	35.391	08	—	—	35.391	08	—	
	Wisła i San w powiecie Tarnobrzeskim — fundusz obwałowania. . . .	110.067	34	—	—	110.067	34	—	
74	Wisła i Wisłoka w powiecie mieleckim — fundusz obwałowania . . .	61.289	42	—	—	61.289	42	—	
75	Wisłok i Pielnica — fundusz uzupełnienia regulacyi	34.899	43	—	—	34.899	43	—	
76	Złota Lipa — fundusz regulacyi	58.628	68	—	—	58.628	68	—	
77	Zniesieniu gmina powiat lwowski debry — fundusz zabudowania . . .	59.988	68	—	—	59.988	68	—	
78	Fundusz pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów	—	—	—	—	—	—	—	
79	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	—	—	—	—	—	—	—	
80	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	1,897.288	72	—	—	1,897.288	72	—	
81	„ Związkowej Kasy chorych (z załącznikami)	27.703	98	—	—	27.703	98	—	
82	Włości rentowe	79.352	96	—	—	79.352	96	—	
83	Pożyczka krajowa z r. 1893	—	—	—	—	—	—	51,058.409	68
84	„ „ „ „ 1904	—	—	—	—	—	—	3,134.074	86
85	„ „ „ „ 1905	—	—	—	—	—	—	1,522.663	42
86	„ „ „ „ 1907	—	—	—	—	—	—	—	—
87	Fundusz na krycie dachów materyałem ogniotrwałym	20.716	17	—	—	20.716	17	—	
88	Fundusze administrowane przez Bank krajowy:								
89	a) Stały fundusze przemysłowe	2,039.462	60	—	—	2,939.642	60	—	
	b) Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	70.902	06	—	—	70.902	06	—	
	c) „ „ „ przewysłu rolniczego . . .	643.096	07	—	—	643.096	07	—	
	d) stały fundusze hodowlany	122.186	99	—	—	122.186	99	—	
	e) „ „ pożyczkowy dla spółek oszczędn. i pożyczek	520.814	30	—	—	520.814	30	—	
	f) Fundusz inwestycyjny	736.084	88	—	—	736.084	88	—	
	Fundusze stypendyjne	445.181	40	12,323.426	66	12,768.608	06	—	
90	Administracya dóbr Winniki	23.654	48	—	—	23.654	48	—	
91	Fundusz stanowy sierociński	783	80	100.226	04	101.009	84	—	
92	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	2.948	70	48.126	34	51.075	04	—	
93	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	1.293	16	31.728	56	33.021	72	—	
94	„ galicyjski inwalidów wojskowych	191	52	77.211	47	77.402	99	—	
95	„ niżankowicki „ „	40		6.448	98	6.488	98	—	
96									
	Do przeniesienia . .	23,774.517	41	28,390.013	06	52,164.530	47	62,749.403	18

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny		Razem	
		obrotowy	zarodowy	czynny	bierny
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
	Z przeniesienia .	23,774.517 41	28,390,013 06	52,164.530 47	62,749.403 18
97	Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich	63 66	4 261 53	4 325 19	— —
98	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	1.453 66	1,352.643 29	1,354.096 95	— —
99	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	22.068 92	— —	22.068 92	— —
100	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	— —	100.839 53	100.839 53	— —
101	Fundacya Pelagii Russanowskiej (dla inwalidów polskich)	722 47	134.580 77	135.303 24	— —
102	Fundusz szkół ludowych z roku 1872	7 59	206.578 81	206 586 40	— —
103	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych	3.407 76	121 954 35	125.362 71	— —
104	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	11.828 69	64.073 31	75.902 —	— —
105	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	— —	54.931 42	54.931 42	— —
106	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla 4-ech wiekowych kobiet	3 08	16.415 77	16.418 85	— —
107	„ Sandecka „Dom roboczy“	— —	102.479 24	102.479 24	— —
108	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	783 38	5.535 23	6.319 11	— —
109	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	2.927 31	56.838 99	59.166 30	— —
110	„ ś. p. Dra Józefa Kazimierza 2-ga im. Malinowskiego im. Najjaśn. Pana:				
	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	631 28	52.341 85	52.973 13	— —
	2) ku wspieraniu artystów i literatów	1.419 11	45.656 10	47.075 21	— —
	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	868 —	43.153 46	44.021 46	— —
	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	361 91	47.050 74	47.412 65	— —
	5) posagowy dla ubogich dziewcząt służących	3.253 02	26.764 19	30.017 21	— —
	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	574 42	39.147 20	39.721 62	— —
111	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	— —	6.512 15	6.512 15	— —
112	„ imienia Antoniego Schiffnera	— —	5.160 16	5.160 16	— —
113	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	211 92	10.151 20	10.363 12	— —
114	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi	2.743 62	68.723 67	71.467 29	— —
115	„ „Domu ubogich“ imienia Ludwika a) obrotowy . . 41.971 K. 32 g i Anny Helzlów w Krakowie b) rezerwowy . . 75.043 „ 72 „	117.015 04	3,365.267 73	3,482.282 77	— —
116	Fundusz „Macierzy polskiej“	11.170 40	80 316 32	91.486 72	— —
117	„ ś. p. Maryi Feliksy z hr. Goleniewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	86.132 85	576.688 63	662.821 48	— —
118	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego dla akademii rol. w Dublanach	— —	1 473 22	1.473 22	— —
	„ „ ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego na cele oświaty ludowej	— —	1.473 22	1 473 22	— —
119	„ ku podniesieniu rybactwa	18 170 72	— —	18.170 72	— —
120	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	680 73	18.592 96	19.273 69	— —
121	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	1.734 17	43.757 60	45.491 77	— —
122	„ Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	74 20	47.232 40	47.306 60	— —
123	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	— —	20.940 47	20.940 47	— —
124	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	302 83	7.639 13	7.941 96	— —
125	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kand. na nauczycieli szkół ludowych	— —	55.945 21	55.945 21	— —
126	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	426 43	8.015 19	8.441 62	— —
127	Fundacya posagowa ś.p Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	5.689 71	71.540 63	77.230 34	— —
128	„ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich	718 73	11.125 65	11.844 38	— —
129	„ „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych . (Rezerw.) . 3.234 K 73 g	3.234 73	19.738 51	22.973 24	— —
130	„ Piotra Krzeczunowicza dla chorych nieuleczalnych i rekonwalescentów	1.515 14	81.255 42	82.770 56	— —
131	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:				
	1) dla ślepych w Krakowie	124 —	3.282 56	3.406 56	— —
	2) „ wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie	32 —	8.422 38	8.454 38	— —
	3) „ poprawionych złoczyńców w Krakowie	132 —	3.363 85	3.495 85	— —
132	Fundusz zapomog. im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobn. w Boguchwale	67 08	5.842 —	5.909 08	— —
133	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	— —	18.765 34	18.765 34	— —
134	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie { rezerwowy 33.612 K. 58 g. obrotowy 93 090 K. 83 g.	126.709 41	500.447 21	627.150 62	— —
135	„ Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych	28 64	824 60	853 24	— —
136	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	242.697 98	3,806.921 82	4,049.619 80	— —
137	„ Lud. ś. p. z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie	1.299 99	25.403 65	26.703 64	— —
138	„ Ludwiki ś. p. z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	866 —	21.843 96	22.709 93	— —
139	„ „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“	288 —	2.614 53	2.902 53	— —
140	„ ś. p. Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierżawce	402 —	20.027 79	20.429 79	— —
141	„ „ „ „ gminy Żuratyn	401 75	20.037 71	20.439 46	— —
142	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	— —	122.775 19	122.775 19	— —
143	Fundacya Wacława Tyzenhausa ś p.	178	7.111 43	7.289 43	— —
144	„ ks. Karoliny Lubomirskiej	— —	51.793 15	51.793 15	— —
145	„ Maryi Gewürzowej	103 90	2.688 66	2.792 56	— —
146	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	— —	1.607 65	1.607 65	— —
147	„ „ „ Dębicy	— —	1.625 60	1.625 60	— —
	Do przeniesienia . .	24,447.618 14	39,992.207 99	64,439.826 13	62,749.403 18

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	24,447.618	14	39,992.207	99	64,439.826	13	62,749.403	18
148	„ Róży hr. Lanckorońskiej	—	—	167.506	68	167.506	68	—	—
149	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich { a) obrotowy 87.026 K. 38 g b) rezerwowy 8.147 „ 86 „	95.174	26	23.535	31	118.709	57	—	—
150	„ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najjaśniejszego Pana	19.752	22	120.000	—	139.752	22	—	—
151	„ im. śp. Ign. Łukasiewicza na nagr. dla wzor. wójtów gmin wiejskich	448	—	9.540	—	9.988	—	—	—
152	„ Kowalewskiego Izydora	—	—	20.669	30	20.669	30	—	—
153	„ Morawieckiego Michała	492	33	72.830	73	73.323	06	—	—
154	Fundusz krajowy sierocy { a) obrotowy 42.734 K. 72 g. b) rezerwowy 261.385 „ 90 „	304.120	62	—	—	304.120	62	—	—
155	Fundacya Hoffmannowej Angeliki dla sierót po wojsk. I.	306	40	7.277	45	7.583	85	—	—
	„ „ „ „ „ po włość. II.	162	50	8.077	69	8.240	19	—	—
156	„ Jakóba hr. Potockiego	—	—	15.374	91	15.374	91	—	—
157	„ pamiątkowa im Kościuszki { a) obrotowym stan bierny 15.820 K. 01 g. b) rezerwowym „ czynny 97.647 „ 10 „	—	—	81.527	09	81.527	09	—	—
158	„ Pietruskiego Oktawa	2.567	92	10.040	88	12.608	80	—	—
159	„ Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach . . .	3.093	46	155.522	54	158.616	—	—	—
160	„ Przesmyckiego Tytusa	2.855	50	118.791	96	121.647	46	—	—
161	„ Bursika Wojciecha	136	—	3.344	52	3.480	52	—	—
162	„ Józefa Ostaszewskiego na rzecz gm. Klimkówka	—	—	11.025	12	11.025	12	—	—
163	Fundusz na założenie i utrzymanie żydowskiego instytutu teologicznego . . .	—	—	25.194	28	25.194	28	—	—
164	Fundacya szpitalna Karoliny Remerowej w maj. obrot. st. bierny 1.012 K — g. „ rezerw. st. czynny 1.065 „ 85 „	53	85	52.431	30	52.485	15	—	—
165	„ Nazarkiewicza	—	—	4.000	—	4.000	—	—	—
166	„ Wojciecha Kucharskiego	—	—	63.425	80	63.425	80	—	—
167	Galic. fund. inwal. wydzielona z ogólnego fund. inwal. dla Galic. i Bukowiny	4.899	56	232.517	43	237.416	99	—	—
168	Fundacya dobroczynna dla powiatu turczańskiego	—	—	—	—	—	—	—	—
169	Fundusz podrzutków w Krakowie	—	—	89.632	65	89.632	65	—	—
170	Fundusz propinacyjny	10,845.189	64	—	—	10,845.189	64	—	—
171	„ byłego korpusu ochotników wojskowych	142.415	56	—	—	142.415	56	—	—
	Suma	35,869.285	96	41,284.473	63	77,153.759	59	62,749.403	18
	Czysty stan czynny wynosi jak obok kwotę					77,153.759	59		
	Porównując stan czynny ze stanem biernym, wynoszącym sumę					62,749.403	18		
	wynika w funduszach krajowych przewyżka stanu czynnego					14,404.356	41		

Uwaga.

Oprócz wyżej wykazanego majątku utrzymują się w ewidencyi protensye niepewne (illiquida), to jest takie, co do których zachodzi wątpliwość, czy kiedykolwiek odebrane zostaną, a mianowicie:

a) przy funduszu szpitala św. Łazarza — Oddział chorych . . . . . 90.000 złp. — gr. czyli 45.000 K. — g.

b) „ „ szkolnym krajowym . . . . . 232.265 „ 22 „ „ 116.132 „ 87 „

c) „ „ ś. p. Anny Helclowej 9 sztuk akcyj użytkowania Tow. c. k. austr. kolei państwowej, które przynoszą czasami dywidendę.

Poszczególnienie

papierów wartościowych

według ich rodzaju

z końcem roku 1908.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Listy zastawne: Galicyjskiego Banku hipot.	Listy zastawne: Banku krajowego	Listy zastawne: austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye pożyczki krajowej 1893.
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
1	Fundusz krajowy	—	—	—	—	—
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie a) Oddział chorych	—	—	500	—	—
	„ „ „ „ b) „ położnic	—	—	—	—	—
3	„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	1.200	—	—
4	„ szpital św. Łazarza w Krakowie					
	a) Oddział chorych	22.800	400	325.900	—	—
	b) „ położnic	800	—	44.500	—	—
	c) „ syfilitycznych	—	—	8.000	—	—
	d) „ obłąkanych	—	—	—	—	—
5	Fundusz szkolny krajowy	56.600	—	953.400	—	70.200
6	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	67.000	—	—	—	—
7	Fundusz koszar krajowych	—	—	—	—	—
8	„ policyi krajowej	—	—	83.400	—	—
9	a) Akademia rolnicza w Dublanach	—		3.700	—	—
	b) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach	—	—	—	—	—
	c) Szkoła gorzelnicza „	—	—	—	—	—
	d) Gorzelnia „	—	—	—	—	—
	e) Folwark „	—	—	—	—	—
	f) Stacya doświadczalna chem. roln. w Dublanach	—	—	—	—	—
10	Stacya doświadczalna botaniczno rolnicza we Lwowie	—	—	—	—	—
11	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	—
	a) Szkoła średnia rolnicza i ogrodnicza w Czernichowie	—	—	4.200	—	—
12	b) Folwark w Czernichowie	—	—	—	—	—
13	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	—	—	—
14	„ „ „ w Horodence	—	—	—	—	—
15	„ „ „ w Jagielnicy	—	—	—	—	—
16	„ „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—
17	„ „ „ w Suchodole	—	—	—	—	—
18	„ „ „ w Miłocinie	—	—	—	—	—
19	Szkoła mleczarska w Rzeszowie	—	—	—	—	—
20	„ ogrodnicza w Tarnowie	—	—	—	—	—
21	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	—	—	—	—	—
22	Skład publiczny w Krakowie	—	—	—	—	—
23	Fundusz kultury krajowej	1.200	—	87.600	—	—
24	Zakłady przemysłowe	—	—	—	—	—
25	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—	—
26	Fundusz budowy kraj. zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju (Kobieżyn)	—	—	—	—	—
27	Fundusz pożyczkowy na budowę szkół	—	—	—	—	—
28	„ „ „ „ koszar	—	—	—	—	—
29	„ „ „ drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—
30	„ kolejowy	—	—	—	—	—
31	Biała z dopływami — fundusz regulacyi i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—
32	Biała — regulacya powyżej Grybowa (Rubr. IX. poz 11 wydatków)	—	—	—	—	—
33	Błotnia — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
34	Bystra — fundusz zabudowania	—	—	—	—	—
35	Bug — fundusz regulacyi od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	—	—	—	—	—
36	Dniestr górny z dopływami — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
37	„ „ — regulacya powyżej Kornalówic (Rubr. IX. poz. 11 wydatków	—	—	—	—	—
38	Dniestru dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich	—	—	—	—	—
39	Dumny — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
40	Dunajec — fundusz obwałowania lewego brzegu poniżej mostu w Bogumiłowicach	—	—	—	—	—
41	Dunajec — fundusz obwałowania lewego brzegu powyżej mostu w Bogumiłowicach	—	—	—	—	—
42	Gniłej Lipa fundusz regulacyi sekcyi górnej	—	—	—	—	—
43	„ „ „ „ „ środkowej	—	—	—	—	—
44	Kisielina — fundusz regulacyi sekcyi dolnej	—	—	—	—	—
45	„ „ „ „ górnej	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia	148.400	400	1,510.000	—	70.200

gacye jowej z roku 1904.	1905	1907.	Obligacye Włości rentowych	komunalne Banku krajowego	pożyczki papierskiej	funduszów propinacyjnych	pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod i inne	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.	Razem	Zapisy dłużne i inne dokumenta
imiena														
K.	K.	K.	K.	K.	fr	K.	K.	K.	K.	g.	K.	K.	K. g.	K. g.	K. g.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000.000	— —	1,000.000 —	417.728 70
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.767 81	5.267 81	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.330 26	2.530 26	— —
—	—	—	1.000	—	—	10.600	—	—	—	—	—	—	23.277 48	411.477 48	1.600 —
—	—	—	600	—	—	2.400	—	—	—	—	—	—	18 60	48.318 60	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	174 16	8.174 16	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	8400	—	—	2.000	—	43.800	—	—	6.800	—	16.893 34	1,128.193 34	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	167 12	67.167 12	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.017 76	91.417 76	— —
—	—	—	—	—	—	500	1000	—	—	—	—	—	5.965 80	11.165 80	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —

Liczba porządkow.	Nazwa funduszu	Listy zastawne				Obligacye pożyczki krajowej z r. 1893.
		Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Galicyjskiego Banku hipot.	Banku krajowego	austr. Zakładu kred. ziemskiego	
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
	Z przeniesienia . . .	148.400	400	1,510.000	—	70.200
46	Krzemienica, Babulówka, oraz Trześń i Rów — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
47	Krzemionna — fundusz zabudowania . . .	—	—	—	—	—
48	Łańcucko — jarosławskie bagna — fundusz osuszenia.	—	—	—	—	—
49	Łęg — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
50	Łęg w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
51	Michałów potok górski — fundusz zabudowania .	—	—	—	—	—
52	Mikołajów dębry — fundusz zabudowania . .	—	—	—	—	—
53	Naddniestrzańskie bagna — fundusz kolmatacyi .	—	—	—	—	—
54	Niszkówka potok górski — fundusz zabudowania ,	—	—	—	—	—
55	Nowy Breń z dopływami — fundusz regulacyi .	—	—	—	—	—
56	Pełtew z dopływami — fundusz regulacyi . .	—	—	—	—	—
57	Przegnojówka — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
58	Pusta — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
59	Rata z dopływami — fundusz regulacyi . .	—	—	—	—	—
60	Rzemieńskie bagna — fundusz osuszenia . .		—	—	—	—
61	Skawa dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich	—	—	—	—	—
62	Trześniówka — fundusz konserwacyi . . .	—	—	—	—	—
63	Trześniówka górna — fundusz regulacyi . .		—	—	—	—
64	Tyśmienica z dopływami i potok Letnianka — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
65	Wereszyca — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
66	Wisła od Niepołomic do ujścia Raby — fundusz obwałowania		—	—	—	—
67	Wisła od Raby do Woli rogowskiej — fundusz obwałowania	—	—	—	—	—
68	Wisła w powiecie dąbrowskim — fundusz obwał. .	—	—	—	—	—
69	Wisła lewy brzeg w powiecie krakowskim — fundusz obwałowania	—	—	—	—	—
70	Wisła lewy wał (nadwiślański) od ujścia Białuchy do granicy Państwa — fundusz podwyższenia .	—	—	—	—	—
71	Wisła lewy brzeg od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy — fundusz obwałowania	—	—	—	—	—
72	Wisła prawy brzeg między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz dla uzupełnienia obwał. .	—	—	—	—	—
73	Wisła prawy wał (nadwiślański) między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz podwyższenia .	—	—	—	—	—
74	Wisła i San w powiecie tarnobrzeskim — fundusz obwałowania	—	—	—	—	—
75	Wisła i Wisłoka w powiecie mieleckim — fundusz uzupełnienia obwałowania	—	—	—	—	—
76	Wisłok i Pielnica potok — fund. uzupełn. regulacyi	—	—	—	—	—
77	Złota Lipa — fundusz regulacyi	—	—	—	—	—
78	Zniesienie gmina powiat lwowski debry fundusz zabudowania	—	—	—	—	—
79	Fundusz pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów	—	—	—	—	—
80	Fundusz pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	—	—	—	—	—
81	Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne . .	—	—	—	—	—
82	Fundusz związkowej kasy chorych (z załącznikami)	—	—	—	—	—
83	Włości rentowe	—	—	—	—	—
84	Pożyczka krajowa z r. 1893.	—	—	—	—	—
85	„ „ „ 1904.	—	—	—	—	—
86	„ „ „ 1905.	—	—	—	—	—
87	„ „ „ 1907.	—	—	—	—	—
88	Fundusz na krycie dachów materyałem ogniotrwał.	—	—	—	—	—
89	Fundusze administrowane przez Bank krajowy:					
	a) stały fundusz przemysłowy . . .	—	—	—	—	—
	b) fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych .	—	—	—	—	—
	c) fund. pożyczkowy dla przemysłu rolniczego .	—	—	—	—	—
	d) stały fundusz hodowlany . . .	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	148.400	400	1,510.000	—	70.200

gacye jowej z roku 1904	1905	1907	Obligacye włości rentowych	Obligacye: komunalne Banku krajowego	pożyczki papierskiej	funduszów propinacyjnych	Pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei: węgiersko-północno-wschod. i inne	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.	Razem	Zapisy dłużne i inne dokumenta
imienna														
K.	K.	K.	K.	K.	franki	K.	K.	K.	K.	g.	K.	K.	K. g.	K. g.	K. g.
—	—	—	10.000	—	—	15.500	1.000	65.800	—	—	6.800	5,357.200	71.833 34	7,257.133 34	9,492.666 54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	476 86	476 86	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Listy zastawne: Galicyjskiego Banku hipot.	Listy zastawne: Banku krajowego	Listy zastawne: austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye pożyczki krajowej 1893.
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
	Z przeniesienia . .	148.400	400	1,510.000	—	70.200
	e) stały fundusz pożyczkowy dla spółek oszczędn. i pożyczek	—	—	—	—	—
	f) fundusz inwestycyjny	—	—	—	—	—
90	Fundusze stypendyjne	3,568.800	466.000	4,406.600	1.200	501.300
91	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—
92	Fundusz stanowy sierociński	32.400	—	59.600	—	2.800
93	„ Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	2.200	—	27.100	—	16.700
94	„ pomnika Tadeusza Kościuszki . . .	5.400	—	15.700	—	600
95	„ galic. inwalidów wojskowych . . .	2.400	—	33.700	—	400
96	„ niżankowicki	—	—	2.400	—	4.400
97	Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich .	800	—	3.000	—	—
98	Zakład narodowy im. Ossolińskich. . . .	957.600	—	166.100	—	119.300
99	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego .	—	—	—	—	—
100	„ budowy domu podrzutków we Lwowie .	—	—	—	—	—
101	Fundacya Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	13.200	101.700	—	—
102	Fundusz szkół ludowych z roku 1872 . . .	174.200	—	28.600	—	1.500
103	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	200	—	111.200	—	10.500
104	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich .	64.000	—	—	—	—
105	„ „ „ dla dziewcząt służących	53.600	—	—	—	—
106	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla 4ech wiekowych kobiet	4.600	—	10.000	—	600
107	Fundacya sandecka „Dom roboczy“	16.800	—	70.600	—	8.100
108	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	600	—	1.600	—	3.200
109	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gm. Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce . . .	12.800	—	32.500	—	10.800
110	Fundacya Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego, imienia Najjaśn. Pana:	—	—	—	—	—
	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	600	—	49.900	—	—
	2) ku wspieraniu artystów i literatów . .	—	40.000	5.300	—	—
	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzyczn. we Lwowie	—	—	42.800	—	—
	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych .	3.000	—	28.400	—	8.300
	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	1.000	—	14.300	—	8.900
	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	8.400	—	—	—	10.700
111	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	2.000	—	4.000	—	200
112	„ imienia Antoniego Schiffnera	5.000	—	—	—	—
113	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	8.800	—	1.100	—	200
114	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zuboż. włościan	—	—	5.200	—	59.100
115	„ „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helzlów w Krakowie	1,390.400	—	484.000	—	25.800
116	Fundusz „Macierzy Polskiej“	45.400	—	30.900	—	600
117	Fundusz Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	301.800	20.000	176.500	—	—
118	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego:					
	a) dla akademii rolniczej w Dublanach	—	—	—	—	—
	b) na cele oświaty ludowej	—	—	1.200	—	—
119	Fundusz ku podniesieniu rybactwa	—	—	1.200	—	—
120	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskich dla osier. dziewcz.	—	—	—	—	—
121	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt . .	—	—	18.500	—	—
122	„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych	2.200	—	9.500	—	33.200
				8.900	—	34.000
123	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	15.400	—	5.100
124	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	3.200	—	4.400
125	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	24.600	—	28.500	—	600
126	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła . . .	2.600	—	4.300	—	600
127	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	3.000	—	49.200	—	—
128	dla dziewcząt wiejskich	400	—	7.300	—	200
129	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych . .	—	—	19.200	—	2.800
	Do przeniesienia . .	6,844.000	539.600	7,589.100	1.200	945.400

gacye jowej z roku 1904	1905	1907	Obligacye: Włości rentowych	komunalne Banku krajowego	pożyczki państwowej	funduszów propinacyjnych	pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod. i innd	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.	Razem	Zapisy dłużne i inne dokumenta
imienna														
K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K.	K. g.	K.	K.	K. g.	K. g.	K. g.
8,223.80	—	—	25.000	—	—	15.500	1.000	65.800	— —	6.800	5,357.200	347.244 22	15,869.904 22	13,609.795 15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	218900	—	—	54.300	301600	418.900	75.500 —	3.270	—	69.434 57	10,085.804 57	47.776 37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	1.000	—	4.400	— —	—	—	26 04	100 226 04	— —
—	—	—	—	—	—	—	2.000	—	— —	—	—	12[illegible] 34	48 126 34	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	1[illegible].200	— —	—	—	121 71	33.021 71	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	40.400	— —	—	—	311 47	77.211 47	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	48 98	6.448 98	— —
—	—	—	100	—	—	—	—	200	— —	—	—	61 53	4.261 53	— —
—	—	—	—	50.000	300	37.000	—	—	2.400 —	—	4.000	15 943 29	1,352.643 29	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	22.068 92	22.068 92	127.360 —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	627 53	627 53	— —
—	—	—	—	19.600	—	—	—	—	— —	—	—	80 77	134.580 77	— —
—	—	—	2.200	—	—	—	—	—	— —	—	—	78 81	206.578 81	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	1.023 95	122.923 95	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	11.380 09	75.380 09	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	264 78	53.864 78	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	1.100	— —	—	—	115 77	16.415 77	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	1.600	— —	—	—	92 75	97.492 75	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	621 67	6.021 67	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	700	— —	—	—	1.208 58	58.008 58	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	— —	— —	40.000 —
—	—	—	—	—	—	—	—	1.600	— —	—	—	241 85	52.341 85	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	200	— —	—	—	156 10	45.656 10	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	200	— —	—	—	153 46	43.153 46	— —
—	—	—	9 0	—	—	—	1.800	4 600	— —	—	—	50 74	47.050 74	— —
—	—	—	300	—	—	—	—	2.200	— —	—	—	3.344 79	29.944 79	— —
—	—	—	—	—	—	—	200	1.000	18 809 53	—	—	37 67	39.147 20	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	188 35	6.388 35	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	160 16	5.169 16	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	51 20	10.151 20	— —
—	—	—	—	—	—	—	2.200	2.200	— —	—	—	1.394 17	70.094 17	— —
—	—	—	—	—	—	40.200	21.200	10 800	— —	—	—	132 63	1,972.532 63	— —
—	—	—	—	—	—	—	3.200	—	— —	100	—	2.874 28	83.074 28	— —
—	—	—	—	—	—	62.000	—	16.200	— —	—	—	188 63	576.688 63	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	273 22	1.473 22	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	273 22	1.473 22	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	111 41	111 41	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	92 96	18.592 96	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	1.000	—	908 24	44.608 24	— —
—	—	—	2.100	—	—	—	—	—	— —	—	—	32 40	47.232 40	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	29 47	20.529 47	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	39 13	7.639 13	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	93 13	53.793 13	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	500	— —	—	—	15 19	8.015 19	— —
2.600	—	—	—	—	—	—	200	600	— —	—	—	31 53	55.631 53	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	43 83	7.943 83	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	29 95	22.029 95	— —
8,226.400	—	—	249600	69.600	300	210.000	333400	584 400	96.709 53	11.170	5,361.200	481.829 48	31,642.069 01	13,824.931 52

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Listy zastawne: Galicyjskiego Banku hipot.	Listy zastawne: Banku krajowego	Listy zastawne: austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye pożyczki krajowej 1893.
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
	Z przeniesienia . .	6,844.000	539.600	6,589.100	1.200	945.400
130	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	77.200	—	—	—	—
131	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:					
	1) dla ślepych w Krakowie	—	—	2.400	—	700
	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie . .	—	—	1.900	—	1.700
	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	—	—	1.200	—	700
132	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale . .	4.600	—	1.100	—	—
133	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	16.000	—	—	—	2.500
134	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	58.600	—	448.400	—	—
135	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojsk. .	—	—	800	—	—
136	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego . .	863.200	—	727.000	—	—
137	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie .	5.900	—	—	—	—
138	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni lud.“ we Lwowie	—	—	21.700	—	—
139	„ „na zakupno książek dla uczni niższych zakładów przemysłowych“	—	2.400	—	—	—
140	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	20.000	—	—	—	—
141	„ „ „ „ gminy Żuratyn . .	20.000	—	—	—	—
142	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych	120.600	—	2.100	—	—
143	Fundacya Wacława Tyzenhauza	—	—	7.000	—	—
144	„ Karoliny ks. Lubomirskiej	—	20.400	13.900	—	—
145	„ Maryi Gewürtzowej	—	200	2.400	—	—
146	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca . .	—	—	1.400	—	—
147	„ „ „ Dębicy	—	—	1.500	—	—
148	„ Róży hr. Lanckorońskiej	—	—	156.600	—	—
149	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich . .	—	—	22.800	—	—
150	„ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najj. Pana . .	120.000	—	—	—	—
151	„ im. ś. p. Ignacego Łukasiewicza dla wzorowych wójtów gmin wiejskich	—	—	9.400	—	—
152	„ Kowalewskiego Izydora	—	—	3.600	—	—
153	„ Morawieckiego Michała	36.400	—	35.200	—	1.100
154	Krajowy fundusz sierocy	—	—	—	—	—
155	Fundacya Hoffmannowej 1) dla sierót po wojskowych I	—	—	7.100	—	—
	„ 2) dla sierót po włość. II. .	—	—	8.000	—	—
156	„ Jakóba hr. Potockiego	—	—	15.000	—	—
157	„ pamiątk. im. Kościuszki	47.000	—	2.300	—	—
158	Fundacya Pietruskiego Oktawa	—	—	10.000	—	—
159	„ Głowińskiego Samuela	—	—	30.200	—	96.800
160	„ Przesmyckiego Tytusa	29.600	14.400	74.700	—	—
161	„ Bursika Wojciecha	—	—	3.200	—	—
162	Fundacya Józefa Ostaszewskiego na rzecz gm. Klimkówka	—	—	700	—	9.800
163	Fundusz na założenie i utrzymanie żydowskiego instytutu teologicznego we Lwowie . . .	—	—	—	—	—
164	Fundacya szpitalna Karoliny Remerowej . . .	—	—	6.800	—	—
165	„ Nazarkiewicza	—	—	—	—	—
169	„ Wojciecha Kucharskiego	52.400	—	9.700	—	—
167	Galicyjska fundacya inwalidów (wydzielona z ogólnego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny).	29.200	—	—	—	—
168	Fundacya dobroczynna dla pow. turczańskiego ku uczczeniu 60-cio let. rządów Ces. Franciszka Józefa I.	—	—	—	—	—
169	Fundusz podrzutków w Krakowie	800	—	58.800	—	—
170	„ propinacyjny	461 200	—	3,419.400	—	125.600
171	„ byłego korpusu ochotników wojskowych . .	—	—	—	—	—
	Razem . .	8,806.700	577.000	12,695.400	1.200	1,282.260

gacye			Obligacye													
jowej z roku			Obligacye włościańskich rentowych	komunalne Banku krajowego	pożyczki papierowej	funduszów propinacyjnych	Pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod. i inne	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.	Razem	Zapisy dłużne, i inne dokumenta
1904.	1905.	1907.												
imienna														
K.	K.	K.	K.	K.	franki	K.	K.	K.	K. g.	K.	K.	K. g.	K. g.	K. g.
8,226.400	—	—	249600	69.600	300	210.000	3400	584.400	96.709 58	11.170	5,361.200	481.829 48	31.642.069 01	13,824.931 52
—	—	—	4.000	—	—	—	—	—	—	—	—	1.570 56	82.770 56	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182 56	3.282 56	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4.800	—	—	—	22 38	8.422 38	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1.400	—	—	—	63 85	3.363 35	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142 —	5.842 —	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100 94	18.400 94	24.600 —
—	—	—	2 0	—	—	—	21.200	300	—	—	—	79 16	528.779 16	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24 60	824 60	—
289.800	5.400	—	492100	—	—	348.200	16600	32.800	—	200	—	56.523 64	2,926.823 64	—
—	—	—	—	—	—	—	—	500	300 —	—	—	1.049 96	7.749 96	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.009 96	22.709 96	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	406 53	2.806 53	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 79	20.027 79	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37 71	20.037 71	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75 19	122.775 19	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111 43	7.111 43	—
—	—	—	200	—	—	6.200	—	11.000	—	—	—	93 15	51.793 15	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88 66	2.688 66	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153 78	1.553 78	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69 68	1.569 68	—
—	—	—	10.600	—	—	—	—	—	—	—	—	3 14	167.203 14	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61.470 29	84.370 29	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19.729 53	139.729 53	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	575 75	9.975 75	—
—	—	—	—	—	—	—	17.000	—	—	—	—	69 80	20.669 80	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130 73	72.830 73	—
212.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.885 90	246.385 90	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	177 45	7.277 45	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77 69	8.077 69	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74 91	15.074 91	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47 10	49.347 10	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.605 85	12.605 85	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	28.500	—	—	22 54	155.522 54	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91 66	118.791 96	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144 52	3.344 52	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108 48	10.608 48	—
—	—	—	—	—	—	—	100	—	2.000	—	—	23.094 28	25.194 28	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	697 15	7.497 15	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.000 —	4.000 —	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89 04	62.189 04	—
—	—	—	97.200	—	—	—	—	—	89.600	2.200	—	11.837 99	230.037 99	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	—
—	—	—	—	—	—	9.200	—	1,336.300	—	—	—	65 97	68.865 97	—
2,605.400	1,200.900	—	380950	—	—	—	—	—	—	—	—	60.161 01	9,589.911 01	1,242.000 —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106.415 56	106.415 56	—
11,334.100	1,206.300	—	1234850	69.600	300	568.600	488300	1,971.500	217.109 53	13.370	5,361.200	869.238 80	46,697.228 63	15,091.581 52

Wykaz zapasów kasowych z końcem roku 1908.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	A. W kasie krajowej.				
1	Fundusz krajowy	1,094.614	93	1,000.000	.
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie: a) Oddział chorych	.	.	5.267	81
	b) „ położnic		21	.	.
3	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	.	.	2.530	26
4	Szpital św. Łazarza w Krakowie: a) Oddział chorych	.	.	411.477	48
	b) „ położnic	.	.	48.318	60
	c) „ syfilitycznych	.	.	8.174	16
	d) „ obłąkanych	.	.	.	.
5	Fundusz szkolny krajowy	.	.	1,128.193	34
6	„ szkolny krajowy emerytalny	.	.	67.165	12
7	„ koszar krajowych	.	.	.	.
8	„ policyi krajowej	.	.	94.417	76
9	*a*) Akademia rolnicza w Dublanach	.	.	11 165	80
	b) Niższa szkoła „ „ „	.	.	.	.
	c) Szkoła gorzelnicza „ „	.	.	.	.
	d) Gorzelnia „ „	.	.	.	.
	e) Folwark „ „	.	.	.	.
	f) Stacya doświadczalna chem. rolnicza w Dublanach			.	.
10	„ „ botan. „ we Lwowie	.	.	.	.
11	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	.	.	.	.
12	*a*) „ średnia rolnicza i ogrodnicza w Czernichowie	.	.	8.580	29
	b) Folwark w Czernichowie	.	.	3.393	06
13	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	.	.	.	.
14	„ „ „ w Horodence	.	.	.	.
15	„ „ „ w Jagielnicy	.	.	.	.
16	„ „ „ w Kobiernicach	.	.	.	.
17	„ „ „ w Suchodole	.	.	.	.
18	„ „ „ w Młocinie	.	.	.	.
19	Szkoła mleczarska w Rzeszowie	.	.	.	.
20	„ ogrodnicza w Tarnowie	.	.	.	.
21	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	.	.	.	.
22	Skład publiczny w Krakowie	.	.	.	.
23	Fundusz kultury krajowej	.	.	88.838	58
24	Zakłady przemysłowe	.	.	.	.
25	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenie Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	.	.	.	.
26	„ „ krajowego zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju (Kobierzyn)	.	.	.	.
27	„ pożyczkowy na budowę szkół	2.492	48	400	.
28	„ „ „ „ koszar	336.484	02	.	.
29	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	.	.	.	.
30	„ kolejowy	5.941	50	4,379.200	.
31	Biała z dopływami — fundus regulacyi i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	112.459	56	.	.
32	Biała z dopływami — regulacya powyżej Grylaowa (Rubr IX. poz. 11. wydat.	33.964	39	.	.
33	Błotnia — fundusz regulacyi	13.445	89	.	.
34	Bystrya — fundusz zabudowania	72	82	.	.
35	Bug — fundusz regulacyi od ujścia Pełtwi do granic państwa	205.442	74	9	08
36	Dniestr górny z dopływami — fundusz regulacyi	315.005	22	.	.
37	„ „ regulacya powyżej Karnalowicz (Rubr. IX. po. 11. wydat.)	16.748	51	.	.
38	Dniestru dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich	134.409	90	.	.
39	Dumny potok — fundusz regulacyi	13.565	87	.	.
40	Dunajec — fundusz obwałowania lewego brzegu poniżej mostu w Bogumiłowicach	8.349	95	.	.
41	Dunajec — fundusz obwałowania lewego brzegu powyżej mostu w Bogumiłowicach	1.144	23	.	.
42	Gniła Lipa — fundusz regulacyi sekcyi górnej	30.090	98	.	.
	Do przeniesienia	2,324.235	20	7,257.133	34

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia	2,324.235	20	7,257.133	34
43	Gniła Lipa — funduz regulacyi sekcyi środkowej	105 567	23	.	.
44	Kisielina — „ „ „ dolnej	15.659	31	.	.
45	„ — „ „ „ górnej	21.115	99	.	.
46	Krzemienica, Babulówka, oraz Trześń i Rów fundusz regulacyi	3 890	73	.	.
47	Krzemionka — fundusz zabudowania	38.573	61	.	.
48	Łańcucko-Jarosławskie bagna — fundusz osuszenia	5.068	07	.	.
49	Łęg — fundusz regulacyi	14.489	65	476	86
50	„ w powiatach niżańskim i kolbuszowskim — fundusz regulacyi	141.050	66	.	.
51	Michałów potok górski fundusz zabudowania	1.510	11	.	.
52	Mikołajów debry — fundusz zabudowania	8.156	27	.	.
53	Naddniestrzańskie bagna — fundusz kolmatacyi	405.056	89	.	.
54	Niszkówka potok górski — fundusz zabudowania	86	71	.	.
55	Nowy Breń z dopływami — fundusz regulacyi	32.123	56	.	.
56	Pełtew z dopływami — fundusz regulacyi	124.001	37	.	.
57	Przegnojówka potok — fundusz regulacyi	11.625	94	.	.
58	Pusta potok — fundusz regulacyi	37.239	25	.	.
59	Rata z dopływami — fundusz regulacyi	143.641	24	.	.
60	Rzemieńskie bagna — fundusz osuszenia	48.143	72	.	.
61	Skawa dorzecze — fundusz zabudowania potoków górskich	579	14	.	.
62	Trześniówka — fundusz konserwacyi	5.889	51	.	.
63	Trześniówka górna — fundusz regulacyi	118.610	81	.	.
64	Tyśmienica z dopływami i potok Letmianka — fundusz regulacyi	144.035	33	.	.
65	Wereszyca — fundusz regulacyi	78.991	08	.	.
66	Wisła od Niepołomic do ujścia Raby — fundusz obwałowania	66.311	74	.	.
67	„ „ Raby do Woli rogowskiej — „	137 777	30	.	.
68	„ „ powiecie Dąbrowskim — fundusz obwałowania	39.131	60	.	.
69	„ „ lewy brzeg w powiecie krakowskim — fundusz obwałowania	134.982	97	.	.
70	„ „ „ wał (nadwiślański) od ujścia Białuchy do granicy państwa — fundusz podwyższenia	78.859	70	.	
71	„ „ „ brzeg od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy — fundusz obwałowania	202.927	68	.	
72	„ „ prawy brzeg między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz dla uzupełnienia obwałowania	19.402	08	.	.
73	„ „ prawy wał (nadwiślański) między Podgórzem a Niepołomicami — fundusz podwyższenia	44.572	33	.	.
74	Wisła i San w powiecie tarnobrzeskim — fundusz obwałowania	106.990	76	.	.
75	Wisła i Wisłoka w powiecie mieleckim — fundusz uzupełnienia obwałowania	59.708	27	.	.
76	Wisłok i Pielnica potok — fundusz uzupełnienia regulacyi	34.899	43	.	.
77	Złota Lipa — fundusz regulacyi	36.267	15	.	.
78	Zniesienie gmina powiat lwowski debry — fundusz zabudowania	59.98[illegible]	68	.	.
79	Fundusz pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów	37.122	31	.	.
80	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślańskich	.	.	.	.
81	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	125.852	67	230 273	23
82	„ Związkowej Kasy chorych (z załącznikami)	3.913	82	20.169	27
83	Włości rentowe	3.185	18	39.491	52
84	Pożyczka krajowa z roku 1893.	.	.	98.560	.
85	„ „ „ „ 1904.	3.665	14	3,720.900	.
86	„ „ „ „ 1905.	236	58	4,502.900	.
87	„ „ „ „ 1907.	.	.	.	.
88	„ na krycie dachów materyałem ogniotrwałem	16.984	02	.	.
89	Fuudusze administrowane przez Bank krajowy:				
	a) stały fundusz przemysłowy	.	.	.	.
	b) fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	2.252	.	.	.
	c) „ „ przemysłu rolniczego	49.234	.	.	.
	d) stały fundusz hodowlany	61.821	.	.	.
	Do przeniesienia	5,155.413	79	15919904	22

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia . .	5,155.413	79	15,919.904	22
	e) fundusz pożyczkowy dla spółek oszczędn. i pożyczek	.	.	.	.
	f) inwestycyjny	555.724	88	.	.
90	Fundusze stypendyjne	301.376	58	10,085.804	57
91	Administracya dóbr Winniki	.	.	.	.
92	Fundusz stanowy sierociński	2.721	80	100.226	04
93	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	3.948	70	48.126	34
94	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	.	01	33.021	71
95	„ galicyjski inwalidów wojskowych	241	52	77.211	47
96	„ niżankowicki	40	.	6.448	98
97	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	63	66	4.261	53
98	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	829	66	1,352.643	29
99	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	.	.	22.068	92
100	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	.	.	627	53
101	„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	722	47	134.580	77
102	„ szkół ludowych z roku 1872	3.057	59	206.578	81
103	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych	2.438	76	122.923	95
104	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	521	91	75.380	09
105	„ „ „ „ dziewcząt służących	1.066	64	53.864	78
106	Fundusz Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla czterech wiekowych kobiet .	3	08	16.415	77
107	„ Sandecka „Dom roboczy“	4.986	49	97.492	75
108	„ Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	297	44	6.021	67
109	„ Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce . . .	1.157	72	58.008	58
110	Fundusz śp dr. Józefa Kazim. dw. im. Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana:				
	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach . .	631	28	52.341	85
	2) „ „ artystów i literatów	1.415	11	45.656	10
	3) „ „ celów gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie .	868	.	43.153	46
	4) „ „ ubogich sług prywatnych	361	91	47.050	74
	5) posagowy dla ubogich dziewcząt służących	72	42	29 944	79
	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła . . .	994	42	39.147	20
111	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej . .	123	80	6.388	35
112	„ imienia Antoniego Schiffnera	.	.	5.160	16
113	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	211	92	10.151	20
114	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan . . .	1.373	12	70.094	17
115	„ „ Ludwika i Anny Helclów na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie	42.415	04	1,972.532	63
116	Fundusz Macierzy polskiej	9.012	44	83.074	28
117	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców .	24.796	55	576.688	63
118	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego:				
	a) dla akademii rolniczej w Dublanach .	.	.	1.473	22
	b) na cele oświaty ludowej . . .	.	.	1.473	22
119	„ ku podniesieniu rybactwa	12.354	26	111	41
120	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt .	680	73	18.592	96
121	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	883	53	44.608	24
122	„ „ „ wdów po nauczycielach ludowych . . .	124	27	47.232	40
123	„ hr. Weisenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	411	.	20.529	47
124	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie .	302	83	7.639	13
125	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	2.152	08	53.793	13
126	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	426	43	8 015	19
127	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	5.689	71	55.631	53
128	„ „ „ „ „ „ „ „ dziewcząt służących	718	73	7.943	83
129	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych	943	29	22.029	95
130	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	.	.	82.770	56
	Do przeniesienia . .	6,141.581	65	31,774.799	62

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	g.	Efekta K.	g.
	Z przeniesienia . .	6,141.581	65	31,774.299	62
131	Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie . . .	124	.	3.282	56
	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie	32	.	8.422	38
	3) „ poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	132	.	3.363	85
132	„ zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	67	08	5.842	.
133	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	364	40	18,400	94
134	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	5.280	63	528.779	16
135	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych	28	64	824	60
136	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowkiego	114.133	19	2,926.823	64
137	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskiej Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie	257	68	7.749	96
138	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	.	.	22.709	96
139	„ na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów przemysłowych w kraju	96	.	2 806	53
140	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	402	.	20.027	79
141	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	.	.	122.775	19
142	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	401	75	20.037	71
143	„ Wacława Tyzenhauza	178	.	7.111	43
144	„ Karoliny ks. Lubomirskiej	.	.	51.793	15
145	„ Maryi Gewürtzowej	103	90	2.688	66
146	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	53	92	1.553	73
147	„ „ „ Dębicy	55	92	1.569	68
148	„ Róży hr. Lanckorońskiej	303	54	167.203	14
149	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich	34.439	28	84.270	29
150	„ Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najjaśniejszego Pana“	22	69	139.729	53
151	„ im. śp. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich	12	25	9.975	75
152	„ Kowalewskiego Izydora	.	.	20.669	30
153	„ Morawieckiego Michała	492	33	72.830	73
154	Krajowy fundusz sierocy	12.634	72	246.385	90
155	Fundusz Hoffmannowej Angeliki dla sierót po wojskowych	306	40	7.277	45
	„ „ „ „ „ po włościanach	162	50	8.077	69
156	„ Potockiego hr. Jakóba	300	.	15.074	91
157	„ pamiątkowa im. Kościuszki	7.203	99	49.347	10
158	„ Oktawa Pietruskiego	2	95	12.605	85
159	„ Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach .	3.093	46	155.522	54
160	„ Przesmyckiego Tytusa	3.455	50	118.791	96
161	„ Bursika Wojciecha	136	.	3.344	52
162	„ Józefa Ostaszewskiego na rzecz gm. Klimkówka	416	64	10.608	48
163	„ na założenie i utrzymanie żydowskiego instytutu teologicznego	.	.	25.194	28
164	„ szpitalna Karoliny Remerowej	.	.	7.497	15
165	„ Nazarkiewicza	.	.	4.000	.
166	„ Wojciecha Kucharskie„o	1.236	76	62.189	04
167	Galicyjska fundacya inwalidów wydziel. z ogól. fund. dla Galicyi i Bukowiny	7.960	47	230.037	99
168	Fundacya dobroczynna dla powiatu turczańskiego	.	.	.	.
169	Fundusz podrzutków w Krakowie	644	14	68.865	97
170	„ propinacyjny	318.823	54	9,589.911	01
171	„ byłego galicyjskiego korpusu ochotników wojskowych . . .	.	.	106.415	56
	Depozyta gminne serwituowe	651	11	487.876	87
	Depozyta ogólne	65 501	43	4,038.230	61
	Razem . . .	6,721.100	38	51,223.336	11

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	B. W innych kasach.				
	W c. k. kasach rządowych, depozyta	.	.	.	.
	„ kasie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, depozyta . . .	16.201	75	22.897	65
	„ „ „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, depozyta . .	10.925	11	29.094	77
	W kasie szpitali krakowskich depozyta . .	7 736	87	56.725	99
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach „ . .	5.186	21	7.788	18
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie „ . .	1.041	50	8.221	43
	„ „ „ „ „ „ w Kobiernicach „ . .	14	57	.	.
	„ „ „ „ „ „ Bereźnicy „ . .	.	.	.	.
	„ „ „ niższej szkoły rolniczej w Suchodole	10	.	.	.
	„ „ szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	111	80	5 0	.
	Razem . . .	41.227	81	125.228	02
	Zestawienie sumaryczne.				
	A) W kasie krajowej	6,721.100	38	51,223.336	11
	B) „ innych kasach	41.227	81	125.228	02
	Suma	6,762.328	19	51,348.564	13

Wykaz dóbr i realności, stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1908.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół K.	g.	Ogół K.	g.
I.	**Fundusz krajowy:**				
	1. Realność pod Nr. 717 $^2/_4$ (gmach sejmowy)	3,210.164	59		
	2. „ „ „ 319, 320 i 336 $^1/_4$ na umieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	81.796	72		
	3. Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach	796.327	74		
	4. Zakład w Czernichowie	471.621	54		
	5. Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49|222 dzieln. II.)	763.522	61		
	6. Szkoła rolnicza w Horodence	48.550	.		
	7. „ „ w Jagielnicy	25.881	31		
	8. „ „ w Bereźnicy	122.930	10		
	9. „ „ w Suchodole	145.664	72		
	10. „ „ w Miłocinie	200.000	.		
	11. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	36.276	40		
	12. Zakład poprawczy w Przeździelnicy	177.855	.		
	13. Gmach dla c. k. Żandarmeryi we Lwowie	532.332	.		
	14. Budynek „ „ „ w Czortkowie	14.000	.		
	15. „ „ „ „ w Skałacie	16.000	.		
	16. Krajowy skład publiczny w Krakowie	297.260	38		
	17. Zamek w Olesku	2.665	60		
	18. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie	113.640	96		
	19. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	16.000	—	7,072.489	67
II	**Krajowy szpital powsz.** we Lwowie: 1. Oddział chorych:				
	a) Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349 $^4/_4$ (stary) Nr. 7 ulica Głowińskiego (nowy) część 708.583 K. 17 g.				
	b) Pawilon dla zakaźnych, przerobiony z dawnej realności pod Nr. 381382 $^4/_4$ (stary) Nr. 59 ulica Piekarska (nowy) nabyty od Schimserowej 84.055 „ 62 „				
	c) Nowo zbudowane kliniki, dom administracyjny itp. 958.110 „ 57 „				
	d) Koszt urządzenia dróg i ogrodu przy klinikach 7.806 „ 30 „	1,758.555	66		
	2. Oddział położnic:				
	a) Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349 $^4/_4$ (stary) Nr. 7. ulica Głowińskiego (nowy) część 20.207 K. 04 g.				
	b) Grunt zakupiony pod dom położnic pod nazwą „Wulka szpitalna“ 11.288 „ 53 „				
	c) Grunt zakupiony pod dom położnic (i kliniki) pod nazwą „Wulka kampiańska“ pod l. k. 3.985 $^4/_4$ przy ul. Pijarów Nr. konskrypc. 771 $^4/_4$ 41.750 „ — „				
	d) Gmach nowo zbudowany dla zakładu położnic 494.861 „ 96 „	568.107	53	2,326.663	19
III.	**Fundusz budowy domu podrzutków** we Lwowie: Realność pod l. k. 146 i 147 $^4/_4$ przy ul. Paulinów l. 5.	.	.	100.212	.
IV.	**Krajowy zakład dla obłąkanych** w Kulparkowie: Gmach nowo wybudowany Nr. 38 i 39 wraz z zabudowaniami folwarcznemi, gruntami i cegielniami	.	.	2,315.482	50
V.	**Szpital św. Łazarza** w Krakowie: Gmach szpitalny w Krakowie Nr. 50/221 i 48/222 dzieln. VI. na „Wesołej“ z wszystkiemi przynależytościami i zabudowaniami:				
	1. Oddział chorych:				
	a) Część wartości starego wspólnego gmachu Nr. 50221 254.690 K. 03 g.				
	b) Wartość kościoła szpitalnego doń należącego 170.000 „ — „				
	c) Część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49|222 dz. VI. w Krakowie, łącznie z folwarkiem Blich i II. piątrem (9.400 K.) now. pawilonem i budynkami gospodarcz. 455.549 „ 14 „				
	d) Dobra Tropiszów (w Królestwie polskiem) 248.000 „ — „				
	e) „ Prądnik czerwony (w W. Ks. Krak.) 54.200 „ — „	1,182.439	17		
	Do przeniesienia	1,182.439	17	11,814.847	36

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół K.	g.	Ogół K.	g.
	Z przeniesienia . .	1,182.439	17	11,814.847	36
	2. Oddział położnic wspólnie z funduszem podrzutków w Krakowie: Część wartości starego gmachu 50/221	55.505	—		
	3. Oddział syfilistycznych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości starego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222	11 398	38		
	4. Oddział obłąkanych dawniej szpital św. Ducha (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222	9.206	02		
	5. Fundacya szpit. Karoliny Remerowej: realność w Krakowie, dziel. IV Nr. 849	46.000	—	1,304.548	57
VI.	**Fundusz koszar krajowych**: Grunta i budynki we Lwowie na (Wulce) w Rawie ruskiej, w Trembowli, w Mostach wielkich, i w Zaleszczykach	—	—	3,105.899	49
VII.	**Fundusz szkolny krajowy**: Budynek szkolny w Tarnowie	—	—	12.235	89
VIII.	**Fundusze stypendyjne**: 1. Fundusz Dydyńskiego:				
	a) Dobra Godowa z przynależnościami . . . 79.944 K. — g.				
	b) Realność w Strzyżowie Nr. 97 (nowy gmach) . 54.040 „ 12 „	133.984	12		
	2. Fundusz Głowińskiego: Dobra Winniki z przynależnościami . .	302.618	—		
	3. Fundusz Stupnickich-Jankowskich, dobra Szypowce z przyległościami	231.570	—		
	4. Fundusz Dra Jana Towarnickiego:				
	a) realność w Rzeszowie . . . . . 75.547 K. 60 g.				
	b) Gmach c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie . . . . . 156.845 „ 48 „				
	c) Gmach na pomieszczenie koszar żandarmeryi 81.014 „ 91 „				
	d) Parcela gruntowa l. k. 605/15 . . . . . 2.704 „ 50 „				
	e) Gmach internatu przy c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Rzeszowie . . . . 118.408 „ 20 „	434.520	69		
	5. Fundusz Stanisława Strzałkowskiego:				
	a) Dobra Jacówce . . . . . 234.650 K. — g.				
	b) Realność w Tarnopolu l. k. 1280 . . . 138.544 „ — „	373.194	—		
	6. Fundusz Ignacego Marynowskiego: Dobra Kłodzienko	320.000	—		
	7. Fundusz Ryszarda Pieściorowskiego; Dobra Kuźmina dolna i górna	60.000	—		
	8. Fundacya Rylskich:				
	a) dobra Ostrów . . . . . 40.958 K. 60 g				
	b) „ Demeszkowce . . . . . 40·719 „ 20 „	81.677	80	1,937.564	61
IX.	**Fundacya „Domu ubogich im. Ludwika i Anny Helclów“ w Krakowie**: Budynek zakładowy z kaplicą i gruntami w Krakowie			1,467.335	10
X.	**Fundacya Wiktora hr. Bawarowskiego**: Dobra położone w powiecie tarnopolskim i trembowelskim a mianowicie: Baworów z Zastawiem, Łuka wielka, Myszkowice, Łoszniów z Zagórzem i Krowinką, tudzież grunta w Tarnopolu i realność we Lwowie			923.007	98
	Razem . .	—	—	20,565 439	—

Oprócz wyżej wykazanych nieruchomości, posiada fundusz krajowy realność pod l. k. 466¾ we Lwowie (szkoła weteryuaryi) realność na szkołę ślusarską w Sułkowicach, tudzież dwa budynki z ogrodem na krajową szkołę sukienniczą w Rakszawie, których wartość dopiero później będzie mogła być oznaczoną; zaś fundusze stypendyjne posiadają dobra Kochanówka z przyległościami własność fundacyi Dra Antoniego Lachowicza; dobra Urlów własność w ¾ częściach fundacyi Karola i Reginy Lipińskich; dwie realności we Lwowie fundacyi Soleskiego Józefa; realność we Lwowie własność fundacyi Smiałowskich; w budowie będący dom dla szkoły ogrodniczej w Tarnowie. nadto zakupiony grunt pod budowę Zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie.

Indeks.

	Strona
Dział A): Fundusz krajowy i zakłady krajowe, oraz fundusze budżetem objęte	15
„ B): Fundusze dotowane	681
„ C): Fundusze samoistne	933

LW. 95120/09. We Lwowie, dnia 27. sierpnia 1909.

Alog 469

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o przeniesieniu czynności c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego na Wydział krajowy.

Wysoki Sejmie!

Z dniem 31. grudnia 1910 r. kończy c. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego, wprowadzona w życie ustawą z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30, właściwe swe czynności: wykonywania prawa propinacyjnego imieniem kraju, gdyż z tym dniem ustaje w Galicyi prawo propinacyjne raz na zawsze.

Pozostaje wprawdzie jeszcze z pożyczki propinacyjnej, wypuszczonej na mocy powołanej ustawy w imiennej wartości 121,100.000 K, nieumorzona z dn. 1. stycznia 1911, reszta imiennej wartości 31,762.200 K, która w myśl zatwierdzonego planu umorzenia w ciągu 5 lat, a 10-ciu losowań w czasie od 1. stycznia 1911 do 31. grudnia 1915 ma być w zupełności umorzoną.

Potrzebnej na amortyzacyę w ciągu tych pięciu lat gotówki, miał dostarczyć według powołanej wyżej ustawy:

a) w pierwszym rzędzie fundusz propinacyjny rezerwowy; i

b) dochód z opłat szynkarskich, których wysokość miał Wysoki Sejm na powyższy przeciąg czasu oznaczyć; pod żadnym warunkiem nie mógł być fundusz krajowy pociągniętym do ponoszenia wydatków na amortyzacyę, pomimo, że fundusz krajowy udzielił dla funduszu propinacyjnego poręki.

Fundusz rezerwowy propinacyjny, o którym wspomniano, powstał:

a) z uzbieranego przez Wydział krajowy po myśli ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55. ex 1877, aż do dnia 31. grudnia 1889 ogólnego funduszu propinacyjnego;

b) z subwencyi państwowej za lata 1888 i 1889, przyznawanej corocznie na mocy ustawy państwowej z dnia 20. czerwca 1888 Dz. p. p. Nr. 95 uprawnionym (subwencya ta płatna aż do 31. grudnia 1910 wynosi rocznie 2,000.000 K, a część z niej przypada 37 miastom uprawnionym); i wynosił w chwili oddania go c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego 7,623.585 K 82 gr.

Niczużywany wcale w ciągu 20 lat, w których c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego wykonywała imieniem kraju prawo propinacyjne, nie mając zatem żadnych wydatków, prócz corocznego wydatku na koszta administracyjne, wzrósł fundusz ten przez kapitalizacyę do końca roku 1908 do kwoty 18,207.776 K, według zamknięcia rachunkowego, sporządzonego przez c. k. Dyrekcyę, a znajdującego się równocześnie w ręku Wysokiego Sejmu.

W ciągu lat 1909 i 1910 wzrośnie jeszcze majątek tego funduszu o coroczne dochody z odsetek, zmniejszone corocznym wydatkiem na administracyę.

Trzymając się ściśle dat budżetu na r. 1909 i preliminarza na rok 1910, wzrośnie majątek ten do kwoty 19,191.214 K:

18,207.776 K	z końcem roku 1908,
705.826 „	odsetki za rok 1909,
18,913.602 K	
224.700 „	administracya za r. 1909,
18,688.902 K	z końcem r. 1909,
726.894 „	odsetki za r. 1910,
19,415.796 K	
224.582 „	administracya za r. 1910,
19,191.214 K	

W tej wysokości nie wystarczyłby oczywista fundusz ten na amortyzacyę reszty niewylosowanych jeszcze z końcem roku 1910 obligów propinacyjnych i musiałoby w myśl ustawy nastąpić czerpanie z drugiego źródła, t. j. z opłat szynkarskich.

Atoli roczne dochody funduszu propinacyjnego w okresie wykonywania prawa propinacyjnego w latach 1890—1910, które służyć miały w pierwszym rzędzie na spłatę zapadłych kuponów i wylosowanych w tym peryodzie obligacyi, były tak znaczne, że nie tylko pokrywały w całości roczne zapotrzebowanie, ale jeszcze zostawiały corocznie zwyżkę, która w myśl ustawy (§. 21. lit. e) miała być wcieloną do funduszu propinacyjnego.

C. k. Dyrekcya utworzyła z tych corocznych nadwyżek t. zw. fundusz zasobowy, którym oddzielnie administrowała i oddzielny też Wysokiemu Sejmowi corocznie przedkładała preliminarz i zamknięcie. Mimo to fundusz ten według wyraźnego brzmienia ustawy jest integralną częścią funduszu propinacyjnego.

Według zamknięcia rachunkowego za rok 1908 wynosił majątek tego funduszu kwotę 33,107.361 K.

W ciągu lat 1909 i 1910 majątek ten wzrośnie i przez kapitalizacyę i przez przyrost z nadwyżek w tych dwóch latach.

Obliczając przyrost na podstawie dat, zaczerpniętych z budżetu r. 1909 i preliminarza na rok 1910, wyniesie majątek tego funduszu z końcem r. 1910 kwotę 40,121.591 K.

Mianowicie:

stan z 30. grudnia 1908 .	33,107.361 K
odsetki za r. 1909 . .	1,189.127 „
	34,296.488 K
odsetki za r. 1910 . .	1,322.026 „
z końcem r. 1910 . .	35,618.514 K
Do tego:	
nadwyżka r. 1909 . .	2,238.075 K
nadwyżka r. 1910 . .	2,175.482 „
odsetki od pierwszej pozycyi za r. 1910. .	89.520 „
ogółem z końcem r. 1910	40,121.591 K

W obu tedy tych funduszach, t. j. tak zwanym zasobowym i rezerwowym, będzie z końcem roku 1910, t. j. z chwilą zgaśnięcia prawa propinacyjnego, majątku:

40,121.591 K
19,191.214 „
59,312.805 K

Majątek ten cały jest w znacznej części lokowany w 4% papierach wartościowych, liczonych przez c. k. Dyrekcyę w zamknięciach rachunkowych al pari, w mniejszej zaś części na lokacyi na 4%. Po koniec r. 1908, w którym to ter-

minie stan obu funduszów wynosił 51,315.137 K, było w papierach wartościowych 37,894.000 K al pari, zaś 13,411.137 K na lokacyi.

Począwszy od r. 1906 polecił Wysoki Sejm pokrywać coroczne niedobory funduszu krajowego 4% pożyczkami, zwrotnemi najpóźniej 1. stycznia 1911 r.

Upoważnienia te obejmowały łącznie 26,753.482 K; Wydział krajowy korzystał jednakowoż z nich tylko w miarę faktycznego niedoboru, jaki zamknięcia rachunkowe wykazywały i dlatego zaciągnął znacznie mniejszą kwotę, mianowicie:

wypożyczył w r.	1906 .	2,225.000 K
	1907 .	2,523.000 „
	1908 .	8,335.182 „
	1909 około	9,000.000 „
wypożyczył zatem	. .	22,083.182 K

Wysoki Sejm uchwalił termin zwrotu tych pożyczek na dzień 1. stycznia 1911, mając oczywiście na myśli, iż w tym dniu nastąpi ostateczne rozliczenie się z funduszem propinacyjnym i że nietykany wcale fundusz rezerwowy przelany zostanie w myśl swego ostatecznego przeznaczenia do funduszu krajowego, a tem samem posłuży na wyrównanie długu krajowego.

Tymczasem według brzmienia ustawy, fundusz ten może być wcielony do funduszu krajowego po upływie peryodu amortyzacyjnego, zatem dopiero dnia 1. lipca 1916. Gdyby tak miało pozostać, musiałby w konsekwencyi fundusz krajowy płacić jeszcze przez $5^1/_2$ lat odsetki od swego długu, oczywista po to, aby je po upływie tego czasu odebrać.

Tak zwany fundusz zasobowy, a w istocie fundusz propinacyjny, przeznaczony na amortyzacyę i oprocentowanie długu propinacyjnego, sprostał w ciągu istnienia prawa propinacyjnego w zupełności swemu zadaniu, a nadto pozostawia po zgaśnięciu tego prawa taką nadwyżkę, że ta nie tylko wystarczy na amortyzacyę i oprocentowanie reszty długu propinacyjnego, ale jeszcze pozostawi małą zwyżkę, a tem samem nie naruszy wcale funduszu rezerwowego.

Tak pomyślnego obrotu ustawodawca nie przeczuwał i dlatego co do ewentualnej nadwyżki, jakaby w tym funduszu powstać mogła, wyraźnego postanowienia w ustawie nie zamieścił.

Jednakowoż z kilkakrotnych rozpraw, w Wysokiej Izbie prowadzonych, i z ducha ustawy samej niewątpliwie wynika, że nadwyżka w tym funduszu, gdyby się jaka okazała, nie może być res nulius, tylko własnością funduszu krajowego, który poręczał regularną spłatę wylosowanych obligów i kuponów, a którego też wyłączną własnością staje się fundusz rezerwowy.

Prawo propinacyjne gaśnie w dniu 31. grudnia 1910 i w tym też dniu kończy się, jak na wstępie wspomniano, właściwa czynność c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, wykonującej to prawo imieniem kraju; dalsza zaś czynność przez następnych pięć lat ma się jedynie ograniczyć na przeprowadzeniu w tym okresie 10-ciu losowań reszty obligów i na załatwieniu wyników tych losowań. Wydział krajowy sądził, że nie byłoby wskazanem zatrzymywać dla tej tylko czynności taki aparat administracyjny, którego znaczne stosunkowo koszta, pokrywane z funduszu rezerwowego, pokryłby ostatecznie fundusz krajowy. Wydział krajowy będzie zmuszony wprowadzić w życie z dn. 1. stycznia 1911 oddzielne biuro, przeznaczone do wymierzania i poboru krajowych opłat szynkarskich, sądzi tedy, że właśnie biuro to będzie mogło obok swych głównych zajęć, nieznacznym kosztem spełniać czynności, jakie w czasie 1911—1915 miałaby spełniać Dyrekcya funduszu propinacyjnego.

Mając te wszystkie względy na uwadze, wdrożył Wydział krajowy z Prezydyum c. k. Namiestnictwa rokowania w kierunku zwinięcia c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego i przeniesienia jej czynności po zgaśnięciu prawa propinacyjnego na Wydział krajowy, oraz oddania pod wyłączny zarząd Wydziału krajowego majątku funduszu propinacyjnego i rezerwowego.

Osiągnąwszy co do tego zupełne porozumienie i zgodziwszy się na dzień 1. maja 1911, jako dzień oddania i objęcia (odgrywał co do terminu rolę wzgląd praktyczny, aby c. k. Dyrekcyi pozostawić czas do sporządzenia zamknięć za

rok 1910), przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do uchwały zamieszczony w załączniku odpowiedni projekt ustawy.

Według tego projektu przestaje c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego istnieć z dniem 1. maja 1911 i w tym dniu oddaje pod wyłączny zarząd Wydziału krajowego majątek ogólnego funduszu propinacyjnego i funduszu rezerwowego z tym jednakowoż warunkiem, że gwarancya funduszu krajowego dla obligów długu propinacyjnego, pozostaje nadal w mocy aż do ich zupełnego umorzenia. Zarazem postanawia projekt, że wszelkie nadwyżki, pozostałe po zupełnem umorzeniu obligów, stają się wyłączną własnością funduszu krajowego, który nadto ma przejąć wszelkie należytości czynne i bierne funduszu propinacyjnego.

Projekt ten, znoszący równocześnie z wygaśnięciem prawa propinacyjnego władzę, która to prawo wykonywała, nie naruszający w niczem prawa posiadaczy reszty obligów propinacyjnych, które w ciągu lat 1911—1915 wylosowane być mają, nie naraża przytem funduszu krajowego na żadne wydatki, przeciwnie, zapewnia mu prawo do nadwyżek, gdyby jakie po zupełnem umorzeniu długu propinacyjnego pozostały.

Według nader oględnego, na datach c. k. Dyrekcyi opartego obliczenia, wyniesie cały majątek funduszu propinacyjnego, z końcem roku 1910

kwotę	59,312.805 K
a po potrąceniu długu krajowego	22,083.182 „
pozostanie .	37,229.623 K

Majątek ten, idąc dla wszelkiej pewności znacznie poniżej wykazu z roku 1908, który wyżej podano, składać się może z 9,229.623 K gotówką ulokowanych, i z 28,000.000 K w papierach wartościowych liczonych al pari.

Niespłacony dług funduszu propinacyjnego wyniesie z tym dniem, jak wyżej podano 34,762.200 K.

Na spłatę i oprocentowanie tego długu w ciągu pięciu lat wystarczy powyższy kapitał bez narażenia funduszu krajowego na jakikolwiek wydatek.

Dodać należy, że obligi propinacyjne opłacają 10% podatek kuponowy, że tedy przy zestawianiu rachunku wypada uwzględnić i ten wydatek.

Al. A Rachunek taki przedstawia załączona ⁄. tablica.

Pierwszych pięć kolumn przedstawia urzędownie zatwierdzony plan amortyzacyjny obligów propinacyjnych na ostatnich pięć lat z dodatkiem w kolumnie 4. każdorazowego wydatku na podatek kuponowy. Kolumny 6—10 przedstawiają pokrycie każdorazowego wydatku, obliczonego w kolumnie 5.

Pokrycie to składa się:

1) z półrocznego (2%) procentu od każdorazowego kapitału, będącego jeszcze do dyspozycyi, a podanego w kolumnie 10., oraz

2) z gotówki, wykazanej w kolumnie 7., a uzyskanej w początkach z gotówki wyjętej z kolumny 10., a wstawionej do kolumny 8. i to dokąd kapitału gotówkowego starczy, później ze sprzedaży odpowiedniej w kolumnie 9. wykazanej ilości efektów, wyjętych z kolumny 10. i policzonych tylko po 93 za sto.

Kolumna wreszcie 10. wykazuje każdorazowy stan kapitału, będącego jeszcze do dyspozycyi po zasileniu kolumny 8., względnie 9.

Z rachunku tego wynika, że zupełne umorzenie reszty długu propinacyjnego w latach 1911—1915 wraz z oprocentowaniem i podatkiem kuponowym kosztować będzie 39,093.260 K, dalej, że majątek funduszu propinacyjnego, przejęty w myśl projektowanej ustawy przez Wydział krajowy, a wynoszący po odliczeniu długu krajowego ostrożnie licząc 37,229.623 K, w czem miałoby być tylko 9,229.623 K gotówką, a 28,000.000 K efektami, wystarczy odsetkami, jakie nieść będzie, i początkowo gotówką, a następnie częściową, w miarę potrzeby dokonywaną sprzedażą efektów i to tylko **po 93** za sto, na zupełne pokrycie podanej kwoty, nie narazi funduszu krajowego na żaden wydatek z tego tytułu, przeciwnie, może mu pozostawić pół miliona koron w efektach. Kwota ta tylko w takim razie mogłaby uledz redukcyi, gdyby Wydział krajowy miał być zmuszonym, zbywać efekta poniżej 93%, lub gdyby kapitał początkowy

w gotówce przewidziany był znacznie mniejszy, niż 9,229.623 K. Jedna i druga ewentualność nie jest prawdopodobną.

Na podstawie tego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Al. B Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o dalszych zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Wykonywanie zarządu funduszu propinacyjnego przez c. k. Dyrekcyę funduszu propinacyjnego, poruczone Dyrekcyi §§. 3. i 39. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30. ustaje z dniem 1. maja 1911 i z tym dniem kończy się czynność ustawowa i urzędowanie c. k. Dyrekcyi.

Art. II.

Fundusz propinacyjny, ogólny i rezerwowy, poręczający w myśl §§. 21. i 22. powołanej ustawy, spłaty zapadłych kuponów i wylosowanych obligacyi propinacyjnych, przechodzi z dniem 1. maja 1911 pod wyłączny zarząd Wydziału krajowego. Odpowiedzialność funduszu krajowego za należyte dopełnianie zobowiązań funduszu propinacyjnego wobec posiadaczy obligacyi propinacyjnych, ustalona §§. 5. i 23. powołanej ustawy, pozostaje nadal w całej rozciągłości, aż do zupełnego umorzenia obligacyj propinacyjnych.

Art. III.

Ewentualne nadwyżki, pozostałe w funduszu propinacyjnym po umorzeniu obligacyi propinacyjnych, dokonanem według §. 20. powołanej ustawy, stają się wyłączną własnością funduszu krajowego, na którego rzecz przechodzą wszelkie należytości czynne tego funduszu, jak również odpowiedzialność za jego należytości bierne.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Alegat A do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 95420/09.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Termin losowania	Kwota potrzebna na				Półroczne (2%) odsetki od każdorazowego kapitału w kolumnie 10 dadzą	Do wysokości raty w kolumnie 5 wykazanej brakuje gotówki	Tę brakującą gotówkę uzyska się		Z dyspozycyjnych: 9,229.623 K w gotówce 28,000.000 K w efektach pozostaje po pokryciu wydatków w kol. 8 i 9
	umorzenie kapitału	oprocentowanie reszty	10% podatek kuponowy	Razem			przez odpowiednią część kapitału z kolumny 10	w braku kapitału przez sprzedaż odpowiedniej części efektów po 93 za sto	
1911									28,000.000
30. czerw.	3,174.800	695.244	69.524	3,939.568	744.592	3,194.976	3.194.976	—	6,034.647
									28,000.000
31. grudn.	3,238.200	631.748	63.175	3,933.123	680.692	3,252.431	3,252.431	—	2,782.216
1912									
30. czerw.	3,303.000	566.984	56.698	3,926.682	615.644	3,311.038	2,782.216	568.626	27,431.374
31. grudn.	3,369.000	500.924	50.092	3,920.016	548.626	3,371.390	—	3,625.150	23,806.224
1913									
30. czerw.	3,436.400	433.544	43.354	3,913.298	476.124	3,437.174	—	3,695.886	20,110.338
31. grudn.	3,505.200	364.816	36.482	3,906.498	402.206	3,504.292	—	3,768.056	16,342.282
1914									
30. czerw.	3,575.300	294.712	29.471	3,899.483	326.844	3,572.639	—	3,841.547	12,500.735
31. grudn.	3,646.700	223.206	22.321	3,892.227	250.014	3,642.213	—	3,916.358	8,584.377
1915									
30. czerw.	3,719.700	150.272	15.027	3,884.999	171.686	3,713.313	—	3,992.809	4,591.568
31. grudn.	3,793.900	75.878	7.588	3,877.366	91.830	3,785.536	—	4,070.470	521.098
	34,762.200	3,937.328	393.732	39,093.260	4,308.258	34,785.002	9,229.623	27.478.902 po 93% daje 25,555.379	
	39,093.260				39,093.260		34,785.002		

LW. 96.712/09.

We Lwowie, dnia 30. sierpnia 1909.

Aleg 470

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o rozdziale kwoty $2\frac{1}{4}$ miliona koron pomiędzy miasta, posiadające wyłączne prawo propinacyi.

Wysoki Sejmie!

Ustawa krajowa z dnia 20. grudnia 1905 Dz. u. kr. Nr. 11 ex 1906 o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi postanawia w art. III, że z dochodu uzyskanego z opłat szynkarskich i z krajowej opłaty spożywczej od piwa przekazywać się ma corocznie począwszy od roku 1911 kwotę 2,250.000 K tym miastom, którym przysługuje z mocy ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30 wyłączne prawo propinacyi do końca roku 1910.

Zarazem postanawia powołana na wstępie ustawa w wspomnianym artykule, że rozdział tej kwoty ma nastąpić według klucza, ustalonego osobną ustawą.

Intencyą ustawy było niewątpliwie wynagrodzić niejako miastom, posiadającym obecnie prawo propinacyi, ubytek w ich dochodach po zgaśnięciu tego prawa.

Osią tedy, około której cała sprawa obracać się musi, będzie sprawiedliwe oznaczenie tego ubytku.

Rzecz ta w stosunkach uporządkowanych bardzo łatwa, nastręcza u nas trudności wprost nie do przezwyciężenia.

Przedewszystkiem żadne z uprawnionych miast nie wykonuje uprawnienia w własnej administracyi tylko drogą dzierżawy, o istotnej tedy wartości uprawnienia nie może być mowy. Następnie każde miasto wydzierżawia łącznie z prawem propinacyi temu samemu dzierżawcy prawo poboru opłat komunalnych za ryczałtową kwotę. Wyjątek w tej mierze stanowi Mrzygłód, który wcale nie ma opłat i poniekąd Bochnia, która nie ma opłaty od piwa. Wreszcie same opłaty pobiera się na mocy różnych tytułów prawnych i w najróżnorodniejszej wysokości. Są tedy ustawy, przywileje i prawo zwyczajowe, które pozwalają na pobieranie opłat od siwuchy, szumówki, wódki, okowity i spirytusu, od piwa pojedynczego i dubeltowego i to albo od wiadra, hektolitra, litra, garnca lub kwarty. Komplikuje nadto rzecz całą brak jakichkolwiek dat o konsumcyi trunków w miastach.

Pragnąc sprawę całą rozwikłać w tych warunkach możliwie najlepiej i ku zadowoleniu bezpośrednio interesowanych, wezwał Wydział krajowy

Związek trzydziestu miast, aby się nad sprawą rozdziału subwencyi krajowej zastanowił i Wydziałowi krajowemu odpowiednie przedstawił wnioski.

Zadania tego podjął się Związek bardzo gorliwie i po długich, przeszło półtora roku trwających badaniach, opierając się przy tem na znajomości stosunków lokalnych sformułował swe wnioski, jak następuje:

Znając dokładnie tylko cyfry faktycznego łącznego dochodu z prawa propinacyi i opłat komunalnych, tudzież wysokość tych opłat, starał się Związek na podstawie tych dat wypośrodkować w przybliżeniu stosunek wartości prawa propinacyi do wartości opłat. Stosunek tych wartości da się z wielkiem prawdopodobieństwem obliczyć przy jednostce miary, t. j. hektolitrze, gdyż ceny zakupna piwa w kraju zużywanego, tudzież wódki, jakoteż ceny, jakie dzierżawca propinacyjny od szynkarzy pobiera, są znane i w pojedynczych miastach mało się różnią. W tym zysku mieści się także opłata komunalna, a jeżeli tę opłatę z łącznego zysku strącimy, pozostanie czysty zysk z tytułu prawa propinacyi. Związek przyjął, że przeciętnie dzierżawca miejskiej propinacyi zyskuje na hektolitrze piwa 18 K; jeżeli tedy z tej kwoty potrąci się ustanowioną w pewnem mieście opłatę od piwa, pozostała kwota przedstawi zysk z tytułu prawa propinacyi na hektolitrze piwa w tem mieście. Również przyjął Związek, że zysk dzierżawcy propinacyi na hektolitrze 100% spirytusu wynosi 100 K przeciętnie; jeżeli tedy od tej kwoty potrąci się opłatę komunalną od spirytusu, otrzyma się zysk z tytułu prawa propinacyi na hektolitrze spirytusu w danem mieście. Dalej przyjął Związek za normę, że wykonujący prawo propinacyi w miastach pobiera około $^2/_3$ swego dochodu ze sprzedaży i wyszynku piwa a $^1/_3$ ze sprzedaży i wyszynku wódki, oraz że najgłówniejszą część swego dochodu ciągnie dzierżawca ze zysku, jaki osiąga przy odsprzedaży piwa i wódki szynkarzom, że zaś bezpośrednia sprzedaż konsumentom nie odgrywa doniosłej roli. Wreszcie sprowadził Związek opłaty we wszystkich miastach od palonych trunków do jednej miary, t. j. do 1 hektolitra 100% spirytusu, przyjmując w swem obliczeniu dla szumówki i wódki 60% dla okowity 75%, co do piwa zaś tam, gdzie istnieją dwie opłaty: od piwa pojedynczego i dubeltowego, przyjął Związek połowę sumy obu opłat za opłatę od piwa.

Zasady te, na które się ogół uprawnionych miast jednomyślnie zgodził, zbliżające się w danych warunkach najbardziej do rzeczywistości, Wydział krajowy przyjął za podstawę do obliczenia wartości samego prawa propinacyi w każdem z uprawnionych 37 miast. Obliczenie takie przedłożył także Związek, musiało ono być jednak przerobione ze względu na kilka omyłek rachunkowych, które na ostateczne wyniki oddziaływały z uszczerbkiem dla jednych, z korzyścią dla drugich miast.

Aleg. A. Dołączona ·/. tablica 1. zawiera to szczegółowe obliczenie, a napisy w nagłówkach kolumn dostatecznie je tłumaczą. Jedynie tylko cyfry w kolumnie 10. „dochód z procentów funduszu propinacyjnego“ wymagają wyjaśnienia. Dla każdego z uprawnionych miast tworzy się na mocy ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 i z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30 fundusz propinacyjny przez Wydział krajowy administrowany i Wysokiemu Sejmowi w corocznych zamknięciach wykazywany, który z początkiem r. 1911 będzie tym miastom jako majątek zakładowy oddany. Oczywista, że dochód czyli odsetki coroczne z tego majątku, którego jedynem źródłem była propinacya, winien być przy wypośrodkowywaniu wartości propinacyi odliczony, a dopiero różnica może stanowić miarę ubytku, jaki dane miasto ponosi z chwilą zgaśnięcia prawa propinacyi.

Aleg. B. Dołączona ·/ tablica 2. przedstawia faktyczny stan kapitału każdego z 37 uprawnionych miast z dniem 31. grudnia 1908 na podstawie zamknięć
Aleg. C. rachunkowych Wysokiemu Sejmowi złożonych; zaś tablica ·/. w kolumnie 15. z wszelkiem prawdopodobieństwem obliczony stan kapitałów z dniem 31. grudnia 1910. Różnice, jakie rzeczywistość przyniesie, będą tak nieznaczne, że na całość obliczenia w tablicy Nr. 1. żadnego nie wywrze wpływu.

Na podstawie tedy dat w tej kolumnie 15. zawartych obliczył Wydział krajowy dla każdego miasta 4% od jego kapitału i wynik ten wstawił do kolumny 10. tablicy Nr. 1. jako „dochód z procentów od kapitału propinacyjnego".

Kolumna 12. wreszcie wykazuje roczną kwotę, jaką każde miasto z subwencyi krajowej w stosunku do wartości prawa propinacyjnego w kolumnie 11. oznaczonej, otrzymać ma.

W projekcie ustawy o rozdziale Wydział krajowy wysokość rocznej subwencyi zaokrąglił w ten sposób, że w jednostkach cyfry poniżej pięciu opuszczał, zaś powyżej pięciu podnosił do dziesięciu.

Zgodnie wreszcie z prośbą Związku Wydział krajowy wypłatę rocznej subwencyi rozkłada na 12 miesięcznych rat, płatnych z dołu.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony 4 /. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem o rozdziale 2.250.000 K rocznie pomiędzy 37 miast, posiadających na swym obszarze do końca roku 1910 wyłączne prawo propinacyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§ 1.

W myśl art. III. ustawy z dnia 20. grudnia 1905 Dz. u. kr. Nr. 11 ex 1906 otrzymywać będą z funduszu krajowego w czasie obowiązywania powołanej ustawy miasta:

Bełz	9.100 K
Bochnia	69.750 „
Brody	47.230 „
Dobromil	37.700 „
Drohobycz	66.820 „
Gródek jagielloński	33.250 „
Grybów	16.990 „
Jarosław	130.980 „
Jaryczów nowy	1.380 „
Jasło	34.730 „
Kołomyja	167.240 „
Krosno	36.460 „
Lubaczów	15.440 „
Mrzygłód	1.440 „
Myślenice	11.580 „
Nowy Targ	40.570 „
Pilzno	15.160 „
Podgórze	69.010 „
Przemyśl	244.910 „
Rzeszów	98.010 „
Sambor	110.780 „
Sanok	38.710 „
Sącz nowy	103.820 „
Sącz stary	23.820 „
Skawina	10.680 „
Sniatyn	32.740 „

Sokal	25.570 K
Stanisławów	152.080 „
Stara sól	3.130 „
Stary Sambor	16.340 „
Stryj	128.110 „
Tarnopol	99.870 „
Tarnów	191.700 „
Trembowla	25.070 „
Wieliczka	23.580 „
Złoczów	80.400 „
Zółkiew	32.850 „

corocznie tytułem zasiłku.

§ 2.

Coroczne zasiłki wypłacane będą w dwunastu ratach miesięcznych z dołu w dniu ostatnim każdego miesiąca.

§ 3.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Alegat A. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 96.712/09.

1	2	3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
L. porządk.	Nazwa miasta	Łączny dochód z propinacyi i opłat		Opłata od hektolitra 100% spirytusu		Opłata od hektolitra piwa		Wartość opłat od wódki		Wartość opłat od piwa		Razem		Wartość prawa propinacyi		Dochód z procentów funduszu propinacyjnego		Wartość prawa propinacyi po potrąceniu ubocznego dochodu		Udział w subwencyi krajowej	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Bełz	20.500	—	32	—	3	50	2.186	66	2.657	40	4.844	06	15.655	91	5.107	04	10.548	90	9.097	20
2	Bochnia	102.200	—	22	—	—	—	7.491	66	—	—	7.491	66	94.705	34	13.825	82	80.879	52	69.749	17
3	Brody	91.301	—	36	—	3	10	10.956	11	11.497	16	22.453	27	68.847	73	14.078	74	54.768	99	47.231	88
4	Dobromil	57.100	—	22	—	2	—	1.187	33	4.229	63	8.416	96	48.683	04	4.966	18	43.716	86	37.700	71
5	Drohobycz	150.000	—	22	40	3	60	11.200	—	20.000	—	31.200	—	118.800	—	41.314	65	77.485	35	66.822	10
6	Gródek jagiell.	66.500	—	30	—	3	—	6.650	—	7.388	88	14.038	88	52.461	12	13.909	70	38.551	42	33.246	11
7	Grybów	30.000	—	33	33	3	10	3.333	—	3.777	77	7.110	77	22.889	23	3.187	59	19.701	64	16.990	37
8	Jarosław	213.600	—	30	66	2	40	21.829	92	18.986	66	40.816	58	172.783	42	20.900	23	151.883	19	130.981	57
9	Jaryczów	8.400	—	10	—	1	90	280	—	591	11	871	11	7.528	89	2.449	24	5.079	65	4.380	61
10	Jasło	62.251	—	40	—	3	40	8.300	13	7.839	01	16.139	14	46.111	86	5.838	34	40.273	52	34.731	23
11	Kołomyja	250.000	—	16	—	1	88	13.333	33	17.407	40	30.740	73	219.259	27	25.330	38	193.928	89	167.241	10
12	Krosno	59.600	—	26	66	3	40	5.296	45	7.505	18	12.801	63	46.798	37	4.511	69	42.283	68	36.464	75
13	Lubaczów	27.650	—	50	—	—	56	1.608	33	573	48	5.181	81	22.468	19	4.559	25	17.908	94	15.444	38
14	Mrzygłód	2.008	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.008	—	332	10	1.675	90	1.445	27
15	Myślenice	21.446	—	20	—	3	15	1.129	73	2.502	03	3.931	76	17.514	24	4.085	94	13.428	30	11.580	35
16	Nowy Targ	66.604	—	22	66	1	—	5.030	82	9.867	26	14.898	08	51.705	92	4.666	02	47.039	90	40.566	44
17	Pilzno	23.600	—	18	—	1	90	1.116	—	1.660	74	3.076	71	20.523	26	2.940	90	17.582	36	15.162	71
18	Podgórze	132.922	—	56	—	3	10	24.812	10	16.738	32	41.550	42	91.371	58	11.352	45	80.019	13	69.007	19
19	Przemyśl	446.227	77	16	44	6	—	21.453	28	99.161	72	123.615	—	322.612	77	38.618	97	283.993	80	244.911	60
20	Rzeszów	186.048	—	40	—	3	72	24.806	40	25.633	28	50.439	68	135.608	32	21.955	75	113.652	57	98.012	11
21	Sambor	174.000	—	22	—	2	—	12.760	—	12.888	88	25.648	88	148.351	12	19.891	01	128.460	11	110.781	90
22	Sanok	71.311	—	40	—	3	10	9.508	13	8.979	90	18.488	03	52.822	97	7.935	98	44.886	99	38.709	81
23	Sącz nowy	171.266	—	28	—	3	33	15.984	82	21.122	80	37.107	62	134.158	38	13.775	06	120.383	32	103.816	60
24	Sącz stary	35.500	—	16	—	—	88	1.893	33	1.157	03	3.050	36	32.449	64	4.821	75	27.624	89	23.823	25
25	Skawina	16.500	—	23	30	—	63	1.281	50	385	—	1.666	50	14.833	50	2.451	67	12.381	83	10.677	89
26	Śniatyn	53.055	—	11	—	1	—	1.945	35	1.965	—	3.910	35	49.144	65	11.183	39	37.961	26	32.737	17
27	Sokal	51.000	—	26	64	3	20	4.528	80	6.044	44	10.573	24	40.426	76	10.781	74	29.645	02	25.565	38
28	Stanisławów	284.018	—	30	—	5	30	28.401	79	55.751	68	84.153	17	199.864	53	23.517	76	176.346	77	152.078	56
29	Stara sól	7.520	—	22	66	1	20	568	—	334	22	902	22	6.617	78	2.989	15	3.628	63	3.129	27
30	Stary Sambor	27.200	—	16	—	2	—	1.450	66	2.014	81	3.465	47	23.734	53	4.791	57	18.942	96	16.336	10
31	Stryj	220.476	—	22	66	4	16	16.653	28	33.964	63	50.617	91	169.858	09	21.302	61	148.555	48	128.111	81
32	Tarnopol	220.500	—	15	33	4	20	33.317	55	34.300	—	67.617	55	152.882	45	37.078	06	115.804	39	99.867	81
33	Tarnów	356.900	—	28	39	3	75	33.774	63	49.569	45	83.344	08	273.555	92	51.262	56	222.293	36	191.702	15
34	Trembowla	43.100	—	22	—	2	—	3.160	66	3.192	59	6.353	25	36.746	75	7.677	10	29.069	65	25.069	19
35	Wieliczka	53.800	—	15	33	4	99	8.129	18	9.943	04	18.072	22	35.727	78	8.389	39	27.338	39	23.576	18
36	Złoczów	142.200	—	45	—	2	—	21.330	—	10.533	33	31.863	33	110.336	67	17.104	24	93.232	43	80.402	12
37	Żółkiew	51.200	—	30	—	2	10	5.120	—	3.982	22	9.102	22	42.097	78	4.008	09	38.089	69	32.847	93
	Razem	3,997.503	77	—	—	—	—	—	—	—	—	895.557	98	3,101.945	79	492.898	11	2,609.047	68	2,250.000	—

A) Stan kapitałów

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych, po koniec roku 1908.

L. porządkowa	Nazwa miasta	4% pożyczka krajowa z r. 1893		4% listy zastawne Tow. kredytow. ziemsk.		4% listy zastawne Banku krajow.		4½% listy zastawne Banku krajow.		4% obligi kolejowe Banku krajow.		4% pożyczka krajowa z r. 1904		4% pożyczka krajowa z r. 1905		4% listy rentowe		4% książ. wkładkowe Banku krajowego		Suma ogólna efektów		Reszta kasowa w gotówce pozostała z końcem r. 1908		Należytości czynne z końcem roku 1908								Ogółem efekta, gotówka i należytości czynne	
																								w opłatach szynkarskich		grzywnach		rozmaite		z powodu pożyczek udzielonych miastom		Suma należytości czynnych			
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Bełz	900	—	5.800	—	44.700	—	4.400	—	15.000	—	16.300	—	18.900	—	—	—	2.737	42	108.737	42	3.490	24	265	83	—	—	—	—	—	—	265	83	112.493	49
2	Bochnia	—	—	—	—	5.000	—	—	—	57.400	—	209.900	—	22.200	—	—	—	60	30	294.560	30	9.071	14	418	28	—	—	—	—	—	—	418	28	304.049	72
3	Brody	11.400	—	24.200	—	112.600	—	4.200	—	37.800	—	95.500	—	16.700	—	—	—	394	93	302.794	93	8.935	06	305	12	340	—	—	—	—	—	645	12	312.375	11
4	Dobromil	500	—	6.400	—	48.900	—	200	—	14.000	—	29.100	—	4.000	—	—	—	3.130	—	106.230	—	3.126	71	280	52	—	—	—	—	—	—	280	52	109.637	23
5	Drohobycz	—	—	36.400	—	—	—	—	—	—	—	150.800	—	30.000	—	—	—	206	09	217.406	09	16.043	71	350	67	—	—	—	—	671.377	09	671.727	76	905.177	56
6	Gródek Jagielloński	2.500	—	18.400	—	122.500	—	6.400	—	40.400	—	87.200	—	17.500	—	—	—	2.180	43	297.080	43	9.199	23	10	—	—	—	—	—	—	—	10	—	306.289	66
7	Grybów	600	—	1.400	—	28.400	—	4.000	—	9.100	—	10.800	—	12.600	—	—	—	1.605	94	68.505	94	2.053	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70.559	92
8	Jarosław	4.400	—	5.000	—	160.700	—	24.800	—	61.600	—	174.200	—	15.000	—	—	—	91	72	445.794	72	13.805	38	1.010	93	—	—	—	—	—	—	1.010	93	460.611	03
9	Jaryczów nowy	400	—	5.000	—	22.300	—	200	—	1.000	—	7.400	—	10.100	—	—	—	1.565	24	47.965	24	1.451	94	—	—	—	—	—	—	5.072	01	5.072	01	54.489	19
10	Jasło	4.100	—	2.000	—	51.100	—	1.200	—	16.100	—	21.700	—	4.000	—	20.000	—	3.539	11	123.739	11	4.068	94	167	17	—	—	—	—	—	—	167	17	127.975	22
11	Kołomyja	4.500	—	39.800	—	243.600	—	—	—	71.900	—	147.600	—	34.000	—	—	—	120	31	541.520	31	17.244	18	123	65	—	—	—	—	—	—	123	65	558.888	14
12	Krosno	2.800	—	5.200	—	34.900	—	1.600	—	13.400	—	15.300	—	2.000	—	18.000	—	2.603	71	95.803	71	3.095	94	124	77	—	—	—	—	—	—	124	77	99.024	42
13	Lubaczów	400	—	7.000	—	42.900	—	400	—	12.600	—	15.200	—	16.600	—	—	—	2.533	10	97.633	10	2.905	65	200	—	—	—	—	—	—	—	200	—	100.738	75
14	Mrzygłód	100	—	200	—	2.700	—	200	—	1.200	—	1.000	—	300	—	—	—	1.433	71	7.133	71	181	80	10	80	—	—	—	—	—	—	10	80	7.326	31
15	Myślenice	1.100	—	4.400	—	37.200	—	1.000	—	12.200	—	13.100	—	15.900	—	—	—	2.284	99	87.184	99	2.702	49	45	—	—	—	—	—	—	—	45	—	89.932	48
16	Nowy Targ	2.100	—	5.000	—	32.700	—	2.000	—	13.200	—	15.100	—	23.500	—	—	—	4.125	31	97.725	31	3.531	87	643	35	—	—	—	—	—	—	643	35	101.900	53
17	Pilzno	500	—	4.400	—	11.100	—	—	—	12.800	—	800	—	31.800	—	—	—	1.536	55	62.936	55	1.928	83	15	—	—	—	—	—	—	—	15	—	64.880	38
18	Podgórze	—	—	13.000	—	3.200	—	—	—	—	—	20.100	—	25.600	—	—	—	21	53	61.921	53	3.858	25	146	64	—	—	—	—	183.546	94	183.693	58	249.473	36
19	Przemyśl	19.400	—	37.600	—	320.400	—	17.600	—	113.100	—	208.400	—	36.200	—	65.950	—	23	73	818.673	73	27.441	48	719	—	100	—	—	—	—	—	819	—	846.934	21
20	Rzeszów	4.800	—	17.600	—	198.000	—	9.000	—	57.300	—	140.100	—	39.100	—	—	—	1.279	73	467.179	73	14.788	30	165	41	—	—	—	—	—	—	165	41	482.133	44
21	Sambor	—	—	23.800	—	83.500	—	—	—	86.900	—	178.000	—	17.000	—	12.000	—	119	67	401.319	67	13.643	14	1.331	58	20	—	—	—	22.130	82	23.482	40	438.445	21
22	Sanok	1.700	—	7.200	—	72.600	—	—	—	24.300	—	22.000	—	35.800	—	—	—	4.163	20	167.763	20	5.833	04	610	29	—	—	—	—	—	—	610	29	174.206	53
23	Sącz nowy	2.500	—	22.600	—	124.800	—	3.600	—	39.000	—	77.600	—	23.000	—	—	—	259	50	293.359	50	9.401	53	1.273	69	40	—	—	—	—	—	1.313	69	304.077	72
24	Sącz stary	1.100	—	4.600	—	41.400	—	2.200	—	14.400	—	16.400	—	14.800	—	5.000	—	2.779	09	102.679	09	3.235	68	30	—	—	—	—	—	—	—	30	—	105.944	77
25	Skawina	500	—	400	—	25.200	—	—	—	7.000	—	7.600	—	10.500	—	—	—	1.337	78	52.537	78	1.556	65	15	—	—	—	—	—	—	—	15	—	54.109	43
26	Śniatyn	4.400	—	14.200	—	98.000	—	5.400	—	33.000	—	28.100	—	49.600	—	—	—	5.794	65	238.494	65	7.681	98	100	—	—	—	15	—	—	—	115	—	246.291	63
27	Sokal	14.200	—	10.000	—	84.300	—	4.200	—	32.500	—	34.600	—	48.700	—	—	—	1.057	27	229.557	27	7.047	71	258	86	—	—	—	—	—	—	258	86	236.863	84
28	Stanisławów	3.100	—	42.000	—	203.800	—	37.200	—	58.500	—	139.100	—	9.000	—	12.000	—	1.875	85	506.575	85	15.847	22	2.169	21	263	80	—	—	—	—	2.433	01	524.856	08
29	Starasól	400	—	1.200	—	30.400	—	200	—	8.900	—	17.600	—	2.000	—	3.000	—	80	65	63.780	65	1.863	70	40	—	—	—	—	—	—	—	40	—	65.684	35
30	Stary Sambor	600	—	4.400	—	44.100	—	800	—	13.900	—	18.400	—	19.000	—	—	—	92	57	101.292	57	3.239	96	600	89	—	—	—	—	—	—	600	89	105.133	42
31	Stryj	4.000	—	16.400	—	179.200	—	12.400	—	64.600	—	75.500	—	95.200	—	2.200	—	46	75	449.546	75	14.155	20	3.608	18	565	—	—	—	—	—	4.173	18	467.875	13
32	Tarnopol	—	—	—	—	10.500	—	—	—	125.100	—	397.900	—	185.000	—	69.200	—	96	64	787.796	64	26.064	78	1.172	66	—	—	—	—	—	—	1.172	66	815.034	08
33	Tarnów	23.700	—	51.400	—	431.100	—	31.200	—	153.900	—	120.500	—	191.300	—	87.000	—	10	98	1,090.110	98	35.661	90	382	88	—	—	—	—	—	—	382	88	1,126.155	76
34	Trembowla	1.100	—	12.600	—	66.800	—	1.400	—	22.900	—	—	—	25.000	—	25.000	—	8.373	39	163.173	39	4.835	74	1.144	07	—	—	14	—	—	—	1.158	07	169.167	20
35	Wieliczka	3.500	—	7.400	—	64.800	—	9.800	—	25.400	—	13.800	—	27.000	—	25.000	—	1.271	25	177.971	25	6.007	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	183.978	64
36	Złoczów	4.300	—	4.200	—	131.200	—	15.400	—	53.300	—	72.500	—	61.000	—	20.000	—	212	10	362.112	10	11.972	22	56	04	—	—	—	—	—	—	56	04	374.140	36
37	Żółkiew	—	—	—	—	1.400	—	2.400	—	12.600	—	6.200	—	11.000	—	16.600	—	1.112	82	51.312	82	1.804	15	708	37	10	—	—	—	34.500	—	35.218	37	88.335	34
	Razem	125.600	—	461.200	—	3,216.000	—	203.400	—	1,336.300	—	2,605.400	—	1,200.900	—	380.950	—	60.161	01	9,589.911	01	318.780	11	18.503	86	1.338	80	29	—	916.626	86	936.498	52	**10,845.189**	**64**

B) Stan kapitałów (przypuszczalny)

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych po koniec roku 1910.

Liczba bieżąca	Nazwa miasta	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15	
		Należytości czynne z końcem roku 1908								Suma ogólna efektów z r. 1908		Reszta kasowa w gotówce z r. 1908		Spłata rat na umorzenie pożyczek (kapitału z odsetkami) w roku 1909 i 1910		4% odsetki od gotówki ulokowanej (rubr. 5—7)		Opłaty szynkarskie za lata 1909 i 1910		6% odsetki zwłoki od opłat za lata 1909 i 1910		Subwencya rządowa za lata 1909 i 1910		Odsetki (rubr. 8—11)		Razem gotówka (rubr. 6—12)		Należytości czynne z końcem r. 1910 z powodu niespłaconych pożyczek		Ogółem rubryki 4, 5, 13 i 14	
		w opłatach szynkarskich		grzywnach		rozmaite		Razem (rubr. 1—3)																							
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Bełz	265	83	—	—	—	—	265	83	108.737	12	3.490	24	—	—	8.968	—	1.319	08	31	40	4.465	44	398	67	18.672	83	—	—	127.676	08
2	Bochnia	418	28	—	—	—	—	418	28	294.560	30	9.071	14	—	—	24.280	—	1.983	80	18	—	14.220	48	1.093	66	50.667	08	—	—	345.645	66
3	Brody	305	12	340	—	—	—	645	12	302.794	93	8.935	06	—	—	24.928	—	4.733	24	45	56	8.854	56	1.032	20	48.528	62	—	—	351.968	67
4	Dobromil	280	52	—	—	—	—	280	52	106.230	—	3.126	71	—	—	8.744	—	1.389	66	34	—	3.969	12	380	38	17.643	87	—	—	124.154	39
5	Drohobycz	350	67	—	—	—	—	350	67	217.406	09	16.043	71	89.832	84	22.714	48	4.751	96	134	38	45.770	88	2.087	57	181.335	82	633.773	69	1,032.866	27
6	Gródek Jagielloński	10	—	—	—	—	—	10	—	297.080	43	9.199	23	—	—	24.488	—	3.416	84	36	06	12.423	60	1.088	49	50.652	22	—	—	347.742	65
7	Grybów	—	—	—	—	—	—	—	—	68.505	94	2.053	98	—	—	5.640	—	750	—	4	08	2.497	44	238	54	11.184	04	—	—	79.689	98
8	Jarosław	1.010	93	—	—	—	—	1.010	93	445.794	72	13.805	38	—	—	36.760	—	6.105	52	210	40	17.194	56	1.624	31	75.700	17	—	—	522.505	82
9	Jarvczów nowy	—	—	—	—	—	—	—	—	47.965	24	1.451	94	1.056	08	3.991	52	770	34	23	04	1.418	88	166	14	8.877	94	4.387	83	61.231	01
10	Jasło	167	17	—	—	—	—	167	17	123.739	11	4.068	94	—	—	10.216	—	2.625	36	19	96	4.647	84	474	19	22.052	29	—	—	145.958	57
11	Kołomyja	123	65	—	—	—	—	123	65	541.520	31	17.244	18	—	—	44.696	—	5.810	—	167	04	21.749	28	1.949	18	91.615	68	—	—	633.259	64
12	Krosno	124	77	—	—	—	—	124	77	95.803	71	3.095	94	—	—	7.904	—	1.649	48	24	46	3.900	—	364	81	16.938	69	—	—	112.867	17
13	Lubaczów	200	—	—	—	—	—	200	—	97.633	10	2.905	65	—	—	8.040	—	2.402	28	27	24	2.426	40	346	67	16.148	24	—	—	113.981	34
14	Mrzygłod	10	80	—	—	—	—	10	80	7.133	71	181	80	—	—	576	—	132	80	3	60	238	08	25	63	1.157	91	—	—	8.302	42
15	Myślenice	45	—	—	—	—	—	45	—	87.184	99	2.702	49	—	—	7.184	—	639	50	6	50	4.065	12	320	93	14.918	54	—	—	102.148	53
16	Nowy Targ	643	35	—	—	—	—	643	35	97.725	31	3.531	87	—	—	8.096	—	3.324	78	92	88	2.845	92	390	30	18.281	75	—	—	116.650	41
17	Pilzno	15	—	—	—	—	—	15	—	62.936	55	1.928	83	—	—	5.184	—	905	12	25	90	2.300	64	226	54	10.571	03	—	—	73.522	58
18	Podgórze	146	64	—	—	—	—	146	64	61.921	53	3.858	25	34.366	92	6.802	51	3.569	30	18	12	9.410	88	560	—	58.585	98	163.157	03	283.811	18
19	Przemyśl	719	—	100	—	—	—	819	—	818.673	73	27.441	48	—	—	67.680	—	14.646	92	322	38	32.766	72	3.124	08	145.981	58	—	—	965.474	31
20	Rzeszów	165	41	—	—	—	—	165	41	467.179	73	14.788	30	—	—	38.544	—	4.127	10	35	74	22.296	—	1.757	36	81.548	50	—	—	548.893	64
21	Sambor	1.331	58	20	—	—	—	1.351	58	401.319	67	13.643	14	21.244	32	34.218	24	5.910	16	111	90	17.903	04	1.573	20	94.604	—	—	—	497.275	25
22	Sanok	610	29	—	—	—	—	610	29	167.763	20	5.833	04	—	—	13.880	—	2.629	30	83	06	6.963	36	637	27	30.026	03	—	—	198.399	52
23	Sącz nowy	1.273	69	40	—	—	—	1.313	69	293.359	50	9.404	53	—	—	24.216	—	5.149	74	108	38	9.768	18	1.056	19	49.703	32	—	—	344.376	51
24	Sącz stary	30	—	—	—	—	—	30	—	102.679	09	3.235	68	—	—	8.464	—	970	—	19	18	4.834	56	386	34	17.909	76	—	—	120.618	85
25	Skawina	15	—	—	—	—	—	15	—	52.537	78	556	65	—	—	4.320	—	550	—	1	14	2.123	04	188	22	8.739	05	—	—	61.291	83
26	Śniatyn	100	—	—	—	15	—	115	—	238.494	65	7.681	98	—	—	19.680	—	3.137	78	56	32	9.544	80	874	16	40.975	04	—	—	279.584	69
27	Sokal	258	86	—	—	—	—	258	86	229.557	27	7.047	71	—	—	18.920	—	1.294	80	19	68	11.585	28	859	99	39.727	46	—	—	269.543	59
28	Stanisławów	2.169	21	263	80	—	—	2.433	01	506.575	85	15.847	22	—	—	41.784	—	10.383	20	225	14	9.060	96	1.634	67	78.935	19	—	—	587.944	05
29	Starasól	40	—	—	—	—	—	40	—	63.780	65	1.863	70	—	—	5.240	—	789	10	10	34	2.768	16	236	82	10.908	12	—	—	74.728	77
30	Stary Sambor	600	89	—	—	—	—	600	89	101.292	57	3.239	96	—	—	8.352	—	1.193	72	37	12	4.686	72	386	32	17.895	84	—	—	119.789	30
31	Stryj	3.608	18	565	—	—	—	4.173	18	449.546	75	14.155	20	—	—	37.088	—	5.618	80	148	48	20.129	76	1.704	11	78.841	35	—	—	532.565	28
32	Tarnopol	1.172	66	—	—	—	—	1.172	66	787.796	64	26.064	78	—	—	65.096	—	9.990	20	264	88	33.622	56	2.943	72	137.982	14	—	—	926.951	44
33	Tarnów	382	88	—	—	—	—	382	88	1,090.110	98	35.661	90	—	—	90.056	—	10.511	70	204	34	50.546	88	4.089	28	191.070	10	—	—	1,281.563	96
34	Trembowla	1.144	07	—	—	14	—	1.158	07	163.173	39	4.835	74	—	—	13.432	—	2.751	88	74	14	5.901	60	597	71	27.596	07	—	—	191.927	53
35	Wieliczka	—	—	—	—	—	—	—	—	177.971	25	6.007	39	—	—	14.712	—	1.827	42	24	68	8.513	28	678	75	31.763	52	—	—	209.734	77
36	Złoczów	56	04	—	—	—	—	56	04	362.112	10	11.972	22	—	—	29.920	—	4.406	—	55	96	17.671	68	1.412	—	65.437	86	—	—	427.606	—
37	Żółkiew	708	37	10	—	—	—	718	37	51.312	82	1.804	15	7.222	—	4.575	98	3.362	84	92	78	1.017	12	247	08	18.271	95	29.900	—	100.202	14
	Razem	18.503	86	1.338	80	29	—	19.871	66	9,589.911	01	318.780	11	153.722	16	799.390	73	135.532	72	2.768	26	434.103	12	37.155	48	1,881.452	58	831.218	55	12,322.453	80

LW. 100.895|09. We Lwowie dnia 11. września 1909.

g 4.1

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego, wskutek odroczenia sesyi sejmowej przez Wys. Sejm niezałatwione i dotąd w ręku Wys. Izby się znajdujące uwalnia Wydział krajowy od ponawiania wniosków tam zawartych, gdyż się nimi Wys. Sejm niewątpliwie zajmie obecnie, zwłaszcza, że sprawozdania komisyjne już są wygotowane i drukiem ogłoszone.

Wprawdzie jedna część wspomnianego na wstępie sprawozdania, mianowicie ta, która dotyczyła popierania przemysłu krajowego, została przez Wys. Sejm dnia 28. października 1908 załatwioną szeregiem uchwał, z wykonania tych uchwał zdaje jednakowoż Wydział krajowy sprawę w ogólnem sprawozdaniu z czynności, mianowicie w dziale dep. II.

Pozostaje tedy tylko uchwała Wys. Sejmu, powzięta w toku rozprawy budżetowej nad rubr. XII. w dniu 31. października 1908 w brzmieniu:

„Sejm wzywa c. k. rząd:

1. ażeby umożliwił dalszą wydatniejszą akcyę kraju w kierunku zakładania i rozszerzania szkół zawodowych oraz urządzania zawodowych kursów wędrownych i majsterskich, przyznając na ten cel ze skarbu państwa znacznie wyższe zasiłki, niż dotychczas;

2. ażeby przyjął na etat państwa znaczniejsze szkoły przemysłowe, utrzymywane dotychczas kosztem kraju."

Przy omawianiu szkół zawodowych przedstawia Wydział krajowy skutki tej uchwały.

Wobec tego, że zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego będzie dopiero w tej sesyi przedmiotem obrad Wys. Sejmu, że o szeregu uchwał powziętych w sprawie popierania przemysłu krajowego, mówi Wydział krajowy obszernie w swem ogólnem sprawozdaniu z czynności, ogranicza się Wydział krajowy w niniejszem przedłożeniu do omówienia tylko szczegółów z działu szkolnictwa przemysłowego, zaszłych w czasie, dzielącym niniejsze sprawozdanie od zeszłorocznego i to o tyle, o ile nie są już omówione w załączonem ⁄. sprawozdaniu krajowej komisyi dla spraw przemy-
⁄. Alleg. słowych.

Szkoły przemysłowe uzupełniające.

W ciągu roku szkolnego 1908/9 nie przybyła do 57 szkół przemysłowych uzupełniających, czynnych w ubiegłym roku szkolnym, ani jedna. Zgłosiło się 6 gmin miejskich z prośbą o utworzenie takich szkół, jednakowoż prestacye przez nie ofiarowane zbyt jeszcze są oddalone od normy przez Wys. Sejm ustanowionej, aby już mogło przyjść niebawem do otwarcia szkół. Krajowa komisya dla spraw przemysłowych żywi wprawdzie niepłonną nadzieję, że się jej powiedzie skłonić jeszcze w ciągu tego roku te gminy do większej ofiarności a tem samem doprowadzić do zorganizowania tych szkół i dlatego też przedstawiła Wydziałowi krajowemu wnioski na wstawienie do preliminarza rubr. XII. odpowiednich wydatków i dochodów. Wydział krajowy wnioski te przyjął i zgodnie z propozycyą zamieścił pod poz. 60—65 wydatków kwotę łączną 17.340 K, a pod temi samemi pozycyami dochodów kwotę 11.560 K, czyli przyjął na fundusz krajowy $^1/_3$ część kosztów utrzymania. Mimo to przystąpi Wydział krajowy do faktycznego otwarcia tych 6 szkół tylko wówczas, jeżeli subwencya państwowa i prestacye lokalnych czynników pokryją w zupełności $^2/_3$ kosztów utrzymania, zatem dadzą tyle, ile w preliminarzu obliczono, tj. 11.560 K, względnie tyle, ile w stosunku do ilości otworzyć się mających szkół, wypadnie. Doświadczenie bowiem pouczyło — a krajowa komisya dla spraw przemysłowych w swem tegorocznem sprawozdaniu na str. 4. potwierdziła, — że wprowadzenie w życie szkoły uzupełniającej przed ścisłem zobowiązaniem czynników lokalnych do pokrywania jednej trzeciej kosztów utrzymania ma w niedalekiej przyszłości ten skutek, że powoli ciężar ten przesuwa się na fundusz krajowy, gdyż subwencya ze skarbu państwa z zasady nie przekracza $^1/_3$ części.

Obok tych 6 szkół dla chłopców, projektowane jest otwarcie dwóch szkół przemysłowych uzupełniających dla dziewcząt przy dwóch szkołach miejskich we Lwowie. Potrzebne na to wydatki wstawiono w poz. 32 i 33 wydatków, a spodziewane dochody w te same pozycye dochodów, opuszczając natomiast analogiczny wydatek w budżecie roku 1909 w poz. *71 a.* wydatków, a *67 a.* dochodów.

Ogólny wydatek *brutto* na utrzymanie 57. szkół przemysłowych uzupełniających czynnych, oznaczony był w budżecie roku 1909 na 232.476 K. Ten sam wydatek preliminowany jest na r. 1910

w kwocie . . .	278.324 K
a po dodaniu;	
na 2 szkoły dla dziewcząt .	7.602 „
na 6 szkół dla chłopców .	17.340 „
wyniesie razem .	303.266 K

t. j. o *70.790 K* więcej, niż w r. 1909.

Z porównania zaś wydatku na 57. szkół czynnych,

wyznaczonego budżetem na r. 1909 .	232.476 K
a preliminowanego na r. 1910 . .	278.324 „
wynika, że preliminarz r. 1910 jest o .	45.848 K

wyższy od budżetu r. 1909.

Ten stosunkowo dość znacznie zwiększony wydatek znajduje uzasadnienie w tem, że Wydział krajowy, przychylając się do wniosków kraj. komisyi przemysłowej, opartych na motywach szczegółowo przytoczonych na str. 3. sprawozdania komisyi, postanowił na zasadach, przez komisyę przedstawionych, uregulować tak wysokość poborów za kierownictwo i naukę w tych szkołach, jakoteż wynagrodzenie za administracyę. Obok innych czysto rzeczowych zwiększonych tu i ówdzie wydatków głównie ten wydatek na uregulowanie wynagrodzenia nauczycieli i kierowników spowodował to zwiększone zapreliminowanie wydatków.

Oczywista, że temu zwiększonemu zapotrzebowaniu odpowiada zapreliminowanie zwiększonego dochodu z subwencyi państwowej i prestacyj lokalnych tak, że po ich potrąceniu wypadnie na fundusz krajowy wydatek *netto* 19.360 K.

Atoli Wydział krajowy zaznacza z naciskiem, że w razie przyzwolenia przez Wys. Sejm tego zwiększonego wydatku w poz. 1—59, tylko wówczas przystąpi do uregulowania w tych szkołach wynagrodzenia za udzieloną naukę i kierownictwo, jeżeli tak czynniki lokalne jak i fundusz państwowy zapewnią ze swej strony pokrycie zwiększonego wydatku, tj. innemi słowy, jeżeli będzie zapewniony dochód, preliminowany w poz. 1—59. dochodów rubr. XII.

Frekwencya w porównaniu z ubiegłym rokiem zwiększyła się znacznie, wprawdzie Wydział krajowy niema jeszcze dat frekwencyi przy końcu roku szkolnego, jednakowoż liczba zapisanych z początkiem roku, dochodząca 7.200 uczniów w porównianiu z ilością 4.500 zapisanych z początkiem poprzedniego roku wskazuje niedwuznacznie, że uczęszczanie do szkoły wzmogło się bardzo poważnie.

Natomiast kursa handlowe w szkołach przemysłowych uzupełniających wykazują i słabą frekwencyę i wogóle znacznie słabsze zainteresowanie się. Do istniejących już w Białej, Kołomyi, Krakowie na Kaźmierzu i Przemyślu, przybyły tylko w Drohobyczu i Nowym Sączu; wszystkie prawie o słabej stosunkowo frekwencyi tak słabej, że np. w Przemyślu nie było wcale w tym roku szkolnym I. klasy, gdyż nie było kandydatów.

W zeszłorocznem sprawozdaniu nadmienił Wydział krajowy o wprowadzeniu w życie kursów rysunkowych dla abituryentów szkół uzupełniających i zaznaczył, że z powodów tam podanych urządzi je tego roku ponownie w tych samych miastach. Kursy takie odbyły sie rzeczywiście w Drohobyczu, w Krakowie (w dwóch szkołach), Lwowie (dwóch szkołach), Nowym Sączu, Podgórzu, Przemyślu, Sanoku i Stanisławowie. Frekwencya i pilność były we wszystkich szkołach zadowalniające, jedynie we Lwowie była frekwencya niedostateczna.

Nierównomierna ilość uczniów w jednej klasie w uzupełniających szkołach, dochodząca powszechnie do 60, nie wpływała korzystnie na tok nauki, bo uniemożliwiała nauczycielowi należyte dozorowanie uwagi uczniów w czasie godziny, a i ze względów higieny szkolnej nie była pożądaną. To też Wydział krajowy zarządził, aby począwszy od nadchodzącego roku szkolnego nie było odtąd w jednej

klasie uczniów więcej, niż 50 na godzinie nauki, a 40 na godzinie rysunków. Wrazie większej ilości kandydatów nad przepisaną liczbę ma nastąpić podział klasy.

Szkoły przemysłowe zawodowe.

W ciągu ubiegłego roku szkolnego zwinął Wydział krajowy dwie szkoły zawodowe: koszykarską w Niżniowie i szewską w Dobczycach. Pierwsza straciła w tej miejscowości racyę bytu, druga niemiała wprost odpowiedniego pomieszczenia. W miejsce tej ostatniej powstanie niebawem szkoła szewska w Krakowie. Skutkiem tego było w ubiegłym roku szkolnym ogółem czynnych 31. kraj. szkół i warsztatów naukowych przemysłowych, nie licząc w to zakładów subwencyonowanych. W szczególności było: 8 koszykarskich, 4 kołodziejskie, 2 stolarskie, 2 keramiczne, 3 szewskie, 6 tkackich, 1 sukiennicza, 1 dla wyrobu zabawek, 2 koronkarskie, 1 hafciarska, 1 szkoła rzemiosł.

Spadek frekwencyi, o jakim Wydział krajowy w zeszłorocznem sprawozdaniu nadmienił, doszedł w poprzednim roku szkolnym 1907/8 do minimum, gdyż w ubiegłym roku 1908/9 rozpoczyna się już zwrot, a liczba uczniów zapisanych w tym roku, przewyższyła o 91. liczbę uczniów roku 1907/8, pomimo zwinięcia 2 szkół i bez wliczenia uczniów szkoły rzemiosł w Drohowyżu, która miała 66. frekwentantów.

Budżetem roku 1909 wyznaczony wydatek na utrzymanie 33 szkół wynosi 569.081 kor. Strącając od tej kwoty wydatek 13.700 kor. na szkołę w Niżniowie i Dobczycach, które już zamknięto, otrzymamy jako wydatek na utrzymanie 31 szkół kwotę 555.381 kor. na rok 1909. Dla tej samej ilości 31 szkół preliminuje Wydział krajowy zgodnie z propozycyą krajowej komisyi przemysłowej na rok 1910 615.938. kor. zatem więcej o 60.557 kor. Ten zwiększony wydatek rozpada się: na zwiększony wydatek w „nadzwyczajnych“ o 10.660 kor., a o 49.897 kor. w zwyczajnych. Temu zwiększonemu ogólnemu wydatkowi przeciwstawić należy spodziewany zwiększony dochód o 23.370 kor. tak, że zwiększony wydatek *netto* funduszu krajowego wyniesie 37.187 kor. Co do wydatków nadzwyczajnych to Wydział kraj. nie uzasadnia ich bliżej na tem miejscu, gdyż tak w preliminarzu rubr. XII. jak i w alegatach do tej rybryki, obejmujących specyalne preliminarze poszczególnych szkół, znajdują się wyczerpujące uzasadnienia. Zwiększony o 49.897 kor. wydatek zwyczajny obok zwiększonych potrzeb rzeczowych pokryć ma także zwiększone koszta wynagrodzenia personalu nauczycielskiego. Wydział krajowy uznawał od dłuższego czasu, że wynagrodzenia personalu nauczycielskiego przeważnie dorywczo poustanawiane, w każdej szkole czy warsztacie chociaż tego samego typu inaczej unormowane domagają się uregulowania i ujednostajnienia. Impuls ostateczny dała do tego uchwała zeszłoroczna Wys. Sejmu, przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę nauczycieli trzech szkół zawodowych w tym przedmiocie wniesioną. Wysłuchawszy tedy zdania kraj. komisyi dla spraw przemysłowych i opierając się na jej propozycyach postanowił Wydział krajowy ujednostajnić pobory nauczycielskie personalu w szkołach zawodowych zajętego dzieląc wszystkie szkoły i warsztaty krajowe na 3 kategorye stosownie do ich zakresu działania a zarazem stosownie do wymogów, stawianych pod względem kwalifikacyi do personalu nauczycielskiego. Szczegółów projektowa-

nej regulacyi Wydział krajowy nie powtarza, gdyż je zawiera z odpowiedniem uzasadnieniem preliminarz każdej szkoły. Od dłuższego czasu dawała się odczuwać potrzeba zapewnienia młodzieży, uczęszczającej do tych szkół, a pochodzącej przeważnie z najmniej zamożnej warstwy społeczeństwa, skromnego przynajmniej pomieszczenia, zostającego pod bezpośrednim nadzorem szkoły. Wpłynie to niewątpliwie z jednej strony na wzmożenie się zawsze jeszcze słabiej frekwencyi, z drugiej zaś strony uchroni tę młodzież od wpływów nie zawsze pożądanych. Środkiem ku temu celowi jest zakładanie internatów; to też Wydział krajowy od kilku lat stale zmierza ku temu, aby przynajmniej przy szkołach pozaprowadzać internaty. Do istniejących już przybył w tym roku internat w szkole tkackiej w Krośnie, gdzie Wydział krajowy z oszczędności w tym dziale wydatków osiągniętych zakupił z wiosną budynek za 17.400 kor. i w odpowiednie wewnętrzne urządzenia kosztem 2.000 kor. wyposażył. W ciągu przyszłego roku, o ile oczywista Wy. Sejm przyzwoli kredyty w preliminarzach zamieszczone, powstaną przy współudziale lokalnych czynników internaty w szkołach kołodziejskich w Grybowie i Tłumaczu, nadto rozszerzonym będzie internat w szkole stolarskiej w Stanisławowie.

W sprawie poruszonej rezolucyą Wys. Sejmu przytoczoną na wstępie a powziętą przy uchwalaniu budżetu rubr. XII. oznajmiła c. k. Rada szkolna, iż dołoży usilnych starań, aby na cele zawodowych szkół krajowych uzyskać znacznie wyższe zasiłki ze skarbu państwa.

Co zaś do drugiej części tej rezolucyi: przejęcia na etat państwa znaczniejszych szkół przemysłowych sądzi c. k. Rada szkolna krajowa, że jej zdaniem należałoby sprawę tę odroczyć do czasu, dopóki c. k. Ministerstwo nie zajmie stanowiska wobec programu, który mu c. k. Rada szkolna krajowa przedłożyła, a który projekt cały szereg szkół zawodowych, jakieby należało w Galicyi potworzyć kosztem skarbu państwa.

Do kosztów pomieszczenia państwowej szkoły przemysłu drzewnego w Kołomyi przyczynia się fundusz krajowy roczną subwencyą w kwocie 2.200 K. Szkoła ta umieszczoną była dotąd w budynku który gmina, obowiązana do dostarczenia lokalu, wynajmowała w mieście. Z biegiem lat stał się budynek ten wprost nie do użycia. Innej odpowiedniejszej lokalności gmina nająć nie może, a naciskana przez rząd zdecydowała się na budowę, jeżeli jej rząd materyalnie w tem dopomoże. Do Wydziału krajowego zaś zwróciła się z prośbą o wydatniejszą subwencyę. Uznając, że wysokość dotychczasowej subwencyi jest dostateczną, Wydział krajowy do prośby się nie przychylił, pragnąc jednak gminie pomódz w zrealizowaniu projektu budowlannego oświadczył gotowość wyjednania u Wys. Sejmu zezwolenia na skapitalizowanie tej rocznej subwencyi, w zamian za to odpadłby oczywista obowiązek dalszego płacenia tej rocznej subwencyi. Wniosku definitywnego nie przedkłada jeszcze Wydział krajowy, w tej mierze, gdyż mu jest wiadomem, czy wogóle gmina do budowy przystąpi i czy jej c. k. rząd ze swej strony przyjdzie w tym względzie z materyalną pomocą. Nieomieszka Wydział krajowy uczynić tego w przyszłym roku, gdy sprawa ewentualnie dojrzeje.

Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna.

W ubiegłym roku sprawozdawczym czynność kraj. stacyi mechanicznej znacznie była większą niż lat poprzednich. Od d. 15. lipca r. z. po 15. lipcu r. b otrzymano 10 zamówień i wykonano 386 badań na 2351 okazach, gdy w roku zeszłym badano tylko 1000 okazów. W tabeli następującej uwidoczniamy rodzaje badań wedle materyałów:

Rodzaj materyału	Badań dokonano	Zbadano		U W A G A
		rodzajów	okazów	
Cement	254	67	1992	61 rodzajów dla c. k. dyrekcyi kolei — inne dla kierownictwa mostu w Haliczu
Beton	17	17	114	dla kierownictwa budowy mostu w Haliczu i dla tego przedsiębiorstwa.
Kamień	93	19	152	dla c. k. Namiestnictwa, Wydziału krajowego, kierownictwa budowy kolei i stron prywatnych.
Cegła	4	9	8	dla stron prywatnych
Materyał zastępujący asfalt	2	1	2	„ „ „
Żelazo	10	21	69	dla Wydziału krajowego, rzeczoznawców sądowych i przedsiębiorstw
Stal	1	1	2	dla zakładów elektrycznych
Drut brązowy	3	2	8	„ „ „
Analizy chemiczne	2	4	4	zakładu wodociągowych we Lwowie.
Razem . .	396	141	2351	

Taksy uiszczone za te badania wynosiły też znacznie większą kwotę, bo 3682 koron, obok 160 kor. za wykonanie i obróbkę okazów — (w roku zeszłym było tylko 1800 koron przychodu).

Wykonano nadto w stacyi kilka projektów i rysunków na formy dla słupów żelazno-betonowych, na kostki betonowe i rysunek na szczęki któremi by można chwytać żelazne okazy o większej średnicy.

Tak zwiększonej pracy mogła stacya podołać tylko przy usilnej pracy zatrudnionych stale asystenta i laboranta, i pomocy jednego z asystentów katedry mechaniki i laboranta tej katedry.

W zastępstwie c. k. radcy dworu Prof. I. Niedźwiedzkiego, który uprzejmie podejmował się oznaczenia petrograficznego nadsyłanych do stacyi okazów różnych skał, obiecał swą pomoc obecny profesor geologii c. k. szkoły politechnicznej Dr. Tadeusz Wiśniowski.

Inne sprawy.

Uchwałą z dnia 30. października 1908 przeznaczył Wys. Sejm z własnej inicyatywy:

kwotę 7.500 K „na amortyzacyę“ 150.000 K kapitału na budowę „Instytutu popierania przemysłu“ w Krakowie, zaś
kwotę 5.000 K „na amortyzacyę“ kapitału 100.000 K na budowę Muzeum technologicznego we Lwowie.

Pozatem nie dał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu wyraźnego upoważnienia do wstawiania tych kwot w coroczne budżety, a skutkiem tego nie mógłby Wydział krajowy przyjąć na fundusz krajowy stałego zobowiązania do spłacenia wymienionych w tych pozycyach kapitałów w razie, gdyby interesowane czynniki do budowy przystąpiły, lub ją nawet przeprowadzać rozpoczęły; skutkiem zaś braku takiego zobowiązania ze strony Wydziału krajowego nie mógłby interesowane czynniki zaciągnąć do potrzebnej pożyczki.

Wnosząc z tekstów uchwał przypuścić należy, że było intencyą Wys. Sejmu, aby te wydatki powtarzały się w budżetach funduszu krajowego tak długo, dopóki oznaczone kwoty nie będą umorzone. Dając wyraz tej intencyi przedkłada Wydział krajowy w zakończeniu stosowne wnioski.

Ciągnąca się od szeregu lat sprawa założenia w Myślenicach warsztatu dla wyrobu kapeluszy doczekała się w bieżącym roku pomyślnego załatwienia. Ostatecznie stanie na ofiarowanym przez ks. Kazimierza Lubomirskiego gruncie budynek, wybudowany pod nadzorem Wydziału krajowego przez tamtejsze Towarzystwo kapeluszników według planów przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. urzędem popierania przemysłu opracowanych, do którego dostarczy wspomiany urząd maszyn. Koszta budowy dosięgną 70.000 K i od tej kwoty ma fundusz krajowy stosownie do dawniejszych upoważnień Wys. Sejmu opłacać tytułem subwencyi ratę amortyzacyjną i oprocentowanie aż do zupełnego umorzenia, pod warunkiem, że Towarzystwo utrzymywać będzie w rzeczonym budynku warsztaty kapeluszniczе pod kontrolą techniczną i gospodarczą Wydziału krajowego.

Wydział krajowy zamierza potrzebny kapitał wypożyczyć w funduszu przemysłowym wychodząc z zapatrywania, że budowa wspólnej pracowni, będąca poparciem współdzielczej akcyi przemysłowej winna znaleść potrzebny kredyt w tym właśnie funduszu.

Dobrze dziś prosperujące i dosyć już poważne Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, dostarczające przy pomocy i za pośrednictwem krajowego Związku przemysłowego o Dyrekcyom kolejowym około 10.000 sztuk kożuchów rocznie dla służby kolejowej i mające rocznego obrotu przeszło 1,200.000 K zwróciło się do Wys. Sejmu, a gdy jego petycya niedoczekała się załatwienia, do Wydziału krajowego z prośbą o przyznanie w formie subwencyi krajowej odpowiedniego funduszu na wystawienie w Tyśmienicy bu-

dynku dla pomieszczenia wspólnej garbarni białoskórniczej i wspólnej pracowni kuśnierskiej. Uznając w zupełności te usiłowania, skierowane do podniesienia tego rodzimego przemysłu i postawienia go na stopie, odpowiadającej dzisiejszej technice białoskórniczej i dzisiejszym wymaganiom, zwrócił się Wydział krajowy w pierwszym rzędzie do Ministerstwa robót publicznych z usilną prośbą o dostarczenie tej przyszłej związkowej garbarni potrzebnych nowoczesnych maszyn i utenzyliów, a Towarzystwu przyrzekł, że Wys. Sejmowi przedłoży wniosek na udzielenie mu na budowę subwencyi w kwocie 50.000 K w ten sposób, że fundusz krajowy będzie corocznie od pożyczki w tej wysokości opłacał ratę amortyzacyjną i oprocentowania. Gdy i ta pożyczka ma ten sam charakter, jak pożyczka dla Myślenic, ma być zaciągniętą w funduszu przemysłowym.

Ministerstwo robót publicznych oznajmiło Wydziałowi krajowemu, na podstawie przedstawienia c. k. urzędu popierania przemysłu, że skłonne jest gminie Ludwikówka pod Bursztynem położonej, której mieszkańcy niemal od wieku prawie wyłącznie tkactwem się trudnią, udzielić z dyspozycyjnych funduszów 12.000 K, częścią maszynami, częścią w gotówce, jeżeli kraj ze swych zasobów przyczyni się do wybudowania wspólnego warsztatu naukowego i do utrzymania instruktora, którego zadaniem byłoby prócz prowadzenia nauki, zarządzanie wspólną pracownią. Po zasięgnięciu opinii komisyi przemysłowej i po porozumieniu się tej ostatniej z krajowym Związkiem przemysłowym, postanowił Wydział krajowy, pragnąc zarazem wykorzystać objawione po raz pierwszy cieplejsze zainteresowanie się władz centralnych naszym przemysłem domowym, oświadczyć Ministerstwu, iż wyjedna u Wys. Sejmu kredyt i na budowę i na instruktora, że jednakowoż zużytkowanie tego kredytu nastąpi tylko w tym razie, jeżeli Ministerstwo dopełni przyrzeczenia, zawartego w swem piśmie.

Na podstawie powyższego przedstawienia i na podstawie załączonego sprawozdania krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, której wniosków wyszczególnionych tam na str. 22. pod III., IV., V.a i VI., jednakowoż Wydział krajowy nie przedstawia, gdyż mieszczą się one już w zeszłorocznem sprawozdaniu, dotąd przez Wys. Sejm nie załatwionem, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie krajowej komisyi dla spraw przemysłowych.

II. Sejm przeznacza z funduszu krajowego, począwszy od 1. stycznia 1909:

a) dla Instytutu popierania przemysłu w Krakowie po 7.500 K rocznie:

b) dla Muzeum technologicznego we Lwowie po 5.000 K rocznie, tytułem subwencyi krajowej na częściowe umorzenie i oprocentowanie pożyczek, zaciągniętych na budowę odnośnych budynków na pomieszczenie tych zakładów, a to aż do zupełnego ich umorzenia.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego, począwszy od 1. stycznia 1910 procentów i rat anuitetowych od pożyczki w maksymalnej wysokości 70.000 K w gotówce, zaciągnąć się mającej przez Towarzystwo kapeluszników w Myślenicach na budowę warsztatu spółkowego.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego, począwszy od 1. stycznia 1910 procentów i rat anuitetowych od pożyczki 50.000 K w gotówce, zaciągnąć się mającej przez Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, na częściowe pokrycie kosztów budynku dla wspólnej garbarni białoskórniczej i wspólnej pracowni kuśnierskiej w Tyśmienicy.

V. W razie przyczynienia się skarbu państwa kwotą 12.000 K na rzecz powstać mającej spółki tkackiej w Ludwikówce, Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego, począwszy już od r. 1910 procentów i rat anuitetowych od pożyczki 10.000 K w gotówce, jaką gmina, względnie krajowy Związek przemysłowy zaciągnie celem wybudowania spółkowego warsztatu naukowego w Ludwikówce.

VI. Sejm wzywa c. k. rząd, ażeby:

a) wyznaczał corocznie wydatniejsze kwoty na udzielanie zasiłków stypendyjnych uczniom nie tylko rządowych, lecz także krajowych szkół zawodowych;

b) przeznaczył odpowiednie fundusze na kształcenie sił nauczycielskich dla wyższych i niższych szkół handlowych;

c) z funduszów, uzyskanych ze zniesienia kolejowej taryfy VI., a przeznaczonych na popieranie przemysłu, zapewnioną została dotacya dla krajowego funduszu przemysłowego, odpowiadająca naszym potrzebom i świadczeniom kraju na cele przemysłu;

d) z funduszu zbieranego z opłat za udzielanie tytułów dworskich (Hoftiteltaxfond), a przeznaczonego na popieranie przemysłu artystycznego w krajach koronnych monarchii, oddano do rozporządzenia Wydziału krajowego, stałą roczną dotacyę, odpowiadającą rozmiarom i zaludnieniu naszego kraju.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni r. w.

Sprawozdawca:

Dr. Władysław Jahl r. w.

Członek Wydziału krajowego:

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

KOMISYI KRAJOWEJ

DLA SPRAW PRZEMYSŁOWYCH

za czas od 1. czerwca 1908 do końca lipca 1909.

W roku 1908, równocześnie z rozpoczęciem się nowej kadencyi sejmowej, rozpoczęła się także nowa, sześcioletnia kadencya Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

W myśl postanowienia § 6. statutu Komisyi, powołane zostały przez Wydział krajowy w listopadzie 1908 w skład Komisyi następujące osoby:

1. Leopold Baczewski, właściciel fabryki wódek i likierów, wiceprezes Izby handlowej, prezes Rady powiat. lwowskiej itd.; 2. Łucyan Baecker, Radca szkolny, inspektor szkół przemysł.-uzupełniających itd.; 3. Roger baron Battaglia, poseł sejmowy i do Rady państwa, dyrektor Związku fabrycznego itd.; 4. Dr. Artur Benis, adwokat kraj., sekretarz Izby handl. i przem. itd.; 5. Stanisław Ciuchciński, poseł sejmowy, prezydent miasta Lwowa itd.; 6. Jan Franke, c. k. Radca dworu, kraj. inspektor szkolny itd.; 7. Dr. Juliusz Leo, poseł sejmowy, prezydent miasta Krakowa itd.; 8. August Gorayski, poseł sejmowy, członek Izby panów, wł. dóbr itd.; 9. Arnulf Nawratil, c. k. Radca dworu i inspektor przemysłowy itd.; 10. Bronisław Pawlewski, c. k. profesor Politechniki itd.; 11. Dr. Józef Schoennett, c. k. instruktor Ministerstwa handlu dla stow. przem. we Lwowie itd.; 12. August Sołtyński, c. k. Inspektor kolei państwowych itd.; 13. Antoni Stefanowicz, c. k. Radca szkolny, Inspektor szkół przemysł. itd.; 14. Dr. Franciszek Stefczyk, poseł sejmowy, dyrektor Biura Patronatu Spółek oszczędności i pożyczek i t. d.; 15. Dr. Władysław Stesłowicz, sekretarz Izby handl. i przem. we Lwowie itd.; 16. Włodzimierz Szuchiewicz, c. k. profesor szkoły realnej itd.; 17. Józef Wczelak, właściciel fabryki itd.; 18. Dr. Alfred Zgórski, c. k. Radca rządu, Dyrektor Banku kraj. itd.

Powyżej powołani członkowie, zebrawszy się dnia 22. listopada 1908 r. na posiedzenie pod przewodnictwem Marszałka krajowego, J. E. Stanisława hr. Badeniego i przy współudziale członka Wydziału krajowego Dr. Władysława Jahla, wybrali, po myśli § 6. statutu, dalszych ośmnastu członków Komisyi. Są nimi:

1. Dr. Ernest Bandrowski, poseł sejmowy, dyrektor państw. szkoły przemysł. w Krakowie itd.; 2. Wojciech Biechoński, prezes Związku stow. zarobkowych, dyrektor akc. Banku związkowego we Lwowie itd.; 3. Maurycy Dattner, prezydent Izby handlowej i przemysł. w Krakowie; 4. Tadeusz Fiedler, c. k. prof. Politechniki itd.; 5. Dr. Henryk Kolischer, poseł sejmowy i do Rady państwa, właściciel fabryki papieru itd.; 6. Piotr Kosobucki, przemysłowiec, prezes Związku stow. przem. w Krakowie; 7. Teofil Merunowicz, poseł sejmowy, kierownik biura Rady pow. lwowskiej i t. d.; 8. Dr. Józef Milewski, poseł sejm., dyrektor Banku kraj. itd.; 9. Józef Olszewski, dyrektor Ligi pomocy przemysłowej itd.; 10. Witold Ostrowski, c. k. instruktor Ministerstwa handlu dla stow. przemysł. w Krakowie itd.; 11. Antoni Pawłowski, dyrektor Akademii handlowej we Lwowie itd.; 12. Dr. Stanisław Rittel, poseł sejmowy, burmistrz miasta Brodów itd.; 13. Dr. Tadeusz Rutowski, poseł sejmowy, wiceprezydent miasta Lwowa itd.; 14. Józef Schirmer, przemysłowiec, prezes Związku stowarzyszeń przemysł. we Lwowie itd.; 15. Dr. Henryk Szarski, wiceprezydent m. Krakowa. 16. Narcyz Ulmer, sekretarz Związku stow. zarob. itd.; 17. Edmund Zieleniewski, poseł do Rady państwa, dyrektor fabryki w Krakowie itd.; 18. Bolesław Żardecki, poseł sejmowy, kurator szkoły sukienniczej w Rakszawie itd.

Utworzona w ten sposób Komisya kraj. dla spraw przemysłowych, zebrawszy się w dniu 13. grudnia 1908 na pierwsze posiedzenie plenarne pod przewodnictwem J. E. Marszałka krajowego jako swego prezesa, przystąpiła do ukonstytuowania się.

Przy głosowaniu kartkami zostali wybrani wiceprezesami Komisyi pp. August Gorayski i Edmund Zieleniewski. Trzecim wiceprezesem jest z urzędu

Dr. Władysław Jahl jako szef Depart. II. Wydziału krajowego, załatwiającego sprawy przemysłowe.

Przy dalszych głosowaniach kartkami zostali wybrani:

a) do komitetu szkolnego pp. Ł. Becker, J. Franke, A. Nawratil, A. Pawłowski, Dr. J. Schoennett, A. Sołtyński, A. Stefanowicz i W. Szuchiewicz;

b) do komitetu przemysłowego pp. br. R Battaglia, W. Biechoński, Dr. W. Stesłowicz, N. Ulmer, J. Wczelak, E. Zieleniewski i Dr. A. Zgórski.

Skład tych komitetów uległ w roku b. zmianie. Na plenarnem posiedzeniu z d. 14. lipca 1909 uchwaliła Komisya przedstawić Wydziałowi krajowemu, ażeby w podlegającym jego zatwierdzeniu regulaminie z d 7. czerwca 1902 wprowadzić zmianę w §. 3, określającym liczbę członków obu komitetów stałych i podnieść ją z ośmiu na dziewięciu. W myśl tej uchwały dokonano równocześnie wyboru głosując kartkami, skutkiem czego weszli jeszcze:

a) w skład komitetu szkolnego dr. E. Bandrowski,

b) w skład komitetu przemysłowego P. Kosobucki.

W czasie od 1 czerwca do 13. grudnia 1908, po myśli §. 6 statutu Komisyi, sprawowała Komisya i jej komitety stałe czynności swe w dawnym jeszcze składzie, a okres ten jest również sprawozdaniem niniejszem objęty.

W ciągu całego czasokresu odbyły obydwa komitety stałe 15 posiedzeń, a to: komitet szkolny 7 posiedzeń w dniach 9 grudnia 1908, 1 lutego, 8 marca, 19 kwietnia, 14 czerwca, 21 czerwca i 8 lipca 1909 — komitet przemysłowy 8 posiedzeń w dniach 6 czerwca, 2 lipca, 30 listopada 1908 15 lutego, 31 marca, 7 czerwca, 6 lipca i 26 lipca 1909.

Posiedzeń plenarnych Komisyi odbyło się pięć, a to 5 lipca, 22 listopada, 13 grudnia 1908, 4 kwietnia i 14 lipca 1909.

Przechodzimy do szczegółowego przedstawienia działalności Komisyi.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające. Bursy rękodzielnicze.

Z końcem roku 1908 liczyliśmy w kraju 57 szkół przemysłowych uzupeł-
·/. Aleg. I. niających. Spis ich, wraz z podaniem kosztów utrzymania, przekłada się ·/. w załączeniu W ciągu roku 1909 potworzyły się nowe szkoły, częścią już uregulowane, częścią dopiero na najbliższy rok szkolny uregulować się mające, a mianowicie: w Kalwaryi, Kołaczycach, Krzeszowicach, Leżajsku, Oświęcimiu i Zatorze. Przedstawiła też Komisya c. k. rządowi potrzebę wyznaczenia zasiłków, w wysokości $^1/_3$ kosztów utrzymania tych szkół — i subwencye tejże samej wysokości wstawiono do preliminarza budżetu krajowego na rok 1910. Są to wszystko szkoły o typie ogólnym, z planem nauki, przepisanym przez Radę szkolną krajową na podstawie rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z d. 17 marca 1903.

Komisya zwraca obecnie coraz więcej uwagi na szkoły przemysłowe uzupełniające o typie zawodowym i przychodzi w pomoc tworzeniu się tychże na odpowiednich podstawach. Są to także szkoły, przeznaczone dla uczniów, którzy już w warsztatach rękodzielniczych pracują, szkoły zatem o ograniczonym czasie nauki, nie przekraczającym 10 do 12 godzin tygodniowo i 32 tygodni rocznie przez przeciąg trzech lat. Nie należy ich zatem brać za jedno z właściwemi szkołami zawodowemi, gdzie nauka jest codzienna, z praktyką warsztatową złączona i zazwyczaj na trzy do czterech lat rozłożona. Lecz jeśli główny cel: wykształcenie rzemieślnika ma się na oku, należy uznać, że szkoła uzupełniająca o typie zawodowym, mająca zamiast praktyki w warsztacie szkolnym, należycie prowadzoną praktykę zawodową w warsztacie prywatnym — może i powinna także cel ten osiągnąć, jeśli zwłaszcza w pewnych działach nauki teoretycznej, a przedewszystkiem w nauce rysunków, rachunków i rachunkowości, technologii i t. d. już nie ogólne potrzeby rękodzielnicze, ale wprost obrany przez ucznia zawód rękodzielniczy będzie miała na oku. Z takim też zamiarem obmyślane są i tworzone szkoły przemysłowe uzupełniające o typie zawodowym, które budzą coraz większy interes i wśród klas rękodzielniczych.

Już w sprawozdaniu zeszłorocznem była mowa o grupowaniu pokrewnych gałęzi rzemiosł w ogólnych szkołach uzupełniających we Lwowie, oraz o szkołach uzupełniających specyalnie dla uczniów gospodnio-szynkarskich i dla cukierniczo-piernikarskich w Krakowie. Z końcem roku ubiegłego i w roku bieżącym akcya organizowania szkół uzupełniających o typie zawodowym posunęła się znacznie naprzód. W Krakowie zabrano się do organizacyi szkół dla uczniów drukarskich, rzeźniczo-masarskich i piekarskich — we Lwowie, dzięki zabiegom c. k. Instruktora Ministerstwa handlu dla stowarzyszeń przemysłowych, oraz członka Komisyi dr. J. Schoennetta, przystąpiły stowarzyszenia przemysłowe gospodnio-szynkarskie, cukierników i szewców do utworzenia szkół uzupełniających zawodowych. Ostatnimi czasy przedstawiła wreszcie Komisya Wydziałowi krajowemu wniosek, tyczący się utworzenia zawodowej szkoły uzupełniającej dla murarzy w Brzeżanach. We wszystkich tych zabiegach wprowadza się w bezpośrednią akcyę odnośne stowarzyszenia przemysłowe, nie tylko dlatego, ażeby je coraz bardziej dla sprawy lepszego, niż dotąd, wykształcenia i wychowania rzemieślniczego zjednywać, ale także, ażeby i stowarzyszenia same, względnie pryncypałowie warsztatów, z których młodzież na naukę uczęszcza, przyczyniali się do utrzymania pomienionych szkół w zamian za spełnianie znacznej części obowiązków, które właściwie na nich spoczywają.

W tym celu opracowała Komisya także wzór statutu, na którym organizacya tych szkół opierać by się powinna. Osnowę tego statutu podaje się ⁄. w załączeniu. II.

Dążeniu do dalszego i wydatniejszego zajęcia się kraju szkolnictwem przemysłowem w tym kierunku odpowiadają też większe wymagania, z któremi zwróciła się Komisya do c. k. Rządu, wykazując potrzebne na r. 1910 subwencye ze skarbu państwa i odnośne pozycye, wstawione do preliminarza budżetu krajowego na r. 1910.

Nie spuszczała też Komisya z oka organizacyi szkół przemysłowych uzupełniających dla dziewcząt, które — pomijając już tak przeważnie kobiece rękodzieła, jak szycie bielizny, krawiectwo damskie i modniarstwo — bywają zawodowo zatrudniane we wielu innych rzemiosłach, n. p. w rękawicznictwie, szewstwie, fryzyerstwie, parasolnictwie, szmuklerstwie itd, wreszcie w handlu, a więc w zawodach, dla których nowa ustawa przemysłowa przepisuje wykazanie się uzdolnieniem zawodowem. W innych krajach Austryi, a przedewszystkiem we Wiedniu, uczyniono już bardzo wiele w kierunku tworzenia szkół dla dziewcząt pracujących zawodowo w warsztatach rękodzielniczych i w handlu. W Galicyi jest ten dział nauki szkolnej prawie nietknięty. Początek robi gmina m. Lwowa, która postanowiła przystąpić do zorganizowania dwóch szkół przemysłowych uzupełniających dla dziewcząt, a to przy ludowych szkołach żeńskich im. św. Anny i Staszica. Komisya poparła ten zamiar, zażądawszy od kraju w projekcie preliminarza na r. 1910 odpowiednich kredytów i od c. k. Rządu subwencyi w kwocie 5000 K. na poparcie początków tej akcyi.

Nasze szkoły przemysłowe uzupełniające o typie ogólnym zawdzięczają powstanie swe przed laty rozmaitej inicyatywie, i rozmaicie też rozwijały się co do planu nauki, sił nauczycielskich, ich wynagrodzenia itp. Gdy w ostatnich latach została w nich nauka tak co do czasu jak i przedmiotów nauki na podstawie wspólnego wszystkim planu uregulowana, należało przystąpić także do uporządkowania ich stosunków administracyjnych, kosztów utrzymania, a w szczególności wynagrodzeń, płaconych za naukę i kierownictwo. Zajęła się tem Komisya i za podstawę projektu preliminarzy tych szkół za r. 1910 przyjęła następujące zasady: Wszystkie miejscowości, w których istnieją szkoły przemysłowe uzupełniające, dzieli się na dwie klasy. Do pierwszej klasy zaliczono przedewszystkiem miasta większe, gdzie ze względu na potrzebę lepszych sił nauczycielskich a trudność zdobycia ich za niższe wynagrodzenie, oraz ze względu na nabyte już prawa i wydatniejszy udział czynników lokalnach w kosztach utrzymania, postawiono wynagrodzenia wyższe. Do drugiej klasy, gdzie wynagrodzenia są nieco niższe, aczkolwiek podniesione w porównaniu z wynagrodzeniami dotychczasowemi, zaliczone zostały wszystkie inne miejscowości.

Skala wynagrodzeń jest następująca:

a) Wynagrodzenie kierownika w miejscowości I. klasy wynosi za nadzór nad nauką 120 K. od każdej klasy, a po 50 do 60 K od każdego oddziału równo-

rzędnego, oraz 100 K. za czynności administracyjne. W innych miejscowościach oblicza się wynagrodzenie po 100 K. od każdej klasy, po 50 K. od każdego oddziału równorzędnego i 100 K. za czynności administracyjne.

b) Wynagrodzenie nauczycieli za naukę wynosi w miejscowościach I. klasy na kursie przygotowawczym po 2·5 K., a za rysunki po 3 K. za godzinę, na kursie przemysłowym po 3 K., a za rysunki po 3·5 K. za godzinę nauki. W innych miejscowościach wynosi wynagrodzenie na kursie przygotowawczym po 2 K., a za rysunki po 2·5 K., na kursie przemysłowym po 2·5 K., a za rysunki po 3 K. za godzinę nauki.

Na zakupno środków naukowych i przyborów szkolnych liczy się w miejscowościach I. klasy po 250 K. od klasy, względnie oddziału równorzędnego (w Białej, Krakowie i Lwowie do 300 K.) — w innych miejscowościach po 180 do 240 K. w miarę niższej lub wyższej liczby uczniów.

Czas trwania nauki liczy się wszędzie na 32 tygodni w roku.

Na pokrycie wynikających z tej regulacyi nadwyżek wydatków podniosła Komisya odpowiednio żądania, przedstawione Radzie szkolnej krajowej, względnie c. k. Ministerstwu robót publicznych, pod względem subwencyonowania na r. 1910 ze skarbu państwa szkół przemysłowych uzupełniających, których koszta utrzymania dotychczas stale do wysokości $^1/_3$ były przez c. k. Rząd pokrywane. Dalsze $^2/_3$ wydatków spadają po połowie na źródła miejscowe (gminę, powiat itd.) i na kraj. Gdy jednak ze źródeł miejscowych już i dotychczas $^1/_3$ wydatków nie była w całej pełni pokrywana, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu konieczność wywarcia odpowiedniego wpływu na gminy i Rady powiatowe, ażeby się wydatniej niż dotąd do kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających przyczyniały.

Co do przysposabiania odpowiednich sił nauczycielskich należy wspomnieć, że odbywają się co roku specyalne kursa, urządzane przez Radę szkolną krajową przy pomocy zasiłków z funduszu krajowego. W roku bieżącym, w czasie od 15. kwietnia do 15. lipca, odbył się kurs rysunkowy, w którym wzięło udział 23 nauczycieli.

W ścisłym związku z nauką przemysłową uzupełniającą stoi tworzenie burs dla uczniów rękodzielniczych. Wobec wymagań nowej ustawy przemysłowej, ściślej określonych warunków nauki warsztatowej i przepisania egzaminów czeladniczych, widzą sami majstrowie, iż obowiązkom swym łatwiej będą mogli odpowiedzieć, jeśli uczeń nie będzie brany na mieszkanie do majstra, tylko wraz z innymi uczniami zostanie umieszczony w bursie i będzie stamtąd dochodził do warsztatu na naukę praktyczną, tak, jak do szkoły przemysłowej na naukę teoretyczną. Łatwiejszym w takim razie stanie się nadzór nad uczniami rękodzielniczymi, lepszymi warunki wychowania zdrowego i bogobojnego, które, bez odpowiedniego nadzoru, tak łatwo wśród młodzieży rękodzielniczej się krzywi.

Do tworzenia burs dla uczniów rękodzielniczych przywiązuje zatem i Komisya wielką wagę i uznaje za wskazane, ażeby zarówno rząd jak i kraj przychodził z pomocą stowarzyszeniom, przystępującym do tworzenia takich burs. W odnośnym wykazie zasiłków bezzwrotnych, przeznaczanych na cele przemysłowe i handlowe, wymieniono miejscowości i bursy, dla których już dotąd uchwaliła Komisya zasiłki na utrzymanie i przedstawiła swe uchwały Wydziałowi krajowemu. W projekcie preliminarza na rok 1910 poszła Komisya o krok dalej i wstawiła oddzielnie pozycyę 10.000 koron jako kredyt specyalny na zasiłki dla burs rękodzielniczych w nadziei, że Wysoki Sejm zapatrywania jej uznać i zamiary poprzeć raczy.

Daty statystyczne o szkołach przemysłowych uzupełniających za rok szkolny 1907/8, za które je zebrała Rada szkolna krajowa, przedstawiają się jak następuje:

W 57 szkołach typu ogólnego było klas 211, sił nauczycielskich 531. W porównaniu z rokiem poprzednim przybyło klas 19. Uczniów zapisanych liczono 7270. Z tej liczby pozostało do końca nauki 6191, a cel nauki osiągnęło 4616 uczniów; nieklasyfikowanych zostało 1068.

W porównaniu z rokiem szkolnym 1906/7 okazuje się wszędzie stan lepszy. Liczba zapisanych jest o 4·2% wyższą, pozostałych do końca nauki o 5·7% więcej. Średnią frekwencyę obliczano w r. 1906/7 na 75·5%, w roku ubiegłym zaś wynosi ona 76·1%. I tu zatem widoczną jest poprawa.

Szczegółową tabelę statyczną o powyższych stosunkach zamieszcza w swem sprawozdaniu Rada szkolna krajowa. Za rok szkolny 1908/9 nie są jeszcze daty zebrane i zestawione.

Koszta utrzymania 57 szkół typu ogólnego wynoszą wedle preliminarzy na 1909 r. 232.476 K. Z tej kwoty przypadło na fundusz krajowy 79.523 K., na skarb państwa 79 508 K., na czynniki miejscowe 73.445 K. Ze źródeł miejscowych płynie zatem dotychczas kwota mniejsza od przewidzianej $^1/_3$ ogólnych wydatków, czem uzasadnia się powyżej zaznaczoną uchwałę Komisyi, przedstawioną Wydziałowi krajowemu co do przynaglania czynników miejscowych, ażeby swe prestacye na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających podwyższały.

Na cały dział szkolnictwa przemysłowego uzupełniającego żądała Komisya od c. k. Rządu na rok 1908 subwencyi w ogólnej kwocie 89.940 K. C. k. Rząd przyznał na ten cel jedynie 83.000 K. Ile wynosi subwencya rządowa na r. 1909, nie możemy podać, gdyż Wydział krajowy nie został jeszcze o tem uwiadomiony.

Na rok 1910 — przedstawiając szczegółowe wnioski i naglącą potrzebę wydatnego poparcia wzmagającej się w kraju akcyi w kierunku szkolnictwa uzupełniającego — zażądała Komisya od c. k. Rządu zasiłków w wysokości 115.213 K.

II. Szkoły i kursy zawodowe.

Liczba szkół zawodowych, warsztatów naukowych i czasowych kursów zawodowych wynosiła w ubiegłym roku 61. Liczono 32 szkół krajowych, 18 subwencyonowanych i 11 kursów czasowych. W szczególności dla nauki koszykarstwa istniało: 1 kurs centralny, stały, we Lwowie, 8 krajowych szkół (a właściwie warsztatów naukowych) w Brzezowcu, Brzostku, Dynowie, Gdowie, Leżajsku, Niżniowie, Tarnobrzegu i Zatorze, 10 szkół subwencyonowanych w Albigowej, Bilince, Czerwonej Woli, Chyszewicach, Milczycach, Przewrotnem, Rudkach, Siekierczycach, Wielowsi i Żurawnie; 4 krajowe szkoły kołodziejskie w Grybowie, Grzymałowie, Kamionce strumiłowej i Tłumaczu; 2 krajowe szkoły stolarskie w Kalwaryi Zebrzydowskiej i Stanisławowie; 1 kraj. szkoła wyrobu zabawek w Jaworowie; 2 krajowe szkoły keramiczne w Kołomyi i Podgórzu i subwencyonowana pracownia garncarska w Toustem; 4 krajowe szkoły szewskie w Dobczycach, Kołomyi, Starym Sączu i Witkowie; 6 krajowych szkół i warsztatów tkackich w Krośnie, Glinianach, Gorlicach, Kosowie, Łańcucie, Rychwałdzie i 3 szkoły subwencyonowane w Budzanowie, Korczynie i Wilamowicach; 1 krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie; 2 krajowe szkoły koronkarskie w Bobowej i Zakopanem i 4 subwencyonowane w Jaworowie, Kańczudze, Przeworsku i Rudkach; 1 kraj. szkoła hafciarska w Makowie; 11 kursów czasowych, a to: 2 dla stolarzy we Lwowie i Tarnowie, 1 dla blacharzy we Lwowie, 4 dla szewców w Krakowie, Przemyślu, Jarosławiu i Kętach, 1 dla młynarzy we Lwowie, 2 wędrowne kursy koszykarskie w Krzywaczce i Ciężkowicach i 1 kurs wędrowny tkacki w Czernelicy.

Doliczyć tu jeszcze należy będącą pod zarządem Wydziału krajowego szkołę rzemiosł w zakładzie śp. Stanisława hr. Skarbka w Drohowyżu.

Na utrzymanie powyższych szkół zawodowych — nie licząc kursów — żądała Komisya od c. k. Rządu zasiłków w łącznej wysokości 114.786 K. C. k. Rząd nie uwzględnił tego żądania w całości i przyznał jedynie 102.914 K., skutkiem czego różnica preliminarzowa 11.872 K. spadła na barki funduszu krajowego. Co do kwoty przyznanej na rok 1909 nie ma dotąd wiadomości od c. k. Rządu. Na rok 1910 przedstawioną została c. k. Rządowi kwota 124.300 K. jako wymagana suma zasiłków ze skarbu państwa, przyczem zauważyć należy, że jest to zaledwie jedna piąta część wszystkich kosztów utrzymania szkół tej kategoryi.

Przystępujemy obecnie do najważniejszych szczegółów stanu i rozwoju powyższych zakładów aż po koniec lipca b. r.

W zakresie koszykarstwa wpłynęły szkoły zawodowe niewątpliwie na podniesienie się przemysłu koszykarskiego w Galicyi, tak co do dokładności, rozmaitości i lepszego smaku wyrobów, jako też co do wywozu artykułów koszykarskich za granicę kraju. Poza produkcyą koszykarską w Rudniku, która, pozostając w ręku wielkiego przemysłowca wiedeńskiego, nie potrzebuje pomocy funduszu krajowego — tworzą się w kraju pomniejsze ogniska produkcyi przy współudziale szkół i koszykarzy, którzy się już w nich wykształcili. Należą dziś do takich ognisk

Gdów w powiecie wielickim, Wielowieś nieopodal Tarnobrzega, Wiązownica w powiecie jarosławskim, Albigowa w powiecie łańcuckim, Siekierczyce w powiecie samborskim i inne, zwłaszcza w takich miejscowościach, gdzie postęp w kulturowaniu łoziny ułatwia zużytkowanie jej na miejscu do celów koszykarskich. Niektóre z tych miejscowości stoją w stosunkach z kraj. Związkiem przemysłowym, który stara się o zaprowadzanie dobrze zorganizowanych spółek koszykarskich, dostarczanie materyału z dzierzawionych przez siebie łęgów i kultur łozinowych pod Czernichowem i pośredniczy w sprzedaży wyrobów koszykarskich nie tylko w kraju przez swoje bazary, lecz także poza granicami kraju.

Z szeregu dotychczasowych szkół koszykarskich ubywa szkoła w Niżniowie. Szkoła ta, założona r. 1897 w Strychańcach, a w r. 1902 przeniesiona do Niżniowa, ma być w myśl postanowienia Wydziału krajowego, z powodu słabej frekwencyi, z dniem 1. września r. b. zwiniętą. W innych szkołach krajowych i subwencyonowanych nie zaszły żadne ważniejsze zmiany. Nauka w nich, będąca w przeważnej części nauką praktyczną, warsztatową, utrzymuje się w tych samych granicach — zmiana zachodzi tylko w ulepszaniu i uzupełnianiu produkcyi nowszymi wzorami, na co wpływa Centralny kurs koszykarski we Lwowie, który gromadzi na pięciomiesięcznych kursach najlepszych ukończonych uczniów szkół koszykarskich z prowincyi i daje im sposobność uzupełnienia swej wiedzy i wprawy zawodowej. Poza tem odbywają się wędrowne kursy koszykarskie, wpływające na podniesienie i ulepszenie domowego przemysłu koszykarskiego tam, gdzie on już jest z dawna przez lud wiejski uprawiany i ma przychylne warunki dalszego trwania.

Kursów takich odbyło się w r. 1908 dwa, a to w Krzywaczce w powiecie myślenickim i w Ciężkowicach w powiecie grybowskim. Pierwszy z nich trwał od 28. kwietnia 1908 do końca kwietnia 1909 i zgromadził 30. uczestników, drugi zaś od 1. maja 1908 do 1. czerwca 1909. na którym pobierało naukę 10 uczniów i 3 uczenice.

Począwszy od 1. czerwca b. r. został urządzony dalszy 10-miesięczny wędrowny kurs koszykarstwa w Kobiernicach w powiecie bialskim. Instruktorem kursu jest wychowanek Centralnego kursu koszykarskiego b. instruktor kursu wędrownego w Krzywaczce, Piotr Gwóźdź.

Zamierzone otwarcie stałej szkoły koszykarskiej w Dobczycach nie doszło do skutku z powodu zaniechania otwarcia szkoły szewskiej w Wieliczce, dokąd miała być szkoła szewska z Dobczyc przeniesioną, a lokal po niej opróżniony na szkołę koszykarską użyty. Gmina m. Dobczyce zobowiązała się zresztą do dania bezpłatnego lokalu, opału, oświetlenia i obsługi tylko na trzy lata — co jest stanowczo za krótko na szkołę stałą — a nadto obyty w r. 1905 kurs koszykarski w Dobczycach nie pozostawił po sobie takich trwałych wyników, któreby uzasadniały nadzieję, że szkoła koszykarska rozwinie się tam i przyczyni do zaszczepienia silnego przemysłu koszykarskiego. Zwinięcie natomiast szkoły koszykarskiej w Nieznanowicach i przeniesienie jej do Gdowa, gdzie się znalazły o wiele przyjaźniejsze warunki dla nauki koszykarskiej i wytworzenia miejscowego przemysłu koszykarskiego, dozwoliły Komisyi i Wydziałowi krajowemu uczynić zadość woli Wys. Sejmu, ażeby w jednej z miejscowości powiatu wielickiego założono szkołę koszykarską.

Wspomniano już w sprawozdaniu zeszłorocznem, że na Centralnym kursie koszykarstwa we Lwowie dopuszczono z początkiem marca z. r. także kilka panien do nauki praktycznej, a to celem odbycia próby, czy nauka koszykarstwa galanteryjnego znalazłaby wśród niewiast naszych chętne zwolenniczki a w następstwie i wytwórczynie tego towaru. Próba ta powiodła się w zupełności. Dopuszczone do nauki pracowały chętnie i skorzystały dosyć, a równocześnie napływały coraz liczniejsze zgłoszenia kobiet o dopuszczenie do nauki koszykarstwa na kursie. Postanowiono zatem zorganizować dalsze pięciomiesięczne kursy koszykarstwa galanteryjnego. W czasie od 1. września 1908 do końca stycznia 1909 odbył się drugi taki kurs, a w czasie od 1. marca do końca lipca b. r. trzeci. Oba te kursy były już ściślej zorganizowane i metodyczniej prowadzone. Na drugim — obok praktyki zawodowej — uczyniono także rysunek zawodowy i rachunkowość przemysłową przedmiotami nauki. Na ostatni z tych kursów było przyjętych siedm uczestniczek. Wykonały one w ciągu nauki 275 rozmaitych przedmiotów koszykarstwa galanteryjnego, jak bombonierki, kasetki, torebki, talerzyki na ciasta i pie-

czywo, koszyki na roboty ręczne, na papiery, gazety, nuty, kwiaty itp. Świadczy to o niemałej pilności uczennic i o dobrem prowadzeniu nauki. Uczestniczki kursu, między któremi były dwie zakonnice, nabrały w czasie nauki przekonania, że koszykarstwo galanteryjne może być odpowiedniem i wdzięcznem polem zarobkowania dla kobiet, jeśli tylko produkcya odpowiednio będzie zorganizowana. Artykułów koszykarskich tego rodzaju napływa do kraju jeszcze dużo z za granicy, należy zatem dołożyć więcej starań, ażeby ją zastąpić własnymi i zdobyć równocześnie nowe źródło zarobkowania dla kobiet. Dalsza więc praca w organizowaniu nauki koszykarstwa galanteryjnego dla kobiet i produkcyi tej gałęzi przemysłu wchodzi w program starań o podniesienie koszykarstwa krajowego.

W tej intencyi postanowiono także przydłużyć na dalsze 10 miesięcy wędrowny kurs koszykarski w Ciężkowicach, gdzie zgłaszały się na naukę dziewczęta, i zarządzono, ażeby w tym drugim kursie wędrowny nauczyciel A. Fudali zajął się wydatnie, przy pomocy Centralnego kursu koszykarskiego, nauką koszykarstwa galanteryjnego dla dziewcząt.

W zakresie szkół kołodziejskich jest do podniesienia normalny i dobry stan nauki we wszystkich czterech zakładach, a to w Grybowie, Grzymałowie, Kamionce strumiłowej i Tłumaczu.

W Grybowie spostrzeżono pewne niedostatki w nauce rysunku zawodowego. Postarała się przeto Komisya, ażeby prowadzący tę naukę instruktor Jan Młott odbył specyalny kurs rysunkowy, urządzony w państwowej szkole przemysłowej dla nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających. Rzeczony instruktor odbył kurs, uzupełnił swą kwalifikacyę, można więc przypuszczać, że wpłynie to korzystnie na dalsze udzielanie nauki rysunków.

Pocieszającem jest żywsze zainteresowanie się w Grybowie uczniami szkoły kołodziejskiej. Młodzież ta, pochodząca przeważnie z górskich, ubogich gmin, odbywała swą naukę — jak to mówią — o głodzie i chłodzie. Przyznawane im na czas nauki zasiłki stypendyjne ze strony powiatów i kraju, gorliwe starania kierownika szkoły, ażeby im zapewnić dostatnie pożywienie i odpowiednie mieszkania, nie zawsze odnosiły skutek. To też z zapisanych na rok ubiegły 34 uczniów, odpadło niebawem dwóch dla niemożności utrzymania się w Grybowie. Z inicyatywy miejscowego c. k. starosty, Wn. Aleksandra Stacha, przy gorliwem współdziałaniu Wn. W. Witoszyńskiego, inspektora szkolnego i katechety, ks. Józefa Chęcińskiego zawiązało się tedy ubiegłej zimy wśród mieszkańców Grybowa towarzystwo, mające na celu przychodzenie uczniom szkoły kołodziejskiej z pomocą i utworzenie dla nich internatu. Towarzystwo rozwija już obecnie zbawienną działalność co do żywienia i odziewania uczniów. Jedynie stosowne pomieszczenie ich przedstawia niepokonane trudności dla braku odpowiedniego budynku. Licząc się z tem samorzutnem a tak dobroczynnem działaniem samychże mieszkańców Grybowa, postanowiła Komisya i Wydział krajowy przyjść mu z pomocą w ten sposób, że kosztem funduszu krajowego ma być budynek szkolny tak rozszerzony, iżby mogła być w nim urządzoną bursa na 30 uczniów. Należy się to szkole, która ubogiej okolicy i jej mieszkańcom oddaje usługi przez kształcenie dobrych kołodziejów i kowali.

Troska o nadzór i dobre utrzymanie uczniów wywołała także w Tłumaczu kwestyę specyalnej bursy dla uczniów tamtejszej szkoły kołodziejskiej. Uczniowie ci bywali częściowo umieszczani w tamtejszej bursie powiatowej, lecz zbyt wielkie oddalenie owej bursy od szkoły kołodziejskiej, a nadto przewidawany w niej nadal brak miejsca dla uczniów kołodziejstwa, spowodował tłumacką Radą pawiatową, że zaofiarowała inny, tuż koło szkoły kołodziejskiej położony budynek, i proponuje urządzenie go przy pomocy funduszu krajowego na bursę dla uczniów szkoły kołodziejskiej. Komisya uchwaliła przyjąć tę propozycyę, Wydział krajowy zatwierdził wnioski Komisyi — więc spodziewać się należy, że już w najbliższym roku szkolnym będzie specyalna bursa przy szkole kołodziejskiej w Tłumaczu urządzona. Sprawa obydwu burs powyższych znalazła także wyraz w odnośnych pozycyach preliminarza budżetu krajowego na r. 1910.

W obu krajowych szkołach stolarskich, w Kalwaryi i Stanisławowie, została zmieniona organizacya i plan nauki, a to w tym celu, ażeby naukę w tych szkołach zastosować do wymogów, które stawia nowa ustawa przemysłowa (§. 14 *a*) do wykształcenia zawodowego czeladników i majstrów. Wedle nowej organizacyi będzie się szkoła stolarska składała z naukowego warsztatu stolarstwa

o dwuletniej, przeważnie praktycznej nauce, po której uczeń, ukończywszy ją z dobrym postępem, otrzyma świadectwo, równające się dowodowi prawidłowego ukończenia terminowania. Z takiem świadectwem będzie miał uczeń obowiązek udać się na praktykę zawodową w charakterze pomocnika co najmniej na rok, a skoro zapragnie uzupełnić swe wykształcenie zawodowe w szkole, wstąpi do drugiego jej oddziału, tj. do jednorocznej szkoły majsterskiej stolarstwa, której świadectwo odejścia będzie stało na równi z świadectwem majsterskiem i uprawni go już w zupełności do rozpoczęcia i samoistnego prowadzenia przemysłu stolarskiego. Ramy tego drugiego oddziału szkoły zostają o tyle rozszerzone, że przystęp do niego będą mieli nie tylko byli uczniowie pierwszego jej oddziału, lecz także i tacy pomocnicy, którzy nie uczęszczali wcale do szkoły zawodowej, lecz ukończywszy terminowanie u majstra i odbywszy przynajmniej rok praktyki w charakterze pomocnika (a w danym razie i szkołę przemysłową uzupełniającą), zdadzą egzamin wstępny z przepisanych przedmiotów teoretycznych i rysunków.

Naukę na pierwszym oddziale poprzedzać będzie w miarę potrzeby jednoroczny kurs przygotowawczy, dostępny dla takich chłopców, którzy ukończyli 13 rok życia, lecz nie mają przygotowania, jakie daje ukończona z dobrym postępem szkoła ludowa.

Zmiana ta zasadnicza w dotychczasowej organizacyi i planie nauki szkół stolarskich w Kalwaryi i Stanisławowie wejdzie w życie już z rokiem szkolnym 1909/10 i będzie prowadzona stopniowo w ciągu dwu lat, tak, że w roku szkolnym 1911/12 nie będzie już uczniów, przyjętych na podstawie organizacyi dotychczasowej.

Omówiona powyżej zmiana organizacyi ma na oku bliższe związanie szkoły z rzemiosłem i jego wymogami, zespolenie w ogóle z życiem rękodzielniczem, które dla uczniów, pozostających przez cztery lata w szkole, było dotąd obce. Otóż przerwa w tej nauce i żądanie co najmniej jednorocznej praktyki rzemieślniczej w warsztacie prywatnym, dąży do zabezpieczenia, ażeby uczeń, obierający pracę rękodzielniczą jako swój zawód, wcześnie się z nią obznajomił i do niej w praktyce nawykał, gdyż wtedy można mieć większą rękojmię, iż przy obranym zawodzie pozostanie i nie porzuci zajęcia przemysłowego — jak to dość często się trafia— dla innych zajęć, dających mu także podstawę zarobkowania, lecz nie mających nic wspólnego z przemysłem i rękodziełem, do którego szkoła go przysposabiała.

Należy tu w końcu nadmienić, że i w innych szkołach zawodowych okazuje się potrzeba bliższego uwzględnienia wymogów nowej ustawy przemysłowej co do odbywania egzaminów czeladniczych i majsterskich celem uzyskania kwalifikacyi, potrzebnej do samoistnego prowadzenia rzemiosła — i że sprawę tę Komisya ma na oku.

Szkoła zabawkarska w Jaworowie czyni ciągłe postępy w wytwarzaniu nowych modeli zabawek, przedewszystkiem tanich, deszczułkowych lub toczonych, w których sama sylweta i charakterystyczne ubarwienie wywołują pożądany efekt. Zabawki tego rodzaju są dziś za granicą coraz szerzej produkowane i poszukiwane, a nowe zabawki jaworowskie, wysłane w ubiegłym roku na specyalną wystawę do Muzeum przemysłowego w Sztutgardzie, spotkały się tam z bardzo zaszczytną oceną. Dla zwidzenia tej wystawy i w ogóle obznajomienia się z prądami nowszymi w produkcyi zabawkarskiej, wysłanym był nauczyciel rysunków i modelowania szkoły jaworowskiej, p. Włodzimierz Czapek i korzysta z poczynionych tam spostrzeżeń przy komponowaniu nowych typów. Nadmienić wszakże wypada, że nie może tu być mowy o czystem naśladownictwie, gdyż szkoła jaworowska dba przedewszystkiem o nadawanie swym wyrobom cech etnograficznych wszędzie tam, gdzie się to da zastosować.

Wewnętrzne urządzenie szkoły zostało do końca doprowadzone. Uzupełniono w szczególności oddział maszynowy maszynami i narzędziami, które mu jeszcze były potrzebne, a na zewnątrz zbudowano obszerną szopę, w której mieszczą się materyały i niezbędna dla nich suszarnia. Pracujące dziś w szkole maszyny pomocnicze służą nie tylko do wyrobu zabawek, lecz oddają również niemałe usługi miejscowym stolarzom i szczotkarzom, którzy pod przepisanymi w tym względzie warunkami i za bardzo mierną opłatą, mogą ich używać do obróbki materyału drzewnego dla swych celów.

Nie bez trudności i walk zabawkarzy z pokusami emigracyjnemi, w celach szukania rzekomo wielkiego zarobku, rozszerza się w Jaworowie zwolna lecz stale ulepszana produkcya zabawkarska jako przemysł domowy w miejsce dawnego, zamierającego zabawkarstwa. Są i tacy zabawkarze, którzy, wyjechawszy już do innych zajęć z Jaworowa, wrócili przecież do swego zawodowego zajęcia, przekonawszy się, że może ono dać dobry zarobek i stać się źródłem utrzymania, jeśli tylko wykonywaniu tego zawodu towarzyszyć będzie pracowitość i rządność, bez których w ogóle nie dochodzi się do dobrobytu. Obecnie liczą już w Jaworowie 14 takich, którzy częścią samoistnie, częścią w związku ze szkołą, lecz zawsze za jej wpływem, wyrabiają lepszy, pokupniejszy i lepiej opłacający się towar. Jest wśród nich pięciu pracujących stale, zimą i latem, dziewięciu zaś takich, którzy przeważnie zimową porą wyrobem zabawek są zajęci. Wedle swych specyalności wyrobu jest wśród nich 6 wyrabiających zabawki rzeźbione, 2 zabawki deszczułkowe, malowane, 4 zabawki i gospodarskie przedmioty toczone, 2 łyżki i chochle drewniane rozmaitego rodzaju. Wzmagający się ciągle popyt na wyroby jaworowskie i oddziaływanie wystaw, na których wyroby te bywają prawie zawsze reprezentowane i rozrywane — przyczynią się niewątpliwie do dalszego rozszerzenia, wzmocnienia i ustalenia tej pozaszkolnej produkcyi.

W zakresie przemysłu keramicznego są czynne nadal: szkoła garncarska w Kołomyi i stałe kursa keramiczne w Podgórzu.

W garncarskiej szkole w Kołomyi, obok systematycznej nauki garncarstwa, wybiła się na plan pierwszy nauka kaflarstwa. Stało się to siłą faktów, pod wpływem żywiej odczuwanej potrzeby kształcenia kaflarzy i popierania tej, żywotnie w kraju naszym rozwijającej się gałęzi przemysłu. Jeśli idzie o garncarstwo użytkowe, t. j. o wyrób pospolitych garnków, dzbanów, misek itp. — to w tym kierunku nauka szkolna nie wiele może nieść pomocy wegetującemu dotąd przemysłowi domowemu. W stosunku do ceny, jaką się dziś za towar taki płaci, są wyroby naszego przemysłu domowego całkiem dobre, gdzieniegdzie wprost znakomite, i tu nauka szkolna nie mogłaby wiele wpłynąć na ich ulepszenie. Jednak sam ów przemysł domowy nie daje już wytwórcom podstawy do wydatniejszego zarobkowania i musi zanikać wobec rozszerzanego coraz bardziej i obniżającego swą cenę naczynia metalowego, surowego i emaliowanego. Byłoby tedy rzeczą niewdzięczną starać się dla tego przemysłu o kształconych lepiej wykonawców. Jeśli natomiast idzie o wyrób naczyń ozdobnych wyższej wartości artystycznej, to możnaby dążyć do szerszego niż dotąd kształcenia odpowiednio uzdolnionych wytwórców, gdyby w kraju naszym istniały zakłady, produkujące na większą skalę garncarskie wyroby artystyczne. W braku ich nie można chcieć zwracać większą ilość młodzieży na tę drogę, gdyż nie znalazłaby w kraju dostatecznego zajęcia. Sama krajowa, a w szczególności kołomyjska produkcya garncarstwa ozdobnego, ograniczona przeważnie do wytwarzania naczyń o charakterystyce etnograficznej, utrzymuje się dzięki nauce i poparciu kraj. szkoły garncarskiej, lecz całej tej akcyi nie można, jak dotąd, przypisać większego znaczenia przemysłowego, gdyż usiłowań szkoły nie pochwycił i nie zużytkował wielki przemysł, który jedynie mógłby dać zajęcie i zarobek kształconym w tym kierunku pracownikom.

Tem się tłumaczy naturalny i żywszy zwrot szkoły ku kaflarstwu. Znalazł on poparcie i w Komisyi, która już w r. 1907 przedstawiła Wydziałowi krajowemu wnioski założenia w szkole specyalnej pracowni form kaflarskich. Zamiar ten nie mógł jednak być w całej swej rozciągłości ziszczony, gdyż w dotychczasowym budynku, starym i chylącym się do upadku, który dla zwyczajnych potrzeb szkoły jest już niewystarczającym, brak miejsca na należyte urządzenie nowego oddziału. Komisya uznaje tedy sprawę wystawienia nowego budynku, która już od dwóch lat się traktuje, za bardzo naglącą i niemal rozstrzygającą o dalszem istnieniu i pożyteczności szkoły.

Zwrot ku kaflarstwu znajduje także wyraz w statystyce uczniów, którzy dotąd szkołę garncarską w Kołomyi ukończyli. Oto na 144 uczniów (pominąwszy 15, którzy zmienili zawód, 13 zmarłych, 6 służących przy wojsku i 26 takich, których dalsze losy są nieznane) pracuje tylko 12 w garncarstwie a 65 w kaflarstwie, 4 jest dekoratorami a 3 rzeźbiarzami.

O krajowych kursach keramicznych w Podgórzu, o ich nowej organizacyi i znaczeniu, pisaliśmy obszerniej w sprawozdaniu zeszłorocznem. Tu możemy tylko nadmienić, że ziściły się przewidywania co do rozbudzenia się większego ru-

chu i frekwencyi na kursach. Z liczby 25 uczniów, jaką sprawdziła lustracya kursów w marcu r. z., wzrosła frekwencya w zakończonym właśnie roku szkolnym 1908/9 do 38 uczniów.

Poza tem podtrzymuje Komisya kilkakrotnie już w sprawozdaniach swych wyrażoną opinię, że ze strony c. k. Rządu powinienby być jak najrychlej aktywowanym oddział keramiczny przy państwowej szkole przemysłowej we Lwowie, lub wogóle utworzoną jeszcze jedna szkoła na szersze rozmiary, poświęcona zarówno użytkowej jak i artystycznej keramice.

Szkoły szewskie w Kołomyi, Starym Sączu i Witkowie Nowym funkcyonują prawidłowo. W Kołomyi pożądanem jest lepsze, gazowe oświetlenie sal szkolnych, czemu gmina m. Kołomyi gotową jest uczynić zadość, skoro tylko szkoła postara się o odnośne urządzenie. Komisya preliminuje wydatek na to urządzenie jako nadzwyczajny w preliminarzu szkoły.

Szkoła szewska w Dobczycach — jak to już było zapowiedziane w sprawozdaniu zeszłorocznem — została zwiniętą. Miała ona być przeniesioną do Wieliczki. Gdy jednak zwierzchność m Wieliczki cofnęła swe zobowiązania co do umieszczenia szkoły i innych na nią prestacyi, nie przyszło przeniesienie to do skutku. Komisya weszła natomiast w rokowania z gminą m. Krakowa, która wzięła inicyatywę co do założenia szkoły szewskiej u siebie, a w przypuszczeniu, że rokowania te jeszcze w jesieni r. b. zostaną zakończone, wstawiła do preliminarza bużetu krajowego na r. 1910 odpowiednią pozycyę na częściowe koszta utrzymania rzeczonej szkoły.

W zakresie szkół i warsztatów nauki tkactwa, nie ma żadnych ważniejszych zmian do zanotowania. Stan ich nie odbiega od stanu, przedstawionego w ostatniem sprawozdaniu Komisyi, nawet co do ogólnej liczby uczniów, chociaż stwierdzić należy, że w niektórych szkołach zmniejszyła się ich liczba, podczas gdy w Glinianach i Rakszawie się wzmogła, w czem należy upatrywać większą tych zakładów żywotność.

Wszystkie trzy subwencyonowane warsztaty naukowe tkackie, a mianowicie Wilamowice, pracujące pod zarządem krajowego Związku przemysłowego, Korczyna, złączona z miejscowem stowarzyszeniem tkaczy i Budzanów, gdzie warsztat naukowy założył proboszcz tamtejszy ks. Jan Turczański, rozwijają się pomyślnie i przyczyniły się wydatnie do podniesienia okolicznego przemysłu domowego tkackiego. O Wilamowicach podano już w sprawozdaniu zeszłorocznem wiadomości szczegółowe. W Korczynie, po chwilowem zachwianiu się stowarzyszenia tkaczy, poprawiły się znacznie stosunki, co również pomyślnie oddziaływa na szkołę. Budzanów wykształcił już pewną liczbę postępowych tkaczy, którzy zajmują się przeważnie tkaniem kolorowych płócienek i t. zw. „cajgów“, znajdujących zbyt wśród ludności wiejskiej, oraz kilimów, a dostarczył instruktora warsztatowi naukowemu w Zwiniaczu, który na wzór budzanowskiego z inicyatywy prywatnej został utworzony.

W Czernelicy, w powiecie horodeńskim, po ukończeniu pierwszego kursu wędrownego tkackiego w dniu 28. kwietnia z. r., odbył się drugi kurs, który trwał do 28. października 1908. Stało się to skutkiem próśb, zanoszonych ze strony tkaczy tamtejszych, którzy pragnęli jak najwięcej z udzielanej im nauki tkactwa korzystać, gdyż Czernelica liczy dotąd około 400 krosien w ruchu i zmiana w gatunkach tkanin i urządzenia krosien może na podniesienie się tego przemysłu domowego i rentowność tegoż wpłynąć. Po zakończeniu kursu oddano wspólnej pracowni tamtejszej cztery krosna kursowe na własność, przyznano zasiłek na sprawienie dalszych pięciu krosien i subwencyę na opłacanie powołanego z pośród tamtejszych tkaczy instruktora pracowni.

Wniosek wdrożenia podobnej akcyi na szersze nieco rozmiary, w kierunku poparcia domowego przemysłu tkackiego, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu co do Ludwikówki pod Bursztynem, gdzie ludność nie ma dość roli, ażeby się z niej wyżywić i tylko przez podniesienie i zorganizowanie tkactwa, którem się pobocznie zajmuje, może być od konieczności emigrowania uchronioną. W akcyi tej postanowiło także c. k. Ministerstwo robót publicznych wziąć udział i przyczynić się ze skarbu państwa do zakupna przyborów tkackich, ulepszonych krosien i początkowego zapasu materyałów oraz do zorganizowania spółki — kraj zaś ma przyjść z pomocą do zbudowania wspólnej pracowni i opłacać instruktora tkactwa. Bliższe zajęcie się zorganizowaniem produkcyi i pośrednictwem w sprze-

daży oddane ma być, podobnie jak w Wilamowicach, krajowemu Związkowi przemysłowemu. Odnośne pozycye budżetowe zostały do projektu preliminarza na r. 1910 wprowadzone.

Na tem miejscu wspomnieć jeszcze wypada o wnioskach analogicznych, przedstawionych Wydziałowi krajowemu i c. k. Ministerstwu robót publicznych co do zorganizowania domowego przemysłu białoskórniczego i kuśnierskiego w Tyśmienicy. Przemysłem tym zaopiekował się z bardzo dobrym skutkiem krajowy Związek przemysłowy, któremu zawdzięczyć należy w znacznej części ulepszenie wyrobu i zdobycie dlań znacznego zbytu do zarządów kolejowych w kraju i poza krajem. Obecnie idzie o zaprowadzenie nowych urządzeń i dalszych ulepszeń w wyrobie, któreby przedewszystkiem konfekcyę kożuszniczą dozwoliły doprowadzić do doskonałości. Da się to osiągnąć jedynie przez zastosowanie maszyn pomocniczych do wyprawy białoskórniczej skór baranich i lepszą technikę farbowania włosu — a do tego znów potrzebną jest wspólna hala warsztatowa, do której mieliby dostęp domowi przemysłowcy celem wyuczenia się nowych sposobów postępowania i posługiwania się wspólnemi urządzeniami pomocniczemi. Komisya, uważając sprawę tę za wielce ważną dla całego przemysłu kożuszniczego w kraju — przedstawiła też wniosek, ażeby do kosztów wystawienia i urządzenia związkowej pracowni przez Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy przyczynił się kraj subwencyą bezzwrotną w wysokości 50.000 K., a c. k. Ministerstwo robót publicznych dostarczyło dla niej bezpłatnie potrzebnych maszyn.

Subwencyonowaną pracownię powroźniczą w Stryju wykreślono z szeregu zakładów subwencyonowanych, gdyż kierownik, tejże A. Wegner, przestał brać uczniów pod umówionymi z nim warunkami na naukę powroźnictwa i opuścił Stryj.

Po wielu trudnościach i zwłokach przychodzi wreszcie do skutku budowa wspólnej, w potrzebne maszyny zaopatrzonej pracowni dla kapeluszników w Myślenicach, w którejby tamtejsi kapelusznicy ulepszonej produkcyi kapeluszy wełnianych się wyuczyli i w łonie istniejącego tam Towarzystwa kapeluszników, a przy pomocy urządzeń wspólnej pracowni, produkcyę tę na szerszą skalę rozwinęli. Jeszcze w jesieni r. b. ma się rozpocząć budowa przeznaczonego na pracownię budynku, który ma być kosztem kraju wzniesiony.

Szkoły koronkarskie w Zakopanem, Bobowej i Kańczudze funkcyonują dobrze, tak jak w latach poprzednich, a wyroby ich są cenione i chętnie rozkupywane. Jedna z późniejszych szkół subwencyonowanych, a mianowicie miejska szkoła koronkarska w Jaworowie, rozwija się bardzo dobrze, dzięki sprężystości i pracowitości jej nauczycielki kierującej, panny Bronisławy Bartman. Odbija się to nie tylko we wzrastającej liczbie uczenic, lecz także w łatwości, z jaką szkoła zdobywa zamówienia, w dobrej reputacyi jej wyrobów i w tej okoliczności, że przemysł koronkarski zaczyna się tam już przenosić do rodzin poza szkołą jako przemysł domowy.

Szkoła hafciarska w Makowie nie straciła nic ze swej żywotności i zbawiennego oddziaływania na tamtejszy domowy przemysł hafciarski. Z końcem tego roku szkolnego została urządzona wystawa wyrobów szkolnych, którą, z zamierzonych trzech dni trwania, musiano przedłużyć na cały miesiąc, gdyż wzbudziła niezwykłe zainteresowanie wśród publiczności i ściągnęła ciekawych z poza Makowa, co przyczyniło się do rozsprzedaży wielu wyrobów i zyskania zamówień na dalsze.

Poza koronkarstwem i hafciarstwem nie ma w kraju żadnych dalszych, należycie zorganizowanych szkół dla innych zawodów, w których wyłącznie lub przeważnie zatrudniane są kobiety. Pobocznie uczą się dziewczęta w niektórych szkołach tkactwa (Gliniany, Wilamowice), w niektórych koszykarstwa — nie ma wszakże osobnych szkół specyalnych dla kobiet. Dla nauki białego szycia, kroju i konfekcyi bielizny, krawiectwa damskiego, a po części i modniarstwa, istnieją tylko naukowe pracownie przy subwencyonowanych stowarzyszeniach „Pracy kobiet“ we Lwowie i Kołomyi, szkoła praktyczna robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie, szkoła robót PP. Benedyktynek w Przemyślu, pracownie przy spółkach przemysłowych „Trud“ we Lwowie i Przemyślu, szkoła robót stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie, wreszcie kursy nauki i produkcyi guzików nicianych i kapeluszy słomkowych, którymi zajmuje się Stowarzyszenie ko-

*

biet „Pomoc przemysłowa we Lwowie“. Wszystkie te zakłady korzystają z pomocy kraju, a Komisya przemawia za ich subwencyonowaniem, z drugiej wszakże strony stara się wywrzeć wpływ na coraz lepszą i kompletniejszą organizacyę nauki zawodowej w tych zakładach i stowarzyszeniach.

Wskutek licznych podań, wnoszonych przez nauczycieli poszczególnych i całe grona nauczycielskie krajowych szkół zawodowych do Wydziału krajowego i do Wys. Sejmu o polepszenie płac, względnie o zrównanie ich z płacami nauczycieli w rządowych szkołach zawodowych — poddała Komisya szczegółowemu badaniu wysokość płac kierowników, nauczycieli, werkmistrzów i instruktorów rzeczonych szkół i przedstawiła swe wnioski w projekcie budżetu na r. 1910. Płace te nie były dotąd ujęte w żadne ścisłe ramy, bo też rozmaitym był i jest charakter szkół zawodowych, przez kraj dotąd zakładanych, zakres ich nauki i organizacya wewnętrzna, a skutkiem tego całkiem niejednolitymi wymogi, stawiane co do kwalifikacyi naukowej kierowników i nauczycieli. Początki tych szkół miały swe źródło nie w jakimś z góry obmyślanym planie wytworzenia szkolnictwa przemysłowego — gdyż mogło to być raczej zadaniem państwa i władz szkolnych — lecz opierały się na odczuwanej potrzebie czynienia czegoś dla podniesienia przemysłu domowego i drobnego, które, po otwarciu Galicyi przez sieć kolei żelaznych i ułatwiony przewóz dla przemysłu pozakrajowego, zaczęły gwałtownie podupadać. Inicyatywa miejscowa i ofiarność czynników lokalnych stawały się tedy pobudką, że kraj począł przychodzić z pomocą usiłowaniom, mającym na celu lepsze, praktyczne kształcenie rękodzielników, a w ślad za tem, w rozmaitych formach organizacyi i o rozmaitych kosztach utrzymania powstawały szkółki, wzorowe warsztaty naukowe i szkoły zawodowe, przeważnie jako zakłady, w których nauka pracy zawodowej stawała na pierwszym planie, a uzupełnienie jej niezbędnemi wiadomościami teoretycznemi spadało na plan drugi. To też najczęściej powoływano ludzi wprost od pracy zawodowej na kierowników i instruktorów w tych szkołach, co jednak nie przeszkodziło, że z ludzi tych, przy pomocy udzielanych im stypendyów na uzupełnienie swego wykształcenia w kraju i zagranicą, wyrośli samorzutnie specyaliści, których można dziś zaliczać do najlepszych nauczycieli i kierowników szkół zawodowych.

W ślad za takim sposobem wytwarzania szkół przemysłowych szło z konieczności stopniowe ich rozwijanie się i uzupełnianie, podnosił się poziom wymagań naukowych i plan nauczania — a tem samem i coraz lepsze wynagradzanie kierowników i nauczycieli i coraz większe wymagania, stawiane do ich kwalifikacyi naukowej. Świadczy o tem cały szereg budżetów szkół zawodowych ciągu lat ich istnienia. Pozostawiając na boku sąd, czy postępowanie takie, zastosowane do ogólnego stopnia wykształcenia w kraju, było trafne i przyniosło spodziewane owoce, stwierdzić wszakże trzeba, że dzisiejsze położenie krajowych szkół zawodowych, choćby zupełnie odpowiadających swemu zadaniu, odmienne jest od położenia innych, przeważnie później przez c. k. Rząd zorganizowanych szkół zawodowych. Szkoły nasze są wogóle o wiele gorzej udotowane, personal nauczycielski o wiele gorzej płatny niż w szkołach państwowych, gdzie miano na zakładanie ich bez porównania większe fundusze i gdzie wymagania kwalifikacyi sił nauczycielskich były odrazu wyżej postawione.

Ze wszystkiego tego nie wypływa jednak, ażeby już dziś nadeszła chwila, w którejby nastąpić miało zrównanie płac kierowników i nauczycieli szkół krajowych z płacami kierowników i nauczycieli szkół rządowych. Uznać wszakże potrzeba, iż jest to chwila przełomowa, w której należy organizacyę krajowych szkół zawodowych troskliwie rozpatrzyć, a mając na uwadze zmienione dziś przez ustawę przemysłową warunki kształcenia młodzieży rękodzielniczej i wymogi ich kwalifikacyi zawodowej, jąć się uzupełnienia i przekształcenia szkół tych z uwzględnieniem nowych warunków ustawowych i przystąpić do uporządkowania ich organizacyi i do lepszego w ogóle udotowania.

Pracę tę zapoczątkowano już omówioną powyżej reorganizacyą krajowych szkół stolarskich — dalszą zaś pracę co do rozpatrzenia i uzupełnienia organizacyi w innych krajowych szkołach, a oraz i przedstawienia rządowi, co on w zakresie szkolnictwa przemysłowego w Galicyi miałby uczynić — stawia Komisya jako najbliższy punkt swego programu czynności. Gdy jednak dotychczasowe płace personalu nauczycielskiego w krajowych szkołach zawodowych są wogóle, w stosunku do innych wynagrodzeń za pracę, zbyt niskie, a koszta utrzymania przy

ustalającej się drożyźnie wzrosły niepomiernie — uważała Komisya za konieczność przedstawić Wydziałowi krajowemu wnioski, tyczące się podniesienia płac i wprowadziła odnośne cyfry do projektów pliminarzy kraj. szkół zawodowych.

Do szeregu omówionych powyżej zakładów należy jeszcze dodać będącą pod zarządem Wydziału krajowego szkołę rzemiosł w Drohowyżu, w której uczą ślusarstwa, kowalstwa, blacharstwa, kołodziejstwa, stolarstwa, krawiectwa, szewstwa i utrzymują pracownię lakierniczo-rymarską. Szkoła ta liczyła w ubiegłym roku szkolnym 59 uczniów zwyczajnych i 2 nadzwyczajnych, w ślusarstwie pobierało naukę 12 uczniów, w kowalstwie 9, w blacharstwie 5, w kołodziejstwie 7, w stolarstwie 9, w krawiectwie 9, w szewstwie 7, w pracowni lakierniczo-rymarskiej 3 uczniów. Bliższych szczegółów działalności tego zakładu nie możemy podać, gdyż do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie zostało Komisyi nadesłane sprawozdanie zarządu rzeczonej szkoły, ani też nie ma aktu z jej wizytacyi.

Drugą szkołą rzemiosł, subwencyonowaną przez kraj, a rozwijającą się bardzo pomyślnie, jest szkoła, utrzymywana przez OO. Salezyanów w Oświęcimiu. Wedle aktu wizytacyjnego z czerwca b. r. liczy szkoła 85-ciu uczniów, którzy są podzieleni na następujące cztery warsztaty naukowe: stolarski (22 uczniów), ślusarski (34 uczniów), krawiecki (21 uczniów) i szewski (8 uczniów). Uczniowie są w Zakładzie pomieszczeni i utrzymywani Nauka trwa 4 lata i wynosi u stolarzy i ślusarzy po 40 do 48 g., u szewców i krawców po 45—48 g. tygodniowo. W tej liczbie godzin przypada na naukę teoretyczną u stolarzy i ślusarzy po 15 do 23 g., u krawców i szewców po 15 do 18 godzin tygodniowo. Grono nauczycielskie stanowi dziesięciu odpowiednio wykształconych nauczycieli. „Mnogość nowszych urządzeń, narzędzi i materyałów w każdym dziale nauki, nadobowiązkowa nauka muzyki, znaczna liczba nauczycieli, stały nadzór i wszechstronna opieka nad uczniami zadowalniają każdego zwiedzającego zakład“ — pisze wizytator Komisyi w swem sprawozdaniu.

Oprócz kursów wędrownych, mających na celu przychodzenie z pomocą przemysłowi domowemu koszykarskiemu i tkackiemu, o czem powyżej mówiono, odbywały się jeszcze w okresie sprawozdawczym, staraniem Komisyi i Wydziału krajowego, a pod bezpośrednim zarządem członka Komisyi R. D. A. Nawratila, kursy majsterskie dla stolarzy, szewców, blacharzy, młynarzy i murarzy. Odbyło się tych kursów 13 przy udziale 203 uczestników. Szczegółowe daty pomieszczono w statystycznym wykazie frekwencyi.

Wszystkie te kursy cieszyły się wielkiem powodzeniem. Uczestnicy uczęszczali bardzo pilnie i uzupełniali swe wiadomości w zakresie techniki swego zawodu, rysunków i rachunkowości zawodowej, zachowania się ze względu na utrzymanie zdrowia pracujących i wogóle co do ustaw i przepisów obowiązujących rzemieślnika — pouczali się o warunkach racyonalnego prowadzenia pracowni i przedsiębiorstwa przemysłowego, o łączeniu się rzemieślników w spółki i o tem wszystkiem, do czego powołane zostały stowarzyszenia przemysłowe, ażeby podnieść rzemiosło — otrzymywali wreszcie informacye, w jaki sposób mogą spółki rzemieślnicze korzystać ze środków i funduszów publicznych, przeznaczonych na podniesienie i materyalne wzmocnienie drobnych przemysłowców.

Uczestnicy uczęszczali na kursy bardzo pilnie i nie tylko nie opuszczali godzin nauki, ale i poza niemi pracowali nieraz na kursie. Okoliczność, iż na kursy przyjmowani bywają majstrowie i czeladnicy, co się dzieje prawie zawsze na prowincyi, oddziaływa łagodząco na nieporozumienia, wybuchające tak często między pracownikami a pracodawcami. Można zresztą powiedzieć, że kursy zdobyły sobie uznanie wśród klas pracujących i spełniają poważną misyę, podnosząc ducha wśród rękodzielników i rozbudzając w nich szacunek i przywiązanie do najwyższej władzy autonomicznej, która, urządzając kursy, daje dowód szczerego zaopiekowania się rękodziełami i rękodzielnikami.

Co do kursów dla młynarzy należy zauważyć, że były one pierwszymi tego rodzaju kursami w Austryi, a przyczyniły się już do uzupełnienia wiadomości zawodowych 38 młynarzy. Dotychczas do prowadzenia młynów sprowadzano zawodowców z Czech, Węgier, N. Austryi itd. Odbycie kursu młynarskiego wpływa więc na polepszenie stanowisk młynarzy w młynach krajowych, mając bowiem większe wykształcenie teoretyczne, może się ukończony uczestnik kursu ubiegać o lepsze stanowisko, zajmowane dotąd przez cudzoziemca.

Wspomnieć tu jeszcze wypada o dwóch kursach, które się poza obrębem Komisyi we Lwowie odbyły, a na które Komisya zwróciła baczną uwagę. Jednym z nich był urządzony przez Ligę pomocy przemysłowej, a wybornie pod kierunkiem p. Augusty Schiestl przeprowadzony kurs koronkarski dla wyrobu specyalnych koronek szydełkowych, w którym wzięło udział 22 uczestniczek (przeważnie nauczycielek) z różnych miejscowości całego kraju — drugim był kurs fryzyerski dla mężczyzn i kobiet, urządzony już po raz wtóry przez stowarzyszenie fryzyerów i perukarzy we Lwowie, który przyczynił się znacznie do podniesienia techniki zawodowej lwowskich pracowników fryzyerskich i perukarskich.

W Krakowie, pod kierunkiem Instytutu popierania rękodzieł i przemysłu, odbyły się kursy dla blacharzy i dla murarzy, nadto kursy dla pracowników gospodnio-szynkarskich i dla malarzy pokojowych przy dotyczących stowarzyszeniach, wreszcie kurs gospodnio-szynkarski w Stanisławowie. Kursy buchalteryczne dla rękodzielników odbyły się w Stanisławowie i Zakopanem. Wszystkie te kursy były z funduszu krajowego subwencyonowane.

Do końca b. r. mają się jeszcze odbyć z ramienia Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych i na jej wniosek dwa kursy majsterskie dla szewców w Nowym Sączu i Krakowie, 1 kurs stolarski w Jarosławiu, 1 kurs piekarski we Lwowie i 1 kurs kroju i konfekcyi bielizny we Lwowie.

Akcya w zakresie tworzenia samoistnych szkół handlowych rozwija się dość tępo. W czasokresie sprawozdawczym zostały odpowiednio zorganizowane tylko dwie szkoły handlowe, a mianowicie jedna, założona we Lwowie przez Towarzystwo szkoły handlowej i dwuklasowa szkoła handlowa dla kobiet przy Akademii handlowej w Krakowie. W projekcie budżetu na r. 1910 zamieszczone zostały pozycye subwencyi z funduszu krajowego na koszta utrzymania rzeczonych szkół. Inne wnioski co do szkół handlowych przedstawione przez Komisyę — pomimo że je Wydział krajowy przyjął, a Wysoki Sejm uchwalić raczył — nie doczekały się załatwienia, głównie z tego powodu, że c. k. Rząd nie dał dotychczas żadnej odpowiedzi, czy i o ile gotówby był przyczyniać się do zakładania dwuklasowych szkół handlowych w Galicyi. Utworzenie szkoły dwuklasowej przy Akademii handlowej we Lwowie natrafia i na tę trudność, że nie ma dla niej miejsca w dotychczasowym, starym i niedostatecznym budynku Akademii, a rokowań z gminą m. Lwowa o wystawienie nowego budynku nie doprowadzono dotychczas do końca. Toż samo nie uwzględnił dotychczas c. k. Rząd wniosku co do utworzenia komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli wyższych i niższych szkół handlowych we Lwowie, ani nie wyznaczył żadnego funduszu na kształcenie sił nauczycielskich w kierunku handlowym.

Komisya ze swej strony stara się czynić zadość potrzebie kształcenia handlowego przez tworzenie oddziałów handlowych przy szkołach przemysłowych uzupełniających — które jednak nie cieszą się dotąd wielkiem powodzeniem — przez subwencyonowanie specyalnych kursów buchalterycznych, a wreszcie przez dawanie zasiłków stypendyjnych uczniom Akademii handlowych i handydatom na nauczycieli szkół handlowych.

Jakie są koszta utrzymania krajowych szkół i kursów zawodowych wyka- ·/. **Aleg. III.** zuje załączona ·/. tabela, zestawiona na podstawie preliminarzy na rok 1909. Daty ·/. **Aleg. IV.** szczegółowe frekwencyi w tychże szkołach i kursach obejmuje załączony ·/. wykaz:

Wedle tych dat uczyło się w szkołach i na kursach zawodowych 1688 uczniów i uczenic, a to:

	uczniów		razem
	zwycz.	nadzw.	
koszykarstwa	209	231	440
kołodziejstwa i kowalstwa .	145	—	145
ślusarstwa	11	35	46
stolarstwa	93	94	187
zabawkarstwa . . .	24	7	31
garncarstwa (kaflarstwa) .	57	7	64
szewstwa	108	108	216
krawiectwa	9	21	30
Do przeniesienia	656	503	1159

	uczniów zwycz.	uczniów nadzw.	razem
Z przeniesienia	656	503	1159
tkactwa	169	52	221
koronkarstwa . . .	112	67	179
hafciarstwa	43	3	46
rymarstwa i lakiernictwa .	—	3	3
blacharstwa	5	15	20
młynarstwa	—	43	43
murarstwa	—	17	17
Razem . . .	985	703	1688

W porównaniu z wykazem, umieszczonym w ostatniem sprawozdaniu Komisyi, jest ogólna liczba uczniów i uczenic o 372 wyższą.

Wykaz kuratorów, kierowników, nauczycieli, instruktorów i werkmistrzów krajowych szkół zawodowych, podaje się ·/. w załączeniu.

Aleg. V.

III. Bezpośrednie popieranie przemysłu.

Zabiegi około podnoszenia przemysłu domowego i drobnego tam, gdzie się one łączą z podnoszeniem wykształcenia zawodowego i organizowaniem produkcyi, omówiono już po części w poprzednim dziale sprawozdania. Jakim zaś drobnym przemysłowcom osobiście i jakim spółkom i stowarzyszeniom, podejmującym pracę nad ulepszaniem i organizowaniem przemysłu domowego i drobnego, udzielono zasiłków z funduszu krajowego, podaje się w zamieszczonym poniżej spisie zasiłków bezzwrotnych. Dodać tu jeszcze należy, że misyę przychodzenia w pomoc odpowiednio wykształconym rękodzielnikom na zakładanie własnych warsztatów, spełnia także fundacya śp. F. M. z hr. Golejewskich Czarkowskiej, z której udzielane bywają na ten cel pożyczki bezprocentowe na podstawie wniosków, przedstawianych przez Komisyę

W łączności z podnoszeniem drobnego przemysłu pozostają dwie uchwały Wysokiego Sejmu. Pierwsza z nich z dnia 18 marca 1907 brzmi jak następuje: „Poleca się Wydziałowi krajowemu poczynienie badań, zdążających do wyświetlenia przyczyn ciągłego zubożania i proletaryzacyi ludności rzemieślniczej — i aby na jednej z najbliższych sesyi sejmowych przedstawił środki zdążające do ekonomicznej sanacyi tej warstwy ludności". Druga uchwała z d. 31. października 1908 jest następująca; „Wzywa się Wydział krajowy, ażeby zbadał trudne położenie mieszczaństwa rękodzielniczego w kraju naszym oraz potrzebę otoczenia go stosowną opieką kraju, zwłaszcza przez zorganizowanie stowarzyszeń w przemyśle rękodzielniczym, i ażeby ze stosownym wnioskiem przyszedł na najbliższą sesyę sejmową".

Obie te uchwały, zawierające w sobie olbrzymi temat badań, udzielone zostały Komisyi celem przedstawienia specyalnych wniosków. Nic dziwnego, że Komyisya, pomimo wszechstronnego rozpatrzenia sprawy w komitecie swym przemysłowym i na posiedzeniach plenarnych, nie mogła się dotychczas z poruczonego jej zadania wywiązać. Omówiono zaledwie plan zebrania potrzebnych materyałów, które w braku własnego biura statystycznego nie jest łatwe, i na razie ograniczono badania przeważnie do organizacyi taniego kredytu dla drobnych przemysłowców i do tworzenia wśród nich spółek wytwórczych.

Bezpośrednie popieranie przemysłu fabrycznego oparło się w roku ubiegłym na szerszej podstawie dzięki podniesieniu przez Wysoki Sejm rocznej dotacyi kraj. funduszu przemysłowego do 200.000 kor. i zawartej z upoważnienia W. Sejmu umowie między Wydziałem krajowym a Bankiem krajowym, w myśl której daje Bank krajowy funduszowi przemysłowemu zaliczki do wysokości 250.000 K. rocznie celem udzielania pożyczek rzeczonym przedsiębiorstwom i fabrykom.

Pozatem rozpoczęto czynić zabiegi, ażeby po myśli dawniej już zapadłych uchwał Wys. Sejmu i uchwały z d. 28. października 1908 powołać do życia większy zakład kredytowy dla celów przemysłowych.

Uchwała wzmiankowana brzmi jak następuje:

1. „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby celem powołania do życia większego akcyjnego zakładu kredytowego, którego zadaniem będzie wspieranie rękodzieł i przemysłu domowego, jakoteż w ogóle rozszerzanie, zakładanie i finansowanie krajowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, wdrożył rokowania z kołami finansowemi w kraju i zagranicą.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy w tym względzie do prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia Sejmu krajowego, która może oprzeć się na następujących koncesyach ze strony kraju:

a) kraj mógłby przystąpić do takiego zakładu kredytowego z udziałem w kapitale akcyjnym;

b) przez kilka pierwszych lat kraj mógłby zrzec się dochodu od całości lub części swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszy;

c) kraj mógłby udzielić subwencyi na pierwsze koszta założenia i sfinansowania zakładu.

Na wypadek zawarcia takiej prowizorycznej umowy, poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, by wniósł projekt ustawy o ulgach w dodatkach autonomicznych do podatków dla takich zakładów".

Dla przeprowadzenia tej sprawy wybrała Komisya z grona swego specyalny komitet, który w porozumieniu z Wydziałem krajowym bada teren i prowadzi rokowania wstępne. Rzecz jest w toku.

W ciągu okresu sprawozdawczego przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu, ażeby udzielił z krajowego funduszu przemysłowego pożyczki następującym przedsiębiorstwom przemysłowym:

1. Stanisławowi Bilczewskiemu, stolarzowi w Kętach, 8.000 koron na 3% do spłaty w 64 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. lipca 1909 r. za ubezpieczeniem hipotecznem primo loco na realnościach lwh. 592 i lwh. 1761 gminy kat. Kęty. L. 510/08.

2. Ludmile i Karolowi Gostyńskim, właścicielom pracowni pończoszkarskiej we Lwowie, 5.000 koron na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1909 r. za odpowiednią poręką. L. 464/08.

3. Szymonowi Wilczyńskiemu, właścicielowi warsztatu bronzowniczego we Lwowie 10.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1910 r. za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 1008 Dz. I. ks. gr. gm. m. Lwowa. L. 1348/07.

4. Firmie Bracia Weiser w Sasowie, fabryce tektury i papieru pakunkowego, 40.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem primo loco na realnościach lwh. 952 i 1071 ks. gr. gm. kat. Usznia, i lwh. 246 ks. gr. gm. kat. Pobocz. L. 382/08.

5. Franciszkowi Niewczykowi, właścicielowi pracowni instrumentów muzycznych we Lwowie, 4000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. lipca 1909 bez żądania obcej poręki. L. 545/08.

6. Fabryce kafli firmy Guzik i Kołodziejski w Tarnowie 15.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1910 za hipotecznem ubezpieczeniem na realności lwh. 601 tamże. L. 782/08.

7. Fabryce Lebensteinów na Zwierzyńcu w Krakowie 20.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 261 w Zwierzyńcu. L. 654/08.

8. Fabryce guzików Bincer i Thorn w Podgórzu 20.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem na lwh. 845 w Podgórzu. L. 1043/06.

9. Ferdynandowi Stambergerowi, właścicielowi Zakładu apretury i drukowania płócienek w Andrychowie, 30.000 koron na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 50 i 710 w Andrychowie. L. 547/08.

10. Antoniemu Wróblowi, fabrykantowi maszyn w Żywcu, 40.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem lwh. 1234 w Żywcu. L. 559/07.

11. Janowi Wehrsteinowi, właścicielowi ślusarni i odlewarni w Stryju, 60.000 koron na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 1973 w Stryju. L. 75/08.

12. Fabryce wyrobów żelaznych Ch. Hoffstätter i Ska w Mogile 70.000 K. na 3% do spłaty w 70 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 138 w Mogile L. 610/07.

13. Gminie miasta Krakowa 15.000 koron na wybudowanie warsztatu związkowego celem dostarczania siły motorycznej tamtejszemu Towarzystwu stolarzy pod warunkiem, że c. k. Urząd popierania przemysłu przy Ministerstwie robót publicznych dostarczy potrzebnych maszyn roboczych przynajmniej tej samej wartości jak pożyczka krajowa, której się udziela na 3% w warunkach spłaty, które mają być później między gminą miasta Krakowa a Wydziałem krajowym ułożone.

14. Z. Gottliebowi, właścicielowi zakładu artystycznych reprodukcyi „Zorza“ w Krakowie, 8.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. lipca 1910 za odpowiedniem ubezpieczeniem. L. 257.

15. Ludwikowi Hładuńskiemu, stolarzowi w Kołomyi, 12.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 164 w Kołomyi. L. 17.

16. Ludwikowi Szafrańskiemu, stolarzowi we Lwowie, 10.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca na skrypt dłużny, podpisany również przez żonę L. Szafrańskiego i stolarza L. Kopcia jako solidarnych ręczycieli L. 734/08.

17. Fabryce maszyn i odlewarni żelaza „Kraj“ w Stanisławowie 16.000 kor. na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1910 za hipotecznem ubezpieczeniem na realności „Kraju“. L. 655/08.

18. Spółce kowalskiej w Sułkowicach 25.000 koron na 3% do spłaty w 50 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1910 za poręką wszystkich członków Rady Nadzorczej i Dyrekcyi. L. 91/09.

19. Wacławowi i Teresie Krzepowskim 30.000 koron na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1910 za hipotecznem ubezpieczeniem na realności lwh. 112 w Dębnikach. L. 289.

20. Mojżeszowi Gottliebowi, właścicielowi fabryki żelaza w Wełdzirzu, 50.000 koron na 3% do spłaty w 50 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1911 za hipotecznem ubezpieczeniem na realnościach lwh. 438, 440, 441, 442, 443 i 444 w Wełdzirzu. L. 1190/07.

21. K. Rudolphiemu i Spółce, właścicielom fabryki armatur w Trzebini, 70.000 koron na 3% do spłaty w 70 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1911 za hipotecznem ubezpieczeniem na realności lwh. 391, w Trzebini L. 136.

22. Braciom Czeczowiczka, właścicielom tkalni mechanicznej w Andrychowie, na rozszerzenie tejże 300.000 koron na 3% do spłaty w 20 równych rocznych ratach począwszy od 1. stycznia 1912 za hipotecznem ubezpieczeniem na realnościach fabrycznych. L. 92.

23. Hermanowi i Rozalii Izraelowiczom, właścicielom fabryki cukierków w Tarnowie, 30.000 koron do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. lipca 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 619. ks. gr. gm. kat. Tarnów. L. 749/08.

24. Maryi Mikułowskiej, właścicielce fabryki mat słomianych w Siemiechowie p. Gromnik, 6.000 koron na 3% do spłaty w 30 równych ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1910 za odpowiednią poręką. L. 100/09.

25. Bernhardowi Ratzowi, właścicielowi fabryki plomb blaszanych w Podwołoczyskach, 20.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1911 r. za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 413 i 421 ks. gr. gm. kat. Podwołoczyska i na zakupić się mającej sąsiedniej parceli. L. 198/09.

26. Ferdynandowi Majerskiemu, właścicielowi zakładu rzeźbiarsko-stolarskiego w Przemyślu, 24.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. lipca 1910 za ubezpieczeniem hipotecznem na realnościach lwh. 1707 i 1738 ks. gr. gm. kat. Przemyśl. L. 851/06.

27. Maryanowi Złotnickiemu, właścicielowi zakładu środków naukowych we Lwowie, 25.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1910 za odpowiednią poręką. L. 284/09.

28. Stanisławowi Marsowi i Władysławowi Lenartowiczowi, fabryce waty w Glinnej-Nawaryi, Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, 50.000 koron na 3%

do spłaty w 50 równych ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1911 r. za hipotecznem ubezpieczeniem primo loco na wydzielić się mającem z dóbr Glinna ciele tabularnem. L. 275.

29. Firmie „Przemysł towarów żelaznych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“ w Krakowie, 100.000 koron na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. lipca 1910 r za ubezpieczeniem hipotecznem na realności lwh. 751 i 1028 r. ks. gr. gm. kat. Podgórze. L. 277.

30. Towarzystwu dostaw dla armii we Lwowie, na wykonanie dostaw wojskowych 65.000 K. na przeciąg sześciu miesięcy, do ściągnięcia przy wypłacie waluty za dostawy. L. 238.

Jakim jest stan kraj. funduszu przemysłowego przedstawia następujący:

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1908 r.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:			
Przemysłowi tkackiemu . . .	13	662.737 K 96 g.	
„ skórnemu . . .	13	312.407 „ 71 „	
„ metalowemu . .	27	717.722 „ 48 „	
„ drzewnemu . .	17	158.004 „ 51 „	
„ ceramicznemu . .	21	154.460 „ 27 „	
Innym gałęziom przemysłu . .	97	2,075.661 „ 70 „	
	178		4,080.394 K 63 g.
Udział u Tow. dla wyr. tk. i sukien., Łańcut			50.000 „ — „
Realności własne (Garb. Rzeszów) .			55.240 „ — „
	Razem . . .		4,185.634 K 63 g.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dn. 1. stycznia 1888 r.		222.820 K 16 g.	
mniej odpisy		68.928 „ 64 „	153.891 K 52 g.
Dotacya krajowa, 22 rat funduszu przemysł. od r. 1887—1908			1,700.000 „ — „
Pożyczki hipoteczne (Garb. Rzeszów) . .			25.463 „ 03 „
Kasa Banku krajowego			2,120.529 „ — „
Przyrost dotacyi po 31. grudnia 1907 . .		289.025 K 89 g.	
mniej strata w r. 1908		103.274 „ 81 „	185.751 „ 08 „
	Razem . . .		4,185.634 K 63 g.

Zamknięcie rachunku zysków i strat stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1908 r.

Wydatki.

Odsetki wypł. Banku kraj. za r. 1908 . .			91.894 K 01 g.
Prowizya Banku kraj.			1.968 „ 95 „
Odpisy pożyczek przez Bank kraj. wydanych:			
Dukalska Ludwika		570 K — g.	
Towarz. kowali Sułkowice		234 „ 42 „	
Schönberg, Dunkelblum .	19.566·07 K		
mniej odzysk. przez filię Kraków	5.819·50 „	13.746 „ 57 „	
Do przeniesienia . .		14.550 K 99 g.	93.862 K 96 g.

Z przeniesienia . .	14.550 K 99 g.	93.862 K 96 g.
Akc. garbarnia Rzeszów	67.563 „ 12 „	
Żurowska Wanda	10.000 „ — „	92.114 „ 11 „
Straty na udziałach w gal. akc. Tow. handlow.	1.300 K — g.	
„ „ „ w Spółce kom. Stryjeński	20.000 „ — „	21.300 „ — „
Koszta ogólne, podatki i inne . . .		3.424 „ 28 „
Razem . . .		210.701 K 35 g.

Dochody.

Odsetki pobrane od dłużników . .	102.247 K 15 g.	
„ zwłoki	2.679 „ 39 „	
Dywidenda od udziału w Tow. tkackiem i sukienn., Łańcut	2.500 „ — „	107.426 K 54 g.
Strata w r. 1908		103.274 „ 81 „
Razem . . .		210.701 K 35 g.

* * *

Na podstawie przyzwolonego w budżecie krajowym kredytu na udzielanie zasiłków bezzwrotnych, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu, ażeby przyznać zechciał:

I. Na studya i kursy zawodowe

a) w kraju.

1. Zarządowi technickiego koła „Pomoc przemysłowa“ we Lwowie 600 K na praktyki wakacyjne młodzieży technickiej. L. 270.

2. Stowarzyszeniu przemysłowemu gospodnio-szynkarskiemu w Stanisławowie 300 K, na koszta kursu zawodowego. L. 340.

3. Dyrekcyi szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem 200 K, na wycieczki naukowe uczniów. L. 363.

4. Dyrekcyi c. k. szkoły przemysłowej w Krakowie 300 K na wycieczki naukowe uczniów. L. 364

5. Na koszta urządzenia kursu blacharskiego w kraj. Instytucie popierania rękodzieł i przemysłu w Krakowie 300 K. L. 622.

6. Na koszta urządzenia kursu murarskiego w tymże Instytucie 400 K. L. 622.

7. Stowarzyszeniu gospodnio-szynkarskiemu w Krakowie 600 K na koszta utrzymania uzupełniającego kursu zawodowego. L. 506.

8. Stowarzyszeniu fryzyerów i perukarzy we Lwowie 600 K na koszta urządzenia kursu fryzyersko-perukarskiego. L. 1383.

9. Stowarzyszeniu malarzy pokojowych w Krakowie 200 K na koszta urządzenia kursu zawodowego. L. 1450.

b) poza krajem.

10. Aleksandrowi Pukło, ślusarzowi, na odbycie kursu elektrotechnicznego we Wiedniu 300 K. L. 576/8.

11. Teodorowi Knyszewiczowi, ślusarzowi we Wiedniu, na odbycie kursu elektrotechnicznego 300 K. L. 596/8.

12. Ślusarzowi Romanowi Stanko z Trzebini 400 K na odbycie kursu werkmistrzowskiego w państw. szkole przemysłowej we Wiedniu w X. okręgu. L. 334.

13. Adolfowi Franciszkowi Langowi, ukończonemu technikowi, 1.400 K na odbycie specyalnych studyów w zakresie młynarstwa w Dippoldiswalde. L. 12.

14. Dr. Bronisławowi Wysoczańskiemu na specyalne uzupełnienie studyów w zakresie elektrochemii w Charlotenburgu 800 K. L. 42.

15. Władysławowi Brzękowi 400 K na naukę tkactwa w szkole tkackiej w Prościejowie na Morawach. L. 414.

16. Czesławowi Skurdo, uczniowi IV. r. politechniki we Lwowie 800 K na specyalne kształcenie się w garbarstwie we Wiedniu. L. 420.

*

II. Ukończonym uczniom szkół zawodowych na rozpoczęcie pracy zawodowej.

17. Józefowi Koliśnikowi, abituryentowi centralnego kursu koszykarskiego we Lwowie, 400 K na założenie pracowni koszykarskiej w Markowej, w powiecie podhajeckim. L. 583/8.

18. Franciszkowi Klisowskiemu, ukończonemu uczniowi koszykarskiemu w Rudkach, 40 K na zakupno narzędzi. L. 422.

19. Bazylemu Bodnarowi, ukończonemu uczniowi centr. kursu koszykarskiego, 500 K na urządzenie pracowni koszykarskiej w Dunajowie. L. 689.

20. Stefanowi Gutkowskiemu, b. uczniowi szkoły koszykarskiej w Dżurowie 60 K na sprawienie narzędzi do pracy. L. 643.

21. Wincentemu Korzeniowskiemu, b. uczniowi szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej, 600 K na rozszerzenie warstatu. L. 679.

III. Na rozmaite cele przemysłowe i handlowe.

22. Lidze pomocy przemysłowej 3.000 K na urządzenie wystawy kościelnej. L. 272.

23. Zarządowi głównemu T. S. L. w Krakowie 200 K na polską szkołę przemysł. uzupełniającą w Ostrawie morawskiej. L. 259.

24. Inżynierowi Wacławowi Krzepowskiemu w Krakowie na wydawnictwo „Przeglądu stolarskiego“ po 50 K miesięcznie. L. 724/8.

25. Na wydawnictwo „Przeglądu ceramicznego“ w Podgórzu miesięcznie po 40 K. L. 283.

26. Grzegorzowi Łebiszczakowi, kaflarzowi w Haliczu, na rozszerzenie pracowni kaflarskiej 500 K. L. 1381/8.

27. Mikołajowi Paszko, kaflarzowi w Kamionce strumiłowej, na urządzenie pracowni kaflarskiej 500 K. L. 649/8.

28. Jerzemu Steciowowi na rozszerzenie pracowni koszykarskiej we Lwowie 400 K. L. 650/8.

29. Towarzystwu „Polska sztuka stosowana“ w Krakowie 1000 K na dalsze wydawnictwa L. 1378/8.

30. Związkowi stowarzyszeń przemysłowych w Rzeszowie 150 K na koszta utrzymania biura. L. 126.

31. Pracowni koszykarskiej Jędrysa i Sucha w Olszanicy pod Krakowem 400 K na rozszerzenie. L. 205.

32. Stowarzyszeniu ruskich kobiet „Żiźń“ we Lwowie 600 K na utrzymanie praktycznej szkoły robót kobiecych. L. 448.

33. Stowarzyszeniu kobiet „Trud“ w Przemyślu 600 K na utrzymanie praktycznej szkoły krawiecczyzny damskiej. L. 449.

34. Stowarzyszeniu kobiet „Trud“ we Lwowie 396 K na sprawienie dwóch maszyn do szycia. L. 450.

35. Stowarzyszeniu polskich burs rękodzielniczych w Stanisławowie 500 K na koszta urządzenia i utrzymania bursy. L. 463.

36. Na bursę uczniów rękodzielniczych ks. Siemaszki w Krakowie 400 K. L. 585.

37. Na bursę uczniów rękodzielniczych im. Dekerta we Lwowie 1500 K L. 1402.

38. Na bursę uczniów rękodzielniczych w Samborze 400 K. L. 31.

39. Na bursę uczniów rękodzielniczych w Kołomyi 300 K. L. 38.

40. Franciszkowi Skarbkowi, grzebieniarzowi w Brzozowie, 600 K na zakupno maszyny pomocniczej. L. 554.

41. Wolfowi Zelnikowi we Lwowie 400 K na sprawienie maszyny do wyrobu drutu dla konfekcyi modniarskiej. L. 540.

42. Edmundowi Korasadowiczowi, cyzelerowi w Krakowie 2.000 K na rozszerzenie pracowni. L. 460.

43. Stanisławie Bobrowskiej i Zofii Tabińskiej w Jaremczu 1.000 K na sprawienie maszyn do pracowni pończoszkarskiej. L. 1395/8.

44. Władysławowi Szczepaniakowi w Górnej Wsi 600 K na założenie pracowni zabawkarskiej L. 384.

45. Janowi Moszowi ślusarzowi 1000 K na rozwinięcie pracowni ślusarsko-artystycznej w Zakopanem. L. 459.

46. Na koszta wystawy uczniów rękodzielniczych w Żywcu 200 K. L. 132.

IV. Na studya i kursy handlowe.

47. Towarzystwu absolwentów Akademii handlowej we Lwowie na urządzanie wykładów 150 K. L. 728/8.

48. P. Stanisławowi Nyczowi 600 K na koszta kształcenia się na nauczyciela szkół handlowych. L. 486.

49. P. Władysławowi Kopaczowi ze Lwowa 500 K na koszta kształcenia się we Wiedniu na nauczyciela szkół handlowych. L. 528.

50. Na koszta urządzenia kursu buchalterycznego w Stanisławowie 300 K. L. 574.

51. Na koszta urządzenia kursu buchalterycznego w Zakopanem 200 K. L. 458.

52. Towarzystwu szkoły handlowej we Lwowie 2.000 K na utrzymanie szkoły handlowej i połączonych z nią kursów. L. 485.

Wykaz zasiłków stypendyjnych, udzielonych uczniom krajowych i rządowych szkół przemysłowych — poza kwotami zasiłków, objętych już budżetami niektórych szkół na utrzymywane przy nich bursy uczniów — przedkłada się ·/· w załączeniu. Wynika z tego wykazu, że uczniowie szkół rządowych otrzymują tytułem zasiłków stypendyjnych corocznie przeszło 17.000 K z funduszu krajowego. C. k. Rząd nadawał ze swej strony kilka wydatniejszych stypendyów rocznie uczniom szkół krajowych. Obecnie wszakże ściąga je zupełnie, tak, że znika pomoc rządowa, dawana uczniom szkół krajowych, którzy, pochodząc z uboższych warstw ludności, prawie zawsze jej potrzebują.

·/· Alegat VI.

Na posiedzeniu z d. 28. października 1908 powziął był Wysoki Sejm, co do dalszej akcyi pozyskiwania dla przemysłu przy pomocy stypendyów wyżej wykształconych specyalistów, następującą uchwałę: „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by starał się wydatnemi stypendyami (przy odpowiednim rozkładzie zajęć na szereg lat) kilku ludzi wykształcić i wychować najpierw w teoryi ekonomiki społecznej i praktyki gospodarczej, następnie w praktyce wyższorzędnego życia gospodarczego, wreszcie w znawstwie aktualnych stosunków gospodarczych i gospodarczo-politycznych szczególnie naszego kraju. Celem tej akcyi ma być przygotowanie materyału na sekretarzy i innych funkcyonaryuszy korporacyi i innych instytucyi ekonomicznych, jak Izby handlowe i przemysłowe, Towarzystwa gospodarskie i rolnicze, oraz na urzędników publicznych w działach gospodarczo-politycznych".

Uchwała ta, udzielona przez Wydział krajowy Komisyi, wywołała z jej strony przedstawienie specyalnego wniosku, ażeby Wydział krajowy wstawił do preliminarza Budżetu krajowego na r. 1910 kwotę 8.000 K i postanowił nadawać z tego kredytu stypendya odpowiedniej wysokości, przeznaczone:

a) dla sił o poważnem wykształceniu ekonomicznem celem odbycia szczegółowych studyów nad organizacyą współdzielczą w krajach, stojących na wyższym stopniu cywilizacyi, z uwzględnieniem potrzeb i warunków takiejże organizacyi w kraju;

b) dla sił technicznie i przemysłowo wykształconych na studyowanie organizacyi ważnych dla kraju naszego fabryk, nietylko pod względem technicznym, lecz także administracyjnym i komercyalnym;

c) dla sił o wykształceniu prawniczem i handlowem na studya specyalne w zakresie handlu i statystyki z szczególnem uwzględnieniem statystyki i warunków przywozu i wywozu Galicyi.

Od przyjęcia i uchwalenia przez Wysoki Sejm wzmiankowanego powyżej kredytu, będzie zależało rozpisywanie i nadawanie wyższych stypendyów w tym kierunku, a tem samem wyrabianie wyżej wykształconych specyalistów, w naszem położeniu ekonomicznem tak bardzo krajowi potrzebnych.

* * *

Kończąc powyższe sprawozdanie, pozwala sobie Komisya przedstawić następujące wnioski:

Wydział krajowy raczy:

I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

II. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi ułożony przez Komisyę projekt preliminarza wydatków funduszu krajowego na podniesienie w kraju rękodzielnictwa, przemysłu i handlu na r. 1910 do uchwalenia.

III. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi, domagającej się od c. k. Rządu:

a) ażeby przeznaczał większe, niż dotąd kwoty na utrzymywanie istniejących w kraju szkół przemysłowych uzupełniających i zawodowych i na zakładanie nowych;

b) ażeby przy szkołach państwowych przemysłowych we Lwowie i Krakowie urządził specyalne oddziały elektrotechniczne;

c) ażeby przystąpił do urządzenia stałych kursów dla palaczy i dozorców maszyn parowych oraz dla maszynistów kolejowych przy c. k. Szkole politechnicznej lub państwowej szkole przemysłowej we Lwowie;

d) ażeby urządził przewidziany programem państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie oddział keramiczny przy tejże.

VI. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę ponowienia następujących rezolucyi:

a) Wzywa się c. k. Rząd, aby założył w jak najkrótszym czasie dwuklasową szkołę handlową przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie i przyczyniał się jak najwydatniej do utrzymywania przy Akademii handlowej w Krakowie dwu założonych przez miasto dwuklasowych szkół handlowych dla mężczyzn i kobiet.

b) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w myśl §. 5. ustawy z d. 24. sierpnia 1899 r. o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem, założył w jak najkrótszym czasie dwuklasowe szkoły handlowe na razie przynajmniej przy dwóch szkołach realnych.

c) Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby poczynił starania celem jak najrychlejszego założenia na koszt kraju przy udziale c. k. Rządu i czynników miejscowych, trzech dwuklasowych szkół handlwych w miastach prowincyonalnych o znaczniejszym ruchu handlowym.

d) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zwrócił uwagę na potrzebę kształcenia sił nauczycielskich dla wyższych i niższych szkół handlowych i przeznaczył na ten cel odpowiednie fundusze.

e) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby utworzył we Lwowie Komisyę egzaminacyjną dla nauczycieli wyższych i niższych szkół handlowych.

V. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu:

a) ażeby obracał większe niż dotychczas kwoty z przyznanych na ten cel funduszów państwowych na popieranie rękodzieł i przemysłu w Galicyi, jużto w formie udzielania maszyn pomocniczych, jużto w formie pożyczek i subwencyj bezzwrotnych;

b) ażeby wyznaczał corocznie wydatniejsze kwoty na udzielanie zasiłków stypendyjnych uczniom nie tylko rządowych, lecz także krajowych szkół zawodowych;

c) ażeby z funduszów, uzyskanych ze zniesienia kolejowej taryfy wyjątkowej VI., a przeznaczonych na popieranie przemysłu, zapewnioną została dotacya dla krajowego funduszu przemysłowego, odpowiadająca potrzebom naszym i świadczeniom kraju na cele przemysłu;

d) ażeby z funduszu, zbieranego z opłat za udzielanie tytułów dworskich (Hoftiteltaxfond), a przeznaczonego na popieranie przemysłu artystycznego w krajach koronnych monarchii, oddano do rozporządzenia Wydziału krajowego stałą roczną dotacyę, odpowiadającą rozmiarom i zaludnieniu kraju naszego.

VI. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi do stabilizowania na zajmowanych dotąd posadach:

a) Jana Kunstmana, kierownika krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie;

b) Stanisława Gnoińskiego, kierownika szkoły kowalsko-kołodziejskiej w Tłumaczu.

We Lwowie, d. 31. sierpnia 1909 r.

Dr. Władysław Jahl
Zastępca Prezesa Komisyi kraj. dla spraw przemysł.

Juliusz Starkel
Sekretarz Komisyi kraj. dla spraw przemysł.

WYKAZ

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających 1908 09.

(Wedle preliminarzy na r. 1909).

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarz. zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatow.	Izb handl. i przemysł.	Funduszu krajowego.	Skarbu państwa	
		K o r o n										
1	Biała	800	—	400	—	300	60	400	800	2223	2233	7216
2	Bochnia	1000	—	—	—	—	—	—	—	1008	1007	3015
3	Brody	600	—	—	—	—	—	200	1000	800	800	3400
4	Brzesko	30	—	—	—	—	270	300	200	964	963	2727
5	Brzeżany	400	—	—	—	—	—	300	—	1216	1216	3132
6	Buczacz	400	—	—	—	—	100	400	200	1100	1100	3300
7	Chrzanów	400	—	—	—	—	100	400	200	1266	1266	3632
8	Dębica	650	—	—	—	—	—	—	—	988	987	2625
9	Drohobycz	700	—	200	20	—	—	550	—	2620	2620	6710
10	Gorlice	200	—	—	300	—	—	400	300	1190	1190	3580
11	Jarosław	500	—	—	—	—	—	400	—	1264	1264	3428
12	Jasło	400	—	—	—	—	—	240	200	1306	1305	3451
13	Kałusz	200	—	—	—	—	—	200	—	1216	1216	2832
14	Kęty	871	—	—	—	—	—	—	—	871	871	2613
15	Kołomyja I.	898	—	—	—	—	480	300	—	1678	1678	5034
16	„ II.	1633	—	—	—	—	—	100	—	1734	1733	5200
17	Kraków na Kleparzu .	3005	—	—	—	—	—	—	—	3005	3005	9015
18	„ w Ogrodzie .	1681	—	—	—	—	—	—	—	1683	1681	5045
19	„ na Smoleńsku.	1294	—	—	—	—	—	—	—	1294	1294	3832
20	„ „ Kaźmierzu.	1776	—	—	—	—	—	—	—	1778	1776	5330
21	„ przy ul. Dietla.	1600	—	—	—	—	—	—	—	1600	1600	4800
22	Krosno	500	—	—	—	—	—	—	—	1356	1355	3211
23	Lwów im. św. Anny .	2041	—	—	—	—	—	—	—	2042	2042	6125
24	„ „ „ Antoniego	1975	—	—	—	—	—	—	—	1975	1975	5925
25	„ „ „ Elżbiety.	1001	—	—	—	—	—	—	—	1002	1002	3005
26	„ „ Konarskiego .	1871	—	—	—	—	—	—	—	1873	1871	5615
27	„ „ św. Marcina .	2001	—	—	—	—	—	—	—	2003	2001	6005
28	„ „ Mickiewicza	1241	—	—	—	—	—	—	—	1242	1242	3725
29	„ „ Piramowicza	1688	—	—	—	—	—	—	—	1689	1688	5065
30	„ „ kr. Sobieskiego .	1573	—	—	—	—	—	—	—	1574	1573	4720
31	„ „ Staszica .	2180	—	—	—	—	—	—	—	2181	2180	6541
32	„ „ Bernsteina .	—	2600	—	—	—	200	—	—	950	950	4700
33	Łańcut	240	—	—	—	—	—	300	—	1039	1038	2617
34	Myślenice	400	—	—	—	—	—	400	—	875	874	2540
35	Nowy Sącz	600	—	200	—	—	200	800	200	2282	2281	6563
	Do przeniesienia .	36349	2600	800	320	300	1410	5690	3100	52887	52877	156333

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarz. zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatow.	Izb handl. i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		Koron										
	Z przeniesienia .	36349	2600	800	320	300	1410	5690	3100	52887	52877	156333
36	Nowy Targ	200	—	—	144	—	100	400	—	927	927	2698
37	Podgórze	1895	—	—	—	—	—	100	200	1708	1707	5610
38	Przemyśl I.	780	—	—	—	—	100	600	—	1725	1724	4929
39	„ II.	600	—	200	—	—	—	—	—	1319	1318	3437
40	Rzeszów	250	—	—	—	—	300	200	200	2120	2120	5190
41	Sambor	300	—	100	—	—	50	200	—	888	888	2426
42	Sanok	738	—	—	—	—	—	—	—	1043	1043	2824
43	Sokal	200	—	—	—	—	—	400	100	658	658	2016
44	Stanisławów . . .	584	—	100	—	—	—	200	—	2133	2133	5150
45	Stary Sambor . . .	400	—	—	—	—	—	400	—	994	994	2788
46	Stary Sącz	600	—	—	—	—	—	300	200	860	860	2820
47	Stryj	680	—	—	200	—	400	200	—	943	943	3366
48	Strzyżów	300	—	—	100	—	—	300	—	914	914	2527
49	Tarnopol	800	—	—	—	—	—	200	200	1076	1076	3352
50	Tarnów	925	—	80	—	—	—	400	300	1682	1682	5069
51	Tarnobrzeg	200	—	—	—	—	200	400	200	862	862	2724
52	Turka	300	—	—	—	—	—	500	—	1058	1058	2916
53	Wadowice	800	—	400	—	—	—	200	—	790	790	2980
54	Wieliczka	800	—	—	—	—	—	50	—	1165	1165	3180
55	Złoczów	300	—	—	—	—	—	300	200	1715	1715	4230
56	Żółkiew	600	—	—	—	—	—	400	—	910	910	2820
57	Żywiec	400	—	—	—	—	—	200	200	1146	1145	3091
	Razem . .	49001	2600	1680	764	300	2560	11640	4900	79523	79508	232476
		73445										

STATUT

uzupełniającej szkoły zawodowej stowarzyszenia przemysłowego

.....

§. 1.

Założona na podstawie uchwały walnego zgromadzenia stowarzyszenia przemysłowego ..... w ..... z dnia ..... 190.... (po myśli §. 114 ord. przem). uzupełniająca szkoła zawodowa ma za zadanie: udzielać uczniom i pomocnikom zawodu ....., zajętym u członków stowarzyszenia, tych wiadomości teoretycznych i praktycznych, które są im potrzebne do uzupełnienia pobieranej u pryncypała nauki, w kierunku przemysłowym, technicznym i handlowym i przyczynić się mogą do podniesienia ich zawodowego wykształcenia oraz zdolności zarobkowej.

§. 2.

Szkoła składa się z ..... klas zawodowych i klasy wstępnej, w których będzie udzielaną nauka następujących przedmiotów:

Nauka odbywa się w każdej klasie przez ..... godzin tygodniowo.
Rok szkolny trwa ..... miesięcy.
Szczegółowy zarys nauki obejmuje plan nauki, podlegający zatwierdzeniu c. k. Rady szkolnej krajowej.

§. 3.

Szkoła jest utrzymywaną przez wymienione na wstępie stowarzyszenie przemysłowe przy pomocy subwencyi c. k. Ministerstwa robót publicznych, Wydziału krajowego oraz czynników lokalnych, a w szczególności Izby handlowej i przemysłowej w ..... gminy miasta ....., instytucyi publicznych i osób prywatnych.
Cały koszt utrzymania szkoły, nie pokryty subwencyami i innymi przychodami (jak darami, zapisami itp.), ponosi stowarzyszenie.

§. 4.

Funduszami przeznaczonymi na urządzenie i utrzymanie szkoły (t. zw. funduszem szkolnym) zawiaduje stowarzyszenie przemysłowe. Ono pobiera na fundusz szkolny, (który odrębnie od majątku stowarzyszenia i innych tegoż funduszów ma być administrowany) wszelkie przychody i pokrywa z niego wszelkie wydatki, te ostatnie za asygnatą Wydziału szkolnego, w ramach każdorazowego preliminarza.

*

§. 5.

Zarząd i nadzór nad szkołą sprawuje Wydział szkolny. W skład Wydziału wchodzą:

3 delegaci przełożeństwa stowarzyszenia,
1 delegat Wydziału pomocników,
2 delegaci Wydziału krajowego,
2 delegaci c. k. Rady szkolnej krajowej,
1 delegat gminy,
instruktor stowarzyszeń przemysłowych, oraz
delegaci (po jednym) tych czynników lokalnych, któreby udzielały szkole subwencyi rocznej przynajmniej w wysokości 200 K., wreszcie kierownik szkoły.

Członkowie wybrani lub mianowani sprawują swój urząd, który jest bezpłatnym, przez 3 lata, po upływie których mogą wejść ponownie w skład Wydziału.

Wydział wybiera z pośród siebie przewodniczącego i tegoż zastępcę, sekretarza i skarbnika.

Posiedzenia Wydziału odbywają się w miarę potrzeby najmniej 5 razy do roku. Do prawomocności uchwał Wydziału wymaganą jest obecność połowy członków i bezwzględna większość głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który zresztą nie głosuje.

Przewodniczący, względnie tegoż zastępca, reprezentuje Wydział na zewnątrz. Pisma wychodzące od Wydziału podpisuje przewodniczący i sekretarz.

Każdy członek Wydziału szkolnego ma prawo przekonywania się w sposób odpowiedni o stanie lokalności, urządzeń i środków naukowych szkoły. Na spostrzeżone usterki może zwrócić uwagę kierownika szkoły w nieobecności uczniów, a gdyby kierownik nie mógł sam usunąć tych usterek, winien je przedstawić Wydziałowi szkolnemu.

§. 6.

Załatwianie spraw bieżących, o ile nie są natury zasadniczej, może Wydział szkolny poruczyć osobnemu Komitetowi szkolnemu, w skład którego wchodzą: przewodniczący Wydziału i tegoż zastępca, kierownik szkoły, oraz wybierani corocznie przez Wydział 3 tegoż członkowie. Jednym z członków Komitetu musi być delegat stowarzyszenia, należący do Wydziału szkolnego. Komitet szkolny działa w granicach udzielonego mu przez Wydział mandatu.

§. 7.

Pod względem pedagogicznym i dydaktycznym podlega szkoła nadzorowi władz szkolnych względnie c. k. inspektora uzupełniających szkół przemysłowych.

Prawo hospitowania nauki szkolnej przysługuje wszystkim członkom Wydziału szkolnego oraz delegatom władz i czynników szkołę subwencyonujących za poprzedniem zgłoszeniem się u kierownika szkoły.

Hospitującym nie przysługuje bezpośredni wpływ ani na tok i sposób udzielania nauki, ani na karność szkolną.

§. 8.

Ciało nauczycielskie składa się z kierownika srkoły i nauczycieli poszczególnych przedmiotów.

Kierownika szkoły i nauczycieli przedmiotów teoretycznych mianuje Wydział szuolny w porozumieniu z władzą szkolną, nauczycieli dla nauki praktycznej (ściśle zawodowej) mianuje Wydział szkolny w porozumieniu z przełożeństwem stowarzyszenia.

Wysokość honoraryum (normalnie 3—4 K. za godzinę nauki) ustanawia Wydział szkolny w granicach preliminarza.

§. 9.

Kierownictwem szkoły pod względem pedagogicznym i dydaktycznym zajmuje się kierownik.

Kierownik przyjmuje uczniów, czuwa nad ich pilnością i karnością, utrzymuje w porządku środki naukowe, do czego może używać pomocy nauczycieli, przedkłada Wydziałowi szkolnemu w porozumieniu z gronem nauczycieli wnioski względem zakupna środków naukowych, załatwia czynności administracyjne, połączone z kierownictwem szkoły, przestrzega ścisłego zachowania planu nauki i jest odpowiedzialny za stan szkoły pod względem pedagogicznym i dydaktycznym. Przy końcu roku szkolnego składa kierownik Wydziałowi szkolnemu sprawozdanie o stanie szkoły. Wydział sprawozdanie to wraz ze swoją opinią udziela przełożeństwu stowarzyszenia, które odpisy sprawozdania przedkłada Wydziałowi krajowemu i c. k. Radzie szkolnej krajowej.

§. 10.

Nauczyciele podlegają kierownikowi szkoły.

Nauczyciele odbywają przynajmniej cztery razy w roku szkolnym konferencyę pod przewodnictwem kierownika, na której obradują nad pilnością i karnością uczniów, nad ich postępem w naukach, nad zakupnem środków naukowych i t. p. Przewodniczący Wydziału szkolnego i przełożony Stowarzyszenia mają prawo brania udziału w konferencyi z głosem doradczym. Protokół konferencyi przedkłada kierownik Wydziałowi szkolnemu.

§. 11.

Wszyscy zajęci u członków stowarzyszenia uczniowie, bez względu na wiek, pomocnicy zaś do ukończenia 18 roku życia, są obowiązani uczęszczać do szkoły, o ile nie ukończyli uzupełniającej szkoły przemysłowej, zaś ich pryncypałowie są obowiązani udzielić im potrzebnego na to czasu i nadzorować regularnego uczęszczania ich do szkoły.

Od wyniku wstępnego egzaminu zależy, czy uczeń zostanie przez kierownika szkoły przydzielony do klasy wstępnej, czy do pierwszej zawodowej. Uczniowie, którzy wykażą się świadectwem ukończenia szkoły ludowej, mogą być uwolnieni od składania egzaminu wstępnego. Do klasy 2 zawodowej zostaną przyjęci tylko ci uczniowie, którzy ukończyli 1 klasę zawodową.

Uczniowie, którzy ukończyli naukę, tudzież pomocnicy, mogą od kierownika szkoły otrzymać pozwolenie uczęszczania dobrowolnie na niektóre przedmioty.

Uczniów obowiązują przepisy szkolne wydane rozporządzeniem c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z d. 14. listopada 1904, L. 24977.

§. 12.

Nauka w szkole jest bezpłatną. Przełożeństwo stowarzyszenia może jednak po wysłuchaniu Wydziału szkolnego zaprowadzić mierne opłaty od uczniów, które mają być użyte na przybory do pisania i rysowania.

Ubogich a pilnych uczniów może Wydział szkolny uwolnić od tej opłaty.

§. 13.

Kierownik szkoły zawiadamia pracodawców o pilności ich uczniów za pomocą książeczek kontroli, wykazów i upomnień. Uczniów, zaniedbujących częściej naukę, podaje do wiadomości Stowarzyszenia przemysłowego i Wydziału szkolnego, który wzywa pracodawców ustnie lub na piśmie, aby zmusili uczniów do pilnego uczęszczania na naukę. Gdyby te wezwania nie skutkowały, donosi kierownik o tem władzy przemysłowej, aby wdrożyła dalsze postępowanie.

§. 14.

Przy końcu roku szkolnego każdy uczeń otrzymuje poświadczenie co do uczęszczania do szkoły, zachowania się, pilności i postępu w nauce, a po ukończeniu szkoły otrzymuje świadectwo z całej nauki uzupełniającej. Uczniowi, któremu w ciągu roku szkolnego kończy się czas nauki u pryncypała i który zamierza podać się o przypuszczenie do egzaminu na czeladnika, zostanie wydane świadectwo frekweutacyjne, stwierdzające, czy i od kiedy do szkoły uczęszcza.

§. 15.

Zmiana niniejszego statutu może być dokonaną przez Wydział szkolny w porozumieniu z przełożeństwem Stowarzyszenia i za aprobatą Wydziału krajowego i c. k. Rady szkolnej krajowej.

WYKAZ

kosztów utrzymania kraj. szkół zawodowych w r. 1908/9.

(Wedle preliminarzy na r. 1909).

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Dochody ze sprzedaży wyrobów szkolnych	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
			Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarz. zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatowych	Izb handlow. i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
			K o r o n										
1	Brzezowiec, szk. koszyk.	1800	—	—	—	—	—	—	800	—	816	800	4216
2	Brzostek, „ „	2400	—	—	—	—	—	—	400	—	1160	1500	5460
3	Dynów, „ „	2500	—	—	—	—	—	—	200	—	1380	1000	5080
4	Leżajsk „ „	3500	—	—	—	100	—	—	200	—	1300	1200	6300
5	Gdów, „ „	8000	—	—	—	—	—	—	—	—	1240	1000	10240
6	Niżniów, „ „	3300	—	—	—	—	—	—	500	—	1440	1200	6440
7	Tarnobrzeg, „ „	2600	—	—	—	—	—	—	300	—	1730	1000	5630
8	Zator, „ „	3500	360	—	—	—	—	—	200	—	1580	1200	6840
9	Lwów, Centralny kurs koszyk.	3000	—	—	—	—	—	3000	—	—	11914	—	17914
10	Grybów, warsztat kołodziejski	8500	—	—	—	—	—	1500	200	—	8720	4000	22920
11	Grzymałów, warsztat kołodziejski	5500	—	—	—	—	—	—	1000	—	7140	4000	17640
12	Kamionka str. szkoła kołodziejska	6500	—	—	—	—	—	—	—	—	12440	4000	22940
13	Tłumacz, szk. kołodz.	5000	—	—	—	—	—	50	1000	—	8490	4000	18540
14	Stanisławów, szkoła stolarska	7500	1600	—	200	—	—	—	200	—	15420	6000	30920
15	Kalwarya, szkoła stolarska	4000	200	—	—	—	—	100	—	—	20800	5000	30100
16	Jaworów, szkoła zabawkarska	10000	1000	—	—	—	—	1600	200	—	26440	5000	44240
17	Kołomyja, szk. garncarska	1000	—	—	—	—	—	50	—	—	15820	7500	24370
18	Podgórze, kursa kieramiczne	—	—	—	—	—	—	—	200	—	12312	5000	17512
19	Witków, warsztat szewski	3500	—	—	—	—	—	—	—	—	5412	2000	10912
20	Stary Sącz, warsztat szewski	12000	—	—	—	—	—	—	600	—	5268	1400	19268
21	Dobczyce, szk. szewska	2500	—	—	—	—	—	—	200	—	3160	1400	7260
22	Kołomyja, szk. szewska	4000	—	—	—	—	—	350	300	—	4370	1800	10820
23	Krosno, szk. tkacka	800	—	—	—	—	—	—	—	—	12120	8000	20920
24	Gliniany, war. tkacki	—	240	—	—	—	—	—	100	—	6099	3000	9439
25	Gorlice, „ „	—	760	—	—	—	—	—	400	—	2080	1200	4440
26	Kosów, „ „	—	80	—	—	—	—	—	300	—	4620	1800	6800
	Do przeniesienia	101400	4240	—	200	100	—	6650	7300	—	173271	74000	367161

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Dochody ze sprzedaży wyrobów szkolnych	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
			Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarz. zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatowych	Izb handlow. i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
			K o r o n										
	Z przeniesienia	101400	4240	—	200	100	—	6650	7300	—	173271	74000	367161
27	Łańcut, warszt. tkacki	—	500	—	—	—	—	—	600	—	3640	1800	6540
28	Rychwałd, „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3090	1000	4090
29	Rakszawa, szkoła sukien.	—	—	—	—	—	—	80	1000	—	16420	7000	24500
30	Zakopane, szkoła koronek	4000	—	—	—	—	—	—	—	—	6910	1600	12510
31	Bobowa, szk. koronek	1000	150	—	—	—	—	—	200	—	540	1500	3390
32	Maków, szk. haftu	2000	96	—	—	—	—	—	50		2754	1600	6700
33	Albigowa, subwencyonowana szkoła koszyk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	400	900
34	Bilinka, subw. szkoła koszyk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	400	1000
35	Czerwona Wola, sub. szkoła koszyk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2400	2200	4600
36	Chyszewice, subwen. szkoła koszyk.	—	—	—	—	—	—		—	—	400	400	800
37	Milczyce, subw. szk. koszyk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	400	800
38	Przewrotne, subwen. szk. koszyk.	—	—		—	—	—	—	—	—	800	—	800
39	Rudki, subw. szkoła koszyk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1200	1300	2500
40	Siekierczyce, subw. szk. koszyk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	400	800
41	Wielowieś, subw. szk. koszyk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	800	1600
42	Żurawno, subw. szk. koszyk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	400	1000
43	Touste, subw. szkoła garncarska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	300	1100
44	Budzanów, subw. szk. tkacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	880	400	1280
45	Korczyna, subw. szk. tkacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1100	1400	2500
46	Wilamowice, subw. szk. tkacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2160	1200	3360
47	Jaworów, subw. szk. koronek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1200	800	2000
48	Kańczuga, subw. szk. koronek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1800	—	3200
49	Przeworsk, subw. szk. koronek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	600
50	Rudki, subw. szkoła koronek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	600
51	Kursy zawodowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32400	—	32400
			4986	—	200	100	—	6730	9150	—			
	Razem	108400	21166								276265	100700	506731

Frekwencya szkół i kursów zawodowych za rok 1908/9.

Liczba porz.	Miejscowość szkoły	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych				Nadzwycz. uczn. i uczestn. kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)	Uwaga
		I.	II.	III.	IV.				
	I. Dla koszykarstwa.								
1	Brzezowiec szk. koszyk.	3	2	4	—	—	9		
2	Brzostek „ „	5	4	4	2	1	16		
3	Dynów „ „	19	4	6		3	32		
4	Gdów „ „	10	—	—		9	19		
5	Leżajsk „ „	6	6	—		—	12		
6	Niżniów „ „	1	3	4		3	11		
7	Tarnobrzeg „ „	6	8	—		9	23		
8	Zator „ „	4	4	2		3	13		
9	Albigowa subwenc. prac. koszykarska . . .	8	10	6		7	31		
10	Bilinka subwenc. prac. koszykarska . . .	—	—	—		21	21		
11	Chyszewice subwenc. pracownia koszyk. . .	—	—	—		27	27		
12	Czerwona Wola subwenc. prac. koszyk. . .	16	12	—		12	40	w koszykarstwie 440	
13	Milczyce subwenc. prac. koszykarska . . .	5	5	—		7	17		
14	Przewrotne subw. prac. koszykarska . . .	5	6	7		—	18		
15	Rudki subw. prac. koszyk.	7	7	—		11	25		
16	Siekierczyce subw. prac. koszykarska . . .	—	—	—		33	33		
17	Wielowieś subw. prac koszykarska . . .	—	—	—		20	20		
18	Żurawno subwenc. prac. koszykarska . . .	4	2	2		—	8		
19	Lwów centr. kurs kosz.	—	—	—		22	22		W tej liczbie 12 kobiet
20	Ciężkowice wędr. kurs koszykarski . . .	—	—	—		13	13		
21	Krzywaczka wędr. kurs koszykarski . . .	—	—	—		30	30		
	Do przeniesienia . .	99	73	35	2	231	440		

Liczba porz.	Miejscowość szkoły	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych				Nadzwycz. uczn. i uczestn. kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)	Uwaga
		I.	II.	III.	IV.				
	Z przeniesienia . .	99	73	35	2	231	440		
	II. Dla kołodziejstwa.								
22	Grybów szkoła kołodz.	10	6	9	7	—	32	w kołodziejstwie 129	
23	Grzymałów „ „	13	6	2	4	—	25		
24	Kamionka St. „ „	14	8	7	12	—	41		
25	Tłumacz „ „	16	2	7	6	—	31		
	III. Dla stolarstwa.								
26	Kalwarya szkoła stol.	8	4	6	—	36	54	w stolarstwie 156	
27	Stanisławów „ „	24	15	17	10	8	74		
28	Lwów kurs majsterski	—	—	—	—	14	14		Od 15. marca do 15. maja 1909.
29	Jasło „ „	—	—	—	—	14	14		Od 11. stycznia do 6. marca 1909.
	IV. Dla zabawkarstwa.								
30	Jaworów warsztat zabaw.	6	6	9	3	7	31	w zabawkarstwie 31	
	V. Dla przem. keramicz.								
31	Kołomyja szkoła garnc.	4	7	8	—	3	22	64	
32	Podgórze kursa keram..	15	10	13	—	—	38		
33	Touste subw. prac. garnc.	—	—	—	—	4	4		
	VI. Dla szewstwa.								
34	Kołomyja szk. szewska .	19	13	8	4	—	44	w szewstwie 201	
35	Stary Sącz „ „	9	7	8	2	—	26		
36	Witków nowy „	12	3	7	7	2	31		
37	Przemyśl kurs majst.	—	—	—	—	14	14		Od 11. maja do 20. czerwca 1908.
38	Jarosław „ „	—	—	—	—	14	14		Od 14. września do 1. listopada 1908.
39	Kęty „ „	—	—	—	—	15	15		Od 13. lipca do 30. sierpnia 1908.
40	Lwów „ „	—	—	—	—	14	14		Od 11. stycznia do 7. marca 1909.
41	Kołomyja „ „	—	—	—	—	14	14		Wieczorny kurs dla czeladników i majstrów przy szkole od 12. stycznia do 15. maja 1909.
42	Kołaczyce „ „	—	—	—	—	14	14		Od 19. kwietnia do 6. czerwca 1909.
43	Żywiec „ „	—	—	—	—	15	15		Od 22. czerwca do 7. sierpnia 1909.
	VII. Dla tkactwa.								
44	Krosno szk. tkacka . .	10	6	6	—	1	23	w tkactwie 221	
45	Gliniany warsztat tkacki	11	10	4	—	22	47		
46	Gorlice „ „	8	1	6	—	—	15		
47	Kosów „ „	8	4	6	—	10	28		
48	Łańcut „ „	4	3	6	—	4	17		
49	Rychwald „ „	5	3	2	—	—	10		
50	Budzanów sub. warsztat tkacki	4	3	3	—	—	10		
51	Korczyna subwenc. warsztat tkacki . . .	6	6	6	—	—	18		
	Do przeniesienia .	305	196	175	57	456	1189		

Liczba porz.	Miejscowość szkoły	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych I.	II.	III.	IV.	Nadzwycz. uczn. i uczestn. kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)	Uwaga
	Z przeniesienia . .	305	196	175	57	456	1189		
52	Wilamowice subw. warsztat tkacki . . .	6	5	5	—	3	19		Trzech chłopców i 16 dziewcząt.
53	Rakszawa szk. sukien. .	14	8	—	—	—	22		
54	Czernelica wędrown. kurs tkacki	—	—	—	—	12	12		
	VIII. Dla koronkarstwa.								
55	Bobowa szk. koronk.	10	5	4	—	7	26		
56	Zakopane „ „	13	6	4	—	53	76	w koronkarstwie 179	
57	Kańczuga sub. szk. kor.	14	10	8	—	—	32		
58	Jaworów „ „ „	13	7	18	—	7	45		
	IX. Dla hafciarstwa.								
59	Maków szkoła hafciarska	17	13	13	—	3	46	w hafciarstwie 46	
	X. Dla blacharstwa.								
60	Lwów kurs majsterski .	—	—	—	—	15	15	w blacharstwie 15	Od 20. stycznia do 20. marca 1909.
	XI. Dla młynarstwa.								
61	Lwów 2 kursy majst. .	—	—	—	—	43	43	w młynarstwie 43	Od 4. maja do 13. lipca 1908, drugi kurs od 19. kwietnia do 10. lipca 1909.
	XII. Dla murarstwa.								
62	Sieniawa	—	—	—	—	17	17	w murarstwie 17	
	XIII. Szkoły rzemiosł.								
63	Drohowyże	12	15	18	14	2	61	61	Kowali 9, ślusarzy 12, blacharzy 5, stolarzy 9, kołodziejów 7, krawców 9, szewców 7, lakierników i rymarzy 3.
64	Oświęcim, zakł. subwenc.	—	—	—	—	85	85	85	stolarzy 22, ślusarzy 34, krawców 21, szewców 8.
		404	265	245	71	703	1688	1688	
		985							

Uwaga. Po rozdzieleniu uczniów poz. XIII. wedle zawodów, pracowało i uczyło się: w koszykarstwie 440, w kołodziejstwie i kowalstwie 145, w ślusarstwie 46, w stolarstwie 187, w zabawkarstwie 31, w garncarstwie (kaflarstwie) 64, w szewstwie 216, w krawiectwie 30, w tkactwie 221, w koronkarstwie 179, w hafciarstwie 46, w rymarstwie i lakiernictwie 3, w blacharstwie 20, w młynarstwie 43, w murarstwie 17.

Wykaz kuratorów i personalu nauczycielskiego w krajowych szkołach zawodowych.

L. p.	Nazwa szkoły i miejscowości	Kuratorya	Kierownik i czas jego służby	Personal szkolny i czas jego służby	Kwalifikacye
1	**Krajowe zakłady dla nauki koszykarstwa:** w Brzezowcu	Jan Götz Okocimski	Michał Wachowicz od 1. lipca 1905		Praktyka w c. k. wzorowym warsztacie koszykarskim we Wiedniu.
2	w Brzostku	Ks. Stefan Szymkiewicz	Józef Szostak od 1. stycznia 1899		„
3	w Dynowie	Seweryn Skrzyński	Kazimierz Kasia od 1. września 1903		Wykształcenie zawodowe uzyskane w kraju.
4	w Gdowie	Ks. Jan Smołka	Antoni Bidziński od r. 1900		Wykształcenie zawodowe w Królestwie i w kraju.
5	w Leżajsku	Bronisław Nowiński	Wojciech Kut od 15. listopada 1905		Praktyka w c. k. wzorowym warsztacie koszykarskim we Wiedniu.
6	w Niżniowie	Jan Urbański	Wojciech Kopkowicz od 16. maja 1897		Szkoła koszykarska w Jarosławiu. Praktyka w prywatnych warsztatach.
7	w Tarnobrzegu . . .	Dr. Waleryan Momidłowski	Jerzy Dziaduch od 1. kwietnia 1908		Praktyka w c. k. wzorowym warsztacie koszykarskim we Wiedniu.
8	w Zatorze	Michał Naimski	Jacenty Kasia od 20. marca 1901		Wykształcenie zawodowe uzyskane w kraju.

9	Krajowy centralny kurs koszykarski we Lwowie	Antoni Stefanowicz Juliusz Starkel sen.	Miecz. Czajkowski od 15. stycznia 1905	Instruktor: Jan Kwaśniewski od roku 1902	C. k. Szkoła przemysłu artystycznego we Wiedniu Praktyka w c. k. wzorowym warsztacie koszykarskim we Wiedniu.
	Krajowe zakłady dla nauki kołodziejstwa:	Michał Huza	Seweryn Gzowski od 1. września 1894; stabilizowany		4-letnia nauka w Zakładzie Drohowyzkim, 3-letnia nauka we Wiedniu
10	Krajowa szkoła kołodziejstwa w Grybowie			Naucz. rysunków i instr. kołodziejski: Jan Młott od 23. września 1899	Nauka kołodziejstwa w Kamionce strum.
				Przod. kołodziejski: Paweł Horoszczak od 28. września 1897	Nauka w szkole kołodziejskiej w Grybowie.
11	Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie	Wojciech Mayer	Karol Związek od 18. sierpnia 1903		Naukę fachową ukończył w Kamionce strum.
				Instr. kowalski: Jan Geisheimer	Naukę fachową ukończył w Kamionce strum. i we Wiedniu.
12	Krajowa szkoła kołodziejstwa i ciesielstwa w Kamionce strum.	Adam Thullie	Edward Paudler od 1. czerwca 1893; stabilizowany		C. k. Szkoła politechniczna we Lwowie. — Wydział budowy machin.
				Naucz. rysunków: Jan Karg od 15. września 1901	C. k. państw. Szkoła przemysłowa w Krakowie.
				Instr. kowalski: Karol Laskowski od 12. grudnia 1887	Praktyczne wykształcenie zawodowe.
				Instr. ciesielski: Wal. Kruczkowski od 22. listopada 1896	Koncesyonowany budowniczy
				Instr. kołodziejski: Ignacy Weiss od 5. lipca 1899	Były majster kołodziejski w Jarosławiu.

L. p.	Nazwa szkoły i miejscowości	Kuratorya	Kierownik i czas jego służby	Personal szkolny i czas jego służby	Kwalifikacye
13	Krajowa szkoła kołodziejstwa i kowalstwa w Tłumaczu.	Piotr Szczepański	Stanisław Gnoiński od marca 1903		Ukończona szkoła zawodowa w Kamionce strum. C. k. Seminaryum nauczycielskie we Lwowie. Studya fachowe we Lwowie, we Wiedniu i w Niemczech.
				Naucz. rysunków: Wilhelm Nunberg od 1. stycznia 1903	Szkoła realna i 2 lata techniki.
				Instr. kołodziejski: Jan Liszka od marca 1902	Nauka w Szkole zawodowej i praktyka.
				Instr. kowalski: Wład. Polechoński od marca 1902	Nauka zawodowa w Zakładzie Drohowyzkim i za granicą.
	Krajowe zakłady dla nauki stolarstwa:	Gustaw Geyer	Eust. Merunowicz od 1. września 1891; stabilizowany		Patent z zawodowej szkoły w Walachisch-Meseritsch na Morawach i z Muzeum technologicznego we Wiedniu.
14	Krajowa szkoła zawodowa stolarstwa i lokarstwa w Stanisławowie.			Naucz. rysunków: Michał Piskozub od 1. listopada 1901	Ukończył Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu.
				Przod. stolarski: Józef Riegl od 1. września 1894	Ukończył szkołę stanisławowską i Muzeum technologiczne we Wiedniu.
				Przod. snycerstwa: Michał Hrankowski od 1. września 1903	Ukończył szkołę stanisławowską i c. k. szkołę przemysłową we Lwowie.
				Przod. tokarski: Franc. Antoniak od 1. grudnia 1903	Długoletni werkmistrz tokarski za granicą.
				Przod. stolarski: Antoni Stokłosa od 15. stycznia 1903	Ukończył szkołę stanisławowską.
15	Krajowa szkoła stolarstwa	Grzegorz Lisowski	Władysław		C. k. Szkoła dla przemysłu

15	Krajowa szkoła stolarstwa w Kalwaryi.	Grzegorz Lisowski	Władysław Niemczynowski od 26. września 1892; stabilizowany		C. k. Szkoła dla przemysłu artystycznego we Lwowie. Wyższa szkoła zawodowa przy c. k. Muzeum technologicznem we Wiedniu.
				Nauczyciele rysunk.: Roman Linhardt od 1. październ. 1895	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem.
				Longin Śmieszko od 15. maja 1909	Matura c. k. Seminaryum nauczycielskiego, c. k. państwowa szkoła przemysł. we Lwowie. Kurs rysunków zawodowych w Instytucie dla popierania przemysłu we Wiedniu.
				Werkmistrz stolarstwa maszynowego: Franciszek Drożdż od 9. maja 1905	Kurs majsterski stolarski we Wiedniu.
				Werkmistrz stolarstwa meblowego: Stanisław Halczuk od 1. września 1897	Państwowa szkoła przemysłowa we Lwowie.
				Werkm. snycerstwa: Karol Kudelski od 1. lutego 1906	Absolutoryum c. k. szkoły przemysłu artystycznego przy c. k. Muzeum dla sztuki i przemysłu we Wiedniu.
16	**Krajowy warsztat naukowy dla wyrobu zabawek** w Jaworowie.	Jan hr. Szeptycki	Jan Chełmiński kierownik administr. od 1. sierpnia 1908		
			Paweł Prydatkiewicz kierown. zawodowy od 17. września 1896		Wyższa szkoła zawodowa przy c. k. Muzeum technol. w Wiedniu.
				Naucz. rysunków: Włodzimierz Czapek od 14. grudnia 1904	Państwowa szkoła przemysłowa we Lwowie.
				Naucz. stolarstwa i tokarstwa: Paweł Zwonarz od 15. lutego 1906	Uczył się praktycznie zabawkarstwa w Toeplitz w Saksonii.

L. p.	Nazwa szkoły i miejscowości	Kuratorya	Kierownik i czas jego służby	Personal szkolny i czas jego służby	Kwalifikacye
17	**Krajowe zakłady dla keramiki:** Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi.	Jan Kleski	Aleks. Klimaszewski od 16. sierpnia 1890; stabilizowany		Politechnika we Lwowie.
				Naucz. rysunków: Stan. Daczyński od 1. stycznia 1888; stabilizowany	Akademia sztuk pięknych w Krakowie.
				Instr. modelowania: Karol Łuszczewski od 1. czerwca 1896	Praktyka odbyta w pracowniach rzeźbiarskich.
				Instr. kaflarski: Stefan Skrypniczuk od 16. sierpnia 1890; stabilizowany	Szkoła garncarska w Kołomyi, praktyka w krajowej stacyi keramicznej we Lwowie.
				Instruktor toczenia i formowania: Antoni Kostrubiak od 16. sierpnia 1890	Szkoła garncarska w Kołomyi.
18	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu.	Bernard Liban	Karol Rolle od roku 1900; stabilizowany	Pomocnicze siły z innych zakładów	Inżynier-technolog.
19	**Krajowe zakłady dla nauki szewstwa:** Krajowy naukowy warsztat szewski w Witkowie now.	Ks. Teofil Korczyński	Wacław Mümler od 3. czerwca 1906	Instruktorzy: Piotr Koller od 1. maja 1893	Patent na nauczyciela szkół ludowych. Kurs majsterski szewski we Wiedniu.
				Jan Kalisz od 2. kwietnia 1905	Szkoła szewska w Starym Sączu.
				Józef Maksymczuk od 1. września 1906	Szkoła szewska w Witkowie nowym.

20	Krajowa szkoła szewska w Starym Sączu.	Józef Dobrowolski	Adam Gottmann od 1. październ. 1894	Instruktorzy: Józef Pieczarkowski od 1. marca 1900 Stan. Klimczyk od 1. stycznia 1909	Kurs majst. szew. we Wiedniu „ „ „ „ „ „ „ „ „ „
21	Krajowa szkoła szewska w Kołomyi.	Jan Kleski	Józef Carnelli od 1. września 1897	Instruktorzy: Jan Metzger od 1. maja 1896 Ignacy Korzelik od 1. lutego 1906	Kurs majst. szew. we Wiedniu „ „ „ „ „ Szkoła szewska w Witkowie nowym.
	Krajowe zakłady dla nauki tkactwa:	August Gorayski	Henryk Jodkiewicz od 22. lipca 1906		Politechnika we Lwowie. Szkoła tkacka w Crefeldzie, praktyka tkacka.
22	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie.			Naucz. rysunków: Bernard Jarosiewicz od 29. sierpnia 1907 Instruktor: Kaz. Krzyżanowski od 17. stycznia 1906 Przodownik: Jan Kustroń od 1. września 1895	Akademia sztuk pięknych w Krakowie. Akademia sztuk pięknych w Paryżu. Szkoła tkacka w Krośnie i Bernie. Szkoła tkacka w Krośnie.
23	Krajowy warsztat naukowy tkacki w Glinianach.	Franciszek hrabia Potulicki	Jan Jurajda od 1. marca 1893; stabilizowany	Przodownik: Michał Ratuszyński od 1. czerwca 1896 Instruktorka oddziału dziewcząt: Kamila Jurajdowa od 1. kwietnia 1904	C. k. Szkoła tkacka w Frankstadt. Kurs dla tkactwa mechanicznego w Bernie. Ukończył naukę w zakładzie tkackim w Glinianach. Egzamin nauczycielski dla szkół ludowych i praktyka zawodowa.

L. p.	Nazwa szkoły i miejscowości	Kuratorya	Kierownik i czas jego służby	Personal szkolny i czas jego służby	Kwalifikacye
24	Krajowy warsztat naukowy tkacki w Gorlicach.	Emil Metzger	Bazyli Gęsiecki od 1. maja 1892; stabilizowany		Szkoła tkacka w Kosowie. „ „ w Łomnicy (Czechy).
25	Krajowy warsztat nankowy tkacki w Kosowie.	Miecz. Zawadzki	Kazimierz Jamróz od 1. lipca 1895; stabilizowany	Przodownik tkacki: Jan Hawrysz od 1. listopada 1895	Ukończona szkoła tkacka w Błażowej, Krośnie i Mährisch-Schönberg. Ukończył nankę w kraj. nauk. warsztacie tkackim w Kosowie.
26	Krajowy warsztat naukowy tkacki im. „Franciszka Józefa“ w Łańcucie.	Exc. Roman hrabia Potocki	Bazyli Pyptiuk od roku 1889; stabilizowany	Przodownik: Józef Kolek od 28. września 1895	Fachowe szkoły tkackie zagraniczne. Ukończył naukę w zakładzie łańcuckim.
27	Krajowy warsztat nankowy tkacki w Rychwałdzie.	Wojciech Szwed	Wawrzyniec Gnbała od 1. stycznia 1891	Przodownik: Feliks Kłosowicz od 1. września 1900	Świadectwo uzdol fachowego. „ „ „
28	Krajowa Szkoła sukiennicza w Rakszawie.	Bolesław Żardecki	Jan Kunstmann od 15. marca 1904	Nauczyciel teoryi zawodowej: Zygmunt Sajewicz od 1. kwietnia 1904 Instruktor tkactwa: Jan Trojnar od 15. sierpnia 1893 Instr. farbiarstwa: Józef Wiech od 15. sierpnia 1893	Politechnika we Lwowie; fachowe studya za granicą. Wyższa szkoła przemysłowa w Krakowie, Szkoła tkacka w Bernie. Szkoła tkacka w Bielsku. „ „ „

	Krajowe zakłady dla nauki koronkarstwa:	Stanisław Barabasz	Leontyna Reichard od 14. sierpnia 1905		Centralny kurs koronkarski we Wiedniu. Państwowa szkoła przemysłowa we Lwowie.
29	Kraj. szkoła koronkarstwa w Zakopanem.			Naucz. rysunków: Klementyna Bittmar od lutego 1907 Naucz. pomocnicza: Jadwiga Galleth od 15. paźdz. 1902 Przodownica: Marya Łatko od 1. września 1907	Szkoła artystyczno-przemysłowa w Pradze. Centralny kurs koronkarski we Wiedniu. Szkoła koronkarska w Zakopanem.
30	Krajowa szkoła koronkarstwa w Bobowej	Bolesław Długoszewski	Helena Rzeczycka od 1. marca 1902		Centralny kurs koronkarski we Wiedniu. Państwowa szkoła przemysłowa we Lwowie.
	Krajowy zakład dla nauki hafciarstwa:	Karol Pospóla p. Leona Bierkowska fach. nadzorczyni	Ewa Antonowicz od 1. marca 1896		Egzamin dojrzałości, kwalifikacya na nauczycielkę robót, państwowa szkoła przemysłowa.
31	Krajowa szkoła hafciarstwa w Makowie			Naucz. pomocnicza: Anna Karafiatówna od 15. czerwca 1907	Świadectwo kwalifikacyjne na nauczycielkę.

WYKAZ

zasiłków stypendyjnych, przedstawionych Wydziałowi kraj. do udzielania uczniom szkół przemysłowych i handlowych.

L. p.	Nazwa zakładu	W roku 1908/9					Razem
		Ryczałt	Ilość ucz. pobierających zasił.	miesięcznie po	na czynsz rocznie	na zakład przypada razem rocz.	
		K		K	K	K	K
	A) Dla zakładów krajowych:						
1	Szkoła koszyk. w Brzezowcu . .	700	—	—	—	700	—
2	„ „ „ Brzostku . . .	—	3	8	264	—	—
	„ „ „ „ . . .	—	6	6	396	660	—
3	„ „ „ Czerwonej Woli	600	—	—	—	600	—
4	„ „ „ Dynomie . . .	500	—	—	—	500	—
5	„ „ „ Gdomie	300	—	—	—	300	—
6	„ „ „ Leżajsku . . .	450	—	—	—	450	
7	„ „ „ Tarnobrzegu . .	—	3	8	264	—	—
	„ „ „ „ . .		7	6	462	726	—
8	„ „ „ Zatorze . . .	—	2	8	176	—	—
	„ „ „ „ . . .	—	4	6	264	—	—
	„ „ „ „ . . .	—	2	5	110	550	
9	„ kołodziejska w Grzybowie .	2600	—	—	—	2600	—
10	„ „ „ Grzymałowie	1000	—	—	—	1000	—
11	„ „ „ Kamionce str.	—	10	8	880	—	—
	„ „ „ „ „	—	6	6	396	—	—
	„ „ „ „ „	—	2	5	110	—	—
	„ „ „ „ „	—	4	4	176	1562	—
12	„ „ „ Tłumaczu .	1300	—	—	—	1300	—
13	„ stolarska w Stanisławowie .	3300	—	—	—	3300	—
14	„ wyrobu zabawek w Jaworow.	1600	—	—	—	1600	—
15	„ garncarska w Kołomyi . .	—	8	6	528	528	—
16	„ szewska „ „ . .	1250	—	—	—	1250	—
17	„ „ „ St. Sączu .	800	—	—	—	800	—
18	„ „ „ Witkowie now.	1000	—	—	—	1000	—
19	„ tkacka w Glinianach . .	900	—	—	—	900	—
20	„ „ „ Gorlicach . . .	900	—	—	—	900	—
21	„ „ „ Kosowie	900	—	—	—	900	—
22	„ „ Łańcucie	900	—	—	—	900	—
23	„ „ Rychwaldzie . . .	500	—	—	—	500	—
24	„ „ Wilamowicach . . .	600	—	—	—	600	—
25	„ sukiennicza w Rakszawie .	1800	—	—	—	1800	—
26	„ koronkarska „ Bobowej . .	600	—	—	—	600	
27	„ „ „ Zakopanem .	600	—	—	—	600	—
28	„ hafciarska „ Makowie . .	750	—	—	—	750	
							27876
	B) Dla szkół państwowych:						
29	C. k. szkoła przemysł. w Krakowie .	—	4	15	600	—	—
	„ „ „ „ .	—	13	10	1300	—	—
	Do przeniesienia . . .	23850	74	101	5926	27876	27876

L. p.	Nazwa zakładu	W roku 1908/9					Razem
		Ryczałt	Ilość ucz. pobierających zasił.	miesięcznie po	co czyni rocznie	na zakład przypada razem rocz.	
		K		K	K	K	K
	Z przeniesienia . . .	23850	74	101	5926	27876	27876
	C. k. szkoła prsemysł. w Krakowie .	300	—	—	—	2200	—
30	„ „ we Lwowie .	—	1	15	150	—	—
	„ „ „ „ .		7	12	840	—	—
	„ „ „ „ .	—	9	10	900	—	—
	„ „ „ „ .	—	11	8	880	2770	—
31	„ przem drzew. w Kołomyi	1600	—	—	—	1660	—
32	„ „ „ „ Zakopanem	—	7	8	560	—	—
	„ „ „ „ „	—	6	6	360	—	—
	„ „ „ „ „	—	9	4	360		—
	„ „ „ „ „	—	7	3	210	—	—
	„ „ „ „ „	400	—	—	400	1890	—
33	„ „ żelazn. w Sułkowic.	1600	—	—	—	1600	—
34	„ ślusarska w Świątnikach .	—	7	8	560	—	—
			23	6	1380	1940	—
35	Akademia handlowa w Krakowie. Imiennie:						
	1. Władysław Zarębski	200	—	—	—	—	—
	2. Miron Gruszkiewicz	200	—	—	—	—	—
	3. Markus Schaufeld	150	—	—	—	—	—
	4. Pinkas Steiner	150	—	—	—	—	—
	5. Jan Żytkiewicz	150	—	—	—	—	—
	6. Tadeusz Wałka	150	—	—	—	—	—
	7. Witołd Łaniewski	150	—	—	—	—	—
	8. Albin Kawaler	150	—	—	—	—	—
	9. Stanisław Wawrzecki	150	—	—	—	—	—
	10. Józef Wijasiński	150	—	—	—	—	—
	11. Jan Mostowik	150	—	—	—	—	—
	12. Izak Frenkel	150	—	—	—	—	—
	13. Roman Brochocki	150	—	—	—	—	—
	14. Ryszard Kędra	150	—	—	—	—	—
	15. Józef Propper	150	—	—	—	—	—
	16. Feliks Schaschke	150	—	—	—	—	—
	Nadto ryczałt na chwilowe zasiłki dla uczniów	700	—	—	3200	3200	—
36	Akademia handlowa we Lwowie. Imiennie:						
	17. Jan Bortnik	300	—	—	—	—	—
	18. Jan Mendyk	200	—	—	—	—	—
	19. Michał Dziuba	200	—	—	—	—	—
	20. Leonard Goltental	200	—	—	—	—	—
	21. Miron Hawrysiewicz	200	—	—	—	—	—
	22. Mendl Rudy	200	—	—	—	—	—
	23. Franciszek Szetela	150	—	—	—	—	—
	24. Zygmunt Zieliński	150	—	—	—	—	—
	25. Jan Pirożyński	150	—	—	—	—	—
	26. Edward Stoller	150	—	—	—	—	—
	27. Stanisław Wyszyński	150	—	—	—	—	—
	28. Fryderyk Meth	150	—	—	—	—	—
	29. Kornel Świstun	150	—	—	—	—	—
	Nadto ryczałt na chwilowe zasiłki dla uczniów.	600	—	—	2350	2350	17550
	Razem . . .	31900	161	181	18086	45486	45426

PRELIMINARZ
FUNDUSZU KRAJOWEGO
na rok 1910.

Rubryka XII.
Przemysł i rękodzieła.

CZĘŚĆ I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. **Biała.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	900	—	900
		b) nauka	5.560	—	5.560
	2	Przybory szkolne	680	—	680
	3	Środki naukowe	200	—	200
	4	Wydatki administracyjne	200	—	200
	—	Częściowy zwrot zaliczki	—	—	—
		Razem	7.540	—	7.540
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	800	—	800
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) z Izby handlowo-przemysł. w Krakowie	800	—	800
		d) z Kasy oszczędności w Białej od cechu sukienniczego	400	—	400
		e) wkładki uczniów na przybory	300	—	300
		f) od miejsc. Związku przemysł.	60	—	60
		g) od c. k. Rządu	2.390	—	2 390
		Suma dochodów	5.150	—	5.150
		w porównaniu z wydatkami			7.540
		okazuje się niedobór			2.390

2. **Bochnia.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.201	—	2.201
	2	Przybory szkolne	300	—	300
	3	Środki naukowe	200	—	200
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem	3.201	—	3.201
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.000	—	1.000
		b) od c. k. Rządu	1.100	—	1.100
	—	Odsetki z lokacyi	—	—	—
		Suma dochodów	2.100	—	2.100
		w porównaniu z wydatkami			3.201
		okazuje się niedobór			1.101

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
900	900	Koszta wynagrodzenia na rok 1910 za kierownictwo i naukę zaprelimi-
5.193	5.336	nowano w takiej wysokości, jakaby w przybliżeniu odpowiadała
802	580	postanowieniom c. k. Ministerstwa robót publicznych co do wyna-
	200	grodzeń kierowników i nauczycieli szkół przemysłowych uzupełnia-
211	200	jących w innych krajach koronnych.—Kredyty na przybory szkolne,
		środki naukowe i wydatki administracyjne, wstawiono stosownie
		do niższej lub wyższej frekwencyi uczniów w szkole.
7.106	7.216	
800	800	
400	400	
800	800	
—	—	
400	400	
321	300	
60	60	
2.208	2.223	
4.989	4.983	
7.106	7.216	
2.117	2.233	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	
1.819	1.875	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
537	400	
	240	
40	100	
2.796	3.015	
1.000	1.000	
987	1.007	
10	—	
1.997	2.007	
2.796	3.015	
799	1.008	

3. **Brody.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	460	—	460
		b) nauka	3.112	—	3.112
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	450	—	450
	3	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	4.122	—	4.122
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	600	—	600
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od Izby handl. przemysł.	1.000	—	1.000
		d) od c. k. Rządu	1.161	—	1.161
		Suma dochodów .	2.961	—	2.961
		w porównaniu z wydatkami .			4.122
		okazuje się niedobór .			1.161

4. **Brzesko.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.276	—	2.276
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	300	—	300
	3	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.076	—	3.076
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	30	—	30
		b) od Rady powiatowej	300	—	300
		c) od J. W. Pana Götza Okocimskiego . .	200	—	200
		d) od Stow. rękodzielników kat. . . .	50	—	50
		e) od Stow. przemysłu handlowego i gosp. szynk.	20	—	20
		f) od Izby handlowo-przemysł. . . .	200	—	200
		g) od c. k. Rządu	1.138	—	1.138
		Suma dochodów .	1.938	—	1.938
		w porównaniu z wydatkami .			3.076
		okazuje się niedobór .			1.138

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.190	2.423	
301	437	
	140	
2 891	3.400	
700	600	
200	200	
250	1.000	
1.055	800	
2.205	2 600	
2.891	3.400	
686	800	

Preliminarz na rok 1910.

433	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.656	1.927	
315	300	
90	100	
2.494	2.727	
30	30	W myśl uchwały Rady gm. z dnia 17. sierpnia 1905 na 6 lat (LW. 108.139/05).
300	300	W myśl uchwały Rady pow. z dnia 27. lutego 1905 (LW. 97.962/05).
200	200	
100	50	W myśl uchwały z dnia 13. sierpnia 1905 na 6 lat (LW. 108.139/05).
20	20	
200	200	
881	963	
1.731	1.763	
2.494	2.727	
763	964	

5. **Brzeżany**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.504	—	2.504
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	300	—	300
	3	Wydatki administracyjne	180	—	180
		Razem .	3.384	—	3.384
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	400	—	400
		b) od Rady powiatowej	300	—	300
		c) od c. k. Rządu	1.342	—	1.342
		Suma dochodów .	2.042	—	2.042
		w porównaniu z wydatkami .			3.384
		okazuje się niedobór .			1.342

6. **Buczacz**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	450	—	450
		b) nauka	2.504	—	2.504
	2	Przybory szkolne	150	—	150
	3	Środki naukowe	300	—	300
	4	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	3.554	—	3.554
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	400	—	400
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od Stowarzyszenia rzemieślniczego . .	100	—	100
		d) od Izby handlowo-przemysłowej . .	200	—	200
		e) od c. k. Rządu	1.227	—	1.227
		Suma dochodów .	2.327	—	2.327
		w porównaniu z wydatkami .			3.554
		okazuje się niedobór .			1.227

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
500	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.669	2.152	
350	350	
130	130	
2.649	3.132	
400	400	
300	300	
1.216	1.216	
1.916	1.916	
2.649	3.132	
733	1.216	

Preliminarz na rok 1910.

450	450	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.173	2.152	
370	200	
233	300	
108	198	
3.334	3.300	
400	400	Gmina uchwałą z dnia 30. listopada 1895 r. zobowiązała się dawać 400 K rocznie (LW. 3.484/1896).
400	400	Rada powiatowa uchwałą z dnia 29. lutego 1896 r. zobowiązała się dawać 400 K rocznie (LW. 8.896/1896).
134	100	Stowarzyszenie rękodzielników aktem fundacyjnym z dnia 3. grudnia 1895 r. zobowiązało się dawać 100 K rocznie (LW. 3.484/1896).
200	200	
1.100	1.100	
2.234	2.200	
3.334	3.300	
1.100	1.100	

7. **Chrzanów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	500	—	500
		b) nauka	3.620	—	3.620
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	750	—	750
	3	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	5.020	—	5.020
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	400	—	400
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od Izby handlowo-przemysłowej . .	200	—	200
		d) od Towarzystwa zaliczkowego . . .	100	—	100
		e) od c. k. Rządu	1.960	—	1.960
		Suma dochodów .	3.060	—	3.060
		w porównaniu z wydatkami .			5.020
		okazuje się niedobór .			1.960

8 **Dębica.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.340	—	2.340
	2	Przybory szkolne	250	—	250
	3	Środki naukowe	250	—	250
	4	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	3.390	—	3.390
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	650	—	650
		b) od c. k. Rządu	1.370	—	1.370
		Suma dochodów .	2.020	—	2.020
		w porównaniu z wydatkami .			3.390
		okazuje się niedobór .			1.370

Preliminarz na r. 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.552	2.632	
639	400	
4	200	
3.595	3.632	
400	400	Gmina uchwałą z dnia 4. października 1899 r. L. 5.868 zobowiązała się dawać roczną subwencyę w kwocie 400 K i dostarczać lokalu, opału i oświetlenia (LW. 47.126/1900).
400	400	Rada powiatowa w Chrzanowie uchwałą z dnia 31. stycznia 1901 r. zobowiązała się płacić roczną subwencyę 400 K.
200	200	
100	100	
902	1.266	
2.002	2.366	
3.594	3.632	
1.592	1.266	

Preliminarz na rok 1910.

300	300	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.856	1.991	
—	100	
395	134	
	100	
2.551	2.625	
790	650	Gmina m. Dębicy zobowiązała się dawać roczną subwencyę w kwocie 650 K i dostarczyć lokalu, opału, oświetlenia i usługi (LW. 106.050/06).
1.134	987	
1.924	1.637	
2.551	2.625	
627	988	

9. **Drohobycz**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	640	—	640
		b) nauka	6.515	—	6.515
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	650	—	650
	2a	Przybory (rysunki i specyalne modele) dla kursu rysunkowego	—	—	—
	3	Wydatki administracyjne	150	—	150
	4	Kurs rysunkowy	—	550	550
		Razem .	7.955	550	8.505
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	800	—	800
		b) od Rady powiatowej	550	—	550
		c) od Kasy Oszczędności	200	—	200
		d) od Towarzystwa zaliczkowego . . .	70	—	70
		e) od c. k. Rządu , ...	3.442	—	3.442
		Suma dochodów .	5.062	—	5.062
		w porównaniu z wydatkami .			8.505
		okazuje się niedobór .			3.443

10. **Gorlice**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	500	—	500
		b) nauka	2.840	—	2.840
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	500	—	500
	3	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.940	—	3.940
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	200	—	200
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od Towarzystwa Zaliczkowego . . .	300	—	300
		d) od Izby handlowo-przem. w Krakowie .	300	—	300
		e) od c. k. Rządu	1.370	—	1.370
	—	Inne dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	2.570	—	2.570
		w porównaniu z wydatkami .			3.940
		okazuje się niedobór .			1.370

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
500	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
4.249	4.820	
477	500	
172	150	
116	120	
—	620	
5.514	6.710	
800	700	Rada powiatowa w Drohobyczu uchwałą z dnia 29. grudnia 1905 przyznała subwencyę 550 K.
550	550	
—	200	
70	20	
2.289	2.620	
3.709	4.090	
5.514	6.710	
1.805	2.620	

Preliminarz na rok 1910.

500	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.418	2.440	
416	570	
249	70	
3.583	3.580	
200	200	
400	400	
300	300	
300	300	
1.190	1.190	
20	—	
2.410	2.390	
3.582	3.580	
1.172	1.190	

11. **Jarosław.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	500	—	500
		b) nauka	2.456	—	2.456
	2	Przybory szkolne	250	—	250
	3	Środki naukowe	250	—	250
	4	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	3.606	—	3.606
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	500	—	500
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od c. k. Rządu	1.353	—	1.353
		Suma dochodów .	2.253	—	2.253
		w porównaniu z wydatkami .			3.606
		okazuje się niedobór .			1.353

12. **Jasło.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	460	—	460
		b) nauka	2.820	—	2.820
	2	Środki naukowe	550	—	550
	2a	Na bibliotekę	—	—	—
	3	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.930	—	3.930
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	400	—	400
		b) od Rady powiatowej	240	—	240
		c) od Izby handl.-przemysł. w Krakowie .	200	—	200
		d) od c. k. Rządu	1.545	—	1.545
		Towarzystwo zaliczkowe	—	—	—
	—	Inne jednorazowe subwencye od Kasy oszczędności na bibliotekę	—	—	—
	—	Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	2.385	—	2.385
		w porównaniu z wydatkami .			3.930
		okazuje się niedobór .			1.545

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1909	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
500	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.684	2.158	
222	350	
74	250	
74	170	
2.554	3.428	
500	500	
400	400	
1.234	1.264	
2.134	2.164	
2.554	3.428	
420	1.264	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.341	2.401	
389	450	
180	—	
168	200	
3.478	3.451	
400	400	Gmina zobowiązała się dostarczać szkole lokalu, opału, oświetlenia usługi i subwencyę 400 K (LW. 5.147 i 25.494/1891).
240	240	
200	200	
1.205	1.305	
67	—	
100	—	
80	—	
2.292	2.145	
3.478	3.451	
1.186	1.306	

13. **Kałusz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.584	—	2.584
	2	Przybory szkolne	150	—	150
	3	Środki naukowe	150	—	150
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.384	—	3.384
		DOCHODY.			
		Subwencye:			
	1	*a*) od gminy	200	—	200
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	1.492	—	1.492
		Suma dochodów .	1.892	—	1.892
		w porównaniu z wydatkami .			3.384
		okazuje się niedobór .			1.492

14. **Kęty.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.196	—	2.196
	2	Środki naukowe	300	—	300
	3	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	2.996	—	2.996
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	998	—	998
		b) od c. k. Rządu	999	—	999
	—	Od Rady powiatowej	—	—	—
		Suma dochodów .	1.997	—	1.997
		w porównaniu z wydatkami .			2.996
		okazuje się niedobór .			999

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
300	300	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.438	2.152	
	150	
161	150	
	80	
1.899	2.832	
200	200	Gmina zobowiązała się dać dla szkoły lokal, opał, oświetlenie, usługę i 200 K (LW. 19.051/1893).
200	200	Rada powiatowa zobowiązała się dawać 200 K rocznie (LW. 19.051/1893).
1.189	1.216	
1.589	1.616	
1.899	2.832	
310	1.216	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.767	1.863	
	300	
406	50	
2.573	2.613	
857	871	Gmina zobowiązała się dać szkole opał, oświetlenie usługę i przyczyniać się subwencyą w wysokości jednej trzeciej części kosztów utrzymania szkoły po potrąceniu subwencyi, która wpływa od Rady powiatowej w Białej w kwocie 300 K (LW. 72.486 i 75.316/1904).
857	871	
—	—	
1.714	1.742	
2.573	2.613	
859	871	

15. **Kołomyja.** I. szkoła przem. uzupełn. im. Sobieskiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	600	—	600
		b) nauka	5.144	—	5.144
	2	Przybory naukowe	500	—	500
	3	Środki naukowe	500	—	500
	4	Wydatki administracyjne	200	—	200
		Razem .	6.944	—	6.944
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.534	—	1.534
		b) od Rady powiatowej	300	—	300
		c) z funduszu rzemieślniczego (odsetki od kapitału 12.000 K)	480	—	480
		d) od c. k. Rządu	2.314	—	2.314
		Suma dochodów .	4.628	—	4.628
		w porównaniu z wydatkami .			6.944
		okazuje się niedobór .			2.316

16. **Kołomyja.** II. szkoła przem. uzupełn. im. St. Szczepanowskiego.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	600	—	600
		b) nauka	4.216	—	4.216
	2	Środki naukowe i przybory szkolne . . .	700	—	700
	3	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	5.666	—	5.666
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.788	—	1.788
		b) od Rady powiatowej	100	—	100
		c) od c. k. Rządu	1.889	—	1.889
		Suma dochodów .	3.777	—	3.777
		w porównaniu z wydatkami .			5.666
		okazuje się niedobór .			1.889

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	600	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	3.284	
—	450	
—	400	
—	300	
—	5.034	Wynikłość tej szkoły z roku 1908, mieści się w sumie wynikłości szkół przemysłowych uzupełn. w Kołomyi, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	898	W myśl uchwały Rady miasta z dnia 31. stycznia 1888 L. 404 gmina pokrywa niedobór, tudzież dostarcza lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
—	300	
—	480	
—	1.678	
—	3.356	
—	5.034	
—	1.678	

Preliminarz na rok 1910.

—	600	Wyjaśnienie, jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	3.600	
—	700	
—	300	
—	5.200	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości szkół przemysłowych uzup. w Kołomyi, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	1.633	
—	100	Rada powiatowa aktem notar. z dnia 4. lipca 1902 r. LR. 8.053 zobowiązała się płacić po 100 K rocznie począwszy od r. 1902 przez cały czas istnienia tej szkoły (LW. 51.886/1902).
—	1.733	
—	3.466	
—	5.200	
—	1.734	

17. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo:			
		α) płaca . . . . . 480 K			
		β) dodatek osobisty . . . 200 „	680	—	680
		b) nauka	7.869	—	7.869
	2	Przybory szkolne	500	—	500
	3	Środki naukowe	1.300	—	1.300
	4	Wydatki administracyjne	200	—	200
	5	Kurs rysunków zawodowych	—	384	384
		Razem .	10.549	384	10.933
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	3.644	—	3.644
		b) od c. k. Rządu	3.644	—	3.644
		Suma dochodów .	7.288	—	7.288
		w porównaniu z wydatkami .			10.933
		okazuje się niedobór .			3.645

18. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełn. przy ul. Lubomirskiego.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo:			
		α) płaca . . . . . 440 K			
		β) dodatek osobisty . . . 200 „	640	—	640
		b) nauka	5.408	—	5.408
	2	Przybory szkolne	600	—	600
	3	Środki naukowe	600	—	600
	4	Wydatki administracyjne	120	—	120
	5	Pięciomiesięczny kurs dla absolwentów . . .	—	390	390
		Razem .	7.368	390	7.758
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.586	—	2.586
		b) od c. k. Rządu	2.586	—	2.586
		Suma dochodów .	5.172	—	5.172
		w porównaniu z wydatkami .			7.758
		okazuje się niedobór .			2.586

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	680	
—	6.725	
—	240	
—	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	550	
—	320	
—	9.015	Wynikłość tej szkoły z roku 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest do rubryki XII.
—	3.005	Dotowanie pięciu szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j., że gmina, rząd i kraj, poza drobnymi datkami z funduszu Dietla, przyczyniać się mają do kosztów utrzymania jedną trzecią częścią ogólnych wydatków, a gmina ponadto obowiązaną jest dostarczać bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
—	3.005	
—	6.010	
—	9.015	
—	3.005	

Preliminarz na rok 1910.

—	530	
—	3.575	
—	120	
—	250	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	180	
—	390	
—	5.045	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr XII.
—	1.681	
—	1.681	
—	3.362	
—	5.045	
—	1.683	

19. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Smoleńsku.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	520	—	520
		b) nauka	3.376	—	3.376
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	1.000	—	1.000
	3	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	4.996	—	4.996
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.665	—	1.665
		b) od c. k. Rządu	1.665	—	1.665
		Suma dochodów .	3.330	—	3.330
		w porównaniu z wydatkami .			4.996
		okazuje się niedobór .			1.666

20. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kaźmierzu.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	710	—	710
		b) nauka	5.696	—	5.696
	2	Przybory szkolne	500	—	500
	3	Środki naukowe	700	—	700
	4	Wydatki administracyjne	200	—	200
		Razem .	7.806	—	7.806
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.602	—	2.602
		b) od c. k. Rządu	2.602	—	2.602
		Suma dochodów .	5.204	—	5.204
		w porównaniu z wydatkami .			7.806
		okazuje się niedobór .			2.602

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	480	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	2.880	
—	280	
—	242	
—	3.882	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubryce XII.
—	1.294	
—	1.294	
—	2.588	
—	3.882	
—	1.294	

Preliminarz na rok 1910.

—	530	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	4.000	
—	140	
—	300	
—	360	
—	5.330	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubryce XII.
—	1.776	
—	1.776	
—	3.552	
—	5.330	
—	1.778	

21. **Kraków**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca przy ul. Dietla.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	530	—	530
		b) nauka	3.728	—	3.728
	2	Przybory szkolne	500	—	500
	3	Środki naukowe	300	—	300
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
	—	Kurs rysunkowy	—	—	—
		Razem .	5.158	—	5.158
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.719	—	1.719
		b) od c. k. Rządu	1.719	—	1.719
		Suma dochodów .	3.438	—	3.438
		w porównaniu z wydatkami .			5.158
		okazuje się niedobór .			1.720

22. **Krosno**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	300	—	300
		b) nauka	1.672	—	1.672
	2	Przybory szkolne	150	—	150
	3	Środki naukowe	150	—	150
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	2.372	—	2.372
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	500	—	500
		b) od c. k. Rządu	936	—	936
		Suma dochodów .	1.436	—	1.436
		w porównaniu z wydatkami .			2.372
		okazuje się niedobór .			936

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	530	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	3.200	
—	96	
—	200	
—	224	
—	550	
—	4.800	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	1.600	
—	1.600	
—	3.200	
—	4.800	
—	1.600	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.312	2.251	
252	100	
	200	
81	260	
3.045	3.211	
500	500	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, oświetlenie, usługę i 500 K subwencyi (LW. 57.555/1892).
1.338	1.355	
1.838	1.855	
3.045	3.211	
1.207	1.356	

23. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. ks. Kordeckiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	600	—	600
		b) nauka	5.449	—	5.449
	2	Przybory szkolne	1.000	—	1.000
	3	Środki naukowe	400	—	400
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	7.549	—	7.549
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.516	—	2.516
		b) od c. k. Rządu	2.516	—	2.516
		Suma dochodów .	5.032	—	5.032
		w porównaniu z wydatkami .			7.549
		okazuje się niedobór .			2.517

24. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Antoniego.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	560	—	560
		b) nauka	5.369	—	5.369
	2	Przybory szkolne	1.000	—	1.000
	3	Środki naukowe	400	—	400
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	7.429	—	7.429
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.476	—	2.476
		b) od c. k. Rządu	2.476	—	2.476
		Suma dochodów .	4.952	—	4.952
		w porównaniu z wydatkami .			7.429
		okazuje się niedobór .			2.477

Preliminarz na r. 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
—	600	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	4.425	
—	800	
—	200	
—	100	
—	6.125	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	2.041	Dotowanie jedenastu szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j., że gmina, kraj i państwo przyczyniać się mają w jednej trzeciej części ogólnych kosztów, a gmina nadto obowiązaną jest dostarczać bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
—	2.042	
—	4.083	
—	6.125	
—	2.042	

Preliminarz na rok 1910.

—	480	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	4.345	
—	800	
—	200	
—	100	
—	5.925	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	1.975	
—	1.975	
—	3.950	
—	5.925	
—	1.975	

25. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. króla Sobieskiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	520	—	520
		b) nauka	4.128	—	4.128
	2	Przybory szkolne	800	—	800
	3	Środki naukowe	400	—	400
	4	Wydatki administracyjne	80	—	80
		Razem .	5.928	—	5.928
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.976	—	1.976
		b) od c. k. Rządu	1.976	—	1.976
		Suma dochodów .	3.952	—	3.952
		w porównaniu z wydatkami .			5.928
		okazuje się niedobór .			1.976

26. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Elżbiety.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	600	—	600
		b) nauka	2.361	—	2.361
	2	Przybory szkolne	350	—	350
	3	Środki naukowe	150	—	150
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.561	—	3.561
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.187	—	1.187
		e) od c. k. Rządu	1.187	—	1.187
		Suma dochodów .	2.374	—	2.374
		w porównaniu z wydatkami .			3.561
		okazuje się niedobór .			1.187

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	480	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	3.360	
—	650	
—	150	
—	80	
—	4.720	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	1.573	
—	1.573	
—	3.146	
—	4.720	
—	1.574	

Preliminarz na rok 1910.

—	600	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	1.865	
—	350	
—	150	
—	40	
—	3.005	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubryce XII.
—	1.001	
—	1.002	
—	2.003	
—	3.005	
—	1.002	

27. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Konarskiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	480	—	480
		b) nauka	4.697	—	4.697
	2	Przybory szkolne	800	—	800
	3	Środki naukowe	400	—	400
	4	Wydatki administracyjne	80	—	80
	—	Kurs rysunkowy	—	—	—
		Razem .	6.457	—	6.457
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.152	—	2.152
		b) od c. k. Rządu	2.152	—	2.152
		Suma dochodów .	4.304	—	4.304
		w porównaniu z wydatkami .			6.457
		okazuje się niedobór .			2.153

28. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Marcina.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	560	—	560
		b) nauka	5.449	—	5.449
	2	Przybory naukowe	1.000	—	1.000
	3	Środki naukowe	400	—	400
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	7.509	—	7.509
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.503	—	2.503
		b) od c. k. Rządu	2.503	—	2.503
		Suma dochodów .	5.006	—	5.006
		w porównaniu z wydatkami .			7.509
		okazuje się niedobór .			2.503

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
—	480	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	3.705	
—	650	
—	150	
—	80	
—	550	
—	5.615	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	1.871	
—	1.871	
—	3.742	
—	5.615	
—	1.873	

Preliminarz na rok 1910.

—	480	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	4.425	
—	800	
—	200	
—	100	
—	6.005	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	2.001	
—	2.001	
—	4.002	
—	6.005	
—	2.003	

29. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. A. Mickiewicza.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	480	—	480
		b) nauka	3.113	—	3.113
	2	Przybory szkolne	600	—	600
	3	Środki naukowe	200	—	200
	4	Wydatki administracyjne	60	—	60
		Razem .	4.453	—	4.453
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.484	—	1.484
		b) od c. k. Rządu	1.484	—	1.484
		Suma dochodów .	2.968	—	2.968
		w porównaniu z wydatkami .			4.453
		okazuje się niedobór .			1.485

30. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Piramowicza.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	480	—	480
		b) nauka	4.697	—	4.697
	2	Przybory szkolne	800	—	800
	3	Środki naukowe	300	—	300
	4	Wydatki administracyjne	80	—	80
		Razem .	6.357	—	6.357
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.119	—	2.119
		b) od c. k. Rządu	2.119	—	2.119
		Suma dochodów .	4.238	—	4.238
		w porównaniu z wydatkami .			6.357
		okazuje się niedobór .			2.119

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	480	
—	2.585	
—	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	100	
—	60	
—	3.725	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubryce XII.
—	1.241	
—	1.242	
—	2.483	
—	3.725	
—	1.242	

Preliminarz na rok 1910.

—	480	
—	3.705	
—	650	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	150	
—	80	
—	5.065	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubryce XII.
—	1.688	
—	1.688	
—	3.376	
—	5.065	
—	1.689	

31. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	600	—	600
		b) nauka	5.993	—	5.993
	2	Przybory szkolne	1.000	—	1.000
	3	Środki naukowe	400	—	400
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	8.093	—	8.093
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.564	—	2.564
		b) od c. k. Rządu	2.564	—	2.564
		c) od gremium właścicieli drukarń . .	400	—	400
		Suma dochodów .	5.528	—	5.528
		w porównaniu z wydatkami .			8.093
		okazuje się niedobór .			2.565

32. **Lwów.** Żeńska szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Anny

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	460	—	460
		b) nauka	2.681	—	2.681
	2	Przybory szkolne	400	—	400
	3	Środki naukowe	200	—	200
	4	Wydatki administracyjne	60	—	60
		Razem .	3.801	—	3.801
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.267	—	1.267
		b) od c. k. Rządu	1.267	—	1.267
		Suma dochodów .	2.534	—	2.534
		w porównaniu z wydatkami .			3.801
		okazuje się niedobór .			1.267

Preliminarz na rok 1910.

	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
	Korony		
600	—	600	
.993	—	4.841	
.000	—	800	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
400	—	200	
100	—	100	
.093	—	6.541	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
564	—	2.180	
564	—	2.180	
400	—	—	
528	—	4.360	
093	—	6.541	
565	—	2.181	

Preliminarz na rok 1910.

60	—	—	
81	—	—	
00	—	—	Szkoła nowo utworzyć się mająca w roku szkolnym 1909/10.
00	—	—	
60	—	—	
01	—	—	
67	—	—	
67	—	—	
34	—	—	
01	—	—	
67	—	—	

33. **Lwów.** Żeńska szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	460	—	460
		b) nauka	2.681	—	2.681
	2	Przybory naukowe	400	—	400
	3	Środki naukowe	200	—	200
	4	Wydatki administracyjne	60	—	60
		Razem .	3.801	—	3.801
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	1.267	—	1.267
		b) od c. k. Rządu	1.267	—	1.267
		Suma dochodów .	2.534	—	2.534
		w porównaniu z wydatkami .			3.801
		okazuje się niedobór .			1.267

34. **Lwów.** Izraelicka szkoła przemysłowa uzupełn. im. Bernsteina.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	600	—	600
		b) nauka	2.400	—	2.400
	2	Środki naukowe i przybory szkolne . . .	500	—	500
	3	Wydatki administracyjne	150	—	150
	4	Lokal, opał, oświetlenie	900	—	900
	5	Usługa	150	—	150
		Razem .	4.700	—	4.700
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) z fundacyi Marka Bernsteina . . .	2.600	—	2.600
		b) od zboru izraelickiego	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	950	—	950
		Suma dochodów .	3.750	—	3.750
		w porównaniu z wydatkami .			4.700
		okazuje się niedobór .			950

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	Szkoła nowo otworzyć się mająca w r. szkolnym 1909/10.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Preliminarz na rok 1910.

—	600	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	2.400	
—	500	
—	150	
—	900	
—	150	
—	4.700	
—	2.600	
—	200	
—	950	
—	3.750	
—	4.700	
—	950	

35. **Łańcut.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.276	—	2.276
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	250	—	250
	3	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	3.076	—	3.076
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	240	—	240
		b) od Rady powiatowej	300	—	300
		c) od c. k. Rządu	1.268	—	1.268
		Suma dochodów .	1.808	—	1.808
		w porównaniu z wydatkami .			3.076
		okazuje się niedobór .			1.268

36. **Myślenice.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo:	400	—	400
		b) nauka	2.196	—	2.196
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	200	—	200
	3	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	2.946	—	2.946
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	400	—	400
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od c. k. Rządu	1.073	—	1.073
		Suma dochodów .	1.873	—	1.873
		w porównaniu z wydatkami .			2.946
		okazuje się niedobór .			1.073

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
300	300	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.818	1.927	
	200	
355	190	
2.473	2.617	
240	240	Gmina zobowiązała się dać dla szkoły lokal, opał, oświetlenie, usługę i 240 K subwencyi (LW. 31.162 i 55.074/1894).
300	300	Rada powiatowa zobowiązała się dawać 300 K subwencyi (LW.71.162/1895).
1.038	1.038	
1.578	1.578	
2.473	2.617	
895	1.039	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	Wyjaśnienie, jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.744	1.799	
221	200	
104	150	
2.469	2.549	
400	400	Gmina zobowiązała się dawać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 400 K subwencyi (LW. 47.647/1897).
400	400	Rada powiatowa zobowiązała się dawać 400 K subwencyi (LW. 47.647 i 52.227/1897).
874	874	
1.674	1.674	
2.469	2.549	
795	875	

37. **Nowy Sącz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	760	—	760
		b) nauka	6.772	—	6.772
	2	Przybory szkolne	700	—	700
	3	Środki naukowe	300	—	300
	4	Wydatki administracyjne	200	—	200
	5	Kurs rysunkowy	—	550	550
		Razem .	8.732	550	9.282
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	950	—	950
		b) od Rady powiatowej	800	—	800
		c) od Kasy Oszczędności	200	—	200
		d) od Dyrekcyi c. k. Kolei państw. . .	200	—	200
		e) od Izby handlowo-przem. w Krakowie .	200	—	200
		f) od c. k. Rządu	3.466	—	3.466
		Suma dochodów .	5.816	—	5.816
		w porównaniu z wydatkami .			9.282
		okazuje się niedobór .			3.466

38. **Nowy Targ.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.196	—	2.196
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	300	—	300
	3	Wydatki administracyjne	120	—	120
		Razem .	3.016	—	3.016
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	200	—	200
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od Stow. rękodz. i przem.	100	—	100
		d) od Towarzystwa zaliczkowego . . .	144	—	144
		e) od c. k. Rządu	1.086	—	1.086
		Suma dochodów .	1.930	—	1.930
		w porównaniu z wydatkami .			3.016
		okazuje się niedobór .			1.086

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
600	600	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
3.749	4.413	
684	500	
	300	
212	200	
—	550	
5.245	6.563	
600	600	
800	800	
400	200	
300	200	
200	200	
2.316	2.281	
4.616	4.281	
5.245	6.563	
629	2.282	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.792	1.878	
329	300	
	120	
2.521	2.698	
200	200	Gmina zobowiązała się dawać szkole lokal, opał, oświetlenie usługę i 200 K subwencyi (LW. 23.775/1892).
400	400	
100	100	
144	144	
927	927	
1.771	1.771	
2.520	2.698	
749	927	

39. **Podgórze.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	560	—	560
		b) nauka	4.884	—	4.884
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	450	—	450
	3	Wydatki administracyjne.	150	—	150
	4	Kurs rysunkowy	—	550	550
		Razem .	6.044	550	6.594
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	2.098	—	2.098
		b) od Rady powiatowej w Wieliczce . .	100	—	100
		c) z Izby handlowej i przemysł. w Krakowie	200	—	200
		d) od c. k. Rządu	2.098	—	2.098
		Suma dochodów .	4.496	—	4.496
		w porównaniu z wydatkami .			6.594
		okazuje się niedobór .			2.098

40. **Przemyśl.** I. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w śródmieściu.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo:			
		α) szkoły przemysł. uzupł. . 480 K			
		β) kursu handl. przemysł. . 150 „	630	—	630
		b) nauka:			
		α) w szkole przemysł. uzupł. . 2.936 K			
		β) na kursie handl. przemysł. . 1.712 „	4.648	—	4.648
	2	Przybory szkolne:			
		α) dla szkoły przemysł. uzupł. 500 K			
		β) dla kursu handlowego. . 100 „	600	—	600
	3	Środki naukowe:			
		α) dla szkoły przemysł. uzupł. 100 K			
		β) dla kursu handlowego. . 20 „	120	—	120
	4	Wydatki administracyjne:			
		α) dla szkoły przemysł. uzupł. 80 K			
		β) dla kursu handlowego. . 20 „	100	—	100
	5	Kurs rysunkowy	—	530	530
		Razem .	6.098	530	6.628
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy:			
		1) na szkołę uzupł. przemysł. 600 K			
		2) na kurs handlowy . . 180 „	780	—	780
		b) od Rady powiatowej	600	—	600
		c) od Izby handlowej we Lwowie na kurs handlowy	150	—	150
		d) od c. k. Rządu	2.499	—	2.499
		e) od gremium kupców na kurs handlowy .	100	—	100
		Suma dochodów .	4.129	—	4.129
		w porównaniu z wydatkami .			6.628
		okazuje się niedobór .			2.499

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
3.637	4.060	
434	450	
171	150	
308	550	
4.950	5.610	
1.500	1.895	Gmina zobowiązała się przyczyniać subwencyą w jednej trzeciej części ogólnych kosztów utrzymania szkoły, tudzież dostarczać lokalu, opału, oświetlenia i usługi (LW. 25.305/1891).
150	100	
300	200	
1.500	1.707	
3.450	3.902	
4.950	5.610	
1.500	1.708	

Preliminarz na rok 1910.

—	480	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	3.529	
—	500	
—	100	
—	80	
—	240	
—	4.929	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości obydwóch szkół przemysłowych uzupełniających w Przemyślu, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	780	
—	600	Rada powiatowa obowiązała się dawać subwencyę 600 K (LW. 11.373/1888).
—	—	
—	1.724	
—	100	Gremium kupców uchwaliło subwencyę 100 K.
—	3.204	
—	4.929	
—	1.725	

41. **Przemyśl.** II. Szkoła przem. uzupełn. na przedmieściu lwowskiem.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	520	—	520
		b) nauka	3.864	—	3.864
	2	Przybory szkolne	400	—	400
	3	Środki naukowe	100	—	100
	4	Wydatki administracyjne	80	—	80
		Razem .	4.964	—	4.964
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	600	—	600
		b) Od Kasy oszczędności	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	2.082	—	2.082
		Suma dochodów .	2.882	—	2.882
		w porównaniu z wydatkami .			4.964
		okazuje się niedobór .			2.082

42. **Rzeszów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	520	—	520
		b) nauka	3.406	—	3.406
	2	Przybory szkolne	600	—	600
	3	Środki naukowe	150	—	150
	4	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	4.826	—	4.826
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	600	—	600
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) z fundacyi Towarnickiego	300	—	300
		d) od Kasy oszczędności w Rzeszowie .	200	—	200
		e) od Izby przemysł.-handl. w Krakowie .	200	—	200
		f) od c. k. Rządu	1.663	—	1.663
		Suma dochodów .	3.163	—	3.163
		w porównaniu z wydatkami .			4.826
		okazuje się niedobór .			1.663

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
—	480	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	2.377	
—	400	
—	100	
—	80	
—	3.437	Wynikłość tej szkoły z r. 1908 mieści się w sumie wynikłości obydwóch szkół przemysłowych uzupełniających w Przemyślu, z których Wydział szkolny składa jeden ogólny rachunek, a ogólna suma wstawiona jest w rubr. XII.
—	600	
—	200	
—	1.318	
—	2.118	
—	3.437	
—	1.319	

Preliminarz na rok 1910.

500	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
3.357	3.890	
	500	
1.678	150	
	150	
5.535	5.190	
600	250	Rada powiatowa zobowiązała się dawać subwencyę 200 K (LW. 59.566, 87).
—	200	
300	300	
—	—	
400	200	
2.445	2.120	
3.745	3.070	
5.535	5.190	
1.790	2.120	

43. **Sambor.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	1.672	—	1.672
	2	Przybory szkolne	350	—	350
	3	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	2.522	—	2.522
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	300	—	300
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) z kasy oszczędności	100	—	100
		d) z kasy mieszczan w Samborze . . .	50	—	50
		e) od c. k. Rządu	936	—	936
		Suma dochodów .	1.586	—	1.586
		w porównaniu z wydatkami .			2.522
		okazuje się niedobór .			936

44. **Sanok.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	450	—	450
		b) nauka	2.840	—	2.840
	2	Przybory szkolne	100	—	100
	3	Środki naukowe	300	—	300
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.790	—	3.790
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	738	—	738
		b) od c. k. Rządu	1.526	—	1.526
		Suma dochodów .	2.264	—	2.264
		w porównaniu z wydatkami .			3.790
		okazuje się niedobór .			1.526

Preliminarz na r. 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
490	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.628	1 486	
345	400	
80	140	
2.543	2.426	
300	300	
200	200	Rada powiatowa obowiązała się dawać subwencyę 200 K (LW. 48.423/1890.
—	100	
—	50	
1.217	888	
1.717	1.538	
2.543	2.426	
826	888	

Preliminarz na rok 1910.

450	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.266	2.024	
534	200	
185	130	
64	70	
3.499	2.824	
738	738	
1.353	1.043	
2.091	1.781	
3.499	2.824	
1.408	1.043	

45. **Sokal**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.292	—	2.292
	2	Przybory szkolne	250	—	250
	3	Środki naukowe	200	—	200
	4	Wydatki administracyjne	150	—	150
		Razem .	3.292	—	3.292
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	200	—	200
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		d) od Izby handlowo-przemysłowej . .	100	—	100
		b) od c. k. Rządu	1.296	—	1.296
		Suma dochodów .	1.996	—	1.996
		w porównaniu z wydatkami .			3 292
		okazuje się niedobór .			1.296

46. **Stanisławów**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	500	—	500
		b) nauka	5.160	—	5.160
	2	Przybory szkolne	600	—	600
	3	Środki naukowe	200	—	200
	4	Wydatki administracyjne	50	—	50
		Razem .	6.510	—	6.510
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	611	—	611
		b) od Rady powiatowej	250	—	250
		c) od kasy oszczędności	140	—	140
		d) od c. k. Rządu	2.754	—	2.754
		Suma dochodów .	3.755	—	3.755
		w porównaniu z wydatkami .			6.510
		okazuje się niedobór .			2.755

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
—	300	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
—	1.166	
—	200	
—	200	
—	150	
—	2.016	Koszta utrzymania tej szkoły w roku 1898. pokryte zostały z kredytu na nowo założyć się mające szkoły przemysłowe uzupełniające.
—	200	
—	400	
—	100	
—	658	
—	1.358	
—	2.016	
—	658	

Preliminarz na rok 1910.

558	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
3.908	3.960	
525	500	
—	140	
170	50	
5.161	5.150	
584	584	
200	200	
100	100	
2.658	2.133	
3.542	3.017	
5.161	5.150	
1.619	2.133	

47. **Stary Sambor.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.584	—	2.584
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	300	—	300
	3	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.384	—	3.384
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	400	—	400
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od c. k. Rządu	1.292	—	1.292
		Suma dochodów .	2.092	—	2.092
		w porównaniu z wydatkami .			3.384
		okazuje się niedobór .			1.292

48. **Stary Sącz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo:	400	—	400
		b) nauka	2.292	—	2.292
	2	Przybory szkolne i środki naukowe . . .	420	—	420
	3	Wydatki administracyjne	60	—	60
		Razem .	3.172	—	3.172
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	600	—	600
		b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu .	300	—	300
		c) od Izby handlowo-przemysł. w Krakowie .	200	—	200
		d) od c. k. Rządu	1.036	—	1.036
		Suma dochodów .	2.136	—	2.136
		w porównaniu z wydatkami .			3.172
		okazuje się niedobór .			1.036

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.116	2.088	
216	250	
22	50	
2.754	2.788	
400	400	Gmina aktem notaryalnym zobowiązała się dawać roczną subwencyę 400 K i prócz tego dostarczyć szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi (LW. 88.959/1904).
400	400	Rada powiatowa w Starym Samborze aktem notaryalnym zobowiązała się dawać subwencyę 400 K rocznie (LW. 88.959/1904).
994	994	
1.794	1.794	
2.754	2.788	
960	994	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.955	1.940	
331	420	
149	60	
2.835	2.820	
600	600	
300	300	
200	200	
860	860	
1.960	1.960	
2.835	2.820	
875	860	

49. **Stryj.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	500	—	500
		b) nauka	3.064	—	3.064
	2	Przybory szkolne	150	—	150
	3	Środki naukowe	400	—	400
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	4.214	—	4.214
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	680	—	680
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od Towarzystwa Zaliczkowego . . .	200	—	200
		d) od Zarządu c. k. Kolei państw. . . .	400	—	400
		b) od c. k. Rządu	1.367	—	1.367
		Suma dochodów .	2.847	—	2.847
		w porównaniu z wydatkami .			4.214
		okazuje się niedobór .			1.367

50. **Strzyżów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	300	—	300
		b) nauka	1.732	—	1.732
	2	Przybory szkolne	200	—	200
	3	Środki naukowe	200	—	200
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	2.532	—	2.532
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	300	—	300
		b) od Towarzystwa zaliczkowego . . .	100	—	100
		c) od Rady powiatowej	300	—	300
		d) od c. k. Rządu	916	—	916
		Suma dochodów .	1.616	—	1.616
		w porównaniu z wydatkami .			2.532
		okazuje się niedobór .			916

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
500	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.247	2.216	
	400	
197	100	
80	150	
3.024	3.366	
680	680	
200	200	
200	200	
400	400	
943	943	
2.423	2.423	
3.024	3.366	
601	943	

Preliminarz na rok 1910.

275	300	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.240	1.927	
	50	
364	200	
	50	
1.879	2.527	
300	300	Uchwałą z dnia 23. lipca 1906 (LW. 100.098/07) zobowiązała się gmina m. Strzyżowa do płacenia przez lat 10 po 300 K rocznie, obok bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
100	100	W myśl uchwały z dnia 27 marca 1907 (LW. 100.098/07) na lat 10.
300	300	
618	913	
1.318	1.613	
1.879	2.527	
561	914	

51. **Tarnopol.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	460	—	460
		b) nauka	2.924	—	2.924
	2	Przybory szkolne	300	—	300
	3	Środki naukowe	150	—	150
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.934	—	3.934
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	800	—	800
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od Izby handlowej w Brodach . . .	200	—	200
		d) od c. k. Rządu	1.367	—	1.367
		Suma dochodów .	2.567	—	2.567
		w porównaniu z wydatkami .			3.934
		okazuje się niedobór .			1.367

52. **Tarnów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	600	—	600
		b) nauka	3.849	—	3.849
	2	Przybory szkolne	250	—	250
	3	Środki naukowe	150	—	150
	4	Wydatki administracyjne	120	—	120
	5	Kurs rysunkowy dla abituryentów	—	550	550
		Razem .	4.969	550	5.519
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	925	—	925
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od Kasy oszczędności	80	—	80
		d) od Izby handlowo-przemysł. . . .	300	—	300
		e) od c. k. Rządu	1.907	—	1.907
		Suma dochodów .	3.612	—	3.612
		w porównaniu z wydatkami .			5.519
		okazuje się niedobór .			1.907

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.496	2.352	
750	300	
	150	
128	150	
3.774	3.352	
1.240	800	Gmina zobowiązała się dać dla szkoły lokal, opał, oświetlenie, usługę i 800 K subwencyi (LW. 4.158/1892).
200	200	
200	200	
1.072	1.076	
2.712	2.276	
3.774	3.352	
1.062	1.076	

Preliminarz na rok 1910.

600	600	Wyjaśnienie, jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
3.206	3.369	
532	250	
	180	
160	120	
—	550	
4.498	5.069	
800	925	
400	400	
160	80	
300	300	
2.043	1.682	
3.703	3.387	
4.498	5.069	
795	1.682	

53. **Tarnobrzeg.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.340	—	2.340
	2	Środki naukowe	200	—	200
	3	Wydatki administracyjne	120	—	120
		Razem .	3.060	—	3.060
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	200	—	200
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od JW. Zdzisława hr. Tarnowskiego . .	200	—	200
		d) od Izby handlowo-przem. w Krakowie .	200	—	200
		e) od c. k. Rządu	1.030	—	1.030
		Suma dochodów .	2.030	—	2.030
		w porównaniu z wydatkami .			3.060
		okazuje się niedobór .			1.030

54. **Turka** (nad Stryjem). Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.988	—	2.988
	2	Przybory szkolne	160	—	160
	3	Środki naukowe	250	—	250
	4	Wydatki administracyjne	50	—	50
		Razem .	3.848	—	3.848
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	300	—	300
		b) od Rady powiatowej	500	—	500
		c) od c. k. Rządu	1.524	—	1.524
	—	Inne dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	2.324	—	2.324
		w porównaniu z wydatkami .			3.848
		okazuje się niedobór .			1.524

Preliminarz na r. 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.020	2.004	
125	200	
101	120	
2.646	2.724	
200	200	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 200 K subwencyi (LW. 60.283/1898, 41.576 i 78.010/1899).
400	400	
200	200	
200	200	
862	862	
1.862	1.862	
2.646	2.724	
784	862	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.932	2.216	
845	100	
	150	
103	50	
3.280	2.916	
300	300	Rada gminna uchwałą z dnia 28. września 1903 r. zobowiązała się dostarczać szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi i do pokrycia jednej trzeciej części kosztów utrzymania, jednak nie wyżej jak 300 K rocznie (LW. 14.440/1905).
500	500	Rada powiatowa w Turce uchwałą z dnia 22. stycznia 1904 zobowiązała się dawać subwencyę 500 K rocznie (LW. 14.440/1905.
1.138	1.058	
27	—	
1.965	1.858	
3.280	2.916	
1.315	1.058	

55. **Wadowice**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.852	—	2.852
	2	Przybory szkolne	100	—	100
	3	Środki naukowe	120	—	120
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.572	—	3.572
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	800	—	800
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od Kasy Oszczędności	400	—	400
		d) od c. k. Rządu	1.086	—	1.086
		Suma dochodów .	2.486	—	2.486
		w porównaniu z wydatkami .			3.572
		okazuje się niedobór .			1.086

56. **Wieliczka**. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo	460	—	460
		b) nauka	2.840	—	2.840
	2	Przybory szkolne	200	—	200
	3	Środki naukowe	120	—	120
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.720	—	3.720
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	800	—	800
		b) od Rady powiatowej	50	—	50
		c) od c. k. Rządu	1.435	—	2.435
		Suma dochodów .	2.285	—	2.285
		w porównaniu z wydatkami .			3.720
		okazuje się niedobór .			1.435

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.288	2.260	
270	120	
	100	
120	100	
3.078	2.980	
800	800	
200	200	
400	400	
790	790	
2.190	2.190	
3.078	2.980	
888	790	

Preliminarz na rok 1910.

400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.382	2.360	
226	200	
	120	
162	100	
3.170	3.180	
800	800	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 800 K subwencyi (LW. 2.628/1890 i 42.570/1891).
50	50	
1.165	1.165	
2.015	2.015	
3.170	3.180	
1.155	1.165	

57. **Złoczów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownictwo:			
		α) płaca . . . . . 400 K			
		β) dodatek osobisty . . . 100 „	500	—	500
		b) nauka	3.008	—	3.008
	2	Przybory szkolne	400	—	400
	3	Środki naukowe	100	—	100
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	4.108	—	4.108
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	300	—	300
		b) od Rady powiatowej	300	—	300
		c) od Izby handlowej	200	—	200
		d) od c. k. Rządu	1.654	—	1.654
		Suma dochodów .	2.454	—	2.454
		w porównaniu z wydatkami .			4.108
		okazuje się niedobór .			1.654

58. **Żółkiew.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

		WYDATKI.			
	1	Płaca			
		a) kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.316	—	2.316
	2	Przybory szkolne	140	—	140
	3	Środki naukowe	300	—	300
	4	Wydatki administracyjne	100	—	100
		Razem .	3.256	—	3.256
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	600	—	600
		b) od Rady powiatowej	400	—	400
		c) od c. k. Rządu	1.128	—	1.128
		Suma dochodów .	2.128	—	2.128
		w porównaniu z wydatkami .			3.256
		okazuje się niedobór .			1.128

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
500	500	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.046	3.130	
256	400	
150	100	
84	100	
3.036	4.230	
300	300	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, oświetlenie, usługę i 300 K subwencyi (LW. 48.988/1899).
300	300	
200	200	
1.761	1.715	
2.561	2.515	
3.036	4.230	
475	1.715	

Preliminarz na rok 1910.

300	300	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
1.979	1.980	
556	300	
167	140	
148	100	
3.150	2.820	
730	600	
400	400	
890	910	
2.020	1.910	
3.150	2.820	
130	910	

59. **Żywiec,** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI:			
		Płace:			
	1	*a)* kierownictwo	400	—	400
		b) nauka	2.292	—	2.292
		Przybory szkolne i środki naukowe . . .	400	—	400
	2	Wydatki administracyjne	150	—	150
	3				
		Razem .	3.242	—	3.242
		DOCHODY:			
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	400	—	400
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od Izby handlowo-przemysłowej . .	200	—	200
		d) od c. k. Rządu	1.221	—	1.221
	—	Odsetki z lokacyi	—	—	—
		Suma dochodów .	2.021	—	2.021
		w porównaniu z wydatkami .			3.242
		okazuje się niedobór .			1.221

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
400	400	Wyjaśnienie jak przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej.
2.211	2.216	
353	350	
136	125	
3.100	3.091	
400	400	Rada gminna uchwałą z dnia 29. listopada 1895 obowiązała się dostarczyć bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi, tudzież przyczyniać się do kosztów utrzymania kwotą 400 K rocznie (LW. 27.040 i 40.226/1896.
200	200	
200	200	
1.455	1.145	Rada powiatowa uchwałą z dnia 28. lutego 1896 zobowiązała się dawać 200 K rocznie (LW. 27.040/1896).
10	—	
2.265	1.945	
3.100	3.091	
835	1.146	

II. Krajowe zakłady przemysłowe zawodowe.

60. **Brzezowiec.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	200	—	200
	2	Utrzymanie lokalu	300	—	300
	3	Opał	180	—	180
	4	Oświetlenie	40	—	40
	5	Usługa	90	—	90
	6	Materyał	1.000	—	1.000
	7	Wynagrodzenie uczniów	800	—	800
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	200	—	200
	9	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków	4.610	—	4.610
	—	Nadwyżka dochodów	—	—	—
		Razem	4.610	—	4.610
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	—	1.800
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	800	—	800
		b) od c. k. Rządu	800	—	800
	—	Zwrot kosztów przesyłki	—	—	—
		Suma dochodów	3.400	—	3.400
		w porównaniu z wydatkami			4.610
		okazuje się niedobór			1.210

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.200	1.200	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
84	200	
300	300	
169	180	
22	40	
88	96	*Mniej*, wedle potrzeby.
723	1.000	
553	800	
66	200	
61	200	
3.266	4.216	
107	—	
3.373	4.216	
1.751	1.800	
800	800	Rada powiatowa w Brzesku zobowiązała się dawać subwencyę dawną (na Jurków) 600 K a nadto na wynajem lokalu w Brzezowcu 200 K (LW. 76.621/1905).
800	800	
22	—	
3.373	3.400	
3.373	4.216	
—	816	

61. **Brzostek.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	240	—	240
		c) nauczyciel przedmiotów uzupełniających	360	—	360
	2	Utrzymanie lokalu	60	—	60
	3	Opał	300	—	300
	4	Oświetlenie	60	—	60
	5	Usługa	120	—	120
	6	Materyał	2.000	—	2.000
	7	Wynagrodzenie uczniów	1.000	—	1.000
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	280	—	280
	9	Ubezpieczenie budynku i inwentarza	50	—	50
	10	Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne	250	—	250
		Suma wydatków	6.320	—	6.320
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	—	3.000
	2	Subwencye:			
		b) od Rady powiatowej w Pilźnie	400	—	400
		d) od c. k. Rządu	1.500	—	1.500
		— od Izby handlowej w Krakowie	—	—	—
	—	Ze sprzedaży materyału i inne	—	—	—
		Suma dochodów	4.900	—	4.900
		w porównaniu z wydatkami			6.320
		okazuje się niedobór			1.420

Preliminarz na r. 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1.440	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
240	240	
—	360	
—	60	
303	280	*Więcej*, wskutek podrożenia opału i na podstawie wynikłości z r. 1908.
33	60	
62	120	
1.215	1.500	*Więcej*, z powodu większej liczby uczniów.
739	900	
344	200	*Więcej*, w miarę wzrostu potrzeb.
31	50	
416	250	
4.823	5.460	
2.174	2.400	*Więcej*, z powodu większej frekwencyi uczniów.
—	400	Rada powiatowa w Pilznie zobowiązała się dać lokal i subwencyę 400 K (LW. 80.360/1906).
1.500	1 500	
200	—	
53	—	
3.927	4.300	
4.823	5.460	
896	1.160	

62. **Dynów.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	240	—	240
	2	Materyał	1.500	—	1.500
	3	Wynagrodzenie uczniów	1.000	—	1.000
	4	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	5	Opał	200	—	200
	6	Oświetlenie	50	—	50
	7	Usługa	50	—	50
	8	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	5.040	—	5.040
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.500	—	2.500
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	200	—	200
		b) od c. k. Rządu	1.000	—	1.000
	—	Zwroty za materyał	—	—	—
		Suma dochodów .	3.700	—	3.700
		w porównaniu z wydatkami .			5.040
		okazuje się niedobór .			1.340

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.200	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
180	240	
1 416	1.600	Stosownie do produkcyi.
1.543	900	
46	350	*Mniej*, wedle potrzeby.
50	250	
51	50	
4	50	
242	200	
4.732	5.080	
2.325	2.500	
—	200	
800	1.000	
158	—	
3.283	3.700	
4.732	5.080	
1.449	1.380	

63. **Leżajsk**. Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 Razem
					Razem	
		WYDATKI.				
	1	Płace:				
		a) instruktor:				
		α) płaca	1.600 K			
		β) dodatek osobisty	200 „	1.800	—	1.800
		b) administrator		240	—	240
	—	Wynajem lokalu		—	—	—
	2	Utrzymanie lokalu		240	—	240
	3	Opał		300	—	300
	4	Oświetlenie		120	—	120
	5	Usługa		100	—	100
	6	Materyał		2.000	—	2.000
	7	Wynagrodzenie uczniów		4.000	—	4.000
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza		200	—	200
	9	Rozmaite inne wydatki		200	—	200
		Suma wydatków		9.200	—	9.200
		DOCHODY.				
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych		6.000	—	6.000
	2	Subwencye:				
		a) od Rady powiatowej		200	—	200
		b) od Kasy zaliczkowej w Łańcucie		100	—	100
		c) od c. k. Rządu		1.200	—	1.200
		Suma dochodów		7.500	—	7.500
		w porównaniu z wydatkami				9.200
		okazuje się niedobór				1.700

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908 K	Kwota uchwalona na rok 1909 K	Wyjaśnienia
1.440	1.640	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
240	240	
240	240	Odpada jako kredyt nadzwyczajny.
32	—	Wedle potrzeby.
289	300	
93	100	Wedle potrzeby.
72	80	
3.639	1.800	*Więcej*, stosownie do produkcyi.
4.203	1.500	
36	200	
477	200	
10.761	6.300	
6.989	3.500	*Więcej*, z powodu rozwoju szkoły i większej produkcyi.
200	200	Rada powiatowa w Łańcucie aktem notaryalnym z d. 27. grudnia 1902 L. R. 2.637 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego w kwocie 200 K na czas istnienia szkoły. (LW. 97 049/902).
200	100	Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie aktem notaryalnym z dnia 27. grudnia 1902 L. R. 2.638 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego 100 K na czas istnienia szkoły (LW. j. w.).
1.000	1.200	
8.389	5.000	
10.761	6.300	
2.372	1.300	

64. **Gdów.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	240	—	240
	2	Nauka dopełniająca	360	—	360
	3	Opał i oświetlenie	400	—	400
	4	Materyał	4.200	—	4.200
	5	Wynagrodzenie uczniów	3.600	—	3.600
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	7	Rozmaite inne wydatki	400	—	400
		Suma wydatków .	11.000	—	11.000
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	8.000	—	8.000
	2	Subwencya od c. k. Rządu	1.200	—	1.200
		Suma dochodów .	9.200	—	9.200
		w porównaniu z wydatkami .			11.000
		okazuje się niedobór .			1.800

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
900	1.200	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
160	240	
—	—	Pozycya nowa, konieczna ze względu, iż w Gdowie niema szkoły
129	400	przemysłowej uzupełniającej.
1.475	4.200	
1.619	3.600	
35	200	
193	400	
4.511	10.240	
		Rada gminna m. Gdowa uchwałą z dnia 12. III. 1908 (LW. 38.708/908) zobowiązała się oddać na pomieszczenie tej szkoły na przeciąg 6-ciu lat budynek wraz z stodołą, kawałkiem ogródka i pomniejszemi reperacyami zewnętrznemi (bez opału i oświetlenia).
2.448	8.000	
1.000	1.000	*Więcej*, stosownie do spodziewanej wysokości subwencyi.
3.448	9.000	
4.511	10.240	
1.063	1.240	

65. **Tarnobrzeg.** Krajowa szkoła koszykarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor płaca . . . . 1.600 K.			
		dodatek na mieszkanie . . 360 „	1.960	—	1.960
		b) administrator	240	—	240
	2	Lokal i utrzymanie bursy	600	—	600
	3	Usługa szkoły	50	—	50
	4	Materyał	2.000	—	2.000
	5	Wynagrodzenie uczniów	1.500	—	1.500
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	150	—	150
	7	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	6.700	—	6.700
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.500	—	3.500
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	300	—	300
		b) od c. k. Rządu	1.000	—	1.000
		Suma dochodów .	4.800	—	4.800
		w porównaniu z wydatkami .			6.700
		okazuje się niedobór .			1.900

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.628	1.840	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
200	240	
270	600	
47	50	
1.785	1.500	
1.720	1.100	*Więcej*, stosownie do spodziewanej wysokości produkcyi.
17	100	*Więcej*, z powodu potrzeby zakupna warsztatu stolarskiego.
434	200	
6.101	5.630	
2 406	2.600	*Więcej*, stosownie do spodziewanego wzrostu produkcyi.
300	300	Gmina zobowiązała się dostarczać szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi, Rada powiatowa subwencyę 300 K, a JWP. Zdzisław hr. Tarnowski 3 sągi drzewa opałowego i 10 kóp wikliny na pniu.
900	1.000	
3.606	3.900	
6.101	5 630	
2.495	1.730	

66. **Zator**. Krajowa szkoła koszykarska

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor	1.600	—	1.600
		b) administrator	300	—	300
		c) nauczyciel rysunków i rachunków	240	—	240
	2	Wynajem lokalu	800	—	800
	3	Opał	140	—	140
	4	Oświetlenie	65	—	65
	5	Usługa	35	—	35
	6	Materyał	1.800	—	1.800
	7	Wynagrodzenie uczniów	1.750	—	1.750
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	120	—	120
	9	Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	250	—	250
		Suma wydatków	7 100	—	7.100
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.600	—	3.600
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	360	—	360
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	1.200	—	1.200
	3	Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów	5.360	—	5.360
		w porównaniu z wydatkami			7.100
		okazuje się niedobór			1.740

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.240	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac w szkołach zawodowych.
300	300	
—	240	
800	800	
115	150	
65	70	Wedle potrzeby i na podstawie wynikłości z r. 1908.
31	30	
1.666	1.800	
1.745	1.600	*Więcej*, stosownie do produkcyi.
89	160	*Mniej*, wedle potrzeby.
213	250	
6.264	6.840	
3.562	3.500	*Więcej*, z powodu większego popytu na wyroby tej szkoły.
360	360	
200	200	
1.200	1.200	
37	—	
5.359	5.260	
6.264	6.840	
905	1.580	

67. **Lwów**. Krajowy centralny kurs koszykarski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik i nauczyciel rysunków:			
		α) płaca . . . . . 2.800 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 960 „	3.760	—	3.760
		b) instruktor:			
		α) płaca . . . . . 1.800 K.			
		β) dodatek osobisty . . 480 „	2.280	—	2.280
		c) dwóch przodowników po 792 K. . .	1.584	—	1.584
		d) nauczyciele stylistyki i buchalteryi . .	480	—	480
	2	Lokal:			
		a) czynsz najmu	3.000	—	3.000
		b) utrzymanie lokalu	300	—	300
	3	Usługa	240	—	240
	4	Opał	350	—	350
	5	Oświetlenie	200	—	200
	6	Materyały warsztatowe	2.000	—	2.000
	7	Przybory szkolne	400	—	400
	8	Utrzymanie dwóch seryi uczniów po 5-ciu przez 5 miesięcy	2.500	—	2.500
	9	Utrzymanie dwóch seryi uczenic po 5-ciu przez 5 miesięcy	1.500	—	1.500
	10	Uzupełnienie inwentarza	300	—	300
	11	Koszta powrotnej podróży uczniów . . .	200	—	200
	12	Rozmaite inne wydatki	400	—	400
	13	Nagrody dla uczenic za najlepsze rysunki . .	—	—	—
		Suma wydatków .	19.494	—	19.494
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów (modeli)	3.000	—	3.000
	2	Subwencya c. k. Rządu	3.500	—	3.500
	3	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów .	6.500	—	6.500
		w porównaniu z wydatkami .			19.494
		okazuje się niedobór .			12.994

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.600	3.600	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac.
2.040	2.040	*Więcej*, z powodu dobrej kwalifikacyi i reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.440	1.584	
486	480	
3.000	3.000	
—	300	
759	1.210	Stosownie do potrzeb.
2.356	2.000	
36	400	
2.741	2.500	
—	—	Pozycya nowa, z powodu wejścia w życie specyalnego kursu robót galanteryjnych dla kobiet.
173	300	
—	200	
705	300	*Więcej*, w miarę wzrostu potrzeb.
500	—	
17.836	17.914	
3.489	3.000	
3.200	3.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
310	—	
6.999	6.000	
17.836	17.914	
10.837	11.914	

68. **Grybów.** Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace			
		a) kierownik (przodownik kowalski):			
		α) płaca . . . . . 2.200 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 240 „			
		γ) I dodatek pięcioletni . . 160 „	2.600	—	2.600
		b) instruktor kołodziejski	1.960	—	1.960
		c) przodownik kołodziejski	1.440	—	1.440
		d) „ kowalski	1.200	—	1.200
		e) administrator	480	—	480
		f) nauczyciel nauk dopełniających . .	460	—	460
		g) katecheta	100	—	100
		h) stróż szkolny	180	—	180
	2	Utrzymanie lokalu	340	—	340
	3	Opał	400	—	400
	4	Materyał kołodziejski	1.600	—	1.600
	5	„ kowalski	3.100	—	3.100
	6	Węgiel i koks	800	—	800
	7	Roboty koszykarskie, lakiernicze, tapicerskie i dostawa wyrobów	2.000	—	2.000
	8	Wynagrodzenie uczniów	2.500	—	2.500
	9	Środki naukowe i przybory	300	—	300
	10	Uzupełnienie inwentarza	600	—	600
	11	Ubezpieczenie od ognia	150	—	150
	12	Rozmaite inne	500	—	500
	13	Koszta dobudowy inwentarza	—	3.000	3.000
	14	Spłata pożyczki komun. 54.000 K na budowę szkoły			
		a) w kapitale X i XI rata . 868·85 K.			
		b) 4½% odsetki . . . 2.246·36 „			
		c) dodatek administracyjny . 124·89 „	3.240	—	3.240
		Suma wydatków .	23.950	3.000	26.950
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	9.000	—	9.000
	2	Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów .	2.000	—	2.000
	3	Subwencyę: *a)* od Rady powiatowej . . .	200	—	200
		b) od c. k. Rządu	4.800	—	4.800
		Suma dochodów .	16.000	—	16.000
		w porównaniu z wydatkami .			26.950
		okazuje się niedobór .			10.950

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.326	2.460	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.440	1.680	
1.080	1.320	
840	960	
480	480	
435	460	
100	100	
180	180	
931	340	
403	350	*Więcej*, z powodu podrożenia opału i na podstawie wynikłości z r. 1908.
1.961	1.600	
3.230	3.100	
645	800	
2.651	1.500	Na podstawie spodziewanego wzrostu produkcyi.
2.511	2.800	
78	300	
189	600	
54	150	
743	500	
—	—	Kredyt nadzwyczajny na konieczne inwestycye.
3.240	3.240	Wedle planu umorzenia do LW. 82.965/905 pozostaje z końcem r. 1910 dług w kapitale 49.699 K. 15 g.
23.517	22.920	
8.821	8.500	*Więcej*, stosownie do spodziewanego wzrostu produkcyi.
3.384	1.500	
200	200	
3.400	4.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
15.805	14.200	
23.517	22.920	
7.712	8.720	

70. **Grzymałów,** Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków	1.960	—	1.960
		b) „ kowalski	1.560	—	1.560
		c) „ kołodziejski	1.560	—	1.560
		d) przodownik kowalski	1.200	—	1.200
		e) „ kołodziejski	1.200	—	1.200
		f) administrator	1.800	—	1.800
		g) nauczyciel do nauk dopełniających	400	—	400
		h) katecheta	100	—	100
	2	Opał	350	—	350
	3	Oświetlenie	100	—	100
	4	Usługa	600	—	600
	5	Materyał drzewny	2.000	2.000	4.000
	6	„ żelazny	2.300	—	2.300
	7	Koks	400	—	400
	8	Roboty lakiernicze i tapicerskie	1.400	—	1.400
	9	Wynagrodzenie uczniów	1.100	—	1.100
	10	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	—	400
	10a	Ubezpieczenie od ognia	—	—	—
	11	Rozmaite inne wydatki	700	—	700
		Suma wydatków	19.130	2.000	21.130
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	7.000	—	7.000
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000
		b) od c. k. Rządu	4.000	—	4.000
	—	Rozmaite inne	—	—	—
		Suma dochodów	12.000	—	12.000
		w porównaniu z wydatkami			21.130
		okazuje się niedobór			9.130

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1.800	1.800	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.440	1.560	
510	1.560	
—	1.080	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
—	1.080	
1.500	1.680	*Więcej*, z powodu długoletniej służby i sumiennego spełniania obowiązków.
446	400	
100	100	
506	300	*Więcej*, wedle rzeczywistej potrzeby.
58	100	
284	330	*Więcej*, z powodu potrzeby przyjęcia stróża nocnego.
1.825	1.500	Kredyt nadzwyczajny na stworzenie większego zapasu materyałów drzewnych.
2.226	2.000	
—	400	Stosownie do produkcyi.
1.376	1.600	
1.137	1.050	
179	400	
69	—	
624	700	
14.080	17.640	
6.016	5.500	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
—	1.000	
3.400	4.000	
138	—	
9.554	10.500	
14.080	17.640	
4.526	7.140	

71. **Kamionka strumiłowa**. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K.			
		β) dwa dodatki pięcioletnie . 600 „			
		γ) dodatek na mieszkanie . 600 „	4.800	—	4.800
		b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej:			
		α) płaca . . . . . 2.200 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 480 „	2.680	—	2.680
		c) instruktor kowalski:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1.960
		d) instruktor kołodziejski	1.600	—	1.600
		e) „ ciesielski	1.440	—	1.440
		f) przodownik kołodziejski	960	—	960
		g) „ kowalski	960	—	960
		h) pomocnik kołodziejski	360	—	360
		i) katecheta obrz. rz. kat.	100	—	100
		j) „ „ gr. kat.	100	—	100
	2	Wynajem budynku	1 200	—	1.200
	3	Opał	240	—	240
	4	Oświetlenie	200	—	200
	5	Usługa	240	—	240
	6	Materyał drzewny	1.600	—	1.600
	7	„ żelazny	1.600	—	1.600
	8	Węgiel i koks	600	—	600
	9	Wynagrodzenie uczniów	700	—	700
	10	Roboty lakiernicze, tapicerskie, koszykarskie i t. p.	1.340	—	1.340
	11	Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza	1.000	—	1.000
	12	Ubezpieczenie od ognia budynków i inwentarza .	230	—	230
	13	Koszta leczenia uczniów	200	—	200
	14	Wydatki administracyjne, kancelaryjne i inne nieprzewidziane	500	—	500
	15	Na jednomiesięczny kurs budowy ulów . . .	130	—	130
		Suma wydatków .	24.740	—	24.740
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:			
		a) kołodziejsko-kowalskich	8.000	—	8.000
		b) ciesielskich	500	—	500
	2	Subwencya c. k. Rządu	4.000	—	4.000
		Suma dochodów .	12.500	—	12.500
		w porównaniu z wydatkami .			24.740
		okazuje się niedobór .			12.240

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
4.750	4.800	
2.400	2.400	
		Więcej, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodow.
1.840	1.840	
1.440	1.440	
1.440	1.440	
840	840	
712	840	
—	360	
117	100	
100	100	
1.200	1.200	
92	240	
36	200	
240	240	
1.560	600	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
2.379	1.600	
655	600	
827	700	
1.961	1.340	
2.123	1.000	
312	230	
203	200	
643	500	
—	130	
25.870	22.940	
8.346	6.000	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.
186	500	
3.600	4.000	
12.132	10.500	
25.870	22.940	
13.738	12.440	

72. **Tłumacz**. Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.100	—	3.100
		b) nauczyciel rysunków:			
		α) płaca 2.000 K			
		β) dodatek na mieszkanie 360 „	2.360	—	2.360
		c) przodownik kołodziejski:			
		α) płaca 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie 240 „	1.680	—	1.680
		d) przodownik kowalski:			
		α) płaca 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie 240 „	1.680	—	1.680
		e) przodownik kowalski	600	—	600
		f) „ kołodziejski	600	—	600
		g) nauka dopełniająca	1.140	—	1.140
		h) katecheta obu obrządków	240	—	240
		i) pomocnik kancelaryjny	360	—	360
	2	Lokal:			
		a) wynajem ubikacyi na kancelaryę i mieszkanie kierownika	540	—	540
		b) utrzymanie budunków	200	—	200
		c) instalacya oświetlenia elekrycznego	—	400	400
	3	Opał	500	—	500
	4	Oświetlenie	400	—	400
	5	Usługa	360	—	360
	6	Materyał drzewny	1.200	—	1.200
	7	„ żelazny	2.000	—	2.000
	8	Węgiel i koks	1.000	—	1.000
	9	Wykończenie wyrobów (roboty rymarskie, lakiernicze tapicerskie i t. p.)	1.500	—	1.500
	10	Wynagrodzenie uczniów	600	—	600
	11	Adaptacya i sprzęty dla internatu	—	1.000	1.000
	12	Środki naukowe	600	—	600
	13	Uzupełnienie inwentarza	400	2.000	2.400
	14	Ubezpieczenie od ognia	200	—	200
	15	Pomoc lekarska i lekarstwa dla uczniów	250	—	250
	16	Rozmaite inne wydatki	600	—	600
		Suma wydatków	22.110	3.400	25.510
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	—	6.000
	2	Zwrot kierownika za oświetlenie	50	—	50
—		Rozmaite dochody	—	—	—
	3	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000
		b) od c. k. Rządu	4.500	—	4.500
		Suma dochodów	11.550	—	11.550
		w porównaniu z wydatkami			25.510
		okazuje się niedobór			13.960

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
2.750	3.000	
2.000	2.000	
1.440	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.407	1.440	
400	480	
330	480	
700	400	*Więcej*, z powodu podwyższenia wynagrodzenia za godzinę nauki
150	240	z 1 K 10 g. na 1 K 60 g.
—	360	
540	540	
200	200	Połączenie zakładu z miejscową elektrownią.
—	—	
423	400	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.
126	400	
300	360	
408	600	
1.431	1.700	
1.467	1.000	Stosownie do produkcyi.
1.599	1.100	
314	600	
—	—	Kredyt nadzwyczajny na przeprowadzenie koniecznych inwestycyj.
98	600	
497	400	Kredyt nadzwyczajny na sprawienie tokarni do żelaza i stali.
177	200	
—	—	Kredyt nowy, konieczny ze względu na zdrowie uczniów.
548	600	
17.305	18.540	
4.090	5.000	*Więcej*, w miarę spodziewanego dochodu.
—	50	
52	—	
1.000	1.000	
3.200	4.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
8.342	10.050	
17.305	18.540	
8.963	8.490	

73. **Stanisławów**. Krajowa szkoła stolarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik i nauczyciel fachowy:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K			
		β) ½ dodatku aktywalnego . 414 „			
		γ) dwa dodatki pięcioletnie . 400 „	4.414	—	4.414
		b) nauczyciel fachowy rysunków:			
		α) płaca . . . . . 2.200 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 480 „	2.680	—	2.680
		c) I. werkmistrz stolarstwa:	1.960	—	1.960
		d) II. werkmistrz stolarstwa	1.960	—	1.960
		e) werkmistrz tokarstwa	1.960	—	1.960
		f) nauczyciel snycerstwa	1.680	—	1.680
		g) przodownik stolarstwa	—	—	—
		h) pomocnik kancelaryjny	480	—	480
		h) nauka stylistyki niemieck. polsk. i rachunk.	800	—	800
		j) katecheta obu obrządków	100	—	100
	2	Utrzymanie budynku	800	—	800
	3	Opał	900	—	900
	4	Oświetlenie	500	—	500
	5	Usługa	720	—	720
	6	Materyał drzewny	2.000	—	2.000
	7	Materyały dodatkowe (bajce okucia lustra i t. p.)	2.600	—	2.600
	8	Wynagrodzenie za robotę	2.600	—	2.600
	9	Środki naukowe i przybory	900	—	900
	10	Uzupełnienie inwentarza	600	—	600
	11	Ubezpieczenie od ognia	100	—	100
	12	Odnajęcie lokalu i utrzymanie drugiego internatu	1.500	—	1.500
	13	Koszta leczenia uczniów	300	—	300
	14	Rozmaite inne	600	—	600
	15	Utrzymanie internatu	—	—	—
	16	Na budowę (rata pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 50.000 K)	—	3.000	3.000
		Suma wydatków .	30.154	3.000	33.154
		DOCHODY.			
	18	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.500	—	7.500
	19	Subwencye:			
		a) od gminy	1.600	—	1.600
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od Kasy oszczędności	200	—	200
		d) od c. k. Rządu	7.200	—	7.200
		Suma dochodów .	16.700	—	16.700
		w porównaniu z wydatkami .			33.154
		okazuje się niedobór .			16.454

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.867	4.200	
2.220	2.400	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych
1.640	1.840	
—	—	Pozycya nowa — w celu pozyskania nowego werkmistrza stolarskiego
1.640	1.840	z praktyką zawodową za granicą.
1.440	1.640	
1.200	1.200	Wyjaśnienia jak przy poz. 1 a, b, c,
480	480	Odpada z powodu nowej pozycyi pod 1 d.
758	800	
134	100	
875	600	
893	700	*Więcej*, na podstawie wynikłości w poprzednich latach.
539	500	*Więcej*, z powodu rozszerzenia internatu i na podstawie wynikłości
708	720	w ubiegłych latach.
3.404	2.000	
2.387	2.600	
1.569	2.600	
966	900	
813	600	
88	300	
1.000	1.000	*Mniej*, stosownie do wymierzonej premii asekuracyjnej.
236	300	*Więcej*, z powodu odnajęcia od 1/V 1909 dwóch nowych ubikacyi.
489	600	
202	—	
—	3.000	
27.548	30.920	
6.756	7.500	
1.600	1.600	Rada gminna m. Stanisławowa uchwałą z dnia 18. września 1890 i 10.
200	200	czerwca 1891 przyznała subwencyę na cały czas istnienia szkoły
—	200	po 1.600 K rocznie LW. 20.035/1894).
5.000	6.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
13.556	15.500	
27.548	30.920	
13.992	15.420	

74. **Kalwarya.** Krajowa szkoła stolarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K			
		β) dwa dodatki pięcioletnie . 400 „	4.000	—	4.000
		b) werkmistrz dla stolarstwa maszynowego i tokarstwa;			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1.960
		c) werkmistrz dla stolarstwa szkolnego i meblowego:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1.960
		d) werkmistrz snycerstwa:			
		α) płaca . . . . . 1.200 K			
		β) dodatek aktywalny . . 240 „	1.440	—	1.440
		e) przodownik stolarski:			
		α) płaca . . . . . 1.000 K			
		β) dodatek aktywalny . . 200 „	1.200	—	1.200
		f) nauczyciel rysunków zawodowych:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1.960
		g) nauka przedmiotów pomocn. . . .	960	—	960
		h) maszynista	1.800	—	1.800
		i) pomocnik przy kotle	600	—	600
		k) stróż i służący	600	—	600
	2	Konserwacya budynków i ogrodzenia . . .	300	1.000	1.300
	3	Opał:			
		a) maszynowy	3.200	—	3.200
		b) budynku szkolnego	800	—	800
	4	Oświetlenie konserwacya i przybory . . .	150	—	150
	5	Materyał drzewny	1.200	—	1.200
		Do przeniesienia .	22.130	1.000	23.130

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.200	3.400	
1.800	1.920	
1.640	1.740	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.217	1.300	
917	1.100	
1.500	1.700	
975	1.560	*Mniej*, głównie z powodu objęcia nauki rysunków, przez nauczyciela rysunków zawodowych.
1.500	1.620	
424	560	*Więcej*, z powodu częściowego uregulowania płacy.
500	560	
23	1.300	Kredyt nadzwyczajny, stanowi II. ratę na postawienie nowego parkanu i dobudowę stajni.
4 221	3.200	
	800	
42	150	
1.158	1.200	
19.117	22.110	

74. **Kalwarya**. Krajowa szkoła stolarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	22.130	1.000	23.130
	6	Materyały dodatkowe (okucia, lustra, bajce i t. p.)	600	—	600
	7	Wynagrodzenie za robotę	2.000	—	2.000
	8	Środki naukowe i przybory	600	—	600
	9	Uzupełnienie inwentarza	400	600	1.000
	10	Smary i artykuły techniczne do urządzeń mechan.	500	—	500
	11	Ubezpieczenie:			
		a) budynków i inwentarza od ognia . .	500	—	500
		b) robotników od wypadków	160	—	160
	12	Rozmaite inne	800	—	800
	13	Kurs wieczorny dla majstrów i czeladzi . .	1.500	—	1.500
	14	Spłata pożyczki komun. 34.000 K na wewnętrzne urządzenie maszynowe IX. i X rata . .	1.870	—	1.870
	—	Na wykonania przeróbek i wzmocnienie maszyn parowych	—	—	—
	15	Zakupno gruntu przytykającego do budynku .	—	1.500	1.500
	—	Odprawa Linhardta i Jarosińskiego . . .	—	—	—
		Suma wydatków .	31.060	3.100	34.160
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.500	—	4.500
	2	Rozmaite	100	—	100
	3	Subwencye:			
		a) od gminy	200	—	200
		b) od c. k. Rządu	5.500	—	5.500
		Suma dochodów .	10.300	—	10.300
		w porównaniu z wydatkami .			34.160
		okazuje się niedobór .			23.860

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
19.117	22.110	
553	600	*Więcej*, z powodu wzrostu frekwencyi przez wejście 4 kursu i lepszego
480	1.600	wyszkolenia uczniów.
327	500	*Więcej*, z powodu zwiększonej frekwencyi.
628	400	Kredyt nadzwyczajny, na sprawienie nowych szafek z narzędziami, warsztatów i piły krążkowej.
572	400	*Więcej*, z powodu większego ruchu maszynowego.
660	460	*Więcej*, z powodu wyższego ubezpieczenia.
—	160	
896	600	*Więcej*, z powodu potrzeby dowożenia wody do kotła.
1.417	1.400	*Więcej*, z powodu potrzeby podniesienia wynagrodzenia za naukę.
1.870	1.870	
950	—	
—	—	Kredyt nadzwyczajny na zakupno sąsiedniej parceli potrzebnej dla celów zakładu.
1.100	—	
28.570	30.100	
3.008	4.000	*Więcej*, z powodu wejścia IV kursu, zwiększonej frekwencyi i lepszego
35	100	wyszkolenia uczniów.
—	200	
5.000	5.000	*Więcej*, stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
8.043	9.300	
28.570	30.100	
20.527	20.800	

75. **Jaworów.** Krajowy warsztat naukowy wyrobu zabawek.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik administracyjny	2.400	—	2.400
		b) instruktor:			
		α) płaca 2.400 K.			
		β) dodatek pięcioletni 160 „	2.560	—	2.560
		c) nauczyciel rysunków	2.400	—	2.400
		d) pomocnik kancelaryjny	960	—	960
		e) „ do rzeźbiarstwa	600	—	600
		f) „ tokarstwa	600	—	600
		g) „ stolarstwa	720	—	720
		h) „ wykończenia i malowania robót	600	—	600
		i) magazynier	720	—	720
		k) werkmistrz maszynowy	2.400	—	2.400
		l) pomocnik magazynowy do maszyn	600	—	600
		m) nauczyciel rachunków i stylistyki	1.200	—	1.200
		n) utrzymanie muzyki	600	—	600
	—	Gminie m. Jaworowa za budynek	—	—	—
	2	Utrzymanie budynku	600	—	600
	3	Opał	1.600	—	1.600
	4	Oświetlenie	400	—	400
	5	Usługa	600	—	600
	6	Materyał drzewny	3.000	2.000	5.000
	7	Materyały dodatkowe	4.000	—	4.000
	8	Wynagrodzenie za robotę	5.200	—	5.200
	—	„ robotników pracujących w domu	—	—	—
	9	Koszta opakowania i dostawy wyrobów	900	—	900
	10	Środki naukowe i przybory szkolne	700	—	700
	11	Uzupełnienie inwentarza	1.500	—	1.500
	12	Utrzymanie maszyn w ruchu	2.000	—	2.000
	13	Ubezpieczenie od wypadków i rozmaite inne	1.000	—	1.000
	14	Zakupno ekshaustora	—	1.600	1.600
	15	Spłata pożyczki komun. 56.000 K. na budowę szkoły XIII i XIV rata	3.360	—	3.360
	—	Wydatki nieobjęte budżetem roku 1908	—	—	—
		Suma wydatków	41.220	3.600	44.820

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.000	2.400	
2.229	2.400	*Więcej*, z powodu przypadającego I. dodatku pięcioletniego.
2.200	2.400	
960	960	
600	600	
600	600	
600	600	*Więcej*, ze względu na dobrą kwalifikacyę i kilkuletnią służbę.
600	600	
—	—	Pozycya nowa konieczna, ze względu na zwiększony ruch towarów i potrzebę utrzymania lepszej ewidencyi w materyałach i wyrobach gotowych.
2.350	2.400	
600	600	
—	1.440	*Mniej*, na podstawie ilości godzin udzielonej nauki.
480	600	
7.169	—	
—	3.600	
1.660	1.500	*Więcej*, z powodu podrożenia opału i wybudowania suszarni.
476	300	*Więcej*, stosownie do potrzeb.
500	480	
5.466	4.500	*Więcej*, z powodu koniecznej potrzeby zakupna większej ilości materyału na zapas.
3.179	3.300	
5.099	5.200	
1.134	2.000	Kredyt odpada jako zbędny.
622	—	*Więcej*, wedle rzeczywistej potrzeby; wydatek ten jest zwrotny w dochodach ze sprzedaży wyrobów.
147	600	*Więcej*, z powodu wejścia w życie nauki dopełniającej.
1.014	1.000	*Więcej*, z powodu potrzeby zakupna nowych narzędzi.
1.115	1.800	*Więcej*, z powodu wzmożonego ruchu maszyn.
2.718	1.000	
—	—	Kredyt nadzwyczajny, ze względu na stosunki zdrowotne w szkole.
3.360	3.360	Wedle planu umożenia do LW. 98.144/903 pozostaje z końcem roku 1910 dług w kapitale 50.104 K. 49 g.
4.905	—	
50.783	44.240	

75. **Jaworów**. Krajowy warsztat naukowy wyrobu zabawek.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych . . .	15.000	—	15.000
	2	Zwrot za opakowanie i dostawę	600	—	600
	3	Zwroty od uczniów za użycie maszyn . . .	1.000	—	1.000
	4	Subwencye:			
		a) od gminy ryczałt za opał, oświetlenie i usługę	1.000	—	1.000
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	7.000	—	7.000
		Suma dochodów .	24.800	—	24.800
		w porównaniu z wydatkami .			44.820
		okazuje się niedobór .			20.020

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
11.742	10.000	*Więcej*, stosownie do spodziewanej produkcyi i zakupna nowych maszyn.
590	1.000	
907	600	
1.000	1.000	
200	200	
4.000	5.000	*Więcej*, stosownie do spodziewanej wysokości subwencyi.
18.439	17.800	
50.783	44.240	
32.344	26.440	

76. **Kołomyja.** Krajowa szkoła garncarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 900 „			
		γ) 3 dodatki pięciolet. po 400 K 1 200 „	5.700	—	5.700
		b) nauczyciel rysunków:			
		α) płaca . . . . . 2.800 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 600 „			
		γ) 2 dodatki pięciolet. po 400 K 800 „	4.200	—	4.200
		c) nauczyciel modelowania:			
		α) płaca . . . . . 2.200 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 480 „	2.680	—	2.680
		d) instruktor do nauki kaflarstwa:			
		α) płaca . . . . . 1.640 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 400 „			
		γ) 2 dodatki pięciolet po 160 K i 3-ci od $^3/_1$ 1910 . . 479 „	2.519	—	2.519
		e) instruktor toczenia i formowania:			
		α) płaca . . . . . 1.640 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 300 „	1.940	—	1.940
		f) nauka przedmiotów pomocniczych . .	300	—	300
		g) katecheta obrz. rz. kat.	100	—	100
		h) „ „ gr. kat.	100	—	100
		i) pomocnik kancelaryjny	360	—	360
	2	Rąbanie drzewa	100	—	100
	3	Usługa	900	—	900
	4	Materyał	500	—	500
	5	Opał techniczny	600	—	600
	6	Wynagrodzenie za robotę	600	—	600
	7	„ robotników dziennych . . .	550	—	550
	8	Środki naukowe i przybory	500	2.000	2.500
	9	Uzupełnienie inwentarza	500	3.000	3.500
	10	Ubezpieczenie od ognia	340	—	340
	11	Rozmaite inne	400	—	400
	12	Kurs nauki strycharstwa	600	—	600
	13	Na rozszerzenie budynku rata pożyczki . .	—	6.000	6.000
	14	Na założenie pracowni form kaflarskich . .	—	1.500	1.500
	—	Na instalacyę gazową	—	—	—
		Suma wydatków .	23.489	12.500	35.989
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	—	1.000
	2	Ze sprzedaży materyałów i inne	50	—	50
	3	Subwencya od c. k. Rządu	7.500	—	7.500
		Suma dochodów .	8.550	—	8.550
		w porównaniu z wydatkami			35.989
		okazuje się niedobór			27.439

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
5.000	5.700	
3.400	3.600	
2.100	2.320	
		Więcej, z powodu regulacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
2.060	2.160	
1.740	1.740	
280	300	
100	100	
100	100	
360	360	
96	100	
1.034	900	
666	400	
803	500	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
798	500	
553	500	
587	1.000	Kredyt nadzwyczajny, na środki naukowe w nowym budynku.
418	2.300	„ „ na meble, sprzęty, narzędzia i maszyny w nowym budynku.
305	340	
492	350	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
—	600	
—	—	
3.000	—	Na rok 1909 nic na ten cel nie preliminowano, z powodu iż kredyt
—	500	z roku 1908 nie został całkowicie zużyty. Na rok 1910 preliminuje się na te pracownie kredyt o połowę mniejszy, gdyż już od roku 1909 zacznie ona przynosić pewien dochód a od roku szk. 1911/12 pracownia ta ma się sama opłacać i fundusz krajowy nie będzie miał z tego tytułu żadnych wydatków.
23.892	24.370	
1.241	1.000	
236	50	
6.000	7.500	
7.477	8.550	
23.892	24.370	
16.415	15.820	

77. **Podgórze**. Krajowe kursa przemysłu keramicznego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Razem		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K.			
		β) dodatek pięcioletni . . 400 „	4.000	—	4.000
		b) wynagrodzenie nauczycieli	5.000	—	5.000
		c) laborant	900	—	900
	2	Wynajem lokalu	2.400	—	2.400
	3	Opał lokalu i pieców technicznych . . .	600	—	600
	4	Oświetlenie	500	—	500
	5	Usługa	720	—	720
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	1.400	—	1.400
	7	Rozmaite inne wydatki	600	—	600
	8	Na 3 miesięczne kursa odlewania form i szklenia	600	—	600
	9	Stypendya na kursa praktyczne	600	—	600
		Suma wydatków .	17.320	—	17.320
		DOCHODY.			
	1	Subwencye:			
		a od Rady powiatowej wielickiej . .	200	—	200
		b) od miasta Podgórza	200	—	2 0
		c) od c. k. Rządu	5.000	—	5.000
	—	Reszta niezużytego kredytu na budowę pieców laboratoryjnych	—	—	—
	2	Odsetki z lokacyi i inne	20	—	20
		Suma dochodów .	5.420	—	5.420
		w porównaniu z wydatkami .			17.320
		okazuje się niedobór .			11.900

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
3.673	4.000	
5.019	4.992	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
900	900	
2 400	2.400	
697	750	*Mniej*, wedle potrzeby.
516	500	
600	720	
1.366	1 200	*Więcej* o 200 K na uzupełnienie zbiorów wzorami do nauki o maszynach.
1.059	700	*Mniej*, wedle potrzeby.
630	750	
600	600	
17.460	17.512	
200	200	Rada powiatowa w Wieliczce oświadczeniem Marszałka powiatu w piśmie do Magistratu miasta Podgórza z d. 5. X. 1899 zobowiązała się dawać rocznie 200 K. na utrzymanie szkoły i 200 K. na stypendya dla uczniów.
—	—	
5.000	5.000	
1.469	—	
20	—	
6.689	5.200	
17.460	17.512	
10.771	12.312	

78. **Witków.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący	1.600	—	1.600
		b) administrator	600	—	600
		c) I. pomocnik instruktora	1.440	—	1.440
		d) II. „ „	1.440	—	1.440
		e) nauczyciel pomocniczy	720	—	720
		f) katecheta obrz. rzym. i grecko-kat. . .	200	—	200
	2	Najem lokalu	800	—	800
	3	Utrzymanie lokalu	150	—	150
	4	Opał	100	—	100
	5	Oświetlenie	100	—	100
	6	Usługa	252	—	252
	7	Materyał	3.600	—	3.600
	8	Wynagrodzenie uczniów	550	—	550
	9	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	450	—	450
	10	Rozmaite wydatki	250	—	250
		Suma wydatków .	12.252	—	12.252
		DOCHODY			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	4.200	—	4.200
	2	Subwencya od c. k. Rządu	2.000	—	2.000
		Suma dochodów .	6.200	—	6.200
		w porównaniu z wydatkami .			12.252
		okazuje się niedobór .			6.200

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
1.200	1.440	
600	600	
1.200	1.200	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodow.
960	1.200	
681	720	
200	200	
800	800	
48	150	
129	100	
49	100	
252	252	
4.075	3.000	
574	500	Stosownie do produkcyi i na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.
579	450	
259	200	*Więcej*, wedle potrzeby.
11.606	10.912	
4.935	3.500	*Więcej*, na podstawie wynikłości z poprzednich lat.
1.600	2.000	
6.535	5.500	
11.606	10.912	
5.071	5.412	

79. **Stary Sącz.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący:			
		α) płaca . . . . . 1.800 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 480 „			
		γ) „ za kierownictwo . 200 „	2 480	—	2.480
		b) I. przodownik:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K.			
		β) dod. na mieszkanie . . 240 „	1.680	—	1.680
		c) II. przodownik j. w.	1.680	—	1.680
		d) administrator	480	—	480
	2	Wynajem i utrzymanie lokalu	750	—	750
	3	Opał	200	—	200
	4	Oświetlenie	100	—	100
	5	Usługa	168	—	168
	6	Materyał	9.800	—	9.800
	7	Wynagrodzenie uczniów	3.000	—	3.000
	8	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	500	120	620
	9	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
	—	Przerobienie drzwi i okien w warsztacie . .	—	—	—
		Suma wydatków .	21.038	120	21.158
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	13.000	—	13.000
	2	Subwencya:			
		a) od Rady powiatowej	600	—	600
		b) od c. k. Rządu	2.000	—	2.000
	—	Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	15.600	—	15.600
		w porównaniu z wydatkami .			21.158
		okazuje się niedobór .			5.558

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.000	2.240	
1.200	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
—	1.440	
320	480	
728	700	*Więcej*, stosownie do potrzeb.
125	200	
43	100	
168	168	
14.931	9.000	*Więcej*, z powodu wzrostu produkcyi szkolnej.
3.156	2.500	
1.050	400	Kredyt nadzwyczajny na sprawienie 6 nowych warsztatów szewskich.
852	200	
—	400	Odpada, jako kredyt jednarazowy nadzwyczajny.
24.573	19.268	
16.814	12.000	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
600	600	Rada pow. w Nowym Sączu uchwałą z dnia 14. sierpnia 1899 r. L. 1.450 zobowiązała się dawać subwencyę 600 K. rocznie (LW. 46.184/1900).
1.400	1.400	*Więcej*, stosownie do spodziewanej subwencyi.
552	—	
19.366	14.000	
24.573	19.268	
5.207	5.268	

80. **Kołomyja**, Krajowa szkoła szewska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący:			
		α) płaca . . . . . 1.800 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 480 „			
		γ) „ za kierownictwo . 200 „	2.480	—	2.480
		b) I. pomocnik instruktora:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 360 „	1.960	—	1.960
		c) II. pomocnik instruktora:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 240 „	1.680	—	1.680
		d) administrator	400	—	400
	2	Materyał	4.000	—	4.000
	3	Wynagrodzenie uczniów za robotę . . .	550	—	550
	4	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	550	—	550
	5	Rozmaite inne wydatki	400	—	400
	6	Utrzymanie lokalu	100	—	100
	7	Oświetlenie	20	280	300
		Suma wydatków .	12.140	280	12.420
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.500	—	4.500
	2	Za robotę z obcych materyałów	450	—	450
	3	Za odsprzedany materyał i inne	150	—	150
	4	Subwencyę:			
		a) od Rady powiatowej	300	—	300
		b) od c. k. Rządu	1.800	—	1.800
		Suma dochodów .	7.200	—	7.200
		w porównaniu z wydatkami .			12.420
		okazuje się niedobór .			5.220

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
2.040	2.040	
1.500	1 840	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.000	1.400	
400	400	
4.358	3.500	*Więcej*, stosownie do wzrostu produkcyi.
532	500	
546	740	Odpada kredyt nadzwyczajny na sprawienie maszyny cylindrowej.
236	300	*Więcej*, wedle potrzeby.
73	100	Kredyt zwyczajny na szkła, knoty i t. p. zaś nadzwyczajny na pokrycie pierwszej połowy należytości na zaprowadzenie w szkole światła gazowego. Światła dostarczy gmina bezpłatnie.
12	—	
10.697	10.820	
4.758	4.000	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
393	350	
190	—	Gmina na mocy uchwały z 29. lipca 1903 dsstarczać ma bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi (LW. 91.476/1903). Rada powiatowa uchwałą z dnia 11. sierpnia 1902 zobowiązała się wstawić do budżetu na szkołę po 300 K. rocznie (LW. jw.).
300	300	
1.400	1.800	
7.341	6.450	
10.697	10.820	
3.356	4.370	

81. **Krosno,** Krajowa szkoła tkacka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
		A. Szkoła.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.600	—	3.600
		b) nauczyciel rysunków:			
		α) płaca . . . . . 2.800 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 600 „	3.400	—	3.400
		c) instruktor w tkalni ręcznej	1.600	—	1.600
		d) przodownik	1.200	—	1.200
		e) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	1.500	—	1.500
		f) pisarz w kancelaryi kierownika i pomocnik rysunków	1.440	—	1.440
	2	Koszta utrzymania internatu dla 20-tu uczniów	3.480	—	3.480
	3	Opał	1.300	—	1.300
	4	Oświetlenie	260	—	260
	5	Usługa	600	—	600
	6	Środki naukowe	900	—	900
	7	Uzupełnienie inwentarza	500	—	500
	8	Ubezpieczenie inwentarza	360	—	360
	9	Rozmaite inne wydatki	1.200	—	1.200
		Suma A.	21.340	—	21.340
		B. Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.			
	1	Płace:			
		a) wynagrodzenie kierownika	240	—	240
		b) „ nauczyciela rysunków	160	—	160
		c) „ przodownika	120	—	120
	2	Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę	700	—	700
		Suma B.	1.220	—	1.220
		Suma wydatków	22.560	—	22.560
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—
	2	Ze sprzedaży kartonów	800	—	800
	3	Subwencya od c. k. Rządu	8.000	—	8.000
		Suma dochodów	8.800	—	8.800
		w porównaniu z wydatkami			22.560
		okazuje się niedobór			13.760

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
3.600	3.600	
2.800	2.800	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
1.440	1.440	
1.200	1.200	
1.424	1.500	
960	1.440	
2.744	3.000	*Więcej*, z powodu podrożenia artykułów żywności.
1.392	1.300	
163	260	
620	600	
968	700	*Więcej*, wedle potrzeby i na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
540	500	
34	360	
1.499	1.000	*Więcej*, wedle potrzeby.
19.384	19.700	
240	240	
160	160	
120	120	
738	700	
1.258	1.220	
20.642	20.920	
—	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyjnego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów. Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
657	800	
8.000	8.000	
8.657	8.800	
20.642	20.920	
11.985	12.120	

82. **Glinlany.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
				Razem	
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik i instruktor fachowy:			
		α) płaca . . . . . 2.440 K.			
		β) trzy dodatki pięcioletnie . 480 „	2.920	—	2.920
		b) przodownik	960	—	960
		c) nauczyciel pomocniczy	240	—	240
		d) kat. obrz. rzym. i gr. kat.	160	—	160
		e) pomocnik kierownika	800	—	800
	—	Konserwacya i asekuracya budynku . . .	—	—	—
	2	Opał	550	—	550
	3	Oświetlenie	100	—	100
	4	Usługa	160	—	160
	5	Środki naukowe	960	—	960
	6	Uzupełnienie inwentarza			
	7	Rozmaite inne wydatki	300	—	300
	8	Spłata pożyczki komun. 35.000 K. na zakupno realności dla szkoły:			
		a) w kapitale IV i V rata . 481 K 92 g.			
		b) 4% odsetki . . . 1.358 „ 19 „			
		c) dodatek administracyjny . 84 „ 89 „	1925	—	1.925
		Suma wydatków .	9.075	—	9.075
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów	—	—	—
	2	Subwencye:			
		a) od gminy na lokal, opał i oświetlenie .	240	—	240
		b) od Rady powiatowej w Przemyślanach .	100	—	100
		c) od c. k. Rządu	3.600	—	3.600
		Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	3.940	—	3.940
		w porównaniu z wydatkami .			9.075
		okazuje się niedobór .			5.135

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.120	2.120	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
840	840	
238	240	
200	200	Wedle potrzeby.
600	800	
193	1 564	Asekuracya budynku mieści się pod poz. 8. drobne zaś kwoty na konserwacyę w poz. 6.
599	400	*Więcej*, na podstawie wynikłości z lat poprzednich.
100	100	
162	150	*Więcej*, wedle potrzeby.
656	200	*Więcej* o 60 K. na konserwacyę budynku.
303	700	
33	200	*Więcej* o 100 K. na opłatę premii asekuracyjnej.
2.475	1.925	Z końcem roku 1910 pozostanie dług 33.832 K. 92 gr.
8.519	9.439	
—	—	Nic nie preliminuje się, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyjnego Towarzystwa wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
240	240	
100	100	
2.500	3.000	Stosownie do spodziewanej wysokości subwencyi.
26	—	
2.866	3.340	
8.519	9.439	
5.653	6.099	

83. **Gorlice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor kierujący:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 300 „			
		γ) I. dodatek pięcioletni . . 160 „	1.900	—	1.900
		b) przodownik	600	—	600
	2	Donajem i utrzymanie lokalu	500	—	500
	3	Opał	480	—	480
	4	Oświetlenie	80	—	80
	5	Usługa	280	—	280
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	—	400
	7	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
	—	Spłata zaległości	—	—	—
		Suma wydatków .	4.440	—	4.440
		DOCHODY.			
	—	Ze sprzedaży wyrobów	—	—	—
	1	Subwencye:			
		a) od gminy ryczałt na pomieszkanie i oświetlenie dla instruktora	300	—	300
		b) od gminy ryczałt na opał oświetlenie i usługę szkoły	460	—	460
		c) od Rady powiatowej	400	—	400
		d) od c. k. Rządu	1.200	—	1.200
		Suma dochodów .	2.360	—	2.360
		w porównaniu z wydatkami .			4.440
		okazuje się niedobór .			2.080

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.769	1.900	
480	600	
587	500	
474	480	
75	80	
120	280	
249	400	
207	200	
145	—	
4.106	4.440	
—	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyjnego Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów za robociznę.
—	300	Gmina pismem z dnia 18. kwietnia 1901 r. l. 5.341 (LW. 28.848/1901) zobowiązała się zamiast dawania pomieszkania dla instruktora w naturze, płacić na ten cel ryczałt w kwocie 300 K. rocznie, pismem zaś z dnia 21. grudnia 1905 l. 4.618 zobowiązała się zamiast dostarczania szkole opału, oświetlenia i usługi w naturze płacić na to 460 K. rocznie.
460	460	
—	400	Rada powiatowa w Gorlicach uchwałą z dnia 14. lipca 1892 zobowiązała się dawać 400 K. rocznie subwencyi.
900	1.200	
1.360	2.360	
4.106	4.440	
2.746	2.080	

84. **Kosów.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 2.200 K.			
		β) dodatek na mieszkanie . 480 „			
		γ) dwa dodatki pięcioletnie . 320 „	3.000	—	3.000
		b) przodownik	1.200	—	1.200
		c) pomocnik warsztatowy	600	—	600
		d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . . .	540	—	540
		e) katecheta	80	—	80
		f) pomocnik administracyjny	300	—	300
	2	Opał	420	—	420
	3	Oświetlenie	160	—	160
	4	Usługa	360	—	360
	5	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	500	—	500
	6	Rozmaite inne wydatki	340	—	340
		Suma wydatków .	7.500	—	7.500
		DOCHODY.			
	—	Ze sprzedaży wyrobów	—	—	—
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	80	—	80
		b) od Rady powiatowej	300	—	300
		c) od c. k. Rządu	1.800	—	1.800
		Suma dochodów .	2.180	—	2.180
		w porównaniu z wydatkami .			7.500
		okazuje się niedobór .			5.320

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.420	2.620	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
840	960	
480	600	
527	500	*Więcej*, na podstawie wynikłości z r. 1908.
80	80	
300	300	
418	380	*Więcej*, na podstawie wyniku z lat ubiegłych i skutkiem podrożenia opału.
76	160	
360	360	
440	500	
293	340	
6.234	6.800	
—	—	Nic się nie preliminuje, gdyż szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
—	80	Rada powiatowa uchwałą z dnia 29. listopada 1907 L. 2.937 zobowiązała się subwencyonować szkołę przez dalszych lat 10 t. j. od 1. stycznia 1906 do 31. grudnia 1915 r. subwencyą 300 K. rocznie (LW. 124.209/07).
300	300	
1.800	1.800	
2.100	2.180	
6.234	6.800	
4.134	4.620	

85. **Łańcut.** Krajowy nauk. warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor krajowy:			
		α) płaca . . . . 1.800 K			
		β) 3 dodatki pięcioletnie po 160 K 480 „	2.280	—	2.280
		b) przodownik	1.200	—	1.200
	2	Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych, subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora	1.600	—	1.600
	3	Koszta utrzymania internatu dla 14-tu uczniów .	1.540	—	1.540
	4	Opał i oświetlenie	900	—	900
	5	Usługa	420	—	420
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	—	300
	7	Ubezpieczenie od ognia	40	—	40
	8	Podatek domowo-czynszowy	600	—	600
	9	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	9.080	—	9.080
		DOCHODY.			
	—	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—
	1	Subwencye:			
		a) od gminy	500	—	500
		b) od Rady powiatowej	600	—	600
		c) od c. k. Rządu	1.800	—	1.800
		Suma dochodów .	2.900	—	2.900
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	9.080
		okazuje się niedobór .	—	—	6.180

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
2.120	2.120	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
960	960	
1.600	1.600	
—	—	Pozycya nowa, konieczna ze względu na wielką liczbę ubogich uczniów.
885	900	
420	420	
227	300	
36	40	
1.795	—	W myśl zobowiązania Wydziału krajowego.
132	200	
8.175	6.540	
—	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego akcyjnego Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenia uczniów.
500	500	
600	600	
1.700	1.800	
2.800	2.900	
8.175	6.540	
5.375	3.640	

86. **Rychwałd.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) instruktor fachowy:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K			
		β) dodatek osobisty . . . 400 „	1.840	—	1.840
		b) przodownik warsztatowy	960	—	960
		c nauczyciel czytania, pisania i rachunków	680	—	680
		d) katecheta	200	—	200
	2	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	—	400
	3	Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego .	50	—	50
	4	Rozmaite inne wydatki	200	—	200
		Suma wydatków .	4.330	—	4.330
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—
	2	Subwencye:			
		a) od c. k Rządu	1.000	—	1.000
		b) od Rady powiatowej w Żywcu . . .	200	—	200
		Suma dochodów .	1.200	—	1.200
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	4.330
		okazuje się niedobór .	—	—	3.130

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.640	1.840	
840	960	
646	680	
100	100	*Więcej*, na podw. dla kat. gdyż odległ. tegoż mieszk. od szk. wynosi $3^1/_2$ km.
65	300	*Więcej* na podstawie wniosków Zarządu szkoły.
33	50	
160	160	Preliminuje się więcej stosownie do potrzeby.
3.484	4.090	
—	—	Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów. Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
1.000	1.000	
—	—	Subwencya spodziewana.
1.000	1.000	
3.484	4.090	
2.484	3.090	

87. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	3.600	—	3.600
		b) nauczyciel teoryi zawodowej	2.640	—	2.640
		c) instruktor tkactwa:			
		α) płaca . . . . . 1.960 K			
		β) dodatek pięcioletni (od 15. listopada 1910) . . 23 „	1.983	—	1.983
		d) instruktor farbiarstwa, dtto, j. w.	1.983	—	1.983
		e) przodownik tkalni ręcznej	1.200	—	1.200
		f) pomocnik „ „	600	—	600
		g) „ warstatowy w farbiarni	600	—	600
		h) nauka przedmiotów pomocniczych	800	—	800
		i) nauka religii	200	—	200
		k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200	—	2.200
		l) stróż nocny	360	—	360
	2	Utrzymanie lokalu	660	—	660
	3	Opał	2.200	—	2.200
	4	Oświetlenie	400	—	400
	5	Usługa	600	—	600
	6	Płaca gospodyni w internacie	360	—	360
	7	Środki naukowe, przybory szkolne i uzupełnienie inwentarza	800	—	800
	8	Ubezpieczenie od ognia budynków i inwentarza	450	—	450
	9	Tkalnia mechaniczna:			
		a) maszynista	600	—	600
		b) przodownik warsztatowy	600	—	600
		c) części wymienne	720	—	720
		d) benzyna i oliwa	1.930	—	1.930
		e) podatek od benzyny	190	—	190
		f) inne	200	—	200
	10	Podatek gruntowy i domowo-klasowy	200	—	200
	11	Utrzymanie bursy szkolnej	3.000	—	3.000
	12	Rozmaite inne	440	—	440
		Suma wydatków	28.516	—	28.516
		DOCHODY.			
—		Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—
	1	Zwrot za oświetlenie w mieszkaniu:			
		a) od kierownika	50	—	50
		b) od nauczyciela teoryi zawod.	30	—	30
	2	Subwencye:			
		a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000
—		*b*) od c. k. Rządu	8.000	—	8.000
		Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów	9.080	—	9.080
		w porównaniu z wydatkami			28.516
		okazuje się niedobór			19.436

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
3.600	3.600	
2.400	2.400	
1.800	1.800	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac i przypadających dodatków pięcioletnich.
1.800	1.800	
1.200	1.200	
480	480	
480	480	*Więcej*, ze względu na kilkunastoletnią sumienną pracę w zakładzie.
637	800	
200	200	
1.200	1.200	
360	360	
862	850	*Mniej*, gdyż odpada kredyt nadzwyczajny na pompę od studni i adaptacye.
2.290	2.000	*Więcej*, ze względu na wysoką cenę drzewa i węgla.
202	400	
480	480	*Więcej*, ze względu na kilkunastoletnią uczciwą i sumienną pracę.
360	360	
1.021	1.000	*Mniej*, wedle potrzeby.
384	450	
480	480	
480	480	*Więcej*, z powodu wydatnej pracy.
134	720	
1.732	1.930	
153	190	
137	200	
150	200	
297	—	
514	440	Wydatek ten pokrywany był dotychczas ze specyalnego kredytu na zasiłki stypendyjne.
23.833	24.500	
—	—	Nic się nie preliminuje, gdyż szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrobów jak i do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
50	50	
30	30	
1.000	1.000	Rada powiatowa w Łańcucie uchw. z d. 24. marca 1891 (L. 864) zobowiązała się przyczyniać do utrzymania tej szkoły subwencyą w kwocie 1.000 K (LW. 36.783/891.
7.000	7.000	Stosownie do spodziewanej wysokości subwencyi.
23	—	
8.103	8.080	
23.833	24.500	
15.730	16.420	

88. **Zakopane**. Krajowa szkoła koronkarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierowniczka	1.780	—	1 780
		b) nauczycielka rysunków	1.440	—	1.440
		c) „ pomocn. I.	1.200	—	1.200
		d) „ pomocn. II.	600	—	600
		e) katecheta	100	—	100
		f) nauczyciel czytania, pisania i rachunków	240	—	240
		g) pomocnik kancelaryjny	240	—	240
	2	Wynajem lokalu	1.800	—	1.800
	3	Opał	420	—	420
	4	Oświetlenie	120	—	120
	5	Usługa	240	—	240
	6	Materyał	700	—	700
	7	Wynagrodzenie uczenic	3.300	—	3.300
	8	Środki naukowe	350	—	350
	9	Uzupełnienie inwentarza	100	—	100
	10	Rozmaite inne wydatki	280	—	280
		Suma wydatków	12.910	—	12.910
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	—	4.000
	2	Subwencya od c. k. Rządu	1.600	—	1.600
		Suma dochodów	5.600	—	5.600
		w porównaniu z wydatkami			12.910
		okazuje się niedobór			7.310

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.680	1.680	} *Więcej*, z powodu reorganizacyi płac.
1.200	1.200	
1.200	1.200	
540	540	Wyjaśnienie jak przy poz. 1 a) i 1 b).
100	100	
240	240	
200	240	
1.800	1.800	
425	420	
70	120	
240	240	
232	700	
2.870	3.300	
65	350	
12	100	
402	280	
11.276	12.510	
2.748	4.000	
1.600	1.600	
4.348	5.600	
11.276	12 510	
6.928	6.910	

89. **Bobowa**. Krajowa szkoła koronkarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Instruktorka kierująca	1.680	—	1.680
	2	Wynajem lokalu z o opałem i usługą . . .	560	—	560
	3	Oświetlenie	50	—	50
	4	Materyał	230	—	230
	5	Wynagrodzenie uczenic	800	—	800
	6	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	—	300
	7	Rozmaite inne wydatki	150	—	150
		Suma wydatków .	3.770	—	3.770
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	—	1.000
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	150	—	150
		b) od Rady powiatowej	200	—	200
		c) od c. k. Rządu	1.500	—	1.500
		Suma dochodów .	2.850	—	2.850
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	3.770
		okazuje się niedobór .	—	—	920

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.440	1.440	*Więcej*, z powodu reorganizacyi płac we wszystkich szkołach zawodowych.
480	600	*Mniej* o 40 K stosownie do wysokości opłacanego czynszu.
—	—	Wedle rzeczywistej potrzeby.
108	200	Stosownie do produkcyi.
552	800	
6	200	Stosownie do potrzeby szkoły.
42	150	
2.628	3.390	
676	1.000	
—	150	W myśl deklaracyi z dnia 9. lipca 1904 gmina daje 150 K rocznie na
200	200	koszta lokalu, opału i usługi. (LW. 83.337/1904).
1.400	1.500	
2.276	2.850	
2.628	3.390	
352	540	

90. **Maków.** Krajowa szkoła hafciarska.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) nauczycielka kierująca:			
		α) płaca . . . . . 1.680 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 260 „	1.940	—	1.940
		b) nauczycielka pomocnicza	1.200	—	1.200
		c) pomocnica rachunkowa i kancelaryjna .	600	—	600
		d) katecheta	200	—	200
		e) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400	—	400
	2	Opał, oświetlenie i usługa	360	—	360
	3	Materyał	1.100	—	1.100
	4	Wynagrodzenie uczenic	1.100	—	1.100
	5	Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	—	Zwrot II. raty pożyczki na fundusz obrotowy .	—	—	—
	6	Rozmaite inne wydatki	140	—	140
		Suma wydatków .	7.240	—	7.240
		DOCHODY.			
	1	Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.200	—	2.200
	2	Subwencye:			
		a) od gminy	96	—	96
		b) od Rady powiatowej	50	—	50
		c) od c. k. Rządu	2.000	—	2.000
		Suma dochodów .	4.346	—	4.346
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	7.240
		okazuje się niedobór .	—	—	2.894

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.640	1.640	*Więcej* z powodu regulacyi płac we wszystkich szkołach.
960	960	
600	600	
180	200	
400	400	
360	360	
925	1.100	
1.115	1.100	
168	200	
200	—	
273	140	
6.821	6.700	
2.371	2.200	
96	96	
50	50	
1.400	1.600	*Więcej* stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi.
3.917	3.946	
6.821	6.700	
2.904	2.754	

91. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik:			
		α) płaca . . . . . 4.000 K			
		β) dodatek aktywalny . . 720 „			
		γ) 3 dodatki pięciolet. po 400 K 1.200 „			
		δ) dodatek osobisty . . . 400 „	6.320	—	6.320
		b) adjunkt	720	—	720
		c) laborant:			
		α) płaca . . . . . 1.440 K			
		β) dodatek na mieszkanie . 300 „	1.740	—	1.740
	2	Opał lokalu stacyi	300	—	300
	3	Usługa	720	—	720
	4	Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych . .	200	—	200
	5	Opał pieców technicznych	240	—	240
	6	Gaz do celów technicznych i oświetlenia . .	200	—	200
	6	Biblioteka i czasopisma	160	—	160
	8	Koszta kancelaryjne, frachty i portorya . .	160	—	160
	9	Wydatki nieprzewidziane	100	—	100
	10	Spłata pożyczki 60.000 K na budowę stacyi doświadczalnej keramicznej i naftowej I. rata	4.050	—	4.050
		Suma wydatków .	14.910	—	14.910
		DOCHODY.			
	1	Dochody własne:			
		a) opłata zbadanie materyałów . . .	700	—	700
		b) rozmaite drobne	—	—	—
		c) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów wzorów zastosowania szkliw, polew, farb, emalii i nowych technik stacyi .	100	—	100
		Suma dochodów .	800	—	800
		w porównaniu z wydatkami .			14.910
		okazuje się niedobór .			14.110

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
K	K	
5.920	5.920	*Więcej*, o 400 K jak na r. 1909, gdyż uchwałą Wydziału kraj. z 31/7 1909. LW. 83.290 przyznano dyrektorowi Krzenowi od r. 1910 dodatek osobisty w kwocie 400 K.
1.388	72	
1.740	1.740	
295	300	
843	720	
161	200	
163	240	
181	200	
33	160	
201	160	
212	100	
4.050	4.050	Pożyczka nie została dotychczas zaciągnięta.
15.187	14.510	
1.106	700	
6	—	
378	100	
1.490	800	
15.187	14.510	
13.697	13.710	

91. **Lwów.** Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) kierownik	1.200	—	1.200
		b) asystent:			
		α) płaca . . . . . 1.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 240 „	1.840	—	1.840
		c) laborant	1.440	—	1.440
	2	Opał i oświetlenie	100	—	100
	3	Środki naukowo i uzupełnienie inwentarza . .	200	—	200
	4	Wydatki laboratoryjne	400	—	400
	5	Rozmaite	200	—	200
		Suma wydatków .	5.380	—	5 380
		DOCHODY.			
	1	Opłata od stron za przeprowadzone badania .	2.000	—	2.000
		Suma dochodów .	2.000	—	2.000
		w porównaniu z wydatkami .			5.380
		okazuje się niedobór .			3.380

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
1.200	1.200	
1.640	1.840	
1.440	1.440	
100	100	Jak na rok 1909
437	200	
366	400	
409	200	
5.592	5.380	
2.588	2.000	
2.588	2.000	
5.592	5.380	
3.004	3.380	

92. **Drohowyże.** Krajowa szkoła rzemiosł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
	1	Płace:			
		a) dyrektor	4.600	—	4.600
		b) dwóch nauczycieli do nauki zawodowej	5.600	—	5.600
		c) nauka dopełniająca	2 000	—	2.000
		d) 8 werkmistrzów	13.440	—	13.440
		e) maszynista	1.680	—	1.680
		f) urzędnik rachunkowy	1.680	—	1.680
		g) pomoc biurowa			
	2	Usługa	960	—	960
	3	Dyety i koszta podróży	1.000	—	1.000
	4	Utrzymanie lokalu	800	—	800
	5	Utrzymanie mieszkań	800	—	800
	6	Utrzymanie inwentarza	1.500	—	1.500
	7	Koszta ruchu	2.000	—	2.000
	8	Naprawa maszyn	600	—	600
	9	„ narzędzi	600	—	600
	10	Środki naukowe szkolne	1.500	—	1.500
	11	„ „ warsztatowe	1.000	—	1.000
	12	Materyały	32.600	—	32.600
	13	Wynagrodzenie czeladników	13.000	—	13.000
	14	„ uczniów	800	—	800
	15	Transport i opakowanie	300	—	300
	16	Wydatki kancelaryjne	800	—	800
	17	Inwestycye	—	12.000	12.000
	18	Oświetlenie	700	—	700
	19	Opał	600	—	600
	19a	Zwrot zaliczki z r. 1907	—	—	—
	20	Spłata należytości za materyały i wyroby od Fund. hr. Skarbka	2.500	—	2.500
	21	Kasa chorych	800	—	800
	22	Rozmaite	1.000	—	1.000
		Suma wydatków	92.860	12.000	104.860
		DOCHODY.			
	1	Za wyroby dla obcych	18.000	—	18.000
	2	„ „ „ funkcyonaryuszy	7.000	—	7.000
	3	„ „ „ zakładu	25.000	—	25.000
	4	Ze sprzedaży starych materyałów	300	—	300
	5	Rozmaite dochody	200	—	200
	5a	Za wyroby na użytek własny	—	—	—
	6	Subwencye:			
		a) od fundacyi hr. Skarbka	5.300	—	5.300
		b) od c. k. Rządu	10.000	—	10.000
		Suma dochodów	65.800	—	65.800
		w porównaniu z wydatkami			104.860
		okazuje się niedobór			39.060

Preliminarz na rok 1910,

Wynikłość roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wyjaśnienia
Korony		
4.600	4.600	
1.800	5.600	
3.588	2.000	
11.579	13.440	
1.530	1.680	
2.560	1.440	
—	480	
480	960	
1.393	1.400	
1.187	800	
741	800	
2.448	1.500	
2.419	1.400	*Więcej*, z powodu natężenia motoru.
468	600	
541	500	
1.532	2.000	
737	1.000	
44.670	26.000	
19.581	10.000	*Więcej*, z powodu zwiększenia się produkcyi.
1.086	800	
296	200	
857	600	*Więcej*, z powodu wzrostu produkcyi.
9.400	20.000	
750	600	
562	600	
2.500	—	
2.500	2.500	
1.107	300	*Więcej*, o 500 Kor. na ubezpieczenie od choroby i wypadków.
667	200	*Więcej*, na podstawie wyniku z r. 1908.
121.579	102.000	
19.909	12.000	
6.965	5.000	
25.238	25.000	
250	300	
2.826	2.000	
8.083	—	
5.300	5.300	
3.544	10.000	
72.115	59.600	
121.579	102.000	
49.464	42.400	

CZĘŚĆ II.

Preliminarz ogólny.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 Razem
			Korony		
XII.		**PRZEMYSŁ i RĘKODZIEŁA.**			
		Wydatki.			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	Biała	7.540	—	7.540
	2	Bochnia	3.201	—	3.201
	3	Brody	4.122	—	4.122
	4	Brzesko	3.076	—	3.076
	5	Brzeżany	3.384	—	3.384
	6	Buczacz	3.554	—	3.554
	7	Chrzanów	5.020	—	5.020
	8	Dębica	3.390	—	3.390
	9	Drohobycz	7.955	550	8.505
	10	Gorlice	3.940	—	3.940
	11	Jarosław	3.606	—	3.606
	12	Jasło	3.930	—	3.930
	13	Kałusz	3.384	—	3.384
	14	Kęty	2.996	—	2.996
	15	Kołomyja I. im. Sobieskiego	6.944	—	6.944
	16	„ II. im. St. Szczepanowskiego	5.666	—	5.666
	17	Kraków na Kleparzu	10.549	384	10.933
	18	„ przy ul. Lubomirskiego	7.368	390	7.758
	19	„ na Smoleńsku	4.996	—	4.996
	20	„ na Kaźmierzu	7.806	—	7.806
	21	„ przy ul. Dietla	5.158	—	5.158
	22	Krosno	2.372	—	2.372
	23	Lwów, im Kordeckiego	7.549	—	7.549
	24	„ „ św. Antoniego	7.429	—	7.429
	25	„ „ Sobieskiego	5.928	—	5.928
	26	„ „ Elżbiety	3.561	—	3.561
	27	„ „ Konarskiego	6.457	—	6.457
	28	„ „ św. Marcina	7.509	—	7.509
	29	„ „ Mickiewicza	4.453	—	4.453
	30	„ „ Piramowicza	6.357	—	6.357
	31	„ „ Staszica	8.093	—	8.093
	32	„ „ św. Anny żeńska	3.801	—	3.801
	33	„ „ Staszica żeńska	3.801	—	3.801
	34	Lwów, im. M. Bernsteina (izracl.)	4.700	—	4.700
	35	Łańcut	3.076	—	3.076
	36	Myślenice	2.946	—	2.946
	37	Nowy Sącz	8.732	550	9.282
	38	Nowy targ	3.016	—	3.016
	39	Podgórze	6.044	550	6.594
		Do przeniesienia	203.409	2.424	205.833

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
7.106	7.216	2.390	
2.796	3.015	1.101	
2.891	3.400	1.161	
2.495	2.727	1.138	
2.649	3.132	1.342	
3.334	3.300	1.227	
3.595	3.632	1.960	
2.551	2.625	1.370	
5.514	6.710	3.443	
3.583	3.580	1.370	
2.554	3.428	1.353	
3.478	3.451	1.545	
1.899	2.832	1.492	
2.573	2.613	999	
	5.034	2.316	*Poz. 1—65.* (Szkoły przemysłowe-uzupełniające). Preliminuje się na rok 1910 ogółem *więcej* o 70.790 K, na podstawie szczegółowych preliminarzy tych szkół, (z wyjątkiem szkół od *poz. 60—65*, które jako niezorganizowane szczegółowych preliminarzy nie mają) skutkiem podwyższenia wynagrodzenia za naukę i zorganizowania ośmiu szkół nowych.
8.437	5.200	1.889	
	9.015	3.645	
	5.045	2.586	
27.314	3.882	1.666	
	5.330	2.602	
	4.800	1.720	
3.045	3.211	936	
	6.125	2.517	
	5.925	2.477	
	4.720	1.976	
	3.005	1.187	
38.794	5.615	2.153	
	6.005	2.503	
	3.725	1.485	
	5.065	2.119	
	6.541	2.565	
—	—	1.267	
—	—	1.267	
4.585	4.700	950	
2.473	2.617	1.268	
2.469	2.549	1.073	
5.245	6.563	3.466	
2.521	2.698	1.086	
4.950	5.610	2.098	
146.851	164.641	70.708	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia .	203.409	2.424	205.833
	40	Przemyśl I. w śródmieściu . . .	6.098	530	6.628
	41	„ II. na przedmieściu lwowskim	4.964	—	4.964
	42	Rzeszów	4.826	—	4.826
	43	Sambor	2.522	—	2.522
	44	Sanok	3.790	—	3.790
	45	Sokal.	3.292	—	3.292
	46	Stanisławów	6.510	—	6.510
	47	Stary Sambor	3.384	—	3.384
	48	Stary Sącz	3.172	—	3.172
	49	Stryj	4.214	—	4.214
	50	Strzyżów	2.532	—	2.532
	51	Tarnopol	3.934	—	3.934
	52	Tarnów	4.969	550	5.519
	53	Tarnobrzeg	3.060	—	3.060
	54	Turka (nad Stryjem)	3.848	—	3.848
	55	Wadowice	3.572	—	3.572
	56	Wieliczka	3.720	—	3.720
	57	Złoczów	4.108	—	4.108
	58	Żółkiew	3.256	—	3.256
	59	Żywiec	3.242	—	3.242
	60	Krzeszowice	3.240	—	3.240
	61	Kołaczyce	3.240	—	3.240
	62	Leżajsk	3.240	—	3.240
	63	Zator	3.420	—	3.420
	64	Kalwarya	2.100	—	2.100
	65.	Oświęcim	2.100	—	2.100
		Suma wydatków poz. 1—65 .	299.762	3.504	303.266
	66	Uzupełnienie przyborów i druki . .	4.000	—	4.000
	67	Podręczniki dla absolwentów szkół przemysłowych uzupełniających . .	4.500	—	4.500
	68	Nagrody za rysunki	1.500	—	1.500
	69	Nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe	7.000	—	7.000
	70	Nieprzewidziane oddziały równorzędne .	2.000	—	2.000
	71	Na wykonanie wzorów i modeli dla szkół	2.000	—	2.000
	71a	Na szkoły przemysłowe uzupełniające dla dziewcząt	—	—	—
	72	Na utworzenie trzecich klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodowym	22.000	—	22.000
	73	Na dodatki osobiste dla kierowników i nauczycieli ponad 10 lat w szkole zatrudnionych lub posiadających wyższe kwalifikacye	4.000	—	4.000
		Suma grupy A) . .	346.762	3.504	350.266

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
	Korony		
146.851	164.641	70.708	
8.247	4.929	2.499	
	3.437	2.082	
5.535	5.190	1.663	
2.543	2.426	936	
3.499	2.824	1.526	
—	2 016	1.296	
5.161	5.150	2.755	
2.754	2.788	1.292	
2.835	2.820	1.036	
3.024	3.366	1.367	
1.879	2.527	916	
3.774	3.352	1.367	
4.498	5.069	1.907	
2.646	2.724	1.030	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
3.280	2.916	1.524	
3.078	2.980	1.086	
3.170	3.180	1.435	
3.036	4.230	1.654	
3.150	2.820	1.128	
3.100	3.091	1.221	
—	—	1.080	
—	—	1.080	
—	—	1.080	
—	—	1.140	
—	—	700	
—	—	700	
212.060	232.476	106.208	*ad 67* Kredyt ten służyć będzie na zakupno trzech podręczników, a mianowicie. Drugiej książki do czytania, Stylistyki handlowo-przemysłowej i Podręcznika rachunków przemysłowych, które mają być wręczane uczniom po odbyciu nauki.
1.261	4.000	4.000	
—	2 000	2.000	
1.008	1.050	1.500	*Więcej*, z powodu większej liczby szkół przemysłowych uzupełniających.
1.777	5.000	5.000	*Więcej*, z powodu powstać mających w większej liczbie szkół.
—	2.000	1.000	
—	—	2.000	Pozycya ta była już dawniej, a wzory i modele nowe są szkołom potrzebne.
—	4.000	—	Odpada, z powodu wstawienia specyalnych kredytów pod *poz. 32—33.*
—	4.000	7.000	Z kredytu 22.000 K przypada na fundusz krajowy tylko 7.000 K reszta zaś na c. k. Rząd i czynniki miejscowe.
—	—	4.000	Z powodu potrzeby lepszego wynagrodzenia nauczycieli o wyższych kwalifikacyach.
216.106	254.526	132.708	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	346.762	3.504	350.266
		B) Krajowe szkoły zawodowe			
	74	Brzezowiec, kraj. szkoła koszykarska .	4.610	—	4.610
	75	Brzostek	6.320	—	6.320
	76	Dynów	5.040	—	5.040
	76a	Dżurów	—	—	—
	77	Gdów	11.000	—	11.000
	78	Leżajsk	9.200	—	9.200
	78a	Niżniów	—	—	—
	79	Tarnobrzeg	6.700	—	6.700
	80	Zator	7.100	—	7.100
	81	Lwów, kraj. centr. kurs koszykarski .	19.494	—	19.494
	82	Grybów, kraj. naukowy warsztat kołodziejski	23.950	3.000	26.950
	83	Grzymałów „ „ „ „	19.130	2.000	21.130
	84	Kamionka strum. kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska	24.740	—	24.740
	85	Tłumacz. kraj. szkoła zawod. kołodziejska	22.110	3.400	25.510
	86	Stanisławów, kraj. szkoła stolarska .	30.154	3.000	33.154
	87	Kalwarya „ „ „	31.060	3.100	34.160
	88	Jaworów, kraj. naukowy warsztat wyrobu zabawek	41.220	3.600	44.820
	89	Kołomyja, kraj. szkoła garncarska .	23.489	12.500	35.989
	90	Podgórze, kraj. kursa przemysłu keramicznego	17.320	—	17.320
	91	Witków, kraj. naukowy warsztat szewski	12.252	—	12.252
	92	Stary Sącz „ „ „ „	21.038	120	21.158
	92a	Dobczyce, kraj. szkoła szewska . .	—	—	—
	93	Kołomyja „ „ „	12.140	280	12.420
	94	Krosno „ „ tkacka . .	22.560	—	22.560
	95	Gliniany, kraj. naukowy warsztat tkacki	9.075	—	9.075
	96	Gorlice „ „ „ „	4.440	—	4.440
	97	Kosów „ „ „ „	7.500	—	7.500
	98	Łańcut „ „ „ „	9.080	—	9.080
	99	Rychwałd „ „ „ „	4.330	—	4.330
	100	Rakszawa, kraj. szkoła sukiennicza .	28.516	—	28.516
	101	Zakopane, kraj. szkoła koronkarska .	12.910	—	12.910
	102	Bobowa „ „ „	3.770	—	3.770
	103	Maków, kraj. szkoła hafciarska . .	7.240	—	7.240
	104	Drohowyże, kraj. szkoła rzemiosł w zakładzie St. hr. Skarbka:			
		a) na utrzymanie	92.860	12.000	104.860
		b) na umorzenie pożyczki na budowę domów mieszkalnych dla nauczycieli i werkmistrzów szkoły .	—	2.300	2.300
		c) na budowę stajni komórek etc. .	—	—	—
		Do przeniesienia .	550.348	45.300	595.648
			346.762	3.504	350.266

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
216.106	254.526	132.708	
3.266	4.216	1.210	
4.823	5.460	1.420	
4.732	5.080	1.340	
291	—	—	
4.511	10.240	1.800	
10.761	6.300	1.700	
5.131	6.440	—	
6.101	5.630	1.900	
6.264	6.840	1.740	
17.836	17.914	12.994	
23.517	22.920	10.950	
14.080	17.640	9.130	
25.870	22.940	12.240	
17.305	18.540	13.960	
27.548	30.920	16.454	
28.570	30.100	23.860	
50.783	44.240	20.020	
23.892	24.370	27.439	*Poz. 74—106.* (Krajowe szkoły zawodowe) Preliminuje się na rok 1910 ogółem *więcej* o 46.857 K na podstawie wyjaśnień, zamieszczonych w 33 szczegółowych preliminarzach, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
17.460	17.512	11.900	
11.606	10.912	6.052	
24.573	19.268	5.558	
6.921	7.260	—	
10.697	10.820	5.220	
20.642	20.920	13.760	
8.519	9.439	5.135	
4.106	4.440	2.080	
6.234	6.800	5.320	
8.175	6.540	6.180	
3.484	4.090	3.130	
23.833	24.500	19.436	
11.276	12.510	7.310	
2.628	3.390	920	
6.821	6.700	2.894	
121.579	102.000	39.060	
2.300	2.300	2.300	
8.000	—	—	
574.135	549.191	294.412	
216.106	254.526	132.708	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	346.762	3.504	350.266
			550.348	45.300	595.648
	105	Lwów, kraj. keramiczna stacya doświadczalna	14.910	—	14.910
	106	Lwów, kraj. mechaniczna stacya doświadczalna	5.380	—	5.380
		Suma wydatków od poz. 74—106 .	570.638	45.300	615.938
	107	Na założyć się mającą szkołą szewską w Krakowie	3.000	—	3.000
	108	Druki dla szkół zawodowych i wydawnictwo wzorów	2.000	—	2.000
	109	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	6.000	—	6.000
	110	Zaliczki na płace dla personalu kraj. szkół przemysłowych i biura kraj. Komisyi przemysłowej	4.000	—	4.000
	111	Renumeracye i zapomogi funkcyonaryuszy kraj. szkół przemysłowych .	4.000	—	4.000
		Suma grupy *B*) . .	589.638	45.300	634.938
		C) *Kursa*			
	112	Nauczyciel wędrowny dla majsterskich kursów szewskich	2.400	—	2.400
	113	Kursa majsterskie	25.000	—	25.000
	114	Kursa wędrowne tkactwa koszykarstwa itp.	6.000	—	6.000
		Suma grupy *C*) . .	33.400	—	33.400
		D) *Szkoły handlowe.*			
	115	Akademia handlowa we Lwowie . .	16.000	—	16.000
	116	Wyższa szkoła handlowa w Krakowie:			
		a) na utrzymanie wyższej szkoły handl.	20.000	—	20.000
		b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę	—	3.500	3.500
		c) na koszta urządzenia w nowym gmachu	—	—	—
	117	Na dwu klasowe szkoły handl. w Krakowie męską i żeńską	6.500	—	6.500
		Do przeniesienia	42.500	3.500	46.000
			969.800	48.804	1,018.604

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
216.106	254.526	132.708	
574.135	549.191	294.412	
15.187	14.510	14.110	Wyjaśnienie, jak na poprzedniej stronie.
5.592	5.380	3.380	
594.914	569.081	311.902	
6.000	1.000	3.000	W miejsce dotychczasowego kredytu na założyć się mające szkoły przemysłowe, wstawia się kredyt specyalny na szkołę szewską w Krakowie, co do której otwarcia toczą się już obecnie rokowania z gminą m. Krakowa.
1.054	3.000	2.000	*Mniej*, wedle rzeczywistej potrzeby i z powodu znaczniejszego zapasu druków szkolnych.
692	6.000	6.000	
3.553	4.000	2.000	
3.980	4.000	4.000	
610.193	587.081	328.902	
2.400	2.400	2.400	
18.000	25.000	20.000	
6.534	5.000	6.000	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1908 tudzież z powodu licznych podań gmin i powiatów o urządzenie takich kursów
26.934	32.400	28.400	
16.000	16.000	16.000	
16.000	20.000	20.000	
—	3.500	3.500	
—	5.000	—	Odpada jako kredyt nadzwyczajny, jednorazowy.
—	—	6.500	Wydatek nowy z powodu otwarcia tych szkół.
32.000	44.500	46.000	
853.233	874.007	490.010	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	969.800	48.804	1,018.604
			42.500	3.500	46.000
	118	Na nowe dwuklasowe szkoły handl.	6.000	—	6.000
	119	Szkoła Towarzystwa handl. we Lwowie	3.000	—	3.000
		Suma grupy *D*)	51.500	3.500	55.000
		E) *Szkoły zawodowe i warsztaty przez kraj. subwencyonowane* (*państwowe i inne*).			
	120	Kołomyja, c. k. szkoła przemysłu drzewnego	2.200	—	2.200
	121	Zakopane, c. k. szkoła przemysłu drzewnego	4.200	—	4.200
	122	Świątniki c. k. szkoła ślusarska: *a*) na utrzymanie 3.108 K *b*) na kurs majstrów 800 „	3.908	—	3.908
	123	Sułkowice c. k. szkoła zawodowa dla przemysłu żelaznego: *a*) na utrzymanie.	1.024	—	1.024
		b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
		c) spłaty pożyczki na budowę hali maszynowej:			
		α) w kapitale	—	—	—
		β) 3% od setki	—	—	—
	124	Tarnopol, c. k. szkoła mechaniczno-ślusarska	7.000		7.000
	125	Albigowa, pracownia koszykarska 400 K subwencya państwowa 400 „	800	—	800
	126	Bilinka, pracownia koszykarska 400 „ subwencya państwowa 400 „	800	—	800
	127	Czerwona Wola, szkoła koszykarska 2.400 „ subwencya państwowa 2.000 „	4.400	—	4.400
	128	Chyszewice, pracownia koszykarska 400 „ subwencya państwowa 800 „	1.200	—	1.200
	129	Milczyce, pracownia koszykarska 400 K subwencya państwowa 400 „	800	—	800
	130	Przewrotne, pracownia koszykarska 800 K subwencya państwowa 400 „	1.200	—	1.200
	131	Rudki, szkoła koszykarska 1.200 K subwencya państwowa 1.200 „	2.400	—	2.400
		Do przeniesienia	30.932	—	30.932
			1,021.300	52.304	1,073.604

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
853 233	874.007	490.010	
32.000	44.500	46.000	
5.000	10.000	6.000	Kredyt potrzebny dla nowozorganizować się mających dalszych dwuklasowych szkół handlowych.
—	—	3.000	Wydatek nowy z powodu otwarcia tej szkoły.
37.000	54.500	55.000	
2.200	2.200	2.200	
4.200	4.200	4.200	
3.908	3.908	3.908	
1.024	1.024	1.024	
1.000	1.000	1.000	
1.600	—	—	Kredyt odpada, z powodu spłacenia reszty dłużnego kapitału w r. 1909.
60	1.612	—	
7.000	7.000	7.000	
900	900	400	
1.000	1.000	400	Zmniejszenie subwencyi z powodu utrwalonego już bytu pracowni.
4.400	4.600	2.400	
800	800	400	Preliminuje się *więcej* z powodu większej frekwencyi uczniów biednych.
500	800	400	
900	800	800	Jak poz. 128.
1.700	2.500	1.200	Jak *poz. 125—127.*
31.192	32.344	25.332	
890.233	928.507	545.010	

Fundusz krajowy. **Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	1,021.300	52.304	1,073.604
			30.932	—	30.932
	132	Siekierczyce, szkoła koszykarska . . . . . 400 K			
		subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	132a	Warzyce, pracownia koszykarska	—	—	—
	133	Wielowieś „ „ 800 K			
		subwencya państwowa . 800 „	1.600	—	1.600
	134	Żurawno, pracownia koszykarska . . . . . 400 K			
		subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	135	Touste, pracownia garncarska . 500 K			
		subwencya państwowa . 300 „	800	—	800
	136	Budzanów. warsztat tkacki . 600 K			
		subwencya państwowa . 400 „	1.000	—	1.000
	137	Wilamowice, warsztat tkacki . 2.160 K			
		subwencya państwowa . 1.200 „	3.360	—	3.360
	137a	Stryj, pracownia powrożnicza . —			
	138	Jaworów, szkoła koronkarska . 1.200 K			
		subwencya państwowa . 1.000 „	2.200	—	2.200
	139	Kańczuga, szkoła koronkarska 1.800 K			
		subwencya państwowa . 1.400 „	3.200	—	3.200
	140	Przeworsk, szkoła koronkarska S. S. Miłosierdzia	600	—	600
	141	Rudki, szkoła koronkarska . . .	600	—	600
	142	Myślenice, warsztat kapeluszniczy . . . . . 6.000 K			
		subwencya państwowa . 2.500 „	8.500	—	8.500
		I. półroczna rata od 4% pożyczki kom. . . . . 70.000 K	—	3.850	3.850
	143	Oświęcim, szkoła rzemieślnicza O. O. Salezyanów	5.000	—	5.000
	144	Miejsce Piastowe, warsztaty rzemieślnicze towarz. „Powściągliwość i Praca“	4.000	—	4.000
	145	Kraków, szkoła praktycznych robót kobiecych w szkole św. Scholastyki	4.000	—	4.000
	146	Kraków, na wspólną halę maszynową dla stolarzy	—	7.000	7.000
	147	Lwów, szkoła robót towarzystwa „Pracy kobiet“	1.750	—	1.750
	148	Przemyśl, szkoła robót u P. P. Benedyktynek	1.000	—	1.000
		Do przeniesienia	70.142	10.850	80.992
			1,021.300	52.304	1,073.604

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
890.233	928.507	545.010	
31.192	32.344	25.332	
800	800	400	
585	—	—	
800	1.600	800	
500	1.000	400	
800	1.100	500	Jak *poz. 125—127.*
1.280	1.280	600	
1.760	3.360	2.160	
800	1.400	—	Kredyt odpada z powodu zwinięcia pracowni.
1.700	2.000	1.200	Jak *poz. 128.*
2.800	3.200	1.800	
600	600	600	
600	600	600	
4.180	6.500	6.000	
—	—	3.850	*Więcej,* z powodu rozszerzenia warsztatu.
4.000	5.000	5.000	
3.000	4.000	4.000	
5.000	5.000	4.000	*Mniej,* ponieważ wydzielono kursa handlowe (vide *poz. 117*).
—	—	7.000	
1.400	1.750	1 750	
1.000	1.000	1.000	
62.797	72.534	66.992	
890.233	928.507	545.010	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	1.021.300 70.142	52.304 10.850	1,073.604 80.992
	149	Kołomyja, szkoła robót towarzystwa „Pracy kobiet“ . . .	1.600	—	1.600
	149a	Przemyśl, szkoła robót towarz. „Pracy kobiet“	—	—	—
	150	Lwów, szkoła robót spółki przemysłowej „Trud“:			
		a) na szkołę . . . 400 K			
		b) na bursę . . . 600 „	1.000		1.000
	151	Korczyna, warsztat tkacki Tow. tkackiego im. św. Sylwestra. 1.100 K			
		subwencya państwowa . 1.400 „	2.500	—	2.500
	152	Lwów, szkoła robót Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa	1.000	—	1.000
	153	Stowarz. kobiet „Pomoc przemysłowa“ we Lwowie . . .	800	—	800
	154	Zwiniacz, szkoła tkacka . . .	600	—	600
	155	Tyśmienica, Spółka kuśnierzy i białoskórników (I. rata od pożyczki 50.000 K. na 34½ lat) . .	—	2.750	2.750
	156	Ludwikówka, Spółka tkaczy:			
		a) na utrzymanie instruktora	2.400	—	2.400
		b) I. rata od pożyczki 10.000 K. na 34½ lat . . .	—	550	550
		Suma grupy E) .	80.042	14.150	94.192
		F) Subwencye dla zakładów, instytucyi przemysłowych i t. d.			
	157	Subwencya dla krak. Instytutu popierarania przemysłu, na umorzenie pożyczki 150.000 K. na budowę gmachu .	—	7.500	7.500
	158	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego“ we Lwowie . .	30.000	—	30.000
	159	Subwencya dla „Ligi Pomocy przemysłowej“ we Lwowie na cele ogólne .	—	12.000	12.000
	160	Subwencya dla „Ligi Pomocy przemysłowej“ na urządzenie ruchomych wystaw	—	8.000	8.000
	161	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	3.000	—	3.000
		Do przeniesienia	33.000 1,101.342	27.500 66.454	60.500 1,167.796

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
890.233	928.507	545.010	
62.797	72.534	66.992	
1.600	1.600	1.600	
600	600	—	Nie wstawia się żadnego kredytu z powodu upadku szkoły.
1.000	1.000	1.000	
2.500	2.500	1.100	
1.000	1.000	1.000	
—	—	800	
—	—	600	
—	—	2.750	Kredyty nowe — dla zakładów zasługujących na pomoc kraju.
—	—	2.400	
—	—	550	
69.497	79.234	78.792	
—	7.500	7.500	
30.000	30.000	30.000	
10.000	12.000	12.000	
6.000	8.000	8.000	
2.750	3.000	3.000	
48.750	60.500	60.500	
959.730	1,007.741	623.802	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	1,101.342	66.454	1,167.796
			33.000	27.500	60.500
	162	Na wydawnictwo „Odrodzenia“ . .	2.000	—	2.000
	163	Na wydawnictwo „Kupiec polski“ w Krakowie	400	—	400
	164	Subwencya dla Muzeum przem. we Lwowie:			
		a) na utrzymanie	8.000	—	8.000
		b) na umorzenie pożyczki 100.000 K. na budowę IV. rata z 20 lecia od 1. stycznia 1907	—	5.000	5.000
	165	Subwencya dla Muzeum technologicznego we Lwowie	6.000	—	6.000
	166	Subwencya dla Towarzystwa technologicznego w Krakowie, na utrzymanie nieustającej Wystawy przemysłowej .	1.500	—	1.500
	167	Subwencya dla krakowskiego „Instytutu popierania przemysłu“	6.000	—	6.000
	168	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000	—	8.000
	169	Izba handl. przem. we Lwowie II. rata na umorzenie pożyczki na budowę gmachu	—	5.000	5.000
	170	Izba rękodzielnicza we Lwowie na umorzenie pożyczki na budowę . . .	2.000	—	2.000
	171	Izba rękodzielnicza w Krakowie na umorzenie pożyczki na budowę . .	2.000	—	2.000
		Suma grupy F) .	68.900	37.500	106.400
		G. Stypendya, zasiłki i inne wydatki na cele przemysłowe.			
	172	Zasiłki dla uczniów krajowych i państwowych szkół przemysłowych . .	35.000	—	35.000
	173	Na bursy dla młodzieży rzemieślniczej .	10.000	—	10.000
	174	Zasiłki dla młodzieży handlowej . .	8.000	—	8.000
	175	Zasiłki na kształcenie nauczycieli szkół przemysłowych-uzupełniających . .	4.500	—	4.500
	176	Zasiłki na kształcenie nauczycieli dla dwuklasowych szkół handlowych .	2.000	—	2.000
	177	Zasiłki bezwrotne na cele przemysłowe	60.000	—	60.000
	178	Dotacya kraj. funduszu przemysłowego	—	200.000	200.000
	179	Na lustracye Spółek przem.-wytwórczych	4.800	—	4.800
	180	Zasiłki na wystawy przemysłowe . .	—	4.000	4.000
	181	Stypendya na wyższe kształcenie w kierunku ekonomicznym	8.000	—	8.000
		Suma grupy G) .	132.300	204.000	336.300
		Do przeniesienia .	1,302.542	307.954	1,610.496

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na r. 1910	Wyjaśnienia
Korony			
959.730	1,007.741	623.802	
48.750	60.500	60.500	
2 000	2.000	2.000	W miejsce dotychczasowej subwencyi na wydawnictwo Przewodnika przemysłowego.
—	400	400	
8.000	8.000	8.000	
7.497	5.000	5.000	
—	6.000	6.000	
1.500	1.500	1.500	
—	6.000	6.000	
8.000	8.000	8.000	
—	5.000	5.000	
1.000	2.000	2.000	
1.000	2.000	2.000	
77.747	106.400	106.400	
44.732	35.000	35.000	
—	—	10.000	Kredyt nowy celem przyczynienia się kraju do kosztów utrzymania tych instytucyj.
8.952	8.000	8.000	
2.645	4.500	4.500	
2.000	2.000	2.000	
9.948	60.000	60.000	
150.000	200.000	200.000	
4.800	4.800	4.800	
200	8.000	4.000	Kredyt nadzwyczajny zmiejszono o 4.000 K, gdyż kredyty w latach poprzednich nie zostały zużytkowane w preliminowanej wysokości.
—	—	8.000	Kredyt nowy w myśl uchwały Wys Sejmu z dnia 31. października 1908 r.
253.277	322.300	336.300	
1,290.754	1,436.441	1,066.502	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	1,302.542	307.954	1,610.496
		II) Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.			
	182	Sekretarz:			
		a) płaca . . . . 4.800 K			
		b) dodatek aktywalny . . 1.288 „	6.088	—	6.088
	183	I. referent przemysłowy:			
		a) płaca . . . . 3.600 K			
		b) dodatek aktywalny . . 1.104 „			
		c) „ pięcioletni . . 400 „	5.104	—	5.104
	184	II. referent przemysłowy:			
		a) płaca . . . . 2.800 K			
		b) dodatek aktywalny . . 960 „	3.760	—	3.760
	185	Referent statystyczny:			
		a) płaca . . . . 2.800 K			
		b) dodatek aktywalny . . 600 „	3.400	—	3.400
	186	Aplikant	1.400	—	1.400
	187	Koszta podróży i dyety członków i urzędników komisyi	10.000	—	10.000
	188	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	400	—	400
	189	Ryczałt na badania, ankiety i pomoc kancelaryjna	3.800	—	3.800
		Suma grupy H) .	33.952	—	33.952
		Ogółem suma wydatków .	1,336.494	307.954	1,644.448

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
1,260.754	1,436.441	1,066.502	
6.088	6.088	6.088	
4.704	4.704	5.104	*Więcej*, z powodu przypadającego I dodatku pięcioletniego w kwocie 400 K (LW. 44.309/09).
—	—	3.760	W myśl uchwały Sejmowej z dnia 28. października 1908.
283	3.400	3.400	
878	1.400	1.400	
10.848	10.000	10.000	
400	400	400	
—	2.200	3.800	Stosownie do spodziewanej wysokości wydatków na ten cel.
23.201	28.192	33.952	
1,313.955	1,464.633	1,100.454	Na rok 1910 preliminuje się ogółem w rubryce XII. wydatki w sumie . . 1,644.448 —
Od tego zwrot pożyczek na cele przemysłowe. .		1.600	w porównaniu więc z preliminarzem roku 1909 w sumie . . . . . 1,464.633 —
Ogółem .		1,098.854	preliminuje się na r. 1910 ogółem *więcej* o 179.815 — głównie z powodu regulacyi płac w kraj. szkołach zawodowych, podwyższenia w szkołach przemysłowych uzupełniających wynagrodzenia za naukę, wstawienia nowych kredytów na dwuklasowe szkoły handlowe, wreszcie innych mniejszych kredytów nowych i podwyższeń tychże podanych w wyjaśnieniach do poszczególnych pozycyi.
			Po potrąceniu z preliminowanych wydatków na rok 1910 w sumie jw. . . — 1,644.448
			dochodów rubr. XII. w sumie . . — 545.594
			okazuje się w rubr. XII. funduszu krajowego na r. 1910 wydatek *netto* . . — 1,098.854
			w porównaniu z preliminarzem roku 1909 (*netto*) w sumie . . . . — 998.164
			preliminuje się na rok 1910 ogółem (*netto*) *więcej* o . . . . . — 100.690

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 Razem
			Korony		
		Dochody.			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	Biała	5.150	—	5.150
	2	Bochnia	2.100	—	2.100
	3	Brody	2.961	—	2.961
	4	Brzesko	1.938	—	1.938
	5	Brzeżany	2.042	—	2.042
	6	Buczacz	2.327	—	2.327
	7	Chrzanów	3.060	—	3.060
	8	Dębica	2.020	—	2.020
	9	Drohobycz	5.062	—	5.062
	10	Gorlice	2.570	—	2.570
	11	Jarosław	2.253	—	2.253
	12	Jasło	2.385	—	2.385
	13	Kałusz	1.892	—	1.892
	14	Kęty	1.997	—	1.997
	15	Kołomyja, I. im. Sobieskiego . .	4.628	—	4.628
	16	„ II. „ St. Szczepanowskiego	3.777	—	3.777
	17	Kraków, na Kleparzu	7.288	—	7.288
	18	„ przy ul. Lubomirskiego . .	5.172	—	5.172
	19	„ na Smoleńsku	3.330	—	3.330
	20	„ na Kaźmierzu	5.204	—	5.204
	21	„ przy ul. Dietla	3.438	—	3.438
	22	Krosno	1.436	—	1.436
	23	Lwów, im. Kordeckiego	5.032	—	5.032
	24	„ „ św. Antoniego . . .	4.952	—	4.952
	25	„ „ Sobieskiego	3.952	—	3.952
	26	„ „ Elżbiety	2.374	—	2.374
	27	„ „ Konarskiego	4.304	—	4.304
	28	„ „ św. Marcina	5.006	—	5.006
	29	„ „ Mickiewicza	2.968	—	2.968
	30	„ „ Piramowicza	4.238	—	4.238
	31	„ „ Staszica	5.528	—	5.528
	32	„ „ św. Anny (żeńska). . .	2.534	—	2.534
	33	„ „ Staszica (żeńska) . . .	2.534	—	2.534
		Do przeniesienia .	115.452	—	115.452

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
4.989	4.983	—	
1.997	2.007	—	
2.205	2.600	—	
1.731	1.763	—	
1.916	1.916	—	
2.234	2.200	—	
2.002	2.366	—	
1.924	1.637	—	
3.709	4.090	—	
2.410	2.390	—	
2.134	2.164	—	
2.292	2.145	—	
1.589	1.616	—	
1.714	1.742	—	
	3.356	—	
7.734	3.466	—	
	6.010	—	
	3.362	—	
18.014	2.588	—	
	3.552	—	
	3.200	—	
1.838	1.855	—	
	4.083	—	
	3.950	—	
	4.146	—	
	2.003	—	
27.610	3.742	—	
	4.002	—	
	2.483	—	
	3.376	—	
	4.360	—	
—	—	—	
—	—	—	
88.042	93.153	—	

Poz. 1—65. (Szkoły przemysłowe uzupełniające). Preliminuje się na rok 1910 ogółem *więcej* o 43.115 K na podstawie preliminarzy szczegółowych (z wyjątkiem szkół od poz. 60 do 65, które jako jeszcze niezorganizowane szczegółowych preliminarzy nie mają).

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	115.452	—	115.452
	34	Lwów, im. M. Bernsteina . . .	3.750	—	3.750
	35	Łańcut	1.808	—	1.808
	36	Myślenice	1.873	—	1.873
	37	Nowy Sącz	5.816	—	5.816
	38	Nowy Targ	1.930	—	1.930
	39	Podgórze	4.496	—	4.496
	40	Przemyśl, I. w śródmieściu . . .	4.129	—	4.129
	41	„ II. na przedmieściu lwowskiem	2.882	—	2.882
	42	Rzeszów	3.163	—	3.163
	43	Sambor	1.586	—	1.586
	44	Sanok	2.264	—	2.264
	45	Sokal	1.996	—	1.996
	46	Stanisławów	3.755	—	3.755
	47	Stary Sambor	2.092	—	2.092
	48	Stary Sącz	2.136	—	2.136
	49	Strzyżów	1.616	—	1.616
	50	Stryj	2.847	—	2.847
	51	Tarnopol	2.567	—	2.567
	52	Tarnów	3.612	—	3.612
	53	Tarnobrzeg	2.030	—	2.030
	54	Turka (nad Stryjem)	2.324	—	2.324
	55	Wadowice	2.486	—	2.486
	56	Wieliczka	2.285	—	2.285
	57	Złoczów	2.454	—	2.454
	58	Żółkiew	2.128	—	2.128
	59	Żywiec	2.021	—	2.021
	60	Krzeszowice	2.160	—	2.160
	61	Kołaczyce	2.160	—	2.160
	62	Leżajsk	2.160	—	2.160
	63	Zator	2.280	—	2.280
	64	Kalwarya	1.400	—	1.400
	65	Oświęcim	1.400	—	1.400
		Suma dochodów poz. 1—65 .	197.058	—	197.058
	65/a	Subwencya państwowana na uzupełnienie przyborów i na druki . . .	—	—	—
	66	Subwencya państwowa na zakupywanie podręczników dla absolwentów .	2.500	—	2.500
	67	Subwencya państwowa na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia .	201.558	—	201.558

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
K. o r o n y			
88.042	93.153	—	
3.635	3.750	—	
1.578	1.578	—	
1.674	1.674	—	
4.616	4.281	—	
1.771	1.771	—	
3.450	3.902	—	
5.163	3.204	—	
	2.118	—	
3.745	3.070	—	
1.717	1.538	—	
2.090	1.781	—	
—	1.358	—	
3.542	3.017	—	
1.794	1.794	—	
1.960	1.960	—	
1.318	1.613	—	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
2.423	2.423	—	
2.712	2.276	—	
3.703	3.387	—	
1.862	1.862	—	
1.965	1.858	—	
2.190	2.190	—	
2.015	2.015	—	
2.561	2.515	—	
2.020	1.910	—	
2.265	1.945	—	
—	—	—	
—	—	—	
—	—	—	
—	—	—	
—	—	—	
—	—	—	
149.811	153.943	—	
—	1.000	—	
—	1.000	—	Na podstawie żądania kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych, przedstawionego Rządowi.
1.200	4.000	—	
151.011	159.943	—	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	201.558	—	201.558
	67/a	Subwencya państwowa na szkoły przemysłowe uzupełniające dla dziewcząt	—	—	—
	68	Subwencye na utworzenie trzecich klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodowym	15.000	—	15.000
	69	Nieprzewidziane oddziały równorzędne .	1.000	—	1.000
		Suma grupy A) . .	217.558	—	217.558
		B) Krajowe szkoły zawodowe.			
	70	Brzozowiec, krajowa szkoła koszykarska	3.400	—	3.400
	71	Brzostek „ „ „	4.900	—	4.900
	72	Dynów „ „ „	3.700	—	3.700
	73	Gdów „ „ „	9.200	—	9.200
	74	Leżajsk „ „ „	7.500	—	7.500
	74/a	Niżniów „ „ „	—	—	—
	75	Tarnobrzeg „ „ „	4.800	—	4.800
	76	Zator „ „ „	5.360	—	5.360
	77	Lwów, krajowy centralny kurs koszyk. .	6.500	—	6.500
	78	Grybów, kraj. naukowy warsztat kołodz.	16.000	—	16.000
	79	Grzymałów, krajowy naukowy warsztat kołodziejski	12.000	—	12.000
	80	Kamionka strum. krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska . . .	12.500	—	12.500
	81	Tłumacz, krajowa szkoła zawodowa kołodziejska	11.550	—	11.550
	82	Stanisławów, kraj. szkoła stolarska .	16.700	—	16.700
	83	Kalwarya, „ „ „ . .	10.300	—	10.300
	84	Jaworów, kraj. nauk. warsztat wyrobu zabawek	24.800	—	24.800
	85	Kołomyja, kraj. szkoła garncarska .	8.550	—	8.550
	86	Podgórze, kraj. kursa przemysłu keramicznego	5.420	—	5.420
	87	Witków, kraj. nauk. warsztat szewski .	6.200	—	6.200
	88	Stary Sącz, kraj. nauk. warsztat szewski	15.600	—	15.600
	88/a	Dobczyce, krajowa szkoła szewska .	—	—	—
	89	Kołomyja, „ „ „ . .	7.200	—	7.200
	90	Krosno, krajowa szkoła tkacka . .	8.800	—	8.800
	91	Gliniany, kraj. naukowy warsztat tkacki	3.940	—	3.940
	92	Gorlice, „ „ „ „	2.360	—	2.360
		Do przeniesienia .	207.280	—	207.280
			217.558	—	217.558

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
151.011	159.943	—	
—	2.000	—	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
—	2.000	—	
—	—	—	
151.011	163.943	—	
3.373	3.400	—	
3.927	4.300	—	
3.283	3.700	—	
3.448	9.000	—	
8.389	5.000	—	
4.309	5.000	—	
3.606	3.900	—	
5.359	5.260	—	
6.999	6.000	—	
15.805	14.200	—	
9.554	10.500	—	
12.132	10.500	—	*Poz. 70—102.* (Krajowe szkoły zawodowe). Preliminuje się na rok 1910 ogółem *więcej* o 23.370 K na podstawie wyjaśnień zamieszczonych w szczegółowych preliminarzach szkół, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
8.342	10.050	—	
13.556	15.500	—	
8.044	9.300	—	
18.439	17.800	—	
7.477	8.550	—	
6.689	5.200	—	
6.536	5.500	—	
19.366	14.000	—	
3.292	4.100	—	
7.341	6.450	—	
8.657	8.800	—	
2 865	3.340	—	
1.360	2.360	—	
192.148	191.710	—	
151.011	163.943	—	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	217.558	—	217.558
			207.280	—	207.280
	93	Kosów, kraj. naukowy warsztat tkacki .	2.180	—	2.180
	94	Łańcut, „ „ „ „ .	2.900	—	2.900
	95	Rychwałd, kraj. „ „ „ .	1.200	—	1.200
	96	Rakszawa kraj. szkoła sukiennicza .	9.080	—	9.080
	97	Zakopane, kraj. szkoła koronkarska .	5.600	—	5.600
	98	Bobowa, „ „ „ .	2.850	—	2.850
	99	Maków, kraj. szkoła hafciarska . .	4.346	—	4.346
	100	Drohowyże, kraj. szkoła rzemiosł . .	65.800	—	65.800
	101	Lwów, kraj. keram. stacya doświadczal.	800	—	800
	102	Lwów, kraj. mechan. stacya doświadczalna	2.000	—	2.000
		Suma dochodów poz. 70—102	304 036	—	304.036
	103	Subwencya państwowa na kursa majsterskie	5.000	—	5.000
	103/a	Subwencya państwowa na nowe szkoły i warsztaty zawodowe . . .	—	—	—
	104	Zwroty zaliczek na płace dla personalu kraj. szkół przemysł. i biura kraj. Komisyi przemysłowej . . .	2.000	—	2.000
		Suma grupy B) .	311.036	—	311.036
		C) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane.			
	105	Albigowa, pracownia koszykarska . .	400	—	400
	106	Bilinka, „ „ . .	400	—	400
	107	Czerwona Wola, szkoła „ . .	2.000	—	2.000
	108	Chyszewice, pracownia koszykarska .	800	—	800
	109	Milczyce, „ „ . .	400	—	400
	110	Przewrotne, „ „ . .	400	—	400
	111	Rudki, szkoła koszykarska . . .	1.200	—	1.200
	112	Siekierczyce, szkoła koszykarska . .	400	—	400
	113	Wielowieś, pracownia koszykarska . .	800	—	800
	114	Żurawno, „ „ . .	400	—	400
	115	Touste, pracownia garncarska . .	300	—	300
	116	Budzanów, warsztat tkacki . . .	400	—	400
	117	Wilamowice. warsztat tkacki . . .	1.200	—	1.200
	117/a	Stryj, pracownia powroźnicza . . .	—	—	—
	118	Jaworów, szkoła koronkarska . . .	1.000	—	1.000
	119	Kańczuga, „ „ . . .	1.400	—	1.400
		Do przeniesienia .	11.500	—	11.500
			528.594	—	528.594

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
151.011	153.943	—	
192.148	191.710	—	
2.100	2.180	—	
2.800	2.900	—	
1.000	1.000	—	
8.103	8.080	—	
4.348	5.600	—	
2.276	2.850	—	Wyjaśnienia jak na poprzedniej stronie.
3.917	3.946	—	
72.115	59.600	—	
1.490	800	—	
		—	
2.589	2.000	—	
292.886	280.666	—	
—	—	—	
			Na podstawie żądania kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych, przedstawionego Rządowi.
—	2.400	—	
4.722	2.000	2.000	
297.608	285.066	2.000	
400	400	—	
400	400	—	
2.000	2.200	—	
300	400	—	
—	400	—	
300	—	—	
500	1.300	—	
400	400	—	Na podstawie żądania kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych, przedstawionego Rządowi.
—	800	—	
—	400	—	
—	300	—	
400	400	—	
—	1.200	—	
—	600	—	
500	800	—	
1.000	1.400	—	
6.200	11.400	—	
448.619	449.009	2.000	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1910 zwyczajne	Wniosek na rok 1910 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1910 Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . {	528.594	—	528.594
			11.500	—	11.500
	120	Myślenice, warsztat kapeluszniczy . .	2.500	—	2.500
	121	Korczyna, warsztat tkacki . . .	1.400	—	1.400
		Suma grupy C) . .	15.400	—	15.400
		D) Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.			
	122	Przemyśl, Konwent PP. Benedyktynek, zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10.000 K. spłacalnej w 17 ratach od r. 1897 po 600 K. rocznie (XIV rata) .	—	600	600
	123	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na zakupno realności dla b. krajowej szkoły koszykarskiej w Dżurowie, w kwocie 6.000 K., spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 K rocznie (XII rata) . .	—	400	400
	123a	Wynikłości pozycyi niebudżetowych z r. 1908	—	—	—
	124	Świątniki c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 K. spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 400 K rocznie (Vrata)	—	400	400
	124a	Jaworów, krajowy naukowy warsztat wyrobu zabawek, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 K. spłacalnej w 10 ratach od r. 1908 po 500 K rocznie (III rata)	—	—	—
	125	Maków, kraj. szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 K. spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 K rocznie (IV rata)	—	200	200
	125a	Bobowa, kraj. szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 300 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1908 po 60 K rocznie (III rata)	—	—	—
		Suma grupy D) .	—	1.600	1.600
		Ogółem suma dochodów . .	543.994	1.600	545.594

Preliminarz na rok 1910.

Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na rok 1909	Wydatek netto fund. kraj. na rok 1910	Wyjaśnienia
Korony			
448.619	449.009	2.000	
6.200	11.400	—	
—	2.500	—	
1.300	1.400	—	
7.500	15.300	—	
600	600	600	
400	400	400	
7.410	—	—	
400	400	400	
—	500	—	Odpada, z powodu odpisania całej należytości w myśl rozp. Wydz. kraj. do L. W. 13.521/1909
200	200	200	
—	60	—	Odpada, wskutek przedstawienia do odpisania całej należytości.
9.010	2.160	1.600	Na rok 1910 preliminuje się w rubr. XII dochody w sumie 545.594
465.129	466.469	3.600	w porównaniu z preliminarzem r. 1909 w sumie . 466.469 preliminuje się na r. 1910 ogółem *więcej* o . . 79.125 z powodów podanych w wyjaśnieniach do pojedyńczych pozycyj.

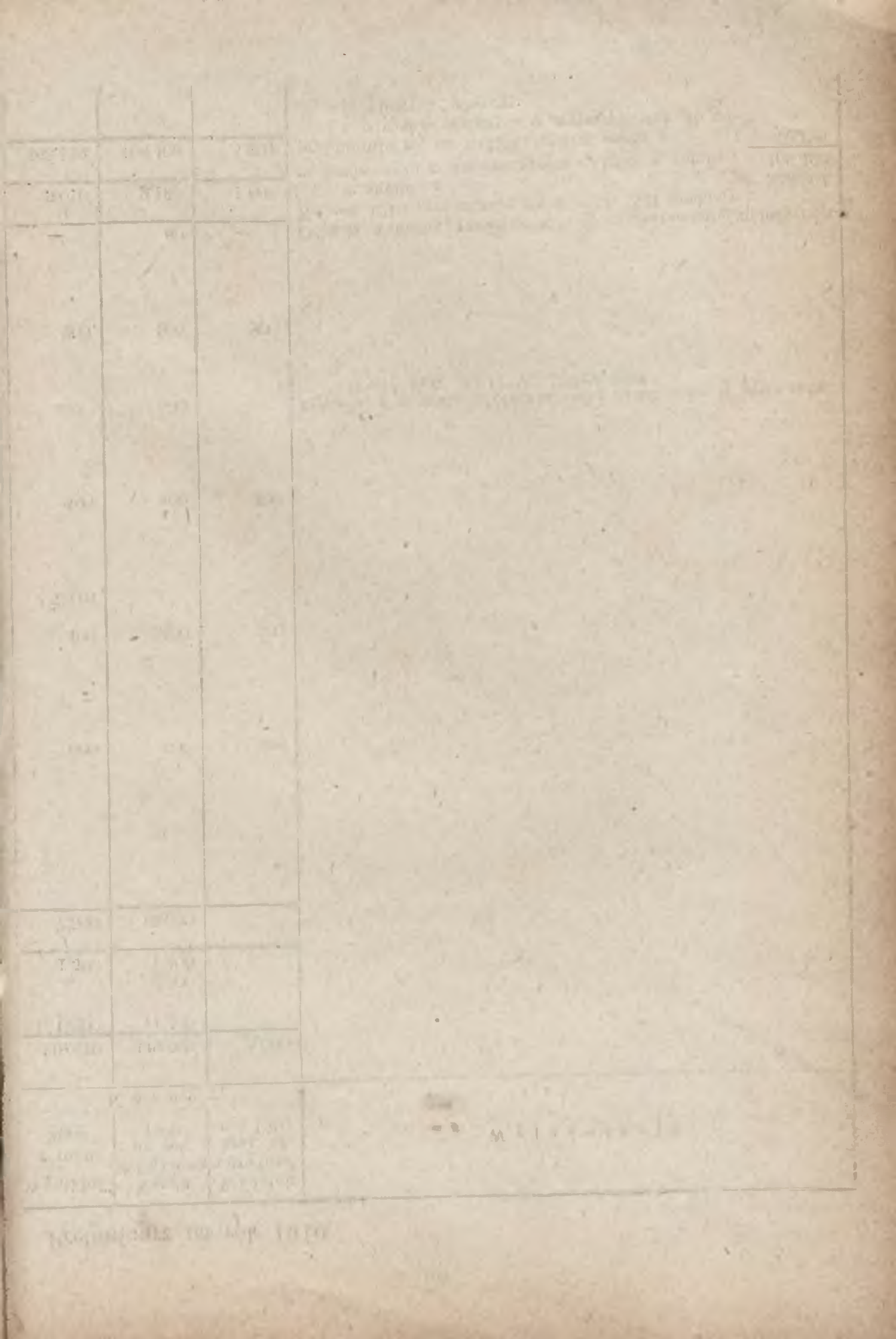

LW. 75.209/09.

We Lwowie, dnia 13. sierpnia 1909.

Abg. 472

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 19. października r. z. Ls. 2398/09 przyjął Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w r. 1907 do wiadomości, i polecił mu:

1) *a*) aby w drodze ankiety złożonej z interesentów kopalń węglowych oraz techników górniczych, przy współudziale sfer poselskich, w najbliższym czasie zastanowił się nad możliwością współdziałania kraju, zwłaszcza w kierunku nabywania względnie zgłaszania na rzecz kraju wyłączności górniczych na węgiel, oraz nad sposobami zmierzającymi do rozpoczęcia przez kraj robót poszukiwawczych za węglem;

b) aby o ile wynik ankiety stwierdzi potrzebę czynnej akcyi kraju wstawił począwszy od r. 1910 do budżetu krajowego odpowiednie na ten cel kredyty;

2) aby wystarał się u c. k. Rządu o wydanie opinii w sprawie opracowanego przez Wydział krajowy projektu zmiany statutu krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu;

3) aby przystąpił do budowy krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu i aby o stanie robót zdał sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej;

4) aby przyśpieszył ostateczne załatwienie rokowań c. k. Rządem w sprawie założenia we Lwowie krajowego zakładu dla geologii stosowanej i aby przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej ostateczne wnioski co do budowy i organizacyi tego zakładu;

5) aby w drodze ankiety przy współudziale interesentów przemysłu naftowego zastanowił się nad zmianami względnie nad uzupełnieniem tych ustępów krajowej ustawy naftowej z d. 22. marca 1908 dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 61, które zawierają postanowienia co do formy ułożenia prawnych stosunków kilku współuczestników pola naftowego;

6) aby tejże samej ankiecie zwołać się mającej dla przeprowadzenia projektu zmiany względnie uzupełnienia niektórych postanowień kraj. ustawy naftowej poddał myśl reorganizacyi kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych, a o wynikach ankiety przedłożył wraz z projektem nowego statutu sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej;

7) aby przystąpił do reorganizacyi kraj. Rady górniczej tak co do składu jak co do ilości zasiadających w niej członków, i aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył nowy statut rady;

8) aby zbadał sprawę wymiaru opłat z tytułu datków konkurencyjnych przez przedsiębiorstwa tylko czasowo w gminie operujące, i przedłożył w tej mierze odpowiednie wnioski, uwzględniające o ile możności wywody petycyi kraj. Towarzyrzystwa naftowego z d. 5. marca 1907 r., Ls. 796.

9) aby zważyszy na to że wprowadzenie w życie kraj. Zakładu geologicznego uległo zwłoce, a przez to systematyczne badania geologiczne kraju się opóźnią, w celu częściowego przynajmniej zaradzenia złemu do budżetu krajowego na r. 1910 w rub. XI. Górnictwo wstawił wyższą kwotę w pozycyi na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalń i popularnego opisu ich występowania.

Uchwałą zaś z d. 31. października r. z. Ls. 2686/08 upoważnił Wysoki Sejm do następujących na cele górnicze wydatków:

W rub. XI. poz. 1, na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin, i popularnego ich występowania . . . . . 5.000 K.

poz. 2, utrzymanie krajowej Szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . . . . 21.540 „

2. *a)* na szkołę górniczą w Dąbrowie . . . . . 2.000 „

3. *a)* na stacyę doświadczalną dla produktów naftowych . 4.300 „

b) na umorzenie pożyczki . . . . . 60.000 „

zaciągnąć się mającej na pokrycie połowy kosztów budowy gmachu na pomieszczenie stacyi naftowej i keramicznej — „

4. na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego . . . . . 600 „

5. na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego . . . . 1.000 „

6. na stypendya i zasiłki dla górników i słuchaczy górnictwa w wyższych szkołach lub w praktycznych szkołach wiertniczych . . . . . 8.000 „

7. na potrzeby Muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . . 300 „

8. *a)* utrzymanie kraj. zbiorników naftowych . . . 102.029 „

b) umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę i urządzenie kraj. zbiorników naftowych . . . 160.650 „

razem 365.419 K.

Preliminując na nie dochody:

poz. 1, subwencyę z c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie kraj szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . 9.000 „

i poz. 2, dochody ze zbiorników naftowych . . . 272.875 „

razem 281.875 K.

Z wykonania tych uchwał i użycia tych funduszów ma Wydział krajowy zaszczyt przedłożyć niniejsze sprawozdanie, rozróżniając jak zwykle 3 rozdziały: spraw dotyczących nauki górnictwa, naukowych badań, subwencyonowanych z funduszów krajowych, i spraw nieobciążających funduszu krajowego i dodając 4-ty o krajowych zbiornikach dla surowca naftowego.

Wyż wymienione polecenia Wysokiego Sejmu, a co za tem idzie i czynności podjęte dla uczynienia im zadość, były nieraz w ścisłym związku z rezolucyami Wysokiego Sejmu, wzywającymi c. k. Rząd do współdziałania z krajem w sprawach dotyczących górnictwa krajowego. Podajemy je też dosłownie:

Sejm uchwalił III). Wzywa się c. k. Rząd:

1. aby nie udzielał ulg cłowych na wprowadzenie zagranicznych surogatów woskowych dla celów uszlachetnienia przeróbki (im Veredlungsverkehre).

2. aby wobec dokonywującego się rozwoju kopalnictwa krajowego wykonał rezolucyę Wys. Sejmu o kreowanie wydziału górniczo-hutniczego przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

3. aby przyznał kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych prawo publiczności, i zorganizował przy c. k. państwowej szkole przemysłowej w Krakowie stacyę doświadczalną dla badania kopalń i wytworów kopalnianych;

4. aby udzielił subwencyi z funduszów państwowych na potrzeby kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych;

5. aby przyczynił się w możliwie najwyższej kwocie do kosztów budowy gmachu dla pomieszczenia obu kraj. stacyi doświadczalnych a zatem stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych oraz kraj. stacyi keramicznej, jak również do kosztów budowy, urządzenia i utrzymania kraj. zakładu geolicznego.

6. aby wziął pod rozwagę sprawę reorganizacyi szkoły górniczej w Wieliczce, oraz sprawę ewentualnego założenia niższej szkoły górniczej we wschodniej części kraju, w szczególności w m. Kałuszu.

7. aby po porozumieniu się z Wydziałem kraj. przedłożył do ustawodawczego załatwienia projekt noweli do ustaw państwowych naftowych, obejmujący potrzebne zmiany, względnie uzupełnienie postanowień odnoszących się do formy ułożenia prawnych stosunków kilku współuczestników pola naftowego:

8. aby polecił właściwym sądom aby stosownie do §. 23 ust. naftowej noweli państwowej z d. 9. stycznia 1907, dz. u. p., względnie §. 90 kraj. ustawy naftowej, z urzędu, nie czekając na wnioski stron interesowanych założył bezzwłocznie osobne wykazy księgi naftowej dla praw do wydobywania ropy, o ile polegają na wpisie do ksiąg gruntowych;

9. aby przedłożył do ustawodawczego załatwienia projekt noweli do ustaw państwowych o wymiarze podatku zarobkowego i osobisto dochodowego w tym kierunku, aby:

a) obowiązek płacenia podatku zarobkowego rozpoczynał się dopiero z chwilą gdy kopalnia staje się produktywną;

b) wymiar podatku zarobkowego dla przemysłu naftowego obejmował tylko ten okres w którym ropa jest istotnie wydobywaną;

c) aby władza obowiązaną była podać opodatkowanemu w całej osnowie opinię znawcy;

d) aby wymiar podatku osobisto-dochodowego następował według wyniku poprzedniego roku kalendarzowego z uwzględnieniem jak najkrótszej amortyzacyi wkładu.

10. aby przed wydaniem nowel podatkowych wzmiankowanych w rezolucyach pod l. 9. polecił przynajmniej władzom podatkowym, aby w stosowaniu przepisów obecnych ustaw podatkowych uwzględniały wszelkie wyjątkowe właściwości tego przemysłu, a w szczególności te przerwy, które chwilowo powstają wskutek czy to zagwożdżenia szybu czy zaniechania wydobywania nie opłacającej się eksploatacyi ilości ropy i wiercenia do głębszego horyzontu;

11. aby w najbliższym czasie i z należytym pośpiechem wyposażył i wykształcił linie kolejowe, służące do transportu ropy, stosownie do spodziewanych wymogów, a w pierwszym rzędzie:

a) rozszerzył i należycie wyposażył stacyę kolejową w Borysławiu;

b) zbudował drugi tor między Borysławiem i Drohobyczem;

c) rozszerzył i wyposażył zakłady stacyjne w Drohobyczu, Stryju i Chyrowie, oraz

d) ułatwił prowadzenie większej ilości pociągów na liniach z Drohobycza do Chyrowa, i z Drohobycza do Stryja, względnie Lwowa, przez budowę wymijalni, stacyi lub drugiego toru.

I. Nauka górnictwa.

Do ostatniego sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych były dołączone dwa sprawozdania kraj. szkoły górniczej i wiertniczej w Bo-
Aleg. 1. rysławiu, bo za oba lata szkolne 1906/7 i 1907/8. Z dołączonego tu l. sprawozdania za rok ubiegły wynika, że ani w urządzeniu szkoły, i jej utrzymywaniu, ani w postępach uczniów żadna ważniejsza nie zaszła zmiana.

W roku ubiegłym zgłosiło się do szkoły 25 kandydatów, przyjęto jednak na fachowy kurs wiertniczy 16 uczniów, na fachowy kurs górniczy 2, na kurs przygotowawczy 3 — razem 21, tak samo jak w r. 1906/7 i 1907/8. Czterech wykreślono w ciągu roku; do egzaminu w d. 26. lipca r. b. zgłosiło się 16 (13 z kursu wiertniczego, 2 z górniczego i 1 z kursu przygotowawczego), i zdało go zadowalająco 11, a 5 dostało poprawki, tak że nikt nie został uznany za niezdolnego do ubiegania się o posadę dozorcy kopalń naftowych.

Mała ilość tak w roku ubiegłym jak i w obu zeszłych latach frekwentantów kursu przygotowawczego spowodowała kuratoryę szkoły do traktowania tego działu poniekąd prowizorycznie i poruczenia w roku ubiegłym wykładów na tym kursie dodatkowo przyjmowanemu pomocniczemu nauczycielowi, a nie przyjmowania stałego dla szkoły asystenta.

Kontrola pilności uczniów i ich postępów wykazywała nie jeden brak, i kuratorya uznawała potrzebę rygorystycznego wobec zaniedbujących się postępowania, ale słuszność każe przyznać i brać w rachubę okoliczność, że niedostateczną pilność ucznia tłumaczą często warunki jego pracy, konieczność zarobkowania nawet w okresie czasu, któryby wyłącznie na naukę poświęcić powinien. Mimo iż w roku ubiegłym 14 uczniów pobierało zasiłki z funduszu krajowego w łącznej kwocie 2.500 K., a więc przeciętnie 18 koron miesięcznie, mimo iż 10 mieszkało nic nie płacąc w internacie i korzystało ze światła i opału, — mimo nareszcie pomocy jaką w ciągu r. 1908 dyrekcya szkoły udzielała potrzebującym ze składek specyalnie na ten cel złożonych przez zarządy kopalń nafty i wosku ziemnego w Borysławiu, pomocy wynoszącej 600 K., za które wspólne otrzymywali obiady, wielu jest tak ubogich, że w kopalniach na nocnych szychtach pracować muszą, a więc oczywiście w dzień i codzień z całą pilnością pracować nie mogą.

Do niekorzystnych warunków nauczania, należy też zaliczyć dotychczasowe umieszczenie szkoły w ciasnym nizkim, najętym budynku, bez odpowiedniej sali na zbiory i na rysunkowe ćwiczenia. Wydział krajowy pamięta o tych niedogodnościach i pragnie wraz z kuratoryą szkoły im zaradzić przez postawienie odrębnego budynku. Niestety, kosztorys podkomitetu kuratoryi na budynek szkoły, internatu i pomieszkania dla nauczycieli przekroczył tak znacznie, bo w dwójnasób, fundusz na ten cel odłożony (32.000 K.), że Wydział krajowy pomny że wymogi budynków szkolnych wzrastają jeszcze w czasie ich stawiania, nie zdecydował się prosić Wysoki Sejm o przyzwolenie na tak wielki wydatek. Ma jednak nadzieję że z chwilą reorganizacyi szkoły i tę trudność usunie, uzyskując u c. k. Rządu odpowiednią subwencyę, raczej odpowiedni udział w kosztach budowy.

Co się tyczy samej reorganizacyi tej szkoły i wydania dla niej nowego statutu, to sprawa ta jak to wyjaśnił Wydział krajowy już w swem sprawozdaniu z d. 14. sierpnia r. z. LW. 68.439 została sprzęgniętą z wykonaniem nowej (z r. 1908) ustawy naftowej, mianowicie z przepisami §§. 40 i 43 tej ustawy ustanawiającymi kwalifikacye na kierowników lub dozorców krajowych kopalń naftowych i z górniczo-policyjnymi przepisami jakie dla tych kopalń w Galicyi c. k. Starostwo górnicze w Krakowie ma wydać. Wydanie przepisów zaś zostało opóźnione przez przepis §. 81 tej samej ustawy w myśl którego kraj. Radzie naftowej ma być dana możność oceniania kwestyi dotyczących technicznego ruchu kopalń, a w szczególności środków ostrożności, jakich przestrzegać należy, celem zapobieżenia niebezpieczeństwa dla osób i mienia.

Wydział kraj. ma cały po temu potrzebny materyał, i otrzyma od c. k. Starostwa w Krakowie projekt przepisów górniczo-policyjnych dla kopalń minerałów żywicznych nawet przed zebraniem kraj. Rady naftowej, tak że sprawa reorganizacyi szkoły niebawem będzie ostatecznie załatwioną.

Obok kraj. szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu powstała przed dwoma laty staraniem Związku polskich górników i hutników Austryi, prywatna szkoła górnicza w Dąbrowie (Ślązk austr.), którą Wydział krajowy zarówno w interesie kopalń węglowych naszego kraju, którym brak dozorców, jak i polskiej ludności pracującej w kopalniach węgla na Ślązku i na Morawach się zajmował. Statuta tej szkoły zostały w d. 15. września r. z. przez c. k. Ministerstwo robót publicznych zatwier-

dzone. a do Komitetu nią zarządzającego delegował Wydział krajowy Członka swego, Dr. Władysława Jahla i jako zastępcę profesora c. k. szkoły politech. Leona Syroczyńskiego.

Do szkoły tej otwartej w grudniu r. 1907 uczęszczało na kurs trwający dwa lata 22 uczniów, w d. 19. i 20. lipca r. b. 20 zgłosiło się do pierwszego w niej kwalifikacyjnego egzaminu i wszyscy zostali uznani za dostatecznie uzdolnionych, 8 nawet za bardzo uzdolnionych do praktycznej służby w górnictwie, w charakterze dozorców robót (sztygarów). Wydział kraj. w myśl uchwaty Wys. Sejmu z d. 31. października r. z. Ls. 2686/08 udzielił w r. 1909 Związkowi górników i hutników na jej utrzymanie subwencyę 2.000 K., a 17 uczniom dawał zasiłki po 20 i 15 K. miesięcznie, w łącznej kwocie 2.700 K. Na r. 1910 preliminuju Wydział krajowy w poz. 9. rub. XI. subwencyę na ten cel 3.000 K., a w poz. 6. tej rubryki znajdzie pokrycie dla analogicznych zasiłków naukowych.

Odnośnie do rezolucyi Wys. Sejm 6. ad III. zaznaczamy w tem miejscu dla ciągłości materyi, że reorganizacya c. k. niższej szkoły górniczej w Wieliczce, jest w pełnym toku, i projekt statutu c. k. Ministerstwu Skarbu do aprobaty przedłożono.

W dziale wyższej nauki górnictwa, które mogłoby i powinno być udzielane w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, i stanowić odrębny górniczo-hutniczy wydział, nie mamy, mimo rezolucyi Wys. Sejmu ad III/2 żadnej decyzyi Wys. Rządu. Nie przychyliło się Ministerstwo wyznań i oświaty do propozycyi urządzenia drugiej katedry górnictwa dla machin górniczych, ani odnośnych docentur, — nie otrzymano dotychczas nawet tego ułatwienia dla słuchaczy lwowskiej politechniki, aby dwuletnie ich studya ukończone z dobrym z wykładanych nauk postępem, były przez c. k. akademie górnicze w państwie i c. k. Ministerstwo uznawane jako równorzędne dwuletnim studyom na tych akademiach. Zarządy tych akademii rozszerzyły u siebie kurs nauki z lat 3 na 4 — wprowadziły jak w zakładach podległych Ministerstwu wyznań i oświaty egzamin pierwszy po wysłuchaniu 4-ech półroczy, a dla małej różnicy w planie nauk wzbraniają się zapisywać na swój kurs 3-ci a piąte półrocze abituryentów politechniki co 4 półrocza studyów na oddziale kandydatów do zawodu górniczego Wydziału budowy maszyn odbyli.

Trudności te, sądzimy, będą usunięte, ale wszelka zwłoka w zorganizowaniu wyższej nauki górnictwa w kraju jest szkodliwą, a szkoda ta coraz wyraźniejszą. Do węglowego zagłębia krakowskiego, uznanego w ostatnich czasach za posiadające w Austryi największe zasoby węgla kamiennego, napływają cudzoziemcy-przedsiębiorcy i cudzoziemcy-górnicy, napływają w takiej ilości i z takim kapitałem, że wszystkie znane dziś zasoby węgla krajowego mogą stać się ich własnością. Ankieta zwołana przez Wydział kraj. w myśl polecenia Wys. Sejmu dla wskazania środków, jakiemi kraj mógłby dopomódz przedsiębiorcom górniczym, do rozwoju przemysłu, i zapewnić, że te skarby, stanowiące podwalinę rozwoju wielkiego przemysłu i jego niezależność od zagranicznych przedsiębiorców, będą użyte na dobro kraju, a nie, co być może, na jego szkodę lub ubezwładnienie, — ankieta ta powzięła uchwałę wezwania Wydziału kraj. do energicznych starań o utworzenie w kraju wyższego zakładu naukowego dla górnictwa, lub przynajmniej o kreowanie wydziału górniczego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie. — Wydział kraj. proponuje też Wys. Sejmowi ponowne uchwalenie odnośnej do c. k. Rządu rezolucyi.

Paliatywnym tej potrzebie środkiem zaradczym jest popieranie krajowców, studyujących w akademiach górniczych w Leoben i Przybramie, udzielanie im i słuchaczom c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, odznaczającym się dobrym postępem w naukach górniczych, zasiłków naukowych. W Leoben korzystało z takich zasiłków w roku bieżącym 2 słuchaczy, w Przybramie 1. Słuchacze kursów górniczych, a w szczególności kursu głębokich wierceń i eksploatacyi nafty we Lwowie przygotowują się do zajmowania stanowisk kierowników kopalń naftowych, od których c. k. władze górnicze coraz więcej i słusznie wymagają wiadomości.

Jedni i drudzy doznają też pomocy Wydziału krajowego do odbycia górniczo-geologicznych wycieczek naukowych i nabywania praktycznych wiadomości z kopalnictwa naftowego przez dwumiesięczną praktykę w Borysławiu w okresie szkolnych wakacyi. W r. 1907/8 i w r. 1909 — 8 słuchaczy tych wyższych zakładów

otrzymywało prawo mieszkania w internacie szkoły, i zasiłek 120 K. na odbycie tej praktyki połączonej z nauką o wierceniu. Do tej praktyki zgłasza się stale większa ilość kandydatów niż ich dyrekcya szkoły umieścić może, co dowodzi dostatecznie korzyści, jakie im ona daje.

II. Naukowe badania geologiczne, geologiczno-górnicze i technologiczno-chemiczne.

Geologiczne i geologiczno-górnicze badania naukowe kraju nabierają, z chwilą ukończenia zdjęć, mających na celu wydanie geologicznego atlasu całego kraju, coraz bardziej charakter monografii pewnych, dla przemysłu krajowego szczególne znaczenie mających okolic. W roku obecnym w myśl uchwał Wys. Sejmu (powołanych wyżej ad 9), wydano na ten cel znacznie większą niż bywało zeszłych lat kwotę, bo 6.500 K., zamiast 3.000 lub 4.000 K., i wstawiono w budżet na r. 1910—6.000 K. zamiast preliminowanych od szeregu lat 5.000.

Jako prace dotyczące poszczególnych okolic przemysłowych w kraju wymieniliśmy już w roku zeszłym poruczone p. Franciszkowi Bartonecowi i Dr. Władysławowi Szajnosze opisanie okolicy Dźwiniacza i Staruni, gdzie się znajdują kopalnie wosku ziemnego, i poruczone Dr. Józefowi Grzybowskiemu, profesorowi geologii w Uniwersytecie w Krakowie, zbadanie i opisanie dalszego ciągu tak niezmiernego dla kraju znaczenia nabywających kopalń nafty w Borysławiu i Tustanowicach ku Truskawcowi; do nich przybyły w roku bieżącym—zakończenie przy pomocy p. Stanisława Weignera pracy prof. Grzybowskiego o okolicy Borysławia, która nie mogła być ukończoną roku zeszłego, a wyjdzie w druku tak samo jak opis okolicy kopalń wosku ziemnego w Dźwiniaczu i Staruni w roku przyszłym, i specyalne badania okręgu krakowskiego, których kierunek oddano również prof. J. Grzybowskiemu, a które mają obejmować 3 punkta ważne dla rozwoju istniejących i projektowanych w tym okręgu kopalń węgla, badania stratygraficzne stosunku kulmu do wapienia węglowego i do warstw tenczyńskich, opracowanie, względnie rewizyę flory kopalnej, tudzież określenie wieku warstw eksploatowanych w Dąbrowie, Jaworznie, Sierszy, Brzeszczu i Dziedzicach, — i trzeci zbadanie, czy pokłady występujące w Chełmku, Libiążu, Alwerni i Filipkowicach należą do formacyi permskiej i jaki jest ich stosunek do formacyi węglowej. Prof. Dr. Grzybowski podjął się tej pracy, zapewniwszy sobie pomoc dwóch młodszych geologów Dr. Wójcika i Dr. Rydzewskiego, i ukończy je w ciągu r. 1910.

Jeśli do tych badań wykonywanych kosztem funduszu krajowego dodamy starania Wydziału kraj. i Komisyi geologicznej Rady górniczej, aby o wynikach głębokiego wiercenia zarządzonego przez c. k. rząd w Rzeszotorach (pow. Wieliczka), i o wynikach wierceń wykonywanych przez prywatne polskie firmy w obrębie okręgu górniczego krakowskiego mieć wiadomość i sprawozdanie, to sądzimy że dla poznania geologicznego tego okręgu górniczego robi się wszystko, co z naukowego stanowiska zrobić można.

Z działu badań naukowych poruczył zaś Wydział krajowy w roku bieżącym badania Tatr galicyjskich, dzieląc wielki obszar tej pracy w ten sposób, że profesorowi mineralogii Uniwersytetu krakowskiego Dr. Józefowi Morozewiczowi oddano petrograficzno-mineralogiczne badanie krystalicznego trzonu tych Tatr, a profesorom geologii Dr. Władysławowi Szajnosze i Dr. Tadeuszowi Wiśniowskiemu badanie utworów osadowych przy szczególnem uwzględnieniu użytecznych kopalin i wykonanych dawniej robót górniczych. Ogólny na ten cel wydatek wyniesie też, jeśli pora roku pozwoli je wykonać, 6.500 K.

Mimo odpowiedniości tych robót, mimo tego iż dla przemysłu krajowego mogą i powinny stać się bardzo użytecznemi, starania o podniesienie poziomu naszej geologiczno-górniczej wiedzy o kraju i lepsze użytkowanie jego zasobów niedomagają i niedomagać będą, póki w myśl postulatu dawno już wypowiedzianego i objętego rezolucyą ad 5. nie stanie we Lwowie odrębny, samoistny zakład naukowy dla geologii stosowanej, zorganizowany tak, żeby jego dyrektor i szefowie

oddziałów nie byli ciągle zatrudnieni pracą nauczania, a zbiory z myślą o użytności dla kraju zestawione, dla studyującej publiczności stale przystępne, i póki kraj nie uzyska możności udzielania krajowcom nauki górnictwa w całym jej dziś wymaganym zakresie. O tym drugim postulacie zdał Wydział krajowy sprawę w pierwszym ustępie niniejszego sprawozdania; co zaś do pierwszego, do stworzenia zakładu geologicznego, to jak to już Wydział krajowy z. r. (L. W. 68439/08) przedstawił, musi być postawiony budynek, zanim do organizacyi zakładu przyjść może, zanim nad planem organizacyi Wys. Sejm się zastanawiać będzie. Budynek zaś, a raczej postawienie jego zależy od zgody c. k. Rządu, by stanął wraz z zaprojektowanemi stacyami doświadczalnemi na gruncie c. k. Rządu dla politechniki przeznaczonym, i od udziału c. k. Rządu w kosztach tego budynku. Starania o to i przygotowania nie doprowadziły jeszcze do aprobaty planów wyrobionych w biurze architektury Wydziały krajowego, a skoro na nie c. k. Rząd się zgodzi, Wydział krajowy nie omieszka przedłożyć Wys. Sejmowi planu organizacyi tego zakładu.

Prawie to samo należy powiedzieć i o działalności kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych. Jak pp. geologowie, pracuje kierownik stacyi w niedogodnych warunkach, w ciasnem a ubogiem laboratoryum, przy małej pomocy jednego asystenta p. Józefa Knybla, pobierając tylko remuneracyę, a więc wynagrodzenie szczupłe, nie może tej pracy całego swego czasu poświęcić; pracuje jednak nad tematami naukowemi jak występowanie i tworzenie się w ropie naftowej ciał asfaltowych, i przemysłowymi, jak wydzielanie z ropy parafiny za pomocą centryfugi; do zadań przemysłowych, choć z dziedziny małego przemysłu, zaliczać należy liczne próby urządzeń do opalania ropą pieców pokojowych, próby aparatów cudzej i własnej p. kierownika konstrukcyi. Obok tego wykonywała stacya w każdym roku kilkadziesiąt analiz ropy, a w r. 1907 tyleż specyalnych przez strony zażądanych badań lub oznaczeń składników zawartych w przedłożonych okazach. Pracowała więc nie mało i uzyskiwała uznanie. Kierownik stacyi prof. Załoziecki na międzynarodowym zjeździe przemysłowców naftowych w Bukareszcie (r. 1907) był przewodniczącym sekcyi technologicznej, a w r. 1908 i 1909 brał udział jako delegat austryackiej sekcyi i przewodniczący w zjeździe międzynarodowej Komisyi naftowej w Londynie. Komisya ta uznając potrzebę porównawczych studyów nad ujednostajnieniem metod analitycznych używanych dla oceny produktów naftowych, postanowiła 2 laboratorya specyalnie w przyrządy do takich studyów wyposażyć i jako jedno z najodpowiedniejszych wyznaczyła na przeciąg lat 3 laboratoryum stacyi doświadczalnej we Lwowie (al. 2 i 3). C. k. Rząd przyznał też w roku bieżącym subwencyę dla sta-
§. 2 i 3. cyi w kwocie 750 K. ·/. — a jednak Wydział krajowy rozumie, że technologiczno-chemiczne badania produktów naftowych nie odpowiadają wszystkim wymogom przemysłu, nie dały mu tego co dawać mogą i dawać powinny; rozumie intencyę rezolucyi Wys. Sejmu, aby starając się u c. k. Rządu o przyznanie stacyi prawa publiczności, — poddać jednak pod dyskusyę specyalnej ankiety sprawę reorganizacyi stacyi. Ankieta ta, dla ogółu spraw naftowych (rezol. 6 i 7, L. s. 2398) odbyła się w d. 29. lipca b. r., tak mało z osób, które przybyły na posiedzenie, uważało się za uprawnionych do decydowania w tej specyalnej kwestyi, że ją odesłano do podkomitetu, który dopiero we wrześniu b. r. będzie mógł się zebrać i swą opinię objawić. Wydział krajowy tę opinię udzieli Wys. Sejmowi, skoro ją otrzyma, i można się spodziewać, że to nastąpi dość prędko, aby upragniona reorganizacya stacyi nie doznała zwłoki. I ona jednak zależy od umieszczenia stacyi, a więc od kwestyi budynku dla obu stacyi krajowych i dla geologicznego zakładu.

III. Sprawy nie obciążające funduszu krajowego.

W tej kategoryi mamy kilka rezolucyi Wys. Sejmu, dotyczących spraw ogólnych górnictwa krajowego (rez. 8), stanu kopalnictwa węgla kamiennego w okręgu krakowskim (rez. 1/a i 1/b) i przemysłu naftowego w całym kraju. Zawierają one jednak tak obszerny program pracy, że wykonanie ich wymaga dłuższego niż rok jeden okresu czasu, i obecne sprawozdanie raczej wykonywanie tych rezolucyi niż ich wykonanie może zawierać.

a) Wykonać mógł dotychczas Wydział kraj. tylko rezolucyę 8-mą, dotyczącą reorganizacyi kraj. Rady górniczej, i projekt nowego statutu ma zaszczyt przedłożyć Aleg. 4. Wys. Sejmowi. (all. 4). Nie wiele on się różni od obecnie obowiązującego, bo Wydział krajowy mniemał że kraj. Rada górnicza powinna pozostać jak była organem fachowym, ale doradczym dla Wydziału kraj. i nie ma powodu tworzyć z niej osobnego biura czy oddziału administracyi; autonomię zaś uchwał i działalności ma zagwarantowaną przepisami §§. 5, 6, 9 i 10. Skład jej (osób 12 oprócz Członka Wydziału kraj., szefa tego departamentu, do którego sprawy górnicze są przydzielone i referenta tych spraw w Wydziale) nie jest tak liczny jak komisyi przemysłowej lub rolniczej, bo pole działania jest przecież mniejsze niż tamtych komisyi. §. 5
Wszyscy członkowie są mianowani przez Wydział kraj. i nie wprowadzono zasady kooptacyi jednych członków przez drugich, bo Wydział krajowy ma w takim razie więcej swobody w dobieraniu specyalistów z różnych gałęzi wiedzy czy praktyki górniczej, a nie skonstatował żadnej przy tej zasadzie nominowania członków niedogodności. Przeciwnie, stwierdza chętnie po upływie 30-letniego istnienia obecnej Rady górniczej (od r. 1878), że pojmowała istotne potrzeby kraju i na nie zwracała zawsze uwagę, proponowała Wydziałowi kraj. popieranie tak badań naukowych jak nowych metod pracy i poszukiwania, mianowicie w okręgu górniczym krakowskim, skonstatowanych odtąd wielkich zasobów węgla.

Ważną zmianę wprowadza statut, ograniczając mandat członków Rady górniczej na okres kadencyi sejmowej (§. 4) i wprowadzając ewentualne powoływanie następcy po koniec wskazanego okresu; analogiczne postanowienie zawiera statut kraj. Rady naftowej, wydany przez c. k. Ministerstwo robót publicznych.

Wydział kraj. uprasza też Wysoki Sejm o upoważnienie do wprowadzenia go w życie;

b) Rezolucya I/a polecała Wydziałowi kraj., aby w drodze ankiety złożonej z interesentów kopalń węglowych oraz techników górniczych przy współudziale sfer poselskich, zastanowił się w najbliższym czasie nad możliwością współdziałania kraju, zwłaszcza w kierunku nabywania względnie zgłaszania na rzecz kraju wyłączności górniczych na węgiel, oraz nad sposobami zmierzającymi do rozpoczęcia przez kraj robót poszukiwawczych za węglem, tudzież (1/b) aby o ile wynik ankiety stwierdzi potrzebę czynnej akcyi kraju wstawił począwszy od r. 1910 do budżetu krajowego odpowiednie na ten cel kredyty.

Rezolucyę tę wywołało przekonanie sejmowej Komisyi górniczej i Wydziału krajowego, przekonanie, które podziela z każdym dniem zwiększające się grono osób, że Galicya ma w zachodniej części kraju bardzo wielkie, stanowiące o przyszłości przemysłowego rozwoju całego kraju, zasoby węgla kamiennego, że te zasoby są bez przezwyciężenia niezwykłych trudności do osiągnięcia i eksploatacyi, chociaż prawnie przez fakt poszukiwań przejść muszą, że o ich posiadanie ubiegają się wielcy i mali, krajowi i zagraniczni przedsiębiorcy i spekulanci — i że krajowi grozi zabranie ich na własność prawie zmonopolizowanie przez skonsolidowane obcokrajowe (pruskie) przedsiębiorstwo. Zanim Wydział krajowy mógł zasięgnąć zdania ankiety co w tej niezmiernie ważnej kwestyi uczynić należy, zaszły nowe okoliczności, które stwierdziły obawy krajowców, a zakres obrad znacznie rozszerzyły. C. k. Rząd wniósł bowiem w d. 20. stycznia b. r. projekt noweli do obowiązującej od r. 1854 ustawy górniczej, w myśl której wszystkie złoża węgla kamiennego i brunatnego w monarchii, któreby do pewnego krótkiego terminu nie stały się w myśl obowiązujących ustaw własnością prywatną przedsiębiorców górnictwa, mają przejść na własność państwa i na wzór złóż soli stanowić zmonopolizowaną jego własność, z tą tylko różnicą, że ich eksploatacya przez prywatne przedsiębiorstwa byłaby dopuszczalną. Niezależnie od tej akcyi Rządu wiec zwołany przez Towarzystwo politechniczne we Lwowie na d. 12. stycznia b. r. żądał wdrożenia akcyi rządowej celem unieważnienia wszystkich w celach spekulacyi nabytych, a wymogom ustawy nie odpowiadających wyłączności górniczych, sanacyi dla całego kraju groźnych stosunków.

Przeciw projektowi rządowemu, a szczególniej przeciw jego przejściowym postanowieniom podniesiono nietylko w Galicyi ale i w całej monarchii wiele za-

rzutów—tak, że JE. P. Minister dla Galicyi uznał za stosowne zaprosić przedstawicieli kraju, izb handlowych i fachowych związków na specyalną ankietę, która się odbyła w kwietniu b. r. w Wiedniu, a c. k. Rząd uznał potrzebę zmiany pierwotnego projektu i d. 10. maja b. r. wniósł drugi, zatrzymując jednak główną zasadę upaństwowienia nie stanowiących niczyją prywatną własność złóż węgla kamiennego. Przeciw tej zasadzie podniesiono w sferach naszego kraju myśl ukrajowienia tych zasobów—i w ten sposób ankieta zwołana przez Wydział krajowy w wykonaniu rezolucyi Wys. Sejmu na d. 14. i 15. maja b. r. do Krakowa, miała znacznie obszerniejsze niż pierwotnie zamierzano przedmiot do dyskusyi i uchwał. Kwestyonaryusz przedłożony ankiecie (all. 5) daje tego dowód.

Zadanie ankiety ułatwiła jednak znacznie jeszcze jedna okoliczność.

Wielu przedsiębiorców krajowych posiadających wyłączności górnicze, zobaczywszy, iż nowela do ustawy górniczej grozi im utratą praw nabytych, zwróciło się w ciągu m. lutego i marca b. r. do Dyrekcyi Banku krajowego we Lwowie z propozycyą wspólnej akcyi celem ich obrony a zapewnienia krajowi posiadania zasobów węglowych. Bank krajowy, który już przed rokiem, w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 11. marca 1907 objął zarząd krajowym funduszem inwestycyjnym, przeznaczonym na poparcie rozwoju kraju na polu przemysłu, rolnictwa, górnictwa i handlu — przychylił się do uczynionych mu propozycyi, i zawiązał z grupą 10 przedsiębiorców »galicyjskie towarzystwo wiertnicze«, z kapitałem 2,000.000 K. i siedzibą w Krakowie, którego przedmiotem są przedewszystkiem prace poszukiwawcze i górnicze w zakresie górnictwa węglowego, a w szczególności przeprowadzenie na terenie ściśle oznaczonym w §. 5. statutu w przeciągu najbliższych pięciu lat ośmiu do dziesięciu głębokich wierceń za węglem. Akcya kraju była więc rozpoczętą przed zebraniem się ankiety i jej uchwałami.

Z czterech posiedzeń, które ankieta odbyła w d. 14. i 15. maja b. r. nie ma jeszcze Wydział krajowy stenograficznego sprawozdania i nie może go przedłożyć Wys. Sejmowi; do rozporządzenia komisyi sejmowej oddaje protokół obrad i poprawione już stenogramy. Przewodniczył ankiecie Członek Wydziału kraj. Dr. W. Jahl, zastępcą jego i referentem był profesor c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie L. Syroczyński; ze strony Rządu brał udział starszy radca górniczy Józef Bocheński. Z zaproszonych osób przybyli: ze sfer poselskich pp. Prof. Dr. Alfred Halban, Prezydent Dr. Juliusz Leo, Zygmunt Lewakowski, Józef Sare i Franciszek hr. Zamoyski, z grupy znawców: radca górn. Franciszek Bartonec, c. k. radca górn. Ferdynand Jastrzębski, prof. Dr. Julian Niedźwiedzki, inż. Roman Rieger, prof. Dr. Władysław Szajnocha i radca górnictwa poseł do Rady państwa, Jan Zarański; z grupy interesentów: Dr. Artur Benis, sekretarz Izby handlowej w Krakowie, dyr. kopalni w Brzeszczu Jan Drobniak, naczelnik filii Banku kraj. Stanisław Karłowski, inspektor górn. Hugo Kowarzyk, inż górn. Dr. Stanisław Olszewski i dyr. kopalni w Sierszy Antoni Schimitzek.

Nieobecność swą usprawiedliwili prof. Dr. Antoni Górski i dyr. kopalni Kazimierz Szumski. Protokół spisał Dr. Tadeusz Brzeski, praktykant Wydziału kraj.

Samo przeglądnięcie pytań postawionych w ankiecie wskazuje, że 7 pierwszych miało na celu poinformowanie Wydziału kraj. i Wys. Sejmu o stanie kopalnictwa węgla kamiennego i brunatnego w Galicyi, i streszczało się w odpowiedzi na 8-me pytanie, że zasoby mamy wielkie i akcya kraju jest wskazana. Ma ona polegać (pytania 9—15) na nabywaniu wyłączności pól górniczych lub kopalni w krakowskiem zagłębiu węglowem, i w tem (pyt. 16) pomoc względnie współudziału c. k. Rządu domagać się należy i powinno. Co do tej pomocy, wyrażano specyalnie dwa życzenia, aby Wydział kraj. zażądał funduszów na wykonanie w porozumieniu z Rządem dwóch głębokich wierceń do 2.000 metrów w celach geologiczno-naukowych, i drugie, aby Wydział kraj. poczynił energiczne starania o utworzenie w kraju wyższego zakładu naukowego dla górnictwa lub przynajmniej o kreowanie wydziału górniczego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

Niemniej ważną była dyskusya nad pyt. 17 — czy i jakie skutki względnie zmiany stosunków obecnie istniejących może wywołać projekt nowej ustawy górniczej, wniesiony przez c. k. Rząd i jakie należy w interesie kraju w obec tego pro-

jektu zająć stanowisko. Zasadzie upaństwowienia nie nadanych nikomu zasobów węgla przeciwstawiano w pierwszym rzędzie zasadę objęcia jej na rzecz kraju, a przepis ust. 3. §. 5. projektu noweli: »Die Aufsuchung und die Gewinnug von Kohlen, steht nur dem Staate zu. Der Minister für öffentliche Arbeiten kann die Aufsuchung und innerhalb der dem Staate verliehenen Kohlenfelder auch die Gewinnung von Kohlen auf Zeit und gegen Entgelt an andere Personen übertragen«, uważali wszyscy za bardzo szkodliwy, za zupełnie nie dopuszczalny. Przepis przejściowy §. 23, że »Nach Beginn der Wirksamkeit dieses Gesetzes ist eine Verleihung auf einen Kohlenaufschluss an Private (§. 12. a. B. G.) nur dann zulässig, wenn der Aufschlus in einem vor Beginn der Wirksamkeit dieses Gesetzer angemeldeten Freischurf erfolgt und innerhalb der vorgeschriebenen Frist nachgewiesen ist (§. 54, a. B. G.) Diese Frist endet für die nach dem 20. Januar 1909 angemeldeten Freischürfe mit dem Ablauf des dritten Monates, für die früher angemeldeten Freischürfe mit dem Ablauf des zehnten Jahres vom Beginn der Wirksamkeit des Gesetzes« — uważano również za zapoznający interes kraju, i żądano tu aby

I. od terminu w §. 23 ustanowionego były wyjęte wyłączności będące w bezpośredniem lub pośredniem posiadaniu kraju albo gmin ponad 100.000 mieszkańców, o ile udział tychże wynosi conajmniej 25%;

II. od tego terminu również były wyjęte wyłączności, ktore przed wejściem w życie noweli znajdowały się w posiadaniu już istniejących kopalń, są w organicznym związku z istniejącymi polami górniczemi, i nadają się do przyszłego powiększenia tegoż. Z takich wyłączności należy w przeciągu 3 lat utworzyć pole rezerwowe. Wielkość pola rezerwowego nie może przekraczać 20 nowych pól górniczych (a 200 ha) i ma być w konkretnym wypadku dostosowane do indywidualnych warunków przedsiębiorstwa.

III. każdy szurfiarz obecny jest obowiązany w ciągu lat 3 od dnia wejścia w życie noweli wykonać w każdej wyłączności ewentualnie w każdym włomie głównym skomasowanych wyłączności prace poszukiwawcze w takim rozmiarze, jaki mu władza górnicza stosownie do obszaru jaki jego wyłączności zajmują przepisze. W razie niewykonania tych prac poszukiwawczych gasną jego prawa.

Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu (rez. 1|b), aby, o ile wynik ankiety stwierdzi potrzebę czynnej akcyi kraju, wstawiał począwszy od r. 1910 do budżetu krajowego odpowiednie na ten cel kredyty. Uchwały ankiety stwierdziły wprawdzie potrzebę akcyi kraju, ale Wydział kraj. mniema że do tej akcyi przystąpić i ją prowadzić, na razie przynajmniej, można bez specyalnych kredytów. Kredyty mogły być potrzebne dla nabywania wyłączności górniczych i prowadzenia poszukiwań, ale temu czyni zadość galic. Towarzystwo wiertnicze, posiadające 6860 wyłączności, ktorego spólnikami są wybitni inżynierowie górniczy, i przystępujące właśnie do kilku wierceń, dla których preliminuje 1000 metrów głębokości; mogły być potrzebne dla nabycia istniejącej kopalni lub kompleksu pól górniczych, ale rokowania prowadzone przez Wydział kraj. z jedną z firm zagranicznych zostały po zasięgnięciu opinii 3 kompetentnych znawców zaniechane; mogą być potrzebne nareszcie dla wykonania naukowego wiercenia do 2.000 m. głębokości, ale na to trzeba uprzedniego porozumienia z c. k. Rządem, który rozpoczął wiercenia głębokie w Rzeszotarach, i przed powzięciem decyzyi zechce poznać wyniki wierceń tak swoich jak galicyjskiego Towarzystwa wiertniczego.

Dla tych powodów mniema Wydział krajowy że żądanie kredytów nie było potrzebne; inne zaś uchwały ankiety nie obciążają funduszu krajowego i Wydział kraj., solidaryzując się w zupełności z ich treścią t. j, z żądaniem uzupełnienia wyższej nauki górnictwa w Galicyi wydziałem górniczo-hutniczym we Lwowie, i przedstawieniem c. k. Rządowi jak dalece niestosownemi, żeby nie powiedzieć krzywdzącemi dla naszego kraju są pewne postanowienia projektowanej noweli górniczej, przedkłada Wys. Sejmowi odpowiednie w tej materyi wnioski.

c) Rezolucyami ad 7 i 8 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w drodze ankiety przy współudziale przemysłowców naftowych zastanowił się nad zmianami względnie uzupełnieniem tych ustępów kraj. ustawy naftowej z dnia 22. marca 1908, które zawierają postanowienia co do formy ułożenia prawnych stosun-

ków kilku współuczestników pola naftowego — tudzież aby tej ankiecie poddał myśl reorganizacyi kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych, a o jej wynikach zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Posiedzenie ankiety odbyło się w dniu 29. lipca b. r. pod przewodnictwem członka Wydziału kraj. Dr. Jahla, przy udziale c. k. radcy dworu Dr. E. Riela, delegowanego przez c. k. Ministerstwo robót publicznych, c. k. radcy Namiestnictwa Adama Gubatty i zaproszonych członków Dr. R. Battagli, posła do Rady państwa, Dr. Wojciecha Dziedzica, adwokata we Lwowie, dyr. Kazimierza Gąsiorowskiego, posła do Rady państwa Dr. H. Kolischera, posła do Sejmu Z. Lewakowskiego, profesorów politechniki we Lwowie Br. Pawlewskiego i L. Syroczyńskiego, właściciela kopalni nafty M. Samuelego, kierownika kopalni nafty Wita Sulimirskiego, inżyniera Wacława Wolskiego i posła na Sejm Fr. hr. Zamoyskiego.

Nieobecność swą usprawiedliwili: poseł Aug. Gorayski, zastępca członka Wydziału kraj., poseł Józef Hanczakowski, prof. Dr. A. Halban, poseł Wł. Długosz, dyrektor Dr. J. K. Steczkowski, właściciel kopalni Schutzmann, dyrektor L. Wasserberger, prof. R. Załoziecki i radca górniczy poseł I. Zarański. Protokół obrad który jest do dyspozycyi Wys. Sejmu spisał praktykant Wydziału kraj. Dr. Tadeusz Brzeski, a Wydział krajowy wychodząc z zapatrywania że stosunki naszego przemysłu naftowego dotąd się nie ustaliły i mimo doznanej już opieki c. k. Rządu i kraju ciągłej dalszej pieczy i pomocy czynników publicznych wymagają, do dwóch wyżej wymienionych kwestyi poddał pod obrady ankiety i trzecią: czy i jakie dla sanacyi stosunków przemysłu naftowego należałoby przedsięwziąć środki zaradcze w kierunku bądźto ustawodawczym, bądźto ekonomicznym, bądźto policyjno-górniczym.

Nad tym trzecim punktem obejmując poniekąd i pierwszy, toczyła się głównie dyskusya. Przyznano że mimo swych zalet ustawa naftowa z r. 1908 nie odpowiada wszystkim wymogom wielkiego przemysłu, a mianowicie dopuszcza zbyt małych kopalń nafty i wosku ziemnego, ustanowiwszy ich minimalne rozmiary na 12.000 m², resp. 30.000 m² i dozwalając na zbyt blizkie sąsiedztwo otworów wiertniczych. Ważniejszą ekonomicznie a pożądaną zmianę ustawy byłoby według opinii Dr. Kolischera postanowienie o utworzenie w tym przemyśle przymusowych spółek (Zwangsgenossenschaft), tak aby należenie do nich było nieodłącznym warunkiem otrzymania od władz górniczych prawa eksploatacyi terenów naftowych; tym sposobem zatamowałoby się skutecznie hiperprodukcyę surowca ropy, która jest tak samo u nas jak w Rosyi, Azyi i Ameryce, i dla której zbytu stworzyć nie umiano. Ten środek jednak (zdaniem dyr. Gąsiorowskiego, inż. Wolskiego, posła Zamoyskiego i in.) natrafi na wiele opozycyi, i można by się zadowolić na razie nowelą wprowadzającą niepodzielność uprawnień naftowych, lub znacznie ograniczającą dzisiejszą ich podzielność. Obok tego musi się szukać innej formy spólnictwa odpowiadającej odmiennym od stowarzyszeń przemysłowych i handlowych warunkom stowarzyszeń zakładanych w celu eksploatacyi nafty. Po przemówieniu Dr. Dziedzica, który podniósł jurydyczne wątpliwości przeciw wprowadzeniu w życie ograniczeń podzielności uprawnień naftowych, i przymusowej organizacyi producentów, i oświadczeń c. k. radcy dworu Riela że w Ministerstwie robót publicznych już się zastanawiają nad zmianą ustawy naftowej w kierunku przez dyskusyę wskazanym, postanowiono przekazać obie sprawy t. j. tak projekt reorganizacyi kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych, jak i projekt zmiany ustawy naftowej z r. 1908 podkomitetom, którym się poleca, by na mającym być zwołanym następnem posiedzeniu wnioski swe ankiecie przedłożyli.

Do podkomitetu dla reorganizacyi stacyi naftowej wybrano dyrektora Gąsiorowskiego, inż. Wolskiego, Dr. Pilata i profesorów Syroczyńskiego, Pawlewskiego, Załozieckiego; do drugiego dla zmian ustawy naftowej wybrano z prawem kooptacyi Dr. Goldhammera, Dr. Diedzica i hr. Zamoyskiego.

Uchwalono nadto prosić Wydział kraj. by zasięgnął opinii c. k. Rządu co do proponowanych w ustawie naftowej zmian, a szczególnie co do rozmiarów kopalń, odległości otworów wiertniczych od granic kopalń, co do stosowania przepisów §. 16 ustawy naftowej z r. 1884 — sprawy formy spółek naftowych i przymusowego związku producentów. Wykonanie tych uchwał jest w toku.

Wydział krzjowy nie może zdać sprawy z wykonania rezolucyi Wys. Sejmu wzywających c. k. Rząd do opracowania zmian ustaw podatkowych (p. 9. i 10) i wykonanie przepisów cłowych (p. 1.). Są one przedmiotem badań władz centralnych.

Na rezolucyę (p. 11.) dotyczącą ułatwień transportu produktów naftowych koleją żelazną na przestrzeni z Borysławia do Stryja i do Chyrowa, otrzymał Wydział krajowy odpowiedź c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 20. kwietnia b. r. L. 6428/pr. C. k. Ministerstwo kolei żelaznych już w roku zeszłym zarządziło rozszerzenie stacyi w Borysławiu, Drohobyczu i Stryju, i urządzeni czterech wymijalni na linii Borysław-Drohobycz-Chyrów. Potrzeby budowy drugiego toru c. k. Ministerstwo nie widzi, bo przez włączenie wymijalni Dereżyce i wybudowanie tamże długiego toru, zdolność komunikacyjna linii Drohobycz-Borysław znacznie się podniosła.

IV. Krajowe zbiorniki na ropę w Popielach.

Budowa krajowych zbiorników na ropę w Popielach, prowadzona przez Galicyjskie Towarzystwo magazynowe dla produktów naftowych we Lwowie, została obecnie już ukończoną w całości. Przedstawiony nam przez Towarzystwo rachunek kosztów budowy z dniem 30. czerwca b. r. wynosił 1,658.421 K 11 h. a ponieważ niezapłacone reszty należytości za poszczególne roboty oraz roboty w lipcu i sierpniu br. dokonane, wymagają wydatku około 30.000 K, cały ostateczny rachunek budowy zamknie się kwotą 1,688.421 K 11 hal. Kollaudacya całej budowy i ostateczne zamknięcie rachunków budowy nastąpi w wrześniu b. r., z czego w przyszłorocznem sprawozdaniu zdamy Wysokiemu Sejmowi szczegółową relacyę.

Kwota powyższa miała być pokrytą z pożyczki komunalnej, którą Wydział krajowy miał zaciągnąć w Banku krajowym pierwotnie w kwocie 1,500.000 K na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 23. września 1907, a następnie wobec zwiększających się ponad pierwotny kosztorys kosztów budowy, w kwocie podwyższonej do 1,800.000 K na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 2. listopada 1908. Obie powyższe uchwały nie otrzymały dotąd mimo przypomnień z naszej strony Najwyższej sankcyi i nie mogąc tedy skorzystać z powyższych uchwał i zaciągnąć odpowiednią pożyczkę, zmuszony był Wydział krajowy pokryć cały powyższy wydatek 4% pożyczką w własnych funduszach. Odsetki te na rok 1908 od sum zaliczanych Towarzystwu magazynowemu na budowę wyniosły sumę 38.949 K 56 h., a w roku 1909 wyniosą około 50.000 K, które to wydatki należy oczywiście doliczyć do kosztów budowy do kwoty łącznej 1,777.370 K 67 h. i taką pożyczkę należałoby właściwie zaciągnąć, przyjmując, że najpóźniej z końcem b. r. sankcya powyższych uchwał nadejdzie.

Do definitywnego zaciągnięcia przypadnie pożyczka znacznie niższa; do dyspozycyi bowiem zostanie cały tegoroczny kredyt na amortyzacyę pożyczki w kwocie 160.650 K, oszczędności na kosztach administracyi około 30.000 K, wreszcie dochody wyższe od preliminowanych o przeszło 100.000 K razem więc gotówka około 300.000 K. Prowizoryczne bowiem zamknięcie rachunku z administracyi przez Towarzystwo magazynowe za I. półrocze roku 1909 wykazało w dochodach 180.000 K, w wydatkach 32.000 K; czysty zysk tedy za I. półrocze b. r. wykazuje kwotę 148.000 K czyli za cały rok kwota 300.000 K.

Potrącając tedy tę sumę od wyżej wykazanej 1,777.370 K 67 h., otrzymamy kwotę 1,487.370 K 67 h., czyli okrągło 1,500.000 K, którą Wydział krajowy uzyska z pożyczki komunalnej na podstawie powyżej cytowanej uchwały Wysokiego Sejmu zaciągnąć się mającej.

Preliminarz utrzymania zbiorników w r. 1910 przedstawia się następująco:

W y d a t k i:

1.	Czynsz za grunt	8.600 K
2.	Urzędnik w Borysławiu	6.000 „
3.	Pomocnik biurowy	2.160 „
4.	Dozoroa placowy	2.760 „
5.	Przygodna pomoc	1.200 „
6.	Stóże	4.800 „
7.	Przyczynienie się do płac urzędników Towarzystwa	5.000 „
8.	Lokal w Borysławiu z opałem i światłem	1.000 „
9.	Posługa kancelaryjna tamże	360 „
10.	Przybory kancelaryjne	600 „
11.	Lokal we Lwowie ze światłem i opałem	1.600 „
12.	Przybory kancelaryjne we Lwowie	300 „
13.	Odtłaczania do cystern	4.000 „
14.	Czynsz za grunt pod rurociągi	600 „
15.	Utrzymanie dróg	500 „
16.	Konserwacya	1.000 „
17.	Asekuracya ropy	15.090 „
12.	Asekuracya urzędników, robotników, zbiorników tłoczni i budynków	14.249 „
19.	Poczta, telegramy, telefon	1.000 „
	Razem	70.729 K

D o c h o d y:

1.	Magazynowanie 5.000 cystern po 36 K	180.000 K
2.	Zwrot asekuracyi	18.000 „
3.	Drobne dochody	1.000 „
4.	Nadwyżka z manca	15.000 „
	Razem	214.000 K

Z porównania tych dwu sum okazuje się nadwyżka dochodów w kwocie 143.271 K, która służyć będzie na amortyzacyę powyższej pożyczki 1,500.000 K.

Preliminarz powyższy na r. 1910 wykazuje w porównaniu z budżetem zbiorników na rok 1909 dwie różnice; i wydatki i dochody preliminuje Wydział krajowy niższe, niż były preliminowane na rok bieżący: wydatki w kwocie 70.729 K wobec 102.129 preliminowanych na rok 1909, dochody zaś w kwocie 214.000 K wobec preliminowanej na ten cel na rok 1909 kwoty 272.875 K. Przyjęcie mniejszych wydatków na r. 1910 ma swoje wytłómaczenie nie tylko w tem, że administracya zbiornikami już w zupełności gotowymi mniej musi kosztować niż administracya w roku budowy, ale także w tem, że Dyrekcya Towarzystwa magazynowego z godną uznania oszczędnością stara się, a prowadząc od lat swe własne zbiorniki, także jest w możności oszczędzić funduszowi krajowemu wszelkich niekoniecznych wydatków. Tem się też tłómaczy, że Wydział krajowy mógł na podstawie rachunków dotychczasowej administracyi zbiorników przyjąć na rok 1910 na wydatki kwotę o przeszło 30.000 K mniejszą niż w r. 1909.

Jednakowoż także i dochody z zbiorników musiał Wydział krajowy przyjąć niższe, niż w roku bieżącym a to z tego powodu, że w najbliższej przyszłości ilość zbiorników na ropę skutkiem pomocy państwa znacznie się znów zwiększy. Oprócz bowiem zbiorników na 60.000 cystern ropy przez państwo już ufundowanych, postanowioną została budowa drugiej seryi zbiorników tak, że może jeszcze

z końcem b. r. a w każdym razie z początkiem r. 1910 przybędzie naszej ropie zbiorników państwowych, oprócz powyższych 60.000 cystern, jeszcze na 54.000 cystern, obok prawdopodobnie znacznej liczby zbiorników prywatnych osób i Towarzystw. Popyt tedy za miejscem w krajowych zbiornikach popielskich prawdopodobnie znacznie się zmniejszyć musi, toteż z tego względu przyjął Wydział krajowy w powyższym preliminarzu dochód na rok 1910 od 5.000 cystern, kiedy na r. 1909 preliminowano dochód od 6.000 cystern. Obliczenie to oczywiście bardzo jest chwiejne, lecz innem być nie może ze względu na przewidzieć się nie dającą wydatność produkcyi w roku przyszłym, wielkość zapasów pozostałych, cenę targową ropy i z tem się łączący mniejszy lub większy zbyt ropy, co wszystko oczywiście dodatnio lub ujemnie musi się odbić w dochodach zbiorników popielskich. Z tych tedy względów trzymał się Wydział krajowy obliczenia niekorzystniejszego dla zbiorników, ale ostrożnego i wstawił do preliminarza dochód tylko od 5.000 cystern.

Uchwałą z 2. listopada 1908 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zawrzeć umowę administracyi lub dzierżawy z krajowym Związkiem producentów ropy we Lwowie w miejsce obecnej umowy z Towarzystwem magazynowem. W wykonaniu tej uchwały wszczął Wydział krajowy pertraktacye z Związkiem, decydując zasadniczo, że umowa ta będzie kontraktem o administracyę i zasadniczo ma odpowiadać dotychczasowemu kontraktowi z Towarzystwem magazynowem. Pertraktacye te dotychczas nie doprowadziły do ostatecznego przyjęcia przez Związek warunków Wydziału krajowego. Zresztą przed ukończeniem budowy przez Towarzystwo magazynowe nie było możliwe oddanie Związkowi administracyi zbiorników: po przeprowadzeniu kollaudacyi w wrześniu b. r., zamknięciu ostatecznem rachunków budowy i udzieleniu absolutoryum Towarzystwu magazynowemu, obejmie po osiągnięciu zupełnego porozumienia Związek producentów administracyę zbiorników na użytek swych członków. Z tego względu cofnął Wydział krajowy pismem z dnia 7. listopada 1908 LW. 115.650/08 swe pierwotne żądanie wniesione do Ministerstwa handlu o przyznanie popielskim zbiornikom charakteru domów składowych publicznych. W ten sposób wykonał Wydział krajowy uchwałę Wysokiego Sejmu z 2. listopada 1908 postanawiającą, że zbiorniki te nie mają być publiczne.

* * *

W myśl niniejszego sprawozdania i powołując się na potrzeby wyszczególnione w sprawozdaniu o preliminarzu budżetu krajowego na rok 1910 w rub. XI. rozchodów i dochodów. LW. 32.605/909 Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w ciągu roku 1908 i połowy r. 1909, tudzież nowy statut dla krajowej Rady górniczej Sejm przyjmuje do wiadomości.
2. W rub. XI. budżetu krajowego na rok 1910 przeznacza się:
   w poz. 1. na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania . . . 6.000 K
   w poz. 2/b. na utrzymanie szkoły górniczej w Dąbrowie 3.000 K
3. Poleca się Wydziałowi krajowemu
   a) aby, skoro tylko c. k. Rząd przychyli się do przedłożonego projektu zmiany statutu, przystąpił do zreorganizowania krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu, i postawieni dla niej odpowiedniego budynku;
   b) aby w najkrótszym czasie zreorganizował krajową stacyę doświadczalną dla produktów naftowych. i u c. k. Rządu uzyskał dla niej większą subwencyę tudzież prawo publiczności:
   c) aby przyspieszył starania o postawienie budynku dla krajowego zakładu geologicznego i krajowej stacyi nafowej i keramicznej, tudzież zorganizował ten zakład krajowy.

4. Sejm, ponawiając rezulucyę z dnia 13. lutego 1894, wzywa c. k. Rząd, aby w najkrótszym czasie urządził w c. k. Szkole politechniczej górniczo-hutniczy wydział.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu za rok szkolny 1908—9.

Na rok szkolny zgłosiło się 25 kandydatów, z których 13 przyjęto na podstawie przedłożonych świadectw szkolnych, wykazujących kwalifikacye wymagane §. 14. statutu szkoły, a 12 na podstawie złożonego egzaminu.

Czterech zostało z listy uczni wykreślonych.

W ciągu roku wystąpili:

a) z kursu wiertniczego: Gustaw Raczka i Adam Steczkowski.
b) z kursu przygotowawczego: Władysław Brzozowski, Stanisław Lewiński i Włodzimierz Szeremeta.

Ogółem uczęszczało zatem:

a) na kurs fachowy wiertniczy 13 uczni,
b) na kurs fachowy górniczy 2 uczni,
c) na kurs przygotowawczy 1 uczeń.

Nazwiska tych uczni, jako ich wiek, miejscowość urodzenia i religia uwidocznione są na załączonej tabeli A.

W internacie szkolnym mieszkało 10 uczni.

Stypendyum Wydziału krajowego pobierało 4 uczni po 20, a 10 po 17 koron miesięcznie.

Naukę, którą rozpoczęto na wszystkich kursach dnia 1. października 1908, udzielali:

a) na kursie fachowym wiertniczym nauczyciel szkoły inżynier Kazimierz Miński,
b) na kursie fachowym górniczym nauczyciel szkoły inżynier Kazimierz Broniowski,
c) na kursie przygotowawczym nauczyciel szkoły inżynier Kazimierz Miński i nauczyciele pomocniczy a mianowicie w pierwszych dwóch miesiącach August Kotkowski, dawniejszy słuchacz c. k. Politechniki we Lwowie, w następnych zaś inżynier Mieczysław Szydłowski.

Pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach uczył Dr. Maksymilian Kapellner, lekarz Kasy chorych w Borysławiu.

W ciągu roku zwiedzali uczniowie pod kierownictwem nauczycieli salinę rządową w Drohobyczu, miejscowe kopalnie nafty i wosku, fabryki narzędzi wiertniczych, rafinerye nafty, budowy zbiorników na ropę, oraz byli obecni przy akcyach ratunkowych w czasie pożarów kopalń.

Egzamin roczny odbył się w dniach 26., 27. i 28. lipca 1909 r. wobec komisyi w skład której wchodzili:

przewodniczący Kuratoryi szkoły pan profesor Syroczyński,
członek Kuratoryi szkoły pan Leonard Wiśniewski,
członek Kuratoryi szkoły pan radca Przetocki,
naczelnik c. k. Urzędu górniczego pan Dr. Midowicz i
dyrektor szkoły pan Kazimierz Szumski,

Przy egzaminie był także obecnym delegat c. k. Starostwa górniczego w Krakowie pan nadradca Bocheński

Do egzaminu zgłosiło się 16 uczniów, którzy w bieżącym roku byli także egzaminowani z nauki o pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach.

Szkoła prenumerowała następujące czasopisma:

Przegląd techniczny, Warszawa,
Nafta, Lwów,
Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen, Wiedeń,
Zeitschrift für Berg- Hütten- und Salinenwesen, Berlin i
Rohöl-Zeitung, Wiedeń.

C. k. Ministerstwo rolnictwa przysłało swe roczniki wykazów statystycznych.

Borysław, dnia 29. lipca 1909.

Dyrekcya krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu.

Szumski, w. r.

Subalegat do alegatu 1.

Tabela A.

Wykaz

uczni krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu za rok szkolny 1908—9, sporządzony według 4 klas wieku, stosownie do rozporządzenia c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 18. kwietnia 1905 l. 2459/167 i 8. maja 1906 l. 13.595/1.481.

Imię i nazwisko	Klasa wieku	Religia	Miejscowość urodzenia	Kurs fachowy
Csádek Wiktor	II. klasa od 20 do 25 lat	rzym. kat.	Drohobycz Galicya	wiertniczy
Guzera Henryk	„	„	Kielce Król. Polskie	„
Heretyk Fryderyk	„	„	Kraków Galicya	„
Krochmal Jan	„	„	Biała Galicya	„
Lisikiewicz Jan	„	„	Wolica grzymał. Galicya	„
Motyl Jozef	„	„	Podgórze Galicya	„
Świetnicki Maryan	„	„	Krosno Galicya	„
Wykowski Szczepan	„	„	Biechów Król. Polskie	„
Hryniewski Tomasz	„	„	Telelińce Król. Polskie	górniczy
Wasilewski Zygmunt	„	„	Kraków Galicya	„
Jusis Józef	III. klasa od 25 do 30 lat	„	Wilno Litwa	przygotow.
Dudek Stanisław	„	„	Znierzyniec W. Ks. Poznań.	wiertniczy
Stiastny Władysław	„	„	Kraków Galicya	„
Dec Franciszek	IV. klasa od 30 lat wyżej	„	Grębów Galicya	„
Kozak Teodor	„	„	Hurnie Galicya	„
Żyłowski Stanisław	„	„	Ihrowice Galicya	„

Borysław, dnia 29. lipca 1909 r.

Dyrekcya krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu.

Szumski, w. r.

Sprawozdanie

z czynności krajowej stacyi doświadczalnej dla przemysłu naftowego za czas od 1. września 1907 do 1. września 1908.

Z powodu wypowiedzenia lokalu stacyi doświadczalnej przez Rektorat c. k. Szkoły politechnicznej we wrześniu 1906 musiała stacya ustąpić z gmachu laboratoryum chemicznego z końcem lipca 1907. Nie mając innego odpowiedniego pomieszczenia i przewidując trudności jakie adaptacya i wynajęcie prywatnego mieszkania na cele laboratoryjne w domu czynszowym napotkaćby musiało, ofiarowałem dla stacyi doświadczalnej tymczasowo lokal na pierwszem piętrze mego własnego domu przy ul. Krzyżowej l. 39 za miernym rocznym czynszem. Wydział krajowy przychylił się do mojej propozycyi i z końcem lipca została stacya przeprowadzoną do wyżej wymienionego domu, w którym równocześnie zarządziłem odpowiednie dla celów laboratoryjnych adaptacye częściowo na koszt Wydziału krajowego, częściowo na mój własny.

Te roboty i uporządkowanie stacyi zajęły dwa miesiące czasu, sierpień i wrzesień tak, że w październiku stacya mogła rozpocząć swoje normalne czynności. Czasu się przez to nie straciło, bo te dwa miesiące sierpień i wrzesień są dla stacyi miesiącami feryalnymi, w których czynności mogą być według statutu przerwane.

W miesiącu wrześniu odbył się III. międzynarodowy kongres naftowy, w którym zarówno personal stacyi, t. j. kierownik i asystent jako też i stacya swojemi pracami wybitny wzięły udział. Z ramienia stacyi wystawiliśmy zbiór różnych gatunków rop galicyjskich i wosków ziemnych z broszurką kierownika po polsku i niemiecku p. t. Nafta i wosk ziemny, krótki i popularny opis występywania, dobywania, przeróbki etc.« i duży grafikon, ilustrujący w nowy sposób skład frakcyjny 23 gatunków najważniejszych rop galicyjskich, również braliśmy udział w pracach przygotowawczych dla kongresu i dla połączonej z nim wystawy specyalnej w Bukareszcie. Kierownik stacyi, jako wiceprezes i delegat komitetu galicyjskiego, miał częściowo do spełnienia także obowiązki reprezentacyjne a w sekcyi II-giej technolgicznej kongresu także obowiązki przewodniczącego. W tej sekcyi wygłosił także odczyt p. t. »O optycznych własnościach rop galicyjskich w związku z pochodzeniem«, jako rezultat wspólnej z asystantem Dr. Klarfeldem pracy.

Przez przeprowadzenie stacyi do domu prywatnego nie ucierpiała jej czynność w niczem, przeciwnie można skonstatować, że w roku sprawozdawczym wzmogła się ilość i jakość zajęć obowiązkowych do tego stopnia w porównaniu do lat ubiegłych, że na czysto naukowe prace, to jest takie, które z inicyatywy własnej wychodziły, mało czasu zostawało. Interesenci przyzwyczaili się do nowego pomie-

szczenia stacyi szybko i w ciągu roku już wprost tutaj się udawali a kierownik miał pewną dogodność, bo w każdej wolnej porze mógł ze stacyi korzystać, mieszkając w tym samym domu.

Obok analiz w ściślejszym słowa znaczeniu zajęta była stacya w roku sprawozdawczym specyalnymi badaniami, wykonanemi na żądanie stron. Badania te były głównie skierowane w kierunku zastosowania ropy do celów opałowych i w tym kierunku przeprowadzone były przez wynalazców nowych sposobów opalania w stacyi bardzo sumienne próby, które doprowadziły częstokroć do pomyślnych rezultatów. W stacyi wypróbowywane i udoskonalone wynalazki, to jest aparaty do opalania pieców pokojowych Panów: Budziszewskiego, Feigenbauma, Zimy i Krissa i sposób fabrykacyi brykietów naftowych p. Dembińskiego. Ostatnia kwestya została dopiero właściwie w stacyi rozwiązaną, bo tutaj udało się dopiero otrzymywanie twardych i nie rozpadających się brykietów z trocin drzewnych i ropy. Tak samo próbowano wyrób brykiet torfowo-naftowych. Porady stacyi używał także p. Inż. Rodakowski w sprawie opalania pieców kręgowych ropą. Liczne też próby musiały być przeprowadzane w stacyi w sprawie odbenzynowania ropy dla celów opałowych c. k. kolei państwowych i na podstawie tych prób ułożono warunki dostawy ropału, to jest odbenzynowanej ropy dla opalania lokomotyw c. k. kolei państwowych. W rokowaniach zarządu kolejowego z producentami ropy brał kierownik stacyi jako rzeczoznawca udział.

W sumarycznem zestawieniu wykonano w stacyi następujące roboty:

1. Kompletnych analiz ropy	6
2. Oznaczeń zanieczyszczeń w ropach	10
3. Oznaczeń kalorymetrycznych rop	8
4. Analiz nafty	6
5. Analiz olejów smarowych	2
6. Analiz asfaltów	3
7. Analiz wazeliny	2
8. Analiz wapienia	4
9. Prób opalania	15
10. Prób czyszczenia oleju lnianego	3
11. Specyalnych badań	39
Razem	98

W tym partycypowali głównie interesenci galicyjscy 92, w 5 wypadkach z Niższej Austryi a w 1 z Bukowiny. Główny kontyngent interesentów stanowili jak zawsze: producenci naftowi, towarzystwa naftowe, rafinerye i handlarze, z instytucyi publicznych: c. k. Tow. gospodarskie we Lwowie i c. k. Dyrekcya kolei państwowych we Lwowie.

Praktykantów miała stacya naftowa w ciągu roku 2 a w szczególności p. Budziszewskiego, ukończonego chemika, który przygotowywał się do egzaminu państwowego i p. Dembińskiego, który specyalnie kwestyą opałową się zajmywał. Wszystkie roboty w stacyi wykonywali kierownik i asystent stacyi.

Lwów, 30. sierpnia 1908.

Prof. Roman Załoziecki w. r.
kierownik stacyi.

Sprawozdanie

z czynności krajowej stacyi doświadczalnej dla przemysłu naftowego za czas od 1. października 1908 do końca lipca 1909.

Przed wakacyami jeszcze opuścił p. Dr. Henryk Klarfeld, asystent stacyi, zakład, a ponieważ zamianowanie jego zastępcy p. Knybla przeciągnęło się aż do połowy grudnia, przeto od października do grudnia pełniłem sam obowiązki asystenta. W tym czasie ukończyłem moje jeszcze przed wakacyami rozpoczęte prace nad brykietowaniem trocin drzewnych lub torfu za pomocą odpadków naftowych w celu otrzymywania twardych brykiet ropno-trocinowych lub ropno-torfowych. Po dłuższych próbach udało mi się w zupełności zamierzony cel osiągnąć i otrzymać produkta o dowolnej ilości ropy, zatem i dowolnej sile opałowej (6.000—8.000 kaloryi), które pod każdym względem odpowiadały wymaganiom i posłużyły za podstawę do ulepszonych patentów panu Dembińskiemu Kalikstowi, pierwotnemu wynalazcy fabrykacyi brykiet trocinowo-ropnych, pomyślanych początkowo w formie lużnych kul, przezwanych »Roponem«.

Dużo czasu poświęcałem udoskonaleniu wynalezionemu przezemnie w spółce z panem Löwenherzem Emanuelem, palnika naftowego dla pieców pokojowych i kuchen. Po długich usiłowaniach, zmianach i ulepszeniach udało się nam w końcu skonstruować z żelaza i ogniotrwałej gliny aparat możliwie najprostszy, który bez żadnych widocznych wad zastosować się daje do opalania pieców pokojowych, kuchen a nawet kotłów parowych i innych palenisk. Szereg patentów wziętych na ten wynalazek w państwie i zagranicą ma zamiar zrealizować osobne Towarzystwo z ograniczoną poręką »Hermes« we Lwowie i od jesieni rozpocznie swoją działalność na większą skalę.

Oprócz tego własnego aparatu miałem sposobność wypróbowanie u siebie innych aparatów i wynalazków, mnożących się w ostatnich czasach w nadzwyczajny sposób, bo nizka cena ropy i silna nadprodukcya takowej wywołały wszechstronne usiłowania dla nowego zbytu i zastosowania, które przedewszystkiem znalazły wyraz w dążeniach do opalania pieców pokojowych i kuchennych. Mimo jednak bardzo licznych pomysłów i różnorodnych konstrukcyi nie można uważać kwestyi tej za zupełnie rozwiązaną, bo każdy ze znanych i przezemnie wypróbowanych wynalazków przedstawia pewne ujemne strony, które wprowadzeniu tego rodzaju opalania stoją na przeszkodzie. Czy wynaleziony przezemnie i następnie udoskonalony aparat rozwiąże kwestyę opalania mieszkań ropą okażą starania Spółki pod względem praktycznym. Że w ten sposób technicznie sprawa została rozwiązaną zdaje się nie ulegać wątpliwości.

Z analiz wykonanych na zlecenie ston przypadało:

12	na ropę
10	na oleje smarowe
2	na oleje gazowe
5	na naftę
2	na minerały betoniczne
1	na wosk ziemny
1	na kwas siarkowy
Razem 33	

Z zakresu badań i doświadczeń naukowych należy wymienić doświadczenia nad nowym sposobem wydzielenia parafiny z ropy za pomocą centryfugi. W krajowej stacyi został wypracowany zupełnie nowy sposób i wypróbowany na małą skalę, to jest przy pomocy ręcznej centryfugi w każdym szczególe tak, że postanowiliśmy przystąpić do wypróbowania na wielką skalę. W tym celu uzyskaliśmy pomoc od fabryki »Brünn- Königsfelder Maschinenfabik A. G., która dostarcza większej centryfugi i ze strony rafineryi nafty Towarzystwa »Petroleum Licht u. Kraftgesellschaft w Limanowie«, gdzie próby na większą skalę będą się odbywać. Do tych prób wszystko jest już przygotowanem i rozpoczną się na wakacye, w którym to celu asystent stacyi udał się do Limanowej.

Oprócz tych ukończonych już doświadczeń rozpoczęto więcej teoretyczną pracę nad występywaniem i tworzeniem się ciał asfaltowych w ropach i prace te dały już pewne pomyślne i zupełnie nowe rezultaty.

Intenzywniejsza w roku sprawozdawczym praca umożliwioną została przez zupełnie bezinteresowny współudział w pracach stacyi ukończonego słuchacza politechniki p. Zielińskiego, który cały rok szkolny zajęty był w stacyi.

Powodując się mandatem III. międzynarodowego Zjazdu naftowego w Bukareszcie, zorganizował kierownik austryacką sekcyę przy ministerstwie handlu międzynarodowej komisyi naftowej i jako delegat tejże a równocześnie referent generalny brał udział w pierwszym Zjeździe międzynarodowej Komisyi naftowej w maju b. r. w Londynie, gdzie został wybrany przewodniczącym tejże Komisyi. W rezultacie uchwał tej Komisyi postanowiła Sekcya austryacka na swojem posiedzeniu d. 13, lipca wyposażyć dwa laboratorya w potrzebne środki naukowe celem przeprowadzenia porównawczych studyj nad ujednostajnieniem metod analitycznych, używanych do badania i oceny produktów naftowych. Z tych dwóch laboratoryj przeznaczono krajową stacyę dla produktów naftowych jako jedno z tych, w których te doświadczenia, preliminowane na razie na lat 3, mają być przeprowadzone.

Podając ten fakt do wiadomości, uważam za swój obowiązek zaznaczyć, że jest to wyszczególnienie, które nie tylko rozszerzy zakres stacyi ale nada jej także większe znaczenie.

Lwów, dnia 20. lipca 1909.

Prof. Roman Załoziecki w. r.
kierownik stacyi.

STATUT
krajowej Rady górniczej.

§. 1.

Krajowa Rada górnicza jest organem doradczym Wydziału krajowego we wszystkich sprawach górnictwa i przemysłu górniczego — należących do zakresu działania krajowych władz autonomicznych.

§. 2.

Wszczególności zadaniem jest krajowej Rady górniczej:

a) badanie stosunków górnictwa i przemysłu górniczego w kraju;

b) czynienie względnie branie pod rozwagę wniosków i życzeń mających na celu podniesienie górnictwa i jego produkcyi w kraju;

c) wskazywanie środków służących do osięgnięcia tego celu;

d) objawianie zdania co do ustaw i zarządzeń dotyczących górnictwa itp.

§. 3.

W skład krajowej Rady górniczej wchodzą:

1. Członek Wydziału krajowego, będący szefem departamentu, do którego sprawy górnicze należą — jako przewodniczący.
2. Referent fachowy dla spraw górniczych w Wydziale krajowym jako stały sekretarz krajowej Rady górniczej.
3. Dwunastu członków krajowej Rady górniczej przez Wydział krajowy mianowanych.

§. 4.

Mandaty członków przez Wydział krajowy mianowanych (§. 3. ust. 3) trwają przez czas kadencyi sejmowej; przy rozpoczęciu nowej kadencyi następuje zatem nowa nominacya, przyczem jednak ustępujący członkowie mogą być ponownie mianowani.

§. 5.

Krajowa Rada górnicza wybiera ze swego grona zastępcę przewodniczącego do przewodniczenia w posiedzeniach Rady w razie przeszkody stałego przewodniczącego (szef departamentu górniczego §. ust. 1).

§. 6.

Zwyczajne posiedzenia Rady odbywają się we Lwowie — z reguły raz na rok, nadzwyczajne: ilekroć zażąda przewodniczący, lub co najmniej 6 członków Rady.

Posiedzenia Rady nie są publiczne.

§. 7.

Do ważności uchwał potrzebną jest obecność przewodniczącego i najmniej połowy członków.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów — w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

§. 8.

Członek Rady górniczej, który nie wziął udziału w dwóch po sobie następujących posiedzeniach Rady i nieobecności swej należycie nie usprawiedliwił, przestaje być członkiem Rady.

W miejsce jego zamianuje Wydział krajowy innego członka na czas do końca kadencyi.

§. 9.

Rada górnicza ma prawo wydzielać ze swego łona komisye do załatwiania pewnych czynności lub do opracowania poszczególnych spraw, w których następnie ma powziąć uchwały.

§. 10.

Rada może w razie potrzeby wnieść, ażeby Wydział krajowy powołał osoby z poza jej grona na delegatów lub korespondentów Rady, a względnie jako znawców w sprawch specyalnych.

§. 11.

Przewodniczący Rady (§. 3. ust. 1.):

a) zwołuje zwyczajne i nadzwyczajne zebrania Rady, przewodniczy na jej posiedzeniach i kieruje ich obradami;

b) przydziela członkom do sprawozdania względnie opracowania sprawy mające być przedmiotem obrad;

c) czuwa, by uchwały Rady, opracowane przez nią opinie i wyrażone życzenia w właściwej drodze udzielone były Wydziałowi krajowemu.

§. 12.

Sekretarz Rady (§. 3. ust. 2.) prowadzi protokół posiedzeń Rady względnie komisyi jest referentem wszystkich spraw, których przewodniczący lub Rada komu innemu nie przydzieli i wygotowywa wszystkie pisma z ramienia Rady wychodzące.

§. 13.

Członkowie Rady, o ile nie mieszkają we Lwowie, otrzymują w razie podróży odbytej w celu wzięcia udziału w zebraniach Rady względnie komisyi:

a) dyety w kwocie 10 koron za każdy dzień podróży i czynności;

b) tytułem zwrotu kosztów podróży za jazdy koleją żelazną, opłatę I. klasy i zwrot taks fiakierskich z dworca kolei do miasta i z powrotem a za podróż końmi 3 kor. za miryameter.

§. 14.

Te same prawa mają i znawcy lub delegaci a nadto mogą żądać zwrotu wszelkich wydatków, które ponieśli w gotowiźnie wskutek poleconych im przez Radę czynności.

Kwestyonaryusz

dla ankiety w sprawie węglowej, zwołanej przez Wydział krajowy wskutek polecenia Sejmu krajowego z dnia 19. października 1908, l. 2398.

1. Jakie mamy w kraju złoża węglowe, względnie jakie gatunki węgla brunatnego, a jakie węgia kamiennego (czarnego), a w szczególności czy wśród gatunków węgla kamiennego jest i węgiel koksujący?

2. W której części kraju gatunki te węgla się znajdują i jak daleko złoża ich sięgają?

3. Jaka jest grubość pokładów węglowych, w jakiej głębokości się ona znajduje i jakie ich następstwo?

4. Jaka jest wydatność tych złóż węglowych, jaka wartość kaloryczna i finansowa znajdującego się w nich węgla i jaka w ogóle rentowność ewentualnej ich eksploataeyi?

5. Które z nich są dotąd jedynie tylko odkryte, a które już eksploatowane? Jaki w nich znajduje się węgiel — w jakiej grubości i głębokości i jakie są rozmiary, produkcya i rentowność tych już eksploatowanych kopalń?

6. Czy te istniejące kopalnie węgla czarnego (względnie i brunatnego) zaspakajają potrzebę kraju — czy też i ile sprowadza się wegla obcego, skąd ten obcy węgiel pochodzi, oraz jaka jego jakość?

7. Czy więc należy dalsze zakładać i prowadzić kopalnie — a w danym razie czy mogą one liczyć także i na eksport, względnie czy tylko mają służyć celom krajowym i jakie to miałyby być te cele?

8. Czy zatem wogóle w kwestyi węglowej jest wskazaną jaka akcya kraju i w czem ma akcya ta polegać — a w szczególności?

9. Czy skarb krajowy, względnie Wydział krajowy, jako jego zarządca, ma zgłaszać i nabywać wyłączności górnicze i bądź to je na swoje imię zatrzymywać, bądź też je innym odstępywać i w tym celu spółki szurfowe patronować lub brać w nich udział?

10. Czy w razie nabycia wyłączności ma kraj sam na swoją korzyść uskuteczniać odkrywki i próbne czynić wiercenia, czy też tylko poprzestać na zatrzymaniu wyłączności i jaki cel byłby takiej akcyi, zwłaszcza wobec przepisów ustawy nakazujących unieważnianie nieeksploatowanych wyłączności?

11. Jaki jest koszt próbnych wierceń i ile tych wierceń należy wykonać, aby zapewnić sobie teren potrzebny do należytego eksploatowania normalnej i rentującej się kopalni?

12. Czy winien kraj swoim kosztem wykonywać także próbne wiercenia i na rzecz i na życzenie właścicieli wyłączności, aby ich do zakładania kopalń zachęcać?

13. Czy w razie korzystnego wyniku próbnych wierceń i stwierdzonej obfitości węgla ma kraj sam zakładać kopalnie i sam je eksploatować na korzyść funduszu krajowego?

14. Ewentualnie czy jest także wskazanem, ażeby kraj w razie nadarzającej się sposobności nabył bądź to nadane już miary górnicze, bądźto eksploatowane już kopalnie?

15. Jaki jest koszt założenia normalnej kopalni, a jaki jej administracyi i eksploatacyi i jaką może być rentowność inwestowanych w nią kapitałów? wreszcie jakiego potrzeba czasu zanim kopalnia w normalnych warunkach może przynosić dochód?

16. Czy w akcyi węglowej kraju należy domagać się pomocy, względnie współudziału c. k. Rządu, i na czem ta akcya Rządu miałaby polegać?

17. Czy i jakie skutki, względnie zmiany stosunków obecnie istniejących wywołać i sprowadzić może projekt nowej ustawy górniczej na poprzedniej sesyi Rady państwa przez c. k. Rząd wniesiony, i jakie należy w interesie kraju wobec tego projektu zająć stanowisko, względnie jakich żądać zmian?

18. Ewentualne dalsze uwagi i wnioski p. znawcy.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp. we Lwowie.

LW. 97971. Lwów, dnia 3. września 1909.

Aleg 473

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 28. października 1908 powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi solnej z d. 19. października 1908 następujące uchwały w sprawie krajowej sprzedaży soli:

A) I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod jego zarządem l. s. 40/908 Sejm przyjmuje do wiadomości i udziela mu absolutoryum z rachunków funduszu solnego za r. 1907.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby soli warzonki nienależycie wysuszonej, albo też w topkach, nie mających należytej wagi do transportu nie przyjmował, jak również, ażeby nie przyjmował do młynów soli kamiennej, iłem zanieczyszczonej.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. Władzami skarbowemi wziął pod rozwagę zmianę formy topek soli warzonki w sposób ułatwiający pakowanie, a także kwestyę dostarczania soli do handlu w pakietach półkilogramowych, wreszcie zaprowadzenie pakowania także soli warzonki w pakiety, zawierające po 10 kilogramów, a póki to nie nastąpi, opakowanie obecnych topek soli w papier kartonowy po 10 sztuk, jak to praktykuje się w Galicyi zachodniej.

IV. W uwzględnieniu petycyi L. s. 120/908 Sejm przyznaje p. Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowie po urzędniku krajowego Zarządu sprzedaży soli, jednorazowy dar z łaski w kwocie 400 K, płatny w r. 1909.

V. Przychylając się do prośby, wyrażonej w podaniu l. s. 783/908, Sejm przyznaje p. Stanisławie Marcinkiewiczowej, wdowie po adjunkcie konceptowym krajowego Zarządu sprzedaży soli, ś. p. Ludwiku Marcinkiewiczu, z krajowego funduszu solnego stały dodatek do pensyi wdowiej w kwocie 240 K rocznie, licząc od dnia 6. kwietnia 1908, jako dnia śmierci jej męża.

VI. Poleca się Wydziałowi krajowemu:

a) by dołożył wszelkich starań, aby uzyskać od c. k. Rządu dokładne wyjaśnienia co do wyników badań geologicznych, przedsięwziętych w kopalniach w Kałuszu i Stebniku;

b) by na podstawie otrzymanych wyjaśnień ułożył projekt zużytkowania w jak najszerszej mierze znalezionych tam płodów kopalnych dla rolnictwa krajowego i aby wdrożył rokowania z c. k. Rządem, by tenże projekt ten przyjął i w życie wprowadził;

c) aby z wyniku swych starań złożył Sejmowi sprawozdanie na najbliższej sesyi;

VII. Wzywa się Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania u c. k. Rządu odpowiednich środków finansowych celem umożliwienia podniesienia prowizyi drobnym sprzedawcom, a tem samem zapewnił im godziwy, a umiarkowany zysk na handlu solą.

B) I. W interesie wykończenia i ustalenia krajowej organizacyi sprzedaży soli w okręgu sprzedaży soli kamiennej w Galicyi — Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby koniecznie zwinął przedsiębiorstwo sprzedaży soli kamiennej przez organa Zarządu c. k. kolei państwowych w Galicyi;

b) ażeby z kopalni wielickiej dostarczał krajowemu Zarządowi sprzedaży soli do mielenia sól w bryłach drobnych i troskliwie przebranych, t. j. z usunięciem kawałków zanieczyszczonych iłem;

c) ażeby pozwolił na wprowadzenie do handlu mielonej, czystej soli szybikowej, jako specyalnego gatunku soli po cenie cokolwiek droższej — albo też, ażeby zezwolił na sprzedaż w okręgu sprzedaży soli kamiennej w pewnym procentowym stosunku soli warzonki;

d) ażeby zezwolił na sprzedaż soli kamiennej w kruchach, o ile możności jak najlepszej;

2. ażeby zniżył taryfę kosztów przewozu wszelakich gatunków soli c. k. kolejami państwowemi; a co najmniej, ażeby zrównał taryfę przewozową soli kamiennej z kosztami przewozu soli warzonki;

3. ażeby udzielił Wydziałowi krajowemu i reprezentacyi interesów rolniczych do wiadomości wyniki dotychczasowych poszukiwań soli potasowych w Kałuszu, Morszynie i Stebniku;

4. ażeby wobec tegorocznych klęsk rolniczych dostarczył bezpłatnie znaczniejszych ilości soli bydlęcej i odpadków solnych do poprawy zepsutej paszy w okolicach dotkniętych klęskami;

5. ze względu na klęski rolnicze, a także w interesie podniesienia hodowli bydła w kraju, ażeby zastosowywał jak najliberalniej istniejące przepisy co do korzystania ze źródlisk solnych przez hodowców bydła;

6. ażeby przeprowadził obniżenie ceny fiskalnej gatunków soli spożywczej dla ludzi;

7. ażeby postarał się o poprawę jakości soli w warzelniach rządowych, tak, aby nie dochodziła do rąk odbiorców w stanie nieczystym i sypkim;

8. ażeby po myśli uchwały komisyi budżetowej Rady państwa udzielał bezpłatnej solanki tym gminom, gdzie są źródła solankowe.

Pobór soli w r. 1908.

W roku 1908 pobrał Wydział krajowy następujące ilości produktów solnych:

	a) Warzonki:		b) Soli kamiennej:	
w miesiącu styczniu	36.246	metr. centn.	10.834	metr. centn.
lutym	35.884	„ „	9.478	„ „
marcu	39.334	„ „	10.012	„ „
kwietn.	38.515	„ „	8.032	„ „
maju	35.989	„ „	9.403	„ „
czerwcu	30.550	„ „	9.310	„ „
lipcu	45.967	„ „	2.145	„ „
sierpniu	49.373	„ „	6.632	„ „
wrześn.	51.003	„ „	9.430	„ „
paźdz.	53.347	„ „	11.470	„ „
listop.	50.702	„ „	13·070	„ „
grudniu	48.434	„ „	8.700	„ „
Razem	515.344	metr. centn.	108.516	metr. centn.

c) soli bydlęcej 25.956 metr. centn.
d) kainitu 117.102 metr. centn.

W porównaniu z rokiem poprzednim pobrał krajowy Zarząd sprzedaży soli:

a) warzonki więcej o 8.327 centn.
b) kamiennej mniej o 9.146 „
c) bydlęcej mniej o 2.430 „
d) kainitu więcej o 20.671 „

Soli bydlęcej pobrano mniej w r. 1908 z tego powodu, że c. k. Rząd wydał ludności bezpłatnie znaczne ilości odłamków soli kamiennej, które zastąpiły w zupełności sól bydlęcą.

Powody, które złożyły się na to, że soli kamiennej rozeszło się za pośrednictwem krajowego Zarządu sprzedaży soli mniej, niż w roku zeszłym, podajemy niżej, w ustępie traktującym o tej soli.

Ogólna organizacya sprzedaży soli.

Z dniem dzisiejszym jest w kraju urządzonych zastępstw sprzedaży soli, t. j. większych składów, obowiązanych do zaopatrywania w sól sklepików, sprzedających sól konsumentom, t. zw. filii sprzedaży soli, 251, filii tych 6.878, małych składów wiejskich, pobierających sól bezpośrednio ze saliny i sprzedających ją wprost konsumentowi 363, razem tedy kontrolowanych miejsc sprzedaży soli 7.492.

W roku zeszłym, przed wprowadzeniem reformy, polegającej na zrównaniu ceny soli i obniżeniu jej do 20 gr. za 1 kgr., było takich miejsc sprzedaży soli tylko około 4.000 — zatem pomnożenie się liczby tych miejsc prawie w dwójnasób należy brać na karb podjętej w roku ubiegłym reformy. Organizacya jednak nie może być uważaną za ukończoną — jest ona w ciągłym rozwoju i rozszerza się ustawicznie. Codzień napływają do Wydziału krajowego relacye o tworzeniu się nowych miejsc sprzedaży soli, tak, że stan filii w chwili, gdy sprawozdanie to znajdzie się w rękach Wysokiego Sejmu, znacznej na korzyść organizacyi ulegnie zmianie.

Dotychczasowa organizacya nie jest jeszcze jednolitą — są powiaty, które są zupełnie dobrze zorganizowane, mają należytą ilość filii i filie te według przepisów instrukcyi postępują, to jest mają na składzie zawsze sól i sprzedają ją po cenie 20 gr., są jednak także powiaty, w których filie we wszystkich wsiach nie zostały jeszcze potworzone, pomimo tego, że wszystkie zastępstwa, tj. składy solne w miastach i miasteczkach otrzymały potrzebne instrukcye, polecenia, wskazówki, druki i tablice. Z wieloletniego doświad-

czenia przekonał się Wydział krajowy, że mając do czynienia z żywiołami o tej inteligencyi, z jakiej rekrutują się drobni sprzedawcy soli i częściowo zastępcy, tylko wtedy można liczyć na jakiś wybitniejszy skutek, jeżeli się z nimi traktuje ustnie — pisma, choćby najczęstsze i okólniki nie wywołują należytych rezultatów. Tymczasem Biuro solne nie rozporządza taką ilością sił, żeby organizacyi można było na miejscu komisyonalnie dokonywać — musi się więc ograniczyć na pisemnych poleceniach i innego rodzaju korespondencyi, a komisye mogą być wysyłane tylko w te miejsca, skąd nadchodzą skargi, lub też, o których wie się z góry, że z powodu mniejszej obrotności składnika głównego nie można na to liczyć, żeby sam należycie organizacyi dokonał. Wydział krajowy zwrócić musi uwagę Wysokiego Sejmu, że przy organizacyi spotyka się z trudnością bardzo poważną, a mianowicie z tem, że posiadanie drobnej trafiki solnej przedstawia małą tylko wartość, wskutek czego ani nie ma wielu ubiegających się o taką trafikę — ani też odebranie takiego uprawnienia do drobnej sprzedaży soli nie przedstawia takiej straty, żeby groźba odebrania mogła wywołać większy wpływ na zachowanie się wiejskiego sklepikarza. Pobierane obecnie przez drobnych sprzedawców, szczególniej w zachodniej części kraju prowizye, są tak co do wysokości różne od tych prowizyi, które dawniej byli przyzwyczajeni pobierać, że tylko z największą trudnością dają się nakłonić, aby zadowolili się obecną prowizyą, wprawdzie stosunkowo nizką, ale zastosowaną do tego przedmiotu sprzedaży, którego jako przedmiotu codziennego użytku z natury rzeczy wielkiemi kosztami sprzedaży lub pośrednictwa nie można obciążać. Wprawdzie sklepiki wiejskie cenią sobie do pewnego stopnia to, żeby mogły posiadać sól na sprzedaż, gdyż jako przedmiot ogólnego zapotrzebowania, sprowadza ona nabywców na inne towary, jednakże tak długo, jak długo mogą dostać sól w innej drodze, a nie przez krajowy Zarząd sprzedaży soli, albo, jeżeli, jak to się dzieje w zachodniej części kraju, mogą przez rozdarcie paczki i wysypanie soli do worka, odebrać tej soli znamię soli krajowej, zachowują się odpornie wobec organizacyi krajowej.

Wykazy cen, kwestyonaryusze.

W zeszłorocznem sprawozdaniu skreślił Wydział krajowy sposób, w jaki stara się zapewnić ludności możliwość zakupienia kilograma soli na miejscu za 20 gr. — mianowicie zobowiązuje Wydział krajowy zastępcę, utrzymującego skład do wywieszenia w lokalu sprzedaży wykazu cen, po jakich sklepikarze wiejscy mogą sól hurtownie nabywać, przyczem na oznaczenie tych cen wpływa oddalenie i jakość drogi. Gminy otrzymują zawiadomienie o tej cenie i wezwanie, aby wszystkich interesowanych o niej zawiadomiły.

Obecnie wprowadził Wydział krajowy kwestyonaryusze, którymi co jakiś czas zapytuje zwierzchności gminne, jaki jest stan sprzedaży soli w gminie. Kwestyonaryusze, przy których znajduje się formularz na odpowiedź, okazały się bardzo praktycznymi — zwierzchności gminne w przeważnej części powiatów odpowiadają na nie chętnie i szybko, co umożliwia Wydziałowi krajowemu poczynienie odpowiednich zarządzeń celem poprawienia i uzupełnienia organizacyi. Zawiadamianie Wydziału krajowego o niewłaściwościach w stosunkach sprzedaży soli jest koniecznym

warunkiem ich naprawy — często bardzo wydarza się, że Wydział krajowy bez trudności może złemu zaradzić, gdy o niem dojdzie go wiadomość — tymczasem organa Zarządu sprzedaży soli stwierdziły niejednokrotnie, że narzekano i żalono się między sobą na nadużycie jednego lub drugiego filialisty, a nie znalazł się nikt, ktoby w drodze jak najkrótszej uwiadomił o niem Zarząd sprzedaży soli. W tych powiatach, gdzie ludność sama pomaga Wydziałowi krajowemu w kontroli, jest organizacya najsilniejsza.

Krajowe magazyny kolejowe.

Celem ułatwienia nabywania soli w jak najłatwiejszych warunkach, tworzy Wydział krajowy w dalszym ciągu magazyny na tych stacyach kolejowych, z których większa ilość miast i wsi sól może odbierać. W roku bieżącym zbudował Wydział krajowy taki magazyn na stacyi w Zborowie — a obecnie objął w swój zarząd istniejący już magazyn kolejowy na stacyi w Słotwinie i przystępuje do urządzenia takiego magazynu w Tarnowie.

Bezpośrednie składy wiejskie.

Bardzo ważnymi dla rozwoju organizacyi w okolicach, w których bliskości położone są saliny i warzelnie, są tz. bezpośrednie składy wiejskie, pobierające sól bezpośrednio z krajowych biur sprzedaży soli i mające obowiązek sprzedawania soli wprost konsumentom miejscowym. Przez usunięcie w ten sposób pośrednictwa zastępstw, tu w tych wypadkach zupełnie zbytecznego, może Wydział krajowy przyznawać nieco korzystniejsze warunki poboru soli dla tych bezpośrednich sprzedawców, niż mieliby je oni przez zastępstwa — a fundusz solny zyskuje przez zaoszczędzenie części prowizyi pośrednika pewne kwoty, których może użyć na podniesienie prowizyi w innych odleglejszych zastępstwach. Aby warunki podobne stworzyć w jak największej ilości miejsc, obejmie Zarząd sprzedaży soli we własną administracyę zastępstwa, względnie magazyny kolejowe w tych miejscach, gdzie bez trudności przez krajowe Biura sprzedaży soli mogą być nadzorowane.

Taryfy.

Zamiast spodziewanego obniżenia taryfy solnej postanowił c. k. Rząd, jak wiadomo, podwyższyć taryfę solną kolejową, podobnie jak taryfę od wielu innych towarów. Ponieważ zmieniało to warunki, pod jakimi Wydział krajowy zobowiązał się dokonać obniżenia ceny, udał się on do c. k. Ministerstwa skarbu z odpowiedniem przedstawieniem i uzyskał zapewnienie, że otrzyma taką bonifikacyę, która pozwoli na zachowanie stanu obecnego.

Sól warzonka.

C. k. krajowa Dyrekcya Skarbu zakomunikowała nam pismem z d. 10. listopada 1908 L. 125991 okólnik, jaki w sprawie należytego wyrabiania soli warzonki pod względem jakości i wagi, rozesłała do wszystkich warzelni. Obok jak najsurowszych poleceń co do odpowiedzialności organów salinarnych za jakość wyrobionej soli, zarządziła Dyrekcya Skarbu, aby warzelnie żądały codziennie, w czasie szychty dziennej i nocnej od pełnomocnika Wydziału krajowego do poboru soli, względnie ustanowionego przez niego zastępcy, stwierdzenia własnoręcznym podpisem, że sól odebrana do zawijania w papier, odpowiada wymogom co do jakości i wagi. Według § 3. warunków, którymi określono stosunek Wydziału krajowego do Zarządów sali-

narnych z powodu wykonywanego w lokalach salin przez personal Wydziału krajowego opakowania soli w kartony, mają robotnicy Wydziału krajowego otrzymywać z rąk funkcyonaryuszów Zarządów salinarnych do zawijania „tylko topki białe, czyste, bez rdzy i wyprysków, o pełnej wadze i ochłodzone", które ci funkcyonaryusze uznają za nadające się do sprzedaży. Wymaganiom tym nieodpowiadające topki ma robotnik krajowy prawo odstawić na bok celem wymiany.

Zarazem zastrzegła się Dyrekcya w ostatnim ustępie tego paragrafu, że ze względu na wyżej podane postanowienia, Zarządy salinarne nie przyjmują na siebie najmniejszej odpowiedzialności za jakość lub wagę soli już zawiniętej. Przeciwko temu postanowieniu nie wystąpił w czasie układania regulaminu Wydział krajowy z tego powodu, że po pierwsze miał wszelkie prawo spodziewać się, iż Zarządy salinarne obowiązane z natury rzeczy do przestrzegania należytej produkcyi soli, sól tę o pełnej wadze i w odpowiedniej jakości wyrabiać i taką sól do opakowania oddawać będą — powtóre, że musiało się dla formalności odbioru soli wybrać ten moment, w którym sól nieopakowana może być pod względem jakości wyrobu ocenioną.

Paragrafem tym przyznanem zatem zostało Wydziałowi krajowemu prawo odmówienia przyjęcia soli pod względem jakości i wagi nieodpowiedniej — gdyby jednak zrozumiałe skądinąd w takich wypadkach zastrzeżenie, zawarte w ostatnim ustępie tego paragrafu, miało być literalnie stosowane, w takim razie prawie wyłączna odpowiedzialność za dobry wyrób i należytą wagę soli spadałaby na organa Wydziału krajowego. Tej odpowiedzialności nie mógł Wydział krajowy przyjąć na siebie. Przedewszystkiem jakość soli i jej zdolność do transportu ulega zmianie w czasie między jej opakowaniem, a wydaniem z magazynu. Sól przez organa krajowe jako odpowiednia przyjęta, po dłuższem zmagazynowaniu, czy to z powodu specyalnych właściwości surowicy, czy też z powodu wilgoci w magazynach lub niedostatecznego ich ogrzewania może przez dłuższe magazynowanie uledz takim zmianom, że się w transporcie rozsypywać będzie. Kontrolowanie jakości soli przy pakowaniu przez organa Wydziału krajowego nie może być z taką siłą i dokładnością wykonywanem, żeby w ten sposób można było zapobiedz wydawaniu ze salin soli nieodpowiedniej jakości. Kontrolę tę miałby spełniać pełnomocnik do poboru soli, i robotnicy zajęci przy opakowywaniu soli. Otóż urzędnik nasz funkcyonujący przy salinie, który ma wykonywać zamówienia soli, nadesłane przez zastępców sprzedaży soli, wyprawiać sól koleją, ekspedyować wozy po sól nadeszłe,pilnować robotników, składać Zarządowi codzień rachunki udokumentowane, zapisywać wszystkie daty do ksiąg rachunkowych, odpowiadać na nadchodzące pisma Wydziału krajowego i partyi, wykonywać czynności kasowe i t. p. nie może mieć na tyle czasu, żeby mógł ustawicznie kontrolować jakość soli, wydawanej robotnikom krajowym do zapakowania. Robotnicy zaś, którzy sól opakowują, są to po największej części młodzi ludzie, których powaga, wobec, nie mówiąc już dozorców panwiowych, ale wobec stałych robotników salinarnych, często ojców lub starszych krewnych, jest tak mała, że nie ma mowy o tem, ażeby nawet przy najsuro-

wszem poleceniu ze strony naszych organów, ośmielili się odmawiać przyjęcia topek w większej ilości, lecz ograniczają się na tem, że odrzucają topki widocznie uszkodzone, pęknięte, wogóle takie, których wada daje się na pierwszy rzut oka dostrzedz.

Gdyby zatem, organa nasze, nie mogąc wykonać należytej kontroli, stwierdzały ją swoim podpisem jako należycie dopełnioną, mogłyby niektóre zarządy salinarne przy ewentualnych reklamacyach, opierać się na tych potwierdzeniach i powstawałyby nieporozumienia, których Wydział krajowy pragnie zawsze unikać. Dlatego zwrócił Wydział krajowy uwagę. Dyrekcyi Skarbu na tę stronę zarządzenia i ze swojej strony zaproponował, ażeby sól pod względem jakości i wagi badano przy wydawaniu jej z magazynu — a w razie, gdyby krajowy Zarząd sprzedaży soli skonstatował przez swoje organa, że wydawana przez którą ze salin sól nie jest odpowiedniej jakości, c. k. Dyrekcya skarbu wysyłała ze swej strony komisyę, któraby zbadała jakość soli wszechstronnie i odpowiednie wydała zarządzenia. C. k. Dyrekcya Skarbu zwołała konferencyę, w której oprócz referenta departamentu salinarnego wzięło udział kilku naczelników salin, i na którą na żądanie c. k. Dyrekcyi wysłał Wydział krajowy swojego delegata. Po omówianiu sprawy postanowiła z jednej strony Dyrekcya Skarbu wydać ponownie polecenia w sprawie kontroli nad wyrobem soli i poczynić zarządzenia, któreby zarządom salinarnym kontrolę tę ułatwiły, z drugiej strony zaś Wydział krajowy postanowił wzmocnić kontrolę nad robotnikami, opakowującymi sól, tak, aby przy sposobności tego opakowania robotnicy ci brakowali sól jak najsumienniej.

Wydział krajowy sądzi, że zarządzenia te przyczynią się do zupełnego uregulowania tej sprawy, tak jak wydane w roku zeszłym zarządzenia sprawiły, że wydawana nam sól jest i pod względem jakości i wagi lepszą. W roku obecnym pojawiły się tylko w miesiącu lipcu skargi na sól lacką, która według długoletnich doświadczeń, zawsze w lecie jest słabszą, z powodu specyalnych warunków tworzenia się surowicy. Ożywiony najlepszemi chęciami naczelnik tej saliny, natychmiast po zwróceniu mu uwagi na gorszą jakość soli, poczynił odpowiednie kroki, tak, że sól obecnie wydawana jest już odpowiedniej jakości.

Próby opakowania dziesięciu topek razem, podobnie jak to się dzieje z 10-ma paczkami soli kamiennej, są właśnie w toku. Że się opakowanie takie okaże praktyczne, nie ulega jak się zdaje, wątpliwości, jednakże podniosłoby to opakowanie w takim stopniu koszta, że fundusz solny nie mógł by im sprostać. Opłacą się one tam, gdzie obecnie, z powodu większej odległości od stacyi kolejowej, sól na żądanie zastępców musi się pakować w siano i wory.

Sól kamienna.

Organizacya sprzedaży soli kamiennej stanowiła i w tym roku trudniejszą część zadania. Wspomnieliśmy już wyżej, że szybszemu tworzeniu filii stoi na przeszkodzie przyzwyczajenie drobnych sprzedawców do znacznie wyższych prowizyi, niżeli te, które Wydział krajowy obecnie przyznaje. Drugą przeszkodą w organizacyi jest zachowanie się samej ludności, która w niektórych okolicach pozwala w siebie wmawiać, że sól paczkowa jest gorszej jakości — i kupuje tę samą sól, wysypaną z paczek do worków

przez niesumiennych handlarzy, płacąc za nią na wagę po 22 i 24 gr za 1 kg, zamiast za tę samą sól w paczce 20 gr. Konsument, przychodzący do sklepu po sól, jest zwykle pytany, jakiej soli sobie życzy, lepszej czy gorszej. Każdy odpowiada, że lepszej i w takim razie daje mu kupiec sól z worka, licząc po 22 lub 24 gr. Jeżeli konsument jest już uprzedzony i wie o tem, że sól krajowa w paczce daje największą gwarancyę wagi i jakości, żąda paczki i dostaje ją za 20 gr. W odpowiedziach na kwestyonaryusze, o których wyżej wspomnieliśmy, można znaleźć potwierdzenie tego sposobu postępowania, bo prawie bez wyjątku stwierdzają one, że sól paczkową sprzedają kupcy po 20 gr., sól workową zaś po 22 i 24 gr. Oczywista rzecz, że Wydział krajowy stara się to nadużycie wytępić i wzbrania zastępcom i filialistom sprzedawania soli w workach — ponieważ jednak takich sklepików, w których sól się sprzedaje, jest w zachodniej części kraju dwa lub trzy tysiące, niepodobieństwem jest dopilnować tego, żeby część kupców nie popełniała wyżej opisanego nadużycia, jeżeli ludność nie pomoże Wydziałowi krajowemu w kontroli, a mianowicie przez stanowcze żądanie soli opakowanej i po cenie na paczce oznaczonej, t. j. po cenie 20 gr. W niektórych okolicach, szczególniej tam, gdzie kwitnie hodowla owiec, dopomina się ludność soli kruchowej. W myśl uchwał zeszłorocznych Wysokiego Sejmu żądał Wydział krajowy, aby mu wolno było pobierać ze salin w Wieliczce i Bochni sól w kruchach i wysyłać do tych okolic, które tej soli potrzebują. C. k. Skarb do życzeń ludności, wyrażonych przez Wydział krajowy i przez Koło polskie w Wiedniu, przychylił się i polecił salinom wydawać Wydziałowi krajowemu sól kruchową — aby zaś umożliwić sprzedawanie jej po cenie 20 gr. za 1 kg., przyznał c. k. Skarb Wydziałowi krajowemu bonifikacyę 3 K 30 gr od 1 mc. Wydział krajowy zawiadomił o tem wszystkie zastępstwa, wezwał je do pobierania tej soli celem dalszej rozsprzedaży i zamówienia zastępstw w tym kierunku czynione realizuje bez żadnej zwłoki. Zamówienia te jednak są bardzo małe i ograniczają się tylko na okolice, zajmujące się hodowlą owiec i bydła. Pomimo tu i ówdzie pojawiających się głosów za solą kruchową, paczki przyjmują się coraz bardziej i wkrótce sól typowa, paczkowa, zastąpi inne sole, ze względu na to, że w użyciu i w sprzedaży jest ta sól wygodniejsza. Jako przykład, że ludność nie objawia wielkiego żalu za solą kruchową, posłużyć może fakt, że na 230 odpowiedzi na kwestyonaryusze, wysłane do czterech powiatów zachodnich, w tem dwóch górskich, mianowicie nowosądeckiego i grybowskiego, tylko w siedmiu zaznaczono, że ludność życzy sobie soli kruchowej. Początkowo, zaraz po wprowadzeniu obecnej reformy, agitowali kupcy solni za solą kruchową, bo mieli nadzieję, że będzie ona drożej sprzedawana, i że na niej przy ważeniu i rozsprzedawaniu więcej zarabiać będą — gdy jednak Wydział krajowy i do tej soli zastosował cenę 20 gr nie tylko przestali agitować, ale wcale niechętnie wobec niej się zachowują, szczególniej ze względu na to, że przy przewożeniu tej soli, jej rozbijaniu i przeważaniu dużo tracą, tak, że nie daje ona im większej prowizyi, niż sól paczkowa. Celem umożliwienia nabywania tej soli w jak największej liczbie miejscowości, poleca obecnie Wydział krajowy zastępcom, aby zakładając filie wiejskie, sól kru-

Sól kruchowa.

chową oddawały do rozsprzedaży tylko jednej filii, która w ten sposób rozsprzedawać będzie więcej tej soli i wskutek tego większy z tej rozsprzedaży wydobędzie zysk przy mniejszej stosunkowo stracie na rozsypce.

Życzenia wyrażone w uchwale sejmowej zeszłorocznej co do zapewnienia ludności pewnej części soli czystej szybikowej, choćby po cenie droższej, zakomunikował Wydział krajowy c. k. Ministerstwu skarbu — jednakże stanęło ono na tem stanowisku, że jednolita cena 20 gr. za 1 kg. w całym kraju była postanowiona w tym celu, aby przez tę właśnie jednolitość ułatwić kontrolę samej ludności nad sprzedażą soli, że wprowadzenie ceny niższej dawałoby pole spekulacyi i paraliżowałoby organizacyę krajową. Pragnąc jednak zapewnić ludności sól o ile możności jak najczystszą i najbielszą, wydał ówczesny kierownik c. k. Ministerstwa skarbu, ś. p. bar. Jorkasch-Koch, odpowiednie wskazówki obu salinom. Potrzebne zarządzenia wydali na miejscu JE. Szef sekcyi Kniaziołucki i p. Wiceprezydent Dyrekcyi skarbu, Prokopowicz. Jakość soli wydawanej Wydziałowi krajowemu polepszyła się, jakkolwiek co do soli wielickiej, to z powodu braku soli jaśniejszych, polepszenie to jest bardzo nieznaczne. Nadmienić tu jednak trzeba, że są okolice w kraju, w których ciemna sól wielicka znajduje popyt, i wypiera sól bocheńską. Dzieje się to mianowicie z tego powodu, że sól wielicka zawiera pewną ilość pirytów siarczykowych, które wydają właściwy im odór i sól ta nawet zmielona w paczce odór ten zachowuje. Otóż ludność przyzwyczajona do tej soli, twierdzi, że to jest sól niezwietrzała, mocniejsza i woli ją, niż jaśniejszą bocheńską.

Co do sprzedawania soli w pakietach półkilogramowych, to ze względu na znaczniejsze koszta, jakie wprowadzenie tego sposobu sprzedawania soli za sobą pociągnęłoby, musiał Wydział krajowy, przynajmniej na razie, myśli tej zaniechać.

W okręgu saliny wielickiej dokonana została organizacya sprzedaży soli bezpośrednio przez Zarząd sprzedaży soli i rozwinęła się z drobnymi wyjątkami należycie — w okręgu saliny bocheńskiej nie szła organizacya ta sprawnie, gdyż układ, jaki w r. 1905 zawarł Wydział krajowy z p. Aronem Hollándrem, jednym z najpoważniejszych konkurentów i dostawcą soli do pięciu powiatów, leżących na linii Tarnów-Muszyna, wiązał Zarządowi sprzedaży soli ręce, zmuszając go do używania pośrednictwa p. Hollándra. Ponieważ jednak organizacya w tym okręgu nie postępowała, a nawet okazało się, że wyznaczeni przez p. Hollándra pośrednicy wprost na szkodę organizacyi działali, wypowiedział Wydział krajowy p. Hollándrowi pośrednictwo i polecił krajowemu Zarządowi sprzedaży soli, aby bezzwłocznie przystąpił do takiej organizacyi w okręgu saliny bocheńskiej, jaką mają już inne powiaty. W r. 1908 pobrał Wydział krajowy, jak to na wstępie wykazano mniej o 91 wagonów soli kamiennej, niż w roku poprzedzającym — przyczyną tego była wzmocniona konkurencya kolejowego Biura solnego i fakt, że kupcy prywatni, chcąc uniknąć obowiązków nakładanych na nich przez Zarząd solny w razie pobierania soli krajowej, starali się uchylić od tych obowiązków, przez pobieranie soli wprost w urzędach sprzedaży soli w Wieliczce i Bochni. Tarnów n. p., który

spotrzebowywał dawniej miesięcznie 8—9 wagonów soli, pobierał przeciętnie 3—4 wagony, resztę zakupywali kupcy w urzędzie sprzedaży soli w Bochni. Po ustąpieniu Biura kolejowego, które już nastąpiło i po wprowadzeniu należytej organizacyi w okręgu bocheńskim pobór soli kamiennej powinien się podnieść.

Kolejowe Biuro solne i jego magazyny kolejowe.

Kolejowe Biuro solne ustąpiło z początkiem bieżącego roku od konkurencyi z Wydziałem krajowym, wskutek czego organizowanie zastępstw stało się łatwiejszem. Wydział krajowy udał się bezpośrednio po zawiadomieniu go o tem ustąpieniu do Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie z prośbą o wydzierżawienie mu lokali, pozostałych po zwiniętych magazynach solnych, otrzymał jednak odmowną odpowiedź, podającą jako powód odmowy fakt, że c. k. kolej państwowa rozporządza na wszystkich stacyach bardzo szczupłymi magazynami i że dawne magazyny solne otrzymały już inne przeznaczenie.

Kainit.

W sprawie stanu poszukiwań soli potasowych może Wydział krajowy podać Wysokiemu Sejmowi następujące wiadomości: W Kałuszu ukończono pogłębienie nowego szybu poszukiwawczego, w którym napotkano na pokład sylwinu o znaczniejszej miąższości i przystąpiono do wykonywania chodników, celem zbadania rozciągłości tego pokładu. Zarząd salin ma także zamiar wykonania głębokiego wiercenia w południowej stronie kopalni. W Morszynie wykonano pogłębienie szybiku poszukiwawczego do głębokości 30 metrów. Osiągnięte za pośrednictwem tego szybiku wyniki rokują pomyślne nadzieje. Na tej podstawie wyjednano u c. k. Ministerstwa skarbu pozwolenie na wykonanie dalszych dwóch szybików poszukiwawczych i głębokiego wiercenia. Roboty te będą w najbliższym czasie rozpoczęte. W Stebniku nie dały tegoroczne poszukiwania pomyślnych rezultatów.

Wobec tego stan obecny poszukiwań nie umożliwia jeszcze, zdaniem Wydziału krajowego, ułożenia projektu zużytkowania tych płodów kopalnych na szerszą zakrojonego miarę.

Petycye gmin o surowicę.

W sprawie niezałatwionych przez Wysoki Sejm petycyi gmin o pobór surowicy solnej możemy zawiadomić Wysoki Sejm, że Kadobna otrzymała czasowe zezwolenie na pobór tej surowicy, podobnież Nowy Kałusz, Siwka Kałuska, Stankowa, Topolsko, Zagórze, Słoboda równiańska — sprawa udzielenia surowicy gminom Niegowce, Kamień i Zawadka jest w toku załatwienia — sprawa zaś gminy Orów, odległej o 18 km. od źródła, nie mogła być z powodu istniejących przepisów skarbowych pomyślnie załatwioną.

Oddanie salin krajowi.

W tej sprawie, o ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, nie zmienił c. k. Rząd swojego stanowiska określonego w piśmie c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 23. maja 1907 L. 35872, mianowicie, że nie zamierza ograniczać zarządu państwowego przy salinach.

Zamknięcie rachunkowe za r. 1908.

W załączeniu przedkłada Wydział krajowy zamknięcie rachunkowe za r. 1908, którego to roku pierwsza połowa zbiegła w warunkach dawniejszych — na drugą

zaś wywarła wpływ wprowadzona w życie od 10. lipca 1908 reforma, polegająca na obniżeniu ceny soli. Jakkolwiek ten przejściowy rok nie może dawać miary na przyszłość, to jednak ze względu na to, że w roku tym poczyniono znaczne inwestycye w krajowych młynach w Bochni i Wieliczce, dodatni jeszcze wynik zamknięcia, może być uważany za pomyślny i upoważnia do przypuszczenia, że fundusz solny, tak jak dotąd, i w przyszłości zadaniom swoim podoła.

Personalia.

Polecenia Wysokiego Sejmu co do p. Maryi Gerard-Festenburgowej i p. Stanisławy Marcinkiewiczowej spełnił Wydział krajowy dnia 4. stycznia 1909 L. 1079 i dnia 4. grudnia 1908 L. 126844.

Uchwałą z dnia 15. czerwca 1909 L. 68602 stabilizował Wydział krajowy na posadach praktykantów pp. Józefa Krausa i Bronisława Salkowskiego.

Sprawa zmiany etatu urzędników Biura solnego.

Na polecenie Wysokiego Sejmu wypracował Wydział krajowy w r. 1899 wniosek w sprawie utworzenia etatu osobowego dla krajowego Zarządu sprzedaży soli i przedłożył go sprawozdaniem z dnia 22. grudnia 1899 L. 86428. Uchwałą z dnia 4. kwietnia 1900 ustanowił Wysoki Sejm etat osób, złożony z 22. posad stałych, jak następuje:

Biuro centralne:

1. Kierownik Biura z płacą	4800 K	dod. akt.	840 K	=	5640 K
2. Adjunkt koncept. z płacą	2800 „	„ „	600 „	=	3400 „
3. Kontrolor „ „	2800 „	„ „	400 „	=	3200 „
4. Adjunkt rachun. „	2800 „	„ „	480 „	=	3280 „
5. i 6. Dwóch oficyałów rachunkowych z płacą po	2200 „	„ „	360 „	=	2360 „
7. i 8. Dwóch asystentów z płacą po . . .	1600 „	„ „	200 „	=	1800 „
9. i 10. Dwóch praktykantów z płacą po . .	1200 „	„ „	200 „	=	1400 „
11. Aplikant z płacą . .	1000 „	„ „	—	=	1000 „
12. Woźny z płacą . . .	1000 „	„ „	100 „	=	1100 „

Biura sprzedaży soli przy salinach:

13. i 14. Dwóch pełnomocników do poboru soli krajowej I. kl. z płacą po 2400 kor.	dod. akt.	480 K.	=	2880 K
15. — 20. Sześciu pełnomocników do poboru soli krajowej II. kl. z płacą po 2000 kor.	dod. akt.	400 K	=	2400 K
21. i 22. Dwóch pełnomocników do poboru soli krajowej III. kl. z płacą po 1600 kor.	dod. akt.	320 K	=	1920 K
Razem roczne etatowe prace . . .				52140 K

Oprócz tego uchwalił Wysoki Sejm polecenie, aby z nadwyżki zysku funduszu solnego używać połowę na utworzenie funduszu emerytalnego dla tych urzędników, aż do czasu, kiedy fundusz ten dosięgnie kwoty 300.000 koron. Uchwalił także Wysoki Sejm, że do etatowych urzędników biura solnego mają być stosowane przepisy statutu emerytalnego, zastosowywanego wówczas do urzędników krajowych, t. j. statutu z dnia 15. lutego 1898, z tem ograniczeniem, że za zaopatrzenia odpowiada tylko fundusz solny emerytalny, fundusz krajowy zaś nie ma żadnego obowiązku wobec urzędników solnych.

Uchwałą z dnia 11. października 1905 zatwierdził Wysoki Sejm uchwałę Wydziału krajowego, przyznającą kierownikowi Biura solnego, p. Dr. Stanisławowi Miziewiczowi, płacę 6400 kor. z dodatkiem aktywalnym 960 kor., razem 7360 kor.

Oprócz etatowych urzędników solnych pracowało w Biurze solnem w czasie utworzenia etatu 8 dyetaryuszów, tak, że liczba zajętych w tym czasie, t. j. w r. 1900, wynosiła osób 30.

Od tego czasu agendy Biura solnego podnosiły się z roku na rok. Kiedy wprowadzano w życie wyżej podany etat, sprzedawał Zarząd 5742 wagonów soli i produktów solnych wszelkich odmian — obecnie, t. j. w r. 1908, sprzedał Zarząd 7668 wagonów, to znaczy o 1926 wagonów więcej. Oprócz tego wprowadzono w tym okresie czasu opakowanie soli warzonki w kartony, zakupiono i objęto we własną administracyę kolejkę konną Bolechowce—Stebnik, zakupiono i zreformowano młyny solne w Bochni i Wieliczce, wprowadzono opakowanie soli kamiennej w paczki, wkońcu podjęto reorganizacyę sprzedaży soli, polegającą na zrównaniu ceny jednostkowej soli w całym kraju, a dającą bardzo wiele zajęcia przy samej organizacyi i przy jej utrzymaniu.

Liczba aktów Biura solnego wynosiła w r. 1900 5526, w r. 1908 9659. Oprócz tego załatwia Biuro w drodze krótkiej korespondencyi kopiałowej bardzo znaczną liczbę listów i kartek, dochodzącą do 3000 rocznie.

Obrót pieniężny wzrósł od tego czasu z 84 do 116 milionów K.

Agendy wzrosły zatem:

a) pod względem ilości sprzedawanej soli (z 5742 na 7668) o 30%;

b) pod względem obrotu pieniężnego (z 84 na 116 mil.) o 30%;

c) pod względem ilości aktów (z 5526 na 9659) o 90%.

W miarę rozszerzania się agend przydzielał Wydział krajowy Zarządowi sprzedaży soli odpowiednią liczbę dyetaryuszów i prowizorycznych funkcyonaryuszów. Ponieważ jednak potrzeba było wzmocnienia personalu także i w biurach sprzedaży soli, funkcyonujących przy wszystkich salinach, powierzano odpowiedzialne, samoistne funkcye nieetatowym, prowizorycznym funkcyonaryuszom.

W r. 1909 zajętych jest w Zarządzie sprzedaży soli razem osób 40, z tego jest 21 stałych urzędników, którzy pobierają razem kwotę 59.668 K płacy wraz z dodatkami— i 19 prowizorycznych funkcyonaryuszów i dyetaryuszów, ktorych pobory wynoszą rocznie 26.075 K, tak, że płace obecne wszystkich funkcyonaryuszów Biura solnego wynoszą łączną sumę 85.743 K.

Szczegółowy wykaz osób i płac obecnie w biurze krajowego Zarządu sprzedaży soli zajętych fnnkcyonaryuszów przedstawia się jak następuje:

I. Urzędnicy stali:

	płaca	dod. akt.	dod. osob.	dod. pięc.	dod. wyr.	Razem
	w koronach					
1. Kierownik biura . . .	6.400	960	—	800	—	8.160
2. Kontrolor	2.800	400	900	200	—	4.300

3. Przydzielony do biura solnego koncypista Wydz. kraj.	2.200	768	—	—	—	2.968
4. Adjunkt rachunkowy .	2.800	480	900	300	—	4.480
5. Oficyał „ .	2.200	360	360	180	—	3.100
6. Oficyał „ .	2.200	360	360	180	—	3.100
7. Asystent „ .	1.600	200	—	100	420	2.320
8. Asystent „ .	1.600	200	—	100	—	1.900
9. Praktykant	1.200	200	—	—	—	1.400
10. Aplikant	1.200	—	—	—	—	1.200
11. Aplikant	1.200	—	—	—	—	1.200
12. Pełnomocnik I. kl. . .	2.400	480	600	300	—	3.780
13. „ „ „ . .	2.400	480	600	300	—	3.780
14. „ II. kl. .	2.000	400	—	200	—	2.600
15. „ „ „ . .	2.000	400	360	200	—	2.960
16. „ „ „ . .	2.000	400	—	—	—	2.400
17. „ „ „ . .	2.000	400	—	—	—	2.400
18. „ „ „ . .	2.000	400	—	200	—	2.600
19. „ III. kl. .	1.600	320	300	—	—	2.220
20. Praktykant	1.200	200	—	—	—	1.400
21. „	1.200	200	—	—	—	1.400
					Razem . .		59.668

II. Funkcyonaryusze niestali i dyetaryusze:

1. Rachmistrz	3.000	—	—	—	—	3.000
2.—8. 7-miu dyetaryuszów rachunk. po 1.095 K	7.665	—	—	—	—	7.665
9. i 10. 2 dyetaryuszów manip. po 1.168 K .	2.336	—	—	—	—	2.336
11. i 12. 2 manip. po 912 K	1.824	—	—	—	—	1.824
13. i 14. 2 prowizorycznych pełnomocników do poboru soli po 1.920 K	3.840	—	—	—	—	3.840
15. 1 funkcyonaryusz w biurze wielickiem . .	2.520	—	—	—	—	2.520
16. i 17. 2 praktykantów prowizorycznych po 1.400 K , ...	2.800	—	—	—	—	2.800
18. 1 praktykant prowizor.	1.200	—	—	—	—	1.200
19. woźny prowizoryczny .	890	—	—	—	—	890
				Razem . .		26.075
				Łączne roczne płace: . .		85.743

Z liczby 19 funkcyonaryuszów niestałych zajmuje czterech samoistne, odpowiedzialne (kasowe) stanowiska w biurach sprzedaży soli, 6-ciu, w tem główny rachmistrz, jest zajętych przy kontroli.

Stanu takiego nie można nazwać dobrym i Wydział krajowy nie potrzebuje tego swojego twierdzenia udowadniać.

Rozszerzenie etatu w ten sposób, żeby można było zmieścić w nim wszystkich odpowiedzialnych funkcyonaryuszów, jest zdaniem Wydziału krajowego, rzeczą niezbędną.

Wydział krajowy pozwala sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek szczegółowy w sprawie podniesienia etatu

solnego do wymagań obecnych agend i uregulowania poborów urzędników solnych.

Przy zestawianiu tego etatu zastosował Wydział krajowy rangi i płace, dodatki aktywalne i pięcioletnie względnie trzechletnie, ustanowione przez Wysoki Sejm dla urzędników krajowych w etacie krajowym, w ten sposób, żeby dla urzędników biura solnego przedstawiały się potrzebne szanse awansu.

Nowy etat zawiera 34 posad etatowych, mianowicie 4 w dziale konceptowym i kontroli administracyjnej, 11 w dziale rachunkowym, 1 w dziale manipulacyjnym, 17 w dziale administracyjno-kasowym w biurach sprzedaży soli, 1 w dziale służby — z łącznymi poborami 98.252 K — i 6 posad dyurnistów z poborami 6.204 K — razem 104.456 K. Jeżeliby Wydział krajowy obsadził wszystkie przyznane posady etatowe, różnica między sumą obecnych płac a sumą płac według nowego etatu, wynosiłaby 18.713 K.

Zamiast dotychczasowej nazwy „pełnomocników do poboru soli", służącej urzędnikom przy salinach zajętych, wprowadza Wydział krajowy nazwę „zarządców".

Uchwałą z r. 1900 upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do udzielania zasłużonym urzędnikom Biura solnego dodatków osobistych i z tego upoważnienia korzystał Wydział krajowy w tych wypadkach, gdy któremu z urzędników w warunkach normalnych należałby się awans, a z powodu braku posady awansu tego nie można mu było przyznać. Przy ustanowieniu etatu, który Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedstawia, odpadłyby te wszystkie dodatki i stałyby się na przyszłość zbytecznymi, gdyż nowy etat dawałby możność normalnego awansu.

Sprawy robotników.

W obec wzrostu liczby robotników, krajowych spowodowanych w roku ostatnim rozszerzeniem młynów solnych i wprowadzeniem opakowania soli kamiennej, okazała się możliwość stworzenia zastępczej kasy chorych dla wszystkich zajętych przez kraj robotników solnych i funduszu zaopatrzenia na starość. Ponieważ w roku bieżącym liczba tych robotników ustaliła się, przystąpił Zarząd sprzedaży soli do zestawiania potrzebnych dat statystycznych i obliczeń.

Rozdział zysku.

Z dorocznych czystych zysków funduszu solnego, wynoszących przeciętnie do 30.000 koron, przelewał Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu połowę do funduszu rezerwowego, połowę zaś do funduszu emerytalnego dla urzędników Biura solnego.

Wydział krajowy sądzi, że należałoby zachować ten sam sposób rozdziału zysku i pozwala sobie przedłożyć odpowiedni wniosek.

Venia aetatis.

Wydział krajowy prosi Wysoki Sejm o udzielenie p. Mieczysławowi Jackowskiemu, rachmistrzowi funduszu solnego, veniam aetatis. P. Jackowski został przyjęty prowizorycznie jako rachmistrz z przyrzeczeniem ustalenia losu, jeżeli w czasie prowizoryum okaże się pożytecznym pracownikiem. W czasie tym zestawił p. Jackowski dwa zamknięcia rachunkowe i okazał się tak pożyteczną siłą, że Wydział krajowy nie waha się prosić Wysokiego Sejmu, aby przez uchwalenie veniam aetatis dla p. Jackowskiego umożliwił mu przyjęcie go do grona urzędników Biura solnego.

P. Jackowski liczy obecnie lat 44, wstępując do służby krajowej dnia 15. czerwca 1908 liczył lat 43.

Zamykając tem sprawozdanie, wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli przyjmuje Sejm do wiadomości, a zarazem udziela mu absolutoryum z rachunków krajowego funduszu solnego za r. 1908.

II. A. Sejm uchwala następujący etat osób i płac krajowego Zarządu sprzedaży soli:

1) Biuro centralne:

a) Dział konceptowy i kontroli administracyjnej.

1) Kierownik Biura (ranga VI)	płaca 6.400 K, dod. akt. 1.472 K = 7.872 K	dwa pięciolecia jedno trzechlecie po 800 K.
2) Rewident (ranga VIII)	„ 3.600 „ „ „ 1.104 „ = 4.704 „	2 pięciolecia i 1 trzechlecie po 400 K.
3) Adjunkt koncept. (ranga IX)	„ 2.800 „ „ „ 960 „ = 3.760 „	4 trzechlecia po 200 K.
4) Kontrolor (ranga X)	„ 2.200 „ „ „ 768 „ = 2.968 „	3 trzechlecia po 200 K.

b) Dział rachunkowy:

5) Rachmistrz (ranga VIII)	„ 3.600 „ „ „ 1.104 „ = 4.704 „	2 pięciolecia i 1 trzechlecie po 400 K.
6) Adjunkt rach. (ranga IX)	„ 2.800 „ „ „ 960 „ = 3.760 „	4 trzechlecia po 200 K.
7 i 8) 2-ch oficyałów (ranga X) płaca po	„ 2.200 „ „ „ 768 „ = 2.968 „	3 trzechlecia po 200 K.
9 i 10) 2-ch asystentów (ranga XI) płaca po	„ 1.600 „ „ „ 576 „ = 2.176 „	3 trzechlecia po 200 K.
11 i 13) 3-ch praktykant. (ranga XII) płaca po	„ 1.200 „ „ „ 576 „ = 1.776 „	2 trzechlecia po 200 K, po 12 latach służby dodatek 200 K i po 15-tu dodatek 200 K.
14 i 15) 2-ch aplikantów adjutum po	„ = 1.200 „	

c) Dział manipulacyjny:

16) Pisarz (ranga XII)	płaca 1.200 K, dod. akt. 576 K = 1.176 K	2 trzechlecia po 200 K, po 12 latach służby dodatek 200 K, po 15-tu — 200 K.

d) Służba:

17) Woźny	płaca 900 K, dod. akt. 360 K, na mundur 100 K = 1.360 K	dodatki trzechletnie po 70 K.

2) Biura sprzedaży soli przy salinach.

		K		
18—20)	3-ch Starszych Zarządców (r. VIII)	płaca po 3.600	Dodatki aktywalne obliczone według rangi i siedziby urzędowej w myśl przepisów stosowanych do urzędników krajowych (uchwała sejmowa z d. 16. marca 1907 r.).	2 pięciolecia i 1 trzechlecie po 400 K.
21—23)	3-ch Zarządców I. kl. (r. IX)	„ „ 2.800		4 dod. trzechletnie po 200 K.
24—26)	3-ch Zarządców II. kl. (r. X)	„ „ 2.200		3 trzechlecia po 200 K.
27—30)	4-ch Zarządców III. kl. (r. XI)	„ „ 1.600		3 trzechlecia po 200 K.
31—33)	3-ch praktykantów (r. XII)	„ „ 1.200		2 trzechlecia po 200 K, po 12 latach służby dodatek 200 K, po 15-tu — 200 K.
34)	Aplikant z adjutum	„ „ 1.200		

B) Urzędnicy, którzy otrzymują urzędowe mieszkanie, pobierają tylko połowę dodatku aktywalnego.

C) Wobec urzędników etatowych i sług krajowego Zarządu sprzedaży soli mają być stosowane obowiązujące dla urzędników krajowych przepisy o emeryturach i płacach wdowich i sierocych, jak również przepisy o dyetach i ko-

sztach podróży — z tem jednak zastrzeżeniem, że z tytułu tej uchwały urzędnicy ci i słudzy nie mogą sobie rościć żadnej pretensyi do zaopatrzenia z funduszu krajowego, lecz jedynie z odsetek funduszu emerytalnego solnego i to w tej wysokości, do jakiej on wzrośnie.

D) Aż do odwołania przelewać będzie Wydział krajowy nadal połowę corocznego czystego zysku funduszu solnego do funduszu emerytalnego, drugą do funduszu rezerwowego.

III. P. Mieczysławowi Jackowskiemu udziela Sejm veniam aetatis.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni r. w.

Sprawozdawca:

Dr. Władysław Jahl r. w.

Członek Wydziału krajowego:

ALEGATY.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 97.971/09.

Zamknięcie rachunku zysków

Winien. **Fundusz sprze-**

Straty.	K	g	K	g
Za zakupno soli warzonki	9,296.316	—		
„ „ „ kamiennej	2,120.180	01		
„ „ „ bydlęcej	146.866	82		
„ „ kainitu	152.236	60		
	11,715.599	43		
„ kainit dany stacyom doświadczalnym i dla kolonii leczniczych	—	—	1.628	34
„ płace	—	—	91.229	20
„ honoraryum urzędników kasy krajowej za prowadzenie głównej kasy solnej	—	—	1.605	—
„ remuneracye i zapomogi urzędników, służby kolejowej i pocztowej	—	—	15.822	—
„ koszta podróży i zastępstwa urzędników	—	—	19.181	77
„ potrzeby kancelaryjne	—	—	3.455	91
„ porta i telegramy, oraz udział w urządzeniu telegrafu do Stebnika	—	—	9.550	97
„ stemple do weksli	—	—	15.620	72
„ koszta spedycyi	—	—	874.390	60
„ najem i utrzymanie magazynów	—	—	7.677	01
„ koszta przewozu soli i dostawa drutu, worów i maszynek	—	—	243.283	77
„ czynsze i utrzymanie realności	—	—	4.893	04
„ ubezpieczenie realności i robotników	—	—	5.636	69
„ bonifikacye	—	—	11.154	65
„ rozmaite wydatki	—	—	19.456	49
Odpisy:				
1. urządzenie biur	—	—	974	—
2. zakupno maszynek i utrzymanie	—	—	12.064	32
3. straty na magazynowaniu soli, rozprószka i deputat	—	—	3.713	17
4. odpisana zaliczka b. rachmistrza	—	—	225	—
5. budowa pakowni w Bochni	—	—	20.922	76
6. kupno realności w Stebniku	—	—	6.700	—
7. wory*)	—	—	—	—
Nadwyżka dochodu z r. 1908	—	—	**)40.887	07
			1,410.072	48

Fundusz emerytalny.

Stan funduszu emerytalnego z dniem 31. grudnia 1908 wynosił:				
w gotówce	23	36		
w efektach	326.085	15		
Razem	326.108	51		

*) Z dniem 31. grudnia 1908 pozostało w remanencie 21.449 sztuk worów, wartości tych worów, wynoszącej kor. 9.179·22 nie uwzględniono.

**) Z nadwyżki tej umorzono część kosztów nabycia kolejki Stebnik-Bolechowce w wysokości 28.886 K. w myśl uchwały Wydziału krajowego z d. 16. lipca 1909, L. 75.575.

i strat z dniem 31. grudnia 1908 r.

daży soli. **Ma.**

	K	g	K	g
Z y s k i.				
Nadwyżka dochodu z roku 1907	—	—	21.018	34
Ze sprzedaży soli warzonki	10,171.624	05		
„ „ „ kamiennej	2,278.362	10		
„ „ „ bydlęcej	161.134	83		
„ „ kainitu	175.539	07		
	12,786.660	05	1,071.060	62
Za grzywny pieniężne od zastępców	—	—	474	—
„ zwroty kosztów załadowania	—	—	3.830	34
„ sprzedane druki	—	—	100	20
„ „ tablice	—	—	92	96
„ „ wory	—	—	4.816	14
„ rozmaite dochody.	—	—	1.140	02
Z odsetek od kredytów i papierów wartościowych . .	—	—	307.539	86
			1,410.072	48
Fundusz rezerwowy.				
Stan funduszu rezerwowego z dniem 31. grudnia 1908 wynosił:				
w efektach	79.033	11		
pożyczka na zakupno młynów w Bochni i Wieliczce .	137.233	94		
Razem . . .	216.267	05		

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 97.971/09.

Zestawienie porównaweze dochodów i wydatków

Dochody.

Poszczególnienie	1907 r.		1908 r.		Więcej		Mniej	
	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.
Ze sprzedaży produktów solnych . .	646.407	27	1,071.060	62	424.653	35	—	—
„ „ druków	420	82	100	20	—	—	320	62
„ „ tablic	137	50	92	96	—	—	44	54
„ „ worów	—	—	4.816	14	4.816	14	—	—
Z grzywien od zastępców	551	02	474	—	—	—	77	02
Z odsetek od kredytów, rachunków bieżących i papierów wartościowych . .	270.974	33	307.539	86	36.565	53	—	—
Zwroty kosztów załadowania . . .	6.487	58	3.830	34	—	—	2.657	24
Rozmaite drobne dochody	7.298	53	1.140	02	—	—	6.158	51
Reszta nadwyżki dochodów z r. 1906 .	1.624	43	21.018	34	19.393	91	—	—
	933.901	48	1,410.072	48	485.428	93	9.257	93
W r. 1908 więcej o .	476.171	—	—	—	—	—	476.171	—

krajowego funduszu sprzedaży soli za lata 1907 i 1908.

Wydatki.

Poszczególnienie	1907 r.		1908 r.		Więcej		Mniej	
	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.
Za kainit dany stacyom doświadczalnym i Spółkom torfowym	944	62	1.628	34	683	72	—	—
„ stemple do weksli	14.252	20	15.620	72	1.368	52	—	—
„ koszta spedycyi	656.677	29	874.390	60	217.713	31	—	—
„ najem, budowę i utrzymanie magazynów	8.462	10	7.677	01	—	—	785	09
„ płace	89.984	51	91.229	20	1.244	69	—	—
„ honoraryum urzędników kasy krajowej, jako kasy solnej	1.540	—	1.605	—	65	—	—	—
„ remuneracye urzędników i służby	14.074	—	15.822	—	1.748	—	—	—
„ koszta podróży i zastępstwa urzędników	16.891	10	19.181	77	2.290	67	—	—
„ potrzeby kancelaryjne i czynsze	9.227	56	8.348	95	—	—	878	61
„ porta i telegramy, oraz udział w urządzeniu telegrafu do Stebnika	6.653	84	9.550	97	2.897	13	—	—
„ koszta przewozu produktów solnych, oraz drutu, worów i maszynek	5.407	26	243.283	77	237.876	51	—	—
„ ubezpieczenie zapasów soli i robotników	4.959	65	5.636	69	677	04	—	—
„ podatek od kuponów i stemple do rachunków	1.400	10	1.195	81	—	—	204	29
„ koszta stempli, podań, planów, honoraryum syndyka	2.855	71	1.190	23	—	—	1.665	48
„ użycie telefonu	100	—	90	—	—	—	10	—
„ opał, światło i sprzątanie biur	1.643	72	1.519	80	—	—	123	92
„ zakupno książek i druków manipulacyjn.	869	14	759	49	—	—	109	65
„ koszta manipulacyi i prowizyi pocztowej kasy oszcz. i koszta druków czekowych	3.565	94	3.601	65	35	71	—	—
„ rozmaite drobne wydatki	1.135	86	1.256	46	120	60	—	—
„ urządzenie biur (inwentarz)	638	22	974	—	335	78	—	—
„ zakupno i utrzymanie maszynek	6.547	71	12.064	32	5.516	61	—	—
„ formy na sól i płachty nieprzemakalne	751	—	1.061	72	310	72	—	—
„ roboty introligat., stolarskie, blacharskie	884	75	801	87	—	—	82	88
„ bonifikacye	5.325	20	11.154	65	5.829	45	—	—
„ zapomogi i dary z łaski	60	—	—	—	—	—	60	—
„ sprostowanie rachunków i przeprowadzenia kwot należących jako wydatki na r. 1906	6.639	43	—	—	—	—	6.639	43
„ koszta zrealizowania legitymacyi kolej.	40	80	—	—	—	—	40	80
„ wory	19.602	75	—	—	—	—	19.602	75
„ kupno realności w Delatynie	14.100	—	—	—	—	—	14.100	—
„ „ „ w Kosowie	9.479	90	—	—	—	—	9.479	90
„ „ „ w Stebniku	—	—	6.700	—	6.700	—	—	—
„ koszta druków, ogłoszeń, stampilii, klisz, z powodu reformy ceny soli	—	—	7.636	80	7.636	80	—	—
Odpisanie zaliczki	225	—	225	—	—	—	—	—
Sensalne Banku krajowego	9	30	11	07	1	77	—	—
Straty na magazynowaniu i przewożeniu soli bydlęcej, rozprószka i deputat	1.011	79	3.713	17	2.668	38	—	—
Prowizya Banku Bialsko-Bielskiego	2.576	41	181	59	—	—	2.394	82
Budowa magazynu w Stanisławowie	4.313	28	—	—	—	—	4.313	28
„ pakowni w Bochni	—	—	20.922	76	20.922	76	—	—
Pogrzeb funkcyonaryusza biura solnego	—	—	150	—	150	—	—	—
	912.883	14	1,369.185	41	516.793	17	60.490	90
W r. 1908 więcej o	456.302	27	—	—	—	—	456.302	27

LW. 88.200/09.

We Lwowie, dnia 10. września 1909.

Aleg 474

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i o krajowych stacyach doświadczalnych rolniczych w Dublanach i we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając poprzednie sprawozdanie Wydziału krajowego w tym przedmiocie powziął Wys. Sejm na posiedzeniu w dn. 2. listopada 1908 następujące uchwały:

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i kraj. stacyach doświadczalnych rolniczych.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi przedłożył wnioski co do organizacyi działu ochrony roślin przy stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, by z funduszów państwowych udzielił obfitych zasiłków na popieranie kultury torfów i wzorowych gospodarstw połoninowych".

Następują trzy uchwały w sprawie etatu profesorów i personalu kancelaryi Akademii rolniczej w Dublanach tudzież asystentów kraj. stacyj doświadczalnych, których to uchwał tutaj już dosłownie nie powtarzamy.

W sprawozdaniu o zakładach dublańskich i stacyach doświadczalnych za rok 1908/9, które poniżej przedstawiamy, zdaje Wydział krajowy zarazem sprawę o wykonaniu przytoczonych uchwał Wys. Sejmu.

1. Akademia rolnicza.

Rok wykładowy 1908/9 zastał w Akademii 101 uczniów; z tego 29 na roku trzecim, 33 na drugim i 39 wpisanych na pierwszy rok nauki. Pokaźnej liczby 100 uczniów (w tem 36 pochodzących z Galicyi) dosięgła frekwencya Akademii po raz pierwszy dzięki rozszerzeniu domu zakładowego.

Bliższe szczegóły o frekwencyi i postępach uczniów, jakoteż o pracach grona nauczycieli i rozwoju Akademii w ogólności zawiera załączone tu w alegacie 1. sprawozdanie Dyrekcyi.

Aleg. I.

Ubiegły rok szkolny 1908/9 miał przebieg normalny i pomyślny. W programie nauk nie poczyniono żadnych zmian godnych uwagi. Wszelako postęp i rozwój nauk przyrodniczych i poszczególnych działów nauki ziemiaństwa prowadzić musi do zmian i ulepszeń planów i metod nauczania celem opanowania wykładem coraz obszerniejszych dziedzin wiedzy w ograniczonym okresie studyów. Wobec zaprowadzonego przed kilku laty czwartego roku studyów w Akademii ziemiańskiej we Wiedniu i ożywionej w ogólności w ostatnich czasach wymiany zdań o kierunku studyów w wyższych zakładach agranomicznych przystąpiło także grono profesorów Akademii rolniczej w Dublanach do rewizyi programu naukowego Szkoły. Celem uzyskania szerszej ku temu podstawy zwiedzili w maju b. r. profesorowie Pomorski i dr. Miczyński z pomocą zasiłku z funduszu krajowego i datku udzielonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa kilka zakładów naukowych rolniczych we Francyi, Belgii, Holandyi i Anglii zapoznając się na miejscu z ich ustrojem, metodą nauczania i osiąganymi wynikami. Dokładne rozpatrzenie i sformułowanie pożądanych ulepszeń w programie Szkoły dublańskiej wymagać będzie dłuższego czasu.

Z ukończeniem, jesienią zeszłego roku budowy nowego pawilonu domu zakładowego w Dublanach zamknięto rachunek kosztów inwestycyj przeprowadzonych w ostatnich latach w zakładach dublańskich na mocy uchwał Wys. Sejmu z dn. 26. października 1904 i z dn. 5. marca 1907, upoważniających Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczek inwestycyjnych w sumie 355.000 K. Szczegółowe zestawienia rachunków, przedstawione w ogólnych zamknięciach rachunkowych za r. 1907 i 1908 funduszu krajowego, mianowicie przy funduszu Akademii rolniczej w Dublanach, tudzież w preliminarzu rubr. X. wydatków funduszu krajowego za rok 1910, wykazują niedobór w sumie 62.222 K. Niedobór ten powstał wskutek szeregu projektem technicznym nieprzywidzianych robót dodatkowych, przy wielkich stosunkowo robotach budowlanych prawie nieuniknionych, które zarządzał Wydział krajowy po rozważeniu w każdym poszczególnym wypadku ich potrzeby dla trwałości budowy i zupełności urządzeń. Koszta dodatkowych robót, z których najważniejszemi były kanalizacya zakładów i urządzenie t. zw. świetlnika około suteren nowego pawilonu internatu, uczyniły razem 42.313 K, którą to sumą objęty jest również wydatek 6174 K na instalacyę gazowego oświetlenia w gmachu Akademii. Na wyszczególnioną powyżej sumę niedoboru składa się także różnica na kursie obligów komunalnych, która preliminowana na 5.000 K wyniosła faktycznie z powodu niskiego kursu obligów 24.909 K łącznie z ratami wstępnemi zarachowanemi niewłaściwie na fundusz budowy. Niedobór wynosi zatem:

roboty dodatkowe	42.313 K
różnica na kursie obligów komunalnych i raty wstępne .	19·909 K
Razem .	62.222 K

Na pokrycie tego niedoboru wstawił Wydział krajowy stosowny kredyt nadzwyczajny do rubr. X. preliminarza wydatków funduszu krajowego na r. 1910.

W tejże rubryce wydatków preliminuje Wydział krajowy nadzw. kredyt 22.426 K na pokrycie przekroczenia kosztów budowy wodociągów w Dublanach w myśl uzasadnienia podanego w poprzedniem sprawozdaniu o zakładach dublańskich. Wyszczególnione co dopiero nadzwyczajne wydatki zostają zrównoważone subwencyami c. k. skarbu państwa na przeprowadzone inwestycye, przyznanemi w sumach 82.400 K na stacyę doświadczalną, gazownię i gorzelnię; 70.000 K na dobudowę internatu i 30.000 K na wodociąg.

W ostatniem swem sprawozdaniu o zakładach dublańskich zaleciła komisya gospodarstwa krajowego Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia szereg potrzeb Akademii tak naukowych jak i administracyjnych. Niektóre z tych życzeń komisyi zostają spełnione, mianowicie zarządził Wydział krajowy w b. r. zaczęcie budowy stacyi doświadczalnej dla maszyn i narzędzi rolniczych w Dublanach jako uzupełnienie pracowni katedry mechaniki rolniczej, dysponując uchwalonym już na ten cel w latach ubiegłych kredytem 13.000 K; nadwyżkę kosztów (obliczonych w wypracowanym nowym projekcie technicznym na 19.500 K) t. j. kwotę 6.500 K preliminujemy na r. 1910. Przygotowano również projekt doprowadzenia wody do pomieszkań nauczycieli i potrzebny kredyt 6.000 K wstawiliśmy do preliminarza budżetu krajowego na r. 1910. Inne natomiast urządzenia przez komisyę gospodarstwa krajowego za pożądane uznane, jak utworzenie zakładu hodowli, budowa mieszkań dla asystentów, wreszcie pilnie potrzebna budowa nowych pomieszkań nauczycielskich pozostać muszą na dalszym planie z uwagi na niepomyślne położenie finansów krajowych.

Celem wykształcenia sił fachowych na instruktorów rolnictwa dla włościan ustanowił Wys. Sejm uchwałą z d. 2. listopada 1908 10 stypendyów z funduszu krajowego po 1000 K rocznie dla zwyczajnych uczniów Akademii rolniczej w Dublanach na przeciąg lat dwunastu, począwszy od roku naukowego 1909|10.

Uchwałę tę interpretuje Wydział krajowy w ten sposób, że pełna liczba stypendystów ma być osiągnięta stopniowo w r. 1909/10, 1910/11 i 1911/12, zwiększając szanse wyboru najgodniejszych kandydatów. Na nadchodzący rok wykładowy ogłosił więc Wydział kraj. konkurs na pięć stypendyów, preliminując stosowny kredyt na trzy dalsze stypendya w r. 1910.

Wskutek ogłoszonego konkursu wpłynęło 60 podań. Kompetentami są uczniowie szkół średnich, którzy w przeważnej liczbie złożyli świeżo w r. 1909 egzamin dojrzałości. Na rezolucyę Wys. Sejmu wzywającą c. k. Rząd, aby przyznał krajowi na wykształcenie instruktorów rolnictwa zasiłek roczny 10.000 K na przeciąg lat dwunastu, począwczy od r. 1909/10, c. k. Rząd nie dał dotychczas odpowiedzi.

W grudniu 1908 r. zmarł w Dublanach wysłużony pasiecznik i dozorca Akademii, Jan Eberhardt, pozostawiając niezaopatrzoną rodzinę, złożoną z wdowy i trojga dzieci. Z uwagi na przeszło 40-letnią służbę ś. p. Jana Eberhardta, na ubóstwo i podeszły wiek wdowy, liczącej 71 lat, wstawia Wydział kraj. do rubr. XIV. preliminarza funduszu krajowego na r. 1910 kwotę 150 K tytułem stałego zaopatrzenia dla wdowy, Maryanny Eberhardtowej. Stosowny wniosek przedstawiamy Wys. Sejmowi do uchwały w zakończeniu sprawozdania.

2. Niższa szkoła.

Sprawozdanie Dyrekcyi o stanie niższej szkoły w latach 1907/8
Aleg. II. i 1908/9 przedkładamy w załączniku drugim /.. Na podniesienie zasługuje przeprowadzona w ubiegłym roku szkolnym lepsza organizacya zajęć praktycznych uczniów w gospodarstwie folwarcznem i systematycznych ćwiczeń uczniów I. r. nauki w założonym niedawno ogrodzie warzywnym i owocowym.

Kwestya reorganizacyi szkoły i lepszego jej pomieszczenia pozostaje zawsze jeszcze otwartą. Obok myśli poruszonej w sprawozdaniu komisyi gospodarstwa krajowego o przekształceniu szkoły na kursa dozorców folwarcznych, wymienić należy projekt inny, omawiany na konferencyi zwołanej w b. r. przez Wydział krajowy w sprawie

rozwoju szkół rolniczych dla włościan. Zdaniem wielu uczestników konferencyi, niższa szkoła rolnicza w Dublanach, rozporządzająca w razie potrzeby siłami nauczycielskiemi i środkami Akademii, byłaby właściwem miejscem dla pedagogicznego kształcenia kandydatów sposobiących się na nauczycieli czy instruktorów rolnictwa. W tym wypadku byłoby rzeczą konieczną oddać szkole do użytku nowy, odpowiadający celowi budynek. Tymczasem mogła Dyrekcya usunąć niektóre tylko braki w urządzeniu szkoły, przeniesiono mianowicie jedno mieszkanie nauczycielskie do innego budynku, zyskując w ten sposób jedną salę naukową i miejsce na zbiory, uporządkowane i uzupełnione. Polecono też Dyrekcyi, aby dążyła do usunięcia pralni z suteren budynku szkolnego.

3. Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

Przebieg nauki w latach 1907/8 i 1908/9 tudzież wyniki dwu
Aleg. III. ostatnich kampanii gorzelniczych przedstawione są w załączonem tu jako alegat trzeci ⁄. sprawozdaniu kierownika szkoły gorzelniczej.

Celem ułatwienia uczniom Akademii korzystania z urządzeń gorzelni szkolnej, zorganizowano dla nich osobny kurs praktyczny, trwający od 27. grudnia do 15. stycznia. Uczniowie Akademii, którzy przerobią pilnie owe ćwiczenia gorzelnicze, otrzymują poświadczenia od kierownika.

Oprócz zwykłych kursów zimowych i zaprowadzonego świeżo letniego kursu dla gorzelników praktycznych, dobrze uczęszczanego, przeprowadził kierownik szkoły gorzelniczej, p. Chrząszcz, w r. b. praktyczny kurs gorzelniczy w gorzelni w Niebieszczanach. Kurs ten odbył się staraniem oddziału Tow. gosp. w Sanoku przy udziale dziesięciu właścicieli gorzelń.

4. Folwark.

W systemie gospodarstwa zakładowego nie zaprowadzono w okresie sprawozdawczym żadnych zmian stanowczych. Przekształcenie obory w kierunku opisanym w poprzedniem sprawozdaniu jest w toku, administracya folwarku nie ustaliła jednak jeszcze stanu obory, jak wogóle nie opracowano dotychczas nowego planu gospodarczego zastosowanego do zmienionych warunków skutkiem zakulturowania torfowisk. Zwłokę tę uzasadnia Dyrekcya w załączonem
Aleg. IV. jako alegat 4. sprawozdaniu o gospodarstwie folwarcznem trudnością wynalezienia przy miejscowych konjunkturach wytycznych podstaw do celowej reorganizacyi gospodarstwa a niemniej brakiem pewnej oryentacyi co do wyników niedawnej jeszcze uprawy torfów.

Kończąca się właśnie budowa nowego domu dla czterech rodzin czeladzi zaspokoi tylko w części znaczne braki pod względem zabudowań folwarcznych. Najpilniej potrzebne są jeszcze stodoła i spichrz, jakkolwiek jednak przygotowane są szkice tych budynków, Wydział krajowy nie projektuje na razie nowych inwestycyj ze względów budżetowych.

5. Rolnicze stacye doświadczalne.

Działalność tych instytucyj w r. 1908 opisują załączone tu sprawozdania kierowników stacyj doświadczalnych chemiczno-rolniczej
Aleg. V. w Dublanach (alegat 5) i botaniczno - rolniczej we Lwowie (ale-
Aleg. IV. gat 6.).

W kontroli nawozowej wykonywanej przez stacyę chemiczno-rolniczą w Dublanach widzimy znów znaczny przyrost próbek po zmiejszeniu się ich liczby w r. 1907 widocznie z powodu niepomyśl-

nych w owym roku zbiorów. W r. 1908 wykonała mianowicie stacya ogółem 2658 rozbiorów dla stron, podczas gdy w r. 1907 analizowano tylko 2083 próbek.

Z prac doświadczalnych prowadzonych podobnie jak w okresie poprzednim głównie w kierunku nawozowym zdaje kierownik stacyi sprawę w osobnej obszernej publikacyi ogłoszonej w r. 1909 jako IX. sprawozdanie z prac stacyi.

W roku przyszłym rozpocznie stacya systematyczne doświadczenia z uprawą torfów w założonej w Dublanach osobnej fermie torfowej w obszarze około 15 ha. W program doświadczeń wchodzą próby z różnemi metodami mechanicznej uprawy torfów, doświadczenia nawozowe i różne próby nad sposobami zużytkowania torfów przez uprawę roślin, kulturę łąkową i pastwiska. Na koszta założenia fermy preliminujemy w budżecie stacyi na r. 1910 wydatek nadzwyczajny 4200 K mianowicie 1200 kor. na zdrenowanie faszynami około 3 ha przestrzeni i 3000 kor na odgrodzenie fermy od dróg polowych. Koszta utrzymania preliminujemy w kwocie 7000 kor. rocznie. t. j. 3000 kor. na utrzymanie osobnego asystenta i dozorcę zaś 4000 kor. na koszta robocizny.

W skutek starań wdrożonych po myśli powołanej powyżej uchwały Wys. Sejmu przyczynił się c. k. Rząd jednorazowym datkiem 2100 kor. na koszta założenia fermy dla doświadczeń torfowych i po 4000 kor. rocznie na jej utrzymanie w pierwszych trzech latach. Przyznaną w zasadzie subwencyę wstawiliśmy do dochodów preliminarza budżetu stacyi chemiczno rolniczej na r. 1910.

Stacya botaniczno rolnicza wykonała w r. 1907/8 ogółem 3505 ocen nasion (wobec 3027 w r. z.) i plombowała 1109 worów nasion o łącznej wadze 1084 cetn. metr.

Kierownik stacyi przygotował już projekt organizacyi działu ochrony roślin. Zadaniem prac stacyi w tym kierunku będzie uwiadamianie o pojawianiu się ogólniej występujących szkodników zwierzęcych i roślinnych wraz z podaniem środków ich tępienia a nadto zbieranie dat statystycznych w tym przedmiocie dla użytku c. k. Ministerstwa rolnictwa. Stacya będzie obowiązaną dawać rolnikom poradę co do tępienia szkodników bądź to pisemnie bądź badając sprawę na miejscu. Celem ułatwienia tej działalności projektuje stacya zakładanie lokalnych instytucyi wywiadowczych, które z czasem mogą się rozwinąć w miejscowe instytucye fachowej porady co do zwalczania szkodników. Koszta urządzenia działu ochrony roślin t. j. zakupno środków naukowych, uzupełnienie urządzeń bakteryologicznych i t. p. oblicza kierownik stacyi na 3600 kor. Do preliminarza budżetu stacyi na r. 1910 wstawiliśmy 1500 kor. jako I. ratę całego zapotrzebowania z uwagi na to, że dział ochrony roślin zacznie funkcyonować po przygotowaniu ukwalifikowanego asystenta. Na stanowisko to upatrzył kierownik stacyi p. Z. Chmielewskiego ukończonego słuchacza filozofii, który z pomocą zasiłku udzielonego z funduszu krajowego wyjechać ma na specyalne studya do Niemiec w r. 1909—10.

Kierownik stacyi przedstawił w lipcu b. r. Komitetowi Tow. gospodarskiego i Wydziałowi krajowemu obszerny memoryał w sprawie zagospodarowania i poprawy połonin. Podane tam wnioski zużytkuje Wydział krajowy w staraniach o uzyskanie wydatnej pomocy z funduszów państwowych na akcyę poprawy połonin w myśl przytoczonej na wstępie uchwały Wys. Sejmu.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i o kraj. stacyach doświadczalnych rolniczych.

2. Sejm przyznaje p. Maryannie Eberhardtowej, wdowie po wysłużonym dozorcy zakładów dublańskich, ś. p. Janie Eberhardtcie, stałe zaopatrzenie w kwocie 150 kor. rocznie począwszy od 1. stycznia 1910 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie roczne

Akademii rolniczej w Dublanach

za rok 1907|8.

Stan osobowy w roku 1907|8.

Kuratorya:
Delegat c. k. Rządu: Bogumił Szeligowski, c. k. Radca dworu.
„ Wydziału krajowego: J. E. Stanisław hr. Stadnicki.
„ c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego: Stanisław Brykczyński zastępca: Jerzy Dobczyc-Turnau.

Kollegium profesorów Akademii rolniczej.

Przewodniczący: Józef Mikułowski-Pomorski, dyrektor krajowych zakładów naukowych rolniczych w Dublanach, agronom, profesor chemii rolniczej, kierownik stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach.

Członkowie: Maryan Raciborski, dr. filozofii, profesor botaniki i fizyologii roślin, nadzw. profesor c. k. Uniwersytetu we Lwowie oraz dyrektor zakładu botaniki biologicznej tamże, członek korespondent Akademii umiejętności w Krakowie, członek Towarzystwa przyrodników w Batawii, kierownik pracowni botanicznej, muzeum i ogrodu botanicznego.

Kazimierz Miczyński, dr. filozofii i profesor rolnictwa (ogólnej i szczegółowej uprawy roślin), docent c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie, członek i referent rolniczy Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, członek Sekcyi rolniczej i nasiennej Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego, członek Rady wykonawczej Macierzy Polskiej we Lwowie, członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół rolniczych, kierownik pola doświadczalnego i pracowni rolniczej.

Kazimierz Ajdukiewicz, inżynier profesor inżynieryi, wiejskiej, docent c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, członek Sekcyi rolniczej w Komitecie c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego, kierownik muzeum inżynieryi.

Stefan Pawlik, dr. filozofii, profesor administracyi gospodarstwa wiejskiego (wstępu do nauki rolnictwa, ekonomiki gospodarstwa wiejskiego, nauki organizacyi gospodarstw, rachunkowości i szacowania dóbr ziemskich) docent szkoły gorzelniczej w Dublanach, korespondent c. k. Ministerstwa rolnictwa we Wiedniu, członek Sekcyi rolniczej, ekonomicznej, mleczarskiej i buraczano-cukrowniczej w Komitecie c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Jan Zawidzki, dr. filozofii, inżynier technologii, magister chemii, profesor chemii ogólnej, kierownik pracowni chemicznej, członek Komisyi bibliograficznej Akademii umiejętności w Krakowie.

Mieczysław Kowalewski, dr. filozofii, prof. zoologii i fizyologii zwierząt, kierownik muzeum zoologicznego i pracowni zoologicznej, docent zoologii i kierownik muzeum zoologicznego c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie.

Karol Malsburg, profesor hodowli zwierząt domowych i kierownik pracowni zootechnicznej, sekretarz Kollegium profesorów, członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół rolniczych, członek sekcyi rybackiej Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Stanisław Grabski, dr. filozofii, docent c. k. Uniwersytetu we Lwowie, profesor ekonomii społecznej, członek Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych.

Kazimierz Szulc, kand. nauk fiz. matem. profesor adjunkt fizyki, geografii fizycznej, meteorologii i klimatologii, kierownik pracowni fizycznej, stacyi meteorologicznej i biblioteki Akademii, docent kraj. Szkoły gorzelniczej w Dublanach, członek Komisyi fizyograf. Akademii umiejętności w Krakowie, członek Sekcyi rolniczej w Komitecie c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Docenci Akademii rolniczej: Stanisław Królikowski, mag. nauk przyrodn. profesor c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie, docent anatomii i weterynaryi.

Stanisław Sokołowski, leśnik dyplomowany, profesor Wyższej Szkoły lasowej we Lwowie, redaktor Sylwana, docent leśnictwa.

Henryk Sawczyński, dr. praw, radca Wydziału krajowego, docent historyi i literatury polskiej.

Jan Barącz, dr. med., b. asystent Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, lekarz zakładowy, docent hygieny i nauki pomocy w nagłych wypadkach.

Tadeusz Rozwadowski, inżynier Wydziału krajowego, docent rybactwa.

Władysław Kubik, dr. filozofii, docent Wyższej Szkoły lasowej we Lwowie, docent ogrodnictwa, kierownik ogrodu pomologicznego.

Bronisław Niklewski, dr. filozofii, asystent krajowej stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, docent biochemii gleby.

Aleksander Wierzbicki, starszy inżynier Biura melioracyjnego w Wydziale krajowym, docent melioracyi rolnych.

Józef Siemiradzki, dr. filozofii, profesor c. k. Uniwersytetu we Lwowie, docent mineralogii i geologii, kierownik muzeum mineralogicznego.

Tadeusz Chrząszcz, chemik technolog, profesor kierownik krajowej Szkoły gorzelniczej w Dublanach, docent technologii rolniczej, docent szkoły c. k. Straży skarbowej.

Paweł Kretowicz, profesor c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie, docent nauki o ocenie wyglądu konia.

Ludwik Kawecki, nauczyciel krajowej niższej szkoły rolniczej w Dublanach, docent mleczarstwa i kierownik mleczarni.

Asystenci: Kazimierz Kuczyński, asystent katedry chemii ogólnej.

Henryk Maciejewski, asystent katedry rolnictwa.

Piotr Wiśniewski, asystent katedry botaniki.

Kapelan zakładowy: Ks. Piotr Weredyński, vice-rektor seminaryum kler. obrz. łac.

Kancelarya Dyrekcyi: Dyrektor: Józef Mikułowski-Pomorski j. w.

Sekretarz: Bolesław Wieleżyński, przełożony obszaru dworskiego.

Kasyer: Józef Popowicz.

Dyetaryusz: Zygmunt Kowalski.

Lekarz zakładowy i kierownik apteki: Dr. Jan Barącz j. w.

Prace profesorów i docentów.

Dyrektor, profesor Józef Mikułowski-Pomorski (patrz sprawozdanie krajowej stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej).

Prof. dr. Kazimierz Miczyński ogłosił drukiem: Gleby pogórza Olszycko-Lubaczowskiego z mapą (Sprawozd. komisyi fizyograf. Akademii umiejętn. Kraków 1908). Pogadanka o ziemniakach, Lwów, 1908. Uprawa roli i roślin, podręcznik dla niższych szkół rolniczych, Kraków 1909, nadto szereg artykułów w Rolniku.

Brał udział w wycieczce rolniczej do Węgier, wygłosił szereg wykładów na kursie dla organizatorów Kółek rolniczych we Lwowie, brał udział w wykładach lwowskiego Uniwersytetu powszechnego (w Dolinie).

Prof. dr. Stefan Pawlik ogłosił drukiem: Materyały do historyi polskiego leśnictwa „Sylwan" 1907. Okresy robocze w gospodarstwie folwarku Dublany, Lwów, 1908. Teorya i praktyka pomiaru i podziału pól w gospodarstwach ziem polskich, Lwów, 1908 z 4 tablicami. Znaczenie poczty, telegrafu i telefonu dla zarządu gospodarstw wiejskich, Lwów 1908. Materyały do historyi polskiego leśnictwa, Lwów 1908. Hodowla ziemniaków w Nowej Wsi, 1878 do 1908, „Rolnik". Kartoffelzüchter Heinrich Dołkowski. Wiener landwirtsch. Zeitung, 1908. Miał odczyty: O zadaniach kobiet w miastach, w czytelni kobiet we Lwowie. Teorya i praktyka pomiaru i podziału pól w gospodarstwach ziem polskich, we Lwowie w Towarzystwie politechnicznem. O badaniach opłacalności poszczególnych gałęzi produkcyi w gospodarstwach większej i mniejszej własności w Galicyi, na zebraniu Rady ogólnej c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie. Brał udział w wycieczce do północnych Węgier.

Prof. dr. Jan Zawidzki ogłosił drukiem: Anfänge der Chemie in Polen (Beiträge aus der Geschichte d. Chemie). Einführung der Lavoisierschen Theorie in Polen (Beiträge aus d. Gesch. d. Chemie 1908). Z historyi poznania składników powietrza (Chemik polski 1907). Über einen einfachen Aparat zur Demonstration der Dissociationsspannung fester und flüssiger Stoffe (Chemiker Zeitung 1908). Nadto przeszło sto referatów z polskich i rosyjskich prac fizyko-chemicznych w Chemisches Centralblatt 1908.

Prof. Karol Malsburg ogłosił drukiem: Prelekcyę p. t. O współczesnym kierunku biologicznym w nauce hodowlanej. W pracowni zootechnicznej zajmywał się dalszym ciągiem badań nad ustrojem histologicznym zwierząt domowych (owce, świnie, króliki), zaś w królikarni doświadczeniami nad dziedzicznością i zmiennością w myśl prawideł Mendlowskich. Prowadził wycieczkę 10-cio dniową do państwowych dóbr i zakładów naukowych na Węgrzech, jak, Gödöllö, Kisber i Babolna, Koszyce, Budapeszt, węg. Altenburg itd., tudzież brał udział we wszystkich wycieczkach bliższych.

Prof. adj. Kazimierz Szulc ogłosił drukiem: Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych w Sprawozdaniach Komisyi fizyogr. Akademii umiejętn. w Krakowie, w Jahrbücher d. Zentralanstalt für Meteorologie u. Geodynamik, Jahrbücher d. hydrograph. Central-Bureau, w Kosmosie i Rolniku.

Docent prof. mag. Stanisław Królikowski ogłosił drukiem: Rocznik Przeglądu weterynarskiego. Zatrucia u zwierząt domowych (Kalendarz roln. Dublański 1908). Urządził: Zbiór złamań kości skieletu u zwierząt, zbiór narośli kostnych u zwierząt, zbiór anomalij zębowych u zwierząt (Muzeum kliniki chirurgicznej c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie). Zwiedził wielki zakład tuczenia trzody chlewnej w Budapeszcie i rzeźni tamże.

Docent prof. Chrząszcz ogłosił drukiem: Suszenie ziemniaków, (Rolnik 1908). Wady naszych gorzelń (Rolnik 1908). Laktoformol i formalina (Sprawy gorzelnicze 1908). Das Vorkommen der Amylase, sowie ihr Verhalten bezüglich der stärkeverzuckernden u. lösenden Kraft (vorläufige Mitteilung. Zeitschrift f. Spiritusindustrie 1908). Nadto mniejsze artykuły i referaty w Rolniku, Sprawach gorzelniczych i Zeitschrift f. Spiritusindustrie. Wygłosił odczyt na ogólnem zebraniu pracowników gorzelniczych w Warszawie pod tytułem Laktoformol i formalina.

Wykładał: Na kursie gorzelniczym w Warszawie, technologię rolniczą i enzymatykę. Na kursie właścicieli gorzelń we Lwowie, kontrolę gorzelń. Na kursie straży skarbowej we Lwowie, gorzelnictwo i browarnictwo. Dokonał objazdu 30 gorzelń w kraju.

Doc. prof. Stanisław Sokołowski ogłosił drukiem: Wycieczki VIII sekcyi międzynarodowego kongresu rolniczo-leśnego. O ważności i potrzebie badania gleby leśnej. Las jako zbiornik azotu. Z teki pośmiertnej Karola Gayera. W sprawie krajowej szkoły lasowej.

Docent dr. Bronisław Niklewski ogłosił drukiem: Ein Beitrag zur Kenntnis Wasserstoff oxydierender Mikroorganismen. Centralblatt f. Bacteriologie II. Abt. Bd. XX. p. 469. Badał w dalszym ciągu fizyologię organizmów samożywnych, utleniających wodór, wykonał doświadczenia w celu określenia warunków nitrifikacyi w oborniku. Sprawozdania z obydwóch prac wkrótce ogłosi.

Asystent Piotr Wiśniewski ogłosił drukiem: Einflus der äusseren Bedingungen auf die Fruchtform bei Zygorhynchus Moelleri. Biuletyn przyrodn. wydziału Akademii umiejętn. w Krakowie, 1908, str. 656—682. O wpływie warunków zewnętrznych na owocowanie. Rozprawy Akad. umiej. w Krakowie 1908.

Pracownie, zbiory i muzea w r. 1907/8.

Pracownia botaniczna: Kierownik prof. dr. Maryan Raciborski. Asystent: Piotr Wiśniewski.

Ogród botaniczny: Kierownik: prof. dr. Maryan Raciborski. Ogrodnik: Wacław Celiński. Pomocnik ogrodnika: Józef Nitka i Marek Wieczorkowski.

Ogród pomologiczny: Kierownik dr. Władysław Kubik.

Pracownia i muzeum zoologiczne: Kierownik: prof. dr. Mieczysław Kowalewski, Asystent: vacat.

Pracownia i muzeum zootechniczne: Kierownik: prof. Karol Malsburg. Asystent: Kazimierz Rykowski, lekarz weterynaryi.

Pracownia fizyczna: Kierownik: prof. adj. Kazimierz Szulc.

Pracownia chemiczna: Kierownik: prof. dr. Jan Zawidzki. Asystent Kazimierz Kuczyński.

Gabinet mineralogiczny: Kierownik: doc. dr. Józef Siemiradzki.

Pracownia rolnicza i muzeum: Kierownik: prof. dr. Kazimierz Miczyński Asystent: Henryk Maciejewski.

Muzeum inżynieryi wiejskiej: Kierownik: prof. Kazimierz Ajdukiewicz.

Mleczarnia: Kierownik: doc. Ludwik Kawecki.

Stacya meteorologiczna: Kierownik: prof. adj. Kazimierz Szulc.

Zbiory administracyjne: Kierownik: prof. dr. Stefan Pawlik.

Zbiory do wykładów: melioracyi rolnych, leśnictwa, rybactwa, weterynaryi i anatomii zwierząt, powierzono opiece odnośnych docentów.

Biblioteka: Kurator: prof. adj. Kaz. Szulc, bibliotekarz: Józef Popowicz.

Pole doświadczalne I. Kierownik: prof. dr. Kazimierz Miczyński.
„ „ II. „ dyr. prof. Józef Mikułowski-Pomorski.

Biblioteka Akademii.

W ciągu roku 1907/8 przybyło do biblioteki Akademii rolniczej w Dublanach dzieł 120 tomów, a mianowicie:

w dziale nauk fachowych	dzieł 49	tomów	58
„ „ przyrodniczych	„ 37	„	104
„ „ społecznych	„ 24	„	28
„ „ bibliografii i rozmaitości	„ 10	„	17
Razem	dzieł 120	tomów	207

Ogółem z dniem 1-go lipca 1908 liczyła biblioteka dzieł 5.195, tomów 7.645.

W ciągu roku 1907/8 otrzymywała biblioteka czasopism i roczników 72, a mianowicie:

w dziale nauk fachowych	32,	w tem bezpłatnie	8
„ „ przyrodniczych	28	„ „	2
„ „ społecznych	4	„ „	2
„ „ bibliografii i rozmaitości	8	„ „	6
Razem	72,	w tem bezpłatnie	18

W roku 1907/8 otrzymała biblioteka w darze od rodziny Wiesiołowskich 56 dzieł naukowych, zaś od byłego słuchacza Popławskiego skrypta z wykła-

dów byłych profesorów dublańskich z lat dawnych. Ofiarodawcom składa się na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Pracownia i muzeum rolnicze

wzbogaciły się w szereg okazów gleby, tudzież cały szereg przyrządów laboratoryjnych do badania gleby i ziemiopłodów. Zakupiono również wagę dziesiętną do analiz chemicznych i lupę złożoną do preparowania tudzież do badania nasion. Biblioteka podręczna wzrosła o 28 dzieł.

Pole doświadczalne

obejmowało kolekcye roślin uprawnych. Prowadzono dalej studya nad hodowlą i krzyżowaniem pszenic. Wykonano doświadczenia z porównawczą uprawą odmian ziemniaków, owsów, fasoli, z rozmaitym sposobem zasiewu żyta ozimego. Dokonano częściowo ogrodzenia pola doświadczalnego drutem na słupach dębowych.

Muzem inżynieryi rolniczej.

Przykupiono: Siłomierz uniwersalny korbowy i wahadłowy z elektryczną sygnalizacyą czasu, aparat do sprawdzania siłomierzy dla siły do 2.000 kg. wyciąg Mazima na 500 kg. Biblioteka podręczna powiększyła się o kilka dzieł treści technicznej.

Pracownia chemiczna.

Zestawiono kollekcyę wykładową preparatów nieorganicznych i organicznych, zawartą w 650 słoikach i flakonach. Zakupiono kollekcyę termometrów normalnych od Baudina, jeden duży termostat systemu Ostwalda, oraz termostat systemu Vant-Hoffa, kalorymetr Berthellot'a, aparaty Beckmana do oznaczania ciężarów cząsteczkowych, aparat Altschula do pomiarów ciśnień krytycznych, nadto szereg drobniejszych przyrządów i aparatów zarówno do pomiarów ścisłych jak i ćwiczeń chemicznych z uczniami.

Pracownia zootechniczna.

Nie otrzymała jeszcze wszystkich przeznaczonych na jej rozszerzenie ubikacyi i z tego powodu nie mogła być dotąd odpowiednio urządzona. Zbiory jej zostały wszakże powiększone szczególnie w dziale czaszkowym, tudzież bardzo pięknymi modelami zootechnicznymi bydła i koni wykonanymi przez Vastagha z Budapesztu. Królikarnia wciąż jeszcze jest umieszczona w bardzo nieodpowiedniej ubikacyi na folwarku, skutkiem czego racyonalne prowadzenie tak chowu królików, jak i doświadczeń zootechnicznych z nimi jest niezmiernie utrudnione. Biblioteka podręczna katedry hodowlanej została pomnożoną znaczniejszą ilością dzieł treści biologicznej i zootechnicznej, wykazuje jeszcze jednak wielkie braki z powodu niemożności obrócenia na ten cel znaczniejszego kredytu, którego dotąd wyjednać nie powiodło się.

Pracownia fizyczna i stacya meteorologiczna.

Nabyto: kolekcyę termometrów do pomiarów kalorymetrycznych, termometr normalny, wagę chemiczną z ciężarkami, szafę na książki, psychrometr.

Ogród botaniczny.

Wiosną roku 1908 ustawiono bramę żelazną, dokończono oparkanienia ogrodu. Rośliny wodne rozrosły się w stawie należycie, ryż kanadyjski dobrze u nas dojrzewający zdziczał już na brzegach stawku. Wysadzono nieco

młodych drzew i krzewów w uzupełnieniu pracy lat poprzednich. Brak wody w ogrodzie, daje się przykro odczuwać, nasze alpinarium, dawniej ładne jest skutkiem braku podlewania ruiną i wymaga nowych zachodów. Nadto bardzo przykro daje się odczuwać brak wyżwirowania przynajmniej 3 najważniejszych drożyn. Szklarenka wystawiona przed laty kilku ze świerków w ogrodzie rosnących, nie odpowiada potrzebom choćby najskromniejszym, mało przewiewna gubi w zimie rośliny, nadto tracimy w niej za wiele roślin przez wymarzanie, mimo tego, że skutkiem nieszczęśliwej konstrukcyi aż 4-ech pieców pochłania bardzo wiele drogiego drzewa. To też ogród stoi przed koniecznością wybudowania nowej szklarni o ogrzewaniu centralnem.

Ogród pomologiczny i warzywny.

Prowadzony jest od wiosny roku 1908 przez dra Kubika. Założono wzorowy ogródek warzywny i małą szkółkę drzew owocowych.

Frekwencya uczniów.

Frekwencya uczniów w roku 1907/8 przedstawiała się następująco:
Uczęszczało uczniów:

na rok I. . .	35	
na rok II. . .	31	
na rok III. . .	24	
Razem .	90	
a w tem pozostało z roku 1906/7 . .		55
przyjętych w roku 1907/8 . . .		35
Razem . . .		90

Według stanu rodziców było:

Synów właścicieli większych posiadłości wiejskich . . .	27
„ dzierżawców	6
„ właścicieli mniejszych	21
„ innych zawodów	36
Razem	90

Na rok szkolny 1908/9 wpisało się ogółem 100 uczniów zwyczajnych. Do egzaminu głównego ustnego, w terminie przed i powakacyjnym (5-go grudnia 1908) zgłosiło się 25 uczniów III. roku, a to 23, którzy ukończyli Akademię w roku 1908 a 1 z lat poprzednich.

Komisyę dla egzaminu głównego składali dyrektor prof. Józef Mikułowski-Pomorski (przewodniczący), prof. dr. Stefan Pawlik, prof. dr. Kazimierz Miczyński i prof. Karol Malsburg (wybrani przez Kollegium profesorów), Jerzy Turnau, ks. Witold Czartoryski i Tadeusz Langie (mianowani przez Wydział krajowy.

Egzamin ten złożyli następujący uczniowie:

1. Bączkowski Kazimierz (z odzn.), 2. Baliński Karol, 3. Biernacki Adam, 4. Burzyński Stanisław (z odzn.), 5. Czyżewicz Jan, 6. Detkens Eugeniusz (z odzn.), 7. Dumka Grzegorz (z odzn.), 8. Gurski Janusz (z odzn.), 9. Gutowski Tadeusz (z odzn.), 10. Jasieniecki Konrad, 11. Kosterkiewicz Apolinary (z odzn.), 12. Matecki Tadeusz, 13. Masior Jan (z odzn.), 14. Mikulski Wacław, 15. Pławski Witold, 16. Rudnicki-Sipajłło Floryan, 17. Stadler Eugeniusz, 18. Swolkień Konstanty, 19. Szadurski Bohdan, 20. Szostak Zygmunt (z odzn.), 21. Szymusik Stanisław, 22. Zacharewicz Kiejstut, 23. Zajączkowski Stefan (z odzn.), 24. Zątowski Jan. Jednego reprobowano do terminu jesiennego.

Miejsca funduszowe i stypendya.

W roku szkolnym 1907/8 nadano z fundacyi przeznaczonych dla uczniów Akademii rolniczej w Dublanach na podstawie dekretów Wydziału krajowego,

c. k. Namiestnictwa i Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, ogółem 11 stypendyów w łącznej kwocie 3.340 kor. Nadto Wydział krajowy nadał 10 uczniom całe miejsca funduszowe, a 4-em po pół miejsca funduszowego.

Zwiedzający:

W roku sprawozdawczym zwiedzali Akademię rolniczą w Dublanach JE. Marszałek krajowy Stanisław hr. Badeni, Szef dep. III. Wydziału krajowego dr. Tadeusz Pilat, radca dworu Władysław Struszkiewicz, Członek kuratoryi i prezes Towarzystwa gospodarskiego Stanisław Brykczyński. Zbiorową wycieczkę do Dublan urządzili w październiku 1907 roku członkowie V. Koła zjazdów rolniczych, 12/VI. 1908. Kółko ziemian podolskich, 20/VI 1908 odbył oddział lwowski c. k. Towarzystwa gospodarskiego swe Walne zgromadzenie w Dublanach.

Dublany dnia 23. lipca 1909.

Dyrekcya Akademii rolniczej w Dublanach.

Prof. Józef Mikułowski-Pomorski, w. r.

Sprawozdanie

krajowej niższej szkoły rolniczej w Dublanach za rok 1907|8 i 1908|9.

Skład grona nauczycielskiego.

1. Józef Mikułowski-Pomorski dyrektor.
2. Ks. Piotr Weredyński, wicerektor seminaryum duchownego obrz. łać. we Lwowie, kapelan zakładu, udzielał nauki religii obrz. rzym. kat.
3. Ks. Włodzimierz Konowalec, proboszcz parafii Malechów, udzielał nauki religii obrz. grecko-kat.
4. Ludwik Kawecki, nauczyciel fachowy, udzielał nauki hodowli, zarządu, rachunkowości, chemii, zarządzał internatem. Wskutek przeniesienia p. Kaweckiego do szkoły w Miłocinie obowiązki jego objął z dniem 1. paźdz. 1908 nauczyciel Jan Profic.
5. Jan Stempek, zastępca nauczyciela fachowego, udzielał nauki rolnictwa, fizyki, botaniki, zoologii i rysunków do 1-go października 1908 r. Po przeniesieniu p. Stempka do Miłocina, obowiązki drugiego nauczyciela fachowego objął p. Józef Jan Neuman. Udzielał nauki hodowli, zarządu, rachunkowości, zoologii i rysunków.
6. Stanisław Królikowski, profesor c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie, udzielał nauki weterynaryi.
7. Maryan Nowicki, nauczyciel nauk elementarnych, śpiewu.

W osobnych godzinach uzasadniał i objaśniał zarządzenia gospodarcze w Dublanch p. Jan Błahij Szczepański zarządzca folwarku.

Obowiązki instruktorów pełnili p. Piotr Nastawny instruktor do 15. marca 1908, a od 1. października 1908 p. Alojzy Machalica.

Frekwencya uczniów.

Ilość uczniów wynosiła z początkiem roku szkolnego:

	1907/8	1908/9
a) na III. roku	14	16
b) na II. roku	17	12
c) na I. roku	12	17
Razem .	43	45

Wskutek wydalenia liczba uczniów się zmniejszyła w roku 1907/8 o siedmiu tak, że stan z końcem roku był następujący:

a) na III. roku	10
b) na II. roku	15
c) na I. roku	11
Razem . .	36

W roku 1908/9 zaraz po przyjęciu wystąpiło ze szkoły 3 uczniów. Wskutek zbiorowego nieposłuszeństwa szkoła została zamkniętą w dniu 6. października 1908 i nowe wpisy ogłoszone. Przyjęto:

	dawnych	nowych	wydalono
a) na rok III. . . .	11	—	5
b) na rok II. . . .	12	—	—
c) na rok I.	6	8	8
Razem . .	37		13

Opuścił szkołę z powodu powinności wojskowej jeden uczeń z roku III. tak, że z końcem roku było uczniów na roku III. 10, a w szkole 36.

Nowoprzyjęci wykazali świadectwem ukończenia:

	w roku 1907/8.	Przyjęci w lipcu	Przyjęci w listopadzie 1908/9.	Wydaleni i wystąpili z I. roku
1. szkoły ludowej	7	7	6	4
2. szkoły rzemieślniczej	—	1	—	1
3. „ wydziałowej	4	—	1	—
4. 1 klasy gimn. względnie realnej	—	1	1	—
5. 2 klasy gimn. względnie realnej	1	2	—	—
6. 4 klasy gimn. względnie realnej	—	3	—	3
7. na podstawie egzaminu wstępnego	—	3	—	3
Razem	12	17	8	11

Według wieku skład uczniów przedstawia się jak następuje:

	z początkiem roku 1907/8	w listopadzie 1908/9
ukończony rok 15.	4	7
„ „ 16.	7	8
„ „ 17.	12	6
„ „ 18.	8	7
„ „ 19.	4	5
„ „ 20.	4	1
„ „ 21.	1	2
„ „ 23.	1	—
„ „ 25.	1	—
„ „ 26.	—	1
„ „ 27.	1	—
Razem	43	37

Według zatrudnienia rodziców było:

	z początkiem r. 1907/8	w listopadzie 1908/9
1. synów włościan	26	19
2. „ właścicieli dóbr i dzierżawców	4	2
3. synów inżynierów	1	1
4. „ adwokatów	—	1
5. „ oficyalistów prywatnych .	5	6
6. „ gumiennych itp. służby dworskiej	5	6
7. synów funkcyonaryuszy kolejowych	1	1
8. „ sklepikarzy	1	1
Razem	43	37

W listopadzie 1908/9 było uczniów obrządku rz. kat. . . 34
„ „ „ „ „ gr. kat. . . 3
z Galicyi 34
z Królestwa 3

Ukończyli szkołę w roku 1907/8:

Z postępem celującym: 1. Bieńkowski Paweł, 2. Bury Franciszek.

Z postępem bardzo dobrym: 3 Drożański Aleksander, 4. Hrycyna Franciszek, 5. Pawluk Jan, 6. Rudyk Władysław, 7. Sławiński Witold, 8. Teręszko Michał.

Z postępem dobrym: 9. Zaleski Józef, 10. Hobler Michał.

Ukończyli szkołę w roku 1908/9:

Z postępem celującym: 1. Pasierski Józef.

Z postępem bardzo dobrym: 2. Bury Franciszek, 3. Kryśków Jan, 4. Starczewski Mikołaj, 5. Jasiński Mikołaj.

Z postępem dobrym: 6. Borkowski Jan, 7. Drabik Józef, 8. Gruszecki Jan, 9. Kamocki Władysław, 10. Kłymków Bazyli.

W rozkładzie nauki położono większy nacisk na ogrodnictwo i sadownictwo, uczone głównie sposobem praktycznym przez dra Kubika. Zimową porą partyami uczniowie zatrudniani byli w warsztacie kołodziejsko-stolarskim.

W programie szkoły brakiem się okazuje wykluczenie całkowite nauki książkowej w ciągu miesięcy letnich. Uczniowie nowowstępujący potrzebują urozmaicenia zajęć, jednostajna robota w polu zniechęca niekiedy najlepsze osobniki, które rozumując fałszywie, nie mogą pogodzić się ze szkołą w tej formie.

W roku 1907/8 w wewnętrznym życiu szkoły nie zaszedł żaden godniejszy pamięci wypadek. Rozwój był normalny.

W roku 1908/9 w dniu 4-go października zanim zostało wprowadzone z polecenia Dyrekcyi obowiązkowe dojenie krów, uczniowie oświadczyli zbiorowo, że tego robić nie będą. Ponieważ wszelkie perswazye nie pomogły, szkoła została zamkniętą dnia 6. października i zaraz ogłoszono nowe wpisy, na które zgłosiło się z 37 dawnych uczniów 35. Nie przyjęto 8, co do których zachodziło przypuszczenie, że byli moralnymi sprawcami zbiorowego oporu, lub że ich pozostawienie w szkole groziłoby ponownem wszczęciem się oporu w innych podobnych wypadkach. Po załatwieniu w ten przykry sposób zajścia w dalszym ciągu zimy obsługa części obory była prowadzoną przez uczniów bez oporu, a ze znacznym dla nich pożytkiem.

Zbiorowy ten opór spowodowany był pośrednio warunkami nieodpowiedniemi w jakich się dublańska szkoła znajduje. Praca wespół z robotnikiem,

przykład uczniów z Akademii, działają ujemnie na dyscyplinę, nieodpowiednie pomieszczenie, w którem ścisłego internatu być nie może, to wszystko są warunki nienormalne, a z Dublanami ściśle związane. Wyniesienie niższej szkoły z Dublan jest rzeczą konieczną, na którą zwraca uwagę Dyrekcya, a konieczności dowodzą niestety fakta.

Zanim upragnione wyniesienie nastąpi, Dyrekcya stara się o poprawę stosunków:

1. przez dobór kandydatów, wykluczając stanowczo takich rozbitków, którzy wyszli z gimnazyum itp.
2. przez większy nadzór nad robotami praktycznemi, co się osiąga w ten sposób, że uczniowie z roku pierwszego są zatrudniani w znacznej części przy robotach ogrodowych w małych partyach pod kierunkiem dra Kubika, lub pomocnika ogrodowego. W ten sposób więcej można zwrócić uwagę na dokładność wykonania robót etc.
3. przez zajęcie ich w niedziele i święta w sposób dostarczający im godziwych rozrywek. Starano się więc zająć ich zabawami ruchowemi, jak palantem itd., a w wieczory zimowe zorganizowano orkiestrę mandolinową złożoną z 10 instrumentów. Początkowych wskazówek udzielał p. Gorzka emerytowany nauczyciel ludowy, później prowadził orkiestrę p. Machalica stypendysta Wydziału krajowego.

Wprowadzono od roku 1908 kąpiel co tydzień w łazienkach domu mieszkalnego słuchaczy Akademii (tusze).

Jak co roku, uczniowie brali udział w szeregu uroczystości narodowych, urządzanych staraniem Towarzystw dublańskich, brali udział w uroczystości przeprowadzenia popiołów hetmana Żółkiewskiego w Żółkwi w dniu 29. września 1908 r. Zwiedzili muzeum przemysłowe we Lwowie, muzeum Dzieduszyckich. Uczniowie III. roku zwiedzali skład narzędzi rolniczych Claytona i Shutlewortha i Akademię weterynaryjną.

W ciągu roku 1908/9 udało się usunąć niektóre braki w urządzeniu szkoły. Urządzono 3-cią salę wykładową, zakupiono za 1.500 koron przyrządów i tablic służących do demonstracyi przy nauce fizyki, chemii, botaniki i zoologii. Zakupiono za 250 kor. dzieł naukowych i beletrystycznych do biblioteki szkolnej. Uzupełniono zbiór narzędzi strażackich. Stan zdrowotny był bardzo dobry

Dublany, dnia 5. sierpnia 1909.

Dyrektor krajowych zakładów naukowych rolniczych w Dublanach.

Prof. J. M. Pomorski w. r.

Sprawozdanie

Krajowej szkoły gorzelniczej w Dublanach za rok 1907|8 i 1908|9.

Grono profesorów, docentów i innych funkcyonaryuszy i ich działanie.

1) Tadeusz Czesław Chrząszcz, prof. kierownik szkoły, doc. Akad. roln. wykładał chemię ogólną, enzymatykę, technologię, mikrobiologię.

Ogłosił drukiem:

1) Wady naszych gorzelń (Rolnik 1907).
2) Suszenie ziemniaków (Rolnik 1908).
3) Dochodowość gorzelń (Rolnik 1909).
4) Wskazania techniczne (Broszura st. 30. Warszawa 1909).
5) Metody prowadzenia drożdży w gorzelni (Gorzelnik 1909).
6) Enzymatyka (Gorzelnik 1908—9).
7) Ein Vergleichstudium über die Hefeführung in der Brennerei (Zeitschr. f. Spir. Ind. 1909).
8) Wspólnie z asystentem St. Pierożkiem „Wpływ formaliny i lactoformolu na przebieg fermentacyi (Rocznik nauk rolniczych 1909).
9) Die Anwendung des Lactoformols und Formalins in der Brennerei. (Zeitschr. f. Spir. Ind. 1909).
10) Prowadził jako redaktor pismo „Gorzelnik".

Nadto umieszczał mniejsze artykuły i referaty w Rolniku, Gorzelniku, Przemysłach wiejskich, Sprawach gorzelniczych, Zeitschr. f. Spir. Ind. i t. d.

Zorganizował teoretyczny kurs dla właścicieli gorzelń we Lwowie w roku 1908. Wykładał i praktycznie pouczał na kursie dla właścicieli gorzelń w Niebieszczanach 1909 r. Wykładał na kursie dla straży skarbowej (gorzelnictwo, browarnictwo, drożdżostwo i occiarstwo), tudzież na kursie gorzelniczym w Warszawie (enzymatykę i technologię gorzelniczą). Wygłosił odczyt w Towarzystwie prac. Gorz. w Warszawie „O użyciu lactoformolu i formaliny 1908", oraz na ogólnem zebraniu Tow. Gosp. we Lwowie „Od czego zależy dobre odfermentowanie w gorz. roln.". Zwiedził szereg gorzelń w Galicyi z pomocą zasiłku udzielonego przez Wydział krajowy. Wreszcie dokonał kontroli szeregu gorzelń i innych zakładów fabrycznych, udzielał porad technicznych, występował jako rzeczoznawca i t. d.

2) Kazimierz Adjukiewicz, prof. Akademii, wykładał o kotłach i maszynach.

3) Kazimierz Szulc, prof. adjunkt Akademii, wykładał matematykę i fizykę.

4) Stefan Pawlik, prof. Akademii, wykładał rachunkowość i książkowość.

5) Stanisław Zennermann, c. k. nadinspektor Straży skarbowej, wykładał o opodatkowaniu gorzelń.

6) Leopold Baczewski, właściciel rafineryi, wykładał o oczyszczaniu spirytusu.

7) Stanisław Pierożek, asystent, uczył rysunków i planów gorzelni, prowadził ćwiczenia chemiczne i mikroskopowe.

Szczepan Zając, laborant, Mikołaj Kwiecień palacz i stróż gorzelni.

Uczniowie.

W roku 1907/8 zgłosiło się na kurs zimowy 6-cio miesięczny do zapisu 24 uczniów, zostało przyjętych 19, w tem 1 akademik dublańczyk. Z tych 12 było uwolnionych od całkowitej opłaty czesnego, 3 częściowo, 6-ciu pobierało stypendyum.

Szkołę ukończyło 17-tu, a to:

z postępem celującym	4
„ bardzo dobrym . . .	5
„ dobrym	7
„ dostatecznym	1

Z Galicyi było 5, z Królestwa i Litwy 12.

Nauki poprzednie odebrało:

Studya wyższe jak 6 klas	2
„ „ 6 klas	2
4 klasy lub równorzędne	6
7 klasową szkołę wydziałową	2
przyjęto na podstawie egzamjnu wstęp. . .	7

Najmniejszą praktykę gorzelniczą posiadali dwuletnią, największą 6-letnią. 1 akademik dublańczyk był przyjęty bez praktyki.

Według zawodów rodziców było:

synów rolników	5
oficyalistów	5
rzemieślników, urzędników, lekarzy itp.	9

Uczniowie byli zdolnymi i pilnymi, wszyscy też, opuszczając szkołę, otrzymali zaraz posady. Do Królestwa wróciło 11, w Galicyi pozostało 6.

W roku 1908/9 zgłosiło się do Szkoły gorzelniczej na zimowy kurs 19-tu uczniów. Przyjętych zostało 16-tu, w tem 1 akademik-dublańczyk. 10 było uwolnionych od całkowitego czesnego, 3 częściowo. Stypendyum pobierało 6-ciu.

Szkołę ukończyło 15-tu, a to:

z postępem celującym	5
„ bardzo dobrym . . .	4
„ dobrym	6

Z Galicyi było 3-ech, z Królestwa i Litwy 12.

Nauki poprzednie pobrało:

Wyżej 6-ciu klas	1
4 klasy lub równorzędne . . .	6
7 klas wydziałowych	1
egzamin wstępny	8

Najmniejszą praktykę gorzelniczą posiadali dwuletnią, największą 15 lat 1 akademik-dublańczyk był przyjęty bez praktyki.

Według zawodów rodziców było:

synów rolników	3
oficyalistów	9
rzemieślników, urzędników itp. .	3

Wszyscy uczniowie, którzy ukończyli szkołę, dostali zaraz posady. D Królestwa wróciło 10-ciu, w Galicyi pozostało 6-ciu.

Wyniki szkoły wskazują, że 20 uczniów, jest maksymalną cyfrą, która pozwala na dobre wyszkolenie. Obostrzenie egzaminu wstępnego dla nieposiadających warunków przyjęcia jako też większe wymagania stawiane w ciągu kursu sprawiają, że kończący szkołę, wychodzą zupełnie fachowo uzdolnionymi.

Letni 4-ro tygodniowy kurs dla kierowników gorzelń.

W roku 1908 zgłosiło się na kurs kierowników gorzelń 17 słuchaczów. Z Królestwa było 2, z Galicyi 15. W tem było 16 kierowników gorzelń, 1 obywatel ziemski. Najmniejszą praktykę mieli czteroletnią, największą 32 lat. Pod względem narodowości wszyscy byli Polakami, w tem 6 wyznania mojżeszowego.

W roku 1909 zgłosiło się na podobny kurs 21 słuchaczów, a to z Królestwa i Rosyi 3, z Galicyi 18. Wszyscy kierownicy gorzelń o latach praktyki od 4—28. Pod względem narodowości było 2 rusinów, 19 polaków, w tem 7 wyznania mojżeszowego. Wszyscy otrzymali świadectwa uczęszczania na kurs.

Z czterotygodniowych ćwiczeń w gorzelni w czasie feryi Bożego Narodzenia, korzystało w roku 1907/8 10 akademików-dublańczyków, z tych 3 zdawało egzamin kollokwialny z gorzelnictwa, z których 2 otrzymało stopień bardzo dobry i 1 dobry. W roku 1908/9 korzystało z ćwiczeń w gorzelni 13, egzamin kollokwialny złożyło 9, z tych 2 z postępem bardzo dobrym, 6 dobrym i 1 z dostatecznym.

Działalność Szkoły.

I. Udzielała porad technicznych.

II. Odstępowała po cenach kosztów odczynniki i przyrządy, potrzebne do kontroli robót w gorzelni.

Obok czynności nauczycielskiej przeprowadzono w zakładzie liczne analizy, jakoteż badania oryginalne, w czem byli czynni kierownik szkoły, asystenci i kierownik gorzelni. Wykonane badania odnoszą się do:

1) metod prowadzenia drożdży w gorzelni (ogłoszone drukiem).
2) wpływów formaliny i lactoformolu na przebieg fermentacyi (ogłoszone drukiem).
3) działania cukrującego skrobię zapomocą amylazy (przesłane do druku).
4) metod oznaczających siłę rozpuszczającą skrobię (przesłane do druku).
5) warunków gotowania uszkodzonych ziemniaków (badania nie ukończone).
6) otrzymania enzymu amylazy (na dokończeniu).
7) warunków otrzymania silnego słodu (badania nie skończone).

Zbiory naukowe uzupełniono następującymi przyrządami i aparatami: wagą i młynkiem do zboża, suszarką, gramometrem westf., aparatem Kusserowa, 2 termostatami, 4 mikroskopami, wagą chemiczną i techniczną.

Nadto uzupełniono laboratoryum potrzebnymi stołami, szafami itd., a bibliotekę powiększono przez zakupno 21 tomów dzieł naukowych. Przychodziło 7 pism fachowych.

Gorzelnia doświadczalna.

Gorzelnia doświadczalna służy jako objekt demonstracyjny dla wyuczenia robót gorzelniczych uczęstników kursów, oraz prowadzenia rozmaitych prób i badań. Wszystkie czynności w gorzelni wykonują uczniowie szkoły.

Badania i próby prowadzone w gorzelni odnosiły się do następujących kwestyi:

1) korzyści mycia słodu,
2) warunków wyprodukowania najsilniejszego słodu,
3) szkodliwego wpływu słodu żytniego na przebieg fermentacyi,

4) działania wody zimnej i gorącej na przebieg gotowania zboża,
5) racyonalnego przerobu buraków w gorz. roln.,
6) korzyści użycia lactoformolu i formaliny,
7) jaka jest najlepsza metoda prowadzenia drożdży.

Gorzelnia w obu latach, objętych sprawozdaniem, więc kampanię 1907/8 do 1908/9, była dwukrotnie w ruchu, t. j. po 100 dni podczas kursów zimowych i 7 dni kursów letnich.

W kampanii 1997/8 przerobiono:

ziemniaków o skrob. 10—19%	1587	q
zboża na słód	44	„
zboża na zacier	15	„
zużyto węgla	570	„
otrzymano spirytusu	181·19	hl. à 100% Tr.
„ wywaru	2500	hl.

W kampanii 1908|9 przerobiono:

ziemniaków o skrob. 10·5—21%	1501	q
buraków	16	„
zboża na słód	54	„
zboża na zacier	20	„
zużyto węgla	520	„
otrzymano spirytusu	183·41	hl. à 100% Tr.
„ wywaru	2667	hl.

Dublany, 28. czerwca 1909.

Tadeusz Chrząszcz, w. r..

SPRAWOZDANIE

administracyjne gospodarstwa folwarku w Dublanach za okres dwuletni, t. j. za czas od 1. lipca 1907, do 30. czerwca 1909 roku.

1. Gospodarstwo rolne.

Zasiewy.

Zasianem i zasadzonem było	w roku 1903|4	1904|5	1905|6	1906|7	1907|8	1908|9
	morgów					
Żytem	30 1/2	43	46	39 1/4	1 1/2	30
Pszenicą ozimą	38	20	22 1/2	27 1/2	27 1/2	18
Jęczmieniem ozimym	2	10	10	2	—	—
„ jarym	20	30	18 1/2	10	10	12
Owsem	19 1/2	11	10	36 1/2	64 1/2	30
Bobikiem	6	2 1/2	—	2 1/2	2 1/2	—
Wyką na nasienie	—	2 1/2	—	2 1/2	5 3/4	—
„ z łubinem na zielony nowóz	5	5 1/2	5	—	—	—
Rzepakiem	10	—	3	—	—	—
Ziemniakami	31	30	32 1/2	33	34 1/2	36 1/2
Burakami cukrowemi	—	20	23 1/4	10	10	5
„ pastewnemi	3	7 3/4	8 1/2	7	9	10
Rzepą (brukwią)	3	—	—	2	1	—
Marchwią	1 3/4	1 1/2	1 3/4	3	2	3
Nasiennikami (burakami na wysadki)	1 3/4	— 3/4	—	—	—	3
Koniczyną szwedz. z esparcetą z trawą	10	10	10	12 1/2	10	—
„ białą	10	—	7 1/2	—	—	—
„ czerwoną	12 1/2	11	11	10	12 1/2	10
„ dwuletnią	5	10	10	10	—	—
Różnem nasieniem	7 3/4	1 1/2	1 1/2	1	5	3
Zieloną paszą	5	5 3/4	5	5 1/4	9 1/4	10
„ „ w rzepaczysku	10	10	—	3	—	—
Kapustą białą	—	2 1/2	—	2	1	2
Leżało ugorem	2 1/4	—	—	—	—	—
Pastwisko	—	—	—	—	10	20
Lucerną	—	—	—	10	10	10
Ogrody	—	—	—	2 1/2	3 1/2	1 1/2
Wierzba koszykarska	—	—	—	—	—	— 3/4
Wydzierżawiono na krótko	8	8	—	—	—	23 3/4
Wzięto pod budynki wodociąg. z pola doświadcz.	8 1/2	8 1/2	9	10	12	13
Razem	241 1/2	241 1/2	241 1/2	241 1/2	241 1/2	241 1/2

2. Gospodarstwo torfowe.

Zasiewy.

Zasianem i zasadzonem było	w roku 1908|9 morgów
Żytem	2 1/2
Owsem	15
Ziemniakami	10
Kapustą białą	2 1/2
„ pastewną	2 1/2
Burakami pastewnemi	1
Brukwią	10
Marchwią	1
Trawami	10
Kukurudzą na zielono	2 1/2
Wzięto pod pole doświadcz. stacyi chem. roln.	2 1/2
Razem	62 1/2

WYKAZ

produkcyi gospodarstwa rolnego za lata 1907/8 i 1908/9.

L. porządkowa	Płody	W roku gospodarskim 1907/8								W roku gospodarskim 1908/9							
		zebrano					Produkcya z 1 morga			zebrano					Produkcya z 1 morga		
		z morgów	w snopie		w ziarnie		w snopie	w ziarnie		z morgów	w snopie		w ziarnie		w snopie	w ziarnie	
			kóp.	snopów	q.	kg.	kóp.	q.	kg.		kóp.	snopów	q.	kg.	kóp.	q.	kg.
1	Żyto	1 1/2	15	30	13	80	10·20	9	20	30	315	28	481	83	10·32	16	61
2	Pszenica ozima	27 1/2	418	16	270	83	15·20	9	84	18	211	41	259	56	12·00	14	19
3	Jęczmień jary	10	119	38	108	88	11·93	10	88	12	87	32	149	33	8·20	12	44
4	Owies	64 1/2	740	—	526	38	11·47	8	16	30	293	07	377	80	9·45	12	59
5	Bobik	2 1/2	12	60	3	80	5·04	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Wyka nasienna	5 3/4	212	15	4	80	37·01	—	81	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Peluszka	1	11	40	7	40	11·40	7	40	2	16	—	12	—	8·00	6	—
8	Kapusta głow.	1	—	—	192	22	—	192	22	2	—	—	340	31	—	170	15
9	Ziemniaki	34 1/2	—	—	3028	—	—	88	—	36 1/2	—	—	3847	84	—	105	42
10	Buraki pastewne	9	—	—	3115	35	—	346	15	10	—	—	4100	—	—	410	—
11	„ cukrowe	10	—	—	1869	50	—	186	95	5	—	—	273	—	—	180	20
12	Marchew pastew.	2	—	—	492	21	—	246	11	3	—	—	1906	50	—	635	50
13	Brukiew	1	—	—	309	07	—	309	07	—	—	—	—	—	—	—	—

WYKAZ

produkcyi gospodarstwa torfowego w roku 1908/9.

L. porządkowa	Płody	Zebrano					Produkcya z 1 morga		
		z morgów	w snopie		w ziarnie		w snopie	w ziarnie	
			kóp.	snopów	q.	kg.	kóp.	q.	kg.
1	Żyto	2 1/2	27	09	10	—	11	4	—
2	Owies	15	143	35	78	—	9 50	5	20
3	Ziemniaki	10	—	—	300	—	—	30	—
4	Buraki pastewne . . .	4	—	—	116	—	—	29	—
5	Marchew	1	—	—	60	60	—	60	60
6	Brukiew	10	—	—	390	90	—	39	09
7	Kapusta głowiasta . . .	2 1/2	—	—	114	—	—	44	44

Porównanie wartości inwentarza żywego
z dniem 1. lipca 1908 i 1909.

Dnia 1. lipca 1908	Kor.	gr.	Dnia 1. lipca 1909	Kor.	gr.
1. Konie.			**1. Konie.**		
34 sztuk	7.123	—	29 sztuk	5.900	—
10 % potr. 712 K 30 g	6.410	70	10 % potr. 590 K . .	5.310	—
2. Bydło.			**2. Bydło.**		
a) Oldenburskie.			a) Oldenburskie.		
1 buhaj „Piotr VII“ . .	950	—	1 buhaj „Poznaniak“		
1 „ „Poznaniak“ .	800	—	770 kg. po 70 gr. .	539	—
1 „ „Mocarny“ . .	500	—	24 krów 12.920 kg. po 58 gr.	7.493	60
24 krów 12.955 kg. po 1·14 K	14.768	70	14 jałówek 4.475 kg. po		
9 jałówek 2.915 kg. po			1·30 Kor. . . .	5.817	50
1·52 Kor. . . .	4.430	80	1 byczek 55 kg. po 1·40 K	77	—
7 cielic 1.345 kg. po 1·10 K	1.479	50			
Razem .	22.929	—	Razem .	13.927	10
b) Anglerskie.			b) Anglerskie.		
1 buhaj „Junak“ . .	950	—	1 buhaj „Junak“ 750 kg.		
36 krów 15.310 kg. po 70 gr.	10.717	—	po 70 gr. . . .	525	—
15 jałówek 4.155 kg. po 70 gr.	2.908	50	26 krów 10.612 kg. po 58 gr.	6.154	96
7 cielic 1.070 kg. po 70 gr.	749	—	12 jałówek 3.780 kg. po		
2 byczki 75 kg. po 1·14 Kor.	85	50	1·30 Kor. . . .	4.911	—
Razem .	15.410	—	Razem .	11.593	96
c) Krajowe.			c) Krajowe.		
12 krów 5.140 kg. po 70 gr.	3.598	—	10 krów 4.230 kg. po 58 gr.	2.453	40
	—	—	1 jałówka 85 kg. po 1 Kor.	85	—
	3.598	—	Razem .	2.538	40
3. Owce.			**3. Owce.**		
32 sztuk	625	—	40 sztuk	480	—
4. Trzoda chlewna.			**4. Trzoda chlewna.**		
15 sztuk	1.855	—	4 sztuki	587	70
5. Ryby.			**5. Ryby.**		
Wartość narybku . .	992	—	Wartość narybku i ryb		
			sprzedażnych . .	800	—
Wartość inwentarza żywego			**Wartość inwentarza żywego*)**		
z dniem 1. lipca 1908 .	51.819	70	z dniem 1. lipca 1909 .	35.237	16

*) Wartość inwentarza żywego z końcem r. 1908/9 obliczona jest według ceny targowej.

	Kor.	gr.
Wartość inwentarza żywego z dniem 1. lipca 1907 r. wynosiła . .	54.331	92
„ „ „ „ „ „ 1908 r. wynosi . . .	51.819	70
Różnica na niekorzyść roku 1908. .	2.512	22
Wartość inwentarza żywego z dniem 1. lipca 1908 r. wynosiła . .	51.819	70
„ „ „ „ „ „ 1909 r. wynosi . . .	35.237	16
Różnica na niekorzyść roku 1909. .	16.582	54

Wartość remanentów.

Z dniem 1. lipca	1907.		1908.		1909.	
	Kor.	gr.	Kor.	gr.	Kor.	gr.
W ziarnie	12.018	20	2.554	74	1.083	63
Pasza i słoma	1.617	63	655	18	2.420	64
Nawozy pomocnicze	2.173	60	1.834	—	1.571	17
Torf na opał	—	—	2.800	—	1.285	42
Różne	33	60	300	—	548	90
Razem	16.173	03	8.143	92	6.909	76

	Kor.	gr.
Wartość remanentów z 1. lipca 1907	16.173	03
„ „ „ „ 1908	8.143	92
Różnica na niekorzyść 1908 r.	8.029	11
Wartość remanentów z 1. lipca 1908	8.143	92
„ „ „ „ 1909	6.909	76
Różnica na niekorzyść 1909 r.	1.234	16

Dochody inwentarza żywego.

Produkcya zwierzęca dała	w r. 1906|7		w r. 1907|8		w r. 1908|9	
	Kor.	gr.	Kor	gr.	Kor.	gr.
Krowiarnia: a) mleko	12.460	86	11.234	18	13.160	19
b) przychowek	3.822	14	3.806	97	2.468	91
c) braki i opasy	—	—	1.133	10	4.070	—
Nierogacizna	776	68	1.085	18	1.596	96
Owce	413	10	75	41	—	—
Wynajęte konie	1.140	03	1.421	12	3.376	67
Razem	18.612	81	21.756	56	24.672	73

	Kor.	gr.
W roku 1906|7 razem	18.612	81
W porównaniu z rokiem 1905|6	20.356	33
w roku 1906|7 mniej o	1.743	52
W roku 1907|8 razem	21.756	56
W porównaniu z rokiem 1906|7	18.612	81
w roku 1907|8 więcej o	3.143	75
W roku 1908|9 razem	24.672	73
W porównaniu z rokiem 1907|8	21.756	56
w roku 1908|9 więcej o	2.916	17

Zestawienie rachunku pieniężnego

od 1. lipca 1907 do 30. czerwca 1908 i od 1. lipca 1908 do 30. czerwca 1909.

WYDATKI	w r. 1907/8		w r. 1908/9		DOCHODY	w r. 1907/8		w r. 1908/9	
	Kor.	gr.	Kor.	gr.		Kor.	gr.	Kor.	gr.
Płace i zasługi	6.160	55	7.570	40	Sprzedaż ziemiopłodów	26.119	01	37.857	16
Najem robotnika	20.608	38	20.415	69	Z wynajętych łąk	3.879	50	3.237	35
Zmiana nasienia	993	50	1.114	17	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
Dokupno nawozów pomocn.	4.126	21	7.539	42					
„ karmy	14.088	30	14.156	02	a) Krowiarnia: α) mleko	11.234	18	13.160	19
Wymiana zużytych koni i uprzęży	3.484	94	1.545	72	β) przychowek	3.806	97	2.468	91
					γ) braki i opasy	1.133	10	4.070	—
Utrzymanie budynków	1.176	50	2.575	63	b) Nierogacizna	1.085	48	1.596	96
„ machin i narzędzi	1.784	31	2.164	59	c) Owce	75	41	—	—
„ dróg i rowów	206	02	542	—	d) Ryczałt od Akademii	2.000	—	2.000	—
Melioracye łąkowe	400	—	400	—	Za wynajęte konie	4.421	42	3.376	67
Ubezpieczenie od pożaru i gradu	1.496	61	1.944	38	Lasy i stawy	847	94	791	77
					Sprzedaż torfu na opał	256	36	450	31
Kuchnia folwarczna	2.701	16	4.310	18	Rozmaite	—	—	41	96
Światło i smarowidło	608	06	939	71					
Rogatki, posyłki i jazdy	1.566	01	1.589	80					
Kultura lasu i utrzymanie stawów	916	67	651	98					
Koszta kancelaryjne	401	12	319	85					
Rozmaite jak: leki, weterynarz, apteka, tępienie myszy, ochrona roślin	1.535	22	729	96					
Różnica wartości remanentów	8.029	11	1.234	16					
Razem	70.282	67	69.716	66	Razem	54.859	37	96.150	28

W rachunkach powyżej zestawionych nie wprowadzono przybytku, względnie ubytku wartości inwentarza żywego, a to z tego powodu, że przyjmowanie stałej wysokiej ceny, jak to czyniono dotychczas, czyni ten rachunek fikcyjnym. Dochody folwarku przedstawiały się przeważnie w tym przyroście wartości inwentarza, który nigdy nie przedstawiał tej wartości handlowej, jak wykazywano. Ostatnie obliczenie wartości inwentarza żywego zrobiono według cen targowych.

Rok 1907/8 był specyalnie niekorzystnym dla gospodarstwa dublańskiego. Wyginęło żyto tak, że trzeba było zamiast niego zasiać owies, a na zasiew i ordynaryę trzeba było używać żyto z roku poprzedniego wykazane w remanencie. Chcąc wyzyskać zwyżkę ceny żyta, zatrzymano niesprzedane żyto do jesieni roku 1907. Niestety wołki zbożowe, które przed kilku laty były w spichrzu i zdawały się być wytępnione, ukazały się znowu, a wskutek tego nie można było wyzyskać odpowiednio konjunktury handlowej. Późno zasiane jarzyny nie dały dobrego plonu, uprawa ich kosztowała bardzo wiele. Robotnika sezonowego trzeba było brać w początkach kwietnia, kiedy nie było roboty właściwej dla niego.

Rok 1908/9 był na ogół lepszym, dotkliwą stratę spowodował jednak mróz na torfach w dniu 1. lipca, który zniszczył ziemniaki a uszkodził inne rośliny w bardzo znacznym stopniu, tak, że już nie wydały oczekiwanego plonu.

Różnica w płacach i zasługach pomiędzy obydwoma latami wykazuje podniesienie wydatków w roku 1908/9. W roku poprzednim zamiast rządcy był stypendysta Wydziału krajowego. W roku 1908/9 płaca rządcy — 2.000 kor. obciąża rozchody folwarku.

Podniesienie wydatków na robociznę związane jest z uprawą torfów, których około 100 morgów wzięto pod uprawę. Pierwsze orki, uprawa okopowych, były nadzwyczaj uciążliwe i kosztowne, a przez to spowodowały duże wydatki. Właściwie jest to nakład, który się dopiero wróci w latach przyszłych, tak jak wydatki na nawozy itp. Musiano dokupić do uprawy 1 konie.

Przy pokaźnym wzroście dochodów z ziemiopłodów, gospodarstwo dublańskie nie wykazuje zysku, z powodu wielkich kosztów, a przedewszystkiem ceny robotnika. Od szeregu lat podstawą jest drogi robotnik sezonowy, którego konkurencya usunęła zupełnie służbę stołową. Wszelkie wysiłki pozyskania robotnika z ludności miejscowej nie wydały rezultatów, a mała ilość tegoż znajduje pożyteczniejsze dla siebie zajęcie w ogrodach, na polach doświadczalnych itp. Koszt robocizny na morgu wynosi 122 kor. Ze względu na koszta uprawy musiano skasować buraki cukrowe i wogóle musi się dążyć do reorganizacyi gospodarstwa w tym kierunku, by obniżyć koszta produkcyi.

Kierunek hodowlany dotychczasowy nie podnosił,—ale obniżał zysk gospodarczy. Wychów młodzieży stanowczo się nie opłaca wobec wysokich cen mleka, a niskich stosunkowo cen rozpłodników w kraju. Opłacić się może tylko kierunek mleczny, lecz niestety materyał obory dublańskiej przedstawia się okazale na oko, lecz wskutek dawniejszego kierunku opasowo-mlecznego pod względem wydatku mleka, przedstawia się źle i licho opłaca paszę. Próba robiona z opasami w celu lepszego zużytkowania brahy nie powiodła się, gdyż przedstawia duże ryzyko, wskutek spadków cen. Pomyślniejszy rezultat dało kupowanie krów na wydój, jakkolwiek i tutaj ryzyko jest dosyć znaczne. Do czynników obniżających dochody dołącza się gruźlica, która w ostatnim roku spowodowała stratę kilku najlepszych osobników. Obecnie przyjęto za cel dojście do dobrej obory mlecznej, złożonej z jednej rasy czarno-srokatej (Fryzy) a dopiero kiedy się ten cel osiągnie, postanowiono przystąpić do zaprowadzenia drugiej rasy, wybierając zamiast Anglerów, Simenthalery.

Ryczałt od Akademii w kwocie 2.000 kor., jaki folwark otrzymuje z tytułu dostosowania inwentarza do potrzeb Akademii, wystarcza zaledwie na wyżywienie owiec, folwarkowi dochodu nie dających. Zimowa pasza owiec, nie licząc słomy i obsługi, kosztowała w roku bieżącym 1.700 Kor.

Doświadczenie zyskane wskazuje, że gospodarstwo dublańskie musi być zreorganizowane gruntownie. Nie jest to bynajmniej rzeczą łatwą, przy konjunkturach miejscowych wynaleźć system najwłaściwszy. Nadzieję podniesienia dochodów dają torfy wciągane obecnie w uprawę, nie da się jednak przesądzić już obecnie, jakie dadzą korzyści. Zależy to w szczególności od tego, jak się da utrzymać je w stanie dostatecznie wilgotnym, czego w tej chwili nie da się jeszcze powiedzieć.

Utrudnieniem w wynalezieniu wytycznych dla reorganizacyi gospodarstwa dublańskiego, jest brak ścisłego pomiaru parcel, co obecnie usuniętem zostaje, oraz brak rachunkowości kalkulacyjnej co do kosztów produkcyi poszczególnych gałęzi gospodarczych. Posiadamy za lata przeszłe tylko bardzo dokładną registraturę i rachunki kasowe etc., co jest materyałem martwym, z którego trudno skorzystać.

Gospodarstwo dublańskie jako główny cel ma służyć celom dydaktycznym dla miejscowych szkół, jednakowoż temu zadaniu wtedy tylko odpowie, kiedy podstawowo będzie i racyonalnie zorganizowane. W tym kierunku dążą też obecnie nasze usiłowania.

Brak budynków odpowiednich powoduje dużo straty w gospodarstwie dublańskiem, nie mówiąc już o tem, że utrudnia niezmiernie prowadzenie gospodarstwa. Najpilniejszymi są stodoła i spichlerz. Plany i kosztorysy przedstawione zostały do preliminarza budżetu. Brak pomieszczenia na zboże daje się obecnie tem dotkliwiej odczuwać, że wskutek uprawy torfów produkcya wzrasta.

W roku bieżącym przystąpiono do budowy czworaka dla służby. Będzie to połowiczne zaspokojenie potrzeb. Jeszcze pozostanie część służby w mieszkaniach wynajmowanych na wsi, co utrudnia możność utrzymania służby pozamiejscowej.

Z kredytów zwykłych dobudowano z drzewa izbę dla robotników sezonowych, a w ten sposób uzyskano z jednego z budynków przeznaczonych dla nich, mieszkanie dla czeladzi. W domu rządcy przeniesiono kancelaryę do większej ubikacyi, co było koniecznem ze względu na potrzebne miejsce dla uczniów przy zajęciach kancelaryjnych.

Budowę gnojowni, na którą otrzymano kredyt w roku 1909, musiano odłożyć do roku przyszłego, gdyż przy innych budowlach nie dałoby się wykonać roboty dobrze i z precyzyą, potrzebną przy robocie betonowej.

Z udzielonych w ostatnich latach nadzwyczajnych kredytów nabyto najpotrzebniejsze nowsze narzędzia,tak, że pod tym względem zaspokojono najpilniejsze potrzeby. Wybudowano szopę na wozy i uporządkowano podwórza, ale pozostają jeszcze do postawienia budynki, bez których wygląd folwarku dublańskiego pozostawiać będzie zawsze wiele do życzenia.

W lasku dublańskim wycięto częściowo bezwartościowe krzaki i podsadzono 6 morgów świerkiem.

Korzystając z wody odpływającej z wodociągów, założono mały stawek i przyprowadzono cztery dawniejsze do porządku w celu hodowania na miejscu potrzebnego a kosztującego wiele narybku.

Bardzo pożądanem jest, by wody kanałowe można było użyć dla nawadniania łąk międzypolowych. Plany odnośne wykańczają się.

Główną drogę idącą wzdłuż pól, a którą jest popęd inwentarza chłopskiego, wygrodzono trwale drutem dla zabezpieczenia od szkód.

Dublany dnia 9. sierpnia 1909.

Prof. L. M. Pomorski, w. r.
dyrektor krajowych zakładów naukowych rolniczych w Dublanach.

Sprawozdanie

z działalności krajowej stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach za rok 1908.

Stan osobowy stacyi.

Kierownik: Prof. Józef Mikułowski-Pomorski, dyrektor Akademii rolniczej.
Adjunkt Adam Karpiński.
Asystenci: Zygmunt Romański,
Bronisław Niklewski,
Stanisław Łabendziński,
Leon Pawiński.
Stypendysta: Wincenty Kolski.
Sekretarka: Anna Wdowicka.
Laborant mechanik: Waleryan Wdowicki.
Służący: Józef Crépel, Piotr Tusznicki, Jan Tusznicki.

A. Działalność chemiczno-analityczna stacyi w roku 1908.

W ciągu roku 1908 wykonano dla stron ogółem 2.658 rozbiorów, a mianowicie:

gleb	27
torfów	5
wapieni	12
nawozów sztucznych	2532
pasz treściwych	30
rozmaitych	52
Razem	2658

oprócz tego wykonano dla folwarku dublańskiego 2.500 oznaczeń tłuszczu w mleku.

W porównaniu z rokiem przeszłym było próbek, nie licząc mleka, 575 więcej, jednakowoż nie doszło się jeszcze do liczby z roku 1906.

Kontrola nawozowa w roku 1907.

Z przysłanych do rozbioru 2.532 nawozów było:

	w r. 1908	w r. 1907
superfosfatów	695	433
„ amoniakalnych	102	51

	w r. 1908	w r. 1907
żużli Thomasa	1451	1198
mączek kostnych, parzonych i odklejonych . .	15	7
preparowanych	85	42
nawozów azotowych	8	7
kainitu i skoncentrowanych nawozów azotowych .	176	162
Razem	2532	1900

W kontroli nawozowej widzimy znów znaczny przyrost próbek po zmniejszeniu się ich liczby w roku 1907, co dowodzi słuszności naszych poglądów, że przyczyną ówczesnego osłabienia ruchu kontrolnego w stacyi był głównie powszechny w kraju nieurodzaj. Procentowo widzimy większy przyrost liczby próbek superfosfatów, co odpowiada rzeczywistemu zużyciu tych nawozów. Konsumcya superfosfatu w kraju się zwiększa, tomasyny wskutek ceny i braku towaru się zmniejsza. Równolegle do tego zwiększa się ilość towaru małowartościowego, jaki wchodzi do kraju. Z jednej strony dostajemy z hut śląskich tomasynę nizko procentową, wypadającą drogo wskutek kosztów transportu, szczególniej we wschodnich częściach Galicyi, z drugiej zaś znowu strony pojawia się na targu naszym szereg produktów zewnętrznie przypominających tomasynę z bardzo małą zawartością kwasu fosforowego, rozpowszechniających się szczególniej w detajlicznym handlu małomiasteczkowym.

Nabywca jednego lub kilku co najwyżej worków nie bada zawartości nawozu, a gdyby nawet i zbadał, sposób dokonania kupna nie daje mu możności żądania od kupca odszkodowania.

Podobnie rzecz się ma z superfosfatami i mąkami kostnemi. Dziennik stacyi wykazuje w roku bieżącym cały szereg małowartościowych produktów, sprzedawanych 2, 3, 4 razy drożej niż warte, a niekiedy są to produkta nic zgoła nie warte. Mnożą się wypadki nadużyć szczególniej we wschodniej części kraju, gdzie nawozy sztuczne dopiero w ostatnich czasach zaczynają się rozpowszechniać między włościanami. Zrzeszeń i Kółek rolniczych pośredniczących w handlu nawozowym jest mało, a wiadomości o istocie nawozów sztucznych wśród włościan brak.

Konsumcya nawozów sztucznych w kraju przedstawia obecnie wartość pieniężną, o ile się da oszacować, 6 do 7,000.000 koron. Nadużycia, którym tylko energicznie przeprowadzona ustawa zapobiedzby mogła, powodują straty przeważnie dla włościan niewątpliwie wyżej miliona koron. W handlu wagonowym, przy którym piśmienna gwarancya jest prawie regułą, daje się zauważyć dążność do fakturowania towaru wyżej niż to odpowiada rzeczywistości. Sprzedający stawiając naturalnie odpowiednio do tego wyższą cenę lub też dając towar pozornie od konkurencyi tańszy, ryzykuje, że w razie skonstatowania przez analizę mniejszej zawartości, będzie musiał brak zbonifikować. Ryzyko takiego postępowania jest o tyle nie wielkie, że przeważna część nabywców zaniedbuje nic nie kosztującej ich kontroli nawozów. Ta forma niedozwolonej konkurencyi powinna być zwalczaną, szczególniej przez zrzeszenia rolnicze.

Od lat dwóch krajowe Biuro sprzedaży soli systematycznie bada w stacyi kainit dostarczany przez kopalnię w Kałuszu. W roku sprawozdawczym było badanych 163 próbek. Przeciętna zawartość wynosiła 9·51% K_2O. Próbek o zawartości niżej 8% K_2O było 14 (8·4%) niżej 9% 27 (16·6%), niżej 10% K_2O 80 (49·1%) wyżej 10% K_2O 42 (25·8%). Minimalna zawartość wynosiła 6·96, maksymalna 11·56% tlenku potasu. W sumie 121, czyli 74·2% przysłanych próbek zawierało mniej niż gwarantowano przez c. k. Rząd. Podnosząc z uznaniem fakt, że Biuro solne bardzo skrupulatnie bada nabywany przez siebie towar w Kałuszu, z naciskiem zaznaczyć tu należy, że dla podniesienia poziomu moralnego naszego handlu nawozowego należałoby wywrzeć nacisk na c. k. Rządzie, by sprzedaż kainitu odbywała się na podstawie zasad gwarancyi powszechnie praktykowanej w handlu tymi produktami. Przeprowadzenie tej za-

sady w handlu kainitem byłoby środkiem pedagogicznym przez wpływ na handel innymi nawozami i zabezpieczałoby interes rolników.

Co do kontroli pasz, to faktem charakterystycznym jest, że w roku klęskowym, przy silnem zcentralizowaniu pomocy dawanej rolnikom przez c. k. Rząd przy nabywaniu pasz streszczonych zaniedbywano żądania gwarancyi co do jakości i naturalnie kontrolę przeprowadzono tylko wówczas, jeśli ktoś z obdarowanych odmówił przyjęcia towaru. Więc też dziennik stacyi wykazuje streszczonych pasz tylko 30. Wogóle powiedzieć można, że i nasze władze za mało nacisk kładą na to, by te przepisy, które ustanowiły dla handlu nawozami i paszami, były przestrzegane. W szczególności odnieść to należy do zrzeszeń rolników i instytucyi, które korzystają z subwencyi krajowych.

Umowę co do poddania się kontroli stacyi podpisały na rok 1908/9 następujące firmy:

1. I. Gal. Towarzystwo akc. dla przemysłu chemicznego, Lwów.
2. Oddział handlowy c. k. gal. Tow. gospodarskiego, Lwów.
3. Związek handlowy dla Kółek rolniczych w Krakowie.
4. Zarząd główny Kółek rolniczych, Lwów.
5. Syndykat Towarzystw rolniczych, Kraków.
6. Józef Karrach, Lwów, jako przedstawiciel Biura sprzedażyTh omasa we Wiedniu, oraz firmy Thomasphosphatfabriken w Berlinie.
7. Firma Thomasphosphatfabriken w Berlinie.
8. Bank rolniczy, Lwów.
9. Firma E. Bahlsen, Kraków.
10. Firma Schönker i Jakubowicz w Oświęcimie.
11. Firma A. E. Schönker w Oświęcimie.

Działalność doświadczalna.

Co do kierunku swego pozostała bez zmiany. Doświadczenia polowe (43) przeprowadzono w następujących 17-tu miejscowościach:

1. Chomiakówka, pow. Tłumacz. 2. Czanyż, pow. Kamionka. 3. Horodenka, pow. tenże. 4. Krakowiec, pow. Jaworów. 5. Kulczyce, pow. Sambor. 6. Łańcut, Ordynacya, pow. Łańcut. Folwark Wola, Wysoka, Krzemienna. 7. Łubów, pow. Sokal. 8. Mikulińce, pow. Tarnopol. 9. Roła, pow. Rawa. 10. Suchowola, pow, Gródek. 11. Szczerzec, pow. Lwów. 12. Żurawno, pow. Żydaczów. 13. Uhryńkowce, pow. Zaleszczyki. 14. Dublany, pow. Lwów. 15. Tuczempy, pow. Jarosław.

Sprawozdanie z tych doświadczeń podanem zostało w IX. sprawozdaniu z działalności krajowej stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, które wyszło w lipcu 1909 r.

Ogólnie zauważyć się daje trudność znalezienia współpracowników doświadczeń w kołach rolniczych, pomimo pomocy udzielanej przez stacyę w postaci asystentów wysyłanych dla nadzorowania robót i bezpłatnie udzielanych nawozów. Działalność praktyczno-doświadczalna stacyi przynosi krajowi większy pożytek od jej działalności kontrolnej, należy koniecznie pomyśleć nad zorganizowaniem jej na innych szerszych zasadach.

Doświadczenia wazonowe wykonano nad następującymi zagadnieniami:

1. Nad wyczerpywaniem gleby z Załucza, przeciągłej uprawie roślin zbożowych.
2. Porównanie działania tomasyny i superfosfatu na rozmaite rośliny.
3. Wpływ węglowodanów na działanie nawozów azotowych.
4. Wpływ zgruźlenia superfosfatu na działanie kwasu fosforowego.
5. Nad produkcyjnością gleby dublańskiej, podglebia rozmaicie traktowanego.
6. Doświadczenia nad nawożeniem torfu z rozmaitych miejsc torfowiska dublańskiego.
7. Doświadczenia nad wpływem głębokości umieszczenia nawozów fosforowych na ich działanie następcze.

Część tych doświadczeń są zagadnieniami, których rozstrzygnięcie wymaga szeregu lat pracy dla ich rozwiązania, część została ukończoną, a wyniki zostaną ogłoszone wkrótce osobno.

Doświadczenia nawozowe absorbowały całkowicie personal stacyi tak, że doświadczenia z żywieniem inwentarza przy obecnej liczbie asystentów przedsiębrane być nie mogły.

W lipcu w roku 1908 stacya przeniesioną została do nowego praktycznie i dobrze urządzonego budynku, znajduje się więc w warunkach odpowiadających potrzebom. Stacya zajmuje obecnie 13 sal na parterze, 14 w suterenach oprócz mieszkania laboranta o ogólnej powierzchni użytkowej 1.000 m_2 Laboratoryum posiada oprócz gazu i wody w obfitej ilości, elektryczność wytwarzaną na miejscu.

Adjunkt stacyi Adam Karpiński zastępował kierownika stacyi w sprawach kontroli nawozowej i wespół z nim i asystentem Pawińskim prowadził doświadczenia nawozowe. Wykładał rolnictwo na kursie rolniczym dla nauczycieli ludowych w Dublanach.

Asystenci: dr. Bronisław Niklewski przeprowadzał studya nad bakteryami wodorowemi, nitrifikacyą w oborniku, wespół z kierownikiem stacyi prowadził doświadczenia wazonowe. Wykładał na kursie dla nauczycieli ludowych, biologię roślin, ogłosił drukiem „Ein Beitrag zur Kenntnis wasserstoffoxydierender Mikroorganismen“ w Centrbl. f. Bakteriologie, 1908. Bd. XX. p. 469.

Zygmunt Romański prowadził kontrolę nawozową.

Dr. Stanisław Łabendziński w dalszym ciągu prowadził badania do mapy gleby dublańskiej.

Przeniesienie stacyi do nowego budynku, urządzenie laboratoryum absorbowało przez czas dłuższy cały personal stacyi.

Dublany, dnia 3. sierpnia 1909.

Prof. J. M. Pomorski, w. r.
kierownik stacyi.

Sprawozdanie administracyjne

krajowej Stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie za czas od 1. października 1907 do 30. września 1908.

Stan osobowy Stacyi.

Kierownik: Dr. Ignacy Szyszyłowicz
Adjunkt: Karol Huppenthal
Asystenci: Feliks Grabski
Edward Lang
Laborant: Szymon Wojciechowski
Służący: Wincenty Pochwałowski

Oprócz tego zajętych było w Stacyi stale 5 sił pomocniczych, a 8 czasowo od 1. grudnia do końca września.

1. Działalność kontrolna.

Do związku kontrolnego ze Stacyą przystąpiły w roku sprawozdawczym następujące firmy:

1. Bank rolniczy we Lwowie.
2. Dom dla ziemian we Lwowie.
3. Dom handlowy dla rolnictwa i przemysłu Konstantego Adamowicza we Lwowie.
4. Dom rolniczo produkcyjny Ernesta Bahlsena w Krakowie.
5. Dom rolniczo-ogrodniczy „Flora“ w Tarnowie.
6. Handel koniczyny Osiasza Poppersa w Brodach.
7. Handel nasion L. Freegego w Krakowie
8. Handel nasion rolniczych, warzywnych i kwiatowych Cayeux Le Clerc w Paryżu.
9. Handel nasion M. Feldmanna w Podwołoczyskach.
10. Handel nasion J. Thürhausa w Podwołoczyskach.
11. Handel nasion E. Sachsel i Synowie w Podwołoczyskach
12. Kultura nasion leśnych w Zassowie pod Czarną.
13. Oddział handlowy c. k. galic. Towarz. gosp. we Lwowie.
14. Oddział w Stryju c. k. galic. Towarz. gosp. w Podhorcach.
15. Pierwsza krajowa rodowodowa hodowla zbóż w Mikulicach, p. Kańczuga.
16. Produkcya nasion pastewnych i traw J. Jurystowskiego w Kurowcach p. Hłuboczek wielki.
17. Reprodukcya nasion w Zaborzu p. Zielona.
18. Skład nasion F. W. Starcka Synów we Lwowie.
19. Skład nasion S. Weintrauba w Tarnowie.
20. Spółka Agronomów we Lwowie.
21. Syndykat Towarzystw rolniczych w Krakowie.

22. Towarzystwo dla popierania produkcyi nasion leśnych we Lwowie.
23. Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie, Lwowie, Rzeszowie i Wieliczce.

Warunki, na których firmy powyższe należały do związku kontrolnego, nie uległy żadnej zmianie, a mianowicie firmy te zobowiązały się:

1) poddać wszystkie sprzedawane nasiona rolnicze ocenie Stacyi.

2) zapewnić kupującym przez wręczenie listu gwarancyjnego (na odpowiednim blankiecie) prawdziwość, pochodzenie, czystość, siłę kiełkowania nasienia oraz brak kanianki.

3) Odszkodować kupujących w razie okazania się różnicy pomiędzy wartością gwarantowaną a rzeczywistą towaru.

W zamian za wypełnienie tych warunków firmy korzystały ze zniżki 50% od normalnych cen za badanie.

Firmy kontrolowane przez Stacyę miały obowiązek wydać kupującemu przy każdej sprzedaży nasion list gwarancyjny, który upoważnia go do powtórnej oceny Stacyi na koszt sprzedającego. Mimo tak wygodnych warurków ułatwiających bez kosztów przekonania się o rzeczywistej wartości zakupionego towaru, powtórne oceny wyjątkowo tylko zostają nadsyłane do Stacyi i tak w roku 1907/8 nadesłano 54 (w roku 1906/7 83 próbek) z czego w dwóch wypadkach gwarancya była niedotrzymaną. W wypadkach tych firmy handlowe na wezwania Stacyi bezwłocznie odpowiednio do przepisanych norm odszkodowały kupujących.

Drugi sposób gwarantowania dobroci sprzedawanego towaru a mianowicie sprzedaż tegoż w workach nieszytych, zaplombowanych przez Stacyę, przyjął się już bardzo dobrze, stając się tak dla rolników jak i sprzedających najodpowiedniejszą formą gwarancyi. W roku 1907/8 zaplombowała Stacya 1409 worków, o wadze 108.482 kg. wartości około 195.267 kor., co w porównaniu z poprzednimi latami przedstawia się następująco:

w r.	1895/6	plomb.	worków	10	wagi	700	kg.	wart. towaru około		1.050 K
„	1896/7	„	„	46	„	3900	„	„	„	5.850 „
„	1897/8	„	„	52	„	4100	„	„	„	6.115 „
„	1898/9	„	„	843	„	66015	„	„	„	99.000 „
„	1899/0	„	„	1034	„	71180	„	„	„	125.970 „
„	1900/1	„	„	600	„	73975	„	„	„	110.962 „
„	1901/2	„	„	1389	„	115513	„	„	„	172.061 „
„	1902/3	„	„	2282	„	206723	„	„	„	310.084 „
„	1903/4	„	„	2548	„	231041	„	„	„	277.000 „
„	1904/5	„	„	772	„	62683	„	„	„	98.160 „
„	1905/6	„	„	1855	„	156241	„	„	„	187.440 „
„	1906/7	„	„	1671	„	132209	„	„	„	185.000 „
„	1907/8	„	„	1409	„	108482	„	„	„	195.267 „

Oprócz firm kontrolowanych nadsyłają do oceny do Stacyi próbki także rolnicy, kupcy oraz stowarzyszenia rolnicze.

Ogólny przegląd działalności kontrolnej Stacyi w porównaniu z ubiegłymi latami przedstawia się następująco:

Rok	Oceny płatne		Oceny bezpłatne		Razem	
	Ilość próbek	Ilość analiz	Ilość próbek	Ilość analiz	Ilość próbek	Ilość analiz
1900/1	644	1.288	699	2.796	1.343	4.084
1901/2	807	1.614	431	1.724	1.238	3.338
1902/3	1.111	2.807	319	1.012	1.510	3.819
1903/4	1.211	3.633	1.201	2.360	2.413	7.239
1904/5	1.584	4.752	869	2.607	2.453	7.359
1905/6	1.822	5.466	930	2.820	2.752	8.286
1906/7	2.527	7.581	500	1.500	3.027	9.081
1907/8	2.845	8.490	660	1.980	3.505	10.470

W stosunku do gatunku nasion ilość ogólna próbek rozdziela się w następujący sposób:

Koniczyna czerwona	2287	próbek
Koniczynowate	208	„
Zboża	178	„
Trawy	214	„
Strączkowe	54	„
Buraki	68	„
Ziemniaki (ozn. skrobi)	318	„
Nasiona drzew i krzewów	5	„
Nasiona warzywne i przemysłowe	147	„
Przepisy na mieszanki	4	„
Pasze skoncentrowane	9	„
Analizy siana	35	„
Choroby roślin	4	„
Rośliny aptekarskie	9	„
Razem	3540	próbek

W stosunku do jakości nasion wyniki ogólne nasion były następujące:

K a n i a n k a. Na wezwanie stron zbadała Stacya 2422 próbek na kaniankę, w czem w 709 próbkach znaleziono kaniankę a więc przeszło 29% wszystkich przesyłek. Kaniankę grubą, która w Niemczech i Austryi szerzy się już od lat kilku znaleźliśmy w tym roku w 212 próbkach koniczyny czerwonej (w roku 1905/6 w 2 próbkach).

Ogólny przegląd próbek badanych na kaniankę przedstawia się następująco:

Rodzaj nasienia	Ilość próbek	z kanianką	bez kanianki
Koniczyna czerwona	2287	681	1406
„ szwedzka	25	11	14
„ biała	46	5	41
Tymotka	33	5	28
Lucerna siewna	15	3	12
„ chmielowa	4	—	4
Komonica błotna	8	2	6
„ pospolita	4	2	2

P o c h o d z e n i e. Zapytań w tym kierunku w roku sprawozdawczym było bardzo mało, bo tylko cztery, wszystkie odnosiły sie do koniczyny czerwonej, wyniki badań były pomyślne, wszystkie koniczyny były pochodzenia środkowo europejskiego. Prócz tego niezależnie od zapytań badała Stacya wszystkie nadsyłane próbki koniczyny na pochodzenie, znaleziono 10 próbek koniczyny pochodzenia amerykańskiego, 21 węgierskiego.

Następująca tablica przedstawa średnie dane badanych nasion wraz z granicznemi minimum i maximum dla czystości i kiełkowania.

Rodzaj nasienia	Czystość %			Siła kiełkowania %		
	minim.	max.	średnia	minim.	max.	średnia
1. Koniczyna czerwona	88·3	99·5	89·2	64	94	83
2. „ biała	80	98	94·2	24	97	77·3
3. „ szwedzka	91	98·4	100	67	95	86
4. Inkarnatka	77	98	87	61	100	89
5. Lucerna pastewna	96	100	97	85	97	91
6. „ chmielowa	98	99	97	81	92	85

Rodzaj nasienia	Czystość %			Siła kiełkowania %		
	minim.	max.	średnia	minim.	max.	średnia
7. Lucerna piaskowa	—	—	—	—	71	—
8. Komonica pospolita	73	73	73	82	82	82
9. Esparzetta	95·6	98	97	72	90	82
10. Przelot	73	89	76	92	94	93
11. Seradela	88·5	88·5	88·5	76	80	78
12. Rajgras angelski	89	96·5	90·7	52	92	44
13. „ francuski	39	98·8	71·5	70	96	83
14. „ włoski	62	96·5	87·5	68·5	91·5	84·9
15. Kostrzewa łąkowa	75	99	93·3	10	91	62·6
16. „ czerwona	86·4	95	93	48	78	70·5
17. „ owcza	64	83	73	80	82	81
18. „ trzcinowa	41	95·5	93·5	68	96	85·1
19. Tymotka	81	99·8	97	49·5	99	90·7
20. Kupkówka	44	98	61·3	70	93·5	82·3
21. Wyczyniec łąkowy	77·7	96·5	84	44	92	81
22. Kłosówka wełnista	81·5	88	84·7	77	86	81
23. Tonka wonna	91·5	91·5	91·5	40	40	40·0
24. Owsik złocisty	30	85	69	15	88	63
25. Mietlica rozłogowa	95	96	95	51	89	77
26. Wiechlina łąkowa	78	84·5	80·5	15	55	37
27. „ szorstka	78	89	80	79	80	79
28. Grzebienica pospolita	81	99	91	63	79	72
29. Mozga trzcinowa	93	97	94·5	45	58	51
30. Stokłosa wyprostowana	82	82	82	20·5	20·5	20·5
31. „ bezostna	75	91·5	82	2	94·5	67·3
32. „ miękka	31	53	42	42·5	92	67·5
Różne nasiona.						
33. Wyka siewna	94	97	95	40	78	66
34. Groch	98	99·5	98·7	94	99	90
35. Bób	90	90	90	79	88	83·5
36. Fasola	100	100	100	100	100	100
37. Łubin biały	98·8	99·5	99·3	88	96	92
38. „ niebieski	97·4	98·7	98	29	93	55
39. „ żółty	97	97·5	97	91	99	95
40. Szporek	99	99	99	91	91	91
41. Koński ząb	99·4	100	99·7	79·9	99	91
42. Kapusta	98	100	99	81	99	91
43. Cebula	98	100	99	54	71	66
44. Ogórki	100	100	100	45	98	84
45. Len	93	99	97	82	92	88
46. Konopie	95	96	95	84	90	87
47. Marchew	91	99	94·9	40	72	67
48. Rzodkiew	100	100	100	95	100	97
49. Rzepa	99	100	99	86	96·5	90
50. Rzodkiewka	99·2	100	99	81	94	87
51. Sałata	99·5	100	99	27	96	56
52. Pietruszka	45	96	70	49	78	62
53. Sorgo cukrowe	95	99	87	83	92	87

Rodzaj nasienia	Czystość %			Siła kiełkowania %		
	minim.	max.	średnia	minim.	max.	średnia
Nasiona drzew.						
54. Sosna	98	98	98	92·5	92·5	92·5
55. Świerk	98·7	98·8	98	65	83	72
Zboża.						
56. Pszenica	97·4	100	99	24	100	84
57. Żyto	98·5	100	99·2	77	97	89·8
58. Jęczmień	99	100	99	83	99	92
59. Owies	99·7	100	77·5	76	99	92

Z b o ż a. Badanie zbóż przeprowadzała Stacya przeważnie tylko dla celów doświadczalnych a to w kierunku czystości, kiełkowania, wagi 1000 ziarn, wagi hl. i grubości łuski. Przerobiono próbek 178.

N a s i o n a l e ś n e. W tym kierunku przerobiła Stacya tylko 5 próbek. Jest to najlepszym dowodem jak interesowane strony dbają o dobroć nasion leśnych i to przeważnie sprowadzonych z poza kraju.

B u r a k ó w badano w roku sprawozdawczym 54 próbek i to wszystko buraków pastewnych, cukrownie bowiem nasze mimo zakupywania wielkich ilości nasienia buraków za granicą istnienia krajowej Stacyi zupełnie nie uznają.

Poniżej umieszczona tablica wykazuje własności zbadanych buraków pastewnych:

Czystość			Kiełkujących kłębków			Kiełkujących nasion		
minim.	max.	średnia	minim.	max.	średnia	minim.	max.	średnia
93	99·8	98	62	92	80	72	232	148
Ilość w kg. kłębków			Ilość w kg. kiełk. kłęb.			Ilość w kg. kieł. nasion		
minim.	max.	średnia	minim.	max.	średnia	minim.	max.	średnia
34.280	181.760	33.190	25.171	93.480	42.245	40.180	196.300	77.688

R o ż n e p r z e s y ł k i. Z innych prac wykonała Stacya na żądanie stron oznaczenie 5 próbek prawdziwości nasion, badanie mikroskopowe 4 próbek mąki, ułożenie 4 przepisów na mieszanki traw oznaczenie 4 chorób roślinnych.

Jakkolwiek ilość próbek przesyłanych do oceny stale znacznie wzrasta przesyłki te jednak przeważnie pochodzą od sprzedających nasiona, w bardzo małym tylko stosunku od rolników. Celem ożywienia więcej ruchu w tym kierunku oraz zapoznania tych właśnie kół z potrzebą kontroli oraz ułatwienia samej przesyłki nasienia, rozezłała Stacya do 1900 obszarów dworskich po trzy torebki wraz z spinkami do zamykania, do wszystuich szkół rolniczych po sześć torebek, dla włościan w Galicyi 1000 torebek, jako załącznik do Przewodnika Kółek rolniczych, oraz 700 torebek dla włościan na Śląsku a mianowicie po 10 torebek dla 70 Kółek rolniczych.

Prócz tego dołączono do wszstkich tych przesyłek odezwy wzywające i uzasadniające potrzebę kontroli nasion, rady dla zakupujących nasiona oraz wykaz firm kontrolowanych przez Slacyę.

Równocześnie uwiadomiliśmy, iż ocena nasion w myśl uchwały Wydziału krajowego jest dla członków Kółek rolniczych bezpłatną. Wyniki tego niezwykłego ułatwienia, połączonego nawet dla stacyi z większym kosztem, były prawie żadne. Wielka własność nadesłała nam bowiem w torebkach tych tylko 29 próbek, członkowie Kółek rolniczych w Galicyi 6 próbek, członkowie Kółek rolniczych na Śląsku 10 próbek, a wszystkie Szkoły rolnicze ani jednej próbki. Taka obojętność na swoje własne interesa musi być dla Stacyi nauką, aby zaniechała na przyszłość takiej kosztownej agitacyi.

Wydawnictwa Stacyi.

Szyszyłowicz Ignacy dr.:

W sprawie zakupna koniczyny czerwonej (odbitka z „Rolnika").

W sprawie uprawy konopi (odbitka z „Rolnika").

Rady dla zakupujących nasiona wyd. czwarte.

Spis nasion i roślin zebranych w górach Czarnohora w Beskidzie wysokim.

Huppenthal Karol.:

Na co się uważać powinno przy zakupnie nasion (odbitka z Przewodnika Kółek rolniczych).

2) Działalność doświadczalna.

A) Doświadczenia nad poprawą połonin we wschodnich Karpatach.

1) Badania w ogrodzie doświadczalnym na połoninie Czarnohora.

Celem poznania stosunków klimatycznych i warunków rozwoju roślinności Czarnohory dokonywała Stacya w tym kierunku, podobnie jak i w latach poprzednich, odpowiednie badania. W tym roku rozpoczęto je wcześniej, bo 1. maja, kiedy znaczną część ogrodu pokrywał jeszcze śnieg, a ukończono je 19. października t. j. z nastaniem mrozów. Robiono zapiski co do ciśnienia powietrza, siły i kierunków wiatrów, zachmurzenia, rodzaju i kieruku chmur, wilgotności, ciepłoty na termometrach minimalnych i maksymalnych, ciepłoty gleby w różnych głębokościach i na jej powierzchni i to gleby ugorowanej i zadarnionej, stoku południowego połoniny, lasu niskopiennego i wysokopiennego oraz nasilenia słonecznego na termometrach insolacyjnych. Ze samopiszących przyrządów funkcyonował heliograf Campbell-Stokesa, dwa aktinometry ze złotą i czarną kulą, termometr, hygrometr, ewaporometr Richarda i ombrometr Hellmann-Fuesa.

Prócz tego prowadzono zapiski nad rozwojem różnych roślin uprawianych w ogrodzie.

W dziale botaniczno-rolniczym znajdowało się w tym roku na małych parcelkach 177 gatunków roślin, w znaczniejszej części pozostałych z lat dawniejszych, w części zaś pochodzących z przesadzenia z gór okolicznych, lub też z wysiewu nasion zebranych z tamtejszych roślin.

Wśród tych roślin przeważały rośliny, mające większą lub mniejszą wartość pastewną, a przedewszystkiem trawy. Z tych parcelek jakoteż z połonin całej Czarnohory, zbierano nasiona, które miały służyć do zasiewu w roku przyszłym, jak i do wymiany na nasiona z różnych ogrodów botanicznych.

Katalog nasion i roślin obejmował w r. b. 154 gatunków. Na zamowienie 31 ogrodów botanicznych wysłano 318 torebek z nasionami.

Prócz tego służył ogród czarnohorski za przedmiot badań rozwoju roślinności i jako demonstracya oraz źródło uzupełniania zbiorów botanicznych dla wielu, umyślnie go zwiedzających przyrodników. Tak w samym ogrodzie, jak i na tak zwanych Szczawiach prowadzono na arowych poletkach próby z dawniej założonemi mieszankami traw, w ogrodzie w trzech różnych gęstościach wysiewu z mieszanką Steblera i własną, na Szczawiach z dwoma Steblera, własną i Weinzierla. W tym roku obsiano również arowe poletka sze-

ścioma mieszankami. Dla poznania się zachowania się każdej trawy i koniczyny użytej do mieszanki, zasiano je z osobna na czterometrowych parcelkach,

Rośliny pastewne uprawiane były już dawniej dla produkcyi nasienia i zbadania wydatności ich masy, w tym roku jednak rozszerzono te uprawy znacznie i to nie tylko przez wysiew, lecz przedewszystkiem przez wysadzanie roślin miejscowych na większych parcelach.

Z dawniejszych roślin zachowały się dobrze na ten rok:

Marchwica (Meum Muttellina), koniczyna biała olbrzymia (tak zwana lodyska), z roku 1906 i 1907, wiechlina sudecka (Poa sudetica), cztery trawy z roku 1907 z kultur nasiennych w dolinie Kościeliskiej, 19 gatunków traw z roku 1907 tak z nizin jak i typowo górskich, na Szczawiach zaś 12 gatunków traw (z roku 1905 i 1907).

W roku bieżącym zasiano 22 gatunki roślin koniczynowych, między niemi lodyskę i koniczynę leniwą (Faulklee) oraz sześć ziół pastewnych, osobno znowu tak w ogrodzie jak i na szczawiach, gdzie wielkim nakładem pracy oczyszczono z korzeni szczawiu i kamieni sześcioarową przestrzeń, zasiano 13 traw, trzy babki (Plantago), koniczynę brunatną (Trifolium badium), wszystkie pochodzące z ogrodu górskiego Stacyi wiedeńskiej.

Głównem jednak zadaniem było wysadzanie możliwie na większych przestrzeniach traw miejscowych, a więc najlepiej dostosowanych do tamtejszych warunków i mających większą wartość pastewną. Będą one stanowić szkółki traw, których nasiona posłużą do podsiewu roślin.

Dotąd poprzesadzano: Poa sudetica, Phleum alpinum, Festuca orientalis, Poa trivialis, Festuca picta, Avena planiculmis, Festuca Porcii, Avena carpatica, Festuca supina, Calamagrostis arundinacea, prócz tego Achillea carpatica i Trifolium pratense var. nivale.

Uprawa roślin motylkowych była w r. b. prowadzona w dalszym ciągu. Przy tych uprawach bada się udawanie poszczególnych roślin, znaczenie jako zielonych pognojów, oraz wpływ zakażenia sztucznego kulturami bakteryi korzeniowych (nitraginą.) W celu stwierdzenia wpływu następczego zakażenia uprawiano rośliny motylkowe na dziale nitraginowym założonym w r. 1905 (36 poletek po 40 m. kw.) i w r. 1907. (28 poletek po 25 m. kw.), w r. zaś 1908 założono na kawałku ogrodu, dotąd nie uprawianym, 28 poletek po 25 m. kw. każde; połowa z nich została zakażoną odpowiednią odmianą nitraginy.

Do tych upraw użyto łubinu niebieskiego i żółtego, seradeli, wyki, grochu, bobiku, lucerny chmielowej, koniczyny białej zwykłej i olbrzymiej, koniczyny szwedzkiej, koniczyny czerwonej, przelotu i esparcety.

Rok 1908 był wyjątkowo niepomyślny dla wegetacyi roślin, a to z powodu prawie nieprzerwanie panującego zimna i małej ilości dni słonecznych. Tylko łubiny, wcześniej posiane, wydały dość dużą masę, a w jednym wypadku łubin żółty wydał w stosunku na ha. aż 430 cetn. metr. zielonej masy. Koniczyny, tego roku zasiane, o ile po zejściu nie zginęły, nie odrosły nawet od ziemi. Wpływu nitraginy w tym roku nie można było zauważyć.

O ile w latach dawniejszych żyto ozime dobrze przezimowało, o tyle w r. 1908 wypszało w większej części; jęczmień ozimy, w jesieni bardzo ładnie się przedstawiający, w ciągu zimy zginął zupełnie. Pozostałe bardzo przerzedzone żyto wydało plon słomy mały i odrobinę bardzo pośledniego ziarna. W tym roku okazało się, jak i w poprzednich latach, że na tej wysokości może mieć uprawa żyta znaczenie tylko jako materyał ściółkowy.

Do roślin udających się bardzo dobrze na Czarnejhorze należy sporek; uzyskano zielonej jego masy w stosunku na ha. 106 cetn. metr. Gorczyca biała natomiast okazała się, jak i dawniej, rośliną zupełnie nie znoszącą tamtejszych warunków klimatycznych.

W roku sprawozdawczym użyto do prób z uprawą ziemniaków wczesnych odmian, tu jeszcze nieuprawianych. Odmiana Lech, posadzona 13. maja, okazała się nie tylko jako smaczna, lecz i stosunkowo najplenniejszą pośród wypróbowanych 16 nowszych i bardzo wczesnych odmian. Chcąc zbadać zachowanie się na Czarnohorze niektórych krzewów i drzew, sprowadzono

z Podhorzec koło Stryja cały zbiór takich, które miały pewne prawdopodobieństwo utrzymania się na tej wysokości. Wszystkie przyjęły się dobrze i częściowo się rozwinęły. O ich zdolności przystosowania się zadecydują jednak dopiero późniejsze lata.

Z chwastów alpejskich najniebezpieczniejszym jest bezwazunkowo szczaw. Szczaw ten porasta na Czarnohorze całe przestrzenie i przytłumia wszelką inną roślinność na najżyźniejszych częściach połonin, to jest w miejscach, na których trzymano przez noc i południe przez długi szereg lat, pasące się tu w lecie, owce.

W celu niedopuszczenia do rozsiewania się szczawiu kosi go Stacya corocznie na kilkudziesięciu morgach przed zawiązaniem się nasienia. Systematyczne to tępienie szczawiu wpłynęło znacznie na tegoż zmniejszenie się, nie zdołało go jednak zupełnie wyplenić. Wytępić go zupełnie może się udać na dwojakiej drodze: przez karczowanie jego korzeni przez szereg lat lub przez zniszczenie żywotności tychże jakimś środkiem chemicznym. Pierwszy sposób stosowaliśmy dawniej, jest on jednak kosztowny, dlatego robiliśmy próby niszczenia szczawiu drugim sposobem.

W r. 1907 stosowaliśmy na przestrzeniach arowych posypywanie znaczniejszej ilości soli kuchennej, kainitu, siarczanu amonowego, siarczanu miedzi, siarczanu żelaza i t. d. i to na miejscach, ze szczawiu z grubsza wykorczowanych, lub też tylko ze skoszonym szczawiem. Ani w tym, ani w następnym roku nie można było zauważyć skutecznego działania tych środków.

Na wiosnę 1908 r. zastosowaliśmy skrapianie 25% i 32% rozczynem siarczanu żelaza oraz 40% kainitu, o ile możności jak najwcześniej, t. j. wtedy, kiedy po śniegu zaledwo zaczynały się pokazywać pierwsze listki szczawiu. W niektórych wypadkach powtórzono skropienie na tych samych miejscach. Okazało się jednak, że mimo obumarcia liści, na które dostały się owe roztwory, szczaw później odrastał z korzeni w najlepsze.

B) Roboty na połoninie Czarnohora.

Z parcel, na których przeprowadzono w r. 1905 próby z hurtowaniem owcami, zbiera się co roku trawę, a nie pasie się na nich, aby módz wagowo stwierdzić wpływ hurtowania.

W r. b. podobnie jak i w r. 1907, plon paszy z parcel hurtowanych był przeszło trzykrotnie większy niż na niehurtowanych.

Część zhurtowana w r. 1906. była ogrodzona od reszty połonin.

Porost na niej odznaczał się przeważnie bujnością i jakością.

Na przestrzeni, zhurtowanej w r. 1907, wynoszacej przeszło 2 ha., przeprowadzono próby, zmierzające do rozstrzygnięcia pytania co do skutku i opłacalności tego sposobu nawożenia przez zastosowanie:

a) pozostawienia miejsc zhurtowanych bez bronowania lub z bronowaniem, bez podsiewu jednak przy zbieraniu tylko siana przez dwa lub trzy lata;

b) bronowania i podsiewania mieszanką traw miejscowych oraz koszeniem tylko siana przez dwa lub trzy lata.

Celem porównania prowadzono równocześnie te same próby na połoninie niehurtowanej, również ogrodzonej i znajdującej się w tych samych warunkach.

Wobec tego, że hurtowanie wobec wielkiej przestrzeni połonin może postępować zbyt powolnie, robiono próby nad wpływem wód spływających z miejsc hurtowanych na niehurtowane.

Przestrzeń całą, objętą temi próbami, o obwodzie 715 m. ogrodzono pięcioma rzędami drutu celem ochrony jej przed pasącym się bydłem. Bronowania dokonano pięciozębną broną sprężynową systemu „Gryf“ i broną łańcuchową.

Z powodu braku nasienia traw miejscowych nie podsiano w tym roku wydzielonych parcel; zbierano i ważono jednak siano z każdej z osobna, aby przekonać się o wpływie hurtowania i bronowania, tudzież o ile porost parcel ejdnako traktowanych był jednolity.

W r. 1908 hurtowano połoninę Czarnohorę od strony północno zachodniej pasami o szerokości 40 m., oddzielonymi pasami niehurtowanymi na 16 m. w przypuszczeniu, że będą one zasilane częściami wypłukanemi ze zhurtowanych parcel. Hurtowano od 6. czerwca do 18. września. Do hurtowania użyto przez ten czas 400 do 666 sztuk jarek. Na jedną sztukę przypadało około $\frac{1}{2}$ m. kwadr. Ogółem zhurtowano w r. 1908 22.016 m. kw.

Podobnie jak w latach poprzednich oczyszczano połoninę Czarnohora w dalszym ciągu, z pojedynczo rosnących świerków i jałowców górskich.

Na szczawiach wykoszono na obszarze kilkudziesięciu morgów szczaw przed zawiązaniem się nasienia.

C) Roboty na połoninach: Bukowinka, Sychołka, Touste, Hordie i Pereslip, położonych nad Mikuliczynem.

Z powodu bardzo złej pogody roboty na połoninach tych, wydzierżawionych przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego były w roku sprawozdawczym bardzo utrudnione. Deszcz i śnieg przy bardzo obniżonej ciepłocie uniemożliwiały długo wszelkie roboty. Oczekując też lepszej pogody, odłożono je do jesieni. Wkońcu jednak, nie chcąc odłożyć ich do przyszłego roku, mimo złej pogody doprowadzono je jesienią do skutku.

Zadaniem tegorocznej pracy było ukończenie karczowania, odgraniczeń wyraźnych połonin od lasów, słowem przygotowanie całego już terenu do późniejszej intenzywniejszej melioracyi oraz odpowiedniego zagospodarowania.

Roboty prowadzono cały wrzesień przy użyciu średnio 25 robotników dziennie. Zupełnie wyczyszczono i wykarczowano na połoninie Hordie 50 ha., na połoninie Touste 20 ha., na połoninie Bukowinka 15 ha. Wczesna i nader ostra zima przy bardzo obfitym opadzie śniegu nie dozwoliła już na uporządkowanie wykarczonych krzaków i pni, co uczynić się też musi z wczesną wiosną następnego roku.

D) Porównawcze uprawy nowych odmian.

1) Sisłe fermy doświadczalne z uprawą porównawczą odmian roślin gospodarskich.

Doświadczenia z uprawą porównawczą odmian roślin gospodarskich mają na celu wypróbowanie, która z odmian najlepiej się nadaje dla danej miejscowości. Ferma doświadczalna składa się z jednego kawałka pola wielkości 3 ha. 264 m. kw. podzielonego na cztery równe niwy. Płodozmian wprowadzono czteropolowy i to w następującym porządku: ozimina, okopowe, jare kłosowe, motylkowe. Doświadczenia wykonane będą z odmianami pszenicy, owsa, bobiku i ziemniaków.

Takich ferm założono w roku sprawozdawczym pięć.
w Krasówce, w Szkole rolniczej w Horodence, w Kniażem w Leśniowicach i w Kniażycach. Do prób użyto następujące odmiany pszenicy:

1) Banatka podolska, 2) Turkiestańska oścista, Czulbidaj, 3) Czerwona genealogiczna, 4) Aksamitka loosdorfska, 5) Dańkowska sztywnosłoma, 6) Wysokolitewska, 7) Płocka, 8) Wczesny Bastard Rimpaua, 9) Dańkowska selekcyjna, 10) Ostka galicyjska.

2) Próby porównawcze z odmianami ziemniaków.

Do prób tych użyto następujące odmiany z zakładów Dotkowskiego Paulsena i Cimbata:

1. Znicz (D), 2. Janina (D), 3. Bonar (D), 4. Staszyc (D), 5. Sas (D), 6. Wid (D), 7. Stella (D), 8. Lucya (D), 9. Perkun (D), 10. Nawój (D), 11. Pilawa (D), 12. Magnola (D), 13. Marzanna (D), 14. Topaz (D), 15. Rezydent (D), 16. Jamróz (D), 17. Bard (D), 18. Busola (D), 19. Ordon (D), 20 Waza (D), 21. Poa (D), 22. Złocień (D), 23. Lech (D), 24. Pac (D), 25. Aza (D), 26. Alauda (D), 27. Reytan (D), 28. Kasztelan (D), 29. Hetman (D), 30. Mohort (D), 31. Gracya (D), 32. Mirejko (D), 33. Bojar (D), 34. Grzymała (D), 35. Gastołd (D), 36. Świteź (D), 37.

Topór (D), 38. Gawronek (D), 39. Bohun (D), 40. Priemel (C), 41. Erna (C) 42. Alma (C), 43. Bismark (C), 44. Flora (C), 45. Nowe Imperatory (C), 46. Pr. Krüger (C), 47. Lilesia (C) 48. Prof. Wohltmann (C), 49. Erica (P), 50. Opal (P), 51. Roland (P), 52. Agraria (P), (53. Bund der Landwirte (P), 56. Olimpia (P), 57. Ingeborg (P), 58. Asta (P), 59. Wenus (S), 60. Galatea (P), 61. Granat (P), 62. Zygfryd 63. Don Carlos (P), 64. Crasse (P), 65. Irena (P), 66. Dewet (P), 67. Welterroberer (H), 68. Nordstern (F), 69. Nowe cebulki (R), 70. Brocken (Br.).

Próby z ziemiakami przeprowadzono w 19. miejscowościach a mianowicie: w Mikulicach, w Suchodole, w Horodence, w Jagielnicy, Miłocinie, w Ostrowie koło Sokala, w Czernichowie, w Zaborzu, w Szówsku, w Bereźnicy, w Mikulińcach, w Ujściu nad Prutem, w Krasówce, w Żurawicy, w Klebanówce, w Kniażycach, w Odrzechowej, w Racie, w Harcie.

3) Zakłady reprodukcyjne ziemniaków.

Celem ułatwienia włościanom zakupna doborowego nasienia po umiarkowanej cenie, ewentualnie dostarczenia obszarom większym nowych odmian gorzelniczych i pastewnych, podjęła Stacya myśl urządzenia zakładów reprodukcyi ziemniaków. Takich zakładów powstało w roku bież. sześć: w Siekierczycach, w Koropcu, w Klebanówce, w Żurawicy, w Kniażycach. Do reprodukcyi użyto odmiany: 1. Bohun (D), 2. Wid (D), 3. Mirejko (D), 4. Topaz (D), 5. Znicz (D), 6. Czasza (D), 7. Lech (D), 8. Ordon (D), 9. Bard, (D), 10. Busola (D), 11. Alauda (D), 12. Gawronek (D), 13. Aza (D), 14. Świteź (D), 15. Bojar (D), 16. Rezydent (D), 17. Gryf (D), 18. Sas (D), 19. Prof. Wohltmann (C), 20. Iduna (C), 21. Nowe Imperatory (C), 22. Pr. Krüger (C), 23. Silesia (C), 24. Bismark (C), 25. Opal (P), 26. Abdul Hamid (P), 27. Erica (P), 28. Bund der Landwirte (P), 29. Brocken (B), 30 Granat (Br), 31. Vor der Front (R).

4) Próby porównawcze z odmianami konopi.

Do prób tych użyto następujących odmian: 1) Podolskie, 2) Siedmiogrodzkie, 3) Andegaweńskie, 4) Bolońskie.

Próby te przeprowadzono 9 miejscowościach: w Klebanówce, w Dublanach, w Szkole rolniczej w Horodence, w Perespie, w Hadyńkowcach, w Hołotkach, w Wysocku, w Komarowicach, w Sannikach.

Oprócz tego rozdzielono 1036 kg. konopi bolońskich i andegaweńskich Oddziałom c. k. Towarz. gospodarskiego i Kółkom rolniczym dla włościan

5) Próby z uprawą maku.

Do prób tych użyto odmianę maku lignickiego. Wykonano je w tych samych miejscowościach, w których przeprowadzono doświadczenia z konopiami.

6) Próby porównawcze z koniczyną lodyską.

Wykonano w jednej Szkole rolniczej, w Czarnym Dunajcu i Krasówce.

7) Próby porównawcze z koniczyną leniwą (Faulklee).

Wykonano w pięciu Szkołach rolniczych: w Miłocinie, w Kobiernicach, w Horodence, w Jagielnicy, w Bereźnicy, oraz w Dernowie koło Kamionki strumiłowej.

8) Próby uprawy szczeci sukienniczej

Wykonano w Szkole rolniczej w Horodence i w kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach.

9) Próby z uprawą fasoli białej i pieszej

Wykonano w dwóch miejscowościach w Klebanówce na 1/2 morgu i w Koropcu na pięciu morgach.

Wszystkie wyżej wymienione odmiany uprawiała Stacya oprócz tego na mniejszych parcelkach na swym polu doświadczalnem we Lwowie.

Korzystając z plonów, zebranych na własnym polu doświadczalnem, rozdano pomiędzy 10. włościan 82 kg. owsa i 185 kg. ziemniaków nasiennych.

Lwów. dnia 31. lipca 1900.

Dr. Ignacy Szyszyłowicz
kierownik stacyi.

L. W. 90.168/09.

We Lwowie dnia 3. września 1909.

Aleg 475

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok szkolny 1908/9.

WYSOKI SEJMIE!

Odwołując się do szczegółów zawartych w sprawozdaniu Dyrekcyi o szkole, które tutaj jako osobny alegat załączamy, podnosimy kilka najważniejszych momentów, świadczących, że krajowa szkoła w Czernichowie w ubiegłym roku szkolnym zdołała wykazać również jak w latach poprzednich dodatnie rezultaty z nauki, natomiast co do sprawowania się uczniów, zauważyć można było w ubiegłym roku szkolnym pewne objawy mniej zadawalniające. Wprawdzie do wiadomości Wydziału krajowego nie doszło żadne większe przekroczenie świadczące o rozluźnieniu karności w szkole, gdyż wydalenie jednego ucznia za obrazę nauczyciela jakkolwiek niewątpliwie spowodowane zostało wysoce karygodnem zachowaniem się jego, przecież jak dochodzenia wykazały stało się to i nie bez winy samego nauczyciela — pomimo to Wydział krajowy baczniejszą zwróci uwagę na to ażeby tego rodzaju objawy zostały odrazu usunięte.

Na rok szkolny 1908/9 zapisało się do szkoły na rok I-szy 20 uczniów, w tej liczbie 8-miu przyjętych zostało na podstawie egzaminu wstępnego. Wszyscy nowo przyjęci uczniowie mieli świadectwa z ukończenia przynajmniej czterech klas szkół średnich. Ponieważ na II roku było zapisanych również 20-tu uczniów a na III roku 22, przeto ogólna frekwencya w tym roku dosięgła cyfry 62 uczniów, najwyższej jaką internat Czernichowski pomieścić może.

Roczne egzamina wypadły dobrze, najlepiej na roku III-cim, po ukończeniu którego 21 kandydatów zasiadło do głównego egzaminu, z tych 10-ciu zdało egzamin z odznaczeniem, 11-tu zaś z postępem dobrym.

Z ulepszeń wprowadzonych w ostatnim roku w programie nauk, podnieść należy zmianę wprowadzoną przez Dyrekcyę w wykonywaniu praktycznych zajęć na folwarku przez uczniów III roku, które odtąd systematycznie i planowo wykonywane nie wątpliwie korzystnemi się okażą.

Jedno wolne miejsce funduszowe jakie było do rozporządzenia w roku szkolnym 1908/9 nadaliśmy Kazimierzowi Paleologowi uczniowi I. roku. W preliminarzu szkoły na rok przyszły postanowił Wydział krajowy na razie nie powiększać jeszcze liczby miejsc funduszowych, jakkolwiek był do tego upoważniony uchwałą Wysokiego Sejmu. Na przyszłość jednak niezawodnie będzie musiał z tej uchwały skorzystać, gdyż liczba zgłaszających się kandydatów na miejsca funduszowe z każdym rokiem wzrasta, pomimo, że nie ogłaszamy konkursu na nie. Przekonaliśmy się przytem, że stan uczniów pochodzących z Galicyi da się podnieść w szkole Czernichowskiej przedewszystkiem przez odpowiednią ilość miejsc funduszowych, gdyż uczniów pochodzących ze sfer majętniejszych Galicya nigdy niedostarczała tej szkole.

W składzie grona nauczycielskiego szkoły Czernichowskiej zaszły w ciągu ubiegłego roku szkolnego znaczne zmiany. Niewątpliwie, że zmiany w personalu nauczycielskim podczas roku szkolnego nie mogą być korzystne dla ciągłości nauk i wyczerpania przedmiotów zakreślonych planem naukowym, niestety z konieczności musiały zajść w tym roku w szkole Czernichowskiej.

Zamianowany z początkiem roku szkolnego nauczycielem hodowli p. Henryk Rozwadowski, zaledwie przez kilka miesięcy sprawował te obowiązki. Skutkiem złego stanu zdrowia, a następnie w zamiarze otrzymania posady przy c. k. Seminaryum nauczycielskiem zwrócił się do nas z prośbą o udzielenie mu kilkumiesięcznego bezpłatnego urlopu. Załatwiając prośbę tę przychylnie zmuszeni byliśmy począwszy od letniego półrocza powierzyć wykłady hodowli w zastępstwie p. Zygmuntowi Moczarskiemu. Skoro zaś obecnie zawiadomił nas p. Rozwadowski, że z posady nauczyciela hodowli w szkole Czernichowskiej rezygnuje, zamianowaliśmy wspomnianego wyżej p. Moczarskiego prowizorycznie nauczycielem tego przedmiotu w Czernichowie.

Nauczyciel rolnictwa Dr. Stefan Surzycki powołany w maju b. r. na profesora Studyum rolniczego w Krakowie, opuścił szkołę Czernichowską. Do końca roku szkolnego zarządziliśmy zastępstwo do przedmiotów wykładanych przez Dr. Surzyckiego, powierzając te wykłady Dr. Staniszkisowi asystentowi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jednocześnie rozpisaliśmy konkurs celem obsadzenia katedry rolnictwa w kraj. szkole Czernichowskiej począwszy od nowego roku szkolnego. Konkurs ten do obecnej chwili nie został jeszcze rozstrzygnięty.

Wreszcie zmuszeni byliśmy w ciągu półrocza letniego, zgodnie z opinią wyrażoną przez Kuratoryę szkoły, udzielić nauczycielowi Wojciechowskiemu urlopu aż do końca roku szkolnego powierzając w zastępstwie wykłady przedmiotów udzielanych w szkole przez tego nauczyciela: Dr. Surzyckiemu i Dr. Kumanieckiemu z Krakowa.

Z końcem roku szkolnego z dniem 31. lipca przenieśliśmy z urzędu w stały stan spoczynku Dr. Ludwika Birkenmajera nauczyciela matematyki i fizyki oraz p. Mikołaja Wojciechowskiego nauczyciela ekonomii społecznej organizacyi i administracyi.

Dr. Birkenmajerowi, który wysłużył 31 lat jako nauczyciel w szkole Czernichowskiej, przyznaliśmy przy spensyonowaniu go pełną emeryturę w kwocie 5.700 koron, wyrażając mu przytem uznanie za długoletnią pracę nauczycielską w szkole.

Natomiast p. Wojciechowskiemu, który w służbie krajowej pozostawał od 1-go maja 1886 r. mogliśmy zarachować do emerytury tylko 23 lata zatem 79% obecnych jego poborów tj. 4.108 koron.

Po ustąpieniu Dr. Birkenmajera postanowiliśmy posady nauczyciela fizyki i matematyki w Czernichowie nie obsadzać, lecz rozdzielić te przedmioty między trzech profesorów wykładających pokrewne działy naukowe. Ekonomię zaś społeczną organizacyę i administracyę wykładaną dotychczas przez p. Wojciechowskiego, powierzyliśmy prowizorycznie począwszy od nowego roku szkolnego, p. Bolesławowi Rugiewiczowi ukończonemu agronomowi i długoletniemu administratorowi większych majątków w Galicyi, w Królestwie i w prowincyach zabranych, znanemu z licznych prac w czasopismach rolniczych. P. Rugiewiczowi, jako nauczycielowi administracyi, przydzieliliśmy nadto rachunkowość gospodarczą i statystykę, przedmioty wykładane dotąd przez Dr. Surzyckiego, oraz przyznaliśmy mu pewien udział w zarządzie folwarku Czernichowskiego.

Stosując się do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 31-go października 1908 r. Wydział krajowy wziął pod rozwagę sprawę podwyższenia poborów personalu zakładowego w Czernichowie i przedkłada w tej mierze Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski: aby prefektom internatu obok dotychczasowych poborów przyznać dodatek aktywalny o rocznych 240 koronach, pisarzowi zaś Dyrekcyi podnieść roczną płacę z 1 200 na 1.400 koron.

Nadto wstawił Wydział krajowy do preliminarza na rok 1910 dla nieetatowego lekarza zakładowego wyższą płacę roczną o 200 koron t. j. z 1000 K na 1.200 koron uważając za wskazane zrównać jego pobory, z poborami lekarzy okręgowych. Ogrodnikowi zaś zakładowemu przyznał dodatki pięcioletnie po 100 K rocznie.

Z ważniejszych nadzwyczajnych pozycyi wydatkowych, które wstawiliśmy do preliminarza szkoły na rok 1910. podnosimy na tem miejscu konieczną potrzebę następujących wydatków.

Przedewszystkiem zachodzi pilna potrzeba postawienia jeszcze w tym roku nowego pieca centralnego do ogrzewania budynku internatowego. W ubiegłej zimie opalenie kilku pokoi było niemożebne skutkiem wadliwego funkcyonowania starego pieca. Według oferty przedłożonej przez firmę instalacyjną L. Nitsch i Spka, koszt postawienia nowego pieca o dwóch kotłach wynosić będzie 6.654 kor., ponieważ jednak posiadamy z lat ubiegłych zaoszczędzony kredyt na opale, który na ten cel zużyty zostanie, przeto tylko resztę t. j. 5000 kor. wstawiliśmy do preliminarza w Rubr. Vtej wydatków szkolnych. Na razie pozostawione zostaną stare ogrzewalniki żeberkowe w tych ubikacyach, w których istnieją, gdyby się jednak w ciągu zimy okazało, że pomimo zmiany pieca ogrzewanie sal internatowych nie jest jeszcze zadawalniające, wówczas będziemy zmuszeni zdecydować się na zaprowadzenie wszędzie radjatorów, kosztem około 4.500 kor., a wydatek potrzebny wstawimy do preliminarza szkoły na r. 1911.

Niemniej okazało się potrzebnem w pięciu salach sypialnych internatu i w czterech pokojach profesorskich w „kamienicy“ wstawić nowe twarde podłogi, dać polepę na tym budynku i wyszarować ją. Ogólny koszt tych robót wynosić będzie około 4.500 kor. Wreszcie rów otwarty przechodzący przez park, do którego ściekają wszystkie nieczystości z Zakładu, musi być ze względów hygienicznych zasklepiony i zaopatrzony betonowym przepustem. Koszt tych robót wynosić będzie 1245 koron.

Mieszkanie, które zajmywał dotychczas Dr. Birkenmajer, poleciliśmy Dyrekcyi odrestaurować i urządzić z niego dwa mniejsze pomieszkania dla prefektów. Z tego powodu koszt najmu pomieszkań obniży się o 400 koron rocznie począwszy od nowego roku szkolnego.

Folwark.

Zeszłoroczne klęski elementarne wpłynęły również niekorzystnie na zbiór płodów rolnych z folwarku czernichowskiego, lecz jakkolwiek dochód z tego powodu okazał się w tej pozycyi mniejszym od preliminowego, to jednak ogólne zamknięcie rachunkowe za rok 1908 okazało się korzystniejszem dla funduszu krajowego o 603 korony, gdyż inne źródła przyniosły wyższe dochody od preliminowanych.

Gospodarstwo folwarczne w Czernichowe potrzebować będzie w r. 1910 kilku większych wkładów i z tego powodu preliminarz na rok przyszły wykazuje niedobór w kwocie 6.330 kor. pomimo zwiększonych o 1.500 kor. dochodów. Okazało się koniecznem wstawić kredyt nadzwyczajny na zakupno pary koni 1000 kor., na przebudowę pieca wapiennego 4.000 kor. i na koszta budowy domku dla gajowego 2.900 koron.

Przed dwoma laty zamknęliśmy piec wapienny, gdyż koszta naprawy jego po zawaleniu w stosunku do spodziewanych dochodów z dzierżawy, były tak znaczne, że się nie opłacało prowadzić tego przedsiębiorstwa. Obecnie Dyrekcya zapewnioną została, że z chwilą gruntowego odrestaurowania pieca otrzyma taki czynsz dzierżawny, że koszta reparacyi pokryte zostaną w ciągu trzech do czterech lat. Zwłaszcza skoro na Wiśle urządzony zostanie prom na linie, dochód z pieca łatwo podnieść się może w dwójnasób i dojść do kwoty nawet 2000 koron rocznie. Tymczasem potrzebny jest znaczniejszy jednorazowy wydatek na naprawę pieca obliczony przez Dyrekcyę na kwotę przeszło 5000 koron. Ponieważ jednak posiadamy na ten cel kredyt pozostały z lat poprzednich w wysokości 1.080 koron, przeto do preliminarza wstawiliśmy resztę t. j. 4000 koron.

Wreszcie okazała się potrzeba postawienia domku dla gajowego w obrębie lasu czernichowskiego. Wobec stale podnoszącego się z roku na rok dochodu z lasu i potrzeby baczniejszego dopilnowywania drzewostanów i materyału znajdującego się w lesie, budowa domku dla gajowego jest bardzo potrzebną. Dyrekcya przedłożyła kosztorys tej budowy na kwotę 3.500 koron, ponieważ jednak materyał drzewny może być dostarczony z lasu, przeto w gotówce potrzebna jest na ten cel kwota tylko 2.900 kor., którą wstawiliśmy do preliminarza folwarku.

Na podstawie tego sprawozdania raczy Wysoki Sejm uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

2. Sejm przyznaje prefektom internatu w kraj. szkole czernichowskiej dla każdego dodatek aktywalny w wysokości 240 koron rocznie.

3. Sejm znosi dotychczasowy a ustanawia następujący etat dla pisarza Dyrekcyi w Czernichowie: roczną płacę 1400 koron oraz prawo do poboru pięciu dodatków pięcioletnich każdy po 120 koron rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału kraj.

L. 775.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie za rok szkolny 1908/09.

Na rok szkolny 1908/09 zgłoszeń było 136 z tego 50 kandydatów posiadało potrzebne kwalifikacye. Ponieważ na roku I-szym było jedno miejsce zajęte przez repetenta, na rok II zapisanych było uczniów 20 a na rok III uczniów 22, więc możliwem było przyjęcie tylko 19 kandydatów na rok I. Dalszy przebieg zmian w ilości uczniów znajduje się w rozdziale pt. frekwencya uczniów.

Program szkolny nie doznał żadnych zmian. Uwzględniając jedynie potrzebę zwrócenia silniejszej niż dotąd uwagi na praktyczne zajęcia uczniów, wprowadzono tylko tę innowacyę, że w razie wykonywania jakiejś pracy na folwarku, której uczniowie nie mogliby widzieć i zapoznać się z nią w innych godzinach, przekładano wykłady na godziny zajęć praktycznych i odwrotnie. Zapoznawanie uczniów roku III z biegiem czynności na folwarku czernichowskim przez wyznaczanie dwutygodniowej służby praktykantów dla każdego z uczniów roku III okazuje się zarządzeniem odpowiedniem i przynoszącem korzyść naukową.

Dwutygodniowe zajęcia praktyczne polegają na tem, że około godziny $4^1/_2$ po obiedzie dwóch wyznaczonych uczniów roku III pod kierunkiem zarządcy folwarku obchodzi wszelkie roboty, dokonywane na folwarku i obejściu folwarcznem, uczą się robić notatki gospodarcze oraz prowadzenia ksiąg gospodarskich a po tygodniu jeden zestawia raport tygodniowy o dokonanych na folwarku czynnościach. Raport taki przedkładany bywa dyrektorowi oraz ma służyć profesorowi zarządu gospodarskiego jako substrat przy ćwiczeniach z administracyi.

Wobec 38 tygodni w roku, a 22 uczniów, jak w roku szkolnym 1908/9, 10 uczniów było przy zajęciach praktycznych 4 krotnie i napisało tyleż raportów, pozostałych 12 było w praktyce tylko 3 krotnie i pisało raporta tylko 3 razy. Tak liczny jednak rok III zdarza się co najwyżej tylko dwukrotnie w ciągu lat 10.

Skutkiem przerw w obsadzeniu posady profesora hodowli zwierząt, dalej 10-tygodniowego urlopu, udzielonego prof. M. Wojciechowskiemu i ustąpienia z posady prof. dr. S. Surzyckiego z dniem 31 maja br., nauka hodowli zwierząt, rolnictwa i administracyi nie mogły być na roku III wyczerpane w zakresie do tychczas praktykowanym. Nauka rolnictwa i hodowli na roku II, niewyczerpana z tych samych powodów, uzupełniona będzie w roku przyszłym.

Pilność uczniów na ogół nie była gorszą niż w latach poprzednich. Uczniowie roku III dawali, jak zazwyczaj pod tym względem najlepszy przykład, rok II był najwięcej opieszałym a na roku I przygotowanie uczniów odbiło się na ich postępach w 3/4 częściach roku dosyć ujemnie, pod koniec roku większe przykładanie się do nauk ze strony uczniów i częste repetycye z całości nauki, ułatwione przez małą ilość uczniów, dały rezultaty nadspodziewanie dobre, bo wszyscy uczniowie roku I otrzymali przejście na rok II.

Zachowanie się uczniów szczególniej I i II roku, a z pośród III roku, niektórych, było w ubiegłym roku o wiele więcej pozostawiającym do życzenia niż w kilku poprzednich latach. Przyczyna tego faktu leży, zdaniem mojem, w dwóch źródłach. Pierwszem jest przychodzenie do szkoły tutejszej w znaczniejszej ilości w ostatnich latach, młodzieży źle wychowanej. Dopóki na 20 nowo przybyłych zdarzał się jeden lub dwóch czy trzech niewychowanych, poprawa następowała szybko i po dwóch do trzech miesiącach, nowoprzybyły dostrajał się

do zbyt przeważnego otoczenia. W ostatnich latach stosunek ten zmienił się bardzo na niekorzyść a choć nie doszło do tego, aby gorsza miejszość narzuciła złe obyczaje większości dobrej, to jednak, jak zazwyczaj źle pojęta młodzieńcza solidarność przez długi czas stawiała przeszkodę w ukróceniu złego. Drugiem źródłem złego był prąd wśród młodzieży, skądinąd najszlachetniejszej i najlepszym owianej duchem, prąd z zewnątrz przychodzący, nabytek niezdrowy lat ostatnich, objawiający się niemal w zupełnej obojętności na złe a wychodzący z mylnego, nawet zgubnego stanowiska, że wszelka krytyka złego jest naruszeniem ba! nawet karygodnem naruszeniem wolności bliźniego. Rok szkolny 1908/9 był co do zachowywania się pod tym względem najgorszym za ostatnich lat dziesięć. Usiłowaniom władz internatowych a w znacznej części i usiłowaniom najlepszych elementów wśród uczniów roku III-go, udało się ten nad wyraz przykry objaw bezkulturalności, jeżeli nie usunąć doszczętnie, to przynajmniej pod koniec roku szkolnego doprowadzić do minimum. Najbliższa przyszłość okaże, czy ta zmiana na dobre zdołała zapuścić silniejsze korzenie.

Kuratorya szkoły.

1. Antoni hr. Wodzicki, c. k. tajny radca, marszałek powiatu chrzanowskiego, poseł na Sejm krajowy, właściciel dóbr, prezes kuratoryi szkoły;

2. Dr. Adam Fedorowicz, c. k. radca dworu, delegat c. k. Namiestnictwa w Krakowie, c. k. podkomorzy, właściciel dóbr, członek kuratoryi szkoły;

3. Dr. Witold Milieski, właściciel dóbr, członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego i członek Wydziału Rady pow. krakowskiej, członek kuratoryi szkoły;

4. Stanisław hr. Badeni, właściciel dóbr, zastępca członka kuratoryi szkoły;

5. Jan Feliks Sikorski, dyrektor szkoły, członek referent (patrz grono nauczycielskie);

Jan Skalski, kasyer Rady pow. krak., sekretarz kuratoryi szkoły.

Grono nauczycielskie.

Dyrektor.

1. Jan Feliks Sikorski, dypl. agronom, b. asystent i docent krajowej wyższej szkoły roln. w Dublanach, członek referent kuratoryi szkoły, członek Rady pow. krak., nauczyciel chemii rolnej i rolnictwa, zawiadowca muzeum i pracowni rolniczej, przewodniczący grona nauczycielskiego, przełożony internatu i zakładów krajowych w Czernichowie, udzielał nauki w 7 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 6 godzinach w letniem.

Profesorowie.

2. Ks. Władysław Jelonek, kapelan i katecheta, kanonik eksp., nauczyciel religii i języka polskiego, prefekt internatu szkolnego, zawiadowca kaplicy zakładowej i biblioteki szkolnej, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem i letniem.

3. Ludwik Birkenmajer, Dr. fil., członek korespondent Akademii Umiejętności w Krakowie, członek c. k. komisyi fizyograficznej, nadzw. profesor c. k. Uniwersytetu krak., nauczyciel matematyki i fizyki wraz z meteorologią i klimatologią, zawiadowca gabinetu fizycznego i miejscowej stacyi meteorologicznej, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem a w 9 w letniem.

4. Konrad Kuhl, inżynier architekt, b. asystent c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie i c. k. szkoły realnej we Lwowie, nauczyciel rysunków, budownictwa wiejskiego, melioracyi, miernictwa i mechaniki rolniczej, zawiadowca muzeum mechaniki i budownictwa wiejskiego, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem i letniem.

5. Leon Nowakowski, dr. fil., b. nauczyciel rząd. szkół średnich w Król. Polskiem, b. kierownik szkoły technicznej w Lublinie, nauczyciel botaniki, zoologii, mineralogii i geologii, zawiadowca zbiorów przyrodniczych i ogrodu botanicznego szkolnego, udzielał nauki w 8 godzinach w półroczu zimowem a w 10 w letniem.

6. Mikołaj Wojciechowski, b. kierownik kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, nauczyciel administracyi i organizacyi gospodarstw oraz ekonomii społecznej, udzielał nauki w 11 godzinach w półroczu zimowem a w 9 w letniem.

7. Leszek Dziama, dr. fil., b. suplent c. k. gimn. Franciszka Józefa we Lwowie i św. Jacka w Krakowie, nauczyciel języka polskiego, niemieckiego, historyi i geografii, zawiadowca zbiorów geograficznych, udzielał nauki w 15 godz. tygodniowo w półroczu zimowem, a w 12 w letniem.

8. Stefan Surzycki, dr. fil., nauczyciel rolnictwa, rachunkowości i statystyki rolniczej, zawiadujący ogrodem demonstracyjnym dla uczniów, udzielał nauki w 9 godzinach w półroczu zimowem a w 12 w letniem*).

9. Józef Zawadzki, dypl. agronom i inżynier technologii, b. kierownik stacyi dośw. cukr. w Kutnie, b. inspektor rolniczy przy Komitecie Towarz. roln. krakowskiego i b. asystent stacyi roln. dośw. przy c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim, nauczyciel chemii i technologii roln. kierownik laboratoryum chemicznego i technologicznego, udzielał nauki w 8 godzinach w półroczu zimowem a w 11 letniem.

10. Henryk Rogala Rozwadowski, b. kierownik niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy i Miłocinie, nauczał anatomii i fizyologii zwierząt domowych, hodowli, mleczarstwa i rybactwa, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem.

Docenci.

11. Stanisław Remin, zarządca lasów hr. Tenczyńskiego, nauczyciel encyklopedyi leśnictwa, zawiadowca zbiorów dla nauki leśnictwa i administrator gospodarstwa lasowego w Czernichowie, udzielał nauki w 3. godzinach tygodniowo w półroczu letniem.

12. Kazimierz Rutkowski, Dr. med. c. k. weterynarz powiatowy, nauczyciel weterynaryi, udzielał nauki w 2 godzinach tygodniowo przez obydwa półrocza.

13. Gustaw Malinowski, Dr. medycyny, lekarz zakładowy, nauczyciel hygieny i nauki pomocy w nagłych wypadkach, udzielał nauki w 1 godz. tygodniowo w półroczu letniem.

14. Stefan Surzycki, Dr. fil. prof. c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. profesor szkoły rolniczej w Czernichowie, udzielał nauki administracyi i organizacyi gospodarstw oraz rachunkowości rolniczej w 6 godzinach tygodniowo, począwszy od 1. czerwca 1909 r.

15. Kazimierz Kumaniecki, Dr. praw, dyrektor biura pośrednictwa pracy w Krakowie, udzielał nauki ekonomii w 2 godzinach tygodniowo, począwszy od 1. czerwca 1909 r.

16. Witołd Staniszkis, kandydat nauk przyrodniczych uniwersytetu warszawskiego u. agronom, b. asystent stacyi dośw. roln. w Krakowie, były asystent chemii roln. przy c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim i b. asystent przy katedrze fizyologii roślin przy c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim, udzielał nauki rolnictwa w 7 godzinach tygodniowo począwszy od 1. czerwca 1909 r.

17. Zygmuut Moczarski, dypl. lekarz medycyny Uniwersytetu warszawskiego, u. agronom, b. asystent przy katedrze rolnictwa w kraj. akademii rolniczej w Dublanach, b. asystent kraj. stacyi dośw. botaniczno-rolniczej we Lwowie, b. nauczyciel w niższej szkole rolniczej w Miłocinie, b. inspektor chowu przy cen-

*) Do 31. maja 1909.

tralnem Towarzystwie rolniczem w Warszawie, nauczał w charakterze zastępcy nauczyciela nauki hodowli zwierząt gospodarskich w pół. let. (od 25. marca 1909) w 11 g. tygodniowo.

Nauczyciel instruktor do robót praktycznych.

18. Edward Kuschée, u. agronom, zarządca folwarku w Czernichowie, nauczyciel-instruktor do zajęć praktycznych, udzielał praktyki gospodarskiej w 6 godzinach tygodniowo przez obydwa półrocza i prowadził ćwiczenia praktyczne z dyżurnymi uczniami praktykantami (uczniami roku III.) codziennie.

Prefekci internatu.

1. Mieczysław Różański, b. nauczyciel szkół ludowych, b. nauczyciel niższej szkoły roln. w Kobiernicach; prefekt internatu, pomocnik administracyjny dyrektora.
2. Bronisław Trepka, b. suplent c. k. gimnazyum w Wadowicach, prefekt internatu.
3. Józef Kowalski, prefekt internatu, prowadzący bibliotekę szkolną dla uczniów.

Lekarz zakładowy.

Gustaw Malinowski, Dr. med. docent hygieny zarządzający infirmeryą szkolną.

Kancelarya Dyrekcyi.

Dyrektor: I. F. Sikorski j. w.,
Kasyer: Jan Terlikiewicz,
Pisarz: Regiusz Mierzwiński.

Ogrody i plantacye wikliny.

Jan Białobok, ogrodnik zakładowy.

Wizytacye Zakładu.

W okresie roku szkolnego 1908/09 odbyli wizytacyi zakładu następujący przedstawiciele władz szkolnych:

12. i 13. lutego r. 1908, Dr. Ignacy Szyszyłowicz, Radca Wydziału kraj.
1. 2 i 3. maja 1909, Dr. Ignacy Szyszyłowicz j. w.,
2. maja 1909 r., Dr. Adam Fedorowicz j. w. i Dr. Witold Milieski j. w.,
13. i 14. lipca 1909 r., Dr. I. Szyszpłowicz j. w.,
14. lipca 1909 r., Dr. Adam Fedorowicz j. w.

Sprawy osobiste.

Dekretem z dnia 21. sierpnia 1908 r. do L. W. 78388 Wydział krajowy zamianował p. Henryka Rogala Rozwadowskiego prow. nauczycielem nauki hodowli zwierząt.

Rozporządzeniem z dnia 22. października 1908 r. do l. 106425 Wydział krajowy udzielił Prof. Rozwadowskiemu 6 tygodniowego urlopu.

Rozporządzeniem z dnia 27. listopada 1908 r. do l. 123443 Wydział krajowy udzielił 4 tygodniowego urlopu p. E. Kuschému.

Rozporządzeniem z dnia 10. grudnia 1908 r. do l. 115503 Wydział krajowy udzielił zezwolenia prof. Surzyckiemu na objęcie zastępczych wykładów z administracyi wiejskiej na c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim do końca półrocza zimowego.

Rozporządzeniem z dnia 24. stycznia 1909 r. do l. 515 Wydział krajowy udzielił zezwolenia prof. K. Kuhlowi na objęcie zastępczych wykładów budownictwa wiejskiego na Studyum rolniczem c. k. Uniwersytetu w Krakowie.

Rozporządzeniem z dnia 26. stycznia 1909 r. do l. 7404 Wydział krajowy udzielił prof. Rozwadowskiemu 5 miesięcznego bezpłatnego urlopu, począwszy od 15. lutego 1909 r.

Dekretem z dnia 5. marca 1909 r. do L. W. 17191 powierzył zastępczo wykłady nauki hodowli zwierząt i mleczarstwa p. Zygmuntowi Moczarskiemu.

Rozporządzeniem z dnia 12. marca 1909 r. do L. W. 27762 Wydział krajowy udzielił dyrektorowi p. F. Sikorskiemu 6 tygodniowego urlopu dla poratowania zdrowia i powierzył zastępstwo w czynnościach dyrekcyi X. Władysławowi Jelonkowi.

Reskryptem z dnia 10. marca 1909 r. do l. 3576 c. k. Namiestnictwo zawiadomiło ks. Władysława Jelonka o nadaniu mu złotego krzyża z koroną,

Rozporządzeniem z dnia 21. maja 1909 r. do l. 51571 Wydział krajowy udziela urlopu prof. M. Wojciechowskiemu do końca półrocza letniego i uwalnia prof. Dr. Stefana Surzyckiego od obowiązków nauczycielskich z dniem 31. maja 1909 r. Temże rozporządzeniem Wydział krajowy powierza zastępstwo nauki administracyi i organizacyi gospodarstw prof. Dr. Stefanowi Surzyckiemu, nauki rolnictwa asystentowi Witołdowi Staniszkisowi i nauki ekonomii Dr. Kazimierzowi Kumanieckiemu.

Dekretem z dnia 3. lipca 1909 r. do l. 75836 Wydział krajowy przeniósł w stały stan spoczynku prof. dr. L. Birkenmayera z dniem 31. sierpnia 1909 roku.

Dekretem z dnia 8. lipca 1909 r. do l. 75837 Wydział krajowy przeniósł w stały stan spoczynku prof. M. Wojciechowskiego z dniem 31. sierpnia 1909 r.

Rozporządzeniem z dnia 28. lipca 1909 r. Wydział krajowy udzielił prof. J. Zawadziemu zasiłku na podróż naukową w czasie letnich feryi dla zwiedzenia fabryk przemysłowo rolniczych.

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

Dekretem z d. 25. września 1908 Wydział krajowy nadał jedno miejsce funduszowe w tutejszej szkole uczniowi II. roku Kazimierzowi Paleologowi.

Przy rozporządzeniu z d. 27. listopada 1908 do l. 121901 Wydział krajowy przesyła członkom grona nauczycielskiego dekrety na podwyższone uchwałą Wysokiego Sejmu płace począwszy od 1/X 1908 r.

Rozporządzeniem z dnia 16. grudnia 1908 do l. 118769 Wydział krajowy aprobuje projekt sprawienia, w ramach dotychczasowego kredytu, zimowej czapki i kamizelki przy codziennych ubraniach uczniów.

Rozporządzeniem z d. 15. grudnia 1908 do l. 124565 Wydział krajowy uprawnił Kuratoryę szkoły do wyasygnowania z funduszu na to przeznaczonego 400 kor. jako zasiłku na wydawnictwo litografowanych skryptów technologii i rolnictwa.

Rozporządzeniem z dnia 2. stycznia 1909 do l. 128.322 Wydział krajowy uwolnił od opłaty czesnego za I. półrocze 18 uczniów.

Dekretem z dnia 26. stycznia 1909 do l. 4501 Wydział krajowy nadał stypendyum z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego o rocznych 400 K uczniowi roku I. Kazimierzowi Sawickiemu.

Dekretem z dnia 26. stycznia 1909 do l. 128621 Wydział krajowy nadał stypendyum z fundacyi ś. p. Tomasza Bodziecha o rocznych 200 K uczniowi I. r. Kazimierzowi Nadachowskiemu.

Pismem z dnia 25. lutego 1909 do l. 771 Kuratorya szkoły zatwierdza statut Towarzystwa koleżeńskiego uczniów krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie.

Dekretem z dnia 25. lutego 1909 do l. 768 Kuratorya szkoły nadaje stypendyum w kwocie 600 K rocznie uczniowi roku I. Wojciechowi Dolińskiemu

Dekretem z dnia 1. kwietnia 1909 do l. 36908, 36909 i 36910 Wydział krajowy nadaje stypendya po 250 K rocznie z fundacyi ś. p. Prus Petryczyna uczniom I. roku Wojciechowi Dolińskiemu i uczniom roku II. Jerzemu Terlikiewiczowi i Zygmuntowi Marcinkowskiemu.

Dekretem z dnia 1. maja 1909 do l. 40137 c. k. Namiestnictwo we Lwowie nadaje stypendyum w kwocie 300 K uczniowi roku I. Kazim. Szulisławskiemu.

Dekretem z dnia 18. maja 1909 do l 54060 Wydział krajowy przyznaje prof. Dr. L. Nowakowskiemu czwarty dodatek pięcioletni.

Rozporządzeniem z dnia 9. czerwca 1909 do l. 63114 Wydział krajowy upoważnia Kuratoryę szkoły do wypłaty dwóch nagród pieniężnych dla ukończonych uczniów tut. szkoły z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego w kwocie 150 K.

Rozporządzeniem z dnia 18. czerwca 1909 do l. 64065 Wydział krajowy uwolnił od opłaty czesnego za drugie półrocze roku 1908/9 22 uczniów, a rozporządzeniem z dnia 11. lipca 1909 uwalnia ucznia Wojciecha Stalę od spłaty reszty zaległości w kwocie 100 koron.

Dekretem z dnia 21. lipca 1909 do l. 76728 Wydział krajowy przyznaje 1 dodatek pięcioletni p. Regiuszowi Mierzwińskiemu.

Prace grona nauczycielskiego.

W roku szkolnym 1908/9 odbyło się 23 posiedzeń zwyczajnych i nadzwyczajnych Grona nauczycielskiego. Posiedzenia zwyczajne miały za przedmiot klasyfikacye miesięczne i roczne uczniów, sprawy uwolnień od czesnego i sprawy przedstawień uczniów na stypendya, na posiedzeniach nadzwyczajnych zajmowano się sprawami dyscyplinarnemi uczniów, pewnemi zmianami w dotychczasowym regulaminie dla uczniów i t. p.

Frekwencya uczniów.

1. Zapisano z początkiem roku szkolnego 1908/9:

na roku I.	20	uczniów
„ „ II.	20	„
„ „ III.	22	„
Razem	62	uczniów

2. Z 62 zapisanych było religii rzymsko-katolickiej 60 czyli 96.78%
grecko-katolickiej 2 „ 3.22%

3. Według zawodu rodziców było synów:

a) właścicieli ziemskich	37	czyli	59.68%
b) dzierżawców	5	„	8.06%
c) prywatnych urzędników	10	„	16.12%
d) urzędników krajowych lub rządowych	5	„	8.06%
e) innych zawodów	5	„	8.06%
Razem	62	uczniów.	

4. Wiek zapisanych uczniów:
na roku I. z pomiędzy 20 uczniów:

miało 16 lat ukończonych	1	czyli	5.0%
„ 17 „ „	1	„	5.0%
„ 18 „ „	4	„	20.0%
„ 19 „ „	4	„	20.0%
„ 20 „ „	7	„	35 %
„ 21 „ „	3	„	15 %
Razem	20	czyli	100 %

na roku II. z pomiędzy 20 uczniów:

miało 18 lat ukończonych			3	czyli 15%
„ 19 „ „			2	„ 10%
„ 20 „ „			6	„ 30%
„ 21 „ „			5	„ 25%
„ 22 „ „			3	„ 15%
„ 24 „ „			1	„ 5%
	Razem		20	czyli 100%

na roku III. z pomiędzy 22 uczniów:

miało 18 lat ukończonych	1	czyli	4.55%
„ 20 „ „	4	„	18.18%
„ 21 „ „	2	„	9.10%
„ 22 „ „	11	„	50.00%
„ 23 „ „	3	„	13.62%
„ 24 „ „	1	„	1.56%
Razem	22	czyli	100%

5. Kwalifikacye naukowe nowowstępujących były:

Z pomiędzy 20 zapisanych na rok I:

a) repetentów	1	czyli	5%
b) z ukończoną 4. klasą gimnazyum lub szkoły realnej	8	„	40%
c) z ukończoną 5. klasą gimnazyum lub szkoły realnej	5	„	25%
d) z ukończoną 6. klasą gimnazyum lub szkoły realnej	4	„	20%
e) z ukończoną 7. klasą gimnazyum lub szkoły realnej	1	„	5%
f) z prywatnej edukacyi	1	„	5%
Razem	20	czyli	100%

6. Przyjęto na rok I. na podstawie:

a) przedłożonych świadectw	12	czyli	60%
b) egzaminu wstępnego	8	„	40%
Razem	20	czyli	100%

7. Wystąpiło w ciągu roku szkolnego:

z roku I. z powodu stosunków rodzinnych	5	czyli	25%
„ „ I. „ „ wykreślenia	2	„	10%
Razem	7	czyli	35%

pozostało na roku I. . . . 13 uczniów
z roku II. z powodu stosunków rodzinnych wystąpił 1 czyli 5 %
pozostało na roku II. . . . 19 uczniów
z roku III. z powodu wykluczenia ubył . 1 czyli 4.55%
pozostało na roku III. . . . . 21 uczniów
Razem . 53 uczniów

8. Przystąpiło do egzaminów rocznych:

na roku I. z pozostałych 13 uczniów	13	czyli	100%
na roku II. z pozostałych 19 uczniów	19	„	100%
na roku III. z pozostałych 21 uczniów	21	„	100%

9. Z 13 uczniów roku I. złożyło przepisany egzamin:

a) z odznaczeniem	2	czyli	15.46%
b) z postępem dobrym	11	„	84.54%

Z 19 uczniów roku II. złożyło przepisany egzamin:

a) z odznaczeniem	4	czyli	21.05%
b) z postępem dobrym	15	„	78.95%

Z 21 uczniów roku III. złożyło egzamina roczne: 21 czyli 100 00%

10 Z 21 ukończonych uczniów złożyło egzamin główny:

a) z odznaczeniem	10	czyli	47.61%
b) z postępem dobrym	11	„	52.39%

Nagrody pieniężne otrzymało dwóch uczniów: 1) Jan Szymoński i 2) Ryszard Gałczyński.

Stypendya.

W roku szkolnym 1908/9 pobierało stypendya 17 uczniów a mianowicie:

a) z fundacyi ś. p. Jana Maciąga o rocznych 600 K Wiktor Jakubski i Wojciech Stala, uczniowie II. roku i Wojciech Doliński uczeń I. roku	3	stypendya	800 K
b) z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego o rocznych 400 K: Władysław Sklenarski z roku III. i Kazimierz Sawicki z roku I.	2	„	800 „
c) z fundacyi ś. p. Prus Petryczyna o rocznych 250 K: Stanisław Hipsz i Stanisław Niepokojczyczki z r. III., Zygmunt Marcinkowski i Jerzy Terlikiewicz z r II . . .	4	„	1000 „
d) z fundacyi ś. p. Tomasza Bodziecha o rocznych 200 K: Ryszard Gałczyński, Dymitr Medwid, Czesław Różański, Roman Stachiewicz, Jan Szymoński, uczniowie roku III. i Władysław Jarzyński uczeń r. II. . .	6	„	1200 „
e) z fundacyi ś. p. Piotra Więcławskiego o rocz- 300 K: Zygmunt Kisielewski z r. II. i Kazimierz Szulisławski z r. I.	2	„	600 „
Razem .	17	stypendya	5400 K

Miejsca funduszowe w ilości czterech posiadali: 1. Stanisław Hipsz i Dymitr Medwid, ucz. III r. po połowie, 2. Kazimierz Paleolog, 3. Jan Pełech i 4. Kazimierz Barącz, uczniowie II roku.

Od opłaty czesnego za I półrocze uwolnił Wydział krajowy 18 uczniów a mianowicie: Kazimierza Barącza, Wacława Gałeckiego, Władysława Horodyńskiego, Wiktora Jakubskiego, Władysława Jarzyńskiego, Zygmunta Marcinkowskiego, Kazimierza Paleologa, Wojciecha Stalę, Jerzego Terlikiewicza uczniów r. II i Ryszarda Gałczyńskiego, Karola Hincza, Stanisława Hipsza, Dymitra Medwida, Stanisława Niepokojczyckiego, Czesława Różańskiego, Władysława Sienarskiego, Romana Stachiewicza i Jana Szymońskiego, uczniów r. III Za drugie półrocze uwolnił Wydział krajowy 22 uczniów a mianowicie: Wojciecha Dolińskiego, Artura Hubera, Włodzimierza Klukowskiego, Kazimierza Nadachowskiego, Kazimierza Sawickiego, Stanisława Smolenia i Kazimierza Szulisławskiego, uczniów roku I, Kazimierza Barącza, Wacława Gałeckiego, Wiktora Jakubskiego, Edwarda Kiwerskiego, Zygmunta Marcinkowskiego, Wojciecha Stalę i Jerzego Terlikiewicza uczniów r. II. i Ryszarda Gałczyńskiego, Karola Hincza, Dymitra Medwida, Stanisława Niepokojczyckiego, Czesława Różańskiego, Władysława Sklenarskiego, Romana Stachiewicza i Jana Szymońskiego, uczniów r. III-go.

Kronika szkoły.

Rok szkolny 1908/9 rozpoczął się z dniem 15. września 1908, w którym to dniu odbyły się egzamina wstępne i poprawcze. W dniu 16 nastąpił przyjazd dawnych uczniów i rozlokowanie ich w internacie, w dniu 17 odbyło się w kaplicy zakładowej uroczyste nabożeństwo na rozpoczęcie roku szkolnego. W dniu 18-go września rozpoczęły się wykłady.

W dniu 4. października jako w dzień imienin Najjaśniejszego Pana cesarza Franciszka Józefa I. odprawionem zostało uroczyste nabożeństwo w kaplicy zakładowej.

W dniu 15. października 1908 odprawionem zostało doroczne nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Tadeusza Kościuszkę, a lekcye rozpoczęły się w tym dniu o godzinie 10 rano.

W dniach 9 i 10 października 1908 odbyła się św. spowiedź uczniów, której obok X. Władysława Jelonka słuchali: X Kustosz i gwardyan Zygmunt Janicki i X. Konrad, OO. Reformaci z Krakowa.

W dniu 24. listopada odprawionem zostało jubileuszowe nabożeństwo pa pieskie, a o godzinie 11 rano, w starannie przyozdobionej sali rekreacyjnej zakładu wobec zgromadzonych uczniów, profesorów, docentów, prefektów i urzędników szkoły wraz z rodzinami, oraz zaproszonych gości, odbył się poranek jubileuszowy na cześć Ojca św. Piusa X. Prof Dr. L. Dziama wygłosił odczyt o życiu Piusa X. a na zakończenie poranku chór uczniowski odśpiewał kantatę.

W dniu 28 listopada 1908 r. odbył się w sali rekreacyjnej Zakładu, przy licznym udziale zaproszonych gości, wieczorek literacko-muzykalny, urządzony staraniem uczniów ku czci ś. p. Adama Mickiewicza. Prócz muzyki i śpiewu uczeń II roku Jan Pełech wygłosił odczyt p. t. „Przyroda w Panu Tadeuszu“, a na zakończenie wieczorku przemówił X. Władysław Jelonek. Dochód z tego wieczorku przeznaczono w części na weteranów z roku 1863, w części na dom polski w Ostrawie.

W dniu 30. listopada 1908 r. odprawionem zostało w kaplicy zakładowej nabożeństwo żałobne za duszę poległych w roku 1831, lekcye dnia tego rozpoczęły się o godzinie 10 rano.

W dniu 2. grudnia 1908 odprawionem zostało w kaplicy zakładowej nabożeństwo jubileuszowe z okazyi 60-letniego panowania cesarza Franciszka Józefa I.

W dniu 20. stycznia 1909 odprawionem zostało doroczne nabożeństwo żałobne za duszę poległych w r. 1863.

W dniu 1. lutego 1909 roku odbył się w odpowiednio udekorowanej sali rekreacyjnej Zakładu wieczorek z tańcami. Taneczna zabawa trwała, według tradycyi do białego dnia. Dochód z tego wieczorku przeznaczono na kolonie wakacyjne dla uczniów szkół średnich w Galicyi.

W dniu 6 marca 1909 r. staraniem uczniów odbył się wieczorek na cześć śp. Stanisława Wyspiańskiego. Odegrano Akt II z „Wesela“, a młodzi amatorowie dołożyli wszelkich starań, aby niepowszednie kreacye tego utworu, wypadły jak najlepiej. Licznie zgromadzeni zaproszeni goście nie szczędzili oklasków i pochwał dla prawdziwie artystycznego wykonania tych kilku scen. Dochód z wieczorku przeznaczono na dom własny T. S. L. w Czernichowie.

W dniu 2. maja odbył się w sali rekreacyjnej wieczór ku uczczeniu Konstytucyi 3-go maja. Wieczorek ten przeznaczony dla ludu zarówno ze względu na program, jak ze względu na wykonanie, był z całą życzliwością aplauzowany przez zgromadzonych, a wypełniających po brzegi salę, gości z Czernichowa i wsi najbliższych. Okolicznościowe przemówienie na zakończenie wygłosił bawiący na wieczorku Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego X. Józef Kaczmarczyk. Dochód z tego wieczorku przeznaczono na dom własny miejscowego koła T. S. L. w Czernichowie.

Wszystkie przedstawienia sceniczne były reżyserowane przez p. Bronisława Trepkę, prefekta internatu, który nie żałował trudów, aby każde przedstawienie wypadło możliwie najlepiej, to też praca jego pod tym względem nagrodzoną została zupełnym sukcesem.

W dniu 15. maja 1909 staraniem Kółka chórzystów uczniów tutejszej szkoły urządzony został wieczorek deklamacyjno-muzykalno-wokalny. Wieczorek ten wykonany przeważnie przez członków chóru wypadł zupełnie dobrze, w czem obok zasługi chórzystów, podnieść należy bardzo znaczne zasługi kierownika chóru, niestrudzonego p. Eugeniusza Dziusia, nauczyciela miejscowej szkoły, który przez 3 letnią pracę w kółku chórzystów dokonał bardzo wiele, mimo znacznych trudności. Dziś, gdy p. E. Dziuś ustępuje z kierownictwa chóru, przenosząc się z Czernichowa, na tem miejscu składam mu imieniem Dyrekcyi szkoły najszczersze podziękowanie za rzetelną, niestrudzoną a owocną pracę.

W dniu 22. maja 1909 roku odbył się w sali rekreacyjnej Zakładu t. z. „Wieczór śmiechu“ zakończony tańcami do godziny 2 w nocy. Ochocza zabawa, rozpoczęta oryginalnym a rzeczywiście pełnym humoru programem, pozostawiła bardzo miłe wspomnienie dla uczestników.

W d. 28 do 31 marca 1909 r. odbyły się nauki rekollekcyjne dla uczniów, które wygłosił X. Zygmunt Janicki, kustosz i gwardyan OO. Reformatów z Krakowa. Spowiedzi św. prócz O. Zygmunta słuchali O. Konrad i X. Wł. Jelonek.

Nadzwyczaj donośnem dla życia internatowego uczniów zdarzeniem było zatwierdzenie statutów Towarzystwa koleżeńskiego uczniów krajowej śred. szkoły rolniczej w Czernichowie, przez Kuratoryę szkoły na dniu 25. lutego 1909, przeobrażonego z dawniej zatwierdzonego (dnia 25. X. 1901 r.) towarzystwa dla zabaw. Statuty te, opracowane przez samych uczniów, a obejmujące całokształt życia koleżeńskiego w szkole, tchnęły nowe życie w ten mały świat studecki. Potrzeba takiego koleżeńskiego zespolenia, oparta na zasadach prawa i ściśle określonych obowiązkach, już po paru miesiącach objawiła się w kilku bardzo dodatnich faktach. W łonie Towarzystwa, jako integralna część jego rozwija się coraz lepiej „Kółko wioślarskie“ i „Kółko chórzystów“ a jest wszelka nadzieja, że „Kółko samokształcenia“ zorganizowane w odpowiedni sposób, przyniesie rzeczywistą korzyść swym członkom.

W roku szkolnym 1908/9 z pośród uczniów roku III. czterech opracowało odczyty, wygłoszone wobec swoich wszystkich kolegów, przy współudziale dyr. Sikorskiego, prof. dr. Surzyckiego, Rozwadowskiego, Zawadzkiego i Wojciechowskiego.

W dniu 23. listopada 1908 uczeń K. Strzechowski wygłosił odczyt p. t. „Kucie koni i wołów“, objaśniony wielu rysunkami i modelami.

W dniu 20. listopada 1908 uczeń E. Feill wygłosił odczyt p. t. „Jak walczyć z chwastami?“

W dniu 12 grudnia 1908 uczeń J. Szymoński wygłosił odczyt p. t. „O korzyściach drenowania“.

W dniu 28. lutego 1909 uczeń R. Gałczyński wygłosił odczyt p. t. „O głębokiej i płytkiej uprawie“.

Egzamina półroczne odbyły się w d. 12. i 13. lutego 1909 r. w obecności delegata Wydziału kraj. profesora Dr. I. Szyszyłowicza, radcy Wydziału krajowego. Do egzaminu z geografii przystąpiło 14. uczniów z roku I. i wszyscy egzamin ten złożyli. Do egzaminu z fizyologii roślin i anatomii i fizyologii zwierząt przystąpiło 19. uczniów roku II. i wszyscy egzamin złożyli. Do egzaminu z ustaw agrarnych przystąpiło 22. uczniów roku III. i egzamin ten wszyscy złożyli.

W dniach 22—24. września 1908 r. uczniowie roku III. pod przewodnictwem dyrektora J. F. Sikorskiego i prof. K. Kuhla i Zawadzkiego odbyli wycieczkę do Jarosławia na wystawę okręgową rolniczo-przemysłową oraz do dóbr JWP. Myszkowskiego do Stubna pod Przemyślem. W majątku Stubnie obok zabudowań folwarcznych, z których obora, zaprojektowana przez prof. K. Kuhla z nowoczesnemi urządzeniami do rozwożenia paszy, automatycznemi poidłami i urządzeniami do indywidualnego żywienia, demonstrowana przez autora projektu, zwróciła szczególniejszą uwagę wycieczki, obejrzano dalej krowy, jałownik, cielęta i byczki, utrzymane we wzorowym porządku i przynoszące zamierzony dochód, zwiedzono zasiewy ozimin, uprawy jesienne i wielkie przestrzenie zmeliorowanych i niezmeliorowanych jeszcze łąk. Dzięki uprzejmości Szanownego Gospodarza, który osobiście raczył udzielać wyjaśnień i pouczeń, gospodarstwo łąkowe, prowadzone według racyonalnego postępu w uprawie łąk, przedstawiło się w całej okazałości, a młodzi rolnicy mogli się przekonać naocznie, czem jest dla gospodarstwa hodowlanego i mlecznego umiejętnie zmeliorowana łąka i pastwisko.

W dniu 21. kwietnia 1909 r. uczniowie III. roku pod przewodnictwem prof. J. Zawadzkiego zwiedzili gorzelnię w majątku JWP. Dr. Witolda Miliewskiego, kuratora szkoły. Wobec przybycia wycieczki w godzinach popołudniowych nie można było demonstrować zaprawiania ziemniaków i przygotowywania zacieru. Natomiast widziano przygotowywanie słodu. Słód prowadzi się 28-dniowy przy dosyć niskiej temperaturze. Co trzy dni około 3 q. jęczmienia, przeważnie własnej produkcyi (dwurzędowy), zaciera się w zwykłej cementowej zalewni. Ziemniaki własne (olbrzymie niebieskie) po obmyciu w płuczce żelaznej, skonstruowanej przez miejscowego montera, gotowane są w parniku Henzego.

Dzienna przeróbka wynosi 17—20 q ziemniaków, a za całą kampanię przerabia się około 4000 q. Kadź zacierna niewielka, zaopatrzona jest w miedzianą wężownicę i mieszadło. Zacier przygotowuje się 17—18° C. Drożdże dodawane są do kadzi zaciernej, po scukrzeniu i ochłodzeniu zacieru. Jednorazowy zacier wpro-

wadza się przy pomocy pompy odśrodkowej do dwóch kadzi fermentacyjnych. Te ostatnie są owalne, jedna tylko prostokątna. Kadzie fermentacyjne bardzo małe i dla tego jest ich ośm. Fermentacya normalnie odbywa się 3 dni przy pomocy drożdży Mauthnerowskich. Odfermentowany zacier przetłacza pompa do aparatu destylacyjnego Savalla, nowszej konstrukcyi, pobudowanego przez firmę Quissek i Geppert w Bielsku. Wydajność zacieru zadowalająca około 65%. Zegar do mierzenia alkoholu patentu Dolainskyego.

Spirytus przechowuje się w magazynie z trzema żelaznymi cylindrami. Prócz głównego zacieru prowadzi się zacier drożdżowy, przygotowany po części z głównego zacieru i dodaniem słodu. Po scukrzeniu zacieru drożdżowego pozostawia się go na przeciąg 20 godzin w temperaturze 50° C dla wywołania fermentacyi mlekowej i zakwaszenia zacieru. Gdy się osiągnie 2—2.5 stopni kwasowości, zacier studzi się, nastawia się go matką drożdżową i pozostawia do drugiego dnia t. j. do nastawienia głównego zacieru. Kocioł parowy systemu Kornwalla na 6—8 atmosfer z wąskiem obmurowaniem dla uzyskania wyższego ciepła. Dwie niewielkie pompy tłokowe pchają wodę do rezerwuaru, umieszczonego na starym kominie, na poddaszu.

Kurator Dr. Milieski, który osobiście dawał wszelkie wyjaśnienia, zaprowadził jeszcze do obory dla zademonstrowania urządzeń do indywidualnego żywienia krów. Wobec nieopłacalności opasów, trzyma się ich mało, a brahę spasa głównie miejscowym inwentarzem mlecznym. Prócz tego obejrzeli uczniowie jeszcze ręczne motyczenie pszenicy.

W dniu 5. maja 1909 uczniowie roku III. pod przewodnictwem prof. Z. Moczarskiego i E. Kuscheego odbyli doroczną wycieczkę do Krzeszowic, dóbr JW. hr. Potockich. Po zwiedzeniu obory, stajni pałacowej i kłusaków amerykańskich, udano się do kancelaryi WP. inspektora Reicharda, gdzie tenże, na podstawie zademonstrowanych przedtem urządzeń i cyfr, zaczerpniętych z miejscowych ksiąg gospodarskich, wygłosił przeszło godzinę trwający wykład o zastosowaniu indywidualnego żywienia w oborze krzeszowickiej. W dalszym ciągu zwiedzano mleczarnię, gdzie wyjaśnień udzielał również p. Reichard. Wreszcie zwiedzano miejscowy tartak.

W drodze powrotnej zwiedzono „spółkową mleczarnię“ włościańską w Rybnej. Wprawdzie mleczarnia nie była w ruchu, ale kierownik jej p. Romanowski potrafił zainteresować słuchaczy pokazaniem jej urządzeń, a przedewszystkiem wykazaniem dodatniego wpływu tej instytucyi na hodowlę bydła włościańskiego w Rybnej i najbliższych wioskach oraz na zwiększenie się zamożności członków spółki.

W dniach 22. i 23. maja 1909 r. uczniowie roku III. pod przewodnictwem dyrektora J. F. Sikorskiego, prof. J. Zawadzkiego i Z. Moczarskiego odbyli wycieczkę do Krakowa dla zwiedzania targu na bydło rozpłodowe, urządzonego przez Krakowskie Towarzystwo rolnicze. Po zwiedzaniu targu, gdzie demonstrował prof. Z. Moczarski, wycieczka udała się do rzeźni miejskiej, gdzie p. Pape, dyrektor rzeźni, demonstrował preparaty pasożytów zwierzęcych a następnie całe urządzenie rzeźni. Po południu wycieczka udała się do browaru JWP. bar. Götza. Browar krakowski jest niejako uzupełnieniem browaru okocimskiego i obrachowany jest na zbyt przeważnie w Krakowie i w najbliższej okolicy. Wyrabia się w nim t. z. „piwo marcowe“, „exportowe“ i „bock“. Produkcya roczna wynosi 60000 hl. Na składzie przechowuje się 14000 hl. piwa. Słód jasny browar produkuje u siebie, zużywając na ten cel 1000 wagonów jęczmienia rocznie. Jęczmień nabywany bywa w Galicyi i na Morawach lub Węgrzech.

Słodownia urządzona w sposób zwykły. Zalewnia i zrostownia cementowa. Jęczmień słoduje się cały rok (właściwie 9 miesięcy) z wyjątkiem miesięcy letnich, gorętszych. Słód ciemny zakupuje się w Oświęcimiu. Suszarnia podzielona na trzy piętra, ogrzewaną jest specyalnymi kaloryferami. Na górne piętro wprowadza się słód świeży, a gdy ten podeschnie, sprowadza się go przez otwór w drucianej podłodze na piętro środkowe, wreszcie na najbliższe, gdzie się dosusza ostatecznie przy 65° C.

W warzelni znajduje się kadź zacierna, filtracyjna, kocioł do gotowania z chmielem i kocioł pomocniczy. Dziennie przygotowuje się dwa zaciery, każdy

po 100 hl. Na 1 hl. brzeczki używa się 12—18 kg. słodu, zależnie od rodzaju, mającego się warzyć piwa. Brzeczkę przygotowuje się sposobem dekokcyjnym, wiedeńskim. Słód mięsza się za pomocą przedzacieracza z letnią wodą. Następnie bierze się $^1/_4$ zawartości kadzi zaciernej do kotła pomocniczego, tu się ona scukrza przy 65° C., poczem zagotowuje i sprowadza powtórnie do kadzi zaciernej dla podniesienia temperatury z 20° do 40° C. Czynność tą powtarza się jeszcze dwukrotnie z tą różnicą, że za drugim razem bierze się $^1/_2$ zawartości kadzi zaciernej a za trzecim $^3/_4$. Ostatecznie więc temperatura w kadzi zaciernej dochodzi do 65° C. Przy tej temperaturze odbywa się scukrzenie i wyługowanie ciał wyciągowych, poczem pompa przetłacza zawartość kadzi zaciernej do kadzi filtracyjnej, zaopatrzonej w mosiężne sita, dla oddzielenia brzeczki od młóta. Z kadzi filtracyjnej spływa brzeczka do czwartego kotła, gdzie gotuje się z chmielem. Na 100 hl. brzeczki dodaje się około 30 kg. chmielu. Pod tym kotłem znajduje się aparat kontrolny do mierzenia ilości i mocy brzeczki przez władze skarbowe. Po zagotowaniu z chmielem i po zagęszczeniu brzeczki przeprowadza się ją na otwarte chłodniki (kilsztoki) dla nasycenia powietrzem. Z chłodników spływa brzeczka po zewnętrznej powierzchni rurowego chłodnika, zasilanego roztworem soli kuchennej o temperaturze 6° C. dla ostudzenia brzeczki do 6° C. t. j. do temperatury nastawiania drożdżami. Drożdża nabywa się we Wiedniu. Fermentacya główna odbywa się w dębowych kadziach fermentacyjnych w temperaturze około 6° C., chłodzonych blaszanymi pływakami, wypełnionymi lodem. Po dwóch tygodniach „świeże piwo“ sprowadza się do zimniejszych piwnic fermentacyjnych i tu w wielkich 100 hl. beczkach dojrzewa w ciągu trzech miesięcy. Dojrzałe piwo zostaje wreszcie po raz ostatni filtrowane przez płyty napełnione cellulozą i nalewane do beczułek i butelek pod ciśnieniem. Browar posiada własną lodownię, tym jednak lodem zaopatruje tylko swoich propinatorów. Własne piwnice fermentacyjne są chłodzone sztucznie przy pomocy maszyn amoniakalnych. Kotłów parowych systemu Kornwalla jest w browarze trzy. Maszyna parowa ma siłę 180 koni i obsługuje dynamo maszynę na 200 Amp. i 115 volt dla oświetlenia całego browaru.

W dniu 23. maja 1909 uczniowie III. roku brali udział jako słuchacze w obradach Walnego Zgromadzenia członków Krakowskiego Towarzystwa rolniczego a w godzinach popołudniowych brali udział w posiedzeniach sekcyi, gdzie p. dyrektor Stefan Konopka mówił o „Spółkach rolniczych“, a M. hr. Rej o „krajowem bydle czerwonym“.

W dniu 17 maja 1909 odbyła się wycieczka uczniów r. III pod przewodnictwem prof. Z. Moczarskiego do serowni w Wielkich drogach, gdzie objaśnień udzielał kierownik serowni p. Cholewa. Po obejrzeniu serowni zwiedzono jeszcze oborę i stajnię cugową.

W dniach 18 i 19 czerwca 1909 odbyła się wycieczka uczniów roku III-go pod przewodnictwem dyrektora J. F. Sikorskiego i profesora Z. Moczarskiego do Morawicy i Balic.

W Morawicy, folwarku należącym do dóbr JW. hr. Potockich, zwiedzono obejście folwarczne, nową oborę, postawioną z wszelkiemi nowoczesnemi udogodnieniami, a więc wózkowem dowożeniem paszy, automatycznemi poidłami, urządzeniem do indywidualnego żywienia krów, wodociągami dla zimnej i ciepłej wody, stancyą dla dojarek, ogniotrwałymi strychami na paszę etc. Następnie zwiedzono pola morawickie, gdzie podziwiano, jak na rok bieżący, niesłychanie piękne urodzaje ozimin, zwłaszcza pszenic. Piękne lucerniki i koniczyska, bujne kartofliska i buraczyska, czyste i należycie pielęgnowane, dorodne owsy i jęczmiona świadczyły o bardzo starannej uprawie roli i o wysokiej kulturze ziemi, a niemniej o tem, że Morawica jest perłą wśród folwarków krzeszowickich, mających się czem pochwalić. W godzinach popołudniowych zwiedzono wielkie obszary łąk morawickich tu i ówdzie już częściowo zmeliorowanych. Zarządca Morawicy p. Rudek nie szczędził trudów, aby młodym rolnikom wszystko pokazać, wszystko objaśnić i wszystko udokumentować zapiskami gospodarskiemi a nagrodą, za to wielkie oddanie się na usługi i dla pouczenia zwiedzających, było mu podniosłe wrażenie wycieczkowców, opuszczających gospodarstwo w Morawicy z prawdziwym żalem i pragnieniem, aby Czernichowiakom danem było odbywać praktykę pod administratorami tak miłującymi swój zawód i tak znającymi swój warsztat pracy, jak administrator z Morawicy.

W dniu 19. czerwca 1909 przybyła wycieczka do Balic, majątku JO. Ks. Hieronima Radziwiłła. Ranek poświęcono zwiedzeniu gorzelni, to jest jej budynkowi i aparatom, bo gorzelnia już stała. Ponieważ gorzelnia ta opisaną była w poprzedniem sprawozdaniu, więc opisu tego nie powtarzam. W dalszym ciągu zwiedzono nowo odrestaurowaną oborę z bardzo praktycznem urządzeniem dla rozwożenia paszy, wywożenia gnoju etc. Następnie zwiedzono stajnie folwarczne w przebudowie będące i stajnie pałacowe, bogate masztelarnie i wozownie, park i ogrody warzywne. Po południu zwiedzano pola folwarczne. Jeżeli już w Morawicy wycieczkowcy nie mogli dosyć nacieszyć się pięknym stanem ozimin i jarzyn, to w Balicach mieli jeszcze większy dowód, co znaczy i staranna w pełnem tego słowa znaczeniu uprawa roli i wysoka kultura ziemi, ale niemniej sprzyjające położenie pól. I ziemie morawickie i balickie mają położenie nachylone i otwarte ku południowi, a osłonione od północy pasmem wzgórz, a od wschodu i zachodu lasami. To też w bieżącym roku klęsk jesiennych, zimowych i wiosennych, pola te wyglądały jak oazy, nietknięte prawie przez niefortunną zimę r. 1908/9. Z prawdziwą rozkoszą znawców podziwiano kilka odmian, wystawowej poprostu, pszenicy i niemniej pięknego żyta. Urodzaje jarzynnych zbóż, wielkie przestrzenie kartofli i buraków przedstawiały się niemniej pięknie, a o nader starannej ich uprawie i pielęgnacyi dawała świadectwo ich czystość tak bardzo odbijająca od sąsiednich pól mniejszej i większej własności. Było to pięknym dowodem staranności i wielkiej dbałości administratora p. Zielińskiego, który potrafi skutecznie walczyć nawet z tak niezrównanie uprzykrzonem siedliskiem wszelkich chwastów polnych, ostów, mimo ustawy, maku, rumianów, pszonaku i gorczycy, jakim jest wianek c. k. fortów ziemnych, otaczających ze wszech stron Kraków i jego najbliższą okolicę. Wały i okopiska tych fortów dźwigają prawdziwie rozkosznie kwitnące i owocujące wspomniane chwasty, hodowane, zdaje się z zupełną znajomością krzywdy, wyrządzanej przez nie okolicznym rolnikom.

Zwiedzenie Morawicy i Balic było i z tego względu pouczającem, że młodzi rolnicy przekonać się mogli naocznie, iż nietylko poza granicami kraju napotyka się ład i porządek, celowość gospodarki i znaczne z niej dochody, do czego ciągle zachęca się ich w wykładach szkolnych. Wszystkim Panom właścicielom za chętne zezwolenie na odbycie wycieczek i gościnne przyjęcia wszystkim Panom zarządcom i kierownikom zwiedzonych gospodarstw i zakładów przemysłowych za gorliwe, niestrudzone, a cenne objaśnienia, składam imieniem szkoły najserdeczniejsze podziękowanie i staropolskie „Bóg zapłać".

Egzamina roczne i główny odbyły się w roku szkolnym 1908/9 w czasie od 2—14 lipca. Według nowego regulaminu, uczniowie, otrzymujący z jakiegoś przedmiotu stopień roczny „celujący" lub „bardzo dobry", są uwolnieni od egzaminu z tego przedmiotu.

Na 13 uczniów r. I. nie był żaden zwolniony od zdawania ze wszystkich przedmiotów, jeden tylko był zwolniony z trzech, a jeden z czterech przedmiotów na dwanaście, pozostali składali egzamina prawie ze wszystkich przedmiotów. Z 13 uczniów r. I. uzyskało przejście na rok II. uczniów 13. a mianowicie:

1. Edward Baczyński; 2. Wojciech Doliński; 3. Maryan Filipowicz; 4. Artur Huber; 5. Włodzimierz Klukowski; 6. Zygmunt Kossak z odznaczeniem; 7. Kazimierz Nadachowski; 8. Antoni Niwiński; 9. Jan Piotrowski; 10. Jerzy Rossman z odznaczeniem; 11. Kazimierz Sawicki; 12. Stanisław Smoleń; 13. Kazimierz Szulisławski.

Na 19 uczniów roku II. jeden został uwolniony od egzaminów ze wszystkich przedmiotów, dwóch z 11 przedmiotów, a jeden z 10 przedmiotów na 14, pozostali składali prawie ze wszystkich przedmiotów. Z 19 uczniów r. II uzyskało przejście na r. III uczniów 18, a mianowicie:

1. Kazimierz Barącz z odznaczeniem; 2. Seweryn Chrzanowski; 3. Wacław Gałecki; 4. Władysław Horodyński; 5. Krzysztof Jakubowicz z odznaczeniem; 6. Wiktor Jakubski; 7. Władysław Jarzyński; 8. Zygmunt Kisielewski; 9. Edward Kiwerski z odznaczeniem; 10. Eugeniusz Kostrowicki; 11. Stanisław Łuczycki; 12. Zygmunt Marcinkowski z odznaczeniem; 13. Jan Pełech; 14. Jerzy Plantowski; 15. Wojciech Stala; 16. Maryan Statkowski; 17. Jerzy Terlikiewicz; 18. Zygmunt Zambrzycki.

Na 21 uczniów roku III. zostało uwolnionych od egzaminów rocznych 9, a dwóch zostało uwolnionych z 9 przedmiotów na 11, pozostali składali egzamina prawie ze wszystkich przedmiotów. Egzamina roczne złożyli wszyscy uczniowie roku III i tem samem uprawnieni zostali do składania egzaminu głównego

Egzamin ten odbył się w obecności delegata Wydziału krajowego prof. Dra Ignacego Szyszyłowicza, radcy Wydziału krajowego i delegata c. k. Namiestnictwa Dra Adama Fedorowicza w dniach 12, 13 i 14 lipca 1909 r. W skład komisyi egzaminacyjnej wchodzili: dyrektor J. F. Sikorski, jako przewodniczący oraz prof. Dr. S. Surzycki i Z. Moczarski, jako egzaminatorowie. Egzamin ten złożyli:

1. Ernest Feill z Woli zręczyckiej; 2. Antoni Floryanowicz z Sokołupian; 3. Ryszard Gałczyński z Niemieckiej wsi z odznaczeniem; 4. Dominik Gniazdowski ze Świedziebnej z odznaczeniem; 5. Karol Hincz z Berejewa z odznaczeniem; 6. Stanisław Hipsz ze Studziany; 7. Henryk Jasieński z Niewierznik; 8. Stefan Karnkowski z Młogoszyna; 9. Dymitr Medwid z Jarosławia z odznaczeniem; 10. Stefan Nehrebecki z Jezierny; 11. Stanisław Niepokojczycki z Królewskiego dworu z odznaczeniem; 12. Władysław Peszyński ze Żwańczyka z odznaczeniem; 13. Feliks Pilawski z Siedlec; 14. Czesław Różański z Przedmościa z odznaczeniem; 15. Władysław Sklenarski z Jakubowic z odznaczeniem; 16. Roman Stachewicz z Krakowa; 17. Karol Strzechowski z Krakowa; 18. Jan Szymoński z Pszczonowa z odznaczeniem; 19. Julian Timoftiewicz z Krosna; 20. Tadeusz Wąsowski z Iwankowa; 21. Julian Żurakowski z Zuczkowic z odznaczeniem.

W myśl §. 20. statutu organizacyjnego szkoły uzyskali w ubiegłym roku szkolnym świadectwa główne, po złożeniu świadectw z jednorocznej praktyki gospodarskiej, następujący ukończeni uczniowie szkoły czernichowskiej:

1. Feliks Frackiewicz, ukończył szkołę w roku 1906.
2. Stanisław Fuksiewicz, ukończył szkołę w roku 1907.
3. Zygmunt Motylewski, ukończył szkołę w roku 1906.
4. Roman Pers, ukończył szkołę w roku 1902.

Z końcem roku szkolnego 1908/9 ustąpiło ze szkoły trzech długoletnich profesorów tej szkoły.

P. Mikołaj Wojciechowski, b. nauczyciel szkoły rolniczej w Popielowie na Śląsku górnym, b. kierownik niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, od r. szk. 1891/2 profesor administracyi wiejskiej w tut. szkole, przeniesiony przez Wydział krajowy na emeryturę, pracował w zawodzie nauczycielskim z górą lat 25.

P. Dr. Ludwik Birkenmajer po przeszło 30 letniej pracy nauczycielskiej przeniesiony przez Wydział krajowy na emeryturę. Prof. Birkenmajer był żywą tradycyą szkoły, bo wchodził w skład jej Grona nauczycielskiego jeszcze przed rokiem 1880, a więc przed objęciem jej przez kraj. Cichy i sumienny pracownik, znany ze swych prac naukowych, patrzył przez z górą lat trzydzieści na stały rozwój szkoły. W roku szk. 1894/5, mianowany zastępcą dyrektora, otwierał nowy rok szkolny w obecności władz szkolnych bardzo uroczyście, bo była to ważna dla rozwoju szkoły chwila, wybudowania przez kraj nowego budynku na internat szkolny, a tem samem rozszerzenia dotychczas nader szczupłych sal szkolnych. Stan zdrowia i zamiłowanie do mozolnych, a wymagających całego im oddania się prac historycznych, zniewoliło go do rezygnacyi z posady dyrektora szkoły, pozostał jednak dalej na swym posterunku nauczycielskim. Dziś, opuszczając tutejszą szkołę, pozostawia po sobie pamięć zasłużonego w swym zawodzie pracownika.

Z dniem 31 maja ustąpił z posady prof. Dr. Stefan Surzycki, powołany na profesora administracyi wiejskiej na studyum rolniczem przy Uniwersytecie Jagiellońskim. Profesor dr. S. Surzycki objął w r. 1899 docenturę przy szkole tutejszej, a w r. 1900 mianowany został przez Wydział krajowy nauczycielem rolnictwa, rachunkowości rolniczej i statystyki rolniczej. Oddany całą duszą pracy nauczycielskiej, wychowawczej i obywatelskiej, jak wszędzie tak i tutaj, zaskarbił sobie całe zaufanie i prawdziwą cześć młodzieży, a imię jego mocą tradycyi, przejdzie jako symbol prawdy, miłości i pracy, do których zagrzewał słowem, a uczył żywym przykładem.

Zbiory i pracownie.

1. Laboratoryum chemii ogólnej i technologii rolniczej.

Cwiczenia z uczniami odbywały się według planu, wyczerpanego w całości. Do zbioru chemii ogólnej, prócz corocznie zużywanych szkieł i odczynników, zakupiono: Autoclav Dm. 170 mm. — 200 mm; palnik spirytusowy „Onixa"; parownicę miedzianą z regulatorem dopływu wody według Kekulego; dwa palniki spirytusowe „Pallad" i jeden „Onix b;" kociołek miedziany do wywiązywania pary na 3 L; przegrzewacz pary według Lasar-Cohna; Vacuum laboratoryjne z termometrem; piec organiczny spirytusowy Erdmana; aparat do osuszania tlenu według Glasera; amperometer 0—5 Amp. Do zbiorów technologii rolniczej zakupiono: aparat Orsata Lange do analizy gazów i pipetę wybuchową do analizy gazów; vacuummeter; dwa aparaty Kippa na 0·5 L; biurettę do analizy gazów według Hempla; palnik benzynowy „Ametyst"; aparat szklanny do liczenia drożdży; 100 sztuk stożków Segera do mierzenia wysokich temperatur; zbiór przezroczy dla nauki technologii wzrósł do liczby 230 sztuk.

2. Zbiory nauk przyrodniczych.

Szczupłe pomieszczenie tych zbiorów domaga się bardzo rozszerzenia. Dziś mimo najlepszych chęci niepodobna już wstawić ani jednej szafy na zbiory, a liczne i cenne tablice i okazy nie znajdują miejsca na schowanie. W bieżącym roku szkolnym zakupiono dwa pudła dębowe z owadami w cenie 180 kor., dwa inne pudła z Coleoptera w cenie 57 kor. i jedno z Orthoptera i Neuroptera, a wreszcie jedne z Hymanoptera w łącznej cenie 109 kor. Prócz tego nabyto Upupa epops i Trionium, wreszcie dwie tablice zoologiczne z Emys i Lithobius.

3. Zbiory muzeum i pracowni rolniczej.

Do sprawionych już uprzednio ram przybyło znowu kilkanaście okazów całych roślin różnych zbóż. Zakupiono nowe zapasy nasion dla odświeżenia kollekcyi i do ćwiczeń z uczniami, a nadto kilkadziesiąt dużych słojów dla przechowywania nasion. Do pracowni zakupiono zużyte szkła, przyrządy i odczynniki potrzebne bądź do ćwiczeń z uczniami w tych działach. Na pólku demonstracyjnem uprawiano, w podanym w poprzednich sprawozdaniach turnusie, wszelkie rodzaje i odmiany roślin gospodarskich. W jesieni roku bieżącego pólko to zostaje przeniesiono w odpowiedniejsze miejsce, obok parku szkolnego, aby uczniowie w czasie rekreacyi mogli je zwiedzać i korzystać z ciągłych na niem obserwacyi.

4. Muzeum narzędzi rolniczych.

Zbiory tego muzeum, wymagającego również w najbliższym czasie rozszerzenia, wzbogaciły się przez zakupno: bruzdownika Jordana i brony talerzowej od Claytona.

5. Muzeum hodowlane i mleczarskie.

Demonstracye w gabinetach odbywały się według programu obok ćwiczeń w stajniach i chlewni. Do zbiorów zakupiono najnowszy model wirówki Alfa Laisy za 500 kor., wagę Mahlera i wirówkę pat. Kundsen za 180 kor., a prócz powyższych, wiele drobnych przyrządów do ćwiczeń mleczarskich i serkarskich. I te muzea wymagają znacznego rozszerzenia miejsca.

6. Biblioteka szkolna.

Z końcem roku szkolnego 1907/8 zawierała biblioteka szkolna 4096 dzieł w 4831 tomach, prócz roczników, czasopism i pewnych wydawnictw peryodycznych, zapisanych jako jedno dzieło. Za rok szkolny 1908/9 przybyło:

w dziale	I.	Teologia i filozofia	dzieł	2	tomów	2
„ „	II.	Pedagogika	„	3	„	3
„ „	III.	Język, literatura i sztuka	dzieł	9	tomów	9
„ „	IV.	Beletrystyka	„	29	„	31
„ „	V.	Historya powszechna i polska	„	5	„	5
„ „	VI.	Geografia	„	1	„	1
„ „	VII.	Matematyka	„	1	„	1
„ „	VIII.	Nauki przyrodnicze	„	5	„	6
„ „	IX.	Gospodarstwo wiejskie	„	41	„	43
„ „	X.	Technologia	„	6	„	6
„ „	XII.	Inżynierya	„	3	„	6
„ „	XIII.	Ekonomia społ., statystyka i prawo	„	6	„	7
„ „	XV.	Wydawnictwa peryodyczne	„	4	„	6
„ „	XVI.	Rozmaitości	„	1	„	1
			Razem dzieł	116	tomów	127

Podobnie jak lat poprzednich biblioteka otrzymywała w darze od Wydziału krajowego, Akademii umiejętności i c. k. Ministerstwa rolnictwa niektóre wydawnictwa tych instytucyi, za co, imieniem szkoły, składam na tem miejscu najserdeczniejsze podziękowanie.

Biblioteka otwartą jest dla Grona nauczycielskiego i innych urzędników szkoły trzy razy w tygodniu t. j. we wtorki i piątki od 2—3 popołudniu a w soboty od 10—11 rano, dla uczniów zaś od godz. $1^1/_2$—2 we wtorki i piątki a od $10^1/_2$—12 w niedziele.

Dotychczasowe pomieszczenie biblioteki okazało się już za szczupłe (mieści się w sali konferencyjnej nauczycielskiej), to też sześć szaf musiało być pomieszczonych gdzieindziej, częściowo w pokoju gościnnym a częściowo w pokoju tercyana szkoły, co pociąga za sobą dużo niewygody.

Sprawozdanie lekarza zakładowego.

Stan zdrowia uczniów w ubiegłym roku szkolnym był o wiele pomyślniejszym niż w kilku ostatnich latach. Podczas gdy dawniej liczba zgłaszających się chorych wahała się między 700 a 900, w roku ubiegłym zgłosiło się tylko 532 chorych, z tych leżało w infirmeryi 173 przez 371 dni. Wypadku cięższej choroby nie było żadnego. Z dat statystycznych, przytoczonych w sprawozdaniu lekarskiem, ciekawe są następujące spostrzeżenia. Za trzy lata pobytu w szkole 22 uczniów III roku, dwóch nie zgłosiło się ani razu do lekarza, jeden, raz tylko i w infirmeryi nie leżał, dwóch tylko przez dwa dni leżało w infirmeryi, trzech przez trzy dni, inni po 4—16 dni a tylko jeden za trzy lata pobytu przebył 86 dni w infirmeryi, co głównie wynikało z wysoko rozwiniętej rozedmy płuc.

Nauka hygieny tak bardzo interesowała uczniów, że wszyscy otrzymali noty roczne zwalniające od egzaminu.

Ogród warzywny, sad, szkółki, dziedziniec i plantacye wiklin.

Warzywa uprawiano dla celów naukowych i handlowych. Ucierpiały one w zimnem i słotnem lecie roku 1908. Grzyby z gatunku Perenospora zniszczyły prawie zupełnie kultury pomidorów i ogórków, które w roku poprzednim dały tak piękny dochód. W ogrodzie pomologicznym założono z wiosną roku 1909 szkółkę drzew owocowych na przestrzeni 600 m² głównie, jako drzewek wysokopiennych, w mniejszej części, jako drzewek karłowych. Podosadzano własnymi szczepkami

brakujące, uszlachetniono przez oczkowanie szkółki zeszłoroczne, wreszcie przeszczepiono na próbę kilkanaście drzewek starszych. Początek roku 1908 zapowiadał obfity plon owoców zwłaszcza jabłek i śliw, niestety mokre i zimne lato uszczupliło i zdegenerowało spodziewane plony bardzo.

Na dziedzińcu i w parku szkody z tegorocznej zimy były ogromne, szkód tak wielkich dotąd nie zaznano. Naturalnie, o ile tylko było to w mocy, braki uzupełniono.

Brak dobrej, cieplarni (dotyczasowa bardzo już zrujnowana) i szklarni chłodnej, zrujnowanej przez coroczne wylewy, utrudnia a niejednokrotnie uniemożliwia rozmnażanie i przechowywanie na zimę roślin kwiatowych, róż i licznych roślin ozdobnych z parku i dziedzińca a temsamem uszczupla pewny dochód z tej gałęzi ogrodnictwa.

Plantacye wiklin odnowiono na przestrzeni 1500 sążni, prócz tego na wykorczowanej, nieprzyrastającej już olszynie, 200 sążni zajęto na nowe kultury wikliny a pas przybrzeżny, na przestrzeni 400 sążni, zamieniono na arboretrum wierzb dla celów naukowych i z praktycznych względów, bo miejsce to, leżące na ostrym zakręcie Wisły, musi być zadrzewione, jako narażone na nadzwyczaj silny prąd wody wezbranej, po kilka razy do roku, Wisły.

Wobec bardzo słabego rozwoju wikliny na przestrzeni około 3 morgów nie cięto jej w roku 1909, co uszczupliło dochód, ale było koniecznem dla wzmocnienia kultur w tem miejscu.

Plon wikliny w roku 1908 był nieco większy niż w roku 1907, w roku 1909 znowu niższy o 193 q. niż w roku poprzednim. Do zmniejszenia się plonów w roku 1909 przyczyniło się z pewnością niewycinanie wikliny na wspomnianych wyżej około trzech morgach. Przyczyny jednak chwiejności plonów w wiklinie czernichowskiej należy szukać w dwóch okolicznościach. Pierwsza leży w kilkakrotnych co roku wylewach Wisły. Wprawdzie wylewy zasilają przez pozostawiony namuł plantacye w pokarmy roślinne i to jest ich dobroczynny wpływ, przejawiający się w normalnym wzroście kultur na przestrzeniach od lat z górą trzydziestu, (naturalnie z odnowieniem kultur w tym okresie), zasadzanych przez wiklinę. Pewne jednak wylewy, niosące z wodą wartko płynącą, kawałki drzewa i inne większe rupiecie, uderzając o wierzchołki wegetatywne, łamią je, czynią takie krzaki materyałem mniej szlachetnym, bo rozwidlonym a powstrzymują przytem wzrost tak uszkodzonych krzaków i co zatem idzie, zmniejszają plon. Tak było przy zeszłorocznym wylewie majowym, szkody przez tenże wylew zrządzone odbiły się w zmniejszonym plonie.

Drugą przyczyną chwiejności plonów jest coraz słabszy przyrost starych, nie należycie założonych kultur. Według obszaru kultur czernichowskich, licząc zupełnie dobry przyrost przez lat 15, należałoby odnawiać co roku około 3 morgów, wówczas chwiejność plonów nie mogłaby być tak znaczną jak dzisiaj. Wobec skromnej dotacyi rocznej, zużywanej w znacznej części na pielęgnacye młodych kultur, wymagających plewienia, ogartywania, ochrony przed szkodnikami, można co roku odnowić zaledwie pół morga. Od lat pięciu dochód z wiklin zwiększył się w dwójnasób, ale dalszemu normalnemu zwiększaniu się staje na przeszkodzie mniejszy (terytoryalnie) przyrost plonów odnowionych kultur, (choć wydajność ich absolutna jest dużo większa) w porównaniu do zmniejszających się co roku plonów starych kultur, obejmujących, w stosunku do odnawianych, zadużą przestrzeń.

Folwark.

Rok gospodarczy 1908/9 nie mógł się przedstawić tak dobrze, jakby spodziewać się należało, ale przeszkody wynikające z pięciokrotnego wylewu Wisły w roku 1908, ciężka i długa zima r. 1908/9 i opóźniona, a tak bardzo nieprzychylna wiosna r. 1909, tłumaczą ten mniejszy nieco efekt. Niższy niż zazwyczaj urodzaj słomy i paszy oraz gorsza ich jakość, zmniejszony plon ziemniaków i buraków, odbić się musiał na żywieniu inwentarzy, szczególniej na mleczności krów; zmniejszone plony ziarna, zaledwie średniej jakości, odbiły się na dochodach z tej

pozycyi a wreszcie konieczny opust z czynszu dzierżawnego za zatopione i zgnojone łąki, sprawiły, że dochód R. I. p. l. był mniejszy niż preliminowany o blisko 800 k. Sytuacyę budżetową ratował, jak zawsze las i kultury wiklin, które razem w R. II. dochodów dały zwyżkę blisko 700 koron.

Jest wszelka nadzieja, że rok 1909/10, mimo nieprzychylnej wiosny i stąd płynącego braku paszy, będzie w ogólnej sumie dochodów zamknięty zwyżką ponad preliminarz, bo ziarna sprzątnęło się wcale dobrze, a niedobór mały z wikliny (o czem już wyżej była mowa) pokryje znowu nadwyżka z lasu, wynosząca ponad preliminarz z górą 2000 koron.

Gdy do tych niezawodzących dochodów z lasu i wikliny przyjdzie jeszcze pewny dochód, z mającego się odrestaurować pieca wapiennego, dochody folwarku czernichowskiego ustalą się raz na zawsze.

Czernichów 11. sierpnia 1909.

Dyrektor:
J. F. Sikorski w. r.

LW. 86.085/09.

We Lwowie, dnia 7. września 1909.

Aleg 476

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Bereźnicy, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Miłocinie i Suchodole.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając poprzednie sprawozdanie w tym przedmiocie powziął Wys. Sejm na posiedzeniu w d. 12. października 1908 następujące uchwały:

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o niższych szkołach rolniczych;

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w uwzględnieniu uwag poczynionych w sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego zajął się ułożeniem nowego etatu poborów nauczycieli niższych szkół rolniczych tak, aby etat ten o ile możności mógł wejść w życie;

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby celem obmyślenia sposobu rozpowszechniania praktycznej wiedzy rolniczej w najszerszych kołach ludności włościańskiej zwołał konferencyę złożoną z sił fachowych i z uwzględnieniem jej wyników wszedł w porozumienie z c. k. Rządem co do pokrycia potrzebnych w tym celu wydatków i przedłożył Sejmowi wnioski na następującej sesyi;

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przystąpił do zamianowania inspektora dla krajowych szkół rolniczych.

W następującem sprawozdaniu o stanie niższych szkół rolniczych w r. 1908/9 zdaje Wydział krajowy zarazem sprawę z wykonania przytoczonych powyżej uchwał Wys. Sejmu.

Rozwój życia ekonomicznego w kraju, w szczególności dążenie, by postęp dokonywający się w różnych gałęziach produkcyi rolniczej uczynić szybszym i powszechnym, rozbudziły żywe zainteresowanie się opinii publicznej stanem i znaczeniem krajowego szkolnictwa rolniczego. Sam zresztą wzrost ilości kraj. szkół gospodarstwa wiejskiego i blisko im pokrewnych, poważna suma wydatków ponoszonych z funduszów publicznych na uposażenie tych zakładów i ich utrzymanie

wywołać muszą pytanie, czy łożonym na ten cel kosztom dorównywa pożytek. Krytyka istniejących w kraju urządzeń naukowych rolniczych, dodatnia lub też wskazująca na powstałe gdzieindziej instytucye jako przykład godny naśladowania, znalazła swój wyraz także w obradach Komisyi gospodarstwa krajowego i w przytoczonej na wstępie uchwale Wys. Sejmu z d. 12. paźdz. 1908, polecającej Wydziałowi krajowemu zwołanie fachowej konferencyi celem obmyślenia sposobu propagowania wiedzy rolniczej wśród włościan. Intencyą Wys. Sejmu było, by konferencya złożona z sił fachowych rozważyła i wydała opinię, czy istniejące już w kraju urządzenia naukowe w celu zawodowego kształcenia włościan zadaniu swemu odpowiadają, względnie jakie pożądane są zmiany w ich ustroju, i co najważniejsze, czy i w jaki sposób należy organizować i rozwijać obok istniejących już zakładów nowe urządzenia naukowe celem szybkiego i najskuteczniejszego rozpowszechniania praktycznej wiedzy rolniczej w najszerszych kołach ludności włościańskiej. Obradom konferencyi nastręczał się więc temat bardzo obszerny.

Chcąc wywołać dyskusyę ścisłą i wyczerpującą, prowadzącą, mimo z natury rzeczy ograniczonego czasu obrad, do orzeczeń jasnych i stanowczych, przygotował Wydział krajowy dla konferencyi kwestyonaryusz, w którym wyróżnił poszczególne kierunki w obrębie przedmiotu obrad. Kwestyonaryusz zawierał następujące pytania:

I. Czy rozpowszechnienie praktycznej wiedzy rolniczej w najszerszych kołach ludności włościańskiej da się osiągnąć najskuteczniej za pomocą szkół rolniczych, przygotowujących młodzież włościańską do przyszłego zawodu, czy też za pomocą nauki wędrownej t. j. specyalnych kursów rolniczych i pouczeń, urządzanych dla dojrzałych włościan; czy wreszcie ta praca oświatowa rolnicza powinna objąć zarówno młodzież włościańską jak i samodzielnych gospodarzy?

II. Jakie należałoby przyjąć zasady organizacyi dla szkół rolniczych w pytaniu pierwszem wymienionych a wszczególności:

a) jak długo ma trwać nauka,
b) jakie minimum wieku przepisać dla uczniów,
c) czy szkoła taka powinna być wyposażona we własne gospodarstwo i jakich rozmiarów,
d) czy ma być połączona z internatem?

III. Na jakich zasadach oprzeć należy organizacyę nauki wędrownej gospodarstwa wiejskiego, w szczególności czy dać pierwszeństwo kilkodniowym kursom, czy też dążyć do organizowania dłuższych systematycznych kursów rolniczych dla włościan w siedzibie szkół rolniczych?

Czy kursa rolnicze w armii mogą być w naszych warunkach pożyteczne i czy należy starać się o zaprowadzenie takich praktycznych wykładów w pułkach galicyjskich?

IV. Czy konferencya uznaje potrzebę osobnych urządzeń naukowych w celu przygotowania nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego (instruktorów rolnictwa) dla włościan?

Jak należałoby w zasadzie owe preparandy zorganizować?

Kwestyonarz ten podnosi tylko kwestye zasadniczego znaczenia dla organizacyi akcyi oświatowej rolniczej z pominięciem pytań w szczegóły wchodzących. W szególności rozpatrzenie ustroju niższych szkół rolniczych pod względem naukowym, pedagogicznym i administracyjnym tworzyłoby w miarę uznanej zasadniczo potrzeby obfity materyał do obrad specyalnej konferencyi fachowej.

Do uczestnictwa w konferencyi zaprosił Wydział krajowy następujące osobistości: a) ze sfer nauczycielskich Pp: Dr. Stefana Jentysa, profesora Uniwersytetu i kierownika c. k. zakładu doświadczalnego rolniczego w Krakowie: Józefa Pomorskiego, dyrektora kraj. zakładów naukowych rolniczych w Dublanach; Dr Michała Kociubę, nauczyciela seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie; Dr. Ignacego Szyszyłowicza, kierownika kraj. stacyi doświadczalnej rolniczej we

Lwowie; Aleksandra Harasiewicza, nauczyciela wędrownego przy Towarzystwie „Proświta“ we Lwowie; Adolfa Ponińskiego i Antoniego Świeżawskiego, kierowników niższych szkół rolniczych w Kobiernicach i Jagielnicy; b) ze sfer praktycznych gospodarzy tudzież osób będących tłómaczami potrzeb, ludności wiejskiej ze względu na ciągłą z nią styczności. Pp.: Artura Cieleckiego, prezesa Towarzystwa Kółek rolniczych; Ks. Witołda Czartoryskiego, wiceprezesa gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Michała Jedynaka, gospodarza w Paszczynie i posła na Sejm krajowy; Stanisława Konopkę, właściciela dóbr w Mogilanach; Edwarda Maurizio w Strzelcach wielkich; ks. Jana Nehrebeckiego, parocha w Jasienicy solnej; Wincentego Rozwadowskiego w Kozłowie; ks. Kornela Senyka, parocha w Bereźnicy królewskiej; Dr. Franciszka Stefczyka, dyrektora kraj. Biura Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek, Władysława Struszkiewicza, inspektora kultury krajowej; Jana Wasunga, posła na Sejm krajowy.

Protokół z obrad konferencyi, która odbyła swe posiedzenia w dniu
Al. 1. 24 i 25 czerwca b. r. pod przewodnictwem prezesa Wydziału krajowego, dra T Pilata, przedstawia Wydział krajowy w alegacie 1. niniejszego sprawozdania. Myśli i uwagi wyrażone podczas ożywionej, rzeczowej i wielce interesującej dyskusyi, dają się streścić następująco.

W odpowiedzi na pierwsze pytanie kwestyonaryusza, czy rozpowszechnienie wiedzy rolniczej da się osiągnąć najskuteczniej za pomocą szkół rolniczych dla młodzieży lub za pomocą nauki wędrownej wśród dojrzałych gospodarzy, wydała konferencya jednomyślną opinię, że akcyę oświatową rolniczą prowadzić należy równocześnie i wśród młodzieży i wśród starszych. Jednakże daleko większą, główną wagą kładziono na krzewienie praktycznej wiedzy rolniczej wśród włościan dojrzałych, samodzielnie na roli pracujących. Zdaniem konferencyi ten dział propagandy postępu rolniczego nie jest dotychczas należycie uwzględniony, jest zaś dla podniesienia gospodarstw włościańskich rzeczą konieczną i pilną, by dotychczasowe słabe usiłowania, podejmowane w tym kierunku przez różne czynniki, zorganizować w jednolitą, programową akcyę i akcyę tę energicznie rozwijać.

W dyskusyi nad zasadami organizacyi szkoły rolniczej dla młodzieży włościańskiej (2 punkt kwestyonar.) przeważało zdanie, że zakłady o ustroju niższych szkół rolniczych z trzyletnim kursem nauki, jakkolwiek mogą niewątpliwie dać uczniom dokładne przygotowanie fachowe, nie są w stanie oddziaływać na szerokie koła ludności wiejskiej, ponieważ koszta założenia i utrzymania podobnych instytucyi są zbyt wysokie na to, aby można znaczną ilość takich zakładów założyć i wielką ilość uczniów w nich kształcić, a przytem dlatego także, że trzyletni kurs nauki nieodpowiada stosunkom i potrzebom bardzo przeważającej liczby rodzin włościańskich siedzących na gruntach bardzo rozdrobnionych zatem rodzin, które nie mogą na lat trzy pozbyć się pracy dorastającego chłopca. Również przeciw organizacyi zimowych szkół rolniczych podnoszono wątpliwości ze względu na teoretyczny kierunek nauki. Wszelako w zasadzie przyznawali niemal wszyscy uczestnicy konferencyi, że zimowa szkoła rolnicza (czy uposażona najskromniej zdaniem jednych, lub rozwinięta aż do rozmiarów zakładów powiatowych rolniczych) jest jeszcze najlepszym typem włościańskiej szkoły rolniczej tak dla młodzieży, jak niemniej dla włościan dojrzałych, zbierających się w takim zakładzie w dogodnej porze zimowej na kursa specyalne. Szkoła zimowa może nadto uzupełniać bardzo skutecznie drugi dział akcyi oświatowej, polegającej na nauce wędrownej, nauczyciel szkoły zimowej działa bowiem w lecie jako instruktor i doradca fachowy rolników w danym okręgu. O szczegółach organizacyi szkoły zimowej pod względem ukształtowania nauki i uposażenia konferencya nie wydała jednolitej i stanowczej opinii, zalecając podjęcie prób i badań w tym kierunku.

Niemniejsza różnorodność poglądów wyłoniła się przy obradach nad zasadami organizacyi nauki wędrownej gospodarstwa wiejskiego, z przebiegu dyskusyi wynika jednak, że konferencya uznaje jednomyślnie wielką doniosłość nauki wędrownej jako środka rozpowszechniania praktycznej wiedzy rolniczej. Wszystkie rodzaje tej nauki, a więc propagowanej za pomocą kursów kilkudniowych lub

dłużej trwających za pomocą pól doświadczalnych, powiatowych instruktorów rolnictwa lub nauczycieli szkół rolniczych, mogą mieć zastosowanie, byle nauka wyrastała z doskonałej znajomości miejscowych warunków gospodarczych i udzielaną była przez umiejętnych pod każdym względem nauczycieli.

Konferencya uznała jednomyślnie potrzebę kształcenia i wyrabiania sił, zdolnych do zajęcia stanowisk nauczycielskich, za pomocą specyalnych studyów w Akademii rolniczej w Dublanach, odpowiedniego ukształtowania praktyki nauczycielskiej w niższych szkołach rolniczych, wreszcie przez udzielanie zasiłków kandydatom do zawodu nauczycielskiego na studya praktyczne i teoretyczne.

Streszczony powyżej w zarysie przebieg obrad konferencyi jest w rezultacie potwierdzeniem stanowiska, jakie w kwestyi rozwoju szkolnictwa rolniczego zajmują Wys. Sejm i Wydział krajowy. Konferencya uznała, że niższe szkoły rolnicze są zakładami potrzebnymi i użytecznymi. Abituryenci tych szkół zajmują przeważnie posady pomocników w większych gospodarstwach i w swojem otoczeniu wstępując w miejsce dawnych rutynistów ekonomów, popierać mogą i popierają skutecznie mnogie ulepszenia rolnicze, o których dowiedzieli się w szkole i które wypraktykowali na gospodarstwie szkolnem. Niektórzy z nich, synowie kmieci zamożniejszych, zwłaszcza takich, którzy przy parcelacyach powiększyli swoje gospodarstwo, gospodarują na tym zwiększonym warsztacie. Inni znowu w szerszym rozwoju akcyi około podniesienia rolnictwa i oświaty rolniczej mogą być i bywają już skutecznie użyci jako siły wykonawcze pomocnicze, czy to dla instruktorów rolnictwa lub chowu bydła, czy jako kontrolorowie mleczności i postępowego sposobu żywienia bydła z ramienia towarzystw rolniczych, czy też jako pomocnicy w zakładach przeznaczonych do propagowania wiedzy rolniczej wśród włościan. Niższe szkoły rolnicze będą nadto właściwem miejscem do uzupełnienia pedagogicznego przygotowania się kandydatów na nuczycieli lub instruktorów rolnictwa. Nieliczne zakłady tego typu, z długim stosunkowo okresem nauki, nie mogą być oczywiście wystarczającym środkiem do rozpowszechnienia wiedzy rolniczej w najszerszych kołach ludności włościańskiej. W tym celu trzeba będzie powołać do życia urządzenia specyalne, zorganizować system nauki wędrownej w rozmiarach odpowiadających obszarowi kraju i licznej ludności włościańskiej. Podjęcia tej akcyi, koniecznej i pilnej, oczekuje konferencya od kraju przy współudziale autonomicznych czynników powiatowych które mają obowiązek popierania interesów kultury rolniczej, powinny więc przejąć na siebie i ponosić częściowo ciężar pracy i kosztów z propagandą postępu rolniczego złączonych.

Wyniki obrad konferencyi, przedstawił Wydział krajowy krajowej komisyi dla spraw rolniczych na posiedzeniu w d 17 lipca b. r.

Nie ulega kwestyi, że zakładanie szkół zimowych i zorganizowanie nauki wędrownej gospodarstwa wiejskiego jest pilnym postulatem ekonomicznym kraju. Przyspieszenie rozwoju tych urządzeń naukowych zależnem jest jednak od rozporządzalności odpowiednich sił nauczycielskich. Tymczasem w tym właśnie względzie piętrzą się trudności. Brak uzdolnionych kandydatów jest wyłączną prawie przeszkodą w zorganizowaniu trzeciej kraj. zimowej szkoły rolniczej, na którą w budżecie krajowym przyznane już były fundusze. W poprzednich sprawozdaniach nadmieniliśmy, że Wydział krajowy nie szczędzi poparcia kandydatom przygotowującym się na nauczycieli gospodarstwa wiejskiego, zawód nauczycielski pociąga jednak nieliczne tylko jednostki. Jest nadzieja, że z wzrastającą frekwencyą w zakładach agronomicznych w Dublanach i w Krakowie także stan nauczycieli rolnictwa łatwiej będzie się uzupełniać zwłaszcza z pomocą, jaką podają stypendya uchwalone przez Wys. Sejm na ubiegłej sesyi.

Obok tego zaznaczyć winniśmy, że owa akcya organizacyjna, jeżeli ma być intenzywną, bez współdziałania powiatowych czynników autonomicznych nie może mieć pełnego powodzenia, co podniesiono z naciskiem podczas obrad konferencyi. Stanowisko to zajął również Wys. Sejm, polecając Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 19. października 1904, by zachęcał reprezentacye powiatowe do zakładania szkół zimowych rolniczych i utrzymywania instruktorów sadownictwa.

Ostatecznie są już objawy, że bierność powiatów i innych lokalnych czynników autonomicznych w dziedzinie krzewienia postępu rolniczego przełamywać się poczyna. Działają już powiatowi instruktorzy ogrodnictwa, budzi się zainteresowanie dla powiatowych szkół kobiecego gospodarstwa domowego. Na wyszczególnienie zasługuje akcya reprezentacyi powiatu gródeckiego, gdzie pospołu z oddziałem gal. Towarzystwa gospodarskiego, ustanowiono powiatowego instruktora rolnictwa dla włościan. Według relacyi Wydziału powiatowego dotychczasowe wyniki pracy instruktora są pomyślne. Włościanie biorą pilnie i z zajęciem udział w pogadankach i demonstracyach praktycznych i są powolni wskazówkom instruktora. Pod kierunkiem instruktora, który w r. b. skupia swoją działalność głównie w obrębie 12 gmin, urządzono w tych gminach pięćdziesiąt kilka pól doświadczalnych na gruntach włościańskich. Celem pogłębienia i utrwalenia tej działalności zamierzono luźne prelekcye urządzane w lecie w różnych gminach powiatu kontynuować w zimie, lecz zlokalizować je w siedzibie instruktora t. j. w Gródku.

Wydział powiatowy zwrócił się do Wydziału krajowego z prośbą o przyznanie funduszów potrzebnych na zorganizowanie tego pierwszego systematycznego kursu zimowego dla włościan, gdy zaś przedsięwzięcie powiatu gródeckiego może dostarczyć wskazówek dla podobnej akcyi czy to Wydziału krajowego, czy też innych powiatów, Wydział krajowy gotów jest przyczynić się do pokrycia kosztów urządzenia kursu zimowego w Gródku.

W ustroju niższych szkół rolniczych nie zaszły w okresie sprawozdawczym żadne zmiany. Tok nauki był normalny. Godnem jest uwagi, że frekwencya zmniejszona stosunkowo w dwu ostatnich latach w poszczególnych szkołach, z powodu otwarcia nowej szkoły w Miłocinie, podniosła się znowu z rokiem szkolnym 1909/10, tak, że wszystkie zakłady są zapełnione.

Mimo uznania potrzeby częstej inwigilacyi niższych szkół rolniczych i poruczenia tej funkcyi osobnemu organowi Wydział krajowy nie mógł dotychczas potrzebie tej zadość uczynić w myśl uchwały Wys. Sejmu, nie znajduje bowiem osobistości, dającej swemi kwalifikacyami rękojmi, że stanie pod każdym względem na wysokości trudnego zadania.

Uchwała Wys. Sejmu z d. 12 października 1908 zaleciła Wydziałowi krajowemu zajęcie się ułożeniem nowego etatu poborów nauczycieli szkół rolniczych, tak by etat nowy o ile możności w najbliższym czasie mógł wejść w życie. Sprawy tej Wydział krajowy nie spuszcza z oka, z uwagi jednak na to, że uposażenie stanowisk nauczycielskich po ostatniej regulacyi płac w roku ubiegłym jest stosunkowo dostatnie i z uwagi na położenie finansów krajowych Wydział krajowy nie przedkłada na razie Wys. Sejmowi wniosków o ponownem podwyższeniu poborów nauczycieli. Wydział krajowy poprzestał tylko na wstawieniu do preliminarzy niższych szkół rolniczych na r 1910 podwyżki wynagrodzenia instruktorów do robót praktycznych, unormowanego przed laty na 1200 kor. rocznie. Wobec ogólnego podwyższenia płac w ostatnich czasach w służbie publicznej i prywatnej podnosi Wydział krajowy wynagrodzenie instruktorów do 1400 kor. rocznie.

W preliminarzach wszystkich szkół niniejszem sprawozdaniem objętych zwiększa Wydział Wydział krajowy pozycyę wydatków na utrzymanie uczniów w internacie na 330 kor. dla każdego ucznia rocznie, gdyż dotychczasowy wymiar 300 kor. ustanowiony przed dwudziestu laty przy organizowaniu pierwszych szkół, jest obecnie niewystarczający z powodu podrożenia artykułów żywności i innych przedmiotów codziennego użytku. Mimo to podwyższenie zamyka preliminarz budżetów szkół niższych rolniczych na r. 1910 mniejszy niedobór ogólny niż w roku bieżącym. Mianowicie wynoszą preliminowane wydatki omawianych tu szkół w sumie 286.644 kor., dochody 127.040 kor., niedobór 159.604. Na rok 1909 niedobór przyjęto w kwocie 160.297 kor.

Ze spraw administracyjnych podnosimy jeszcze kwestyę pomieszczenia szkoły w Kobiernicach. Ze względu na trudności uzyskania dla zakładu tego lepszego pomieszczenia, odnowił Wydział krajowy z właścicielem Kobiernic umo-

wę dzierżawną na dalsze sześciolecie od stycznia 1910 począwszy, z równoczesnem zwiększeniem czynszu dzierżawnego o 400 kor., t. j. do sumy 2680 kor. za blisko 60 morgów gruntu z zabudowaniami. Na żądanie właściciela ugruntowane stypulacyami dotychczasowej umowy, nabywa Wydział krajowy przy odnowieniu kontraktu inwentarze (żywy i martwy) folwarku, wchodzące dotychczas w skład dzierżawy, na własność zakładu za cenę 3098 kor., oznaczoną aktem oszacowania inwentarzy, sporządzonym przy zawarciu pierwszej umowy w r. 1894.

Na podstawie tego przedłożenia, zawierającego w załącznikach 2 do 7 szczegółowe sprawozdania kierowników szkół za r. 1907/8 Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o niższych szkołach rolniczych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW 86 085/09.

Protokół

z obrad konferencyi odbytej w dniach 24. i 25. czerwca 1909 w Wydziale krajowym w sprawie organizacyi nauki rolnictwa dla włościan.

1. Posiedzenie z d. 24 czerwca 1909:

Obecni: Artur Cielecki, Michał Jedynak, dr. Stefan Jentys, dr. Michał Kociuba, Edward Maurizio, Józef Mikułowski-Pomorski, Adolf Poniński, ks. Kornel Senyk, Jan Wasung, dr. Franciszek Stefczyk, Władysław Struszkiewicz, Antoni Świeżawski, dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Przewodniczy: dr. Tadeusz Pilat, prezes Wydziału krajowego.

Protokół spisuje: dr. Augustyn Chorośnicki, praktykant Wydziału krajowego.

(Początek posiedzenia o godz. 10 przed poł.).

Po zagajeniu obrad przez przewodniczącego, zabiera głos inspektor kultury krajowej

P. Wład. Struszkiewicz. Po krótkim poglądzie na rozwój szkolnictwa rolniczego w kraju zaznacza mówca, że krajowe niższe szkoły rolnicze posiadają dobrą organizacyę i wydały pomyślne rezultaty. Propaganda wiedzy rolniczej wśród ludności włościańskiej opiera się w innych krajach na zimowych szkołach rolniczych, połączonych z nauką wędrowną. Także w naszych stosunkach gospodarczych zakłady tego typu wydałyby pożądane owoce. Tempo powstawania nowych szkół zimowych zależeć będzie jednak od środków w pieniądzach i ludziach. Do udziału w kosztach zakładania i utrzymania szkół zimowych wypadnie zapewne pociągnąć także powiaty. Wielkie trudności nastręczy kwestya pozyskania dobrych sił nauczycielskich, bo gdyby nawet znalazł się w przyszłości zastęp ludzi odpowiednio ukwalifikowanych, to pobory ich uczyniłyby w sumie bardzo znaczny wydatek. Dlatego zdaniem mowcy trzeba będzie na stanowiska nauczycieli wędrownych powoływać także uczniów niższych szkół rolniczych, którzy będą mieć mniejsze wymagania a zadaniu swemu, po odpowiedniem uzupełnieniu nauki, zapewne odpowiedzą. Mowca wątpi, by kursa wędrowne kilku lub kilkunastudniowe okazały się skutecznym środkiem pracy oświatowej rolniczej wśród włościan. Prelekcye takie zabierają wiele czasu ludziom pracy, nużą raczej słuchaczy, niż wzbogacają ich wiedzę. Natomiast wielce pożyteczną może być działalność kierowników szkół zimowych, spieszących z fachowymi wskazówkami

ludności okolicznej i przeprowadzających doświadczenia polowe. Kursa rolnicze w armii spotkały się wszędzie z uznaniem, próby w tym względzie należałoby podjąć także w kraju. Być może, że służba dwuletnia w linii utrudni w przyszłości rozwój tych kursów, zużywając cały czas na wojskowe wyszkolenie żołnierzy.

P. Antoni Świeżawski odczytuje referat treści następującej. Do kształcenia zawodowego młodzieży włościańskiej najodpowiedniejszemi są niższe szkoły rolnicze z trzyletnim kursem nauki, połączone z internatem i własnem gospodarstwem przez samych uczniów prowadzonem. Wykłady wędrowne lub dłuższe nawet kursa rolnicze, wykonane przez prelegentów nie posiadających najczęściej miejscowego doświadczenia nie zdołają wpłynąć na poprawę gospodarstw włościańskich. Nie osiągną tego także szkoły zimowe rolnicze z braku właściwego warsztatu, gospodarstwa, które stanowi duszę i jedyną podstawę praktycznej nauki rolnictwa. Do dokładnego przygotowania potrzebny jest co najmniej kurs trzyletni nauki. W innych krajach można było ukrócić naukę do 2 lat, bo tam szkoła ludowa obowiązuje przez lat ośm i daje lepsze rezultaty. Że mało synów kmiecych korzysta z niższych szkół rolniczych, to pochodzi z braku fachowego wykształcenia ojców i z ogólnej dążności naszego społeczeństwa szukania przyszłości w zawodzie urzędniczym. Prąd ten porywa także nasze zamożniejsze włościaństwo. Celem podniesienia działalności niższych szkół rolniczych na zewnątrz, zwiększenia ich wpływu na okoliczne gospodarstwa, należałoby grono nauczycielskie każdej szkoły zwiększyć o jedną siłę fachową, którąby objęła głównie naukę wędrowną i podtrzymywała w sąsiednich gospodarstwach właściwy kierunek rolniczy, wzorowany na gospodarstwie szkoły rolniczej, stanowiącej jakoby fermę wzorową w danej okolicy. Wówczas możnaby także urządzać w szkole systematyczne kursa rolnicze dla włościan, posiłkowane praktycznemi demonstracyami w gospodarstwie szkolnem. Celem zespolenia szkoły z nauką wędrowną, powinniby instruktorzy Tow. Kółek rolniczych szukać większej styczności z niższemi szkołami rolniczemi.

Zarówno od nauczycieli szkół rolniczych, jakoteż od nauczycieli wędrownych wymagać należy gruntownej wiedzy teoretycznej i praktycznej. Kandydaci do zawodu nauczycielskiego powinni pozostać czwarty rok na studyach w Akademii dublańskiej a przez cały czas studyów praktykować skrzętnie na folwarku zakładowym.

P. Artur Cielecki uważa, że krajowe niższe szkoły rolnicze są zakładami stanowczo użytecznymi. Jeżeli nie odpowiedziały one swemu pierwotnemu założeniu przygotowywania młodzieży włościańskiej do pracy na własnym zagonie, to wina tego nie leży w szkole, lecz w naszych niezdrowych stosunkach agrarnych. Gdyby się powiększyła ilość większych gospodarstw włościańskich n. p. za pomocą instytucyi włości rentowych, to wzrosłaby prawdopodobnie także liczba uczniów niższych szkół rolniczych, powracających na zagon ojcowski. Dziś wprawdzie ukończeni uczniowie tych szkół pracują w małej tylko liczbie na gospodarstwach włościańskich, lecz są oni zawsze, gdziekolwiekbądź zajęci, pożytecznymi dla rolnictwa krajowego Szkoły zimowe rolnicze, dobrze zorganizowane, byłyby również wcale użyteczne i powinniśmy szkoły tego typu także w kraju pomnażać, lecz szkoły te z krótkim okresem nauki, nie rozporządzające własnem gospodarstwem, mogą dać uczniom jedynie pewien zapas wiadomości teoretycznych. Tylko niższa szkoła rolnicza zorganizowana jak nasze jest w stanie dać młodemu włościani nowi wystarczające, zaokrąglone w sobie, rolnicze wykształcenie, wyszkolić go na praktycznego postępowego gospodarza.

Oprócz szkół rolniczych organizować należy naukę wędrowną gospodarstwa wiejskiego, wykonywaną w cągłej styczności ze szkołami rolniczemi, bądź też opartą o „wzorowe gospodarstwo“. Takie wzorowe fermy 20 do 40 morgowe, zakładane w różnych okolicach kraju przy pomocy subwencyi z funduszu krajowego, zostające pod dobrym gospodarzem i nadzorowane przez inspektora rolnictwa, byłyby ważnymi rozsadnikami postępu rolniczego. Mianowanie nauczycieli wędrownych powinno być zawisłem od opinii specyalnej komisyi, w której skład wchodziliby delegaci Towarzystw rolniczych.

Prezes dr. Pilat zaznacza, że właściwym organem do wydawania opinii o kwalifikacyach nauczycieli, byłaby kraj. komisya rolnicza, w której zasiadają także delegaci Towarzystw rolniczych.

P. Józef Pomorski powołując się na poczynione doświadczenia podnosi, że krajowe niższe szkoły rolnicze w dotychczasowym swym ustroju włościanom nie odpowiadają, nie są typem przez nich pożądanym. Kurs nauki trzyletni w tych szkołach odpowiada zapewne założeniu, daje możność dokładnego przygotowania uczniów w kierunku praktycznym i teoretycznym, lecz utrudnia z drugiej strony włościanom z ich korzystania, odrywając ucznia na całe trzechlecie od pracy w domu.

Szkoły zimowe rolnicze o kilkumiesięcznym kursie w okresie mniej pilnych zajęć gospodarskich mają wiele momentów przedstawiających je popularniej, przystępniej. Atoli i za tym typem szkoły nie można w naszych warunkach oświadczyć się bez zastrzeżeń. Za granicą, o kwitnącym stanie gospodarstw wielkich i małych dobrą praktykę uzupełnia szkoła zimowa nauką teoretyczną; u nas praktyka jest właśnie słabą stroną, czego zimowa szkoła rolnicza poprawić nie zdoła. Także kursa dopełniające rolnicze celu nie osiągną, jeśli się z nich będzie chciało zrobić szkołę rolniczą najniższego typu, a ku temu zwraca je dzisiejsza organizacya.

Nie podobna więc dziś wymienić ideału szkoły czy urządzeń niezawodnie do celu wiodących. Mówiąc o nauce rolnictwa wśród włościan, trzeba zawsze mieć na pamięci, że nie posiadamy dokładnej znajomości gospodarstw włościańskich i że wskutek tego nauczanie wtedy będzie skutecznem, jeśli równocześnie będziemy prowadzili odpowiednie badania i do ich wyników przystosujemy naukę. Do typu szkoły, nadającej się pod każdym względem do propagowania wiedzy rolniczej wśród ludności włościańskiej, trzeba dążyć drogą prób, któremi wypadnie łączyć niezawodnie i szkołę zimową i formy nauki wędrownej czy kursów wędrownych, dziś już stosowanych. Próbować można również reorganizacyi dopełniających kursów rolniczych, mając przed oczyma wzory holenderskie zwłaszcza, gdzie niektórym nauczycielom ludowym, specyalnie przygotowanym, poruczono zarazem funkcye nauczycieli wędrownych rolnictwa. Na każdym stopniu owa praca dydaktyczna musi iść w parze ze studyowaniem właściwości i potrzeb gospodarstw włościańskich w kraju, zadaniem więc instruktorów rolnictwa, nauczycieli szkół zimowych i t. p., będzie więc zawsze oprócz nauczania także zbieranie materyału do poznania gospodarstw włościańskich. Całą tę akcyę oświatową rolniczą t. j. organizowanie próbne różnych typów szkół rolniczych dla włościan i studyowanie gospodarstw włościańskich uwieńczy powodzenie, jeżeli się stworzy organizacyę rolniczą, obejmującą kraj cały, opartą na pewnych podstawach współdziałania stacyj doświadczalnych rolniczych i Towarzystw rolniczych a zjednoczoną w ręku Wydziału krajowego, w celu usunięcia kolizyi w działalności poszczególnych instytucyi i nadanie całej akcyi jednolitego planu.

P. Adolf Poniński. Doświadczenie wykazuje, że szkoły niższe rolnicze z trzyletnim kursem nauki nie znajdują uznania u włościan. Młodzież uczęszczająca do tych zakładów, pochodzi wprawdzie w większej części z ludności wiejskiej, są to jednak synowie chałupników lub zarobników bezrolnych. Kmieć zamożniejszy posyła synów do szkoły średniej lub też trzyma ich w domu, o ile potrzebuje sił roboczych; w potrzebę szkolnego przygotowania do pracy na zagonie nie wierzy. Kmieć zamożniejszy niechętnie patrzyłby na to, że syn jego obrabia gospodarstwo szkolne, raczej niech pracuje w domu. Skuteczną propagandę wiedzy rolniczej i postępu prowadzić można najwłaściwiej za pomocą kursów i pouczeń udzielanych na miejscu. Praca nauczyciela wędrownego, który działa coraz to w innej okolicy, owoców jednak nie wyda. Nauczycieli wędrownych należy zastąpić powiatowymi instruktorami rolnictwa, działającymi stale w tym samym okręgu w ciągłej styczności z ludnością miejscową, jako nauczyciele i cieszący się zaufaniem doradcy włościan w każdej kwestyi gospodarskiej. Na poparcie tej opinii powołuje się mowca na dobre rezultaty działalności instruktora rolnictwa ustanowionego przez okręgowe Tow. rolnicze w Białej.

Dr. Michał Kociuba (przemawia w języku ruskim). Niższe szkoły rolnicze nie oddziałały na ruskie gospodarstwa włościańskie. Elementarna, praktyczna nauka gospodarstwa wiejskiego powinna być udzielaną w języku ludności miejscowej. Wogóle nie ulega wątpliwości, że niższe szkoły rolnicze z długim trzyletnim kursem nauki, nie będą popularne wśród ludności włościańskiej. Postęp gospodarczy w szerokich masach, da się krzewić tylko żywym przykładem i wytrawną poradą na miejscu. Mówca jest więc za tworzeniem ferm wzorowych, połączonych z kursami wędrownemi, uwzględniającemi ściśle lokalne potrzeby i warunki gospodarcze. Instruktorzy rolnictwa powinni posiadać gruntowną wiedzę zawodową teoretyczną i praktyczną, a nadto zupełne wykształcenie ekonomiczno-społeczne i przy prelekcyach swych uwzględniać nie tylko techniczną stronę gospodarstwa wiejskiego, lecz wieść słuchaczy także do rozumienia urządzeń agrarnych, jak włości rentowe, komasacya, związki rolnicze i t. p. Celem utrwalenia prelekcyi w pamięci uczestników dobrze jest rozdać krótkie streszczenie wykładu. Kursom rolniczym w armii przepisuje mówca wielkie znaczenie.

Dr. Franciszek Stefczyk. Posiadamy w kraju trzy stopnie szkół rolniczych: wyższe, średnie i niższe. Z tych wszystkich szkół najwięcej pożytku przynoszą włościanom szkoły wyższe, a najmniej stosunkowo niższe szkoły rolnicze. Z wyższych szkół rolniczych wychodzą rolnicy naukowo wykształceni, którzy potem na stanowiskach urzędników władz krajowych, instruktorów rolnictwa w towarzystwach rolniczych, albo jako rolnicy-obywatele starają się przyczyniać do podniesienia także włościańskich gospodarstw. Natomiast niższe szkoły rolnicze głównie do tego przeznaczone, aby kształcić synów włościańskich, którzyby powróciwszy na ojcowiznę wzorowo na niej mogli gospodarować i słnżyć swym sąsiadom za przykład, właśnie tego głównego zadania swego nie spełniają, gdyż zaledwie co dziesiąty uczeń wraca do gospodarstwa włościańskiego, a zdarza się, że je później także porzuca, nie znajdując już zadowolenia w tych stosunkach życia i pracy, od których odwykł i które już uważa za ciasne. Przeważna zaś część uczniów, kończących niższe szkoły rolnicze, idzie na oficyalistów w większych majątkach. Nie można się temu dziwić, ponieważ nauka i wychowanie uczniów w niższych szkołach rolniczych wcale nie są zastosowane do potrzeb, stosunków i warunków życia w naszych przeważnie drobnych gospodarstwach. Nauka trwa całe trzy lata, podaje uczniom mnóstwo wiadomości z rozmaitych nauk przygotowawczych, zawodowych i ubocznych, a daje praktykę w obszernem gospodarstwie szkolnem, zupełnie inaczej urządzonem, aniżeli może być urządzone i prowadzone gospodarstwo włościańskie. Przytem tryb życia, zwyczaje i obyczaje, do jakich w zakładzie uczeń przez trzy lata przywyka, nie przygotowują go do późniejszej pracy w skromnych warunkach włościańskiego gospodarstwa, lecz przeciwnie pobudzają go raczej do szukania innego pola i innych warunków pracy. Nasze niższe szkoły rolnicze są urządzone i prowadzone według wzorów niemieckich i czeskich, nie odpowiadają zupełnie odrębnym rodzimym stosunkom gospodarczym. Należy więc tych wzorów zaniechać i podług naszych potrzeb i stosunków urządzić naukę i propagandę wiedzy rolniczej dla ogółu drobnych gospodarstw włościańskich.

W tym celu koniecznem jest zespolenie nauki rolnictwa z życiem, z praktyką rolniczą tej ludności włościańskiej, wśród której ma szkoła działać. Więc powinna to być nie tyle szkoła, w ciaśniejszem tego słowa znaczeniu, ile raczej zakład rolniczy, który ma nie tylko nauczać, ale razem z ludnością rolniczą działać praktycznie, ma być przewodnikiem, doradcą i współpracownikiem ogółu gospodarstw włościańskich, znajdujących się w sąsiedztwie i w okolicy zakładu. Nauka, jakiej ndziela, wiedza teoretyczna, którą krzewi i propaguje, powinny być tylko środkiem pomocniczym, ułatwiającym praktyczną działalność zakładu. Nauka w tym zakładzie powinna być zatem tak urządzona, aby z niej korzystać mogli przedewszystkiem samodzielni gospodarze, t. j. rolnicy dojrzali, posiadający swoje gospodarstwa i w nich pracujący, a obok tego na drugiem dopiero miejscu pewną ilość starszych synów gospodarskich, dających rękojmię, że pozostaną samoistnymi gospodarzami na własnych gospodarstwach włościańskich. Nie wszystkie zakłady należałoby jednakowo urządzać, lecz stosować się w tym względzie do właściwości i potrzeb każdej okolicy kraju.

Główne jednak zasady w urządzaniu takich zakładów wyobraża sobie mowca następująco. Czynności zakładu dzielą się na zimowe i letnie. Naukę zimową udzielają jedne zakłady dla rolników dojrzałych, inne wyłącznie młodzieży włościańskiej, lub też jednym i drugim (oddzielnie lub wspólnie). Doświadczenie wykaże, jaki kierunek i rodzaj nauki najwięcej doznaje uznania i przynosi pożytku.

Zimowa nauka dla starszych składaćby się powinna z szeregu kursów parutygodniowych. Obok wiadomości, dotyczących techniki rolniczej, znalazłyby uwzględnienie wiadomości dotyczące prowadzenia rachunków gospodarskich, niektórych ustaw szczególniej ważnych dla rolników, urządzeń agrarnych, jak włości rentowe, komasacya, związki rolnicze, instytucye kredytowe i t. p.

Nauka zimowa dla młodzieży musiałaby mieć stały plan nauki, której całość obejmowałaby 2 zimowe kursy, czyli dwuletni kurs zimowy. Uczniów powinno się dobierać z niezbyt dalekiej od zakładu okolicy, tak, iżby możliwe było utrzymanie kontaktu między uczniami i nauczycielami zakładu nawet w okresie letnich zajęć. W urządzeniu nauki zimowej potrzeba iść pośrednią drogą pomiędzy poziomem i metodą nauki w niższych szkołach rolniczych, za wysokimi dla włościan, a elementarną prostotą dwu dzisiejszych zimowych szkół w kraju.

Działalność zakładu rolniczego w okresiesie letnim (od marca do października) obejmowałaby różnorodne czynności i zadania — a mianowicie:

prowadzenie własnych wzorowych gospodarstw tak, aby mogły stanowić dobry przykład umiejętnej, dochodowej gospodarki;

wykonywanie różnych doświadczeń rolniczych na własnych polach doświadczalnych zakładu i w gospodarstwach miejscowych rolników;

odwiedzanie w celach propagandy postępu rolniczego w pierwszym rzędzie gospodarstw należących do uczestników zimowej nauki w odbytych poprzednio kursach, jakoteż udzielanie zgłaszającym się do zakładu rolnikom porady fachowej w sprawach gospodarstwa wiejskiego;

wykonywanie lustracyi lokalnych spółek i związków rolniczych, znajdujących się w rejonie działania zakładu;

praca w okręgowych stowarzyszeniach zawodowych rolników, albowiem zakład stanowiłby ich organ wykonawczy osobliwie wcelu spełniania w tych stowarzyszeniach zadań, odnoszących się do propagandy wiedzy rolniczej.

Dla spełnienia tych zadań musiałby zakład być uposażony w odpowiednie środki naukowe i własne gospodarstwo, urządzone jako porządne wzorowe gospodarstwo włościańskie. Gospodarstwo szkolne byłoby objektem demonstracyjnym, a zarazem środkiem dla kształcenia się nauczycieli, dla podtrzymania ich uzdolnienia naukowego i praktycznego. Ze względu na obszerne swe zadanie a niemniej ze względu na rozległość wiedzy rolniczej musiałby zakład zatrudniać co najmniej trzech zawodowych nauczycieli. Zakład rolniczy powinien być połączony z internatem urządzonym jednak prościej i oszczędniej, niż internaty przy dzisiejszych niższych szkołach rolniczych.

W ogólności zakład rolniczy byłby ogniskiem, skupiającem fachowe siły, powołane do działania nietylko nauczycielskiego ale i społecznego w celu dźwigania kultury rolniczej i popierania interesów ludności rolniczej. W różnych kierunkach swej praktycznej działalności znajdowaliby nauczyciele zakładu oparcie w centralnych instytucyach dla popierania kultury rolniczej i interesów ludności rolniczej, więc np. akcya doświadczeń rolniczych powinnaby się opierać o główne zakłady doświadczalne rolnicze, organizowanie i nadzorowanie spółek rolniczych o krajowy Patronat i centralne związki spółek rolniczych i t. p. Ale też nawzajem te centralne instytucye znalazłyby dla swej działalności w powiatach odpowiednio uzdolnionych współpracowników, jako pośrednie ogniwo w stosunkach z ogółem ludności rolniczej.

Zakład rolniczy pojmuje tedy mowca jako główny organ wykonawczy zawodowej organizacyi rolników swego okręgu. On dostarczałby wykształconych

inteligentnych sił, potrzebnych do regularnej, porządnej i umiejętnej pracy dla spełniania zadań powiatowej czy okręgowej organizacyi rolników, ale też nawza jem sam powinien pozostawać w ciągłej i żywej styczności z taką organizacyą, działać pod jej wpływem, stosować się do jej potrzeb i zadań, szukać w jej rozwoju i wzmocnieniu dla siebie pola działania i wzrostu swoich sił.

Mowca powołuje się wkońcu na oddaną już do druku swą broszurę, gdzie rozwija bliżej projekt powiatowych zakładów rolniczych, jakoteż zawodowej organizacyi rolników.

Dr. Stefan Jentys. W staraniach o szybkie zorganizowanie nauki rol nictwa dla włościan należy poniechać rozważań abstrakcyjnych a zająć stanowi sko konkretne. Typ szkoły pod każdym względem doskonały nie jest do osiągnięcia, zamiast więc poszukiwań za ideałem należy przejść do czynów. Wśród kwestyi objętych kwestyonarzem Wydziału krajowego najważniejsze jest pytanie, czy wiedzę i postęp gospodarczy krzewić nauczaniem młodzieży czy też włościan samodzielnie na roli pracujących. Zdaniem mowcy należy tę pracę oświatową rolniczą prowadzić przedewszystkiem wśród dojrzałych gospodarzy. Podawana im nauka nie powinna się składać z wiadomości ogólnych, roztrząsań teoretycznych, lecz zawierać wskazówki konkretne, zastosowanych do aktualnych potrzeb gospodarstwa. Przechodząc do formy, organizacyi tego nauczania, uznaje mowca, że szkoła zimowa byłaby typem dość odpowiednim, jeżeli służyć będzie zwłaszcza na odbywanie kursów dla gospodarzy. Zapatruje się jednak pesymistycznie na projekt zakładów rolniczych Dr. Stefczyka Wskazując na przykład Królestwa, gdzie przed kilku laty powstało szereg stacyj doświadczalnych po to tylko, by wkrótce z braku środków materyalnych i ludzi stojących na wysokości zadania żywot zakończyć, zaznacza mowca, że i u nas przy organizowaniu zakładów rolniczych te same trudności wyszłyby na jaw. Licząc się tedy z rozporządzalnymi szczupłymi środkami należy przedewszystkiem ulepszyć i rozszerzyć te urządzenia, które już wytrzymały próbę i okazały się dobremi. Za takie uważa prof. Jentys instytucyę instruktorów rolnictwa, przeprowadzających pod kierunkiem stacyj doświadczal nych rolniczych różne doświadczenia polowe w gospodarstwach włościańskich. Zakład doświadczalny rolniczy w Krakowie, prowadzący podobną akcyę, otrzymuje setki listów dziękczynnych od gospodarzy, u których doświadczenie czy to nawozowe czy też z odmianami roślin uprawnych przeprowadzono. Jest więc pożądane, by za pomocą obfitszych środków, zwiększenia liczby tych instruktorów, ową propagandę postępu rolniczego w drodze doświadczeń polowych rozszerzyć i przyspieszyć. Podniesienie poziomu produkcyi w gospodarstwach włościańskich przez Stacye doświadczalne rozbudzi także poczucie potrzeby kształcenia zawodowego w szkołach rolniczych.

P. Artur Cielecki zaznacza w ponownem przemówieniu, że obecne niższe szkoły rolnicze zadanie swe spełniają, że przeto ani ich przekształcać ani znosić nie można. Co najwyżej należy wziąć pod rozwagę ewentualne zredukowanie kursu nauki do dwóch lat. Mowca przywiązuje wagę do nauki wędrownej opartej o niższe szkoły szkoły, bądź o wzorowe gospodarstwa, których znaczenie podniósł również dr. Kociuba. Na projekt organizacyi zakładów powiatowych rolniczych mowca zapatruje się sceptycznie. Brak środków powodowałby zbyt powolne tempo zakładania tych instytucyi, co byłoby krzywdzącem dla tych okolic, które w zbyt odległej dopiero przyszłości mogłyby liczyć na utworzenie z kolei podobnego zakładu. Projekt Dr. Stefczyka jest wogóle za kosztowny i z różnych jeszcze powodów nieobiecujący.

P. Jan Wasung wskazuje przedewszystkiem na anomalię, że w Galicyi, w kraju wybitnie rolniczym, szkolnictwo rolnicze małym może się pochlubić rozwojem, tak, że w porównaniu z niem szkolnictwo przemysłowe większem cieszy się poparciem i troskliwszą opieką. Na 6000 gmin w kraju posiadamy zaledwie 7 niższych szkół rolniczych i 2 szkoły zimowe. Niższe szkoły rolnicze z trzechletnim kursem nauki nie odpowiadają potrzebom ludności włościańskiej, lecz służą własności większej, kształcąc pomocników gospodarczych. Mowca nie kwestyonuje użyteczności tych szkół jako zakładów fachowych, mniema jednak, że noszą one firmę fałszywą. Należy więc w 2 lub 3 szkołach zmienić postanowienia statutu,

określić jasno, że celem tych szkół jest kształcenie oficyalistów i odpowiednio do tego zadania potrzebne ulepszenia w programie naukowym przeprowadzić. Dwie krajowe zimowe szkoły rolnicze, w których zlokalizowano działalność nauczycieli wędrownych pozostawione same sobie, bez opieki i kontroli, bez oparcia o organizacyę rolniczą — nie dziw, że nie przyczyniły się do poprawy gospodarstw włościańskich w okolicy. Szkoły zimowe, zorganizowane jak obie dotychczasowe, przeznaczone wyłącznie dla młodzieży, warunków rozwoju nie mają. Lepsze rezultaty wydałyby krótkie dwu lub kilkutygodniowe kursa dla włościan dojrzałych, tematem do miejscowości dostosowane, poruszające różne tematy z dziedziny gospodarstwa wiejskiego. Kursa takie, uwzględniające również naukę gospodarstwa domowego dla kobiet, należy jak najrychlej zorganizować, oddając na ten cel jedną z niższych szkół rolniczych. Najwięcej na ten cel nadawałaby się szkoła w Miłocinie. Tytułem próby należałoby organizować kursa dla włościan dorosłych i kobiet, ewentualnie starszej młodzieży o różnych programach i czasie trwania. Istniejące przy szkole gospodarstwo byłoby objektem demonstracyjnym, prelegentami byliby częściowo nauczyciele tej szkoły, częściowo prelegenci dojeżdżający. Taką próbę należałoby uczynić zaraz. Doświadczenia poczynione w tej szkole, dałyby podstawę do organizacyi szkół, ewentualnie kursów rolniczych w całym kraju. Szkoła byłaby również zakładem, gdzie mieliby możność odbycia praktyki kandydaci na instruktorów rolniczych.

Resztę szkół niższych rolniczych należałoby zamienić na szkoły dla starszej młodzieży o jednorocznym, względnie 16—18 miesięcy trwającym okresie nauki (dwie zimy t. j. od 1/XI. do 31/III. nast. roku).

Przy tej sposobności porusza mowca projekt zreorganizowania niższej szkoły rolniczej w Dublanach na t. zw. szkołę dozorców obór w myśl żądań i potrzeb większej własności ziemskiej.

Przechodząc do nauki wędrownej zaznacza poseł Wasung, że pożyteczności kursów kilkudniowych, urządzanych przez Towarzystwo Kółek rolniczych, nie należy lekceważyć. Postęp gospodarczy w niejednej okolicy ma swe źródło w tych właśnie kilkudniowych pouczeniach. Rezultaty byłyby niewątpliwie pokaźniejsze, gdyby tych pouczeń było więcej, przy użyciu najkompetentniejszych sił nauczycielskich. Owocnej działalności oczekiwałby mowca od powiatowych instruktorów rolnictwa tylko w swoim okręgu pracujących, miejscowe warunki gospodarcze dokładnie znających. Zorganizowanie nauki wędrownej utrudnia w wysokim stopniu rozbicie akcyi na poszczególne korporacye rolnicze w kraju. Dzięki temu wytwarza się rozbieżność poglądów na sposób prowadzenia nauki wędrownej i środki ku temu służące, wytwarza się, rzec można, niezdrowa emulacya między poszczególnemi korporacyami. Włościanin atakowany z różnych stron zachętami do kroczenia zpostępem, raz w tym, raz w innym kierunku, nie ufa w końcu samym doradcom korzystając tylko skwapliwie z bezpłatnego rozdawnictwa nasion i t. p. Dziś już wytworzyło się wśród włościaństwa mnóstwo indywiduów, którzy udają wielkie zainteresowanie się propagowanemi doświadczeniami, byle tylko wyłudzić gratyskę w postaci nasion czy nawozów. Mowca zapatruje się zatem sceptycznie na forsowanie doświadczeń polowych w gospodarstwach włościańskich za pomocą bezpłatnego rozdawania ziarna do siewu czy nawozów. Akcya taka chybia celu. Nadanie tej akcyi jednolitości w oparciu o pewną organizacyę rolniczą jest rzeczą konieczną i pilną. Należy zerwać z bezpłatnem szafowaniem nasion i nawozów, gdyż to, zamiast zachęcać, demoralizuje. Środki obrócic raczej na ustanowienie powiatowych instruktorów rolnictwa przedewszystkiem tam, gdzie powiaty w kosztach ich utrzymania gotowe są uczestniczyć i gdzie organizacya powiatowa tow. rolniczych i T. K. R. schodzi się w osobie prezesa wspólnego dla obu instytucyi, gdyż tylko wtedy istnieje gwarancya jednolitości w działaniu. Instruktorzy powinni podlegać korporacyom rolniczym, a nie Radom powiatowym, w tym wypadku zachodziłaby bowiem obawa zbiurokratyzowania instytucyi instruktorów.

Kilka uwag poświęca mowca dopełniającym kursom rolniczym przy szkołach ludowych. Oświadcza się mianowicie stanowczo przeciw tym kursom jako instytucyi zupełnie chybionej. Zdaniem mowcy należy raczej pogłębić kształcenie

nauczycieli w seminaryach nauczycielskich w naukach przyrodniczych i agronomicznych.

W zakończeniu przemówienia podnosi poseł Wasung, że konferencya nie zdoła w tej chwili wskazać stanowczo ściśle określony typ szkoły czy instytucyi, nadającej się pod każdym względem do skutecznej propagandy wiedzy rolniczej wśród włościan. Sprawa ta wymaga bliższych studyów i badań, które powinien podjąć Wydział krajowy. Konferencya zwołana na krótkie obrady nie moze wyczerpać dyskusyi, czyby jej więc nie nadać ciągłości?

Poseł Wasung zaznacza wreszcie potrzebę powołania do urzędu Wydziału krajowego organu wykonującego inspekcyę szkół rolniczych.

P. Edward Maurizio. Naukę rolnictwa należy propagować wśród młodzieży włościańskiej i starszych gospodarzy. Na razie trudnoby było wskazać jakiś typ szkoły rolniczej jako najdoskonalszy. Zdaniem mowcy wszystkie rodzaje szkół i kursów podczas konferencyi poruszone mogą mieć zastosowanie. Doświadczenie powinno wskazać, ktore urządzenia wśród danych okoliczności najlepsze przynoszą rezultaty. Nie należy się przytem powodować konserwatyzmem form przeżytych, przeciwnie instytucye, które straciły już racyę bytu, powinny być zniesione czy zreorganizowane. Dopełniające kursa rolnicze przy szkołach ludowych nie sprostają zadaniu. Jest to próżny trud łączyć nauczanie elementarne z nauką zawodową. Zamiast wysiłków nad tworzeniem kursów rolniczych należy raczej dać młodzieży w szkole ludowej zarodki zamiłowania do zawodu gospodarskiego. Co się tyczy szkół zimowych, mówca nie podnosi realnych zarzutów przeciw zasadom ich organizacyi, stwierdza jednak, że nie znać wpływu zimowej szkoły w Niewiarowie na gospodarstwa okoliczne.

P. Maurizio jest stanowczo przeciwny fermom wzorowym, zakładanym z pomocą funduszów publicznych i prowadzonych niejako przez urzędników, zwraca natomiast uwagę na akcyę rządu węgierskiego. Administracya węgierska stara się postęp gospodarczy propagować między innemi zapomocą materyalnego popierania energicznych gospodarzy we formie pożyczek na ulepszenie gospodarstwa. Korzystający z tej pomocy utrzymują dalej kontakt z władzami, w gospodarstwach ich wykonują naukowe zakłady doświadczenia polowe, tam także zwracają się ekskursye itp.

Mowca daje w końcu wyczerpujący pogląd na rozwój i dodatnie wyniki kursów rolniczych w armiach zagranicznych.

P. Michał Jedynak stwierdza, że włościanie niechętnie korzystają z niższych szkół rolniczych, bo kurs trzyletni jest za długi. Jeżeli kmieć jest w stanie oddać na czas dłuższy syna do zakładu naukowego, to wybierze raczej szkołę średnią. Czas nauki w niższych szkołach powinien być skrócony. Ilości tych szkół niema potrzeby zwiększać. Gospodarstwa folwarczne racyonalnie prowadzone są dobrą szkołą praktyczną dla drobnych rolników, jeżeli zaś chodzi o wiedzę teoretyczną, to tę podać mogą kursa zimowe przynajmniej kilkumiesięczne urządzane dla dorosłych gospodarzy. Mowca przywiązuje wielką wagę do gospodarczego kształcenia kobiet. Dobra gospodyni to najgłówniejsza dźwignia gospodarstwa włościańskiego. Mowca jest przeciwny zakładaniu wzorowych gospodarstw z funduszów publicznych, najwyżej możnaby zgodzić się na premiowanie gospodarstw racyonalnie prowadzonych.

Ks. Kornel Senyk (przemawia w języku ruskim) nawiązując do fachowych wywodów mówców poprzednich, dodaje kilka uwag ze stanowiska potrzeb włościańskich. Do niższych szkół rolniczych garnie się młodzież najuboższych włościan, oczywiście nie dla przygotowania się do przyszłej pracy we własnej zagrodzie, lecz dla chleba, który ukończenie szkoły zapewnia. Uzasadnionem jest więc żądanie posła Wasunga, by przynajmniej jedną szkołę przekształcić na włościańską.

Szkoła ludowa nie jest właściwem miejscem dla nauki rolnictwa, bo dziatwa szkolna nauki tej pojąć nie może. Prawdziwą wartość miałyby natomiast szkoły zimowe zorganizowane według zasad ustanowionych statutem istniejących już w kraju dwóch szkół zimowych. Szkoły tego typu, należy propagować dalej i uprzystępnić także dla dojrzałych gospodarzy.

Mowca zaleca nadawanie stypendyów synom gospodarskim na praktykę w postępowych gospodarstwach włościańskich za granicą np. na Śląsku lub Morawach. Powołuje się na Tow. im. Kaczkowskiego, które udzieliło już takich zasiłków 5 kandydatom i z dobrym rezultatem. Mowca oświadcza się przeciw subwencyonowanym fermom wzorowym, kładzie natomiast wielki nacisk na kształcenie gospodyń wiejskich.

Praca oświatowa rolnicza musi być lepiej zorganizowaną. Obecnie szereg korporacyi rolniczych robi to samo, działają Towarzystwa polskie i ruskie bez wzajemnego porozumienia i podziału pracy. Dla dobra sprawy konieczne jest nadanie całej akcyi jednolitości, skierowanie jej wyłącznie ku celom realnym ekonomicznym z wyłączeniem wszyskich innych względów, zwłaszcza polityki.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 24 czerwca. Obecni jak wyżej.

(Początek posiedzenia o godzinie 5. popołudniu).

Dr. Stefan Jentys zabiera ponownie głos w sprawie zasad organizacyi szkoły rolniczej dla włościan. Mowca zaznacza, że w niższej szkole rolniczej nie można kształcić równocześnie oficyalistę i małego gospodarza. Oficyalista ma pracować pod kierunkiem obcym, włościanin pracować musi samodzielnie na swej zagrodzie. Potrzebne są więc różne typy szkół. Dla włościan najodpowiedniejszym będzie szkoła zimowa, która może być nadzwyczaj użyteczną, jeżeli rozporządzać będzie dzielnym nauczycielem. W szkoły zimowe nie wkładać większych funduszów i przenosić w miarę potrzeby z miejsca na miejsce. Szkoły zimowe nie potrzebują internatu, bo uczniowie przybywają z okolicy najbliższej. Tak samo zbędne jest własne gospodarstwo, by nie wiązać nauczyciela, owszem zwrócić jego działalność raczej ku gospodarstwom okolicznych włościan. Co się tyczy wieku uczniów, to census w szkołach dla oficyalistów powinien być wyższy. Szkoły zimowe nie powinny mieć uczniów zbyt młodych, lecz z drugiej strony minimum wieku nie należy zbyt obniżać. Nauka powinna być ukończona przed służbą wojskową. Mowca oświadcza się również za kursami wędrownymi dla włościan dojrzałych; szkoła zimowa podaje wiadomości ogólne, na kursach rozbierać można tematy specyalne i aktualne. Dr. Jentys daje pierwszeństwo kursom krótkim, opartym jednak na dokładnej znajomości lokalnych stosunków gospodarczych. Fermy wzorowe trudne są do zorganizowania, leży natomiast w mocy administracyi krajowej podnieść włości rentowe do stopnia wzorowych gospodarstw.

Organizacya nauki rolnictwa dla włościan nie powinna być opartą bezpośrednio i wyłącznie o Wydział krajowy, bo w tem leży niebezpieczeństwo przewagi strony administracyjnej, organizacya ta powinna spoczywać raczej w ręku instytucyi naukowej, zdolnej wyrabiać nauczycieli pod względem naukowym i pedagogicznym.

Prof. Pomorski i dr. Stefczyk polemizują z wywodami dra Jentysa w kwestyi uposażenia szkoły zimowej w internat i gospodarstwo. Nauczyciel szkoły zimowej powinien ciągle pracować na roli, jeżeli ma w pełni odczuć potrzeby gospodarskie i uzyskać pełne zaufanie i powolność swych słuchaczy. Pożądany jest również internat, skromnie urządzony, ze względu na pewne zadania wychowawcze i na samą technikę nauczania. Właściwa nauka w klasie nie może trwać ponad kilka godzin dziennie, resztę dnia zużytkują uczniowie skutecznie tylko przez stały pobyt w internacie, w środowisku szkoły i jej urządzeń (gospodarstwo, obora i t. p.)

Pp. Struszkiewicz i Szyszyłowicz podzielają natomiast zapatrywania dra Jentysa co do zbędności internatu i szkolnego gospodarstwa w szkole zimowej.

P. Jan Wasung zabiera ponownie głos w kwestyi kształcenia instruktorów rolnictwa. Spełnianie funkcyi instruktora rolnictwa wymaga specyalnego

przygotowania zawodowego. Warunek ten nie jest obecnie dostatecznie przestrzegany. Wygłaszanie prelekcyi poruczа się dziś instruktorom, nie posiadającym doświadczenia pedagogicznego ani też znajomości stosunków gospodarskich w danej okolicy. Początkujący instruktorzy nie znajdują ani wzorów ani instrukcyi co do wykonywania swego zawodu. Należy zatem organizować kursa pedagogiczne, gdzieby zaprawiano instruktorów do ich pracy nauczycielskiej. To przygotowanie i wypróbowanie przyszłych instruktorów mogłoby się odbywać w tej szkole rolniczej, którą, w myśl poprzednich wywodów mowcy, oddałby Wydział krajowy na odbywanie kursów dla włościan. Odrębne preparandy, pomyślane jako osobne rolnicze seminarya nauczycielskie, nie miałyby dostatecznej frekwencyi. Instruktor rolnictwa, zanim zacznie swą pracę nauczycielską, powinien przedewszystkiem być zwrócony do dokładnego poznania swego okręgu.

Posiedzenie z dnia 25. czerwca 1909.

Obecni ci sami z wyjątkiem pp. Artura Cieleckiego i Stefana Jentysa.

(Początek posiedzenia o godz. 9. przed południem).

P. Edward Maurizio zaznacza, że przygotowanie instruktorów rolnictwa jest dla rozwoju szkolnictwa rolniczego kwestyą może najważniejszą. U nas pod tym względem wiele jeszcze niedostaje. Funkcye instruktorów Kółek rolniczych poruczа się często ludziom przybyłym co dopiero z innych dzielnic n. p. z Królestwa, nie znających obowiązujących w kraju ustaw i stotunków administracyjnych ani wogóle warunków ekonomicznych. Wiele pozostawia do życzenia także sposób przygotowywania nauczycieli niższych szkół rolniczych. Przygotowanie to nabyć ma kandydat podczas tak zwanej praktyki nauczycielskiej, tymczasem jest to droga niewłaściwa, bo kierownik zakładu obarczony rozlicznemi funkcyami nie ma czasu do zajęcia się i pokierowania praktykantem. Nieuregulowaną jest tak zw. praktyka gospodarska. Zazwyczaj poprzestajemy na poświadczeniu, że sposobiący się do zawodu nauczycielskiego odbywał przez pewien czas praktykę rolniczą, często jednak nie wiadomo, czy wybór miejsca praktyki był właściwy i czy z drugiej strony praktykujący chciał i umiał odnieść z tej praktyki korzyść.

W Niemczech rozwiązano tę kwestyę urządzeniami objętemi nazwą „Lehrlingswesen“. Wybrano mianowicie szereg odpowiednich gospodarstw, w których może i musi być odbytą praktyka policzalna do żądanych kwalifikacyi nauczyciela rolnictwa. Wstępując na praktykę z reguły dwuletnią, zobowiązuje się kandydat wykonywać zarządzenia kierownika gospodarstwa i podpisuje w tym celu specyalną umowę t. zw. „Lehrvertrag“. Po ukończeniu praktyki ocenia praktyczne postępy kandydata osobna komisya egzaminacyjna.

P. Józef Pomorski. Nie ma dwóch zdań, że przysposobienie zastępu instruktorów rolnictwa jest rzeczą bardzo ważną. Dla pozyskania tych pracowników nie wystarczy jednak żądać tylko apostolstwa, lecz obok tego należy stanowiska nauczycieli tak uposażyć, by zajmujący te stanowiska mieli przyszłość materyalnie zabezpieczoną.

Dotychczasowe przygotowanie nauczycieli rolnictwa nie jest wystarczające tak pod względem teoretycznym jak praktycznym. Trzyletnie studya w wyższym zakładzie agronomicznym dają ogólne wykształcenie fachowe, dla pogłębienia wiedzy okazuje się niezbędnym fakultatywny czwarty rok nauki obowiązkowy dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego. Pomocą dla wpisujących się na czwarty rok nauki w Akademii rolniczej w Dublanach byłyby stypendya, uchwalone przez Sejm, celem kształcenia instruktorów rolnictwa dla włościan, które przy nadawaniu nowowstępującym do Akademii będą, zdaniem mowcy, nieracyonal-

nie użyte. Od przyszłych instruktorów rolnictwa trzeba żądać nadto dłuższej, więcej niż dwuletniej, samodzielnej praktyki gospodarskiej.

Preparandy nauczycielskie, o ileby Wydział krajowy zakładać je zamierzał, należałoby przyłączać do szkół zimowych raczej niż do niższych szkół rolniczych, które z nauczaniem wędrownem nic nie mają wspólnego. Instruktorów rolnictwa mogą poniekąd przysposabiać także kraj. stacye doświadczalne rolnicze, które z pomocą swych organów (asystentów) zajmują się także propagandą postępu w rolnictwie.

Dr. Ignacy Szyszyłowicz. Od instruktorów rolnictwa wymagać trzeba bezwarunkowo wyższego wykształcenia agronomicznego i wyrobienia pedagogicznego. Kierunek pedagogiczny szwankuje u nauczycieli niższych szkół rolniczych. Zdolności pedagogiczne można mieć poniekąd wrodzone, można je atoli także nabyć odpowiedniemi studyami. Mowcy wiadomo z doświadczenia, że nauczyciele elementarni niższych szkół rolniczych wynoszą ze seminaryów nauczycielskich więcej rutyny pedagogicznej niż nauczyciele fachowi z wyższemi studyami ogólnemi i rolniczemi. Celem zupełnego wykształcenia nauczycieli rolnictwa potrzeba powołać do życia rodzaj rolniczego nauczycielskiego seminaryum n. p. obok niższej szkoły rolniczej w Dublanach. Pożądane jest dalej stałe zaopiekowanie się młodymi nauczycielami i kierowanie ich pracą z początku zawodu.

P. Wł. Struszkiewicz zaznacza ponownie, że stawiając zbyt wysokie wymagania kwalifikacyjne kandydatom na instruktorów rolnictwa, zmniejsza się zarazem szanse pozyskania ich w ilości potrzebnej. Wyższe kwalifikacye zwiększają nadto ciężar opłacenia personalu. Trzeba więc będzie niezawodnie szeregi instruktorów rolnictwa uzupełniać co tęższemi jednostkami, wybranemi z pośród byłych uczniów niższych szkół rolniczych.

Dr. Fr. Stefczyk zaznacza, że powodzenie propagandy wiedzy rolniczej wśród włościan zawisłe jest od doboru sił nauczycielskich. Trudnościami, piętrzącemi się w tym kierunku, nie trzeba się zrażać, lecz dążyć wytrwale do wytkniętego ideału. Dziś już znaleść można jednostki uzdolnione i dojrzałe do pracy ekonomicznej i społecznej. Ten mały zastęp ludzi potrzeba uzupełniać, wyrabiać i przygotowywać kandydatów do pracy nauczycielskiej. Potrzebowalibyśmy zaś pierwszorzędnych i drugorzędnych sił, jednych dla pracy kierowniczej, samodzielnej, drugich dla pracy wykonawczej, ograniczonej na pewien dział i zakres ściśle określony. Na kierowników zakładu szukać i przygotowywać musimy ludzi z wyższem wykształceniem ogólnem i zawodowo-rolniczem, z zapałem do pracy społecznej, gorliwych w służbie publicznej. Od nich wymagać trzeba szerszego horyzontu myślenia, zdolności do tego, żeby ogarnąć całość pracy i pokierować czynnościami innych sił. Takich ludzi zjednywać i wyrabiać byłoby zadaniem naszych wyższych szkół rolniczych, Studyum rolniczego w Krakowie i Akademii rolniczej w Dublanach. One powinnyby postawić to sobie za jedno z głównych swoich zadań a zarazem skierować swoje badania naukowe ku stosunkom i potrzebom mniejszych także gospodarstw rolniczych.

Praca w stacyach doświadczalnych rolniczych pomagałaby w wykształceniu przyszłych krzewicieli wiedzy rolniczej wśród włościan i dałyby poznać ich uzdolnienie do działania w tym kierunku. Wielki nacisk trzebaby jednak położyć także na praktykę rolniczą po ukończeniu studyów teoretycznych, która powinna trwać co najmniej 2 lata i odbywać się w gospodarstwach do tego celu wybranych, niezbyt wielkich, raczej średnich a dobrze urządzonych i prowadzonych. Ale obok przyswojenia sobie wiedzy rolniczej, tak teoretycznej jak i praktycznej, powinniby kandydaci na nauczycieli rolnictwa wśród włościan kształcić się zawodowo pod względem dydaktycznym i pedagogicznym, to znaczy, poznawać metodę i nabierać umiejętności w nauczaniu drugich. Do tego celu zatem byłoby koniecznem utworzenie — najlepiej w Dublanach — jednorocznego seminaryum nauczycielskiego dla nauczycieli rolnictwa. Dyrektor Pomorski podniósł projekt dodania czwartego roku nauki dla tych uczniów, którzy po ukończeniu trzechletniego kursu chcieliby się oddać specyalnym studyom naukowym czy nauczycielskim. Otóż byłoby pożądanem temu czwartemu rokowi nauki nadać charakter kursu przygotowawczego dla kandydatów na nauczycieli rolnictwa.

Drugą, liczniejszą kategoryą pracowników w zakładach rolniczych stanowiliby instruktorowie pomocniczy, którzyby zajmowali stanowisko podobne jak werkmistrze w szkołach i zakładach przemysłowych. Do kształcenia kandydatów na takich instruktorów byłyby powołane przedewszystkiem nasze niższe szkoły rolnicze, które mogą to zadanie z łatwością podjąć bez zasadniczych zmian w swym dzisiejszym ustroju. Należałoby tylko wytknąć podwójny cel tym niższym szkołom rolniczym; z jednej strony kształcenie niższej kategoryi urzędników gospodarczych dla większych gospodarstw, z drugiej zaś strony kandydatów na pomocniczych instruktorów rolnictwa w zakładach rolniczych, przeznaczonych głównie do krzewienia wiedzy rolniczej wśród włościan. Od uczniów, którzyby się chcieli przygotować do zajęcia stanowisk instruktorów, musiałoby się wymagać odbycia dalszej, co najmniej dwuletniej praktyki w upatrzonych na ten cel średnich folwarcznych albo nawet dużych chłopskich gospodarstwach a następie dopiero uzupełnienia swego uzdolnienia w wspomnianym wyżej kursie przygotowawczym dla nauczycieli rolnictwa; kurs ten powinienby bowiem posiadać dwa oddziały, wyższy i niższy, łączące się w niektórych działach pracy i nauki.

P. Jan Wasung zgadza się również na myśl dodania fakultatywnego czwartego roku studyów w Akademii dublańskiej. Chcąc pozyskać uzdolnionych instruktorów rolnictwa, należy stworzyć dla nich odpowiednie stanowiska. Zdaniem mowcy potrzeba więc zwrócić się do Sejmu o ustanowienie etatu instruktorów rolnictwa przydzielonych do korporacyi rolniczych. Do częściowego pokrycia kosztów utrzymania instruktorów powinny się przyczynić właściwe powiaty.

Dr. Michał Kociuba Podnosi ważność nauki wędrownej, której skuteczność zależy jednak jak już poprzedni mowcy stwierdzili, od dzielności nauczyciela. Instruktorzy funkcyonujący już w kraju nie mają po największej części należytego przygotowania; kończą oni wyższe studya agronomiczne i odbywają następnie praktykę w większych gospodarstwach, stąd więc nie dostaje im znajomości gospodarstw włościańskich. Działalnośc instruktorów rolnictwa należy ograniczać na 1, co najwyżej 2 powiaty zalecając kandydatom przed rozpoczęciem właściwej pracy nauczycielskiej zapoznać się dokładnie z przyszłym terenem ich pracy i opisać ten teren w rodzaju monografii wsi lub powiatu. Dla instruktorów rolnictwa konieczne jest wyższe wykształcenie agronomiczne i ogólne. Myśl dodania 4 roku studyów w Akademii w Dublanach jest dobra, a wartoby do programu tych studyów wstawić także historyę polską i ruską i naukę ludoznawstwa. Mowca uznaje, że urządzenie kursów pedagogicznych w jednej z niższych szkół rolniczych jest wielce pożądane i kładzie wreszcie nacisk na konieczność kształcenia kobiet w gospodarstwie domowem. Jest to ważny postulat postępu ekonomicznego.

P. Edward Maurizio oświadcza się za fakultatywnym 4-ym rokiem studyów w Akademii rolniczej w Dublanach, który winna atoli poprzedzić praktyka. Kształceniu instruktorów rolnictwa należy nadać możliwą prostotę form, starając się nie tyle o wszechstronność jak o gruntowność wiedzy. Uczyć w kraju, rezerwując stypendya na studya zagraniczne dla wyjątkowo zdolnych, zasługujących na taką pomoc kandydatów. Mowca zwraca uwagę na kursa w Eisenach dla nauczycieli wędrownych, tudzież kursa w Bonn, celem kształcenia inspektorów hodowlanych.

P. Antoni Świeżawski oczekuje rezultatów pracy wśród włościan od tych nauczycieli ludowych, którzy przed wstąpieniem do seminaryum nauczycielskiego ukończyli niższą szkołę rolniczą. Praca instruktorów rolnictwa odniesie tem większy skutek, jeżeli pozostanie w styczności z istniejącemi w kraju niższemi szkołami rolniczemi. I te zakłady będą w stanie rozwinąć swą działalność na zewnątrz wśród ludu rolniczego, jeżeli obowiązkom nauczycielskim ulży się przez dodanie trzeciej siły, której zadaniem będzie głównie nauka wędrowna w najbliższem szkoły otoczeniu.

Przewodniczący dr. T. Pilat konstatuje wyczerpanie dyskusyi i przystępując do zamknięcia posiedzenia, podnosi pokaźne wyniki obrad, które w głównym zarysie streszcza następująco:

Konferencya położyła nacisk na potrzebę nauczania dorosłych włościan i na starania dokładnego przygotowania i kształcenia przyszłych instruktorów rolnictwa; w organizacyi nauki rolnictwa wśród włościan przeznaczono pewną misyę także istniejącym niższym szkołom rolniczym; uznano doniosłe znaczenie kształcenia kobiet w gospodarstwie domowem.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy za rok szkolny 1907—1908.

Ogólne wiadomości o szkole.

Szkoła w Bereźnicy została założoną przed trzynastu laty, by na wzór już istniejących podobnych szkół kształcić młodzież do zawodu rolniczego na pomocników gospodarczych w majątkach większych lub też do pracy na własnej roli.

Skład nauczycieli.

1. Stanisław Dzierżbicki, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczył rolnictwa, zarządu, ogrodnictwa i botaniki, jakoteż prowadził i dozorował gospodarstwo szkolne, internat i kancelaryę szkolną.

2. Leon Błociszewski, nauczyciel do nauk fachowych, przeniesiony do Bereźnicy z dniem 1. września 1907 r. z Horodenki, w miejsce Jana Profica, przeznaczonego do Jagielnicy; udzielał nauki hodowli, rachunkowości, wiadomości z nauk przyrodniczych i historyi.

3. Ludwik Zub, nauczyciel elementarny, przeniesiony z dniem 1. września 1907 z Horodenki, w miejsce Józefa Zageczka.

Ks. Józef Machowski, proboszcz w Żulinie, udzielał nauki religii rzymsko-katolickiej.

Ks. Jan Bordun, proboszcz miejscowy, udzielał nauki religii grecko-katolickiej.

Stanisław Wójcik, instruktor, dozorował uczniów przy praktycznych zajęciach. Oprócz tego pomocnym był w dozorowaniu uczniów, praktykant gospodarczy Jan Kisiel.

Nauki w szkole udzielane.

Były prowadzone w tym samym zakresie, co i poprzednich lat. Nauczyciele głównie starają się w pierwszym roku włożyć uczniów do systematycznej i jednolitej nauki i do dokładnego wykonywania robót gospodarczych — tem bardziej, gdy uczniowie wstępujący stanowią materyał bardzo różnorodny pod każdym wzglę-

dem. W drugim i trzecim roku można już intenzywniej pracować i wdrażać wychowanków do pracy umiejętnej i nauki więcej szczegółowej. Gruntowniejszem się to staje, gdy szkoła opartą jest o stosunkowo obszerne pola, na których mają uczniowie sposobność nabycia dokładnych podstaw praktycznych.

Frekwencya uczniów.

W roku ubiegłym było na I. roku uczniów 14., na II. r. 13., na III. 11. Z uczniów III. roku złożyli egzamin końcowy:

1. Chmiel Tymoteusz z postępem dobrym.
2. Demczuk Jan „ dobrym.
3. Kasprzycki Jacenty „ bardzo dobrym.
4. Korotusz Jan „ dobrym.
5. Kowaczek Jan „ dostatecznym.
6. Kupczyn Józef „ dobrym.
7. Nowosielski Tadeusz „ dobrym.
8. Piluszczak Tadeusz „ dobrym.
9. Smorąg Jan „ dostatecznym.
10. Szpakowski Józef „ dostatecznym.
11. Wołoszyn Franciszek „ dostatecznym.

Sprawy internatu.

Pomieszczenie uczniów i sposób żywienia pozostały te same, co i w poprzednich latach.

Budynki szkolne.

Ma się stawiać na folwarku stajnię i chlewnię. Stajnia obecna budowana z nietrwałego materyału, jest zniszczoną, zaś chlewnia za szczupła, by można racyonalnie prowadzić dosyć rozszerzoną i dobrze się rentującą hodowlę świń. Z tego powodu Wydział krajowy zadecydował budowę nowej, murowanej stajni, której zaczęcie pozostało na razie wstrzymane wobec trudności wygotowania odpowiedniego planu budowy. Również koniecznem będzie postawienie osobnej mleczarni szkolnej, bo obecna, pomieszczona w domu administracyjnym obok kuchni uczniów, posiada wiele niedogodności, a w pierwszym rzędzie jest za ciasną, gdyż mieści się w jednej zaledwie izbie, w której nie można należytego porządku utrzymać. Oprócz mleka własnego, przerabia się mleko brane od włościan, którego ilość zwiększa się ustawicznie. Uzyskujemy z tego podwójną korzyść: Uczniowie obznajamiają się dokładnie z pracą w mleczarni, zaś włościanom dajemy źródło dochodu. Skutkiem tego zaczynają oni więcej cenić hodowlę krów mlecznych, żywić je intenzywniej, uprawiać na zimę okopowe.

Mleczarnia w tym roku dała dochodu około 900 koron.

Gospodarstwo szkolne.

W ubiegłym roku sprawozdawczym było w trudnych warunkach, gdyż nieprzyjazna zima zniszczła zupełnie żyto tak, że trzeba je było przeorać. Z tego powodu oprócz obniżenia dochodów, było mniej, niż zwykle słomy, którą zmuszeni byliśmy dokupywać. Gospodarstwo szkolne ma oprócz dochodów dać uczniom sposobność do obznajomienia się wszechstronnie z praktyką gospodarczą. Staramy się również o uzyskanie racyonalnych narzędzi rolniczych, a więc obecnie posiada gospodarstwo nasze żniwiarkę, brony sprężynowe, młynki do czyszczenia zboża najnowszej konstrukcyi, plewniki Planeta — konny i ręczny, młocarnię konną.

Dyrekcya wprowadziła od kilku lat uprawę łubinu na zielony nawóz, co w tutejszej okolicy przy wielkiej ilości nieużytków, jest bardzo pożądane. Że jest właściwem, widzimy z tego, że włościanie obecnie chętnie także wprowadzają u siebie uprawę tej cennej rośliny, zachęceni dodatnimi rezultatami w szkole.

Kronika szkoły.

W roku ubiegłym zwiedzali szkołę JW. Inspektor kultury krajowej, c. k. radca dworu, Władysław Struszkiewicz, JW. Pan, opiekun szkoły, Julian baron Brunicki i wicesekretarz Wydziału krajowego p. Konstanty Jasiński. Włościanie okoliczni często zwracali się do Dyrekcyi o pomoc i poradę w sprawach ich zawodu.

Bereźnica, dnia 10. lipca 1909 r.

Stanisław Dzierżbicki, *w. r.*

Wykaz stanu majątkowego gospodarstw szkoły rolniczej w Bereźnicy za rok 1907 na 1908.

Porównanie inwentarzy gospodarczych.

1. Inwentarz żywy.

a) Konie.

dnia 1 lipca 1907.		*dnia 1 lipca 1908.*	
1. Wałach skarogniady adm. l. 9.	280·— K	1. Wałach skarogniady admin. l. 10.	260·— K
2. Wałach skarogniady adm. l. 9.	280·— „	2. Wałach skarogniady admin. l. 10.	260·— „
3. Wałach brudny kasztan l. 12.	100·— „	3. Wałach brudny kasztan l. 13.	80·— „
4. Wałach skarogniady l. 12	200·— „	4. Wałach skarogniady l. 13	180·— „
5. „ siwy l. 10.	200·— „	5. „ siwy l. 11..	180·— „
6. „ kasztan l. 10.	200·— „	6. „ kasztan l, 11.	180·— „
Razem	1.260·— K	Razem	1.140·— K

b) Krowy.

1. 14 krów wedł. ceny inw.	4.590·— K	1. 16 krów wedł. ceny inw.	4.974·— K
2. 5 jałówek „ „ „	2.019·— „	2. 7 jałówek „ „ „	1.652·— „
3. 2 cieląt „ „ „	183·— „	3. 1 buhajek „ „ „	120·— „
		4. 2 cieląt „ „ „	60·— „
Razem	6.792·— K	Razem	6.806·— K

c) Świnie.

1. 1 knur, 5 loch, 5 warchlaków, w. ż. 1.253 po 70 K	877·10 K	1. Jeden knur, 6 loch, 19 prosiąt w. ceny inw..	908·— K

d) **Owce.**

1. 17 starych po 20 K	. 340·— K	1. 19 starych po 20 K	. 380·— K
2. 5 młodych po 8 K	. 40·— „	2. 4 młode po 8 K	. 32·— „
Razem	. 380·— K	Razem	. 412·— K

e) **Woły.**

2 woły w. żyw. 1.100 po 70 K 770 K	2 woły w. żyw. 1.185 po 60 K 711 K

f) **Kury.**

22 kur po 2 K . . . 44·— K	22 kur po 2 K . . . 44·— K

3. Inwentarz martwy.

dnia 1 lipca 1907.	*dnia 1 lipca 1908.*
Stan inwentarza martwego 4.082·07 K	Stan inwentarza martwego 4.570·50 K

Zapasy w materyałach.

1. pszenicy jarej	2·70	po 16	43·20 K	1. owsa	13·74	q. po 14	192·36 K
2. „ pośl.	1·17	„ 10	11·70 „	2. koniczyny	23·43	„ „ 5	117·15 „
3. owsa	8·23	„ 12	98·76 „	3. ziemniaków	5·25	„ „ 2	10·50 „
4. wyki	99·00	„ 14	13·86 „	4. otrąb	1·69	„ „ 12	20·28 „
5. łubinu	6·00	„ 13	78·— „			Razem .	340·29 K
6. soli	56·04	„ 9	4·97 „				
7. bobiku	4·93	„ 12	59·16 „				
8. otrąb	9·00	„ 9	0·81 „				
9. ziemniaków	38·45	„ 2	76·90 „				
Razem		.	387·36 K				

Zestawienie obrotu produktów rolnych za rok 1907/1908.

Gat unek zboża	Zbiór w r. 1907			Stan 1/VII 1907	Dokupiono	Razem było	Rozchód			Stan 1/VII 1908
	ziarno	słoma	kłęby				sprzedano	zużyto	siew	
	k i l o g r a m y									
Żyto celne . .	—	—	—	—	900	900	—	—	900	—
pszenica celna .	3.380	—	—	270	—	3.650	3.030	—	620	—
„ poślad	346	—	—	117	—	463	173	290	—	—
owies	14.925	—	—	823	—	15.748	2.100	10.724	1.550	1374
bobik	—	—	—	493	3.000	3.493	40	3.303	150	—
wyka	—	—	—	99	400	499	—	—	499	—
łubin	840	—	—	600	—	1.440	—	—	1.440	—
koniczyna i siano	—	48.800	—	—	—	48.800	—	46.457	—	2343
potraw . . .	—	—	—	800	—	800	—	800	—	—
torf	—	—	—	—	3.800	3.800	—	3.800	—	—
słoma jara i oz.	—	40.000	—	809	7.600	48.409	—	48.409	—	—
plewy	—	8.820	—	—	—	8.820	—	8.820	—	—
melassa . . .	—	—	—	—	6.770	6.770	—	6.770	—	—
ziemniaki . . .	—	—	48.350	3845	—	52 195	15.600	28.520	7.550	525
marchew . . .	—	—	6.000	—	—	6.000	—	6.000	—	—
buraki	—	—	15.000	—	—	15.000	—	15.000	—	—
brukiew . . .	—	—	40.000	—	—	40.000	—	40.000	—	—
kukurudzianka .	—	—	—	—	1.450	1.450	80	1.370	—	—
otręby	—	—	—	9	12.100	12.109	159	11.781	—	169
makuch . . .	—	—	—	—	1.370	1.370	—	1.370	—	—
sól	—	—	—	56	150	206	—	206	—	—

Obroty bieżące w roku 1907-1908.

1. Rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) Konie robocze.

Dochody:

We własnem gospodarstwie:

Roboczych dni 480.
Produkcya nawozu 450 ctm.

Rozchody:

Gotówką:

1. Szczotki, zgrzebła etc.				24·20 K
2. Robota kowalska				106.07 „
3. Robota rymarska				28 22 „
4. Otrąb	4 70 ctm.	po	11·70 K.	54·99 „
5. Melasy	5·84 „	„	9·— „	52·56 „
6. Bobiku	11·32 „	„	14·05 „	164·14 „
7. Soli	22·— „	„	9 — „	1·98 „
8. Torfu	5·40 „	„	4·— „	21·60 „

Porachunkiem:

Prace uczniów	40·— „

Z własnego gospodarstwa:

Owsa	35·42	ctm.
Marchwi	24·70	„
Siana	78·17	„
Słomy	40·—	„
Plew	3·—	„
Razem		493·76 K

b) Konie administracyjne.

owsą	23·21	ctm.
marchwi	12·20	„
otrąb	2 40	„
soli	0·11	„
melasy	2·92	„
bobiku	5 75	„
siana	38·—	„
słomy	25·—	„
torfu	3·—	„

w cenie 575 koron

c) Bydło rogate.

Gotówka:

1. Glasberg za jałówkę	80·— K
2. 7 cieląt sprzed. w Stryju	230·— „
3. Za krowę Iskrę	270·— „
4. Za 2 buhajki sprzedane Tow. gospod.	750·71 „
5. Za 23 skoki buhaja po 2 kor	46 — „

Porachunkiem:

(Patrz mleczarnię)	3.992·32 „
Do przeniesienia	5,369·03 K

Gotówka:

1. Wydatki przy transporcie buhai	17·55 K
2. Za 12·92 ctm. makuchu po 16 K	206·72 „
3. Za 76·46 ctm. otrąb po 11·70 K	894·58 „
4. Za 140 kg. soli po 9·— K	12·60 „
5. Za 55·98 ctm. melasy po 9·— K	503·82 „
6. Za 4·48 ctm bobiku po 14 05 K	64·96 „
Do przeniesienia	1.700·23 K

Z przeniesienia .	5.369·03 K
We własnem gospodarstwie:	
Wyprodukowano nawozu 3.000 ctm.	
Razem .	5.369·03 K

Z przeniesienia .	1.700·23 K
7. Za 25·60 ctm. torfu po 4·— K . . .	102·40 K
8. Za 30 ctm. słomy po 5 K	150·— „
9. Za szczotki, zgrzebła, statki	50·46 „
10. Za najęcie pastwiska na lato (strącono z dzierżawy Łotatnik . .	300·— „
Porachunkiem:	
Za mleko chude i pełne z mleczarni . .	170·20 „
Za pracę uczniów przy obsłudze . . .	120·— „
We własnem gospodarstwie:	
Owsa dla buhaja i cieląt . 31·77 ctm.	
ziemniaków . 43·65 „	
buraków . . 137·20 „	
brukwi . . 368 40 „	
marchwi . . 12·10 „	
siana i potrawu 243·36 „	
słomy . . 299·09 „	
plew . . 64·96 „	
Razem .	2.593·29 K

d) Woły.

We własnem gospodarstwie:

Wyprodukowano 3.000 ctm. nawozu.

Gotówką:

1. Naprawa uprzęży . .	17·60 K
2. Otrąb 2·70 ctm. po 11 07 kor.	31·59 „
3. Soli 0·11 ctm. po 9·— K	0·99 „
4. Melasy 2·96 ctm. po 9·— kor.	26·64 „
5. bobiku 2·11 ctm. po 14·50 kor.	30 60 „
6. Torfu 5·26 ctm. po 4·— kor.	21·04 „
7. Słomy 16·35 ctm. . .	69·80 „
Porachunkiem:	
Praca uczniów . . .	40·— „
Z własnego gospodarstwa:	
Owsa . . 8·19 ctm.	
Marchwi . 11·— „	
Siana . . 49·74 „	
Słomy . . 33·65 „	
Plew . . 7·08 „	
Razem .	238·26 K

e) Owce.

We własnem gospodarstwie:

wyprodukowano 150 ctm. nawozn.

1. Otrąb 5·41 ctm. po 11·7 63·30 K
2, Soli 0·22 ctm. po 9 1·98 „

We własnem gospodarstwie:

owsa	8·65	ctm.
buraków	12·80	„
brukwi	31.60	„
marchwi	0·78	„
siania	61·30	„
słomy	40·—	„

Razem . 65·28 K

f) Świnie.

Gotówką:

Za 43 prosiąt sprzed. na targu	637·20 K
Za 16 prosiąt starszych sprzed. na targu	745·— „
Za 2 świnie zabite do kuch.	315·— „
Za 1 knura opasionego	240·— „
Za 2 skoki knura	4.— „
Razem	1.941·20 K

Gotówką:

Wydatki przy sprzedaży i wysyłce	20·83 K
Wołoszyn za czyszczenie knurków	9·— „
Otrąb 26·14 ctm. po 11·7 K	305·84 „
kukurudzianki 13·70 ctm. po 20 K	274·— „
bobiku 9.37 ctm. po 14·5	135·86 „
słomy 30 ctm. po 5.—	150·— „
naprawa statków dla świń	25·— „

Porachunkiem.

Mleczarnia za odpadki nabiałowe	156·20 K
praca uczniów	60·— „

Z własnego gospodarstwa:

plew.	16·16	ctm.
ziemniaków	241·55	„

Razem . 1.136·73 K

g) Kury.

Gotówką.

Za jaja i kury . . . 75·12 K

Z własnego gospodarstwa

pszenicy pośladu . . 2·90 ctm.

h) Mleczarnia.

Gotówką:

1. Zamiejscowi za 1790·5 kg. masła	4900·20 K
2. Obcy za ser i mleko chude	303·20 „
3. Dyr. Dzierzbicki za nabiał	229·45 „
4. Naucz. Błociszewski za nabiał	166·71 „
5. Naucz. Zub za nabiał	179·80 „
6. Naucz. Profic za nabiał	1·60 „
7. Naucz. Zageczek za nabiał	29·49 „
8. Ks. Bordun za nabiał	146·51 „

Gotówką:

Za 23.499·5 kg. mleka od włościan	2545·94 K
Za deszczułki do wysyłki masła	95·55 „
Za papier pergaminowy	59·95 „
Za oliwę do maszyn	9·50 „
Za masło brakujące do wysyłki	18·84 „
Za frachty, szpagat., opakow.	55·23 „

Porachunkiem:

Kuchnia zwraca za nabiał	1384·84	„
Krowiarnia zwraca za nabiał	170·20	„
Chlewiarnia „ „ „	156·20	„
Razem . .	7668·20	K

Porachunkiem:

Krowiarni za mleko:

Za 23.391·25 kg. mleka po 12 gr.	2806·95	K
Za 11.853·75 kg. mleka po 10 gr.	1185·37	„
Razem . .	6777·33	K

Rachunek produkcyi roślinnej.

Dochody:

Za sprzedane 32·03 ctm. pszenicy	723·22	K
Za 21 ctm. owsa . . .	307·50	„
Za 0·40 ctm. bobiku . .	4·—	„
Za 57·00 ctm. ziemniaków .	242·50	„
Za 7½ kopy kapusty . .	20·80	„
Za stare żelaziwo . .	11·50	„
Kier. Dzierzbicki za prod. folwarczne . . .	77.53	„
Naucz. Zub za produkta folwarczne	18·11	„
Naucz. Błociszewski za produkta folwarczne . .	9·87	„
Naucz. Zageczek za produkta folwarczne . . .	9·88	„

Porachunkiem:

Kuchnia za 6 beczek kapusty	150·—	„
Kuchnia za 84 ctm. ziemniaków	287·—	„
Straż pożarna za naprawę beczkowozów . . .	40·—	„
Zwrot za karmę koni administracyjnych . . .	575·—	„
Razem . .	2476·91	K

Rozchody:

Zapłata robot. koło siana .	110·20	K
„ „ „ marchwi	57·25	„
Tow gospod. za nawozy .	532·25	„
„ „ „ nasiona .	492·93	„
Za 9 ctm. żyta do siewu .	289·34	„
Praktykant Wójcik nowor. .	20·—	„
Kowalowi za poprawę inw.	80·—	„
Za 4 kupionych sań . .	78·—	„
Za młynek Röberowski .	160·90	„
Za poprawę inwent. martw.	372·56	„
Friedländer za pracę końmi	55·50	„
Wołoszyn za czyszczenie rowów	67·64	„
Za dzierż. pól łotamickich	750·—	„
„ pracę uczniów w gospod.	746·—	„
„ 2·40 q. otrąb po 11·7 .	28·08	„
„ 2·92 q. melasy po 9·0 .	26·28	„
„ 5·75 q. bobiku po 14·5 .	83·37	„
„ kucie koni administr. .	88·87	„
Razem . .	4039·17	„

Zestawienie.

Wyszczególnienie	Dochody		Rozchody	
	K	h	K	h
I. Stan inwentarza żywego				
a) konie robocze	1.140	—	1.260	—
b) bydło rogate	6.806	—	6.792	—
c) świnie	908	—	877	10
d) owce	412	—	380	—
e) woły	711	—	770	—
f) kury	44	—	44	—
II. Stan inwentarza martwego	4.570	50	4.082	07
III. Zapasy w płodach rolnych	340	29	387	36
A. Rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) konie robocze	—	—	493	76
b) bydło rogate	5.369	03	2.593	29
c) woły	—	—	238	26
d) świnie	1.941	20	1.136	73
e) owce	—	—	65	28
f) kury	75	12	—	—
g) mleczarnia	7.668	20	6.777	33
B. Rachunek produkcyi roślinnej	2.476	91	4.039	17
Razem	32.462	25	29.936	35

Czysty zysk wynosi 2.525 koron 90 gr.

Z Dyrekcyi krajowej niż. szkoły rolniczej w Bereźnicy.

Bereźnica, 10 lipca 1909 r.

Stanisław Dzierzbicki, *w. r.*

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 86.085/09.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence za rok szkolny 1907/8.

I. Zadanie i cel szkoły.

W myśl statutu organizacyjnego i rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 30. września 1890 l. 39.408 ma szkoła kształcić praktycznych gospodarzy wiejskich tudzież pomocników dla większych gospodarstw rolnych.

II. Grono nauczycielskie.

Józef Froń, kierownik i nauczyciel fachowy uczył szczegółowej uprawy roślin, hodowli, zarządu i sadownictwa, razem 13 godzin tygodniowo, obok tego prowadził gospodarstwo szkolne

Wincenty Krassowski, nauczyciel fachowy, uczył ogólnej hodowli i uprawy roli, nauk przyrodniczych, mleczarstwa, ustaw rolnych, historyi polskiej i rysunków, razem 24 godzin tygodniowo.

Józef Zageczek, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył języka polskiego, ruskiego, rachunków, miernictwa, kaligrafii i geografii, razem 32 godzin tygodniowo.

Ks. kanonik Edward Bladowski, proboszcz obrz. łacińskiego i ks. Antoni Strilczyk, obrz. gr. kat., uczyli religii 2 godzin tygodniowo.

Michał Puksa, zast. instruktora, nadzorował uczniów przy ćwiczeniach praktycznych.

III. Nauka i środki naukowe.

W planie nauk nie zaszła żadna godna uwagi zmiana. Środki naukowe pomnożono zakupieniem bateryi Bunsena, siewnika „Agricola“, walca kolczastego i spulchniacza. Bibliotekę uzupełniono kilkunastu dziełami fachowymi, częścią przez zakupno, częścią z daru c. k. Ministerstwa rolnictwa. Pisma „Rolnik“ „Tygodnik rolniczy“, i „Głos rolniczy“ otrzymywała szkoła bezpłatnie za co składamy niniejszem gorące podziękowanie redakcyom.

IV. Stacya meteorologiczna.

Z ramienia komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego urządzono na obejściu szkolnem optyczną stacyę przepowiedni pogody, której zmiany oznacza się na podstawie telegramów, nadsyłanych przez wiedeńską stacyę meteorologiczną. W większości przypadków przepowiednie się spełniały i ludność powoli oswaja się z znakami (koszami) a w razie nie wystawienia ich z przeszkód od nas niezależnych, o nie się dopytuje.

Jak w latach poprzednich, tak i w ubiegłym był prowadzony dziennik zapisków meteorologicznych, z którego najłatwiej można poznać przyczynę niepamiętnego w okolicy Horodenki nieurodzaju i zupełnie odmienny charakter klimatu, niż całej reszty kraju i tak, gdy od Wisły do Buga i Zbrucza notowano w ubiegłym lecie niezwykłą wysokość opadu, w Horodence mieliśmy za cały rok tylko 521·6 mm. i to najwyższa ilość opadu przypadła na miesiące zbioru plonów zbożowych. Charakter roku najlepiej uwidocznia poniższa tablica:

Miesiące	Ilość opadu w mm.	Średnia ciepłota dzienna	Ilość dni pochmurnych
Styczeń 1908 . .	6·2	—3·7°	3
Luty	26·6	—1·2°	13
Marzec	3·4	+ 1·8°	12
Kwiecień	44·1	+ 6·5°	11
Maj	26·7	16·4°	3
Czerwiec	30·1	+ 18·5°	8
Lipiec	92·6	+ 18·0°	14
Sierpień	109·7	+ 16·5°	13
Wrzesień	83·4	+ 12·5°	21
Październik . . .	45·1	+ 6·0°	15
Listopad	33·1	—3·9°	15
Grudzień	20·6	—3·7°	22

V. Kronika szkoły.

Rok szkolny 1907/8 rozpoczął się 12. lipca egzaminem wstępnym kandydatów roku I-go. Naukę koretyczną rozpoczęto nabożeństwem w świątyniach obu obrządków dnia 3. września, odprawionem przez obu X. X. katechetów. W ciągu roku szkolnego przeniósł Wydział krajowy nauczycieli p. p. Leona Błociszewskiego i Ludwika Zuba do szkoły rolniczej w Bereźnicy, do Horodenki zaś przydzielił pp. Wincentego Krassowskiego, i Józefa Zageczka. Ponadto ustąpił instruktor Józef Kiełbasa, objąwszy posadę rządcy w Jaćmierzu a jego miejsce zajął Michał Puksa były uczeń szkoły rolniczej w Suchodole.

Egzamin główny odbył się 17. i 18. czerwca 1908, który raczyli zaszczycić swą obecnością pp. Leszek Cieński, poseł na Sejm krajowy, Antoni Teodorowicz marszałek powiatu i poseł na Sejm krajowy, Schwarzenberg-Czerny, dyrektor dóbr Horodenka, Dr. Niewiadomski radca Namiestnictwa, Marcin Kaliszczak, naczelnik sądu powiat., Konstanty Jasiński, delegat Wydziału krajowego.

VI. Internat.

W internacie nie zaszły żadne poważniejsze zmiany, a są one niezbędne, bo i tu ciasnota daje się niezmiernie weznaki. Wszystkie cztery sale sypialne mają jedno tylko wejście, stąd trudno jest utrzymać porządek, tem więcej, że sale są równocześnie umywalniami uczniów i magazynami ubrań, bo przy takiej liczbie wychowanków nie mamy osobnych przechowków. Również nie posiada szkoła pralni, łazienek, spiżarni, ani pokoju dla chorych. Również przykro odczuwa zakład brak wody, którą dowozi się z odległości kilku kilometrów.

Do wożenia wody musimy trzymać parę koni, na które nie mamy dostatecznej dotacyi, bo kwoty 400 koron nie można uważać za wystarczającą na wyżywienie pary koni, obok utrzymania woźnicy, uprzęży i beczkowozu.

Niedogodności te usunie urządzenie studni na pobliskiej stacyi kolejowej „Jakobówka“ na co zarząd kolei przyzwolił już zasadniczo.

VII. Gospodarstwo szkolne.

Pod koniec roku administracyjnego zawarła szkoła umowę z zarządem dóbr JW. Br. Romaszkana o dzierżawę 20 morgów gruntu. Pole to chociaż położone nieco za daleko od zakładu pozwala przecież na zorganizowanie gospodarstwa i zajęć praktycznych dla uczniów. Pracę na wydzierżawionym obszarze zaczniemy z wiosną 1909 r. Tymczasem starała się Dyrekcya uzupełnić inwentarze gospodarskie z pomocą przyznanych funduszów. Zakupiono siewnik, spulchniacz rzędowy, kierat, sieczkarnię, walec i inne narzędzia i statki gospodarskie. W r. 1909 przystąpimy do budowy szopy na przechowanie inwentarzy i zbiorów.

Na ogrodzie szkolnym założyła dyrekcya owocowy ogród doświadczalny obejmujący 200 szlachetnych szczepów zakupionych częścią w Zaleszczykach częścią w Eisgrub.

Z Dyrekcyi krajowej szkoły rolniczej w Horodence.

Horodenka, dnia 16. czerwca 1909.

Józef Froń w. r.

Sprawozdanie

dyrekcyi kraj. niż. szkoły rolniczej w Jagielnicy za r. 1907/8.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Kraj. niż. szkoła rolnicza w Jagielnicy, założona w r. 1885. staraniem Wydziału krajowego i ofiarnością JE. Karola Lanckorońskiego ma na celu wychowanie i kształcenie na uzdolnionych gospodarzy praktycznych przedewszystkiem synów włościańskich, którzyby w przyszłości osiadłszy na ojcowiźnie, mogli wzorem swym przyczyniać się do podniesienia gospodarstw włościańskich.

W przyjęciu do szkoły mają pierwszeństwo ci synowie włościan, których obszerniejsza i zamożniejsza ojcowizna daje rękojmię, że po ukończeniu szkoły zostaną na własnem gospodarstwie.

Niezamożni synowie włościan, nie mający więc podstawy do pozostania na własnych ojcowiznach, wyrabiają się także na praktycznych i pożytecznych pomocników większych gospodarstw, bo przy urządzeniu gospodarstwa szkolnego w ten sposób, iż sami tylko uczniowie bez wszelkiego najmu i stałej czeladzi obrabiają zupełnie całe szkolne gospodarstwo — uczniowie, przerabiając sami wszelkie roboty gospodarskie, potrafią je skutecznie dozorować i niemi pokierować, to też w gospodarstwie większej własności są pożyteczni, jako fachowo wyćwiczeni, głównie w praktycznej stronie gospodarstwa wiejskiego w dokładnem i prawidłowem wykonaniu robót gospodarskich.

II. Skład grona nauczycieli.

1) Antoni Świeżawski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy uczy rolnictwa, zarządu gospodarskiego z racunkowością gospodarską, tudzież ustaw, mających związek z gospodarstwem wiejskiem a nadto prowadzi gospodarstwo szkolne i kancelaryę szkolną.

2) Jan Profic, drugi nauczyciel fachowy uczy hodowli zwierząt domowych wraz z weterynaryą i mleczarstwem tudzież wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych.

3) Szymon Morozowicz, nauczyciel do nauk ogólnie kształcących uczy języka polskiego i ruskiego, rachunków, geografii i historyi, rysunków i kaligrafii oraz kieruje ogrodem szkolnym i pasieką, wdrażając uczniów praktycznie w hodowlę drzew owocowych, nadto pomaga w prowadzeniu kancelaryi szkolnej.

4) Wincenty Potyra i Jan Gulanowski, ukończeni uczniowie tutejszej szkoły pełnią obowiązki instruktora pod kierownictwem nauczycieli fachowych, uczą wykonywania wszelkich robót ręcznych i dozorują uczniów przy robotach gospodarskich.

5) Ks. kanonik Eliasz Matkowski, gr. kat. proboszcz w Świdowie, uczy religii w 2 godzinach tygodniowo na I. i II. roku nauki.

6) Ks. kanonik Józef Gliński rzym.-kat. proboszcz w Jagielnicy uczy religii na III. roku nauki 1 godzinę tygodniowo.

Włodzimierz Siekirski, dyrektor c. k. fabryki tytoniu uczy szczegółowej uprawy tytoniu po 1 godzinie tygodniowo w okresie wiosennym i jesiennym.

Kazimierz Strzelecki, okręgowy naczelnik straży ochotniczej odbył kurs ćwiczeń szkoinej straży pożarnej w sierpniu i wrześniu 2 razy tygodniowo po 2 godziny.

III. Nauki w szkole udzielane i środki naukowe.

W programie nauki, przedstawionym w poprzednich sprawozdaniach, nie było zmian godnych uwagi.

IV. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym 1907/8 było na I. roku nauki 13, na II. 7, na III. 11 uczniów — razem więc było 31. Z uczniów tych ukończyło przed wstąpieniem do tutejszej szkoły szkołę ludową 29 a szkołę wydziałową 2. Synów włościan było 25, nauczycieli ludowych 3 a urzędników prywatnych 3.

Według powiatów było: z czortkowskiego 14, husiatyńskiego 4, zaleszczyckiego, podhajeckiego po dwóch, borszczowskiego, lwowskiego, bobreckiego, brzeżańskiego i buczackiego, cieszanowskiego, skałackiego, brzozowskiego, jaworowskiego po jednym. Wszyscy uczniowie I. roku w liczbie 13 przeszli na II. rok z wyjątkiem 2, z których 1 wystąpił a 1 powtarza z powodu niedostatecznych postępów w nauce. Z II-go roku nauki na III. przeszło 6 a jednego wydalono z powodu złego zachowania się. Na I. rok przyjęto 18 — jest więc razem 35.

Cały trzyletni kurs nauki ukończyli w r. 1907/8 następujący uczniowie

1. Mieszysław Witwicki z postępem bardzo dobrym
2. Władysław Górski „ dobrym
3. Bartłomiej Mazur „ „
4. Filip Presz „ „
5. Stanisław Wicherek „ „
6. Jakób Żazulak „ „
7. Ignacy Wernikowski „ dostatecznym
8. Tomasz Kupnicki „ „
9. Józef Kowtaluk „ „
10. Michał Grudziński „ „
11. Jan Andrysiak (nie klasyfikowany z powodu dłuższej choroby).

V. Wiadomości o byłych uczniach.

Z uczniów, którzy ukończyli szkołę w r. 1907/8. — 7 zostało pomocnikami przy większych gospodarstwach — 3 pozostało na własnym gospodarstwie a 1 wstąpił do seminaryum nauczycielskiego w Zaleszczykach. O dawniejszych uczniach były wzmianki w poprzednich sprawozdaniach. Według ostatnich wiadomości odznaczają się wzorowem prowadzeniem włościańskiego gospodarstwa: Byk Antoni w Uściu Zielonem i Piotr Kruk w Mostach wielkich.

VI. Sprawy internatu.

Uczniowie są pomieszczeni wraz z praktykantami (bezpośrednimi dozorcami) w głównym budynku na piętrze w 3 salach sypialnych, które są dość szczupłe tak, że można w nich pomieścić tylko 38 uczniów. W parterze znajdują się 3 sale naukowe, w których pozostają uczniowie w dzień o ile nie są zatrudnieni w gospodarstwie. W parterze mieszczą się też: gabinet, biblioteka i infirmerya dla chorych uczniów. Pościel ucznia składa się: z siennika, prześcieradła, poduszki, sieczką napchanej i 2 koców (1 letni 1 zimowy). Ubranie otrzymują uczniowie następujące: na 3 lata wełnianą czapkę, 1 kożuszek pokryty i 1 guńkę na 2 zimy, 1 parę spodni sukiennych do pracy, corocznie zaś 1 spodnie i kamizelkę sukienną tudzież kurtkę, spodnie i czapkę (kaszkiet) od święta. W miarę zaś zużycia daje się uczniom ubrania letnie do roboty z drelichu i kortu oraz kapelusz słomkowy i obuwie. Koszt ubrania wraz z obuwiem i opraniem 1 ucznia wynosił w r. 1907 98 K 98 g.

Stołowanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie. Jest to najtańszy sposób wyżywienia uczniów i bardzo odpowiedni przy własnem gospodarstwie, bo produkta tegoż dają się należycie spieniężyć. Wdraża się też w ten sposób uczniów w oszczędne gospodarstwo domowe, bo każdy uczeń II. roku pełni kolejno przez 1 miesiąc służbę szafarza, wydając do kuchni artykuły spożywcze na wagę podług przepisu pod kontrolą praktykanta. Uczniowie zajmują się również pod dozorem nauczyciela do nauk elementarnych (jako posiadającego kurs mleczarski) przeróbką mleka i tym sposobem mają najlepszą naukę praktycznego i należytego obchodzenia się z nabiałem i użycia wirówki, tudzież innych ulepszonych przyrządów, używanych w gospodarstwie nabiałowem. Koszt wyżywienia 1 ucznia w r. 1907 wynosił 180 K 57 g, czyli miesięcznie 15 K 03 g.

Stan zdrowotny uczniów był dość pomyślny, bo nie było cięższych ani epidemicznych chorób. Koszt lekarza wynosił 426 K 45 g, apteki 224 K 64 g.

VII. Budynki szkolne.

W bieżącym roku otynkowano i obielono budynki zakładowe.

VIII. Gospodarstwo.

1) Obszar ziemi o powierzchni 31 morgów, należący do gospodarstwa szkolnego, obejmuje tylko samą rolę a to dzierżawionych (za 1000 K rocznie) 21 morgów obok budynków szkolnych w jednym kawałku (własność JE. hr. Lanckorońskiego) i 10 morgów w 4 parcelach blisko siebie w obrębie gminy Ułaszkowce, oddalonych około 3 kilometry od budynhów szkolnych a zakupionych na własność szkoły kosztem funduszu krajowego.

2) Budynki gospodarskie, bliżej opisane w poprzednich sprawozdaniach są w zupełnie dobrym stanie, zwłaszcza, że cały dach stajni pokryto dachówką. Na wzmiankę zasługuje urządzenie krowiarni do ciągłego utrzymywania nawozu stajennego pod bydłem, jako wzór do naśladowania dla gospodarstw, w których przechowywany nawóz stajenny na dworze marnuje się z wielkim uszczerbkiem dla roli.

3) Inwentarz martwy składa się z narzędzi wyliczonych w podrzednich sprawozdaniach.

4) Inwentarz żywy składa się z koni roboczych, bydła i trzody chlewnej, owiec z braku pastwisk nie hoduje się wcale.

a) Koni roboczych zwykłych fornalskich w miarę potrzeby utrzymuje się dwie pary.

b) Bydła utrzymuje się krów 6 do 8 sztuk, 3—4 jałowic, 1—2 cieląt, oraz 1 buhaja subwencyjnego, rasy Simenthal.

Do utrzymania krowiarni w należytej ilości i dla odmłodzenia jej przysadza się co roku 1—2 cieliczki, co roku też przybywa jedna krowa-pierwiastka a najstarszą lub mniej mleczną sprzedaje się. Dwuletnie jałówki przyucza się do pociągu, aby później jako krowy, mogły być użyte do zaprzęgu w pomocniczych robotach sprzężajnych. Buhaja subwencyjnego rasy simentalskiej, dopuszcza się według instrukcyi Tow. gosp. do krów włościańskich za opłatą, która wraz z subwencyą pokrywa koszta utrzymania buhaja. Buhaja używa się także umiarkowanie do pociągu a to do dowózki paszy zielonej, snopów, drew, wywózki gnoju itp. Mleka od 6 krów utrzymuje się w przecięciu około 16000 litrów. Mleko oddaje się na rachunek stołowania uczniów w cenie 10 gr. za litr. Mleko i wyroby nabiałowe wystarczają nietylko na potrzeby zakładu, ale pozostaje jeszcze pewna ilość do spieniężenia, mianowicie od czasu zaprowadzenia wirówki (Alfa Baby), przy pomocy której otrzymuje się masło wyborowej jakości.

c) Trzoda chlewna składa się z 1 własnego knura (subwencyjnego nie utrzymuje się, bo przez styczność z obcą trzodą łatwo można sprowadzić zarazę) i 4 maciory. Hodowla świń obliczoną jest na sprzedaż odessanych prosiąt i mały przychowek materyału żeńskiego. Podstawę żywienia świń stanowią w zimie drobne ziemniaki z własnego gospodarstwa, dla stosownego unormowania paszy dokupuwuje się grysu; w lecie znowu głównem pożywieniem jest lucerna, odpadki kuchenne i nabiałowe (mleko zbierane, maślanka).

Etatu służby gospodarskiej niema żadnego, bo uczniowie sami obrabiają i obsługują całe gospodarstwo szkolne, które porachunkiem opłaca zarobek uczniów (około 800 K rocznie). Koszt ten obrabiania gospodarstwa szkolnego przez uczniów uwidoczniony jest cyframi w rozchodach gospodarstwa (obecnie obsługa koni 24, bydła 98·55, trzody chlewnej 24, robocizna folwarczna 522·65. na polu tytoniowem 9·20 — razem więc w całym roku koszt robocizny wynosił 678·40 K).

W gospodarstwie szkolnem wprowadzono następujący podział pól:

A) Pole przy szkole — dzierżawa na gruntach JE. hr. Lanckorońskiego.

I. Płodozmian główny . . . . . morgów 17

1. Ugor gnojony z przedplonami (mięszanki, sorgo, kukurudza).
2. Pszenica w rzędowej uprawie, podsiana koniczyną z trawami.
3. Koniczyna z trawami, 2 pokosy na siano.
4. „ „ 1 pokos na siano i dodanie pół nawozu stajennego.
5. Pszenica.
6. Na silniejszym nawozie buraki cukrowe i pastewne.
7. Jęczmień — kukurudza.
8. Groch w połowie — w drugiej połowie ziemniaki.
9. Ozimina „ „ „ owies.

II. Pole lucernowe . . . . . morgów 3

Lucerna przez 6 lat . . . . . 1 m 800s□ }
Na silnym gnoju kukurudza, na zielono ziemniaki 1200 „ }
Potem marchew i pasze zielone . . . 1200 „ }

III. Pole tytoniowe — na gnoju tytoń . . 200 „ }
Okopowe i ogrody . . . . . 1400 „ } „ 1

razem morgów 21

B) Pole przy jeziorze . . . . . „ 10

1. Na gnoju mięszanka na siano.
2. Pszenica.
3. Koniczyna 2 pokosy (drugi na nasienie).
4. Kukurudza.
5. Owies lub przy wcześniejszym zbiorze kukurudzy pszenica.
6. Na gnoju kukurudza.
7. Owies.
8. Groch i wyka na nasienie.
9. Żyto.

razem morgów 31

Wynik z gospodarstwa w ubiegłym roku 1907/8 był następujący:

1. W dziale produkcyi rolnej.

Gatunek płodu	Przestrzeń		Plon							Uwagi
			w ziarnie		w słomie i plewie	w sianie	w głąbiach	w liściu	z 1 morga	
			czeln.	pośl.						
	mor.	sąż.	kilogramy							
Żyto . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	wyprzało
Pszenica. .	4	238	3.413	147	8.824	—	—	—	824	
„ angielska	1	800	141	79	1270	—	—	—	94	ze Stacyi botanicz.-rolniczej na próbę. — zniszczyła rdza.
Jęczmień .	2	1.411	3.870	—	4.689	—	—	—	1.343	
Owies *) . .	1	1.152	2.333	—	3.076	—	—	—	1.356	
Groch: Volger . .	1	392	1.045	—	1.400	—	—	—	836	
Viktoria .	—	1.355	512	—	693	—	—	—	603	
Fasola . .	—	1.500	1.639	—	2.000	—	—	—	1.748	
Kukurudza.	3	225	4.586	—	6.400	—	—	—	1.640	
Wyka . .	—	423	251	—	400	—	—	—	949	
Hreczka. .	—	1.125	696	—	858	—	—	—	989	
Ziemniaki .	1	715	—	—	—	—	18.515	—	12.854	
Buraki past.	1	910	—	—	—	—	55.400	—	35.351	białe półcukrowe.
„ cukr.	—	800	—	—	—	—	11.400	—	22.800	
Mięszanka .	1	—	—	—	—	1.617	—	—	1.617	
Koniczyna .	5	80	44	—	—	11.403	—	—	2.225	
Kapusta 27 k.	—	200	—	—	—	—	—	4.050	32.400	
Tytoń . .	—	160	—	—	—	—	—	104	1.040	
Zielonej paszy	3	1.214	—	—	—	—	—	—	—	
Okazowe pole	—	100	—	—	—	—	—	—	—	
Razem .	31	—	18.532	226	29.610	13.020	85.315	4.154	—	

Plony z 1 morga:

Odmiana owsa	kg.	Odmiana ziemniaków		Uwaga
Nieznany z folwarku jagieln.	1.694	Ordon	14.544 kg	
Abunduce	1.432	Wit.	14.128 „	
Rychlik lubelski . . .	1.250	Zagłoba . . .	13.856 „	
Ligowo	1.189	Imperatory . .	13.850 „	Wczesne
Hwitling	1.179	Stela	13.216 „	
		Gracya . . .	12 960 „	
		Manitoby . . .	12.480 „	Najwcześniejsze
		Taczała . . .	12.352 „	
		Dołęga . . .	12.080 „	
		Ostoja	11.900 „	
		Lech	11.888 „	
		Perkun . . .	11.040 „	
		Karmazyny . .	10.944 „	
		Niebieskie olbrz.	10.768 „	
		Znicz	10 080 „	Psuły się.
		Różane . . .	9.200 „	

2. W dziale produkcyi zwierzęcej:

a) Krowiarnia: Stan 30. czerwca 1908 = 8 krów, 1 jałówka, 2 cieliczki, 1 cielę i 1 buhaj subwencyjny.

W ciągu roku udojono mleka 17.475·75 po 10 gr. = 1.747·60 K
„ „ sprzedano cieląt . . . . 130·50 „
Razem . 1.878·10 K
Przyrost u bydła wynosił 1.025 po 50 = . . 512·50 „ } 2.390·60 K

W wirówce oddzielono mleka 12.298 litrów, z czego wyrobiono 410·65 kg masła, zatem na 1 kg masła wypada 29·94 l mleka.

b) Trzoda chlewna. Stan 30. czerwca 1908 = 1 knur $2^3/_4$ roczny, loch 5.

Uzyskano za prosięta 54 sztuk . . . . 485·12 K
„ „ starą lochę 170 kg × 70 . . 119·— „
„ „ mięso z lochy 50·5 kg × 96 . 48·48 „
Razem . . 652·60 K

Nawozem, uzyskanym od powyżej wymienionego inwentarza żywego i 4 koni roboczych, wygnojono:

na polach głównego płodozmianu	4	morgi po	200 q	= 800 q
„ „ „	2	„ „	150 q	= 300 q
„ przy jeziorze	2	„ „	200 q	= 400 q
na polu tytoniowem	0·5	„ „	300 q	= 150 q
„ „ lucernowem	2	„ „	300 q	= 600 q
Razem	10·5	morga	=	2.250 q

Nawóz stajenny utrzymuje się stale pod bydłem i podściela się codziennie gnojem końskim i z pod trzody. Chwilowo przechowuje się też nawóz stajenny na gnojarni dla wskazania uczniom, jak się w takim razie z nawozem obchodzić powinno.

Urabia się też komposty z odchodów ludzkich, (uprzątanych 2 razy tygodniowo przez uczniów zapomocą odpowiednio urządzonych zbiorników z półbeczek naftowych), plewideł i z ziemi z gościńców, które polewa się gnojówką, ściekającą do zbiornika z chlewni.

Mając znaczny zapas nawozów stajennych i kompostów, nie używa się w szkolnem gospodarstwie nawozów sztucznych, zwłaszcza, że te w suchem klimacie podolskim często zawodzą i w roli szkolnej dosyć suto użyźnionej nie opłacają się.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik gospodarstwa szkolnego w r. 1907/8 jak następuje:

Rozchody.	1. Ogólne.	Przychody.
Ubezpieczenie budynków gospodarskich . . .	49·49 K	
Utrzymanie	24·46 „	
Czynsz za grunta skarbu jag.	1.000·— „	
Razem	1.073·95 K	Razem . —·— K

II. Inwentarz martwy.

1. Maszyny i narzędzia.

Wortość na początku r 1907 1. lipca	1.222·69 K	Wartość inwentarza martwego z końcem roku 1908. 30. czerwca . . .	1.136·89 K
Przykupno, odnowienie i utrzymanie	552·25 „		
Razem .	1.774·94 K	Razem .	1.136·89 K

2. Uprząż.

Wartość uprzęży na początku roku 1907. 1. lipca . .	79·19 K	Wartość uprzęży z końcem roku 1908. 30. czerwca .	79·19 K
Przykupno, odnowienie i utrzymanie	47·35 „		
Razem	126·54 K	Razem	79·19 K

III. Inwentarz żywy.

a) Konie robocze:

Wartość na początku r. 1907 1. lipca	1.170·— K	Wartość z końcem roku 1908 30. czerwca . . .	1.170·— K
Razem	1.170·— K	Razem .	1.170·— K

b) bydło rogate:

Wartość bydła na początku r. 1907. 1. lipca.		Wartość bydła rogatego z końcem r. 1908. 30. czerwca:	
6 krów o wadze 3.189 kg		8 krów o wadze 4.361 kg	
2 jałówki „ 840 „		3 jałówki „ 971 „	
2 cielice „ 348 „		1 cielę „ 70 „	
4.377 kg × 50 =	2.188·50 K	5402 kg × 50 =	2.701·— K
Razem	2 188·50 K	Razem	2.701·— K

c) trzoda chlewna:

Wartość trzody chlewnej 1. lipca 1907.		Wartość trzody chlewnej 30. czerwca 1908	
Knur o wadze 112 kg		Knur o wadze 143 kg	
loch 6 „ 687 „		5 loch „ 681 „	
loszka 1 „ 19 „		824 kg × 60 =	494·40 K
818 kg × 60 =	490·80 K		
13 prosiąt 3 mies po 10 =	130·— „		
Razem	620·80 K	Razem	494·40 K

IV. Zapasy płodów rolnych.

Rozchody.		Przychody.	
Wartość zboża 30. czerwca 1907.		Wartość zboża 1. lipca 1908.	
żyta 514 po 19	97·66 „	pszenicy 1.455 po 24	349·20 K
pszenicy 1302 po 21	273·42 „	grochu 706 po 18	127·08 „
grochu 225 po 16	36·— „	jęczmienia 584 po 13	75·92 „
wyki ozimej 37 po 20	7·40 „	owsa 171 po 12·60	20·55 „
kukurudzy czelnej 2.808 po 15	421·20 „	kukurudzy 4.075 po 16	652·— „
„ średniej 470 po 13	61·10 „	fasoli 1.020 po 16	163·20 „
sorga 27 po 32	8·64 „	wyki 52 po 12	6·24 „
moharu 10 po 30	3·— „	sorga 22 po 32	7·04 „
brzanki 17 po 50	8·50 „	moharu 10 po 30	3·— „
grysu 37 po 9	3·33 „	brzanki 26 po 50	13·— „
buraków nasienia 5 po 80	4·— „	grysu 54 po 10	5·40 „
lucerny 6 po 1·70	10·20 „	osypki 57 po 10	5·70 „
fasoli 114 po 24	27·36 „	pośladu 78 po 12·60	9·83 „
Razem	961·81 K	Razem	1.438·16 K

V. Obrot bieżący w ciągu 1907/8 r

1. Na rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) konie robocze:

Gotówką		Gotówką	
Kucie koni	54·80 K	Trzodzie chlewnej za jęczmień 609 × 11 =	66·99 K
Przykudno ziarno 6.350 kg	810·— „		
Obsługa (porachunkiem) 120 dni	24·— „		
Weterynarz	20·— „		
Lekarstwa	13·43 „		
Drobne sprzęty	10·90 „		
Z własnego gospodarstwa:		We własnem gospodarstwie	
ziarna 613 kg.		robocizna dni parokonnych 220.	
siana 6.617 „		produkcya gnoju 300 q.	
buraków 4.290 „			
słomy 6.102 „			
Razem	933·13 K	Razem	66·99 K

b) bydło rogate:

Gotówką		Gotówką	
Odnowienie inwentarza martwego	10·08 K	Mleko 17.475·75 po 10	1.747·60 K
Ubezpieczenie buhaja	3·05 „	Sprzedaż 6 cieląt	130·50 „
Grys i osypka 1.235 kg	131·41 „	Subwencye buhaja	120·— „
Makuch 875 kg	87·50 „	Puszczanie buhaja	63·— „
Sól bydlęca 250 kg	25·40 „	Sól bydlęca 93 kg	9·34 „
Słoma 315 kg + 2 kopy	12·04 „		
Obsługa 492·75 dni (porachunkiem)	98·55 „		
Z własnego gospodarstwa:		We własnem gospodarstwie	
ziarna 2.485 kg		wyprodukowano gnoju 1.850 q.	
siana 7.055 „			
słomy 19.131 „			
buraków 44.970 „			
Razem	368·03 K	Razem	2.070·44 K

Rozchody.		Przychody.	
c) trzoda chlewna:			
Gotówką.		Gotówką	
Obsługa (porachunkiem) 120 dni	24·— K	Sprzedaż prosiąt 54	485·12 K
Mleko zbierano 707 po 4	28·28 „	„ lochy starej 170 kg po 70	119·— „
Maślanka 44 po 2	—·88 „	Za mięso z lochy 50 5 kg po 96	48·48 „
Grys 421 kg	45·23 „		
Jęczmień 609 po 11	66·99 „		
Drobne sprzęty	6·78 „		
Z własnego gospodarstwa:		We własnem gospodarstwie	
ziarna 2 074 kg.		produkcya gnoju 100 q.	
ziemniaków 5.665 „			
buraków 6.150 „			
słomy 5.332 „			
Razem	172·16 K	Razem	652·60 K

2. Na rachunek produkcyi roślinnej.

a) folwarcznej:

Gotówką		Gotówką ze sprzedaży i porachunkiem	
Zakupno nasion	47·89 K	Pszenica 2.902 kg	664·50 K
Tępienie szkodników	3·— „	Jęczmień 595.	209·50 „
Ubezpieczenie płodów rośl. od ognia i gradu	122·52 „	Żyto 414 kg.	82·80 „
Podatek gruntowy	28·82 „	Groch 808 kg	146·41 „
Czynsz za pole koło kolei	20·— „	Kukurudza 2.172 kg	340·55 „
Kośba koniczyny 4 m 700 s□.	14 56 „	Ziemniaki 10.967 kg	334·44 „
Robocizna uczniów (porach.) 2.613·25	522 65 „	Owies 46 kg	5·79 „
		Fasola 683 kg	132·70 „
		Kapusta 27 kóp	87·— „
		Buraki cukrowe 10.830 kg po 1·80	194 94 „
		Buraki ćwikłowe 63 kg	1·26 „
		Hreczka 696 kg	103 96 „
		Nasienie buraków past. 9 kg	7·20 „
		„ koniczyny 7 kg	11·20 „
		„ brzanki 6 kg po 50	3·— „
		„ marchwi past. 10 dkg	—·20 „
		„ ogórków 1 dkg	—·10 „
We własnem gospodarstwie Robocizna sprzężajna parokonna 218.			
Nawozu stajennego użyto 2.150q			
Razem	759·44 K	Razem	2.325·55 K

We własnem gospodarstwie spotrzebowano na siew:

na ziarno		na paszę	
żyta	107 kg	koniczyny	32 kg
pszenicy	496 „	„ białej	5·5 „
jęczmienia	163 „	brzanki	12 „
owsa	309 „		30 „
grochu	258 „		14 „
wyki	30 „		169 „
kukurudzy	81 „		78 „
fasoli	50 „	lucerny	10 „
łubinu	25 „	buraków	28 „
ziemniaków	2.798 „	sorga	5 „
		końskiego zębu	88·5 „

Rozchody.		Przychody.	
b) Pole tytoniowe:			
Ubezpieczenie tytoniu od gradu	5·89 K	Sprzedaż tytoniu 104 kg .	61·88 K
Robocizna (porach.) 46 dni .	9·20 „	Premium za uprawę tytoniu	10·— „
Szpagat i rogóżki . . .	6·40 „		
Z własnego gospodarstwa gnoju 50 q.			
Robocizna sprzężajna 2 dni.			
Razem .	21·49 K	Razem .	71·88 K

Zamknięcie.

		Dług		Mienie	
		K	gr.	K	gr.
I.	Wydatki ogólne	1.073	95		
II.	Inwentarz martwy 1) maszyny i narzędzia	1.774	94	1.136	89
„	„ „ 2) uprząż . . .	126	54	79	19
III.	„ żywy a) konie robocze . .	1.170	—	1.170	—
„	„ „ b) bydło rogate . .	2.188	50	2·701	—
„	„ „ c) trzoda chlewna . .	620	80	494	40
IV.	Zapasy płodów rolnych	961	81	1.438	16
V.	Obroty bieżące w r. 1907/8:				
	1) Na rachunek produkcyi zwierzęcej:				
„	a) konie robocze . . .	933	13	66	99
„	b) bydło rogate. . . .	368	03	2.070	44
„	c) trzoda chlewna . . .	172	16	652	60
	2) Na rachunek produkcyi roślinnej:				
„	a) folwarcznej	759	44	2.325	55
„	b) pole tytoniowe . . .	21	49	71	88
	Razem .	10.170	79	12.207	10
	Po strąceniu wydatków (w czem robocizna uczniów 678·40)	—	—	10.170	79
	Zostaje czysty dochód czyli z 1 morga 65·68 K.			2.036	31

Z Dyrekcyi kraj. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy.

Jagielnica, 10. października 1908.

***Antoni Świeżawski**, w. r.*

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach za rok 1907/908.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa szkoła rolnicza w Kobiernicach założona w r. 1885. kształci synów włościan na praktycznych gospodarzy, jak również pomocników do większych gospodarstw.

II. Skład grona nauczycieli.

Adolf Poniński, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczył hodowli zwierząt gospodarskich, anatomii, weterynaryi, rachunkowości, zarządu gospodarskiego, ustaw rolnych — prowadził administracyę zakładu i gospodarstwa szkolnego.

Stanisław Kostka, nauczyciel fachowy, uczył nauk przyrodniczych, rolnictwa, mleczarstwa, sadownictwa, prowadził mleczarnię i ogród szkolny i zarządzał spiżarnią szkolną.

Karol Błaszkiewicz, nauczyciel do nauk elementarnych, prowadził zarazem bibliotekę uczniów.

Jan Kamiński, instruktor do robót praktycznych, prowadził stelmacharstwo, ćwiczenia gimnastyczne strażackie, prowadził garderobę uczniów.

Ks. Eugeniusz Maj z konwentu OO. Reformatów udzielał nauki religii i odprawiał nabożeństwo w miejscowej kaplicy.

III. Nauka i środki naukowe.

Nauka w szkole trwa lat trzy i obejmuje naukę teorytyczną i praktyczną. W zimowem półroczu każdy kurs miał dwa dni nauki a jeden praktyki, we wiosennem dwa dni praktyki a jeden dzień nauki. W lecie zaś zajęcie praktyczne.

Nauka praktyczna i teoryczna opierała się o gospodarstwo szkolne — mleczarnię — ogród — gdzie uczniowie sami wszystkie roboty wykonywali pod kierunkiem nauczycieli i instruktora. Także w ciesiołce i koszykarstwie uczniowie się ćwiczą wykonując naprawki narzędzi gospodarskich i wyrabiając koszyki gospodarskie. Uczniowie są przydzielani kolejno do poszczególnych działów jak: obory, mleczarni, ogrodu i t. p. po 15 dni, z których to służb składają piśmienne raporty a codziennie ustne. Jeden z uczniów kolejno pełni służbę w roli włodarza odbiera i wydaje dyspozycye i składa dzienne raporty z czynności gospodarskich.

1. Środki naukowe uzupełniono między innemi wagą do mleka Mahlera i pługiem dwuskibowym „Correct“.

2. Bibliotekę liczącą 1324 w roku ubiegłym powiększono szeregiem nowych książek częścią w drodze zakupna częścią z daru c. k. Ministeryum rolnictwa.

3. Mleczarnia jest środkiem naukowym i częścią składową gospodarstwa Uczniowie kolejno do służby przydzielani zapoznają się dokładnie z odbieraniem i wydawaniem mleka, obsługą wirówki i oddzielaniem — wyrobem masła i wysyłką tegoż i prowadzą rachunki mleczarniane.

4. Ogród szkolny służy do demonstracyi sposobu uprawy różnych roślin, prowadzenie szkółki drzew owocowych, przeprowadzenie doświadczeń nawozowych tudzież do produkcyi warzyw na potrzeby szkoły.

IV. Frekwencya uczniów.

W początku r. szk. 1907/1908 na wszystkich trzech kursach było uczniów 31. Na kursie I. — 8; na kursie II. — 12; na kursie III. — 11. W ciągu roku jeden uczeń wystąpił. Szkołę ukończyło uczniów 11-stu

	postęp	zachowanie
1. Brdyl Stanisław	dostateczny	odpowiednie
2. Dziubek Antoni	dostateczny	odpowiednie
3. Dybel Józef	bardzo dobry	odpowiednie
4. Franiek Józef	dostateczny	zupełnie odpowiednie
5. Hozer Wiktor	dostateczny	odpowiednie
6. Janowski Stanisław	dostateczny	odpowiednie
7. Jaworek Stefan	niedostateczny	zaledwie odpowiednie
8. Nikiel Wincenty	dostateczny	odpowiednie
9. Rączka Leon	celujący	wzorowe
10. Regec Stanisław	dostateczny	odpowiednie
11. Sahajdak Filip	niedostateczny	zaledwie odpowiednie

Z ukończonych uczniów 2 zaczęło odsługiwać wojsko — 7 udało się do gospodarstw większych — 1 poszedł na kontrolera obór do Królestwa Polskiego.

Według stanu rodziców było synów rolników 23, urzędników pryw. 5, rzemieślników 1, nauczycieli 2.

V. Sprawy internatu.

W prowadzeniu internatu nie zaszła żadna zmiana — stołowanie uczni prowadzi się we własnym zarządzie a koszt stołowania uczni wynosił w r. 1907 przeciętnie 299 a koszt ubrania, bielizny i prania 80 K.

VI. Budynki szkolne i gospodarskie.

W ciągu roku 1907 przeprowadzono tylko zwykłe konserwacye budynków i odnowienie mieszkań nauczycieli.

VII. Gospodarstwo szkolne.

Obszar gruntów dzierżawionych dla celów szkoły wynosi 56 m 1330 sążni□ w czem mieści się 7 m 1529 sążni□ pod budynkami szkolnymi, gospodarskimi i ogrodem szkolnym. Reszta 48 m 1401 sążni□ obejmuje:

1. pola orne . .	38	m.	399	sąż.□
2. łąki . . .	8	„	280	„
3. nieużytki . .	1	„	29	„
4. wiklina . .	-	„	1079	„
5. brzegi młynówki		„	1223	„
Razem.	48	m.	1401	sąż □

Grunta najbliższe leżą w odległości przeszło 1 km. za gościńcem, prowadzącym do Białej. Dział większy pól zwany „Ugory“ obejmuje 25 m. 399 sąż.□ gleba ciężka — glina ilasta, powstała z szarych i żółtych podkarpackich iłów o wielkiej zawartości bardzo miałkiego piasku. Dział ten został przed laty 12-tu zdrenowany, lecz z powodu bardzo szerokich odstępów i małego spadu drenowanie mało skutkuje, tak że trochę więcej opadów w czasie okresu wegetacyjnego bardzo szkodliwie się na polach odbija. Ponieważ rośliny okopowe tu się nie udają uprawiamy tylko mięszanki, pszenicę i owsy. W dziale tym wyłączono w r. 1907/8 kawałek zwany „Górnicą“ o pow. 6 m. 807 sąż.□ bardzo stoczysty, najdalej położony i przeznaczono na stałe pastwisko, które ogrodzono i podzielono na trzy kawałki dla stopniowego wypasania. Rotacya w dziale „Ugorów“ nie jest stałą; opiera się ona mniej więcej na następującej podstawie:

1. Mięszanki zimowe, letnie na przeoranie, kainit i żużle,
2. Jęczmień ozimy, wapno,
3. Koniczyna z trawami jeden pokos w jesieni jeden na wiosnę,
4. Pszenica nawóz potasowy fosforowy, na wiosnę saletra,
5. Owies nawóz fosforowy.

Dział II. o obszarze 13 morgów t. z. „Zawieźnica“ o ziemi nieco lżejszej w części przepuszczelnej; tak w tym dziale jak i w poprzednim część gruntów w rozmaitych parcelach mniej więcej około 4 morgów podlega kilkakrotnemu co roku zalewowi — jedne z powodu młynówki — drugie z powodu wielkiej masy wód spływających z pagórków, pod którymi grunta szkolne leżą a woda nie może się pomieścić w rowach odprowadzających. Rotacya na dziale II-gim również jest niestałą a obejmuje 2 pola okopowych — 2 kłosowych i jedno koniczysko. Po życie uprawia się stale groch bądź to na zielony nawóz bądź to na paszę. Każde pole dostaje dwa razy nawóz w ilości 400—500 q również używa się nawozów potasowych i fosforowych. Oprócz tych gruntów jest jeszcze 14 morgów łąk, z których częściowo zbiera się siano — częściowo służą jako pastwisko W roku ubiegłym przeprowadzała szkoła w dalszym ciągu doświadczenia dla stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie i zakładu doświadczalnego przy Uniwerstecie Jagiellońskim. Szczegółowe zestawienia wyników doświadczeń przedstawiła Dyrekcya Wydziałowi krajowemu.

Kierunek hodowli bydła rasy czerwonej polskiej nie został zmieniony a obora szkoły rolniczej zyskała bardzo na reputacyi i należy do najcelniejszych w okolicy. Nie jest ona co do form i maści bydła jeszcze zupełnie wyrównaną, bo większą wagę się kładło na użyteczność — osiągnąwszy takową wcale dobrą nadszedł czas, by o wyrównaniu większem pomyśleć. Krowy żywione są ściśle indywidualnie z odpowiedniem urządzeniem żłobów — także i młodzież jest żywiona indywidualnie.

Ze starych krów jak i z młodych nieodpowiednich wybrakowano w bieżącym roku 1907/08 5 sztuk a dokupiono 3 krowy. Na jarmarku rozpłodowym zgłosiła Dyrekcya 2 buhaje, z których jeden otrzymał I nagrodę wielki srebrny medal Towarzystwa i został na jarmarku sprzedany. Oprócz tego sprzedano do Królestwa 1 cielną jałowicę i 1-go buhajka.

Innego inwentarza żywego oprócz bydła i koni szkoła nie trzyma a to z powodu braku odpowiedniego pomieszczenia.

Ostatnie dwa lata 1907—1908 były bardzo niekorzystne dla tutejszego gospodarstwa, posiadającego tak ciężkie grunta. Szczególnie sucha jesień dała się we znaki — gdyż przeważnej części robót nie można było wykonać, to też wynik finansowy nie może w zupełności zadowolnić.

Kronika szkoły.

Szkoła była lustrowaną podczas egzaminów końcowych przez p. Konstantego Jasińskiego, wicesekretarza Wydziału krajowego. Nauczyciele szkoły brali żywy udział w pracach około podniesienia stanu rolnictwa w tutejszym powiecie jak również w pracach do rozbudzenia zmysłu kooperatywnego. Nauczyciel p. Kostka wygłosił kilka odczytów i pogadanek na temat uprawy łąk i pastwisk drenowania, stosowania nawozów i budowy gnojarń — i prowadzi kasę oszczędności spółkową w Kobiernicach. Kierownik zakładu Poniński jest prezesem Tow. rolniczego okręgowego i Zarządu powiatowego Kółek rolniczych; oprócz administracyi temi instytucyami wygłosił referat „Ubezpieczenie inwentarzy“ na Walnem zebraniu Tow rolniczego w Krakowie, na zebraniach okręgowych o „hodowli bydła i trzody“.

Wynik finansowy:

I. Inwentarz żywy.

a) konie.

Stan 30/6 1908.

	K
1 skarogniady wałach	235
1 skarogniady wałach	385
1 klacz siwa	125
1 gniady wałach	385
1 gniady wałach	365
1 klacz wojskowa	485
Razem	1980

Stan 30/6 1907.

	K
1 skarogniady wałach	250
1 skarogniady wałach	400
1 klacz siwa	140
1 gniady wałach	380
1 gniady wałach	400
1 klacz wojskowa	500
Razem	2070

b) obora.

Stan 30/6 1908.

	K
11 krów 5150 kg	3505
4 jałówki 1280 „	1024
3 cieliczki 450 „	450
3 buhajki	1400
1 cielę	50
Razem	6429

Stan 30/6 1907.

	K
12 krów 5850 kg	3470
3 jałówki 1010 „	808
4 cieliczki 630 „	630
2 buhajki 425 „	400
1 buhaj	400
Razem	5733

II. Inwentarz martwy.

Stan 30/6 1908	3420	Stan 30/6 1907	3800
Dokupiono uzupełnienia	380		
Razem	3800		

III. Zapasy.

	Stan 30/6 1908. kg	K h		Stan 30/6 1907. kg	K h
Wyki	375	60·00	żyta	724	130·32
bobu	1239	223·00	pszenicy	546	103 74
grochu	680	163·12	owsa	548	103·74
kukurudzy	2494	398·14	kukurudzy	696	104·40
owsa	1680	268·80	grochu	300	69·—
słomy	5000	150·00	bobu	137	24·69
siana	46614	2330·70	siana	35222	1.900·—
makuchu	101	20·—	słomy	8710	261·30
otrąb	860	123·84	makuchu	183	36·60
trocin	10 fur	24.—	kiełek	493	49·30
			melassy	69	11·04
			ściółki	6000	120·—
			wyki	200	32·—
			trocin	10 fur	25·—
			jęczmienia	4680	702·—
Razem		3.761·60	Razem		3.673·13

Zestawienie obrotów.

Wyszczególnienie	Zbiór w roku 1907	Dokupiono	Stan 30/6. 1907.	Razem było	Spasiono	Wysiano	Sprzedano	Rozchód razem	Stan 30/6. 1908.
	kilogramy								
żyto	1 680	—	724	2.404	96	280	2.028	2.404	—
pszenica	2.570	—	546	3.116	667	525	1.924	2.116	—
jęczmień	4.640	—	—	4.640	2.675	200	1.765	4.640	—
owies	7.845	—	548	8 393	3.789	1.160	1.764	6.713	1.680
siano	51.200	—	35.212	86.412	38.313	—	1.485	39.798	46.614
słoma	29.620	—	8.710	38.330	33.330	—	—	—	5.000
wyka	—	—	200	—	—	—	—	—	—
bób	—	6.189	137	6.326	5.003	—	83	5.086	1.239
groch	—	1.735	300	2.035	—	1.355	—	1.355	680
kukurudza	—	7.541	696	8.237	4.546	160	1.034	5.740	2.494
makuch lniany	—	2.195	183	2.378	2.249	—	28	2.277	101
otręby	—	10.095	—	10.095	8.508	—	727	9.235	860
kiełki	—	917	493	1.410	1.306	—	104	1.410	—
melassa	—	5.000	69	5.069	4.921	—	148	5.069	—
siemię	—	200	—	200	200	—	—	200	—
ziemniaki	23.336	—	—	23.336	7.001	3.165	13.170	23.336	—
buraki	30.000	—	—	30.000	29.900	—	100	30.000	—
ściółka	—	38.000	6.000	44.000	44.000	—	—	44.000	—
sól	—	131	—	131	131	—	—	131	—
kainit	—	9.630	—	9.630	9.630	—	—	9.630	—
żużle	—	7.800	—	7.800	7.800	—	—	7 800	—
saletra	—	650	—	650	650	—	—	650	—
koniczyny i trawy	—	203	—	203	203	—	—	203	—
buraki	—	50	—	50	50	—	—	50	—
łubinu	—	300	—	300	300	—	—	300	—

Obroty bieżące.

Rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) Bydło.

Dochód:

	K h
Za 5 wybrakowanych krów	1.410·—
„ 3 cieląt	50·—
„ buhaja „Kraton“	575·—
„ buhajka ¾ roku	450·—
„ jałówkę „Anetę“	450·—
„ byczka 10 mies.	440·30
skokowe	4.80

Za nabiał:

Otrzymano z obory 30.987¼ kg. mleka
Wydano cielętom 6.918¼ kg. mleka pełnego.
Wydano cielętom 5.600 kg. mleka chudego.
Sprzedano w naturze 11.519 kg. mleka pełnego.
Przerobiono 12.550 kg. mleka pełnego.

mleko pełne	11.519·00	kg.	1.624·20
masła	597·71	„	1.484·87
śmietany	264·15	„	132·89
maślanki	823·75	„	70·35
mleko chude	6.226·25	„	559.77
sera	73·75	„	72·72
serwatki	132·00	„	1·98
za nawóz od krów i jałownika			950·90
Razem			8.276·88

Rozchód:

	K h
dokupiono 3 krowy	1.367·—
paszporty, kółka, szpagat, sutki	12·32
światło	100·—
opłata do związku	28·—
obsługa	100·—
transport byków	40·30

Karma krów:

			K h	
buraków	25.000	kg.	=250·—	
ziemniaki	7.001	„	=140·—	
otręby	5.763	„	=824·—	
melassa	2.968	„	=415·52	
kukurudzy	265	„	= 47·72	
kiełki	537	„	= 53·70	
siano	2.888	„	=144·40	
bobik	1.049	„	=174·13	
słomy	18.227	„	=364·54	
ściółki	26.000	„	=260·—	
makuch	1.560	„	=282.—	
paszа zielona			=500.—	3.456·01

Karma jałownika i buhai:

			K h.	
otrąb	2.353	kg.	=336·47	
buraki	4.900	„	= 49.—	
siemię	200	„	= 48.—	
melassy	1.608	„	=225·12	
kukurudzy	368	„	= 66·24	
owsa	438	„	= 65·70	
jęczmień	621	„	= 80·88	
kiełki	769	„	= 76·90	
bobik	1.780	„	=295·48	
słomy	6.635	„	=132·70	
siano	7.304	„	=364·90	
diastasol	10	„	= 20.—	
mąki żytn.	20	„	= 4·—	
makucha	680	„	=122·40	1.887·79
Razem				6.991·42

b) Rachunek koni.

Dochód:

	K h
Za zwózkę węgla i materyałów	415·—

Rozchód:

	K h
Koszt rewizyi konia	2·80

Karma:

żyta	96 kg.
pszenicy	667 „
jęczmienia	2.054 „
owsa	1.020 „
bobiku	2.174 „
kukurudzy	3.913 „

siana . . .	20.538 kg.
ściółki . . .	1.000 „
trocin 15 fur.	

Karma koni szkolnych:

owsa . . .	3 000 kg.
siana . . .	7.560 „
słomy . . .	3.690 „

Produkcye rolne.

Dochód:

	K h
Za 1.765 kg. jęczmienia .	298·10
„ 1.485 „ siana . .	99·10
„ 1.659 „ pszenicy . .	387·—
„ poddzierżawienie rowów .	70·—
„ 265 kg. pośladu . .	28·—
„ 2.028 „ żyta . . .	445·04
„ 13.170 „ ziemniaków .	749·30
„ 1.764 „ owsa . . .	335·41
„ 100 „ buraków . .	1·—
„ konie administracyjne .	485·—
„ nawozy	125·—
„ 1.034 kukurudzy . .	166·78
„ 104 kiełek . . .	9·12
„ 83 bobu . . .	14·94
„ 28 makuchu . . .	4·69
„ 727 otrąb . . .	117·77
„ 148 melassy . . .	21·76
Obora za karmę . . .	5.343·80
Zasiewy i nawozy na rok następny	1.734·49
Razem .	10.446·30

Rozchód:

	K h
grochu . . . 1.735 kg.	405·20
bobiku . . . 6.189 „	1.028·04
wyki . . . 1.140 „	190·10
łubinu . . . 300 „	50·—
mohar . . . 40 „	14·—
bajca	5·74
inkarnatka . . 18 kg.	18.—
buraków . . 50 „	50·—
tymotki . . 15 „	12·60
rajgras . . . 115 „	102·—
koniczyny . . 55 „	118·60
saletry . . . 650 „	219·—
kainitu . . . 9.630 „	366·01
żużli . . . 7.800 „	488·40
ściółka	380·—
trociny	52·80
kukurudza . . 8.237 kg.	1.306·39
otrąb . . . 10.095 „	1431·60
melassy . . 500 „	669 95
siemienia . . 200 „	48·—
diastasolina . . 10 „	12·60
mąki żytniej . 20 „	5.60
kiełków . . 917 „	82·53
soli czerwonej . 100 „	8·40
soli kamiennej . 31·31 „	6·47
makuch lniany . 2.195 „	395·10
mielenie	1·40
najem robotników . .	354·23
robocizna uczniów . .	740·—
dodzierżawienie 13 mrg. łąk	700·—
asekuracya od gradu .	39·26
roboty kowalskie, kołodziejskie	220·26
młynek do wiania . .	22.—
części pługa . . .	21·90
2 sani fornalskich . .	60·—
postronki, wiadra, szczotki, zgrzebła, łańcuchy, miarki	70·09
frachty i transporty . .	171·20
kucie i uprząż . . .	328·20
smary	73·81
półkoszki	15·20
miotły, kopaczki, łopatki, osełki, kosy, grabie . .	267·29
zwrot za siewy rokowi zeszłemu	1.415·—
za nawozy oborze . .	950.—
Razem .	12.916·97

Zestawienie.

	Dochody		Rozchody	
	K	h	K	h
I. Inwentarz żywy:				
a) konie	1.980	—	2.070	—
b) było	6.429	—	5.733	—
II. Inwentarz martwy	3.800	—	3.800	—
III. Zapasy	3.761	60	3.673	13
IV. Obroty:				
a) bydło	8.276	88	6.991	42
b) produkcye rolne	10.861	30	12.919	77
Razem . .	35.108	78	35.187	32

Kobiernice w sierpniu 1908.

Adolf Poniński, *w. r.*

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie za rok szkolny 1907-8.

Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie pod Rzeszowem została otwartą w dniu 15. października 1906 roku.

Cały obszar pól ornych, łąk, ogrodów i obszarów podbudowlanych wynoszący 66·7 ha, stanowiący poprzednio własność fundacyi śp. D-ra Jana Towarnickiego, jest obecnie na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. listopada 1905 r. własnością kraju, który nabył tę posiadłość od wspomnianej fundacyi za ogólną sumę 200.000 Koron, spłacalną w 50 latach po 4.000 K rocznie, wraz z budynkami mianowicie piątrowym gmachem szkolnym, dwoma domami mieszkalnymi dla funkcyonaryuszów zakładu, stajnią, chlewnią, stodołą, spichrzem i przynależnemi drobniejszemi ubikacyami.

W porównaniu z innemi krajowemi niższemi szkołami rolniczemi, posiada szkoła w Miłocinie największy obszar pól i łąk, co zdaniem Dyrekcyi ma tę dobrą stronę, że uczniowie pracując na większym obszarze, kształcą się do przyszłego swego zawodu w ten sposób, że mogą podołać po ukończeniu szkoły nietylko na mniejszej, ale i na większej posiadłości.

Opiekunem szkoły ustanowił Wydział krajowy prezesa Rady powiatowej w Rzeszowie, właściciela dóbr i posła na Sejm krajowy, JWP. Stanisława Jędrzejowicza.

Skład grona nauczycieli.

Henryk Rozwadowski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczył nauk przyrodniczych i rolnictwa, organizował w dalszym ciągu internat, gospodarstwo szkolne i ogrody zakładowe, kierował praktycznemi zajęciami uczniów, jakoteż prowadził kancelaryę szkolną.

Nauczycielem do nauk ogólnie kształcących był od 1. stycznia 1907 roku p. Stefan Trznadel.

W lipcu 1907 roku przydzielił Wydział krajowy do szkoły jako prowizorycznego nauczyciela pomocniczego do nauk fachowych p. Zygmunta Moczarskiego.

Nauki religii rzymsko-katolickiej udzielał wikary parafii w Staromieściu ks. Tadeusz Dutkiewicz a następnie wikary z tej samej parafii ks. Kazimierz Zawałkiewicz.

Dozorcą i zarazem przodownikiem przy praktycznych zajęciach uczniów tak na obejściu szkolnem jak i w polu był Mikołaj Grendysz, były uczeń niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy.

Nauki w szkole udzielane.

Nauki w tutejszej szkole udzielane dzielą się na nauki: 1) teoretyczne i 2) praktyczne.

Rodzaj i treść wszystkich nauk z uwzględnieniem ilości godzin przeznaczonych na każdy przedmiot, zostały w poprzednim sprawozdaniu podane. Na 1-szym roku nauki jest głównie czynnym nauczyciel do nauk ogólnie kształcących, by uczniów należycie przygotować do zrozumienia tego, co na 2-gim i 3-cim roku uczyć się będą — nauczyciele fachowi dają im podstawę do nauk zawodowych, ucząc w sposób poglądowy nauk przyrodniczych.

Tu zaznaczyć należy, że zwłaszcza na 1-ym roku nauki jest praca tak nauczyciela do nauk ogólnie kształcących, jak i praca nauczycieli fachowych, dość mozolną, gdyż mają do czynienia z materyałem najczęściej słabo rozwiniętym i bardzo różnie przygotowanym.

Nauka praktyczna — na którą dyrekcya główny nacisk kładła — ma swoją podstawę w gospodarstwie szkolnem, obejmującem, jak na wstępie podano 66·7 ha. Wszelkie prace przy obsłudze inwentarza żywego — w krowiarni, stajni końskiej i chlewni wykonywali uczniowie sami pod nadzorem nauczycieli fachowych i instruktora. Uczniowie młodzi pracowali głównie narzędziami ręcznemi, starsi narzędziami i maszynami pociągowemi. Tylko w wypadkach nagłych i pilnych robót, gdzie uczniowie podołać nie mogli. jak n. p. przy sianokosach i żniwie, posługiwano się częściowo robotnikiem przynajętym.

Nauki teoretyczne udzielane bywają przeważnie w okresie zimowym, w letnim przeważają zajęcia i nauki praktyczne.

Staraniem nauczycieli fachowych i instruktora jest, nietylko wdrażać wychowanków szkoły do pilnego i dokładnego wykonywania robót, ale nadto objaśniać im każdy rodzaj pracy i cel tejże, tak, by pracowali ze zrozumieniem Wszystkie prace tak przy obsłudze inwentarza żywego jak i w polu — wykonują uczniowie kolejno, pełniąc t. z. służby tygodniowe, z których muszą zdawać raporty i rachunki, oraz sprawozdania wieczorne przy dyspozycyi.

Frekwencya uczniów.

W roku sprawozdawczym, jako drugim roku istnienia szkoły przeszło na podstawie egzaminu i klasyfikacyi:

z 1-go roku nauki na drugi	19 uczniów
przyjęto na 1 rok nauki	17 „
Razem .	36 uczniów

W ciągu roku szkolnego 1907/8 ubyło przez wystąpienie i wydalenie . . . . . 9 uczniów

tak, że z końcem roku szkolnego było:

a) na drugim roku nauki	14	uczniów
b) na pierwszym roku nauki	13	„
Razem .	27	uczniów

Z wymienionych wyżej 27 uczniów było:

synów rolników	16	
„ wyrobników i sług	6	
„ prywatnych oficyalistów	3	
„ innych zawodów	2	
Razem .	27	

Sprawy internatu.

Jak we wszystkich wogóle krajowych niższych szkołach rolniczych, tak samo i w Miłocinie pozostają wychowankowie szkoły w internacie mieszczącym się na 1-szem piętrze głównego gmachu zakładowego. W skład internatu wchodzą 2 duże i 2 mniejsze sypialnie, mogące dobrze i swobodnie pomieścić 54-ch uczniów — umywalnia połączona z wodociągiem, zasilanym pompą ssąco-tłoczącą, urządzona tak, że uczniowie wspólnych miednic nie używają, myjąc się wodą bieżącą, przez co zapobiega się przenoszeniu zaraźliwych chorób ocznych i t. p. Obok sypialni uczniów znajdują się dwa pokoje dla praktykantów, tak, że uczniowie i w nocy pozostają pod pewnym nadzorem. Dla uczniów chorych, których separować trzeba, istnieje t. z. infirmerya. Uczniów chorych leczy lekarz zakładowy Dr. Teofil Nieć. Lekarza i aptekę płaci fundusz szkolny.

Na przechowanie bielizny i ubrania otrzymuje każdy uczeń numerowaną szafkę zamykaną. Wikt otrzymują uczniowie w kuchni zakładowej pozostającej w własnym zarządzie. Staraniem dyrekcyi jest, by wychowanków odżywiać dostatnio i zdrowo, lecz nie przyzwyczajać ich do zbytków, otrzymują więc wikt gospodarski. I tak, na śniadanie mleko chude zasypane kaszą lub ryżem; na drugie śniadanie chleb ze smalcem lub powidłem, — na obiad z wyjątkiem środy i piątku rosół i mięso z jarzyną, w dnie postne zupa i kluski lub pierogi; na podwieczorek chleb z powidłem lub smalcem — na wieczerzę mleko zbierane z kaszami lub ziemniakami. Przy tego rodzaju odżywianiu i przy pracy fizycznej, rozwijają się wychowankowie szkoły fizycznie dobrze i są zdrowi. Izba stołowa uczniów znajduje się również w głównym budynku zakładowym.

Z powodu, że w Miłocinie nie ma rzeki ani odpowiedniego stawu, urządzono w zakładzie łazienki tuszowe, w których naraz 6-ciu uczniów może się wykąpać w zimie grzaną, w lecie zimną wodą.

Godziny wstawania, w lecie 4-ta rano, w zimie 4-ta i 30 min., czas zajęć uczniów, wogóle czas przeznaczony na wszystkie czynności objęte t. zw. porządkiem domowym, jest ściśle określony i zapomocą dzwonka przypominany.

Nauczyciele i praktykanci pełnią t. z. dyżury tygodniowe kolejno, czuwając nad porządkiem w zakładzie i zachowaniem się uczniów tak w zakładzie, jak i poza zakładem.

W dnie świąteczne i niedziele udają się uczniowie pod dozorem przełożonych do kościoła w Staromieściu na mszę św. W pogodne dni świąteczne używają uczniowie przechadzki w parku zakładowym i gimnastykują się, w razie słoty pozostają w zakładzie, zabawiając się w czasie na to przeznaczonym grami towarzyskiemi lub czytaniem.

Budynki szkolne.

W urządzeniu budynków zakładowych nie zaszły w roku sprawozdawczym żadne zmiany.

W dalszym ciągu porządkowano przeważnie własnemi siłami obejście szkolne, podwórze folwarczne, sporządzono ze starych materyałów najniezbędniejsze ogrodzenia, sadzono drzewa i krzewy, by obejście zakładowe upiększyć i od panujących tu wiatrów ochronić.

Drobne naprawki przy nowych budynkach wykonano skrzętnie.

Gospodarstwo szkolne.

Najważniejszym objektem tutejszego zakładu jest obszar pól i łąk wynoszący 66·7 ha. Jak już w poprzedniem sprawozdaniu nadmieniono, odebrała szkoła tak pola orne, jak i łąki od poprzednich dzierżawców w bardzo lichym stanie, gdyż dzierżawcy, nie będąc ograniczeni kontraktem, sprzedawali paszę i słomę, wskutek czego pola wycieńczyli, nie nawożąc ich należycie. Uprawa mechaniczna była bardzo licha, a przez zbyt często po sobie następujący siew koniczyn, nastąpiło wykoniczenie gruntów tak, że koniczyna czerwona przestała dawać plony. O zaperzeniu i zachwaszczeniu gruntów nie wspominamy nawet, bo ślady tegoż są jeszcze dziś widoczne, mimo, że szkoła stara się wprowadzić kulturę racyonalną. By w tych warunkach uzyskać bodaj jakie plony, należało najpierw postarać się o zasilenie pól obornikiem, a nie mogąc go wyprodukować na miejscu w dostatecznej ilości, zakontraktowała dyrekcya zmiotki uliczne i obornik z pod koni miejskich w Rzeszowie i posiłkowała się nawozami sztucznymi i zielonymi.

Stan inwentarza roboczego uzupełniono przez przykupno do 4 par koni i 1 pary wołów, a narzędzia rolnicze przez sprawienie trzech pługów, garnituru bron dyagonalnych i sprężynowych, pługów, kultywatorów, walca i siewników.

Oborę uzupełniono do stanu 20 krów — mianowicie: 6 ciu krów czerwonej rasy polskiej, 6-ciu krów czerwonej rasy duńskiej, 3 krów czarno-srokatej rasy fryzyjskiej i 5 ciu krów targowych, oraz 1 buhaja czerwonego polskiego i 1 buhaja czerwonego duńskiego.

Chlewnię prowadzono dalej, jako chlewnię zarodową rasy westfalskiej, zapoczątkowanej 4 loszkami i knurem.

Mleko wyprodukowane w miejscowej oborze sprzedawano głównie krajowej szkole mleczarskiej w Rzeszowie a w małych ilościach miejscowym funkcyonaryuszom.

W r. 1907/8 obsiano i obsadzono cały obszar pól szkolnych jak następuje:

1)	ziemniaki na oborniku	7 morgów
2)	żyta ozimego	26·5 „
3)	pszenicy ozimej	6 „
4)	owsa	23·5 „
5)	koniczu z trawami	13 „
6)	okopowizny (buraki, marchew, brukiew) . .	4 „
7)	mieszanek na zieloną paszę	6 „

Jedną z większych trudności przy zagospodarowaniu pól było łączenie tychże w działy czyli ręce odpowiedniej wielkości, by zaprowadzić następstwo płodów odpowiednie celowi. Trudność ta wynikała stąd, że poprzedni dzierżawcy nie trzymali się żadnej rotacyi i dzielili pojedyńcze parcele zupełnie dowolnie, bez planu na przyszłość, obsiewając je płonami różnymi przygodnie.

Podział pól ornych na działy wyrównane może nastąpić tylko powoli przy użyciu obornika i nawozów sztucznych, oraz stosowaniu odpowiednich płonów.

Dyrekcya dąży do tego systematycznie, by w gospodarstwie Miłocińskiem dać przewagę produkcyi zwierzęcej — mianowicie dążyć do znacznej produkcyi mleka i trzody chlewnej — uważa bowiem ten system gospodarstwa w Miłocinie, miejscowości blizko Rzeszowa położonej, jako jedynie racyonalny, mogący zapewnić gospodarstwu szkolnemu w przyszłości pewne i stałe dochody. System ten

jest i ze względu na uczniów wskazanym, gdyż przeważnie stosują go obecnie w gospodarstwach większych i mniejszych.

Rozumie się samo przez się, że z końcem drugiego roku istnienia szkoły, gospodarstwo szkolne dochodów nie dało.

Dwa pierwsze lata istnienia zakładu należy uważać jako wkładowe, organizacyjne.

Dokładne oszacowanie nabytych i przychowanych inwentarzy, zaprowadzenie ścisłej rachunkowości ekonomicznej i zaprowadzenie ładu i porządku w gospodarstwie szkolnem, da możność dyrekcyi przedstawienia w następującem sprawozdaniu o szkole i gospodarstwie szkolnem za r. 1908/9 zupełnego i dokładnego obrazu stanu gospodarstwa i wyniku rachunkowego.

Już obecnie może dyrekcya śmiało twierdzić, że w najbliższej przyszłości okres niedoborów się skończy, a pola zdrenowane, do kultury doprowadzone, wspólnie z powiększonym i dobrze utrzymanym inwentarzem żywym, dadzą — co najmniej — przeciętny dochód czysty.

Kursa specyalne.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono dwa kursa specyalne, mianowicie: kurs kołodziejstwa i koszykarstwa — pod kierownictwem rzemieślników fachowo uzdolnionych. Głównem zadaniem kursu kołodziejstwa było, obznajomić uczniów z najważniejszymi rodzajami drzewa używanego do wyrobu sprzętów i narzędzi gospodarskich, suszeniem i przygotowaniem tychże do wyrobu, sporządzeniem części składowych statków gospodarskich, składaniem części w całość, jak również naprawą sprzętów i narzędzi. Jednem słowem, kurs kołodziejstwa miał głównie na celu wyszkolenie uczniów w tem rzemiośle o tyle, by w gospodarstwie rolnem mogli sami naprawę sprzętów i mniejszych narzędzi uskutecznić i niektóre łatwiejsze do wykonania sami sporządzić.

Kurs koszykarstwa ograniczał się jedynie do pouczeń, kiedy i w jaki sposób ciąć łozinę koszykarską, jak ją przygotować i przechować, jak również, by uczniowie nabrali pewnej wprawy w sporządzaniu najzwyklejszych koszów i koszyków w gospodarstwie używanych.

Z braku odpowiednich narzędzi i przyborów strażackich w r. 1907/8 kurs straży pożarnej nie odbył się.

Kronika szkoły.

W ciągu roku sprawozdawczego zwiedzali szkołę JW-ny Radca dworu, Władysław Struszkiewicz, radca Wydziału krajowego Dr. Ignacy Szyszyłowicz, a dwukrotną lustracyę szkoły przeprowadził z ramienia Wydziału krajowego wicesekretarz p. Konstanty Jasiński, będąc również obecnym przy egzaminach rocznych.

Jako opiekun szkoły odwiedzał często Miłocin JW-ny P. Stanisław Jędrzejowicz, prezes Rady powiatowej w Rzeszowie.

Działalność szkoły na zewnątrz była w roku ubiegłym wydatniejszą niż w pierwszym jej istnienia. Kierownik szkoły brał czynny udział w obradach i posiedzeniach Okręgowego Towarzystwa rolniczego w Rzeszowie, wygłosił tamże fachowe referaty o chowie i handlu trzodą chlewną.

Staraniem szkoły było stykać się z włościanami sąsiednich wsi, służenie im radą w kwestyach gospodarskich i pomocą w razie choroby zwierząt domowych.

W kursie dla członków kółek rolniczych odbytym w Miłocinie, brali czynny udział tak kierownik, jak i nauczyciele szkoły.

Miłocin, dnia 18. sierpnia 1909.

Ludwik Kawecki, *w. r.*
Kierownik szkoły.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole za rok szkolny 1907/1908.

I. Wiadomości ogólne.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole, założona staraniem Wydziału krajowego na gruntach wydzierżawionych od gminy miasta Krosno na okres 60-letni, otwarta we wrześniu 1898 roku, ma zadanie nie tylko kształcić synów włościan na zdolnych gospodarzy praktycznych, ale także z pożytkiem wychowywać pomocników gospodarczych do większych majątków ziemskich. Oprócz tego wychowankowie szkoły mają się wyuczyć racyonalnej uprawy lnu i konopi i poprawnego wyrobu włókna z tych roślin. Dział ten nauki rozszerzyła szkoła w bieżącym roku oddając pod uprawę lnu 1 morg pola. Odrestaurowano warsztaty do wyprawy lnu..

II. Skład grona nauczycielskiego.

1. Przemysław Cholewa, kierownik zarazem nauczyciel fachowy, uczył na roku II. i III. hodowli zwierząt gospodarczych, na roku III. zarządu gospodarczego i mleczarstwa, na roku I. zoologii; kierował zajęciami praktycznemi nadto prowadził administracyę szkoły i gospodarstwa.

2. Bronisław Gąsienica, nauczyciel fachowy, uczył rolnictwa, ustaw rolnych i rysunków na roku III; na roku II. nauk przyrodniczych, prowadził ogród okazowy i doświadczalny, zarazem był pomocnym kierownikowi szkoły w prowadzeniu wszystkich działów gospodarstwa szkolnego.

3. Józef Drewko, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył języka polskiego, rachunków, historyi, geografii, sadownictwa i warzywnictwa, prowadził szkółkę drzew owocowych, zajmował się pasieką, miał nadzór nad kuchnią szkolną i internatem. Z powodu słabości, w jaką popadł, zastępywał go w drugiem półroczu przydzielony tu przez Wydział krajowy stypendysta Franciszek Wesoliński, który prócz zastępstwa powyższego udzielał nauki botaniki na roku II., chowu koni na roku III.

Ks. Ignacy Łaskawski udzielał nauki religii obrz. łacińskiego.
Ks. Bohdan Polański „ „ „ „ greckiego.

Wojciech Chłopiński, instruktor zarazem dozorca uczniów, uczył praktycznie wykonywania wszelkich robót gospodarczych.

Do pomocy przy nadzorowaniu uczniów zajętych w gospodarstwie i samej szkole używała Dyrekcya ucznia praktykanta Wojciecha Góreckiego byłego wychowanka szkoły.

III. Nauki w szkole udzielane i środki naukowe.

W programie nauk przedstawionym w poprzednich sprawozdaniach nie zaszła w okresie sprawozdawczym żadna zmiana.

Najgłówniejszym środkiem naukowym, zarazem demonstracyjnym, jest gospodarstwo szkolne. Oprócz tego posiada szkoła ogród warzywny, pole doświadczalne, szkółkę drzew owocowych, małą plantacyę wikliny i chmielarnię. Przed budynkami szkolnemi znajdują się grupy krzewów i drzew, pojedyncze drzewa, nadto klomby kwiatowe.

Pole okazowe obejmuje 25 arów i obsiewane jest różnego rodzaju roślinami uprawianemi i to na poletkach 2 m² obejmujących. Tu mają uczniowie sposobność zapoznawać się z temi roślinami i ich nazwami. W ogrodzie warzywnym uprawia się najniezbędniejsze warzywa zabezpieczające dostatecznie potrzeby kuchni szkolnej. Z wiosną założono wzorowy sad owocowy połączony z uprawą warzyw. Do demonstracyi i ćwiczeń służy pasieka składająca się z 26 pni.

W miarę możności bywają zbiory środków naukowych pomnożane, tak samo biblioteka dzieł treści gospodarczej, naukowej i powieściowej. Z gazet prenumerowała Dyrekcya 1 dziennik polityczny, 4 gazety treści rolniczej i kilka gazetek do czytania dla uczniów.

W porze zimowej wolniejszej od prac gospodarskich, zajęci bywają uczniowie w warsztacie stolarskim i kołodziejskim naprawą sprzętów gospodarskich, wyrobem koszyków, robieniem modeli i t. p.

Ważnym środkiem naukowym jest pracownia wyprawy lnu i konopi, w której uczniowie od czasu do czasu są zajęci i na maszynach i przyrządach ręcznych w wyprawie tych roślin pod dozorem fachowego instruktora pewnej wprawy nabierają.

Uczniowie mają także sposobność zapoznania się z chowem drobiu w małym kurniku szkolnym. W wolnych od nauki i zajęć praktyczych chwilach ćwiczą się uczniowie na przyrządach gimnastycznych wyrabiając sobie siłę i zręczność.

IV. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1907/1908 zapisało się ogółem 41 uczniów, a to na rok III. 15, na rok II 16, na rok I 10. Wydalono w ciągu roku lub uwolniono 3 uczniów, tak że z końcem roku szkolnego było ogółem 38 uczniów.

Z tych było synów włościan 19, synów oficyalistów 7, synów rzemieślników 3, synów nauczycieli, księży i urzędników 9. Obrządku rzymsko-katolickiego było 28, grecko-katolickiego 10.

Przygotowanie do nauki posiadało 26 szkołę ludową, 6 wydziałową, 6 kilka niższych klas szkoły średniej.

Według wieku było: powyżej 20 lat dwunastu, 20—18 lat dwudziestu, 17—16 lat sześciu.

Egzamina końcowe odbyły się w dniach 16 i 17 czerwca w obecności delegata Wydziału krajowego p. Konstantego Jasińskiego i opiekuna szkoły P. Waleryana Stawiarskiego. Na podstawie egzaminu końcowego z uwzględnieniem postępów z nauk podczas 3 letniego pobytu w szkole i praktycznego uzdolnienia do zawodu gospodarczego, otrzymało 15 uczniów świadectwa ukończenia nauk mianowicie:

1. Bieda Stanisław	z postępem	dobrym
2. Bryliński Józef	„	„
3. Dydyński Zdzisław	„	„
4. Gil Wojciech	„	„
5. Głuszków Józef	„	„
6. Janeczko Wawrzyniec	„	dostatecznym
7. Jarosławski Stanisław	„	bardzo dobrym
8. Kociołko Bazyli	„	dostatecznym
9. Kowal Karol	„	dobrym
10. Moroń Jan	„	dostatecznym
11. Oleksowicz Wojciech	„	bardzo dobrym
12. Pelc Władysław	„	dobrym
13. Perczak Dmytro	„	dostatecznym
14. Piniło Mikołaj	„	„
15. Żurawski Franciszek	„	„

Umieszczenie znaleźli następujący kandydaci:

Bieda Stanisław w Zarządzie dóbr Grębów.
Dydyński Zdzisław pozostaje w miejscu uczniem praktykantem.
Janeczko Wawrzyniec w Zarządzie dóbr Rajterowice.
Jarosławski Stanisław „ „ „ Jedlicze.
Kociołko Bazyli „ „ „ Czuszów Królestwo Polskie.
Kowal Karol „ „ „ Nadzów.
Oleksowicz Wojciech u ks. Tyczyńskiego w Albigowej.
Żurawski Franciszek w Zarządzie dóbr Radziechów.
Gerczak Dmytro u Kazimierza Hatschier Packuwice.

Do domów rodzicielskich powrócili: Bryliński Józef i Piniło Mikołaj.
Wzięci do wojska: Gil Wojciech, Moroń Jan, Pelc Władysław.

Byli abituryenci szkoły o ile wiadomości o nich sięgają, zajęci są w przeważnej części w gospodarstwach większych, kilku gospodaruje na własnem gospodarstwie. kilku poświęciło się zawodowi nauczycielskiemu w szkołach ludowych a tylko mała liczba oddała się innym zawodom.

V. Sprawy internatu.

Uczniowie znajdują pomieszczenie w głównym budynku na piętrze w 3 salach sypialnych, gdzie mieszka również praktykant dozorujący uczniów. — Prócz tego znajduje się na piętrze garderoba, sala na zbiory naukowe. Parter zajmują trzy sale naukowe, infirmerya, umywalnia, kancelarya dyrekcyi, pomieszkanie instruktora i izba dla sługi szkolnego.

Tryb życia zakładowego, podział czasu na zajęcia praktyczne i naukę pozostał niezmienionym.

Koszt wyżywienia jednego ucznia wliczając w to płacę i utrzymanie 4 służby z powodu nadzwyczajnej drożyzny wiktuałów i opału przekroczył w bieżącym roku znacznie kwotę 200 koron, koszt zaś ubrania wraz z praniem bielizny kwotę 100 koron.

Stan zdrowotny uczniów z powodu długotrwałej i ostrej zimy pozostawiał wiele do życzenia. — Wprawdzie pomiędzy uczniami nie było poważniejszych lub też epidemicznych chorób, jednakowoż zdarzały się stale różnego rodzaju słabości krócej lub dłużej trwające, mające przyczynę w zaziębieniach.

VI. Budynki szkolne i gospodarcze.

W budynkach szkolnych i gospodarczych oprócz zwykłych napraw konserwacyjnych wykonano następujące adaptacye. W mleczarni ułożono nowy

strop sklepiony na dźwigarach i nowe pokrycie dachowe betonowo-holccementowe. Wykończono również budowę murowanego spichlerza.

Niektóre braki dające się mocno odczuć jak brak kaplicy, brak miejsc ustępowych w samem zakładzie, brak pralni dla nauczycieli ma Dyrekcya nadzieję w niedługim czasie usunąć.

VII. Gospodarstwo szkolne.

Obszar gruntów wydzierżawionych od gminy miasta Krosna należących do szkoły wynosi obecnie wskutek dodzierżawienia 10 morgów 64 morgi czyli 36 ha 85 arów a w tych:

roli czyli gruntu ornego	26	ha	79	a
łąk, pastwisk z wikliną i chmielarnią . . .	4	„	36	„
ogrodu warzywnego szkolnego	—	„	54	„
ogrodu dla pp. nauczycieli	—	„	66	„
gościńce, pole doświadczalne, okazowe, . .	—	„	—	„
szkółka drzew owocowych place budowlane .	3	„	30	„
drogi i nieużytki	1	„	20	„
jak wyżej . .	36	ha	85	a

Dodzierżawienie 10 mg. roli okazało się koniecznem celem zapewnienia paszy i słomy w dostatecznej ilości dla zwiększonej obory. Całe gospodarstwo rolne obejmuje 4 odrębne działy z osobnym płodozmianem.

I.	pole tak zwane	„Widacz“	obejmuje	8 ha	
II.	„ „ „	„Za parkanem“	„	4 „	
III.	„ „ „	„Za gościńcem“	„	8 „	
IV.	„ „ „	„Na morgach“	„	5 „	65 ha.

Pole za „gościńcem“ dodzierżawione od gminy miasta Krosna w roku 1901 na okres 6 letni prawem dzierżawy dalszej przy 5% zwyżce czynszu. Dzierżawę tę w b. r. gospodarczym przedłużono na dalszy okres 6 letni. Do pola pod III wymienionego przytyka 2 morgi pastwiska położonego przed gościńcem wzdłuż drogi dojazdowej.

Pole „na morgach“ zostało w b. r. dodzierżawione na okres 6 letni, po 34 K za morg.

Pierwsze 3 pola podzielone są każde na 8 równych działów z następującymi płodozmianami:

I. Widacz	*II. Za parkanem.*	*III. Za gościńcem.*
Mięszanka letnia i ozima	Mięszanka	Mięszanka
Żyto	Żyto, po życie groch	Żyto
Ziemniaki	Kapusta	Bobik z owsem
Mięszanka letnia	Jęczmień	Żyto
Przenica	Konicz	Owies
Buraki	Koński ząb	Ziemniaki
Owies	Ziemniaki	Owies
Konicz	Owies	Konicz

Ostatnie pole pierwszy raz w szkole w użyciu będące „Na morgach“ obsiane było żytem na 3 morgach i owsem na 7 morgach. Po ujednostajnieniu i wyrobieniu gruntu zaprowadzoną zostanie i tutaj osobna rotacya.

Łąka zajmująca przestrzeń $1^1/_2$ ha, znacznie już poprawiona, daje obecnie lepszy porost traw, wymaga wszakże wyrównania i dobrego znawiezienia, co stopniowo się uskutecznia. Część pastwiska od strony południowej obejmującego $1^1/_2$ ha, obsiano owsem, w który wsiano koniczynę z trawami, celem odnowienia dawnego już bardzo lichego pastwiska. Część dawnego pastwiska na „Widaczu“

o obszarze 1½ ha była w roku 1902 zregulowaną i tu w niższem położeniu znajduje się kultura wikliny, w wyższem chmielarnia. Kultura wikliny rozwija się pomyślnie, gdy przeciwnie chmielarnia cierpi znacznie od wilgoci, zarazem od panujących wichrów, wobec czego też w przyszłości musi być zmniejszoną.

Wynik z gospodarstwa rolnego w r. 1907/1908 był następujący:

Gatunek płodu	Powierzchnia		Plon						Uwaga
			w ziarnie		w słomie i plewie	w sianie	w głąbiach	z 1 morga w ziarnie	
	mor.	s.□	celny	poślad	kilogramów				
Pszenica	1	1.200	1.500	45½	4.141	—	—	857	Plon żyta i przenicy bardzo niski z powodu, że te w przeważnej części wyzimowały, nawet 2 m. żyta zorano i obsiano owsem.
Żyto	4	1.400	2.208	20	4.000	—	—	452½	
Jęczmień	—	1.400	1098½	—	1.542	—	—	1.252	
Owies	10	1.400	9.816	—	17.708	—	—	899	
Ziemniaki	5	1.000	—	—	—	—	66.500	11.680	
Buraki pastewne	1	1.200	—	—	—	—	55.000	31.360	
Marchew	—	300	—	—	—	—	3.000	16.000	
Kapusta kóp 183	—	1.400	—	—	—	—	14.640	16.731	
Mieszanka	1	1.200	—	—	—	3.000	—	1.712	
Konicz	4	600	—	—	—	16.000	—	3.648	
Trawy	3	1.000	—	—	—	6.000	—	1.714	
Zielonej paszy	5	800	—	—	—	—	14.900	2.709	
Chmiel	—	1.300	87	kg. szyszek		—	—	105½	
Wiklina koszyk.	—	1.100	750	„ okorow.		—	—		
Pastwisko, okazowe pole									
Place bud. szkółka drzew	10	700	—	—	—	—	—	—	
Ogrody warz. drogi i nieużytki									
Ogółem	54	—	14.612	65½	27.391	25.000	154040		

W b. r. gospodarczym utrzymywało się 6 koni roboczych nadto 1 kuca do ogólnych posług w gospodarstwie i dowozu mleka do Krosna, 11 sztuk krów, 1 buhaja i kilka sztuk młodzieży, w końcu kilkanaście sztuk trzody chlewnej.

Rok ten gospodarczy nie był pomyślny, bowiem oziminy wskutek śnieżnej i ostrej zimy, przeważnie wyzimowały, wobec czego brak ziarna a jeszcze więcej słomy dotkliwie odczuwać się dawał.

Bydło utrzymywane w gospodarstwie szkolnem jest rasy czerwonej krajowej. Trzy krowy i jeden buhaj jest własnością komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego dane szkole w r. 1899 jako bydło stanowiące oborę zarodową. Wydój mleka w roku 1907/8 wynosił ogółem 29.607 litrów.

Z ilości tej sprzedano do Krosna . . . . . 3.137 L.
Zużyto we własnym gospodarstwie dla cieląt i trzody . . 3.114 „
Oddano do mleczarni prowadzonej na rachunek kuchni szk. . 23.355 „

Rezultaty wydajności mleka w r. 1907/8 były następujące:

	Nazwa krowy	Mleczność w litrach	Przeciętna zawartość tłuszczu w %	Przeciętna waga krowy
1	Żaba	4.032	3·1	490 kg
2	Późna	3.467	3·5	490 „
3	Koza	3.429½	3·2	490 „
4	Danusia	3.052	4·—	450 „
5	Sarna	2.970	4·5	425 „
6	Piękna	2.693	4·—	440 „
7	Baśka	2.297½ (z drugiem cielęciem)	3·5	533 „
8	Grażyna	2.148½ (powtarzała 3 razy)	3·5	385 „
9	Róża	1.827½ (z drugiem cielęciem)	4·—	425 „
10	Sikora	1.833 (z drugiem cielęciem)	4·—	447 „
11	Malina	1.193½ (była jałową)	4·—	477 „
12	Tyrola	414½ (za dni 57 pierwiastka)	4·—	380 „
13	Zazula	249 (za dni 46 pierwiastka)	4·—	462 „

Z powyższego wynika, że nie uwzględniając obu pierwiastek pod 12 i 13.
a) mleczność przeciętna 11 krów wynosi . . . . 2.631 litrów
b) przeciętna waga krowy . . . . . 459 kg.
c) na 100 kg. żywej wagi przypada mleka . . . 573 litry
d) przeciętna zawartość tłuszczu wynosi okrągło . . 3.9%

Wynik stanu majątkowego gospodarstwa szkoły rolniczej w Suchodole za rok 1907/08.

Porównanie inwentarzy gospodarczych

1. Inwentarz żywy.

a) **Konie.**

Dnia 1. lipca 1907.		Dnia 1. lipca 1908.	
Wartość według sprawozdania roku ubiegłego .	1.770 K.	1. Koń wałach gniady . .	350 K.
		2. „ „ „ . .	250 „
		3. Klacz „Dereszka“ . .	140 „
		4. „ „Bułanka“ . .	120 „
		5. Koń wałach ciemnogniady	300 „
		6. Klacz szpakowata 4 let.	325 „
		7. Kucyk „Mańka“ . .	160 „
		8. Źrebica szpakowata 1 letn.	200 „
		9. Źrebię 3 miesięczne . .	75 „
		Razem . .	1.920 K.

b) **Krowy.**

Dnia 1. lipca 1907.		Dnia 1. lipca 1908.	
Wartość bydła według sprawozdania roku ubiegłego	2.943·30	1. 13 krów żyw. wagi 5.894 kg po 40 gr. . . .	2.357·60
		2. 3 jałówki żyw. wagi 830 kg po 40 gr. . . .	415·—
		Do przeniesienia .	2.772·60

Z przeniesienia .	2.943·30	Z przeniesienia .	2.772·60
		3. 1 buhajek żyw. wagi 136 kg po 60 gr. . . .	81·60
		4. 4 cieliczki żywej wagi .	214·20
		5. ½ wartości buhaja „Boruta“	250·—
Razem . .	2.943·30	Razem . .	3.318·40

c) **Świnie**

Dnia 1. lipca 1907.		Dnia 1. lipca 1908.	
Wartość świń według sprawozdania roku ubiegłego	580·90	7 loch matek wagi 847 kg po 60 gr. . . .	508·20
		1 knur wagi 171 kg. po 70 gr.	119·70
		12 prosiąt wagi 35 kg. po 60 gr.	21·—
Razem . .	580·90	Razem . .	648·90

2. Inwentarz martwy.

Dnia 1. lipca 1907.			
Stan inwentarza martwego według sprawozdania roku ubiegłego . .	5.550 K.	Stan inwentarza martwego z dniem 1. lipca 1908.	6.840 K.
Razem . .	5.550 K.	Razem . .	6.840 K.

3. Zapasy w materyałach.

		Zapasy z dniem 1. lipca 1908					
Zapasy wyszczególnione według sprawozdania roku ubiegłego 1. lipca 1907	1.012·06	88	kg.	przenicy	po 24 K	21·12	K
		40	„	jęczmien.	„ 14 „	5·60	„
		400	„	owsa	„ 15 „	60·—	„
		1.500	„	ziemniak.	„ 4 „	60·—	„
		3.600	„	siana	„ 6 „	216·—	„
		10.400	„	koniczu	„ 7 „	728·—	„
		7	„	ziarna lnu	„ 53 „	3·71	„
		800	„	łodyg lnu	„ 10 „	80·—	„
		350	„	otrąb	„ 12 „	42·—	„
Razem .	1.012·06 K			Razem .		1.216·43	K

Zestawienie obrotu produktów rolnych za rok 1907/908.

Nazwa płodu	Zbiór w r. 1907.			Stan 1/7 1907	Dokupiono	Ogółem	Rozchód				Stan 1/7 1908
	ziarna	słomy	głąbi				wysiano	sprzedano stronom	sprzedano porach szkoły	skarmiono	
	kilogramów										
Pszenica . .	1.545	—	—	—	—	1.545	232	86	1.088	51½	88
Żyto . .	2.153	—	—	—	75	2.228	915	175	1.100	38	—
Jęczmień . .	1.098	—	—	—	—	1.098	104½	150	—	804	40
Owies . .	9.816	—	—	300	3.200	13 316	1.853	60	2.121	8.882	400
Groch . .	—	—	—	—	421	421	190	—	—	231	—
Bobik . .	—	—	—	—	100	100	100	—	—	—	—
Wyka . .	—	—	—	—	120	120	120	—	—	—	—
Koński ząb .	—	—	—	10	95	105	105	—	—	—	—
Buraki . .	—	—	—	—	37¾	37	32	5	—	—	—
Marchew . .	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—
Koniczyny czer	—	—	—	4	165	169	160	9	—	—	—
Traw. . .	—	—	—	2	20	22	22	—	—	—	—
Chmiel . .	87	—	—	—	—	87	—	87	(zanik wskutek przech.: 3 518)		
Kartofle . .	—	—	66.500	3.623	—	70.123	8.700	37.762	9.610	9.033	1.500
Buraki . .	—	—	55.000	—	—	55.000	—	—	—	55.000	—
Marchew . .	—	—	3.000	—	—	3.000	—	—	800	2.200	—
Siana łąk . .	—	6.000	—	2.506	710	9.216	—	—	686	3.930	3.600
„ konicz. .	—	16.000	—	10.164	—	26.164	—	—	3.025	12.739	10.400
„ mieszank.	—	3.900	—	—	—	3.900	—	—	1.250	2.650	—
Słomy . .	—	23.043	—	1.370	9.147	33.560	—	—	9.147	22.173	—
Pasze zielone .	—	14.900	—	—	—	14.900	—	—	—	14.900	—
Len ziarno .	—	—	—	—	75	75	68	—	—	—	7
Len moczon. .	—	—	—	800	—	800	—	—	—	—	—
Otręby . .	616	—	—	864	7.000	8.480	—	—	—	—	—
Makuch lniany .	—	—	—	—	1.000	1.000	—	—	—	—	—
„ rzepak.	—	—	—	—	637	637	—	—	—	—	—
Superfosfat .	—	—	—	100	—	100	100	—	—	—	—
Tomasyna .	—	—	—	—	700	700	700	—	—	—	—

Obroty bieżące w roku 1907/908.

A) Rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) konie robocze.

Dochody. Rozchody.

według dziennika kasowego:

Gotówką i porachunkiem:

Robocizna końmi . . .	64 K
Roboczych dni parokonnych 680	
Producya nawozu . 420 q	
Razem .	64 K

Gotówką i porachunkiem:

1. Dokupno słomy . .	221·76 K
2. Dokupno owsa . .	344·40 „
3. Stanowienie klaczy .	6·— „
4. Kucie koni . . .	168·— „
5. Lekarstwa . . .	14·53 „
6. Wypłata służby . .	153·— „
7. Praca uczniów . .	48·— „
8. Oświetlenie . . .	6·— „
Reszta karmy i ściółki z własnego gospodarstwa:	
Razem .	961·69 K

b) konie administracyjne:

Zwrot za utrzymanie koni szkolnych . . .	661·34 K
Razem .	661·34 K

c) bydło rogate:

gotówką i porachunkiem według dziennika kasowego.

Za mleko sprzedane do Krosna i oddane porachunkiem szkole .	2.855·85 K	1. Za otręby . . .	741·25 K
Za 6 cieląt . . .	111·— „	2. Za makuchy . .	200·06 „
Za skórkę z cielęcia .	2·60 „	3. Dokupno słomy . .	321·76 „
Za mięso z cielęcia . .	19·20 „	4. Za kukur. i groch dla cieląt . . .	41·58 „
Za 2 buhajki . . .	544·— „	5. Za owies . . .	206·40 „
Skokowe	28·80 „	6 Przesyłka buh. do Krakowa	24·41 „
Wyprodukowano nawozu 3.800 q		7. Za mleko chude dla ciel.	106·64 „
		8. Oświetlenie . . .	6·— „
		9. Lekarstwa . . .	8·30 „
		10. Wapno i opał . .	115·76 „
		11. Praca uczniów . .	120·— „
		12. Obsługa krów . .	20·— „
		Reszta karmy i ściółki z własnego gospodarstwa:	
Razem .	3.561·45 K	Razem .	1.912·16 K

d) Świnie

Gotówką i porachunkiem według dziennika kasowego.

Sprzedaż 63 prosiąt . .	708·12 K	Za otręby	256·— K
„ 1 lochy . . .	130.— „	Dokupno słomy . . .	121·76 „
„ 1 loszki . . .	49·60 „	Za makuchy	97·— „
Sprzedaż 150 kg. mięsa wieprz.	150·— „	Kupno knurka rasy "West falskiej"	112·50 „
Knurowe	5·— „	Oświetlenie	5·82 „
Wyprodukowano nawozu 420 q.		Lekarstwa	8·— „
		Kastrowanie, kolczykowanie i paszporta	9·68 „
		Za produkta nabiałowe i wikt	70·62 „
		Za sól	0·56 „
		Praca uczniów . . .	48·— „
		Opał do gotowania karmy .	200·— „
		Reszta karmy i ściółki z własnego gospodarstwa.	
Razem .	1.072·72 K	Razem .	929·94 K

e) Drób.

Stan z dniem 1 lipca 1908.		Stan z dniem 1 lipca 1907.	
Kur . 20 à 2 K = 40 K		Według sprawozdania roku ubiegłego	75·40 K
Kogutów 2 à 4 K = 8 K		Za kwoki	2·40 „
Kurcząt . 30 à 40 K = 12 K		Karma, odpadki kuch. i gospod.	
Za sprzedane kury i kurczęta	46·50 K	Praca uczniów . . .	24.— „
„ „ jaja . . .	30·71 „		
Razem .	137·21 K	Razem .	101·80 K

f) Pszczoły.

Stan z dniem 1 lipca 1908.		Stan z dniem 1 lipca 1907.	
Pni z pszczołami 26 à 20 K = 520 K		Według sprawozdania roku ubiegłego	440·—
Miodu 30 kg. 1 K = 30 K			
Za sprzedanych 13·10 kg. miodu = 16 K			
Razem .	566.— K	Razem .	440·— K

Rachunek produkcyi roślinnej.

Dochody:		Wydatki:	
Gotówką.		*Gotówką.*	
Za ziemniaki i kapustę .	1.476·30 K	Czynsz dzierżawny za pole	1.632·— K
„ jarzyny . . .	48·60 „	Praca uczniów . . .	912.— „
„ mąkę pszenną i żytnią	510·84 „	Mlewo zboża . . .	58·51 „
„ zboże i nasiona .	126 06 „	Robocizna i kopanie rowów	1.038·74 „
„ wiklinę . . .	66.— „	Nasiona i nawozy . .	845·80 „
„ szczepy . . .	261·— „	Ubezpieczenie plonów od ognia i gradu . . .	147·11 „
„ chmiel . . .	144·— „	Naprawy i uzupełnienie narzędzi i sprzętów gospod.	1.446·67 „
Razem	2.632·80 K	Razem	6.080·83 K

Zestawienie.

	Dochody		Wydatki	
	K	k	K	k
I. Stan inwentarza żywego:				
a) konie	1.920	—	1.770	—
b) krowy	3.318	40	2.943	30
c) świnie	648	90	580	90
II. Stan inwentarza martwego	6.840	—	5.550	—
III. Zapasy w płodach i produktach rolnych . .	1.216	43	1.012	06
A) Rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) konie robocze	64	—	961	69
b) „ administracyjne	661	34	—	—
c) krowy	3.561	45	1.912	16
d) świnie	1.042	72	929	94
e) drób	137	21	101	80
f) pszczoły	566	—	440	—
B) Rachunek produkcyi rośln.	2.632	80	6.080	83
Razem . .	22.609	25	22.282	68

Okazuje się zatem dochód w kwocie 326 K 57 gr.

Kronika szkoły.

W ciągu ubiegłego roku zwiedzali szkołę J. W. Pan Prezes Tadeusz Pilat, wicesekretarz Wydziału krajowego, p. Konstanty Jasiński dwukrotnie, kilkakrotnie J. W. P. Waleryan Stawiarski, jako opiekun szkoły. W czasie tym odbył się staraniem Opiekuna szkoły wykład o „Chowie drobiu“ p. Stasieniewiczowej, dla uczniów i włościan z okolicy.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole.

Suchodół, w październiku 1908.

Przemysław Cholewa *w. r.*

LW. 97.991|09. We Lwowie dnia 3. września 1909.

Aleg 477

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych zimowych szkołach rolniczych i o działalności krajowych nauczycieli wędrownych za rok 1908|9.

Wysoki Sejmie!

W zeszłorocznem sprawozdaniu wspomnieliśmy już, że krajowa szkoła zimowa w Niewiarowie musiała być zwiniętą i przeniesioną do Tęgoborza powiatu Nowosądeckiego, przyczem Wydział krajowy poszedł za życzeniami Towarzystwa okręgowego rolniczego w Nowym Sączu i jego prezesa śp. Fr. Aug. hr. Brezy oraz za wskazówką, jakiej dostarczyła wystawa okręgowa w Nowym Sączu, przed kilku laty odbyta.

Budynek przeznaczony na szkołę i na pomieszkanie dla kierownika został na czas wyrestaurowany, wobec tego kurs zimowy w tej szkole mógł się już rozpocząć w połowie listopada.

Oprócz krajowego nauczyciela wędrownego, który uczył fachowych przedmiotów rolniczych, powierzyliśmy na kursie nauki elementarne tamtejszemu nauczycielowi ludowemu p. Kosiatemu, zaś religię ks. proboszczowi Figlowi. W pierwszym roku swego istnienia kurs zimowy w Tęgoborzu nie wykazał przynajmniej pod względem ilości uczniów zbyt pomyślnego rezultatu. Na kurs ten zapisało się bowiem tylko sześciu uczniów. Przypuszczamy jednak, że stosunek ten miejscowej ludności do szkoły zimowej poprawi się już w następnym roku, z chwilą skoro kierownik, nieznany dotychczas w tej okolicy, dłuższą pracą na miejscu potrafi wzbudzić wśród miejscowej ludności większe zaufanie do szkoły i do całej działalności swej jako nauczyciela wędrownego.

Po ukończeniu kursu w dniu 6. kwietnia b. r. odbył się egzamin, który wykazał dobre postępy. Przy stosunkowo małej liczbie uczniów praca nauczycieli musiała przynieść dodatniejsze rezultaty.

W miesiącach letnich p. Sittauer był czynny jako nauczyciel wędrowny w powiecie. W kilkunastu gminach, gdzie znalazł ludność bardziej chętną, miał wykłady z różnych dziedzin rolnictwa, w innych udzielał wskazówek i porad. Również brał czynny udział w działalności okręgowego Towarzystwa rolniczego w Nowym Sączu i w Zarządzie powiatowym Kółek rolniczych.

Pomimo to, znając poprzednią działalność tego nauczyciela wędrownego w powiecie bocheńskim, większą jego ruchliwość na tem polu i zaradność w kierunku skupienia i zachęcenia ludności rolniczej do spraw, które ją zainteresować powinny, z dotychczasowej działalności p. Sittauera w powiecie nowosądeckim odnieśliśmy również wrażenie, jakoby nauczyciel nie zdołał się jeszcze oswoić z nowymi stosunkami, wśród których mu działać przyszło, gdyż nie przypuszczamy, aby pierwsze trudności miały go zniechęcić do pracy. Niewątpliwie po dłuższym pobycie na miejscu przekona się, że i w tym powiecie znaleść potrafi wdzięczne pole do pouczeń wędrownych, gdyż w znacznej liczbie gmin powiatu nowosądeckiego znajdzie ludność równie chętną i niemniej oświeconą jak w powiecie bocheńskim, a wówczas niezawodnie zdoła wykazać dodatniejsze rezultaty z swej pracy nauczycielskiej w powiecie, aniżeli mógł to uczynić w pierwszym roku.

Druga szkoła zimowa w Lubczy po czterech latach istnienia swego w tej miejscowości musiała być zwiniętą, gdyż właściciel realności, w której się mieściła, nie chciał nadal odnajmować jej pod szkołę a innego pomieszczenia nie można było znaleść.

Usilnem naszem staraniem było utrzymać szkołę zimową w granicach powiatu pilzneńskiego, gdyż warunki potrzebne dla rozwoju szkoły zimowej okazały się w tym powiecie wcale odpowiednie a Wydział powiatowy starał się o zatrzymanie tej szkoły u siebie. Niestety, pomimo zabiegów nie można było wynaleść odpowiedniego pomieszczenia dla szkoły w miejscowości dającej rękojmię, że szkoła zimowa mogłaby w niej należycie prosperować. Wprawdzie Wydział powiatowy przedłożył nam dwa projekty umieszczenia szkoły zimowej, mianowicie w Dulczówce pod Pilznem i w Siedliskach—Bogusz pod Brzostkiem, jednakże w żadnej z tych miejscowości nie mogło przyjść do założenia szkoły. Na otwarcie szkoły w Dulczówce nie mogliśmy przystać, gdyż koszta adaptacyi budynku przeznaczonego na szkołę były stosunkowo za wysokie, zaś w Siedliskach, gdzie byliśmy już zdecydowani pomieścić szkołę, właściciel w ostatniej chwili cofnął swoją ofertę i budynku nie chciał na ten cel wynająć.

W niepowodzeniach, jakie nas spotkały przy utrzymaniu szkoły zimowej w pow. pilzneńskiem, nie bez winy okazał się i nauczyciel wędrowny, który jakkolwiek posiada zalety jako nauczyciel, znalazłszy się w trudniejszych stosunkach, nie potrafi z taktem omijać trudności powstających z drażliwości czy skutkiem słabostek ludzkich.

Nie mając nadziei, aby szkoła zimowa jeszcze w tym roku mogła być otwartą w jednej z miejscowości powiatu pilzneńskiego, postanowiliśmy na razie przenieść p. Mieleckiego w charakterze nauczyciela wędrownego do powiatu krośnieńskiego i wyznaczyć mu jako stałe miejsce zamieszkania krajową szkołę rolniczą w Suchodole.

Nadmieniamy wreszcie, że w ostatnich czasach wpłynęło kilka próśb do Wydziału krajowego jak z pow. liskiego, bocheńskiego, tarnowskiego i t. d. proszących o założenie kraj. szkół rolniczych zimowych. Wydział krajowy rozpatrzy bliżej te projekty, zanim Wys. Sejmowi przedłoży pod tym względem konkretne wnioski. Tymczasem jednak powiatom czy gminom domagającym się założenia szkoły zimowej u nich, stawiamy za warunek, ażeby dla szkoły zimowej, którą pragną posiadać, wystarały się o odpowiednie pomieszczenie i zobowiązały się pokrywać koszta stąd wynikające w całości lub choćby tylko w znaczniejszej części z własnych funduszów.

W myśl polecenia Wysokiego Sejmu, w dniu 24. i 25. czerwca b. r. odbyła się ankieta w sprawie rozpowszechnienia nauki gospodarstwa wiejskiego wśród włościan, obejmująca także sprawę rolniczych szkół zimowych. Szczegółowe sprawozdanie z tej ankiety przedkładamy przy sprawozdaniu o kraj. niższych szkołach rolniczych.

Instruktorzy ogrodnictwa pp. Witold Traczewski i Dr. Stanisław Goliński mieli w tym roku przydzielone te same okręgi jak w latach poprzednich. Szczegóły dotyczące ich działalności znajdują się w sprawozdaniach, które dołączamy tutaj jako osobne alegata.

Wkońcu nadmieniamy jeszcze, że przekazaną nam przez Wysoki Sejm do załatwienia petycyę Dr. Golińskiego o stabilizowanie go na posadzie krajowego instruktora sadownictwa, Wydział krajowy nie mógł na razie przychylnie załatwić i przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku o przemienienie tej posady na etatową. Jakkolwiek bowiem z działalności Dr. Golińskiego jesteśmy zadowoleni, przecież nie możemy dla tej jednej posady z pośród czterech przeznaczonych na naukę wędrowną, robić wyjątku. Sprawa ta może być załatwioną tylko łącznie przez systemizowanie wszystkich posad krajowych nauczycieli wędrownych a to w obecnej chwili napotkać musi na pewne trudności choćby z tego powodu tylko, że połowę kosztów utrzymania krajowych nauczycieli wędrownych pokrywa c. k. Skarb państwa, a sama instytucya tych nauczycieli nie jest jeszcze zorganizowaną lecz znajduje się w stanie prób.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zimowych szkołach rolniczych i o działalności nauczycieli wędrownych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

krajowego instruktora ogrodnictwa Witołda Traczewskiego ze swej działalności w powiecie lwowskim.

Wysoki Wydziale krajowy!

Przedkładając niniejsze sprawozdanie z działalności mej jako instruktora ogrodnictwa i rolnictwa w powiecie lwowskim — zauważyć muszę, iż ta żadnej zasadniczej zmianie nie uległa, gdyż jak w latach poprzednich, tak i b. r. stosownie do instrukcyi udzielonej mi przez Wysoki Wydział krajowy pracowałem w powiecie lwowskim nad podniesieniem gospodarstw rolnych, a w szczególności nad rozwojem sadownictwa i warzewnictwa.

Przedewszystkiem na wstępie nadmienić muszę, iż rok ubiegły okazał się krytycznym dla mej działalności — albowiem ostra a bezśnieżna zima w r.1907/8 spowodowała wielką klęskę w sadownictwie — gdyż mnóstwo drzew owocowych jużto za mojem staraniem i pośrednictwem w powiecie, włościanom dostarczonych — jużto przez nich samych nabytych lub wyprodukowanych, wskutek silnych mroźnych wiatrów wymarzło, — a zwłaszcza wymarzły śliwy i szlachetniejsze odmiany grusz. Ta klęska odbiła się głównie w okręgach winnickim i szczerzeckim — i to właśnie w tych okolicach, w których sadownictwo z całego powiatu najwięcej podnosić się zaczęło. Oczywiście, że taka klęska bardzo wielu włościan od dalszej pracy w tym kierunku chwilowo zniechęciła, — to też z wiosną roku ubiegłego, już mniejsze było wśród włościan zainteresowanie się tą gałęzią rolnictwa, jak w latach poprzednich.

W b. r. jednak pod tym względem nastąpiła równowaga i znowu zamiłowanie do tej gałęzi rolnictwa, a z niem chęć wiadomości i żądania pomocy w tych sprawach coraz bardziej wzmagała się.

Włościanie pouczeni przezemnie w ciągu całego szeregu poprzednich lat o sposobie uszlachetniania drzew owocowych i rozmnażaniu tychże przez szczepienie dziczek lub przeszczepianie starych drzew, — w b. r. o wiele więcej i chętniej zgłaszali się do mnie z żądaniem prętów (zrazów) do szczepienia —by u siebie wyhodować drzewko, zamiast gotowy szczep kupować. Udzielając zrazów do szczepienia włościanom, każdego zgłaszającego się po nie pouczałem przedtem i egzaminowałem — czy biorący pamięta sposób uszlachetniania względnie szczepienia drzew.

Bardzo wiele zrazów wysłałem pocztą i to do tych gmin, w których wiem, że włościanie umieją już dobrze szczepić drzewka, a wysyłałem je na ręce pp. nauczycieli lub naczelników gmin z prośbą, by je rozdali między zamiło-

wanych gospodarzy w sadownictwie. — Przez samą pocztę wysłałem zrazy do następujących gmin:

Tołszczów	Podbereźce
Siedliska	Rudno
Werbiż	Siemianówka
Czyszki	Sroki przy Laszkach
Chrusno nowe	Podciemno
Brodki	Nikonkowice
Dmytrze	Głuchowice
Kuhajów	Nagorzany

Zrazy do szczepienia drzew sprowadzałem w b. r. z kraj. szkoły ogrodniczej w Tarnowie — gdyż przekonałem się z doświadczenia, że z tego źródła pochodzące zrazy są zawsze zdrowe, silne, a co najważniejsze, że jest gwarancya, że nazwą oznaczone odmiany są istotnie te same.

Pozatem bardzo wielu włościan, zwłaszcza więcej zasobnych, odnosiło się do mnie bądź ustnie, bądź pisemnie w sprawie sprowadzenia im gotowych szczepów owocowych:

Włościanie ci pochodzili z gmin:

Podbereźce	Podborce
Kozielniki	Winniczki
Pasieki	Zubrza
Ganczary	Winniki
Głuchowice	Czyżyków
Czyszki	Mikłaszów

Barszczowice i z innych gmin okolicy miasta Szczerca. Gmin tych jednak nie wymieniam, gdyż sprowadzałem większą ilość drzew owocowych do miasta Szczerca, do którego jeździłem zwykle w dniach targowych t. j. we czwartki i tam przy odpowiednich pouczaniach o sadzeniu, cięciu i pielęgnacyi drzewek — sprowadzone drzewka sprzedawałem.

Zdarzało się bardzo często, że i z innych powiatów włościanie, przybywszy na jarmark, a zwłaszcza z okolic Komarna i Rudna o poradę i pomoc w tym kierunku do mnie się zgłaszali — czego nikomu nie odmawiałem.

Drzewka owocowe otrzymuję za pośrednictwem c. k. gal. Towarzystwa gospodarczego ze szkółki ogrodniczej br. Juliana Brunickiego w Podhorcach.

W b. r. większą uwagę zwróciłem na przeszczepianie starych drzew owocowych. — Było to rzeczą dosyć trudną do przeprowadzenia — gdyż włościanie rosnące już drzewo w ogrodzie chociażby najgorszego gatunku — w obawie, że silniejsze cięcie i skaleczenie tegoż spowodować może uschnięcie — niechętnie zgadzali się na przeszczepianie drzew. Gdy jednak w zeszłym roku udało mi się kilku gospodarzy do przeszczepiania nakłonić, a czynność ta udała się — w b. r. już więcej włościan o pomoc i poradę w tym kierunku zgłaszało się.

Osobiście przeprowadzałem przeszczepianie starych drzew w ogrodach Marcina Bernarda, Homina sekretarza gminy i Hunki w Szczercu. Większej akcyi osobiście w tym kierunku przedsiębrać nie mogłem, gdyż zły stan zdrowia na tego rodzaju czynności, które wymagają wspinania się po drzewach i drabinach nie pozwala mi. Natomiast prosiłem kilku zamiłowanych w sadownictwie pp. nauczycieli ludowych, jak Husakowskiego, Magiery, Klimkowa i Malika, ażeby w okolicy przez siebie zamieszkałej, a należącej do powiatu lwowskiego, przeszczepianiem drzew, jak najwięcej się zajęli. O ile mię p. Husakowski na razie informował, udało mu się kilkaset drzew przeszczepić, co wobec mozolnej pracy i krótkiej odpowiedniej do tej czynności pory, jest dosyć dużo.

Będąc sam wielkim zwolennikiem i miłośnikiem czerech kleparowskich, — dopokąd Wulka kapitańska, gdzie była szkółka drzewek owocowych — była w posiadaniu Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego — popierałem kulturę czerech na większą skalę, gdyż wobec tego, że włościanie kleparowscy, mając stare drzewa tej szlachetnej i rzadkiej odmiany owocu — młodych drzewek nie rozmnażają, — w obawie byłem, że tak szlachetny owoc może zaginąć, — co ażeby nie nastąpiło, corocznie znaczną ilość szczepów czerech klepar. ze

szkółki wuleckiej pobierałem i w różne strony kraju rozsyłałem, nie zaniedbując także przez Wysoki Wydział kraj. powierzonego mi powiatu.

Z tych szczepów czerech kleparowskich w b. r. około 300 sztuk ładnie wykształconych rozdałem w okolicy Winnik.

Na polu warzewnictwa starałem się przedewszystkiem o dostarczenie włościanom doborowych nasion, tak starszych, jak i najnowszych odmian warzyw, których ci jeszcze nie znają.

Dzięki rok-rocznej uprzejmej pomocy c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospod. i stacyi doświadczalnej botanicznej, — otrzymuję co roku nasiona nawet bez względu na dość znaczne koszta, jakie musi za sobą pociągnąć cena najnowszych i świeżo wyprodukowanych nasion warzyw, sprowadzonych z najlepszych źródeł, które bezpłatnie w rozmaitych miejscach powiatu włościanom lub podmieszczanom rozdaję.

W b. r. nasiona takie w celach próbnych udzieliłem:

Józefowi Kremerowi z Sichowa
Katarzynie Car
Stefanowi Czornemu } z Podciemna
Mikołajowi Leśkowi
Magierze nauczycielowi z Sołonki
Karłosiewskiemu z Winnik
Ołenie Burak z Mikłaszowa
Homeniukowi ze Szczerca
Malickiej, żonie kier. szkoły w Szczercu i wielu innym włościanom z okolicy Szczerca.

Ta działalność ma tę dodatnią stronę, że odmiany warzyw jeszcze nieznane, jeżeli okażą się w uprawie korzystne i odpowiedni zbyt na rynku lwowskim mają — starają się wszyscy sąsiedzi u przeprowadzającego próbę nasienie odnośnego warzywa nabyć, by je we własnym ogrodzie uprawiać. — Tym sposobem w gminach produkujących warzywa na rynek lwowski, rozmnożyła się kapusta włoska „De Vertus", fasola „Flagelot" i kilka wczesnych odmian kartofli, które po przeprowadzeniu prób ze Stacyi doświadczalnej botanicznej otrzymałem i włościanom udzieliłem.

Włościanie nie tylko w sprawach ogrodniczych udają się do mnie o poradę i pomoc, lecz często odnoszą się także w rozmaitych kwestyach rolniczych, a w szczególności o dostarczenie im nasion zbóż, koniczyn, buraków, nasienia lnu i konopi i t. p. — w sprawie zakupna potrzebnego buhaja trzody chlewnej żądanej rasy i w innych sprawach gospodarczych.

W takich wypadkach znowu za pośrednictwem c. k. gal. Towarzystwa gospod. okręgu lwowskiego, do którego Wydziału mam zaszczyt należeć lub też wprost od c. k. gal. Towarzystwa gosp. kraj. otrzymuję i w tym kierunku pomoc w postaci doborowych nasion żądanych przez włościan zbóż, traw pastewnych i buraków.

W b. r. zaopatrzyłem w len, konopie koniczynę i buraki okolicę Winnik, Barszczowic, Szczerca — lecz nazwisk włościan z poszczególnych gmin dla krótszego sprawozdania nie wymieniam.

Z polecenia Wysokiego Wydziału kraj. udzielonego mi jeszcze przed 2. laty — dojeżdżam od czasu do czasu do ogrodu przy kraj. Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie i doglądam prac w ogrodzie tym przedsiębranych, naradzając się z ogrodnikiem nad czynnościami, które mają być w tymże ogrodzie przedsiębrane.

Jako członek Rady powiatowej lwowskiej, popieram sprawy ekonomiczne powiatu — wyjeżdżam często na komisye w sprawach gminnych i gospodarczych — i niedawno właśnie interweniowałem w sprawie zakupna lasu przez gminę Żurawniki.

Od dłuższego szeregu lat zamianowany jestem przez c. k. gal. Towarzystwo gosp. członkiem komisyi licencyonowania buhajów, a przez Wysoki Wydział kraj. przewodniczącym tejże komisyi. W komisyach tych brałem udział w b. r. w Dawidowie, Tołszczowie, Winnikach, Biłce szlacheckiej, Barszczowicach i Podliskach.

Należę również do Wydziału c. k. gal. Towarzystwa gospod., gdzie w sprawach ogrodnictwa i warzywnictwa w interesie włościan powiatu lwowskiego czynny udział biorę, nie opuszczając żadnej sposobności, by na tem polu oddać gospodarzom należyte usługi.

Z początkiem b. r. zostałem wybrany przez powiat na członka rady szkolnej okręgowej. Zdawałoby się pozornie, że ta instytucya niema nic wspólnego z gospodarstwem mniejszych posiadłości i że tu w tym kierunku nic dla powiatu nie będę w możności uczynić. — Tak jednak nie jest, gdyż przy życzliwem poparciu c. k. Starosty, kładącego wielką wagę na rozwój gospodarstw, a w szczególności sadownictwa i warzywnictwa, tudzież przy poparciu pp. inspektorów radcy Howorki i Łeszegi, również popierających gorliwie kult sadownictwa między nauczycielami ludowymi – ja wszedłszy w bliższe z tymiż stosunki, większy wpływ mieć mogę na dodatnią działalność na polu sadownictwa i warzywnictwa w powiecie.

Pozatem otrzymuję liczną korespondencyę w sprawach gospodarczych, jużto od włościan gmin, jużto od obszarów dworskich, nawet poza powiatem się znajdujących, którzy mej rady i pomocy w kierunku ogrodnictwa żądają.— Na korespondencyę te zawsze odpowiadam i życzenia wyrażone w nich ile możności załatwiam.

Również w sprawie pszczelnictwa włościanie trzymający pasieki o radę do mnie się zwracają. — Niedawno w sprawie dotyczącej pszczelnictwa korespondowałem z księdzem Janem Sięgalewiczem gr. kat. dziekanem z Romanówki koło Bóbrki, i w myśl tegoż życzenia sprawę załatwiłem.

Stosownie do polecenia Wysokiego Wydziału kraj. w dniach targowych, a specyalnie w piątki, pozostaję zawsze we Lwowie w domu, gdzie włościanie przybywszy na targ, po radę i pomoc do mnie się zgłaszają.

Lwów, dnia 14. sierpnia 1909.

Wiłołd Traczewski w. r.
kraj. instruktor ogrodnictwa.

Sprawozdanie

z czynności krajowego instruktora ogrodnictwa dla zachodniej Galicyi z siedzibą w Krakowie za r. od 1. lipca 1908 do 1. lipca 1909.

Rok 1908 jako rok klęsk dla rolnictwa musiał też wnieść do akcyi kraj. inst. ogrodnictwa pewne zmiany, jak o tem przekona zestawienie poprzednich sprawozdań z obecnem. Ogólne niedobory w rolnictwie zmuszają rolników do rozglądania się za intratniejszemi hodowlami. Silny urodzaj na jabłka jaki mieliśmy w roku zeszłym, w przeciwstawieniu do nieurodzaju na inne produkty rolne, pobudził właścicieli ziemskich do wiekszej uwagi na tem polu i stąd znaczne zainteresowanie, które ciągle rośnie.

Korzystając z tego usposobienia kraj. instr. ogrodnictwa silnie zaakcentował działalność swoją w kierunku czyszczenia sadów przez

Akcyę przeszczepienia drzew owocowych. Rok piąty sprawą tą zajmuje się kraj. instr. ogrodnictwa. Przez ten czas dzięki subwencyi czerpanej z krajowego funduszu i z Ministerstwa rolnictwa przeszczepiono 18.895 drzew owocowych a mianowicie w roku 1905 zaszczepiono 1538 sztuk, w roku 1906 zaszcz. 4333 sztuk, w roku 1907 zaszcz. 4962 sztuk, w roku 1908 zaszcz. 8062 sztuk drzew owocowych. Rozdano na to 74.477 sztuk zrazów do szczepienia, 169·5 kg. maści ogrodniczej, 50·16 kg. łyka do wiązania, a zajętych było 244 osób, przeważnie kierowników szkół ludowych. Z licznych spostrzeżeń, sprawozdań, wizytacyi, porównań, zdjęć fotograficznych, kursów jak i dysput w tym kierunku przyjść należy do następujących wniosków:

Akcya ta:

1. Wyrabia zastęp poświęcających się współpracowników.
2. Oczyszcza sady, trzebiąc stare i chore okazy.
3. Czyni produkcyę owoców więcej do handlu zastosowaną, zmieniając odmiany handlowo nieopowiednie na dobre. Ujednostajnia odmiany.
4. Wnosi czynnik uświadamiający o korzyściach dawanych przez drzewa owocowe i pozwala wniknąć do sadów włościan.

Dział ten przeto należy bardzo silnie rozszerzyć i dać pomoc w tym kierunku przez utworzenie nadzorców sadów t. zn. szczepicieli. Program organizacyi ma kraj. instr. ogrodnictwa przygotowany, oczekując na wezwanie.

II. Drugim szeregiem prac będą pouczenia i to dwojakiego rodzaju jedne dydaktycznej natury, inne tylko informacyjne.

Wśród dydaktycznych pouczeń zajął ważne miejsce kurs ogrodniczy dla nauczycielek ludowych, który niżej podpisany zorganizował i przeprowadził w szkole w Dąbiu ze współudziałem p. Dyr. St. Szarka. Rada szkolna krajowa przysłała na ten kurs 11 nauczycielek a mianowicie:

1. p. Marya Dąbrowska w Wydrnej (okr. szk. Brzozów),
2. p. Janina Chudzicka w Dzwinogrodzie (okr. szk. Buczacz),
3. p. Antonina Jarynkiewiczówna w Kościelcu (okr. szk. Chrzanów),
4. p. Augustyna Najsarek w Dąbrowie (okr. szk. Gorlice),
5. p. Janina Boreyko w Bieczu (okr. szk. Gorlice),

6. p. Marya Janczewska w Jakóbówce (okr. szk. Horodenka),
7. p. Marya Hryhorciów w Nażurnie (okr. szk. Kołomyja),
8. p. Anastazya Gilewiczówna we Lwowie,
9. p. Wanda Rudnicka w Łańcucie (okr. szk. Łańcut),
10. p. Feliksa Gerlichówna w Zagurzu (okr. szk. Wieliczka),
11. p. Anna Hellerówna w Jurczycach (okr. szk. Podgórze).

Program tego kursu objął następujące przedmioty:

1. Teorya ogrodnictwa:

a) Zycie roślin. Wykładający Dr. Witold Staniszkis,
b) Budowa roślin. Wykł. Dr. St. Goliński,
c) Gleba i nawozy. Wykł. Dr. St. Goliński.

2. Dział praktyczny:

a) Warzywnictwo. Wykł. Dyr. St. Szarek,
b) Kwiaty gruntowe Wykł. Dyr. St. Szarek,
c) Kwiaty w mieszkaniu. Wykł. Dr. Goliński,
d) Sadownictwo. Wykł. Dr. St. Goliński,
f) Pszczelnictwo. Wykł. Dyr. St. Szarek.

3. Dział ćwiczeń:

a) Cwiczenia prakt. z narzędziami Dr. Goliński i Dyr. St. Szarek,
b) Cwiczenia w ogrodzie owocowym i warzywnym. Dr. St. Goliński i Dyr. St. Szarek,
c) Cwiczenia w dekoracyi kwiatami p. K. Michalska.

Wśród słuchaczek była panna Bełcikowska Marya z Podola rosyjskiego jako nadetatowa słuchaczka. Wszystkie 11 stypendystek otrzymały po 2 książki i narzędzia w szkatułce zawierającej nóż, sekator, piłkę i okulicak. W lecie słuchaczki dopełniły kursu i przesłuchały wykładów o przerobach p. prof. Krupy przez 3 godziny, o smażeniu owoców p. M. M. Urbańskiego 3 godziny i praktycznym pokazem dyr. Szarka o wyrobie win owocowych przez pół dnia. Po złożeniu egzaminu z bardzo dobrym postępem zwiedziły słuchaczki okoliczne ogrody jako to: ogrody warzywne w Czarnej wsi, Łobzowie, Nowej wsi, zakłady Helclów, ks. Lubomirskich, zakład firmy L. Freege ogród botaniczny, zakład Tow. ogrodn. Glinka, ogród doświadczalny Uniw. Jagiell. ogrody ks. Czartoryskich w Woli Justowskiej, ogrody i oborę zarodową w Krzeszowicach, ogród p. Sataleckiego w Przegorzałach, ogród szkolny w Woli Justowskiej i przeszczepiane drzewa owocowe w Witkowicach.

Po za kursem nauczycielek ludowych kraj. instr. ogrod. brał udział w kursie przerobów owocowych (urządzonym przy szkole przemysłowej) o sprzęcie, sortowaniu, pakowaniu, przesyłaniu i sprzedaży owoców. Wykładom towarzyszyły ćwiczenia praktyczne. Demonstracyi dokonano podczas objadów: w Kryspinowie, Piekarach, Czernichowie, Wołowicach, Kamieniu, Chrosnej, Witkowicach, Morawicy, Rybnej, Dąbiu, Mogile, Bolechowicach, Bielanach, Pękowicach, Mydlnikach, Sierszy, Jurczycach, Wieliczce, Strzyżowie, Dzikowie, Konarach, Limanowej, t. j. w 22. miejscowościach.

III. Z akcyą pouczeń związaną była praca kraj. instr. w kierunku naukowym. I tak w pierwszym rzędzie przeprowadzał studya nad rośliną chrzanu i jego hodowlą, robiąc próby na bardzo dużym materyale. To samo czyni obecnie nad następującymi roślinami: pomidory, maliny, rzewień (rumbarbarum), ożyny, bruśnice i t. p. rośliny mogące mieć u nas znaczenie, a których hodowla i odmiany zbyt mało są znane. Pozatem zajął się szeregiem roślin kwiatowych ważnych dla podmiejskich ogrodów. Studya te dają instruktorowi możność udzielania odpowiednich i ścisłych pouczeń w tej sprawie. Pozatem zbierał dla wykładów, tablic i ilustracyi i meteryału zapasowego liczne zdjęcia fotograficzne, przystosowując je potem do skioplikonu, którym posługuje się przy swych licznych rozjazdach.

IV. Biurowe sprawy, które wykonywano podczas urzędowania w rannych godzinach, czy też na pisemnej drodze były załatwiane, miały następujący przebieg:

Zbieranie adresów, cenników ze wszystkich dziedzin ogrodnictwa co daje możność udzielania porad, opartych na dużym materyale z zakładów ogrodniczych całego świata. Ceny targowe i zaznajomienie z niemi tych, co

tego potrzebuję było zadaniem biura. Udzielano porad ustnych w 57 wypadkach odnoszących się do następujących spraw: Prasy i naczynia do przerobów owocowów, sprawa szkodników w ogrodach i sadach, co do wyjazdu na studya w kraju czy za granicę, plany kursów, czy to ogrodniczych jak przeszczepiania lub przerobów, obsadzenie i zakupno roślin na żywopłoty, sprawy hodowlane i t. p. Pisemne informacye w 83 wypadkach odnosiły się do tych samych spraw. Po za tem udzielał porady w sprawach opakowania. jak koszyki i pudełka, odmiany owoców i ich określenie, wypożyczał naukowe książki, podręczniki, katalogi, modele owoców i tablice, wreszcie udzielał porad w sprawach hodowlanych we wszystkich dziedzinach ogrodnictwa. W 16 wypadkach zmuszony był kraj. instr. ogrodn. pośredniczyć w sprawach zakupna lub sprzedaży, agrestu, porzeczek, jabłek, warzyw, koszyków, drzew owocowych, świerków na żywopłoty, tak aby stronom ułatwić tego rodzaju transakcyę. Zbytecznem byłoby dodawać że strony za to pośrednictwo wcale nie płacą. W 18 wypadkach zgłaszano się do kraj. instr. ogrodn. o wyrobienie posad ogrodniczych, lub poradę, jak się o nie starać. Wywiadów udziela kraj. instr. ogrodn. albo w swoim biurze między godziną 9—11 albo też w dni targowe t. j. we wtorki i piątki od 11—12 w lokalu Rady powiatowej krakowskiej. Pozatem za inicyatywą Tow. roln. okręgowego krakowskiego, udziela bezpłatnych porad w sprawach ogrodniczych wśród członków tegoż Towarzystwa.

V. Ściśle ze sprawą biurową związaną będzie akcya jaką podjął kraj. instr. ogrodn. w sprawie aprowidowania miasta Krakowa w warzywa. Opracowawszy stronę czysto techniczną warzyw na gruntach Mydlnik, Olszanicy, Zielonek, a zatem zraszanych wodami Rudawy i Białuchy zainteresował tą sprawą, Radę powiatową, Tow. roln. okr. krakowskie, Prezydyum miasta Krakowa, biuro melioracyjne i strony interesowane.

VI. A w końcu wypracował dla Komitetu c. k. Tow. rolniczego referat w sprawie obsadzania dróg drzewami owocowemi, którego skrócenie poniżej podaje.

Dla urzeczywistnienia pracy nad obsadzaniem dróg drzewami owocowemi należy:

1. Wydać i rozpowszechnić broszurę dotyczącą tej sprawy której plan podany.
2. Urządzić kurs sadowniczy dla drożników, według podanego programu.
3. Opracować teren tak, aby można było przystąpić do akcyi na podstawie dokładnego planu.
4. Produkcyę drzewek należy pozostawić szkółkom powiatowym lub subwencyonowanym przez Wydział krajowy i podzielić je na 7 rejonów.
5. Obsadzeniem dróg zająć się muszą powiaty.
6. Akcya musi być jednolitą i prowadzoą na wielką skalę.
7. Kosztorys założenia plantacyi przydrożnej. Na 1 km. liczyć należy około 100 drzew po obu stronach drogi, a to w odstępach 20-metrowych.

1. Zakupno drzewek 5-letnich 2·5 m. wys. pien. à 1 K	100 K
2. Transport jednego drzewka à 20 hal.	20 „
3. Wykopanie i przysypanie dołka à 25 hal.	25 „
4. Pal, wiązadła i robocizna à 40 hal.	40 „
5. Zasadzenie jednego drzewka à 10 hal.	10 „
6. Zabezpieczenie drzewka od szkód à 40 hal.	40 „
7. Drobne wydatki	5 „
Razem wyniesie	240 K

Koszta opieki nad drzewami przydrożnemi obliczone na 1 powiat posiadający do 100 km. dróg.

	na jeden powiat.
1. Płaca instruktora (na dwa pow. 3.000 K)	1500 K
2. Koszta przejazdów, dyet (na dwa pow. 2000 K)	1000 „
3. Koszta ogólne (jak ekspertyzy i t. p.)	500 „
4. Dopłata drożnikom (30 K od 1 km.)	3000 „
5. Materyały, korespondencya, druki i t. p.	600 „
Razem	6600 K

co na jeden kilometr wyniesie 66 K, zaś 1 drzewko tylko 66 h rocznie.

VII. Lustracyi dokonał kraj. instruktor ogrodnictwa w następujących instytucyach:

w Limanowej w szkółkach drzew owocowych
w Wieliczce „ „ „ „
w Dzikowie „ „ „ „
w Zakładzie Józefitów w ogr. handlowym
w Zakładzie kiszonej kapusty w Krakowie.

VIII. Pragnąc posunąć naprzód sprawy dotyczące ogólnych zadań ogrodnictwa kraj. instr. ogr. ujął w swe ręce Tow. „Upiększania miasta Krakowa“ aby kładąc nacisk na stronę roślinną dać możność rozwinięcia zaniedbanej gałęzi ozdobnego ogrodnictwa. Za produkta z tego działu miliony płaci się niepotrzebnie zagranicy.

Po za tem zajął się ogrodem na wspólnych gruntach w Chrosnej.

Kraków, dnia 9. sierpnia 1909 r.

Dr. Stanisław Goliński, w. r.

LW. 40.440/09. We Lwowie dnia 3. września 1909.

Ad 478

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej wyższej szkole lasowej we Lwowie za rok szkolny 1908/9.

WYSOKI SEJMIE!

W poprzednich sprawozdaniach przedkładanych Wysokiemu Sejmowi o krajowej szkole lasowej, była już nieraz poruszoną przez nas sprawa rozszerzenia budynku zakładowego, który dla celów szkoły okazał się już za szczupły, zwłaszcza z chwilą, skoro liczba uczniów dosięgła 60-ciu, muzea i zbiory powiększyły się znacznie, a sale rysunkowe przedewszystkiem na I. roku nie mogły dogodnie pomieścić wszystkich słuchaczów. Nadto przypomnieć trzeba, że szkoła nie ma żadnych urządzeń dla wykładów chemii i przez długie lata posługiwała się urządzeniami instytutu chemicznego uniwersytetu, a gdy to stało się niemożebne, nadal korzysta z laboratoryum szkoły realnej. Jednocześnie z projektem rozszerzenia budynku szkolnego powstał i projekt zwinięcia szkoły lasowej we Lwowie a przeniesienia jej na prowincyę, w okolicę taką, gdzie różnorodność i wzorowy stan kultur lasowych przedstawiałby dla szkoły ze wszech miar odpowiedni objekt demonstracyjny. Niestety, okazało się przy bliższem rozpatrzeniu tego projektu, że byłby w obecnej chwili ze względów finansowych trudnym do urzeczywistnienia, wymagałby bowiem bardzo znacznych wkładów na zakupno posiadłości odpowiadającej potrzebom szkoły, na postawienie całego kompleksu budynków zakładowych, mieszczących szkołę, internat i pomieszkania dla większego grona stałych profesorów, aniżeli to, które jest wystarczające dla szkoły lasowej umieszczonej we Lwowie. Z tych powodów Wydział krajowy musiał odstąpić od projektu przeniesienia krajowej szkoły lasowej ze Lwowa, tembardziej, że tutaj znajdują się dostateczne warunki, niezbędne dla rozwoju takiej fachowej szkoły, w najbliższej bowiem okolicy miasta są obszerne lasy fundacyjne, miejskie i prywatne, z których szkoła z łatwością korzystać może.

Zdecydowawszy się pozostawić szkołę lasową we Lwowie, postanowił Wydział krajowy zgodnie z uchwałą powziętą przez Wysoki Sejm, przez rozszerzenie dotychczasowego budynku, zapewnić jej odpowiednie pomieszczenie. W pierwszym rzędzie cel ten mógłby być osiągnięty przez dobudowanie I piętra na obecnym budynku parterowym. Ze względu na koszta, projekt taki byłby najłatwiejszy do urzeczywistnienia. Na podstawie wygotowanych szkiców i przybliżonych obliczeń okazało się, że koszt dobudowania piętra wraz z całkowitem urządzeniem szkoły i zaprowadzeniem instalacyi elektrycznej, nie przekroczyłby kwoty 150—160.000 koron. Jednakże po bliższem zbadaniu wytrzymałości murów parterowych przez architektę Wydziału krajowego, wystąpiły poważne trudności odnośnie do wykonania projektu dobudowy piętra.

Z chwilą, skoro projektowane w ten sposób rozszerzenie budynku szkolnego okazało się trudnem, albo raczej stosunkowo za kosztownem do wykonania, Wydział krajowy był zmuszony rozważyć, czy w inny sposób nie udałoby się szkole lasowej dostarczyć przestronniejszego pomieszczenia. Dałoby się to osiągnąć:

a) albo przez dobudowanie nowego budynku w głębi ogrodu;

b) albo przez zburzenie dotychczasowego a wybudowanie na tem samem miejscu piątrowego budynku;

c) wreszcie przez sprzedanie całej realności mieszczącej szkołę, a zakupienie innej, obszerniejszej, nie w centrum miasta położonej i wybudowania na tem miejscu budynku szkolnego za fundusze uzyskane ze sprzedaży.

Ostatni projekt prawdopodobnie byłby nie trudnym do wykonania, zważywszy, że ze sprzedaży realności przy ulicy Zyblikiewicza, posiadającej około 1800□ sąż. dałoby się uzyskać przy dzisiejszych cenach parcel budowlanych w tej stronie kwotę, jeżeli nie wystarczającą, to w każdym razie nie o wiele mniejszą od tej kwoty, jaka byłaby potrzebną na zakupienie gruntu na kresach miasta i na wybudowanie na nim odpowiedniego budynku. Z drugiej jednakże strony musimy nadmienić, że przez pozbycie się obecnej realności szkoła straciłaby ogród, który posiada już dzisiaj wiele cennych okazów.

Nad alternatywami temi Wydział krajowy zastanowi się jeszcze bliżej, a wybrawszy z nich najdogodniejszą dla szkoły i najkorzystniejszą dla funduszu krajowego, gotowy projekt przedłoży Wysokiemu Sejmowi w następnym roku do zatwierdzenia.

Z początkiem roku szkolnego 1908/9 zapisało się do kraj. wyższej szkoły lasowej na I. rok 23 uczniów, na II. rok 15, zaś na III. rok 18., razem zatem 56 uczniów. W zachowaniu się uczniów, w pilniejszem ich przygotowywaniu się do nauk i punktualniejszem uczęszczaniu do szkoły widać było w tym roku pewnego rodzaju polepszenie w stosunku do lat poprzednich, natomiast egzamina półroczne, zwłaszcza z I. roku wskazywały na trudności, jakie ma szkoła do przezwyciężenia, otrzymując materyał bardzo niejednostajny, przeważnie nienależycie przygotowany do poziomu nauk wykładanych w tej szkole. Stosunkowo lepiej wypadł końcowy egzamin, główny. Do egzaminu tego siadało 15. uczniów III. roku i 2. externistów; zdało go 4. kandydatów z postępem bardzo dobrym, 4. z postępem dobrym, 7. zaś otrzymało stopień dostateczny. Na pół roku reprobowano dwóch uczniów.

W składzie grona nauczycielskiego zaszły z początkiem roku szkolnego następujące zmiany: profesor adjunkt p. Kozikowski, po uzupełnieniu swych studyów we Wiedniu, zdaniu egzaminu kwalifikacyjnego i po odbyciu wycieczki naukowej do kilku znaczniejszych gospodarstw lasowych w kraju, przydzielony został do szkoły. Na razie powierzone mu zostały w półroczu zimowem wykłady z ocenienia wartości lasu i statystyki leśnej, w półroczu zaś letniem wykłady z administracyi lasu.

W miejsce dotychczasowych docentów powierzył Wydział krajowy począwszy od nowego roku szkolnego naukę języka polskiego i niemieckiego Dr. Ludwikowi Bernackiemu, zarys gospodarstwa rolnego Bronisławowi Janowskiemu, zaś ekonomię społeczną Dr. Zbigniewowi Pazdrze.

Nadto postanowił Wydział krajowy, począwszy od nowego roku szkolnego 1909/10, wprowadzić do planu naukowego oddzielny wykład, traktujący o handlu drzewem, gdyż praktyczne wiadomości z tej dziedziny, podane przez specyalistę, mogą być w dzisiejszych stosunkach dla ukończonego leśnika bardzo pożyteczne. Na wykłady tego przedmiotu przeznaczymy dwie godziny w zimowem półroczu roku III-go, docentowi zaś, który ten przedmiot będzie wykładał, wyznaczyliśmy wynagrodzenie w kwocie 250 koron rocznie, wstawiając zarazem ten nowy wydatek do preliminarza szkoły na r. 1910.

Poleconego przez Wys. Sejm konkursu na napisanie podręczników z leśnictwa, Wydział krajowy w tym roku jeszcze nie rozpisał, mając w pamięci niepomyślne próby, jakie osiągnięte zostały przy podobnych konkursach, rozpisywanych przez nas dla uzyskania podręczników dla szkół rolniczych. Natomiast staraniem naszem było zaradzić temu brakowi w inny sposób, zachęcając profesorów do pisania podręczników i wydawania skryptów litografowanych z przedmiotów, które wykładają w szkole. Na wydawnictwo skryptów udzielaliśmy już nieraz zasiłku z funduszu krajowego, w tym roku zaś przyznaliśmy prof. Sokołowskiemu kwotę 500 koron na koszta druku dziełka p. t. „Wstęp do nauki leśnictwa“. Wydział krajowy i na przyszłość gotów będzie udzielić pomocy w wydaniu każdej pracy w tej dziedzinie, o ile tylko posiadać będzie przymioty słusznie wymagane od ta-

kiego wydawnictwa. Gronu nauczycielskiemu kraj. wyższej szkoły lasowej niejednokrotnie podawaliśmy do wiadomości, że w tych usiłowaniach zawsze liczyć może na pomoc funduszu krajowego, dlatego sądzimy, że zapewnienie tego rodzaju powinno na przyszłość stać się silniejszym bodźcem do wydatniejszej pracy nauczycieli w tym kierunku.

W Rubr. II. wydatków szkoły na r. 1910 wstawiliśmy nadzwyczajny wydatek 1761 koron, potrzebny na reparacyę podmurowania sztachet przed budynkiem zakładowym od strony ulicy Zyblikiewicza i na ubezpieczenie spadzistej szkarpy. Robota była już w tym roku pilną, gdyż filary groziły zawaleniem, dla tego poleciliśmy ją wykonać przedsiębiorcy p. Lewińskiemu, wstawiając powyższy wydatek do preliminarza.

W roku 1909 spłaconą została ostatnia rata pożyczki, zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności w r. 1874, a zahipotekowanej na realności kraj. szkoły losowej. W razie budowy nowego gmachu szkolnego na tem miejscu, mogłaby być zaciągnięta nowa pożyczka, któraby pokryła koszta budowy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej wyższej szkole lasowej we Lwowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydz. kraj.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok szkolny 1907/8.

Program naukowy z roku 1906, zatwierdzono przez Wysoki Sejm w r. 1908, wszedł w życie od października 1907.

Liczba uczniów wzrosła do 60, mimo, że przy egzaminach wstępnych podniesiono znacznie wymagania — przekroczyła więc w tym roku szkolnym znacznie dawniejszą przeciętną.

Przy tej ilości uczniów sale wykładowe są już za szczupłe, zwłaszcza o ile chodzi o rysunki, ponieważ największa sala pierwszego roku, mieszcząca do wykładów maksymalnie 33 uczniów, przy rysunkach wystarcza ledwie na 20. Jeśliby się więcej uczniów niż 33 zgłaszało o przyjęcie na rok pierwszy, będzie musiała Dyrekcya odmawiać przyjęcia dla braku miejsca. Ponieważ dotychczasowy budynek szkolny jest, jak to już oddawna w sprawozdaniach wykazano, za mały; ponieważ dalszy rozwój szkoły jest wprost niemożliwy bez pozyskania nowych ubikacyi na muzea, pracownie, sale rysunkowe i wykładowe; ponieważ bardzo nieznacznym kosztem da się tym kardynalnym brakom zaradzić przez postawienie pierwszego piętra na budynku starym — zwłaszcza, że Lwów wyjątkowo posiada tuż za miastem znaczne obszary pod względem wegetacyi drzewnej i gospodarstwa lasowego bardzo ciekawe i pouczające — jedynie rozszerzenie jak najrychlejsze budynku szkolnego umożliwi podniesienie szkoły na stopę odpowiadającą potrzebom krajowego leśnictwa. Za dwa lata kończy służbę profesor wykładający nauki przyrodnicze. Byłoby bardzo wskazanem przysposobienie wczesne następcy, który musiałby poznać potrzeby leśnictwa w dziale botaniki, zoologii i mineralogii, a zwłaszcza był doskonale obeznany z florą i fauną krajową, związaną z lasami, by w czasie tygodniowych wycieczek naukowych uczniowie przez poznanie praktyczne roślin, owadów i zwierząt dla gospodarstwa lasowego ważnych, nabrali zamiłowania do zawodu i pewności w oznaczaniu.

I. Grono nauczycielskie.

W czasie wielkich wakacyi umarł docent do języków prof. Franciszek Konarski — zaś dyrektor Franciszek Tomaszewski i Kazimierz Bruchnalski zrezygnowali z docentur fizyki i matematyki, ponieważ pierwszego z nich wybrano posłem do parlamentu, a drugi objął posadę inspektora w Radzie szkolnej krajowej. Do języków i stylu biurowego przyjęto prof. gimn. Tadeusza Piniego. Matematykę i fizykę połączono w jednym ręku prof. gimn. Dra Witołda Rybczyńskiego.

Prowizoryczny prof. adjunkt Aleksander Kozikowski otrzymał na półrocze zimowe urlop celem przysłuchania się wykładom na Akademii ziemiańskiej z działu Urządzenie lasu, ocenienia i statyki, miernictwa pomiaru drzewa i zdania egzaminu nauczycielskiego z tej grupy — a gdy w kwietniu po bardzo dobrym wy-

niku egzaminu, zgłosił się do służby, wysłano go w podróż naukową po kraju dla poznania stosunków gospodarczych tutejszych tak w lasach państwowych, jak i we wzorowo prowadzonych prywatnych.

Skład grona nauczycielskiego z końcem roku szkolnego był następujący:

A. Profesorowie stali.

1. Dyrektor szkoły, a zarazem profesor Maryan Małaczyński, wykładał urządzenie gospodarstwa lasowego, kierował i zarządzał zakładem.
2. Profesor Zygmunt Demianowski: miernictwo, matematyka zastosowana, pomiar drzewa, szacowanie wartości lasu i statyka leśna, łowiectwo, administracya lasu.
3. Profesor Stanisław Sokołowski: hodowla lasu, nauka o glebie, meteorologia, wstęp do nauki leśnictwa.
4. Profesor Michał Janeczko: użytkowanie lasu, ochrona lasu, technologia drewna, rybactwo, handel drewnem.
5. Profesor adjunkt Bronisław Błocki: zoologia, botanika, mineralogia i geografia.
6. Profesor adjunkt Aleksander Kozikowski.

B. Docenci.

1. Tadeusz Pini: język polski, niemiecki, korespondencya biurowa.
2. Władysław Wojtan: zarys inżynieryi, rysunki i konstrukcye do inżynieryi, zabudowanie dzikich potoków.
3. Dr. Witołd Rybczyński: fizyka, matematyka.
4. Bronisław Duchowicz: chemia i laboratoryum chemiczne.
5. Dr. Władysław Pilat: ekonomia społeczna.
6. Dr. Stefan Pawlik: zarys gospodarstwa wiejskiego.
7. Dr. Wiktor Hamerski: zasadnicze wiadomości z nauki prawa i administracyi.
8. Dr. Kazimierz Zgórski: pomoc w nagłych wypadkach.

II. Nauki wykładane.

Program naukowy z r. 1906, projektowany przez Dyrekcyę, wprowadzono za zezwoleniem Wydziału krajowego od jesieni 1907.

Układ programu nowego odpowiada w zupełności i typowi szkoły i wymogom leśnictwa postępowego dni ostatnich. Uwzględniono nadto specyalnie potrzebę ćwiczeń praktycznych, aby młodzież kończąca zakład od razu dawała sobie radę w lesie z czynnościami gospodarczemi.

III. Środki naukowe.

Dopokąd przez wybudowanie pierwszego piętra nie uzyskamy miejsca na odpowiednie ugrupowanie nagromadzonego z biegiem czasu materyału naukowego, niepodobna zbiorów wyzyskać przy wykładach i demonstracyach. Brak miejsca tem jest przykrzejszy, że liczba uczniów ogromnie wzrosła.

Z końcem roku szkolnego stan środków naukowych był następujący:

A. Biblioteka.

Z końcem roku szkolnego 1906/07 liczyła biblioteka 3540 dzieł w 4003 tomach. W ciągu roku szkolnego 1907/08 przybyło 96 dzieł, w 108 tomach, 2 rękopisy i 32 tablic. Zatem biblioteka liczy 3636 dzieł w 4112 tomach.

W darze otrzymała biblioteka: 4 dzieła od Akademii umiejętności, 1 dzieło od Towarzystwa rybackiego, 2 dzieła od Wydziału krajowego, 2 dzieła od Ministerstwa rolnictwa, 1 dzieło od gal. Towarzystwa leśnego i 4 dzieła od autorów.

Z kredytu 600 kor. zakupiono 82 dzieł i prenumerowano następujące czasopisma dla czytelni:

1. Algemeine Forst-Jagdzeitung
2. „ Fischereizeitung
3. Centralblatt für das gesammte Forstwesen
4. Centralblatt für die Walderzeugnisse
5. Das Wetter
6. Automologische Blätter
7. Forstwissenschaftliches Centralblatt
8. Holzzeitung
9. Land- u. forstwissenschaftliche Unterrichtszeitung
10. Naturwissenschaftliche Zeitschrift für Forst- u. Landwirtschaft.
11. Oesterreichische botanische Zeitschrift
12. „ Forst- u. Jagdzeitung
13. Poradnik językowy
14. Przegląd hygieniczny
15. Revue des eaux forêts
16. Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen
17. Stein der Weisen
18. Tharandter Jahrbuch
19. Wszechświat
20. Zeitschrift für Forst- u. Jagdwesen

Nadto nadchodziły bezpłatnie

21. Sylwan od gal. Tow. leśnego
22. Statistische Nachrichten aus dem Gebiete der Landwirtschaft od Ministerstwa rolnictwa
23. Photographische Mitteilungen od firmy Lechnera z Wiednia.

Nadzwyczajny kredyt w kwocie 200 kor. zużyto na oprawę książek. Ponieważ zaś dawniej mało oprawiano książek, byłoby rzeczą bardzo pożądaną, aby nadzwyczajny kredyt zamieniono na zwyczajny, przeznaczony rok rocznie na oprawę książek, gdyż conajmniej $^1/_3$ książek potrzebuje jeszcze oprawy.

Kredyt roczny 600 kor. jest wobec potrzeby prenumeraty znaczniejszej liczby najważniejszej czasopism fachowych, a równocześnie do kupna dzieł nowych. niewystarczający.

W bibliotece brakuje nowych wydań, przerobionych podręczników zawodowych i bardzo wiele nowszych dzieł, omawiających nowsze kierunki w leśnictwie.

B. Zbiory.

Zbiorami naukowymi, podzielonymi według grup wykładowych, opiekują się odnośni profesorowie.

Zbiory uzupełnia się okazami zebranymi na wycieczkach i przez dokupno.

W roku 1907/08 przybyło:

I. Dla ochrony lasu:

Preparaty w formalinie:

1) Sosna amerykańska (Pinus strobus) — porażenie przez przymrozek spóźniony.

2) Sosna zwyczajna (Pinus silvestris) — zakażenie przez aecidium pini.

3) Uszkodzenie dęba przez galasówkę: Cynips gallae tinctoriae

4) Uszkodzenie dęba przez galasówkę: Cynips pilosa

5) Uszkodzenie dęba przez galasówkę: Cynips terminalis

6) Rzadki okaz uszkodzenia szyszek jodłowych przez omacnicę Phycis abietella.

7) Modele gniazd sztucznych dla ptaków leśnych pożytecznych.

II. Dla użytkowania lasu i technologii drewna:

Tablice:

1) Dwie tablice przedstawiające narzędzia zwykłe do ścinki i do korczowania drzew leśnych tudzież do korczowania pniaków.

2) Tablicę przedstawiającą najprostszy przyrząd (ladę szwedzką) do korczowania pniaków.

3) Tablicę przedstawiającą zwrotnicę na kolejce linewkowej.

4) Tablicę przedstawiającą impregnowanie drewna sposobem hydrostatycznym.

C. Arboretum.

Wskutek nadmiernego rozmnożenia się marchwicy przekopano partyami trawniki pod drzewami i obsiano odpowiedniemi trawami. Ogród jest uporządkowany. Pieczę nad ogrodem sprawuje prof. Błocki.

D. Szkółki doświadczalne.

W Winnikach i Brzuchowicach założone szkółki i ogród leśno-botaniczny rozwijają się według programu, przedstawionego przez Dyrekcyę w r. 1901/2.

A mianowicie:

1. Ogród w Winnikach.

W roku 1907/8 okazała się potrzeba częściowej naprawy płotu, albowiem słupy sosnowe, pochodzące z pierwszego ogrodzenia w r. 1898, już gniły i groziły zawaleniem. Zakupiono więc 72 słupów dębowych w Kłodzienku, przewieziono je do Winnik i na wiosnę wkopano. Zrobiono też nową bramę wjazdową i nową furtkę.

Dalszem zarządzeniem, przyczyniającem się do utrwalenia wykonanych prac, było sprawienie tablic emaliowanych na miejsce dotychczasowych tablic z drewna, które okazały się zupełnie niepraktyczne.

Nowe tablice, których dostarczyła firma V. Bronlim z Pragi, są z grubej blachy, pokryte białą emalią z napisami czarnymi. Każda grupa okazowa ma 2 równobrzmiące tablice po dwóch przeciwległych rogach. Wymiar tablic wynosi 25/30 cm.

Na wiosnę 1907/8 wykonano następujące zasiewy:

Picea hondoënsis;
Pinus koreensis;
„ Thunbergii;
„ Jeffreyi;
Celtis australis;
Pterocarya caucasica;
Betula Maximowiczii;
Cercidiphyllum japonicum;
Acer saccharum;
Liriodendron tulipifera;
Quercus pedunculata (Galicya);
„ „ (Slawonia);
„ „ (Francya);

Z dawniejszych zasiewów przesadzono:

Picea excelsa;
Pinus silvestris (Finlandya)
„ „ (Szkocya)
„ „ (Norwegia)
„ „ (Galicya)
} w większych ilościach;
Abies balsamea;
Fagus atropurpurea;

Hippophaë rhamnoides;
Alnus viridis.
Założono następujące grupy okazowe:
Pinus ponderosa;
„ „ scopulorum;
„ Banksiana;
„ contorta;
Tilia parvifolia;
Alnus glutinosa;
„ incana;
Magnolia Youlan.

Dalszą czynnością było, jak i lat poprzednich, czyszczenie ścieżek, drożyn i plewienie grządek.

Na niektórych kwadratach rozwinęły się silnie trawy i chwasty, że zagrażać zaczęły młodym sadzonkom. Ponieważ wyrzynanie traw sierpem okazało się środkiem połowicznym i niewystarczającym, dlatego rozpoczęto systematyczne czyszczenie gleby pomiędzy rzędami sadzonek zapomocą motyki. W ten sposób usunięto trawy z grup następujących: Picea pungens, Picea Eugehnanni, Pinus Cembra, Chamaecyparis lusifera, Carya alba, Junglans cinera.

Na rok przyszły przypadną do czyszczenia dalsze grupy.

Podobnie jak w latach poprzednich, tak i w roku bieżącym, brali uczniowie czynny udział we wszystkich pracach, a mianowicie: w siewie, sadzeniu, w uprawie gleby, zasianiu nasion na grzędach, w przesadzaniu i pielęgnowaniu sadzonek.

Oprócz tego byli uczniowie parę razy w ciągu lata w ogrodzie dla studyów leśno-botanicznych, aby widzieć rezultat swych prac wiosennych.

2. Szkółka w Brzuchowicach.

Z powodu braku funduszów nie można było przedsięwziąć zamierzonych doświadczeń ze sztucznymi nawozami.

Obsadzono natomiast parę grup niektórymi nowymi gatunkami, mianowicie:

Pinus silvestris (Galicya, Szkocya, Norwegia i Finlandya), Pinus ponderosa i Pinus contorta.

Szkółkami zawiaduje prof. Sokołowski.

IV. Wycieczki naukowe i ćwiczenia praktyczne.

Szkoła lwowska pomimo pozornie niewłaściwego położenia w mieście wielkiem, posiada wyjątkowo szczęśliwe warunki do wycieczek naukowych praktycznych — gdyż stolicę kraju otaczają znaczne obszary lasów, bądźto miejskich, bądź prywatnych, bądź fundacyjnych, rosnące na różnorodnych siedliskach, rozmaicie gospodarowane, a oprócz tego mamy las szkolny w Winnikach. Wycieczki cotygodniowe środowe do owych lasów okolicznych i lasu szkolnego nie przedstawiają tedy żadnych trudności, a ćwiczenia wielkie z miernictwa i urządzenia, ujęte w system, przyczyniają się niepospolicie do wyszkolenia praktycznego uczniów we wszystkich działach nauk wykładanych.

Sprawozdanie pisemne o wycieczce każdej, połączone z dyskusyą nad treścią, są obowiązujące i rozbudzają umysły. Tegoroczne ćwiczenia wielkie z miernictwa i urządzenia odbyły się w lesie winnickim w części zwanej „Wapielnicą“ i „Nad Myryówką“.

W tym roku ukończono dokładny pomiar lasów winnickich. Przy ćwiczeniach z urządzenia opracowano 154·19 ha.

Wielkie ćwiczenia wyżej wspomniane trwały od 16. do 24. czerwca.

W ciągu roku szkolnego 1907/08 zrobiono 27. wycieczek naukowych, jako to:

1) Wycieczka naukowa I. roku do Zubrzy i Sichowa na dniu 9. października 1907 z prof. adj. Błockim.

2) Wycieczka naukowa I. roku do Brzuchowic i Hołoska na dniu 16. października 1907 z prof. adj. Błockim.

3) Wycieczka uczniów I roku do Winnik na dniu 30 października 1907 z prof. adj. Błockim.

4) Wycieczka uczniów I roku do Hołoska i Brzuchowic na dniu 8 kwietnia z prof. adj. Błockim.

5) Wycieczka uczniów II roku do szkółki w Winnikach na dniu 1 kwietnia z prof. Sokołowskim i prof. adj. Kozikowskim.

6) Wycieczka uczniów II roku do Winnik na dniu 8 kwietnia z prof. Sokołowskim.

7) Wycieczka uczniów I roku do Sichowa i Zubrzy na dniu 6 maja z prof. adj. Błockim.

8) Wycieczka naukowa uczniów II roku do Brzuchowic w dniu 13 maja z prof. Sokołowskim i Janeczką.

9) Wycieczka uczniów I roku do Brzuchowic na dniu 13 maja z prof. adj. Błockim.

10) Wycieczka uczniów I roku do Basiówki na dniu 20 maja z prof. Błockim.

11) Wycieczka uczniów II roku do Brzuchowic na dniu 20 maja z prof. Janeczką.

12) Wycieczka uczniów III roku do Winnik na dniu 6 maja z dyr. Małaczyńskim.

13) Wycieczka uczniów III roku do Winnik na dniu 13 maja z dyr. Małaczyńskim.

14) Wycieczka uczniów III roku do Winnik na dniu 20 maja z dyr. Małaczyńskim.

15) Wycieczka uczniów II roku do Janowa na dniu 27 maja z prof. Demianowskim i Janeczką.

16) Wycieczka uczniów II roku do Winnik na dniu 6 maja z prof. Sokołowskim.

17) Wycieczka uczniów I roku do Janowa z prof. Sokołowskim i prof. adj. Błockim.

18) Wycieczka uczniów III roku do Winnik na dniu 3 czerwca z dyr. Małaczyńskim.

19) Wycieczka uczniów III roku do Winnik na dniu 17 czerwca z prof. Sokołowskim i prof. adj. Kozikowskim.

20) Cwiczenia praktyczne z Urządzenia lasu w Winnikach od 16 do 24 czerwca z uczniami III roku, z dyr. Małaczyńskim i profesorem adj. Kozikowskim.

21) Cwiczenia praktyczne z miernictwa w Winnikach od 16 do 25 czerwca z uczniami II roku i prof. Demianowskim.

22) Wycieczka uczniów I roku do Sichowa i Zubrzy na dniu 3 czerwca z prof. adj. Błockim.

23) Wycieczka uczniów I roku do Brzuchowic i Hołoska na dniu 10 czerwca z prof. adj. Błockim.

24) Wycieczka uczniów I roku do Basiówki na dniu 17 czerwca z prof. adj. Błockim.

25) Wycieczka uczniów I roku do Janowa na dniu 24 czerwca z prof. adj. Błockim.

26) Wycieczka uczniów I roku do Winnik na dniu 1 lipca z prof. adj. Błockim.

27) Wycieczka uczniów I roku do Rachinia i Wygody w dniach 1, 2 i 3 lipca z prof. Janeczką i Sokołowskim.

V. Uczniowie i egzamina.

W ciągu roku szkolnego 1907/8 było w Zakładzie na półroczu pierwszem uczniów 27 — z tego:

a) bez egzaminu wstępnego 13: Dyndowicz Bolesław, Freytag Karol, Jackowski Bolesław, Kłopotowski Stanisław, Kosiński Ludomir, Kowalczyk Konstanty, Krzyżanowski Maryn, Leśniowski Józef, Sołtys Bolesław, Srednicki Bronisław, Strzembosz Wacław, Tomczycki Tadeusz, Zarzycki Czesław;

b) z egzaminem wstępnym 11: Białkowski Marceli, Czarnecki Tadeusz, Dwernicki Zdzisław, Harasymowicz Kazimierz, Joszt Franciszek, Kotarbiński Janusz, Olszański Miron, Smoleński Adam, Swierz Tadeusz, Turkuł Jan, Zawiliński Wacław;

c) repetentów 3: Ciszewski Józef, Loebl Bołesław, Ostrowski Józef;

na półroczu drugiem: oprócz wymienionych jeszcze 2 repetentów: Kapuściński Wiesław, Wigurski Władysław;

na półroczu trzeciem uczniów 20:

Bielecki Józef, Bodnar Włodzimierz, Dajewski Zdzisław, Gieruszyński Zdzisław, Gosk Bolesław, Greger Jan, Herrmann Stanisław, Janelli Piotr, Karpiński Tadeusz, Koczyński Bolesław, Krotki Gustaw, Kruszyński Władysław, Łusakowski, Małaczyński Konrad, Ryszpler Tadeusz, Staszkiewicz Franciszek, Stupnicki Stanisław, Szaras Lucyan, Wyczałkowski Kazimierz, Zagrodzki Włodzimierz;

na półroczu czwartem oprócz tego 1 uczeń: Górski Aleksander;

na półroczu piątem uczniów 14:

Buzek Jan, Galus Karol, Krzesiwo Edward, Lilpop Daniel, Modzelewski Stefan, Ohanowicz Stanisław, Paraszkewow Pop Stefan, Rotarski Wojciech, Sikora Adam, Stojczew Stefan, Straszyłow Stamat, Szancer Stanisław, Swierczewski Władysław, Wierzbowski Kazimierz;

na półroczu szóstem oprócz tego 1 uczeń: Wilusz Józef.

Ogółem uczęszczało w roku 1907/8 do szkoły uczniów 65. W ciągu półrocza, względnie po nieotrzymaniu promocyi przy egzaminach opuścili Zakład:

a) na półroczu I: Ciszewski, Dyndowicz, Harasymowicz, Jackowski, Kłopotowski, Kotarbiński, Olszański, Sołtys, Turkuł, Zawiliński,

b) na półroczu II: Czarnecki, Kapuściński,

c) na półroczu III: Bodnar, Krotki.

Egzamin główuy odbywał się w tym roku szkolnym tylko w terminie lipcowym od 23 do 29 włącznie.

Do egzaminu głównego zgłosiło się 14 kandydatów:

Stopień bardzo dobry otrzymali; Galus Karol, Lilpop Daniel, Stojczew Stefan; stopień dobry: Modzelewski Stefan, Ohanowicz Stanisław, Pop-Paraszkewow Stefan, Sikora Adam, Straszyłow Stamat; stopień dostateczny: Krzesiwo Edward, Jasienicki Stefan, Szancer Stanisław, Wierzbowski Kazimierz, Wilusz Józef.

Po upływie pół roku pozwolono powtórzyć egzamin główny Rotarskiemu Wojciechowi.

Jako delegaci byli obecni przy egzaminie głównym ze strony Wydziału krajowego: WP. Radca Dr. Ignacy Szyszyłowicz; ze strony c. k. Rządu: WP. Radca starszy leśnictwa Herman Scheuring.

VI. Kronika.

Szkołę zwiedzali kilkakrotnie JWP. Dr. Tadeusz Pilat, zastępca Marszałka krajowego, WP. Radca Wydziału krajowego Dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Prace grona nauczycielskiego:

1) Dyrektor Maryan Małaczyński:

a) Znaki przyjęte w mapach leśnych gospodarczych i przeglądowych.

b) Skompletowanie wydawnictwa druków do postępowej rachunkowości lasowej.

c) Nadzór nad gospodarstwem leśnem w dobrach fundacyi śp. Ignacego Marynowskiego w Kłodzienku z polecenia Wydziału krajowego.

2) Profesor Stanisław Sokołowski:
a) Nadzór nad szkółkami w Winnikach i Brzuchowicach,
b) nadzór nad biblioteką,
c) redakcya „Sylwana“,
d) druk artykułów w „Sylwanie“ — Uwagi nad teoryą czystego dochodu— O ważności i potrzebie badania gleby leśnej — Las jako zbiornik azotu — Z teki pośmiertnej Karola Gayera — Słownictwo — Sprawozdania i recenzye z literatury.

3) Profesor Bronisław Błocki.

Ogłosił drukiem w „Ungarische botanische Zeitschrift“ artykuł: Genetische Erklärung des Charakters der recenten Flora von Lemberg.

Lwów, dnia 29. grudnia 1908.

Dyrektor
Maryan Małaczyński w. r.

LW. 89.702/1909. We Lwowie, dnia 11. września 1909.

Aleg 479

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, o założeniu krajowej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej i o popieraniu sadownictwa w kraju za rok 1908/9.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy uznał za stosowne objąć całość prac na polu ogrodnictwa w szerszem tego słowa znaczeniu w jednem sprawozdaniu, mniemając, że w ten sposób związek tych usiłowań i nakładów, zmierzających różnemi drogami do wspólnego celu lepiej się uwydatni.

I.

1. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Uwagi zawarte w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego o tej szkole, będą dla Wydziału krajowego wskazówką przy reformach i ulepszeniach, jakim każdy zakład naukowy z biegiem lat i z nabyciem doświadczeń ulegać musi. Sądzimy jednak, że samo przyszłe otwarcie drugiej krajowej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej nie wykazuje jeszcze potrzeby podniesienia poziomu nauk, a co za tem idzie, także wymagań przy wstępie w szkole tarnowskiej, jako zadania pilnego już w niedalekiej przyszłości. Dzisiejsza niższa szkoła ogrodnicza w Tarnowie może posiadać pewne braki, któreby usunąć należało, ale działa pożytecznie, nie ulega wątpliwości, że takich ogrodników jak absolwenci tej szkoły ogrody średnie dworskie i handlowe poszukują, co stwierdza, że dla stosunków krajowych szkoła ogrodnicza o tym poziomie jest potrzebną.

Podnoszono życzenie, aby w szkole tarnowskiej zwrócono baczniejszą uwagę na produkcyę nasion warzywnych. Przedmiot ten był zawsze uczony w tej szkole teoretycznie i praktycznie. Skutkiem powiększenia ogrodu szkolnego i wyznaczenia znacznie większego obszaru pod hodowlę nasion, nauka tego przedmiotu została rozszerzoną i na znaczniejszą skalę będzie praktykowaną. Dla nauki i doświadczeń nad hodowlą nasion na szeroką skalę, istnieją gdzieindziej specyalne zakłady, działające wyłącznie na tem polu. Wydział krajowy ma nadzieję, że przy nowej szkole ogrodniczej na Wulce kapitańskiej, korzystając z obszernego terenu, uda mu się i dla hodowli nasion stworzyć kursa i pole doświadczalne, zanim taki specyalny zakład będzie mógł powstać w kraju.

Dodamy jeszcze, że w ubiegłym roku wysłaliśmy do południowych Niemiec p. Maciaszka, kierownika szkoły w Tarnowie, ażeby zwiedziwszy najsławniejsze ogniska uprawy nasion warzyw i kwiatów, mógł nabyte miadomości spożytkować dla dobra szkoły i kraju.

Wychodząc z założenia, że krajowe zakłady fachowe: rolnicze czy ogrodnicze, nie powinny ograniczać swej pożytecznej działalności wyłącznie do nauczania w szkole i prowadzenia folwarku czy ogrodu jako wzorowego przedsiębior-

stwa, ale, o ile tylko czas pozwala na to, starać się niemniej i o to, ażeby szkoła mogła oddziaływać i na zewnątrz, zachęcając czy kształcąc szerokie warstwy okolicznej ludności i przykładem i wprost nauczaniem, zawsze popieraliśmy usiłowania w tym kierunku i zachęcaliśmy nauczycieli do tej pracy. Jeżeli zatem Komisya gospodarstwa krajowego z pewnym naciskiem wyraziła swoje życzenie, ażeby tego rodzaju działalność ujawniła się i w szkole tarnowskiej, to Wydział krajowy z przyjemnością może skonstatować, że jeśli gdzie, to właśnie w tej szkole mógł zauważyć pochwały godną pracę nauczycieli na tem polu. Przez nich założone Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie rozwija się pomyślnie i rozszerza swą pożyteczną działalność na cały powiat tarnowski. Z inicyatywy Towarzystwa i nauczycieli krajowej szkoły ogrodniczej założoną została Spółka sadowniczo-ogrodnicza producentów, dom rolniczo-ogrodniczy „Flora“ i specyalny dom dla hodowli i sprzedaży warzyw i kwiatów „Wiktorya“. Nadto przy szkole odbywają się corocznie kursa dla nauczycieli szkół ludowych, organizowane przez c. k. Radę szkolną krajową.

W ubiegłym roku, z którego składamy niniejsze sprawozdanie, działalność szkoły miała przebieg normalny. Wszystkie wolne miejsca w szkole były zajęte przez uczniów, egzamina z fachowych przedmiotów wypadły dobrze, słabiej, jak zazwyczaj, z nauk elementarnych. Stosunkowo niewielu uczniów, bo tylko czterech, ukończyło trzeci rok nauki i opuściło szkołę, udając się na praktykę do większych ogrodów prywatnych.

W ogrodzie wykończono roboty, wyznaczone planem urządzenia nowo dołączonej parceli, wybudowano domek dla stróża i szopę na narzędzia, wreszcie postawiono kierat i urządzono rozprowadzenie wody tymczasowe, zanim będzie mogła być zużytkowaną woda z miejskich wodociągów, które prawdopodobnie będą gotowe dopiero za dwa lata.

Na życzenie wyrażone przez Radę szkolną krajową, zezwoliliśmy w ogrodzie zakładowym urządzić wzorowy ogródek dla nauczycieli szkół ludowych, przeznaczając na ten cel obszar 1.815 metrów kwadratowych.

W preliminarzu szkolnym na rok 1910 zmuszeni byliśmy podnieść koszta utrzymania ucznia w szkole tarnowskiej o 30 koron rocznie, to jest z 330 na 360 koron. Znaczne podwyższenie cen wiktuałów i materyałów na ubrania usprawiedliwia ten wyższy wydatek.

Również okazała się potrzeba wstawienia jednorazowego wydatku 1.200 koron na roboty adaptacyjne w budynku szkolnym, w starym budynku mieszczym praktykantów, oraz w szklarniach. W tych ostatnich postanowiliśmy nie wykonywać już gruntowniejszych reparacyj, gdyż mamy zamiar w przyszłym roku przedłożyć Wysokiemu Sejmowi plan i kosztorys nowych szklarni w głównym ogrodzie, prosząc o wstawienie na ten cel potrzebnego kredytu do budżetu na rok 1911. Z drugiej strony być może, że gmina w Tarnowie wznowi projekt zakupna budynków szkolnych, obok których szklarnie są umieszczone.

Z innych wydatków wymieniamy jeszcze żądany przez nas kredyt 740 koron na przykupno drzewek owocowych rozpinanych do obsadzenia parkanu w ogrodzie i na przykupno 20 skrzyń rozsadnikowych, oraz 350 koron na dodatkowe roboty przy domku dla stróża.

2. Krajowy Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Al. 2. Załączając ℓ. szczegółowe i dokładne sprawozdanie Dyrekcyi, świadczące o rozwoju tego krajowego Zakładu, Wydział krajowy pragnie zwrócić tylko uwagę na kilka ważniejszych szczegółów.

Ogród zaleszczycki produkuje jak dzisiaj do 10.000 wyborowych drzewek owocowych, które rozchodzą się przeważnie w południowo-wschodniej części kraju i zdobywają dla kultury gospodarczej nowe siedliska, a przytem wypierają podaż zagraniczną do dziś dnia jeszcze u nas zbyt rozwielmożnioną. Drzewka pochodzące z krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, pomimo krótkiego stosunkowo czasu od założenia tego Zakładu i bez wysiłków na reklamę, zdołały sobie już pozyskać renomę produktu jednego z najlepszych w kraju. Tych zdrowych, silnych i szlachetnych 10.000 nowych drzew owocowych, co roku sadzonych w kraju, a pochodzących z Zakładu zaleszczyckiego, w dostatecznej mierze świadczyć może o tem, że ten krajowy Zakład pod tym względem w każdym razie

ważne spełnia zadanie przy podniesieniu sadownictwa krajowego i zasileniu go w gatunki drzew bardziej jednolite i doborowe. Z początku prywatne przedsiębiorstwa ogrodowe obawiały się konkurencyi tego krajowego Zakładu, dziś obawy większych i lepszych producentów drzewek owocowych w kraju ucichły, gdyż się przekonano, że wobec bardzo znacznego popytu za drzewkami w kraju i wielkiego zawsze napływu pozakrajowego materyału, tą ilością drzewek, jaką Zakład zaleszczycki produkować może, nie może być groźnym konkurentem dla innych producentów w kraju.

Działalność Zakładu zaleszczyckiego w kierunku szerzenia wiedzy i znajomości praktycznej wszelkich czynności wchodzących w zakres ogrodnictwa, polegała jak dawniej na praktycznem wyszkoleniu 12 uczniów, zajętych jako robotnicy w ogrodzie i na urządzaniu kursów teoretyczno-praktycznych. Praktykanci z ogrodu w Zaleszczykach po trzech-letniej nauce są poszukiwani jako pomocnicy ogrodowi w większych majątkach lub ogrodach handlowych.

Fabryczka dla przerobów owocowych zaczęła być czynną poraz pierwszy w r. 1908. Mając służyć przedewszystkiem do demonstracyi przy kursach dla przerobu owoców, jest w ten sposób urządzoną, ażeby uczestnicy tych kursów mogli poznać różne sposoby postępywania z przeróbkami owocowemi od najmniejszej skali, odpowiadającej potrzebom domu prywatnego, przerabiającego tylko swój własny produkt w niewielkiej ilości, aż do skali prawie fabrycznej, wymagającej urządzenia, posługującego się kotłem parowym. Nauka zatem i demonstracye przeróbek owocowych w Zakładzie zaleszczyckim odbywają się w trzech oddziałach, które odpowiednio do swego przeznaczenia, są zaopatrzone w aparat maszynowy. Mianowicie na oddziale I. jest urządzenie fabryczne na małą skalę, na oddziale II. urządzenie dla przeróbek we większych sadach lub gminach, wreszcie na oddziale III. zwykłe urządzenie prawie kuchenne.

Krótki okres czasu od rozpoczęcia działalności tej nowej krajowej uczelni, nie pozwala jeszcze wnioskować ani o praktyczności urządzeń, ani o korzystnym sposobie nauczania. W pierwszym roku przekonano się tylko, że przyrządy funkcyonują należycie, przeroby owocowe, jakkolwiek otrzymano przy postępowaniu demonstracyjnem, maja wartość i zalety wymagane od produktu handlowego. Okazało się jednakże i to, że koszta tych przeróbek nie mogą być w całości pokryte z dochodu uzyskanego ze sprzedaży tych produktów, albowiem muszą być i kosztowniej prowadzone, służąc jako objekt demonstracyjny i nie tak łatwo i korzystnie sprzedawane, z tego powodu, że są stosunkowo w małych ilościach, a w różnorodnych gatunkach produkowane. Dlatego w preliminarzu na rok 1910 wstawiliśmy w wydatkach koszta przeróbek owocowych w kwocie 2000 Koron, zaś w dochodach, tytułem zwrotu ze sprzedaży uzyskanych przerobów, tylko 1500 koron. Zdaniem Dyrekcyi prawdopodobnie najkorzystniejszym się okaże dział przeróbki owoców na wina owocowe, gdyż koszt wyrobu tychże przy demonstracyjnej fabrykacyi jest stosunkowo najmniejszy, a zbyt jego łatwiejszy.

W ciągu okresu letniego w roku 1908 przerobiono ogółem w fabryczce zakładowej: 41 *q* jabłek na wino, jabłecznik i serki owocowe, 2 *q* śliwek na powidła i około 3 *q* innych owoców, nadto wyprodukowano 200 słoików kompotów i konserw jarzynowych.

Zaznaczyliśmy powyżej trzy ważne zajęcia z działalności krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, to jest: prowadzenie ogrodu wraz z produkcyą drzewek, wyszkolanie i kształcenie kilkudziesięciu uczniów i frekwentantów w różnych działach ogrodnictwa, oraz rozpoczęcie nauki i puszczenie w ruch fabryczki dla przerobów owocowych. W tych trzech działach, a zwłaszcza w pierwszym, Zakład w Zaleszczykach okazał się pożytecznym czynnikiem dla podniesienia sadownictwa, przedewszystkiem w tej części kraju.

O wiele słabiej natomiast ujawnia się, jak dotąd, wpływ Zakładu w kierunku pobudzenia i zachęcenia okolicznej ludności włościańskiej do racyonalniejszej kultury ogrodowej i do zakładania nowych sadów. Tego rodzaju agitacyjna czynność wymaga poświęcenia więcej czasu, aniżeli częstokroć pozwalają na to inne zajęcia w Zakładzie, a nadto współdziałania innych czynników i wpływowych jednostek po gminach, które mogłyby i powinny usiłowaniom tym iść na rękę. Wprawdzie Dyrekcya w sp awozdaniu swem wymienia kilkanaście miejscowości, gdzie kierownik Zakładu zaleszczyckiego dojeżdżał w ciągu roku, lustrując sady i udzielając porad i wskazówek, jednakże, jak wykazało dziesięcioletnie istnienie Zakładu w tej okolicy, rezultat z tej działalności jest stosunkowo za skromny.

Wydział krajowy na przyszłość wymagać będzie pod tym względem od Zakładu zaleszczyckiego szerszej inicyatywy i częstszej bezpośredniej styczności nauczycieli z okoliczną ludnością.

3. Założenie krajowej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej.

Przedkładając w roku zeszłym Wysokiemu Sejmowi projekt ukrajowienia szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej zaznaczył Wydział krajowy, w jakim kierunku powinien być zorganizowany ten nowy krajowy zakład ogrodniczy, ażeby uwzględniając stosunki krajowe mógł zaspokoić najpilniejsze potrzeby kraju na polu ogrodnictwa, przy akcyi już rozpoczętej, a wymagającej do jej utrwalenia i rozszerzenia dostatecznie wyszkolonych ludzi, jakoteż wskazówek uzyskanych w ogrodzie zakładowym za pomocą prób i doświadczeń. Przekonani będąc o tem, że w kraju tak wielkim jak Galicya, posiadającym stosunkowo nie wiele większych okręgów podmiejskich, mało rozwinięte rynki zbytu na produkta ogrodowe, a zupełny prawie brak zakładów fabrycznych dla przeróbek ogrodowych, jeżeli w takich stosunkach jest mowa o popieraniu rozwoju ogrodnictwa na szeroką skalę, obejmującą cały kraj, to przedewszystkiem należy pod tem rozumieć rozwój głównej jego gałęzi, mianowicie sadownictwa. Wszelkie inne działy ogrodnictwa mogą być dla bogactwa krajowego nawet znacznem źródłem dochodu, przecież zakwitnąć mogą tylko w pewnych jego okręgach, a okręgi te muszą mieć poprzednio przygotowane warunki do rozwoju, których i najlepsza szkoła samo przez się nie wytworzy. Dla tego akcya rozpoczęta na tem polu w naszym kraju przez nas, przez wydziały powiatowe i inne instytucye, nosi na sobie od samego początku wybitną cechę usiłowań w kierunku dźwignięcia sadownictwa. Główne to zadanie bynajmniej jeszcze nie wyklucza starań o jednoczesne podniesienie innych działów ogrodowej uprawy, jak warzywnictwa, kwieciarstwa, hodowli nasion i t. d., jednakże z natury rzeczy stawia je na drugim planie i ogranicza do znacznie mniejszych okręgów. Nawet większe prowincye, jak np. Tyrol, noszą na sobie cechę kraju sadowniczego, natomiast i w bogatych i ludnych prowincyach są tylko pewne okolice, w których kwitnie na większą skalę warzywnictwo czy uprawa nasion.

Dla tego Wydział krajowy przystępując do założenia nowej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej, której zadaniem byłoby przedewszystkiem wspierać i zasilać akcyę ogrodniczą rozpoczętą po powiatach, musiał się oprzeć na rzeczywistych stosunkach i uwzględnić skalę istniejących potrzeb w dziedzinie ogrodnictwa krajowego. Wyrazem tego było, że nowemu kraj zakładowi oznaczając cel jego i wskazując na środki, mające służyć do dopięcia tego celu, postanowił nadać znamiona instytucyi o charakterze wybitnie sadowniczym, uwzględniając jednakże w wysokim stopniu i potrzeby warzywnictwa, w stosunkowo mniejszym zaś kwieciarstwa i uprawy nasion.

Wysoki Sejm powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego, w którem zaznaczyliśmy najgłówniejsze zasady statutu organizacyjnego tej szkoły uchwałą swoją z dnia 30 września 1908 r. przyjął do wiadomości. Wprawdzie w sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego wyrażonem zostało życzenie, ażeby Wydział krajowy, przedkładając projekt statutu organizacyjnego kraj. szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej, wyszedł z założenia, że to ma być zakład przedewszystkiem przeznaczony dla celów warzywnictwa krajowego, jednakże Wydział krajowy nie wątpi, że bliższe rozpatrzenie praktycznych warunków i potrzeb krajowych doprowadzi do pogodzenia tych różnych stanowisk, gdyż ani komisya nie wyłącza sadownictwa z zakresu nauk w zakładzie, ani też Wydział krajowy nie zapoznaje wielkiej ważności nauki uprawy warzyw i uzyskiwaniu nasion tychże.

Stanowisko, jakie Wydział krajowy zajmuje w niniejszem sprawozdaniu
Al. 3 ./. i w statucie, który przedkłada ./. Wys. Sejmowi do uchwalenia, polega na następujących podstawach:

Główne zasady projektu statutu dla zakładu ogrodniczego na Wulce kapitańskiej rozpatrywane były na umyślnie w tym celu zwołanej konferencyi fachowej, złożonej z osób fachowych, w dniu 15 lipca 1908 r. i prawie wszyscy członkowie tej konferencyi zgodzili się na zasadnicze postanowienie projektu, w szczególności zaś okazała się jednomyślność zapatrywania na potrzebę założenia szkoły o kierunku praktycznym, o krótszym czasie trwania nauki dla uczniów starszych wie-

kiem, i uwzględniającej przy nauczaniu głównie naukę sadownictwa, w szczególności pielęgnowania drzew owocowych.

C. k. Ministerstwo rolnictwa, opierające się na sprawozdaniu i opinii wyrażonej przez Dyrektora Lauchego, konsulenta Ministerstwa rolnictwa w sprawach ogrodniczych, wyraziło życzenie, ażeby Wydział krajowy przyjął pod swój zarząd szkołę ogroniczą na Wulce kapitańskiej i przyrzekło na ten cel subwencyę z funduszów państwowych tak na koszta założenia, jak i na koszta utrzymania, zastrzegło jednakże wyraźnie, że ma to być szkoła sadownicza niższego typu, kształcąca przedewszystkiem powiatowych sadowników (Baumwärter).

Po za tymi względami więcej formalnej natury, wskazać musimy raz jeszcze na przytoczone powyżej okoliczności przemawiające za potrzebą najusilniejszego poparcia rozwoju sadownictwa w naszym kraju.

Te powody tłómaczą dostatecznie stanowisko Wydziału krajowego i bronią głównych zasad przedłożonego przez nas projektu statutu, który zechce Wysoki Sejm uchwalić wraz z etatem poborów kierownika i nauczyciela tego krajowego Zakładu.

Przystępujemy teraz do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi stanu i postępu robót z urządzenia kraj. Zakładu na Wulce kapitańskiej.

Po spisaniu kontraktu dzierżawnego i odebraniu posiadłości tej z rąk gminy miasta Lwowa, przystąpiliśmy zaraz do urządzenia ogrodu, oparkanienia go i postawienia nowego budynku szkolnego, tudzież wyrestaurowania pomieszkania dla kierownika szkoły.

Przejmując szkołę na Wulce kapitańskiej od gal. Zjednoczonego Towarzystwa dla pszczelnictwa i ogrodnictwa, które ją przez kilkanaście lat prowadziły we własnym zarządzie, zmuszeni byliśmy całe urządzenie szkoły, konie, narzędzia ogrodowe, zeszłoroczną krescencyę, oraz i kilkadziesiąt lepszych drzewek w ogrodzie nabyć od Towarzystwa za umówioną ryczałtową kwotę 5.000 koron Zaliczkowo wypłaciliśmy tę należytość Zjednoczonemu Towarzystwu, wstawiając zarazem ten wydatek nadzwyczajny do preliminarza szkoły na r. 1910.

Przystępując do urządzenia ogrodu na samym wstępie, postaraliśmy się pozyskać fachowego ogrodnika, któryby prowadził te roboty planowo od samego początku, a następnie o ile tylko okaże się odpowiednim, mógł zostać kierownikiem nowego zakładu. Czynność tę powierzyliśmy od 1. października z. r. p. Wojciechowi Nowakowi, ukwalifikowanemu ogrodnikowi, który przez dłuższy czas pracował we większych zakładach ogrodniczych za granicą w Niemczech, Francyi i Anglii a w ostatnich latach był kierownikiem ogrodów książęcych w Gumniskach i kierował tamże założoną przez siebie prywatną szkołą ogrodnictwa dla kobiet.

Przedewszystkiem wygotowany został przez p. Nowaka plan urządzenia ogrodu według wskazówek udzielonych mu na konferencyi, jaka się odbyła w Dep. III. Wydziału krajowego w dniu 15. grudnia 1908 r., a w której to konferencyi brał udział i p. sprawozdawca Komisyi gospodarstwa krajowego.

Wyrażano na tej konferencyi zdanie, że pod uprawę ogrodową należy zająć górną część ogrodu (role), dolną zaś część mokrą, torfiastą (łąki) powoli i w miarę przeprowadzanych melioracyi i osuszenia, wciągać pod uprawę ogrodową względnie przeznaczyć pod uprawę płodów, które mogą udawać się na tem miejscu (wiklina i t. d.).

W górnej części przeznaczonej pod ogród należałoby pomieścić: a) ogród pomologiczny, b) szkółki drzewek i c) ogród warzywny.

Ogród pomologiczny powinien mieć charakter ogrodu doświadczalnego różnorodnego, tak pod względem sposobu urządzenia go jakoteż i odmian drzew, które posadzone w nim zostaną. Ogród ten powinien być w dwóch, najdalej w trzech latach zupełnie urządzony, o ile możności zregulowany i znawożony. W pierwszych latach między drzewami mogą być uprawiane warzywa (także truskawki).

Ogród przeznaczony pod szkółki powinien być zregulowany w ciągu czterech lat, znawożony zaś głównie nawozem stajennym i kompostami.

Na tych głównych wytycznych sporządzony został szczegółowy plan urządzenia ogrodu na Wulce kapitańskiej, obejmującego jak wiadomo znaczny obszar, gdyż prawie 47 morgów.

Według tego planu cały ogród rozpadać się będzie na następujące działy:

I. Ogród pomologiczny

obejmujący 10 kwater o obszarze 10 do 11 morgów. Tutaj będzie pomieszczony:

a) Sad włościański, wysokopienny. Przeznaczona pod ten sad jedna kwatera przeszło morgowa posiadać będzie około 200 sztuk drzew owocowych: jabłoni, grusz, śliw i czereszni, posadzonych wśród trawnika w odmianach najodpowiedniejszych dla sadów włościańskich. Większa część drzew w tym sadzie została już w tym roku posadzoną.

b) Sad dworski, obejmujący dwie kwatery, zatem przeszło $2^1/_2$ morgi posiadać będzie około 200 sztuk drzew półpiennych oraz 200 sztuk karłowych z wszystkich gatunków o odmianach zwykłych i amatorskich. Pomiędzy drzewami będą uprawiane truskawki tudzież delikatniejsze jarzyny.

c) Sad handlowy. Pod ten sad przeznaczona jest jedna kwatera prawie $1^1/_2$ morgowa, posiadać będzie około 100 drzew wyłącznie wysokopiennych, o odmianach nadających się do exportu. Drzewa w tym sadzie posadzone będą w pasach na sposób kultury polowej, między pasami będzie prowadzona uprawa zbóż i jarzyn.

d) Dział drzew karłowych formowanych prowadzony będzie na trzech kwaterach a mianowicie:

1. jedna kwatera morgowa palmet różnorodnych;
2. dwie kwatery o przestrzeni dwumorgowej piramid różnorodnych.

Na tych trzech kwaterach jeszcze w tym roku posadzonych będzie około 600 sztuk grusz, jabłek i śliw.

Nadto w tym dziale znajdywać się będzie jeszcze:

3. jedna kwatera morgowa przeznaczona pod kulturę szparagów;
4. oraz jedna kwatera zawierająca kilkadziesiąt starszych drzew pozostawionych przez Zjednoczone Towarzystwo.

Wreszcie w pomologicznym ogrodzie rabaty obsadzone będą piramidami grusz i jabłoni i kordonami poziomymi na długości około 1500 metrów. Nastąpi to w ciągu tego i przyszłego roku.

Ogród pomologiczny będzie już za trzy lata przynosił pożytek i to znaczniejszy roczny dochód.

II. Szkółka drzew i krzewów owocowych

zawierać będzie ośm kwater o przestrzeni około ośmiu morgów. Przy czteroletniej rotacyi każdego roku na dwóch kwaterach wysadzać się będzie około 15.000 dziczków, zatem należy się spodziewać rocznej produkcyi drzewek około 10 do 12 tysięcy sztuk. Co do ilości przeważać będą w szkółkach grusze, potem jabłka, mniej natomiast będzie śliw i czereśni i t. d. Tymczasowo kwatery zajęte zostaną pod uprawę jarzyn.

III. Ogród warzywny.

Pod ogród warzywny przeznacza się przestrzeń dziesięcio morgową. Zakulturowanie tego ogrodu nastąpi w 3-cim roku połowa jego będzie pod uprawę ręczną ogrodową, druga połowa maszynkami amerykańskiemi. Na większą skalę będą w nim uprawiane jarzyny, mające szersze zastosowanie i powszechniejszy popyt w kraju, jedna kwatera przeznaczona będzie na jarzyny wybredniejsze, jedna na pole doświadczalne z jarzynami a dwie kwatery na hodowlę nasion warzywnych.

IV. Ogród ozdobny.

Obszar tego ogrodu wynosić będzie około 5 morgów, jednakże z tego obszaru odpada jeszcze prawie $1^1/_2$ morgi pod budynki zakładowe. Posiadać będzie:

a) arboretum (zbiór drzew i krzewów ozdobnych);
b) zbiór kwiatów letnich i róż;
c) inspekta i szklarnie;
d) pasiekę.

V. Reszta około 10 morgów pozostanie na razie i nadal jako łąka, służyć może w przyszłości do uprawy wikliny, a z czasem osuszona, wcielona być może również do ogrodu.

Według powyższego planu rozpoczęto już roboty w ogrodzie z wiosną 1909, a w miarę funduszów, jakie na ten cel mieliśmy do dyspozycyi, do końca roku 1909 będą ukończone następujące roboty, których bardzo znaczna część jest już wykonaną:

1. urządzenie dróg między kwaterami w górnej części ogrodu,
2. sprowadzono 800 drzewek owocowych 3—4 letnich z Gumnisk, posadzono je i zapalikowano w ogrodzie pomologicznym,
3. zregulowano roboty w ogrodzie pomologicznym pod drzewka formowane i truskawki, dwie kwatery na razie pod szkółki, oraz kwaterę przeznaczoną pod szparagi,
4. sprowadzono flance i posadzono truskawki na rabatach,
5. posadzono jarzyny na czterech kwaterach przeznaczonych pod drzewa karłowe,
6. znawożono cztery kwatery pod jarzyny, dwie kwatery zregulowane, jedną pod szparagi i rabaty,
7. wreszcie podniesiono główną drogę i urządzono przepust betonowy.

Koszta powyższych robót wyniosą do końca r. 1909 ogółem kwotę około 10.500 koron, który to wydatek pokryty zostanie z zaoszczędzonych kredytów z lat poprzednich a przeznaczonych jako subwencya krajowa na szkołę na Wulce kapitańskiej oraz z dochodów, jakie ogród na Wulce przyniesie już w r. 1909. Spodziewany dochód z ogrodu w tym roku dosięgnie prawdopodobnie do kwoty 2.700 do 2.800 koron, a mianowicie za wydzierżawione siano na łące 1.300 K. i ze sprzedaży warzyw z ogrodu około 1.400 koron.

Prócz tego na administracyjne potrzeby Zakładu w ciągu okresu czasu od 1 lipca 1908 do końca grudnia 1909 r. wyda Wydział krajowy 5.614 koron, w czem mieścić się będzie należytość od kontraktu, podatki, asekuracya, czynsz dzierżawy za pół roku w 1908 r. utrzymanie koni i pensya kierownika oraz dodatek na pomieszkanie.

Według planu, w ciągu roku 1910 potrzeba będzie w ogrodzie zakładowym wykonać w dalszym ciągu następujące roboty, na wykonanie których upraszamy Wys. Sejm o nadzwyczajny kredyt w preliminarzu szkoły na r. 1910. a mianowicie:

1. na wykonanie regulówki na pozostałych ośmiu kwaterach ogrodu pomologicznego wraz z nawiezieniem ich 4.750 koron,
2. na obsadzenie dwóch kwater przeznaczonych pod szkłóki drzewkami 1.100 koron,
3. na zakupno, posadzenie i opalikowanie 1.250 sztuk drzewek jednorocznych szlachetnych do prowadzenia form na czterech kwaterach dolnych oraz na rabatach 2.400 koron,
4. na założenie szparagarni, zakupno 3.600 sztuk 2 letnich flanców, znawożenie i posadzenie 720 koron,
5. na sprawienie 10-ciu nowych skrzyń inspektowych (ogród posiada 8 skrzyń starych kupionych od Towarzystwa) i na dodatkowe zakupno potrzebnych jeszcze narzędzi 1.050 koron.

Ponieważ kraj. szkoła na Wulce kapitańskiej otwartą zostanie z dniem 1 października 1910, przeto przedkładamy Wysokiemu Sejmowi pierwszy preliminarz tej szkoły. W preliminarzu tym niektóre pozycye musiały być wstawione w obliczeniu całorocznem, jak czynsz, podatki, asekuracya, pensya kierownika itd. inne za półroku jak opał, światło, pensya drugiego nauczyciela, wreszcie inne tylko za kwartał. Większe jednorazowe wydatki nadzwyczajne musiały być wstawione na wewnętrzne urządzenie szkoły i internatu 3.500 koron i na spawienie odzieży i pościeli 2.200 koron.

W zeszłym roku uchwalił Wysoki Sejm na koszta robót budowlanych na Wulce kapitanskiej kredyt 82.000 koron, wstawiony do budżetu w dwóch ratach 30.000 koron w r. 1909, zaś 52 000 koron w r. 1910. Z kredytu tego było wyznaczone 67.000 koron na postawienie nowego budynku szkolnego i na adaptacye starych budynków, zaś 15.000 koron na koszta otoczenia ogrodu siatką drucianą.

Przystępując z wiosną 1909 r. do wykonania projektowanych robót budowlanych wezwaliśmy siedmiu przedsiębiorców budowlanych do przedłożenia ofert. Roboty oddane zostały pp. Dromireckiemu Józefowi i Tarnawieckiemu Piotrowi jako oferentom, którzy przedstawili warunki najkorzystniejsze dla funduszu krajowego, gdyż z opustem 7% od sumy kosztorysowej t. j. obowiązali się wszystkie

budowle wykonać za kwotę 61.303 K. 22 gr. Adaptacya budynku przeznaczonego na pomieszkanie dla kierownika została już wykonaną, zaś nowy budynek szkolny, wyprowadzony w tym roku pod dach, ma być wykończony i oddany Wydziałowi krajowemu w dniu 1 września 1910 r.

Postawienie siatki drucianej powierzyliśmy firmie J. Goreckiego z Krakowa. Dolna część ogrodu stanowiąca łąkę na razie niezostała jeszcze otoczona siatką, nastąpi to dopiero w przyszłym roku. W każdym razie kredyt przeznaczony na ten cel, w zupełności wystarczy. Postawiona siatka na długości 1.982 m. musiała być podsypana ziemią i posmarowana terem.

W końcu musimy nadmienić jeszcze, że w przyszłości kraj. szkoła na Wulce kapitańskiej wymagać będzie jeszcze dwóch znaczniejszych lecz potrzebnych wkładów. Do zupełnego jej urządzenia niezbędnem będzie postawić szklarnie odpowiadające wymaganiom szkoły i wzorowo urządzonego ogrodu, i wybudować budynek gospodarczy w miejsce starych i walących się komórek, które najwyżej jeszcze dwa lata mogą od biedy służyć Zakładowi.

4. Popieranie ogrodnictwa w kraju.

Nie od wszystkich Towarzystw subwencyonowanych z funduszu krajowego, otrzymaliśmy sprawozdania za r. 1908/9. Do chwili, w której niniejsze sprawozdanie zostało wygotowane, nadesłały swoje sprawozdania następujące Towarzystwa:

1. Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie i zakład sadowniczy „Glinka“. W ubiegłym roku liczyło Towarzystwo członków 322, a sprawozdanie jego roczne przedstawia jego rozwój jako normalny i wskazuje na ożywioną działalność. Zakład sadowniczy na Glince według sprawozdania prosperuje dobrze i zyskuje coraz większe zaufanie u swych odbiorców, jednakże produkcya drzewek jest mniejsza od zapowiadanej w programie przy zakładaniu szkółek, sprzedaż dość trudna, wobec czego Zakład po dziesięcioletniem istnieniu o własnych siłach jeszcze utrzymać się nie może. Z powodu słoty ustawicznej wzrost drzewek w szkółkach był w r. 1908 bardzo słaby.

Na kursa wieczorne urządzane przez Towarzystwo w okresie zimowym uczęszczało 71 słuchaczy przeważnie kobiet.

Sady wzorowe udało się założyć w trzech miejscowościach, jakkolwiek zgłoszeń było od 14 gospodarzy, pozostałe zatem założone zostaną w następnych latach przeważnie w powiecie Krakowskim.

Podobnie jak poprzedniego roku staraniem Towarzystwa zorganizowany został i w tym roku kurs ogrodnictwa dla nauczycieli ludowych, trwający 22 dni, w dwóch okresach wiosennym i letnim. W kursie brało udział 12 nauczycieli.

Wreszcie zaznaczyć należy współudział Towarzystwa w ważnej sprawie dotyczącej zorganizowania handlu nasionami i szerzenia fachowej znajomości zasad hodowli nasion w kraju. Staraniem komitetu wybranego przez Wydział Towarzystwa założone zostało w styczniu b. r. stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką pod nazwą: „Związek hodowców nasion“, które wzięło sobie za zadanie działać na tem zaniedbanem dotychczas u nas polu. Stowarzyszenie to rozpoczęło już swoją działalność.

2. Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie prowadziło dalej swoją pożyteczną działalność na polu podniesienia ogrodnictwa w powiecie tarnowskim. O żywotności tego Towarzystwa świadczy choćby to tylko, że potrafiło w krótkim czasie skupić przy pracy przeszło 400 członków, przeważnie nauczycieli ludowych (56) i włościan rolników (209).

Z ważniejszych czynności Towarzystwa w r. 1908 wymienić należy założenie czterech sadów wzorowych o 220 drzewach, zorganizowanie kursu dla nauczycieli szkół ludowych, w którym brało udział 14 nauczycieli, oraz ruchliwą działalność agitacyjną i nauczycielską instruktora ogrodnictwa, który w r. 1908 w 55-ciu

miejscowościach miał bądź wykłady i pouczenia, bądź też lustrował sady i udzielał specyalnych wskazówek.

3. Powiatowy Zakład sadowniczy w Limanowy zmienił w roku 1908 kierownika, będącego zarazem powiatowym instruktorem ogrodnictwa, mianowicie w miejsce p. Lichańskiego, który został inspektorem ogrodnictwa przy gal. Towarzystwie gospodarskiem został powołany do Limanowej p. Ignacy Łukasik.

Rok ubiegły był i dla szkółek zakładowych rokiem klęski, skutkiem nadmiernej wilgoci drzewka rozwijały się bardzo słabo, a wiele z nich pomarzło, przyten zbyt na drzewka był utrudniony, sprzedano zaledwie $^1/_3$ towaru, mianowicie 2905 szczepów.

W jesieni roku 1908 zdrenowano 2 morgi ogrodu, w ten sposób cały jego obszar jest już zdrenowany.

Nowy instruktor powiatowy powoli wciąga się do roboty i obznajamia ze stosunkami nieznanego mu powiatu, dlatego też w pierwszym roku działalność jego na tem polu była słabsza od tej, jaką wykazywał jego poprzednik.

4. Powiatowy Zakład ogrodniczy w Wieliczce nie nadesłał nam jeszcze sprawozdania, mamy jednakże sprawozdanie p. Golińskiego z lustracyi tego zakładu w sierpniu r. 1908 odbytej skutkiem naszego polecenia. Wówczas p. Goliński znalazł wszystko w Zakładzie w należytym porządku, a uwagi, jakie podniósł co do prowadzenia szkółek, zakomunikowalismy Wydziałowi powiatowemu w Wieliczce. Obecny instruktor p. Kwerka jest zabiegliwym i praktycznym krzewicielem wiadomości ogrodniczych w powiecie.

5. Szkółki drzewek owocowych w Olesku były w roku ubiegłym lustrowane przez B. Brzezińskiego.

Obie szkółki są za małe, ażeby się mogły opłacać, prowadzone są jednak dobrze i wywierają korzystny wpływ na rozwój sadownictwa w Olesku i jego najbliższej okolicy.

6. Powiatowy Zakład sadowniczy w Śniatynie. W lipcu b. r. poleciliśmy p. Brzezińskiemu z Zaleszczyk, ażeby zlustrował ten zakład powiatowy i ocenił działalność tamtejszego instruktora powiatowego p. Wilka. Z przedłożonego sprawozdania wynika, że szkółki powiatowe po przeniesieniu ich z Dżurowa da Śniatyna rozwijają się lepiej.

Szkółka posiadała w tym roku około 20.000 dziczków, gotowych do okulizacyi i ze 100.000 siewek. Służy ona przedewszystkiem powiatowi śniatyńskiemu przy jego ożywionej akcyi obsadzania dróg powiatowych drzewami owocowemi. Dotychczas obsadzono w powiecie przeszło 120 kilometrów dróg i wysadzono przy nich ogółem 5.338 drzewek.

Instruktor działa pożytecznie w powiecie, są nawet ślady tej działalności jego w kilkunastu dużych sadach włościańskich, bo dochodzących do 300 drzew, które powstały z jego inicyatywy.

Na podstawie powyższego sprawozdania

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, o Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, o założeniu krajowej szkoły ogrodniczej w Wulce kapitańskiej i o popieraniu sadownictwa w kraju za rok 1908/9.

II. Sejm uchwala statut organizacyjny krajowej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej.

III. Sejm ustanawia następujący etat w krajowej szkole ogrodniczej na Wulce kapitańskiej:

a) kierownika szkoły a zarazem nauczyciela fachowego oprócz wolnego pomieszkania z poborami: trzy tysiące (3.000) koron rocznej płacy i prawem do po-

boru pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze w wysokości po czterysta (400) koron rocznie, trzy następne zaś po sześćset (600) koron rocznie;

b) nauczyciela pomocniczego a zarazem instruktora do robót praktycznych, oprócz wolnego pomieszkania z poborami: dwa tysiące (2000) koron rocznej płacy i prawem do poboru pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze w wysokości po trzysta (300) koron rocznie, trzy następne zaś po czterysta (400) koron rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie za rok szkolny 1908|09.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Celem krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie jest wykształcenie ogrodników, uzdolnionych do prowadzenia ogrodów wiejskich.

Do szkoły może być przyjęty każdy kandydat, który: 1) wykaże się, że ukończył przynajmniej 15 lat życia, odbył z dobrym postępem obowiązkową naukę w szkole ludowej, jest fizycznie i umysłowo zdrów i nienagannych obyczajów; 2) w terminie przez Dyrekcyę oznaczonym złoży egzamin wstępny, służący do ocenienia, czy kandydat jest wogóle dostatecznie rozwinięty umysłowo, ażeby mógł korzystać z nauk w tej szkole udzielanych.

Kandydaci, którzy odbyli przynajmniej jednoroczną praktykę ogrodniczą, a czynią zadość powyżej wymienionym warunkom, mają pierwszeństwo do przyjęcia.

Koszta utrzymania ucznia w zakładzie wynoszą 330 koron rocznie, za co otrzymuje mieszkanie, opał, pościel, wikt, pranie, światło i ubranie, prócz bielizny i obuwia, w które każdy wstępujący zaopatrzony być powinien dostatecznie z domu. Synowie ubogich rodziców przyjęci być mogą na koszt funduszu krajowego.

Nauka trwa lat trzy, a rok szkolny rozpoczyna się w początku kwietnia każdego roku.

Przy końcu każdego półrocza szkolnego składają uczniowie egzamin ze wszystkich nauk udzielanych w tym czasie, jakoteż i z nabytej wprawy w wykonaniu prac i czynności zawodowych.

Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z każdego przedmiotu nauki, nie może przejść na rok wyższy. Pozwolenie do powtarzania zaniedbanego roku udzielić może Wydział krajowy na przedstawienie kierownika szkoły, jeżeli uczeń wytrwałą pracą i wzorowem zachowaniem się na to zasługuje.

Po ukończeniu całego trzechletniego kursu nauk zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny, z całości nauk zawodowych przed osobną komisyą egzaminacyjną, a w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje świadectwo ukończenia nauk wystawione według wzoru, przez Wydział krajowy zatwierdzonego.

Jeżeli zaś uczeń egzaminu tego nie złoży, otrzymuje tylko poświadczenie pobytu w szkole. Innych świadectw uczniom szkoła nie wydaje.

II. Nauki w szkole udzielane.

Nauka jest teoretyczną i praktyczną i obejmuje następujące przedmioty:

a) z nauk ogólnie kształcących i podstawowych: 1. religia, 2. język polski, 3. język niemiecki, 4. arytmetyka z geometryą, 5. miernictwo praktyczne i niwelacya, 6. geografia i historya, 7. kaligrafia, 8. rysunki, 9. elementarne wiadomości z fizyki, 10. elementarne wiadomości z chemii, 11 botanika, 12. zoologia.

b) z nauk zawodowych:

1. ogólne zasady ogrodnictwa, 2. warzywnictwo, 3. sadownictwo, 4. kwiaciarstwo, 5. hodowla drzew i krzewów ozdobnych, oraz 6. zasady zakładania i utrzymania ogrodów.

c) z nauk pomocniczych:

1. uprawa chmielu, 2. uprawa wikliny koszykarskiej, 3. pszczelnictwo.

Nauka teoretyczna odbywa się w izbach szkolnych i bywa popieraną (o ile na to środki i zbiory szkoły pozwalają) demonstracyami w szkole i ogrodzie, nauka przedmiotów fachowych bywa zawsze demonstrowaną w ogrodzie i stwierdzaną licznymi przykładami podczas ćwiczeń praktycznych.

Podręczników używają uczniowie tylko przy nauce przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych (z wyjątkiem botaniki), nauk fachowych i pomocniczych, uczą się uczniowie z wykładu nauczyciela, który w sposób jak można najzrozumialszy i treściwy naukę podaje, a przy powtarzaniach i demonstracyach według potrzeby uzupełnia i objaśnia.

Nie ulega wątpliwości, że przy pomocy odpowiednich podręczników nauka odbywała by się o wiele prędzej, materyał naukowy można by lepiej rozwinąć, a uczeń nie byłby ograniczony tylko do tego, co zapamiętał.

Naukę praktyczną pobierali uczniowie przedewszystkiem w ogrodach szkolnych a także i w ogrodach prywatnych, o ile te dostarczały materyału potrzebnego do nauki praktycznej uczniów.

W ogrodzie szkolnym uczyli się uczniowie praktycznie: przyrządzania kompostów, uprawy ziemi, rozmnażania, uprawy i przechowywania roślin warzywnych i produkcyi nasion, dalej: rozmnażania, uprawy i hodowli drzew i krzewów owocowych i ozdobnych, oraz prowadzenia drzew w formach karłowych, uprawy gruntowych roślin kwiatowych, wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa, wreszcie rozmnażania i hodowli roślin szklarniowych, utrzymywania trawników, wysadzania kląbów, kwietników kobiercowych, przechowywania i suszenia owoców, jarzyn oraz wyrobu win owocowych.

Nauka teoretyczna w szkole udzielaną bywa przedewszystkiem w okresie zimowym, z wyjątkiem nauk, których materyał w okresie zimowym wyczerpać było trudno, jak nauki religii, botaniki, języka polskiego, niemieckiego, arytmetyki, rysunków i miernictwa praktycznego. Nauka praktyczna odbywa się przez cały rok pod kierunkiem nauczycieli fachowych.

Załączony rozkład godzin nauki teoretycznej i praktycznej wskazuje dokładnie, jakiej nauki i w ilu godzinach uczą się w okresie letnim i zimowym.

W okresie letnim od 1 kwietnia do 30 września udzielano następujących przedmiotów:

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo			Razem
		I.	II.	III.	
Katecheta ks. J. Kaliciński	Religia	1	1	1	3
Kierownik W. Maciaszek	Sprawozdania tygodniowe	1	1	1	3
Nauczyciel fach. A. Kurowski	Botanika	1	1	—	2
Nauczyciel W. Tabeau	Język polski	2	1	—	3
	Język niemiecki	2	1	—	3
	Arytmetyka geometr.	2	1	—	3
	Miernictwo i niwelacya	—	—	2	2
	Rysunki	2	2	2	6
	Razem	11	8	6	25

W okresie zimowym od 1. października do 31. marca udzielano następujących przedmiotów:

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo I.	II.	III.	Razem	Ogółem
Katecheta Ks. J. Kaliciński	Religia	1	1	1	3	3
Kierownik W. Maciaszek	Warzywnictwo	—	2	2	4	
	Sadownictwo	2	2	3	7	
	Kwiaciarstwo szklarn.	—	—	3	3	
	Uprawa wikliny	—	1	—	1	
	„ chmielu	—	1	—	1	
	Pszczelnictwo	—	1	—	1	17
Nauczyciel fach. A. Kurowski	Botanika	2	2	—	4	
	Zoologia	1	—	—	1	
	Zasady ogrodnictwa	2	—	—	2	
	Kwiaciarstwo grunt.	2	2	—	4	
	Krzewoznawstwo	—	—	1	1	
	Teorya zakł. parków	—	—	1	1	13
Nauczyciel W. Tabeau	Język polski	2	2	1	5	
	Język niemiecki	2	2	1	5	
	Arytmetyka i geometrya	4	3	1	8	
	Geografia i historya	2	2	—	4	
	Fizyka	1	—	—	1	
	Chemia	—	2	1	3	
	Rysunki	2	2	2	6	
	Kaligrafia	2	1	—	3	35
	Razem	25	26	17		68

III. Skład grona nauczycielskiego.

1. Kierownik zakładu nauczyciel fachowy Wojciech Maciaszek uczył: sadownictwa, warzywnictwa, kwieciarstwa szklarniowego, uprawy chmielu, uprawy wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa.

2. Katecheta ks. Jan Kaliciński udzielał nauki religii.

3. Nauczyciel fachowy Antoni Kurowski uczył: kwieciarstwa gruntowego, hodowli drzew i krzewów ozdobnych, botaniki ogrodniczej, ogólnych zasad ogrodnictwa i zoologii zastosowanej do ogólnych potrzeb ogrodnika.

4. Nauczyciel do nauk ogólnie kształcących Wiktor Tabeau uczył: języka polskiego i niemieckiego, arytmetyki i geometryi, geografii i historyi polskiej, fizyki i chemii w zastosowaniu do ogrodnictwa, rysunków, kaligrafii, miernictwa i niwelacyi.

5. Instruktor Stanisław Cyran dozorował uczniów podczas zajęć praktycznych.

IV. Środki naukowe szkoły.

Skromne środki naukowe szkoły powiększono przez dokupienie 54 tablic roślin za kwotę 81 koron 85 groszy, 1 mapę monarchii austro-węgierskiej za kwotę 20 koron 11 groszy i 4 pnie pszczół za 64 korony.

Do biblioteki nauczycieli przykupiono dzieł za kwotę 22 koron 40 groszy, do biblioteki uczniów za kwotę 63 koron 25 groszy; podręczników dla uczniów za kwotę 67 koron 80 groszy.

Z czasopism fachowych prenumerowano „Le Jardin“, „La Revue horticole“, „Le Bulletin horticole“, Wiener illustrierte Gartenzeitung“, a prenumerata wynosiła 50 koron.

Redakcya „Rolnika“, „Tygodnika rolniczego“ i „Ogrodnictwa“ przysyłały swe czasopisma bezpłatnie, za co Dyrekcya składa im na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Z pism politycznych prenumerowano „Gazetę Lwowską“ i „Pogoń“. Przez oprawianie roczników czasopism fachowych zwiększa się stale biblioteka szkolna.

V. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1908/09 zapisanych było do szkoły 31 uczniów, a mianowicie: na I. roku 16, na drugim roku 9, na III. 6 uczniów.

Pod względem religii było:

obrządku rzymsko katolickiego 26 uczniów
„ grecko- „ 5 „

Pod względem wieku było:

z ukończonym 14 rokiem życia 1
„ 15 „ „ 7
„ 16 „ „ 9
„ 17 „ „ 8
„ 18 „ „ 3
„ 19 „ „ 1
„ 20 „ „ 1
„ 21 „ „ 1

Pod względem przygotowania było:

z ukończoną szkołą I. kl. (6 lat nauki) . . . 5
„ 3 klasą szkoły ludowej 4
„ 4 „ „ „ 8
„ 5 „ „ „ 5
„ II. „ „ wydziałowej . . . 2
„ III. „ „ „ 4
„ III. „ „ gimnazyalną . . . 3

Pod względem pochodzenia było:

z powiatu bialskiego	1
„ bocheńskiego	1
„ buczackiego	1
„ chrzanowskiego	1
„ cieszanowskiego	1
„ czortkowskiego	1
„ drohobyckiego	1
„ jarosławskiego	4
„ kolbuszowskiego	1
„ kołomyjskiego	1
„ krakowskiego	2
„ krośnieńskiego	2
„ lwowskiego	3
„ rzeszowskiego	1
„ sokalskiego	1
„ stanisławowskiego	1
„ stryjskiego	1
„ tarnowskiego	1
„ wielickiego	1
„ żółkiewskiego	1
z Królewstwa polskiego	3
ze Szlązka górnego	1

Pod względem stanu i zajęcia rodziców

synów rolników	10
„ ogrodników	3
„ rzemieślników	7
„ podurzędników	4
„ służby folwarcznej	5
„ nauczycieli	1
„ oficyalistów pryw.	1
W ciągu roku uwolniono	7 uczniów
„ „ przyjęto	2 „

Przy końcu roku szkolnego było:

uczniów na I. roku	13
„ „ II. „	9
„ „ III. „	4
„ razem	26

VI. Egzamina.

Egzamin z okresu letniego odbył się w dniu 27. i 28. października. Egzamina roczne odbyły się w dniu 26., 27 i 29. marca, egzamin końcowy dnia 30., a egzamin praktyczny dnia 31. marca w obecności delegatów Konsystorza biskupiego, Rady powiatowej i gminy miasta Tarnowa.

Z 13 uczniów I. roku złożyło egzamina roczne

a) z postępem dobrym	Jaworski Władysław
b) „ dostatecznym	Brzeziński Antoni
„ „	Charyszyn Franciszek
„ „	Laszkiewicz Ferdynand
„ „	Łabęcki Ignacy
„ „	Sudnik Stanisław
„ „	Szponarski Karol
„ „	Szyling Gustaw
„ „	Szymański Leon
„ „	Wicyniak Kazimierz

postęp niedostateczny otrzymało trzech uczniów.

Z 9 uczniów II roku złożyło egzamin roczny

a) z postępem dobrym . . Czekanski Aleksander
„ „ . . . Duda Józef
b) „ dostatecznym . Jaworski Jerzy
„ „ . . Kochanek Franciszek
„ „ . . Kochmański Włodzim.
„ „ . . Mleczko Franciszek
„ „ . . Pałamarz Tadeusz
„ „ . . Rudnicki Michał

jeden otrzymał postęp niedostateczny.

Z 4 uczniów III. roku złożyli egzamin roczny

a) z postępem dobrym . . Hechelski Edmund
„ „ . . Załucki Michał
b) „ dostatecznym . Kieroński Stanisław
„ „ . . Szklarczyk Jan

Egzamin końcowy złożyli:

z postępem dobrym . . . Załucki Michał
„ dostatecznym . . Kieroński Stanisław
„ „ . . Szklarczyk Jan
„ . . . Hechelski Edmund

Uczniowie, którzy cały trzechletni kurs nauki w szkole ukończyli udali się: Edmund Hechelski na pomocnika do ogrodów J. W. hr Tarnowskiego w Dzikowie, Stanisław Kieroński do c. k. ogrodu botanicznego w Krakowie, Jan Szklarczyk do domu rodzicielskiego, Michał Załucki do ogrodów J. W. hr. Tarnowskiego w Chorzelowie.

VII. Wiadomości o byłych uczniach.

Uczniowie, którzy dawniej ukończyli naukę w tutejszej szkole pozostają:

Władysław Lichański jako inspektor sadownictwa przy c. k. Towarzystwie gospodarskiem we Lwowie.

Wojciech Walczak jako instruktor ogrodnictwa przy Towarzystwie rolniczem w Jaśle.

Michał Kozacki	jako ogrodnik zakładowy	w Krynicy
Jan Białobok	„ „ „	„ Czernichowie
Edward Jabłoński	„ „ „	„ Truskawcu
Zygmunt Drobner	„ „ „	„ Drohowyżu
Wawrzyniec Gunia	„ „ „	„ Izdebniku
Sebastyan Jedynak	jako kierownik szkółek	„ Krakowie
Jan Szczudło	jako kierownik handlu nasion	„ Krakowie
Maciej Rozdolski	jako ogrodnik	„ Kąśny
Mieczysław Victorin	„ „	„ Bilce
Józef Filaczyński	„ „	„ Zassowie
Franciszek Misiołek	„ „	„ Zassowie
Karol Gołębiowski	„ „	„ Krakowie
Ludwik Letner	„ „	„ Ostrawie
Walenty Michalski	„ „	„ Cieszanowie
Jan Kawalec	„ „	„ Sierszy
Tymofij Fedoruk	„ „	„ Kołomyi
Paweł Dobosz	„ „	„ Czyżynach
Maryan Ferenc	„ „	„ Kaliszu
Józef Kolasa	„ „	„ Tarnowie
Władysław Józefik	„ „	„ Krakowie
Jan Suchocki	„ „	„ Jarosławiu
Zacheusz Wojciechowski	„	„ Leczycy
Teodor Styrpeyko	„ „	„ Widziszkach
Jędrzej Moskal	„ „	„ Łopuchowej
Henryk Berlik	„ „	„ Kalwaryi
Wiktor Skólski	„ „	„ Dobromilu
Stanisław Kordyk	„ „	„ Kobylowie

Józef Harbuz	jako ogrodnik	w Zaborolu
Zdzisław Mrozowski	„ „	„ Demblinie
Andrzej Niedzielski	„ „	„ Zawichoście
Ludwik Drużyński	„ „	„ Ruszczy
Jan Nowak	„ „	„ Platerowie
Wasyl Petryszyn	„ „	„ Zołczowie
Roman Chadalski	jako ogrodnik handl	„ Tarnowie
Jan Biodrowicz	„ „ „	„ Lisku
Kazimierz Ligęza	„ „ „	„ Jaśle
Józef Strzyż	„ „ „	„ Berlinie
Franciszek Ozdyk	jako pomocnik ogrodn.	„ Tarnowie
Stefan Kasprzyk	„ „ „	„ Krakowie
Jan Chodór	„ „ „	„ Lipsku
Jan Zaborowski	„ „ „	„ Nawojowej
Edward Hass	„ „ „	„ Lwowie
Antoni Krzepela	„ „ „	„ Pradze
Henryk Rumun	„ „ „	„ Lwowie
Wojciech Starzyk	„ „ „	„ Krakowie
Władysław Bułdys	„ „ „	„ Dublanach
Edward Pulka	„ „ „	„ Ołomuńcu
Roman Kapusta	„ „ „	„ Reutlingen
Dymitr Kleban	„ „ „	„ Śniatynie
Stefan Wodwud	„ „ „	„ Kwedlingburg
Jakób Metyk	„ „ „	„ Tarnowie
Ignacy Gacek	„ „ „	„ Dreźnie
Tadeusz Teliga	„ „ „	„ Dreźnie
Dominik Czekański	na posadzie nauczyciela	we Lwowie
Franciszek Inglot	„ „	w Wieliczce
Józef Obuszko	w c. k. Seminaryum	„ Tarnowie
Adolf Mazur	przy wojsku	
Władysław Kiwała	„ „	
Józef Wejnarski	„ „	
Michał Babiak	„ „	
Tomasz Michułka	„ „	
Teofil Prorok	„ „	
Zygmunt Rościuski	„ „	
Piotr Schweichler	w Ameryce	
Franciszek Madeja	„ „	
Władysław Chwastowicz	„ „	
Jan Kudyk	„ „	
Tomasz Skorupa	„ „	
Czesław Łabuz	„ „	
Antoni Urbańczyk	„ „	
Stanisław Świszczowski	„ „	
Władysław Świszczowski	„ „	
Józef Stepaniak	„ „	
Mich Dżaluk	„ „	jako misyonarz

O innych bliższych wiadomości Dyrekcya nie posiada.

VIII. Sprawy internatu.

W administracyi wewnętrznej nie zaszła od roku poprzedniego żadna ważniejsza zmiana. Uczniowie mieszczą się w dwóch sypialniach, obok których znajduje się pokój instruktora, aby tenże łatwiej mógł nad nimi wykonywać kontrolę.

Do sypialni wchodzą uczniowie tylko w celu udania się na spoczynek, a rano po wstaniu, ubraniu się i modlitwie porannej dyżurny uczeń zamiata ją, a następnie zamyka i dopiero wieczór otwiera. Bezpośredni nadzór w zakładzie wykonuje kierownik szkoły przy pomocy instruktora.

Utrzymanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie pod osobistym nadzorem kierownika. Wikt, ubranie, jakoteż pościel otrzymują uczniowie takie same jak dawniej.

Wikt prowadzi się we własnej administracyi, a uczniowie otrzymują:

Dnie	Śniadanie	Objad			Wieczerza
Poniedz.	75 dkg. chleba $^1/_2$ l. mleka	Rosół z ryżem	Mięso z sosem	Kasza jaglana z omastą	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Wtorek	»	Rosół z ziemniakami	Mięso z kapustą	Groch z omastą	Kasza jęczmienna z omastą i słodkie mleko
Środa	»	Rosół z fasolą	Mięso z ćwikłą	Kluski krajane z omastą	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Czwartek	»	Rosół z perłówką	Mięso z kapustą	Ziemniaki z omastą	Kasza jaglana z omastą i słodkie mleko
Piątek	»	Zupa ziemniakowa	—	Fasola z masłem	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Sobota	»	Zupa grochowa	—	Kluski krajane z masłem	Ryż z mlekiem
Niedziela	»	Rosół z grysikiem	Mięso z ćwikłą	Ryż z omastą	Kasza perłowa z omastą i słodkie mleko

Stosownie do pory roku otrzymują uczniowie do mięsa: inne jarzyny jak: brukiew, kalafiory, kalarepę, kapustę włoską, marchew, ogórki i sałatę.

W porze zimowej otrzymują uczniowie do ziemniaków zamiast mleka kwaśnego i co drugi dzień na śniadanie żur żytni z omastą.

Koszta utrzymania uczniów, z okryciem, praniem, utrzymaniem służby kuchennej wyniosły 9977 koron 84 grosze, zatem więcej o 77 koron 84 grosze niż preliminowano a to skutkiem wyższych cen środków żywności jakoteż i materyi na ubranie.

Stan zdrowotny uczniów był zupełnie dobry W potrzebie udzielał porady lekarskiej bezinteresownie dr. Józef Walczyński, za co Dyrekcya, spełniając swój obowiązek, wyraża Walczyńskiemu serdeczne podziękowanie.

IX. Budynki szkolne.

W roku ubiegłym postawiono domek dla stróża przy wejściu do ogrodu, a także stajnie na konie, wozownie i skład na narzędzie ogrodowe i gospodarskie. Koszta budowy wynosiły 10.315 koron.

Budynek główny wystawiony przed kilkunastu laty, na którym przed pięciu laty dobudowano piątro, wymagać będzie teraz większych niż co roku napraw, a stary budynek drewniany, zaadoptowany na sypialnię dla praktykantów, potrzeba będzie pokryć papą, bo gont zgnił i w różnych miejscach woda deszczowa przecieka.

Budynki szklarniowe znajdują się w bardzo złym stanie i należałoby je w najbliższym czasie albo z gruntu przebudować, albo zdemolować, aby uniknąć wydarzyć się mogącego nieszczęścia.

Budynki te są już stare i jak najprymitywniej zbudowane, z których dwa murowane a trzy całkiem drewniane i bez żadnych fundamentów, wskutek czego po większych deszczach woda do środka wchodzi i kanały zalewa; boki są zupełnie zgniłe i parcia ziemi nie wytrzymują, zatem mogą się nawet same zawalić i spowodować nieszczęście.

Budynki, którymi szkoła rozporządza są następujące: a) budynek główny murowany dachówką kryty, w którym mieszczą się na dole 3 izby do nauki, kancelarya Dyrekcyi, biblioteka, nasionarnia, zbiory i pokój dla ucznia praktykanta, a na górze sypialnie uczniów, umywalnia, klozet nocny, pokój dla instruktora i pomieszkanie kierownika szkoły, b) budynek gospodarski murowany, dachówką kryty, w którym mieści się kuchnia, jadalnia, pralnia, mieszkanie służby kuchennej, magazyn ubrań i bielizny zakładowej. c) budynek drewniany gontem kryty, w którym była kiedyś sypialnia uczniów, obenie jest sypialnią dla praktykantów; d) budynek drewniany gontem kryty, w którym się mieści mieszkanie stróża, spiżarnia i warstat stolarski; e) domek murowany dachówką kryty, w którym mieszka stróż zakładowy; f) budynek murowany dachówką kryty, w którym się mieści stajnia, wozownia, i skład na narzędzia.

Oprócz tego budyneczek drewniany jako skład na narzędzia gospodarskie i 5 szklarń wyżej opisanych

X. Ogród szkolny.

Rozszerzony ogród prosperuje dobrze. W tym roku obsadzono trzeci poletek dziczkami drzew owocowych, które w lipcu i sierpniu będą uszlachetnione. Doliczywszy dwa poprzednio posadzone poletka o przestrzeni 1308 $m^2 \times 3 =$ znaczy, że 3924 m^2 obsadzono drzewkami owocowemi, z których trzecia część t. j. 4000 w jesieni przyszłego roku zdatna będzie do sprzedaży. Odtąd będzie można co roku mieć 4000 drzewek owocowych do sprzedaży.

Na parcelach nie zajętych dotąd pod szkółki uprawia się rośliny warzywne, tak w celu lepszego przysposobienia gruntu jakoteż i w celu należytego zademonstrowania płodozmianu szkółkowego.

Założony sadek kolekcyjny jakoteż i handlowy rozwija się dobrze. Linie drzewek poprowadzono od południa na północ w odstępach co 7·5 m. i w takich też odstępach posadzono drzewka na liniach. Na przestrzeniach pomiędzy rzędami drzew uprawia się rośliny pastewne, a na trzech założono szparagarnię.

Jednę parcelę obsadzono drzewami i krzewami ozdobnemi, mającemi największe zastosowanie przy zakładaniu ogrodów spacerowych i tak:

posadzono	drzew szpilkowych .	40 sztuk
„	„ ozdobnych . .	30 „
„	„ „ o liściach pstrych	12 „
„	„ „ o gałęziach zwiesz.	12 „
„	krzewów ozdobnych .	240 „
„	roślin zielnych trwałych	160 „
„	„ „ dwuletnich	20 „

Resztę parceli zajmują trawy i kwiaty ogrodowe roczne.

Wymurowano 6 basenów o 1 m. średnicy a 0·8 m. głębokości na hodowanie najważniejszych roślin wodnych za kwotę 216 koron.

W tym roku ogród nowy już będzie zupełnie urządzony. Byłby mógł być już w roku zeszłym ukończony, ale z powodu trudności, jakie zachodziły przy skompletowaniu sortymentu tak drzew owocowych, jakoteż drzew i krzewów ozdobnych urządzenie o cały rok się opóźniło.

Wynik produkcyi ogrodowej był następujący:

sprzedano	drzewek	za	811	koron 30	groszy
„	zrazów	„	180	„ 60	„
„	owoców	„	217	„ 03	„
„	jarzyn	„	1542	„ 44	„
„	kwiatów	„	679	„ 45	„
„	innych płodów	„	15	„ —	„
		razem za	3445	koron 82	groszy

więcej 338 koron 95 groszy niż w roku zeszłym.

Po założeniu nowego ogrodu należałoby w najbliższej przyszłości przystąpić do rekonstrukcyi starego, która to czynność z różnych powodów uskutecznion i być powinna. Najprzód że przez obcięcie boku od strony wschodniej i południowej po 12 m. ogród stracił pierwotną symetryę, którą chociaż niezupełnie trzeba do pierwotnego stanu doprowadzić, a mianowicie od strony wschodniej trzeba urządzić pod parkanem rabatę na 1·5 m., obok drogę na 2·5 m szeroką, po drugiej stronie drogi także rabatę i posadzić na niej drzewa owocowe w formie stożków. Od strony południowej po usunięciu dawnej kolekcyi drzew i krzewów ozdobnych, tudzież plantacyi wikliny zyskało się przestrzeń, którą należałoby obsadzić śliwami karłowemi.

Wreszcie nowo wystawiony na 2·5 m. wysoki parkan obsadzić drzewami karłowemi w formach rozpinanych.

Wydatek ten jest konieczny tak ze względu na doprowadzenie ogrodu do pewnego porządku, jakoteż ze względu na środek demonstracyjny, jakim jest obsadzenie murów, parkanów i ścian drzewami owocowemi w formach rozpinanych.

Należałoby też urządzić kilkanaście sztuk skrzyń rozsadnikowych, celem demonstrowania uprawy jarzyn sposobem przyspieszonym, rozmnażania rzadszych krzewów ozdobnych i t. p. rzeczy, których na gruncie bez ujemnego rezultatu robić nie można.

Przez obcięcie 12 m. od strony południowej ogrodu straciła szkoła sadzawkę betonową, którą od początku posiadała. Z początku służyła ona do ogrzewania się wody studziennej, a następnie połączona kanałem betonowym ze stawem miejskim, dostarczała wody dla całego ugrodu szkolnego. Po obcięciu ogrodu dostała się pod ulicę i niebawem zostanie zasypana.

Urządzić choćby o połowę mniejszą w ogrodzie i połączyć ją kanałem podziemnym, byłoby rzeczą bardzo wskazaną, gdyż woda ta jako miękka do podlewania roślin w inspektach jest nieodzowna, a koszt urządzenia takiej sadzawki nie przeniesie kwoty 400 koron. Dyrekcya wstawiła w preliminarz budżetu szkoły na na urządzenie 20 skrzyń rozsadnikowych 240 koron i na urządzenie sadzawki 400 koron.

W tym czasie buduje gmina miasta Tarnowa wodociągi, które może za dwa lata będą ukończone. Wówczas będzie można połączyć rury w ogrodzie z rurociągiem miejskim i jeżeli okaże się potrzeba, będzie można z tego połączenia korzystać, naturalnie za opłatą, którą Rada miejska oznaczy. O ile zaś nie okaże się potrzeba, będzie można obchodzić się wodą ze studni ogrodowej.

Wszystkie czynności w ogrodzie szkolnym wykonywują uczniowie sami.

W bieżącym roku było także 4-ech praktykantów, z których dwóch przyjęto z początkiem roku szkolnego jako uczniów na I. rok, a 2-ch pozostało dalej na praktyce.

W zeszłorocznem sprawozdaniu Komisya gospodarstwa krajowego wyraziła życzenie: 1. ażeby zwrócić uwagę wychowanków na produkcyę nasion warzyw, 2. ażeby przeprowadzać rozmaite doświadczenia w ogrodzie szkolnym i takowe ogłaszać drukiem, 2. żeby działy produkcyjne nie tworzyły konkurencyi szkodliwej inicyatywie prywatnej

Co do hodowli nasion warzyw, to odkąd szkoła w Tarnowie istnieje, zawsze

się uczyło i uczy hodowli nasion warzyw nietylko teoretycznie lecz i praktycznie. Naturalnie dawniej działo się to na bardzo małą skalę. Dzisiaj przy powiększonym ogrodzie, pod uprawę nasion roślin warzywnych całą kwaterę się przeznacza.

Dyrekcya bowiem była i jest zdania, że ogrodnik dworski powinien znaczną część nasion sam sobie wyhodować, a sprowadzać tylko te, których otrzymanie większe przedstawia trudności i nasiona odmian nowszych.

Co do przeprowadzania szczegółowych doświadczeń, tyczących się uprawy i skutku nawozów pomocniczych, to od czasu do czasu próby się robi, lecz wyników tychże nie ogłasza się, bo przeprowadzenie dokładnych i porównawczych prób wymaga systematycznej i ścisłej pracy, której się prawie wyłącznie oddać potrzeba, a na to przy dotychczasowym personalu szkolnym nie starczy czasu.

Co do działów produkcyjnych, by te miały konkurencyę inicyatywie prywatnej robić, nie może być nawet mowy. Bo chociaż obszar 10-ciomorgowy wydaje się znacznym, to jednak ze względu na różnorodność płodów ogrodnictwa, jakie obejmuje, na każdy z nich bardzo mało wypadnie przestrzeni. I tak dział szkółek drzew owocowych, który w tutejszej szkole jest prawie największy, obejmuje 7848 m^2, podzielony na 6 poletków, po 1308 m^2, otrzyma się około 4 00 sztuk drzewek owocowych. Czyż 4000 drzewek można robić konkurencyę inicyatywie prywatnej? Inne działy są znacznie mniejsze i więcej sposobem demonstracyjnym prowadzone, zatem tu nie może już najmniejsza zachodzić obawa konkurencyi.

Co do braku, o którym w sprawozdaniu Dyrekcyi nie było nawet wzmianki, a do czego Komisya nader wielką przywiązuje wagę, mianowicie, ażeby szkoła nie ograniczała się tylko na kształceniu swych wychowanków, bo zadaniem jej jest bezpośrednie podnoszenie ogrodnictwa krajowego, a przynajmniej miejscowego, wyraża Komisya życzenie, by na przyszłość szkoła nie ograniczała się do działania dotychczasowego, lecz w odpowiedni sposób starała się wejść w kontakt z producentami okolicznymi i miejscowymi, pouczała ich wskazując poprawne sposoby prowadzenia ogrodnictwa nowoczesnego, dążyła do polepszenia istniejących stosunków i tę działalność uwidoczniała w swem sprawozdaniu. Dyrekcya uważa za obowiązek do wiadomości Komisyi podać, że według statutu organizacyjnego krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie, głównym celem jest wykształcenie ogrodników uzdolnionych do prowadzenia ogrodów wiejskich. Do osiągnięcia tego celu musi Dyrekcya dążyć przedewszystkiem i wiedzę swą i siły swe poświęcić przedewszystkiem, a ponieważ uczniowie mieszczą się w internacie, zatem poza godzinami w szkole i ogrodzie trzeba jeszcze poświęcić dosyć czasu, by porządek i karność w zakładzie utrzymać.

Pomimo ciągłej wytężającej w szkole pracy, Dyrekcya od samego początku istnienia szkoły starała się, by wiadomości ogrodnicze szerzyć także i poza szkołą. W tym celu udzielała porad fachowych zupełnie bezinteresownie nietylko w samem mieście, lecz i w okolicy, a nawet w obcych powiatach, bądź to we dworach bądź na zebraniach w gminie lub na zjazdach delegatów Kółek rolniczych i t. p.

Założyła też Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie, w którem kierownik jest zastępcą przewodniczącego, nauczyciel fachowy sekretarzem, a nauczyciel do nauk ogólnie kształcących referentem. Towarzystwo to urządza dla członków i wprowadzonych przez nich gości zebrania miesięczne, na których odbywają się pogadanki z zakresu ogrodnictwa. Towarzystwo to urządza od czasu do czasu wystawy ogrodnicze i targi na owoce, podczas których uczniowie szkoły demonstrują suszenie owoców.

Towarzystwo to zapoczątkowało w kraju uroczyste obsadzenie dróg publicznych drzewami owocowemi przez młodzież szkolną, rozdaje członkom włościanom po trzy drzewka rocznie, zakłada własnym kosztem ogrody szkolne przy szkołach ludowych, jakoteż ogrody włościańskie i plebańskie, gdzie są po temu odpowiedne warunki. Wysyła z odczytami na zebrania delegatów Kółek rolniczych i kas Reifeisena, tudzież na konferencye okręgowe dla nauczycieli, na konferencye krajowe c. k. inspektorów szkolnych. Urządza kursa ogrodnicze dla nauczycieli szkół ludowych, dla kleryków w Seminaryum duchownem i w Seminaryum nauczycielskiem.

Ażeby ułatwić zbyt producentom, założyło Spółkę sadowniczo-ogrodniczą, której celem było podnoszenie ogrodnictwa przez płacenie wyższej ceny za owoce i sprzedawanie ich po niższej cenie niż przekupnie, czyli regulowano w ten sposób ceny.

Z inicyatywy Towarzystwa powstały dwa zakłady w Tarnowie: a) Dom rolni-

czo-ogrodniczy Flora, trudniący się sprzedażą nasion, owoców i konserw, nawozów sztucznych i narzędzi ogrodniczych, b) Wiktorya, zajmujący się hodowlą i wysyłką rozsad warzywnych, kwiatowych, roślin ozdobnych, bukietów i t. p. rzeczy.

Tak w szkole jak i Towarzystwie ogrodniczem i Spółce pracują jedne i te same siły, t. j. grono nauczycielskie.

To są tylko główne i zdaniem Dyrekcyi najważniejsze prace, w których szkoła przez swych nauczycieli czynny udział bierze. Że się nie ogranicza jedynie na działalności w szkole lecz, że szerzy wiadomości ogrodnicze i po za szkołą, widać z powyższego wyszczególnienia.

XI. Kronika szkoły.

Z okazyi jubileuszu Najjaśniejszego Pana urządziło c. k. Towarzystwo pomologów austryackich w czasie od 11—15 listopada z r. wystawę pomologiczną w Wiedniu, do której współudziału zaprosiło Dyrekcyę szkoły. Dyrekcya zaproszenie przyjęła i za zezwoleniem Wydziału krajowego wysłała do Wiednia owoce mianowicie: 120 odmian jabłek i 60 odmian gruszek.

Owoce były bardzo dorodne i budziły podziw i zarazem niedowierzanie w zwiedzających, nie chcieli bowiem wierzyć ażeby w klimacie galicyjskim takie owoce rosły. Jestto jeden dowód więcej jak nisko niektórzy oceniają owoce krajowe, podczas gdy obcy niemi się zachwycają.

Komitet sędziów wystawy przyznał szkole wysokie odznaczenie: dyplom uznania za owoce handlowe, a dyplom honorowy za owoce stołowe i za podnoszenie hodowli owoców w Galicyi. Jest to dla szkoły zaszczyt nie mały, że konkurując z owocami, krajów w których kultura owoców wysoko stoi, nie tylko nie pozostała w tyle za niemi, lecz wysunęła się na czoło, a hrabia Attens, prezes Towarzystwa Pomologów austryackich w piśmie swem do Dyrekcyi szkoły osobno jej dziękuje za taki wspaniały i wprost nie oczekiwany współudział, z której słusznie szkoła powinna być dumną, jak się wysłowił.

Podobnie jak w latach ubiegłych odbył się i w tym roku kurs ogrodnictwa dla nauczycieli szkół ludowych. Przy końcu składali uczestnicy kursu colloqium w obecności i pod przewodnictwem inspektora krajowego WPana Tokarskiego. Uczestników biorących udział w kursie było 14 z 10-ciu powiatów.

Na życzenie c. k. Rady szkolnej krajowej i za zezwoleniem Wydziału krajowego urządzono w ogrodzie szkolnym ogródek wzorowy dla szkół ludowych. Z powodu tego ogródka odbyła się pierwsza konferencya inspektorów okręgowych z zachodniej Galicyi w Tarnowie, która za jeden z tematów miała: jak ma działać nauczyciel w szkole i w gminie, aby skutecznie szerzyć sadownictwo i warzywnictwo? Na żądanie c. k. Rady szkolnej krajowej referowali to pytanie pp. Maciaszek i Kurowski, nauczyciele szkoły.

W ciągu roku zwiedzili zakład: JWPan Dr. Tadeusz Pilat, szef departamentu rolniczego, W. Rogoyski, członek Rady powiatowej w Tarnowie, Dr. Tadeusz Tertil, burmistrz m. Tarnowa i poseł na sejm krajowy, Dr. I. Dembowski, wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej, WP. Tokarski i Zaleski, c. k. inspektorzy krajowi, ks. Antoni Głodziński, inspektor kursów rolniczych i 30 tu inspektorów okręgowych szkolnych.

W bieżącym roku za zezwoleniem Wydziału krajowego zwiedził p. Maciaszek, kierownik szkoły znaczniejsze miejscowości za granicą słynne z hodowli nasion jak Erfurt i Kwedlinburg. Po przejrzeniu się na miejscu i zbadaniu dokładniej hodowli nasion, przedłożył Wydziałowi krajowemu sprawozdanie, w którem występuje gorąco za rozpoczęciem racyonalnej hodowli nasion w kraju i za założeniem stacyi próbnej bądź to przy jednej ze szkół fachowych, bądź też prywatnie, ale przy poparciu z funduszów krajowych, celem pouczania interesowanych, jak należy hodować nasiona te, które w naszym klimacie z łatwością otrzymać się dadzą.

XII. Wycieczki naukowe.

W sierpniu b. r. zwiedzili uczniowie II. i III. roku pod przewodnictwem p. A. Kurowskiego ogrodnictwo i kultury w Zassowie a w październiku pod przewo-

dnictwem p. W. Maciaszka, ogrodnictwo i wszelkie plantacye wikliny w Siedliszowicach.

W ciągu roku zwiedzili kilkakrotnie uczniowie wszystkich trzech lat ogrody w Gumniskach pod Tarnowem.

W Zassowie i w Siedliszowicach właściciele osobiście oprowadzali uczniów i udzielali szczegółowych wskazówek, tyczących się różnych sposobów uprawy i podejmowali ich z tradycyjną gościnnością. Dyrekcya spełniając przyjemny obowiązek składa Im na tem miejscu jak najserdeczniejsze podziękowanie staropolskiem „Bóg zapłać".

Tarnów, w lipcu 1909.

W. Maciaszek, w. r.
kierownik szkoły.

L. 828. Zaleszczyki dnia 10. sierpnia 1909.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowego zakładu sadowniczego za rok 1908.

W roku sprawozdawczym Dyrekcya krajowego Zakładu sadowniczego w dniu 1. lipca objęła na lat 12 tytułem dzierżawy, cztery morgi tłoki gminnej graniczącej z zakładem, pod kultury szkółek drzew owocowych. W danym wypadku nie idzie o powiększenie produkcyi szkółek, lecz o racyonalną gospodarkę, zasadą której odpowiednia rotacya. Na podstawie doświadczenia Dyrekcya stwierdzić może, że w naszych warunkach nie można sadzić szkółek na tem samem polu w krótkich odstępach czasu. Gdyż na ziemi niedostatecznie wypoczętej szkółka źle u nas idzie. Sprawa wydzierżawienia owej tłoki przeciągnęła się przeszło rok, w obec czego w roku 1907 w jesieni z braku miejsca pod szkółki posadzono na kwaterze po wymarzniętych morelach zaledwo 4 tysiące dzików, które posadzono na miejscu, gdzie poprzednio był zwarty sad morelowy, idą nie nadzwyczajnie.

W roku 1906 z braku miejsca również posadzono dzików znacznie mniej, a mianowicie: sześć tysięcy. Chcąc zaś, żeby produkcya stale rocznie była około dziesięcu tysięcy drzewek, należy sadzić dzików około piętnastu tysięcy każdorocznie.

Ponieważ Dyrekcya w ostatnich dwóch latach w braku miejsca nie mogła posadzić przyjętej w rotacyi ilości dzików, po wydzierżawieniu więc tłoki gminnej, starając się wynagrodzić lata ubiegłe, posadziliśmy jednorazowo łącznie 30 tysięcy dzików.

Drzewek sprzedano w 1908 roku sztuk 9849 za łączną kwotę 7252 koron 36 h. Tysiąc sztuk karłowych drzewek, głównie sznurów, posadzono w zakładzie. Pozostało jako rezerwa do sprzedaży w 1909 r. drzewek 1200, jest to oszczędność, którą z roku na rok musimy przenosić, żeby w latach 1910 i 1911 sprzedaży drzewek nie ograniczyć do ilości posadzonych dziczków w latach 1906—1907.

Chcąc utrzymać choćby względną równowagę, nie możemy w latach 1908 i 1909 wypuścić wszystkich zdatnych do sprzedaży drzewek ze szkółek. W sprawie sprzedaży drzewek dyrekcya w ciągu kilku lat zanotowała szereg spostrzeżeń — a mianowicie, drzewka z Zaleszczyk, sadzone np. w powiecie tarnopolskim czy złoczowskim pomimo różnych warunków gleby i klimatu przyjmują się i rozwijają tam bardzo dobrze od kilku już lat. Nie mówię o powiatach okolicznych, gdzie z natury rzeczy drzewka przeniesione z Zaleszczyk dobrze rosną np. w Załuczu, sad młody 20 morgowy, zasadzony przeważnie drzewkami z Zaleszczyk, dzisiaj przedstawia się wprost wspaniale.

Dyrekcya prowadząc od lat kilku obserwacyę nad drzewkami pochodzącymi z Zaleszczyk, doszła do wniosku, że zakład w Zaleszczykach może produkować drzewka dla miejscowości nawet bardzo różnych pod względem gleby i klimatu. Kwestya powodzenia zaś w dalszym rozwoju sadu, to sprawa umiejętnego założenia ogrodu, prowadzenia drzew w sadzie i umiejętnego wyboru odmian.

Pierwotnie Wysoki Wydział krajowy ustanowił bardzo nizkie ceny na drzewka, robiąc je dostępnymi dla stosunkowo niezamożnych nawet włościan. W pierwszym roku biorącym setkę drzewek dawano odpowiedni opust, wówczas to jedynymi odbiorcami drzewek byli włościanie, a wielu z nich, jak to Dyrekcyi wiadomo, mając zamiar nabycia drzewek dla siebie, szukało wśród sąsiadów senatorów na

drzewka, agitując za zakładaniem sadów obok chat, aby tylko zebrać zbiorowe zamówienie i uzyskać ów procent przy odbiorze setki. Z chwilą podniesienia cen drzewek, warunki sprzedażne bardzo się zmieniły. Dyrekcya przy obecnych cenach na zbyt drzewek przeważnie wśród włościan liczyć już nie może, konkurencyę bowiem w sprzedaży drzewek robią: nasze Tow. Kółek rolniczych i c. k. Tow. gosp. we Lwowie, dając znaczną bonifikacyę przy zakupnie drzewek dla włościan. Otóż obecnie włościanin albo żąda odstąpienia drzewek na warunkach, na jakich nabywa drzewka w Towarzystwach wyżej wspomnianych, albo cierpliwie czeka swojej kolei, kiedy będą mu dostarczone drzewka przez Towarzystwa na warunkach dla niego przystępniejszych.

Próba zrobiona w roku 1908 uzyskania pośrednictwa Rad powiatowych, nie wiele się przyczyniła do rozsprzedania drzewek wśród włościan. Dyrekcya proponowała niektórym Radom Powiatowym zakupno pewnej ilości drzewek owocowych, celem odstąpienia ich włościanom po cenach katalogowych loco Zaleszczyki, t. zn., że Rady Powiatowe poniosłyby nieznaczne koszty transportu i opakowania drzewek, które po nadejściu zostałyby włościanom rozsprzedane.

Dyrekcya uważała, że tą drogą drzewka najłatwiej dojdą do rąk właściwych, a Rady Powiatowe nie wiele znaczącą kwotą przyczynią się do podniesienia sadownictwa w swoim powiecie.

Tylko dwie Rady powiatowe skorzystały z propozycyi kraj. Zakładu sadowniczego, większość zostawiła nas bez odpowiedzi, a jedna z Rad powiatowych wyraziła swoje niezadowolenie z powodu naszej propozycyi. Z racyi powyżej przytoczonych, Dyrekcyi nie pozostaje nic innego jak iść drogą ogólnie przyjętą, a mianowicie rozsyłać cenniki do obszarów dworskich i szukać klienteli wśród najzamożniejszej warstwy społeczeństwa. Drzewka sprzedane być muszą, bo takie jest życzenie Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego. Konkurencya w sprzedaży drzewek włościanom przez obniżenie cen robią krajowemu Zakładowi sadowniczemu Towarzystwo Kółek rolniczych i c. k. Towarzystwo Gospodarskie we Lwowie — Rady powiatowe zaledwo dwie zechciały pośredniczyć w sprzedaży drzewek włościanom. Powiat zaleszczycki nie jest w możności wykupić całej naszej produkcyi, pozostaje więc jedyna droga rozsyłanie cenników do obszarów dworskich, gdzie zapotrzebowanie drzewek w ostatnich czasach bardzo się wzmogło. Zakładanie sadów handlowych na większą skalę przy naszych dworach staje się sprawą coraz bardziej aktualną. Tutaj przychodzi nowy szkopuł, żądania drzewek czasem bywają tak znaczne, szczególniej na niektóre rodzaje drzew i ich poszczególne odmiany, że zakład nie jest w możności tych zapotrzebowań pokryć, idzie bowiem bardzo często o tysiące drzewek. Wdzięczne pole dla zakładów handlowych ogrodniczych prywatnych, którym by można takie zamówienia odstępywać, lub też polecać zamawiającym. U nas jednak jako w kraju ciągłych walk, antagonizmów, wiecznych pretensyi jednych do drugich, akcyi i w tym kierunku poprowadzić nie można, dopóki stosunki się nie wyrównają, dopóki w akcyi prowadzonej przez Wydział krajowy nad podniesieniem sadownictwa w kraju swojego interesu nie będą widzieli i właściciele prywatnych zakładów ogrodniczych.

Dyrekcya sama uważa, że stanowisko krajowego Zakładu sadowniczego nie powinno być ściśle handlowe, nie odpowiada to bowiem intencyom Wydziału krajowego, dlatego też w akcyi handlowej zakładu za nić przewodnią służy zawsze idea podniesienia sadownictwa w kraju. Sprzedaż więc drzewek uważamy tylko jako środek prowadzący najkrótszą drogą do podniesienia sadownictwa, sprzedając drzewka dobre, trzymając się ściśle doboru Wydziału krajowego, dążymy i staramy się, żeby powstało jak najwięcej nowych sadów racyonalnie założonych i dobrze potem prowadzonych.

Co do akcyi kultury morel, to Dyrekcya nawiązując do sprawozdania z 1907 r. zaznaczyć sobie uważa za obowiązek, że kultura morel nawet znaczne stosunkowo może przynieść dochody, o ile jest traktowaną jako hodowla współrzędna przy zakładaniu nowych sadów. Na tej drodze Dyrekcya widzi w naszej okolicy łatwe rozwiązanie kwestyi dochodności sadu, do chwili pełnego owocowania drzew podstawowych. Mianowicie zakładając sad z jabłoni, grusz, nawet czereśni, pomiędzy każde dwa drzewa dajemy jedną morelę, która w ciągu trzech do czterech lat zacznie owocować, zaplonuje raz lub dwa, przynosząc sowity dochód. Ginąc zaś w ciągu

kilku lat po posadzeniu, ustępuje, że tak powiem, w porę drzewom głównym w sadzie. Prowadzimy obserwacye nad drzewami morelowemi pochodzenia węgierskiego, rosyjskiego. Mianowicie posadziliśmy morelę: węgierską wczesną czerwoną, bessarabską, czerwonoboką, no i rzecz prosta zaleszczycką, którą celem porównania prowadzimy w rozmaitych kulturach i dochodzimy do jednego wniosku, nie przesądzając zalet owoców poszczególnych odmian, że jedyną wadą drzewa morelowego jest jego krótkie życie.

Morela nawet w ojczyźnie swojej jest krótko żyjącem drzewem. Więc najlepsza nawet kultura tego błędu natury poprawić nie jest w stanie. Zadaniem jednak kultury jest umiejętne wyzyskanie drzewa, to jest przystosowanie takiej hodowli, jaka odnośnie do danej rośliny przynieść może największe korzyści. Za taką racyonalną kulturę Dyrekcya uważa traktowanie moreli jako drzewa współrzędnego (przedplon).

Akcya rozwoju hodowli winorośli zaczyna przybierać bardziej realny kierunek, włościanie potrochu garną się do tej kultury, widząc pewniejsze dochody. Wprawdzie winnica wymaga pracy sumiennej, ale korzyści jakie przynieść może, sowicie trud opłacają. W akcyi tej wielce pomocną rolę odgrywają nauczyciele ludowi, którzy byli na kursach w kraj. Zakładzie sadown. W samym zakładzie winnice rozszerzamy do 4 tysięcy krzewów, w czem w winnicy starszej, już rodzącej, mamy 1200 krzewów. Na murach mamy 300 krzewów winorośli, już zaczynającej rodzić, a 240 krzewów winorośli młodej, jeszcze nie rodzącej.

Na nowo wydzierżawionej parceli obsadzono winoroślą parkany, sadząc 1100 krzewów w kilku handlowych odmianach. Prócz tego zakład posiada winnicę próbną około 300 krzewów winorośli odpowiedniej na wyrób wina. W ogóle winorośl jest pod najbardziej szczegółową obserwacyą co do wartości odmian.

Dyrekcya bowiem uznając doniosłość tej kultury dla naszych stron, stara się zebrać najdokładniejsze dane, tak co do samych warunków kultury, jak i warunków handlowych dla odmian stołowych, oraz przeprowadza próby z wyrobem wina z odmian na ten cel się nadających, są to próby na początek raczej laboratoryjne, o ile jednak doszlibyśmy do rezultatów dodatnich, postaramy się i o próby już na szerszą skalę na drodze praktycznej.

W akcyi hodowli drzew owocowych, Dyrekcya prowadzi ciągłe próby i doświadczenia nad wartością rozmaitych odmian, tak pod względem jakości owoców, jak wytrzymałością drzew, płodnością i t. p. W roku 1908 posadziliśmy kilka odmian jabłek, udających się znakomicie na Podolu i Bessarabji, są to odmiany tamtejsze, lokalne, bardzo chwalone i wysoko na rynkach cenione, — z grusz ze stron tamtych mamy pod obserwacyą tylko jedną odmianę Ilinkę. O odmianach pochodzących z Zachodu nie wspominam, zakład jednak stara się mieć w ewidencyi wszystkie odmiany tam cenione, celem prowadzenia prób na miejscu w Zaleszczykach.

Zakład między innemi posiada bogaty sortyment najrozmaitszych śliw węgierskich, idzie o dobranie odmiany najodpowiedniejszej dla ciepłego, suchego Podola. Są to prace, które wymagają całego szeregu lat sumiennej obserwacyi, zanim się dojdzie do konkretnych rezultatów, śmiało powiedzieć można, że nigdy za wiele cierpliwości. Dzisiaj sadownictwo idzie tak szybkim krokiem, powstaje corocznie tyle nowych odmian bardzo reklamowanych, które przed należytem wypróbowaniem w kraju, nie powinny być sadzone nawet przez amatorów, wiele bowiem pieniędzy za te reklamowane nowości z kraju wychodzi — nie dając przeważnie nic więcej hodowcom, prócz zawodów, z małymi rzecz prosta wyjątkami. Poznaniem takich odmian powinne zajmować się zakłady ogrodnicze, ostateczną zaś oceną, ankiety czy kongresy pomologiczne, zwoływane co lat kilka.

W roku 1908 przeróbka owoców po raz pierwszy weszła na właściwe tory, mianowicie: zakupiono najpotrzebniejsze maszyny i przyrządy, które ustawiono w hali na ten cel pobudowanej. Ponieważ przeróbka ma na celu nauczanie i doświadczenia, więc i urządzenie mamy odpowiednie, które podzielono na trzy grupy: I. wzór urządzenia fabrycznego, więc przeróbka fabryczna na możliwie najmniejszą skalę — kocioł parowy do wytwarzania pary, potem wanna do gotowania parą, dalej autoklaw do gotowania w blaszankach i dwa kotły do gotowania marmolad, powideł na parze, projektuje się jeszcze suszarnię parową.

II. Urządzenie do przeróbki dla prywatnych sadów większych lub gminy, suszarnia Geisenheimska i kocioł do gotowania powideł, marmolad, jedno i drugie o własnem palenisku.

III. Urządzenie odpowiadające potrzebom domu prywatnego, kuchnia, na niej suszarnia Różańskiego, kociołek do gotowania kompotów, kociołki do gotowania marmolad powideł.

Piwnice służące do wyrobu win owocowych i przechowywania takowych, odpowiednie prasy i młynek. Urządzenie, które może być wzorem wielkiej fabrykacyi, jak i na skromne potrzeby domowe.

Jako pomoc do doświadczeń przy przerobach owocowych, mamy małe podręczne laboratoryum, skromne bardzo, zaopatrzone jednak w doskonały mikroskop, konieczny szczególniej przy wyrobie win do badań drożdży.

Ponieważ przeróbka prowadzi się na bardzo małą skalę, raczej demonstracyjnie celem pouczania, fabrykacya więc nasza korzyści t. j. dochodów przynieść nie jest w stanie. Robi się bowiem na kursach wszystkiego po trochu, bardzo dokładnie, z wielką starannością, co podnosi koszta. A że produktu otrzymuje się w rezultacie nie wiele, trudniej więc i sprzedać, tembardziej osiągnąć cenę, która prócz pokrycia kosztów przyniosłaby jeszcze nadwyżkę.

Jedynym produktem, który może się opłacić, to wina owocowe, koszt wyrobu stosunkowo niewielki, sprzedaż łatwa i nawet przy niskiej cenie pewien zysk osiągnąć można.

Może być, że niektóre warzywa n. p. pomidory gotowane w blaszankach w autoklawie opłacić się mogą, ale to sprawa dopiero dalszych prób.

Żeby dać pojęcie o przeróbce owoców w zakładzie — i to przeróbce demonstracyjnej, zaznaczamy, że w ciągu całego lata do późnej jesieni przerobiono z rozmaitych owoców około 200 słoików kompotów i konserw jarzynowych łącznie.

Czterdzieści jeden cetnarów jabłek, wartości czterystu koron, przerobiono na wino, jabłeczniak i serki owocowe.

Przerobiono dwa cetnary śliwek na powidło i około trzy cetnary innych owoców na rozmaite przeróbki.

Ponieważ przeróbka kończy się z końcem października, zbyt zaś na przeroby owocowe przychodzi dopiero pod wiosnę roku następnego. Dyrekrya więc stronę finansową przeróbki dokładnie ocenić będzie mogła z końcem roku 1909. Sprzedaż bowiem materyału przerobionego następuje zawsze w roku następnym, albo ze względów natury technicznej, n. p. wino, które musi odleżeć, albo też z powodu czysto ekonomicznej natury, mianowicie jak długo są tanie świeże owoce, tak długo na przeroby niema popytu. Przeróbkę należy traktować jak sposób konserwy pewnych owoców w roku urodzaju na czas braku tych owoców. N. p. kompoty morelowe zrobione w roku urodzaju morel — sprzedane być mogą korzystnie w roku nieurodzaju. Dzisiaj działalność nasza ograniczyć się musi na prowadzeniu doświadczeń i nauczaniu, oraz na szukaniu dróg, jakimi mogłaby pójść w kraju fabryczna przeróbka owoców, budząca obecnie tyle zainteresowania, a utykująca głównie na braku materyału do przeróbki.

Dyrekcya w miarę rozwoju u nas przeróbki, zdobywając bliższe dane tak co techniki, jak i samej akcyi handlowej, postara się w najbliższym czasie Wydziałowi krajowemu najbardziej dokładne sprawozdanie.

Kursa: od 20. stycznia do 7. marca sadownictwo, pamologia,

od 20. stycznia do 8. lutego teorya ogrodnictwa,

od 10. lutego do 22. lutego choroby roślin i szkodniki, oraz walka z nimi,

od 24. lutego do 7. marca warzywnictwo.

Kursa dla uczniów zakładu, słuchaczy 12.

Od 16. do 26. marca sadownictwo, kurs dla uczniów miejscowego seminaryum, słuchaczy było 30,

od 30. marca do 12. kwietnia, kurs teoretyczny i praktyczny dla nauczycieli ludowych z programem ogólnie przyjętym,

od 10. czerwca do 14. czerwca kurs teoretyczny i praktyczny gotowania szparagów dla uczniów i dziewcząt stale pracujących w Zakładzie,

od 22. lipca do 26. lipca kurs praktyczno-teoryczny przeróbki owoców dla pań i gospodyń, uczestniczek 11,

od 13. września do 20. września kurs letni dla nauczycieli ludowych, hodowla winorośli, przeroby owocowe, kurs praktyczny i teorytyczny.

Kursa jesienne dla uczniów zakładu od 23. października do 15. listopada warzywnictwo.

od 16. listopada do 26. listopada hodowla szkółek,
od 27. listopada do 9. grudnia hodowla winorośli,
od 10. grudnia do 20. grudnia o najpospolitszych roślinach ozdobnych w ogrodzie i ich hodowli,
od 23. października do 15. listopada pszczelnictwo,
od 16. listopada do 20. grudnia przeroby owocowe, uczniów dwunastu.

Jako pomoc naukową, zakład posiada bibliotekę szkolną zawierającą 260 tomów książek, przeważnie ogrodniczych, popularnych przyrodniczych, oraz trochę powieści odpowiednich dla młodzieży, rownież trochę dzieł poważnych ogrodniczych, przyrodniczych i czasopism. Prenumerujemy wszystkie czasopisma rolnicze i ogrodnicze polskie, jedno niemieckie, jedno francuskie.

Zbiory nasze zawierają: jeden zielnik ruchomy o podwójnych tablicach, na których zebrane najpospolitsze chwasty spotykane w ogrodach i w okolicy.

Zbiór mineralogiczny i geologiczny z okolicy Zaleszczyk.

Zbiór modeli owoców, odmian objętych doborem Wydziału krajowego, jak również celem porównań trochę odmian z poza doboru.

Zbiór owoców, moreli i brzoskwiń, odmian pospolicie hodowanych, przechowanych w formalinie.

Zbiór chorób roślin i szkodników odpowiednio spreparowanych.

Zbiór bogaty najpospolitszych szkodników w ogrodach: motyli i owadów.

Kilkadziesiąt tablic wzorów owoców i drzew, chorób roślin, szkodników, motyli, owadów, wzory szczepień i t. p. rozwieszone w sali wykładowej.

Cztery tablice: anatomia pszczoły.

Pomoc naukowa, jak na nasze skromne warunki dosyć bogata. Dyrekcya dąży do tego, żeby tablice wszelkie, o ile jest to możliwe zastąpić naturalnymi zbiorami, które zdobywamy własnemi siłami, wciągając do tej pracy i uczniów zakładu.

W roku 1908 mieliśmy 12 uczniów i dwóch praktykantów: 1. Jan Albrycht ukończony słuchacz studyum rolniczego, był na praktyce ogrodniczej w krajow. Zakładzie sadown. od dnia 1. lipca do końca roku, poczem pojechał objąć zarząd ogrodu w Nałęczowie, 2, Antoni Wróblewski, praktykant instruktor, syn dzierżawcy zakładu ogrodniczego w Łodzi, który przebywał dwa lata za granicą, przeważnie we Francyi, pracuje u nas jako instruktor.

Chłopców dwanaście mieszkało w Zakładzie, mieli oddane dwie największe sale na mieszkanie. Pierwotnie obliczone było locum na 4 chłopców, ponieważ jednak ciągle frenkwencya uczniów stałych się zwiększała — Dyrekcya mając względy hygieniczne i praktyczne na uwadze, największe dwie sale oddała na mieszkanie chłopcom, korzystając z dawniejszego mieszkania inspektora, który mieszka obecnie obok fabryki. Największy pokój z byłego mieszkania inspektoru przeznaczono na salę wykładową, która może pomieścić 30 uczniów, zazwyczaj liczba słuchaczów ogranicza się do dwunastu, dwa pokoje obok przeznaczono na muzeum i małą pracownię, tak, że sala wykładowa bezpośrednio łączy się z muzeum, co ogromnie ułatwia prowadzenie wykładów. Przy tem w wolnych chwilach od zajęć, czy w dnie świąteczne, chłopcy mogą korzystać ze zbiorów, modeli, tablic. Dawniejszą kuchnię inspektora przerobiono na mieszkanie instruktora.

W ciągu 1908 roku kierownik zakładu przeprowadził następujące lustracye: w Olesku, Jasionowie, Pieniakach, Załużcach, Koropcu, Skwarzawie, Zwiniaczu, Olchowej, Worwolińcach, Torskiem, Chmielowej, Drohiczówce, Kopyczyńcach, Jabłonowie, Szutromińcach, oraz przyjmował udział na posiedzeniach sekcyi ogrodniczej w c. k. Tow. Gosp. we Lwowie, oraz w posiedzeniach Towarzystwa Ogrodniczego w Krakowie.

Inspektor ogrodu jeździł do Nyrkowa, Lisowiec, Zwiniacza.

Dyrekcya uważa sobie za obowiązek zaznaczyć, że lustracye mają bardzo doniosłe znaczenie w podniesieniu sadownictwa w kraju, szczególniej jeżeli idzie o sady nowopowstające, lub ratowanie sadów zaniedbanych, których mamy bardzo wiele. Dając im racyonalną opiekę długie lata jeszcze mogą wspaniale plonować. Niejednokrotnie udało się kierownikowi uratowac sady skazane na wyrąbanie.

Na zakończenie Dyrekcya pozwoli sobie zaznaczyć, że z gruszek wysłanych z krajowego Zakładu sadown. w roku 1908 na wystawę Jubileuszową do Wiednia nasze Dziekanki zimowe były najpiękniejsze na całej wystawie. Dyrekcyi w tym

wypadku nie chodzi o czcze pochwalenie się danym faktem, lecz o zaznaczenie, że w Galicyi przy odpowiedniej kulturze, pracy i umiejętności, możemy hodować i otrzymywać owoce tak dorodne i w odmianach, jakie dotychczas produkował jedynie Tyrol i Francya. Trzeba nam jednak na polu prób i doświadczeń wiele jeszcze szczerej, sumiennej, uczciwej włożyć pracy, zanim wejdziemy w kraju na tory handlowej produkcyi owoców wysoce szlachetnych odmian.

Krajowy Zakład sadowniczy w Zaleszczykach, między innemi zadaniami, za jedno z najbardziej doniosłych w dźwignięciu kultury ogrodniczej w kraju uważa: prowadzenie wszelkiego rodzaju prób i doświadczeń, tak co do wartości odmian, jak i samej kultury.

Nie zrażając się ani chwilowemi niepowodzeniami, nawet małemi klęskami, ani też nie przeceniając zbytnio otrzymane sukcesy, dąży krok za krokiem naprzód z tem przeświadczeniem, że dźwignięcie każdej kultury to praca żmudna, pochłaniająca całe szeregi lat.

Kazimierz Brzeziński m. p.

PROJEKT
STATUTU ORGANIZACYJNEGO
KRAJOWEJ SZKOŁY OGRODNICZEJ
NA WULCE KAPITAŃSKIEJ.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Cel szkoły.

Krajowa szkoła ogrodnicza, założona na Wulce kapitańskiej na gruntach wydzierżawionych od gminy miasta Lwowa, ma być niższym zakładem naukowym, mającym za zadanie:

a) Przysposabiać ogrodników dostatecznie obeznanych z poszczególnemi gałęziami uprawy ogrodowej, w szczególności jednak znających się na sadownictwie, a zwłaszcza biegłych w pielęgnowaniu drzew owocowych.

Ukończeni uczniowie z tej szkoły powinni być zdatni na powiatowych sadowników przy drogach, na pomocników dla instruktorów ogrodnictwa działających po powiatach, na pomocników ogrodniczych w miejskich i dworskich ogrodach, wreszcie powinni umieć samoistnie zakładać i prowadzić włościańskie ogrody.

b) Szerzyć wiadomości z ogrodnictwa i z pokrewnych działów uprawy roślin zapomocą specyalnie urządzanych kursów.

c) Czynić próby i doświadczenia nad uprawą odmian drzew, warzyw i krzewów, oraz uprawą nasion, nadających się do rozszerzenia ich w kraju.

§. 2.

Środki do dopięcia celu.

Wykształcenie uczniów w szkole osiągnięte zostanie przedewszystkiem zapomocą nauki praktycznej, a mianowicie:

a) przez wyuczenie dokładnego i racyonalnego wykonywania wszelkich prac, potrzebnych dla takiego ogrodnika.

b) przez objaśnienia przy wykonywaniu każdej czynności ogrodowej, dla czego w ten sposób należy postępywać, tak, ażeby uczeń każdą czynność umiał wytłómaczyć i uzasadnić.

Naukę praktyczną uzupełniać będzie nauka teorytyczna w szkole, podająca uczniowi w sposób przystępny najważniejsze zasady z uprawy, hodowli i urządzenia ogrodu, oraz elementarne wiadomości z nauk przyrodniczych, potrzebne dla zrozumienia tych zasad.

Elementarna nauka nie będzie udzielaną w szkole, jednakże nauczyciel obowiązany będzie przy każdej sposobności starać się o uzupełnienie braków w tych wiadomościach u uczniów.

Nauka religii udzielaną będzie zapomocą egzort niedzielnych.

§. 3.

Czas trwania nauki. Nauka w szkole trwa przez dwa lata, podzielona na cztery półrocza.

§. 4.

Język wykładowy. Językiem wykładowym jest język polski.

II. Plan nauki.

§. 5.

Rok szkolny. Rok szkolny rozpoczyna się z dniem 1. października i trwa do końca września następnego roku. Dzieli się na półrocze zimowe, trwające od 1. października do końca marca i półrocze letnie od 1. kwietnia do końca września.

§. 6.

Zasadnicze normy planu nauki. Nauka udzielaną będzie praktycznie i teoretycznie.

I. Nauka praktyczna.

Nauka praktyczna odbywać się będzie przez całe półrocze letnie, a niektóre roboty praktyczne wykonywane będą i w półroczu zimowem.

Zasadzać się ona będzie na kolejnem wykonywaniu wszystkich prze ogrodniczych we wszystkich działach, przyczem zwróconą będzie uwaga na to, aby uczeń wykonywał jedne i te same czynności w ogrodzie do tego czasu, aż nabierze dostatecznej wprawy w tych pracach.

Wszelkie czynności ucznia w ogrodzie wykonywane będą pod ścisłym dozorem nauczyciela, przy pomocy wyznaczonych przodowników.

Każda czynność będzie przy rozpoczęciu objaśniona, aż uczeń dokładnie zrozumi sposób wykonywania jej i nabędzie w niej wprawę. Objaśnienia powinny mu być udzielane nietylko w tym celu, aby mógł poznać techniczną doskonałość każdej roboty, ale niemniej i dlatego, aby znając cel swej pracy, mógł dostrzedz związek przyczynowy między tym celem a sposobem wykonywania.

Z końcem każdego półrocza letniego odbywać się będzie przegląd wszystkich czynności, wykonywanych przez uczniów w ciągu lata.

Praca uczniów w ogrodzie trwać będzie przez cały dzień roboczy, z dostateczną przerwą na posiłek i odpoczynek.

II. Nauka teoretyczna.

Nauka teoretyczna odbywać się będzie wyłącznie w półroczu zimowem, obejmując następujące przedmioty:

na I. roku:

a) z botaniki najważniejsze wiadomości, odnoszące się do budowy i życia roślin, systematyka dostosowana do ogrodnictwa,

b) z zoologii: zwierzęta ssące, ptaki i owady pożyteczne i szkodliwe w ogrodnictwie,

c) z uprawy gleby ogrodowej: rodzaje gleby, przeznaczonej pod ogród, jej główne składniki, fizykalne i chemiczne własności, cel i sposób uprawy, nawożenie Najważniejsze wiadomości z meteorologii i klimatologii,

d) z rysunków: rysowanie znaków, używanych przy wykonywaniu planów ogrodowych, wykonywanie planów. Pisanie tabliczek, oraz odczytywanie i pisanie obcych wyrazów, powszechnie używanych w ogrodnictwie.

na II. roku:

a) sadownictwo: o hodowli drzewek piennych i karłowych w szkółkach, aż do wykształcenia korony, o wysadzaniu drzewek na stałe miejsca i hodowli ich,

b) pomologia,

c) warzywnictwo: o hodowli jarzyn w gruncie i w inspektach i otrzymywaniu nasion,

d) kwieciarstwo: hodowla kwiatów w szklarniach i w inspektach otrzymywanie nasion i drzewoznawstwo,

e) pszczelnictwo,

f) uprawa wikliny koszykarskiej.

§. 7.

Szczegółowy plan nauki.

Zakres i wzajemny stosunek przedmiotów nauki teoretycznej, tudzież rozkład ich na kursa określa bliżej szczegółowy plan nauk, który podlega zatwierdzeniu c. k. Ministerstwa rolnictwa.

§. 8.

Środki naukowe.

Do nauki służyć będą jako środki naukowe:

a) własny ogród szkolny,

b) zbiory potrzebne do ułatwienia wykładów i do demonstracyi,

c) w razie potrzeby miejskie ogrody i prywatne zakłady ogrodowe w mieście Lwowie, za zezwoleniem właścicieli.

III. Nauczyciele.

§. 9.

Skład grona nauczycieli.

Grono nauczycieli stanowią:

a) nauczyciele fachowi (stali):

1) nauczyciel fachowy, a zarazem kierownik Zakładu,

2) nauczyciel fachowy pomocniczy, a zarazem instruktor do zajęć praktycznych w ogrodzie i do dozorowania uczniów,

b) Nauczyciele nie stali:

katecheta, oraz w razie potrzeby odpowiednie siły nauczycielskie, powoływane na specyalne kursa, które mają być urządzane przy tej szkole.

§. 10.

Mianowanie nauczycieli.

Wszystkich nauczycieli mianuje Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem po wysłuchaniu opinii sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, nominacya nauczycieli fachowych, a tem samem i kierownika może nastąpić tylko za zezwoleniem c. k. Ministerstwa rolnictwa.

§. 11.

Stosunek służbowy i płace nauczycieli.

Nauczyciele fachowi są urzędnikami krajowymi i mają prawa i obowiązki określone ustanową służby krajowej z dnia 23. marca 1866, o ile ona może być do nich zastosowaną. Płace ich ustanawia osobny etat.

Wysokość wynagrodzenia dla reszty nauczycieli oznacza Wydział krajowy w granicach budżetu przez Sejm uchwalonego.

IV. Uczniowie.

§. 12.

Warunki przyjęcia.

Kto chce wstąpić jako uczeń do szkoły, powinien:

1) wykazać metryką lub innym wiarygodnym dokumentem, że ukończył conajmniej 17 rok życia.

2. wykazać przy egzaminie wstępnym, że umie biegle czytać, pisać i rachować,

3. udowodnić, że odbył conajmniej dwuletnią praktykę ogrodniczą,

4. przedłożyć świadectwo zdrowia, wystawione przez lekarza i świadectwo moralności, wystawione przez urząd gminny i parafialny.

O przyjęciu kandydatów stanowi kierownik.

W internacie będzie miejsce na 20-tu uczniów.

§. 13.

Uczniowie externiści.

Za zezwoleniem Wydziału krajowego mogą być przyjmowani do szkoły uczniowie externiści, mieszkający i utrzymujący się po za zakładem na koszt własny.

§. 14.

Opłaty.

Nauka w zakładzie jest bezpłatna.

Za wikt i utrzymanie w zakładzie t. j. za ubiór, pomieszkanie, opał, światło, pościel i pranie, opłacają ci uczniowie, którzy nie są przyjęci na koszt funduszu krajowego, kwotę, nie przekraczającą rocznych kosztów utrzymania.

§. 15.

Przepytywanie przy nauce i ćwiczeniach.

Podczas wykładów w szkole przy demonstracyach i przy wykonywaniu prac zawodowych w ogrodzie, należy uczniów przepytywać celem ciągłego śledzenia ich postępu w naukach i przekonania się o należytem zrozumieniu czynności, które wypełniają.

§. 16.

Egzamina.

Uczniowie zdają przed komisyą egzaminacyjną, złożoną z kierownika szkoły, egzaminującego nauczyciela i delegata Wydziału krajowego następujące egzamina:

a) egzamin roczny po ukończeniu pierwszego roku nauki z wszystkich nauk, udzielanych w ciągu roku, tudzież z nabytej wprawy w wykonywaniu prac w ogrodzie. Uczeń, który zda ten egzamin, może przejść na rok drugi,

b) egzamin końcowy przy końcu ostatniego półrocza z całości nauk zawodowych, udzielanych w szkole, jak nie mniej z biegłości i należytego zrozumienia wszystkich czynności, wykonywanych w ogrodzie.

§. 17.

Świadectwa.

Świadectwa wydaje szkoła tylko z ukończonych nauk uczniom, którzy zdali egzamin końcowy.

V. Kursa.

§. 17.

W zakładzie na Wulce kapitalińskiej w miarę zachodzącej potrzeby urządzane być mogą w odpowiednich porach roku specyalne kursa dla starszych frekwentantów, dostatecznie przygotowanych do korzystania z nich. Mianowicie:

a) kursa ogrodnicze dla nauczycieli szkół ludowych i amatorów ogrodnictwa,

b) kursa sadowniczo-warzywnicze dla kobiet a w szczególności dla nauczycielek, mających uczyć w szkołach dla gospodyń wiejskich,

c) kursa dla ogrodników pszczelarzy,
d) kursa uprawy nasion.

Na kursach tych uczyć będą nauczyciele zakładowi oraz docenci, którym specyalne wykłady poruczone zostaną.

VI. Zarząd i nadzór.

§. 18.

Kierownik.

Kierownik naukowy szkoły jest bezpośrednim przełożonym grona nauczycieli i uczniów.

Kierownik załatwia wszelkie sprawy wewnętrzne szkoły i odpowiada za zgodne z przepisami prowadzenie szkoły, porządek i karność.

§. 19.

Stosunek Wydziału krajowego do szkoły.

Zwierzchnią władzą zakładu jest Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Do jego zakresu działania należy w szczególności mianowanie nauczycieli, rewizya i zatwierdzenie rozkładu godzin w szkole, bezpośrednia dyspozycya funduszami szkoły w zakresie budżetu, oznaczenie każdoczesnej wysokości opłaty za utrzymanie w szkole, stanowienie o przyjęciu ucznia na koszt funduszu kraj., stanowienie o nadzwyczajnych potrzebach, o ile one mogą być zaspokojone z funduszów krajowych, oddanych pod rozporządzenie Wydziału krajowego.

We wszystkich tych sprawach, z wyjątkiem dotyczących zwyczajnego Zarządu szkoły w zakresie budżetu, działa Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, w której to sekcyi prócz członków, wyznaczonych przez pełną Komisyę, zasiada także delegat c. k. rządu z głosem stanowczym, ilekroć sprawa szkoły stanowi przedmiot obrad sekcyi.

Sprawy większej wagi, a mianowicie: zmiana niniejszego statutu i planu naukowego, użycie subwencyi państwowej, mianowanie fachowych nauczycieli, a temsamem kierownika podlegają zatwierdzeniu c. k. Ministerstwa rolnictwa, które nadto ma prawo nadzorować Zakład przez swe organa i żądać statystycznych wykazów i sprawozdań.

§. 20.

Postanowienia końcowe.

Osobne regulamina i instrukcye określą zakres i tryb egzaminów, treść i formę świadectw, dalej prawa i obowiązki kierownika i nauczyciela unormują wewnętrzny porządek w szkole oraz wyznaczą czas trwania poszczególnych kursów specyalnych i podadzą plan nauk dla nich.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

145 I

L.W. 9524|09. We Lwowie dnia 22. sierpnia 1909.

418423
III 1909/10, 480-497
Alej 480

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakładzie gospodarstwa wiejskiego i domowego.

Wysoki Sejmie!

W pierwszej części niniejszego sprawozdania przedstawiamy obecny stan, względnie rozwój istniejących w naszym kraju zakładów dla gospodarczego wykształcenia kobiet, druga zaś część obejmuje sprawozdanie z własnej działalności Wydziału krajowego na tem polu.

I. Powiatowa szkoła gospodyń wiejskich w Albigowej pod Łańcutem.

Na kurs zimowy roku szkolnego 1908|1909 zapisało się 33 uczenic, które w dniu 29. kwietnia br. poddały się egzaminowi. Wynik egzaminu był następujący. 14 uczenic otrzymało postęp bardzo dobry, 11 postęp dobry, 6 dostateczny, a 2 niedostateczny.

Z wyjątkiem uczenic dochodzących w liczbie pięciu, i jednej uwolnionej od opłaty, wszystkie płaciły opłatę za utrzymanie, oraz za naukę w kwocie od 8—24 kor. miesięcznie. Cyfra uzyskanych z tych opłat wpływów za czas od 1|11 1908 do 30|4 1909 wynosi kwotę 2.191 K. Daty te stwierdzają wzrost frekwencyi, a tem samem rozwój szkoły. Z owych 33 uczenic, które ukończyły kurs zimowy pochodziły: 3 z pow. lwowskiego, 9 z pow. łańcuckiego, 6 z pow. rzeszowskiego, 2 z pow. bocheńskiego, 1 z pow. nowosądeckiego, 1 z pow. gorlickiego, 2 z pow. krośnieńskiego, 1 z pow. limanowskiego, 1 z pow. kolbuszowskiego, 1 z pow. złoczowskiego, 1 z pow. tarnobrzeskiego, 1 z pow. niskiego, 1 z pow. gródeckiego, 1 z pow. sokalskiego, 2 z pow. krakowskiego. Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu zaznaczyliśmy ujemną stroną szkoły jest brak należytych urządzeń, jak brak własnej obory, brak pola niezbędnego pod uprawę paszy zielonej dla krów i t. p.

W celu usunięcia choć w części tych braków przyznał Wydział krajowy i wyasygnował nadzyczajną subwencyę w kwocie 1.500 kor. na częściowe pokrycie kosztów najpilniejszych instytucyi.

W dniu 15. lipca nastąpiła zmiana w personalu nauczycielskim szkoły. P. Stasiniewiczówna, stypendystka Wydz. kraj. przydzielona w charakterze nauczycielki do tego zakładu naukowego, zrezygnowała z posady. Opróżnione w ten sposób stypendyum o rocznych 800 K nadał Wydział krajowy p. Z. Krogulskiej i przydzielił ją w charakterze nauczycielki do szkoły w Albigowej, zgodnie z wnioskiem opiekuna i kierowniczki szkoły.

BIBLIOTHECA UNIV. JAGELL.

Szkoła gospodarstwa domowego i wiejskiego w Olesku. (w Pietryczach). Zadaniem tej szkoły, założonej w r. 1906, i utrzymywanej przez Towarzystwo dla gospodarczego wykształcenia kobiet w Olesku, jest dać dziewczętom wiejskim przedewszystkiem praktyczne, a obok tego w właściwym zakresie i teoretyczne wykształcenie w wiejskiem gospodarstwie kobiecem.

Szkołę tę przeniesiono czasowo w r. 1907 do Pietrycz pod Krasnem, miejscowości powiatu złoczowskiego, a już prawdopodobnie z końcem roku 1910 będzie szkoła umieszczoną po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. marca 1907 w zamku Oleskim. Nie mogło to dotąd nastąpić, ponieważ w części zamku Oleskiego, do tego celu właściwej, mieści się jeszcze publiczna dwuklasowa szkoła ludowa połączona z dopełniającym kursem rolniczym, a to stosownie do uchwały sejmowej z dnia 18. marca 1899.

Według pisma ck. Rady szkolnej kraj. z dnia 16 sierpnia 1909 L.W. 40.587 wydała już Rada szkolna krajowa orzeczenie w sprawie budowy szkoły w Olesku i zarządza oddanie w przedsiębiorstwo tej budowy z terminem rozpoczęcia w bieżącym roku, wobec czego jest możliwość, że szkoła gospodarstwa domowego z końcem r. 1910 lub z początkiem r. 1911 przeniesioną będzie do zamku Oleskiego.

W szkole tej urządzono w r. 1908 pierwszy z rzędu kurs wstępny nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego dla nauczycielek szkół ludowych przez czas 6 tygodni. O wyniku tego kursu będzie poniżej mowa, na tem miejscu tylko zaznaczamy, że Towarzystwo utrzymujące szkołę musiało z braku dostatecznych ubikacyj w Pietryczach oddalać pewną liczbę uczenic przez czas trwania kursu dla nauczycielek, co odbiło się w rezultacie niekorzystnie na frekwencyi szkoły i wpływało ujemnie na prawidłowy tok nauki.

Z tych też powodów drugi z rzędu kurs wstępny nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego dla nauczycielek urządzono w Żarzeczu, o czem poniżej mowa, a liczba uczenic w Pietryczach wynosi obecnie 11. Z tych 6 uczenic płaci za naukę i utrzymanie od 6—15 K miesięcznie, a 5 pobiera naukę i ma utrzymanie bezpłatnie.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że wobec zapału do pracy i zdolności pedagogicznych kierowniczki szkoły z jednej a opieki Towarzystwa utrzymującego szkołę z drugiej strony, szkoła ta rozwinie się z chwilą przeniesienia jej do Oleska i dostarczenia dla niej odpowiednich objektów gospodarczych.

Szkoła gospodarstwa domowego i wiejskiego dla dziewcząt w Korczynie.

Do tej szkoły, ufundowanej oraz utrzymywanej kosztem JE. Najprzew. ks. Biskupa przemyskiego obrz. łać. Dra Józefa Pelczara, uczęszczało w roku szkolnym 1908|1909 18 uczenic, a to 11 eksternistek, pochodzących z Korczyny, a 7 internistek z Odrzykonia. Szkołę prowadzą SS. Służebnice Serca Jezusowego, a nauki udzielają cztery ukwalifikowane zakonnice.

W jesieni r. 1908 wybudowano wzorową stajnię kosztem 10.000 K, które na ten cel ofiarował fundator szkoły.

Projektowana przez Towarzystwo Zakładu bł. Kunegundy w Nowym Sączu szkoła gospodyń wiejskich.

Powołując się na zeszłoroczne nasze sprawozdanie nadmieniamy, że Towarzystwo nie podjęło dotąd kroków w kierunku przystąpienia do założenia projektowanej szkoły; stan zaś zebranych na ten cel funduszów wynosił z końcem roku 1906 kwotę 9.947 K 32 h. O obecnym stanie tych funduszów nie otrzymaliśmy wiadomości. Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziału powiatowego będzie nalegał aby fundusze te zostały rychło użyte odpowiednio do ich przeznaczenia.

Projektowana szkoła gospodyń wiejskich w Szynwałdzie. (pow. tarnowskiego).

Organizacya tej szkoły jest w toku. Prawdopodobnie szkoła zostanie otwartą już w jesieni bieżącego roku. Zapewnione są dwie siły nauczycielskie fachowe, a mianowicie dwie Siostry Służebniczki, które przy pomocy stypendyum z funduszu krajowego w kwocie 1.000 K ukończyły szkołę gospodyń wiejskich w Katerinkach na Szlązku austr. Na częściowe pokrycie kosztów bu-

dowy i wewnętrznego urządzenia szkoły przyznał Wydział krajowy subwencyę w kwocie 1.500 K z ryczałtu przyznanego na zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich, prócz zasiłku w kwocie 2.000 K uchwalonego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 31. października 1908.

Nadto na cel powyższy udzielił ck. Rząd subwencyę z funduszów państwowych w kwocie 2.000 K. Pomimo uznania dla pracy i zapobiegliwości ks. proboszcza Aleksandra Siemieńskiego, twórcy tej szkoły, musiał Wydział krajowy, licząc się z funduszami rozporządzalnymi, uzyskanie dalszej subwencyi z funduszu krajowego na pokrycie reszty kosztów wewnętrznego urządzenia szkoły pozostawić staraniom petenta wobec Wys. Sejmu.

Ze szkół wymienionych w sprawozdaniu przestały istnieć: szkoła prywatna ogrodnictwa w Gumniskach pod Tarnowem skutkiem przeniesienia się właściciela i kierownika szkoły do Wułki kapitańskiej pod Lwowem i szkoła gospodarstwa domowego, stow. zarejestrowane z ogr. poręką. Natomiast występuje dążność we Lwowie do tworzenia szkół gospodarstwa przy miejskich szkołach ludowych np. przy szkole im. Tańskiej.

II.

Od początku zajmowania się sprawą gospodarczego wykształcenia kobiet uznawaliśmy, że jednym z głównych warunków rozwoju urządzeń dla tego wykształcenia jest należyte przygotowanie sił nauczycielskich.

W tym celu udzielił Wydział krajowy i w roku ubiegłym stypendyów na odbycie nauki w zakrajowych szkołach gospodarstwa domowego osobom, które bądźto są już nauczycielkami w szkołach gospodyń wiejskich, istniejących w kraju, bądź też zamierzają się poświęcić temu zawodowi.

W szczególności udzieliliśmy p. M. Demelównie, nauczycielce szkoły ludowej w Olesku, która zajmowała się szkołą gospodyń wiejskich tamże, przy pomocy funduszu krajowego zwiedziła szkoły gospodarstwa kobiecego, istniejące w Niemczech, Austryi, Belgii, Holandyi, Szwajcaryi — dalszego zasiłku w celu uzupełnienia tych studyów i zapoznania się z organizacyą takich szkół w Królestwte Polskiem. Również w roku ubiegłym otrzymała stypendyum p. Helena Kwapińska, nauczycielka szkół ludowych, w celu dokończenia nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego w zakładzie Kuźnickim i p. E. Pawlukowa na studya w kraj. szkole serkarskiej w Doren w Voralbergu. W celu uczynienia zadość uczuwanej coraz powszechniej w naszem społeczeństwie potrzebie lepszego wykształcenia kobiet w tych działach gospodarstwa domowego i wiejskiego, które stanowią właściwą dziedzinę dla pracy kobiecej, urządził Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową, w myśl programu naszego przedstawionego szczegółowo w zeszłorocznem naszem sprawozdaniu (LW. 53.383|908) i po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 3. listopada 1908, kurs wstępny gospodarstwa domowego i wiejskiego dla 10 nauczycielek ludowych w Pietryczach przez czas od 1|9 do 31|10 1908. Kurs ten zwiedzili niektórzy członkowie Rady szkolnej krajowej, a uczynione przez nich spostrzeżenia dają bardzo dobre świadectwo tak kierownictwu szkoły gospodyń w Pietryczach, jak i frekwentantkom kursu. Pierwsza zatem próba organizacyi takiego kursu okazała się korzystną i dlatego w roku bieżącym urządziliśmy wspólnie z c. k. Radą szkolną krajową drugi z rzędu taki kurs w Zarzeczu pod Jarosławiem w czasie od 1. lipca do 15. września 1909 roku, na który to kurs przyjęto 13 nauczycielek ludowych z dwunastu okręgów szkolnych.

Zaniechanie urządzenia drugiego takiego kursu w Pietryczach nastąpiło z powodu, że, jakto już wyżej nadmieniliśmy, urządzenie kursu dla nauczycielek wpływało z braku dostatecznych ubikacyj ujemnie na frekwencyę i prawidłowy tok nauki w szkole gospodyń wiejskich. Urządzenie zaś drugiego kursu dla nauczycielek w Zarzeczu przyszło do skutku dzięki ofiarności Tadeusza hr. Dzieduszyckiego, właściciela dóbr Zarzecze, który oddał bezpłatnie na ten cel obszerne i dogodne ubikacye.

Wkońcu zaznaczamy, że uczestniczki kursu przez czas jego trwania otrzymują płatny urlop, a bezpłatne umieszczenie, wyżywienie i naukę na kursie.

Koszta umieszczenia i wyżywienia po 100 K dla każdej frekwentantki za cały kurs ponosi fundusz szkolny krajowy.

Wszelkie wydatki spowodowane urządzeniem tych kursów zostały w części pokryte przez fundusz szkolny krajowy, w części z ryczałtu na zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich, oraz na stypendya dla przyszłych nauczycielek w tych szkołach i to w granicach uchwalonych przez Wys. Sejm kredytów, tak, że z tego tytułu nie zażądaliśmy żadnych osobnych funduszów.

Obok tych kursów wstępnych nie spuszczamy z oka sprawy urządzenia kursów stałych kilkumiesięcznych według programu przedstawionego w zeszłorocznem naszem sprawozdaniu.

Urządzenie takich kursów stałych powodujących znaczniejsze wydatki musi poprzedzać opracowanie szczegółowego programu nauki, którego ustalenie może nastąpić po zebraniu doświadczeń nieco obszerniejszych, niż to dotychczas po odbyciu jednego kursu było możliwem. Z tego powodu nie przedstawiamy Wys. Sejmowi na razie wniosków o organizacyi kursów stałych, i o udzielenie na ten cel osobnych kredytów.

Uważamy również za wskazane nadmienić, że udzieliliśmy subwencyi pieniężnej i pomocy przez wysłanie sił nauczycielskich urządzanemu przez Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych w czasie od 28. stycznia do 1. kwietnia 1909 w Zarzeczu kursowi gospodarstwa dla starszych dziewcząt wiejskich. Na kurs ten przyjęto 20 dziewcząt z powiatu politycznego jarosławskiego i przeworskiego, a bliższe dane i ocenę tego kursu podajemy równocześnie Wys. Sejmowi w sprawozdaniu ogólnem z czynności Departamentu III. w szczególności w części sprawozdania traktującej o działalności Towarzystwa Kółek rolniczych.

Podobnie udzielił Wydział krajowy subwencyę komitetowi miejscowemu w Łączkach pow. strzyżowskiego na częściowe pokrycie kosztów urządzonego w czasie od listopada 1907 do końca marca 1908 kursu nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego dla 17 miejscowych dziewcząt wiejskich. Kurs ten urządził proboszcz w Łączkach ks. A. Tenczor przy udziale miejscowych i okolicznych nauczycieli i nauczycielek publicznych szkół ludowych,

Frekwentantki kursu po jego ukończeniu zawiązały Kółko gospodyń wiejskich. W ostatnim czasie, bo w chwili wygotowania niniejszego sprawozdania przyznał Wydział krajowy w zasadzie pomoc materyalną komitetowi Tow. kongregacyi Pań w Kochawinie, który ma zamiar urządzić w Podzamczu ad Żydaczów kilkumiesięczny kurs nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego dla dziewcząt wiejskich. Nadto o ile doszły nas wiadomości, stowarzyszenie Pań w Kołomyi ma zamiar urządzić szkołę gospodarczo-kucharską, a w powiecie rudeckim powstać ma szkoła gospodyń wiejskich z ruskim językiem wykładowym. Wszystkim tym i dalszym usiłowaniom Wydział krajowy gotów będzie przychodzić w pomoc poradą i subwencyami, skoro czynniki miejscowe okażą pewną ofiarność zapewniającą przyjście do skutku zamierzonego dzieła.

W przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa domowego i wiejskiego powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1908 między innemi następujące uchwały:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby:

1) przedstawił Sejmowi w czasie właściwym projekt założenia szkoły dla kobiecego gospodarstwa wiejskiego, którąby miała na celu kształcenia nauczycielek potrzebnych dla szkół gospodyń wiejskich w kraju;

2) po zasięgnięciu opinii Towarzystw rolniczych oraz osób znających dobrze gospodarstwa włościańskie przygotował plan działania, któryby ułatwiał zakładanie po powiatach szkół dla gospodyń wiejskich i obejmował zarazem określenie warunków pomocy finansowej ze strony kraju dla tych zakładów;

3) poczynił kroki, celem założenia w schodniej części Galicyi szkół gospodyń wiejskich z językiem wykładowym polskim i ruskim i zdał o tem sprawę na najbliższej sesyi sejmowej;

4) ażeby przeprowadził odpowiednie rokowania z Rządem w tym celu, iżby Skarb państwa przyczyniał się odpowiednimi funduszami do kosztów budowy i utrzymania szkół dla gospodyń wiejskich.

Owóż co się tyczy uchwał ad 1 i 3 pozwalamy sobie nadmienić, że wobec stosunkowo znacznej ilości stypendystek, które corocznie zapoznają się z organizacyą szkół gospodyń wiejskich czyto w kraju, czy za granicą istniejących, wobec zakładu generałowej Zamoyskiej w Kuźnicach, który może dostarczać i dostarczył już pewnej ilości nauczycielek fachowych a przejętych ideą poświęcenia się dla ważnej misyi, jaką mają spełnić a wreszcie wobec szczupłej jak dotąd ilości powstających zakładów i niedostatecznego jeszcze zainteresowania się szerokich kół społeczeństwa tą ważną sprawą nie może Wydział krajowy uważać chwili obecnej już za właściwą do przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku założenia wzorowego zakładu dla kształcenia przyszłych nauczycielek szkół gospodyń wiejskich.

W sprawie zaś zakładania krajowych szkół gospodyń wiejskich zajmywaliśmy dotąd to zasadnicze stanowisko, że inicyatywa w zakładaniu, opieka, oraz utrzymanie tego rodzaju szkół powinny być rzeczą czynników miejscowych, a subwencye kraju miałyby pokrywać część kosztów utrzymania. Na tem samem stanowisku zasadniczem stoją odnośne władze w innych krajach koronnych, gdzie tego rodzaju szkoły są przeważnie zakładane i utrzymywane przez czynniki lokalne przy pomocy materyalnej kraju. Także i za granicą, szkoły takie są przeważnie zakładane przez czynniki lokalne przy pomocy funduszów państwa lub prowincyi.

Zresztą jeżeli strony interesowane zabezpieczą choć w pewnej części koszta budowy i utrzymania szkoły, oraz grunt pod budowę, tam w miarę rozporządzalnych fuduszów udzielamy subwencyj z funduszu krajowego; istniejące zaś plany nauk w szkole powiatowej gospodyń wiejskich w Albigowej, i w szkole gospodarstwa domowego i wiejskiego w Pietryczach mogą być z małemi zmianami zastosowane do innych tego rodzaju szkół.

W każdym zaś specyalnym wypadku na żądanie stron utrzymujących szkołę odnosimy się do c. k. Rządu w sprawie uzyskania subwencyi państwowej, jak to w ostatnich czasach było z prośbą ks. A. Siemieńskiego z Szynwałdu, któremu wyjednano zasiłek z funduszów państwowych na rzecz szkoły gospodyń w Szynwałdzie.

Jak z powyższego wynika poleceniom Wys. Sejmu zawartym pod 2 i 4 stało się właściwie zadość, o ile pozwalały na to stosunki. Wydział krajowy idąc za uchwałą Wys. Sejmu pod 2 przytoczoną, na podstawie doświadczeń trzech lat 1907—9 i przestudyowania urządzeń postronnych układa obecnie program dalszego postępowania w sprawach gospodarczego wykształcenia kobiet zastosowany do naszych stosunków i udzieli go korporacyom rolniczym celem przeprowadzenia dyskusyi, któraby podnieciła ofiarność czynników miejscowych dla tej sprawy, a ewentualnie dostarczyła podstaw do zmodyfikowania planu.

Przy końcu niniejszego sprawozdania nie możemy nie ponowić naszych uwag, zawartych w zeszłorocznem sprawozdaniu naszem o tym przedmiocie.

Istniejące w naszym kraju specyalne zakłady dla kształcenia kobiet w gospodarstwie domowem i wiejskiem, mimo znaczniejszego powiększenia ich liczby i rozmiarów nie będą wstanie wpłynąć skutecznie na uzdolnienie całej warstwy dorastających dziewcząt w kraju do prowadzenia gospodarstwa domowego i zajęć gospodarstwa wiejskiego, przypadających u nas kobietom. Ilość takich zakładów będzie zawsze na to za małą, liczba uczenic za szczupłą wskutek urządzenia internatu, a koszt takich zakładów bardzo znaczny.

Wskutek tego nasuwać się musi myśl, czy nie będzie o wiele skuteczniejszym i tańszym środkiem, któryby umożliwił szerokim warstwom dorastających dziewcząt nabycie potrzebnych wiadomości z zakresu gospodarstwa domowego i wiejskiego, albo należyte uwzględnienie nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego w seminaryach nauczycielskich, żeńskich jeśliby te zakłady były zaopatrzone w odpowiednie siły nauczycielskie i odpowiednie urządzenia, albo urządzenie osobnego 5—6 miesięcznego kursu gospodarstwa domowego i wiejskiego dla abituryentek seminaryjnych, które wstąpiły do zawodu nauczycielek publicznych a następnie w obu wypadkach wprowadzenia nauki gospodarstwa

w obowiązkowy zakres nauki dopełniającej dla dziewcząt i w wyższych klasach szkół żeńskich.

Sprawa ta, którą omówiliśmy obszernie w zeszłorocznem sprawozdaniu wymaga dłuższych studyów i doświadczeń wnika bowiem w organizacyę szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich żeńskich, dlatego Wydział krajowy wraz z c. k. Radą szkolną krajową po gruntownem jej zbadaniu przedłoży Wys. Sejmowi odpowiednie wnioski.

W każdym razie owe kursy nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego, a mianowicie kurs odbyty w r. 1908 w Pietryczach, nie mniej kurs tegoroczny w Zarzeczu umożliwiają pewnej, choć skromnej ilości nauczycielek publicznych szkół ludowych nabycie przygotowania odpowiedniego do udzielania nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego, przypuszczając, że w odnośnych szkołach znajdą si ę urządzenia niezbędne umożebniające praktyczne udzielanie tej nauki. Uznając pożyteczność takich kursów i ze względu na wyraźną w tym kierunku uchwałę Wys. Sejmu z dnia 3. listopada 1908, nie mniej z powodu urządzania coraz częściej takich kursów dla dziewcząt wiejskich, i powstania nowej szkoły gospodyń wiejskich w Szynwałdzie, Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi wniosek o podwyższenie ryczałtu na zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich i na stypendya dla przyszłych nauczycielek z dotychczasowej kwoty 8.000 na 10.000 K.

Na podstawie powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje niniejsze sprawozdanie do wiadomości.

2. Sejm wstawia do rub. X. budżetu funduszu krajowego na r. 1910 do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 17.500 K na zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich, a mianowicie:

a) w Albigowej 3.500 K

b) w Olesku 4.000 K

c) na zasiłki dla innych szkół, na kursy nauki gospodarstwa domowego i wiejskiego, i na stypendya dla przyszłych nauczycielek w szkołach gospodyń wiejskich 10.000 K. Udzielenie subwencyi szkołom gospodyń wiejskich może nastąpić po dopełnieniu warunków, wymienionych w uchwale sejmowej z dnia 15. marca 1907 roku.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową zajmywał się w dalszym ciągu sprawą urządzenia kursów gospodarstwa domowego i wiejskiego dla nauczycielek publicznych szkół ludowych, i aby przedłożył Sejmowi sprawozdanie i wnioski w tym przedmiocie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Członek Wydziału krajowego.

LW. 69.538/09.

We Lwowie, dnia 9. lipca 1909.

A. ej. 481

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1908.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1906 i 1907 uchwalił Wysoki Sejm na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1908 ustawę przedłużającą, moc obowiązującą §. 21. ustawy krajowej z dnia 20. lipca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 51.) o licencyonowaniu i utrzymywaniu buhajów gminnych a zarazem powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1906 i 1907.

2) Sejm wstawia do rubryki X. budżetu wydatków funduszu krajowego na rok 1908 i 1909 kwotę po 30 000 koron na tworzenie gminnych obór zarodowych.

3) Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, aby wezwał Wydziały powiatowe do czuwania nad zapewnieniem gminom oznaczonej przez komisyę licencyonującą ilości buhajów licencyonowanych.

4) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby współdziałał na polu akcyi hodowlanej i przestrzegał wykonanie postanowień ustawy z dnia 20. lipca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 51.) z uwzględnieniem miejscowych stosunków zamożności i ulg w ustawie przewidzianych.

Z wykonania powyższych uchwał oraz z czynności swych odnoszących się do podniesienia hodowli bydła przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie podobnie jak lat poprzednich w dwóch rozdziałach:

I. Podniesienie hodowli bydła przy pomocy subwencyi kraju i państwa.
II. Wykonanie ustawy hodowlanej.

I. Podniesienie hodowli bydła przy pomocy subwencyi kraju i państwa.

Zwyczajne subwencye kraju i rządu na ogólne cele podniesienia hodowli bydła wzrosły w r. 1908 do kwoty 354.600 koron, z czego na kraj przypada 100.000 koron, na rząd zaś 254.000 koron.

Porównując wysokości tychże subwencyi z analogicznymi subwencyami w r. 1907, okazuje się, że subwencya rządowa w r. 1908 wzrosła o kwotę 63.000 koron, subwencya zaś krajowa pozostała ta sama co lat poprzednich.

Nadto zarezerwował c. k. Rząd, na rachunek roku 1908 Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie 40.000 koron, Towarzystwu rolniczemu w Krakowie zaś 20.000 koron, płatnych w r. 1909 na akcyę podniesienia chowu bydła w kierunku mięsnym. Z ogólnej subwencyi krajowej i rządowej otrzymało Towarzystwo gospodarskie we Lwowie 233.666 koron 66 gr., Towarzystwo rolnicze w Krakowie 120.333 koron 34 gr.

Ai. 1 i 2. Rachunki z użycia tych subwencyi dołącza się do niniejszego sprawozdania jako alegaty 1 i 2.

Dokładny obraz działalności obu krajowych Towarzystw rolniczych na polu hodowlanym zawierają sprawozdania tych Towarzystw za r. 1908.

Z naszej strony ograniczamy się jedynie do wyjęcia z powyższych sprawozdań najważniejszych dat i cyfr, uwydatniających rezultaty działalności tych Towarzystw w porównaniu z analogicznymi wynikami roku 1907.

a) Towarzystwo gospodarskie we Lwowie.

Oborę zarodową pełnej krwi rasy nizinnej założono w r. 1908 w Łopuszce wielkiej a zarazem dokompletowano oborę w Mikulicach. Obory zarodowej pełnej krwi rasy simentalskiej nie założono żadnej z powodu braku odpowiednich podań, sprowadzono zaś jedynie trzy buhaje z Ratos dla obór zarodowych w Hulczu, Zagwoździu i Żurawnie.

Jakkolwiek w r. 1908 przybyła wyżej wymieniona obora w Łopuszcze, to jednakowoż ogólna liczba obór zarodowych pełnej krwi pozostała ta sama co w r. 1907 t. j. 22, z powodu, iż właściciel obory w Suchej woli, nie mogąc wyleczyć krów sprowadzonych z Oldenburga z zarazy guziczkowej, oddał je do dyspozycyi Towarzystwu, które powierzyło je p. Myszkowskiemu właścicielowi obory w Stubnie. Dzięki troskliwej opiece wyż nazwanego i poniesionym bardzo wysokim kosztom udało się te krowy dla chowu utrzymać.

Obory pełnej krwi rozwijają się przeważnie dobrze a przy indywidualnem żywieniu wykazują wszędzie wysoką mleczność. Nieco do życzenia pozostawia wychów buhajów, które nie są jeszcze dosć intenzywnie żywione, jakby być powinny, aby doszły do możliwie najwyższego rozwoju.

W oborach powyższych znajdowało się 22 buhajów i 246 krów.

Obór zarodowych pół krwi powstało 9, łącznie zatem z dawniejszemi jest ich 51.

Wiele obór poprzednio założonych może się poszczycić materyałem bardzo wyrównanym, a tam gdzie krowy są racyonalnie żywione, podnosi się także stale mleczność, do czego Towarzystwo obecnie dąży, kupując dla obór jedynie takie rozpłodniki, które od krów wybitnie mlecznych pochodzą.

W oborach tych było z końcem r. 1908 — 36 buhajów i 1.318 krów.

Wielki postęp uczyniło Towarzystwo w zakładaniu gminnych obór zarodowych.

Obór takich założono w r. 1908 — 11, łącznie zatem jest ich 51, nadto zatwierdzono 5, dla których nie można już było dostarczyć krów. Wejdą one w życie w ciągu wiosny 1909 r. z funduszów z r. 1908.

Podjęcie szerszej akcyi na tem polu umożliwiła Towarzystwu przyznana przez Wysoki Sejm na ten cel zacytowaną na wstępie niniejszego sprawozdania

uchwałą subwencya dla obu krajowych Towarzystw rolniczych w ogólnej kwocie 30.000 koron. Subwencyę tę rozdzielił Wydział krajowy między wspomniane Towarzystwa w stosunku dotychczasowym 2 : 1, t. zn. że Towarzystwo gospodarskie we Lwowie otrzymało 20.000 koron, Towarzystwo rolnicze w Krakowie zaś 10.000 koron. Zakładanie obór gminnych napotyka na wielkie przeszkody, wobec trudności nabycia dobrych krów do tychże obór.

Gospodarstwo nabiałowe bowiem coraz bardziej się opłaca, każdy więc dąży do powiększenia stanu krów i sprzedaje tylko sztuki gorsze nadliczbowe. Na podstawie poczynionych doświadczeń przekonano się, że obory gminne rozwijają się dobrze tam, gdzie jest należyta opieka. W oborach tych w czasie założenia było 51 buhajów i 508 krów, z końcem zaś r. 1908 — 51 buhajów i 562 krów. W oborach tych urodziło się 136 buhajów i 132 cieliczek.

Wobec doniosłego znaczenia, jakie mają obory zarodowe w akcyi podniesienia hodowli bydła tak w kierunku jakościowym jak również ilościowym, Wydział krajowy wstawił również do preliminarza budżetu na rok 1910 kwotę 30.000 koron na dalsze zakładanie tychże obór.

Stacyi buhajów było w r. 1908 — 628 (608 subwencyjnych, 20 subwencyonowanych), a w r. 1907 zaś 543, przybyło zatem 85. Wysokość subwencyi na utrzymanie buhajów podniosło Towarzystwo na 150 koron na zwykłych stacyach a na 180 koron na stacyach przy oborach gminnych.

Wystaw przeglądowych urządziło Towarzystwo w r. 1908 — 5, a mianowicie: w Przemyślanach, Dynowie, Krystynopolu, Rudkach i Jarosławiu.

Ogółem na wystawy te przyprowadzono 542 sztuk bydła, premii rozdano 246, wypłacono zaś 3.840 koron.

Oprócz tego przyczyniło się Towarzystwo subwencyą 4.000 koron na dział hodowlany do urządzonej staraniem jarosławskiego Oddziału we wrześniu 1908 r. wielkiej okręgowej wystawy przemysłowo-rolniczej.

Dział hodowlany na tej wystawie wykazał bardzo dodatnie rezultaty w kierunku chowu bydła nizinnego tak większej własności jak i włościańskiego, który tam wybitnie przeważa i który Towarzystwo obecnie tam wyłącznie popiera.

Agencya sprzedaży materyału rzeźnego, o której założeniu w poprzedniem sprawozdaniu bliższe podano szczegóły, rozwijają się pomyślnie pod kierownictwem odnośnej Komisyi, czego dowodem są następujące daty. Według przedłożonego wykazu sprzedano za pośrednictwem Agencyi w czasie od 1. grudnia 1907 po koniec marca 1909 — 3.343 sztuk bydła i świń (w tem świń 913 sztuk) za kwotę 689.756 K 26 gr., zakupiono zaś w tymże czasie 600 sztuk bydła za kwotę 154.335 K 06 gr.

Pośrednictwo w sprzedaży nierogacizny weszło już w program Ajencyi jak wynika z powyższego wykazu i doznało znacznego poparcia ze strony głównego Zarządu Kółek rolniczych, który utworzył we własnym zakresie działania Biuro pośrednictwa jako organ Agencyi i poszczycić się może pokaźnymi wynikami. Od 9. października 1908 bowiem do 1. kwietnia 1909 r. sprzedało Biuro 2.472 sztuk nierogacizny za kwotę łączną 176.517 kor. 89 gr.

Spółka ziemska w Stanisławowie, o której w zeszłorocznem sprawozdaniu wspomnieliśmy, że zajmuje się zaliczkowaniem bydła zakupionego na opas, udzieliła w czasie od 1. marca 1908 do 1. marca 1909 na zakupno 1.035 sztuk bydła zaliczek w łącznej kwocie 250.852 koron.

Na prowadzenie Agencyi w r. 1908 otrzymało Towarzystwo gospodarskie subwencyę 25.000 koron od c. k. Ministerstwa rolnictwa, które równocześnie wyraziło Towarzystwu swoje uznanie za starania, poniesione około organizacyi zbytu bydła, uwzględniającego w odpowiedni sposób interesy hodowców.

Również i Wysoki Sejm uznając znaczenie i korzyści, tej organizacyi, która chroni produkcyę bydła od strat spowodowanych szkodliwem działaniem pośredników, uchwalił na dniu 31. października 1908 subwencyę 5.000 koron

na r. 1909 dla Towarzystwa gospodarskiego na prowadzenie Agencyi sprzedaży materyału rzeźnego.

b) Towarzystwo rolnicze w Krakowie.

Obór zarodowych założono w r. 1908 cztery, a to w Wadowie, Rudnej, Gaiku i Rajsku. Dwie pierwsze z nich są rasy fryzyjskiej, dwie następne zaś rasy czerwono-polskiej.

Obora zarodowa w Wadowie składa się z 5 krów importowanych z Fryzyi holenderskiej, 2 krów zakupionych w Baranowie i 4 krów nabytych w Krzeszowicach.

Koszta zakupna tych krów wyniosły 8.000 koron z czego hodowca pokrył połowę.

W oborze tej znajduje się również buhaj rasy fryzyjskiej, udzielony jako subwencyjny w r. 1907 a zakupiony na targu rozpłodnym w Krakowie.

Obora w Rudnej składa się na razie z 3 krów i 1 buhaja zakupionych w Fryzyi holenderskiej za cenę 4.107 kor. 32 gr. uzupełnioną zaś zostanie większą ilością sztuk bydła w r. 1909.

Do nowo założonych obór zarodowych rasy czerwono-polskiej w Gaiku i Rajsku, zakupiono ogółem 19 krów, 3 jałówek i 1 buhaja za łączną kwotę 8.115 koron 46 gr.

W innych dawniej założonych oborach zaszły tylko nieznaczne zmiany a mianowicie wymieniono buhaje w oborze w Przecławiu i Nosówce, nadto zaś zwinięto oborę rasy fryzyjskiej przy niższej szkole rolniczej w Miłocinie, przeprowadzając buhaja, jako subwencyjnego do obory w Dąbrowej i sprzedając 3 krowy szkole, a 2 prywatnemu nabywcy.

Ogółem posiadało Towarzystwo rolnicze z końcem 1908 roku 26 obór zarodowych, a mianowicie: 6 obór rasy fryzyjskiej 1 rasy simentalskiej, 17 rasy czerwono-polskiej oraz 2 rasy czerwono-duńskiej. W oborach powyższych było 753 sztuk bydła w tem krów i jałówek 629, buhajów zaś 124 sztuk.

Obory rozwijały się normalnie, przyczem skonstantowanym został znaczny postęp w żywieniu bydła, co wpłynęło w bardzo wyraźny sposób na zwiększenie mleczności w porównaniu z rokiem poprzednim.

Obory rasy fryzyjskiej przy starannem pielęgnowaniu i intenzywnej paszy wykazują wysoką mleczność, dochodzącą do 4.893 litrów przeciętnego rocznego udoju. W oborach zarodowych rasy czerwono-polskiej mleczność dochodziła do 3.302 litrów rocznie.

Obory gminne: Do zakładania gminnych obór zarodowych w myśl zapowiedzi danej w zeszłorocznem sprawozdaniu przystąpiło Towarzystwo rolnicze w r. 1908. Rozwinięcie tej akcyi umożliwiła Towarzystwu uzyskana na ten cel od Wysokiego Sejmu osobna subwencya oraz powiększona subwencya rządowa na ogólne cele hodowlane.

Myśl zakładania tych obór, wywołała w kołach hodowców włościańskich żywe zainteresowanie i jeszcze na długo przed możnością realizacyi tego projektu zaczęły wpływać do Towarzystwa podania rozmaitych gmin o założenie takich obór.

Towarzystwo wybrało tylko takie gminy, w których założenie obór gminnych dawało największe szanse powodzenia zarówno ze względu na miejscowe warunki dobrego utrzymania bydła, jak i z uwagi na możność rozciągnięcia nad oborami takiemi, troskliwej opieki miejscowej.

Warunki zakładania takich obór przedstawiliśmy Wysokiemu Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu.

W r. 1908 założyło Towarzystwo cztery obory gminne, mianowicie jedną oborę rasy Simmenthal w Lubli oraz 3 obory rasy czerwono-polskiej w Brzezowej

Włosienicy i Rajsku. Ogółem znajduje się w tych oborach 37 krów i 1 buhaj a koszt zakupna wyniósł 11.906 koron, z czego hodowcy pokryli 25%. W roku sprawozdawczym uchwaliło Towarzystwo założyć nadto jeszcze 5 obór gminnych utworzenie ich jednak ze względu na spowodowany tegorocznymi klęskami elementarnymi ogólny brak paszy i trudność nabycia odpowiedniego materyału, odłożono do r. 1909.

Import bydła z Fryzyi holenderskiej: Otrzymawszy pozwolenie od Rządu niemieckiego na przewóz bydła z Fryzyi holenderskiej wydelegowało Towarzystwo inspektora hodowli p. Sandoza do Fryzyi holenderskiej, który zakupił 3 buhaje, 31 krów 6 młodszych buhajów oraz 9 cieliczek w czem 2 buhaje i 8 krów dla obór zarodowych, resztę na rachunek prywatny hodowców.

Ogólny koszt zakupna powyższego materyału rozpłodowego wraz z transportem do miejsc przeznaczenia w kraju, wyniósł 37.871 koron 48 gr., z czego komitet pokrył 5.680 Koron 58 h. z funduszów subwencyjnych, resztę zaś zapłacili hodowcy.

Stacye buhajów: Ze względu na dość znaczne zwiększenie subwencyi państwowej na ogólne cele podniesienia hodowli bydła rogatego, Komitet mając na uwadze wielkie znaczenie tworzenia stacyi buhajów dla poprawy hodowli bydła w kraju, podwyższył w r. 1908 znacznie, bo w porównaniu z r. 1907 o 7.000 K, kwotę przeznaczoną na zakupno buhajów stacyjnych. Ogółem wydano na ten cel 40.000 Koron.

W porównaniu z r. 1907 powiększyła się liczba buhajów o 26 sztuk, wszystkich ich było w 1908 roku 404, w 1907 roku zaś 378.

Z subwencyi państwowej przeznaczonej na premie za utrzymanie wzorowe budynków stajennych wypłaciło Towarzystwo rolnicze w r. 1908 4 premie po 200, 2 po 100 kor. oraz po jednej w kwocie 300, 250 i 150 K.

Targi na bydło rozpłodowe.

O rozszerzającem się wśród hodowców poczuciu pożytku i potrzeby urządzanych w Krakowie od lat 6 przez Komitet dorocznych targów na bydło rozpłodowe świadczy wymownie także ostatni szósty z kolei targ, który się odbył w kwietniu 1908.

Z jednej bowiem strony zgłoszenia hodowców, pragnących nadesłać na targ materyał hodowlany były tak liczne, że hodowcom zgłaszającym się później musiał Komitet z braku miejsca odmówić przyjęcia na targ sztuk zgłoszonych z drugiej liczne zakupy sztuk na targu przez osoby prywatne, między któremi obok nabywców z kraju znajdowali się także hodowcy z Królestwa Polskiego, przekroczyły co do ilości sztuk i wypłaconych za nie kwot wszystkie targi poprzednie. Najliczniejszym jak zwykle był zastęp bydła nizinnego, z pośród którego wiele sztuk dobrze zbudowanych i o wybitnym typie mlecznym znalazło chętnych nabywców.

Mniej licznie reprezentowanem było bydło rasy Bern-Simmenthal, które również wykazywało wielki postęp.

Wreszcie i między bydłem rasy czerwonej polskiej, wogóle wyrównanem znajdowały się również sztuki dobrze zbudowane i typowe. Transakcye na targu były bardzo ożywione. Komitet zakupił 10 buhajów za sumę 7.600 Kor; okr. Towarzystwa rolnicze 40 buhajów za ogólną kwotę 20.905 koron. Towarzystwo hodowców czerwonego bydła polskiego 6 buhajów za kwotę 3.175 kor. wreszcie strony prywatne 31 sztuk za cenę 19.875 kor.

Z ogólnej zatem ilości doprowadzonego na targ bydła 132 sztuk, sprzedano 87 sztuk za 51.565 koron. Podobnie jak lat poprzednich połączono także z tym targiem premiowanie buhajów. Jako nagrody przeznaczono jedynie odznaczenie honorowe. Ogółem rozdano 33 nagród.

Premiowanie i wystawy.

Uważając premiowanie bydła włościańskiego za jeden z ważnych czynników poprawy hodowli bydła u włościan, Komitet przeznaczył w r. 1908 podobnie jak lat poprzednich na ten cel 9 000 kor. która rozdzieloną została między okręgowe Towarzystwa rolnicze.

Premiowania, które się odbyły we wszystkich niemal powiatach, dotyczyły trzech typów bydła, mianowicie rasy czerwonej polskiej, berneńsko-simentalskiej i mięszanej.

Premiowanie bydła rasy czerwono polskiej odbyło się w Jodłowniku, Czańcu, Komornikach, Jaworniku i Buczkowicach. Doprowadzone na te premiowania bydło, przedstawiało pod względem wyrównania wielki postęp a staranny wychów młodzieży dowodził rozwiniętego zamiłowania do hodowli.

Ogółem spędzono na powyższe premiowania 956 sztuk bydła.

Premiowanie bydła rasy Bern-Simmenthal odbyło się w 5, rasy zaś mięszanej w 9 miejscowościach. Z premiowań tych zasługują na szczególną uwagę, tak ze względu na ilość, jak i jakość materyału, premiowania w Jedliczu, Szebniach Łączkach, Mielcu i Bolesławiu.

Wystawy bydła odbyły się w Wielopolu skrzyńskiem i Jodłowej, na które doprowadzono ogółem 340 sztuk.

Przeważna ilość powyższego bydła należała do rasy czerwono-polskiej. które w całości było wcale wyrównane, co przypisać należy wpływowi Związku hodowlanego włościańskiego w Brzezinach o postępie świadczyły zwłaszcza przychowane przez włościańskich hodowców buhaje i jałówki.

Premii na tych wystawach rozdano 117 w łącznej kwocie 950 koron.

Związki hodowlane.

Podobnie jak lat ubiegłych przeznaczył Komitet i w r. 1908 mając na oku rozwój związków hodowlanych włościańskich kwotę 3.000 kor. na zakupno jałówek cielnych względnie krów, które to sztuki rozdzielone pomiędzy włościan w okolicach, gdzie hodowla bydła rasy czerwono polskiej pomyślnie się rozwija, pozostają pod ścisłym nadzorem i kontrolą odnośnych lustratorów Związków. Za wspomnianą kwotę zakupiono 10 bardzo dobrych krów cielnych dla gminy Bujaków w powiecie bialskim.

W r. 1908 powstał nowy Związek hodowlany włościański w Komornikach obecnie zatem istnieje ogółem 7 związków. Rozwój Związków hodowlanych włościańskich, jak wykazują premiowania i liczne lustracye, jest bardzo pomyślny mimo licznych klęsk elementarnych, jakie kraj w ostatnich latach nawiedziły. Jako dowód tego służy fakt, iż w r. 1908 dla nowo utworzonych 2 obór zarodowych dworskich, 4 obór gminnych i dla gminy Bujaków zakupiono materyał bardzo dobry w obrębie Związków hodowlanych włościańskich. Istniejący od r. 1905 Związek hodowców bydła nizinnego przyjął w r. 1908 do Związku 3 obory z 6 buhajami i 48 krowami.

Wobec znacznego zwiększenia się mleczności w oborach związkowych, postanowił Związek przyjmować w przyszłości tylko takie pierwiastki, które dały najmniej 2.300 litrów i tylko takie krowy starsze, które dają najmniej 3.000 litrów mleka rocznie. Sprawozdanie Towarzystwa hodowców czerwonego bydła polskiego za r. 1908 stwierdza postęp hodowli tego bydła, a mianowicie zwiększenie żywej wagi u krów, tudzież nieco większą przeciętną mleczność w oborach zarodowych tej rasy.

Liczba obór zarodowych bydła rasy czerwono polskiej wynosiła 17. C. k. Rząd wyasygnował Towarzystwu subwencyę w kwocie 4.000 kor. przyznaną w tej samej wysokości i z funduszu krajowego.

Agencya dla handlu bydłem.

Założone przez Towarzystwo rolnicze w r. 1907 Biuro handlowe dla sprzedaży i eksportu bydła w roku sprawozdawczym rozwinęło się bardzo szybko i pomyślnie.

Według przedłożonego wykazu sprzedało wspomniane biuro w czasie od 1. stycznia do 31. grudnia 1908 roku 7.654 sztuk bydła (w tem świń 6.886) za cenę 794.454 koron 43 g.

Celem zainteresowania ludności sprawą sprzedaży bydła i trzody z pominięciem dotychczasowych pośredników, a zapomocą własnej organizacyi, wysłał Komitet na Wystawę opasową w Wiedniu w kwietniu 1908 r. 52 sztuk bydła rogatego i 200 sztuk świń w czem było 27 sztuk trzody produkcyi włościańskiej.

Korzystna sprzedaż sztuk wystawowych przyczyniła się do tego, iż włościanie coraz więcej zaczęli korzystać z pośrednictwa biura handlowego.

Początkowo włościanie byli z uzyskanych cen nadzwyczajnie zadowoleni, gdyż płacone wówczas przez handlarzy ceny były bardzo niskie, z chwilą jednak rozpoczęcia eksportu przez organizacye rolnicze, handlarzy ceny znacznie podnieśli, a bałamuceniem ludności starali się wzbudzić nieufność do organizacyi. Błędne przedstawienia handlarzy znalazły u rolników posłuch i dopiero mozolna i ciągła praca biura zdołała tę nieufność usunąć.

Biuro oprócz pośrednictwa w sprzedaży bydła zajmowało się zakupnem bydła na opaś, wyjednywało dla właścicieli większych posiadłości zaliczki na zakupno i opas bydła u instytucyi finansowych oraz pośredniczyło bezinteresownie przy zakupnie wag dla gmin, obszarów dworskich i związków.

Pierwotny projekt oparcia całej akcyi o jednostki, t. zn. mężów zaufania albo agentów okazał się w toku sprawy trudnym do wykonania, z powodu niemożliwości wyszukania odpowiednich kandydatów.

Ograniczono się zatem do zamianowania tylko jednego samoistnego agenta, innych zaś poddano kontroli związków, które tworzono przedewszystkiem przy istniejących korporacyach rolniczych.

Na rachunek producentów zakupiło biuro w r. 1908 wołów na opas i do roboty 200 sztuk za cenę 53.342 K 79 g.

Celem zabezpieczenia producentów przed stratami na wypadek nieszczęśliwego wypadku w drodze ze stacyi ładowniczej do stacyi przeznaczenia dalej na wypadek konfiskaty po rzezi oraz na wypadek ognia, organizacya wprowadziła asekuracyę, za którą należytość opłaca sam producent i w zamian za opłatę premii w kwocie 1 K 50 g., uzyskuje zwrot 75% wartości ubezpieczonej sztuki.

Na rok 1908 udzieliło c. k. Ministerstwo rolnictwa Komitetowi Towarzystwa rolniczego na prowadzenie tego biura subwencyę w kwocie 10.000 K a zarazem wyraziło swe zadowolonie z intenzywnej pracy Komitetu na tem polu jakoteż z powodu wciągnięcia do tejże akcyi handlu świniami, co wobec niezdrowych stosunków w jakich się ten handel dotychczas znajdował, bez wątpienia przyniesie wielkie korzyści ludności włościańskiej

---

Akcyę tępienia gruźlicy u bydła rogatego prowadził Wydział krajowy w sposób dotychczasowy za współudziałem obu krajowych Towarzystw rolniczych.

Działalność powyższa polegała więc na klinicznem badaniu i rozpoznawczem szczepieniu tuberkuliną bydła w oborach zarodowych przez weterynarzy Wydziału krajowego i obu komitetów, tudzież na doświadczeniach metodą ochronnego szczepienia wedle Behringa, które prowadził w dalszym ciągu profesor weterynaryi na unimersytecie Jagiellońskim Dr. Julian Nowak, pełniący obowiązki weterynarza komitetu towarzystwa rolniczego.

Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu i wyniku rozpoznawczego szczepienia bydła tuberkuliną w r. 1908 opracowane przez p. Jana Gromczakiewicza któremu Wydział krajowy w zastępstwie spensyonowanego p. Sochaniewicza poruczył tymczasowo pełnienie czynności krajowego nauczyciela weterynaryi, za-
Aleg. 3. łącza się jako alegat 3 do niniejszego sprawozdania.

Z doświadczeń prowadzonych metodą Behringa a zmierzających do uodpornienia cieląt przeciw gruźlicy zdał sprawę prof. Nowak Wydziałowi krajowemu i ogłosił drukiem w sprawozdaniu Komitetu Towarzystwa rolniczego za r. 1908. Od r. 1903 t. j. od chwili rozpoczęcia prób powyższą metodą do końca r. 1908 uodpornił prof. Nowak 332 sztuk w czterech oborach. Koszta powyższej akcyi pokrywane są z osobnego funduszu, który podobnie jak lat poprzednich wynosił 10.000 K na co się złożyła subwencya krajowa i rządowa po 5.000 K.

II. Wykonanie ustawy hodowlanej.

Pierwsza część ustawy hodowlanej, traktująca o licencyonowaniu buhajów weszła już w życie w r. 1908 w całym kraju. Z wyjątkiem bowiem okręgu skolskiego, gdzie licencyonowanie z powodu panującej zarazy nie mogło się odbyć we wszystkich innych okręgach, które w poprzednich latach były nieczynnymi, zostało ono w r. 1908 przeprowadzonem.

Według nadesłanych rejestrów zalicencyonowano w r. 1908 ogółem 9411 buhajów.

Liczba ta podwyższy się jeszcze, gdy doliczymy buhaje zalicencyonowane w okręgach: dąbrowskim, żabnieńskim, ulanowskim i winnickim, z których do chwili układania niniejszego sprawozdania, mimo licznych urgensów nie otrzymaliśmy odnośnych rejestrów.

Porównując ten rezultat z analogicznym wynikiem 1907 r., okazuje się, że liczba buhajów licencyonowanych wzrosła o 688 sztuk, nie licząc buhajów, które zostały zalicencyonowane w powyższych czterech okręgach.

Temu postępowi terytoryalnemu i ilościowemu, odpowiada również postęp co do jakości zalicencyonowanego materyału.

Jak stwierdza w swych sprawozdaniach większa część Komisyj licencyonujących, buhaje przyprowadzone do licencyonowania były lepsze niż w roku poprzednim i dlatego Komisye, mając do dyspozycyi więcej lepszego materyału, stawiały wyższe wymagania celem udzielania licencyi.

Chociaż liczba buhajów licencyonowanych wzrasta z każdym rokiem, to jednakowoż nie zostaje w stosunku proporcyonalnym do liczby buhajów, zdatnych do rozpłodów a znajdujących się w wszystkich gminach i obszarach dworskich w kraju.

Według spisów bydła za rok 1907 znajdowało się w gminach i obszarach dworskich 45.817 buhajów, zdatnych do rozpłodu, zalicencyonowano zaś tylko 9.411 buhajów czyli 20·5% ogólnej liczby buhajów.

Gdybyśmy nawet doliczyli jeszcze buhaje subwencyjne obu Towarzystw rolniczych w liczbie 1.032, to mielibyśmy 10.443 buhajów, które według ustawy mogą być puszczane do obcych krów, czyli 22·0% ogólnej liczby buhajów.

Przyczyną tego stanu rzeczy jest okoliczność, iż, jak podnoszą w swych sprawozdaniach Komisye licencyonujące, wielu właścicieli buhajów nie przedstawia tychże do licencyonowania, lecz ufni w bezkarność swego postępowania, używają ich do stanowienia cudzych krów i jałówek bez uzyskania na to licencyi. Naczelnicy bowiem gmin i żandarmerya nie wykonują w tym żadnej kontroli, oraz nie pociągają winnych do odpowiedzialności.

Aby temu w przyszłości zapobiedz zwrócił się Wydział krajowy odezwą z 21 maja 1908 L. 48.609 do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wydanie podległym

władzom powiatowym polecenia, by pilniej i energiczniej przestrzegały wykonania przepisów ustawy hodowlanej, oraz by w tym celu wydały odpowiednie zarządzenia Zwierzchnościom gminnym i c. k. żandarmeryi.

W załatwieniu powyższej odezwy wysłało c. k. Namiestnictwo do wszystkich Starostw okólnik z 30 maja 1908 r. L. IX. $\frac{1645/2}{39}$ z przypomnieniem analogicznych okólników z lat poprzednich oraz z wezwaniem, aby z całą stanowczością karały przekroczenia z §. 2 ustawy hodowlanej, a to według postanowień zawartych w §. 16 tejże ustawy.

leg. 4. Odpis tego okólnika dołączamy jako alegat 4. do niniejszego sprawozdania.

W myśl §. 8 ustawy z 20 lipca 1892 i przepisów wykonawczych do tego paragrafu Komisye licencyonujące po każdem licencyonowaniu wydają orzeczenie, ile w stosunku do znajdujących się w gminach krów i stanownych jałówek, winno być buhajów licencyonowanych, przyjmując jednego buhaja na 80—100 krów i stanownych jałówek.

Jak się okazuje z nadesłanych wykazów, było z końcem 1907 r. w wszystkich gminach 1,863.949 krów i stanownych jałowek, na pokrycie zatem tychże potrzeba było 18.639 buhajów licencyonowanych, licząc przeciętnie 100 krów na jednego buhaja.

Ponieważ w r. 1908 zalicencyonowano 9.411 buhajów, zatem brakuje jeszcze 9.228, czyli, że liczba buhajów licencyonowanych wynosi 50·4% ogólnej liczby buhajów potrzebnych. Procent ten będzie nieco wyższym, gdy się uwzględni ilość buhajów, nabytych przez Towarzystwa rolnicze i zaopatrzonych w certyfikaty po myśli zmienionego nowelą z r. 1902 (Dz. u. kr. Nr. 26) §. 2 ustawy hodowlanej.

Jak już wspomnieliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu postanowił Wydział krajowy, celem ujednostajnienia hodowli pod względem ras, dokonać podziału kraju na strefy hodowlane.

Otrzymawszy z obu kraj. Towarzystw rolniczych plan takiego podziału oraz zasięgnąwszy w tym względzie opinii kraj. Komisyi dla spraw rolniczych po myśli §. 1 instr. dla Komisyj licencyonujących, zawierających zasady ocenienia zdolności rozpłodowej buhajów, przeprowadził Wydział krajowy wspomniany podział kraju na strefy hodowlane.

W okręgu Towarzystwa gospodarskiego przyjęto dwie rasy: w okolicach górzystych, rasę simentalską, w okolicach nizinnych, rasę oldenburską, w okręgu zaś Towarzystwa rolniczego w Krakowie trzy rasy a mianowicie: fryzyjską, simentalską i czerwono-polską.

Szczegółowy podział oraz odpis okólnika z dnia 19 lutego 1909 L. 19.713 wydanego w tym względzie do Komisyj licencyonujących Wydziałów powiato-
l. 5 i 6. wych i c. k. Namiestnictwa dołączamy jako alegaty 5. i 6.

Gorzej niż w roku 1907 przedstawia się w roku sprawozdawczym sprawa utrzymywania buhajów gminnych.

W myśl zmienionego nowelą z r. 1902 (Dz. u. kr. Nr. 26) §. 9 ustawy hodowlanej, każda gmina o ile nie otrzyma ulg z §. 21, obowiązaną jest zapewnić dla użytku swych członków w drodze najmu lub kupna, całą oznaczoną przez Komisyę licencyonującą (§. 8) ilość buhajów licencyonowanych.

Pod tym też tylko warunkiem, t. j. o ile przepis powyższy zostanie w całej pełni i rozciągłości przeprowadzony, można mówić o osięgnięciu celu przez ustawy zamierzonego t. j. o podniesieniu chowu bydła za pomocą odpowiednich rozpłodników. Wówczas bowiem właściciele krów i stanownych jałówek będą mieli zapewnione dobre rozpłodniki za cenę możliwie najniższą.

Liczba buhajów gminnych wynosiła w 1908 r. 3.017 sztuk, z czego na buhaje gminne w ścisłem tego słowa znaczeniu, t. j. na buhaje stanowiące własność gmin przypada 248, na najęte zaś 2.769 sztuk.

Porównując ten wynik z r. 1907, okazuje się, że ilość buhajów gminnych w r. 1908 zmniejszyła się o 784.

Różnica ta w rzeczywistości jest znacznie mniejszą, gdy się uwzględni, że dotychczas nie przedłożyły odnośnych wykazów powiaty: Brzesko, Cieszanów, Gródek, Kałusz, Kamionka, Lisko, Lwów, Bóbrka, Pilzno, Przemyślany, Zaleszczyki i Żywiec.

Powody dla których akcya w tym kierunku tak powolnie się rozwija przedstawiliśmy w poprzedniem sprawozdaniu, przyczyny zaś dlaczego liczba buhajów gminnych w r. 1908 zmniejszyła się, była znaczna trudność w nabywaniu i utrzymywaniu tychże buhajów.

Z powodu bowiem klęski powodzi i braku paszy, właściciele buhajów licencyonowanych, nie mogąc ich wyżywić, sprzedawali je, wskutek czego gminy w wielu wypadkach mimo usilnych starań nie mogły kupić, ewentualnie nająć dla użytku swych członków dobrych rozpłodników.

Obok buhajów gminnych, zaliczyć wypada do buhajów zapewnionych dla rozpłodu bydła gminnego także buhaje powiatowe, jakoteż buhaje, znajdujące się na stacyach obu krajowych Towarzystw rolniczych.

W r. 1908 było buhajów powiatowych	66
buhajów na stacyach	1.031
„ gminnych	3.017
Razem	4.114

Jak wyżej wspomnieliśmy liczba buhajów potrzebnych w r. 1908 wynosiła 18.639, zatem buhaje zapewnione stanowią zaledwie 22·07% ogólnej liczby buhajów potrzebnych.

W jakim stosunku powyższe cyfry buhajów gminnych, powiatowych oraz buhajów na stacyach Towarzystwa gospodarskiego i rolniczego rozkładają się na poszczególne powiaty, to podaje osobna tabelka, dołączona do niniejszego sprawozdania jako alegat 7.

Aleg. 7.

Po myśli §§. 11 i 18 ustawy hodowlanej, Wydziały powiatowe obowiązane są czuwać nad zapewnieniem przez gminy przepisanej ilości buhajów licencyonowanych, ewentualnie zmuszać je do tego środkami w ustawie przewidzianymi.

Wydział krajowy nie ustawał ze swej strony w przypominaniu tych obowiązków Wydziałom powiatowym przy każdej sposobności oraz występował bardzo stanowczo przeciw sumarycznemu z ich strony przesądzaniu możliwości wprowadzania w życie przepisów w sprawie bubajów gminnych.

Niemożliwości tej bowiem przeczy doświadczenie zebrane w pewnej liczbie powiatów, które buhaje gminne u siebie wprowadziły. Fakt, że w pewnej liczbie gmin takie buhaje się znajdują, że pewna liczba powiatów akcyę zaopatrzenia gmin w buhaje gminne podjęła i na większe lub mniejsze natrafiając przeszkody, z pomyślnym skutkiem wszędzie przeprowadziła, stanowi nader cenny przykład dla całego kraju, dowodzi bowiem, że gminy mogą spełnić obowiązek ustawą hodowlaną na nie nałożony, spełniają go też z wielką dla siebie korzyścią. Potrzebują jednak w tym celu pomocy i kierownictwa, a mianowicie pouczenia, zachęty, przypomnienia, kontroli, poparcia finansowego, a w końcu i przymusu ze strony powołanych do tego przez ustawę czynników.

Zapatrywanie powyższe podzielił również Wysoki Sejm, polecając Wydziałowi krajowemu zacyt. na wstępie pod 3) uchwałą wezwać Wydziały powiatowe do czuwania nad zabezpieczeniem przez gminy odpowiedniej ilości buhajów licencyonowanych.

Wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu, wydał Wydział krajowy okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych, z wezwaniem do przypomnienia gminom obowiązków, nałożonych na nie §§. 9, 10 i 15 ustawy hodowlanej oraz do czuwania nad wykonaniem przez gminy powyższych obowiązków.

Równocześnie polecił Wydział krajowy zwrócić uwagę gmin na istnienie funduszu hodowlanego, z którego mogą zaciągać bezprocentowe pożyczki na zakupno buhajów licencyonowanych.

Odpis tego okólnika z 22 grudnia 1908 r. L. 126.749 dołączony do niniejszego sprawozdania jako alegat 8.

Aleg. 8.

Na skutek powyższego okólnika, wydały również Wydziały powiatowe okólnik do gmin, wzywające do zakupna lub wynajęcia wyznaczonej im przez Komisye licencyonujące liczby licencyonowanych buhajów, z zagrożeniem, że w przeciwnym razie zastosowane zostaną wobec nich środki przymusowe a w szczególności Wydział powiatowy wstawi odpowiednie kwoty do budżetów tych gmin na r. 1910.

Nadto kilka powiatów, chcąc przyjść gminom z pomocą w wypełnieniu powyższego obowiązku zaciągnęło w funduszu hodowlanym pożyczki, celem zakupna buhajów i umieszczenia ich w gminach biednych, które nie mogą z własnych funduszów tego zrobić, ewentualnie celem udzielenia z funduszu w ten sposób uzyskanego pożyczek gminom dla zakupna buhajów gminnych.

Wielka część powiatów rozwija znaczną gorliwość na polu nagradzania premiami właścicieli buhajów licencyonowanych, wszelako środki te są połowiczne, bardzo pożądane z pewnością jako pomoc i ułatwienie wykonania przepisów ustawy hodowlanej, ale z samem wykonaniem nie stoją w żadnym bezpośrednim związku i wykonania przepisów ustawy o buhajach gminnych żadną miarą zastąpić nie mogą.

W ciągu r. 1908 interweniowały Wydziały powiatowe na podstawie §. 11. ustawy hodowlanej w przymusowem dostawieniu buhajów gminnych w następujących powiatach:

Powiat	Liczba gmin	Liczba buhajów
Bochnia	10	12
Chrzanów	1	1
Dolina	6	6
Dobromil	4	4
Gorlice	15	nie podana
Horodenka	7	7
Kosów	30	39
Rawa	8	11
Rudki	1	1
Sokal	3	3
Stryj	1	1

Na rok 1909 wstawiło do budżetów gminnych w 13 powiatach 133 gmin 16.488 K. 05 gr., z urzędu zaś wstawiło 15 powiatów 261 gminom na zakupno względnie utrzymanie buhajów 38.366 K. 40 gr. Co się tyczy wyszczególnionych kwot, zaznaczyć należy, że kwoty te w rzeczywistości są wyższe, gdyż do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymaliśmy w tym względzie sprawozdań z kilku Wydziałów powiatowych.

Z dniem 1 lipca 1908 upłynął drugi okres sześcioletni, w którym ustawa hodowlana w §. 21 dozwalała na całkowite lub częściowe zawieszenie mocy obowiązującej §§: 2 i 3 co do licencyonowania i §§: 8 i 9 co do przymusu utrzymywania buhajów gminnych.

Wobec tego jednak, że akcya w sprawie zaopatrzenia gmin w dostateczną ilość buhajów gminnych znajduje się w pierwszem stadyum i że wiele czasu będzie musiało upłynąć, aby przepisy ustawy w tym względzie w całej rozciągłości mogły być zastosowane, uchwalił Wysoki Sejm na wniosek Wydziału krajowego przedłużyć moc obowiązującą §. 21 na dalszych lat sześć.

Według zawiadomienia Prezydyum c. k. Namiestnictwa z 4 maja b. r. L. 7.383/pr. projekt tej ustawy otrzymał Najwyższą sankcyę dnia 3 kwietnie 1909 r.

Skład Komisyj licencyonujących od r. 1907 uległ tylko nieznacznym zmianom, a mianowicie dokonano kilka nowych nominacyi w miejsce osób zmarłych lub takich, które z godności członków Komisyj zrezygnowały.

Niezmienioną również pozostała ilość okręgów licencyjnych, zmieniły zaś tylko granice tychże, a mianowicie wyłączono w powiatach bobreckim, kamione-

ckim i żydaczowskim niektóre gminy z jednego a przyłączono ich do drugiego okręgu licencyjnego.

Stało się to na życzenie ludności miejscowej, albowiem wyłączone gminy były znacznie oddalone od dotychczasowych miejsc licencyonowania, wskutek czego wielu właścicieli buhajów, nie przyprowadzało ich do licencyonowania, gdyż połączone to było ze stratą czasu, wielkimi kosztami i trudem.

Ponieważ Komisye licencyonujące w powiecie Dąbrowskim oraz w okręgu Sądowo-wiszeńskim nie spełniały swoich obowiązków należycie, Wydział krajowy rozwiązał je na podstawie §. 19, celem złożenia ich w takim składzie, w którymby mogły spełniać obowiązki ustawą hodowlaną nałożone.

Okręgi i skład Komisyj licencyonujących ogłosił Wydział krajowy w Dz. u. kr. Nr. 45 z r. 1908,

Na mocy §. 4. ustawy hodowlanej, pokrywa Wydział krajowy koszta podróży oraz dyety przewodniczących Komisyj licencyonujących i weterynarzy nadto zaś po myśli przepisów wykonawczych do §. 14. dostarcza bezpłatnie Komisyom licencyonującym piętn, pieczęci oraz wszelkich potrzebnych druków.

Na pokrycie tychże wydatków, uchwalił Wysoki Sejm w budżecie na rok 1908 w Rubr. X, poz. 58 b kwotę 25.000 K, w czem mieści się subwencya rządowa w kwocie 12.500 K.

Jak wykazuje zamknięcie rachunkowe, wydano faktycznie na powyższe cele w r. 1908 kwotę 23.259 K 98 g, z czego na piętna przypada 426 K, na druki 655 K 08 g, reszta zaś w kwocie 22.178 K 90 g. na koszta podróży. Porównując kwotę powyższą faktycznie wydaną z kwotą uchwaloną w budżecie, okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 1.740 K 02 gr.

Ponieważ kilku przewodniczących i weterynarzy przed zamknięciem tych rachunków nie podniosło wyasygnowanych im należytości oraz z uwagi na to, że dotychczas z kilku okręgów nie otrzymaliśmy odnośnych partykularzy, przeto przenieśliśmy wyżej wspomniany zaoszczędzony kredyt na r. 1909.

Z inicyatywy Komisyj licencyonujących w powiecie bocheńskim, wniosły prawie wszystkie Komisye za pośrednictwem odnośnych Wydziałów powiatowych przedstawienia do Wydziału krajowego o podwyższenie dotychczasowej normy wynagrodzenia tak za kilometr odbytej drogi jak i dyet.

W prośbach swych podnoszą Komisye, że ustanowione uchwałą Wydziału krajowego z 3. października 1893 L. 51.324, dyety w wysokości 6 koron dziennie a koszta podróży po 27 groszy od kilometra zwykłej drogi, względnie bilet II. kl. kolei, są na obecne czasy wynagrodzeniem niewystarczającem, które nie pokrywa rzeczywistych kosztów podróży. Z tych powodów wnoszą Komisye o podwyższenie kilometrowego do normy przyjętej przez c. k. Rząd, t. j. do kwoty 44 gr. za 1 kilometr przebytej drogi, a dyet do 10 K dziennie.

Uważając powyższe żądanie co do podwyższenia kilometrowego, wobec obecnych wysokich cen furmanek za uzasadnione, jakoteż nie chcąc zrażać ludzi chętnych do pracy od brania udziału w komisyach licencyonujących, postanowił Wydział krajowy przeprowadzić rewizyę dotychczasowego wynagrodzenia za udział w licencyonowaniu i w odpowiednim stopniu podwyższyć je od r. 1910. Ponieważ dotychczasowy kredyt w kwocie 25.000 K wystarcza zaledwie na pokrycie kosztów komisyj licencyonujących według dotychczasowej normy uprasza Wydział krajowy Wysoki Sejm o podwyższenie tego kredytu na r. 1910 do kwoty 27.500 K, a zarazem o wezwanie c. k. Rządu o podniesienie również dotychczasowej subwencyi na powyższy cel do wysokości połowy kwoty proponowanej przez Wydział krajowy na r. 1910.

Przy tej sposobności nadmieniamy, że c. k. Rząd na r. 1909 na koszta komisyj licencyonujących przyznał subwencyę w kwocie 13.000 K t. j. o 500 K wyższą, od połowy wydatku uchwalonego na ten cel przez Wysoki Sejm na r. 1909. W myśl powołanego poprzednio §. 4 ustawy hodowlanej, koszta wszystkich innych członków komisyj licencyonujących pokrywają fundusze powiatowe.

Według nadesłanych wykazów wynosiły w roku 1908 wydatki funduszów powiatowych z tego tytułu kwotę 17.068 K 03 gr., w co jednakowoż nie są wliczone wydatki 10 powiatów, które do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadesłały odnośnych wykazów.

Na wstępie niniejszego sprawozdania wyszczególniliśmy wydatki, jakie kraj i państwo poniosły w r. 1908 na podniesienie hodowli bydła w kraju.

Przedstawienie to byłoby niezupełnem, gdybyśmy nie wspomnieli również o wydatkach poniesionych na ten sam cel przez powiaty.

Z nadesłanych wykazów okazuje się, że wydatki te wynosiły w r. 1908 kwotę 44.951 K 97 gr. w co jednakże nie są wliczone wydatki 10 powiatów, które dotychczas nie nadesłały odnośnych zestawień.

W myśl §. 17. ustawy hodowlanej, dochód z grzywien za przekroczenia tejże ustawy wpływa do funduszu powiatowego i ma być użyty na pokrycie wydatków z wykonaniem tej ustawy związanych.

Dochód z tego tytułu wyniósł w r. 1908 kwotę 5.225 K 05 gr.

Wyżej wymienioną kwotę 44 951 K 97 gr. wydały powiaty podobnie jak lat poprzednich częścią jako subwencye dla okręgowych Towarzystw rolniczych na podniesienie hodowli bydła w powiecie, częścią zaś na zakładanie obór zarodowych, stacyi buhajów, premiowanie, subwencye dla utrzymujących buhaje licencyonowane, oraz na zakupno buhajów gminnych lub powiatowych.

Stały fundusz hodowlany utworzony przez Wysoki Sejm w r. 1892 wynosił według zamknięcia rachunkowego za 1908 r. 122.186 K 99 gr., na co się składa lokacya w Banku krajowym w kwocie 61.824 K i należytości czynne z powodu pożyczek, udzielonym gminom i powiatom na zakupno buhajów w kwocie 60.362 K 99 gr. Jak z powyższych cyfr wynika, fruktyfikacya tego funduszu za r. 1908 pozostawia wiele do życzenia. W ciągu roku 1908 zaciągnął pożyczkę tylko powiat rohatyński w kwocie 2.000 K, nadto otrzymała promesę na pożyczkę 640 K gmina Krytos, promesy tej jednak dotychczas niezrealizowała.

Ten niepomyślny wynik przypisać należy klęsce powodzi, która w roku poprzednim nawiedziła kraj.

Wskutek spowodowanego tą klęską braku paszy i wywołanych tym brakiem wielkich kosztów i trudów utrzymania buhajów, Wydziały powiatowe nie naciskały na gminy, aby celem zakupna buhajów zaciągały pożyczki ze stałego funduszu hodowlanego.

Bilans tego funduszu poprawił się znacznie w pierwszej połowie b. r. Jak poprzednio nadmieniliśmy wydał Wydział krajowy 22 grudnia 1908 L. 126.749 okólnik do Wydziałów powiatowych z poleceniem energiczniejszego przestrzegania wykonywania ustawy hodowlanej oraz z wezwaniem do przypomnienia gminom o istnieniu funduszu hodowlanego i zachęcenia ich do korzystania z niego.

Pod wpływem tego okólnika, coraz liczniejsze podania Wydziałów powiatowych o pożyczki wpływają do Wydziału krajowego, który dotychczas udzielił pożyczek następującym powiatom: jasielskiemu 5.000 K, dąbrowskiemu 5.000 K, tarnobrzeskiemu 3.000 K., krakowskiemu 15.000 K, brzeżańskiemu 10.000 K, oraz gminie Dobromirka w powiecie zbarazkim 500 K.

Z uzyskanych w ten sposób funduszów, zamierzają powiaty dawać pożyczki gminom na zakupno buhajów, względnie zakupywać buhaje dla gmin biednych.

Czysty zysk funduszu hodowlanego za r. 1908 w kwocie 397 K 30 gr. wyasygnował Wydział krajowy, podobnie jak lat ubiegłych w myśl upoważnienia Wysokiego Sejmu obu kraj. Towarzystwom rolniczym na zakupno względnie utrzymanie buhajów gminnych. Kończąo niniejsze sprawozdanie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła z r. 1908.

2) Sejm uchwala podobnie jak lat poprzednich w Rubryce X budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1910 kwotę 30.000 K na tworzenie gminnych obór zarodowych.

3) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1910 do wysokości 27.500 K na pokrycie kosztów komisyj licencyonujących w myśl §. 4 ustawy hodowlanej z r 1892.

4) Sejm wzywa c. k. Rząd do podwyższenia subwencyi na r. 1910 na częściowe pokrycie kosztów komisyj licencyonujących do kwoty 13.750 koron t. j. do wysokości połowy kwoty w budżecie krajowym na r. 1910 na pokrycie tych kosztów preliminowanej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 69.538/09.

Sprawozdanie rachunkowe

Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie zużycia subwencyi państwowej i krajowej na podniesienie chowu bydła za rok 1908.

L. porz.	Przychód	K	gr.	K	gr.
1	Przeniesiona reszta kasowa z r. 1907 .	—	—	31.703	83
2	Pobrane subwencye w roku 1908:				
	a) na cele ogólne:				
	1. z funduszów państwowych .	167.000	—		
	2. z funduszów krajowych . .	66.666	66	233.666	66
	b) na utrzymanie stacyi buhajów (na rach. 40.000 kor.):				
	1. z funduszów państwowych. .	—	—	9.000	—
	c) na utrzymanie instruktora:				
	1. z funduszów krajowych . .	4.000	—		
	d) na utrzymanie weterynarza:				
	1. z funduszów krajowych . .	2.400	—	6.400	—
3	Pobrane zasiłki na zniżkę przy zakupnie paszy dla obór gminnych:				
	a) z W. Wydziału krajowego . .	6.000	—		
	b) z W. c. k. Namiestnictwa . . .	300	—	6.300	—
4	Pobrano tytułem zasiłku z odsetek krajowego funduszu hodowlanego na zakupno i utrzymanie buhajów dla gmin	—	—	610	21
5	Dochód za buhaje z subw. obór zarodowych pełnej i pół krwi . . .	—	—	1.514	22
6	Dochód za bydło z obór gminnych:				
	a) za krowy i przychowek . . .	5.040	91		
	b) za buhaje zużyte	3.829	99	8.870	90
7	Dochód ze sprzedaży 134 buhajów ze stacyj subwencyjnych . . .	—	—	37.443	64
8	Dochód z tytułu zwrotu kosztów szczepienia bydła tuberkuliną . . .	—	—	1.006	28
	Suma przychodu . .	—	—	336.515	74

L. porz.	Rozchód	K	gr.	K	gr.
1	Na dalsze zakładanie i uzupełnienie obór zarodowych pełnej i pół krwi . .	—	—	27.976	91
2	Na dalsze zakładanie i uzupełnienie obór zarodowych gminnych:				
	a) na zakupno krów i jałówek . .	45.360	55		
	b) na zakupno buhajów pełnej krwi .	17.018	84	62.379	39
3	Na zniżkę przy zakupnie paszy dla obór zarodowych gminnych	—	—	6.295	10
4	Na stacye buhajów dla krów włościańskich:				
	a) na zakupno buhajów pół krwi . .	105.554	68		
	b) na utrzymanie buhajów . . .	50.316	86	155.871	54
5	Na zakupno i utrzymanie buhajów z funduszu hodowlanego	—	—	689	74
6	Na wychów młodzieży na połoninach kor. 2.758·38 — kor. 780·— = . .	1.978	38		
7	Na melioracyę wydzierżawionych połonin w Mikuliczynie	1.257	73	3.236	11
8	Na premiowanie bydła włościańskiego na wystawach przeglądowych . .	2.376	28		
9	Na premiowanie wzorowej stajni na bydło w Maryampolu	200	—	2.575	28
10	Na koszta szczepienia bydła tuberkuliną w oborach zarodowych . . .	—	—	1.240	84
11	Na koszta badania stosunków hodowlanych:				
	a) w kraju	774	13		
	b) za granicą	1.152	39	1.926	52
12	Na koszta utrzymania:				
	a) instruktora	6.891	35		
	b) weterynarza	3.307	38	10.198	73
13	Na koszta kontroli i administracyi:				
	a) płace, dyurna i renumeracye . .	17.389	30		
	b) koszta podróży i dyety . . .	5.040	24	22.429	54
	c) najem lokalu, opał i oświetlenie .	1.098	40		
	d) druki i przybory kancelaryjne . .	581	11		
	e) opłaty pocztowe, telegramy i różne .	1.159	08	2.838	59
14	Na wydatki nadzwycz. i nieprzewidziane	—	—	674	—
	Razem w rozchodzie . .	—	—	298.332	29
15	Komitetowi wystawy rolniczo-przemysłowej w Jarosławiu na koszta urządzenia i premiowania bydła . .	2.000	—		
16	Do rach. subw. „na wystawę targową bydła rozpłodowego“ jako fundusz na urządzić się mającą wystawę .	5.000	—		
17	Do rach. subw. „na kontrolę dzielności użytkowej bydła“ na pokrycie niedoboru z końcem roku 1908 . .	7.901	62	14.901	62
	Suma rozchodu . .	—	—	313.233	91
	Reszta kasowa z końcem roku 1908 .	—	—	23.281	83
	Zgodnie z sumą przychodu . .	—	—	336.515	74

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 69.538/09.

Sprawozdanie rachunkowe

Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie z użycia subwencyi państwowej i krajowej na podniesienie chowu bydła za r. 1908.

	I. Subwencya na podniesienie chowu bydła rogatego.	Dochód K	Dochód h	Rozchód K	Rozchód h
1	Pozostałość kasowa z r. 1907 . . .	38.031	18		
2	Zasiłek państwowy	85.000	—		
3	Premie na budowę wzorowych stajni włościańskich	2 000	—		
4	Zasiłek krajowy	33.333	34		
5	„ „ na instruktora hodowli .	4.000	—		
6	„ „ i państwowy na utrzymanie weterynarza	2.400	—		
7	Zasiłek krajowy na zwrot dyet weterynarza i kosztów szczepienia . .	1.000	—		
8	Zasiłek państwowy na zakładanie obór gminnych	4.000	—		
9	Zasiłek krajowy z funduszu pożyczkowego hodowlanego	305	10		
10	Zaległości	2.000	—		
11	Za sprzedane sztuki z obór zarodowych rasy czerwonej-polskiej . . .	653	96		
12	Za sprzedane sztuki z obór zarodowych ras zagranicznych	714	—		
13	Za sprzepane buhaje z obór prywatnych czerwonego bydła polskiego i ras zagranicznych	2.492	45		
14	Różne zwroty	4.531	87		
15	Procentowe zwroty przy zakładaniu obór gminnych	1.527	50		
16	Zwroty hodowców przy zakładaniu obór gminnych subwencyjnych . .	2.100	—		
	Do przeniesienia . .	184.089	40		

		Dochód		Rozchód	
		K	h	K	h
	Z przeniesienia . .	184.089	40		
17	Zakładanie i kompletowanie obór zarodowych czerwonego bydła polskiego .			8 975	46
18	Zakładanie i kompletowanie obór zarodowych ras zagranicznych i pośrednictwo w imporcie bydła . . .			8.830	58
19	Zakładanie obór gminnych włościańskich			12.216	—
20	Zakupno buhajów do obór prywatnych ras zagranicznych			7.575	—
21	Subwencya hodowlana dla Towarzystw rolniczych okręgowych na zakupno buhajów			40.200	—
22	Premiowanie bydła włościańskiego . .			8.300	—
23	Zasiłek dla Związków hodowlanych włościańskich			3.150	—
24	Zasiłek dla Związku hodowców bydła nizinnego			4.000	—
25	Zasiłek dla Związku hodowców bydła simenthalskiego			2.000	—
26	Zasiłek dla Towarzystwa rolniczego okręgowego w Wieliczce na instruktora hodowli			400	—
27	Premie na wzorowe stajnie włościańskie			1.750	—
28	Asekuracya obór zarodowych . . .			126	72
29	Wydatki nieprzewidziane			431	24
30	Wydatki weterynaryjne			2.400	—
31	Wydatki połączone ze szczepieniem tuberkuliną			3.151	15
32	Płace urzędników			7.032	33
33	Ubezpieczenie urzędników . . .			617	96
34	Koszta podróży i delegacyi . . .			3.637	81
35	Udział w ogólnych kosztach administracyjnych			10.538	67
36	Towarzystwu hodowców czerwonego bydła polskiego na pokrycie deficytu .			5.656	46
37	Funduszowi „Wystawy“ na pokrycie deficytu za rok 1908			4.434	06
38	Funduszowi „Kontrola mleczności“ częściowe pokrycie deficytu za rok 1908			4.510	82
39	Zwroty stron na utworzyć się mający fundusz amortyzacyjny . . .			14.019	78
	Saldo z dniem 31. grudnia 1908 r. . .			30.135	36
		184.089	40	184.089	40

Akcya tępienia gruźlicy u bydła rogatego w Galicyi w roku 1908.

W roku 1908 była prowadzoną akcya tępienia gruźlicy u bydła rogatego w całym kraju wedle tego samego programu, jakim się kierowano w latach poprzednich i opierała się na metodzie Banga, rozpoznawczego szczepienia tuberkuliną, w ścisłym związku z badaniem klinicznem.

Czynności tych w r. 1908 dokonali:

a) Z polecenia Wydziału krajowego Teofil Sochaniewicz krajowy nauczyciel weterynaryi w 11 oborach na 472 sztukach.

b) Z polecenia Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego lekarz weterynaryjny August Krüger w 33 oborach na 1.499 sztukach.

c) Z polecenia Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego lekarz weterynaryjny Prof. Dr. Julian Nowak w 23 oborach na 1.181 sztukach.

Ogółem zbadano i przeszczepiono w r. 1908 w 67 oborach 3.352 sztuk bydła z tego 63 buhajów, 1907 krów, 910 jałówek, 226 buhajków, 46 wołów.

Między temi oborami było:

I. 12 obór bydła pełnej krwi Simmenthal, złożonych z 15 buhajów, 251 krów, 181 jałówek, 54 buhajków, 3 wołów razem 504 sztuk.

II. 17 obór pół krwi Simmenthal, złożonych z 9 buhajów, 464 krów, 264 jałówek, 54 buhajków, 31 wołów, razem 822 sztuk.

III. 4 obory pełnej krwi Oldenburg, złożonych z 7 buhajów, 41 krów, 33 jałówek, 9 buhajków, razem 90 sztuk.

IV. 9 obór pół krwi Oldenburg, złożonych z 9 buhajów, 332 krów, 128 jałówek, 18 buhajków, razem 487 sztuk.

V. 9 obór bydła fryzyjskiego, złożonych z 5 buhajów, 335 krów, 148 jałówek, 38 buhajków, razem 526 sztuk.

VI. 6 obór bydła czerwonego polskiego, złożonych z 8 buhajów, 168 krów, 64 jałówek, 43 buhajków, 12 wołów, razem 295 sztuk.

VII. 1 obora bydła anglerskiego, złożona z 2 buhajów, 30 krów, 23 jałówek, razem 55 sztuk.

VIII. 9 obór bydła ras mięszanych, złożonych z 8 buhajów, 286 krów, 69 jałówek, 10 buhajków, razem 373 sztuk.

I. Obory pełnej krwi Simmenthal.

Między badanemi sztukami w grupie pełnej krwi Simmenthal uznano za chore: 14 krów = 5·57%, 17 jałówek = 9·39% i jednego buhajka = 1·85%, ogółem

sztuk *chorych* 32 = 6·34% — za *podejrzane* 1 buhaja = 6·34%, 20 krów = 7·96%, 13 jałówek = 7·18% i 4 buhajki = 7·4%, ogółem *podejrzanych* 7·54%.

Na 504 sztuk badanych ogółem sztuk *chorych i podejrzanych* 70 = 13·88%.

Obora D. Złożona z 82 sztuk badana w marcu ósmy raz z wynikiem: 2 sztuki *chore* = 2·43%, jedna *podejrzana* = 1·21%, razem 3 sztuki = 3·64%. Poprzednie badanie, dokonane w styczniu 1907 r. wykazało 4 sztuki *chore* i 4 *podejrzane* na 86 sztuk bydła. Ogółem 8 sztuk = 9·3%. Redukcya przeto w tej oborze wynosi 5·66%.

Obora A. Złożona z 19 sztuk, badane w styczniu po raz czwarty, okazała się zupełnie wolną od gruźlicy, podobnie jak przy poprzedniem badaniu.

Obora N. Złożona z 23 sztuk, badana w lutym ósmy raz z wynikiem: 4 sztuki *chore* = 17·39%, 7 sztuk *podejrzanych* = 30·42%, ogółem 11 sztuk = 47·82%.

W oborze tej szerzy się z roku na rok gruźlica, a to z powodu nieścisłego wykonywania wskazań weterynarskich.

Obora F, złożona z 105 sztuk, badana w lutym 8 raz z wynikiem: 12 sztuk *chorych* = 11·42% i 21 sztuk *podejrzanych* = 19·99%, ogółem 33 sztuk = 31·42%. W tej oborze również procent gruźlicy się podniósł wskutek tego, że zarząd, podobnie jak w poprzedniej oborze, nie wykonuje wskazań, a stale zwierzęta *chore* pozostawia.

Obora L, złożona z 54 sztuk, badana w marcu po raz szósty wykazuje 5 sztuk *podejrzanych*, = 9·25%. W porównaniu z poprzedniem badaniem z r. 1907 gruźlica podniosła się o 6·2%.

Obora E, złożona z 18 sztuk, badane w marcu ósmy raz z wynikiem: 1 sztuka *chora* i 1 *podejrzana* razem 2 sztuki = 11·10%.

Obora ta przy poprzedniem badaniu okazała się wolną od gruźlicy. Chorobę tę zawleczono świeżo zakupionemi sztukami.

Obora R, złożona z 56 sztuk, badana w listopadzie siódmy raz z wynikiem: 1 sztuka *podejrzana* = 1·78%.

Obora Z, złożona z 55 sztuk, badana w lutym szósty raz z wynikiem: 1 sztuka *chora*, 1 *podejrzana* ogółem 2 sztuki = 3·68%.

Obora F_1, badana dwukrotnie w kwietniu i listopadzie wykazuje znaczną redukcyę rozmiarów gruźlicy z 32·25% na 8·60%.

II. Obory pół krwi Simenthal.

W roku 1908 w 17 oborach, złożonych z 822 sztuk uznano za *chore* 1 buhaja = 11·11%, 64 krów = 13·78%, 28 jałówek = 10·6%, 2 buhajki = 3·7%, 5 wołów = 16·13%, ogółem 100 sztuk = 12·14% — za *podejrzane* 1 buhaja = 11·11%, 44 krów = 9·48%, 18 jałówek = 6·81, 1 buhaja = 1·88, ogółem 64 sztuki = 7·78%.

Między 822 sztukami było zwierząt dotkniętych gruźlicą lub o tę chorobę podejrzanych 164 sztuk = 19·93%.

Obora w_2 złożona z 49 sztuk badana w czerwcu po raz drugi okazała się wolną od gruźlicy. Przy pierwszem badaniu wykazano na 76 sztuk 28 chorych = 36·83%. Wyniki przeto akcyi są bardzo dobre.

Obora z_2 złożona z 39 sztuk również jest wolną od gruźlicy.

Obora n, złożona z 22 sztuk, badana w lutym po raz siódmy, z wynikiem 10 sztuk *chorych i podejrzanych* = 45·45%. Obora ta umieszczona razem z oborą pełnej krwi Simenthal, oznaczoną znakiem N, wykazuje również stały przyrost gruźlicy, polegających na tych samych przyczynach, jakie podano przy opisie obory N.

Obora m, złożona z 60 sztuk, badana szósty raz w marcu okazała się wolną od gruźlicy.

Obora f, złożona z 45 sztuk badana ósmy raz w marcu z wynikiem: 1 *chora* = 2·22%, 2 sztuki *podejrzane* = 4·44% ogółem 3 sztuki = 6·66%. W oborze tej w r. 1907 znaleziono przy badaniu między 42 sztukami 2 *chore* = 4·76% i 1 sztukę *podejrzaną* = 2·38% ogółem 3 sztuki = 7·14%.

Obora s, złożona z 44 sztuk, badana w marcu szósty raz. Między 44 sztukami znaleziono 3 sztuki *chore* = 6·81% i 13 *podejrzanych* = 29·54% ogółem 36·36%.

Obora x_2, złożona z 66 sztuk, badana w maju po raz drugi z wynikiem: 1 sztuka *podejrzana* = 1·51%. Przy pierwszem badaniu w r. 1906 wykazano w oborze tej 8 sztuk *chorych i podejrzanych* = 16·66% na 48 sztuk. Redukcya rozmiarów gruźlicy w tej oborze wynosi 15·15%.

Obora m_1, złożona z 90 sztuk, badana czwarty raz z wynikiem: 2 sztuki *podejrzane* = 2·22%. Przy poprzedniem badaniu w r. 1905 uznano w oborze tej na 53 sztuk 4 sztuki za *chore i podejrzane* = 7·54%. Redukcya rozmiarów gruźlicy wynosi 5·32%.

Obora w, złożona z 51 sztnk, badana po raz szósty okazała się wolną od gruźlicy.

Obora h_3, badana dwukrotnie w lutym i grudniu po raz trzeci i czwarty. Przy trzeciem badaniu uznano za *chore* 14 sztuk na 51 sztuk t. j. 27·45%, przy czwartem na 42 sztuk 2 sztuki = 4·76%.

Redukcya rozmiarów gruźlicy wynosi 22·69%.

Obora c_3 z 61 sztuk reagowało jako *chore* 19 sztuk = 31·15%. Przy pierwszem badaniu w r. 1907 wykazano 52·16% na 23 sztuk. Rozmiary gruźlicy zmiejszyły się o 20·99 %.

III. Obory pełnej krwi Oldenburg.

W roku 1908 w 4 oborach pełnej krwi Oldenburg, złożonych z 90 sztuk, uznano za *chore* 3 buhaje = 42·85% 16 krów = 39·02%, 14 jałówek = 42·42%, 7 buhajków = 77·77%, ogółem 40 sztuk = 44·44%, za *podejrzane* 10 krów = 24·21%, 6 jałówek, 18·18%, ogółem 16 sztuk = 17·77%.

Na 90 sztuk uznano za *chore i podejrzane* 56 sztuk = 62·22%

Obora O_1 z 20 sztuk reagowało 2 sztuki = 10·00%; oborę badano ósmy raz. Przy poprzedniem badaniu w r. 1906 wykazano na 26 sztuk 2 sztuki *chore* = 7·69%.

Obora O_{32} badana 3 raz, złożona z 17 sztuk. Wszystkie sztuki uznano za dotknięte gruźlicą. Taki sam wynik okazał się przy poprzedniem badaniu w roku 1907.

Obora O_{29}. złożona z 21 sztuk, badana trzeci raz. Uznano 11 sztuk za *chore* = 52·38%, 6 sztuk za *podejrzane* = 28·56% razem 17 sztuk = 80·95%. Obora ta badana w r. 1907 dała taki sam wynik.

IV. Obory pół krwi Oldenburg.

W 9 oborach, złożonych z 487 sztuk uznano za *chore*: 2 buhaje = 2.22%, 121 krów = 33·13%, 36 jałówek = 28·12%, 2 buhajki = 11·11%, razem 161 sztuk = 33·05% — za *podejrzane*: 89 krów = 11·74%, 14 jałówek = 10·93%, 1 buhajka = 5·55%, razem 54 sztuk = 11·08%. Między 487 sztukami uznano za *chore i podejrzane* 215 sztuk = 44·13%.

Obora o_{21}, złożona z 64 sztuk, badana ósmy raz w lutym z wynikiem: 1 sztuka *chora* = 1·56%.

Obora o_{17}, złożona z 46 sztuk badana trzeci raz w maju z wynikiem 15 sztuk *chorych* = 32·6%, 6 sztuk *podejrzane* = 13·17% razem 21 sztuk = 45·77%.

Obora ta badana w r. 1905 wykazała na 75 sztuk 14 sztuk *chorych* = 18·66%. Ponieważ sztuk tych nie usunięto, a szczepień nie prowadzono przez trzy lata, przeto nic dziwnego, że wynik badania ostatniego wykazuje tak znaczny przyrost gruźlicy.

Obora o_{38}, badana po raz drugi. Z 20 sztuk uznano 2 sztuki za *podejrzane* = 10·00%. Obora ta przy pierwszem badaniu w 1907 r. wykazała 25·00% gruźlicy.

Obora o_{29}, złożona z 18 sztuk badana trzeci raz w kwietniu. Uznano 6 sztuk za *chore* = 33·33%, 2 sztuki za *podejrzane* = 11·11%, razem 8 sztuk = 44·44%.

W oborze tej stale procent gruźlicy przyrasta, ponieważ Zarząd nie wykonuje wskazań weterynarskich.

V. Obory bydła rasy fryzyjskiej.

W roku 1908 uznano w 9 oborach, złożonych z 526 sztuk za *chore*: 4 buhaje = 80·00%, 183 krów = 54·59%, 24 jałówek = 16·21%, 7 buhajków = 18·42%, razem 218 sztuk = 41·44%.

Obora F_7, złożona z 54 sztuk, badana szósty raz z wynikiem: jedna sztuka *chora* = 1·85%. Przy poprzedniem badaniu w r. 1907 wykazano na 92 sztuki 7 sztuk *chorych* = 7·6%.

Obora F_9, złożona przy trzeciem badaniu z 57 sztuk wykazała 10 sztuk *chorych* = 17·35%. Ta sama obora badana po raz czwarty w listopadzie złożona była z 65 sztuk, z czego reagowało 7 sztuk jako *chore* = 10·77%

VI. Obory bydła czerwonego polskiego.

W roku 1908 w 6 oborach, złożonych z 295 sztuk uznano za *chore*: 1 buhaja = 12·5%, 14 krów = 8·33%, 3 jałówki = 4·68%, 2 buhajki = 4·69%, ogółem 20 sztuk = 6·78% — za *podejrzane* 1 krowę = 0·59% i 1 jałówkę = 1·56%, ogółem 2 sztuki = 0·67%.

Między 295 sztukami uznano za: *chore* i *podejrzane* o gruźlicę 22 sztuk = 7·45%.

Obora $\frac{K}{cz\ 6}$, złożona z 37 sztuk, badana piąty raz została uznana za wolną od gruźlicy.

Obora $\frac{K}{cz\ 4}$, złożona z 60 sztuk, badana siódmy raz z wynikiem: 7 sztuk *chorych* = 11·66%. Ta sama obora przeszczepiona w grudniu ósmy raz okazała się wolną od gruźlicy.

Obora $\frac{K}{cz\ 7}$, złożona z 67 sztuk, badana drugi raz w styczniu z wynikiem: 6 sztuk *chorych* = 8·95%. Przy pierwszem badaniu w r. 1907 wykazano na 97 sztuk 49 *chorych* = 50·51%.

Obora $\frac{K}{cz\ 5}$, złożona z 44 sztuk, badana szósty raz wykazała 7 sztuk *chorych* = 15·9%, 2 sztuki *podejrzane* = 4.54%, razem 9 sztuk = 20·45%.

W oborze tej, wolnej poprzednio od gruźlicy, rozszerzyła się ta choroba wskutek zawleczenie jej nowo zakupionem bydłem, które nie zostało poprzednio zbadane przez lekarza weterynaryjnego.

Obora $\frac{K}{cz\ 8}$, złożona z 31 sztuk, badana siódmy raz uznana została za wolną od gruźlicy.

VII. Obory bydła rogatego ras mięszanych.

W roku 1908 w 9 oborach złożonych z 373 sztuk uznano za *chore*: 5 buhaji = 64·5%, 108 krów = 37·76%, 8 jałówek = 11·6%, 7 buhajów = 70%,

razem 128 sztuk = 34·31%, — za *podejrzane* 31 krów = 10·84%, 8 jałówek = 11·6%, ogółem 39 sztuk = 10·45%.

Z 373 sztuk uznano za *chore i podejrzane* 167 sztuk = 44·76%.

Obora M_{45}, złożona z 24 sztuk, badana drugi raz wykazuje jedną sztukę *podejrzaną* o gruźlicę = 4·16%.

Obora M_{38}, umieszczona razem z oborą pełnej krwi Oldenburg, znaczoną literą O_{29}, była badana 4 raz w kwietniu ze 101 sztuk uznano za *chore* 20 sztuk = 19·80%, za *podejrzane* 17 sztuk = 16·91% razem 37 sztuk = 36·71%.

W oborze tej stale szerzą się rozmiary gruźlicy z powodu niedokładnego wykonywania poleceń weterynarskich.

Obora M_{45}, badana drugi raz wykazuje przyrost gruźlicy w porównaniu z poprzedniem badaniem. Z 30 sztuk reagowało 15 sztuk jako *chore* = 50%, zaś 4 jako *podejrzane* = 13·33%, razem 19 sztuk = 63 33%. Stało się to wskutek zakupienia dla obory bydła różnych ras, dotkniętego gruźlicą, a importowanego z zagranicy.

Zestawienie ogólne.

W roku 1908 zbadano i zaszczepiono w 67 oborach:

buhajów	63	
krów	1907	
jałówek	910	= 3.152
buhajków	226	
wołów	46	

Z tych uznano za:

a) chore:

buhajów	17	= 27·00%	
krów	443	= 23·22%	
jałówek	141	= 15·5%	= 634 = 20·11%
buhajków	28	= 12·37%	
wołów	5	= 10·87%	

b) dodejrzane:

buhajów	2	= 3.17%	
krów	147	= 7·7 %	
jałówek	61	= 6·7 %	216 = 7·1%
buhajków	6	= 2·65%	
wołów	—	= —%	

Ogółem chorych na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzanych:

buhajów	19	= 30·17%	
krów	590	= 30·92%	
jałówek	202	= 22·2 %	850 = 27·21
buhajków	34	= 15·03%	
wołów	5	= 10·87%	

Zestawienie ogólnego wyniku akcyi tępienia gruźlicy w r. 1908 przeprowadzonej w 67 oborach złożonych 3.152 sztuk, między któremi było 850 = 27·21% sztuk gruźlicznych, z takim samym wynikiem z roku 1907, w ciągu którego zbadano w 72 oborach 3.335 sztuk i znaleziono między niemi 708 = 21·21% sztuk gruźlicznych, każe przypuszczać że rozmiary gruźlicy na ogół zwiększyły się w r. 1908 o 6·00% sztuk gruźlicznych.

Zwyżkę tę należy uważać za *pozorną*, bo na jej powstanie wpłynęła dość znaczna ilość obór, po raz pierwszy badanych, w których przeważnie sprawdzono bardzo wysoki procent sztuk gruźlicznych.

Lwów, czerwiec 1909.

Jan Gromczakiewicz w. r.

I. Obory pełnej krwi Simenthal.

Liczba porząd.	Znak obory	Czas badania i szczepienia		Stan bydła badanego i szczepionego						Z tych uznano za												Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach			Który raz obora badana?	Kto badał i szczepił oborę?
										chore						podejrzane											
		Rok	Miesiąc	Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem		chore	podejrzane	Ogółem		
1	D	1908	III.	1	48	24	9	—	82	—	2	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	3	2·43	1·21	3·64	8 raz	Teofil Sochaniewicz weterynarz Wydz. kraj.
2	E_1	„	VI.	1	10	5	4	1	21	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	4·76	4·76	1 „	
3	A	„	I.	1	11	5	2	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 „	August Krüger wet. c. k. gal. Tow. gosp. we Lwowie
4	N	„	II.	—	12	8	3	—	23	—	2	2	—	—	4	—	5	2	—	—	7	11	17·39	30·42	47·82	8 „	
5	F	„	II.	2	44	49	10	—	105	—	5	6	1	—	12	1	6	10	4	—	21	33	11·42	19·99	31·42	8 „	
6	L	„	III.	2	33	15	4	—	54	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	5	5	—	9·25	9·25	6 „	
7	E	„	III.	1	11	4	2	—	18	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	2	5·55	5·55	11·10	8 „	
8	C_1	„	VI.	1	9	6	1	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 „	
9	R	„	XI.	1	23	24	6	2	56	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1·78	1·78	7 „	
10	Z	„	II.	1	30	13	11	—	55	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	2	1·81	1·81	3·68	6 „	Dr. Julian Nowak wet. c. k. Tow. roln. w Krakowie
11	F_1*)	„	IV.	1	10	18	2	—	31	—	2	8	—	—	10	—	—	—	—	—	—	10	32·25	—	32·25	3 „	
12	F_1	„	XI.	3	10	10	—	—	23	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	8·60	—	8·60	4 „	
Razem w 12 oborach				15	251	181	54	3	504	—	14	17	1	—	32	1	20	13	4	—	38	70					
				W procentach						—	5.57	9.39	1.85	—	6.34	6·67	7·96	7·18	7·4	—	7·54	13·88					

*) Obora znaczona w poprzedniem sprawozdaniu w tabelach obór pół krwi Simenthal literą i_3.

Zestawienie ogólne za rok 1908.

Grupa	Rasa	Stan bydła badanego i szczepionego						z tych uznano za: chore						podejrzane						Ogółem sztuk sztuk chorych i podejrzanych	W procentach		
		buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem		chore	podejrzane	Ogółem
I	12 obór pełnej krwi Simenthal	15	251	181	54	3	504	—	14	17	1	—	32	1	20	13	4	—	38	70	6·34	7·54	13·88
II	17 obór pół krwi Simenthal	9	464	264	54	31	822	1	64	28	2	5	100	1	44	18	1	—	64	164	12·14	7·78	19·93
III	4 obory pełnej krwi Oldenburg	7	41	33	9	—	90	3	16	14	7	—	40	—	10	6	—	—	16	56	44·44	17·77	62·22
IV	9 obór pół krwi Oldenburg	9	332	128	18	—	487	2	121	36	2	—	161	—	39	14	1	—	54	215	33·05	11·08	44·13
V	9 obór bydła fryzyjskiego	5	335	148	38	—	526	4	183	24	7	—	218	—	—	—	—	—	—	218	41·44	—	41·44
VI	6 obór bydła czerwonego polskiego	8	168	64	43	12	295	1	14	3	2	—	20	—	1	1	—	—	2	22	6·78	0·67	7·45
VII	1 obora bydła anglerskiego	2	30	23	—	—	55	1	23	11	—	—	35	—	2	1	—	—	3	38	63·63	5·42	69·05
III	9 obór bydła ras mięszanych	8	286	69	10	—	373	5	108	8	7	—	128	—	31	8	—	—	39	167	34·31	10·45	44·76
	Razem w 67 oborach	63	1907	910	226	46	3152	17	443	141	28	5	634	2	147	61	6	—	216	850			
		W procentach						27·00	23·22	15·5	12·38	10·87	20·11	3·17	7·7	6·7	2·65	—	7·1	27·21			

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 69.538/09.

Okólnik

c. k. Namiestnictwa do wszystkich Panów c. k. Starostów z dnia 30. maja 1908 K. IX. $\frac{1645}{39}$2.

Według odezwy Wydziału krajowego z 21. maja 1908 L. 48.609 znaczna część Komisyj licencyonujących buhaje skarży się w swoich sprawozdaniach, że Starostwa nie spełniają należytej kontroli przez żandarmeryę nad wykonywaniem ustawy hodowlanej, wskutek czego bardzo wiele krów bywa stanowionych buhajami nielicencyonowanymi i że wbrew rozporządzeniu c. k. Namiestnictwa z 2. sierpnia 1894 L. 58.567 Dz. u. kr. Nr. 68 buhaje powyżej 6 miesięcy wieku pasą się razem z krowami i jałówkami.

Skutkiem tego jest, że hodowla bydła w niektórych powiatach, zamiast się podnosić wprost chyli się do upadku.

Mając na uwadze ten szkodliwy stan rzeczy c. k. Namiestnictwo przypomina Panu c. k. Staroście treść tutejszych okólników z 3. lipca 1905 L. 49.800, z 23. stycznia 1902 L. 129.914, z 17. lipca 1900 L. 56.744, z 26. października 1897 L. 86.045 i 26. maja 1896 L. 39.885 i wzywa go ponownie, aby z całą stanowczością karał szczególnie przekroczenia §. 2. ust. o licencyonowaniu buhajów a to według postanowień zawartych w §. 16. tej ustawy.

W tym celu zechce Pan c. k. Starosta natychmiast wezwać podległe Zwierzchności gminne i posterunki Żandarmeryi, aby o każdym dostrzeżonym wypadku przekroczenie tej ustawy natychmiast donosiły, a rzeczą Pana będzie dopilnować, by odnośne dochodzenia karne przeprowadzono szybko i bezwarunkowo nie dopuścić do przedawnienia przekroczeń a to pod rygorem przewidzianym w ostatnim ustępie §. 6. rozp. min. z 5. marca 1858 (Dz. p. p. Nr. 34).

W zastępstwie:
Szeligowski, w. r.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 69.538/09.

Okólnik

Wydziału krajowego do wszystkich Komisyj licencyonujących buhaje i do wszystkich Wydziałów powiatowych z 19. lutego 1909 L. 19.713/09.

W instrukcyi dla Komisyj licencyonujących buhaje, zawierającej zasady ocenienia przymiotów, jakie buhaj posiadać powinien, aby mógł uzyskać licencyę, a dołączonej do przepisów wykonawczych do ustawy hodowlanej (Dz. u. kr. Nr. 51. ex 1892) jako załącznik 1., postanawia §. 1. ustęp 1., że licencyonowanym może być tylko taki buhaj, który pochodzi z rasy lub zawodu bydła, jakie wskaże Wydział krajowy na wniosek krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, dla poszczególnych okolic kraju, w uwzględnieniu ich miejscowych stosunków, a więc w uwzględnieniu najodpowiedniejszego dla tych okolic kierunku hodowli.

W myśl powyższego postanowienia zatwierdził Wydział krajowy na wniosek krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, opracowany przez Komitety obu krajowych Towarzystw rolniczych na podstawie doświadczeń, zebranych w ciągu długoletniej akcyi na polu podniesienia i ujednostajnienia chowu bydła, plan podziału kraju na strefy hodowlane.

·/. Przesyłając w załączeniu ·/. jeden egzemplarz wspomnianego planu, wzywamy Komisyę licencyonującą, ażeby przy licencyonowaniu z reguły trzymała się tej rasy, która w tym planie przeznaczoną jest dla danego okręgu względnie gminy.

Wszakże w razie znaczniejszego braku odpowiedniej ilości buhajów, można licencyonować buhaje ras górskich dla okręgów rasy nizinnej, w razie zaś całkiem wyjątkowych trudności w dostarczeniu buhajów odpowiednich ras, może Komisya licencyonująca odstąpić od wymogu rasy zaznaczając w sprawozdaniu okoliczności zniewalające ją do tego.

W końcu wzywamy Komisyę licencyonującą do pilnowania z całą energią i ścisłością, aby gminy przy zakupnie buhajów stosowały się ściśle do powyższego podziału strefowego.

d. j. w.

LW. 19.713/09. Lwów, dnia 19. lutego 1909.

Wydziałowi powiatowemu

w

---

udzielamy do wiadomości a zarazem wzywamy, aby zakupując buhaje z własnych funduszów stosował się do tego podziału a równocześnie ściśle przestrzegał, aby i gminy to samo robiły.

*/. Jeden egzemplarz wspomnianego planu przesyłamy pod */.

Podział kraju na strefy hodowlane.

I. Okręg c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

1. Rasa nizinna (przedewszystkiem fryzyjska) na północ od linii utworzonej przez miejscowości następujące: na północ od Wisły, począwszy od Oświęcimia aż do Tyńca; następnie jako punkty graniczne mają służyć: Skawina, Mogilany, Świątniki górne, Koźmice, Raciborsko, Łazany, Gdów, Niewiarów, Dąbrowica, Bochnia, Brzeźnica, Okocim, Dębno, Więckowice, Wojnicz, Zgłobice, Zawada, Skrzyszów, Zdzary, Czarna, Grabiny, Dębica, Ropczyce, Sędziszów, Błędowa, Nosówka, Boguchwała, — po części wzdłuż Wisłoka aż po Czudec, następnie Tyczyn, Zalesie.

2. Rasa górska Simentalska, względnie Berneńsko-Simentalska na południe od powyższej linii, ze szczególnem uwzględnieniem powiatów: jasielskiego, krośnieńskiego, gorlickiego, grybowskiego i nowosądeckiego.

3. Polska rasa czerwono-polska jest dopuszczalna zarówno na północ, jak na południe od linii powyższej z uwzględnieniem okolic mniej urodzajnych, o glebie uboższej, jak również ze szczególnem uwzględnieniem okręgów, gdzie rasa ta już znacznie się rozpowszechniła i poprawiła, oraz tych, w których powstały i rozwinęły się Związki hodowlane włościańskie, a mianowicie w pierwszym rzędzie całego powiatu bialskiego, limanowskiego i nowotarskiego, gdzie jest właściwie siedziba tej rasy, dalej powiatu żywieckiego, części powiatu wadowickiego, południowej części powiatu wielickiego, powiatu pilzneńskiego, kolbuszowskiego, niskiego i po części tarnobrzeskiego.

II. Okręg c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

Pow. polit.	Bóbrka		pow. sąd.	Bóbrka, Chodorów		Simenthalery.
„	„	Bohorodczany	„	„	Sołotwina, Bohorodczany	„
„	„	Borszczów	„	„	Borszczów, Mielnica	„
„	„	Brody: mieszany.				

W powiecie sądowym Brody Simenthalery w gminach: Nakwasza, Tetykowce, Czernica, Wołochy, Boratyn, Suchodoły, Ponikwa, Jasionów, Dubie, Kadłubiska, Czerby, Łabacz.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

W powiecie sądowym Łopatyn: rasa nizinna czarno-srokata.

W powiecie sądowym Załoźce: Simenthalery.

Pow. polit.	Brzeżany		pow. sąd.	Brzeżany, Kozowa		Simenthalery.
„	„	Brzozów	„	„	Brzozów, Dynów	„
„	„	Buczacz	„	„	Buczacz, Potok Zł., Monasterzyska	„
„	„	Cieszanów	„	„	Cieszanów, Lubaczów: rasa nizinna czarno-srok.	

Pow. polit. Czortków pow. sąd. Czortków Simenthalery.
„ „ Dobromil „ „ Dobromil, Birza „
„ „ Dolina „ „ Dolina, Bolechów, Rożniatów „
„ „ Drohobycz „ „ Drohobycz, Medenice, Podbuż „
„ „ Gródek jagiell.: mieszany.

W powiecie sądowym Gródek: rasa nizinna czarno-srokata.

W powiecie sądowym Janów: rasa nizinna czarno-srokata z wyjątkiem Rokitna, który się łączy z Simenthalerami powiatu Żółkiewskiego.

Pow. polit. Horodenka pow. sąd. Horodenka, Obertyn Simenthalery.
„ „ Husiatyn „ „ Husiatyn, Kopyczyńce „
„ „ Jarosław „ „ Jarosław Radymno } rasa nizinna czano-sro-
„ „ „ „ „ Sieniawa Pruchnik } kata.
„ „ Jaworów: mieszany.

W powiecie sądowym Jaworów: rasa nizinna czarno-srokata w gminach: Siedliska, Szumlan, Nowosiółki, Laszki, Ożomla, Zbudyń, Tuczapy, Kolonia, Mużyłowice narodowe, Berdychów, Mołoszkowice, Podłuby.

Reszta gmin dla Simenthalerów.

W powiecie sądowym Krakowiec: Simenthalery w gminach: Nahaczów, Wilczagóra, Bożawola, Semerówka, Drohomyśl, Kłonice, Hruszów, Szczepłoty, Budamierz.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

Pow. polit. Kałusz pow. sąd. Kałusz, Wojniłow Simenthalery.
„ „ Kamionka str. mieszany.

W powiecie sądowm Busk rasa nizinna czarno-srokata w gminach: Połoniczna, Huta połonicka, Czanysz, Adamy, Wierzblany, Humniska, Busk, Żuratyn, Kozłów, Milatyn nowy, Milatyn stary, Kędzierzawce, Lisko, Nowosiółki, Ubinie, Chreniów, Dziedziłów.

Reszta gmin dla Simenthalerów.

W powiecie sądowym Radziechów Simenthalery w gminach: Pawłów, Niestanice.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

W powiecie sądowym Kamionka strum.: Oldenburgi.

Pow. polit. Kołomyja pow. sąd. Kołomyja, Gwoździec Simenthalery.
„ „ Kosów „ „ Kosów, Kuty, Żabie „
„ „ Łańcut „ „ Łańcut, Leżajsk rasa nizinna czarno-srokata.
„ „ Lisko „ „ Lisko, Ustrzyki Simenthalery
„ „ „ „ „ Lutowiska, Baligród Simenthalery
„ „ Lwów mieszany.

W powiecie sądowym Lwów: cały dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

W powiecie sądowym Winniki: Simenthalery w gminach: Dawidów, Krotoszyn, Czerepin, Milatycze, Tołszczów, Siedliska.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

W powiecie sądowym Szczerzec: Simenthalery w gminach: Rakowiec, Nowosiółki, Reichenbach, Krasów, Brodki, Lindenfeld, Lubiana, Głuchowiec, Polana.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

Pow. polit. Mościska mieszany.

W pow. sądowym Mościska: rasa nizinna czarno-srokata w gminach: Balice, Czcieniec, Sutkowszczyzna, Mościska, Zawada, Zakościele, Strzelczyska, Lipniki, Laszki gościnne, Rudniki, Chodynie, Wola ladzka, Czerniawa, Sokola, Starzawa, Kalników, Matnów, Wola małnowska, Podgać.

Reszta gmin dla Simenthalerów.

W powiecie sądowym Sądowa-Wisznia: Simenthalery w gminach: Stanniki, Podliski, Wiszenka, Mokrzany wielkie, Mokrzany małe, Makuniów, Szeszerowice, Orchowice, Chołodówka, Dydiatycze, Wołczyszczowice, Mistyce.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

Pow. polit. Nadwórna pow. sąd. Nadwórna, Delatyn Simenthalery.
„ „ Peczeniżyn „ „ Peczeniżyn, Jabłonów „
„ „ Podhajce „ „ Podhajce, Wiśniowczyk „
„ „ Przemyśl mieszany.

W powiecie sądowym Przemyśl: Simenthalery w gminach: Maćkowice, Retwin, Ujkowice, Wapowce, Łętownia, Kuniowce, Korytniki, Śliwnica, Krasiczyn, Tarnawce, Krasice, Kupcza, Hołowice, Mielnów, Olszany, Rakszyce, Krzeczkowa, Boguszówka, Cisowa.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

W powiecie sądowym Niżankowice: Simenthalery w gminach: Brylińce, Witoszyńce, Kniażyce, Kormanice, Koniusza, Armanice, Kołokowice, Solce, Siara, Kowal, Bybło, Zrotowice, Hruszatyce, Sanoczany, Gdeszyce.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

W powiecie sądowym Dubiecko: Simenthalery.
W pow. polit. Przemyślany mieszany.
W pow. sądowym Przemyślany: Simenthalery.

W powiecie sądowym Gliniany: Simenthalery w gminach: Peczenia, Sołowa, Turkocin, Stanimirz, Hanaczów, Hanaczówka, Łahodów, Pohorylec, Podhajczyki, Jaktorów.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

Pow. polit. Przeworsk pow. sądowy Przeworsk rasa nizinna czarno-srokata.
„ „ Rawa mieszany.

W powiecie sądowym Rawa: rasa nizinna czarno-srokata w gminach: Hołe rawskie, część Kamionki wołoskiej na wschód od linii kolejowej Rawa ruska—Lwów.

Reszta gmin dla Simenthalerów.

W powiecie sądowym Niemirów: rasa nizinna czarno-srokata w gminie: Radruż.

Reszta gmin dla Simenthalerów.

W powiecie sądowym Uhnów: rasa nizinna czarno-srokata w gminach: Zaborze, Michałówka, Satasze, Wulka mazowiecka, Choronów, Brückenthal, Chlewczany, Techlów.

Reszta gmin dla Simenthalerów.

Pow. polit. Rohatyn pow. sąd. Rohatyn, Bursztyn Simenthalery.
„ „ „ „ „ Bołszowce „
„ „ Rudki „ „ Komarno, Rudki rasa nizinna czarno-srokata.
„ „ Sambor mieszany.

W powiecie sądowym Sambor: Simenthalery w gminach: Czyszki, Bylice, Rogożno, Rajtarowice, Sadkowice, Lutowiska, Rakowa, Bukowce, Głęboka, Olszanik, Kołowania, Stupnica, Mokrzany, Czerhawa, Łukawica, Łopuszna, Monastyrzec, Sprynka, Sprynice Zwór, Wola błażowska, Błażów.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

W powiecie sądowym Łąka rasa nizinna czarno-srokata.

Pow. polit. Sanok pow. sąd. Sanok, Rymanów, Bukowsko Simenthalery.
„ „ Skałat „ „ Skałat, Grzymałów, Podwołoczyska „
„ „ Śniatyn „ „ Śniatyn, Zabłotów „
„ „ Sokal mieszany.

W powiecie sądowym Sokal: Simmenthalery w gminach: Waręż, Łubów, Mianowice, Nuśmice, Uhrynów, Tuturkowice, Starogród, Wojsławice, Pieczygóry, Horodłowice, Ulwówek, Skoromochy, Baranie peretoki, Steniatyn, Szarpańce, Łuczyce, Leszczatów, Bobiatyn, Kopytów, Świtarzów, Ilkowice, Cieląż, Chorobrów, Parchacz, Sielec, Wolswin, Horodyszcze, Jastrzębica, Chochołów, Tyczyca, Radwańce.

Reszta gmin dla rasy nizinnej czarno-srokatej.

W powiecie sądowym: Bełz: rasa nizinna czarno-srokata w gminach: Machnówek, Worochta, Tuszków, Witków, Bełz, Góra, Prusinów, Waniów, Głuchów, Ostrów, Żużel, Cebłów, Wierzbiaż, Leszczków, Piwowszczyzna, Siebieczów, Bezejów, Zabcze;

Reszta gmin dla Simmenthalerów.

Pow. polit.	Stanisławów	pow. sąd.	Stanisławów, Halicz	Simmenthalery.
„ „	Stary Sambor	„ „	Stary Sambor, Starasól	„
„ „	Stryj	„ „	Stryj, Skole	„
„ „	Tarnopol	„ „	Tarnopol, Mikulińce	„
„ „	Tłumacz	„ „	Tłumacz, Ottynia, Tyśmienica	„
„ „	Trembowla	„ „	Trembowla, Budzanów	„
„ „	Turka	„ „	Turka, Borynia-Simenthalery.	
„ „	Zaleszczyki	„ „	Zaleszczyki, Tłuste Simenthalery.	
„ „	Zbaraż	„ „	Zbaraż, Nowe Sioło	„
„ „	Zborów	„ „	Zborów — Simenthalery.	
„ „	Złoczów — mieszany.			

W powiecie sądowym Złoczów — Simenthalery.

W powiecie sądowym Olesko: rasa nizinna czarno-srokata w gminach: Bołoszynów, Przewłoczna, Sokołówka.

Reszta gmin dla Simenthalerów.

Pow. polit. Żółkiew pow. sąd. Żółkiew, Mosty, Kulików Simenthalery.
„ „ Żydaczów mieszany.

W powiecie sądowym Żydaczów: Simenthalery.

W powiecie sądowym Żurawno „

W powiecie sądowym Mikołajów: rasa nizinna czarno-srokata w gminach: Uście, Rozwadów, Nadiatycze.

Reszta gmin dla Simenthalerów.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 69.538/09.

WYKAZ

buhajów licencyonowanych, potrzebnych, gminnych, powiatowych i na stacyach Towarzystw rolniczych za rok 1908.

Liczba porządk.	Powiat	Buhaje gminne				Buhaje powiatowe	Buhaje na stacyach Towarzystw rolniczych	Buhaje zapewnione przez gminy, powiaty, i Tow. rolnicze	Buhaje licencyonowane	Liczba buhajów potrzebnych
		własne	najęte	zajęte na obszarach dworsk.	Razem					
1	Biała	2	115	13	117	—	41	158	137	207
2	Bóbrka	—	—	—	—	—	9	—	83	179
3	Bochnia	11	72	22	83	—	36	119	160	334
4	Bohorodczany	—	—	—	—	—	1	1	47	133
5	Borszczów	—	82	26	82	—	10	92	86	114
6	Brody	4	—	—	4	—	7	11	247	349
7	Brzesko	—	—	—	—	—	20	—	221	348
8	Brzeżany	—	—	—	—	—	11	11	95	171
9	Brzozów	—	128	14	128	—	10	138	116	263
10	Buczacz	5	—	—	5	—	9	14	126	215
11	Chrzanów	1	14	2	15	—	2	17	83	188
12	Cieszanów	—	—	—	—	—	17	—	71	268
13	Czorków	—	—	—	—	—	10	10	55	126
14	Dąbrowa	—	—	—	—	—	2	2	—	249
15	Dobromil	4	—	—	4	—	10	14	71	249
16	Dolina	8	2	—	10	1	21	32	100	280
17	Drohobycz	—	74	3	74	4	13	91	237	372
18	Gorlice	—	15	15	15	5	9	29	143	382
19	Gródek	—	—	—	—	—	25	—	65	227
20	Grybów	—	—	—	—	—	6	6	65	183
21	Horodenka	5	7	4	12	—	1	13	39	113
22	Husiatyn	—	—	—	—	—	2	2	174	184
23	Jarosław	—	—	—	—	—	19	19	142	357
24	Jasło	—	128	49	128	—	29	157	229	366
25	Jaworów	15	—	—	15	—	22	37	62	263
26	Kałusz	—	—	—	—	—	11	—	82	232
27	Kamionka	—	—	—	—	—	9	—	173	272
28	Kolbuszowa	1	36	5	37	—	1	38	106	328
29	Kołomyja	18	47	2	65	5	19	89	221	229

Liczba porządk.	Powiat	Buhaje gminne				Buhaje powiatowe	Buhaje na stacyach Towarzystw rolniczych	Buhaje zapewnione przez gminy, powiaty i tow. rolnicze	Buhaje licencyonowane	Liczba buhajów potrzebnych
		własne	najęte	zajęte na obszarach dworsk.	Razem					
30	Kosów	2	—	—	2	1	7	10	85	164
31	Kraków	—	74	2	74	—	16	90	91	195
32	Krosno	—	—	—	—	—	21	21	75	291
33	Limanowa	—	—	—	—	—	4	4	124	285
34	Lisko	—	—	—	—	—	12	—	97	352
35	Lwów	—	—	—	—	—	19	—	120	391
36	Łańcut	—	—	—	—	—	15	15	193	491
37	Mielec	—	—	—	—	—	11	11	237	283
38	Mościska	1	2	2	3	—	12	15	205	246
39	Myślenice	1	172	17	173	—	8	181	173	290
40	Nadwórna	—	43	—	43	11	26	80	69	147
41	Nisko	7	—	—	7	7	—	7	18	245
42	Nowy Sącz	—	—	—	—	6	17	23	126	364
43	Nowy Targ	—	—	—	—	—	32	32	255	360
44	Pilzno	—	—	—	—	—	11	—	89	193
45	Podhajce	6	—	—	6	—	6	12	145	174
46	Przemyśl	—	98	29	98	14	16	128	146	286
47	Przemyślany	—	—	—	—	—	17	—	125	164
48	Rawa	11	—	—	11	—	8	19	110	250
49	Rohatyn	2	227	4	229	5	16	250	248	257
50	Ropczyce	—	—	—	—	—	11	11	52	233
51	Rudki	2	3	3	5	—	14	19	54	217
52	Rzeszów	3	—	—	3	—	60	—	296	454
53	Sambor	3	—	—	3	—	18	21	151	280
54	Sanok	2	171	31	173	—	19	192	173	319
55	Skałat	11	—	—	11	—	5	16	23	175
56	Śniatyn	5	60	3	65	1	10	76	65	101
57	Sokal	7	134	30	141	—	23	164	130	204
58	Stanisławów	8	77	9	85	8	22	115	142	208
59	Stary Sambor	1	23	11	24	—	7	31	36	209
60	Stryj	23	89	10	112	—	19	131	104	258
61	Tarnobrzeg	4	29	4	33	—	9	42	184	240
62	Tarnopol	15	106	36	121	—	13	134	194	216
63	Tarnów	—	144	11	144	—	10	154	211	286
64	Tłumacz	—	—	—	—	—	32	32	108	192
65	Trembowla	—	69	12	69	4	6	79	89	148
66	Turka	—	119	37	119	—	5	124	117	296
67	Wadowice	—	—	—	—	—	11	11	151	277
68	Wieliczka	—	249	20	249	—	34	283	236	279
69	Zaleszczyki	—	—	—	—	—	2	—	49	81
70	Zbaraż	14	62	15	76	—	5	81	76	149
71	Złoczów	—	—	—	—	2	17	19	218	382
72	Żółkiew	53	3	3	56	—	10	66	97	240
73	Żydaczów	—	98	—	98	—	11	109	138	181
74	Żywiec	—	—	—	—	—	2	—	150	383

Alegat 8 do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 69,538/09.

Okólnik

Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1908 L. 126.749|08 do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Po myśli zmienionego art. I. noweli z r. 1902 (Dz. u. kr. Nr. 26) §. 9. ustawy hodowlanej (Dz. u. kr. Nr. 51 r. 1892), każda gmina obowiązaną jest zapewnić dla użytku swych członków za pomocą jednorocznego najmu lub kupna całą, oznaczoną przez Komisyę licencynującą na podstawie §. 8 i przepisów wykonawczych do tegoż paragrafu, ilość buhajów licencyonowanych.

Jeżeli gmina w całości lub w części z jakiego powodu obowiązku powyższego wykonać nie może, w takim razie winna wnieść za pośrednictwem odnośnej komisyi prośbę do Wydziału krajowego o przyznanie ulg z §. 21 zacytowanej ustawy.

Obowiązkiem Wydziału powiatowego jest czuwać, aby gminy zapewniły przepisaną ilość buhajów licencyonowanych ewentualnie zastosować środki zaradcze i przymusowe, jakie ustawa przewiduje w §§. 11 i 18.

Celem postanowienia §. 9. jest zapewnienie właścicielom krów i jałówek dobrych i tanich rozpłodników.

Jeżeli bowiem gmina nie zawrze z właścicielem buhaja licencyonowanego umowy o najem względnie nie kupi go na własność, w takim razie właściciel takiego buhaja może go w każdej chwili sprzedać ewentualnie za stanowienie nim żądać wysokiej ceny, wskutek czego właściciele krów i jałówek będą musieli z konieczności używać do rozpłodu buhajów złych, nielicencyonowanych.

Jak się okazuje z przedkładnych sprawozdań, bardzo wiele gmin w kraju mimo iż nie otrzymały ulg z §. 21, obowiązku tego nie spełniają, co powoduje że chów bydła, ta tak ważna w obecnym czasie gałęź gospodarstwa krajowego nad podniesieniem której od szeregu lat pracują z takim wysiłkiem kraj, państwo, Towarzystwa gospodarskie i inne czynniki oraz ponoszą tak wielkie ofiary w niektórych okolicach kraju zamiast się podnosić, ciągle pozostaje w stanie zaniedbania. Dalszym powodem zaniedbania hodowli bydła jest ta okoliczność, iż Zwierzchności gminne wbrew postanowieniu §. 15 nie wykonują należytej kontroli nad tem, czy krowy i jałówki stanowione są buhajami licencyonowanymi. — Wobec braku kontroli właściciele krów, ufni w bezkarność swego postępowania, mimo iż w gminie są buhaje licencyonowane, stanowią krowy buhajami nielicencyonowanymi, zwłaszcza, że to taniej wynosi i w ten sposób przyczyniają się do upadku hodowli.

Postępowanie zaś takie wywołuje zarazem i ten skutek, iż hodowcy buhajów licencyonowanych, wobec tego, iż z buhajów swych nie mają odpowiednich korzyści w stosunku do kosztów ich wychowu, zniechęcają się i zaprzestają dalszej ich hodowli.

Celem zapobieżenia dalszemu upadkowi, wzywamy Wydział powiatowy, ażeby przypomniał gminom obowiązki, jakie na nie wkłada ustawa hodowlana w §§. 9, 10 i 15, czuwał energicznie nad spełnieniem przez gminy tychże obowiązków, ewentualne przedsiębrał środki zaradcze i przymusowe z §. 11 i 18 cyt. ustawy.

Jesteśmy przekonani, że Wydział powiatowy, któremu leży na sercu podniesienie hodowli bydła a temsamem i dobrobytu włościan, w przyszłości będzie energiczniej pilnował wykonanie ustawy hodowlanej i nie dopuści do tego, ażeby akcya hodowlana prowadzona od tylu lat z takim nakładem pracy i kosztów poszła na marne.

Równocześnie zechce Wydział powiatowy zwrócić uwagę gmin, iż w Wydziale krajowym istnieje fundusz hodowlany w wysokości 150.000 koron, z którego mogą zaciągać bezprocentowe pożyczki na zakupno buhajów licencyonowanych, spłacalne w ratach rocznych lub półrocznych 3, 5 lub 10-cio letnich.

Nadmieniamy zarazem, że z funduszu tego może zaciągnąć pożyczkę także powiat a następnie uzyskany w ten sposób fundusz obrócić na zapomogi względnie pożyczki dla gmin, celem zakupna buhajów. W końcu zaznaczamy, że do buhajów zapewnionych do użytku członków gmin, należą również buhaje umieszczone na stacyach obu kraj. towarzystw rolniczych. Wydział powiatowy więc winien odnieść się do odnośnego towarzystwa z prośbą o założenie stacyi buhajów w gminach najbardziej zaniedbanych pod względem hodowli i nie mających środków na zakupno własnych buhajów.

II. Obory pół krwi Simenthal.

Liczba porządkowa	Znak obory	Czas badania i szczepienia: rok	Czas badania i szczepienia: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Z tych uznano za chore: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Z tych uznano za podejrzane: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?	Kto szczepił i badał oborę?
1	w_2	1908	VI	—	25	17	2	5	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 raz	Teofil Sochaniewicz
2	z_2	„	I	1	15	21	2	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 raz	August Krüger
3	u_2	„	I	2	47	8	2	—	59	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	3	—	5·08	5·08	2 „	
4	o_3	„	I	—	8	—	9	—	17	—	2	—	1	—	3	—	3	—	1	—	4	7	17·64	23·53	41·17	1 „	
5	n	„	II	—	15	7	—	—	22	—	1	—	—	—	1	—	8	1	—	—	9	10	4·54	40·82	45·45	7 „	
6	m	„	III	—	31	28	1	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 „	
7	f	„	III	—	19	17	9	—	45	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	2	3	2·22	4·44	6·66	8 „	
8	s	„	III	1	26	17	—	—	44	—	2	1	—	—	3	1	9	3	—	—	13	16	6·81	29·54	36·36	6 „	
9	x_2	„	V	1	29	24	12	—	66	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1·51	1·51	2 „	
10	m_1	„	VI	1	44	35	10	—	90	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	2	—	2·22	2·22	4 „	
11	l_3	„	IX	1	41	24	—	—	66	1	26	8	—	—	35	—	12	8	—	—	20	55	53·03	30·30	83·33	1 „	
12	m_3	„	X	1	25	8	—	—	34	—	7	4	—	—	11	—	4	1	—	—	5	16	32·35	14·70	47·05	1 „	
13	w	„	XI	—	21	20	2	8	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 „	
14	n_3	„	XI	—	20	6	—	—	26	—	9	2	—	—	11	—	4	1	—	—	5	16	42·3	19·22	61·53	1 „	
15	h_3	„	II	—	44	5	2	—	51	—	12	2	—	—	14	—	—	—	—	—	—	14	27·45	—	27·45	3 raz	Dr. Julian Nowak
16	c_2	„	VII	1	15	26	1	18	61	—	3	10	1	5	19	—	—	—	—	—	—	19	31·15	—	31·15	2 „	
17	h_2	„	XII	—	39	1	2	—	42	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	4·76	—	4.76	4 „	
Razem w 17 oborach				9	464	264	54	31	822	1	64	28	2	5	100	1	44	18	1	—	64	164					
				W procentach						11·11	13·78	10·6	3·7	16·13	12·14	11·11	9·48	6·81	1·88	—	7·78	19·93					

III. Obory pełnej krwi Oldenburg.

Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania i szczepienia: rok	Czas badania i szczepienia: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Z tych uznano za: chore: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	podejrzane: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chorych	podejrzanych	Razem	Który raz obora badana?	Kto badał i szczepił oborę?
1	O_{29}	1908	I.	3	13	12	4	—	32	1	8	4	4	—	17	—	—	3	—	—	3	20	53·12	9·37	62·46	1 raz	Teofil Sochaniewicz.
2	O_1	„	II.	1	7	10	2	—	20	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	2	5·00	5·00	10·00	8 „	
3	O_{32}	„	II.	1	10	4	2	—	17	1	5	3	2	—	11	—	5	1	—	—	6	17	64·70	35·30	100·00	3 „	August Krüger
4	O_{39}	„	IV.	2	11	7	1	—	21	1	3	7	—	—	11	—	5	1	—	—	6	17	52·38	28·56	80·95	3 „	
Razem w 4 oborach				7	41	33	9	—	90	3	16	14	7	—	40	—	10	6	—	—	16	56					
				W procentach						42·85	39·02	42·42	77·77	—	44·44	—	24·4	18·18	—	—	17·77	62·22					

IV. Obory pół krwi Oldenburg.

1	O_{39}	1908	I.	—	12	6	—	—	18	—	6	1	—	—	7	—	—	1	—	—	1	8	38·77	5·55	44·32	1 raz	Teofil Sochaniewicz
2	O_1	„	II.	—	34	21	9	—	64	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1·56	—	1·56	8 „	
3	O_{17}	„	V.	2	35	9	—	—	46	1	13	1	—	—	15	—	6	—	—	—	6	21	32·6	13·17	45·77	3 „	
4	O_{40}	„	V.	1	30	28	4	—	63	—	11	3	2	—	16	—	—	—	1	—	1	17	25·39	1·58	26·97	1 „	
5	O_{38}	„	I.	1	10	7	2	—	20	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2	—	10·00	10·00	2 „	August Krüger
6	O_{41} I	„	IV.	2	80	15	3	—	100	1	28	5	—	—	34	—	9	2	—	—	11	45	34·00	11·00	45·00	1 „	
7	O_{41} II	„	IV.	1	30	—	—	—	31	—	4	—	—	—	4	—	5	—	—	—	5	9	12·9	16·12	29.03	1 „	
8	O_{20}	„	IV.	—	16	2	—	—	18	—	4	2	—	—	6	—	2	—	—	—	2	8	33·33	11·11	44·44	3 „	
9	O_{42}	„	X.	2	85	40	—	—	127	—	55	23	—	—	78	—	15	11	—	—	26	104	61·41	20·46	81·88	1 „	
Razem w 9 oborach				9	332	128	18	—	487	2	121	36	2	—	161	—	39	14	1	—	54	215					
				W procentach						2·22	33·13	28·12	11·11	—	33·05	—	11·74	10·93	5·55	—	11·08	44·13					

V. Obory bydła fryzyjskiego.

Liczba porządkowa	Znak obory	Czas badania i szczepienia: Rok	Czas badania i szczepienia: Miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Z tych uznano za chore: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Z tych uznano za podejrzane: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	Ogółem	Który raz badano oborę?	Kto babał i szczepił oborę?
1	F_{12}	1908	II	1	59	2	6	—	68	1	59	2	6	—	68	—	—	—	—	—	—	68	100·00	—	100·00	1 raz	Dr. Julian Nowak
2	F_{13}	„	II	1	52	18	—	—	71	1	46	12	—	—	59	—	—	—	—	—	—	59	83·00	—	83·00	1 „	
3	F_{14}	„	II	1	48	—	7	—	56	1	42	2	—	—	45	—	—	—	—	—	—	45	80·00	—	80·00	1 „	
4	F_{7}	„	IV	1	43	10	—	—	54	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1·85	—	1·85	6 „	
5	F_{7a}	„	IV	—	6	31	12	—	49	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	4·08	—	4·08	5 „	
6	F_{15}	„	IV	—	25	33	—	—	58	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1·72	—	1·72	4 „	
7	F_{9}	„	IV	—	25	27	5	—	57	—	4	5	1	—	10	—	—	—	—	—	—	10	17·36	—	17·36	3 „	
8	F_{9}	„	XI	—	30	27	8	—	65	—	6	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	7	10·77	—	10·77	4 „	
9	F_{10}	„	XI	1	47	—	—	—	48	1	24	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	25	52·00	—	52·00	2 „	
Razem w 9 oborach				5	335	148	38	—	526	4	183	24	7	—	218	—	—	—	—	—	—	218					
				W procentach						80·00	54·29	16·21	18·42	—	41·44	—	—	—	—	—	—	41·44					

VI. Obory bydła czerwonego polskiego.

1	K cz 7	1908	I	2	22	17	14	12	67	—	4	—	2	—	6	—	—	—	—	—	—	6	8·95	—	8·95	2 raz	Dr. Julian Nowak
2	K cz 8	„	IV	—	24	3	10	—	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 „	
3	K cz 4	„	V	2	35	17	6	—	60	—	4	3	—	—	7	—	—	—	—	—	—	7	11·66	—	11·66	7 „	
4	K cz 4	„	XII	2	33	14	7	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 „	
5	K cz 5	„	XII	1	33	10	—	—	44	1	6	—	—	—	7	—	1	1	—	—	2	9	15·9	4·54	20·45	6 „	
6	K cz 3	„	XII	1	21	3	6	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 „	
Razem w 6 oborach				8	168	64	43	12	295	1	14	3	2	—	20	—	1	1	—	—	2	22					
				W procentach						12·5	8·33	4·68	4·69	—	6·78	—	0·59	1·56	—	—	0·67	7·45					

VII. Obora bydła anglerskiego.

Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania i szczepienia: Rok	Czas badania i szczepienia: Miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Z tych uznano za: chore: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	podejrzane: Buhaje	Krowy	Jałówki	Buhajki	Woły	Razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?	Kto badał i szczepił oborę?
1		1908	I.	2	30	23	—	—	55	1	23	11	—	—	35	—	2	1	—	—	3	38	63·63	5·42	69·05	1 raz	Teofil Sochaniewicz
Razem				2	30	23	—	—	55	1	23	11	—	—	35	—	2	1	—	—	3	38					
				W procentach						50·0	76·66	47·82	—	—	63·63	—	6·66	4·38	—	—	5·42	69·05					

VIII. Obora bydła ras mięszanych.

1	M_{40}	1908	I.	—	22	—	—	—	22	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	2	4·54	4·54	9·08	1 raz	Teofil Sochaniewicz
2	M_{45}	„	I.	—	9	14	1	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	4·16	4·16	2 „	August Krüger
3	M_{16}	„	III.	—	11	1	—	—	12	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	9·00	—	9·00	3 „	
4	M_{28}	„	IV.	3	98	—	—	—	101	2	18	—	—	—	20	—	17	—	—	—	17	37	19·80	16·91	36·71	4 „	
5	M_{50}	„	X.	1	13	1	—	—	15	1	7	1	—	—	9	—	1	—	—	—	1	10	60·00	6·66	66·66	1 „	
6	M_{51}	„	X.	1	48	22	2	—	73	1	15	3	1	—	20	—	7	6	—	—	13	33	27·39	17·79	45·20	1 „	
7	M_{52}	„	X.	2	3	24	—	—	29	1	—	1	—	—	2	—	1	1	—	—	2	4	6·89	6·89	13·79	1 „	
8	M_{48}	„	I.	1	23	3	3	—	30	—	12	1	2	—	15	—	4	—	—	—	4	19	50·00	13·33	63·33	2 „	Dr. Julian Nowak
9	M_{53}	„	II.	—	59	4	4	—	67	—	54	2	4	—	60	—	—	—	—	—	—	60	89·55	—	89·55	1 „	
Razem w 9 oborach				8	286	69	10	—	373	5	108	8	7	—	128	—	31	8	—	—	39	167					
				W procentach						64·5	37·76	11·6	70·0	—	34·31	—	10·84	11·6	—	—	10·45	44·76					

LW. 96261/09.

We Lwowie, dnia 10. lipca 1909.

Aleg 482

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa.

Wysoki Sejmie!

Ostatnie sprawozdanie w tym przedmiocie przyjął Wysoki Sejm do wiadomości, uchwałą z dnia 20. października 1909 r. Nadto na temsamem posiedzeniu powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

Sejm znosi dotychczasowy etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie i ustanawia etat następujący:

Grono nauczycielskie stanowią:

a) nauczyciel fachowy, zarazem kierownik zakładu z płacą 3.400 Kor. rocznie, dodatkiem aktywalnym w kwocie 300 K. rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 400 K., trzy następne po 600 K. rocznie;

b) drugi nauczyciel fachowy z płacą 2.800 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 240 K. rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 300 Kor., trzy następne po 400 K. rocznie;

c) instruktor serkarz z wynagrodzeniem w kwocie 2.000 K. rocznie.

Kierownik i nauczyciel fachowy są urzędnikami krajowymi z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby kraj. i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w dniu 21. stycznia 1889 r.

Sejm ustanawia etatową posadę instruktora mleczarstwa z płacą 3.600 K. rocznie, dodatkiem aktywalnym 1.200 K. rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 400 K. rocznie. Instruktor mleczarstwa jest urzędnikiem krajowym z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w dniu 15. lutego 1898 r.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k Rządem o znaczne podwyższenie dotacyi państwowej na cele podniesienia mleczarstwa i aby po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców przed-

łożył na najbliższej sesyi wnioski zmierzające do intenzywniejszego poparcia przemysłu mleczarskiego. — Wnioski te winny uwzględnić także konieczną potrzebę podjęcia usilnych starań celem podniesienia kultury pastwisk gminnych.

O wykonaniu powyższych uchwał a zarazem o czynnościach odnoszących się do działalności w kierunku podniesienia przemysłu mleczarskiego, składamy niniejsze sprawozdanie, które obejmuje okres czasu od 15. sierpnia 1908 do końca czerwca 1909.

Sprawozdanie niniejsze dzielimy na trzy działy t. j. 1) o szkole mleczarskiej w Rzeszowie ; 2) o biurze mleczarskiem i 3) o innych czynnościach Wydziału krajowego.

I. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Podobnie jak w roku ubiegłym, wykazała mleczarnia szkolna także w roku 1908 znaczne zwiększenie się ilości mleka dostarczonego przez dostawców.

Począwszy od roku 1905 wykazuje mleczarnia:

W roku	1905	346.977	litrów
„ „	1906	320.703	„
„ „	1907	699.291	„
„ „	1908	1,046.695	„ *)

W porównaniu zatem do roku ubiegłego zwyżka za rok 1908 wynosi 347.404 litrów.

To znaczne wzmożenie się ilości mleka odnieść należy do faktu, że prócz okolicznych większych majątków, z których podobnie jak w poprzednich latach odbierano mleko, powstały spółki mleczarskie włościańskie pozostające pod Patronatem Wydziału krajowego, a których rozwój był nadspodziewanie pomyślny. W okresie sprawozdawczym, prócz spółek w Zaczerniu i Trzcianie w poprzedniem sprawozdaniu wymienionych, rozpoczęła dostawę mleka do szkoły również nowo utworzona spółka w Krasnem (dostarczająca śmietanę), która po kilku miesiącach istnienia zmuszona jest zmienić swoją ręczną wirówkę na parową, wobec silnie zwiększającej się ilości dostawców. Nadto dla tego samego celu zorganizowane zostały pod opieką Wydziału krajowego nowe trzy spółki, a mianowice w Trzebownisku, Kraczkowej i Zgłobniu, wyłącznie — jak poprzednia — dla odstawy śmietany do mleczarni szkolnej. Fakt ten posiada doniosłe znaczenie zarówno dla przyszłości szkoły samej jak i podniesienia dobrobytu ludności w powiecie rzeszowskim. Dla szkoły jest on o tyle ważnym, że mleko które dotąd szkoła otrzymywała od większych producentów, z powodu bliskości miasta, było kosztowne, tak, że przeróbka bezwarunkowo opłacić się nie mogła, zwłaszcza, że chcąc wogóle mieć mleko, musiała mleczarnia płacić je od dostarczonego litra bez żadnej gwarancyi minimum zawartości tłuszczu. Prócz tego pozostawał szkole balast w postaci znacznej ilości mleka zbieranego (czasem kilkatysięcy litrów dziennie), który sprzedać można było jedynie w formie zwykłego chudego twarogu, towaru mało pożądanego i mało popłatnego.

Jeżeli weźmiemy dalej pod uwagę, że cena mleka o zawartości 2·6—3·0% tłuszczu wynosiła w przecięciu rocznem przeszło 12 halerzy, że mleko długo transportowane koleją było po największej części niezdatne do wyrobu serów, a czasem także i masła — zrozumieć łatwo, że mleczarnia szkolna jako przedsiębiorstwo musiała przynosić straty.

Po utworzeniu spółek mleczarskich, częściowo dla odstawy mleka, częściowo zaś tylko śmietany, zdjęty został z mleczarni szkolnej ciężar w postaci konieczności wyrabiania znacznej ilości twarogu, jakkolwiek wyrabianą nadal jest stale taka ilość, jaka dla nauki uczniów jest potrzebną.

Okazało się dalej, że spółki włościańskie są w stanie dostarczyć także i w zimie stosunkowo znaczną ilość mleka, że mleko to nadaje się w zupełności

*) Cyfry uzyskane przez równoczesne przeliczenie śmietany dostarczonej przez filie na ilość litrów mleka z którego ją otrzymano.

do wyrobu serów, nawet serów kręgowch twardych, a wreszcie — i to jest dla przyszłego finansowego rezultatu mleczarni wielkiej wagi — można było wprowadzić wypłatę w stosunku do zawartości tłuszczu. Jedynie bowiem ten system zapłaty ochroni w przyszłości mleczarnię szkolną od poważnych strat.

Niestety w roku 1908 nie mogła jeszcze szkoła wyrzec się tej części mleka, które za drogie było dla przeróbki, niewiadomo było bowiem jeszcze, czy dwie podówczas istniejące spółki potrafią w porze zimowej dostarczyć taką ilość mleka, jaka była konieczna dla praktyki uczniów. Toteż przedłużono dotychczasowe kontrakty na rok 1908, natomiast już w roku 1909 odnowiono umowy tylko z tymi dostawcami którzy zgodzili się na wypłatę według zawartości tłuszczu.

Z tego względu rok 1908 w mleczarni szkolnej przyniósł poważną stratę.

Zestawienie zysków i strat wykazuje bowiem jako czystą stratę 21.702·78 K.

Przyczynę tego smutnego faktu upatruje Wydział kraj. w pierwszym rzędzie w wysokiej cenie mleka a małej jego wartości pod względem zawartości tłuszczu, dalej w tej okoliczności, że twaróg wyrobiony w poważnej ilości 39.152 kilogramów można było sprzedawać tylko po dość niskich cenach, przyczem znaczne straty na wadze powstały wskutek konieczności długiego trzymania towaru na składzie w braku kupca. Jedną z dalszych przyczyn — choć mniej doniosłą — było także i to, że rok ten był jeszcze ciągle początkowym w wyrobie serów, co wymagało rozmaitych prób, doświadczeń nad wyrobem całego szeregu gatunków serów, a próby te przy niewyrobionym jeszcze wówczas zbycie na sery, nie wpłynęły także dodatnio na rezultat finansowy.

O ile rok 1908 dał w mleczarni szkolnej ujemny rezultat finansowy, to natomiast rok 1909 wskutek oparcia się wyłącznie o mleko płacone według zawartości tłuszczu, strat żadnych przynieść nie powinien i o ile z pierwszego półrocza sądzić można, nie przyniesie.

Rozpoczęta z końcem 1907 roku produkcya serów, rozszerzyła się znacznie w ciągu 1908 roku, jakkolwiek nie osiągnęła dotąd swej możliwej wyżyny.

Na sery przerobiono: mleka pełnego 29.243 litrów (w roku 1907: 5.103 litr.), śmietany 343 litrów (1907: 68 litr.), mleka zbieranego 4.575 litrów (1907: 3.760 litr.). Z gatunków serów stale wyrabianych wyrobiły sobie najłatwiej zbyt: ser Trapistów, Edamski, Litewski i Gervais. Prócz wielu innych serów wymienionych w załączonem sprawozdaniu dyrekcyi szkoły, czyniono pomyślne próby z wyrobem sera Cantal, St. Hubert i Camembert Wszystkie powyższe próby przekonały, że serami które mogłyby mieć największą przyszłość w kraju są małe sery kręgowe, typu serów holenderskich (Edamski, litewski i t. p.), które nie są bardzo wybredne co do jakości mleka, i łatwo znajdują kupca po cenach przeciętnie wyższych jak obecnie wyrabiane sery typu szwajcarskiego (groyery). Również pomyślne próby przeprowadzono z wyrobem taniego sera kręgowego z chudego mleka, co posiada pewną doniosłość dla mleczarń wogóle, umożliwi im bowiem, częściowo przynajmniej, lepsze zużytkowanie mleka zbieranego

Jakość produktów wszystkich wyrabianych przez szkołę była wyborową, zbyt nie napotykał na poważne trudności

W uznaniu dobrej jakości serów wystawionych przez szkołę na wystawie przemysłowo-rolniczej w Jarosławiu, przyznało jej jury najwyższą nagrodę tj. złoty medal rządowy i takiż medal srebrny serkarzowi szkolnemu.

W okresie sprawozdawczym odbyły się kursa: W czasie od 1. listopada 1907 do 11. lipca 1908, ośmiomiesięczny zwykły kurs maślarski, następnie w czasie od 18. lipca do 18. sierpnia kurs czterotygodniowy dla słuchaczów wyższych zakładów rolniczych i akademii weterynaryi, na który przyjęto 21 kandydatów. Kurs ten był trzecim z rzędu tego rodzaju i przekonał dowodnie że kontynuowanie go w przyszłości — przynajmniej co drugi rok — jest wskazanem.

Uczestnicy, posiadający w przeważnej części ukończone wyższe studya rolnicze, mogli w przeciągu kilku tygodni uzupełnić praktyczne swoje wiadomości w tej gałęzi przemysłu i w tym zakresie jaki w późniejszem życiu może im być potrzebny.

We wrześniu 1908 roku rozpoczęto trzymiesięczny specyalny kurs dla kandydatów na instruktorów mleczarstwa, Wydział krajowy bowiem przyszedł do przekonania, że podjęciu intenzywniejszej i skuteczniejszej akcyi dla poparcia rozwoju mleczarstwa wogóle, a spółek mleczarskich w szczególności, stawało dotąd głównie na przeszkodzie brak pracowników odpowiednio ukwalifikowanych.

Kurs ten zadanie swoje spełnił, uczestnicy w przeważnej części zatrudnieni zostali następnie w Biurze Patronatu, Biurze mleczarskiem i Towarzystwie Kółek rolniczych, i to w pracy około podniesienia mleczarstwa

Po ukończeniu powyższego kursu rozpoczęto w listopadzie kurs dla mleczarzy, który trwać będzie przez 10 miesięcy, do połowy września b. r. Przy kursie tym w prowadzono pewną nowość, mianowicie część uczniów zdolniejszych i okazujących specyalną ochotę skierowano przeważnie do wyrobu serów i w ten sposób przeszło się do wypełnienia ostatniego celu szkoły t. j. do kształcenia serkarzy.

Uchwalonej przez Wysoki Sejm posady nauczyciela fachowego, nie można było jeszcze obsadzić, wobec trudności w znalezieniu odpowiedniej osobistości.

Bliższe szczegóły o sprawach szkoły, frekwencyi, postępach uczniów w okre-
g. 1. sie sprawozdawczym, i ruchu mleczarni w roku 1908 podaje załącznone jako alegat sprawozdanie dyrekcyi.

Przy sposobności niniejszego sprawozdania, nadmieniamy jeszcze że w powyższym okresie udzielił Wydział krajowy następujących stypendyów z funduszu krajowego na naukę mleczarstwa:

P. Janowi Licznerskiemu, instruktorowi, serkarzowi kraj. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, zasiłek w kwocie 360 K. na zapoznanie się z wyrobem serów litewskich w ich ojczyźnie. Po powrocie p. Licznerskiego rozpoczęła serownia wyrob tych serów, jak powyżej wspomniano, z powodzeniem.

P. Zygmuntowi Giegużyńskiemu, posiadającemu ukończoną szkołę handlową i kurs mleczarski w Rzeszowie — zasiłek w kwocie 500 K na odbycie praktyki w Związku handlowym Kółek rolniczych, Biurze handlu masłem Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie, tudzież w Centralnym Związku handlu masłem w Schärding (Górna Austrya). Po powrocie został p. Giegużyński zatrudniony jako urzędnik przy Związku mleczarskim we Lwowie, zorganizowanym pod patronatem Wydziału krajowego.

P. Eudoksyi Pawlukowej, byłej uczenicy kursu kobiecego w szkole rzeszowskiej, zasiłek w kwocie 600 K. na naukę serkarstwa w szkole serkarskiej w Doren (Przedarulania).

P. Zygmuntowi Brudzińskiemu, byłemu uczniowi szkoły rzeszowskiej, stypendyum celem dalszego wydoskonalenia się w wyrobie serów w serowni szkolnej w Rzeszowie, w rocznej kwocie 1.320 K.

II. Biuro mleczarskie.

W biurze mleczarskiem zaszły w okresie sprawozdawczym znaczne zmiany osobowe.

Po ustąpieniu inż. Z. Chmielewskiego, oddał Wydział kraj. pełnienie obowiązków kraj. instruktora mleczarstwa Dr. Tadeuszowi Rylskiemu, dotychczasowemu kierownikowi szkoły rzeszowskiej, natomiast na opróżnione w ten sposób stanowisko w Rzeszowie przeniósł dotychczasowego instruktora adjunkta mleczarstwa p. inż. J. Mokrzyńskiego.

Instruktorem-adjunktem w biurze mleczarskiem został mianowany p. Wacław Nowakowski, ukończony uczeń wydziału budowy maszyn politechniki lwowskiej, który następnie, jako stypendysta Wydziału kraj, odbył sześciomiesięczne studya mleczarskie w szkole rzeszowskiej i instytucie mleczarskim w Kleinhof-Tapiau.

Prócz powyższych, personal biura składa się jeszcze z dwu pomocników: pp. Tad. Świszczowskiego i Wincent. Badury, ostatniego mianowanego na miejsce A. Schütterly'ego, który w lipcu 1908 stanowisko swoje opuścił. W składzie powyższym biuro nietylko załatwiać miało sprawy odnoszące się do ogólnego podniesienia mleczarstwa, zbierania dat statystycznych, kontrolowania mleczarń prywatnych i t. d., ale

także współdziałać z Biurem Patronatu w wykonywaniu kontroli nad pozostającemi pod jego opieką mleczarniami spółkowemi.

W ostatnich miesiącach okresu sprawozdawczego, na propozycyę Biura Patronatu, postanowił Wydział kraj. opiekę nad Spółkami mleczarskiemi i kontrolę w myśl ustawy państwowej z dnia 10. czerwca 1903, Dz. p p. nr. 133, wykonywaną dotąd przez Biuro Patronatu Spółek oszczędności i pożyczek — powierzyć na przyszłość Biuru mleczarskiemu. Ponieważ wreszcie także referat szkoły mleczarskiej w Rzeszowie powierzono kierownikowi Biura, przeto cały dział mleczarski złączony zostanie w Biurze mleczarskiem.

W ten sposób zakres działalności biura znacznie się wzmoże, co wymagać będzie powiększenia personalu biura, przedewszystkiem o posadę jednego lustratora, dla wykonywania kontroli rachunkowości spółek, którą uskuteczniało dotąd Biuro Patronatu przez swoich lustratorów.

Dalej, jest zdaniem Wydziału kraj. koniecznem, utworzenie — obok istniejących już — posady instruktora-adjunkta, drugiej takiej posady o poborach niższych (2.400 K.). Trudne warunki bytu we Lwowie skłoniły Wydział kraj. również do wstawienia w preliminarz płacy pomocnika instruktora o 480 K. wyższej, jak w roku poprzednim

Wszystkie wyżej wymienione posady, z wyjątkiem kierownika Biura, są nieetatowemi.

O czynnościach należących do zakresu działania Biura Patronatu (spółki mleczarskie) zdaje Wydział krajowy sprawę na innem miejscu. Ze względu jednak, że w pracy tej Biuro mleczarskie współdziałało, nadmieniamy, że zwiększanie się ilości spółek było do chwili obecnej znaczne. Do końca roku 1908 istniało pod Patronatem Wydziału krajowego 22 spółek, które przerobiły ogółem 6,229.544 litr. mleka (w r. 1907: 3,419.376 litrów), obecnie zaś przyjęto nowych 22 spółek, które do końca roku bieżącego zostaną w ruch puszczone, tak że ilość spółek wynosić będzie 44. Prócz tego wpływają ustawicznie podania nowe, które będą mogły — z braku funduszów, dopiero w roku następnym być przychylnie załatwione. Znaczne wzmożenie się ilości spółek i powiększenie się liczby mleczarń prywatnych skłoniły Biuro Patronatu łącznie z Biurem mleczarskiem do zainicyonowania założenia instytucyi któraby ujęła w ręce swoje handel masłem mleczarnianem. Instytucya ta rzeczywiście powstała jako „Związek mleczarski we Lwowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“. Na początku przystąpiło do Związku 16 spółek mleczarskich tudzież dwie mleczarnie dworskie, a nie ulega kwestyi, że w najbliższym czasie, gdy skończą się dotychczasowe kontrakty na masło, przystąpi także znaczna ilość już istniejących, tudzież prawie wszystkie świeżo założone, a nie puszczone jeszcze w ruch, mleczarnie. Po załatwieniu przedwstępnych czynności Związek rozpoczął już swoją działalność, a postawienie na jego czele dyrekcyi, złożonej z ludzi dobrej woli i fachowo wykształconych, daje rękojmię pomyślnego prosperowania tej tak ważnej dla mleczarstwa krajowego instytucyi.

Związek poddał się pod patronat Wydziału krajowego, a dla poparcia go udzielił mu Wydział krajowy urządzenie chłodzarniane dla magazynu masła we Lwowie, wartości około 14.000 kor. na co użyto część subwencyi rządowej na maszyny mleczarskie.

Prócz tego z funduszu przez Wysoki Sejm uchwalonego na popieranie mleczarstwa i handlu masłem, przyznano Związkowi subwencyę w kwocie 4.000 kor. i poparto podanie Związku wystosowane do c. k. Ministerstwa rolnictwa o zasiłek w takiej samej wysokości.

Podobnie jak w latach poprzednich, urządziło Biuro mleczarskie trzy oceny masła, z których dwie odbyły się w gmachu kraj. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, jedna zaś przy sposobności wystawy przemysłowo-rolniczej w Jarosławiu.

Wszystkie dotychczasowe oceny, których odbyło się już ośm, stwierdzają ich wielką doniosłość dla ulepszenia i ujednostajnienia produktu.

Kilka przytoczonych poniżej cyfr odnoszących się do ocen VI., VII. i VIII. są tego najlepszym dowodem.

W ocenach tych uczestniczyło od 33—41 mleczarń.

Klasyfikacya masła, obliczona procentowo do nadesłanych próbek, wypadła następująco:

stopień:	ocena VI. (zimowa)	ocena VII. (jesienna)	ocena VIII. (zimowa)
wyborowe	—	9·7%	3·0%
bardzo dobre	3%	46·3%	41·0%
dobre	73·0%	36·6%	55·0%
złe	24·0%	7·3%	—

Każda z ocen połączona była ze zjazdem właścicieli i kierowników mleczarń, na którym kraj. instruktor mleczarstwa omawiał wynik oceny, wykazywał wady produkcyi i środki, za pomocą których można je usunąć.

Prócz tego wygłaszano referaty z których główniejsze wymieniamy:

Inż. Chmielewski: „o magazynowaniu masła“;

Dr. T. Rylski: „Handel kontraktowy i wiedeńska giełda masła“;

H. Smoliński: „Metoda dojenia krów Hegelunda“ (z demonstracyami);

L. Kawecki: „Chów i żywienie bydła mlecznego w zastosowaniu do potrzeb mleczarni“.

W łączności z oceną podczas wystawy Jarosławskiej, odbył się wiec mleczarski w sprawie organizacyi handlu masłem na którym odnośny referat wygłosił Dr. Fr Stefczyk i który to wiec był początkiem dalszej akcyi, zakończonej założeniem Związku mleczarskiego.

Biuro mleczarskie Wydziału krajowego zajmowało się dalej przygotowaniem akcyi zdążającej do ulepszenia i zorganizowania wyrobu serów. W tym celu zwołany został podczas VIII. oceny masła do Rzeszowa zjazd właścicieli serowni, na którym wygłosili referaty J. Licznerski i Dr. Rylski: „O sposobach uregulowania i podniesienia wyrobu serów w Galicyi“. Zjazd ten, w którym uczestniczyli najpoważniejsi producenci galicyjscy, uchwalił utworzyć osobną sekcyę serkarską przy galicyjskiem Towarzystwie mleczarskiem dla wspólnej akcyi w kierunku podniesienia przemysłu serkarskiego i rugowania wyrobów obcych, którymi kraj jest zalany. Regulamin sekcyi serkarzy wypracowany został przez Biuro mleczarskie.

Pragnąc serowarstwu krajowemu przyjść z pomocą, Wydział krajowy prócz doświadczeń czynionych przez szkołę mleczarską nad wyrobem gatunków serów u nas dotąd nieprodukowanych a możliwych do wprowadzenia, uznał za potrzebne używać obecnego serkarza szkoły J Licznerskiego jako instruktora objazdowego dla spraw serkarskich, i wobec zwiększenia jego zajęć przyznał mu do płacy dodatek osobisty w kwocie 400 koron, tudzież wobec zbyt szczupłego mieszkania w szkole, dodatek na mieszkanie (w mieście) w kwocie 600 kor.

Jako instruktor objazdowy zwiedził p. Licznerski jedną z najbardziej wzorowych serowni w kraju, celem udzielenia porady w sprawie pojawiających się tamże wad serów (ementalskich), tudzież przeprowadził przedwstępne studya nad wyrobem bundzu owczego w Karpatach. Do organizacyi bryndzarń postępowo urządzonych zamierza bowiem Biuro mleczarskie przystąpić w najbliższym czasie.

Wskutek częstszych prawdopodobnie wyjazdów p. Licznerskiego zajdzie potrzeba utworzenia przy szkole posady pomocnika serkarza, któryby wyrób serów prowadził pod kierunkiem p. Licznerskiego.

Kraj. instruktor mleczarstwa Dr. Rylski redagował podobnie jak w roku poprzednim „Gazetę mleczarską“ w której ogłosił szereg artykułów fachowych.

III. Inne sprawy mleczarskie.

Wiadomości zebrane przez Biuro mleczarskie o stanie i rozwoju przemysłu mleczarskiego w kraju w roku 1908, dają się streścić w następujących cyfrach:

Z dniem 31. grudnia 1908 roku, istniało ogółem 465 mleczarń (zatem o 144 więcej jak z końcem 1906 roku). Z tego przypada na okręg działalności Towa-

rzystwa rolniczego w Krakowie 111 (1906-88) zaś 354 na okręg działalności gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie (1906:233).

Pod względem organizacyjnym było mleczarń:

	w r. 1906:		w r. 1908:	
	ilość:	procent:	ilość:	procent:
spółkowych:	16	5·00	22	4·73
zbiorowych:	83	25·85	57	12·15
dworskich:	222	69·15	386	83·12
Razem: . .	321	100·—	465	100·—

Według uzyskanych dat i obliczeń do 465 mleczarń dostarczono ogółem 71, 375, 462 litry mleka (w r. 1906: 35,000.000), z czego przerobiono na masło 62,900.000 litrów i uzyskano masła 2,400.000 kilogramów. Sprawozdanie poprzednie z r. 1906 szacuje tę ilość na około 1,000.000 kilogramów. Widoczny jest zatem nietylko wzrost ogólny produkcyi masła deserowego ale także znaczne przeciętne zwiększenie się produkcyi jednej mleczarni — co uważać należy za objaw pomyślny.

Komitet krakowskiego Towarzystwa rolniczego oddał przeważną część akcyi mleczarskiej subwencyonowanemu przez siebie Towarzystwu mleczarskiemu w Krakowie, Towarzystwo zaś gospodarskie galicyjskie we Lwowie posiada w łonie swem osobną sekcyę mleczarską jako ciało doradcze Komitetu w sprawach mleczarskich. Pozat m wyżej wspomniane Towarzystwo subwencyonuje również Towarzystwo mleczarskie, włożywszy nań obowiązek utrzymywania osobnego instruktora w Galicyi wschodniej, którym jest p. Hieronim Śmoliński, a którego działalność pozostaje w ścisłym kontakcie z biurem mleczarskiem.

Biuro handlowe dla sprzedaży i eksportu masła przy Towarzystwie mleczarskiem w Krakowie rozwijało się w r. 1908 prawidłowo, pośrednicząc w sprzedaży masła mleczarń, które pomocy biura zażądały.

Wobec utworzenia jednak „Związku mleczarskiego“, biuro handlowe na podstawie porozumienia się z Towarzystwem mleczarskiem zostanie w ciągu roku bieżącego zwiniętem.

Komitet ocen i wystaw masła utworzony przez Wydział krajowy a składający się z reprezentantów Wydziału krajowego, szkoły mleczarskiej i wszystkich trzech wyżej wymienionych Towarzystw, odbyło jedno posiedzenie w czasie VIII. oceny masła w Rzeszowie. Na posiedzeniu tem uchwalono wnioski Biura mleczarskiego, zmierzające do udoskonalenia regulaminu ocen i instrukcyi dla sędziów, tudzież postanowiono zająć się organizacyą działu galicyjskiego na wystawie międzynarodowej mleczarskiej we Wiedniu, która ma się odbyć w ciągu 1910 roku.

Polecenie Wysokiego Sejmu, odnoszące się do porozumienia z c. k. Rządem o znaczne podwyższenie dotacyi państwowej na cele mleczarstwa i o przedłożenie na najbliższej sesyi — po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców — wniosków zmierzających do intenzywniejszego poparcia przemysłu mleczarskiego — mogło być tylko w części wykonane.

Mianowicie na rok 1909 uzyskano od c. k. Ministerstwa rolnictwa podwyższenie dotacyi na maszyny mleczarskie dla spółek o 10.000 kor., tak że ogólna kwota na ten cel uzyskana wynosi obecnie 40 000 koron. Mimo tego, ponieważ kwota ta na urządzenie nowych 22 mleczarń, przyjętych do Patronatu nie wystarczy, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rządu z prośbą dalszego podniesienia dotacyi o nowych 10.000 K. jeszcze na rok bieżący.

Natomiast reszta polecenia na razie wykonaną być nie mogła, wobec zwłoki wywołanej zmianami osobowymi w Biurze mleczarskiem, i znacznie zwiększoną ilością zajęć biura wobec przydzielenia mu spraw spółek mleczarskich, których ilość silnie się w roku bieżącym pomnożyła. Sprawa cała jest jednak obecnie w przygotowaniu i zwołanie ankiety nastąpi prawdopodobnie jeszcze w roku bieżącym.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju;

2. Sejm zmienia dotychczasowy etat osób funkcyonaryuszów biura mleczarskiego, ustanawiają następujące dwie nowe posady niestałe:

a) II. Instruktor-adjunkt z płacą 2.400 kor. rocznie;

b) Lustrator spółek mleczarskich z płacą 2.200 kor. tudzież dodatkiem aktywalnym w kwocie 800 koron rocznie.

3. Sejm podwyższa płacę pomocnika instruktora z kwoty 1.440 na 1.920 koron rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Alegat I. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 96261/09.

Sprawozdanie Dyrekcyi krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie za czas od 1. listopada 1907 r. do 31. października 1908 r.

Niniejsze sprawozdanie jest piątem z rzędu i obejmuje część piątego i szósty rok od założenia szkoły.

Celem który przyświecał Wydziałowi Krajowemu przy założeniu szkoły było wychowywanie odpowiednio do potrzeb mleczarstwa krajowego wykształconych mleczarzy i serkarzy. Wychodząc z tej zasady, nie można było z góry uważać kursów przepisanych przez statut szkoły jako coś normalnego, niezmiennego, tylko musiano je przystosowywać do faktycznych potrzeb postępującego naprzód przemysłu.

Toteż wkrótce już po otwarciu szkoły okazało się że kursa maślarskie czteromiesięczne są stanowczo nie wystarczające, wobec czego za zezwoleniem Wydziału krajowego zaniechano ich. Obecnie przekonano się, że także wyższe kursa, bez wymaganej równocześnie dłuższej praktyki od uczniów, nie dają materyału dostatecznie wykształconego do więcej samoistnej pracy w mleczarniach, tem bardziej że dobre kierowanie małą ręczną mleczarnią posiadającą skąpe urządzenie maszynowe, niezawsze odpowiedni lokal i t. d. wymaga niejednokrotnie więcej gruntowych wiadomości z zakresu mleczarstwa, jak kierowanie dobrze urządzoną parową mleczarnią.

Z tego powodu dążeniem szkoły w okresie sprawozdawczym było przedłużenie czasu trwania kursów do 10 miesięcy a w przyszłości także wymaganie zasadniczo praktyki od przyjmowanych uczniów.

Kurs taki rozpoczął się z końcem listopada 1908 roku i trwa dotąd, ponieważ nie jest jednak objęty okresem sprawozdawczym, bliższe omówienie rezultatów kursu i doświadczeń przy tem poczynionych pozostawiamy do następnego sprawozdania.

Również kursu serkarskiego w zakresie przepisanym przez statut organizacyjny szkoły w roku 1908 nie urządzono — jakkolwiek serownia szkolna rozwija się dobrze i tworzy dziś zupełnie wystarczający warsztat do pracy dla przyszłych serkarzy.

Niemniej jednak szkoła kształciła serkarzy, czyto przez przyjmowanie praktykantów tak z kraju jak i z poza jego granic (Litwa), czy też, jak to ma miejsce przy obecnym dziesięciomiesięcznym kursie, kierując uczniów kursu maślarskiego, którzy do tego okazują zamiłowanie i zdolności, szczególnie w kierunku wyrobu serów.

Przyczyną nieurządzenia specyalnego kursu serkarskiego było po pierwsze: małe na razie ich zapotrzebowanie, powtóre, i to było względem najważniejszym — że serkarstwo krajowe, reprezentowane dotąd przez bardzo nieliczne firmy, nie posiada dotąd właściwego kierunku, że potrzeba wprzód zbadać i ustalić te sorty serów które udają się u nas dobrze, są pokupne i rentują się, a dopiero wówczas przystąpić z jednej strony do reorganizacyi serowni krajowych, z drugiej, do przygotowania tym fabrykom odpowiednich pracowników.

Praca ta nie może być przeprowadzoną w krótkim przeciągu czasu, zaznaczyć jednak należy, że w okresie sprawozdawczym uczyniono znaczny krok naprzód, przez wyszukanie sort serów łatwych do wyrobu, pokupnych i dość rentownych

i przez ulepszenie jakości serów samych dzięki modyfikacyom fabrykacyi zależnie od jakości mleka dostarczonego. Szkoła zdołała dla serowni swojej uzyskać uznanie i zaufanie u właścicieli znacznej części serowni galicyjskich i dzięki temu spodziewa się wywrzeć większy wpływ na kierunek przyszły serkarstwa krajowego a wychowankom swoim ułatwić uzyskanie posad.

W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy kursa:

1. Ośmiomiesięczny kurs dla maślarzy;

2. Czterotygodniowy dla słuchaczów wyższych i średnich krajowych zakładów naukowych rolniczych, tudzież akademii Weterynaryi, wreszcie

3. Trzymiesięczny kurs dla kandydatów na instruktorów mleczarstwa.

Począwszy zaś od grudnia 1908 r. odbywa się wyżej wspomiany dziesięciomiesięczny kurs maślarski, który ukończony zostanie w połowie września b. r.

Grono nauczycielskie.

W ciągu roku 1908 zaszły zmiany w składzie grona nauczycielskiego, mianowicie poruczył Wydział krajowy z dniem 1. września 1908 r. dotychczasowemu kierownikowi szkoły Dr. Tadeuszowi Rylskiemu pełnienie obowiązków kraj. instruktora mleczarstwa we Lwowie, zaś kierownictwo szkoły powierzył instruktorowi-adjunktowi mleczarstwa zajętemu dotychczas w Biurze Patronatu dla Sp. oszcz. i poż. inżynierowi Józefowi Mokrzyńskiemu.

Kierownik zakładu oprócz prowadzenia całej administracyi szkoły i mleczarni, udzielał nauki mleczarstwa, konstrukcyi i montowania maszyn mleczarskich, rachunkowości kupieckiej podwójnej i pojedynczej prowadził ćwiczenia w laboratoryum chemicznem.

Jan Licznerski instruktor serkarz pozostający na tem stanowisku od 1. listopada 1905 roku pracował w serowni szkolnej. W ciągu okresu sprawozdawczego odbył p. Licznerski — uzyskawszy na ten cel zasiłek Wydziału Krajowego — podróż kilkutygodniową na Litwę celem zapoznania się z wyrobem t. z. sera litewskiego który następnie po udoskonaleniu sposobu fabrykacyi, wprowadzono w serowni szkolnej i który okazał się serem godnym większego rozpowszechnienia.

Teodor Wyszomirski dawny uczeń tutejszego zakładu zajęty był jako instruktor mleczarz, kierował, pod nadzorem kierownika, praktycznemi zajęciami uczniów w maślarni szkolnej i wykonywał nad nimi ogólny nadzór.

Franciszek Stein, nauczyciel szkoły czteroklasowej im. St Konarskiego w Rzeszowie, jako nauczyciel dochodzący, uczył języka polskiego, korespondencyi handlowej, — prócz tego pełnił prowizorycznie obowiązki buchaltera i korespondenta.

Feliks Kramer nadinżynier c. k. kolei państwowych i zastępca naczelnika ogrzewalni kolejowej, uczył jako nauczyciel dochodzący na kursie wyższym obsługi kotłów parowych i maszyn.

Julian Woiński, nauczyciel szkoły czteroklasowej im. H. Sienkiewicza w Rzeszowie, uczył rachunków jako nauczyciel dochodzący. — Praktyką uczniów przy maszynie parowej kierował Jan Głowiak, egzaminowany maszynista i palacz.

Nauka.

Plan organizacyjny szkoły obejmuje urządzanie w ciągu roku dwu kursów maślarskich: *a)* niższego (kształcącego personal dla małych mleczarń ręcznych), który trwa cztery miesiące, *b)* wyższego (kształcącego personal dla większych mleczarń posługujących się motorem parowym), który trwa ośm miesięcy. Jak już poprzednio zauważono, kurs maślarski czteromiesięczny z powodu zbyt krótkiego trwania jakoteż z powodu małego przygotowania uczniów nie przynosi korzyści, wskutek czego i w tym roku szkolnym urządzono tylko ośmio miesięczny kurs (wyższy) zaś resztę czasu zużyto na kursa praktyczne dla abselwentów wyższych zakładów naukowych jakoteż na kurs praktyczny i teoretyczny dla kandydatów na instruktorów mleczarstwa. Wyższy kurs maślarski trwał od 1. listopada 1907 r. do 11. lipca 1908 r.

a przyjętych zostało 12-tu uczniów zwyczajnych (utrzymywanych kosztem funduszu krajowego) i 6 ciu hospitantów utrzymujących się z własnych funduszów. Z pomiędzy uczniów, dwu w ciągu kursu wydalono, zaś dwaj inni sami zakład opuścili. Hospitantom zezwolił Wydział krajowy na zdawanie egzaminu końcowego. Za uzdolnionych do samoistnego prowadzenia mleczarni uznano dwu uczniów zwyczajnych i 3 hospitantów. Za uzdolnionych do samoistnego prowadzenia mleczarni z warunkiem odbycia poprzednio $^1/_2$ rocznej praktyki uznano 3 uczniów zwyczajnych i 1-go hospitanta. Jako uzdolnionych do prowadzenia mleczarni z warunkiem odbycia poprzednio 1-no rocznej praktyki uznano 1-go ucznia zwyczajnego i 2 hospitantów.

Z powyższych: ukończyli poprzednio niższą szkołę rolniczą 2 uczniowie zwyczajni, kurs rolniczy w Sobieszynie (Król. Polskie) 1 hospitant; odbył kilkumiesięczną praktykę w jednej mleczarni w kraju 1 uczeń zwyczajny; posiadał praktykę zawodową (mechanik) 1 hospitant. Na podstawie zasięgniętych informacyj 7-miu uczniów zwyczajnych i jeden hospitant pracują obecnie w mleczarniach bądź-to w Galicyi bądź-też w Królest. Polskiem, jeden hospitant pracuje w mleczarni za granicą, jeden hospitant jest instruktorem mleczarstwa przy c. k. Tow. gosp. we Lwowie, zaś jeden zajęty jest w Związku mleczarskim we Lwowie.

Kurs wakacyjny dla absolwentów wyższych zakładów naukowych rolniczych urządzono za zezwoleniem Wydziału krajowego od 16. lipca do 16. sierpnia.

Ogółem przyjęto: 3 słuchaczów zwyczajnych akadamii rolniczej w Dublanach, 4 słuch. zwycz. studyum rolniczego w Krakowie, 2 słuchaczów nadzwyczajnych studyum rolniczego w Krakowie, 1 absolwenta stud. rol. w Krakowie, 2 słuchaczy zwyczajnych akad. weterynaryi we Lwowie, 6 uczniów zwyczajnych średniej szkoły rolniczej w Czernichowie.

Z powyższych pochodziło z Galicyi 5, z Królest. Polskiego 12, ze Szlązka 1.

Zaznaczyć należy że wobec znacznej ilości zgłoszeń przyjęto tylko tych kandydatów którzy odpowiednie zakłady w bieżącym roku już ukończyli, albo pozostawali na ostatnim roku studyów.

Program kursu, obejmował:

1. Zajęcia praktyczne. Zajęcia te zostały w ten sposób rozłożone, że uczestnicy mogli się zapoznać częściowo z obsługą wszystkich maszyn, przyczem prace w mleczarni wykonywali własnoręcznie, bez pomocy. Praktyka obejmowała w szczególności:

a) wyrób masła;

b) wyrób niektórych gatunków serów miękkich łatwiejszych w fabrykacyi i konsumowanych bez fermentacyi;

c) analizy mleka.

2. Teorya mleczarstwa, wykładana przez kierownika w 1—2 godzinach dziennie, obejmowała najważniejsze działy maślarstwa i serkarstwa.

Z końcem kursu poddali się wszyscy uczestnicy egzaminowi, który złożyli przeważnie z postępem bardzo dobrym. Po ukończeniu kursu wakacyjnego (dla abs. wyż. zakład nauk.) nie rozpoczęto następnego kursu, natomiast przyjęto na praktykę mleczarską 4 kandydatów na przyszły kurs ośmiomiesięczny i 3 absolwentów ostatniego 8-śmio miesięcznego kursu, z pomiedzy których dwaj byli zajęci w serowni jako praktykanci i to jeden na własny koszt, drugi zaś otrzymał zasiłek z Wydziału krajowego w kwocie 20 koron miesięcznie na przeciąg 3-ch miesięcy.

Powyższa przerwa spowodowana została z jednej strony zmianą kierownictwa szkoły z drugiej przygotowywaniem specyalnego trzymiesięcznego kursu dla kandydatów na instruktorów mleczarstwa.

Kurs dla kandydatów na instruktorów mleczarstwa.

Na wniosek Biura Patronatu dla Sp. oszczędności i poż. jakoteż i Dyrekcyi szkoły mleczarskiej zezwolił Wydział krajowy na urządzenie w Zakładzie kursu dla kandydatów na instruktorów mleczarstwa od 5 września do końca listopada 1908 z tem, że na kurs zostanie przyjętych 4—6 kandydatów chętnych do współdziałania w akcyi Wydziału krajowego i Towarzystw rolniczych w kierunku rozwoju mleczarstwa.

Na kurs przyjęto: 1 lustratora Biura Patr. dla Sp. oszczędności i pożyczek 1 pomocnika kraj. instruktora mleczarstwa, 1 nauczyciela a zarazem przełożonego Zarządu Spki mleczarskiej w Królówce (pow. Bochnia), jako stypendystę krak. Tow. rolniczego, 1 nauczyciela a zarazem kasyera Spółki mleczarskiej w Dłużniowie (pow. Sokal), jako stypendystę Wydziału kraj., 1 absolwenta wyższej szkoły handlowej w Krakowie jako stypendystę Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych, 1 instruktora Kółek rolniczych w Krakowie jako stypendystę Zarządu głównego Kółek rolniczych

Zezwolono na przyjęcie 1 kandydata z zawodu inżyniera-chemika na koszt własny, 1 kandydata byłego stypendystę Wydziału kraj, przeznaczonego na kierownika Spki chowu drobiu w Bachowicach, który zarazem ma się zajmować tamtejszą Spółką mleczarską.

Program nauki na tym kursie został tak obmyślony, aby uczestnicy w czasie krótkiego pobytu w szkole odnieść mogli jak największą korzyść. Wszystkie zajęcia praktyczne w mleczarni wykonywali uczestnicy sami bez niczyjej pomocy, wskutek czego mieli możność zapoznania się z najdrobniejszemi szczegółami dotyczącymi wyrobu masła i obsługi maszyn ręcznych i parowych. Prócz tego zajęci byli tygodniowo *a)* 4 godziny w laboratoryum szkolnem, gdzie poznali najważniejsze metody analizy nabiału tudzież badania zafałszowań mleka; *b)* w muzeum szkolnem 3 godziny tygodniowo około rozbierania (demontowania) i składania (montowania) tych maszyn mleczarskich jakie zakład posiada; *c)* ćwiczenia z rachunkowości kupieckiej 15 godzin przy końcu kursu i w tym celu krajowe Biuro Patronatu wydelegawało na ten czas starszego lustratora p. W. Drozdowicza; *d)* teorya mleczarstwa 4—5 godzin tygodnionowo obejmowała, wyrób masła i serów, zużytkowanie odpadków i t. p.; *e)* znajomość i konstrukcye maszyn mleczarskich. kotła, maszyny parowej i innych maszyn i urządzeń mleczarń 4—5 godziny tygodniowo.

Program wycieczek również został specyalnie obmyślony w ten sposób, aby uczestnicy kursu nietylko mieli sposobność pracowania w mleczarniach spółkowych, lecz także aby poznali należycie ich organizacyę i rachunkkowość tudzież handel nabiałem

Mniej więcej w czasie trwania kursu, przeprowadzało Biuro Patronatu montaż kilku mleczarń spółkowych ręcznych i tę sposobność należycie także wykorzystano a mianowicie podzielono uczestników na dwie grupy i kolejno wysyłano na miejsce montażu celem pracowania razem z monterem około ustawiania maszyn mleczarskich, kociołków i instalacyi.

W ten sposób zapoznano uczestników:

1) z montowaniem mleczarni spółkowej o ruchu parowo-turbinowym a jednocześnie i ręcznym w Rumnie (pow. Rudki);

2) z montowaniem 3 innych mleczarń o ruchu zupełnie ręcznym a mianowicie w Wysocku (pow. Jarosław), Parchaczu (pow. Sokal) Rajbrocie (pow. Bochnia;

3) z montowaniem stacyi śmietankowej w Horożannie (dla Spółki mleczarskiej w Rumnie) i stacyi śmietankowej w Krasnem (dla dostawy do mleczarni szkolnej).

Nie zaniedbano też urządzenia kilku wycieczek a mianowicie do Spółki mleczarskiej w Królówce (pobyt kilkudniowy), i Zaczerniu.

Jakkolwiek na naukę i wycieczki nie było wiele czasu, bo tylko 3 miesiące to jednakże właśnie z powodu odpowiedniego ułożenia programu tak nauki w szkole jak i wycieczek, rezultat końcowy był zupełnie zadowalniający. Egzamin ustny, który odbył się przy końcu listopada 1908 r. pod przewodnictwem dyrektora Biura Patronatu Dr. Fraciszka Stefczyka wykazał, że uczestnicy wynieśli z zakładu bardzo wiele wiadomości praktycznych i teoretycznych z zakresu ogólnej techniki mleczarskiej tak, że inicyatorowie tego kursu w nadziei dobrego wyniku z kursu zawiedzeni nie zostali.

Na podstawie zupełnie pewnych informacyj, obecne zajęcia kandydatów przedstawiają sie następująco:

Ogólne zestawienie frekwencyi uczestników wszystkich kursów w ciągu roku szkolnego od 1/XI. 1907 do 31/X. 1908.

Ogólne liczb. zest. uczestników:	Pochodzili z			odbyli kurs	Z postępem				Posiadało poprzed. praktykę mlecz.	Zajmuje się obecnie mlecz.	Posiadało poprzed. szkołę rolniczą lub podobną.	Posiadało fachowe wykształ. lub ogólne np. szk. śred.	Uwagi:
	Galic.	z zab. rosyjs.	in. kraj.		bar. dobry	dobry	dost.	nied.					
8 uczniów zwyczaj.	6	2	—	8-mies.	1	6	1	—	1	7	2	—	jeden uczeń odbywa obecnie służbę wojsk.
6 hospitantów	—	5	1[1])	„	2	2	2	—	—	6	1	1[2])	
18 słuch. rozmaitych wyż. zakład. nauk.	5	12	1[3])	4-tyg. kur. wak.	—	—	—		—	niewiad.	—	—	
6 kandydatów na instruktorów mlecz.	6	—	—	8-mies.	6	—	—	—	—	2	—	5	
2 uczestników kursu dla instrukt. mlecz.	—	2	—	„	2	—	—	—	—	1	—	1	
1 praktykant (uczeń)	1	—	—	4-tyg. prakt.	—	—	—	—	1	1	—	—	posiadał praktykę 1½ roczną w mlecz. spółkowej w Rumnie.
3 praktykantów	2	1[4])	—	—	—	—	—	—	dwu 8-mio mies. kurs. ml. w szk.	2	1	—	

[1]) z Szwajcaryi.
[2]) mechanik.
[3]) ze Szlązka.
[4]) z Litwy, samoistny serkarz z kilkuletnią praktyką serkarską.

2 absolwenci są lustratorami kraj. Biura Patronatu Spółek oszczędności i pożycz. we Lwowie i zajmują się prócz lustracyi kontrolowaniem rachunkowości Spółek mleczarskich.

1 absolwent jest lustratorem w Zarządzie głównym Kółek rolniczych.

1 absolwent jest zajęty w jednej z pracowni bakteryologicznych pod Warszawą.

1 absolwent został zajęty jako pomocnik kraj. instruktora mleczarstwa.

1 absolwent prowadzi spółkę chowu drobiu w Bachowicach a zarazem zajmuje się dozorem administracyi i techniki tamtejszej Spółki mleczarskiej.

1 absolwent jest przełożonym zarządu Spółki mleczarskiej w Dłużniowie.

1 absolwent zapisał się następnie w poczet słuchaczów zwyczajnych studyum rolniczego w Krakowie.

Środki naukowe.

Pracownia szkolna posiada te wszystkie przybory naukowe jakie wymieniono w ostatniem sprawozdaniu, jednakowoż w najbliższym czasie zostanie uzupełniona nowymi, które w ostatnich czasach zostały wypróbowane w specyalnych zakładach zagranicznych i przyniosły pomyślne rezultaty. Z powodu ciągle wzrastającej liczby uczestników różnych kursów w dotychczasowej ubikacyi trudno wszystkich pomieścić, co zniewoliło Dyrekcyę szkoły do podzielenia uczniów na kilka grup. Oczywiście że to pociągnęło za sobą dość trudną kombinacyę w układzie podziału godzin, nakładając nierzadko na jednego nauczyciela za wiele godzin.

Z powodu naturalnego rozwoju zakładu okazuje się już obecnie dotkliwy brak miejsca przedewszystkiem na pomieszczenie laboratoryum i muzeum szkolnego, co wyklucza możność korzystania ze szczupłej dotacyi na środki naukowe, gdyż nie można dla nich znaleść odpowiedniego pomieszczenia.

Jakkolwiek muzeum szkolne cierpi na brak odpowiedniego pomieszczenia, to jednakowoż postarano się o to, aby dać wszystkim uczestnikom rozmaitych kursów jakoteż i osobom zwiedzającym szkołę należyty przegląd posiadanych maszyn i przyborów. W każdym razie jednakże brak specyalnej sali montażu maszyn daje się dość silnie odczuwać zwłaszcza, gdy się zważy, że wszyscy uczniowie muszą każdą maszynę przynajmniej raz rozebrać i należycie złożyć, do czego potrzeba wiele miejsca. Do nowych okazów rzadko u nas spotykanych należy zaliczyć wirówkę angielską Wolseley i Lister, jakoteż wygniatarkę i masielnicę Lister, które zostały ofiarowane bezpłatnie przez odpowiednie firmy celem wypróbowania ich sprawności.

Bibioteka i Czytelnia. Zakupiono w okresie sprawozdawczym 6 dzieł, prócz tego otrzymano w darze książek i broszur 10, tak, iż obecnie biblioteka szkolna liczy 176 tomów. Czytelnia szkolna otrzymuje w znacznej części bezpłatnie 5 czasop'sm a mianowicie: „Gazetę mleczarską“, „Przegląd weterynarski“, „Społem“, „Hodowcę drobiu“, „Tygodnik rolniczy“, „Sweizerische Milch - Zeitung“, „Deutsche Milchwirtschaftliche Zeitung“, „Österr. Molkerei Zeitung“, „Leipz. Milch Zeitung“, „Milchwirtsch. Centralblatt“, „Käserei-Technische Rundschau“, „Statistische Nachrichten“, „Czasopismo dla spółek roln.“ „Rolnik i Hodowca“, „Poradnik gospodarski“, Przewodnik Kółek rolniczych“, „Ziemianin“, „Dobra gospodyni“, „Zorza wileńska“, „Przegląd gorzelniczy“, „Hodowca polski“, czasopismo czeskie „Kodym“, ruski „Ekomonist“, „Gospodarz“, „Głos nauczycielstwa ludowego“.

Mleczarnia szkolna.

Sprawozdanie to obejmuje przegląd ruchu mleczarni począwszy od 1. stycznia 1908 do 31. grudnia 1908 r.

W porównaniu wyników ruchu mleczarni w tym roku z rokiem ubiegłym okazuje się, że wogóle ilość dostarczonego mleka i śmietany do mleczarni szkol-

nej znacznie wzrosła (ilość mleka o 38·1% zaś śmietany około 131%) a zawdzięcza się to dwom czynnikom, a mianowicie: ze strony producentów zwrócono większą uwagę na gospodarstwo nabiałowe (tak pod względem jego ilości, jakoteż u wielu pod względem i jakości) zaś z drugiej strony szkoła postarała się o jak najkorzystniejsze spieniężenie produktu, umożliwiając temsamem dobrą zapłatę za mleko.

Cała ilość mleka i śmietany dostarczona została przez 10 dostawców a mianowicie: Zarządy dóbr Dobrzechów, Czudec. Dąbrowa, Staromieście, Szebnie (część roku), kraj. szkołę rolniczą w Miłocinie, włościańskie Spółki mleczarskie w Zaczerniu, Trzcianie i Krasnem tudzież jednego prywatnego dostawcę.

Zawartość tłuszczu w mleku dostarczanem z większych własności wynosiła w przecieciu rocznem 2.95%, zaś w mleku dostarczanem przez Spółki włościańskie 3·62%, przeciętny procent tłuszczu w śmietanie dochodził do 18·7%. Wady mleka wprawdzie się zdarzały jak n. p. mleko skwaśniałe, lekko ciągliwe lub posiadające pewien smak niewłaściwy, lecz zawsze przy odbiorze mleka zawczasu wady dostrzegano tak, że przez wyłączenie wadliwego mleka z dalszego użytku w wyrobie masła i serów poważniejszych wad nie było Na ogół masło wyrobiło sobie pewną markę w kraju jak i za granicą tak, że w handlu nie ma stagnacyi a nawet ceny masła (w zimie 2·90—3·00 K. zaś w lecie 2 35—2.55 K.), były zupełnie zadawalniające. Głównymi miejscami zbytu był Kraków, Wiedeń, środkowe i północne Czechy, Lwów i w. i., jakoteż ważniejsze miejscowośei klimatyczne w kraju jak n. p. Zakopane, Kosów, Rabka, Krynica, Truskawiec.

Również serownia szkolna dostarczała wiele dobrych gatunków serów, najczęściej w handlach poszukiwanych Niektóre gatunki serów zwłaszcza typu szwajcarskiego jako zbyt czułe na jakość mleka nie zawsze dadzą się wyrabiać i zazwyczaj oczekuje się na odpowiednią porę i na odpowiednie mleko. Jak dotychczas okazuje się, wśród rozmaitego mleka dostarczanego do mleczarni szkolnej jedynie mleko ze Spółki roln. w Zaczerniu na ten cel jeszcze się nadaje, na co najprawdopodobniej wpływają dodatnie warunki miejscowe dobre (żywienie krów, należyte obchodzenie się z mlekiem, jakoteż nieznaczna odległość od mleczarni szkolnej (7 km.) Pod tym względem stosunki by się jeszcze poprawiły, gdyby szkoła mogła przynajmniej 2—3 razy tygodniowo wydelegować na miejsce do mleczarni w Zaczerniu serkarza i praktykantów serkarskich aby w czasie odbioru mleka mieli możność poznania własności mleka zanim zostanie ono przyjęte i zmięszane razem.

Mimo to jednakże serownia szkolna należycie się rozwija, wyrabia niektóre gatunki serów jak n p. edamski, trapistów, które prawie niczem się nie różnią od oryginalnych Trudności w fabrykacyi innych serów jak np. Camembert, Remondou zostały już pokonane tak, że i te sery udają się zupełnie dobrze.

Na uwagę zasługuje fabrykacya sera u nas zupełnie nowego a mianowicie litewskiego, z którego wyrobem zapoznał się szkolny instruktor-serkarz podczas podróży swojej na Litwę. Wyrób tych serów — na Litwie w bardzo prymitywny sposób wyrabianych – udoskonalono, co wpłynęło nietylko na lepszą jakość, ale także na sam wydatek sera.

Ser ten jakkolwiek przedstawia w fabrykacyi typ zbliżony do eidamskiego to jednakowoż odznacza się charakterem odmiennym i oryginalnym. Jakkolwiek wprowadzenie na targ serów mniej ogółowi znanych, jest na ogół trudne, w tym wypadku okazało się, że ser litewski dość szybko znajdował nabywców, wyrób sam opłacał się lepiej jak t. zw. Groyerów, wobec czego przypuszczać można, że ser ten dobrze się zaaklimatyzuje w kraju.

Prócz wyżej wymienionego sera, wyrabiała serownia szkolna w okresie sprawozdawczym: Groyer (tłusty i półtłusty), kręgowy (chudy), Trapistów, Eidamski, Camembert, Remoudou, Gervais, Imperial, ser do piwa i Rzeszowski deserowy.

Poniżej podajemy szczegółowe zestawienie przeróbki nabiału za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1908.

Dochód:		Rozchód:	
I. Mleko pełne.			
Uzyskano litrów	882.905	Sprzedano	31.175
		Przerobiono na sery . . .	29.243
		Oddzielono na wirówce . .	821.483
		Strata	1.004
	882.905		882.905
II. Smietana.			
Uzyskano z wirówki	119.252	Sprzedano	678
Dokupiono	26.239	Przerobiono na sery . . .	343
		„ na masło . . .	144.406
		Strata	64
	145.491		145.491
III. Masło deserowe.			
Remanent z r. 1907 . . .	171.84	Sprzedano	33662.58
Uzyskano	33338 09	Przerobiono na kuchenne	—
Dokupiono	202.40	Remanent na r. 1909 . .	49.75
	33712.33		33712.33
IV. Masło kuchenne.			
Remanent z r. 1907	76·00	Sprzedano	389.05
Uzyskano z serw. śmiet. . .	313·05	Remanent na r. 1909 . . .	—
	389.05		389.06
V. Maślanka.			
Uzyskano	1110.67	Sprzedano	65.612
		Przerobiono na twaróg . .	42 660
		Strata	2.795
	111.067		111.067
VI. Mleko zbierane.			
Uzyskano	702231	Sprzedano	111502
		Koń	3650
		Przerobiono na ser	4575
		„ na twaróg . .	575050
	702231	Strata	702 231
VII. Twaróg.			
Remanent z r. 1907	468	Sprzedano	32.870
Uzyskano	39.152	Strata	6.174
		Remanent na r. 1909 . . .	576
	39.620		39.620

Dochód: Rozchód:

VIII. Serwatka.

Uzyskano	578.558	Sprzedano	195 500
		Strata	383.058
	578.558		578.558

IX. Sery podpuszczkowe.

	Groyer kg.	Edamski kg.	Litewski kg.	Trapistów kg.	Remoudou szt.	Camembert szt.	Gervais szt.	Imperial sztuk	Ser do piwa sztuk	Rzeszow. deser. szt.	Kręgowy chudy kg.	St. Hubert sztuk	Tylżycki kg.	Stepowy sztuk
Zapas z roku ubiegłego	195 kg.	—	19 kg.	25 kg.	90 sztuk	—	—	—	—	—	150 kg.	60 sztuk	122 kg.	282 sztuk
Uzyskano	1005·0	250·75 kg.	214·36 kg.	1105·15 kg.	798	315 szt.	5.006 szt.	1.884 szt.	776 szt.	152 szt.	827·36	30	—	—
Razem	1200·00	250·75	233·36	1040·15	888	315	5.006 szt.	1.884 szt.	776 szt.	152 szt.	977·36	90	122	289
Sprzedano	1135·76	192·75	211·36	920 89	849	315	4.944	1.871	776	152	830·65	90	122	282
Zapas na rok następny	64·24	58·00	22·0	119·26	39	—	52	13	—	—	146·71	—	—	—

Kronika szkoły.

Prócz obowiązkowej działalności, brała szkoła przez swoich funkcyonaryuszy udział w wielu sprawach dotyczących mleczarstwa w kraju.

W gmachu szkoły przy współudziale funkcyonaryuszy odbyła się ocena masła i zjazd mleczarzy.

Na wystawie przemysłowo-rolniczej w Jarosławiu wzięła szkoła udział przez wystawienie serów, za co przyznano jej medal złoty. Uczniowie praktykanci pod kierunkiem nauczycieli zwiedzili także wystawę w czasie ocen masła i serów a kilku z nich pracowało parę dni w czasie oceny masła i serów w mleczarni urządzonej do demonstracyi dla zwiedzających wystawę i to za pomocą ręcznych maszyn mleczarskich, dostarczonych przez szkołę.

Kierownik szkoły Dr. Rylski redagował w ciągu roku 1908 pismo „Gazetę mleczarską".

Oprócz lustracyi urzędowych Prezesa Wydziału kraj. Dr. Tadeusza Pilata, krajowego instruktora mleczarstwa p. Zygmunta Chmielewskiego, odwiedził kilkakrotnie szkołę Radca Dworu Struszkiewicz, inspektor mleczarstwa W. Charousek; Dr. Fr. Stefczyk, dyrektor kraj. Biura Patronatu Spółek oszczędności i pożyczek, który zarazem był przewodniczącym komisyi egzaminacyjnej kursu dla kandydatów na instruktorów mleczarstwa, jakoteż i insp. hodow. Tow. gospodarskiego we Lwowie, poseł J. Marszałkowicz.

Prócz tego zwiedziły szkołę i mleczarnię szkolną liczne osoby interesujące się techniką mleczarską.

W Rzeszowie, dnia 25. lipca 1909.

Z Dyrekcyi krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie.

Inżynier *Józef Mokrzyński*, r.

Z drukarni i litogr. Pillera, Neumana i Spółki we Lwowie.

LW. 83612/09 We Lwowie dnia 21. sierpnia 1909.

Aleg 483

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia hodowli drobiu.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do dwóch głównych kierunków, jakie obejmuje działalność Wydziału krajowego na polu podniesienia chowu drobiu, mianowicie subwencyonowania Towarzystw w tej dziedzinie pracujących i działalności Wydziału krajowego we własnym zakresie, przedstawiamy w pierwszej części niniejszego sprawozdania działalno ci wspomnianych Towarzystw w ubiegłym roku, w drugiej zaś części własne czynności Wydziału krajowego.

Komitet c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego łączący w utworzonej w roku 1904 sekcyi chowu drobiu reprezentantów lwowskiego i jarosławskiego Towarzystwa chowu drobiu rozporządzał w roku 1908 subwencyą państwową w kwocie 10.000 K. na podniesienie chowu drobiu w swoim okręgu.

W porównaniu z kwotą subwencyi państwowej udzielonej w r. 1907 komitetowi na ten sam cel w sumie 12.000 K., okazuje się, że c. k. Rząd obniżył zasiłek o 2.000 K.

Mimo zmniejszonej subwencyi Komitet nie zmniejszył swej pracy, a zasiłkami z tej subwencyi państwowej przyznanymi poparł działalność Kraj. Tow. chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie, oraz Tow. chowu drobiu w Jarosławiu.

Towarzystwo przyznało także subwencyę na założenie wzorowych kurników przy szkołach ludowych w Nowosiółce i w Podzameczku.

W myśl programu zajmowało się Towarzystwo w dalszym ciągu sprawą ustalenia i rozpowszechnienia rasy drobiu, odpowiadającej najbardziej naszym stosunkom.

Komitet c. k. Krakowskiego Towarzystwa rolniczego utworzył przy wydziale Tow. rolniczego okręgowego w Rzeszowie sekcyę chowu drobiu, która przy pomocy funduszów subwencyjnych Komitetu ma w pierwszym rzędzie popierać i rozszerzać w obrębie swej działalności chów „kur nośnych“. Nadto Komitet założył w r. 1908 w obrębie działalności Tow. rolniczego okręgowego rzeszowskiego w 27 miejscowościach kurniki zarodowe, umieszczając w nich 690 kokoszek i 100 kogutów.

W celu zachęty hodowców do chowu „kur nośnych“ i celem przygotowania akcyi zakładania w latach następnych dalszych kurników zarodowych w innych po-

wiatach, dał Komitet w ubiegłym roku do chowu 230 kokoszek i 25 kogutów. Oprócz tego otrzymało Tow. rolnicze okręgowe w Nowym Sączu dla wzmocnienia założonej w r. 1905 hodowli 20 kokoszek 14 kogutów, kurnik w Ociece 4 kokoszki, 1 koguta, kurnik w Mydlnikach 6 kokoszek. Ogółem rozdał Komitet w ubiegłym roku do chowu 950 kokoszek i 140 kogutów,

Komitet na podstawie licznych doświadczeń przyszedł do przekonania, że krajowa kura „zielononóżka“ nadaje się najlepiej do naszego klimatu i warunków wychowu, przyczem nośnością swą przewyższa kury innych ras, dlatego też popiera wyłącznie chów tej rasy. Komitet udzielił 800 K. zasiłku dla spółki chowu drobiu, i sprzedaży jaj w Bachowicach.

Krajowe Towarzystwo chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie liczyło w roku ubiegłym, według ogłoszonego drukiem sprawozdania Zarządu głównego z działalności w roku 1908, członków 1149 i miało 11 filii Z ogólnej liczby członków przypada 436 na Towarzystwo główne, a 713 na filie. W porównaniu z r. 1907 wzrosła liczba członków o 139.

W toku jest sprawa utworzenia filii w Kołomyi. Wszystkie filie Tow., z wyjątkiem filii w Tłumaczu, która jeszcze nie rozpoczęła swej działalności, rozwijają się prawidłowo, nie ograniczają swej działalności do samego rozdawnictwa rozpłodników, względnie jaj wylęgowych, lecz urządzają wykłady dla ludności włościańskiej o racyonalnej hodowli drobiu.

Tytułem subwencyi udzielił Zarząd główny Tow. swoim filiom kwotę 2520 K., na zakupno drobiu dostarczonego niektórym filiom w naturze wydano 406 K. także w roku 1908 wydał Zarząd na cele filii 2926 K., która to suma przewyższa o 426 K. subwencyę krajową, jaką w ubiegłym roku otrzymało Towarzystwo na ogólne cele. Resztę subwencyi rządowej i dochody użyło Tow. na wydawnictwo „Hodowcy drobiu„, illustrowanego miesięcznika i peryodycznych broszur. W roku 1908 założyło Towarzystwo 194 stacyi zarodowych, wartości 3886 K. tak, że w ciągu ośmioletniego swego istnienia założyło takich stacyi ogółem 1133 wartości 24.536 K.

Między członków rozdano w r. 1908 bezpłatnie jaj wylęgowych za 495 K.

Suma ogólnych dochodów Tow. wynosiła w r. 1908 10.957 K. 02 h., rozchodów zaś 10.664 K. 89 h.

Towarzystwo założyło też pięć wzorowych kurników przy szkołach ludowych, i zajmowało się w dalszym ciągu sprawą założenia we Lwowie wzorowego zakładu chowu drobiu, o czem poniżej jest mowa. Uwzględniając tę działalność Towarzystwa, przyznał mu Wydział krajowy subwencyę na rok 1909 w kwocie 3.500 K., z których 3.000 K, przeznaczył na ogólne cele Towarzystwa, a 500 K. na wydawnictwo „Hodowcy drobiu“.

Pierwsze galicyjskie Towarzystwo chowu drobiu w Jarosławiu liczyło w roku ubiegłym t. j. w trzynastym roku swego istnienia 471 członków. Towarzystwo pracowało nad rozpowszechnieniem drobiu rasowego kilku ras, rozsyłając i rozdając jaja wylęgowe, oraz zakładając stacye zarodowe.

Na 133 zamówień rozesłano 2344 sztuk jaj wylęgowych, zaś na r. 1909 pozostało 278 stacyi zarodowych o 415 stadkach.

Towarzystwo urządziło w r. 1908 wystawę drobiu, gołębi i królików w czasie wystawy rolniczej i przemysłowej w Jarosławiu W wystawie drobiu wzięło udział 70 wystawców, którzy nadesłali 62 stadek kur, 25 stadek kaczek, 30 stadek gęsi, 9 stadek indyków, 3 stada pantarek, 100 par gołębi i 66 gniazd królików. W celu popierania produkcyi stałej rasy kury krajowej „zielononóżki“ zainicyował Wydział Towarzystwa założenie specyalnego klubu hodowców „zielononożek“.

Wreszcie nie ustawało Towarzystwo w pracy około doprowadzenia do skutku sprawy budowy Zakładu chowu drobiu w Jarosławiu.

Sprawa budowy wzorowego zakładu hodowli drobiu w Jarosławiu.

Wysoki Sejm uznając przyjście do skutku Zakładu hodowli drobiu w Jarosławiu za bardzo pożyteczny i potrzebny środek do podniesienia chowu drobiu w kraju, przyznał uchwałą z dnia 20 października 1908 subwencyę z funduszu krajowego na cel powyższy w kwocie 10.000 K., płatną w dwóch rocznych ratach po 5.000 K., począwszy od r. 1908, pod warunkiem zabezpieczenia reszty kosztów budowy.

Koszta budowy i urządzenia tego zakładu preliminuje Towarzystwo w kwocie 61.000 K. Na poczet tych wydatków uzyskało Towarzystwo prócz subwencyi krajowej w kwocie 10.000 K., zasiłek w kwocie 3.000 K. z funduszów galic. Tow. gospodarskiego, grunt pod budowę w obszarze 10.000 m² od Rady m. Jarosławia, nadto, według drukowanego sprawozdania Tow. za r 1908 ofiarowała J. O. Ks. Jerzowa Czartoryska protektorka Tow. kwotę 2.000 K., ktora ma być wypłaconą z chwilą rozpoczęcia budowy.

Przy tej sposobności zaznaczamy, że w projektowanym zakładzie w Jarosławiu będzie przeważał kierunek praktyczny, t. j. produkcya rasowego drobiu dla dostarczania stacyom zarodowym doborowego materyału.

Towarzystwo chowu drobiu w Jarosławiu odniosło się do c. k. Rządu z prośbą o udzielenie subwencyi z funduszów państwowych na częściowe pokrycie kozstów budowy i urządzenia projektowanego Zakładu, a Wydział krajowy pismem z dnia 8 lipca 1909 L. W. 68.573 poparł gorąco tę prośbę Towarzystwa.

Sprawa budowy wzorowego zakładu chowu drobiu przy c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie postąpiła o tyle naprzód, że budowa tego zakładu rozpocznie się prawdopodobnie już w jesieni 1909 roku.

Według planów i kosztorysów zatwierdzonych przez departament techniczny c. k. Namiestnictwa, koszta budowy zakładu preliminowane są na kwotę 44.000 K., a koszta instalacyi wodociągowej, oświetlenia gazowego i wewnętrznego urządzenia na 4.000 K., tak że ogółem koszta budowy i wewnętrznego urządzenia preliminowano i sprawdzono na kwotę 48.000 K.

Na poczet tych wydatków otrzymało Towarzystwo chowu drobiu we Lwowie:

a) subwencyę z funduszów krajowych w kwocie 15.000 K.
przyznaną uchwałą Wys. Sejmu z dnia 7 marca 1907;

b) subwencyę z funduszów państwowych, a to: bezpośrednio od c. k. Rządu w kwocie . . . . . 11.000 K.
i od galic. Tow. gospodarskiego ze subwencyi udzielonej mu ze skarbu państwa na podniesienie chowu drobiu w kwocie 7.500 „ — 18.500 „

razem w sumie 33.500 K.

Nadto z dotychczasowych pertraktacyi między kraj. Towarzystwem chowu drobiu, a c. k. Rządem okazuje się, że sprawa zatwierdzenia przez c. k. Rząd układu między Towarzystwem chowu drobiu, a c. k. Akademią weterynaryi w przedmiocie budowy na jej gruncie projektowanego Zakładu hodowli drobiu zostanie niebawem pomyślnie zakończoną.

Wskutek takiego stanu rzeczy zwróciło się kraj. Tow. chowu drobiu do Wydziału kraj. pismem z dnia 26 czerwca 1909 L. 801 z prośbą o wstawienie do preliminarza budżetu krajowego na rok 1910 dodatkowej, nadzwyczajnej subwencyi w kwocie 5.000 K. na częściowe pokrycie kosztów budowy i wewnętrznego urządzenia Zakładu.

Zważywszy, że przyjście do skutku proponowanego zakładu we Lwowie ma dla sprawy podniesienia chowu drobiu w kraju pierwszorzędne znaczenie, zakład ten będzie miał bowiem wybitnie kierunek naukowy, ponieważ w nim mają być pod kierunkiem ludzi fachowych robione doświadczenia oraz badania co do użytności różnych gatunków i ras drobiu, co do produkcyi jaj i mięsa, ciężaru jaj, nośności, czasu wylęgu, wzrostu, wyzyskania karmy, tuczności, sztucznego wylęgu, badania chorób drobiu i t. p.

Zważywszy następnie, że c. k. Ministerstwo rolnictwa w piśmie z dnia 17. lipca 1907 L. 14.162 przyrzekło w zasadzie udzielenie dodatkowej subwencyi w kwo-

cie najwyżej 5.000 K. na pokrycie reszty kosztów budowy i wewnętrznego urządzenia, w szczególności na pokrycie kosztów instalacyi wodociągowej i oświetlenia gazowego, pod warunkiem uzyskania subwencyi krajowej w tej samej wysokości postanowił Wydział krajowy uwzględnić prośbę Towarzystwa i wnosi o przyznanie nadzwyczajnej na ten cel subwencyi, pod warunkiem uzyskania zasiłku z funduszów państwowych w tej samej wysokości 5.000 K. Wstawienie tej subwencyi do preliminarza budżetu funduszu krajowego nastąpi, skoro po wybudowaniu zakładu zajdzie potrzeba przystąpienia do wewnętrznego jego urządzenia.

Na opisaną wyżej działalność Towarzystw przyznał Wydział krajowy następujące subwencye z funduszu krajowego:

W roku 1998 dysponował Wydział krajowy subwencyą przyznaną przez Wysoki Sejm na podniesienie chowu drobiu w kwocie 11.000 K.

Z kwoty tej i innych rozporządzalnych funduszów przyznał Wydział krajowy zasiłek: Kraj. Tow. chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie w sumie 2.500 K. na ogólne cele, a nadto 500 K na wydawnictwo „Hodowcy drobiu“, czyli razem 3.000 K.; Towarzystwu rolniczemu w Krakowie 2.500 K., Towarzystwu chowu drobiu w Jarosławiu 1.500 K.

Oprócz subwencyonowania tych Towarzystw, i badania ich działalności popierał Wydział krajowy w granicach dyspozycyjnych funduszów sprawę podnoszenia umiejętności hodowli w kraju. Do tego zmierzał Wydział krajowy przez nadawanie stypendyów z funduszu krajowego na kursy chowu drobiu w szkole, chowu drobiu w Zielonej pod Rawą ruską, przez urządzanie kosztem funduszu krajowego kursów wędrownych, przez przyznawanie subwencyi na urządzenie kurników w szkołach gospodarstwa kobiecego i subwencyonowanie wzorowego zakładu i szkoły chowu drobiu w Zielonej.

Wydatki na te cele wyniosły kwotę 4.549 K. 80 h., doliczywszy do niej kwotę 7.000 K udzieloną wspomnianym Towarzystwom, tytułem subwencyi z funduszu krajowego, okazuje się, że Wydział krajowy wydał na cele podniesienia chowu drobiu w kraju, w r. 1908 ogółem . . . . . 11.549 K. 80 h.
gdy zaś w tym roku wynosił kredyt dyspozycyjny kwotę . . . . 11.000 K. — h.
przeto resztę wydatków w sumie 549 K. 80 h.
pokrył Wydział krajowy z pozycyi wydatków budżetu krajowego przeznaczonych na zasiłki na podniesienie wiedzy rolniczej.

Z powyższego okazuje się, że wzrost wydatków na podniesienie chowu drobiu postępuje niemal corocznie, a wynika on z rozwoju na tem polu działalności Wydziału krajowego, poszczególnych Towarzystw, oraz szkół gospodarstwa domowego i wiejskiego.

Zważywszy jednak, że Wysoki Sejm dopiero w r. 1908 podwyższył kredyt na podniesienie chowu drobiu z 9.000 na 11.000 K., z uwagi następnie na niepomyślny stan finansów kraju, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek o uchwalenie na ten cel ryczałtu w dotychczasowej wysokości 11.000 K.

Zarazem uchylamy we wniosku podział subwencyi na zwyczajną i nadzwyczajną, ponieważ kredyt objęty subwencyą nadzwyczajną służy na pokrycie stałych wydatków zwyczajnych, powtarza się od lat, zatem stracił swój charakter tymczasowy.

Z powyższego przedstawienia okazuje się że akcya w kierunku podniesienia chowu drobiu stopniowo, ale konsekwentnie się rozwija.

Wytwarzamy warunki, aby przy odpowiedniej wiedzy, pracy i zmyśle handlowym zdobyć dla kraju cały zarobek wynikający z produkcyi drobiu.

W szczególności podnosi się stale umiejętność hodowli, ustala się dobór odpowiednich ras i tworzy się instytucye mające na celu ochronę przed zarazami.

Najskromniej przedstawiają się starania nad wytworzeniem odpowiedniej organizacyi handlu drobiem i jajami, któraby uchyliła nadmierną ilość pośredników i zwiększyła przez to korzyści producentów.

Praca nad tą organizacyą leży w zakresie towarzystw chowu drobiu i towarzystw rolniczych, a komitet Tow. gospodarskiego opracował szczegółowy plan

organizacyi handlu jajami i przedłożył c. k. Ministerstwu rolnictwa z prośbą o poparcie tej akcyi.

Wydział krajowy, który całą swoją akcyę na polu podniesienia chowu drobiu prowadzi w ciągłem porozumieniu z temi towarzystwami, będzie i w tej mierze współdziałał, o ile będzie mu to możebnem.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

I. Sejm przyjmuje niniejsze sprawozdanie do wiadomości.

II. Sejm uchwala kredyt w wysokości 11.000 K. na podniesienie chowu drobiu, do rozporządzenia Wydziału krajowego, i wstawia powyższą kwotę 11.000 K. do Rub. X. poz. 74 wyd. budżetu funduszu krajowego na r. 1910,

III. Sejm uchwala dla krajowego Towarzystwa chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie nadzwyczajną subwencyę w kwocie 5.000 K. na częściowe pokrycie reszty kosztów budowy i wewnętrznego urządzenia wzorowego zakładu chowu drobiu przy c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie, pod warunkiem uzyskania na ten cel subwencyi państwowej w tej samej wysokości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp.

LW. 99.821/09.

We Lwowie, dnia 6. września 1909.

A. Beg 484

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o włościach rentowych.

Wysoki Sejmie!

Al. 1. Czyniąc zadość postanowieniu §. 45. ustawy o tworzeniu włości rentowych, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi dołączone pod ·/. sprawozdanie krajowej Komisyi dla włości rentowych z jej czynności w czasie od 1. września 1908 roku do 31 sierpnia 1909 roku, a zarazem zaznacza, że zamknięcie rachunków wydatków krajowej Komisyi dla włości rentowych za r. 1908 równie jak i zamknięcie rachunków funduszów, odnoszących się do emisyi listów rentowych za rok 1908, przedkłada Wys. Sejmowi w swem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków funduszu krajowego i funduszów pod zarządem Wydziału krajowego zostających.

Dołączone sprawozdanie krajowej Komisyi dla włości rentowych przedstawia rozwój czynności tej instytucyi, a Wydział krajowy powołując się na nie stwierdza niniejszem, że wszystkie udzielone pożyczki są zaintabulowane zgodnie z przepisami §§. 18. i 51. ustawy, o tworzeniu włości rentowych.

Rozwój instytucyi i jak w sprawozdaniu Komisyi szczegółowo wykazano bliska już chwila wyczerpania emisyi listów rentowych w dozwolonej §. 50 ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ kwocie 5 milionów, wkłada na Wydział krajowy obowiązek przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku w sprawie rozszerzenia tej emisyi. Wydział krajowy, nie mogąc dopuścić zastanowienia czynności tej instytucyi świeżo do życia przez Wys. Sejm powołanej dla spełnienia doniosłego zadania społecznego i gospodarczego, przedkłada Wys. Sejmowi poniżej wniosek ·/. uchwalenia ustawy, zezwalającej na emisyę listów rentowych aż do kwoty 10.000.000 koron. W ten sposób podwaja Wydział krajowy kwotę, którą Wysoki Sejm przeznaczył na cele akcyi tworzenia włości rentowych, a sądzi, że w obecnem stadyum tej akcyi i przy obecnym stanie skarbu krajowego taka emisya odpowie celowi na najbliższą przyszłość. Skoro się okaże, że i ta kwota 10,000.000 koron nie starczy dla osiągnięcia celów instytucyi włości rentowych, będzie Wys. Sejm mógł podwyższyć ją do odpowiedniej sumy.

Obok projektu ustawy zmieniającej postanowienie §. 50. ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ w duchu powyżej omówionym, przedkłada Wydział krajowy wniosek, zawierający wezwanie do c. k. Rządu. by: 1) w drodze ustawy państwowej przyznał podwyższonej emisyi listów rentowych charakter walorów pupilarnych i kaucyjnych; 2) w drodze odpowiedniego zarządzenia rozszerzył ulgi należytościowe i podatkowe przyznane dotychczasowej emisyi także na listy, które będą emitowane na podstawie nowej ustawy. Wniosek ten jest uzasadniony brzmieniem §. 2. ustawy państwowej z d. 12. czerwca 1906 r. (Dz. u. p. nr. 116), o ile chodzi o charakter walorów pupilarnych, o ile zaś chodzi o ulgi podatkowe i należytościowe, wypływa on z przypuszczenia, że brak dotyczącego wezwania mógłby być powodem zwłoki w przyznaniu owych ulg.

Przechodząc do zdania sprawy z swych czynności w sprawach krajowej Komisyi dla włości rentowych nadmienić należy, że personal biura Komisyi w myśl uchwał Wys. Sejmu i Wydziału krajowego w roku ubiegłym składał się z kierownika biura, 2 referentów prawniczych i hipotecznych, 2 referentów rolniczych, będących zarazem ocenicielami i lustratorami gospodarstw, 4 sił rachunkowych, 5 sił pisarskich i 2 sił manipulacyjnych. W preliminarzu Rubr. X budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1910 preliminuje też Wydział krajowy odpowiednie wydatki na utrzymanie tego personalu. Nadto preliminuje Wydział krajowy wydatek 6000 K. jako ryczałt na koszta opłacania sił technicznych i innych, jakieby się okazały potrzebnemi w razie rozwoju i wzrostu czynności biura. Wydział krajowy wybrał na razie formę ryczałtu dla tego wydatku ze względu na to, że przyszłość dopiero okaże, czy i w jakiej wysokości wydatek ten będzie potrzebny i czy będzie musiał być stałym, czy też tylko czasowym. W ten sposób czyni Wydział krajowy zadość poleceniu Wys. Sejmu, zawartemu w uchwale z d. 21 października 1908.

Uchwały Wys. Sejmu z d. 21 października 1908, zawierające polecenia i wskazówki dla działalności krajowej Komisyi dla włości rentowych podał Wydział krajowy do wiadomości tej instytucyi, w jej też sprawozdaniu znajduje się ustęp, poświęcony wykonaniu tych uchwał.

Skład krajowej Komisyi dla włości rentowych w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 30 października 1908 r. jest następujący: Członkami wybrani zostali przez Sejm pp.: Dr. Michał Korol i Wincenty Witos, zastępcą pierwszego p. Józef Onyszkiewicz, zastępcą drugiego p. Tytus Buynowski.

Wydział krajowy wybrał uchwałą z 6 listopada 1908 r. L. 114641: Członkami pp.: Aleksandra Dąmbskiego i dra Damiana Sawczaka, zastępcą pierwszego p. Franciszka Kramarczyka, drugiego p. dra Piotra Stebelskiego.

JE P. Namiestnik powołał w miejsce dra Jana Waygarta, dra Jana Hupkę na członka Komisyi Drugim członkiem Komisyi z ramienia JE. Namiestnika jest p. Klemens Torosiewicz, powołany przy utworzeniu Komisyi, a obaj zastępcy: dr. Jan Kanty Steczkowski i p. Ludwik Caspary są również dawniej powołani.

Przedstawiwszy uzasadnienie wniosków i zarys czynności Wydziału krajowego w sprawie włości rentowych, Wydział krajowy wnosi:

1) Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o włościach rentowych wraz z sprawozdaniem krajowej Komisyi dla włości rentowych.

2) Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

3) Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, by:

a) w drodze ustawy przyznał listom rentowym Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, emitowanym do wysokości 10,000.000 koron charakter walorów pupilarnych, kaucyjnych i depozytowych;

b) w drodze rozporządzenia przyznał ulgi podatkowe i należytościowe, przyznane emisyi listów rentowych Król Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem dotychczasowej emisyi, także listom rentowym dodatkowej emisyi aż do wysokości 10,000.000 koron.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ksiestwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia § 50. ustawy z dnia 17 lutego 1905 r. dz. u. i rozpr. kraj. Nr. 40.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienię § 50. ustawy z dnia 17. lutego 1905, dz. u. i rozp. kraj. Nr. 40 uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma brzmieć, jak następuje:

§ 50.

Każdoczesna suma znajdujących się w obiegu listów rentowych, nie może przenosić kwoty (10,000.000) dziesięciu milionów koron.

Podwyższenie tej kwoty może nastąpić jedynie w drodze ustawy krajowej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom: Skarbu, Rolnictwa, Sprawiedliwości i Spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

z czynności krajowej Komisyi dla włości rentowych.

Wysoki Sejmie!

Działalność krajowej Komisyi dla włości rentowych w okresie czasu, który upłynął od chwili zamknięcia sprawozdania, przedłożonego Wydziałowi krajowemu i Wysokiemu Sejmowi w r. 1908, obejmuje rok, zaczyna się bowiem z d. 1. września 1908, kończy zaś z d. 31. sierpnia 1909 r.

W okresie tym odbyła Komisya cztery posiedzenia w dniach: 19. i 20. listopada 1908 r., 13. i 14. lutego, 10. maja i 13. i 14 lipca 1909. Oprócz sprawy rozdawnictwa pożyczek rentowych w celu tworzenia włości rentowych, stanowiły przedmiot obrad Komisyi na tych posiedzeniach następujące sprawy:

I. Uchwały powzięte przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 21. października 1908 r., zakomunikowane Komisyi pismem Wydziału krajowego z d. 1. grudnia 1908 r. L. 123.453. Uchwały te, zawierające zasadnicze wskazówki co do postępowania Komisyi przy tworzeniu włości rentowych, były przedmiotem obrad Komisyi na jej posiedzeniu z d. 13. lutego 1909 a po gruntownem ich omówieniu poleciła Komisya swemu biuru ścisłe ich przestrzeganie. Zalecone w ustępie pierwszym tych uchwał, „ułatwianie przeprowadzania potrzebnych melioracyi gruntowych i innych ulepszeń gospodarczych“, „nabywania dobrego inwentarza żywego i martwego, jako też sprawa „zaopatrywania“ tworzonych włości rentowych w odpowiednie budynki mieszkalne i gospodarskie, jakkolwiek są przedmiotem pouczeń i wskazówek, udzielanych przez referentów rolniczych Komisyi zarówno przy sposobności oszacowania gospodarstw przed utworzeniem zatem włości rentowych, jak i lustracyi po ich utworzeniu, natrafiają z natury rzeczy na wielkie trudności raz ze względu na finansowe położenie znacznej bardzo części gospodarstw, stających się włościami rentowemi, powtóre ze względu na przyrodzone niejako trudności, wreszcie nie rzadko ze względu na brak zrozumienia potrzeby tych zalecanych wkładów u interesowanych, to jest u właścicieli włości rentowych. Położenie finansowe znacznej części gospodarstw, stających się włościami rentowemi i to zarówno gospodarstw istniejących od dawna a dotąd na ciężkich warunkach zadłużonych, jak i gospodarstw nowo z kupna na parcelacyi powstałych a nabytych za wysokie ceny gruntów i przy wysokiem oprocentowaniu znacznych reszt cen kupna, często nie pozwala wprost obecnie, w chwili zaciągania pożyczki rentowej, myśleć o poniesieniu tych wkładów a granice, jakie ustawa

„o tworzeniu włości rentowych“ wysokości pożyczki zakreśliła, nie pozwalają na przyjście z kredytową pomocą tym celom. Koniecznym też jest pewien okres przejściowy w tych gospodarstwach, okres wytchnienia i zebrania nowych sił gospodarczych, któremu sprzyja dogodność finansowa pożyczki rentowej, a po którym dopiero skuteczniej będzie można wskazówkę zawartą w uchwale wspomnianej rozwinąć. Szczególnie co do melioracyi zachodzą w mnogiej ilości wypadków jeszcze trudności, któreśmy nazwali fizycznemi. Drenowanie 10, czy 15 a choćby 20 morgów, stanowiących obszar włości rentowej, nie da się przeprowadzić bez porozumienia z sąsiadami a porozumienie to nie łatwo daje się osiągnąć tam nawet, gdzie właściciel włości ma zrozumienie sprawy i jest krzewicielem swego zapatrywania. Cóż dopiero tam, gdzie temu właścicielowi tego zrozumienia także braknie. Podobne, acz mniej trudne do rozwiązania trudności przedstawia sprawa budynków mieszkalnych i gospodarczych. Wszędzie, gdzie budynki te, acz stare i dzisiejszym wymaganiom nieodpowiednie, przedstawiają jednak jeszcze pewną znaczną wartość a zastąpienie ich nowemi pociągnęłoby za sobą znaczny koszt, zwracają organa Komisyi uwagę interesowanych na konieczność wprowadzenia większej czystości, przewiewności mieszkania, odsunięcia gnojowni i praktyczniejszego ich urządzenia, ale nie mogą zachęcać do budowy nowych budynków, nie mogąc często podwyższać żądanej pożyczki o sumę potrzebną na spełnienie tego postulatu. Gdzie były ku temu sprzyjające warunki finansowe zastrzegła Komisya wybudowanie nowych budynków, wpośród obszaru gospodarstwa położonych i dla potrzeb gospodarstwa odpowiednich. Informacyi co do zakupna lepszego inwentarza żywego i martwego udzielają organa Komisyi przy każdej sposobności, niestety ostatnie lata klęski braku paszy i wskutek niej redukcyi inwentarzy nie sprzyjały urzeczywistnieniu tych wskazówek, o ile chodzi, o inwentarz żywy. Wreszcie i ostatnia, wyżej zaznaczona trudność, brak zrozumienia sprawy u interesowanych, nie mało utrudnia zrealizowanie wskazówki, zawartej w uchwale Wys. Sejmu. Zacofanie, polegające na trzymaniu się zwyczaju i rutyny dotychczasowej, brak zaufania do wskazówek udzielanych przez organa Komisyi, pewna niechęć, którą wywołuje kontrola nad gospodarką i wglądanie w nią, to szereg źródeł tej trudności. Dopiero bliższe zżycie się z instytucyą włości rentowych i organami Komisyi pozwoli na jej usunięcie. Te uwagi określające postępowanie Komisyi w powyższych sprawach objętych omawianą uchwałą Wys. Sejmu, uważamy za konieczne w niniejszem sprawozdaniu dla wyjaśnienia sprawy.

W drugim ustępie uchwały Wys. Sejmu zalecono, „by Komisya przy tworzeniu gospodartw rentowych i przeznaczonego na parclacyę majątku współdziałała przy dokonywaniu parcelacyjnego podziału przed zawarciem umów z nabywcami tak, aby mogła wywierać odpowiedni wpływ na rozmiary, położenie i urządzenie mających powstać włości rentowych“. Do wskazówki tej mogła się Komisya zastosować ściśle w jednym tylko wypadku (częściowa parcelacya dóbr Suszno), gdzie parcelujący właściciel wraz z nabywcami zgłosili się do Komisyi jeszcze przed zawarciem kontraktów. Działalności tej na szerszą skale nie mogła Komisya rozwinąć, w myśl bowiem uchwały równocześnie przez Wys. Sejm powziętej polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu wstawienie w preliminarz 1910 r. kredytu potrzebnego dla zapewnienia Komisyi sił technicznych, melioracyjnych i komasacyjnych, nie rozporządzając zaś takimi siłami nie mogłaby Komisya zgłoszeniom parcelacyjnym w myśl intencyi omawianej uchwały Wys. Sejmu zadość uczynić. W całej pełni będzie to się mogło stać dopiero w nadchodzącym roku. Omawiając tę sprawę zaznaczamy, że jakkolwiek nie ściśle wedle uchwały powyższej, to jednak z parcelacyą miała Komisya w ubiegłym czasokresie znaczną dość styczność. I tak wypłacono na włości rentowe utworzone w drodze parcelacyi 41 pożyczek w kwocie 540.000 K, mianowicie:

1. w pow. Bóbrka, gm. Laszki górne 8 pożyczek w kwocie łącznej 66.000 K.
2. w pow. Brzozów, gm. Izdebki 6 pożyczek w kwocie łącznej 50.700 K.
3. w pow. Cieszanów, gm. Łukawica 2 pożyczki w kwocie łącznej 33.000 K.
4. w pow. Limanowa, gm. Krasne-Lasocice 2 pożyczki w kwocie łącznej 23.000 K.

5. w pow. Rawa, gm. Prusie 5 pożyczek w kwocie łącznej 26.100 K.

6. w powiecie Rohatyn, gm. Lipica dolna 2 pożyczki w kwocie łącznej 13.000 K.

7. w pow. Skałat, gm. Ostapie 4 pożyczki w kwocie łącznej 101.950 K.

8. w pow. Tarnobrzeg gm. Żabno 2 pożyczki w kwocie łącznej 25.400 K.

9. w powiecie Trembowla gm. Hleszczawa 3 pożyczki w kwocie łącznej 152.000 K.

10. w pow. Żółkiew, gm. Przemiwółki 7 pożyczek w kwocie łącznej 48.900 K.

Wszystkie te parcelacye prowadzone były przez osoby prywatne, a udział Komisyi, o tyle nie odpowiadał omawianej uchwale Wys. Sejmu, że pożyczek udzieliliśmy na podstawie już zawartych umów kupna, ustanowionych przedmiotów kupna a więc wydzielonych gruntów, ustalonych cen kupna. Mimo to udział Komisyi zapewnił nabywcom pewne ulgi (zniżki w oprocentowaniu reszt cen kupna i dogodniejsze ich rozłożenie na raty, gdzie tego zachodziła potrzeba) które uzyskaliśmy, ułatwiając przez udzielenie pożyczki sprzedawcom uzyskania należnej im gotówki. Oprócz tych utworzonych już w drodze parcelacyi włości rentowych przyznała Komisya cały szereg pożyczek, które jeszcze nie mogły być zrealizowane na gospodarstwa powstałe z parcelacyi. Promesy wydane opiewają na łączną kwotę 701.100 K, a obejmują parcelacye w: 1. Glinach (pow. Mielec) 7 pożyczek, 2. Surowej i Gorkach (powiat Mielec) 5 pożyczek, 3. Chotowej (pow. Pilzno) 3 pożyczki, 4. Kołokolinie (pow. Rohatyn) 6 pożyczek, 5. Łukawcu Żurowskim (pow. Rohatyn) 6 pożyczek, 6. Saskiej dominikalnej (pow. Rudki) 8 pożyczek, 7. Ostapiu (pow. Skałat) 5 pożyczek, 8. Susznie (pow. Sokal) 5 pożyczek, 9. Hleszczawie (pow. Trembowla) 3 pożyczki, 10. Sozanówce (pow. Trembowla) 7 pożyczek, 11. Żydaczowie (pow. Żydaczów) 3 pożyczki. Parcelacyę w Surowej i Górkach (pow. Mielec), w Chotowej (pow. Pilzno) i w Łukawcu Żurowskim (pow. Rohatyn) prowadzi Bank parcelacyjny we Lwowie, parcelacyę w Kołokolinie prowadzi Bank ziemski w Łańcucie, reszta wyżej wymienionych parcelacyi są to parcelacye prowadzone przez prywatnych. Wszystkie gospodarstwa z parcelacyi tych powstałe mają warunki stania się włościami rentowemi, dają zabezpieczenie zwrotu pożyczek przyznanych, a właściciele ich mają przymioty przepisane w postanowieniach ustawy.

Tak więc wliczając te promesy na kwotę 701.100 K opiewające, otrzymujemy sumę: 1,241.100 K jako udział Komisyi w przeprowadzanych parcelacyach, udział, jak na świeżo powstałą instytucyę, poważny. W prowadzenie w życie omawianej uchwały Wys. Sejmu, dając Komisyi możność ściślejszego udziału w samem zawiązywaniu stosunku między parcelującym a nabywcą i w tworzeniu gospodarstw z parcelacyi powstających da niewątpliwie możność rozwinięcia tego udziału z korzyścią gospodarczą nabywców, a także z korzyścią dla interesu społecznego, który wymaga tworzenia gospodarstw ekonomicznie silnych i zdrowych.

Trzeci ustęp omawianej uchwały Wys. Sejmu zaleca tworzenie włości rentowych ile możności grupami, po kilka gospodarstw w jednej miejscowości. Komisya stara się zastosować do tego polecenia. Już to, co wyżej powiedziano o tworzeniu włości rentowych z parcelacyi wykazuje 18 grup włości rentowych po kilka nawet kilkanaście włości obejmujących. I tak:

1. w Laszkach górnych (pow. Bóbrka) mamy już 8 włości a niebawem będzie ich 13;
2. w Izdebkach (pow. Brzozów) mamy 5 włości;
3. w Łukawicy (pow. Cieszanów) mamy 2 włości;
4. w Krasnem-Lasocicach (pow. Limanowa) mamy 2 włości;
5. w Glinach (pow. Mielec) będzie 7 włości rentowych;
6. w Surowej (pow. Mielec) będzie 5 włości;
7. w Chotowej (pow. Pilzno), będzie 3 włości;
8. w Prusiu (pow. Rawa) jest 5 włości;
9. w Kołokolinie (pow. Rohatyn) będzie 6 włości;
10. w Lipicy dolnej (pow. Rohatyn) są 2 włości;
11. w Łukawcu Żurowskim (pow. Rohatyn) będzie 6 włości;

12) W Saskiej Dominikalnej (pow. Rudki) będzie 8 włości.
13) w Ostapiu (powiat Skałat) są 4 włości a przybędzie 5 włości;
14) w Susznie (powiat Sokal) będzie 5 włości z parcelacyi, a jest już utworzonych 5 włości w tej gminie i jej przysiółku Zabąwa;
15) w Żabiu (powiat Tarnobrzeg) są 2 włości;
16) w Hleszczawie (powiat Trembowla) są 3 włości, a przybędzie 3;
17) w Sozanówce (pow. Trembowla) będzie 7 włości;
18) w Przemiwółkach jest 7 włości utworzonych.
19) Nadto nie w drodze parcelacyi mamy w pow Nowotarskim w gminie Tylka 3 włości;
20) w Łańcuckiem, w gm. Gillershoff 3 włości;
21) w pow. Kamioneckim, w gm. Sokołów 3 włości;
22) w pow. Sokalskim w gm. Hulcze 3 włości;
23) w pow. Przemyślańskim w gm. Zadwórze 10 włości.

Po dwie włości są: w gm. Sieniachówka, Stryjówka, Tarasówka i Kapuścińce (pow. Zbarazkiego), w Kamieniobrodzie - Białogórze (pow. Grodeckiego), w Kukizowie i Rudnie (pow. Lwowskiego) w Będziemyslu (pow. Ropczyckiego), w Wadowicach dolnych (pow. Mieleckiego), w Rumnie (pow. Rudeckiego) w Sorocku (pow. Skałackiego), w Piotrowicach (pow. Wadowickiego). Tak więc jest już stosunkowo poważna ilość grup i zawiązków grup włości rentowych w poszczególnych gminach.

Uchwała Wys. Sejmu w sprawie wydania w obu językach krajowych i rozpowszechnienia treściwej i popularnej broszury o korzyściach, warunkach i sposobie tworzenia włości rentowych, nie została dotąd wykonaną. W miejsce tego rozsyła biuro Komisyi treściwe informacye i odpowiedzi na każde zgłoszenie się i zapytanie a doświadczenie wskazuje, że informacye te zastosowywane w każdym wypadku zarówno do konkretnych stosunków, o których wspomina zgłaszający się, jak do jego stopnia inteligencyi są owocniejsze, niż broszury, w których rzecz z natury musi być traktowaną ze stanowiska ogólnego a więc mniej przystępnego. Wykonanie uchwały Wys. Sejmu w tej sprawie zostało więc narazie odroczonem.

II. Sprawy, w których statut Komisyi wkłada na nią obowiązek decyzyi. Należą tu:

1) Uchwała Komisyi z 14. lutego 1909, którą na prośbę „Ludowego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń „Wisła“ w Krakowie“ z dnia 19. stycznia 1909, Komisya zaliczyła w myśl §. 11 ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ i §. 8. ustęp 1. statutu swego wspomniane Towarzystwo do rzędu tych, w których mogą być ubezpieczane budynki na włościach rentowych się znajdujące od ognia.

2) Uchwała Komisyi z d. 13. lutego 1909, którą Komisya uchwaliła przedłożony przez biuro projekt instrukcyi dla mężów zaufania krajowej Komisyi dla włości rentowych. Wprowadzenie w życie tej instrukcyi i całej organizacyi mężów zaufania oczekuje ukończenia lustracyi włości rentowych w roku bieżącym przeprowadzanych, by można spostrzeżenia i wiadomości w tej drodze zebrane dla tej organizacyi zużytkować.

3) Uchwała z dnia 10. maja 1909, którą Komisya przedłożyła Wydziałowi krajowemu zamknięcie rachunków funduszów emisyi listów rentowych za r. 1908 celem zatwierdzenia i przedłożenia go Wys. Sejmowi tudzież z dnia 13 lipca 1909, którą Komisya przedłożyła Wydziałowi krajowemu preliminarz wydatków Komisyi i kosztów utrzymania jej biura na rok 1909. Preliminarz ten, obejmujący żądanie przyznania kredytu w kwocie 6000 kor. jako ryczałtu na koszt sił technicznych i fachowych w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 21. października 1908, został przez Wydział krajowy zatwierdzony i przedłożony Wys. Sejmowi.

4) Uchwała z dnia 13. lipca 1909, którą Komisya upraszała Wydział krajowy o przedłożenie Wys. Sejmowi wniosku w sprawie podwyższenia prawa emisyi listów rentowych z kwoty 5,000.000 kor. do kwoty odpowiadającej potrzebie

dalszej działalności na polu tworzenia włości rentowych. Do uchwały tej spowodował Komisyę fakt, że przyznane i oczekujące realizacyi promesy na pożyczki osiągnęły łącznie z sumą wypłaconych pożyczek sumę: 4,581.300 kor., że więc bliska jest chwila wyczerpania kwoty 5,000.000 kor., która w myśl obowiązującej ustawy stanowi maksymalną granicę emisyi listów rentowych.

5) Uchwała z tejże daty określająca szczegóły, jakie niniejsze sprawozdanie winno zawierać.

Tak przedstawiwszy pierwszy dział czynności Komisyi, przechodzimy do działu drugiego, który stanowi: tworzenie włości rentowych czyli rozdawnictwo pożyczek rentowych.

Al. 1. Dołączona */. do niniejszego sprawozdania tabela obejmuje wszystkie promesy, jakie Komisya wydała od chwili rozpoczęcia swej działalności po dzień 31. sierpnia 1909 r. Zestawienie to — zdaniem naszem — musi obejmować tę całość wobec tego, że są promesy z r. 1907 jeszcze nie zrealizowane, że więc inaczej zestawiony wykaz nie dawał by obrazu dokładnego i jasnego.

Wynika z tej tabeli, że wszystkich promes wydano 602 na kwotę 5,659.100 Koron, a że jak w zeszłorocznem sprawozdaniu wykazano po dzień 31 sierpnia 1908 wydano promes 287 na kwotę: 2,765.100 K, przeto w roku objętym niniejszem sprawozdaniu Komisya załatwiła przychylnie 315 podań o pożyczki na kwotę 2,894.000 koron.

Z tych promes zrealizowano wedle powyższej tabeli 235 promes na kwotę 2.234.800 k. a że wedle przeszłorocznego sprawozdania wypłacono po dzień 31 sierpnia 1908 r. 112 pożyczek na sumę: 1,096.600 k., przeto w okresie objętym niniejszem sprawozdaniem wypłacono: 123 pożyczek na kwotę 1,138.200 koron.

Jeżeli się zważy, że zeszłoczne sprawozdanie obejmowało bez mała dwuletni okres, a w każdym razie półtoraroczny okres czasu rozdawnictwa pożyczek i tworzenia włości rentowych, to z cyfr tych widoczny postęp i szybsze tempo akcyi, odpowiadające życzeniu wyrażonemu w sprawozdaniu Komisyi reform agrarnych i w dyskusyi toczonej w Wys. Sejmie.

Z tabeli wynika dalej, że unieważniono w całym okresie czasu działania Komisyi 119 promes na sumę 1,077.800 koron. W sprawozdaniu zeszłorocznem wykazano takich promes, które nie będą zrealizowane: 37 na kwotę 344.300 k., wzrost więc tej pozycyi jest stosunkowo znaczny wynosi: 83 promes i 733.500 k. Mieszczą się tu promesy unieważnione z powodu, że interesowani zrzekli się pożyczek, nie mogąc dopełnić warunków promesy, jak usunięcie praw dożywotniego użytkowania części lub całości gospodarstwa, nie mogąc przeprowadzić rozdziału współwłasności na dogodnych warunkach i t. p.; dalej mieszczą się tu promesy, gdzie interesowani otrzymawszy je oświadczyli, iż z pożyczki korzystać nie będą, albo też wnieśli podania o pożyczki na zmieniony (zwiększony lub zmniejszony objekt majątkowy), gdzie więc Komisya uwzględniając te zmienione stosunki unieważniła promesy dawne, wydając promesy odpowiadające zmienionym warunkom. Wreszcie mieszczą się tu promesy, które Komisya unieważniła, przekonawszy się, że interesowani nie zasługują na zaufanie, że gospodarują lekkomyślnie, że zataili część swych długów i t. p. Na koniec w dwu wypadkach śmierci interesowanych, w dwu wypadkach wyjazd do Ameryki, w jednym wypadku przesiedlenie się do Bośni, w 2 wypadkach sprzedaż gospodarstwa, były powodem unieważnienia promesy.

Ostatnia rubryka tabeli wykazuje pożyczki pozostałe do zrealizowania. Jest takich promes 248 na sumę 2,346.500 koron.

Z pożyczek tych 32 jest w toku intabulacyi. Łączna suma, na którą te pożyczki opiewają wynosi 320.850 k. i kwota ta w najbliższych tygodniach będzie wypłaconą. Reszta 216 pożyczek na kwotę łączną: 2,025.650 k. dzieli się jak następuje:

a) Na 86 pożyczek przesłano już interesowanym wzory skryptów dłużnych, względnie kontraktów rentowych, a w miarę jak nadchodzą skrypta, względnie jak interesowani oświadczają gotowość podpisania kontraktów rentowych, przeprowadza się

korespondencyę mającą na celu uzyskanie od wierzycieli deklaracyi zezwalających na wykreślenie hipotekowanych praw zastawu. Gdy się uzyska te deklaracye, będą wnoszone podania o intabulacyę pożyczek rentowych.

b) Na 121 pożyczek, wydano promesy bez przesłania wzorów skryptów względnie kontraktów rentowych, zachodzi bowiem potrzeba przeprowadzenia poprzód czynności prawnych, które dopiero dadzą możności wygotowania tych aktów prawnych. Są to wypadki niezgodności katastru z hipoteką, wypadki dalej formalnego wydzielenia nabytych gruntów z ciał tabularnych, wypadki rozdziału współwłasności i t. p.

c) Na 9 pożyczek nie wydano jeszcze promes lecz jedynie zawiadomienia o uchwaleniu pożyczki, żądając wyjaśnień potrzebnych dla sformułowania ścisłego promesy.

Odmownie załatwiła Komisya podań 95.

Pożyczek w roku objętym niniejszem sprawozdaniem zrealizowano, jak już
Al. II. wyżej nadmieniono 123 na kwotę łączną: 1,138.200 koron. Dołączona pod ·/₂ tabela podaje szczegółowo miejsce, imię i nazwisko dłużnika, warunki majątkowe i gospodarcze udzielonej pożyczki. Tabela ta obejmuje pożyczki wypłacone po dzień
Al. III. 31 lipca 1909, a odpowiada jej tabela dołączona pod ·/₂ pod tytułem „Sumaryczne zestawienie udzielonych pożyczek".

Tu dodajemy analogiczny wykaz pożyczek wypłaconych w ciągu sierpnia 1909 roku.

Powiat polityczny	Gmina	Imię i nazwisko właścicieli	Obszar gruntów		Oszacowana wartość (w koronach)				Cała wartość gospodarstwa	¾ wartości gospodarstw
			morgów	sążni	gruntów	budynków	inwentarzy żywych	inwentarzy martwych	Korony	
1 Bochnia	Gierczyce	Jakób i Maryanna Świątkowie	10	705	10.600	2.000	1.500	339	14.439	10.829·2
2 Bóbrka	Laszki górne	Marcin Kus	25	711	17.363	3.950	1.595	175	23.083	17.312·2
„	„	Sebastyan i Katarzyna Kaniowie	8	864	8.216	1.850	796	160	11.022	8.266·5
„	„	Franciszek i Marya Kaniowie	12	1 068	8.178	600	1.050	120	9.948	7.461·–
„	„	Józef Kania	10	1.147	10.710	3.000	890	170	14.770	11.077·5
			57	590	44.467	9.400	4.331	625	58.823	44.117·2
3 Brzesko	Zawada lanckorońska	Łukasz Florkowski	8	1.406	3.874	1.800	540	620	6.834	5.125·5
4 Husiatyn	Chorostków	Józef Bobowski	9	125	7.000	1.300	916	148	9.364	7.023·–
5 Kamionka strumiłowa	Sabinówka ad Tetewczyce	Jan Grüner	22	141	11.125	2.700	805	700	15.330	11.497·5
6 Kossów	Krzyworównia	Jur i Nastka Korczukowie	38	209	11.075	800	676	130	12.681	9.510·7
		Ogółem	145	1,576	88.141	18.000	8.768	2.562	117.471	88.103·2

Czysty dochód gospodarstwa	Pożyczka przyznana	Renta roczna od pożyczek	Oszacowana przeciętna wartość morga	Z pożyczki przypada na morg	Renta z morga gruntu	Pożyczka udzielona na: spłatę rodziny	spłatę długów	spłatę ceny kupna lub jej reszty	budowę budynków	powiększenie inwentarza lub podniesienie gosp.	Kupiono morgów
K o r o n						K o r o n					
500	8.000	360	1.015·32	766·28	34·48	—	5.708·07	—	1500	261·79	—
895	11.000	495	680·90	431·37	19·31	—	2.371·11	7.490	—	—	10 m. 737 s.
360	6.000	270	966·59	705·88	31·75	—	510·13	5.000	—	—	5 „ — „
345	5.000	225	649·04	444·44	20	—	152 93	4.500	—	—	5 „ — „
450	6.000	270	1.000	558·14	26·29	—	429·55	4.200	—	—	10 „ 1147 „
5050	28.000	1.260	—	—	—	—	3.463·72	21.190	—	—	31 m. 284 s.
217	3.000	135	436·50	337·81	15·29	—	2.099·53	—	—	—	—
481	5.250	236·25	771·77	578·83	26·04	—	3.700·—	—	1000	—	—
458	6.500	292·50	505·68	295·45	13·29	—	6.118·76	—	—	—	—
529·60	8.000	360	290·45	209·82	9·44	—	4.095·13	3.222·50	—	—	—
1235·60	58.750	2.643·75	—	—	—	—	25.185·21	24.412·50	2500	261·79	31 m. 284 s.

Dodawszy cyfry, objęte tą tabelką do sumarycznego zestawienia (Al. III) otrzymujemy następujące rezultaty końcowe rozdawnictwa pożyczek w roku 1908/9:

Ilość pożyczek wypłaconych: 123.

Obszar gruntów 2418 morgów 637 sążni □.

Wartość oszacowana gruntów	1,870.581 K.	
„ „ budynków	426.133 „	
„ „ inwentarzy żywych	148.058 „	
„ „ „ martwych	46 249 „	
Cała wartość gospodarstw	2,490.981 „	
¾ wartości gospodarstw	1,868.235 „	75 g.
Czysty dochód z gospodarstwa	91.695 „	57 g.
Suma pożyczek przyznanych	1,138.200 „	
Renta roczna od pożyczek	51.219 „	

Pożyczek udzielono:

na spłaty rodzinne:	36.593 K.	
„ „ długów:	581.676 „	83 g.
na spłaty cen kupna lub ich reszt	398.281 „	47 „
na budowę budynków	14.830 „	40 „
na powiększenie inwentarzy lub podniesienie gospodarstwa	21.346 „	61 „

Przy pomocy pożyczki dokupiono gruntów: 589 morgów 808 sążni □.

Nie powtarzając objaśnień do tej tabeli zupełnie analogicznej, jak przedłożona w roku zeszłym, pozwalamy sobie jedynie zwrócić uwagę, że obejmuje ona w 7 pozycyach przyznane przez Komisyę pożyczki dodatkowe, udzielone wobec tego, że pierwotnie przynane pożyczki okazały się niedostatecznemi dla osiągnięcia celów pożyczki, mianowicie spłaty długów, wartość zaś gospodarstw dawała zupełne bezpieczeństwo pożyczkom dodatkowym. Wskutek tego cyfra udzielonych pożyczek 123 nie zgadza się z cyfrą utworzonych włości rentowych, tych bowiem powstało w roku ubiegłym tylko 116.

Po tej uwadze stwierdzamy, że utworzone w okresie objętym niniejszem sprawozdaniem 116 włości rentowych dzieli się ze względu na obszar gospodarstw na następujące grupy:

Włości o obszarze	5—10	morgów	utworzono	22;
„ „ „	10—15	„	„	35;
„ „ „	15—25	„	„	28;
„ „ „	25—35	„	„	17;
„ „ „	35—50	„	„	10;
„ „ „	50 morgów i wyżej		„	4.

Wartość gruntów dla pożyczek wypłaconych w r. 1908/9 przyjęto na 1,870.581 K., co daje przeciętną wartość morga 773 K. 48 hal., a obciążenie morga pożyczką daje przeciętnie 470 K. 64 hal., jest zatem wyższe niż w roku zeszłym, gdzie przeciętna wartość wynosiła 737 K. 11 hal., a przeciętne obciążenie 460 K. 17 hal. Suma pożyczek obecnie udzielonych stanowi 60·84% wartości gruntu, a 45·69% całej wartości oszacowanej gospodarstw. Renta roczna przypadająca od całej sumy pożyczek wypłaconych w ubiegłym roku: 51219 K., stanowi tylko 55·85% czystego dochodu z tychże gospodarstw, obliczono go bowiem na 91.695 koron.

Suma wartości wszystkich budynków na włościach w roku ubiegłym obciążonych pożyczkami daje 426.133 K. i stanowi 22·77% wartości gruntu. Suma wartości inwentarzy żywych: 46209 K. stanowi zaledwo 7·96% wartości gruntu. Jest tu więc stosunek jeszcze niekorzystniejszy niż w roku zeszłym (8·47%), a przypisać go niewątpliwie należy redukcyi inwentarzy wskutek braku paszy.

Spłata długów dokonana przy pomocy pożyczek wypłaconych w ubiegłym roku wynosiła 581.676 K. 83 hal., czyli 51·10% pożyczek wypłaconych. Pozatem spłaty rodzinne wyniosły 36.593 K., czyli 3·21% wypłaconych pożyczek. Jeśli do długów wliczymy spłatę reszty cen kupna w kwocie 398.281 K., stanowiącej 34·99% kwoty pożyczek wypłaconych, to obaczymy, że 89·30% wypłaconych pożyczek one pochłonęły. Obliczając zaoszczędzenie na procencie tylko na 3% przeciętnie, uzyskujemy przy pozycyi „Spłata długów“: 17.450 kor. 28 hal, przy pozycyi „Spłata cen kupna“: 11.948 kor., czyli łącznie 29.398 kor. 28 hal. jako zaoszczędzenie w jednym roku.

Obszar gospodarstw przez dokupno wzrósł o 589 morgów, czyli o 24·35% obszaru stanowiącego podstawę pożyczek udzielonych.

Na tem kończymy sprawozdanie o rozdawnictwie pożyczek rentowych.

Komisya zarządza w myśl postanowień ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ funduszami emisyi listów rentowych. Zamknięcie rachunkowe tych funduszów za r. 1908 przedłożyła Komisya Wydziałowi krajowemu z prośbą o zatwierdzenie i przedłożenie Wys. Sejmowi. Tu podajemy, że po dzień 31 sierpnia 1909 roku emitowano listy rentowe następujących seryi:

Seryi	A —	52	sztuk	po	50	koron	2.600	koron
„	B —	1087	„	„	100	„	108.700	„
„	C —	445	„	„	500	„	222.500	„
„	D —	875	„	„	1000	„	875.000	„
„	E —	513	„	„	2000	„	1,026.000	„
						Razem	2,234.800	koron.

Dotychczas zapadło rat pożyczek: 305 na łączną kwotę: 67.834 K 13 hal., wpłacono zaś rat 289 na kwotę łączną 64.476 koron 40 hal. Zalega zatem rat 16 na kwotę łączną 3357 K 73 hal. Raty te rozkładają się, jak następuje:

1. Z pow. Brzeskiego 1 rata 169 K 39 hal. zapadła w d. 1. kwietnia 1909 a prolongowana do 1 września 1909, zwłoka bowiem jest wynikiem tegorocznej klęski elementarnej;

2. Z pow. Kamioneckiego zalega część raty z d. 1. stycznia 1909 i cała rata z 1. lipca 1909, łącznie 616 K 48 hal. Przeciw dłużnikowi wdrożono kroki egzekucyjne.

3. Z pow. Lwowskiego 1 rata zapadła 1 lipca 1909 w kwocie 90 K 38 hal. Komisya przyznała dłużnikowi zwłokę do 1. września b. r.

4. Z pow. Nowosandeckiego część raty zapadłej 1. lipca w kwocie 28 K 99 hal. Komisya udzieliła prolongaty do 1. września b. r.

5. Z pow. Ropczyckiego rata zapadła 1. stycznia w kwocie 620 K 79 hal. Komisya w uwzględnieniu następstw klęski elementarnej przyznała zwłokę do 1. września b. r.

6. Z pow. Rzeszowskiego 3 raty (3 dłużników) z 1 czerwca i 1. stycznia w łącznej sumie: 646 K 40 hal.

7. Z pow. Śniatyńskiego 1 rata z 1. lipca 1909 r. w kwocie 90 K 38 hal., prolongowana do 1. września 1909.

8. Z pow. Skałackiego 3 raty (3 dłużników na łączną kwotę 674 K 40 hal.) z d. 1 lipca i 15 lipca 1909 r. Komisya udzieliła dłużnikom prolongaty do 1. października, względnie 1. stycznia 1910 r.

9. Z pow. Tarnopolskiego 1 rata zapadła 1 kwietnia 1909 r. w kwocie 90 K 38 hal. Przeciw dłużnikowi wdrożono kroki egzekucyjne.

10. Z pow. Wadowickiego 1 rata z d. 1. kwietnia w kwocie 224 K 26 hal. Komisya uchwaliła prolongatę do 1. września 1909 r.

11. Z powiatu Zbarazkiego 1 rata z d. 1. lipca 1909 r. w kwocie 112 K 88 hal. Komisya udzieliła prolongaty do 1. września 1909 r. Z wyjątkiem 2 wypadków, w których wdrożono kroki egzekucyjne, reszta tych zaległości jest usprawiedliwiona następstwami zeszłorocznej klęski gospodarczej.

Zapadłe kupony zostały w terminie wypłacone.

Do biura Komisyi wpłynęło w r. 1908 pism 8.281, w roku zaś 1909 po dzień 31. sierpnia pism 7.344, które też z wyjątkiem 85 korespondencyi i świeżo nadesłanych referatów szacunkowych a które będą załatwione na następnem posiedzeniu Komisyi, są załatwione.

Oszacowań po dzień 31 sierpnia 1909 przeprowadzono w r. 1909: 303 w 256 gminach. Przy tem przeprowadzono lustracyi 61 gospodarstw, stanowiących włości rentowe. Pozostaje do oszacowania 119 gospodarstw w powiatach: Żółkiew, Kamionka strumiłłowa, Brody, Zbaraż, Tarnopol, Skałat, Trembowla, Husiatyn, Czortków, Buczacz, Tłumacz, Śniatyn, Kossów i ten materyał jest obecnie przerabiany. Lustracye wykazały wynik następujący: z 61 zlustrowanych gospodarstw znaleziono 18 gospodarstw w stanie bardzo dobrym i pomyślnym. 26 w stanie dobrym, 9 gospodarstw finansowo i gospodarczo słabszych a 7 gospodarstw wskutek zeszłorocznej klęski lub finansowego fatalnego położenia bardzo słabych. Jedno gospodarstwo skwalifikowała lustracya jako zupełnym upadkiem grożące. Do końca roku mamy nadzieję zlustrowania 100 włości rentowych, utworzonych w r. 1908.

W czasie objętym niniejszem sprawozdaniem wygotowano w biurze 28 kontraktów rentowych, 3 kontrakty kupna, 12 kontraktów zamiany, 127 skryptów dłużnych. Wniesiono rekursów w sprawach należytościowych 16, w sprawach sądowych: 1. Konwersyi przeprowadzono od 1. września 1908 do 31 sierpnia 1909 na sumę 311.198 K 09 hal.

Krajowa Komisya dla włości rentowych.

Przewodniczący:
St. Badeni w. r.

Kierownik Biura:
Dr. Henryk Sawczyński w. r.

Zestawienie

promes pożyczek rentowych przyznanych, wypłaconych, unieważnionych i zostających do wypłaty za czas od 1. stycznia 1907 do 31. sierpnia 1909.

Liczba porz.	Powiat	Przyznano		Wypłacono		Unieważniono		Zostaje do wypłacenia	
		Ilość promes	na kwotę koron:	Ilość promes	na kwotę koron:	Ilość promes	na kwotę koron:	Ilość promes	na kwotę koron:
1	Biała	4	40.000	1	20.000	1	6.000	2	14.000
2	Bóbrka	17	122.600	8	66.000	3	21.600	6	35.000
3	Bochnia	17	119.950	8	65.950	2	19.000	7	35.000
4	Borszczów	1	30.000	1	30.000	—	—	—	—
5	Brody	5	70.500	2	53.000	—	—	3	17.500
6	Brzesko	13	155.600	6	59.100	5	83.500	2	13.000
7	Brzozów	7	56.700	6	50.700	1	6.000	—	—
8	Buczacz	1	20.000	1	20.000	—	—	—	—
9	Cieszanów	5	61.500	3	44.000	1	14.000	1	3.500
10	Czortków	2	14.000	2	14.000	—	—	—	—
11	Dąbrowa	1	11.000	1	11.000	—	—	—	—
12	Dobromil	7	21.600	—	—	—	—	7	21.600
13	Dolina	6	49.500	—	—	4	44.500	2	5.000
14	Gorlice	1	5.000	—	—	—	—	1	5.000
15	Gródek Jagiel.	6	55.500	4	31.500	1	18.000	1	6.000
16	Grybów	6	71.000	2	18.000	1	36.000	3	17.000
17	Horodenka	5	88.000	—	—	1	3.000	4	85.000
18	Husiatyn	3	27.250	1	5.250	1	9.000	1	13.000
19	Jarosław	12	56.400	5	22.000	1	4.000	6	30.400
20	Jasło	2	9.000	—	—	—	—	2	9.000
21	Jaworów	1	11.500	—	—	—	—	1	11.500
22	Kałusz	5	75.100	2	9.000	1	2.100	2	64.000
23	Kamionka str.	54	439.850	21	214.350	10	69.300	23	156.200
24	Kolbuszowa	1	4.000	—	—	—	—	1	4.000
25	Kołomyja	5	80.200	3	54.200	—	—	2	26.000
26	Kossów	13	91.400	2	12.500	2	16.000	9	62.900
27	Krosno	1	4.000	1	4.000	—	—	—	—
28	Limanowa	9	53.900	6	43.500	3	10.400	—	—
29	Lisko	3	8.000	1	4.000	2	4.000	—	—
30	Lwów	30	257.700	9	90.200	8	42.100	13	125.400
31	Łańcut	5	48.000	3	29.000	1	13.000	1	6.000
32	Mielec	22	191.350	6	41.200	3	30.500	13	119.650
33	Mościska	3	46.100	—	—	1	4.000	2	42.100
34	Myślenice	1	1.200	—	—	—	—	1	1.200
35	Nadwórna	1	5.000	—	—	1	5.000	—	—
36	Nisko	2	28.000	1	3.000	—	—	1	25.000
37	Nowy Sącz	8	72.800	1	7.300	6	50.300	1	15.200
38	Nowy Targ	3	19.500	3	19.500	—	—	—	—
39	Pilzno	4	102.000	—	—	—	—	4	102.000
40	Podhajce	3	16.300	—	—	—	—	3	16.300
41	Przemyśl	4	25.900	2	12.000	—	—	2	13.900
42	Przemyślany	25	187.300	13	77.300	4	36.000	8	74.000
43	Przeworsk	3	36.800	—	—	2	13.800	1	23.000
44	Rawa ruska	7	37.100	5	26.100	1	5.000	1	6.000
45	Rohatyn	32	263.950	4	30.000	11	89.950	17	144.000
46	Ropczyce	16	169.700	6	100.700	6	42.000	4	27.000
47	Rudki	11	53.300	2	12.400	—	—	9	40.900
48	Rzeszów	12	101.800	6	58.600	3	16.700	3	26.500
49	Sambor	4	15.600	1	6.000	2	6.400	1	3.200
50	Sanok	7	52.600	3	23.900	1	8.000	3	20.700
51	Skałat	27	299.050	9	151.950	2	5.000	16	142.100
52	Śniatyn	4	13.000	4	13.000	—	—	—	—
53	Sokal	29	291.000	11	60.500	6	61.000	12	169.500
54	Stary Sambor	1	3.000	1	3.000	—	—	—	—
55	Stryj	5	31.400	2	12.000	—	—	3	19.400
56	Strzyżów	1	20.000	—	—	—	—	1	20.000
57	Tarnobrzeg	13	151.700	6	73.300	2	40.000	5	38.400
58	Tarnopol	2	24.000	1	4.000	1	20.000	—	—
59	Tarnów	3	33.000	3	33.000	—	—	—	—
60	Trembowla	16	359.400	3	152.000	1	11.000	12	196.400
61	Wadowice	12	99.500	9	84.500	2	11.000	1	4.000
62	Wieliczka i Podgórze	7	81.700	3	26.400	3	41.300	1	14.000
63	Zaleszczyki	1	55.000	—	—	—	—	1	55.000
64	Zbaraż	35	429.400	13	138.500	8	134.350	14	156.550
65	Zborów	6	31.200	4	20.800	1	7.000	1	3.400
66	Złoczów	1	6.650	—	—	—	—	1	6.650
67	Żółkiew	14	75.100	11	57.100	3	18.000	—	—
68	Żydaczów	9	69.950	3	15.500	—	—	6	54.450
		602	5,659.100	235	2,234.800	119	1,077.800	248	2,346.500

Tabela udzielonych pożyczek rentowych.

Powiat polityczny	Gmina	Imię i nazwisko właścicieli	Obszar gruntów		Oszacowana wartość (w koronach)				Cała wartość gospodarstwa	3/4 wartości gospodarstwa	Czysty dochód gospodarstwa	Pożyczka przyznana	Renta roczna od pożyczki	Oszacowana przeciętna wartość morga	Z pożyczki przypada na mórg	Renta z morga gruntu	Pożyczka udzielona na					Kupiono morgów
			morgów	sążni	gruntów	budynków	inwentarzy żywych	inwentarzy martwych									spłatę rodziny	spłatę długów	spłatę ceny kupna lub jej reszty	budowę budynków	powiększenie inwentarza lub podniesienie gospod.	
									k o r o n								k o r o n					
I. Bochnia	Nieszkowice	Jan i Marya Fortunowie	8	600	10.400	2.500	710	310	13.920	10.440·—	500·—	7.000	315·—	1.266·75	852·61	38·66	—	6.503.91	—	—	—	—
"	Buczyna	Józef Matus	25	1347	24.236	5.800	1.810	900	32.746	24.559·50	880.—	15.000	675·—	939·—	582·56	25·82	3·400·—	8.654·45	—	—	1.825·87	—
"	Leszczyna	Jan i Helena Tatkowie	10	980	9.100	2.000	1.340	340	12.780	9.585·—	381·—	6.000	270·—	861·53	568·04	25·56	—	5.060·67	—	—	500·—	—
"	Niepołomice	Filip i Teresa Nowakowie	7	37	8.400	1.800	1.126	150	11.476	8.607·—	230·—	4.500	202·50	1.196·58	641·02	28·84	—	4.224·40	—	—	—	—
"	Niewiarów	Feliks Sebastyan	21	13	23.100	9.800	2.700	1.000	36.600	27.450·—	840·—	8.450	380·25	1.100·—	395.18	17·78	—	7.902·86	—	—	—	—
"	Rzezawa	Józef Puzia	8	197	8.120	3.900	760	150	12.930	9.697·50	250·80	6.000	270·—	1.000·—	738·91	33·25	—	5.614·53	—	—	—	—
"	Jodłówka	Franciszek i Aniela Ziębowie	25	667	20.000	3.050	1.185	180	24.415	18.311·25	890·—	11.000	495·—	786·87	432·78	19·47	2.000·—	8.365·83	—	—	—	—
			106	641	103.356	28.850	9.631	3.030	144.867	108.650·25	3.971·80	57.950	2.607·75	—	—	—	5.400·—	46.326·65	—	—	2.325·87	—
II. Bóbrka	Laszki górne	Michał Kania	18	1.024	15.571	1.550	754	120	17.995	13.496·25	500·—	10.000	450·—	650·—	538·66	24·—	—	—	9.100·—	—	—	11 m 195 s
"	Jodłówka	Łukasz Hodowany	10	—	8.000	—	—	—	8.000	6.000·—	300·—	6.000	270·—	800·—	600·—	17·—	—	—	5.573·07	—	—	10 m — s
			28	1.024	23.571	1.550	754	120	25.995	19.496·25	800·—	16.000	720·—	—	—	—	—	—	14.673·07	—	—	21 m 195 s
III. Brody	Łopatyn	Józef i Marya Kozakowscy	29	455	21.275	5.900	1.280	372	28.827	21.620·25	835.—	15.000	675·—	726·64	512·80	23·05	—	13.171·96	—	919·71	—	—
IV. Brzesko	Lusławice	Wawrzyniec Łuka	31	213	23.363	12.000	4.030	1.200	40.593	30.444·75	1.633·—	20.000	900·—	753·64	645·16	28·94	—	18.503·80	—	—	—	—
"	Przybysławice	Józef i Ewa Stolarzowie	15	419	12.000	2.500	1.910	360	16.770	12.577·50	704·—	12.000	540·—	800·—	779·22	35·39	—	11.168·—	—	—	—	—
			46	632	35.363	14.500	5.940	1.560	57·363	43.022·25	2.337·—	32.000	1.440·—	—	—	—	—	29·671·80	—	—	—	—
V. Sieszanów	Łukawica	Józef Kałun	36	146	21.650	3.700	1.300	450	27.100	20.325·—	1.158·35	14.000	630·—	573·61	388·88	17·50	—	1.404·86	11.026·81	—	—	20 m — s
"		Julian Brzyski	51	1.267	31.010	4.700	1.805	1.235	38.750	29.062·50	776·—	19.000	855·—	581·81	367·21	16·52	—	—	18.111·22	—	—	39 m 802 s
"	Nowe-Sioło	Wojc. i Karol. Skowronkowie	20	153	14.063	3.400	1.210	300	18.973	14.229·75	574·—	11.000	495·—	700·—	550·—	27·50	—	1.054·49	8.102·51	—	338·46	—
			107	1.566	66.723	11.800	4.315	1.985	84.823	63.617·25	2.508·35	44.000	1.980.—	—	—	—	—	2.459·35	37.240·54	—	338·46	59 m 802 s
VI. Czortków	Jagielnica	Karol Wojewoda	18	520	14.400	2.000	—	—	16.400	12.300·—	432·—	7.000	315·—	786·34	382·22	17·20	—	3.818·75	—	2.632·65	—	—
"	Połowce	Paulina Hanowska	41	—	24.000	1.600	1.990	500	28.090	21.067·50	1.025·—	7.000	315·—	585·36	170·73	7·68	—	6.516·83	—	—	—	—
			59	520	38.400	3.600	1.990	500	44.490	33 367·50	1.457·—	14.000	630·—	—	—	—	—	10.335·58	—	2.632·65	—	—
VII. Gródek jagiel.	Kamieniobród	Wład. i Maryanna Gnatkowie	14	1.303	12.600	7.200	920	250	20.970	15.727·50	470·—	10.000	450·—	850·77	675·21	30·38	—	6.146·60	2.400·—	—	475·36	7 m 651 s
" "	Kamieniobród-Białogóra	Jan i Maryanna Hasiakowie	15	522	14.800	5.600	860	200	21.460	16.095·—	370·—	8.000	360·—	900·43	521·27	23·49	4.000·—	3.399·18	—	—	—	4 m — s
			30	225	27.400	12.800	1.780	450	42.430	31.822·50	840·—	18.000	810·—	—	—	—	4·000·—	9.545·78	2.400.—	—	475·36	11 m 651 s
VIII. Grybów	Grybów	Winc. i Wiktorya Motykowie	21	814	12.875	4.000	1.750	890	19.515	14.636·25	480·—	6.000	270·—	598·83	279·06	12·55	1.000·—	3.163·93	—	—	1.404·25	—
IX. Jarosław	Kaszyce	Wojciech Huszlak	9	317	8.820	1.700	1.540	250	12.310	9.232·50	376·—	4.000	180·—	960·—	435·37	19·59	—	2.516·28	—	—	1.142·94	—
"	"	Roman i Eleonora Szykowie *)	10	448	9.480	2.400	1.480	200	13.560	10.170·—	662·60	4.000	180·—	924·88	380·49	17·56	—	3.743·47	—	—	—	*) Pożyczki nie przyjęli
			19	765	18.300	4.100	3.020	450	25.870	19.402·50	1.038·60	8.000	360·—	—	—	—	—	6.259·75	—	—	1.142·94	—
X. Kałusz	Zawój	Jan Słaby	18	283	7.500	1.500	975	237	10.212	7.659·—	320·—	4.000	180·—	412·54	220·06	9·90	—	3.028·84	—	739·60	—	—
XI. Kamionka str.	Banunin	Michał Pawlik	46	1.550	27.900	5.000	2.475	794	36.169	27.126·75	1.502·—	22.000	990·—	593·61	468·09	21·06	—	20.547·14	—	—	—	—
" "	Heinrichsdorf ad Suszno	Filip Weissbrodt	24	593	14.548	5.650	2.200	930	23.328	17.496·—	843·—	8.000	360·—	600·—	328·27	14·69	1.000·—	5.510·84	—	1.016·34	—	—
" "	Karolówka	Karol Burghardt	51	94	35.000	4.780	2.260	1.400	43.440	32.580·—	934·—	10.000	450·—	686·27	196·07	8·82	—	9.229·56	—	—	—	—
" "	Stojanów	Hawryło i Naścia Dasiukowie	11	632	4.925	790	280	160	6.155	4.616·25	103.—	2.150	96·75	432·—	188·68	8·49	—	1.940·94	—	—	44·29	—
" "	"	Danyło i Paranka Bereziukowie	9	282	5.868	1.200	560	142	7.770	5.827·50	208·—	2.200	99·—	639·91	239·91	10·75	—	2.028·19	—	—	—	—
" "	Sokołów	Hnat i Jewka Jakimowie	26	54	17.835	3.000	1.600	170	22.605	16.953·75	698·—	14.000	630·—	677·33	535·76	31·50	—	12.924·32	—	—	—	—
" "	"	Stefan Chomin	32	233	22.925	5.500	2.700	400	31.525	23.643·75	1.060·—	18.000	810·—	713·16	559·98	25·20	—	17.021·—	—	—	—	—
" "	Suszno	Józef Burghardt	23	1.353	14.500	6.800	1.670	610	23.580	17.685·—	1.331·—	10.000	450·—	600·—	419·46	18·87	8.420·—	281·01	—	—	775·06	—
" "	Witków stary	Fedko Sałahub	13	489	5.900	3.290	1.435	200	10.825	8,118·75	208·—	5.500	247·50	453·84	423·08	19·04	—	5.138·97	—	—	—	—
" "	Zabawa ad Suszno	Andrz. i Katarz. Koczanowie	67	460	40.900	10.580	2.370	600	54.450	40.837·50	2.776·—	24.000	1.080·—	601·96	356·71	16·05	—	20.308·73	—	—	2.195·95	—
			305	940	190.301	46.590	17.550	5.406	259.847	194.885·25	9.663·—	115.850	5.213·25	—	—	—	9.420·—	94.930·70	—	1.016·34	3.015·30	—
XII. Kołomyja	Turka	Adolf Pauli	31	411	20.250	10.000	3.242	725	34.217	25.662·75	1·774·—	7.400	333·—	653·22	238·70	10·67	—	5.062·99	—	1.000·—	1.095·28	—
"	Zarynki	Wojciech Worek	104	421	57.505	2.480	2.440	1.033	63.458	47.593·50	3.826·—	44.000	1.980·—	551·55	424·—	15·20	—	41.355·78	—	—	—	—
			135	832	77.755	12.480	5.682	1.758	97.675	73·256·25	5.600·—	51.400	2.313·—	—	—	—	—	46·418·77	—	1.000·—	1.095·28	—
XIII. Krosno	Odrzykoń	Jan Nawrocki	7	452	4.375	6.000	1.235	344	11.954	8.965·50	181·50	4.000	180·—	604·44	551·—	24·82	—	3.757·11	—	—	—	—
XIV. Kossów	Żabie	Iwan i Paraśka Dutczakowie	31	1.300	11.525	2.500	1.450	150	15.625	11.718·75	220·27	4.500	202·50	330·—	141·—	6·35	—	4.231·50	—	—	—	—
XV. Limanowa	Jadamwola	Piotr Tokarczyk	13	212	9.250	2.800	1.600	250	13.900	10.425·—	345·—	6.000	270·—	704·41	457·—	20·59	—	5.630·67	—	—	—	—
"	Krasne-Lasocice	Franciszek Piechnik	27	992	19.500	1.300	2.170	971	23.941	17.955·75	1.820·—	16.000	720·—	710·—	579·20	26·—	—	14.086·22	—	—	—	—
"	" "	Szymon Zając	13	1.548	9.400	2.500	1.170	288	13.358	10.018·50	362·—	7.000	315·—	856·—	503·59	22·60	3.813·53	2.293·69	—	—	—	—
"	Stopnice	Błażej Talaska	12	940	7.500	2.700	1.660	450	12.310	9.232·50	252·—	4.500	202·50	600·—	360·—	16·20	—	4.177·—	—	—	—	—
			67	492	45.650	9.300	6.600	1.959	63.509	47.631·75	2.779·—	33.500	1.507·50	—	—	—	3.813·53	26.187·58	—	—	—	—
XVI. Lwów	Brzuchowice	Klement., Malw. Bałabanowa	45	1.317	33.499	(z młynem) 27.000	3.320	1.480	65.299	48.974·25	1.860·—	25.000	1.125·—	731·21	545·61	24·55	—	22.389·44	—	—	713·34	—
"	Kukizów	Marya Dyhdalewicz	9	1.217	7.262	1.500	683	270	9.715	7.286·25	707·39	4.000	180·—	744·87	410·25	18·46	—	3.196·33	—	—	204·57	—
"	"	Paweł i Tacyanna Domscy	16	230	12.800	2.500	1.070	520	16.890	12.667·50	928·—	7.000	315·—	793·79	434·10	19·53	—	6.577·26	—	—	—	—
"	Rudno	Mikołaj Ołyniec	9	361	5.071	2.300	1.351	314	9.036	6·777·—	260·—	4.200	189·—	550·—	433·83	20·49	—	3.864·26	—	—	—	—
			80	1.525	58.632	33.300	6.424	2.584	100.940	75·705·—	3.755·39	40.200	1.809·—	—	—	—	—	36.027·29	—	—	917·91	—
XVII. Łańcut	Gillershof	Jan i Katarzyna Delektowie	11	1.068	13.572	3.100	1.150	400	18.222	13·666·50	385·—	5.000	225·—	1.200·—	454·54	20·45	—	4.274·34	—	—	—	—
"	"	Walenty i Katarz. Juśkowie	20	1.052	22.362	4.650	1.570	700	29.282	21.961·50	890·—	18.000	810·—	1.200·—	878·04	39·51	—	—	16.974·64	—	—	20 m 1.052 s
			32	520	35.934	7.750	2.720	1.100	47.504	35.628·—	1.275.—	23.000	1.035·—	—	—	—	—	4.274·34	16.974·64	—	—	20 m 1.052 s
XVIII. Mielec	Borki nizińskie	Jan i Wiktorya Dydowie	9	1.220	7.300	1.800	880	150	10.130	7.597·50	228·—	4.200	189·—	748·71	442·05	19·38	—	3.343·33	—	482·05	—	—
"	Wadowice dolne	Wojciech i Julianna Ruskowie	10	356	9.188	2.800	1.060	250	13.298	9.973·50	344·—	5.000	225·—	900·—	489·23	22·01	—	4.214·18	—	—	393·15	—
"	Wola wadowska	Ludwik i Anna Padykułowie	12	317	9.151	3.600	440	—	13.191	9.893·25	360·—	4.000	180·—	750·—	327·86	14·75	—	—	2.266·—	890·—	691·56	4 m 1.440 s
"	Wadowice dolne	Stan. i Jadwiga Padykułowie	17	910	9.256	2.600	1.000	350	13.206	9.904·50	347·—	5.000	225·—	800·—	284·70	13·23	—	—	4.619·73	—	—	7 m 18 s
"	Sadkowa góra	Michał i Maryanna Groelowie	19	262	24.061	7.200	1.280	300	32.841	24.630·75	1.070·—	18.000	810·—	1.255·81	939·45	42·27	—	1.067·79	15.009·21	—	—	8 m 1.133 s
			68	1.465	58.956	18.000	4.660	1.050	82.666	61.999·50	2.349·—	36.200	1·629·—	—	—	—	—	8.625·30	21.894·94	1.372·05	1.084·71	20 m 991 s
XIX. Podgórze	Korabniki	Józef Podoba	22	1.324	14.500	4.000	1.180	700	20.380	15.285·—	565·—	10.000	450·—	586·58	439·56	19·78	3.623·27	5.739·13	—	—	—	—
XX. Przemyśl	Przedm. dubieckie	Kazimierz i Rozalia Boberowie	8	690	11.500	2.500	1.815	140	15 955	11.966·25	385·—	7.000	315·—	1.500·—	953·—	37·37	—	6.463·67	—	—	—	—
"	Malhowice	Andrzej i Regina Glacowie	12	647	9.150	2.600	1.210	250	13.210	9.907·50	242·—	5.000	225·—	737·90	403·23	18·14	—	3.630·99	—	—	1·054·01	—
			20	1.337	20.650	5.100	3.025	390	29.165	21.873·75	627·—	12.000	540·—	—	—	—	—	10.094·66	—	—	1.054·01	—
XXI. Przemyślany	Gniła-Kopań	Adam Hajdaj	27	1.418	19.900	6.633	nie szacowano	nie szacowano	26.533	19·899·75	967·56	13.000	585·—	710·72	565·—	20·98	4.000·—	6.291·65	—	—	1.728·60	—
"	Laszki królewskie	Jan Kiptyna	10	332	7.100	1.800	825	193	9.918	7·438·50	333·—	4.000	180·—	696·07	309·19	17·63	—	3.751·78	—	—	—	—
"	Zadwórze	Maks. i Magda Pasiecznikowie	12	961	10.600	1.150	390	200	12.340	9·255·—	507·—	6.000	270·—	764·17	477·61	21·49	—	1.549·78	3.800·—	—	164·52	4 m 1.093 s
"	"	Andruch i Ołena Sawczynowie	10	647	10.075	1.050	320	200	11.645	8.733·75	480·—	7.000	315·—	874·69	674·05	30·36	—	878·42	5.038·—	—	463·47	3 m 1.154 s
"	"	Jakób i Melania Basalscy	17	1.574	14.462	1.900	680	300	17.342	13.006·50	720·—	6.000	270·—	750·49	334·49	15·05	—	2.632·28	2.970·80	—	—	5 m 552 s
"	"	Tomasz i Marya Basalscy	27	580	21.625	2.200	980	300	25.105	18.828·75	640·—	6.000	270·—	791·76	219·67	9·88	—	2.399·06	2.990·—	—	—	5 m 177 s
			106	712	83.762	14.733	3.195	1.193	102.883	77.162·25	4.147·56	42.000	1.890·—	—	—	—	4.000·—	17.502·97	14.798·80	—	2.356·59	18 m 1.376 s
XXII. Ropczyce	Będziemyśl	Jędrzej i Magdalena Lelkowie	33	275	29.700	5.000	2.580	150	37.430	28.072·50	1.126·—	20.000	900·—	900·—	606·06	27·27	—	6.046·—	10.661·46	1.756·84	—	13 m 273 s
"	"	Wojciech Lelek	40	29	35.199	5.300	3.240	800	44.539	33.404·25	1.673·—	25.000	1.125·—	900·—	625·—	28·13	—	—	22.705·30	—	—	40 m 29 s
"	Gumniska Fox	Wincenty i Agata Ciurkotowie	8	1.353	4.200	1.900	610	80	6.790	5.092·50	300·—	3.000	135·—	475·—	339·30	15·20	—	2.528·36	—	—	275·07	—
"	Grabiny	Józef i Helena Gawle	40	627	40.000	7.000	1.690	800	49.490	37.117·50	3.230·—	28.300	1.273·50	1.000·—	707·50	28·45	—	6.266·07	19.800·—	—	—	20 m — s
"	Wiercany	Jan i Aniela Surowcowie	30	—	30.000	5.000	2.415	270	37.685	28.263·75	1.451·50	20.000	900·—	1.000·—	666·—	30·—	—	—	17.900·—	—	218·46	30 m — s
			152	684	139.099	24.200	10.535	2.100	175.934	131.950·50	7.780·50	96.300	4.333·50	—	—	—	—	14.840·43	71.066·76	1.756·84	493·53	103 m 302 s
XXIII. Rohatyn	Bukaczowce	Katarzyna Regnerowa	15	33	15.750	4.900	3.082	582	24.314	18.235·50	900·—	7.000	315·—	1·050·—	466·67	21·—	—	6.573·—	—	—	—	—
"	Danilcze	Maryan Czyżewski	22	674	14.709	4.600	1.345	890	21.544	16.158·—	696·—	10.000	450·—	657·38	446·92	20·11	—	9.531·11	—	—	—	—
"	Lipica górna	Jan i Katarz. Chrzanowscy	9	623	7.552	5.500	990	142	14.184	10.638·—	580·—	6.500	292·50	804·34	692·23	31·15	—	—	5.950·—	—	—	9 m 623 s
"	" "	Teofil i Karolina Starczewscy	13	—	10.491	12.000	1.370	205	24.066	18.049·50	379·80	6.500	292·50	828·67	513·42	22·53	—	—	6.111·11	—	—	13 m — s
			59	1.330	48.502	27.000	6.787	1.819	84.108	63.081·—	2.555·80	30.000	1.350·—	—	—	—	—	16.104.11	12.061·11	—	—	22 m 623 s
XXIV. Rzeszów	Babica	Józef Szczepan	26	318	29.200	1.600	2.215	425	33.440	25.080·—	1.119·—	pierwotna 14.000 dodat. 4.200	pierwotna 630·— dodat. 189·—	1.123·—	z obu pożycz. 700·—	31·50	—	3.954·—	—	—	—	—
"	Niechobrz	Francisz. i Katarz. Lasotowie	16	1.480	20.500	4.000	1.900	400	26.800	20.100·—	1.387·—	pierwotna 13.400 dodat. 4.000	pierwotna 603·— dodat. 180·—	1.200·—	z obu pożycz. 1.028·29	46·27	—	3.450·—	—	—	—	—
			43	198	49.700	5.600	4.115	825	60.240	45.180·—	2.506·—	8.200	369·—	—	—	—	—	7.404·—	—	—	—	—
XXV. Rudki	Michalewice	Błażej Surzykiewicz	9	179	7.525	1.000	950	220	9.695	7.271·25	497·—	4.000	180·—	802·77	444·—	20·—	—	3.356·67	400·—	—	—	—
"	Rumno	Antoni i Katarz. Dżugajowie	14	1.051	13.924	2.020	1.895	1.210	19.049	14.286·75	536·—	8.400	378·—	950·—	576·85	25·96	—	7.777·60	—	—	—	—
			23	1.230	21.449	3.020	2.845	1.430	28.744	21.558·—	1.033·—	12.400	558·—	—	—	—	—	11.134·27	400·—	—	—	—
XXVI. Sanok	Głębokie	Adam Janowski	35	—	20.991	—	—	—	20.991	15.743·25	—	15.700	706·50	599·74	448·56	20·18	—	3.098·62	10.615·62	—	—	35 m — s
XXVII. Skałat	Ostapie	Wojciech Naćmiński	18	1.118	22.200	1.300	730	200	24.430	18.322·50	1·260·—	18.000	810·—	1.191·62	1.000·—	43·48	—	—	16.500·—	—	—	15 m 422 s
"	"	Michał Pałac	21	982	25.956	2.900	680	400	29.936	22.452·—	1.514·—	22.000	990·—	1.200·—	1.017·—	45·—	—	—	20.100·—	—	—	17 m 683 s
"	"	Szymon Biegalski	23	—	27.600	4.500	650	450	33.200	24.900.—	1.610·—	19.000	855·—	1.200·—	826.08	37·17	—	—	17.350·—	—	—	17 m 349 s
"	"	Józef Gadzicki	43	98	51.673	8.900	1.790	700	63.063	47.297·25	3.080·—	42.950	1.932·75	1.200·—	999·—	44·80	—	—	40.000·—	—	—	37 m 912 s
"	Sorocko	Józef Orzechowski	14	454	12.825	1.550	430	160	14.965	11.223·75	420 —	pierwotna 6.000 dodat. 1.000	pierwotna 270·— dodat. 45·—	900·—	z obu pożycz. 491·22	32·06	—	5.287·37	—	—	1.240·82	—
			120	1.052	140.254	19.150	4.280	1.910	165.594	124.195·50	7.884.—	102.950	4.632·75	—	—	—	—	5.287·37	93.950·—	—	1.240·82	87 m 766 s
XXVIII. Śniatyn	Budyłów	Justyna Morozowa	9	791	6.262	2.000	795	390	9.447	7.085·25	563·—	5.000	225·—	684·66	526·63	23·70	1.650·—	2.730·26	—	—	—	—
"	Rożniów	Wasyl Andrycz Jakowa	11	545	6.670	2.500	600	175	9.945	7.458·75	123·—	4.000	180·—	525·—	353·60	15·87	—	2.899·74	—	—	828·15	—
			20	1.336	12.932	4.500	1.395	565	19.392	14.544·—	686·—	9.000	405·—	—	—	—	1.650·—	5.630·—	—	—	828·15	—
XXIX. Stryj	Stryj	Józef i Rozalia Lachowiczowie	20	1.545	22.000	4.200	1.080	600	27.880	20.910·—	485·—	pierwotna 10.000 dodat. 2 000	pierwotna 450·— dodat. 90·—	1.047·41	z obu pożycz. 571·43	25·71	—	1.876·67	—	—	—	—
XXX. Sokal	Hulcze	Iwan i Hulka Żołnierzowie	8	1.011	6.883	1.200	898	180	9.161	6 870·75	365·—	6.000	270·—	800·—	695·65	32·75	—	5.319·22	—	—	296·75	—
"	"	Andruch i Elżb. Czerniecowie	6	1.147	5.400	1.900	882	240	8.422	6.316·50	153·—	4.000	180·—	807·47	598·13	28·91	—	3.696·89	—	—	—	—
"	"	Michał i Ołena Bahniukowie	13	1.015	11.200	2.900	920	260	15.280	11.460·—	280·—	8.000	360·—	822·01	586·75	26·40	—	7.436·32	—	—	—	—
"	Siebieczów z Piwowszczyzną	Handzia Harach	17	1.157	18.450	2.410	1.260	400	22.520	16.890·—	532·—	pierwotna 6.500 dodat. 3.500	pierwotna 292·50 dodat. 157·50	1.047·16	z obu pożycz. 577·75	25·54	3.287·14	—	—	—	62·85	—
"	Sokal	Józef i Maryan. Demczukowie	18	903	16.125	4.900	2.220	600	23.845	17.883·75	609.—	12.000	540·—	871·62	646·40	29·79	—	11.073·61	—	—	—	—
"	Sulimów	Agnieszka Dzirba	7	137	5.700	2.600	950	600	9.850	7.387 50	177·—	3.500	157·50	827·79	494·47	22·42	—	2.928·49	—	301·68	—	—
"	Torki	Piotr i Elżbieta Orbowie	9	311	6.436	2.600	1.120	400	10.556	7.917·—	223·—	5.000	225·—	700·—	543·—	24·47	—	1.200·—	2.000·—	—	1.416·88	—
			81	881	70.194	18.510	8.250	2.680	99.634	74.725·50	2.339·—	42.000	1.890·—	—	—	—	3.287·14	31.654·53	2.000·—	301·68	1.776·48	—
XXXI. Tarnobrzeg	Żabno	Tomasz i Katarz. Latawcowie	10	589	14.255	5.000	700	350	20.305	15.228.75	622·20	9.400	423·—	1.400·—	906·46	40·79	—	—	8.619·62	—	137·47	10 m 589 s
"	"	Piotr i Franciszka Mączkowie	20	785	25.020	1.800	1.800	600	29.220	21.915·—	820·—	16.000	720·—	1.220·48	780·48	35·12	—	14.818·63	—	—	—	—
"	Machów	Tadeusz Ciba	9	138	9.825	2.500	1.080	200	13.605	10.203·75	316·—	5.400	243·—	1.079·07	593·08	26·68	—	5.144·25	—	—	—	—
"	Zarzekowice	Franc. i Agnieszka Drozdowie	10	403	15.375	2.200	1.125	150	18.850	14.137·50	432·—	9.500	427·50	1.500·—	926·82	41·70	—	7.905·74	—	—	1.025·49	—
			50	315	64.475	11.500	4.705	1.300	81.980	61.485·—	2.190·20	40.300	1.813·50	—	—	—	—	27.868·62	8.619·62	—	1.162·96	10 m 589 s
XXXII. Tarnów	Gromnik	Ignacy Kieroński	12	974	8.800	3.400	618	160	12.978	9.733·50	335·—	7.000	315·—	698·41	555·55	25·—	—	5.613·—	—	—	947·54	—
"	Kielanowice	Jan i Stefania Padłowie	44	99	36.000	4.000	—	—	40.000	30.000·—	1.320·—	20.000	900·—	818·18	454·54	20·45	—	—	18.772·18	—	—	44 m 99 s
			56	1.073	44.800	7.400	618	160	52.978	39.733·50	1.655·—	27.000	1.215·—	—	—	—	—	5.613·—	18.772.18	—	947·54	44 m 99 s
XXXIII. Wadowice	Nowe dwory	Franc. i Magd. Stawowiakowie	12	—	12.350	1.000	1.020	170	14.540	10·905·—	601·—	7.000	315·—	1.029·16	583·33	26·25	—	—	6.036·—	—	—	12 m — s
"	Piotrowice	Józef i Rozalia Bałosowie	31	723	19.200	3.100	590	100	22.990	17.242·50	710·—	15.000	675·—	614·40	480·—	21·60	—	—	13.573·79	—	—	31 m 723 s
"	"	Wincenty i Katarz. Zajdowie	31	617	19.200	3.700	560	100	23.560	17.670·—	710·—	15.000	675·—	614·40	480·—	21·60	—	—	13.573·79	—	—	31 m 617 s
"	Rudze	Józef i Marya Kolcowie	11	1.182	9.300	2.450	500	100	12.350	9.262·50	320·—	6.000	270·—	792·23	511·12	23·—	—	5.648·04	—	—	—	—
			86	922	60.050	10.250	2.670	470	73.440	55.080·—	2.341·—	43.000	1.935·—	—	—	—

Sumaryczne zestawienie udzielonych pożyczek rentowych

za rok 1908/9.

Powiat polityczny	Ilość pożyczek	Obszar gruntów		Oszacowana wartość (w kor.)				Cała wartość gospodarstwa	¾ wartości gospodarstwa	Czysty dochód gospodarstwa	Pożyczka przyznana	Renta roczna od pożyczki	Oszacowana przeciętna wartość morga	Z pożyczki przypada na morg	Renta z morga gruntu	Pożyczka udzielona na					Kupiono morgów
		morgów	sążni	gruntów	budynków	inwentarzy żywych	inwentarzy martwych	Koron								spłatę rodziny	spłatę długów	spłatę ceny kupna lub jej resztę	budowę budynków	powiększenie inwentarza lub podniesienie gospod.	
																Koron					
Bochnia	7	106	641	103.356	28.850	9.631	3.030	144.867	108.650·25	3.971·80	57.950	2.607·75	—	—	—	5.400·—	46.326·65	—	2.325·87	—	—
Bóbrka	2	28	1.024	23.571	1.550	754	120	25.995	19.496·25	800·—	16.000	720·—	—	—	—	—	—	14.673·07	—	—	21 m 195 s
Brody	1	29	455	21.275	5.900	1.280	372	28.827	21.620·25	835·—	15·000	675·—	—	—	—	—	13.171·96	—	919·71	—	—
Brzesko	2	46	632	35.363	14.500	5.940	1.560	57.363	43.022·25	2.337·—	32.000	1.440·—	—	—	—	—	29.671·80	—	—	—	—
Cieszanów	3	107	1.566	66.723	11.800	4.315	1.985	84.823	63.617·25	2.508·35	44.000	1.980·—	—	—	—	—	2.459·35	37.240·54	—	338·46	59 „ 802 „
Czortków	2	59	520	38.400	3.600	1.990	500	44.490	33.367·50	1.457·—	14.000	630.—	—	—	—	—	10.335·58	—	2.632·65	—	—
Gródek jagielloński	2	30	225	27.400	12.800	1.780	450	42.430	31.822·50	840·—	18·000	810·—	—	—	—	4.000·—	9.545·78	2.400·—	—	475·36	11 „ 651 „
Grybów	1	21	814	12.875	4.000	1.750	890	19.515	14.636·25	480·—	6.000	270·—	—	—	—	1.000·—	3.163·93	—	—	1.404·25	—
Jarosław	2	19	765	18.300	4.100	3.020	450	25.870	19.402·50	1·038·60	8.000	360·—	—	—	—	—	6.259·75	—	—	1.142·94	—
Kałusz	1	18	283	7.500	1.500	975	237	10.212	7.659·—	320·—	4.000	180·—	—	—	—	—	3.028·84	—	739·60	—	—
Kamionka strumiłowa	11	305	940	190.301	46.590	17.550	5.406	259.847	194.885·25	9.663·—	115.850	5.213·25	—	—	—	9.420·—	94.930·70	—	1.016·34	3.015·30	—
Kołomyja	2	135	832	77.755	12.480	5.682	1.758	97.675	73.256·25	5.600·—	51.400	2.313·—	—	—	—	—	46.418·77	—	1.000·—	1.095·28	—
Kosów	1	31	1.300	11.525	2.500	1.450	150	15.625	11.718·75	220·27	4·500	202·50	—	—	—	—	4.231·50	—	—	—	—
Krosno	1	7	452	4.375	6.000	1.235	344	11.954	8.965·50	181·50	4.000	180·—	—	—	—	—	3.757·11	—	—	—	—
Limanowa	4	67	492	45.650	9.300	6.600	1.959	63.509	47.631·75	2.779·—	33.500	1.507·50	—	—	—	3.813·53	26.187·58	—	—	—	—
Lwów	4	80	1.525	58.632	33.300	6.424	2.584	100.940	75.705·—	3.755·39	40·200	1.809·—	—	—	—	—	36.027·29	—	—	917·91	—
Łańcut	2	32	520	35.934	7.750	2.720	1.100	47.504	35·628·—	1.275·—	23.000	1.035·—	—	—	—	—	4.274·34	16.974·64	—	—	20 „ 1052 „
Mielec	5	68	1.465	58.956	18.000	4.660	1.050	82.666	61.999·50	2.349·—	36.200	1.629·—	—	—	—	—	8.625·30	21.894·94	1.372·05	1.084·71	20 „ 999 „
Podgórze	1	22	1.324	14.500	4.000	1.180	700	20.380	15.285·—	565·—	10.000	450·—	—	—	—	3.623·27	5.739·13	—	—	—	—
Przemyśl	2	20	1.337	20.650	5.100	3.025	390	29.165	21.873·75	627·—	12.000	540·—	—	—	—	—	10.094·66	—	—	1.054·01	—
Przemyślany	6	106	712	83.762	14.733	3.195	1.193	102.883	77.162·25	4.147·56	42.000	1.890·—	—	—	—	4.000·—	17.502·97	14.798·80	—	2.356·59	18 „ 1376 „
Ropczyce	5	152	684	139.099	24.200	10.535	2.100	175.934	131.950·50	7.780·50	96.300	4.333·50	—	—	—	—	14.840·43	71.066·76	1.756·84	493·53	103 „ 802 „
Rohatyn	4	59	1.330	48.502	27.000	6.787	1.819	84.108	63.081·—	2.555·80	30.000	1.350·—	—	—	—	—	16.104·11	12.061·11	—	—	22 „ 623 „
Rzeszów	2	43	198	49.700	5.600	4.115	825	60.240	45.180·—	2.506·—	8.200	369·—	—	—	—	—	7.404·—	—	—	—	—
Rudki	2	23	1.230	21.449	3.020	2.845	1.430	28.744	21.558·—	1.033·—	12.400	558·—	—	—	—	—	11.134·27	400·—	—	—	—
Sanok	1	35	—	20.991	—	—	—	20.991	15.743·25	—	15.700	706·50	—	—	—	—	3.098·62	10.615·—	—	—	35 „ — „
Skałat	5	120	1.052	140.254	19.150	4.280	1.910	165.594	124.195·50	7.884·—	102.950	4.632·75	—	—	—	—	5.287·37	93.950·—	—	1.240·82	87 „ 766 „
Śniatyn	3	20	1.336	12.932	4.500	1.395	565	19.392	14.544·—	686·—	9.000	405·—	—	—	—	1.650·—	5.630·—	—	—	828·15	—
Sokal	7	81	881	70.194	18.510	8.250	2.680	99.634	74.725·50	2·339·—	42.000	1.890·—	—	—	—	3.287·14	31.654·53	2.000·—	301·68	1.776·48	—
Stryj	1	20	1.545	22.000	4.200	1.080	600	27.880	20.910·—	485·—	2.000	90·—	—	—	—	—	1.876·67	—	—	—	—
Tarnobrzeg	4	50	315	64.475	11.500	4.705	1.300	81.980	61.485·—	2.190·20	40.300	1.813·50	—	—	—	—	27.868·62	8.619·62	—	1.162·96	10 „ 589 „
Tarnów	2	56	1.073	44.800	7.400	618	160	52.978	39.733·50	1.655·—	27.000	1.215·—	—	—	—	—	5.613·—	18.772·18	—	947·54	44 „ 99 „
Wadowice	4	86	922	60.050	10.250	2.670	470	73.440	55.080·—	2.341·—	43.000	1.935·—	—	—	—	—	5.648·04	33.183·58	—	—	74 „ 1340 „
Wieliczka	1	21	1.152	18.450	4.600	980	350	24.380	18.285·—	506·—	10.000	450·—	—	—	—	—	8.881·17	—	—	—	—
Zbaraż	4	50	786	35.685	5.850	2.214	1.100	44.849	33.636·75	2.000·—	24·500	1.102·50	—	—	—	—	7.405·43	12.968·73	—	389·15	27 „ 1129 „
Zborów	2	24	1.436	20.650	5.250	1.715	700	28.315	21.236·25	635·—	10.800	486·—	—	—	—	—	9.053·90	1.050·—	—	—	1 „ 201 „
Żółkiew	3	48	694	40.906	4;050	525	1.051	46.532	34.899·—	6.407·—	8.200	369·—	—	—	—	400·—	4.747·80	1.200·—	—	1.192·80	—
Żydaczów	2	28	203	15.500	4.700	1.420	359	21.979	16.484·25	706·—	9.500	427·50	—	—	—	—	8.490·67	—	265·66	168·56	—
Suma	114	2.272	661	1,782.440	408.133	139.290	43.647	2,373.510	1,780.132·50	87.459·97	1,079.450	48.575·25	—	—	—	36.593·94	556.491·62	373.868·97	12.330·40	21.084·82	558 m 524 s

LW. 97274/09. We Lwowie dnia 31. sierpnia 1909.

Aleg 485

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i innemi Spółkami rolniczemi wraz z sprawozdaniem o wprowadzeniu w życie krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych.

Wysoki Sejmie!

Przedkładając niniejsze sprawozdanie z czynności krajowego Patronatu Spółek oszczędności i pożyczek w dziesiątym roku jego istnienia, powołuje się Wydział krajowy przedewszystkiem na szczegółowe wiadomości i daty, zawarte w dołączonym, jako osobny alegat, „Roczniku Spółek oszczędności i pożyczek“ za r. 1908. Postęp w akcyi krajowego Patronatu był w tym roku jeszcze silniejszym, niż w którymkolwiek z lat poprzednich. Przybyło bowiem w tym roku 139 nowych Spółek oszczędności i pożyczek, tak, że z końcem 1908 roku zostawało pod patronatem Wydziału krajowego ogółem 880 Spółek oszczędności i pożyczek. Gdy zaś w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy bieżącego roku zorganizowanych zostało 107 dalszych Spółek oszczędności i pożyczek, przeto ich ogólna ilość z końcem sierpnia b. r. wynosiła 987. Mimo tego chęć zawiązywania nowych Spółek nie słabnie jeszcze, gdyż około 140 zgłoszeń o pomoc w założeniu Spółki czeka na załatwienie. Świadczy to wymownie z jednej strony o popularności i zaufaniu, jakiem wśród interesowanych sfer ludności cieszy się akcya krajowego Patronatu, z drugiej zaś strony o jeg wytężonych zabiegach, aby w granicach środków na ten cel przeznaczonych, przyspieszać rozprowadzenie sieci Spółek oszczędności i pożyczek po całym kraju. Jeszcze znaczniejszego przyspieszania akcyi organizacyjnej nie uważa Wydział krajowy za wskazane, ponieważ zbytni pospiech musiałby wywołać pobieżniejsze ocenianie i rozpatrywanie warunków zdrowego rozwoju projektowanych Spółek, więziłby zanadto uwagę Biura Patronatu w kierunku ekstenzywnej akcyi kosztem dbałości o wykonywanie nadzoru nad istniejącemi Spółkami i o ich dalszy, trwały rozwój. A jak bacznej uwagi wymaga wykonywanie nadzoru nad Spółkami, o tem pouczają przeprowadzane lustracye, których nie tylko dodatnie, lecz i ujemne wyniki zaznaczane są w Rocznikach, dołączanych do sprawozdań Wydziału krajowego.

Z pomiędzy 880 Spółek oszczędności i pożyczek, które z końcem r. 1908 zostawały pod opieką Wydziału krajowego, zamknęło swe rachunki za ten rok 818 Spółek a reszta, t. j. 62 Spółek bądź to nie zamykało swych rachunków za ten rok z powodu zbyt krótkiego (najwyżej trzechmiesięcznego) okresu swej działalności, bądź też rozpoczęło właściwą działalność dopiero w następnym

roku. Z zawartych w załączonym Roczniku dat statystycznych wynika, że czynności, fundusze i obroty Spółek oszczędności i pożyczek wzrosły na ogół bardzo znacznie, mimo niezwykle trudnych warunków, w jakich Spółki spracowały osobliwie w drugiej połowie 1908 r. Dowodzi tego następujące porównanie najważniejszych dat podług stanu:

	z końcem 1907 r.:	z końcem 1908	przyrost:
ilość członków:	134.932	163.915	28.983
stan udziałów	K 1,131.275	1,420.970	289.695
„ wkładek oszcz.	K 25,542.378	30,712.680	5,170.302
„ zaciągn. pożycz.	K 3,087.410	3,861.555	774.145
„ udziel. pożycz.	K 25,201.712	32,842.305	7.640.593
„ fund. rezerw.	K 904.454	1,224.447	319.993
czysty zysk . . .	K 240.380	325.982	85.602
obroty kasowe .	K 65,785.445	75,845.835	10,060.390

Książeczek wkładkowych (oszczędn.) było w Spółkach z końcem 1908 roku 54.234 czyli o 8990 więcej, aniżeli z końcem 1907 r. Nowych pożyczek udzieliły Spółki w ciągu r. 1908 ogółem 57174 na sumę 18,973.004 K czyli więcej o K 2,997.164 aniżeli w r. 1907. Spółki oszczędności i pożyczek niosły tedy ludności rolniczej już bardzo wydatną pomoc wśród poważnego przesilenia ekonomicznego, jakie ta ludność przebyła w drugiej połowie 1908 r. i w pierwszej połowie 1909 roku. W tym bowiem czasie dopiero najsilniej dał się uczuć w stosunkach naszej ludności rolniczej wpływ przesilenia amerykańskiego z r. 1907 i ubytek zarobków, obficie przedtem z Ameryki płynących. Do tego przyłączył się wpływ niezwykle dotkliwej i powszechnej klęski nieurodzaju przeszłorocznego i silne zaniepokojenie z powodu grożącej wojny. Wskutek tego w drugiej połowie 1908 r. wzmogły się nadzwyczajnie żądania świadczeń kredytowych, z jakiemi ludność zwracała się do Spółek oszczędności *i* pożyczek, jako instytucyi najbliższych i według ogólnej opinii, najwięcej powołanych do wspomagania ludności rolniczej w jej trudniejszem położeniu. Nastąpiło więc coraz bardziej ożywiające się wycofywanie wkładek i domaganie się kredytu pożyczkowego w Spółkach. Tem tłumaczy się ta okoliczność, że przyrost stanu wkładek w ciągu r. 1908 był stosunkowo słabszy, aniżeli w latach poprzednich, wynosił bowiem tylko 5,170.302 K czyli 20% przeszłorocznego stanu, podczas gdy n. p. w r. 1907 przyrosły wkładki o 6,637.238 kor., co stanowi przeszło 35% przeszłorocznego stanu. W związku z tem pozostaje także zauważone po raz pierwszy zmniejszenie się przeciętnej sumy wkładek każdej Spółki z 38.237 kor. w r. 1907 na 37.546 kor. w r. 1908 czyli o 589 kor. Natomiast znacznie podskoczył przeciętny stan udzielonych przez jedną Spółkę pożyczek dla jej członków a mianowicie z 37.724 kor. w r. 1907 na 46.149 kor. w r. 1908 czyli w przecięciu o 8.425 kor., t. j. przeszło o 22%, podczas gdy wzrost przeciętnego stanu udzielonych pożyczek wynosił w r. 1907 tylko 12%.

Atoli wszystkie wyżej przytoczone cyfry świadczą także o tem, że Spółki oszczędności i pożyczek zwycięsko i na ogół bez znaczniejszych nawet wysiłków przetrzymywały przesilenie ekonomiczne 1908 roku, albowiem nie tylko nie cofnęły się w rozwoju, lecz nawet ogólnie rzeczy biorąc, wykazały pokaźny postęp swej działalności, nieco tylko mniejszy aniżeli w latach poprzednich. Podnieść tu wypada także stosunkowo bardzo szybki wzrost własnych funduszów Spółek, tak bezwzględnie jak i w porównaniu do obcych funduszów. Z końcem r. 1908 wynosił bowiem:

stan udziałów wpłaconych . .	K 1,420.970
„ funduszów rezerw. . . .	K 1,224.447
zyski czyste za 1908 r.	K 325982
razem . .	K 2,971.409

co stanowi już 9·7% stanu wkładek oszczędności a 8·1 wszystkich obcych funduszów, znajdujących się w Spółkach.

W pierwszej połowie bieżącego roku zaostrzyło się przesilenie kredytowe, gdyż wszystkie trzy główne jego przyczyny działały z większą jeszcze siłą. Wzmogło się zatem wycofywanie wkładek i żądanie pomocy kredytowej w roz-

miarach przedtem niepraktykowanych. W jaki sposób to dalej trwające przesilenie odbiło się na rozwoju, funduszach i obrotach Spółek, będzie można ocenić dokładniej dopiero na podstawie zamknięć rachunkowych Spółek za r. 1909. To wszakże jest już wiadomem z relacyj lustratorów, że żadna Spółka nie została przez to przesilenie zachwianą poważnie w swym bycie i że Spółki w bardzo rozmaity sposób odczuły wpływ tego przesilenia. Podczas gdy w jednych zmniejszyły się bardzo znacznie fundusze obrotowe i powstał zastój w rozwoju, to znowu inne prawie zupełnie nie uczuły zastoju i zaburzenia w swych interesach i całkiem normalnie rozwijać mogły swą działalność. Miało to miejsce szczególniej w Spółkach zasobniejszych a zarazem oględnie postępujących co do udzielania pożyczek i tworzenia rezerw obrotowych. W ostatnich zaś paru miesiącach znać już poprawę w stosunkach finansowych ogółu Spółek, zmniejszanie się odpływu wkładek a zwiększanie ich napływu jako też zwolnienie nacisku w żądaniach kredytowych; można zatem twierdzić, że Spółki obronną ręką przetrwały także tegoroczne, bardzo dla nich ciężkie przesilenie finansowe i powracają do normalnych stosunków w swojej działalności.

Jedyną ale wydatną pomoc w przetrwaniu przesilenia kredytowego niosła Spółkom krajowa organizacya kredytowa dla Spółek patronackich istniejąca po koniec 1908 r. pod firmą: „Zbiorowego rachunku bieżącego Spółek patronackich“ a od 1. stycznia 1909 działająca w postaci „krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie“. Wszelkie inne nadzieje i starania o pomoc kredytową dla Spółek zawiodły. W „Zbiorowym rachunku bieżącym“ miały Spółki z początkiem 1908 ulokowane depozyty (wkładki) z swoich zapasów kasowych na łączną sumę kor. 3,461.141. Ale już od lutego 1908 wycofywanie wkładek przez Spółki jest znaczniejszem od nowych lokacyj tak, że po koniec 1908 r. depozyty Spółek zmalały na 2,673.646 kor. czyli o kor. 787.495, podczas, gdy stan zaczerpniętych przez Spółki krótkoterminowych kredytów w rachunkach bieżących podniósł się w ciągu 1908 r. z 323.881 kor. na 590.129 kor. Nadto udzielono Spółkom w r. 1908 ze „Zbiorowego rachunku“ pożyczek skryptowych 301 na łączną sumę 1,444.000 kor., t. j. o 56 pożyczek, względnie o kor. 262.300 więcej niż w r. 1907. Wskutek tego zaszła konieczność nie tylko zupełnego wycofania nadwyżki funduszów obrotowych „Zbiorowego rachunku“ ulokowanej w Banku krajowym a wynoszącej z początkiem 1908 r. kor. 779.974, ale nadto czerpania z kredytu otwartego „Zbiorowemu rachunkowi“ przez Bank krajowy, którego pretensya do „Zbiorowego rachunku“ wzrosła po koniec 1908 r. na kwotę 1,008.710 kor.

* * *

Z dniem 31. grudnia b. r. zostało zwinięte dotychczasowe urządzenie kredytowe zwane „Zbiorowym rachunkiem bieżącym Spółek oszczędności i pożyczek z krajowym Patronatem“ a w jego miejsce otwartą została z dniem 1. stycznia 1909 r. „krajowa Centralna Kasa dla Spółek rolniczych we Lwowie“. Wydział krajowy będzie w przyszłości, t. j. po pierwszem rocznem zamknięciu rachunkowem tego krajowego zakładu kredytowego, przedkładał o jego stanie i działalności Wys. Sejmowi osobne sprawozdania; na razie jednak, gdy krajowa Centralna Kasa ma zaledwie kilka miesięcy istnienia za sobą, poprzestaje Wydział krajowy na pomieszczeniu w niniejszym sprawozdaniu kilku wiadomości o wprowadzeniu w życie i początkowych czynnościach tego instytutu kredytowego dla Spółek rolniczych, zostających pod krajowym Patronatem.

Uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. września 1907 o utworzeniu kraj. Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych i objęty temi uchwałami statut tego zakładu uzyskały sankcyę monarszą najwyższem postanowieniem z dnia 13. października 1908 r. Wydział krajowy natychmiast po otrzymaniu wiadomości o tem postanowieniu podjął prace przygotowawcze celem najrychlejszego wprowadzenia w życie Centralnej Kasy. Przedewszystkiem zamianowaną została przez Wydział krajowy Rada nadzorcza w myśl §. 16. statutu w następującym składzie:

1. Dr. Alfred Zgórski, dyrektor Banku krajowego, jako przewodniczący Rady;

2. Dr. Jarosław Kułaczkowski, dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr“ we Lwowie, jako zastępca przewodniczącego;

3. Dr. Adam Prażmowski, dyrektor Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie;
4. Telesfor Adamski, dyrektor biura Zarządu Głównego Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie;
5. Ks. Antoni Tyczyński, proboszcz w Albigowej;
6. Ks. Marceli Rastawiecki, gr. kat. proboszcz w Rumnie;
7. Franciszek Ptak, poseł sejmowy i rolnik w Bieńczycach;
8. Michał Sodomora, poseł sejmowy i rolnik w Bieniawie;
9. Dr. Stanisław Henryk hr. Badeni, poseł sejmowy i właściciel dóbr w Koropcu — jako członkowie Rady.

Na podstawie wniosków Rady nadzorczej zamianowaną została na przeciąg jednego roku Dyrekcya Centralnej Kasy, w której skład weszli:

1. Dr. Franciszek Stefczyk, dyrektor Biura Patronatu i poseł sejmowy, jako przewodniczący Dyrekcyi;
2. Dr. Julian Rużycki, prokurzysta Banku krajowego, jako zastępca przewodniczącego;
3. Dr. Franciszek Dubowski, buchalter i likwidator „Zbiorowego rachunku“ jako dyrektor-referent. Nadto zastępcami członków Dyrekcyi zamianował Wydział krajowy Dr. Henryka Sawczyńskiego, Dra Juliusza Sawczaka i Leona Twareckiego.

Buchalterem prowizorycznym zamianowany został p. Kazimierz Popławski, buchalter Gal. Towarzystwa karpackiego w Maryampolu. Komisarzem krajowym dla Centralnej Kasy jest Szef III. Departamentu Wydziału krajowego, Dr. Tadeusz Pilat.

Opracowane przez Biuro Patronatu szczegółowe instrukcye: administracyjną i dla poszczególnych działów interesów Centralnej Kasy zostały po przychylnem zaopiniowaniu przez Radę nadzorczą zatwierdzone na razie na przeciąg 3 miesięcy a następnie po wypróbowaniu i częściowej zmianie oraz uzupełnieniu wprowadzone stanowczo w życie jako Regulamin krajowej Centralnej Kasy zatwierdzony przez Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 2. czerwca 1909 L. 59245. Przygotowane też zostały przez Biuro Patronatu wszystkie potrzebne druki i formularze a okólnikiem Wydziału krajowego z dnia 28. grudnia 1908 L. 135320, rozesłanym do wszystkich Spółek patronackich, wydane zostały wszystkie potrzebne zarządzenia, dotyczące zwinięcia „Zbiorowego rachunku bieżącego“, przeniesienia jego aktywów i passywów na krajową Centralną Kasę i rozpoczęcia jej działalności z dniem 1. stycznia 1909 r.

Wskutek zbyt opóźnionego przez Rząd przedłożenia uchwał sejmowych o utworzeniu Centralnej Kasy do Najwyższej sankcyi, przypadło rozpoczęcie działalności tego zakładu na czas najostrzejszego przesilenia i nawet popłochu kredytowego, jaki pod wpływem zawikłań politycznych i częściowej mobilizacyi sił zbrojnych dał się uczuć nie tylko w naszym kraju, lecz i w całem państwie w ciągu trzech pierwszych miesięcy bieżącego roku. Dla nowej instytucyi było to bardzo niekorzystnym momentem, że wśród takich okoliczności objęła zobowiązania po „Zbiorowym rachunku bieżącym“ dotyczące depozytów Spółek, które właśnie wtenczas gromadnie prawie wycofywały wkładki swoje na rachunek bieżący i w coraz szerszej mierze korzystały z otwartego im w rachunkach bieżących kredytu. Odziedziczony po „Zbiorowym rachunku“ stan depozytów Spółek w sumie K. 2,673.646 zmalał w ciągu pierwszego półrocza b. r. na K 1,570.434. podczas gdy udzielone na rachunek bieżący kredyty krótkoterminowe wzrosły z 590.120 K na 917.430 K. Swój zakładowy kapitał w kwocie 2 milionów koron miała Centralna Kasa już w chwili rozpoczęcia swej działalności ulokowany w pożyczkach skryptowych między Spółkami, przejmując na siebie aktywa „Zbiorowego rachunku bieżącego“. Widoki pomocy kredytowej ze strony Rządu i innych instytucyj kredytowych, prócz Banku krajowego zawiodły zupełnie w okresie największego naprężenia finansowego, gdy każdy myślał o zabezpieczeniu sobie potrzebnych środków obrotowych. O zapewnienie Centralnej Kasie środków potrzebnych dla dopełnienia jej wszystkich zobowiązań w każdym wypadku, więc zwłaszcza w razie dłużej trwającego zaniepokojenia i przesilenia kredytowego, postarał się Wydział krajowy przy pomocy funduszów

własnych i Banku krajowego. Chwilowo jednak była Centralna Kasa niewoloną ograniczyć udzielanie Spółkom nowych pożyczek i otwieranie nowych kredytów w rachunkach bieżących a Biuro Patronatu powstrzymało zakładanie nowych Spółek. Stagnacya ta trwała jednak zaledwie kilka tygodni; skoro tylko minęło niebezpieczeństwo wojny, zmniejszyło się wycofywanie wkładek a zwiększać się począł napływ nowych wkładek od Spółek. Nadto powiodło się Centralnej Kasie nawiązać korzystne stosunki kredytowe z paru instytucyami kredytowemi i asekuracyjnemi w kraju i poza jego granicami. Wskutek tego mogła Centralna Kasa rozszerzyć udzielanie Spółkom pomocy kredytowej i już w drugim kwartale swego istnienia rozwinąć całkiem normalną działalność. Dość, że w pierwszym półroczu 1909 udzieliła Centralna Kasa 201 pożyczek na łączną sumę 804.200 K oprócz wspomnianego już wyżej wzrostu krótkoterminowych kredytów na rachunek bieżący.

Podnieść tu trzeba jeszcze jedną ważną okoliczność. Wzrost zadań i żądań kredytowych, wobec których znalazła się Centralna Kasa zaraz w pierwszym roku swej działalności, jest następstwem nie tylko chwilowego zbiegu niepomyślnych okoliczności, które wywołały przemijające, choć dla ludności rolniczej nader dotkliwe przesilenie ekonomiczne i kredytowe, ale tłumaczy się także znacznem w ostatnich paru latach przyspieszeniem akcyi zakładania nowych Spółek i to przeważnie w środkowej i wschodniej części kraju, gdzie z reguły Spółki potrzebują stosunkowo znaczniejszej i dłuższej pomocy kredytowej od kraju, aniżeli Spółki zachodnio-galicyjskie. Czy dla ułatwienia Centralnej Kasie pozyskiwania funduszów obrotowych ze źródeł pozakrajowych nie wypadałoby podwyższyć gwarancyi krajowej za zobowiązania Centralnej Kasy, jak to doradza Ministerstwo skarbu w swym reskrypcie, zawiadamiającym o sankcyonowaniu statutu Centralnej Kasy, tego Wydział krajowy obecnie jeszcze, wobec zbyt krótkiego istnienia tego krajowego zakładu kredytowego nie chce przesądzać. W normalnych stosunkach kredytowych i ekonomicznych i przy utrzymaniu w dotychczasowych granicach akcyi krajowej w zakresie popierania rozwoju Spółek oszczędności i pożyczek oraz innych Spółek rólniczych, uważa Wydział krajowy dotychczasowe udotowanie i dotychczasową gwarancyę krajową za zobowiązania Centralnej Kasy jako zupełnie wystarczające. Jedynie w razie nadzwyczajnego zbiegu niepomyślnych okoliczności i w razie znacznego rozszerzenia i zwiększenia faktycznych zadań kredytowych Centralnej Kasy, mogłyby utrudniać jej dalszą działalność z jednej strony obowiązujące dziś a bardzo znaczne ograniczenia co do źródeł, z jakich Centralna Kasa może czerpać swoje fundusze obrotowe, z drugiej zaś strony gwarancya krajowa ustanowiona obecnie tylko do wysokości jednego miliona koron ponad własny dwumilionowy kapitał zakładowy Centralnej Kasy. Wypada jednak poczekać jeszcze na nieco dłuższe doświadczenie własne Centralnej Kasy, aby się przekonać, czy w granicach dotychczasowego uposażenia kapitałem zakładowym i gwarancyą kraju i w granicach obecnych uprawnień, zdoła sprostać nie tylko bieżącym zadaniom, ale nadto przygotować się należycie także dla zadosyćuczynienia zwiększonym potrzebom, i sprostania trudniejszym zadaniom wobec jakich może się znaleść przy dalszym postępie akcyi i w razie ponownego zbiegu niepomyślnych okoliczności.

* * *

Dla rozwoju Spółek mleczarskich wytworzyła zeszłoroczna klęska rolnicza bardzo niekorzystne warunki. Wskutek braku paszy i środków na wyżywienie inwentarza nastąpiła w wielu okolicach kraju depekoracya lub objawiło się zaniedbanie i cofnięcie w hodowli bydła. Pomimo tego jednak dosyć znacznie naprzód posunęła się w okresie sprawozdawczym również akcya Biura Patronatu dotycząca popierania rozwoju Spółek mleczarskich, osobliwie w ciągu ubiegłych miesięcy bieżącego roku. Z końcem r. 1907 było pod Patronatem krajowym 18 Spółek czynnych; w ciągu 1908 roku podjęło działalność 5 dalszych Spółek mleczarskich ale jedna z dawniejszych, mianowicie „Związek producentów mleka w Tarnopolu“ została zwiniętą, tak, że z końcem 1908 r. istniało 22 czynnych Spółek mleczarskich z tyluż mleczarniami i z 39 filiami. Mleczarniom tym dostarczono w r. 1908 mleka 6,413.369 litrów (o 1,307.931 litrów więcej

niż w 1907 r.) od 11.131 krów. Masła wyrobiono 240.187 kg. (o 51.211 kg. więcej niż w poprzednim roku). Spółki te posiadały 5535 członków, udziałów wpłaconych 45.004 K, funduszów rezerwowych 27.404 K., 14 własnych budynków mleczarniianych z wartością bilansową 155.103 K, maszynowe urządzenie wartości 52.794 K. a osiągnęły czysty zysk w kwocie 7215 K, podczas gdy 4 Spółki miały stratę 1399 K. Wpływ zeszłorocznej klęski rolniczej uwydatnił się szczególniej w tem, że zmniejszyła się przeciętna ilość mleka dostarczonego do jednej mleczarni z 370.936 l. w r. 1907 na 303.466 l. w r. 1908; na 1 członka wypada w przecięciu 1159 l. mleka dostawionego w r. 1908, wobec 1396 l. w r. 1907; od 1 krowy dostawiono w przecięciu 585 l. podczas gdy w r. 1907 wypadło na 1 krowę 635 l.

W ciągu ubiegłych kilku miesięcy bieżącego roku puszczone zostały w ruch mleczarnie 10 dalszych Spółek mleczarskich a nadto zorganizowano 12 nowych Spółek mleczarskich, przyjętych pod krajowy Patronat, tak, że z końcem lipca bieżącego roku pozostawało pod opieką Wydziału krajowego 44 Spółek mleczarskich, z których 32 posiadało mleczarnie czynne z 45 filiami a 12 innych Spółek zajętych było urządzaniem swoich mleczarń.

Wykonywanie czynności krajowego Patronatu nad Spółkami mleczarskiemi należało aż do końca lipca b. r. do kraj. Biura Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek. Zgodnie z propozycyą tego Biura uznał Wydział krajowy za wskazane powierzyć prowadzenie dalszej akcyi krajowej w zakresie Spółek mleczarskich, począwszy od 1. sierpnia b. r. krajowemu Biuru mleczarskiemu przy równoczesnem przeprowadzeniu jego reorganizacyi. Cała ta akcya została już wszechstronnie zorganizowaną i uregulowaną a zarazem o tyle postąpiła naprzód, że nie wymaga już dalszego opierania się o siły i doświadczenie Biura Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek, które już spełniło powierzone mu w zakresie Spółek mleczarskich zadanie, ale w dalszym ciągu będzie Biuru mleczarskiemu udzielać potrzebnej pomocy i z niem w odpowiedni sposób współdziałać. Jako uregulowaną i zorganizowaną wszechstronnie można uważać akcyę w zakresie Spółek mleczarskich albowiem:

1. wszystkie potrzebne przepisy (statuty instrukcya i t. p.) oraz formularze, książki rachunkowe i manipulacyjne dla Spółek mleczarskich zostały nie tylko wydane, ale także wypróbowane i na podstawie doświadczenia odpowiednio zmienione i uzupełnione (w r. 1907);

2. Wydany został nakładem Wydziału krajowego „Podręcznik dla Spółek mleczarskich“ (administracyjno-rachunkowy) a nakładem Galic. Towarzystwa gospodarskiego. „Podręcznik techniki mleczarskiej“ zastosowany głównie do potrzeb i stosunków Spółek mleczarskich, oba napisane przez inż. Z. Chmielewskiego, kraj. instruktora mleczarstwa za staraniem Biura Patronatu;

3. wykształcone i wypróbowane zostały fachowe siły techniczne, uzdolnione do projektowania i wykonywania budowy spółkowych mleczarń i ich wewnętrznego, maszynowego urządzenia;

4. obmyślano, wykonano i wypróbowano cały szereg typowych planów i kosztorysów tak dla budynków na mleczarnie spółkowe jak i dla ich maszynowego urządzania z uwzględnieniem zarówno postępów techniki mleczarskiej, jak i właściwych naszemu krajowi stosunków oraz sił finansowych;

5. wykształcono zastęp mleczarzy, uzdolnionych do porządnej pracy w mleczarniach spółkowych i uzyskano potrzebne doświadczenie a po części także środki dla dalszego najodpowiedniejszego kształcenia fachowych pracowników w Spółkach mleczarskich;

6. wypróbowano i uregulowano stosunek Spółek mleczarskich do krajowego dla nich patronatu, a w szegółności sposób wykonywania nad niemi nadzoru;

7. wreszcie z początkiem bieżącego roku zorganizowano „Związek mleczarski we Lwowie“ jako stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką a powołane do ułatwiania korzystnego zbytu produktów nabiałowych (zwłaszcza masła) i dostarczania przyborów mleczarskich;

Tym sposobem wytworzone już zostały podstawy i główne ramy dla dalszej akcyi, mającej na celu zorganizowanie krajowego mleczarstwa na pod-

stawach assocyacyjnych. Akcya ta stanowić tedy będzie odtąd główne, chociaż nie wyłączne zadanie krajowego Biura mleczarskiego. Ażeby zaś zadanie to mogło być przez Biuro mleczarskie samodzielnie a skutecznie spełniane, dokonał Wydział krajowy reorganizacyj tego biura. Krajowy instruktor mleczarstwa, dr. Tadeusz Rylski, przydzielony od 1. września 1908 r. do czynności w Biurze Patronatu dla załatwiania spraw Spółek mleczarskich, przeznaczony został z dniem 1. sierpnia b. r. jako kierownik Biura mleczarskiego do dalszego, już samodzielnego prowadzenia akcyi, mającej na celu organizowanie i popieranie oraz nadzorowanie działalności Spółek mleczarskich. Oprócz tego zatrudnione są w Biurze mleczarskim trzy inne siły w różnych kierunkach zawodowej pracy mleczarskiej wyspecyalizowane a wreszcie przydzielony został jeden z lustratorów Biura Patronatu, biegły w wykonywaniu lustracyj Spółek mleczarskich. Wszyscy ci pracownicy wzięli udział w trzechmiesięcznym kursie mleczarskim dla instruktorów Spółek mleczarskich, urządzonym przez Wydział krajowy w jesieni ubiegłego roku w krajowej szkole mleczarskiej w Rzeszowie, co się przyczynić powinno do tem zgodniejszego i skuteczniejszego współdziałania w akcyi kraj. Biura mleczarskiego w zakresie popierania rozwoju Spółek mleczarskich. Będzie też obowiązkiem Biura mleczarskiego wejść w żywą styczność z istniejącemi w kraju centralnemi towarzystwami rolniczemi, aby zapewnić sobie z ich strony poparcie i współdziałanie, tak nieodzowne dla powodzenia i postępu całej akcyi. Na potrzebę takiego współdziałania zwracał Wydział krajowy uwagę przy każdej sposobności. Jest to bowiem rzeczą oczywistą, że rozwój Spółek mleczarskich zależy od podniesienia hodowli bydła u miejscowych i okolicznych rolników, od zwiększenia i ulepszenia produkcyi paszy, od poprawy pastwisk, od umiejętnego obchodzenia się z nabiałem — a krzewić potrzebne w tym kierunku wiadomości, podejmować odpowiednią akcyę praktyczną, udzielać ludności fachowej i materyalnej pomocy — to należy właśnie do zakresu działania towarzystw rolniczych i one na ten cel rozporządzają środkami przeznaczonymi z funduszów publicznych. Na odwrót jednak nie ulega wątpliwości, że działalność Spółek mleczarskich pomaga nawzajem w zabiegach skierowanych ku podniesieniu hodowli i mleczności bydła, tak, że obie akcye równocześnie prowadzone dają najwięcej rękojmi powodzenia.

* * *

W zupełnym natomiast zastoju pozostała w okresie sprawozdawczym akcya Biura Patronatu dotycząca innych Spółek rolniczych, w szczególności zaś Spółek dla wspólnego zakupna potrzebnych rolnikom artykułów i sprzedaży ich produktów rolniczych. Podjęta w tym kierunku akcya miała mieć zrazu tylko próbny charakter i poza te granice nie wyszła, lecz już przed dwoma laty została powstrzymaną rozmyślnie przez Wydział krajowy z powodów wyłuszczonych w poprzedniem sprawozdaniu. Dlatego Biuro Patronatu ograniczyło się w ubiegłym i bieżącym roku jedynie do wykonywania nadzoru nad Spółkami rolniczemi dawniej sposobem próby zorganizowanemi i przyjętemi pod krajowy Patronat. Wprawdzie Rocznik Spółek za r. 1908 podaje wiadomości i zamknięcia rachunkowe we większej ilości Spółek rolniczych, aniżeli Rocznik za r. 1907, co jednak stąd pochodzi, że kilka Spółek zorganizowanych jeszcze w r. 1907 zamknęło swoje rachunki poraz pierwszy dopiero z końcem czerwca 1908 tak, że te zamknięcia rachunkowe dostarczyły materyału do sprawozdania o ich działalności dopiero dla Rocznika za r. 1908.

Próbna akcya Biura Patronatu przyniosła bardzo cenne doświadczenie w różnych kierunkach. Dotyczy ona nietylko organizacyi i administracyi Spółek rolniczych oraz sposobu wykonywania nad niemi nadzoru, ale także ogólnych warunków, nieodzownych dla powodzenia całej akcyi. Doświadczenie z naszemi Spółkami rolniczemi wykazało więc dowodnie, że ich pomyślny a trwały rozwój wymaga niezbędnie oparcia się o własny, centralny, wspólny zakład handlowy, należycie wyposażony i uzdolniony do załatwiania transakcyj kupna i sprzedaży dla poszczególnych Spółek. Pomijając chwilowe i rzadkie wypadki, Zarządy poszczególnych Spółek nie mają i nie mogą mieć wystarczającego uzdolnienia, aby temu zadaniu sprostać a podejmując je, narażają

zwyczajnie Spółkę na ryzyko i straty, ponieważ nie są w stanie oryentować się dobrze w konjunkturach handlowych, zawierać umiejętnie kupieckie umowy dopilnować ich należytego wykonania, zachować potrzebną miarę i wstrzemięźliwości w zakupnie i t. p. Nadto te kupieckie, handlowe czynności, prowadzone przez każdą Spółkę na własną rękę absorbują tak dalece siły i uwagę Zarządu, że utrudniają porządne załatwianie innych, bardzo ważnych czynności administracyjnych, które właśnie powinny być głównem zadaniem Zarządu i bez których skrupulatnego wykonywania nie może być mowy ani o należytej kontroli nad stanem interesów Spółki, ani o utrwaleniu bytu Spółki i dobrem spełnianiu jej zadań. Dlatego Wydział krajowy decydując się na dalsze prowadzenie przez Biuro Patronatu akcyi zakładania, popierania działalności i nadzorowania Spółek rolniczych, musiałby dążyć do najrychlejszego wytworzenia ich własnej, związkowej centrali dla celów handlowych, aby o nią oprzeć działalność Spółek rolniczych, przyjętych pod krajowy Patronat. Na tę drogę nie uważa Wydział krajowy za właściwe wchodzić, nietylko dlatego, że podjęcie takiego zadania powinno być wynikiem istotnej samopomocy interesowanych organizacyj rolniczych, ale także dlatego, że już istnieją w kraju centralne organizacye handlowo-rolnicze i nie jest wskazanem dążyć do tworzenia jeszcze jednej podobnej centrali. Przez to bowiem zwiększyłby się chaos i utrwalałaby się rozbieżność w usiłowaniach na tem polu, gdzie właśnie z natury rzeczy należy się starać o koncentracyę sił i działania.

* * *

Pozostawiając dalsze podjęcie i prowadzenie akcyi zakładania i popierania działalności Spółek rolniczych, oprócz kredytowych i mleczarskich, towarzystwom rolniczym i związkowym organizacyom współdzielczym, postanowił Wydział krajowy rozwinąć tem silniejsze starania, aby wzmacniać i rozszerzać podstawy dla akcyi współdzielczej wśród ludności rolniczej, szczególniej przez krzewienie idei samopomocy i przez wdrażanie członków Spółek, zostających pod opieką Wydziału krajowego, do coraz lepszego rozumienia i praktykowania tych zasad i niejako cnót społecznych, bez których o trwałym i skutecznym postępie assocyacyi rolniczej nie można myśleć. Do tego celu służyć mają w szczególności *konferencye powiatowe lub okręgowe*, jakie Biuro Patronatu rozpoczęło w jesieni ubiegłego roku urządzać systematycznie z delegatami Spółek patronackich. Głównem zadaniem tych konferencyj jest bezpośrednia żywa wymiana myśli i zapatrywań między przedstawicielami Biura Patronatu a delegatami Spółek, poznawanie ich życzeń, wzajemna wymiana nabytego doświadczenia w różnych warunkach działania, uzyskanie sposobności do zbijania i prostowania mylnych poglądów i tendencyj przeciwnych idei samopomocy, jakoteż ułatwienie najdzielniejszym pracownikom w Spółkach do wywierania dodatniego i zachęcającego na innych wpływu. Dotychczas odbyło się 10 tego rodzaju konferencyj (w Chrzanowie, N. Targu, N. Sączu, Jaśle, Tarnobrzegu, Mielcu, Sokalu, Rohatynie, Stanisławowie i Kołomyi), wszystkie przy bardzo licznym współudziale delegatów prawie z wszystkich Spółek właściwego powiatu lub okręgu. Wszędzie toczyły się ożywione debaty rzeczowe, poruszono wiele życzeń i godnych uwagi myśli a powszechnie wyrażano życzenie, aby takie konferencye odbywały się przynajmniej raz na rok w każdym powiecie.

Jako dalszy środek przygotowywania gruntu dla pracy assocyacyjnej mają posłużyć kursy kilkudniowe dla kształcenia pracowników na niwie kooperacyi rolniczej; kursy takie zamierza Wydział krajowy od czasu do czasu urządzać odrębnie od praktycznych kursów naukowych dla kasyerów i zawiadowców Spółek oszczędności i pożyczek. Będą one miały na celu wytworzenie także pewnej łączności w akcyi różnych czynników, powołanych do współdziałania w pracy nad rozwojem i wzmocnieniem assocyacyi rolniczej.

* * *

Załatwiając przeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i o preliminacyi wy-

datków i dochodów Biura Patronatu, zmienił Wysoki Sejm etat osób i płac personalu Biura Patronatu i wskutek tego Wydział krajowy:

a) zwinął posadę korespondenta a zamianował p. Leona Twareckiego sekretarzem Biura Patronatu;

b) zamianował prowizorycznego lustratora p. Krzysztofa Fabiana starszym lustratorem, zamianowanemu zaś poprzednio starszemu lutratorowi p. Walentemu Drozdowiczowi przyznał pierwszy dodatek trzechletni;

c) młodszymi lustratorami stałymi zamianował Wydział krajowy prowizorycznych lustratorów p. Mieczysława Strzetelskiego i p. Marcina Wojnarowicza;

d) dwom prowizorycznym lustratorom p. Korolowi i p. Piotrowskiemu podwyższył Wydział krajowy płace z 3000 K na 3600 K a jednemu (p. Szwedowi) z 2400 K na 2800 K i zamianował prowizorycznymi lustratorami pp. Józefa Ciembroniewicza, kierownika szkoły ludowej w Królówce i p. Jana Kanię, praktykanta w Biurze Patronatu.

Obsadzenie posady zastępcy dyrektora postanowił Wydział krajowy odroczyć, ponieważ to na razie nie było koniecznem z powodu przydzielenia spraw Spółek mleczarskich krajowemu Biuru mleczarskiemu i zaniechania akcyi dalszej Biura Patronatu w zakresie rozwoju innych Spółek rolniczych. Okazała się jednak potrzeba powiększenia personalu Biura Patronatu o jedną siłę konceptową i dlatego zamianował Wydział krajowy prowizorycznym praktykantem konceptowym, Dra Edwarda Taylora, który ukończył wydział prawny w Uniwersytecie Jagiel. w Krakowie. Ponieważ Wydział krajowy zamierza p. Taylora, po odbyciu roku próbnej służby prowizorycznej, zatrzymać przez nadanie mu stałej posady, przeto uprasza Wys. Izbę o utworzenie „extra statum“ posady koncepisty z poborami urzędnika X. rangi. Osobnego wydatku na pokrycie tych poborów nie wstawia się jednak do preliminarza na r. 1910, ponieważ pokrycie znajdzie Wydział krajowy w zaoszczędzeniach na innych płacach przewidzianych w preliminarzu budżetowym na r. 1910.

Jeden z niestałych lustratorów (p. Szwed) znajduje się dotychczas na stałej posadzie praktykanta rachunkowego, która z chwilą utworzenia krajowej Centralnej Kasy stała się zbyteczną. Wydział krajowy zamierza obecnie zamianować p. Jana Szweda stałym lustratorem młodszym, a ponieważ obie posady stałe młodszych lustratorów są obsadzone, przeto uprasza Wydział krajowy Wysoki Sejm o ustanowienie w etacie Biura Patronatu trzech w miejsce dwóch posad stałych młodszych lustratorów z poborami urzędników X. rangi, przy równoczesnem zwinięciu jednej niestałej posady lustratora z płacą K 2800.

W preliminarzu na rok 1910 przewiduje Wydział krajowy:

a) wydatki Biura Patronatu	K	213.244
b) dochody Biura Patronatu	„	99.000
c) niedobór do pokrycia z funduszu kraj.	K	114.244
t. j. mniejszy o	„	1.138
od niedoboru budżetowego na r. 1909	„	115.382

W wydatkach preliminuje się na r. 1910 w porównaniu z r. 1909 *więcej:*

a) w płacach personalu o . . . . . K 368

z powodu przyznanego starszemu lustratorowi p. Drozdowiczowi pierwszego trzechlecia (200 K) i projektowanej zamiany jednej posady niestałej młodszego lustratora na stałą, z różnicą w poborach o K 168.

b) w kosztach podróży więcej o . . . . . K 3.450

ponieważ liczy się na przybytek tylko 80 Spółek w uwzględnieniu ubytku Spółek mleczarskich; wskutek tego przewiduje się przyrost 100 zwycz. i nadzw. lustracyj kosztem wykazanej wyżej kwoty;

c) w wydatkach na książki, formularze, kasy etc. dla Spółek więcej o . . . . . K 6.000

czemu odpowiada zwiększony o takąż kwotę dochód;

d) w wydatkach na zasiłki dla Spółek więcej o . . . . . „ 7.000

a mianowicie dla Spółek o. i p. więcej o 10.000 K a dla Spółek rolniczych mniej o 3000 K z powodu uwzględnienia tej kwoty w preliminarzu kraj. biura mleczarskiego.

Razem tedy wzrost wydatków o . . . . . „ 16.818

Natomiast *dochody* preliminuje Wydział krajowy *wyżej* aniżeli na rok 1909:
a) ze sprzedaży wydawnictw i innych przedmiotów dla Spółek o K 6.000
b) podwyższenie subwencyi państwowej o . . . . . „ 20.000
razem o . . . . . K 26.000
Gdy jednak *odpada* całkiem dochód w r. 1909 preliminowany w łącznej kwocie . . . . . „ 8.044
ze zwrotów i zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego“ z powodu jego zwinięcia a utworzenia kraj. Centr. Kasy, przeto wzrost preliminowanych dochodów wynosi tylko . . . . . „ 17.956
a po potrąceniu wzrostu wydatku o . . . . . „ 16.818
zmniejsza się niedobór o . . . . . K 1.138

Opierając się tedy na powyższem sprawozdaniu, uprasza Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi Spółkami rolniczemi łącznie ze sprawozdaniem o wprowadzeniu w życie krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych.

II. W etacie Biura Patronatu ustanawia Sejm:

a) w miejsce dwóch, trzy stałe posady młodszych lustratorów z płacą po K 2200, dodatkiem aktywalnym po K 768 i innymi dodatkami jak dla urzędników krajowych X. rangi;

b) stałą posadę koncepisty extra statum z poborami i uprawnieniami urzędnika krajowego X. rangi.

Z Rady Wydziału Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego:

LW. 47911/09.

We Lwowie, dnia 9. lipca 1909.

Aleg 486

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie Banku krajowego za rok 1907 i o wniosku p. Stefczyka w sprawie hipotecznych pożyczek włościańskich powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 5. października 1908 następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1907.

II. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1907 r.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Dyrekcyą Banku krajowego postarał się jak najrychlej o taką zmianę przepisów i urządzeń Banku krajowego, któraby ułatwiła właścicielom mniejszych gospodarstw rolnych korzystania z długo terminowego kredytu hipotecznego, w szczególności przy użyciu też stosownego pośrednictwa spółek oszczędności i pożyczek.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Dyrekcyą Banku krajowego wydał niezwłocznie zarządzenia w celu ułatwienia działającym w myśl uchwał Sejmu instytucyom pośrednictwa parcelacyjnego korzystanie z kredytu w Banku krajowym.

V. Sejm stojąc in merito na stanowisku uchwalonych przez siebie w sprawie kredytu parcelacyjnego w dniu 7. listopada 1905 r. rezolucyi, poleca Wydziałowi krajowemu zbadać, czy na podstawie dotychczasowych doświadczeń nie byłaby pożądaną rewizya tych rezolucyj pod względem przepisanych tam formalności i ewentualne wnioski w tej sprawie w tej jeszcze sesyi przedłożyć.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Dyrekcyą Banku krajowego zbadał sprawę wprowadzenia ułatwień w korzystaniu z bezpośredniego kredytu w Banku krajowym sferom rękodzielniczym i handlowym tudzież spółkom budowlanym

mającym na celu budowę domów mieszkalnych w miastach i miasteczkach, gdzie panuje drożyzna mieszkaniowa, oraz przedstawił w. powyższej sprawie Sejmowi sprawozdanie z odpowiedniemi wnioskami na najbliższej sesyi.

VII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Dyrekcyą Banku krajowego obmyślił taką zmianę przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych w listach zastawnych Banku krajowego, któraby umożliwiała udzielania takich pożyczek w zdrojowiskach i miejscach klimatycznych nawet na domy drewniane, jeżeli są kryte ogniotrwałym materyałem i ubezpieczone od szkód pożarowych.

Powyższe uchwały Wys. Sejmu zakomunikował Wydział krajowy Dyrekcyi Banku krajowego, wzywając ją, ażeby kwestye poruszone w tych uchwałach wzięła pod rozwagę i wyczerpującą opinię po zasięgnięciu zdania Rady nadzorczej przedłożyła Wydziałowi krajowemu.

W sprawie objętej punktem III. uchwały Wys. Sejmu, t. j. w sprawie kredytu hipotecznego dla właścicieli mniejszych gospodarstw Dyrekcya Banku krajowego złożyła stępujące sprawozdanie:

„Dyrekcya Banku krajowego po przedłożeniu tej sprawy Radzie Nadzorczej zaznacza przedewszystkiem, że z udzielonych po koniec roku 1908 na grunta włościańskie 15.075 pożyczek z kwotą 30,429.600 koron spłacone zostały w drodze amortyzacyi 1394 pożyczek, użytych przeważnie na spłatę wyżej oprocentowanych wierzytelności, i że Bank krajowy po 25 latach istnienia nie posiada żadnej nieruchomości w drodze licytacyi nabytej.

Okoliczności te wskazują, że w powyższych pożyczkach znaleźli posiadacze nieruchomości źródło zdrowego długoterminowego kredytu.

W miarę rozwoju i rosnących dochodów z interesu hipotecznego przeprowadziła Dyrekcya ułatwienie dla pożyczek włościańskich przez zniżenie dodatku administracyjnego z $^3/_4\%$ na $^1/_4\%$, obniżyła procenta zwłoki od zalegających rat hipotecznych i przedłużyła plany amortyzacyjne dla pożyczek na mniejsze posiadłości do lat 29 a przy pożyczkach połączonych z ubezpieczeniem życiowem do lat 39.

Dyrekcya Banku krajowego podnosi dalej, że w sprawie organizacyi kredytu włościańskiego niezaprzeczenie, jak słusznie komisya bankowa w sprawozdaniu swem zaznacza, nie wszystkie z istniejących 73 zastępstw bankowych czynią zadość potrzebom kredytowym ludności włościańskiej. Dyrekcya Banku postanowiła też celem pouczania kierowników i urzędników Zastępstw wysyłać częściej niż dotąd ukwalifikowanych urzędników oddziału hipotecznego jako instruktorów w sprawach kredytu hipotecznego.

Przy stopniowym rozwoju spółek oszczędności i pożyczek uważa Dyrekcya za możliwe i wskazane wejście w przyszłości w bezpośredni stosunek ze spółkami Raiffeisena przez Patronat tychże spółek poleconemi, a to mianowicie przy zasięganiu informacyi i ściąganiu rat pożyczkowych.

W poruszonej kwestyi wymiaru pożyczek włościańskich Dyrekcya licząc się ze zwrostem cen ziemi w ostatnich latach, podniosła znacznie wysokość udzielanych pożyczek włościańskich, uwzględniając jednakowoż zawsze zasadę, by z dochodów ofiarowanej hipoteki po pokryciu kosztów utrzymania właściciela i jego rodziny mogły być opłacone ciężary gruntowe, jakoteż procenta i powolne umarzanie zaciągniętego hipotecznego długu.

Dyrekcya Banku bowiem nie sądzi, by leżało w interesie gospodarstw włościańskich podnoszenie szybkie granic zadłużania nie oparte na trwałych ekonomicznych podstawach".

Wydział krajowy zgadza się na powyższe zapatrywania domieszczając ze strony następujące uwagi:

Część zastępstw istniejących nie z nieudolności nie czyni zadość potrzebom kredytowym ludności, lecz dlatego, że częstokroć folgując chęci zysku miejscowych kancelaryi adwokackich lub notaryalnych naraża dłużników na niepotrzebne wydatki podrażające koszta pożyczki.

Pewna ilość zasobniejszych i fachowo administrowanych spółek Raiffeisenowskich mogłaby już obecnie być użytą jako lokalne organa Banku w sprawach kredytu hipotecznego dla włościan. Poważna trudność w tem leży, że te spółki z małymi wyjątkami nie znajdują się w siedzibie sądu i urzędu podatkowego a przeto muszą wysyłać do tych władz dla informacyi o stanie hipotecznym i podatkowym.

W sprawie objętej punktem IV. uchwały Wys. Sejmu, t. j. w przedmiocie kredytu dla instytucyj parcelacyjnych, przedłożyła Dyrekcya Banku krajowego następujące sprawozdanie:

„W kraju naszym istnieją następujące instytucye o charakterze wyłącznie lub wybitnie parcelacyjnym:

1) Bank parcelacyjny we Lwowie (1899).
2) Bank ziemski w Krakowie (1902).
3) Bank ziemski (obecnie galicyjski) w Łańcucie (obecnie z Filią we Lwowie (1905).
4) Spółka ziemska w Stanisławowie (1906).
5) Bank dla ziemian w Kopyczyńcach (1909).
6) Spółka parcelacyjna w Siedliskach (1907).

Oprócz tego trudni się parcelacyą:

Krajowy Sojuz kredytowy we Lwowie (1898) i
Parcelacyjne Towarzystwo „Zemla“ we Lwowie (1907).

Z tych dwóch ostatnich jednak instytucyj Krajowy Sojuz kredytowy jest głównie zakładem kredytowym, a o swojej działalności parcelacyjnej niewiele dat w swych sprawozdaniach podaje. Towarzystwo „Zemla“ jest jeszcze za młode i za małe (z końcem r. 1908 miało tylko 1 parcelacyę w toku), aby w sprawie parcelacyjnej zaważyć już mogło.

Dalsze więc nasze spostrzeżenia oprzemy na działalności sześciu pierwszych spółek parcelacyjnych.

Bank parcelacyjny we Lwowie rozparcelował od początku swego istnienia przez lat 10	morgów	28.795	za K	16,164.000
Bank ziemski w Krakowie rozparcelował od początku swego istnienia przez lat 7	„	3.140	„ „	1,680.000
Spółka ziemska w Stanisławowie rozparcelowała od początku swego istnienia przez lat 3	„	519	„ „	371.000
Bank ziemski w Łańcucie rozparcelował od początku swego istnienia przez lat 4	„	7.742	„ „	6,819.900
Bank dla ziemian w Kopyczyńcach rozparcelował od początku swego istnienia przez rok 1	„	260	„ „	256.300
Spółka parcelacyjna w Siedliskach rozparcelowała od początku swego istnienia przez lat 2 . . .	„	120	„ „	84.500
Razem rozparcelowały te instytucye	morgów	40.606	za K	25,375.300

Z zestawienia tego wynika, że na większą skalę interes parcelacyjny prowadzą tylko Bank parcelacyjny we Lwowie i Galicyjski

Bank ziemski w Łańcucie. Bank ziemski w Krakowie i Spółka ziemska w Stanisławowie obok interesu parcelacyjnego prowadzą i inne interesa związane z rolnictwem. Bank dla ziemian w Kopyczyńcach jest dopiero początkującą instytucyą a Spółka parcelacyjna w Siedliskach czysto lokalną Spółką włościańską. Działalność parcelacyjna dwóch pierwszych wymienionych instytucyi jest jednak już bardzo poważną i rozgałęzioną, zwłaszcza jeżeli się doda, że te instytucye miały z końcem roku 1908 jeszcze nie rozparcelowanych 15.693 morgów, a nadto — jak twierdzą — jeszcze setki majątków do parcelacyi ofiarowanych.

Interes więc, którego się te instytucye podjęły, jest bardzo wielki a niestety środki, którymi rozporządzają bardzo szczupłe, całego bowiem kapitału własnego (udziały i rezerwy) posiadają:

		wobec tkwiących w interesie.
Bank parcelacyjny we Lwowie . .	K 165.500	K 7,959.400
Bank ziemski w Krakowie . . .	„ 158.200	„ 3,303.300
Gal. Bank ziemski w Łańcucie . .	„ 251.200	„ 7,279.200
Spółka ziemska w Stanisławowie .	„ 56.400	„ 473.700
Bank dla ziemian w Kopyczyńcach .	„ 55.000	„ 607.000
Spółka parcelacyjna w Siedliskach .	„ 14.500	„ 607.000
Razem .	K 700.800	K 20,229.600

Z kredytu bieżącego bankowego (z wyłączeniem hipotecznego) korzystają te spółki:

		a z tego w Banku krajowym
Bank parcelacyjny we Lwowie . .	K 2,756.400	K 1,206.000
Bank ziemski w Krakowie . . .	„ 1,881.000	„ 272.000
Gal. Bank ziemski w Łańcucie . .	„ 3,679.700	„ 107.000
Spółka ziemska w Stanisławowie (z int. parc.)	„ 291.000	„ 142.000
Bank dla ziemian w Kopyczyńcach .	„ 217.000	„ 29.000
Spółka parcel. w Siedliskach .	„ 250.000	„ —
Razem .	K 9,075.100	K 1,756.000

Z zestawienia tego wynika, że Bank krajowy najwięcej jest zaangażowany w Banku parcelacyjnym we Lwowie, wszakże kredyt dla tego Banku od r. 1906 spada skutkiem obostrzeń uchwały sejmowej z dnia 7. listopada 1905. Z innych spółek parcelacyjnych w rachubę wchodzi przedewszystkiem gal. Bank ziemski w Łańcucie, który jednak działalność swą rozpoczął już po roku 1905, więc przystęp do kredytu w Banku krajowym miał utrudniony. W r. 1909 udzielił wszakże Bank krajowy i temu zakładowi kilka większych kredytów. Po zatem korzystają w Banku krajowym niektóre spółki parcelacyjne pośrednio z kredytu w drodze reeskontu, a w szczególności Bank ziemski w Łańcucie za pośrednictwem akcyjnego Banku dla stowarzyszeń a Spółka parcelacyjna w Siedliskach za pośrednictwem Banku parcelacyjnego we Lwowie; suma tego kredytu dochodzi osobno do kwoty K 640.000.

Nimbyśmy mogli Wysokiemu Sejmowi przedstawić wnioski na zarządzenia w celu większego ułatwienia instytucyom pośrednictwa parcelacyjnego korzystania z kredytu w Banku krajowym, musimy przedewszystkiem sobie postawić pytanie:

czy obecnie istniejące instytucye, tak w sile swej majątkowej, ustroju prawnym, jak i w jakości swoich interesów przedstawiają bankowo zupełnie ukwalifikowany podmiot kredytowy?

Niestety musimy zauważyć, że interes parcelacyjny, przez te spółki prowadzony a znajdujący wyraz w cyfrze zwyż 20 milionów

koron jest za duży, iżby go z zupełnym spokojem kapitałem własnym 700.000 koron prowadzić można.

Również nie wydaje się nam forma udziałowa z ustawy z 9. kwietnia 1873 za zupełnie odpowiednią dla tak wielkich interesów. To też widzimy, że w księstwie poznańskiem Bank ziemski jest spółką akcyjną o poważnym kapitale własnym 4,400.000 marek przy interesie o zaangażowanych w całości 9,300.000 marek, reszta zaś istniejących pod zaborem pruskim 12 spółek parcelacyjnych a udziałowych, są to spółki lokalne i ograniczone na interesa miejscowe. Gdy ponadto i ustawa austryacka dla stowarzyszeń udziałowych jest mniej rygorystyczną niż pruska, a zatem mniej chroniąca prawa wierzycieli — przeto i poręka członków w tych spółkach zbyt wielkich gwarancyi wierzycielom nie daje. Wzrost kapitałów udziałowych w naszych spółkach parcelacyjnych i w razie nieszczęśliwego zbiegu okoliczności wyzyskanie poręki członków osłabia w wysokim stopniu utarta praktyka w naszych towarzystwach parcelacyjnych, że główni ich członkowie, t. j. parcelanci deklarują najniższe udziały a wpłacają minimalne kwoty po 2 do 5 koron. Ta więc podstawa interesu nie nadaje się ze swej natury do interesów wielkich, milionowych, a zbyt często spekulacyjnych.

I tu przychodzimy do trzeciego pytania, które sobie postawiliśmy czy jakość interesów tych spółek może wierzycielowi dać zupełne zaspokojenie. Nasze spółki parcelacyjne, zwłaszcza Bank parcelacyjny we Lwowie i gal. Bank ziemski w Łańcucie nie ograniczają się niestety do interesów mających wyłącznie na oku dobro i interes parcelantów i nabywców, ale niejednokrotnie korzyść własną swego zakładu a w takich razach można czasem być śmielszym niż tego interes wierzycieli wymaga, zwłaszcza jeżeli zaangażowanie własnych funduszów stanowi zbyt małą cząstkę włożonych kwot w interes.

Ze względów więc czysto bankowych nie można interesu z obecnymi zakładami parcelacyjnymi uważać za zbyt pożądany. Gdyby jednak Bank krajowy całego dzisiejszego zapotrzebowania naszych spółek parcelacyjnych, to jest K 9,000.000 im dostarczył, to wobec zaangażowania funduszów Banku w tyle różnych interesów kraju i jego własnych środków, byłoby to połączone ze zbyt wielkim wysiłkiem, jeżeli nie z pewną ujmą płynności jego funduszów, skoro interesa parcelacyjne nie są krótko terminowe. Przedewszystkiem jednak zachodziłaby konieczność, aby Bank krajowy na organizacyę i prowadzenie interesów tych spółek miał bardzo daleko idący wpływ, a przedewszystkiem decydował o tempie ich rozwoju, na co niewiadomo, czy te spółki by się godziły, ani czyby Bank krajowy sprostał przyjętej stąd wobec kraju wielkiej na siebie odpowiedzialności.

Jeżeli zaś o jakimkolwiek planowem rozszerzeniu kredytu w Banku krajowym dla spółek parcelacyjnych ma być mowa, to muszą w organizacyi i działalności tych spółek nastąpić radykalne zmiany — a dopóki one nie nastąpią można spokojnie pozostawić Bank krajowy przy dotychczasowym sposobie udzielania im kredytu bankowego, który przecie nie ustaje, a ostatecznie blizko 20% ich dzisiejszego zapotrzebowania wynosi, obliczając zaś rescskont dochodzi do $26^1/_2\%$.

Reformy, jakichby od obecnych naszych spółek parcelacyjnych wymagać należało, gdyby Bank krajowy miał wydatność kredytu dla nich rozszerzyć i udzielać go liberalniej, bez dotychczasowego zbyt ścisłego badania każdego interesu i szukania o ile możności dla siebie realnego zabezpieczenia są następujące:

1. Spółki te powinny oprzeć się o nową formę prawną z ustawy z 26. marca 1906 Dz. p. p. Nr. 58 o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Na tej bowiem formie oparte nie potrzebują spółki ze względów podatkowych tworzyć setki udziałowców po 2 K, nato-

miast, gdy interesy parcelacyjne są zyskowne, mogą też pozyskać większe wkłady od członków, którzy choćby ze względów społecznych zechcą większe przeznaczyć na ten cel kwoty będąc w zamian wolni od odpowiedzialności poza włożoną w ten interes sumą. Dla wierzyciela zaś przedstawia taka spółka jaśniejszego, więcej określonego dłużnika, ustaje bowiem zmienność ciągła członków, ciągła fluktuacya kapitału udziałowego, a natomiast uzyskuje się ustawową pewność wpłaty kapitału własnego spółki w terminach statutem określonych i zapewnienie spokojnego więcej wolnego od wpływów ubocznych kierownictwa, zawisłego w ostatniej linii od walnego zgromadzenia, czyli całości składu członków spółki.

2. Spółki powinny dostosować swój zakres działania do swych sił i koniecznie przez stosowną swych organów uchwałę należycie oznaczyć granicę, do których zarządowi wolno z kredytu korzystać. Ta wielka dowolność korzystania z kredytu musi prowadzić do tego, że zarządy spółek z niego korzystają, jak daleko korzystać się da. To też gdyby Bank krajowy nawet pokrył wszystkie dzisiejsze potrzeby kredytowe tych spółek nie ma pewności, czy nie będą one dalej z dzisiejszych źródeł korzystały i czy z czasem znów nie zajdzie potrzeba dalszej unifikacyi kredytu w Banku krajowym, co w danej chwili nawet granicę jego możności przekroczyć może.

Takie ustosunkowanie własnego do obcego kapitału nie jest zresztą nowością. Tego postulatu trzymają się władze państwowe przy zakreśleniu dla Banków granic ich emisij, prawa przyjmowania wkładek, wydawania asygnat kasowych i t. d. Taki stosunek własnego do obcego kapitału określa cyfrowo dla swych stowarzyszeń związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, takie granice obdłużenia zakreśla teorya wszystkim zakładom finansowym. Można się spierać czy stosunek ten ma znaleźć wyraz w cyfrze 1 : 2 czy 1 : 3 lub 4 a nawet 5, ale nigdy 1 do nieskończoności.

3. Każda z naszych spółek robi interesa po całym kraju, co w wysokim stopniu podraża administracyę, utrudnia zarząd i wytwarza choćby pozory wzajemnej konkurencyi. To zdaniem naszem powinno ustać. Słuszne są podnoszone zarzuty przeciw centralnej instytucyi parcelacyjnej a jeżeli miałaby powstać — słuszne domagania — aby powstały lokalne spółki parcelacyjne jako organa pomocnicze, więc tem bardziej słusznem byłoby zdaniem naszem żądanie, aby istniejące spółki parcelacyjne w działalności swej się zrejonowały, a dla jednolitości postępowania, zwłaszcza ze względów społecznych albo utworzyły własny związek, albo też osobną sekcyę w związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych i tam czuwały, iżby słusznym żądaniom społecznym i gospodarczym zadość czyniły.

Gdyby więc nasze już istniejące i jeszcze powstać mające spółki parcelacyjne w tym kierunku się zreorganizowały, wtedy byłoby Banku krajowego o b o w i ą z k i e m obmyślenie sposobów, iżby jak najszerzej ale w granicach bankowo zdrowych, zaspakajał wszelkie potrzeby kredytowe tych spółek. Zatem zaś poszedłby i wpływ Banku a przez Bank wpływ kraju na całość interesu parcelacyjnego przez te spółki prowadzonego.

Dopóki zaś to nie nastąpi, nie widzimy możności przedłożenia pozytywnych propozycyj, w jaki sposób mógłby Bank krajowy więcej ułatwiać instytucyom pośrednictwa parcelacyjnego korzystanie z kredytu u siebie — niż to czyni obecnie z całą dla tych spółek życzliwością i z uwzględnieniem wszelkich ich zgłoszeń, o ile na to zezwala bezpieczeństwo Banku i dobro publiczne".

Wydział krajowy zapatrywania Dyrekcyi i Rady nadzorczej w tej sprawie w zupełności podziela.

W sprawie objętej punktem V. uchwały Wys. Sejmu, t. j. w przedmiocie stosowania pewnych formalności przy kredycie par-

celacyjnym, przedłożyła Dyrekcya Banku krajowego następujące sprawozdanie:

„Wzmagająca się w kraju akcya parcelacyjna, której skutkiem coraz częściej stawał się zanik własności dworskiej była przyczyną, a podniesiona w opinii publicznej i w Sejmie krytyka działalności lwowskiego Banku parcelacyjnego była pobudką powyższych uchwał sejmowych.

Z wykazanych w sprawozdaniu naszem z 17. bm. (przytoczonem poprzednio odnośnie do IV. uchwały Wys. Sejmu) sześciu spółek parcelacyjnych istniały podówczas tylko dwie instytucye: Bank parcelacyjny we Lwowie i dzisiejszy Bank ziemski w Krakowie, na szerszą skalę prowadził jednak parcelacyę tylko Bank parcelacyjny we Lwowie, który podówczas czerpał swój kredyt wyłącznie w Banku krajowym a do którego zarządu należeli także członkowie zarządu Banku krajowego. Podstawą ówczesnej dyskusyi o Banku parcelacyjnym i wogóle o sprawie parcelacyi był bilans tegoż Banku z 31. grudnia 1904, który wykazywał zaledwie $^1/_3$ dzisiaj kapitału w tym interesie tkwiącego, bo K 2,553.700, kredyt zaś w Banku krajowym wynosił 775.000 — ogółem rozparcelowano do końca r. 1904 morgów 15.112, a pozostało do dalszej parcelacyi w rękach Banku 3.327 morgów.

W r. 1905 czynność Banku parcelacyjnego znacznie się wzmogła, a kredyt w Banku krajowym więcej niż się zdwoił, aż uchwały Sejmu z 7. listopada tegoż roku wskazały Bankowi krajowemu potrzebę wstrzymania się w udzielaniu dalszego i powolnego redukowania kredytu udzielonego już Bankowi parcelacyjnemu, zwłaszcza, że Bank parcelacyjny nie chciał się z początku zastosować do zasad, jakie Bankowi krajowemu przy udzielaniu kredytu instytucyom parcelacyjnym uchwały Sejmowe wskazywały. Postarał się też Bank parcelacyjny o inne źródła kredytu i wcale zakresu działania ani tempa rozwoju swoich interesów nie zmniejszył.

W tym więc kierunku nie wywarły uchwały Sejmu z 7. listopada 1905 r. żadnego wpływu na sprawę parcelacyjną — i owszem umniejszyły do pewnego stopnia wpływ Banku krajowego na tę akcyę. Powstały w r. 1905 drugi wielki (co do zakresu działania) Zakład parcelacyjny, Bank ziemski w Łańcucie, starał się obudzić przekonanie, że działa w myśl zasad zawartych w powołanych uchwałach sejmowych, ale o kredyt do Banku krajowego wcale się nie zwracał; nawiązał stosunki z innymi zakładami kredytowymi i obecnie prześcignął Bank parcelacyjny i w ilości objętych interesów i kwocie zdobytej w drodze kredytu.

Wydałoby się tedy, że jedynym powodem, dlaczego zakłady parcelacyjne mniej z kredytu korzystają w Banku krajowym niż w innych instytucyach, są uciążliwości zasad kredytu parcelacyjnego, zawarte w uchwałach Sejmu z r. 1905. Tymczasem, jak to w sprawozdaniu z 17. bm. wykazaliśmy, są i inne powody, dla których Bank krajowy ze stanowiska swego nie może i nie powinien był zbytecznie rozszerzać granic udzielania kredytu obecnym spółkom parcelacyjnym, nie zachodzi więc obecnie formalna potrzeba rewizyi tych zasad.

Mogło się z początku wydawać, że zasady te w życie wprowadzone zamkną wogóle kredyt parcelacyjny w Banku krajowym, co z wielu stron uważano za rzecz szkodliwą, bo wydajacą ten kredyt w ręce instytucyi, które zasadami temi krępować się nie są obowiązane, a w ślad tego obawiano się, że zamierzony tymi uchwałami cel sprowadzenia akcyi parcelacyjnej w kraju na tory, które Sejm uważał podówczas za konieczne, nie da się wkońcu osiągnąć.

Dyrekcya Banku krajowego miała już sposobność przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi swoje w tym względzie zapatrywania, za-

wierające również obawy, że powołana uchwała Sejmowa nie sprowadzi akcyi parcelacyjnej w naszym kraju na inne tory i że gdyby nawet dotychczasowy kierunek tej akcyi był błędny i szkodliwy, tymi środkami on się nie odmieni.

Doświadczenie przekonało, że ostateczny rezultat uchwały Sejmowej z 7. listopada 1905 nie odpowiedział zamiarom. Parcelacya ani się zmniejszyła, ani nie poszła innymi torami; spółki parcelacyjne nie zmniejszyły tempa ani metody swego postępowania — lecz owszem poszły szybko naprzód we wszystkich dotychczasowych kierunkach.

Z drugiej strony w praktyce przekonano się, że uchwały z r. 1905 nie krępują nad potrzebę Banku krajowego, że Bank ten nadal kredytu parcelacyjnego udziela, a jak ze sprawozdań Banku krajowego corocznie od r. 1906—1909 Wysokiemu Wydziałowi krajowemu składanych wynika, nie czuł ani Bank krajowy, ani spółki parcelacyjne utrudnień w udzielaniu względnie w korzystaniu z kredytu, o ile interesa były społecznie i bankowo zdrowe.

Podnieść należy, że w wysokim stopniu rzecz uprościła i ułatwiła uchwała wykonawcza Rady Nadzorczej Banku z dnia 20. stycznia 1906 zatwierdzona reskryptem Wysokiego Wydziału z 6. lutego 1906 L. 8306, która zarazem przyczyniła się do tego, że zgłoszenia kredytowe spółek parcelacyjnych nie natrafiają na zbyteczne opóźnienia ani Dyrekcyi zbytecznie nie obciążają.

Przychodzimy więc do poszczególnych zasad zawartych w uchwale Sejmu z 7. listopada 1905:

Zasada 1-sza opiewa: pożyczki mogą być udzielane jak dotąd, tylko na każdy poszczególny interes parcelacyjny z osobna.

Zasada ta nie zmieniła pierwotnej praktyki Banku a Bank zmienić jej nie może, skoro wobec małego kapitału własnego spółek parcelacyjnych nie może krociowych kredytów opierać wyłącznie na sile kredytowej spółki, ale bezpieczeństwa swego szukać musi w wartości każdego poszczególnego interesu.

Zasada druga opiewa: pożyczki mogą być udzielane tylko w razie przedłożenia Dyrekcyi zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą względnie ustanowiony przez nią organ planu parcelacyjnego skreślonego na podstawie zgłoszeń osób mających chęć parcelować.

Zasada trzecia opiewa: Rada Nadzorcza Banku krajowego odmówi z reguły zatwierdzenia przedłożonego jej planu parcelacyjnego, jeżeli z niego okazuje się: a) że zamierzoną jest doszczętna parcelacya obszaru dworskiego bez pozostawienia odpowiedniej do budynków folwarcznych wielkości reszty folwarcznej; b) że przeważająca część czy to nowo powstać, czy powiększyć się mających gospodarstw nie może mieć warunków zdrowego i samodzielnego gospodarczego bytu.

Zasady te zawierają wprawdzie jeżeli nie pewną nieufność do Dyrekcyi, to w każdym razie wyjątkowe w tym wypadku zaufanie do Rady Nadzorczej, wszakże Rada Nadzorcza w ten sposób ustanowiła swój organ dla tej czynności i utarła się tego rodzaju praktyka w załatwieniu tej atrybucyi Rady Nadzorczej, iż z tego powodu Dyrekcya żadnych wątpliwości podnosić nie widzi potrzeby.

Za uciążliwość uważano ze strony spółek parcelacyjnych przedkładanie planu parcelacyjnego wogóle, zwłaszcza, że szczegółów z góry nawet ułożyć się nie da. To też Rada Nadzorcza i jej specyalny delegat dla tego działu czynności traktują sprawę tych planów parcelacyjnych tak rzeczowo, liberalnie i z liczeniem się z faktycznym stanem i faktycznymi wymogami interesu parcelacyjnego, iż z tego powodu z żadnej strony uciążliwości nie było. Jeżeli zaś w kilku wypadkach delegat Rady Nadzorczej zatwierdzenia takiego planu parcelacyjnego odmówił, to byłaby uczyniła to samo i Dyrekcya,

gdyż i jej wydawały się te wypadki parcelacyjne za niezgodne z dobrem ogólnem.

W końcu uchwała IV. poleciła Wysokiemu Wydziałowi krajowemu przedkładać corocznie w dołączeniu do sprawozdania o Banku krajowym szczegółowych sprawozdań o dokonanych przy pomocy kredytu Banku krajowego parcelacyach.

Materyałów do tych sprawozdań dostarcza Dyrekcya Banku krajowego a zarządzenie to klientów Banku nie dotyczy, jest bowiem tylko wewnętrzną sprawą między Bankiem krajowym, Wydziałem krajowym a Sejmem i nikomu ani szkody ani trudności nie przysparza.

Z tych tedy powodów nie widzimy na razie potrzeby rewizyi uchwał w sprawie kredytu parcelacyjnego z dnia 7. listopada 1905 zwłaszcza, że Sejm „in merito“ pozostał na pierwotnem stanowisku.

Jeżeli jednak spółki parcelacyjne zreformują się po myśli zasad wyrażonych w tylekrotnie przez nas powołanem sprawozdaniu z 17. bm., to może Bank krajowy z własnej inicyatywy przedłoży Wysokiemu Wydziałowi krajowemu wnioski do przedstawienia Sejmowi potrzeby formalnej zmiany uchwał z 7. listopada 1905“.

Wydział krajowy z uznaniem podnosi, że tak Dyrekcya jak Rada nadzorcza ze zrozumieniem interesu społecznego i właściwym taktem zastosowują uchwałą Wys. Sejmu z dnia 7. listopada 1905 przy udzielaniu kredytu instytucyom parcelacyjnym. Wszakże pamiętać należy, że wspomniana uchwała zawierająca jedyne wskazówki dla Banku krajowego, który nie jest jedynym szafarzem kredytu na interesa parcelacyjne, nie zamierzała i nie mogła uregulować sprawy parcelacyi w kraju, która wymaga ustawodawczego określenia warunków zasadniczych parcelacyi wogóle. Niestety sprawa ta, jedna z najdonioślejszych dla naszego kraju nie dojrzała jeszcze w opinii publicznej co do środków ustawodawczych, jakich jąć się należy. Będzie zadaniem Wydziału krajowego przez wyłożenie obecnego stanu rzeczy w naszym kraju i przez przedstawienie środków użytych w innych krajach przyspieszyć wyklarowanie się zdań co do uregulowania ustawodawczego tej sprawy.

W sprawie objętej punktem VI. uchwały Wys. Sejmu, t. j. w przedmiocie korzystania z kredytu Banku krajowego sfer rękodzielniczych i handlowych, oraz spółek budowlanych, przedłożyła Dyrekcya Banku krajowego następujące sprawozdanie:

„I. Ułatwienie kredytu sferom rękodzielniczym i handlowym. Zupełnie podobną uchwałę powziął już raz Wysoki Sejm dnia 4. maja 1900 r. na wniosek posła ś. p. Michała Michalskiego, a Dyrekcya Banku przedłożyła w tej sprawie szczegółowe sprawozdanie 10. listopada 1900 L. 20347 po odbyciu w tym przedmiocie konferencyi z wnioskodawcą sejmowym i reprezentantami rękodzielnictwa, będącymi zarazem cenzorami Banku. Tak członkowie wzmiankowanej konferencyi, jak i powołane sprawozdanie Banku stwierdziło już wtedy, że sfery rękodzielnicze i handlowe mogą i rzeczywiście w szerokich granicach korzystają z bezpośredniego kredytu w Banku krajowym, o ile posiadają materyał wekslowy do obrotu bankowego sposobny.

Sądzi wszakże Dyrekcya, że nie chodzi tu o zwykły bankowy kredyt, ale o ułatwienie powołanym sferom w korzystaniu z kredytu poza zwykłemi formami bankowemi, a sferom tym niezaprzeczenie potrzebnego.

Idzie tu o łatwy kredyt na zakupno materyałów przy dostawach publicznych i większych prywatnych, przyczem spłata miałaby być zastosowana do natury interesu a nie do szablonu wekslowego, zabezpieczenie kredytu nie poręką względnie wekslowem zobowiązaniem się odbiorcy, ale przekazem na należytość u niego — następnie nieco

dłuższy ratami spłacany kredyt na zakupno maszyn lub narzędzi, w końcu kredyt na pretensye rzemieślnicze lub handlowe u stron prywatnych, czyli tak zwany kredyt fakturowy,

Tego rodzaju kredytu i to rozrzuconego po całym kraju oczywiście. Bank krajowy bezpośrednio udzielać nie może; zwłaszcza taki kredyt udzielany być powinien szybko bez wielkich utrudnień, a oparty przedewszystkiem na zaufaniu, płynącem z bezpośredniej osobistej znajomości dłużnika.

Bank krajowy rozszerzając znacznie kredyt towarzystwom zaliczkowym sądził, że te towarzystwa zadanie to wobec wzmiankowanych sfer spełnią. Wszakże podnoszone są żale nie tylko, że kredyt w tych towarzystwach jest drogi, ale także że nie jest dość przystępny, że towarzystwa przybierają coraz bardziej formę bankową a nie stowarzyszeń osób na zasadzie wzajemności zszeregowanych.

Poseł Roger br. Battaglia poruszył myśl zakładania w tym celu rękodzielniczych kas Raiffeisenowskich, a Bank krajowy, podnosząc tę myśl, sądzi, że należałoby te kasy — gdyby powstały — zjednoczyć w podobnym Patronacie, jak rolnicze kasy Raiffeisenowskie w naszym kraju a kredyt ich oprzeć o Bank krajowy.

Myśl zakładania rzemieślniczych kas Raiffeisenowskich poruszył i w czyn po części już wprowadził poseł Licht w Bernie.

Chcąc tę sprawę szczegółowo zbadać, udał się Bank krajowy do posła br. Battaglii z prośbą o przedstawienie swojej opinii i wniosków, poseł Battaglia odroczył jednak załatwienie tej sprawy do połowy miesiąca sierpnia b. r.

Dnia 5. maja br. odbył w tym przedmiocie dyrektor Banku Dr. Zgórski konferencyę z członkami Krakowskiej Izby rękodzielniczej, przy współudziale posła Jana Federowicza. Zgromadzeni tam rękodzielnicy uznali organizacyę Raiffeisenowską, której zarysy i cele wskazano, za odpowiednią.

„Dalszych jednak badań w tym przedmiocie Dyrekcya robić nie może, gdyż oczekuje opinii posła Battaglii a nadto przyszła do wiadomości, że przedmiotem tym zajmuje się także krajowa komisya przemysłowa, więc też i z tej strony pożądane jest wysłuchać fachowej opinii.

Z tych więc powodów sprawa niniejsza jeszcze nie jest dojrzała, iżby ją już dziś ująć można we wnioski konkretne. Bank krajowy jednak sprawy tej z oka nie spuści i skoro materyały zbierze, Wysokiemu Wydziałowi wnioski swe przedłoży".

II. Sprawa ułatwienia kredytu spółkom budowlanym. Spółek budowlanych istnieje dotąd w kraju niewiele, a działalność ich jeszcze jest nieznaczna. A jednak wobec niesłychanej drożyzny mieskań w naszych nawet najmniejszych miastach, jest to sprawa wielkiej doniosłości a do załatwienia jej w wysokim stopniu przyczynić się mogą dobrze i racyonalnie zorganizowane spółki budowlane.

Zdaniem naszem trudności w rozwoju spółek budowlanych, zwłaszcza urzędniczych, polegają na tem:

że członkowie takich spółek za mało mają własnych funduszów;

że spółki takie budują zazwyczaj wille dla użytku jednej rodziny a mieszkanie w takich willach jest, jak wiadomo, najdroższe;

że wreszcie materyał urzędniczy nie jest stale do miejsca przywiązany, więc na wypadek przeniesienia urzędnika do innej miejscowości powstają dla niego kłopoty z dzierżawą względnie z odsprzedażą takiej willi.

Trudnościom tym zaradziłoby się, gdyby takie spółki budowlane — pozostając na zawsze właścicielami domów wybudowanych dla urzędników — jedynie starały się budować je o mieszkaniach pod względ-

dem zdrowotności i wygody odpowiednich dla rodzin urzędniczych i mogły je wydzierżawiać możliwie tanio, a zyski z przedsiębiorstwa obracały na wzór dobrze zorganizowanych spółek spożywczych częścią na pewną dywidendę od udziałów, a częścią na zwroty w stosunku do opłaconych czynszów. Udziały mogłyby być ustosunkowane do wysokości płaconego czynszu i wpłacane także ratami wraz z czynszem.

Takie spółki znalazłyby obok hipotecznego także kredyt bieżący a obowiązkiem byłoby Banku krajowego iść im szeroko z pomocą.

Podobną organizacyę napotykamy już w Stanisławowie — a po części u pewnej grupy nauczycieli we Lwowie.

Myśli te poruszyliśmy także w piśmie naszem wystosowanem dnia 27. kwietnia b. r. do Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych z prośbą zwołania konferencyi interesowanych spółek, aby wraz z Związkiem i z nami sprawę tę omówić. Mimo nasze urgensy nie mógł widać Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych takiej konferencyi dotąd zwołać, co jest jedynym powodem zwłoki w załatwieniu tej sprawy.

Mamy nadzieję, że Związek niebawem jednak prośbie naszej zadość uczyni. Bank krajowy w każdym razie do przedmiotu tego powróci i stosowne wnioski Wysokiemu Wydziałowi przedłoży.

Na razie zapewniamy Wysoki Wydział, że Bank krajowy wszelkie usiłowania Spółek budowlanych chętnie popiera, a obecnie z pomocy Banku już korzystają: Towarzystwo urzędników budowy tanich domów mieszkalnych w Krakowie i Stanisławowskie stowarzyszenie dla budowy mieszkań urzędników c. k. kolei państwowych w Stanisławowie.

Pomoc ta jednak — przyznajemy — może być wydatniejsza, Bank nawet w dzisiejszych swych granicach może i powinien z pewną liberalnością traktować interesy tych spółek a ma do tego możność i w dziale swym wekslowym i kredytu budowlanego i hipotecznego, potrzeba wszakże, aby i spółki budowlane liczniej powstawały i opierały się na zasadach gospodarczo-zdrowych i realnych.

Wywody powyższe nie dają Wydziałowi krajowemu powodu do uwag. W sprawie objętej punktem VII. uchwały Wys. Sejmu, t. j. w przedmiocie pożyczek hipotecznych na domy drewniane w miejscach klimatycznych i zdrojowiskach, oznajmiła Dyrekcya Banku krajowego Wydziałowi krajowemu, że udzielanie pożyczek hipotecznych w listach zastawnych na domy drewniane, położone w zdrojowiskach i miejscach kąpielowych nie uważa za wskazane, gdyż podobne rozszerzenie granic hipotecznego kredytu, nie praktykowane w instytucyach hipotecznych mogłoby wpłynąć niekorzystnie na kursa listów zastawnych, których lokacya szczególniej niżej oprocentowanych zawsze jeszcze z trudnościami i ofiarami jest połączona.

Nadto jak słusznie w ciągu dyskusyi sejmowej nad tą sprawą podniesione zostało, nasuwa się wątpliwość, czy podobny kredyt hipoteczny, udzielany na domy drewniane nie powstrzymałby i nie opóźnił pożądanej zmiany w systemie budowania mieszkań w zdrojowiskach.

Dyrekcya Banku uwzględniając jednakowo doniosłość i potrzebę przyjścia z materyalną pomocą krajowym zdrojowiskom i zakładom klimatycznym oświadczyła gotowość przeznaczyć na ten cel osobny fundusz gotówkowy, którego przeznaczenie i użycie szczgółowymi przepisami określone zostanie, o ile Wydział krajowy uzna myśl tę za wskazaną,

Podzielając opinię wyrażoną przez Dyrekcyą i Radę nadzorczą Banku krajowego, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wys. Sejmu, iż równocześnie wezwał Dyrekcyę Banku krajowego, ażeby jak najrychlej zorganizowała i utworzyła osobny fundusz gotówkowy

dla przyjścia z pomocą krajowym zdrojowiskom i zakładom klimatycznym, oraz przedłożyła Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia szczegółowe przepisy normujące użycie tego funduszu.

Uchwalone przez Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 12. października 1908 zmiany §§: 104, 105, 109, 110, 111 i 112 statutu Banku krajowego, zatwierdziło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Skarbu. Zmienione postanowienia statutu ogłoszone zostały w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych. W następstwie powyższej uchwały Wys. Sejmu zaszła potrzeba wprowadzenia pewnych zmian w „Regulaminie Banku krajowego“, w „Normach służbowych dla urzędników i funkcyonaryuszy Banku krajowego“ a wreszcie wydania „Norm służbowych dla ustanowionych na podstawie zmienionego statutu Banku krajowego zastępców dyrekterów Banku krajowego.

Uchwalona przez Radę nadzorczą Banku krajowego a przez Wydział krajowy reskryptem z dnia 4. maja 1909 L. 46883 wprowadzone nowe przepisy podaje Wydział krajowy do wiadomości
Aleg. I. Wys. Sejmu jako **Aleg. I.**

Uchwałą z dnia 7. listopada 1905 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu przedkładać corocznie w dołączeniu do sprawozdania o Banku krajowym szczegółowe sprawozdanie o dokonanych przy pomocy kredytu Banku krajowego parcelacyach. Sprawozdanie Dyrekcyi Banku krajowego w tym przedmiocie za r. 1908 przedkłada
Aleg. II. Wydział krajowy Wys. Sejmowi jako **Aleg. II.**

Omówiwszy wykonanie uchwał powziętych przez Wys. Sejm, przechodzi Wydział krajowy do zdania sprawy z czynności administracyjnych, mających związek z Bankiem krajowym, a które w ciągu okresu sprawozdawczego od czerwca 1908 r. po koniec czerwca 1909 r. zostały przedsięwzięte.

Obowiązująca dotąd w Banku krajowym instrukcya czasowa okazała się w praktyce niedostateczną. Na podstawie 25-letniego doświadczenia i po szczegółowem przestudyowaniu materyału z naczelnikami poszczególnych oddziałów Dyrekcya Banku krajowego wydała nową instrukcyę kasową, którą Wydział krajowy z mocy postanowienia §. 18 regulaminu reskryptem z dnia 10. listopada 1908 L. 99121 zatwierdził. Instrukcyę tę podaje Wydział krajowy do wia-
Aleg. III. domości Wys. Sejmu jako **Aleg. III.**

W myśl postanowień §. 4 ustęp 2 i §. 112 ustęp 3 statutu Banku krajowego, zaliczył Wydział krajowy w czasie od przedłożenia ostatniego sprawozdania następujące miejscowości do rzędu tych, w których Bank krajowy może po myśli §. 4 swego statutu udzielać pożyczek hipotecznych na domy mieszkalne murowane, podatkowi domowo-czynszowemu podległe:

1. Kopyczyńce w pow. Husiatyńskiem, 2. Winniki wraz z kolonią Weinbergen w pow. Lwowskim, 3. Krzywczyce w pow. Lwowskim, 4. Brzesko miasto powiatowe, 5. Tłumacz miasto powiatowe, 6. Trzebinia w pow. Chrzanowskim, 7. Brzozów miasto powiatowe, 8. Limanowa miasto powiatowe, 9. Dynów w pow. Brzozowskim, 10. Grzymałów w pow. Skałackim, 11. Felsztyn w pow. Starosamborskim, 12. Skawina w pow. Wielickim.

Jak to już w ostatniem sprawozdaniu podniesiono, wezwał Wydział krajowy Dyrekcyę Banku krajowego, ażeby w dziale pożyczek gotówkowych przedkładała Wydziałowi krajowemu corocznie szczegółowe sprawozdanie o wysokości udzielanych pożyczek z rozdziałem na rodzaje przyznanego kredytu. Wydział krajowy pragnął mieć pewien obraz, w jakiej mierze i które kategorye gospodarcze korzystają z tego kredytu inwestycyjnego. Przedłożone przez Dyrekcyę

Banku krajowego sprawozdanie o pożyczkach gotówkowych na rok 1908 podaje Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu jako **Aleg. IV.** **Aleg. IV.**

Z okazyi 25-letniego istnienia Banku krajowego, wydała Dyrekcya i ogłosiła drukiem pamiętnik, opracowany starannie a obejmujący wyniki działalności Banku krajowego w ciągu lat 25 we wszystkich działach gospodarki bankowej. Na całość złożyły się praca dyrektorów Banku krajowego, a z urzędników opracowali działy:

I. Historya założenia Banku krajowego Dr. Jan hr. Drohojowski,

IV. Oddział hipoteczny Dr. Aleksander Małaczyński,

V. Oddział komunalny Roman Łoziński.

XI. Służba dla skarbu krajowego (administracya krajowych funduszów pożyczkowych) Dr. Julian Różycki.

Nadto opracował dział VI. Oddział kolejowy syndyk Banku krajowego adwokat krajowy Dr. Tadeusz Sołowij.

Z okazyi 25-letniego istnienia Banku krajowego, Rada nadzorcza na wniosek Dyrekcyi uchwaliła, ażeby wszyscy urzędnicy i słudzy Banku krajowego, którzy w dniu 31. grudnia 1908 zajmowali stałą etatową posadę, mieli doliczony jeden rok służby przy obliczaniu dodatków trzech-względnie pięcioletnich, jako też przy wymiarze emerytury.

Reskryptem z dnia 12. lutego 1909 L. 14631 Wydział krajowy zatwierdził powyższą uchwałę Rady nadzorczej.

Z powodu ujemnych wyników lustracyi przeprowadzonej z ramienia Banku krajowego w Towarzystwie zaliczkowem w Mielcu, postanowiła Dyrekcya za zgodą Rady nadzorczej istniejące przy tem Towarzystwie zaliczkowem zastępstwo Banku krajowego zwinąć. Zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi i uchwałą Rady nadzorczej Wydział krajowy reskryptem z dnia 17. lutego 1909 L. 14630 ustanowił na powiat Mielecki zastępstwo Banku krajowego przy powiatowej Kasie oszczędności w Mielcu.

Na prośbę Towarzystwa ludowego wzajemnych ubezpieczeń „Wisła“ w Krakowie, Wydział krajowy po myśli postanowień §§: 6 i 112 ust. 4 statutu Banku krajowego reskryptem z dnia 1. grudnia 1908 L. 123447 ustanowił to Towarzystwo jako zakład ubezpieczeń, w którym obok Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie i ruskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń Dniestr we Lwowie, ubezpieczone być mogą, budynki należące do hipotek Banku krajowego, pod warunkiem jednak, iż Towarzystwo Wisła przyjmie wszystkie zobowiązania przez Krakowskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń i Towarzystwo Dniestr Bankowi krajowemu przyznane i że prawo wyboru między temi trzema Towarzystwami asekuracyjnemi przysługiwać będzie tylko przyszłym dłużnikom bankowym, a nie ma się odnosić do dotychczasowych dłużników.

W następstwie ustąpienia dotychczasowego przewodniczącego Rady nadzorczej Banku krajowego p. Hipolita Bochdana, oraz z powodu wprowadzenia przy zmianie statutu Banku krajowego dwóch zastępców przewodniczącego Rady nadzorczej, Wydział krajowy zamianował dotychczasowego zastępcę przewodniczącego Rady nadzorczej posła sejmowego p. Augusta Gorayskiego przewodniczącym Rady nadzorczej, zaś posłów sejmowych pp. Stanisława Jędrzejowicza i Kazimierza Laskowskiego zastępcami przewodniczącego Rady nadzorczej Banku krajowego.

Nadto wystosował Wydział krajowy do p. Hipolita Bochdana pismo załączone jako **Aleg. V.** **Aleg. V.**

W sprawach personalnych dyrektorów i urzędników Banku krajowego zaszły w okresie sprawozdawczym następujące zmiany:

W dniu 20. listopada 1908 upłynęło lat 25 od chwili, w której Dr. Alfred Zgórski objął obowiązki dyrektora Banku krajowego.

Z powodu tej ćwierćwiekowej pracy Wydział krajowy wystosował
Aleg. VI. do dyrektora Dra Zgórskiego pismo, które jako **Aleg. VI.** załączamy.

Rada nadzorcza Banku krajowego w uznaniu znakomitej działalności Dra Józefa Milewskiego na stanowisko dyrektora Banku krajowego uchwaliła przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosek na doliczenie Dr. Milewskiemu 10 lat służby przed dniem objęcia posady dyrektora Banku krajowego do wymiaru emerytury i prawa poboru dodatków pięcioletnich. Reskryptem z dnia 17. listopada 1908 L. 105493 Wydział krajowy przychylił się do powyższego wniosku Rady nadzorczej.

Wskutek dalszego znacznego wzrostu czynności Banku krajowego, okazał się dotychczasowy etat urzędników Banku krajowego niewystarczający do należytego spełniania wszystkich agend bankowych. Dyrekcya posiłkować się musiała praktykantami, których liczba doszła do 20 osób. Wskutek tego Rada nadzorcza Banku krajowego zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi uchwaliła przedłożyć Wydziałowi krajowemu wniosek na powiększenie etatu urzędników o 10 posad, przez ustanowienie dwóch posad nowych w randze III, dwóch posad w randze IV, dwóch posad w randze V 1, dwóch posad w randze V 2 i dwóch posad w randze VI. W ten sposób etat urzędników Banku krajowego składa się ze 110 urzędników.

Wydział krajowy uwzględniając powyższą propozycyę Rady nadzorczej, uchwałą z dnia 16. marca 1909 L. 22039 z mocy §§: 106 i 112 ustęp 9 statutu Banku krajowego, zezwolił na powyższe powiększenie etatu urzędników Banku krajowego.

Wskutek zmiany statutu Banku krajowego, wprowadzając w Banku trzech zastępców dyrektorów, przedstawiła Rada nadzorcza po wysłuchaniu zdania Dyrekcyi wniosek na zamianowanie tych zastępców dyrektorów.

Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem Rady nadzorczej dekretem z dnia 4. maja 1909 L. 46884 zamianował zastępcami dyrektorów Banku krajowego: tytularnego wicedyrektora, naczelnika oddziału hipotecznego i prokurzystę Banku krajowego Dra Aleksandra Małaczyńskiego, tytularnego wicedyrektora, naczelnika oddziału bankowego i prokurzystę Banku krajowego Józefa Padewskiego, oraz naczelnika likwidatury hipotecznej i prokurzystę Banku krajowego Ludwika Stachiewicza.

Przez zamianowanie powyższych zastępców dyrektorów Wydział krajowy nie powiększył ogólnego etatu urzędników Banku krajowego, gdyż równocześnie wskutek opróżnienia 3 posad urzędników w randze I, ustanowił w randze I. zamiast 4 tylko 3 posady, w randze II. zamiast 10 tylko 9 posad, zaś w randze III. zamiast 15 tylko 14 posad. W ten sposób etat pozostał ten sam w liczbie 110 urzędników.

Na wniosek Rady nadzorczej Wydział krajowy dekretem z dnia 3. maja 1909 L. 46885 przyznał naczelnemu buchalterowi i prokurzyście Banku krajowego Michałowi Majewskiemu, w uznaniu wydatnej pracy na dotychczasowem stanowisku tytuł dyrektora Buchalteryi Banku krajowego. Zarazem przyznał mu Wydział krajowy nadzwyczajny dodatek osobisty o rocznych 1000 koron wliczalny do emerytury.

Wskutek udzielonych urlopów dyrektorom Banku krajowego, Wydział krajowy po myśli postanowienia §. 1b, regulaminu Banku krajowego, reskryptem z dnia 2. czerwca 1909 L. 56399 powołał do urzędowania w Dyrekcyi Banku krajowego zastępców dyrektorów:

Dra Aleksandra Małaczyńskiego na czas od 10. do 31. lipca i od 8. do 22. września 1909 w zastępstwie dyrektora Dra Wacława Domaszewskiego;

b) Ludwika Stachiewicza na czas od 15. lipca do 25. sierpnia 1909 dla zastępstwa dyrektora Dra Józefa Milewskiego;

c) Józefa Padewskiego na czas od 8. sierpnia do 7. września 1909 dla zastępstwa dyrektora Dra Alfreda Zgórskiego.

Jak to wyżej w niniejszem sprawozdaniu podniesiono, Wydział krajowy reskryptem z dnia 4. maja 1909 L. 46.884 przy sposobności utworzenia trzech nowych posad zastępców dyrektorów, zredukował etat urzędników Banku krajowego po jednej posadzie w randze I, II i III.

Rada nadzorcza Banku krajowego na posiedzeniu dnia 26. czerwca 1909 uchwaliła z mocy §. 106 statutu przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosek na powiększenie etatu Banku krajowego o jedną posadę w randze I, motywując tę uchwałę tem, że Bank krajowy ma w I. randze 3 posady, z tych jedną (naczelnego buchaltera) obsadza Wydział krajowy, jedna z natury rzeczy i ze względu na stanowisko filii w Krakowie przypada z reguły naczelnikowi tejże filii, — tak, że właściwie dla urzędników zakładu centralnego, mającego trzy działy pozostaje tylko jedna posada w tej randze. Zdaniem Rady nadzorczej jest to ze względów służbowych niedogodne a ze względu na obowiązki urzędników w centrali nawet niesprawiedliwe.

Ponieważ w motywach nie podniesiono potrzeby powiększenia etatu urzędników, a tylko ze względów służbowych uznano jako wskazane, ażeby w centralnym zarządzie Banku nadano jednemu z urzędników I. rangę, Wydział krajowy reskryptem z dnia 3. lipca 1909 L. 71.790 nie zgodził się na powiększenie etatu, natomiast zezwolił na zamianowanie jednego z urzędników Banku krajowego II. rangi, urzędnikiem I. rangi extra statum, z zastrzeżeniem, iż w razie wakansu w randze I. posada ta w przyszłości nie będzie obsadzoną, tylko urzędnik zamianowany extra statum wejdzie w etat. Przed zamknięciem niniejszego sprawozdania przedłożył Bank krajowy wniosek na zmianę przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych w tym kierunku, ażeby na hipotekę domów o trwałej fundamentalnej budowie mógł być okres amortyzacyjny z 33, względnie 39 lat przedłużony do lat 50. Odnośne sprawozdanie Dyrekcyi Banku krajowego przedkładamy Wys. Sejmowi jako **Aleg. VII.** Reskryptem z dnia 3. lipca 1909 L. 71.981 zatwierdził Wydział krajowy powyższą zmianę przepisów. **Aleg. VII.**

Wydział krajowy przedkłada wkońcu Wys. Sejmowi w myśl postanowienia §. 100 statutu Banku krajowego sprawozdanie Rady nadzorczej Banku **Aleg. VIII.** za rok 1908 wraz z bilansem i zamknięciem rachunków Banku krajowego za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1908 i wnosi: **Aleg. VIII.**

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.

II. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1908.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. I. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 47.911/909.

I. Wnioski

na zmianę §. 1, 2 al. 2 i 5. Regulaminu Banku krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dotychczasowe brzmienie.

§. 1. W skład Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzą:

a) Rada nadzorcza, złożona z dziewięciu członków i czterech zastępców;

b) Dyrekcya złożona z trzech członków, z których jednemu Wydział krajowy przewodniczenie poruczy i wreszcie

c) Biura bankowe spólne i szczegółowe z odnośnym personalem etatowym.

§. 2 al. 2.

Zwyczajne posiedzenia odbywać się mają co trzy miesięce, nadzwyczajne każdego czasu bądź wskutek polecenia Wydziału krajowego, bądź wskutek żądania dwóch członków Rady nadzorczej lub Dyrekcyi, bądź wreszcie w razie potrzeby uznanej przez Prezesa Rady.

§. 5. Członkowie Rady nadzorczej pobierają za każdy dzień czynności dyety po 20 K, członkowie Komisyi rewizyjnej zaś po 30 K, członkowie zamiejscowi nadto zwrot kosztów podróży, t. j. należytość kolejową pierwszej klasy, oraz po 2 K, za milę drogi kołowej.

Proponowana zmiana:

§. 1. W skład Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzą:

a) Rada nadzorcza, złożona z dwunastu członków i czterech zastępców;

b) Dyrekcya złożona z trzech członków, z których jednemu Wydział krajowy przewodniczenie poruczy; oprócz dyrektorów mianowani będą trzej zastępcy dyrektorów, których do urzędowania w razie zachodzącej potrzeby powoływać będzie Wydział krajowy;

c) Biura bankowe spólne i szczegółowe z odnośnym personalem etatowym.

§. 2 al. 2.

Zwyczajne posiedzenia odbywać się mają co trzy miesiące, nadzwyczajne każdego czasu bądź wskutek polecenia Wydziału krajowego, bądź wskutek żądania trzech członków Rady nadzorczej lub Dyrekcyi, bądź wreszcie w razie potrzeby uznanej przez Prezesa Rady.

§. 5. Członkowie Rady nadzorczej pobierają za każdy dzień czynności dyety po 20 K, Prezes Rady nadzorczej i członkowie Komisyi rewizyjnej zaś po 30 K, członkowi zamiejscowi nadto zwrot kosztów podróży, to jest należytość kolejową pierwszej klasy, oraz po 2 K, za milę drogi kołowej.

II. Wniosek

na zmianę §. 12 Norm służbowych dla urzędników i funkcyonaryuszy Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

§. 12. Usunięcie z posady naczelnego buchaltera lub kasyera, należy do Wydziału krajowego na wniosek Dyrekcyi.	§. 12. Usunięcie z posady zastępców dyrektorów, naczelnego buchaltera lub kasyera, należy do Wydziału krajowego na wniosek Dyrekcyi.

III. Projekt

Norm służbowych dla zastępców dyrektorów Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

§. 1. Zastępców Dyrektorów mianuje Wydział krajowy na podstawie przedstawienia Rady nadzorczej, która w tej sprawie wysłucha poprzednio zdania urzędującej Dyrekcyi (§. 105 statutu Banku krajowego).

Urzędowanie zastępców dyrektorów w Dyrekcyi nastąpi tylko na skutek powołania przez Wydział krajowy i na czas przez tenże Wydział wskazany.

§. 2. Zastępcy Dyrektorów składają przysięgę wobec Wydziału krajowego podług załączonej roty*). Po wykonaniu przysięgi Zastępca Dyrektora podpisze własnoręcznie rotę tejże we właściwej księdze.

§. 3. Zastępcy dyrektorów podlegają władzy dyscyplinarnej Dyrekcyi Banku, z chwilą jednak, kiedy zostaną powołani do urzędowania w Dyrekcyi Banku, podlegają władzy dyscyplinarnej Wydziału krajowego.

Każdy zastępca dyrektora pobierać będzie:

a) stałą płacę w kwocie K 10'000 rocznie;
b) podatek pięcioletni w kwocie K 1.000.

Dodatek pięcioletni nadany będzie przez Wydział krajowy każdemu Zastępcy Dyrektora w kwocie wyżej oznaczonej, jeśli tenże pełnił obowiązki Zastępcy Dyrektora przez lat 5 bez przerwy. Dodatek pięcioletni może być przyznany jednemu i temu samemu Zastępcy Dyrektora, nie więcej, jak pięć razy, to jest najwięcej za 25 lat, nieprzerwanej służby. Dodatki pięcioletnie stanowią część płacy i doliczone będą do stałej płacy przy wymiarze emerytury.

§. 4. Zastępcy Dyrektorów nie mogą zostawać z Bankiem krajowym w stosunku klientów. Otwarte są dla nich tylko następujące działy interesów.

a) pożyczki hipoteczne;
b) depozyta;

*) Rota ta sama co dla dyrektorów ze zmianą słowa „Dyrektor“ na „Zastępca Dyrektora“.

c) zastaw papierów wartościowych;
d) rachunek otwarty, pokryty papierami wartościowymi;
e) rachunek otwarty przekazowy;
f) asygnaty kasowe.

§. 5. Zastępcy Dyrektorów mają należeć do funduszu emerytalnego i pobierać będą emerytury a ich rodziny zaopatrzenie wedle norm statutowych tego funduszu, jedynie ich wdowy mają oprócz wdowiej pensyi z tego funduszu pobierać z funduszów Banku krajowego stały dodatek 600 K rocznie.

§. 6. Co do wszelkich praw i obowiązków, nieobjętych powyższemi postanowieniami, mają zastosowanie do Zastępców Dyrektorów postanowienia norm służbowych dla urzędników i funkcyonaryuszy Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

Odpis relacyi Banku krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem we Lwowie z dnia 23. marca 1909, L. 18.270/J. do Wydziału krajowego we Lwowie.

Wysoki Wydziale krajowy! Z powołaniem się na uchwałę Wysokiego Sejmu z 7. listopada 1905 zakomunikowaną nam reskryptem Wysokiego Wydziału z 11. listopada 1908 L. 105.673 określającą warunki jakich Bank krajowy przy udzielaniu kredytów parcelacyjnych przestrzegać powinien a celem umożliwienia Wysokiemu Wydziałowi przedłożenia Wysokiemu Sejmowi sprawozdania o dokonanych przy pomocy finansowej Banku krajowego parcelacyach, mamy zaszczyt złożyć następujące:

Sprawozdanie.

W ciągu roku 1908 wniesiono do Banku krajowego 10 podań o kredyt parcelacyjny. Na podstawie zatwierdzonych przez Delegata Rady nadzorczej Radcę dworu Kazimierza Laskowskiego planów parcelacyjnych dozwolił Bank 8 parcelacyj, zrealizowano zaś do końca roku 1908 z przyznanych ośmiu tylko 2 kredyta parcelacyjne.

Przechodząc do szczegółów mamy zaszczyt przedstawić poniżej każdy z dziesięciu interesów parcelacyjnych z osobna.

1) Parcelacya dóbr tabularnych Tomaszowce i Dąbrowa powiatu stanisławowskiego. Bank parcelacyjny we Lwowie zwrócił się do naszego Banku o pomoc finansową w rozparcelowaniu 999 m. 491 s. kw. z ogólnego obszaru tych dóbr 1503 m. 150 s. kw., przyczem mieli właściciele zatrzymać 503 m. 1209 s. kw. wraz z budynkami folwarcznymi. Ponieważ udzielenie kredytu na tę parcelacyę nie stanowiłoby poparcia właściwego interesu parcelacyjnego lecz wyszłoby jedynie na korzyść osób trzecich, przeto odmówił Bank udzielenia tego kredytu.

2) Za pośrednictwem Banku parcelacyjnego we Lwowie odnieśli się włościanie W. Mikulski, W. Świder, J. Filipowicz, T. Świder i Stan. Świder, gospodarze gruntowi w Kamionce pt. Ropczyce do Banku krajowego o udzielenie im kredytu na zapłacenie reszty ceny kupna i parcelacyę między siebie folwarku Kamionka pt. Ropczyce o obszarze 300 morgów. Na interes ten przyznał Bank krajowy kredyt K 59.000 — który ma być spłacony z pożyczek hipotecznych, jakie wyż wymienieni włościanie na swe realności w Banku otrzymać mają i z cen kupna jakie z dalszej rozsprzedaży gruntów uzyskają. Kredyt ten do końca r. 1908 zrealizowany nie został a parcelacya ma się rozpocząć z wiosną roku bieżącego.

3) Na przeprowadzenie częściowej parcelacyi dóbr Bohorodyczyn pow. stanisławowskiego zażądała od nas Spółka ziemska w Stanisławowie kredytu K 100.000. Z powyższych dóbr o łącznym obszarze około 1000 m. przeznaczono na parcelacyę 400 m. z pozostawieniem około 600 m. przy obszarze dworskim wraz z folwarkiem. Po zatwierdzeniu przez Delegata Rady nadzorczej planu parcelacyjnego z zastrzeżeniem, że po skończonej parcelacyi ma Spółka ziemska przedłożyć graficzny szkic rozparcelowanych gruntów i pozostałego obszaru dworskiego, udzielił Bank kredytu 100.000 K, który wyczerpano na razie do kwoty K 41.500. Ponieważ tabula tego majątku nie jest jeszcze w zupełności uregulowaną przeto, zadatkowanych jest dopiero około 50 morgów.

4) Parcelacya dóbr Bereżnica szlachecka powiatu kałuskiego. Za pośrednictwem Spółki ziemskiej w Stanisławowie przyznał Bank krajowy kredyt K 24.000 na częściową parcelacyę powyższych dóbr po zatwierdzeniu przez Delegata Rady nadzorczej planu parcelacyjnego z tem, że ze 175 m. całego obszaru Bereżnicy szlacheckiej mają budynki folwarczne ze 115 morgami gruntu stanowić nadal obszar dworski. Po przeprowadzeniu tej częściowej parcelacyi ma Spółka ziemska przedłożyć Bankowi szkic graficzny rozparcelowanych gruntów. Przyznany kredyt wyczerpano w zupełności dopiero w roku bieżącym, parcelacya jest jednak jeszcze w stadyum przygotowania i ma się dopiero z wiosną rozpocząć.

5) Parcelacya dóbr Ostrów powiatu przemyskiego. Za pośrednictwem Banku ziemskiego w Łańcucie zwrócił się do nas nowonabywca dóbr Ostrów o udzielenie mu kredytu na częściową parcelacyę w kwocie K 200.000. Podanie to zostało załatwione odmownie z tego powodu, iż Bank krajowy przyszedł do przekonania, iż cały ten interes parcelacyjny jest finansowo słaby.

6) Natomiast przyznał Bank krajowy na tę samą parcelacyę kredyt K 150.000, po wyczerpującem przedstawieniu sprawy ze strony Banku ziemskiego w Łańcucie, i zredukowaniu żądania wysokości kredytu do powyższej kwoty. Promesa Banku wydaną została na podstawie zatwierdzenia przez Delegata Rady nadzorczej planu parcelacyjnego i z zastrzeżeniem, że z łącznego obszaru tych dóbr 961 m. 1281 s. kw. pozostanie jako reszta folwarczna 133 m. 169 s. kw. roli i łąk wraz z zabudowaniami gospodarczemi i domem mieszkalnym oraz 230 m. 345 s. kw. lasu, zaś z gruntów na parcelacyę przeznaczonych przeważna część nowo powstać lub powiększyć się mających gospodarstw będzie miała warunki zdrowego i samoistniego bytu. Po ukończeniu parcelacyi ma Bank ziemski przedłożyć Dyrekcyi Banku krajowego szkic graficzny. Przyznany kredyt nie został zrealizowany do dnia 31. grudnia zr.

7) Dla umożliwienia sobie parcelacyi dóbr Olesza i Sawałuski powiatu buczackiego zwrócił się do nas Bank ziemski w Łańcucie, który te dobra był nabył, o udzielenie mu odpowiedniego kredytu. Po otrzymaniu ze strony Banku ziemskiego wyjaśnień, że chodzi w tym wypadku o parcelacyę osadniczą, którą miejcowe warunki ze wszech miar popierają i że powstaną niemal wyłącznie silne ekonomicznie większe jednostki gospodarcze, zatwierdził Delegat Rady nadzorczej plan parcelacyjny pod warunkiem, że Bank ziemski przestrzegać będzie, aby powstały zdrowe i zdolne do samoistnego bytu jednostki gospodarcze. Po przeprowadzonej parcelacyi ma Bank ziemski przedłożyć graficzny szkic parcelacyj z podaniem nazwisk nabywców i rozmiarów nabytych przez każdego gruntów. Obszar tych dóbr wynosi 432 ha 69 a. 65 m. kw. do końca zaś roku 1908 sprzedanych było 91 morgów 1181 sążni kw. zamówień zaś na wiosenną sprzedaż miał Bank ziemski w październiku na przeszło 180 morgów. Na interes ten przyznał Bank krajowy kredyt K 115.000, którego do końca roku nie zrealizowano.

8) Parcelacya dóbr Ottynia i Uhorniki powiatu stanisławowskiego. Powyższe dobra o łącznym obszarze 850 morgów, po wyłączeniu budynków gospodarskich i wogóle dworskich wraz z gruntem o obszarze 62 ar. 33 m. kw., które były właściciel tych dóbr dla siebie zatrzymał, nabył Bank ziemski w Łańcucie na parcelacyę i zwrócił się do Banku krajowego o kredyt K 200.000 na przeprowadzenie tej parcelacyi. Delegat Rady nadzorczej zatwierdził plan par-

celacyjny pod warunkiem, że Bank ziemski w Łańcucie przestrzegać będzie, aby powstały zdrowe i zdolne do samoistnego bytu jednostki gospodarcze i że po przeprowadzonej parcelacyi przedłoży graficzny szkic parcelacyjny podając nazwiska nabywców i rozmiary nabytych przez każdego gruntów, wobec czego udzielił Bank kredytu w żądanej wysokości K 200,000. Dotychczas rozparcelowano z całego obszaru tych dóbr 109 m. 899 s. kw.

9) Nabywszy dobra Borek nowy powiatu rzeszowskiego zwrócił się do nas Bank parcelacyjny we Lwowie z żądaniem K 150.000 — kredytu dla rozwikłania tego interesu i przeprowadzenia częściowej parcelacyi. Dobra Borek nowy obejmują obszar 827 m. 306 s. kw., z których zamierza Bank parcelacyjny rozparcelować 441 m. 290 s. kw. i pozostawić folwark z budynkami o obszarze łącznym 386 m. 16. s. kw. w czem gruntów ekonomicznych 201 m. 41 s. kw. i lasu 184 m. 1575 s. kw. Po zatwierdzeniu przez Delegata Rady nadzorczej planu parcelacyjnego z warunkiem, że z tych dóbr pozostanie reszta folwarczna z domem mieszkalnym i budynkami o podanem wyżej obszarze, że z gruntów do parcelacyi przeznaczonych przeważna część powstać lub powiększyć się mających gospodarstw będzie miała warunki zdrowego samoistnego bytu i wreszcie że po dokonanej parcelacyi ma być przedłożony imienny wykaz nabywców z powołaniem numeru i rozmiarów każdej nabytej parceli, a gdzie nastąpi powiększenie gospodarstwa także rozmiary pierwotnej posiadłości — udzielił Bank kredytu w żądanej wysokości K 150.000 — który zrealizowano do kwoty 147.000. Z całego obszaru tych dóbr zadatkowano po koniec roku ubiegłego 26 morgów i zakontraktowano 30 morgów.

10) Parcelacya dóbr Zagórz, Zagórz klasztorny, powiat Sanok. Celem uregulowania stosunków majątkowych kilku właścicieli tych dóbr odniosł się do nas Bank parcelacyjny o udzielenie kredytu K 500.000 dla oczyszczenia hipoteki i przeprowadzenia parcelacyi. Z dóbr Zagórz, Zagórz klasztorny o łącznym obszarze 924 m. 82 s. kw. w czem lasu 563 m. 134 s. kw., a ma przy właścicielach pozosać reszta folwarczna 122 m. 903 s. kw. z domem mieszkalnym, budynkami i karczmą, reszta zaś ma być rozparcelowaną. Delegat Rady nadzorczej zatwierdził przedłożony plan parcelacyjny pod warunkiem, że z tych dóbr pozostanie jako reszta folwarczna 96 m. 957 s. kw. ról i łąk wraz z zabudowaniami gospodarskiemi i domem mieszkalnym oraz 25 m. 1346 s. kw. lasu razem 122 m. 903 s. kw. zaś z gruntów do parcelacyi przeznaczonych przeważna część powstać lub powiększyć się mających gospodarstw będzie miała warunki zdrowego samoistnego bytu. Po dokonanej parcelacyi ma być przedłożony Dyrekcyi Banku imienny wykaz nabywców z podaniem numeru i rozmiarów każdej nabytej parceli a gdzie nastąpiło powiększenie gospodarstwa, także rozmiar pierwotnej posiadłości. Wobec zatwierdzenia planu parcelacyjnego przyznał Bank kredyt K 500.000, który jednak do końca roku zrealizowany nie został.

Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dr. Domaszewski mp. *Dr. Zgórski* mp.

Instrukcya kasowa

zatwierdzona po myśli §. 18 Regulaminu bankowego uchwałą Wydziału krajowego z dnia 10. listopada 1908, L. 99.121.

A. Kasy gotówkowe.

§. 1.

Kasą gotówkową zawiaduje główny kasyer przy pomocy przydzielonych urzędników kasowych, których liczbę i przydział czynności Dyrekcya ustanawia.

Kontrolę kasy prowadzi kasyer efektów jako kontrolor kas gotówkowych; klucze od kasy głównej ma kasyer i kontrolor — od kas pomocniczych główny kasyer i prowadzący kasę pomocniczą urzędnik.

§. 2.

Raporta (dzienniki) kasowe prowadzi każdy kasyer dla swej kasy. Raport główny dzienny zestawia kasyer główny i wpisuje rezultat jego do księgi sald, którą wraz z wszystkimi dowodami kasowymi odsyła do Buchhalteryi w osobnej zamkniętej kasetce.

§. 3.

Nagromadzoną codziennie gotówkę, po wyłączeniu monety drobnej, nie mogącej w żadnej kasie 10.000 koron przekraczać, odbiera kasyer główny i po przeliczeniu przez kontrolora odsyła w kasetce zamkniętej na swój klucz za rewersem kontrolora do skarbca. Kasetka ta ma być w Skarbcu w kasie pod trzema kluczami przechowaną.

§. 4.

Przed zgodzeniem głównego raportu kasowego i oddaniem gotówki dziennej do Skarbca żadnemu z urzędników zawiadujących kasą ani kontrolorowi biura opuszczać nie wolno.

§. 5.

Wszelkie pobory i wypłaty wykonują kasy na podstawie asygnat poborowych względnie asygnat na wypłaty, wystawionych przez likwidatorów. Przekazki na wypłaty muszą być ponadto szyfrowane przez drugiego urzędnika odnośnego oddziału, do tej czynności przez Dyrekcyę upoważnionego.

Wypłacenie przekazek o jednym podpisie, jakoteż przekazek bezimiennych jest niedopuszczalne.

Każda przekazka na wypłatę ma być na odwrotnej stronie wobec kasyera podpisana przez stronę rzeczywiście pieniądze podnoszącą.

§. 6.

Na wszelkie wpłaty bez korespondencyi i bez przekazki sporządza przeznaczona do tego przez Dyrekcyę likwidatura przypomnienie z urzędu, wystawia asygnatę poborową a kasa potwierdza odbiór gotówki na tym akcie i wydaje stronie pokwitowanie kasowe z księgi sznurowej.

§. 7.

Ponieważ przekazki wypłat są co roku zmieniane i nowym numerem porządkowym zaopatrywane, przeto jest obowiązkiem kasyera zwracać uwagę na kolor i numer bieżący przekazek jakoteż na podpisy odnośnych likwidatorów.

W razie jakiejkolwiek wątpliwości co do przekazki wypłat obowiązanym jest kasyer odnieść się przed wypłatą do Dyrekcyi i zażądać stwierdzenia tej wypłaty.

§. 8.

Wysyłki gotówki w obrębie miasta zarządza kasyer główny, przyczem:

1. gotówkę do K. 5.000 odnosi woźny z chłopcem w torbie zamkniętej.
2. Gotówkę do K. 10.000 może odnieść dwóch woźnych w torbie zamkniętej.
3. Gotówkę nad K. 10.000 — urzędnik z woźnym w torbie zamkniętej.

Klucz od torby ma być w rękach tego funkcyonaryusza, który torby nie niesie.

§. 9.

Kasyer główny otrzymuje codziennie rano ze skarbca kasetkę z zawartością gotówki za zwrotem kontrolorowi kwitu i dotuje kasy pomocnicze za pokwitowaniem w odnośnej księdze kontrolnej.

§. 10.

Pocztę pieniężną odbiera kasyer główny przy równoczesnem wpisaniu przez przydzielonego ku temu ze strony Dyrekcyi urzędnika całej poczty, a więc listów pieniężnych, przekazów pieniężnych zwykłych i przekazów pocztowej kasy oszczędności, efektów, weksli i t. d. do księgi pocztowej.

Kasyer główny zaś prowadzi drugą księgę pocztową kontrolną, do której przy otwieraniu poczty wpisuje się wszelkie pozycye poczty pieniężnej, oznaczając równocześnie z którego oddziału lub likwidatury ma być dostarczoną odnośna przekazka.

Skoro przekazka do kasy oddana zostanie wykreśla kasyer główny tę pozycyę z księgi kontrolnej, a w razie braku przekazki przy końcu dnia obowiązany jest kasyer główny upomnieć się o nią w odnośnym oddziale lub odnośnej likwidaturze.

Odbiór gotówki stwierdza kasyer główny na odcinkach przekazów pocztowych i na listach stron przez wyciśnienie stampilii z datą dnia urzędowania, wyraźne wypisanie nadesłanej kwoty i swój podpis. W razie nie opłacenia przez stronę porta należy wyłożone porto na liście strony w widocznem miejscu zanotować.

W razie niezgodności znalezionej w liście gotówk z kwotą podaną na kopercie lub w liście, należy list zważyć, sprawdzoną różnicę na liście uwidocznić i fakt ten stwierdzić podpisami obydwu urzędników otwierających pocztę. O fakcie takim należy Dyrekcyę bezzwłocznie zawiadomić.

Listy wraz z ich zawartością po za gotówką, a więc z wekslami, efektami, kuponami, obcemi monetami i t. d. oddaje kasyer odnośnym likwidaturom do dalszej manipulacyi. Odbiór ten musi być na liście strony przez odpowiednią likwidaturę potwierdzonym.

§. 11.

Ekspedycyę poczty pieniężnej załatwia kasyer główny w następujący sposób:

Na podstawie przekazek oddziałów bankowych i likwidatur, dostarczonych przez te oddziały lub likwidatury kopert dokładnie zaadresowanych i odnośnych aktów lub listów stron, na których kasyer potwierdza wykonanie przesyłki przez przybicie stampilii z datą dnia urzędowani i szyfrą — przygotowuje kasyer gtówny potrzebną do kaa żdej posyłki gotówkę i wkłada ją do przygotowanej koperty pieniężnej, zwracając uwagę na żądanie strony co do rodzaju banknotów (monety) jakie mają być posłane. Tak przygotwaną pocztę zaciąga kasyer wraz ze specyfikacyą sort do księgi kontroli wysyłek pocztowych pieniężnych. Jeżeli prócz pieniędzy mają być posłane dokumenta, efekta, weksle i t. d. należy to oznaczyć na wewnętrznej stronie koperty, walory zaś powinne być włożone do koperty pieniężnej.

O oznaczonej godzinie przybywa do lokalu kasy głównej drugi urzędnik, do tej czynności przez Dyrekcyę przeznaczony. i rozpoczyna się właściwa ekspedycya poczty pieniężnej przy zachowaniu następujących przezorności:

Włożoną do koperty gotówkę należy ponownie przeliczyć, kategorye banknotów wypisać na cienkiej kopercie, zaszyfrować i wypisać na głównej kopercie. Tak przeliczoną i posortowaną gotówkę wkłada się do koperty cienkiej, zakleja ją i wkłada przy dołączeniu sprawdzonych innych dokumentów i walorów do koperty pieniężnej. Po zaklejeniu również koperty pieniężnej wręcza się ją wreszcie woźnemu do opieczętowania i zważenia.

Podczas ekspedyowania poczty pieniężnej nie wolno urzędnikom dokonującym tej ekspedycyi z lokalu kasowego, gdzie się poczta pieniężna przygotowuje, przed ukończeniem tej czynności wydalać się.

W ten sposób przygotowane listy pieniężne wpisuje się do książki pocztowej, przelicza się i wkłada do torby, od której klucz zatrzymuje przydzielony urzędnik. Torbę tę odnosi na pocztę woźny w asystencyi tegoż urzędnika, którego obowiązkiem jest listy policzone urzędnikowi pocztowemu wręczyć i dopilnować potwierdzenia w książce pocztowej. Po nadaniu poczty odnosi woźny książkę pocztową do Banku i oddaje ją kasyerowi głównemu, który powinien przekonać się, czy cała poczta pieniężna należycie nadaną i potwierdzoną została.

W razie nieprzyjęcia przez pocztę jakiegoś listu pieniężnego, przechowuje go kasa główna aż do dnia następnego, celem usunięcia powodu dla którego list przez pocztę przyjęty nie został.

§. 12.

Kasa otrzymuje codziennie z likwidatury wekslowej konsygnaeyę weksli płatnych wraz z oryginalnymi wekslami i przekonuje się o zgodności konsygnacyi z wekslami.

§. 13.

Weksle reeskontowane będą objęte osobną konsygnacyą, a dostarczy je kasyerowi głównemu likwidatura wekslowa wraz z przekazką poborową po wykupieniu ich z Banku Austro-Węgierskiego przez Giro-Conto.

§. 14.

Stronie zgłaszającej się do zapłaty weksla wydaje kasyer po odebraniu gotówki odnośny weksel wykreślając go równocześnie z konsygnacyi. Na wszystkie w ciągu dnia wykupione weksle niereeskontowane otrzyma kasyer z końcem dnia od likwidatury wekslowej zbiorową przekazkę poborową. Weksle niezapłacone odda kasyer trzeciego dnia Likwidaturze wekslowej celem założenia protestu. Na weksle reeskontowane pokryte w drodze korespondencyi, jakoteż na weksle reeskontowane oddane do protestu otrzyma kasyer z likwidatury wekslowej osobną przekazkę wypłat.

§. 15.

Przy wypłatach sum pochodzących z eskontu weksli jest obowiązkiem kasyera dokładnie uważać, komu wypłaca gotówkę, którą otrzymać może tylko strona do jej podjęcia uprawniona, legitymująca się odcinkiem arkusza podawczego, potwierdzonym przez Likwidaturę wekslową. Odcinek ten przytwierdza kasyer do arkusza podawczego, który zatrzymuje jako dowód kasowy na dokonaną wypłatę. Tak arkusz jak i odcinek powinny być dokładnie wypełnione, jak odnośny druk Nr. 11 wskazuje, szczególnie co do nazwiska podającego.

§. 16.

Przy prolongatach wekslowych należy szczególną zwrócić uwagę, aby rzeczywiście wydany został stronie ten weksel, którego prolongatę się przeprowadza, jakoteż aby kasyer pobrał taką gotówkę, jaka z obliczenia wynika.

§. 17.

Przy poborach gotówki za sprzedane przez likwidaturę efekta wręczy kasyer stronie po otrzymaniu należnej gotówki, dostarczone mu przez likwidaturę, wraz z przekazką poborową, efekta zwracając jej uwagę na znajdujący się przy każdym efekcie kupon bieżący.

§. 18.

Przy wypłatach z rachunków bieżących na podstawie przekazek, pochodzących z korespondencyi, winien kasyer zwracać szczególną uwagę na podnoszącego gotówkę, zwłaszcza jeśli ją podnosi urzędnik lub woźny dla obcej instytucyi finansowej. Przy podnoszeniu większych kwot przez obcą instytucyę finansową winien kasyer domagać się obecności urzędnika i woźnego, względnie dwóch woźnych danej instytucyi. Wypłacona gotówka powinna być bezwzględnie przy okienku kasy przez odbierającego przeliczoną.

§. 19.

Jeżeli strona podnosi cały depozyt zachowawczy otwartego kredytu czy też depozyt stanowiący podkład Lombardu i ma obowiązek uiszczenia z tego tytułu jakiejkolwiek należytości w kasie, jest rzeczą kasyera uwidocznić tę zapłatę, po otrzymaniu od strony gotówki, na odcinku przekazki efektowej, którą wręcza się klientowi celem podjęcia w kasie efektów należnych mu walorów.

§. 20.

Przy podnoszeniu przez stronę zaliczki na zastaw efektów lub opłacie należytości za przechowanie depozytu zażąda kasyer od strony przedłożenia odnośnego numeru wydanego jej przez likwidaturę. Przy wypłacie zaliczki na zastaw efektów wydaje kasyer stronie kwit zastawniczy, zaś przy odbiorze należytości depozytowej dowód depozytowy, otrzymawszy te dokumenta z likwidatury w teczkach, opatrzonych tymi samymi numerami, które stronom wręczone zostały.

§. 21.

Wypłaty pożyczek hipotecznych, komunalnych lub kolejowych dokonuje kasyer na podstawie przekazek zawsze tylko w obecności osobistej naczelnika likwidatury hipotecznej. względnie jego zastępcy.

§. 22.

Przy poborach zlikwidowanych rat hipotecznych wydaje kasyer stronie po otrzymaniu należnej gotówki odnośny kwit i ewentualnie plan umorzenia.

§. 23.

Jeżeli strona składa gotówkę na książeczkę wkładkową pobierze kasyer od strony — po zlikwidowaniu i wystawieniu książeczki przez likwidaturę — wykazaną na asygnacie gotówkę i wydaje jej albo nową książeczkę, po podpisaniu tej książeczki na odwrotnej stronie okładki, albo starą książeczkę po zaszyfrowaniu w książeczce pobranej na nią kwoty.

§. 24.

Przy wypłatach z książeczek wkładkowych wypłaca kasyer stronie, zgłaszającej się z odnośną legitymacyą likwidatury, gotówkę wskazaną na przekazce, szyfruje w książeczce dokonaną wypłatę i wręcza stronie książeczkę. Jeżeli strona realizuje całą ksiąseczkę, wówczas zatrzymuje kasyer tę książeczkę wraz z dowodami kasowymi bacząc na to, by książeczka była zniszczona przez przedziurawienie i podpisana przez buchhalteryę.

§. 25.

Przy wypłatach kapitałów z asygnat kasowych lub też procentów z asygnat kasowych wypłaci kasyer gotówkę tej stronie, która albo wykaże się legitymacyą likwidatury, albo przez likwidatora osobiście wskazaną zostanie. Wypłacone i zniszczone asygnaty kasowe zatrzymuje kasyer wraz z dowodem kasowym, wypłacając zaś tylko odsetki wręcza kasyer stronie asygnatę kasową po zaszyfrowaniu dokonanej wypłaty.

§. 26.

Wpłaty i wypłaty z rachunków przekazowych dokonane być mogą tylko za przekazkami odnośnej likwidatury, względnie na podstawie zlikwidowanych czeków, ile możności za równoczesnem uwidocznieniem w dotyczącym karnecie.

§. 27.

Należytość za kupony lub listy wylosowane wypłaca kasyer tej stronie, która wykaże się numerem otrzymanym z likwidatury na podstawie przekazki przysłanej do kasy przez likwidaturę w teczce, opatrzonej tym samym numerem.

§. 28.

Wypłaty pożyczek gotówkowych z funduszów przemysłowych i innych wykonuje kasyer tylko w obecności naczelnika odnośnej likwidatury względnie jego zastępcy.

§. 29.

Przy poborach rat z pożyczek gotówkowych i innych pobiera kasyer gotówkę od strony na podstawie przekazki poborywej i wydaje stronie kwit względnie pokwitowany plan umorzenia odnośnej pożyczki.

B. Kasa efektów.

§. 30.

Kasą efektów zarządza naczelnik i kasyer przy pomocy przydzielonych urzędników.

Do kasy efektów należą następujące czynności:

1. przechowywanie i cała manipulacya dzienna:
   a) z efektami w depozytach zachowawczych, kolejowych w zastawach terminowych, kredytach otwartych i depozytach specyalnych działu bankowego;
   b) z efektami funduszów rezerwowych Banku;
   c) z arkuszami kuponowymi od winkulowanych listów zastawnych i obligacyj Banku.
2. Przechowywanie skonfekcyonowanych listów zastawnych i obligacyj Banku do chwili wypłaty pożyczki.
3. Prowadzenie raportu dziennego i żurnalu „Kontrola podręczna depozytów".
4. Prowadzenie ksiąg „Depozyta osób trzecich" według rodzaju depozytu i kategoryi efektów.
5. Wysyłka efektów w obrębie m. Lwowa.
6. Przechowywanie zapasu książeczek wkładkowych i asygnat kasowych.

§. 31.

Kasa efektów przyjmuje do depozytów efekta na podstawie deklaracyj (druk Nr. 88, 98, 106 lub Nr. 91) sprawdzając imienną wartość, kategoryę, seryę i numera efektów oraz kupony, poczem kasyer zaopatrzywszy tak sprawdzoną deklaracyę stampilią i swoim podpisem wydaje ją odnośnej likwidaturze, która po załatwieniu swoich czynności zwraca kasie efektów powyższą deklaracyę wraz z odpowiednio wystawioną przekazką poborową na efekta (druk Nr. 37, 39, 41) a kasyer efektów na dowód, że sprawdził dokładnie przekazkę z deklaracyą zaopatruje ją również stampilią i swoją szyfrą.

§. 32.

Przy wydawaniu efektów z depozytów otrzymuje kasa efektów z dotyczącej likwidatury prekazkę (druk Nr. 38, 40, 42) odpowiednio wypełnioną i wydaje ze skarbca żądane efekta stronie wskazanej przez likwidaturę, przyczem ma baczyć na to, aby wszelkie należytości jakie strona ma do uiszczenia były pokryte przed wydaniem jej tych efektów.

§. 33.

Przyjmowanie i wydawanie arkuszy kuponowych od winkulowanych listów zastawnych i obligacyj banku od-

bywa się analogicznie do manipulacyi z efektami z tą jedynie różnicą, że arkusze kuponowe przyjmuje kasa efektów wprost na podstawie przekazki (druk Nr. 37) bez deklaracyi, wydaje zaś likwidaturze arkusze kuponowe a nie stronie.

§. 34.

W osobnej kasie, do której jeden klucz jest w rękach komisarza krajowego, przechowuje kasa efektów obligacye rezerwy hipotecznej, komunalnej i kolejowej. Przy wszelkich zmianach w tych depozytach sporządza kasa efektów osobne protokoły, które podpisuje komisarz krajowy oraz dwóch urzędników kasy efektów.

§. 35.

Kasa efektów przyjmuje i wydaje depozyta specyalne uwidoczniając ich przyjęcie lub wydanie na odnośnych aktach (listach oryginalnych), o odcięciu zaś kuponów zawiadamia w terminach płatności sekretaryat Banku przypomnieniem z urzędu.

§. 36.

Kontrolę depozytów specyalnych oraz rezerw Banku prowadzi sekretaryat Banku, a kasyer efektów znaczy swą szyfrą w odnośnej księdze każdą pozycyę.

§. 37.

Każdy rodzaj depozytów przechowuje kasa efektów w skarbcu bankowym oddzielnie, a nadto każdy depozyt z osobna w kopercie, na której ma być uwidoczniony numer depozytu.

Większe zapasy efektów stanowiących własność Banku przechowuje kasa efektów w skarbcu bankowym pod kontrolą likwidatury efektów.

§. 38.

Nowo emitowane listy zastawne i obligacye Banku wydaje odnośna likwidatura kasie efektów za potwierdzeniem w księgach konfekcyjnych, a kasa efektów przechowuje je w osobnej kasie i w miarę wypłaty pożyczek odnośnych i skupu tych efektów przez Bank wydaje likwidaturze efektów na podstawie przekazek (druk Nr. 404, 563). Wszystkie efekta przez Bank emitowane podpisuje kasyer efektów pod tytułem „kasa“.

§. 39.

Z końcem godzin urzędowych sporządza kasa efektów na podstawie przekazek w ciągu dnia zebranych raport dzienny (druk Nr. 44) a nadto prowadzi dziennik „kontrola podręczna depozytów“, tak, aby w każdej chwili na podstawie tego dziennika można było sprawdzić ogólny stan depozytów zachowawczych, zastawów terminowych, kredytów otwartych, depozytów kolejowych i efektów winkulowanych.

§. 40.

Kasa efektów prowadzi ewidencyę depozytów zachowawczych, zastawów terminowych, kredytów otwartych. depozytów kolejowych i efektów winkulowanych według rodzajów depozytów i kategoryi efektów w ten sposób, aby można było na podstawie tych ksiąg stwierdzić jakie efekta i które sztuki należą do poszczególnych depozytów.

Z tych ksiąg przegląda kasa efektów wszystkie losowania i przedkłada wykaz wylosowanych sztuk odnośnym likwidaturom do dalszej manipulacyi.

§. 41.

Około 15. każdego miesiąca sporządza kasa efektów na podstawie w mowie będących ksiąg wykaz kuponów płatnych z końcem tego miesiąca w depozytach zachowawczych. zastawach i kredytach otwartych, a po odcięciu tych kuponów wydaje je wraz z wykazem likwidaturze efektów do realizacyi.

§. 42.

Kupony od efektów w depozytach austr. kolei państwowych wydaje kasa efektów stronom *in natura* na podstawie przekazek dotyczącej likwidatury.

§. 43.

Wszystkie efekta, jakie Bank wysyła, odbiera od poszczególnych likwidatur i sprawdza kasa główna za potwierdzeniem na odnośnych aktach, a z końcem godzin urzędowych zarządza ich ekspedycyę wraz z pocztą pieniężną, z wyjątkiem przesyłek preznaczonych dla Lwowa, które doręcza kasa efektów adresatom w sposób analogiczny jak doręczanie gotówki (§. 8) dnia następnego wraz z pismem Banku za pokwitowaniem w rewersale.

§. 44.

Kasa efektów przechowuje zapas książeczek wkładkowych i wydaje je w miarę potrzeby likwidaturze wkładkowej w partyach po sto sztuk za odnotowaniem tychże w odnośnej księdze ewidencyjnej, przechowanej w likwidaturze wkładkowej.

§. 45.

Asygnaty kasowe wydaje kasa efektów na podstawie przekazek likwidatury (druk Nr. 83). Serya i numera wydanych asygnat winne być na przekazkach tych zawsze zanotowane.

Juksty asygnat wydanych pozostają w przechowaniu kasy efektów aż do ich zniszczenia.

C. Skarbiec.

§. 46.

Wszystkie walory przechowuje kasa efektów w skarbcu głównym Banku krajowego w kasach ogniotrwałych. Kasy te są stale zamknięte na dwa klucze, z których jeden jest w rękach naczelnika, drugi zaś w rękach kasyera efektów.

W godzinach pozaurzędowych są nadto wszystkie kasy zamknięte na klucz trzeci, który znajduje się w rękach drugiego urzędnika przydzielonego do kasy efektów.

Wszelkie manipulacye z efektami w skarbcu odbywają się zawsze w obecności naczelnika i kasyera efektów lub w obecności dwóch urzędników kasy efektów.

Drzwi wchodowe do skarbca są w godzinach pozaurzędowych zamknięte na dwa klucze, z których jeden jest w rękach jednego z dyrektorów Banku, drugi w rękach naczelnika kasy efektów.

D. W ogólności.

§. 47.

W granicach powyższej instrukcyi wolno Dyrekcyi Banku wprowadzać zarządzenia i kontrole, jakie dla bezpieczeństwa kas i Banku uzna za stosowne.

Lw. 99.121.

„Po myśli postanowienia §. 18. regulaminu Banku krajowego Wydział krajowy zatwierdza niniejszą instrukcyę kasową“.

Lwów, dnia 10. listopada 1908.

Zastępca marszałka krajowego:

Pilat m. p.

Członek Wydziału kraj.:

Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału kraj.:

Dr. Bernadzikowski w. r.

Alegat IV. do sprawozdania Wydziału kraj. do Lw. 47911/909.

Odpis

Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem L. 24361. We Lwowie dnia 26. marca 1909.

Wysoki Wydziale krajowy!

Stosownie do stałego polecenia z 5. października 1906. L. 97.472 mamy zaszczyt złożyć niniejszem o pożyczkach gotówkowych następujące sprawozdanie:

W ciągu roku 1908 wypłaciliśmy ogółem 42 pożyczek na K 2,274.000, a mianowicie:

28 pożyczek w formie kredytu budowlanego na . .	K 1,270.000
4 na większą własność na	300.000
10 na realności fabryczne na	704.000
razem 42 jak wyżej na . . .	K 2,274.000

Z wypłaconych 4 pożyczek na większą własność hipoteczną jedna na K 35.000, miała na celu melioracye rolne, pozostałe trzy, inne inwestycye gospodarcze.

Z pożyczek na realności fabryczne przypada:

3 pożyczki na młyny	K 74.000
2 na cegielnie i fabryki dachówek	190.000
i po jednej na fabrykę papieru, fabrykę szkła, makaronu, pralnię i zakład hydropatyczny . . .	440.000
Razem jak wyżej	K 704.000

Do końca roku 1908 czyli w ciągu 4 lat udzielił w ogóle Bank krajowy pożyczek tego rodzaju:

160 na realności miejskie	7,006.200
23 na większą własność	1.852.000
26 na małą własność	38.200
47 na realności fabryczne	2,613.600
Razem . .	K 11,510.000

Spłacono w tym okresie łącznie:

117 pożyczek na . . . . . K 5,106.452·03

tak, że stan ich z dniem 31. grudnia 1908 wynosi:

139 pożyczek na . . . . . K 6,403.547·97

podczas, gdy granica, do jakiej Bankowi wolno iść w tym dziale obliczona w myśl §. 11 przepisów do Lw. 55675/04 wzgl. Lw. 49769/08 wynosiła . . . K 9,074.939·02

Z końcem roku 1908 zalegała tylko jedna rata bieżąca a w egzekucyi była tylko jedna pożyczka z zaległym kapitałem K 49,167·73 zabezpieczona w pierwszej czwartej części wartości objektu (młyn parowy). Z tego więc tytułu Bank nie obawia się straty.

W ciągu roku 1908 zgłoszono łącznie podań 139 o pożyczki na . . . . . K 8,656.700

co razem ze zgłoszeniami z lat dawniejszych czyni 526 podań na . . . . . K 27,653.470

Z tej liczby załatwił Bank odmownie

155 podań na . . . . . K 11,751.570

z pozostałych

371 podań na . . . . . K 15,901.900

351 przyznano pożyczki na . . . . K 14,782.400

20 pozostaje w załatwieniu na . . . . K 1.119.500

z przyznanych jak wyżej

351 pożyczek na . . . . . K 14,782.400

zrealizowano do końca 1908

256 na . . . . . K 11,510.000

95 na . . . . . K 3,272.000

wycofano promes

56 na . . . . . K 1,510.400

pozostaje w obiegu

39 promes na . . . . . K 1,762.000

Raczy Wysoki Wydział krajowy sprawozdanie powyższe przyjąć do wiadomości.

Alegat V. Do sprawozdania Wydziału krajowego do Lw. 47911/09.

Odpis

pisma Wydziału krajowego z dnia 2. listopada 1908. Lw. 113921/08 wystosowanego

do Jwgo Pana Hipolita Bochdana, właśc. dóbr we Lwowie.

W dniu 9. listopada b. r. upływa lat 26 od chwili, gdy Jaśnie Wielmożny Pan po raz pierwszy wybrany przez Wys. Sejm członkiem Rady nadzorczej Banku krajowego, a przez Wydział krajowy mianowany jej Prezesem, objąłeś ten zaszczytny urząd i do ostatnich dni nieprzerwanie go sprawowałeś.

Z wielkim żalem przyjął Wydział krajowy wiadomość, iż mimo jego usilnych starań, nie dałeś się Jaśnie Wielmożny Panie ze względu na stan zdrowia nakłonić do przyjęcia nadal mandatu członka i Przewodniczącego Rady nadzorczej Banku krajowego. W chwili ustąpienia z tego zaszczytnego stanowiska, Wydział krajowy poczytuje sobie za miły obowiązek wyrażenia Jaśnie Wielmożnemu Panu szczerej wdzięczności i najgorętszego podziękowania za tyloletnią pracę i usługi jakie oddałeś krajowi, przy świadomem celu kierownictwie pierwszej krajowej instytucyi finansowej.

W dziejach rozwoju Banku krajowego pozostanie nazwisko JWgo Pana na zawsze otoczone nie tylko należną wdzięcznością, ale najgłębszą czcią, której Wydział imieniem kraju daje wyraz.

Racz Jaśnie Wielmożny Panie przyjąć wyrazy naszego wysokiego poważania.

Alegat VI. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 47911/08.

Odpis

pisma Wydziału krajowego z dnia 20. listopada 1908, LW. 118.172/08 wystosowanego

do JWgo Pana dr. Alfreda Zgórskiego, c. k. Radcy rządu, kawalera orderu żelaznej korony III. kl. dyrektora Banku krajowego we Lwowie.

Dwadzieścia pięć lat upływa w dniu dzisiejszym od chwili gdy JW Pan dekretem Wydziału krajowego z dnia 20. listopada 1883 do L. 56.207 powołany zostałeś na odpowiedzialne stanowisko Dyrektora Banku krajowego. Mianowanie swe zawdzięczałeś Panie Dyrektorze głównie zasługom jakie położyłeś na polu organizacyi Towarzystw zaliczkowych w naszym kraju.

Wydział krajowy poruczając Panu wówczas stanowisko jednego z kierowników krajowej instytucyi finansowej, ufał, że przy swem doświadczeniu i rezultatach dodatniej pracy, okazanych na innem polu działalności publicznej, zdołasz także Bank krajowy wprowadzić na właściwe tory, ożywić jego działalność i stworzyć przy jego pomocy warunki dla ekonomicznego podniesienia kraju.

Z prawdziwem zadowoleniem może Wydział krajowy dziś stwierdzić, że nadzieje, jakie przywiązywał do Twej nominacyi ziściły się w całej pełni.

Dziś po dwudziestu pięciu latach zaszczytnej służby w Banku krajowym, możesz Panie Dyrektorze z dumą spoglądać w przeszłość, gdyż dzięki Twej niezmordowanej pracy, znajomości rzeczy, energii, rzutkości i niejednej doniosłej w rezultaty inicyatywie, Bank krajowy, rozwijając się na zdrowych podstawach, oddał krajowi na wielu polach niepospolite usługi. Rozumnej i przezornej Twej Panie Dyrektorze pracy, zawdzięcza Bank krajowy w bardzo przeważnej mierze przodujące w kraju stanowisko a poza granicami kraju poważne znaczenie.

Pomny tych zasług, jakie oddałeś krajowi, Wydział krajowy w dniu, w którym przekraczasz okres ćwierćwiekowej pracy, wyraża Ci pełne uznanie i wdzięczność za całą Twą owocną działalność a dołącza życzenia, abyś długie jeszcze lata z tem samem poświęceniem i świadomą celu inicyatywą, pracował dla dobra kraju i powierzonej Twemu kierownictwu instytucyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Odpis

sprawozdania Dyrekcyi Banku krajowego z dnia 28 czerwca 1909. L. 40.216.

Wysoki Wydziale krajowy!

Według obowiązujących przepisów pożyczki hipoteczne na domy mieszkalne odpowiadające wymogom §. 4 ustęp 2 statutu bankowego udzielane być mogą przy pożyczkach w 4% listach zastawnych z najdłuższym okresem amortyzacyjnym w 39 latach (rocznie 5.25%), a przy pożyczkach w 4½% listach zastawnych z okresem 33-letnim (rocznie 6%).

Gdy obecnie nie tylko pozakrajowe banki, lecz i nasze krajowe instytucye mianowicie lwowska i krakowska Kasy Oszczędności i galic. akc. Bank hipoteczny udzielają pożyczek hipotecznych na domy mieszkalne z okresem amortyzacyjnym do lat 50, wynoszą annuitety pożyczek w Banku krajowym, mimo niższego dodatku administracyjnego więcej niż raty spłacalne w innych bankach. Uwzględniając dalej okoliczność, iż obecnie przy budowlach o betonowych fundamentach, żelaznych trawersach i ogniotrwałym pokryciu dachów, trwałość budynków, o ile nie są spekulacyjnemi budowlami na długi przeciąg lat jest zapewnioną — Dyrekcya Banku krajowego przedstawiła Radzie nadzorczej wniosek o przedłużenie okresu amortyzacyjnego dla pożyczek hipotecznych na domy mieszkalne o fundamentalnej budowie do lat 50, wskutek czego annuitety wynosić będą przy pożyczkach hipotecznych w 4% listach zastawnych rocznie 4.82% a przy pożyczkach 4½% rocznie 5.24%.

Opierając się na uchwale Rady nadzorczej z 26. czerwca 1909 liczba 40.216 upraszamy tedy Wysoki Wydział krajowy o zatwierdzenie zmiany „przepisów o udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek hipotecznych w listach zastawnych" a to tak 4% jak i 4½% w tym kierunku, iż do §. 20 tychże przepisów dodaje się ustęp końcowy: „Na hipotekę domów o trwałej fundamentalnej budowie może być okres amortyzacyjny przedłużony do lat 50". (L. S.).

Dr. Zgórski w. r. **Dr. Małaczyński** w. r.

Sprawozdanie

Rady nadzorczej Banku krajowego o bilansie za rok 1908.

Wysoki Wydziale krajowy!

W wykonaniu wymagania określonego §. 100 statutu, Rada nadzorcza Banku krajowego ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi zamknięcia rachunkowe z końcem grudnia i bilans z roku 1908 wraz z następującem swem sprawozdaniem:

Rok 1908 był rokiem jubileuszowym, jako dwudziesty piąty istnienia Banku. Założyciele tej krajowej instytucyi, to jest Wysoki Sejm z roku 1881, dobrze rozpoznał jej potrzebę, jeżeli nie konieczność bytu, ale stwierdzą to żyjące jeszcze z grona ówczesnych posłów, że nie przewidywano tego rozwoju, ani tych rozmiarów jakie dziś uwidocznione nam są w cyfrach zamknięć rachunkowych, według których także może sobie każdy dopowiedzieć, że Bank krajowy oddaje niepomierne usługi społeczeństwu naszemu, że znaczącą odgrywa rolę w rozwoju ekonomicznem kraju. Przedmiotem jednak niniejszego sprawozdania nie jest dwudziestopięciolecie Banku krajowego, lecz rozbiór spraw ostatniego roku. Dyrekcya wydała mozolnie opracowany pamiętnik z lat 1883 do 1908, a ten odczytany przez każdego interesującego się tą naszą instytucyą da obraz możliwie szczegółowy stopniowego rozwoju wszystkich działów i spełnionych zadań.

Rok 1908 był ciężkim dla rolników, a trudnym dla przemysłu i handlu. Spotęgowały się też żądania zgłaszane do Banku krajowego a czynienie im zadość w granicach wskazanych zakresem i środkami, przyczyniło się do znacznego wzrostu obrotów oraz czystego zysku, jakich dotąd Bank jeszcze nie był osiągnął.

Jak w latach zeszłych, nie będziemy tu rozbierać poszczególnych pozycyi zamknięć rachunkowych i bilansu, a przedkładamy tablicę obrotów i wynikłości z lat 1907 i 1908, dodając — wyjątkowo dla porównania — cyfry z 31. grudnia 1884, jako z pierwszego bilansu Banku, obejmującego okres ośmnastomiesięczny.

Dotykamy więc objaśniająco głównych pozycyi z przebiegu ostatniego roku:

W oddziale hipotecznym było do załatwienia 3993 podań o pożyczki w listach zastawnych, na K 67,367.700, więcej niż w roku poprzednim

o 973 na K 16,387.000. Odmówiono 821 na K 21,826.300, wydano promes 2586 na K 29,166.900, pozostało na rok bieżący podań 586 na K 16,074.500.

Wypłacono w roku 1908 pożyczek 1739 na K 17,707.700 w $4^1/_2\%$ przeważnie listach, z powodu nizkiego kursu cztero-procentowych (4%). Wypłacono więcej niż w roku 1907 pożyczek 126 na K 2,883.000. W obiegu pozostaje 1901 promes na K 15,579.900.

Ogółem przez lat 25 wydano pożyczek w listach zastawnych:

Na dobra ziemskie	1027	sumą K	76,738.000
Na domy miejskie	1706	„ „	126,573.600
Na małą własność	15075	„ „	30,429.600
Razem pożyczek	20808	sumą K	233,741.200

opartych na hipotekach oszacowanej wartości K 171,176.269.
Pozostaje niespłaconych 14604 z sumą K 141,753.863 hal. 18.

Najwięcej są zadłużone: W większej własności obwody: Sokal, Złoczów, Zbaraż, Stanisławów, Tarnopol, Borszczów, Lwów, Husiatyn, Horodenka i Buczacz. W miastach: Lwów, Kraków, Przemyśl, Stanisławów, Rzeszów, Stryj, Tarnów, Sanok, Tarnopol, Jarosław. W małej własności powiaty: Zbaraż, Lwów, Kamionka, Żydaczów, Rohatyn, Sokal, Przemyślany, Stryj, Tarnopol, Kołomyja, Skałat, Śniatyn, Horodenka, Jaworów, Podhajce, Tłumacz, Złoczów, Rzeszów, Borszczów, Żółkiew.

Zaległości rat w kapitale wynosiły w końcu grudnia 1908 K 222.228 hal. 67, czyli 0.15% bieżącego kapitału.

(W tymże terminie zalegało w Towarzystwie kredytowem ziemskiem 1.05%, a w Banku hipotecznym 1.23% kapitałów bieżących).

Bank krajowy nie posiada żadnej realności nabytej z licytacyi po dłużniku.

Zysk w tym dziale zwiększył się w roku ubiegłym o K 84,902·10 i doszedł do K 506.231.

Podatku kuponowego wypłacono K 27.121·84 za listy zastawne. Rezerwa hipoteczna wynosi 31. grudnia 1908 K 2,235.633·12, wzrosła wśród roku ostatniego o K 296.066·94.

W oddziale komunalnym, wydano w roku 1908 pożyczek 32 na K 5,299.400, tyle co do ilości co w roku 1907 a sumą większą o K 3,484.000.

Ogółem wypłacono od początku 670 pożyczek komunalnych na koron 40,243.200, a to:

Na kraj i powiaty	162	na K	14,222.200
Na gminy miejskie	279	„ „	24,136.000
Na gminy wiejskie	229	„ „	1,885.000

Pozostaje z końcem roku 1908 niespłaconych pożyczek 454 na K 27,051.944·98. Zaległości rat w kapitale 0.12%. Zysk ostatniego roku K 97.806, wzrósł o K 25.143·30. Rezerwa doszła do K 1,032.639·82, zwiększona o K 121.967·47. Rezerwy dłużników już w całości zwrócone.

Podatku kuponowego od obligacyi komunalnych uiszczono razem z należytością stemplową K 8.203·92 w roku 1908.

W oddziale kolejowym wypłacono w roku objętym niniejszem sprawozdaniem, jedną tylko pożyczkę miastu Lwów, na kolej elektryczną w sumie K 10,000.000.

Od rozpoczęcia czynności w tym dziale, czyli od roku 1897, wydano pożyczek w obligacyach komunalnych K 33,992.800, a to:

Delatyn-Kołomyja Stefanówka . . .	K	7.674.800
Trzebinia-Skawce	„	4,040.000
Przeworsk-Dynów	„	2,964.000
Chodorów-Podwysokie	„	2,000.000

Tarnów-Szczucin	K	2,000.000
Piła-Jaworzno	„	1,254.000
Borki-Grzymałów	„	1,200.000
Łupków-Cisna	„	930.000
Lwów-Podhajce	„	830.000
Wydział krajowy	„	600.000
Przeworsk-Rozwadów	„	500.000
Miasto Lwów.	„	10,000.000

Z końcem roku 1908 pozostawało niespłaconych tych pożyczek koron 32,564.188·64.

Zysku miał ten oddział K 37.864·36.

Rezerwa wynosi K 90.700·16, wzrosła o K 27.150·75. Podatku od obligacyi kolejowych wypłacono K 5.625·97.

Ogół emisyi doszedł w Banku krajowym z końcem roku 1908 do koron 307,977.200, a pozostaje w obiegu K 201,600.000 razem w listach zastawnych oraz w obligacyach komunalnych i kolejowych.

Oddział bankowy przewyższył obrotami i wynikłościami w roku 1908 wszystkie poprzednie od roku 1883. Obroty ogólne doszły do K 2.970,025.787·86 zwiększone w porównaniu z rokiem 1907 o K 361,419.698·03. Kasowe K 808,687.221·93 większe o K 50,150.851·07. Suma bilansowa K 287,925.148·36, wzrosła o K 38,657.601·89.

Wraz z pozostałym zapasem z roku 1907 miał Bank do zbycia za K 41,467.500 emisyi własnych, a umieszczono ich wśród roku za K 33,274.700.

31. grudnia 1908 notowano: 4½% listy zastawne Banku krajowego po 100 do 100.50, 4% po 93·25 do 94·25: (Jednocześnie notowano 4% listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego po 91·80 do 92·40). 4½% obligacye komunalne po 99·75 do 100, 75·4% po 93 do 94. Obligacye kolejowe po 93 do 94.

(Z zapasów z końca roku sprzedano prawie wszystkie te papiery w początkach r. b).

Weksli podano w roku ubiegłym do eskontu sztuk 125.128 na koron 141,473.079·89, o 18.973 na K 11,353.609·39 więcej niż w roku poprzednim. Przyjęto sztuk 114.460 za K 135,666.887·66. Stan z 31/12 1908 większy niż przed rokiem o sztuk 4546 i o K 1,135.986·12 wynosił sztuk 25.995 za K 36,950.355·54.

Stopa procentowa utrzymaną była na 5% i 4½%.

Reeskontowano mniej wśród roku, a saldo końcowe wynosiło koron 11,459.614·69 mniej niż poprzednie o K 4,384.303·34.

W wyż podanej sumie portfelu mieściły się weksle Zakładu centralnego, Filii i Zastępstw. W tych zaś weksle i skrypta przedsiębiorstw przemysłowych, w których Bank ma udziały i innych wielu zakładów krajowych, oraz eskant subwencyi sejmowych na termina rozłożonych.

Poręczenia za podatki spożywcze cukru, spirytusu i nafty ustanowione na K 5,370.000 wyczerpane były do K 3,679.914·38. Kredyt solny K 12,940.000 zużyty był do K 10,801.900.

Pożyczek gotówkowo-hipotecznych wypłacono w roku 1908 sztuk 42 na K 2,274.400, mniej niż w roku 1907 o 32 pożyczki i o K 1,674.400. Od początku, t. j. przez lat cztery i pół wypłacono razem 256 pożyczek na K 11,510.000, a mianowicie na:

Realności miejskie	K	7,006.200	przy szacunku	K	17,709.700
Dobra ziemskie	„	1,852.000	„ „	„	12,759.200
Małą własność	„	38.200	„ „	„	111.500
Przemysł	„	2,613.600	„ „	„	11,670.000
Razem	K.	11,510.000	przy szacunku	K	12,283.400

Pozostaje niespłaconych pożyczek gotówkowo-hipotecznych 147 na K 6,447.422·66, a w tem 8 pożyczek melioracyjnych na K 43.874·69.

Udziały w Towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych wynoszą w bilansie za rok 1908 K 681.355, mniej niż przed rokiem o K 22.750, wskutek odpisania na straty K 17.250 z udziału w Towarzystwie akcyj. przemysłu chemicznego we Lwowie, oraz K 5.600 z ukończonej likwidacyi akcyjnego Towarzystwa handlowego we Lwowie i po wpłaceniu K 100 do nowo założonej Spółki fakturowej w Krakowie. Powyższa suma udziałów rozmieszczoną jest w czternastu przedsiębiorstwach, o których stanie podajemy co następuje:

1. Galicyjsko-Bukowińskie Towarzystwo akcyjne dla przemysłu cukrowniczego w Przeworsku, zamknęło nader pomyślnie kampanię i rachunki z 30. czerwca 1908, pomimo złego urodzaju buraków i o przeszło 1200 morgów mniejszej plantacyi od zakontraktowanej. Zmniejszyło to produkcyę, lecz znakomita cukrowość buraków, doskonały przerób i wydatki w obu fabrykach, oraz ceny cukru, korzystnie wpłynęły na finansowy rezultat wyrażony w cyfrze K 1,269.320·97 zysku netto po dokonanych odpisach amortyzacyjnych w sumie K 424.831·18. Wypłacono akcyonaryuszom 10% dywidendy. Bank krajowy ma w tem przedsiębiorstwie K 1,041.615·54 za podkładem skryptu i w syndykacie akcyi K 179.389. W akcyach zakładowych K 276·000. Cukrownia miała w Banku K 1,016.480.

2. Pierwsze galicyjskie Towarzystwo akcyjne budowy wagonów i maszyn w Sanoku. Wprowadzone w r. z. zmiany w składzie Dyrekcyi tej fabryki, korzystnie wpłynęły na wynikłości ostatniego roku, czemu też oraz znacznemu zwiększeniu produkcyi, po dokonanych niezbędnych inwestycyach, przypisać należy dobry bilans wykazujący z dniem 30. września 1908 zysku nettto koron 159.970·37. Wypłacono dywidendy 6%. Zysk ostatni byłby przekroczył K 200.000, gdyby nie wypłata dodatku robotnikom od podwyżki produkcyi, oraz gdyby nie odpisy dokonane z rachunków niepewnych dłużników. Na amortyzacye odpisano K 164.392·99 za rok ubiegły a razem za minionych lat trzynaście odpisano na amortyzacye K 1,111.285. Bank krajowy ma w fabryce sanockiej akcyami K 210.000 i miał 31. grudnia 1908 z reeskontu K 797.441·53 oraz w rachunku bieżącym K 2,938.504. Przez lat trzynaście swego istnienia, wyprodukowano w fabryce sanockiej wyrobów za K 35,051.988. Robotników zajmuje fabryka tysiąc.

3. Akcyjne Towarzystwo wyrobów tkackich w Łańcucie rozwija się pomyślnie, zyskuje coraz większe zaufanie i pomnaża liczbę swych odbiorców. Po korzystnym ostatnim bilansie z 30. kwietnia 1908, wypłacono 5% dywidendy od kapitału K 200.000, w którym ma Bank krajowy K 45.000. Postanowiono powiększyć kapitał akcyjny o K 250.000, a Bank nasz ma wziąć udział w tem powiększeniu, pod zastrzeżonymi warunkami. Z reeskontu ma tu Bank K 54.000.

4. Pierwsze galicyjskie Towarzystwo akcyjne dla przemysłu chemicznego we Lwowie. Już w sprawozdaniu za rok 1907 wykazaliśmy zły stan interesów tej fabryki, a i dziś za rok 1908 nic lepszego powiedzieć nie możemy. Techniczne błędy założenia i obca konkurencya spowodowały ponowne straty, których z dniem 30. września 1908 było do pokrycia K 161.169·75. W r. b. zaniosło się na lepsze, bo po wycofaniu się części głównych akcyonaryuszów, przejęło ich akcye wiedeńskie Towarzystwo dla tego przemysłu, silne fachowo, finansowo i doświadczeniem, a organa jego przystąpiły już wespół z naszymi do niezbędnych reorganizacyi przedsiębiorstwa. Z kapitału akcyjnego K 600.000 posiada Bank krajowy K 40.250 i miał 31. grudnia 1908 do żądania z reeskontu K 415.503·16.

5. Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie dokonał z końcem r. z. ważnej u siebie zmiany, zwijając zupełnie dział spożywczo-kolonialny i odstępując go założonemu przez się „Centralnemu Towarzystwu handlowemu

w Krakowie", a znacznie rozwijając swój dział rolniczy. Utrzymał też stały i ścisły stosunek z Towarzystwem Kółek rolniczych i obsługuje lakowe wszelkiemi potrzebami rolnictwa. Związek wypłaca odbiorcom swoich towarów, zwroty procentowe, odpowiednie zyskom własnym, a ustosunkowane wysokością wydanych faktur. Zamknięcia rachunkowe z 30. czerwca 1908, wykazały wzrost udziałów i rezerw, oraz zysk najwyższy z dotychczasowych przez lat siedmnaście. Dywidendy wypłacono 6%. W udziałach w sumie K 250.882 h. 92 ma Bank krajowy K 20.000 oraz w eskoncie i za skryptem miał K 75.418 h. 45 dnia 31. grudnia 1908.

6) Fabryka chemiczna „Tlen" we Lwowie, przebyła w r. z. przesilenie pod grozą konkursu. Bank krajowy przyszedł z pomocą w wyjątkowych warunkach, udzielając pożyczkę K 80.000 z funduszu inwestycyjnego, co się już okazało skutecznie ratunkowem. Bilans z 31. grudnia 1908 wykazuje straty K 12.390 h. 61, ale po przyjęciu poprzedniej na K 19.956 h. 43, rok więc był już lepszym. Bank ma w tej fabryce K 4.000 w udziałach i miał w reeskoncie K 42.966 h. 16.

7) Krajowy Związek przemysłowy we Lwowie, założony przed dwunastu laty, postawił sobie na cel, prawidłowe zorganizowanie zbytu wytworów krajowych. Za słabe były jego siły finansowe na tak obszerną działalność, a otworzenie sześciu bazarów, było zbyt ryzykownem. Pomimo zasiłków z krajowego funduszu przemysłowego, okazała się w roku 1905 konieczność ofiar i udziałowcy odpisali na straty 80%, a Bank krajowy K 16.000, zatrzymując udziału K 4.000. Obecnie wprowadzony od lat trzech na zdrowsze tory wykazuje Związek poprawę i postęp. Za rok 1907 wypłacono 5% dywidendy, taka sama wypadnie za rok 1908.

8) Syndykat Towarzystw rolniczych w Krakowie rozwija w dalszym ciągu pożyteczną działalność, na dotychczasowych zasadach współdzielczości. Obroty jego rosną a z nimi korzyści wynikające dla członków tytułem zwrotów od wartości pobranych towarów. Za rok 1907 wypłacono 5% dywidendy i znacznie wzmocniono fundusz rezerwowy. Ostatni bilans nie jest dziś jeszcze zamknięty z powodu nie załatwienia przez c. k. Namiestnictwo rachunków za zapomogowe dostawy zboża, stanowiące poważną w roku zeszłym rubrykę. W udziałach wynoszących 31. grudnia 1908 K 161.600, ma Bank krajowy koron 20.000 i miał w portfelu Filii K 928.757 h. 09, z eskontu weksli, przy wymierzonem syndykatowi kredycie K 1,150.000 w trzech kategoryach.

9) Bank parcelacyjny we Lwowie. Trudnem jest obecnie ocenienie społeczno-gospodarczej działalności tej instytucyi, albowiem, kredyta udzielone jej od roku 1906 przez Bank krajowy w zakresach uchwalonych przez Sejm są tylko częścią wszystkich jakiemi się zasila Bank parcelacyjny w stosunku wcale nieodpowiednim do jego majątku własnego. Od lat trzech ulegają udziały zniżkom, pomimo wysokiej ośmioprocentowej dywidendy. Przez lat dziesięć swego istnienia, rozparcelował Bank parcelacyjny 34.500 morgów za sumę koron 19.446.189 h. 50 zarabiając po K 73 do 215 na mordze. Z udziałów z końcem r. z. K 149.633 ma Bank krajowy K 20.000 i miał z reeskontu K 718.000, oraz na rachunku bieżącym K 439.220 — razem o K 192.586, mniej niż z końcem roku 1907.

10) Bank ziemski w Krakowie nie powinien był zmieniać pierwotnej swej firmy „Obywatelskiej pomocy", bo zasady tej przestrzega i jest instytucyą sanacyjną, a z konieczności tylko i to w szczupłych rozmiarach ucieka się do parcelacyi. Od roku 1902 rozparcelowano razem 3.140 morgów, z końcem grudnia 1908 było tu udziałami K 67.759 h. 43, w czem Bank krajowy K 20.000. Rezerwy wzrosły po ostatniem Zgromadzeniu do K 87.300, przewyższają więc znacznie sumę udziałów. Za rok 1907 wypłacono dywidendy 6%, tyleż będzie za rok 1908. Z końcem r. z. winien był Bank ziemski do portfelu Filii w Krakowie K 185.000.

11) Bank melioracyjny we Lwowie, postępuje dalej w pomyślnym rozwoju. Za rok 1907 wypłacono 5% dywidendy. Bilans za rok 1908 nie jest jeszcze ogłoszony, lecz według wykazanych robót wykaże dobre wynikłości. Bank krajowy wzmocnił siły finansowe tej instytucyi podwyższając posiadany udział K 20.000 o drugie tyle i pożyczając do obrotu z funduszu inwestycyjnego K 80.000 na lat piętnaście. Po zatem był nam winien Bank melioracyjny z reeskontu w końcu r. z. K 513.839·57. Na rok 1909 są już zapewnione roboty w poważnej ilości a przeważnie z ramiena Wydziału krajowego.

12) 13) 14) W trzech wreszcie Towarzrystwach ma Bank krajowy nieznaczne udziały, dla możliwości utrzymania wzajemnych stosunków finansowych. A więc — w Towarzystwie wzaj. kred. w Krakowie ma K 1.000 z ostatniem oprocentowaniem 5%. W Towarzystwie zaliczkowem w Białej K 1.000 z dywidendą za rok 1907 4½%, jako współzałożyciel tego Towarzystwa dla agend swoich na tych kresach, miał ten Bank z reeskontu i skupionymi w Białej wekslami K 388.267·93.

W nowo założonej w Krakowie Spółce fakturowej, ma Bank K 100 udziału i z końcem roku z. miała filia Banku z reeskontu Spółki K 141.330·45.

Z eskontu więc, ze skryptów i w rachunku bieżącym miał Bank krajowy w tych Zakładach K 5,881.626·82. Od kapitału w akcyach i udziałach koron 681.355, wyniosły dochody w r. 1908 K 48.745·25 czyli 7·15%.

Po ośmnastu latach współdziałania Banku krajowego w zakładaniu oraz popieraniu przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, przestaliśmy w roku ubiegłym przyczyniać się z funduszów własnych do zwiększania kapitałów zakładowych tych Stowarzyszeń, zadanie to przejmuje na przyszłość fundusz inwestycyjny. W przebiegu lat ośmnastu, włożył Bank krajowy w ten dział interesów razem K 1.110.692·50. Otrzymał zwrotami K 225.886·10 a odpisał na straty K 203.451·40. pozostaje K 681.355.

Odnośnie do uchwały Wysokiego Sejmu z 7. listopada 1905 w sprawie kredytów parcelacyjnych, przedłożyła Dyrekcya Banku osobne sprawozdanie Wydziałowi krajowemu.

Z przeglądu i rewizyi licznych czynności Banku o kilku działach jeszcze mówić nam wypada i choć pobieżnie przytoczyć niektóre pozycye bilansu.

W stanie czynnym oprócz wyżej podanych, widzimy: zapasy gotówki efekta rezerw, zaliczki na efekta, zwiększone rachunki dłużników i poważną pozycyę effektów własnych K 16,712.150·57, obejmującą zapas niesprzedanych papierów emisyi bankowych, komisowe efekta i K 7,818.600 ostatniej pożyczki krajowej z r. 1908 mającej powiększyć kapitał zakładowy Banku o K 10,600.000 do uchwalonej przez Wysoki Sejm sumy K 15,000.000, z których umieszczono dotąd w rezerwach tylko K 3,339.300.

Bank nabył od Wydziału krajowego tę emisyę po 95%.

Stan bierny bilansu wykazuje, pełny już kapitał zakładowy, fundusze rezerwowe, emisye w obiegu, wylosowane efekta i kupony do wypłacenia, różne rachunki i przenośne procenta, dalej obce kapitały powiększone wśród roku o K 6,528.666·03, w czem same wkładki wzrosły o K 5,870.870·20 i Żyro-Obligo pomniejszone o K 4,384.303·34.

Podatku rentowego za wkładki i asygnaty kasowe, wypłacono w roku 1908 K 13.927·70.

Razem wypłacono w roku ubiegłym tego podatku za właścicieli listów zastawnych, obligacyi, książeczek wkładkowych i asygnat banku krajowego K 54.879·43.

Oddział bankowy przyniósł zysku K 1,765.620.01 po dokonanych odpisach K 90.041·66 na straty.

Depozyta obce doszły do K 82,360.783·41.

Do rachunku zysków i strat roku ubiegłego, podaliśmy powyżej cyfry dochodów z wszystkich czterech działów, są to do ogólnego rachunku zyski brutto. Rozchody wzrosły w płacach i kosztach ogólnych odpowiednio do całego rozwoju i rozrostu czynności a wzrosły znacznie, bo o K 215.192·31. „Zwroty Wydziałowi krajowemu" przeważnie za kupony z ostatniej pożyczki z roku 1908.

Zysk netto, większy niż w roku zeszłym o K 459.820·44 doszedł do sumy K 1,050.379·71.

Zysk ten rozdzielony statutowo zwiększył fundusz rezerwowy, oraz rezerwy hipoteczną i komunalną, razem o K 630.227·83 i ponadto fundusz inwestycyjny o K 420.151·88.

Majątek Banku krajowego wynosi teraz K 20,947.631·04 w kapitale zakładowym i rezerwach. Do tego stanu przyczyniły się dwudziestopięcioletnie zarobki bankowe sumą K 8,347.631·04, z dodaniem do niej K 736·084·88 odłożonych dotychczas do nowego funduszu inwestycyjnego.

Zawiadywane przez Dyrekcyę Banku, stałe krajowe fundusze posiadały z końcem roku 1908 razem w kapitałach K 8,652.124·51, z których było rozpożyczonych w pięciu tych funduszach 1443 pożyczek na K 8,378.484·45.

Funduszami tymi są: przemysłowy z kapitałem K 4,185.634.63, przemysłowo-rolniczy ma K 643.096·07, hodowlany K 122.186·99, Kółek rolniczych z kapitałem K 70.902·06 i wiejskich spółek oszczędności i pożyczek posiadających K 3,630.304·76.

Fundusz inwestycyjny wszedł w życie w roku 1908. Z dochodów po koniec roku wynoszących K 736.084·88 pozostawało saldo rozporządzalne kor. 555.724·88. Pożyczono K 80.000 Bankowi melioracyjnemu i złożono temuż kor. 20.000 na udział, oraz pożyczono K 80.000 fabryce chemicznej Tlen we Lwowie. Zysk roku przyniósł K 7.881·76 i wydzielono z niego K 5.254·51 na rezerwę funduszu. W r. ub. założono w Krakowie „Galicyjskie Towarzystwo wiertnicze" celem poszukiwania węgla w Zagłębiu krakowskiem. Kapitał udziałowy ustanowiono na K 2,000.000 a Bank krajowy ma wpłacić doń z funduszu inwestycyjnego K 800.000 w przeciągu lat pięciu.

Dla 195 Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, uchwalił osobny Komitet cenzorów kredyt wekslowy na rok 1908 na podstawach którego zeeskontowano wśród roku ubiegłego 62.885 sztuk weksli za kor. 57,852.857·82 o 21.421 sztuk i o K 12,059.401·73 więcej niż w roku 1907, a saldo końcowe wynosiło 15.845 sztuk na K 13,719.993·77 i było większe niż przed rokiem o 4303 sztuk i o K 1,060.632·26.

Filia Banku w Krakowie wykazała dalszy rozwój i wzrost głównych swych agend. Operowano tam własnemi funduszami przelewając zwyżki do kasy centralnej we Lwowie. Odpowiednim zyskiem przyczyniła się filia do ogólnego zysku Banku, nie biorąc w cyfrowy rachunek licznych obsług stale spełnianych na korzyść Zakładu centralnego.

Zastępstwa Banku nie uległy w roku zeszłym co do liczby 73 żadnej zmianie. Część jedna sprawozdania Dyrekcyi przedstawia nam szczegółowy przegląd ich czynności zawsze chętnych i obustronnie pożytecznych W rachunkach dotacyi kasowych 31. grudnia 1908 Zastępstw 29 miało koron 536.903·25, podczas gdy 43 było winnych K 268.028·15. Największe obroty w r. ubiegłym wykazały zastępstwa: Stanisławów, Przemyśl, Biała, Tarnopol, Lisko, Sokal, Łańcut, Przemyślany, Kołomyja i Sanok. Najmniejsze zaś: Krościenko, Bohorodczany, Limanowa, Lwów, Maków, Wieliczka, Rudki, Wadowice, Trembowla i Bóbrka.

Lustrator Banku dokonał w przeciągu 1908 roku rewizyi w 50 prowincyonalnych instytucyach, a Komisya rewizyjna Rady nadzorczej, zapoznawała się z jego obszernemi sprawozdaniami przedkładanemi przez Dyrekcyę i podawała treściwe z nich wyciągi na kwartalnych posiedzeniach Rady.

Rada Nadzorcza odbyła w roku 1908 posiedzeń siedm a jej Komisya rewizyjna czynną była przez dni 31.

Gdy z końcem lutego r. b. zawiadomił Wydział krajowy Dyrekcyę Banku o zatwierdzeniu przez c. k. Ministerya zmian Statutu uchwalonych na posiedzeniu W. Sejmu z 12. października 1908, przeto już teraz urzęduje Rada nadzorcza Banku krajowego w nowym komplecie dwunastu członków.

Wydział krajowy zamianował prezesem Augusta Gorayskiego, a wiceprezesami Stanisława Jędrzejowicza i Kazimierza Laskowskiego.

Rada nadzorcza uprasza:

Wysoki Wydział krajowy raczy przyjąć niniejsze sprawozdanie do wiadomości, oraz uzyskać od Wysokiego Sejmu absolutoryum dla Zarządu Banku za rok 1908.

Lwów dnia 24. kwietnia 1909 roku.

Prezes Rady:

Gorayski m. p.

Sprawozdawca:

Karol Scipio m. p.

Obroty i wynikłości.

Przedmiot	Rok 1884			Rok 1907			Rok 1908		
	sztuk	Koron		sztuk	Koron		sztuk	Koron	
Obrót ogólny	—	175,491.098	56	—	2.608,606.089	84	—	2.970,025.787	86
„ kasowy	—	56,591.686	28	—	758,536.370	86	—	808,687.221	93
Udzielone pożyczki hipoteczne	57	1,279.100	—	1.613	14,824.700	—	1.739	17,707.700	—
„ „ komunalne	10	1,381.000	—	32	1,815.400	—	32	5,299.400	—
„ „ kolejowe	—	—	—	—	—	—	1	10,000.000	—
Stan emisyi Banku 31. grudnia	—	2,645.300	—	—	173,425.900	—	—	201,600.000	—
„ pożyczek gotówk. hipot. 31. grudnia	—	—	—	—	7,319.150	88	147	6,447.422	66
Zapas efektów w Banku 31. grudnia	—	630.114	30	—	8,206.628	75	—	16,712.150	57
Sprzedaż efektów wśród roku	—	4,370.694	36	—	13,391.500	—	—	33,274.700	—
Zysk z oddziału hipotecznego	—	1.804	60	—	421.328	70	—	506.231	—
„ „ komunalnego	—	5.604	44	—	72.362	83	—	97.806	13
„ „ kolejowego	—	—	—	—	25.737	62	—	37.864	37
„ „ bankowego	—	214.974	40	—	1,178.011	64	—	1,765,620	01
Eskont weksli wśród roku	6.575	13,133.915	16	94.856	120,728.956	61	114.460	135,666.887	66
Stan zapasu weksli 31. grudnia	1.504	3,122.642	40	21.449	35,814.369	42	25.995	36,950.355	54
Obce kapitały łącznie 31. grudnia	—	2,337,274	24	—	41,050.783	91	—	47,579.449	94
Wkładki oszczędności „ „	—	514.953	04	—	14,239.601	22	—	20,110.471	42
Asygnaty kasowe „	—	219.200	—	—	1,412.800	—	—	293.400	—
Zaliczki na efekta 31. grudnia	—	1,394.848	94	—	4,347.897	87	—	4,259.449	63
Rachunki dłużników 31. grudnia	—	232.430	74	—	11,953.934	65	—	14,249.776	52
Udziały w przedsiębiorstwach 31. grudnia	—	—	—	—	704.105	—	—	681,355	—
Dochód z udziałów	—	—	—	—	30.650	25	—	48.745	25
Obrót kasowy w zastępstwach	—	7,584.404	40	—	94,261.658	64	—	94,956.830	36
Eskont weksli Stowarzyszeń	1.395	1,925.254	—	41.461	45,793.456	09	62.885	57,852.857	82
Stan eskontu „ 31. grudnia	463	716.128	34	11.542	12,659.361	50	—	13,719.993	76
Depozyta obce 31. grudnia	—	5,475.322	22	—	77,539.725	46	—	82,360.783	41
Majątek łączny Banku 31. grudnia	—	2,057.053	78	—	9,587.331	96	—	20,947.631	04
Kapitał zakładowy 31. grudnia	—	2,020.854	20	—	4,400.000	—	—	15,000.000	—
Fundusz rezerwowy 31. grudnia	—	15.640	64	—	2,273.544	02	—	2,588.657	94
Rezerwa hipoteczna 31. grudnia	—	3.197	76	—	1,939.566	18	—	2,235.633	12
„ komunalna 31. grudnia	—	17.361	18	—	910.672	35	—	1,032.639	82
„ kolejowa 31. grudnia	—	—	—	—	63.549	41	—	90.700	16
Zysk netto 31. grudnia	—	52.135	48	—	590.559	27	—	1,050.329	71
Suma bilansowa 31. grudnia	—	14,165.742	70	—	249,267.846	47	—	287,925.448	37

Uwaga: Obroty i wynikłości za rok 1884, obejmują okres ośmnasto-miesięczny, od 1. lipca 1883 do 31. grudnia 1884.

Bank krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

1908.

LWÓW.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Spółki.

Sprawozdanie

Dyrekcyi Banku Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Rok ubiegły przyniósł już na samym swym początku znaczne ulżenie w poprzedniej trudności pieniężnej, za czem poszło ogólne obniżenie stopy procentowej. W ślad za tem wzrósł popyt za walorami lokacyjnymi, a Bank krajowy pomimo znacznie zwiększonej emisyi zniżył końcowy zapas swoich efektów i dosięgnął najwyższej dotąd cyfry w sprzedaży swoich emisyj. Mimo jednak potanienia gotówki i więcej ożywionego zbytu, kursa walorów emisyjnych nie tylko nie podniosły się, ale nawet nieco się obniżyły. Powodem tego był stale niski kurs rent państwowych.

W roku ubiegłym osiągnął Bank krajowy najwyższe dotąd obroty, zwiększył prawie wszystkie swoje pozycye bilansowe i wykazuje najwyższy dotąd uzyskany czysty zysk. W tym też roku przeprowadził Bank powiększenie swego kapitału zakładowego do K. 15,000 000· — w sposób uchwałami Sejmu wskazany. Na razie jednak na powiększenie kapitału zakładowego wpłynęło w rzeczywistości tylko K. 3,339.300, gdyż z emisyi pożyczki krajowej z r. 1908. pozostało w portfelu Banku K. 7,818.600.

Dla kraju naszego, jak wiadomo, był rok ubiegły pod względem rolniczym ciężki, a handel i przemysł cierpiał skutkiem ogólno-światowego zastoju i trudności politycznych Mimo to nie przyszło w roku ubiegłym na nasz kraj prawie żadne poważniejsze wstrząśnienie, w czem dopatrzyć się możemy, jak to już w poprzedniem sprawozdaniu zaznaczyliśmy, pewnego wzmocnienia sił krajowych i nabytej skutkiem tego odporności społecznej. Są to wyniki poważnej pracy, którą kraj w swoim Sejmie i swoich krajowych instytucyach konsekwentnie od szeregu lat rozwija — a jest to jedyna droga, wiodąca do uzdrowienia i ustalenia naszych stosunków społecznych.

Żądania, które Sejm i społeczeństwo do Banku krajowego stawia, rosną, rzecz naturalna, z roku na rok, a Bank rosnąc w siły, żądaniom

tym zadość czynić powinien w przeświadczeniu, że usługi swoje nieść powinien krajowi w ciągle wzrastającej mierze.

Czysty zysk z operacyj bankowych w roku ubiegłym wynosi K. 1,050.379·71 w porównaniu z rokiem poprzednim więcej o K. 459.820·44.

Wyłączywszy nawet różnicę zysku na sprzedaży efektów K. 274.549·49 na korzyść ubiegłego roku, okazuje się zysk z tego roku w interesie bieżącym jeszcze korzystniejszym o K. 185.270·95.

Sprzedaż i kurs emisyj bankowych.

Z r. 1907 pozostał zapas emisyj bankowych . K 8,461.400·—
nowe emisye w r. 1908 wynosiły . . . „ 33,007.100·—
razem . . K. 41,468.500·—
umieszczono w r. 1908 . . . . . „ 33,274.700·—
pozostał zapas do bilansu r. 1908 . . . K. 8,193.800·—

który w dwóch pierwszych miesiącach bieżącego roku prawie w zupełności wysprzedany został.

Dnia 31. grudnia 1908 notowały 4% listy Banku krajowego: 93·25—94·25%; 4½% listy 100·00 do 100·50%; 4% obligacye komunalne: 93·00—94·00%; 4½% obligacye komunalne: 99·75—100·75%; 4% obligacye kolejowe: 93·00—94·00%.

Sprzedaż emisyj bankowych i wypłata ubiegających kuponów i wylosowanych listów i obligacyj odbywały się, jak w latach ubiegłych, w kasie głównej Banku, we Filii w Krakowie, w Zastępstwach Banku, a ponadto w miejscowościach i Zakładach, wymienionych na końcu niniejszego sprawozdania.

Udziały Banku w przedsiębiorstwach handlowych, przemysłowych i innych.

Z chwilą wprowadzenia w życie krajowego Funduszu inwestycyjnego przestał Bank wkładać fundusze bankowe w udziały przedsiębiorstw przemysłowych. Posiada Bank obecnie udziały w 14 takich przedsiębiorstwach z kwotą K 681.355, które z czasem przejdą do Kraj. Funduszu inwestycyjnego. W roku ubiegłym zmniejszył Bank wartość swych akcyj I. gal Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego o 30%, czyli o kwotę K. 17.250 i odpisał resztę po przeprowadzeniu likwidacyi Gal. Akc. Towarzystwa handlowego K. 3.800, razem K. 21.050.

Dochody od tych udziałów, które Bank jeszcze posiada, wyniosły w r. 1908 K. 48.745·25 czyli 7⅛%, pomimo, że dwa towarzystwa (I. gal. Towarzystwo akcyjne dla przemysłu chemicznego i Lwowska chemiczna Fabryka „Tlen“), nie dały żadnej dywidendy.

Sfinansowanie 4% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1908.

Bank krajowy objął w roku ubiegłym po kursie 95% K. 11,157.900 4% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1908, z której uzyskaną walutę przeznaczył Sejm na wpłatę do kapitału zakładowego Banku celem uzupełnienia go do kwoty K. 15,000.000. Bank krajowy obligacyj tych nie wprowadził na targ, lecz umieszcza je zwolna w swoich rezerwach i innych stałych funduszach.

Kredyt udzielany instytucyom publicznym i zarząd krajowymi funduszami pożyczkowymi.

Spełniając swe zadanie w obsłudze kredytu publicznego, udziela Bank krajowy taniego, a dogodnego kredytu instytucyom autonomicznym i publicznym za pomocą pożyczek skryptowych i eskontu subwencyj krajowych: głodowych, drogowych, koszarowych, kościelnych i t. p.

Nadto zawiaduje Bank pięcioma stałymi Funduszami, przez kraj dla poparcia przemysłu i gospodarstwa utworzonymi. Stały Fundusz przemysłowy posiada kapitału obrotowego K. 4,185.634·63, z czego jest w 178 pozycyach rozpożyczonych K. 4,080.394·63. — Stały Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego posiada kapitału obrotowego K 643.096·07 z czego jest w 94 pozycyach rozpożyczonych K. 593.862·07 — Stały Fundusz hodowlany z kapitałem obrotowym K. 122.186·99 ma na 44 po-

życzkach K. 60,362·99. Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych posiada kapitału obrotowego K. 70 902·06, a ma w 95 pozycyach rozpożyczonych K 68.650·06. — Wreszcie stały Fundusz pożyczkowy dla wiejskich spółek oszczędności i pożyczek ma przy kapitale obrotowym K. 3,630.304·76 rozdanych 1032 pożyczek z kwotą: K. 3,575.214·70. W ogóle fundusze te krajowe, zawiadywane przez Bank, posiadały z końcem r. 1908 kapitału obrotowego K. 8,652.124·51 przy rozdzielonych 1443 pożyczkach z kwotą K. 8,378.484·45.

Poręka za podatek spożywczy.

Poręki za podatek spożywczy udzielił w r. 1908. Bank 5 partyom na 12 dokumentów w kwocie K. 5,370.000, z czego wyczerpaną była dnia 31. grudnia 1908 kwota K. 3,679.914·38.

Dokument poręki za kredyt solny Wydziału krajowego wynosi K 12.940.000, a kredytu wyczerpanego było w dniu 31. grudnia 1908 K. 10,801.090.

Oddział hipoteczny. Pomimo iż w r. 1908. stopa procentowa ukształtowała się normalnie i zbyt walorów lokacyjnych był łatwiejszy, kurs 4% typu nie podwyższył się o tyle, iżby biorący pożyczki hipoteczne nie byli woleli zaciągać je w 4½% listach. Stąd też przeważają także w r. 1908. pożyczki 4½% nad 4%-wemi.

	Z r. 1907 pozostało niezałatwionych:		
627	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę	K.	11,518.800·—
	w roku 1908 weszło nowych:		
3366	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę	„	55,848.900·—
	razem więc było w r. 1908 do załatwienia[1]):		
3993	podań na	K.	67,367.700·—
	z czego Bank w r. 1908 załatwił odmownie:		
821	podań na kwotę	„	21,826.300·—
	z pozostałych zaś:		
3172	podań na kwotę	K.	45,541.400·—
	wydał Bank nowych promes:		
2586	na pożyczki hipoteczne w kwocie . . .	„	29,466.900·—
	pozostaje jeszcze niezałatwionych:		
586	podań na kwotę	K.	16,074.500·—
	Natomiast wypłacił Bank w ciągu r. 1908 walutę[2])		
948	pożyczek w 4% listach zast. w kwocie . .	K.	4,647.900·—
791	„ w 4½% „ „ „ „ . .	„	13,059.800·—
1739	pożyczek razem w kwocie	K.	17,707.700·—
	a mianowicie:		
55	pożyczek na dobra ziemskie w kwocie . .	„	3,360.000·—
306	„ „ realności miejskie w kwocie .	„	10,812 900·—
1378	„ „ włościańskie w kwocie[3]) . .	„	3,534.800.—
1739	„ razem w kwocie	K.	17,707.700·—

[1]) w porównaniu z rokiem ubiegłym więcej 973 podań, na kwotę wyższą o K. 16,387 000.

[2]) w porównaniu z r. ubiegłym więcej 126 pożyczek na kwotę wyższą o K. 2,883.000·—

[3]) Stosunek obszaru hipotek do udzielonych w r. 1908 pożyczek włościańskich

co łącznie z pożyczkami, wypłaconemi przez Bank w latach poprzednich, czyni 20.808 pożyczek w ogólnej sumie K. 233,741 200, pokrytych hipotekami o wartości szacunkowej K. 471,176.269, mianowicie:

1. na dobra ziemskie 1.027 pożyczek w ogólnej sumie 76,738.000 K. czyli 32·83%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 34·40%:

2. na domy murowane mieszkalne, mogące podlegać podatkowi domowo-czynszowemu, w miejscowościach, które oznaczył Wydział krajowy, 4.706 pożyczek w ogólnej sumie 126,573.600 K., czyli 54·15%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 43 54%:

3. na małą własność rolną, przeważnie włościańską 15.075 pożyczek w gólnej sumie 30,429.600 K., czyli 13·02%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 49·25%.

Z promes pozostałych w obiegu z roku 1907 łącznie z wydanemi w roku 1908 na:

4440	pożyczek w kwocie	K. 43,102.800·—
797	promes nie zostało przyjętych w kwocie .	„ 9,815.200 —
	z pozostałej reszty	
3643	promes na kwotę	K. 33,287 600·—
	zrealizowano w ciągu r. 1908 jak wyżej wykazano:	
1739	pożyczek na kwotę	K 17,707.700·
1904	promes pozostaje więc w obiegu na kwotę .	K. 15.579.900·—

Na spłatę wyżej oprocentowanych pożyczek obcych instytucyj finansowych użytą została z waluty wypłaconych w r. 1908 pożyczek kwota K. 8,398.500·—.

Niespłaconych z dniem 31. grudnia 1908 pożyczek pozostało:

11836	4% pożyczek w kwocie	K. 115,819.146·39
2768	4½% „ „ „	„ 25,934.716·79
14604	pożyczek w łącznej kwocie . . .	K. 141,753.863·18

Z końcem roku 1908 zalegało 3360 dłużników z kwotą K. 563.175·81 z czego 1 dłużnik z r. 1905 ze sumą zaległości K. 602·—, 10 dłużników z r. 1906 ze sumą zaległości K. 3.631·95, zaś 138 dłużników z r. 1907 ze sumą zaległości K. 47.351·43. Reszta zaległości K. 511.590·43 przypada na raty z roku ubiegłego.

Z powyższych zaległości wypada K. 131 507·46 u 67 dłużników na większe posiadłości, K. 174.346·59 u 192 dłużników na realności miejskie, a K. 257:321·76 u 3.101 dłużników na grunta włościańskie.

Kapitał zaległy w tych ratach wynosi K. 222.228·67 czyli 0·15% kapitału bieżącego.

W roku 1908 wdrożono 79 egzekucyj sądowych, pozostało zaś z r. 1907 — 22 egzekucyj sądowych było zatem w r. 1908 w toku razem 101 egzekucyj. Skutkiem zapłaty zaległości ratalnych odwołano 66 egzekucyj, pozostaje zatem na rok 1909 — 35 egzekucyj sądowych, z tego 1 na dobra ziemskie a 34 na realności włościańskie. W roku ubiegłym sprzedane zostały w toku egzekucyi 4 realności włościańskie, z których jednak żadnej Bank nie nabył.

Zysk w oddziale hipotecznym w roku 1908 wynosi K. 506·231.

---

był następujący: na gospodarstwa do 5 morgów udzielono pożyczek 110
„ „ „ 10 „ „ „ 634
„ „ „ 25 „ „ „ 490
„ „ nad 25 „ „ „ 144

Fundusz rezerwy specyalnej dla oddziału hipotecznego, wynoszący z dniem 31. grudnia 1907 roku K. 1,939.566·18, doszedł w ciągu r. 1908 do sumy 2,235.633·12, został zatem powiększony o K. 296.066·94

Z dniem 31. grudnia 1908 znajdowało się w obiegu listów zastawnych Banku krajowego: 4% na sumę K. 115,976.600·—, zaś 4½% na sumę K. 25 969.100·—, czyli na ogólną sumę K. 141,945.700.

Oddział komunalny. Bank krajowy udzielił w r. 1908 pożyczek 32 w obligacyach komunalnych w ogólnej sumie K 5,299.400.

Z liczby 670 pożyczek udzielonych przez Bank w ciągu jego istnienia w ogólnej sumie K. 40,243 200 — przypada:

1. na kraj i powiaty 162 pożyczek w ogólnej sumie K. 14,222.200 czyli 35·34%;

2. na gminy miejskie 279 pożyczek w ogólnej sumie K. 24,136 000 czyli 59 98%;

3. na gminy wiejskie 229 pożyczek w ogólnej sumie K. 1,885.000 czyli 4·68%.

Raty przypadające Bankowi na spłatę kapitału i na procent, wpływały w oznaczonym terminie lub wkrótce po terminie. Wynosiły one w roku ubiegłym K. 1,707 103·34, pozostało zaś do ściągnięcia zaległych z roku 1908: 89 rat w kwocie K. 80.605 04.

Zysk w oddziale komunalnym w r. 1908 wynosi K. 97.806·13.

Rezerwa tego oddziału wynosiła z końcem r 1908 K. 1,032.639·82 zwiększyła się o kwotę K. 121.967·47.

Z dniem 31 grudnia 1908 znajdowało się w obiegu obligacyj komunalnych Banku krajowego: III. Emisyi na sumę K. 9,852.400·—, zaś IV. Emisyi na sumę K. 17,268.400·—, czyli na ogólną sumę K. 27,120.800.

Oddział kolejowy. W roku 1908 wypłacił Bank gminie miasta Lwowa dla miejskiej kolei elektrycznej pożyczkę K. 10,000.000.

Z dniem 31. grudnia 1908 znajdowało się w obiegu obligacyj kolejowych na K. 32,533 500.

Zaległości w tym dziale nie było żadnych. Zysk wynosił w r. 1908 K. 37.864·36, a specyalna rezerwa z końcem r 1908 K. 90.700.16.

Oddział bankowy. Całkowity obrót z wszystkich operacyj Banku we Lwowie i Krakowie w roku 1908 wynosi sumę K. 2;970,025 787·86.

Obrót kasowy wynosił w roku 1908 w Banku we Lwowie, Krakowie i Zastępstwach: K. 808,687.221 93.

W ciągu r. 1908 podano do skupu:

125.128	sztuk weksli na ogólną sumę . . .	K. 141,473.079·89
	z tego odmówił Bank przyjęcia:	
10.668	sztuk na sumę	„ 5,806.192·23
114.460	sztuk zaś na sumę	K. 135,666.887.66

czyli 95·88% ogólnej kwoty zgłoszonej Bank zeskontował.

W porównaniu z r. 1907 podano do skupu w r. 1908 więcej o 18.973 sztuk weksli na kwotę większą o K 11,353.609 39 i zeskontowano więcej o 19.604 sztuk weksli na kwotę większą o K. 14,937.901 05. Stan portfelu wekslowego z dniem 31. grudnia 1908 zwiększył się o 4.546 sztuk i kwotę K. 1,135.986·12.

Stopa eskontowa w Banku krajowym powróciła z początkiem roku do normalnej wysokości 5%, a dla stowarzyszeń 4½%.

Bank zreeskontował w roku 1908 znacznie mniej niż w roku po-

przednim, stan reeskontu z końcem roku wynosił K. 11,459.614·69. Bank reeskontował swój portfel wyłącznie w Banku austro-węgierskim.

Pożyczek hipotecznych w gotówce udzielono w r. 1908 42 na kwotę K. 2,274.000, stan zaś tych pożyczek z końcem roku wynosił 139 na kwotę K. 6,403.547·97. Zaległość w tym dziale stanowi K. 10.781·70 u 4 dłużników. W ogóle od zaprowadzenia tego działu udzielił Bank 256 takich pożyczek na łączną kwotę K. 11,510.000, z czego 156 pożyczek w kwocie K. 6.797.200 jako kredyt budowlany, 4 pożyczki w kwocie K. 209 000 jako pożyczki na adaptacyę i budowę w realnościach miejskich, 4 pożyczki w kwocie K. 185.000 na cele melioracyjne rolne, 19 pożyczek w kwocie K 1,667.000 na inwestycye gospodarcze w majątkach tabularnych, 47 pożyczek w kwocie K. 2,613.600 na cele przemysłowe, a 26 pożyczek w kwocie K. 38.200 na cele gospodarcze włościańskie.

Z pożyczek melioracyjnych po myśli ustawy z 26. lipca 1896 nie wypłacono żadnej w r. 1908. Stan tych pożyczek z końcem roku wynosi 8 na K. 43.874 69. Zalegał w tym dziale tylko jeden dłużnik z ratami czerwcowemi.

Inne interesy oddziału bankowego wyjaśniają dostatecznie dołączone zamknięcia rachunkowe.

Ogólny zysk w oddziale bankowym wynosił w roku 1908 K. 1,765.620·01.

Oddział interesów bankowych ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi. Osobny komitet Cenzorów, odpowiednio do §. 95 statutu bankowego dla tego oddziału ustanowiony, dopuścił do kredytu wekslowego w Banku krajowym na rok 1908: 195 Stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku Bank eskontował 62.885 sztuk ich weksli na ogólną sumę K. 57,852 857·82, a saldo tych weksli z dniem 31. grudnia 1908 wynosiło sztuk 15.845 na K. 13,719.993·76.

Oprócz tego korzystały Stowarzyszenia z kredytu, podlegającego ocenieniu Komitetu Cenzorów, istniejącego według §. 96. statutu bankowego; Stowarzyszenia, będące zarazem Zastępstwami Banku, były także dłużnikami Banku w rachunku bieżącym (dotacye kasowe). Z końcem r. 1908 wynosiło saldo netto na rzecz Zastępstw K. 268.875·10, mianowicie: 29 Zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyjnym do żądania kwotę K. 536.903·25, natomiast 43 Zastępstw było dłużnych kwotę K. 268.028·15.

Filia w Krakowie

Rozwój Filii w Krakowie był w roku ubiegłym normalny. Filia operowała również i w ciągu zeszłego roku przeważnie własnymi funduszami, a nadto jeszcze pewną część tychże przelała do kasy Zakładu Centralnego, w rezultacie zaś przyczyniła się ponownie odpowiednim udziałem do ogólnego zysku Banku.

Czynności Banku w Zastępstwach.

W roku ubiegłym liczba Zastępstw bez zmiany: 73. O obrotach i czynnościach Banku, załatwianych przez Zastępstwa, daje obraz szczegółowy załącznik 7-my do zamknięć rachunkowych za rok 1908 (str. 26 i 27), dowodzący chętnego i pożytecznego współdziałania Zastępstw i korzystnego tychże wpływu na rozwój Banku.

Czysty zysk i rezerwy Banku.

Przypadający na rok 1907 zysk z operacyj bankowych wynosił K. 590.559·27, zysk zaś w roku 1908 wynosi K. 1,050.379·71. Zysk ten został po myśli postanowienia §§. 101. i 102. statutu bankowego rozdzielony między fundusz inwestycyjny i rezerwy Banku.

Fundusz inwestycyjny rozpoczął swoją działalność w roku ubiegłym. Po dotowaniu tego funduszu udziałem w zysku za rok ubiegły wynosi on K. 736.084·88, z czego K. 180.000 już jest w 2 przedsiębiorstwach ulokowanych. W roku ubiegłym podjął Bank na rachunek Krajowego Funduszu inwestycyjnego zorganizowanie Krajowej Spółki wiertniczej, celem poszukiwania węgli w zagłębiu krakowskiem. Spółka ta weszła w życie z początkiem bieżącego roku z kapitałem udziałowym K. 2,000.000, w czem udział Banku wyniesie w ciągu 5 następnych lat K. 800.000.

Obecnie wynosi majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach K. 20,947.631·04, a w tem dorobek Banku w ciągu dwudziestu pięciu lat jego istnienia K 8,347.631·04 i K. 736.084·88, odłożonych do Krajowego Funduszu inwestycyjnego.

Dwudzieste piąte

Zamknięcie rachunkowe

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok 1908.

Obrót.

Całkowity obrót ze wszystkich operacyj Banku wynosił od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1908 . . . . . K. 2;970,025.787·86

Kasa.

Gotowizna w Banku:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1907 wynosiła	K.	1,483.597.83	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1908 wpłynęło . . .	„	276,055.800·43	
razem . .	K.	277,539.398·26	
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	„	276,726.838·97	
Pozostałość kasowa w Banku z dnia 31. Grudnia 1908			K. 812.559·29
Obrót kasowy w Banku w roku 1908	K.	552,782.639·40	

Gotowizna w Filii Krakowskiej:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1907 wynosiła	K.	140.302·70	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1908 wpłynęło . . .	„	80,606.073·55	
	K.	80,746.376·25	
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	„	80,341.678·62	
Pozostałość kasowa w Filii Banku z dnia 31. Grudnia 1908			K. 404.697·63
Obrót kasowy w Filii Banku w roku 1908	K.	160,947.752·17	

Dotacye kasowe w Zastępstwach:

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1907 na dobro Zastępstw wynosiła	K.	311.532·16	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1908 przybyło na dobro Zastępstw	„	47,457.086·65	
	K.	47,768.618·81	
W tymże czasie wypłacono na ciężar Zastępstw . .	„	47,499.743·71	
Łączna pozostałość kasowa z dniem 31. Grudnia 1908 na ciężar Zastępstw .			K. 268.028·15
na korzyść Zastępstw: K. 536,903·25			
Obrót kasowy w Zastępstwach	K.	94,956.830·36	
Łączna pozostałość kasowa			K. 1.485·285,07

Ogólny obrót kasowy K. 808,687.221·93

Efekta własne, eskontowane i w komisie:

a) własne:

Z dniem 31. Grudnia 1907 Bank posiadał na własność papierów publicznych wart. imien.	K.	8,513.800·—	za sumę	K.		8,140.154·50
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1908 nabyto papierów publicznych wart. imien.	„	77,127.100·—	„ „	„		74,865.177·45
Różnica kursu wynosi				„		209.787·96
razem . .	K.	85,640.900·—	za sumę	K.		83,215.119·91
W tymże czasie sprzedano papierów publicznych wartości imiennej	„	68,323.600·—	„ „	„		66,641.424·41
Pozostałość efektów własnych wynosi z dniem 31. Grudnia 1908						
a) w papierach kraj. K. 9,123.500						
b) w papierach włas. emisyj . . . . „ 8,193.800 wart. im.	K.	17,317.300·—	za sumę	K.		16,573.695·50

b) eskontowane:

Z dniem 31. Grudnia 1907 pozostało wylosowanych efektów wart. imien. . .	K.	35.231·69	w sumie	K.	35.121·45	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1908 eskontowano w. i.	„	427.286·—	na K. 446.215·50			
Dyskonto wynosi .			„ „ 1.767·32			
			w sumie	K.	447.982·82	
	K.	462.517·69			483.104·27	
W tymże czasie zrealizowano w. i. . .	K.	428.953·36	w sumie	K.	449.800·16	
Pozostałość wylosowanych efektów z d. 31. Grudnia 1908 wart. imiennej .	K.	33.564·33			na sumę	K. 33.304·11

c) w komisie:

Z dniem 31. Grudnia 1907 pozostało w zapasie papierów publicznych na rachunek osób trzecich .	K.	33.450·—	za sumę	K.	31.352·80	
Od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1908 nabyto w. i. . .	„	3,360.954·80	za sumę	„	4,045.323·76	
	K.	3,394.404·80			4,076.676·56	
Z tych efektów zrealizowano w tymże czasie wart imien.	„	3,296.721·80	za sumę	„	3,971.525·60	
Zapas papierów publ. wraz z narosłymi procentami, pozostających na rachunku osób trzecich wynosi w. i.	K.	97.683·—	. . . . . za sumę			K 105.150·96
Łączna pozostałość efektów własnych, eskontowanych i w komisie z dniem 31. Grudnia 1908 roku podług załączonego wykazu wynosi						K. 16,712.150·57

Weksle.

Z dniem 31 Grudnia 190[illegible] r. pozostawało w portfelu weksli zeskontowanych i inkasowych	21[illegible]	sztuk	na sumę	K.	35.814.369·42
W ciągu r. 1903 przyjęto do portfelu weksli i inkasów	119218	„	„	„	148,089.000·87
razem .	140667	„	„	K.	183,903.370·29
W tymże czasie spłacono	114672	„	„	„	146,953.014·75
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1903 weksli	25995	„	„	K.	36,950.355·54
W powyższej sumie mieszczą się weksle:					
a) na Lwów, Kraków, Białę, zastępstwa i inne place	10009	„	„	K.	23,019.720.36
b) od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych .	15845	„	„	„	13,719.993·76
c) inkasowe	141	„	„	„	210.641·42
razem j. w. .	25995	„	„	K.	36,950.355·54

Zaliczki na zastaw efektów.

Z dniem 31. Grudnia 1907 pozostawało udzielonych pożyczek na	234	zastawów		K.	206.561·90
Od dnia 1. stycznia do 31. Grudnia 1908 udzielono	„ „ 83	„		„	96.600·75
razem na	317	„		K.	303.162·65
Zwrócono w tymże peryodzie	104	„		„	176.513·22
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1908 r. na	213	„		„	126.649·43
zabezpieczonych efektami, wskazanymi w §. 3. D. lit. d. statutu w imiennej wartości				K.	227.920·—

Rachunek bieżący pokryty efektami.

Z dniem 31. Grudnia 1907 pozostawało rachunków pokrytych papierami publicznymi	u stron	269	ze sumą	K.	4,141.335·97
W ciągu roku 1908 przybyło	stron	51	i suma	„	12,860.782·61
razem	stron	320	w sumie	K.	17,002.118·58
Z tego ubyło w tymże czasie	stron	43	i suma	„	12,869.318·38
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1908 r.	stron	277	ze sumą	K.	4,132.800·20
pokrytą efektami wartości imiennej				K.	24,868.697·40

Dłużnicy i wierzyciele w rachunku bieżącym.

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1907 r. wynosiła na dobro korespondentów	K.	9,407.069·30
Obroty w ciągu roku 1908 wynoszą na dobro korespondentów	„	377,688.803·76
	K.	387,095.873·06
zaś na ich ciężar	„	377,364.252·51
Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1908 r. na ciężar Banku wynosi	K.	9,731.620·55

i składa się ze sum:

Aktywa.

a) dłużnicy z weksli protestowanych	K.	285.281·43		
b) fundusze krajowe i stowarzyszenia	„	3,319.770·—		
c) należytości u stron, zabezpieczone podkładem, a w tem efektów i w. K. 6,483.434	„	8,262.958·—		
d) rachunki w bankach	„	1,712.861·05		
e) pobory pocztowe i inne	„	8.870·03		
f) weksle do zainkasowania u korespondentów	„	660.036·01	K.	14,249.776·52

Passywa.

a) sumy do dyspozycyi korespondentów	K.	2,314.942·74		
b) weksle do zainkasowania	„	255.938·15		
c) sumy lokacyjne	„	19,651.154·07		
d) sumy zatrzymane przy realizacyi pożyczek hipotecznych, kaucye i inne należytości od Banku	„	749.419·20		
e) należytości za odcięte kupony	„	745.530·73		
f) podatki i należytości rządowe	„	4.563·11		
g) rachunki inne	„	259.849·07	K.	23,981.397·07
	pozostaje jak powyżej		K.	9.731.620·55

Obce kapitały

a) asygnaty, czeki i wkładki oszczędności:

Z dniem 31. Grudnia 1908 pozostawało lokowanych w Banku kapitałów na					
asygnaty kasowe			K.	1,412.800·—	
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit. A.	K.	2,738.928·10			
„ „ „ B.	„	370.909·05			
„ „ „ C.	„	927.541·59	„	4,037.378·74	
na wkładkach oszczędności			„	14,239.601·22	K. 19,689.779·96
Od d. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1908 wpłynęło					
na asygnaty kasowe			K.	446.000·—	
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit. A.	K.	50,674.969·14			
„ „ „ B.	„	1,861.020·50			
„ „ „ C.	„	4,154.016·93	„	56,690.006·57	
na wkładki oszczędności			„	21,107.421·99	„ 78,243.428·56
					K. 97,933.208·52
W tymże czasie zwrócono z lokacyj					
na asygnaty kasowe			K.	1,565.400·—	
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit. A.	K.	51,353.584·77			
„ „ „ B.	„	1,886.201·25			
„ „ „ C.	„	4,293.417·84	„	57,533.203·86	
na wkładki oszczędności			„	15,236.551·79	„ 74,335.155·65
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1908 kapitałów obcych:					
w asygnatach kasowych			K	293.400·—	
w oddziale żyrowym:					
rach. bież. Lit. A.	K.	2,060.312·47			
„ „ „ B.	„	345.728·30			
„ „ „ C.	„	788.140·68	„	3,194.181·45	
na wkładkach oszczędności				20,110.471·42	K. 23,598.052·87

b) wierzyciele w rachunku bieżącym:

Jak w poprzednim ustępie	K.	23,981.397·07
Obce kapitały z dniem 31. Grudnia 1908 łącznie	K.	47,579.449·94

Spis załączników do zamknięć rachunkowych

z dniem 31. Grudnia 1908.

1. Wykaz papierów publicznych, stanowiących własność funduszów rezerwowych i Banku . 17
2. Wykaz depozytów osób trzecich według kategoryj efektów i rodzaju depozytu 18
3. Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych 22
4. Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych 23
5. Wykaz ruchu pożyczek komunalnych 24
6. Wykaz emisyj Banku. 25
7. Przegląd czynności Zastępstw Banku krajowego 26
8. Zamknięcie rachunku zysków i strat 28
9. Bilans Banku 32
10. Bilans stałego funduszu przemysłowego 34
11. Przegląd zestawień Bilansów z lat $188^3/_4$—1908 35

Wykaz papierów publicznych

z dnia 31. Grudnia 1908 roku,

stanowiących własność funduszów rezerwowych i Banku.

	Wartość imienna	Najbliższy kupon płatny	Kurs	Wartość rzeczywista		
				Kapitał	Procenta do $^{31}/_{12}$ 1908	Łącznie
	Koron			Koron	Koron	Koron
A.						
Efekta funduszów rezerwowych						
§. 101 ust. b. statutu.						
4% Obligacye gal. poż. kraj. z r. 1908.	3.312.000 —	1/2 1909	al pari	3,312.000 —	55.200 —	3,367.200 —
Stan z dniem 31. Grudnia 1908.	3,312.000 —			3,312.000 —	55.200 —	3,367.200 —
Efekta własne, eskontowane i w komisie						
a) Własność Banku.						
4½% Listy zastawne krajowe . . .	3,397.300 —	30/6 1909	100.—	3,397.300 —		
4% Listy zastawne krajowe	1,463 800 —	30/6 1909	93.25	1,364 993 50		
4½% Obligacye komunalne	190.200 —	1/4 1909	99.75	189 724 50		
4% Obligacye komunalne	2,309.600 —	1/4 1909	93 —	2,147.928 —		
4% Obligacye kolejowe	832.900 —	1/4 1909	93.—	774.597 —		
4% Obligacye gal. funduszu propinacyjnego	1,283.700 —	30/6 1909	97 50	1,251.607 50		
4% Obligacye gal poż. kraj. z r. 1893. i z r 1908.	21.200 —	1/5 1909	93.75	19.875 —		
	7,818.600 —	1/2 1909	95.—	7,427.670 —		16,573.695 50
	17,317.300 —			16,573.695 50		
b) Eskontowane.						
Efekta wylosowane i kupony. . . .	33.561 33	—		33.304 11	— —	33.304 11
c) Własność osób trzecich w komisie.						
Ruble gotówkowe . . . . . Rs.	9.383 —		251.—	23.551 33	— —	23.551 33
Moneta jubil. 100 kor Austr. . . .	400 —		101.25	405 —	— —	405 —
„ „ „ „ Węgier. . . .	100 —		103.—	103 —	— —	103 —
4% Austr. renta złota . . . . . Fl.	400 —	1/4 1909	114.60	916 80	9 60	926 40
4% Węgier. renta koronowa	21.000 —	1/6 1909	91.05	19.120 50	70 —	19.190 50
4% Poż. m. Lwowa z r. 1896. . . .	200 —	1/5 1909	90.50	181 —	1 33	182 33
4% Listy zastawne gal Towarzystwa kred. ziemskiego 56 ltn	65.800 —	30/6 1909	91.80	60.404 40	— —	60.404 40
„ „ 41 ltn.	400 —	30/6 1909	97.—	388 —	— —	388 —
Stan z dniem 31. Grudnia 1908.	17,448.547 33			16,712.069 64	80 93	16,712.150 57

Objęte rachunkiem procentów od efektów własnych

Wykaz depozytów osób trzecich według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta						Razem koron	
		na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu			
Akcye Banku austro-węgiersk.	1/2 909	—	—	7.000	—	6.000	—	13.000	—
Akcye gal. akc. Banku hipot.	1/7 909	—	—	359.200	—	248.400	—	607.600	—
Akcye Galic. Banku dla handlu i przem.	1/7 908	—	—	—	—	400	—	400	—
Akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej	1/5 909	—	—	69.200	—	6.400	—	75.600	—
Akcye ogóln. austr. Towarzystwa elektrycznego	dyw908	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
Akcye kolei Koszycko-Bogumińskiej	1/7 909	—	—	16.400	—	—	—	16.400	—
Akcye Banku anglo-austryackiego	dyw908	—	—	10.800	—	3.600	—	14.400	—
Akcye austr. kolei południowej	dyw908	—	—	—	—	800	—	800	—
Akcye Unionbanku we Wiedniu	1/7 909	—	—	6.400	—	10.800	—	17.200	—
Akcye austr. Laenderbanku	1/7 909	—	—	800	—	6.000	—	6.800	—
Akcye Towarz. kolei państw.	dyw908	—	—	20.000	—	—	—	20.000	—
Akcye pierwszeństwa kolei Praga-Dux z r. 1883	dyw908	—	—	7.700	—	—	—	7.700	—
Akcye austr. Zakładu kredyt. dla handlu i przem.	dyw908	—	—	96.000	—	—	—	96.000	—
Akcye Towarzystwa „Skodawerke“	dyw908	—	—	—	—	5.000	—	5.000	—
Akcye Towarz. górn. Grac-Köflach	dyw908	—	—	—	—	3.200	—	3.200	—
Akcye wiedeń. Banku związk.	dyw908	—	—	—	—	32.000	—	32.000	
„ Banku dep. we Wiedniu	dyw908	—	—	—	—	4.000	—	4.000	—
Akcye Banku kraj. dla Bośnii i Hercegowiny	dyw908	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
4½% Listy zast. Banku kraj.	30/6 909	4.000	—	684.500	—	720.400	—	1,408.900	—
4% Listy zast. Banku krajowego koronowe	30/6 909	57.200	—	8,979.500	—	7,477.100	—	16,513.800	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. nieokresowe	30/6 909	—	—	6.400	—	8.200	—	14.600	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 41-letnie	30/6 909	—	—	47.800	—	19.800	—	67 600	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 56-letnie	30/6 909	44.800	—	9,063.800	—	7.653.400	—	16,762.000	—
5% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. z 10% premią	1/3 909	600	—	27.400	—	8.800	—	36.800	—
4½% Listy hip. Gal. akc. Banku hipot.	1/5 909	9.600	—	350.000	—	319.200	—	678.800	—
4% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. koron.	1/5 909	13.200	—	1,354.200	—	1,071.800	—	2,439.200	—
4% Listy zastawne peszt. węg. Banku komerc.	1/2 909	—	—	45.200	—	154.400	—	199 600	—
4% Listy zast. ogóln. austr. Zakładu kred. ziem.	1/4 909	—	—	33.600	—	2.400	—	36.000	—
4% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 909	—	—	3.000	—	80.000	—	83.000	—
4% Listy zastawne Bukow. Banku krajowego	1/7 909	—	—	3.500	—	85.000	—	88.500	—
4% Listy zastawne czeskiego Banku krajowego	1/5 909	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
4% Listy zast. peszt. ojcz. Związku Kas oszczędn.	1/3 909	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
4½% Listy zast. Budapeszt. Kasy Oszczęd.	1/5 909	—	—	1.000	—	—	—	1 000	—
4% Listy zast. Banku austro-węgiersk. 50 letnie wal. austr.	1/4 909	—	—	87.000	—	223.600	—	310.600	
koronowe	1/4 909	—	—	28.100	—	130.800	—	158.900	—
Do przeniesienia		129.400	—	21,323.500	—	18,281.500	—	39,734.400	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta						Razem koron	
		na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu			
Z przeniesienia .		129 400	—	21,323.500	—	18,281.500	—	39,734.400	—
4% Listy zast. dolno-austr. Zakładu hipot.	1/1 909	—	—	2.300	—	—	—	2.300	—
4½% Listy zast. Temeswar. Kasy oszczędn. . . .	1/7 909	—	—	500	—	—	—	500	—
4½% Listy zast. Węg. Banku hipotecznego	1/7 909	—	—	100	—	—	—	100	—
4% Listy zast. austr. centr. Zakładu kred. ziem. . .	1/7 909	—	—	100	—	—	—	100	—
Losy węg. „Basilika“ z r. 1886	—	—	—	1.790	—	290	—	2.080	—
5% Losy regul. Dunaju z r. 1870	1/7 909	1.200	—	7.800	—	4.000	—	13.000	—
Losy „Clary“ z r. 1869 . .	—	—	—	560	—	160	—	720	—
4% Losy Cisańskie z r. 1880 .	1/4 909	3 800	—	20.200	—	3.500	—	27.800	—
Losy austr. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	—	—	4.560	—	840	—	5.400	—
Losy węg. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	—	—	2.920	—	560	—	3.480	—
Austr. losy kredytowe z r. 1858	—	—	—	9.000	—	11.000	—	20.000	—
Losy m. Budy z r. 1859 . .	—	—	—	80	—	—	—	80	—
Losy m. Insbruka z r. 1871 .	—	—	—	40	—	40	—	80	—
Losy m. Krakowa z r. 1872 .	—	320	—	3.720	—	2 960	—	7,000	—
Losy m. Lublany z r. 1879 .	—	—	—	760	—	120	—	880	—
Losy m. Salzburga z r. 1872	—	—	—	80	—	160	—	240	—
Losy m. Wiednia z r. 1874 .	—	1.600	—	6.400	—	3.000	—	11.000	—
Losy „Palffy“ z r. 1855 . .	—	—	—	560	—	—	—	560	—
Losy Rudolfa z r. 1864 . .	—	—	—	380	—	300	—	680	—
Losy „Salm-Reiffersch.“ z roku 1855	—	—	—	600	—	240	—	840	—
2% Losy serbskie z r. 1881 .	1/1 910	—	—	7.000	—	1.900	—	8.900	—
Losy tureckie z r. 1870 . .	—	—	—	49.200	—	4.400	—	53.600	—
Węgierskie losy państwowe z r. 1870	—	3.600	—	20.600	—	4.600	—	28.800	—
5% austr. losy państ. z r. 1860	1/5 909	5.200	—	26 200	—	18.600	—	50.000	—
Austr. losy państw. z r. 1864 .	—	2.300	—	8 100	—	2.700	—	13.100	—
4% losy węgiersk. Banku hip. z r. 1884	1/6 909	11.800	—	48.200	—	26.000	—	86.000	—
3% Losy ogóln. austr. Zakł. kred. ziem.:									
I. emisyi z r. 1880 . .	1/6 909	15.000	—	59.440	—	25.200	—	99.640	—
II. emisyi z r. 1889 . .	1/2 909	19.200	—	80.400	—	27 000	—	126.600	—
4% Oblig bank. central. Banku czesk. Kas oszczęd. .	1/5 909	—	—	120.900	—	—	—	120.900	—
4½% Obligacye kom. Banku kraj. III. emisyi koron. .	1/4 909	—	—	475.200	—	616.800	—	1,092.000	—
4%Obligacye kom. Banku kraj. IV. em. koron.	1/4 909	—	—	486.600	—	476.000	—	962.600	—
4% Obligacye kolejowe Banku krajowego koron. . . .	1/4 909	—	—	168.600	—	2,142.900	—	2,311.500	—
5% Oblig. komun. Banku kraj. dla Bośni i Herceg. . .	1/6 909	—	—	10 500	—	—	—	10.500	—
4% Obligacye galic. funduszu propinacyjnego	30/6 909	2.000	—	522.100	—	579.100	—	1,103 200	—
4% Obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1896 koron. .	1/5 909	—	—	306.800	—	136.400	—	443.200	—
4% Obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1900 . .	1/3 909	—	—	74.900	—	208.500	—	283.400	—
4% Oblig. kom. centr. Banku hipot. węg. kas oszczędn. .	1/5 909	—	—	6.000	—	—	—	6.000	—
4% Obligacye komun. czesk. Banku krajowego . . .	1/5 909	—	—	1.600	—	—	—	1.600	—
Do przeniesienia .		195.420	—	23,858.290	—	22,579.070	—	46,632.780	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta						Razem koron	
		na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu			
Z przeniesienia .		195.420	—	23,858.290	—	22,579.070	—	46,632.780	—
4% Oblig. kom. dolno-austr. kraj. Zakł. hipot. . . .	1/3 909	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
4% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 koron. . .	1/5 909	8 500	—	212.200	—	199.400	—	420.100	—
4% Obligacye indemn. węg. .	1/5 909	—	—	37.200	—	2 000	—	39.200	—
4½% Oblig. kom. peszt. węg. Banku komerc. z 10% prem.	1/4 909	—	—	2.400	—	5 000	—	7.400	—
4% Oblig. komun. peszt. węg. Banku komerc. z 5% prem.	1/4 909	—	—	2.600	—	—	—	2.600	—
4% Obligacye komun. peszt.-węg. Banku komerc. . .	1/4 909	—	—	3.000	—	7.800	—	10.800	—
5% Obligacye prop. bukow. .	1/7 909	—	—	100	—	200	—	300	—
4% Obligacye bukow. pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	1/2 909	—	—	5.100	—	19.800	—	24.900	—
4% Oblig. peszt. ojcz. I. Związ. Kas oszczęd. 50-letnie . .	1/4 909	—	—	—	—	2.000	—	2.000	—
4% pożyczka państ. kolei Rudolfa z r. 1893	1/7 909	—	—	12.800	—	—	—	12.800	—
4% pożyczka regulacyi Dunaju z roku 1878 . . .	1/7 909	—	—	—	—	1.200	—	1.200	—
4% pożyczka miasta Wiednia z roku 1898 . .	1/7 909	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
„ „ 1900 . . .	1/4 909	—	—	800	—	—	—	800	—
„ „ 1902 . . .	1/2 909	—	—	2 000	—	—	—	2.000	—
4% wiedeń. poż. komunikacyjna I. emisyi z r. 1894 . .	1/3 909	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
II. emisyi z r. 1897 . .	1/4 909	—	—	1.400	—	—	—	1.400	—
4% pożyczka państw. gal. kolei Karola Ludwika . .	1/7 909	—		46.400	—	9.200	—	55.600	—
4% Pryorytety czesko-zach. kolei z r. 1895. . . .	1/7 909	—	—	6.800	—	—	—	6 800	—
5% pryorytety austr. kolei północn. zach.	1/3 909	—	—	400	—	—	—	400	—
4% w srebrze Pryorytety kolei Lwow.-Czerniow. z r. 1884: I. emisyi opodatkowane .	1/5 909	—	—	8.400	—	—	—	8.400	—
II. emisyi wolne od podat.	1/5 909	—	—	4.200	—	—	—	4.200	—
4% Pryorytety kolei Lwow.-Czerniow. z r. 1894 . .	1/7 909	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—
3% Pryorytety austr. Tow. kolei państw.	1/3 909	—	—	—	—	12.500	—	12.500	—
4 Pryorytety kolei arcyks. Rudolfa z r. 1884 . . .	1/4 909	—	—	800	—	—	—	800	—
5% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei: I. emisyi z r. 1870 . .	1/3 909	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
4% Pryorytety morawskiej kolei granicznej . . .	1/3 909	—	—	—	—	400	—	400	—
4% w srebrze Pryorytety kolei Koszyc.-Bogum. z. r. 1889	1/7 909	—	—	22.000	—	—	—	22.000	—
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1898 kor.	1/2 909	—	—	2.800	—	—	—	2.800	—
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1887 . .	1/8 909	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—
Do przeniesienia		203.920	—	24,245.890	—	22,838.570	—	47,288.380	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw		Depozyta: w przechowaniu		Depozyta: na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem koron	
Z przeniesienia .		203.920	—	24,245.890	—	22,838.570	—	47,288.380	—
5¾% pożyczka kolej. cesarz. Elżbiety	1/7 909	—	—	1.600	—	—	—	1.600	—
5% pożyczka kolej. cesarz. Elżbiety	1/7 909	—	—	3.600	—	—	—	3.600	—
4% Pryor. gal. kolei Karola Ludwika	1/7 909	—	—	200	—	—	—	200	—
3% Pryorytety austr. Tow. kolei południowej . . .	1/4 909	—	—	3.200	—	—	—	3.200	—
5% Pryor. kolei Stuhlweissenburg-Raab-Graz . .	1/4 909	—	—	400	—	—	—	400	—
3½% Pryorytety I. węg.-gal. kolei z r. 1870 skonw. .	1/3 909	—	—	6.000	—	—	—	6.000	—
„ „ 1878	1/3 909	—	—	—	—	400	—	400	—
„ „ 1903	1/3 909	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% Pryorytety wiedeń. Tow. kolei lokal.	1/7 909	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
3% Pryorytety kolei Dux-Bodenbach z r. 1893 . .	1/7 909	—	—	46.000	—	—	—	46 000	—
5% Pożyczka rosyjska państ. z r. 1906.	1/5 909	—	—	114 234	—	12.798	—	127..032	—
6% Pożyczka państw. ks. Bułgaryi z r. 1892. . .	14/1 909	—	—	500	—	5.000	—	5.500	—
4½% Pożyczka państw. ks. Bułgaryi z r. 1907. . .	1/2 909	—	—	14.280	—	—	—	14.280	—
4²/₁₀% Renta austr. jednol. pap.	1/2 909	—	—	176.800	—	27.300	—	204.100	—
4% Renta austr. jednol, pap.	1/5 909	—	—	597.100	—	103.200	—	700.300	—
4% Renta austr. jednol. sreb.	1/7 909	—	—	204.700	—	37.100	—	241.800	—
4²/₁₀% Renta austr. jednol srebr	1/4 909	—	—	68.400	—	35.100	—	103.500	—
4% Renta austr. koronowa .	1/3 909	21.000	—	556.800	—	53.200	—	631.000	—
4% Renta austr. złota . .	1/4 909	—	—	106.996	—	10.000	—	116.996	—
4% Renta węgier. złota . .	1/7 909	—	—	54.099	68	10.000	—	64.099	68
4% Renta węgier. koron. .	1/6 909	2.400	—	962.000	—	509.900	—	1,474.300	—
3½% Renta austr. inwestycyjna koron.	1/2 909	600	—	27.600	—	68.000	—	96.200	—
3½% Renta węgier. koron.	1/7 909	—	—	89.100	—	—	—	89.100	—
Efekta nieobjęte cedułą wiedeńską:									
Asygnaty kasowe		—	—	43.000	—	44 000	—	87.000	—
Dokumenta prywatne. . .		—	—	1,407.975	—	92.850	—	1,500.825	—
Książeczki wkład. i oszczęd.		—	—	1,905.701	33	142.543	40	2,048.244	73
Walory w walucie austr-węg		—	—	903.920	—	809.512	—	1,713.432	—
Walory w obcych walutach		—	—	3,022.770	—	69.224	—	3,091.994	—
Razem .		227.920	—	34,568.066	01	24,868.697	40	59,664.683	41

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych

do końca roku 1908.

Wykaz A.

	Dobra ziemskie		Realności miejskie		Realności wiejskie		Razem		W roku 1908	
	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron
Saldo z r. 1907 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1907) . . .	1042	77,805.500	4.806	131,183.800	15.702	32,198.900	21.550	241,188.200	+ 1.624	+ 4,748.000
Zgłoszono w roku 1908	125	15,034.400	758	33,144 600	2.483	7,669.900	3.366	55,848.900	+ 980	+ 17.516.900
Razem . .	1167	92,839.900	5.564	164,328 400	18.185	39,868.800	24.916	297.037.100	+ 2.604	+ 22,264.900
Odmówiono w roku 1908	37	6,073.000	250	12,817.400	534	2,935.900	821	21,826.300	+ 372	+ 592.500
Pozostało . .	1130	86,766.900	5.314	151,511.000	17.651	36,932.900	24.095	275 210 800	+ 2.232	+ 21,672.400
Promesy wycofane w r. 1908	36	2,784.500	131	5,457.300	630	1.573.400	797	9,815.200	+ 484	— 2,535.000
„ w obiegu będące	34	3,204.900	234	8,417.000	1.636	3,958.000	1,904	15,579.900	+ 50	+ 1,944.000
„ zrealizowane do końca r. 1908	1027	76,738.000	4.706	126,573.600	15.075	30,429.600	20,808	233,741.200	+ 1.739	+ 17,707.700
Pozostaje w toku . .	33	4.039.500	243	11,063.100	310	971 900	586	16,074.500	— 41	+ 4,555.700

Wykaz B.

	Na dobra ziemskie				Na realności miejskie				Na grunta włościańskie				Razem			
	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna koron		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna koron		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna koron		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna koron	
Po koniec r. 1908. zrealizowano .	1.027	157,042.790	76,738.000	—	4.706	249,548.325	126,573.600	—	15.075	64,585.154	30,429.600	—	20.808	471,176.269	233,741.200	—
Po koniec r. 1908. spłacono gotówką			20,754.517	47			37,610.161	69			10,349.957	66			68,714.636	82
Po koniec r. 1908. spłacono listami	476	55,736.936	11,430.300	—	1.610	67,845.592	9,334.500	—	4.118	17.419.144	2.507.900	—	6.204	141.001.672	23,272.700	—
Pozostaje z 31. grudnia 1908.	551	101.305.854	44.553.182	53	3.096	181,702.733	79,628.938	31	10.957	47.166,010	17,571.742	34	14·604	330,174 597	141,753.863	18

Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych po koniec roku 1908.

A. według wysokości

Do wysokości	ilość	kwota koron
600	999	564.800
1.000	4.262	3,878.700
2.000	6.383	9,846.300
10.000	4.905	21,720.100
20.000	1.467	22,173.000
50.000	1.835	59,019.800
100.000	568	38,381.200
200.000	251	33,087.300
nad 200.000	138	45,070.000
Razem . . .	20.808	233,741.200

B. według planu umorzenia

Na lat	ilość	kwota koron
12½	48	134.600
13	896	2,593.100
13½	1.851	3,714.200
14	163	257.900
14½	2.791	3,808.800
15	240	1,034.900
15½	391	903.800
16	112	240.500
16½	26	60.900
17½	797	1,385.600
18	113	832.800
18½	436	1,856.300
19	48	365.300
20½	31	61.400
21	284	842.800
22	785	5,482.100
23	1.757	8,374.900
24	4.938	13,607.100
29	1.291	16,570.100
30½	994	25,253.200
33	258	12,023.100
34½	1095	34,763.600
37½	17	611.700
39	547	26,921.800
41½	3	150.000
44	10	168.500
51	414	28,643.000
57	472	43,079.200
Razem . .	20.808	233,741.200

C. według lat.

	ilość	kwota kor.
W roku 1884	57	1,279.100
„ „ 1885	368	4.798.600
„ „ 1886	505	11,343.300
„ „ 1887	597	10,816.200
„ „ 1888	270	2,032.400
„ „ 1889	379	2,936.800
„ „ 1890	557	6,427.400
„ „ 1891	517	5,716.700
„ „ 1892	650	7,069.600
„ „ 1893	942	12,410.000
„ „ 1894	1.006	16,908.300
„ „ 1895	1.308	9,950.500
„ „ 1896	1.139	11,602.000
„ „ 1897	826	9,284.900
„ „ 1898	783	11,173.100
„ „ 1899	726	7,671.700
„ „ 1900	423	2,209.100
„ „ 1901	690	3,983.300
„ „ 1902	837	8,542.800
„ „ 1903	1.145	11,123.100
„ „ 1904	1.180	12,134.800
„ „ 1905	1.101	15,431.100
„ „ 1906	1.450	16,364.000
„ „ 1907	1.613	14,824.700
„ „ 1908	1.739	17,707.700
Razem .	20.808	233,741.200

WYKAZ RUCHU POŻYCZEK KOMUNALNYCH

do końca roku 1908.

Wykaz A.

	Kraj i powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem		W roku 1908	
	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron
Saldo z r. 1907 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1907) . . .	165	15,297.600	277	24,381.200	236	1,971.200	678	41,650.000	+ 31	+ 5,733.400
Zgłoszono w r. 1908	13	5,255.400	22	9,293.000	15	339,000	50	14,887.400	— 3	+ 2,044.200
Razem . .	178	20,553.000	299	33,674.200	251	2,310.200	728	56.537.400	+ 28	+ 7,777.600
Odmówiono w r. 1908	3	124.000	4	122.000	4	121.800	11	367.800	— 1	— 5,953.600
Pozostało . .	175	20,429.000	295	33,552.200	247	2,188.400	717	56,169.600	+ 29	+13,731.200
Promesy wycofane w r. 1908	—	—	3	328.000	4	37.200	7	365.200	— 3	— 423.200
„ w obiegu będące	10	5,216.800	12	9,068 200	10	134.800	32	14,419.800	+ 6	+ 8,742.400
„ zrealizowane do końca r. 1908	162	14,222.200	279	24,136.000	229	1,885.000	670	40,243.200	+ 32	+ 5,299.400
Pozostaje w toku . .	3	990,000	1	20 000	4	131.400	8	1,141.400	— 6	+ 112.600

Wykaz B

	Kraj i powiaty			Gminy miejskie			Gminy wiejskie			Razem		
	ilość	kwota koron		ilość	kwota koron		ilość	kwota koron		ilość	kwota koron	
Po koniec r. 1908 zrealizowano	162	14,222.200	—	279	24,136 000	—	229	1,885.000	—	670	40,243.200	—
„ „ „ „ spłacono gotówką .	40	3,449.794	67	94	8 042 878	19	82	998.982	16	216	12,491 655	02
„ „ „ „ obligacyami	—	51.400	—	—	606.800	—	—	41.400	—	—	699.600	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1908 . .	122	10,721.005	33	185	15,486.321	81	147	844.617	84	454	27,051.944	98

Wykaz emisyj Banku.

Emitowano po dzień 31/12 1908 włącznie				Umorzono na skutek losowania				Umorzono na skutek spłaty pożyczek emitowanymi papierami				Pozostaje w obiegu odnośnie do pojedyńczych emisyj				Ogółem
seryja	sztuk	po	Suma	seryja	sztuk	po	Suma	seryja	sztuk	po	Suma	seryja	sztuk	po	Suma	koron
a) cztero-procentowe listy zastawne																
I.	8.745	K. 100	K. 874.500	I.	1.048	K. 100	K. 104 800	I.	1.175	K. 100	K. 117.500	I.	6.522	K. 100	K. 652 200	
II.	26.705	„ 200	„ 5,341.000	II.	2.516	„ 200	„ 503.200	II.	3.877	„ 200	„ 775 400	II.	20.312	„ 200	„ 4,062 400	
III.	23.988	„ 1.000	„ 23,988.000	III.	2 793	„ 1.000	„ 2,798.000	III.	2 008	„ 1.000	„ 2.008 000	III.	19.182	„ 1.000	„ 19,182 000	
IV.	5.435	„ 5 000	„ 27,175.000	IV.	712	„ 5.000	„ 3,560.000	IV.	471	„ 5.000	„ 2,355 000	IV.	4 252	„ 5.000	„ 21,260.000	
V.	9.083	„ 10.000	„ 90,830 000	V.	1.073	„ 10.000	„ 10,730.000	V.	928	„ 10.000	„ 9,280 000	V.	7.082	„ 10.000	„ 70,820 000	
	73.956		K. 148,208 500		8.147		K. 17,696.000		8.459		K. 14.535.900		57.350			115,976.600
b) cztero i pół procentowe listy zastawne																
I.	3.837	K. 100	K. 383.700	I	2.885	K. 100	K. 288.500	I.	485	K. 100	K. 48 500	I.	467	K. 100	K. 46 700	
II	15 050	„ 200	„ 3,010.000	II.	10.035	„ 200	„ 2,007.000	II.	1 798	„ 200	„ 359.600	II.	3.217	„ 200	„ 643 400	
III	6 549	„ 1.000	„ 6,549.000	III.	4.497	„ 1.000	„ 4,497.000	III.	445	„ 1.000	„ 445.000	III.	1.607	„ 1.000	„ 1,607.000	
IV	10.994	„ 2.000	„ 21,988.000	IV.	7.466	„ 2.000	„ 14,932.000	IV.	952	„ 2.000	„ 1,904.000	IV.	2.576	„ 2.000	„ 5,152.000	
V.	5.361	„ 10.000	„ 53.610.000	V.	2.911	„ 10.000	„ 29.110 000	V.	598	„ 10.000	„ 5,980 000	V.	1.852	„ 10.000	„ 18,520 000	
	41.791		K. 85,540.700		27.794		K. 50,834,500		4 278		K. 8,737.100		9.719			25,969.100
c) cztero-procentowe obligacye komunalne IV. Emisyi																
A.	1.097	K. 200	K. 219.400	A.	152	K. 200	K. 30.400	A.	58	K. 200	K. 11.600	A.	887	K. 200	K. 177.400	
B.	1.365	„ 1.000	„ 1,365.000	B.	115	„ 1.000	„ 115.000	B.	54	„ 1.000	„ 54.000	B.	1.196	„ 1.000	„ 1,196.000	
C.	942	„ 5.000	„ 4.710,000	C.	59	„ 5.000	„ 295.000	C.	26	„ 5.000	„ 130.000	C.	857	„ 5.000	„ 4,285.000	
D.	1.228	„ 10.000	„ 12,280.000	D.	51	„ 10.000	„ 510.000	D.	16	„ 10 000	„ 160,000	D.	1.161	„ 10.000	„ 11.610.000	
	4.632		K. 18,574.400		377		K. 950.400		154		K. 355,600		4.101			17,268.400
d) cztero i pół procentowe obligacye komunalne III. Emisyi																
A.	1.480	K. 200	K. 296 000	A.	393	K. 200	K. 78 600	A.	—	K. 200	—	A.	1.087	K. 200	K. 217.400	
B.	1.776	„ 1.000	„ 1,776.000	B.	366	„ 1.000	„ 366.000	B.	—	„ 1.000	—	B.	1,410	„ 1.000	„ 1,410.000	
C.	690	„ 5.000	„ 3.450 000	C.	107	„ 5.000	„ 535 000	C.	—	„ 5.000	—	C.	583	„ 5.000	„ 2,915 000	
D.	605	„ 10.000	„ 6.050.000	D.	74	„ 10.000	„ 740.000	D.	—	„ 10.000	—	D.	531	„ 10.000	„ 5.310.000	
	4.551		K. 11,572.000		940		K. 1,719.600		—		—		3.611			9,852.400
e) cztero-procentowe obligacye kolejowe																
I.	1.198	K. 100	K. 119.800	I.	140	K. 100	K. 14.000	I.	3	K. 100	K. 300	I.	1.055	K. 100	K 105.500	
II.	2.165	„ 200	„ 433.000	II.	140	„ 200	„ 28.000	II.	5	„ 200	„ 1.000	II.	2.020	„ 200	„ 404 000	
III.	3.515	„ 1.000	„ 3,515.000	III.	150	„ 1.000	„ 150.000	III.	26	„ 1.000	„ 26.000	III	3.339	„ 1.000	„ 3,339.000	
IV.	1.799	„ 5.000	„ 8,995.000	IV.	39	„ 5.000	„ 195.000	IV.	73	„ 5.000	„ 365.000	IV.	1.687	„ 5.000	„ 8,435.000	
V.	2.093	„ 10.000	„ 20,930.000	V.	20	„ 10.000	„ 200.000	V.	48	„ 10.000	„ 480.000	V.	2.025	„ 10.000	„ 20,250.000	
	10.770		K. 33,992.800		489		K. 587.000		155		K. 872.300		10.126			32,533.500
Stan emisyj Banku krajowego z dniem 31. grudnia 1908.																201,600.000

Przegląd czynności zastępstw

Liczba bieżąca	Zastępstwo	Obrót pozycyj kasowych		Weksle podane przez Zastępstwa do skupu			Weksle zeskontowane przez Bank		
		koron		sztuk	koron		sztuk	koron	
1	Biała	4,490.621	63	2349	1,451.063	70	1.861	1,174.823	55
2	Bochnia	1,484.729	89	—	—	—	—	—	—
3	Bohorodczany	114.358	40	—	—	—	—	—	—
4	Borszczów	761.715	80	9	60.800	—	7	44.800	—
5	Bóbrka	277.390	90	2	3.700	—	—	—	—
6	Brody	765.502	15	375	246.553	25	238	134.610	29
7	Brzesko	1,032 391	75	364	751.444	—	359	578 531	—
8	Brzeżany	1,064.285	49	2	9.000	—	1	5.000	—
9	Buczacz	1,019.280	02	88	366.650	—	77	301.550	—
10	Chrzanów	470.029	83	—	—	—	—	—	—
11	Czortków	1,589.764	38	276	483.751	—	260	431.521	—
12	Dąbrowa	575.047	49	31	51.655	—	29	50.397	—
13	Dębica	914.932	32	14	39.200	—	12	35.000	—
14	Dobromil	628.414	07	102	220.140	—	97	208.040	—
15	Dolina	524.023	04	153	60.385	67	125	45.181	25
16	Drohobycz	1,662.274	99	63	81.668	80	25	48.537	32
17	Dukla	379.117	70	—	—	—	—	—	—
18	Dynów	437.230	11	25	108 144	—	15	72 254	—
19	Gliniany	1,220.501	07	18	46.955	—	16	30.955	—
20	Gorlice	374.994	56	—	—	—	—	—	—
21	Grybów	394.861	36	50	180.100	—	37	126.200	—
22	Horodenka	615 054	17	42	19 764	10	42	19.764	10
23	Husiatyn	772.703	91	60	103.847	63	55	98.047	63
24	Jarosław	490.416	07	—	—	—	—	—	—
25	Jasło	1.111 734	80	—	—	—	—	—	—
26	Jaworów	1,207.087	40	27	30,910	—	21	16.210	—
27	Kałusz	631 687	45	1	4.200	—	1	4.200	—
28	Kamionka	1.185.442	56	24	66.160	—	22	59.660	—
29	Kołomyja	2 163.441	75	1721	576 348	11	1.449	486.478	64
30	Krosno	470.394	20	35	37.984	98	9	20 700	—
31	Krościenko	23.068	81	—	—	—	—	—	—
32	Kuty	1,852.478	15	358	776.635	43	295	686 380	72
33	Limanowa	128.000	25	14	27.340	—	14	27.340	—
34	Lisko	2,879 075	13	67	215.050	—	51	121 470	—
35	Lubaczów	1,215.138	01	206	766.754	17	142	400.116	96
36	Lwów	170.704	62	—	—	—	—	—	—
37	Łańcut	2,579.246	52	156	485.760	—	152	478.060	—
38	Maków	156.136	45	16	26.825	—	14	23.325	—
39	Mielec	342.624	83	11	43.900	—	2	5.000	—
40	Mościska	1.534.831	68	8	16.850	—	6	11.850	—
41	Myślenice *)	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Nadwórna	499.551	97	4	48.000	—	—	—	—
43	Nowy Sącz	835 728	60	66	218.728	—	64	198.728	—
44	Nowy Targ	398.606	75	—	—	—	—	—	—
45	Oświęcim	595.321	53	—	—	—	—	—	—
46	Podhajce	2,526.549	67	112	396.690	—	107	358.690	—
47	Przemyśl	7,677.711	90	548	465.127	07	416	369.615	68
48	Przemyślany	2,575.163	47	3	12.000	—	1	6.000	—
49	Radziechów	1,340.799	62	13	44.800	—	10	32.800	—
50	Rawa ruska	465.769	65	11	35.200	—	2	4.200	—
51	Rohatyn	685.068	21	1	2.000	—	—	—	—
52	Ropczyce	627.481	73	—	—	—	—	—	—
53	Rudki	289.904	36	1167	401.840	—	1.161	398.005	—
54	Rudnik	445.702	04	9	24.006	36	8	22.743	36
55	Rzeszów	765.554	64	5	24.000	—	3	15.000	—
56	Sanok	2,113 008	63	206	456.158	15	152	357.462	98
57	Śniatyn	515.716	23	264	107.385	72	202	70.261	99
58	Sokal	2,585.886	78	49	143.900	—	40	116 600	—
59	Stanisławów	12,117.588	74	2383	2,321.020	23	1.467	1,643 775	58
60	Stryj	1,717.253	01	373	602.395	88	298	469.675	44
61	Tarnobrzeg	620.348	53	35	126.747	20	13	33.900	—
62	Tarnopol	4,374.168	39	283	933.294	20	226	852.791	20
63	Tarnów	1.340.739	50	—	—	—	—	—	—
64	Tłumacz	1,137.167	10	26	80.400	—	24	76.200	—
65	Trembowla	255.318	77	—	—	—	—	—	—
66	Turka	1,244.602	65	13	73.600	—	13	73.600	—
67	Wadowice	261.926	28	—	—	—	—	—	—
68	Wieliczka	215.672	86	—	—	—	—	—	—
69	Zaleszczyki	542.234	41	17	77.000	—	13	47.000	—
70	Zbaraż	1,269.383	84	9	31.800	—	9	31 800	—
71	Złoczów	997.563	36	30	134.882	68	25	105.082	68
72	Żółkiew	899.982	30	120	319.750	—	118	311.550	—
73	Żydaczów	662.019	98	—	—	—	—	—	—
		93,250.228	71	12414	14,540.265	33	9.806	11,341.465	37

*) Nie utrzymują rachunku dotacyi i przeprowadzają transakcye kasowo.

Banku krajowego w roku 1908.

Weksle inkasowane przez Zastępstwa na rzecz Banku			Efekta sprzedane przez Zastępstwa	Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwach		Pożyczek hipotecznych wypłaciły Zastępstwa			Lokacyj na rzecz Banku przyjęły Zastępstwa	
sztuk	koron		koron	sztuk	koron	sztuk	koron		koron	
38	22.985	07	18.400	3	39.000	—	—	—	15.600	—
473	90.859	19	—	6	16·000	4	7.700	—	332.171	21
135	33.586	26	—	9	12.700	5	18 000	—	—	—
151	82.632	35	—	22	95.000	16	425.000	—	7.343	58
242	76.892	65	—	43	127 400	23	66.500	—	—	—
561	278.943	18	—	19	91.100	4	7.700	—	—	—
197	60.784	09	—	1	14.000	—	—	—	406	92
612	210.601	01	—	29	153.700	8	28.900	—	—	—
209	375 146	82	—	21	91.300	5	38.800	—	—	—
320	174.997	16	—	1	1 200	—	—	—	—	—
534	202 588	06	20.600	9	71.900	6	42.100	—	—	—
92	21.048	47	—	11	65 000	5	19 400	—	—	—
250	126.442	60	—	7	64.000	2	3 600	—	—	—
311	24.863	69	—	6	17.200	1	700	—	—	—
294	96.563	62	—	5	53.000	3	9.300	—	242.000	—
273	118.926	24	39.000	17	86.400	3	7.200	—	—	—
222	50.700	38	30.000	—	—	1	1.200	—	—	—
70	15.642	85	—	5	8.800	4	13 800	—	—	—
148	68.945	67	—	20	49.600	16	36.800	—	—	—
108	101.258	38	—	—	—	1	40.000	—	49.907	55
103	48.272	22	—	1	4 000	—	—	—	14.205	24
417	123.269	15	—	36	145.200	27	126.400	—	—	—
353	111.092	42	—	20	34.200	9	9.600	—	—	—
147	47.712	97	—	11	50.400	6	10.600	—	—	—
77	32.440	05	36.100	34	107.700	6	12.900	—	21.346	16
248	70.394	11	—	66	336.800	39	94.100	—	—	—
539	123.594	83	—	21	120.000	6	70.600	—	—	—
389	136.052	11	—	36	212 000	14	35.400	—	—	—
1.472	487.312	72	—	18	136.000	13	76.600	—	—	—
543	165.916	40	—	1	1.500	2	30.000	—	19.932	28
—	—	—	—	1	10.000	—	—	—	—	—
501	771.277	67	—	32	286.200	8	53.000	—	—	—
48	9.897	30	—	—	—	—	—	—	—	—
417	251.391	83	—	1	8 000	1	2.400	—	3.500	—
422	224.167	31	—	69	180.000	39	76.600	—	—	—
—	—	—	—	61	184.500	32	87.800	—	—	—
292	144.160	07	—	7	28.000	4	14.200	—	71.513	63
76	32.934	63	—	—	—	—	—	—	—	—
386	144.654	85	—	3	9.000	1	3.000	—	—	—
199	57.340	47	—	19	46.400	6	11.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
285	72.383	01	—	35	115.800	14	19.800	—	—	—
265	119.451	02	—	2	33.000	—	—	—	—	—
431	205.427	51	—	—	—	—	—	—	201	91
298	114 413	82	—	—	—	—	—	—	—	—
449	503.728	99	42.000	45	184.300	29	94 700	—	57.356	15
553	508.951	98	7.300	40	105.900	23	43 000	—	587.467	80
438	102.243	03	2.900	32	107.000	34	58.500	—	—	—
548	174.023	10	—	22	53.690	17	46.200	—	—	—
515	132.686	95	—	51	113.500	17	34.600	—	—	—
255	82.745	95	—	53	142.100	38	108.200	—	—	—
115	24.400	92	—	2	17.000	—	—	—	—	—
189	38.869	11	—	17	107.500	13	25.100	—	—	—
30	10.135	62	—	5	26.000	2	4.500	—	—	—
161	50.625	18	—	8	24.800	10	61.000	—	3.411	35
303	164.013	96	4.800	—	—	—	—	—	—	—
607	171.225	52	—	12	72.000	10	55.500	—	6.727	50
641	275.769	90	63.800	52	135.000	7	26.200		358.456	06
1.611	1,887.236	01	31.600	67	153.300	28	59.500	—	2,049.889	62
592	489.630	74	—	333	623.600	170	222.800	—	410	07
281	241.121	04	—	4	32 600	—	—	—	15.000	—
650	329.620	97	1.900	177	381.000	128	354.500	—	312,544	50
311	141.942	04	—	5	18.400	3	6.500	—	—	—
182	106.815	84	—	38	76.900	23	40.600	—	24.320	30
149	35.786	01	—	19	65.100	9	23.600	—	—	—
511	198.107	20	—	21	82.400	8	37.000	—	—	—
283	124.183	54	—	—	—	—	—	—	—	—
230	63.164	94	—	—	—	—	—	—	44.951	—
367	135.198	81	—	1	6.000	2	14.000	—	10.705	68
158	77.728	28	—	109	297.500	31	162 400	—	—	—
725	289.051	23	—	91	237.100	96	220.100	—	131	09
362	93.668	33	—	37	152.500	23	55 600	—	—	—
49	1.143	79	—	183	310.550	90	159.900	—	—	—
24.279	12,181.783	19	298.400	2.132	6,633.740	1.145	3,414.700	—	4,249.499	60

Zamknięcie rachunków

z dniem 31.

I. Oddział

WYDATKI	Waluta koronowa	
Kupony od listów zastawnych	5,610.103	50
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	27.121	84
Saldo zysku z oddziału hipotecznego	506.231	—
	6,143.456	34

II. Oddział

Kupony od obligacyj komunalnych III. i IV. Emisyi	1,076.407	50
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	5.430	90
Należytość stemplowa od wymagalności kuponowej	2.773	02
Saldo zysku z oddziału komunalnego	97.806	13
	1,182 417	55

III. Oddział

Kupony od obligacyj kolejowych	1,121.512	—
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	5 625	97
Saldo zysku z oddziału kolejowego	37 864	36
	1,165.002	33

IV. Oddział

Procenta:			
a) z rachunków bieżących	240.479·99		
b) z rachunków przekazowych	159.056·77		
c) z wkładek oszczędności	643.332·11		
d) z własnych asygnat kasowych	44.567·96		
e) z wylosowanych własnych 3% bonifikacya	32.619·98	1,120 056	81
Straty z oddziału bankowego: *a*) na wekslach	51.771·66		
b) na dłużnikach	17.220·—		
c) na udziałach w Tow. hand. i prz.	21.050·—	90.041	66
Podatek rentowy od procentów z asyg. kas. i wkładek		13.927	70
Saldo zysku z oddziału bankowego		1,765.620	01
		2,989.646	18

zysków i strat

Grudnia 1908

hipoteczny.

DOCHODY	Waluta koronowa	
Procenta od pożyczek w listach zastawnych	5,610.103	50
Procenta zwłoki od tychże pożyczek i prowizye różne	78 478	86
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	375.068	89
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1905	4.128	25
Dochody z efektów rezerwy hipotecznej	75 676	84
	6,143.456	34

komunalny.

Procenta od pożyczek w obligacyach komunalnych I., II., III. i IV. Emisyi	1,076.407	50
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	3.215	13
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	67.318	76
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1905	282	—
Dochody z efektów rezerwy komunalnej	35.194	16
	1,182.417	55

kolejowy.

Procenta od pożyczek w obligacyach kolejowych	1,121.512	—
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	40.744	59
Dochody z efektów rezerwy kolejowej	2.745	74
	1,165.002	33

bankowy.

Procenta:			
a) od weksli i warrantów	1,476.786·46		
b) od pożyczek melioracyjnych, inwestycyjnych oraz rachunków pokrytych efektami	539.300·15		
c) przelew z oddziałów emisyjnych zwyżek w pokryciu kuponów	88.014·84	2,104.101	45
Prowizye i komisowe		208.631	40
Dochód z efektów własnych:			
z kuponów	418.380·12		
z różnicy kursu	209.787·96	628.168	08
Dochód z udziałów w Towarz. handl. i przemysł.		48.745	25
		2,989.646	18

Ogólne zamknięcie

za rok

WYDATKI			Waluta koronowa	
Koszta handlowe:				
a) Płace i wynagrodzenia	K	558.394·41		
b) Dyety i koszta podróży Rady nadzorczej i Komisyi kontrolującej	„	25.391·06		
c) Fundusz emerytalny i emerytury: zwyczajne wydatki . . . . . K 21.361·55 nadzwyczajny wydatek za r. 1908 . „ 50.000·—	„	71.361·55		
d) Zwroty Wydziałowi krajowemu	„	235.694·31		
e) Koszta ogólne i wydatki administracyjne . . .	„	200.176·10	1,091.017	43
Podatki, opłaty stemplowe i należytości rządowe			256.124	36
Odpisanie:				
na amortyzacyę ruchomości			10.000	—
Zysk do rozdziału			1,050.379	71
			2,407.521	50

rachunków strat i zysków

1908.

DOCHODY	Waluta koronowa	
Dochód z oddziału hipotecznego	506.231	—
Dochód z oddziału komunalnego	97.806	13
Dochód z oddziału kolejowego	37 864	36
Dochód z oddzialu bankowego	1,765.620	01
	2.407.521	50

Bilans Banku krajowego Królestwa Galicyi

z dniem 31. Gru-

Stan czynny			Waluta koronowa	
Kasa:				
w Banku we Lwowie		K. 812.559·29		
w Filii w Krakowie		„ 404.697·63		
w Zastępstwach		„ 268.028·15	1,485.285	07
Efekta rezerwy hipotecznej		K. 2,204.000·—		
Efekta rezerwy komunalnej		„ 1,018.000·—		
Efekta rezerwy kolejowej		„ 90.000·—	3.312.000	—
Efekta funduszu emerytalnego			769.788	99
Efekta własne, eskontowane i w komisie			16,712.150	57
Pożyczki emisyjne:				
w 4% i 4½% listach zastawnych:				
kapitał bieżący	K. 141,531.634·51			
kapitał zalegający	„ 222.228.67	K. 141,753 863·18		
w obligacyach komunalnych I., II., III. i IV. emisyi:				
kapitał bieżący	K. 27,018.133·39			
kapitał zalegający	„ 33·811·59	K. 27,051.944 98		
w 4% obligacyach kolejowych kapitał bież.		„ 32,564.188·64	201,369.996	80
Pożyczki w gotówce: melioracyjne		K. 43.874·69		
inwestycyjne		„ 6,403.547·97	6,447.422	66
Weksle			36,950.355	54
Zaliczki na zastaw efektów			126.649	43
Rachunek bieżący, pokryty efektami			4,132.800	20
Dłużnicy w rachunku bieżącym			14,249.776	52
Udziały w Towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych			681.355	—
Ruchomości z roku 1907	K. 22.785·82			
dokupno w roku 1908	„ 4.511·35	K. 27.297.17		
amortyzacya w roku 1908		„ 10.000·—	17.297	17
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		K. 672.628·34		
z oddziału komunalnego		„ 41.926·16		
z oddziału kolejowego		„ 1.900·—		
z oddziału bankowego		„ 954.115·91	1,670.570	41
			287,925.448	36

We Lwowie, dnia

C. k. Radca Dworu i Komisarz rządowy:
Jan Kild.

Rada Nadzorcza:
K. hr. Scipio **Dr. Stefan Fedak** **Karol Schayer.**

i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

dnia 1908 roku.

Stan bierny			Waluta koronowa	
Kapital zakładowy			15,000 000	—
Rezerwy łącznie z przypadającą częścią zysku 1908:				
fundusz rezerwowy (§. 101 stat. ust. c.)		K. 2,588.657·94		
rezerwa oddziału hipotecznego		„ 2,235.643·12		
rezerwa oddziału komunalnego:		„ 1,032.639·82		
rezerwa oddziału kolejowego		„ 90.700·16	5,947.631	04
Fundusz emerytalny			769.788	99
Emisye Banku:				
4% listy zastawne	K. 115,976.600·—			
4½% listy zastawne	„ 25,969.100·—	K. 141,945.700·—		
4½% i 4% obligacye komunalne III. i IV. emisyi		„ 27,120.800·—		
4% obligacye kolejowe		„ 32,533.500·—	201,600.000	—
Wylosowane efekta własnych emisyj:				
4% i 4½% listy zastawne		K. 1,163.700·—		
obligacye komunalne II., III. i IV. emisyi		„ 51.400·—		
4% obligacye kolejowe		„ 18.200·—	1,233.300	—
Kupony w obiegu:				
od listów zastawnych		K. 1,414.295·89		
od obligacyj komunalnych		„ 8.912·50		
od obligacyj kolejowych		„ 8.168·—	1,431.376	39
Obce kapitały:				
asygnaty, czeki i wkładki oszczędności		K. 23,598.052·87		
wierzyciele w rachunku bieżącym		„ 23,981.397·07	47.579.449	94
Lokacye Zastępstw			536.903	25
Giro-obligo			11,459.614	69
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		K. 302.302·16		
z oddziału komunalnego		„ 6.440·01		
z oddziału bankowego		„ 403.474·61	712 216	78
Procenta przenośne:				
z oddziału hipotecznego		K. 413.051·97		
z oddziału komunalnego		„ 542.930·28		
z oddziału kolejowego		„ 650.976·83		
z oddziału bankowego		„ 48.208·20	1,655.167	28
Czysty zysk:				
rozdzielony w myśl §. 101 st.				
40% na fundusz inwestycyjny	K. 420.151·88			
30% na fundusz rezerwowy	„ 315.113·92			
20% na rezerwę oddziału hipotecznego	„ 210.075·94			
10% na rezerwę oddziału komunalnego	„ 105.037·97	K. 1,050.379·71		
Depozyta:				
efekta zaliczkowane	K. 227.920·—			
efekta, jako pokrycie rach. bież.	„ 24,868.697·40	K. 25,096.617·40		
efekta w przechowaniu		„ 34,568.066·01		
Razem		K. 59,664.683·41		
efekta winkulowane własnych emisyj		„ 22,696.100·—		
Ogółem		K. 82,360.783·41		
			287,925.448	36

31. Grudnia 1908.

Dyrekcya:

Dr. Zgórski **Dr. Domaszewski** **Dr. Milewski.**

Naczelny buchalter:

Majewski.

Bilans krajowego funduszu inwestycyjnego

z dniem 31. grudnia 1908.

Stan czynny	Koron		Stan bierny	Koron	
Kasa Banku krajowego . . .	555.724	88	Dotacya:		
Pożyczki 2	160.000	—	Z czystego zysku Bku . 728.203·12		
Udziały 1	20.000	—	„ „ Funduszu 2.627·25	730.830	37
Pozycya przenośna	360	—	Rezerwa Funduszu	5.254	51
	736.084	88		736.084	88

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1908.

Za zgodność

Majewski
naczelny buchalter Banku krajowego.

Czyżewski
adjunkt Banku kraj.-prowadzący rachunkowość Funduszu.

Zamknięcie rachunków strat i zysków

z dniem 31. grudnia 1908.

Wydatki	Koron		Dochody	Koron	
Prowizya Banku krajowego . .	385	06	Odsetki pobr. od lokacyi w Bku kr.	7.304	70
Koszta ogólne	24	55	Odsetki pobr. od dłużników . . .	986	67
Zysk w roku 1908:					
1/3 na przyrost dotacyi . 2.627·25					
1/3 na rezerwę Funduszu . 5.254 51	7.881	76			
	8.291	37		8.291	37

Przegląd Bilansów z zestawień lat 188¾ — 1908.

Rok	Stan czynny: Kasa	Efekta własne, eskontowane w komisie	Pożyczki w 4% i 4½% listach zastawnych	Pożyczki w 4%, 4½% i 5% obligacyach komunalnych	Pożyczki w 4% obligacyach kolejowych	Pożyczki w gotówce melioracyjne i inwestycyjne	Weksle	Zaliczki na zastaw efektów w rachunku bieżącym	Udziały w towarzystwach handlowych przemysłowych i in.	Dłużnicy w rachunku bieżącym	Depozyta osób trzecich	Stan bierny: Kapitał zakładowy i rezerwowy	Emisye Banku: 4% i 4½% listy zastawne	Emisye Banku: 5%, 4½% i 4% obligacye komunalne	Emisye Banku: 4% obligacye kolejowe	Kapitały wkładkowe	Wierzyciele w rachunku bieżącym	Dochody: z procentów	z kuponów	z różnicy kursu efektów własnych	z prowizyi i komisowego	z oddziału hipotecznego	z oddziału komunalnego	z oddziału kolejowego	Wydatki: koszta handlowe i podatki	Odpisano	Zysk do rozdziału
188¾	562.847 92	230.114 30	1,278.253 46	1,367.585 —	— —	— —	3,122.642 40	1,394.848 94	— —	232.430 74	5,475.322 22	2,098.483 78	1,279.100 —	1,366.200 —	— —	744.112 36	2,442.553 40	146.735 64	27.618 14	+ 26.753 46	13.867 16	1.804 60	5.604 44	— —	165.052 64	5.195 32	52.135 48
1885	653.660 40	888.946 26	6,031.671 16	1,687.725 —	— —	— —	3,713.720 86	719.816 22	— —	389.022 22	6,385.023 78	2,185.511 96	6,065.700 —	1,687.800 —	— —	1,827.493 48	1,422.974 86	132.270 20	30.954 60	+ 28.777 42	13.263 74	12.813 20	4.132 66	— —	158.163 86	6.700 74	57.347 22
1886	458.560 38	1,404.797 28	17,249.869 42	1,893.785 —	— —	— —	4,590.771 68	1,454.971 08	— —	354.939 78	11,133.289 44	2,328.233 08	17,326.400 —	1,942.400 —	— —	2 537.975 36	2,267.612 24	138.945 46	17.640 66	+ 45.877 26	25.768 50	14.993 56	4.310 46	— —	164.243 04	6.820 —	96.470 86
1887	372.273 60	4,536.116 96	27,558.305 14	2,198.835 —	— —	— —	4,265.434 70	839.935 70	— —	681.344 48	8,753.037 24	2 381.476 22	27,709.500 —	2,255.400 —	— —	2,023.274 04	4,738.248 64	33.095 16	162.917 08	— 10.957 90	33.421 76	64.281 30	5.135 08	— —	192.650 98	10.021 20	151.601 96
1888	447.405 88	787.363 20	28,613.320 70	2,376.570 —	— —	— —	3,802.800 50	886.181 28	— —	2,325.016 76	8,602.192 48	2,570.938 16	28,818.800 —	2,449.800 —	— —	2,154.673 86	2,420.397 38	52.517 82	163.102 98	— 49.830 42	22.311 86	77.507 60	5.934 46	— —	194.760 36	10.402 28	
1889	422.446 04	877.878 52	30,250.783 66	2,283.570 —	— —	— —	5,177.304 04	821.465 04	— —	2,875.246 24	9,559.064 42	2,754.718 96	30,510.300 —	2,341.800 —	— —	3,231.314 28	3,622.069 70	115.925 78	59.517 72	+ 41.050 24	44.441 10	94.894 68	3.479 36	— —	195.862 32	9.260 42	154.186 14
1890	367.937 16	2,059.186 76	35,165.452 64	2,541.006 94	— —	— —	4,883.538 52	1,326.513 42	— —	4,917.748 08	12,790.682 62	3,072.860 06	35,476.600 —	2,588.000 —	— —	3,126.250 70	6,207.001 12	113.687 46	91.449 68	+ 40.800 —	187.867 52	97.740 10	2.988 64	— —	218.008 48	38.964 56	277.569 36
1891	413.685 80	3,078.939 72	39,027.141 82	3,065.741 42	— —	— —	5,962 158 74	1,197.273 48	— —	4,253.578 98	13,475.900 16	3,314.360 40	39,073.200 —	2,794.800 —	— —	4,632.651 04	5,408.330 54	161.901 92	98.888 80	+ 37.338 74	74.079 10	102.820 50	13.224 92	— —	274.536 66	10.206 34	203.300 98
1892	639.893 20	576.135 94	44,515.225 28	5,144.618 40	— —	— —	8,413.431 28	1,418.573 46	— —	2,635.342 56	15,476.531 04	3,593.508 96	44,629.100 —	4,392.200 —	— —	4,223.389 82	4,528.572 76	173.619 12	106.006 16	+ 56.680 22	66.065 48	117.551 70	39.367 44	— —	298.665 54	5.690 72	254.923 86
1893	999.660 90	3,547.669 38	54,220.525 36	6,051.657 66	— —	— —	8,949.543 28	1,396.840 86	251.000 —	2.674.046 84	17,979.563 04	4,067.731 58	54,199.200 —	5,166.800 —	— —	7,913.071 38	4,702.905 84	173.308 96	96.103 13	+ 85.519 65	227.620 —	142.922 74	60.706 22	— —	337.991 91	26.090 74	422.093 05
1894	462.736 30	1,101.271 24	63,371.978 69	6,791.706 62	— —	— —	8,452.298 72	1,678.323 24	271.000 —	5,351.582 23	18,584.927 12	4,425.150 20	62,024.400 —	6,009.600 —	— —	5,815.330 08	4,889.784 20	93.802 55	210.772 85	+ 20.697 81	136.953 01	208.069 12	62.177 12	— —	428.949 55	16.994 24	286.528 67
1895	611.429 57	5,940.963 26	68,765.279 80	7,551.114 44	— —	— —	10,673.857 26	1,598.620 26	441.000 —	4,598.307 78	19,960.643 84	4,707.520 63	66,358.600 —	6,773.800 —	— —	6,637.911 70	11,010.840 56	246.096 46	61.299 22	+ 60.877 11	64.978 55	250.624 39	61.251 56	— —	480.289 61	41.112 94	223.724 74
1896	798.575 76	8,142.708 86	74,194.820 51	7,609.959 53	— —	— —	12,206.648 —	1,968.718 98	425.192 —	4,794.668 67	23,409.827 32	5,065.286 91	73,924.400 —	7,399.600 —	— —	8,637.646 66	11,729.680 39	127.679 59	302.000 98	+ 79.311 70	58.957 20	254.403 96	36.744 41	— —	522.486 65	42.832 45	293.778 74
1897	648.575 17	898.728 24	79,919.584 01	7,935.730 03	4,128.646 07	— —	13,287.229 54	2,404.591 68	467.882 50	13,482.588 25	26,053.850 82	5,435.792 17	79,946.100 —	7,785.800 —	4,130.000 —	11,937.819 46	12,578.083 32	232.493 05	264.030 13	+ 44.069 37	76.568 03	245.578 63	33.941 25	3.316 86	525.726 25	42.673 88	331.597 19
1898	1,323.641 81	5,318.778 84	86,731.638 99	8,517.389 97	5,693.825 68	— —	16,268.552 02	2,305.858 56	467.728 78	6,146.894 71	30,399.416 67	5,868.456 61	85,891.700 —	8,408.000 —	5,690.400 —	12,630.634 60	9,654.703 18	406.354 59	186.642 12	+ 72.687 94	64.652 82	206.057 30	18.777 98	3.073 87	496.171 96	63.289 29	398.785 37
1899	723.349 76	14,600.908 32	90,647.133 82	9,997.208 18	14,684.873 59	— —	12,817.416 72	2,434.019 26	494.886 10	7,723.195 65	30,695.775 56	6,188.659 41	90,347.400 —	10,109.800 —	14,679.100 —	12,057.349 88	14,996.400 99	230.630 89	470.664 54	— 215.456 92	99.870 62	233.680 68	24.793 47	14.132 08	515.362 12	59.816 71	283.136 53
1900	1,355.597 71	13,108.169 58	89,740.674 80	14,715.975 07	15,246.756 48	— —	11,551.991 95	2,607.304 90	550.600 —	8,023.800 49	32,192.006 51	6,368.570 76	89,716.300 —	14,6 2.800 —	15,236.860 —	11,548.226 59	13,748.221 01	103.872 15	660.843 66	—401.583 50	77.471 61	243.032 40	27.482 52	10.702 10	529.064 71	54.886 08	137.870 15
1901	909.759 86	3,181.162 12	90,017.526 25	15,896.384 98	15,206.228 81	— —	13,782.795 77	6,495.367 90	556.805 —	10,111.108 61	37,541.611 43	6,686.534 10	89,981.100 —	15,629.600 —	15,186.200 —	12,778.743 69	11,816.777 86	205.419 02	465.310 84	— 48.560 91	73.217 05	213.646 11	48.519 69	11.435 96	536.643 10	154.788 78	277.555 38
1902	2,761.699 79	864.279 85	94,533.909 72	16,319.718 06	15,163.976 22	— —	16,905.421 17	2,946.245 41	652.072 50	15,026.992 53	35,355 005 36	7,049.611 11	94,877.000 —	16,180.800 —	15,153.100 —	16,276.815 76	14,725.507 78	388.736 83	120 281 64	+ 155.019 72	71.472 —	285.268 43	45.014 60	629.903 78	121.912 22	332.051 24
1903	1,300.022 64	1,796.915 15	99,064.192 89	17,493.778 74	18,301.957 40	— —	19,159.545 26	2,610.278 36	663.445 —	19,120.290 08	38,132.585 39	7,466.169 73	93,770.000 —	17,421.200 —	18,280.600 —	15,635.940 —	18,252.017 16	374.276 02	207.186 39	+ 188.656 52	116.128 25	241.424 18	27.617 83	21.317 32	697.385 37	99.761 84	379.459 30
1904	1,736.630 70	2,633.813 85	103,411.740 82	18,736.854 28	18,246.307 39	566.565 01	20.472.446 84	3,002.936 20	668.807 50	15,193.107 82	40,683.104 66	7,888.250 33	103,038.200 —	17,751.000 —	18,233.300 —	17,633.278 55	17,223.433 45	459.509 07	163.433 96	+ 127.498 82	108.337 14	290.327 25	68.771 72	17.047 37	790.538 15	39.857 08	404.525 10
1905	2,452.371 77	2,741.475 33	111,287.441 71	21,257.125 32	20,827.692 04	1,362.518 76	26,992.407 43	1,581.816 54	691.707 50	16,789.308 95	44,532.699 42	8,538.469 68	110,102.600 —	20,102.800 —	20,811.900 —	19,323.036 64	21,530.796 54	549.122 35	183.635 30	+ 201.763 75	130.090 26	325.788 08	107.761 60	24.116 62	873.801 39	48.068 22	600.408 35
1906	1,866.608 52	5,472.781 24	119,200.255 43	21,654.625 30	23,579.978 08	4,891.028 67	30,785.520 11	2,608.452 50	730.905 —	14,151.030 43	51,120.929 13	9,190.587 60	119,178.300 —	21,596.200 —	23,561.300 —	22,622.185 93	22,765.647 16	773.596 15	253.395 62	+ 156.821 86	141.602 80	342.018 91	103.666 28	27.241 01	960.126 20	77.688 11	760.528 32
1907	1,952.328 38	8,206.628 75	128,605.035 09	22,692.706 97	22,667.332 55	7,319.150 88	35,814.369 42	4,347.897 87	704.105 —	11,955.934 65	64,123.935 46	9,588.387 96	128,379.500 —	22,398.600 —	22,647.800 —	19,689.779 96	21,361.003 95	756.697 50	403.579 87	— 64.761 53	161.588 33	421.328 70	72.362 83	25.737 62	1,118.404 90	67.569 15	590.559 27
1908	1,485.285 07	16,712.150 57	141,753.863 18	27,051.944 98	32,564.188 64	6,447.422 66	36,950.355 54	4,259.449 63	681,355 —	14,249.776 52	66,148.117 41	20,947.631 04	141,945.700 —	27,120.800 —	32,533.500 —	23,598.052 87	23,981,397 07	1,032.789 89	418,380 12	+ 209.787 96	208.631 40	506,231 —	97.806 13	37 864 36	1,371.069 49	90.041 66	1,050.379 71
																		7,222.378 63	5,225.655 69	+ 889.333 37	2,299.225 29	5,014.807 12	981.572 67	214.059 19	12,675.859 02	1,150.644 97	8,020.507 97

Zarząd i funkcyonaryusze

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

RADA NADZORCZA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Prezes:

Gorayski August, właściciel dóbr, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Komandor orderu Leopolda i wielkiego krzyża papieskiego orderu św. Grzegorza, Prezes galicyjskiego Towarzystwa naftowego, Prezes Rady powiatowej w Krośnie, Kurator krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, Członek kraj. Komisyi przemysłowej i krajowej Rady górniczej, Prezes galicyjskiego Karpackiego Towarzystwa dawniej Bergheim & Mac Garvey, Członek Komitetu dla spraw chowu koni, Prezes krośnieńskiego Wydziału okręgowego gal. Tow. kred. ziemskiego, Prezes Gal. Towarzystwa magazynowego dla produktów naftowych, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa.

Wiceprezesi:

Jędrzejowicz Stanisław, właściciel dóbr, poseł na Sejm kraj., Kawaler orderu Leopolda, Prezes Rady pow. w Rzeszowie, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Prezes rzeszowskiego Wydziału okręgowego galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek krajowej Rady kolejowej i krajowej komisyi dla spraw rolniczych.

Laskowski Kazimierz, właściciel dóbr, c. k. Radca dworu, c. i k. Podkomorzy, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderu Leopolda Poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału Rady powiatowej w Sanoku, Członek Rady Zawiadowczej Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie, Wiceprezes Rady zawiadowczej kolei lokalnej Chabówka-Zakopane, Członek Wydziału Ligi pomocy przemysłowej.

Członkowie:

Fedak Jan Stefan, doktor praw, adwokat krajowy, Radca metropolit. ordynaryatu, Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i wzaj. kredytu „Dniestr", Członek Rady zawiadowczej „Narodnej Torhowli".

Kolischer Henryk, doktor praw, właściciel dóbr i fabryki papieru w Czerlanach, Poseł na Sejm krajowy i do Rady państwa, Komandor orderu Franciszka Józefa i Kawaler orderu żelaznej korony III. kl, Radca komercyalny, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek krajowej komisyi dla spraw przemysłowych i krajowej rady kolejowej, Członek Rady powiatowej grodeckiej, Członek Towarzystwa Gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Członek Wydziału Centralnego związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego.

Maryewski Franciszek, Dyrektor zakładów fabrycznych, Burmistrz m. Podgórza, Poseł na Sejm krajowy, Kawaler orderu Franciszka Józefa i orderu żelaznej korony III. kl., Członek Rady powiatowej wielickiej, Prezes Wydziału Kasy oszczędności m. Podgórza.

Moysa-Rosochacki Stefan, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy i do Rady Państwa, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Prezes Wydziału Rady powiat. w Śniatynie, honor. obywatel miast: Śniatyna, Kołomyi, Kut, Zabłotowa i Peczeniżyna, Sądowy oceniciel dóbr, Członek Śniatyńskiego Wydziału okręgowego galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Prezes Wydziału powiat. Kasy Oszczędności w Śniatynie. Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Paszkowski Franciszek, właściciel dóbr, doktor praw, adwokat krajowy, Kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Dyrektor referen

Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń i Tow. Wzajemnego Kredytu w Krakowie, Członek Wydziału Rady powiatowej w Krakowie, Członek krakowskiego Wydziału okręgowego Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek Rady Nadzor. Banku ziemskiego w Krakowie.

Schayer Karol, ces. Radca, kupiec, właściciel realności, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgiersk., Członek krajowej Komisyi przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Członek Wydziału kraj. stowarzyszenia czerwonego krzyża, Członek Rady Nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie, Członek kuratoryi Fundacyi im Domsa.

Scipio hr. Karol, właściciel dóbr, Członek Rady Nadzorczej Banku melioracyjnego we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych w Krakowie

Średniawski Andrzej, właściciel realności, Poseł do Rady Państwa, Wiceprezes Rady powiatowej myślenickiej.

Zastępcy:

Brunicki hr Adolf, właściciel dóbr, Kawaler orderu Leopolda, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Wydziału Rady powiatowej grodeckiej, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Członek grodeckiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Zastępca członka c. k. Dyrekcyi Gal. funduszu propinacyjnego.

Łoziński August, doktor praw, adwokat kraj., Członek Wydziału Izby adwokatów Zastępca Syndyka Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Schnell Oskar, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Wiceprezes Rady powiatowej złoczowskiej, Wiceprezes złoczowskiego Wydziału okręgowego Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Schulz Jan, Architekt, Członek Towarzystwa Gal. Kasy oszczędności, Członek Kuratoryi Fundacyi im. Domsa.

Komisya kontrolująca:

Prezes:

Scipio hr. Karol, j w

Członkowie:

Fedak Jan Stefan, Dr. j. w. **Schayer Karol,** j. w.

Zastępca:

Jędrzejowicz Stanisław, j. w.

Komisarz rządowy:

Hild Jan, c. k. Radca dworu, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderu Leopolda i orderu żel. korony III. klasy, Prezes komisyi dla teoretycznych egzaminów rządowych (oddział dla umiejętności politycznych).

Zastępca:

Kunz Karol, doktor praw, c. k. Radca dworu.

Komisarz krajowy:

Pilat Tadeusz, doktor praw, c. k. Radca dworu, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler orderu żel. kor. III. kl., Poseł na Sejm krajowy, Członek c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, Zastępca Marszałka krajowego, Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządow. (oddział umiejętności politycznych), Członek Komitetu i członek honorowy c k. gal. Towarz. gosp., Wiceprezes c. k. krajowej Komisyi agrarnej, Członek c. k. Państwowej Komisyi rolniczej i przemysłowej, Członek c. k. Komisyi dla regulacyi rzek w Galicyi tudzież krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, Członek Wydziału kraj. Stow. czerw. krzyża w Galicyi, Wiceprezes Rady wykonawczej „Macierzy Pol-

skiej“, Członek Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, Prezes Rady zawiadowczej Kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Zastępca:

Ekielski Józef, doktor praw, emer. Radca Wydziału kraj., Kawaler orderu Franciszka Józefa, Asesor galic. Zakładu ciemnych we Lwowie, Wiceprezes Rady Nadzorczej Banku zaliczkowego we Lwowie i Wiceprezes Rady nadzorczej Kolei lokalnej Piła-Jaworzno.

Dyrekcya:

Dr. Zgórski Alfred **Dr. Domaszewski Wacław.** **Dr. Milewski Józef.**

Komitet doradczy

dla zarządu krajowym funduszem inwestycyjnym.

Przewodniczący:

Jahl Władysław, doktor praw, adwokat krajowy, Poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego, Wiceprezes krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, Przewodniczący krajowej Rady górniczej, Członek Wydziału Gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Członek Krajowej Rady szkolnej, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego, Członek Rady zawiadowczej fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

Członkowie:

Brunicki br. Adolf, j. w.

Dąmbski Stanisław, doktor praw, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego, Komandor orderu Franciszka Józefa, Członek c. k. krajowej Komisyi agrarnej, i krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, Członek Rady powiatowej rzeszowskiej.

Schayer Karol, j. w.

Stesłowicz Władysław, doktor praw, Sekretarz Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady szkolnej krajowej, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, Wiceprezes Rady Nadzorczej Gal. Kasy zaliczkowej, Członek Wydziału Centralnego Związku galic. przemysłu fabrycznego, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego, Spółki fakturowej i Banku kupieckiego.

Wczelak Józef, właściciel fabryki, ces. Radca, członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, członek Rady miejskiej, członek krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego we Lwowie, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa stolarzy we Lwowie, Cenzor Galic. Kasy oszczędności we Lwowie, Członek kuratoryi fundacyi im. Domsa, zastępca członka Rady zawiadowczej fundacyi im. Stanisława hr. Skarbka.

Zamoyski hr. Franciszek, inżynier górniczy, właściciel kopalni nafty, Dyrektor krajowego Związku producentów ropy we Lwowie, Poseł na Sejm krajowy, Członek krajowej Rady górniczej, Wiceprezes Rady powiatowaj drohobyckiej, Członek Wydziału galic. Towarzystwa naftowego.

Sekretarz:

Dr. Rużycki Julian.

KOMITET CENZORÓW

dla działu wekslowego.

Baczewski Józef, ces. Radca, właściciel fabryki, c. k. nadw. dostawca, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Bardasz Ferdynand Stanisław, kupiec, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej, asesor Instytutu ubogich chrześcian we Lwowie, Cenzor Gal. Kasy oszczędności we Lwowie.

Brykczyński Stanisław, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Prezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Członek Dyrekcyi gal. funduszu propinac., Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Prezes Kontrolującej Rady Nadzorczej Gal. Tow. kred. ziemskiego, Członek kuratoryi Akademii rolniczej w Dublanach.

Ciuchciński Stanisław, przemysłowiec, Prezydent m. Lwowa, Poseł na Sejm krajowy, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Towarzystwa Gal Kasy oszczędności we Lwowie, Członek Wydziału krajowego Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego, Członek Rady zawiad. fundacyi hr. Skarbka, Wiceprezydent Ligi Pomocy przemysłowej we Lwowie.

Dische Jakób B., przemysłowiec, właściciel realności, Członek Wydziału lwowskiej Izby kupieckiej.

Długoszowski Bolesław, inżynier, właściciel dóbr, Sądowy oceniciel realności i zaprzysiężony detaksator dóbr, Członek Rady zawiadowczej I. Gal. Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego, Cenzor Galic. Kasy oszczędności we Lwowie, Wiceprezes Wydziału Gal. Izby inżynierskiej.

Getritz Aleksander, introligator, właściciel realności, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, I. Wiceprezes Rady nadzorczej Muzeum przemysłow. miejsk. we Lwowie, Prezes Rady Nadzorczej Galicyjskiej Kasy zaliczkowej, Wiceprezes Tow. wzajemn. kredytu we Lwowie, Cenzor Gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Asesor Zakładu głuchoniemych we Lwowie, Członek Wydziału Ligi pomocy przemysłowej i Rady Nadzorczej Spółki fakturowej we Lwowie.

Gubrynowicz Władysław, ces. Radca, właściciel realności, współwłaściciel firmy „Gubrynowicz i Schmidt", Kawaler orderu Franciszka Józefa, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie i znawca dla spraw ochrony prawa autorstwa, Członek Rady miejskiej, Prow Przewodniczący Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie, Członek Towarzystwa i Cenzor Gal Kasy oszczędności we Lwowie, Rewident Gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie, Członek kuratoryi fundacyi im. Domsa, Asesor gal. Zakładu ciemnych we Lwowie.

Langie Tadeusz, właściciel dóbr, Prezes komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli niższych szkół rolniczych, Członek c. k. galic. Towarz. gospodarskiego we Lwowie, Członek Komisyi kraj. dla spraw rolniczych.

Lilien Adolf, doktor praw, współwłaściciel domu bankowego pod firmą „Sokal & Lilien", Radca ces., Członek Wydziału Galic. Kasy oszczędności, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego i Gal Kasy oszczędności we Lwowie, Skarbnik centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego.

Mochnacki Włodzimierz, doktor praw, adwokat krajowy, Członek Rady dyscyplinarnej Lwowskiej Izby adwokackiej, Zastępca syndyka Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Zastępca dyrektora Banku zaliczkowego we Lwowie.

Nebenzahl Samuel, ces. Radca, kupiec, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k Sądzie krajowym we Lwowie, Cenzor Banku austro-węg., Członek Wydz. lwow. Izby kupieck.

Neumann Józef, właściciel drukarni i litografii pod firmą „Piller, Neumann i Spółka", ces. Radca, Członek Rady miejskiej Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Prezes ogólnego gal. Stowarzyszenia pensyjnego we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Gal. Kasy zaliczkowej we Lwowie, Członek Zarządu Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków, Członek Rady zawiadowczej kraj. Związku ochotniczych straży pożarnych, Prezes Lwowskiego Towarzystwa właścicieli realności i Członek Rady nadzorczej miejskiego Muzeum przemysłowego, Zastępca Prezesa Towarzystwa Bursy im. H. Sienkiewicza.

Rozwadowski Franciszek, właściciel dóbr, Wiceprezes Galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Członek Dyrekcyi galic. funduszu propin., zastępca Członka c. k. krajowej Komisyi agrarnej, Członek c. k. Tow. gospodarskiego galicyjsk., Prezes Rady zawiadowczej I. Gal. Tow. akc. dla przemysłu chemicznego we Lwowie i Rady nadzorczej Banku melioracyjnego we Lwowie, Członek Rady powiatowej kałuskiej, Członek Zarządu i Wydziału admin. Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków, Członek Towarzystwa Galic. Kasy oszczędności.

Rucker Jan, doktor filozofii, Radca ces., właściciel fabryk, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k Sądzie kraj. we Lwowie, Członek Wydziału Centralnego Związku gal. przemysłu fabrycznego, Cenzor Gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Członek Zarządu Lwowskiego Towarzystwa właścicieli realności j. w.

Schnell Artur, właściciel dóbr i browaru, Zastępca Prezesa Rady powiatowej brodzkiej i Zastępca Prezesa Izby handlowej i przemysłowej w Brodach, sądowy oceniciel dóbr, Prezes brodzkiego wydziału okręgowego Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego i Zastępca Prezesa Powiatowej Kasy oszczędności w Brodach.

Vivien de Chateaubrun Jan, właściciel dóbr, Dyrektor Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Poseł na Sejm krajowy, Komandor orderu Franciszka Józefa, Członek c. k. krajowej komisyi agrarnej, Członek buczackiej Rady powiatowej, Wiceprezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Wang Julian, inżynier, ces. Radca, Wiceprezes Rady zawiadowczej I. gal. Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego, Cenzor Gal. Kasy oszczędności we Lwowie i Banku austro-węgierskiego, Zastępca Członka Kuratoryi fundacyi im. Domsa.

Wczelak Józef, j. w.

Winiarz Ludwik, kupiec, ces. Radca, fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Galic. Kasy zaliczkowej we Lwowie, Członek Lwowskiej Izby kupieckiej, Członek Wydziału i cenzor Galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Wiśniewski Leonard, właściciel dóbr, kopalń i fabryk, Prezes Rady powiatowej w Drohobyczu, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek krajowej Rady kolejowej, Sądowy oceniciel dóbr, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek Wydziału kraj. Towarzystwa naftowego.

Wittlin Bernard, doktor praw, adwokat krajowy, Prezes powszechnego Związku na własnej pomocy opartych galicyjskich stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Wixel Jakób, kupiec, ces. Radca, współwłaściciel firmy „Ozyasz Wixel i Syn", Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Lwowskiej Izby kupieckiej, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie kraj. we Lwowie.

1 miejsce nieobsadzone.

KOMITET CENZORÓW

dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi.

Adam Ernest, doktor praw, Dyrektor Akcyjnego Banku Związkowego i gal. Kasy zaliczkowej we Lwowie, Poseł na Sejm kraj., Sekretarz Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Banku ziemskiego w Łańcucie, Członek Wydziału Ligi pomocy przemysłowej we Lwowie, Wiceprezes Towarzystwa Szkoły ludowej.

Biechoński Wojciech, Dyrektor Akcyjnego Banku związkowego, Prezes Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek krajowej Komisyi przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie, Członek Wydziału Ligi pomocy przemysłowej.

Deskur Jan, doktor praw, Dyrektor Banku parcelacyjnego we Lwowie.

Fedak Stefan Jan, Dr., j. w.

Kamocki Franciszek, lustrator Związku stow. zarobk. i gospodarczych.

Kułaczkowski Jarosław, doktor praw, Dyrektor kier. Tow. wzaj. ubezpieczeń i wzajemnego kredytu „Dniestr" we Lwowie, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek Wydziału Gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Wiceprezes kraj. Związku kredyt. „Sojuz". wiceprezes Rady nadzorczej kraj. Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie.

Lechowski Wiktor, doktor medycyny, Dyrektor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu, Wiceprezes Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Łaski Kazimierz, c. k. Nadradca Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie, Prezes Rady Nadzorczej Tow. zaliczkowego urzędników pocztowych we Lwowie, Członek Wydziału Związku stow. zarobk. i gosp., Członek Rady zawiadowczej Akcyjnego Banku związkowego i wiceprezes Rady Nadzorczej ogóln. galic. Stowarzyszenia pensyjnego we Lwowie.

Łaszcz Tomasz, właściciel kopalń, Dyrektor Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie.

Oleśnicki Eugeniusz, doktor praw, adwokat krajowy, Poseł na Sejm krajowy i do Rady Państwa, Komandor orderu Franciszka Józefa, Wiceprezes Rady powiatowej stryjskiej, Członek Rady nadzorczej Towarz. wzaj. ubezpieczeń i wzaj. kredytu „Dniestr" we Lwowie.

Sajewicz Omelan, Rewizor Kraj. Związku kredytowego „Sojuz".

Szczepański Piotr, właściciel dóbr, Dyrektor Akcyjnego Banku związkowego we Lwowie, Członek tłumackiego Wydziału okręgowego Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek Wydziału tłumackiej Rady powiatowej, Kurator krajowej szkoły kołodziejskiej i ciesielskiej w Tłumaczu.

Szydłowski Wenanty, Dyrektor krajow. Związku przemysłowego we Lwowie, Sekretarz Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, Członek Wydziału Ligi pomocy przemysłowej we Lwowie.

Terenkoczy Władysław, właściciel realności, Dyrektor Banku zaliczkowego i Powiatowego Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, Wiceprezes Wydziału Związku stowarz. zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Wiceprezes Rady zawiadowczej Akcyjnego Banku związkowego, I. Wiceprezydent Ligi Pomocy przemysłowej i Prezes Rady Nadzorczej Spółki fakturowej we Lwowie.

Todschindler Albin, Dyrektor I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Zastępca Członka Zarządu Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków.

Ulmer Narcyz, Sekretarz Związku stowarzyszeń zarobkow. i gospodarcz., Członek kraj. komisyi przemysł., Redaktor czasopisma „Odrodzenie", Cenzor Galic. Kasy oszczędności we Lwowie, III. Wiceprezydent Ligi pomocy przemysłowej, Wiceprezes Rady nadzorczej Banku parcelacyjnego, Członek Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie.

Wittlin Bernard, j. w.

Wolf Józef, sekretarz powszechnego Związku na własnej pomocy opartych galicyjskich stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Syndycy:

Sołowij Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy.

Godlewski Włodzimierz, doktor praw, adwokat krajowy.

URZĘDNICY

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Majewski Michał, Naczelny Buchalter i Prokurzysta.

Dr. Małaczyński Aleksander, Wice-Dyrektor i Naczelnik Oddziału hipotecznego, Prokurzysta.

Padewski Józef, Wice-Dyrektor i Naczelnik Oddziału bankowego, Prokurzysta.

Stachiewicz Ludwik, Naczelnik Likwidatury hipotecznej i Prokurzysta.

Karłowski Stanisław, Naczelnik i Firmant Filii, extra statum.

Kozakiewicz Leon, Zastępca Naczelnego Buchaltera.

Dr. Drohojowski hr. Jan, Sekretarz Dyrekcyi i Rady i Prokurzysta.

Erlacher Waleryan, Naczelnik Likwidatury i Prokurzysta.

Kossak Stefan, Naczelnik Likwidatury i Prokurzysta.

Nartowski Antoni, Kasyer Zakładu głównego i Prokurzysta.

Łoziński Roman, Starszy referent hipoteczny i Prokurzysta.

Krzyszkowski Ignacy, Starszy referent hipoteczny.

Świeżawski Stefan, Starszy referent hipoteczny.

Pieńczykowski Stanisław, Starszy saldokontysta.

Armółowicz Jan, Zastępca Naczelnika i Prokurzysta Filii.

Hamerski Maryan, Starszy likwidator.

Woyciechowski Julian, Referent szacunkowy.

Kövess Aleksander, Starszy rewident.

Rump Fryderyk, Starszy likwidator.

Królikowski Alojzy, „ „

Narajewski Włodzimierz, Referent hipoteczny.

Dr. Rużycki Julian, Sekretarz Banku i Prokurzysta.

Reiner Juliusz, Starszy korespondent.

Trzciński Emil, Starszy likwidator.

Wilusz Tadeusz, Starszy likwidator.

Krug Emil, Starszy korespondent.

Grollé Józef, „ „

Późniak Zygmunt, Starszy likwidator.

Dr. Szpor Łucyan, Sekretarz oddz. hipotecznego.

Dzikowski Maryan, Starszy ekspedytor.

Gajewski Maceli, Likwidator.

Wolski Jan, Saldokontysta.

Jaszek Józef, Likwidator.

Pizar Władysław, Referent hipoteczny.

Wisłocki Włodzimierz, Likwidator.

Osberger Stanisław, Rewident.

Kocowski Teofil, Likwidator.

Burczak Antoni, Referent hipoteczny.

Brandys Józef, Saldokontysta.

Łaszowski Zygmunt, Referent hipoteczny.

Jaroszyński Stanisław, Sekretarz oddz. bank.

Rakowski Tadeusz, Likwidator.

Kiełbusiewicz Kazimierz, Kasyer efektów.

Dr. Szenk Mieczysław, Referent hipoteczny.

Borkowski Kazimierz, kierownik ekspedytu hipotecznego.

Frajdenberg Władysł., Saldokontysta.

Jenik Władysław, Referent hipoteczny.

Wiewiórowski Teodozyusz, Kasyer Filii.

Kretschmer Józef, Adjunkt I. kl.

Bastgen Bruno, „ „

Sadowski Leon, „ „

Woycikiewicz Kazim., „ „

Gonet Frańciszek, „ „

Rieger Stefan, „ „

Brodacki Władysław, Lustrator stowarzyszeń zarob. i gosp., extra statum.

Ropicki Leon, Adjunkt I. kl.
Kotowicz Teodor, „ „
Czyżewski Jan, „ „
Drągowski Zygmunt, „ „
Łukasiewicz Zygmunt, „ „
Dr. Sawczak Juliusz, „ „
Mieszkowski Witold, „ „
Bazal Antoni, „ „
Łazica Stanisław „ „
Drzewicki Józef, „ „

Sawczyński Włodzimierz, Adjunkt II. kl.
Minnicki Władysław, „ „
Murczyński Władysław „ „
Czapelski Hilary „ „
Friedlein Stefan, „ „
Malczyński Bolesław, „ „
Jamrógiewicz Zygmunt, „ „
Skórczewski Stanisław, „ „
Makowski Józef, „ „
Krzyżanowski Franciszek „ „
Romaszkan Artur, „ „
Szotarski Ignacy, „ „
Rizański Władysław, „ „
Szymala Zygmunt, „ „
Klimowicz Jan „ „
Skalski Witold, „ „
Nowakowski Jan, „ „
Bialikiewicz Józef, „ „
Ruckgaber Maryan, „ „

Haniszewski Jan, Ekspedyent.
Mally Kamil, Asystent.
Harnwolf Artur, „
Hiolski Kazimierz, „

Pawlikowski Adam, Asystent.
Walczak Mieczysław, „
Czapczyński Witeld, „
Ziemiański Michał, „
Dobrzański Władysław, „
Schmidt Władysław, „
Górak Józef, „
Hoszowski Wiktor, „
Bukewski Włodzimierz, „
Niemczynowski Stefan, „
Bielecki Stanisław, „
Prokopowicz Maryan, „
Stréer Zygmunt, „
Dr. Niżyński Kazimierz, „
Riedl Roman, „
Terlikiewicz Łucyan, „
Sytnik Franciszek, „
Michalowski Kazimierz, „
Bilikowski Aleksander „
Dębski Franciszek, „
Bobrownicki Gustaw „
Łuczkiewicz Mieczysław, „
Br. Horoch Eustachy, „
Grodyński Tadeusz, „

Zarzycki Edward, Praktykant.
Wiesiołowski Roman, „
Korolewicz Władysław, „
Argasiński Tadeusz, „
Szczyrba Jan, „
Abłamowicz Tadeusz, „
Chruszczewski Alfred, „
Kamiński Jan, „
Osuchowski Tadeusz, „
Zaczek Stanisław, „

13 woźnych.

FILIA BANKU w KRAKOWIE

Otwarta 1. stycznia 1895.

Komitet nadzorczy:

Członkowie:

Scipio hr. Karol, j. w., przewodniczący.

Federowicz Jan Kanty, Radca cesarski, właściciel firmy „J. Federowicz", Poseł na Sejm kraj., Radca miejski, Wiceprezes Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Radca krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, Fachowy sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie, Członek Komitetu Tow. opieki szpitalnej dla dzieci, Prezes Rady nadzorczej Spółki fakturowej w Krakowie, Prezes Rady nadzorczej centralnego Towarzystwa handlowego w Krakowie.

Szarski Henryk, doktor praw, c. k. Radca komercyalny, I. Wiceprezydent m. Krakowa, właściciel realności i firmy „Szarski i Syn", Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Członek wielkiego Wydziału miejskiej Kasy Oszczędności, Radca krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, Członek kraj. Komisyi przemysłowej i państw. Rady kolejowej.

Zastępca:

Michalski Jerzy, doktor praw, c. k. profesor nauki skarbowości i austr. ustawodawstwa skarbowego na Uniwersytecie Jagiel., Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej Oddziału politycznego, b. c. k. Sekretarz skarbu, Docent kursu abituryentów Akademii handlowej, Członek Rady nadzorczej Towarz. zalicz. i prezes Ochronki dla małych dzieci w Chrzanowie.

Naczelnik:

Karłowski Stanisław.

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego:

Bazes Gustaw Gerson, właściciel realn. i firmy „W. Bazes", Członek Izby handl. i przem., Członek wielkiego Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa.

Bober Jakób, właściciel realności, kupiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Dyrekcyi Towarz. kredytow. dla handlu i przemysłu, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Epstein Tadeusz, spólnik firmy „Blau & Epstein", c. k. Radca komercyalny, spólnik i dyrektor fabryk „Stowarzyszenie przemysłowe dla wyrobów żelaznych i drucianych w Krakowie" i „Walcownia w Borku fałęckim", Członek Wydziału Centr. Związku galic. przemysłu fabrycznego we Lwowie, Delegat Izby handlowej i przemysłowej, Członek c. k. Komisyi statystycznej w Ministerstwie handlu.

Adolf Falter, spólnik firmy „Falter & Dattner" współwłaściciel dóbr, Członek Izby handlowej i przemysłowej.

Fritsch Herman, Radca cesarski, właściciel winnic i firmy „H. Fritsch", honorowy obywatel Państwa węgierskiego, Cenzor Banku austro-węg., Fachowy sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie.

Holzer Zygmunt, Spólnik firmy „A. Holzer", Członek Izby handl. i przem., Cenzor Banku austro-węg., Członek kraj. Komisyi podatkowej we Lwowie.

Jawornicki Józef, Radca miejski, właściciel firmy „M. Jawornicki", Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Członek wielkiego Wydziału Kasy oszczędności miasta Krakowa, Cenzor Ban-

ku austro-węg. i Filii Banku hipotecznego, Członek Wydziału Spółki kredytowej członków Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, Zastępca dyrektora Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń i Towarzystwa wzajemnego kredytu w Krakowie.

Markus Karol, blacharz, Wiceprezes Rady nadzorczej Tow. kred. rękodzielników i przemysłowców w Krakowie, Cenzor Kasy oszczędności m. Krakowa, Wiceprezes Stowarzyszenia wzajemnej pomocy rękodzielników i przemysłowców, Członek Wydziału Tow. właśc. realności w Krakowie.

Matusiński Jacek, budowniczy, fachowy znawca sądowy dla spraw budownictwa, Radca Arcybractwa Miłosierdzia, Banku pobożnego i Wydziału gospodarczego Towarzystwa dobroczynności, Członek krajow. Tow. rybackiego w Krakowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Kasy oszczędności m. Krakowa i powiatowej Kasy oszczędności.

Mendelsburg Zygmunt, spólnik firmy „Albert Mendelsburg", Członek Izby handl. i przemysł., Cenzor i członek Wydziału Kasy oszczęd. m. Krakowa, Cenzor Banku austro-węgierskiego i powiat. Kasy oszczędności.

Mikucki Franciszek Ksawery, aptekarz i członek farmaceutycznej Komisyi egzaminacyjnej, Fachowy sędzia obywatelski c. k. sądu handlowego w Krakowie.

Rimler Henryk, fabrykant i właściciel realności, Członek Izby handlowaj i przemysłowej, Cenzor Kasy oszczędności m. Krakowa Członek Rady nadzorczej Spółki fakturowej w Krakowie.

Schwarz Henryk, Cesarski Radca, kupiec, właściciel dóbr i realności, Radca miejski, Zastępca Dyrektora Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Starszy krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, Prezes Towarzystwa dobroczynności, Cenzor Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Słonecki Zenon, właściciel dóbr, Dyrektor zastępca Towarz. ubezp. i Wzajemnego kredytu.

Sulikowski Aleksander, Radca miejski, zegarmistrz i właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Prezes Rady nadzorczej Tow. kredytowego rękodzielników i przemysł., Cenzor Banku austro-węg., Członek wielkiego Wydziału Kasy Oszczędności m. Krakowa, Członek Rady nadzorczej Spółki fakturowej w Krakowie.

Suski Wiktor, Radca cesarski, kupiec i właściciel realności, Radca miejski, Skarbnik krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, Członek Rady nadzorczej. Tow. kred. rękodz. i przem. w Krakowie, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowogo w Krakowie, Cenzor Powiat. Kasy oszczędności.

Żeleński Ludwik, właściciel dóbr, Członek Komisyi historyi sztuki Akademii Umiejętności.

1 miejsce nieobsadzone.

Syndyk:

Bąkowski Klemens, doktor praw, adwokat krajowy.

Urzędnicy Filii:

NACZELNIK:

Karłowski Stanisław, j. w.

ZASTĘPCA NACZELNIKA i PROKURZYSTA:

Armółowicz Jan, j. w.

ADJUNKCI:

I. kl **Gonet Franciszek,** j. w.
Kotowicz Teodor, j. w.
Mieszkowski Witołd, j w.

II. kl. **Friedlein Stefan,** j. w.
Skórczewski Stanisław, j. w.
Bizański Władysław, j. w.

KASYER FILII:

Wiewiórowski Teodozyusz, j. w.

ASYSTENCI.

Mally Kamil, j. w.
Walczak Mieczysław, j. w.
Górak Józef, j. w.
Dębski Franciszek, j. w.
Grodyński Tadeusz, j. w.

PRAKTYKANCI:

Wiesiołowski Roman, j. w.
Korolewicz Władysław, j. w.

woźnych.

ZASTĘPSTWA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

1. Okręg: **Biała** (bez okręgu sądowego Oświęcim) - **Żywiec.**

Zastępstwo: **Pow. Towarzystwo zaliczkowe w Białej, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 15. lipca 1904. Dyrekcya: Władysław Brodacki, Józef Grygierzec, Dr. Emilian Mrdacek. Komisarz bankowy: Dr. Jan Myciński. Zastępca: Józef Bobak.

2. Okręg: **Bóbrka.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce, Stow. zarej. z nieogr. poręką.**

Otwarte 24. kwietnia 1884. Dyrekcya: Dr. Tadeusz Gabryszewski, Teodor Brzuchowski i Kazimierz Pollo. Komisarz bankowy: Robert Adamski. Zastępca: Alfred Maly.

3. Okręg: **Bochnia.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bochni.**

Otwarte 3. Maja 1886. Dyrekcya Karol Bondi, Zygmunt Rübenbauer, Dr. Bolesław Nodzyński i Franciszek Rajca. Komisarz bankowy: Władysław Siemieński. Zastępca: Juliusz hr. Dębicki.

4. Okręg: **Bohorodczany.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bohorodczanach.**

Otwarte 7. sierpnia 1900. Dyrekcya: Józef Szeliński, Dr. Michał Ferensiewicz, Oleksa Barabasz, Józef Friedman i Tomasz Schweiner. Komisarz bankowy: Józef Szeliński. Zastępca: Teodor Pelewicz.

5. Okręg: **Borszczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Borszczowie, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 12. grudnia 1890. Dyrekcya: Edmund Dzierżek, Maryan Orłowski i Ludwik Przetocki. Komisarz bankowy: Edmund Dzierżek. Zastępca: Zygmunt Kościszewski.

6. Okręg: **Brody.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brodach.**

Otwarte 10. kwietnia 1894. Dyrekcya: Oktaw Sala, Fr. Haładewicz, Feliks West, Henryk Garwoliński i Maks Stryer. Komisarz bankowy: Oktaw Sala. Zastępca: Feliks West.

---

7. Okręg: **Brzesko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bzesku, Spółka zar. z odpow. nieogr.**

Otwarte 4. stycznia 1894. Dyrekcya: Dr. Szymon Bernadzikowski, Dr. Piotr Górski i Zygmunt Cezar Sozański. Komisarz bankowy: Roman Filipkiewicz. Zastępca: Adam Marzec.

---

8. Okręg: **Brzeżany.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brzeżanach.**

Otwarte 11. kwietnia 1890. Dyrekcya: Ks. Teodor Korduba, Dr. Adam Kowenicki, Karol Wojciechowski, Dr. Stanisław Schätzel. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Schätzel. Zastępca: Józef Haber.

---

9. Okręg: **Brzozów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dynowie, Stow. zarej. z ogr. poręką.**

Otwarte 17. listopada 1903. Dyrekcya: Władysław Biega, Adam Krynicki i Teodor Jüngst. Komisarz bankowy: Zdzisław Skrzyński. Zastępca: Ks. Gabryel Sałustowicz.

---

10. Okręg: **Buczacz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Buczaczu.**

Otwarte 29. grudnia 1900. Dyrekcya: Ignacy Wachowicz, Dr. Izydor Ausschnitt i Mieczysław Burzyński. Komisarz bankowy: Maryan br. Błażowski. Zastępca: Dr. Edward Krzyżanowski.

---

11. Okręg: **Chrzanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Chrzanowie, Stow. zar. z ogr. odpow.**

Otwarte 11. kwietnia 1896. Dyrekcya: Dr. Antoni Gaszyński, Józef Janowski i Dr Władysław Majewski. Komisarz bankowy: Henryk Kowarzyk. Zastępca: Dr. Zygmunt Keppler.

---

12. Okręg: **Cieszanów.**

Zastępstwo: **Stowarzyszenie zaliczkowe w Lubaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Jakób Szłapa, Władysław Staniec i Gustaw Szopiński. Komisarz bankowy: Leon Moszyński. Zastępca: Saul Friser.

13. Okręg: **Czortków.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Czortkowie, Stow. zar. z ogr por.**

Otwarte 18. lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Noss, i Wilhelm br. Lewartowski. Komisarz bankowy: Stanisław Czekoński. Zastępca: Władysław Zielonka.

---

14. Okręg: **Dąbrowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 5. stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Zakrzewski, Tadeusz Dybowski i Dr. Józef Datka. Komisarz bankowy: Włodzimierz Sroczyński. Zastępca: Stanisław Szpak.

---

15. Okręg: **Dębica** (okręg sądowy Dębica)- **Pilzno.**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Dębicy, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. lutego 1895. Dyrekcya: Stanisław Hubicki, ks. Eugeniusz Wolski i Herman Weis. Komisarz bankowy: Dr Mikołaj hr. Rey. Zastępca: ks. Eugeniusz Wolski.

---

16. Okręg: **Dobromil.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 3. czerwca 1884. Dyrekcya: Michał Tustanowski, Leon Steciak i Jędrzej Robaczewski. Komisarz bankowy: Dr. Stefan Puchalski. Zastępca: Meilech Fluger.

---

17. Okręg: **Dolina.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Dolinie.**

Otwarte 10. listopada 1897. Dyrekcya: Dr. Józef Dobrowolski, Dr. Wincenty Chmieliński i Dr. Stanisław Kotłowski. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Kotłowski. Zastępca Stanisław Tarchalski.

---

18. Okręg: **Drohobycz-Sambor-Stary Sambor.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. stycznia 1884. Dyrekcya: Dr. Wiktor Lechowski j. w., Jan Niewiadomski i Ignacy Wierzbicki. Komisarz bankowy: Juliusz hr. Bielski. Zastępca: Leonard Wiśniewski j. w.

---

19. Okręg: **Dukla.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 17. marca 1893. Dyrekcya: Franciszek Jarosz, Zdzisław Stoiński i Bojomir Eminowicz. Komisarz bankowy: Adam hr. Męciński. Zastępca: Tadeusz Peszyński.

20. Okręg: **Gliniany.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na glinianski powiat sądowy w Glinianach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Filemon Reszytyłowicz, Andrzej Bałtarowicz i Dr. Jan Moch. Komisarz bankowy: Stanisław Tokarski. Zastępca: Dr. Jan Moch.

---

21. Okręg: **Gorlice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Gorlicach.**

Otwarte 23. września 1905. Dyrekcya: Ks. Bronisław Świeykowski, Dr. Franciszek Dziubczyński i Jakób Aleksandrowicz. Komisarz bankowy: Józef Olszewski. Zastępca: Dr. Józef Radomyski.

---

22. Okręg: **Grybów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Grybowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 15. lipca 1904. Dyrekcya: Zuzanna Jakubowska, Walenty Polniaszek i Józef Wincenty Mordarski. Komisarz bankowy: Józef Hodbot. Zastępca: Ignacy Pollak.

---

23. Okręg: **Horodenka.**

Zastępstwo: **Kasa oszczędności w Horodence.**

Otwarte 23. października 1897. Dyrekcya: Dr. Antoni Roszko, Ks. Edward Bladowski i Tytus Zulauf. Komisarz bankowy: Tytus Zulauf. Zastępca: Dr. Czesław Niewiadomski.

---

24. Okręg: **Husiatyn.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Husiatynie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. kwietnia 1896. Dyrekcya: Kazimierz Horodyski, Filip Kawałek i Czesław Świrski. Komisarz bankowy: Michał Zawadzki. Zastępca: Dr. Henryk Nathansohn.

---

25. Okręg: **Jarosław.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. stycznia 1884. Dyrekcya: Waleryan Baczyński i Władysław Słoniewski. Komisarz bankowy: Ignacy Rychlik. Zastępca: Dr. Adolf Dietzius.

---

26. Okręg: **Jasło.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. kwietnia 1884. Dyrekcya Dr. Roman Adamski, Izydor Bielicki i Marcin Kusiak. Komisarz bankowy: Alojzy Metzger. Zastępca: Dr. Ignacy Steinhaus.

---

27. Okręg: **Jaworów** — (okręg sądowy) **Janów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 28. lutego 1884. Dyrekcya: Grzegorz Szczyrba, Stanisław Lachowicz i Jerzy Pytlik. Komisarz bankowy: Jan hr. Szeptycki. Zastępca: Ferdynand Faar.

28. Okręg: **Kałusz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Kałuszu.**

Otwarte 9. lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Fussi Dr. Adolf Wurst. Komisarz bankowy: Zygmunt Groblewski. Zastępca: Herman Kiczales.

29. Okręg: **Kamionka Strumiłowa** (bez okręgu sądow. Radziechowskiego).

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Kamionce Strumiłowej, Stowarz. zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. października 1885. Dyrekcya: Jan Szawłowski, Dr. Maryan Krówczyński i Zygmunt Lewicki. Komisarz bankowy: Jan Szawłowski. Zastępca: Zygmunt Lewicki.

30. Okręg: **Kołomyja-Peczeniżyn.**

Zastępstwo: **Spółka handlowa rolniczo-przemysłowa w Kołomyi, Stowarz. zar. z ogr. odpow.**

Otwarte 16. maja 1885. Dyrekcya: Emil Filous, Kazimierz Barański i Dr. Stanisław Haczewski. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Haczewski. Zastępca: Dr. Włodzimierz Dudykiewicz.

31. Okręg: **Kossów.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Kutach, Stow. zarej. z ogran. poręką.**

Otwarte 25. listopada 1903. Dyrekcya: Piotr Bielecki, Jan Stebnicki i Stanisław Schaffek. Komisarz bankowy: Piotr Alfons Bielecki. Zastępca: Jan Stebnicki.

32. Okręg: **Krościenko n. D.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Krościenku n. D., Stow. zar. z ogr. poręką**

Otwarte 12. września 1906. Dyrekcya: Karol Ćwiertniewicz, Ks. Antoni Łętkowski i Józef Komórek. Komisarz bankowy: Dr. Szymon Przybyło. Zastępca: Konstanty Dziewolski

33. Okręg: **Krosno.**

Zastępstwo: **Tow. zaliczkowe w Krośnie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 14. lipca 1885. Dyrekcya: Feliks Kaczorowski, Dr. Aleksander Kocay i Włodzimierz Suryn. Komisarz bankowy: August Gorayski j. w. Zastępca: Dr. Jan Kanty Jugendfein.

34. Okręg: **Limanowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i ochrony własności ziemskiej w Limanowej, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 22. stycznia 1884. Dyrekcya: Józef Beck, Marya Russocka i Franciszek Młynarski. Komisarz bankowy: Michał Janik. Zastępca: Dr. Karol Młodnik.

35. Okręg: **Lisko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Lisku, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 2. marca 1894. Dyrekcya: Dr. Jan Strutyński, Ferdynand Moszczeński i Julian Jankiewicz. Komisarz bankowy: Józef Bielak. Zastępca: Robert Barański.

36. Okręg: **Lwów.**

Tylko dla spraw hipotecznych i komunalnych.

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 1. kwietnia 1884. Dyrekcya Władysław Terenkoczy j. w., Teofil Merunowicz i Fryderyk Schaller. Komisarz bankowy: Julian Cybulski. Zastępca: Włodzimierz Malczewski.

---

37. Okręg: **Łańcut.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 15. grudnia 1883. Dyrekcya: Bolesław Zardecki, Józef Gaweł i Marcin Szulc. Komisarz bankowy: Gabryel Orzakiewicz. Zastępca: Filip Kahane.

---

38. Okręg: **Maków** (okręg sądowy Maków.)

Zastępstwo: **Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna Pomoc“ w Makowie z por. nieogr. w sądzie zaprot.**

Otwarte 15. stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Kocyan, Emil Ulrich i Paweł Hławiczka. Komisarz bankowy: Wawrzyniec Kawa. Zastępca: Błażej Uchacz.

---

39. Okręg: **Mielec.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Mielcu.**

Otwarte 13. marca 1884. Dyrekcya: Andrzej Pawlikowski, Karol Madejski i Roman Dębicki. Komisarz bankowy: Stefan Sękowski. Zastępca: Józef Rydel.

---

40. Okręg: **Mościska.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu mościskiego w Mościskach, Stow. zar. z por. ograniczoną.**

Otwarte 26. lutego 1883. Dyrekcya: Leopold Masiuk, Adam Witek i Franciszek Lichoń. Komisarz bankowy: Ks. Alfred Białogłowski. Zastępca: Ignacy Jabłoński.

---

41. Okręg: **Myślenice** (bez okręgu sądowego Maków.)

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Myślenicach.**

Otwarte 3. czerwca 1884. Dyrekcya: Józef Stolarski, Dr. Mikołaj Klakurka i Andrzej Średniawski j. w. Komisarz bankowy: Bolesław Targowski. Zastępca: Dr. Emil Adelmann.

---

42. Okręg: **Nadwórna.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nadwórnej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 12. grudnia 1890. Dyrekcya Bazyli Borysiewicz, Karol Niżnikiewicz i Jan Wróblewski. Komisarz bankowy: Dr. Wincenty Markiewicz. Zastępca: Józef Skurewicz.

43. Okręg: **Nisko.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rudniku, Stow. zarej. z ogr. poręką.**

Otwarte 17. kwietnia 1901. Dyrekcya: Dr. Franciszek Hernich, Klemens Reischer i Ferdynand Hofman. Komisarz bankowy: Ludwik Ostrichański. Zastępca Jan Niewolkiewicz.

---

44. Okręg: **Nowy Sącz.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. stycznia 1884. Dyrekcya: Jan Kosman, Dr. Władysław Barbacki i Karol Merkl. Komisarz bankowy: Władysław Głębocki. Zastępca: Karol Merkl.

---

45. Okręg: **Nowy Targ** (bez okręgu sądowego Krościenko n. D.)

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Nowym Targu.**

Otwarte 2. grudnia 1897. Dyrekcya: Ks. Piotr Krawczyński, Aleksander Lgocki i Jan Pietraszkiewicz. Komisarz bankowy: Dr. Ernest Geissler. Zastępca: Dr. Artur Weigel.

---

46. Okręg: **Oświęcim** (Okręg sądowy Oświęcim).

Zastępstwo: **Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimiu, Stow. zarej. z nieogr. poręką.**

Otwarte 10. lutego 1885. Dyrekcya: Dr Ludwik Gąsiorowski, Edward Jaśkiewicz i Józef Zabrzeski. Komisarz bankowy: Dr. Ludwik Gąsiorowski Zastępca: Antoni Polaszek

---

47. Okręg: **Podhajce.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. maja 1884. Dyrekcya: Maryan Turski, Dr. Stanisław Chorobski i Aleksander Des Loges. Komisarz bankowy: Franciszek Stobiecki. Zastępca: Juliusz Gołębski.

---

48. Okręg: **Przemyśl.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. lutego 1884. Dyrekcya: Erazm Rościszewski, Eugeniusz Kusiba i Jan Patronowicz. Komisarz bankowy: Dr. Franciszek Trybulec. Zastępca: Dr. Feliks Drużbacki.

---

49. Okręg: **Przemyślany** (bez okręgu sądowego Gliniany).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. stycznia 1884. Dyrekcya: Andrzej Zarugiewicz, Szczepan Franków i Jan Mittig. Komisarz bankowy: Stanisław Domaradzki. Zastępca: Maryan Zajączkowski.

---

50. Okręg: **Radziechów** (Okręg sądowy Radziechów).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 10. stycznia 1884. Dyrekcya: Roman Ujejski, ks. Antoni Skalski i Franciszek Mrozowski. Komisarz bankowy: Franciszek Mrozowski. Zastępca: Ks. Antoni Skalski.

51. Okręg: **Rawa ruska**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rawie ruskiej, Stowarz. zarej. z ogr. por.**

Otwarte 14. kwietnia 1896. Dyrekcya: Ks. Ludwik Ryś, Seweryn Ryziewicz i Adam Winiarski. Komisarz bankowy: Zygmunt Stasiniewicz. Zastępca: Dr. Julian Dadlez.

---

52. Okręg: **Rohatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu rohatyńskiego w Rohatynie, Stowarzyszenie zar. z ogr. por.**

Otwarte 23. lutego 1884. Dyrekcya: Izydor Kowalewski, Seweryn Manasterski i Apolinary Jamrógiewicz. Komisarz bankowy: Stanisław Długoszewski. Zastępca: Izydor Kowalewski.

---

53. Okręg: **Ropczyce** (bez okręgu sądowego Dębica).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Ropczycach.**

Otwarte 12. lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Dr. Jan Krzysiak, Władysław Bursztyn i Piotr Juszczyk. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Jan Krzysiak. Zastępca: Władysław Bursztyn.

---

54. Okręg: **Rudki-** (okręg sądowy) **Gródek.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 29. marca 1884. Dyrekcya: Piotr Zbrożek, Leon Lachol i Jan Paraszczak. Komisarz bankowy: Dr. Aleksander hr. Skarbek. Zastępca: Mieczysław Nowosielecki.

---

55. Okręg: **Rzeszów-Strzyżów-Kolbuszowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie, Spółka zar. z odpow. ogran.**

Otwarte 29. lutego 1884. Dyrekcya: Edmund Rylski, Karol Prochaska i Ludwik Holzer. Komisarz bankowy: Stanisław Jędrzejowicz, j. w. Zastępca: Karol Prochaska.

---

56. Okręg: **Sanok.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. października 1884. Dyrekcya: Henryk Kapiszewski, Bronisław Nowosielęcki i Władysław Beksiński. Komisarz bankowy: Tadeusz Wrześniowski. Zastępca: Dr. Jacek Jabłoński.

---

57. Okręg: **Śniatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na pow. sądowy śniatyński w Śniatynie, Stow. zarejestr. z nieogr. por.**

Otwarte 13. kwietnia 1885. Dyrekcya: Józef Kossowski, Michał Niemczewski i Józef Wełdycz. Komisarz bankowy: Józef Teodorowicz. Zastępca: Markus Herman.

58. Okręg: **Sokal.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 19. lutego 1884. Dyrekcya: Piotr Karpiuk, Jan Semetkowski i Franciszek Kaiser. Komisarz bankowy: Wincenty Kruszewski. Zastępca: Dr. Władysław Wajda.

59. Okręg: **Stanisławów.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Stanisławowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 4. stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Pręgowski, Jan Reindl i Wilhelm Linhardt. Komisarz bankowy: Józef Jägermann. Zastępca: Eustachy Bukowski.

60. Okręg: **Stryj.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. lutego 1884. Dyrekcya: Franciszek Zapłatyński, Jan Maziak i Adolf Reif. Komisarz bankowy: Adam Onyszkiewicz. Zastępca: Włodzimierz hr. Russocki.

61. Okręg: **Tarnobrzeg.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnobrzegu, Spółka zar. z odpow. ogr.**

Otwarte 21. grudnia 1888. Dyrekcya: Dr. Antoni Surowiecki, Józef Taszarski i Ludwik Zajedlewski. Komisarz bankowy: Dr. Walery Momidłowski. Zastępca: Józef Chalcarz.

62. Okręg: **Tarnopol-Skałat.**

Zastępstwo: **Bank powiatowy w Tarnopolu, Stow. zarobkowe zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Stanisław Głogier, Józef Ingver i Dr. Emil Schmidt. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Głogier. Zastępca: Dr. Emil Schmidt.

63. Okręg: **Tarnów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 4. stycznia 1884. Dyrekcya: Hipolit Wierzycki i Władysław Król. Komisarz bankowy: Witołd Rogoyski. Zastępca: Dr. Adolf Ringelheim.

64. Okręg: **Tłumacz.**

Zastępstwo: **„Oszczędność", Towarzystwo kredytowe w Tłumaczu, Stow. zar. z nieogr poręką.**

Otwarte 7. lipca 1884. Dyrekcya: Dr. Józef Kruszelnicki, Kazimierz Jasiński i Dr. Roman Małaczyński. Komisarz bankowy: Jan Jakubowicz. Zastępca: ks. Marceli Sierecki.

65. Okręg: **Trembowla.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Trembowli.**

Otwarte 1. stycznia 1890. Dyrekcya: Ks. Andrzej Tymus, Jarosław Paszkowski i Józef Kuntze. Komisarz bankowy: Stanisław Korzeniowski. Zastępca: Dr. Juliusz Olpiński.

66. Okręg: **Turka.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Turce, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. sierpnia 1895. Dyrekcya: Ks. Michał Pruchnicki, Józef Armatys i Jan Budzianowski. Komisarz bankowy: Emil Wołoszczakiewicz. Zastępca: Nestor Salamon.

67. Okręg: **Wadowice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wadowicach.**

Otwarte 21. marca 1884. Dyrekcya: Franciszek Dziobek, Teofil Kluk i Michał Gołąb. Komisarz bankowy: Robert Han. Zastępca: Dr. Franciszek Opydo.

68. Okręg: **Wieliczka-Podgórze.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wieliczce.**

Otwarte 14. stycznia 1884. Dyrekcya: Franciszek Aywas, Adolf Scheuring, Józef Śliwiński, Dr. Kazimierz Szczepański i Leopold Epstein. Komisarz bankowy: Józef Fryt. Zastępca: Dr. Zygmunt Miczyński.

69. Okręg: **Zaleszczyki.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Zaleszczykach.**

Otwarte 25. lipca 1884. Dyrekcya: Witołd Mańkowski, Tadeusz Przewłocki, Tadeusz Mandybur i Izydor Zerygiewicz. Komisarz: bankowy: Izydor Zerygiewicz. Zastępca: Józef Marczyński.

70. Okręg: **Zbaraż.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. lutego 1884. Dyrekcya: Zygmunt Dzierżanowski, Michał Paryłowski i Antoni Tyc. Komisarz bankowy: Jakób Krub. Zastępca: Franciszek Słoński.

71. Okręg: **Złoczów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 18. stycznia 1885. Dyrekcya: Karol Jakubowski, Baltazar Pachulski i Józef Mironowicz. Komisarz bankowy: Emil Bierzyński. Zastępca: Stanisław Wesołowski.

72. Okręg: **Żółkiew.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żółkwi, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 23. marca 1884. Dyrekcya: Stanisław Śnieszko, Stanisław Gorecki i Henryk Hillich. Komisarz bankowy: Dr. Włodzimierz Maciulski. Zastępca: Franciszek Ksawery Scheybal.

73. Okręg: **Żydaczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żydaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. sierpnia 1895. Dyrekcya: Aleksander Małecki, Józef Jasiewicz, i Jan Szczurkowski. Komisarz bankowy: Kazimierz Winnicki. Zastępca: Bolesław Widajewicz.

Spis miejscowości,

w których płatne są kupony i wylosowane sztuki emisyj Banku krajowego.

Lb.	Miejscowość	Zakład płacący
1	Beneszów	Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
2	Berno	C. k. uprz. czeski Unionbank Ustredni banka Ceskych spořitelen Wechselstuben-Actien-Ges. „Merkur“ Wiener Bank-Verein Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
3	Bielsk	C. k. uprz. czeski Unionbank Wiener Bank-Verein
4	Bregencya	Bank dla Tyrolu i Przedarulanii
5	Budapeszt	Wiener Bank-Verein
6	Budziejowice	Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
7	Cieplice	Wiener Bank-Verein
8	Celowiec	Lubliański Bank kredytowy Wiener Bank-Verein
9	Cyleja (Cilli)	C. k. uprz. czeski Unionbank
10	Czerniowce	Wiener Bank-Verein
11	Czeski-Kamieniec (Böhm-Kamnic)	Wechselstuben-Actien-Ges. „Merkur“
12	Czeska-Lipa (Böhm-Leipa)	Wechselstuben-Actien-Ges. „Merkur“
13	Dornbirn	C. k. uprz. czeski Unionbank
14	Friedek-Mistek	Wiener Bank-Verein
15	Gablonz	C. k. uprz. czeski Unionbank
16	Graz	C. k. uprz. czeski Unionbank C. k. uprz. Bank dla krajów koronnych Wiener Bank-Verein
17	Hohenelbe	C. k. uprz. czeski Unionbank
18	Iglau	Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
19	Innsbruck	Bank dla Tyrolu i Przedarulanii
20	Jägerndorf	C. k. uprz. czeski Unionbank
21	Karlsbad	Wiener Bank-Verein
22	Krems n/. D.	K. k. priv. Allg. Verkehrsbank
23	Linz n/. D.	C. k. uprz. czeski Unionbank
24	Lublana	Lubliański Bank kredytowy
25	Marienbad	Wiener Bank-Verein

Lb.	Miejscowość	Zakład płacący
26	Morawski-Schönberg	C. k. uprz. czeski Unionbank Wechselstuben-Actien-Ges. „Merkur“
27	Nowy-Jičin (Neutitschein)	C. k. uprz. czeski Unionbank Wechselstuben-Aktien-Ges. „Merkur“
28	Ołomuniec	C. k uprz. czeski Unionbank
29	Opawa	C. k. uprz. czeski Unionbank
30	Osiek n/. E.	Wiener Bank Verein Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
31	Ostrawa Morawska	Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
32	Pardubice	Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
33	Pilzno (w Czechach)	Wechselstuben-Actien-Ges. „Merkur“ Wiener Bank-Verein Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
34	Praga	Bank krajowy król. Czech C. k. uprz. czeski Unionbank C. k. uprz Bank dla krajów koronnych Wechselstuben-Actien-Ges. „Merkur“ Wiener Bank-Verein Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
35	Prossnitz	Wiener Bank-Verein Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
36	Reichenberg	C. k. uprz. czeski Unionbank Wechselstuben-Actien-Ges. „Merkur“
37	Rumburg	C. k. uprz. czeski Unionbank
38	Salzburg	C. k. uprz. czeski Unionbank
39	Spalato	Lublański Bank kredytowy
40	St. Pölten	Wiener Bank-Verein
41	Tabor	Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
42	Tryest	Unionbank
43	Villach	Wiener Bank-Verein
44	Wiedeń	C. k. uprz. Bank dla kraj. koronnych K. k. priv. allgemeine Verkehrsbank Niederösterreichische Escompte-Gesellschaft Unionbank Wechselstuben-Actien Ges. „Merkur“ Wiener Bank-Verein Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu
45	Wr. Neustadt	Wiener Bank-Verein
46	Zatec	C k. uprz. czeski Unionbank
47	Zwittau	Wechselstuben-Actien-Ges. „Merkur“

LW. 71.622/09.

We Lwowie, dnia 3. lipca 1909.

Aleg 487

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności i zmiany statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Ciągły i stały wzrost wkładek oszczędności w Banku krajowym spowodował Dyrekcyę do przedstawienia Radzie nadzorczej wniosek na wyjednanie u Wysokiego Sejmu podwyższenia gwarancyi kraju za przyjmowane przez Bank krajowy wkładki i idącej za tem zmiany statutu.

Ostatnie podwyższenie gwarancyi kraju za wkładki oszczędności do wysokości dwudziestu milionów koron nastąpiło na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. listopada 1905 r. Gwarancya ta już od pewnego czasu okazuje się niewystarczającą i zdarzało się, że z konieczności, mianowicie przy półrocznem dopisywaniu odsetek, musiała być przekroczoną.

Według relacyi Banku krajowego obecny stan wkładek wynosi w Zakładzie centralnym i w Filii w Krakowie K. 19,857.521·07 i z dniem 30. czerwca przekroczoną zostanie marga gwarancyjna. W skutek tego Rada Nadzorcza Banku krajowego uchwaliła na posiedzeniu z dnia 26. czerwca b. r. prosić Wydział krajowy o przedstawienie Wysokiemu Sejmowi wniosku na dalsze podwyższenie gwarancyi kraju za wkładki oszczędności w Banku krajowym oraz odsetki od nich do kwoty koron 40,000.000 tudzież na odpowiednią zmianę §. 89. al. 2 i 4 statutu.

Wydział krajowy uznając w zupełności potrzebę podwyższenia tej gwarancyi, przedkłada Wys. Sejmowi stosowne wnioski.

Uchwałą z dnia 12. października 1908 przy sposobności załatwienia sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmian statutu Banku krajowego, polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby potrzebę zmiany §. 115. statutu Banku krajowego wziął pod rozwagę i w tym przedmiocie przedłożył Wys. Sejmowi sprawozdanie z odpowiedniem wnioskiem na najbliższej sesyi sejmowej.

W sprawozdaniu komisyi bankowej poruszono mianowicie myśl przeprowadzenia zmiany ust. pierwszego §. 115 statutu Banku krajowego, który opiewa: „Zmiany statutów uchwala Sejm krajowy. Zmiany te podlegają zatwierdzeniu c. k. Rządu“. Komisya była zdania, iż stanowisku prawnokonstytucyjnemu i politycznemu Wys. Sejmu a i powadze Banku krajowego odpowiadałoby raczej, by uchwalone przez Wys. Sejm zmiany statutu Banku krajowego podlegały Sankcyi Cesarskiej a nie zatwierdzeniu organu wykonawczego t. j. Rządu.

W skutek powyższego polecenia Wys. Sejmu, Wydział krajowy wezwał przedewszystkiem Dyrekcyę Banku krajowego, ażeby sprawę tę przedstawiła Radzie nadzorczej do zaopiniowania. W wezwaniu swem podniósł Wydział krajowy, że utworzenie krajowej centralnej Kasy dla spółek rolniczych w myśl uchwalonego przez Wys. Sejm w dniu 26. września 1907 statutu, przyszło do skutku na podstawie Cesarskiej Sankcyi, a Rząd zastrzegł wyraźnie, iż dla zmian statutu tej Kasy centralnej, jeżeliby Wys. Sejm w przyszłości je uchwalił, ma być wyjednane Najwyższe zatwierdzenie. Analogiczną zmianę możnaby zatem wprowadzić także do statutu Banku krajowego. Rada nadzorcza Banku krajowego zastanawiała się nad tą sprawą na posiedzeniu dnia 26. czerwca b. r., wyrażając opinię, iż niezawodnie proponowane postanowienie statutowe byłoby wielkiem dla Banku krajowego zaszczytem i przyczyniłoby się do podniesienia jego znaczenia, ale żałować należy, że o tem nie pamiętano przy założeniu Banku, zaś wprowadzenie tej zmiany po 26 latach przecież uważaćby można za spóźnione.

Z drugiej strony wszystkie najważniejsze zmiany statutowe Banku krajowego, odnoszące się do gwarancyj Kraju za różnorodne Banku zobowiązania, wymagają już obecnie tak przy pierwotnem przyznaniu tych gwarancyj, jak i ich zmianie Najwyższej Sankcyi. To też największą część zatwierdzeń zmian statutu bankowego poprzedza już obecnie ta Najwyższa Sankcya.

Rada Nadzorcza zwróciła nadto uwagę, że projektowana zmiana §. 115 statutu bankowego nie tylko może się wydawać już spóźnioną, ale może być nieraz powodem przewlekania w załatwieniu mniej ważnej a bieżącej zmiany statutowej.

Wydział krajowy podzielając opinię powyższą, postanowił nie przedkładać Wys. Sejmowi wniosku na zmianę §. 115 statutu Banku krajowego.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Zwrot wkładek oszczędności, lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i opłatę odsetek od tychże wkładek, poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem swojemi aktywami i funduszem rezerwowym a w dalszym rzędzie aż do wysokości (40,000.000) czterdziestu milionów koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy.

II. Sejm uchyla postanowienia §. 89. ustęp drugi i czwarty statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż te postanowienia mają odtąd brzmieć jak następuje:

§. 89. ustęp 2: Najwyższa wkładka wynosić może 10 kor., a ogólna suma wkładek oszczędności łącznie z zapadłemi odsetkami nie może przenosić sumy czterdziestu milionów koron.

§. 89. ustęp 4: Zwrot wkładek oszczędności i opłatę odsetek od tychże poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy swojemi aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rzędzie (subsydyarnie) aż do wysokości (40,000.000) czterdziestu milionów koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 69.524/09.

We Lwowie, dnia 9. lipca 1909.

Aleg 488

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z zarządu krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie za czas od 1-go listopada 1906 do 30 go kwietnia 1908, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 3-go listopada 1908 między innemi następujące uchwały:

I. Sejm wstawia do budżetu krajowego Składu publicznego w Krakowie na roboty adaptacyjne w budynkach Składów jako wydatek nadzwyczajny kwotę 7.700 K do budżetu na rok 1908, a do budżetu Składów na rok 1909 kwotę 12.500 K z tem, iż z tych robót mają być wykonane jedynie nagłe i nieuniknione, a wszystkie inne tylko wtedy, jeśliby zapewnione było, iż wskutek przesunięcia dworca kolejowego ku Krowodrzy nie zajdzie potrzeba przeniesienia składu na inne miejsce.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zbadał dokładnie wszystkie przyczyny obecnych niedomagań funkcyonowania krajowego Składu publicznego w Krakowie a szczególnie przyczyny słabego w nim ruchu, obmyślił wszechstronne środki zaradcze, zwłaszcza w kierunku urządzeń technicznych, przyspieszenia i uproszczenia manipulacyi, akwizycyi klientów, zaliczkowania towarów i wydawania warrantów, zmiany opłat za manipulacyę, uzyskania ulg i udogodnień kolejowych i t. p. i z poczynionych na tej podstawie zarządzeń zdał Sejmowi sprawę względnie — o ile zarządzenia takie przekraczałyby kompetencyę Wydziału krajowego — przedstawił Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zbadał sprawę zakładania stowarzyszeniowych domów składowych w różnych okolicach kraju, połączonych z taniem, wydatnem i dogodnem zaliczkowaniem towarów oraz z organizacyą skupu i wspólnej sprzedaży różnych produktów gospodarstwa wiejskiego niemniej jak wspólnego zakupna przedmiotów pomocniczych w gospodarstwie wiejskiem, i przedstawił Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

W szczególności należy zbadać, czy takich instytucyi nie możnaby oprzeć częściowo o Kółka rolnicze tudzież o kasy raiffeisenowskie.

Z powodu uchwały Wys. Sejmu objętej punktem I, Wydział krajowy starał się przedewszystkiem o zebranie ile możności jak najdokładniejszych informacyi co do przyszłego dworca towarowego w Krakowie.

Komisya w sprawie oznaczenia szczegółowego gruntów, które mają być zajęte pod nowy dworzec towarowy w Krakowie nie odbyła się dotąd i termin jej nie został jeszcze oznaczony, wszelako wydaje być pewnem, że realność słu-

żąca obecnie za skład publiczny po wybudowaniu nowego dworca towarowego nie będzie mogła służyć dalej za skład publiczny, ponieważ przesuwanie wagonów z dworca do składu i odwrotnie będzie połączone, obok czynności manipulacyjnych, które wymagać będą więcej jeszcze czasu niż obecnie, z kosztami (2—4 korony od wagonu) które będą odstręczać klientelę. Wszakże do oddania na użytek publiczny nowego dworca towarowego nie przyjdzie, nawet w razie największego pospiechu, prędzej jak za $2^1/_2$ do 3 lat. Wydział krajowy wobec tego w myśl uchwały Wys. Sejmu polecił przeprowadzić roboty konserwacyjne potrzebne celem utrzymania budynków składu w stanie użytecznym a dalej idących adaptacyi zaniechać.

Projektowanemi robotami objęte zostały tylko te, które wykonane być muszą, aby zachować budynki kraj. Składu publicznego od zniszczenia. Do tych należą przedewszystkiem: nowe pokrycia dachu papą w magazynie cłowym, gdyż mimo dokonanych dotychczas pomniejszych napraw, dach w kilkunastu miejscach przecieka, powodując znaczne szkody w złożonym zbożu w obu kondygnacyach magazynu i zmusza zarząd Składu do przesuwania zboża z jednego miejsca na drugie.

Nadto we wszystkich budynkach magazynowych potrzeba naprawy i uzupełnienia rynien dachowych i danie nowych rur spustowych, oraz naprawy peronów ładowniczych, które z powodu braku lub nieszczelności rynien są bardzo zniszczone.

Wykonanie tych robót kosztem 3.150 K 05 h oddane już zostało w przedsiębiorstwo i Wydział krajowy reskryptem z d. 3. lipca b. r. L. 71361 wezwał Dyrekcyę kraj. Składu publicznego w Krakowie do czuwania nad tem ażeby roboty te wykonane zostały najdalej do 15. września 1909 r.

Prócz tych robót zachodzi potrzeba połączenia z kanałem miejskim rynsztoków między magazynami, w których dla braku odpływu, woda i błoto się gromadzi. Plan i kosztorys wraz z konsensem Magistratu m. Krakowa na to połączenie ma być dopiero przez Dyrekcyę Składu przedłożony, zatem koszt tych robót nie jest Wydziałowi krajowemu dotychczas znany.

Decyzya o tem, co się stanie z realnością Składową po wybudowaniu nowego dworca towarowego, nie może być już obecnie powziętą, wszelako Wydział krajowy przygotowuje materyał do tej decyzyi i już dziś gotów jest rozpatrzeć oferty jeśliby w przedmiocie tej realności były wniesione a wiadomo że reflektantów nie braknie, choćby koleje państwowe nie chciały nabyć tej realności.

W sprawie powziętych przez Wys. Sejm uchwał objętych punktami II. i III. Wydział krajowy zasięgnął przedewszystkiem opinii stałego komitetu doradczego, ustanowionego dla kraj. Składu publicznego w Krakowie. W tym celu odbyło się w dniu 21. czerwca b. r. posiedzenie komitetu, na którem zastanawiano się nad tem, jakie ulepszenia w zarządzie mogłyby być zaprowadzone poza znaczniejszem przebudowaniu urządzeniem drugiego toru i t. p. zmianami, które ze względu na bliskie przeniesienie dworca towarowego należy uznać za wykluczone. W tej mierze idąc za porządkiem wskazówek zawartych w sprawozdaniu komisyi sejmowej gospodarstwa krajowego:

a) komitet uznał że pozyskiwanie klientów dla Składu zapomocą płatnego akwizytora nie byłoby dla kraj. Składu odpowiedniem i w danych warunkach nie przyniosłoby oczekiwanych korzyści. Idąc jednak za intencyą sprawozdania kom. gosp. kraj. doradza Komitet, aby Dyrekcya Składu wydała, ewentualnie ponawiała okólnik do banków, do kupców miejscowych i zamiejscowych, którzyby mogli być klientami Składu z załączeniem taryfy i uwiadomieniem o korzyściach jakie używanie Składu przynosi. Z opustów dla kupców oddających większe ilości towaru na Skład w ciągu roku Komitet obiecuje sobie znaczących korzyści.

b) co się tyczy taryfy, to Komitet jeszcze raz porównał obecną taryfę z taryfami innych Składów i uznał ją za odpowiednią, nie jednokrotnie niższą zwłaszcza przy opłatach od manipulacyi. Otręby traktowane są tak samo jak zboże w opłatach składowych i podług wagi. Uwzględniać w opłatach niższej ceny otrąb nie pozwala mała pojemność Składu. Opłaty manipulacyjne są takie jak przy zbożu chyba z tym wyjątkiem że przy otrębach jest więcej worków.

c) O uzyskanie możliwych ulg w opłatach za manipulacyę kolejową należy czynić starania.

d) co do zaliczkowia warunków komitet zauważył, że prywatni kapitaliści, obznajomieni specyalnie z handlem zbożowym udzielają zaliczek aż do 90% wartości, czego bank krajowy nie jest w stanie czynić i na tem polu konkurować nie może.

Przy końcu posiedzenia komitet zastanawiał się nad możliwością zużytkowania realności Składowej w razie gdyby Skład w niej nie istniał a w szczególności nad myślą wynajęcia jej w całości cenntralnemu tow. handlowemu za Skład hurtowny towarów kolonialnych Komitet prosił Szefa Dep III. Wydziału krajowego aby zasięgnął prywatnie informacyi u Szefa sekcyi Br. Bankensa co do kosztów manipulacyi kolejowej między nowym dworcem towarowym i realnością Składową i podał wynik do wiadomości Komitetu i ewentualnych reflektantów na wynajęcie.

Wydział krajowy podzielając zapatrywania wyrażone przez Komitet doradczy, postanowił poczynić starania o uzyskanie możliwych ulg w opłatach za manipulacyę kolejową. Idąc za zdaniem Komitetu doradczego Wydział krajowy polecił Dyrekcyi kraj. Składu publicznego w Krakowie, ażeby wydała i w kołach interesentów rozpowszechniła okólnik o korzyściach, jakie używanie Składu przynosi.

W kwestyi objętej punktem III. uchwały Wys. Sejmu, t. j. zbabania sprawy zakładania stowarzyszeniowych domów Składowych w różnych okolicach kraju Wydział krajowy nie omieszka zebrać potrzebne materyały przy udziale głównego Zarządu Kółek rolniczych oraz kraj. Biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek i w miarę wyniku przeprowadzonych studyów przedłoży Wydział krajowy Wys. Sejmowi sprawozdanie.

Początek w urządzaniu domów Składowych opartych na stowarzyszeniach według ust..wy z 9. kwietnia 1873 zawiązanych uczyniony został w Bochni, gdzie taki dom założyła powiatowa spółka rolnicza wykazująca w r. 1908 obrót 678.000 kor., o czem bliższe szczegóły znajdują się w roczniku Reiffeisenowskim za r. 1908. Z doświadczeń domu Składowego w Bochni skorzysta Wydział krajowy przy dalszem traktowaniu tej sprawy.

Zamknięcie rachunków krajowego Składu publicznego za r. 1908, które przedkładamy równocześnie Wys. Sejmowi w sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1908, wykazuje w wydatkach wynik korzystniejszy o 1983 kor. zaś w dochodach niekorzystniejszy o 1720 kor., zatem ogólny wynik jest korzystniejszy od budżetu o 263 kor.

Wydział krajowy przedkłada w końcu Wys. Sejmowi jako Aleg. I. ./. wykaz obrotu zboża, towarów i warrantów za czas od 1. maja 1908 do dnia 30. kwietnia 1909 i wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Obrót zboża towarów i warrantów

w Krajowym Składzie publicznym w Krakowie

za czas od dnia 1-go maja r. 1908. do dnia 30-go kwietnia 1909.

Obrót zboża i towarów za czas od 1-go maja r. 1908 do 30-go kwietnia 1909.

Miesiąc	Przyjęto zboża i towarów	Wydano zboża i towarów	Zapas z końcem każdego miesiąca
	cetnarów metryczn.	cetnarów metryczn.	cetnarów metryczn.
Zapas zboża na dniu 30-go kwietnia 1908	13908		
Maj rok 1908 . . .	3953	6558	11303
Czerwiec „ „ . . .	3575	5101	9777
Lipiec „ „ . . .	3128	7250	5655
Sierpień „ „ . . .	2532	2631	5556
Wrzesień „ „ . . .	5805	3983	7378
Październik „ . . .	6123	4412	9089
Listopad „ „ . . .	6957	5186	10860
Grudzień „ „ . . .	22222	15256	17826
Styczeń rok 1909 . . .	6438	4939	19325
Luty „ „ . . .	7901	8555	18671
Marzec „ „ . . .	10573	12525	16719
Kwiecień „ „ . . .	8870	14582	11007
Zapas na dniu 1-go maja r. 1909 . .		11007	
	101985	101985	
Przyjęto od 1/5 1908 do 30/4 1909 . .	88077		
Wydano dto dto . .	90978		
Obrót w czasie od 1/5 1907 do 30/4 .	179055	czyli wagonów 1791	

(wagonów tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt jeden).

Obrót warrantów za czas od 1-go maja r. 1908 do 30-go kwietnia r. 1909.

Miesiąc	Wydano		Ściągnięto		Zapas z końcem każdego miesiąca	
	sztuk	ubezpieczenie wartości Koron	sztuk	ubezpieczenie wartości Koron	sztuk	ubezpieczenie wartości Koron
Zapas warrantów na dn. 30/4 1908	4	7100	—	—	—	—
Maj rok 1908 . .	—	—	2	3600	2	3500
Czerwiec „ „ . .	—	—	—	—	2	3500
Lipiec „ „ . .	6	8400	—	—	8	11900
Sierpień „ „ . .	—	—	—	—	8	11900
Wrzesień „ „ . .	5	10400	4	9700	9	12600
Październik „ . .	3	4200	—	—	12	16800
Listopad „ „ . .	12	27800	—	—	24	44600
Grudzień „ „ . .	1	1400	—	—	25	46000
Styczeń rok 1909 , .	3	4200	—	—	28	50200
Luty „ „ . .	—	—	—	—	28	50200
Marzec „ „ . .	1	3700	10	14000	19	39900
Kwiecień „ „ . .	—	—	9	14900	10	25000
Zapas na dniu 1-go maja r. 1909	—	—	10	25000		
	35	67200	35	67000		
Wydano od 1/5 1908 do 30/4 1909	31	60100				
Ściągnięto dto dto	25	42200				
Obrót w czasie od 1/5 1908 do 30/4 1909	56	102300	czyli warrantów		sztuk 56.	

(warrantów sztuk pięćdziesiąt sześć).

LW. 89.079/09.

We Lwowie, dnia 31. sierpnia 1909.

Aleg 489

Sprawozdanie
Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie o popieraniu robót melioracyjnych, które obejmuje:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu i załatwienie petycyj.

II. Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1908 i sprawozdanie z czynności krajowego biura melioracyjnego za rok 1907—8, w końcu sprawozdanie z czynności c. k. galicyjskiego oddziału hydrograficznego za rok 1907.

III. Wnioski w sprawie podjęcia nowych przedsiębiorstw melioracyjnych, zapewnienia konserwacyi ukończonych już publicznych robót melioracyjnych i powiększenia personalu krajowego biura melioracyjnego, tudzież uzasadnienie wydatków w rub. IX. preliminarza krajowego na rok 1910.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego i udział kraju w tym funduszu.

I. Uchwały Wysokiego Sejmu i petycye.

a) Projekty ustaw nie sankcyonowane.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia o udzieleniu Najwyższej sankcyi uchwalonym przez Wysoki Sejm dnia 19-go października 1908 projektom ustaw:

1) o regulacyi potoku Macochy z dopływami;
2) o osuszeniu bagien Rzeszowskich:
3) o regulacyi rzeki Sołokii z dopływami:
4) o regulacyi potoków Kłodnicy (Nieżachówki) i Brydnicy z dopływami.

Również nie uzyskały dotychczas Najwyższej sankcyi:

5) uchwalony przez Wysoki Sejm d. 1-go maja 1900 projekt ustawy o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami;

6) uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 5-go lipca 1901 projekt ustawy zmieniającej postanowienia §. 45 kraj. ustawy wodnej.

Ten ostatni projekt ustawy stanie się jednak bezprzedmiotowym, skoro wejdzie w życie uchwalony przez Wysoki Sejm d. 3. listopada 1908 r. projekt ustawy zmieniającej postanowienia §§. 41 i 87 kraj. ustawy wodnej.

Wydział krajowy zauważa przytem, że w myśl § 4. ustawy z d. 4-go stycznia 1909. dz. p. p. Nr. 4. odniósł się do c. k. Rządu o przedłożenie do Najwyższej sankcyi wyszczególnionych pod 1—4) projektów ustaw, lecz dotychczas nie otrzymał odpowiedzi.

Natomiast wyjednało c. k. Ministerstwo rolnictwa w myśl §. 4. powołanej ustawy sankcyę 71 tyrolskich projektów ustaw melioracyjnych, chociaż Rada państwa nie zatwierdziła dotychczas preliminarza funduszu melioracyjnego na rok 1909, w którym tyrolskie przedsiębiorstwa melioracyjne były uwzględnione.

Co się tyczy noweli do kraj. ustawy wodnej, to wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 12. sierpnia 1909. l. 14.140/pr. c. k. Ministerstwo rolnictwa wygotowało już przedłożenie do Najwyższej sankcyi, które to przedłożenie udzielono do przejrzenia interesowanym Ministerstwom.

b) Uchwały nie wymagające sankcyi.

Uchwała w sprawie zawiązywania spółek wodnych.

Na posiedzeniu z 19. października 1908. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby zbadał przyczyny opóźnienia się władz politycznych w zawiązywaniu się spółek wodnych dla publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych i aby poczynił odpowiedne skuteczne zarządzenia ku możliwie najśpieszniejszemu załatwieniu tych spraw".

Alegat I. Wskutek tej rezolucyi wydało c. k. Prezydyum Namiestnictwa załączony w odpisie ·/. reskrypt z d. 12 stycznia 1909 l. 63/pr. do c. k. Starostw: w Kamionce stumiłowej, Rawie, Rudkach, Lwowie, Drohobyczu i Żółkwi, oraz zawiadomiło Wydział krajowy, że przymusowa spółka wodna dla uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły od Niepołomic do ujścia Raby wraz z obwałowaniem lewego brzegu Raby od Gawłówka do ujścia do Wisły i regulacyą potoku Drwinki z dopływami została już zawiązaną, a zarząd spółki ukonstytuował się 10-ego września 1908.

W ciągu r. 1909 nie została zawiązaną żadna przymusowa spółka wodna, tak iż obecnie zalegają sprawy zawiązania spółek wodnych dla następujących publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych:

1) regulacyi Bugu;
2) regulacyi potoku Pustej (Radosławki);
3) regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny;
4) regulacyi potoku Błotni;
5) regulacyi Wereszycy;
6) regulacyi Pełtwi;
7) regulacyi Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki;
8) regulacyi Raty z dopływami;
9) regulacyi potoku Błożewki z dopływami.

Uchwała w sprawie opracowania projektów regulacyi Worony, Gołogórki i Łososiny.

Na posiedzeniu z dnia 19. października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w r. 1909 zarządził zdjęcia i wypracowanie planów dla regulacyi rzek Worony, Gołogórki i Łososiny".

Ponieważ z powodu zajęcia sił technicznych biura melioracyjnego przy budowie i melioracyach prywatnych, Wydział krajowy ma obecnie

do dyspozycyi tylko 3. inżynierów do projektowania melioracyj publicznych, zatem zarządzenie zdjęć dla wszystkich powyższych trzech regulacyj w r. 1909 okazało się niemożliwe.

Uchwałą z d. 27. grudnia 1908 l. 135.210 postanowił Wydział krajowy zarządzić w r. 1909 pomiary tylko dla regulacyi Łososiny ze względu na większe rozmiary tej regulacyi i poruczył reskryptem z d. 14. sierpnia 1909 l. 37.770 wykonanie zdjęć inżynierowi Stanisławowi Przybylskiemu, tudzież inżynierom adjunktom Franciszkowi Linkowi i Władysławowi Pietruszewskiemu.

Uchwała w sprawie podwyższenia zasiłków na drenowanie gruntów włościańskich.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z d 19. października 1908, którą polecono Wydziałowi krajowemu, aby zasiłki dla drenowania gruntów włościańskich wymierzał w wysokości 33⅓% sumy kosztorysowej a w tej samej wysokości wyjednał z państwowej dodacyi dla drobnych melioracyj" — podał Wydział krajowy okólnikiem z 24. grudnia 1908. l. 135.209 do wiadomości Wydziałów powiatowych z wezwaniem do zakomunikowania tej uchwały zwierzchnościom gminnym.

Rezolucya w sprawie zużytkowania sił wodnych.

Na posiedzeniu z d. 19. października 1908 uchwalił Wysoki Sejm następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl dwukrotnych uchwał Sejmu dolno-austryackiego, do których to uchwał przyłączyły się Wydziały innych krajów, przedłożył Radzie państwa projekt ustawy o zuzytkowaniu sił wodnych dla wytwarzania energii elektrycznej i oddaniu sił wodnych w posiadanie krajów".

Odezwą z 14. kwietnia 1909 l. 4.486/pr. odpowiedziało c. k. Prezydum Namiestnictwa za zapytanie Wydziału krajowego z 11. marca 1909 l. 26.684, że powyższą rezolucyę sejmową przedłożyło c. k. Ministerstwu rolnictwa, relacyą z 11. stycznia 1909 l. 19.677/pr., że jednak nie otrzymało decyzyi wymienionego Ministerstwa. Na dalsze zapytanie z d. 17. lipca 1909. l. 77.703. nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

Co się tyczy dalszego badania sił wodnych w kraju, a w szczególności w dorzeczu Bystrzycy sołotwińskiej i nadwórniańskiej, odniósł się Wydział krajowy odezwą z 28. lipca 1908. l. 77 382, jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach nadmieniliśmy, do c. k. Namiestnictwa o poruczenie studyów c. k. krajowemu oddziałowi hydrograficznemu po myśli punktu 7. instrukcyi.

Po trzykrotnych urgensach (ostatniego z 18. stycznia 1909. l 5.379) zakomunikowało nam c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 17. lutego 1909. l. VIII. a. 165.244. reskrypt c. k. Ministerstwa robót publicznych z 28. listopada 1908. l. 1.559. XI. c, w którym to Ministerstwo oświadcza, że nie zaniechało studyów dla katastru sił wodnych w Galicyi, lecz bez względu na okręgi administracyjne opracowuje przedewszystkiem takie przestrzenie wód, które przedstawiają najważniejsze interesy gospodarcze, przyczem w myśl §. 7. al. 2. instrukcyi także zgłoszone od stron prywatnych interesy wpływają na podjęcie badań.

Gdy w powołanym reskrypcie nie podało c. k. Ministerstwo rolnictwa terminu rozpoczęcia badań sił wodnych w Galicyi przez państwowe organa hydrograficzne, wyraził Wydział krajowy w odezwie z 27. lutego 1909. l. 21.983 zapatrywanie, że jeżeli centralne biuro hydrograficzne przeprowadza tego rodzaju studya nawet dla stron prywatnych, to przedewszystkiem powinny być te studya przeprowadzone dla krajów, które dla badań dostarczają środków, a w szczególności dla Galicyi, zwłaszcza że w odezwie z 28. lipca 1908. l. 77.382 Wydział krajowy oświadczył gotowość pokrycia kosztów podróży i dyet, podwód, figurantów i t. p. c. k. oddziału hydrograficznego we Lwowie, oraz kosztów druku odnośnych publikacyj z uchwalonej corocznie przez Wysoki Sejm

dotacyi 5.000 K. Zarazem zażądał Wydział krajowy przedłożenia swej odezwy z d. 28. lipca 1908. l. 77.382 c. k. Ministerstwu robót publicznych i przeprowadzenia w roku bieżącym badania sił wodnych w dorzeczu Bystrzycy sołotwińskiej i nadwórniańskiej.

Reskryptem z 2. kwietnia 1909. l. $\frac{107. \text{ XI. c}}{12.025}$ intymowanym odezwą Namiestnictwa z 28. kwietnia 1909. l. VIII. b $\frac{317}{60}$ oznajmiło c. k. Ministerstwo robót publicznych, że czyniąc zadość powyższym życzeniom Wydziału krajowego, zarządzi w roku bieżącym rozpoczęcie studyów dla katastru sił wodnych na obu Bystrzycach, przyczem jednak reflektuje na przydzielenie jednego technika z galicyjskiego oddziału hydrograficznego.

Na zapytanie Wydziału krajowego z 15. lipca 1909. l. 77.008, czy te studya zostały już rzeczywiście rozpoczęte, nie nadesłało Namiestnictwo dotychczas odpowiedzi.

Rezolucya w sprawie obwałowania Wisły od ujścia Wilgi do pieców wapiennych w Dębnikach.

Na posiedzeniu z d. 19. października 1908 uchwalił Wysoki Sejm następującą rezolucyę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby możliwie w najkrótszym czasie przystąpił do obwałowania Wisły od ujścia Wilgi do pieców wapiennych w Dębnikach, tudzież obwałowania Wilgi od jej ujścia do Wisły wstecz, przynajmniej do gościńca rządowego".

Odezwą z 14. kwietnia 1909. l. 4.486/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnicwa, że relacyą z 10. lutego 1909. l. 19.678/pr. przedłożyło powyższą rezolucyę c. k. Ministerstwu robót publicznych, że jednak nie otrzymało decyzyi tego Ministerstwa.

Na zapytanie Wydziału krajowego z 17. lipca 1909. l. 77.703 nadesłało c. k. Namiestnictwo przy odezwie z d. 21. sierpnia 1909. l. VIII. a $\frac{983}{77}$ załączony ·/. reskrypt c. k. Ministerstwa robót publicznych, który wyjaśnia stan sprawy.

Alegat 2.

Uchwała w sprawie przyspieszenia regulacyi i obwałowania górnego Dniestru i Strwiąża.

Na posiedzeniu z d. 5. października 1908 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

I. „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zmienił postanowienia §§. 3. i 5 rozporządzenia wykonawczego z dnia 6. lutego 1901. Dz. u. kr. Nr. 32. do ustawy o regulacyi górnego Dniestru z dopływami w tym kierunku, ażeby roboty przy tej regulacyi ukończone zostały w r. 1919.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem, jak najrychlej przystąpił do budowy przepustów w drogach holowniczych Dniestru i Strwiąża dla odwodnienia gruntów nadbrzeżnych i odprowadzenia wody pochodzącej z wylewów.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby jak najrychlej zarządził opracowanie projektu obwałowania Dniestru i Stwiąża od Sambora w dół i przedłożył Sejmowi do lat trzech projekt ustawy zapewniającej wykonanie przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego".

W wykonaniu uchwały ad I) przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 23. lutego 1909. l. 113.501/08 c. k. Namiestnictwu projekt zmiany §§. 3 i 5. rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi górnego Dniestru, wedle którego okres budowy ma być skrócony z lat 28 na 21, tak ażeby roboty zostały ukończone w jesieni r. 1919, coroczne zaś raty 40% datków kraju i państwowej dotacyi wodnej mają być podwyższone w latach 1910 do 1918 ze 131.428 K na 223.429 K a 20% datku fun-

duszu melioracyjnego z 65.714 K na 111.714 K, ostatnia (21) rata natomiast 40% datku kraju i państwowej dotacyi wodnej wynosić ma w r. 1919 po 223.431 K, a ostatnia rata 20% datku funduszu melioracyjnego 111.720 K. W myśl tej propozycyi wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1910. XII. ratę datku krajowego w wyższej kwocie 223.429 K.

W sprawie tej zmiany rozporządzenia wykonawczego nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy decyzyi c. k. Ministerstwa robót publicznych i rolnictwa, mimo że ponownie odnosił się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 14. lipca 1909 l. 77.022.

W wykonaniu uchwały ad II.) polecił Wydział krajowy reskryptem z 23. lutego 1909 l. 113.501/08 opracować projekt i kosztorys potrzebnych przepustów w drogach holowniczych i podwyższonych brzegach górnego Dniestru i Strwiąża, poczem odnieść się do interesowanych Ministerstw o zezwolenie na pokrycie kosztów budowy tych objektów z oszczędności funduszu regulacyjnego.

Zdjęcia dla obwałowania górnego Dniestru i Strwiąża w myśl uchwały ad III.) zarządzi Wydział krajowy w r. 1910, tak ażeby projekt techniczny wraz z projektem ustawy mógł być przedłożonym Wys. Sejmowi w r. 1911.

Rezolucya w sprawie regulacyi rzeki Tyśmienicy.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Oleśnickiego w sprawie regulacyi rzeki Tyśmienicy i zarządzeń ochronnych przeciw zanieczyszczaniu gruntów odpadkami naftowych produkcyi powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. października 1908 następujące uchwały:

I. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził w jak najkrótszym możliwie czasie, regulacyę rzeki Tyśmienicy wraz z obwałowaniem.

II) Wzywa się c. k. Rząd, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym przy rozdziale tegorocznych zasiłków z krajowego i państwowego funduszu, uwzględnił szczególnie gminy powiatu drohobyckiego, a najwięcej okręgu sądowego medenickiego.

III) Wzywa się c. k. Rząd, aby ściśle stosował przepisy i nakładał kary, odnoszące się do odpływu odpadków z rafineryi i ropy ze zbiorników i basenów.

Co się tyczy rezolucyi ad I: Wydział krajowy zauważa, że wedle rozporządzenia wykonawczepo z 26. lutepo 1908 Dz. u. kr. Nr. 43. do ustawy o regulacyi rzeki Tyśmienicy roboty, których koszta wynoszą 6,560.000 kor., mają być przeprowadzone w latach dwudziestu od roku 1908 do 1927, tak iż roczna rata datku krajowego wynosi 135.800 kor.

Przy spisaniu robót byłoby możliwe tylko przy skróceniu okresu budowy i podwyższeniu corocznych rat datków kraju i państwa, czego na razie nie proponuje Wydział krajowy ze względu na niepomyślny stan finansów kraju, oraz ze względu na potrzebę przeprowadzenia podobnych robót także w innych okolicach kraju. Zauważa przytem Wydział krajowy, że roboty w latach 1908 i 1909 nie mogły być nawet wykonane w normalnych rozmiarach z powodu częstych wezbrań Dniestru i Tyśmienicy i trudności nabycia gruntów pod przekopy w dolnym biegu Tyśmienicy, gdyż konsens wodno-prawny dotychczas nie został wydany, a przy postępowaniu wodno-prawnem w r. 1908 właściciel dóbr Medenic żądał nawet odroczenia robót do czasu, kiedy sprawa odpływu ropy i odpadków z kopalń i rafine yj zostanie uregulowaną.

Na rezulucyę ad II i III) nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi c. k. Rządu, chociaż w sprawie poruszonej rezolucyą III. odnosił

się dwukrotnie do c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwami z dnia 9. marca 1909 l. 26.246 i z d. 17. lipca 1909 l. 76.158.

Rezolucye w sprawie przyspieszenia regulacyi Łomnicy, tudzież regulacyi Siwki, Łukwi, i Bereźniczki.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kurowca w sprawie regulacyi rzek Łomnicy, Siwki, Bereźniczki i Łukwi powziął Wysoki Sejm na posiadeniu z d. 24. października 1908 następujące uchwały:

I. „Wzywa się c. k. Rząd, by w miarę możności przyspieszył regulacyę rzeki Łomnicy.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by dołożył starań dla zapewnienia regulacyi potoków Siwki. Łukwi i Bereźniczki".

W sprawie rezolucyi ad I) oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 17. marca 1909 l. 20.823/pr, że dla uczynienia zadość tej rezolucyi wypadałoby wydać nową ustawę, która także z tego powodu byłaby wskazaną, że pierwotny projekt i kosztorys jest za nadto szczupły tak, że uregulowaniu Łomnicy, Czeczwy i Duby w granicach generalnego kosztorysu przy cenach z r. 1895/6 jest niewykonalne, — z tego zaś powodu należałoby wykonać rewizyę pierwotnego generalnego projektu i kosztorysu.

Odezwą z d. 26. marca 1909 l. 33.163 zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że dopiero po wyczerpaniu sumy kosztorysowej 2,388,500 złt. w. a. przewidzianej w §. 2. ustawy z 29. kwietnia 1899 Dz. u. kraj Nr. 68. może być przedłożony Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej dalszy kredyt na wykończenie regulacyi Łomnicy, — przyspieszenie zaś robót może nastąpić przez skrócenie 24 letniego okresu budowy ustanowionego w §. 3. rozporządzenia wykonawczego z d. 22. marca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 57. a tem samem przez podwyższenie corocznych rat datków kraju i państwa. Przytem dołączył Wydział krajowy prośbę o przedłożenie stosownego wniosku c. k. Ministerstwom robót publicznych i rolnictwa i o zawiadomienie Wydziału krajowego.

Na tę odezwę. zarówno jak i następną z 18. lipca 1909 l. 73.545, nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi.

Co się tyczy regulacyi ad II), to Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi przy niniejszem sprawozdaniu projekt ustawy zapewniającej regulacyę potoków Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza, — natomiast regulacya potoków Łukwi i Bereźniczki musi być na razie odroczoną, gdyż przedewszystkiem muszą być podjęte roboty przy innych ważniejszych regulacyach przez Wys. Sejm poleconych.

Uchwała w sprawie budowy wodociągu w Rozdole.

Przy rozprawach nad rub. IX. wydatków budżetu krajowego na r. 1909 powziął Wys. Sejm dnia 31. października 1908 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by do kosztów budowy wodociągu w Rozdole przyczynił się z funduszu krajowego w $^1/_3$ części i wstawił odpowiednią sumę w budżet na rok 1910 — jak również by wyjednał u Rządu przyczynienie się do tej budowy w $^1/_3$ części kosztów z funduszów państwowych — to wszystko pod warunkiem, gdy gmina Rozdół $^1/_3$ część kosztów budowy tego wodociągu z własnych poniesie funduszów".

W wykonaniu tej uchwały postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na pokrycie $^1/_3$ części kosztów budowy wodociągu w Rozdole które wedle projektu sporządzonego przez inżyniera biura melior. Franciszka Chudobę mają wynosić 210.000 kor., w kwocie 70.000 kor., płatnej w 3 równych ratach rocznych od r. 1910 do r. 1912 po 23.333 kor. 33 gr., przesyłając projekt techniczny Zwierzchności

gminnej, wezwał ją reskryptem z 16. marca 1909 l. 125.733/08 do przeprowadzenia rokowań z obszarem dworskim w sprawie użycia źródeł do wodociągu i przedłożenia konsensu wodno-prawnego celem wyjednania zasiłku państwowego.

Pierwszą ratę $33^1/_3\%$ zasiłku krajowego wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1910, a skoro gmina przedłoży konsens na budowę, odniesie się do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie zasiłku państwowego.

Uchwała w sprawie regulacyi Wątoku w Tarnowie.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi gm. Tarnów o uregulowanie rzeki Wątoku powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 6. października 1908 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wykonał projekt i kosztorys regulacyi rzeki Wątoku w obrębie gminy Tarnowa, a następnie zapewniwszy udział państwa w wysokości jednej trzeciej kosztów, oraz taki sam udział interesowanych w szczególności gminy m. Tarnowa, przedstawił Sejmowi wniosek dotyczący równego udziału kraju w kosztach wspomnianej regulacyi".

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 26. października 1908 l. 110.171. Magistrat miasta Tarnowa, a następnie reskryptem z 18. marca 1909 l. 7.174. polecił kierownikowi regulacyi Biały inżynierowi Adamowi Rożańskiemu, tudzież inżynierowi-adjunktowi Józefowi Cyrankiewiczowi wykonać zdjęcie Wątoku od mostu kolejowego do granicy Rzędzina w gminach katastralnych Strusina, Zabłocie i Grabówka.

Pomiary zostały przeprowadzone w marcu i kwietniu 1909, projekt zaś techniczny z kosztorysem zostanie opracowany w ciągu zimy 1909/10.

Uchwały w sprawie odwodnienia gruntów, nagłych robót ochronnych i zapomóg dla spółek wodnych z powodu klęsk elementarnych w r. 1908.

W załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej z przedłożenia Wydziału krajowego i wniosków poselskich o klęskach elementarnych w r. 1908 powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 27. października 1908 między innemi następujące uchwały:

III. „Sejm przeznacza na odwodnienie zabagnionych gruntów, wykonanie nagłych budowli wodnych, tudzież na zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin konkurujących do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 300.000 K w oczekiwaniu, że państwo udzieli na ten cel dalszego zasiłku w kwocie 450.000 K.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wobec ogromu katastrofy, jaka Galicyę w r. 1908 dotknęła, przeznaczył ze skarbu państwa 450.000 K na odwodnienie zabagnionych gruntów, wykonanie nagłych budowli wodnych, tudzież na zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin konkurujących do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

VIII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył roboty przy uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych po myśli ustawy z 9. maja 1907. Dz. u. kraj. Nr. 54. i bezzwłocznie rozpoczął budowę kanału spławnego galicyjskiego celem dostarczenia zarobku ludności dotkniętej klęskami elementarnemi.

IX. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w r. 1909 przyspieszył roboty przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych i udzielił na ten cel z funduszu krajowego potrzebnych zaliczek na rachunek dotacyi r. 1910.

XI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po ustawowem zapewnieniu obwałowania Wisły i odnowienia Powiśla, tudzież regulacyi Bugu i Styru z dopływami równolegle z regulacyą podgórskich dopływów rzek karpackich podjął akcyę koło drenowania w szerszych rozmiarach i przedkładał Sejmowi projekty ustaw, mające na celu wyko-

nanie osuszenia i drenowania gruntów w całych gminach katastralnych przy pomocy państwowego fnnduszu melioracyjnego.

XIV. Petycya w sprawie zasiłków na odwodnienie gruntów i pokrycie datków konkurencyjnych do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych:

1) l. s. 523. spółki wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami;

2) l. s. 850. gminy Strażów, Palikówka, Łąka i Łukawiec powiatu Rzeszowskiego;

3) l. s. 908. Wydziału spółki wodnej dla regulacyi Starego Brnia z dopływami;

4) l. s. 1.066. gminy Kwików powiatu Brzeskiego;

5) l. s. 1.076. gminy Bzianka, Milcza, Treśniów, Jaćmierz, Posada jaćmierska, Zarszyn i Besko, tudzież obszarów dworskich Jaćmierz i Wzdów powiatu Sanockiego i Brzozowskiego;

6) l. s. 1.235. gminy Morowice powiatu Bialskiego;

7) l. s. 1.738. gminy Michowice wielkie powiatu Dąbrowskiego;

8) l. s. 1.764. Wydziału spółki wodnej dla obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej;

9) l. s. 1.977. Wydziału powiatowego w Wieliczce;

przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia z kredytu uchwalonego pod III)".

W wykonaniu uchwał ad III i XIV, tudzież w uwzględnieniu licznych podań gmin z Powiśla (pow. Mielec, Dąbrowa i Brzesko), jakie wpłynęły w roku ubiegłym do Wydziału krajowego, o odwodnienie gruntów zabagnionych ulewnymi deszczami dla umożliwienia uprawy, za-
Alegat 3. proponował Wydział krajowy w załączonej w odpisie ℓ. odezwie z 26. stycznia 1909 l 7.878 udzielenie następujących zasiłków z uchwalonego przez Wys. Sejm kredytu 300.000 K, tudzież spodziewanej zapomogi państwowej 450.000 K.

I) dla spółek wodnych, powiatów i gmin konkurujących do publiczności przedsiębiorstw melioracyjnych w okolicach dotkniętych najbardziej klęskami elementarnemi:

a) na pokrycie datków konkurencyjnych przepadających za rok 1909:

1. na regulacyę Rudawy:		
powiatowi krakowskiemu . .	11 250 K	
„ Chrzanowskiemu .	8.750 „ .	20.000 K
2) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do Białuchy gminom: Kraków, Piaski-Grzegórzki i Dąbie		5.000 „
3) spółce wodnej dla obwałowania lewego brzegu Wisły od Białuchy do granicy państwa . . .		10.000 „
4) spółce wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły do Niepołomic		10.000 „
5) spółce wodnej dla obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej		45.000 „
6) spółce wodnej dla osuszenia bagien Rzemieńskich .		25.000 „
7) spółce wodnej dla regulacyi górnej Trześniówki (dodatek przypadający na gminy)		17.500 „
8) spółce wodnej dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich		40.000 „
Do przeniesienia		172.500 K

	Z przeniesienia	172.500 K
9)	spółce wodnej dla regulacyi Wereszycy (dodatek przypadający na gminy)	28.000 „
	b) na częściowe pokrycie zaległych rat anuitetowych pożyczek zaciągniętych na pokrycie datku konkurencyjnego:	
10)	spółce wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami . .	12.000 „
11)	spółce wodnej dla regulacyi Wisłoka i Pielnicy .	40.000 „
12)	spółce wodnej dla regulacyi Starego Brnia . .	20.000 „
	razem . .	272.500 K

II) na naprawę wałów na Nowym Brnie, Wiśle, Uszwicy, Uszarce i Kiszelinie, rekonstrukcyę robót regulacyjnych na potoku Żabnicy, zabudowanie potoku Berda w Czortkowie, obwałowanie potoku Kleczówki (pow. Wadowice), obwałowanie kanału Pojawsko-Jadownickiego, regulacyę potoku Olszówki (pow. Brzesko), obwałowanie kanału Chorzelowskiego, Klimkowskiego i Dunaj, tudzież odwodnienie 17 gmin w powiatach Mieleckim, Dąbrowskim i Brzeskim **357.048 K.**

Następnie po sporządzeniu planów i kosztorysów, zaproponował Wydział krajowy odezwami z dnia 9 i 12. lutego 1909, wystosowanemi do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, wykonał następujące roboty z krajowego i państwowego funduszu zapomogowego:

1)	odwodnienie gmin Terliczka, Łukawiec, i Palikówka, (pow. Rzeszów) kosztem	24.240 K
2)	odwodnienie gminy Monowice (pow. Biała) kosztem	11.600 „
3)	odwodnienie gminy Wolica (pow. Kraków) kosztem	16.000 „
4)	obwałowanie kanału Zakrzowskiego nad Dunajcem kosztem	1.750 „
5)	odwodnienie gminy Wierzchosławice (pow. Tarnów) kosztem	15.610 „
6)	odwodnienie gminy Zdrochec (powiat Brzesko) kosztem	7.148 „
7)	odwodnienie gmin Podhorce, Koniuszki siemianowskie, Czernichów i Ostrów (pow. Rudki) kosztem .	16.008 „
8)	odwodnienie gmin Jagowice, Kurdwanów, Kobierzyn, Dobczyce i Niezdów (pow. Wieliczka) kosztem	25.000 „
9)	rekonstrukcyę rowów odpływowych spółki drenarskiej w Wyciążach i odwodnienie Przylasku wyciążkiego (pow. Kraków) kosztem	2.900 „
	razem . .	120.456 K

Wedle propozycyi Wydziału krajowego wynoszą zatem zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin na pokrycie datków konkurencyjnych . . .	272.500 K
zasiłki zaś na roboty	477.504 „
ogółem . .	750.004 K

z czego pokryć ma fundusy krajowy 40% tj. kwotę **300.001 K 60 gr.** państwowy zaś fundusz zapomogowy w myśl dotychczas stosowanych zasad 60% tj. **450.002 K 40 gr.**

Alegat 4. Według załączonej w odpisie ⁄. odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 21. maja 1909 l. 8.549/pr. przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 11. maja 1909 l. 2.695 na wykonanie proponowanych robót z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye zamiast żądanego 60% zasiłku tylko 50 % subwencyę w kwocie

238.752 K, natomiast nie uwzględniło wniosku Wydziału krajowego postawionego w myśl rezolucyi sejmowej na udzielenie 60% zasiłku dla spółek wodnych, powiatów i gmin na częściowe pokrycie datku konkurencyjnego, ponieważ nie posiada na to funduszów do swej dyspozycyi.

Z uwagi, że tak w innych częściach państwa, jak w Galicyi, udzielało państwo w analogicznych wydadkach 60 % zapomóg, odniósł się
Alegat 5. Wydział krajowy załączoną ·/. odezwą z 7. czerwca 1909 l. 63.019 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wyjednanie u JE. p. Ministra skarbu proponowanego zasiłku państwowego w kwocie 163.500 K dla spółek wodnych, powiatów i gmin z państwowego funduszu zapomogowego,
Alegat 6. odezwą zaś załączoną ·/. z dnia 7. czerwca 1909 l. 63.020 o podwyższenie zasiłku państwowego na roboty z 50% na 60%, tj. z kwoty 238.752 K na 286.502 K 40 gr o **47.750 K 40 gr.**

Odpis powołanych odezw przedłożył Wydział krajowy pismem z dnia 26. czerwca 1909 l. 70.801 JE. p. Ministrowi dla Galicyi o wyjednanie powyższych zasiłków państwowych, lecz dotychczas nie otrzymał decyzyi, mimo że JE. p. Minister skarbu przyrzekł 18. maja 1909 załatwić przychylnie odnośny wniosek Wydziału krajowego w sprawie udzielenia zasiłku państwowego 163.500 K dla spółek wodnych, powiatów i gmin

Roboty, których wykonaniem zajął się Wydział krajowy, zostały zarządzone z wiosną 1909, gdyż na telegraficzne żądanie Wydziału krajowego zwróciło c. k. Ministerstwo rolnictwa plany i kosztorysy reskryptem z 10. kwietnia 1909 l. 113.812, wykonanie robót przy obwałowaniu potoku Kleszówki poruczyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa reskryptem z 23. czerwca 1909 l. 10.144/pr. kierownictwu regulacyi Skawy, — nie zostało zaś dotychczas rozpoczęte zabudowanie potoku Berdy w Czortkowie, kosztem 60.000 K, gdyż sekcya Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich nie ma do dyspozycyi potrzebnych sił technicznych.

Kiedy już Wydział krajowy uchwałą z 26. stycznia 1909 l. 7.878 rozporządził całym kredytem 300.000 K przez Wysoki Sejm uchwalonym, przedłożył Wydział powiatowy w Przemyślu wniosek na odwodnienie 11 gmin (Medyka, Siedliska, Hurko, Hureczko, Krowniki, Jaksmanice, Torki, Stobienko, Poździacz, Nakło i Stubno), położonych w dolinie Sanu i Wiaru. Uznając potrzebę odwodnienia urodzajnych gruntów aluwialnych w tych gminach za pomocą odczyszczenia i pogłębienia istniejących rowów preliminowanym przez Wydział powiatowy kosztem 13.755 K, postanowił Wydział krajowy udzielić z krajowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye 50% zasiłku w kwocie 6.877 K 50 gr. na wykonanie tych robót i odniósł się odezwą z 23. lutego 1909 l. 20.346, do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zapomogi państwowej w tej samej wysokości. Reskryptem z 5. czerwca 1909 l. 9.135 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 19. czerwca 1909 l. VIII. a. $\frac{415}{2}$ — przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa zapomogę 50%, zażądało jednak zapewnienia utrzymania rowów w dobrym stanie. Ponieważ Wydział powiatowy w Przemyślu mimo wezwań Wydziału krajowego z 27. czerwca 1909 l. 66.047 i z 18. lipca 1909 l. 78.968 nie przedłożył uchwał rad gminnych i deklaracyj właścicieli obszarów dworskich zapewniających konserwacyę, roboty nie mogły być dotychczas zarządzone

Na rezolucyę ad VIII) w sprawie przyspieszenia robót przy uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych i budowie kanału spławnego Wydział krajowy nie otrzymał odpowiedzi c. k. Rządu.

W myśl rezolucyi ad IX) udziela Wydział krajowy dla publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, przy których tegoroczne zasiłki zostały wyczerpane, zaliczek z funduszu krajowego na rachunek dotacyi r. 1910, zwłaszcza, że z powodu zeszłorocznych klęsk elementarnych z wiosną rb. zgosiła się do robót ziemnych większa ilość miejscowej ludności.

Co się tyczy wykonania rezulucyi XI. w sprawie przeprowadzania osuszenia i drenowania gruntów w całych gminach katastralnych, zauważa Wydział krajowy, że dotychczas nie wpłynęło żadne zgłoszenie o drenowanie, któreby obejmowało całą gminę katastralną.

Orgnizacya zarządów budowy przy nowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

W myśl rozporządzenia wykonawczego z 21. listopada 1908 Dz. u. kraj. Nr. 139 do ustawy z 19. marca 1908 Dz. u. kraj. Nr. 53. zarządził Wydział krajowy w roku bieżacym rozpoczęcie robót przy regulacyi potoku Błożewki z dopływami i poruczył kierownictwo budowy reskryptem z 7. kwietnia 1909 l. 38.550 inżynierowi biura melioracyjnego Karolowi Klimowiczowi. Roboty są obecnie w toku, a c. k. Starostwo samborskie przeprowadza dochodzenia wodno-prawne dla udzielenia konsensu na budowę i zawiązanie spółki wodnej.

Kierownictwo budowy przy regulacyi potoku Rudawy poruczył Wydział krajowy reskryptem z d. 7. maja 1908 l. 28.332 w sekcyi dolnej w powiecie krakowskim inżynierowi biura melioracyjnego Maryanowi Nawrockiemu, w sekcyi zaś górnej w powiecie chrzanowskim inżynierowi-adjunktowi Bronisławowi Drożdżowi, a to w myśl rozporządzenia wykonawczego Dz. u. kr. Nr. 120 z r. 1908 do ustawy z 6. kwietnia 1908 Dz. u. kraj. Nr. 68. Budowa nie mogła być przy tej regulacyi dotychczas rozpoczętą, gdyż właściciele gruntów nadbrzeżnych sprzeciwili się podjęciu robót przed przeprowadzeniem dochodzeń komisyjnych, c. k. Starostwo w Krakowie zaś zarządziło dopiero reskryptem z d. 26. lipca 1909 l. 20.611 te dochodzenia na miesiąc wrzesień r. b. chociaż Wydział krajowy odniósł się już odezwą z 16. marca 1909 l. 26.851 do c. k. Namiestnictwa o udzielenie konsensu wodno-prawnego i wywłaszczenie gruntów w 4 gminach powiatu krakowskiego.

Uchwały w sprawie zwołania ankiet dla zaopatrzenia kraju w zdrową wodę, tudzież dla asanacyi terenów malarycznych i kanalizacyi miast i miasteczek.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o czynnościach departamentu V. powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 22. października 1908 następujące uchwały:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu zwołanie ankiety w celu zastanowienia się nad sposobami zaopatrzenia kraju w zdrową wodę".

„Poleca się Wydziałowi krajowemu zwołanie ankiety w celu zastanowienia się nad asanacyą kraju, a w szczególności nad osuszeniem malarycznych terenów i nad kanalizacyą miast i miasteczek".

Co się tyczy zaopatrzenia gmin w zdrową wodę do picia, zauważa Wydział krajowy, że w myśl uchwały Wys. Sejmu z 15. listopada 1905 utworzył w biurze melioracyjnem oddział dla projektowania i budowy wodociągów, tudzież kanalizacyi złożony na razie z 2 inżynierów i 1 starszego inżyniera, krórzy w myśl obowiązującej instrukcyi przeprowadzają zdjęcia i opracowują projekty na koszt funduszu krajowego. Oddział ten przeprowadził dotychczas liczne studya co do zaopatrzenia gmin w wodę do picia i do użytku domowego, wynik zaś tylu studyów podał Wydział krajowy do wiadomosci gmin interesowanych. Również opracował ten oddział znaczną liczbę projektów i wodociągów, na podstawie zaś tych projektów przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi wnioski co do subwencyonowania budowy wodociągów i studzien $33^1/_3\,\%$ zasiłkami z funduszu krajowego. Jeżeli mimo to sprawa zaopatrzenia gmin w wodę nie postępuje naprzód, przyczyny należy szukać w tem, że gminy albo nie odczuwają potrzeby, względnie nie doceniaią wartości zdrowej wody dla mieszkańców, albo też jeżeli uznały tę potrzebę, z powodu braku środków nie są w stanie pokryć $^1/_3$ kosztów.

O ile natomiast chodzi o asanizacyę kraju, a szczególnie osuszenia malarycznych terenów, to roboty tego rodzaju podejmuje się już od r. 1884 w szerszych rozmiarach na podstawie specyalnych ustaw melioracyjnych, gdyż każde osuszenie bagien (Stojanowskich, Oleskich, Niskich, Rudnickich, Rzeszowskich, Rzemieńskich) i każda regulacya w nizinie nadwiślańskiej, tudzież w dorzeczu Bugu, Styru i górnego Dniestru, jest równocześnie asanizacyą wielkich zabagnionych obszarów.

Projekty wreszcie kanalizacyi, podobnie jak i wodociągów, opracowuje kraj. biuro melioracyjne dla niezamożnych gmin po myśli uchwały Wys. Sejmu z 6. marca 1907 (Dz. u. kraj. Nr. 133 z r. 1907) na koszt funduszu krajowego. Zgłoszenia jednak o projekty tych robót są nieliczne, gdyż gminy nie posiadają środków na ich wykonanie.

Wdrożona od kilku lat przez Reprezentacyę kraju akcya celem osuszania dla malarycznych terenów postępuje odpowiednio, akcya zaś dla przeprowadzenia kanalizacyi i zaopatrzenia gmin w wodę zależy od środków finansowych.

Ponieważ zaś obecny stan finansowy kraju nie pozwala na poparcie budowy wodociągów i kanalizacyi wydatniejszemi subwencyami krajowemi, Wydział krajowy nie uważał za potrzebne zwoływanie ankiet w roku bieżącym dla zastosowania się nad temi urządzeniami, które w miarę środków dyspozycyjnych gmin i uchwalonych przez Wys. Sejm dotacyi Wydział krajowy już przeprowadza.

Zakładanie fabryk drenarskich.

W czasie od początku lipca 1908 do końca lipca 1909 r. Wydział krajowy wypożyczył ręczne prasy drenarskie z przyborami poniżej wymienionym właścicielom dóbr, względnie cegielni:

1) p. Romanowi Czaykowskiemu w Kamionce wołoskiej,
2) p. Wincentemu Kraińskiemu w Perespie i
3) p. Dawidowi Gerstmannowi w Połtwi.

Ponadto przyrzeczone zostały ręczne prasy drenarskie, p. Janowi Wiktorowi w Zarszynie i Mayerowi Friedwaldowi w Jarosławiu, pod warunkiem, jeżeli glina w tych miejscowościach okaże się przydatną do wyrobu rurek drenowych.

Dotychczas wymienieni interesowani poświadczenia kraj. ceramicznej stacyi doświadczalnej we Lwowie nie przedłożyli, wskutek czego przyrzeczone prasy nie zostały jeszcze wysłane.

Jak w poprzedniem sprawozdaniu podano, nowych prac drenarskich ręcznych nie zakupywano wcale, a nowym odbiorcom wypożyczono stare prasy, po poprzedniej gruntownej naprawie w fabryce księcia Lubomirskiego we Lwowie. W okresie czasu objętym niniejszem sprawozdaniem zwrócili prasy po zaprzestaniu wyrobu rurek drenowych:

1) p. Józef Jarużelski z Babic,
2) p. Teofil Kosiński z Jarosławia (jedną z dwóch pras wypożyczonych) i
3) p. Wincenty Kraiński z Perespy.

Ogółem jest obecnie oddanych do użytku 54 ręcznych pras drenarskich.

Prasy drenarskie do popędu parowego zakupione na podstawie uchwały Wys. Sejmu z r. 1906 zostały dotąd do czterech cegielni wypożyczone, a mianowicie: pierwsze dwie wypożyczono, jak to już w poprzedniem sprawozdaniu podano, do cegielni „Felicya“ w Rudkach i do cegielni Spółki wytwórczo-handlowej w Albigowej, w roku zaś bieżącym wypożyczono trzecią prasę firmie Sikorski i Bergmann w Krośnie, czwartą zaś p. Mieczysławowi hr. Reyowi w Przecławiu.

Z wyjątkiem ostatniej, wszystkie trzy inne prasy są czynne i dostarczają rurek drenowych najbliższej okolicy.

Piątą i ostatnią z uchwalonych do zakupna pras do popędu parowego, przyrzekł Wydział krajowy wypożyczyć do użytku cegielni p. Zdzisława hr. Tarnowskiego w Dobrach dzikowskich.

Gdy jednak dotąd wymieniony właściciel nie przedłożył wymaganej deklaracyi, Wydział krajowy piątej prasy drenarskiej nie zamówił jeszcze we fabryce.

c). Petycye.

Uchwałą z dnia 19. października 1908 odstąpił Wysoki Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia następujące petycye:

1) Petycyę l. s. 425 gmin Kalembina i Kożuchów o oddanie starych łożysk Wisłoka.

Reskryptem z 25. grudnia 1908 l. 135.207 zawiadomił Wydział krajowy o tej uchwale interesowane gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Jaśle, na odezwy zaś z 10. marca 1909 l. 26.436 i z d 6. lipca 1909 l. 64.407 otrzymał zawiadomienie ze strony c. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie z 2. sierpnia 1909 l. 12.350/pr., że c. k. Namiestnictwo nie może zarządzić rokowań o odstąpienie włościanom z Kalembiny i Kożuchowa odsypisk uzyskanych wskutek budowli regulacyjnych, co do których przeprowadzone być musi naprzód postępowanie z §. 47. ustawy wodnej.

2) Petycyę l. s. 1692 gminy Smolarzyny powiatu Łańcuckiego o przyspieszenie regulacyi rzeki Wisłok.

Odezwą z d. 25. marca 1909 l. 2.767/pr zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że zarządzono opracowanie projektu na regulacyę Wisłoka od km 31 do 267, który obejmuje także gminę Smolarzyny.

O uchwale Wys. Sejmu, jak i o decyzyi c. k. Rządu zawiadomił Wydział krajowy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Łańcucie reskryptami z d. 24. grudnia 1908 l. 135.206 i z d. 22. kwietnia 1909 l. 35.471.

3) Petycyę l. s. 2.391 gmin i obszarów dworskich powiatu Łańcuckiego o przyspieszenie regulacyi Mleczki.

O uchwale Wys. Sejmu zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z d. 25. grudnia 1908 l. 134.980 Wydział powiatowy w Łańcucie, nie otrzymał jednak wiadomości od c. k. Rządu o skutku tej uchwały mimo dwukrotnych odezw z 28. marca 1909 l. 31.353 i z 14 lipca 1909 l. 76.648.

4) Petycyę l. s. 1.771 gminy Miejsce piastowe o regulacyę i obwałowanie potoku Lubatówka.

O uchwale Wys. Sejmu zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Krocnie reskryptem z 25. grudnia 1908 l. 134.979 lecz od c. k. Rządu nie otrzymaliśmy decyzyi mimo urgensów z 12. marca 1909 l. 26.719 i z 25 lipca 1909 l. 82.398.

5) Petycye l. s. 542, 1.044, 1,263, 1.784 i 1.981 Franciszka Szczepaniaka, Franciszka Koski, Tomasza Barborka, Michała Papli i Jana Wojcieszyka w Kaniowie bestwińskim o reklasyfikacyę i odpisanie podatków z gruntów zajętych pod obwałowanie Wisły.

O uchwale Wys. Sejmu zawiadomiliśmy interesowanych reskryptem z 24. grudnia 1508 l. 134.978, dotychczas jednak nie otrzymaliśmy odpowiedzi c. k. Namiestnictwa na odezwy z d. 10 marca 1909 l. 26.432 i z d. 10. sierpnia 1909 l. 67.732, w których prosiliśmy o załatwienie tej sprawy.

Uchwałą z 19. października 1908 przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia następujące petycye:

1) Petycye l. s 293 gminy Podmichałowce, l. s. 1.394 gminy Hrehorów i l. s. 1.395 gminy Żurów powiatu Rohatyńskiego o regulacyę Swierza.

Wskutek tych petycyj polecił Wydział krajowy resktyptem z d. 15. maja 1909 l. 136.296/08 Wydziałowi powiatowemu zawiadomić interesowane gminy, że sporządzony przed kilkunastu laty projekt regulacyi Swierza, wymaga przerobienia, na razie jednak z powodu zajęcia sił technicznych biura melioracyjnego przy innych robotach przez Wys. Sejm uchwalonych, Wydział krajowy nie może zarządzić opracowania nowego projektu.

2) Petycya l. s. 1.332. gminy Żabno o regulacyą Wątoku Żabieńskiego.

Petycyi tej nie uwzględnił Wydział krajowy, gdyż potok wymieniony uregulowany został z funduszu regulacyi Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca, jednak, że przez mieszkańców miasteczka Żabna został śmieciami zasypany, interwencya zaś organów krajowych u władzy politycznej nie zapobiegła niszczeniu robót przez mieszkańców Żabna.

3) Petycya l. s. 1.338. gminy Wierzchosławice powiatu Tarnowskiego o odwodnienie 500 morgów gruntów zabagnionych ulewnemi deszczami dla umożliwienia uprawy.

W skutek tej petycyi polecił Wydział krajowy kierownikowi regulacyi Biały inżynierowi Adamowi Rożańskiemu opracować projekt rowów osuszających i przyznał na wykonanie 4 rowów łącznej długości 6,9 km. kosztem 15.610 K z krajowęgo funduszu zapomogowego 40% zasiłek w kwocie 6.244 K (L. W. 14.915/09).

4) Petycya l. s. 1.339 gmin Strzeszyce i Krosna powiatu Limanowskiego o zabudowanie potoku krośniańskiego.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy odezwą z 4. stycznia 1909. l. 136.293/08 c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia opracowania projektu celem ewentualnego wykonania robót przy pomocy państwa i kraju.

Reskryptem z 28. stycznia 1909. l. 3.228 poleciło Ministerstwo rolnictwa sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich zbadać potok krośnieński i przedłożyć sprawozdanie przy dołączeniu kosztorysu.

O czem zawiadomił Wydział krajowy interesowane gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Limanowy reskryptami z 4. stycznia 1909. l. 136.293/08. i z 19. lutego 1909. l. 18.018.

5) Petycye l. s. 1.370 gminy Demianów, l. s. 700 i 1.396 gminy Korostowice, l. s. 1.800 gminy Bołszowce powiatu Rohatyńskiego, gmin Chorostków, Tustań i Halicz, tudzież obszaru dworskiego Chorostków powiatu Stanisławowskiego oraz l. s. 1.810. wniosek posła Winniczuka o regulacyi dolnego biegu rzeki Gniłej Lipy.

Wskutek tych petycyi zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 27. grudnia 1908. l. 136.292 interesowane gminy i obszary dworskie za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Stanisławowie i Rohatynie że wypracowany w r. 1886. projekt techniczny z powodu wzrostu cen robocizny, materyałów i gruntów wymaga rewizyi, a po przerobieniu kosztorysu podejmie Wydział krajowy ponowne rokowania z c. k. Ministerstwem rolnictwa celem zapewnienia subwencyi z państwowego funduszu melioracyjnego.

Kosztorys tej regulacyi nie mógł być dotychczas uzupełnionym ponieważ część projektu przedłożona przy rekursach, przez c. k. Starostwo w Rohatynie znajduje się w c. k. Ministerstwie rolnictwa, a również nie doszła jeszcze do skutku umowa z właścicielami co do wysokości odszkodowania za zniesieniem młynów na Gniłej Lipie w Bouszowie, Chorostkowie i Tustaniu.

6) Petycye l. s. 1.693. gminy Wulka mazowiecka i l. s. 1.694 gminy Hujcze powiatu Rawskiego, tudzież wniosek l. s. 1.653. posła ks. Kołpaczkiewicza o przyspieszenie regulacyi rzeki Raty.

W skutek tych petycyj zawiadomił Wydział krajowy interesowane gminy reskryptem z d. 29. grudnia 1908. l. 136.745 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej, że z powodu niepomyślnego stanu finansów kraju, tudzież braku sił technicznych i robotników nie może proponować Administracyi państwa żądanego skrócenia okresu budowy z lat 25 na dziesięć, zwłaszcza że dotacya roczna przeznaczona na regulacyę Raty wynosi 304.000 K.

7) Petycya l. s. 1.632 gminy Szczawnica niżna powiatu Nowotarskiego o regulacyę potoku górskiego Bryjarka.

Gdy wedle sprawozdania sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśnotechnicznego dla zabudowań potoków górskich potok Bryjarka jest identyczny z potokiem Skotnickim, w którego perymetrze znajduje się góra Bryjarka, i regulacya tego potoku jako dopływu potoku Ruskiego w Szczawnicy objęta jest programem uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 30. stycznia 1909 l. 6.467. do c. k. Namiestnictwa o przedłożenie tej sprawy komisyi dla regulacyi rzek na najbliższem posiedzeniu, o czem równocześnie zawiadomił interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Targu.

Na powołaną odezwę nie nadesłało c. k. Namiestnictwo odpowiedzi.

Petycya l. s. 1.853 obszaru dworskiego Manasterzec o zabudowanie potoku Sprynia.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy odezwą z 7. stycznia 1909. l. 136.743/08 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie komisyi dla regulacyi rzek do powzięcia uchwały, o czem równocześnie zawiadomił Wydział powiatowy w Starym Samborze, lecz mimo urgensu z 30. lipca 1909. l. 64.292 nie otrzymał odpowiedzi c. k. Namiestnictwa.

9) Petycya l. s. 1.899 gminy Sulistrowa powiatu Krośnieńskiego o regulacye potoku Równia.

Wskutek tej petycyi poleciliśmy reskryptem z 29. grudnia 1908. l. 136.742. Wydziałowi powiatowemu w Krośnie zbadać rozmiary potrzebnej regulacyi, oraz przedłożyć uchwały Rady gminnej co do pokrycia $^1/_3$ części kosztów regulacyi i obowiązku utrzymywania robót.

Ze sprawozdania Wydziału powiatowego z 16. marca 1909. l. 588 okazało się, że w regulacyi interesowaną jest właścicielka obszaru dworskiego i droga gminna, włościanie zaś z powodu ubóstwa nie mogą się przyczynić żadnym datkiem do kosztów, — w skutek czego Wydział powiatowy uchwałą z 22. maja 1908. postanowił wspólnie z właścicielką obszaru dworskiego pokryć $^1/_3$ część kosztów robót.

Z powodu zajęcia sił technicznych biura melioracyjnego innemi programowemi robotami Wydział krajowy zarządzi zdjęcia dla zaprojektowania lokalnej regulacyi potoku Równi dopiero w r. 1910.

10) Petycya l. s. 1.903 piętnastu gmin powiatów Rudeckiego, Samborskiego i Starosamborskiego o przyspieszenie regulacyi potoku Błożewki.

W skutek tej petycyi zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z 29. grudnia 1908. l. 136.741 za pośrednictwem właściwych Wydziałów powiatowych, że w myśl rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 19. czerwca 1908. Dz. u. kraj. Nr. 53. roboty przy regulacyi Błożewki zostaną rozpoczęte z wiosną r. 1909.

11) Petycye l. s. 1.976 i 1.977 Wydziału powiatowego w Wieliczce o odwodnienie gruntów nad Wisłą, Rabą, Skawinką i Wilgą dla umożliwienia uprawy.

Ponieważ odwodnienie gruntów nad Wisłą i Skawinką objęte jest projektem obwałowania prawego brzegu Wisły, zarządził Wydział krajowy w uwzględnieniu tych petycyj sporządzenie projektu odwodnienia gmin nad Wilgą i Rabą, który obejmuje wykonanie 2 rowów w gminach Jugowice, Kurdwanów i Swoszowice na długości 2.150 m, 1 rowu w gminie Kobierzyn na długości 2.200 m i 2 rowów w gminach Dobczyce i Niezdów na długości 4 170 m, razem 8.520 m.

Na pokrycie kosztów obliczonych na 25.200 K przyznał Wydział krajowy z kredytu 300 000 K przyznanego przez Wys. Sejm uchwałą z 27. października 1908. 40% zasiłek w kwocie 10.080 K i odniósł się odezwą z 12. lutego 1909. l. 16.318 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wyjednanie 60% zasiłku z państwowego funduszu zapomogowego.

12) Petycya l. s. gminy Brzegi pow. Samborskiego o regulacyę Strwiąża.

Reskryptem z 8. stycznia 1909. l. 136.599. zażądał Wydział krajowy od kierownika regulacyi górnego Dniestru wyjaśnienia, o ile zrealizowały się wykonane na Strwiążu przekopy w gminie Brzegi i czy stare koryta już się zamuliły.

Wedle sprawozdania kierownika budowy z 11. maja 1909. l. 15. przekopy w gruncie ilastym realizują się powoli, z każdym rokiem następuje jednak rozszerzenie, które wynosi 9 m. w zwierciedle średniej wody normalnej (w projekcie przewidziano szerokość 11,6 m), stare łożyska zaś zamulają się stosunkowo szybko, tak iż zamulenie dochodzi do 1,2 m nad zwierciadłem średniej wody normalnej. O czem zawiadomił Wydział krajowy Zwierzchność gminną w Brzegach.

13) Petycya l. s. 559 gminy Bogumiłowice w sprawie sprzedaży trawy na wałach Dunajca.

W uwzględnieniu tej petycyi wydzierżawił Wydział krajowy reskryptem z 2. kwietnia 1909. l. 31.914 gminie Bogumiłowice na lat trzy dwukrotny co roku zbiór trawy na lewym wale Dunajca w obrębie tej gminy za czynszem rocznym 160 K, który odpowiada przeciętnemu dochodowi z trawy w latach 1907 i 1908.

14) Petycya l. s. gminy Wał-Ruda powiatu Brzeskiego o regulacyę potoku Olszówki.

W przychylnem załatwieniu tej petycyi przyznał Wydział krajowy z kredytu 300.000 K na nagłe roboty wodne 40% zasiłek na regulacyę Olszówki, której koszta obliczono na 10.000 K, w kwocie 4.000 K i odniósł się odezwą z 26. stycznia 1909, l. 136.597/08 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wyjednanie 60% zasiłku państwowego. o czem równocześnie zawiadomił interesowaną gminę.

15) Petycya l. s. 834. gminy Nowy Kałusz o regulacyę potoku Siwki.

Reskryptem z 30. grudnia 1908. l. 136.596 zawiadomił Wydział krajowy petycyonującą gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Kałuszu, że projekt tej regulacyi wraz z projektem ustawy przesłał Wydział krajowy odezwę z 4. sierpnia 1908 l. 66.885. c. k. Namiestnictwu celem wyjednania decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa i skarbu

w sprawie subwencyonowania tego przedsiębiorstwa. Gdy w roku bieżącym nadeszła decyzya wymienionych Ministerstw, Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi do uchwały projekt ustawy.

16) Petycya l. s. 847, Wydziału powiatowego w Dobromilu o regulacyę Wiaru powyżej Łomny.

Reskryptem z 30. grudnia 1908. l. 136.595. zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Dobromilu, że gdy regulacya Wiaru powyżej Łomny nie została objęta ustawą z 9. maja 1907. Dz. u. kraj. Nr. 54. o uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych, roboty przy tej regulacyi mogą być podjęte tylko w drodze przedsiębiorstwa melioracyjnego w myśl uchwalonego przez Wys. Sejm d. 13. lutego 1894 programu regulacyi wód w kraju.

Skoro regulacya innych ważniejszych dopływów rzek karpackich zostanie ustawami zapewnioną, a roboty na Wiarze poniżej Łomny odpowiednio postąpią, nie omieszka Wydział krajowy zarządzić także opracowania projektu regulacyi Wiaru powyżej Łomny.

17) Petycye l. s. 925. gminy Ropczyce, l. s. 1.060 Kółka rolniczego w Niedźwiadzie i l. s. 1.108. Wydziału powiatowego w Ropczycach o regulacyę potoków Wielopólki i Niedźwiadki

Reskryptem z 29. grudnia 1908. l. 136.594. zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Ropczycach, że wprawdzie regulacya potoku Wielopólki objęta jest uchwalonym przez Wys. Sejm 13. lutego 1894. programem regulacyi wód w kraju, do wykonania tej regulacyi ma jednak Wydział krajowy dopiero wówczas przystąpić, skoro inne ważniejsze dopływy rzek karpackich zostaną uregulowane.

18) Petycya l. s. 953. gminy Zaborów powiatu Brzeskiego o przyspieszenie regulacyi Borowej strugi.

W skutek tej petycyi polecił Wydział krajowy reskryptem z 19. stycznia 1909. l. 136.593/08 kierownikowi regulacyi Uszwicy (dolnej sekcyi obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej), aby przyspieszył regulacyę Uszwicy, do której wpada Borowa struga, a skoro nastąpi obniżenie dna Uszwicy, przystąpił do budowy szluzy w prawym wale Uszwicy na Borowej strudze, tudzież regulacyi Borowej strugi i kanału ulgi. O tem zarządzeniu zawiadomiono gminę Zaborów.

19) Petycya l. s. 1055. komisyi zdrojowej w Szczawnicy o regulacyę potoku Szczawnego.

Ponieważ zabudowanie potoku Szczawnego objęte jest programem uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych, przesłał Wydział krajowy tę petycyę odezwą z 7. stycznia 1909. l. 136.592/08 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie komisyi regulacyjnej do uchwały.

Na tę odezwę, tudzież urgens z 30. lipca 1909. l. 84.242. nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi.

20) Petycya l. s. 2.154 włościan gminy Trześniów powiatu Brzozowskiego o zapomogę na pokrycie reszty zaległych datków konkurencyjnych do kosztów regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

W skutek tej petycyi, tudzież patycyi l. s. 1.076 gmin Bzianka, Milcza, Trześniów, Jaćmierz, Posada jaćmierska, Zarszyn i Besko tudzież obszarów dworskich Jasionów i Wzdów, która to petycya uchwałą Wys. Sejmu z 27. października 1908. została przekazana Wydziałowi krajowemu, przedłożył, — Wydział krajowy odezwą z d. 26. stycznia 1909. l. 7.878. c. k. Prezydyum Namiestnictwa wniosek na udzielenie spółce wodnej z krajowego i państwowego funduszu zapomogowego zasiłku 40.000 K. na częściową spłatę zaległych rat pożyczki zaciągniętej na pokrycie datku konkurencyjnego.

Z zasiłku tego ma być w zupełności pokrytą zaległość gmin i obszarów dworskich: Buków, Jasionów, Trześniów i Milcza, na których

terytoryum spółka wodna nie wykonała żadnych robót, ani też przy uzupełnieniu regulacyi konsens wodno-prawny nie przewiduje również nowych robót, w kwocie 18.177 K 90 gr., reszta zaś zostanie użytą na częściową spłatę pożyczki w innych gminach z wyłączeniem obszarów dworskich.

O tym wniosku zawiadomił Wydział krajowy interesowane gminy i obszary dworskie reskryptem z 28. stycznia 1909 l. 136.95/08 za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Brzozowie i Sanoku.

Reskryptem z 11. maja 1909 l. 2.695 odmówiło c. k. Ministerstwo rolnictwa 60% zasiłku państwowego dla spółek wodnych, ponieważ nie posiada na to funduszów do dyspozycyi, a jak już powyżej przy omawianiu akcyi ratunkowej z powodu zeszłorocznych klęsk elementarnych wspomniano, przyznanie proponowanego zasiłku 40.000 K zależne będzie od przyrzeczonej przez JE. p. Ministra skarbu subwencyi 163.500 K z państwowego funduszu zapomogowego. W razie przeciwnym otrzyma spółka wodna tylko 40% zasiłek krajowy w kwocie 16.000 K, który będzie użyty na spłatę zaległych datków konkurencyjnym gmin i obszarów dworskich Buków, Jasionów, Trześniów i Milcza.

21) Petycya l. s. 2.155 Michała Papli z Kaniowa bestwińskiego w pow. Bialskim o zarządzenie wypłaty odszkodowania za umieszczenie kuźni na jego gruncie przez kierownictwo regulacyi Wisły.

Na odezwę Wydziału krajowego z 29. grudnia 1908 l. 136.590, przy której przesłaliśmy petycyę Papli z prośbą o zbadanie, zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z 30. czerwca 1909. l. VIII. a. $\frac{234}{30}$ że z gruntu Papli zajęto pod kuźnię na 4 miesiące powierzchnię 80 m², za którą wypłacono tytułem czynszu dzierżawnego 5 koron, nadto zaś Papla zajęty był w kuźni przy robotach jako pomocnik z płacą dzienną 2 K, wobec czego roszczenia Papli są nieuzasadnione i nie zasługują na uwzględnienie.

22) Petycya l. s. 2.153. Franciszka Kośki z Kaniowa o obwałowanie jego realności.

Odezwą z 29. grudnia 1908 l. 136.589 przesłał Wydział krajowy tę petycyę c. k. Namiestnictwu z prośbą o zbadanie i możliwe jej uwzględnienie, o czem równocześnie zawiadomił interesowanego za pośrednictwem Zwierzchności gminnej.

Mimo przypomnień z d. 12. maja 1909. l. 52 617 i z d. 9. sierpnia 1909. l. 87.357 nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy odpowiedzi c. k. Namiestnictwa.

23) Wniosek l. s. 1.659. posła Kleskiego o przystąpienia do regulacyi potoków Czarnego, Rydelówki i Kołomyjki w Kołomyi.

Celem ułatwienia kanalizacyi miasta Kołomyi opracował w r. 1907 autoryzowany inżynier cywilny Karol Pomianowski na koszt funduszu krajowego projekt kanału ulg., który ma odprowadzić część wielkiej wody z potoku Czarnego do Prutu powyżej miasta. W myśl uchwały sejmowej z 26. listopada 1889 postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3$% zasiłku na pokrycie kosztów tego kanału, które obliczono na 54.000 K, oraz wyjednać dalszy zasiłek w tej samej wysokości z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne malioracye pod warunkiem jeżeli gmina pokryje $^1/_3$ część kosztów i zobowiąże się utrzymywać wykonane roboty, oraz uzyska konsens wodno-prawny, o czem zawiadomiliśmy gminę reskryptem z 4. czerwca 1909. l. 15.453.

Zasiłek krajowy w kwocie 18.000 K wstawiony został do preliminarza krajowego na r. 1910.

24) Petycya l. s. 2.271. gminy Jasionka masiowa pow. Turczańskiego o zabudowanie dzikiego potoku Jasienica.

Odezwą z 7. stycznia 1909 l. 136.587/08 przesłaliśmy tę petycyę c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolictwa zarządzenia zbadania tego potoku i opracowanie projektu celem ewentualnego wykonania robót przy pomocy kraju i państwa, o czem uwiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Turce.

Reskryptem z 28. stycznia 1909. l. 3.244. poleciło c k. Ministerstwa rolnictwa sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich zbadać potok Jasienicę i przedłożyć wynik badania przy dołączeniu generalnego kosztorysu.

W rozprawach nad rub. IX. wydatków budżetu krajowego na r. 1909 uchwalił Wys. Sejm d. 31. października 1908 odstąpić następujące petycye Wydziałowi krajowemu celem zbadania i zdania sprawy Sejmowi.

25) Petycyę l. s. 1.897. Franciszka Krawczyka w Kaniowie o rekonstrukcyę szluzy w wale nadwiślańskim i odszkodowanie z powodu wylewu wywołanego tą szluzą.

Ponieważ obwałowanie granicznej Wisły w Kaniowie przeprowadza c. k. Namiestnictwo na koszt państwowej dotacyi wodnej, odniósł się Wydział krajowy odezwą z 31. grudnia 1908. l. 137.657 do c. k. Namiestnictwa o zbadanie sprawy i zawiadomienie Wydziału krajowego o wyniku, o czem też zawiadomiono Krawczyka.

Na powyższą odezwę, tudzież urgensy z 12. maja 1909. l. 52.618 i z 9. sierpnia 1909 l. 87.356 nie nadesłało c. k. Namiestnictwo odpowiedzi.

26) Petycyę l. s. 1.003. gr. kat. Urzędu parafialnego w Krzywczu dolnem pow. Borszczowskiego o zapomogę na wywiercenie dwóch studni.

Reskryptem z 28. grudnia 1908. l. 125.740. wezwaliśmy Wydział powiatowy w Borszczowie do zbadania tej sprawy i przedłożenia kosztorysu.

Sprawozdaniem z 4. marca 1909. l. 66. przedłożył Wydział powiatowy kosztorys budowy 2 studzien 27 m. głębokich zestawiony na podstawie oferty zakładu studniarskiego Szymona Małochleba we Lwowie, który preliminuje koszta na 2.971 K 28 gr.

Sprawa ta nie mogła być załatwioną w roku bieżącym przez Wydział krajowy z powodu braku sił fachowych, gdyż z 2 inżynierów ustanowionych przez Wys Sejm do prejektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi jeden opuścił służbę krajową (został zaangażowany przez gminę miasta Tarnowa do budowy wodociągu), drugi zaś zajmował się sprawami już w sesyach poprzednich przez Wys. Sejm poleconemi.

27) Petycyę l s. 1.166 gminy Landstreu powiatu kałuskiego o datek na reparacyę i utrzymanie wodociągu.

Wydział powiatowy w Kałuszu wezwany reskryptem z 28. grudnia 1908. l. 125.740 do przedłożenia planu i kosztorysu naprawy wodociągu nie wykonał dotychczas tego polecenia.

28) Petycyę l. s. 2.139 Wasyla Stefnika w Rożnowie powiatu śniatyńskiego o odszkodowanie z powodu zabrania gruntu przez rzekę Rybnicę.

Z załatwienia tej petycyi przedkłada sprawozdanie departament rolniczy.

Uchwałą z d. 16. października 1908 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu między innemi następujące petycye:

29) Petycyę l. s. 2.996 gminy m. Delatyna o zasiłek na zabezpieczenie brzegów Prutu i Lubiozni.

Z uwagi, że roboty regulacyjne na rzece Prucie przeprowadza Administracya państwa, przesłał Wydział krajowy tę petycyę przy odezwie z 9. stycznia 1909. l. 113.186/08 c. k. Namiestnictwu z prośbą o zbadanie sprawy i zarządzenie opracowania projektu najniezbędniejszych robót ochronnych celem ich wykonania przy pomocy kraju i państwa, o czem zawiadomiono równocześnie Zwierzchność gminną w Delatynie.

Na odezwę tę nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas odpowiedzi mimo urgensu z d. 17. lipca 1909. l. 53.613.

30) Petycyę l. s. 2.986. gminy Nienowice powiatu Jarosławskiego o subwencyę na osuszenie gruntów.

Na osuszenie gruntów w Nienowicach, Duńkowicach, Hruszowicach i Chotyńcu, którego koszta obliczono na 47.100 K, przyrzekł Wydział krajowy reskryptem z 16. maja 1902. l. 21.631. wyjednać u Wys. Sejmu i c. k. Ministerstwa rolnictwa $33^1/_3\%$ zasiłku, skoro interesowani zowiążą spółkę wodną i uzyskają konsens wodno-prawny. W tem też duchu załatwił Wydział krajowy powołaną petycyę reskryptem z 4. listopada 1908. l. 113.187. Wedle sprawozdania kierownika Jarosławskiej ekspozytury biura melioracyjnego z 10. czerwca 1909. l. 242. dochodzenia wodno-prawne odbyły się na miejscu 8. i 9. czerwca 1909, lecz dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości o zawiązaniu spółki wodnej, ani o udzieleniu konsensu wodno-prawnego.

31) Petycyę l. s. 2.680. Franciszka Krausa i tow., właścicieli gruntów na Strusinie w Tarnowie o zasiłek na drenowanie gruntów.

Petycyę tę zwrócił Wydział krajowy reskryptem z 29. październi- 1908. l. 109.28.) Magistratowi miasta Tarnowa celem zawiadomienia interesowanych, że już reskryptem z 22. sierpnia 1908. l. 83.571. przyrzekł Wydział krajowy wyjednać $33^1/_3\%$ zasiłki ze skarbu kraju — państwa na drenowanie ich gruntów, jeżeli się zobowiążą pokryć jedną trzecią część kosztów.

Niezałatwiona petycya.

Przy uchwałach Wys. Sejmu z 27. października 1908 o klęskach elementarnych otrzymał Wydział krajowy.

32) niezałatwioną przez Wys. Sejm petycyę l. s. 3192 gmin Kęty, Czarniec, Porąbka, Bujaków, Kobiernice, Pisarzowice, Hecznarowice, Kańczuga, Nowa wieś, Bulowice, Łęki, Witkowice, Malec, Bielany i Osiek o przyspieszenie regulacyi rzeki Soły, zamianę drogi gminnej II klasy z Kęt do Biały na drogę I klasy i budowę mostu na Sole pod Kętami.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy przy odezwie z d. 22. stycznia 1909 l. 7.175 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przyspieszenie robót regulacyjnych na rzece Sole w powiecie Bialskim.

Odezwą z d. 10. sierpnia 1909. l. VIII. b. $\frac{674}{64}$/2 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że roboty regulacyjne rozpoczęto na trzech przestrzeniach Soły: 1) od ujścia do km 13, 2. od Tresny do Żywca km 42—48 i od Cięciny do Ciśca km 57—63. Obecnie przedłużono regulacyę górnej przestrzeni od km 57—66 (do Milówki), środkową do km 41,a dolną do km 14 i zamierzonem jest podjęcie robót w jesieni 1909 od Łęk w górę do km 21, skoro postępowanie wodno-prawne zostanie przeprowadzone.

Budowę mostu na Sole pod Kętami można wziąć pod rozwagę dopiero po uregulowaniu bardzo zdziczałego koryta Soły pod Kętami, fundusz zaś regulacyi Soły nie może się przyczynić do kosztów tej budowy.

O czem zawiadomił Wydział krajowy interesowane gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Biały reskryptami z 22. stycznia 1909. l. 7.175 i z d. 18 sierpnia 1909. l. 90.117, a zarazem zwrócił ponownie uwagę c. k. Namiestnictwa na konieczność przyspieszenia robót regulacyjnych w powiecie Bialskim, gdyż zasadniczo każda systematyczna regulacya powinna być prowadzoną z dołu do góry.

II.

A) Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1908.

a) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy.

Wedle §. 3. rozporządzenia wykonawczego z d. 26. lutego 1908 Dz. u. kraj. Nr. 43. do ustawy z 11. czerwca 1907 Dz. u. kraj. Nr. 124 ma być to obwałowanie przeprowadzone w latach czterech od r. 1907 do r. 1910.

Ponieważ w kosztorysie projektu rubryka wykupna gruntów i odszkodowań przedstawia wydatek 260.731 K 73 gr., roczna zaś dotacya na to obwałowanie wynosi 100.000 K, zatem w latach 1907 i 1908 przeprowadzono tylko wykupno gruntów, budowę zaś właściwą rozpoczęto dopiero w r. 1909.

2. Podwyższenie lewego wału Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Według operatu wykonawczego przez kierownika budowy i sprawdzonego przez oddział rachunkowy, koszta budowy wynosiły w 1907 i 1908 r. przy podwyższeniu odwałowania.

w 1907 roku:

I.	Roboty ziemne . . .	9.547 K 96 gr.
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	7.772 „ 31 „
V.	Utrzymanie robót w czasie budowy	— „ — „
VI.	Koszta zarządu . . .	— „ — „
VII.	Nieprzewidziane . . .	— „ — „
	Razem .	17.320 K 27 gr.

Preliminowano na te roboty kwotę 29.407 K 92 gr., okazuje się zatem oszczędzenie wynoszące 12.087 K 65 gr.

Koszta budowy w r. 1908 wynosiły:

I.	Roboty ziemne . . .	55.611 K 70 gr.
II.	Budowa objektów . . .	3.910 „ 30 „
	Do przeniesienia .	59.522 K — gr.

	Z przeniesienia .	59.522 K — gr.
III.	Roboty dodatkowe . .	559 „ 43 „
IV.	Wykopano gruntów i odszkowania	30.494 „ 72 „
V.	Utrzymanie robót w czasie budowy	271 „ 41 „
VI.	Koszta zarządu . . .	10.615 „ 65 „
VII.	Nieprzewidziane . . .	2.786 „ 25 „
	Razem .	104.249 K 46 gr.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 136.551 K 91 gr., tak, że zaoszczędzenie wynosi kwotę 32.302 K 45 gr., osiągnięte przeważnie w robotach ziemnych i przy wykupnie gruntów.

Roboty przy podwyższeniu wałów rozpoczęto w jesieni 1907 roku i wykonano nasyp wstecznego wału Białuchy na długości 260 m i podwyższenie wału wstecznego potoku Kościelnickiego na długości 1.540 m.

W 1908 r. prowadzono również robotę od ujścia Białuchy na długości 2.325 m i od ujścia potoku Kościelnickiego na długości 1920 m., przedłużono 5 przepustów w wałach i mur ochronny dla wału Białuchy na długości 131 m i dla wału Wisły na długości 100 m.

Zestawienie kosztów robót wykonanych przy obwałowaniu lewego brzegu Wisły (bez podwyższenia) wykazuje całkowity wydatek od roku 1900 do 1908 włącznie na kwotę 725.188 K 37 gr. Gdy na to preliminowano razem 870.960 K, okazuje się całkowite zaoszczędzenie na robotach 145.771 K 63 gr.

Budowę prowadził przy tem obwałowaniu stale od początku t. j. od 1900 r. starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego Karol Boziewicz.

3. Podwyższenie prawego wału Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Według operatu wykonawczego, sporządzonego przez kierownika budowy i sprawdzonego przez oddział rachunkowy wynosiły koszta budowy w 1908 roku:

I.	Roboty ziemne . . .	56.254 K 53 gr.
II.	Budowa objektów . .	1.541 „ 65 „
III.	Roboty dodatkowe . .	1.810 „ 13 „
IV.	Wykupno gruntów . .	80.322 „ 74 „
V.	Utrzymanie robót . .	8.839 „ 97 „
VI	Koszta zarządu . . .	7.883 „ 12 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	8.795 „ 86 „
	Razem .	165.448 K — gr.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 114.900 K 85 gr., wskutek czego okazuje się przekroczenie w kwocie 50.547 K 15 gr. Przekroczenie tak znaczne wynikło głównie w rubryce wykupna gruntów z powodu wysokich cen gruntów podmiejskich.

W 1908 r. prowadzono budowę wału ochronnego w Podgórzu, Dąbiu i Płaszowie t. j. na przestrzeni, na której dotychczas wału zupełnie brakowało.

Prócz tego ukończono budowę rowu „b“ na stacyi Podgórze-Płaszów i konserwowane roboty wykonane w latach poprzednich.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził inżynier Stanisław Flisowski.

4. Obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby.

Według sprawdzonych przez oddział rachunkowy operatów wykonawczych, koszta robót, wykonanych w r. 1908 wynoszą:

a) Sekcya górna:

I.	Roboty ziemne . . .	63.792 K 53 gr.
II.	A. Objekty we wałach .	9.071 „ 75 „
II.	B. Mosty	250 „ 60 „
III.	Roboty dodatkowe . .	437 „ 61 „
IV.	Wykupno gruntów . .	13.169 „ 65 „
V.	Konserwacya . . .	905 „ 56 „
VI.	Zarząd	7.574 „ 06 „
VII.	Rozmaite	2.190 „ 66 „
	Razem .	97.392 K 42 gr.

Powyższym kosztem wykonano wał Wisły na długości 4.248 m o bryłowatości nasypu 94.123 m³, 3 rowy osuszające o dług. 1.839 m i betonowatości wykopu 4.026 m³, 2 szluzy betonowe w wale wiślanym, 5 mostków z rur betonowych na rowach osuszających, a wreszcie obsiano wał na długości 1,5 km.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 113.148 K 97 gr. zaoszczędzono przeto kwotę 15.756 K 55 gr.

Budową w tej sekcyi kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Władysław Kowalski.

b) Sekcya dolna:

I.	Roboty ziemne . . .	56·958 K 76 gr.
II.	Objekty	6.853 „ 20 „
III.	Roboty dodatkowe . .	867 „ 86 „
IV.	Wykupno gruntów . .	20.392 „ 52 „
V.	Konserwacya . . .	1.118 „ 11 „
VI.	Zarząd	8.435 „ 40 „
VII.	Rozmaite	883 „ 35 „
	Razem .	96.009 K 20 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano wał Wisły na długości 2.324 m i 2 rampy o łącznej bryłowatości nasypu 69.931 m³, lewy wał Raby na długości 720 m o bryłowatości 11.387, 2 rowy odpływowe od objektów wałowych o długości 554 m, szluzę betonową w wale Wiślanym, przepust betonowy w lewym wale Raby, a wreszcie obsiano wały na powierzchni 3,36 ha.

Ponieważ na wykonanie powyższych robót preliminowano 106.524 K 71 gr. przeto uzyskano zaoszczędzenie w kwocie 10.515 K 51 gr.

Budową w tej sekcyi kierował inżynier biura melioracyjnego Maryan Nawrocki.

5. Obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

a) Sekcya górna:

Rubr. I.	Roboty ziemne	27.711 K 71 gr.
II.	„ regulacyjne	— „ — „
III.	Objekty	2.596 „ 41 „
IV.	Roboty dodatkowe	533 „ 97 „
V.	Wykupno gruntów	25.189 „ 79 „
VI.	Konserwacya	1.178 „ 12 „
VII.	Zarząd	5.632 „ 55 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	1 218 „ 98 „
	Razem	64.061 K 53 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano prawy wał Raby na długości 970 m i wał Wisły na długości 710 m o łącznej bryłowatości nasypu 44.396 m³, rów osuszający o bryłowatości wykopu 482 m, mostek rurowy na rowie osuszającym, przepust betonowy w prawym wale Raby, a wreszcie obsiew wału Wisły na długości 561 m.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano 49.892 K 81 gr., okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 14.068 K 72 gr.. które powstało prawie wyłącznie w rubryce wykupna gruntów.

Budową w tej sekcyi kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Roman Janik.

b) Sekcya dolna.

Rubr. I.	Roboty ziemne	33.508 K 73 gr.
II.	„ regulacyjne	16.391 „ 22 „
III.	Objekty	— „ — „
IV.	Roboty dodatkowe	574 „ 35 „
V.	Wykupno gruntów	3.384 „ 50 „
VI.	Konserwacya	320 „ 20 „
VII.	Zarząd	7.176 „ 41 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	95 „ 13 „
	Razem	61.450 K 54 gr.

Powyższym kosztem wykonano prawy wał Wisły na długości 900 m i prawy wał Uszwicy na długości 1.150 m o łącznej bryłowatości nasypu 45.101 m³, budowle regulacyjne faszynowe na Uszwicy o długości 2.321 m o bryłowatości faszynady 4.947 m³, a wreszcie obsiew wału Wisły na długości 1.860 m.

Na wykonanie wyszczególnionych robót preliminowano 45.540 K — gr., okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 15.910 K 54 gr., powstałe głównie w rubryce robót ziemnych i kosztów zarządu.

Budowę w tej sekcyi kierował inżynież kraj. biura melioracyjnego Antoni Dyląg.

6. Obwałowanie Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzono to przedsiębiorstwo w r. 1908 w 2 sekcyach, tj. sekcyi górnej między ujściem Dunajca do Wisły a kanałem Zyblikiewicza i sekcyi dolnej między tym ostatnim a ujściem Nowego Brnia.

Według odnośnych operatów wykonawczych, wynosiły w r. 1908 koszta robót sprawdzone przez oddział rachunkowy, jak następuje:

a) Sekcya górna:

I. Roboty ziemne . . .	44.763	K 48	gr.
II. Budowa objektów . .	10.729	„ 42	„
III. Obsiew wałów . . .	1.535	„ 62	„
IV. Wykupno gruntów . .	4.462	„ 21	„
V. Konserwacya . . .	1.789	„ 63	„
VI. Zarząd	6.323	„ —	„
VII. Rozmaite	750	„ 86	„
Razem .	70.354	K 22	gr.

Kosztem tym wykonano 1820 mb. wału Wiślanego z 2 przejazdami wałowymi, 616 mb. rowów dopływowych i odpływowych do objektów wałowych. Łączny ruch ziemi wynosił objętość 54.486 m³.

Z objektów wykończono rozpoczętą w roku 1907 budowę szluz Nr. 9 i 10 i wybudowano szluzę Nr. 8 w Kannie. Na wykonanie tych robót preliminowano 69.856 K 89 h z czego okazuje się przekroczenie w kwocie 497 K 33 h.

Robotami przy tej sekcyi obwałowania prowadził w r. 1908 inżynier adjunkt krajowego biura melioracyjnego p. Józef Pliszewski.

b) sekcya dolna:

wykazuje w poszczególnych rubrykach następujące koszta:

I. Roboty ziemne . . .	43.447	K 86	gr.
II Budowa objektów . .	58	„ 80	„
III. Obsiew wałów . . .	2 651	„ 74	„
IV. Wykypno gruntów . .	5.965	„ 72	„
V. Konserwacya . . .	2.303	„ 77	„
VI. Zarząd	8.585	„ 90	„
VII. Rozmaite	682	„ 02	„
Razem .	63.695	K 81	gr.

Kosztem tym wykonano nadsypkę wału Wiślanego na przestrzeni 3·220 km, tudzież wybudowano 11 przejazdów i 2 ścieżki. Łączny ruch ziemi przy tych robotach wynosił 52.230 m³.

Nadto wykopano 7 rowów dopływowych i odpływowych do objektów wałowych o łącznej długości 7.997 km przyczem objętość wykopu wynosiła 21 795·2 m³.

Na rowach tych wybudowano 31 nurzaków z rur betonowych o średnicy 0·6 i 0·5 m tudzież 2 stopnie betonowe.

Preliminowane koszta na wykonanie powyższych robót wynosiły 61.734 K 55 h, z czego okazuje się przekroczenie w wysokości 1.961 K 26 h.

Roboty w tej sekcyi prowadził w r. 1908 inżynier krajowego biura melioracyjnego Jan Pisz.

7. Regulacya górnej Kisieliny.

Sprawdzone prrez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

Rubr.	I. Roboty ziemne . . .	6.111	K 42	gr.
	II. Objekty	2.154	„ 55	„
	III. Roboty dodatkowe . .	4.181	„ 95	„
	Do przeniesienia .	12.447	K 92	gr.

	Z przeniesienia .	12.447 K 92 gr.	
IV.	Wykupno gruntów . .	1.187 „ 11 „	
V.	Konserwacya . . .	360 „ — „	
VI.	Zarząd	1.060 „ 10 „	
VII.	Rozmaite	1 199 „ 87 „	
	Razem .	16.255 K — gr.	

Wykazanym wyżej kosztem wykonano rów osuszający Borzęcin-Curyłło na długości 2150 m wraz z 8-ma stopniami betonowymi, rów niwecki na długości 3450 m., wreszcie przygotowano materyał drzewny do budowy 3 szluz do piętrzenia wody na potoku Kisielinie.

Na wykazane roboty preliminowano 20.287 K 47 gr. zaoszczędzono przeto 4.032 K 47 gr.

Budową kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Adam Rożański.

8. Regulacya Biały.

W roku 1908 prowadzono roboty przeważnie w powiecie grybowskim, w tarnowskim zaś uzupełniano tylko roboty kamienne i ubezpieczano budowle faszynowe za pomocą płyt betonowych.

Według operatu wykonawczego, sprawdzonego przez oddział rachunkowy, koszta robót wykonanych w r. 1908 wynoszą jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	1.741 K 53 gr.	
II.	„ regulacyjne . .	52.884 „ 52 „	
III.	Objekty we wałach . .	— „ — „	
IV.	Roboty dodatkowe . .	13.510 „ 59 „	
V.	Wykupno gruntów . .	94 „ 32 „	
VI.	Konserwacya . . .	35.361 „ 99 „	
VII.	Zarząd	9.552 „ 03 „	
VIII.	Rozmaite	11.315 „ 65 „	
	Razem .	124.460 K 53 gr.	

Wykazanym wyżej kosztem wykonano 2 przekopy w Stróżach o bryłowatości 2.671 m³, 1957 m budowli faszynowych równoległych o bryłowatości 3844 m³, 1073 m budowli prostopadłych faszynowych o bryłowatości 2.483 m³, 328 m opasek faszynowych dla ubezpieczenia budowli poprzecznych, 38 m obitek skarp brzegów, 778 m budowli równoległych kamiennych tudzież 1.002 m narzutów kamiennych o łącznej bryłowatości 2.326 m³, 82 m³ deponii kamienia łamanego, 1789 sztuk płyt betonowych z wkładką żelazną dla ubezpieczenia równoległych budowli faszynowych, 889 m budowli równoległych z kamienia w latach poprzednich dostarczonego, a wreszcie obsadzony wiklinowymi sadzonkami 45 8 ha odsypisk.

Na powyższe roboty preliminowano 104.420 K 01 gr. wskutek czego okazuje się przekroczenie w kwocie 20.040 K 52 gr. głównie z powodu wykonania bardzo znacznych a niezbędnych robót konserwacyjnych, tudzież wskutek znacznego podrożenia cen materyałów i robocizny.

Budową kierował w r. 1908 inżynier kraj. biura melioracyjnego Adam Rożański.

9. Uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia i dopływów.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy, koszta budowy w 1908 roku wynosiły:

I.	Roboty ziemne	6.921 K 82 gr.
II.	„ dodatkowe i ubezpieczenie .	13.517 „ 22 „
III.	Budowa objektów	2.132 „ 52 „
IV.	Wykupno gruntów	108 „ 49 „
V.	Utrzymanie w czasie budowy . .	5.746 „ 01 „
VI	Koszta Zarządu	2.459 „ 60 „
VII.	Nieprzewidziane	974 „ 50 „
XI.	Kasa chorych	263 „ 78 „
	Razem .	32.123 K 94 gr.

Na te roboty preliminowano razem 27.880 K 19 gr. okazuje się zatem przekroczenie 4.243 K 75 gr., które wynikło głównie z powodu znacznych kosztów utrzymania wykonanych robót.

W 1908 roku wykonano rowy osuszające w Brzezówce, w Wulce mędrzechowskiej, w Smęgorzowie, Smykowie, oraz na potoku Łożyską i Drzymanie na długości 9.659 mb.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w 1908 r. inżynier kraj. biura melioracyjnego p. Jan Pisz równocześnie z budową dolnej sekcyi obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

10. Osuszenie bagien rzemieńskich.

Sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908, rozdzielone na pojedyncze rubryki, przedstawiają się, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	15.278 K 12 gr.
II.	Objekty	7.645 „ 29 „
III.	Roboty dodatkowe . .	8.369 „ 47 „
IV.	Wykupno gruntów . .	13 „ — „
V.	Konserwacya . . .	2.664 „ 27 „
VI.	Zarząd	8.099 „ 99 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	624 „ 76 „
	Razem .	42.694 K 90 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano: most betonowy sklepiony 2·0 m światła, 3 mosty betonowe 1 5 m św., 6 przepustów rurowych, 11 kładek żelazno-betonowych, 19 stopni 0·03 m wys. z brusów żelazno-betonowych i 5 ścieków.

Na wykonanie tych robót preliminowano 27.328 K 13 gr., okazało się zatem przekroczenie w kwocie 15.366 K 76 gr. głównie w rubryce objektów i kosztów zarządu.

Budową kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Józef Górski.

11. Regulacya górnej Trześniówki.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy operatu wykonawczego wynosiły w r. 1908 koszta budowy jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	65.952 K 32 g
II.	Budowa objektów . .	30.743 „ 09 „
	Do przeniesienia .	96.695 K 41 g

	Z przeniesienia .	96.695 K	41 g.
III.	Roboty dodatkowe . . .	30.474 „	73 „
IV.	Wykupno gruntów . .	5.739 „	91 „
V.	Konserwacya	6.638 „	13 „
VI.	Zarząd	11.803 „	62 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	16.284 „	18 „
	razem .	167.635 K	98 g.

Wobec preliminowanej kwoty 168.008 K 53 gr. okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 362 K 56 gr Wyżej wymienionym kosztem wykonano regulacyę 22.670 mb. potoków i rowów osuszających o bryłowatości 108.742·7 m³ wykopu ziemi.

Z objektów wybudowano 2 szluzy betonowe, 17 stopni betonowych, 6 przejazdów, 4 mosty drewniane i 1 betonowy i 5 przepustów z rur betonowych.

Budowę przy tem przedsiębiostwie prowadził w r. 1908 inżynier krajowego biura melioracyjnego p. Henryk Dudek, któremu był przydzielony do pomocy inżynier-adjunkt Włodzimierz Bartosz.

12 Regulacya Wisłoka i Pielnicy.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta budowy robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

I.	Roboty ziemne . .	24.192 K	21 gr.
II.	„ regulacyjne .	12.519 „	02 „
III.	objekty . . .	11.318 „	93 „
IV.	Ubezpieczenie . . .	4.456 „	65 „
V.	Wykupno gruntów . .	1.461 „	67 „
VI.	Konserwacya . . .	152 „	10 „
VII.	Zarząd	6.612 „	97 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	2.804 „	34 „
	Razem .	63.517 K	89 gr.

Powyższym kosztem wykonano regulacyę 4 potoków: Głębokiego, Kurowego, Garłowca II. i Garłowca III. na łącznej długości 4.360 m, przyczem objętość robót ziemnych wynosiła 30.601 m³, budowle regulacyjne faszynowe na Wisłoku o długości 2091 m, o kubaturze 3.121 m³, 4 przepusty z rur betonowych i 3 stopnie betonowe na wymienionych potokach i jednę szluzę betonową do piętrzenia wody na potoku Głębokim.

Na wykonanie powyżej wyszczególnionych robót, preliminowano 75 993 K 35 gr. zaoszczędzono przeto 12.475 K 46 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Józef Pruchnik.

13. Regulacya rzeki Bugu.

W r. 1908 podjęto przy regulacyi Bugu dalsze roboty regulacyjne na przestrzeni od km 29·400 — 33·200 km w gminach Sielec, Ruda i Łany (Obydów).

Nadto wybudowano most gospodarski w Sielcu bieńkowym w km. 24·820 i przeprowadzono roboty konserwacyjne w rozmaitych miejscach prawie na całej dotychczas uregulowanej przestrzeni Bugu.

Wedle operatu wykonawczego, sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1908, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	21.850 K	88 gr.
II. „ faszynowe . .	33.528 „	16 „
III. Budowa objektów . .	9.415 „	39 „
IV. Wykupno gruntów . .	35.400 „	17 „
V. Konserwacya . . .	10.490 „	70 „
VI. Zarząd	10.014 „	13 „
VII. Nieprzewidziane . .	2.716 „	40 „
Razem .	123.415 K	83 gr.

Wykazanym kosztem wykonano: 5 pełnych przekopów o łącznej długości 1095 m. b.; rozpoczęto 7 dalszych przekopów na długości 1035 m. b.; nadto rozkopano robotnikami dziennymi starą groblę w km. 31·460, tudzież progi w przekopie, wykonanym w r. 1907. Ogólna bryłowatość wykopu wynosi 37.307 m³.

Z robót faszynowych wykonano tam faszynowych na dł. 2052 m. b. o bryłowatości 12.251 m³.

Most drewniany w Sielcu bieńkowym wykonano o rozpiętości 72 m. Odsypisk zawiklono tylko 1·5 ha, głównie z powodu wysokiego stanu wody w r. 1908. Z robót konserwacyjnych naprawiano głównie tamy faszynowe pod Dobrotworem, uszkodzone przeważnie przez lody na wiosnę z r. 1908.

Na powyższe roboty preliminowano 123.459 K 17 gr., zaoszczędzono tedy: 43 K. 34 gr.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie w r. 1907 prowadził starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego Maksymilian Czernik.

14. Regulacya rzeki Pełtwi z dopływami.

W roku 1908 prowadzono roboty przy tem przedsiębiorstwie równocześnie w trzech sekcyach, a mianowicie: w sekcyi dolnej między Buskiem a Ostrowem, w sekcyi środkowej na terytoryum gminy Połonice i w sekcyi górnej w gminach kat. Zniesienie, Zboiska-Lwów i Zamarstynów.

Według operatów wykonawczych sprawdzonych przez oddział rachunkowy, wynosiły koszta budowy rozdzielone na poszczególne rubryki jak następuje:

a) Sekcya dolna.

Regulacya rzeki:

I. Roboty ziemne	66.687 K	40 gr.
II. Budowle regulacyjne i ubezpieczenia	14.271 „	21 „
III. Roboty dodatkowe . . .	812 „	53 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	27.109 „	15 „
V. Konserwacya w czasie budowy .	2.187 „	73 „
VI Koszta zarządu . . .	7.627 „	70 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane .	324 „	49 „
Razem .	119,020 K	11 gr.

Melioracya doliny:

I. Roboty ziemne	5.045 K	88 gr
Ogółem .	124.065 K	99 gr.

Powyższym kosztem pogłębiono koryto na długości 2.280 do projektowanej niwelety i wykonano 810 mb. przekopów o ogólnej bryłowatości 46.337 m³, usypano wały ochronne na długości 4.456 m o objętości nasypu 33.560 m³ nadto wykonano 745 mb. budowli regulacyjnych o objętości 2.010 m³ faszynady.

W celu melioracyi doliny wykopano 5 rowów osuszających łącznej długości 5793 m.

Wobec preliminowanej na powyższe roboty kwoty kosztorysowej 141.027 K 29 gr okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 16.961 K 30 gr.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1908 inżynier kraj. biura melioracyjnego Bronisław Winnicki.

b) Sekcya środkowa.

Regulacya rzeki:

I.	Roboty ziemne	36.077 K	04 gr.
II.	Budowle regulacyjne i ubezpieczenia	722 „	02 „
III.	Roboty dodatkowe . . .	186 „	86 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	111.114 „	12 „
V.	Konserwacya w czasie budowy .	347 „	75 „
VI	Koszta zarządu	3.790 „	89 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	186 „	46 „
	Razem .	152.425 K	14 gr.

Kosztem powyższym wykonano 2680 mb. nowego koryta o bryłowatości 51.127 m³ wykopu, z którego 21.476 m³ użyto do usypania obustronnych wałów, resztę zaś odwieziono do starych koryt, ubezpieczono koryto na długości 370 mb. kiszkami faszynowemi i wydarniowano 790 m² prócz wałów usypanych z materyału piasczystego.

Główną rubrykę wydatków stanowi w tej sekcyi wykupno gruntów i odszkodowania wypłacone właścicielom młynów w Pełtwi, Kamienopolu, Prusach i Laszkach murowanych za wywłaszczone lub odstąpione w drodze ugodowej prawa wodne na rzece Pełtwi.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 178.558 K 29 gr. wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 26.133 K 15 gr., które uzyskano w rubryce robót ziemnych i przez zaniechanie przewidzianej projektem budowy mosta Nr. 5.

Roboty w tej sekcyi prowadził w ciągu roku 1908 praktykant kraj. biura melioracyjnego Stefan Posacki.

c) Sekcya górna:

Regulacya rzeki:

I.	Roboty ziemne	23.821 K	22 gr.
II.	Budowa objektów . . .	30.581 „	79 „
III.	Roboty dodatkowe . . .	265 „	42 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	21.189 „	03 „
V.	Konserwacya w czasie budowy	623 „	90 „
VI.	Koszta zarządu	5.972 „	08 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	448 „	01 „
	Razem .	82.901 K	45 gr.

Powyższem kosztem wykonano 367 mb. koryta o wykopie 22.668 m³, z którego usypano 823 mb. wałów i nasyp dla przełożyć się mającej drogi gminnej z Laszek do Zniesienia, wydarniowano 1800 m² wałów, zbudowano 1 most żelazno-betonowy rozpiętości 12 m oraz 2 mosty

dzewniane rozpiętości 24 względnie 19 m, tudzież przepust beto nowy w świetle 1·5 dla przeprowadzenia głównego rowu nawodniającego pod nasypem gościńca państwowego.

Na roboty powyższe preliminowano 111.454 K 49 groszy, przeto okazuje się zaoszczędzenia w kwocie 28.553 K 04 gr., które osiągnięto w rubryce budowy objektów i wykupna gruntów.

Roboty w tej sekcyi prowadził w ciągu roku 1908 inżynie-adjunkt kraj. biura melieracyjnego Izydor Stella Sawicki.

15. Regulacya potoku Błotni.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1908, rozdzielone na poszczególne rubryki przedstawiają się, jak następuje:

I. Roboty ziemne . .	21.813 K	12 gr.
II. Objekty	37.874 „	82 „
III. Roboty dodatkowe . .	8.046 „	81 „
IV. Wykupno gruntów . .	6.212 „	05 „
V. Konserwacya . . .	6.526 „	60 „
VI. Zarząd	7.491 „	43 „
VII Rozmaite i nieprzewidziane	3.566 „	48 „
Razem .	91.531 K	31 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano: regulacyę potoku Błotni na dług. 3.520 m, rów Dworzyska z dwoma rowami bocznymi na dług. 1.343 m, rów Stawiska na dług. 1000 m, i rów Sołotym na dług. 2.500 m, razem potoki i rowy na dług. 8.363 m, o kubaturze wykopu 38.643 m³, szluzę Nr. III. z betonu i żelaza dla piętrzenia wody na potoku Błotni, szluzę Nr. IV. żelazno-betonową z mostem na Błotni, 5 przepustów z rur betonowych na rowach, 4 stopnie z brusów żelazno-betonowych na rowach Sołotym i Dworzyska, obsiew nasionami traw skarp i odkładów na powierzchni 13 ha, a wreszcie 41 ścieków bocznych o bryłowatości wykopu 1529 m³.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 93.415 K 49 gr., uzyskano przeto zaoszczędzenie w kwocie 1884 K 18 gr.

Budową przy tej regulacyi kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Henryk Smulikowski.

16. Regulacya Raty z dopływami.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w roku 1908 i na razie prowadzono na rowach dopływowych.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne. . .	40.602 K	91 gr.
II. Objekty	3.118 „	08 „
III. Roboty regulacyjne . .	— „	— „
IV. „ dodatkowe . .	9.012 „	51 „
V. Wykupno gruntów . .	13.264 „	94 „
VI. Konserwacya . . .	273 „	69 „
VII. Zarząd	9 849 „	88 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	26.583 „	75 „
Razem .	102.705 K	76 gr.

Powyższym kosztem wykonano: regulacyę potoku Rokitny na długości 8.311 m, rów z Kruhłego na długość. 810 m., regulacyę potoku Smerdyk na dł. 2.800 m, rów Rydczyk na dług 270 m, razem regulacyę potoków i rowów na długości 12.231 m o bryłowatości wykopu 72.694 m³, 4 przepędy i przejazdy, 2 przepusty z rur betonowych i 3 stopnie betonowe dla złagodzenia spadu.

Na wykonanie wyszczególnionych robót preliminowano 108.929 K 98 gr. okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 6.224 K 22 h.

Budową kierowali: inżynier kraj. biura mel. Kazimierz Sawicki i inżynier-adjunkt tegoż biura Stanisław Szpaczyński.

17. Regulacya Pustej.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1908, rozdzielone na poszczególne rubryki, przedstawiają się jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	55.281 K.	77 gr.
II.	Budowa objektów . .	399 „	46 „
III.	Roboty dodatkowe . .	4.441 „	87 „
IV	Wykupno gruntów . .	— „	— „
V.	Konserwacya . . .	2.638 „	99 „
VI.	Zarząd	9.535 „	40 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	7.321 „	90 „
	Razem .	79.619 K	39 gr.

Powyższym kosztem wykonano: Potok Berezówkę na długości 190 m, rów obwodowy Nr. 5 (do Berezówki) na dług. 105 m, rów obwodowy Nr. 4 do Berezówki) na dług. 1.867 m, rów nieznanowski na dług. 2.000 m, rów Połonicki na dług. 2.940 m, rów boczny Nr. I (do Berezówki) na dług. 900 m, rów boczny Nr. II (do Berezówki) na dług. 900 m, rów boczny Nr. IIIa (do Berezówki) na dług. 900 m, rów boczny Nr. IIIb (do Berezówki) na dług. 700 m, rów obwodowy Nr. 1 (do Berezówki) na dług. 2.380 m, rów obwodowy Nr. 2 (do Berezówki) na dług. 2 400 m, rów od Porad na dług. 2 684 m, rów obwodowy Nr. 1 (czanyzki) na dług. 1.700 m, rów główny czanyzki na dług. 4.232 m, rów boczny Nr. II (czanyzki) na dług. 2.000 m, rów obwodowy Nr. 3 (czanyzki) na dług. 1.000 m. Razem rowy o długości 24.898 m — o bryłowatości wykopu 135.643 m³, jeden most sklepiony betonowy 1·5 m światła, 2 mosty drewniane dodatkowe, ubezpieczenie podnóża skarp za pomocą płotków i darni, skarp i odkładów nawozami sztucznymi i nasionami traw, przegon dla bydła, 3 mostki prowizoryczne drewniane, rekonstrukcyę istniejącego mostu w Dmytrowie a wreszcie 31 ścieków bocznych.

Na powyższe roboty preliminowano 84.887 K 58 g, zaoszczędzono zatem 5.268 K. 19 g.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował inżynier krajow. biura melioaacyjnego Władysław Zgorlakiewicz.

18. Regulacya górnego Dniestru z dopływami.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

a) przy regulacyi Dniestru sekcya I.

(od Rozwadowa do ujścia Wereszycy).

Rubr.				
I.	Roboty ziemne . .	7.135	K 29	gr.
II.	„ regulacyjne . .	32.415	„ 89	„
III.	Objekty	24.825	„ 61	„
IV.	Roboty dodatkowe . .	422	„ 24	„
V.	Wykupno gruntów . .	13.693	„ 74	„
VI.	Konserwacya . . .	7.002	„ 94	„
VII.	Zarząd	9.352	„ 78	„
VIII.	Rozmaite . . .	25.897	„ 30	„
	Razem .	120.745	K. 79	gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano:

a) roboty programowe: przekop Dniestru Nr. 1 o bryłowatości 10.473 m³ jedno poiło tudzież zeskarpowano brzegi przekopów Nr. 10 i 11, budowle regulacyjne faszynowe na długości 50 m, o bryłowatości 427 m³, budowle kamienne z kamienia dowiezionego w r. 1908 na długości 804 m, o bryłowatości 2633 m³, opaski kamienne z kamienia, przygotowanego w latach poprzednich na długości 1.850 m, o bryłowatości 4.066 m³, ustawiono deponie kamienia nad przekopami o łącznej bryłowatości 2.114 m³, wyrównano budowle kamienne na dł. 826 m, oskałowano budowle faszynowe na dł. 113 m, o bryłowatości 139 m³, 2 mostki na drogach holowniczych a wreszcie zakupiono 21 reperów żalaznych.

b) roboty nadprogramowe na rachunek uzyskanych oszczędności.

Wykonano 2 mosty na Dniestrze a nadto przy zastosowaniu 2 bagrów pogłębiano przekopy Nr. 17, 18, 21, 25, 30, 33 i 36, na co wydano kwotę 40.327 K 73 gr.

Po potrąceniu tej kwoty z ogólnego wydatku pozostaje wydatek na roboty programowe 80.418 K 06 gr, a gdy na te roboty preliminowano 80.629 K. 05 gr., okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 209 K 99 gr.

Budową w tej sekcyi kierował inżynier kraj. biura melior. Włodzimierz Runge.

b) przy regulacyi Dniestru sekcya II i III.

(od ujścia Wereszycy do Hordyni).

Rubr.				
I.	Roboty ziemne . .	18.685	K 38	gr.
II.	„ regulacyjne . .	179.511	„ 21	„
III.	Objekty	884	„ 16	„
IV.	Roboty dodatkowe . .	2.471	„ 09	„
V.	Wykupno gruntów . .	12.743	„ 79	„
VI.	Konserwacya . . .	17.017	„ 94	„
VII.	Zarząd	11.591	„ 48	„
VIII.	Rozmaite . . .	4.054	„ 06	„
	Razem .	246.959	K 11	gr.

Z powyższej kwoty przypada 233.184 K 88 gr. na roboty programowe, reszta zaś na roboty nadprogramowe, wykonane na rachunek uzyskanych w latach poprzednich oszczędności.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano 4 przekopy Dniestru o bryłowatości 21.464 m³ tudzież skopano odcinki, w koryto wystające o bryłowatości 5.571 m³, następnie wykonano budowle faszynowe o długości 8.099 m i bryłowatości 31.044 m³, budowle regulacyjne kamienne o długości 2.585 m i bryłowatości 5.008 m³, ustawiono nad przekopami deponie kamienne o bryłowatości 3.029 m³, wykonano 1 poiło dla bydła,

przygotowano materyał na most w Czajkowicach a wreszcie wykonano namulniki w odciętych przekopami korytach Dniestru. Na roboty programowe preliminowano 261.491 K 53 gr. okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 28.306 K 65 gr.

Budową w sekcyi II i III kierował inżynier kraj. biura melior. Jan Łopuszański przy pomocy inżyniera-adjunkta Józefa Noworytki.

c) przy regulaeyi Strwiąża.

Rubr.	I.	Roboty ziemne . .	6.929 K 89 gr.
	II.	„ regulacyjne . .	30.166 „ 46 „
	III.	Objekty	68 „ 40 „
	IV.	Roboty dodatkowe . .	158 „ 82 „
	V.	Wykupno gruntów . .	5.218 „ 56 „
	VI.	Konserwacya . . .	3.080 „ 86 „
	VII.	Zarząd	2.541 „ 12 „
	VIII.	Rozmaite . . .	970 „ 49 „
		Razem .	49.134 K 60 gr.

Z powyższej kwoty przypada na roboty programowe wydatek w kwocie 42.232 K 39 gr. reszta zaś na roboty nadprogramowe, wykonane na rachunek uzyskanych w latach poprzednich oszczędności.

Powyższym kosztem wykonano 2 przekopy Strwiąża o bryłowatości 5.267 m³, rozszerzenie dawniej wykonanych przekopów w materyale ilastym o bryłowatości 11.527 m³, budowle regulacyjne faszynowe o bryłowatości 1.166 m³, budowle kamienne i deponie o bryłowatości 3.213 m³ a wreszcie zawikłono 2 ha odsypisk.

Na roboty programowe preliminowano 42.798 K 16 gr. zaoszczędzono przeto 565 K 77 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melior. Jan Łopuszański.

19. Kolmatacya bagien naddniestrzańskich.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

Sekcya górna.

Rubr.	I.	Roboty ziemne . .	4.439 K 91 gr.
	II.	„ ubezpieczające .	1.973 „ 36 „
	III.	Objekty	31.716 „ 71 „
	IV.	Wykupno gruntów . .	5.047 „ 55 „
	V.	Konserwacya . . .	1.132 „ 66 „
	VI.	Zarząd	8413 „ 74 „
	VII.	Rozmaite . . .	39 „ 32 „
		Razem .	52.762 „ 25 „

Powyższym kosztem wykonano rów osuszający Nr. 1 w Dołobowie na długości 1906 m, o bryłowatości wykopu 7.730 m³, ubezpieczony płotkami i darniami, a nadto wykonano wykop i w znacznej części zabito ruszt palowy i palisady dla budowy jazu Nr. II pod Dołobowem.

Ponieważ roboty przy budowie jazu zostały dopiero rozpoczęte, przeto nie przeprowadzono obliczenia preliminarza kosztorysowego.

Budową w tej sekcyi kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Gustaw Müldner.

Sekcya dolna:

Rubr.	I. Roboty ziemne . . .	32.557 K	33 gr.
	II. „ ubezpieczające .	— „	— „
	III. Objekty	3.476 „	69 „
	IV. Wykupno gruntów . .	16 „	20 „
	V. Konserwacya . . .	698 „	80 „
	VI. Zarząd.	6.447 „	07 „
	VII. Rozmaite	3.571 „	04 „
	Razrm .	46.767 K	13 gr.

Powyższym kosztem wykonano szluzę betonową w wale kanału osuszającego Nr. I. a drugą rozpoczęto, a nadto kontynuowano roboty ziemne kanału osuszającego, przyczem objętość wykopu wynosiła 50.766 m³.

Na powyższe roboty preliminowano 45.647 K. 57 h., przekroczono przeto kosztorys o kwotę 860 K 29 h. głównie w rubryce kosztów zarządu, tudzież wskutek szkód, zrządzonych przez kilkakrotne wylewy Dniestru.

Budową kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Kazimierz Huber.

20. Regulacya Wereszycy.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzecz wiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

Rubr.	I. Roboty ziemne . .	52.049 K	35 gr.
	II. „ ubezpieczające .	4.107 „	58 „
	III. Budowa objektów . .	68.838 „	14 „
	IV. Wykupno gruntów . .	557 „	46 „
	V. Konserwacya . . .	390 „	95 „
	VI. Koszta zarządu . .	7.034 „	48 „
	VII. Rozmaite i nieprzewidziane	282 „	12 „
	Razem .	133.260 K	08 gr.

Powyższym kosztem wykonano częściowy wykop koryta Wereszycy pomiędzy km. 0 a 9 o bryłowatości 90.434m³, ubezpieczono ujście Wereszycy do Dniestru opaskami faszynowemi o bryłowatości 1.041 m³ a wreszcie wykonano 4 mosty żelazno-betonowe. Na wykazane wyżej roboty preliminowano 185.344 koron 31 gr., okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 52.084 K 23 gr., które uzyskano głównie w rubryce robót ziemnych.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Włodzimierz Rojecki.

21. Regulacya Tyśmienicy.

Rozpoczęte z wiosną 1908 r. roboty przy regulacyi Tyśmienicy prowadzono w 2 sekcyach, a mianowicie od ujścia do Dniestru w górę i pod Drohobyczem.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

Sekcya górna.

Rub.	I. Roboty ziemne . . .	8.968 K	59 g.
	II. Roboty regulacyjne . .	43.963 „	18 „
	Do przeniesienia .	52.931 K	77 g.

	Z przeniesienia .	52.931 K	77 g.
III.	Objekty	— „	— „
IV.	Roboty dodatkowe . .	— „	— „
V.	Wykupno gruntów . .	3.728 „	85 „
VI.	Konserwacya . . .	2.605 „	86 „
VII.	Zarząd	5.880 „	78 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	12 957 „	14 „
	Razem .	78.104 K	40 g.

Kosztem powyższym wykonano przekopy Tyśmienicy od km. 28,780 do 30,200 i od 31,150 do 32,150 o kubaturze wykopu 13.202 m³, dudowle regulacyjne faszynowe o długości 6.421 m. i bryłowatości faszynady 10.389 m³, korekcyę ujścia młynówki, a wreszcie 2.356 m. namulników w odciętych przekopami korytach.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 104.757 K 43 g. okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 26.653 K 03 g.

Budową w tej sekcyi kierował inżynier-adjunkt kraj. biura melior. Stanisław Kleja.

Sekcya dolna.

Rub.	I. Roboty ziemne . . .	21.948 K	08 gr.
	II. Roboty regulacyjne . .	6 943 „	10 „
	III. Objekty	53 „	95 „
	IV. Roboty dodatkowe . .	— „	— „
	V. Wykupno gruntów . .	8.987 „	41 „
	VI. Konserwacya . . .	154 „	40 „
	VII. Zarząd	6.093 „	35 „
	VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	8.706 „	74 „
	Razem .	52.887 K	03 gr.

Powyższym kosztem wykonano częściowe roboty ziemne w przekopach Tyśmienicy od km 0 do 2,050 o bryłowatości wykopu 31.180 m³, tudzież 756 m budowli faszynowych o bryłowatości 1521 m³.

Budową w tej sekcyi kierował inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego Tytus Piller.

22. Regulacya środkowej sekcyi Gniłej Lipy.

Podług operatu wykonawczego wynosiły sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w roku 1908. jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	33.659 K	84 gr.
II.	Ubezpieczenie brzegów .	2.649 „	07 „
V.	Roboty dodatkowe . .	56 „	51 „
VI.	Wykupno gruntów . .	1 135 „	64 „
VII.	Wykupno młynów . .	80.804 „	15 „
VIII.	Konserwacya w czasie budowy	2.132 „	85 „
IX.	Zarząd . . .	6.568 „	94 „
X.	Rozmaite i nieprzewidzane	2.675 „	94 „
	Razem .	129.682 K	94 gr.

Powyższym kosztem wykonano 3020 m. b. koryta rzeki o bryłowatości wykopu 68729 m³, ubezpieczono brzegi płotkami na długości 1543 m, skoregowano ujścia 2 rowów bocznych i potoku Babinki, zbudowano 5 przepustów betonowych oraz urządzono 1 bród i 1 pojło.

Wobec preliminowanej na powyższe roboty kwoty 166.099 K 27 gr.o kazuje się zaoszczędzenie w wysokości 36.413 K 33 gr.

b) Przedsiębiorstwa rowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy

(Sekcyę samborską c. k. Oddziału dla zabudowania potoków górskich).

Z tej kategoryi przedsiębiorstw może Wydział krajowy przedłożyć na razie tylko zamknięcia rachunkowe robót wykonanych w r. 1908, gdyż z powodu nagłej śmierci delegowanego do kolaudacyi ś. p. Jana Haponowicza, st. inżyniera kraj. biura melioracyjnego, Wydział krajowy nie miał swojego zastępcy przy kolaudacyi, a wynik kolaudacyi nie został jeszcze przez c. k. Ministerstwo rolnictwa Wydziałowi krajowemu nadesłany.

23. Regulacya i zalesienie rzeki Łęgu w powiatach Nożańskim i Kolbuszowskim.

Według sprawozdania z budowy za r. 1908, wynoszą sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1908 36.476 K 96 gr. z czego przypada na:

I. Roboty ziemne . .	1.113	K 13	gr.
II. Budowle regulacyjne .	21.782	„ 30	„
III. Utrzymanie w czasie budowy	3.844	„ 52	„
VI. Koszta zarządu . .	7.978	„ 89	„
V. Rozmaite i nieprzewidziane	1.758	„ 12	„
Razem j. w. .	36.476	K 96	gr.

24. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Według sprawozdania z budowy za r. 1908 wynoszą sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1908 75.300 K 33 gr. z czego przypada na:

I. Roboty regulacyjne . . .	45.028	K 56	gr.
II. Roboty dodatkowe . . .	12.747	„ 10	„
III. Wykupno gruntów i odszkodowania	248	„ 14	„
IV. Utrzymanie w czasie budowy	7.824	„ 72	„
V. Koszta zarządu . . .	9.451	„ 81	„
Razem j. w. .	75.300	K 33	gr.

25. Zabudowanie potoku Krzemionki.

Według sprawozdania z budowy za r. 1908, wynoszą sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót, wykonane przy tem przedsiębiorstwie w r. 1908 46.261 K. 33 gr., z czego przypada na:

I. Roboty ziemne . .	4.456	K 22	gr.
II. Roboty regulacyjne .	8.187	„ 04	„
III. Budowy objektów .	23.209	„ 10	„
IV. Roboty uzupełniające .	4.265	„ 06	„
V. Wykupno gruntów .	130	„ 77	„
VI. Utrzymanie w czasie budowy	520	„ 79	„
VII. Zarząd	4.914	„ 02	„
VIII. Nieprzywidziane . .	578	„ 33	„
Razem j. w. .	46.261	K 33	gr.

26. Zabudowanie i zalesienie dóbr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego.

Wedle sprawozdania z budowy za r. 1908, wynoszą sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1908 9.807 K 24 gr. z czego przypada na:

I. Budowę objektów	1.176	K 65	gr.
II. Roboty dodatkowe	3.660	„ 32	„
III. Wykupno gruntów i odszkodowania	19	„ 36	„
VI. Utrzymanie w czasie budowy .	1.500	„ 40	„
V. Koszta zarządu	2.940	„ 51	„
VI. Rozmaite i nieprzewidziane . .	510	„ —	„
Razem j. w. .	9.807	K 24	gr.

c. Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

27. Regulacya Dnie tru między Rozwadowem a Żurawnem

Według zamknięcia rachunków funduszu regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem za r. 1907. udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 31. lipca 1908 r. 91.134/VII. c. wynoszą koszta budowy za r. 1907 170.257 K. 88 gr. z czego przypada na:

1) Koszta zarządu . .	18.519	K 05	gr.
2) „ pomiarów . . .	108	„ 45	„
3) Utrzymanie łęgowych . .	1.944	„ —	„
4) „ bagra parowego	36.533	„ —	„
5) Wykupno gruntów . .	5.005	„ 66	„
6) Koszta budowy . . .	93.600	„ 15	„
7) „ obsadzenia odsypisk .	515	„ 46	„
8) Różne wydatki . . .	14.031	„ 17	„
Razem .	170.257	K 88	gr.

Sprawozdanie c. k. kierownictwa budowy tego przedsiębiorstwa za rok budowy 1907 c. k. Namiestnictwo nie nadesłało Wydziałowi krajowemu.

Koszta budowy za rok 1908 przy tem przedsiębiorstwie wynoszą według zamknięcia rachunków funduszu regulacyjnego udzialonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 7. sierpnia 1909 l. VIII b $\frac{1527}{66}$ 291.130 K 64 gr. z czego przypada:

1) na koszta zarządu . . .	28.750	K 01	gr.
2) „ „ pomiarów . . .	668	„ 75	„
3) „ utrzymanie strażników rzecznych	2.430	„ 00	„
4) „ „ bagra parowego wraz z kosztami ruchu	40.177	„ 88	„
5) na koszta wykupna gruntów .	22.520	„ 67	„
6) „ „ budowy	192.696	„ 36	„
7) „ „ obsadzenia odsypisk .	708	„ 89	„
8) różne wydatki	3.158	„ 08	„
Razem .	291.130	K 64	gr.

Sprawozdanie c. k. kierownictwa budowy tego przedsiębiorstwa za rok budowy 1908 c. k. Namiestnictwo nie nadesłało Wydziałowi krajowemu.

28. Regulacya rzeki Soły.

Według sprawozdania c. k. kierownictwa budowy, udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 30. wrze-

śnia 1908 l. 65.905 VII.c. prowadzono roboty przy tem przedsiębiorstwie w r. 1907 na siedmiu przestrzeniach Soły równocześnie, a mianowicie: I. Milówka-Cisiec; II. Cisiec-Cięcina-Radziechowy; III. Żywiec-Zadziele-Tresna; IV. Kobiernice; V. Bielany; VI. Łęki-Rajsko-Oświęcim; VII. Oświęcim.

Na tych przestrzeniach wykonano częścią w przedsiębiorstwie a częścią we własnym zarządzie następujące roboty:

1. szereg przekopów i wrzynek o łącznej bryłowatości 24.658·44 m³.
2. 7.456 m. b. tam faszynowych równoległych i prostopadłych o objętości faszynady 32.551·54 m³.
3) narzutów kamiennych surowych 4.084·13 m³.
4) narzutów kamiennych z obrukowaniem 6.267·83 m³.
5) skarpowanie i obitki brzegu 655.00 m².
6) koronek 768.00 m².
7) płotków 3 rzędowych na wyściółce faszynowej obrukowanych kamieniem 2.803·4 m. b.
8) płotków jednorzędowych 2.678·0 m. b.
9) zasadzono odsypisk sadzonkami wiklowemi 8·1136 ha.
10) wybudowano most w Ciścu.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy w kwocie 220.122 K 56 gr., z czego przypada:

1) na zarząd	20.404 K 73 gr.	
2) na roboty regulacyjne w przedsiębiorstwie .	110.802 „ 73 „	
3) na roboty regulacyjne we własnym zarządzie	63.115 „ 13 „	
4) „ budowę mostu „ „	21.161 „ 01 „	
5) „ sadzonki	4.215 „ 01 „	
6) „ ubezpieczenie robotników	323 „ 98 „	
Razem .	220.122 K 56 gr.	

Szczegółowego porównania kosztów budowy z preliminarzem kosztorysowym c. k. kierownictwo budowy nie podało, wymienione jednak daty wskazują wogóle na przekroczenie preliminarza kosztorysowego.

Zamknięcie rachunków za rok 1907, udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 31. lipca 1908 l. 91.132 VII. c. wykazuje wydatki w tym okresie budowy w kwocie 213.452 K 04 gr., z czego przypada:

1) na koszta zarządu . .	20 039 K 98 gr.
2) „ „ budowy . .	187.292 „ 59 „
3) „ obsadzenie odsypisk .	4.837 „ 58 „
4) „ różne wydatki . . .	1.281 „ 89 „
Razem .	213.452 K 04 gr.

Powyższe zestawienie kosztów budowy nie jest zgodne z zestawieniem wydatków sporządzonem przez c. k. kierownictwo budowy, a to z tego powodu, że w zamknięciu rachunkowem za rok 1907 wykazane są oprócz wydatków rzeczywiście w r 1907 uskutecznionych, także wydatki wypłacone przez c. k. kierownictwo w r. 1906, których zwrot asygnowano dopiero w r. 1907. Natomiast nie wykazano w zamknięciu rachunkowem wydatków z r. 1907, asygnowanych przez c. k. Namiestnictwo dopiero w r. 1908, podczas gdy c. k. kierownictwo budowy umieściło je w swoim zestawieniu za r. 1907.

Sprawozdania z budowy za r. 19 8 c. k. Namiestnictwo jeszcze nie nadesłało.

Zamknięcie rachunków za r. 19 8, udzielone Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 7. sierpnia 1909 l. VIII b $\frac{1529}{64}$ wykazuje wydatki w tym okresie budowy w kwocie 362.705 K 67 gr., z czego przypada:

1)	na koszta zarządu . .	28.684 K	53	gr.
2)	„ „ pomiarów . .	202 „	—	„
3)	„ „ wykupno gruntów	175 „	84	„
4)	„ „ budowy . . .	327.673 „	83	„
5)	„ „ obsadzenia odsypisk	5.133 „	80	„
6)	„ różne wydatki . .	835 „	67	„
	Razem .	362.705 K	67	gr.

29. Regulacya Łomnicy.

Według sprawozdania c. k. kierownictwa budowy, udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 13. sierpnia 1908 l. 44.694/VII. c. prowadzono przytem przedsiębiorstwie w r. 1907 na Łomnicy dalsze systematyczne roboty regulacyjne pod Równią, pod Dołhem-Wistową, Wistową-Babinem i pod Babinem-Medynią, tudzież lokalne ubezpieczenia w gminach Kornadówki, Jasień, Perehińsko, Słoboda równiańska, Równie i Dobrowlany. Następnie uzupełniono roboty na Czeczwie pod Tużyłowem i Pójłem, oraz przeprowadzono lokalną regulacyę Duby pod Rożniatowem.

W powyższych miejscowościach na rzekach Łomnicy, Czeczwie i Dubie wykonano:

1) Tam faszynowych o długości 12.282 m. b.
2) Walców podłużnych 2.789 m. b.
3) Walców poprzecznych zatapianych 252 m b.
4) Obitek faszynowych na brzegach 2.390 m².
5) Przekopów i objętości 10.436 m³.
6) Podniesiono i zakoronowano tam faszynowych o długości 4.908 m. b.
7) Oskałowano tam faszynowych i walców na dł. 2.110 m. b.
8) Przeprowadzono z powodu kilkakrotnych powodzi naprawę uszkodzonych 36 tam faszynowych i 1 kamiennej na długość 4.389 m. b.
9) Odczyszczono koryto rzeki z naniesionych żwirów o objętości 37.250 m³, przyczem wyciągnięto 244 sztuk pni i 52 sztuk pali, oraz rozebrano 8 m³ faszynady.
10) Zasadzono 36,1546 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi; ponadto obsadzono tam i walców na dług. 1.688 m. b.; obsadzono kępy wierzbami granicznemi na dług. 500 m i ogrodzono płotem na długości 984 m. b.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy na 327.083 K 51 gr. z czego przypada:

I.	na zarząd	21.715 K	88	gr.
II.	„ utrzymanie łęgowych i nadzór rzek	3.278 „	21	„
III.	„ koszta robót regulacyjnych .	203.408 „	11	„
IV.	„ konserwacyę w czasie budowy	41.359 „	39	„
V.	„ czyszczenie korytą . . .	24.515 „	22	„
VI.	„ zasadzenie odsypisk i tam .	20.022 „	58	„
VII	„ zużycie inwentarza i budynków	5.354 „	12	„
VIII.	„ inne rozmaite	7.430 „	00	„
	Razem .	327.083 K	51	„

Porównania kosztów budowy z preliminarzem kosztorysowym nie podaje c. k. kierownictwo budowy dla wszystkich pozycyj, wobec czego ścisłe porównanie nie da się przeprowadzić; wogóle jednak z podanych dat preliminarza kosztorysowego wynika, że przy budowie uzyskano

znaczne oszczędności jak n. p. przy poz. III. wartość robót regulacyjnych według preliminarza kosztorysowego wynosi 230.789 K 82 gr. w porównaniu z rzeczywistymi kosztami robót w kwocie 203.408 K 11 gr okazuje się oszczędność 27.381 K 71 gr. tj. ca. 12%.

Według rozporządzenia wykonawczego z d. 22. marca 1906 dz. u. kr. Nr. 57 wynosi roczna dotacya na regulacyę Łomnicy 186.470 K 66 gr. w roku 1907 przebudowano przeto ponad normalną dotacyę 327.083·51 — 186.470·66 gr. = 140.612 K 85 gr.. którą to kwotę pokryto z dawnych zapasów kasowych.

Zamknięcie rachunków za r. 1907 udzielono odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 31. lipca 1908 l. 91.133 VII. c. wykazuje wydatki (uiszczenie) w tym okresie budowy w sumie 308.539 K 50 gr., z czego przypada:

I.	na koszta zarządu . .	20.230 K 43	hr.
II.	„ utrzymanie łęgowych .	1.461 „ 60	„
III.	„ wykupno gruntu . .	125 „ —	„
IV.	„ koszta budowy . .	253.367 „ 89	„
V.	„ obsadzenie odsypisk .	4.733 „ 64	„
VI.	„ różne wydatki . .	28.620 „ 94	„
	Razem .	308.539 K 50	gr.

Niezgodność zestawienia rachunków podanego w sprawozdaniu c. k. kierownictwa budowy a zamknięciem rachunków, zestawionem w c. k. Namiestnictwie, pochodzi według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 13. sierpnia 1908 l. 44.694 VII. c. stąd, że w zestawieniu c. k. kierownictwa zawarte są wydatki za r. 1907 rzeczywiście wypłacone, podczas gdy zamknięcie rachunkowe c. k. Namiestnictwa obejmuje również i wydatki uskutecznione w r. 1906, a dopiero w r. 1907 asygnowane. Nie wykazano zaś w zamknięciu tych wypadków z r. 1907, na które c. k. kierownictwo przedłożyło rachunki dopiero w. r. 1908, zaliczając je w swem zestawieniu za rok 1907.

Według zamknięcia rachunków za r. 1908 udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 7. sierpnia 1909 l. VIII b $\frac{1528}{65}$ wynoszą rzeczywiste koszta budowy (uiszczenie) przy tem przedsiębiorstwie w r. 1908 kwotę 343.318 K 55 gr., z czego przypada:

1)	na koszta zarządu	30.274 K 16	gr.
2)	„ „ pomiarów	123 „ 10	„
3)	„ „ utrzymanie łęgowych . .	1.854 „ —	„
4)	„ „ budowy	237.984 „ 92	„
5)	„ „ obsadzenia odsypisk . .	14,583 „ 80	„
6)	„ „ czyszczenia koryta Łomnicy	39.003 „ 63	„
7)	„ „ wyrębu i przewozu faszyn fundusz.	3.730 „ 78	„
8)	„ „ zakupna inwentarza . .	8.812 „ 75	„
9)	„ różne wydatki	6.951 „ 41	„
	Razem .	343.318 K 55	gr.

Sprawozdania c. k. kierownictwa budowy tego przedsiębiorstwa za rok budowy 1908 c. k. Namiestnictwo nie nadesłało Wydziałowi krajowemu.

B) Wykaz
czynności kraj. biura melioracyjnego
za czas od 1. lipca 1907 do 30 czerwca 1908.

W r. 1908 zajętych było w kraj. biurze melioracyjnem 76 urzędników technicznych, a mianowicie:

a) siedmiu inżynierów (dyrektor, jego zastępca i 5 starszych inżynierów) prowadzeniem referatu, badaniem i sprawdzaniem projektów, inspekcyami i kolaudacyami robót.

b) 7 inżynierów zdjęciami i projektowaniem regulacyi rzek kanałowych (3 inżynierów projektowaniem budowy zbiorników w dorzeczu Soły, 4 inżynierów projektem regulacyi rzeki Ropy);

c) 5 inżynierów projektowaniem publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych;

d) 3 inżynierów kierownictwem budowy przy uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych (Dniestru powyżej Kornalowic i Biały powyżej Grybowa);

e) 32 inżynierów kierownictwem budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych;

f) 17 inżynierów projektowaniem i wykonaniem melioracyj prywatnych (z tych jeden projektowaniem i wykonaniem kultur torfowych i jeden projektowaniem stawów rybnych);

g) 3 inżynierów projektowaniem i wykonaniem wodociągów i kanalizacyi;

h) 2 inżynierów obok jednego referenta konserwacyą publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Szczegółowy wykaz czynności wyłożony będzie podczas sesyi do przeglądu w kancelaryi sejmowej, na tem miejscu zaś przedkłada Wydział krajowy sumaryusz tego wykazu, który się przedstawia, jak następuje:

I. Zdjęcia.

L. p.		Ilość projektów	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
			Długość	Obszar			
			km	ha	hektarów		
1	Biuro centralne	78	338,0	242,7	2231	3615	402
2	Ekspozytura w Krakowie . .	22	7,0	—	203	1085	39
3	Ekspozytura w Tarnowie . .	7	—	—	80	115,4	10
4	Ekspozytura w Rzeszowie . .	4	3,9	—	—	300	27
5	Ekspozytura w Jarosławiu . .	11	12,0	—	237	614	—
6	Ekspozytura w Stanisławowie .	8	—	—	160	321	—
	Ogółem . .	130	360,9	242,7	2911	6050,4	478

II. Projekty.

L. p.		Ilość projektów	Suma kosztorysowa	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
				Długość	Obszar			
			Koron	km	ha	hektarów		
1	Biuro centralne	60	8,252.414,90	161,7	60	1701,10	3312,16	313,78
2	Ekspozytura w Krakowie	20	402.864	7,5	—	168	836	44
3	Ekspozytura w Tarnowie	5	60.924	—	—	—	228,16	—
4	Ekspozytura w Rzeszowie	9	113.210	4,8	—	31,17	317,10	20
5	Ekspozytura w Jarosławiu	9	119.574,107	11,8	—	462,10	415,10	—
6	Ekspozytura w Stanisławowie	7	139.705,171	—	—	160,28	461,10	—
	Ogółem . .	112	9,088.691,178	185,8	60	2523	5570,2	377,78

Z projektów, opracowanych przez biuro centralne przypada na publiczne roboty melioracyjne:

a) regulacyę potoku Siwki na długości 43,0 km. suma kosztorysowa . . . . . 3,200.000 K
b) regulacyę górnego Dniestru powyżej Kornalowic na długości 70,9 km. . . . . 3,470.000 K
c) regulacyę Biały pow. Grybowa na długości 19,2 km. 880.000 K

razem **7,550.000** K

III. Roboty wykonane
(melioracye prywatne).

L. p.		Ilość projektów	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
			Długość	Obszar			
			km.	ha	hektarów		
1	Biuro centralne	52	69,8	—	566	930,1	231
2	Ekspozytura w Krakowie . .	18	5,11	—	12	581,9	—
3	Ekspozytura w Tarnowie . .	8	—	—	—	228,4	44
4	Ekspozytura w Rzeszowie . .	28	8,6	—	—	334,9	—
5	Ekspozytura w Jarosławiu . .	11	18,45	—	155	218,10	—
6	Ekspozytura w Stanisławowie .	7	—	—	—	193,9	—
	Ogółem . .	124	101,5	—	733	2,487,52	275

Oprócz tego wykonał, Bank melioracyjny na podstawie projektów krajowego biura melioracyjnego w r. 1907—8 drenowanie w 15 miejscowościach, przyczem powierzchnia zdrenowana wynosi 490 ha, zaś osuszenie rowami w 1 miejscowości na obszarze 173 ha.

Czynności c. k. galic. oddziału hydrograficznego w r. 1907. **Alegat 7.**

Nadesłane odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 3. sierpnia 1909 l. VII. c. 110.593. sprawozdanie c. k. krajowego oddziału hydrograficznego za rok 1907. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi w załączeniu ./.

Służba dozorców melioracyjnych i drenarskich.

W skutek uchwały Wys. Sejmu z 1908, którą przyznano veniam aetatis prow. dozorcy melioracyjnemu Wojciechowi Spiewakowi, zamianował go Wydział krajowy stałym dozorcą melioracyjnym dekretem z d. 29. grudnia 1908. l. 135.208.

Dekretem z 9. kwietnia 1909. l. 38.048. mianowany został konduktor melioracyjny II. klasy Józef Krzysztyszyński konduktorem I. klasy.

Dekretem z 29. grudnia 1908. l. 95.940. zamianował Wydział krajowy dozorcami melioracyjnymi następujących dozorców drenarskich: 1) Jana Sławka, 2) Stanisława Turbaka, 3) Michała Chciuka, 4) Jędrzeja Hołdysa, 5) Jana Wojtasia, 6) Dymitra Kruka.

Wreszcie dekretem z 9. kwietnia 1909. l. 38.729. zostali zamianowani prowizorycznymi dozorcami drenarskimi następujący uczniowie, którzy ukończyli kurs drenarski z postępem celującym, lub bardzodobrym: 1) Jan Maziarz, 2) Franciszek Lipa, 3) Jan Pezda, 4) Szczepan Skop, 5) Mikołaj Czypak, 6) Władysław Latawiec, 7) Stefan Szewców, 8) Antoni Smalec, 9) Michał Strycharz, 10) Piotr Watracz, 11) Mikołaj Terech, 12) Jan Pietruszka, 13) Jakób Migdał, 14) Wojciech Pater.

Stabilizowano następujących prowizorycznych dozorców drenarskich:

a) dekretem z 3. lipca 1908. l. 41.654.: 1) Jana Gruszczyńskiego, 2) Antoniego Pelca, 3) Józefa Chciuka, 4) Michała Diducha, 5) Józefa Stalę, 6) Michała Kalińkę, 7) Ludwika Waśkiewicza, 8) Stefana Małeckiego, 9) Jędrzeja Pasadyna, 10) Jana Sowę;

b) dekretem z 18. grudnia 1908 l. 124.017: 11) Jana Regułę, 12) Jana Tomakę;

c) dekretem z 15. stycznia 1909 l. 97.: 13) Ludwika Pukę. 14) Wawrzyńca Zuchowskiego, 15) Filipa Górę, 16) Józefa Prarata;

d) dekretem z 9. lutego 1909. l 12.487: 17) Wojciecha Wykę;

e) dekretem z 9. kwietnia 1909 l. 30.139: 18) Jana Roboreckiego.

f) wreszcie dekretem z 3. lipca 1909. l. 60.916: 19) Dymitra Szczerbę.

Wydaleni zostali ze służby krajowej dozorcy drenarscy: Marcin Kasprzak (dekretem z 16. czerwca 1908. l. 54.006) i Jan Łeśków (dekretem z 9 września 1908. l. 91.576). następnie dekretem z 7. kwietnia 1909. l. 36.641. uwolniony został ze służby krajowej dozorca melioracyjny Jacenty Kozioł, a dozorca drenarski Adolf Brydziński opuścił w r. 1908 samowolnie służbę.

Obecnie czynnych jest w biurze melioracyjnem:

konduktorów melioracyjnych	19
dozorców melioracyjnych	22
dozorców drenarskich	54
razem . .	95
tudzież ukończonych uczniów kursu drenarskiego .	10

2 zaś ukończonych uczniów odbywa służbę wojskową.

III.

A) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi 10 projektów ustaw zapewniających wykonanie nowych przedsiębiorstw melioracyjnych, a mianowicie: 3 zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dunajca i Biały, regulacyi Bugu od ujścia Raty do granicy państwa, regulacyi potoku Białego stoku (dopływu Bugu), regulacyi Siwki (dopływu Dniestru), regulacyi Jasiółki (dopływu Wisłoki), wreszcie obwałowania obu brzegów Wisły powyżej Krakowa do ujścia Przemszy i obwałowania prawego brzegu granicznej Wisły od ujścia potoku Dańkówki w Jawiszowicach do Przemszy.

Oprócz tych 10 projektów ustaw wniesie Wydział krajowy na tegorocznej sesyi projekt ustawy o podwyższeniu wałów ochronnych Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim, którego projekt techniczny znajduje się obecnie w stadyum opracowania.

Specyalne projekty melioracyjne, jakie Wydział krajowy obecnie Wys. Sejmowi przedkłada, opierają się na noweli do państwowej ustawy melioracyjnej (z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4), która normuje wyższe zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego, bez względu na to, czy roboty przeprowadza kraj, powiat, gminy lub spółki wodne, a nadto przyznaje zasiłki z tego funduszu na konserwacyę robót w wysokości zasiłków krajowych.

1. Zabudowanie potoku Leszcz w gminie Maszkowicach.

Na prośbę gminy Maszkowice, powiatu Nowosądeckiego, wniesioną w r. 1904 a popartą przez Wydział krajowy, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie projektu zabudowania potoku Leszcz, który wyrządza wielkie szkody nie tylko w gminie Maszkowicach, lecz także na drodze krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica, zamulając rowy drogowe i przelewając się przez drogę.

Gdy gmina Maszkowice zobowiązała się utrzymywać roboty przy tem zabudowaniu własnym kosztem, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przeprowadzenie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 30% udziale kraju, a 70% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego po myśli §. 6 ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

Koszta robót obliczono na 128.800 K, z czego przypada na fundusz krajowy kwota 38.640 K, a na państwowy fundusz melioracyjny 90.160 K. Roboty mają być wykonane w 2 latach 1910—1911, roczna zatem rata datku kraju wynosi 19.320 K, datku zaś państwa 45.080 K.

Ponieważ c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 25. marca 1909 r. l. 8.199 zgodziło się na proponowany wymiar zasiłków i na przedłożony przez Wydział krajowy projekt ustawy, wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1910 pierwszą ratę 30% zasiłku krajowego w kwocie 19.320 K.

2. Zabudowanie potoku Biczyczanki.

Wskutek petycyi gmin Chełmiec polski, Chełmiec niemiecki i Biczyce niemieckie przeniesionej uchwałą Wys. Sejmu z 2. maja 1900 l. s. 3.554 do Wydziału krajowego, tudzież podania tych gmin, wniesio-

nego w r. 1907, przedłożył Wydział krajowy wniosek c. k. Ministerstwu rolnictwa na opracowanie projektu regulacyi i zabudowania potoku Biczyczanki z dopływami.

Projekt szczegółowy opracowany przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego obejmuje korekcyę i zabudowanie potoku Biczyczanki wraz z 3 dopływami, zalesienie nagich stoków i budowę nowego objektu kolejowego kosztem 183.000 K.

Ponieważ potok Biczyczanka zalewa i zanosi żwirem 180 ha urodzajnych gruntów nad Dunajcem i wpływa także niekorzystnie na łożysko Dunajca, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tego zabudowania na koszt kraju i państwa po myśli §. 6. noweli do ustawy melioracyjnej w drodze przedsiębiorstwa krajowego.

30% udział kraju wynosi przy tem przedsiębiorstwie 54.900 K, 70% zaś udział państwowego funduszu melioracyjnego 128.100 K.

Roboty mają być wykonane w 3 latach 1910 do 1912, tak iż coroczna rata datku kraju wyniesie po 18.300 K, coroczna zaś rata datku państwa po 42.700 K.

Ponieważ Wys. Sejm w budżetach r. 1907 i 1908 uchwalił na to zabudowanie zasiłki w sumie 30.000 K, wstawione zostanie do preliminarza krajowego na r. 1911 uzupełnienie II raty datku krajowego w kwocie 6.600 K, do preliminarza zaś na r. 1912-III rata w kwocie 18.300 K.

3. Zabudowanie potoków Sudoł i Gródek.

Na wniosek Wydziału krajowego zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie projektu zabudowania potoków Sudoł i Gródek, które zasypują corocznie rumowiskiem uregulowane łożysko rzeki Biały pod Grybowem.

Ze względu na konieczność jak najrychlejszego zabudowania tych potoków przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekt ustawy, zapewniającej wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego, na koszt kraju i państwa.

Do kosztów robót obliczonych na 245.000 K przyczynić się ma fundusz krajowy 30% w sumie 73.500 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny 70% w sumie 171.500 K.

Roboty proponuje Wydział krajowy rozłożyć na lat cztery, począwszy od r. 1910, tak iż coroczna rata datku kraju wyniesie po 18.375 K, coroczna zaś rata datku państwa po 42.875 K.

Wobec nagłości robót wstawił Wydział krajowy I zatę 30% datku krajowego do preliminarza na r. 1910.

Nadmieniamy przytem, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 2. sierpnia 1909 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 12. sierpnia 1909 l. VIII. a. $\frac{761}{25}$/1 przyznało dla tego przedsiębiorstwa 70% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 171.500 K.

4. Regulacya rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa.

Mimo licznych rezolucyj Wys. Sejmu c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z d. 8. sierpnia 1907 l. 4.580/05 intymowanym odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 3. stycznia 1908 l. 16.225/pr. nie przychyliło się do żądania kraju o objęcie pod wyłączną pieczę państwa regulacyi rzegi Bugu od ujścia Raty do granicy

państwa, jakkolwiek dorzecze Bugu na tej przestrzeni wynosi 4.963 do 7.046 km² i przy regulacyi rozchodzi się głównie o usprawnienie Bugu, a inne mniejsze rzeki w Austryi górnej, jak: Vöckla z dorzeczem 450 km² i Ager z dorzeczem 1.263 km² reguluje c. k. Rząd na wyłączny koszt państwa.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z 16. maja 1906 l. 33.372/05 zwróciło uwagę na potrzebę uregulowania Bugu poniżej ujścia Raty do granicy państwa w Ulwówku, a to z powodu podjętych robót systematycznych na górnej przestrzeni, c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zaś w powołanym reskrypcie zażądało przyczynienia się kraju i stron interesowanych do kosztów regulacyi w wysokości 40%, podobnie jak przy regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie regulacyi Bugu wraz z ujściem Raty w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 60% udziale państwa, a 40% udziale kraju w kosztach.

Koszta regulacyi Bugu od ujścia Raty do granicy państwa na długości 28·76 km wynoszą według projektu opracowanego przez kierownika budowy, inż. Maksymiliana Czernika z r. 1900:

I.	Roboty ziemne	72.798 K	33 gr.
II.	„ regulacyjne	1,177.010 „	80 „
III.	Wykupno gruntów	24.462 „	20 „
IV.	Konserwacya (4% z rub. II)	47.080 „	43 „
V.	Koszta zarządu	100.000 „	— „
VI.	Rozmaite i nieprzewidziane (3·3% kosztów bud.)	48.648 „	24 „
	Ogółem	1,470.000 K	— gr.

Koszta regulacyi Raty od jazu w Sielcu do ujścia do Bugu na długości 6·452 km, która podobnie jak regulacya Bugu ma na celu obok ubezpieczenia brzegów ułatwienie spławu drzewa, przedstawiają się według projektu biura melioracyjnego (starszego inżyniera Pawła Dyrdonia) z r. 1909, jak następuje:

I.	Roboty ziemne	86.701 K	91 gr.
II.	„ regulacyjne	196.375 „	91 „
III.	Wykupno gruntów	23.354 „	40 „
IV.	Konserwacya w czasie budowy	11.745 „	02 „
V.	Koszta zarządu	30.000 „	— „
VI.	Rozmaite i nieprzewidziane	11.822 „	76 „
	Razem	370.000 K	— gr.
	do tego koszta regulacyi Bugu	1,470.000 K	— gr.
	Ogółem	1,840.000 K	— gr.

Koszta te mają być pokryte w myśl propozycyi c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych (podobnie jak przy regulacyi Dniestru) w stosunku po 40% z funduszu krajowego i państwowej dotacyi wodnej, a 20% z państwowego funduszu melioracyjnego; — datek kraju i państwowej detacyi wodnej wynosić zatem będzie po 736.000 K. datek zaś państwowego funduszu melioracyjnego 368.000 K.

Roboty proponuje Wydział krajowy przeprowadzić w ciągu lat 13, tak iż roczna rata datku kraju i państwowej dotacyi wodnej wynosiłaby po 56.615 K 38 gr. takaż zaś rata datku państwowego funduszu melioracyjnego po 28.307 K 69 gr.

Projekt techniczny wraz z projektem ustawy przesłał Wydział

krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 2. kwietnia 1909 l. 1.529, dotychczas jednak nie otrzymał decyzyi interesowanych Ministerstw.

Roboty zamierza Wydział krajowy rozpocząć w r. 1911.

5. Regulacya potoku Białego stoku.

W myśl uchwalonego przez Wys. Sejm d. 13. lutego 1894 programu regulacyi wód w kraju zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacyi potoku Białego stoku (dopływu rzeki Bugu) od gminy Płowe do stawu w Komarowie w powiatach Kamioneckim i Sokalskim.

Projekt sporządzony przez starszego inżyniera biura melioracyjnego Pawła Dyrdonia i inżyniera-adjunkta Izydora Stellę-Sawickiego obejmuje:

1)	regulacyę potoku Białego stoku na długości	29,000 km.
2)	regulacyę potoku Buszków na dług.	10,700 „
3)	„ młynówki Ordowskiej na długości	10,300 „
4)	21 rowów osuszających i 5 rowów doprowadzających wodę do nawodnienia na długości	47,813 „
5)	wykonanie bocznych ścieków . .	9,787 „
	Razem na długości .	107,660 km.

Koszta budowy preliminuje projekt, jak następuje:

I.	Roboty ziemne i karczowanie .	523.967 K 02 gr.
II.	Budowa objektów (12 mostów żelazno-betonowych, 2 kładki żelazno-betonowe, 13 jazów żelazno-betonowych dla nawodnienia, 9 poideł, 4 syfony, 91 mostów i przepustów betonowych z zastawkami) .	618.877 „ — „
III.	Roboty dodatkowe (ubezpieczenie skarp płotkami i darniami, oraz obsiew nasionami traw) .	202.247 „ 52 „
IV.	Wykupno gruntów i 5 młynów	301.520 „ — „
V.	Konserwacya (6% z rub. I, II i III)	80.705 „ 49 „
VI.	Koszta zarządu (10% z rub. I do V)	174.731 „ 70 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	47.951 „ 27 „
	Ogółem .	1,970.000 K — gr.

W regulacyi tej interesowanych jest 12 gmin i obszarów dworskich:

a) w powiecie sokalskim:

1) Wolica komarowa, 2) Zubków, 3) Korczyn, 4) Rożdżałów, 5) Perespa, 6) Byszów;

b) w powiecie kamioneckim:

7) Orłów, 8) Suszno, 9) Witków miasto, 10) Witków stary, 11) Płowe, 12) Stanin;

z powierzchnią 6.111 morgów gruntów, tak, iż przeciętny koszt osuszenia i ochrony od wylewu 1 morga wynosi 322 K 37 gr., stosunkowo wysoki z powodu licznych komunikacyj i urządzeń przewidzianych dla nawodnienia. Po wykonaniu zaprojektowanych robót spodziewane jest podwyższenie rocznego dochodu z gruntów, które są dotychczas zabagnione, o 20 K z morga, tak, iż wartość melioracyi przy 4% stopie przedstawia sumę 3.055.500 K, tj. o 50% wyższą od wkładu (sumy kosztoryso wej 1,970.000 K).

Projekt techniczny wraz z projektem ustawy przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu przy odezwie z 11. maja 1909 l. 52.135 z wnioskiem na wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 40% zasiłkach kraju i państwowego funduszu melioracyjnego, a 20% datku konkurencyjnym przymusowej spółki wodnej.

Zasiłki 40% kraju i państwa wynosić będą przy tem przedsiębiorstwie po 788.000 K, datek spółki wodnej 394.000 K.

Roboty zamierza Wydział krajowy przeprowadzić w latach dziesięciu po zawiązaniu spółki wodnej przy użyciu 2 sił technicznych do kierownictwa budowy, coroczne zatem raty datków państwa i kraju wynosić będą po 78.800 K, takież zaś raty datku konkurencyjnego po 39.400 K (po 6 K 45 gr. z morga).

6. Regulacya potoku Siwki.

W myśl uchwalonego przez Wys. Sejm programu regulacyi wód, tudzież na żądanie administracyi państwa wyrażone w reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 17. maja 1907 l. 18.415, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacyi potoku Siwki od jazu w Hołyniu do ujścia do Dniestru.

Projekt sporządzony przez inżyniera biura melioracyjnego Stanisława Przybylskiego i inżyniera-adjunkta Bronisława Drożdża obejmuje:

1) regulacyę Siwki od jazu w Hołyniu do ujścia do Dniestru na długości	36,385 km
2) regulacyę ujścia Bołochówki	2,000 „
3) korekcyę ujścia potoku Kropiwnika . . .	0,940 „
4) korekcyę młynówki i mniejszych dopływów Siwki łącznej długości	3,710 „
razem na długości .	43,035 km
tudzież obwałowanie Siwki w mieście Kałuszu na długości	9,209 km

Koszta tej regulacyi wynoszą:

I. Roboty ziemne	901.219 K 69 g.
II. Budowle regulacyjne	1,385.109 „ 06 „
III. Budowa objektów (7 jazów stałych 2 jazy ruchome, 1 przepust dla młynówki w Serednem, 5 mostów żelazno-betonowych, 1 kładka, 1 jaz klapowy samoczynny, 8 szluz i 1 przepust wałowy) . . .	312.000 „ — „
IV. Wykupno gruntów	126.413 „ 90 „
V. Konserwacya (6% z rub. I. i II.) . .	137.200 „ — „
VI. Koszta zarządu (10% z rub. I—V.) . .	286.200 „ — „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane . . .	51.757 „ 35 „
Ogółem .	**3,200.000** K — g.

według alternatywy z przełożeniem potoku Siwki z miasta Kałusza na tłokę miejską zapomocą przekopu, pod który gmina miasta Kałusza w myśl uchwały Rady gminnej z 27. kwietnia 1903, przedłożonej sprawozdaniem zarządu miasta z 22. września 1907. l. 3.784 odstępuje grunt bezpłatnie (27·45 ha wartości kosztorysowej 76.860 K).

W regulacyi tej interesowanych jest 14 gmin i obszarów dworskich (2 w powiecie stanisławowskim i 12 w powiecie kałuskim) z powierzchnią 1.820 ha (3164 morg.), z której obszar 1280 ha ma być ochroniony od dorocznych, obszar zaś 540 ha (Kałusz, Siwka kałuska i domy w Serednem) także od nadzwyczajnych wylewów.

Ze względu na niepomyślny stan finansów kraju, tudzież z uwagi, że jeszcze cały szereg naglejszych robót melioracyjnych w najbliższych latach wymagać będzie ustawowego uregulowania, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy zapewniającej na razie wykonanie najnaglejszej części regulacyi Siwki od km 24·105 do jazu w Hołyniu na długości 12·28 km celem zabezpieczenia od zalewu saliny i miasta Kałusza kosztem **1,340 000** K i odezwą z 4. sierpnia 1908 l, 66.885 przesłał projekt techniczny c. k. Namiestnictwu z wnioskiem na wykonanie robót przy pomocy 50% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego (ze względu na górski charakter potoku Siwki), a 20% zasiłku interesowanych działów administracyi państwa (podobnie jak w Austryi górnej) tak, iż na fundusz krajowy przypadłby datek 30% w kwocie 402.000 K. Roboty proponuje Wydział krajowy rozłożyć na lat 7 w ten sposób, iż w pierwszym roku budowy (1910) przy użyciu jednej siły technicznej byłaby do przebudowania kwota 140.000 K, w sześciu zaś latach następnych (1911—1916) przy użyciu 2 inżynierów do budowy po 200.000 K rocznie.

W pierwszym roku budowy wynosiłby datek kraju 42.000 K, datek państwowego funduszu melioracyjnego 70.000 K, datek zaś interesowanych działów administracyi państwa 28.000 K — w następnych latach sześciu datek kraju po 60.000 K, datek państwowego funduszu melioracyjnego po 100.000 K, datek zaś innych działów administracyi państwa po 40.000 K.

Reskryptem z 26. kwietnia 1909 l. 37.248, intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 10. maja 1909. l. VIII. a. 40.861 zatwierdziło ck. Ministerstwo rolnictwa projekt techniczny bez zarządzania reambulacyi, zgodziło się na proponowany program robót i przyznało 50% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego; co się zaś tyczy 20% datku interesowanych działów administracyi państwa zastrzegły sobie władze centralne decyzyę i poleciły c. k. Namiestnictwu zbadać rozmiar interesu administracyi dróg państwowych w tem przedsiębiorstwie.

Ze względu na nagłość regulacyi Siwki dla ochrony miasta i saliny wstawił Wydział krajowy pierwszą ratę 30% zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1910.

7. Regulacya rzeki Jasiołki.

Komisya delegowana przez władze centralne do zbadania potrzeby uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych nie włączyła do programu tej regulacyi rzeki Jasiołki, mimo, że ta regulacya w uchwalonyym przez Wysoki Sejm programie regulacyi wód w kraju zaliczoną została do najpilniejszych robót — uznała jednak w protokole z 2. grudnia 1906, że regulacya Jasiołki potrzebną jest dla ochrony gruntów nadbrzeżnych i dla spławu drzewa.

Gdy grunta położone nad Jasiołką w okolicy gęsto zaludnionej z przemysłem naftowym, należą do bardzo wartościowych, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacyi tej rzeki od wąwozu w Lipowicy do mostu na gościńcu państwowym w Jaśle, dokąd sięga

projekt korekcyi ujścia Jasiołki do Wisłoki mającej się wykonać na koszt funduszu kanałowego.

Projekt opracowany przez inżynierów adjunktów biura melioracyjnego Bronisława Drożdża, Romana Bierówkę, Izydora Opolskiego i Alojzego Jakóbczaka pod kierunkiem starszego inżyniera Stanisława Szczepanowskiego obejmuje regulacyę Jasiołki od gminy Cergowy do Jasła na długości 43·112 km, regulacyę ujść dopływów Chlebianki, Bóbrki i Jasionki łącznej długości 1·444 km, korekcyę młynówek i ścieków na długości 3·3 km, tudzież obustronne obwałowanie Jasiołki między mostami na gościńcu państwowym i na kolei Jasło-Rzeszów na długości 1·45 km w Jaśle dla ochrony miasta od zalewu.

Koszta budowy obliczono jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	712.487 K 20 gr.
II.	Roboty regulacyjne (wraz z obsadzeniem 252,4 ha odsypisk i obsiewem 5,8 ha wałów) . . .	1,699.497 „ 34 „
III.	Wykupno gruntów . . .	64.587 „ 52 „
IV.	Budowa objektów (2 szluz wałowych)	9.859 „ 94 „
V.	Konserwacya w czasie budowy	242.000 „ — „
VI.	Koszta zarządu (10% z rub. I—V.)	273.000 „ — „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane (33 przejazdów brukowanych i kładka .	98,208 „ — „.
	Ogółem . .	3,100.000 K — g.

W regulacyi tej interesowanych jest 30 gmin i obszarów dworskich:

a) w powiecie Jasielkim:

1) Jasło, 2) Gorajowice, 3) Sobniów, 4) Hankówka, 5) Wolica, 6) Warzyce, 7) Roztoki, 8) Zimna woda. 9) Sądkowa, 10) Szebnia, 11) Dobrucowa, 12) Brzezówka;

b) w powiecie Krośnieńskim:

13) Moderówka, 14) Męcinka, 15) Jedlicze, 16) Borek, 17) Żarnowiec, 18) Dobieszyn, 19) Zręcin, 20) Swierzowa, 21) Szczepańcowa, 22) Machnówka, 23) Niżnia łąka, 24) Wrocanka, 25) Wietrzno, 26) Równe, 27) Zboiska, 28) Cergowa, 29) Dukla, 30) Lipowica.

Odezwą z 3. lipca 1909 l. 71.631 przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu projekt techniczny wraz z projektem ustawy zapewniającej wykonanie robót przy 40% zasiłku kraju i państwowej dotacyi wodnej, a 20% zasiłku państwowego funduszu melioracyjnego, podobnie jak przy innych tego rodzaju przedsiębiorstwach (Dniestr, Soła, Łomnica).

Zasiłki 40% kraju i państwowej dotacyi wodnej wynosić będą przy tem przedsiębiorstwie po 1,240.000 K, zasiłek zaś 20% państwowego funduszu melioracyjnego 620.000 K.

Przy użyciu 2 sił technicznych proponuje Wydział krajowy rozłożyć roboty na lat 15, tak iż corocznie byłaby do przebudowania kwota $206.666^2/_3$ K, roczne zaś raty 40% datków kraju i państwowej dotacyi wodnej wynosiłyby po $82.666^2/_3$ K, a roczna rata 20% datku państwowego fuduszu melioracyjnego $41.333^1/_3$ K.

Jako termin rozpoczęcia robót proponuje Wydział krajowy rok 1911. skoro skarb kraju zostanie zasilony opłatami szynkarskiemi.

8. Obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan.

W poprzednich sprawozdaniach o melioracyach z r. 1906 (pag. 10 i 11) i z r. 1908 (pag. 9 i 10) przedstawił Wydział krajowy wyczerpująco trudności, na jakie natrafiła ze strony c. k. Rządu sprawa obwałowania obu brzegów Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa, polecona uchwałą Wys. Sejmu z 11. lipca 1902.

Najpierw bowiem zwlekało przez lat kilka centralne biuro hydrograficzne z obliczeniem wielkiej wody Wisły, następnie c. k. Namiestnictwo zmieniło w międzyczasie przekrój normalny rzeki Wisły, wreszcie zakwestyonowało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych (a raczej c. k. centralne biuro hydrograficzne) potrzebę obwałowania w ogóle. Kiedy wreszcie pięciu zastępców c. k. Rządu w protokole z 24. maja 1908 uznało potrzebę i dopuszczalność obwałowania Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa i poruczyło obliczenie wielkiej wody Wisły c. k. kraj. oddziałowi hydrograficznemu, Wydział krajowy spodziewając się że do jesieni 1908 obliczenie to będzie dokonane i projekt w ciągu zimy 1908—9 wykończony, przydzielił w roku ubiegłym c. k. galic. oddziałowi, a następnie centralnemu biuru hydrograficznemu inżyniera Stanisława Przybylskiego celem przyspieszenia tych obliczeń.

Gdy jednak studya te przeciągały się do miesiąca lutego 1909, a miały być uzupełnione dopiero po przeprowadzeniu z wiosną r. 1909 pomiaru wody śniegowej, która jednak nie należy do wód wysokich, w Galicyi, tak iż w ogóle niemożliwem było oznaczenie terminu, w jakim obliczenia zostaną ukończone, — Wydział krajowy odwołał inżyniera Przybylskiego z Wiednia i poruczył mu wykończenie projektu na podstawie dostarczonych poprzednio przez biuro hydrograficzne dat co do ilości wielkiej wody Wisły w Krakowie, tudzież wielkiej wody Skawy, Soły i Wisły powyżej Soły z odpowiednią redukcyą iliości wody w miarę zmniejszania się dorzecza powyżej ujścia Skawinki i Skawy.

Podczas gdy w operatach c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych i c. k. Namiestnictwa przyjęto dla Krakowa ilość 3.300 m^3 wielkiej wody Wisły na sekundę, to w projekcie obwałowania Wisły powyżej Krakowa zastosowano następujące ilości, przyczem użyto dla obliczenia przeplywu wody wzorów Siedeka :

a) według obliczenia centralnego biura hydrograficznego:

1. dla Wisły od ujścia Rudawy do ujścia Sanki 3.100 m^3,
2) dla Wisły po wyżej ujścia Soły 920 m^3;
3) dla Skawy 1.450 m^3;
4) dla Soły 1.873 m^3;

b) na podstawie redukcyi w stosunku dorzecza przy zastosowaniu modułów Iszkowskiego:

1) dla Wisły od ujścia Sanki do ujścia Skawinki (dorzecze 7.053·7 km^2) 2.960 m^3;

2) dla Wisły od ujścia Skawinki do ujścia Skawy (dorzecze 6.714 km^2) 2.830 m^3;

3) dla Wisły od ujścia Skawy do ujścia Soły (dorzecze 5 237 km^2) 2.230 m^3.

Ilości więc wielkiej wody przyjęte dla unormowania niwelety wałów powyżej Krakowa są mniejsze, aniżeli pod Krakowem i odpowiadają warunkom ustanowionym przez komisyę w protokole z 24. maja 1908 tak iż obwałowanie Wisły powyżej Krakowa przeprowadzone na podstawie tych ilości wody nie może narazić ani Krakowa, ani okolicy poniżej Krakowa.

Projekt obwałowania lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa obejmuje tylko przestrzeń do Bielan, gdyż

dolina Wisły między Bielanami a Zwierzyńcem jest za wązka, tak iż obwałowanie jej nie byłoby rentownem. — na długości 61,825 km, tudzież obwałowanie wsteczne potoków:

1) Sanka, 2) Rudno, 3) Regulice, 4) Płazanka, 5) Chechło łącznej długości 20,703 km, — razem **82,528** km. wałów.

Projekt przewiduje także regulacyę potoków i wykonanie rowów osuszających dla odwodnienia doliny nadwiślańskiej, a mianowicie:

a) regulacyę potoków: 1) Sanka, 2) Brzoskwinka, 3) p. Piekarski, 4) p. Jeziorzański, 5) Stracha, 6) Rudno z dopływem Jasionka, 7) p. Regulicki, 8) Zwornica, 9) młynówka od Olszyn, 10) Płazanka z dopływem Zimna woda, 11) potok od Mętkowa, 12) Chechło, 13) Żarki, z dopływem bocznym, 14) Gromiec łącznej długości **48,324** km;

b) wykonanie 66 rowów osuszających (42 rowów w pow. krakowskim, a 24 rowów w pow. chrzanowskim) na długość 83,19 km, razem **131,512** km, potoków i rowów.

W projekcie przewidzianą jest dalej budowa następujących objektów: 32 szluz i 55 przepustów wałowych, 74 mostów żelazno-betonowych i 50 przepustów drogowych z rur betonowych na potokach i rowach, 3 szluzy kolmatacyjne dla zamulenia starych łożysk Wisły odciętych wałami, 9 szluz na potokach dla nawodnienia, 140 stopni i 205 progów betonowych dla zabezpieczenia dna potoków i rowów.

Koszta budowy obliczono jak następuje:

I. Roboty ziemne i karczowanie	3,810 113 K	16 gr.
II. Budowa objektów . . .	1,231.090 „	— „
III. Roboty dodatkowe . . .	355.938 „	92 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	2,385.006 „	— „
V. konserwacya w czasie budowy	166.642 „	— „
VI. koszta zarządu	794.879 „	— „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane .	256.330 „	92 „
Ogółem .	**9,000.000** K	— gr.

z czego przypada:

a) na powiat krakowski . . 4,610.000 K
b) „ „ chrzanowski . . 4,390.000 „

W obwałowaniu tem interesowanych jest 28 gmin i obszarów dworskich:

a) w pow. krakowskim:

1) Bielany, 2) Liszki, 3) Cholerzyn, 4) Budzyń, 5) Muików, 6) Kryspinów, 7) Piekary, 8) Ściejowice, 9) Jeziorzany, 10) Rączna, 11) Dąbrowa, 12) Wołowice, 13) Zagacie, 14) Czernichówek, 15) Czernichów, 16) Kłokoczyn, 17) Przeginia narodowa, 18) Rusocice, 19) Kamień;

b) w pow. chrzanowskim:

20) Mirów (Podłęże), 21) Okleśna, 22) Rozkochów (Źródła), 23) Jankowice (Olszyny), 24) Babice. 25) Mętków, 26) Żarki, 27) Gromiec, 28) Bobrek (Bobrowniki górne i Bobrowniki dolne).

Projektowane obwałowanie ma na celu odwodnienie i ochronę od wylewów 7 362 hektarów (12 792 morgów) urodzajnych gruntów nadwiślańskich, przeciętny zatem koszt odwodnienia i ochrony od zalewu 1 morga wynosi 705 koron. Jest to koszt bardzo wysoki w porównaniu z kosztami obwałowania Wisły podjętego przed 20 laty, gdyż ceny gruntów i robocizny wzrosły 3, a nawet 4-krotnie.

Ponieważ grunta obwałowane na Powiślu mają wartość o 100% wyższą od gruntów nieobwałowanych, a przeciętna cena 1 morga według dat dostarczonych przez Wydziały powiatowe wynosi 2.400 K, zatem podniesienie wartości gruntów spodziewane jest w sumie 30,700.000 K wobec wkładu 9,000.000 K.

Gdy więc rentowność zaprojektowanego obwałowania nie ulega wątpliwości, przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 23 lipca 1909 l. 79.936 c. k. Namiestnictwu projekt techniczny wraz z projektem ustawy zapewniającej wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 50% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, a 10% datku konkurencyjnym powiatów, które to datek konkurencyjny po myśli § 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. ma być tymczasowo pokryty z funduszu krajowego, a zwrócony krajowi w 20 równych ratach rocznych po skończeniu budowy.

40% udział kraju w kosztach wynosić będzie 3,600.000 K, 50% udział państwowego funduszu melioracyjnego 4,500.000 K a 10% datek powiatów 900.000 K, z czego przypada na powiat krakowski 461.000 K, a na powiat chrzanowski 439.000 K.

Ze względu na naglącą potrzebę jak najrychlejszego podjęcia robót proponuje Wydział krajowy przeprowadzenie budowy w latach 20 począwszy od r. 1910 przy użyciu 3 sił technicznych, tak iż corocznie byłoby do przebudowania po 450.000 K, a roczny datek państwowego funduszu melioracyjnego i kraju (łącznie z 10% zaliczką dla powiatów) wynosiłby po **225.000** K.

Co się tyczy konserwacyi robót po skończeniu budowy, to zamieścił Wydział krajowy w §. 6. projektu ustawy postanowienie oparte na §. 17. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4, wedle którego obok funduszu krajowego ma się przyczyniać do kosztów konserwacyi państwowy fundusz melioracyjny. Pociąganie interesnwanych powiatów, względnie właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów do kosztów konserwacyi po skończeniu budowy nie byłoby w danym wypadku także z tego powodu w danym wypadku także z tego powodu wskazane, ponieważ interesowani przez lat 20 po skończeniu budowy mają spłacać do funduszu krajowego 10% datek konkurencyjny, który wynosić będzie rocznie po 3 K 52 gr. z 1 morga.

W § 5. projektu ustawy przewidziano zaciągnięcie pożyczki na pokrycie potrzeby (§. 12. ustawy z 4 stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4), a to ze względu na wysoki datek kraju. Wydział krajowy nie wstawił jednak do preliminarza krajowego na r. 1910 osobnej raty anuitetowej, gdyż na pokrycie niedoboru funduszu krajowego ma być zaciągniętą większa pożyczka, która w r. 1910 pokryje także ten datek, podobnie jak i datki na obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Dańkówki do Bodzowa.

Kiedy już projekt techniczny obwałowania obu brzegów Wisły od Przemszy do Krakowa był ukończony, nadesłało nam c. k. Namiestnictwo przy odezwie z 5. sierpnia 1909 l. VIII. b $\frac{1\,646}{89}$ odpis reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 25. lipca 1909 l. 27.415, w którym oznajmia na podstawie porozumienia się z c. k. Ministerstwem robót publicznych, że nie może się zgodzić na wypośrodkowanie wielkiej wody Wisły dla obwałowania na podstawie ilości 3.300 m^3 obliczonej dla Krakowa w miarę zmniejszania się dorzecza, gdyż to obliczenie pozbawione jest wszelkiej podstawy hydrograficznej i nie leży w interesie projektu, ani poniżej położonego miasta Krakowa.

W odezwie z d. 18. sierpnia 1909 l. 88.246 zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Namiestnictwa, że za podstawę obliczenia niwelety wałów przyjęto przeważnie ilości wody podane przez c. k. centralne biuro hydrograficzne, (jak to już powyżej w sprawozdaniu niniejszem zaznaczono), a wypośrodkowano tylko według modulów Iszkowskiego ilość wody wielkiej w miarę zmniejszania się dorzecza tylko na przestrzeni od Skawinki do Soły, co jest dopuszczalne, gdyż na tej przestrzeni pochodzą wezbrania z rzek Soły i Skawy o tym samym charakterze dorzecza.

Że takie obliczenie jest dopuszczalne, okazało się przy projekcie obwałowania Dunajca, — w podobny sposób oblicza też ilość wielkiej wody Łaby (według wzorów Iszkowskiego) c. k. Namiestnictwo w Pradze, a komisya międzynarodowa dla regulacyi Wisły w protokole z r. 1906, który podpisał także teraźniejszy szef c. k. centralnego biura hydrograficznego, obliczyła również w ten sam sposb według dorzecza i wzorów Iszkowskiego ilość wielkiej wody Wisły i według tych obliczeń zatwierdzonych przez władze centralne buduje obecnie Wydział krajowy wały nadwiślańskie od Niepołomic do Raby, od Raby do Woli rogowskiej i od Dnnajca do Nowego Brnia.

Co do zarzutu, że zmniejszenie ilości wody przyjętej dla Krakowa nie leży w interesie Krakowa, to zarzut ten nie jest zrozumiały, gdyż tylko wówczas narażonyby był Kraków na zalew, gdyby dla obwałowania Wisły powyżej Krakowa przyjęto tę sumę (3.300 m^3), lub większą ilość wody.

Komunikując te uwagi, odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa o przedłożenie projektu obwałowania c. k. Ministerstwu rolnictwa, oraz o udzielenie wyniku obliczenia wielkiej wody Wisły powyżej Krakowa, które to obliczenie miało przeprowadzić c. k. centralne biuro hydrograficzne.

9. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa.

Równocześnie z projektem obwalowania lewego brzegu Wisły przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu przy odezwie z 23. lipca 1909 l. 79.936, projekt obwałowania prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa, które to obwałowanie powinno być wybonane w tym samym okresie czasu, co budowa wału na przeciwległym brzegu lewym.

Projekt ten obejmuje:

a) budowę wałów:

1) nad Wisłą na długości	58·450 km
2) nad 11 dopływami: Sidzinką, Skawinką, Rzepnikiem, Facimiechem, Brzeźnicą, pot. Wróblewskim, p. Spytkowickim, Skawą, pot. Przeciszowskim, Włosienicą i Sołą łącznej długości	53·386 „
Razem na długości .	111·836 km

b) regulacyę 20 potoków:

Sidzinki, Samborka, Rzepnika, Skawinki, Borku, Zelczynki, Facimiecha, pot. Pożowickiego,

rowu od Dworu, pot. Jaśkowickiego, kanału ulgi, Brzeźnicy, pot. Wróblewskiego, Półwiejskiego, Spytkowickiego, Jezioro, Przeciszowskiego, młynówki Zatorskiej, Włosinki, Włosienicy, łącznej długości	43·922 km
rowów osuszających na długości	96·760 „
Razem potoków i rowów .	140·682 km

c) budowę objektów:

39 szluz i 116 przepustów wałowych, mur ochronny wzdłuż kolei państwowej Oświęcim-Podgórze w gminie Dwory na długości 700 m, 51 mostów żelazno-betonowych i 65 przepustów drogowych z rur betonowych, 2 szluzy dla kolmatacyi starych łożysk Wisły odciętych wałem, 3 szluzy na potokach dla nawodnienia 168 stopni i 74 progów betonowych dla złagodzenia spadu na potokach i rowach

Koszta budowy wynoszą:

I. Roboty ziemne i karczowanie . . .	4,327.343 K 56 g.
II. Budowa objektów	1,970.370 „ — „
III. Roboty dodatkowe	465.282 „ 74 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania .	2,945.410 „ 80 „
V. Konserwacya w czasie budowy . .	191.705 „ — „
VI. Koszta zarządu	990.010 „ — „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane . . .	309.877 „ 90 „
Ogółem .	**11,200.000** K — g.

z czego przypada:

a) na powiat	Wielicki .	3,215.000 K
b) „ „	Wadowicki .	5,393.000 „
c) „ „	Bialski .	2,592.000 „

W obwałowaniu tem interesowanych jest — oprócz kolei państwowej Oświęcim-Podgórze i projektowanego kanału spławnego na przestrzeni Zator-Samborek — 34 gmin i obszarów dworskich, a mianowicie:

a) w powiecie Wielickim:

1) Bodzów, 2) Kostrze, 3) Skotniki, 4) Tyniec, 5) Samborek, 6) Skawina, 7) Kopanka, 8) Borek szlachecki, 9) Zelczyna, 10) Ochodza, 11) Facimiech, 12) Pozowice.

b) w powiecie Wadowickim:

13) Wielkie drogi, 14) Jaśkowice, 15) Brzezinka, 16) Brzeźnica, 17) Kosowa, 18) Chrząstowice, 19) Łączany, 20) Półwieś, 21) Ryczów, 22) Spytkowice, 23) Miejsce, 24) Smolice, 25) Palczowice, 26) Zator, 27) Podolsza, 28) Przeciszów;

c) w powiecie Bialskim:

29) Monowice, 30) Dwory II, 31) Dwory I (Kruki), 32) Oświęcim, 33) Broszkowice, 34) Babice

z powierzchnią 8.524 ha, czyli **14.813** morgów, tak iż koszt przeciętny ochrony od wylewów i odwodnienia 1 morga wynosi 756 K, wartość zaś obwałowania przy podniesieniu wartości gruntów obwało-

wanych o 100% przedstawiać będzie sumę 35,550.000 K wobec wkładu 11,200.000 K.

Roboty proponuje Wydział krajowy wykonać podobnie, jak na brzegu lewym, przy użyciu 3 sił technicznych do budowy, w latach 20, począwszy od r. 1910, przy 50% zasiłku państwowego funduszu melioracyjnego, 40% zasiłku kraju, a 10% datku powiatów, który to datek w myśl § 7 noweli do ustawy melioracyjnej ma być zaliczony w czasie budowy z funduszu krajowego, a spłacony krajowi w 20 równych ratach rocznych po ukończeniu budowy.

Datek 40% kraju wynosić zatem będzie 4,480.000 K, datek 50% państwowego funduszu melioracyjnego 5,600.000 K, datek 10% zaś powiatów 1,120.000 K, z którego przypadnie:

a)	na powiat Wielicki . .	321.500 K
b)	„ „ Wadowicki .	539.300 „
c)	„ „ Bialski . .	259.200 „

Coroczne datki państwowego funduszu melioracyjnego i funduszu krajowego (wraz z zaliczką na pokrycie datków powiatów) wynosić będą po 280.000 K.

Ze względu na nagłość robót wstawił Wydział krajowy I ratę datku krajowego do preliminarza na rok 1910.

10. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy.

Jak w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 10–11. Wydział krajowy zaznaczył, niweleta prawego wału granicznej Wisły powyżej Przemszy, zależną jest od cofki wielkiej wody, spiętrzonej wałami poniżej ujścia Przemszy i mogła być ustaloną dopiero po obliczeniu zwierciadła wielkiej wody na przestrzeni od Krakowa do ujścia Przemszy.

Po obliczeniu niwelety wałów nadwiślańskich poniżej ujścia Przemszy podał Wydział krajowy przy odezwie z 15. maja 1909 l. 35.687 c. k. Namiastnictwu wysokość wielkiej wody i korony wału Wisły przy ujściu Przemszy (na moście kolei północnej), c. k. Namiestnictwo zaś zarządziło uzupełnienie projektu, który przedłożyło c. k. Ministerstwu rolnictwa, i udzieliło Wydziałowi krajowemu uzupełniony kosztorys.

Projekt obwałowania granicznej Wisły, tak zwanej „Małej Wisły“ lub „Wisełki“ obejmuje tylko przestrzeń od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy, gdyż rekonstrukcyę wału nadwiślańskiego od granicy szląskiej (ujścia Białki) do ujścia Dańkówki przeprowadza c. k. Rząd na koszt państwowej dotacyi wodnej, — a mianowicie:

a)	przestrzeń od ujścia Dańkówki do pagórga w Jawiszowicach .	2,137 km.
b)	prawy wał wsteczny Dańkówki	1,026 „
c)	przestrzeń Wisły od pagórka w Jawiezowicach do pagórka w Brzeszczach	2,333 „
d)	od pagórka w Brzeszczach do nasypu kolei północnej (przy ujściu Przemszy) . . .	12,641 „
	razem .	18,136 km.

Koszta tego obwałowania wedle projektu sporządznego przez c. k kierownictwo regulacyi Wisły w Krakowie przedstawiają się jak następuje:

A) Budowa wałów głównych.

I. Roboty ziemne i drogowe .	508.047	K 82	gr.
II. Budowa objektów . . .	76.086	„ 19	„
III. Wykupno gruntów i odszkodowania	264.979	„ 93	„
IV. Ubezpieczenie brzegów . .	13.341	„ 60	„
V. Wydatki rozmaite	29.982	„ 07	„
VI. Konserwacya w czasie budwy .	9.048	„ 29	„
VII. Koszta zarządu	80.899	„ 68	„
Razem	982.385	K 58	gr.

B) Koszta wałów wstecznych na młynówce w Harmężach i na potoku na granicy gmin Pławy i Brzeżnika	156.514	K 67	gr.
C) Koszta rowów odpływowych od szluz wałowych	21.000	„ —	„
Ogółem .	1,159.900	K 25	gr.
czyli okrągło .	**1,160.000**	„ —	„

W obwałowaniu tem interesowanych jest 6 gmin i obszarów dworskich w powiecie Bialskim; 1) Babica, 2) Brzezinka, 3) Pławy, 4) Harmęże, 5) Brzeszcze, 6) Jawiszowice z powierzchnią 1.345,4 ha, czyli 2.337 morgów, która ma być ochronioną od wyle..ów, tak, iż koszt ochrony 1 morga wynosić będzie 496 K 36 gr.

Ze względu na nagłość robót (po przeciwległym bowiem brzegu Wisły rząd pruski zbudował już wały ochronne) postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys Sejmowi projekt ustawy, zapewniającej wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego przez Administracyę państwa przy takim samym udziale w kosztach państwa, kraju i powiatu Bialskiego, jak przy obwałowaniu Wisły od Przemszy do Krakowa i przesłał projekt ustawy c. k. Namiestnictwu odezwą z 30. lipca 1909, l. 84.461. Datek 50% państwowego funduszu melioracyjnego wynosić zatem będzie . . . . . 580.000 K
datek 40% kraju . . . . . 464.000 „
datek 10% powiatu . . . . . 116.000 „

Datek powiatu w myśl §. 7. noweli do ustawy melioracyjnej ma być zaliczony w czasie budowy z funduszu krajowego i spłacony przez powiat w 10 równych ratach rocznych po ukończeniu robót.

Ponieważ c. k. Namiestnictwo zamierza przeprowadzić budowę przy użyciu 2 sił technicznych w latach pięciu począwszy od r. 1910, zatem coroczny datek państwowego funduszu melioracyjnego i datek kraju (wraz z 10% zaliczką dla powiatu) wynosić będzie po 116.000 K — i tę kwotę wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1910.

Na posiedzeniu z dnia 4. listopada 1908 uchwalił Wys. Sejm w sprawie tego obwałowania następującą rezolucyę; „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby po ustaleniu niwelety wałów nadwiślańskich powyżej

Krakowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym rozpoczął z wiosną r. 1909 budowę prawego wału nadwiślańskiego od Jawiszowic w dół do ujścia Przemszy na razie na rachunek datku państwowego (państwowej dotacyi wodnej).“

„Zaliczona ze skarbu państwa na te roboty kwota służyć ma na częściowe pokrycie datku państwa, jaki specyalną ustawą, regulującą to przedsiębiorstwo zostanie przyznany z państwowego funduszu melioracyjnego“.

Odezwą z 22. lipca 1990 l. VIII. b. $\frac{831/4}{4}$ zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że się odniosło do c. k. Ministerstwa rolnictwa z prośbą o przyznanie zaliczki w kwocie 120.000 K dla umożliwienia rozpoczęcia robót jeszcze w jesieni b. r.

B) Konserwacya publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

1. Konserwacya regulacyi Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

W myśl §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72 o regulacyi rzeki Biały z dopływami i uzupełnieniu obwałowania prawego brzegu Dunajca ma być wydaną po skończeniu budowy dla tego przedsiębiorstwa ustawa konserwacyjna, która ma zawierać postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń, potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli.

Ponieważ roboty przy tem przedsiębiorstwie zostaną w roku bieżącym ukończone, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy konserwacyjnej, która zawiera o tyle odmienne postanowienia od obowiązujących dotychczas specyalnych ustaw konserwacyjnych, że w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4 koszta konserwacyi mają być pokrywane po połowie z funduszu krajowego i z państwowego funduszu melioracyjnego, a w następstwie tego Administracyi państwa ma być przyznany wpływ na zarząd funduszu konserwacyjnego i na wykonanie robót konserwacyjnych.

Roczne koszta zwyczajnych robót konserwacyjnych preliminuje Wydział krajowy, jak następuje:

A) Utrzymanie 28,7 km. prawego wału Dunajca poniżej ujścia Biały, tudzież 6 szlus, 15 przepustów wałowych i 30 km. rowów osuszających:

1) naprawa skarp i podsiew wałów 28,7 km. po 10 K.	287 K
2) naprawa i stopniowe odnowienie objektów	1.000 „
3) odnowienie płotków w rowach, rocznie 3 km. po 800 K	2.400 „
razem .	3.687 K

B) Utrzymanie 73 km. uregulowanego łożyska Biały, 12,3 km. wałów Biały i prawego wału Dunajca powyżej ujścia Biały, 3 szluz i 9 przepustów wałowych, 10 km. potoków i rowów osuszających, tudzież zabudowania 6 dopływów Biały poniżej Grybowa (Pleśna, Rychwałd, Piotrkowice, Siedliska, Zborowice i Suchy):

1) konserwacya budowli regulacyjnych na Biale, 73 km. po 500 K . . .	36.500 K	
2) 12,3 km. wałów po 10 K . . .	123 „	
3) utrzymanie i stopniowe odnowienie szluz i przepustów	500 „	
4) wymiana płotków, 1 km rocznie .	800 „	
5) utrzymanie 6 dzikich potoków po 600 K	1.200 „	
	39.123 K	
do tego konserwacya wału Dunajca poniżej ujścia Białej jak A) . .	3.687 „	
	42.810 K	

c) Utrzymanie personalu:

1) 16 strażników (4 na wale Dunajca, a 12 na Biale po 560 K. . .	5.760 K	
2) 2 konduktorów melioracyjnych (płaca 1.600 K, dodatek na mieszkanie 250 K, ryczałt na objazdy 600 K) po 2.450 K	4.900 K	10.660 K
D) *Podatki* (według przecięcia z lat 1906—1908)		738 K
Ogółem		54.208 K

czyli 1.427% kosztów budowy, które wedle ustaw z 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72 i z 2. grudnia 1907 Dz. u. kraj. Nr. 18 ex 1908 wynoszą 3,800.000 K.

Od powyższego wydatku 54.208 K należy potrącić dochody z wydzierżawiania trawy na wałach i ze sprzedaży wikliny, które wedle zamknięć rachunkowych za lata 1906—1908 wynosiły przeciętnie po 8.334 K, tak iż pozostanie corocznie do pokrycia 45.874 K, czyli okrągło 46.000 K, z czego na kraj i państwowy fundusz melioracyjny przypadnie po 23.000 K.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy odezwą z 9. lipca 1909 l. 67.829 c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie przychylnej decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa, a zarazem wstawił 50% datek kraju w kwocie 23.000 K do preliminarza na r. 1910.

W projekcie ustawy wprowadził Wydział krajowy dwa nowe postanowienia co do koncesyonowania robót konserwacyjnych (§. 9) i ewentualnego zezwolenia na spław drzewa na rzece Biale (§. 10.), które to postanowienia obowiązują już przy regulacyi rzeki Gail w Karyntyi (ustawa z 11. sierpnia 1900 Dz. u. kraj. Karyntyi Nr. 28. — §§. 14. i 15).

2. Zmiana 11. ustaw konserwacyjnych dla regulacyi Trześniówki, Łęga, Przegnojówki i Krzemienicy, obwałowania lewego brzegu Dunajca od Więckówki do Bogumiłowic i od Bogumiłowic do Biskupic radłowskich, regulacyi Złotej Lipy, obwałowania Wisły i Sanu, regulacyi potoku Dunnego i górnej sekcyi Gniłej Lipy, wreszcie obwałowania Wisły i Wisłoki.

Nowela do państwowej ustawy melioracyjnej z dnia 4. stycznia 1909 Dz. u. p. Nr. 4 zawiera w §. 17. doniosłe dla publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych postanowienie, wedle którego państwowy fundusz melioracyjny może się przyczynić do kosztów konserwacyi zabu-

dowań potoków górskich, regulacyj mających na celu ochronę od szkód zrządzanych przez wodę, tudzież zapor, których utrzymanie nie jest w inny sposób zapewnione, zasiłkiem w wysokości datku kraju, jeżeli ze strony kraju utworzony będzie fundusz konserwacyjny.

Wedle obowiązujących dotychczas specyalnych ustaw konserwacyjnych pokrywać mają w Galicyi fundusz krajowy i strony interesowane (spółki wodne, powiaty lub gminy) koszta konserwacyi po połowie. Datki konkurencyjne jednak, jak się to okazuje z zamknięć rachunkowych, wpływają nieregularnie od spółek wodnych z powodu częstych zmian własności i dzielenia gruntów, a skutkiem tego trudności ściągnięcia. Nadto z powodu rozdrobnienia gruntów koszta ewidencyi katastrów konkurencyjnych i sporządzanie wykazów dla władz polycznych są zazwyczaj tak wysokie, iż przewyższają roczny datek konkurencyjny. Gdzie zaś zamiast spółek wodnych konkurują powiaty do kosztów konserwacyi, wydarzają się wypadki, że w latach mokrych, kiedy zachodzi potrzeba wykonania robót konserwacyjnych w szerszych rozmiarach, powiaty z powodu odpisywania podatków i dodatków do podatków, nie mogą uiścić datków konkurencyjnych, wskutek czego budowle nie mogą być w porę naprawione i należycie utrzymywane.

Ażeby zapewnić prawidłowe utrzymanie wykonanych robót, z drugiej strony zaś uwolnić spółki wodne od nieproduktywnych a zbyt wysokich kosztów utrzymywania ewidencyi katastrów konkurencyjnych, a władze polityczne od ściągania drobnych kwot z tysięcy członków spółek wodnych, postanowił Wydział krajowy w zastosowaniu postanowienia §. 17. noweli do państwowej ustawy melioracyjnej przedłożyć Wys. Sejmowi projekty ustaw, zmieniające dotychczas obowiązujące specyalne ustawy konserwacyjne w tym kierunku, iżby zamiast stron interesowanych pokrywał państwowy fundusz melioracyjny część kosztów konserwacyi w wysokości datku krajowego.

Nowele te, które przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu przy odezwie z 16. lipca 1909 l. 78.162, dotyczą następujących kraj. ustaw. konserwacyjnych:

1. z 30. kwietnia 1895 Dz. u. kraj. Nr. 45 o konserwacyi regulacyi Trześniówki, dla której roczny zasiłek kraju wynosi 1.000 K;

2. z 26. sierpnia 1899 Dz. u. kraj. Nr. 110 o konserwacyi regulacyi Łęgu z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 2.000 K;

3. z 4 listopada 1900 Dz. u. kraj. Nr. 8 ex 1901 o konserwacyi regulacyi Przegnojówki z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 1.000 K;

4. z 28. lutego 1904 Dz. u. kraj. o konserwacyi segulacyi Krzemienicy z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 5.000 K;

5. z 13. czerwca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 90 o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do Bogumiłowic z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 500 K;

6. z 13. czerwca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 91 o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od Bogumiłowic do Biskupic radłowskich z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 500 K;

7. z 13. czerwca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 92 o konserwacyi regulacyi Złotej Lipy z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 1.000 K;

8. z 13. czerwca 1900 Dz. u. kraj. Nr. 92 o konserwacyi obwałowania W.sły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 4.500 K;

9. z 13. czerwca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 94 o konserwacyi regulacyi potoku Dumnego z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 750 K;

10. z 13. czerwca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 95 o konserwacyi regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 500 K;

11. z 20. grudnia 1907 Dz. u. kraj. Nr. 4 ex 1908 o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim z rocznym datkiem konserwacyjnym kraju 5.750 K.

Całkowite roczne obciążenie państwowego funduszu melioracyjnego datkami na utrzymanie wymienionych 11 przedsiębiostw w wysokości datków kraju wynosiłoby ogółem 22.500 K, która to kwota nie jest stosunkowa wysoką w porównaniu z kosztami ewidencyi i repartycyi drobnych datków konkurencyjnych i nadmiernem obciążeniem władz politycznych przy ściąganiu datków od tysięcy kontrybuentów.

Ponieważ §. 17. noweli do państwowej ustawy melioracyjnej zastrzega dla Administracyi państwa wpływ na zarząd i użycie funduszu konserwacyjnego, tudzież na techniczny nadzór i przeprowadzenie konserwacyi, zatem zamieścił Wydzikł krajowy odnośne postanowienia w §. 5. projektów ustaw.

W oczekiwaniu, że c. k. Ministertwo rolnictwa przychyli się do wniosków Wydziału krajowego opartych na postanowieniach noweli do ustawy melioracyjnej, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi do uchwały 11 nowel do ustaw konserwacyjnych.

C) Powiększenie personalu krajowego biura melioracyjnego.

Na posiedzeniu z 19. października 1908. powziął Wys. Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, iżby na najbliższej sesyi przedłożył wnioski wydatniejszego pomnożenia etatu biura melioracyjnego".

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 70—72) Wydział krajowy zaznaczył, zachodzi potrzeba stopniowego powiększenia personalu kraj. biura melioracyjnego, z powodu podwyższenia rocznej dotacyi państwowego funduszu melioracyjnego z 4 na 8 milionów koron, a to do prowadzenia budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych, w miarę jak te przedsiębiorstwa na podstawie specyalnych ustaw przychodzą do skutku.

Uchwałą z 19 października 1908 powiększył Wys. Sejm w tym celu personal kraj. biura melioracyjnego o 6-ciu inżynierów, mimo to jednak Wydział krajowy nie mógł w roku bieżącym obsadzić 3 kierownictw budowy: 1 przy regulacyi Raty, 1 przy regulacyi Tyśmienicy i 1 przy obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, a to z powodu powołania 3 urzędników do służby wojskowej i nadzwyczaj wielkiej liczby zgłoszeń o pomoc techniczną dla melioracyj prywatnych.

Z powodu nadzwyczajnych opadów atmosferycznych w roku 1908 wpłynęła w roku bieżącym tak znaczna ilość zgłoszeń (przeważnie o zaprojektowanie i wykonanie drenowania), iż Wydział krajowy zmuszony był przydzielić do melioracyj prywatnych 22 inżynierów (zamiast 17 zajętych temi robotami w r. 1908), — a mimo to w roku bieżącym mogły być zarządzone zdjęcia tylko 29 518 morgów i 75½ km. potoków i rowów, zdjęcia zaś dalszej powierzchni 17.490 morgów zgłoszonej przez 61 stron musiały być odroczone do r. 1910.

Ze względu na niepomyślny stan finansów kraju proponuje Wydział krajowy w roku bieżącym powiększenie personalu tylko dla prowadzenia budowy przy wymienionych 3 przedsiębiorstwach (regulacyi

Raty i Tyśmienicy, tudzież obwałowaniu lewego brzogu Wisły od stacy kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy), razem o 3 inżynierów, oraz dla następujących nowych przedsiębiorstw, które mają być podjęte w r. 1910:

regulacyi Siwki	1	inżynierów
osuszenia bagien Rzeszowskich . . .	1	„
regulacyi Macochy	1	„
„ Kłodnicy	1	„
„ Sołokii	3	„
obwałowania lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan	3	„
obwałowania prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa . . .	3	„
razem . .	16	inżynierów.

Oprócz tego zachodzi potrzeba ustanowienia kierownika konserwacyi regulacyi Biały, która w roku bieżącym będzie ukończoną, tudzież dla konserwacyi prawego wału Dunajca i obwałowania lewego brzegu Dunajca od Więckówki do Bogumiłowic i od Bogumiłowic do Biskupic radłowskich, — tak, iż dla prowadzenia budowy i konserwacyi należałoby powiększyć personal wobec stanu dzisiejszego o 17 inżynierów.

Gdy jednak z d. 1. października 1909 ukończy służbę wojskową 3 urzędników, a dwie budowy (regulacya Biały i osuszenia bagien Rzemieńskich) zostaną w r. 1909 zamknięte, wskutek czego przybędzie 5 sił technicznych. Wydział krajowy proponuje powiększenie personalu biura melioracyjnego od 1. stycznia 1910 o 12 urzędników, mianowicie: 2 starszych inżynierów w VII randze, 2 inżynierów I klasy w VIII randze, 4 inżynierów II. klasy w IX. randze i 4 inżynierów — adjunktów w X randze.

W ten sposób personal techniczny biura melioracyjnego składałby się od r. 19010
1) z 1 dyrektora,
2) z 1 zastępcy dyrektora,
3) z 17 starszych inżynierów,
4) z 17 inżynierów I klasy,
5) z 28 inżynierów II klasy,
6) z 28 inżynierów adjunktów,
7) z 2 adjutowanych praktykantów, razem 94 inżynierów.

Z tych urzędników zajmuje się 2 wyłącznie projektowaniem i budową wodociągów i kanalizacyi.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Skołyszewskiego w sprawie pomnożenia etatu biura melioracyjnego dla spraw wodociągów i kanalizacyi powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 24 października 1908 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy sposobności pomnożenia personalu krajowego biura melioracyjnego wziął pod rozwagę dalsze utworzenie posad zawodowych technicznych dla wodociągów, kanalizacyi i budowy studni“.

W sprawie tej nie przedkłada Wydział krajowy na razie konkretnych wniosków, a to tak z powodu niepomyślnego stanu finansów kraju, które nie pozwalają na subwencyonowanie tych urządzeń sanitarnych w szerszych rozmiarach jak i dla tego, że dotychczas tym żądaniom gmin, które pod dotychczasowymi warunkami (subwencye po $^1/_3$ od państwa i kraju) mogły być wykonane, było biuro melioracyjne jeszcze w stanie odpowiedzieć przy obecnym składzie oddziału dla wodociągów.

D) Uzasadnienie poz. 16 i 17. rub. IX preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1910.

W poz. 16. preliminuje Wydział krajowy na r. 1910 zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały sejmowej z 26 listopada 1889 w sumie 545.680 K, zatem w porównaniu ze sumą tych zasiłków uchwalonych na r. 1909, 460.120 K. więcej o 85.560 K, a mianowie:

a) Na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914) 1.200 K, jak na r 1909.

b) Na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925) 1.000 K, jak na r. 1909.

c) Na drenowanie gruntów włościańskich, X rata (ostatnia 200.000 K, jak na r. 1909.

d) Na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, V rata (ostatnia) 6.432 K, jak na r. 1909.

e) Na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (pow. Mościska), III rata (ostatnia) 6.478 K, jak na r 1909.

f) Na regulacyę kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl), II rata (z 3-lecia) 15.000 K, jak na r. 1909.

g) Na regulacyę Prutu pod Diatkowcami, Kołomyją, Sopowem i Werbiążem niżnim 11.250 K.

Wskutek wielokrotnych próśb właścicieli gruntów nadbrzeżnych opracowało c. k. Namiestnictwo projekt lokalnej regulacyi Prutu w wymienionych miejscowościach, której koszta obliczono na 90.000 K.

Odezwą z 11. czerwca 1904, l. 21.824 przyrzekł Wydział krajowy wyjednać w Wys. Sejmie $12^1/_2\%$ zasiłek na tę regulacyę w kwocie 11.250 K, a gdy roboty w roku ubiegłym zostały rozpoczęte, wstawił ten zasiłek do preliminarza krajowego na r. 1910.

h) Na regulacyę Czeremosza pod Kniażem i Załuczem 78.800 K.

Wobec nadzwyczajnych szkód wyrządzonych w r. 1908 skutkiem kilkakrotnych wylewów Czeremosza, zarządziło c. k. Namiestnictwo opracowanie lokalnej regulacyi tej rzeki pod Kniażem i Załuczem.

Pod Kniażem ma być wykonany przekop i ubezpieczenie brzegów kosztem 57.000 K, pod Załuczem zaś przekop szutrowiska wraz z budowlami regulacyjnemi kosztem 140.000 K, razem kosztem 197.000 K.

Zanim systematyczna regulacya Czeremosza w drodze ustawy krajowej zostanie zapewnioną, zaproponowało c. k. Namiestnictwo w odezwie z d. 16. grudnia 1908 l. 105.089 wykonanie tych robót przy 60% zasiłku państwowej dotacyi wodnej, a 40 % zasiłku z funduszu krajowego.

W przypuszczeniu, że c. k. Ministerstwo robót publicznych przyzna 60% zasiłek państwowy, proponuje Wydział krajowy udzielenie 40% zasiłku krajowego w kwocie 78.800 K.

i) Na zabudowanie potoku Ubiadek w gminach Dąbrowa i Wielogłowy (pow. Nowy Sącz) 15.000 K.

Na prośbę interesowanych właścicieli gruntów popartą przez Wydział krajowy zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie projektu zabudowania potoku Ubiadek, który przewiduje budowę 2 zapor i 5 progów kamiennych, oraz korekcyę potoku dla ochrony gruntów nadbrzeżnych.

Do kosztów robót obliczonych na 30.000 K ma się przyczynić kraj i państwowa dotacya melioracyjna zasiłkami 50% po 15.000 K.

Ze względu na nagłość robót wstawił Wydział krajowy ten zasiłek do preliminarza krajowego na r. 1910.

k) Na regulacyę dopływów potoku Osy (pow. Tarnobrzeg) 13.333 K.

Na prośbę gmin Jamnica i Kotowa wola, tudzież obszarów dworskich Zaleszany i Kotowa wola zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacyi 4 dopływów potoków Osy, łącznej długości 10.334 km, której koszta obliczył st. inż. biura melioracyjnego Jan Bochniak na 40.000 K.

Gdy ta regulacya jest niezbędna, dla osuszenia zabagnionych gruntów, a strony interesowane zobowiązały się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty własnym kosztem utrzymywać, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3$% zasiłku krajowego w kwocie 13.333 K 33 gr. i odniósł się odezwą z 23. kwietnia 1909 l. 44.024 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w tej samej wysokości z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

l) Na osuszenie łąk włościańskich w gminie Bełzcu (pow. Rawa) 3.426 K.

Według projektu kraj. biura melioracyjnego z r. 1905 koszta osuszenia 68,1271 ha łąk za potokiem Krynicą w gminie Bełzec które obecnie są prawie nieużytkami, obliczona na 15.600 K, z czego przypada na łąki dworskie o powierzchni 23,2473 ha, 5. 323 K 25 gr., na łąki zaś włościańskie o powierzchni 44,8798 ha. 10.276 K 75 gr.

Gdy interesowani zawiązali spółkę wodną, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na udzielenie $33^1/_3$% zasiłku z funduszu krajowego na osuszenie łąk włościańskich w kwocie 3.426 K i odniósł się odezwą z 22. kwietnia 1909 l. 41.148 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w tej samej wysokości.

m) Na budowę kanału ulgi od potoku Czarnego do Prutu w Kołomyi 18.000 K.

Uzasadniono w I części niniejszego sprawozdania.

n) Na osuszenie gruntów w gminie Karłów (pow. Śniatyn) 17.500 K.

Na prośbę gminy Karłów zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia 757 morgów gruntów między koleją Czerniowiecką a Prutem za pomocą rowów łącznej długości 15·47 km, których koszta obliczono na 52.500 K.

Gdy Rada gminna w Karłowie uchwałą z 31 maja 1909 zobowiązała się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane rowy własnym kosztem utrzymywać, postanowił Wydział krajowy wyjednać u Wys. Sejmu i c. k. Ministerstwa rolnictwa $33^1/_3\%$ zasiłki ze skarbu kraju i państwa po 17.500 K i wstawił zasiłek krajowy do preliminarza na r. 1910.

o) Na osuszenie gruntów w Ciężkowicach (powiat Chrzanów), I. rata (z 2-lecia) 3.900 K.

Według projektu biura melioracyjnego koszta osuszenia 570 morgów łąk i pastwisk w tej gminie wynosić mają 23.400 K.

Ponieważ interesowani zawiązali spółkę wodną, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3\%$ zasiłku w kwocie 7.800 K, płatnego w 2 równych ratach rocznych (1910 i 1911) po 3.900 K i odniósł się odezwą z 28 kwietnia 1909, l. 40.347 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie zasiłku państwowego w tej samej wysokości.

p) Na budowę wodociągu w Makowie (pow. Myślenice) 8.333 K.

Kraj. biuro melioracyjne opracowało projekt wodociągu grawitacyjnego ze sąsiednich źródeł w gminie Maków, którego koszta obliczono na 25.000 K.

Ponieważ gmina Maków nie posiada środków na pokrycie tych kosztów, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na udzielenie $33^1/_3\%$ zasiłku w kwocie 8.333 K 33 gr. i odniósł się odezwą z 12. grudnia 1908 l. 104.693 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie zasiłku państwowego w tej samej wysokości.

r) Na budowę wodoc'ągu w gminie Międzyhorce (pow. Stanisławów) 8.000 K.

Projekt wodociągu w tej gminie preliminuje koszta na 24.000 K. Wydział krajowy proponuje przyznanie $33^1/_3\%$ zasiłku krajowego w kwocie 8.000 K i odniesie się do c. k. Rządu o udzielenie zasiłku państwowego, skoro Wydział powiatowy przedłoży konsens na budowę i uchwałę Rady gminnej co do pokrycia $^1/_3$ części kosztów, o co wezwany został reskryptem z 2. kwietnia 1909 l. 16.173.

s) Na budowę wodociągu w Kamionce strumiłowej, I rata (z 3-lecia) 22.778 K.

Projekt sporządzony przez inżyniera biura melior. Zygmunta Ursiniego przewiduje 2 alternatywy: budowę wodociągu grawitacyjnego kosztem 105 000 K i budowę wodociągu motorycznego kosztem 205.000 K.

Ponieważ wodociąg grawitacyjny nie zaspokoi potrzeb miasta, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3\%$ zasiłku na budowę wodociągu motorycznego w kwocie 68.333 K 33 gr. płatnego w 3 równych ratach rocznych (1910—1912) po 22.777 K 77 gr. i wezwał reskryptem z 12. grudnia 1908 l. 129.648 Wydział powiatowy w Kamionce strum. do postarania się o konsens na budowę, tudzież o zakupno źródeł i gruntu pod budowę.

t) na budowę wodociągu w Rozdole (pow. Żydaczów), I rata (z 3-lecia) 23.333 K.

Uzasadniono w I części niniejszego sprawozdania.

u) na budowę studzien w gminach Św. Stanisław i Wołczków (pow. Stanisławów) 2.367 K.

Koszta budowy 1 studni wierconej, 40 m. głębokiej w przysiółku Św. Stanisław preliminuje biuro melioracyjne na 2.600 K, 3 studzien zaś w gminie Wołczków na 4.500 K, razem 7.100 K.

Wydział krajowy proponuje udzielenie na tę budowę zasiłku $33^1/_3\%$ w kwocie 2.366 K 66 gr. i odniesie się do c. k. Rządu o dalszy $33^1/_3\%$ zasiłek, skoro Wydział powiatowy w Stanisławowie w myśl wezwania z 2. kwietnia 1909 l. 16.173 przedłoży uchwały Rad gminnych w sprawie pokrycia $^1/_3$ części kosztów i konserwacyi.

w) Na regulacyę Prutu w Kołomyi 3.050 K.

Na prośbę Magistratu miasta Kołomyi poleciło c. k. Namiestnictwo kierownictwu regulacyi Prutu sporządzić projekt ubezpieczenia lewego brzegu Prutu poniżej mostu drogowego w Kołomyi dla ochrony gruntów od zrywania.

Do kosztów obliczonych na 25.000 K przyczynia się miasto Kołomya datkiem 600 K, z reszty zaś 24.400 K pokryć ma państwo $87^1/_2\%$, kraj zaś $12^1/_2\%$ tj. 3.050 K.

Zgodnie z wnioskiem c. k. Namiestnictwa zawartym w odezwie z 2. lipca 1909 l. VIII. b. $\frac{1.079}{12}$ wstawił Wydział krajowy $12^1/_2\%$ zasiłek krajowy do preliminarza na r. 1910.

x) Na ubezpieczenie prawegu brzegu Białki pod Komorowicami 5.500 K.

y) Na ubezpieczenie prawego brzegu Białki pod Bestwiną 6.000 K.

Odezwą z 7. czerwca 1909 l. VIII. b. 22.356 nadesłało nam c. k. Namiestnictwo 2 projekty zabezpieczenia prawego brzegu granicznej Białki w powiecie Bialskim:

1) pod Komorowicami kosztem 11.000 K;
2) pod Bestwiną kosztem 12.000 K.

Wydział krajowy postanowił przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na udzielenie 50% zasiłków na roboty:

ad 1) w kwocie 5.500;
ad 2) w kwocie 6.000;

pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna na ten cel 50% zasiłek z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na popieranie drobnych melioracyj.

z) Do dyspozycyi Wydziału krajowego preliminuje się, jak na r. 1909, **75.000 K.** z której to kwoty pokrytą będzie przedewszystkiem różnica kursu pożyczki 500.000 K, mającej się zaciągnąć w r. 1910 w obligach komunalnych Banku krajowego na osuszenie i drenowanie gruntów, tak ażeby właściciele mogli otrzymać pożyczki bezprocentowe w pełnej wartości. Przy kursie 93% wyniesie ta różnica 35.000 K, tak iż w rzeczywistości pozostanie z tej dotacyi do dyspozycyi Wydziału krajowego tylko 40.000 K.

Ponieważ subwencye na roboty pod *g*, *h*, *w*) mają być udzielone z państwowej dodacyi wodnej, zatem w razie przyznania reszty zasiłków z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, wynosić będzie udział kraju w tej dotacyi melioracyjnej w r. 1910:

a) na roboty	416.800 K
b) subwencya na biuro melioracyjne i inżyniera dla kultury torfowej . .	18.000 „
c) 4½% odsetki pożyczki na osuszenie i drenowanie gruntów . . .	75.850 „
razem	510.650 K
czyli w porównaniu z r. 1909 (399.275 K) więcej o	**111 375 K**

Przy wysokości dodacyi państwowej na drobne meloracye (preliminowanej na r. 1909) **4,400.000 K**, wynosić będzie udział kraju w tej dotacyi zaledwie **11,6%**, podczas gdy powierzchnia gruntów uprawnych w Galicyi (ról i łąk), o których ulepszenie głównie się tu rozchodz, przedstawia **34,12%** powierzchni takichże gruntów w państwie.

W poz. 17. preliminuje Wydział krajowy na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk **18.500 K**, w porównaniu z r. 1909 (15.500 K) więcej o 3.000 K:

Nowe pola poświadczalne mają być założone:

1) w Czyszkach na torfowisku p. Bronisława Ujejskiego w perymetrze bagien Oleskich (próbne nawodnienie łąk torfowych), na który to cel c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 22. czerwca 1908 l. 18.171 przyznało subwencyę państwową w kwocie 1.500 K:

2) w Dąbrowie (pow. Bochnia) na torfowisku Kaspra Kościółka w perymetrze bagien puszczy Niepołomickiej;

3) w Rudny (pow. Rzeszów) w perymetrze bagien Rzeszowskich.

Nadto w perymetrze regulacyi Pustej ma być założony szereg pól doświadczalnych, a mianowicie:

1) w Hucie połonickiej na gruncie Jacka Potopnika;

2) w Połoniczny 3 pola na gruntach Nicefora Kuszyńskiego, Kiryła Prytuły i Pawła Semczyszyna;

3) w Czanyżu na gruncie Piotra Manasterskiego;
4) w Dmytrowie na gruncie Tymka Melnyka.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1909 (alegat 710 stenograficznych protokołów Izby posłów. — XIX sesya 1909) wstawiło c. k. Ministerstwo rolnictwa zasiłki państwowe dla następujących **104** nowych przedsiębiorstw melioracyjnych:

a) 1 w Austryi dolnej;
b) 6 w Austryi górnej;
c) 1 w Solnogrodzie;
d) 6 w Styryi;
e) 78 w Tyrolu;
f) 3 we Vorarlbergu;
g) 3 na Morawie;
h) 2 na Szlązku;
i) 4 w Galicyi;

mianowicie:

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	***a)* Austrya dolna:**			
1	Zabudowanie potoku Grafenbach . .	66.000	50	33.000
	***b)* Austrya górna:**			
2	Zabudowanie dorzecza potoku Trauenweissenbach	660.000	50	330.000
3	Regulacya potoku Koppentraun pod Obertraun	138.000	50	69.000
4	Zabudowanie górnej Steyerling w gm. Klaus	62.500	50	31.250
5	Zabudowanie debry Hauergraben . .	88.000	50	44.000
6	„ potoku Weisseneckbach .			
7	„ „ Sulzbach pod Ischl .	66.000	50	33.000
	***c)* Solnogród:**			
8	Zabudowanie potoku Ramseiderbach .	90 000	50	45.000
	***d)* Styrya:**			
9	Zabudowanie pot Leistenbach . . .	135.000	50	67.500
10	„ „ Gross-Sölkbach . .	128.000	50	64.000
11	Regulacya rzeki Raab w pow. Gleisdorf	500.000	50	250.000
12	Wykończenie regulacyi rzeki Mur .	5,900.000	40	2,360.000
13	Regulacya rzeki Mürz w pow. Kindberg	730.000	—	342.000
14	„ Drawy od Marburga do Polstran	11,700.000	40	4,680.000
	***e)* Tyrol:**			
15	Zabudowanie potoku Rivo S. Vigilio .	36.200	50	18.100
16	Przekroczenie kosztów robót ochronnych na Chiese pod Salezze . . .	42.000	50	21.000

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
17	Podwyższenie zasiłku na zabudowanie potoków w gm. Cloz . . .	—	—	8.000
18	Uzupełnienie robót na prawym brzegu rzeki Avisio	29.168	50	14.584
19	Zabudowanie i regulacya potoku Zamserbach	104.000	50	52.000
20	Roboty ochronne na Leno pod S. Nicolo	54.000	50	27.000
21	Uzupełnienie kanału obwodowego zapory S. Giorgio	36.487	50	18.244
22	Regulacya potoku Nasenbach . . .	46.000	50	23.000
23	Uzupełnienie zabudowań potoków w gm. Nesselwängle	163.000	50	81.500
24	Zabudowanie Vall della Sega . . .	35.200	50	17.600
25	„ potoków Messner i Thalhäusl w gminie Hopfgarten . .	100.000	50	50.000
26	Zabudowanie potoku Blachbach w Pfaffenhofen	24.000	50	12.000
27	Uzupełnienie robót na prawym brzegu Fersiny w Vigalzano . . .	72.000	50	36.000
28	Uzupełnienie robót na Roggia di Ravina	48.000	50	24.000
29	Zabudowanie potoków Schlicker i Halsl .	96.000	50	48.000
30	Regulacya potoku Stubenerbach pod Pfunds	34.500	50	17.250
31	Regulacya i zabudowanie pot. Haselbach w Waidring	840.000	50	420.000
32	Zabudowanie pot. Adana pod Roncone .	140.000	50	70.000
33	„ „ Pleggia pod Denno .	49.500	50	24.750
34	Uzupełnienie regulacyi rzeki Lech powyżej Forchach	52.000	50	26.000
35	Rekonstrukcya nawodnienia w gminach Terres, Flavón i Cunevo . . .	97.500	30	29.850
36	Regulacya potoków See i Drahn w Seefeld	51.000	50	25.500
37	Zabudowanie pot. Roggia di Novaledo .	54.000	50	27.000
38	„ debr w Iavre . . .	10.400	50	5.200
39	Nawodnienie w Vigo d' Anaunia . .	51.500	35	18.225
40	Zabudowanie potoku Sella pod Barco .	191.300	50	95.650
41	„ debry Raffein . . .	63.000	50	31.500
42	„ potoków w gm. Sarnthal .	57.000	50	28.500
43	Regulacya Fersiny pod Ciré . . .	165.000	50	82.500
44	Zabudowanie pot. Rivo Manez . .	42.000	50	21.000
45	Odprowadzenie wód górskich w dolinie Renu	136.000	50	68.000
46	Budowle ochronne na Kutschnerbach w St. Ulrich	35.800	50	17.900
47	Zabudowanie pot. Rivo Carbonare i Rivo Capre	80.000	50	40.000
48	Zabudowanie debry w gminie Bieno .	70.000	50	35.000
49	„ Rivo Maggiore w Levico .	240.000	50	120.000

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
50	Zabudowanie pot. Grieselthal i Anbach (podwyższenie zasiłku)	—	—	2.667
51	Rekonstrukcya regulacyi potoku Debant	77.700	50	38.850
52	Zabudowanie pot. Cameraso, Camerasetto i Rivo di Gresta	29.000	50	14.500
53	Regulacya pot. Brixenthaler Ache (podwyższenie zasiłku)	59.800	50	29.000
54	Zabudowanie potoku Valmanara	56.600	50	28.300
55	Odwodnienie w gminie Branzoll (uzupełnienie regulacyi Adygi, sekcya I a)	52.000	35	18.200
56	Uzupełnienie regulacyi Adygi w I sekcyi	92.000	50	46.000
57	„ „ dolnego biegu pot. Namlosbach	61.000	50	30.500
58	Zabudowanie Rivo Scala	78.000	50	39.000
59	„ debr pod Terres	29.300	50	14.650
60	„ potoku Galstirbach	50.000	50	25.000
61	Uzupełnienie zabudowania pot. Bretterwandbach	94.000	50	47.000
62	Zabudowanie pot. Dorf- i Pernitzbach w Lavant	81.000	50	40.500
63	Zabudowanie usuwisk w St. Jakob	51.500	50	25.750
64	„ potoku Badajone	28.000	50	14.000
65	„ potoków w Tiers	44.500	50	22.250
66	„ pot. Sadererbach	82.000	50	41.000
67	Uzupełnienie zabudowania pot. Ederbach pod Oetz	69.700	42½	29.623
68	Nawodnienie w gminie Cis	30.000	30	9.000
69	Odwodnienie w gminach Görtschach-Gödnach, Lengberg i Nikolsdorf (zasiłek na przekroczenie)	101.779	—	36.534
70	Dalszy zasiłek na regulacyę potoku Karlin	214 920	50	107.460
71	Zabudowanie Cinque Boali w Borgo	200.000	50	100.000
72	„ Kellerlahn w Passeier	118.000	50	59.000
73	„ i regulacya Roggia di Bondone	73.500	50	36.750
74	Zabudowanie potoku Karmelitergraben	51 000	50	25.500
75	Regulacya dolnego biegu potoku Gantsch	38.000	50	19.000
76	Uzupełnienie zabudowania pot. Töllgraben	133.000	50	66.500
77	Regulacya Adygi w przestrzeni Laatsch-Laas	413.600	50	206.800
78	Zabudowanie potoku Giolis	18.000	50	9.000
79	Zabezpieczenie prawego brzegu rzeki Lech pod Forchach	300.000	50	150.000
80	Zabudowanie pot. Schlandernaunbach	220.000	50	110.000
81	Regulacya Fersiny (prawy brzeg) w Serso	291.000	50	145.500
82	Uzupełnienie regulacyi Adygi w I sekcyi	84.000	50	42.000
83	Regulacya rzeki Ziller pod Mayrhofen	400.000	50	200.000

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
84	Regulacya rzeki Ziller pod Stumm-Kaltenbach	152.500	50	76.250
85	Zabudowanie potoków Herren-Gässeler-Hirsch- i Leinbach pod Höfen	148.000	50	74.000
86	Zabudowanie potoku Larganza	135.000	50	67.500
87	„ „ Rothlahnbach	74.200	50	37.100
88	„ „ Weissenbach pod St. Pauls	40.300	50	20.150
89	Naprawa zabudowania pot. Sylvesterbach	204.000	50	102.000
90	Uzupełnienie robót na Naif	344.000	50	172.000
91	Zabudowanie Val Stanghett	38.000	50	19.000
92	„ Torrente Varrone	128.000	50	64.000
	***f)* Voralberg:**			
93	Budowle ochronne na rzece Ill (pr. brzeg) w Satteins	89.000	50	44.500
94	Budowle ochronne na rzece Ill (lewy „) w gm. Frastanz	90.000	50	45.000
95	Regulacya pot. Bizauerbach w gminie Bizau	55.600	50	27.630
	***g)* Morawa:**			
96	Melioracya w gminie Gross-Ullersdorf	102.000	30 i 20	22.700
97	„ „ „ Jesernik	163 200	20	32.640
98	Osuszenie gruntów w gminie Pinke	110.500	30 i 20	27.800
	***h)* Szląsk:**			
99	Regulacya Opawy w Jägerndorf (nadwyżka kosztów)	96.239	40	38.496
100	Regulacya rzeki Biele w Böhmischdorf	136.200	$38_{,22}$	52.056
	***i)* Galicya:**			
101	Regulacya potoku Kłodnicy i Brydnicy	1,750.000	40	700.000
102	„ rzeki Sołokii z dopływami	6,000.000	40	2,400.000
103	„ potoku Macochy „	1,166.000	40	466.400
104	Osuszenie bagien Rzeszowskich	460.000	40	184.000
	Razem	38,815.693	—	16,507.559
	do r. 1908 włącznie	287,256.948	—	107,657.699
	Ogółem	**326,072.641**	—	**124,165.258**

Z ogólnej sumy 326,072.641 K kosztów przedsiębiorstw zapewnionych do r. 1909 włącznie w całem państwie przypada na przedsiębiorstwa galicyjskie suma **102,512.482** K, czyli **31·4** % (wobec 32·4 % w r. 1908, — 35·5 % w r 1907), — zapewniony zaś udział przedsiębiorstw galicyjskich w państwowym funduszu melioracyjnym **36,094.856** K, czyli **29·07** % zaangażowanej we funduszu melioracyjnym sumy 124,165.258 Kor. (wobec 30·0 % w r. 1908, 32·8 % w r. 1907, a 31·55 % w r. 1906).

W preliminarzu państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1909 uwzględniło c. k. Ministerstwo rolnictwa 243 przedsiębiorstw, w tem 27 przedsiębiorstw galicyjskich, dla których wstawiło następujące kwoty:

1.	Regulacya górnego Dniestru (10 rata) . .	65.714 K	— gr.
2.	Zabudowanie potoków w dorzeczu Dniestru (14 rata)	40.400 „	— „
3.	Regulacya Łomnicy (12 rata) . . .	35.618 „	— „
4.	Regulacya Soły (12 rata)	33.658 „	— „
5.	Obwałowanie Wisły w pow. Dąbrowskim (8 rata)	90.000 „	— „
6.	Regulacya Pustej (8 rata)	24.960 „	— „
7.	Regulacya Łęgu w pow. Niżańskim i Kolbuszowskim (8 rata)	30.000 „	— „
8.	Obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby (6 rata)	92.832 „	— „
9.	Obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej (6 rata)	90.000 „	— „
10.	Regulacya Błotni (5 rata)	27.600 „	— „
11.	Regulacya Pełtwi (4 rata)	128.222 „	23 „
12.	Obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do Białuchy (4 rata)	47.500 „	— „
13.	Regulacya górnej Trześniówki (4 rata) .	70.000 „	— „
14.	Regulacya Wereszycy (4 rata) . . .	81.600 „	— „
15.	Kolmatacya bagien naddniestrzańskich (6 rata)	80.000 „	— „
16.	Regulacya Wisłoka i Pielnicy (3 rata) .	48.750 „	— „
17.	Regulacya Błożewki (3 rata)	40.800 „	— „
18.	Uzupełnienie regulacyi Biały (3 rata) . .	88.333 „	34 „
19.	Uzupełnienie regulacyi Bugu (3 rata) . .	42.066 „	67 „
20.	Regulacya Raty (2 rata)	121.600 „	— „
21.	Podwyższenie lewego wału Wisły od Białuchy do granicy państwa (3 rata)	45.000 „	— „
22.	Podwyższenie prawego wału Wisły od Podgórza do Niepołomic (3 rata)	45.000 „	— „
23.	Zabudowanie potoku Krzemionki (3 rata) .	30.000 „	— „
24.	Regulacya Kłodnicy i Brydnicy (1 rata) .	38.888 „	88 „
25.	Regulacya Sołokii (1 rata)	80.000 „	— „
26.	Regulacya Macochy (1 rata)	42.400 „	— „
27.	Osuszenie bagien Rzeszowskich (1 rata) .	36.800 „	— „
	Razem .	1,597.743 K	12 gr.

Dla 243 przedsiębiorstw melioracyjnych w całem państwie wstawiło c. k. Ministerstwo rolnictwa do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1910 sumę 7,630.801 K 24 gr. (oprócz kwoty 172.000 K na utrzymanie oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich i kwoty 14.961 K 6 gr. na bezprocentowe pożyczki), udział zatem Galicyi w tegorocznej dotacyi państwowego funduszu melioracyjnego wynosi tylko **20·94** %, podczas gdy ten udział wynosił w r. 1908 20·3 %, w r. 1907. 26·88 %, w r. 1906. 26·07 %, a w r. 1905. 29·56 %.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy przedkłada następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 31. sierpnia 1909 l. 89 079 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889. w rubr. IX. poz. 16. wydatków na r. 1910 następujące zasiłki:

a)	na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914)	1.200 K
b)	na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do roku 1925)	1.000 „
c)	na drenowanie gruntów włościańskich X rata (ostatnia)	200.000 „
d)	na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, V rata (ostatnia)	6.432 „
e)	na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (pow. Mościska), III rata ostatnia)	6.478 „
f)	na regulacyę kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl) II rata (z 3-lecia)	15.000 „
g)	na regulacyę Prutu pod Kołomyją, Diatkowcami, Sopowem i Werbiążem niżnym (12 1/2 % zasiłek) .	11.250 „
h)	na lokalną regulacyę Czeremosza pod Kniażem i Załuczem	78.800 „
i)	na zabudowanie potoku Ubiadek (pow. Nowy Sącz)	15.000 „
k)	na regulacyę dopływów potoku Osy (pow. Tarnobrzeg)	13.333 „
l)	na osuszenie łąk w gminie Bełzec (pow. Rawa ruska)	3.426 „
m)	na budowę kanału ulgi z potoku Czarnego w Kołomyi	18.000 „
n)	na osuszenie gruntów w gminie Karłów (pow. Śniatyn)	17.500 „
o)	na osuszenie gruntów w gminie Ciężkowice (powiat Chrzanów), I rata (z 2-lecia)	3.900 „
p)	na budowę wodociągu w Makowie	8.333 „
r)	na budowę wodociągu w gm. Międzyhorce (powiat Stanisławów)	8.000 „
s)	na budowę wodociągu w Kamionce strumiłowej, I. rata (z 3-lecia)	22.778 „
t)	na budowę wodociągu w Rozdole, I rata (z 3-lecia)	23.333 „
u)	na budowę studzien w gm. św. Stanisław i Wołczków (pow. Stanisławów)	2.367 „
w)	na lokalną regulacyę Prutu w Kołomyi . . .	3.050 „
x)	na ubezpieczenie prawego brzegu Białki w Komorowicach (pow. Biała)	5.500 „
y)	na ubezpieczenie prawego brzegu Białki pod Bestwiną (pow. Biała)	6.000 „
z)	do dyspozycyi Wydziału krajowego	75 000 „
	Ogółem . .	545.680 K.

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rubr. IX. poz. 17 wydatków na r. 1910 następujące zasiłki:

1. w Chyszewicach, III rata (ostatnia)	250	K.
2. w Czyszkach, I rata z (3-lecia)	500	„
3. w Dąbrowie	1.000	„
4. w Rudnicy, I rata	500	„
5 w Połoniczny, Hucie połonickiej, Czanyżu i Dmytrowie, I rata (z 3 lecia)	1.500	„
6. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacyi Pustej 2.000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacyi Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, razem . .	5.500	„
Ogółem . .	9.250	K.

IV. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o dwóch etatowych starszych inżynierów, dwóch etatowych inżynierów I klasy, czterech etatowych inżynierów II klasy i czterech etatowych inżynierów-adjunktów i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1910.

Alegat 8—18.

V. Sejm uchwala załączone ·/. projekty ustaw:

1) o zabudowaniu potoku Leszcz w gminie Moszkowicach;
2) o zabudowaniu potoku Biczyczanki;
3) o zabudowaniu potoków Sudoł i Gródek;
4) o regulacyi rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa;
5) o regulacyi potoku Białego stoku z dopływami;
6) o regulacyi potoku Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza;
7) o regulacyi rzeki Jasiołki z dopływami;
8) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan;
9) o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa;
10) o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy;
11) o konserwacyi regulacyi rzeki Biały z dopływami i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Alegat 19—29.

VI. Sejm uchwala załączone ·/. projekty ustaw zmieniających postanowienia następujących ustaw konserwacyjnych:

1) ustawy z dnia 30. kwietnia 1895. Dz. u. kraj. Nr. 45. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Trześniówce;

2) ustawy z dnia 26. sierpnia 1899. Dz. u. kraj. Nr. 110. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Łęgu;

3) ustawy z dnia 4. listopada 1900. Dz. u. kraj. Nr. 8 z r. 1901. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami;

4) ustawy z dnia 28. lutego 1904. Dz. u. kraj. Nr. 37. o konserwacyi robót regulacyjnych na potokach Krzemienicy i Babulówce z dopływami, oraz na potoku Trześni;

5) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 90. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach;

6) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 91. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich;

7) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 92. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie;

8) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 93. o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim;

9) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 94. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym;

10) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 95. o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy;

11) ustawy z dnia 20. grudnia 1907. Dz. u. kraj. Nr. 4 z r. 1908. o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w dziale B) rub. IX. na rok 1910 do końca lutego 1912 r.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat, w. r.

Odpis

reskryptu c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 12. stycznia 1909 l. 63/pr. do c k Starostw w Kamionce strumiłowej, Rawie, Rudkach, Lwowie, Drohobyczu i Zółkwi.

Zauważyłem, że Starostwa powołane w myśl przepisów IV. rozdziału ustawy wodnej krajowej z 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 do oznaczenia okręgu konkurencyjnego spółek wodnych i do ingerencyi przy ich zawiązywaniu, nie zwracają należytej uwagi na doniosłe finansowe i ekonomiczne znaczenie rychłego powstania spółek wodnych dla przedsiębiorstw melioracyjnych i dla samych członków spółki, którzy skutkiem przewlekania się wspomnianych czynności urzędowych bywają pozbawieni dobrodziejstwa odnośnej ustawy specyalnej i muszą częstokroć odrazu uiszczać konkurencyjne datki w całości, zamiast w ratach rocznych.

Zwłoka w związywaniu spółek wodnych licznych już istniejących w kraju przedsiębiorstw melioracyjnych, często jest spowodowana okolicznościami na które c. k. Starostwa bezpośrednio nie mają wpływu (n. p. zarzuty względnie rekursy stron konkurencyjnych, niedokładności katastrów konkurencyjnych i t. p.) mimo to jednak spieszne załatwianie w toku będących spraw spółek wodnych mogłyby się bez wątpienia przyczynić znacznie do usuwania przeszkód, gdyby Panowie Starostowie i Kierownicy Starostw zwracali na te sprawy baczniejszą uwagę, a w razie potrzeby używali całej swojej powagi wobec przydzielonego im personalu konceptowego, a swego wpływu na interesentów, — tudzież gdyby referenci tych spraw w Starostwie porozumiewali się ile możności w krótkiej drodze — z kierownikami robót melioracyjnych celem uzyskania wyjaśnień i informacyi potrzebnych im z ominięciem przewlekłych korespondencyi urzędowych.

Przypominając Panu Staroście, że w tamtejszym powiecie jest aktualną sprawa zawiązania spółki wodnej dla ad 1) trzech przedsiębiorstw mianowicie dla regulacyi Bugu Pustej (Radosławki) i Sołotwy z Rokitną, ad 2) regulacyi Błotni, ad 3) regulacyi Wereszycy, ad 4) regulacyi Pełtwi, ad 5) regulacyi Tyśmienicy z Letnianką, ad 6) regulacyi Raty ad 1—3, 5—6 — i powołując się na reskrypt c. k. Namiestnictwa

ad 1) z 9. kwietnia 1908 L. 40.999, z 24. sierpnia 1908 L. 86.448 i z 29. grudnia 1908 L. 174.458,

ad 2) z 2. września 1908 L. 115.827, ad 3) z 31. lipca 1906 L. 98.074 względnie sprawozdanie Pana c. k. Starosty z 30. grudnia 1908 L. 21.823, ad 5) z 19. czerwca 1908 L. 71.496 i z 17. grudnia 1908 L. 168.300, ad 6) z 16. lipca 1908 L. 90.754,

ad 1—6) oczekuję niezawodnie, że Pan c. k. Starosta ważnej tej sprawy nie spuści z oka i dopilnuje, by wszelkie zarządzenia, które w tej sprawie jeszcze wydać należy, wydane były z pośpiechem i z możliwą dokładnością.

W tym celu zarządzam, aby Pan Starosta donosił mi począwszy od 1. lutego 10 9 co dwa tygodnie to jest każdego 1. i 15. o postępie czynności urzędowych, zmierzających do rychłego zawiązania.

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński, *w. r.*

Odpis

K. K. Ministerium für öffentliche Arbeiten.

Z. 161 — X. b. ex 08
8.802.

Wien am 15. Juli 1909. Betreff. Hochwasserschutz der Stadt Krakau und Umgebung. zur Z. 150.075 v. 15/12 1906. Beilagen: 1. Äusserung Konvolut in 2. Paketen u. zw. 1=8 Ky. 750 gr.: 1=18 Ky. 50 gr. mit Fahrpost. An die k. k. Statthalterei in Lemberg. Die Prüfung des im dortigen Wasserbaudepartement ausgearbeiteten Projektes für die Ausgestaltung der Weichselregulierung bei Krakau uud für die Herstellung der Hochwasserschutzbauten am linken Ufer der Weichsel vom Norbertinum Kloster klm. 75·420 bis zur Piekarskagasse km. 77·577 dann am rechten Ufer von den Kalkköfen 74·090 bis zur Wilgabachmündung km. 77·600, ergab die Notwendigkeit, auf die zu gewärtigenden Gefällsverhältnisse des ideellen Hochwassers Rücksicht zu nehmen, um die Sicherheitshöhe von mindestens 0.30 zu erzielen. Die Details der aus disesem Grunde h. o. durchgeführten Ergänzung des Projektes sind aus den Beilagen desselben zu entnehmen. Die in Abschrift mitfolgende Äusserung des hierortigen Departements XI. b. empfiehlt überdies, der Stauwirkung in der Flusskrümmung beim Wawel Rechnung zu tragen und zu diesem Behufe den linksseitigen Schutzbau von Wawel aufwärts mit der Sicherheitshöhe von 60 bis 70 cm. über der normalen Nivelette des ideellen Hochwassers herzustellen. Die Krone des linksseitigen Schutzbaues wird sonach beim Anschlusse an den Wawelhügel im km. 76·716 in der Seehöhe von 206.33 m. anzulegen und in diesem Niveau nach flussaufwärts bis zur Verschneidung mit der normalen Schutzbautennivellette fortzuführen sein. In Anbetracht der geringen Mehrkosten dieser bautechnisch unschwer durchführbaren Projektsänderung wurde der hierorts aufgestellte Kostenvoranschlag unverändert belassen, zumal die bezeichneten Mehrkosten aus der Reserve bedeckt werden können. Nach dem h. o. ergänzten Projekte der k. k. Statthalterei beträgt das Erfordernis für die in Betracht kommenden drei Arbeitsgruppen: I. Ergänzug der Regulierung in der Weichselstrecke klm. 73·7 — 77.809 1,472.000 K. II. Schutzbauten am linken Flussufer vom Norbertinenkloster klm. 75·420 bis zur Piekarskagasse km. 77·577 1,136.000 K III. Schutzbauten am rechten Ufer von den Kalkäfen km. 74·09 bis zur Wilgamündung km. 77·9 1,020.000 zusammen 3,628.000 K. Das von der Stadtgemeinde Krakau beigebrachte Projekt für die Anlage des Durchstiches in Dębniki umfasst nur die damit zusammenhängenden Arbeiten bis zur Wilgabachmündung. Wird nun der Kostenvoranschlag dieses in hydrotechnischer Hinsicht einwandfreien Projekes auf den Umfang der zur Lösung der Aufgabe notwendigen und im Projekte der k. k. Statthalterei berücksichtigten Arbeiten ergänzt. um eine Vergleichsbasis zu erlangen, so ergibt sich hiebei ein ungefähres, Erfor-

dernis von 5,102.000 K., so dass zu Gunsten des modifizierten Projektes der k. k. Statthalterei ein Minderbedarf von 1,474.000 K. resultieren würde, wenn der Vorteil der Schaffung eines Hafenbeckens im Altbette am Fusse des Wawels ausser Betracht bleibt. Da aber die Höhe des Erfordernisses in beiden Projekten wesentlich von den faktischen Kosten der Einlösungen von Grundstücken und Objekten abhängig ist, und in dieser Hinsicht verlässliche Grundlagen noch nicht vorliegen, kann ein verlässlicher finanzieller Vergleich der beiden Projekte derzeit noch nicht aufgestellt werden und empfiehlt es sich daher, vorerst das Ergebnis der betreffenden Einlösungsverhandlungen abzuwarten. Übrigens dürfte das Ergebnis des wasserrechtlichen Verfahrens noch zu einigen, wenn auch unwesentlichen Änderungen der Projekte und Kostenvoranschläge Anlass geben, so dass die letztere erst auf Grund der einschlägigen Verhandlungen definitiv abgeschlossen werden können. Die k. k. Statthalterei wird daher eingeladen, beide Projekte dem wasserrechtlichen Verfahren zu—zuführen und mit demselben die Einlösungsverhandlungen zu verbinden. Über die Ergebnisse dieser Amtshandlungen ist seinerzeit im Geleite geeigneter Anträge zu berichten, worauf die Schlussfassung über die Art der Lösung der gegebenen Aufgabe und über die Bedeckung des Erfordernisses erfolgen wird. Übereinstimmend mit der im Protokolle de dato Krakau 29. März 1906. mit den Vertretern der Direktion für den Bau der Wasserstrassen getroffene Vereinbarung hat die k. k. Statthalterei die Erstreckung des linkseitigen Schutzbaues bis zur Piekarskagasse, beziehungsweise bis klm. 77,577 projektiert. Da jedoch im Projekte der Weichselkanaliesirung bei Krakau die Stützmauer am linken Ufer nach aufwärts blos bis klm. 77,770 vorgesehen wurde, ergibt sich die Notwendigkeit noch für den Hochwasserschutz in der 193 m. langen Zwischenstrecke ein Ergänzungsprojekt zu verfassen. Unpräjudizierlich der Entscheidung, wer zur Durchführung des Schutzbaues in dieser Zwischenstrecke berufen sein wird erscheint es zweckmässig, die Ausarbeitung des diesfälligen Projektes der Bauleitung der Weichselregulierung in Krakau zu übertragen, welche angewiesen werden wolle, hiebei das Einvernehmen mit der Krakauer Ekspositur der Direktion für den Bau der Wasserstrassen zu pflegen. Auch empfiehlt es sich dieses Projekt gemeinsam mit dem die Hochwasserschutzanlage oberhalb der Piekarskagasse umfassenden Projekte der k. k. Statthalterei wasserrechtlich zu verhandeln. Anbelangend die Regulierung des Unterlaufes des Wilgabaches ist der k. k. Statthalterei aus dem Inhalte des h. o. Erlasses vom 2. Juli 1909. Z. 176. — X. b./1. bekannt, dass das Handelsministerium ersucht wurde, ein Alternativprojekt durch die Krakauer Ekspositur der Direktion für den Bau der Wasserstrassen verfassen zu lassen. Da das Handelsministerium dieser Anregung beigepflichtet hat, wird die Angelegenheit der Wilgaregulierung einstweilen aus dem wasserrechtlichen Verfahren auszuscheiden sein. In Anbetracht des sachlichen Zusammenhanges der am rechten Weichselufer projektierten Eindeichung mit der Korrektion und Eindeichung des Unterlaufes des Wilgabaches, unterliegt es jedoch keinem Anstande bei der wasserrechtlichen Verhandlung über die Arbeiten an der Weichsel, falls Besorgnisse wegen Unterlassung der Wilgakorrektion laut werden sollten, den Aufschluss dahin zu erteilen, dass für den Fall der Herstellung des Hochwasserschutzes an der Weichsel bei Krakau auch der Unterlauf des Wilgabaches der bedarfsgemässen Regulierung und Eindeichung zugeführt werden soll. Der Zeitpunkt der wasserrechtlichen Verhandlung ist anzuzeigen. Die k. k. Statthalterei wird eingeladen, denselben sogleich nach Ausarbeitung des Ergänzungsprojektes für die linkseitige Zwischenstrecke unterhalb der Piekarskagasse, jedenfalls aber noch im Jahre 1909. anzuberaumen, da die Vollendung der Rudawaregulierung, die als erste Etappe für die Schaffung des Hochwasserschutzes von Krakau und Umgebung angesehen werden darf, im wesentlichen: vor Eintritt des Winters bevorsteht, sonach die Möglichkeit bestände nach Massgabe der Ergebnisse des wasserrechtlichen Verfahrens und der Einlösungsverhandlungen der Frage der Bedeckung des Erfordernisses für die Arbeiten an der Weichsel näher zu treten, bezw. die diesfälligen Verhandlungen einzuleiten, um womöglich im Jahre 1910. an die Inangriffnahme der Bauarbeiten zu schreiten. Von den vorstehenden Verfügungen wolle der Landesausschuss und die Stadtgemeinde Krakau verständigt werden. Für den k. k. Minister. Unterschrift.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z 26. stycznia 1909 l. 7.878 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Odnośnie do tamtejszej odezwy z dnia 19. b. m. l. 674/pr. oznajmiamy c. k. Prezydyum, że wedle uchwały sejmowej z dnia 27. października 1908 z kredytu wyznaczonego przez Sejm w kwocie 300.000 K, tudzież z oczekiwanego zasiłku państwowego w kwocie 450.000 K, mają być wykonane odwodnienia gruntów zabagnionych zeszłorocznymi ulewnymi deszczami w celu umożliwienia uprawy wiosennej i nagłe budowle ochronne wodne (naprawa wałów i uszkodzonych budowli regulacyjnych), tudzież udzielane zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin w okolicach najbardziej dotkniętych klęskami na pokrycie tegorocznego datku konkurencyjnego.

W myśl tej uchwały proponuje Wydział krajowy udzielenie następujących zasiłków ze skarbu kraju i państwa:

a) na pokrycie datków konkurencyjnych przypadających na r. 1909, których strony interesowane dotknięte klęskami w roku bieżącym nie są wstanie uiścić:

1) na regulacyę potoku Rudawy: powiat Kraków . 11.250 K „ „ „ „ Chrzanów . 8.750 „		20.000 K
2) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy (gminy Kraków, Piaski-Grzegórzki i Dąbie)		5.000 „
3) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Białuchy do granicy państwa (spółka wodna)		10.000 „
4) na obwałowanie prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic (spółka wodna)		10.000 „
5) na obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej (spółka wodna)		45.000 K
6) na osuszenie bagien Rzemieńskich (spółka wodna) .		25.000 „
7) na regulacyę górnej Trześniówki (spółka wodna), datek przypadający na gminy		17.500 „
8) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich (spółka wodna) .		40.000 „
9) na regulacyę Wereszycy (spółka wodna) datek przypadający na gminy		28.000 „

b) na częściowe pokrycie zaległych rat anuitetowych pożyczek zaciągniętych przez spółki wodne, a to na skutek petycyi spółek przekazanych Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia:

10) spółce wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (raty anuitetowe pożyczek za rok 1909) . . . . . 12.000 K

11) spółce wodnej dla regulacyi Wisłoka i Pielnicy na częściowe pokrycie zaległości 118.426 K 9 gr. . . . . : 40.000 „

Z tego zasiłku byłaby pokrytą cała zaległość gmin: Buków, Jasionów, Trześniów i Milcza, w których spółka nie wykonała żadnych robót, a w których wedle konsensu prawno-wodnego także przy uzupełnieniu regulacyi Wisłoka i Pielnicy roboty nie będą wykonane, a to w kwocie 18.177 K 90 gr., reszta zaś byłaby użytą na częściowe pokrycie zaległości innych gmin.

12) spółce wodnej dla regulacyi Starego Brnia na częściowe pokrycie zaległości w sumie 60.222 K, a to w tych gminach, w których spółka nie wykonała żadnych robót . . 20.000 „

Ogółem 272.500 K

z której to sumy pokryłby kraj 40% w kwocie 109 000 K, państwowy zaś fundusz zapomogowy 60% tj. 163.500 K.

Z kredytu przez Sejm przyznanego w kwocie 300.000 K, tudzież spodziewanego zasiłku państwowego w kwocie 450.000 K, razem 750.000 K zostałoby do dyspozycyi na roboty publiczne, a mianowicie: odwodnienie gruntów dla umożliwienia uprawy i wykonanie nagłych budowli ochronnych wraz z naprawą uszkodzonych przez powódź wałów i robót melioracyjnych 477.500 K.

Wedle wniosków Wydziału krajowego przedłożonych już c. k. Prezydyum zachodzi potrzeba udzielenia następujących zasiłków na roboty ze skarbu kraju i państwa:

1) w myśl odezwy tutejszej z dnia 7. sierpnia 1908 l. 79.469 na naprawę wałów na Nowym Brniu . . . . . 14.524 K

2) w myśl odezwy tut. z 2. października 1908 l. 88.964 na naprawę wałów nad Wisłą, Uszwicą, Uszewką i Kisielina, tudzież robót regulacyjnych na potoku Żabnicy i na odwodnienie 8 gmin . . . . . 93.407 „

3) w myśl odezwy tutejszej z dnia 14. listopada 1908 l. 105.802 na zabudowanie potoku górskiego Berda w Czortkowie, który zagraża zniszczeniem wodociągu . . . . 60.000 „

4) w myśl tut. odezwy z dnia 29. grudnia 1908 l. 118.119 na obwałowanie potoku Kleczówki żądane przez c. k. Ministerstwo rolnictwa . . . . . 12.700 „

5) w myśl tut. odezwy z dnia 2 stycznia 1909 l. 127.620/08 na obwałowanie kanału Pojawsko-Jadownickiego . . . 15.500 „

Równocześnie przedkłada Wydział krajowy odezwami z dnia dzisiejszego wnioski na wykonanie następujących dalszych robót:

6) do l. 103.225/08 na odwodnienie gminy Przybysławice. (pow. Brzesko) . . . . . 1.150 „

7) do l. 134.815/08 na odwodnienie 7 gmin w powiecie Mieleckim 130.000 „

8) do l. 136.597/08 na regulacyę potoku Olszówki (dopływu Kisieliny) . . . . . 10.000 „

9) do l. 7.556/09 na obwałowania kanałów Chorzelowskiego, Kliszowskiego i Dunaj . . . . . 14.600 „

10) do l. 7.612/09 na odwodnienie gminy Miechowice wielkie (pow. Dobrąwa) . . . . . 5.167 K

Razem 357.048 K

tak, iż z wykonanego powyżej spodziewanego kredytu na roboty pozostanie do dyspozycyi reszta 120.452 K, na następujące dalsze roboty, dla których szkice i przybliżone kosztorysy nadeśle Wydział krajowy c. k. Prezydyum w ciągu dwóch tygodni, mianowicie:

1) odwodnienie gminy Monowice (pow. Biała);
2) odwodnienie gmin Wolicy i Przylasek wyciązki (pow. Kraków);
3) obwałowanie kanału Zakrzewskiego i potoku Czerniawy (pow. Tarnów i Brzesko);
4) odwodnienie gminy Zdrochec (pow. Brzesko);
5) odwodnienie gmin w powiecie Wielickim;
6) odwodnienie gminy Wierzchosławice (pow. Tarnów);
7) odwodnienie gmin w powiecie Rzeszowskim;
8) odwodnienie gmin nad Dniestrem i Strwiążem w pow. Rudeckim.

Wydział krajowy uprasza gorąco c. k. Prezydyum o wyjednanie na powyższe cele zasiłku ze skarbu państwa w kwocie 450.000 K, przyczem pozwala sobie zwrócić uwagę na szczególniejszą potrzebę i doniosłość odwodnienia gruntów dla umożliwienia wiosennej uprawy, gdyż z powodu zatopienia gruntów w dolinie Wisły i górnego Dniestru w skutek ulewnych deszczów jesienna uprawa nie mogła być w normalnych rozmiarach wykonaną, tak iż ogromne obszary gruntów nie zostały zasiane oziminą.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 21. maja 1909 l. 8.549/pr. do Wydziału krajowego we Lwowie.

Reskryptem z 11. maja 1909 L. 2.695 oznajmił Jego Ekscelencya Pan Minister rolnictwa, że zaproponowane przez Wydział krajowy pismem z 26. stycznia 1909 L. 7.878 a zestawione w dołączonej tabeli projekty melioracyjne, które przeprowadzone być mają z powodu zeszłorocznych klęsk elementarnych w Galicyi, zbadano wraz z kosztorysami w departamencie budownictwa wodnego c. k. Ministerstwa robót publicznych i uznano je w ogóle za odpowiedne.

W szczególności poczyniono jednak co do tych projektów następujące uwagi:

Co się przedewszystkiem tyczy naprawy wałów nad Uszwicą i Uszewką (poz. 2 a) Wydział krajowy obniżył obliczone na 18.850 koron koszta do kwoty 7.500 koron, z czego przeprowadzone być mają także roboty około osuszenia gruntów w przysiółku Brzezinka ad Szczurowa. Z jakich środków pokryte być mają koszta reszty robót konserwacyjnych, nie można powziąć z umówionego przedłożenia. Przypuszcza się, że Wydział krajowy zamierza pokryć odnośne wydatki z funduszu budowy, utworzonego na mocy ustawy krajowej z 29. maja 1903 Dz. u. kr. Nr. 61. dla obwałowania prawego brzegu Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej jakoteż dla regulacyi potoków Gróbka i Uszwica z dopływami, przeciw czemu nie podnosi się w tem przypuszczeniu zarzutów, że należy się spodziewać w tym funduszu budowy odpowiednich oszczędności.

Przeciw regulacyi Olszówki na przestrzeni od klm. 3·26 pod Wał — Rudą (poz. 6) kosztem 10.000 koron nie podnosi się wprawdzie zarzutu, gdy jednak nie przedłożono odnośnego projektu szczegółowego, rzeczą Wydziału krajowego będzie taki projekt dodatkowo przedłożyć.

To samo tyczy się zamierzonego a na 15.610 koron preliminowanego osuszenia gruntów w Wierzchosławicach w powiecie tarnowskim (poz. 13).

C. k. Ministerstwo rolnictwa nie sprzeciwia się także pokryciu kosztów niektórych na kwotę 4.000 koron preliminowanych robót w ramach projektu na odwodnienie gruntów w Pohorcach (poz. 17) z funduszu budowy dla regulacyi Dniestru na przestrzeni Kornalowice-Rozwadów i Strwiążu aż do ujścia w Biskowicach jednak pod warunkiem, że zapotrzebowanie to znajdzie rzeczywiście pokrycie w oszczędnościach uzyskanych w tych funduszach budowy.

Względem zabudowania potoku Berdy (poz. 18) i regulacyi Potoku Kleczówki (poz. 19) kosztem 60.000 koron względnie 12.700 koron wskazuje się na zatwierdzenie odnośnych projektów reskryptami z 26. kwietnia 1909 L. 14.460 i 11. maja 1909 L. 12.220, z których pierwszy intymowałem Wydziałowi krajowemu mojem pismem z 2. maja 1909 L. 7.301/pr. a drugi zaraz podam do wiadomości Wydziału krajowego, skoro mi nadesłany będzie.

W kwestyi finansowego poparcia projektów o których wyżej mowa i których koszt wynosi 477.504 koron, Ministerstwo rolnictwa oświadczyło skłonność przyjęcia 50% t. j. kwotę 238.752 koron na pozycyę kredytu „Melioracye“ wychodząc z założenia, że Wydział krajowy postarał się w odpowiedni sposób o przyszłe prawidłowe utrzymywanie tych robót i że w swoim czasie poda Ministerstwu operaty kolaudacyjne do wiadomości.

Po porozumieniu się z Ministerstwem skarbu uczyniło dalej Ministerstwo rolnictwa powyższe przyznanie subwencyi zawisłem od warunku, że resztujące zapotrzebowanie dla przeprowadzenia robót, o których mowa, zabezpieczone będzie w sposób niewątpliwy datkami kraju, względnie czynników miejscowych, i że z tego powodu nie będą podniesiono żądania o dalsze subwencye z funduszów państwowych.

Pod temi zastrzeżeniami gotów jest Rząd, aby okazać, że pragnie w tej sprawie uwzględnić najdalej idące życzenia Wydziału krajowego, wypłacić natychmiast po intymacyi tego reskryptu i po doniesieniu mu ewentualnie nawet w drodze telegraficznej o przyjęciu wyż wymienionych zastrzeżeń przez Wydział krajowy całą subwencyę w kwocie 238.752 koron.

Na przyzwolenie 60% datku pominąwszy teraźniejsze obciążenie wspomnianego kredytu, nie można się było zgodzić z zasadniczych względów.

Dalszego wniosku Wydziału krajowego o udzielenie zasiłków na pokrycie datków konkurencyjnych prawomocnie nałożonych w celu przeprowadzenia przedsiębiorstw melioracyjnych zabezpieczonych drogą osobnych ustaw krajowych, c. k. Ministerstwo rolnictwa z ubolewaniem nie mogło uwzględnić ponieważ nie posiada na to funduszów do swej dyspozycyi zwłaszcza, że przepsiębiorstwa i tak subwencyonowano z państwowego funduszu melioracyjnego możliwie jak najwydatniej. Nie byłoby więc usprawiedliwione pominięcie innych ze względów publicznych wskazanych projektów, dotychczas wcale nie subwencyonowanych, żeby tym samym przedsiębiorstwom przyjść ponownie z pomocą a to tem bardziej wobec szczupłego wyposażenia funduszów.

O tem zawiadamiam Wydział krajowy za zwrotem załączników odezwy z 24. lutego 1909 L. 21.062 z uwagą, że c. k. Ministerstwo rolnictwa zwróciło Wydziałowi krajowemu bezpośrednio swoim reskryptem z 10. kwietnia 1909 L. 13.812 nadesłane tu operaty techniczne robót melioracyjnych dołączoną tabelą objętych.

Zechce Wydział krajowy przeto bezzwłocznie oznajmić mi, czy akceptuje przytoczone wyżej warunki, pod którymi przyznana subwencya wypłacona być ma, jakoteż nadesłać szczegółowy projekt regulacyi Olszówki tudzież projekt na odwodnienie gruntów w Wierzchosławicach.

C. k. Namiestnik:
Bobrzyński, w r.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 7-go czerwca 1909 l 63.019 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

W myśl uchwały sejmowej z dnia 27 października 1908, przedłożył Wydział krajowy tutejszą odezwę z d. 26. stycznia 1909 l. 7.878 wniosek na udzielenie spółkom wodnym wyszczególnionym w tej odezwie dwom powiatom (Krakowskiemu i Chrzanowskiemu), tudzież 3. gminom (Kraków, Grzegórzki i Dąbie), które zostały najbardziej dotkięte zeszłorocznemi klęskami elementarnemi, zapomogi 272.500 K na częściowe pokrycie datków konkurencyjnych do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, z którejto zapomogi miałby skarb państwa pokryć 60% tj. kwotę 163.500 K, 40% zaś w kwocie 109.000 K wypłaci kraj z uchwalonego na ten cel przez Sejm kredytu 300.000 K.

Reskryptem z 11. maja 1909 l. 2.695 intymowanym tamtejszą odezwą z d. 21. maja 1909 l. 8.549/pr. nie uwzględniło c. k. Ministerstwo rolnictwa tego wniosku Wydziału krajowego, ponieważ „nie posiada na to funduszów do swej dyspozycyi".

Wydział krajowy pozwalasobie jednak zwrocić uwagę c. k.Prezydyum, że w odezwie tutejszej z 26. stycznia 1909 l. 7.878 nie domagał się udzielenia na ten cel zasiłku 163.500 K z funduszów administrowanych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, (z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye) lecz wogóle ze skarbu państwa, na który to cel uchwala corocznie Rada państwa kredyt zapomogowy w etacie c. k. Ministerstwa skarbu (allgemeine Kassenverwaltuug).

Dalej zwraca uwagę Wydział krajowy, że w analogicznym wypadku po powodzi w r. 1882 w Tyrolu, która wyrządziła szkody na 38 milionów koron, udzieliło państwo spółkom wodnym dotkniętym klęską zapomogi w kwocie jeden milion koron (§. 12. ustawy z dnia 13. marca 1883. Dz. p. p. Nr. 31., oprócz pożyczki bezprocentowej w sumie 3,000.000 K dla spółek wodnych, gmin i członków gmin (§. 9. powołanej ustawy państwowej).

Gdy suma szkód wyrządzonych zeszłorocznemi klęskami elementarnemi wynosi w Galicyi 380 milionów koron, a więc dziesięć razy więcej aniżeli w Tyrolu w roku 1882, Wydział krajowy uprasza gorąco c. k. Prezydyum o wyjednanie u JE. p. Ministra skarbu proponowanego przez Wydział krajowy zasiłku 163.500 koron dla spółek wodnych powiatów i gmin, które nie są w stanie uiścić datków konkurencyjnych, gdyż te same okolice, w których znajdują się te konkurencye, zostały nawiedzone także w maju 1909 powodziami.

Nadmienamy przytem, że przyznany 40% zasiłek krajowy został już częściowo wypłacony spółkom wodnym, odmowa zatem równoległej pomocy państwa wywołałaby u ludności dotkniętej przygnębiające wrażenie.

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 89.079/09.

Odpis.

odezwy Wydziału krajowego z d. 7. czerwca 1909 l. 63.020 do c. k. Prezydum Namiestnictwa.

Reskuyptem z 11. maja 1909. l. 2.695 intymowanym tamtejszą odezwą z d. 21. maja 1909. l. 8549 pr. przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa na wykonanie nagłych robót wodnych, które mają na celu częściowe złagodzenie skutków zeszłorocznych klęsk elementarnych, a których koszta obliczono na 477 504 K, 50% zasiłek państwowy w kwocie 248.752 K, zamiast proponowanego przez Wydział krajowy w myśl uchwały Sejmu z 27. października 1908 zasiłku 60% w kwocie 286.502 K 40 gr.

Ponieważ Wydział krajowy rozporządził już całym zasiłkiem krajowym uchwalonym na ten cel przez Sejm w sumie 300.000 K. a strony interesowane dotknięte w roku ubiegłym nadzwyczajnemi klęskami elementarnemi nie są w stanie pokryć brakujących 10% kosztów robót, zajdzie wobec powyższej deczyi c. k. Ministerstwa rolnictwa niewątpliwie ta eweutualność, że projektowane nagłe roboty nie będą mogły być wykonane w proponowanych rozmiarach, co jak n. p. przy naprawie wałów uszkodzonych przez wielkie wody może pociągnąć za sobą nieobliczone szkody przy wydarzających się prawie corocznie wysokich stanach wody.

Z uwagi, że c. k. Ministerstwo robót publicznych przyznało na naprawę dróg powiatowych i gminnych 60% zasiłek państowy zgodnie z rezulucyą Sejmu z d. 27. października 1908, z uwag dalej, że w analogicznych wypadkach, jak n. p. po powodzie w r. 1882 w Tyrolu (§. 2. ustawy z dnia 13. marca 1883. Dz.p. p. Nr. 31), a po powodzi w r. 1903 w Galicyi Administracya państwa udzieliła 60% zasiłków na naprawę uszkodzonych budowli wodnych i na nagłe roboty ochronne, Wydział krajowy pozwala sobie upraszać c. k. Prezydyum o przedłożenie wniosku c. k. Ministerstwu rolnictwa na podwyższenie przyznanego zasiłku państwowego z 50% na 60% t. j. o kwotę 47.750 K 40 gr. i wyjednanie jak najrychlejszej przychylnej decyzyi.

Do L. Nam. 110593—VII. c.

Lwów. 3. sierpnia 1909

Sprawozdanie

c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego z czynności i kosztów służby hydrograficznej w roku 1907.

C. k. krajowy Oddział hydrograficzny był w roku sprawozdawczym zajęty zarządem stacyi ombrometrycznych, wodoskazowych i śniegoskazowych, zbieraniem i sprawdzaniem raportów, wydawnictwem map śniegowych, przygotowaniem materyału do rocznika hydrograficznego 1906, inspekcyą stacyi wodoskazowych, następnie wykonaniem pomiarów hydrotechnicznych na granicznej przestrzeni Wisły, pomiarów hydrometrycznych na Czarnym i Białym Dunajcu, na Białce tatrzańskiej, na Popradzie, na Białej, na Ropie i na Mleczce, jakoteż przygotowywaniem materyału do opracowania generalnego projektu na reguracyę Dniestru od Żurawna do Okopów.

1. Obserwacye ombrometryczne.

W roku 1907 funkcyonowało w Galicyi stacyi ombrometrycznych 414.
Z tych przypada na dorzecze:

a)	Wisły	242
b)	Dniestru	142
c)	Dniepru	5
d)	Prutu	25
	Razem	414

W porównaniu z ilością stacyi czynnych w roku 1906 — 432 ubyło 18 stacyi.
Z powyższych stacyi funkcyonowało:

390	przez	12	miesięcy i	nadesłało	4680 raportów
5	„	11	„	„	55 „
4	„	10	„	„	40 „
1	„	9	„	„	9 „
2	„	8	„	„	16 „
—	„	7	„	„	— „
2	„	6	„	„	12 „
2	„	5	„	„	10 „
1	„	4	„	„	4 „
2	„	3	„	„	6 „
5	„	2	„	„	10 „
414	stacyi		nadesłało	. . .	4842 raportów.

Nadto nadesłały ze Szlązka 10 stacyi po 12 raportów czyli razem 120 raportów i z Bukowiny 1 stacya 12 raportów.

Oprócz zwyczajnych raportów przysłały następujące stacye, zaopatrzone w samopiszące przyrządy, wykresy ombrograficzne a mianowicie:

A. w dorzeczu Wisły:

1) Lutowiska	za	czas	od	1/VI.	do	31/X. 07
2) Łówcza	„	„	„	1/IV.	„	31/X. „
3) Rajcza	„	„	„	1/V.	„	31/X. „
4) Zaradnia	„	„	„	1/V.	„	30/X. „

B. w dorzeczu Dniestru.

1) Przemyślany	za	czas	od	1/VII.	do	31/X. 07
2) Wyżłów	„	„	„	1/VI.	„	31/X. „

Obserwacye wodoskazowe.

Czynnych stacyi wodoskazowych istniało w Galicyi w roku 1907 — 224. Z tych przypada na dorzecze:

a) Wisły	135
b) Dniestru	78
c) Dniepru	1
d) Prutu	10
Razem .	224

W porównaniu z ilością stacyi w roku 1906 . . 230
ubyło . . 6 stacyi.

Z galicyjskich stacyi wodoskazowych funkcyonowało:

205	przez	12	miesięcy	i	nadesłało	2460	raportów
2	„	11	„		„	22	„
3	„	10	„		„	30	„
2	„	9	„		„	18	„
2	„	8	„		„	16	„
1	„	7	„		„	7	„
—	„	6	„		„	—	„
1	„	5	„		„	5	„
—	„	4	„		„	—	„
7	„	3	„		„	21	„
1	„	2	„		„	2	„
—	„	1	„		„	—	„
224	stacyi		nadesłało	.	. .	2581	raportów

Nadto nadesłały: ze Szlązka 6 stacyi po 12 raportów czyli razem 72 raportów.

Prócz zwyczajnych raportów przysłały następujące stacye, zaopatrzone w samopiszące przyrządy, wykresy linnigraficzne a mianowicie:

A. w dorzeczu Wisły

1) Nisko na Sanie za czas od 1/IV. do 30/XI.
2) Przemyśl na Sanie za czas od 1/IV „ 31/XII.

B. w dorzzeczu Dniestru:

(Uwaga : Oba nieczynne).

3. Obserwacye śniegoskazowe.

W ciągu zimy 1907/08 funkcyonowało w Galicyi stacyi śniegoskazowych	197
W porównaniu z ilością stacyi w zimie 1906/07	200
ubyło .	3 stacye

Tutejszy Oddział hydrograficzny zbierał oprócz raportów z galicyjskich stacyi śniegoskazowych także raporty z dwóch stacyi w dorzeczu Wisły na Ślązku, oraz z 30-stu stacyj w dorzeczu Prutu i Seretu na Bukowinie.

Na podstawie raportów śniegowych nadsyłanych każdej niedzieli, wydano 13-ście w 450-ciu egzemplarzach tygodniowych map śniegowych z raportami od 4. stycznia 1908 r. do 28. marca 1908 roku obejmujących dorzecza Wisły, Dniestru, Styru, Prutu i Seretu w granicach Austryi.

4. Ewidencya stacyi hydrograficznych i sprawdzania raportów.

Wszystkie raporty nadsyłane ze stacyi hydrograficznych w dorzeczu Wisły, Dniestru, i Dniepru sprawdzono i uzupełniono w Oddziale hydrograficznym i przesyłano je następnie w odpisach c. k. Centralnemu biuru hydrograficznemu we Wiedniu.

Dla wszystkich stacyi hydrograficznych prowadzi się księgę przeglądową stacyi, wykazy nadsyłanych raportów, księgę obserwatorów i dzienniki wydatków.

5. Przygotowanie materyału do rocznika hydrograficznego c. k. Centralnego biura za rok 1906.

Oprócz spisu wszystkich stacyi hydrograficznych dorzecza Wisły, Dniestru i Dniepru, sporządzono tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń opadu, zestawienie ilości dni z opadem i codzienne spostrzeżenia ciepłoty, następnie zestawienie miesięcznych i rocznych dziennych średnich temperatur, wreszcie tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń wodoskazowych, tabelaryczne zestawienie miesięcznych i rocznych dziennych średnich stanów wody, czasów trwania rozmaitych stanów wody, tabelaryczne zestawienie charakterystycznych stanów wody i wykresy codziennych stanów wody ze wszystkich czynnych stacyi.

6. Inspekcyę stacyi wodoskazowych wykonano w roku 1907.

Przy sposobności pomiarów hydrometrycznych jakoteż hydrotechnicznych w roku 1907, przeprowadzono inspekcyę kilkunastu stacyi wodoskazowych.

7. Pomiary hydrotechniczne wykonano w roku 1907.

W roku 1907 przeprowadzono dopełniające pomiaty na granicznej przestrzeni Wisły przyczem wykonano:

a) zdjęcia przekroi poprzecznych od km 260 do km 287 w ilości 109 sztuk,
b) niwelacyę znaków kilometrowych i reperów od km 260 do km 28.7 razem km 27.

8. Badania hydrometryczne wykonano w r. 1907.

1)	na Czarnym Dunajcu w Chochołowie . . .	1
2)	na Czarnym Dunajcu w Nowym Targu . .	1
3)	„ Białym Dunajcu w Białym Dunajcu . .	1
4)	„ Białce tatrzańskiej w Białce	1
5)	„ Popradzie w Starym Sączu	1
6)	„ Popradzie w Cyganowicach	1
7)	„ Białej w Ciężkowicach	1
8)	„ Ropie w Klęczanach	1
9)	„ Mleczce w Budach przeworsk. . . .	1
	w Gorliczynie	1
	w Gniewczynie	1
	Sa.	11

9. Elaborata hydrometryczne opracowano

na podstawie pomiarow wykonanych na Sanie i Białej w roku 1906, w ilości 20 sztuk.

10. Zdjęte przekroje poprzeczne Wisły w roku 1906

naniesiono i skopiowano, oraz uskuteczniono odbitki negrograficzne od km 175 do km 259, w ilości 367 sztuk.

11. Przygotowywano materyał

do opracowania generalnego projektu na regulacyą Dniestru od Żurawna do Okopów.

12. Pisma urzędowe i korespondencyjne.

Z nadesłanych do protokołu c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego w roku 1907, 17057 pism, sprawozdań, raportów, przypomnień urzędowych, zaprotokołowano i załatwiono 2475 ekshibitów i uskuteczniono 11492 ekspedycyi, w których mieści się 963 przesyłek pieniężnych oprócz uskutecznionych 658 wypłat miejscowych.

Oprócz tych 2475 ekshibitów Oddziału hydrograficznego załatwiono 404 ekshibitów c. k. Namiestnictwa.

13. Personal techniczny i manipulacyjny Odddziału hydrograficznego.

Personal techniczny składał się z 4 c. k. urzędników technicznych i z 4 asystentów służby hydrograficznej, którzy pobierali swe płace wyłącznie z funduszów służby budownictwa państwowego.

Oprócz powyższego personalu było zajętych 8 pomocników technicznych i manipulacyjnych robotami manipulacyjnemi, sporządzaniem grafikonów, kopiowaniem planów, zestawianiem dat statystycznych, wykonywaniem tygodniowych map śniegowych i czynnościami polowemi.

14. Koszta służby hydrograficznej.

A) Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo, względnie przez c. k. Centralne biuro hydrograficzne na rachunek dotacyi funduszu hydrograficznego:

1)	Urządzenie stacyi ombrometrycznych . . .	432 K	28 h.
2)	Utrzymenie stacyi ombrometrycznych . .	259 „	49 „
3)	Remuneracye obserwatorów stacyi ombrometrycznych	11.707 „	50 „
4)	Remuneracye obserwatorów stacyi wodoskazowych	7.814 „	66 „
5)	Ryczałty przyznano obserwatorom na pokrycie kosztów posłańca pocztowego	523 „	90 „
6)	Dyurna pomocników technicznych i manipulacyjnych	12.064 „	26 „
7)	Publikacya tygodniowych map i raportów śniegowych	2.281 „	50 „
8)	Druki dla obserwatorów i dla c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego	2.127 „	19 „
9)	Utrzymanie biura	677 „	14 „
10)	Płaca sługi biurowego	1.327 „	92 „
11)	Zakupno przyborów rysunknwych i kancelaryjnych	504 „	40 „
12	Udział w kosztach publikacyi c. k. Centralnego biura hydrograficznego	9.710 „	— „
13)	Zakupno dzieł technicznych	913 „	26 „
14)	Różne wydatki	979 „	11 „
	Razem .	51.322 K	61 h.

Do pozycyi 3) i 4) c. k. krajowy Oddział hydrograficzny nadmienia, iż w roku 1907, przyznano:

a) obserwatorom ombrometrycznym:

2	po	12	Koron	24 K.
1	„	18	„	18 „
178	„	24	„	4.272 „
1	„	30	„	30 „
2	„	32	„	64 „
137	„	36	„	4.932 „
1	„	40	„	40 „
50	„	48	„	2.400 „
2	„	50	„	100 „
5	„	60	„	300 „
1	„	100	„	100 „
380	obserwatorów			12.280 K.

rzeczywisty zaś wydatek wynosił 11.707 K 50 h.

b) obserwatorom wodoskazowym:

13	po	12	Koron		156 K.	
1	„	18	„		18 „	
7	„	20	„		140 „	
75	„	24	„		1800 „	
1	„	30	„		30 „	
1	„	32	„		32 „	
34	„	36	„		1.224 „	
8	„	40	„		320 „	
1	„	43	„	20 h.	43 „	20 h.
86	„	48	„		4.128 „	
1	„	50	„		50 „	
1	„	60	„		60 „	
1	„	72	„		72 „	
230 obserwatorów					8.073 K	20 h.
rzeczywisty zaś wydatek . .					7.814 K	66 h.

B) Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo z funduszu wodnego a mianowicie na koszta urządzenia i utrzymania wodoskazów wynoszą razem . 6.721 K 55 h.

do tego wydatki ad A) . . . 51.322 „ 61 „

Ogółem . 58.044 K 16 h.

Do tych kosztów przyczynił się Wydział krajowy zasiłkiem asygnowanym odezwą z 29. grudnia 1907, l. 129.609 (l. Nam. 990 ex 1908) w kwocie . . . . . 16.000 K — h.

resztę zaś w kwocie . . . . 42.044 K 16 h.

pokrył państwowy fundusz hydrograficzny i wodny.

Ustawa

z dnia . . . . . z zabudowaniu potoku Leszcz w gminie Maszkowicach.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Leszcz w dorzeczu Dunajca w gminie Maszkowicach ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi, służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z r. 1908, który preliminuje koszta robót w kwocie 128.800 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma w myśl §. 6. ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p Nr. 4, fundusz krajowy 30 procentowym bezzwrotnym zasiłkiem w kwocie 38.640 koron, i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 90.160 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Ewentualne oszczędności z sumy kosztorysowej oznaczonej w §. 2. mają być po ukończeniu robót zwrócone czynnikom kontrybującym w stosunku ich udziału w kosztach.

§. 7.

Koszta utrzymania robót wykonanych pokrywać będzie po ukończeniu budowy gmina Maszkowice.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Biczyczanki.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Bieczyczanki w gminach Chełmek polski, Chełmek niemiecki, Biczyce polskie i Biczyce niemieckie powiatu Nowosądeckiego ma być wykonane po myśli §. 6 ustawy z d. 4 stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1908, który preliminuje koszta robot w kwocie 183.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 54.900 koron i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j. kwotą 128.100 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą Państwa.

§. 6.

Ewentualne oszczędności uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w §. 2 zwrócone być mają czynnikom kontrybującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§. 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45 ustawy krajowej z dnia 14 marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniony według postanowień §. 66 powołanej ustawy.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoków Sudoł i Gródek.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoków Sudoł i Gródek w dorzeczu Biały w powiecie Grybowskim ma być wykonane po myśli §. 6. ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich, który preliminuje koszta robót na 245.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 73.500 koron i państwowy fundusz melioracyjny, ten ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j. kwotą 171.500 koron.

§. 4.

Oznaczone w §. 3 datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla

wykonania robót programem objętych, a to w stosunku jak 70 : 30.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Ewentualne oszczędności uzyskane ze sumy kosztorysowej oznaczonej w §. 2. zwrócone być mają po ukończeniu budowy czynnikom kontrybnującym, a to w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§. 7.

Koszta utrzymania wykonanych robót pokrywać ma po ukończeniu budowy fundusz konserwacyjny regulacyi rzeki Biały, utworzyć się mający na podstawie §. 6 ustawy krajowej z dnia 1. września 1892 Dz. ust. kraj. Nr. 72.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa wraz z regulacyą Raty od jazu w Sielcu do ujścia ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć mają projekty Wydziału krajowego z r. 1900 i 1909, które preliminują koszta budowy na 1,840.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzonym:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

c) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele przyległych nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych po myśli §. 51. ustawy wodnej z 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38, służyć mają na częściowe pokrycie 40-procentowego datku funduszu krajowego, jednakże suma tych datków konkurencyjnych w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. nie może przekroczyć 30% kosztów budowy.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze. które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży gruntów uzyskanych przez regulacyę, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania adminisracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom robót publicznych, rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Białego stoku z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem razporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Białego stoku od gminy Płowe do stawu w Komarowie wraz z dopływami w powiatach Kamioneckim i Sokalskim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909, który preliminuje koszta robót na 1.970.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, któ-

rych należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nieda się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w §. 3 c) wymienionych, związaną będzie na podstawie §. 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. przez administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

§. 5.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku Biały stok i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego po myśli §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodastwa krajowego.

§. 7.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza ma być wykonaną, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1908, który preliminuje koszta robót na 1,340.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4., bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent;

c) interesowane w regulacyi działy Administracyi państwowej z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia datkiem w wysokości dwudziestu procent.

§. 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Bliższe postanowienia, co do pokrycia kosztów konserwacyi i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze osobnej ustawy krawej po ukończeniu budowy.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i robót publicznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Jasiołki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królewstwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Jasiołki od gminy Lipowicy do mostu na gościńcu państwowym w Jaśle ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909, który preliminuje koszta budowy na 3,100.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się utworzyć w tym celu funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

c) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci, właściciele przyległych nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych po myśli §. 51. ustawy wodnej z 14. marca 1875. Dz u. kraj. Nr 38, służyć mają na częściowe pokrycie 40-procentowego datku funduszu krajowego, jednakże suma tych datków konkurencyjnych w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. nie może przekroczyć 30% kosztów budowy.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzadaży gruntów uzyskanych przez regulacyę, jako kapitału zakładowego,

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy,

3. z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom robót publicznych, rolnictwa i skarbu.

Ustawa.

z dnia . . . . . o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan wraz z korekcyą i obwałowaniem lewych dopływów Wisły na tej przestrzeni w powiatach Chrzanowskim i Krakowskim ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909 który preliminuje koszta robót na 9,000.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) interesowane powiaty datkiem konkurencyjnym w wysokości dziesięciu procent kosztów, a mianowicie: powiat

Chrzanowski w kwocie 439.000 K, powiat zaś Krakowski w kwocie 461.000 K,

Datki konkurencyjne uiścić mają interesowane powiaty w dwudziestu równych ratach rocznych po ukończeniu robót w czasie zaś budowy mają być te datki pokryte zaliczkowo z funduszu krajowego.

Interesowane powiaty obowiązane są ponieść koszta wykupna gruntów i odszkodowań za grunta za wynagrodzeniem mającem się oznaczyć po cenach zatwierdzonego kosztorysu.

Powiatom konkurującym zastrzega się prawo ściągnięcia przypadających na nie datków z właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów, a to po myśli §. 66 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38. według wartości tych nieruchomości i zakładów, które od wylewu mają być ochronione

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i powiatów oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i powiatów w §. 3. wyszczególnionych.

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia, mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych, skarp potoków i rowów materyałowych;

2) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12.;

3) z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego (§. 17. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4.).

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego na konserwacyę, organizacyi obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmuje Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namie-

stnictwem, któremu podobnie jak reprezentacyom interesowanych powiatów przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Datki konkurencyjne powiatów interesowanych mają być ściągane jako dodatki do podatków bezpośrednich wraz z państwowymi dodatkami przez właściwe Urzędy podatkowe w ten sam sposób, jak podatki, i wpłacane do Kasy Wydziału krajowego.

§. 9.

Wysokość procentu dodatków, jakie uiszczać mają corocznie po skończeniu budowy interesowane powiaty w myśl §. 3. tej ustawy, ustanowi Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem.

§. 10

Czasowe wstrzymanie ściągania datków wymienionych w §. 8. tej ustawy może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa wraz z obwałowaniem wstecznem rzek Soły i Skawy, tudzież korekcyę i obwałowaniem prawych dopływów Wisły na tej przestrzeni w powiatach Bialskim, Wadowickim i Wielickim (Podgórskim) ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowepo z roku 1909 który preliminuje koszta robót na 11,200.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem

w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) interesowane powiaty datkiem konkurencyjnym w wysokości dziesięciu procent kosztów, a mianowicie: powiat Bialski w kwocie 259.200 K., powiat Wadowicki w kwocie 539.300 K., powiat zaś Wielicki (Podgórski) w kwocie 321.500 K.

Datki konkurencyjne uiścić mają interesowane powiaty w dwudziestu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy mają być te datki pokryte zaliczkowo z funduszu krajowego.

Interesowane powiaty obowiązane są ponieść koszta wykupna gruntów i odszkodowania za grunta za wynagrodzeniem, mającem się oznaczyć po cenach zatwierdzonego kosztorysu.

Powiatom konkurującym zastrzega się prawo ściągnięcia przypadających na nie datków z właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów, a to po myśli §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38 według wartości tych nieruchomości i zakładów, które od wylewu mają być uchronione.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i powiatów oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i powiatów w §. 3. wyszczególnionych.

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów, uzyskanych z wydzierzawienia wałów ochronnych, skarp potoków i rowów materyałowych;

2) z grzywień nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12.

3) z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego (§. 17. ustawy z 4 stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4.)

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego na konserwacyę, orga-

nizacyi obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak reprezentacyom interesowanych powiatów przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozprządzenie wykonawcze który ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Datki konkurencyjne powiatów interesowanych mają być ściągane jako dodatki do podatków bezpośrednich wraz z państwowymi dodatkami przez właściwe Urzędy podatkowe w ten sam sposób, jak podatki i wpłacane do Kasy Wydziału krajowego.

§. 9.

Wysokość procentu dodatków, jakie uiszczać mają corocznie po skończeniu budowy interesowane powiaty w myśl §. 3. tej ustawy, ustanowi Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem.

§. 10.

Czasowe wstrzymanie sciągania datków wymienionyoh w §. 8. tej ustawy może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządam, co następuje:

§. 1.

Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy w powiecie Bialskim ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§, 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowauia służyć ma projekt opracowany w r. 1909 przez organa państwowe, który preliminuje koszta ogólne na 1,160.000 koron.

Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Wydziałem krajowym w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p Nr 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) interesowany powiat Bielski datkiem konkurencyjnym w wysokości dziesięciu procent kosztów.

Datek konkurencyjny uiścić ma powiat Bialski w dziesięciu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy ma być ten datek pokryty zaliczkowo z funduszu krajowego.

Interesowany powiat Bialski obowiązany jest ponieść koszta wykupna gruntów i odszkodowań za grunta za wynagrodzeniem mającem się oznaczyć po cenach zatwierdzonego kosztorysu.

Powiatowi Bialskiemu zastrzega się prawo ściągnięcia datku konkurencyjnego z właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów, a to po myśli §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. według wartości tych nieruchomości i zakładów, które od wylewu mają być ochronione.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności datków kraju, państwa i powiatu oznaczy Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym..

§. 5.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i powiatu w §. 3. wyszczególnionych.

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. Z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych:

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwtowego funduszu melioracyjnego (§. 17. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4).

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego na konserwacyę, organizacyi obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Administracya państwa.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym, któremu podobnie jak reprezentacyi

powiatu Bialskiego przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania krajowych organów technicznych przy wykonaniu tego przesiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 8.

Datki konkurencyjne powiatu Bialskiego mają być ściągane jako dodatki do podatków bezpośrednich wraz z państwowymi dodatkami przez właściwe Urzędy podatkowe w ten sam sposób, jak podatki i wpłacane do kasy Wydziału krajowego.

§. 9.

Wysokość procentu dodatków, jakie mają być uiszczane corocznie po skończeniu budowy przez powiat Bialski w myśl §. 3. tej ustawy, ustanowi Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem.

§. 10.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków wymienionych w §. 8. tej ustawy może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi regulacyi rzeki Biały z dopływami i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72., co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania regulacyi rzeki Biały z dopływami i obwałowania prawego brzegu Dunajca mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892. Dz. u. kr. Nr. 72.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych i ze sprzedaży wikliny;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.
3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość coroczoych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach od roku 1910 do r. 1912 46.000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 23.000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 23 000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów po myśli §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892. Dz. u. kraj. Nr 72, nie mniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych.

Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6

Datki kraju i państwa na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia budowli regulacyjnych, sadzonek, wałów, potoków, rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez uregulowane łożyska Biały i jej dopływów, tudzież przez wały i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, żwiru, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów Biały, potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami

i wogóle jakiegokolwiek uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących.

d) pasienie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach Biały, potoków i rowów, tudzież na wałach ochronnych.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d) w profilu inundacyjnym Biały i Dunajca;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny itp. zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Biały i Dunajca z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Dunajca Namiestnictwo, na Biale zaś Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenie przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. Przestrzenie te oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu w Wydziałem krajowym.

§. 9.

Roboty wykonywane na podstawie niniejszej ustawy wymagają tylko wówczas pozwolenia przewidzianego w §. 41. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38. jeżeli zostaną podniesione zarzuty ze strony osób trzecich; postępowanie wodno-prawne nie może jednak w razie nagłości wstrzymać rozpoczęcia, lub dalszego prowadzenia robót.

§. 10.

Pozwolenie na spław drzewa na rzece Biale może być udzielone przez Namiestnictwo za zgodą Wydziału krajowego wówczas, jeżeli spław uznany zostanie za nieszkodliwy dla budowli regulacyjnych, a nadto złożoną zostanie odpowiednia kaucya na wynagrodzenie ewentualnych uszkodzeń.

§. 11.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wało-

wych, których ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych budowli regulacyjnych wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenia to ma być przedłożone Ministerstwom rolnictwa i robót publicznych do zatwierdzenia.

§ 12.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz u. kraj. Nr. 12.

§. 13.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 30. kwietnia 1895. Dz. u. kr. Nr. 45. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Trześniowce.

Za zgodą Sejmu Mojego Królewstwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. 1.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 30. kwietnia 1895 Dz. u. kr. Nr. 45. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Trześniowce mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 11. czerwca 1887. Dz. u. kr. Nr. 43.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 2000 K z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 1000 K, państwowy zaś

fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. pp. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 1000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezorwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa Skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpywać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3 4, 5 i 6, ustawy z dnia 26. sierpnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 110 o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Łęgu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwu Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. 1.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 26. sierpnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 110 zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Łęgu od granicy powiatu niżańskiego do ujścia do Wisły w powiecie tarnobrzeskim mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kr. Nr. 65 tudzież §. 6. ustawy z dnia 7 listopada 1895 Dz. u. kr. Nr. 81.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych i ze sprzedaży wikliny;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ust. z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 4.000 K. z czego fundusz

krajowy pokrywa połowę w kwocie 2.000 K., państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 2.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu koserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi Państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

USTAWA

z dnia . . , ... zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 4. listopada 1900. Dz. u. kr. Nr. 8. z r. 1901. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I:

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 4. listopada 1900. Dz. u. kr. Nr. 8. z r. 1901. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce od stawu w Żaniowie do młyna w Krzywicach z dopływami mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 16 października 1895. Dz. u. kr. Nr. 75.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12.

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną

potrzebę w latach 1910 do 1912 2000 K z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 1.000 K., państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 1000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§ 1 i 2 mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy:

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi Państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa Skarb Państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i Skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 28. lutego 1904 Dz. u. kr. Nr. 37 o konserwacyi robót regulacyjnych na potokach Krzemienicy i Babulówce z dopływami, oraz na potoku Trześni.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5, i 6 ustawy z dnia 28. lutego 1894. D. u. kraj. Nr. 37. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania robót regulacyjnych na potoku Krzemienicy i Babulówce od gminy Hyki do ujścia do Wisły, tudzież na potokach Rów i Trześnia z dopływami mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 10. czerwca 1888. Dz. u. kr. Nr. 70.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp wałów i potoków;

2) z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz, u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 r. 10.000 K. z czego fundusz

krajowy pokrywa połowę w kwocie 5.000 K. państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. pp. N. 4, drugą połowę w kwocie 5.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2 mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się nie wystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na urtzymanie brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustawionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi Państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb Państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1., 2., 3., 4., 5. i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 90. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5. i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 90. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach, tudzież regulacyi potoków Więckówki i Milówki oraz z rowami dopływowymi i odpływowymi mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 25. lipca 1901. Dz. u. kr. Nr. 71.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych i skarp potoków;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12.;

3. z rocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość rocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 r. 1000 K., z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 500 K., państwowy zaś melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4 stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 500 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość rocznych datków kraju i państwowego funduszu melnoracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w § 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5, i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr. 91. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królewstwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906 dz. u kr. Nr. 91 zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupiec radłowskich tudzież rowów dopływowych i odpływowych wraz z objektami wałowymi i komunikacyjnymi mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego, utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wału ochronnego;

2) z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ust. z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.;

3) z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną po-

trzebę w latach 1910 do 1912, 1000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 500 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1009 Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 500 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnick trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Corocznie preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 92. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906. dz. u. kr. Nr. 92. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać jak następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie od stawu w Brzeżanach do Litwinowa mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 10. maja 1893, Dz. u. kr. Nr. 30

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzirżawienia skarp rzeki;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.;
3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 — 2.000 K., z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 1.000 K., państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. pp. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 1.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu meloracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktifikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi Państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §§: 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 93. o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§: 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 93. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl § 6. ustawy z dnia 9. czerwca 1889. Dz. u kr. Nr. 48.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną po-

trzebę w latach 1910 do 1912. 9.000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 4.500 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl § 17. ustawy z dnia 4 stycznia 1909. Dz. pp. Nr. 4., drugą połowę w kwocie 4.500 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§ 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§ 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§ 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w § 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§ 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr. 94. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr. 94. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Dumnym od stawu w Kukizowie do mostu gminnego w Lisku mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 9. lipca 1894 Dz. u. kr. Nr. 70.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoku, o ile te skarpy stanowią własność przedsiębiorstwa regulacyjnego;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 1.500 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 750 K, państwowy zaś

fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 750 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

USTAWA

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1., 2., 3., 4., 5. i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz u kr. Nr. 95 o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1., 2., 3., 4., 5. i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr 95. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy od granicy gminy Przemyślan do mostu na drodze państwowej w Rudzie mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl. §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kr. Nr. 69.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przesiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 r. 1.000 K., z czego fundusz

krajowy pokrywa połowę w kwocie 500 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. pp. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 500 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze i zamknięcia rachunkowe funduduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwa rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonywania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. — Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 20. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 4. z r. 1908 o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6, ustawy z dnia 20. grudnia 1907. Dz. u. kr. Nr. 4. z r. 1908 zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899. Dz. u. kr. Nr. 138.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 — 11.500 K., z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 5.750 K., państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 5.750 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

LW. 97.919/09.

We Lwowie, dnia 7. września 1909.

Aleg 490

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacyi rzek kanałowych.

Wysoki Sejmie!

Ustawa o przedłużeniu regulacyi Skawy

Odezwą z 20. sierpnia 1908 l. 10.034/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że Najwyższem postanowieniem z 3. czerwca 1908 udzieloną została sankcya uchwalonemu przez Wysoki Sejm dnia 7. października 1907 projektowi ustawy, zmieniającemu ustęp A) 1. §. 2. ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103, o regulacyi rzeki wykonać się mającej w myśl §. 5 ustępu 1. ustawy z 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Ustawa ta, która zapewnia przedłużenie regulacyi rzeki Skawy od Suchy do Jordanowa, została ogłoszoną w dzienniku ustaw kraj. z r. 1908 pod N-rem 91.

Uchwały Sejmu z 4. listopada 1908.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi wodnej z przedłożenia Wydziału krajowego o regulacyi rzek kanałowych, powziął Wys Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1908 następujące uchwały:

A) „1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 21. lipca 1908 l. 71.360.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na roboty około regulacyi rzek w myśl programu uchwalonego przez Komisyę dla regulacyi rzek przeznaczone kwoty w terminach właściwych wypłacał, — ażeby przeto w przyszłości części ogólnych kosztów budowy w latach 1909 do 1912 wykonać się mających nie jak dotychczas w miesięcznych ratach, ale w rocznych lub półrocznych ratach c. k. Namiestnictwu asygnował.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bieg robót około regulacyi rzek ustawą z dnia 9. maja 1907 objętych przyśpieszył.

4) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby specyalnych komisarzy wodnych w myśl §. 20. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103, jak najprędzej powołał i wydanie instrukcyi dla nich przyśpieszył, oraz ażeby utworzył osobne posady w celu powoływania hydrotechników jako znawców zawodowych dla władz politycznych.

5) Zważywszy, że nowa organizacya władz centralnych tak ze względu na brak jednolitego kierunku, jak i z uwagi na wynikającą z powodu potrzeby porozumienia się kilku czynników stratę czasu, może wystawić wczesne i praktyczne wykonanie dróg wodnych i regulacyi rzek na poważne niebezpieczeństwo, — Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby w duchu równocześnie z ustawą kanałową w r. 1901 przez Izbę poselską uchwalonej, a dotychczas niewykonanej rezolucyi, skupił wszystkie dotychczas w Ministerstwie handlu, spraw wewnętrznych i rolnictwa rozstrzelone agendy budownictwa wodnego w Ministerstwie dla robót publicznych.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utworzył przy c. k. Namiestnictwie bezpośrednio Namiestnikowi podlegającą dyrekcyę dla wszystkich działów gospodarstwa wodnego, dla kanałów rzek spławnych i niespławnych, zabudowania potoków górskich, rewizyi projektów melioracyjnych i spółek wodnych, a zanim to nastąpi, przydzielił sprawy dotyczące budowy kanałów, rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór departamentowi Namiestnictwa dla robót wodnych.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby podwyższył tak fundusz na zawodowe kształcenie większej liczby techników dla budowli wodnych, jak i dotacyę dla inżynierów w celu ułatwienia im specyalnego kształcenia się za granicą przy budowlach wodnych.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby rozszerzył zakres działania władz krajowych w sprawach dotyczących budowy kanałów, regulacyi rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przeprowadził w jak najszybszym przeciągu czasu rewizyę zastarzałych rozporządzeń wykonawczych, obowiązujących dla państwowych budowli wodnych".

B) Sejm wzywa stanowczo c. k. Rząd:

„1. ażeby uzupełnił rozporządzenie wykonawcze z 21. kwietnia 1904 postanowieniem także i trzeciego ustępu §. 13. ustawy z d. 11. czerwca 1901 L. 66 Dz u. p. tudzież przepisem, że projekta regulacyi interesowanym przed zatwierdzeniem planów szczegółowych okazywane być winny, przyczem ma im służyć prawo wnoszenia przeciwko rzeczonym projektom zarzutów i podnoszenia żądań, które mają być przedmiotem ocenienia krajowej komisyi regulacyjnej;

2. ażeby wydał ścisłe polecenie władzom regulacyę przeprowadzającym i ich organom, by w myśl tych przepisów ściśle przestrzegały, ażeby w skutek regulacyi stosunki gospospodarcze adjacentów w powyższem sprawozdaniu (na stronie 10 pod a) do g) wymienionych, danem było interesowanym całkowite zabezpieczenie praw przed pogorszeniem, względnie

całkowite wynagrodzenie, gdy pogorszeniu temu żadną miarą nie da się zapobiedz".

C) „1. Sejm wzywa c. k. Rząd, by młynom istniejącym od wieków na Dunajcu (pływakom) nie przeszkadzał dalej istnieć, a jeżeli to byłoby szkodliwem dla regulacyi rzeki, aby właścicieli młynów wynagrodził tak, by nie byli pokrzywdzeni,

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by pokrył koszta żwirowania tamy dojazdowej przy ujściu Dunajca do Wisły i żeby ludności dozwolił wolnego dojazdu po piasek, węgiel galarami wożony,

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w razie potrzeby dotyczący właściciele gruntów mogli swe plony wynosić i składać na dotyczących wałach".

D) Sejm wzywa c k. Rząd, ażeby nie stawiał trudności właścicielom gruntów nadbrzeżnych przy zasadzaniu ich odsypisk wikliną, lecz ułatwił im zakulturowanie odsypisk przez przybliżone oznaczenia trasy regulacyjnej, zanim roboty regulacyjne na odnośnej przestrzeni rzeki zostaną rozpoczęte".

E) „Sejm wzywa c. k Rząd, ażeby w interesie doskonałego wyposażenie nowo utworzonego wydziału hydrotechnicznego w szkole politechnicznej we Lwowie nie szczędził środków materyalnych na utworzenie a względnie należyte wyposażenie potrzebnych katedr z zakresu budowli wodnych".

F) „Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wniesioną do c. k. Namiestnictwa prośbę gmin nadbrzeżnych rzeki Bystrzycy i jej dopływów o jej uregulowanie, a co najmniej o zabezpieczenie brzegów w miejscach, gdzie zagraża bezpośrednio domom i gospodarczym budynkom, oraz ogrodom, jak najrychlej korzystnie i przychylnie załatwił, i bezzwłocznie co potrzeba urzędowi regulacyi Bystrzycy sołotwińskiej w Stanisławowie poruczył".

G) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu co do wszystkich powyższych punktów starać się o ciągłe porozumienie z c. k. Rządem i z całą energią popierać ich wykonanie".

Na tem samem posiedzeniu uchwalił Wys. Sejm następujące rezolucye:

H) rezolucyę posła Długosza:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zmienił program generalny uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych w tym kierunku, ażeby regulacya rzek Ropy i Sękówki możliwie jeszcze przed upływem pierwszego okresu prac regulacyjnych, tj. przed rokiem 1913 została rozpoczętą".

I) rezolucyę posła Kazimierza ks. Lubomirskiego:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zmienił, względnie uzupełnił program generalny uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych w tym kierunku, iżby w pierwszym okresie budowy 1908—1912 rozpoczętą została regulacya wraz z zabudowa-

niem dopływów rzeki Raby, oraz potoków Słonianki i Poniczanki, a w szczególności w gminach Słone, Ponice i Rabce".

K) 3 rezolucye posła Kędziora:

I. „Sejm ustanawia cztery stypendya po 500 K rocznie na razie na lat pięć począwszy od roku naukowego 1908 dla słuchaczy zwyczajnych wydziału hydrotechnicznego na politechnice lwowskiej, którzy się zobowiążą po ukończeniu studyów wstąpić do służby krajowej".

II. „Sejm, uznając naglącą potrzebę obwałowania Wisły powyżej Krakowa, wzywa c. k. Rząd, ażeby dostarczył Wydziałowi krajowemu jak najrychlej obliczenia ilości wielkiej wody Wisły powyżej Krakowa, tak, ażeby projekty techniczne dla obwałowania lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan, tudzież prawego brzegu tej rzeki od Jawiszowic do Bodzowa mogły być w ciągu zimy 1908—1909 wykończone, a projekty ustaw zapewniających wykonanie robót przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego, zostały przedłożone Sejmowi na najbliższej sesyi".

III. „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby po ustaleniu niwelety wałów nadwiślańskich powyżej Krakowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym rozpoczął z wiosną 1909 budowę prawego wału nadwiślańskiego od Jawiszowic w dół do ujścia Przemszy, na razie na rachunek datku państwowego (państwowej dotacyi wodnej).

Zaliczona ze skarbu państwa na te roboty kwota służyć ma na częściowe pokrycie datku państwa, jaki specyalną ustawą, regulującą to przedsiębiorstwo, zostanie przyznany z państwowego funduszu melioracyjnego".

Na rezolucye ad A) 2—9, B) 1 i 2, C) 1 i 2, D) i E) oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa wskutek przypomnień Wydziału krajowego z 9. kwietnia 1909 l. 37.779 i z 7. lipca 1909, l. 73.354 odezwą z 19. lipca 1909 l. 12.355/pr., że dotychczas nie otrzymało odpowiedzi c. k. Ministerstwa robót publicznych w sprawie uchwał Wys. Sejmu z 4. listopada 1908, l. s. 2.330 co do regulacyi rzek krajowych.

W sprawie asygnaty funduszów na budowę (rezolucya A.) 2 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z 16 lipca 1909 l. VIII. b. $\frac{1.036}{90}$/7, że wedle reskryptu c. k. Ministerstwa robót publicznych z 29 kwietnia 1909. l. $\frac{168/2—X. b.}{17.394}$ c. k. Ministerstwo skarbu począwszy od 1. lipca 1909. asygnować będzie 60% datki państwa na regulacyę rzek galicyjskich uskutecznić się mającą w myśl §. 2. A. ustawy krajowej z 18. marca 1901. Dz. u. kraj. Nr. 103 wspólnym kosztem państwa i kraju w ratach ćwierćrocznych z góry, a nie jak dotychczas w ratach miesięcznych, pod warunkiem, że Wydział krajowy w tych samych ratach asygnować będzie przypadające na kraj 40% datki

Odezwą z 20. lipca 1909 l. 76.840 zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo, że począwszy od 1. lipca 1909, asygnować będzie 40% datek kraju w ratach kwartalnych, podobnie jak Administracya państwa.

W wykonaniu rezolucyi ad C) 3 polecił Wydział krajowy kierownikom obwałowania Wisły i regulacyi Biały, tudzież kierownikom sekcyj konserwacyi publicznych robót melioracyjnych w powiecie Tarnobrzeskim i Mieleckim, ażeby treść tej rezolucyi podali do wiadomości i zastosowania się zaprzysiężonym strażnikom, oraz pouczyli ich, że składanie plonów na wałach może być dozwolone tylko w razie rzeczywistej i koniecznej potrzeby za zwrotem szkody wyrządzonej na wałach. Pozwolenia na składanie plonów na wałach udzielać będą kierownicy budowy, względnie kierownicy sekcyj konserwacyi za zgłoszeniem się stron interesowanych.

Na rezolucyą ad F) oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 28 lipca 1909 l. VIII. a. 785/39, że celem uczynienia zadość uchwale Wys. Sejmu z 4. listopada 1908. powziętej na wniosek posła Krynickiego w sprawie regulacyi Bystrzycy sołotwińskiej Komisya regulacyjna poza generalnym programem zatwierdziła do wykonania na VI posiedzeniu z 13. grudnia 1908. po trzy projekty na lokalne regulacye Bystrzycy nadwórniańskiej i sołotwińskiej, mianowicie:

1. pod Czerniejowem-Opryszówcami;
2. pod Mykietyńcami-Chryplinem;
3. pod Uhornikami-Wołczyńcem;
4. pod Bohorodczanami;
5. pod Łyścem.

W sprawie podjęcia regulacyi Ropy i Łękówki w pierwszym okresie budowy w myśl rezolucyi ad H) zaproponował Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu w odezwie z 3. września 1909. l. 86.392, przy której przesłał projekt generalny, rozpoczęcie robót w r 1911 i wyznaczenie na ten cel kwoty po 100.000 K rocznie w latach 1911 i 1912.

Na rezolucyę ad I) w sprawie regulacyi i zabudowania dopływów Raby w I. okresie budowy 1908—1912 oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 30. marca 1909 l. 32.831 VIII. b., że potoki Poniczanka i Słonianka przepływające przez gminę Rabkę są identyczne z potokami oznaczonymi w przybliżonym kosztorysie z r. 1906 przez nazwy Połonica i Słonne, oraz, że tymczasowy program generalny uchwalony na IV. posiedzeniu komisyi regulacyjnej na I. okres budowy obejmuje tylko zabudowanie Połonicy.

Skoro zostanie utworzoną ekspozytura oddziału leśnotechnicznego dla zabudowań potoków górskich we Lwowie, nie omieszka c. k. Namiestnictwo zarządzić opracowania szczegółowego projektu i kosztorysu na potrzebne na tych potokach roboty, a niezależnie od tego sprawa będzie przedstawioną komisyi regulacyi rzek na posiedzeniu, na którem nowy generalny program robót objętych nowelą z 9 maja 1907 ma być uchwalony.

W sprawie rezolucyj ad K), o ile one dotyczą obwałowania Wisły powyżej Krakowa, przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie w przedłożeniu o melioracyach.

Ustanowione przez Wys. Sejm cztery stypendya po 500 kor. rocznie dla słuchaczy zwyczajnych wydziału hydro-technicznego nadał Wydział krajowy dekretem z d. 26. lutego 1909 l. 21.352 następującym słuchaczom tego wydziału na politechnice lwowskiej:

1) Janowi Brylowi, słuchaczowi IV. roku inżynieryi;

2) Norbertowi Janowi Haponowiczowi, słuchaczowi II. roku wydziału hydrotechnicznego;

3) Konradowi Fangorowi, słuchaczowi II. roku wydziału hydrotechnicznego;

4) Kazimierzowi Brąglewiczowi, słuchaczowi III. roku wydziału hydrotechnicznego.

Stypendyści ad 1—3) wykazali postęp w naukach celujący (złożyli egzamin dojrzałości z odznaczeniem), stypendysta zaś ad 4) postęp przeciętny bardzo dobry.

Uchwała w sprawie regulacyi Bystrzycy w Podbużu i Stupnicy.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi wodnej o wniosku posłów Zamoyskiego i Sozańskiego w sprawie przyspieszenia regulacyi rzeki Bystrzycy i potoku Czerchawy powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 26. października 1908 następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl wniosków Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa zmienił program generalny uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych w tym kierunku, iżby w pierwszym okresie budowy 1908—1912 wykonane zostały najnaglejsze roboty na Bystrzycy z dopływami a w szczególności w gminach Podbużu i Stupnicy".

W myśl powyższej uchwały przedłożył delegat techniczny Wydziału krajowego Komitetowi technicznemu Komisyi dla regulacyi rzek, wniosek na wykonanie nagłych robót na Bystrzycy w Stupnicy i Podbużu.

Na VII. posiedzeniu z d. 28. lipca rb, przeznaczyła Komisya regulacyjna w programie szczegółowym na r. 1909 na wykonanie robót pod Stupnicą na podstawie projektu szczegółowego Wydziału krajowego kwotę 50.000 K. na lokalną zaś regulacyę Bystrzycy w Podbużu i na zabudowanie potoku Szepelnik na podstawie projektu sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków gorskich kwotę 60.000 kor.

Wykonanie robót w Stupnicy poruczył Wydział krajowy reskryptem z 29. lipca 1909 l. 59 735 kierownikowi regulacyi Dniestru powyżej Kornalowic, inżynierowi Ignacemu Wewiórskiemu, przeprowadzenie zaś robót w Podbużu objął c. k. komisarz inspekcyi leśnej z ekspozytury lwowskiej Roman Szechowicz, któremu też zaasygnował Wydział krajowy reskryptem z 30. lipca 1909 l. 84.462 zaliczkę na budowę w kwocie 10.000 K.

Uchwała w sprawie regulacyi potoku Lubatówki.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi wodnej o petycyi miasta Krosna i gminy Głowienka o regulacyę Lubatówki powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 5. listopada 1908 następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, by w możliwie najkrótszym czasie przystąpił do regulacyi i obwałowania potoku Lubatówki".

Odezwą z 4. kwietnia 1909 l. 4491/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że opracowanie projektów na regulacyę potoków objętych ustawą z 9. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 54 zostało już zarządzone i roboty są od połowy r. 1908 w toku.

Regulacya potoku Lubatówki nie była przewidzianą w generalnym programie robót na I. okres budowy uchwalonym na IV. posiedzeniu Komisyi regulacyjnej, w skutek czego opracowania projektu regulacyi Lubatówki dotąd jeszcze nie rozpoczęto. Sprawę regulacyi Lubatówki przedłoży Prezydyum Namiestnictwa Komisyi ne następnem posiedzeniu, na którem ostateczny program generalny ma być uchwalony. Jeżeli komisya uzna nagłą potrzebę tej regulacyi, nie omieszka c. k. Prezydyum Namiestnictwa wydać odpowiednie zarządzenia, aby zagrożone brzegi w Krośnie, Głowience i Miejscu piastowem jak najspieszniej zabezpieczone zostały.

Petycye. Na posiedzeniu z d. 4. listopada 1908 powziął Wys. Sejm na wniosek Komisyi wodnej następującą uchwałę:

„Petycyę l. s. 2.375 Wincentego Medek i tow. w Osielcu o regulacyę rzeki Skawy,

l. s. 2 473 gminy Nazawizów o regulacyę rzeki Bystrzycy i o budowę mostu,

l. s. 2.580 gminy Wołczyniec o zmianę §. 47. ustawy wodnej,

l. s. 2.613 gminy Biskupice o pozostawienie lądu w obecnem miejscu,

l. s. 2.690 Zwierzchności gminnej m. Krościenka o zabudowanie górskich potoków Krośnicy i Kijowskiego,

l. s. 2.708 mieszkańców Zagórza o regulacyę rzeki Ostawy w Zagórzu,

l. s. 2,800 gminy Biskupice o pozostawienie lądu w obecnem miejscu,

l. s. 2.853 gmin i obszarów dworskich pow. Jarosławskiego o regulacyę Mleczki z dopływami —

przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Rządem i zdania sprawy na następnej sesyi.

Tem sprawozdaniom załatwiono również wniosek p. Winniczuka i tow. o przyspieszenie regu.acyi Bystrzycy w powiecie nadwórniańskim".

1. Petycyą l. s. 2.375 Wincentego Medeka i tow. przesłał Wydział krajowy odezwą z 7. stycznia 1909 l. 137.897 c. k. Namiestnictwu z prośbą o zbadanie sprawy przez c. k. kierownictwo regulacyi Skawy i ewentualne zarządzenie najniezbędniejszych robót ochronnych na rachunek funduszu regulacyjnego, lub zapomogowego, o czem zawiadomił Wydział krajowy petentów za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Myślenicach.

Odezwą z 3. sierpnia 1909, oznajmiło c. k. Namiestnictwo VIII b. $\frac{1054}{30}$, że kosztorys na zabezpieczenie brzegów Skawy pod Osielcem zatwierdziła Komisya regulacyjna na VII posiedzeniu i że równocześnie zarządza c. k. Namiestnictwo wykonanie tych robót po poprowadzeniu wodnoprawnego dochodzenia.

2. Odezwą z 3. stycznia 1909, l. 137.896 przesłał Wydział krajowy petycyę l. s. 2.473 gminy Nazawizów i wniosek posła Winniczuka l. s. 2326 c. k. Namiestnictwu z prośbą o zbadanie i ewentualne przedłożenie wniosków Komisyi regulacyjnej.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z 6. kwietnia 1909, l. 37.127, stało się już częściowo zadość wnioskowi posła Winiczuka, Komisya regulacyjna bowiem zatwierdziła na VI posiedzeniu (13 grudnia 1908) dalsze projekty na regulacyę Bystrzycy nadwórniańskiej pod Czerniejowem-Opryszowcami, pod Mykietyńcami-Chryplinem i pod Uhornikami-Wołczyńcem, wobec czego poleciło c. k. Namiestnictwo c. k. kierownictwu regulacyi Bystrzycy w Stanisławowie zbadać sprawę przejazdu przez Bystrzycę pod Nazawizowem i donieść, czy szkody wyrządzone w r. 1908 powodzią pod Nazawizowem zostały naprawione. Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy z 28. marca 1909, l. 74 uregulowane koryto Bystrzycy pod Nazawizowem zostało zupełnie zaszutrowane podczas wezbrań w r. 1908, a rzeka przerzuciła się do dawnego lewego ramienia, wobec czego przejazd odbywa się po suchym lądzie, a stan rzeczy przedstawiony w petycyi nie odpowiada rzeczywistości. Pogłębienie łożyska Bystrzycy nastąpiło w odległości 80 m. powyżej przejazdu, gdzie również przed regulacyą z powodu wysokiego brzegu nie przejeżdżano przez rzekę.

3. Na petycyę l. s. 2.580 zawiadomiliśmy Zwierzchność gminną w Wołczyńcu reskryptem z 31. grudnia 1908. l. 137.895 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Stanisławowie, że Wydział krajowy sprawozdaniem z 9. września 1908 l. 90.598 przedłożył Wys. Sejmowi projekt ustawy ułożony w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa ze zmianą postanowień §. 47. kraj. ustawy wodnej, komisya wodna jednak, której to przedłożenie Wys. Sejm przydzielił, nie załatwiła tej sprawy.

4. Na skutek petycyi l. s. 2.690 zawiadomił Wydział krajowy gminę Krościenko nad Dunajcem reskryptem z 31. grudnia 1908 l. 137.660 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Targu, że komisya dla regulacyi rzek na posiedzeniu z 8. sierpnia 1907 uchwaliła przeprowadzić regulacyę i zabudowanie potoku Krośnicy w I. okresie 1908—1912 kosztem 200.000 K, zabudowanie zaś potoku Kijowskiego odłożyć do drugiego okresu budowy. Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, kiedy zostanie rozpoczętą regulacya Krośnicy.

Odezwą z 24. lipca 1909 l. VIII. b. $\frac{387}{47}$ /1 ozuajmiło c. k. Namiestnictwo, że projekt na regulacyę Krośnicy będzie przedłożony do zatwierdzenia Komisyi regulacyjnej na VII posiedzeniu 27. lipca 1909, oraz, że roboty będą rozpoczęte po zatwierdzeniu projektu i przeprowadzeniu wodno-prawnego dochodzenia wraz z rozprawą ekspropryacyjną. Wydział krajowy nadmienia, że projekt zatwierdziła Komisya regulacyjna na posiedzeniu z d. 28. lipca 1909.

5. Petycye l. s. 2613 i 2.800 gminy Biskupice radłowskie powiatu Brzeskiego o pozostawienie lądu na skład drzewa nad Dunajcem w tem samem miejscu przesłał Wydział krajowy przy odezwie z 15. stycznia 1909 l. 137.894 c. k. Namiestnictwu z prośbą o zbadanie i zawiadomienie o wyniku.

Odezwą z 28. maja 1909. l. VIII. a. 39.560 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że dla projektowanej regulacyi rzeki Dunajca od km. 17.150 do 20.450 zarządziła wodno-prawne dochodzenia na 21. czerwca 1909, przy którem to dochodzeniu wziętą będzie pod rozwagę sprawa składu drzewa gminy

Biskupice radłowskie na tej przestrzeni Dunajca. O czem zawiadomił Wydział krajowy gminę Biskupice radłowskie reskryptem z 10. czerwca 1909. l. 60.708.

6. Na petycyę l. s. 2.708 zawiadomiliśmy gminę Zagórz reskryptem z 31. grudnia 1908 l. 137.659 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Sanoku, że jak to już poprzedni, reskryptem z 10. grudnia 1907 l. 123.133 oznajmiono, badanie przeprowadzone przez c. k. Namiestnictwo nie wykazało nagłej potrzeby regulacyi Ostawy, wskutek czego prośba gminy nie może być uwzględnioną.

7. W załatwieniu petycyi l. s. 2.853 polecił Wydział krajowy reskryptem z 31. grudnia 1908 l. 137.658. Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu zawiadomić gminy i obszary dworskie Hawłowice dolne i górne, Żurawiczki, Zarzecze, Pełnatycze, Rożniatów, Pruchnik, Rączyny, Rzeplin, Rozbórz długi, Czudowice, Cząstkowice, Tyniowice, Kramarzówka, Rozbórz okrągły i Jodłówka, że Wydział krajowy uznaje potrzebę regulacyi środkowego i górnego biegu potoku Mleczki, jak to jednak zaznaczył w reskrypcie z 30. marca 1907. l. 111.645, regulacya tej przestrzeni może być podjętą przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego dopiero po przeprowadzeniu przez c. k. Rząd robót w dolnym biegu z funduszu regulacyi rzek kanałowych.

Wykonanie ustawy z r. 1901 o regulacyi rzek kanałowych.

Sprawozdanie z budowy w r. 1907. Alegat 1.

Koszta robót wykonanych w r. 1907 wynoszą wedle załączonego ogólnego zestawienia . . 2.311.218 — gr.
do tego budowa kolejki na Popradzie . 5.496 „ 07 „
i nieprzewidziany wydatek na Stryju pod Dołhołuką- Hurniem . . . 19.049 „ 20 „

Razem . 2,335.763 K 27 gr.

Wedle generalnego programu z r. 1906 ma wynosić dotacya roczna . 1,975.176 „ — „

przebudowano zatem w r. 1907 więcej o . . . . . 360.587 K 27 gr.

Wedle sprawozdań Namiestnictwa wydano w latach 1904 do 1907 . . . . . 5,267.211 K 99 gr.

wedle generalnego zaś programu wynosił kredyt na ten okres (1904—7) . 5,280.122 „ — „

została więc do końca r. 1907 nie przebudowana kwota zaledwie . . 12.910 K 01 gr.

Zamknięcie rachunków za r. 1907. Alegat 2.

Wedle załączonego ./· zamknięcia rachunków które zostało przyjęte do wiadomości przez Komisyę regulacyjną na VI. posiedzeniu d: 12. grudnia 1908, wynosiły koszta budowy w r. 1907 . . . . . 1,791.667 K 87 gr.
koszta zarządu . . . . . 186.249 „ 02 „

Razem . 1,977.916 K 89 gr.

Koszta zarządu wynosiły według zamknięcia rachunków 10·39%), według zaś sprawozdań kierownictw budowy 9·17% (koszta zarządu wynosiły 194.238 K 11 gr. wobec kosztów właściwej budowy 2,116.979 K 89 gr.). Różnicę między kosztami budowy wykazanymi przez c. k. kierownictwa w sumie 2, 311.218 K. a kosztami budowy uwidocznionymi w zamknięciu rachunków w sumie 2,158.062 K 95 gr. wyjaśnia załączony ·/. wykaz oryentacyjny.

Alegat 3.

Koszta budowy w latach 1904 do 1908. Alegat 4

Wedle zestawienia udzielonego przez c. k. Namiestnictwo Komisyi regulacyjnej na VII. posiedzeniu, które w załączeniu ./· Wys. Sejmowi przedkładamy, wynosiły koszta budowy w r. 1908 **2,562,727 K 92 gr.** z czego przypada na koszta administracyi 217.402 K 71 gr.

Alegat 5

Koszta budowy i koszta administracyi za lata 1904 do 1908 uwidocznia załączone ./· zestawienie, wedle którego po koniec r. 1908 wynosiły koszta budowy 6,885.096 K 09 gr.
koszta administracyi . . . . 670.688 „ 02 „

ogółem . 7,555 784 K 11 gr,

z czego na administracyę przypada 9·7%.

Alegat 6.

Załączone ./· porównanie kosztów budowy po koniec r. 1908 w sumie **7,555.784 K 11 gr.** z kosztami preliminowanymi w ganeralnym kosztorysie okazuje **przekroczenie w kwocie 1,003 887 K 40 gr.**

Nowy ge eralny program Alegat 7.

Na VII. posiedzeniu uchwaliła Komisya regulacyjna nowy (czwarty) program generalny przy użyciu rezerwy 2,250.000 K, który to program w załączeniu ./· Wys. Sejmowi przedkładamy.

Zatwierdzenie szczegółowych projektów

Na VI. posiedzeniu d. 13. grudnia 1908 zatwierdziła Komisya regulacyjna następujące projekty szczegółowe:

1. Skawa	(2 projekty)	na sumę . .	66.000 K
2. Raba	3 „	„ . .	129.230 „
3. Poprad	3 „	„ . .	169.200 „
4. Wisłok	1 „	„ . .	68.000 „
5. Stryj	2 „	„ . .	504.524 „
6. Bystrzyce	2 „	„ . .	1,106.850 „
7. Tanew	1 „	„ . .	248.400 „
8. Dunajec	1 „	„ . .	143.000 „
9. San	1 „	„ . .	148.000 „
		razem na sumę .	2,560.030 K

Na VII. posiedzeniu Komisyi regulacyjnej zatwierdzono następujące dalsze projekty szczegółowe:

1. Skawa	(3 projekty)	na sumę . .	104.063 K
2. Raba	7 „	„ .	739.100 „
3. Wisłok	2 „	„ .	775.600 „
4. Świca	3 „	„ .	213.645 „
5. Bystrzyca nadwórniańska	(1 projekt)	na sumę	14.700 „
6. Tanew	(1 projekt)	na sumę . .	22.000 „
7. Dunajec	2 „	„ . .	26.950 „
		razem na sumę .	1,896.058 K

Dotychczas zatwierdziła Komisya regulacyjna projekty szczegółowe:

na I., II., III., IV. i V. posiedzeniu na sumę	15,813.562	K
na VI. posiedzeniu	2,560.030	„
na VII. „	1,896.058	„
razem .	20,269.650	K.

podczas gdy kredyt przyznany ustawą wynosi:

a) ze skarbu państwa . . .	10,443.600	K
b) „ „ kraju	6,962.400	„
razem .	17,406.000	K

Szczegółowy program budowy na rok 1909.

Na VII. posiedzeniu d. 28. lipca 1909 uchwaliła Komisya regulacyjna szczegółowy program budowy na r. 1909, wedle którego w tym roku mają być wykonane roboty:

1.	na	Skawie	w	12	miejscach budowy	kosztem	250.000 K
2.	„	Rabie	„	17	„ „	„	268.000 „
3.	„	Popradzie	„	6	„ „	„	170.000 „
4.	„	Wisłoku	„	10	„ „	„	330.000 „
5.	„	Wiarze	„	2	„ „	„	75.000 „
6.	„	Stryju	„	8	„ „	„	330.000 „
7.	„	Świcy	„	7	„ „	„	270.000 „
8.	„	Bystrzycach	„	13	„ „	„	324.700 „
9.	„	Tanwi	„	4	„ „	„	80.000 „
10.	„	Dunajcu	„	12	„ „	„	240.450 „
11.	„	Sanie pod Sanokiem					27.188 „

Instrukcya administracyjno-techniczna. Alegat 8.

Na VII. posiedzeniu uchwaliła Komisya regulacyjna d. 28. lipca załączoną instrukcyę administracyjno techniczną dla przeprowadzenia robót regulacyjnych, objętych ustawą z 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103, grupa A) i ustawą z 9. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 54, którą opracowało c. k. Namiestnictwo, a na którą z pewnemi zmianami zgodził się Wydział krajowy odezwą z d. 24. lipca 1909, l. 68.168.

Zmiany te przyjęła Komisya regulacyjna.

Instrukcya regulująca postępowanie przy odgraniczaniu odsypisk.

Na VII. posiedzeniu d. 28 lipca 1909 była przedmiotem obrad Komisyi regulacyjnej zredagowana przez c. k. Namiestnictwo instrukcya wykonawcza, regulująca postępowanie co do odgraniczenia i zajęcia gruntów przy regulacyi rzek, na której osnowę zgodził się Wydział krajowy odezwą z d. 27. kwietnia 1909, l. 45.165 z tą zmianą, ażeby „tereny z nieuprawianemi roślinami lądowemi“ znajdujące się ponad linią brzegu przy stanie normalnym nie były uważane za przynależność łożyska wody.

Niektóre postanowienia tej instrukcyi spotkały się z opozycyą delegatów Towarzyrzystw rolniczych, wskutek czego projekt instrukcyi odesłano do komitetu technicznego.

Wykonanie ustawy z r. 1907 o uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych.

Rozporządzenie wykonawcze.

Na VI. posiedzeniu d. 13. grudnia 1908 uchwaliła Komisya regulacyjna projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 54 ze zmianami pro-

ponowanemi przez Wydział krajowy w odezwie z 11. grudnia 1908, l. 129.777.

Alegat 9. Projekt tego rozporządzenia w brzmieniu uchwalonem przez Komisyę przedkładamy ·/. Wys. Sejmowi.

Opracowanie generalnych projektów. W sprawozdaniu z 21. lipca 1908, l. 71.360 (pag. 2—4) podał Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu uchwałę Komisyi regulacyjnej z 8. sierpnia 1907 w sprawie przydzielenia robót przy uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych po myśli §. 3. ustawy z 9. maja 1907, Dz u. kraj. Nr. 54 Administracyi państwa i Wydziałowi krajowemu.

Wedle odezwy z 19. listopada 1908, l. 147.832, VIII. b) rozpoczęło c. k. Namiestnictwo roboty pomiarowe po skompletowaniu personalu technicznego w drugiej połowie r. 1908 przez dwie sekcye pomiarowe: zachodnią dla dorzecza Soły, Skawy i Dunajca i wschodnią dla Wiaru i Wyrwy. Oprócz tego wykonano projekt regulacyi Mleczki i Muszynki.

Na VI. i VII. posiedzeniu Komisyi regulacyjnej przedłożyło c. k. Namiestnictwo projekty regulacyi: 1. Mleczki, 2. Kamienicy nawojowskiej, 3. Krośnicy, 4. Muszynki, 5. Stryszawki, 6. Żylca, 7. Wiaru, 8. Wyrwy, tudzież lokalnych regulacyj: 8. ujścia Skawicy do Skawy, 9. Czarnego Dunajca pod Długopolem i 10. Wisłoka pod Białobrzegami (pow. Krosno) i pod Łączkami-Wojaszówką.

Wydział krajowy opracował w roku ubiegłym projekty generalne i szczegółowe dla regulacyi Dniestru od Kornalowic do ujścia Mszańca i Biały powyżej Grybowa, w roku zaś bieżącym na podstawie zdjęć wykonanych w r. 1908 dla regulacyi rzeki Ropy i Sękówki, której koszta na długości 70.565 km. obliczono na 4,030.000 K. Nadto zarządził Wydział krajowy w roku ubiegłym przeprowadzenie studyów dla budowy zbiorników wody na rzece Sole w Porąbce i na potoku Łękawce (w dorzeczu Soły), w roku zaś bieżącym dla budowy zbiorników w dorzeczu Skawy na Skawicy w Zawoji i na potoku Paleczce.

Po ukończeniu projektu regulacyi Ropy rozpoczął Wydział krajowy w r. 1909 studya dla regulacyi Strwiąża od Biskowic do Ustrzyk dolnych.

Oprócz tego prowadzi Wydział krajowy studya dla zaprojektowania budowli w górnym biegu rzeki Pełtwi i jej dopływów w obrębie stołecznego miasta kraju Lwowa. Personalu technicznego, który pozostając pod naczelnem kierownictwem starszego inżyniera biura meloracyjnego Dyonizego Horwatha, dostarczył Magistrat miasta Lwowa.

Organizacya służby techniczno - leśnej. Na VI. posiedzeniu d. 12. grudnia 1908 uchwaliła Komisya regulacyjna projekt organizacyi służby leśno-technicznej dla zabudowania górskich potoków objętych ustawą z 9. maja 1907. Dz. u. kraj. Nr. 54, wedle którego ma być utworzoną dla przeprowadzenia tych robót „Espozytura c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich we Lwowie“. Ekspozytura ta jest organem wykonawczym Komisyi dla regulacyi rzek, wykonuje techniczne i administracyjne czynności koło zabudowania potoków górskich ij koresponduje bezpośrednio z c. k. Prezydyum Namiestnictwa i władzami krajowemi, które roboty wykonują t. j. c. k. Namiestnictwem i Wydziałem krajowym — kierownik zaś ekspozytury jest organem do-

radczym i referentem Komisyi dla zabudowań potoków górskich i ma być powoływany na posiedzenia Komisyi.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 15. czerwca 1909 l. 10.179/pr. zamianował Pan Minister rolnictwa reskryptem z 25 maja 1909 l 19.677 kierownikiem tej ekspozytury c. k. komisarza inspekcyi leśnej p. Romualda Dziewolskiego, oraz, że przydzielenie personalu pomocniczego nastąpi dodatkowo.

Organizacya służby technicznej dla robót na Pełtwi i dopływach we Lwowie.

W porozumieniu z Prezydyum miasta Lwowa zorganizował Wydział krajowy biuro techniczne dla robót na górnej Pełtwi i dopływach w obrębie Lwowa w ten sposób, że miasto ustanowiło kierownika z płacą VIII. rangi urzędników Magistratu i przydzieliło jednego adjunkta i jednego geometrę, Wydział krajowy zaś zamianował naczelnego kierownika biura Preliminarz wydatków ułożony przez Magistrat a zaaprobowany przez Wydział krajowy zmieniła Komisya regulacyjna na VI. posiedzeniu d. 13. grudnia o tyle, że wydatki na pierwsze dwa lata, w których ma być opracowany projekt techniczny, podniosła z 85.000 K. na 85.960 K.. który to wydatek ma być pokryty z funduszu regulacyjnego.

Do lipca r. 1909 wykonało biuro następujące roboty:

1) ukończyło niwelacyę ulic, piwnic i podwórzy;

2) zrektyfikowało plany sytuacyjne i wniosło na nie rzędne wysokości ulic i przykryw kanałowych;

3) sporządziło profile podłużne wszystkich istniejących kanałów;

4) ukończyło tachymetryczne zdjęcie całego dorzecza i przygotowało w $^3/_4$ plan warstwicowy;

5) sporządziło przeglądowy plan w skali 1:5.000;

6) sporządzono szkic przyszłej sieci kanałów;

7) rozpoczęto obliczanie zlewni kanałów i zabudowanej części miasta i sondowanie gruntu.

Nadto obserwowało biuro w tym czasie stany wody gruntowej w 25 punktach, opady atmosferyczne na 5 ombrometrach (1 w środku miasta, a 4 na obwodzie) i stany wody Pełtwi, oraz przeprowadzało pomiary wody ilości Pełtwi i dopływów.

Pozostaje zaś jeszcze do wykonania:

1) $^1/_4$ część planu warstwicowego;

2) obliczenie zlewni;

3) zaprojektowanie sieci kanałów;

4) zaprojektowanie odczyszczalni mechanicznej;

5) zdjęcie i zaprojektowanie regulacyi potoków i ścieków.

Wedle uchwalonego przez Komisyę regulacyjną programu na budowę w 1 okresie do roku 1912, przeznaczono 1,000.000 K.

Program generalny.

Przedłożony przez c. k. Namiestnictwo program generalny nie został uchwalony przez Komisyę regulacyjną na VII posiedzeniu 28 lipca 1909, gdyż przewidywał ukończenie robót w r. 1924, co byłoby trudnem do przeprowadzenia.

Komisya uchwaliła przedłużyć okres budowy do roku 1930, utworzyć 10% rezerwę na pokrycie przekroczeń i wydatków nieprzewidzianych. nie naruszając jednak kredytu 7,500.000 K, który ma być przebudowany w całości w I okresie budowy do r. 1912, za podstawę rozdziału grup przyjąć dorzecza, w dorzeczach najpierw najpilniejsze roboty, rezerwę 10% zaś użyć na roboty w specyalnych grupach.

W myśl tych wskazówek ma być opracowany program generalny przez c. k. Namiestnictwo wspólnie z Wydziałem krajowym (§ 3 ustawy).

Zatwierdzenie projektów generalnych i szczegółowych.

Komisya regulacyjna zatwierdziła następujące projekty generalne, a zarazem szczegółowe:

I. projektty opracowanne przez c. k. Namiestnictwo:

a) na VI. posiedzeniu 13 grudnia 1908:

1) regulacya Mleczki na długości 17·230 km. kosztem . . . . . 800.000 K

b) na VII posiedzeniu 28 lipca 1909:

2) regulacya Kamienicy nawojowskiej 19·46 km kosztem . . . . 804.000 „
3) regulacya Krośnicy 7.06 km . . 303.000 „
4) „ Muszynki 5·6 km . . 341.500 „
5) „ Stryszawki 6 0 km . . 246.000 „
6) „ Żylca 14·846 km . . 610.000 „
7) „ Wiaru 31·4 km. . . . 1,043.000 „
8) „ Wyrwy 27·880 km. . . 1,165.000 „
9) lokalna regulacya ujścia Skawicy . 6.000 „
10) „ „ „ Czarnego Dunajca pod Długopolem . . . 32.000 „
11) lokalna regulacya Wisłoka pod Białobrzegami . . . 32.000 K
pod Łączkami i Wojaszówką 31.000 „ 63.000 „

II. projekty opracowane przez Wydział krajowy:

a) na VI. posiedzeniu 13 grudnia 1908:

1) regulacya Dniestru od Kornalowic do ujścia potoku Mszańca 78·868 km kosztem . . . . . 3.470.000 K

2) regulacya Biały powyżej Grybowa 19·180 km kosztem . . . 880.000 „

b) na VII posiedzeniu 28 lipca 1909:

3) lokalna regulacya Bystrzycy pod Stupnicą . . . . . 43.000 „

III. projekty opracowane przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego:

a) na VI posiedzeniu 13 grudnia 1908:

1) dorzecze Soły: zabudowanie potoku Cięciny . .	64.956 K
2) dorzecze Skawy: potok Jachówka	85.000 „
„ Szatani	49.000 „
3) dorzecze Dunajca: potok Lubań . . .	110.000 „
4) dorzecze Łomnicy	658.943 „

b) na VII. posiedzeniu 28 lipca 1909:

1) dorzecze Soły: potok Kocierz . .	271.000 „
2) dorzecze Skawy: potoki: Osielczyk, Bystra, Burdelów, Żarnówka, Stryszawka i debry między Makowem a Suchą . . .	1,066.000 „
potoki Strącze i Malejówka . .	108.432 „
3) dorzecze Raby	1,762.560 „
4) „ Dunajca: potok Łopuszna .	175.000 „
5) „ Biały: potoki Berest, Piorunka i Kamienna	100.000 „
6) Regulacya Bystrzycy w Podbużu i Załokcie wraz z zabudowaniem potoku Szepelnik	500.000 „

Program szczegółowy na r. 1909.

Na VII posiedzeniu d. 28 lipca 1909 zatwierdziła Komisya regulacyjna następujący program szczegółowy robót, które mają być wykonane w r. 1909 przy uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych.

I. przez c. k. Namiestnictwo:

a) regulacya (korekcya):

1) potoku Żylec w dorzeczu Soły kosztem .	80.000 K
2) „ Stryszawka w dorzeczu Skawy kosztem	80.000 „
3) potoku Kamienica nawojowska w dorzeczu Dunajca kosztem	80.000 „
4) potoku Krośnica w dorzeczu Dunajca kosztem	80.000 „
5) potoku Muszynka w dorzeczu Popradu kosztem	80.000 „
6) rzeki Wiar	80.000 „
7) potoku Wyrwa (dopływ Wiaru) . .	80.000 „
8) „ Mleczka (dopływ Wisłoka) . .	100.000 „
9) lokalna regulacya Czarnego Dunajca pod Długopolem	30.000 „
10) lokalna regulacya Wisłoka pod Białobrzegami (pow. Krosno)	20.000 „
11) lokalna regulacya Wisłoka pod Łączkami-Wojaszówką	30.000 „
Razem . .	740.000 K

b) zabudowania potoków górskich:

1)	w dorzeczu	Soły:	potok	Kocierz	kosztem	80.000 K
2)	„ „	Skawy	„	Jachówka	„	80.000 „
			„	Lachówka	„	50.000 „
3)	„ „	Dunajca	„	Lubań	„	60.000 „
			„	Łopuszna	„	60.000 „
4)	„ „	Łomnicy	„	Czerbul	„	50.000 „
						380.000 K

II) przez Wydział krajowy:

a) regulacye

1)	Dniestru powyżej	Kornalowic 200.000 K
2)	Białej „	Grybowa 100,000 „
3)	lokalne regulacye	Bystrzycy pod Stupnicą . . . . 50.000 „
		350.000 K

b) zabudowanie potoków górskich:

1.	dorzecze Biały: Berest, Kamienna i Piorunka (dopływy Florynki) . 50.000 K
2)	dorzecze Bystrzycy: zabudowanie Bystrzycy w Podbużu i i potoku Szepelnik . . . . . 60.000 K
	. 110.000 K

Ogółem ma przebudować w r. 1909:

c. k. Namiestnictwo	1,120.000 K
Wydział krajowy	460.000 K

Postęp budowy w roku 1908.

W roku 1908 c. k. Namiestgictwo nie rozpoczęło jeszcze robót przy uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych.

Wydział krajowy podjął w maju, względnie w lipcu 1908 roboty przy regulacyi rzeki Biały powyżej Grybowa wraz z zabudowaniem dopływów Biały, tudzież przy regulacyi rzeki Dniestru powyżej Kornalowic. Roboty regulacyjne prowadzą organa techniczne Wydziału krajowego, roboty zaś przy zabudowaniu potoków sekcya samborska, względnie od sierpnia 1909 ekspozytura c. k. oddziału leśno-technicznego we Lwowie.

Postęp budowy w r. 1908 przy powyższych robotach przedstawia się jak następuje:

I. Regulacya Biały powyżej Grybowa.

W połowie maja 1908 r. rozpoczęto roboty przy regulacyi Białej powyżej Grybowa i prowadzono je na przestrzeni od km. 80,5 do 81,8.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót przedstawiają się jak następuje:

I.	Roboty ziemne . .	5.416 K	61 gr.
II.	„ regulacyjne .	27.939 „	41 „
III.	Progi betonowe . .	— „	— „
IV.	Roboty dodatkowe .	— „	— „
V.	Wykupno gruntów .	— „	— „
VI.	Konserwacya . .	1.272 „	34 „
VII.	Zarząd . . .	5.438 „	37 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	3.616 „	61 „
	razem	43.683 „	97 „

Powyższym kosztem wykonano przekopy przez żwirowiska o bryłowatości wykopu 12.782 m³, 3.515 m. budowli faszynowych o kubaturze 4.492 m³, oraz 1.047 m³ budowli kamiennych. z czego 524 m³ przypada na deponie, złożone nad przekopami-

Na wykazane wyżej roboty, preliminowano 43.799 K 70 g zaoszczędzono przeto 115 K. 77 g.

Oszczędność we właściwych kosztach robót zwiększa się o kwotę 3.451 K 64 g., którą w roku 1907 wydano na koszta zdjęć i sporządzenie projektu, a którą w r. 1908 zarachowano do ogólnych wydatków na tę budowę.

Robotami, które wskutek spóźnionego rozpoczęcia tudzież czynności wstępnych, nie mogły być w należytem tempie prowadzone kierował inżynier krajowy biura melioracyjnego Adam Rożański przy pomocy inżyniera-adjunkta Józefa Cyrankiewicza.

2. Zabudowanie górskich potoków w dorzeczu Biały powyżej Grybowa.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się następująco:

I.	Roboty ziemne . . .	166 K	32 gr.
II.	„ regulacyjne . .	19.330 „	25 „
III.	Objekty	11.211 „	15 „
IV.	Roboty uzupełniające . .	892 „	30 „
V.	Wykupno gruntów . .	113 „	76 „
VI.	Konserwacya . . .	995 „	45 „
VII.	Zarząd	5.687 „	41 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	1.281 „	54 „
	Razem .	39.678 K	18 gr.

Powyższym kosztem wykonano na potoku Pławiance zaporę kamienną na zaprawie cementowej o bryłowatości 274 m³, ubezpieczono dna i skarpy za pomocą 18 progów kamiennych i podłużnych opasek, a nadto 316 m. poprzecznych budowli faszynowych. Powyżej zapory wykonano 728 m budowli podłużnych i 570 m. budowli poprzecznych. Na potoku Sokornik wykonano 4 zapory kamienne o kubaturze 393 m.³ a na bocznym dopływie nadprogramową zaporę. Na uregulowanej w latach poprzednich przestrzeni rzeki Biały

pod Śnietnicą uzupełniono tamy podłużne i zasadzono je wikliną, a wreszcie ogrodzono kultury wikliny na potokach Berest, Bieliczna i Izby.

Budową kierował c. k. komisarz inspekcyi leśnej Józef Pindelski.

3. Regulacya górnego Dniestru powyżej Kornalowic.

Roboty rozpoczęto dopiero w lipcu 1908 i prowadzono przestrzeni od km. 0 do 3,6.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1908 przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	15.904 K	93 h.
II. „ regulacyjne . . .	31.996 „	— „
III. Wykupno gruntów . . .	2.338 „	43 „
IV. Roboty dodatkowe . . .	— „	— „
V. Zarząd	9.829 „	54 „
VI. Rozmaite i nieprzewidziane .	21.949 „	92 „
razem .	82.018. K.	82 h.

Powyższym kosztem wykonano 3 przekopy o bryłowatości 22802 m³., 2557 m. budowli faszynowych o bryłowatości 8856 m³ wykupiono grunta pod przekopy, a wreszcie pokryto koszta zdjęć i sporządzenia projektu.

Z wykazanych wyżej wydatków w kwocie	82.018 K. 82 h.
należy potrącić zwrot kosztów zdjęć i sporządzenia projektu	21.862 „ 48 „
zatem rzeczywiste koszta budowy w r. 1908 wynoszą . .	60.156 K 34 h.
a gdy na wykazane wyżej roboty preliminowano . . .	62.380 „ 32 „
oszczędzono .	2.223 K 98 h.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Ignacy Wewiórski przy pomocy inżyniera-adjunkta Edmun-Czajki.

Wedle przedłożonego Wys. Sejmowi zamknięcia rachunków za r. 1908 wynosiły koszta budowy:

1. przy regulacyi Biały powyżej Grybowa . .	43.683 K 97 gr.	
a po strąceniu kosztów projektu . . .	3.528 „ 82 „	40,155 K 15 gr.
2. przy zabudowaniu potoków w dorzeczu Biały		39.678 „ 18 „
3. przy regulacyi Dniestru powyżej Kornalowic .	82.018 K 82 gr.	
a po strąceniu kosztów projektu . . .	21 862 „ 48 „	60.156 „ 34 „
razem .		139.989 K 67 gr.

do tego koszta projektu			
1. regulacyi Biały . . .	3.528	„ 82	„
2. „ Dniestru . .	21.862	„ 48	„
3. koszta zdjęć Ropy . .	21.085	„ 87	„
4. „ „ dla zbiorników w dorzeczu Soły . . .	13.535	„ 86	„
5. koszta zdjęć Pełtwi we Lwowie	3.000	„ —	„
Wydano ogółem do końca r. 1908 z funduszu krajowego	203.002 K 70 gr.		

W sprawie regulacyi Prutu i Czeremosza, tudzież regulacyi Dunajca w powiatach Tarnowskim i Brzeskim po myśli rezolucyj Wys. Sejmu z 4. listopada 1904. względnie z 5. października 1907 podaje Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu. co następuje:

Regulacya Prutu i Czeremosza.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 4. lipca 1909. l. 10.474/pr. ukończono już zdjęcie rzeki Prutu na długości 130 km., osadzono słupy kilometrowe, rozpoczęto niwelacyę rzeki, a kraj. oddział hydrograficzny miał rozpocząć pomiary hydrometryczne w lipcu 1909.

Prace około generalnego projektu regulacyi Czeremosza rozpoczną się natychmiast po aktywowaniu c. k. kierownictwa regulacyi tej rzeki. Odezwą z 29. czerwca 1909. l. 10,983/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że na podstawie upoważnienia udzielonego reskryptem c. k. Ministerstwa robót publicznych zarządziło utworzenie c. k. oddziału budowy dla opracowania generalnego projektu regulacyi Czeremosza i przydzieliło do tego oddziału c. k. inżyniera Stanisława Rischke, jako kierownika, i c. k. adjunkta budownictwa Józefa Kuźmina. Kierownictwo budowy miało rozpocząć swą działalność z d. 15. lipca 1909.

Regulacya i obwałowanie środkowego biegu Dunajca i zabudowanie dopływów.

Odezwą z 21. stycznia 1909 l. VIII. b. 5.113 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że c. k. Namiestnictwo, że c.k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 26. kwietnia 1908 l. 44.402 zatwierdziło w zasadzie generalny projekt regulacyi Dunajca od Nowego Sącza do Zgłobic; zatwierdzenie to jednak odnosi się do trasy regulacyjnej i typów budowli a natomiast zastrzegło sobie Ministerstwo zatwierdzenie szerokości trasy na później po przestudyowaniu projektu.

Gdy od szerokości łożyska zależnym jest przepływ wody, a ta kwestya nie została dotychczas zdecydowaną, Wydział krajowy na razie nie może zarządzić pomiarów dla opracowania projektu obwałowania środkowego biegu Dunajca.

Co się tyczy regulacyi i zabudowania dopływów Dunajca na tej przestrzeni wraz z zalesieniem stoków górskich, przedłożył Wydział krajowy na podstawie życzeń interesowanych gmin i obszarów dworskich i sprawozdań Wydziałów powiatowych w Tarnowie i Brzesku odezwą z 5. stycznia 1909 l. 88.372 wniosek ck. Ministerstwu rolnictwa za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa na zarządzenie zbadania i opracowania projektów generalnych regulacyi i zabudowań następujących potoków:

a) w powiecie Tarnowskim: Lubinki, Paleśnianki, Siemiechówki i miejscowych potoków w Gierowy i Szczepanowicach:

b) w powiecie Brzeskim: Wolanki, Rudzanki (Filipówki), potoku Stróżskiego, Charzewskiego. Wieleńki, potoku Zawadzkiego, Olszanki i Zeliny.

Reskryptem z 1. kwietnia 1901 l. 4611 poleciło c. k. Ministerstwo rolnictwa sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego zbadać wymienione potoki i przedłożyć sprawozdanie przy dołączeniu generalnego kosztorysu.

Zmiany w składzie komisyi dla regulacyi rzek.

Odezwą z 16. listopada 1908 l. 18.771/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że wskutek zmian przeprowadzonych w rozdziale czynności c. k. Namiestnictwa zamianowało c. k. radcę Namiestnictwa Wincentego Dobrowolskiego administracyjnym delegatem w Komisyi regulacyjnej, a c. k. sekretarza Namiestnictwa Adama Karchesego jego zastępcą, zastępcą zaś delegata technicznego c. k. radcę budownictwa Teofila Dujanowicza.

W razie nieobecności JE. Pana Namiestnika przewodniczyć będzię komisyi c. k. wiceprezydent namiestnicwa Dr. Juliusz Kleeberg.

Wydział krajowy zamianował zastępcą delegata technicznego członka Wydziału krajowego Mieczysława Onyszkiewicza w miejscu b. członka Wydziału krajowego Dr. Józefa Wereszczyńskiego, zastępcą zaś delegata technicznego starszego inżyniera Tadeusza Korasadowicza w miejsce ś. p. st. inżyniera Jana Haponowicza.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 7. września 1909 l. 97.919 o regulacyi rzek kanałowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 97.919/09.

OGÓLNE

rzeczywistych kosztów budowli regulacyjnych rzek objętych ustawą

Liczba porządkowa	Rzeka	Rubryka I. KOSZTA BUDOWY									
		faszynady		narzuty kamienne		przekopy		sadzonki		zużycie narzędzi	
		K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
1	Skawa	138.744	08	60.352	17	6.776	19	2.164	03	1.560	01
2	Raba	188.926	01	10.414	78	44.057	78	3.079	69	2.411	63
3	Poprad	49.516	25	17.397	27	8.955	63	665	22	994	49
4	Wisłok	108.108	18	17.589	86	20.640	94	101	94	573	20
5	Wiar	17.817	61	1.107	70	12.144	64	—	—	527	73
6	Stryj	197 524	55	—	—	28.306	53	360	54	4.678	85
7	Świca i Sukiel	128.767	71	15 493	81	16.079	60	—	—	1.825	77
8	Bystrzyce	374.697	66	85.904	41	44.265	77	3 472	98	1.681	74
9	Tanew	47.094	83	—	—	1.874	09	248	08	130	37
10	Dunajec	122.049	28	50.489	80	9.421	69	500	59	3.411	27
	Razem	1,373.246	16	258.749	80	192.522	86	10.593	07	17.795	06

ZESTAWIENIE

z 18 września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103. wykonanych w roku 1907.

Razem		Rubr. II. Konserwacya podczas budowy		Rubr. III. Wykupno gruntów		Rubr. IV. Nieprzewidziane		Suma Rubr. I-IV. Koszta właściwej budowli razem		Rubr. V. Koszta zarządu		Suma	
K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
209.596	48	20.688	84	8.262	12	2.811	45	241.358	89	19.519	65	260.878	54
248.889	89	10.077	77	286	87	1.109	86	260.365	39	23.636	98	284.002	37
77.528	86	—	—	—	—	1.722	43	79.251	29	7.745	91	*)86.997	23
147.014	12	9.721	40	6.599	66	3.063	56	166.398	74	20.169	38	186.568	12
31.597	68	—	—	17.857	07	—	—	49.454	75	2 972	23	52.426	98
230.870	47	83.473	90	30.456	79	**) 245	93	345.047	09	25.576	49	370.623	58
162.166	89	670	58	3.991	75	—	—	166.879	22	18.138	—	184.967	22
510.022	56	18.743	76	—	—	13.739	68	542.506	—	26.200	47	568.706	47
49.347	37	1.502	84	3.458	33	10	—	54.318	54	2.281	37	56.599	91
185.872	63	22.122	77	215	—	3.239	58	211.449	98	19.326	53	230.776	51
1,852.906	95	167.001	86	71.127	59	25.942	49	2.116.979	89	165.567	01	2,282.546	90
										28.160	60		
										510	50	28.671	10
										194.238	11	2,311.218	—

do tego koszta administracyi w c. k. Namiesnictwie

koszta Komisyi regulacyi rzek . . . . .

Razem .

UWAGA:

*) Oprócz tego budowa kolejki dowozowej 5.496 K 07 gr.
**) i nieprzewidziany wydatek na Stryju pod Dołhołuką-Hurniem 19.049 K 20 gr.

Zamknięcie rachunków funduszu regulacyi

I. Regulacya

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis pierwotnej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
1	Zwroty z wydatków nieprzewidzianych . . .	—	—	483	03	483	03	—	—	483	03	483	03	—		
2	Różne dochody .	—	—	2.511	43	2 511	43	—	—	2.500	93	2.500	93	10	50	
	Ogółem . .	—	—	2.994	46	2.994	46	—	—	2.983	96	2.983	96	10	50	
	b) przebieżne:															
1	Zwroty stałych zaliczek, asygnowanych na wydatki własnego zarządu . . .	60.000	—	80.000	—	140.000	—	—	—	60.000	—	60.000	—	80.000	—	
2	Inne przebieżne dochody	3.759	13	26	10	3.785	23	—	—	3.777	95	3.777	95	7	28	
	Razem .	63.759	13	80.026	10	143.785	23	—	—	63.777	95	63.777	95	80.007	28	

Skawy

Liczba porz.	Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Ramem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
I.	Koszta budowy .	68.687	32	—		68 687	32	—	—	68.687	32	68.687	32	—	—	*Do l. p. a. I. e).*
	a) Faszynady . .	—	—	133.101	75	133 101	75	—	—	102.205	67	102.205	67	30.896	08	Znaczna wysokość wydatków zarachowanych w rubryce: »Zużycie narzędzi« pochodzi stąd, że w rubryce tej zarachowano koszta sprawienia kolejek wązkotorowych dla dowozu materyałów do budowli regulacyjnych.
	b) Narzuty kamienne . .	—	—	37.695	74	37 695	74	—	—	27 727	58	27.727	58	9.968	16	
	c) Przekopy . .	—	—	11 636	20	11.636	20	—	—	10.856	63	10.856	63	779	57	
	d) Sadzonki . .	—	—	1 286	46	1.286	46	—	—	32	80	32	80	1.253	66	
	e) Zużycie narzędzi	—	—	33.687	63	33.687	63	—	—	31.869	66	31 869	66	1.817	97	
	f) Dozór budowy .	—	—	4.123	32	4.123	32	—	—	3.796	63	3.796	63	326	69	
	Razem . .	68.687	32	221.531	10	290.218	42	—	—	245.176	29	245 176	29	45.042	13	
II.	Koszta kunserwacyi	4.213	27	3 598	07	7.811	34	—	—	5.762	74	5.762	74	2·048	60	
III.	Koszta wykupna gruntów . .	20 000	—	—	—	20.000	-	6.000	—	14.000	-	20.000	—	—	—	*Do l. p. I b).*
IV.	Wydatki nieprzewidziane . .	432	01	990	53	1.422	54	—	—	1.367	39	1.367	39	55	15	Z asygnowanych stałych zaliczek, których zwrot do kas Urzędów podatkowych następuje z końcem każdego roku, pokrywają Kierownictwa tymczasowo bieżące wydatki własnego zarządu, zwracane przez c. k. Namiestnictwo na podstawie przedkładanych rachunków.
V.	I. Suma . .	93 332	60	226.119	70	319.452	30	6.000	—	266,306	42	272 306	42	47.145	88	
	1. Koszta administracyi . .	4.369	22	—	—	4.369	22	—	—	4 369	22	4.369	22	—	—	
	a) Dodatki budowlane i koszta podróży . . .	—	—	7.162	52	7.162	52	—	—	5.284	58	5.284	58	1.877	94	
	b) Najem lokalu .	—	—	1 100	—	1.100	—	—	—	1.100	—	1.100	—	—	—	
	c) Utrzymanie biura	—	—	1.574	38	1.574	38	—	—	1.466	84	1 466	84	107	54	
	d) Płace personalu	—	—	10.617	02	10.617	02	—	—	9.115	80	9.115	80	1.501	22	
	Razem . .	4.369	22	20.453	92	24 823	14	—	—	21 336	44	21.336	44	3.486	70	Ze względu na obroty z contocorrente zwroty stałych zaliczek bieżących uwidocznione będą dopiero w zamknięciu rachunkowem za rok 1908.
	I. Suma . .	93.332	60	226.119	70	319 452	30	6.000	—	266 306	42	272.306	42	47.145	88	
	Ogółem . .	97.701	82	246.573	62	344.275	44	6.000	—	287.642	86	293.642	86	50.632	58	
	b) przebieżne:															
1.	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu . . .	—	—	80.000	—	80.000	—	—	—	64.000	—	64.000	—	16.000	—	
2.	Inne przebieżne wydatki . . .	—	—	26	10	26	10	—	—	7	28	7	28	18	82	
	Razem . .	—	—	80.026	10	80.026	10	—	—	64.007	28	64.007	28	16.018	82	

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	Zaległość początkowa h	Należytość bieżąca K	Należytość bieżąca h	Razem K	Razem h	Odpis początkowej zaległości K	Odpis początkowej zaległości h	Uiszczenie K	Uiszczenie h	Razem K	Razem g	Zaległość końcowa K	Zaległość końcowa h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
1.	Zwroty z kosztów administracyi .	—	38	17	84	18	22	—	—	—	38	—	38	17	84	
2.	Różne dochody .	—	—	3.169	54	3.169	54	—	—	3.169	54	3.169	54	—	—	
	Razem . .	—	38	3.187	38	3.187	76	—	—	3.169	92	3.169	92	17	84	
	b) przebieżne:															
1.	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu	50.000	—	80.000	—	130.000	—	—	—	50.000	—	50.000	—	80.000	—	
2.	Inne przebieżne dochody	17	91	22	50	40	41	—	—	40	41	40	41	—	—	
	Razem . .	50.017	91	80.022	50	130.040	41	—	—	50.040	41	50.040	41	80.000	—	

Raby

Liczba porz.	Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
I.	Koszta budowy	45.700	94	—	—	45.700	94	—	—	45.700	94	45.700	94	—	—	
	a) Faszynady	—	—	151.895	59	151.895	59	—	—	100.405	45	100.405	45	51.490	14	
	b) Narzuty kamienne	—	—	12.976	90	12.976	90	—	—	7.835	23	7.835	23	5.141	67	
	c) Przekopy	—	—	11.556	79	11.556	79	—	—	8.755	95	8.755	95	2.800	84	
	d) Sadzonki	—	—	14	10	14	10	—	—	14	10	14	10	—	—	
	e) Zużycie narzędzi	—	—	12.600	24	12.600	24	—	—	11.834	24	11.834	24	766	—	
	f) Dozór budowy	—	—	2.924	32	2.924	32	—	—	2.585	62	2.585	62	338	70	
	Razem	45.700	94	191.967	94	237.668	88	—	—	177.131	53	177.131	53	60.537	35	
II.	Koszta konserwacyi	—	—	14.972	10	14.792	10	—	—	11.107	89	11.107	89	3.864	21	
III.	Koszta wykupna gruntów	—	—	34.784	53	34.784	53	—	—	32.702	97	32.702	97	2.081	56	
IV.	Wydatki nieprzewidziane	10	62	1.789	18	1.799	80	—	—	941	84	941	84	857	96	
	I. Suma	45.711	56	243.513	75	289.225	31	—	—	221.884	23	221.884	23	67.341	08	
V.	Koszta administracyi	7.160	45	—	—	7.160	45	26	44	7.134	01	7.160	45	—	—	
	a) Dodatki budowlane i koszta podróży	—	—	7.937	47	7.937	47	—	—	7.104	40	7.104	40	833	07	
	b) Najem lokalu	—	—	600	—	600	—	—	—	600	—	600	—	—	—	
	c) Utrzymanie biura	—	—	1.653	01	1.653	01	—	—	1.130	35	1.130	35	522	66	
	d) Płace personalu	—	—	15.012	85	15.012	85	—	—	12.659	25	12.659	25	2.353	60	
	Razem	7.160	45	25.203	33	32.363	78	26	44	28.628	01	28.654	45	3.709	33	
	I. Suma	45.711	56	243.513	75	289.225	31	—	—	221.884	23	221.884	23	67.341	08	
	Ogółem	52.872	45	268.717	08	321.589	09	26	44	250.512	24	250.538	68	71.050	41	
	b) przebieżne:															
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	11.000	—	80.000	—	91.000	—	—	—	81.000	—	81.000	—	10.000	—	
2	Inne przebieżne wydatki	—	—	22	50	22	50	—	—	—	—	—	—	22	50	
	Razem	11.000	—	80.022	50	91.022	50	—	—	81.000	—	81.000	—	10.022	50	

III. Regulacy

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	Zaległość początkowa h	Należytość bieżąca K	Należytość bieżąca h	Razem K	Razem h	Odpis początkowej zaległości K	Odpis początkowej zaległości h	Liszczenie K	Liszczenie h	Razem K	Razem h	Zaległość końcowa K	Zaległość końcowa h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
	Zwroty z kosztów administracyi.	—	—	67	29	67	29	—	—	67	29	67	29	—	—	
	Razem .	—	—	67	29	67	29	—	—	67	29	67	29	—	—	
	b) przebiczne:	—		—		—		—		—		—		—		

Popradu

Liczba porz.	Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	R a z e m K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	R a z e m K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
I.	Koszta budowy	849	21	—	—	849	21	—	—	849	21	849	21	—	—	
	a) Faszynady	—	—	39.529	45	39.529	45	—	—	14.144	10	14.144	10	26.385	35	
	b) Narzuty kamienne	—	—	10.491	43	10.491	43	—	—	5.887	37	5.887	37	4.604	06	
	c) Przekopy	—	—	10.352	99	10.352	99	—	—	7.175	17	7.175	17	3.177	82	
	d) Sadzonki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	e) Zużycie narzędzi	—	—	24.282	75	24.282	75	—	—	21.722	70	21.722	70	2.560	05	
	f) Dozór budowy	—	—	520	16	520	16	—	—	493	64	493	64	26	52	
	Razem	849	21	85.176	78	85.025	99	—	—	50.272	19	50.272	19	35.753	80	
II.	Koszta konserwacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
III.	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
V.	Wydatki nieprzewidziane	—	—	12	19	12	19	—	—	12	19	12	19	—	—	
	I. Suma	849	21	85.188	97	86.038	18	—	—	50.284	38	50 284	38	35 753	80	
V.	Koszta administracyi	252	20	—	—	252	20	—	—	252	20	252	20	—	—	*ad l. p Va.*
	a) Dodatki budowlane i koszta podróży	—	—	718	60	718	60	—	—	677	78	677	78	40	82	Co do rozdziału kosztów administracyi szczegółowe wyjaśnienie przy regulacyi Dunajca lp. X.
	b) Najem lokalu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c) Utrzymanie biura	—	—	675	97	675	97	—	—	419	—	419	—	256	97	
	d) Płace personalu	—	—	3.783	30	3.783	30	—	—	3.176	90	3.176	90	606	40	
	Razem	252	20	5.177	87	5 430	07	—	—	4 525	88	4.525	88	904	19	
	I. Suma	849	21	85.188	97	86 038	18	—	—	50.284	38	50.284	38	35.753	80	
	Ogółem	1.101	41	90.366	84	91·468	25	—	—	54 810	26	54.810	26	36.657	99	
	b) przebieżne:															

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	R a z e m K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	R a z e m K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
1	Zwroty z kosztów budowy . . .	—	—	49	—	49	—	—	—	—	—	—	—	49	—	
2	Zwroty z kosztów administracyi .	—	—	402	33	402	33	—	—	—	—	—	—	402	33	
	Razem .	—	—	451	33	451	33	—	—	—	—	—	—	451	33	
	b) przebieżne:															
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu	40.000	—	80.000	—	120.000	—	—	—	40.000	—	40 000	—	80 000	—	
	Razem .	40.000	—	80.000	—	120.000	—	—	—	40.000	—	40.000	—	80.000	—	

Wisłoka

Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
a) rzeczywiste:															
Koszta budowy .	42.531	89			42.531	89	—	—	42.531	89	42.531	89			
a) Faszynady . .	—	—	126 512	52	136.512	52	—	—	84.766	15	84.766	15	51.746	37	
b) Narzuty kamienne . . .	—	—	6.935	94	6.935	94	—	—	1.322	—	1.232	-	5.703	94	
c) Przekopy . .	—	—	9.227	19	9.227	19	—	—	7.316	63	7.316	63	1.910	56	
d) Sadzonki . .	—	—	168	44	168	44	—	—	—	—	—	—	168	44	
e) Zużycie narzędzi	—	—	6.470	80	6.470	80	—	—	2.311	44	2.311	44	4.159	36	
f) Dozór budowy	—	—	1.999	—	1.999	—	—	—	1.660	30	1.660	30	338	70	
Razem .	42.531	89	161.313	89	203.845	78	—	—	139.818	41	139.818	41	64·027	37	
Koszta konserwacyi	—	—	412	35	412	35	—	—	251	40	251	40	160	95	
Koszta wykupna gruntów . . .	20.000	—	6·183	64	26.183	64	—	—	24.284	78	24.284	78	1.898	86	
Wydatki nieprzewidziane . . .	14	22	3.009	68	3.023	90	—	—	725	60	725	60	2.298	30	
I. Suma .	62.546	11	170.919	56	233.465	67	—	—	165.080	19	165.080	19	68.385	48	
Koszta administracyi	4.141	84	—	—	4.141	84	960	—	3.181	84	4.141	84	—	—	
a) dodatki budowlane i koszta podróży . .	—	—	3.990	83	3.990	83	—	—	3.758	63	3.758	63	232	20	
b) Najem lokalu															
c) Utrzymanie biura . . .	—	—	1.920	—	1.920	—	—	—	1.920	—	1.920	—	—	—	
d) Płace personalu	—	—	1.472	88	1·472	88	—	—	960	11	960	11	512	77	
	—	—	13.628	41	13.628	41	—	—	11.066	28	11.066	28	2.562	13	
Razem .	4.141	84	21 012	12	25.153	96	960	—	20.886	86	21.846	86	3.307	10	
I. Suma .	62.546	11	170.919	56	233.465	67	—	—	165 080	19	165 080	19	68.385	43	
Ogółem .	66.687	95	191.931	68	258.619	63	960	—	185.967	05	186.927	05	71.692.	58	
b) przebieżne:															
Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu . . .	14.000	—	80·000	—	94.000	—	—	—	51.000	—	51.000	—	43.000	—	
Inne przebieżne wydatki . . .	1	26	—	—	1	26	—	—	1	26	1	26	—	—	
Razem .	14 001	26	80.000	—	94.001	26	—	—	51.001	26	51.001	26	43.000	—	

V. Regulacya

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
1	Zwroty z kosztów budowy . . .	—	—	68	60	68	60	—	—	—	—	—	—	68	60	
2	Zwroty z kosztów administracyi .	1.258	67	—	—	1 258	67	—	—	1.258	67	1.258	67	—	—	
3	Różne dochody .	—	—	84	06	84	06	—	—	—	—	—	—	84	06	
	Razem .	1.258	67	152	66	1.411	33	—	—	1.258	67	1.258	67	152	66	
	b) przebiczne:															

Wiaru

Liczba porz.	Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
I.	Koszta budowy	1	14	—	—	1	14	—	—	1	14	1	14	—	—	
	a) Faszynady	—	—	13.404	84	13.404	84	—	—	6.659	72	6.659	72	6.745	12	
	b) Narzuty kamienne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c) Przekopy	—	—	11.994	71	11.994	71	—	—	4.320	46	4.320	46	7.674	25	
	d) Sadzonki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	e) Zużycie narzędzi	—	—	2,615	19	2.615	19	—	—	2.067	02	2.067	02	548	17	
	f) Dozór budowy	—	—	183	12	183	12	—	—	151	84	151	84	31	28	
	Razem	1	14	28.197	86	28.199	—	—	—	13.200	18	13.200	18	14.998	82	
II.	Koszta konserwacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
III.	Koszta wykupna gruntów	—	—	17.669	47	17.669	47	—	—	17.669	47	17.669	47	—	—	
IV.	Wydatki nieprzewidziane	—	—	141	37	141	37	—	—	141	37	141	37	—	—	
	I. Suma	1	14	46.008	70	46.009	84	—	—	31.011	02	31.011	02	14.998	82	
V.	Koszta administracyi	183	60	—	—	183	60	—	—	183	60	183	60	—	—	*Do lp. Va.*
	a) Dodatki budowlane i koszta podróży	—	—	809	95	809	95	—	—	557	88	557	88	252	07	Koszta administracyi ck. Kierownictwa regulacyi Sanu w Przemyślu rozdzielono w roku 1907 na fundusz wodny wyłącznie państwowy i krajowy (Wiar) stosownie do §. 23 ustęp III. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 w stosunku do kosztów budowli regulacyjnych, wykonanych w r. 1907 na Sanie i Wiarze tj. w stosunku 54:27 (fundusz wodny) 36:81 (fundusz wyłącznie państwowy) : 8·92 (fundusz państwowy i krajowy Wiar).
	b) Najem lokalu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c) Utrzymanie biura	—	—	371	90	371	90	—	—	356	78	356	78	15	12	
	d) Płace personalu	—	—	2.453	75	2.453	75	—	—	1.912	93	1.912	93	540	82	
	Razem	183	60	3.635	60	3.819	20	—	—	3.011	19	3.011	19	808	01	
	I. Suma	1	14	46.008	70	46 009	84	—	—	31.011	02	31.011	02	14.998	82	
	Ogółem	184	74	49.644	30	49,829	04	—	—	34022	21	34.022	21	15.806	83	
	b) przelicżne:															

VI. Regulacya

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
1	Zwroty z kosztów budowy . . .	333	50	252	—	585	50	—	—	333	50	333	50	252	—	
2	Zwroty z wydatków nieprzewidzianych . . .	81	48	—	—	81	48	—	—	—	—	—	—	81	48	
3	Zwroty z kosztów administracyi .	—	—	308	73	308	73	—	—	—	—	—	—	308	73	
	Razem .	414	98	560	73	975	71	—	—	333	50	333	50	642	21	
	b) przebieżne:															
1	Zwroty stałych zaliczek, asygnowanych na wydatki własnego zarządu . . .	50.000	—	80.000	—	130.000	—	—	—	50.000	—	50.000	—	80.000	—	
2	Inne przebieżne dochody . . .	—	—	543	33	543	33	—	—	313	33	313	33	230	—	
	Razem .	50.000	—	80.543	33	130.543	33	—	—	50.313	33	53.313	33	80.230	—	

Stryja

Liczba porz.	Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
I.	Koszta budowy	47.244	50			47.244	50	—	—	47.244	50	47.244	50	—	—	
	a) Faszynady	—	—	264.350	08	264.350	08	—	—	131.195	38	131.195	38	133.154	70	
	b) Narzuty kamienne	—	—	11.063	36	11.063	36	—	—	—	—	—	—	11.063	36	
	c) Przekopy	—	—	25.494	78	25.494	78	—	—	8.197	65	8.197	65	17.297	13	
	d) Sadzonki	—	—	218	25	218	25	—	—	15	86	15	86	202	39	
	e) Zużycie narzędzi	—	—	23.085	55	23.085	55	—	—	14.882	48	14.882	48	8.203	07	
	f) Dozór budowy	—	—	1.998	96	1.998	96	—	—	1.490	97	1.490	97	507	99	
	Razem	47.244	50	326.210	98	373.455	48	—	—	203.026	84	203.026	84	170.428	64	
II.	Koszta konserwacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—	
III.	Koszta wykupna gruntów	40.000	—	—	—	40.000	—	—	—	40.000	—	40.000	—	—	—	
IV.	Wydatki nieprzewidziane	14	60	19.034	60	19.049	20	—	—	15.786	79	15.786	79	3.262	41	*do l. p. IV. a)* Znaczna wysokość wydatków, zarachowanych w rubryce „Wydatki nieprzewidziane“ pochodzi wskutek zachowania tu kosztów odszkodowania, wypłaconego Stanisławowi Świdrygiełło Świderskiemu za ubytek dochodu z młyna w Błoniu z powodu budowli regulacyjnych na Stryju. Rp. Nam. z 2. maja 1907 l. 53.186.
	I. Suma	87.259	10	345.245	58	432.504	68	—	—	258.813	63	258.813	63	173.691	05	
V.	Koszta administracyi	3.707	18	—	—	3.707	18	—	—	3.707	18	3.707	18	—	—	
	a) Dodatki budowlane i koszta podróży	—	—	15.341	72	15.341	72	—	—	10.707	02	10.707	02	4.634	70	
	b) Najem lokalu	—	—	500	—	500	—	—	—	500	—	500	—	—	—	
	c) Utrzymanie biura	—	—	3.059	26	3.059	26	—	—	2.499	86	2.499	86	559	40	
	d) Płace personalu	—	—	17.978	55	17.978	55	—	—	14.284	37	14.284	37	3.694	18	
	Razem	3.707	18	36.879	53	40.586	71	—	—	31.698	43	31.698	43	8.888	28	
	I. Suma	87.259	10	345.245	58	432.504	68	—	—	258.813	63	258.813	63	173.691	05	
	Ogółem	90.966	28	382.125	11	473.091	39	—	—	290.512	06	290.512	06	182.579	33	
	b) przybieżne:															
1	Stałe zaliczki asygnowano na wydatki własnego zarządu	2.000	—	80.000	—	8200.0	—	—	—	58.672	73	58.672	73	23.327	27	
2	Inne przebieżne wydatki	—	—	543	33	543	33	—	—	230	—	230	—	313	33	
	Razem	2.000	—	80.543	33	82.543	33	—	—	58.902	73	58.902	73	23.640	60	

VII. Regulacy

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
1	Zwroty z kosztów budowy . . .	272	—	418	66	690	66	124	—	148	—	272	—	418	66	
2	Zwroty z wydatków nieprzewidzianych . . .	—	—	47	08	47	08	—	—	—	—	—	—	47	08	
3	Zwoty z kosztów administracyi .	—	—	323	93	323	93	—	—	—	—	—	—	323	93	
4	Różne dochody . .	231	72	—	—	231	72	138	14	93	58	231	72	—	—	
	Razem .	503	72	789	67	1.293	39	262	14	241	58	503	72	789	67	
	b) przebieżne:															
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydadatki własnego zarządu . . .	40.000	—	60.000	—	100.000	—	—	—	40 000	—	40.000	—	60.000	—	
2	Inne przebieżne dochody	411	68	62	25	473	93	—	—	411	68	411	68	62	25	
	Razem .	40 411	68	60.062	25	100.473	93	—	—	40.411	68	40.411	68	60.062	25	

Świcy z Sukielem

Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
a) rzeczywiste:															
Koszta budowy	57.147	31	—	—	57.147	31	6.203	35	50.943	96	57.147	31	—	—	
a) Faszynady , .	—	—	94.272	32	94.272	32	—	—	54 222	88	54 222	88	40.049	44	
b) Narzuty kamienne . . .	—	—	11 629	15	11.629	15	—	—	3 937	61	3.937	61	7.691	54	
c) Przekopy . .	—	—	5.208	14	5.208	14	—	—	3.594	89	3 594	89	1.613	25	
d) Sadzonki . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
e) Zużycie narzędzi	—	—	6.264	50	6.264	50	—	—	5.489	47	5 489	47	775	03	
f) Dozór budowy	—	—	5.563	30	5.563	30	—	—	4.566	60	4.566	60	996	70	
Razem . .	57,147	31	122.937	41	180.084	72	6.203	35	122.755	41	128.958	76	51.125	96	
Koszta konserwacyi	—	—	572	95	572	95	—	—	25	96	25	96	546	99	
Koszta wykupna gruntów . . .	—	—	1.516	90	1.516	90	—	—	1.516	90	1 516	90	—	—	
Wydatki nieprzewidziane , . . .	51	36	656	64	708	—	—	—	614	56	614	56	93	44	
Suma .	57.198	67	125 683	90	182,882	57	6.203	35	124.912	83	131.116	18	51.766	39	
Koszta administracyi	4.618	51	—	—	4.618	51	197	35	4.421	16	4.618	51	—	—	
a) Dodatki budowlane i koszta podróży . . .	—	—	6 534	14	6.534	14	—	—	5.439	29	5 439	29	1.094	85	
b) Najem lokalu .	—	—	1.048	—	1.048	—	—	—	1.048	—	1.048	—	—	—	
c) Utrzymanie biura	—	—	1.567	25	1.567	25	—	—	1.567	25	1 567	25	—	—	
d) Płace peronalu	—	—	11.037	08	11.037	08	—	—	9.406	11	9.406	11	1.630	97	
Razem . .	4.618	51	20.186	47	24 804	98	197	35	21.881	81	22.079	16	2.725	82	
I. Suma . .	57 198	67	125.683	90	182.882	57	6 203	35	124 912	83	131.116	18	51.766	39	
Ogółem . .	61 817	18	145.870	37	207 687	55	6.400	70	146.794	64	153.195	34	54 492	21	
b) przebiczne:															
Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu . . .	—	—	60.000	—	60.000	—	—	—	34.000	—	34.000	—	26 000	—	
Inne przebieżne wydatki	141	49	62	25	203	74	—	—	203	74	203	74	—	—	
Razem . .	141	49	60,062	25	60.203	74	—	—	34 203	74	34 203	74	26.000	—	

VIII. Regulacya Bystrzycy Sołotwińskiej.

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	R a z e m K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	R a z e m K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
1.	Zwroty z kosztów budowy . . .	740	—	—	—	740	—	—	—	740	—	—	—	—	—	
2.	Różne dochody .	406	92	—	—	406	92	—	—	406	92	406	92	—	—	
	Razem . .	1.146	92	—	—	1.146	92	—	—	1.146	92	1.146	92	—	—	
	b) przebieżne:															
1.	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu	50.000	—	110.000	—	160.000	—	—	—	50.000	—	50.000	—	110.000	—	
2.	Inne przebieżne dochody	8	—	515	93	523	93	—	—	58	20	58	20	465	73	
	Razem . .	50.008	—	110.515	93	160.523	93	—	—	50.058	20	50.058	20	110. 465	73	

nadwórniańskiej i Bystrzycy połączonej

Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
a) rzeczywiste:															
Koszta budowy	104.247	79	—	—	104.247	79	—	—	104.247	79	104.247	79	—	—	
a) Faszynady	—	—	313.505	85	313.505	85	—	—	206.006	36	206.006	36	107.499	49	
b) Narzuty kamienne	—	—	59.116	15	59.116	15	—	—	52.819	28	52.819	28	6.296	87	
c) Przekopy	—	—	27.979	22	27.979	22	—	—	13.270	52	13.270	52	14.708	70	
d) Sadzonki	—	—	4.661	60	4.661	60	—	—	4.661	60	4.661	60	—	—	
e) Zużycie narzędzi	—	—	36.915	02	36.915	02	—	—	9.476	85	9.476	85	27.438	17	
f) Dozór budowy	—	—	4.669	99	4.669	99	—	—	3.963	45	3.963	45	706	54	
Razem	104.247	79	446.847	83	551.095	62	—	—	394.445	85	394.445	85	156.649	77	
Koszta konserwacyi	—	—	4.184	01	4.184	01	—	—	3.873	31	3.873	31	310	70	
Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Wydatki nieprzewidziane	—	—	3.855	59	3.855	59	—	—	2.465	37	2.465	37	1.390	22	
I. Suma	104.247	79	454.887	43	559.135	22	—	—	400.784	53	400.784	53	158.350	69	
Koszta administracyi	5.451	12	—	—	5 451	42	—	14	5.451	28	5.451	42	—	—	
a) Dodatki budowlane i koszta podróży	—	—	5.347	59	5.347	59	—	—	4.550	04	4.550	04	797	55	
b) Najem lokalu	—	—	1.200	—	1.200	—	—	—	600	—	600	—	600	—	
c) Utrzymanie biura	—	—	3.889	71	3.889	71	—	—	3.869	71	3.869	71	20	—	
d) Płace personalu	—	—	17.276	42	17.276	42	—	—	15.734	67	15.734	67	1.541	75	
Razem	5.451	42	27.713	72	33.165	14	—	14	30.205	70	30.205	84	2.959	30	
I. Suma	104.247	79	454.887	43	559.135	22	—	—	400.784	53	400.784	53	158.350	69	
Ogółem	109.699	21	482.601	15	592.300	36	—	14	430.990	23	430.990	37	161.309	99	
b) przebiczne:															
Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	—	—	110.000	—	110.000	—	—	—	110.000	—	110.000	—	—	—	
Inne przebieżne wydatki	—	—	515	93	515	93	—	—	465	73	465	73	50	20	
Razem	—	—	110.515	93	110.515	93	—	—	110.465	73	110.465	73	50	20	

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	Zaległość początkowa h	Należytość bieżąca K	Należytość bieżąca h	Razem K	Razem h	Odpis początkowej zaległości K	Odpis początkowej zaległości h	Uiszczenie K	Uiszczenie h	Razem K	Razem h	Zaległość końcowa K	Zaległość końcowa h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
	Zwroty z kosztów administracyi .	8	43	—	—	8	43	—	—	8	43	8	43	—	—	
	Razem .	8	43	—	—	8	43	—	—	8	43	8	43	—	—	
	b) przebiczne:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Tanwi

Liczba porz.	Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
I.	Koszta budowy	2.050	09			2.050	09	48	—	2.002	09	2.050	09	—	—	
	a) Faszynady	—	—	39 306	01	39.306	01	—	—	23.596	58	23.596	58	15.709	43	
	b) Narzuty kamienne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c) Przekopy	—	—	1.560	51	1560	51	—	—	—	—	—	—	1.560	51	
	d) Sadzonki	—	—	248	03	248	03	—	—	—	—	—	—	248	03	
	e) Zużycie narzędzi	—	—	22	40	22	40	—	—	7	40	7	40	15		
	f) Dozór budowy	—	—	435	05	435	05	—	—	176	—	176	—	259	05	
	Razem	2.050	09	41.572	—	43.622	09	48	—	25.782	07	25.830	07	17.792	02	
II. III. IV.	Koszta konserwacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Wydatki nieprzewidziane	—	—	44	05	44	05	—	—	11	05	11	05	33	—	
	I Suma	2.050	09	41.616	05	43.666	14	48	—	25.793	12	25.841	12	17.825	02	
V.	Koszta admiuistracyi	1.350	34	—	—	1.350	34	—	—	1.350	34	1.350	34	—	—	
	a) Dodatki budowlane i koszta podróży	—	—	606	10	606	10	—	—	564	29	564	29	41	81	
	b) Najem lokalu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c) utrzymanie biura	—	—	290	37	290	37	—	—	100	82	100	82	189	55	
	d) Płace personalu	—	—	1.650	75	1.650	75	—	—	523	35	523	35	1 127	40	
	Razem	1.350	34	2.547	22	3.897	56	—	—	2.538	80	2.538	80	1.358	76	
	I Suma	2.050	09	41.616	05	43.666	14	48	—	25.793	12	25.841	12	17.825	02	
	Ogółem	3.400	43	44.163	27	47.563	70	48	—	28.331	92	28.379	92	19.183	78	
	b) przebieżne:															

do l. p. V. a. Koszta administracyi Ekspozytury c. k. Kierownictwa regulacyi Sanu w Nisku rozdzielono w r. 1907 na fundusz wodny i fundusz państwowy i krajowy (Tanew) stosownie do §. 23 ustępu III. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z 18/9 1901 Dz. u kr. Nr. 103/901 w stosunku do budowli regulacyjnych, wykonanych w r. 1907 na Sanie i Tanwi t. j. w stosunku 88·65 fundusz wodny) 11·35 (fundusz państwowy i krajowy Tanew).

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	Zaległość początkowa h	Należytość bieżąca K	Należytość bieżąca h	Razem K	Razem h	Odpis początkowej zaległości K	Odpis początkowej zaległości h	Uiszczenie K	Uiszczenie h	Razem K	Razem h	Zaległość końcowa K	Zaległość końcowa h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															*do lp. 2. a* Z końcowej z głości 658 K 8 przypada 53 14 h na zaleg z r. 1906.
1	Zwroty z kosztów budowy . . .	32	—	80	—	112	—	—	—	32	—	32	—	80	—	
2	Zwroty z kosztów administracyi .	106	28	793	50	849	78	—	—	190	90	190	90	658	88	*do lp 1. b)* Z końcowej ległości 154.28 89 g przypa 4.284 K 89 na ległość z r. 1 Zaległość ta równana zost 2. stycznia 1 do art. 1. dz nika Urzędu datkowego w wym Sączu.
3	Różne dochody .	—	—	4.977	98	4.977	98	—	—	4.977	98	4.977	98	—	—	
	Razem . .	138	28	5.801	48	5.939	76	—	—	5.200	88	5.200	88	738	88	
	b) przebieżne:															*do lp. 2. b).* Z końcowej ległości 921 K 3 przypada 889 36 g na zaległ z r. 1906. Za głość ta wyrów ną zostanie w 1908.
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu	119.374	89	150.000	—	269.374	89	—	—	115.090	—	115.090	—	154.284	89	
2	Inne przebieżne dochody	891	82	242	11	1.133	93	—	—	212	57	212	57	921	36	
	Razem . .	120.266	71	150.242	11	270.508	82	—	—	115.302	57	115.302	57	155.206	25	

Dunajca

Liczba porz.	Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Ramem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
I.	Koszta budowy	59.162	05	—	—	59.162	05	—	50	59.161	55	59.162	05	—	—	
	a) Faszynady	—	—	134.219	49	134.219	49	—	—	98.468	06	98.468	06	35.751	43	*Do l. p. V.*
	b) Narzuty kamienne	—	—	59.381	39	59.381	39	—	—	46.775	28	46.775	28	12.606	11	Koszta administracyi c. k. Kierownictwa regulacyi Dunajca w Nowym Sączu rozdzielono w r. 1907 na fundusz wyłącznie państwowy i fundusz państwowy i krajowy (regulacya Dunajca i Popradu) stosownie do § 2 ustępu III. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z 18/8 1901. Dz. u. kraj. Nr. 103/01 w stosunku do kosztów budowli regulacyjnych wykonanych w r. 1907 na dotyczących przestrzeniach rzek w stosunku 39·36 (Dunajec gr. B): 44·98 (Dunajec gr. A). 15·66 (Poprad)
	c) Przekopy	—	—	6.745	83	6.745	83	—	—	5.791	60	5.791	60	954	23	
	d) Sadzonki	—	—	493	18	493	18	—	—	—	—	—	—	493	18	
	e) Zużycie narzędzi	—	—	31.176	19	31.176	19	—	—	30.483	86	30.483	86	692	33	
	f) Dozór budowy	—	—	1.426	05	1.426	05	—	—	1.349	89	1.349	89	76	16	
	Razem	59.162	05	233.442	13	292.604	18	—	50	242.030	24	242.030	74	50.573	44	
II.	Koszta konserwacyi	—	—	2.679	70	2.679	70	—	—	2.679	70	2.679	70	—	—	
III.	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
IV.	Wydatki nieprzewidziane	18	—	1.459	73	1.477	73	—	—	1.460	07	1.460	07	17	66	
	I Suma	59.180	05	237.581	56	296.761	61	—	50	246.170	01	246.170	51	50.591	10	
V.	Koszta administracyi	6.512	84	—	—	6.512	84	445	31	6.067	53	6.512	84	—	—	
	a) Dodatki budowlane i koszta podróży	—	—	5.210	41	5.210	41	—	—	5.181	17	5.181	17	29	24	
	b) Najem lokalu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c) Utrzymanie biura	—	—	1.942	42	1.942	42	—	—	1.204	32	1.204	32	738	10	
	d) Płace personalu	—	—	10.824	64	10.824	64	—	—	9.082	88	9.082	88	1.741	76	
	Razem	6.512	84	17.977	47	24.490	31	445	31	21.535	90	21.981	21	2.509	10	
	I Suma	59.180	05	237.581	56	296.761	61	—	50	246.170	01	246.170	51	50.591	10	
	Ogółem	65.692	89	255.559	03	321.251	92	445	81	267.705	91	268.151	72	53.100	20	
	b) przebieżne:															
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	35.000	—	150.000	—	185.000	—	—	—	185.000	—	185.000	—	—	—	
2	Inne przebieżne wydatki	889	36	242	11	1.131	47	—	—	921	36	921	36	210	11	
	Razem	36.889	36	150.242	11	186.131	47	—	—	185.921	36	186.921	36	210	11	

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Ulszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
I.	Datki państwowe i krajowe na regulacyę rzek. . .															
1.	60% datki państwowe	254.382	70	1.395 000	—	1,649.382	70	—	—	959.824	41	959.824	41	689 558	29	
2.	40% datkl krajowe	—	—	930.000	—	930-000	—	—	—	722.000	—	722.000	—	208 000	—	*Do p. l. 2.*
	Razem . .	254.382	70	2,325.000		2,579.382	70	—	—	1,681.824	41	1,681.824	41	897 558	29	
II.	Odsetki od kapitałów, ulokowanych w Banku krajowym . . .	—	—	9 526	—	9.526	—	—	—	9.526	—	9.526	—	—	—	Wydatki te refundowane będą w 1908 wskutek r porządzenia c. Namiestnictwa sierpnia 1908. 63 334/908.
	Ogółem . .	254 382	70	2,334 526	—	2,588908	70	—	—	1,691.350	41	1,691 350	41	897.558	29	
	b) przebieżne:															
1.	Podjęte kapitały w Banku krajowym	—	—	890.000	—	890.000	—	—	—	890.000	—	890.000	—	—	—	
2.	Zwroty z wydatków poniesionych tymczasowo przez fundusz budowy w zastępstwie funduszu zabudowania górskich potoków utworzonego ustawą krajową z 9. maja 1907 Dz u. krajowej Nr 54/097.	—	—	10.578	28	10 578	28	—	—	—	—	—	—	10.578	28	
	Razem . .	—	—	900 578	28	900.578	28	—	—	890.000	—	890.000	—	10 578	28	

ogólne.

Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Ujszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
a) rzeczywiste:															
Wydatki połączone z czynnościami Komisyi dla regulacyi rzek galicyjskich . . .	212	73	510	50	723	23	—	—	627	51	627	51	95	72	*) wedle załączonego wykazu.
Razem .	212	73	510	50	723	23	—	—	627	51	627	51	95	72	
b) przebieżne:															
Lokacya kapitałów funduszu budowy w Banku . . .	—	—	615.526	—	615.526	—	—	—	615.526	—	615.526	—	—	—	
Wydatki poniesione przez fundusz budowy tymczasowo, w zastępstwie funduszu zabudowania górskich potoków, utworzonego ustawą krajową z 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54/907	—	—	10.578	28	10.578	28	—	—	10.578	28	10.578	28	—	—	
Razem .	—	—	626.104	28	626.104	28	—	—	626.104	28	626.104	28	—	—	

Zestawienie ogólne funduszu

Liczba porz.	Dochody	Zaległość początkowa K	h	Należytości bieżące K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
	a) rzeczywiste:															
1	Skawa	—	—	2.994	46	2 994	46	—	—	2.983	96	2.983	96	10	50	
2	Raba	—	38	3.187	38	3 187	76	—	—	3.169	92	3.169	92	17	84	
3	Poprad	—	—	67	29	67	29	—	—	67	29	67	29	—	—	
4	Wisłok	—	—	451	33	451	33	—	—	—	—	—	—	451	33	
5	Wiar	1.258	67	152	66	1.411	33	—	—	1.258	67	1.258	67	152	66	
6	Stryj	414	98	560	73	975	71	—	—	333	50	333	50	642	21	
7	Swica	503	72	789	67	1 293	39	262	14	241	58	503	72	789	67	
8	Bystrzyce	1.146	92	—	—	1.146	92	—	—	1.146	92	1.146	92	—	—	
9	Tanew	8	43	—	—	8	43	—	—	8	43	8	43	—	—	
10	Dunajec	138	28	5 801	48	5.939	76	—	—	5 200	88	5.200	88	738	88	
11	Dochody ogólne	254.382	70	2,334.526	—	2,588.908	70	—	—	1,691.350	14	1,691.350	41	897.558	29	
	Razem	257.854	08	2 348.531	—	2,606.385	08	262	14	1,705.761	56	1,706.023	70	900.361	38	
	b) przebieżne:															
1	Skawa	63.759	13	80.026	10	143.785	23	—	—	63.777	95	63.777	95	8.007	28	
2	Raba	50.017	91	80.022	50	130 040	41	—	—	50.040	41	50.040	41	80.000	—	
3	Poprad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Wisłok	40.000	—	80.000	—	120.000	—	—	—	40.000	—	40.000	—	80.000	—	
5	Wiar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Stryj	50.000	—	80.543	33	130.543	33	—	—	50.313	33	50.313	33	80.230	—	
7	Świca	40.411	68	60.062	25	100 473	93	—	—	40.411	68	40.411	68	60.062	25	
8	Bystrzyce	50.008	—	110.515	93	160.523	93	—	—	50.058	20	50.058	20	110.465	73	
9	Tanew	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Dunajec	120.266	71	150.242	11	270.508	82	—	—	115.302	57	115.302	57	155.206	25	
11	Dochody ogólne	—	—	900.758	28	900.578	28	—	—	890.000	—	890.000	—	10 578	28	
	Razem	414.463	43	1,541.990	50	1,956.453	93	—	—	1,299.904	14	1,299 904	14	656.549	79	
	Dochody rzeczywiste	257.854	08	2,348.531	—	2,606.385	08	262	14	1,705 761	56	1,706.023	70	900.361	38	
	Ogółem	672.317	51	3,890.521	50	4 562.839	01	262	14	3 005.665	70	3.005.927	84	1,556.911	17	
	Zapas kasowy z końcem roku 1906									228.498	63	*)				
	Saldo									**3,234.164**	**33**					

*) Wedle zamknięcia rachunków za rok 1906.

budowy za rok 1907

Wydatki	Zaległość początkowa K	h	Należytość bieżąca K	h	Razem K	h	Odpis początkowej zaległości K	h	Uiszczenie K	h	Razem K	h	Zaległość końcowa K	h	Uwaga
a) rzeczywiste:															
Skawa	97.701	82	246 573	62	344.275	44	6 000	—	287.642	86	293.642	86	50.632	58	
Raba	52.872	01	268.717	08	321.580	09	26	44	250.512	24	250.538	68	71 050	41	
Poprad	1.101	41	90.366	84	91.468	25	—	—	54.810	26	54.810	26	36 657	90	
Wisłok	66.687	95	191.931	68	258.619	63	960	—	185.967	05	186 927	05	71.692	58	
Wiar	184	74	40.644	30	49.829	04	—	—	31.022	21	31.022	21	15.806	83	
Stryj	90.166	28	382 125	11	473.091	39	—	—	290.512	06	290.512	06	182.579	33	
Świca	61.817	18	145.870	37	207 687	55	6.400	70	146.794	64	153.195	34	54.492	21	
Bystrzyce	109.690	21	482.601	15	592.300	36	—	14	430.990	23	430.990	37	161.309	99	
Tanew	3.400	43	44.163	27	47.563	70	48	—	28.331	92	28.379	92	19.183	78	
Dunajec	65.692	89	255.559	03	321.251	92	445	81	267.705	91	268.151	72	53.100	20	
Wydatki ogólne	212	73	510	50	723	23	—	—	627	51	627	51	95	72	
Razem	550.336	65	2,158.062	95	2,708.399	60	13.881	09	1,977.916	89	1,991 797	98	716.601	62	
b) przebiczne:															
Skawa	—	—	80.026	10	80.026	10	—	—	64.007	28	64.007	28	16.018	82	
Raba	11.000	—	80.022	50	91.022	50	—	—	81.000	—	81.000	—	10.022	50	
Poprad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Wisłok	14.001	26	80.000	—	94.001	26	—	—	51.001	26	51.001	26	43.000	—	
Wiar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Stryj	2.000	—	80.543	33	82.543	33	—	—	58.902	73	58.902	73	23.640	60	
Świca	141	49	60.062	25	60.203	74	—	—	34.203	74	34.203	74	26.000	—	
Bystrzyce	—	—	110.515	93	110.515	93	—	—	110.465	83	110.465	73	50	20	
Tanew	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Dunajec	35.889	36	150.242	11	186.131	47	—	—	185.921	36	185.921	36	210	11	
Wydatki ogólne	—	—	626.104	28	626.104	28	—	—	626.104	28	626.104	28	—	—	
Razem	63.032	11	1,267.516	50	1,330.548	61	—	—	1,211.606	38	1,211.606	38	118.942	23	
Wydatki rzeczywiste	550 336	65	2,158.062	95	2,708.399	60	13.881	09	1,977.916	89	1,991.797	98	716.601	62	
Ogółem	613.368	76	3,425.579	45	4,038.948	21	13.881	09	3,189.523	27	3,203.404	36	835.543	85	
Zapas kasowy z końcem roku 1907									44.641	06					
Saldo									**3,234.164**	**33**					

Stan funduszu budowy z końcem roku 1907.

I. Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce . . .	44.641 K 06 h
2. Należytości czynne zaległe	1,556.911 » 17 »
3. Kapitały ulokowane w Banku krajowym .	135.450 » — »
Suma stanu czynnego . .	1,737.002 K 23 h

II. Stan bierny:

Należytości bierne zaległe	835.543 K 85 h
Czysty czas czynny . .	901.458 K 38 h

Wykaz oryentacyjny

kosztów budowli regulacyi na rzekach objętych ustawą z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103, grupa A w roku 1907 na podstawie sprawozdań c. k kierownictw budowy i zamknięć rachunków fund. budow.

Liczba porz.	Rzeka	Rzeczywiste koszta wedle sprawozd. kierownictw. Ogółem w r. 1907		Należytość bieżąca na podstawie zamknięcia rachunków w r. 1907		Różnica*	
		K	g.	K	g	K	g
1	Skawa	260.878	54	246.573	62	— 14.304	92
2	Raba	284.002	37	268.717	08	— 15.285	29
3	Poprad.	86.997	20	90.366	84	+ 3.369	64
4	Wisłok	186.568	12	191.931	68	+ 5.363	56
5	Wiar	52.427	98	49.644	30	— 2.782	68
6	Stryj	370.623	58	382.125	11	+ 11.501	53
7	Świca i Sukiel	184.967	22	145.870	37	— 39.096	85
8	Bystrzyce	568.705	47	482.601	15	— 86.105	32
9	Tanew	56.599	91	44 163	27	12.436	64
10	Dunajec	230.776	51	255.559	03	+ 24.782	52
11	** Zarząd w c. k. Namiestn.	28.160	60	—	—	— 28.160	60
12	Koszta komisyi regulacyi	510	50	510	50	—	—
	Razem . . .	2.311.218	00	2.158·062	95	—153.155	05

* Kolumna ta obejmuje należytości za budowle wykonane w r. 1906. — a asygnowane w r. 1907, jakoteż za budowle wykonane w r. 1907, a przypadające do asygnowania w r. 1908.

** Koszta zarządu w c. k. Namiestnictwie w kwocie 28.160·60 K są uwzględnione przy zamknięciu rachunków przy poszczególnych rzekach 1–10.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 97.919/09.

OGÓLNE

kosztów budowli regulacyjnych

Liczba porządk.	Rzeka	Rubryka I. KOSZTA BUDOWY											
		faszynady		narzuty kamienne		przekopy		sadzonki		zużycie narzędzi		Razem	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Skawa . .	117.484	95	66.065	41	2.360	64	2.907	87	10.706	38	199.125	25
2	Raba . .	85.371	09	26.874	78	10.785	09	8.422	99	3.836	41	135.290	36
3	Poprad . .	61.281	80	24.433	24	1.933	32	432	08	5.376	85	93.457	29
4	Wisłok . .	195.126	85	35.453	53	8.886	44	2.090	07	3.376	12	244.933	01
5	Wiar . .	45.899	42	25.130	83	14.039	45	19	90	1.096	81	86.186	41
6	Stryj . .	201.906	48	53.562	52	7.323	04	1.917	69	7.787	29	272.497	02
7	Świca i Sukiel	87.582	45	27.381	70	9.860	12	961	95	9.666	18	835.452	40
8	Bystrzyce .	177.392	94	68.809	29	16.210	43	3.248	29	9.346	30	275.507	25
9	Tanew . .	72.669	62	—	—	—	—	493	85	243	86	73.407	33
10	Dunajec .	296.654	22	69.439	36	24 361	73	1.627	65	5.705	40	397.788	36
	Razem .	1,341 369	82	397.150	66	95.760	26	22.122	34	57.141	60	1,913.544	68

ZESTAWIENIE

za rok 1908.

Rubr. II.		Rubr. III.		Rubr. IV.		Rubryka V. Koszta administracyi										Suma	
konserwacya podczas budowy		wykupno gruntów		nieprzewidziane		dodatki budowy i koszta podróży		najem lokalu		utrzymanie biura		płace personalu		Razem			
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
26.460	69	12.758	47	5.768	14									26.885	55	271.299	10
27.766	04	77.063	51	4.394	04									28.894	17	273.408	12
10.160	64	—	—	2.353	83									5 928	69	111.900	45
9.737	81	23.294	62	7.981	82									29.601	72	315.548	98
—	—	4.001	—	198	88									6.548	51	96 934	80
64.754	26	7 187	25	14.231	69									35.365	43	394.035	65
1.995	11	—	—	3.165	34									24.793	47	165.406	32
34 507	12	27.891	33	13.850	58									31 040	89	382.297	17
418	10	—	—	70	28									3.298	08	77.193	79
30.090	71	—	—	21.678	27									25.046	20	474.603	54
205.891	48	152.196	18	73.692	87									217.402	71	2,562.727	92

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 97.919/09.

Zesta-

kosztów budowy i kosztów administracyi c. k. Kierownictw

Liczba porządkowa	Rzeka	od 1904 — 1907 roku						1908			
		Koszta budowy		Koszta administracyi		Razem		Koszt budowy		Koszta administracyi	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Skawa . .	601.048	75	57.723	39	658.772	14	244.513	55	26.885	53
2	Raba . .	639.747	67	69.075	03	708.822	70	244.513	95	28.894	17
3	Poprad . .	103.484	11	6.106	56	109.590	67	105.971	76	5.928	69
4	Wisłok . .	346.726	68	48.994	80	395.721	48	285.947	26	29.601	72
5	Wiar . . .	52 349	53	4.059	89	56.409	42	90.386	29	6.548	51
6	Stryj . . .	787.407	46	94.027	89	881.435	35	358.670	22	35.365	43
7	Świca i Sukiel .	371.325	20	43.389	39	414.714	59	140.612	85	24.793	47
8	Bystrzyce . .	1,003.379	87	70.497	84	1,073.877	71	351.286	28	31.040	89
9	Tanew . .	98.299	32	3.952	63	102.281	95	73.895	71	3.298	08
10	Dunajec . .	524.753	29	55.457	89	580.211	18	449.557	34	25.046	20
11	San opracowanie projektów .	11.249	—	—	—	11.249	—	—	—	—	—
	Razem .	4,539.770	88	453.285	31	4,993.056	19	2,345.325	21	217.402	71

Ogólne koszta administracyi w 1908 roku wobec

wienie

i c. k. Namiestnictwa od 1904—1908 roku.

rok	od 1904 — 1908 roku								Uwaga
Razem		Koszta budowy		Koszta administracyi		Razem		Kosta administracyi w %	
K	h	K	h	K	h	K	h		
271.399	10	845.562	30	84.608	94	930.171	24	10·0%	
273.408	12	884.261	62	97.969	20	982.230	82	11·1%	
111.900	45	209.455	67	12.035	45	221.491	12	5·7%	
315.548	98	632.673	94	78 596	52	711.270	46	12·4%	
96.934	80	142.735	82	10.608	40	153.344	22	7·4%	
394.035	65	1,146.077	68	129.393	32	1,275.471	—	11 2%	
165.406	32	511.938	05	68.182	86	580.120	91	13·3%	
382 297	17	1,354.636	15	101.538	73	1,456.174	88	7·4%	
77.193	79	172.195	03	7.250	71	179.445	74	4·2%	
474.603	54	974.310	63	80.504	09	1,054.814	72	7·8%	
—	—	11.249	—	—	—	11.249	—	—	
2,562.727	92	6,885.096	09	670.688	02	7,555.784	11	9·7%	

kosztów budowy wynoszą . . . . . 9·7%

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 97.919/09.

Porów-

rzeczywistych kosztów budowy

Liczba porządkowa	Rzeka		Kwoty preliminowane generalnym kosztorysom	Rzeczywiste koszta robót					
				do końca roku 1907		w roku 1908		razem	
		K	K	K	h	K	h	K	h
	Skawa . .	—	—	658.772	14	271.399	10	930.171	24
1	Raba . .	—	—	708.822	70	273.408	12	982.230	82
2	Poprad . .	—	—	109.590	67	111.900	45	221.491	12
3	Wisłok . .	—	—	395.721	48	315.548	98	711.270	46
4	Wiar . . .	—	—	56.409	42	96.934	80	158.344	22
5	Stryj . . .	—	—	881.435	35	394 035	65	1,275.471	—
6	Świca . .	—	—	414.714	59	165.406	32	580.120	91
7	Bystrzyce . .	—	—	1,073.877	71	382.297	17	1,456.174	88
8	Tanew . .	—	—	102.251	95	77.193	73	179.445	74
9	Dunajec . .	—	—	580.211	18	474.603	54	1,054.814	72
10	San oprac. proj.	—	—	11.249	—	—	—	11.249	—
11	Razem	—	—	4,993.056	19	2,562.727	92	7,555.784	11

Rzeki grupy „A".

n a n i e

z preliminowaną dotacyą.

Obliczone koszta dla dokończenią przewidzianych robót		Razem koszta wykonania		W porównaniu do kosztów preliminowanych kosztorysem szczegółowym okazuje się				W porównaniu do kosztów preliminowanych kosztorysem generalnym okazuje się			
				zaoszczędzenie		przekroczenie		zaoszczędzenie		przekroczenie	
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
857.856	43	1,788.027	67	8.200	—	319.800	—	7.600	—	202.872	—
843.187	82	1,825.418	64	1.353	30	194.276	18	—	—	140.607	18
276.095	88	497.588	—	3.000	—	30.000	—	14.751	—	—	—
1,198.134	40	1,909.404	86	3.400	—	98.050	—	3.400	—	57.399	—
58.655	78	212.000	—	—	—	—	—	—	—	37.400	—
990.083	70	2,265.554	70	—	—	240.600	—	38.170	—	129.704	—
1,119.628	08	1,699.748	99	—	—	95.500	—	900	—	49.472	—
854.676	88	2,310.851	76	10.000	—	275.000	—	30.270	—	149.744	—
47.554	26	227.000	—	—	—	22.000	—	—	—	22.000	—
554.037	47	1.608.852	19	38.068	82	409.710	04	41.668	82	251.447	04
—	—	11.249	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6,799.911	70	14,355.695	81	59.522	12	1,684.936	22	136.759	82	1,140.647	22
				1,625.414·10 K.				1,003.887·40 K			

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 97.919/09.

Generalny program

robót regulacyjnych na rzekach grupy A. z ustawy 18. września 1901 dz. u. kr. Nr. 103 w I. okresie budowy 1904 — 1912 przy użyciu rezerwy 2,250.000 utworzonej w r. 1906 — uchwalony na VII. posiedzeniu Komisyi regulacyi rzek.

L. porządk.	Przedmiot	Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
		Koron	
	I. Rzeka: Skawa.		
	Ogólna dotacya wynosi 1,850.171 koron.		
	Sekcya III. km. 9·000—0·000.		
1	Regulacya wedle zatwierdzonego projektu w km. 0·0—8·2 Ujście-Trzebieńczyce	485.800	420.000
2	na uregulowanie Skawy na przestrzeni od km 8·2—9·1 wraz z zasiłkiem do przebudowania jazu w Grodzisku	—	80.000
	Sekcya II. km. 9·008—25·000.		
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:		
3	w km. 9·100—12·000 Graboszyce-Grodziska . .	115.500	115.500
4	„ „ 11·853—12·670 Woźniki	60.364	59.582
5	„ „ 12·6—16·4 Witanowice-Graboszyce . .	141.375	140.000
6	„ „ 16·5—20·4 Wadowice-Witanowice . .	163.140	163.000
7	„ „ 20·4—23·5 Jaroszowice-Witanowice . .	125.400	121.000
8	na roboty km. 23·5—25 przeznacza się . . .	—	75.000
	Sekcya I. km. 46·0—25·0		
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:		
9	w km. 32·0—33·5 Skawce-Zagórz	46.053	47.000
10	„ „ 33·0—34·4 pod Skawcami	50.200	50.000
11	„ „ 34·4—40·7 Zembrzyce-Skawce . . .	221.400	221.000
12	„ „ 40·7—42·58 Sucha-Maków	68.000	68.000
13	Na najpilniejsze roboty faszynowe na przestrzeni w km. 25—32 i w km. 42·5—46·0 przeznacza się . .	—	180.000
	do przeniesienia . .	—	1,740.082

L. porządk.	Przedmiot	Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
		Koron	
	z przeniesienia . .	—	1,740.082
	Skawa powyżej Suchej.		
	Lokalne regulacye wedle zatwierdzonych projektów:		
14	pod Rolą-Cyconiówką	11.000	11 000
15	„ Makowem	55.000	55.000
16	Na dalsze roboty na przestrzeni powyżej Suchej przeznacza się	—	44.089
	Razem . .	—	1,850.171
	a gdy na Skawie wydano do końca r. 1908 . . .	—	930.171
	pozostaje na lata 1909—1912	—	920.000
	II. Raba.		
	Dotacya wynosi 1,782.230 koron.		
	IV. b. Sekcya.		
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:		
1	w km. 0·0—4·3 Ujście solne-Niedary . . .	283.800	248.600
2	w km. 4·3—6·9 pod Cerekwią	171.600	165.000
	Sekcya IV. a.		
3	Na najp. roboty od km. 7·0 do 10 Cerekiew-Gawłów .	—	40.800
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:		
4	w km. 10·0—15·2 Gawłów-Bogucice . . .	380.000	380.000
5	„ „ 21·6—24·2 Damienice-Proszówki . . .	195.000	187.000
6	„ „ 24·2—26·4 Cikowice-Damienice . . .	164.400	147.000
7	„ „ 28·8—29·2 Stanisławice	58.600	57.400
	„ „ 31·570—32·400 Kłaj	60.866	60.700
	„ „ 35·5—34·940 Chełm-Targowisko . . .	17.200	17.200
	Razem . .		1,303.700
	Strącić na inkrustacye na II. okres od km. 0—35·5 .	—	200.000
	zostaje . .	—	1,103.700
4	Na najpilniejsze roboty faszynowe na przestrzeni w km. 15·2—21·6 i 35·5—40 preliminuje się . . .	—	245.431
	Sekcya III. km. 40—59.		
	Regulacye wedle zatwierdzonych projektów:		
5	w km. 46 lokalne regulacye w Klęczanach na roboty faszynowe	14.265	13.800
6	w km. 54·6—52 Niezdów-Winiary	170.000	126.500
7	„ „ 51·6—52·4 Falkowice	29.000	29.000
	do przeniesienia . .	—	1,518.431

L. porządk.	Przedmiot	Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
		Koron	
	z przeniesienia . .	—	1,518.431
	Sekcya II. km. 59—76.		
	Regulacye wedle zatwierdzonych projektów:		
7	w km. 59·5—61.6 Gaik-Dobczyce	84.800	54.800
8	„ „ 61·6—63·6 Brzączowice-Brzezowa . .	80.700	80.300
9	„ „ 67.0—69 Borzęta-Droginia	117.400	90.200
	„ „ 69— Dolna Wieś-Osieczany . . .	—	25.000
10	„ „ 71.4—72.80 Myślenice-Chełm . . .	67.070	57.000
	Sekcya I. km. 76.0—89.0		
	Regulacye wedle zatwierdzonych projektów:		
11	w km. 77·46—78·4 Dolna Wieś-Osieczany . .		27.000
	„ „ 84·340—84·590 lokalna regulacya w Pcimiu	11.130	11.150
	„ „ 89·110—89·360 lokalna regulacya Kasinka-Lubień	21.284	20.350
	Razem . .	—	1,884.231
	a gdy na Rabie wydano po koniec roku 1908 . .	—	984.231
	pozostaje na lata 1909—1912	—	900.000
	III. Poprad.		
	Dotacya wynosi 901.491 Koron.		
	Sekcya III. km. 000.000—15.000.		
	Regulacye wedle zatwierdzonych kosztorysów:		
1	w km 0·0-4·200 od ujścia do jaru w Cyganowicach	459.100	420.000
2	„ „ 8·736—10·128 Barcice	74.212	74.000
3	Na wykonanie najpilniejszych robót w km 10—15·0 preliminuje się	—	50.000
	Sekcya II b. km 15·000—25·000.		
	Regulacya lokalna wedle zatwierdzonych kosztorysów:		
4	w km 20·2—21·0 Piwniczna	26.200	26.200
5	„ „ 20·2—21·03 uzupełnienie regulacyi jak wyżej pod (4) drugostronnemi budowlami . . .	24.651	22.000
6	Na wykonanie najpilniejszych robót w km 15—20 i 21—25 preliminuje się	—	76.091
	Sekcya I b. km 58—51.		
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:		
7	w km 44·000—48·210 lokalna regulacya pod Andrejówką	38.519	38.000
8	w km 48·100—50·336 lokalna regulacya pod Milikiem	29.700	29.200
9	w km 53·9—51·9 pod Muczyną	87.936	66.000
	Razem .	—	801.491
	a gdy na Popradzie wydano do końca roku 1908 .	—	221.491
	pozostaje na lata 1909—1912	—	580.000

L. porządk.	Przedmiot		Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
			Koron	
	IV. Wisłok.			
	Dotacya wynosi 2,056.270 Koron.			
	Sekcya III a. i III b. km 0·0—32·0.			
1	Regulacya wedle zatwierdzonych kosztorysów:			
	w km 0·0—7·0 od ujścia do Trynczy .	438.000		
	„ „ 7—12 Tryncza-Chodaczów . .	385.000		
	„ „ 12·0—18	425.000		
		1.248.000		
	Wyłącza się na późniejszy okres część inkrustacyi	150.000		
	zostaje .	1.098.000	1,451.600	1,098.000
2	Na najpilniejsze roboty w sekcyi III. b w km 17—32 preliminuje się		—	200.000
	Sekcya III a. km 33—37.			
3	Na najpilniejsze roboty w powiecie łańcuckim preliminuje się		—	100.000
	Sekcya II b. km 38—44.			
4	Na najpilniejsze roboty preliminuje się:			80.000
	Sekcya II a. km 65—45.			
5	Regulacya wedle zatwierdzonego projektu w km 61·3—65·075 pod Rzeszowem-Drabinianką	286.000 K		
	Strąca się na późniejsze roboty i inkrustacye	100.000 K	287.650	186.000
	Zostaje .	186.000 K	—	—
	Sekcya I a. km 116—72.			
6	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów w km 69·0—70·1 w Boguchwale		60.000	60.000
7.	w km 81·0—74·6 dla ochrony gościńca w Babicy .		60.000	60.000
8	„ „ 83.36—85·07 pod Zaborowem, N. wsią .		68.000	68.000
	„ „ 101·0—102·6 pod Dorzechowem . . .		18.000	18.800
	„ „ 103—107 pod Merkuszową dla ustalenia trasy w przekopach	45.200 K		
	w km 104·3—106·7 pod Kozłówkiem-Kalembiną	77.500 K	122.718	122.718
9	Na rozszerzenie i uzupełnienie robót pod Boguchwałą preliminuje się		—	62.752
	Razem . .		—	2,056.270
	do końca r. 1908 wyrobiono			711.270
	pozostaje na okres 1909—1912			1,345.000

L. porządk.	Przedmiot		Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
			Koron	
	V. Wiar.			
	Dotacya wynosi 453.344 Koron.			
	Sekcya II. km 0·0—9·0.			
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:			
1	w km 0·3—3·4 od ujścia do Krównik		174.600	212.000
2	„ „ 3·4—7·5 Krówniki-Rożubowice		221.130	221.000
3	Na inne pilne roboty w km 7·5—9·0 preliminuje się		—	20.344
	Razem		—	453.344
	do końca r. 1908 wyrobiono			153.344
	do dyspozycyi na okres 1909—1912			300.000
	VI. Stryj.			
	Dotacya wynosi 2.655.471 Koron.			
	Sekcya VI. km 0·0—12·125.			
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:			
1	w km 0·0—5·1 ujście-Międzyrzecze	363.000		
	„ „ 5·1—12·1 Żydaczów-Iwanowice	475.000		
	Razem	838.000	874.924	
	Stącić część inkrustacyi na II okres	318.000		
	Zostaje	520.000	—	520.000
	Sekcya V. km 12·1—40·0.			
2	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:			
	w km 12·1—19·0 Hnizdyczów-Żydaczów	610.000		
	„ „ 19·0—21 Hnizdyczów-Pokrowce	183.000		
	„ „ 28—35 Wierczany-Uhersko	750.000		
	„ „ 41—35 Stryj-Duliby	573.000		
	Razem	2,116.000	2,312.274	
	Strącić część inkrustacyi	683.179		
	Zostaje	1,432.821		1,432.821
3	Na najpilniejsze roboty w km 21—28 pod Strychańcami preliminuje się			200.000
	Sekcya IV. km 40—55.			
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:			
4	w km 51·4—52·0 Dołhołuka-Hurnie		56.466	56.300
5	„ „ 52·0—54·7		268.400	240.000
6	Na nieprzewidziane wydatki pod Hurniem			60.000
	Sekcya III. 70·5—55.			
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów w km 54·65—56·8 Dołhołuka-Siemiginów		142.692	140.000
	do przeniesienia		—	2,649.121

L. porzadk.	Przedmiot		Koszta obliczone w gendralnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
			Koron	
	z przeniesienia . .		—	2,649.121
	w km 70·2—70·4 przy ujściu Oporu do Stryja	6.350	6.350	6.350
	Razem . .		—	2,655.471
	do końca roku 1908 wykonano robót za . .		—	1,275.471
	do dyspozycyi na okres 1909—1912 . . .		—	1,380.000
	VII. Świca i Sukiel.			
	Dotacya wynosi 1,660.121 Koron.			
	Sekcya IV. km 0·0—24·7.			
1	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów w km 0·0 — 5·6 Żurawno-Mielnicze	392.000		
	Strącić z inkrustacyi część	42.000		
	Zostaje .	350.000	403.040	350.000
2	w km 5·6—9·9 Włodzimirce-Lachowice	320.000		
	Strącić z inkrustacyi część	114.000		
	Zostaje .	206.000	342.000	206.000
3	w km 19·8—22·0 Balicze-Podgórze .	155.100		
	Strącić na inkrustacyę	55.100		
	Zostaje .	100.000	159.500	100.000
4	w km 22·0—23·8 Balicze-Podgórze .	168.000		
	Strącić z inkrustacyi część	68.000		
	Zostaje .	100.000	172.228	100.000
	Sekcya III. km. 24·7—43·0.			
5	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów: w km 23·8—27·0 Sokołów-Balicze .	275.300	278.400	275.300
6	Na najpilniejsze roboty w km 27·0—43·0 preliminuje się		—	120 000
	Sekcya II. km 43·0—57·0.			
7	Regulacya wedle zatwierdzonego projektu: w km 44·0—48·6 Hoszów-Tiapcze .	175.000	204.860	175.000
8	Na najpilniejsze roboty w km 48·5—57·0 preliminuje się		63.105	57.821
	Sekcya I. km 51·0—66·0.			
9	Regulacya wedle zatwierdzonego projektu: w km 60·15—57·3 w Wygodzie		106.000	106.000
10	Na inne pilne roboty w tej sekcyi powyżej 60 km preliminuje się		—	50.000

L. porządk.	Przedmiot		Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
			Koron	
	z przeniesienia . .		—	1,540.121
	Sukiel.			
11.	Na regulacye Sukielu km 0·0—5·0 preliminuje się .		—	120.000
	Razem . .		—	1,660.121
	do końca roku 1908 wykonano robót za . .		—	580.121
	pozostaje do dyspozycyi na okres 1909—1912 .		—	1,080.000
	VIII. Bystrzyce.			
	Dotacya wynosi 2,576.175 Koron.			
	Bystrzyca połączona Sekcya VI. km 14·7—25·0.			
1.	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów: w km 0·0—7·7 od ujścia do Pobereża .	603.000	—	—
	Strącić na późniejsze inkrustacyi . .	30.000	—	573.000
	Zostaje . .		648.440	—
2.	w km 7·7—11·4 Wołczyniec-Jezupol .	290.000	—	—
	Strącić część na inkrustacyę	40.000	299.470	250 000
	Bystrzyca połączona i nadwórniańska z Sekcyi VI i V. km 27·150—14·275.			
3.	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów: w km 11·4—17·4 pod Wołczyńcem .	444.000	—	—
	Strącić część z inkrustacyi	40.000	—	—
	Zostaje .	404.000	482.660	404.000
4.	km 17·4—21·6 Uhoruiki Wołczyniec .	340 000	—	—
	Strącić z inkrustacyi	80.000	—	—
	Zostaje .	260.000	341.392	260.000
5.	w km 21·6—22·4 Mykietyńcach roboty faszynowe	30.000	34.926	30.000
6.	w km 23·320—27·270 Mykietyńce-Chryplin	76.000	76.459	—
	Strącić część z inkrustacyi	20.000	—	56.000
7.	w km 23·2—23·82 w Chryplinie roboty wyłącznie faszynowe		36.091	35.000
	w km 23·8—29·0 Czerniejów Opryszowce	384.200	—	—
8.	Strącić z inkrustacyi	130.000	—	—
	Zostaje .	154.200	355.821	254.200
	Sekcya IV. km 27·5—47·3.			
9.	Regulacya lokalna wedle zatwierdzonego projektu w km 28 w Chryplinie wyłącznie roboty faszynowe .		32.750	32.000
10.	Regulacya wedle zatwierdzonego projektu w km 53·1—58·6 Nadwórna-Nawirów	210.000	—	—
	Strącić z inkrustacyi	50.000	230.270	160.000
	do przeniesienia . .		—	2,054.200

L. porządk.	Przedmiot		Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
			Koron	
	z przeniesienia . .		—	2,054.200
	Bystrzyca sołotwińska.			
	Sekcya IX km: 16·0—0·0.			
11	Regulacya wedle zatwierdzonego projektu:			
	w km. 4·3—0·0 Wołczyńce-Knihinin .	320.000		
	Strącić na późniejszy okres część inkrustacyi	30.000		
		290.000	347.200	290.000
	Sekcya VIII km. 34·450—16·0.			
12	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów:			
	w km. 16·116—17·574 pod Łyścem .	142 750		
	Strącić inkrustacyę	31.675		
		111.075	147.141	111.075
13	Obwałowanie prawego niskiego brzegu dla ochrony gminy Łyśca wedle projektu j. w. pod *a*) . .		—	8 000
	w km. 30·2 w Lackowcach dla ochrony mostu rządowego		—	20.000
	Sekcya VII. km 34·45—47			
	w km. 41·35—42·62 w Sołotwinie . . .	42·900	43.167	42.900
	Razem . .		—	2,576.175
	do końca r. 1908 wyrobiono		—	1,456.175
	pozostaje do dyspozycyi na okres 1909—1912 . .		—	1,120.000
14	Bohorodczany km. 22·9—24·8 wedle zatwierdzonego projektu na VI. posiedz. komisyi . .	113.000		
	strącić na późniejsze roboty	63.000		
		50.000	113.000	50.000
	IX. Tanew.			
	Dotacya wynosi 450.446 koron.			
	Regulacya wedle zatwierdzonych kosztorysów:			
1	w km. 0·0—3·0 od ujścia Ulanowa roboty wyłącznie faszynowe		75.000	75.000
2	w km. 3·0—7·0 Ulanów Dąbrówka roboty faszynowe		130.000	130.000
3	w km. 7·0—12·6 Dąbrówka-Kurzyna wraz z inkrustacyą	248.400		
	Strącić inkrustacyę	87.200		
			250.000	161.200
4	Na najpilniejsze inkrustacye w dolnej przestrzeni rzeki preliminuje się		—	93.246
	Razem . .		—	459.446
	do końca roku 1908 wyrobiono		—	179.446
	pozostaje do dyspotycyi na okres 1909—1912 . .		—	280.000

L. porządk.	Przedmiot	Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
		Koron	
	X. Dunajec.		
	Dotacya wynosi 1,854.815 K.		
	Sekcya V. km. 109·4—112.		
1	Regulacya wedle zatwierdzonego projektu w km. 109·4—111·4 Nowy Sącz do ujścia Popradu . .	187.960	175.000
	Sekcya IV. km. 112—140.		
	Regulacya wedle zatwierdzonych projektów w km.		
2	111·4—119 ujście Popradu-Gołkowice . . .	459.100	420.000
3	w km 119·0—121·2 Kadcza-Gołgowice . . .	164.140	143.000
4	„ „ 121·2—123·4 w Gołgowicach . . .	122.870	138.000
5	„ „ 128 lokalna regulacya w Maszkowicach .	—	18.500
6	„ „ 131·6—132 Czerniec-Lacko	—	50.000
7	„ „ 132·125—133·360 konserwacya robót regulacyjnych w Czerńcu	—	12.000
8	„ „ 135·0—136·1 lokalna regulacya w Zabrzeziu	—	40.000
9	Na najpilniejsze roboty w tej sekcyi	—	150.000
	Sekcya III. b km. 140—162.		
	Roboty regulacyjne wedle zatwierdzonych projektów:		
10	w km 147·0—148·7 poniżej Krościenka . . .	115.000	105.000
11	„ „ 148·7—150·2 w Krościenku . . .	84.203	88.000
12	Na najpilniejsze roboty w tej sekcyi	—	100.000
	Sekcya III. a km. 173—162.		
13	Regulacya lokalna w km 162·61—165·34 wedle zatwierdzonego projektu w Stroniowcach niżnych . .	64.000	64.000
	Sekcya II. km. 183—173.		
14	w km 175.650—175·230 lokalna regulacya wedle zatwierdzonego projektu w Czorsztynie	24.640	24.400
15	Na najpilniejsze roboty na granicy węgierskiej przeznacza się	—	159.915
	Sekcya I. km. 200—183.		
16	w km 192·200—197·700 Waksmund-Ostrówek wedle zatwierdzonego projektu	115.000	115.000
	Czarny Dunajec.		
17	w km. 199·930—200·880 w Nowym Targu regulacya wedle zatwierdzonego projektu	35.600	32.000
	do przeniesienia . .	—	1,834.815

L. porządk.	Przedmiot		Koszta obliczone w generalnym projekcie	Przeznaczono na okres 1904—1912
			Koron	
	Z przeniesienia .		—	1,834.815
18	**Biały Dunajec.**			
	Na najpilniejsze roboty zezwolone na III. posiedzeniu komisyi		—	20.000
	Razem . . .		—	1,854.815
	do końca roku 1908 wyrobiono		—	1,054.815
	pozostaje do dyspozycyi na okres 1909—1912 . .		—	800.000
	San.			
	Dotacya wynosi 105.159 K.			
1	W km 280·145—282·940 w Sanoku regulacya systematyczna dla usunięcia przyczyny tworzenia się zatorów lodowych wedle zatwierdzonego projektu	148.000		
	Strącić na późniejsze roboty	43.841		
	Razem .	105.159	148.694	105.159

Rozdział funduszu budowy robót regulacyjnych na rzekach grupy A

z ustawy 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103.
w pierwszym okresie budowy od roku 1904 — 1991.

Skawa	1,850.171
Raba	1,882.231
Poprad	801.491
Wisłok	2,056.270
Wiar	453.344
Stryj	2,655.471
Świca i Sukiel.	1,660.121
Bystrzyce	2,576.175
Tanew	459.446
Dunajec	1,854.815
San	105.159
Projekt Sanu i Wisłoki	11.249
Koszta Namiesnictwa i komisyi regulacyi rzek 1909—1912	140.000
Koszta konserwacyi starych budowli nie objętych generalnym programem . . .	100.000
Koszta pilnych nie cierpiących robót które w myśl §. 19 ustęp 9. rozporządzeń wykonawczych kierownicy mają prawo zarządzić .	50 000
Rezerwa na najpilniejsze roboty nie objęte generalnym programem	800.000
Razem .	17,455.943

Alegat 8 do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 97.919/09

Instrukcya

administracyjno-techniczna dla przeprowadzenia robót regulacyjnych, objętych ustawą z 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, grupa A) i ustawą z 9. maja 1907, Dz. u kr. Nr. 54.

§. 1.

Instrukcya ta ma obowiązywać przy wszystkich robotach objętych ustawami z 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103 i z 9. maja 1907, Dz. u. kr. Nr. 51, pozostających pod zarządem państwowym na mocy §. 8, ustawy z 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, Komisyi regulacyi rzek w Galicyi, a to przy robotach przydzielonych do wykonania Administracyi państwa, jakoteż Wydziału krajowego.

§. 2.

Za podstawę do wykonania robót regulacyjnych służą generalne projekta i kosztorysy, zatwierdzone przez c. k. Ministerstwo robót publicznych na podstawie opinii Komisyi regulacyi rzek.

§. 3.

Na podstawie szczegółowych pomiarów rzeki i przy uwzględnieniu zasad generalnych projektów i kosztorysów opracowują kierownicy budowy szczegółowe projekta i kosztorysy na roboty regulacyjne w poszczególnych przestrzeniach rzek. Projekta te mają być opracowywane w porządku oznaczonym w generalnym programie robót a więc na przestrzenie, na których w najbliższych latach budowle regulacyjne wykonane być mają.

Projekta i kosztorysy te wraz z porównaniem z kosztami według generalnego kosztorysu przedkładają kierownicy budowy swoim przełożonym władzom.

§. 4.

Po zatwierdzeniu szczegółowych projektów i kosztorysów przez Komisyę regulacyi rzek mają kierownicy budowy opracować operata do wodno-prawnych dochodzeń i do wy. właszczenia potrzebnych pod regulacyę gruntów w dwóch egzemplarzach, które w myśl okólnika Prezydyum c. k. Namiestnictwa z 28. sierpnia 1908, l. 13.676, mają się składać:

1) z planu sytuacyjnego o skali 1 : 2.880, z wkreślonemi liczbami katastralnemi parcel nadbrzeżnych a zwłaszcza parcel wykupić się mających, tudzież z wkreślonemi drogami, wodami i urządzeniami wodnemi. W planie sytuacyjnym należy wkreślić granice między łożyskiem rzeki a przytykającymi gruntami.

Przestrzenie wykupić się mające należy oznaczyć kolorem czerwonym, przestrzenie przez wodę zalane przy stanie normalnym kolorem niebieskim, a odsypiska nieporośnięte wegetacyą, kolorem żółtym;

2) ze sprawozdania technicznego, czyli krótkiego opisu technicznego projektu;

3) z wykazu właścicieli hipotecznych gruntów nadbrzeżnych według gmin katastralnych z oznaczeniem odnośnych parcel;

4) z wykazu uprawnionych do używania wody przy dołączeniu odpisów z księgi wodnej;

Wzór Nr. I. 5) z wykazu przeciętych dróg i wód według wzoru Nr. 1, druk L. N. 111.439/04, L. skład. 328 (drogi, mosty, dostępy, przejazdy w bród, promy, ścieżki, kanały, młynówki, potoki, jazy i t. d.) z oznaczeniem w porozumieniu z interesowanemi stronami ewentualnych zmian w tych komunikacyach i urządzeniach wodnych, które spowoduje wykonanie projektu i sposobu, w jaki mają być zabezpieczone interesy stron, używających tych dróg, wód, lub urządzeń wodnych.

Jeżeli potrzebne do wykonania budowli grunta mają być wywłaszczone, należy do operatu dołączyć nadto osobne wy-
Wzór Nr. 2, 3. kazy zapotrzebowanych gruntów i praw według wzoru Nr. 2 i 3, druki jak wyżej L. skł. 326 i 328 z planami wykupna, i oznaczeniem miejsc zamieszkania ekspropriatów.

Jeżeli projektowane budowle mają być wykonane częściowo na terytoryum kolejowem (w obrębie granicznikow kolejowych), n. p. pod mostami lub innymi objektami kolejowymi, należy dołączyć przekrój poprzeczny rzeki wzdłuż terytoryum kolejowego (mostu i t. d.) z wrysowaniem tam równoległych i filarów mostowych odniesionych do wodoskazów i do wysokości szyn, tudzież profil podłużny rzeki w długościach wystarczających do ocenienia, czy i o ile pogłębienie koryta na odnośnej przestrzeni może nastąpić. Roboty na terytoryum kolejowem podlegają przepisom kolejowym, zawartym w rozporządzeniu ministeryalnem z 25. stycznia 1879, Dz. u. p. Nr. 19 i muszą być odrębnie traktowane.

Operata w powyższy sposób opracowane, przedkładają kierownicy budowy swej przełożonej władzy, która wyda dalsze zarządzenia co do przeprowadzenia dochodzenia wodnoprawnego i ewentualnie rozprawy ekspropriacyjnej, a po prawomocności orzeczeń dalsze zarządzenia co do rozpoczęcia i wykonania robót.

§. 5.

Kierownicy budowy wykonują roboty regulacyjne z regóły we własnym zarządzie a tylko dostawa materyałów może być oddaną w przedsiębiorstwo.

Które i jakie materyały mają być w drodze przedsiębiorsta dostarczone tudzież pod jakimi warunkami, oznaczy na wniosek kierownika budowy, w każdym wypadku z osobna władza, która roboty przeprowadza. (Namiestnictwo względnie Wydział krajowy).

§. 6.

Przy każdej budowie ma prowadzący budowę urzędnik prowadzić dziennik budowy i dziennik materyałów wedle
Wzór Nr. 4. i 5. wzorów 4 i 5. W dzienniku budowy należy wpisywać codziennie stan powietrza, stan wody w centymetrach według wodoskazu miarodajnego dla dotyczącej przestrzeni rzeki, tudzież ilość zatrudnionych przy budowie robotników, podając rodzaj robót przez nich wykonywanych.

Daty te wpisuje prowadzący robotę urzędnik w dniach, w których jest obecny na placu budowy na podstawie własnych spostrzeżeń i obliczeń; w innych zaś dniach na podstawie sprawdzonych zapisków tamiarzy, dozorców lub innych osób do dozoru robót ustanowionych. Nadto powinien prowadzący roboty urzędnik na podstawie własnych spostrzeżeń i pomiarów wpisywać do dziennika budowy wszystkie okoliczności wpływające na postęp i wymiar robót, głębokości wody, zredukowane do stanu normalnego w miejscach budowy. W dzienniku materyałów należy podawać wszystkie na plac budowy dostarczone i odebrane materyały.

Jeżeli materyały te dostarczył przedsiębiorca na mocy osobnej umowy lub kontraktu, ma kierownik spisywać pro-
Wzór Nr. 6. tokół z odbioru materyałów według wzoru Nr. 6., który ma być podpisany przez odbierającego materyały urzędnika, przedsiębiorcę i tamiarza względnie dozorcę kamienia

Z końcem każdego miesiąca ma kierownik budowy zamknąć dziennik budowy i dziennik materyałów i wykazać ilość wyrobionego i pozostałego materyału, tudzież wykazać jakie roboty w ubiegłym miesiącu wykonano, z podaniem długości tam narzutów przekopów wedłng typów generalnego kosztorysu.

Dzienniki budowy i materyałów mają być przedkładane staszym urzędnikom delegowanym do przeprowadzenia lustracyi, którzy mają obowiązek wpisywać swoje uwagi i spostrzeżenia, a względnie wydane zarządzenia.

Wreszcie tamiarze i dozorcy mają prowadzić książeczki, w których mają zapisywać codziennie ilość wyrobionych materyałów przy poszczególnych objektach, stany i głębokości wody tudzież ilość zatrudnionych robotników.

Książeczki te mają służyć za podstawą do zapisków w dzienniku budowy i mają być przez dozorujących budowę urzędników sprawdzone i potwierdzone.

Prowadzący roboty urzędnik techniczny sporządza wykazy użytych przy budowie robotników i przypadających im
Wzór Nr. 7. i 8. należytości za wykonane roboty według wzoru Nr. 7 i 8,

a to osobno na roboty wykonane za wynagrodzeniem dziennem, a osobno na roboty akordowe.

Wykazy te mają być sporządzane w okresach jedno lub dwutygodniowych w miarę tego, czy wypłatę robotników uskutecznia się co tygodnia, czy co dwa tygodnie.

§. 7.

Z upływem każdego miesiąca przedkładają kierownicy budowy swojej przełożonej władzy (Namiestnictwu, Wydziałowi krajowemu) rachunki z wydatków za okres czasu od jednego do drugiego zamknięcia miesięcznego według wzoru Nr. 9.

Wzór Nr. 9

Rachunki te mają być zestawiane według rozdziału głównych rubryk, zatwierdzonego na III. posiedzeniu Komisyi regulacyi rzek (str. 22, protokół z III. posiedzenia).

Do rachunku należy dołączyć wszystkie wykazy wynagrodzeń, wypłaconych robotnikom tudzież kwity z innych wydatków, wreszcie wynik zamknięcia dziennika budowy i dziennika materyałów odnośnego miesiąca wedle wroru Nr. 10.

Wzór Nr. IO.

Za dostarczone w tym czasie przez dostawcę materyały budowlane, należy do rachunku dołączyć wszystkie protokoły z odbioru materyałów wraz z sumaryuszem protokołów według wzoru Nr. 11, tudzież poświadczeniem należytości przedsiębiorcy. Rachunki powyższe mają kierownicy przedkładać w okresach jednomiesięcznych, a to najpóźniej do 15 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.

Wzór Nr. 11.

Władza przeprowadzająca roboty zaasygnuje Kierownictwu wykazane wydatki, tudzież należytości przypadające przedsiębiorcy za materyały.

§. 8.

Przy każdej budowie należy prowadzić „Inwentarz narzędzi“ według wzoru Nr. 12 i wpisywać w nim wszystkie zakupione lub przewiezione z innych placów budowlanych narzędzia w porządku chronologicznym, podając wartość tych narzędzi. Na kwitach za zakupione nowe narzędzia, które muszą być dołączone do rachunku (§. 7), mają być podane liczby porządkowe inwentarza, pod któremi narzędzia te wpisano.

Wzór Nr. 12.

§. 9.

Kierownicy budowy przedkładają władzy przełożonej wykazy miesięczne, w których ma być uwidoczniony postęp budowy w sposób następujący:

Po upływie pierwszego miesiąca, od rozpoczęcia robót nowego projektu, przedkłada kierownik plan sytuacyjny całego placu budowy, na którym trasa regulacyjna i wszystkie projektowane budowle oznaczyć należy dwoma cienkiemi liniami.

Budowle wykonane w miesiącu sprawozdawczym należy w tych planach uwidaczniać tj. faszynowe kolorem zielonym,

kamienne zaś kolorem czerwonym, a nadto przy każdej tamie umieścić cyfrę rzymską, oznaczającą miesiąc w którym budowa ta wykonaną została.

Przy dłuższych tamach, których budowa trwa kilka miesięcy mają być części w jednym miesiącu wykonane, oddzielone krzyżykami, a części te również oznaczone rzymską cyfrą miesiąca, w którym budowa wykonaną została.

Tamy faszynowe inkrustowane należy oznaczyć liniami podwójnemi, a to budowę faszynową linią grubszą kolorem zielonym, inkrustacyę zaś linią cieńszą kolorem czerwonym i również rzymską cyfrą podać miesiąc, w którym inkrustacya wykonaną została. Cyfry rzymskie mają być wpisywane tuszem czarnym.

Nadto należy oznaczyć obszary obsadzone wikliną kolorem zielonym, przekopy kolorem żółtym z podaniem ich przekroju na marginesie lub na załączniku podłużnego profilu przekopu, wreszcie należy wykazać karminem w planie sytuacyjnym zmiany szutrowisk brzegów i koryta.

W sprawozdaniu podać również należy w razie potrzeby krótkie wyjaśnienie o toku budowy, jej kosztach itp.

Plany te będą kierownikowi budowy zwracane do użytku na miesiąc następny. Przy ponownem przedłożeniu tych planów, należy budowle wykonane w poprzednim miesiącu oznaczyć tuszem czarnym tak, aby w planach zawsze tylko roboty z ostatniego miesiąca były kolorami oznaczone.

Dla utrzymania ewidencyi postępu robót ma być plan postępu za pierwszy miesiąc budowy każdego roku przedłożony w dwóch egzemplarzach, z których jeden będzie zwrócony kierownikowi do dalszego uzupełnienia na następny miesiąc, drugi zaś będzie przechowany w Namiestnictwie względnie Wydziale krajowym, w każdym miesiącu uzupełniony.

Termin do przedładania powyższych planów postępu robót oznacza się do 10-go każdego miesiąca za miesiąc poprzedzający.

§. 10.

Wzór Nr. 13.

Z końcem każdego roku przedkładają kierownicy budowy operata wykonawcze według wzoru Nr. 13, w których należy wykazać koszta budowy w pojedynczych rubrykach preliminarza tudzież porównanie z kosztami generalnego kokosztorysu Operat ten ma być opracowany na podstawie załączników, które do operatu wykonawczego dołączyć należy, a mianowicie:

Załącznik Nr. 1.

Plan sytuacyjny, w którym należy wszystkie w tym roku wykonane budowle oznaczyć, a mianowicie: faszynowe kolorem zielonym, kamienne czerwonym, wykopy kolorem żółtym. Obok tam należy wpisać długości budowli i ich typy według generalnego kosztorysu, wpisać w odpowiednich

miejscach charakterystyczne głębokości wody w czasie budowy kolorem niebieskim, zredukowane do normalnego stanu wody, wreszcie jeżeli wykonane budowle nie odpowiadają typom przyjętym w generalnym kosztorysie, podać na marginesie planu przekrój budowli według wykonania.

Wszystkie inne budowle przewidziane w szczegółowym projekcie a dotychczas nie wykonane oznaczyć dwoma równoległemi kreskami, a w razie jeżeli w układzie koryta i brzegów zaszły takie zmiany, które muszą spowodować i zmianę w rozkładzie budowli, należy oznaczyć te budowle sepią, podając typ budowli.

Załącznik Nr. 2. i 3.

Dziennik budowy i dziennik materyałów w oryginale które mają być prowadzone j. w. w myśl §. 6. Na końcu dziennika należy na podstawie pojedynczych zestawień sporządzić ogólne zestawienie ilości dostarczonych i wyrobionych materyałów, długości wykonanych budowli, ilości użytych robotników itd.

Załącznik Nr. 4.

Wykaz długości wykonanych budowli faszynowych, kamiennych, przekopów, obitek brzegów etc. zestawiony według kilometrów rzeki i typów generalnego projektu, według wzoru Nr. 14.

Wzór Nr. 14.

Załącznik Nr. 5.

Wzór Nr. 15.

Obliczenie objętości wykonanych budowli (wzór Nr. 15) na podstawie długości wykazanej w załączniku Nr. 4, opracowane tak według typów generalnego kosztorysu jak i według rzeczywistego wykonania na podstawie przeciętnych głębokości.

Załącznik Nr. 6.

Rozdział wszelkich kosztów wykonania budowli regulacyjnych (na drukach według wzoru Nr 9) według rubryk generalnego kosztorysu na podstawie miesięcznych rachunków i poświadczeń za dostarczone materyały, przyczem się zauważa, że w rubrykę przedostatnią: „Zakupno nowych rekwizytów“ należy wpisywać tylko koszta nowo zakupionych rekwizytów i narzędzi, natomiast koszta naprawy starych rekwizytów i narzędzi, zaś koszta ich przewozu z jednego placu budowy na drugi, należy zarachowywać do tej kategoryi robót, do której rekwizyta te były używane. W rubryce „przedmiot“ należy również podać datę i liczbę Władzy, która rachunek sprawdziła i zarachowane kwoty zaasygnowała, ewentualnie datę i liczbę sprawozdania Kierownictwa, którem rachunek przedłożono.

Załącznik Nr. 7.

Obliczenie wartości wykonanych robót po cenach generalnego kosztorysu (wzór Nr. 16).

Wzór Nr. 16.

Załącznik Nr. 8.

Inwentarz rekwizytów (baraków, łodzi, galarów, rusztowań, kolejki etc.) w oryginale, który ma być prowadzony wedle §. 8 tej instrukcyi.

Załącznik Nr. 9.

Obliczenie kosztów potrzebnych do ukończenia budowy
Wzór Nr. 17. według wzoru Nr. 17.

Obliczenie ma służyć za podstawę do ocenienia, czy zezwolony szczegółowym względnie generalnym kosztorysem kredyt wystarczy do wykonania przewidzianych w szczegółowym kosztorysie robót. W tym celu należy wykazać rzeczywiste koszta robót, wykonanych w latach poprzednich i w ostatnim roku, tudzież kosztorys robót niewykonanych, tak zezwolonych szczegółowym projektem, jak potrzebnych do ukończenia robót, wykazanych w planie sytuacyjnym załącz. Nr. 1.

Do kosztorysu robót niewykonanych należy dodać w razie przekroczenia kosztów odpowiednią kwotę wyrażoną w procentach, a to stosownie do doświadczeń z lat ubiegłych. Suma powyższych kwot, porównana z zezwolonym kredytem uwidoczni, czy i o ile zezwolony kredyt wystarczy na pokrycie kosztów projektowanych budowli.

Jeżeli kwota wydana jest nieznaczna, odpada potrzeba obliczania kosztów robót późniejszych.

Na podstawie tych załączników ma być opracowany operat wykonawczy, zestawiony według rubryk kosztorysu generalnego projektu, ustalonych na III posiedzeniu Komisyi regulacyi rzek, w którym należy wykazać na podstawie zebranych dat: zużycie narzędzi, wartość własnych materyałów użytych do budowy, tudzież wartość materyałów pozostałych w zapasie z końcem roku, oraz koszta pomocników technicznych, ostatnie należy wykazywać pod tytułem „dozór techniczny“, ponieważ kwoty te mieszczą się w 10% dodatku w analizie cen jednostkowych na dozór i narzędzia, wreszcie należy wykazać koszta administracyi.

Oprócz powyższych załączników należy do operatu wykonawczego dołączyć książki tamiarskie, ewentualnie książki dozorców kamienia, sprawdzone przez kierownika budowy.

Tak opracowane operaty wykonawcze mają być c. k. Namiestnictwu względnie Wydziałowi krajowemu przedłożone jednem sprawozdaniem za rok ubiegły w nieprzekraczalnym terminie do 15 lutego następnego roku.

§. 11.

W myśl §. 19. ustęp 11, rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 18 września 1901 (obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z 21 kwietnia 1904, l. 40223, Dz. u. kr. Nr. 52) mają kierownicy do powyższego sprawozdania rocznego do-
Wzór Nr. 18. czyć opracowane według dołączonego wzoru Nr. 18 „Zestawienie kosztów wykonanych robót i porównania z kosztami po cenach generalnego kosztorysu“, tudzież „Porównanie rzeczywistych kosztów budowy z preliminowanymi kosztami“,
Wzór Nr. 19. według wzoru Nr. 19.

Wykaz Nr. 18 ma być zestawiony w 3-ch grupach: *a)* roboty zezwolone przez Komisyę regulacyi rzek, *b)* roboty konserwacyjne wykonane w myśl §. 19 rozporządzeń wykonawczych ustęp 7 i 9, wreszcie *c)* roboty nieprzewidziane generalnym programem n. p. większe szkody wodne, na wykonanie których c. k. Namiestnictwo względnie Wydział krajowy zezwolenia udzieliły. W wykazie Nr. 19. mają być wykazane tylko roboty grupa a).

Sprawozdanie roczne ma obejmywać krótki opis robót na każdym placu budowy i wszelkie okoliczności wpływające na postęp budowy:

a) ilość dni roboczych i przeszkód,

b) ilość wykonanych budowli i przekopów etc. według typów (analogicznie, jak załącznik Nr. 1. operatu wykonawczego),

c) wartość pozostałego z końcem roku inwentarza (załącznik Nr. 7, operatu wykonawczego),

d) wartość pozostałych materyałów,

e) Uzasadnienie ewentualnego przekroczenia preliminarza,

f) koszta administracyi obliczone w stosunku do kosztów budowy,

g) obrót kasowy,

h) czynności pomiarowe, długość wykonanych zdjęć, odgraniczeń odsypisk i ilość opracowanych planów i kosztorysów,

i) zestawienie przeprowadzonych wodno-prawnych dochodzeń i wydanych orzeczeń. wykaz dostawców materyałów z podaniem daty zatwierdzonego kontraktu i opustu względnie nadwyżki, terminu upływu kontraktu, względnie do których budowli zakupiono materyały sposobem kupieckim i po jakiej cenie w stosunku do ceny fiskalnej.

§. 12.

Wzór Nr. 20.

Celem rozdzielenia funduszów na pojedyńcze rzeki względnie place budowy, przedkładają kierownicy do końca stycznia każdego roku według wzoru Nr. 20. preliminarz szczegółowy robót na rok bieżący, w którym należy podać kwotę zezwoloną według szczegółowego kosztorysu, kwotę wydaną do końca roku poprzedniego i kwotę na rok bieżący wyznaczyć się mającą, a w uwadze należy podać, jakie roboty w bieżącym roku wykonane być mają.

§. 13.

Wzór Nr. 21.

Po upływie terminu dostawy materyałów ma kierownik budowy przedłożyć: „Ostateczne obliczenie należytości przedsiębiorcy“ według wzoru Nr. 21 celem zaasygnowania reszty należytości ewentnalnie rat kolaudacyjnych, kaucyi i t. d.

§. 14.

Wzór Nr. 22.

Kierownik budowy przedkłada na sześć tygodni przed upływem każdego kwartału wykaz potrzeb pieniężnych według wzoru Nr. 22, na kwartał następny, a więc do 15. listopada na I. kwartał następnego roku, do 15. lutego na II. kwartał i t. d.

§. 15.

Dla robót około zabudowania potoków górskich obowiązuje instrukcya służbowa, wydana przez c. k. Ministerstwo rolnictwa dla oddziału leśno-technicznego.

Rozporządzenie wykonawcze

do ustawy z 9. maja Dz. u. kr. Nr. 54 zmieniające ustawę z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103, o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5, ustępu 1, ustawy z 11. czerwca 1901 Dz. p. p Nr. 66. w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, przez włączenie regulacyi górnych biegów rzek i ich dopływów, tudzież zabudowań potoków górskich

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzek objętych §. 2. ustawy z 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, obejmuje następujące przestrzenie rzek, ich dopływy i potoki górskie, a mianowicie:

1 W dorzeczu Soły:

a) korekcyę potoków: Złatna, Kamesznica, Koszarawa, Żylec, Łękawka i Pewel;

b) zabudowanie potoków górskich: Cięcina, Leśna, Kocierz, Puszcza wielka, Puszcza mała, wreszcie 3 debry na prawym i 1 debrę na lewym brzegu Soły;

c) budowę zbiorników wody.

2. W dorzeczu Skawy:

a) Korekcyę potoków Skawy od Jordanowa do miejscowości Skawy i potoków Skawicy i Stryszawa;

b) zabudowanie potoków górskich: Paleczka, Jachowka, Szatani, Osielczyk, Bystrą, Burdelów, Stryszawa z dopływami, Strącze i Malejowa, Żarnówka, wreszcie kilku debr między Suchą a Makowem;

c) budowę zbiorników wody.

3 W dorzeczu Raby:

a) Regulacyę rzeki i korekcyę potoków Raby od Lubnia do Mszany, potoków: Mszana Lubień, Łętownia, Trzebunia, Trzeme-

śnia, Tenczyn mały, Suszanka i Zasanka, górnegu biegu Raby od Lubnia;

b) zabudowanie potoków górskich: Słonka, Łoństowna, Łętówka, Wierzbanica, Rychtowiec, Poręba, 11 debr w dorzeczu Poręby, Ponica, Słonne, Olszówka, Kasinka, 25 debr w górnym biegu Raby, Bysinka.

4. W dorzeczu Dunajca:

a) Regulacyę rzeki i korekcyę potoków: Biały Dunajec od górnej granicy Nowego Targu do potoku Poroniec i lokalne zabezpieczenia brzegów jego od potoku Poroniec do Zakopanego, Czarny Dunajec w górnej granicy Nowego Targu do mostu drogowego pod Chochołowem, a stąd do Kościelisk z lokalnemi zabezpieczeniami, dalej Białka Tatrzańska od ujścia do Dunajca, pod Jurgów-Brzegi (w granicznych przestrzeniach wspólnie z Węgrami), w końcu potoków: Poroniec, Lebiednica, Krośnica, Ruski, Ochotnica, Kamienica Obidza i Kamienica nawojowska;

b) zabudowanie potoków górskich: Łopuszna, Knurów, Lubań, debra pod Trzema koronami, Kijowski, Czarnawoda, Smolnik, 5 debr koło Krościenka, potoku Kamienicy nawojowskiej i debry Białego Dunajca;

c) budowa zbiorników wody.

5. W dorzeczu Popradu:

a) Korekcyę potoku: Muszynka.

b) zabudowanie potoków górskich: Łomnica, Wierchomka, Żegiestów i Kryniczanka.

6. W dorzeczu Biały:

a) Korekcyę potoków: górny bieg Biały od Grybowa do potoku Czyrna;

b) zabudowanie potoków górskich: górny bieg Biały od potoka Czyrna do Bieliczny i Izby, potoków: Czyrna, Florynka, Pławianka, Strzylawka, Stawisza, Czarna.

7. W dorzeczu Wisłoki:

a) Regulacyę Wisłobi od Żmigrodu do Rozstajnego.

8. W dorzeczu Ropy:

a) Regulacyę Ropy od ujścia do Wisłoki do ujścia Potoku Zdyni a to: od ujścia do mostu w Szymbarku (regulacya systematyczna), stąd do ujścia Zdyni lokalne zabezpieczenia.

9. W dorzeczu Wisłoku:

a) Regulacyę rzeki i korekcyę potoków: Wisłok od Frysztaku do Haczowa, Lubatówka i Ryjak;

b) zabudowanie potoku górskiego: Kasina.

10. W dorzeczu Mleczki:

a) Regulacyę Mleczki od ujścia do Wisłoku aż do połączenia się obóch Mleczek.

11. W dorzeczu Sanu:

a) Regulacyę rzeki i korekcyę potoków: San od Liska po Rajskie, Osława, Stopnica, Sanoczek;

b) zabudwanie potoku górskiego Olszanza.

12. W dorzeczu Wiaru:

a) Regulacyę: Wiaru od Niżankowic w górę do ujścia potoku Łomna, Wyrwy z dopływami.

13. W dorzeczu Dniestru:

a) Regulacyę i korekcyę: Dniestru od Kornalowic w górę do ujścia potoku Mszaniec;

b) zabudowanie potoków górskich: Jabłonka, Lenina, Mszaniec, Bystrzyca i Czerchawa.

14. W dorzeczu Strwiąża

a) Regulacyę i korekcyę: Strwiąż od Beskowic do Ustrzyk dolnych;

b) zabudowanie potoku górskiego Łodynka i debr pod Chyrowem.

15. W dorzeczu Stryja:

a) Regulacyę i korekcyę: Stryj od Turki do Wysocka i potok Brzyska;

b) zabudowanie potoków górskich Boryńka;

c) budowa zbiorników wody.

16. W dorzeczu Oporu:

a) Regulacyę i korekcyę potoku: Opór od ujścia do Stryja do Tuchli, Orawa z dopływami;

b) zabudowanie potoków górskich: Czudzyłów, Pawłów, Zadąbrowa, Łozierny, Żelemianka, Libochówka, wreszcie 4 debr w okolicy Tuchli i Świętosława;

c) budowa zbiorników wody.

17. W dorzeczu Świcy:

a) Korekcyę potoku Witwica.

18. W dorzeczu Łomnicy:

Zabudowanie potoków górskich w całem dorzeczu.

19. W dorzeczu Bystrzyc: nadwórniańskiej i sołotwińskiej:

a) Regulacyę i korekcyę Bystrzycy sołotwińskiej od Sołotwiny w górę do Porohów;

b) zabudowanie potoków górskich: Semiatym, Czorwnowec, Kryczke, Lubieniec, Maniawka, Suchy, Bytkowiec.

20. Budowle w górnym biegu Pełtwi w obrębie stołecznego miasta Lwowa.

§. 2.

Wykazane § 1. roboty regulacyjne, tudzież zabudowania potoków górskich, ma wykonać Administracya Państwa z wyjątkiem robót objętych punktami 6. a), b), na Białej 8 a), na Ropie 13. a), b), na Dniestrze 14. a), b), na Strwiążu, 20. roboty w dorzeczu Pełtwi we Lwowie, które ma przeprowadzić Wydział krajowy.

Hydrograficzne studya dla budowy zbiorników w §. 1. pod c) wymienionych ma wykonać Administracya Państwa, geologiczne wspólnie z Wydziałem krajowym, pomiary zaś terenowe i opracowanie projektów Wydział krajowy.

Co do wykonania tych zbiorników, które dopiero po roku 1912 ma nastąpić, zastrzega się decyzyę c. k. Ministerstwu robót publ., o ile mają być wykonane przez Administracyę Państwa. względnie przez Wydział krajowy.

Roboty regulacyjne i korekcye potoków ad a) mają przeprowadzić w dorzeczach przydzielonych Administracyi Państwa istniejące już Kierownictwa budowy regulacyi rzek, których personal techniczny w tym celu będzie odpowiednio i w miarę potrzeby pomnożony, w dorzeczach zaś przydzielonych Wydziałowi krajowemu ustanowić się mające w tym celu Kierownictwa.

Roboty przy zabudowaniu potoków górskich ad b) mają projektować i przeprowadzić organa techniczno-leśne, które c. k. Ministerstwo rolnictwa w tym celu osobno przydzieli.

Organa te mają dotyczące roboty wykonywać pod zarządem c. k. Namiestnictwa, względnie Wydziału krajowego.

§. 3.

Na wszystkie wyszczególnione w §. 1. roboty mają być do roku 1912 opracowane generalne i szczegółowe projekta i kosztorysy przez Administracyę Państwa, względnie przez Wydział krajowy, w miarę przydzielonych tym Administracyom dorzeczy.

§ 4.

Ogólny koszt wszystkich §. 1. objętych robót ma być ostatecznie ustalony przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym po opracowaniu generalnych projektów.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) Skarb Państwa w wysokości 60%.
b) Fundusz krajowy w wysokości 40%.

Zastrzega się jednak, że tak datek przypadający ad a) jakoteż ad b) po r. 1912 ma być w myśl postanowienia §. 9. ustawy z d. 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66, przyzwolony w drodze konstytucyjnej.

§. 5.

Do roku 1912 ma uiścić Skarb Państwa na częściowe pokrycie kosztów robót wykazanych w § 1. z kredytu prze-

znaczonego w myśl trzeciego ustępu §. 8. ustawy z 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66. kwotę 4,500.000 K, natomiast fundusz krajowy 3,000,000 K w ratach w miarę potrzeby przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ustanowić się mających.

Obydwa datki mają wpływać do funduszu budowy utworzonego §. 4. ustawy z 18 września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 przeznaczonego na regulacyę rzek grupa A. wspólnym kosztem Państwa i kraju wykonać się mających.

Chociaż datki te nie stanowią osobnego funduszu, mają jednak one dla lepszej ewidencyi być prowadzone odrębnie. jako fundusz grupy A. z r. 1907.

Ponieważ koszta robót przydzielonych w §. 2. Wydziałowi krajowemu do wykonania wynoszą po r. 1912 około trzy miliony K, zezwala się dla uproszczenia manipulacyi, aby Wydział krajowy nie wypłacał poszczególnych rat do funduszu, lecz aby pokrywał wydatki na przydzielone mu roboty do powyższej kwoty z własnych funduszów w całości, bez przyczynienia się funduszu państwowego, a z końcem każdego roku udzielał c. k. Namiestnictwu dotyczących rachunków.

Tak samo będzie także Administracya Państwa pokrywać koszta przydzielonych jej robót w całości z własnych funduszów a z końcem każdego roku będzie c. k. Namiestnictwo udzielało Wydziałowi krajowemu dotyczących rachunków.

Z końcem roku 1912 mają być zestawione końcowe rachunki i na ich podstawie wyrównane różnice, jakieby co do wysokości datków państwa i kraju w myśl §. 4 i 5 do ogólnego funduszu budowy wpłaconych się okazały.

§. 6.

Wykazany w §. 4. i 5. fundusz budowy ma pokrywać oprócz własnych kosztów budowy także całkowite koszta administracyi tak w Kierownictwach, jakoteż we Władzach krajowych i centralnych a oprócz tego w czasie trwania budowy, także koszta utrzymania budowli wykonanych.

Koszta utrzymania wykonanych budowli po zakończeniu budowy mają być zabezpieczone w drodze osobnych ustaw krajowych.

§. 7.

W celu ustanowienia porządku przeprowadzenia robót ma być opracowany generalny program robót obejmujący wszystkie w §. 1. wyszczególnione budowle, a więc program obejmujący nie tylko okres po koniec r. 1912, lecz cały okres budowy aż do ukończenia wszystkich robót.

Ponieważ według §. 6. fundusz budowy ma pokrywać koszta utrzymania budowli w czasie ich wykonywania, należy w celu zwolnienia tego funduszu od kosztów konserwacyi, program generalny tak zestawić, aby on uwzględniał zupełne wykończenie poszczególnych objektów i grup objektów w §. 1 wykazanych w miarę ich ważności i pilności.

Po wykończeniu robót w każdej grupie, ma być co do dalszej ich konserwacyi wydaną ustawa krajowa, zapewniająca fundusze na koszta konserwacyi wskutek czego konser-

wowanie wykonanych robót nie będzie więcej obciążało funduszu budowy.

Program generalny powinien wreszcie uwzględniać utworzenie pewnej rezerwy na pokrycie kosztów nieprzewidzianych.

Na podstawie tak zestawionego generalnego programu robót będzie na każdy rok administracyjny zestawiony szczegółowy program robót, w którym podać należy objekta w dotyczącym roku wykonać się mające, tudzież potrzebne na ich pokrycie koszta w granicach zezwolonych i do dyspozycyi będących kredytów.

§. 8.

Do zakresu ustanowionej w §. 8 ustawy z 18. września 1901. Dz. u. kr. Nr. 103 komisyi regulacyi rzek w Galicyi, która jednak w myśl ostatniego ustępu §. 8 tej ustawy na zewnątrz nie występuje jako władza, należy:

a) powzięcie uchwał co do opracowanych przez c. k. Namiestnictwo, względnie Wydział krajowy, generalnych programów i kosztorysów należących do ich administracyi robót z zastrzeżeniem zatwierdzenia tych uchwał przez c. k. Ministerstwo robót publicznych w porozumieniu z innemi interesowanemi Ministerstwami;

b) powzięcie uchwał co do generalnych projektów, opracowanych przez Namiestnictwo, względnie Wydział krajowy, na podstawie generalnego programu z zastrzeżeniem przedłożenia tych uchwał do zatwierdzenia c. k. Ministerstwu robót publicznych;

c) zatwierdzenie projektów szczegółowych, opracowanych przez c. k. Namiestnictwo, względnie Wydział krajowy, na podstawie projektów generalnych;

d) powzięcie uchwał co do ułożonych przez te władze po wzajemnem perozumieniu się programów budowy na każdy rok budowy z uwzględnieniem zatwierdzonych ogólnych projektów i rozporządzalnych środków pieniężnych;

e) wysłuchanie peryodycznych sprawozdań c. k. Namiestnictwa, względnie Wydziału krajowego, o wykonanych budowlach i ich kosztach, o kosztach zarządu komisyi wreszcie o każdoczesnym stanie funduszu budowy;

f) obrady i ewentualne dalsze zarządzenia co do zasadniczych albo szczególnie ważnych wniosków i życzeń stron interesowanych.

§. 9.

Wykonanie budowli objętych §. 1, o ile przydzielone są Administracyi Państwa lub Kraju, ma się odbywać aż do wydania osobnych instrukcyi według przepisów dotąd obowiązujących państwowe budowle wodne, względnie publiczne przedsiębiorstwa melioracyjne.

Roboty przy zabudowaniu potoków górskich ustawą z 9. maja 1907. Dz. u kr. Nr. 54 objęte, mają być przeprowadzone według obecnie obowiązującej instrukcyi służbowej, wydanej przez c. k. Ministerstwo rolnictwa dla organów leśno-technicznych, przez wyznaczoną przez to Ministerstwo lwowską Ekspozyturę Oddziału leśno-technicznego.

Roboty mają być w zasadzie wykonane we własnym zarządzie Administracyi Państwa, względnie Wydziału krajowego z uwzględnieniem ewentualnie dostawy materyałów w drodze przedsiębiorstwa.

§. 10.

Ponieważ roboty wyszczególnione w §. 1., tworzą dalszy ciąg i integralną część robót regulacyjnych objętych ustawą z 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, c. k. Namiestnictwo ma na podstawie wyniku przeprowadzonych na miejscu dochodzeń wydawać orzeczenia w I. instancyi, tak co do projektu, jak i co do wywłaszczenia.

§. 11.

Przepisy rozporządzenia wykonawczego z 21. kwietnia 1904 l. 40.223. Dz. u. kr. Nr. 52 do ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103, zawarte w paragrafach 17 do 29 obowiązują także przy robotach objętych ustawą z 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54, z tą tylko różnicą, że co do robót przydzielonych w §. 2 Wydziałowi krajowemu obejmuje agendy c. k. Namiestnictwa, względnie c. k. Kierownictwa budowy regulacyi rzek, Wydział krajowy, względnie ustanowić się mające krajowe Kierownictwo budowy.

Oprócz tego co do robót Wydziałowi krajowemu w administracyę oddanych odpada przewidziane w ustępie trzecim i czwartym §. 26. rozporządzenia wykonawczego z 21. kwietnia 1904 Dz. u. kr. Nr. 52 wykonywanie robót przez Wydział krajowy w przedsiębiorstwie.

§. 12.

Do zabudowania potoków górskich należy analogicznie stosować postanowienia ustawy z 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 117.

L.W. 85839|09. We Lwowie dnia 31. sierpnia 1909.

Aleg 491

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów.

Wysoki Sejmie!

W roku 1908 zaciągnął Wydział krajowy w myśl §. 1. umowy zawartej między c. k. Ministerstwem rolnictwa a Wydziałem krajowym w sprawie udzielania bezprocentowych pożyczek na osuszanie i drenowanie gruntów, II-gą pożyczkę w Banku krajowym w nominalnej kwocie 500.000 K, w 4% obligacyach komunalnych IV. emisyi Banku krajowego, zwrotną według załączonego
Alleg. planu umorzenia.

Pożyczka ta została w dniu 23. maja 1908 zrealizowaną a po spieniężeniu powyższych obligacyi po kursie 94 — uzyskano gotówkę 462.535 K 46 hal., którą podobnie jak w roku poprzednim ulokowano w Banku krajowym na osobnym rachunku bieżącym.

Różnicę między uzyskaną gotówką, a nominalną wartością efektów w kwocie 27.214 K 54 hal. pokryto z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye. Procenta od tej II-giej pożyczki uiścił w r. 1908 c. k. Skarb państwa w dwóch półrocznych ratach w dniu 1. marca i 1. września po 10.250 K.

Podobnie jak w r. 1907, wskutek starań Wydziału krajowego c. k. krajowa Dyrekcya skarbu rozporządzeniem z dnia 22. lutego 1908 l. 18265 udzieliła dla tej II. pożyczki uwolnienia od należytości stemplowej i bezpośrednich od dokumentów odnoszących się do zaciągnięcia rzeczonej pożyczki po myśli artykułu I-go ustawy z dnia 25. marca 1902 Dz. p. p. Nr. 70.

W myśl programu przedłożonego w r. 1907 Wysokiemu Sejmowi Wydział krajowy przyznał w r. 1908 pożyczek bezprocentowych z uzyskanego jak wyżej wspomniano funduszu, jak następuje:

W I. okręgu, obejmującym powiat polityczny Buczacz i Podhajce, na drenowanie gruntów w pięciu majętnościach, 5 pożyczek w ogólnej sumie 78.432 K.

W II. okręgu obejmującym powiaty polityczne Przemyśl i Sambor na drenowanie gruntów w dwóch majętnościach, 2 pożyczki w ogólnej sumie 46.000 koron.

W III. okręgu obejmującym powiat polityczny Krosno i Sanok na drenowanie gruntów w czterech miejscowościach, 4 pożyczki w ogólnej sumie 94.500 koron.

W IV. okręgu obejmującym powiat polityczny Limanowa, Grybów i Gorlice, na drenowanie gruntów w pięciu majętnościach 5 pożyczek w ogólnej sumie 66.900 K. wreszcie

w V. okręgu obejmującym powiaty polityczne Wieliczka i Podgórze na drenowanie gruntów w czterech miejscowościach, cztery pożyczki w ogólnej kwocie 89.900 K.

Razem tedy w r. 1908 udzielono ogółem 20 pożyczek bezprocentowych w łącznej kwocie 375.732 kor.

Stan funduszu na bezprocentowe pożyczki za lata 1907 i 1908 przedstawia poniższe zestawienie:

Zaciągnięto w latach 1907|1908 2 pożyczki w kwocie		1,000.000 K — h
z tego przyznano:		
a) w r. 1907	466.526 K 02 h	
odpisano jednak w r. 1908 z powodu mniejszego niż preliminowano kosztu robót	47.914 „ 01 „	
pozostaje . .	418.612 K 01 h	
b) w r. 1908 udzielono j. w. . .	375.732 „ — „	794.344 . 01 .
Z końcem r. 1908 było zatem jeszcze nie rozdzielonych		205.655 K 99 h

która to kwota dopiero w roku 1909 została przyznaną.

Powodem nierozdzielenia powyższej kwoty 205.655 K 99 hal. w r. 1908 była ta okoliczność, że pewna ilość właścicieli, którzy zamierzali korzystać z bezproc. pożyczek, zrezygnowali z promes, i to tak późno, iż nie było możliwem rozdzielenie powyższej kwoty między innych właścicieli w roku 1908, zwłaszcza, że na zebranie dokumentów potrzebnych do uzyskania pożyczki a następnie na hipoteczne jej zabezpieczenie na rzecz funduszu krajowego koniecznym jest czas co najmniej dwóch do trzech miesięcy.

W roku 1908 wykończono przy pomocy bezprocentowych pożyczek roboty nieskończone w r. 1907, oraz wykonano nowe roboty w wymienionych okręgach ogółem w 26 majętnościach. W dwóch majętnościach na życzenie właścicieli Wydział krajowy oddał wykonanie robót w przedsiębiorstwo Bankowi melioracyjnemu we Lwowie, w 24 zaś majętnościach właściciele wykonali roboty we własnym zarządzie.

W celu wytyczenia i nieustannej kontroli robót wykonywanych tak przez Bank melioracyjny, jak i we własnym zarządzie przez właścicieli, oraz odnośnych rachunków, Wydział krajowy wydelegował na koszt funduszu krajowego podobnie jak w r. 1907, pięciu inżynierów kraj. Biura melioracyjnego, przydzielając im odpowiednią ilość kraj. dozorców drenarskich, względnie melioracyjnych, nawet z uszczerbkiem robót publicznych.

I tak kierownictwo robót drenarskich w I. okręgu poruczył Wydział krajowy kierownikowi Ekspozytury kraj. Biura melioracyjnego w Stanisławowie Józefowi Gryzieckiemu, w II. okręgu inżynierowi kraj. Biura melioracyjnego Karolowi Klimowiczowi, w III. okręgu inżynierowi komasacyjnemu Józefowi Gumowskiemu, częściowo zaś kierownikowi regulacyi Wisłoka i Pielnicy Józefowi Pruchnikowi, w IV. okręgu inżynierowi Franciszkowi Bernkopfowi, wreszcie w V. okręgu kierownikowi Expozytury kraj. Biura melioracyjnego w Krakowie Franciszkowi Vetulaniemu, przydzielając mu do pomocy w pierwszej połowie sezonu roboczego inżyniera Teofila Wszelaczyńskiego.

Pobory służbowe i koszta komisyjne, jakie spowodowało delegowanie wyżej wymienionych inżynierów li tylko do wykonania robot drenarskich przy pomocy bezprocentowych pożyczek, wynosiły ogółem kwotę 63.570 K 23 hal., które pokrył fundusz krajowy.

Ogólny postęp robót do końca 1908 r., oraz koszta tychże robót, obejmujące materyały, robociznę i dozór, jednak bez pomocy inżynierskiej, której koszta jak wyżej wspomniano pokrył fundusz krajowy, przedstawia poniższe zestawienie.

Okręg	Powiat polityczny	Majętności	Obszar wydrenowany w hektarach / w morgach	Koszta K	h	Wypłacona na poczet pożyczki kwota K	h	Średni koszt drenowania 1 morga	Uwaga
I.	Buczacz Podhajce	6	276 ha / 473 morg.	77.129	46	67.569	02	161 kor.	
II.	Przemyśl Sambor	3	99 ha / 172 morg.	25.722	60	26.244	62	150 kor.	
III.	Krosno Sanok Rzeszów	6	144 ha / 251 morg.	48.406	75	54.840	71	193 kor.	
IV.	Limanowa Grybów Gorlice	7	198 ha / 344 morg.	84.832	17	84.459	38	246 kor.	
V.	Wieliczka Podgórze	5	238 ha / 414 morg.	92.076	59	105.206	48	222 kor.	
	Razem .		955 ha / 1660 morg.	328.167	57	338.320	21	198 kor.	

Wysokie koszta robót w III. V. a zwłaszcza IV. okręgu tem wytłumaczyć należy, że podczas robót natrafiono w kilku miejscowościach na kamieniste podglebie.

Mimo tego jednak, że Wydział krajowy na podstawie relacyi delegowanych do kierownictwa tymi robotami inżynierów, zwracał uwagę interesowanym właścicielom, że wskutek trudności wykonania, koszta robót będą zbyt wysokie w stosunku do oczekiwanych korzyści, właściciele ci nie zaniechali drenowania swoich gruntów i zgodzili się na poniesienie wyższych kosztów.

Ponadto na podwyższenie kosztów robót drenarskich wpłynął brak materyału drenowego, jaki ogółem w r. 1908 w całym kraju dał się odczuć, wskutek tego w licznych wypadkach właściciele zmuszeni byli sprowadzać dreny z cegielni szlązkich, morawskich, a nawet niższo-austryackich.

Jak to w sprawozdaniu o melioracyach wyjaśniono, brakowi temu Wydział krajowy starał się zapobiedz przez wypożyczenie większym cegielniom pięciu wielkich pras drenarskich do popędu parowego.

Podjęta jednak akcya na tem polu w r. 1908 prawie żadnych jeszcze nie wydała rezultatów, gdyż z owych pięciu pras, dwie zaledwie i to dopiero w drugiej połowie roku 1908 były czynne.

W miejscu tem wyjaśnić jeszcze należy różnicę między rzeczywistymi kosztami robót, a kwotą wypłaconą na ten cel, na poczet bezprocentowych pożyczek. Różnica pochodzi stąd, że do końca roku 1908 nie wypłacono jeszcze niektórych rachunków za dostarczone materyały, zbyt późno przedłożonych, z drugiej zaś strony, że w ręku interesowanych właścicieli po zastanowieniu robót na okres zimowy, pozostał jeszcze pewien zapas kasowy na zakupno i sprowadzenie materyałów przez zimę, do dalszych robót jakie z wiosną 1909 roku miały być podjęte.

Ogółem na poczet przyznanych w latach 1907 i 1908 pożyczek w kwocie 794.344 K 01 hal. faktycznie wypłacono:

w r. 1907	266.788 K 28 h	
w r. 1908	338.320 „ 21 „	605.108 K 49 h
Z końcem r. 1908, pozostało przeto do wypłaty:		189.235 K 52 h

która to kwota pozostała na lokacyi w Banku krajowym.

Odsetki narosłe z ulokowanej w Banku krajowym gotówki, które w myśl przytoczonej powyżej umowy przypadają c. k. Skarbowi państwa, wynosiły w r. 1908 kwotę 14.100 K 80 hal.

Gdy przeto c. k. Skarb państwa w r. 1908 zapłacił tytułem odsetek od zaciągniętych w Banku kraj. pożyczek . .	41.000 K — h
w tym samym jednak czasie pobrał z tymczasowych lokacyj	14.100 „ 80 „
faktycznie zatem zapłacił c. k. Rząd z funduszów państwowych tylko	26.899 K 20 h

Natomiast koszta, jakie z powodu wykonywania robót przy pomocy bezprocentowych pożyczek zmuszony był w r. 1908 pokryć fundusz krajowy, wynosiły jak wyżej przytoczono kwotę **63.570 K 23 h.**

W ciągu roku 1908 wpłynęły jeszcze następujące dalsze podania o udzielenie bezprocentowych pożyczek:

1)	powiat	Biała	1 folwark	na 30	morgów drenowania
2)	„	Brzesko	4 „	„ 1.750	„ „
3)	„	Brzozów	1 „	„ 200	„ „
4)	„	Buczacz	1 „	„ 400	„ „
5)	„	Chrzanów	1 „	„ 57	„ „
6)	„	Jaworów	1 „	„ 100	„ „
7)	„	Kołomyja	1 „	„ 260	„ „
8)	„	Mościska	2 „	„ 468	„ „
9)	„	Pilzno	1 „	„ 50	„ „
10)	„	Przemyśl	1 „	„ 250	„ „
11)	„	Przemyślany	2 „	„ 229	„ „
12)	„	Sambor	2 „	„ 125	„ „
13)	„	Stanisławów	1 „	„ 80	„ „
14)	„	Tarnopol	1 „	„ 87	„ osuszenia rowami
15)	„	Tłumacz	1 „	„ 800	„ drenowania
16)	„	Wadowice	1 „	„ 94	„ „
17)	„	Zbaraż	1 „	„ 200	„ „
18)	„	Żółkiew	1 „	„ 600	„ „

Ogółem tedy zgłoszono jeszcze o wykonanie drenowania lub osuszenia rowami obszar 5.780 morgów w 24 majętnościach.

Doliczając wyżej wykazane nowe zgłoszenia do 227 zgłoszeń dawniejszych, których wykaz przedłożony został Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniach Wydziału krajowego za rok 1906 i 1907, okazuje się, że po koniec 1908 roku wpłynęło ogółem 251 zgłoszeń o wykonanie robót przy pomocy bezprocentowych pożyczek dla drenowania, względnie osuszenia rowami 56.464 morgów.

Plan umorzenia

pożyczki kor. 500.000 kor. w 4% obligacyach komunalnych IV. emisyi Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem udzielonej Wys. Wydziałowi krajowemu (Drenow. i osusz. gruntów).

Data wymagalności			Nr. porządk. raty	Półroczna rata		z tego przypada na						Kapitał do spłacenia pozostały		UWAGA
						kapitał		procent		dodatek admin.				
rok	miesiąc	dzień		kor.	gr.	kor.	gr.	kor.	gr.	kor.	gr.	kor.	gr.	
1908	IX.	1	1	10.250	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1909	III.	1	2	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
„	IX.	1	3	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1910	III.	1	4	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
„	IX.	1	5	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1911	III.	1	6	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
„	IX.	1	7	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1912	III.	1	8	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
„	IX.	1	9	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1913	III.	1	10	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
„	IX.	1	11	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1914	III.	1	12	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
„	IX.	1	13	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1915	III.	1	14	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
„	IX.	1	15	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1916	III.	1	16	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
„	IX.	1	17	„	—	—	—	10.000	—	250	—	500.000	—	
1917	III.	1	18	83.712	50	75.000	—	8.500	—	212	50	425.000	—	
„	IX.	1	19	8.712	50	—	—	8.500	—	212	50	425.000	—	
1918	III.	1	20	131.150	—	125.000	—	6.000	—	150	—	300.000	—	
„	IX.	1	21	6.150	—	—	—	6.000	—	150	—	300.000	—	
1919	III.	1	22	153.075	—	150.000	—	3.000	—	75	—	150.000	—	
„	IX.	1	23	3.075	—	—	—	3.000	—	75	—	150.000	—	
1920	III.	1	24	76.537	50	75.000	—	1.500	—	37	50	75.000	—	
„	IX.	1	25	1.537	50	—	—	1.500	—	37	50	75.000	—	
1921	III.	1	26	75.037	50	75.000	—	—	—	37	50	—	—	
				Razem		500.000	—							

Przy każdej racie należy złożyć na stempel do rachunku hal. 10.

Ze zgłoszeń powyższych po koniec 1908 roku załatwiono (t. zn. pożyczkę zrealizowano) 39, i wykonano roboty dla drenowania, względnie osuszenia rowami obszaru 3.289 morgów, cofnięto zaś 6 zgłoszeń obejmujących roboty na obszarze 1.549 morgów.

Wobec tego pozostało z końcem r. 1908 do załatwienia ogółem 206 zgłoszeń na drenowanie, względnie osuszenie rowami 51.576 morgów.

Nadmienić przytem należy, że ze zgłoszonych powierzchni w licznych wypadkach tylko część może być wydrenowaną przy pomocy bezprocentowej pożyczki której wysokość należy w pierwszym rzędzie od dostatecznego zabezpieczenia w $^2/_3$ częściach wartości hipoteki.

Przedstawiwszy powyższy stan sprawy, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 31. sierpnia 1909 l. 85.839 o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 84600/09. We Lwowie, dnia 27. sierpnia 1909.

Nr. 492

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 5-go października 1908 r. został Wydział krajowy upoważniony do otwarcia z dniem 1-go grudnia 1908 piątego dwuletniego kursu praktycznego dozorców drenarskich dla 25. stypendystów.

Jak w poprzedniem sprawozdaniu podano, Wydział krajowy ze względu na potrzebę otwarcia nowego kursu i w przypuszczeniu, że Wys. Sejm tę uchwałę zatwierdzi, rozporządzeniem z d. 19-go grudnia 1907 L. 123414/07 zarządził rozpisanie konkursu, oraz przyjął 39. kandydatów na wstępną praktykę letnią.

Z tych kandydatów, którzy odbyli praktykę od kwietnia do listopada 1908, przyjęto na podstawie egzaminu wstępnego na kurs, który się rozpoczął d. 1-go grudnia 1908, 30-tu stypendystów!

Z przyjętych 30. uczniów, dwóch ubyło z d. 1-go stycznia 1909 z powodu niedostatecznego postępu, a jednego przyjęto dodatkowo, tak, że na I. roku piątego kursu 2-letniego było 29. uczniów stypendystów. Uczniowie ci ukończyli I-szy zimowy kurs teoretyczny z końcem miesiąca marca 1909 i zostali w kwietniu 1909 przydzieleni do robót w polu.

Alegat Załączony wykaz 1. uwidocznia postęp uczniów czwartego 2-lecia na II-gim zimowym 4-miesięcznym kursie teoretycznym od 1-go grudnia 1907 do końca marca 1908.

Z wykazu tego okazuje się:

u 1 ucznia przeciętny postęp celujący,
u 12 uczniów „ „ bardzo dobry,
u 12 „ „ „ dobry,
u 2 „ „ „ dostateczny

Ukończeni uczniowie IV. kursu 2-letniego przystąpili do egzaminu głównego, który się odbył 29-go, 30-go i 31-go marca 1909 roku.

Przeciętny postęp tych uczniów na egzaminie głównym był następujący:

u 3 uczniów — celujący,
u 13 „ — bardzo dobry,
u 10 „ — dobry,
u 1 ucznia — dostateczny.

Koszta utrzymania kursu w czasie od 1-go grudnia 1907 do 30-go listopada 1908 przedstawiają się jak następuje:

I. Płace nauczycieli:			
1. Wynagrodzenie kierownika	200 K — gr.		
2. „ docentów	3.744 „ — „	3.944 K — gr.	
II. Koszta administracyjne:			
3. Sprawienie i naprawa sprzętów . . .	137 K — gr.		
4. Obsługa sali wykładowej, ogłoszenie i różne	422 „ 13 „	559 „ 13 „	
III. Utrzymanie uczniów:			
5. Stypendya 27. uczniów po 200 K . . .	5.400 K — gr.		
6. Podróże i zapomogi	513 „ 48 „	5.913 „ 48 „	

IV. Potrzeby naukowe:

7. Przybory rysunkowe	600 K 46 gr.	
8. Środki naukowe (narzędzia drenarskie, książki i t. d.)	575 „ 62 „	1.176 „ 08 „
Razem . . .		11.592 K 69 gr.

Dochody wynosiły w 1908 roku:

1. Dotacya Wysokiego Sejmu Rubr. IX. por. 2 . . .	7.000 K — gr.
2. Zasiłek c. k. Ministerstwa rolnictwa	4.000 „ — „
Razem .	11.000 K — gr.

Z porównania okazuje się przekroczenie w kwocie 592 K 69 gr., powstałe wskutek większego wydatku na koszta administracyjne i koszta narzędzi drenarskich oraz środków naukowych.

Przekroczenie to zostało pokryte z oszczędności uzyskanych w latach poprzednich.

Preliminarz na rok szkolny 1908—1909 przedstawia się jak następuje:

I. Wynagrodzenie kierownika i docentów		3.784 K — gr.
II. Koszta administracyjne: sprzęty, obsługa sali i różne . .		300 „ — „
III. Utrzymanie uczniów:		
a) stypendya dla 29 uczniów po 200 K .	5.800 K — gr.	
b) Podróże i zapomogi	500 „ — „	6.300 „ — „
IV. Przybory rysunkowe i środki naukowe		616 „ — „
Razem . . .		11.000 „ — „

Gdy z d. 30-go listopada 1910 roku kończy się piąty dwuletni kurs drenarski, Wydział krajowy wziął pod rozwagę sprawę dalszego kształcenia dozorców drenarskich.

Obecny personal dozorców jest następujący: 7 konduktorów melioracyjnych przy robotach konserwacyjnych, 12 konduktorów melior. III. klasy, 22 dozorców melioracyjnych, 54 dozorców drenarskich, oraz 10 ukończonych uczniów drenarskich, którzy w roku bieżącym mogą być mianowani prowiz. dozorcami drenarskimi, razem 95 konduktorów i dozorców, oraz 10 ukończonych uczniów drenarskich i 29 uczniów kursu drenarskiego, którzy w roku 1910 ukończą II. rok szkolny, a w 1911 roku będą zdawać egzamin główny.

Ze względu na znaczną ilość nowych przedsiębiorstw melioracyjnych, oraz podjęcie drenowania gruntów w szerszych rozmiarach, Wydział krajowy uznaje potrzebę otwarcia całego szeregu dalszych kursów dozorców drenarskich i uprasza Wys. Sejm o upoważnienie do otwarcia z dniem 1. grudnia 1910 VI. dwuletniego kursu dozorców drenarskich, tak, ażeby kandydaci mogli odbyć praktykę wstępną w czasie lata 1910 roku.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 27. sierpnia 1909 Lw. 84600|09 o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich we Lwowie Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia z d. 1-go grudnia 1910 szóstego dwuletniego kursu praktycznego dozorców drenarskich dla 25. stypendystów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 84600/9.

Wykaz postępu uczniów kraj. kursu praktycznego dozorców drenarskich na II. roku szkolnym 1907-1908 (czwarte dwulecie).

Liczba porz.	Nazwisko i imię	Nauka teoretyczna			Roboty praktyczne				Uwagi
		Postęp przeciętny w naukach	Pilność	Zachowanie się	Wyszczególnienie robót	Przeciętny postęp	Pilność	Zachowanie się	
1	Brania Franciszek . .	dobry	chwalebna	zup. odpow.	przy melior. prywatn. Lwów.	dobry	chwalebna	zup. odpow.	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
2	Czypak Mikołaj . . .	bardzo dobry	„	„	przy regulacyi Raty	bardzo dobry	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
3	Głaz Wawrzyniec . .	dobry	„	„	przy regulacyi Wereszczycy	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
4	Góral Jan	„	„	„	przy regulacyi rzeki Białej	celujący	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
5	Grabski Michał . . .	„	„	„	przy pożyczkowem drenowaniu (Jasło)	dobry	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
6	Kawa Stefan	„	„	„	przy Ekspoz. biura melioracyjnego w Stanisławowie	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
7	Latawiec Władysław .	bardzo dobry	„	„	przy pożyczkowem drenowaniu	bardzo dobry	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
8	Lipa Franciszek . . .	„	„	„	przy pożyczkowem drenowaniu (Jasło)	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem celującym
9	Maziar Jan	celujący	„	„	przy obwał. Wisły w Grobli	celujący	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem celującym
10	Michalski Józef . . .	dostateczny	„	„	przy melior. prywatn. Lwów	bardzo dobry	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
11	Migdał Jakób	bardzo dobry	„	„	przy Ekspoz. biura melior. Kraków	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
12	Ochmański Łukasz . .	dobry	„	„	przy Ekspoz. biura melior. Rzeszów	dobry	dostateczna	odpowiedn.	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
13	Orłowski Józef . . .	bardzo dobry	„	„	wzięty do służby wojskowej	—	—	—	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
14	Pater Wojciech . . .	dobry	„	„	przy Ekspoz. biura melior. Kraków	dobry	chwalebna	zup. odpow.	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
15	Pezda Jan	bardzo dobry	„	„	przy melior. pryw. Lwów	bardzo dobry	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem celującym
16	Pietruszka Jan . . .	„	„	„	przy pożyczkowem drenowaniu	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
17	Serwiński Wojciech .	dobry	„	„	przy regulacyi Pełtwi w Busku	dobry	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
18	Skop Szczepan . . .	bardzo dobry	„	„	przy pożyczkowem drenowaniu	bardzo dobry	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
19	Smalec Antoni . . .	dobry	„	„	przy Ekspoz. biura melior. Tarnów	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
20	Strycharz Michał . .	bardzo dobry	„	„	przy obwał. Wisły w pow. Dąbrowa	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
21	Szewców Stefan . . .	„	„	„	przy melior. prywat. Lwów	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
22	Szymański Jan . . .	„	„	„	przy Ekspoz. biura melior. Jarosław	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
23	Terech Mikołaj . . .	dobry	„	„	przy regulacyi potoku w Błotni	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
24	Watracz Piotr	„	„	„	przy pożyczkowem drenowaniu	„	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
25	Wójcicki Stanisław . .	bardzo dobry	„	„	przy regulacyi Wisłoka i Pielnicy	celujący	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem bardzo dobrym
26	Wojtaś Józef	dobry	„	„	przy regulacyi Pełtwi w Zadwórzu	dobry	„	„	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dobrym
27	Wolańczyk Stanisław .	dostateczny	„	„	przy regulacyi górnej Trześniówki	dostateczny	dostateczna	odpowiedn.	zdał egzamin główny z przeciętnym postępem dostatecznym

L. W. 85.840|09. We Lwowie, dnia 31. sierpnia 1909.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie operacyi agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Postęp i rozwój operacyi agrarnych.

Na podstawie rocznego sprawozdania komisarza agrarnego i kierownika oddziału technicznego z czynności agrarnych za r. 1908 zdaje Wydział krajowy niniejszem sprawę z postępu i rozwoju tych czynności.

1. Komasacya w Chyszewicach pow. Rudki.

Rozpoczęta na tym obszarze czynność w r. 1903 nie została jeszcze do końca r. 1908 ostatecznie ukończoną tak, by można było przystąpić do zamknięcia postępowania. Obok wielkiej liczby uczestników (713) i rozległości obszaru komasacyjnego (1237 ha) niemniej obok wielkich utrudnień z powodu zachodzących niezgodności pomiędzy księgą gruntową, katastrem, a stanem faktycznym spowodowały tak znaczne opóźnienie w wykonaniu tej komasacyi liczne rekursy (111) wniesione przeciw planowi komasacyjnemu, z których większa część skierowaną była przeciw oszacowaniu gruntów. Komisya musiała tedy odnośnie do zakwestyonowanych ekwiwalentów przeprowadzić ponowną bonitacyę, co znowu pociągnęło za sobą wiele czynności: jak wkreślenie do map oryginalnych nowych oddziałów bonitacyjnych, ponowne obliczenie powierzchni i zmian wartości, zestawienie wynikłych stąd nadpłat w osobnych wykazach i uwidocznienie w rejestrach stanu posiadania i w rejestrze wynagrodzeń.

Przeciw orzeczeniom krajowej komisyi agrarnej, wydanym w załatwieniu rekursów przeciw planowi komasacyjnemu, wniosło znowu 12 uczestników rekursy do komisyi ministeryalnej.

Rekursy te musiały być przedmiotem badania na miejscu, a zebrany z dochodzenia materyał miał być w marcu 1909 przedłożonym c. k. komisyi ministeryalnej.

Z wspólnych urządzeń wykonano w Chyszewicach 19.147 m. b. rowów przydrożnych, 600 m. b. ścieków i 1360 m. b. rowu osuszającego. Nadto założono szereg betonowych przepustów, 3 mostki drewniane, doprowadzono do porządku nowo wytyczone drogi komunikacyjne i polowe i okopano je rowami.

2. Komasacya w Lublińcu nowym, pow. Cieszanów

nie postąpiła wiele naprzód. W r. 1907 zakończono czynność wyłożeniem planu bonitacyjnego, a jakkolwiek rekursów przeciw bonitacyi nie wniesiono, jednak zgłoszono wiele zmian w stanie posiadania, co zajęło komisyi miejscowej dużo czasu, gdyż zgłoszone zmiany musiały być przeprowadzone w rejestrze stanu posiadania. To było powodem, że nie można było przystąpić do ostatecznego wykończenia planu komasacyjnego i do prowizorycznego oddania w posiadanie ekwiwalentów.

Według zapowiedzi sprawozdania ma się to stać w ciągu r. 1909.

3. Komasacya w Skniłówku, powiat Lwów.

Czynność na tym obszarze, rozpoczętą w r. 1904 można uważać faktycznie za ukończoną, gdyż po zatwierdzeniu planu i ostatecznem oddaniu ekwiwalentów, pozostały do opracowania tylko elaboraty dla sądu w celu sprostowania księgi gruntowej i dla katastru w celu sprostowania operatu katastralnego.

Ogłoszenie zamknięcia postępowania nastąpić miało w lutym 1909 r. Komisya usprawiedliwia, że czynności tej nie mogła dokonać w ciągu r. 1908 jak to w poprzedniem sprawozdaniu zapowiedziała, gdyż nawał innych prac na to nie pozwalał.

Zauważyć należy, iż sprawozdania nie wspominają nic o uporządkowaniu zabagnionego pastwiska gminnego, co nastąpić miało przy zaprojektowaniu wspólnych urządzeń w Skniłowie, do których zabezpieczonym być miał odpływ wody z tego pastwiska. Sprawozdania zaś o wykonanych czynnościach w Skniłowie także nie zawierają o tem żadnej wzmianki.

4. Komasacya w Skniłowie, pow. Lwów.

W ciągu roku 1908 doprowadzono czynności do tego stadyum, iż wytyczone w pierwszych dniach września ekwiwalenta zostały za zgodą uczestników oddane prowizorycznie w posiadanie dnia 25. września 1908.

Plan komasacyjny miał być w pierwszych dniach marca 1909 wyłożonym do publicznego wglądu.

5) Komasacya w Podbereźcach, pow. Lwów.

Z pominięciem innych wcześniejszych prowokacyi i wniosków na przeprowadzenie komasacyi lub podziału, przystąpiła komisya miejscowa w ubiegłym roku do wstępnych prac polowych w Podbereźcach, które prowakacyę wniosły w r. 1906, zaś orzeczenie na ustanowienie komisarza miejscowego wydano w sierpniu 1908.

Pominięcie wcześniejszych zgłoszeń motywuje komisya blizkością siedziby urzędowej komisarza, tudzież sprawdzonym zwyczajem ludności, iż gruntów swoich nie dzielą, lecz spłacają gotówką współspadkobierców.

Wydział krajowy zastanawiając się nad tym krokiem komisyi przyszedł jednak do przekonania, że forytowanie miejscowości o dogodnych i łatwiejszych warunkach wykonania, nie powinno być z ujmą interesów dla wcześniej zgłoszonych prowakacyi z tych gmin, które takich warunków nie posiadają.

Wydział krajowy sądzi też, iż bez względu na zachodzące trudności, jakiegobądź rodzaju, pierwszeństwo w ustanowieniu komisarza miejscowego, a raczej w przeprowadzeniu żądanej czynności agrarnej, powinno być dane tym gminom i obszarom, które wcześniej o to prosiły. Jedne z pierwszych, które wniosły prowakacye, są miejscowości: *Rudolfsheim* ad Kupicz-wola w r. 1903 (o komasacyę); Wołczuchy w r. 1904 (o komasacyę); Błożew dolna w r. 1904 (o komasacyę); następują Bieńkowka w r. 1905 (dzielenie), Myścowa w r. 1906 (o komasacyę) i t. d.

Takie pomijanie gmin, które wcześniej żądały przeprowadzenia czynności, może zdaniem Wydziału krajowego, wpłynąć ujemnie na całą akcyę i zniechęcić interesowanych do wnoszenia zgłoszeń.

6) Komasacya w Wyszatycach, pow. Przemyśl.

Zgłoszenie o przeprowadzenie komasacyi wniesione zostało jeszcze w r. 1903, orzeczenie o ustanowieniu komisarza miejscowego wydano 21. stycznia 1904 zaś obwieszczenie terminu rozpoczęcia działalności komisarza miejscowego ogłoszono dnia 1. lutego 1905. Czynność na miejscu rozpoczęto w jesieni roku ubiegłego od wyznaczenia obszaru komasacyjnego i od założenia sieci tryangulacyjnej.

Rozpoczęcie czynności właściwej nastąpiło więc po upływie 5 lat od czasu wniesienia prowakacyi, a po upływie lat 4 od ustanowienia komisarza miejscowego.

Tak długą zwłokę w rozpoczęciu prac technicznych usprawiedliwia sprawozdanie wielkością obszaru komasacyjnego (1697 ha), znaczną liczbę uczestników (550), trudnościami terenowemi, wreszcie brakiem wyszkolonego personalu.

7) Ogólny podział wspólnych gruntów w gminie katastr. Piaski, pow. Lwów.

Wniosek na przeprowadzenie ogólnego podziału i regulacyę gruntów, wspólnie użytkowanych przez 4 gminy administracyjne: Piaski, Ostrów, Łany i Szczerzec, przedstawiony z urzędu przez Wydział krajowy w r. 1904 został wprowadzony w wykonanie w r. 1908.

Czynność komisyi w roku sprawozdawczym ograniczyła się do przeprowadzenia bonitacyi i do założenia rejestru stanu posiadania i rejestru praw udziałowych. Nadto dokonano oszacowania kamieniołomów.

8) Podział szczegółowy wraz z regulacyą w gminie Chełmiec polski pow. Nowy Sącz.

Na prowakacyę wniesioną w r. 1907 z obszarem dzielenia 123 ha i liczbą uczestników 30 ustanowiono roku następnego komisarza miejscowego i przystąpiono w jesieni tegoż roku do rozpoczęcia robót. Zbadano obszar dzielenia, wytyczono granice zewnętrzne i zestawiono listę bezpośrednich uczestników. Przeciwko tej liście wniesione zostały zarzuty, które po zbadaniu mają być przedmiotem orzeczenia c. k. krajowej komisyi agrarnej.

9) Podział szczegółowy wraz z regulacyą w gminie Świniarsko, pow. Nowy Sącz.

Operacya ta z obszarem 180 ha i liczbą uczestników 33, sprowokowana w r. 1906 — rozpoczętą została równocześnie z czynnością w Chełmcu polskim i doprowadzona do tego stadyum, iż wygotowano szkic przyszłego podziału gruntów.

Przeciwko liście uczestników nie wniesiono żadnych zarzutów.

Streszczone powyżej czynności miejscowej komisyi agrarnej przedstawiają tylko główne momenty z postępu poszczególnych operacyi; szczegółowy opis czynności zawierają dołączone do rocznego sprawozdania c. k. komisarza miejscowego wykazy tabelaryczne, przedewszystkiem wykazy II. i IV.

Zarejestrować tu jeszcze tylko wypada dla ogólnego poglądu liczbę zgłoszonych dotąd prowakacyi.

Według wykazu II. wpłynęły do końca roku 1908 zgłoszenia z 32 gmin, z których dwa zostały odmownie załatwione. Z pozostałych trzydziestu przypada 12 prowakacyi na przeprowadzenie komasacyi, zaś 18 na wykonanie podziału wspólnych gruntów, bądź ogólnego, bądź szczegółowego, połączonego z regulacyą wspólnych praw użytkowania.

W toku wykonania, jak wyżej przedstawiono, znajdują się: 6 komasacyi i 3 podziały (jeden ogólny i dwa szczegółowe). Wdrożenia postępowania, a względnie rozpoczęcia prac oczekuje tedy 21 operacyi, z tych 6 komasacyjnych i 15 działowo-regulacyjnych. Sprawozdanie c. k. komisyi agrarnej przedstawia w wykazie tabelarycznym I. ogółem tylko 19 zaległych operacyi, mianowicie 5 komasacyi i 14 podziałów, zaliczając do wdrożonych już i te, do których przeprowadzenia ustanowiono komisarza miejscowego lub ogłoszono termin o rozpoczęciu działalności komisarza; z uwagi jednak, iż przy tych operacyach nie przedsięwzięto żadnej czynności na miejscu, nie można ich uważać za faktycznie wdrożone.

Czy jednak weźmiemy na uwagę liczbę 19, czy 21 zaległych operacyi na 30 zgłoszonych w okresie sześciu lat (1903—1908); w każdym razie przedstawia się rozwój tej akcyi za zbyt słabym. Gdyby prace w tem samem tempie dalej postępować miały, kraj chyba dopiero po bardzo długim szeregu lat mógłby się doczekać korzyści, jakich się spodziewa z zastosowania i wykonania ustaw agrarnych.

Wydział krajowy już w zeszłorocznem sprawowdaniu zwrócił uwagę Wys. Sejmu na owo okoliczność i do poczynionych tam uwag i dzisiaj się odnosi.

Dodać w końcu należy, iż według odezwy c. k. krajowej komisyi agrarnej z 18. lipca 1909 l. 100 A. D. c. k. Komisya ministeryalna przyjęła z zadowolnieniem do wiadomości roczne sprawozdanie z czynności agrarnych za r. 1908. Tylko co do komasacyi w Lublińcu nowym uznała Komisya ministeryalna postęp prac za powolny i wyraziła oczekiwanie, iż prace w roku bieżącym zostaną tak przeprowadzone, by jeszcze w tym roku można przystąpić do oddania ekwiwalentów.

Wnioski na zmianę niektórych postanowień ustawy komosacyjnej i działowo-regulacyjnej.

C. k. krajowa komisya agrarna przedłożyła Wydziałowi krajowemu do objawienia zdania wnioski c. k. ministeryalnej komisyi agrarnej na zmianę niektórych postanowień krajowej ustawy komasacyjnej z 9. grudnia 1899 Nr. 18. Dz. u. kr. z r. 1900 i działowo-regulacyjnej z 9. grudnia 1899 Nr. 19. Dz. u. kr. z r. 1900. Projektowane zmiany odnoszą się w części do zasadniczych kwestyi, mających na celu ułatwienie i rozszerzenie operacyi agrarnych, w części zaś odnoszą się do kwestyi formalnych, mających na celu bądź uproszczenie postępowania, bądź skuteczniejsze wykonanie planu komasacyjnego, względnie działowo-regulacyjnego.

Zmiany zasadnicze mają być wprowadzone następujące:

A. W ustawie komasacyjnej:

1) Postanowienia ustawy o komasacyi gruntów rolnych mają być rozszerzone także na lasy.

Wciągnięcie lasów do komasacyi ma być jednak zależnem od uznania, że przez komasacyę osiągnie się możliwość lepszego zagospodarowania w interesie kultury krajowej.

Do wywołania komasacyi lasów potrzebną będzie zgoda przynajmniej połowy właścicieli.

2) W sprawie prowokacyi, t. j. spowodowania komasacyi potrzebną jest według przepisu §. 65. kr. u. k. zgoda połowy właścicieli.

Według projektowanej zmiany tego przepisu potrzebną będzie

a) zgoda jednej trzeciej części właścicieli, jeżeli dochód katastralny wynosi więcej niż połowę dochodu katastralnego wszystkich gruntów, mających się wciągnąć do komasacyi, albo

b) bez względu na dochód katastralny, jeżeli połowa właścicieli zażąda komasacyi.

3) Projekt wprowadza dalej nowe postanowienie, mocą którego można będzie po ułożeniu i wytyczeniu planu komasacyjnego, mimo, iż nie uzyskał jeszcze zatwierdzenia, przystąpić do prowizorycznego oddania i objęcia w posiadanie ekwiwalentów nawet, wbrew woli poszczególnych posiadaczy.

Zauważyć należy, iż mimo braku takiego postanowienia w obecnie obowiązującej ustawie, komisya miejscowa

po wytyczeniu planu oddawała ekwiwalenta w posiadanie, jednakże za jednomyślną zgodą wszystkich bezpośrednich uczestników.

4) Proponuje komisya ministeryalna uchylenie głosowania nad planem komasacyi, które odbywa się dziś po zamknięciu postępowania, pomimo poprzedniego zgodzenia się na wprowadzenie postępowania komasacyjnego i może niejednokrotnie udaremnić całą pracę władz, znawców i interesowanych.

B. **W ustawie działowo-regulacyjnej**:

1) §. 53. kr. u. dz. r., który traktuje o dopuszczalności prowokowanego podziału wspólnych lasów, że mianowicie żądany podział ogólny czy szczegółowy, może tylko wtenczas nastąpić, jeżeli przez to kultura i odpowiednie zagospodarowanie poszczególnych części lasu nie zostanie na szkodę narażone, rozszerza projekt w zastosowaniu wogóle do wszelkich wspólnych gruntów, a więc rolnych jak i leśnych.

2) Celem należytego zagospodarowania podzielonych wspólnych gruntów, jak i utrzymywania wykonanych wspólnych urządzeń, projektuje c. k. komisya ministeryalna wprowadzenie nowych postanowień, które zobowiązywać mają władze polityczne, aby w powyższych kierunkach rozciągnęły kontrolę nad wspólnościami agrarnemi i dopilnowały wykonania planu, regulującego wspólne prawa użytkowania i zarządu.

Ewentualne zmiany w planie, względnie w statucie, mogą być przeprowadzone jedynie za zezwoleniem władzy politycznej.

3) Dalej proponuje c. k. komisya ministeryalna uzupełnienie ustawy w tym kierunku, iż prawo udziałowe uczestnika w danej wspólności gospodarczej, związane z posiadaniem realności n. p. prawo paszy nie może być odłączone od realności. Projekt przewiduje jednakże, odstąpienie od tej zasady w pewnych poszczególnych wypadkach, n. p. gdyby owo prawo paszy w przyznanej rozciągłości przechodziło potrzeby danej realności. Takie pozbycie się prawa udziałowego mogłoby nastąpić tylko za zezwoleniem władzy politycznej.

4) Wkońcu proponuje c. k. komisya ministeryalna uzupełnienie ustawy działowo-regulacyjnej przez dodanie postanowienia, iż na przyszłość każdy generalny i szczegółowy podział wspólności agrarnych może nastąpić tylko na podstawie niniejszej ustawy.

Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii krajowej komisyi dla spraw rolniczych oznajmił c. k. krajowej komisyi agrarnej odezwą z 5. sierpnia 1909 l. 107.284, że wogólności uważa projektowane zmiany za pożądane. Jednakże poczynił Wydział krajowy co do poszczególnych przepisów nowych następujące zastrzeżenia i propozycye:

ad A. 1. (wciągnięcie lasów do komasacyi):

Ażeby w tekście ustawy zastrzeżonem zostało:

a) że o ile chodzi o komasacyę pomiędzy samymi gruntami lasowemi, zatem o sprostowanie wzajemnych granic, należy w razie znaczniejszych różnic w stanie kultury i wieku drzewostanów, na przestrzeniach, które mają

być wymieniane, na żądanie któregokolwiek właściciela odroczyć dokonanie wymiany do stosownego czasu;

b) że dalej, o ile rozchodzić się będzie o komasacyę lasów z innymi gruntami, wciągnięcie lasów do komasacyi nie może być dopuszczone wbrew woli właściciela, jeśliby prowadziło do strat gospodarczych przez naruszenie ustalonego porządku gospodarstwa w lasach usystemizowanych, a to tak ze względu na wiek drzewostanu, jak i na konfiguracyę terenu, wreszcie, że przez wciągnięcie lasów do komasacyi nie może być dokonaną bez przyzwolenia władzy lasowej zmiana kultury leśnej na inną, do czego właśnie dążyćby mogli na tej drodze prowodanci przy parcelacyi większych posiadłości.

ad A. 3) Ponieważ projektowany nowy przepis do §. 94. kr. u. k. o prowizorycznem oddaniu w posiadanie wytyczonych ekwiwalentów nie podaje liczby uczestników, na żądanie których możnaby przystąpić do prowizorycznego oddania, wyraził Wydział krajowy zdanie, że liczba powinna być w tekście ustawy wyrażoną i że za podstawę do decyzyi służyć powinna ta większość uczestników, jaka według §. 65. kr. u. k. w nowej stylizacyi (jak A. 2) wymaganą jest do sprowokowania postępowania komasacyjnego.

ad A. 4) Zmianę tę, która oddawna była gorącem życzeniem wszystkich osób interesujących się postępem komasacyi i zbliży naszą ustawę do wypróbowanych wzorów środkowej Europy, Wydział krajowy przyjął.

ad B. 2) W sprawie projektowanego wzmocnienia nadzoru władz politycznych nad wspólnościami agrarnemi uczynił Wydział krajowy zastrzeżenie, iż przez nałożenie omówionego wyżej obowiązku na władze polityczne, nie mogą być naruszone prawa nadzoru, przysługujące władzom samorządnym z mocy przepisów poszczególnych ustaw gminnych, odnośnie do tych wspólności, które stanowią dobro gminy, a względnie należą do gminy, jako osoby prawnej.

ad B. 3) Takie samo zastrzeżenie uczynił Wydział krajowy, kiedy rozchodzić się będzie o wydanie zezwolenia na odłączenie od realności pewnego prawa udziałowego w spólności agrarnej należącej do gminy.

Na inne projektowane zmiany, wyżej wyszczególnione, jak i na zmiany natury formalnej, zmierzające do uproszczenia postępowania, a które tu pominięto, Wydział krajowy zgodził się w zasadzie. Wydział krajowy zastrzegł sobie tylko możność zaproponowania Wys. Sejmowi ewentualnie i innych poprawek, skoro ze strony c. k. Rządu przedłożony zostanie ostatecznie zredagowany projekt do konstytucyjnego załatwienia.

Personal techniczny miejscowej komisyi agrarnej.

Oddział techniczny c. k. miejscowej komisyi agrarnej składał się w r. 1908 z dziewięciu stałych urzędników, z których jeden (asystent kom. Niesiołowski) porzucił służbę z końcem kwietnia 1908.

Nadto zajętych było pięciu pomocników technicznych i czterech dyetaryuszy, obok których przyjęto na przeciąg kilku ostatnich miesięcy w roku trzy siły pisarskie.

Z pomiędzy stałych urzędników jeden jest w IX. randze (inspektor Krudysz), dwóch w X. randze (adjunkci komasacyjni) i pięciu a względnie po ustąpieniu Niesiołowskiego czterech w XI. randze (asystenci komasacyjni).

Odezwami z 30-go czerwca 1909 l. 95. A. O. i z 18-go lipca 1909 l. 106. A. O. przedstawiła c. k. krajowa komisye agrarna wnioski na zmianę dotychczasowego etatu, polagającego na uchwale Wys. Sejmu z 5-go marca 1907 w tym kierunku, by od r. 1910 utworzyć:

1) dla inspektora agrarnego posadę w VIII. randze z poborami inżyniera I. klasy (3.600 K + 1.104 K) w miejsce dotychczasowej IX. rangi;

2) posadę jednego inżyniera II. klasy w IX. randze (2.800+960 K);

3) trzy posady adjunktów w X. randze (po 2.200+768 K), zamiast dotychczasowych dwóch;

4) ośm posad asystentów komasacyjnych (po 1.600+576 K) w XI. randze, czyli utrzymać dotychczasowy stan;

5) cztery posady pomocników technicznych, zamiast dotychczasowych dwóch (po 1.680 K);

6) sześć posad dyetaryuszy — a to dwóch z płacą po 4 K, czterech po 3 K dziennie, zamiast dotychczasowych pięciu posad.

Wydział krajowy, mając na uwadze wyżej przedstawiony stan rzeczy pod względem rozwoju czynności agrarnych, chętnie się zgodził na to nieznaczne rozszerzenie etatu, z wyjątkiem propozycyi na utworzenie posady ad 2), gdyż dla braku obecnie kandydata na to stanowisko, nie widział Wydział krajowy potrzeby obciążania na razie budżetu tą pozycyą wydatku.

Wydatek na płace personalu technicznego, wynoszący według powyższego zestawienia łącznie 47.026 K — większy od poborów w r. 1909 o kwotę 3.597 K wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1910 w rubr. X.

Obok wniosków na faktyczne powiększenie etatu w r. 1910 przedstawiła c. k. krajowa komisya agrarna propozycyę na usystemizowanie w przyszłości posad w technicznym oddziale agrarnym, których etat miałby obejmować oprócz posad powyżej ad 1) 3) i 4) wyszczególnionych; jedną posadę w randze VII., ośm posad praktykantów technicznych i sześć posad pomocników technicznych (zamiast jak wyżej ad 5) czterech).

Załatwienie tych wniosków postanowił Wydział krajowy odroczyć na później — uważając je obecnie dla braku kandydatów za nieaktualne.

Fundusz podręczny komisarza miejscowego.

Preliminarz funduszu podręcznego komisarza miejscowego na r. 1910 obejmuje:

a) w dziale wydatków z funduszu krajowego bez prawa regresu do uczestników	1.800	kor.
b) w dziale zaliczek zwrotnych . . .	14.440	„
c) w dziale nadzwyczajnej dotacyi jako zwrotnej	12.500	„
razem .	28.740	kor.

Wydatki te, mniejsze od uchwalonych w zeszłym roku (32690 K) o 3950 kor. uznał Wydział krajowy za usprawiedliwione i wstawił je do preliminarza funduszu kraj. na rok 1910 w rub. X.

Wydział krajowy zauważyć jednak musi, iż ze strony c. k. krajowej komisyi agrarnej nie otrzymał zamknięcia rachunków funduszu podręcznego ani nawet odpisu dziennika kasowego za lata 1907 i 1908, co przynajmniej ze względu

na coroczne zestawienie preliminarza okazuje się koniecznem.

Na koszta komisyi agrarnych preliminuje Wydział krajowy zgodnie z wnioskami c. k. krajowej komisyi agrarnej ogólną sumę 94.334 kor., z której przypada na

A) personal techniczny łącznie z ryczałtem kancelaryjnym i dotacyą na zapomogi	47.594 kor.
B) fundusz podręczny	28.740 „
C) koszta komisyjne personalu technicznego .	18.000 „
czyli razem j. w.	94.334 kor.

zatem mniej o 2.237 kor. aniżeli w r. 1909.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego o operacyach agrarnych z dnia 31. sierpnia 1909 l. 85840 przyjmuje się do wiadomości.

2) Etat personalu technicznego w oddziale technicznym mejscowego komisarza agrarnego składać się ma począwszy od 1. stycznia 1910:

a) z jednego inspektora agrarnego w VIII. randze z płacą roczną 3600 kor. i dodatkiem aktywalnym 1104 kor.;

b) z trzech adjunktów agrarnych w X. randze z płacą roczną po 2200 kor. i dodatkiem aktywalnym po 768 kor.

c) ośmiu asystentów agrarnych w XI. randze z płacą roczną po 1600 kor. i dodatkiem aktywalnym po 576 kor.;

d) z czterech pomocników technicznych z płacą miesięczną po 140 kor.

3. Na koszta komisyi agrarnych wstawia się do rubr. X. budżetu krajowego na rok 1910:

A) na personal techniczny	47.594 kor.
B) „ fundusz podręczny	28.740 „
C) „ koszta komisyjne	18.000 „
razem	94.334 kor.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 133.306/09.

We Lwowie, dnia 4. sierpnia 1909.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie ukrajowienia dróg.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 8. października 1908 Wysoki Sejm powziął między innemi następujące uchwały:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ukrajowienia znacznej sieci dróg powiatowych lub gminnych I. klasy".

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby opracował i przedłożył projekt budowy nowych dróg krajowych, ze szczególnem uwzględnieniem powiatów o słabej sile podatkowej".

W wykonaniu powyższych uchwał Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi w niniejszem sprawozdaniu program akcyi, mającej na celu utworzenie dalszej sieci dróg krajowych.

Nie wchodząc na razie w szczegóły przeprowadzenia tej akcyi, które przedstawione będą w dalszym ciągu sprawozdania, Wydział krajowy dla bliższego uzasadnienia swoich wniosków pozwala sobie przedewszystkiem przedstawić w krótkości zasadnicze stanowisko, z jakiego sprawę ukrajowienia sieci dróg powiatowych i gminnych I. kl. traktuje, oraz podać przewodnie myśli, któremi kierował się przy wykonaniu powyższych uchwał Wysokiego Sejmu.

Już dnia 11. października 1907 Wysoki Sejm powziął uchwałę tej treści:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby, z uwzględnieniem możności finansowej kraju, opracował projekt ukrajowienia pewnej sieci dróg, czy to nowo zbudować się mających, czy też jako powiatowe lub gminne zbudowanych i by przeprowadził z c. k. Rządem rokowania, któreby miały na celu uzyskanie wydatniejszej niż dotychczas pomocy państwa na rzecz budowy i utrzymania autonomicznych dróg w kraju".

Jak w sprawozdaniu komisyi drogowej z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego (dtto 2. października 1908, ls. 2.361/08) nadmieniono, powodem uchwalenia tej rezolucyi, której uchwały Wysokiego Sejmu, będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, są bliższem rozwinięciem i częściową modyfikacyą — był zamiar żądanego w licznych wnioskach i petycyach powiększenia sieci dróg kra-

jowych, wynoszącej tylko 1.829 km., a więc w stosunku do obszaru kraju i długości wszystkich dróg, wynoszącej około 60.000 km. — bardzo małej.

Drugim powodem był fakt, że od czasu utworzenia przed laty sieci dróg krajowych, a następnie wybudowania sieci kolei żelaznych, wiele dróg powiatowych i gminnych I. klasy nabrało większego, niż powiatowego, tj. krajowego znaczenia — a niektóre z tych duktów są dziś nawet ważniejsze od niektórych dróg krajowych.

Dalszym ważnym powodem był zamiar zabezpieczenia odpowiedniego utrzymania pierwszorzędnych dróg, a zarazem przyjścia z pomocą powiatom.

Powyższe motywa były również wytyczną dla programu akcyi ukrajowienia dróg, którego zarysy Wydział krajowy niniejszem Wysokiemu Sejmowi przedkłada. W szczególności wychodził Wydział krajowy z założenia, że zadaniem tej akcyi ma być przedewszystkiem uzupełnienie głównych linii komunikacyi drogowej w kraju, przez nową sieć dróg krajowych, a tem samem poprawa stosunków komunikacyi drogowej w kraju. Z natury rzeczy w zarząd czynnika administracyjnego wyższego rzędu — jakim jest kraj, dostać się powinny drogi o najszerszem znaczeniu komunikacyjnem — a doniosłość komunikacyjna danej drogi powinna być głównie decydującym momentem dla decyzyi, czy dana droga za krajową uznaną być winna.

Drogi krajowe powinny łącznie z drogami państwowemi tworzyć sieć głównych arteryi komunikacyjnych w kraju, tak, by uzupełniające linie drogowe pośrednie między okami tej sieci, miały już istotnie charakter więcej lokalnego znaczenia, wobec czego obowiązek ich uzupełniania przez budowę, oraz należytego konserwowania, byłby już zgodnie z ich charakterem lokalnym zadaniem już to związku komunalnego szerszego, jakim jest powiat, już to związku komunalnego ciaśniejszego — to jest gminy.

Z tąd też jakkolwiek zamierzona akcya utworzenia nowej sieci dróg krajowych w kraju będzie miała niewątpliwie jako jedno ze swych pożytecznych następstw znaczną ulgę dla administracyi powiatowej w ciężarach tak finansowych jak i administracyjnych, które powoduje ciążący na powiatach obowiązek utrzymywania znacznej sieci dróg — to jednak, zdaniem Wydziału krajowego, kwestyi ulżenia administracyom powiatowym nie można uważać za główny cel, mający być osiągniętym przez nową sieć dróg krajowych.

W ustalaniu szczegółów programu ukrajowienia dróg na pierwszy plan muszą być wysunięte momenta szerszego, ogólnego znaczenia, a więc przedewszystkiem, jak to wyżej nadmieniono, dążenie, by akcyą ukrajowienia dróg objąć najważniejsze arterye komunikacyjne kraju i sieć tę zagęścić odpowiednio do istotnych potrzeb gospodarczego życia poszczególnych okolic całego kraju.

Drugim momentem pierwszorzędnego znaczenia w wyborze przyszłych dróg krajowych musi być wzgląd na to, by sieć tych dróg utworzyła w przyszłości przez swoje topograficzne położenie objekt, przedstawiający warunki odpowiednie dla dobrej — zatem możliwie oszczędnej, a sprężystej administracyi.

Musi być zatem osiągnięta należyta zwartość i dobre związanie projektowanej sieci drogowej.

Z tymi wymogami, które powinny być przedewszystkiem rozstrzygające dla wyboru przyszłych dróg krajowych, tj. wymogiem, by drogi, mające być ukrajowionemi, były duktami o pierwszorzędnej doniosłości komunikacyjnej i tworzyły łącznie objekt umożliwiający dobrą administracyę — nie da się w pełni pogodzić (wskutek geograficznego położenia kraju, konfiguracyi poszczególnych powiatów i odmiennego w poszczególnych częściach Galicyi obecnego stanu komunikacyi) usiłowanie, aby zamierzona ulga, jakiej doznaćby miały powiaty w swojej administracyi przez objęcie w zarząd kraju części dróg, na ich terytoryum położonych, była dla wszystkich administracyi powiatowych równomierną.

Wydział krajowy nie zapoznaje doniosłości potrzeby ulżenia administracyom powiatowym w ciężarze, który na nie utrzymanie dróg nakłada, tem mniej zapomnieć może o obowiązku, jaki nakłada na niego polecenie, zawarte w uchwale Sejmu, by przy akcyi ukrajowienia dróg uwzględnione zostały powiaty o słabej

sile podatkowej. Sądzi jednak, że intencyom tym w pewnej tylko mierze odpowiedzieć będzie można mianowicie przez przyjęcie zasady, że:

Żaden powiat autonomiczny nie zostanie pominięty przy ustalaniu sieci dróg, ukrajowić się mających, lecz przeciwnie, przez terytoryum każdego powiatu przynajmniej jedna z nowych dróg krajowych przechodzić będzie — a dalej przez przyjęcie do programu akcyi ukrajowienia przedewszystkiem tych duktów drogowych, które Wydziały powiatowe w relacyach swoich do ukrajowienia przedłożyły.

Dalej idące starania, by z akcyą powstania nowych dróg krajowych połączyć ulgę dla administracyi poszczególnych powiatów w kraju, musiałyby wypaczyć cel istotny akcyi, ze szkodą dla interesu komunikacyi drogowej w kraju.

W tem miejscu Wydział krajowy zaznacza, że w programie, który niniejszem przedkłada, już z tego powodu musiał w wielu wypadkach odstąpić od wniosków poszczególnych powiatów, gdyż wnioski te, przedkładane przez Wydziały powiatowe przeważnie bez wzajemnego porozumienia się i mające na oku wyłącznie tylko interesy i potrzeby danego powiatu — obejmowały drogi kończące się na granicy danego powiatu a nie związane z siecią komunikacyi sąsiednich powiatów, wskutek czego nie przedstawiające części jednolitych, większych duktów o znaczeniu ogólniejszem, szerszem — więc takiem, jakie właśnie usprawiedliwiałoby zaliczenie ich między drogi krajowe.

Brak także proporcyi w żądaniach poszczególnych powiatów. Żądania powiatów bowiem, tj. ilość podanych do ukrajowienia w powiecie dróg, zacząwszy od żądania ukrajowienia jednej drogi (Grybów, Rudki) dochodzą aż do żądania ukrajowienia czternastu dróg (Żółkiew). Co do długości proponowanych do ukrajowienia duktów od 7 km. (Rudki) aż do 180 km. (Zbaraż).

Wydział krajowy polecił Wydziałom powiatowym, aby we wnioskach swoich zestawiły drogi proponowane do ukrajowienia w porządku według ich stopniowej ważności komunikacyjnej, któreto zestawienie umożliwiłoby przynajmniej wcielenie do programu ukrajowienia tych duktów, które powiaty za najważniejsze uznają.

I tu jednak jeszcze żądania poszczególnych powiatów są nader rozbieżne, gdyż wahają się między 5 klm. (Gorlice) a 59 klm. (Rawa).

Po uwzględnieniu tych długości przypadłoby na podstawie wniosków Wydziałów powiatowych do ukrajowienia dróg pierwszego stopnia ważności—2473·36 km.

Program Wydziału krajowego stara się pogodzić w miarę możności te nader różnorodne żądania powiatów z zasadniczym celem akcyi ukrajowienia dróg tj. z zadaniem ukrajowienia duktów ogólnego, szerszego znaczenia komunikacyjnego.

Potrzeba jednak podporządkowania interesów lokalnych, powiatowych — interesom ogólnym i względom na potrzeby komunikacyi całego kraju, musi wprowadzić do programu ukrajowienia dróg pewien brak równomierności w uldze, jaką poszczególne powiaty osiągną. Brak ten, powstały czyto wskutek tego, że w jednych powiatach wcześniej w innych zaś dopiero później nowe drogi krajowe powstawać będą — jak i wskutek tego, że długość dróg, które w poszczególnych powiatach w zarząd kraju objęte będą, nie może być równą, sanować w pewnej mierze będzie mógł Wydział krajowy przez odpowiedni rozdział przeznaczonych przez Wysoki Sejm zasiłków na utrzymanie dróg w powiatach (§ 15. ustawy drogowej), przez subwencyonowanie w wyższej mierze powiatów, którym akcya ukrajowienia dróg mniejszą pomoc w spełnianiu zadań administracyi drogowej w powiecie przyniesie.

Mając na oku osiągnięcie w pełnej mierze celu zasadniczego całej akcyi ukrajowienia dróg, Wydział krajowy doszedł do przekonania, że akcya taka przybrać musi, tak wskutek wielkiego obszaru kraju jak i wskutek znacznego jeszcze w komunikacyi drogowej w kraju zaniedbania — rozległe rozmiary.

Przy małych zasobach finansowych kraju akcya ta musi być powolną i stopniową, a dostosowanie jej tempa do każdoczesnej możności budżetowej kraju

zaznaczyć musi Wydział krajowy jako naturalny obowiązek i swój i reprezentacyi sejmowej.

Ze względu na zupełnie zły stan budżetu krajowego na rok 1910. który jest budżetem wprost i w wysokim stopniu deficytowym i jako taki nie pozwala nawet na najpożyteczniejsze inwestycye, Wydział krajowy nie przychodzi z konkretnymi wnioskami ukrajowienia pewnych dróg ani z żądaniem pokrycia budżetowego na rok 1910. dla pewnych dróg, które by miały być objęte w zarząd kraju. Wyraz, jaki w budżecie r. 1910. przyszła akcya ukrajowienia dróg znaleść musiała, ogranicza się do zapreliminowania w Rubr. VIII. wydatków pozycya 7. b kwoty 10.000 koron do rozporządzenia Wydziału krajowego na wydatki przedwstępne połączone z przygotowaniem ukrajowienia dróg na rok 1911. i w propozycyi powiększenia już od roku 1910. etatu personalu techniczno-drogowego objętej w wydatkach Rubr. II. budżetu pozycyi 6a z sumą 17.520 koron. Powiększenie personalu uzasadnione w osobnem sprawozdaniu da Wydziałowi krajowemu możność nie tylko lepszego wypełnienia zadań w dotychczasowym zakresie czynności techniczno-drogowych, ale umożliwi także wyszkolenie personalu technicznego dla zadań nowych, które przyszłe ukrajowienie dróg spowoduje.

To, o co Wydział krajowy na teraz Sejm uprasza, streszcza się w żądaniu, by Sejm przedłożone przez Wydział krajowy zarysy programowej akcyi ukrajowienia dróg rozpatrzył i uchwałami swemi ustalił ogólne granice programu, tak pod względem rozległości przyszłej sieci dróg krajowych, jak i granice finansowego pokrycia kosztów zamierzonej akcyi.

Podjęcia akcyi programowo Wydział krajowy nie odradza, bo zadanie to, choć trudne i dla budżetu krajowego ciężkie, ma charakter inwestycyi odpowiadającej istotnej potrzebie kraju, który dla rozwoju gospodarczego wymaga uzupełnienia dobrze utrzymanej sieci dróg bitych. Zadanie to nadto leży ściśle w granicach tych obowiązków, jakie zarząd autonomiczny kraju podjął i za swoje uznał, a Wydział krajowy nie wątpi, że czynniki, od których to zależy, umożliwią krajowi spełnienie jego zadania przez zapewnienie potrzebnych finansowych środków.

W tej nadziei, że środki potrzebne się znajdą, a utrzymując rzecz w oświetleniu myśli przewodniej, by nadmiernem i zbyt pospiesznem tempem przeprowadzenia tej akcyi możności finansowej kraju na szwank nie narazić, Wydział krajowy uważałby za wskazane następujące zarysy dla przyszłej akcyi ukrajowienia dróg:

Wydział krajowy projektuje nową sieć dróg krajowych o długości około 2.500 klm.

Aleg. I. Rozpołożenie tych linii drogowych w poszczególnych okolicach kraju przedstawione jest na załączonej do sprawozdania mapie (Alegat I.).

Koszta przyszłego utrzymania oblicza Wydział krajowy w sumie około 2,500.000 koron.

Jako tempo możliwe tak finansowo jak i administracyjnie dla przeprowadzenia zamierzonego programu uważa Wydział krajowy czasokres lat siedmnastu.

Mianowicie przed Wysoki Sejm w roku 1910. Wydział krajowy przyszedłby z wnioskiem ukrajowienia 500 km. dróg w kraju z terminem ukrajowienia od dnia 1-go stycznia 1911. roku i z pokryciem kosztów w sumie 500.000 K. w budżecie krajowym na rok 1911.

Identyczny wniosek przedłożyłby Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w roku 1911. mianowicie wniósłby o ukrajowienie dalszych 500 km. dróg z terminem od dnia 1-go stycznia 1912. oraz o wstawienie do budżetu na rok 1912. dalszej dotacyi w kwocie 500.000 K.

Następnie — gdy w ten sposób pozostałoby jeszcze do ukrajowienia około 1.500 km. dróg — Wydział krajowy przez dalszych lat 15 przedkładałby corocznie Wysokiemu Sejmowi wnioski na ukrajowienie dalszych 100 klm. dróg oraz wstawienie wzrastającej corocznie o 100.000 K. dotacyi w odnośnych budżetach — tak,

że po upływie lat 17 ostateczny wyraz wykonanego programu odpowiadałby ilości nowych dróg krajowych na przestrzeni około 2.500 km. z pokryciem budżetowem w kwocie rocznej 2,500.000 K.

Preliminarz ten przyszłych kosztów utrzymania całej sieci dróg krajowych Wydział krajowy popiera przedewszystkiem obliczeniem wypośrodkowanem z dowiadczeń finansowych dotychczasowych — mianowicie z wyników kosztów obecnego przeciętnego utrzymania istniejących dróg krajowych — a nadto szczegółowemi obliczeniami — przeprowadzonemi specyalnie w tym celu dla szeregu dróg przez inżynierów Wydziału krajowego w roku bieżącym dla dokonania potrzebnych obliczeń umyślnie delegowanych.

Drogi, które Wydział krajowy szczegółowo zbadać polecił celem uzyskania podstaw dla preliminarza przyszłej konserwacyi dróg krajowych — wybrane na długości około 500 km., przedstawiają typowe dane — potrzebne dla utworzenia takiego preliminarza, który, choć bezwzględnie dokładnym być nie może — choćby ze względu na to, że przyszłego rozwoju stosunków pod względem drożenia materyałów konserwacyjnych i robocizny z całą ścisłością obliczyć się nie da — przedstawiać jednak powinien sumę konkretnych wiadomości i spostrzeżeń, na których z pewnem poważnem prawdopodobieństwem obliczenie podobne zrobionem być może.

Dlatego Wydział krajowy poddał zbadaniu drogi w różnych okolicach kraju — w zachodniej i wschodniej części kraju — w położeniu górskiem i ni-
Aleg. zinnem — w powiatach dobrze i źle administrowanych. Szczegółowe wyniki tego
II badania podaje alegat II. sprawozdania.

Przeciętna — wypośrodkowana z kosztów dotychczasowego utrzymania
Aleg. dróg krajowych w kwocie 834 koron (Alegat III.) i przeciętna, wypośrodkowana
III. na podstawie szczegółowego zbadania 500 km. dróg powiatowych i gminnych I. klasy w kwocie 880 koron, w której to kwocie jednak nie jest objętą tangenta kosztów administracyi w stosunku do jednego kilometra drogi, pozwala się spodziewać, że przy bardzo oszczędnym zarządzie preliminowany koszt 1.000 K. na utrzymanie jednego kilometra dróg okaże się dostatecznym — a przyjęty jako podstawa obliczenia kosztów połączonych z ukrajowieniem dróg — nie narazi budżetu krajowego na znaczniejsze, niespodziewanie wyższe wydatki.

Gdyby drożenie robocizny i materyałów konserwacyi dróg wpłynąć miało w znaczniejszej mierze na podniesienie kosztu utrzymania dróg w okresie przewidzianym na przeprowadzenie zamierzonego programu ukrajowienia dróg, obowiązkiem Wydziału krajowego być powinno, zwrócić na tę okoliczność uwagę Sejmu dosyć wcześnie, tak, by Sejm w uchwałach swoich mógł, już to przez zacieśnienie programu co do rozciągłości przyszłej sieci dróg krajowych, już to przez przedłużenie okresu czasu preliminowanego dla wykonania programu, akcyę całą utrzymać w obecnie zakreślonych granicach finansowych.

Streszczając powyższe wywody Wydział krajowy uprasza, by Wysoki Sejm tegoroczną uchwałą swoją nakreślił jedynie granice przyszłej akcyi ukrajowienia dróg — tak co do ostatecznego rozmiaru tejże jak i finansowego pokrycia — natomiast nie antycypował przyszłych swych decyzyi co do tego, które drogi w wykonaniu przedłożonego ogólnego programu na podstawie corocznych przedkładanych przez Wydział krajowy wniosków za krajowe uznać zechce.

Taki jedynie sposób przeprowadzenia akcyi Wydział krajowy może doradzać Wysokiemu Sejmowi, a to tak ze względów zasadniczych jak i praktycznych. Zasadniczo objęcie drogi w zarząd kraju nastąpić powinno możliwie bezpośrednio po uchwale Sejmu, która daną drogę uzna za krajową. W przeciwnym razie nastąpić by musiała niezgodność między stanem prawnym a stanem faktycznym utrzymania drogi. Praktycznie domagać się musi Wydział krajowy, by drogi, które przejmować będzie w zarząd kraju, oddawane były przez administracye powiatowe w stanie dobrym, który tylko ciągła staranna konserwacya drodze zapewnić może. Dłuższy okres przejściowy między chwilą gdy Sejm swą uchwałą daną drogę za krajową uzna — a chwilą, gdy ją Wydział krajowy w zarząd kraju obejmie, mógłby w wielu wypadkach wpłynąć ujemnie na stan utrzymania drogi, czego i w interesie dobrego każdoczesnego stanu komunikacyi drogowych w kraju i w interesie funduszu krajowego absolutnie uniknąć należy.

To też wnioski konkretne Wydziału krajowego co do ukrajowienia dróg z roku na rok tylko bezpośrednio przed faktycznem objęciem tych dróg w zarząd kraju Wysokiemu Sejmowi podkładane być powinny.

Prócz wyżej naprowadzonych momentów natury tak zasadniczej jak praktycznej przemawia za takiem właśnie rozwiązaniem sprawy dalszy jeszcze moment pierwszorzędnego znaczenia, którego ze względu na jego doniosłość Wydział krajowy nie może pominąć.

Stosownie do przytoczonych na wstępie rezolucyi Wysokiego Sejmu Wydział krajowy pojmuje projekt ukrajowienia dróg częścią jako objęcie w zarząd kraju dróg już zbudowanych — częścią jako objęcie dróg nowych — w przyszłości zbudować się mających. Takie pojęcie sprawy ma zresztą swoje uzasadnienie naturalne w faktycznym stanie komunikacyi w kraju, w którym pewne okolice mają już główne arterye komunikacyjne uporządkowane, inne są jeszcze w warunkach w których budowa ważnych arteryi w części lub całości wykonaną nie jest.

W pierwszych, a są to przeważnie okolice w zachodniej części kraju — punkt ciężkości interesu komunikacyjnego leży w należytem utrzymaniu tego, co dotychczas znacznym kosztem i czynników miejscowych i kraju w zakresie uporządkowania komunikacyi drogowych zrobionem zostało, w drugich zaś — a dotyczy to głównie wschodniej części kraju — wysuwa się na plan pierwszy potrzeba budowy nowych dróg bitych.

W słusznem ocenieniu doniosłości szybszego tempa w budowie dróg bitych dla wielu okolic kraju — a oparty na precedensie akcyi drogowej przeprowadzonej za pomocą rządu centralnego w innych krajach monarchii (w Tyrolu i Ziemi Przedarulańskiej) Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 12 października 1903. powziął następującą uchwałę:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby po wypracowaniu projektu sieci dróg ważnych pod względem ekonomicznym i po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem i stronami interesowanemi a w końcu projektów wstępnych i kosztorysów, przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy dotyczącej budowy dróg konkurencyjnych, na wzór ustawy krajowej z dnia 22. sierpnia 1897. dz. ust. kraj. nr. 31. obowiązującej w Tyrolu i ustawy z dnia 29. października 1890. Dz. ust. kraj. nr. 9. obowiązującej w Przedarulanii".

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy — jak to w poprzednich sprawozdaniach z czynności Dep. IV. Wydziału krajowego zaznaczono — przedłożył c. k. Rządowi zebrane w tej sprawie materyały a w szczególności wnioski nadesłane przez Wydziały powiatowe — celem poznania zasadniczego stanowiska, jakie c. k. Rząd wobec zamierzonej przez Wysoki Sejm akcyi w przedmiocie ustawodawczego uregulowania sprawy budowy dróg konkurencyjnych w Galicyi przy współudziale skarbu państwowego, kraju, funduszów lokalnych względnie miejscowych stron konkurencyjnych — zająć zechce.

W relacyi swojej zapytywał Wydział krajowy, które z dróg przez Wydział krajowy c. k. Rządowi jako ważne wymienionych, zdaniem c. k. Rządu mogłyby być objęte pierwszym ustawowo określonym programem budowy dróg konkurencyjnych, w jakiem kolejnem następstwie budowa tych dróg w miarę ich ważności i innych warunków miałaby być rozpoczętą, tudzież w jakim okresie czasu ustawowo określonym, budowa tych dróg miałaby być ukończona, żądał dalej Wydział krajowy oświadczenia czy, względnie które z powyższych dróg konkurencyjnych c. k. Rząd po ich wybudowaniu byłby skłonny objąć we własny zarząd i utrzymywać własnymi funduszami, względnie pod jakimi warunkami możnaby oczekiwać zasiłków ze skarbu państwa na utrzymanie tych dróg po ich wybudowaniu w drodze konkurencyi według ustawowo określonego programu.

Odpowiedź Rządu centralnego nadeszła w ciągu bieżącego roku dezwą ck Ministerstwa robót publicznych z dnia 19. kwietnia 1909. l. 1416. IX. — zakomunikowaną Wydziałowi krajowemu pismem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 11. czerwca 1909. l. 622. C. k. Rząd centralny, uznając potrzebę i doniosłość komunikacyjną szeregu dróg, które Wydział krajowy jako przyszłe drogi konkuren-

cyjne przedstawił — oświadcza w zasadzie gotowość subwencyonowania budowy tych dróg.

Natomiast odmawia c. k. Rząd partycypacyi w kosztach przyszłego utrzymania rzeczonych dróg i zastrzega się z góry, że o ile z jednej strony przyszła konserwacya dróg zbudowanych przy pomocy państwa w sposób odpowiadający wymogom strategicznym, musiałaby być zabezpieczoną ustawowo — to z drugiej interesowani musieliby się zrzec wyraźnie raz na zawsze jakiegokolwiek przyczynienia się państwa do kosztów konserwacyi.

Wydział krajowy mniema, że obowiązkiem wszystkich czynników, których pieczy powierzone są w myśl konstytucyjnych uprawnień interesa gospodarczego rozwoju kraju, więc i Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego i reprezentacyi krajowej w parlamencie wiedeńskim, powinno być: z dobrej woli Rządu centralnego, objawionej w powyższej formie co do udziału w kosztach budowy dróg konkurencyjnych, skorzystać, zaś niechęć Rządu centralnego co do partycypacyi w kosztach przyszłego utrzymania tych dróg usunąć. Dla uzyskania tego celu wydaje się Wydziałowi krajowemu wskazanem wprowadzenie pewnej łączności między sprawą ukrajowienia dróg a sprawą tzw. dróg konkurencyjnych, co tem łatwiej uskutecznić by się dało, ile, że pewne drogi, których budowę jako dróg konkurencyjnych c. k. Rząd byłby gotów zasadniczo subwencyonować, kryją się z tymi duktami drogowymi, które Wydział krajowy dla ich ważnej doniosłości komunikacyjnej jako mające cechy dróg krajowych uznaje.

Dla c. k. Rządu bowiem zapewnienie, że drogi, których doniosłość uznaje i na których budowę fundusze państwowe łożyć zamierza, przez objęcie ich po wybudowaniu w zarząd kraju — będą miały zapewnioną należytą konserwacyę w zarządzie kraju, rozporządzającym dobrze wyszkolonym technicznym personalem drogowym, powinno być bodźcem do łatwiejszego ustępstwa z zajętego stanowiska nie partycypowania w kosztach konserwacyi tych dróg, której to partycypacyi kraj zasadniczo i słusznie domagać się musi, tem bardziej w chwili obecnej, gdy w uwzględnieniu potrzeby dobrej komunikacyi drogowej w kraju akcyę tak kosztowną mimo złego stanu finansów krajowych programowo podejmuje.

Wydział krajowy podnieść musi i wzgląd praktyczny, który za wprowadzeniem takiej łączności obu wymienionych wyżej akcyi przemawia. W przytoczonej poprzednio odezwie c. k. Ministerstwa robót publicznych, zawierającej odpowiedź c. k. Rządu w sprawie dróg konkurencyjnych, c. k. Rząd zastrzega sobie „stanowczy wpływ tak na kolejne następstwo jak i na sposób przeprowadzenia budowy przyszłych dróg“. Oczywiście taki sam wpływ musiałby być zapewniony c. k. Rządowi i w kwestyi konserwacyi tych dróg, w razie gdyby c. k. Rząd, odstąpiwszy od obecnego stanowiska, zgodził się na partycypowanie w kosztach utrzymania zbudowanych dróg.

W interesie sprężystej administracyi, która jak w każdym zarządzie tak i w sprawach konserwacyi dróg jest potrzebną — leży niewątpliwie zacieśnienie koła tych czynników, które na tok administracyi wpływ stanowczy mają zastrzeżony. To też Wydział krajowy uważałby za administracyjnie nader pożądane uproszczenie sprawy, a sądzi, że i c. k. Rząd niewątpliwie to uzna, by przez objęcie w zarząd kraju niektórych przyszłych dróg konkurencyjnych, które ze względu na swe ogólne znaczenie mają charakter dróg krajowych, te drogi miały zapewniony należyty zarząd i środki na cele konserwacyi w świadczeniach kraju i państwa.

Inne drogi konkurencyjne natomiast, które mają charakter więcej lokalny i do ukrajowienia się nie nadają, — przez Rząd jednak jako mające warunki dla subwencyi państwowej uznane zostaną — konserwowane były w zarządzie powiatów z pokryciem kosztów konserwacyi z funduszów państwowych i powiatowych.

Takie unormowanie sprawy budowy i koserwacyi dróg konkurencyjnych zdaniem Wydziału krajowego zgodne z interesem komunikacyi a administracyjnie praktyczne — jest jednak jednym powodem więcej — prócz tych, które już powyżej Wydział krajowy dla uzasadnienia swego stanowiska w całej sprawie ukrajowienia dróg w sprawozdaniu niniejszem przytoczył, t. j. by Wysoki Sejm

tegoroczną swą uchwałą oznaczył tylko ogólne zarysy przyszłej akcyi co do jej tempa, co do pokrycia finansowego i co do ogólnego rozmiaru przyszłej sieci dróg krajowych.

Wydział krajowy bowiem, jeżeli ma pertraktacye z Rządem co do warunków budowy i przyszłej konserwacyi dróg konkurencyjnych przeprowadzić z korzyścią dla interesu funduszu krajowego, musi mieć pozostawioną dostateczną swobodę działania. Swoboda ta musi iść tak daleko, by pewne dukta drogowe, które teraz w apriorystycznie skreślonym programie Wydział krajowy jako takie, które mają warunki dla przyszłego ukrajowienia, Sejmowi przedkłada, a które są identyczne z duktami drogowymi, które Rząd jako drogi konkurencyjne subwencyonować zamierza — mogły być w razie niedosyć pomyślnego wyniku pertraktacyi z Rządem co do wysokości udziału państwa w kosztach ich budowy i przyszłej konserwacyi, z programu dróg krajowych usunięte i zastąpione innymi, naturalnie równego znaczenia komunikacyjnego i przechodzącymi przez te same okolice kraju. Przesądzenie teraz o przyszłym charakterze tych dróg jako krajowych musiałoby na tok rokowań z Rządem oddziałać niekorzystnie.

W stosunku do powiatów, z których administracyi drogi stopniowo w zarząd kraju przejmowane by być miały, zdaniem Wydziału krajowego wymagać należy, by drogi te oddawane były organom krajowym w stanie należytego i starannego utrzymania — przyczem pewne bardziej rażące braki musiałyby według ocenienia Wydziału krajowego przed objęciem danej drogi w zarząd kraju kosztem powiatów być usunięte.

Dla budowy dróg nowych, które w miarę ich zbudowania miałyby być uznawane za krajowe, wymagana być powinna partycypacya powiatów w kosztach budowy. Drogi te bowiem powstawałyby jako drogi powiatowe lub gminne I klasy według zasad, obowiązujących dla budowy dróg subwencyonowanych — tj. za subwencyą kraju i partycypacyą powiatu, względnie odnośnie do kategoryi dróg konkurencyjnych za współudziałem w kosztach budowy kraju, skarbu państwa i powiatów. Wysokość udziału powiatów w kosztach budowy odpowiadać powinna przynajmniej 25% efektywnych kosztów budowy. Wydział krajowy nie wątpi, że powiaty w dobrze zrozumianym własnym interesie zechcą łożyć wydatki w pierwszym rzędzie na budowę tych dróg, co do których będą miały widoki, że w miarę zbudowania zostaną objęte przez kraj. Intencyą Wydziału krajowego jest, by budowę tych dróg, które jako do przyszłego ukrajowienia projektowane przedkłada, przeprowadzić bez podwyższenia dotacyi, jaką Wysoki Sejm w budżecie krajowym w Rubr VIII. poz. 8a. wydatków na budowę dróg subwencyonowanych w sumie 1,200.000 K. corocznie przeznacza. Drogi, objęte programem ukrajowienia, korzystają już obecnie w znacznej mierze z tego funduszu — gdyż około 500.000 koron rocznie z subwencyi krajowej na budowę tych właśnie dróg użyte zostaje.

W przyszłej dyspozycyi funduszem subwencyjnym staraniem Wydziału krajowego być musi, by postęp odpowiedni do zasadniczych zarysów przedłożonego programu w budowie tych właśnie dróg osiągnąć. Kierownictwo techniczne tych budowli drogowych przez swoje organa techniczne Wydział krajowy obejmie i dołoży starania, by budowy te zorganizować administracyjnie oszczędnie i racyonalnie. Nie mniej możność realizacyi tego programu budowlanego w granicach dotychczasowej dotacyi budżetowej nasuwa pewne wątpliwości Przychodzą tu do wykonania budowy dróg w warunkach technicznie trudnych a wobec długoletniego programu akcyi wzrost możliwy kosztów budowy przewidzieć się nie da. Wysokość świadczeń ze strony kraju zależną też będzie w znacznej mierze od wysokości udziału, jaki uzyskać będzie możliwem od centralnego Rządu i wysokości partycypacyi w kosztach budowy ze strony powiatów. Nie jest zatem wykluczoną ewentualność, że Wydział krajowy będzie musiał żądać od Wysokiego Sejmu specyalnych dotacyi na cel przeprowadzenia projektowanej budowy dróg. W razie gdyby taka ewentualność stała się aktualną, rzeczą Wydziału krajowego będzie wybrać chwilę dla takiego żądania stosowną ze względu na możność budżetu krajowego w danym roku, a pojmowałby Wydział krajowy te dotacye nie jako podwyższenie dotacyi ogólnej na cele subwencyonowania budowy dróg

powiatowych i gminnych I klasy — ale jako kredyta jednorazowe na cel budowy specyalnych, konkretnie wymienionych dróg.

Ogólnie Wydział krajowy zaznacza, że drogi, które Wydział krajowy obecnie objął projektem przyszłej akcyi ukrajowienia, podzielić można na trzy kategorye. Do pierwszej należą drogi przeważnie już zbudowane o długości 951·4 km. Do drugiej — drogi będące w budowie przy współudziale poszczególnych powiatów i kraju, o długości łącznej 449·4 km. z czego zbudowano dotąd 250 km. zaś do budowy pozostaje 199·4 km. Wreszcie do trzeciej kategoryi należą drogi będące w budowie lub zupełnie jeszcze nie zbudowane — których koszta budowy miałyby być pokryte z funduszów państwowych, krajowych i powiatowych. Długość tych dróg wynosi ogółem 993·5 km. z czego zbudowano częściowo 379 km. zaś do budowy pozostaje 614·5 km. Alegat I. przedstawia geograficzne położenie przyszłej sieci dróg krajowych w połączeniu z siecią dróg już istniejących krajowych i państwowych.

W alegacie tym zawarte są również bliższe szczegóły co do poszczególnych dróg — mianowicie nazwy ich i położenienie w poszczególnych powiatach.

Aleg. IV. Alegat IV. przedstawia drogi, które powiaty w swoich relacyach jako ich zdaniem do ukrajowienia się nadające — podały. W alegatach tych znajdzie Wysoki Sejm materyał uzasadniający wnioski Wydziału krajowego.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie ukrajowienia dróg do wiadomości.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski ukrajowienia dróg zbudowanych powiatowych lub gminnych I. klasy w ilości około 500 kilometrów i zabezpieczył w budżecie r. 1911 pokrycie kosztów przyszłego utrzymania tych dróg dotacyą nie większą jak 500.000 koron. Sesyi sejmowej następnej przedłoży Wydział krajowy wnioski dalsze, które obejmować będą ukrajowienie około 500 kilometrów dróg zbudowanych powiatowych lub gminnych I. klasy z dotacyą w budżecie r. 1912 nie wyższą jak 500.000 K. Sejmom późniejszym przedkładać będzie Wydział krajowy corocznie wnioski ukrajowienia około 100 kilometrów dróg, zabezpieczając koszta ich utrzymania dotacyą w każdorocznym budżecie stopniowo wzrastającą o kwotę nie wyższą jak 100.000 koron — tak, by do roku 1927. ukrajowionych zostało około 2.500 kilometrów dróg z pokryciem budżetowem kosztów ich utrzymania nie wyższem jak 2,500.000 koron. Drogi do ukrajowienia przedkładane, objęte będą w zarząd kraju w stanie należytej, dobrej konserwacyi. Pokrycie przez powiaty autonomiczne, z których administracyi drogi w zarząd kraju odebrane będą, ewentualnie potrzebnych wkładów dla doprowadzenia tych dróg do stanu odpowiedniego, zabezpieczy Wydział krajowy w drodze układu z odnośnymi powiatami przed przedłożeniem wniosków ukrajowienia tych dróg.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził z c. k. Rządem rokowania, któreby miały na celu zapewnienie wydatnej subwencyi państwa na budowę i przyszłą konserwacyę następujących dróg:

Juraszów-Ujsoły, Budzów-Maków-Zawoja, Przecław-Kolbuszowa, Czekaj-Wielopole-Wiśniowa, Brzozów-Haczów, Jarosław-Pruchnik-Nienadowa, Rymanów-Kulaszne, Krościenko-Kuźmina, Dachnów-Mościska-Chyrów, Magierów-Gródek, Sądowa Wisznia-Sambor, Krystynopol-Brody, Krystynopol-Bełzec, Kamionka-Kulików, Rudki-Mokrzany, Synowódzko-Strzyłki, Dolina-NoweSioło, Nawarya-Szczerzec-Komarno, Przemyślany-Jaktorów, Załoźce-Alexińce (granica), Trembowla-Białobożnica, Halicz-Maryampol, Żabie-Tartarów, Tłuste-Jezierzany, Chorostków-Krogulec, Podwołoczyska-Skoryki, Biecz-Golanka-Gromnik, Dobrosin-Lubaczów, Kamionka-Busk, Żydaczów-Obertyn.

Budowa tych dróg przeprowadzoną być winna w okresie najbliższych lat piętnastu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by przeprowadził rokowania z powiatami autonomicznymi, któreby miały na celu zapewnienie w ciągu najbliższych lat piętnastu budowy dróg wymienionych w uchwale ad III. jako dróg powiatowych lub gminnych I. klasy, a ponadto drog:

Liszki-Czernichów, Skawina-Krzywaczka, Siepraw-Myślenice, Kościeliska-Chohołów, Chabówka-Klikuszowa, Grybów-Krzyżówka, Dąbrowa-Radomyśl, Kombornia-Haczów-Rymanów, Żurawno-Bołszowce-Monasterzyska, Tłumacz-Ottynia-Nadwórna, Nadwórna-Rosolna, Kosów-Żabie, Zbaraż-Podwołoczyska, Brzozów-Wara, Lutowiska-Turka, Jezierna-Denysów-Podhajce, Kałusz-Żurawno.

Udział powiatów w pokryciu kosztów budowy tych dróg nie może być mniejszym jak 25% efektywnych kosztów ich budowy.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by, o ile rokowania wskazane w uchwałach ad III i ad IV. dadzą rezultat pomyślny, drogi wymienione w uchwałach powyższych przedstawiał stopniowo w miarę ich zbudowania do ukrajowienia, przyczem objęcie ich w zarząd kraju nastąpić będzie mogło w myśl postanowień ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 Dz. ust. kraj. Nr. 155 §. 2. tylko na podstawie specyalnych uchwał Sejmu, i w stanie należytego dobrego utrzymania.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Stanisław Dąmbski *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Projekt ukrajowienia dróg w Galicyi

Al.
ad I.

Drogi przeważnie zbudowane.

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat	Długość	Zbudowana	Do budowy	Razem	Uwagi
1	Wrocławska	Kraków	15.—	15.—	—	—	
		Chrzanów	48.—	48.—	—	63.—	
2	Zembrzyce-Biertowice	Wadowice	11.—	9.—	2.—		
		Myślenice	14.—	13.—	1.—	25.—	
3	Międzybrodzka	Biała	10.3	10.3	—		
		Żywiec	8.—	8.—	—	18.3	
4	Podgórze Kobierzyn	Wieliczka	9.3	9.3	—	9.3	
5	Podgórze-Siepraw	"	17.7	17.7	—	17.7	II. 3)
6	Zakopane-Morskie Oko	Nowy Targ	32.—	32.—	—	32.—	
7	Zakopane-Kościeliska	"	7.—	7.—	—	7.—	
8	Bochnia-Limanowa	Bochnia	20.—	20.—	—		
		Limanowa	9.—	9.—	—	29.—	
9	Tymbark-Zabrzeż	"	22.2	22.2	—		
		Nowy Sącz	3.—	3.—	—	25.2	
10	Bogumiłowice-Zakliczyn	Brzesko	21.4	21.4	—	21.4	
11	Tarnów-Gromnik	Tarnów	27.8	27.8	—	27.8	
12	Zborowice-Grybów	Grybów	22.—	22.—	—	22.—	
13	Nowy Sącz-Muszynka	Nowy Sącz	44.2	44.2	—	44.2	
14	Dąbrowa-Radomyśl	Dąbrowa	9.—	9.—	—	9.—	
15	Radomyśl-Przecław	Mielec	17.—	17.—	—	17.—	
16	Pilzno-Radomyśl	Pilzno	23.5	23.5	—		
		Mielec	7.—	7.—	—	30.5	
17	Jasło-Rzeszów	Jasło	22.4	22.4	—		
		Rzeszów	38.—	38.—	—	60.4	
18	Rzeszów-Kolbuszowa-Tarnobrzeg	"	18.—	18.—	—		
		Kolbuszowa	31.5	31.5	—		
		Tarnobrzeg	21.9	21.9	—	71.4	
19	Łańcut Leżajsk.	Łańcut	28.—	28.—	—	28.—	
20	Zmigród-Komborna	Jasło	6.—	6.—	—		
		Krosno	27.—	27.—	—	33.—	
21	Brzozów-Wara	Brzozów	18.—	18.—	—	18.—	
22	Jarosław-Próchnik	Jarosław	12.—	12.—	—	12.—	
23	Krościenko-Kuźmina	Dobromil	12.—	12.—	—	12.—	
24	Ustrzyki-Lutowiska	Lisko	22.—	22.—	—		
		Turka	3.—	3.—	—	25.—	
25	Gródek-Komarno	Grodek	3.3	3.3	—		
		Rudki	7.1	7.1	—	10.4	
26	Lwów-Nawarya	Lwów	7.—	7.—	—	7.—	
27	Krasne-Jaktorów	Kamionka	2.3	2.3	—		
		Złoczów	7.3	7.3	—		
		Przemyślany	13.—	13.—	—	22.6	
28	Przemyślany-Bóbrka	Bóbrka	7.3	7.3	—		
		Przemyślany	18.7	18.7	—	26.—	
29	Stryj-Żurawno	Stryj	13.3	13.3	—		
		Żydaczów	17.—	17.—	—	30.3	
30	Zabłotów-Rożniów-Kosów	Śniatyn	18.—	18.—	—		
		Kosów	7.—	7.—	—	25.—	
		Do przeniesienia	779.5	776.5	3.—	779.5	

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat	Długość	Zbudowana	Do budowy	Razem	Uwagi
	Z przeniesienia		779.5	776.5	3.—	779.5	
31	Brody-Załóżce	Brody	41.—	41.—	—	41.—	
32	Założce-Tarnopol	"	4.4	4.4	—		
		Tarnopol	29.8	29.8	—	34.2	
33	Niżniów-Koropiec-	Tłumacz	0.8	0.8	—		
	Buczacz	Buczacz	34.8	27.5	7.3	35.6	
		Kołomyja	18.—	18.—	—		
34	Kołomyja-Obertyn	Horodenka	5.—	5.—	—	23.—	
35	Lwów-Brzuchowice	Lwów	9.—	9.—	—	9.—	
36	Nisko-Przyszów	Nisko	10.—	10.—	—	10.—	
		Mościska	5.—	5.—	—		
37	Sąd. Wisznia-Jaworów	Jaworów	14.—	14.—	—	19.—	
		Ogółem	951.3	941.—	10.3	951.3	

Al.
ad I.

Drogi przeważnie do zbudowania

(w konkurencyi kraju i powiatów).

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat	Długość	Zbudowana	Do budowy	Razem	Uwagi
1	Liszki-Czernichów	Kraków	8.7	7.7	1.—	8.7	
2	Skawina-Krzywaczka	Wieliczka	9.2	—	9.2	—	
		Myślenice	1.8	—	1.8	11.—	
3	Siepraw-Myślenice	Wieliczka	2.—	—	2.—	—	
		Myślenice	9.9	3.5	6.4	11.9	
4	Kościeliska-Chochołów	Nowy-Targ	11.—	—	11.—	11.—	
5	Chabówka-Klikuszowa	"	11.—	5.6	5.4	—	
		Myślenice	5.—	5.—	—	16.—	z zaniechaniem dawnej drogi
6	Grybów-Krzyżówka	Grybów	21.6	13.5	8.1	—	
		Nowy-Sącz	1.4	1.4	—	23.—	
7	Dąbrowa-Radomyśl	Dąbrowa	5.—	—	5.—	5.—	
8	Kombornia-Haczów-Rymanów	Brzozów	10.—	5.—	5.—	—	
		Sanok	6.7	6.7	—	16.7	
		Żydaczów	9.—	—	9.—	—	
9	Żurawno-Bołszowce-Monasterzyska	Rohatyn	43.—	43.—	—	—	
		Podhajce	20.5	—	20.5	—	
		Buczacz	9.—	—	9.—	81.5	
10	Tłumacz-Otynia Nadwórna	Tłumacz	28.8	28.8	—	—	
		Nadwórna	21.—	1.—	20.—	49.8	
11	Nadwórna-Rosólna	"	6.—	—	6.—	—	
		Bohorodczany	24.—	—	24.—	30.—	
12	Kosów-Żabie	Kosów	28.4	14.4	14.—	28.4	
13	Zbaraż-Podwołoczyska	Zbaraż	37.7	32.7	5.—	37.7	
14	Brzozów-Wara	Brzozów	5.—	—	5.—	5.—	
15	Lutowiska-Turka	Lisko	3.—	—	3.—	—	
		Turka	28.—	21.—	7.—	31.—	
16	Jezierna-Denysów-Podhajce	Złoczów	4.—	—	4.—	—	
		Tarnopol	9.—	5.4	3.6	—	
		Brzeżany	11.2	11.2	—	—	
		Podhajce	30.5	30.5	—	54.7	
17	Kałusz-Żurawno	Kałusz	20.—	13.6	6.4	—	
		Żydaczów	8.—	—	8.—	28.—	
			449.4	250.0	199.4	449.4	

Al.
ad I.

Drogi przeważnie niezbudowane

(do budowy w konkurencyi c. k. Rządu kraju i powiatów).

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat	Długość	Zbudowana	Do budowy	Razem	Uwagi
1	Juraszów-Ujsoty	Żywiec	30.1	—	30.1	30.1	
2	Budzów-Maków-Zawoja	Myślenice	32.—	3.8	28.2	32.—	
3	Przecław-Kolbuszowa	Mielec	16.—	16.—	—	—	
		Kolbuszowa	15.—	7.—	8.—	31.—	
4	Czekaj-Wielopole-Wiśniowa	Ropczyce	24.—	24.—		—	
		Jasło	7.6	7.6		31.6	
5	Brzozów-Haczów	Brzozów	16.—	—	16.—	16.—	
6	Jarosław-Pruchnik-Nienadowa	Jarosław	15 3	15 3		—	
		Przemyśl	9.—	9.—		24.3	
7	Rymanów-Kulaszne	Sanok	34.—	16.—	18.—	34 —	
8	Krościenko-Kuźmina	Dobromil	14 —	—	14.—	14.—	
9	Dachnów-Mościska-Chyrów	Cieszanów	33.—	8.—	25.—	—	
		Jaworów	16.—	—	16.—	—	
		Mościska	44.—	27.—	17.—	—	
		Przemyśl	2.—	—	2.—	—	
		Sambor	6.—	—	6.—	—	
		St. Sambor	11.—	—	11.—	112.—	
10	Magierów-Gródek	Rawa	4.—	—	4.—	—	
		Gródek	36.6	23.3	13.3	40.6	
11	Sądowa Wisznia-Sambor	Mościska	15.5	5.8	9.7	—	
		Rudki	8.—	—	8.—	—	
		Sambor	12.—	—	12.—	35.5	
12	Krystynopol-Brody	Sokal	17.2	12.—	5.2	—	
		Kamionka	30.—	—	30.—	—	
		Brody	32.—	—	32.—	79.2	
13	Krystynopol-Bełzec	Sokal	22.—	—	22.—	—	
		Rawa	38.—	—	38.—	60.—	
14	Kamionka-Kulików	Kamionka	3.—	3.—	—	—	
		Żółkiew	25.—	17.—	8.—	28.—	
15	Rudki-Mokrzany	Rudki	10.—	3.—	7.—	—	
		Mościska	4.—	—	4.—	14.—	
16	Synowódzko-Strzyłki	Stryj	25.2	9.—	16.2	—	
		Drohobycz	25.—	20.—	5.—	—	
		St. Sambor	14.—	14.—	—	64.2	
17	Dolina Nowe sioło	Dolina	23.—	—	23.—	—	
		Żydaczów	15.—	—	15.—	38.—	
		Do przeniesienia	684.5	240.8	443.7	684·5	

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat	Długość	Zbudowana	Do budowy	Razem	Uwagi
	Z przeniesienia		684·5	240·8	443·7	684·5	
18	Nawarya-Szczerzec-Komarno	Lwów	27.6	13.9	13.7	—	
		Rudki	7.—	2.—	5.—	34.6	
19	Przemyślany-Jaktorów	Przemyślany	13.4	1.5	11.9	13.4	
20	Założce-Alexince (granica)	Brody	8.—	—	8.—	8.—	
21	Trembowla-Białobożnica	Trembowla	27.—	27.—	—	—	
		Czortków	14.—	14.—	—	41.—	
22	Halicz-Maryampol	Stanisławów	18.—	7.—	11.—	18.—	
23	Żabie-Tartarów	Kosów	13.—	—	13.—	—	
		Nadwórna	17.—	—	17.—	30.—	
24	Tłuste-Jezierzany	Borszczów	6.—	—	6.—	—	
		Zaleszczyki	10.—	7.—	3.—	16.—	
25	Chorostków-Krogulec	Husiatyn	17.—	—	17.—	17.—	
26	Podwołoczyska-Skoryki	Skałat	6.—	—	6.—	6.—	
27	Biecz-Golanka-Gromnik	Gorlice	23.7	20.5	3.2	—	
		Tarnów	2.—	—	2.—	25.7	
28	Dobrosin Lubaczów	Żółkiew	2.—	2.—	—	—	
		Rawa	34.—	15.—	19.—	—	
		Jaworów	9.—	4.—	5.—	—	
		Cieszanów	17.3	17.3	—	64.3	
29	Kamionka-Busk	Kamionka	26.—	7.—	19.—	26.—	
30	Żywaczów-Obertyn	Horodenka	11.—	—	11.—	11.—	
		Ogółem	993.5	379.0	614.5	993.5	

Alegat II.

ZESTAWIENIE

kosztów konserwacyi i rekonstrukcyi niektórych dróg powiatowych i gminnych I kl. zbadanych na gruncie przez inżynierów Wydziału krajowego, które wchodzą w program nowej sieci dróg krajowych.

Liczba porz.	Nazwa drogi	Powiat	Długość drogi w km.	
			w powiecie	całkowita
1.	Wrocławska (Kraków-Rudawa)	Kraków	14·2	
	(Rudawa-Chrzanów-granica)	Chrzanów	48·0	62·2
2.	Międzybrodzka (Czaniec-Międzybrodzie)	Biała	10·3	
	(Międzybrodzie-Żywiec)	Żywiec	8·0	18·3
3.	Brzuchowicka (Lwów-Brzuchowice)	Lwów	9·1	9·1
4.	Ustrzyki-Lutowiska	Lisko	22·8	
		Turka	3·0	25·8
5.	Kombornia-Żmigród	Krosno	28·6	
		Jasło	6·0	34·6
6.	Nowy Sącz-Tylicz-Muszynka-granica Węgierska	Nowy Sącz	44·3	44·3
7.	Bochnia-Limanowa	Bochnia	25·0	
		Limanowa	9·0	34·0
8.	Rzeszów-Kolbuszowa-Tarnobrzeg	Rzeszów	17·8	
		Kolbuszowa	31·5	
		Tarnobrzeg	21·7	71·0
	Do przeniesienia			299·3

Koszt konserwacyi (materyały, robocizna i utrzymanie mostów w ciągu 10 lat)		Koszta rekonstrukcyi	UWAGI
Całej drogi Koron	1-go km. Koron	Koron	
58·730	944	369·260	Potrzebnem jest podniesienie drogi pod zalewem Rudawy i rozszerzenie drogi we wsi Bronowicach pod Krakowem. Sprostawania, rekonstrukcye i odwodnienie.
25.255	1·380	202·000	Na rekonstrukcye i poręcze tudzież kupno miejsca na rowy. Na podniesienie drogi nad zalew, kupno miejsca pod rowy, poręcze i ubezbieczenie usuwisk.
11·650	1·280	19·000	Na ścieki, domek drożniczy i place na szuter.
21·700	835	302·650	Przełożenie drogi na długości 13·7 km. celem złagodzenia ostrych skrętów i spadków dochodzących do 15%.
14·500	420	358·400	Przebudowanie drogi na długości 6·5 km. dla zmniejszenia spadków dochodzących do 10%. Sprostowanie drogi na długości 10·9 km.
38·132	862	130·000	Przełożenie drogi na długości 1·3 km. dla zmiejszenia skrętów i spadków dochodzących do 14%. Zmniejszenie spadków krótkich i podniesienie drogi nad najwyższy stan rzeki Kamienicy na łącznej długości 4·0 km.
38·570	1·134	386·000	Przełożenie częściowe drogi dla zmniejszenia spadków dochodzących do 18% na łącznej długości 12·0 km.
92·763	1·306	500·000	Niezbędnem i pilnem jest: zupełne przebudowanie drogi między Rzeszowem a Głogowem (15·0 km. kosztem 168.000 kor.) — wobec niskiego położenia korpusu, przewróconego i słabego pokładu i niebezpiecznego wjazdu do rynku w Głogowie (3 m- szeroki na skręcie i spadku). Również potrzeba przebudować 9 większych starych (35 lat mających) mostów drewnianych, wraz z korekcyą rzek, na objekta stałe kosztem 242·000 kor. Następnie rekonstrukcya niskich, krętych i spadzistych partyi drogi w powiecie kolbuszowskim (kosztem 45·000 kor.) oraz przebudowa 58 mniejszych objektów kosztem 45.060 kor.).
301·300	—	2,267·310	

Liczba porz.	Nazwa drogi	Powiat	Długość drogi w km.	
			w powiecie	całkowita
	Z przeniesienia			229·3
9.	Gródek-Zawidowice-Komarno	Gródek Rudki	3·5 9·8	13·3
10.	Lwów-Nawarya (Ostrów)	Lwów	10·5	10·5
11.	Stryj-Żurawno	Stryj Żydaczów : a) do konser. 18·8 b) do budow. 2·0	13·4 20·8	32·2 (2·0) 34.2
12.	Bóbrka-Przemyślany	Bóbrka Przemyślany	7·3 15·5	22·8
13.	Podgórze-Kobierzyn	Wieliczka Wielki Kraków	3·3 1·6	4·9
14.	Rzeszów-Warzyce	Rzeszów Jasło	37·9 23·1	61·0
15.	Kołomyja-Obertyn	Kołomyja Horodenka	18·5 4·8	23·3
	Ogółem			469·3

Koszt konserwacyi (materyały, robocizna i utrzymanie mostów w ciągu 10 lat)		Koszta rekonstrukcyi	UWAGI
Całej drogi Koron	1-go km. Koron	Koron	
301.300	—	2,267.310	
17·500	1·315	240.000	Przebudowanie całej drogi wobec niskiego położenia przewróconego pokładu i starych złych objektów, z których jeden (koszt nowego 45·000 kor.) jest dotąd własnością prywatną omyconą na rzecz obszaru dworskiego.
7·200	686	124·600	Droga ta składa się z części o długości 4·2 klm. prawidłowo zbudowanej i z dalszej partyi 6·3 klm. długiej, która do granic Glinny, przedstawia 13 oddzielnych części szutrowanych różnym materyałem oraz z traktów ziemnych, wskutek czego wymaga gruntownej przebudowy. **Uwaga:** ad 8, 9 i 10. Wogóle wysoki koszt utrzymania wypadający tutaj, jest skutkiem złego stanu pokładu i objektów, wymagających znacznego nakładu przy stosunkowo małej korzyści dla komunikacyi.
12·600 2·500	391 250		Na podstawie LW, 5401/09 i 50158/92 koszt budowy wyniesie około 29.000 kor., do LW. 2860/892 przyznano subwencyę w wysokości 50% kosztów budowy.
15·500	680	121·875	Przełożenie i przebudowanie drogi celem złagodzenia spadków, na długości ogólnej 4·9 klm., dochodzących do 11%.
7·700	1·550	120.000	Sprostowanie drogi i odwodnienie.
28·185	462	1,200·000	Przebudowanie drogi na ogólnej długości 32·0 klm. celem zmiejszenia spadków dochodzących do 18%.
20·730	890	350·000	Przełożenie i przebudowanie drogi na ogólnej długości 6·0 klm. celem zmniejszenia spadków dochodzących do 8% i przebudowanie 23 drewnianych mostów.
413.215		4,423.785	

Alegat III.

Średni koszt
konserwacyi jednego kilom. dróg krajowych.

I.	1) *Konserwacya normalna*	$\frac{950.000}{1.829}$	= 519·41 K
	2) *Rekonstrukcye zwykłe*	$\frac{170.000}{1\,829}$	= 92·94 „
			Razem . 612·35 K
II.	*Koszt administracyi*:		
	1) Płace inżynierów okręgowych . . .	$\frac{46.736}{1.829}$	= 25·55 K
	2) Płace konduktorów	$\frac{75.350}{1.829}$	= 41·20 „
	3) Płace drożników	$\frac{149.000}{1.829}$	= 81·46 „
	4) Płace starszych inżynierów (kontrola okręgów) przyjmując jednego starszego inżyniera dla dwóch okręgów ogólnej długości 400 klm.	$\frac{6.088}{400}$	= 15·22 „
	5) Koszt objazdów obowiązkowych:		
	a) konduktorów	$\frac{22.204}{1.829}$	= 12·14 „
	b) inżynierów okręgowych . . .	$\frac{18.600}{1.829}$	= 10·17 „
	6) Ryczałty na kancelarye okręgowe (lokale) .	$\frac{1.560}{1.829}$	= 0·85 „
	7) Ryczałty na przybory kancelaryjne:		
	a) konduktorów	$\frac{1.344}{1.829}$	= 0·74 „
	b) inżynierów	$\frac{1.056}{1.829}$	= 0·58 „
	8) Instrumenta i przyrządy miernicze dla inżynierów i konduktorów	$\frac{2.912}{1.829}$	= 1·59 „
	9) Remuneracye służbowe	$\frac{7.000}{1.829}$	= 3·83 „
	10) Koszta komisyjne delegatów	$\frac{2.000}{1.829}$	= 1·10 „
	11) Dyetaryusze		3·84 „
	12) Ubezpieczenie robotników (za rok 1909) .	$\frac{5.351}{1.829}$	= 2·93 „
	13) Śniegi przeciętnie z r. 1907 i 1908 . .		21·30 „
		Razem . .	222·50 „
		Ogółem . .	834·85 K

Alegat ad IV.

L. p.	Powiat	Ilość dróg	Długość całkowita	Długość zbudowana	Długość do budowy	Uwagi
1	Biała	10	135·860	40·360	95·500	
2	Bóbrka	5	76·550	40·935	35·615	
3	Bochnia . . .	9	149·151	129·930	19·221	
4	Bohorodczany . .	4	56·600	—	56·600	
5	Borszczów . . .	4	79·000	60·000	19·000	
6	Brody	6	138·816	84·684	54·132	
7	Brzesko . . .	8	117·372	82·562	34·810	
8	Brzeżany . . .	3	77·200	20·200	57·000	
9	Brzozów . . .	3	64·449	59·449	5·000	
10	Buczacz . . .	3	75·000	59·500	15·500	
11	Chrzanów . . .	3	73·800	73·800	—	
12	Cieszanów . . .	3	85·500	33·500	52·000	
13	Czortków . . .	3	40·850	40·850	—	
14	Dąbrowa . . .	8	96·950	85·950	11·000	
15	Dobromil . . .	3	73·000	31·000	42·000	
16	Dolina	4	89·000	55·000	34·000	
17	Drohobycz . . .	3	56·858	30·600	26·258	
18	Gorlice	5	96·020	67·535	28·485	
19	Gródek	3	73.750	60·500	13·250	
20	Grybów . . .	1	43·550	35·450	8·100	
21	Horodenka . . .	3	75·000	47·500	27·500	
22	Husiatyn . . .	4	65·100	56·100	9·000	
23	Jarosław . . .	2	62·200	62·200	—	
24	Jaworów . . .	7	90·000	38·000	52·000	
25	Jasło	8	97·040	85 040	12·000	
26	Kałusz	7	91·000	14·650	76·350	
27	Kamionka . . .	7	148·725	100·325	48 400	
28	Kolbuszowa . . .	2	66·500	66·500	—	
29	Kołomyja . . .	3	56·500	31·000	25·500	
30	Kosów	7	171·900	72·700	99·200	
31	Kraków	4	43.400	30·900	12·500	
32	Krosno	2	32.800	32·800	—	
33	Łańcut	1	45·000	45·000	—	
34	Limanowa . . .	3	44·343	32·993	11·350	
35	Lisko	4	125.700	40.000	85.700	
36	Lwów	4	92·600	39·150	53·450	
37	Mielec	3	83·000	83·000	—	
38	Mościska . . .	2	30·976	9·716	21 260	
39	Myślenice . . .	9	109.088	66·179	42·909	
40	Nadwórna . . .	9	133·500	28·500	105·000	
41	Nisko	2	33·000	33·000	—	
42	Nowy Sącz . . .	6	85·317	69·317	16·000	
43	Nowy Targ . . .	5	91·200	73·100	18·000	
44	Pilzno	6	60·810	20·700	40·110	
45	Podhajce . . .	3	80·500	60·000	20·500	
	Do przeniesienia .	204	3,714·475	2,330·175	1.384·300	

L. p.	Powiat	Ilość dróg	Długość całkowita	Długość zbudowana	Długość do budowy	Uwagi
	Z przeniesienia .		3,714·475	2,330·175	1,384.300	
46	Przemyśl . . .	2	24·794	24·794	—	
47	Przemyślany . .	4	50·750	38·110	12·640	
48	Rawa	2	93·000	58·000	35·000	
49	Rohatyn . . .	5	107·000	61·000	46·000	
50	Ropczyce . . .	4	61·000	34·000	27·000	
51	Rudki	1	7·100	7·100	—	
52	Rzeszów . . .	2	56·000	56·000	—	
53	Sambor . . .	3	67·665	39·590	28·075	
54	Sanok	11	167·096	125·996	41·100	
55	Skałat	5	101·341	85·994	15·347	
56	Śniatyn . . .	11	133·030	103·330	29·700	
57	Sokal	3	48·700	40·600	8·100	
58	Stanisławów . .	1	56·000	56·000	—	
59	Stary Sambor . .	4	69·500	37·000	32·500	
60	Stryj	3	50·020	30·820	19·200	
61	Tarnobrzeg . . .	4	48·870	43·870	5·000	
62	Tarnopol . . .	3	86·215	56·215	30·000	
63	Tarnów . . .	6	81·465	77·145	4·320	
64	Tłumacz . . .	5	73·850	49·850	24·000	
65	Trembowla . . .	3	54·200	39·500	14·700	
66	Turka	4	96·000	31·000	65·000	
67	Wadowice . . .	5	88·500	58·800	29·700	
68	Wieliczka . . .	9	130·860	95·200	35·660	
69	Zaleszczyki . . .	3	37·000	34·000	3·000	
70	Zbaraż	13	180·000	59·800	120·200	
71	Złoczów . . .	2	26·925	26·925	—	
72	Żółkiew . . .	14	173·180	48·880	124 300	
73	Żydaczów . . .	4	70·000	59·000	11·000	
74	Żywiec . . .	6	90·280	38·600	51·680	
	Razem .	346	6.044·816	3.847·294	2,197.522	

LW. 84.539/09.

We Lwowie, dnia 29. lipca 1909.

Nr. 495

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Etat osób i płac rocznych oddziału techniczno drogowego Wydziału krajowego, ustanowiony uchwałami Wysokiego Sejmu z 10 i 15 lutego 1898, z 13 listopada 1905 i z 29 października 1908 obejmuje obecnie 48 posad inżynierskich, a mianowicie:

1 dyrektora
1 wicedyrektora
6 starszych inżynierów
12 inżynierów I kl.
12 inżynierów II kl.
12 inżynierów-adjunktów i
4 praktykantów technicznych.

Zakres czynności oddziału techniczno-drogowego wzrasta ustawicznie tak, że okazuje się potrzeba powiększania etatu. Dlatego Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie. Niezawiśle od czynności spowodowanych administracyą i konserwacyą dróg krajowych w coraz to trudniejszych warunkach, tudzież kontrolą i nadzorem nad gospodarką drogową powiatów i 30 gmin miejskich, wymienionych w ustawie gminnej z 13 marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24. a zwłaszcza gmin miejskich, pobierających myto kopytkowe, oddział techniczno-drogowy powołany jest spieszyć z pomocą techniczną powiatom przy spełnianiu ich zadań i obowiązków ustawami nałożonych przy konserwacyi i budowie dróg powiatowych i gminnych I i II kl. tudzież publicznych dojazdów kolejowych.

Wydział krajowy w miarę rozporządzalnych sił technicznych udziela powiatom na ich żądanie powyższej pomocy technicznej szczególnie powiatom, które nie posiadają odpowiednio ukwalifikowanych techników, albo posiadają tylko niedostateczny personal techniczny.

Zwłaszcza budowa subwencyonowanych dróg i mostów daje oddziałowi techniczno-drogowemu wiele czynności, rzeczą bowiem jego jest projekta na powyższe budowle, przedkładane Wydziałowi krajowemu przez powiaty, sprawdzać

częstokroć dopiero po badaniach na gruncie, sprostować, niekiedy przerobić, a w licznych wypadkach na żądanie powiatów wypracować w całości projekta na wspomniane budowy po poprzedniem wykonaniu zdjęć na gruncie i przeprowadzeniu studyów.

Wydział krajowy w miarę możności deleguje swych inżynierów do budowy subwencyonowanych dróg i mostów, co jest rzeczą konieczną tak dla należytego wykonania robót, jak i należytego zużytkowania funduszów na budowę przeznaczonych. Życzeniom powiatów w tym kierunku dla braku sił technicznych nie zawsze można uczynić zadość; w ostatnich latach odmówiono licznym prośbom powiatów o pomoc techniczną. Oddział techniczno-drogowy prócz czynności powyżej zaznaczonych, przeprowadza na żądanie powiatów regulacye miast i miasteczek, tak w razie pożaru, jak i dla umożliwienia powiatom spełnienia obowiązku włożonego na nie ustawą budowniczą. W tym ostatnim kierunku zaledwie w małej mierze Wydział krajowy zdołał uczynić zadość życzeniom powiatów, a to z braku sił technicznych.

Wyżej wymienione okoliczności wykazują potrzebę pomnożenia sił oddziału techniczno-drogowego. Wydział krajowy proponuje powiększenie etatu oddziału techniczno-drogowego o jednego starszego inżyniera z płacą etatową 4.800 K., jednego inżyniera I kl. z płacą etatową 3.600 K., jednego inżyniera II kl. z płacą etatową 2.800 K., i jednego inżyniera adjunkta z płacą etatową 2.200 K. rocznie wraz z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia. Przez proponowane obecnie powiększenie etatu oddziału techniczno-drogowego zwiększą się w r. 1910 wydatki w porównaniu z r. 1909 o kwotę 17.520 K. Preliminarz budżetu krajowego na r. 1910 jest ułożony z uwzględnieniem wniosku niniejszem sprawozdaniem przedstawionego. Wydział krajowy zaznacza przytem, że proponowane pomnożenie sił techniczno-drogowych, wytworzy także warunki umożliwiające przyjęcie nowych sił technicznych, aby je w krajowej służbie drogowej wyszkolić i do samodzielnego wypełniania obowiązków służby wdrożyć i usposobić. Takie przygotowanie sił technicznych uważa Wydział krajowy za potrzebne także w tym celu, by mógł Wydział krajowy dysponować dostateczną ilością wyrobionych techników drogowych w chwili gdy realizowany będzie projekt utworzenia nowych dróg krajowych.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 29 lipca 1909 L. 84.539 w przedmiocie powiększenia etatu oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego.

2. Dotychczasowy etat osób i płac rocznych oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego, ustanowiony uchwałami Sejmu z dnia 10 i 15 lutego 1898 oraz z dnia 13 listopada 1905 i z dnia 29 października 1908, Sejm powiększa o jedną posadę starszego inżyniera, o jedną posadę inżyniera I kl. o jednę posadę inżyniera II kl. tudzież o jedną posadę inżyniera-adjunkta z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Stanisław Dąmbski** w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 134.116/08. We Lwowie dnia 29. lipca 1909.

Aleg 496

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zmiany etatu urzędników krajowego biura kolejowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 8. października 1908 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, *„by wobec gwałtownie rosnących żądań krajowego biura kolejowego, w szczególności celem przyspieszenia badania i opracowania projektów nowych linii kolejowych przedstawił Sejmowi wnioski co do pomnożenia etatu krajowego biura kolejowego, niemniej co do podniesienia wydatku w rubryce VIII. poz. 17 budżetu krajowego na badania techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów"*.

Obecny etat urzędników krajowego biura kolejowego obejmuje 21 posad inżynierskich.

Ilość posad inżynierskich po odliczeniu dyrektora biura i jego zastępcy jest za szczupła dla pokonania pracy technicznej ciążącej na biurze kolejowem.

Oprócz będącej w pełnym toku budowy kolei lokalnej ze Lwowa do Stajonowa o długości 87 klm, Wydział krajowy rozpocznie w jesieni bieżącego roku budowę kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy o długości 10.2 klm, a w ciągu roku 1910 podejmie budowę kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca.

W tym też celu przygotowuje obecnie projekt szczegółowy dla tej linii. Oprócz tego eksponowany jest osobny oddział trasowniczy dla projektu generalnego linii z Nowego względnie Starego Sączą na Szczawnicę do Nowego Targu.

W najbliższej przyszłości ma przed sobą biuro kolejowe projekt szczegółowy dla linii Rzeszów - Kolbuszowa - Nisko i dla linii Brzozów - Rymanów w myśl danego polecenia sejmowego.

Agendy te nie wypełniają w całości technicznych zadań biura kolejowego, gdyż doliczyć do nich należy sprawy ośmiu kolei będących w eksploatacyi. Dla podołania tym czynnościom z najbliższego programu wskazanem jest pomnożyć ilość urzędników technicznych krajowego biura kolejowego a mianowicie dalszemi siłami etatowemi, gdyż Wydział krajowy uważa, że prace z zakresu techniki kolejowej a szczególnie czynności połączone z dozorem nad budową kolei powierzone być powinny technikom mającym charakter stałych urzędników krajowych.

Wobec zadań kraju naszego na polu popierania akcyi około uzupełnienia sieci kolejowej zapewniona jest na długie lata ciągłość dostatecznego zajęcia dla biura kolejowego.

Z tych powodów wnosi Wydział krajowy uzupełnienie etatu krajowego biura kolejowego o 6 posad inżynierskich, a mianowicie: o 1 posadę starszego inżyniera (VII rangi), o 1 posadę inżyniera I. klasy (VIII rangi), o 1 posadę inżyniera II. klasy (IX rangi) i o 3 posady inżynierów adjunktów (X rangi)

Dla wyboru rang miarodajne były rodzaj i odpowiedzialność zajęcia, stosunki awansowe i odpowiedni rozdział posad inżynierskich biura kolejowego na poszczególne rangi.

W budżecie krajowym za rok 1905 figuruje po raz pierwszy w rubryce VIII. dział II. (koleje żelazne) pozycya wydatku w kwocie 6000 K na przedwstępne badania projektowanych linii kolejowych pod względem technicznym i komercyalnym. W budżecie na rok 1907 podwyższono tę pozycyę wydatków na 8000 Koron. W ciągu praktyki okazało się bowiem wskazanem, by Wydział krajowy miał do dyspozycyi pewien fundusz dla przedsiębrania wstępnych badań co do użyteczności i celowości projektowanych linii kolejowych, następnie i co do przybliżonych kosztów budowy.

Badania te jednak ograniczają się z jednej strony do studyów komercyalnych i do zestawienia rentowności, z drugiej zaś strony do pobieżnego zbadania terenu celem ogólnego zorjentowania się co do charakteru kolei pod względem technicznym.

Na podstawie tych studyów przedwstępnych może Wydział krajowy dać swą opinię co do użyteczności i potrzeby budowy danej linii kolejowej ze względu na ogólne interesa kraju.

Na wypadek uznania potrzeby budowy upoważnia zazwyczaj następnie Wysoki Sejm Wydział krajowy, aby wypracował projekt generalny wraz z kosztorysem i na ten cel zezwala z krajowego funduszu kolejowego zaliczkować potrzebne kwoty za zastrzeżeniem zwrotu wyłożonych kosztów z przyszłego kapitału budowy danej kolei.

Z powyżej opisanego postępowania wynika przeto, że pozycya 17 rubryki VIII wydatków budżetu krajowego służy jedynie na studya przedwstępne, podczas gdy koszta projektów generalnych pokrywa się zaliczkowo z krajowego funduszu kolejowego.

Powyższe wyjaśnienie raczy Wysoki Sejm przyjąć do wiadomości z tem, że kwota 8000 K rocznie jest wystarczająca na cele opisanych studyów przedwstępnych.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu krajowego biura kolejowego do wiadomości.

2) Dotychczasowy etat osób i płac rocznych krajowego biura kolejowego Sejm powiększa o jedną posadę starszego inżyniera, o jedną posadę inżyniera I. klasy, o jedną posadę inżyniera II. klasy i o trzy posady inżynierów adjunktów z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia.

Z Rady Wydziału krajowego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 85.109/09.

We Lwowie, dnia 29. lipca 1909.

Aleg 497

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy za rok 1908 i I. półrocze roku 1909.

I. Obecny stan organizacyi.

A) Stanowisko Reprezentacyi powiatowych.

W myśl ustawy krajowej z 16 marca 1904 założenie publicznego biura pracy zależnem jest — z wyłączeniem miast o własnym statucie — od uchwały Rady powiatowej. Pod tym względem stanowisko Reprezentacyi powiatowych jest obecnie następujące:

a) nie powzięto dotychczas decyzyi w 1 powiecie tj. lwowskim, gdzie chodzi nie o założenie samoistnego biura, lecz o kwestyę, czy i na jakich warunkach miałoby Miejskie biuro lwowskie spełniać funkcye także na rzecz powiatu lwowskiego;

b) w 41 powiatach oświadczono się przeciw założeniu biura pracy, a mianowicie w powiatach następujących:

1. Bóbrka, 2. Bohorodczany, 3. Borszczów, 4. Brzesko, 5. Brzeżany, 6. Brzozów, 7. Czortków, 8. Dobromil, 9. Dolina, 10. Gródek, 11. Grybów, 12. Horodenka, 13. Husiatyn, 14. Jasło, 15. Kamionka strumiłowa, 16. Krosno, 17. Lisko, 18. Mielec, 19. Nadwórna, 20. Pilzno, 21. Przemyśl, 22. Przemyślany, 23. Rawa Ruska, 24. Rohatyn, 25. Rudki, 26. Sambor, 27. Skałat, 28. Śniatyn, 29. Sokal, 30. Stanisławów, 31 Stary Sambor, 32. Stryj, 33. Tarnopol, 34. Tarnów, 35. Trembowla, 36. Turka, 37. Zaleszczyki, 38. Zbaraż, 39. Złoczów, 40. Żółkiew, 41. Żydaczów.

c) wreszcie za założeniem biura pracy oświadczyły się zasadniczo następujące powiaty w liczbie 32:

1. Biała, 2. Bochnia, 3. Brody, 4. Buczacz, 5. Chrzanów, 6. Cieszanów, 7. Dąbrowa, 8. Drohobycz, 9. Gorlice, 10. Jarosław, 11. Jaworów, 12. Kałusz, 13. Kolbuszowa, 14. Kołomyja, 15. Kosów, 16. Kraków, 17. Limanowa, 18. Łańcut, 19. Mościska, 20. Myślenice, 21. Nisko, 22. Nowy Sącz, 23. Nowy Targ, 24. Podhajce, 25. Ropczyce, 26. Rzeszów, 27. Sanok, 28. Tarnobrzeg, 29. Tłumacz, 30. Wadowice, 31. Wieliczka, 32. Żywiec.

Wśród 32 powiatów wymienionych pod c) zatem tych, które w zasadzie przychyliły się do myśli organizacyi publicznego pośrednictwa pracy, wyróżnić należy następujące grupy:

α) w 1 powiecie (Ropczyce) uchwały dotyczącej założenia biura pracy dotychczas nie wprowadzono w wykonanie;

β) w 5 powiatach otwarto wprawdzie w myśl uchwały biuro pracy, lecz po pewnym czasie zamknięto je, a w szczególności:

Biuro pracy:	otwarto:	zwinięto:
1. Bochnia . .	1. lipca 1905	31. grudnia 1907
2. Buczacz . .	20. marca 1905	31. grudnia 1906
3. Chrzanów . .	1. września 1905	31. marca 1907
4. Jarosław . .	1. lutego 1907	31. marca 1908
5. Rzeszów . .	1. lutego 1905	1. lipca 1906

γ) w 5 powiatach postanowiono nie tworzyć odrębnego biura, lecz przyłączyć się do okręgu działalności sąsiedniego biura, a mianowicie przyłączono powiat:

1. Jaworów do biura w Cieszanowie,
2. Wadowice
3. Żywiec „ w Oświęcimiu,
4. Kraków
5. Wieliczka „ w m. Krakowie.

Z wymienionych tu powiatów uchwaliła Rada powiatowa w Wadowicach (dnia 16 stycznia 1909) założyć u siebie samoistne biuro pracy, co prawdopodobnie w ciągu roku bieżącego zostanie wykonanem.

δ) wreszcie w 21 powiatach zgodnie z uchwałą istnieją samoistne i czynne dotychczas biura pracy. Jednak zaznaczyć należy, że w niektórych z nich (np. w Dąbrowej i Drohobyczu) już się objawił zamiar zwinięcia biur.

B) Miasta o własnym statucie.

W myśl §. 2 ustawy miasta Lwów i Kraków mają obowiązek założenia i utrzymywania biura pracy.

Miasto Kraków uczyniło zadość temu obowiązkowi, otwierając dnia 20 stycznia 1907 „Okręgowy Urząd pośrednictwa pracy“, czynny także dla powiatu krakowskiego i wielickiego.

Miasto Lwów miało już od roku 1899 „Miejskie Biuro pracy“. Na mocy uchwał Rady Miejskiej z 30 kwietnia i 16 lipca 1908 r. zreorganizowanem zostało to Biuro i podciągniętem pod ustawę z roku 1904 na zasadzie nowego statutu, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo dnia 10 listopada 1908 i nosi odtąd nazwę: „Miejski Urząd pośrednictwa pracy we Lwowie“.

C) Wykaz czynnych biur pracy.

W myśl poprzednich uwag mamy obecnie (t. j. z dniem 1 lipca b. r.) w kraju następujące biura zorganizowane na zasadzie ustawy z r. 1904: 21 biur powiatowych, obejmujących 24 powiaty i 2 biura miejskie, obejmujące 2 miasta o własnym statucie i 2 powiaty, razem więc 23 biur (urzędów pracy) dla 28 okręgów administracyjnych t. j. 2 miast o własnym statucie i 26 powiatów autonomicznych. Oto ich wykaz:

Biuro (Urząd) pracy	Uchwała Rady powiatowej wzgłęd. miejskiej	Zatwierdzenie statutu	Dzień otwarcia	U w a g i
1. Brody . .	18. stycz. 1904	10. lutego 1905	1. czerw. 1905	Istnieje od r. 1903
2. Cieszanów .	8. paździer. 06	7. listopapa 06	1. grudnia 06	dla powiatów Cieszanów i Jaworów.
3. Dąbrowa .	6. „ 06	15. kwietnia 08	1. sierpnia 07	
4. Drohobycz .	29. grudnia 05	19. stycznia 06	1. kwietnia 06	
5. Gorlice . .	11. marca 05	24. październ. 06	1. stycznia 07	
6. Kałusz . .	15. czerwca 05	15. listopada 05	1. marca 06	
7. Kolbuszowa	21. „ 06	19. październ. 06	czynne od r. 1900	
8. Kołomyja .	20. grudnia 04	10. lutego 05	15. stycznia 05	
9. Kosów . .	12. „ 05	3. maja 06	1. maja 06	
10. Kraków . .	6. maja 06	14. lipca 06	20. stycznia 07	dla m. Krakowa i pow. Krakowskiego i Wielic.
11. Limanowa .	8. listopad 04	5. stycznia 05	10. lutego 05	
12. Lwów . .	16. lipca 08	10 listopada 08	czynne od r. 1899	dla m. Lwowa.
13. Łańcut . .	29. grudnia 04	10. lutego 05	1. lutego 05	
14. Mościska .	20. „ 04	23. „ 05	1. marca 05	
15. Myślenice .	17. „ 04	10. „ 05	22. lutego 05	
16. Nisko . .	16. „ 04	10. „ 05	25. lutego 05	
17. Nowy Sącz	26. stycznia 06	10 paździer. 06	3. listopada 06	
18. Nowy Targ	4. „ 08	?	8. kwietnia 08	
19. Oświęcim .	25. listopada 04	1. lutego 05	9. lutego 05	dla powiatów Biała, Wadowice, Żywiec.
20. Podhajce .	20. lutego 06	3. maja 06	1. stycznia 07	
21. Sanok . .	15. grudnia 04	10. lutego 05	20. lutego 05	
22. Tarnobrzeg	30. „ 04	10. „ 05	czynne od r. 1900	
23. Tłumacz .	11. sierpnia 05	3. grudnia 05	31. paździer. 06	

II. Działalność Biur pracy w roku 1908.

Szczegółowy obraz działalności publicznych biur pracy w r. 1908 daje tabela Nr. 1., załączona przy końcu niniejszego sprawozdania. Tutaj zwrócimy uwagę na niektóre ważniejsze szczegóły i porównamy wyniki roku ubiegłego z latami poprzedniemi.

Cyfry ogólne za cztery lata przedstawiają się następująco:

Rok	Czynnych Biur pracy	Zgłoszeń pracodawców	Zgłoszeń szukających pracy	Skutecznych pośrednictw
1905	15	11.882	12.629	4.165
1906	20	33.967	15.707	12.098
1907	24	63.844	32.556	26.156
1908	23	49.986	34.574	27.653

Rok 1908 wykazuje o jedno biuro mniej (ubył bowiem Jarosław). Zgłoszeń szukających pracy było nieznacznie więcej (+ 2.018) niż w roku poprzedzającym, tak samo nieco więcej skutecznych pośrednictw (+ 1.497), na ogół więc postęp zrobiony w roku 1908 jest bardzo skromny, daleko gorszy, niż w r. 1907. Ilość zgłoszeń pracodawców, czyli miejsc wolnych zmniejszyła się gwałtownie: z 63.844 na 49.986, zatem o 13.858 miejsc wolnych, czyli o 22%.

Zmniejszenie to dotyczy zarówno zgłoszeń pracodawców krajowych (mniej o 3.396, czyli 20%), jak i zagranicznych (mniej o 10.462, czyli o 22%), a tłumaczy się tem, że pod wpływem przesilenia ekonomicznego w Stanach Zjednoczonych półn. Ameryki i powrotnej fali emigracyjnej, jakoteż wskutek mniejszego zapotrzebowania robotników w Niemczech, panował na targu pracy w r. 1908 nadmiar rąk roboczych i wielka łatwość pozyskania robotników, przez co ilość zgłoszeń pracodawców w Biurach pracy znacznie opadła. Te same fakta powinny wprawdzie były p o d n i e ś ć znacznie ilość szukających pracy i tak też było istotnie. Jeżeli jednak nie wystąpiło to w cyfrach (w r. 1908 podniosła się bowiem cyfra szukających pracy tylko o 6%), to wyjaśnia się to tem, że Biura pracy n i e r e g e s t r u j ą zgłoszeń robotników, o ile nie ma żadnej nadziei, aby można im było dostarczyć pracy. Wskutek tego cyfra faktycznie zgłaszających się w Biurach robotników była większą, niż statystycznie wykazana.

Pracodawcy pozakrajowi ciągle jeszcze zgłaszają się w naszych biurach liczniej, niż krajowi. Zgłoszono mianowicie miejsc wolnych:

w roku:	w kraju:	za granicą:
1905	4.689	7.193
1906	11.864	22.103
1907	16.586	47.258
1908	13.190	36.796

czyli w cyfrach procentowych: na 100 zgłoszonych w biurach miejsc wolnych, było

w roku:	w kraju:	za granicą:
1905	39	61
1906	35	65
1907	26	74
1908	26	74

Stosunek ten, jak widzimy, w roku ubiegłym nie uległ zmianie. Na cztery wolne miejsca mają Biura do rozdania 3 poza krajem, 1 w kraju.

Szukających pracy było:

w roku:	w kraju:	za granicą:
1905	3.958	8.671
1906	5.669	10.038
1907	10.725	21.831
1908	9.490	25.084

czyli w cyfrach stosunkowych: na 100 zgłaszających się robotników było żądających pracy

w roku:	w kraju:	za granicą:
1905	31	69
1906	36	64
1907	33	67
1908	27	73

Z przyczyn powyżej już podanych cyfry te nie dają dokładnego obrazu podaży pracy w ogóle, lecz tylko przedstawiają zapisane i w ewidencyi biur prowadzone zgłoszenia robotnicze. W każdym razie faktem jest, że procent szukających przez biura nasze pracy w kraju w ostatniem trzechleciu obniża się: 36, 33, 27%.

Stosunek podaży pracy do zapotrzebowania badamy, obliczając, ilu szukających pracy przypada na 100 miejsc wolnych. Obliczenie to daje następujący obraz:

W roku	Na 100 wolnych miejsc przypadało szukających pracy	
	w kraju	za granicą
1905	84	120
1906	48	45
1907	65	46
1908	72	68

Stosunek ten jest więc stale (pomijając r. 1905) korzystnym dla robotników, niekorzystnym dla pracodawców, czyli innemi słowy zapotrzebowanie jest na ogół większe niż podaż pracy. Stwierdzić jednak zaraz należy, że jest to obraz sumaryczny. Stosunek podaży i popytu kształtuje się oczywiście różnorodnie w rozmaitych grupach zawodowych.

Najważniejszą i najwięcej mówiącą cyfrą statystyki biur pracy jest ilość skutecznych pośrednictw. Cyfra ta wskazuje znaczenie publicznego pośrednictwa i daje właściwą miarę skuteczności ich działania i użyteczności dla interesowanych osób.

Skutecznych stręczeń było:

	w kraju:	za granicą:	razem:
w r. 1905	1.030	3.135	4.165
„ „ 1906	2.420	9.678	12.098
„ „ 1907	5.564	20.592	26.156
„ „ 1908	5.633	22.020	27.653

Cyfry te wykazują w roku sprawozdawczym nieznaczny postęp, mniejszy, niż można się było spodziewać. Należy jednak wziąć pod uwagę także cyfry pro-

centowe, które dają odpowiedź na pytanie, jaki procent zgłoszeń został skutecznie załatwionym?

Otóż na 100 wolnych miejsc obsadzono:

w roku:	w kraju:	za granicą:	łącznie:
1905	22	44	35
1906	20	44	36
1907	33	43	41
1908	43	60	55

zaś na 100 poszukujących pracy, otrzymało ją:

w roku:	w kraju:	za granicą:	łącznie:
1905	26	36	33
1906	43	96	77
1907	52	94	80
1908	59	88	80

W porównaniu z rokiem poprzednim (1907) cyfry procentowe wykazują podwyżkę, a więc skuteczniejszą na ogół działalność biur pracy. Skuteczność pośrednictwa w stosunku do pracodawców (55%) oznaczyć należy jako mierną, w stosunku do robotników (80%) jako bardzo dobrą, jednak z uwagą już wyżej przytoczoną, że nie rejestrowano zwykle zgłoszeń robotników, jeżeli dostarczenie im pracy nie przedstawiało żadnych widoków. Gdyby je rejestrowano, procent ów byłby oczywiście znacznie mniejszym. Skuteczność pośrednictwa była i jest ciągle większą w stosunku do zgłoszeń zagranicznych, niż w stosunku do krajowych (60% wobec 43% skutecznie załatwionych zgłoszeń pracodawców zagranicznych, względnie krajowych, i 88% wobec 59% zgłoszeń robotników).

Ze zgłoszeń pracodawców 45%, zaś ze zgłoszeń robotników 20% nie zostało załatwionymi a to bądź wskutek nieudolności biur pracy, bądź wskutek faktycznej niemożebności, bądź wreszcie wskutek cofnięcia zgłoszenia przez interesowaną osobę.

Sprawozdaniem niniejszem nie jest objęty Miejski Urząd pracy we Lwowie, który dopiero w listopadzie 1908 r. podciągniętym został pod ustawę krajową z r. 1904 i wcielony w naszą organizacyę, Dopiero więc w następnym roku i to Biuro będzie objęte sprawozdaniem naszem. Tu zaznaczamy tylko, że Miejski Urząd lwowski wykazuje w r. 1908:

zgłoszeń pracodawców	7.209
„ robotników	4.239
pośrednictw	2.620.

III. Koszta utrzymania.

Załącznik nr. 2 przedstawia w formie tabelarycznej wysokość kosztów utrzymania i sposobu pokrycia ich w poszczególnych Biurach pracy.

Faktyczny koszt utrzymania tych Biur w ostatnich 4 latach wynosi okrągło w koronach (bez pozostałości kasowej):

w roku:	ilość Biur:	koszta:
1905	15	26·016 kor.
1906	19	45·677 „
1907	23	77·807 „
1908	22	94·747 „

W ostatnim roku zatem wydatki wzrosły o 16.940 K czyli o 22%, jednak, jak to poniżej wykażemy, także dochody podniosły się i to jeszcze znaczniej. Przeciętny wydatek na jedno Biuro wynosi okrągło koron 4300.

Podzieliwszy wydatki przez ilość skutecznych pośrednictw otrzymamy przeciętny koszt jednego zapośredniczenia, który wyniósł:

w r. 1905	6 K 25
„ „ 1906	3 K 77
„ „ 1907	2 K 97
„ „ 1908	3 K 43

Należało oczekiwać, że cyfra ta będzie w dalszym ciągu spadać. Ilość skutecznych pośrednictw podniosła się tylko o 6%, gdy wydatki podskoczyły o 22%. Jest to objaw nienaturalny, albowiem wydatki powinny rosnąć w progresyi powolniejszej niż ilość pośrednictw i tak też było dotychczas: w r. 1906 (w porównaniu z poprzednim) ilość pośrednictw wzrosła o 190%, wydatki o 175%, zaś w r. 1907 ilość pośrednictw o 115%, wydatki o 70%, w roku ostatnim było odwrotnie.

Wydatki pokrywa się w pierwszym rzędzie z dochodów własnych Biura wpływających z opłat od pracodawców. Dochody te przedstawiają się następująco:

w roku	opłaty od pracodawców		
	krajowych	pozakrajowych	razem
	k o r o n		
1905	1.168	6.149	7.317
1906	2.314	18.324	20.638
1907	7.625	48.447	56.072
1908	8.952	76.791	85.743

W ostatnim roku dochody podniosły się prawie o 30.000 K. czyli o 53%, co się tłumaczy wyłącznie znacznem podwyższeniem przez Wydział krajowy, opłat pobieranych od pracodawców rozporządzeniem z 28 grudnia 1907 (podanem dosłownie w zeszłorocznem sprawozdaniu, załącznik nr. 5).

Z opłat tych wpływa 9/10 części od pracodawców zagranicznych, a 1/10 od krajowych.

Faktyczne koszta utrzymania Biur pracy w r. 1908, jak wyżej wykazano, wynoszą 94.747 K, dochody zaś od pracodawców 85.743 K. Wynikałoby z tego zestawienia, że niedobór, który musiałby być pokrytym z funduszów publicznych, wynosi stosunkowo nieznaczną kwotę 9000 K. Tak jednak jest tylko pozornie. Byłoby tak, gdyby administracya była scentralizowaną, a dochody wpływały do jednej kasy. Faktycznie jest inaczej, gdyż każde Biuro tworzy odrębną jednostkę administracyjną i niezależnie od innych gospodaruje. Faktycznie zatem niektóre Biura mają nadwyżkę dochodów, inne mają niedobór (vide załącznik nr. 2) Mianowicie w 6 Biurach wykazano n a d w y ż k ę dochodów w łącznej kwocie 21.064 K, w 14 natomiast Biurach wykazano łącznie n i e d o b ó r w kwocie 19.580 K, który musiał być pokrytym z funduszów publicznych, (ponadto w 2 Biurach wykazano równowagę dochodów i wydatków). Faktyczny wydatek z funduszów publicznych jest jednak większy, gdyż doliczyć należy subwencye udzielone niektórym Biurom przez Wydział krajowy, jakoteż udziały sąsiednich powiatów, tam gdzie Biura są wspólne. Ta dodatkowa kwota wynosi 4550 K, która doliczona do 19.580 K, daje właściwy wydatek z funduszów publicznych w kwocie łącznej 24.130 K.

W ciągu lat 4 wydatek z funduszów publicznych wynosił:

w r. 1905	18.492 K.
„ „ 1906	24.167 K.
„ „ 1907	27.697 K
„ „ 1908	24.130 K.
Razem . . .	94.486 K.

W roku 1908 niedobór, który musiał być pokrytym z funduszów utrzymującej biuro władzy tj. powiatu względnie miasta wynosił:

0	Koron	w	8	powiatach
do 1000	„	„	8	„
1 — 2000	„	„	3	„
2 — 3000	„	„	2	„
nad 5000	„	„	1	mieście (Krakowie).

Miejski Urząd pracy we Lwowie, nie objęty jeszcze, jak wspomniano, niniejszem sprawozdaniem, wykazuje w r. 1908 wydatki w kwocie 16.634 K 99, dochody własne w kwocie 2683 K 49 z tytułu opłat od zagranicznych pracodawców (od krajowych nie pobiera bowiem żadnych opłat), niedobór w kwocie 13 951 K 50 g pokrył fundusz gminy m. Lwowa.

IV. Krajowe Biuro pracy.

1. Sprawy bieżące.

Działalność krajowego Biura pracy rozwijała się normalnie w kierunkach wytkniętych ustawą z r. 1904. Jak to szczegółowo już w zeszłorocznem sprawozdaniu wykazaliśmy, działalność Biura krajowego obejmuje czynności instruktorskie, nadzorcze, informacyjne, wreszcie sprawy opieki nad emigracyą. Trzy pierwsze działy spełnia Biuro krajowe w zupełności.

Lustracye przeprowadzono w okresie sprawozdawczym następujące:

1908 —	10—11	stycznia	w Mościskach,
	11—12	„	w Jarosławiu,
	13	„	w Kolbuszowej,
	14	„	w Łańcucie,
	3—4	lutego	w Podhajcach,
	15—16	czerwca	w Cieszanowie,
	8	lipca	w Dąbrowie,
	9—10	„	w Tarnobrzegu,
	11	„	w Nisku,
	26	września	w Oświęcimiu,
	4	grudnia	w Kołomyi,
	5—6	„	w Kosowie,
	7	„	w Tłumaczu,
	31	„	w Krakowie,
1909 —	3, 4, 6 i 19	marca	we Lwowie,
	26	maja	w Oświęcimiu,
	27	„	w Krakowie,
	28	„	w Nowym Targu,
	9	czerwca	w Krakowie.

Normalne sprawy bieżące nie wymagają zresztą szczegółowego sprawozdania. Natomiast poruszymy osobno kilka ważniejszych momentów wymagających bliższego omówienia.

2. Sprawa opieki nad emigracyą zamorską.

Opieka nad emigracyą, nakazana przepisem ustawy i wliczona do zakresu działania krajowego Biura nie rozwija się w sposób odpowiadający potrzebie. Dotyczy to zwłaszcza emigracyi zamorskiej. O ile bowiem chodzi o emigracyę zarobkową na kontynencie europejskim, można powiedzieć, iż sam fakt pośrednictwa, podjętego przez publiczne Biura pracy, jest doniosłym, chociaż nie wystarczającym aktem opieki nad tem wychodźctwem. Krajowe Biuro ma też wyczerpujący pogląd na stosunki tego działu emigracyi, ma z nim stały kontakt, a nawet pewien autorytet wobec zorganizowanych czynników zagranicznych zajmujących się importem naszych robotników. Gdyby aparat, zajmujący się bezpośrednio stręczeniem pracy za granicę, t. j. biura prowincyonalne, funkcyonował lepiej, wpływ nasz na emigracyę zarobkową kontynentalną byłby bardzo poważnym.

Natomiast nie możemy wykazać żadnych wyników w zakresie emigracyi zamorskiej. Nie możemy spełniać nawet usług informacyjnych wobec emigrantów, gdyż nie mamy do tego ani materyałów ani zorganizowanego aparatu. Na ten fakt zwrócił Wydział krajowy uwagę Wysokiego Sejmu już w sprawozdaniu poprzedniem. Pod tym względem nie nastąpiła zmiana na lepsze. Dwaj referenci zatrudnieni obecnie w Krajowem Biurze pracy są zajęci w zupełności załatwianiem spraw bieżących i lustracyami. Aby to Biuro mogło być równocześnie krajowym Urzędem emigracyjnym byłoby potrzebnem zaangażowanie już odpowiednio przygotowanego fachowego referenta dla emigracyi zamorskiej.

3. Emigracya do Czech.

Aż do czasów najnowszych nie było emigracyi z Galicyi do Czech wyjąwszy sporadyczne wypadki. Na wiosnę r. 1908 po raz pierwszy wyjechało za naszem i Biur pracy współdziałaniem kilkuset robotników i okazała się możność i potrzeba ujęcia i zorganizowania tego wychodźctwa. Nastąpiło bliższe porozumienie między naszemi publicznemi Biurami pracy reprezentowanemi przez Krajowe Biuro a publicznemi biurami czeskiemi, w których imieniu wystąpiło tzw. krajowe Centralne Biuro pośrednictwa pracy w Pradze („Zemska centralka pro sprostředkovani prace"). Czechy mają bowiem od r. 1903 zorganizowane publiczne pośrednictwo pracy i sieć biur złożoną z 250 zakładów (bądź samodzielnych, bądź w połączeniu ze stacyami zaopatrzenia dla szukających pracy) podzielonych na 5 okręgów, na których czele stoi 5 biur krajowych.

Sprowadzanie galicyjskich robotników ujęło tam w swoje ręce dla całych Czech Krajowe Biuro w Pradze, tworząc w tym celu osobny dla tej sprawy oddział i angażując osobnego referenta władającego biegle językiem polskim.

Na odbytej naprzód w Pradze, a następnie w Krakowie konferencyi delegatów obu organizacyi ustalono wszelkie szczegóły strony technicznej i warunki pracy w formie typowego kontraktu pracy.

Na rok 1909 umówiono następujące płace dla robotników rolnych sezonowych, o których tam głównie chodzi.

a) **Płaca dzienna.**

Dla	Na czas			
	do 1. czerwca	od 1. czerwca do 31. sierpnia	od 1. września do końca	podczas żniw (1½ mies.)
I. mężczyzn i starszych parobków umiejących kosić	K 1·20	K 1·40	K 1·20	K 1·50
II. mężczyzn i starszych parobków nie umiejących kosić	K 1·—	K 1·20	K 1·—	K 1·30
III. kobiet i dziewcząt	K 0·96	K 1·10	K 0·96	K 1·20
IV. wyrostków (15—18 lat)	K 0·64	K 0·80	K 0·64	K 0·90

b) **Płaca miesięczna.**

Dla	Za czas			
	do 1. czerwca	od 1. czerwca do 31. sierpnia	od 1. września do końca	podczas żniw ($1^1/_2$ mies.)
I. mężczyzn i starszych porobków umiejących kosić	K 29	K 31	K 29	K 35
II. mężczyzn i starszych parobków nie umiejących kosić	K 25	K 29	K 25	K 31
III. kobiet i dziewcząt	K 24	K 27	K 24	K 29
IV. wyrostków (15—18 lat)	K 16	K 19	K 16	K 21

Robotnicy zatrudnieni w stajni, zobowiązani zatem także do pracy w niedziele i święta, otrzymują tylko płacę miesięczną, a to:

Mężczyźni: przez cały czas po 35 K, miesięcznie, w żniwa przez półtora miesiąca 38 K.

Kobiety: przez cały czas po 27 K, w żniwa przez półtora miesiąca 30 K.

Na tych warunkach zapośredniczyły nasze Biura w r. 1909 na wiosnę 1901 robotników.

Emigracya do Czech zasługuje na gorliwe poparcie i życzyć sobie należy jej rozwoju, pomijając inne ogólniejsze względy, także w interesie robotników, którzy pozostają tam pod opieką znanych im praw i władz, a mają warunki nie gorsze niż w Niemczech.

Podkreślić też należy współdziałanie dwóch publicznych organizacyi pośrednictwa pracy, z których jedna wprawdzie reprezentuje interesy pracodawców, druga zaś robotników, jednak obie schodzą się na wspólnym gruncie zupełnej bezinteresowności i myśli społecznej, która tkwi w publicznem pośrednictwie pracy.

4. Emigracya do Francyi.

Na posiedzeniu Sejmu z dnia 28 września 1907 r. wniósł poseł Stapiński następującej treści interpelacyę do Wydziału krajowego:

„Szykany a nawet nieludzkie prześladowania, na jakie narażeni bywają robotnicy polscy z Galicyi w cesarstwie niemieckiem, nakazują nam rozejrzeć się za innem polem zarobku dla tych dziesiątek tysięcy polskich robotników sezonowych, którzy dotychczas w obrębie cesarstwa niemieckiego zarobkowali.“

„Miejscem takiem mogłaby być Francya, gdzie około 50.000 robotników polskich mogłoby uzyskać pracę pod każdym względem lepszą niż ta, jaką mają w Niemczech. Robotnik rolny zarobi we Francyi 400 do 500 franków gotówką a oprócz tej płacy otrzyma pomieszkanie i utrzymanie zupełne. Tylko pranie bielizny i ubranie musi sobie robotnik sam opłacać."

„Zapytujemy Wydział krajowy, czy zechce się tem zająć natychmiast, aby już w sezonie zarobkowym na rok 1908. skierować wychodźtwo zarobkowe do Francyi."

Oceniając myśl w powyższej interpelacyi poruszoną zwrócił się Wydział krajowy pismem z 28 października 1907. do c. i k. generalnego Konsulatu w Paryżu z prośbą o informacyę, czy istotnie rolnictwo i przemysł we Francyi przedstawiają odpowiednie warunki dla wychodźtwa zarobkowego z naszego kraju i w jaki sposób należałoby do zorganizowania tego wychodźtwa przystąpić.

C. i k. generalny Konsulat w Paryżu odpowiedział pismem z 3 grudnia 1907., że zwrócił się w tej sprawie przedewszystkiem do Ministerstwa pracy, które następujących udzieliło mu informacyj: W przemyśle nie ma na razie popytu za siłami roboczemi, przeciwnie nawet przesilenie w fabrykach automobilowych i innych z przemysłem tym związanych zmusiło do ograniczenia produkcyi i do ostrzeżenia przed emigracyą zagranicznych robotników. Przesilenie to prawdopodobnie rozszerzy się także na inne gałęzie przemysłu, dlatego też na razie przynajmniej i w najbliższej też przyszłości nie można zalecać emigracyi robotników przemysłowych do Francyi. Jedyną okolicą Francyi, która wykazuje zawsze jeszcze pobyt za siłami roboczemi, jest pogranicze niemieckie w departamencie Meurthe et Moselle, obejmujące liczne kopalnie, huty itp. Teren ten wszakże opanowała już w wysokim stopniu emigracya robotników włoskich. Rolnictwo zaś we Francyi posługuje się istotnie w znacznej mierze zagranicznymi robotnikami sezonowymi a mianowicie w północnych departamentach pracują robotnicy belgijscy, w południowych hiszpańscy. Robotnicy belgijscy pracują przeciętnie po 4 miesiące w roku we Francyi, zarabiają 4—5 franków dziennie. Z zarobku tego muszą opłacać mieszkanie i pożywienie. Żyjąc nadzwyczaj oszczędnie, zarabiają n e t t o około 300 Franków za sezon. Emigracya belgijska nie może wszakże służyć za wzór dla emigracyi galicyjskiej, przedewszystkiem ze względu na różnicę położenia geograficznego tych krajów. Czy obok robotników belgijskich i hiszpańskich mogliby znaleść zarobek w rolnictwie francuskiem jeszcze robotnicy galicyjscy, na to pytanie nie umiało Konsulatowi odpowiedzieć Ministerstwo pracy, odsyłając w tej sprawie Konsulat do Ministerstwa rolnictwa. To ostatnie zaś Ministerstwo oświadczyło, że kwestya ta wymaga szczegółowego badania w drodze specyalnej ankiety. Odnośne studya wszakże mogłoby Ministerstwo wdrożyć tylko na interwencyę dyplomatyczną ze strony c. i k. austrowęgierskiego Ministerstwa spraw zewnętrznych. W rezultacie zaś wobec tej pełnej rezerwy postawy centralnych władz francuskich uznał Konsulat emigracyę zarobkową z Galicyi do Francyi za niewskazaną.

Na podstawie powyższej informacyi ze strony Konsulatu zwrócił się Wydział krajowy pismem z 16 grudnia 1907. do c. i k. Ministerstwa spraw zewnętrznych z prośbą o interwencyę we francuskiem Ministerstwie rolnictwa celem złożenia wspomnianej ankiety i wdrożenia studyów w tej sprawie.

Pismem z 10 stycznia 1908. zawiadomiło powyższe c. i k. Ministerstwo Wydział krajowy, że zwróciło się do c. i k. Ambasadora w Paryżu w sprawie zorganizowania przez rząd francuski wymienionej ankiety dla stwierdzenia, czy i na jakich warunkach mogliby galicyjscy robotnicy znaleść zarobek w rolnictwie francuskiem.

Odnośne pismo c. i k. Ambasadora w Paryżu, jak to w ambasadzie w krótkiej drodze sprawdzono, pozostało mimo licznych urgensów bez odpowiedzi oficyalnej. Z innej jednak strony doszliśmy do przekonania, że ze względu na wewnętrzne stosunki polityczne, na konfiguracyę stronnictw w Izbie a w szczególności ze względu na reprezentantów stronnictw robotniczych rząd francuski nie chętnie

tylko przystąpiłby do zajęcia urzędowego stanowiska wobec nowej emigracyi robotników obcych do Francyi i woli zachować się neutralnie. Tem samem też upadła myśl ankiety w tej sprawie, w pismie c. i k. Konsulatu paryskiego poruszona. Ze strony francuskiej więc, wobec powyższego stanowiska rządu, zainteresowały się emigracyą zarobkową z naszego kraju do Francyi tylko koła bezpośrednio interesowane, rząd zaś francuski wobec emigracyi tej już w toku będącej ograniczył się wyłącznie tylko do przypomnienia władzom podległym w jesieni 1908 r. przepisów ogólnie obowiązujących w sprawie meldowania obcokrajowców.

Z inicyatywą w sprawie bezpośredniego wprowadzenia w życie myśli skierowania naszych robotników do Francyi wystąpił na wiosnę 1908 r. p. poseł Skołyszewski. Porozumiawszy się z syndykatami rolniczymi wschodnich departamentów Francyi zawiózł p. Skołyszewski w marcu, kwietniu i maju 1908 r. do Francyi w kilku partyach zwyż 800 naszych robotników, którzy otrzymali tam zarobki przeważnie na roli na przeciąg pół roku względnie całego roku na warunkach następujących: Płaca miesięczna robotników sezonowych: 30, 35 i 40 franków, płaca roczna 200, 260, 300, 350, 400 i 500 Fr. nadto mieszkanie i całe utrzymanie. Płaca dzienna bez utrzymania 2 i 3 Fr. i mieszkanie. Koszta podróży z Krakowa do miejsca pracy we Francyi ponosił pracodawca pod warunkiem, jeśli robotnik ukończy umówiony czas pracy, w przeciwnym razie potrącone były robotnikowi z kaucyi na rzecz pracodawcy. Koszta podróży z powrotem otrzymywał robotnik roczny od pracodawcy po dwóch latach pracy w całości, robotnik sezonowy zaś po ukończeniu sezonu w wysokości 35 Franków.

P. poseł Skołyszewski ma niewątpliwie zasługę zrealizowania po raz pierwszy w szerszych rozmiarach myśli skierowania zarobkowego naszego wychodźtwa do Francyi, sprowadzenia jej ze sfery projektów i studyów na grunt praktyczny. Emigracya ta wiosenna 1908 r. z Galicyi do Francyi wraz z wszystkiemi jej dobremi i złemi stronami i częścią nieuniknionymi błędami, z coraz to nowemi na wierzch dobywającemi się doświadczeniami stała się z natury rzeczy punktem wyjścia dalszych studyów nad tą kwestyą w fachowych kołach i w prasie tak we Francyi jak i w naszym kraju. Doświadczenia te postanowił więc zużytkować także Wydział krajowy, który, jak z powyższego wynika, sprawy zbadania wartości tego nowego terenu wychodźczego nie spuszczał z oka. To też nie mogąc doczekać się z przyczyn wyżej podanych wyniku oficyalnych studyów ze strony rządu francuskiego, wydelegował Wydział krajowy we wrześniu 1908 r. urzędnika Krajowego Biura pośrednictwa pracy p. Maurycego Madurowicza do Francyi z poleceniem zbadania na miejscu tych warunków, zetknięcia się z interesowanymi czynnikami a w szczególności z poleceniem przeprowadzenia szczegółowych wywiadów u tutejszych robotników we Francyi od pół roku już pracujących.

Wydelegowany przez Wydział krajowy urzędnik odbył cały szereg konferencyi z reprezentantami austro-węgierskiej ambasady i konsulatów we Francyi, z reprezentacyami pracodawców francuskich, tudzież z poszczególnymi pracodawcami francuskimi, zatrudniającymi już od pewnego czasu robotników naszych, wreszcie z samymi tymi robotnikami. Na tej też podstawie zostało stwierdzonem, że jest we Francyi niewątpliwie miejsce dla robotników z naszego kraju obok, a ewentualnie i w miejsce obecnie tam zajętych obcokrajowych robotników i to miejsce korzystne tak w porównaniu z zarobkami miejscowych, francuskich robotników, jak i w porównaniu z zarobkami naszego robotnika w innych krajach, a w szczególności w Niemczech. Miejsce to wszakże musi emigracya nasza dopiero sobie zdobyć należytą organizacyą i właściwym doborem robotników. Utrzymanie więc i rozszerzenie tego terenu wychodźczego zależało w pierwszej linii od należytego zapewnienia z góry naszemu robotnikowi odpowiednich warunków kontraktowych w porozumieniu z francuskimi pracodawcami, a następnie od zorganizowania samego pośrednictwa, któreby obu stronom dawało rękojmię zaspokojenia wzajemnego interesu.

Na podstawie nawiązanych przez urzędnika swego stosunków z organizacyami rolniczemi we Francyi, przystąpił Wydział krajowy przedewszystkiem do ułożenia w porozumieniu z temi organizacyami typowych kontraktów dla naszych

robotników rolnych rocznych i sezonowych we Francyi. Wydział krajowy uzyskał od Federacyi północno-wschodnich Związków rolniczych we Francyi następujące płace:

Dla robotników na rok ugodzonych: Płaca mężczyzny dorosłego w wieku 25 do 40 lat wynosi 500 franków rocznie, płaca mężczyzny wieku 20 do 25 lat 450 franków, dla dziewcząt folwarcznych 360 franków.

Dla robotników sezonowych: Płaca miesięczna mężczyzny w wieku 22 do 40 lat i parobka w wieku 18 do 22 lat umiejącego kosić, wynosi 42 Fr. Parobek nie umiejący kosić, jakoteż kobieta pobiera 38 Fr. miesięcznie.

Syndykat centralny rolniczy w Paryżu akceptował te same płace z różnicą na korzyść robotnic rocznych, którym przyznał płacę 400 Fr.

Każdy robotnik otrzymuje mieszkanie i całe utrzymanie. Koszta podróży z Krakowa do Francyi ponosi pracodawca pod warunkiem, jeśli robotnik wytrwa umówiony czas pracy. Koszta podróży z powrotem otrzymuje robotnik sezonowy po ukończeniu sezonu a robotnik roczny po dwóch latach pracy.

Centralny Syndykat rolniczy w Paryżu przyznaje koszta podróży powrotnej już po roku pracy.

Wydział krajowy zamierzał pierwotnie ograniczyć bezpośrednią swą interwencyę do ułożenia tych kontraktów, jako podstawy prawnej całego stosunku zarobkowego, właściwem zaś pośrednictwem robotników naszych na te kontrakty zająć się miały publiczne nasze Biura pracy z jednej strony a organizacye pracodawców francuskich z drugiej strony. Wydział krajowy z naciskiem kilkakrotnie im doradzał, by na wzór analogicznych biur niemieckich Izb rolniczych zorganizowały własne biura pośrednictwa pracy przy swoich syndykatach. Syndykaty rolnicze francuskie stanowczo odmówiły wszakże temu żądaniu, a natomiast usilnie przemawiały za tem, by dla ułatwienia całej sprawy utworzono we Francyi Ajencyę z ramienia galicyjskich władz, względnie instytucyi zajmujących się pośrednictwem pracy. Wobec tej postawy francuskich syndykatów, jak i wobec tego, że w danych warunkach nie można było liczyć na utworzenie takiej Ajencji przez żadną krajową instytucyę emigracyjną, postanowił Wydział krajowy i drugą część zadania chwilowo przyjąć na siebie: zorganizował mianowicie własną Ajencyę Krajowego Biura pośrednictwa pracy we Francyi, wydelegowawszy w tym celu tego samego urzędnika Kraj. Biura do Nancy z poleceniem utworzenia i prowadzenia tej Ajencyi.

Ajencyę powyższą prowadził Wydział krajowy we własnym zarządzie od 18. lutego do 31. maja 1909. Najważniejszem zadaniem Ajencyi było zbieranie na miejscu zamówień na robotników, ktorych kontraktowaniem i konwojowaniem do Nancy zajmował się, w myśl zarządzenia Krajowego Biura, Okręgowy Urząd pośrednictwa pracy w Krakowie. Rozwiezienie robotników z Nancy do miejsc pracy było następnem zadaniem Ajencyi, które nie kończyło się wszakże z chwilą oddania robotnika pracodawcy. Otwierało się bowiem wówczas dalsze pole działania dla Ajencyi, polegające na stałym z robotnikami kontakcie, na opiece nad nimi, na ułatwianiu porozumienia pomiędzy robotnikiem a pracodawcą, na interweniowaniu w interesie robotników w razie niedopełniania warunków kontraktu przez pracodawcę, lub innych nieporozumień, w wypadkach choroby robotnika, konieczności powrotu do domu i t. p. Ajencya opiekowała się również powracającymi do kraju po ukończonym roku pracy robotnikami, sprawdzała mianowicie ich rachunki, ułatwiała wysyłkę i zmianę pieniędzy, układała najkrótsze i najwygodniejsze marszruty, zaopatrując robotników w odpowiednie wskazówki, polecenia itp. Ajencya ułatwiała w końcu znalezienie pracy na miejscu robotnikom, którzy na własną rękę do Francyi przybyli, czas umówiony pracy ukończyli, lub też zmuszeni byli z usprawiedliwionych przyczyn pracę porzucić. Z drugiej strony służyła Ajencya informacyami wszystkim miejscowym pracodawcom i instytucyom.

Liczba zapośredniczonych przez Ajencyę robotników obejmuje tylko część robotników z Galicyi do Francyi w tym czasie przybyłych. Obok robotników bowiem sprowadzonych przez Ajencyę Krajowego Biura pośrednictwa pracy w Nancy otrzymało w tym czasie zarobki we Francyi przynajmniej drugich tyle robotników za pośrednictwem p. posła Skołyszewskiego, Polskiego Towarzystwa emigra-

cyjnego w Krakowie, wreszcie przez ajentów prywatnych w Nancy i okolicznych miastach. Niemniej pewna liczba robotników przybyła na własną rękę z kraju do Francyi, pewna w końcu liczba robotników przybyłych w r. 1908 pozostała we Francyi na rok następny już to w tych samych, już to w innych miejscach, tak, że łącznie pracuje w r. b. we Francyi najmniej 1.000 robotników galicyjskich. Za pośrednictwem Ajencyi naszej otrzymało pracę we Francyi 472 robotników, przeważnie w rolnictwie. Nawiązano nadto wiele stosunków z firmami przemysłowemi i górniczemi, które jeszcze w ciągu b. r. zamierzają sprowadzić znaczniejszą liczbę robotników naszych.

Stronę finansową Ajencyi unormował Wydział krajowy w następujący sposób: Ajencya pobierała od pracodawcy za każdego dostarczonego robotnika taksę w kwocie 6 franków, z których 4 K (4 Fr. 19) przypadało na rzecz Urzędu pośrednictwa pracy w Krakowie, względnie tego Biura powiatowego, które dostarczyło robotników, a reszta 1 Fr. 81 centimów przypadała na rzecz Ajencyi w Nancy. Każdy pracodawca składał z góry prowizyę w odpowiedniej przez Ajencyę wyznaczonej mu wysokości na pokrycie kosztów sprowadzenia mu robotnika. Prowizyę tą składał pracodawca na rachunku bieżącym w banku Crédit Lyonnais w Nancy. Z rachunku tego podnosiła zarówno Ajencya w Nancy, jak i Urząd pośrednictwa pracy w Krakowie potrzebne kwoty dla przywiezienia robotników z Krakowa do Francyi i rozwiezienia ich do miejsc przeznaczenia. Resztę prowizyi, pozostałą po potrąceniu kosztów podróży robotnika, konwoju, strawnego w czasie podróży, taksy biurowej i zaliczki, danej robotnikowi na rachunek płacy zwracała Ajencya pracodawcy.

Czysty dochód z taks przypadających na Ajencyę w kwocie 904 franków 60 centimów (za 460 sprowadzonych z kraju robotników po 1·81 Fr. = 832·60 Fr. i za 12 robotników zapośredniczonych na miejscu po 6 Fr. = 72 Fr.) nie mógł oczywiście pokryć wszystkich wydatków Ajencyi w kilku pierwszych miesiącach jej bytu. Wydatki rzeczowe Ajencyi (czynsz, porto, druki itp. wydatki kancelaryjne) wyniosły okrągło (rachunki nie są dotąd w całości zamknięte) 1.200 koron. Koszta podróży i dyety wydelegowanego dla prowadzenia Ajencyi urzędnika wyniosły 1450 K. Ogółem więc wydatki na Ajencyę reprezentują kwotę 2.650 K, a gdy dochód własny Ajencyi wyniósł 864 K (= 904·60 Fr.), przyjąć można czysty wydatek funduszu krajowego na Ajencyę w Nancy na około 1.800 K.

Reskryptem z 25. marca 1909 udzieliło c. k. Namiestnictwo koncesyi na pośrednictwo pracy za granicą kraju Polskiemu Towarzystwu emigracyjnemu w Krakowie, zawiązanemu w r. 1908, jako stow. zarobkowe i gospodarcze na zasadach ustawy z 9. kwietnia 1873 (Dz. pp. Nr. 70.). Towarzystwo to zwróciło się do Wydziału krajowego z następującem oświadczeniem: Towarzystwo zobowiązuje się wszystkich za granicę wysyłanych robotników kontraktować pisemnie w jednem z publicznych Biur (Urzędów) pośrednictwa pracy. Towarzystwo poddaje całą swoją działalność kontroli Wydziału krajowego w tej formie, że delegat Wydziału krajowego będzie miał prawo przeglądania wszelkich ksiąg, regestrów i korespondencyi Towarzystwa, że Dyrekcya Towarzystwa obowiązaną będzie udzielać temuż delegatowi żądanych wyjaśnień, że wreszcie delegat Wydziału krajowego będzie miał prawo udziału w posiedzeniach Rady Nadzorczej Towarzystwa z głosem doradczym. Towarzystwo oświadczyło też w szczególności gotowość zorganizowania emigracyi zarobkowej z Galicyi do Francyi, objęcia opieki nad tymi wychodźcami, a wreszcie gotowość objęcia w swój zarząd i na własny rachunek Ajencyi Krajowego Biura pośrednictwa pracy w Nancy.

Wydział krajowy, w zaufaniu do osób kierujących obecnie Polskiem Towarzystwem emigracyjnem[1]) — wszedł w porozumienie z Towarzystwem i z dniem

---

[1]) Skład Rady nadzorczej Towarzystwa jest następujący: Pp. Dr. Jan Hupka, poseł na Sejm krajowy jako prezes: Dr. Franciszek Bujak, docent Uniw. Jagiell. jako wiceprezes; Dr. Alfred Halban, prof. Uniw. lwowskiego, poseł na Sejm galicyjski i bukowiński; Cez. Haller, właśc. dóbr; Rejent Edmund Klemensiewicz, radny m. Krakowa; Bronisław Laskownicki, redaktor „Wieku Nowego“, radny m. Lwowa; Dr. Józef Raczyński, sekretarz c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie;

31. maja br. zwinął swoją Agencyę w Nancy, gdzie natomiast powstała Agencya pod firmą Towarzystwa i na jego rachunek i odpowiedzialność. („Agence de la Société polonaise d'emigration").

Zresztą Wydział krajowy byłby i tak zwinął swoją Agencyę, gdyż z góry przystępował do jej założenia z tą myślą, że jest to tylko tymczasowa placówka emigracyjna nie zaś na stałe utworzona instytucya, albowiem Wydział krajowy ani w postanowieniach ustawy, ani w woli Wysokiego Sejmu nie miał mandatu do utworzenia stałej Agencyi a do założenia Agencyi z charakterem przejściowym zmuszonym został sytuacyą na tym nowym terenie emigracyjnym. Po zamknięciu wiosennego sezonu wychodźczego konieczność istnienia Agencyi ustała i Wydział krajowy byłby delegowanego urzędnika odwołał, a Towarzystwo emigracyjne i bez porozumienia z Wydziałem krajowym było w prawie utworzenia swojej Agencyi. W interesie naszych wychodźców było lepiej zrobić to we wzajemnem porozumieniu.

Wydział krajowy stwierdzić jednak musi, że kraj nie powinien i nie może od swoich obowiązków wobec emigracyi uwolnić się przez przekazanie ich i pozostawienie jakimkolwiek instytucyom czy stowarzyszeniom prywatnym. Prywatne bowiem instytucye emigracyjne naprzód z natury swojej nie mają trwałego bytu, następnie zaś ulegają w swem działaniu ciągłym fluktuacyom pod wpływem zmian w składzie członków i w składzie zarządu, nie mają wreszcie zwykle dość silnych podstaw finansowych Prosta zmiana osób kierujących lub zachwianie finansowe może uczynić prywatną instytucyę bierną i bezczynną albo nawet, co gorsze, nadać jej kierunek szkodliwy przez dążność do zysku, do czego emigracya nastręcza dużo sposobności (opłaty od emigrantów, od pracodawców, od firm przewozowych, od pośredników itp.).

Kraj obowiązki opieki nad emigracyą musi zatem sam podjąć i wykonać, co oczywiście nie wyklucza, że pozostanie jeszcze dość pola do pracy pożytecznej dla inicyatywy prywatnej i dobrej woli obywatelskich czynników. Te jednak mogą akcyę publiczną tylko uzupełniać, nie zaś zastępować.

5. Sekretaryaty emigracyjne.

Próba robiona z „Agencyą" naszą we Francyi dała nam ważne doświadczenie co do pożyteczności takich placówek emigracyjnych i przekonanie, które już teraz zaznaczyć należy, że rozwiązanie problemu opieki nad emigracyą leży właśnie w utworzeniu we wszystkich ważniejszych terenach wychodźczych takich „agencyi" albo raczej „sekretaryatów emigracyjnych". Obserwowanie ciągłe warunków i sposobności pracy i zarobku na danym terenie, przyjmowanie zamówień od pracodawców, odbieranie i rozsyłanie robotników przybyłych z kraju, opieka radą i czynem nad emigrantem, ułatwianie powrotu lub przesyłki zarobków i cały szereg podobnych niezmiernie doniosłych zadań da się spełnić tylko przez ulokowane na miejscu, pod powagą władzy tutejszej działające, zupełnie bezinteresowne, publiczne sekretaryaty emigracyjne. Koszt ich utrzymania będzie stosunkowo nieznacznym, gdyż pobierane opłaty, które pracodawca zagraniczny, jak to wiemy z doświadczenia, chętnie płaci, pokryją przynajmniej częściowo wydatki.

Wydział Krajowy nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi w tej chwili konkretnych wniosków w tym kierunku, gdyż rzecz ta łączy się bezpośrednio z będącą na porządku dziennym reformą biur pośrednictwa pracy. Dopiero bowiem sieć dobrych i sprawnych biur w kraju z jednej, a szereg sekretaryatów emigracyjnych za granicą z drugiej strony, w łącznem współdziałaniu pod naczelnem centralnem kierownictwem utworzyłoby całość organizacyi, przy pomocy której kraj mógłby przeprowadzić swoją politykę emigracyjną.

Rejent Dr. Tadeusz Starzewski, Podgórze; Dr. Władysław Stesłowicz, sekretarz lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej, radny m. Lwowa; Dr. Ignacy Szyszyłowicz, radca Wydziału krajowego; Jan Wasung, poseł na Sejm krajowy; Franc. Wójcik, poseł do Rady państwa i Dr. Ignacy Wróbel, c. k. inspektor kolejowy. Dyrekcyę Towarzystwa tworzą: pp. Dr. Franciszek Bardel, Antoni Lisowiecki i Józef Okołowicz.

Oprócz opieki nad materyalnymi potrzebami i interesami emigrantów niezbędnem jest także obmyślenie i przeprowadzenie opieki duszpasterskiej w formie objazdów misyjnych delegowanych księży. Opieka taka, potrzebna z powodów nie wymagających bliższego uzasadnienia we wszystkich krajach objętych naszem wychodźtwem, nie zbędną jest zwłaszcza w krajach protestanckich, w których emigrant nie tylko nie ma sposobności wysłuchania kazania i odbycia spowiedzi we własnym języku, ale nadto pozbawiony jest zwykle przez cały czas pobytu kościoła katolickiego. Objazdy misyjne są jednym z najważniejszych czynników, mogących przeciwdziałać demoralizacyi grożącej zawsze z natury rzeczy na obczyźnie emigrantom i tworzącej jedną z ciemnych i troskę budzących stron wychodźtwa. Wreszcie przedstawiają takie objazdy i ten pożytek, że odbywający misyę duchowny może z łatwością i w najkrótszej drodze służyć na miejscu za pośrednika między robotnikiem a pracodawcą i przez swoją interwencyę usunąć niejedną krzywdę lub nieporozumienie. Organizacya misyjna musi być w każdem państwie odmienną, gdyż jest uzależnioną od miejscowych warunków. Nie jest ona i dzisiaj zupełnie zaniedbaną dzięki zabiegom władz kościelnych (np. w Danii czynnym jest ks. Knappen, w Szwecyi ks. Stolberg, w Niemczech księża polscy, do Francyi wyjedzie w tym roku ksiądz delegowany przez Pol. Tow. Emigracyjne w porozumieniu z nami i z naszą finansową pomocą), jednak wymaga większej systematyczności i zasobów pieniężnych.

6. Pośrednictwo pracy dla urlopników.

Za przykładem innych krajów podjęło Kraj. Biuro pracy w roku ubiegłym (1908) po raz pierwszy próbę organizacyi pośrednictwa pracy dla t. zw. popularnie urlopników, tj. żołnierzy, którzy po odbytej służbie wojskowej wracają do domów. Wielu z nich zmuszonych jest wprost po opuszczeniu szeregów szukać zarobku i utrzymania. Wyszukanie pożądanej pracy ułatwić w sposób szybki i bez kosztów uznano w wielu państwach za rzecz pożyteczną i godną trudu. Krajowe Biuro pracy przeprowadziło to w sposób następujący:

Przedewszystkiem postarano się u kompetentnych c. i k. władz wojskowych o pozwolenie na umieszczenie w każdym pułku i oddziale rekrutującym się z Galicyi plakatów zawierających wykaz wolnych miejsc. Następnie (w sierpniu) ogłoszono we wszystkich pismach wezwanie do pracodawców, którzy mogliby mieć u siebie wolne miejsca wszelkich zawodów, nadające się dla urlopników, ażeby zgłosili te miejsca z podaniem warunków w Krajowem Biurze pracy. Z tych zgłoszeń zestawiono odpowiednio ugrupowany wykaz wolnych miejsc, zawierający rodzaj zajęcia, warunki pracy i adres pracodawcy. Wykaz ten wydrukowano w formie plakatu i rozesłano w ilości około 3000 egzemplarzy do oddziałów wojskowych na kilkanaście dni przed terminem rozpuszczenia żołnierzy. Na tem czynność Biura kończyła się. Urlopnik bowiem, który znalazł w wykazie odpowiednie dla siebie miejsce, zwracał się wprost pod podanym adresem pracodawcy i porozumiewał się z nim bezpośrednio co do objęcia pracy.

Wspomniany wykaz zawierał wolnych miejsc 1.113, a mianowicie:

w rolnictwie i pokrewnych zawodach . .	121
w rzemiośle	16
w fabrykach i kopalniach	146
w służbie domowej	4
przy robotach ziemnych	800
w różnych zawodach wyżej nie wymienionych	26

Powyższe cyfry są zupełnie dokładne, natomiast nie jest dokładnie wiadowym wynik ogłoszeń tych i pośrednictwa. Poczyniono wprawdzie potem wywiady u pracodawców, jednak te nie zupełnie się powiodły (część pracodawców nie dała odpowiedzi). W każdym razie dowodnie wiadomo, że zgłosiło się u pracodawców 259 szukających pracy, z których 25 do pracy wstąpiło. Cyfry te (nieco zresztą niższe od rzeczywistych) są bardzo skromne Był to jednak początek i spodziewać się należy, że gdy rzecz ta się wżyje i ustali, wyniki będą lepsze. Sądzimy przeto, iż nie należy jej zaniechać, lecz corocznie powtarzać.

V. Sprawa reformy.

Na posiedzeniu z dnia 13. marca 1907 r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał dokładnie braki w funkcyonowaniu publicznych Biur pośrednictwa pracy i ażeby na podstawie wyniku badań, oraz zebranych doświadczeń przedstawił na najbliższej Sesyi odpowiednie wnioski, a gdyby tego potrzeba zachodziła, ewentualnie także wnioski, zmierzające do zmiany ustawy o publicznych Biurach pracy.“

Zgodnie z tem poleceniem, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w roku ubiegłym dotąd nie załatwiony projekt reformy (alegat Nr. 74. ex 1908) oparty na zasadzie ukrajowienia publicznego pośrednictwa pracy.

Jest rzeczą Wysokiego Sejmu projekt ten odrzucić lub uchwalić, Wydział krajowy uważa jednak za swój obowiązek zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu, że decyzya jest pilnie potrzebną, gdyż wytworzony przez wniesienie powyższego projektu stan rzeczy bez szkody przedłużanym być nie może. Okres niepewności należy jak najrychlej zakończyć. W oczekiwaniu na uchwałę Sejmu i spodziewaną reformę, wytworzył się niejako okres przejściowy, który cechuje się tem, że powiaty i miasta, mające już u siebie biura pracy nie objawiają najmniejszej ochoty do wprowadzenia ulepszeń w żadnym kierunku, a nawet niektóre pragną biura swoje zamknąć, że żaden z powiatów nie myśli o założeniu nowego biura, że wreszcie nawet te powiaty, które zasadniczo już dawniej uchwaliły biuro założyć, ociągają się z tem, czekając na decyzyę Wysokiego Sejmu. Ani więc nowe biura pracy nie powstają, ani dawne nie ulepszają się. Stan ten niewątpliwie trwać będzie dalej, dopóki Wysoki Sejm uchwałą swoją nie zamknie tego okresu wyczekiwania.

Wydział krajowy, bogatszy o doświadczenia jednego roku, pozostaje przy swoim projekcie, tj. uznaje za wskazaną reformę opartą o ukrajowienie i podtrzymuje wszystkie argumenty, które w motywach projektu przedłożył.

Zamykając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy Sejm przyjmuje do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Zał. Nr. 1.

Statystyka zgłoszeń

w publicznych Biurach (Urzędach) pośrednictwa pracy w roku 1908.

L. porządk.	Biuro (Urząd) pracy	Miejsca wolne (zgłoszenia pracodawców)			Miejsca obsadzone przez skuteczne pośrednictwo			Miejsca poszukiwane (zgłoszenia szukających pracy)		
		w kraju	za granicą	razem	w kraju	za granicą	razem	w kraju	za granicą	razem
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Brody . . .	372	390	762	142	112	254	466	1.165	1.631
2	Cieszanów .	87	2.026	2.113	61	1.857	1.918	124	1.857	1.981
3	Dąbrowa . .	900	583	1.483	2	138	140	39	138	177
4	Drohobycz .	190	—	190	87	—	87	317	—	317
5	Gorlice . . .	58	4	62	54	—	54	56	—	56
6	Kałusz . . .	2.596	5·120	7.716	1.410	766	2.176	1.456	767	2.223
7	Kolbuszowa .	5	2 214	2.219	5	1.935	1.940	5	1.935	1.940
8	Kołomyja . .	181	1.857	2.038	127	1.773	1.900	236	2.558	2.794
9	Kosów . . ,	60	2.075	2.135	60	1.335	1.395	60	1.335	1.395
10	Kraków . .	3.068	2.654	5.722	2.063	2.654	4.717	3.569	2.654	6.223
11	Limanowa .	1.383	1.829	3.212	60	565	625	491	945	1.436
12	Łańcut . . .	829	727	1.556	361	338	699	430	338	768
13	Mościska . .	892	790	1.682	220	531	751	506	1.183	1.689
14	Myślenice . .	535	1.627	2.162	360	341	701	502	346	848
15	Nisko . . .	39	2.983	3.022	39	2.521	2.560	39	2.521	2.560
16	Nowy Sącz .	1.001	808	1.809	317	115	432	472	153	625
17	Nowy Targ .	153	22	175	73	—	73	103	—	103
18	Oświęcim . .	244	8.182	8.426	6	5.363	5.369	65	5.363	5.428
19	Podhajce . .	2	40	42	1	40	41	6	190	196
20	Sanok . . .	217	6	223	39	1	40	361	1	362
21	Tarnobrzeg .	338	2.856	3.194	139	1.633	1.772	143	1.633	1.776
22	Tłumacz . .	40	3	43	7	2	9	44	2	46
	Razem .	13.190	36.796	49.986	5.633	22.020	27.653	9.490	25.084	34.574

Zał. Nr. 2.

Koszta utrzymania

publicznych Biur (Urzędów) pośrednictwa pracy w r. 1908.

L. porządk.	Biuro (Urząd) pracy	A. Wydatki		B. Pokrycie								Niedobór pokryty z funduszu powiatowego względnie miejskiego		Nadwyżka pokrycia ponad wydatki	
				1. Pozostałość kasowa z roku 1907 i różne dochody		2. Opłaty pracodawców				3. Subwencye i udziały sąsiednich powiatów					
						a) krajowych		b) pozakrajow.							
		K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.
1	Brody	3.222	55	28	41	40	—	297	32	—	—	2.856	82	—	—
2	Cieszanów	2.209	48	—	—	—	—	4.199	52	200	—	—	—	2.190	04
3	Dąbrowa	950	18	—	—	—	—	220	—	—	—	730	18	—	—
4	Drohobycz	1.871	56	—	—	163	—	—	—	—	—	1.708	56	—	—
5	Gorlice	121	60	—	—	—	—	—	—	—	—	121	60	—	—
6	Kałusz	4.224	39	685	38	3.279	09	1.948	10	—	—	—	—	1.688	18
7	Kolbuszowa	2.689	16	1.909	85	10	—	6.047	96	—	—	—	—	5.278	65
8	Kołomyja	4.267	94	—	—	267	90	2.991	91	—	—	1.008	13	—	—
9	Kosów	1.636	37	1.953	18	120	—	4.425	50	—	—	—	—	4.862	31
10	Kraków	23.592	17	—	—	1.462	50	10.995	88	3.550	—	7.583	79	—	—
11	Limanowa	3.063	71	—	—	209	—	1.474	—	300	—	1.080	71	—	—
12	Łańcut	3.568	—	—	—	1.216	—	1.352	—	—	—	1.000	—	—	—
13	Mościska	3.654	53	—	—	1.024	50	1.971	—	500	—	159	03	—	—
14	Myślenice	986	48	—	—	8	—	882	08	—	—	96	40	—	—
15	Nisko	9.408	—	—	—	156	—	9.252	—	—	—	—	—	—	—
16	Nowy Sącz	2.792	62	—	—	232	—	460	—	—	—	2.100	62	—	—
17	Nowy Targ	416	10	—	—	170	—	—	—	—	—	246	10	—	—
18	Oświęcim	17.353	74	536	—	4	—	23.078	87	—	—	—	—	6.265	13
19	Podhajce	1.153	55	—	—	3	60	461	—	—	—	688	95	—	—
20	Sanok	258	87	—	—	58	87	—	—	—	—	200	—	—	—
21	Tarnobrzeg	6.616	—	—	—	284	—	6.332	—	—	—	—	—	—	—
22	Tłumacz	690	16	824	—	244	—	402	—	—	—	—	—	779	84
	Razem	94.747	16	5.936	82	8.952	46	76.791	14	4.550	—	19.580	89	21.064	15

Lw. 75961|09 We Lwowie dnia 30 lipca 1909.

418423
IV 1909/10,
498-572

Akt 498

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie preliminarza kosztów utrzymania Urzędów pośrednictwa pracy w roku 1910.

Wysoki Sejmie!

W osobnem Wysokiemu Sejmowi przedłożonem sprawozdaniu (do LW. 65.061/08) przedstawił Wydział krajowy projekt ustawy, mający na celu reformę publicznego pośrednictwa pracy, a to na zasadzie ukrajowienia istniejących miejskich i powiatowych Biur pośrednictwa pracy

Licząc się z tem, że ten projekt zostanie przez Wysoki Sejm uchwalonym i stanie się ustawą, musi Wydział krajowy przewidzieć w budżecie na rok 1910 środki finansowe, któreby umożliwiły wprowadzenie ustawy w życie. W przeciwnym razie zamierzona reorganizacya opóźniłaby się co najmniej o cały rok, co ze względu na pilną potrzebę reformy dotychczasowego ustroju nie jest wskazanem. Owszem dążyć należy do przeprowadzenia reformy bezzwłocznie, skoro tylko ustawa otrzyma sankcyę.

Za punkt wyjścia dla ułożenia preliminarza kosztów na pierwszy rok bierze Wydział krajowy obecnie istniejącą ilość publicznych Biur pośrednictwa pracy. Wydział krajowy przyjmuje bowiem za zasadę, ze po reformie ilość zakładów pośrednictwa pracy nie może być mniejszą, niż obecnie, z drugiej zaś strony potrzebne stopniowe rozszerzanie i powiększanie sieci Urzędów pośrednictwa pracy musi być pozostawionem przyszłości.

Obecnie czynnych publicznych Biur pracy jest 23, w tem 2 Biura typu miejskiego (we Lwowie i Krakowie) i 21 Biur powiatowych. Prawdopodobnie będzie Wydział krajowy mógł niektóre z istniejących Biur bez szkody zwinąć, w to miejsce zaś założyć kilka nowych w punktach, gdzie obecnie brak Biur najsilniej daje się odczuwać. Imienne wskazanie odnośnych Biur byłoby w tej chwili

przedwczesnem, ze stanowiska zaś budżetowego jest obojętnem. W każdym razie podstawą preliminarza muszą być Urzędy pośrednictwa pracy w ilości 23, a nadto Krajowy Urząd pracy jako organ centralny.

I Wydatki.

W kosztach utrzymania Urzędów pośrednictwa pracy należy odróżnić wydatki na potrzeby personalne i potrzeby rzeczowe.

1. Co do potrzeb personalnych przedkłada Wydział krajowy następujące propozycye:

Chcąc Urzędy pośrednictwa pracy postawić na wysokości trudnego zadania, które mają spełnić, należy je obsadzić urzędnikami o wyższem wykształceniu, a zarazem stabilizowanymi tak, ażeby ich związać na stałe z instytucyami, dla których mają pracować, zapewnić im więc na równi z innymi urzędnikami krajowymi stałość posady i prawa emerytalne. Wydział krajowy proponuje zatem zaangażowanie dla Urzędów pośrednictwa pracy zasadniczo urzędników o wykształceniu akademickiem, nie koniecznie jednak ze studyami prawniczemi lecz ewentualnie z innemi równorzędnemi.

Prawo do stabilizacyi należałoby przyznać dopiero po dwóch latach próbnej służby, ze względu bowiem za zupełnie odrębny charakter służby w Urzędach pośrednictwa pracy w porównaniu z innemi dykasteryami służby publicznej, prędzej niż przed upływem 2 lat nie da się na pewne stwierdzić, czy przyjęci urzędnicy nadawać się będą do tej pracy. Wydział krajowy proponuje dalej zastosowanie do urzędników tych wszystkich ogólnych postanowień ustauowy służbowej dla urzędników krajowych, co do poborów zaś proponuje Wydział krajowy przyznanie im [illegible] i [illegible]atków aktywalnych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. marca 1907 z jedyną następującą różnicą.

W służbie konceptowej Wydziału krajowego najniższą rangą jest ranga X. (koncypiści), którą poprzedza kategorya praktykantów bez rangi, z adjutum 1200 względnie 1400 koron.

Wydział krajowy wnosi utworzenie w etacie urzędników pośrednictwa pracy zamiast kategoryi praktykantów XI. rangi (dotychczas nieistniejącej) urzędników konceptowych z tytułem „asystentów“. Zmiana ta jest uzasadnioną naprzód potrzebą przyciągnięcia i zapewnienia Urzędom pracy personalu doborowego, następnie zaś tem, że młodzi urzędnicy w Urzędach pracy otrzymają odrazu funkcyę samodzielną, i odpowiedzialną, podczas gdy praktykanci w innych działach krajowej służby pracują z początku pod okiem starszych urzędników i otrzymują referaty najłatwiejsze.

Zapewnienie młodym ludziom, wstępującym do służby w Urzędach pośrednictwa pracy, z początku wyższych poborów jest także z tego względu wskazanem, że widoki późniejszego awansu, ze względu na szczupłość etatu, nie będą zbyt świetne.

Przyjmując za zasadę stałość posad urzędniczych w pośrednictwie pracy, liczyć się musi Wydział krajowy z możliwością, że nie zgłosi się odpowiednia ilość kandydatów o pełnych kwalifikacyach. Nadto wypadnie prawdopodobnie kilku takichże kandydatów, zajętych już obecnie w Biurach pracy, zatrzymać nadal w służbie. Na ten wypadek prosi Wydział krajowy o upoważnienie do przyjmowania urzędników kontraktowych, których stanowisko i pobory oparte byłyby na umowie. Urzędnicy ci nie mieliby praw emerytalnych, a stosunek służbowy byłby obustronnie rozwiązalnym za wypowiedzeniem. Kategorya urzędników kontraktowych byłaby przejściową i zniknęłaby po pewnym czasie, gdy wszystkie miejsca zostaną obsadzone urzędnikami o pełnych kwalifikacyach.

Co się tyczy ilości potrzebnych na najbliższy rok urzędników, to Wydział krajowy uważa za niezbędne, aby w każdym Urzędzie pośrednictwa pracy był przynajmiej jeden urzędnik stały. Ponadto w kilku Urzędach o większym zakresie działania potrzeba będzie dwóch urzędników stałych. Ogółem do obsadzenia wspo-

mianych powyżej 23 Urzędów pośrednictwa pracy potrzeba będzie najmniej 26 stałych urzędników i tyleż posad należy utworzyć. Z tych 26 stałych posad proponuje Wydział krajowy (po połowie): 13 posad urzędników z poborami rangi X. (koncypiści) i 13 z poborami rangi XI. (asystenci).

Krajowy Urząd pracy wobec zwiększonych znacznie agend będzie również wymagał personalu większego, niż obecny, który jest złożony z 2 referentów konceptowych i jednego aplikanta manipulacyjnego.

Obok 2 referentów już obecnie zatrudnionych, potrzebnym będzie co najmniej jeszcze jeden referent konceptowy, gdyż jeden z tamtych będzie prawie ciągle zatrudnionym lustracyami, które musza być liczniejsze, niż obecnie i odbywać się kilka razy w ciągu roku w każdym Urzędzie. Dla tych 3 referentów konceptowych proponuje Wydział krajowy pobory rangi VIII. (wicesekretarz), IX. (adjunkt) i X. (koncypista). Następnie potrzebnym będzie osobny urzędnik rachunkowy, gdyż wypadnie prowadzić przy krajowym Urzędzie całą rachunkowość wszystkich istniejących prowincyonalnych Urzędów pośrednictwa pracy i kontrolę kasową, czem obecnie krajowe Biuro zupełnie się nie zajmuje. Dla tego urzędnika rachunkowego proponuje Wydział krajowy pobory rangi XI. (asystent). Wreszcie potrzebnym jest, jak dotychczas, co najmniej jeden urzędnik dla czynności manipulacyjnych, dla którego Wydział krajowy proponuje pobory rangi XII., t. j. pisarza etatowego, podczas gdy obecnie zatrudnionym jest jeden aplikant manipulacyjny, pobierający tylko adjutum 1000 K.

Obok urzędników stałych niezbędni są dyetaryusze do czynności pisarskich, a to co najmniej po jednym w każdym Urzędzie pracy, w niektórych zaś większych po 2, a nawet 3. Łącznie, licząc już krajowy Urząd pracy, potrzeba będzie 36 dyetaryuszy z płacą dzienną od 2 kor. do 2 kor. 40 h. (zależnie od miejscowości) za ogólną kwotę 28.816 koron.

Razem więc preliminowane wydatki na personal Urzędów pracy przedstawią się jak następuje:

A. Urzędnicy konceptowi:

1 wicesekretarz, płaca . . .	3.600 K.	
dodatek aktywalny . . .	1.104 „	4.704 K.
1 adjunkt, płaca	2.800 K.	
dodatek aktywalny . . .	960 „	3.760 „
14 koncypistów, płace . . .	30.800 K.	
dodatki aktywalne . .	8.160 „	38.960 „
13 asystentów, płace . . .	20.800 K.	
dodatki aktywalne . .	5.472 „	26.272 „

B. Urzędnicy rachunkowi:

1 asystent, płaca	1.600 K.	
dodatek aktywalny . . .	576 „	2.176 „

C. Urzędnicy manipulacyjni:

1 pisarz, płaca	1.200 K.	
dodatek aktywalny . . .	576 „	1.776 „

D. Dyetaryusze:

Ryczałt na dyurna	28.816 „
Razem . . .	106.464 K.

Proponując powyższy etat osób i płac, pragnąłby Wydział krajowy zapewnić sobie jako władzy wykonawczej możność przeprowadzenia reorganizacyi Biur

pracy w sposób jak najlepszy i uwzględniający ważność zadania, które te instytucye muszą spełnić. Nie wynika jednak z tego, aby Wydział krajowy musiał zaraz dokonać obsadzenia wszystkich powyższym etatem proponowanych posad. Wydział krajowy zamierza bowiem, jak to zresztą z natury rzeczy wynika, przeprowadzać reorganizacyę sukcesywnie i w miarę też tego będzie stopniowo dobierał potrzebny personal.

2. Wydatki rzeczowe, t. j. na koszta kancelaryjne, portorya, wyjazdy, obsługę i t. p., bardzo trudno dokładnie zapreliminować na pierwszy rok, gdyż brak ku temu rachunkowych podstaw. W przybliżeniu, kierując się wysokością wydatków rzeczowych w obecnie istniejących Biurach pracy, wyniosą wydatki rzeczowe w trzech największych Urzędach pracy po 3.000 kor., w pięciu średnich po 2.000 kor., w piętnastu mniejszych po 500 kor., zaś w Kraj. urzędzie pracy (głównie koszta druków i lustracyi) 10.000 kor.

Łącznie preliminuje Wydział krajowy na wydatki rzeczowe ryczałt w wysokości 36 500 kor., przyczem Wydział krajowy ze względu na możliwą niedokładność obliczenia prosi o pozwolenie przenoszenia zaoszczędzeń pomiędzy wyżej podanym ryczałtem na dyurna a niniejszym ryczałtem na wydatki rzeczowe.

II. Pokrycie.

1) W myśl przedłożonego projektu ustawy będzie się pobierać od pracodawców — jak dotychczas — opłaty za skuteczne pośrednictwo, które wpływać będą do funduszu krajowego i służyć na częściowe pokrycie wydatków na Urzędy pośrednictwa pracy. W przypuszczeniu, że opłaty te na rok 1910 pozostaną w tej samej wysokości, co w roku bieżącym i licząc się z tem, że w roku 1908 opłaty te dały dochód w wysokości przeszło 85.000 kor., preliminuje Wydział kraj. na rok przyszły dochód z tego źródła w wysokości 85.000 kor.

2) Na podstawie §. 8. przedłożonego projektu ustawy, obowiązane będą miasta Lwów i Kraków zwrócić funduszowi krajowemu połowę wydatków na personal Urzędów pośrednictwa pracy w tych miastach utworzonych, co wyniesie kwotę 7.772 koron.

Razem więc preliminowane pokrycie wyniesie kwotę 92.772 kor., co w porównaniu z wydatkami w łącznej sumie 142.964 kor., wykazuje niedobór w kwocie 50.192 koron.

Zważyć jednak należy, że dotychczasowy wydatek z funduszu krajowego na Biura pośrednictwa pracy wynosi według budżetu na rok 1909 kwotę 24.011 koron. Faktyczne więc obciążenie skarbu krajowego, spowodowane projektowaną reorganizacyą, wyniesie kwotę 26.181 koron.

W myśl powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

I. Sejm ustanawia w etacie urzędników Wydziału krajowego dla Urzędów pośrednictwa pracy następujące posady:

a) konceptowe:

1	posadę	wicesekretarza	z poborami	VIII.	rangi
1	„	adjunkta	„ „	IX.	„
14	„	koncepistów	„ „	X.	„
13	„	asystentów	„ „	XI.	„

b) rachunkowe:

1 posadę asystenta z poborami XI. rangi;

c) manipulacyjne:

1 posadę pisarza z poborami XII rangi.

II. Pobory powyższych urzędników wyznacza Sejm w wysokości ustalonej uchwałą sejmową z dnia 16. marca 1907.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zamianowania urzędnikami konceptowymi w etacie urzędów pośrednictwa pracy nie tylko kandydatów ze studyami prawniczemi, lecz także w miarę uznania kandydatów z ukończonemi równorzędnemi studyami wyższemi.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby w braku kandydatów o pełnych kwalifikacyach obsadzał według swego uznania posady w Urzędach pośrednictwa pracy urzędnikami kontraktowymi bez praw emerytalnych.

V. Sejm wstawia do budżetu krajowego na rok 1910 na Urzędy pośrednctwa pracy następujące pozycye:

I. W wydatkach.

a) w rubryce II:

A. Urzędnicy konceptowi:

1 wicesykretarz, płaca . . .	3.600 K.	
dodatek aktywalny . .	1.104 „	4.704 K.
1 adjunkt, płaca	2.800 K.	
dodatek aktywalny . .	960 „	3.760 „
14 koncypistów, płace . .	30.800 K.	
dodatki aktywalne . .	8.160 „	38.960 „
13 asystentów, płace . . .	20.800 K.	
dodatki aktywalne . .	5 472 „	26.272 „

B. Urzędnicy rachunkowi:

1 asystent, płaca	1.600 K.	
dodatek aktywalny . .	576 „	2.176 „

C. Urzędnicy manipulacyjni:

1 pisarz, płaca	1.200 K.	
dodatek aktywalny . .	576 „	1.776 „
D. Ryczałt na dyurna		28.816 „
Razem		106.464 K.

b) w rubryce XVI:

Ryczałt na wydatki rzeczowe . . . . 36.500 K.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia zaoszczędzeń pomiędzy ryczałtem na dyurna z rubryki II. a ryczałtem na wydatki rzeczowe z rubryki XVI.

II. W dochodach:

a) w rubryce II:

Zwrot 50% wydatkow personalnych w Urzędach pracy we Lwowie i Krakowie od Reprezentacyi tychże miast . . . . 7.772 K.

b) *w rubryce XVI*:

Opłaty od pracodawców, którym przez Urzędy pośrednictwa pracy dostarczono robotników lub służbę . . . . . 85.000 K.

VI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków w ramach powyżej zakreślonych i do obsadzenia ustanowionych posad po wejściu w życie ustawy o Urzędach pośrednictwa pracy.

VII. Na wypadek, gdyby ustawa powyższa w ciągu roku 1910 nie weszła w wykonanie, Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków na publiczne pośrednictwo pracy w ramach zakreślonych budżetem na rok 1909.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Stanisław Dąmbski, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp.

LW. 29.335/09.

We Lwowie, dnia 13. sierpnia 1909

Ad. 499

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie założenia krajowego zakładu podrzutków we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Przy rozprawach budżetowych w dniu 29. października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wniosek posła Ciuchcińskiego w sprawie założenia krajowego domu podrzutków we Lwowie, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania ewentualnie postawienia wniosków“.

W wykonaniu powyższego polecenia Wydział krajowy uznał za wskazane przedstawić przedewszystkiem rozwój sprawy podrzutków, tudzież opieki nad dziatwą opuszczoną i zaniedbaną — tak zagranicą, jak i w Galicyi ze stanowiska historycznego, przedstawić zapatrywanie większości Sejmu na tę kwestyę, oraz obecne stosunki istniejące pod tym względem w Galicyi.

Takie ujęcie kwestyi pozwoli ocenić czy i o ile wskazanem by było reaktywowanie krajowego zakładu podrzutków we Lwowie, w chwili obecnej.

Przez domy podrzutków rozumiemy z a k ł a d y lub też tylko pewne u r z ą d z e n i a, które mają na celu dawać schronienie i opiekę dziatwie opuszczonej i podrzutkom od chwili urodzenia aż do pewnego wieku normalnego, zwyczajnie do 10. r. życia lub nawet i dłużej. aż do uzyskania zdolności zarobkowej.

Pobudką do tworzenia tych zakładów było mniemanie, że zakłady te wpływają na zmniejszenie przypadków dzieciobójstwa i podrzucania dzieci, że zabezpieczają fizyczne, umysłowe i moralne interesa podrzutków, tworzą dla nich nowe ogniska rodzinne w zastępstwie naturalnych związków familijnych, dają im przez odpowiednie wychowanie sposób do życia i przysposabiają ich na użytecznych członków społeczeństwa.

Zakłady podrzutków przeznaczone były pierwotnie wyłącznie dla dzieci nieślubnych. Zasada ta z biegiem lat uległa modyfikacyi: w krajach romańskich wytworzył się w sprawie podrzutków system t. zw. »katolicki«, polegający na tem, że zakład ma obowiązek przyjęcia k a ż d e g o dziecka opuszczonego przez rodziców bez względu na to, czy rodzice rzeczywiście wskutek nędzy zmuszeni są poruczyć troskę o dziecko dobroczynności publicznej: zakład nie badał bliżej pochodzenia dziecka.

W krajach protestanckich pozwijano zupełnie publiczne zakłady podrzutków, wychodząc z założenia, że dziecko przedewszystkiem matka względnie rodzice utrzymać i wychować powinni, a w razie niemożności obowiązek ten przechodzi na gminę.

W czasach najnowszych wytworzył się trzeci system francuski — t. zw. system »admission a bureau ouvert«, który polega na tem, że zakład przyjmuje podrzutków tylko pod pewnymi warunkami, badając szczegółowo pochodzenie dziecka, oraz stosunki majątkowe matki nieślubnej, względnie rodziców. Ten ostatni system przyjął się także w Austryi i w Galicyi, jednak z pewnymi ważnymi zmianami, ponieważ wykluczał dzieci prawe, a nadto, ponieważ tutaj zakłady podrzutków pozostawały i pozostają o b e c n i e w ścisłej łączności z zakładami położniczymi. Łączność ta polega na tem, że celem dostarczenia materyału naukowego dla wykształcenia akuszerów i akuszerek, kobiety rodzące, poddające się praktyce klinicznej w celach naukowych, mają prawo bezpłatnego umieszczenia dziecka w zakładzie podrzutków.

W chwili zaboru Galicyi przez Austryę istniały tu dwa zakłady podrzutków w Krakowie i we Lwowie.

Lwowski zakład był początkowo instytucyą gminną, utrzymywaną wyłącznie z funduszów gminy. Według rozporządzenia c. k. Gubernium z d. 10. lipca 1830 do l. 22.213 służyło to prawo bezpłatnego przyjęcia: 1) dzieciom znalezionym, 2) dzieciom nieprawego łoża, które się urodziły w szpitalu powszechnym na bezpłatnym oddziale położnic; dalej dzieciom, 3) których matki naturalne są w więzieniu, a nakoniec 4) wszystkim innym dzieciom nieprawego łoża ubogich rodziców; za złożeniem przepisanej taksy mogły być przyjęte i nieślubne dzieci majętniejszych rodziców.

Dzieci przyjęte do zakładu oddawało się żywicielkom na utrzymanie bądź we Lwowie, bądź po wsiach powiatów lwowskiego i grodeckiego. Matkom służyło prawo wskazania żywicielek. Dzieci innej, jak katolickiej religii, nie można było przyjmować do zakładu. Z ukończeniem 10. roku życia wydalało się podrzutków z zakładu, których dalszym losem zajmował się lwowski magistrat.

Krakowski zakład podrzutków zawdzięcza swój pierwotny majątek zapisowi biskupa krakowskiego Iwona z r. 1220, który nadał wieś Krowodrzę, młyn na Prądniku białym i inne fundusze konwentowi św. Ducha pod tym warunkiem, aby konwent przyjmował do szpitala klasztornego biednych chorych, sieroty i kobiety ciężarne.

Fundacya ta nie miała przeto wybitnej cechy zakładu podrzutków: był to akt dobroczynny, mający na celu niesienie pomocy biednym chorym, kobietom ciężarnym i sierotom, które akt fundacyi nazwa sierotami opuszczonemi lub podrzuconemi (infantumque projectitorum, expositorum, jacentium in plateis).

Prymas kiąże Poniatowski przy sposobności inkorporacyi szpitali św. Rocha i św. Sebastyana do św. Łazarza i przeniesienia tamże podrzutków i położnic, przedtem w klasztorze św. Ducha pielęgnowanych, ordynacyą z dnia 8. kwietnia 1788 nadał zapisom tym cechę fundacyi, orzekając stanowczo, że przeznacza szpital św. Łazarza dla chorych płci obojga, kobiet ciężarnych i podrzutków i że dochody z dóbr i funduszów szpitalowi przekazanych tylko na ten cel użytymi być mają. Nadto rzeczona ordynacya wyraźnie postanawia, że dochody z dóbr Krowodrzy i młyna na Prądniku używane być mają wyłącznie na pielęgnowanie i utrzymanie podrzutków obojga płci, ich żywicielek, tudzież kobiet ciężarnych.

Według tej ordynacyi zakład podrzutków nie był zakładem samoistnym lecz tylko sekcyą szpitala św. Łazarza. Statut urządzający szpitale krakowskie, pod dn. 23. grudnia 1839, przez trzy państwa opiekuńcze zatwierdzony, stwierdził tę zasadę, a zarazem postanowił, że szpital św. Łazarza tyle tylko chorych i podrzutków przyjmować może, ile własnymi środkami opatrzeć zdoła.

Ta ostatnia zasada jednak stosowaną nie była.

Według postanowień tego statutu służyło prawo bezpłatnego przyjęcia do zakładu: 1) dzieciom urodzonym na klinice położniczej bez różnicy wyznania i pochodzenia, 2) dzieciom znalezionym, lub 3) takim, których rodzice w szpitalu zmarli, a nakoniec 4) dzieciom nieprawego łoża. Za opłatą mogły być przyjęte wszystkie inne dzieci bez względu na pochodzenie.

Dzieci utrzymywało się bądź w szpitalu św. Łazarza przy mamkach, bądź na wsiach u żywicielek.

W r. 1818 uznano w Austryi wszystkie zakłady podrzutków za zakłady państwowe, i wskutek tego Skarb Państwa pokrywał wszelkie niedobory obu zakładów podrzutków w Galicyi.

Najwyższe postanowienie z r. 1852 uznało wszystkie zakłady podrzutków za zakłady k r a j o w e, a wskutek tego na fundusze krajowe spadł z kolei obowiązek pokrywania niedoborów tych zakładów.

Dnia 1. października 1866 przeszły zakłady podrzutków we Lwowie i Krakowie pod zarząd kraju a Wydział krajowy zaraz po ich objęciu w swój zarząd uznał potrzebę ich zupełnego zwinięcia.

Wydział powiatowy grodecki wniósł do Sejmu petycyę w r. 1868 o reorganizacyę lwowskiego zakładu podrzutków: uchwałą z 5. października 1868 przesłał Sejm powyższą petycyę Wydziałowi krajowemu z poleceniem przedstawienia na najbliższej kadencyi odpowiedniego wniosku.

Sprawozdaniem z 7. września r. 1869 (al. XVIII. do stengr. sprawz. sejmu z 1869) przedłożył Wydział krajowy Sejmowi wniosek zupełnego zwinięcia obu zakładów, wychodząc z założenia, że zakłady te nie odpowiadały celowi, dla którego założone zostały. W szczególności za zniesieniem zakładów przemawiały następujące względy:

1) Statystyka kryminalna wykazywała, że zakłady podrzutków nie zmniejszały wypadków dzieciobójstwa i spędzenia płodu w kraju, ponieważ czynów takich dopuszczają się tylko takie dziewczęta, które brzemienność i poród zataić pragną a zakłady właśnie prowadziły do wykrycia faktów, które one zataić chciały, — nadto, ponieważ wpływ takich zakładów rozciąga się z reguły na najbliższy okręg.

2) W zakładach podrzutków stwierdzono również wielką śmiertelność podrzutków, nie stojącą w żadnej proporcyi z ogólną śmiertelnością dzieci w kraju, czego powodem było bądźto utrzymywanie znacznej ilości dzieci w s a m y m zakładzie (Francya) lub też zaniedbywanie w fizycznem wychowaniu dzieci oddawanych karmicielkom.

3) Zakłady nie zabezpieczały moralnych i materyalnych interesów podrzutków; wskazywał na to z jednej strony bardzo mały procent dzieci, które po ukończeniu wieku normalnego oddane zostały na służbę, lub do rzemiosła, z drugiej strony fakt podnoszony z naciskiem przez władze, że wychowańcy zakładu lwowskiego stanowią najsilniejszy kontyngent włóczęgów, żebraków i przestępców. Inaczej być nie mogło, jeśli karmicielki nie dbały zupełnie o wychowanie dzieci poruczonych ich pieczy, lecz uważały je wyłącznie za źródło zarobku a nawet wyzysku.

4) Zakłady rozluźniają lub nawet zupełnie niszczą naturalne węzły rodzinne, ponieważ matki bardzo rzadko odbierały dziecko po ukończonym wieku normalnym, a obojętność matek była tak wielką, że żyjąc w tej samej miejscowości, gdzie ich dzieci były umieszczone, po kilka lat ich nie odwiedzały.

5) Przez system oddawania karmicielkom na wychowanie zakłady przyczyniały się do demoralizacyi wszystkich warstw społeczeństwa, gdyż żywicielki dopuszczały się nadużyć lub nawet zbrodni. Karmicielki prowadziły podrzutkami formalny handel, biorąc po kilkoro dzieci na wyżywienie i odstępując je potem innym mniej protegowanym żywicielkom za połowę taksy opłacanej przez fundusz krajowy; nadto niejednokrotnie żywicielki wyłudzały od proboszczów świadectwa życia zmarłych podrzutków, przedstawiając im inne dzieci a pisarze gminni i naczelnicy gmin często współdziałali przy tych oszustwach.

6) Zakłady podrzutków istniejąc jako zakłady krajowe nakładały na ogół gmin w kraju niesłuszny obowiązek przyczyniania się do wydatków na utrzymanie dzieci przeważnie nieślubnych, pochodzących ze Lwowa, względnie Krakowa, tudzież okolic najbliższych tych miast a nakładały ten obowiązek wbrew ogólnym obowiązującym zasadom prawnym co do zaopatrywania ubogich (ust. z $^{3}/_{12}$ 1863 dz. u. p. Nr. 105 nadto §. 35. i 36. ust. gmin. z 1866 r.), tudzież wbrew specyalnym postanowieniom ustawy cywilnej co do utrzymywania dzieci nieślubnych przez ojca naturalnego lub matkę i jej rodzinę.

7) Wydatki na utrzymanie podrzutków powiększały się coraz więcej a osiągnięte cele nie stały z nimi w żadnym stosunku. W szczególności w r. 1870 wydatki funduszu krajowego na utrzymanie podrzutków w obu zakładach krajowych pochłonęły 117.295 złr. czyli $^{1}/_{11}$ ówczesnego budżetu.

Powody wyżej wyliczone, które przemawiały za zniesieniem zakładów, uznawała także większość Sejmu, w którym przeważało nadto zapatrywanie, że sprawa opieki nad podrzutkami, jako sprawa litości i dobroczynności nie jest rzeczą władz, czy urzędów publicznych, że powinna być pozostawioną inicyatywie prywatnej a kraj czy państwo ograniczyłoby się ewentualnie do udzielania pomocy moralnej (odpowiedni nadzór) i materyalnej (subwencya): dlatego większość Sejmu była w z a s a d z i e za zwinięciem zakładu podrzutków, uznawała jednak, że nagłe i zupełne zwinięcie, mogłoby sprowadzić szkodliwe następstwa tudzież, że nie można dowolnie zmieniać celu samoistnej fundacyi prymasa Poniatowskiego dla podrzutków w Krakowie.

Na tych zasadniczych motywach i poglądach opierając się Sejm nie zgodził się ani na wniosek Wydziału krajowego o zniesienie obu zakładów, ani na wprost przeciwny wniosek komisyi sejmowej administracyjnej, by nad sprawozdaniem Wydziału krajowego przejść do porządku dziennego i polecić przedłożenie projektu reorganizacyi obu zakładów. Sejm poszedł drogą pośrednią i po dwudniowej dyskusyi (22. i 23. października 1869) przyjął proponowany przez Wydział krajowy projekt ustawy, ograniczający znacznie bezpłatne przyjmowanie dzieci do obu zakładów (ustawa z 9. grudnia 1869, dz. u. kr. Nr. 43) — a nadto na wniosek posła Wodzickiego polecił Sejm Wydziałowi krajowemu: »złożyć osobną komisyę rzeczoznawców celem ułożenia projektu reorganizacyi istniejących zakładów we Lwowie i w Krakowie w tym kierunku, by zakłady te z czasem przy zachowaniu zwierzchniczego nadzoru Wydziału krajowego, prywatnej pieczy i dobroczynności oddane być mogły«.

Jakkolwiek większość Sejmu z r. 1869 zapatrywała się na sprawę podrzutków, jako na kwestyę wchodzącą w zakres inicyatywy prywatnej, to jednak istniała odmienność zdania co do tego, czy ta inicyatywa prywatna, któraby miała zająć miejsce inicyatywy kraju, obudzi się prędzej, gdy zakładów krajowych nie będzie, czy gdy jeszcze jakiś czas istnieć będą; a w tej właśnie różności poglądów tkwi właściwa geneza obu wyżej wymienionych uchwał sejmowych z 23. października 1869 r., z których druga stała się podstawą dla ustawy z 10. maja 1873, dz. u. kr. Nr. 249, zaś pierwsza stała się ustawą z 9. grudnia 1869, dz. u. kr. Nr. 43.

Na mocy tej ustawy prawo bezpłatnego przyjęcia do obu zakładów przysługiwało od 31. grudnia 1869:

a) dzieciom znalezionym, których rodziców nie można było wyśledzić (podrzutki sensu stricto).

b) dzieciom urodzonym na oddziale bezpłatnym zakładu położnic, których matki poddały się praktyce klinicznej w celach naukowych, lub przyjęły obowiązki mamek w zakładzie podrzutków.

c) innym dzieciom, o ile Wydział krajowy wyjątkowo zezwoli na stałe lub tymczasowe bezpłatne przyjęcie.

Skutki tej ustawy, która przywróciła zakładom podrzutków ich właściwy pierwotny charakter »Józefiński«, ograniczając je z reguły na podrzutki, lub dzieci położnic klinicznych, wnet się objawiło w zmniejszającej się liczbie dzieci, tudzież w zmniejszających się znacznie wydatkach funduszu krajowego.

W r. 1871 przy rozprawach budżetowych polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, aby corocznie umniejszał w miarę możności wydatki na zakłady podrzutków we Lwowie i w Krakowie, i stopniowo przygotował zupełne zwinięcie tych zakładów — o ile to nastąpić może bez naruszenia praw wypływających z dotychczasowych aktów fundacyjnych. W wykonaniu powyższego polecenia Wydział krajowy — po zarządzonej rewizyi obu zakładów, która ponownie wykazała jaskrawe nadużycia, tudzież demoralizacyę tych warstw społeczeństwa naszego, które z podrzutkami miały styczność (okolice Lwowa i Krakowa) — przedłożył Sejmowi w roku 1872 projekt ustawy o zniesieniu zakładu podrzutków we Lwowie i odjęciu cechy zakładu krajowego domowi podrzutków w Krakowie.

Projekt przyjął Sejm na posiedzeniu 28. listopada 1872 znaczną większością głosów (ustawa z 10. maja 1873, dz. u. kr. Nr. 249) po krótkiej dyskusyi, w której

ponownie z naciskiem zaznaczyła większość sejmowa przez usta posła Madejskiego, że opieka nad podrzutkami powinna być pozostawioną dobroczynności prywatnej i to miejscowej, ponieważ skutki takich instytucyi dobroczynnych działają tylko w najbliższym okręgu.

Zwinięcie krajowych zakładów podrzutków bynajmniej jednak nie uwolniło funduszu krajowego od ciężarów z tą instytucyą związanych, ponieważ ustawa krajowa z r. 1873 nie zniosła ustawy państwowej z 29. lutego 1868, dz. u. p. Nr. 15, która w §. 1. nakłada na poszczególne kraje koronne obowiązek zwrotu kosztów utrzymania za dzieci przynależne do danego kraju, a przyjęte prawidłowo do zakrajowych publicznych domów podrzutków; wskutek tego Galicya z funduszu krajowego pokrywa do dziś koszta utrzymania podrzutków do Galicyi przynależnych a przyjętych do austryackich zakładów podrzutków zwłaszcza w Wiedniu, w Bernie i Pradze. Nadto ustawa krajowa z 1873 r. wyraźnie utrzymała w mocy dobrze nabyte prawa tych dzieci, które przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a więc przed dniem 29. sierpnia 1873 przyjęte zostały do jednego z galicyjskich zakładów podrzutków; wobec tego zakłady te f a k t y c z n i e jako k r a j o w e istniały jeszcze przez lat 10, bo do 29. sierpnia 1883, z którym to dniem ustąpiły z obu zakładów ostatnie podrzutki, przyjęte po myśli uchwały Sejmu z 23. października 1869, (dz. u. kr. Nr. 43), która jak wyżej wspomniano pod względem przyjmowania podrzutków do obu zakładów wprowadziła znaczne ograniczenia. W końcu wyżej już wspomniana ścisła łączność sprawy podrzutków ze zakładami położniczymi w Austyi i w Galicyi, zniewoliła Sejm już w r. 1873 do uchwały (dz. u. kr. Nr. 252 ex 1873), na mocy której k r a j ponosił nadal k o s z t a utrzymania:

a) przez czas choroby matki dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i zostały stamtąd do szpitala powszechnego przeniesione;

b) aż do dziesiątego roku życia dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i w jednym z tych zakładów pomarły. Ponadto po myśli art. II. tej ustawy udziela kraj jednorazowej zapomogi po 6 złr. tym położnicom, które zostały bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i z dzieckiem zakład opuszczają.

Tą ustawą objęto tak zakład lwowski jak i krakowski, jednak zakład krakowski ma swój własny majątek, dlatego ustawa z r. 1873 odjęła mu tylko charakter zakładu krajowego (art. III.), stanowiąc nadto w art. V., że dalsze (po 29. sierpnia 1873) przyjmowanie dzieci do tego zakładu ma być wstrzymanem aż do czasu, w którym ustanie potrzeba przyczyniania się funduszu krajowego do utrzymania dzieci; gdy zaś fundusz podrzutków stanie się czynny, mają być dzieci przyjmowane w miarę w ł a s n y c h zasobów tego funduszu. W r. 1883 zaczął krakowski fundusz podrzutków wykazywać nadwyżkę, co spowodowało uchwałę Sejmu z 22. października 1884, którą polecono Wydziałowi krajowemu przedłożenie projektu, w jaki sposób użyte być mają począwszy od 1. stycznia 1886 dochody krakowskiego zakładu podrzutków z uwzględnieniem woli fundatora.

Projekt żądany przedłożył Wydział krajowy w r. 1885; a Sejm uchwalił go (ust. z 22. stycznia 1886 Nr. 52.) z ważnem jednak uzupełnieniem a mianowicie prócz proponowanych 4 kategoryi dzieci (art. I. uchwały l. 3, 4, 5 i 6) nałożono nadto na fundusz krakowski obowiązek ponoszenia w pierwszej linii kosztów utrzymania dwu kategoryi dzieci, przewidzianych w uchwale Sejmu z r. 1873, dz. u. kr.

Nr. 252 i przez to z w o l n i o n o fundusz krajowy od kosztów utrzymywania tych dzieci odnośnie do krakowskiego zakładu położniczego.

Po myśli ustawy z 22. stycznia 1886, dz. u. kr. Nr. 52 ponosi fundusz krakowski koszta utrzymania sześciu kategoryi dzieci w następującym porządku pierwszeństwa:

1) dzieci tych położnic, które były bezpłatnie przyjęte do jednego z krajowych zakładów położnic i tamże zmarły;

2) przez czas choroby matki dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i zostały stamtąd do szpitala powszechnego przeniesione:

3) dzieci urodzone w szpitalu św. Łazarza na oddziale położniczym, których matki na innym oddziale umarły;

4) dzieci, których matki odbywszy połóg na oddziale położniczym szpitala św. Łazarza, przez lekarza ordynującego uznane zostały za niezdatne do karmienia a udowodniły swe ubóstwo;

5) dzieci, których matki nie odbyły połogu w szpitalu św. Łazarza a co do których jest udowodnione, że ani karmić ani utrzymywać dziecka nie mogą;

6) dzieci innych kategoryi a w szczególności podrzutki w ściślejszem tego słowa znaczeniu.

Gdy w r. 1877 krakowska ława przysięgłych wniosła do Sejmu petycyę o reaktywowanie krajowego zakładu podrzutków w Krakowie, Sejm odstąpił ją Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Wydział krajowy nie uwzględniając petycyi przedłożył Sejmowi w r. 1878 wyczerpujące sprawozdanie, które Sejm przyjął do zatwierdzającej wiadomości.

W sprawozdaniu tem na podstawie zebranego materyału statystycznego wykazywał Wydział krajowy, że motywa, które w r. 1873 skłoniły Sejm do uchwalenia ustawy o zniesieniu krajowych zakładów podrzutków, nie utraciły swej pierwotnej mocy, że daty statystyczne wykazują, iż istnienie lub nieistnienie zakładu podrzutków nie pozostaje w żadnym związku przyczynowym ze wzrostem liczby dzieci nieprawych i ich śmiertelnością — a zjawiska te wskazują na fakt, że zakłady podrzutków mają wyłącznie charakter lokalny i działają w najlepszym razie na kilka gmin okolicznych.

Załączona tabela pod I) daje nam pogląd na liczbę dzieci nieślubnych w stosunku do ogółu dzieci urodzonych w Przedlitawii całej, tudzież w Galicyi, Czechach i Austryi. Z dat tych okazuje się, że w Galicyi coroczny stosunek dzieci nieślubnych do ogółu dzieci urodzonych, polepsza się a jest w każdym razie znacznie korzystniejszy, aniżeli w Czechach lub Austryi dolnej — zwłaszcza jeśli uwzględnimy, że żydowskie dzieci z rytualnych małżeństw pochodzące, znacznie w Galicyi procent dzieci nieślubnych podwyższają. Załączona tabela pod II) wskazuje nam, że roczna liczba dzieciobójsw w Galicyi w dziesięcioleciu 1896 1905 obniża się z każdym rokiem, a w zbrodni spędzenia płodu udział Galicyi w porównaniu z Wiedniem i Pragą jest znacznie słabszy. Tabela ad II) obejmuje wypadki p o p e ł n i e n i a zbrodni powyższych a nie tylko tych, w których skazanie nastąpiło, jakkolwiek niewątpliwie ze względu na braki techniki statystycznej nie daje dokładnego obrazu stosunków pod tym względem,

Obecnie stan prawny w kwestyi kosztów utrzymania »podrzutków« przez kraj jest tego rodzaju, że fundusz krajowy pokrywa

1) koszta utrzymania dzieci przynależnych do Galicyi a przyjętych do austryackich publicznych zakładów podrzutków po myśli ust. z r. 1868, dz. u. p. Nr. 15;

2) koszta utrzymania dzieci po myśli art. I. lit. *a*) i *b*) ust. z 23. maja 1873. dz. u. kr. Nr. 252 jednak tylko odnośnie do lwowskiego zakładu położnic;

3) koszta jednorazowej zapomogi udzielanej położnicom po myśli art. II. ust. dz. u. kr. Nr. 252 ex 1873; w tym ostatnim wypadku w obu krajowych zakładach położnic.

Załączona tabela ad III) wskazuje nam udział funduszu krajowego w wydatkach na powyższy cel w 10-leciu 1896 1905.

Z powyższego przedstawienia sprawy wynika, że kraj obecnie nie łoży wcale na podrzutki i nie ma pod tym względem żadnego prawnego obowiązku.

Nawet specyalny fundusz podrzutków w Krakowie może przyjmować podrzutki w ścisłem tego słowa znaczeniu dopiero w ostatnim rzędzie po myśli uchwały sejmowej z 22. stycznia 1886, zaś kraj w wymienionych wyżej wypadkach ponosi koszta utrzymania i wychowania nie podrzutków tylko dzieci biednych lub osieroconych, pozostających w ścisłym związku z zakładem położniczym we Lwowie: wyjątkowo tylko ponosi kraj koszta utrzymania podrzutków o ile takie przyjęte zostaną do któregoś z austryakich zakładów podrzutków a są do Galicyi przynależne.

Wprawdzie Wydział krajowy zawiadamiając w r. 1874 inne kraje austyackie, tudzież król. węg. Ministerstwo spraw wewn. o wejściu w życie ustawy z r. 1873 oznajmił, że podrzutków pozagalicyjskich kosztem funduszu krajowego utrzymywać nie będzie i domagał się od innych krajów wzajemności, jednak Wydziały krajowe austryackie powołały się na ust. pań. z r. 1868, dz. u. p. Nr. 15., która w §. 1. nadaje wszystkim publicznym zakładom podrzutków prawo domagania się zwrotu kosztów utrzymania podrzutków od tego kraju, do którego dziecko przynależy — o ile przyjęcie do zakładu prawidłowo nastąpiło; zaś o prawidłowem przyjęciu decyduje ustawa tego kraju, w którym się zakład znajduje, względnie jego statut, a nie ustawa kraju przynależności dziecka: zatem mimo ustawy z r. 1873 obowiązek kraju zwrotu kosztów utrzymania dzieci, przyjętych do zakładu podrzutków pozagalicyjskich publicznych, jak wyżej już zaznaczono, nadal istnieje, a jak to na tabeli IV) uwidoczniono płaci kraj zakładom podrzutków w Wiedniu, Pradze i Bernie corocznie kilkadziesiąt tysięcy koron.

Po myśli ustaw gminnych krajowych z r. 1866, 1896 i 1889 piecza nad ubogimi, — a dzieci opuszczone względnie podrzutki właśnie za ubogie uważać musimy, — leży w zakresie obowiązków gminy przynależności, względnie gminy, do której podrzutka przydzielono: nadto ustawa państwowa z r. 1863 nakłada na gminy obowiązek wychowywania takich dzieci.

Ustawodawca normując tę kwestyę w r. 1863 i w późniejszych ustawach gminnych wychodził ze słusznego zapatrywania, że piecza nad ubogimi a zwłaszcza nad ubogiemi i opuszczonemi dziećmi jest sprawą miejscową, jest rzeczą gminy, bo gmina najlepiej stosunki rodzinne i majątkowe dziecka znać może, zaś nałożenie takiego obowiązku na kraj i za jego pośrednictwem na wszystkie gminy w kraju, niczem usprawiedliwić się nie da.

Toteż widzimy, że gminy w miarę możności dziatwą opuszczoną i biedną się opiekują a z pomocą jej spieszą zwłaszcza w miastach większych Towarzystwa miłosierdzia, Tow. opieki nad sierotami, nad zaniedbanymi i opuszczonymi dziećmi Bractwa miłosierdzia, niektóre zakony żeńskie i t. d. Nadzieje, jakie żywił Sejm w r. 1873 przy obradach nad ustawą o zniesieniu krajowych zakładów podrzutków, ziszczają się, dobroczynność prywatna obudziła się a spieszą jej z wydatną pomocą materyalną Rady powiatowe, Rady miejskie, tudzież różne instytucye publiczne a nadto sam kraj subwencyonując szereg tego rodzaju Stowarzyszeń dobroczynnych.

Wedle najnowszych, jakkolwiek niewątpliwie nieścisłych dat statystycznych jest obecnie w Galicyi 2,500 dzieci, utrzymywanych kosztem dobroczynności prywatnej bądź w ochronkach, bądź w zakładach sierót, przytułkach lub przy rodzinach a w tej liczbie mieści się około 400 podrzutków w ścisłem tego słowa znaczeniu.

We Lwowie powstało w r. 1891 Stowarzyszenie opieki nad niemowlętami pod wezwaniem Dzieciątka Jezus a Wydział krajowy natychmiast nawiązał z niem stosunki idąc w myśl intencyi Wysokiego Sejmu, który uważał za wskazane przedewszystkiem subwencyonowanie instytucyi prywatnych a nie prowadzenie przez kraj na własną rękę i we własnym zarządzie krajowych zakładów podrzutków czy sierót.

Wydział krajowy skorzystał tu z istniejącej fundacyi domu podrzutków we Lwowie, która powstała jeszcze w r. 1859 z datków i składek zbieranych przez Maryę hr. Gołuchowską a po kilkudziesięciu latach kapitalizacyi doszła w r. 1894 do kwoty 12.343 złr. 53 ct. Z powyższych funduszów zakupił Wydział krajowy realność przy ul. Paulinów l. 5. za 10.500 złr. i zawarł ze Stowarzyszeniem opieki nad niemowlętami umowę, na mocy której wynajął mu na 12 lat (do 31. sierpnia 1906) za 150 złr. rocznie tę realność, obowiązując Stowarzyszenie zamiast zapłaty czynszu najmu, utrzymywać własnym kosztem i staraniem pięć podrzutków z miasta Lwowa aż do ukończenia siódmego roku życia, przyczem Wydział krajowy zastrzegł sobie prawo kontroli nad Stowarzyszeniem, jaką tylko za stosowną uzna. Oprócz tego zobowiązało się stowarzyszenie przyjmować na utrzymanie niemowlęta i podrzutki pochodzenia chrześcijańskiego za osobnem wynagrodzeniem miesięcznem po 4 złr.. zaś począwszy od r. 1893 odsyła szpital lwowski dzieci zrodzone na oddziale położniczym, których matki zmarły w szpitalu — powyższemu zakładowi, za tem samem wynagrodzeniem, które wypłacał żywicielkom. (Wynagrodzenie wynosi obecnie we Lwowie za pierwszy rok życia 4 złr. miesięcznie, za następne zaś aż do 10 lat życia po 3 złr. miesięcznie). Zakład ten bowiem jako instytucya dobroczynna daje większą rękojmię co do troskliwego pielęgnowania dzieci, ich wychowania, tudzież wykonywania skutecznej kontroli nad żywicielkami wiejskiemi, o ile im dzieci na utrzymanie oddaje.

Nadto na pokrycie potrzeb szkolnych dziecka, znajdującego się w wieku szkolnym, udziela Wydział krajowy wsparcia w kwocie 5 złr. rocznie, po skonstatowaniu, iż dziecko istotnie do szkoły uczęszcza i starannie jest wychowywanem.

Gdy oddane w najem dwa domy przy ul. Paulinów, nie mogły pomieścić zwiększającej się z każdym rokiem liczby dzieci, wniosło Towarzystwo petycyę w r. 1901 do Sejmu o subwencyę na budowę nowego obszerniejszego gmachu; Sejm udzielił w r. 1902 subwencyi w wysokości 60.000 koron w formie pożyczki zwrotnej w rocznych ratach z funduszów krajowych. Oprócz tego gmina miasta Lwowa

przyszła w pomoc subwencyą bezzwrotną 10.000 koron, a 5.000 koron Stowarzyszenie otrzymało w r. 1902 z loteryi państwowej na cele dobroczynne. Budowa z wewnętrznem urządzeniem kosztowała 75.253 koron. Dnia 20. grudnia 1902 r. przeniesiono cały zakład do nowego budynku.

Zmiana przedmiotu najmu spowodowała także zmianę pierwotnej umowy; dnia 16. maja 1903 zawarł Wydział krajowy nową umowę z Towarzystwem »Dzieciątko Jezus«, na mocy której w zamian za wypuszczoną w najem całą realność przy ul. Paulinów Towarzystwo zobowiązało się utrzymywać 11 podrzutków lwowskich do 7 r. życia: wysokość czynszu oznaczono na 700 koron rocznie.

Umowa powyższa w r. 1908 uległa modyfikacyi, bo liczbę dzieci, które Stowarzyszenie ma utrzymywać w zamian za czynsz najmu ustalony na 400 koron rocznie— zredukowano do 6. Umowa ta gaśnie z 31. sierpnia 1913 r.

Gdy nadto dnia 1. czerwca 1902 weszła w życie fundacya im. Morawieckiego, przeznaczona wyłącznie na utrzymanie podrzutków lwowskich wyznania chrześcijańskiego bez różnicy płci — Wydział krajowy imieniem fundacyi zawarł w r. 1902 umowę z Towarzystwem »Dzieciątko Jezus«, na mocy której powyższe Towarzystwo zobowiązało się utrzymywać i wychować 8 podrzutków za opłatą po 300 koron rocznie. Umowa obowiązuje obecnie do końca roku 1911. Towarzystwo »Dzieciątka Jezus« pobiera od r. 1894 stałą roczną subwencyę od Sejmu w kwocie 400 koron.

Prócz tej akcyi nadzorczej i popierającej inicyatywę prywatną we Lwowie, postanowił Wydział krajowy zreorganizować system opieki nad podrzutkami w Krakowie tudzież nad dziatwą przynależną do Galicyi a wychowywaną w pozagalicyjskich zakładach podrzutków. Tu znów krajowi przyszła z pomocą inicyatywa prywatna. W r. 1895 ks. Marya Ogińska oświadczyła gotowość przyjęcia pewnej ilości podrzutków przynależnych do Galicyi, a wychowywanych w wiedeńskim zakładzie podrzutków (Landes- Findel- Anstalt) i wychowywania ich w majątku swoim Bobrku, koło Oświęcima, aż do ukończenia 10 roku życia, obiecując opiekować się temi dziećmi do pewnego stopnia i po tym terminie. Wydział krajowy zawarł w r. 1896 umowę z księżną. Na mocy tego pierwotnego kontraktu wysokość wynagrodzenia z funduszu krajowego oznaczono na 15 ct. dziennie od dziecka, czyli 4 zł. 50 ct. miesięcznie, to jest tyle, ile płacono zakładowi podrzutków we Wiedniu za dzieci od 3. do 10. roku życia, gdyż ks. Ogińska oświadczyła wówczas gotowośc przyjmowania dzieci tylko po ukończonym 2. roku życia.

W roku 1901 postanowił Wydział krajowy zabrać do kraju wszystkie dzieci przynależne do Galicyi, a pomieszczone dotąd w zakładach pozakrajowych i oddać je na utrzymanie i pielęgnacyę do zakładu w Bobrku aż do wieku normalnego tj. do 10. roku życia. W tym celu zawarł z ks. Ogińską ponowną umowę w przedmiocie utrzymywania nieślubnych dzieci przynależnych do Galicyi, umieszczonych w wiedeńskim zakładzie podrzutków, tudzież dzieci utrzymywanych kosztem funduszu podrzutków w Krakowie, rozmieszczanych dotąd przez Dyrekcyę krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie u żywicielek w gminach okolicznych. Na mocy tej umowy ks. Ogińska obowiązała się wszystkie obecnie w zakładzie wiedeńskim utrzymywane dzieci, przynależne do Galicyi, jako też i te, które w latach następnych tam oddane zostaną bez różnicy narodowości i wyznania, również dzieci utrzymywane kosztem funduszu podrzutków w Krakowie, w swoim zakładzie dla opuszczonych dzieci w Bobrku utrzymywać, tj. żywić, ubierać, pielęgnować i wy-

chowywać, aż do 10. roku życia włącznie. Księżna obowiązała się dzieci te przewieźć do zakładu kosztem własnym. W miarę rozporządzalnego pomieszczenia w zakładzie, będą wzięte także i dzieci z zakładu podrzutków w Pradze. Imieniem funduszu krajowego zobowiązał się Wydział krajowy płacić za każde dziecko począwszy od dnia przyjęcia do 10. roku życia włącznie, po 14 koron w miesięcznych ratach z dołu na podstawie przedstawionych rachunków. Układ ten może być rozwiązanym za jednorocznem wypowiedzeniem jednej ze stron, jednakże dzieci do zakładu do dnia wypowiedzenia przyjęte, mają pozostać w zakładzie aż do ukończenia 10. roku życia, wyjąwszy gdyby Wydział krajowy zażądał wcześniejszego wydania tych dzieci. Księżna Ogińska przyjęła na siebie obowiązek nie tylko opiekowania się powierzonemi sobie dziećmi przez czas pobytu ich w zakładzie, lecz nadto oświadczyła gotowość opiekowania się temi dziećmi także po opuszczeniu przez nie zakładu o tyle, że będzie się starała umożliwić im przygotowanie się do jakiegoś pożytecznego zawodu. Ks. Ogińska zobowiązała się także we wszystkich sprawach utrzymywania i pielęgnowania powierzonych sobie dzieci, zastosowywać się do poleceń i wskazówek Wydziału krajowego i zezwoliła, aby Wydział krajowy przez swoje organa wykonywał kontrolę nad jej zakładem. Mając wzgląd na to, że w Bobrku z czasem będzio miejsca mało i że okolica jest bardzo droga, ks. Ogińska wymówiła sobie możność przeniesienia części zakładu do innej miejscowości w Galicyi, której na razie wymienić nie może, ale gdzieby się dzieci również jak w Bobrku chowały, a to pod kontrolą Wydziału krajowego.

Umowa ta do dziś obowiązuje.

Jednak obecnie ks. Ogińska domaga się znacznego podwyższenia opłaty miesięcznej, motywując to żądanie znacznem podrożeniem środków spożywczych; układy są w toku, a Wydział krajowy spodziewa się, że obustronne przeświadczenie o wielkiem zadaniu, jakie spełnia wobec kraju zakład »Dzieciątko Jezus« w Bobrku, przyczyni się do rychłego sfinalizowania układów, tak, by dalsze istnienie i r o z w ó j zakładu był na dłuższy czas zapewniony.

Po myśli ustawy państwowej z d. 3. czerwca 1901, dz. u. p. Nr. 62 tudzież wydanej na jej podstawie ustawy kraj. z 2. lutego 1905, dz. u. kr. Nr. 26 w przedmiocie użycia nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych — kraj rozporządza od r. 1901 specyalnym funduszem sierocym przynoszącym rocznie przeciętnie 68.000 koron dochodu. Po myśli §§. 2. i 3. ust. kraj. z r. 1905 fundusz ten jest przeznaczony na utrzymanie i wychowywanie ubogich sierot aż do ukończonogo 18. roku życia, tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych, do których zalicza w pierwszym rzędzie podrzutki. W r. 1908 wychowywało się kosztem tego funduszu 477 dzieci; z tych 299 w zakładach a 178 w opiece prywatnej.

Na posiedzeniu w dniu 15. listopada 1905 powziął Sejm uchwałę, w której polecił Wydziałowi krajowemu wziąć pod rozwagę, czy nie należałoby we wschodniej i zachodniej części kraju założyć po jednym zakładzie wychowawczym k r a j o w y m dla sierot, dzieci zaniedbanych i opuszczonych. Wydział krajowy w wykonaniu powyższego polecenia nie przedstawił wówczas Wysokiemu Sejmowi żadnych konkretnych wniosków w tym kierunku ze względów finansowych i zasadniczych (al. 68 do sten. spr. sejm. 1907). Te same względy, które przemawiały wówczas przeciw kreowaniu krajowych zakładów dla dzieci opuszczonych, przemawiają jeszcze silniej dzisiaj, kiedy nie wiadomo jak się w przyszłości ukształtują stosunki w sprawie publicznej opieki nad dziećmi.

Ustawa państw. z r. 1901 traci moc obowiązującą z końcem r. 1910, a wobec tego nie wiadomo c z y w ogóle i ewentualnie j a k i udział dalszy przyznany zostanie krajom koronnym w nadwyżkach z dochodów z krajowych kas sierocych.

Nadto w r. 1908 wniósł Rząd do Rady państwa projekt ustawy o publicznej pieczy nad wychowaniem (Gesetz über die Fürsorgeerziehung); projekt normuje pieczą p u b l i c z n ą nad młodzieżą zaniedbaną i opuszczoną a w kosztach z nią połączonych będzie państwo partycypować pewną kwotą, obliczoną w stosunku do przyznanych krajom nadwyżek z dochodów kas sierocych.

Tak w ogólnym zarysie przedstawiają się w kraju stosunki faktyczne i prawne, dotyczące pieczy nad dziatwą opuszczoną i zaniedbaną. Wydział krajowy opierając się na historycznym przebiegu sprawy oraz na motywach w niniejszem sprawozdaniu podniesionych, nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi utworzenia we Lwowie krajowego zakładu podrzutków, tembardziej, że zakład taki — o ile miałby spełnić swe nowoczesne zadanie — nie mógłby się ograniczyć li tylko na zapewnieniu opieki dzieciom w okresie karmienia, lecz i po wyjściu z lat niemowlęctwa, aż do uzyskania zdolności zarobkowej — na wzór powołanego na nowo do życia zakładu podrzutków w Gracu.

Tak pojęty zakład podrzutków pociągałby za sobą znaczne wydatki, których obecnie pokryć nie może fundusz krajowy. Nadto zaznacza Wydział krajowy, że w sprawie opieki nad dziatwą, państwa współczesne przechodzą coraz bardziej od systemu wychowania »zakładowego« do »rodzinnego« (Familienpflege), tak co do osesków, które oddaje się karmicielkom na wyżywienie, jak i co do dzieci, które wyszły z wieku niemowlęcego; o ile jednak w tym ostatnim razie dałby się ten system u nas przeprowadzić i jest przez kraj nawet częściowo stosowany co do dzieci utrzymywanych kosztem funduszu sierocego — o tyle w odniesieniu do niemowląt zastosowanie jego u nas budzi poważne wątpliwości.

Historya istnienia obu k r a j o w y c h zakładów podrzutków poucza nas, jakie nadużycia działy się w obu zakładach przy systemie oddawania dzieci karmicielkom na wyżywienie, a reorganizacyę i ściślejszy nadzór nad żywicielkami wskutek w i e l k i e j i l o ś c i dzieci mimo energii i dobrej woli Wydziału krajowego nie dały się przeprowadzić.

System zakładowy dla osesków nie jest wskazany i ze względu na wielkie koszta połączone z prowadzeniem takiego zakładu i z powodów sanitarnych, gdyż nagromadzenie wielkiej ilości dzieci drobnych, sprowadza wśród nich wielką śmiertelność. Ten wzgląd sanitarny przyczynił się do tego, że nawet Francya, gdzie system »zakładowy« kwitł do połowy XIX. wieku, przeszła obecnie do systemu wychowania rodzinnego.

Wprawdzie i obecnie fundusz podrzutków w Krakowie a nadto Towarzystwa dobroczynne w kraju; a również Towarzystwo »Dzieciątko Jezus» we Lwowie, oddają dzieci karmicielkom na wyżywienie; jednak odbywa się to tylko na małą skalę, a wskutek tego ścisła kontrola i nadzór jest umożliwiony, zaś dobre wyniki tego systemu zapewnione.

Z tego założenia wychodząc, Wydział krajowy jest zdania, że tylko szereg małych, rozsianych po całym kraju domów dla podrzutków, powołanych do życia dobroczynnością prywatną, czy też publiczną gmin, lub powiatów przy subwencyi kraju — może skutecznie pełnić wzniosłe posłannictwo pieczy nad utrzymaniem i wychowywaniem ubogiej dziatwy.

Z wyżej wymienionych powodów

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

»Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie założenia krajowego Zakładu podrzutków we Lwowie przyjmuje Sejm do zatwierdzającej wiadomości«.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Szymon Bernadzikowski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

TABLICA I.

Rok	Liczba dzieci żywo i nieżywo urodzonych												Procent dzieci nieślubnych		
	w Przedlitawii			w Galicyi			w Austryi dolnej			w Czechach			w Galicyi	w Austryi dolnej	w Czechach
	w ogólności	z tego nieślub-nych	%	w ogól-ności	z tego nieślub-nych	%	w ogól-ności	z tego nieślub-nych	%	w ogól-ności	z tego nieślub-nych	%	W stosunku do ogółu dzieci nieślub. w Przed-litawii		
1897	971632	140683	14·5	320133	41718	13·0	98293	25030	25·5	223459	31313	14·0	29·7	17·8	22·3
1898	949979	136723	14·4	304466	39479	13·0	99470	24869	25·0	222047	29966	13·5	28·9	18·2	21 9
1899	988439	137692	13·9	332034	40281	12·1	100299	24250	24·2	222922	30054	13·5	29·3	17·6	21·8
1900	995537	135933	13·6	331622	39031	11·8	100814	24151	24·0	226376	29784	13·2	28·7	17·8	21·9
1901	988985	133260	13·5	329667	37646	11·4	100815	23918	23·7	222848	28767	12·9	28·3	18.0	21·4
1902	1010843	134136	13·3	334263	36673	11·0	101836	24185	23·7	227107	28906	12·7	27·3	18·0	21·5
1903	969960	122706	12·7	322465	33473	10·4	98327	22412	22·8	215779	25916	12·0	27·3	18·3	21·1
1904	987425	126566	12·8	329832	33619	10·2	99753	23187	23·2	216509	26640	12·3	26·6	18·3	21·0
1905	945978	119163	12·6	318627	30903	9·7	96090	22361	23·2	201186	24366	12·1	25·9	18·8	20·4
1906	987166	121909	12·3	336027	32466	9·7	96998	22584	23 3	211770	24413	11·5	26·6	18·5	20·0

TABLICA II.

Rok	Dzieciobójstwa				Spędzenie płodu				Podrzucenie dzieci			
	Ogólna liczba w Austryi	z tego w			Ogólna liczba w Austryi	z tego w			Ogólna liczba w Austryi	z tego w		
		Galicyi	Wiedniu	Pradze		Galicyi	Wiedniu	Pradze		Galicyi	Wiedniu	Pradze
1896	102	30	6	23	96	17	35	21	35	8	6	—
1897	147	74	12	16	91	8	40	26	34	21	3	
1898	153	80	13	14	89	12	28	23	33	20	4	4
1899	135	61	10	16	160	17	44	80	37	18	2	2
1900	149	72	15	14	98	16	30	23	32	18	2	—
1901	137	62	22	14	122	21	30	34	24	10	4	2
1902	150	60	11	22	145	16	44	39	26	13	1	3
1903	94	35	10	13	165	23	50	30	27	14	2	2
1904	119	41	11	15	200	21	52	70	30	11	1	2
1905	107	48	7	14	217	20	68	53	23	9	4	3

TABLICA III.

Rok	Zapomogi udzielone z funduszu krajowego położnicom po myśli art II. ust. z 1873 dz. u. kr. Nr.252.	
	we Lwowie	w Krakowie
	w koronach	
1896	12048	6768
1897	12060	6612
1898	12888	6310
1899	12120	6384
1900	13068	6312
1901	12948	5772
1902	14160	6312
1903	13944	5892
1904	14412	5940
1905	13956	6048

TABLICA IV.

Ilość dzieci i wysokość dotacyi z funduszu krajowego na ich utrzymanie w zakładach podrzutów krajowych i pozakrajowych.

W pięcioleciach względnie w czteroleciach	Przeciętna roczna liczba dzieci utrzymywanych w zakładach podrzutków		Przeciętna roczna wysokość dotacyi z funduszu krajowego w zakładach		Podrzutki w zakładach pozagalicyjskich		
	w Krakowie	we Lwowie	w Krakowie	we Lwowie	w roku	Liczba dzieci przynależnych do Galicyi, znajdujących się w zakładach podrzutków w Wiedniu, Pradze i Bernie	Wysokość dotacyi corocznej z funduszu kraj. na ich utrzymanie
1	2	3	4	5	6	7	8
			Kor.	Kor.			Kor.
1865—1869	2287	3188	61934	153942	1884	180	23320
1870—1874	1289	1934	52023	96588	1886	156	22452
1875—1879	580	580	8921	34575	1888	203	23022
1880—1883	75	96	3854	6962	1890	267	14676
1884—1888	22	15	Od r. 1883 koszta utrzymania ponosi wyłącznie fundusz krakowski	1044	1894	342	29648
1889—1893	31	11		2568	1898	318	36608
1894—1898	22	3		185	1901	336	45266
1899—1903	29	3		185	1905	?	38533

LW. 82.539/1909. We Lwowie, dnia 10. września 1909.

Aleg 500

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu funduszu budowy krajowego Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Rozszerzenie krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie przez dobudowanie pawilonów dla chorych, budynków mieszkalnych i przez wprowadzenie szeregu urządzeń i adaptacyj wymienionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 28. lipca 1904. LW. 31.012 — ukończono w roku 1907, a bliższe szczegóły dotyczące otwarcia Zakładu i jego funkcyonowania po rozszerzeniu, zamieszczone są w sprawozdaniach p. inspektora szpitali krajowych z lat ostatnich.

Kredyt przeznaczony przez Wysoki Sejm na cele powyższe uchwałą z dnia 24. października 1903 i 31. października 1904 wynosił 1,570.000 K, nie wliczając w to kwoty 8.000 K przeznaczonej przez Wysoki Sejm na sporządzenie planów Zakładu dla umysłowo chorych w zachodniej części kraju.

Przedewszystkiem zauważyć należy, że budowa pawilonów dla chorych i domów mieszkalnych w Zakładzie kulparkowskim trwała trzy lata z górą tj. od r. 1904 do r. 1907, a okres ten dla stosunków budowlanych we Lwowie i okolicy był wyjątkowo niekorzystny, gdyż cena robocizny i materyałów budowlanych od roku 1904 do roku 1907 podskoczyła minimalnie o 35%, wogóle zaś znacznie wyżej, co oczywiście wpłynąć musiało na podwyższenie kosztów budowy obliczonych wedle cen z roku 1904.

Z tego powodu przedsiębiorca budowy broniąc się przed deficytem, zgłosił do funduszu krajowego pretensye podwyższające częściowy koszt robót budowlanych o 25%; wprawdzie Wydział krajowy opierając się na brzmieniu oferty i kontraktu przyznał na tylko trzecią część żądanej sumy, ale już ta jedna pozycya podwyższyła koszt budowy o 40.000 K. Ponadto na podwyżkę kosztów budowy wpłynęła znacznie zwiększona ilość dni roboczych i potrzebnych materyałów.

W dziale urządzeń mechanicznych przekroczenie preliminowanych kredytów, spowodowane zostało również w pierwszym rzędzie podwyżką cen materyału, zwłaszcza zaś wszystkich potrzebnych metali i maszyn. Koszt doprowadzenia wodociągu zwiększył się nadto wskutek natrafienia na wodę zaskórną w przejściu pod torem kolejowym, co było dla c. k. Dyrekcyi kolei państwowych w Stanisławowie powodem do żądania wielu kosztownych urządzeń (przełazy, rów odwadniający i t. p.).

Rozszerzanie istniejącego już zakładu, zwłaszcza zaś adaptacye, dokonywane na wielką skalę w starszych gmachach, nie są nigdy wolne od tych ujemnych konsekwencyj, które wynikają z niemożności dokładnego przewidzenia i obliczenia kosztów robót ze względu na okazujące się dopiero w ciągu adaptowania nowe potrzeby często zupełnie niespodziane. Jeżeli się przytem zważy, że zekonomizowanie ruchu w zakładzie polega nie na unikaniu wydatków na liczne lecz drobne stosunkowo inwestycye, ale na umniejszeniu za ich pośrednictwem z roku na rok powtarzających się i stosunkowo wysokich kosztów administracyi zakładu w poszczególnych działach, to tem samem usprawiedliwiona będzie cała nadwyżka kosztów budowy zakładu kulparkowskiego, spowodowana dodatkowemi zarządzeniami Wydziału krajowego, zmierzającemi do zaspokojenia wyłaniających się w ciągu budowy racyonalnych

potrzeb zakładu. Do główniejszych należą: urządzenie separatek dla szałowych w skrzydłach starego gmachu (z oknami żelaznemi specyalnej konstrukcyi), instalacya łazienek i pieców w skrzydłach separatkowych starego gmachu, rekonstrukcya, urządzenia do grzania wody w łazienkach parterowych starego gmachu, kaloryfery ogniowe w pawilonach bocznych starego zakładu, rekonstrukcya ogrzewania wody do łazienek w pawilonie dla chorych zakaźnych i inne. Wskutek budowy i rozszerzenia zakładu istniejące już wewnętrzne drogi uległy zniszczeniu, nadto zaś przybyły nowe arterye komunikacyjne co znów wpłynęło na znaczne podwyższenie kosztów budowy dróg. Dodać należy, że wkrótce po otwarciu nowych pawilonów przypływ chorych począł wzrastać w sposób anormalny, i dziś mimo ustawicznego wydalania chorych cokolwiek spokojniejszych, takich nawet, którzy opieki zakładowej potrzebują, stan ich w zakładzie wynosi o 300 osób więcej ponad etatową ilość łóżek. Ta wzmagająca się ilość chorych przeważnie groźnych dla otoczenia spowodowała również natychmiastową potrzebę zwiększenia służby i zaadaptowania dla niej mieszkań jak niemniej zainstalowania rozmaitych urządzeń zabezpieczających samych chorych i ich otoczenie.

Koszta tych adaptacyj wobec zamknięcia funduszu budowy w roku bieżącym pokryto tylko częściowo z funduszu budowy, ile że właściwie spowodowane zostały rozszerzeniem zakładu; reszta tych wydatków pokrytą będzie z normalnego budżetu zakładu, by w ten sposób uniknąć żądania nowych dodatkowych kredytów na cele budowy.

Z przyczyn wyżej przytoczonych utrzymanie się w granicach kredytów wyznaczonych przez Wysoki Sejm jeszcze w r. 1904 na budowę i rozszerzenie krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie było niemożliwe.

Wskutek tego Wydział krajowy mając upoważnienie Wysokiego Sejmu do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 1,570 000 K. w papierach wartościowych wedle ich nominalnej wartości zmuszony był zrealizować tę kwotę pożyczki w gotówce, co zwiększyło dług kraju o 40.000 koron, ponadto zaś w miarę rosnących potrzeb i kosztów pokrywano wydatki zaliczkowo z funduszu krajowego tak, że ogólny koszt budowy wynosi kwotę 2,034.773 koron. 53 gr. Szczegółowy wykaz wydatków przedkłada się w załączeniu ./.. **Alegat.**

Na pokrycie tego wydatku służyły następujące kwoty:

1. kredyt preliminowany w budżecie Zakładu kulparkowskiego na rok 1900 w rubr. XIV. na wydatki przedwstępne	6.000	K	— g
2. pożyczka z majątku zarodowego Zakładu kulparkowskiego	4.000	„	— „
3. pożyczka z Banku krajowego w imiennej wartości 1,258.200 K tj. gotówką	1,230.624	„	01 „
4. dodatkowa pożyczka z Banku krajowego w imiennej wartości 352.000 K tj. gotówką	339.582	„	46 „
5. dochód z odsetek od kapitałów lokowanych . .	15.043	„	74 „
6. od majątku zarodowego Zakładu kulparkowskiego na kupno gruntu	5.013	„	81 „
7. zwroty zaliczkowych wydatków	18.478	„	62 „
razem . . .	1,618.742	K	64 g

zatem w zestawieniu z wyżej wymienionymi wydatkami pozostaje niedobór w kwocie 416.030 K 89 h, który wypadnie pokryć dodatkową pożyczką, wynoszącą w gotówce zaokrągloną kwotę **416.000 K.** Pożyczka ta zatem służyć będzie na zaspokojenie pretensyi funduszu krajowego, powstałej z powodu zaliczkowego pokrywania wydatków budowlanych, na opłatę odsetek funduszowi krajowemu, tudzież na pokrycie wydatków za roboty w toku będące, a uwzględnione już w wymienionym wyżej ogólnym koszcie budowy.

Już w końcowym ustępie sprawozdania Wydziału krajowego o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w Zakładzie kulparkowskim z dnia 27. grudnia 1906 LW. 124.420 zaznaczono wyraźnie, że przekroczenie kredytów na cele powyższe przez Wysoki Sejm wyznaczonych, jest nieuniknione i że cyfrowy wykaz nadwyżki kosztów wraz z odpowiednimi wnioskami będzie Wysokiemu Sejmowi przedstawiony po zamknięciu rachunków funduszu budowy. Komisya sanitarna Wysokiego Sejmu zaś w sprawozdaniu swem z 2. marca 1907 Ls. 1.622/1907 uznała konieczność przekroczenia a nadto oglądnąwszy zakład na miejscu, wyraziła kilka życzeń, których zrealizowanie musiałoby wpłynąć na znacznie wyższe przekroczenia.

Wysoki Sejm uchwałą z 7. marca 1907 r. przyjął do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego, nadto zaś polecił zbadać uwagi komisyi sanitarnej „o brakach i pożądanych ulepszeniach w zakładzie i przedłożyć sprawozdanie“. Wymienione przez komisyę sanitarną braki dotyczyły umieszczenia piekarni, ze względu na proponowane równocześnie przez tę komisyę ustawienie w jej miejscu centrali elektrycznej. Miejsce to jednak w suterenie głównego budynku ekonomicznego, po zdrenowaniu otoczenia i zadaptowaniu ubikacyj, okazało się bardzo dogodnem tak, że przeniesienie piekarni obecnie bez szkody dla zakładu nastąpić by nie mogło.

Proponowane zaś przez komisyę ulepszenia dotyczyły zainstalowania elektrycznego oświetlenia i długotrwałych kąpieli leczniczych dla chorych. Obie te sprawy były przedmiotem sumiennej rozwagi Wydziału krajowego, który ze zwej strony dalekim jest od zasadniczego nieuznawania tych ulepszeń (zwłaszcza zaś pierwszego) za bardzo pożądane dla zakładu.

Obie te instalacye jednak wymagałyby bardzo znacznego nakładu kosztów: pierwsza instalacyi własnej centrali elektrycznej albo też wysokich rocznych opłat na rzecz gminy m. Lwowa, przenoszących znacznie dotychczasowy roczny koszt oświetlenia, druga również wysokich opłat na rzecz gminy m. Lwowa za wodę, względnie nawet instalacyi drugiego rurociągu, co wpłynęłoby na znaczne podwyższenie rocznych kosztów administracyi zakładu.

Z uwagi zatem na niepomyślny stan finansów krajowych z jednej strony, oraz na przekroczenie kredytów, przeznaczonych na budowę, wskutek zaspokojenia pilniejszych potrzeb zakładu, postanowił Wydział krajowy na razie nie przedstawiać Wysokiemu Sejmowi w tej mierze żadnych dalszych wniosków, obarczających fundusz krajowy.

Zamykając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu funduszu budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym pożyczki w gotówce w kwocie 416.000 K na pokrycie niedoboru funduszu budowy zakładu kulparkowskiego, oraz do wstawiania rat potrzebnych na spłatę tej pożyczki do budżetu kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Szymon Bernadzikowski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

WYKAZ

wydatków na budowę pawilonów i rozszerzenia kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

L. p.	Poszczególnienie	W latach												Razem	
		1904		1905		1906		1907		1908		1909*			
		K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
1	Roboty ziemne, murarskie, kamieniarskie, blacharskie, dekarskie i drenarskie	225.540	87	235.096	90	200.490	01	109.662	30	2.340	25	—	—	773.130	33
2	Roboty kowalskie	20.490	32	31.756	18	1.520	—	5 861	21	—	—	—	—	59.627	71
3	„ stolarskie	—	—	29.120	14	20 317	23	18.282	46	—	—	—	—	67.719	73
4	„ ślusarskie	—	—	72.783	37	15.160	86	18.820	60	1.307	38	—	—	108.072	21
5	„ lakiernicze	—	—	4.819	36	9.877	36	16.328	04	130	—	—	—	31.154	86
6	„ malarskie	—	—	3.853	04	2.640	87	539	02	55	42	—	—	7.088	35
7	„ szklarskie	—	—	1.184	40	11.775	19	2.912	54	—	—	—	—	15 872	13
8	„ kaflarskie	—	—	6.300	—	3.181	72	2.306	28	—	—	—	—	11.788	—
9	Stropy betonowe, roboty betonowe i terazzo	—	—	12.674	35	33.195	73	13.611	66	—	—	—	—	59.481	74
10	Urządzenie mechaniczne hali maszynowej, kotłowni, pralni i kuchni	6.693	36	30.036	24	40.260	80	28.311	70	8.587	87	1.937	20	115 827	17
11	Wodociągi w całym Zakładzie, wychodki w starym gmachu, kanalizacya ogólna	2.038	14	87.657	12	68.255	21	11.148	22	1.670	57	38.392	58	209.161	84
12	Centralne ogrzewanie	1	65	20.620	48	38.839	28	19.234	81	200	—	—	—	78.896	22
13	Adaptacya skrzydeł dla szałowych, stajni, trupiarni i domu na folwarku	—		—	—	21.337	19	26.009	41	5.559	02	19.796	51	72.702	13
14	Ogrodzenia, drogi i chodniki	—	—	—	—	58.753	19	22 941	86	2	—	37.065	51	118 762	56
15	Kolejka i wózki	—	—	28	—	3.018	54	11.927	52	500	—	—	—	15.474	06
16	Budowa toru kolejowego-dojazdowego do Zakładu	39.794	95	613	50	94	38	—	—	—	—	—	—	40.502	83
17	Doprowadzenie wody z wodociągu miejskiego we Lwowie do Zakładu	29.016	—	2.766	29	7.500	—	—	—	—	—	836	29	40.118	58
18	Kierownictwo i kancelarya	4.579	31	8.842	87	8.466	52	2 077	98	—	—	—	—	23.966	68
19	Urządzenie wewnętrzne	—	—	3.308	27	57.201	88	13.344	73	1.561	97	—	—	75.416	85
20	Założenie ogrodu i parku	—	—	—	—	100		4.366	97	3.067	22	165	81	7.700	—
21	Budowa wieży wodnej	—	—	14.723	—	12.501	75	2.328	18	—	—	—	—	29.552	93
22	Przeróbka starej portyerówki na pomieszczenie posterunku żandarmeryi	—	—	—	—	—	—	5.291	81	—	—	—	—	5.291	81
23	Funduszowi krajowemu 3% odsetki od kwot wydanych na rachunek budowy	—	—	—	—	—	—	3.291	19	10.107	22	15.000	—	28.398	41
24	Różne	5.689	85	5.544	44	8.096	73	9.557	91	2.192	47	1.985	—	33.066	40
	Razem	333.844	45	571.727	95	622.584	44	348.156	40	37.281	39	115.178	90	2,028.773	53
	Do tego wydatki przedwstępne z lat 1900 do 1904	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.000	—
	Ogółem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,034.773	53

*) Kwoty podane w kolumnie z r. 1909 zawierają wydatki za roboty już wykonane i kwoty kosztorysowe za roboty, których wykonanie jest w toku.

L. W. 102.021/09. We Lwowie, dnia 14. września 1909.

Aleg 501

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie.

Wysoki Sejmie!

Pierwszą uchwałę, dotyczącą budowy zakładu dla umysłowo chorych w zachodniej części kraju, powziął Wys. Sejm przy sposobności obrad nad rozszerzeniem kraj. zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie dnia 24. października 1903 r.

Otrzymał w niej Wydział krajowy polecenie, aby w przeciągu roku 1904 przedłożył Wys. Sejmowi plany i kosztorysy budowy wspomnianego zakładu na 500 łóżek. Uwzględniając niepomyślny stan finansów krajowych, Wydział krajowy w sprawozdaniu swem z 15. września 1904 L. W. 68982. przedstawiwszy przebieg podjętych prac i trudności w wyborze gruntu pod zakład, zakończył odradzeniem Wys. Sejmowi budowy takiego zakładu.

Mimo to Wys. Sejm uchwałą z dnia 3. listopada 1904 upoważnił wyraźnie Wydział krajowy do wyboru miejsca pod zakład dla umysłowo chorych w zachodniej części kraju, oraz do przedłożenia Wys. Sejmowi najpóźniej w r. 1906 planów i kosztorysów tej budowy. Wobec wątpliwości co do wyboru miejsca i odmiennych w tej mierze życzeń komisyi sanitarnej Wys. Sejmu, Wydział krajowy nie mógł już w r. 1906 przedłożyć Wys. Sejmowi planów i kosztorysów budowy zakładu; natomiast w sprawozdaniu swem z 8. stycznia 1907 LW. 13581 zaproponował definitywny wybór miejsca i przedstawił wyniki obrad ankiety zwołanej dla ustalenia programu i zasad budowy zakładu — w skład której wchodzili: p. c. k. protomedyk, inspektor szpitali krajowych, profesorowie psychiatryi i jej reprezentanci w świecie lekarskim, architekci i inżynierowie. Tu już nawiasem zauważyć należy, że obszerne wymagania tej ankiety uległy następnie w niektórych punktach programu i zasad budowy znacznej redukcyi.

Uchwałą z 13. marca 1907 załatwiającą powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego, Wys. Sejm odroczył sprawę budowy zakładu do czasu zbadania, czy zalecony przez Wydział krajowy grunt da się zaopatrzyć w dostateczną ilość dobrej wody. Ponieważ w tej samej uchwale zamieścił Wys. Sejm wskazówkę, że pożądanem byłoby wyszukanie gruntu pod zakład w obrębie wodociągów krakowskich i wielickich, przeto Wydział krajowy po przeprowadzeniu szczegółowych studyów i po odbyciu konferencyj, których przebieg zawiera sprawozdanie z 27. września 1907 LW. 96161 przedstawił Wys. Sejmowi do wyboru grunt w Kobierzynie i prowizoryczny kosztorys budowy opiewający na 4,321.000 koron. Dopiero też uchwała Wys. Sejmu z 12. października 1907, zatwierdzająca przedłożony program budowy zakładu w Kobierzynie

i przyznająca żądane kredyty, stworzyła dla Wydziału krajowego realną podstawę do podjęcia bardziej szczegółowych prac nad budową zakładu. Wyniki ich przedstawił Wydział krajowy Wys. Sejmowi w sprawozdaniu z 15. maja 1908 LW. 49,540 przewidując już wówczas potrzebę przekroczenia wyżej podanej cyfry kosztów budowy. Dokładnej nadwyżki kosztów tych jednak nie mógł Wydział krajowy podać już wtedy, nie rozporządzał bowiem szczegółowymi planami i kosztorysami budowy zakładu i jego urządzeń, których opracowanie zajęło właśnie resztę r. 1908 i r. 1909. W miarę postępu prac nad wykończeniem planów, sporządzaniem szczegółowych kosztorysów i zbieraniem ofert na poszczególne urządzenia, wzrastała ogólna cyfra kosztów budowy tak, że wedle obecnego stanu gotowych już obliczeń koszt budowy zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie wynosić ma wedle załączonego wykazu kwotę 7.000.000 koron.

Na tę podwyżkę kosztów budowy złożyły się następujące powody:

I. Rozszerzenie programu budowy. Wedle przybliżonych obliczeń statystycznych z pośród 12.000 chorych umysłowo i matołków w Galicyi, wymaga 4.000 chorych pomieszczenia w zakładzie psychiatrycznym. Obecnie zaś w całym kraju znaleźć może pomieszczenie zaledwo 2.000 chorych, uwzględniając już wszystkie zakłady i przytułki niekrajowe i prywatne. Gdy w sąsiednich krajach przypada jedno łóżko psychiatryczne na 500 do 1000 mieszkańców, w Galicyi przypada jedno na 5.000 mieszkańców. Ten stan odbija się niekorzystnie na jedynym w kraju stale przepełnionym zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie oraz na oddziałach dla chorób umysłowych w Krakowie i we Lwowie. Aby temu zaradzić postanowił Wydział krajowy jeszcze w r. 1906 zaprojektować budowę zakładu dla um. chorych w zachodniej części kraju na 500 łóżek w ten sposób, żeby rozszerzenie go do liczby 800 łóżek nie napotkało w przyszłości na większe trudności techniczne i finansowe. Komisya sanitarna Wys. Sejmu w sprawozdaniu swem z 27. lutego 1907 l. 1501 przewidywała nawet potrzebę zozszerzenia zakładu do 1000 łóżek. Wys. Sejm zaś zatwierdził uchwałą z 12. października 1907 program budowy zakładu przedstawiony w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 8. stycznia 1907 LW. 13581 a przewidujący ewentualne rozszerzenie zakładu do 800 łóżek. Zrealizowanie tej uchwały okazało się możliwem tylko w ten sposób, że już obecnie projektować należało zakład na 800 łóżek, jakkolwiek na razie zbudowane będą tylko pawilony na 500 chorych. Wskutek tego w przyszłości wystarczyłoby wybudować kilka dalszych pawilonów na 300 chorych, aby uzyskać żądane rozszerzenie zakładu bez dokonywania przeróbek lub powiększań kosztownych budynków oraz urządzeń kuchni, pralni, hali maszyn, dezynfektora, trupiarni, jak niemniej centralnych urządzeń leczniczych w pawilonach obserwacyjnych dla chorych niespokojnych, infermeryi, kaplicy, domu zabaw i koszów pielęgniarskich i t. p. Pochodzi stąd, że cały szereg pozycyj kosztorysowych preliminowanych na powyższe budynki i ich urządzenia a także na zakupno gruntu zakładowego, jego melioracye na drogi, kolej dowozową, na folwark, założenie ogrodu jest już wedle obecnego projektu wystarczający dla zakładu o 800 łóżkach.

Wynika stąd także znaczna różnica kosztów jednego łóżka zakładowego w Kobierzynie przy obecnie projektowanej budowie na 534 łóżek (koszt jednego łóżka z 13.100 K), oraz przy budowie tegoż zakładu na 800 chorych (koszt jednego łóżka około 10.300 K).

Ponadto na podwyższenie kosztów budowy wpłynęły częściowo także zmiany w programie budowy przedstawione Wys. Sejmowi i szczegółowo umotywowane w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 15. maja 1908 LW. 49.540, których potrzebę uznała również komisya sanitarna Wys. Sejmu (sprawozdanie z 22. października 1908 ls. 2893/08). Wskutek zaprojektowania osobnego pawilonu dla chorych jaglicowych i skórnych powiększa się ilość łóżek etatowych o 34; nadto zaś okazała się potrzeba zaprojektowania osobno (pierwotnie w kaplicy) ubikacyj przeznaczonych dla rozrywek chorych jako ważnego

środka leczniczego w zakładzie psychiatrycznym obok samejże służby pielęgniarskiej, która w tymże budynku odbywać będzie kursa pielęgniarskie.

Pawilon dla chorych zakaźnych rozszerzono (z 8 na 16 łóżek) uwzględniając statystykę chorób zakaźnych w tego rodzaju zakładach.

2. **Wyższe koszta urządzeń mechanicznych** stanowią jedną z najważniejszych pozycyi ogólnego kosztorysu. Ze względu na ścisłą łączność i wzajemne oddziaływanie rzeczonych instalacyj, dopiero w roku bieżącym, po ułożeniu dokładnego planu, i uzyskania ofertowych cen — po przeprowadzeniu szeregu konferencyj i ekspertyz można było zoryentować się należycie w odnośnych kosztach. Tak w szczególności po wyczerpujących krytycznych badaniach prowadzonych przy udziale eksperty p. K. Obrębowicza, inżyniera z Warszawy, ustalono szczegóły najważniejszych instalacyj: centralnego ogrzewania i oświetlenia elektrycznego, następnie zaś kotłowni i hali maszyn. Nadto zebrano oferty na urządzenia mechaniczne kuchni, pralni, piekarni i t. d. Celem tych wszystkich instalacyj jest scentralizowanie ruchu, uproszczenie najkosztowniejszej w administracyi obsługi i taniość eksploatacyi. Zaprojektowano zatem wybudowanie własnej centrali elektrycznej, gdyż ze względu na nowoczesne zużytkowanie pary odlotowej z kotłów dla centralnego ogrzewania, uzyskuje się roczne zaoszczędzenie kosztu eksploatacyi tych urządzeń o 22.000 kor. Funkcyonowanie zakładu bez takich urządzeń wymagałoby rocznych nakładów tak wysokich, że budowy jego na odmiennych warunkach Wydział krajowy doradzaćby nie mógł. Aby te roczne nakłady funduszu krajowego obniżyć, projektuje się szereg urządzeń, które równocześnie są z korzyścią dla chorych.

3. **Podwyżka cen robocizny i materyałów** wynosi w ostatnich 2 do 3 latach 30 do 40%, co na ogólnej sumie 4,321.000 już stanowi przekroczenie jej o kwotę około 1,300.000 kor. a niema nadziei, aby te stosunki zmieniły się na lepsze.

Takie są w głównych zarysach przyczyny, dla których kosztorys obecnie projektowanego zakładu w Kobierzynie opiewa na cyfrę 7,000.000 koron. Wydział krajowy, nie mając upoważnienia Wys. Sejmu do wydawania tej kwoty, nie mógł zarządzić rozpoczęcia samejże budowy zakładu, zanim Wys. Sejm nie przyjmie niniejszego sprawozdania do wiadomości, zgodzi się na wysokość obliczonych obecnie kosztów, uzna cały program budowy za odpowiedni i przyzna potrzebne na ten cel kredyty. Ze swej strony zauważa Wydział kraj. tylko, że plan i kosztorys budowy omawianego zakładu ułożony został po zastosowaniu poleceń Wydziału krajowego starania się o możliwą oszczędność.

Zarówno w projektowaniu samej budowy jak i urządzeń mechanicznych unikano bacznie takich wydatków, których efektem mogła być ozdoba lub choćby nie konieczne udogodnienie. Wszystkie plany i kosztorysy tej budowy w najdrobniejszych nieraz szczegółach poddawane były surowej krytyce komitetu budowy, złożonego z wytrawnych znawców techniki i psychiatryi (skład jego podano w sprawozdaniu z 15. maja 1908 LW. 49540) — który z całą gotowością oddawał Wydziałowi krajowemu swą najlepszą wiedzę i bogate doświadczenie.

Alegat. Wskutek tego załączone ·/. zestawienie kosztorysowe jest tylko urzeczywistnieniem zatwierdzonego przez Wys. Sejm programu bodowy, nadto zaś jest cyfrowym wyrazem szczegółowych planów i kosztorysów sporządzonych zespolonemi siłami komitetu budowy psychiatrów, architektów, inżynierów melioracyjnych mechaników i drogowych. Cyfry zaś oparte są na realnych szczegółowych obliczeniach, odpowiadających obecnym stosunkom targowym, zatem z zamiarem wykluczenia wszelkich możliwych przekroczeń. W niniejszem sprawozdaniu zresztą niepodobna podać wszystkich tych szczegółów i racyj technicznych i psychiatrycznych, któreby mogły posłużyć za substrat do przedmiotowej krytyki; wszystkie one zawarte są w planach szczegółowych i obliczeniach kosztorysowych, które mogą być przez Wysoki Sejm zbadane i ocenione.

Wreszcie, jeśli Wys. Sejm upoważni Wydział krajowy do budowy zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie na podstawie obecnie przedłożonych planów i kosztorysów — wskazanem byłoby rozpoczęcie jej bezzwłocznie. Jedyny na ośmiomilionową ludność w kraju zakład dla obłąkanych w Kulparkowie mieści obecnie przeszło o 300 chorych ponad etatową ilość łóżek. Nie może zatem podołać ciążącym na nim zadaniom i zmuszony jest wydalać, względnie nawet nieprzyjmować chorych, którzy następnie stają się ciężarem gmin i rodzin.

W ostatnim roku, wskutek braku miejsca w zakładzie kulparkowskim, wstrzymano wogóle sprowadzanie tutejszo-krajowych umysłowo chorych z zakrajowych zakładów. Z tego powodu fundusz krajowy pokrywać musi za przeszło 100. chorych wyższe przeciętnie o 40. g. na dzień i głowę koszta leczenia ich w obcych zakładach. Zważywszy, że budowa zakładu dla umysłowo-chorych w Kobierzynie trwać musi przynajmniej przez trzy lata, w ciągu których stosunki te tylko na gorsze zmienić się mogą, okaże się, że przystąpienie do budowy już w najbliższym czasie jest pożądane.

Przeto też zamykając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o budowie zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie do wiadomości.
2. Sejm zatwierdza przedłożone plany i kosztorysy budowy zakładu kobierzyńskiego, obliczone na kwotę 7,000.000 koron.
3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym pożyczki na cele powyższej budowy w obligacyach komunalnych do efektywnej wysokości 7,000.000 koron.
4. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby bezzwłocznie przystąpił do budowy zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Szymon Bernadzikowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Zestawienie kosztorysowe

według szczegółowych planów budowy Zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie na 534 chorych.

			K
I.	**Grunt**		210.000
II.	**Melioracye:**		
	1. Osuszenie okolicy i wykop rowu odpływ.	60.000	
	2. Drenowanie terenu zakładowego	53.000	
	3. Sieć rur wodociągowych	65.000	
	4. Rowy odpływowe na terenie zakładów.	7.000	
	5. Sieć kanałów deszczowych	101.450	
	6. „ „ użytkowych	73.800	
	7. Budowa czyszczalni biologicznej.	56.750	
			417.000
III.	**Kanał przełazowy**		109.000
IV.	**Roboty budowlane:**		
	1. Roboty budowlane właściwe	3,583.495	
	2. „ „ przy instal. mechan.	150.000	
	3. Ogrodzenia i roboty na obejściu	105.000	
			3,838.495
V.	**Roboty mechaniczne:**		
	1. Kanalizacya i wodociągi wewnętrzne	280.000	
	2. Ogrzewanie centr. i wentylacya	590.000	
	3. Urządzenia mech. kuchni i pralni	129.960	
	4. Urządzenia hali maszyn	207.270	
	5. Inne urządzenia mech. wagi pomostowe, straż pożarna, piece do spal. desynfekt.	49.840	
	6. Kolejka wązkotorowa	25.000	
			1,282.170
VI.	**Instalacye elektryczne z centralą**		286.000
VII.	**Kolej dowozowa**		50.000
VIII.	**Drogi wewnątrz zakładowe**	136.000	
	„ **gminne**	9.000	
			145.000
IX.	**Zadrzewienie** terenu zakładowego, ogródków pawilonowych, cmentarza, założenie ogrodu owocowego i warzywn.		30.000
X.	**Urządzenia wewnętrzne:**		
	1. Pawilonów i budynków zakładowych	375.000	
	2. Apteki i pracowni lek., biblioteki i warsztaty dla chorych	40.000	
			415.000
XI.	**Inwentarz folwarczny**		40.000
XII.	**Kierownictwo budowy**		120.000
XIII.	**Nieprzewidziane**		57.335
		Razem	7,000.000

LW. 99.121/09. We Lwowie dnia 5. września 1909.

Akt 502

Sprawozdanie

Wydziału krajowego usprawiedliwiające wstawienie do preliminarzy budżetów krajowych szpitali w Krakowie i we Lwowie na r. 1910 wyższych kredytów z powodu proponowanych zmian etatu posad i płac służbowych.

Wysoki Sejmie!

Ruch chorych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie wzmaga się z każdym rokiem, — przezco i czynności lekarzy szpitalnych ciągle stosunkowo wzrastają. Ponieważ ilość dni leczenia w tym szpitalu doszła w r. 1908 do poważnej cyfry 245.124, dlatego Dyrekcya wykazując w sprawozdaniu do LW. 70064/909 brak pomocniczych sił lekarskich, uprasza o pomnożenie etatu o 3 sekundaryuszów I. i 3 sekundaryuszów II. klasy.

Wydział krajowy, uznając w zasadzie potrzebę pomnożenia etatu lekarzy pomocniczych, oświadcza się niniejszem za dodaniem szpitalowi św. Łazarza do obecnej łącznej liczby 14 sekundaryuszów po jednym sekundaryuszu I. i II. klasy.

Z powodu zaś wzrastającej ilości dni leczenia w obu krajowych szpitalach tak w Krakowie jak i we Lwowie powiększyły się w ostatnich latach również agendy aptek tych szpitali tak, że obecny personal (kierownik i dwu farmaceutów-pomocników) nie mogą pracy podołać; z tego też powodu na stanowisku obecnych dwu pomocników aptekarza (posady nieetatowe) ciągle zmieniają się fermaceuci, a w razie wakansu zachodzą poważne trudności znalezienia chętnych do tego zajęcia.

Ażeby złemu zaradzić uznał Wydział krajowy za wskazane ustanowić przy obu szpitalach krajowych jeszcze trzecią nieetatową posadę pomocnika aptekarza — i wyznaczyć mu roczne wynagrodzenie 2400 kor., to jest tyle, ile teraz pobiera każdy z dwu pomocników, — a równocześnie podnieść pobory dwu farmaceutów, obecnie fungujących, do rocznej kwoty po 2640 kor.

Ponieważ zaś wzrost czynności w aptece odbija się w pierwszym rzędzie na osobie kierownika, słuszną jest więc rzeczą, ażeby aptekarz naczelny odpowiednio był dotowany.

Dlatego Wydział krajowy uznał za wskazane podwyższyć kierownikom apteki obu szpitali krajowych dodatek na mieszkanie z obecnej kwoty 400 kor. do sumy 768 kor.

Taka właśnie podwyżka poborów jest tem uzasadnioną, iż inni urzędnicy tej kategoryi płacy (2.200 kor.) mają przyznany dodatek na mieszkanie w proponowanej wyżej kwocie (768 kor.)

Ponieważ przy ostatniej regulacyi płac funkcyonaryuszów szpitala lwowskiego pobory maszynisty pozostały niezmienione, a niższe są od poborów maszynisty w zakładzie kulparkowskim, dlatego Wydział krajowy preliminuje dla maszynisty lwowskiego szpitala na r. 1910 pobory, równe poborom maszynisty zakładu kulparkowskiego, — gdyż praca tego funkcyonaryusza w lwowskim szpitalu jest coraz większą i mozolniejszą.

Na podstawie motywów niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wstawił już odpowiednio podwyższone kredyty do preliminarzy budżetów obu szpitali krajowych na r. 1910 i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm podwyższa etat lekarzy pomocniczych w krajowym szpitalu św. Łazarza w Krakowie o dwu sekundaryuszów, a mianowicie jednego I., a jednego II. klasy.

II. Sejm ustanawia dla aptekarzy obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie dodatek na mieszkanie w kwocie 768 kor. rocznie.

III. Sejm ustanawia płacę maszynisty lwowskiego szpitala w kwocie 1600 koron przy równoczesnem odjęciu mu dotychczasowego dodatku osobistego w kwocie 200 kor.

IV. Kredyty wynikające z powyższych trzech uchwał, wstawia Sejm do budżetów obu szpitali krajowych na r. 1910.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Szymon Bernadzikowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L.W. 93.102/09.

We Lwowie, dnia 17. sierpnia 1909.

Aleg 503

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie rekonstrukcyi i ulepszeń szpitala powszechnego w Bochni.

Wysoki Sejmie!

Do grupy dawnych szpitali, które bez gruntownej rekonstrukcyi nie mogą sprostać dłużej swemu zadaniu, należy szpital powszechny w Bochni. Założony przed kilkudziesięciu laty w domu, na inny cel zbudowanym, jest ciasny i przedstawia braki, które nie mogą być w obecnym układzie budynku usunięte ani poprawione.

Rozkład sal jest wadliwy, uniemożliwia rozdział chorych jako też należyte rozmieszczenie łóżek. Korytarze są ciemne i nieprzewiewne; brak koniecznych ubikacyj pomocniczych jak sale operacyjne, łazienki, ustępy i t. d.

Przytem dom administracyjny drewniany, mieszczący kaplicę, mieszkanie sióstr zakonnych i kancelaryę zarządu, jest silnie zawilgocony, zagrzybiony i nie jest już do użycia. Powietrze w izbach tego budynku jest wstrętne, wilgotne i wprost zabójcze.

Nadto budynek służący za izolacyjny, bez wychodków i łazienek, z salami dostępnemi tylko wprost z podwórza jest, choćby ze względu na zbyt małą odległość od budynku głównego, zupełnie nieodpowiedni a nie posiada on obecnie żadnego warunku wymaganego od najskromniejszego pawilonu izolacyjnego.

W końcu trupiarnia znajduje się w małej izbie suterenowej głównego gmachu, która służy równocześnie za salę sekcyjną i salę wystawy zwłok, co ze względów sanitarnych nie powinno być dłużej cierpiane.

Ten powyżej skreślony niekorzystny stan budynków szpitalnych dłużej nie da się utrzymać; należy przeto przystąpić jak najrychlej do gruntownej rekonstrukcyi całego szpitala.

Usunięcie przeszkód tamujących należyte funkcyonowanie szpitala i zapewnienie mu równocześnie prawidłowegp rozwoju na przyszłość, da się przeprowadzić, na podstawie przygotowanych przez tutejsze biuro budowlane planów i kosztorysów, przez stosowne adaptacye głównego budynku szpitalnego i przestawienie innych budynków pomocniczych w następujący sposób:

1) W gmachu głównym przebudowane zostaną sutereny, zkąd usunie się kuchnię ze spiżarnią i pralnią, tudzież trupiarnię kosztem 21.000 koron, wliczając w to nowy dach nad całym gmachem.

Ponadto nad parterem wyciągnięte będzie piętro, kosztem około 42.000 K. przez co uzyska się odpowiedne pomieszczenie na 43 łóżek.

2) W miejsce kompletnie zużytego i walącego się budynku administracyjnego stanie nowy, podpiwniczony, piętrowy budynek, w którym na parterze znajdzie pomieszczenie kuchnia, pralnia i mieszkanie sług a na piętrze mieszkanie siostr zakonnych. Koszt budowy tego budynku wyniesie 41.300 K.

3) Budynek dla chorych zakaźnych zniszczony i nie odpowiadający żadnym wymogom hygienicznym a nadto stojący bardzo blisko budynku głównego zostanie zniesionym a w zamian postawiony będzie nowy budynek zakaźny na sześć łóżek kosztem 22.500 K.

4. Trupiarnia, usunięta ze suteren gmachu głównego, otrzyma nowy budynek kosztem 6.000 K.

Do powyższych wydatków budowlanych doliczyć należy koszta urządzenia wodociągów w kwocie 25.000 K., kanalizacyi w kwocie 5.000 K, nadto roboty na obejściu 8.500 K., i nieprzewidziane 3.700 K., co razem z kwotą 15.000 K. preliminowaną na wewnętrzne urządzenie nowych budynków i projektowanej w gmachu, głównym dobudowy, przedstawia przybliżony kosztorys rekonstrukcyi szpitala powszechnego w Bochni na łączną kwotę 190.000 koron.

Na pokrycie powyższego wydatku szpital w Bochni posiada do dyspozycyi tylko swój fundusz rezerwowy, wynoszący 5.000 koron, który przedewszystkiem na ten cel ma być użyty.

Co do dalszego pokrycia kosztów, to projektowane inwestycye muszą być podzielone na dwie kategorye, a mianowicie na takie, których koszta pokryć winien wyłącznie fundusz szpitalny i na te, które przypadną do pokrycia w połowie przez fundusz szpitalny, a w połowie przez gminę miasta Bochni. W myśl bowiem postanowień §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47. gmina miasta Bochni obowiązaną jest tylko do pokrycia połowy kosztów rekonstrukcyi szpitala i wewnętrznego urządzenia dobudowanej części.

W niniejszym wypadku rekonstrukcya szpitala nastąpi przez wyciągnięcie pierwszego piętra w gmachu głównym i postawienie nowych budynków jako to: budynku administracyjnego, zakaźnego i trupiarni, tudzież przeprowadzenie instalacyi, wodociągów, kanalizacyi i wewnętrznego urządzenia, co razem obliczone zostało, jak wyżej, na 164.000 koron.

Połowę zatem kosztów preliminowanych na 164.000 koron, poniesie gmina miasta Bochni to jest kwotę 82.000 kor., drugą zaś połowę, w tej samej wysokości poniesie fundusz szpitalny.

Do pokrycia zatem ogólnych kosztów rekonstrukcyi szpitala bocheńskiego, obliczonych po potrąceniu funduszu rezerwowego na 185.000 kor., brakuje jeszcze kwota 21.000 kor. której dostarczyć musi fundusz szpitalny, bez współudziału gminy miasta Bochni, jako funduszu na adaptacye budynku głównego w ścisłem tego słowa znaczeniu.

W listopadzie roku 1906, Komitet szpitala pow. w Bochni, przedkładając Wydziałowi krajowemu plany i kosztorysy najkonieczniejszych na ówczas adaptacyi, uzyskał od tamtejszej Rady powiatowej przyrzeczenie, iż przyczyni się do kosztów rozszerzenia szpitala, zasiłkiem z funduszów powiatowych, wynoszącym czwartą część kosztów obliczonych wówczas na 56.000 K. A że gmina miasta Bochni uchwałą Rady, powziętą na posiedzeniu z dnia 5. października 1906, postanowiła również pokryć jedną czwartą część kosztów rozszerzenia szpitala — przeto już w roku 1906. połowa potrzebnego funduszu na planowaną wówczas rekonstrukcyę, zapewnioną była. Obecnie chociaż z biegiem czasu wypadło dokonać inwestycyi znaczniejszym kosztem i na szerszą skalę, nie zajdą prawdopodobnie trudności, aby czynniki, które okazały już taką ofiarność nie zechciały przyjąć tego ciężaru z równą jak poprzednio gotowością i pokryć w połowie preliminowane koszta.

Pozostaje do zapewnienia druga połowa kosztów, którą w myśl ustawy pokryć ma fundusz szpitalny, a którą z braku gotówki na ten cel potrzebnej jedynie przez zaciągnięcie pożyczki spłacalnej z taksy leczenia uzyskać można.

Wobec tego Wydział krajowy w końcowych swych wnioskach, uprasza Wysoki Sejm o upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki na pokrycie tak przypadającej na fundusz szpitalny części kosztów rekonstrukcyi szpitala, jak i całkowitych kosztów projektowanych adaptacyi i urządzeń.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić:

1) Sejm uznaje potrzebę rekonstrukcyi szpitala powszechnego w Bochni a to przez nadbudowę piętra w gmachu głównym, wybudowanie domu administracyjnego, pawilonu zakaźnego na 6 łóżek i trupiarni.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka się okaże konieczną na pokrycie połowy kosztów rekonstrukcyi i na pokrycie całkowitych kosztów projektowanych adaptacyi oraz niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala.

3) Budowa ma być rozpoczętą dopiero wtedy, gdy będzie zapewniona i złożona cała suma na przeprowadzenie rekonstrukcyi potrzebna.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni.

Sprawozdawca;

Dr. Szymon Bernadzikowski.

Członek Wydziału krajowego.

LW. 89952/09. We Lwowie dnia 16. sierpnia 1909.

Aleg 504

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zakładu szczepienia przeciw wodowstrętowi Dra O. Bujwida w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu w dniu 29. października 1908 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„Sejm uznaje za niezbędne utrzymanie istniejącego zakładu szczepienia przeciw wodowstrętowi, względnie powołanie do życia krajowych zakładów dla wschodniej i zachodniej części kraju. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem celem zapobieżenia zamknięciu krakowskiego prywatnego zakładu a to zarówno co do unormowania wysokości taksy, jak i co do partycypacyi kraju w pokryciu kosztów".

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie badań i przedłożenie wniosku na najbliższej sesyi sejmowej w sprawie ewentualnego zaprowadzenia krajowego zakładu szczepienia przeciw wodowstrętowi dla wschodniej części kraju z siedzibą we Lwowie, ewentualnie krajowych zakładów dla wschodniej i zachodniej części kraju".

Wysoki Sejm powyższemi uchwałami wskazał Wydziałowi krajowemu następujące zadania do spełnienia, a mianowicie:

1) starać się o utrzymanie dalsze zakładu Dra Bujwida,

2) wdrożyć odrębną akcyę celem stworzenia samoistnych krajowych zakładów dla szczepień ochronnych przeciw wodowstrętowi na wschodnią i zachodnią połać kraju,

3) w każdym razie przedłożyć Sejmowi wnioski celem utworzenia krajowego zakładu dla szczepień przeciw wodowstrętowi we Lwowie.

Wydział krajowy spełnił jedynie zadanie ad 1).

W wykonaniu poleceń ad 2) i 3) z motywów poniżej wyłuszczonych Wydział krajowy nie przedkłada żadnych wniosków Wysokiemu Sejmowi, lecz ogranicza się jedynie do przedstawienia sprawy szczepień leczniczo-ochronnych u pokąsanych przez wściekłe zwierzęta z punktu prawno-historycznego, tudzież do skreślenia genezy zakładu Dra Bujwida.

Historya akcyi ochronnej przeciw wodowstrętowi przedstawia się w kraju w sposób następujący:

Zanim Dr. Bujwid otworzył zakład w Krakowie (1893) osoby pokąsane przez wściekłe zwierzęta leczone były w szpitalach powszechnych bądź za opłatą zwyczajnej taksy dziennej, bądź na koszt funduszu krajowego, jakkol-

wiek osób tych już przez sam fakt pokąsania, za chorych, co do których istniałby obowiązek ich przyjęcia do szpitala — nie można było uważać. Od r. 1869 wykazywał Wydział krajowy Skarbowi Państwa do zwrotu $^2/_3$ kosztów leczenia takich chorych, opierając się na dekrecie kancelaryi nadwornej z 16. stycznia 1816 l. 418, który w takich rozmiarach obowiązek ten na państwo nakłada — o ile całych kosztów nie pokryje majętny właściciel psa wściekłego. Do r. 1878 Namiestnictwo asygnowało $^2/_3$ kosztów za każdego ubogiego, pokąsanego, leczonego w naszych szpitalach; dopiero w r. 1878 oznajmiło, że kosztów tych pokrywać nie będzie, ponieważ:

1) ustawa krajowa z 6. stycznia 1875 dz. u. kr. Nr. 7 przeniosła z gmin na kraj obowiązek ponoszenia kosztów leczenia ubogich, do Galicyi przynależnych,

2) dekret kancelaryi nadwornej z 1816 r. ma zastosowanie tylko do ubogich, leczonych w domu lub w innych zakładach, ale nie w szpitalach powszechnych.

Rekurs Wydziału krajowego Ministerstwo spraw wewn. odrzuciło, wobec czego ponosił kraj koszta leczenia pokąsanych w całości przez lat 20.

Stan prawny zmienił się na korzyść funduszu krajowego z chwilą, gdy Trybunał Państwa orzekł (orzecz. Tryb. Państwa z 7. lipca 1900 l. 205), że dekret z 1816 r. ma dotychczas moc prawną i skazał Skarb Państwa na ponoszenie $^2/_3$ kosztów leczenia ochronnego. Namiestnictwo jednak mimo orzeczenia Trybunału odmawiało zwrotu $^2/_3$ w tych wypadkach, w których zwierzęciem wściekłem nie był pies, lecz inne zwierzę domowe, trzymając się ściśle litery dekretu. Kilkakrotnych rekursów Wydziału krajowego przeciw takim orzeczeniom Namiestnictwa, Ministerstwo spraw wewn. nie uwzględniło, — wskutek czego fundusz krajowy ponosił w całości koszta leczenia ochronnego, jeśli chodziło o wściekłe koty, borsuki i t. p. Od r. 1901 zaczęło nadto Namiestnictwo odmawiać zwrotu $^2/_3$ kosztów leczenia, jeśli wścieklizna u psa nie była stwierdzona, co zdaniem Namiestnictwa było warunkiem zaistnienia obowiązku Skarbu Państwa po myśli dekretu z 1816 r.

Stan prawny nie zmienił się, gdy Dr. Bujwid w r. 1893 (24. listopada) powołany na katedrę hygieny do Krakowa, otworzył tam przy uniwersytecie mały zakład dla szczepień leczniczo-ochronnych przeciw wściekliźnie na wzór zakładu Pasteura w Paryżu. Odtąd już wprawdzie szpitale galicyjskie pokąsanych nie przyjmowały, jednak przyjmował ich na mocy specyalnego upoważnienia Wydziału krajowego szpital św. Łazarza (dorosłych) i św. Ludwika (dzieci do lat 10), ponieważ Dr. Bujwid leczył u siebie tylko ambulatoryjnie, pobierając od szpitala św. Łazarza osobne wynagrodzenie za szczepienie. Tymczasem do szpitala św. Łazarza i św. Ludwika — wskutek przyjmowania osób, które właściwie choremi nie były — wkradły się nieporządki; liczba pokąsanych z każdym rokiem poważnie wzrastała tak, iż szpital św. Łazarza był zmuszony umieszczać ich po wszystkich oddziałach, a w braku miejsca na korytarzach, co ze względów sanitarnych było niewłaściwem. Gdy nadto Namiestnictwo z reguły zwracało $^2/_3$ kosztów tylko wówczas, jeżeli a) kąsającem zwierzęciem był pies, b) u którego wściekliznę stwierdzono, c) pokąsanym był ubogi, wreszcie d) jeżeli był brak majętnego właściciela psa — fundusz krajowy niejednokrotnie narażony był przez to na ponoszenie w całości kosztów leczenia i utrzymywania pokąsanych w szpitalu św. Łazarza i św. Ludwika. — Wydział krajowy w r. 1899 zawiadamiając c. k. Namiestnictwo o rezolucyi sejmowej z 24. marca 1899, którą wezwano Rząd, by poparł zakład Dra Bujwida wydatną subwencyą — zażądał równocześnie by Państwo w interesie bezpieczeństwa publicznego utworzyło państwowy zakład dla szczepień ochronnych, gdzie pokąsani mogliby także znaleźć schronienie. Celem przyspieszenia akcyi kraj gotów był nawet odstąpić Państwu bezpłatnie część gruntu szpitala św. Łazarza. Gdy Ministerstwo spraw wewn. na propozycyę Wydziału krajowego odpowiedziało odmownie — polecił Wydział krajowy dyrektorowi szpitala św. Łazarza wejść w układy z Drem Bujwidem, czy nie zechciałby sam takiego zakładu otworzyć przy pomocy Rządu i kraju.

Układy w tej sprawie między Drem Bujwidem, Rządem a Wydziałem krajowym toczyły się do r. 1904, w którym to czasie po zawarciu umowy z Drem Bujwidem, Namiestnictwo w pozozumieniu z Wydziałem krajowym zatwierdziło statut (8. września 1904 Lw. 124.448), który został uznany prowizorycznie także przez Ministerstwo spraw wewn. W myśl statutu do leczenia przyjmowane są osoby pokąsane przez jakiekolwiek zwierzęta, dotknięte wścieklizną, na klasę I. lub II.

Na klasie II. opłata wynosiła 3 korony dziennie od osoby leczonej i 1 koronę od osoby towarzyszącej dzieciom do lat 10, za leczenie ambulatoryjne pobierał zakład ryczałt od osoby 25 koron. Taksę pobiera Zakład z góry, jednak jest obowiązany przyjąć na klasę drugą bez żądania opłaty z góry takich chorych, którzy przedłożą urzędowy certyfikat przyjęcia po myśli okólnika c. k. Namiestnictwa z 26. listopada 1894 l. 68.196, tudzież świadectwo ubóstwa.

Otwarcie zakładu Dra Bujwida postawiło kraj w daleko korzystniejszem położeniu wobec sprawy wścieklizny, głównie dlatego, że szpitale krakowskie, uwolniono od balastu pokąsanych, którzy właściwie chorymi nie byli, a kraj od ponoszenia w całości kosztów utrzymania i leczenia tych ubogich pokąsanych, co do których brak było wymogów do zaistnienia obowiązku Skarbu Państwa po myśli dekretu z 1816 r. w interpretacyi c. k. Namiestnictwa; nadto odpadło subwencyonowanie zakładu Dra Bujwida, które od r. 1902 wynosiło 2.000 koron rocznie. Obecnie po myśli statutu dotychczas obowiązującego ściąga koszta leczenia ściągalne sam zakład, a conto zaś nieściągalnych otrzymuje zaliczki do wyrachowania od c. k. Namiestnictwa, które $^1/_3$ tych kosztów za leczenie ubogich, przynależnych do Galicyi wykazuje funduszowi krajowemu do zwrotu.

Z powyższego prawno-historycznego przedstawienia sprawy raczy się Wysoki Sejm przekonać, że utrzymanie zakładu Dra Bujwida leżało pod każdym względem w interesie kraju.

Wydział krajowy licząc się z tym stanem rzeczy i mając moralne i prawne oparcie w powołanej na wstępie uchwale Wysokiego Sejmu — czynił starania, by zakład Dra Bujwida nie został zwinięty.

Obecnie starania te zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem, ponieważ Ministerstwo spraw wewn. oznajmiło, że zgadza się na zmiany dotychczas obo. wiązującego statutu zakładu Dra Bujwida w formie proponowanej przez c. k. Namiestnictwo a na które zgodził się ostatecznie i Wydział krajowy.

W szczególności w myśl zawartej z Drem Bujwidem w dniu 5. czerwca 1909 umowy, c. k. Namiestnictwo

1) zwolniło zakład Dra Bujwida od wszelkiej korespondencyi ze starostwami i gminami, żądając jedynie dołączenia do miesięcznego wykazu osób leczonych świadectwa ubóstwa i certyfikatu według sposobu dotąd praktykowanego,

2) taksa osób leczonych podwyższona została z 3 na 4 korony dziennie od osoby,

3) za utrzymanie osób towarzyszących dzieciom poniżej lat 10 lub osobom ze względu na stan umysłu potrzebującym opieki, tudzież za utrzymanie osób szczepionych, które z powodu przerwy w leczeniu lub po przebyciu szczepienia zmuszone są pozostać jeszcze przez jakiś czas w zakładzie, pobiera zakład 1 koronę 50 groszy dziennie od osoby (dotąd tylko 1 kor. i tylko za osoby towarzyszące dzieciom),

4) za leczenie ambulatoryjne ubogich pobiera zakład 3 kor. od każdego szczepienia.

Umowę z Drem Bujwidem zawarło c. k. Namiestnictwo na lat 3, t. j. do 30. czerwca 1912 za obopólnem półrocznem wypowiedzeniem a postanowienia tej umowy obowiązują od 1. lipca 1909.

Wydział krajowy nie mając przyznanych sobie specyalnych kredytów na szczepienie ochronne przeciw wściekliźnie, początkowo nie godził się na podwyższenie taks już od 1. lipca br. Gdy jednak groziło zupełne zerwanie układów z Drem Bujwidem, wskutek czego byt zakładu był poważnie zagrożony; gdy nadto Wysoki Sejm w powołanej na wstępie uchwale dał upoważnienie Wydziałowi krajowemu do przeprowadzenia rokowań co do unormowania wy-

sokości taksy i uznał za niezbędne utrzymanie istniejącego zakładu — Wydział krajowy na sesyi w dniu 6. lipca 1909 zgodził się wreszcie na to, by umowa z Drem Bujwidem weszła w życie już z dniem 1. lipca br. a to tembardziej, że wykazy ubogich leczonych ochronnie po 1. lipca br. przedłożone zostaną przez c. k. Namiestnictwo celem zwrotu $^1/_3$ z funduszu krajowego dopiero w r. 1910; a więc w każdym razie przed rokiem przyszłym kraj na wyższe wydatki w tym kierunku narażony nie będzie.

O powyższej uchwale Wydziału krajowego zawiadomiliśmy c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 6. lipca 1909 (Lw. 65.470) — zaś w rubryce III. budżetu na rok 1910, utworzyliśmy dla zakładu Dra Bujwida osobną pozycyę (3) i wstawiliśmy na powyższy cel kwotę 15.300 kor. Za podstawę do obliczenia tej kwoty służyła nam liczba 900 szczepionych w r. 1908. Gdy jeden szczepiony przebywa w zakładzie przeciętnie przez 12 dni, przeto 12 × 900 daje 10.800 dni po 4 kor. . . . . 43.200 kor.
Nadto 150 konwojantów przez 12 dni (12 × 150) daje 1.800 dni
po 1 kor. 50 gr. 2.700

Razem . . 45.900 kor.

z czego $^1/_3$ (15.300) przypadnie na fundusz krajowy. Wprawdzie preliminowana kwota jest mało co wyższa od rzeczywistych wydatków funduszu krajowego w r. 1908, które wyniosły kwotę 13.915 kor., jednak zauważa się, że w kwocie tej (13.915 kor.) mieszczą się koszta leczenia ubogich szczepionych w zakładzie Dra Bujwida w latach 1905, 1906 i 1907, gdyż c. k. Namiestnictwo zaczęło wogóle dopiero od 12. marca 1908 wykazywać Wydziałowi krajowemu do zwrotu $^1/_3$ kosztów szczepienia ochronnego ubogich.

Wydział krajowy nie wdrażał odrębnej akcyi celem stworzenia samoistnych krajowych zakładów dla szczepień przeciw wodowstrętowi dla wschodniej i zachodniej części kraju, ani też nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosków celem utworzenia krajowego takiego zakładu we Lwowie, ponieważ istniejący obecnie zakład Dra Bujwida czyni w zupełności zadość potrzebom Galicyi, zaś spodziewać się należy, że z poprawą ogólnych stosunków w kraju i ze wzmożeniem się sprężystości i energii władz administracyjnych, liczba poddających się szczepieniu ochronnemu z każdym rokiem zmniejszać się będzie.

W końcu zauważa Wydział krajowy, że kreowanie dwóch takich zakładów lub chociażby jednego, naraziłoby kraj na znaczne wydatki, obciążyłoby kraj niesłusznie, gdyż sprawa szczepienia ochronnego pokąsanych przez wściekłe zwierzęta, lub też tylko podejrzane o wściekliznę — jest przedewszystkiem sprawą bezpieczeństwa publicznego a przeto Państwo jest w tej dziedzinie administracyi jedynie i wyłącznie kompetentnem i powinnoby w razie potrzeby utworzyć państwowe zakłady szczepień ochronnych, a tej potrzeby c. k. Rząd wobec wzmożonych wydatków na zakład Dra Bujwida nie uzna w chwili obecnej.

Z wyżej naprowadzonych motywów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie podwyższenia taks w za„kładzie Dra Bujwida w Krakowie, tudzież w sprawie utworzenia krajowych „względnie krajowego zakładu szczepień ochronnych przeciw wodowstrętowi — „przyjmuje Sejm do wiadomości“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni. w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Szymon Bernadzikowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 123.814/08.

We Lwowie dnia 12. stycznia 1909.

Aleg 505

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi b. Dyrektora szpitala św. Łazarza w Krakowie p. Dra Stanisława Ponikły, o wymierzenie mu pełnej emerytury.

Wysoki Sejmie!

Przy rozprawie nad rubr. III. poz. 5 wydatków budżetu krajowego na r. 1909 powziął Wysoki Sejm 29. października 1908 r. następującą uchwałę:

Petycyę l. 521 Dra Stanisława Ponikły, b. Dyrektora szpitala św. Łazarza odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku.

Spełniając to polecenie przedkłada Wydział krajowy niniejszem następujące sprawozdanie:

Podaniem z 21. listopada 1907, popartem świadectwem dwu lekarzy, upraszał p. Dr. Stanisław Ponikło, Dyrektor szpitala św. Łazarza w Krakowie, o przeniesienie go w stały stan spoczynku ze względu na zły stan jego zdrowia.

Wydział krajowy po myśli postanowienia § 3. 1. statutu emerytalnego z r. 1898 uczynił zadosyć tej prośbie i przeniósł p. Dra Ponikłę z dniem ostatnim grudnia 1907 r. w stały stan spoczynku (LW. 116.987/907).

P. Dr. Ponikło spędził w służbie krajowej, na stanowisku Dyrektora szpitala św. Łazarza w Krakowie, 14 lat; w uwzględnieniu jednak po myśli § 10. punkt 5 statutu emerytalnego 17 lat, które p. Dr. Ponikło przed objęciem posady Dyrektora szpitala św. Łazarza spędził w c. k. służbie państwowej, Wydział krajowy wymierzył mu po myśli § 12. 2. a) i przy zastosowaniu § 29. statutu emerytalnego za 31 lat służby emeryturę w kwocie 6.689 K 60 h. rocznie.

Przeniesienie p. Dra Stanisława Ponikły w stały stan spoczynku zostało zatwierdzone Najwyższem postanowieniem Jego ces. i król. Apostolskiej Mości z 31. stycznia 1908 r.

Z powyższego przedstawienia okazuje się, że p. Dr. Ponikło na własne żądanie przeszedł w stały stan spoczynku i że mu została wymierzoną emerytura w granicach, nakreślonych statutem emerytalnym. — Wydział krajowy nie miał żadnej podstawy do przyznania p. Drowi Ponikle pełnej emerytury i nie może też i obecnie ze swej strony przemawiać za uwzględnieniem jego prośby i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyą b. Dyrektora szpitala św. Łazarza w Krakowie, p. Dra Stanisława Ponikły, o przyznanie mu pełnej emerytury.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Szymon Bernadzikowski, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 83 375/1909. We Lwowie, dnia 20. sierpnia 1909.

Aleg 506

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1908, tudzież o preliminarzach tegoż funduszu za r. 1910

Wysoki Sejmie!

Przedłożone odezwą c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego z 22. lipca 1909 L. 1.918 zamknięcia rachunkowe tegoż funduszu propinacyjnego za r. 1908 i preliminarze na r. 1910 a w szczególności:

1. zamknięcie rachunku gal. funduszu propinacyjnego ogólnego za r. 1908 z 3 załącznikami,
2. zamknięcie rachunku gal. funduszu propinacyjnego zasobowego za r. 1908 z 4 załącznikami,
3. zamknięcie rachunku gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za r. 1908 z 3 załącznikami (majątek zarodowy),
4. zamknięcie rachunku gal. funduszu rezerwowego za r. 1908 z 1 załącznikiem (majątek obrotowy),
5. sumaryczny preliminarz gal. funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1910 z 17 załącznikami,
6. sumaryczny preliminarz gal. funduszu propinacyjnego zasobowego na r. 1910 z 1 załącznikiem,
7. sumaryczny preliminarz gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego na r. 1010 z 16 załącznikami, oraz sprawozdanie c. k. Dyrekcyi z 22. lipca 1909 do L. 1.918 D. F. P. ma zaszczyt przedłożyć Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy zatwierdzić przedłożone zamknięcia rachunkowe gal. funduszu propinacyjnego za r. 1908 i preliminarze tegoż funduszu na r. 1910.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:
***Jan Kiweluk** w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Do L. 1.918/1909
D. F. P.

Sprawozdanie

c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego z przedłożeniem zamknięć rachunkowych tegoż funduszu za rok 1908 i preliminarzy na rok 1910.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 41. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 dz. ust. kraj. Nr. 30. c. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Wysokiej Izbie do załatwienia względnie uchwalenia:

***A)* Zamknięcia rachunków za rok 1908.**

1. galic. funduszu propinacyjnego:
   a) ogólnego,
   b) zasobowego.
2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:
   a) obrotowego,
   b) zarodowego.

***B)* Preliminarze sumaryczne na rok 1910.**

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego,
2. „ „ „ zasobowego,
3. „ „ „ rezerwowego,

przyczem zauważa się, że w osobnych załącznikach zamknięć rachunkowych wyjaśniono przy odnośnych pozycyach różnice zachodzące między zatwierdzonym przez Wysoką Izbę na rok 1908 budżetem, a wynikłością tegoż roku.

Z ogólnego stanowiska c. k. Dyrekcya zauważa:

A) Co do zamknięć rachunkowych.

1. galic. funduszu propinacyjnego:

a) ogólnego:

Według zamknięcia za rok 1908 wynosiły przypisane w księgach dochody

zwyczajne bieżące			11,005.890 K 11 h
wydatki zaś			8,786.008 „ 30 „
przeto z porównania okazuje się zwyżka dochodów . .			2,219.881 K 81 h
Ze względu jednak, że z pozostałych z końcem roku 1907 zaległości czynnych w kwocie . .	725.153 K 20 h		
odpisano według załącznika Nr. 2 kwotę .	13.773 „ 51 „		
która miała służyć na pokrycie zaległości biernych, zaś po strąceniu z zaległości biernych pozostałych z końcem roku 1907 w kwocie 4,161.558 K 80 h odpisanej według załącznika Nr. 2 kwoty.	1.095 „ 60 „		
pozostało			12.677 K 91 h

które pokryto zwyżką dochodów roku 1908, przeto zwyżka właściwa wynosi tylko . . . . . 2,207.203 K 90 h
jest w porównaniu z preliminowaną kwotą w budżecie na r. 1908 2,190.111 „ — „
większą o . . . . . 17.092 K 90 h

z powodów naprowadzonych przy pojedynczych rubrykach zamknięcia rachunkowego w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1).

Zwyżkę tę w kwocie 2,207.203 K 90 h wcielono do funduszu zasobowego.

b) zasobowego:

Według zamknięcia rachunków za rok 1908 wynosi zwyżka dochodów majątku zasobowego. . . . . 1,114.716 K 32 h
która w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1908 zwyżką w kwocie . . . . . 1,060.000 „ — „
jest większą . . . . . 54.716 K 32 h

z powodu naprowadzonego w zamknięciu rachunkowem przy uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1).

Według zamknięcia rachunku za rok 1908 wynosi majątek funduszu zasobowego:

w papierach wartościowych . . . . . 21,899.300 K — h
w lokowanych kapitałach . . . . . 11,208.061 „ 28 „
razem . . . . . 33,107.361 K 28 h

a w porównaniu z majątkiem pozostałym z końcem roku 1907 w kwocie . . . . . 29,785.441 „ 06 „
powiększył się o . . . 3,321.920 K 22 h

2. galic. funduszu propnacyjnego rezerwowego:

a) obrotowego:

Według zamknięcia rachunku za rok 1908 wynosiły dochody . . . . . 742.277 K 34 h
wydatki zaś . . . . . 221.225 „ 52 „
przeto w porównaniu zostaje zwyżka . . . . . 521.051 K 82 h
z której z powodu, że zwyżką tą objętą jest także zaległość czynna w kwocie . . . . . 29 240 K 95 h
względnie po strąceniu zaległości biernej . 3.097 „ 01 „
w kwocie . . . . 26.143 „ 94 „

która dopiero w następnych latach wpłynie do galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego, przenosi się do majątku zarodowego tego funduszu tylko faktyczną zwyżkę w kwocie . . 494.907 K 88 h
która od preliminowanej na rok 1908 nadwyżki w kwocie . 463.015 „ — „
jest większą o . . . 31.892 K 88 h

z przyczyn naprowadzonych w uzasadnieniu różnic przy pojedynczych rubrykach (załącznik Nr. 1) zamknięcia rachunku.

b) zarodowego:

Z końcem roku 1908 wynosi majątek zarodowy:

a) w papierach wartościowych . . . . 16,004.700 K — h
b) w lokowanych kapitałach . . . . . 1,943.386 „ 40 „
c) w gotówce . . . . . 259.689 „ 97 „
razem . . . . . 18 207.776 K 37 h
a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem roku 1907 17,685.852 „ 99 „
jest większy o . . . . 521.923 K 38 h

Ogólny stan majątku galic. funduszu propinacyjnego wynosi z końcem roku 1908:

a) w galic. funduszu propinacyjnym zasobowym .	33,107.361 K	28 h
b) w galic. funduszu propinacyjnym rezerwowym .	18,207.776 „	37 „
razem	51,315.137 K	65 h
a w porównaniu tego majątku ze stanem z końcem roku 1907 wynoszącym.	47,471.294 „	05 „
jest większy o . . .	3,843.843 K	60 h

zaś w porównaniu z otrzymanym od Wydziału krajowego funduszem uzbieranym po koniec roku 1889:

w gotówce	83.185 K	82 h
w papierach wartościowych	7,540.400 „	— „
razem	7,623.585 K	82 h
powiększył się majątek w ciągu lat 1890 do włącznie 1908 o	43,691.551 „	83 „

B) Co do preliminarzy:

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego:

Dochody na rok 1910 preliminuje się w kwocie. .	10,903.298 K	— h
wydatki zaś w kwocie	8,727.816 „	— „
przeto preliminuje się zwyżkę	2,175.482 K	— h
która w porównaniu ze zwyżką preliminowaną na rok 1909 w kwocie	2,238.075 „	— „
jest mniejszą o . . .	62.593 K	— h

z powodów naprowadzonych przy pojedynczych rubrykach preliminarza w załącznikach tyczących się każdej rubryki z osobna.

2. galic. funduszu propinacyjnego zasobowego:

Preliminowana na r. 1910 zwyżka dochodów w kwocie	1,322.026 K	— h
jest w porównaniu z preliminowaną na r. 1909 zwyżką w kwocie	1,189.127 „	— „
wiekszą o . . .	132.899 K	— h

z powodu zwiększenia się dochodu w odsetkach czynnych.

3. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:

Na rok 1910 preliminuje się dochody w ogólnej kwocie	726 894 K	— h
wydatki zaś w kwocie	224.582 „	— „
przeto preliminuje się zwyżkę	502.312 K	— h
która w porównaniu z preliminowaną na r. 1909 zwyżką w kwocie	481.126 „	— „
jest większą o . . .	21.186 K	— h

a to z powodu zwiększenia się dochodu w odsetkach czynnych.

Ogółem przeto preliminuje się we wszystkich trzech funduszach nadwyżki na rok 1910:

a) w funduszu propinacyjnym ogólnym . . .	2,175.482 K	— h
b) „ „ „ zasobowym . . .	1,322.026 „	— „
c) „ „ „ rezerwowym . .	502.312 „	— „
razem	3,999.820 K	— h

która to kwota wcieloną będzie do majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego i rezerwowego.

Lwów, dnia 22. lipca 1909.

C. k. Namiestnik:
Bobrzyński.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

ogólnego

za rok 1908.

(Z 3 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Liczba porz.	Liczba rubryki bież.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	h	bieżąca K	h	razem K	h
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1		Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi	56.074	74	8,565.380	54	8,621.455	28
2		Opłaty od szynkarzy	44.268	61	410.605	66	454 874	27
3		Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	—	—	200	—	200	—
4		Grzywny za przekroczenia propinacyjne .	16.950	20	12.028	93	28.979	13
5		Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	719	92	719	92
6		Odsetki zwłoki *a)* od czynszów za wydzierżawione prawo propinac.	—	—	18.762	98	18.762	98
		Odsetki zwłoki *b)* od opłat szynkarskich .	—	—	6.515	—	6.515	—
7		Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa	594.086	14	1,782.258	44	2,376.344	58
8		Odsetki od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	—	—	155.149	61	155.149	61
9		Zwrot podatku dochodowego od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi .	—	—	615	46	615	46
10		Zwrot bonifikacyj gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z podatków opłacanych przez gal. fundusz propinacyjny do końca roku 1897	—	—	53.653	57	53.653	57
11		Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Razem . . .	711.379	69	11,005.890	11	11,717.269	80
		b) Obojętne.						
12		Mylnie zarachowane przychody przez c. k. Urzędy podatkowe	—	—	1 815	12	1.815	12
13		Zwrot mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków . . .	635	63	89	98	725	61
14		Kaucye na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi	—	—	1 923	15	1.923	15
15		Wpłacone czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych.	—	—	1,025.108	37	1,025.108	37
16		Wpłacone opłaty od szynkarzy na rachunek lat przyszłych	—	—	45.071	44	45.071	44
17		Zwrot za nadpłacone kupony od wylosowanych obligacyi w obiegu będących .	51.552	—	15 202	—	66.754	—
18		Pobrana gotówka z galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego	—	—	413.886	40	413.886	40
		Razem . . .	52.187	63	1,503.096	46	1.555.284	09
		c) Operacye kredytowe.						
19		Zwroty lokowanych kapitałów . . .	3,108.059	33	7,890.224	66	10,998 283	99
		Razem . . .	3,108.059	33	7,890.224	66	10,998.283	99
		Zapas kasowy z początkiem roku . .	1,284.979	31	—	—	1,284.979	31
		Ogółem . . .	5,156.605	96	20,399.211	23	25,555.817	19
		W porównaniu z wydatkami . . .	5,169.283	87	18,179.329	42	23,348.613	29
		Pozostaje . . .	—12.677	91	2,219.881	81	2,207.203	90

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
56.074	74	8,526.465	12	8,582.539	86	8,530.000	—	—	—	52.539	86	38.915	42	113
31.452	74	377.111	90	408.564	64	380.000	—	—	—	28 564	64	46.309	63	57
—	—	200	—	200	—	—	—	—	—	200	—	—	—	12
4.246	18	4.067	94	8.314	12	4.000	—	—	—	4.314	12	20 664	01	60
—	—	719	92	719	92	40	—	—	—	679	92	—	—	66
—	—	18.762	98	25.277	98	20.000	—	—	—	5.277	98	—	—	115
—	—	6.515	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
594.086	14	1,188.172	30	1,782.258	44	1,782.258	—	—	—	—	44	594.086	14	54
—	—	155.149	61	155.149	61	146.000	—	—	—	9.149	61	—	—	117
—	—	615	46	615	46	—	—	—	—	615	46	—	—	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53.653	57	64
—	—	—	—	—	—	1.000	—	1.000	—	—	—	—	—	121
685.859	80	10,277.780	23	10,963.640	03	10,863.298	—	1.000	—	101.342	03	753.629	77	
										100.342	03			
—	—	1.815	12	1.815	12	—	—	—	—	—	—	—	—	109
20	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	705	61	80
—	—	1.923	15	1.923	15	—	—	—	—	—	—	—	—	119
—	—	1,025.108	37	1,025.108	37	—	—	—	—	—	—	—	—	88
—	—	45.071	44	45.071	44	—	—	—	—	—	—	—	—	95
13.844	—	—	—	13.844	—	—	—	—	—	—	—	52.910	—	123
—	—	413.886	40	413.886	40	—	—	—	—	—	—	—	—	125
13 864	—	1 487.804	48	1,501.668	48	—	—	—	—	—	—	53.615	61	
2,704.121	86	4,526.793	36	7,230.915	22	—	—	—	—	—	—	3,767.368	77	138
2,704.121	86	4,526.793	36	7,230.915	22	—	—	—	—	—	—	3,767.368	77	
										Ogółem . .		4,574.614	15	

Stan czynny z końcem roku 1907 wynosił w zaległych dochodach . . . 3,885.400 K 16 h
w zapasie kasowym . . . 1,284.979 „ 31 „
razem . 5,170.379 K 47 h
i wystarczał na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 5,170.379 K 47 h.

Stan czynny z końcem roku 1908 wynosi w zaległych dochodach . . . 4,574.614 K 15 h
w zapasie kasowym . . . 1,128.068 „ 11 „
razem . 5,702.682 K 26 h
i wystarcza na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 5,702.682 K 26 h.

Liczba porz.	Liczba rubryki bilans.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	h	bieżąca K	h	razem K	h
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1		Spłata kapitałów za wylosowane obligacye galic funduszu propinacyjnego . .	3,005.200	—	5,694.500	—	8,699.700	—
2		Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	988.086	—	2,045.426	—	3,033.512	—
3		Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i dla Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	—	—	5.167	94	5.167	94
4		Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa . . .	1.860	—	5.580	—	7.440	—
5		Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego	160.317	20	204.542	60	364.859	80
6		Podatek zarobkowy od dochodów galic. funduszu propinacyjnego	—	—	499.611	47	499.611	47
7		Należytość ekwiwalentowa od majątku galic. funduszu propinacyjnego	—	—	30.651	90	30.651	90
8		Bonifikacya galic. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z podatków opłacanych przez galic fundusz propinacyjny do końca roku 1897	—	—	279.681	72	279.681	72
9		Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na wpłacone czynsze za dzierżawę prawa propinacyi	5.000	—	20.000	—	25.000	—
10		Rozmaite	—	—	846	67	846	67
		Razem . . .	4,160.463	20	8,786.008	30	12,946.471	50
		b) Obojętne.						
11		Zwrot mylnie zarachowanych dochodów przez c. k. Urzędy podatkowe . .	7.626	97	1.815	12	9.442	09
12		Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowane wydatki	—	—	89	98	89	98
13		Zwrot kaucyi złożonych na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi	63.853	68	1.923	15	65.776	83
14		Zwrot wpłaconych czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych	897.687	85	1,025.108	37	1,922.796	22
15		Zwrot wpłaconych opłat od szynkarzy na rachunek lat przyszłych	39.652	17	45.071	44	84 723	61
16		Wypłata kuponów od wylosowanych obligacyi w obiegu będących . . .	—	—	15.202	—	15.202	—
17		Zwrot pobranej gotówki z galc. funduszu propinacyjnego rezerwowego . . .	—	—	413.886	40	413.886	40
		Razem . . .	1,008.820	67	1,503.096	46	2,911.917	13
		c) Operacye kredytowe.						
18		Lokacye kapitałów	—	—	7.890.224	66	7.890 224	66
		Razem . . .	—	—	7,890.224	66	7,890.224	66
		Ogółem . . .	5,169.283	87	18,179.329	42	23,348.613	29

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
2,554 500	—	3,117.800	—	5,672.300	—	5,694.500	—	22.200	—	—	—	3,027.400	—	293
953 940	—	1,177 274	—	2,131.214	—	2,045.426	—	—	—	85.788	—	902.298	—	170
—	—	5.167	94	5.167	94	6.400	—	1.232	06	—	—	—	—	296
1.860	—	3.720	—	5 580	—	5.580	—	—	—	—	—	1.860	—	189
156.369	80	95.260	20	251.630	—	204 543	—	—	—	47.087	—	113.229	80	183
—	—	499.611	47	499.611	47	425.000	—	—	—	74.611	47	—	—	234
—	—	30.651	90	30.651	90	11.738	—	—	—	18.913	90	—	—	184
—	—	179.681	72	179.681	72	260.000	—	80.318	28	—	—	100.000	—	241
5.000	—	15.000	—	20.000	—	20.000	—	—	—	—	—	5.000	—	243
—	—	846	67	846	67	—	—	—	—	846	67	—	—	229
3,671.669	80	5,125.013	90	8,796.683	70	8,673.187	—	103.750	34	227.247	04	4,149.787	80	
										123.496	70			
2.779	77	—	—	2.779	77	—	—	—	—	—	—	6.662	32	290
—	—	89	98	89	98	—	—	—	—	—	—	—	—	260
3.610	90	—	—	3.610	90	—	—	—	—	—	—	62.165	93	270
897.687	85	—	—	897.687	85	—	—	—	—	—	—	1,025.108	37	267
39.652	17	—	—	39.652	17	—	—	—	—	—	—	45.071	44	272
—	—	15.202	—	15.202	—	—	—	—	—	—	—	—	—	283
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	413.886	40	310
943.730	69	15.291	98	959.022	67	—	—	—	—	—	—	1,552.894	46	
—	—	7,890.224	66	7,890 224	66	—	—	—	—	—	—	—	—	308
—	—	7,890.224	66	7,890.224	66	—	—	—	—	—	—	—	—	
4.615.400	49	13,0 3 0.5 30	54	17,6 4 5.9 3 1	03	—	—	—	—	—	—	5,702.682	26	

Uzasadnienie różnic między budżetem, a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne:

1. Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi.

Wynikłość większa o . . . . . 52.539 K 86 h
z powodu, że przy sposobności odnawiania kontraktów za dzierżawę niektórych uprawnień zdołano uzyskać czynsze wyższe od preliminowanych, tudzież z powodu, że stosunki miejscowe uprawnień propinacyjnych nie wymagały znaczniejszych opustów czynszowych.

2. Opłaty od szynkarzy.

Wynikłość większa o . . . . . 28.564 K 64 h
z powodu znaczniejszego uiszczenia zaległości z lat dawniejszych.

3. Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni.

Wynikłość większa o . . . . . 200 K — h
z powodu, że dochodów tej rubryki z góry budżetem oznaczyć nie można.

4. Grzywny za przekroczenia propinacyjne.

Wynikłość większa o . . . . . 4.314 K 12 h
z powodu, jak przy l. p. 3.

5. Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.

Wynikłość większa o . . . . . 679 K 92 h
z powodu, jak przy l. p. 3.

6. Odsetki zwłoki.

Wynikłość większa o . . . . . 5.277 K 98 h
z powodu, jak przy l. p. 3.

7. Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa.

Wynikłość większa o . . . . . — K 44 h
z powodu preliminowania należytości w zaokrąglonej kwocie.

8. Odsetki od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących.

Wynikłość większa o . . . . . 9.149 K 61 h
z powodu, jak przy l. p. 3.

9. Zwrot podatku dochodowego od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi.

Wynikłość większa o . . . . . 615 K 46 h
z powodu zwrócenia przez jedną gminę nadpłaconego w latach poprzednich dodatku gminnego do podatku dochodowego od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi za lata 1893 do 1897.

10. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . . 1.000 K — h

Wydatki.

a) Zwyczajne:

1. Spłata kapitałów za wylosowane obligacye galicyj. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 22.200 K — h
z powodu, że właściciele wylosowanych obligacyj nie zgłosili się po odbiór przypadającego kapitału.

2. Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących.

Wynikłość większa o . . . . . 85.788 K — h
z powodu wypłaty kuponów za lata dawniejsze.

3. Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku kraj. we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 1.232 K 06 h
ponieważ prowizya w budżecie dokładnie oznaczoną być nie mogła.

4. Podatek rentowy od obligacyj galic. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . . 47.087 K — h
z powodu uiszczenia podatku od wypłaconych kuponów za lata dawniejsze.

5. Podatek zarobkowy od dochodów galic. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . . 74.611 K 47 h
z powodu, iż w roku 1908 został podatek ten o taką kwotę przez c. k. Administracyę podatków wyżej wymierzony.

6. Należytość ekwiwalentowa od majątku galic. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . . 18.913 K 90 h
z powodu, że c. k. Urząd wymiaru należytości dodatkowo podwyższył należytość ekwiwalentową za VI. dziesięciolecie, oraz z powodu pokrycia tej należytości za lata ubiegłe.

7. Bonifikacya galic. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z podatków opłacanych przez galic. fundusz propinacyjny do końca roku 1897.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 80.318 K 28 h
z powodu, że z uiszczonej w roku 1908 bonifikacyi dla funduszu krajowego strącono po myśli ustawy krajowej z dnia 29. marca 1898 Dz. ust. kraj. Nr. 46 kwotę odpowiadającą wysokości dodatku krajowego do podatku zarobkowego od dochodu galicyjskiego funduszu propinacyjnego, tudzież z powodu, że przypadającą za IV. kwartał 1908 ratę bonifikacyi uiszczono dopiero w styczniu 1909.

8. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . . 846 K 67 h
z powodu jak pod l. p. 3.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku galic. fund. propinacyjnego ogólnego za r. 1908.

Wykaz

umniejszenia się zaległości wskutek przedawnienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody		Wydatki	
	K	h	K	h
Według zamknięcia rachunku za rok 1907 pozostały zaległości z końcem roku 1907 w kwocie	3,885.400	16	5,170.379	47
z tego odpisano	13.773	51	1.095	60
pozostało	3,871.626	65	5,169.283	87
które przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1908 jako zaległość początkową.				

	Odpisano wskutek					
	przedawnienia		niemożności ściągnięcia		sprostowania należytości	
	K	h	K	h	K	h
Dochody.						
a) Zwyczajne.						
Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi	—	—	300	—	—	—
Opłaty od szynkarzy	—	—	3.520	73	2.803	78
Grzywny za przekroczenia propinacyjne	—	—	7.099	—	50	—
Razem	—	—	10.919	—	2.853	78
Ogółem	—	—	—	—	13.773	51
Wydatki.						
a) Zwyczajne.						
Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	996	—	—	—	—	—
Podatek rentowy od obligacyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego	—	—	—	—	99	60
Razem	996	—	—	—	99	60
Ogółem	—	—	—	—	1.095	60

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Wykaz

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należytości.

Rok	Po 20 K		Po 30 K		Po 40 K		Po 120 K		Po 160 K		Po 200 K		Razem	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna
1890	6.614	132.280	6.880	206.400	907	36.280	34	4.080	147	23.520	26	5.200	14.608	407.760
1891	5.973	119.460	7.010	210.300	1.204	48.160	33	3.960	130	20.800	30	6.000	14.380	408.680
1892	5.853	117.060	7.011	210.330	1.100	44.000	33	3.960	128	20.480	36	7.200	14.161	403.030
1893	5.828	116.560	7.096	212.880	1.028	41.120	23	2.760	133	21.280	29	5.800	14.137	400.400
1894	5.802	116.040	7.085	212.550	1.020	40.800	21	2.520	131	20.960	29	5.800	14.088	398.670
1895	5.758	115.160	6.781	203.430	1.119	44.760	24	2.880	125	20.000	31	6.200	13.838	392.430
1896	5.559	111.180	6.745	202.350	1.112	44.480	23	2.760	122	19.520	30	6.000	13.591	386.290
1897	5.553	111.060	6.741	202.230	1.110	44.400	21	2.520	116	18.560	28	5.600	13.569	384.370
1898	5.434	108.680	6.811	204.330	1.103	44.120	19	2.280	120	19.200	26	5.200	13.513	383.810
1899	5.442	108.840	6.636	199.080	1.070	42.800	16	1.920	118	18.880	26	5.200	13.308	376.720
1900	5.424	108.480	6.603	198.090	1.066	42.640	18	2.160	119	19.040	21	4.200	13.251	374.610
1901	5.280	105.600	6.437	193.110	1.044	41.760	17	2.040	118	18.880	21	4.200	12.917	365.590
1902	5.288	105.760	6.972	209.160	1.232	49.280	13	1.560	106	16.960	24	4.800	13.635	387.520
1903	4.796	95.920	7.264	217.920	1.265	50.600	14	1.680	104	16.640	25	5.000	13.468	387.760
1904	4.840	96.800	7.480	224.400	1.327	53.080	12	1.440	102	16.320	25	5.000	13.786	397.040
1905	4.864	97.280	7.613	228.390	1.437	57.480	11	1.320	102	16.320	29	5.800	14.056	406.590
1906	4.869	97.380	7.529	225.870	1.388	55.520	10	1.200	94	15.040	29	5.800	13.919	400.810
1907	4.850	97.000	7.607	228.210	1.439	57.560	10	1.200	88	14 080	24	4.800	14.018	402.850
1908	4.897	97.940	7.730	231.900	1.463	58.520	11	1.320	86	13.760	24	4.800	14.211	408.240

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909 r.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

zasobowego

za rok 1908.

(Z 4 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	h	bieżąca K	h	razem K	h
		Majątek obrotowy.						
		Gotówka.						
		Dochody.						
1		Odsetki czynne	—	—	1,114.716	32	1,114.716	32
		Razem . . .	—	—	1,114.716	32	1,114.716	32
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje zwyżka .	—	—	1,114.716	32	1,114.716	32
		którą przeniesiono do majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego.						
		Majątek zarodowy.						
		a) Gotówka.						
		Dochody.						
1		Zwroty lokowanych kapitałów . . .	7,630.841	06	4,570.015	22	12,200.856	28
2		Za wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	255.300	—	255.300	—
3		Za sprzedane papiery wartościowe . .	—	—	2,375.000	—	2,375.000	—
4		Nadwyżka dochodów majątku obrotowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego za rok 1908	—	—	1,114.716	32	1,114.716	32
5		Nadwyżka dochodów galic. funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1908 . .	—	—	2,207.203	90	2,207.203	90
		Razem . . .	7,630.841	06	10,522.235	44	18,153.076	50
		W porównaniu z wydatkami . . .						
		Pozostaje . . .						
		Wydatki.						
1		Lokacya kapitałów	—	—	4,570.015	22	4,570.015	22
2		Na zakupno papierów wartościowych . .	—	—	2,375.000	—	2,375.000	—
		Razem . . .	—	—	6,945.015	22	6,945.015	22
		b) Efekta.						
		Dochody.						
1		Zakupione papiery wartościowe . . .	—	—	2,500.000	—	2,500.000	—
		Razem . . .	—	—	2,500.000	—	2,500.000	—
		Zapas z początkiem roku						
		Ogółem . . .						
		W porównaniu z wydatkami . . .						
		Zostaje zapas . .						
		Wydatki.						
1		Wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	255.300	—	255.300	—
2		Sprzedane papiery wartościowe . . .	—	—	2,500.000	—	2,500.000	—
		Razem . . .	—	—	2,755.300	—	2,755.300	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
—	—	1,114.716	32	1.114.716	32	1,060.000	—	—	—	54.716	32	—	—	340
—	—	1,114.716	32	1,114.716	32	1,060.000	—	—	—	54.716	32	—	—	
970.000	—	22.795	—	992.795	—	—	—	—	—	—	—	11,208.061	28	363
—	—	255.300	—	255.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	369
—	—	2,375.000	—	2,375.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	371
—	—	1,114.716	32	1,114.716	32	—	—	—	—	—	—	—	—	331
—	—	2,207.203	90	2,207.203	90	—	—	—	—	—	—	—	—	376
970.000	—	5,975.015	22	6,945.015	22	—	—	—	—	—	—	11,208.061	28	
				6,945.015	22									
				—	—									
—	—	4,570.015	22	4,570.015	22	—	—	—	—	—	—	—	—	416
—	—	2,375.000	—	2,375.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	413
—	—	6,945.015	22	6,945.015	22	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	2,500 000	—	2,500.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	448
—	—	2,500.000	—	2,500.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
				22,154.600	—									
				24,654.600	—									
				2,755.300	—									
				21,899.300	—									
—	—	255.300	—	255.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	479
—	—	2,500.000	—	2,500.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	481
—	—	2,755.300	—	2,755.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic
między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . . 54.716 K 32 h
z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od nadwyżki dochodów galic. funduszu propinacyjnego za rok 1907, które nie były preliminarzem objęte.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych w roku 1908.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe				Gotówka			
		przyrost		ubytek		przychody		wydatki	
		szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo	razem
		K	K	K	K	K	K	K	K
	Przyrost.								
	Zakupione papiery wartościowe.								
1	4% oblig. kolej. Banku kraj. po kursie 95 K	2,500.000	2,500.000	—	—	—	—	2,375000	2,375.000
	Ubytek.								
	Wylosowane papiery wartościowe.								
2	4% oblig. gal. fund. propin.	—	—	115.100	115.100	115.100	115.100	—	—
3	4% listy zast. g. Banku kraj.	—	—	41.000	41.000	41.000	41.000	—	—
4	4% listy zast. g. Banku hip.	—	—	9.000	9.000	9.000	9.000	—	—
5	4% listy z. gal. Tow. kred. z.	—	—	40.000	40.000	40.000	40.000	—	—
6	4% obl. poż. m. Lwowa z r. 1896	—	—	18.200	18.200	18.200	18.200	—	—
7	4% obl. pożyczki m. Lwowa z roku 1900	—	—	10.000	10.000	10.000	10.000	—	—
8	4% obl. komun. gal. Banku kraj. IV. emisyi	—	—	10.000	10.000	10.000	10.000	—	—
9	4% oblig. poż. kraj. z r. 1893	—	—	2.000	2.000	2.000	2.000	—	—
10	4% obl. komun. peszt. węg. Banku komerc. 60-letnie	—	—	10.000	10.000	10.000	10.000	—	—
	Sprzedane papiery wartościowe.								
11	4% listy zast. Banku hipot. po kursie 95 K	—	—	2,500.000	2,500.000	2,375.000	2,375.000	—	—
	Razem	—	2,500.000	—	2,755.300	—	2,630.300	—	2,375.000
	Do tego zapas początkowy	—	22,154.600	—	—	—	—	—	—
	Ogółem	—	24,654.600	—	—	—	—	—	—
	W porównaniu z ubytkiem	—	2,755.300	—	—	—	—	—	—
	Pozostaje zapas . . .	—	21,899.300	—	—	—	—	—	—

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku gal. fund. propin. zasobowego za r. 1908.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów wartościowych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego zasobowego według stanu z dniem 31. grudnia 1908.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość w koronach
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	850.000
2	4% listy zastawne galic. Banku krajowego . . .	2,505.600
3	4% „ „ „ „ hipotecznego . . .	6,568.600
4	4% „ „ „ Tow. kredytowego ziemskiego .	1,935.400
5	4% „ „ peszt. węg. Banku komerc. 50 letnie .	600.000
6	4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1896 . .	2,351.800
7	4% „ „ „ „ „ 1900 . .	1,196.000
8	4% „ kolejowe galic. Banku krajowego . .	2 550.000
9	4% „ komunalne „ „ „ IV. emisyi	2,135.000
10	4% „ pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	186.900
11	4% „ komun. peszt. węg Banku komerc. 60-letnie	870.000
12	4% „ „ „ „ „ „ z 5% premią, 50½ letnie	150.000
	Razem . .	21,899.300

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipoa 1909.

Załącznik Nr. 4. do zamknięcia rachunku gal. fund. propin. zasobowego za r. 1908.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego z końcem roku 1908 z pozostałością roku 1907.

	Szczegółowo		Razem	
	K	h	K	h
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem r. 1908:				
a) w papierach wartościowych. . . .	21,899.300	—		
b) w lokowanych kapitałach	11,208.061	28	33,107.361	28
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r. 1907	—	—	29,785.441	06
W porównaniu przeto okazuje się z końcem r. 1908 powiększenie majątku zarodowego o . . .	—	—	3,321.920	22

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego

za rok 1908.

(Z 1 załącznikiem).

„Majątek obrotowy“.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	h	bieżąca K	h	razem K	h
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Odsetki czynne	—	—	700.464	07	700.464	07
		Razem . . .	—	—	700.464	07	700.464	07
		b) Obojętne.						
3		Zwrot danych zaliczek	27.519	37	14.293	90	41.813	27
		Ogółem . . .	27 519	37	714.757	97	742.277	34
		W porównaniu z wydatkami . . .	2.171	63	219.053	89	221.225	52
		Pozostaje zwyżka .	25.347	74	495.704	08	521.051	82
		z której z powodu, że zwyżką tą objęta jest także zaległość czynna w kwocie . . . 29.240 K 95 h względnie po potrąceniu zaległości biernej . 3.097 „ 01 „						
		w kwocie	—	—	—	—	26.143	94
		i że ta zaległość czynna wpłynie dopiero w następnych latach do galic. funduszu propinacyjnego - rezerwowego, przenosi się do majątku zarodowego tego funduszu tylko faktyczną zwyżkę . . .	—	—	—	—	494.907	88
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Płace urzędników	2.156	63	63.868	01	66.024	64
2	2	Płace sług	—	—	4.818	60	4.818	60
3	3	Adjuta	—	—	800	—	800	—
4	4	Płace oficyantów kancelaryjnych . . .	15	—	15.322	—	15.337	—
5	6	Dyurna	—	—	14.552	80	14.552	80
6	7	Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie Kasy galic. funduszu propinacyjnego .	—	—	19.999	92	19.999	92
7	8	Czynsze najmu	—	—	7.000	—	7.000	—
8	10	Koszta administracyi powiatowej . . .	—	—	50.800	—	50.800	—
9	9	Podatek wodociągowy od czynszu najmu .	—	—	—	—	—	—
10	13	Koszta zarządu	—	—	2 215	48	2.215	48
11	12	Potrzeby kancelaryjne	—	—	3.216	56	3.216	56
12	14	Koszta sądowe	—	—	1.075	54	1.075	54
13	5	Datek 6% na rzecz Zakładu zaopatrzenia oficyantów kancelaryjnych . . .	—	—	777	60	777	60
14	11	Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi	—	—	483	94	483	94
15	15	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	—	—	19 829	54	19.829	54
		Razem . . .	2.171	63	204.759	99	206.931	62
		b) Obojętne.						
16		Dane zaliczki	—	—	14.293	90	14.293	90
		Ogółem . . .	2.171	63	219.053	89	221.225	52

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
—	—	700.464	07	700.464	07	683.563	—	—	—	16.901	07	—	—	23
—	—	700.464	07	700.464	07	683.563	—	—	—	16.901	07	—	—	
12.572	32	—	—	12.572	32	—	—	—	—	—	—	29.240	95	88
12.572	32	700.464	07	713.036	39	—	—	—	—	—	—	29.240	95	
73	88	62.898	75	62.972	63	74.549	—	11.576	37	—	—	3.052	01	236
—	—	4.798	60	4.798	60	4.796	—	—	—	2	60	20	—	242
—	—	800	—	800	—	1.600	—	800	—	—	—	—	—	252
14	50	15.316	—	15.330	50	15.202	—	—	—	128	50	6	50	194
—	—	14.552	80	14.552	80	15.078	—	525	20	—		—	—	246
—	—	19.999	92	19.999	92	20.000	—	—	08	—	—	—	—	255
—	—	7.000	—	7.000	—	7.000	—	—	—	—	—	—	—	123
—	—	50.800	—	50.800	—	52.000	—	1.200	—	—	—	—	—	126
—	—	—	—	—	—	350	—	350	—	—	—	—	—	244
—	—	2.215	48	2.215	48	3.000	—	784	52	—	—	—	—	139
—	—	3.216	56	3.216	56	4.000	—	783	44	—	—	—	—	178
—	—	1.075	54	1.075	54	1.200	—	124	46	—	—	—	—	249
—	—	777	60	777	60	773	—	—	—	4	60	—	—	259
—	—	483	94	483	94	1.000	—	516	06	—	—	—	—	129
—	—	19.811	04	19.811	04	20.000	—	188	96	—	—	18	50	228
88	38	203.746	23	203.834	61	220.548	—	16.849	09	135	70	3.097	01	
								16.713	39					
—	—	14.293	90	14.293	90	—	—	—	—	—	—	—	—	201
										Ogółem . .		3.097	01	

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic
między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . . 16.901 K 07 h
z powodu, że w roku 1908 wpłynęły odsetki z lokacyi dochodów bieżących, które preliminarzem nie były objęte.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Płace urzędników.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 11.576 K 37 h
z powodu interkalaryów.

2. Płace sług.

Wynikłość większa o . . . . . 2 K 60 h
z powodu podwyższenia poborów jednemu słudze pomocniczemu.

3. Adjuta.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 800 K — h
z powodu interkalaryów.

4. Płace oficyantów kancelaryjnych.

Wynikłość większa o . . . . . 128 K 50 h
z powodu przyznania wyższych poborów jednemu oficyantowi kancelaryjnemu.

5. Dyurna.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 525 K 20 h
z powodu wakansów.

8. Koszta administracyi powiatowej.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 1.200 K — h
z powodu umniejszenia się wynagrodzeń dla delegatów na powiatach.

9. Podatek wodociągowy od czynszu najmu.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 350 K — h
z powodu, że właściciel realności, w której mieszczą się biura c. k. Dyrekcyi, nie zgłosił się o wypłatę tego podatku.

10. Koszta zarządu.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 784 K 52 h
z powodu, że przyzwolona na ten cel kwota nie została w zupełności wyczerpana

11. Potrzeby kancelaryjne.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 783 K 44 h
z powodu jak ad 10.

12. Koszta sądowe.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 124 K 46 h
z powodu jak ad 10.

13. Datek 6% na rzecz Zakładu zaopatrzenia oficyantów kancelaryjnych.

Wynikłość większa o . . . . . 4 K 60 h
z powodu zmian o podstawach pensyjnych oficyantów kancelaryjnych.

14. Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 516 K 06 h
z powodu, że w roku 1908 nie było potrzeby odbywania częstszych posiedzeń członków c. k. Dyrekcyi.

15. Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 188 K 96 h
z powodu, że przyzwolona na ten cel kwota nie została w zupełności wyczerpana.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego

za rok 1908.

(Z 3 załącznikami).

„Majątek zarodowy“.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Liczba porz.	Liczba rubryki bud.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	h	bieżąca K	h	razem K	h
		Gotówka.						
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1		Zwyżka dochodów majątku obrotowego galicyjskiego funduszu propinacyjnego-rezerwowego za rok 1908	—	—	494.907	88	494.907	88
		Razem . . .	—	—	494.907	88	494.907	88
		b) Operacye kredytowe.						
2		Za sprzedane papiery wartościowe . .	—	—	1,110 900	—	1,110.900	—
3		Za wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	583 800	—	583.800	—
4		Zwrot lokowanych kapitałów . . .	1,679.500	—	413.886	40	2,093 386	40
		Razem . . .	1,679.500	—	2,108.586	40	3,788.086	40
		Ogółem . . .	1,679.500	—	2,603.494	28	4,282.994	28
		Do tego początkowy zapas						
		Razem . . .						
		W porównaniu z wydatkami . . .						
		Pozostaje . . .						
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
		b) Operacye kredytowe.						
1		Gotówka udzielona galic. funduszowi propinacyjnemu	—	—	413.886	40	413.886	40
2		Na zakupno papierów wartościowych . .	—	—	1,687.184	50	1,687.184	50
		Razem . . .	—	—	2,101.070	90	2,101.070	90
		b) Efekta.						
		Dochody.						
1		Zakupione papiery wartościowe . . .	—	—	1,773 300	—	1,773.300	—
		Razem . . .	—	—	1,773.300	—	1,773 300	—
		Do tego początkowy zapas						
		Ogółem . . .						
		W porównaniu z wydatkami . . .						
		Zostaje zapas . .						
		Wydatki.						
2		Sprzedane papiery wartościowe . . .	—	—	1,170 000	—	1,170.000	—
3		Wylosowane papiery wartościowe . .		—	583.800	—	583.800	—
		Razem . . .	—	—	1,753.800	—	1,753.800	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
—	—	494.907	88	494.907	88	—	—	—	—	—	—	—	—	231
—	—	494 907	88	494.907	88	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1,110.900	—	1,110.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	289
—	—	583.800	—	583 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	295
150 000	—	—	—	150 000	—	—	—	—	—	—	—	1,943.386	40	299 307
150.000	—	1,694.700	—	1,844.700	—	—	—	—	—	—	—	1 943.386	40	
150.000	—	2,189.607	88	2,339.607	88	—	—	—	—	—	—	1 943.386	40	
				21.152	99									
				2,360.760	87									
				2,101.070	90									
				259.689	97									
—	—	413.886	40	413.886	40	—	—	—	—	—	—	—	—	364
—	—	1,687.184	50	1,687.184	50	—	—	—	—	—	—	—	—	371
—	—	2,101.070	90	2,101.070	90	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1,773.300	—	1,773.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	407
—	—	1.773.300	—	1,773.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
				15,985.200	—									
				17,758.500	—									
				1,753.800	—									
				16,004.700	—									
—	—	1,170.000	—	1,170.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	475
—	—	583.800	—	583.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	481
—	—	1,753.800	—	1,753.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Załącznik Nr. 1. do zamknięcia rachunku galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego za rok 1908.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych za rok 1908.

Liczba porząd	Bliższe znamiona	Papiery wartościowe				Gotówka							
		przyrost		ubytek		przychody				wydatki			
		szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo		razem		szczegółowo		razem	
		K	K	K	K	K	h	K	h	K	h	K	h
	Przyrost.												
	Zakupione papiery wartościowe.												
1	4% listy zastawne gal Banku hipoteczn. po kursie 95 K . . .	700.000	700.000	—	—	—	—	—	—	665.000	—	665.000	—
2	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 po kursie 96 K 50 h	103.300	103.300	—	—	—	—	—	—	99.684	50	99.684	50
3	4% 41-letnie listy zast. gal. Tow. kred. ziem. po kursie 97 K . .	300.000	300.000	—	—	—	—	—	—	291.000	—	291.000	—
4	4% oblig. komun. galic. Banku kraj. IV. em. po kursie 95 K . .	120.000	120.000	—	—	—	—	—	—	114.000	—	114.000	—
5	4% oblig. kolejowe gal. Banku krajowego po kursie 94 K 20 h. .	500.000	500.000	—	—	—	—	—	—	471.000	—	471.000	—
6	4% 56-letnie listy zast. gal. Tow. kred. ziem. po kursie 93 K . .	50.000	50.000	—	—	—	—	—	—	46.500	—	46.500	—
	Ubytek.												
	Wylosowane papiery wartościowe.												
7	4% listy zast. peszt. węg Banku komerc.	—	—	10.000	10.000	10.000	—	10.000	—	—	—	—	—
8	4% listy zastaw. gal. Banku hipotecznego	—	—	2.200	2.200	2.200	—	2 200	—	—	—	—	—
9	4% obl. pożyczki kraj. z roku 1893 . . .	—	—	20.000	20.000	20.000	—	20.000	—	—	—	—	—
10	4% listy zastaw. gal. Banku krajowego .	—	—	10.000	10.000	10.000	—	10.000	—	—	—	—	—
11	4% obligac. gal. fund. propinacyjnego . .	—	—	540.600	540.600	540.600	—	540.600	—	—	—	—	—
12	4% obl. poż. m. Lwowa	—	—	1.000	1.000	1.000	—	1.000	—	—	—	—	—
	Sprzedane papiery wartościowe.												
13	4% 56-letnie listy zast. gal. Tow. kred. ziem. po kursie 95 K . .	—	—	500.000	500.000	475.000	—	475.000	—	—	—	—	—
14	4% 56-letnie listy zast. gal. Tow. kred. ziem. po kursie 94 K 20 h	—	—	500.000	500.000	471.000	—	471.000	—	—	—	—	—
15	4% 41-letnie listy zast. gal. Tow. kred. ziem. po kursie 97 K . .	—	—	170.000	170.000	164.900	—	164.900	—	—	—	—	—
	Razem . .	—	1,773.300	—	1,753.800	—	—	1,694.700	—	—	—	1,687.184	50
	Do tego zapas początk.	—	15,985.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogółem . .	—	17,758 500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	W porówn. z ubytkiem	—	1,753.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zostaje zapas .	—	16,004.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku gal. fund. propin. rezerwowego za r. 1908.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów wartościowych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego według stanu z dniem 31. grudnia 1908.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie efektów	Nominalna wartość w koronach
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	4,440 200
2	57½-letnie 4% listy zastawne galic. Banku krajowego .	1,196.800
3	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893	451.700
4	4% listy zastawne gal. Banku hipotecznego.	4,175.400
5	56 letnie 4% listy zast. gal. Towarzystwa kredyt. ziems..	3,001.400
6	41-letnie 4% „ „ „ „ „ „ .	130.000
7	3½% obligacye państwowej pożyczki inwestycyjnej . .	50.000
8	4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	709.200
9	4% listy zast. węgier. peszt. Banku komerc.	490.000
10	4% „ „ „ „ „ „ z 5% premią	740 000
11	4% obligacye komunalne Banku krajowego.	120 000
12	4% „ kolejowe „ „	500.000
	Razem . . .	16,004.700

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku gal. fund. propin. rezerwowego za r. 1908.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego

z końcem roku 1908 a pozostałością roku 1907.

	Szczegółowo		Razem	
	K	h	K	h
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem r. 1908:				
1. w papierach wartościowych	16,004.700	—		
2. w lokowanych kapitałach	1,943.386	40		
3. w gotówce	259.689	97	18,207.776	37
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r. 1907	—	—	17,685.852	99
Z porównania okazuje się z końcem roku 1908 powiększenie majątku zarodowego o	—	—	521.923	38

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

OGÓLNEGO

według rubryk

na rok 1910.

(Z 17 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		k o r o n			
	Dochody.				
1/1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi . . .	8,582.540	8,570.000	8,570.000	
2/2	Opłaty od szynkarzy . . .	408.565	380.000	380.000	
3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni .	200	—	—	
4/3	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	8.314	4.000	4.000	
5/4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych .	720	40	40	
6/5	Odsetki zwłoki	25.278	20.000	20.000	
7/6	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa .	1,782.258	1,782.258	1,782.258	
8/7	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	155.150	146.000	146.000	
9	Zwrot podatku dochodowego od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi .	615	—	—	
10	Rozmaite	—	1.000	1.000	
	Razem .	10,963.640	10,903.298	10,903.298	
	W porównaniu z wydatkami.	—	8,665.223	8,727.816	
	pozostaje zwyżka . . .	—	2,238.075	2,175.482	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
	Wydatki.				
1/1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye gal. funduszu propinacyjnego . .	5,672.300	5,924.600	6,163.900	
2/2	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących .	2,131.214	1,815.368	1,576.016	
3/3	Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	5.168	6.400	6.400	
4/4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa . . .	5.580	5.580	5.580	
5/5	Podatek rentowy od obligacyi gal. funduszu propinacyjnego	251.630	181.537	157.602	
6/6	Podatek zarobkowy od dochodów gal. funduszu propinacyjnego	499.611	460.000	569.500	
7/7	Należytość ekwiwalentowa od majątku gal. funduszu propinacyjnego	30.652	11.738	13.818	
8/8	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez galic. fundusz propinacyjny do końca roku 1897	179.682	240.000	215.000	
9/9	Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacone czynsze za dzierżawę prawa propinacyi . . .	20.000	20.000	20.000	
10	Rozmaite	847	—	—	
	Razem .	8,796 684	8,665.223	8,727.816	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na rok 1910 dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
			k o r o n		
1	Biała		213.930	209.930	opust.
2	Bochnia		78.389	78.389	
3	Bohorodczany . . .		131.740	131.740	
4	Borszczów		132.200	130.500	opust.
5	Bóbrka		104.995	104.535	
6	Brody		134.273	134.273	
7	Brzesko		147.202	147.202	
8	Brzeżany		141.588	141.818	
9	Brzozów		70.770	70.770	
10	Buczacz		187.404	187.819	
11	Chrzanów.		174.426	174.426	
12	Cieszanów		74.685	74.685	
13	Czortków		144.115	144.115	
14	Dąbrowa		55.030	55.030	
15	Dobromil		84.735	85.485	
16	Dolina.		184.962	187.962	
17	Drohobycz		216.770	216.770	
18	Gorlice		110.951	110.951	
19	Gródek		48.478	48.478	
20	Grybów		50.069	50.069	
21	Horodenka		156.338	156.238	opust.
22	Husiatyn		102.810	102.010	opust.
23	Jarosław		158.584	158 584	
24	Jasło		103.485	103.485	
25	Jaworów		90.905	90.905	
26	Kałusz		101.842	100.242	opust.
27	Kamionka		106.252	106.252	
28	Kolbuszowa		48.143	48.143	
29	Kołomyja.		112.215	110.315	opust.
30	Kosów.		117.418	117.418	
31	Kraków		166.173	166.173	
32	Krosno		77.730	77.730	
33	Limanowa		66.070	66.070	
34	Lisko		141.295	141.295	
35	Lwów		180.860	180.860	
36	Łańcut		79.762	79.867	
37	Mielec		78.119	78.119	
38	Mościska		87.906	87.906	
39	Myślenice		90.028	90.028	
40	Nadwórna		155.390	155.390	
41	Nisko		53.004	53.004	
42	Nowy Sącz		151.551	151.551	
43	Nowy Targ		73.721	73.721	
44	Peczeniżyn		42.000	46.000	
45	Pilzno		37.650	37.650	
46	Podgórze		51.230	51.230	
47	Podhajce		126.340	126.340	

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
48	Przemyśl		173.075	173.375	
49	Przemyślany		80.340	79.940	
50	Przeworsk		60.427	60.427	
51	Rawa		81.048	80.988	opust.
52	Rohatyn		191.175	191.855	
53	Ropczyce		120.042	120.042	
54	Rudki		59.772	59.772	
55	Rzeszów		126.537	126.537	
56	Sambor		53.030	53.030	
57	Sanok		126.184	126.184	
58	Skałat		77.100	77.100	
59	Śniatyn		101.975	101.975	
60	Sokal		80.412	80.412	
61	Stanisławów		196.185	196.815	
62	Stary Sambor		72.920	72.920	
63	Stryj		133.952	133.952	
64	Strzyżów		29.073	29.073	
65	Tarnobrzeg		90.612	90.612	
66	Tarnopol		115.472	115.472	
67	Tarnów		53.370	53.370	
68	Tłumacz		117.600	117.600	
69	Trembowla		68.960	68.560	
70	Turka		84.581	84.581	
71	Wadowice		207.502	208.302	
72	Wieliczka		41.306	41.306	
73	Zaleszczyki		124.933	124.433	opust.
74	Zbaraż		121.278	101.278	
75	Zborów		75.082	75.032	opust.
76	Złoczów		97.880	97.880	
77	Żółkiew		74.010	73.410	opust.
78	Żydaczów		112.895	112.895	
79	Żywiec		240.000	240.000	
	Razem	8,582.540	8,612.261	8,610.601	
	Po strąceniu na możliwe opusty	—	42.261	40.601	
	Pozostaje	8,582.540	8,570.000	8,570.000	

Załącznik Nr. 2. do dochodów.

Rubryka: „Opłaty od szynkarzy“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Opłaty od szynkarzy .	408.565	380.000	308.000	

Załącznik Nr. 3. do dochodów.

Rubryka: „Grzywny za przekroczenia propinacyjne“.

1	Grzywny za przekroczenia propinacyjne . .	8.314	4.000	4.000	

Załącznik Nr. 4. do dochodów.

Rubryka: „Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych“.

1	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych . . .	720	40	40	

Załącznik Nr. 5. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki zwłoki“.

1	Odsetki zwłoki . . .	25.278	20.000	20.000	

Załącznik Nr. 6. do dochodów.

Rubryka: „Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa	1,782.258	1,782.258	1,782.258	

Załącznik Nr. 7. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących“.

1	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	155.150	146.000	146.000	

Załącznik Nr. 8. do dochodów.

Rubryka: „Rozmaite“.

1	Rozmaite	—	1.000	1.000	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na rok 1910 wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Spłata kapitałów za wylosowane obligacye gal. funduszu propinacyjnego“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	5,672.300	5,924.600	6,163.900	*Więcej o 239.300 K.* Celem uzyskania kapitałów potrzebnych na pokrycie wynagrodzeń dla właścicieli prawa propinacyi za odjęcie im tego prawa emitowano po myśli §. 5. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 (Dz. ust. kraj. Nr. 30) 4% obligacye imiennej wartości 124,400.000 K, które po myśli §. 2. tej ustawy w przeciągu 26 lat począwszy od 1. stycznia 1890 przez losowanie umorzone być mają. Według preliminarza na rok 1909 pozostało jeszcze do spłacenia 40,926.100 K. Według planu umorzenia, zatwierdzonego reskryptem c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 31. maja 1889 l. 2.216 wynosi w roku 1910: I. rata płatna 30. czerwca 1910 . 3,051.400 K II. rata płatna 31. grudnia 1910 . 3,112.500 „ razem . 6,163.900 K pozostaje przeto jeszcze do spłacenia w następnych 5-ciu latach 34,762.200 K.

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	2,131.214	1,815.368	1,576.016	*Mniej o 239.352 K.* Według planu umorzenia, zatwierdzonego reskryptem c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 31. maja 1889 l. 2.216 wynosi należytość za kupony płatne w roku 1910 a mianowicie: od obligacyi nominalnej wartości 40,926 100 K, płatnych dnia 30. czerwca 1910 . 818.522 K od obligacyi nominalnej wartości 37,874 700 K płatnych dn. 31. grudnia 1910 . . 757.494 „ razem . 1,576.016 K

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów“.

1	Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów	5.168	6.400	6.400	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu Państwa“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Należytość stemploma od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa	5.580	5.580	5.580	

Załącznik Nr. 5. do wydatków.

Rubryka: „Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego“.

1	Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego . .	251.630	181.537	157.602	*Mniej o 23.935 K.* Ponieważ w myśl §. 131. lit. a) ustawy z dnia 25 go października 1896 (dz. p. p. Nr. 220) od setki od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego podlegają 10%-wemu podatkowi rentowemu przeto od zapadających w r. 1910 kuponów w kwocie 1,576.016 K. preleminuje się podatek rentowy w kwocie 157.602 K. odpowiadającej 10%-owej stopie.

Załącznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Podatek zarobkowy od dochodów galic. funduszu propinacyjnego.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Podatek zarobkowy wraz z dodatkami od dochodów galic. funduszu propinacyjnego.	499.611	460.000	569.500	*Więcej o 109.500 K.* Ponieważ wymiar tego podatku nastąpi dopiero w roku 1910 na podstawie nieznanych jeszcze wynikłości z r. 1909, przeto spodziewaną wysokość tego podatku na rok 1910 wypośrodkowuje się w sposób następujący: Na podstawie znanych już wyników gal. funduszów propinacyjnych z roku 1908 oblicza się niewymierzony jeszcze podatek zarobkowy na rok 1909 wraz z dodatkami w przypuszczalnej okrągłej kwocie . . . . 532.500 K W porównaniu z wynikłością tego podatku za r. 1906 w kwocie . . 422.148 „ okazuje się zwiększenie w ciągu lat 1907 do 1909 w kwocie . . . . 110 352 K czyli, że przeciętne jednoroczne zwiększenie wynosi 36.784 K Po doliczeniu tego zwiększenia do obliczonego podatku za rok 1909 w kwocie 532.500 „ okazuje się spodziewany podatek na r. 1910 w kwocie 569.284 K czyli okrągło w kwocie . . 569.500 „

Załącznik Nr. 7. do wydatków.

Rubryka: Należytość ekwiwalentowa od majątku galic. funduszu propinacyjnego.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Należytość ekwiwalentowa od majątku galic. funduszu propinacyjnego	30.652	11.738	13.818	*Więcej o 2.080 K.* C. k. Urząd wymiaru należytości we Lwowie nakazem płatniczym z dnia 13. grudnia 1907. poz. rej. zgł. 119/907 sprostował swój pierwotny wymiar należytości ekwiwalentowej na VI dziesięciolecie na kwotę 138.178 K 50 h zatem na rok 1910 wypada do uiszczenia 13.818 K.

Załącznik Nr. 8. do wydatków.

Rubryka: „Bonifikacya galic. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochoadch z dodatków opłacanych przez gal. fundusz propinacyjny do końca roku 1897.

1	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłaconych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897. . .	179.682	240.000	215.000	*Mniej o 25.000 K.* Według ustawy z dnia 29. marca 1898 (Dz. ust. kr. Nr. 46.) przypada galicyjskiemu funduszowi krajowemu corocznie kwota . . 300.000 K zaś funduszom powiatowym corocznie kwota . . 100.000 „ razem . . 400.000 K tytułem bonifikacyi za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897. Według art. II. powołanej ustawy ma być od przypadającej galic. funduszowi krajowemu bonifikacyi potrącony corocznie dodatek krajowy do podatku zarobkowego opłaconego przez gal. fundusz propinacyjny. Ponieważ niewiadomo w jakiej wysokości będzie pomieniony dodatek krajowy w roku 1910 wymierzony, przeto potrąca się w stosunku do preliminowanej na podatek zarobkowy z dodatkami kwoty 569.500 K. dodatek krajowy w zaokrąglonej kwocie . . . . 185.000 „ pozostaje zatem do preliminowa-

Załącznik Nr. 9. do wydatków.

Rubryka: „Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacone czynsze za dzierżawę prawa propinacyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacane czynsze za dzierżawę prawa propinacyi . . .	20.000	20.000	20.000	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

ZASOBOWEGO

według rubryk

na rok 1910.

(Z 1 załącznikiem).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		k o r o n			
	Dochody.				
1|1	Odsetki czynne . . .	1,114.716	1,189.127	1,322.026	
	Razem .	1,114.716	1,189.127	1,322.026	
	W porównaniu z wydatkami	—	—	—	
	pozostaje zwyżka .	1,114.716	1,189.127	1,322.026	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		k o r o n			
	Wydatki.				

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
	Odsetki czynne.				
	nomin. wartość				
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . 850.000 K			34.000	
2	4% listy zast. galic. Banku kraj. . . 2,505.600 „			100.224	
3	4% listy zast. galic. Banku hipot. . . 6,568.600 „			262.744	
4	4% listy zast. gal. Towarz. kred. ziem.. 1,935.400 „			77.029	*ad 4 i 6.* Odsetki preliminuje się po strąceniu podatku rentowego w wysokości $^1/_2$% względnie 2%.
5	4% listy zast. 50-let. peszt. węg. Banku komerc.. . 600.000 „			24.000	
6	4% oblig. pożyczki miasta Lwowa z r. 1896 . . 2,351.800 „			92.191	
7	4% oblig. pożyczki miasta Lwowa z r. 1900 . . 1,196.000 „			47.840	
8	4% oblig. kolejowe galic. Banku kraj. 2,550.000 „			102.000	
9	4% oblig. komunalne gal. Banku kraj. IV. em.. . 2,135.000 „			85.400	
10	4% oblig. pożyczki kraj. z r. 1893 . 186.900 „			7.476	
11	4% 60-letnie oblig. kom. peszt. węg. Banku kom. 870.000 „			34.800	
12	4% $50^1/_2$-letn. oblig. kom. peszt. węg. Banku kom. z 5% premią 150.000 „			6.000	
13	4% z lokacyi kapitałów . 11,208.061 „			448.322	
	Razem 33,107.361 K	1,114.716	1,189.127	1,322.026	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

REZERWOWEGO

według rubryk

na rok 1910.

(Z 16 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 1. lipca 1909.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne . . .	700.464	705.826	726.894	
	Razem .	700.464	705.826	726.894	
	W porównaniu z wydatkami	—	224.700	224.582	
	zostaje zwyżka .	—	481.126	502.312	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		k o r o n			
	Wydatki.				
1/1	Płace urzędników . .	62.973	74.504	73.160	
2/2	Płace sług	4.799	4.861	4.941	
3/3	Adjuta.	800	1.600	2.000	
4/4	Płace oficyantów kancelaryjnych	15.330	15.362	15 696	
5/5	Datek 6% na rzecz Zakładu zaopatrzenia oficyantów kancelaryjnych	778	778	790	
6/6	Dyurna	14.553	15.045	15.045	
7/7	Ryczałt do Skarbu państwa na utrzymanie kasy galic. funduszu propinacyjnego . .	20.000	20.000	20.000	
8/8	Czynsze najmu . . .	7.000	7.000	7.000	
9/9	Podatek wodociągowy od czynszu najmu . .	—	350	350	
10/10	Koszta administracyi powiatowej	50.800	52.000	52.000	
11/11	Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi	484	1.000	1.000	
12/12	Potrzeby kancelaryjne .	3.217	4.000	4.000	
13/13	Koszta zarządu . . .	2.215	3.000	3.400	
14/14	Koszta sądowe . . .	1.075	1.200	1.200	
15/15	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki . .	19.811	24.000	24.000	
	Razem .	203.835	224.700	224.582	

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
	Odsetki czynne od:				
1	4% obligacyi galic. funduszu propinac. nomin. 4,440.200 K	—	—	177.608	
2	4% 57½ let. listów zast. Banku kraj. nominal. . 1,196.800 „	—	—	47.872	
3	4% obligacye pożyczki kraj. z r. 1893 nominal. . 451.700 „	—	—	18.068	
4	4% listów zastaw. galic. Banku hip. nominal. . . . 4,175.400 „	—	—	167.016	
5	4% 56 let. listów zast. gal. Tow. kred. ziem. nom. 3,001.400 „	—	—	119.456	
6	4% 41 let. listów zastaw. tego Towarzystwa nom. 130.000 „	—	—	5.200	*ad 5 i 8* Preliminuje się odsetki po strąceniu ½ i 2% podatku rentowego.
7	3½ % obligacyi państw. pożyczki inwest. nominal. 50.000 „	—	—	1.750	
8	4% obligac. pożyczki m. Lwowa nominalnej . . 709.200 „	—	—	27.801	
9	4% list zast. węg. peszt. Banku komerc. nominal. . 490.000 „	—	—	19.600	
10	D-tto 5% premię nominal. . . . 740.000 „	—	—	29.600	
11	4% oblig. komun. Banku kraj. nom. 120.000 „	—	—	4.800	
12	4% obligac. kolej. Banku kraj. nom. 500.000 „	—	—	20 000	
13	4% od lokowanych kapitałów w sumie . . . 1,943.386 „	—	—	77.735	
14	4% z lokacyi gotówki w kwocie pozostałej z końcem roku 1908 . 259.690 „	—	—	10.388	
	Razem. 18,207.776 K	700.464	705.826	726.894	

Załącznik Nr. 1. do wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Płace urzędników“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
	Oddział administracyjny.				
1	Zastępca przewodniczącego rocznie . . 1.200 K				
2	1 radca c. k. Namiestnictwa, referent administracyjny i członek c. k. Dyrekcyi, płaca roczna . . . 6.400 K dodatek aktywalny 1.472 „ dodatek do osoby . . 2.000 „ 9.872 „				
3	1 stale urzędujący członek c. k. Dyrekcyi, powołany przez Wydział krajowy rocznie . . . 4.000 „				
4	1 starosta, zastępca referenta administracyjnego, płaca roczna . . 4.800 K dodatek aktywalny 1.288 „ dodatek do osoby . . 1.200 „ 7.288 „				
5	1 syndyk, rocznie . . 7.000 K dodatek na koncypienta rocznie . 4.000 „ 11.000 „				
6	1 starszy c. k. komisarz powiatowy, płaca rocz. 3.600 K dodatek aktywalny 1.104 „ 4.701 „				
7	3 c. k. komisarzy powiatowych, każdy płaca roczna po . . . 2.800 K dodatek aktywalny po 960 „ 11.280 „	—	49.344	49.344	
	Do przeniesienia . .	—	49.344	49.344	

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
	Z przeniesienia . .	—	49.344	49.344	
	Oddział rachunkowy.				
8	1 radca rachunkowy, płaca rocz. 4.000 K dodatek aktywalny 1.104 „ dodatek do osoby . . 1.240 „ 6.344 K				
9	2 rewidentów rachunkowych, jeden płaca rocz. 3.200 K dodatek aktywalny 960 „ dodatek do osoby . . 800 „ drugi płaca roczna . . 3.000 „ dodatek aktywalny 960 „ dodatek do osoby . 800 „ 9.720 K				
10	2 asystentów rachunkowych, jeden płaca roczna . . 1.800 K dodatek aktywalny 576 „ dodatek do osoby . 400 „ drugi płaca roczna . . 1.600 „ dodatek aktywalny 576 „ dodatek do osoby . 400 „ 5.352 K	—	22.760	21.416	
	Kasa gal. funduszu propinacyjnego.				
11	1 dyrektor, dodatek do osoby rocznie . . . . . 1.000 K 1 kontrolor, dodatek do osoby rocznie . 800 „ 1 adjunkt, dodatek do osoby rocznie . 600 „	—	2.400	2.400	*Mniej o 1.344 K* z powodu zmian w poborach służbowych.
	Razem .	62.973	74.504	73.160	

Załącznik Nr. 2. do wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Płace sług“.

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
			koron			
	Płace sług.					
1	1 woźny: płaca rocz. 1.600 K dodatek aktywalny 640 „	2.240 K				*Więcej o 80 K* z powodu przyznania stałemu woźnemu wyższego dodatku aktywalnego.
2	1 woźny pomocniczy dotacya dzienna po . . 3 K 80 h	1.387 „				
3	1 stróż dotacya dzienna po 3 K 60 h	1.314 „	4.799	4.861	4.941	

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Adjuta“.

	Adjuta.					
1	2 praktykantów: 1 adjutum. . .	800 K				*Więcej o 400 K* z powodu przyznania jednemu praktykantowi w myśl ustawy z 25/6 1906 Dz. p. p. Nr. 122 i rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrz. z 24/7 1908 l. 5717/M. J. wyższego adjutum.
	2 adjutum. . .	1.200 „	800	1.600	2.000	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Płace oficyantów kancelaryjnych“.

	Płace oficyantów kancelaryjnych. *Oddział rachunkowy i manipulacyjny.*					
1	2 rocznie po 1.860 K	3.720 K				*Więcej o 334 K* z powodu przyznania dwom oficyantom wyższych poborów.
	3 „ „ 1.752 „	5.256 „				
	2 „ „ 1.740 „	3.480 „				
	2 „ „ 1.620 „	3.240 „	15.330	15.362	15.696	

Załącznik Nr. 5. do wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „6%-wy datek na rzecz Zakładu zaopatrzenia oficyantów kancelaryjnych“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Na podstawie reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 3. marca 1906 r. l. 51.204, 6%-wy datek na rzecz Zakładu zaopatrzenia oficyantów kancelaryjnych, od ich podstaw pensyjnych wynoszących łączną kwotę 13.160 K	778	778	790	*Więcej o 12 K* z powodu zmian zaszłych w podstawach pensyjnych oficyantów kancelaryjnych.

Załącznik 6. do wydatków.

Rubryka: „Dyurna“.

	Dyurna.			
	Oddział konceptowy.			
1	1 rocznie . . . . 3.000 K	—	3.000	3.000
	Oddział rachunkowy i manipulacyjny.			
2	3 dziennie po 4 K 80 h rocznie po 5.256 K 1 „ „ 4 „ 40 „ „ „ 1.606 „ 1 „ „ 3 „ 80 „ „ „ 1.387 „ 2 „ „ 3 „ 60 „ „ „ 2.628 „ 1 „ „ 3 „ 20 „ „ „ 1.168 „	—	12.045	12.045
	Razem	14.553	15.045	15.045

Załącznik 7. do wydatków.

Rubryka: „Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie kasy galicyjskiego funduszu propinacyjnego“.

1	Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie kasy galic. funduszu propinacyjnego .	20.000	20.000	20.000

Załącznik Nr. 8. do wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Czynsze najmu“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Czynsz najmu lokalności dla biura administracyjnego, rachunkowego, registratury i ekspedytu	7.000	7.000	7.000	

Załącznik Nr. 9. do wydatków.

Rubryka: „Podatek wodociągowy od czynszu najmu lokalności na pomieszczenie biur c. k. Dyrekcyi“.

1	Podatek wodociągowy od czynszu najmu lokalności na pomieszczenie biur c. k. Dyrekcyi	—	350	350	

Załącznik Nr. 10. do wydatków.

Rubryka: „Koszta administracyi powiatowej“.

1	Koszta administracyi powiatowej	50.800	52.000	52.000	

Załącznik Nr. 11. do wydatków.

Rubryka: „Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi“.

1	Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi . . .	484	1.000	1.000	

Załącznik Nr. 12. do wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Potrzeby kancelaryjne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1908	Kwota uchwalona na r. 1909	Wniosek na rok 1910	Uwaga
		koron			
1	Potrzeby kancelaryjne . . .	3.217	4.000	4.000	

Załącznik Nr. 13. do wydatków.

Rubryka: „Koszta zarządu“.

1	Oświetlenie, opał, zapuszczanie i czyszczenie podłóg, sprawienie i naprawa sprzętów	2.215	3.000	3.400	*Więcej o 400 K* z powodu podrożenia cen opału, dostawy i robocizny.

Załącznik Nr. 14. do wydatków.

Rubryka: „Koszta sądowe“.

1	Koszta sądowe	1.075	1.200	1.200	

Załącznik Nr. 15. do wydatków.

Rubryka: „Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki“.

1	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	19.811	24.000	24.000	

LW. 70120/09.

We Lwowie, dnia 31. lipca 1909.

Aleg 507

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o załozeniu w Przedzielnicy Krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt.

Wysoki Sejmie!

Intabulacya majętności fund. Przedzielnica.

Odwołując się do ostatniego sprawozdania złożonego Wys. Sejmowi w tym przedmiocie w sprawozdaniu z czynności Departamentu VI-go za czas od 1. września 1906 do 30. kwietnia 1908. Wydział krajowy oznajmia, że majętność Przedzielnica nabyta na cel założenia tamże Krajowej Osady poprawczej dla nieletnich przestępców, zaintabulowaną została na własność funduszu krajowego uchwałą c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu z dnia 25. kwietnia 1908 do L. 3.717/7.

Wydzierżawienie majętności fundacyi Przedzielnica.

Z powodu upływu z dniem 31. października 1909 terminu dotychczasowej dzierżawy przez małż. Ferdynanda i Heleny Millerów majętności funduszowej Przedzielnica, wypowiedział im sądownie Wydział krajowy rzeczoną dzierżawę, czyniąc równocześnie starania o dalsze od dnia 1. listopada 1909 korzystniejsze — wedle możności — wydzierżawienie tej majętności.

Na nową tę dzierżawę wpłynęły cztery oferty, między niemi i dotychczasowych dzierżawców.

Mimo, że trzej nowi oferenci ofiarowali czynsze roczne nieco wyższe, Wydział krajowy nie mając zaufania i rękojmi, że oferenci ci warunki dzierżawy sumiennie i rzetelnie spełniać będą i majątku nie niszczyć — przyjął i zatwierdził ofertę dotychczasowych dzierżawców małż. Ferdynanda i Heleny Millerów, przedłużając dotychczasowy z nimi kontrakt dzierżawny na dalsze trzy lata, t. j. od 1. listopada 1909 do 31. października 1912 za opłatą czynszu rocznego po 5.500 K (wyższego o 300 K od płaconego dotąd).

Przytem zobowiązał Wydział krajowy dzierżawców do odstąpienia Wydziałowi krajowemu w każdej chwili z wydzierżawionych gruntów takie przestrzenie i w takich rozmiarach i gdziekolwiek położone, jakie Wydział krajowy uzna za potrzebne w celach budowy zakładu poprawczego i przestrzeni tych, względnie gruntów zażąda od dzierżawców.

Tytułem wynagrodzenia, względnie odszkodowania za powyższe odstąpienie Wydziałowi krajowemu potrzebnych przestrzeni gruntów pod budowę zakładu poprawczego zobowiązał się Wydział krajowy zapłacić dzierżawcom następujące kwoty:

a) za jeden morg (1600 □) zaraz po zbiorze t. j. ścierń — bez względu na położenie i jakość gruntów kwotę: 25 K;

	Gruntów dolnych, tz. błoni ciężkich, zimnych mokrych iłów	Gruntów górnych i stawisk
b) nadto za pokład	8 K	5 K
c) za orkę przedsiewną z pokładem broną	30 K	15 K
d) za morg pola zasianego maszyną dwa razy młóconego, tudzież zwrot kosztów ewent. nawozów sztucznych, ziarna zboża, koniczu, buraków, ziemniaków etc.	50 K	60 K

Wreszcie zastrzegł sobie Wydział krajowy prawo wypowiedzenia dzierżawcom nowego kontraktu dzierżawnego każdego roku dzierżawnego na 6 miesięcy przed końcem roku; podczas gdy dzierżawcom prawo takiego wypowiedzenia wcale nie będzie przysługiwało.

Opust czynszu dzierżawnego.

Przychylając się do wniesionej prośby i po przeprowadzonem dochodzeniu opuścił Wydział krajowy dzierżawcom Millerom z umówionego kontraktem czynszu 5200 K. za r. 1908. kwotę: 787 kor. 21 h. jaka przyznaną została przez c. k. władzę skarbową obszarowi dworskiemu w Przedzielnicy tytułem opustu w podatku gruntowym za rok 1908. z powodu klęski elementarnej zrządzonej na gruntach rzeczonego obszaru przez gradobicie.

Najem karczmy fund. w Przedzielnicy.

Co się tyczy karczmy funduszowej w Przedzielnicy wynajętej — jak wiadomo Wys. Sejmowi z przeszłorocznego sprawozdania — Naftalemu Helmreichowi za czynsz roczny 120 kor. — to z powodu, iż Helmreich nie dotrzymywał stale terminów płatności umówionych rat czynszowych i zalegał z czynszem za trzy kwartały, Wydział krajowy rozwiązał kontrakt najmu z Helmreichem i karczmę tę wynajął Ferdynandowi Millerowi, dzierżawcy majętności funduszowej w Przedzielnicy, na czas od 25. czerwca 1909. do ewent 31. października 1912. za rocznym czynszem w kwocie 300 kor. więc wyższym o 180 kor. od dotąd pobieranego. Przytem zastrzegł sobie Wydział krajowy również prawo bezwarunkowego wypowiedzenia tego przedmiotu najmu na sześć miesięcy naprzód w każdym czasie, bez podania powodu i celu, a najmobiorca obowiązał się z upływem terminu awizacyjnego opróżnić przedmiot najmu bez jakiegokolwiek odszkodowania.

Wydzierżawienie szutrowiska gminnego.

Celem zapewnienia sobie materyałów do przyszłej budowy zakładu poprawczego w Przedzielnicy, jak szutru i piasku, potrzebnej w wielkiej ilości, Wydział krajowy — po zbadaniu przez organ fachowy, że piasek będzie doskonałym materyałem do robót betonowych i murarskich a szuter nadaje się do robót betonowych i drogowych — wydzierżawił od gminy Przedzielnica szutrowisko gminne na potoku Wyrwa za czynszem rocznym w kwocie 250 kor. na lat 3 tj. od 1/8 1908 do 31/7 1911, zastrzegając sobie jednakże po upływie tego okresu dzierżawnego ewentualnie prawo pierwszeństwa co do dalszej dzierżawy rzeczonego szutrowiska.

Opłacane przez fundusz krajowy podatki i daniny publiczne.

Wskutek przeprowadzonej w r. 1907. rozprawy konkurencyjnej względem naprawy budynku szkolnego w Przedzielnicy, dotkniętego grzybem, zapłacił fundusz krajowy jako właściciel obszaru dworskiego w Przedzielnicy — po myśli zresztą ustawy — kwotę 398 kor. 87 h. na cel powyższy tytułem datku konkurencyjnego.

Tytułem podatków: gruntowego, domowo - klasowego i czynszowego (za karczmę wynajętą), wraz z dodatkami opłaca fundusz krajowy rocznie 1556 K. 71 h. a na potrzeby szkół ludowych stały ryczałt roczny 56 K. 88 h. przypadający na obszar dworski w Przedzielnicy.

Bilans.

Zestawiając podane wyżej dochody z majętności funduszowej w Przedzielnicy z wydatkami, a mianowicie:

dochody stałe w łącznej kwocie . . .	5.800 K. — h.
wydatki stałe „ „ „ . . .	1.613 „ 59 „
pozostały czysty roczny dochód . . .	4.186 K. 41 h.

uszczuplony czynszem rocznym w kwocie 250 K. za wydzierżawione szutrowisko gminne i innymi możliwymi wydatkami jednorazowymi, jak prestacyą na szkołę itp.

A gdy się zważy, że kapitał 177.855 Kor. zapłacony ck. Skarbowi państwa jako cena kupna-sprzedaży Przedzielnicy, lokowany na 4% dałby dochodu rocznego w kwocie 7.114 K. 20 h. to okazuje się, iż majętność ta przynosi funduszowi krajowemu zaledwie 2% dochodu od wyłożonego kapitału.

Tyle co do administracyi nabytej majętności Przedzielnica na cele zakładu poprawczego.

Budowa zakładu poprawczego w Przedzielnicy.

Przystępując zaś do omówienia sprawy budowy krajowego zakładu poprawczego dla nieletnich przestępców, Wydział krajowy — nawiązując do zeszłorocznego sprawozdania swojego z czynności Dep. VI-go — przedkłada Wys. Sejmowi załączoną w odpisie odezwę ck. Namiestnictwa z dnia 20. marca 1909. II. 311/5, zawierającą ponowne oświadczenie się c. k. Rządu w tej sprawie, tudzież dołącza w odpisie ·/. odpowiedź swoją z dnia 7. kwietnia 1909. LW. 34113 przesłaną ck. Namiestnictwu.

Jakkolwiek na to ostatnie pismo Wydziału krajowego nie nadeszła do chwili niniejszego sprawozdania ostateczna decyzya ze strony ck. Rządu, wyznaczająca kwotę zasiłku ze Skarbu Państwa na koszta fundacyi zakładu poprawczego, co z ubolewaniem się podnosi i co niech tłumaczy zwłokę w przeprowadzeniu tej sprawy; to jednak z uwagi, iż subwencya taka — na mocy §. 2. ustawy z 24/5 1885 dz. u. p. Nr. 90 zasadniczo krajowi musi być udzieloną, co też ck. Ministerstwo w przyległym reskrypcie zapewniło, czyniąc tem samem zadość uchwale Wys. Sejmu z dnia 25. lutego 1907. — że Wys. Sejm

uchwałą, z dnia 12. paźdz. 1907. — celem uczczenia 60 letniego jubileuszu panowania Najjaśniejszego Pana — przeznaczył sumę półtora miliona koron na założenie kraj. Osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt, polecając Wydziałowi krajowemu by natychmiast poczynił kroki przygotowawcze celem wprowadzenia w życie kraj. Osady poprawczej, z uwagi wreszcie, że ze sprawą tą w ogólności mającą doniosłe znaczenie dla podniesienia poziomu moralnego społeczeństwa i uznaną już od wielu lat za pilną i nieodzowną w kraju, nie należy dalej zwlekać, w końcu w nadziei, że ck. Rząd z przyznaniem zasiłku ze skarbu państwa dłużej już zwlekać nie będzie, Wydział krajowy postanowił przystąpić do budowy zakładu poprawczego w Przedzielnicy wedle możności w czasie najbliższym, a to przedewszystkiem do budowy zakładu dla chłopców, jako poprzód uchwalonego przez Wysoki Sejm.

W budżet na ten cel na rok 1910 nie wstawia się żadnej kwoty, albowiem rata zaciągnąć się mającej pożyczki — pokryta będzie kwotą 30.000 K. — wstawioną w budżecie z roku 1909 jak rubryka VII. poz. 13. a niezużytą.

Zarazem postanowił Wydział krajowy wybudować w Przedzielnicy w myśl powołanej wyżej uchwały Wys. Sejmu z 12/10 1907. odrębny zakład dla dziewcząt, co do którego plany i kosztorysy zostaną później osobno wypracowane a to po poprzedniem zapewnieniu przez ck. Rząd zasiłku ze skarbu państwa na ten cel w pewnej procentowo oznaczonej wysokości, co będzie miało wpływ na rozmiary zakładu.

Do budowy zakładu dla chłopców nie prędzej jednak można przystąpić, zanim nie zostanie przedewszystkiem wybudowaną — dla komunikacyi dogodnej i dowozu materyałów budowlanych — potrzebna droga do stacyi kolejowej w Nowem mieście.

To też Wydział krajowy uchwałą z dnia 18. maja 1909 do LW. 52.599 zarządził:

1) sporządzenie planu szczegółowego i to nietylko z części drogi między przyszłym zakładem a stacyą kolejową w Nowem mieście, ale wogóle całej drogi między Niżankowicami a Nowem miastem, przyczem ma być podaną dokładnie długość i szerokość drogi projektowanej, ile z tej drogi przypadnie na powiat Dobromilski, a ile na powiat Przemyski, ile na grunta dworskie w Przedzielnicy, a ile na grunta prywatne względnie włościańskie, które to ostatnie trzebaby wywłaszczyć;

2) sporządzenie szczegółowego kosztorysu budowy i utrzymania tej drogi, przyczem ma być wyszczególnione, ile z tych kosztów przypadnie na obszar dworski w Przedzielnicy, a ile na powiat Dobromilski i Przemyski, na każdy oddzielnie;

3) sporządzenie szczegółowego planu i kosztorysu budowy mostu na Norze;

4) wypracowanie zdjęcia terenu, gdzie mają stanąć zabudowania zakładu; wreszcie

5) wypracowanie szczegółowego planu i kosztorysu dróg wewnątrz zakładów, skoro ustaloną zostanie ich sytuacya.

Po przedłożeniu powyższych operatów technicznych, zarządzone zostanie wypracowanie szczegółowych planów i ko-

sztorysów budowy zakładu, oraz wdroży Wydział krajowy rokowania z powiatami: Dobromilskim i Przemyskim co do uznania drogi zbudować się mającej za drogę publiczną (powiatową lub gminną I. kl.) z tem, że Wydział krajowy własnym kosztem wybuduje i konserwować będzie tę część drogi, która przechodzić będzie przez grunta obszaru dworskiego Przedzielnicy.

Co się tyczy funduszów na pokrycie kosztów zamierzonej budowy, zaznacza Wydział krajowy, że na ten cel nie może być już teraz inkamerowanym i użytym istniejący dotąd fundusz policyi krajowej. Dochody bowiem tego funduszu, którego majątek zarodowy przedstawia wedle zamknięcia rachunkowego za r. 1908 kwotę: 94.472 K 26 h., jak i wpływające do tego funduszu, a wyżej wykazane dochody z wydzierżawienia majętności funduszowej Przedzielnicy, muszą być używane w całości, jak długo nie wejdzie w życie Krajowy zakład poprawczy w Przedzielnicy — na pokrywanie kosztów utrzymania przynależnych do tut. kraju skazańców w obcych zakładach pracy przymusowej i poprawczych (§. 4. ustawy z dnia 24. maja 1885 dz. ust. p. Nr. 90), a które to koszta — biorąc przeciętną z lat 1906, 1907 i 1908 — wynoszą rocznie w przybliżeniu 10.000 K.

Koszta zatem budowy zakładu poprawczego dla chłopców i dziewcząt w Przedzielnicy znaleść mogą pokrycie jedynie we funduszu półtora miliona koron, uchwalonym na ten cel przez Wysoki Sejm w dniu 12. października 1907, tudzież w zasiłku ze Skarbu Państwa udzielić się mającym przez c. k. Rząd w myśl §. 2. ustawy z d. 24. maja 1885 dz. u. p. Nr. 90.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl §. 2. ust. z dnia 24. maja 1885 Nr. 90 Dz. p. p. przyznał i wypłacił funduszowi krajowemu co najmniej 40% zasiłek na budowę i urządzenie kolonii poprawczej dla chłopców w Przedzielnicy.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po myśli uchwał sejmowych z dnia 25. lutego 1907 i 12. października 1907 — nie wyczekując podania przez c. k. Rząd wysokości zapewnionej już w zasadzie subwencyi państwowej — po wypracowaniu szczegółowych planów i kosztorysów przystąpił bez zwłoki do budowy w Przedzielnicy Krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym na cel powyższy, jak i na późniejszą dobudowę w Przedzielnicy osobnego zakładu poprawczego dla nieletnich dziewcząt, 4%-wej pożyczki komunalnej zwrotnej w 57 latach w ratach półrocznych i w takiej kwocie, jaka okaże się potrzebną do uzyskania gotówki półtora miliona koron.

Pożyczkę tę będzie Wydział krajowy realizował w miarę zachodzącej potrzeby.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawiania do budżetu krajowego na cały okres amortyzacyjny odpowiednich rat anuitetowych na umorzenie powyższej pożyczki.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w myśl uchwały sejmowej z dnia 12. października 1907 po zapewnieniu przez c. k. Rząd odpowiedniego procentowo oznaczonego zasiłku ze skarbu Państwa po myśli §. 2. ust. z dnia 24. maja 1885 dz. u. p. Nr. 90, sporządził plany i kosztorysy budowy i urządzenia, oraz statut i regulamin osobnego Zakładu poprawczego dla nieletnich dziewcząt w Przedzielnicy.

VII. Sprawozdanie o wykonaniu powyższych czynności i o postępie sprawy budowy przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na najbliższej sesyi.

Z Rady Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Jan Kwieluk w. r.
Członek Wydziału krajowego.

O d p i s

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 20. marca 1909. L. II. 311/5 wystosowanej do Wydziału krajowego we Lwowie.

Na pismo Wydziału z 7. marca 1908. L. 24.650, c. k. Namiestnictwo zawiadamia, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, po porozumieniu się z c k. Ministerstwem Skarbu, reskryptem z 12. marca 1909, L. 7724 oznajmiło, że ze względu na postanowienia §. 2. ustawy z 24. maja 1885, Dz. p p. Nr. 90, w zasadzie zamierza udzielić Wydziałowi krajowemu zasiłek ze Skarbu Państwa na pokrycie kosztów urządzenia krajowego Zakładu poprawczego dla młodocianych korygendów w Przedzielnicy.

Według oświadczenia c. k. Ministerstwa Skarbu będzie należało przy wymiarze tego zasiłku wziąć w rachubę, że przedsiębiorstwo krajowe doznało już poparcia przy ustanowieniu ceny kupna za grunt budowlany rzeczonego zakładu, majętności funduszu religijnego Przedzielnicy w ten sposób, że zaniechano publicznego ogłoszenia zamiaru sprzedaży tej majętności, względnie jej rozparcelowania jakkolwiek na tej drodze można było niewątpliwie osiągnąć znacznie wyższą cenę kupna

Preliminowana w kwocie 1,042.040 K. (nie wliczając gruntu budowlanego) suma wydatków. przedstawia się szczególnie w stosunku do ilości korygendów (150) i do kwoty preliminowanej w roku 1896. na projektowany zakład poprawczy w Bylicach, **bardzo wysoką**.

Wobec tego poleciło c. k. M.nisterstwo zalecić Wydziałowi krajowemu aby wziął pod rozwagę ograniczenie programu i spowodował stosownie do tego odpowiedne zniżenie preliminarza kosztów.

Co do przedłożonego projektu szczegółowego zauważyło c. k. Ministerstwo że należałoby plany głównego budynku Nr. 2 i 3, zmienić w tym kierunku, aby zamiast dwu ryzalitów frontowych urządzić tylko jeden ryzalit środkowy, coby dało się przeprowadzić według zmiany zaznaczonej w planie poziomu parteru (im Grundrisse der Erdgeschosse).

Również plan budynku warstatowego nie przedstawia się jako odpowiedni celowi, ponieważ umieszczono w nim wszystkie warstaty z których niektóre, jak szkoła ślusarska, kowalska i kołodziejska, powodowałyby szczególniej w lecie gdy się pracuje przy otwartych oknach wielki łoskot i przeszkadzałoby przez to nauce warstatowej w innych oddziałach (w warstacie krawieckim, szewskim, rymarskim i koszykarskim).

Celem zapobieżenia tej niedogodności, byłoby wskazanem urządzić osobno dwa mniejsze budynki i umieścić w jednym z nich warstat ślusarski, kowalski i kołodziejski, ewentualnie także stolarski, resztę ubikacyi przeznaczonych na pracownie zaś przenieść do drugiego budynku.

Oba budynki warstatowe należałoby umieścić w odpowiedniej odległości od siebie.

Również należałoby koniecznie postarać się o odpowiedne celowi urządzenia wentylacyjne w salach naukowych, rekreacyjnych i sypialnych budynku głównego, niemniej jak w ubikacyach budynków warstatowych i szpitala, rozwiązać kwestyę opatrzenia zakładu w wodę i odprowadzania odpływów (Abwässerableitung) w sposób zupełnie prawidłowy, tudzież umieścić dozorcę chorych w samym szpitalu, mianowicie w przeznaczonej na ten cel ubikacyi, położonej wśród sal dla chorych.

Zwracając Wydziałowi krajowemu udzielone plany owówionego wyżej budynku, c. k. Namiestnictwo uprasza Wydział krajowy wskutek pomienionego wyżej reskryptu ministeryalnego o wzięcie pod rozwagę podniesionej przez c. k. Ministerstwo kwestyi, mianowicie także co do zmiany tego projektu, zarządzenie jej uskutecznienia i udzielenie zmienionego projektu celem przedłożenia go c. k. Ministerstwu.

Za c. k. Namiestnika:

Łoś w. r.

Odpis

pisma Wydziału krajowego we Lwowie z dnia 7. Kwietnia 1909 r. LW. 34.113/09 wystosowanego do c. k. Namiestnictwa we Lwowie

Odnośnie do pisma z dnia 20 marca b. r. II. 311/5, które c. k. Namiestnictwo zakomunikowało Wydziałowi krajowemu reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewn. z d. 12 marca b. r. L. 7.724 w sprawie urządzenia krajowego zakładu poprawczego dla młodocianych korygendów w Przedzielnicy, Wydział krajowy zauważa, co następuje:

1. Co do wartości majętności Przedzielnica względnie jej korzystnego nabycia:

Majętność Przedzielnicę nabył fundusz krajowy od funduszu religijnego za cenę 177.855 Kor. Kapitał ten ulokowany na 4% powinien dać dochodu rocznego w kwocie 7.114 Kor. 20 h.

Majętność Przedzielnicę wydzierżawił fundusz religijny, a Wydział krajowy prawa i obowiązki z tego kontraktu wypływające na siebie przejął, za czynszem rocznym . . . . . 5.200 K. — h.

zaś karczmę funduszową wynajął już Wydział krajowy za czynszem rocznym . . . . . 120 „ — „

razem dochód z Przedzielnicy wynosi . 5.320 K. — h.

Gdy od dochodu tego potrąci się opłacane na mocy kontraktów dzierżawy podatki gruntowy i domowy w łącznej kwocie 1.556 K. 71 h.

nie licząc niestałych wydatków jak prestacya na szkołę, wydzierżawienie szutrowiska gminnego na cele przyszłej budowy, — okazuje się dochód zaledwie w kwocie . . . . . 3.763 K. 29 h. odpowiadający tylko 2% od wyłożonego kapitału.

Cyfry te dowodzą, że fundusz krajowy nabywając majętność Przedzielnicę, nie doznał przy ustanowieniu ceny kupna takiego poparcia, żeby mogła być przytem mowa o korzystnem nabyciu tej majętności, zwłaszcza jeszcze, że budynki były w stanie podupadłym, a wiele gruntów wymaga kosztownej melioracyi, wreszcie w środku kompleksu gruntów funduszowych znajduje się parcela obca, którą będzie musiało się wykupić od jej właściciela za wygórowaną niezawodnie cenę.

Wydział krajowy wyraża też nadzieję, że c. k. Ministerstwo przecież tak z uwagi na powyższe cyfry jak i na cel humanitarny majętności Przedzielnica — nie będzie przypisywało krajowi po nad rzeczywistą wartość większej a idealnej tylko korzyści z nabycia tej majętności, i cenę tego nabycia, jako poniesione przez kraj koszta fundacyi zakładu — weźmie w rachubę przy wymiarze krajowi zasiłku w myśl §. 2. ustawy z 24/5 1885 dz. u. p. Nr. 90.

2. Co do planów budowy i kosztorysów zauważa Wydział krajowy przedewszystkiem, że jak to zaznaczono już w sprawozdaniu sejmowem z 5/2 907 udzielonem c. k. Namiestnictwu przy odezwie tut. z 6/6 907 LW. 21.491, przy sporządzaniu tego operatu technicznego miano na względzie wypracowane w swoim czasie plany i kosztorysy dla projektowanej pierwotnie osady poprawczej w Bylicach a nadto musiano zastosować się przecież do przerobienia tego operatu po myśli wskazówek zawartych w reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewn. z 1/6 1902. L. 47.818/901. zakomunikowanym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z 1/7 1902. L. 66.097.

A wedle uwag poczynionych w powołanym reskrypcie ministeryalnym „poszczególne ceny jednostkowe przedstawiały się nadzwyczaj niskie, że powątpiewać należy, ażali po poprzedniem przerobieniu planów wykazane ogólne koszta urządzenia zakładu w kwocie 869.354 Kor. 40 h. wystarczą i że do tej kwoty doliczyć trzeba spodziewaną podwyżkę w kwocie 50.000 Kor.“

Zatem z porównania kwoty nowego preliminarza .	.	1,042.040·— K.
z poprzednim kosztorysem + spodziewana nadwyżka	.	919.354·40 „
uzyskana różnica	.	133.695·60 „

nie może być uważana jako bardzo wysoka, skoro zważy się, jak już nadmieniono w powołanem sprawozdaniu Wydziału krajowego z 5/2 1907, Sejmowi przedłożonem, że:

„Koszt ogólny, w porównaniu z dawniejszymi planami i kosztorysami dla Bylic, zwiększył się, a to z powodu większego znacznie a koniecznego wydatku na drogi, parkany, wodociągi, kanały i ogrody, co poprzednio nie było przewidziane; dalej budynki — w myśl wskazówek ministeryalnych — zostały powiększone, mianowicie: budynek główny przez dodanie dwóch sal rekreacyjnych, których nie było w poprzednich planach, a przez co umożliwiono, że sypialnie znajdują się wyłącznie na I-em piątrze. Powiększono także budynek administracyjny, warsztatowy, kuchnię i pralnię. Przez to więc powiększenie rozmiarów budynków i skutkiem zmiany warunków miejscowych, wpływających na podrożenie cen jednostkowych budowy, koszta budowy zwiększyły się“.

Zalecone przez c. k. Ministerstwo obniżenie kosztów budowy może być chyba tylko ogólnikowe, gdyż w przedłożonym projekcie nie ma żadnych szczegółów, których redukcye lub opuszczenie mogłoby być ściśle wyszczególnione. Tyczy się to tak budynku internatowego, gdzie n. p. w sypialniach liczone jest (mimo spodziewanego przepełnienia!) tylko po ca 4·5 m² na jednego korygenda, ani co do budynków mieszkalnych o bardzo skromnych mieszkaniach, ani co do ekonomii, szpitala, folwarku, gdzie zastosowano w projekcie możliwe oszczędności. Ewentualne redukcye byłyby w sprzeczności z poprzedniemi żądaniami c. k. Ministerstwa, które samo wskazywało na potrzebę urządzenia zakładu w sposób należyty i odpowiadający wymogom hygieny.

W sprzeczności z tem ogólnikowem zaleceniem obniżenia programu i kosztów budowy są dalsze uwagi c. k. Ministerstwa co do szczegółowego projektu.

Żądanie, aby w budynku internatowym zmieniono 2 frontowe ryzality na trzy (nie jeden) jest niczem nie umotywowane.

Do wyrażenia swych zapatrywań, ściśle pod względem zewnętrznej architektury niema c. k. Ministerstwo podstawy, w każdym razie wysunięcie frontowych ryzalitów spowodowałoby zwiększenie zabudowanej powierzchni o 38·34 m², czyli podwyższenie kosztów budowy 38·34 × 200·00 K. o 7.660 Kor.

Następna uwaga c. k. Ministerstwa, aby rozdzielić budynek warsztatowy na dwa osobne i odległe budynki tak, aby odsunąć warsztaty hałaśliwe od spokojnych możnaby uważać za słuszne; jednakże zauważa się, że w przedłożonych planach podział ten już faktycznie istnieje a pracownia kołodziejska jest oddaloną od najbliższej szewskiej o 15·0 m. t. j. że stuk nie może być przeszkodą w pracy tych mniej hałaśliwych warsztatów. Rozdzielenie budynków i budowa osobnego magazynu i schodów strychowych zwiększyłaby koszta budowy o 5.000 K.

Ogólne uwagi c. k. Ministerstwa o urządzeniu należytej wentylacyi w salach budynku głównego, warsztatów i szpitala, o zaopatrzenie zakładu w wodę i odprowadzenie fekalii i wód użytkowych dowodzą, że projekt nie był należycie rozpatrywany, gdyż kosztorysy tych urządzeń są załączone lub wykazane w ogólnem zestawieniu.

Co do wentylacyi, nie jest przewidziana jako motoryczna, bo urządzenie takie jest zbyt kosztowne (dla samego budynku głównego około 25.000 Kor.) a wentylacya okienna i kominowa, w planach uwidoczniona, będzie dla tych, wolno stojących budynków wystarczająca.

W ostatniej uwadze żąda c. k. Ministerstwo, aby w szpitalu miał dozorca stale mieszkanie. W planach jest w istocie odnośna ubikacya nazwana jako separatka dla jednego chorego, w opisie jednak jest wymienione 7-dmiu chorych (nie ośm) i pokój dozorcy.

Zresztą projekt przedłożony c. k. Ministerstwu nie jest oczywiście szczegółowo opracowany. Plany budynków mają zaledwie poziomy piąter, inne poziomy, przekroje i fasady nie są dotychczas wykonane. Tak samo co do dróg, kanalizacyi, wodociągów, wykonane były tylko przybliżone kosztorysy dla przybliżonego zestawienia sumy kosztów jako kosztorys informacyjny.

Wobec takiego stanu rzeczy nie widzi się Wydział krajowy spowodowanym do ograniczenia przedłożonego już programu urządzenia zakładu poprawczego w Przedzielnicy i do zniżenia preliminarza kosztów, i nie widzi słusznego powodu do ponownej zwłoki w udzieleniu już raz krajowi ze strony c. k. Rządu na podstawie przedłożonego operatu technicznego — subwencyi państwowej na mocy §. 2. ustawy z 24/5 1885 dz. u. p. Nr. 90. A jaknajrychlejsza pomoc ta jest tembardziej wskazaną, że koszta budowy z powodu zwłoki dwuletniej wzrosną i wzrastać będą stale, im termin budowy odwlekany będzie. Jeżeli zatem budowa w roku przyszłym nie miała być zaczętą, byłoby bezcelowem opracowanie w r. b. kosztorysów, ponieważ przy dalszej zwłoce przestałyby odpowiadać warunkom.

Wydział krajowy zatem zwracając dołączony do odezwy tamt. z dnia 20. marca b. r. II. 311/5 operat techn. i odwołując się do pisma swojego z dnia 6. czerwca 1907. LW. 21.491 — uprasza ponownie c. k. Namiestnictwo o niezwłoczne ile możności przedłożenie z powrotem niniejszej sprawy c. k. Ministerstwu spraw wewn. o wyjednanie u c. k. Rządu jaknajrychlejszego zatwierdzenia przedłożonych już planów i kosztorysów, tudzież statutu dla projektowanego zakładu poprawczego w Przedzielnicy, i wydatnej subwencyi państwowej na ten cel po myśli §. 2. ustawy z 24/5 1885 dz. u. p. l. 90.—tak, iżby Wydział krajowy przystąpić mógł w jaknajbliższym czasie do zrealizowania od tylu już lat wlokącej się i z kosztami przygotowawczymi połączonej sprawy urządzenia w kraju zakładu poprawczego.

Przed ostatecznem załatwieniem tej sprawy nie może też Wydział krajowy przystąpić do wykonania uchwały Wys. Sejmu z dnia 12/10 1907, powziętej ku uczczeniu 60 letn. jubileuszu panowania Najjaśniejszego Pana co do wprowadzenia w życie kraj. osady poprawczej.

LW. 64.896/09.

We Lwowie dnia 28. lipca 1909.

Ad 508

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy i obszaru dworskiego w Budkach nieznanowskich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Busku a przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej.

Wysoki Sejmie!

Gmina i obszar dworski Budki nieznanowskie wniosła do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego w Kamionce strumiłowej prośbę o wydzielenie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Busku, a przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej, motywując swą prośbę tem, że gmina Budki nieznanowskie oddaloną jest od siedziby c. k. Sądu powiatowego w Busku o 39 klm i to drogi podłej, pomiędzy lasami i bagnami, podczas gdy do Kamionki str. odległość wynosi 14 klm i to drogi w $^3/_4$ częściach murowanej.

Dalej podnosi gmina, że wkrótce otrzyma też połączenie z Kamionką przez otwarcie kolei Lwów-Stojanów.

Wreszcie zaznacza, że należy do c. k. Starostwa i Wydziału powiatowego jak niemniej i parafii w Kamionce strumiłowej, tudzież, że tam tylko uczęszcza na targi i jarmarki, że zatem wszystkie interesa mieszkańców gminy koncentrują się w Kamionce.

Wydział powiatowy w Kamionce przedkładając sprawozdanie z 3. lipca 1908 l. 2419 powyższą prośbę gminy przedłożył uchwałę Rady powiatowej z 11. czerwca 1908, którą oświadczono się za przychylnem załatwieniem prośby gminy, jako zupełnie uzasadnionej i zasługującej na uwzględnienie.

Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie odezwą z 21. listopada 1908 Prez. $\frac{27108}{3\ Z/8}$ oznajmiło, że przeciw projektowanej zmianie nie tylko nie zachodzą żadne przeszkody ani ze względu na administracyę sądową, ani na ustrój ksiąg gruntowych, lecz owszem zmiana ta, bacząc na stosunki komunikacyjne Budek nieznanowskich z Kamionką strumiłową jest w interesie ludności pożądaną.

Gdy zatem miarodajne w tej sprawie czynniki i władze uznały żądanie gminy Budki nieznanowskie za uzasadnione i gdy to wydzielenie odbywa się w granicach tego samego powiatu politycznego, Wydział krajowy przedkłada tę

sprawę Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przychylnym ze swej strony dla petycyonującej gminy i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Budki nieznanowskie leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Busku, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej.

Z Rady Wydziału krajowego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Jan Kiweluk, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 84.363/09. We Lwowie dnia 3. sierpnia 1909.

Aleg 509

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gmin i obszarów dworskich Sanniki i Mistyce z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni a przydzielenie tychże do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mościskach.

Wysoki Sejmie!

Obszary dworski i gminy Mistyce i Sanniki wniosły w marcu r. 1908 prośbę do Wydziału krajowego o wydzielenia ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, motywując tę prośbę tem, że odległość tych miejscowości do Sądowej Wiszni wynosi $2^1/_2$ mili drogi złej i błotnistej, podczas gdy do Mościsk mają te gminy niecałą milę i to drogi dostępniejszej, bo częściowo szutrowanej.

W załatwieniu tej prośby odniósł się Wydział krajowy do Wydziału powiatowego w Mościskach celem przeprowadzenia dochodzeń, który też sprawozdaniem z 22. sierpnia 1908 l. 2603, przedłożył zebrany materyał, podnosząc, że okoliczności naprowadzone w prośbie są zupełnie z prawdą zgodne, gdyż gminy petycyonujące są z miastem powiatowem Mościska znacznie krótszą i lepszą drogą połączone, bo częściowo szutrowaną drogą, że prócz spraw sądowych i podatkowych mieszkańcy gmin Sanniki i Mistyce nie mają z miastem Sądowa Wisznia żadnych styczności, gdy przeciwnie z bliżej położonem miastem powiatowem Mościska łączą ich interesa handlowe, a nadto też sprawy załatwiane w c. k. Starostwie, Urzędzie ewidencyjnym i Radzie powiatowej. Wskutek tego też Rada powiatowa na posiedzeniu z 13. sierpnia 1908 uchwaliła, uwzględniając topograficzne położenie petycyonujących gmin, dalej stosunki komunikacyjne i wreszcie stosunki ekonomiczno-społeczne, jednogłośnie poprzeć prośbę tych gmin, uważając żądane przyłączenie do Mościsk za właściwe i wskazane, a dla mieszkańców gmin i obszarów dworskich w Sannikach i Mistycach za korzystne i konieczne.

C. k. prezydyum Sądu krajowego wyższego we Lwowie odezwą z 12. stycznia 1909 Prez. $\frac{303}{3\ Z/9}$ oznajmiło, że przeciw projektowanej zmianie nie zachodzą żadne przeszkody ani ze stanowiska wymagań administracyi sądowej, ani ze względu na ustrój ksiąg gruntowych.

Gdy zatem miarodajne w tej sprawie czynniki i władze uznały żądanie gmin Mistyce i Sanniki o to wydzielenie za uzasadnione i gdy to wydzielenie

odbywa się w granicach tego samego powiatu politycznego, Wydział krajowy przedkłada tę sprawę Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przychylnym ze swej strony dla petycyonujących gmin i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Mistyce i Sanniki leży wydzielenie ich wraz z obszarami dworskimi z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mościskach.

Z Rady Wydziału krajowego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Jan Kiweluk, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 46.908/09.

We Lwowie dnia 20. lipca 1909.

Aleg 510

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Sapohów wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mielnicy a przyłączeniu jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Borszczowie.

Wysoki Sejmie!

Gmina Sapohów pow. Borszczowskiego wniosła w lutym 1908 petycyę do Wysokiego Sejmu na ręce Wydziału krajowego o wyłączenie jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mielnicy a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Borszczowie motywując swą prośbę tem, że odległość Sapohowa od Mielnicy wynosi 21 klm., podczas gdy od Borszczowa 10 klm. Odległość ta naraża ludność na straty materyalne, a nawet na utratę zdrowia i życia, gdyż gmina cytuje czterech mieszkańców, którzy w zimie bądź wskutek przeziębienia w drodze do sądu lub urzędu podatkowego zachorowali i pomarli, bądź wprost w drodze pozamarżali.

Wydział krajowy udzielił powyższą petycyę Wydziałowi powiatowemu w Borszczowie do zbadania, który też sprawozdaniem z 21. stycznia 1909, L. 3.607 przedłożył oprócz deklaracyi przystąpienia obszaru dworskiego w Sapohowie do petycyi gminy, uchwałę Rady powiatowej borszczowskiej z 31. grudnia 1908, którą jednomyślnie postanowiono poprzeć petycyę gminy Sapohów o żądane wyłączenia już tylko z tego względu, iż odległość Sapohowa do Borszczowa jest prawie o połowę mniejszą jak z Sapohowa do Mielnicy i że ludność Sapohowa odwiedza bardzo często Borszczów jako miasto powiatowe mając tam liczne sprawy tak w c. k. Starostwie jak w Wydziale powiatowym i w urzędzie ewidencyjnym do załatwienia.

Następnie odniósł się Wydział krajowy o opinię do Prezydjum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie, które pismem z 20. kwietnia 1909 L. Prez. $\frac{8765}{3. Z/9}$ oznajmiło, że przeciw projektowanej zmianie nie zachodzą ze stanowiska wymogów administracyi sądowej jak i w uwzględnieniu ustroju ksiąg gruntowych żadne przeszkody.

Gdy zatem miarodajne w tej sprawie czynniki i władze uznały żądania gminy Sapohów o to wydzielenie za uzasadnione i gdy to wydzielenie odbywa się w granicach tego samego powiatu politycznego Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi tę sprawę z wnioskiem przychylnym ze swej strony dla petycyonującej gminy i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Sapohów leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mielnicy a przyłączenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Borszczowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Jan Kiweluk w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L.W. 65.150/09.

We Lwowie dnia 28. lipca 1909.

Alag. 511

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gmin i obszarów dworskich w Zaborzu i Wulce mazowieckiej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Uhnowie a wcielenia ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Rawie ruskiej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami z 7. i 17. października 1908 odstąpił Wysoki Sejm petycye gmin Zaborze i Wulka mazowiecka o wydzielenie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Uhnowie, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Rawie ruskiej, Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania.

W wykonaniu tych uchwał Wydział krajowy zarządził zbadanie tej sprawy przez Wydział powiatowy w Rawie i zażądał opinii c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie.

Sprawozdaniami z 8. marca 1909 l. 3738/08 i 3756/08 przedłożył Wydział powiatowy uchwały Rady powiatowej z 6. marca 1909, któremi jednogłośnie postanowiono poprzeć petycye gmin i obszarów dworskich o żądane wydzielenie jako przedstawiające dla nich znaczne korzyści, gdyż oddalenie tych gmin od Rawy jest mniejsze nadto droga o wiele lepsza jak do Uhnowa, a wreszcie, ponieważ Rawa jest siedzibą c. k. Starostwa i Wydziału powiatowego, a nadto prowadzi ożywiony handel, który ściąga mieszkańców tych gmin na targi i zarobki.

C. k. prezydyum Sądu krajowego wyższego we Lwowie odezwą z 8. czerwca 1909 Prez. $\frac{1234}{3\ Z/9}$ oznajmiło, iż przeciw projektowanym znianom nie zachodzą pod względem ustroju ksiąg gruntowych żadne przeszkody, zaś ze stanowiska administracyi sądowej podnieść należy, iż wobec faktu, iż liczba mieszkańców Sądu powiatowego w Rawie wynosi według ostatniego spisu przeszło 50.000, okazałaby się możliwie potrzeba pewnego pomnożenia personalu.

Gdy zatem miarodajne w tej sprawie czynniki i władze uznały żądanie gmin Zaborza i Wulka mazowieckiej o to wydzielenie za uzasadnione, i gdy to wydzielenie odbywa się w granicach tego samego powiatu politycznego, Wydział krajowy przedkłada tę sprawę Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przychylnym ze swej strony dla petycyonujących gmin i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Zaborze i Wulka mazowiecka leży wydzielenie ich wraz z obszarami dworskimi z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Uhnowie, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Rawie.

Z Rady Wydziału krajowego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Jan Kiweluk, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 89.432/09. We Lwowie, dnia 20. sierpnia 1909.

Akc. 512

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 2. listopada 1908 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 16. czerwca 1908, L. 45249 w przedmiocie galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

2. Sejm udziela zarządowi galic. Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków tej Kasy za rok 1907".

Uchwały powyższe zakomunikował Wydział krajowy Zarządowi Kasy pismem swem z dnia 17. listopada 1908, L. W. 117270.

W myśl §. 38 statutu galic. Kasy oszczędności we Lwowie przedkłada Wydział krajowy sporządzone przez Dyrekcyę i sprawdzone przez komisyę rewizyjną rachunki tej Kasy za rok 1908.

Powyższe rachunki przyjęte przez Wydział Kasy uchwałą z dnia 16. kwietnia 1909 przyjęło także Walne Zgromadzenie Towarzystwa Kasy uchwałą z dnia 7. maja 1909, przyczem postanowiło upraszać Wysoki Sejm o przyznanie Zarządowi Kasy absolutoryum ze wspomnianych rachunków.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

2. Sejm udziela Zarządowi galic. Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków tej Kasy za rok 1908.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

GALICYJSKIEJ

KASY OSZCZĘDNOŚCI

WE LWOWIE

ZA ROK

1908,

a LXV. istnienia Zakładu.

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU.

Szanowne Zgromadzenie!

W myśl §. 44. punkt 1. i §. 51. punkt 6. statutu galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie Wydział Kasy przedkłada Szanownemu Zgromadzeniu sporządzone przez Dyrekcyę, a sprawdzone w myśl §. 58. statutu przez Komisyę rewizyjną Wydziału rachunki galic. Kasy oszczędności we Lwowie za rok 1908. i uprasza:

Szanowne Zgromadzenie raczy uchwalić następujący wniosek do Wysokiego Sejmu:

Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie, przyjmując do wiadomości rachunki galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie za rok 1908., wnosi: Wysoki Sejm raczy w myśl §. 38. statutu udzielić Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków za rok 1908.

We Lwowie, dnia 16. kwietnia 1909.

Z Wydziału galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Przewodniczący:

Stanisław Niezabitowski wlr.

SPRAWOZDANIE DYREKCYI.

L. $\frac{2607}{I.}$/09

Szanowny Wydziale!

Przedkładamy Szanownemu Wydziałowi zamknięcie rachunkowe za rok 1908. a 65-ty istnienia galicyjskiej Kasy oszczędności.

Był to rok spokojnego rozwoju naszej instytucyi, jakkolwiek ogólna konjunktura finansowa pozostawała jeszcze zawsze pod znakiem depresyi. Ruch na targu pieniężnym słaby — popyt za walorami lokacyjnymi mały — stan kursów ponownie się obniżył.

Bank austro-węgierski obniżył stopę procentową od eskontu weksli dnia 11. stycznia 1908. z 6% na 5%, dnia 4. lutego 1908 z 5% na 4½% a dnia 8. maja 1908. z 4½ na 4%.

Galicyjska Kasa oszczędności opłacała od wkładek na książeczki przez cały rok 1908. procent 4% oraz podatek rentowy.

Stan wkładek z 1. stycznia 1908 wynosił K. 81,206.225·14

w roku 1908. włożono K. 42,501.267·54

odebrano „ 39,717.453·09

włożono więcej: „ 2,781.814·45

K. 83.988.039·59

w odsetkach nieodebranych i do kapitału dopisanych przybyło „ 3,103.392·95

Stan kapitału na 96.582 książeczkach wynosił dnia 31. grudnia 1908. . . . . K 87,091.432·54

Załatwiono w r. 1908. stron 242.254 a kapitał przeciętny złożony na jednej książeczce wynosił K. 901·73.

Obrót ogólny kasowy wynosił K. 393,411.420·26.

Stan pożyczek hipotecznych na dobra i realności, pożyczek komunalnych, tudzież reszt cen kupna dóbr i realności odsprzedanych wynosił z końcem roku 1907. . . . . K. 47,982.060·62

W ciągu roku 1908. zaliczono nowych pożyczek na dobra i realności i przybyło tytułem reszt cen kupna dóbr i realności odsprzedanych . . . K 4,618.600·—

a spłacono doraźnie i amortyzacyą . » 2,494.294·70

zaliczono przeto więcej o . . . . . » 2,124.305·30

zaczem stan tej lokacyi wynosił 31. grudnia 1908. . . . K 50,106.365·92

Zaległe odsetki od pożyczek hipotecznych, komunalnych i reszt cen kupna, które wynosiły z końcem r. 1907. 557.089·15, wynoszą w obecnem zamknięciu K 636.990·26 a więc wzrosły — w porównaniu z r. 1907. o K 79.901·11, co należy wziąć na karb podniesienia się stanu pożyczek i będącej jeszcze w ciągu roku 1908. w toku akcyi podwyższenia stopy procentowej od dawnych pożyczek i dyktowanej nią względności.

Stosunek procentowy zaległości do stanu kapitału z dniem 31. grudnia 1908. wynosi 0·5%.

Z trzema i więcej ratami zalegało w dniu 31. grudnia 1908. roku 13. pożyczek hipotecznych na dobra, a 109. pożyczek na realności.

Znaczna część zaległości wpłynęła już w ciągu stycznia i lutego 1909.

Z końcem roku 1907. było 14. hipotek w egzekucyi. W ciągu roku 1908. dano do egzekucyi 60. hipotek; w czasie tym z powodu częściowego lub całkowitego wyrównania zaległości ratalnych cofnięto 25. a przymusową sprzedażą załatwiono 4. ze spraw egzekucyinych, pozostało więc z końcem r. 1908. w egzekucyi 45. hipotek.

Odsprzedaż nabytych na licytacyi nieruchomości postępuje pomyślnie. W ciągu r. 1908. odsprzedaliśmy jeden grunt budowlany i hotel »Imperial« we Lwowie tudzież dwie kamieniczki w Zamarstynowie, a nie nabyliśmy żadnego objektu. Z końcem r. 1908. pozostały naszą własnością 2. kamieniczki w Zamarstynowie i 3. domy piętrowe we Lwowie.

Skutkiem dokonanych sprzedaży pozycya bilansu »dobra i realności natyte« zmniejszyła się w roku 1908. w porównaniu z r. 1907. (K 702.351·09) o K 421.931·63 i wynosi z końcem r. 1908. K 280.419·46.

Dochody z realności nabytych figurują w rachunku strat i zysków z kwotą K 52.573·18.

Tak zwane »interesa w likwidacyi« t. j. przedsiębiorstwa naftowe objęte po p. Wacławie Wolskim i śp. Odrzywolskim wynoszące w bilansie za rok 1907 . . . . . K 10,417.458·01
obniżyły się o nadwyżkę wpływów ponad wydatki (K 351.255·43 — K 233.278·87) . . . . . » 117.976·56
i wynoszą z dniem 31. grudnia 1908. . . . . K 10,299.481·45

Wpływy pochodzą w znacznej części z dalszej, stopniowej likwidacyi. Dochody bieżące uszczupliły się z powodu spadku produkcyi, niemniej upływu stosunku kontraktowego z »Trzebinią« i niebywałej zniżki cen na targu ropnym.

Stosunki te były powodem, że w ciągu r. 1908. zwinęliśmy własny zarząd także w Schodnicy i część kopalni już od 1. kwietnia, resztę od 1. lipca 1908. oddaliśmy w dzierżawę, względnie odpowiedzialną administracyę osobom trzecim. Z mocy odnośnych umów obok brutto udziałów mamy zapewniony udział w nadwyżce ceny reszty produkcyi ponad pewne minimum, tak, że partycypujemy dalej w zyskach, nie ponosząc żadnego ryzyka.

W Kosmaczu uwierciliśmy w r. 1908. 148. metrów a po wstrzymaniu wiercenia produkcya pokrywa koszta administracyi i popędu. Układ zawarty w r. 1908. z gminą Kosmacza zapewnia nam na czas trwania układu ze Spółką

Kosowską tereny kosmackie, do których wobec wyczerpywania się Borysławia i Schodnicy wypada nam tem większą przywiązywać wagę.

W ciągu r. 1908. zostały wszystkie kopalnie i uprawnienia naftowe, które pozostawały w przymusowym zarządzie Kasy, tabularnie na jej własność przeniesione. Znane powszechnie położenie przemysłu naftowego jednak nie rokuje niestety nadziei, ażeby ich sprzedaż mogła w przewidzieć się dającej przyszłości nastąpić.

Rachunek zysków i strat wykazuje:

dochody:		K 4,485.639·56
wydatki:		
procenty i prowizye . . .	K 3,756.399·32	
płace i koszta ogólne . . .	« 362.118·30	
podatki	« 71.242·33	
koszta utrzymania gmachu . .	« 8.274·94	K 4,198.034·89
okazuje się nadwyżka z obrotu		K 287.604·67

z której użyliśmy na pokrycie strat:

na zaliczkach na płace urzędników i woźnych	K 774·47	
na stacyi elektrycznej	« 1.771·45	
na spadku kursu efektów funduszu obrotowego	« 241.039·85	
amortyzacya dokupna ruchomości na rok 1908	« 534·18	K 244.119·95
przeznaczając resztę w kwocie		K 43.484·72

na dotacyę rezerwy na pokrycie dubiozów.

W roku 1908. z kapitału wkładkowego . . . K 87,091.432·54

część w interesach w likwidacyi . . .	K 10,299.481·45	
i gmach własny	« 1,950.000·—	
razem . .		K 12,249.481·45
nie dały oprocentowania, a fruktyfikując resztę		K 74,841.951·09
uzyskaliśmy oprocentowanie od wkładek .	K 3,266.612·50	
nadwyżkę obrotową	« 287.604·67	
razem . .	K 3,554.217·17	

czyli 4·749% od kapitału w obrocie, zwiększonego o dopisane w obu półroczach odsetki i po pokryciu wszystkich kosztów.

Fundusz obrotowy ulokowany w efektach wartości nomin. K 14,940.500·— przyniósł nam li tylko 4% odsetki, — nie przyczynił się zatem do osiągnięcia nadwyżki obrotowej.

Kwota K 241.039·85 pochodząca ze straty na kursie papierów naszego funduszu obrotowego jest tylko stratą rachunkową, która w miarę podniesienia się kursu efektów automatycznie się wyrówna.

Porównawcza tabela głównych lokacyi, zestawiona na zasadzie regulaminu który postanawia, by kwoty użyte na poszczególne lokacye obliczać w stosunku do kapitału wkładkowego, zmniejszonego o wartość gmachu, wykazuje z końcem roku 1908. następujące cyfry procentowe:

I. pożyczki hipoteczne i komunalne, ich procenty zaległe, dobra i realności nabyte i kapitał stacyi elektrycznej	60·14%

II.	weksle, pożyczki Towarzystw zarobkowych, spółek oszczędności i pożyczek	21·05%
III.	papiery wartościowe funduszu obrotowego łącznie z wartością kuponów bieżących . . .	16·54%
IV.	zaliczki na zastaw papierów wartościowych, lokacye w bankach i kasach oszczędności . . .	2·43%
V.	kasa, zaliczki różnych osób	0·40%
VI.	interesa w likwidacyi	12·09%

Szanownemu gronu cenzorów składamy za ich skuteczną pracę i łaskawy udział w ocenie eskontowanych weksli wyrazy podziękowania.

We Lwowie, dnia 10. kwietnia 1909.

Dyrekcya Galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Dr. Edward Stroynowski włr. ***Dr. Ferdynand Kwiatkowski*** włr.

Dr. Władysław Abraham włr.

A.

FUNDUSZ OBROTOWY.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków funduszu obrotowego z dniem 31. grudnia 1908.

1. Ruch kasy i ogólny obrót rachunków za rok 1908.
2. Wykaz efektów funduszu obrotowego.
3. Zestawienie ruchu za rok 1908. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu z dniem 31. grudnia 1908.
4. Zamknięcie rachunku strat i zysków za rok 1908.
5. Bilans z dniem 31. grudnia 1908.

Ruch kasy i ogólny obrót rachunków za rok 1908.

POBORY				Wyszczególnienie	WYPŁATY			
kasowe i rachunkowe		kasowe			kasowe		kasowe i rachunkowe	
245.339	21	245.339	21	Zapas gotówki z dnia 1. stycznia 1908.	—	—	—	—
12.360	—	—	—	Czynsze z gmachu własnego	—	—	12.360	—
502.888	89	213.888	89	Dobra i realności nabyte	4.108	—	75.969	76
72.139	61	66.325	83	Dochody z dóbr i realności nabytych	14.231	99	71.839	91
378.472	05	115.260	—	Efekta funduszu obrotowego	—	—	6.726	70
5.662	90	4.688	90	Eskontowane obce	3.232	90	5.862	90
15.259.740	41	—	—	Giro-obligo z weksli reeskontowanych	60.820	99	14,972.250	15
454.297	92	292.734	96	Interesa w likwidacyi	295.744	71	336.321	36
14.436	47	—	—	Koszta utrzymania gmachu	12.588	50	15.451	45
447.362	38	8.006	88	Koszta utrzymania zakładu	393.311	62	450.178	91
20,184 998	01	—	—	Lombard efektów własnych	20,511.998	01	20,511.998	01
612 844	91	611.572	25	Pożyczki hipoteczne na dobra	10.000	—	11.346	66
1,774.669	08	1,772.815	66	Pożyczki hipoteczne na realności miejskie	4,019.600	—	4,021.433	54
12.287	14	12.287	14	Pożyczki hipoteczne na posiadłości wiejskie	—	—	—	—
77.095	39	77.095	39	Pożyczki komunalne	—	—	300.000	—
10.300	—	10.300	—	Pożyczki towarzystw zarobkowych i gospodarczych	—	—	—	—
53.900	—	53.900	—	Pożyczki spółek oszczędności i pożyczek	—	—	—	—
8,971.816	48	3.506.177	02	Procenta pobrane i wypłacone	27.855	75	9,342.058	40
557.089	15	—	—	Procenta zaległe	—	—	725.606	88
492.048	96	—	—	Procenta pobrane na rok przyszły	—	—	—	—
3,706.145	05	—	—	Procenta wkładek oszczędności	163.219	55	3,706.145	05
145.577	23	139.486	08	Prowizye pobrane i wypłacone	155	66	145.346	03
145.882	92	122.677	92	Rachunki bieżące pokryte efektami	135.270	75	144.654	92
60,205.861	26	35,174.946	60	Rachunki bieżące z bankami (lokacye i długi)	13,767.444	38	60,109.193	08
114.343 215	42	42,427.502	73	Do przeniesienia	39,419.582	81	114,964.743	71

POBORY		Wyszczególnienie	WYPŁATY	
kasowe i rachunkowe	kasowe		kasowe	kasowe i rachunkowe
114,343.215 42	42,427.502 73	. . . . Z przeniesienia	39,419.582 81	114,964.743 71
7,905.615 90	6,954.261 65	Rachunki różne (dłużnicy i wierzyciele)	6,204.122 88	7,274.413 56
21.478 81	— —	Rachunki przechodnie (stan czynny i bierny) . . .	— —	6.521 52
20.578 38	20.578 38	Reszty cen kupna dóbr i realności odsprzedanych . .	— —	289.000 —
43.484 72	— —	Rezerwy specyalne	— —	— —
534 18	— —	Ruchomości	— —	534 18
56.935 690 60	40,604 806 99	Weksle w portfelu	46,394.369 17	59,369.421 47
14,972.250 15	— —	Weksle w reeskoncie	— —	15,259.740 41
285.344 28	165.543 47	Weksle w procesie	1.532 20	381.960 20
45,604.660 49	42.501.267 54	Wkładki oszczędności	39,719.453 09	39,719.453 09
8,921.747 87	6,808.018 86	Wkładki na rachunek bieżący	6,850.907 88	10,825.103 64
87.713 38	32.210 50	Wkładki w austryackich kasach oszczędności . . .	345.000 —	472 200 31
364.974 50	364.974 50	Zaliczki na zastaw terminowy efektów	649.500 —	649.500 —
4,563.169 22	— —	Zyski i straty za rok 1908	— —	4,563.169 22
— —	— —	Pozostałość gotówki z dniem 31. grudnia 1908. . . .	294.696 59	294.696 59
254,070.457 90	139,879.164 62		139,879.164 62	254,070.457 90

Pobory kasowe w roku 1908. . . .	139,633.825·41
Wypłaty kasowe w roku 1908. . .	139,584.468·03
Obrót kasowy w roku 1908. . .	279,218.293·44
Ogólny obrót rachunków w roku 1908 .	507,600.880·—

WYKAZ EFEKTÓW FUNDUSZU OBROTOWEGO.

Wyszczególnienie efektów	Pierwszy kupon płatny dnia	Wartość imienna wal. kor. kor.	h.	Wartość po kursie %	obiegowa w walucie koronowej kor.	h.	Wartość kuponu bieżącego do 31/12. 1908. kor.	h.
4% austryackie losy państwowe z r. 1860. (sztuki po fl. 500)	1/5. 1909.	15.000	—	151.40	22.710	—	124	55
4% austryackie losy państwowe z r. 1860. (sztuki po fl. 100)	1/5. 1909.	4.000	—	208.25	8.330	—		
4% austryacka jednolita renta papierowa	1/5. 1909.	1,105.000	—	94.25	1,041.462	50	7.243	89
4·2% austryacka jednolita renta papierowa	1/2. 1909.	201.100	—	97.25	195.569	75	3.495	78
4% austryacka jednolita renta srebrna	1/7. 1909.	542.000	—	94.25	510.835	—	—	—
4·2% austryacka jednolita renta srebrna	1/4. 1909.	20.200	—	97.30	19.654	60	209	74
4% austryacka renta koronowa	1/3. 1909.	1,000.000	—	94.35	943.500	—	13.222	22
3½% austryacka renta inwestycyjna	1/2. 1909.	300.000	—	84 30	252.900	—	4.345	83
3% pryorytety towarzystwa austryackich kolei lokalnych z roku 1894.	1/7. 1909.	50.000	—	77.40	38.700	—	—	—
4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1893.	1/5. 1909.	718.500	—	93.75	673.593	75	4.710	17
4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego	30/6. 1909.	737.300	—	97.50	718.867	50	—	—
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1896.	1/5. 1909.	1,103.000	—	90.50	998.215	—	7.230	78
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1900.	1/3. 1909.	161.000	—	92.00	148.120	—	2.128	78
4% listy hipoteczne galicyjskiego banku hipotecznego	1/5. 1909.	2,364 800	—	93.50	2,211.088	—	15.502	58
4% listy zastawne galicyjskiego towarzystwa kredytowego ziemskiego 56-letnie	30/6. 1909.	2,505 400	—	91.80	2,299.957	20	—	—
4½% listy zastawne banku krajowego	30/6. 1909.	116 000	—	100.00	116.000	—	—	—
4% listy zastawne banku krajowego	30/6. 1909.	1,397.000	—	93.25	1,302.702	50	—	—
4½% obligacye komunalne banku krajowego III. emisyi	1/4. 1909.	429.200	—	99.75	428.127	—	4.774	85
4% obligacye komunalne banku krajowego IV. emisyi	1/4. 1909.	445.000	—	93.00	413.850	—	4.400	56
4% obligacye kolejowe banku krajowego	1/4 1909.	870.000	—	93.00	809 100	—	8.603	33
4% listy zastawne banku austryacko węgierskiego 50-letnie	1/4. 1909.	750.000	—	97.70	732.750	—	7.416	67
4% obligacye banku związkowego czeskich kas oszczędności	1/5. 1909.	50.000	—	100.00	50.000	—	327	78
akcye banku austryacko-węgierskiego (sztuk 40)	II. 1908.	56.000		1733.00*)	69.320	—	1.392	22
		14,940.500	—		14,005.352	80	85.129	73
Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do 31. grudnia 1908.					85.129	73		
efekta funduszu obrotowego z dniem 31. grudnia 1908. przedstawiają wartość					14,090.482	53		

*) za sztukę.

ZESTAWIENIE

ruchu za rok 1908. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu z dniem 31. grudnia 1908.

Pozycya bilansu				W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Stan czynny.						
I.	**Kasa:**						
	Pozostałość z dniem 31. grudnia 1908. (patrz ruch kasy str. 3.)			. . .		294 696	59
II.	**Gmach własny:**						
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. niezmieniony			. . .		1,950.000	—
III	**Pożyczki hipoteczne na dobra:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. .	sztuk	139	13,963.037	75		
	W ciągu roku 1908 zaliczono .	sztukę	1	10.000	—		
	łącznie . .	sztuk	140	13,973.037	75		
	W ciągu roku 1908. spłacono .	„	7	611.498	25		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908.	sztuk	133	. .	.	13,361.539	50
IV.	**Pożyczki hipoteczne na realności miejskie:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. .	sztuk	1708	29,567.326	53		
	W ciągu roku 1908. zaliczono .	„	153	4,019.600	—		
	a jedną pożyczkę dawniejszą rozłożono na dwie, skutkiem czego przybyła sztuka		1				
	łącznie . .	sztuk	1862	33,586.926	53		
	W ciągu roku 1908. spłacono .	„	92	1,772 835	54		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. .	sztuk	1770	. .	.	31,814.090	99
V	**Pożyczki hipoteczne na posiadłości wiejskie:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. .	sztuk	83	409 027	20		
	W ciągu roku 1908. spłacono .	„	—	12.287	14		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. .	sztuk	83	. .	.	396.740	06
VI.	**Reszty cen kupna dóbr i realności odsprzedanych:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. .	sztuk	40	1,341.720	44		
	Przy hipotece realności, w ciągu roku 1908. odsprzedanych, pozostawiono .	„	3	289.000	—		
	łącznie . .	sztuk	43	1,630.720	44		
	W ciągu roku 1908. spłacono .	„	—	20.578	38		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908 .	sztuk	43	. .	.	1,610.142	06
VII.	**Pożyczki komunalne:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. .	sztuk	46	2,700.948	70		
	W ciągu roku 1908. pretensyę do gminy miasta Lwowa zmieniono na pożyczki komunalne	„	2	300.000	—		
	łącznie . .	sztuk	48	3,000.948	70		
	W ciągu roku 1908. spłacono .	„	6	77.095	39		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908.	sztuk	42	.	.	2,923.853	31
	Do przeniesienia . .			. .	.	52,351.062	51

Pozycya bilansu		W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .	. . .		52,351.062	51
VIII	**Pożyczki towarzystw zarobkowych i gosp.:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . sztuk 3	89.800	—		
	W ciągu roku 1908 spłacono . „	10.300	—		
	Stan z dniem 31 grudnia 1908. sztuk 3	. . .		79.500	—
IX.	**Pożyczki spółek oszczędności i pożyczek:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . sztuk 105	351.975	—		
	W ciągu tegoż roku spłacono . „	53.900	—		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. sztuk 105	. . .		298.075	—
X.	**Zaliczki na zastaw terminowy efektów:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . stron 382	412.290	—		
	i podkład w efektach wartości imiennej 556.886·48				
	W ciągu roku 1908.:				
	zaliczono dla . . . „ 392	649.500	—		
	i przyjęto efekta wartości imiennej . 917.643·35				
	łącznie . . 1,474.529·83 stron 774	1,061.790	—		
	W ciągu roku 1908.:				
	pobrano od . . . „ 336	364·974	50		
	i wydano efekta wartości imiennej . 534.878·44				
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . stron 438	. . .		696.815	50
	i podkład w efektach wartości imiennej 939.651·39				
XI.	**Rachunki bieżące pokryte efektami:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . rach. 11	117.617	—		
	i podkład w efektach wartości imiennej 576.300·				
	W ciągu roku 1908.				
	zaliczono	138.428	09		
	dopisano procentów	6.226	83		
	i przyjęto efekta wartości imiennej . 9.300·—				
	łącznie . . 585.600· — rach. 11	262.271	92		
	W ciągu roku 1908.				
	pobrano na spłatę	145.882	92		
	zwinięto . . . rach. 1				
	i wydano efekta wartości imiennej . 45.800.—				
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . rach. 10	116.389	—		
	w czem 8 stron winno	. . .		116.401	—
	zaś 1 strona ma do żądania	12	—		
	i podkład w efektach wartości imiennej 539.800 —				
	Do przeniesienia . .	. . .		53,541.854	01

Pozycya bilansu		W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .	. .	.	53,541.854	01
XII.	**Eskontowane obce:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	—	—		
	W ciągu roku 1908 eskontowano efekta wylosowane i kupony w kwocie . .	5.862	90		
	W tymże czasie zrealizowano . . .	5.662	90		
	Stan z dniem 31 grudnia 1908. . . .	. .	.	200	—
XIII.	**Weksle:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. sztuk 6.438	11,363.494	75		
	W ciągu roku 1908. eskontowano „ 31.819	46,559.919	17		
	łącznie . sztuk 38.257	57,923 413	92		
	W ciągu roku 1908. ubyło:				
	przez spłatę 24.930 28,575.235·30				
	przez reeskont . 4.780 15,259.740·41				
	przez przeniesienie na rk. weksli w procesie 174 291,212·59 „ 29.884	44,126.188	30		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908.:				
	w portfelu . . . sztuk 8 373	13,797.225	62		
	w reeskoncie . . . „ 741	3,167.638	11		
	łącznie . sztuk 9.114	. .	.	16,964.863	73
XIV.	**Efekta funduszu obrotowego:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908 nom. 15,070.800	14,377.098	15		
	W ciągu roku 1908. zyskano na wylosowaniu efektów . . .	554	50		
	łącznie . nom. 15,070.800	14,377.652	65		
	W ciągu roku 1908. zrealizowano wylosowane nom. . 130.300 131.260·—				
	a na zniżce kursu dnia 31. grudnia 1908. stracono . 241.039 85 „ 130.300	372.299	85		
	Stan efektów z dniem 31. grudnia 1908. . . . nom 14 940.500	14,005.352	80		
	Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do dnia 31. grudnia 1908. . . .	85.129	73		
	wartość efektów wynosi łącznie, jak wykaz szczegółowy strona 4. . . .	. .	.	14,090.482	53
XV.	**Lokacye w bankach:**				
	Stan z dniem 31. grudnia 1908.: patrz pozycya XXVIII. strona 42.	. .	.	92.421	42
XVI.	**Wkładki w austryackich kasach oszczędności:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	777.625	47		
	W ciągu roku 1908. ulokowano w kasach .	425.000	—		
	z procentów dopisanych przybyło . .	47.144	81		
	łącznie . . .	1 249.770	28		
	W tymże czasie podjęto z kas . . .	87.657	88		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .	. .	.	1,162.112	40
	Do przeniesienia . .	. .	.	85.851.934	09

Pozycya bilansu		W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .	. .		85,851.934	09
XVII.	**Procenta zaległe z dniem 31. grudnia 1908.:**				
	od pożyczek hipotecznych na dobra . .	232.196	73		
	od pożyczek hip. na realności miejskie .	370.036	41		
	od pożyczek hip. na posiadłości wiejskie .	12.475	81		
	od reszt cen kupna dóbr i realności odsprzedanych	16.584	54		
	od pożyczek komunalnych . . .	5.696	77		
	od pożyczek spółek oszczędności i pożyczek	42	29		
	od zastawów	3.444	60		
	Stan zaległości procentowych z dniem 31. grudnia 1908.	. . .		640.477	15
XVIII.	**Dobra i realności nabyte:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	702.338	59		
	W ciągu roku 1908.:				
	wydano w gotówce:				
	na spłatę obcej pretensyi 2 344·26				
	na rekonstrukcyę realności . . . 512·50				
	na koszta odsprzedaży realności . . 3.608 — 6.464·76				
	osiągnięto na odsprzedaży 3 realności nabytych nadwyżkę*) . . . 69.064·76	75.529	52		
	łącznie	777.868	11		
	W ciągu roku 1908. pobrano na rachunek odsprzedaży 4 realności:				
	wpłaty w gotówce . . 213.448·65				
	pozostawione przy hipotekach odsprzedanych reszty cen kupna . . . . 289.000· -	502.448	65		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .	275.419	46		
	W tem saldzie mieści się lokacya w 5 realnościach nabytych w kwocie . . .	. . .		280.419	46
	zaś nadwyżka na rachunku jednej realności odsprzedanej, przeznaczona na pokrycie należytości obcej, wynosi . . .	5.000	—		
XIX.	**Weksle w procesie:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	341.262	59		
	W ciągu roku 1908.:				
	oddano do zaskarżenia 174 weksli na kwotę . . . 291,2125·9				
	wyłożono na koszta kwotę . 12.658·03				
	rachunkom uregulowanym dopisano tytułem procentów kwotę . . . . 3.257·25	307.127	87		
	łącznie	648.390	46		
	W ciągu roku 1908. otrzymano pokrycie:				
	w spłatach dłużników 176.945·52				
	Do przeniesienia . 176·945·52 . .	648.390	46	86,772.830	70

*) z tego zarachowano: na weksle w procesie . . . . . 1.000·—
na częściowe pokrycie strat na wekslach t. z. kaucyjnych . . . 68.064·76
łącznie, jak wyżej . . . 69.064·76

Pozycya bilansu			W walucie koronowej			
			kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . 176.945·52 . .		648.390	46	86,772.830	70
	z rachunku realności odsprzedanej . . 1.000·—	177.945·52				
	odpisano pretensye nieściągalne przez rachunek strat i zysków za rok 1908. . .	32.566·43	210.511	95		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .		437.878	51		
	Na to saldo składają się dłużnicy z kwotą				446 225	48
	zaś pozostałość na wekslach spłaconych, przeznaczona na pokrycie kosztów procesowych i należytości rozmaitych, wynosi		8.346	97		
XX.	**Interesa w likwidacyi:**					
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .		10,417.458	01		
	W ciągu roku 1908 zaliczono:					
	na należytości skarbowe i inne od zabezpieczenia pretensyj do Stan. Szczepanowskiego, W. Wolskiego & K. Odrzywolskiego . .	9.702·30				
	na należytość skarbową od skupionej pretensyi banku dla górnictwa i przemysłu w Dusseldorfie	2 938·50				
	na koszta licytacyi objektów kopalnianych W. Wolskiego & K. Odrzywolskiego . .	19.762·46				
	na koszta wydzierżawienia kopalń	629·39				
	na koszta ruchu kopalń:					
	zarządowi kopalń w Schodnicy . 43.439·—					
	zarządowi kopalń w Kosmaczu . . 28.743·20					
	na pokrycie rachunków i należytości w kasie naszej do zapłaty prezentowanych . 78.270·80					
	na podatki i należytości skarbowe . 4 397·97					
	na koszta syndyka . 1.315·88					
	na koszta podróży . 1.960·81					
	na zwrot ceny za ropę należną do dzierżawców . . . 42.118.56	200.246·22	233.278	87		
	łącznie . . .		10.650.736	88		
	W roku 1908. pobrano:					
	na rachunek W. Wolskiego & K. Odrzywolskiego:					
	zrealizowane udziały i kaucye .	44.684·21				
	na rachunek ruchu kopalń:					
	należytość za ropę sprzedaną . 175.947·24					
	czynsze dzierżawne 17.861·56					
	należytości inne . 6.498·80	200.307·60				
	Do przeniesienia .	244.991·81	10,650.736	88	87,219.056	18

Pozycya bilansu				W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia .		244.991·81	10,650.736	88	87,219.056	18
	na rachunek likwidacyi kopalń:						
	za sprzedany inwentarz w Borysławiu .	69.205·—					
	za pozostałość ładowni w Kołomyi .	200·—					
	za rury z opuszczonych szybów	35 658·62					
	za sprzedaną realność w Kosmaczu .	1.200 —	106.263·62	351 255	43		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .			. .	.	10,299.481	45
XXI.	**Różni dłużnicy:**						
	stacya elektryczna (kapitał zakładowy i obrotowy)			168.744	89		
	wadya licytacyjne			16	—		
	fundusz dyspozycyjny dyrekcyi . . .			6.255	68		
	zaliczki na płace urzędników i woźnych .			16.918	02		
	zaliczki do kasy podręcznej . .			123	19		
	protesty wekslowe			155	30		
	pobrania pocztowe			1.559	08		
	rachunki różnych osób			173.672	30		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908 . .			. .	.	367.444	46
XXII.	**Ruchomości:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . .			2.000	—		
	W ciągu roku 1908. dokupiono ruchomości za			534	18		
	łącznie			2.534	18		
	W zamknięciu rachunków za rok 1908. zamortyzowano			534	18		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .			. .	.	2.000	—
XXIII.	**Rachunki przechodnie:**						
	zaległe z dniem 31. grudnia 1908 należytości przypadające do zainkasowania w roku 1909 na rachunek roku 1908., a to:						
	dochody z dóbr i realności nabytych		5 658·90				
	należytości za przechowanie depozytów obcych . . .		251·50	5.909	40		
	wydatki na koszta utrzymania Zakładu za rok 1909., w roku 1908. naprzód zapłacone			611	12		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .			. .	.	6.521	52
	Stan czynny bilansu z dniem 31. grudnia 1908.			. .	.	97,894.503	61

Pozycya bilansu	Stan bierny.		W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
XXIV.	**Wkładki oszczędności:**					
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. książecz.	93.703	81,206.225	14		
	W ciągu roku 1908:					
	przyjęto wkładki od 115.781 stron		42,501.267	54		
	i wydano nowych książeczek	29.764				
	dopisano do kapitału nieodebrane z dniem 30 czerwca i 31. grudnia 1908. procenta		3,103.392	95		
	łącznie książeczek	123.467	126,810.885	63		
	W tymże czasie:					
	zwrócono 126 473 stronom		39,719.453	09		
	i ściągnięto z obiegu książeczek	26 885				
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. książeczek	96.582			87,091.432	54
	W ciągu roku 1908. załatwiono ogółem 242 254 stron.					
XXV.	**Wkładki na rachunek bieżący:**					
	Stan z dnia 1. stycznia 1908		3,225.016	01		
	W ciągu roku 1908. pobrano	8,817.825·37				
	i dopisano procentów	103.918·32	8,921.743	69		
	łącznie		12,146.759	70		
	W tymże czasie wypłacono		10,825.099	46		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908.				1,321.660	24
XXVI.	**Giro-obligo z weksli reeskontowanych:**					
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. sztuk	631	2,880.147	85		
	W ciągu roku 1908 reeskontowano „	4.780	15.259.740	41		
	łącznie sztuk	5.411	18,139.888	26		
	Do dnia 31. grudnia 1908. wykupiono „	4.670	14,972.250	15		
	Z dniem 31. grudnia 1908. pozostało w reeskoncie sztuk	741			3,167.638	11
XXVII.	**Lombard efektów własnych:**					
	Stan z dnia 1. stycznia 1908.		4,462.000	—		
	W ciągu roku 1908. na lombard efektów własnych pobrano		19,966.000	—		
	łącznie		24,428.000	—		
	W tymże czasie spłacono		20,293 000	—		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908				4,135.000	—
XXVIII.	**Długi w bankach:**					
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. na dobro banków		724.772	40		
	W ciągu roku 1908. podjęto z banków	60 156.714·70				
	i od długów w bankach zapłacono odsetki w kwocie	49.146·56	60,205.861	26		
	Do przeniesienia		60,930.633	66	95,715.730	89

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .	60,930·633	66	95,715.730	89
	W tymże czasie ulokowano w bankach . . . 60,107.606·08				
	i w procentach od lokacyi otrzymano . . . 1.587·—	60.109.193	08		
	Z dniem 31. grudnia 1908 saldo na dobro banków wynosi	821.440	58		
	W tem saldzie mieści się dług banków w kwocie	92.421	42		
	zaś banki mają do żądania kwotę . .	. .	.	913.862	—
XXIX.	**Rezerwa specyalna:**				
	na pokrycie dubiosów:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	117.792	20		
	W zamknięciu rachunków za rok 1908. przelano do rezerwy niezużytą resztę nadwyżki obrotowej z roku 1908 . . .	43.484	72		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. (na pokrycie dalszych strat na wekslach t. z. kaucyjnych i na interesach w likwidacyi) .	. .	.	161.276	92
XXX.	**Różni wierzyciele:**				
	rachunki bieżące hipoteczne . . .	186.737	85		
	kaucye hipoteczne	139.432	07		
	oświadczenia asekuracyjne . . .	5.767	—		
	zaliczki na oszacowanie hipotek . .	2.639	—		
	należytości stemplowe od zastawów . .	255	80		
	wierzyciele z rków bieżących pokrytych efektami, jak pod pozycyą XI. . . .	12	—		
	kaucye wekslowe	23.012	47		
	pozostałość na rachunku weksli w procesie spłaconych, jak pod pozycyą XIX. .	8.346	97		
	pozostałość na rachunku realności odsprzedanej, jak pod pozycyą XVIII. . .	5.000	—		
	rachunki różnych osób	218.902	87		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .	. .	.	590.106	03
XXXI.	**Rachunki przechodnie:**				
	przypadające do uregulowania w roku 1909. wydatki za rok 1908:				
	na rachunek utrzymania Zakładu 6.826 44				
	na rachunek utrzymania gmachu 1 082 75				
	na rachunek realności nabytych 4·—	7.913	19		
	pobrane w roku 1908. prowizye na rachunek roku 1909.	80	67		
	rezerwa na pokrycie zapadłych do dnia 31. grudnia 1908. procentów:				
	od rków bieżących hipotecznych 7.744 73				
	od lombardu efektów własnych 5.740 22	13.484	95		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .	. .	.	21.478	81
	Do przeniesienia . .	. .	.	97,402.454	65

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .	. . .		97,402.454	65
XXXII	**Procenta pobrane na rok 1909.:**				
	od pożyczek hipotecznych na dobra . .	83.342	78		
	od pożyczek hipotecznych na realności miejskie	242.986	38		
	od pożyczek hipotecznych na posiadłości wiejskie	186	72		
	od reszt cen kupna dóbr i realności odsprzedanych	19.313	80		
	od pożyczek komunalnych . . .	32.928	21		
	od pożyczek towarzystw zarobkowych i gospodarczych	437	67		
	od pożyczek spółek oszczędności i pożyczek	3.688	59		
	od zastawów	4 633	66		
	od weksli	104.531	15		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .	. . .		492.048	96
	Stan bierny bilansu z dniem 31. grudnia 1908.	. . .		97,894.503	61

Zamknięcie rachunku

za rok

Wydatki		W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
Procenta wypłacone i dopisane:					
od wkładek oszczędności:					
wypłacone w ciągu roku 1908.	163.219·55				
skapitalizowane dnia 30. czerwca i 31. grudnia 1908.	3.103.392·95	3,266.612	50		
od wkładek na rachunek bieżący		103.918	32		
od rachunków bieżących i kaucyj hipotecznych		8.795	76		
od weksli reeskontowanych		126.372	34		
od lombardu efektów własnych		200.534	56		
od długów w bankach		49.146	56		
od rachunków różnych		842	16	3,756.222	20
Prowizye wypłacone				177	12
Koszta utrzymania zakładu:					
płace stałe i dodatki funkcyjne		187.913	29		
koszta ogólne		174.205	01	362.118	30
Koszta utrzymania gmachu				8.274	94
Podatki i należytości rządowe:					
podatek rentowy		50.384	70		
podatki za funkcyonaryuszów		10.196	10		
należytość ekwiwalentowa od majątku nieruchomego		4.500	—		
podatki od gmachu własnego		6.161	53	71.242	33
Straty i odpisy:					
straty:					
na zaliczkach na płace	774·47				
na spadku kursu efektów funduszu obrotowego	241.039·85				
na stacyi elektrycznej	1.771 45	243·585	77		
dotacya rezerwy na pokrycie dubiosów		43.484	72		
odpisy:					
amortyzacya dokupu ruchomości za rok 1908.		534	18	287.604	67
				4,485.639	56

We Lwowie, dnia

Kasyer:
Wiktor Osiadacz.

Likwidator:
Leopold Wilimowski.

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Jarosław Kułaczkowski.*

Ludwik Winiarz.

strat i zysków
1908.

Dochody	W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
Procenta pobrane:				
od pożyczek hipotecznych na dobra	672.754	78		
od pożyczek hipotecznych na realności miejskie	1,605.959	29		
od pożyczek hipotecznych na posiadłości wiejskie	19.728	67		
od reszt cen kupna dóbr i realności odsprzedanych	64.531	82		
od pożyczek komunalnych	145.683	52		
od pożyczek towarzystw zarobkowych i gospodarczych	4.351	83		
od pożyczek spółek oszczędności i pożyczek	16.335	14		
od zastawów	36.092	70		
od rachunków bieżących pokrytych efektami	6.226	83		
od weksli	988.111	96		
od efektów funduszu obrotowego	604.532	36		
od lokacyi w bankach	1.587	—		
od wkładek w austryackich kasach oszczędności	47.144	81		
od stacyi elektrycznej	10.865	26		
od różnych rachunków	10.429	96	4,234.335	93
Prowizye pobrane:				
od wkładek niewypowiedzianych	33.255	79		
od rat hipotecznych i komunalnych za zwłokę	93.714	09		
różne	16.580	17	143.550	05
Czynsze z gmachu własnego			12.360	—
Dochody z dóbr i realności nabytych			52.573	18
Zysk zrealizowany na efektach funduszu obrotowego			554	50
Odzyskane straty na wekslach:				
wynoszą za rok 1908	74.832	33		
za potrąceniem strat odpisanych	32.566	43	42.265	90
			4,485.639	56

31. grudnia 1908.

Naczelny buchalter:
Karol Czauderna.

Dyrekcya Gal. Kasy Oszczędności:

Dr. Edward Stroynowski,
Dyrektor.

Dr. Ferdynand Kwiatkowski,
Dyrektor.

Dr. Władysław Abraham,
zastępca Dyrektora.

Bilans

z dniem 31.

Pozycya bilansu	Stan czynny		Koron	h.
I.	Kasa		294.696	59
II.	Gmach własny		1,950.000	—
III.	Pożyczki hipoteczne na dobra		13,361.539	50
IV.	Pożyczki hipoteczne na realności miejskie		31,814.090	99
V.	Pożyczki hipoteczne na posiadłości wiejskie		396.740	06
V'.	Reszty cen kupna dóbr i realności odsprzedanych		1,610.142	06
VII.	Pożyczki komunalne		2,923.853	31
VIII.	Pożyczki towarzystw zarobkowych i gospodarczych		79.500	—
IX.	Pożyczki spółek oszczędności i pożyczek		298.075	—
X.	Zaliczki na zastaw terminowy efektów		696.815	50
XI	Rachunki bieżące pokryte efektami		116.401	—
XII	Eskontowane obce		200	—
XIII.	Weksle:			
	w portfelu	13,797.225 62		
	w reeskoncie	3,167.638 11	16,964.863	73
XIV.	Efekta funduszu obrotowego		14,090.482	53
XV.	Lokacye w bankach		92.421	42
XVI.	Wkładki w austryackich kasach oszczędności		1,162.112	40
XVII.	Procenta zaległe z dniem 31. grudnia 1908.		640.477	15
XVIII.	Dobra i realności nabyte		280.419	46
XIX.	Weksle w procesie		446.225	48
XX.	Interesa w likwidacyi		10,299.481	45
XXI.	Różni dłużnicy		367.444	46
XXII.	Ruchomości		2.000	—
XXIII.	Rachunki przechodnie		6.521	52
			97,894.503	61

We Lwowie, dnia

Kasyer:
Wiktor Osiadacz.

Likwidator:
Leopold Wilimowski.

KOMISYA REWIZYJNA WYDZIAŁU:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Jarosław Kułaczkowski.*
Ludwik Winiarz.

Zakładu

grudnia 1908.

Pozycya bilansu	Stan bierny	Koron	h.
XXIV.	**Wkładki oszczędności**	87,091.432	54
XXV.	**Wkładki na rachunek bieżący**	1,321 660	24
XXVI.	**Giro-obligo z weksli reeskontowanych**	3,167.638	11
XXVII.	**Lombard efektów własnych**	4,135.000	—
XXVIII.	**Długi w bankach**	913.862	—
XXIX.	**Rezerwa specyalna:**		
	na pokrycie dubiosów	161.276	92
XXX.	**Różni wierzyciele**	590.106	03
XXXI.	**Rachunki przechodnie**	21.478	81
XXXII.	**Procenta pobrane na rok 1909.**	492 048	96
		97,894.503	61

31. grudnia 1908.

Naczelny buchalter:
Karol Czauderna.

DYREKCYA GAL. KASY OSZCZĘDNOŚCI:

Dr. Edward Stroynowski,
Dyrektor.

Dr. Ferdynand Kwiatkowski,
Dyrektor.

Dr. Władysław Abraham,
zastępca Dyrektora.

B.

STACYA ELEKTRYCZNA.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków stacyi elektrycznej z dniem 31. grudnia 1908.

1. Zestawienie ruchu w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu z dniem 31. grudnia 1908.
2. Zamknięcie rachunku strat i zysków za rok 1908.
3. Bilans z dniem 31. grudnia 1908.

ZESTAWIENIE

ruchu w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu

z dniem 31. grudnia 1908.

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor	h.	kor.	h.
	Stan czynny.				
I.	**Urządzenia mechaniczne do centralnego ogrzewania gmachu:**				
	wartość z dnia 1. stycznia 1908. . .	35.700	—		
	$6^2/_3$ % amortyzacya wartości pierwotnej za rok 1908.	3.570	—		
	wartość bilansowa dnia 31. grudnia 1908. .	. .	.	32.130	—
II.	**Urządzenia mechaniczne do światła elektrycznego:**				
	wartość z dnia 1. stycznia 1908. . .	123.545	33		
	w ciągu roku 1908. dokupiono za . .	1.231	72		
	łącznie . .	124.777	05		
	$6^2/_3$ % amortyzacya wartości pierwotnej za rok 1908. (z wyłączeniem akumulatorów o wartości zabezpieczonej kor. 19.680)	10.091	01		
	wartość bilansowa dnia 31. grudnia 1908. .	. .	.	114.686	04
III.	**Budowle stacyjne:**				
	wartość z dnia 1. stycznia 1908. . .	16.632	51		
	5 % amortyzacya wartości pierwotnej za rok 1908.	1.098	93		
	wartość bilansowa dnia 31. grudnia 1908. .	. .	.	15.533	58
IV.	**Zaległe z dniem 31. grudnia 1908. należytości od konsumentów:**				
	zaległość z dnia 31. grudnia 1907. wynosiła	14.463	99		
	w roku 1908. przypisano konsumentom za światło elektryczne i za ogrzewanie .	98.565	96		
	na rachunek łącznej należytości . . .	113.029	95		
	w roku 1908. pobrano od konsumentów . . . . 97.217·42				
	i z należytości przypisanej odpisano jako nieściągalne . . 1.670·53	98.887	95		
	zaległość z dniem 31. grudnia 1908. wynosi.	. .	.	14.142	—
V.	**Niespłacone reszty zaliczek na płacę:**				
	stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	75	—		
	w ciągu roku 1908. zaliczono palaczom .	120	—		
	łącznie .	195	—		
	do dnia 31. grudnia 1908. spłacili . .	115	—		
	stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .	. .	.	80	—
	Stan czynny bilansu z dniem 31. grudnia 1908.	. .	.	176.571	62

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Stan bierny.				
VI.	**Kapitał zakładowy i obrotowy stacyi:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	181.223	81		
	gotowe wydatki za rok 1908.:				
	na nowe urządzenia stacyi . 3.482·79				
	na koszta ruchu stacyi . . 70.216·99				
	na podatek zarobkowy . . 1.939·91				
	na zaliczki na płace palaczów . 120·—	75.759	69		
	łącznie . .	256.983	50		
	pobory na rachunek stacyi za rok 1908.:				
	zainkasowane należytości od konsumentów światła elektrycznego i centralnego ogrzewania . 97.217·42				
	raty na spłatę zaliczek . . 115·—	97.332	42		
	pozostałość	159.651	08		
	z doliczeniem należnego za rok 1908. oprocentowania	10.865	26		
	stanowi pretensyę funduszu obrotowego do stacyi z dniem 31. grudnia 1908. . .	170.516	34		
	którato pretensya skutkiem braku pokrycia dla niedoboru obrotowego stacyi za rok 1908. w kwocie	1.771	45		
	redukuje się z dniem 31. grudnia 1908. do stanu	. . .		168.744	89
VII.	**Należytości obce z dniem 31. grudnia 1908. niezapłacone:**				
	należytości obce z dnia 31. grudnia 1907. wynosiły . . . . . 9 193·02				
	a za odliczeniem pozostałości z rezerwy kor. 1.600·— na zapłatę podatku zarobkowego do końca roku 1907. . . . 80·09	9.112	93		
	w roku 1908. zapadły do zapłaty należytości obce:				
	za nowe urządzenia stacyi . . 1.231·72				
	za koszta ruchu stacyi . . 72.701·77				
	za podatek zarobkowy . . 420·—	74.353	49		
	na rachunek należytości łącznej . . .	83.466	42		
	zapłacono w roku 1908.	75.639	69		
	należytości obce z d. 31. grudnia 1908., a to:				
	za nowe urządzenia stacyi . 1.968·—				
	za koszta ruchu stacyi . . 5.858·73				
	wynoszą łącznie	. . .		7.826	73
	Stan bierny bilansu z dniem 31. grudnia 1908.	. . .		176.571	62

Zamknięcie rachunku

za rok

Wydatki	W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
Koszta ruchu stacyi za rok 1908.:				
nadzór i służba	10.207	63		
paliwo	51.929	15		
konserwacya urządzeń mechanicznych i budowli	2.007	84		
przybory do mechanicznych urządzeń.	1.570	02		
materyały	4.030	47		
przybory do oświetlenia i do przewodów	1.789	35		
uzupełnienie inwentarza	297	79		
prowizye	806	69		
rozmaite wydatki	62	83	72.701	77
Amortyzacya urządzeń mechanicznych i budowli za rok 1908.			14.759	94
Oprocentowanie kapitału zakładowego i obrotowego za rok 1908.			10.865	26
Podatek zarobkowy od przedsiębiorstwa			339	91
Odpisane należytości za światło			1.670	53
			100.337	41

Bilans z dniem

Pozycya bilansu	Stan czynny	kor.	h.
I.	**Urządzenia do centralnego ogrzewania gmachu**	32.130	—
II.	**Urządzenia mechaniczne do światła elektrycznego**	114.686	04
III.	**Budowle stacyjne**	15.533	58
IV.	**Zaległe należytości od konsumentów**	14.142	—
V.	**Niespłacone reszty zaliczek na płacę**	80	—
		176.571	62

We Lwowie, dnia

Kasyer: *Wiktor Osiadacz.*

Likwidator: *Leopold Wilimowski.*

KOMISYA REWIZYJNA WYDZIAŁU:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Jarosław Kułaczkowski.*

Ludwik Winiarz.

strat i zysków stacyi

1908.

Dochody	W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
Należytości przypisane konsumentom za światło elektryczne i ogrzewanie centralne za rok 1908.			98.565	96
Niedobór obrotowy za rok 1908.:				
odpisany z kapitału zakładowego i obrotowego stacyi			1.771	45
			100.337	41

31. grudnia 1908.

Pozycya bilansu	Stan bierny	kor.	h.
VI.	**Kapitał zakładowy i obrotowy stacyi**	168.744	89
VII.	**Niezapłacone należytości obce**	7.826	73
		176 571	62

31. grudnia 1908.

Naczelny buchalter:
Karol Czauderna.

DYREKCYA GAL. KASY OSZCZĘDNOŚCI:

Dr. Edward Stroynowski,
Dyrektor.

Dr. Ferdynand Kwiatkowski,
Dyrektor.

Dr. Władysław Abraham,
zastępca Dyrektora.

C.

FUNDUSZ EMERYTURY.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków funduszu emerytury z dniem 31. grudnia 1908.

1. Wykaz efektów funduszu emerytury.
2. Zestawienie ruchu za rok 1908. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu z dniem 31. grudnia 1908.
3. Rachunek strat i zysków za rok 1908.
4. Bilans z dniem 31. grudnia 1908.

Wykaz efektów funduszu emerytury.

Wyszczególnienie efektów	Pierwszy kupon płatny dnia	Wartość imienna wal. kor. kor.	h.	Wartość po kursie %	obiegowa w walucie koronowej kor.	h.	Wartość kuponu bież. do 31/12. 1908. kor.	h.
4% austryackie losy państwowe z roku 1860.:								
a) sztuki po fl. 500·—	15. 1909.	1.000	—	151.40	1.514	—	27	53
b) sztuki po fl. 100·—	15. 1909.	3.200	—	208.25	6.664	—		
4% austryacka jednolita renta papierowa z roku 1868. . .	15. 1909.	14.000	—	94.25	13.195	—	91	78
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1896. . .	15 1909.	7.000	—	90.50	6.335	—	45	88
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1900. . .	13. 1909.	29.200	—	92.00	26.864	—	386	09
4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego . .	30 6. 1909.	50.000	—	97 50	48.750	—	—	—
4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziem. 56-letnie .	30 6. 1909.	437 000	—	91.80	401.166	—	—	
4% listy zastawne Banku krajowego	30 6. 1909.	230.000	—	93.25	214.475	—	—	—
4½% obligacye komunalne Banku krajowego III. emisyi .	14. 1909.	45.000	—	99.75	44.887	50	500	62
4% listy hipoteczne galicyjskiego Banku hipotecznego . .	15. 1909.	200.200	—	93.50	187.187	—	1.312	42
		1,016.600	—		951.037	50	2.364	32
Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do 31. grudnia 1908. . .		. .	.	. .	2.364	32		
efekta z dniem 31. grudnia 1908. przedstawiają wartość . .		. .	.	. .	953.401	82		

ZESTAWIENIE

ruchu za rok 1908. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu z dniem 31. grudnia 1908.

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Stan czynny.				
I.	**Kasa** w rachunku bieżącym u Zakładu:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	8.839	88		
	W ciągu roku 1908. wpłynęło do kasy:				
	od zakładu wpłata . . . 8.547·17				
	od dyrektorów, urzędników i woźnych wpłaty . . . 5.392·65				
	za efekta wylosowane . . 1.856·—				
	za kupony od efektów . . 40.913·—				
	za procent od rachunku bieżącego 276·75	56.985	57		
	łącznie . . .	65.825	45		
	W tymże czasie wypłacono:				
	na pensye emerytów, wdów i sierót 37.434·71				
	na odprawy pośmiertne . . 4.080·—				
	na podatki i należytości stemplowe 387·42	41.902	13		
	Pozostałość na rachunku bieżącym z dniem 31. grudnia 1908.	. . .		23.923	32
II.	**Efekta funduszu emerytury:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. nom. 1,018.200	972.687	10		
	W ciągu roku 1908.:				
	zrealizowano wylosowane nom. 1.600 1·856·—				
	ze stratą . . 879·—				
	na zniżce kursu dn. 31. grudnia 1908.				
	stracono . . 18.914·60 „ 1.600	21.649	60		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. nom. 1,016.600	951.037	50		
	Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do dnia 31. grudnia 1908. . . .	2.364	32		
	wartość efektów z dniem 31. grudnia 1908. wynosi łącznie, jak wykaz szczegółowy str. 27.	. . .		953.401	82
	Stan czynny bilansu z dniem 31. grudnia 1908.	. . .		977.325	14

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Stan bierny.				
III.	**Fundusz emerytury:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1908. . . .	983.901	79		
	Ubytek, jak rachunek strat i zysków za rok 1908. str. 30.	6.576	65		
	Stan z dniem 31. grudnia 1908. . . .	. . .		977.325	14
	Stan bierny bilansu z dniem 31. grudnia 1908. .	. . .		977.325	14

RACHUNEK STRAT i ZYSKÓW FUNDUSZU EMERYTURY

za rok 1908.

WYDATKI		Wal. koron. kor.	h.	DOCHODY	Wal. koron. kor.	h.
Pensye emerytów, wdów i sierót		37.434	71	**Wpłata Zakładu**	8.547	17
Odprawy pośmiertne		4.080	—	**Wpłaty dyrektorów, urzędników i woźnych**	5.482	25
Podatki i należytości stemplowe		387	42	**Kupony od efektów**	40.902	51
Straty:				**Procent od rachunku bieżącego**	276	75
na wpłatach dyrektorów, urzędników i woźnych	89·60			**Ubytek funduszu za rok 1908.**	6.576	65
na efektach funduszu emerytury	19.793·60	19.883	20			
		61.785	33		61.785	33

BILANS FUNDUSZU EMERYTURY

z dniem 31. grudnia 1908.

Pozycya bilansu	STAN CZYNNY	Wal. koron. kor.	h.	Pozycya bilansu	STAN BIERNY	Wal. koron. kor.	h.
I.	**Kasa**	23.923	32	III.	**Fundusz emerytury**	977.325	14
II.	**Efekta funduszu emerytury**	953.401	82				
		977.325	14			977.325	14

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1908.

Kasyer:
Wiktor Osiadacz

Likwidator:
Leopold Wilimowski.

Dyrekcya galic. Kasy oszczędności:
Dr. Edw. Stroynowski, Dyrektor.
Dr. Ferd. Kwiatkowski, Dyrektor.
Dr. Władysław Abraham, zastępca Dyrektora.

Naczelny buchalter:
Karol Czauderna.

Komisya rewizyjna Wydziału:
Eug Pierożyński. Dr. Jarosław Kułaczkowski.
Ludwik Winiarz.

D.

FUNDUSZE ODRĘBNE

i

DEPOZYTA OBCE.

Spis załączników.

1. Fundusze odrębne, zostające pod zarządem Zakładu.
2. Depozyta obce.
3. Wykaz depozytów obcych według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

FUNDUSZE ODRĘBNE,

zostające pod zarządem Zakładu.

Oznaczenie funduszu			W walucie koronowej	
			kor.	h.
I. Fundacya imienia F. K. Laskowskiego na nagrody dla sług lwowskich:				
Stan z dnia 1. stycznia 1908.			20.134	10
W ciągu roku 1908. przybyło:				
za kupony od efektów		851·—		
za procent od lokacyi na rku bieżącym .		14·58	865	58
łącznie . .			20.999	68
W tymże czasie wydano:				
na nagrody dla sług za rok 1908.	870·—			
na plakatowanie obwieszczeń o premiowaniu sług i portorya .	6·—	876·—		
na zniżce kursu efektów dnia 31. grudnia 1908. stracono		267·80	1.143	80
Stan fundacyi z dniem 31. grudnia 1908.:				
$4\frac{1}{2}$% listy hipoteczne galic. Banku hipotecznego z kuponami pr. $\frac{1}{5}$. 1909. wart. im. kor. 600 po kursie 99·00% . .		594·—		
4% listy hipoteczne galic. Banku hipotecznego z kuponami pr. $\frac{1}{5}$. 1909. watości im. kor. 20.600 po kursie 93·50% .		19.261·—		
gotówka na rku bieżącym u Zakładu . .		—·88	. . .	19.855 88
2. Fundacya stypendyjna dla dzieci urzędników i sług Zakładu:				
Stan z dnia 1. stycznia 1908. na 4% książeczkach wkładkowych Zakładu Nr. 28856. i 100635. . .			20.649	96
W ciągu roku 1908. przybyło z procentu od wkładki .			821	24
łącznie . .			21.471	20
W tymże czasie wypłacono na stypendya . . .			600	—
Stan fundacyi z dniem 31. grudnia 1908. na 4% książeczkach wkładkowych Zakładu:				
Nr. 28856.		10.218·26		
Nr. 100635.		10.652·94	. . .	20.871 20
Stan funduszów odrębnych z dniem 31. grudnia 1908. .			. . .	40.727 08

DEPOZYTA OBCE.

Rodzaj depozytu	Wartość imienna efektów	
1. Efekta przyjęte na zastaw	939.651	39
2. Podkład rachunków bieżących	539.800	—
3. Depozyta wolne	1,956.540	12
4. Depozyta różne	1,503.259	73
Stan depozytów obcych z dniem 31. grudnia 1908. . . .	4,939.251	24

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1908

Kasyer: *Wiktor Osiadacz.* Likwidator: *Leopold Wilimowski.* Naczelny buchalter: *Karol Czauderna*

Dyrekcya gal. Kasy Oszczędności:

Dr. Edward Stroynowski, Dyrektor.

Dr. Ferdynand Kwiatkowski, Dyrektor.

Dr. Władysław Abraham, Zastępca Dyrektora.

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Jarosław Kułaczkowski.* *Ludwik Winiarz.*

WYKAZ DEPOZYTÓW OBCYCH

według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU				Razem
		Zastawy	Podkład rków bieżących	Depozyta wolne	Depozyta różne	
Akcye galicyjskiego banku hipotecznego	1/1. 1909.	. . .	1.600 —	54.800 —	800 —	57 200 —
Akcye banku anglo-austryackiego	1/1. 1909.	. .	12.000 —	. . .	9.600 —	21.600 —
Akcye wiedeńskiego banku związkowego	1/1. 1909.	. . .	16.800 —	. . .	1.600 —	18.400 —
Akcye austryackiego zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	1/1. 1909.	. . .	8.000 —	. . .	. . .	8 000
Akcye kolei lwowsko-czerniowieckiej	1/5. 1909.	. . .	. . .	. .	1.200 —	1.200 —
Akcye kolei koszycko-bogumińskiej	1/1. 1909.	. . .	45.600 —	. . .	. . .	45.600 —
Akcye kolei Elbethal	1/1. 1909.	. . .	19 600 —	. . .	. . .	19.600 —
Akcye zachodnio-czeskiego Towarzystwa górniczego	1/1. 1909.	. . .	. . .	2.000 —	. . .	2.000 —
4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 41-letnie	30/6. 1909.	. . .	8.000 —	400 —	. . .	8.400 —
4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 56-letnie	30/6. 1909.	155 800 —	266 400 —	569.200 —	39.000 —	1,030.400 —
4% listy zastawne banku krajowego	30/6. 1909.	5.200 —	35.500 —	121.500 —	. . .	162.200 —
4½% listy zastawne banku krajowego	30/6. 1909.	. . .	2.200 —	14.400 —	. . .	16.600 —
Do przeniesienia	. .	161.000 —	415.700 —	762.300 —	52.200 —	1,391.200 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU				Razem
		zastawy	podkład rków bieżących	depozyta wolne	depozyta różne	
Z przeniesienia . .	. .	161.000 —	415.700 —	762.300 —	52.200 —	1,391.200 —
4½% listy hipoteczne galicyjskiego banku hipotecznego	1/5. 1909.	1.000 —	24.200 —	61.200 —	1.200 —	87.600 —
4% listy hipoteczne galicyjskiego banku hipotecznego	1/5. 1909.	21.200	8.000 —	209.400 —	1.000 —	239.600 —
4% listy zastawne peszteńskiego banku handlowego .	1/2. 1909.	. . .	. . .	. . .	200 —	200 —
4% austryackie losy państwowe z roku 1860. . .	1/5. 1909.	7.000 —	200 —	200 —	1.000 —	8.400 —
Austryackie losy państwowe z roku 1864. . . .	. .	2.000 —	. . .	200	. . .	2.200 —
Węgierskie losy państwowe z roku 1870. . . .	. .	1.500 —	. . .	1.000 —	. . .	2.500 —
Węgierskie losy „Basilika“ z roku 1886. . . .	. .	. . .	. . .	90 —	. . .	90 —
4% losy regulacyi Cisy z roku 1880. . . .	1/4. 1909.	4.400 —	400 —	1.200 —	. . .	6.000 —
Losy austryackiego czerwonego krzyża . . .	. .	. . .	. . .	280 —	100 —	380 —
Losy węgierskiego czerwonego krzyża . . .	. .	. . .	. . .	100 —	. . .	100 —
5% losy regulacyi Dunaju z roku 1870. . . .	1/1. 1909.	200 —	. . .	400 —	. . .	600 —
Austryackie losy kredytowe z roku 1858. . . .	.	1.600 —	600 —	400 —	. . .	2.600 —
3% losy ogólnego austryackiego zakładu kredytowego ziemskiego I. emisyi	1/6. 1909.	28.400 —	4.400 —	4.200 —	600 —	37.600 —
Do przeniesienia . .	. .	228.300 —	453.500 —	1,040.970 —	56.300 —	1,779.070 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU				Razem
		zastawy	podkład rków bieżących	depozyta wolne	depozyta różne	
Z przeniesienia	. .	228.300 —	453.500 —	1,040.970 —	56.300 —	1,779.070 —
3% losy ogólnego austryackiego zakładu kredytowego ziemskiego II. emisyi	1/2 1909.	41.800 —	9.200 —	4.800 —	3.000 —	58.800 —
4% losy węgierskiego banku hipotecznego z r. 1884.	1/6. 1909.	12.800 —	. . .	2.600 —	. . .	15.400 —
Losy miasta Lublany z roku 1879	.	200 —	. . .	. . .	. . .	200
Losy miasta Krakowa z roku 1872.	. .	1.160 —	. . .	280 —	40 —	1 480 —
Losy księcia Palffy	. .	80 —	. . .	. . .	. . .	80 —
Losy księcia Salm	. .	160 —	. . .	. . .	. . .	160 —
Losy księcia Clary	. .	. . .	. . .	. . .	80 —	80 —
Losy miasta Wiednia z roku 1874.	. .	1.800 —	. . .	200 —	. . .	2.000 —
2% serbskie losy państwowe z roku 1881.	1/1. 1909.	. .	. . .	700 —	. . .	700 —
Tureckie losy państwowe z roku 1870.	. .	. . .	. . .	1.600 —	400 —	2 000 —
4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893.	1/5. 1909.	10.800 —	. . .	2.200 —	. .	13.000 —
4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego	30/6. 1909.	1.000 —	2.000 —	8.200 —	400 —	11.600 —
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1900.	1/3. 1909.	48.100 —	4.100 —	2.000 —	. . .	54.200 —
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1896.	1/5. 1909.	407.200 —	50.400 —	13.200 —	200 —	471.000 —
Do przeniesienia	. .	753.400 —	519.200 —	1,076.750 —	60.420 —	2,409.770 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU				Razem
		zastawy	podkład rków bieżących	depozyta wolne	depozyta różne	
Z przeniesienia . .	. .	753.400 —	519.200 —	1,076.750 —	60.420 —	2,409.770 —
4% obligacye indemnizacyjne węgierskie . . .	1/5. 1909.	. . .	. . .	3.000 —	. . .	3.000 —
5% obligacye rosyjskiej pożyczki państwowej z roku 1906.	1/5. 1909.	. . .	. . .	. . .	1.896 —	1.896 —
4½% obligacye komunalne banku krajowego III. emisyi	1/4. 1909.	20.000 —	1.400 —	2 600 —	. . .	24.000 —
4% obligacye komunalne banku krajowego IV. emisyi	1/4. 1909.	. . .	11.000 —	18 200 —	. . .	29.200 —
4% obligacye komunalne peszteńskiego banku handlowego	1/4. 1909.	. . .	. . .	. . .	3.000 —	3.000 —
4% obligacye kolejowe banku krajowego . . .	1/4. 1909.	. . .	7 200 —	. .	100 —	7.300 —
4% obligacye kolei Rudolfa z roku 1884. . . .	1/4. 1909.	. . .	. . .	800 —	. . .	800 —
4% obligacye kolei Rudolfa z roku 1893. . . .	1/1. 1909.	. .	800 —	. . .	. . .	800 —
4% pryorytety kolei Karola Ludwika . . .	1/1. 1909.	. . .	. . .	400 —	. . .	400 —
4% pryorytety I. węgiersko - galicyjskiej kolei z roku 1887.	1/1. 1909	. . .	. . .	800	. .	800 —
4% pryorytety kolei północnej cesarza Ferdynanda z roku 1886.	1/3. 1909.	. . .	. . .	800 —	. . .	800 —
4·2% austryacka jednolita renta papierowa . .	1/2. 1909.	200 —	. . .	1.000 —	200 —	1.400 —
4% austryacka jednolita renta papierowa . . .	1/5. 1909.	6.400 —	. . .	5.400 —	2.600 —	14 400 —
Do przeniesienia . .	. .	780.000 —	539.600 —	1,109.750 —	68.216 —	2,497.566 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU				Razem
		zastawy	podład rków bieżących	depozyta wolne	depozyta różne	
Z przeniesienia . .	. .	780.000 —	539 600 —	1,109.750 —	68 216 —	2,497.566 —
4% austryacka jednolita renta srebrna . . .	1/1. 1909.	200 —	200 —	400 —	100 —	900 —
4% austryacka renta koronowa	1/3. 1909.	600 -	. . .	7 000 —	6.400 —	14 000 —
4% węgierska renta koronowa	1/6. 1909.	10.500 —	. . .	2.000 —	. . .	12.500 —
Efekta nieobjęte cedułą giełdową wiedeńską . .	. .	. . .	. . .	2.374 —	90.200 —	92.574 —
Książeczki udziałowe, wkładkowe i oszczędności .	. .	148 351 39	. . .	835.016 12	1,338.343 73	2,321.711 24
Razem . . .		939,651 39	539 800 —	1,956.540 12	1,503.259 73	4,939.251 24

WYKAZ

ruchu wkładek, zysków i stanu funduszów:

rezerwowego i emerytury

od powstania Zakładu

po dzień 31. grudnia 1908 roku.

WY-

ruchu wkładek zysków i stanu

od powstania Zakładu po

	Ruch wkła											
	Wkładki				Zwrócenia				Stan kapitału włożonego po zważeniu wkładek ze zwróceniami i po dopisaniu prowizyi narosłej			
		mon. konw.				mon. konw.				mon. konw.		
	stron	Zł.	kr.	dr.	stron	Zł.	kr.	dr.	stron	Zł.	kr.	dr
W roku 1844	10.062	1,092.852	15	1	1.620	152.601	26	1	7.771	955.278	21	.
„ „ 1845	11.496	1,254.205	30	.	5.864	544.584	05	1	13.731	1,707.994	38	3
„ „ 1846	11.986	1,148.946	03	.	9.520	895.373	13	3	17.091	,021.836	23	1
„ „ 1847	11.839	1,017.916	38	.	10.644	858 736	39	1	19.412	2,255.281	50	.
„ „ 1848	4.958	420.468	22	.	12.665	1,133.470	31	3	14.188	1,549.604	42	.
„ „ 1849	5.972	775.541	17	2	5.980	551.752	37	2	13.487	1,832.291	36	1
„ „ 1850	5.058	689.084	12	2	6.704	741.623	28	.	12.273	1,846.091	51	3
„ „ 1851	5.604	724.084	34	.	6.366	713·356	31	1	11.953	1.923.812	49	2
„ „ 1852	7.356	1,136.221	47	.	6.371	703.483	24	1	12.929	2,433.166	.	.
„ „ 1853	8.231	1,429.076	50	.	7.167	940.560	39	3	13.900	3,021.945	40	1
„ „ 1854	7.060	1,104.421	01	.	9.186	1,390.058	42	.	12.518	2,840.836	40	3
„ „ 1855	7.427	1,395.558	43	.	7.543	1,101.586	40	1	12.791	3,246.873	04	.
„ „ 1856	7.265	1,061.516	06	2	8.222	1,291.589	32	2	12.490	3,130.138	17	.
„ „ 1857	8.058	1,033.513	52	.	7.255	1,047.486	45	2	13.076	3,234.489	18	3
„ „ 1858	8.664	979.303	07	3	7.190	1,009.115	59	3	14.013	3,325.201	01	1
Do przeniesienia .	121.032	15,263.468	19	02	112.297	13,125.380	17	.				
czyli w austr. wal . . .		16,026.641	74	.		13,781.649	30	.				

KAZ

funduszów: rezerwowego i emerytury

dzień 31. grudnia 1908.

dek						Wykaz zysków									Stan funduszów					
Prowizya przez wkładających uzyskana						Straty			Zyski						rezerwowego			emerytury		
skapitalizowana			wypłacona			funduszu rezerwowego						obrotowego								
mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.		
Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.
15.027	52	.	855	36	.	.	.	.	458	25	3	2.830	48	1	13.674	44	.			
43.094	53	.	3.734	13	3	.	.	.	551	.	.	9.553	02	1	23.922	25	1			
60.268	55	1	5.544	53	.	.	.	.	966	27	3	6.633	14	3	31.522	07	3			
74.265	28	.	6.319	27	2	.	.	.	1.273	29	2	11.670	45	3	44.466	23	.			
57.325	01	3	9.562	11	2	.	.	.	1.796	27	.	16.078	31	.	62.341	21				
58.898	14	1	3.674	06	.	.	.	.	2.518	35	1	4.462	10	.	68.322	06	1			
65.581	31	.	4.675	51	.	.	.	.	2.760	12	3	7.117	21	2	78.199	40	2			
66.992	55	.	4.780	58	.	.	.	.	3.159	15	2	6.717	21	3	87.076	17	3			
76.614	47	3	4.059	29	2	.	.	.	3.767	03	.	8.679	09	1	99.522	30	.			
100.263	30	.	5.808	05	.	.	.	.	4.187	47	.	16.266	31	3	109.976	48	3			
104.528	41	2	8.079	01	1	.	.	.	4.333	16	.	18.166	52	2	132.476	57	1			
112.064	20	2	6.884	47	2	14.300	44	2	.	.	.	10.578	36	3	128.754	49	2			
113.338	39		8.197	41	.	3.482	30	.	.	.	.	15.361	09	2	140.633	29				
118.323	55	1	6.417	01	2	.	.	.	4.457	47	2	16.706	39	1	161.797	55	3			
120.524	34	2	6.139	23	2	.	.	.	6.870	91	1	12.943	12	2	181.611	59	2			
1,187.112	58	3	84.732	40	.	17.78	14	2	37.100	38	1	163.765	26	3						
1,246.468	63	.	88.969	30	.	18.672	40	.	38.955	67	.	171.953	71	.	190.692	59	.			

Powstał w roku 1860.

(Ciąg

Ruch wkła

	Wkładki			Zwrócenia			Stan kapitału włożonego po zważeniu wkładek ze zwróceniami i po dopisaniu prowizyi narosłej		
		wal. austr.			wal. austr.			wal. austr.	
	stron	Zł.	kr.	stron	Zł.	kr.	stron	Zł.	kr.
Z przeniesienia	121.032	16,026.641	74	112.297	13,781.649	30	.	.	.
W roku 1859	7.992	987.339	50	7.969	1,164.611	95	14.190	3,437.058	73
„ „ 1860	8.991	1,159.301	98	7.885	1,055.347	59	15.284	3,672.835	01
„ „ 1861	8.492	931.673	57	8.681	1,203.193	54	15.606	3,532.409	36
„ „ 1862	8.752	1,018.777	54	9.184	1,182.619	86	15.705	3,496.834	85
„ „ 1863	7,850	780.714	10	8.393	1,042.541	70	15.191	3,360.739	24
„ „ 1864	8.352	825.809	24	8.029	1,016.178	56	15.194	3,292.705	65
„ „ 1865	7.111	545.066	49	8.932	1,050.614	38	14.038	2,898.895	73
„ „ 1866	10 496	1,348.005	79	9.314	1,168.208	85	14.801	3,216.425	66
„ „ 1867	14.745	1,826.213	15	9.736	1,192.401	06	17.916	4,023.550	15
„ „ 1868	13.798	1,630 026	87	11.890	1,408.179	21	19.359	4,435.684	82
„ „ 1869	16.035	2,196.056	15	12.270	1,624.708	66	21.722	5,230.285	12
„ „ 1870	17.638	2,283.201	40	16.952	2,282.174	30	22.868	5,478.627	86
„ „ 1871	20.719	2 831.039	59	19.115	2,383.131	88	24.463	6,200.115	43
„ „ 1872	22.181	2,877.938	27	21.460	2,821.081	73	25.495	6,551.062	29
„ „ 1873	22.897	3,291.711	75	22.925	3,208.314	23	25.885	6,937.945	11
„ „ 1874	27.554	3,884.572	28	22.454	3,318.084	41	28.445	7,841.120	44
„ „ 1875	29.054	4,612.705	37	25.057	3,823.148	63	30.651	9,018.306	92
„ „ 1876	28.921	5,176.495	90	29.376	5,148.521	52	31.185	9,457.521	05
„ „ 1877	28.145	4,380.405	27	28.519	4,326.987	20	32.097	9,958.015	75
„ „ 1878	29.924	4,721.115	90	28.770	4,480.746	90	33.284	10,677.273	.
„ „ 1879	31.034	4,066.762	29	28.552	3,792.507	84	35.363	11,474.927	33
„ „ 1880	28.093	2,229.725	55	26.466	2,451.878	23	36.377	11,804.417	24
„ „ 1881	27.614	3,193.956	02	26.586	3,077.889	72	37.278	12,396.418	43
„ „ 1882	30.961	4,767.383	11	29.629	4,169.220	58	38.980	13,487.801	40
„ „ 1883	30.885	4,481,798	51	33.955	4,932.936	89	38.974	13,539.957	01
„ „ 1884	35.372	5,880.902	20	38.695	5,800.712	12	40.629	14,135.761	78
„ „ 1885	36.942	5,715.256	72	39.389	5,642.114	38	42.354	14,744.971	89
„ „ 1886	39.214	6,493.447	54	41.008	5,688.051	98	44.731	16,135.396	56
„ „ 1887	40.027	7,267.282	46	41.577	7,133.569	90	46.290	16,874.447	83
„ „ 1888	41.764	8,059.701	29	42.905	6,754.388	07	49.086	18,837.432	96
„ „ 1889	45.339	7,986.053	99	46.724	7,367.520	99	52.351	20,188.872	24
Do przeniesienia	847.924	123,477.081	53	824.694	115,493.256	16			

dalszy)

dek				Wykaz zysków						Stan funduszów			
Prowizya przez wkładających uzyskana				Straty		Zyski				rezerwowego		emerytury	
skapitalizowana		wypłacona		funduszu rezerwowego				obrotowego					
Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.
1,246.468	63	88.969	30	18.672	40	38.955	67	171.953	71				
122.870	11	8.043	27	3.790	11	.	.	14.070	52·5	199.973	00·5		
131.821	89	6.936	49	.	.	15.651	98·5	24 120	53	159.204	08	28.065	84
131.094	32	6.412	41	.	.	4.511	20	20.159	36	179.216	47	35.980	06
128.267	81	7 866	97	.	.	11.212	80	22.468	62·5	200.725	89·5	46.306	96
125.731	99	6.403	66	7 039	33·5	.	.	18.497	94	201.409	50	58.225	48
122.335	73	6.335	45	.	.	8.493	01	17.395	39·5	215.153	90·5	69.920	87
111.757	97	6.205	72	10.944	47·5	.	.	16 178	02	215.938	61	79.311	66
137.732	99	9.138	43	.	.	16.692	83	22.108	89	253·440	33	83.398	42
173.312	40	9.399	33	.	.	19.633	21	18.574	39	285.047	93	76.620	10
190.287	1	11.395	11	.	.	11.929	39	29 234	25	312.411	57	82.247	18
223.252	81	14.321	59	.	.	23.585	33·5	27.328	81	361.040	60·5	88.334	66
247.315	64	18.912	75	.	.	11.738	22·5	27.898	96	308.347	31	101.285	26
273.579	86	19.888	26	.	.	90.888	30	32.474	63·5	416.322	07	108.494	86
294.090	32	22.557	58	.	.	6.335	84	34.970	37	406.779	48	115.373	04
303.485	30	26.268	50	.	.	13.616	83	5.534	52	408.408	16	120.625	77
336.687	46	26.399	58	.	.	21 269	76	67.607	12	432.998	63	132.610	83
387.629	74	31.493	99	.	.	37.063	29	53.029	51·5	507.019	14	148.711	13
411.239	75	44.399	99	9·143	32	.	.	8.409	06	528.008	72	156.108	07
447.076	63	34.154	70	.	.	46.932	21	79.401	46	587.805	62	168.328	66
478.888	25	35.444	21	.	.	38.983	15	66.491	.	669.333	44	181.665	91
523.399	88	27.196	94	.	.	81.849	23	137.317	54	794.715	01	206.805	61
551.642	59	18.088	16	.	.	56.647	44	127.885	44	892.910	02	218.567	26
475.934	89	21.359	23	.	.	57.134	31	138.562	05	1,000.030	91	228.833	94
493.220	44	26.716	84	.	.	16.078	52	76.875	92	1,119.391	57	234.985	25
503.293	99	32.415	18	.	.	48.848	84	104.998	69	1,423.138	43	243.131	10
515.614	69	32.814	87	.	.	86.696	17	69.041	31	1,535.494	13	266.875	67
536.067	77	35.015	63	.	.	91.971	99	70.922	10	1,617.678	96	275 761	82
585.029	11	33.089	33	.	.	61.818	19	83.388	52	1,656.585	30	284.231	54
605.338	71	44.502	66	6.945	54	.	.	60.157	35	1,647.406	47	285 705	56
657.671	91	38.594	63	.	.	146.825	25	131.139	25	1,840.496	36	300.927	56
732.906	28	44.003	93	.	.	133.206	01	121.764	43	2,024.914	78	312.813	22
12,205.046	87	794.744	69	56.535	18	1,128.568	98·5	1,899.959	68·5				

(Ciąg

	Ruch wkła								
	Wkładki			Zwrócenia			Stan kapitału włożonego po zważeniu wkładek ze zwróceniami i po dopisaniu prowizyi narosłej		
		wal. austr.			wal. austr.			wal. austr.	
	stron	Zł.	kr.	stron	Zł.	kr.	stron	Zł.	kr.
Z przeniesienia . . .	847.924	123,477.081	53	824.694	115,493.256	16	.	.	.
w roku 1890.	47.299	8,992.362	40	47.779	7,862.308	02	56.167	22,114.705	45
„ „ 1891.	48.871	8,738.568	47	50.777	8,355.093	19	59.206	23,358.637	53
„ „ 1892.	54.428	9,510.636	59	59.854	9,585.299	03	61.531	24,173.497	97
„ „ 1893.	61.276	10.551.460	33	62.090	10,008.532	59	65.356	25,658.149	36
„ „ 1894.	60.918	10,592.125	53	66.953	9,940.017	88	67.415	27.300.539	25
„ „ 1895.	64.170	11,447.473	31	72.049	11,694.436	71	69.510	28,081.738	61
„ „ 1896.	69.972	12,587.636	87	75.530	11,716.655	83	73.669	30.050,121	88
„ „ 1897.	73.976	13,452.663	67	81.872	12,650.056	26	76.675	32,022.248	45
„ „ 1898.	72.877	13,516.698	58	86.380	13,513.508	52	78.973	33,250.555	19
„ „ 1899.	68.863	18,290.015	41	87.725	21,196.195	92	73.789	31,446.338	84
		241,156.722	69		232,015,360	11			
w walucie koronowej		koron	h.		koron	h.		koron	h.
		482,313.445	38		464,030.720	22			
w roku 1900.	78.108	29,342.659	96	86.872	27,609.506	96	77.154	67.089.936	59
„ „ 1901.	88.265	32,354.893	52	96.555	33,036.260	61	81.755	68,932.488	41
„ „ 1902.	83.900	29,002.861	88	104.537	31,469.582	90	89.141	69,020.500	—
„ „ 1903.	90.789	34,115.024	77	101.620	30,710.278	21	92.940	75,104.394	77
„ „ 1904.	95.808	35,742.719	58	113.621	36,502.861	75	93.340	77,034.608	04
„ „ 1905.	102.738	37,267.176	71	114.536	37,396.254	29	93.952	79,563.055	65
„ „ 1906.	109.775	39,163.712	35	116.477	39,810.030	04	95.520	81,662.348	62
„ „ 1907.	111.796	40,631.589	74	128.730	43,938.832	23	93.703	81,206.225	14
„ „ 1908.	115.781	42,501.267	54	126.473	39,719.453	09	96.582	87.091.432	54
	2,347.524	802,440.350	43	2,505.124	784,223.780	30			
Dodawszy do zwróceń wkładki				2,347.524	802,440.350	43	Dodawszy tobie		
okazuje się 65-letni obrót				4,852.648	1.586,664.130	73	okazuje się zysk wkła-		

dalszy)

d e k				Wykaz zysków i strat								Stan funduszów			
Prowizya przez wkładających uzyskana				Straty		Zyski		Straty		Zyski		rezerwowego		emerytury	
skapitalizowana		wypłacona		funduszu rezerwowego				funduszu obrotowego							
Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.
12,205.046	87	794.744	69	56.535	18	1,128.568	98·5	.	.	1,899.959	68·5	.	.	.	.
795.778	83	44.943	07	.	.	127.972	60	.	.	120·352	82	2,162.069	41	323.760	80
860.456	80	49 923	69	.	.	118.994	08	.	.	135.133	18	2,339.059	88	330.141	82
889.522	88	53.435	73	.	.	131.061	04	.	.	115.102	76	2,478.110	08	339.376	91
941·723	65	59.480	66	.	.	111.415	33	.	.	104.521	61	2,584.051	65	348.728	68
990.282	24	53.212	14	.	.	160.444	08	.	.	150.713	01	2,733.282	12	355.643	59
1,028.162	76	74.339	64	.	.	113.624	61	.	.	138.841	58	2,853.395	39	363.508	27
1,097.402	23	64.328	97	.	.	145 399	50	.	.	158.048	.	3,004.577	79	373.575	82
1,169.519	16	68.932	42	.	.	145.634	15	.	.	169.931	13	3,150.211	94	383.845	32
1,225.116	68	72.465	83	.	.	119.662	69	1,990.989	53	.	.	4,106.063	40	391.047	18
1,101.964	16	128.908	33	.	.	6.867	12 5	975.661	10·5	.	.	2,121.940	99	391.653	93
22,304.976	26	1,464.715	17	56.535	18	2,309.644	19	2,966.650	63·5	2,992.603	77·5				
koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.
44,609.952	52	2,929.430	34	113.070	36	4,619.288	38	5,933.301	27	5,985.207	55				
2,464.105	91	129.086	18	7.138	84	. .	.	2,088 601	63	. .	.	2,285.420	94	803.120	33
2,523.918	91	124.869	64	.	.	16.834	22	213.653	53	. .	.	213.653	53	827.852	80
2,554.732	61	133.940	78	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	867.903	63
2,679.149	21	127.895	01	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	920.664	10
2,690.355	44	157.070	28	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	944.668	60
2,657.525	19	135.246	89	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	968.522	84
2,740.610	66	153.504	01	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	989.844	55
2,851.119	01	189.318	69	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	983.901	79
3,103.392	95	163.219	55	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	977.325	14
68,874.862	41	4,243.581	37	120.209	20	4,636.122	60	8,235.556	43	5,985.207	55				
prowizye .		68,874.862	41					od tego straty		8,235.556	43				
dających .		73,118 443	78					strata funduszu obrotowego		2,250.348	88				
Do zysków funduszu rezerwowego doliczywszy dary i zwroty od kosztów utrzymania						154.816	83								
a od kwoty łącznej						4,790.939	43								
odliczywszy straty funduszu rezerwowego						120 209	20								
okazuje się nadwyżka zysku . .						4,670.730	23								
Ze stratą funduszu obrotowego zestawiwszy zysk funduszu rezerwowego										4,670.730	23				
okazuje się nadwyżka zysków w ogóle										2,420.381	35				
Z tego użyto: na dary dobroczynne i na różne cele humanitarne . . .								1,394.993·15							
na wyposażenie różnych funduszów								385.427·38							
na umorzenie pożyczki ciężącej na gmachu własnym								689.960.82		2,420.381	35				
Zatem majątek własny Zakładu w funduszu rezerwowym z dniem 31. grudnia 1908. wynosi, jak wykaz										—	—				

Zarząd i funkcyonaryusze

Galicyjskiej Kasy oszczędności

we Lwowie.

TOWARZYSTWO

Galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

A). Członkowie wybrani przez Towarzystwo:

*1. **Dr. Władysław Abraham,** R. Dworu
*2. **Julian Abrysowski**
*3. **Leopold Baczewski**
4. **J. E. Stanisław hr. Badeni**
5. **Dr. Oswald Balzer** R. Dworu
6. **Aleksander Barwiński**
7. **Jakób Beiser**
8. **J. E. Dr. Leon Biliński**
*9. **Władysław Biliński**
10. **Antoni Bohdanowicz**
*11. **Leon Bratkowski**
12. **Stanisław Ciuchciński**
*13. **Dr. Stanisław Dobiecki**
14. **J. E. Dr. Władysław Dulęba**
*15. **Edmund Duniewicz**
16. **Stanisław Dydyński**
17. **Dr. Jan Dylewski**
*18. **Dr. Józef Ekielski**
19. **Dr. Karol Maryan Engel,** R. Dworu
20. **Dr. Edward Festenburg**
21. **Aleksander Getritz**
22. **Dr. Stanisław Głąbiński**
23. **Wincenty Gnoiński**
24. **Roman br. Gostkowski**
*25. **Władysław Gubrynowicz**
*26. **Jan Ihnatowicz**
*27. **Dr. Władysław Jahl**
*28. **Zygmunt Kędzierski**
29. **Dr. Henryk Kolischer**
30. **Władysław Kraiński**
31. **Wiktor Krókowski**
32. **Dr. Jarosław Kułaczkowski**
33. **Kazimierz Laskowski** R. Dworu
*34. **Ks. Zygmunt Lenkiewicz**
*35. **Jan Lerski**
36. **Dr. Adolf Lilien**
37. **J. O. Ks. Andrzej Lubomirski**
38. **Jan Ludwig**
*39. **Dr. Emanuel Machek**
40. **Dr. Antoni Małecki**
41. **Dr. Henryk Max**
42. **Józef Mysłowski**
*43. **Julian Niedźwiedzki,** R. Dworu
*44. **Stanisław Niezabitowski**
*45. **Ks. Ludwik Ollender**
*46. **Dr. Józef Pająk**
*47. **Eugieniusz Pierożyński**
48. **Dr. Tadeusz Pilat,** R. Dworu
49. **Władysław Piwocki**
*50. **Stanisław Prokopowicz**
*51. **Stanisław Przyłuski**
52. **Dr. Bronisław Radziszewski**
53. **Albin Rayski**
*54. **Edmund Riedl**
*55. **Dr. Erazm Romanowski**
56. **Andrzej Romaszkan**
*57. **Franciszek Rozwadowski**
58. **Dr. Rudolf Różycki,** R. Dworu
59. **Jan Schulz**
60. **Stefan Sękowski**
*61. **Karol Sklepiński**
*62. **Dr. Jan Skwarczyński**
63. **Gustaw Seyfarth**
*64. **Wacław Smakowski**
*65. **Dr. Tadeusz Sołowij**
*66. **Leon Syroczyński**
67. **Albert Szkowron**
68. **Kazimierz Traczewski**
69. **Narcyz Ulmer**
70. **Józef Wczelak**
*71. **Ludwik Winiarz**
*72 **Korneli Winter**
73. **Ks. Feliks Zabłocki.**

B) Członkowie Wydziału

wybrani przez Sejm krajowy, mający przez czas trwania swego mandatu prawa Członków Towarzystwa.

Władysław Długosz

*) Oznaczeni gwiazdką byli obecni na Walnem Zgromadzeniu dnia 7. Maja 1909.

WYDZIAŁ j. w.

Przewodniczący: *Stanisław Niezabitowski*
Zastępca przewodniczącego: *Dr. Józef Pająk*

CZŁONKOWIE:

Dr. Władysław Abraham
Władysław Długosz
Dr. Władysław Jahl
Dr. Jarosław Kułaczkowski
Dr. Adolf Lilien
Eugeniusz Pierożyński
Władysław Piwocki
Edmund Riedl
Karol Sklepiński
Ludwik Winiarz

DYREKCYA:

Dyrektorowie:

Dr. Edward Stroynowski | *Dr. Ferdynand Kwiatkowski*

Zastępca Dyrektora:

Dr. Władysław Abraham j. w.

Komisarz rządowy: *Jan Adam Czeżowski,* *Radca Dworu*
Zastępca komisarza rządowego: *Leopold Popiel,* *c. k. Starosta*
Syndyk: *Dr. Paweł Dąbrowski,* *Adwokat krajowy.*

Komitet cenzorów dla działu wekslowego

1. Julian Abrysowski
2. Leopold Baczewski
3. Ferdynand Stanisław Bardasz
4. Jakób Beiser
5. Sylwester Berski
6. Władysław Biliński
7. Antoni Bohdanowicz
8. Karol Buber
9. Bolesław Długoszewski
10. Michał Dydyński
11. Aleksander Getritz
12. Władysław Gubrynowicz
13. Dr. Marcin Horowitz
14. Jan Ihnatowicz
15. Maurycy Jonasz
16 Jerzy Klein
17. Leon Koffler
18. Jan Lerski
19. Dr. Adolf Lilien
20. Jan Ludwig
21. Stanisław Moraczewski
22. Filip Nathansohn
23. Stanisław Platowski
24. Józef Rapaport
25. Dr. Jan Rucker
26. Gustaw Seyfarth
27. Jakób Stroh
28. Narcyz Ulmer
29. Julian Wang
30. Józef Wczelak
31. Jakób Weinberg
32. Karol Winiarz
33. Ludwik Winiarz
34. Maksymilian Winkler

URZĘDNICY:

(Stan z dniem 31. grudnia 1908).

I. **Karol Czauderna,** Naczelny Buchalter
II. **Wiktor Osiadacz,** Kasyer
Leopold Wilimowski, Likwidator
Eugeniusz Grużewski, Starszy Rewident
Jan Kanty Pazirski, „ „
Zygmunt Szulakiewicz, „ „
Adam Bartkowski, Sekretarz
Franciszek Żmudziński, Starszy Rewident
Filibert Czaykowski, Referent hipoteczny
Walery Struszkiewicz, Starszy Rewident
III. **Dr. Henryk Grabiński,** Rewident
Piotr Tustanowski, „
Wincenty Zieniewski, „
IV. **Emil Müller,** Adjunkt I. klasy
Antoni Królikowski, Adjunkt I klasy
Kazimierz Pepłowski, „ „ „
Dr. Stefan Bobowski „ „ „
Emil Sarnicki, „ „ „
V. **Edward Kienzler,** Adjunkt II. klasy
Michał Przestrzelski, „ „ „
Józef Piórkiewicz, „ „ „
VI. **Dr. Feliks Merunowicz,** Asystent I. klasy (na urlopie)
Stanisław Czernicki, „ „ „
Antoni Liske, „ „ „
Józef Czarnecki, „ „ „
Witold Linhardt, „ „ „
VII. **Józef Jägerman,** Asystent II. klasy
Jan Antoni 2 im. Prochenko, Asystent II. klasy
Jan Kokurewicz, „ „ „
Aleksander Kauer, Asystent II. klasy (na urlopie)
VIII. **Władysław Cezar 2 im. Kozłowski,** Urzędnik kancelaryjny
Bolesław Żołyński, Asystent III. klasy
Ignacy Puzdrowski. „ „ „
Maryan Władysław 2 im Götz, Asystent III. klasy
Ludwik Lustig, „ „ „

PRAKTYKANCI:

Maryan Jan 2 im. Krechowiecki
Józef Czaykowski
Józef Artur 2 im. Walz
Zygmunt Kiełb
Józef Turczański
Zdzisław Bratkowski
Kazimierz Kremer
Stanisław Oleński
Jan Feliks 2 im. Szczepanik
Witold Gnatowski

SŁUŻBA:

Teofil Liebich, Maszynista
Jan Czapla, Woźny I. klasy
Andrzej Hanusek, woźny II. klasy
Józef Falkiewicz, „ „ „
Jan Wilfart, „ „ „
Eliasz Panczyj, woźny III klasy
Józef Komenda, „ „ „
Józef Wąsowicz „ „ „

LW. 99.301/09.

We Lwowie, dnia 14. września 1909.

Aneg 513

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia Radzie powiatowej w Pilznie na zaciągnięcie pożyczki 150.000 koron.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 8. lipca 1909 postanowiła Rada powiatowa w Pilznie zaciągnąć imieniem powiatu pożyczkę 150.000 kor., a to w kwocie 100.000 kor. na pokrycie kosztów opracowania projektu budowy kolei żelaznej z Jasła do Dębicy i w kwocie 50.000 kor. na budowę mostu na rzece Wisłoce pod Przeczycą.

Pierwszorzędnej wartości pod względem ekonomicznym jest dla powiatu pilzneńskiego projektowana budowa kolei normalnotorowej z Dębicy do Jasła, dla urzeczywistnienia której tak powiat Jasielski jak i pilzneński poczyniły potrzebne studya i starania. W zasadzie uznało c. k. Ministerstwo kolei żelaznych dopuszczalność budowy tej linii kolejowej kosztem około 8,500.000 kor. z funduszów państwowych, oświadczyło jednak, że ze względów finansowych budowa w najbliższym okresie nie mogłaby być wziętą pod rozwagę, lecz pomimo tego jest wskazanem, ażeby roboty przygotowawcze były dalej bez przerwy prowadzone

Dla przyspieszenia więc sprawy przystąpiły wymienione powiaty do wykończenia projektów generalnych a następnie zawarły z c. k. Ministerstwem kolejowem umowę, mocą której rzeczone Ministerstwo obowiązało się opracować specyalny projekt budowy linii kolejowej z Dębicy do Jasła za wynagrodzeniem 120.000 kor., z którego powiat jasielski 40%, pilzneński zaś 60% obowiązały się uiścić.

Otóż z projektowanej pożyczki 100.000 kor. powiatu pilzneńskiego na cele kolejowe przeznaczoną jest kwota 29.459 kor. 85 g. na spłatę poprzedniej pożyczki zaciągniętej w powiatowej kasie pożyczkowej w Pilznie na koszta opracowania projektu generalnego kolei Dębica-Jasło, reszta zaś na pokrycie udziału powiatu pilzneńskiego w kosztach sporządzenia projektu szczegółowego tejże kolei.

Niemniej ważną dla powiatu pilzneńskiego jest budowa drogi gminnej I. klasy Tuchów-Zawadka z mostem na Wisłoce i odnogą z Jodłowej do Dęborzyna. Podług projektu sporządzonego przez oddział techniczny Wydziału krajowego,

koszt budowy tej drogi wraz z mostem obliczony został na 1.075.000 koron, z czego fundusz krajowy pokrywa 40%, c. k. rząd 300.000 K, resztę pokryje powiat pilzneński wspólnie z interesowanymi. Budowa rozpoczętą będzie w bieżącym roku i prowadzoną być ma przez lat kilka, most zaś musi być zbudowany naraz w ciągu jednego roku. Przypadająca na powiat część kosztu budowy drogi pokrytą będzie z bieżących dochodów budżetowych Rady powiatowej i z datków stron interesowanych, natomiast takaż część znacznego kosztu budowy mostu na Wisłoce nie może być pokrytą w ciągu jednego roku. Koszt budowy mostu wraz z dojazdami wyniesie około 300.000 K, z czego na powiat przypadnie wydatek około 65.000 K, na pokrycie zaś tego wydatku uchwaliła Rada powiatowa zaciągnąć pożyczkę 50.000 K, resztę zaś pokryje z innych źródeł.

Wydział krajowy uznając potrzebę wymienionych powyżej wydatków tak na kolej jak i na budowę mostu tudzież konieczność zaciągnięcia na to pożyczki 150.000 K, przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie Radzie powiatowej w Pilznie pozwolenia do zaciągnięcia takiej pożyczki. Zezwolenie to jest wymagane postanowieniami §. 24. ustawy o Repr. pow. ze względu na to, iż dotychczasowe obciążenie powiatu wynoszące podług zamknięć rachunkowych z r. 1908 kwotę 85.070 K, łącznie z projektowaną pożyczką 150.000 przekracza 50% podatków bezpośrednich przypisanych w powiecie (do poboru w r. 1908) w sumie 103.315 K.

Amortyzycya powyższej pożyczki wymagać będzie rocznych rat w kwocie 7.700 K, na pokrycie których Rada powiatowa obok dotychczasowych 53% (łącznie z ustawowym dodatkiem na cele drogowe), dodatków do podatków pobieranych na cele powiatowe, będzie nakładała dalsze 7% dodatki powiatowe, które zatem wzrosną do 60% (łącznie z ustawowym dodatkiem na cele drogowe).

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dołączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz.

Ustawa

z dnia . . . . . zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Pilznie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 150.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Pilznie zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 150.000 koron na pokrycie kosztów opracowania projektu budowy kolei z Dębicy do Jasła i budowy mostu na rzece Wisłoce pod Przeczycą.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

LW. 92.050|09. We Lwowie dnia 3. września 1909.

Aneg 514

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj nauczycieli i nauczycielek, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie emerytury, pensyi wdowiej, dodatków pięcioletnich i t. p.

Wysoki Sejmie!

Ogólnemi uchwałami, tudzież specyalnemi z dnia 8. października 1907, 16. i 27. października 1908, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by szereg petycyi ze sfer nauczycielskich o dodatkowe policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie emerytury, pensyi wdowiej, dodatków pięcioletnich itp. zbadał w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożył Wysokiemu Sejmowi w tym przedmiocie sprawozdanie wraz ze swymi wnioskami.

Wskutek tych uchwał Wysokiego Sejmu przedkłada Wydział krajowy niniejsze sprawozdanie o tych petycyach, o których otrzymał od c. k. Rady szkolnej krajowej opinię do chwili wygotowania tego sprawozdania.

Są to następujące petycye:

I. Czynnych, emerytowanych i byłych nauczycieli:

1. *Jerzego Derszki* naucz. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 80.351|908).
2. *Karola Fuczka* em. naucz. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 81.949|908).
3. *Jana Hajduczka* em. naucz. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 81.949|908).
4. *Józefa Wiązowskiego* naucz. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 104.714|908).
5. *Stanisława Firlicińskiego* nauczyciela o pryznanie emerytury. (LW. 20.805|909).
6. *Józefa Kralla* naucz. pomocniczego o przyznanie emerytury. (LW. 48.765|909).
7. *Jana Soczyńskiego* naucz. kier. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 49.367|909).
8. *Józefa Zielińskiego* em. naucz. o przyznanie pełnej emerytury i piątego dodatku pięcioletniego (LW. 50.149|909).

9. *Natana Szypera* nuczyciela o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 61.328|909).
10. *Leopolda Barzyckiego* byłego nauczyciela o zaopatrzenie. (LW. 67.149|909).
11. *Leopolda Maryana* dw. im. *Gerstmana* naucz. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 92.050|909).
12. *Józefa Mieleckiego* nauczyciela o policzenie lat służby do emerytury (LW. 92.050|909).
13. *Herza Ehrlicha* byłego naucz. religii mojżeszowej o stałe zaopatrzenie (LW. 92.177|909).
14. *Franciszka Nowaka* w imieniu *Andrzeja Nowaka* b. naucz. o przyznanie stałego zaopatrzenia. (LW. 92.177|909).
15. *Józefa Żakiego* em. naucz. o dodatkowe policzenie lat służby i podwyższenie emerytury. (LW. 92.060|909).
16. *Jakóba Bilikowskiego* byłego nauczyciela o przyznanie emerytury. (LW. 94.001|909).
17. *Marka Singera* naucz. o policzenie do emerytury trzech lat służby, spędzonych przy szkole prywatnej. (LW. 95.228|909).
18. *Aleksandra Michniewicza* naucz. o wliczenie lat służby do emerytury. (LW. 96.025|909).
19. *Jana Tytora* naucz. o policzenie do emerytury trzynastomiesięcznej przerwy w służbie. (LW. 96.025|909).
20. *Piotra Świątkiewicza* em. naucz. o policzenie roku do emerytury i o podwyższenie jej. (LW. 96.025|909).
21. *Grzegorza Cara* em. naucz. o wliczenie czasu przerwy w służbie do emerytury i o przywrócenie do czynnej służby (LW. 97.063|909).

II. Czynnych i emerytowanych nauczycielek, tudzież wdów i sierót po nauczycielach.

22. *Marceli Kowskiej* naucz. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 81.948|908).
23. *Antoniny Androchowiczównej* naucz. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 81.949|908).
24. *Anieli Androchowiczównej* naucz. o wliczenie lat służby do emerytury. (LW. 81.949|908).
25. *Amalii Reisowej* wdowy po naucz. o zaopatrzenie (LW. 81.950|908).
26. *Anieli Schrottmannównej* em. naucz. o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 106.004|908).
27. *Walerji Gabryelskiej* wdowy po naucz. o przyznanie kwartału pozgonnego. (LW. 47.792|909).
28. *Natalii Szemańskiej* em. naucz. o wliczenie lat służby do emerytury. (LW. 66.175|909).
29. *Anieli Połomskiej* nauczycielki o policzenie lat służby do emerytury. (LW. 66.176|909).
30. *Maryi Hołejkowej* wdowy po naucz. o przyznanie stałego zaopatrzenia i dodatku na wychowanie dwojga dzieci. (LW. 66.274|909).
31. *Filomeny Prokopowiczównej* em. naucz. o podwyższenie emerytury. (LW. 67.988|909).
32. *Maryi Ksawery* dw. im. *Kummer de Kummersberg* sieroty po naucz. o przyznanie stałego zaopatrzenia. (LW. 71.558|909).
33. *Leontyny Odlewanej* wdowy po nauczycielu o przyznanie stałego zaopatrzenia. (LW. 92.051|909).
34. *Melanii Dąbrowskiej* właścicielki pryw. zakładu wychowaczego dla dziewcząt w Stanisławowie o przyznanie stałego zaopatrzenia. (LW. 92.177|909).
35. *Maryi Bernowskiej* byłej nauczycielki o przyznanie stałego zaopatrzenia. (LW. 92,430|909).

36. *Balbiny Dąbrowskiej* wdowy po b. naucz. o przyznanie stałego zaopatrzenia. (LW. 92.060|909).
37. *Pauliny Sławskiej* byłej naucz. o zaopatrzenie. (LW. 92.060|909).
38. *Seweryny Mirkowskiej* wdowy po nauczycielu o przyznanie pensyi wdowiej i dodatku na wychowanie córki (LW. 92.060|909).
39. *Maryi Storoniakowej* wdowy po naucz. o przyznanie pensyi wdowiej i dodatku dla córki. (LW. 92.060|909).
40. *Zofii Pomastkowej* wdowy po naucz. o przyznanie stałego zaopatrzenia. (LW. 92.060|909).
41. *Małgorzaty Rączkowej* wdowy po naucz. o przyznanie pensyi wdowiej. (LW. 93.917|909).
42. *Heleny Buglowej* nauczycielki o policzenie do emerytury czterech lat służby. (LW. 94.618|909).
43. *Olgi Dubówny* naucz. o policzenie do em. czterech lat służby spędzonych przy szkole prywatnej, (LW. 95.228|909).
44. *Emilii Mełechowej* naucz. o wliczenie do emerytury sześciu lat służby przed przerwą, (LW. 95.626|909).
45. *Bronisławy Skibowej* naucz. o policzenie do emerytury lat służby. (LW. 96.025|909).
46. *Bronisławy Bielowskiej* naucz. o policzenie do emerytury lat służby. (LW. 96.025|909).

Treścią wszystkich tych petycyi są żądania petentów, by Wysoki Sejm wbrew obowiązującej ustawie o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego z dnia 11. czerwca 1905, Dz. u. i rozp. kr. Nr. 73, względnie wbrew noweli z dnia 25. maja 1907, Nr. 19 Dz. u. i rozp. kr., policzył im wyjątkowo w drodze łaski dodatkowo lata służby do emerytury, przyznał dodatki pięcioletnie lub kwartał pozgonny, przyznał, względnie podwyższył wymierzoną emeryturę, pensyę wdowią, stałe zaopatrzenie, dodatek na wychowanie dzieci itp. Każdy zaś prawie z proszących, uzasadnia swą prośbę opłakanymi stosunkami materyalnymi, w jakich się znajduje.

Wydział krajowy przedkładając niniejsze sprawozdanie i wnioski pozwala sobie przypomnieć Wysokiemu Sejmowi, że załatwiając od szeregu lat tego rodzaju sprawy przedewszystkiem i zasadniczo ma na oku przepisy obowiązującej ustawy. Z tego stanowiska wychodząc, wnosi Wydział krajowy o uwzględnienie tylko takich próśb, o których bądź sam, bądź na podstawie opinii c. k. Rady szkolnej krajowej, powziął przekonania, że ścisłe stosowanie do petentów litery obowiązującej ustawy, stawiałoby proszących, względnie pozostałe po nich rodziny, w niezwykle trudne położenie materyalne, lub gdzie nadzwyczajne i na wyjątkowe traktowanie sprawy zasługujące okoliczności przemawiają za petentami.

Bliższe uzasadnienie słuszności takiego właśnie stanowiska w tej sprawie uważamy za zbyteczne, ponieważ Wysoki Sejm uchwałami swemi z dnia 4. listopada 1904, z dnia 3. listopada 1905, z dnia 5. marca 1907 i z dnia 27. października 1908 przyjął do wiadomości analogiczne sprawozdanie Wydziału krajowego z petycyi o tych samych lub podobnych żądaniach, pochodzących ze sfer nauczycielskich, a wnioski nasze, na tej właśnie zasadzie oparte, zatwierdził.

Zresztą to nasze zasadnicze stanowisko nie wyklucza uwzględnienia w niektórych wypadkach wyłącznie złych stosunków materyalnych petentów i dlatego wnosi również Wydział krajowy o udzielenie jednorazowych darów z łaski tym petentom, którym można, zdaniem naszem, przyjść ze skuteczną pomocą, a którzy na tę pomoc zasługują i jej bardzo potrzebują.

Wreszcie przedkłada Wydział krajowy wnioski o przejście do porządku dziennego nad petycyami tych petentów, dla których rezultat badania ich próśb wypadł niekorzystnie, lub, którzy zostając w czynnej służbie i mając przed sobą nieraz jeszcze cały szereg lat służby, proszą o wyjątkowe policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, mimo, że sprawa spensyonowania petentów nie jest w danej chwili aktualna (Np. petycye pod pozycyami 1, 7, 9, 11, 12, 17, 18, 23, 24, 42, 43). Wydział krajowy jest zdania, że takie petycye są aktualne w chwili, gdy petenci przejdą już na emeryturę.

Wkońcu zaznacza Wydział krajowy, że podobnie, jak w latach ubiegłych, zwrócił bezpośrednio petentom ich prośby z oznajmieniem, że nie będzie przedkładał Wysokiemu Sejmowi żadnych wniosków co do takich petycyi, których treść jest identyczną z treścią petycyi już poprzednio przez Wysoki Sejm nieuwzględnionych, lub które nie uzyskały poparcia ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej, względnie sejmowej komisyi szkolnej, a jako niezałatwione, zostały przez Wysoki Sejm ogólnemi uchwałami przekazane Wydziałowi krajowemu.

Nadmienia się także, że petycya Jana Hajduczka em. naucz. o podwyższenie emerytury, stała się bezprzedmiotową z powodu śmierci petenta.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

I.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. *Stanisławowi Firlicińskiemu* (p. 5.) nauczycielowi tymczasowemu w Krakowie przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 360 K rocznie, na wypadek uwolnienia ze służby, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.
2. *Józefowi Krallowi* (p. 6.) nauczycielowi pomocniczemu w Kropiwnie przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 500 K rocznie, na wypadek uwolnienia ze służby, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.
3. *Leopoldowi Barzyckiemu* (p. 10.) byłemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 500 K rocznie, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.
4. *Herzowi Ehrlichowi* (p. 13.) byłemu nauczycielowi religii mojżeszowej w szkołach ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 500 K rocznie, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.
5. *Anieli Schrottmannównej* (p. 26.) emerytowanej nauczycielce wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury siedm lat służby z lat służby przed przerwą i podwyższa emeryturę z 500 na 605 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1910 r.
6. *Natalii Szemańskiej* (p. 28.) emerytowanej nauczycielce wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury dwa lata służby i podwyższa odpowiednio emeryturę, począwszy od 1. stycznia 1910 r.
7. *Maryi Hołejkowej* (p. 30.) wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 400 K rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci w kwocie po 80 K rocznie dla każdego dziecka, aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20 roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.
8. *Filomenie Prokopowiczównej* (p. 31.) emerytowanej nauczycielce, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z 250 na 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1910 r.
9. *Maryi Ksawerze* dw. im. *Kummer de Kummersberg* (p. 32.) sierocie po nauczycielce, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie w kwocie 240 K rocznie, aż do ukończenia 24 r. życia, lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1910 r.
10. *Leontynie Odlewanej* (p. 33.) wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1910 r.

II.

Jednorazowy zasiłek przyznaje Sejm w drodze łaski:

a) Andrzejowi Nowakowi byłemu nauczycielowi (p. 14) w kwocie stu (100) K;

b) *Waleryi Gabryelskiej* wdowie po nauczycielu (p. 27) w kwocie stu (100) K, na pokrycie kosztów pogrzebu jej męża;

c) *Małgorzacie Rączkowej* wdowie po nauczycielu (p. 41) w kwocie stu pięćdziesięciu (150) K.

Sumę tych zasiłków, stanowiących kwotę trzystu pięćdziesięciu (350) koron wstawia Sejm do Rubr. IV. p. 16 c) wyd. preliminarza budżetu funduszu szkolnego krajowego na r. 1910.

III.

Nad petycyami:

Jerzego Derszki (p. 1.), *Karola Łuczka* (p. 2.), *Józefa Wiązowskiego* (p. 4.), *Jana Soczyńskiego* (p. 7.), *Józefa Zielińskiego* (p. 8.), *Natana Szypera* (p. 9.), *Leopolda Gerstmana* (p. 11.), *Józefa Mieleckiego* (p. 12.), *Józefa Żakiego* (p. 15.), *Jakóba Bilikowskiego* (p. 16.), *Marka Singera* (p. 17.), *Aleksandra Mielniewicza* (p. 18.), *Jana Tylora* (p. 19.), *Piotra Swiątkiewicza* (p. 20.), *Grzegorza Cara* (p. 21.), *Marceli Kawskiej* (p. 22.), *Antoniny Androchowiczównej* (p. 23.), *Anieli Androchowiczównej* (p. 24.), *Amalii Reisowej* (p. 25.), *Anieli Połomskiej* (p. 29.), *Melanii Dąbrowskiej* (p. 34.), *Maryi Bernowskiej* (p. 35.), *Balbiny Dąbrowskiej* (p. 36.), *Pauliny Sławskiej* (p. 37.), *Seweryny Mirkowskiej* (p. 38.), *Maryi Staroniakowej* (p. 39.), *Zofii Pomastkowej* (p. 40.), *Heleny Buglowej* (p. 42.), *Olgi Dubównej* (p. 43.), *Emilii Mełechowej* (p. 44.), *Bronisławy Skibowej* (p. 45.), *Bronisławy Bielowskiej* (p. 46.) — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ls. 2324/08.

Aleg 515

Wniosek

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. sprawie budowy drogi gminnej I. klasy Jabłonów-Kosmacz powiatu Peczeniżyńskiego.

Już od r. 1902 stara się Rada powiatowa kołomyjska u Wydziału krajowego o subwencyę z funduszów krajowych na budowę drogi gminnej I. klasy z Jabłonowa do Kosmacza, jednak starania te były daremne.

Budowa tej drogi, jak brzmi obliczenie zestawione przez Wydział krajowy, kosztować będzie około 200.000 K.

Droga ta jest potrzebną dla ruchu komunikacyjnego gminom: Kosmacz, Prokurawa, Brustury i Rzeczka, a także dla naprawienia drogi do Jabłonowa i do Kosowa.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na budowę drogi gminnej I. klasy z Jabłonowa do Kosmacza udziela się subwencyę z krajowego funduszu drogowego w wysokości połowy kosztów budowy tej drogi t. j. 100.000 kor.

W nioskodawca:
Michał Myroniuk-Zajaczuk.

Oleśnicki, Krynicki, Hanczakowski, Korol, Senyk, Sandulak, Dumka, T. Staruch, Kiwe luk, Lewicki, Kurowiec, A. Staruch, Makuch, Dudykiewicz, Tracz.

Ls. 2.408/08

Aleg 516

Wniosek

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie udzielenia Radzie powiatowej kołomyjskiej bezprocentowej pożyczki w sumie 100.000 koron na utworzenie funduszu zapasowego robót konserwacyjnych dróg gminnych II. klasy.

Zważywszy, że obecnie mają być koszta robót konserwacyjnych na wspomnianych drogach pokrywane z podatków, które w tym celu ustawa przepisuje, a z powodu klęsk elementarnych nastąpiły liczne opusty w podatkach, które znacznie zmniejszyły powiatowy budżet na powyższe cele wstawiony, przez co gospodarka drogowa musiałaby długo cierpieć, w obec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powiatowej Radzie kołomyjskiej udziela się z funduszu krajowego bezprocentową pożyczkę w sumie 100.000 koron w celu utworzenia funduszu zapasowego dla robót komunikacyjnych.

Wnoskiodawca:
Michał Myroniuk-Zajaczuk.

Dudykiewicz, Tracz, Kleski, Senyk, Oleśnicki, T. Staruch, Kiweluk, Krynicki, Krysowaty, Lewicki, Kurowiec, Korol, Hanczakowski, Kołpaczkiewicz, Makuch, Sandulak, A. Staruch.

Ls. 2.638/08.

We Lwowie, dnia 18. października 1908.

517

Wniosek

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie najrychlejszego przystąpienia do ukończenia robót regulacyjnych na rzece Prut na przestrzeni od mostu kołomyjskiego do wsi Siemaszkowce i ustanowienia urzędu regulacyi dla tejże części rzeki.

Zważywszy, że w powiecie kołomyjskim w gminach: Kołomyja, Oskrzesińce, Kornicz, Pererów, Załucze, Makiewce, Zamulińce, i Siemakowce — rzeka Prut najnajgorzej grunta rujnuje i budynki gospodarcze zabiera,

zważywszy, że zwłoka w przystąpieniu do regulacyi tej rzeki w podanych gminach może przynieść nieobliczalne szkody, bo zabierze dziesiątki morgów gruntu wraz z budynkami, tak jak już wdarła się w miejsca najgęściej zabudowane, wskutek czego grozi mieszkańcom straszna katastrofa w niedalekiej przyszłości

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby bezzwłocznie przystąpił do zabezpieczenia brzegów w wyżej wspomnianych gminach i w tym celu ustanowił osobny urząd regulacyi rzeki Prutu.

Wnioskodawca:
Michał Myroniuk-Zajaczuk.

Hanczakowski, Dudykiewicz, Tracz, Senyk, Oleśnicki, Kurowiec, Krynicki, Krysowaty Korol, Kołpaczkiewicz, Kleski, T. Staruch, Lewicki, Sandulak, Kiweluk, Makuch, A. Staruch

Ls. 2.683/1908. We Lwowie, dnia 19. października 1908.

Aleg 518

Wniosek

posła Tracza i towarzyszy w sprawie regulacyi rzek Rybnicy i Pistańki w powiecie kosowskim.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z c. k. Rządem przystąpił co rychlej do regulacyi rzek Rybnicy i Pistańki w powiecie kosowskim.

Wnioskodawca:

Tracz.

Hanczakowski, *Krysowaty*, *Korol*, *Oleśnicki*, *Kiweluk*, *Kurowiec*, *Sandulak*, *Dumka*, *Sodomora*, *Kołpaczkiewicz*, *Senyk*, *Dudykiewicz*, *Krynicki*, *Myroniuk-Zajaczuk*.

Ls. 3.564/09.

Aleg 519

Wniosek

posła Battaglii i towarzyszy w przemiocie urządzenia statystyki handlu zewnętrznego Galicyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie organizacyi statystyki handlu zewnętrznego Galicyi.

Za zgodą Mego Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Wszelkie przesyłki towarów, przychodzące do Galiayi z poza granic kraju drogami żelaznemi, pocztą oraz przedsiębiorstwami żeglugi parowej, niemniej jak wszelkie przesyłki towarów, nadawane w ten sam sposób w Galicyi z przeznaczeniem do miejscowości pozagalicyjskich, muszą być zaopatrzone w deklaracyę statystyczną, wystawioną na przepisanym w drodze rozporządzenia formularzu a zawierającą:

a) nazwę miejscowości nadawczej,
b) nazwę kraju, w którym przedmiot przesyłki wyprodukowano,
c) nazwę miejscowości odbiorczej,
d) nazwę kraju, w którym przedmiot przesyłki ma być użytym lub zużytym,

e) dokładne oznaczenie przedmiotu przesyłki nazwami gatunkowemi i określeniami jakościowemi niemniej jak ilościami według poszczególnych gatunków,
f) podanie wagi przesyłki,
g) o ile przesyłka w obrębie Galicyi podlegała ocleniu, pozycye taryfy cłowej, na których podstawie nastąpiło oclenie,
h) datę wystawienia.

§. 2.

Obowiązek wystawienia deklaracyi statystycznej cięży na nadawcy przesyłki, o ile przesyłkę nadaje się w obrębie Galicyi, a zresztą na jej odbiorcy, o ile przesyłka, przeznaczona do Galicyi, nie została zaopatrzona w taką deklaracyę przez pozagalicyjskiego nadawcę.

§. 3.

Przedsięciorstwa dróg żelaznych, poczt i żeglugi parowej w obrębie Galicyi obowiązane są nie przyjmować, względnie nie wydawać przesyłek, niezaopatrzonych w dokładnie wypełnioną deklaracyę statystyczną w myśl powyższych przepisów.

Na przedsiębiorstwach tych cięży obowiązek zbierania wspomnianych deklaracyi i przesyłania ich biuru statystycznemu krajowej komisyi dla spraw przemysłowych w terminach, ktore oznaczy rozporządzenie.

§. 4.

Dla wszelkich przesyłek towarów wchodzących w granice z poza granic monarchii w sposób inny, niż określony w § 1., a więc drogą kołową lub wodną, jednak nie zapomocą żeglugi parowej, deklaracye statystyczne będą wypełnione przez c. k. Urzędy cłowe, dokonujące odprawy cłowej.

Na urzędach tych cięży również obowiązek zbierania i przesyłania deklaracyi w sposób, określony w ustępie drugim paragrafu 3.

§. 5.

Krajowa komisya dla spraw przemysłowych zorganizuje przy pomocy korporacyi gospodarczych ustawowych i dobrowolnych za zatwierdzeniem Wydziału krajowego komisyę znawców dla oznaczenia wartości handlowych dla przesyłek objętych wspomnianemi deklaracyami statystycznemi, a wyniki wszystkich objętych tą ustawą zabiegów statystycznych uczyni przedmiotem stałych peryodycznych publikacyi.

§. 6.

Koszta druku formularzy na deklaracye statystyczne, oraz koszta opracowania i publikowania zebranego materyału ponosi fundusz krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Przesyłki formularzy oraz wypełnionych deklaracyj statystycznych wolne są od opłaty porta pocztowego.

§. 7.

Organom władz skarbowych wzbroniony jest wgląd w deklaracye statystyczne z wyjątkiem wynikającym z §. 4. tej ustawy.

Wszelkie organy władz oraz przedsiębiorstw przewozowych, niemniej jak organy krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych oraz i znawcy, powołani na podstawie §. 5. obowiązani są do ścisłego zachowywania tajemnicy względem treści deklaracyj statystycznych.

§. 8.

Rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy wyda Wydział krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem w porozumieniu z c. k. Dyrekcyami kolei państwowych we Lwowie, Krakowie i Stanisławowie, oraz z c. k. Dyrekcyą kolei państwowej, z c. k. Dyrekcyą poczt i telegrafów we Lwowie, wreszcie z c. k. krajową Dyrekcyą skarbu we Lwowie.

§. 9.

Ustawa wchodzi w życie 1. stycznia 1911.

§. 10.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, handlu, rolnictwa, kolei żelaznych i skarbu.

Wnioskodawca:
Battaglia *w. r.*

Leo, Głąbiński, A. Lubomirski, St. Mycielski, Brykczyński, J. Bruniecki, Pilat, Długosz, Wasung, Kolischer, Schätzel, Kleski, Michałowski, Pawlewski, Rutowski, Rittel, Landau, Götz, Tertil, Starzyński, Skarbek, Adam, Sala, Hupka, Jabłoński, Horodyski, Paygert, Milewski, Marycwski, Bednarski, Halban, Jahl, Sare.

L. s. 3563/09.

Druk 520

Wniosek

posła Iwana Kiweluka i towarzyszy w sprawie założenia gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Kopyczyńcach.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd, aby bezzwłocznie przystąpił do założenia gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Kopyczyńcach.

We Lwowie, dnia 18. września 1909.

Wnioskodawca:
Iwan Kiweluk *w. r.*

Andrzej Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Oleśnicki, Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Winniczuk, Lewicki, Makuch, Sodomora, Sandulak, Kurowiec.

Ls. 3.561/09.

Aleg 521

Wniosek

posła Dra Kurowca i towarzyszy w sprawie przekształcenia szkoły przemysłowej dopełniającej w Kałuszu na szkołę przemysłowo handlową.

Miasto Kałusz i powiat kałuski liczy około 75.000 mieszkańców, jest ubogi w ziemię urodzajną, natomiast bogaty w pokłady solne, sole potasowe, drzewo, naftę i wosk ziemny.

Miasto Kałusz jest w przededniu przemiany saliny kałuskiej na wielką kopalnię soli potasowych — więc jest na czasie założenie szkoły przemysłowo handlowej ewentualnie przemysłowej z oddziałem handlowym w mieście Kałuszu.

Ze względu na w zystkie możliwe okoliczności i warunki przemysłowo-handlowej szkoły w Kałuszu,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

jak najrychlejsze przekształcenie szkoły przemysłowej dopełniającej na szkołę przemysłowo-handlową w Kałuszu.

We Lwowie, dnia 18. września 1909.

Wnioskodawca:
Kurowiec, w. r.

Senyk, Sandulak, Dumka, Lewicki, Sodomora, Hanczakowski, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Makuch, Skwarko, Tracz, Winniczuk, Korol.

Wniosek

Ls. 3562/09.

522

Aleg 522

Wniosek

posła Dra Kurowca i towarzyszy w sprawie przekształcenia dwóch sześcioklasowych szkół ludowych w Kałuszu na 3, a względnie 4-klasowe szkoły wydziałowe.

Zważywszy, że miasto Kałusz liczy około 9.000 mieszkańców, a razem z gminą Zagórze i Bania, które to gminy nie mając własnej szkoły, posyłają dzieci do szkoły w Kałuszu, liczą razem ponad 10.000 mieszkańców; miasto powiatowe Kałusz, centrum powiatu kałuskiego nie ma dotąd żadnej średniej szkoły, dlatego biedniejsi mieszkańcy zmuszeni są posyłać swe dzieci do 6-klasowej szkoły, która to szkoła wśród teraźniejszych istniejących stosunków i potrzeb jest nieodpowiednią, gdyż nie daje przystępu do szkół zawodowych i seminaryów nauczycielskich;

zważywszy, że frekwencya w obu szkołach w 5. i 6. klasie dosięgła do 90 uczniów, względnie uczenic;

zważywszy, że bydynki szkolne nowe są odpowiednie, a ilość ukwalifikowanych sił nauczycielskich jest dostateczna;

więc chociaż miasto Kałusz nie należy do kategoryi miast I. i II. klasy, przekształcenie szkół 6-klasowych na szkoły wydziałowe jest koniecznie potrzebne.

Podpisani stawiają przeto wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

przekształcenie obu szkół 6-klasowych ludowych na 3, względnie 4-klasowe szkoły wydziałowe.

We Lwowie, dnia 18. września 1909.

Wnioskodawca:
Kurowiec w. r.

Kiweluk, Sandulak, Makuch, Dumka, Winniczuk, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Skwarko, Oleśnicki, Korol, Lewicki, Hanczakowski, Senyk, Tracz.

Wniosek

Ls. 2,409/08.

We Lwowie, dnia 14. października 1908.

523

Aleg 523 Aleg 523

Wniosek

posła Witosa i tow. w sprawie otwarcia przystanku kolejowego we Woli rzędzińskiej dla ruchu osobowego i towarowego.

Wysoki Sejmie!

Na linii kolei państwowej pomiędzy stacyami Tarnowem i Czarną istnieje od szeregu lat przystanek kolejowy w miejscowości Wola rzędzińska, który z powodu zamknięcia dla ruchu osobowego i towarowego ludności okolicznej żadnej nie przynosi korzyści.

Gminy: Wola Rzędzińska; Wola Pogórska, Jodłówka ad Wałki, Zaczarnie, Żukowice nowe, Żukowice stare i Jastrząbka nowa, wszystkie należące do powiatu politycznego i autonomicznego tarnowskiego liczące około 10.000 ludności, mieszkają wzdłuż toru kolejowego są zupełnie pozbawieni komunikacyi kolejowej tak z miastem Tarnowem jak i z władzami tam będącymi.

Sprowadzając corocznie wiele wagonów węgla kamiennego, nawozów sztucznych, dachówki i innych produktów im potrzebnych zmuszeni są jeździć do innych stacyj kolejowych o kilkadziesiąt kilometrów oddalonych, przez co bywają narażeni na wielkie koszta i rozliczne trudności, gdy tuż obok istnieje przystanek kolejowy.

Ażeby tę ludność od straty czasu i niewygód wyżej podniesionych uchronić:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najprędzej w drodze właściwej spowodował należyte otwarcie przystanku kolejowego w gminie Wola Rzędzińska już istniejącego, dla ruchu osobowego i towarowego.

Wnioskodawca:
Witos.

Bernadzikowski, Bojko, Stefczyk, Jedynak, Lewakowski, Szwed, Krężel, Styła, Skołyszewski, Jampolski, Ptak, Cieluch, Wasung, Stapiński, Pastor.

Ls. 3683/09.

Aleg 524

Wniosek

w sprawie dotacyi funduszu zapomogowego na drenowanie gruntów włościańskich.

Uchwałą z 5. lipca 1901 ustanowił Wysoki Sejm fundusz zapomogowy na drenowanie gruntów włościańskich i przeznaczył na ten cel na razie na lat dziesięć od r. 1901 do r. 1910 stałą dotacyę roczną w kwocie 50.000 K.

Uchwałą z 11. listopada 1905 podwyższył Wys. Sejm tę dotacyę roczną z 50.000 na 80.000 K, uchwałą zaś z 18. marca 1907 na 200.000 K.

Ponieważ do preliminarza krajowego na r. 1910 wstawioną została w rubr. IX. poz. 16. lit. e) **ostatnia** rata dotacyi tego funduszu, akcya zaś podjęta w tym dziale popierania kultury krajowej znajduje się w początkach i nie może być wstrzymaną, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przeznacza na drenowanie gruntów włościańskich w myśl uchwały swej z 5. lipca 1901 stałą dotacyę roczną na następne dziesięciolecie 1911 do 1921 w dotychczasowej wysokości 200.000 K.“

Lwów, dnia 20. września 1909.

Wnioskodawca:
Kędzior w. r.

Pawlewski, Bednarski, Kleski, T. Staruch, Maiss, Kiweluk, Leo, Wasung, W. Kraiński, Lewicki, Skwarko, Makuch, Gorayski, Stapiński, Bojko, Skarbek, Bernadzikowski, Jedynak, Ptak, Cieluch, Styła, Witos, Jampolski, Stefczyk, Myjak, Krężel, Oleśnicki, Bis, Merunowicz, Rutowski, Dumka, Sodomora, Sandulak, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk, Krynicki, Senyk, Hanczakowski.

Ls. 3.682/09.

We Lwowie, dnia 20. września 1909.

Aleg 525

Wniosek

posła Sodomory i tow. w sprawie założenia w Galicyi wschodniej kosztem kraju publicznego domu składowego na zboże.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, by przeprowadził odpowiednie studya w sprawie założenia we wschodniej części kraju, publicznego domu składowego dla zboża i na najbliższej sesyi przedłożył w tym względzie wygotowany projekt Sejmowi.

Wnioskodawca:
Sodomora *w. r.*

Makuch, Winniczuk, Sondulak, A. Staruch, I. Staruch, Kurowiec, Skwarko, Kiweluk, Dumka, Kołpaczkiewicz, Lewicki, Oleśnicki, Myroniuk-Zajaczuk, Hanczakowski.

Ls. 3684/09.

Aleg 523

Wniosek

posła Landaua i towarzyszy w sprawie akcyi zmierzającej do zwalczania drożyzny mieszkaniowej w miastach.

Z każdym rokiem stosunki mieszkaniowe w większych a nawet w mniejszych miastach naszego kraju tak się pogarszają, że drożyzna i brak mieszkań zaczyna przybierać cechę społecznej klęski dla najszerszych warstw ludności. Wobec takiego stanu rzeczy nie może w żaden sposób wystarczyć jakakolwiek akcya prywatna, lecz okazuje się konieczną energiczna, szeroko zakreślona i natychmiastowa działalność wszystkich publicznych czynników.

Ponieważ postowione w powyższej sprawie i uchwalone przez Wysoki Sejm na zeszłorocznej sesyi rezolucye posła Lea nie doczekały się dotąd merytorycznego załatwienia i nie widzimy dotąd jakiejkolwiek na tem polu akcyi czynników krajowych i państwowych, stawiają podpisani następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby do przyszłorocznego budżetu państwowego wstawił odpowiednią kwotę na poparcie akcyi budowy tanich mieszkań w miastach galicyjskich.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby bezzwłocznie przystąpił do budowy na szeroką skalę domów na pomieszczenie władz, instytucyi i zakładów rządowych oraz mieszkań dla funkcyonaryuszów państwowych, zwłaszcza w tych miastach, gdzie przebywa stale znaczna liczba funkcyonaryuszów kolejowych i pocztowych.

3) Wzywa się Wydział krajowy, by w porozumieniu z Bankiem krajowym przedłożył na obecnej sesyi sejmowej wnioski w kierunku przyjścia z pomocą stowarzyszeniom budowlanym i gminom, które zajmują się budową tanich i zdrowych mieszkań dla mniej zamożnych warstw ludności miejskiej, czy to przez przystąpienie z większymi udziałami do tychże stowarzyszeń, czy przez udzielanie stowarzyszeniom i gminom taniego i wydatnego kredytu.

4) Wzywa się Wydział krajowy, by zwołał w najbliższym czasie ankietę w sprawie zmodernizowania i podniesienia przemysłu budowlanego w kraju.

Wnioskodawca:

***Landau**, w. r.*

Skarbek, Leo, Federowicz, Jabłoński, Sare, Sala, Maiss, Pawlowski, Rayski, Doliński, Rittel, Głąbiński, Rutowski, Bandrowski, Loewenstein, Maryewski, Merunowicz, Kleski, Michałowski.

L. s. 3685/09.

Aleg 527

Wniosek

posła dra Makucha i tow. w sprawie udzielenia zapomogi mieszkańcom gminy Podpieczary powiatu tłumackiego, nawiedzonym trzykrotnem gradobiciem w 1909 r.

Gmina Podpieczary powiatu tłumackiego położona nad nieuregulowaną dotąd rzeką Wroną, narażona zawsze na wylew rzeki.

W ubiegłym roku ucierpiała gmina najbardziej wskutek wylewu tej rzeki i słoty tak, iż mieszkańcy tej gminy zamierzają w wielkiej części wyemigrować ze wsi.

Bieżącego roku trzykrotnie nawiedził grad tę gminę i zniszczył bardzo ziemiopłody, tak iż mieszkańcy cierpią już teraz głód.

Rychła i wydatna pomoc z funduszów państwowych i krajowych jest konieczną dla ułatwienia egzystencyi wieśniakom.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. udzielenie wydatnej zapomogi gminie Podpieczary z powodu trzykrotnego gradobicia;

2. wezwać c. k. Rząd do udzielenia wydatnej i rychłej zapomogi z funduszów państwowych, oraz udzielenia znacznej bezprocentowej pożyczki z funduszów państwowych dla dotkniętych gradem mieszkańców wsi Podpieczary przez ulokowanie tejże w tamtejszej kasie pożyczkowej Raiffeisenowskiej;

3. odpisać z urzędu podatki za rok 1909 i wstrzymać na dłuższy czas ściąganie zaległości podatkowych za lata dawniejsze.

We Lwowie, dnia 20. września 1909.

Wnioskodawca:
Makuch *w. r.*

T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Dumka, Winniczuk, Lewicki, Iracz, Kołpaczkiewicz, Kurowiec, Korol, Kiweluk, Sodomora, Skwarko, Hanczakowski.

LW. 3686/09.

Aleg. 528

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby z najbliższym rokiem szkolnym założył w Czortkowie szkołę średnią z językiem wykładowym polskim.

We Lwowie, dnia 20. września 1909.

Wnioskodawca:
Cielecki w. r.

Głąbiński, Laskowski, Jabłoński, Wł. Wiktor Czaykowski, Bednarski, Brykczyński, Sapieha, Paygert, A. Lubomirski, Bojko, Maryewski, Starzyński, L. Cieński, Sala, Kleski, Horodyski, Raciborski, Rutowski, Wł. Czaykowski, A. Teodorowicz, Jedynak.

Ls. 3.689/09.

Alt. 520

Wniosek.

W przeszłorocznych obradach i uchwałach Wysokiego Sejmu znalazło wyraz utarte już w kraju zapatrywanie, że dotychczasowa organizacya szkolnictwa rolniczego nie czyni wcale zadosyć piekącym potrzebom szerokich warstw ludności włościańskiej naszego kraju. — Urządzona przez Wydział krajowy w myśl uchwały sejmowej z dnia 12. października 1908 konferencya, złożona z sił fachowych, potwierdziła to zapatrywanie i uznając konieczność najrychlejszego zaradzenia dzisiejszemu stanowi rzeczy, wskazała różne środki i sposoby, wiodące do tego celu. Między innemi uwydatniła się opinia, że nauka rolnictwa dla włościan musi pozostawać w najściślejszej łączności z praktyczną działalnością zdążającą do ułatwiania i ulepszania zawodowej pracy rolników. Wydział krajowy nie przygotował jednak żadnych wniosków, odnoszących się do tej tak bardzo pilnej sprawy i dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył program akcyi zmierzającej do założenia w kraju sieci powiatowych względnie okręgowych zakładów rolniczych, których zadaniem będzie krzewienie wiedzy rolniczej i praktyczne wspomaganie najszerszych warstw ludności rolniczej w jej pracy zawodowej.

II. Program tej akcyi winien obejmować:

a) szczegółowy, normalny plan urządzenia i działania powiatowych względnie okręgowych zakładów rolniczych, uwzględniający z jednej strony organizacyę nauki rolnictwa zarówno dla dojrzałych rolników mniejszych jak dla młodzieży włościańskiej przeznaczonej do zawodu rolniczego na własnych gospodarstwach, z drugiej zaś strony praktyczną działalność zakładu polegającą na współdziałaniu z centralnemi instytucyami rolniczemi;

b) wnioski, dotyczące środków finansowych potrzebnych dla pokrycia kosztów założenia i prowadzenia tego rodzaju zakładów a zarazem zdążające do zapewnienia i uregulowania pomocy z funduszów krajowych dla ufundowania i utrzymywania tych zakładów;

c) propozycye, odnoszące się do zawodowego, pedagogicznego i dydaktycznego kształcenia sił głównych i pomocniczych, potrzebnych do pracy w projektowanych zakładach rolniczych.

III. Zarazem poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wszedł w porozumienie z c. k. Rządem dla zapewnienia krajowi odpowiedniej pomocy z funduszów państwowych na cele projektowanej akcyi.

We Lwowie, dnia 20. września 1909.

Wnioskodawca:
***Stefczyk**, w. r.*

Stapiński, Bojko, Marszałkowicz, Jedynak, Kędzior, Witos, Cieluch, Jampolski, Styła, Krężel, Myjak, Żardecki, St. H. Badeni, Skołyszewski, Bis.

Ls- 3688/09.

Akc. 530

Wniosek

Dra Makucha i tow. w sprawie języka wykładowego w seminaryach nauczycielskich.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . zmieniająca postanowienia § 3. ustawy z 12. czerwca 1907 Dz. u. kr. Nr. 101 o wykształceniu nauczycieli i o uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych.

§ 1.

Postanowienia §. 3. ustawy z 12. czerwca 1907 Dz. u. kr. Nr. 101 tracą moc obowiązującą, a w miejsce ich wchodzą w życie następujące postanowienia:

Językiem wykładowym w seminaryach nauczycielskich męskich i żeńskich jest język polski lub ruski.

Który z tych języków ma być wykładowym, ustanawia minister oświaty po wysłuchaniu Rady szkolnej krajowej.

Obok seminaryów z wykładowym językiem polskim lub ruskim może być dla przygotowania nauczycieli niemieckiego języka założone jedno seminarym męskie z wykładowym językiem polskim i niemieckim.

Gdzie tego wymaga potrzeba, należy wychowankom seminaryów męskich i żeńskich z wykładowym językiem polskim dać także możność wykształcenia się w znajomości języka ruskiego.

Przy nauce języka niemieckiego, który jest obowiązkowym we wszystkich seminaryach, język niemiecki jest wykładowym.

§. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi wyznań i oświaty.

Wnioskodawca;
Makuch w. r.

Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Oleśnicki, Sandulak, Sodomora, Lewicki, Winniczuk, Skwarko, Kiweluk, Kurowiec, Korol, Hanczakowski, Tracz.

LW. 67.336/09.

We Lwowie, dnia 9. lipca 1909.

Aug 331

Propozycya

Wydziału krajowego w sprawie wyboru 3 członków i 2 zastępców członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Z końcem r. 1909 gasną mandaty 3 członków i 2 zastępców członków Rady nadzorczej Banku krajowego, a mianowicie mandaty członków pp.: Augusta Gorayskiego, Kazimierza Laskowskiego i Dra Franciszka Paszkowskiego, tudzież zastępcy członka p.: Adolfa hr. Brunickiego, wybranych na posiedzeniu Wys. Sejmu w dniu 3. października 1903 na kadencyę od 1. stycznia 1904 do końca r. 1909, oraz zastępcy członka p. Oskara Schnella wybranego na posiedzeniu Wys. Sejmu w dniu 2. listopada 1908 na resztę kadencyi w miejsce zastępcy członka p. Stefana Moysy Rosochackiego, który równocześnie wybrany został członkiem Rady nadzorczej. Wobec tego że p. Stefan Moysa Rosochacki wybrany został zastępcą członka Rady nadzorczej na posiedzeniu w dniu 3. października 1903 na kadencyę poczynającą się w dniu 1. stycznia 1904, przeto mandat jego jako zastępcy kończy się z dniem 31. grudnia 1909, zatem i wybór p. Oskara Schnella zastępcą członka Rady nadzorczej w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 2. listopada 1908 ważny jest tylko do końca r. 1909.

Na podstawie postanowienia §. 110. statutu Banku krajowego, uchwalił Wydział krajowy przedstawić Wys. Sejmowi do wyboru na dalszą kadencyę tych samych członków i zastępców członków Rady nadzorczej.

W myśl powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybrać:

I. Członkami Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencyę sześcioletnią poczynającą się z dniem 1 stycznia 1910 pp.: Augusta Gorayskiego, Kazimierza Laskowskiego i Dra Franciszka Paszkowskiego;

II. Zastępcami członków Rady nadzorczej Banku krajowego na tęż samą kadencyę pp. Adolfa br. Brunickiego i Oskara Schnella.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w r*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 104.301/1909. We Lwowie, dnia 20. września 1909.

Aleg 532

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1907/8.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa pismem z dnia 16. września 1909 nadesłała Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1907/8.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Wysokiemu Sejmowi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 103500|09. We Lwowie, dnia 21. września 1909.

Alg 533

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie sprostowania pomyłki w projekcie ustawy o przyłączeniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa.

Wysoki Sejmie!

Do uchwalonego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1908 projektu ustawy w przedmiocie przyłączenia sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa skutkiem błędu drukarskiego w dotyczących sprawozdaniach wkradła się pomyłka, która musi być sprostowaną.

W szczególności w § 18. artykułu XI. ustawy, określającym skład Rady miejskiej po włączeniu nowego terytoryum do miasta Krakowa, zamieszczone zostało postanowienie, iż wyborcy, zamieszkali na terytoryum części Prądnika czerwonego i Olszy wybierają jednego radcę, zamiast właściwego postanowienia, iż tego radcę wybierają wspólnie wyborcy, zamieszkali na terytoryum części Prądnika białego oraz części Prądnika czerwonego i Olszy, przez opuszczenie zaś wyrazów „części Prądnika białego" wyborcy tam zamieszkali byliby wykluczeni od wykonywania prawa wyborczego.

Dlatego Wydział krajowy przedkłada ponownie projekt ustawy w brzmieniu przez Wysoki Sejm uchwalonem jedynie z poprawką tekstu w § 18. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie przyłączenia kilkunastu gmin i kilku obszarów dworskich do miasta Krakowa, wyłączenia tychże gmin i obszarów dworskich z okręgów Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej, tudzież w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 6. października 1901 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 108, nadającej statut dla stoł. król. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminy i obszary dworskie, w krakowskim autonomicznym powiecie położone, a mianowicie gminy: Półwsie Zwierzynieckie; Zwierzyniec; Czarna Wieś z Kawiorami; Nowa Wieś Narodowa; Łobzów-Krowodrza; Grzegórzki-Piaski; część gminy Prądnik biały, położona po prawym brzegu potoku Sudoł, część gminy Prądnik czerwony, leżąca po prawym brzegu rzeki Białuchy, a z przysiółka Prądnika czerwonego — Olszy część aż po obecny wał fortyfikacyjny; oraz obszary dworskie: Półwsie Zwierzynieckie i Zwierzyniec — a następnie gminy i obszary dworskie, położone w autonomicznym powiecie wielickim, a mianowicie gminy: Zakrzówek z Kapelanką i Dębniki — oraz obszary dworskie: Zakrzówek, Kapelanka i Dębniki z Rybakami — zostają połączone z miastem Krakowem w jedną gminę miejscową pod wspólną nazwą stołeczne królewskie miasto Kraków.

Art. II.

Wskutek tego połączenia przestają w Artykule I. wymienione a w całości do Krakowa wcielone gminy i obszary dworskie istnieć jako samodzielne jednostki administracyjne, tamże zaś wyszczególnione części gmin Prądnik biały i Prądnik czerwony z Olszą zostają odłączone od dotyczących gmin.

Art. III.

Granica rozszerzonego miasta Krakowa od strony samodzielnej części gminy Prądnik biały biegnie środkiem

koryta potoku Sudoł, a mianowicie środkiem parceli l. k. 553, aż do jej wschodniego końca, od tego punktu zaś północno-wschodnią granicą parceli l. k. 110/2, a następnie północną granicą parceli l. k. 513 i 532 aż do północnego końca wschodniej granicy odłączonej części gminy Prądnik biały; a od strony samodzielnej części gminy Prądnik czerwony biegnie nowa granica środkiem rzeki Białuchy, stanowiącej parcele l. k. 1.100.

Od strony obszaru dworskiego Olsza odcina granicę rozszerzonego miasta Krakowa wschodnia strona parceli l. k. 66/3 i południowa strona parceli l. k. 79 leżąca między parcelą l. k. 80/1, a wschodnią stroną parceli l. k. 66/3.

Art. IV.

Równocześnie z przyłączeniem do Krakowa zostają wymienione w Art. I. gminy i części gmin oraz obszary dworskie wyłączone z odnośnych okręgów Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej.

Art. V.

Gmina miasta Krakowa przejmuje prawa i obowiązki gmin w całości przyłączonych, z wyjątkiem praw i obowiązków wypływających z takich umów, które potrzebują do ważności swej zatwierdzenia przez władze przełożone, a które zatwierdzenia tego do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze nie uzyskały.

Co do stosunków gminy miasta Krakowa z gminami, z których tylko części odłączono celem ich przyłączenia do Krakowa, obowiązują umowy zawarte między temiż gminami a gminą miata Krakowa.

Art. VI.

Gmina miasta Krakowa obowiązaną jest ściśle dopełnić zobowiązań przyjętych mocą zawartych z wymienionymi w artykule I. gminami i obszarami dworskimi umów, zatwierdzonych uchwałą Rady miasta z 19. września 1907.

Nad ścisłem dopełnieniem powyższych zobowiązań czuwać będzie Wydział krajowy, któremu w tym celu służy prawo zarządzić stosowne środki zaradcze.

Gdyby Rada miejska nie wstawiła we właściwym czasie w swój budżet kwoty, potrzebnej na pokrycie wydatków połączonych z wypełnieniem takiego zobowiązania, będzie miał Wydział krajowy prawo kwotę tę wstawić do budżetu miejskiego.

Art. VII.

W celu złagodzenia względnie usunięcia utrudnień w administracyi powiatowej, powstających z powodu wyłączenia z okręgu Rady powiatowej krakowskiej i wielickiej gmin i obszarów dworskich, w art. I. wymienionych, oraz w celu uregulowania stosunków, wynikłych z odpowiedzialności za zobowiązania wielickiej Kasy oszczędności gmin i obszarów dworskich, w wielickim powiecie auto-

nomicznym położonych a również w art. I. wymienionych, obowiązaną jest gmina miasta Krakowa uiścić:

a) Reprezentacyi powiatowej w Krakowie w pierwszych trzydziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich, względnie części gmin, pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (Art. XIV.) corocznie w ratach kwartalnych z dołu na podstawie wyniku podatkowego za rok ubiegły taką kwotę, która się równa różnicy pomiędzy 49 razy wziętą wydatnością jednego halerza w gminach przy powiecie krakowskim pozostających a kwotą 116.000 koron.

b) Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce w pierwszych dwudziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (Art. XIV.) corocznie sumę 3.662 K, a prócz tego do końca roku 1912 corocznie sumę 3.866 K, wreszcie w pierwszym roku po przejściu rzeczonych gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu król. stoł. miasta Krakowa jednorazowo sumę 47.650 K.

Na wypadek sporu między gminą miasta Krakowa a powiatem krakowskim co do oznaczenia podstaw i wysokości odszkodowania, n. p. wskutek zmiany systemu podatkowego, rozstrzygnie rzecz Wydział krajowy.

Art. VIII.

Z dniem wcielenia do stoł. król. miasta Krakowa wymienionych w art. I. gmin i obszarów dworskich oraz części gmin (art. XIV.) przechodzi na gminę miasta Krakowa obowiązek utrzymywania znajdujących się na wcielonym do miasta Krakowa obszarze dróg gminnych i powiatowych, jako dróg gminnych.

Z dniem powyższym przechodzi na gminę miasta Krakowa prawo poboru myta, przysługujące dotąd Radzie powiatowej w Wieliczce na mocy ustawy z dnia 10. września 1892 Nr. 71. dz. u. kr.

Art. IX.

Prawo propinacyjne na terytoryach gmin i obszarów dworskich, do miasta Krakowa przyłączonych, pozostaje niezmienione do końca roku 1910.

Po roku 1910 terytorya te podlegać będą przepisom, obowiązującym dla miasta Krakowa (Art. I. ustawy krajowej z d. 20. grudnia 1905 Dz. u. kr. Nr. 11 ex 1906).

Art. X.

Ustawy krajowe, obowiązujące w mieście Krakowie mają obowiązywać także i w powstałem przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich powiększonem terytoryum miasta Krakowa, o ile tą ustawą dla tego terytoryum osobne przepisy nie zostały wydane.

W sprawie przepisów budowlanych dla terytoryów przyłączonych do miasta Krakowa gmin i obszarów dworskich wydane zostaną w drodze ustawy krajowej osobne postanowienia z uwzględnieniem zawartych umów (Art. VI.) i stosunków miejscowych.

Do czasu ustawodawczego uregulowania powyższych stosunków obowiązywać będzie w przyłączonych terytoryach ustawa budownicza dla miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 Nr. 63 Dz. u. kr. zmieniona częściowo ustawą z dnia 28. marca 1905 Nr. 57. Dz. u. kr. z następującymi wyjątkami:

1. Istniejące dotąd na całym obszarze do miasta Krakowa niniejszą ustawą przyłączonym nieogniotrwałe pokrycia dachów winny być w ciągu lat 15, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, zamienione na ogniotrwałe.

2. Na przyłączonym do miasta Krakowa obszarze gminy Zwierzyniec wolno będzie przez lat 20 od dnia wejścia w życie tej ustawy stawiać domy parterowe. Również na folwarku Zwierzynieckim na terytoryum przyłączonego do Krakowa obszaru dworskiego Zwierzyniec, stawiać będzie wolno parterowe domy, jednak tylko dla służby folwarcznej i klasztornej.

3. Rada miasta Krakowa jest upoważnioną do wydania z uwzględnieniem zawartych umów (Art. VI.) i miejscowych stosunków, przejściowych przepisów co do urządzenia, względnie przerobienia dołów kloacznych i gnojowisk, oraz co do przebudowy istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Art. XI.

Postanowienia §. 18., §. 29., §. 30., §. 31., §. 32., §. 33., ustęp 1. i 2., §. 36. ustęp 2., 9. i 10., §. 41., §. 45., §. 53. ustęp 1. i 5. ustawy z dnia 6. października 1901 Dz. u. kr. Nr. 108, obejmującej statut gminy stoł. król. miasta Krakowa, znosi się w ich dotychczasowem brzmieniu, a natomiast opiewać mają, jak następuje:

§. 18.

Rada miejska składa się z 83 członków (radców miejskich).

Z powyższej ilości członków Rady miejskiej wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum Krakowa, jakie istniało przed obecnie dokonanem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, 72 radców, a wyborcy zamieszkali na terytoryach przyłączonych obecnie do Krakowa gmin i obszarów dworskich 11 radców. W szczególności zaś wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum dotychczasowej gminy: Zakrzówek z Kapelanką 1 radcę, Dębniki 1 radcę, Półwsie Zwierzynieckie 1 radcę, Zwierzyniec 1 radcę, Czarna Wieś z Kawiorami 1 radcę, Nowa Wieś Narodowa 1 radcę, Łobzów 1 radcę, Krowodrza 2 radców, część Prądnika białego oraz część Prądnika czerwonego i Olszy 1 radcę, Grzegórzki-Piaski 1 radcę.

Wyborcy zamieszkali na przyłączonych do Krakowa obszarach dworskich będą wykonywali czynne prawo wyborcze razem z wyborcami tej gminy, z którą obszar dworski wspólną nosi nazwę.

Członków Rady miejskiej wybierają członkowie gminy, prawo głosowania mający. Gdyby powyższa liczba radców miejskich pomiędzy jednym a drugim wyborem przez śmierć lub rezygnacyę, lub utratę urzędów się zmniejszyła, wtedy Rada miejska do pełnienia obowiązków radców przyzwie tych, którzy przy odnośnym wyborze po wybranych w kole, oddziale lub okręgu wyborczym, do którego ubyły radca należał, największą liczbę głosów otrzymali. Radcy, przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą (§. 15).

§. 29.

Celem dopełnienia wyborów będą wyborcy, zamieszkali na terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, podzieleni na trzy koła wyborcze:

W pierwszem mieścić się będą wyborcy, wymienieni w §. 19. pod literami: a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m);

w drugiem właściciele lub dożywotnicy nieruchomości, o których mówi §. 19. pod lit. n);

w trzeciem wyborcy wymienieni w §. 19. pod literami o) i p).

Wyborcy, zamieszkali na terytoryach przyłączonych do Krakowa gmin i obszarów dworskich, będą wykonywali w wyznaczonych dla nich okręgach czynne prawo wyborcze razem, bez podziału na koła wyborcze.

§. 30.

Dla wyborców, zamieszkałych w granicach Krakowa, jakie istniały przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, ustanawia się następujące oddziały dla wyborców koła drugiego i trzeciego:

Koło drugie podzielone będzie na dwa oddziały, według wysokości podatku. W tym celu należy ułożyć spis wyborców w porządku wysokości wymierzonego im na rok ostatni podatku domowo-czynszowego, gruntowego i 5% podatku od budynków uwolnionych od podatku domowo-czynszowego, poczynając od najwyżej, a kończąc na najniżej opodatkowanych.

Suma podatku tak uporządkowanego, podzielona będzie na dwie połowy; wyborcy w pierwszej połowie ogólnej sumy podatkowej umieszczeni, stanowić będą pierwszy oddział, zaś należący do drugiej połowy, drugi oddział drugiego koła.

Koło trzecie podzielone będzie na trzy oddziały.

Oddział pierwszy obejmować będzie wyborców, wymienionych w §. 19. pod lit. p), tudzież z wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. o), te osoby, które przy osta-

tnim rozkładzie podatku zarobkowego powszechnego zaliczone zostały do I. i II. klasy opodatkowanych.

Oddział drugi obejmować będzie z wyborców, wymienionych w §. 19. pod lit. o) te osoby, które są rękodzielnikami, posiadającymi kartę przemysłową na samoistnie prowadzony przemysł rękodzielniczy, o ile nie należą do oddziału pierwszego trzeciego koła.

Oddział trzeci obejmować będzie resztę wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. o), nie zaliczonych ani do pierwszego, ani do drugiego oddziału tego koła.

Wyborcy zamieszkali na terytoryum dotychczasowej gminy Krowodrza, wybierać będą swoich członków Rady miejskiej w 2 terytoryalnych okręgach, a mianowicie wyborcy, zamieszkali na części dotychczasowej gminy Krowodrzy, graniczącej z dzielnicami Kleparz i Piasek aż po obecną linię akcyzową, wybierać będą wraz z wyborcami Krowodrzy murowanej 1 radcę, a wyborcy zamieszkali w Krowodrzy poza obecną linią akcyzową, wybierać będą drugiego radcę.

Wyborcy wszystkich innych przyłączonych do Krakowa gmin sąsiednich, o ile im według §. 18. niniejszego statutu służy prawo wyboru własnego reprezentanta do Rady miejskiej, wybierać ich będą w okręgach, odpowiadających granicom, jakie gminy te posiadały w czasie przyłączenia ich do miasta Krakowa, powiększonym o terytoryum obszaru dworskiego, posiadającego z gminą wspólną nazwę.

§. 31.

Liczba wybrać się mających radców miejskich z terytoryum Krakowa, jakie istniało przed przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, będzie podzielona pomiędzy trzy koła wyborcze w ten sposób, że na każde koło przypada 24 radców.

W kole drugiem każdy oddział wybiera połowę radców, na toż koło do wyboru przypadających.

W kole trzeciem wybiera pierwszy oddział 10 radców, drugi oddział 4 radców, trzeci oddział 10 radców.

Liczbę radców wybierać się mających z terytoryów przyłączonych do Krakowa gmin i obszarów dworskich, tudzież okręgi, z których radcy ci mają być wybrani, podaje §. 18. i 30. tego statutu.

§. 32.

Spisy wyborców, zamieszkałych na tem terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, sporządzone będą według wyżej wymienionych kół wyborczych i to w kole pierwszem w porządku alfabetycznym, w kole drugiem i trzeciem zaś w porządku wysokości podatku.

Dla każdego oddziału wyborczego koła trzeciego ułożony będzie odrębny spis wyborców. Spisy obejmować

będą imiona i nazwiska wyborców (§ 30.), tytuł, na którym się ich prawo głosowania opiera, a w szczególności w kole drugiem, wymienienie realności, numeru, ulicy i dzielnicy miasta, zaś w kole trzeciem wymienienie rodzaju zatrudnienia lub przedsiębiorstwa zarobkowego; w kole drugiem i trzeciem ma być uwidoczniona obok każdego wyborcy cyfra podatkowa.

Dla każdego okręgu wyborczego na terytoryum Krakowa, powstałego przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich, sporządzony będzie osobny spis wyborców. W spisie tym umieszczeni będą wyborcy uprawnieni do głosowania według postanowień tego statutu w porządku alfabetycznym, z uwidocznieniem obok każdego z nich tytułu (§ 30.), na którym się ich prawo głosowania opiera.

§. 33.

Ustęp 1. Każdy wyborca ma tylko jeden głos i to w tem kole lub w tym okręgu wyborczym, w którego spisie zamieszczony będzie.

Ustęp 2. Zasadą do zamieszczenia w kołach wyborczych jest główne zatrudnienie wyborcy.

§. 36.

Ustęp 2. Głosowanie odbywa się pisemnie kartkami, które zawierać mają tyle nazwisk, ilu członków Rady miejskiej odnośne koło, oddział lub okręg wybiera.

Ustęp 9. Wybrany w dwóch lub więcej oddziałach albo okręgach wyborczych powinien oświadczyć w dniach trzech, w którym oddziale albo okręgu wyborczym wybór przyjmuje, a gdyby żadnego nie dał oświadczenia, uważanym będzie za przyjmującego wybór w tym oddziale lub okręgu wyborczym, w którym najpierw wybrany został, a gdyby wybory w tych oddziałach lub okręgach wyborczych odbyły się równocześnie, w tym oddziale lub okręgu wyborczym, który los wyciągnięty przez prezydenta miasta na pełnem posiedzeniu Rady miejskiej oznaczy.

Ustęp 10. W takim razie w innych oddziałach lub okręgach wyborczych za wybranych uważać należy tych, którzy po ostatnim wybranym najwięcej otrzymali głosów. W razie równości głosów zastosować należy analogiczne postanowienie ustępu 7. tegoż paragrafu.

§. 41.

Dla uzupełnienia miejsc, opróżnionych wskutek nieważności lub nieprzyjęcia wyboru, poleci Rada miejska prezydentowi rozpisać bezzwłocznie na podstawie tych samych spisów nowy wybór w tem kole, oddziale albo okręgu wyborczym, w którym wybór był unieważniony albo nieprzyjęty.

§. 45.

Radcy miejscy z terytoryum m. Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów

dworskich wybierani są na lat sześć. Co trzy lata połowa radców z każdego koła i oddziału wyborczego wybranych, ustępuje, a na ich miejsce wstępują do Rady nowowybrani z właściwych kół wyborczych, wybory przeto do Rady miejskiej odbywają się co trzy lata.

Ustępujący radcy miejscy pozostają na urzędzie aż do prawomocnego przeprowadzenia nowych wyborów. Po upływie 3 lat od pierwszego wyboru ustępuje wskazana losem połowa członków Rady. Losowanie radców ustępujących z końcem pierwszego trzechlecia winno nastąpić w takim czasie, aby nowe wybory na sześć tygodni przed ukończeniem kadencyi nastąpić mogły. Losowania dokonywa prezydent miasta lub jeden z wiceprezydentów wobec zgromadzonej Rady.

Do mandatów opróżnić się mających z końcem pierwszego trzechlecia przez losowanie, tak samo do opróżnić się mających z końcem sześciolecia mandatów tych radców, którzy przez sześć lat swój urząd sprawowali, wliczyć należy mandaty tych radców, którzy w ciągu ostatniego trzechlecia ubyli z Rady przez śmierć, rezygnacyę lub z innych przyczyn, statutem przewidzianych, i w ten sposób co trzy lata dokonać wyboru na wszystkie opróżnione mandaty.

Członkowie Rady miasta z okręgów utworzonych na przyłączonem do Krakowa terytoryum sąsiednich gmin i obszarów dworskich wybierani są również na lat sześć. Przewidziane w tym paragrafie losowanie połowy członków Rady po upływie 3 lat od pierwszego wyboru nie ma zastosowania do członków Rady miasta, wybranych z okręgów, utworzonych na przyłączonem do Krakowa terytoryum sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

§. 53.

Ustęp 1. W razie rozwiązania Rady miejskiej przez polityczną władzę krajową mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory 83 członków Rady.

Ustęp 5. Z radców, po rozwiązaniu Rady wybranych z terytoryum Krakowa, jakie istniało przed przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, ustąpi po upływie pierwszego trzechlecia z każdego koła i oddziału połowa, którą los oznaczy. Losowania dokona prezydent na posiedzeniu Rady.

Losowanie powyższe nie dotyczy członków Rady miasta wybranych z okręgów położonych na terytoryach przyłączonych do Krakowa sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

Art. XII.

Czas trwania mandatu członków Rady miasta, wybranych z terytoryum Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, nie doznaje zmiany przez obecne rozszerzenie granic miasta Krakowa.

Art. XIII.

Wybór członków Rady miasta Krakowa z okręgów, utworzonych z powodu przyłączenia do miasta Krakowa

gmin i obszarów dworskich, nastąpi po myśli przepisów tego statutu zaraz po faktycznem przejęciu tych gmin i obszarów dworskich pod zarząd gminy miasta Krakowa.

Wybrani z powyższych okręgów nowi członkowie Rady miasta pełnić będą swe funkcye aż do najbliższych wyborów do Rady miasta, poczem nastąpią tak na terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, jakoteż i na terytoryum Krakowa, powstałem przez przyłączenie tychże gmin i obszarów dworskich, nowe wybory po myśli przepisów, zawartych w Art. XI. tejże ustawy i w odnośnych paragrafach obowiązującego w Krakowie statutu miejskiego.

Art. XIV.

Termin, w którym wymienione w art. I. tejże ustawy gminy i obszary dworskie, względnie części gmin przejdą pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa, wyznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Z dniem tym przestaną na przyłączonych do miasta Krakowa terytoryach obowiązywać ustawy krajowe, którym one jako gminy wiejskie względnie obszary dworskie i składowe części autonomicznych powiatów podlegały, a natomiast zaczną obowiązywać ustawy krajowe (artykuł X.), którym podlega miasto Kraków.

Z dniem powyższym zostaną rozwiązane Rady gminne w gminach, przyłączonych w całości do miasta Krakowa.

Do terminu w niniejszym artykule oznaczonego pozostanie w terytoryach do miasta Krakowa przyłączonych nadal w mocy urzędowa działalność c. k. władz państwowych administracyjnych.

Art. XV.

Od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, zarządy gmin w całości przyłączonych nie mogą bez zgody Prezydenta m. Krakowa zaciągać nowych zobowiązań ani też zawierać umów, względnie przedsiębrać czynności, któreby pociągały za sobą zmiany w stanie posiadania, obciążenia lub używania majątku i dobra gminnego, oraz nie mogą czynić wydatków budżetem gminnym nie przewidzianych. Budżety, uchwalone w powyższym czasie przejściowym na rok następny przez Rady powyższych gmin, muszą być zatwierdzone przez Prezydenta m. Krakowa.

Przeciw odmowie Prezydenta miasta Krakowa przysługuje jednak Reprezentantom gminnym prawo wniesienia zażalenia do Wydziału krajowego, który rozstrzyga ostatecznie.

C. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zarządzą, aby działalność urzędów państwowych i autonomicznych, o ile ona dotyczy przyłączonych gmin i obszarów dworskich jak najspieszniej przekazaną została gminie m. Krakowa w zakresie, statutem tejże gminy określonym.

C. k. Namiestnictwo zarządzi również, aby w miejsce c. k. Władz państwowych, właściwych dotychczas dla gmin i obszarów dworskich do m. Krakowa przyłączonych, czynności odnośne objęły c. k. władze państwowe właściwe dla miasta Krakowa.

Wydział krajowy wyda odpowiednie zarządzenia, aby majątek i dobro gminne przez gminy w całości do miasta Krakowa przyłączone temuż miastu inwentarycznie oddane zostały.

Art. XVI.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. XVII.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 2.684/1908. We Lwowie, dnia 19. października 1908.

Aleg 534

Wniosek

posła Tracza i tow. w sprawie budowy mostu na Czeremoszu na „Wygodzie“ między Jasionowem a Krasnoiłą, powiatu kosowskiego.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby kosztem funduszu krajowego przystąpił do budowy mostu na „Wygodzie“ na rzece Czeremoszu między Jasionowem a Krasnoiłą w powiecie kosowskim.

Wnioskodawca:
Tracz.

Dudykiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Hanczakowski, Krynicki, Senyk, Kołpaczkiewicz, Korol, Kurowiec, Kiweluk, T. Staruch, Sandulak. Lewicki, Sodomora.

Ls. 2.761/08.

Aleg 535

Wniosek

posła Juliana Brunickiego i tow. w sprawie przemiany przestanku osobowego Martynów na stacyę osobowo-towarową.

Wysoki Sejmie!

Na linii kolei państwowej Lwów-Stanisławów, tuż przy skrzyżowaniu się linii kolejowej z gościńcem z Wojniłowa do Bursztyna wiodącym, między stacyami Bukaczowce i Bursztyn, leży przestanek osobowy Martynów.

Jest to punkt nader ważny dla ludności powiatu sądowego Wojniłowskiego, wskazany na utworzenie stacyi towarowej odpowiednio urządzonej ; cały ruch handlowy miasteczka Wojniłów i licznych gmin i obszarów dworskich tego okręgu zmuszony jest obecnie mijając Martynów, kilkanaście km. dalej dojeżdżać do stacyi Bursztyn lub Bukaczowce. Obecnie w Martynowie niema nawet poczekalni zamkniętej i podróżni narażają się na niepogodę i zimno.

Ażeby zapobiedz licznym a dotkliwym stratom i niewygodom ludności powiatu sądowego wojniłowskiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by jaknajprędzej przestanek osobowy Martynów przeistoczył na stacyę osobowo-towarową.

Wnioskodawca:
Julian Brunicki.

Stadnicki, Głębocki, Czartoryski, Trzecieski, Wodzicki, Obertyński, Sozański, Paygert, A. Lubomirski, Garapich, A. Theodorowicz, L. Cieński, Schnell, Laskowski, Krzeczunowicz, E. Mycielski.

L. s. 1932/08.

We Lwowie, dnia 5. października 1908.

Aleg 536

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do utworzenia Sądu powiatowego z siedzibą w Łącku powiat Nowy Sącz.

Wnioskodawca;
Wincenty Myjak.

Bernadzikowski, Witos, Bis, Długosz, Cieluch, Styła, Ptak, Stefczyk, Jampolski, Szwed, Lewakowski, Skołyszewski, Kędzior, Krężel, Stapiński

Ls. 1933/08

We Lwowie, dnia 5. października 1908.

Aleg 537

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy najbliższem pomnożeniu ilości starostw, przeprowadził ustanowienie drugiego c. k. Starostwa powiatowego w obrębie dotychczasowego powiatu politycznego Nowo-sandeckiego a to z siedzibą w Łącku.

Wnioskodawca:
Myjak.

Długosz, Bernadzikowski, Witos, Bis, Cieluch, Styła, Jampolski, Szwed, Ptak, Lewakowski, Stapiński, Skołyszewski, Stefczyk, Kędzior, Krężel.

Ls. 2.687/1908. We Lwowie, dnia 19. października 1908.

Aleg 528

Wniosek

posła Jana Bisa i tow. w sprawie budowy drogi dojazdowej do stacyi kolejowej w Łętowni.

Wysoki Sejmie!

Droga dojazdowa do stacyi kolejowej w Łętowni od gminy Kamień jest koniecznie potrzebną, bo liczne gminy sąsiednie jak Stainau, Wulka łętowska i Łętownia nie mają żadnego dojazdu do stacyi kolejowej w Łętowni.

Dojazd ten zagradza las P. hrabiego Tarnowskiego w dobrach Kopki, przez który to las powyżej wspomnianym gminom nie pozwala przejeżdżać służba dworska, z powodu tego zmuszone są zaprzęgi, chcąc się dostać do kolei, objeżdżać aż na gminę groble, to jest zamiast 3 kilometry zmuszeni jechać 9 kilometrów.

Nadto przez wybudowanie wspomnianego dojazdu kolejowego ułatwiłoby się dojazd koleją do powiatowego miasta Niska do władz powiatowych, gdzie prawie co dnia lud przyjeżdża w różnych sprawach.

Ułatwiłoby to mieszkańcom powyższych gmin dowóz do miasta handlowego Rudnika i pozbywanie łatwiejsze wszelkich produktów rolnych.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby we właściwy sposób spowodował przyspieszenie dojazdu kolejowego z Kamienia przez Stainau i Wulkę łętowską do Łętowni w powiecie Niżeńskim.

Wnioskodawca:
Bis.

Bojko, Jedynak, Kędzior, Krężel, Cieluch, Cipser, Żardecki, Długosz, Ptak, Styła, Szwed, Stefczyk, Myjak, Witos.

BIBLIOTECA

Ls. 2637/08.

We Lwowie, dnia 17. października 1908.

Akt. 530

Wniosek

posła Bisa i tow. w celu uzyskania odpowiednich funduszów na budowę drogi Stany, Maziarnia, Sójkowa w powiecie Niskim.

Wysoki Sejmie!

Droga prowadząca od Stanów do Sójkowej w przecięciu 5-ciu kilometrów jest tak zniszczona z powodu długotrwałych deszczów tegorocznych, że uniemożliwiła dojazd do gruntów do dróg krajowych, z jednej strony do drogi krajowej Nisko-Rzeszów z drugiej strony do drogi krajowej Rozwadów-Majdan-Kolbuszowa. Uniemożliwiła również dojazd do lasów, z których wywożą różne materyały drzewne do spławnej rzeki Sanu i do tartaków, z powodu zabagnionej drogi tracą zarobki, które w tym roku z powodu klęsk elementarnych są konieczną potrzebą, utrudnione mają dojazdy na targi do miast handlowych z jednej strony do Majdanu , Kolbuszowej, Rozwadowa, z drugiej strony do Sokołowa i Rzeszowa, a nawet gmina Maziarnia i Budy utrudniony mają dostęp do kościoła parafialnego w Stanach.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Nisku już z wiosną roku 1909 przystąpił do budowy drogi Stany-Maziarnia-Sójkowa przy użyciu odpowiedniej kwoty z funduszów krajowych równających się $^3/_4$ kosztów budowy.

Wnioskodawca:
Bis.

Bojko, Bernadzikowski, Cipser, Stefczyk, Wasung, Szwed, Myjak, Krężel, Skołyszewski, Jampolski, Witos, Cieluch, Styła, Ptak.

LW. 98.309/909.

We Lwowie, d. 21. września 1909.

Nr. 540

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia gwarancyi kraju dla wkładek w galicyjskiej Kasie oszczędności we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z d. 7. listopada 1904. postanowił Wysoki Sejm zmieniając art. IV. uchwały swej z 27. lutego 1899. (Dz. u. kr. Nr. 35.) i z d. 18. listopada 1902. (Dz. u. kr. Nr. 100), że jak długo trwa gwarancya kraju w art. I. powyższej uchwały określona, nie może stan kapitałów wkładkowych, w galicyjskiej Kasie oszczędności we Lwowie ulokowanych, przewyższać sumy 90,000.000 koron.

Po przytoczonej uchwale Wysokiego Sejmu podniosły się wkładki z końcem roku 1905 na 79,563.033 Kor. 65 h., z końcem roku 1906 na 81,622.348 Kor. 62 h., z końcem roku 1908 na 87,091.432 Kor. 54 h., a wreszcie z końcem lipca b. r. stan wkładek wynosił 89,188.158 K. 48 h. Z wyjątkiem roku 1907, w którego drugiej połowie z powodu powszechnego braku i niebywałej drożyzny gotówki nastąpił pewien stosunkowo nieznaczny ubytek, wykazują wkładki od r. 1904, jak w latach dawniejszych, stałą tendencyę wzrostu. Nie powstrzymały go w roku bieżącym pogłoski wojenne i run w marcu b r., bo już w ciągu następnych 4 miesięcy nowe wkładki ubytek nie tylko zrównoważyły, ale przewyższyły o przeszło 2,000.000 kor.

Przy podwyższonej od 1. września 1907. na cztery % od sta stopie wkładkowej, o zawsze jeszcze niestałej i słabej tendencyi zwyżkowej na targu efektów uzazadnionem jest przewidywanie, że napływ wkładek będzie trwał dalej. Zresztą nawet przy niezmienionym ich stanie musiałoby z niedalekim już końcem roku dopisanie procentów półrocznych około 1,500.000 koron wywołać przekroczenie statutowego maximum.

W ten sposób wyczerpaną zostanie przyznana wkładkom poręka kraju i z tego powodu galicyjska Kasa oszczędności wniosła obecnie prośbę do Wy-

działu krajowego o wyjednanie u Wysokiego Sejmu podwyższenia wymienionej poręki kraju ze sumy 90 na 120 milionów koron.

Galicyjska Kasa oszczędności stanęłaby bowiem wobec ewentualności albo nieprzyjmowania dalszych wkładek albo też sztucznego obniżenia ich przez odpowiednią redukcyę stopy procentowej.

Odmowa przyjmywania dalszych wkładek byłaby środkiem zbyt drastycznym, bo kwestyonowałaby racyę bytu Kasy i z pewnością uczyniłaby ją na długie lata niepopularną. Byłby to zresztą środek trudny do przeprowadzenia. Stan wkładek bowiem zmienia się z każdym dniem skutkiem ich wycofywania, osiągnięte maximum może spaść jeszcze tego samego dnia. Raczej więc wypadałoby się uciec do redukcyi wkładkowej stopy procentowej. Dyrekcya kasy zwraca jednak uwagę, że i ten sposób jest dla pomyślnego rozwoju instytucyi niebezpiecznym. Przy kursie bowiem 4% efektów przeciętnie 95 za 100, a więc efektywnej ich stopie 4.2%, i wobec 4%-wej stopy pierwszorzędnych, zaś nawet 6%-wej stopy wkładkowej drugo i trzeciorzędnych intytucyi wkładkowych zachodziłaby poważna obawa, że wrazie redukcyi procentu od wkładek poniżej 4% odpływ starych wkładek musiałby się wzmódz znacznie, a nie byłoby ich czem zastąpić. Zniżenie zaś stopy tylko od wkładek nowych nie wstrzymałoby normalnego odpływu wkładek starych, a skutkiem braku nowych, stan wkładek musiałby wprawdzie powolniej, ale stale spadać.

Ograniczenie wkładek nie leży więc w interesie Kasy, przeciwnie Dyrekcya Kasy stwierdza, że rozwój jej i możność z czasem sanacyi zawisły głównie od wydatnego i szybkiego wzrostu wkładek. Jak wynika z zamknięć rachunkowych, efektywny fundusz obrotowy Kasy — to jest bez części unieruchomionej nieproduktywnie w gmachu własnym i t. zw. „Interesach w likwidacyi“ — dał po oprocentowaniu całego kapitału wkładkowego i pokryciu wszystkich kosztów administracyi nadwyżkę obrotową w r. 1908 w stosunku 0.749%, w r. 1907 — 0.820%, w r. 1907 — 0.654%. Wobec tego więc, że ewentualny przyrost kapitału wkładkowego nie pójdzie już na lokacye martwe lecz będzie lokowany fruktyfikacyjnie, a mimo przyrostu kapitału koszta administracyi stosunkowo nieznacznej tylko mogą uledz zmianie. — Każde pomnożenie kapitału wkładkowego powiększy cyfrę rocznej nadwyżki obrotowej i polepszy jej stosunek do efektywnego kapitału obrotowego. Według obliczeń Dyrekcyi Kasy — w dzisiejszych stosunkach każdy nowy milion kapitału wkładkowego reprezentuje dla Kasy najmniej nowych siedem tysięcy koron rocznie w czystej nadwyżce obrotowej.

W tem przekonaniu Zarząd Kasy nie szczędził zabiegów, aby kapitał wkładkowy powiększyć. Podwyższył więc stopę procentową na 4% już od 1-ego września 1907 i wprowadził tak zw. domowe kasy oszczędności, których jest przeszło 3.000 w ręku wkładkujących Zastanawiał się też, czy dla książeczek wkładkowych Kasy, nie dałby się uzyskać w drodze ustawodawczej charakter pupilarny. Wobec braku jednak funduszu rezerwowego dałoby się to urzeczywistnić tylko wówczas, gdyby poręka kraju mogła przyjść w tym celu z pomocą i to tylko pod warunkiem, że byłaby bezwarunkową i trwałą, a więc gdyby zostało uchylone zarówno ograniczenie do pewnego maximum wkładek, jak i przewidziane w statucie (alin. 2. §. 2-go) możność jej cofnięcia.

Przedmiotem rozwagi Zarządu Kasy, było też potworzenie składnic we Lwowie, a dalej urządzenie filii kasowych w niektórych miastach prowincyonalnych, które brak solidnych instytucyi kredytowych odczuwają, na razie jednak,

jak długo grozi Kasie co chwila przekroczenie dopuszczalnego maximum wkładek, projekty te nie dadzą się urzeczywistnić.

Obok tego, przedmiotem trwałej troski Zarządu było i jest, aby brak dochodów z kapitału wkładkowego, inwestowanego nieproduktywnie w interesach w likwidacyi i w gmachu własnym (z końcem roku 1908 wynosił on łącznie 12,249.481 kor. 41 h.) także w innej drodze — o ile możności — zrównoważyć. Widoki na sprzedaż kopalń uważa Dyrekcya Kasy jako stanowczo stracone, a wobec stałego pogarszania się stosunków przemysłu ropnego, za sukces poczytać można, że udało się je wydzierżawić, zanim, w razie zastanowienia ruchu, zostałyby kompletnie zdeprecyonowane.

Nie mogąc sprzedać kopalń, rozważał Zarząd Kasy myśl uruchomienia uwięzionego w nich kapitału drogą zaciągnięcia pożyczki w obligacyach publicznych, lecz byłaby ona do przeprowadzenia tylko przy pomocy kraju, w formie poręki za obligacye przez Kasę emitowane, czy też emisyi na ten cel obligacyi własnych.

Gmach własny galic. Kasy oszczędności zajęty jest dziś przez biura, mieszkania dyrektorów i służby kasowej, a znaczna część podwórza przez stacyę elektryczną. Stacya elektryczna Kasy zostaje z dniem 1. października b. r. zwiniętą, a urządzenie jej przechodzi drogą sprzedaży na własność gminy m. Lwowa i najpóźniej do 15. października b. r. ma z gmachu Kasy zostać usuniętem. Zadaniem Kasy będzie wyzyskać opróżnić się mającą część podwórza.

Dyrekcya kasy zwraca dalej uwagę, że inne Kasy Oszczędności, jak w Gracu, Wiedniu, Pradze, Bernie i t. d., znajdują wydatną pomoc w kreowaniu zakładów emisyi listów zastawnych, dla Galicyjskiej Kasy Oszczędności jest jeszcze to źródło dochodów narazie niedostępnem, gdyż uzyskanie potrzebnego w tym celu zezwolenia rządowego jest zależne od posiadania znacznego stosunkowo funduszu rezerwowego.

Okazuje się zatem, że na jakieś nadzwyczajne środki sanacyjne Kasa tylko w bardzo skąpej mierze liczyć może, a podwyższenie czystych nadwyżek obrotowych z normalnego statutowego obrotu, którego warunkiem jest przysporzenie wkładek, stanowi dla niej powolną wprawdzie, ale jedyną niemal sanacyę.

Pozostaje do omówienia ze stanowiska kraju kwestya ryzyka, połączonego ze wzrostem kapitału wkładkowego.

Co do tej sprawy Dyrekcya Kasy podnosi, że — jak z natury poręki wynika — powiększenie wkładek korzystne dla Kasy, nie może być szkodliwem dla kraju, jako dla poręczyciela. Powtóre ryzyko poręki zależy nietylko od wysokości poręczonej sumy, ale w wyższym jeszcze stopniu od stosunku jej do aktywów dłużnika. Odnośnie do galic. Kasy Oszczędności miarę tę tem słuszniej można stosować, że jej gospodarka przez wydelegowanych ze strony Wysokiego Sejmu członków Wydziału zostaje bez przerwy pod kontrolą kraju.

Według zamknięcia za rok 1908, główne grupy aktywów Kasy — pomijając lokacye drobne przeważnie natury przejściowej, przedstawiają się w sposób następujący:

a) Pożyczki hipoteczne na dobra, na realności miejskie, posiadłości wiejskie, reszty cen kupna, dóbr i realności odsprzedanych, dobra i realności nabyte, słowem lokacya hipoteczna, razem 47,462.932 koron 07 h. Miarę solidności tej lokacyi jest, że od całego szeregu lat nie była Kasa w tem położeniu, żeby dla ratowania swej pretensyi musiała nabyć którą ze stanowiących jej hipotekę

nieruchomości, a w ciągu ostatnich czterech lat odsprzedała nietylko bez straty, ale niejednokrotnie z poważniejszym zyskiem nieruchomości dawniej nabyte, tak, że w obecnej chwili, żadnych dóbr ani realności miejskich w swem posiadaniu nie ma. Z 45 hipotek, które z końcem r. 1908 pozostały w egzekucyi, przeważna część została przed terminem licytacyjnym uregulowana; gdzie do licytacyjnej sprzedaży wyjątkowo przyszło, przeszły hipoteki w trzecie ręce za cenę, w której pretensya Kasy ze wszystkiemi przynależytościami znalazła pokrycie. Lokacja ta jest więc bezwarunkowo pewną. To samo powiedzieć należy o

b) pożyczkach komunalnych 1,610.142 koron 06 h., Towarzystw zarobkowych i gospodarczych koron 79.500, spółek oszczędności i pożyczek koron 298.075, z których pierwsza kategorya jest jeszcze w znacznej części hipoteką subsydyarnie zabezpieczoną. W tym dziale lokacyi nie miała dotąd Kasa nigdy strat do zarejestrowania;

c) zaliczki na zastaw terminowy efektów koron 696.815 50 h. i rachunki bieżące pokryte efektami koron 116.401. Wobec pupilarnego bezpieczeństwa efektów stanowiących ich podkład, straty są wykluczone. To samo dotyczy

d) efektów funduszu obrotowego 14,090.482 kor. 53 h. a z formalną tylko zmianą

e) wkładek w austr. Kasach oszczędności 1,162.112 kor. 40 h. poręczonych przez powiat, względnie gminę. które zobowiązane do publicznego składania rachunków i pozostając pod kontrolą rządu dają materyalnie to samo co papiery pupilarne, bezpieczeństwo;

f) weksle 16,964.863 kor. 73 h. od czasu ostatecznego pokrycia strat z weksli datujących się z przed roku 1899 odpisy w tym dziale lokacyi nie przekraczają rocznie 0.10—0.15% inwestowanego kapitału; bez ujmy więc dla pewności kapitału jego rentowność tylko o tyle się zmniejsza;

g) gmach własny 1,950.000 koron przedstawia pozycyę zupełnie realną. Pozostają więc tylko

h) Interesa w likwidacyi 10,299.481 kor. 45 h. jako jedyna niepewna pozycya aktywów i do niej wyłącznie poręka kraju efektywnie się ogranicza.

Zarząd Kasy w swym nowym składzie, datującym się od roku 1906 zaraz w pierwszem swem sprawozdaniu za rok 1906 zaznaczył, że „Kasie w spekulacyę wdawać się nie wolno“ a więc, że uważałby wprost jako przekroczenie statutowych atrybucyi, gdyby fundusze wkładkowe w przedsiębiorstwa kopalniane „interesa w likwidacyi“, dalej angażował. Taką samą dyrektywę otrzymał Zarząd Kasy w uchwale Wysokiego Sejmu z 15. października 1907 i to pod rygorem, że inaczej absolutoryum odmówionem zostanie. Wykluczoną więc jest obawa, aby kiedykolwiek w przyszłości w tę martwą pozycyę nowe fundusze wkładkowe zostały włożone.

Przeciwnie zarząd zdając sobie sprawę z problematyczności tego aktywu, dąży dla uzdrowienia bilansu do stopniowej jego w bilansie redukcyi. Na ten cel poszły w latach 1906 do 1908 nadwyżki obrotowe samych kopalń — a w r. 1906 także ogólna nadwyżka obrotowa.

W latach 1907 i 1908 straty na spadku kursu efektów funduszu obrotowego — nie pokryte rezerwą specyalną — w pierwszym z nich w kwocie 235.069 koron 24 h., w drugim 241.039 koron 85 h., nie pozwoliły niestety na odpisy na interesach w likwidacyi kosztem ogólnej obrotowej nadwyżki.

Straty te jednak są czysto książkowe, zostaną przez podniesienie się kursu efektów wyrównane i nie zmieniają faktu, że kwoty nadwyżki obrotowej na ich pokrycie użyte efektywnie do Kasy wpłynęły i stały się dla niej źródłem pomnożenia dochodu.

Wzrost kapitału wkładkowego nietylko zatem krajowi ze stanowiska poręki nie zagraża, ale zwolna i stopniowo przyczynia się do zmniejszenia jej aktualności.

Z powyższych powodów, jak niemniej z uwagi, że podwyższenie dotychczasowej gwarancyi kraju za wkładki, stworzyć może rzeczowe warunki dla uchwalenia i przyspieszenia sanacyi galicyjskiej Kasy oszczędności, Rada Wydziału krajowego postanowiła przychylić się do prośby Dyrekcyi Kasy, z ograniczeniem atoli podwyższenia do kwoty o 10,000.000 koron mniejszej, ze względu na to, że obecny stan wkładek nie usprawiedliwia jeszcze narazie potrzeby podniesienia gwarancyi kraju aż do wysokości 120,000.000 koron.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm, zmieniając Art. IV. uchwały swej z 27. lutego 1899 (Dz. u. kr. Nr. 35), tudzież z dn. 18. listopada 1902 (Dz. u. kr. Nr. 100) i z dn. 7. listopada 1904 (Dz. u. kr. Nr. 54), postanawia:

Jak długo trwa gwarancya kraju w Art. I. powyższej uchwały z dn. 27. lutego 1899 (Dz. u. kraj. Nr. 35) określona, nie może stan kapitałów wkładkowych w galic. Kasie oszczędności we Lwowie ulokowanych, przewyższać sumy 110,000.000 koron.

Suma ta może być zmienioną tylko na podstawie uchwały Sejmu krajowego“.

Z Rady Wydziału Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 106 301/909.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Nieg 541

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie założenia nowych szkół średnich z językiem wykładowym ruskim.

Wysoki Sejmie!

W uzupełnieniu sprawozdania z czynności Departamentu I. (sprawy szkolne) za czas od 1. kwietnia 1908 do 1. lipca 1909. Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć ·/. Wysokiemu Sejmowi odnośnie do rezolucyi z dnia 5. listopada 1908 pismo c. k. Rady szkolnej krajowej co do założenia nowych szkół średnich z językiem wykładowym ruskim.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Alegat do LW. 106.501/09.

L. 229/pr. R. s. kr.

Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej.

Lwów, dnia 21. września 1909.

Do Wydziału krajowego we Lwowie.

Rezolucyą uchwaloną na posiedzeniu dnia 5. listopada 1908, a udzieloną pismem Wydziału krajowego z dnia 5. listopada 1908 L. 2903, wezwał Wysoki Sejm c. k. Radę szkolną krajową, aby wzięła pod rozwagę sprawę założenia nowych szkół średnich a przedewszystkim szkół zawodowych handlowych, przemysłowych, rolniczych i t. p. z uwzględnieniem potrzeb obu narodowości i zdała o tem sprawę Wysokiemu Sejmowi.

Pragnąc uczynić zadość temu życzeniu Wysokiego Sejmu, c. k. Rada szkolna krajowa musiała liczyć się z faktem, że w kraju naszym niema koniecznej równowagi między szkołami średniemi, których zadaniem jest przygotować absolwentów do wyższych studyów uniwersyteckich i technicznych a przez to pośrednio do zawodów wymagających takiego przygotowania, a szkołami zawodowemi z kierunkiem praktycznym, których przeznaczeniem jest przysposabiać kandydatów mających bezpośrednio przejść do życia praktycznego, rozpocząć pracę zawodową w przemyśle, handlu i t. d.

Kiedy w ubiegłym roku szkolnym istniało w Galicyi 65 szkół średnich państwowych i prywatnych z prawami szkół publicznych, mianowicie 54 gimnazyów i 11 szkół realnych, do czego w roku bieżącym przybywają trzy gimnazya i dwie szkoły realne, razem więc 56 + 13 = 70 szkół średnich, to ilość zakładów państwowych służących nauce przemysłowej i handlowej ogranicza się do dwóch szkół przemysłowych we Lwowie i Krakowie, oraz czterech szkół zawodowych w Zakopanem, Kołomyi, Świątnikach i Sułkowicach, do których w najbliższym czasie przybywa piąta (dla ślusarstwa maszynowego) w Tarnopolu, tudzież do dwu Akademii handlowych, państwowej we Lwowie i prywatnej, zwolna w państwową się przekształcającej w Krakowie.

Jaskrawo ilustrują też tę dysproporcyę cyfry, przedstawiające frekwencyę wspomnianych zakładów z końcem ubiegłego roku szkolnego.

Było bowiem w r. 1908 w gimnazyach uczniów .	30.633
w szkołach realnych	3.764
Razem . .	34,397

w szkołach przemysłowych we Lwowie i Krakowie .	1.378
w Akademii handlowej we Lwowie	229
w Akademii handlowej w Krakowie	254
razem oddawało się więc praktycznej nauce w zakładach państwowych	1.861

Ta zaprawdę rażąco mała ilość szkół praktycznie kształcących do przemysłu i handlu powiększa się nieco przez doliczenie szkół zawodowych utrzymywanych z funduszów krajowych.

Przytoczone spostrzeżenia i cyfry statystyczne dowodzą niewątpliwie, że w zakresie państwowych zakładów przemysłowych i handlowych szkolnictwo nasze wykazuje wielki niedobór, którego pokrycie jest sprawą równie ważną jak pilną.

Gdy to nastąpi, można spodziewać się, że przemysł nasz i handel zyska wykształconych pracowników, których brak tak dalece odczuwa. Można się spodziewać, że ustanie anormalny napływ do gimnazyów młodzieży, która nie ma niezbędnych warunków, aby po ukończeniu szkoły średniej przejść przez studya uniwersyteckie.

To przekonanie jak również brzmienie na wstępie wspomnianej rezolucyi sejmowej, wzywającej, aby wziąć pod rozwagę przedewszystkiem założenie nowych szkół zawodowych i t. d., skłoniło c. k. Radę szkolną krajową do tego, że w pierwszym rzędzie w tym kierunku przedsięwzięła gruntowne studya.

Kilka ankiet odbytych z udziałem znawców, szereg posiedzeń sekcyi spraw przemysłowych, poświęconych wyłącznie temu ważnemu przedmiotowi, doprowadziło do ułożenia na szeroką skalę zakreślonego, rozległego programu zakładania szkół przemysłowych, uwzględniając przedewszystkiem życzenia objęte rezolucyami, które w tym względzie Wysoki Sejm na wniosek komisyi przemysłowej uchwalił, a biorącego w rachubę także założenie dwóch szkół przemysłowych z językiem wykładowym ruskim.

Program ten, obejmujący szereg wniosków, których urzeczywistnienie z natury rzeczy dłuższego też czasu wymaga, ale wysuwający na pierwszy plan kilka zakładów pilniej potrzebnych, których otwarcie w najbliższej przyszłości uznano za pożądane (kursów elektrotechnicznych przy szkołach przemysłowych w Krakowie i we Lwowie, szkoły tkactwa maszynowego i ręcznego w Andrychowie, szkół rzemiosł budowlanych w Jarosławiu i Stanisławowie, szkoły ciesielskiej w Delatynie i szkoły blacharskiej w Przemyślu), przedłożyła c. k. Rada szkolna krajowa w myśl swej plenarnej uchwały c. k. Ministerstwu robót publicznych z wyczerpującem uzasadnieniem.

Również w kierunku postępu na polu szkolnictwa handlowego przedłożyła c. k. Rada szkolna krajowa stosowne wnioski Ministerstwu oświaty, zmierzające z jednej strony do tego, aby przyspieszyć zupełne upaństwowienie drugiego wyższego Zakładn dla nauk handlowych w kraju, t. j. Akademii handlowej w Krakowie, z drugiej strony zaś do tego, by umożliwić rychłe powstanie w większych miastach dwuklasowych szkół handlowych, jako typu, który okazał się bardzo praktycznym, i to bez żądania od czynników miejscowych i krajowych wyższych ofiar, niż wydatki na pokrycie rzeczowych potrzeb zakładów.

Odpowiadając reskryptem z dnia 14. września 1909. L. 163. na pierwszą z tych relacyi, Pan Minister robót publicznych w porozumieniu z Ministerstwami Wyznań i Oświaty i Skarbu zajął wobec akcyi tej, zmierzającej do intensywnego rozwinięcia i rozszerzenia szkolnictwa zawodowego w Galicyi stanowisko w zasadzie przychylne i udzielił przytem szereg wskazówek, które Rada Szkolna

uwzględni, przystępując w najbliższym czasie do urzeczywistnienia zadania, które w tym kierunku sobie postawiła. W miarę postępu tej akcyi Rada Szkolna zwracać się też będzie do Sejmu krajowego tem więcej, że wielkiem przyspieszeniem i ułatwieniem akcyi stanie się okazanie ze stron interesowanych czynników a także ze strony kraju gotowości do wydatnych świadczeń na rzecz powstać mających zakładów. Pan Minister we wspomnianym powyżej reskrypcie położył na to szczególny nacisk, podnosząc, że tego rodzaju ofiarność objawia się przy podobnych sposobnościach stale w innych krajach koronnych.

Samo z siebie wynika, i Pan Minister wyraźnie to zaznacza, że rozszerzenie i przyspieszenie rozwoju szkolnictwa praktycznego musi za sobą pociągnąć zwolnienie w akcyi zakładania nowych gimnazyów i szkół realnych. Będzie to nieodzownem nietylko dlatego, że od skarbu Państwa, znajdującego się w niepomyślnych warunkach, niepodobna oczekiwać równocześnie znacznego wzrostu wydatków w obu kierunkach, ale i dlatego, ponieważ chodzi właśnie o przywrócenie zwichniętej równowagi w stosunku jednego kierunku wykształcenia do drugiego, a wreszcie także dlatego, że obniżający się ostatnich latach przyrost frekwencyi w szkołach średnich zdaje się mimo wszystko na to wskazywać, że nienormalny napływ do tych szkół ma się ku schyłkowi, a powstanie zakładów naukowych z kierunkiem praktycznym niezawodnie przyczyni się do silniejszego wystąpienia tego korzystnego zwrotu.

Wobec tego faktu i wybitnych głosów w Sejmie i kraju, zauważających potrzebę stanowczej zmiany w duchu owej równowagi w szkolnictwie, tem dziwniejszym i nienaturalniejszym musi się wydać objaw, który w ostatnich czasach występuje, a mianowicie gorączkowe zabiegi ze strony mniejszych miast i miasteczek wschodniej części kraju o tworzenie niejako na wyścigi gimnazyów prywatnych. Gimnazyów takich powstaje nieraz po dwa w jednem mieście, jedno z językiem wykładowym polskim albo polsko-ruskim, drugie z językiem wykładowym ruskim. Założenie każdej niemal z tych kilkunastu nowych szkół prywatnych łączy się z żądaniem, aby Rada szkolna krajowa poparła je przez odstąpienie drogą urlopu odpowiednich wybitniejszych sił nauczycielskich na posady kierowników tudzież zastępców nauczycieli do udzielania nauki, a nadto ze zwodniczą nadzieją, że po bardzo krótkim przeciągu czasu nowe gimnazyum prywatne będzie przejęte na koszt Państwa.

Zjawisko to doprowadzić może zbyt łatwo do tego, że szkoły prywatne, zakładane w tej liczbie, nie doczekawszy się upaństwowienia, dla braku środków materyalnych będą zwijane. Jakkolwiek jednak Rada szkolna krajowa na okoliczność tę zwrócić uwagę uważa za swój obowiązek, to nie sądzi, żeby zakładanie nowych szkół średnich państwowych miało już być zamkniętem, zwłaszcza do czasu, kiedy nowe szkoły zawodowe nie zaczną powstawać.

Mając też na oku słuszne żądanie Sejmu krajowego, aby w propozycyach tyczących się nowych szkół średnich uwzględnić potrzeby obu narodowości, c. k. Rada szkolna krajowa w zwykłej porze przed ułożeniem budżetu państwa przedstawiła już wnioski, które mogła uczynić bez zgody Sejmu krajowego, mianowicie co do założenia jednego gimnazyum w Tłumaczu i jednej szkoły realnej w Wieliczce, ograniczając w ten sposób do ilości dość skromnej propozycye swe w tym kierunku. Obecnie ze względu na ustawę krajową z 22. czerwca 1867 o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich chodziłoby o uzyskanie przyzwolenia Sejmu krajowego na utworzenie zakładów, które pod względem urządzenia językowego mają dogodzić potrzebom narodowości ruskiej, a więc szkół średnich z ruskim językiem wykładowym.

C. k. Rada szkolna krajowa idąc w tej sprawie drogą, na której gimnazya ruskie w kraju naszym kolejno powstały, uważa za rzecz słuszną, aby w większych miastach, gdzie z gimnazyum przepełnionego musiano wydzielić oddziały równorzędne i nadać im charakter osobnej filii, filia taka mogła z czasem być przekształconą na odrębny zakład z językiem wykładowym ruskim, jeżeli znaczniejsza ilość uczniów narodowości ruskiej takie zarządzenia uzasadnia.

Ponieważ taki stan faktyczny zachodzi we Lwowie co do gimnazyum akademickiego, posiadającego od dłuższego czasu filię obecnie o 6 klasach, 11 oddziałach i 491 uczniach, a najwięcej zbliżone w tym względzie są stosunki w Brzeżanach, gdzie gimnazyum liczy najwięcej stosunkowo uczniów narodowości ruskiej t. j. 280 na ogólną ilość 795 (35·4), przeto c. k. Rada szkolna kraj. postanowiła zalecić Wysokiemu Sejmowi oświadczenie się w duchu ustawy z 22. czerwca 1867 Nr. 13. Dz. u. kr. za założeniem nowego (drugiego) gimnazyum z językiem wykładowym ruskim we Lwowie w miejsce filii gimnazyum akademickiego, tudzież gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Brzeżanach.

Natomiast w mniejszych miastach z takim samym charakterem zaludnienia, w których jest rzeczą wręcz niemożliwą, aby tam istnieć mogły wogóle a tem mniej na koszt państwa stale aż dwa gimnazya, chociażby na razie pod wpływem chwilowego zapału lub współzawodnictwa takie dwa zakłady prywatne tam powstały, jedynym sposobem uczynienia w równej mierze zadość potrzebom obu części ludności wydaje się zakładanie gimnazyów, w którychby części przedmiotów uczono w języku polskim, części zaś w ruskim.

Takie urządzenie zakładu, t. z. utrakwistyczne, nie jest może ideałem dydaktycznym; myśl to jednak nie nowa, bo była poruszana i w poprzednich sesyach sejmowych, a — jak się okazało — wykonalna, skoro na tej podstawie oparte jest z dawna urządzenie seminaryów nauczycielskich we wschodniej części kraju, tudzież urządzenie już istniejących utrakwistycznych klas gimnazyów w Brzeżanach i Stryju. Radzie szkolnej wiadomo, że bądź z powodów czysto teoretycznych bądź ze względów natury politycznej myśl rzeczona liczy nie mało przeciwników, jednak wolno jej mieć nadzieję, że po upływie pewnego czasu uczynionej w tym kierunku próby zdoła ona przekonać przeciwników zasady a agitacyi przeciwnej kres położyć. Szkoły w ten sposób urządzone uczynią przecież najlepiej zadość potrzebom intelektualnym mieszkańców miasta i okolicy należących do obu narodowości, a zarazem — spodziewać się godzi — przyczynią się do złagodzenia a kiedyś stłumienia przykrych antagonizmów, które zakażają nasze życie publiczne.

Oczywiście możność prawna założenia gimnazyów państwowych z językiem wykładowym polskim i ruskim zależy od uchwały Wysokiego Sejmu po myśli art. 7. ustawy z 22. czerwca 1867 Nr. 13. Dz. u. kr. i analogii ustępu 6. art. V. tej ustawy w brzmieniu ustawy z 31. maja 1874 Nr. 45. Dz. u. kr.

Wypadało jednak stwierdzić, w jaki sposób należy taką naukę urządzić, aby odpowiadała wymogom dydaktycznym i pedagogicznym. a zarazem uzyskać pewność, czy odpowiednio ułożony plan naukowy może liczyć na przyzwolenie Ministerstwa Wyznań i Oświaty, potrzebne w myśl artykułu II. punkt 5. ustawy z 9. maja 1967 Nr. 48 D. u. k., a przeto stanowić podstawę do powzięcia uchwały, gdyby Wysoki Sejm miał się oświadczyć za założeniem tak urządzonego państwowego gimnazyum. Rada Szkolna krajowa musiała zaś uczynić to tem więcej, że w klasach równorzędnych w gimnazyach w Brzeżanach i Stryju zaprowadzono już czasowo naukę kilku przedmiotów w języku ruskim, a dwa nowe powstałe

gimnazya prywatne, w Jaworowie i Rohatynie, domagały się od niej planu nauki z dwoma językami wykładowymi, polskim i ruskim.

Studya przedsięwzięte nad tym przedmiotem na podstawie doświadczeń, w kierunku odpowiedniego przystosowania nowego planu dla gimnazyów wchodzącego w życie w bieżącym roku szkolnym, doprowadziły do ułożenia planu naukowego dla gimnazyów z językiem wykładowym polskim i ruskim, opartego na ściśle przeprowadzonej równości obu języków co do zakresu przedmiotów i godzin, który to plan ustalony przez pełną Radę uzyskał też zatwierdzenie Ministerstwa wyznań i oświaty reskryptem z 3. sierpnia 1909 L. 30480 oczywiście z zastrzeżeniem, że założenie gimnazyum państwowego z takim ustrojem mogłoby nastąpić tylko w razie przyzwolenia Wysokiego Sejmu.

C. k. Rada szkolna krajowa nie chce przesądzać na razie postanowienia Sejmu, czy, kiedy i gdzie należałoby założyć gimnazyum państwowe z dwoma językami wykładowymi. Poprzestaje na stwierdzeniu, że jest to możliwe w zasadzie a wykonalne odrazu w praktyce, skoro plan udzielania w ten sposób nauki jest ułożony i przez Ministerstwo oświaty aprobowany i wyraża przekonanie, że organizowanie takich zakładów wydaje się jej jedynem rozwiązaniem trudnego zadania, aby w mniejszych miastach, nie mogących liczyć na pozyskanie dwóch odrębnych gimnazyów, potrzebom obu narodowości stać się mogło zadość w równej mierze; zwraca wreszcie uwagę na istniejące już dwa gimnazya prywatne z taką organizacyą, w Rohatynie i Jaworowie i na cenne wskazówki, których doświadczenie stąd zaczerpnięte może dostarczyć na wypadek, gdyby Wysoki Sejm postanowił oświadczyć się za założeniem w ten sposób urządzonego gimnazyum państwowego.

C. k. Namiestnik:
Bobrzyński.

LW. 104.201/909. We Lwowie, dnia 21. września 1909 r.

Akt 542

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o podwyższeniu wałów ochronnych rzeki Łęgi w powiecie Tarnobrzeskim.

Wysoki Sejmie!

Wykonane w myśl ustawy z d. 1. lipca 1886 r. Dz. u. kraj. Nr. 65 w latach 1886 do 1893 obwałowanie rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim okazało się w górnej przestrzeni tej rzeki niedostateczne, gdyż w czasie nadzwyczajnych ulewnych deszczów w lipcu 1906 wielka woda przelała się przez oba wały, w maju zaś 1909 r. przez wał prawy i przerywając wały, zatopiła grunta poniżej położone.

Obszar gruntów zalany przez wielką wodę w r. 1909 wynosił w 12 gminach i 5 obszarach dworskich 8.851 ha. (15.381 morgów).

Że zbudowane w latach 1886 do 1893 wały Łęgu, które przez szereg lat odprowadzały bez szkody wielką wodę, nie wystarczają obecnie, podczas gdy obwałowania innych dopływów Wisły zaprojektowane na tych samych zasadach okazują się dostateczne, powodem jest zmniejszenie pierwotnego profilu inundacyjnego rzeki, tudzież przyspieszony odpływ z górnego dorzecza Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim, wskutek czego obecnie przypływa do powiatu Tarnobrzeskiego większa ilość wielkiej wody, aniżeli przyjęto w projekcie pierwotnym.

Zmniejszenie przekroju poprzecznego dla przepływu wielkiej wody spowodowane zostało po części robotami regulacyjnemi w górnej przestrzeni Łęgu (ustawa z 9. listopada 1902 r. Dz. u. kraj. Nr. 103), mianowicie przekopami samoczynnymi, z których woda zabrała materyał i osadziła w uregulowanem łożysku na dolnej przestrzeni w warstwie od 0·2 do 0·55 m. grubej, — po części zaś zasadzeniem terenu między łożyskiem rzeki a wałami w Zaleszanach, Jamnicy i Grabowie, które to zasadzenie wstrzymując prąd wody, podczas wyższych stanów wody przyspieszyło osadzanie piasku i namułu na brzegach. Wprawdzie odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 20. maja 1900 r. l. 32.995 do c. k. Starostwa w Tarnobrzegu o usunięcie wikliny i drzew z profilu inundacyjnego Łęgu po myśli §. 8. ustawy konserwacyjnej z d. 26. sierpnia 1899 r. Dz. u. kraj. Nr. 110, lecz orzeczenie Starostwa wydane zostało dopiero 1. czerwca 1901 r. l. 11.845, a wskutek rekursów stron stało się prawomocnem dopiero w r. 1907 (orzeczenie c. k. Ministerstwa rolnictwa z 8. stycznia 1907 r. l. 39.407 ex. 1906).

Zwiększenie dopływu wielkiej wody nastąpiło z powodu postępującej dewastacyi lasów w górnem dorzeczu pagórkowatem w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim, a po części wskutek sprostowania biegu i powiększenia spadu przy regulacyi przeprowadzonej w tych powiatach.

Zarządzone przez Wydział krajowy w roku bieżącym studya okazały potrzebę podwyższenia prawego wału od km 7·0 w Zaleszanach do km. 19·580 w Grębowie na długości 12·580 km., wału zaś lewego od km. 6 9 (na granicy Sokolnik i Zaleszan) do km. 22·250 w Krawcach na długości 15·350 km.

Koszta podwyższenia obustronnych wałów Łęgu na powyższych przestrzeniach wraz z przedłużeniem objektów wałowych i budową ramp, przedstawiają się, jak następuje:

I. Roboty ziemne (458.461 m³ nasypu wraz z wykarczowaniem wikliny między wałami)	499.661 K — gr.
II. Budowa objektów (przedłużenie 2 szluz dwuotworowych, 1 szluzy jedno-otworowej i 7 przepustów wraz z budową ramp)	67.683 „ 68 „
III. Roboty dodatkowe (darniowanie i obsiew skarp i wałów i wyszutrowanie drogi na lewym wale na długości 1.520 m.)	119.014 „ 01 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania .	339.558 „ 80 „
V. Konserwacya (4% z rub. I. i III.) . .	24 747 „ — „
VI. Koszta zarządu (10% z rub. I. do V.) . .	105.066 „ — „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane . .	44.269 „ 51 „
Ogółem . .	**1,200.000** K — gr.

Kosztorys został zestawiony na podstawie cen robocizny i gruntów płaconych obecnie przy konserwacyi, które są cztery razy wyższe, aniżeli w czasie budowy przy regulacyi Łęgu w latach 1886—1893.

Koszta pogłębienia łożyska i obwałowania Łęgu od granicy gminy Krawce do ujścia Wisły, przeprowadzonego w myśl ustawy z 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 65 wynosiły 245.000 złt. w. a. = ...	490.000 K
Koszta ubezpieczenia tamami faszynowemi łożyska Łęgu na tej przestrzeni w myśl ustawy z 7. listopada 1895. Dz. u. kraj. Nr. 81. 97.000 złt. w. a. = ...	194.000 „
Projektowane zaś obecnie podwyższenie obustronnych wałów Łęgu obliczono na	1,200.000 „
Wobec czego całe koszta regulacyi i obwałowania Łęgu od gminy Krawce do Wisły wyniosą	**1,884.000** K

Powierzchnia gruntów włączonych do okręgu konkurencyjnego spółki wodnej wynosi 17.898 morgów, przeciętny zatem koszt regulacyi i obwałowań wyniesie od jednego morga 105 K 27 gr.

Ponieważ cały nakład na regulacyę i obwałowanie nie dosięga nawet wysokości jednorazowej szkody, zrządzonej wylewem, a tem samem rentowność i potrzeba zaprojektowanego podwyższenia wałów nie podlega wątpliwości, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na wykonanie zaprojektowanych robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 40% udziale kraju w kosztach, przyczem po myśli §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. zasiłek państwowego funduszu melioracyjnego może być wymierzony w wysokości 50% kosztów, jeżeli przypadająca na spółkę wodną część kosztów na razie zostanie pokrytą przez kraj, tak, iż datek konkurencyjny wedle postanowień ustępu drugiego §. 6. tej ustawy zostałby uiszczony dopiero po ukończeniu robót.

Roboty proponuje Wydział krajowy wykonać przy użyciu jednej siły technicznej w ciągu lat dwunastu, tak, iż corocznie byłaby do przebudowania kwota 100.000 K.

Datek 40% kraju wyniesie ogółem . . .	480.000 K
50% datek państwowego funduszu melioracyjnego .	600.000 „
10% datek zaś spółki wodnej	120.000 „

Coroczna rata datków kraju (razem z zaliczką na pokrycie datku spółki wodnej i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić będzie po 50.000 K.

Ze względu na nagłość robót, proponuje Wydział krajowy rozpoczęcie budowy w r. 1910, zwrot zaś 10% datku spółki wodnej w dwunastu równych ratach rocznych po skończeniu budowy.

Pierwszą ratę 40% zasiłku krajowego wraz z 10% datkiem konkurencyjnym wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1910.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Aleg. Wysoki Sejm raczy uch alić załączony ·/. projekt ustawy o podwyższeniu wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o podwyższeniu wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Podwyższenie wałów ochronnych rzeki Łęgu od Zaleszan do Krawców w powiecie Tarnobrzeskim ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1909, który preliminuje koszta robót na 1,200.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z d. 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) zawiązana na podstawie ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 65. spółka wodna datkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów.

Datek konkurencyjny uiścić ma spółka wodna w dwunastu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy ma być ten datek pokryty zaliczkowo z funduszu krajowego.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności co rocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmuje Wydział krajowy.

Administracyi państwa, podobnie jak i spółce wodnej, zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa instrukcya techniczno-administracyjna z dnia 18. listopada 1887 r. Dz. u. i roz. kraj. Nr. 68.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ls. 3923/09.

We Lwowie, dnia 23. września 1909.

Alej 543

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1908.

Wysoki Sejmie!

Zamknięcie rachunków funduszów krajowych za rok 1908 zastosowanem jest w swoim układzie w całości do układu budżetu uchwalonego przez Wysoki Sejm w r. 1908. Dla uzyskania przejrzystego obrazu finansów krajowych w myśl życzeń komisyi budżetowej ugrupowano wszystkie fundusze będąc w zarządzie Wydziału krajowego w trzy główne działy, a mianowicie:

A. Fundusz krajowy i fundusze budżetem objęte;

B. Fundusze dotowane;

C. Fundusze samoistne.

Pierwsze dwa działy przedstawiają wyniki gospodarki finansowej objętej budżetem krajowym, dział C. zaś daje obraz stanu funduszów samoistnych administrowanych przez Wydział krajowy.

Zamknięcie rachunków funduszu krajowego za rok 1908 przedstawia:

rzeczywiste wydatki w sumie . . .	51,035.636	Kor.
„ dochody „ „ . . .	43,953.436	„
Niedobór r. 1908 w sumie .	7,082.200	Kor.

W porównaniu z wynikami zamknięcia rachunków za rok 1907 były w roku 1908 wydatki funduszu krajowego wyższe o 7,425.945 K, dochody zaś wyższe o 2,887.859 K.

W porównaniu z budżetem krajowym uchwalonym na rok 1908 były wydatki rzeczywiste wyższe o 870.397 K, dochody rzeczywiste wyższe o 3,512.420 K, dochody zatem były netto wyższe od przewidywanych o sumę 2,642.023 K; głównie dzięki wyższym wpływom z dodatków do podatków bezpośrednich, z opłat konsumcyjnych i z udziału kraju w państwowych podatkach osobistych.

Na pokrycie niedoboru zaciągnął Wydział krajowy w galic. funduszu propinacyjnym pożyczkę w kwocie 8,335.182 Kor., zamiast przyzwolonej uchwałami Wysokiego Sejmu kwoty 9,622.277 K. Kwotą tą pokryto niedobór r. 1908 w sumie 7,082.200 K, resztę zaś pozostałą w sumie 2,540.077 K przeniesiono na rachunek przewidywanego niedoboru w r. 1909.

Pożyczki zaciągnięte w gal. funduszu propinacyjnym na pokrycie niedoboru w latach 1906—1908 wynoszą razem 13,083.182 K, a mianowicie:

W r. 1906 K 2,225.000, w r. 1907 K 2,523.000 i w r. 1908 K 8,335.182.

Uposażenie Kasy krajowej w kwocie 2 milionów Kor. pozostało w r. 1908 w tej sumie w całości. Z kwoty tej było z końcem r. 1908 w gotówce 1,049.813 K 86 gr., reszta zaś była ulokowaną częścią w Banku krajowym, w krakowskim składzie publicznym i na rachunku czekowym pocztowej kasy oszczędności, częścią zaś w należytościach od funduszów krajowych.

Zamknięcie rachunków za rok 1908. zestawione sumarycznie wedle rubryk budżetowych przedstawia się następnie:

Liczba porz.	Rubryki	Wydatki	Różnica + — między wynikiem a budżetem wydatków	Dochody	Różnica + — między wynikiem a budżetem dochodów
		w koronach			
I.	Reprezentacya kraju . .	190.993	+ 30.593	315	+ 265
II.	Zarząd	1,792.062	— 71.422	283.504	+ 28.432
III.	Sprawy zdrowotne . . .	6,219 116	+ 360.503	2,583.201	+ 338.523
IV.	Dobroczynność	116.729	— 6.270	—	—
V.	Oświata i sztuka . . .	21,365.284	+ 774.665	4,409.706	+ 467.677
VI.	Pomniki historyczne . .	340.390	— 1.290	100.582	+ 32
VII.	Ubezbieczenia publiczne i koszta kwaterowe . .	1,005.048	— 8.007	460.378	+ 35.528
VIII.	Komunikacye	5,205.835	+ 195.074	636.068	+ 25.126
IX.	Budowy wodne i meliorac.	6,155.405	— 558.171	3,965.682	— 520.345
X.	Rolnictwo	3,120.217	+ 75.837	913.224	86.059
XI.	Górnictwo	197.325	— 19.205	184.482	+ 70.482
XII.	Przemysł i rękodzieła . .	1,313.955	— 30.949	465.130	— 1.757
XIII.	Długi krajowe	3,255.557	+ 107.956	180.991	127.196
XIV.	Pensye emer. i dary z łaski	313.768	+ 4.812	53.201	13 201
XV.	Opłaty konsumcyjne . .	11.339	— 2.161	8,257.695	+ 765 695
XVI.	Rozmaite	432.611	+ 18.432	536.810	+ 49.311
XVII.	Udział kraju w podatkach osobistych	—	—	1,375.866	+ 655 866
XVIII.	Dodatki do podatków bezpośrednich	—	—	19,546.602	+ 1,371.129
	Suma . .	51,035.636	+ 870.397	43,953.436	+ 3,512.420
	Niedopór pokryty pożyczką	—	—	7,082.200	—

Zamknięcie rachunkowe a budżet.

Wyniki gospodarki skarbowej kraju w r. 1908 są w ogólności zgodne z przewidywaniami budżetu. Wskutek przezornego preliminowania dochodów z podatków okazały się rzeczywiste wyniki dochodów z tego źródła znacznie wyższymi. Poza tem różnice między budżetem a zamknięciem odpowiadają zasadom racyonalnego budżetowania; tylko budżet oświaty wykazuje także w r. 1908 różnicę wybitniejszą.

W szczególności dochód z dodatków do podatków bezpośrednich wynosił o 1,371.129 koron więcej, niż preliminowano. W budżecie przewidywano wydatność jednego grosza wydatków krajowych w wysokości 250.000 koron, w rzeczywistości zaś wydatność ta wynosiła 269.878 koron, a mianowicie w Galicyi samej bez W. Ks. Krakowskiego 239.835 koron, w W. Ks. Krakowskiem 30.043 koron. Zaległość dodatków krajowych z końcem roku 1908 wynosiła 5,341.939 koron, o 136.809 koron m n i e j niż w roku 1907.

Udział kraju w dochodzie państwa z podatków osobistych wynosił w roku 1908 więcej o 655.866 koron od sumy preliminowanej, ponieważ po ostatecznem obliczeniu wpłynęła oprócz zaliczki na poczet roku 1908 także reszta należytości za rok 1907 w kwocie 678.709 koron.

Z krajowych opłat konsumcyjnych wpłynął dochód ogólny w sumie 8,257.695 koron, o 765.695 koron wyższy od przewidywanego. Mianowicie udział kraju w podatku od wódki wynosił 5,960.845 koron, o 610.845 koron więcej niż przewidywano; dochód z krajowej opłaty od piwa wynosił 2,185.439 koron, o 135.439 koron więcej, z 30% dodatku krajowego do podatku od wina 108.404 koron, o 18.405 koron więcej, niż preliminowano.

W budżecie oświaty wynosi wydatek kraju n e t t o o 306.988 koron więcej, niż w budżecie przewidywano. Takim jest ostateczny wynik finansowy zamknięcia rachunków w tym dziale, różnice jednak w poszczególnych częściach składowych tego działu są o wiele wyższe. W szczególności niedobór krajowego funduszu szkolnego wymagał z funduszu krajowego dotacyi w kwocie 15,237.610 koron, wyższej o 843.427 koron, niż przewidywano; zwiększyły się bowiem znacznie wydatki na płace, wynagrodzenia i dodatki pięcioletnie nauczycieli z powodu zorganizowania wielu nowych szkół i wzmożenia się frekwencyi ponad stan przewidywany. Zwiększyły się także zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół z powodu wydania orzeczeń ryczałtowych przyznających te zasiłki na mocy ustawy i asygnowania należytości za lata poprzednie. Ostateczny wydatek netto na cele oświaty nie wykazuje tak znacznego niedoboru w porównaniu z budżetem głównie dzięki tej okoliczności, że wydatek na krajowy fundusz emerytalny z funduszu krojowego był o 293.851 koron niższym, niż przewidywano, i że na oprocentowanie i umorzenie 10-milionowej pożyczki na budowę szkół nie wydano przewidywanej kwoty 250.000 koron, tylko na koszta konfekcyi 10.936 koron, ponieważ obligacye puszczono w obieg dopiero w r. 1909.

Stałe i znaczne niedobory krajowego funduszu szkolnego w porównaniu z budżetem usprawiedliwić można częścią dalszem oddziaływaniem regulacyi płac nauczycielskich, częścią zaś szybkiem tempem w organizowaniu nowych szkół i mnożeniu klas. Wedle sprawozdania Rady szkolnej krajowej za rok 1907/8 wynosiła liczba publicznych szkół ludowych 5.035, o 133 szkół więcej niż w roku poprzednim, liczba szkół czynnych wzrosła o 145, liczba zaś klas wzrosła

o 795, a w przeciągu ostatniego dwulecia o 1362. Liczba nauczycieli i nauczycielek w szkołach publicznych wzrosła o 815. Liczba gmin pozbawionych nauki szkolnej wynosiła z początkiem roku szkolnego 1908/9 jeszcze 625, o 111 gmin mniej niż w roku poprzednim. Wskutek ciągłego rozrostu szkolnictwa ludowego w kraju odbiega zamknięcie rachunkowe stale od cyfr budżetowych.

W innych działach budżetu wykazują znaczne różnice budżety robót regulacyjnych i melioracyjnych w miarę postępu robót i wpłaty datków konkurencyjnych. W ostatecznym jednak wyniku różnice te niemal równoważą się, albowiem dochodowi w tym dziale mniejszemu o 520.345 koron, odpowiada mniejszy wydatek o 558.171 koron w porównaniu z cyframi budżetowemi.

Tak samo w dziale spraw zdrowotnych są znaczne poszczególne różnice prawie wyrównujące się w ostatecznym wyniku. Koszta leczenia w szpitalach krajowych i prowincyonalnych wynosiły o 215.941 koron mniej, niż preliminowano, z powodu mniejszej ilości dni leczenia; mniejszym był także o 14.554 koron wydatek na publiczną służbę zdrowia. Natomiast wydatki krajowego szpitala powszechnego we Lwowie były ogółem wyższe o 368.672 koron, dochody zaś wyższe o 286.498 koron, głównie dzięki temu, że skarb państwa zapłacił 333.349 K z tytułu nadwyżki kosztów utrzymania chorych na klinikach za lata ubiegłe, a kwotę tę wstawiono zarówno w rubryce wydatków jak dochodów szpitala powszechnego. Zwroty kosztów leczenia na rzecz szpitala powszechnego były o 180.000 koron niższe od przewidywanych. W ogólnym wyniku dotacya kraju na rzecz szpitala wynosiła 384.561 koron, o 263.428 koron więcej, niż preliminowano.

Również krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie wymagał od skarbu krajowego dotacyi wyższej o 86.740 koron ponad kwotę przewidywaną w budżecie. Główną przyczyną tego niedoboru były koszta gospodarcze zakładu, wyższe o 108.530 koron ponad preliminarz. Wyższe koszta uzasadnia Wydział krajowy większą ilością dni leczenia o 46.171 dni ponad preliminarz, podrożeniem mąki i węgla, tudzież wyższymi kosztami za wodę z wodociągów miejskich.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie wymagał od skarbu krajowego dotacyi wyższej o 178.339 koron ponad preliminarz budżetu. Wydatki tego szpitala wynosiły o 151.597 koron więcej niż preliminowano, głównie w dziale wydatków gospodarczych i sanitarnych, z powodu większej ilości dni leczenia o 3.013 dni ponad preliminarz, podrożenia niektórych artykułów żywności, drzewa i węgla oraz niektórych leków. W ogólnym wyniku działu spraw zdrowotnych były wydatki wyższe o 360.503 koron, dochody zaś o 338.523 koron ponad preliminarz. W dochodach jednak mieści się kwota 333.349 koron zwrócona przez rząd za utrzymanie chorych w klinikach za lata ubiegłe, wyższa o 233.349 koron ponad preliminarz budżetu.

W dziale komunikacyi wydatki były wyższe o 195.074 koron, dochody wyższe o 25.126 koron ponad preliminarz. Wyższy wydatek spowodowały większe koszta utrzymania dróg krajowych z powodu klęsk elementarnych w r. 1907, nadmiernych opadów śniegu w zimie 1907/8 i ogólnego podwyższenia cen dostawy szutru.

W dziale długów krajowych wydatki były wyższe o 107.956 koron, dochody wyższe o 127.196 koron. Wydatki były wyższe głównie z powodu wypłaty większej ilości wylosowanych obligacyj i zaległych kuponów, tudzież wydatku nieprelimiowanego w kwocie 75.306 koron na pokrycie straty ze spieniężenia

walorów otrzymanych tytułem pożyczki z galic. funduszu propinacyjnego. Wyższe dochody wpłynęły głównie z pieniędzy chwilowo lokowanych.

Wydatki na reprezentacyę kraju były wyższe o 30.593 koron ponad preliminarz z powodu dłuższego trwania sesyi sejmowej w r. 1908.

W innych działach bilans rachunków jest finansowo korzystniejszy niż preliminarz budżetowy. Dział Zarządu (II), wykazuje wydatki niższe o 71.422 K., dochody wyższe o 28.432 koron, jest więc ogółem korzystniejszy o 99.854 koron. Dział dobroczynności wykazuje zaoszczędzenia wydatków w kwocie 6.270 koron, z powodu nie zaciągnięcia pożyczki na budowę domu przez Związek katolickich towarzystw, na umorzenie której w budżecie preliminowano kwotę 6.300 koron. W dziale pomników historycznych zaoszczędzono 1.290 koron na interkalaryach w krakowskiem Archiwum aktów grodzkich i ziemskich W dziale bezpieczeństwa publicznego zaoszczędzono 8.007 koron, głównie dzięki temu, że niezużyto kredytu w kwocie 8.000 koron za wodę z wodociągów miejskich; dochód w tym dziale był wyższy o 35.528 koron, częścią z kwaterowego żandarmeryi i z czynszów za mieszkania ponad kompetencyę, częścią z funduszów koszar krajowych i policyi krajowej. Dział rolnictwa (X), wykazuje wydatki wyższe o 75.837 koron, dochody wyższe o 86.059 koron, wynik ogólny więc korzystniejszy o 10 222 kor. Większe wydatki spowodowały głównie wydatki na folwark w Dublanach, wyższe netto o 14.383 koron, (wskutek wyższej płacy robotników sezonowych, kosztów budowy baraków dla nich, większej liczby koni roboczych, i innych mniejszych wydatków), dalej wydatki niższych szkół rolniczych w Kobiernicach (+ 5.238 koron) i Miłocinie (+ 11 765 koron), szkoły mleczarskiej w Rzeszowie (+ 38.322 koron) i krajowego zakładu sadowniczego w Zaleszczykach (+ 3.917 K.) Niedobór szkoły i gospodarstwa w Kobiernicach, wynikł skutkiem słabszych zbiorów w roku 1908 i nieurodzaju w r. 1907. Niedobór szkoły w Miłocinie wywołały większe wydatki na utrzymanie uczniów i na gospodarstwo, wszelako wyższy dochód z gospodarstwa pokrył ten niedobór. Natomiast w szkole mleczarskiej w Rzeszowie był wydatek większy na zakupno mleka w kwocie 33.343 koron i inne wydatki mleczarni i serowni tylko w części pokryty wyższemi dochodami. Na mleczarni okazała się strata w kwocie 21.819 koron, którą tłumaczy Dyrekcya wysoką ceną zakupionego mleka, tudzież brakiem kupca na twaróg w ilości około 7.000 kg. Wyższe dochody w dziale rolnictwa powstały głównie z wyższych nieprelimino-wanych subwencyi rządowych, a mianowicie:

na zakupno maszyn mleczarskich . . .	22 500	K.
dla Spółek rolniczych	7.800	„
„ adjunkta i pomocnika mleczarstwa . .	1.720	„
„ założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie .	10.000	„
„ instruktora sadownictwa w powiecie śniatyńskim	500	„
„ dla funkcyonaryuszów mleczarstwa . .	2.250	„
„ na budowę internatu w Dublanach . .	14.000	„
razem +	58.770	K.

Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich był wyższy o 1.929 koron ponad preliminarz (wynosił ogółem 28.929 koron). Nie wpłynęła w r. 1908 subwencya rządowa na cele spółek oszczędności i pożyczek w preliminowanej sumie 20.000 K., lecz tylko w kwocie 10.000 koron.

W dziale górnictwa (XI) były wydatki niższe o 19.205 koron, dochody wyższe o 70.482 koron, wynik więc ogólny korzystniejszy o 89.687 koron od preliminarza. Mniejsze wydatki powstały głównie stąd, ponieważ w r 1908 nie za-

ciągnięto uchwalonej przez Wys. Sejm pożyczki na budowę zbiorników i z tego powodu nie wydano całej preliminowanej kwoty na umorzenie pożyczki 1 ½ milionowej. Dochody wyższe były o 69.480 koron ze zbiorników naftowych.

W dziale przemysłu i rękodzieł (XII) były wydatki niższe o 30.949 koron, dochody niższe o 1.757 koron w porównaniu z budżetem. Zaoszczędzenia powstały częścią w wydatkach na szkoły przemysłowe uzupełniające, zależnych od frekwencyi uczniów i ilości godzin udzielonej nauki, częścią w poszczególnych szkołach i warstatach zawodowych. Niektóre kredyty wcale nie zostały zużyte, mianowicie na nieprzewidziane oddziały równorzędne (1000 K.), na szkołę koszykarską w Nieznanowicach (11.240 K.), z powodu zwinięcia tej szkoły, na umorzenie pożyczki na budowę wyższej szkoły handlowej w Krakowie (3.500 K.), z powodu niezaciągnięcia pożyczki, na referenta statystycznego komisyi dla spraw przemysłowych, na pomoc kancelaryjną i badania, (razem 5.316 koron), z powodu ustąpienia owego referenta ze służby krajowej.

Fundusze dotowane.

Fundusze dotowane z funduszu krajowego są traktowane w budżecie i w zamknięciach rachunkowych oddzielnie od funduszu krajowego, bądź z powodu przemijającego ich przeznaczenia dla wykonania i prowadzenia pewnych robót, (fundusze budowy krajowych zakładów, fundusze przedsiębiorstw melioracyjnych, fundusz kolejowy), bądź też z powodu trwałego przeznaczenia na podniesienie lub ułatwienie kredytu (fundusze pożyczkowe, fundusz włości rentowych).

Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie przedstawiał po koniec r. 1908 ogólną sumę wydatków 1,919.595 koron. Fundusz budowy krajowego zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie miał w r. 1908 wydatków 189.858 koron. Fundusz kolejowy miał po koniec r. 1908

w stanie czynnym	11,620.733 koron
„ biernym	5,460 397 „
Czysty stan czynny wynosił . . .	6,160.335 koron.

Funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych było razem 48, nadto 3 fundusze pożyczkowe na cele melioracyjne i fundusz związkowej kasy chorych.

W szczególności fundusz bezprocentowych pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów powstał na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. listopada 1905, upoważniającej Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w wysokości 5 milionów koron w przeciągu lat pięciu począwszy od roku 1907 po 500.000 koron rocznie pod warunkiem, jeśli odsetki od tej pożyczki ponosić będzie skarb państwa. Z końcem roku 1908 suma stanu czynnego i biernego w tym funduszu wynosiła po 1,203 336 kor.

Fundusz pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych, dotowany z budżetu krajowego, miał w r. 1908 w dochodach i wydatkach po 18.255. kor.

Fundusz pożyczkowy na cele meloracyjne dla powiatów, gmin i spółek wodnych miał wydatki rzeczywiste w kwocie 170.000, dochody rzeczywiste w kwocie 156.403 koron. Czysty stan czynny tego funduszu wynosił 1,897.288 koron.

Fundusz związkowej kasy chorych krajowych publicznych przedsiębiorstw

melioracyjnych miał 33.032 dochodów, 1049 koron wydatków, 24.083 koron w zapasie kasowym.

Fundusz włości rentowych miał z końcem r. 1908 w obiegu 1,618.000 kor. listów zastawnych, pokrytych udzielonemi pożyczkami, nadto funduszem rezerwowym w wysokości 79.138 koron i funduszem oprocentowania w kwocie 214 koron.

Stan pożyczek krajowych z końcem roku 1908 był następujący:

Z 4% pożyczki krajowej z roku 1893 było w obiegu obligacyj w sumie 50,861.900 koron, ogólny zaś stan bierny wynosił 51,058.410 koron.

Z 4% pożyczki krajowej z r. 1904 na rzeki kanałowe było w obiegu obligacyj w sumie 3,137.700 kor., w zapasie kasowym pozostało w efektach i w gotówce 4,761.265 kor.

Z 4% pożyczki krajowej z r. 1905 na rzeki karpackie było w obiegu obligacyj w sumie 1,522.900 kor., w zapasie kasowym pozostało w efektach i w gotówce 4,503.136 kor.

Z 4% pożyczki krajowej z r. 1907 na budowę szkół nie wypuszczono w r. 1908 obligacyj w obieg, wydano tylko 10.937 koron z funduszu krajowego na koszta konfekcyi i t. p.

Krajowy fundusz pożyczkowy na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym, uchwalony przez Wysoki Sejm w listopadzie r. 1905, wszedł w życie w r. 1908, w którym asygnowano 39 Wydziałom powiatowym 82 pożyczek w łącznej sumie 795.986 kor. zaliczoną na razie przez fundusz krajowy. Pożyczka w sumie 1½ miliona koron została zrealizowana dopiero w r. 1909 przez emisyę 4% obligacyj komunalnych po kursie 93 za 100. Z końcem roku 1908 pozostała należytość Wydziałów powiatowych w sumie 775.280 koron, spłacono 17.930 kor.

Stan funduszów administrowanych przez Bank krajowy był z końcem r. 1908 następujący:

Stały fundusz przemysłowy miał w stanie czynnym 4,185.635 koron, w stanie biernym 2,145.892 koron, w czystym stanie czynnym 2.039.642 koron. Dochody i wydatki tego funduszu w r. 1908 wynosiły po 1,304.978 kor.

Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych miał w stanie czynnym 70.902 koron. Wydatki funduszu w r. 1908 wynosiły 28.007, zwroty pożyczek 23.350 kor.

Stały fundusz hodowlany miał w stanie czynnym 122.187 kor. Wydatki wynosiły w r. 1908 razem 3.891 kor., dochody 39.289 kor., lokacya w Banku krajowym z końcem roku 61.824 kor.

Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego miał w stanie czynnym 643.096 koron, o 15.071 koron więcej niż w roku poprzednim. Dochody funduszu w r. 1908 wynosiły 117.497 koron, wydatki 138.189 koron, lokacya w Banku krajowym z końcem roku 49.234 koron.

Stały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek miał w stanie czynnym 3,631.305 kor., w stanie biernym 3,110.490 kor., w czystym stanie czynnym 520.814 kor. W roku 1908 wynosiły dochody i wydatki funduszu po 1,549.843 kor.

Fundusz inwestycyjny miał w stanie czynnym (czystym) 736.085 koron. Dochody funduszu w r. 1908 wynosiły 736.494 koron, wydatki 180.770 koron, lokacya w Banku krajowym z końcem roku 555.725 koron.

Czysty stan czynny wszystkich funduszów dotowanych z końcem roku 1908 wynosił 20,684.377 koron, długi krajowe ogółem 56,248.834 koron. Dochody tych fun-

duszów w r. 1908 w gotówce wynosiły 28,954.601 koron, wydatki w gotówce 27,354.101 koron, nie licząc obrotu efektów.

Fundusze samoistne.

Do funduszów samoistnych administrowanych przez Wydział krajowy należą:

1. Fundusze stypendyjne i dobroczynne.
2. Fundusz podrzutków w Krakowie.
3. Fundusze propinacyjne miast.
4. Fundusz b. korpusu ochotników wojskowych.
5. Depozyta gminne i serwitutowe.
6. Depozyta ogólne.

Funduszów stypendyjnych i dobroczynnych w zarządzie Wydziału krajowego w r. 1908 było 88. Fundusze stypendyjne, do których wcielono wpływy na rzecz nowo przybyłych fundacyj (Michała Gątkiewicza, Lechnera Hillela, Nazarkiewicza Eugeniusza, Neronowicza Adama, Dr. Edwina Płażka, Zagórskiej Wandy) miały z końcem roku 1908 w czystym majątku zarodowym 12,323.427 koron, o 200,963 koron więcej niż w r. 1907. Efekta i należytości funduszów wynosiły 10,558.780 koron, wartość dóbr i realności 1,937.564 koron. Dochody z efektów w r. 1908 wynosiły 413.167 K, z dóbr i realności 153.758 K.

Stypendya dla 1.042 uczniów wynosiły 341.110 koron, dla wychowanków zakładów wojskowych 10.560 koron.

Do fundacyj dobroczynnych przybyły fundacya Karoliny Remerowej dla szpitala Św. Łazarza w Krakowie, fundacya Wojciecha Kucharskiego, Jana Eugeniusza Nazarkiewicza i Galic. fundacya inwalidów wojskowych wydzielona z ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny.

Stwierdzić należy z zadowoleniem, że stosunki fundacyi ś p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego zmierzają stale ku lepszemu. W r. 1908 wzrósł majątek zarodowy fundacyi w efektach do sumy 2,883.914 kor., t. j. o 135.762 K. Dochody fundacyi wynosiły w r. 1908 483.687 koron, wydatki 391.220 koron.

Wzrósł także fundusz na założenie i utrzymanie krajowego żydowskiego instytutu teologicznego we Lwowie o kwotę 15.455 koron i wynosił z końcem roku 1908 25.194 koron.

Galicyjska fundacya inwalidów oddana w r. 1908 w zarząd Wydziału krajowego służy na dożywotnie wsparcia dla inwalidów z lat wojennych. Czysty stan czynny fundacyi wynosił 232.517 koron, czysty dochód 10.238 koron, wsparcia dożywotnie wynosiły 4.737 koron.

Nowa fundacya Wojciecha Kucharskiego przeznaczona na założenie i utrzymanie szkoły ludowej w Dobranowicach powiatu wielickiego, miała w stanie czynnym 63.426 koron.

Nowa fundacya ś. p. Eugeniusza Jana Nazarkiewicza dla bezdomnych sierót obojga płci ma w efektach 4.000 koron.

Fundacya szpitala ś. p. Karoliny Remerowej miała w stanie czynnym 52.431 koron.

Fundusz podrzutków w Krakowie miał w czystym stanie czynnym 89.633 K. Koszta utrzymania podrzutków w r. 1908 wynosiły 2.826 koron, suma wydatków 3.074 koron, suma dochodów 3.718 koron.

Fundusze propinaczjne 37 miast wynosiły ogółem 10,845.190 koron, mianowicie w gotówce 318.824 K, w efektach 9,589.911 K, w należytościach 936.499 K.

Fundusz byłego Galic. korpusu ochotników z r. 1859 przeznaczony na bezprocentowe pożyczki dla gmin na budowę koszar dla wojska miał w stanie czynnym 142.416 koron, o 4.078 koron więcej niż w r. 1907.

Fundusz depozytów gminnych serwitutowych z końcem r. 1908 wynosił w stanie czynnym 489.728 koron.

Depozyta ogólne w kasie krajowej i w kasach zakładów krajowych wynosiły z końcem r. 1908 w gotówce 1,465.906 K
w efektach 7,394.066 K.

Ogółem wynosił z końcem roku 1908 czynny stan w majątku zarodowym wszystkich samoistnych funduszów administrowanych przez Wydział krajowy 35,497.449 koron, dochody w majątku obrotowym w gotówce 4,479,496 koron, wydatki 4,231.545 koron, nie licząc obrotu efektów.

Zestawienie funduszów krajowych.

Ogólny czysty majątek funduszów krajowych wynosił z końcem roku 1908 po potrąceniu długów i innych należytości biernych 14,404.356 koron, o 1,854.750 koron mniej, aniżeli w r. 1907.

Majątki zarodowe wynosiły razem 44,480.163 koron, a mianowicie:

w gotówce	15.445
w efektach	22,445.816 „
wartość dóbr i realności . . .	20,565.439 „
kapitały hipotekowane . . .	97.062 „
należytości czynne . . .	1,356.401 „
razem	44,480.163 K

W majątkach obrotowych wynosił stan czynny . . .	35,765.944 K
„ „ bierny . . .	65,841.751 „
przewyżka stanu biernego	30,075.807 K

Nie uwzględniono w powyższem zestawieniu kapitałów galic. krajowych funduszów propinacyjnych i majątków fundacyi hr. Skarbka, które są objęte osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego.

Wobec dokładnego i przejrzystego sprawozdania, przedstawionego przez Wydział krajowy, co z uznaniem podnieść należy, komisya budżetowa uważając gospodarstwo skarbowe kraju za odpowiednie, nie wdaje się w bliższe szczegóły zamknięcia rachunków funduszów krajowych, podane w owem sprawozdaniu i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduduszów budżetem objętych i dotowanych za rok 1908.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków krajowego funduszu szkolnego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1908.

3. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nie objętych, wykazanych w dziale C., przyjmuje Sejm do wiadomości.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Głąbiński.

Ls. 3.922/1909. We Lwowie, dnia 23. września 1909.

Aleg. 544

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska, za czas od 1. marca 1908 do 30. czerwca 1909.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy wykazuje Wydział krajowy w sprawozdaniu z 20. lipca 1909, że w funduszach na budowę koszar dla wojska zaszły od 1. marca 1908 pewne zmiany, które częścią przez dokonywane upłaty, częścią przez udzielenie nowych pożyczek na budowę koszar, wreszcie częścią przez oprocentowanie kapitału powstać musiały, a w szczególności:

A) Krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar:

Z dniem 1. marca 1908 r. wynosił fundusz ten łączną sumę	2,961.483	K	21 g
Z dniem 30. czerwca 1909 wynosił on	2,971.855	„	10 „
Strącając z tej ostatniej sumy dotacyę przez Sejm na budowę koszar udzieloną w sumie	2,783.000	„	— „
okazuje się, że przyrost funduszu tego w dniu 30. czerwca 1909 przedstawia kwotę	188.855	„	10 „
z której przypada na odsetki od lokacyi kapitału . .	179.222	„	01 „
a na odsetki zwłoki od rat w terminie niezapłaconych .	9.633	„	09 „

W czasie od 1. marca 1908 do 30. czerwca 1909 wypłacono z tego funduszu pożyczkę w sumie 120.000 K. K. Rohatynom na budowę koszar w Kołomyi płatną w 34 półrocznych ratach.

Przyznano zaś pożyczki:

1. Gminie miasta Rzeszowa 150.000 K płatną we wrześniu 1911 r.

2. Gminie miasta Sambora 350.000 K, płatną w dniach 15. października roku 1910, 1911 i 1912.

3. Gminie miasta Stryja 360.000 K, płatną 1. września 1909, 1910 i 1913 r.

B) Krajowy fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859.

Z dniem 1. marca 1908 wynosił fundusz ten łącznie z odsetkami sumę	131.916	K	20 g
zaś z dniem 30. czerwca 1909 sumę	142.415	„	56 „
W porównaniu obecnego stanu funduszu ze stanem pierwotnym, t. j. z chwilą odebrania funduszu od c. k. Rządu, a który to fundusz wynosił podówczas	103.558	„	87 „
okazuje się przyrost funduszu w kwocie	38.856	„	69 „

C) Fundusz na budowę koszar krajowych:

Jak w poprzedniem sprawozdaniu Komisyi administracyjnej z dnia 21. września 1908 zaznaczono, fundusz na budowę koszar krajowych powstał z pożyczki 3,000.000 K, zaciągniętej przez kraj w galicyjskim funduszu propinacyjnym.

Po dokonanych upłatach reszta pożyczki z dniem 30. czerwca 1909 wynosi . . . . . 1,454.750 K — g

a w porównaniu z dniem 1. marca 1908, w którym pożyczka przedstawiała sumę . . . . . 1,604.500 „ — „

zmniejszyła się pożyczka o . . . . . 149.750 „ — „

Na posiedzeniu z dnia 30. września 1908 r. powziął Wysoki Sejm prócz uchwały przyjmującej do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar, także następujące uchwały:

1 Sejm ponawia swe wezwania z lat poprzednich i wzywa c. k. Rząd, ażeby krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska, zasilał ze skarbu państwowego.

2. Sejm ponawia swoje wezwanie z dnia 21. lutego 1907 i wzywa c. k. Rząd, ażeby wdrożoną przez c. k. organy podatkowe sprawę opodatkowania koszar i innych budynków przez kraj na umieszczenie c. i k. wojska dostarczonych, zbadał i zaniechanie akcyi rozwiniętej w tym kierunku spowodował.

Odnośnie do tych uchwał zaznacza Wydział krajowy w swem sprawozdaniu, że dotycząca odpowiedź na zakomunikowane c. k. Rządowi wezwania Wysokiego Sejmu ze strony c. k. Rządu nie nadeszła, co też w chwili zamknięcia sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 20. lipca 1909 miało miejsce.

Natomiast już po zestawieniu sprawozdania Wydziału krajowego dla Wysokiego Sejmu nadeszła odpowiedź c. k. Rządu, t. j. Ministerstwa skarbu z dnia 7. lipca 1909 l. 27.081 na wyżej pod 1. i 2. wyszczególnione uchwały Wysokiego Sejmu a odpowiedź ta udzieloną została Wydziałowi krajowemu reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 22. sierpnia 1909 l. 13.574.

W odpowiedzi tej c. k. Rząd staje na wprost nieprzychylnem stanowisku a to raz ze względów czysto ustawowych, a powtóre ze względów natury finansowej i ujemnie wpływającej na administracyę państwową.

W szczególności ze względów ustawowych jest Rząd tego zapatrywania, że przez udzielanie bezprocentowych pożyczek względnie zaliczek na budowę koszar ustawowy obowiązek kwaterunkowy wypływający z ustawy z 11. czerwca 1879, Dz. u. p. Nr. 93. a ciążący na gminach i kraju (von den hiezu berufenen Faktoren) przechodziłyby na państwo.

Nie wdając się w krytykę tego twierdzenia, przecież wyrazić należy zapatrywanie, że przez udzielanie pożyczek bezprocentowych względnie zaliczek zwrotnych o tego rodzaju przeniesieniu ustawowego ciężaru z gmin i kraju na państwo mowy nawet być nie może, bo kto bierze pożyczkę na to, aby koszary wybudował i pożyczkę tę względnie zaliczkę zwraca, to od obowiązku kwaterunkowego ustawą nałożonego się nie uchyla, ani też żadnych praw nie nabywa, któreby go przed obowiązkiem kwaterunkowym zasłaniały.

Takie też zajmowała stanowisko i Komisya administracyjna, kiedy wezwanie do Rządu Wysokiemu Sejmowi przedkładała, a takie samo stanowisko zajmował Wysoki Sejm, kiedy proponowane wezwanie do Rządu uchwalał.

Za tego rodzaju spodziewaną akcyą ze strony c. k. Rządu przemawiały względy wyższej słuszności, względy na opłakany stan finansowy gmin, które obowiązkowi kwaterunkowemu poddawać się muszą a nie okazują chęci zrzucenia ze siebie ciężaru z zamiarem przeniesienia go na państwo.

Względy finansowe również stoją zdaniem c. k. Rządu zasileniu funduszów koszarowych pod jakąbądź formą na przeszkodzie, bowiem wedle oświadczenia c. k. Rządu niekorzystne położenie budżetowe państwa, nadzwyczajne jego wydatki, na żadne subwencye ani zasiłki nie pozwalają, a zresztą twierdzi także c. k. Rząd, że nie życzy sobie stwarzać nowych a kosztownych prejudykatów, a zatem musi ich unikać.

Zresztą zdaniem c. k. Rządu wskutek akcyi zmierzającej do przekazania krajowi ze strony państwa i z jego skarbu znacznych sum, stworzoną zostanie dla kraju możliwość łatwiejszego spełniania jego zobowiązań (Leistungen).

Wobec tak stanowczych oświadczeń a w dodatku i obietnic, o ile chodzi o przekazanie krajowi znacznych sum ze skarbu państwa, nie byłoby odpowiedniem ponawianie dalszych wezwań do c. k. Rządu o zasilanie funduszów na budowę koszar a przeciwnie wskazanem będzie wyczekiwanie na wprowadzenie dwuletniej służby wojskowej, wtenczas bowiem c. k. Rząd sam chyba pomyśleć będzie musiał o środkach, któreby potrzebom pod względem pomieszczenia wojska zaradzić mogły, gminy bowiem podówczas wobec wzmożonych wydatków w każdym kierunku, ciężarowi na prawdę podołać nie będą w stanie.

Odpowiedział także c. k. Rząd na wezwanie Wysokiego Sejmu co do opodatkowania koszar i innych budynków przez kraj na umieszczenie c. i k. wojska dostarczonych, podatkiem domowo-czynszowym, jednak odpowiedź taka a mianowicie: „Stanowisko c. k. Ministerstwa Skarbu, o ile rozchodzi się o pytanie co do opodatkowania koszar, dostarczonych przez kraj, zostało w rozporządzeniu z dnia 28. stycznia 1908 l. 59.352 należycie wyjaśnione i przedstawione“ — nie może być uważaną za załatwienie sprawy, jeżeli już Wysoki Sejm nią się zajmuje.

Dla wyjaśnienia zaznaczyć należy, że rozporządzenie ministeryalne z 28. stycznia 1908 l. 59.352 załatwia rekurs Wydziału krajowego wniesiony przeciw rozstrzygnięciu c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu odnośnie do opodatkowania koszar krajowych a załatwia sprawę dla Wydziału krajowego ujemnie, głównym zaś argumentem rozstrzygnienia ministezyalnego jest ten, że Wydział krajowy uzyskawszy podwyżkę taryfy czynszowej od koszar krajowych, w czasie kiedy kraj umowa ze skarbem państwa obowiązywała, winien jest płacić podatek czynszowy.

Aby można rzecz należycie zrozumieć, należy rzucić okiem wstecz i rozpocząć od układu, jaki Wydział krajowy zawarł z c. k. Skarbem wojskowym przy oddawaniu c. i k. wojskowości koszar.

Otóż wedle tego układu miało być wynagrodzenie za dostarczone koszary płacone w myśl §. 31. ust. z 11. czerwca 1879 Dz. u. p. Nr. 93. względnie według taryfy czynszowej wojskowej.

W myśl powołanej ustawy (§§. 30. i 31.) opłaca c. k. Skarb wojskowy za kwatery osób wojskowych pobierających gaże i za inne z wyjątkiem pomieszczenia żołnierzy, jakoteż za ich urządzenia, wynagrodzenie według taryfy czynszowej, zawierającej szereg klas, do których przydziela poszczególne miejscowości Minister obrony krajowej w porozumieniu z Ministrem skarbu i Ministrem wojny.

Wynagrodzenie to jest w poszczególnych klasach taryfy oznaczone na podstawie czynszów pobieranych w odnośnej miejscowości, które podlegały rewizyi co lat pięć, celem ustalenia ich na następne pięciolecie.

Natomiast za pomieszczenie żołnierzy i koni unormowane jest w ustawie kwaterunkowej stałe wynagrodzenie według cen jednostkowych za dzień.

Pierwszą taryfę czynszową i zaklasowanie na podstawie ustawy kwaterunkowej z r. 1879 ogłoszono rozporządzeniem Ministerstwa obrony krajowej i Ministerstwa skarbu z 1. lipca 1879, następnie zaś zmieniano taryfę i zaklasowywano co

pięć lat, aż do wejścia w życie noweli do ustawy kwaterunkowej z 25. czerwca 1895, którą niektóre przepisy ustawy kwaterunkowej zmieniono.

Nowela ta, zmieniająca §. 30. ustawy kwaterunkowej z r. 1879 postanawia, że Minister obrony krajowej w porozumieniu z Ministrem skarbu i Ministrem wojny przydzielać będzie od grudnia 1895 poszczególne miejscowości do klas czynszowych i oznaczać należytości w każdej klasie co 10 lat, na podstawie dochodzeń komisyi złożonej z reprentantów władz i wojskowości, która ustala należytości w następnem dziesięcioleciu wypłacać się mające, na podstawie zwykłego średniego czynszu, opłacanego w danej miejscowości w ostatniem pięcioleciu przed dochodzeniem.

Na podstawie powołanej noweli do ustawy kwaterunkowej wzrosły należytości za dostarczenie koszar przez kraj, dlatego też Wydział krajowy zażądał od Skarbu wojskowego podwyższenia i wypłacenia należytości, atoli c. i k. Władze wojskowe żądaniu temu odmówiły, twierdząc, że nowela do ustawy kwaterunkowej weszła w życie po zawarciu układu przez kraj z wojskowością zawartego, że więc kraj ma prawo do żądania takiej należytości, jaka przed wejściem w życie noweli istniała. Kraj, mając za sobą i ustawę i oczywistą słuszność, wytoczył Skarbowi Państwa proces o nadwyżkę taryfową w sumie 16.089 K, uzyskał wyroki skazujące Skarb wojskowy na zapłacenie tej sumy, wskutek czego Skarb wojskowy ją zapłacił.

Z tego wynika, że skoro istnieje nowela z 25. czerwca 1895, zmieniająca postanowienie §. 30. ustawy kwaterunkowej, a przewidująca wyższą taryfę czynszową, skoro uznały to sądy i stosownie do tego orzekły, to motywa, że kto jak w danym wypadku kraj uzyskał wynagrodzenie ustawowo podwyższone, jest obowiązanym do płacenia właśnie z tego powodu podatku domowo-czynszowego, nie wytrzymują krytyki zwłaszcza, że w myśl §. 18. ustawy z dnia 11. czerwca 1879 Nr. 93 Dz. u. p. wszelkie budynki i ubikacye, oddane na cele wojskowości, są od podatku wolne, a nadto, że nowela z 25. czerwca 1895 Nr. 100 Dz. u. p. tego właśnie przepisu nie uchyliła, że taryfowe wynagrodzenie bez względu na to, czy ono jest wyższe czy niższe, nie jest czynszem najmu w tem znaczeniu ustawowem, aby ono podatkowi czynszowemu podlegać mogło — a wreszcie, że jeżeli należytość taryfowa została zmienioną, to ona już eo ipso nie istnieje i za podstawę do wynagrodzenia służyć nie może.

Zresztą w danym wypadku nie rozchodzi się o drobiazgi i bagatele, ale o setki tysięcy koron, bowiem władze skarbowe od szeregu lat przypisują podatek czynszowy, pozostawiając kraj w niepewności, dlatego raz należałoby wyjść z błędnego koła, w które kraj został wprowadzony.

Z tej przyczyny, zdaniem Komisyi administracyjnej, wobec wymijającej odpowiedzi ze strony Rządu należałoby ponowić jeszcze raz wezwanie do Rządu, aby w przedmiocie niewłaściwego opodatkowania krajowych koszar stanowczą dał odpowiedź i zarządził, by sprawa ta ostatecznie uregulowaną została.

Wydział krajowy nie poprzestał na orzeczeniu c. k. Ministerstwa skarbu w przedmiocie opodatkowania koszar, ale wniósł skargę do Trybunału administracyjnego, która dotąd załatwioną nie została, nie ulega jednak prawie żadnej wątpliwości, że wymiary skarbowe podatku domowo-czynszowego z koszar krajowych — wobec wyraźnych przepisów ustawy kwaterunkowej i noweli do niej — zostaną uchylone.

W końcu nadmienić należy, że Zarząd wojskowy zażądał od Wydziału krajowego wprowadzenia w koszarach na Wulce instalacyj wodociągowych z powodu, że woda w koszarach w przeważnej ilości studzien jest do picia niezdatną.

Wydział krajowy zajmując w tej sprawie przychylne stanowisko, zażądał od Zarządu wojskowego przedłożenia planów i kosztorysów, gotów jest instalacye wodociągowe wprowadzić pod tym atoli słusznym warunkiem, że Zarząd wojskowy

zobowiąże się koszta utrzymania instalacyj w dobrym stanie sam ponosić, jak również, że przyjmie na siebie opłatę gminnego podatku wodociągowogo, oraz należytość za zużytą wodę.

Odpowiedź w tej mierze z Zarządu wojskowego jeszcze nie nadeszła.

Po tem przedstawieniu rzeczy, oraz załatwiając sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 20. lipca 1909 l. 76.811, Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. marca 1908 do 30. czerwca 1909 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm ponawia swoje wezwanie z dnia 21. lutego 1907 i z dnia 30. września 1908 i wzywa c. k. Rząd, ażeby wdrożoną przez c. k. organa podatkowe sprawę opodatkowania koszar i innych budynków, przez kraj na umieszczenie c. i k. wojska dostarczonych, podatkiem domowo-czynszowym, zbadał i spowodował stanowcze zaniechanie akcyi, rozwiniętej w tym kierunku.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
Maiss.

Ls. 2.989/08.

We Lwowie, dnia 26. października 1908.

Nr. 545

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Szczurowy w powiecie brzeskim.

Wnioskodawca:
Bernadzikowski.

Ptak, Götz, Jedynak, Stefczyk, Jampolski, Bojko, Lewakowski, Krzżel, Bis, Witos, Styła, Długosz, Stapiński, Cipser, Kędzior.

Ls. 2406/08.

We Lwowie, dnia 14. października 1908.

Aleg 540

Wniosek

posła Tracza i tow. w sprawie urządzenia przy wszystkich zarządach dóbr państwowych powiatu kosowskiego składów drzewa opałowego i budulcowego dla zaspokajania potrzeb okolicznej ludności.

Zważywszy, że w powiecie kosowskim lasy należą w większej części do c. k. Skarbu państwa, który sprzedaje tylko wielkiemi partyami spekulantom, tak, że okoliczni włościanie nie mają gdzie zaopatrzyć się w potrzebne drzewo opałowe i budulcowe, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przy wszystkich zarządach dóbr państwowych powiatu kosowskiego założył składy drzewa opałowego i budulcowego i zaopatrywał z nich przedewszystkiem okoliczną ludność w potrzebne drzewo.

Wnioskodawca:
Tracz.

Kurowiec, T. Staruch, Krynicki, Korol, Sodomora, Krysowaty, Winniczuk, Dudykiewicz, Hanczakowski, Kiweluk, Myroniuk-Zajaczuk, Sandulak, Senyk, Kołpaczkiewicz.

Ls. 3.845/09.

Aleg 547

Wniosek

posła Z. Skwarki i tow. w sprawie budowy dróg: 1) z Mościsk do Krakowca i dalej Lubaczowa, 2) z Mościsk do Rudek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w możliwie najkrótszym czasie jak najdokładniej zbadał potrzebę budowy dróg:

1) z Mościsk do Krakowca i dalej Lubaczowa,

2) z Mościsk do Rudek, aby zebrał w tej sprawie potrzebne informacye, daty i materyały, aby ewentualnie kosztem kraju sporządził odpowiednie plany i kosztorysy i wszystko to razem ze swymi wnioskami co do budowy powyższych dróg przedłożył Sejmowi na jednej z najbliższych sesyj.

We Lwowie, dnia 23. września 1909.

Wnioskodawca:
Z. Skwarko w. r.

Oleśnicki, Kurowiec, Hanczakowski, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Sandulak, Lewicki, Winniczuk, Senyk, Kiweluk. Makuch, Myroniuk-Zajaczuk, Korol

Ls. 2586/08. We Lwowie, dnia 16 października 1908.

Aleg 548

Wniosek

p. Szweda i tow. o budowę mostu na rzece Sole w Wieprzu powiat Żywiec

Zważywszy, że na drodze gminnej między gminami Juszczyna, Bystra, Brzuśnik i Wieprz nie ma mostu na rzece Sole i wskutek tego nawet podczas mniejszych deszczów komunikacya jest przerwana, bo woda górska nagle zbiera i przewraca wozy, a w ostatnich latach zaszło 8 wypaków utopienia się ludzi;

zważywszy dalej, że droga ta pod względem komunikacyjnym jest bardzo ważna, bo prowadzi przez kilka gmin — a w pobliżu miasta powiatowego i browaru Żywieckiego łączy się z gościńcem rządowym i z tego powodu most nad rzeką Sołą w Wieprzu jest niezbędnie potrzebny;

zważywszy na koniec, że koszta budowy mostu obliczone są na 40.000 koron — a Wydział powiatowy dla braku funduszów nie jest w stanie tego mostu zbudować, bo wylewy wód w roku 1908 zrządziły szkody na drogach na 159.300 kor. — a powiat ten należy do najuboższych powiatów w Galicyi;

Wysoki Sejm raczy zatem uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził budowę mostu na rzece Sole w Wieprzu kosztem powiatu i kraju.

Wnioskodawca:
Szwed.

Stojałowski, Styła, Bojko, Sodomora, Witos, Jedynak, Skołyszewski, Ptak, Bis, Lewicki, Krężel, Sandulak, Kiweluk, Dumka, Kurowiec, Winniczuk.

LW. 40.918/09.

We Lwowie, dnia 11. września 1909.

A [illegible] 549

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy o rybołowstwie z dnia 31. października 1887 Nr. 37 Dz. u. i rozp. kr. z r. 1890.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 20. października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi projekt zmiany ustawy o rybołowstwie z dnia 31. października 1887 (Dz. u. kr. Nr. 37 z r. 1890), przyczem należałoby mieć na uwadze tak podniesienie w kraju gospodarstwa rybnego, jak nie mniej społeczno-ekonomiczne interesa ludności gmin nadbrzeżnych".

Wskutek tej uchwały przedkłada Wydział krajowy poniżej projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia ustawy o rybołowstwie z dnia 31. października 1887, poprzedzając go następującem uzasadnieniem.

Od szeregu lat, prawie od chwili wejścia w życie obowiązującej ustawy o rybołowstwie podnoszono w Wys. Sejmie czy to w drodze petycyj, czy też samoistnych wniosków żądania zmiany niektórych przepisów tej ustawy.

Również na ostatniej sesyi sejmowej wniósł p. Oleśnicki samoistny wniosek (Al. 108/908) w kierunku zmiany §§ 11, 13, 15, 42 i 48 obowiązującej ustawy o rybołowstwie; a w toku rozpraw nad wnioskami komisyi gospodarstwa krajowego, zawartymi w jej sprawozdaniu o sprawozdaniu z czynności Dep. III. Wydz. kraj. od 1. listopada 1906 do 31. maja 1908, w szczególności nad wnioskiem Komisyi, wzywającym Wydział krajowy do przedłożenia projektu zmiany ustawy o rybołowstwie, szereg rezolucyj, które zawierały zasady, na podstawie których ma być przeprowadzoną reforma ustawy rybackiej.

Tak ten wniosek samoistny p. Oleśnickiego, jako też zgłoszone przezeń rezolucye, dotyczące zmiany ustawy rybackiej przekazał Wysoki Sejm uchwałami z dnia 22. września, względnie 20. października 1908 Komisyi gospodarstwa krajowego.

Komisya ta przedłożyła sprawozdanie (Ls. 2.808 908) o wniosku p. Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy o rybołowstwie. Sprawozdanie to nie weszło jednak na porządek dzienny obrad Wysokiego Sejmu.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że p. Oleśnicki nie żąda w swym wniosku reformy „esencyonalnej“, nie ma zamiaru zmieniać zasadniczej podstawy obowiązującej ustawy, zasady określającej warunki, komu przysłuża prawo do wykonywania prawa rybołowstwa.

Z uzasadnienia wniosku wynika wyraźnie, że p. Oleśnicki zajął takie stanowisko, a ze zgłoszonych rezolucyj przez tegoż posła okazuje się, że wnioskodawca żąda, aby projekt nowej ustawy obejmywał zasady:

„*a*) dopuszczalności samoistnych rewirów spółkowych tam, gdzie wszyscy właściciele gruntów nad rzeką położonych w przestrzeni cały rewir tworzącej na to się zgodzą;

b) dopuszczalności zadzierżawiania rewirów przez gminy;

c) oddania dzierżawy rewirów oferentowi najwyższą ofertę podającemu bez względu na osobiste kwalifikacye i skrócenia czasu dzierżawy z 10 na 6 lat;

d) nienaruszalności tych praw użytkowania wody nadbrzeżnych właścicieli gruntów, jakie pozostają w związku z gospodarstwem gruntowem, a które służyły tymże właścicielom przed wejściem w życie obowiązującej obecnie ustawy“.

Wskutek polecenia Wys. Sejmu z dnia 20. października 1908 postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi na najbliższej sesyi projekt zmiany obowiązującej ustawy o rybołowstwie, a przed wygotowaniem takiego projektu, zwołał Wydział krajowy w dniu 27. marca 1909 konferencyę w celu wysłuchania opinii o tym przedmiocie.

Członkom tej konferencyi przedłożył Wydział krajowy kwestyonarz, obejmujący pytania, czy, ewentualnie w jakim kierunku należałoby wprowadzić zmiany poszczególnych postanowień obowiązującej ustawy.

Pytania kwestyonarza, zawartego w dołączonym do niniejszego sprawozdania protokole obrad konferencyi, są wyrazem żądań i życzeń, jakie w tej sprawie weszły do Wys. Sejmu, oraz wynikiem spostrzeżeń poczynionych w praktycznem zastosowaniu ustawy.

Na podstawie takiego materyału wygotował Wydział krajowy przedłożony poniżej projekt noweli do ustawy o rybołowstwie, i uzasadnia szczegółowe jej przepisy, a mianowicie:

do § 13. Projekt ustawy uchyla przepis § 13. obowiązującej ustawy, wykluczający gminę od posiadania własnego rewiru rybackiego, natomiast wprowadza postanowienia, określające sposób wykonywania rybołowstwa na rewirach czy to własnych gminy, czy też przez nią zadzierżawionych. Ścisłe oznaczenie w ustawie tego sposobu wykonywania rybołowstwa w połączeniu z wyjątkowem postanowieniem ostatniego ustępu usuwa możliwość dzikiego rybołowstwa na rewirach własnych gminy lub przez nią zadzierżawionych.

do § 15. Postanowieniami § 15. do § 15 d. włącznie projektu ustawy wprowadzono zasady:

a) że o oddaniu rewiru w dzierżawę decyduje wysokość ofiarowanego przy licytacyi czynszu;

b) że gminy dopuszcza się wyjątkowo do dzierżawy rewiru;

c) że przedłużenie dzierżawy rewiru bez ponownej licytacyi nie może mieć miejsca;

d) że dopuszcza się możność zawiązania Spółki właścicieli prawa rybołowstwa w danym rewirze dla prowadzenia na wspólny rachunek gospodarstwa w tym rewirze; a wtedy odpada wydzierżawienie tego rewiru przez polityczną władzę powiatową;

e) wprowadza się postanowienia, które mają na celu zapobieżenie osieroceniu rewirów.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że w ustawach o rybołowstwie obowiązujących w Austryi dolnej, w Gorycyi, w Krainie, na Morawach i w Przedarulanii znajdują się analogiczne postanowienia, że wysokość czynszu ofiarowanego decyduje o oddaniu rewiru w dzierżawę.

Również postanowienia o dopuszczeniu gminy do dzierżawy rewiru znajdujemy w ustawie rybackiej dla Morawi, Austryi dolnej, a przepisy zezwalające na zawiązanie spółki rybackiej przez właścicieli prawa rybołowstwa istnieją na Morawach, z pewną zaś zmianą w Solnogrodzie i w Austryi górnej.

Przez dopuszczenie gminy do dzierżawy rewiru, oraz przez wprowadzenie postanowień o możliwości zawiązania spółki rybackiej, umożliwia się uprawnionym w wyższym niż obecnie stopniu bezpośrednie wykonanie prawa rybołowstwa.

Wprowadzenie zasady, że o oddaniu dzierżawy decyduje wysokość ofiarowanego czynszu, przy równoczesnem wykluczeniu pewnych kategoryi osób, które nie mogą się ubiegać o dzierżawę rewiru, określa ściślej warunki uzyskania dzierżawy, i z jednej strony uchyła dowolność w ocenianiu kwalifikacyi oferentów, z drugiej strony zaś nie dozwala, aby do dzierżawy były dopuszczone osoby, które mogłyby przynieść szkodę gospodarstwu rybnemu.

Wreszcie postanowienia zapobiegające osieroceniu rewiru wypełniają istniejącą lukę obowiązującej dziś ustawy.

do § 16. Proponowana zmiana określa skutki niedotrzymania warunków dzierżawy, i wskazuje bliżej środki, wrazie jakie zastosować należy dla zapewnienia prawidłowej gospodarki na dzierżawnych rewirach rybackich.

ad §§ 17 i 17 a. W celu zrównoważenia ciężaru nałożonego dzierżawcy przez opłatę czynszu i taksy z góry zniża się kaucyę do kwoty jednorocznego czynszu. Przez to nie mogą dla właścicieli praw rybołowstwa wyniknąć żadne szkody, albowiem w § 17 a. zabezpieczono w odpowiedni sposób uiszczenie przepisanych należytości.

ad § 19. Zmiana ze względu na oznaczony w § 15. termin, w jakim przeprowadzić należy licytacyę na wydzierżawienie rewiru.

ad §§ 20. i 21. W celu ułatwienia zawarcia ugody pomiędzy właścicielami prawa rybołowstwa co do rozdziału czynszu dzierżawnego, nakładają przepisy § 20. projektu na polityczne władze powiatowe obowiązek dostarczenia tym właścicielom projektu takiej ugody. Zmiana ta wraz z proponowaną w § 21. winna przyspieszyć rozdział czynszu między uprawnionych.

ad § 22. Wypełnienie istniejącej luki w ustawie, konieczne dla uregulowania stosunków rybołowstwa na granicznych przestrzeniach rzek w drodze układów międzynarodowych.

ad § 23 Proponowana zmiana uzasadnioną jest potrzebą uproszczenia sprawy ściągania taks rewirowych, które wymaga dziś długiej korespondencyi między Wydziałem krajowym, a politycznemi władzami powiatowemi.

ad § 30 a. Wprowadzenie inspektora rybactwa uzasadnia dostatecznie potrzeba rozciągnięcia skuteczniejszej i systematycznie prowadzonej kontroli nad prowadzeniem gospodarstwa rybnego na rewirach, niemniej potrzeba istnienia fachowego organu doradczego dla władz oraz stron interesowanych.
Analogiczna instytucya istnieje na Morawach.

ad §§ 58, 59, 60 i 69. Proponowane zmiany są tylko konsekwencyą ustanowienia inspektora rybactwa.

ad §§ 54, 58, 58 a, 59, 64. Projektowane zmiany odnoszące się do przepisów o policyi rybackiej uzasadnia potrzeba skuteczniejszej ochrony ryb i zapobieżenia nadużyciom.

ad § 69. Potrzeba przyznania Wydziałowi krajowemu większego wpływu na przeprowadzenie ustawy motywuje projektowaną zmianę.

ad §§ 80 i 85. Zmianę postanowień § 80 w kierunku zniżenia minimum grzywny z 10 na 1 K. uzasadnia wzgląd na notoryczne ubóstwo większości przestępców, które nieraz powodowało bezkarność.

Zmiana zaś § 85. uzasadnioną jest potrzebą przyspieszenia w niektóryeh wypadkach wymiaru kary.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Alegat 1. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia ustawy o rybołowstwie z dn. 31. października 1887 Nr. 37 Dz u. i rozp. kr. z r. 1890.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy o rybołowstwie z dnia 31. października 1887 D. u. kr. Nr. 37. z r. 1890.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Dotychczasowe brzmienie §§. 13, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 54, 58, 59, 64, 69, 80, 85, ustawy z dnia 31. października 1887. Nr. 37. Dz. u. i rozp. kr. z roku 1890 uchyla się, a w miejsce ich obowiązywać mają następujące postanowienia:

(Obowiązująca ustawa).

§. 13.

Gmina, albo osada, chociażby nawet w rewirze rybackim sama tylko była uprawnioną do rybołowstwa, nie może rościć pretensyi do uznania rewiru jej za rewir własny według §. 11.

§. 13.

Rewir własny gminy, lub przez nią zadzierżawiony, nie może być oddanym mieszkańcom gminy, lub szerszym kołom ludności do swobodnego wykonywania rybołowstwa Gmina jest obowiązaną rewir taki wydzierżawić, albo oddać w. zarząd ustanowionemu rybakowi.

Wyjątkowo może polityczna władza krajowa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym zezwolić gminie na inny jeszcze sposób wykonywania rybołowstwa jeżeli wykazanem będzie, że z powodu szczególnych stosunków jest to dla gminy korzystniejszem.

§ 15.

W każdym z osobna rewirze dzierżawnym będzie rybołowstwo przez polityczną władzę powiatową bez rozdziału w przestrzeni lub innego jakiegokolwiek podziału oddane w dzierżawę w drodze publicznie rozpisać się mającej pertraktacyi ofertowej temu oferentowi, który ze względu na swe osobiste uzdolnienie i ze względu na postawioną przez niego ofertę przedstawi się, jako względnie najlepszy dzierżawca.

Gminy albo osady nie będą dopuszczone do dzierżawy, a każde obejście tego zakazu pociąga za sobą odjęcie wydzierżawionego rybołowstwa.

Czas trwania dzierżawy wynosi dziesięć lat. Okres dzierżawy może polityczna władza powiatowa przedłużyć raz tylko najwyżej na dalszych dziesięć lat bez ponownego postępowania ofertowego. jeżeli dzierżawca zobowiązaniom swoim punktualnie i zupełnie zadość uczynił, jeżeli nie dopuścił się żadnego przekroczenia tej ustawy, jeżeii czynsz dzierżawny na dalszy okres dzierżawny przynajmniej o 20% podwyższy, wreszcie pod tym warunkiem, jeżeli po upływie czasu dzierżawy nie nastąpi zmiana rewiru samego w myśl § 19.

Żądanie takie może dzierżawca postawić dopiero w ostatnim roku dzierżawy, a musi je wnieść co najmniej na trzy miesiące przed upływem czasu dzierżawy.

§. 15.

W każdym z osobna rewirze dzierżawnym będzie rybołowstwo przez polityczną władzę powiatową bez rozdziału w przestrzeni lub innego jakiegokolwiek poddziału oddane w dzierżawę w drodze publicznie rozpisać się mającej pertraktacyi ofertowej temu, *który ofiaruje najwyższy czynsz dzierżawny.*

Przy ponownem wydzierżawieniu rewiru termin pertraktacyi ofertowej wyznaczyć należy najmniej na sześć miesięcy przed upływem pierwszej dzierżawy.

§. 15 a.

Dzierżawy rewirów rybackich odmówić należy

1) osobom, co do których zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy będą należycie prowadzić gospodarstwo rybne, następnie :

2) umysłowo chorym i notorycznym pijakom,

3) czeladzi, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszów gminnych,

4) na czas lat 5 po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia,

5) na czas lat 3 od chwili prawomocności orzeczenia władzy temu,

komu odjęto dzierżawę za niedopełnienie warunków,

6) na czas lat 2 po odbyciu kary temu, kto ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie ryb.

Gminy nie będą z *reguły* dopuszczone do dzierżawy, a każde obejście tego zakazu pociąga za sobą odjęcie wydzierżawionego rybołowstwa.

Wyjątkowo może polityczna władza krajowa w porozuwieniu z Wydziałem krajowym, zezwolić na dopuszczenie gminy do dzierżawy rewiru, jeżeli wykazanem zostanie że dla wyjątkowych stosunków takie dopuszczenie gminy do dzierżawy, leży w szczególnym interesie gminy.

§. 15. b.

Czas trwania dzierżawy wynosi dziesięć lat.

Jeżeli z chwilą upływu dzierżawy nie można z jakiegokolwiek bądź powodu oddać rewiru nowemu dzierżawcy, ma polityczna władza powiatowa prawo, po zasiągnięciu opinii Wydziału krajowego względnie inspektora rybactwa, albo nałożyć na dotychczasowego dzierżawcę obowiązek zatrzymania nadal dzierżawy, pod dotychczasowymi warunkami, nie dłużej jednak jak na lat dwa ; albo ustanowić inny sposób administracyi rewiru aż do czasu ponownego jego wydzierżawienia.

§. 15. c.

W razie uchylenia pertraktacyi ofertowej, a także wówczas gdy ona dla braku oferentów nie doszła do skutku, oznaczy polityczna władza powiatowa po zasiągnięciu zdania Wydziału krajowego, względnie inspektora rybactwa sposób administracyi rewiru.

§. 15 d.

Wydzierżawienie rewiru dzierżawnego przez polityczną władzę powiatową ma być zaniechanem, jeżeli

wszyscy właściciele praw rybołowstwa w danym rewirze, w terminie w tym celu wyznaczonym przedłożą przyjęty przez nich statut, w którym łączą się w spółkę dla prowadzenia gospodarstwa w całym rewirze niepodzielnie i na wspólny rachunek.

Czas do przedłożenia takiego statutu, wyznaczy polityczna władza powiatowa najmniej na dwa miesiące przed terminem przeprowadzenia pertraktacyi ofertowej na wydzierżawienie danego rewiru.

Bliższe warunki, jakim odpowiadać ma statut takiej spółki określi w drodze rozporządzenia polityczna władza krajowa.

§ 16.

Między warunkami dzierżawy ma być w każdym razie umieszczone postanowienie, że przy wykonywaniu rybołowstwa należy nie tylko przestrzegać zakazów ustawy rybackiej, lecz także zastosować się do koniecznych wymogów prawidłowego urządzenia gospodarstwa rybnego, że każdego niedozwolonego zanieczyszczania wody należy zaniechać i że wrazie niedotrzymania jednego z tych warunków rewir orzeczeniem politycznej władzy powiatowej odjęty i na koszt i niebezpieczeństwo dzierżawcy w drodze ponownej pertraktacyi ofertowej (§ 15.) wydzierżawiony być może.

§ 16.

Między warunkami dzierżawy ma być w każdym razie umieszczone postanowienie że przy wykonywaniu rybołowstwa należy nie tylko przestrzegać zakazów ustawy rybackiej lecz także zastosować się do koniecznych wymogów prawidłowego urządzenia gospodarstwa rybnego i że zaniechać należy każdego niedozwolonego zanieczyszczania wody.

W razie niedotrzymania jakiegokolwiek z warunków dzierżawy polityczna władza powiatowa *orzeknie* odjęcie rewiru i ustanowienie dla rewiru tego osobnego zarządu na koszt i niebezpieczeństwo dotychczasowego dzierżawcy. Ponowne wydzierżawienie takiego rewiru przeprowadzić należy w jak najkrótszym czasie w drodze pertraktacyi ofertowej.

§ 17.

Jako kaucyę na dotrzymanie warunków dzierżawy oraz na uiszczenie taksy rewirowej (§ 22.) i ewentualnych kar pieniężnych, winien dzierżawca przed objęciem wydzierżawionego rewiru złożyć u politycznej władzy powiatowej kwotę dwuletniego czynszu dzierżawnego w gotówce albo w przydatnych na kaucyę papierach wartościowych. Kaucya pozostanie w tej wysokości podczas całego czasu dzierżawy, a w razie przedłużenia dzierżawy na podstawie 3. ustępu § 15. podnie-

§ 17.

Jako kaucyę na dotrzymanie warunków dzierżawy, oraz na uiszczenie taksy rewirowej (§ 22.) i ewentualnych kar pieniężnych winien dzierżawca przed objęciem wydzierżawionego rewiru złożyć u politycznej władzy powiatowej kwotę *równą jednorocznemu czynszowi dzierżawnemu razem z jednoroczną taksą rewirową* w gotówce albo w przydatnych na kaucyę papierach wartościowych. Kaucya pozostanie w tej wysokości podczas całego czasu dzierżawy.

sioną będzie do wysokości odpowiadającej dwuletniemu podwyższonemu czynszowi dzierżawnemu.

§. 19.

Jeżeli w ciągu dzierżawy nastąpi połączenie praw rybołowstwa istniejących w rewirze dzierżawnym, wskutek czego rewir taki nadawałby się do uznania go za rewir własny, to jednak żądanie zamienienia rewiru dzierżawnego na rewir własny może się odnosić dopiero do następnego okresu dzierżawy, a żądanie takie najmniej na trzy miesiące przed upływem okresu dzierżawy wniesione być powinno do politycznej władzy powiatowej, celem przedłożenia go politycznej władzy krajowej.

§. 20.

Czynsz dzierżawny za rewir dzierżawny przypada uprawnionym w rewirze do rybołowstwa w miarę rozległości ich wód rybnych do rewiru wcielonych; gdyby jednak wymiar ten według zachodzących okoliczności nie był słusznym, pojedyncze udziały w wydzierżawionem rybołowstwie, a zatem i pretensye do kwot czynszu dzierżawnego, należy obliczyć w inny odpowiedni sposób.

Obliczenie udziałów w czynszu dzierżawnym jest przedewszystkiem rzeczą samych uprawnionych do rybołowstwa w rewirze, a polityczna władza powiatowa wyznaczy im stosowny termin do zawarcia i przedłożenia odnośnej ugody.

Dzierżawca winien w terminie płatności odpowiednie kwoty czynszu dzierżawnego składać w c. k. politycznej władzy powiatowej, która na zasadzie zawartej ugody rozdzieli je pomiędzy uprawnionych.

§ 17. a.

Czynsz dzierżawny oraz taksę rewirową opłacać ma dzierżawca u politycznej władzy powiatowej corocznie z góry przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawnego.

W razie niedopełnienia tego obowiązku polityczna władza powiatowa pokryje z kaucyi dzierżawcy zaległy czynsz i taksę a względnie ściągnie te należytości w drodze egzekucyi politycznej.

§. 19.

Jeżeli w ciągu dzierżawy nastąpi połączenie praw rybołowstwa istniejących w rewirze dzierżawnym, wskutek czego rewir taki nadawałby się do uznania go za rewir własny, to jednak żądanie zamienienia rewiru dzierżawnego na rewir własny może się odnosić dopiero do następnego okresu dzierżawy, a żądanie takie najmniej na *rok* przed upływem okresu dzierżawy wniesionem być powinno do politycznej władzy powiatowej, celem przedłożenia go politycznej władzy krajowej.

§. 20.

Czynsz dzierżawny za rewir dzierżawny przypada *uprawnionym do rybołowstwa (§§. 5. i 8.)* w danym rewirze w miarę rozległości ich wód rybnych, do rewiru wcielonych; gdyby jednak wymiar ten według zachodzących okoliczności nie był słusznym, pojedyncze udziały w wydzierżawionem rybołowstwie, a zatem i pretensye do kwot czynszu dzierżawnego, należy obliczyć w inny odpowiedni sposób.

Podstawę do rozdziału czynszu dzierżawnego między uprawnionych stanowić ma ugoda, zawarta przez nich w terminie wyznaczonym na ten cel przez polityczną władzę powiatową, a określająca procentowy udział każdego właściciela względnie posiadacza prawa rybołowstwa w danym rewirze

Polityczna władza powiatowa obowiązaną jest wygotować projekt takiej

§. 21.

Jeżeli uprawnieni ugody wspomnianej w §. 20. sami nie doprowadzą do skutku, wówczas polityczna władza powiatowa na życzenie dzierżawcy albo któregokolwiek z uprawnionych do rybołowstwa ma się starać o to, ażeby strony doprowadzić do ugody.

Jeżeli ugoda nie przyjdzie do skutku, winien dzierżawca czynsz dzierżawny o ileby sporem był objęty, składać w terminach płatności aż do ukończenia sporu do Sądu pierwszej instancyi, który do rozstrzygnięcia sporu jest rzeczowo właściwym a w miejscu siedziby władzy politycznej powiatowej się znajduje.

Sąd po wysłuchaniu interesowanych określi pytania, które przed wydaniem złożonych pieniędzy uprawnionym rozstrzygnięte być muszą, oznaczy strony, które w przeprowadzić się mającym sporze wystąpić mają jako powód i ustanowi termin do wniesienia pozwu. Zaniedbanie terminu wyznaczonego do wniesienia pozwu pociąga ten skutek za sobą, że strona opieszała nie może stawiać żadnych przeszkód wydaniu spornej kwoty stronom przeciwnym.

Przy wydaniu orzeczenia według powyższych postanowień, jakoteż przy załatwieniu wytoczonych sporów, choćby one nie podlegały postępowaniu w sprawach drobiazgowych według ustawy z 27. kwietnia 1873 (Dz. u. p. Nr. 66), sędzia nie jest związany ustawowymi prawidłami dowodowymi, lecz rozstrzygać ma według własnego przekonania, nabytego przez sumienne zbadanie dostarczonych środków dowodowych (§. 3. ust. państw).

ugody i rozesłać go interesowanym z oznaczeniem terminu do jej zawarcia.

§. 21.

Jeżeli interesowani nie przyjmą projektu ugody wypracowanego przez polityczną władzę powiatową a jakakolwiek inna ugoda nie przyjdzie między nimi do skutku, winna polityczna władza powiatowa w przeciągu dni trzydziestu od terminu wyznaczonego na zawarcie ugody, czynsz dzierżawny o ileby sporem był objęty, składać w terminach płatności aż do rozstrzygnięcia sporu do Sądu pierwszej instancyi, który do roztrzygnięcia sporu jest rzeczowo właściwym, e w miejscu siedziby władzy politycznej powiatowej się znajduje.

Sąd po wysłuchaniu interesowanych określi pytania, które przed wydaniem złożonych pieniędzy uprawnionym roztrzygnięte być muszą, oznaczy strony, które w przeprowadzić się mającym sporze wystąpić mają jako powód i ustanowi termin do wniesienia pozwu. Zaniedbanie terminu wyznaczonego do wniesienia pozwu pociąga ten skutek za sobą, że strona opieszała nie może stawiać żadnych przeszkód wydaniu spornej kwoty stronom przeciwnym.

Przy wydaniu orzeczenia według powyższych postanowień. jakoteż przy załatwieniu wytoczonych sporów, choćby one nie podlegały postępowaniu w sprawach drobiazgowych według postanowień §§. 448-453 proc. cyw., sędzia nie jest związany ustawowymi prawidłami dowodowymi, lecz rozstrzygać ma według własnego przekonania, nabytego przez sumienne zbadanie dostarczonych środków dowodowych (§. 3. ust. państw.).

Urządzenie gospodarstwa rybnego na granicznych przestrzeniach rzek.

§. 22.

Dla uregulowania stosunków rybactwa na tych przestrzeniach rzek, które stanowią granicę kraju, może polityczna władza krajowa w drodze rozporządzenia wprowadzić potrzebne

zmiany w określonym niniejszą ustawą sposobie urządzenia i prowadzenia gospodarstwa rybnego.

Taksa rewirowa.

§. 22.

Każdy posiadacz rewiru własnego i każdy dzierżawca rewiru dzierżawnego uiszczać ma roczną taksę rewirową.

Przy rewirach dzierżawnych równa się taksa 15% rocznego czynszu dzierżawnego, dla rewirów własnych obliczy taksę polityczna władza powiatowa w wysokości 15% tej kwoty. jakaby w razie uznania rewiru za rewir dzierżawny tytułem czynszu dzierżawnego według wszelkiego prawdopodobieństwa osiągnięta została.

Na wniosek Wydziału rewiru rybackiego (§. 24.) może polityczna władza krajowa podwyższyć taksę dla pewnej przestrzeni wodnej z 15% na 25%, jeżeli idzie o pokrycie wydatków na wykupno praw rybołowstwa w myśl §. 39. lub o pokrycie kosztów wymienionych w §. 50. w interesie odnośnej przestrzeni wodnej.

§. 23.

Taksy od rewirów własnych uiszczać mają obowiązani do rąk Wydziału rewiru rybackiego corocznie w grudniu za ubiegający rok słoneczny, od rewirów zaś dzierżawionych w ostatnim miesiącu roku dzierżawnego za rok tenże.

W razie niedopełnienia tego obowiązku, zawezwać ma Wydział rewiru rybackiego osobę obowiązaną do zapłacenia taksy i wyznaczyć jej termin dalszy, który jednak ściśle określić i co najmniej na jeden miesiąc rozciągnąć należy.

Jeżeli i ten termin upłynie bez uiszczenia taksy, wtedy polityczna władza powiatowa na prośbę Wydziału rewiru rybackiego potrąci taksę z kaucyi dzierżawcy rewiru (§. 17.), a względnie ściągnie ją w drodze egzekucyi politycznej od innych obowiązanych do jej płacenia i wyda ją wspomnianemu Wydziałowi.

Taksa rewirowa.

§. 23.

Każdy posiadacz rewiru własnego i każdy dzierżawca rewiru dzierżawnego uiszczać ma roczną taksę rewirową.

Przy rewirach dzierżawnych równa się taksa 15% rocznego czynszu dzierżawnego, dla rewirów własnych obliczy taksę polityczna władza powiatowa w wysokości 15% tej kwoty, jakaby w razie uznania rewiru za rewir dzierżawny tytułem czynszu dzierżawnego według wszelkiego prawdopodobieństwa osiągnięta została.

Na wniosek Wydziału rewiru rybackiego (§. 24.) może polityczna władza krajowa podwyższyć taksę dla pewnej przestrzeni wodnej z 15% na 25%, jeżeli idzie o pokrycie wydatków na wykupno praw rybołowstwa w myśl §. 39. lub o pokrycie kosztów wymienionych w §. 50. w interesie odnośnej przestrzeni wodnej.

§. 23. a.

Taksy od rewirów własnych uiszczać mają obowiązani *do rąk politycznej władzy powiatowej corocznie* z góry za każdy rok słoneczny, od rewirów zaś dzierżawnych *wraz z czynszem dzierżawnym.*

W razie niedopełnienia tego obowiązku polityczna władza ściągnie zaległe taksy w drodze egzekucyi politycznej

Złożone w ciągu roku taksy, obowiązaną jest polityczna władza powiatowa przesłać do końca stycznia następnego roku, Wydziałowi rewiru rybackiego.

Inspektor rybactwa.

§. 30. a.

Dla czuwania nad zagospodarowaniem wszystkich wód kraju, podniesienia gospodarstwa rybnego, wydawania opinii fachowej w sprawaah doty-

§. 54.

Polityczna władza krajowa ustanowi i obwieści dla cenniejszych gatunków ryb, znajdujących się w wodach krajowych, czas ochrony, z uwzględniem okresów ich tarła.

Ryby, które w czasie ochrony żywe dostaną się w ręce rybaka, ma tenże natychmiast z potrzebną ostrożnością napowrót do wody puścić.

(Vide §. 64.).

§. 58.

Nie wolno na przepustach jazów i szluz zawieszać węcierzy, plecionek i innych przyrządów do samołowu ryb nawet w tym razie, gdyby sam właściciel tych urządzeń wodnych był tamże uprawnionym do rybołostwa.

czących rybactwa i służenia tak Wydziałowi krajowemu, jak i władzom politycznym pomocą przy wykonywaniu przepisów tej ustawy, może Wydział krajowy w porozumieniu z polityczną władzą krajową ustanowić inspektora rybactwa.

Inspektorowi rybactwa i pomocniczym jego organom przysłuża przy wykonywaniu obowiązków służbowych prawo dostępu do wszystkich wód rybnych i zakładów, których prowadzenie może oddziaływać na gospodarstwo rybne oraz prawo wstępywania w tym celu na grunta nadbrzeżne.

Bliższe określenie praw inspektora rybactwa o ile nie są one w ustawie tej przewidziane oraz jego obowiązków, ewentualnie praw i obowiązków przydzielonych mu organów pomocniczych nastąpi w drodze instrukcyi, którą wyda polityczna władza krajowa.

§. 54.

Polityczna władza powiatowa ustanowi i obwieści dla cenniejszych gatunków ryb czas ochrony jakoteż najmniejszą ich miarę.

Ryb w ich czasie ochrony, jakoteż ryb nie mających minimalnej miary nie wolno ani łapać ani zabijać, a gdybF ryby takie dostały się przypadkiem w ręce rybaka, ma on je natychmiast z potrzebną ostrożnością puścić napowrót do wody.

§. 58.

Nie wolno na przepustach jazów i szluz zawieszać węcierzy plecionek i innych przyrządów do samołowu ryb nawet w tym razie, gdyby sam właściciel tych urządzeń wodnych był tamże uprawnionym do rybołostwa. *Rownież nio wolno używać ości do połowu ryb.*

§. 58. a.

W nocy ryb łowić nie wolno bez względu na sposób połowu. Za nob uważać należy czas rozpoczyna-

§. 59.

Stałe przyrządy do połowu ryb w toku wód płynących i przy ich ujściu do innej stojącej lub płynącej wody, nie mogą sięgać po za połowę szerokości łożyska wody, którą to szerokość wymierzyć należy przy zwykłym niskim stanie wody pod kątem prostym; przyrządy takie wolno umieszczać od jednego lub obu brzegów tylko w takim odstępie od siebie, który odpowiada najmniej połowie szerokości łożyska wody, według powyższego wymiaru.

Zakaz ten nie odnosi się do przyrządów rybołowczych ze sieci, które się wstawia w czasie połowu ryb celem zamknięcia przestrzeni wody i które się zaraz po wyciągnięciu ryb usuwa.

Dalej nie odnosi się ten zakaz do takich, przy wejściu w życie tej ustawy już istniejących stałych przyrządów łowczych, których istnienie w rozmiarze lub położeniu nie odpowiadającem temu zakazowi, polega na specyalnym tytule prawnym, przyczem atoli zastrze się według §. 39. możliwe wykupno.

I tysh przyrządów nie wolno jednak używać w czasie ochrony, który w danym razio według §. 55. dla pewnej wody będzie ustanowiony.

§. 64.

Polityczna władza krajowa postanowi i ogłosi, których gatunków ryb dla jący się w godzinę po zachodzie słońca, a kończący się na godzinę przed wschodem słońca.

Wyjątkowo może polityczna władza krajowa po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego względnie inspektora rybackiego pozwolić na połów ryb w nocy na pewnych oznaczonych przestrzeniach wód nizinnych (wód spławnych) i na pewien oznaczony okres czasu.

§. 59.

Stałych przyrządów do połowu ryb w toku wód płynących i przy ich ujściu do innej stojącej lub płynącej wody *używać nie wolno.*

Wyjątkowo może polityczna władza krajowa po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego względnie inspektora rybactwa oznaczyć pewne przestrzenie wód, na których w pewnych porach roku dopuszczalnem by było używanie do połnwu ryb stalych przyrządów, na których ustawienie uzyskać trzeba pozwolenie politycznej władzy powiatowej.

W każdym razie stałe przyrządy do połowu ryb ustawione w toku wód płynących lub przy ich ujściu, nie mogą sięgać po za połowę szerokości łożyska wody, którą to szerokość wymierzyć należy przy zwykłym niskim stanie wody pod kątem prostym. Przyrządy takie umieszczone od jednego lub obu brzegów, muszą od siebie być w takim odstępie który odpowiada najmniej połowie szerokości łożyska wody, według powyższego wymiaru.

Zakaz ten nie odnosi się do przyrządów rybołowczych ze sieci, które się wstawia w czasie połowu ryb celem zamknięcia przestrzeni wody i któro się zaraz po wyciągnięciu ryb usuwa.

I tych przyrządów nie wolno jednak używać w czasie ochrony, który w danym razie według § 55. dla pewnej wody będzie ustanowionym.

§ 64.

Ryb w ich czasie ochrony oraz ryb niedosięgających minimalnej- miary (§ 54.)

utrzymania odpowiedniego stann zarybienia, w pewnych czasach albo poniżej pewnej miary nie wolno ani sprzedawać, ani w gospodach publicznych podawac.

Wydany zakaz rozciąga się na odnośne gatunki ryb, bez względu na ich pochodzenie i tyczy się także tego zapasu ryb, który handlarze ryb w sklepach lub przy nich lodowniach, naczyniach i t. d. trzymają.

§. 69.

Wykonywanie tej ustawy w wypadkach nie podpadających pod przepisy karne należy, o ile zawarte w niej postanowienia nie oznaczają wyraźnie innej kompetencyi. do władz politycznych, Władze te mają przytem o ile idzie o kwestye fachowe, wysłuchać opinii rzeczoznawców. Jeżeli Wydział rewiru rybackiego nie występuje sam jako strona, orzeczenie jego w kierunku fachowo-rybackim można uważać za opinię wystarczającą, bez dalszego wysłuchania rzeczoznawców.

Polityczna władza krajowa przed wydaniem rozprządzeń ustawą tą kompetencyi jej zastrzeżonych, zasięgać ma zdania Wydziału krajowego.

Przy wydaniu takich zarządzeń, w których ze względu na położenie lub rozmiar wody koniecznem lub wskazanem jest działanie w porozumieniu z innemi krajami lub państwami, należy porozumieć się z właściwą władzą kraju sąsiedniego, względnie co do obcego państwa odnieść się po zarządzenie do Ministerstwa rolnictwa.

Władze polityczne mają w sprawach rybackich wzywać pomocy szczególnie przydzielonych im organów policyi lasowej (krajowych inspektorów lasowych, techników lasowych i nadzorców lasowych w powiatach), które są obowiązane w objazdach swoich i obchodach zwracać uwanie wolno sprzedawać ani w gospodach publicznych podawać.

Zakaz ten rozciąga się na odnośne gatunki ryb także i do tego zapasu ryb, który handlarze ryb w sklepach lub przy nich w lodowniach naczyniach i t. d. trzymają.

Politycznej władzy krajowej przysługa prawo wyjęcia z pod tego zakazu ryb pochodzących ze stawów i zakładów założonych dla ich chowu, pod warunkiem jeżeli ich pochodzenie wykazanem zostanie odnośnem świadectwem.

Bliższe postanowienia w przedmiocie wystawiania warunków i czasu ważności takich świadectw pochodzenia ryb określi polityczna władza krajowa w drodze osobnego rozporządzenia.

§. 69.

Wykonywanie tej ustawy w wypadkach nie podpadających pod przepisy karne należy, o ile zawarte w niej postanowienia nie oznaczają wyraźnie innej kompetencyi do władz politycznych. Władze te mają przy tem o ile idzie o kwestye fachowe wysłuchać rzeczoznawców, *względnie zasięgnąć opinii inspektora rybactwa.*

Jeżeli Wydział rewiru rybackiego nie występuje sam jako strona, orzeczenie jego w kierunku fachowo-rybackim można uważać za opinię wystarczającą, bez dalszego wysłuchania rzeczoznawców.

Polityczna władza krajowa wydaje w porozumieniu z Wydziałem krajowym rozporządzenia tą ustawą zastrzeżone jej kompetencyi. Gdyby do porozumienia nie doszło rozstrzyga Ministerstwo rolnictwa

Przy wydaniu takich zarządzeń, w których ze względu na położenie lub rozmiar wody koniecznem lub wskazanem jest działanie w porozumieniu z innymi krajami lub państwami, należy porozumieć się z właściwą władzą kraju sąsiedniego, względnie co do obcego państwa odnieść się po zarządzenie do Ministerstwa rolnictwa.

Władze polityczne mają w sprawach rybackich wzywać pomocy szczególnie

gę także na stosunki rybactwa i przedkładać na tej postawie sprawozdania i wnioski. Bliższe przepisy o właściwości władz i o postępowaniu mieazczą się w następującym § 70, o ile idzie o stosunek rybactwa do takich spraw, które w głównych zasadach uregulowane są ustawą wodną, lasową, lub przepisami o żegludze i spławaniu, o ile zaś idzie o inne kwestye rybackie w §§ 71—78.

§. 80.

Przekroczenia tej ustawy i przepisów lub odrębnych zarządzeń na jej podstawie wydanych, łącznie z zarządzeniem zamknięcia przekopów w myśl §. 10, al. 2. i §. 49. karać będzie, o ile powszechna ustawa karna nie znajdzie zastosowania polityczna władza powiatowa grzywną od 5 do 50 zł., która to grzywna w razie powtórnego wykroczenia oraz wtedy, gdy w stanie ryb znaczną wyrządzono szkodę, podwyższoną być może do 100 zł.

W razie niemożności uiszczenia, grzywna zamienioną będzie na karę aresztu, przyczem 5 zł. w. a. za jeden dzień aresztu liczyć należy.

Przy przekroczeniach, które popełnione zostały przez samego uprawnionego do rybołowstwa przy połowie ryb lub przez handlarzy i właścicieli restauracyj wskutek nie dozwolonej sprzedaży albo podawania ryb, orzec należy zarazem konfiskatę ryb złowionych wbrew przepisom, względnie wyłowionych na sprzedaż lub przeznaczanych do podania.

Przy przekroczeniach, które popełniono z użyciem niedozwolonych przyrządów, należy orzec tychże konfiskstę bez względu na to, czy one należą do winnego lub nie należą.

§. 85.

Co się tyczy kompetencyi władz politycznych do dochodzenia i karania przekroczeń tej ustawy, terenów odwołania się i postępowania, należy stosować przepisy ogólne, obowiązujące w administracyfnem postępowaniu karnem.

przydzielonych im organów policyi lasowej (krajowych inspektorów lasowych, techników lasowych i nadzorców lasowych w powiatach), które są obowiązane w objazdach swoich i obchodach zwracać uwagę także na stosunki rybactwa i przedkładać na tej podstawie sprawozdania i wnioski. Bliższe przepisy o właściwości władz i o postępowaniu mieszczą się w następującym §. 70, o ile idzie o stosunek rybactwa do takich spraw, które w głównych zasadach uregulowane są ustawą wodną, lasową, lub przepisami o żegludze i spławianiu, o ile zaś idzie o inne kwestye rybackie w §§. 71—78.

§. 80.

Przekroczenie tej ustawy i przepisów lub odrębnych zarządzeń na jej podstawie wydany łącznie z zarządzeniem zamknięcia przekopów w myśl §. 10. al. 2. i §. 49. ksrać będzie o ile powszechna ustawa karna nie znajdzie zastosowania polityczna władza powiatowa grzywną od 1 do 100 koron która to grzywna w razie powtórnego wykroczenia oraz wtedy, gdy w stanie ryb znaczną wyrządzono szkodę podwyższoną być może do 200 K.

Zamiast kary pieniężnej do 10 koron może być orzeczoną kara aresztu do 24 godzin, nigdy jednak poniżej 6 godzin.

Przy przekroczeniach, które popełnione zostały przez samego uprawnionego do rybołostwa przy połowie ryb lub przez handlarzy i właścicieli restauracyj w skutek niedozwoionej sprzedaży albo podawania ryb, orzec należy zarazem konfiskatę ryb złowionych wbrew przepisom, względnie wyłowionych na sprzedaż lub przeznaczonych do podania.

Przy przekroczeniach, które popełniono z użyciem niedzwołonych przyrządów, należy orzec tychże konfiskatę bez względu na to, czy one należą do winnego lub nie należą.

§. 85.

Co się tyczy kompetencyi władz politycznych do dochodzenia i karania przekroczeń tej ustawy, tarminów odwołania się i postępowania, należy stosować przepisy ogólne, obowiązujące w administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i o połączonych z nimi odszkodowanich i zwrotach kosztów roztrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

W razie jeżeli o popełnieniu przekroczenia doniosła władzy c. k. Żandarmerya, można i bez poprzedniego przesłuchania obwinionego wydać mandat karny, a jeżeli w dniach 14 zostanie wniesiony sprzeciw wówczas należy wdrożyć zwyczajne postępowanie.

Jeżeli polityczna władza powiatowa na podstawie przeprowadzonych wskutek takiego sprzeciwu zwyczajnych dochodzeń nie widzi powodu do zmiany orzeczenia zawartego w mandacie karnym, należy sprzeciw ten, nie wydając ponownego orzeczenia karnego przedłożyć jako rekurs Namiestnictwu do decyzyi.

O karach i o połączonych z nimi odszkodowaniach i zwrotach kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. co nie może wpłynąć na zmianę warunków dzierżawy rewirów rybackich wydzierżawionych przed wejściem w życie tej ustawy, na podstawie postanowień ustawy z dnia 31. października 1887.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa, sprawiedliwości, handlu i skarbu.

PROTOKÓŁ

obrad konferencyi zwołanej reskryptem Wydziału krajowego z dnia 26. lutego 1909 L. 2171 dla objawienia opinii, jakie zmiany i uzupełnienia wprowadzić by należało do ustawy o rybołostwie z dnia 31 października 1887 r. Dz. u. kr. Nr. 37 ex 1890.

W dniu 27. marca 1909 zebrali się ze zaproszonych przez Wydział krajowy uczestników konferencyi w sali obrad Wydziału krajowego o godzinie 10 minut 5 przed południem następujący:

1: Przewodniczący Zastępca Marszałka krajowego i Szef Dep. III. JWP. Dr. Tadeusz Piłat.

2. Reprezentant c. k. Rządu Radca Dworu JWP. Bogumił Szeligowski.

3. Delegat c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie JWP. Prof. Dr. Julian Nowak.

4. Delegat Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie JWP. Stanisław Nieczuja Snieszko z Lubelli.

5. Delegat Towarzystwa rybackiego w Krakowie WP. Dr. Wacław Damski.

6. Delegat powiatowego Towarzystwa rybackiego w Gorlicach WP. Bazyli Gęsiecki.

7. Delegat Klubu Miłośników sportu wędkowego w Krakowie WP. Jan Lyssy.

8. Delegat Stowarzyszenia katolickich rybaków krakowskich w Dęnikach WP. Franciszek Onufry Sasorski.

9. Poseł na Sejm krajowy JWP. Dr. Józef Hanczakowski z Otynii.

10. Poseł na Sejm krajowy JWP. Wincenty Witos.

11. Dyrektor dóbr Hrabstwa Potockich z Zatorze WP. Michał Naimski.

12. Dr. Janusz Przygodzki, wicesekretarz Wydziału krajowego i inż. Tadeusz Rozwadowski, referent fachowy dla spraw rybactwa przy Wydziale krajowym, jako sekretarze.

Zaproszeni do udziału w ankiecie:

a) JWP. Adolf hr. Brunicki, poseł na Sejm krajowy i właściciel dóbr w Lubieniu wielkim,

b) JWP. Dr. Eugeniusz Oleśnicki, poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy,

c) J. E. JWP. Antoni hr. Wodzicki, członek Izby Panów i właściciel dóbr,

usprawiedliwili pisemnie swoją nieobecność.

Obrady zagaja Przewodniczący zaznaczając, że Wysoki Sejm uchwałą z dnia 20. października 1908 polecił Wydziałowi krajowemu opracować i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożyć projekt zmiany obowiązującej obecnie ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887.

Przed powzięciem decyzyi w sprawie zmiany ustawy o rybołostwie, pragnął Wydział krajowy wysłuchać opinii sfer kompetentnych i dlatego sprosił konferencyę, której opinia stanowić będzie substrat przy opracowaniu noweli do ustawy dla Wys. Sejmu.

Dla ułatwienia obrad zestawił Wydział krajowy dołączony ./. tu kwestyonaryusz, w którym uwzględniono wszystkie życzenia i żądania odnoszące się do zmiany dziś obowiązującej ustawy rybołostwie, a podniesione będą tu w Sejmie w przemówieniach i wnioskach poselskich bądź to ze strony interesowanych korporacyi lub osób, pozostawiając w ankiecie zupełną swobodę zadecydowania czy i o ile żądania te uwzględnione być mogą. Prócz tego uwzględnia kwestyonaryusz te wszystkie braki ustawy, jakie wyszły na jaw w tych 13 latach, które upłynęły od czasu wprowadzenia ustawy w życie.

Przewodniczący zaznacza z naciskiem, że kwestyonaryusz przedłożony konferencyi nie jest wyrazem zapatrywań Wydziału krajowego na sprawę zmiany ustawy i że Wydział krajowy dopiero po wysłuchaniu zdania ankiety decyzyę w tej sprawie poweźmie. Zarazem doradza przewodniczący, aby ankieta zastosować zechciała tok obrad swoich do poszczególnych punktów kwestyonaryusza, przez to bowiem ułatwi się i uprości przeprowadzenie całej dyskusyi.

W końcu imieniem Wydziału wita Przewodniczący zebranych i dziękuje im za gotowość, z jaką jawili się na konferencyi, otwiera obrady, wnosząc na przejście odrazu do rozprawy szczegółowej.

Zebrani zgadzają się na rozpoczęcie odrazu rozprawy szczegółowej i na przeprowadzenie jej w myśl propozycyi przewodniczącego, inżynier Rozwadowski odczytuja pytania kwestyonaryusza, a mianowicie:

„Czy należałoby zmienić §§. 11 i 13 w ten sposób, żeby gmina albo osada, jeżeli w rewirze rybackim sama tylko posiada prawo rybołostwa, mogła żądać uznania tego jej rewiru za rewir własny, oczywiście z zastrzeżeniem, że w takim razie wykonywanie rybołostwa na własnym rewirze gminy nie może być pozostawione do dowolnego użytku członków gminy lub szerszych kół ludności, ale ma się odbywać albo przez wydzierżawienie, albo przez ustanowionego ze strony gminy odpowiedzialnego gospodarza rewiru“.

i wyjaśnia, że pytanie to postawiono wskutek wniosku przez p. Oleśnickiego postawionego na posiedzeniu Sejmu z dnia 22. września 1908.

W ustawach rybackich Galicyi, Austryi dolnej, Gorycyi, Krainy, Moraw i Voralbergu rewir własny obejmować może tylko jedno prawo rybołostwa, nadto w ustawach tych z wyjątkiem Galicyi zamieszczono postanowienie, że do rewiru własnego mogą być dołączone i cudze wody rybne, które same dla siebie nie mogą tworzyć osobnego rewiru, a to za odszkodowaniem, oznaczonem przez władze polityczne.

W Galicyi (13) gminy nie mogą żądać uznania rewiru za własny. Ustawodawstwo innych krajów dopuszcza gminy do posiadania rewiru własnego z za-

strzeżeniami, mającemi na celu niedopuszczenie oddania takiego gminnego rewiru mieszkańcom gminy do swobodnego wykonywania rybołostwa.

W końcu zaznacza, że w kraju niema obecnie rewirów, które by obejmowały tak małe przestrzenie, jakie obejmują prawa rybołostwa poszczególnych gmin, przeto usunięcie dziś obowiązującego postanowienia §. 13 nie będzie miało obecnie praktycznego znaczenia

Następnie zabiera głos Radca Dworu Szeligowski i zaznacza, że jakkolwiek czynności około wprowadzenia w życie ustawy o rybołostwie rozpoczęto już w roku 1892, a pierwsze wydzierżawienie rewirów rybackich na Skawie i Rabie przeprowadzono w roku 1892, to przecie dopiero w roku 1909 zdołano dokończyć pracy podziału rzek na rewiry rybackie, a do dziś dnia znaczna jeszcze ilość rewirów rybackich nie jest jeszcze po raz pierwszy wydzierżawioną.

Wobec tego mowca ma wątpliwości czy już obecnie można twierdzić, że doświadczenia nabyte wystarczają do osądzenia czy obowiązująca ustawa jest dobrą, czy i o ile celowi swemu odpowiada i jakie zmiany do niej wprowadzić by należało, aby rzekome jej braki usunąć. Mowca sądzi przeto, że może lepiej by było poczekać z projektowaną zmianą ustawy aż do czasu rzeczywistego wprowadzenia ustawy w całym kraju, względnie aż do czasu, w którym na podstawie doświadczeń zebranych w całym kraju, będzie można lepiej ocenić pożyteczność dziś obowiązującej ustawy. — Mimo to mowca nie sprzeciwia się przeprowadzeniu szczegółowej dyskusyi, a przechodząc do ocenienia przedstawionego pytania co do ewentualnej zmiany §§. 11 i 13 ustawy, oświadcza się za pozostawieniem postanowień tych bez zmiany, uważając wogóle przedstawione pytanie za bezprzedmiotowe.

Delegat Towarzystwa rybackiego Dr. Damski oświadcza się również przeciw wprowadzeniu już obecnie do ustawy zmian jakichkolwiek, gdyż zdaniem jego ustawa obowiązuje jeszcze zbyt krótko, aby należycie ocenić można ją było. Częste zmiany ustaw, osobliwie ustaw gospodarczych, są niekorzystne, budzą wśród ludności niepewność prawną, co rozwojowi gospodarstwa szkodzić musi.

Poseł Dr. Hanczakowski w języku ruskim oświadcza, że ze względu na to, iż wielu członków konferencyi nie rozumieją języka ruskiego, przemawiać będzie po polsku.

Następnie (po polsku) przypomina, że Wys. Sejm, uchwalając polecenie przedłożenia projektu zmiany ustawy o rybołostwie, zaznaczył, że przy opracowaniu projektu zmiany ustawy należałoby mieć na uwadze tak podniesienie w kraju gospodarstwa rybnego, jak nie mniej społeczno-ekonomiczne interesa ludności gmin nadbrzeżnych.

Ustawa dziś obowiazująca za mało interesa te uwzględnia i dlatego mowca sądzi, że ze względu socyalno-politycznych zmiana czy reforma ustawy jest potrzebną.

Przewodniczący Dr Tadeusz Pilat wyjaśnia, że sprawę zmiany ustawy rybackiej podniesiono już w roku 1899 i od tego czasu sprawa ta nie schodzi już z porządku dziennego. Trzeba przecież raz sprawę rozpatrzyć rzeczowo i usunąć z ustawy wszystko, co utrudnia osiągnięcie tych korzyści, które ustawa rybacka gospodarstwu krajowemu przynieść powinna.

Delegat Towarzystwa rolniczego Profesor Dr. Nowak dziękuje Wydziałowi krajowemu za zwołanie ankiety, a nawiązując się do przemówień Dr. Damskiego i Radcy Dworu Szeligowskiego, przyznaje, że ustawa obowiązuje za krótko, aby już należycie ocenić można było jej oddziaływanie, z tych względów imieniem Towarzystwa rolniczego zastrzega się przeciw wprowadzeniu takich zmian ustawy, któreby w czemkolwiek naruszyły zasady obowiązującej ustawy. Nie ustawa sama, ale sposób jej wprowadzenia dał wielokrotnie ludności powody do niezadowolenia i jeżeli trzeba dziś wprowadzić pewne zmiany do ustawy, to zmiany te powinny miec na celu głównie ułatwienie wykonywania i przestrzegania ustawy, ale nie powinny dotykać głównych zasad ustawy, jej zrębów.

Następnie zaznacza, że przy rozważaniu sprawy ustaw gospodarczych niebezpieczną jest rzeczą kierować się względami politycznymi; tu rozstrzygać po-

winny tylko względy ekonomiczne, względy na podniesienie gospodarstwa rybnego, które należycie ochraniane przez ustawę stać się może ważnem źródłem dochodu dla kraju.

Z tem zastrzeżeniem przystępuje mowca do rozprawy szczegółowej, a odnośnie do pierwszego pytania kwestyonaryusza, uważa je jako bezprzedmiotowe, bo nie ma w kraju gmin, któreby miały rybołostwo w całym rewirze.

Poseł Hanczakowski w powtórnem przemówieniu oświadcza się za przyznaniem gminie zasadniczo prawa posiadania rewiru własnego z zastrzeżeniem wykonywania tego prawa przez wydzierżawianie. Zwraca uwagę, że w razie gdyby przyszło kiedyś do połączenia obszarów dworskich z gminami, mogą stać się gminy właścicielami rybołostwa w całej rozciągłości rewiru i nie ma zasadniczych przyczyn odmówienia gminom prawa posiadania rewirów własnych.

Zresztą to samo, że przepis, jaki w ustawie istnieje, choćby on wykonanym nie był, może być pewną ulgą dla interesowanych i może zapobiedz agitacyi, która prowadzi do rozgoryczenia i niezadowolenia. Z tych powodów oświadcza się mowca za zmianą ustawy w duchu postawionego pytania.

Po ukończeniu rozprawy zaznacza Przewodniczący, że przemowę p. Hanczakowskiego rozumiał w ten sposób, że ten mówiąc o względach socyalno-politycznych miał na myśli względy nie polityki bieżącej lecz polityki socyalnej.

Następnie zapytuje Przewodniczący członków konferencyi, kto jest za przyznaniem gminie prawa posiadania własnego rewiru rybackiego. Za tem oświadcza się tylko Hanczakowski.

Na polecenie Przewodniczącego przedstawia inż. Rozwadowski pierwszy punkt drugiego pytania kwestyonaryusza, który brzmi:

II „Czy wskazaną jest zmiana §. 15. w następujących kierunkach:

1) aby wydzierżawienie rewiru rybackiego było zaniechane, jeżeli wszyscy właściciele poszczególnych praw rybołostwa w danym rewirze zgodzą się na utworzenie spółki rybackiej dla wykonania prawa rybołostwa".

Wyjaśniając to pytanie zaznacza referent, że pytanie to postawiono ze względu na żądania, zawarte we wniosku Oleśnickiego.

Przez przyjęcie zasady, zawartej w tem pytaniu, umożliwionoby właścicielom rybołostwa bezpośrednie sprawowanie administracyi rewiru. W ustawie o rybołostwie dla Moraw w zasadniczych postanowieniach zgodnej z ustawą galicyjską, przewidziano możność tworzenia Spółek do administracyi rewiru rybackiego.

Radca Dworu Szeligowski uważa określoną w pytaniu zmianę ustawy za bardzo daleko idąca. Wyraża obawę, że przez wprowadzenie w pytaniu określonej zasady rybołostwo w rewirze rybackiem nie byłoby wykonanem przez jednego drierżawcę, lecz każdy ze spólników wykonywałby to rybołostwo na swoją rękę, na czem ucierpieć by musiało gospodarstwo rybne. Z tych powodów doradza pozostawienie i nadal dotychczasowej zasady to jest, że z wyjątkiem rewirów własnych wszystkie rewiry mają być przez c. k. Starostwa wydzierżawione.

Dr. Damski w dwukrotnem przemówieniu sprzeciwia się zmianie ustawy w kierunku w pytaniu określonym, wyrażając obawę, że następstwem takiej zmiany byłoby powrócenie do rybołostwa dzikiego.

Delegat Lyssy wskazując na to, że włościańskie Spółki myśliwskie nie przestrzegają przepisów ustawy łowieckiej, wyraża obawę, że i takie Spółki rybackie nie będą przestrzegać zasad należytej gospodarki rybnej i z tych względów oświadcza się przeciw.

Prof. Dr. Nowak uważałby proponowane w pytaniu postanowienie ustawy za furtkę, przez którą wymknąćby się mogło, co ustawa dobrego ze sobą przynosi. Zachwiałoby ono całą ustawę i unicestwićby mogło jej skuteczność, dlatego też sprzeciwia się takiej zmianie ustawy.

Poseł Dr. Hanczakowski nie przemawia ani za proponowaną zmianą ani przeciw, nie sądzi jednak, aby tworzenie Spółek z właścicielami rybołostwa, Spółek,

opartych na zatwierdzonych statutach przy należytej kontroli mogło się stać niebezpiecznem.

Ustawą przewidziana możność wykonywania rybołostwa zachęciłaby tylko właścicieli rybołostwa do zajęcia się sprawą gospodarstwa rybnego, a to tylko na dobro tego gospodarstwa wyjść by mogło.

Za określoną w pytaniu zmianą oświadczają się tylko pp. Witos i Hanczakowski.

Przewodniczący zarządza odczytanie drugiego punktu drugiego pytania, które dotyczy zmiany § 15

„2) W kierunku wprowadzenia zasady, że przy wydzierżawianiu rewirów przez władzę polityczną powiatową decyduje w oddaniu dzierżawcy wysokość ofiarowanego czynszu dzierżawnego. Przy ofiarowaniu czynszu w tej samej wysokości przez oferentów służy pierwszeństwo właścicielom nadbrzeżnych gruntów, względnie dającym gwarancyę, że prawo rybołostwa będą wykonywać osobiście. W razie wprowadzenia tej zasady należałoby wykluczyć czasowo od dzierżawy rewirów pewne kategorye osób n. p. na czas dwuletni karanych za przekroczenie ustawy o rybołostwie; na czas pięciu lat po odbyciu kary tych, którzy byli uznani winnymi zbrodni przeciw bezpieczeństwu osób lub mienia i t. p.“.

Referent wyjaśnia, że pytanie postawiono wskutek wniosku p. Oleśnickiego, a to także dlatego, że dotychczasowy wybór dzierżawców ze względu na osobiste kwalifikacye zawiódł oczekiwania, a stał się przyczyną niezadowolenia ludności.

Referent zwraca dalej uwagę, że przy wydzierżawianiu rewirów rybackich w myśl ustaw obowiązujących w Austryi dolnej, Gorycyi, Krainie, (§. 15.) i Morawach rozstrzyga wysokość czynszu. W rozprawie nad tem pytaniem zabiera najpierw głos Radca Dworu Szeligowski i wskazuje, że i dziś obowiązujące przepisy ustawy (§. 15.) uwzględniają wysokość czynszu w dostatecznej mierze, stawiając ją jako jeden warunek otrzymania rewiru w dzierżawę obok drugiego warunku t. j. osobistej kwalifikacyi oferenta, który winien dawać gwarancyę, że będzie dobrym gospadarzem. Wskazuje następnie jak ważną jest rzeczą dla podniesienia gospodarstwa rybnego sumienne wykonywanie rybołostwa przez dzierżawców rewirów rybackich Nie przesądza, kto może decydować i czy tylko c. k. Starostwo o kwalifikacyi oferentów, niech i inne czynniki wydają opinię swą o ubiegających się o dzierżawę, ale zawsze osobiste kwalifikacye oferenta na równi z wysokością czynszu decydować powinny przy oddawaniu rewirów w dzierżawę Z tych powodów oświadcza się mowca za utrzymaniem w dotychczasowem brzmieniu odnośnego ustępu §. 15. ustawy.

Dr. Damski przyłącza się w zupełności do wywodów poprzedniego mowcy. Uzyskanie większego dochodu w jednym okresie dzierżawy nie jest jeszcze równoznacznem z podniesieniem dochodu z rybołostwa. Dzierżawca spekulant wziąwszy rewir dobry w dzierżawę za wysokim czynszem, tak wyrybi i pod względem gospodarczym zniszczyć go potrafi, że na drugi okres dzierżawy ani on ani nikt inny nie zapłacą ani części tego czynszu a zysk rzekomy jednego okresu dzierżawy nie pokryje strat w okresach następnych, tem więcej, że wpływ nieprawidłowej gospodarki na jednym rewirze odbije się dotkliwie na rewirach sąsiednich.

Prof. Dr. Nowak przyznaje, że wysokość czynszu powinna być brana pod rozwagę, ale prócz czynszu trzeba także uwzględniać, kto ubiega się o dzierżawę rewiru. Najwyższy czynsz dzierżawy dać mogą zawsze handlarze i spekulanci, którzy w rabunkowej gospodarce i podniesieniu ceny targowej ryb znaleźć potrafią zwrot włożonych na czynsz wkładów. Może się także zdarzyć, że fabryka zatruwająca wody rybne, chcąc ochronić się od procesów, zaofiaruje czynsz dziesięć razy wyższy od wartości rybołostwa w rewirze, a czyż dzierżawę taką ze stanowiska gospodarczego, jako też ze stanowiska interesów właścicieli rybołostwa możnaby nazwać korzystną? To też odnośne postanowienia ustawy musiałyby być tak stylizowane aby możliwym był pewien wybór między oferentami, aby oferentów nie dających gwarancyi dobrego prowadzenia gospodarstwa lub też ofe-

rentów dla gospodarstwa rybnego niebezpiecznych od dzierżawy usunąć można było. Z tych powodów oświadcza się przeciw zaproponowanej zmianie ustawy.

Delegat Gęsiecki i delegat Lyssy oświadczają się również przeciw temu, aby przy wydzierżawianiu rewirów rostrzygała tylko wysokość czynszu, bo oddałoby to rewiry w ręce handlarzy spekulantów, właścicieli fabryk i t. p. i doprodziłoby gospodarstwo rybne do zupełnego upadku.

Cytują drastyczne przykłady spekulacyjnego wydzierżawiania rewiwów i frymarki. Osobisty charakter, dobra wola, znajomość zasad gospodarstwa rybnego, utrzymywanie straży rewirowej, są przy wydzierżawianiu rewirów momentami ważniejszymi niż bezwzględna wysokość czynszu.

P. Hanczakowski przyznaje, że wysokość czynszu nie może być decydującą przy wydzierżawianiu rybołostwa, że również ważnym musi być wzgląd na osobę dzierżawcy. Ale dziś wysokość czynszu schodzi nieraz na plan ostatni. Nadto potrzebę konieczną zastąpi elastyczne a w gruncie rzeczy nic nie mówiące określenie „osobistej kwalifikacyi" jakiemś jaśniejszem postanowieniem, określającem, kto nie może ubiegać się o dzierżawę. Potrzeba też nad dzierżawcami wykonywać nadzór, aby usuwać można było dzierżawców złych, do postanowień ustawy niestosujących się. Należałoby także zająć się pouczaniem ludności o znaczeniu i doniosłości gospodarstwa rybnego, aby i wśród włościan wyrobić się mogli należycie ukwalifikowani dzierżawcy.

Poseł W i t o s przyłącza się do wywodów posła Hanczakowskiego, wyraża ubolewanie, że włościan bardzo często odsuwa się od rybołostwa tak jak i od polowania. Wysokość czynszu powinna być więcej uwzględnianą.

Po powtórnych przemówieniach Radcy Dworu Szeligowskiego, który wyjaśnia, co należy rozumieć pod osobistą kwalifikacyą dzierżawcy p. Hanczakowskiego zaznaczającego raz jeszcze, że in principio rozstrzygać by powinna wysokość czynszu z usunięciem oferentów niedających gwarancyi należytego prowadzenia gospodarstwa i Dr. Damskiego, który przestrzega przed niebezpieczeństwem wynikającem z oddawania dzierżawy rewirów tym, którzy najwyższy czynsz dzierżawny ofiarowują, — konstatuje Przewodniczący:

że różnice zdań objawionych w dyskusyi są bardzo małe, wszyscy zgadzają się na to, aby przy wydziedżawianiu rewirów decydowały względy tak na wysokość czynszu jak i na osobistą kwalifikacyę dzierżawcy jak dotychczas, tylko modyfikacyę tych postanowień tak zmienićby należało, aby niemożliwem było błędne tłumaczenie ustawy, względnie w drodze rozporządzenia do ustawy odpowiednio wyjaśnić postanowienia §. 15.

Ostatecznie wszyscy zgadzają sią na przedstawione przez Przewodniczącego poglądy i żądają tylko ściślejszego i jaśniejszego sformułowania postanowień ustawy odnoszących się do osobistej kwalifikacyi dzierżawców.

Przechodząc do drugiej części przedstawionego pytania, wyjaśnia Przewodniczący na pytanie Dr. Damskiego, że pierwszeństwo, jakie w myśl postawionego pytania, mieć-by mogli mieszkańcy gmin nadbrzeżnych i t. p. przy wydzierżawianiu rewirów, rozumieć należy tylko przy równości wszystkich innych warunków.

Następnie wyjaśnia referent, że dalszą część pytania postawiono jako konsekwencyę pierwszej części, bo jeżeli stawia się kwestyę tak, że najwyższy czynsz ma decydować o wydzierżawieniu, to musi się określić, kto ma otrzymać dzierżawę wtedy, gdy dwóch lub więcej oferentów daje równe czynsze, jakoteż musi się odrażu wyłączyć pewne kategorye osób, którym nie wolno by było ubiegać się o dzierżawę (n. p. sądownie karani).

Ponieważ konferencya oświadczyła się przeciw temu, by wysokość czynszu rostrzygała bezwzględnie przy wydzierżawianiu rybołostwa, przeto ta dalsza część pytania traci na swej aktualności.

W dyskusyi, jaka się rozwinęła — zabiera głos p. Hanczakowski i przemawia za tem, aby mieszkańcom nadbrzeżnych gmin dać pierwszeństwo, przez co ludność tych gmin będzie miała poczucie prawne, że między równemi ma pierw-

szeństwo. Następnie zwraca uwagę, że wybór dzierżawców nigdy nie może być takim, aby mieć można było zawsze dzierżawców uczciwych i dobrych. Tu konieczny jest nadzór pewien nad dzierżawcami, aby można było dzierżawcę od dzierżawy usunąć, jeżeli nie stosuje się do postanowień ustawy.

Prof Dr. Nowak oświadcza się przeciw dawaniu mieszkańcom gmin nadbrzeżnych pierwszeństwa.

Zgodziłby się na to tylko o ile rozchodziłoby się o dzierżawę rybołostwa w dolnym brzegu rzek, gdzie wartość rewiru zależną jest od wartości ryb, które w rewirze wyłapać można. Inaczej ma się rzecz w rzekach górskich. Tu wartość złapanych ryb nie stoi w żadnym stosunku z wartością rybołostwa jako sportu. Tu ludność nadbrzeżna daleko większe dochody mieć może z powodu zwiększenia się ruchu turystycznego i rozwinięcia się sportu wędkowego na danej rzece, niż z rybołostwa. A u nas w kraju są wszelkie warunki do rozwoju sportu wędkowego tak w zachodniej części kraju jak i we wschodniej, gdzie w dorzeczu Prutu i Czeremoszu żyje głowacica — jedna z najwięcej cenionych ryb sportowych. Mowca wskazuje dalej na ogromne dochody, jakie ma ludność Norwegii i Szwecyi z wydzierżawiania wód swoich tym, którzy uprawiają sport wędkowy, to jest głownie Anglikom.

U nas ludność nie ma zrozumienia wartości gospodarstwa rybnego. Poważniejsi włościanie nie zajmują się zupełnie rybołostwem, uważając je jako zajęcie stosowne dla wyrostków, pastuchów i t. p. w górskich przeto rewirach oddanie pierszeństwa dzierżawy mieszkańcom nadbrzeżnych rzek byłoby zmarnowaniem sportowej wartości tych rewirów bez żadnej korzyści dla ludności.

Dr. Damski przyłącza się zupełnie do wywodów Dr. Nowaka.

Poseł Hanczakowski w powtórnem przemówieniu zaznacza potrzebę uwzględniania większego oferentów, zamieszkałych w gminach nadbrzeżnych.

Zwraca uwagę, że ludność zupełnie inaczej zapatruje się na dzierżawcę rybołowstwa wówczas, gdy on jest swój człowiek a zupełnie inaczej gdy obcy. Wiele wykroczeń jak kradzież ryb, nieprawny połów, uszkodzenie sieci i t. p. ma swój powód w chęci dokuczenia obcemu, który wdarł się do gminy i na wodach gminy rybołostwo wykonuje.

Po ukończeniu rozprawy Przewodniczący zapytuje, czy konferencya doradza aby przy wydzierżawianiu rybołowstwa przy innych równych warunkach pierwszeństwo dzierżawy mieli mieszkańcy gmin nadbrzeżnych. Za tem oświadczają się pp. Hanczakowski i Witos. Natomiast wszyscy godzą się na wprowadzenie do ustawy postanowień wykluczających wyraźnie pewne katgorye osób np. karanych za kradzież i t. p. od dzierżawy rewirów rybackich analogicznie jak w ustawie łowieckiej.

Referent przedstawia dalsze pytanie:

3. W kierunku wyjątkowego dopuszczenia gminy jako takiej do dzierżawy rewiru pod warunkiem uzyskania na to zezwolenia c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym i wyjaśnia, że pytanie to postawiono z uwzględnieniem żądań, podniesionych w przemówieniach posłów i wniosku p. Oleśnickiego. Ustawy rybackie w Galicyi, Gorycyi, Krainy i Voralbergu wyłączają gminy od dzierżawy.

W Austryi dolnej i Morawach gmina tylko wyjątkowo dzierżawić może rewir rybacki, jeżeli Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowem uzna że dzierżawa taka leży w interesie gminy. Przy dopuszczeniu gminy do dzierżawy musianoby zastrzedz w ustawie, że gmina nie może oddać wykonywania rybołostwa zadzierżawionych rewirów ogółowi członków gminy lub szerszym jeszcze kołom ludności, lecz wykonywać je musi przez upoważnionego i odpowiedzialnego rybaka (podobnie jak postanowienie §. 6. ustawy dla Austryi górnej).

Przeciw dopuszczeniu gminy do dzierżawy oświadcza się Radca dworu Szeligowski podnosząc, że oddziałaćby ono musiało szkodliwie na gospodarstwo rybne i że bardzo trudno byłoby dopilnować, aby rewir gminny nie był oddany na państwę rybołowstwa dzikiego. Byłoby rodzajem poddzierżawy, którą w re-

gule ustawa wyklucza. Również przeciw podniesionej w pytaniu zasadzie oświadcza się profesor Dr. Nowak.

Na zapytanie Przewodniczącego oświadcza się za zaprowodzeniem proponowanej zmiany tylko p. Witos.

Następnie odczytuje referent dalsze pytanie które opiewa:

4. W kierunku zniżenia czasu trwania dzierżawy z 10 na 6 lat; oraz czy i pod jakimi warunkami należałoby pozostawić c. k. Starostwu prawo przedłużenia czasu dzierżawy bez ponownej licytacyi; niemniej, czy w razie pozostawienia tego prawa Starostwu nie należałoby skrócić maksymalnego terminu przedłużenia dzierżawy bez licytacyi z 10 lat na mniejszy okres czasu.

Referent wyjaśnia, że skrócenia okresu dzierżawy domagał się we wniosku swoim p. Oleśnicki, skrócenie to jednak byłoby zdaniem referenta dla gospodarstwa rybnego szkodliwem. We wszystkich krajach, gdzie ustawa lub rozporządzenia normuje okres dzierżawy, oznaczonp okres ten na lat 10.

Również sprawę przedłużenia okresu dzierżawy wstawiono w pytanie dlatego, że we wniosku p. Oleśnickiego domagano się, aby przedłużenie dzierżawy bez licytacyi było niemożliwe. Nie przesądzając opinii ankiety, czy przedłużenie dzierżawy bez licytacyi może być dopuszczalnem czy nie, podnosi referent, że ewentualne przedłużenie dzierżawy nie powinno następywać bez zasięgnięcia opinii u kompetentnych czynników, czy dzierżawca prowadzi tak dobrze gospodarstwo rybne, aby zasługiwał na pozostawienie mu dzierżawy.

Radca Dworu Szeligowski zastrzega się, że w sprawie tej, jako ściśle fachowej nie chce wypowiadać żadnego zdania, zwraca tylko uwagę na to, że 10 letni okres dzierżawy wprowadzono u nas na podstawie wskazówek śp. Prof. Nowickiego, i że okres ten przyjętym został także w ustawodawstwie innych krajów.

W sprawie przedłużenia dzierżawy oświadcza się za pozostawieniem dodotychczasowych przepisów, zaznaczając, że zgodziłby się na to, aby Starostwo przed decyzyą w tej sprawie zasięgnęło opinii kompetentnych czynników. Wprowadzenie jednak tego postanowienia można by przeprowadzić w drodze rozporządzenia.

Dr. Damski wyjaśnia, że dopiero po trzech, czterech a nawet pięciu latach może doczekać się prowadzący gospodarstwo rybne, pierwszego narybku z tych ryb, które jako narybek wpuścił do wody. Skrócenie okresu dzierżawy odstręczyłoby dzierżawców od zarybiania, bo nikt nie chce na to robić wkładów, aby z nich korzystał ewentualnie kto inny. Dlatego oświadcza się za 10 letnim okresem dzierżawy. Zarazem oświadcza się za tem, aby zasadniczo przedłużenie dzierżawy było możliwe, bo to zachęca do intenzywniejszego zarybiania.

Delegat Lyssy twierdzi, że projekt zniżenia okresu dzierżawy z 10 lat na 6 dowodzi nieznajomości stosunków gospodarczych w rzekach, gdzie stosunki te są zupełnie inne np. w stawach. Dziś i starsze gospodarstwo nie chce nikt wydzierżawić na krótkie okresy czasu, bo nie opłacają się inwestycye na melioracyę i zarybienie. Przy zagospodarowaniu rzek występują ujemne strony krótkich okresów dzierżawy jeszcze drastyczniej, bo tam pierwsze trzy lata nie dają zazwyczaj żadnej korzyści i dopiero po latach 5 lub 6 intenzywnego zarybiania oczekiwać można pewnych korzyści.

Profesor Dr. Nowak przypuszcza, że p. Oleśnicki proponując skrócenie okresu dzierżawy chciał prawdopodobnie osiągnąć możność prędszego pozbycia się złych dzierżawców. Cel ten daleko lepiej i skuteczniej da się jednak osiągnąć przez obostrzenie przepisów policyjnych ustawy i szczegółowe wyliczenie wypadków odebrania rewiru takiemu dzierżawcy, który źle gospodarstwo prowadzi, niemniej przez zorganizowania należytego nadzoru nad dzierżawcami. Dziesięcioletni okres dzierżawy ze względów gospodarczych powinien być i nadal pozostawiony. Również możliwem być powinno przedłużanie dzierżawy i to na cały następny okres dzierżawy (10 lat) a nie na jakiś krótszy czas, pożądanem by jednak było, aby przedłużenie dzierżawy zależnem było od opinii czy to okręgowych

Towarzystw gospodarczych czy Wydziału krajowego, czy też innego organu powołanego do czuwania nad gospodarstwem rybnem.

P. Witos wskazuje, że obecni dzierżawcy bardzo często prowadzą gospoparkę rabunkową, że dziorżawców takich należałoby się pozbyć jak najprędzej i dlatego uważa za korzystniejsze krótsze okresy dzierżawy.

P. Hanczkowski wobec fachowych wyjaśnień przedmowców, oświadcza się za pozostawieniem 10-ciu letniego okresu dzierżawy, ale uważa za konieczne wzmocnienie kontroli nad dzierżawcami. Również oświadcza się za możnością przedłużania dzierżawy, lecz nie na mniej jak na dalszych lat dziesięć i to po zasięgnięciu opinii ugruntowanej na wykonywanym nadzorze. Mowca podnosi z naciskiem konieczność odebrania rewiru, jeżeli dzierżawca nie przestrzega postanowień ustawy. Zaznacza, że w ustawie jasno powinno być określone, w jakich wypadkuch rewir odebranym być może dzierżawcy.

Delegat Śnieszko zaznacza, że ze względów gosdodarczych, 10-ciu letni okres dzierżawy jest raczej za krótki i lepiej by było, by był dłuższy np. 12 lat. Podnosi potrzebę kontroli nad dzierżawcami jakoteż potrzebę zasięgania opinii oddziałów Towarzystwa gospodarczego tak przy wydzierżawianiu rewirów jak i przy przedłużaniu dzierżawy.

Delegat Sasorski oświadcza się także za pozostawieniem dotychczasowego okresu dzierżawy.

Po ukończeniu dyskusyi konstatuje Przewodniczący, że wszyscy oświadczają się przeciw skróceniu 10-ciu letniego okresu dzierżawy, za wprowadzeniem zaś lepszej kontroli i obostrzeniem przepisów na wypadek złej administracyi rewiru, w końcu za przedłużeniem dzierżawy i to na cały następny okres dzierżawy po zasięgnięciu opinii odnośnych organów fachowych. (Wykreślić z ustawy słowo „najwyżej“ a zastąpić je słowem: „na pierwotny okres czasu“).

Następnie zarządza Przewodniczący odczytanie dalszego pytania odnoszącego się do dalszej zmiany §. 15. ustawy.

„5) W kierunku wprowadzenia ustawowego terminu do rozpisania licytacyi na ponowną dzierżawę prawa rybołowstwa; niemniej wprowadzenia przepisu określaj cego, co się ma dziać z prawem rybołowstwa w czasie między upływem dzierżawy dotychczasowej, a objęciem nowej“.

Referent wyjaśnia, że w ustawie i w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy nie ma zupełnie przepisów normujących, w jakim terminie rozpisaną ma być licytacya na ponowne wydzierżawienie rewiru, jakoteż brak przepisów normujących, kto administrować mu rewirem, na którym skończył się pierwszy okres dzierżawy a ponowne wydzierżawienie bądź z powodu późnego rozpisania licytacyi, bądź z powodu wniesionych rekursów nie przyszło jeszcze do skutku. Braki te ustawy są powodem, że na niektórych rewirach po upływie pierwszego okresu dzierżawy przez dłuższy czas nikt nie był dzierżawcą rewiru np. XI. rewir Dunajca, gdzie stan taki trwa już od kwietnia 1907 r. Rewir wówczas oddany jest na pastwę rybołowstwa dzikiego i temu zapobiedz trzeba.

Radca dworu Szeligowski przyznaje, że w ustawie jest pewna luka, lecz sądzi, że bez zmiany postanowień ustawy możnaby złemu zapobiedz, a to przez wydanie rozporządzenia, któreby uzupełniło postanowienia ustawy.

Administracyę niewydzierżawionego rewiru możnaby poruczyć Wydziałowi krajowemu.

Dr. Damski wskazuje na potrzebę zapobieżenia, aby między dzierżawami nie było luk. Sądzi, że dałoby się zapobiedz temu przez oddanie Wydziałowi krajowemu nadzoru nad nie wydzierżawionymi rewirami.

Referent wyjaśnia, że Wydział krajowy nie mógłby przyjmować administracyi takich rewirów, bo nie ma organów, któryby się tym zająć mogły, a organizacya nadzoru na krótki i nieokreślony czas jest prawie niemożliwa.

P. Hanczakowski uznaje również potrzebę wprowadzenia poruszonej w pytaniu zmiany i sądzi, że dla osiągnięcia celu należałoby z jednej strony oznaczyć dostatecznie wcześnie termin rozpisania licytacyi, z drugiej strony zobowiązać

dzierżawców do zatrzymania rewiru w dzierżawie aż do ponownego jego wydzierżawienia. Na wypadek odebrania dzierżawy rewiru ustanowićby należało na czas aż do ponownego wydzierżawienia jakiegoś administratora.

Delegat Śnieszko podnosi myśl, czyby nie było możliwe poruczać opiekę nad rewirami okręgowym Towarzystwom gospodarskim.

Delegat Lasocki sądzi, że najlepiej byłoby, gdyby aż do czasu ponownego wydzierżawienia rewiru, dotychczasowy dzierżawca rewir w dzierżawie zatrzymał.

Profesor Dr. Nowak oświadcza się za tem, aby w ustawie i rozporządzeniu do ustawy wprowadzić postanowienia zapobiegające powstawaniu okresów czasu których rewiry nie mają dzierżawcy. Niechce wdawać się w sprecyzowanie środków, jakich do tego celu użyć należy, sądząc, że Wydział krajowy przy kodyfikacyi ustawy wskaże odpowiedne i skuteczne środki.

Delegat Lyssy zgodziłby się na to, aby dotychczasowy dzierżawca w czasie przejściowym rewirem administrował, lecz tylko wówczas, gdy nie ma poszlak, że dzierżawca ten rewir niszczy.

P. Witos zaznacza, że sprawę możnaby załatwić przez wczesne rozpisywanie licytacyi i wydzierżawienie rewiru, gdyby rekursa wnoszone przeciw wydzierżawieniu nie miały mocy wstrzymującej, co przez wprowadzenie odpowiedniego przepisu do ustawy przeprowadzić można.

Po wyczerpaniu rozprawy konstatuje Przewodniczący i stwierdza, że zebrani jednomyślnie uznają potrzebę wprowadzenia przepisów o tymczasowych zarządzeniach uniemożliwiających osierocenie rewiru rybackiego.

Następnie referent zwraca uwagę, że do ustawy zaprowadza się również postanowienie, upoważniające Ministra rolnictwa do unormowania w drodze rozporządzenia wydzierżawiania rewirów rybackich na tych przestrzeniach rzek, które stanowią granice czy kraju, czy państwa a to dla umożliwienia uregulowania rybołostwa na tych przestrzeniach w drodze układów. Obecnie przyjmują do wiadomości i bez rozprawy to wyjaśnienie. Po odczytaniu następnego pytania kwestyonaryusza.

III. Czy nie należałoby zmienić §§. 20, 21 i 23. przez wprowadzenie do ustawy postanowień, że:

1) Czynsz dzierżawny składa się na ręce c. k. Starostwa za pierwszy rok z góry przy objęciu dzierżawy, za każdy następny rok dzierżawy przed jego rozpoczęciem. Wraz z czynszem uiszcza się taksę rewirową w c. k. Starostwie. Kaucyę zaś zniża się do wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego.

Wyjaśnia referent, że ustawa obecna nie zawiera żadnych postanowień co do terminu płatności czynszu dzierżawnego. Ściąganie taks rewirowych, opłacanych obecnie osobno przysparza także bezpotrzebnie dużo korespondencyi, czego uniknęłoby się przez to, gdyby taksy opłacane były razem z czynszem.

Kaucya jaką obecnie składa dzierżawca równa się dwuletniemu czynszowi, gdyby czynsz opłaconym był z góry razem z taksą rewirową, to wystarczyłaby kaucya w wysokości jednorocznego czynszu.

Prof. Dr. Nowak uznaje potrzebę wprowadzenia proponowanych zmian.

Przewodniczący konstatuje, że na proponowanie zmiany zgadzają się wszyscy obecni i zarządza odczytanie dalszego pytania odnoszącego się do ewentualnej zmiany §§. 20, 21 i 23. ustawy, które brzmi:

„C. k. Starostwo obowiązane jest wygotować projekt rozdziału czynszu dzierżawnego pomiędzy właścic eli prawa rybołowstwa, a to dla ułatwienia im zawarcia ugody. W razie niedojścia jej do skutku obowiązane jest Starostwo odesłać czynsz do 30 dni do dypozytu właściwego Sądu.

Referent wyjaśnia, że obecnie przeprowadza się rozdział czynszu na podstawie ugody, jaką zawrzeć mają interesowani: (gminy i obszary dworskie). Interesowani ci nie mają jednak żadnego substratu do zawarcia ugody, bo nie znają

rozciągłości i wartości poszczególnych praw rybołostwa, nie mogą przeto zawrzeć ugody i sprawa rozdziału czynszu przeciąga się latami. Dlatego byłoby pożądanem, aby Starostwa wygotowały projekt rozdziału czynszu celem ułatwienia zawarcia ugody.

Radca dworu Szeligowski wyłuszcza trudności nasuwające się przy rozdziale czynszu, który jest jedną z najtrudniejszych spraw objętych ustawą Wyjaśnia, że już i obecnie, choć w ustawie nie ma odpowiednich przepisów, Starostwa interweniują przy zawarciu ugód co do rozdziału czynszu i wedle możności strony wspierają. Obawia się, że przez wprowadzenie poruszanej zmiany, nałożonoby na Starostwa obowiązek, któremu nie mogłyby sprostać, bo tylko sąd zażądać może od stron dowodów własności i innych dokumentów, potrzebnych do ocenienia wartości poszczególnych praw rybołowstwa.

P. Hanczakowski uznaje potrzebę ułatwienia i uproszczenia sprawy rozdziału czynszu. Sądzi, że sprawę możnaby załatwić przez wprowadzenie postanowienia, że Starostwo obowiązane jest tylko o tyle do wygotowania projektu rozdziału czynszu, o ile strony do pewnego oznaczonego terminu przedłożą substrat potrzebny do ocenienia wartości rybołowstwa. Po bezskutecznym upłynięciu terminu Starostwo powinno oddać sprawę sądowi.

Dr. Nowak przyłącza się do zdania p. Hanczakowskiego, wyraża jednak życzenie, aby przepisy odnoszące się do rozdziału czynszu były jak najjaśniejsze i aby nie narażały stron na koszta.

Delegat Śnieszko przyłącza się także do zdania p. Hanczakowskiego.

Przewodniczący wyjaśnia, że wobec istnienia map i planów odnoszących się do regulacyi rzek, nie będzie zbyt trudnem zebranie materyału informacyjnego.

Następnie konstatuje, że obecni jednomyślnie uznają potrzebę wprowadzenia zmiany w tym kierunku.

Referent odczytuje następujące pytanie:

IV. Czy pożądanem jest powołać do życia określone w §§. 24 i 30. wydziału rewirów rybackich; czy też ewentualnie usunąć odnośne przepisy obecnej ustawy, a zastąpić wydziały rewirów rybackich inną instytucyą np. inspektoratem rybactwa na wzór Moraw.

Referent wyjaśnia, że przewidziane ustawą wydziały rewirowe rybackie nie mogą być u nas prowadzone, a funkcye ich pełni dotąd zastępczo Wydział krajowy. Urządzenie to jednak ma charakter urządzenia prowizorycznego. Ponieważ nie ma nadziei, aby u nas można było wprowadzić w życie przewidziane w ustawie wydziały, przeto należałoby instytucyę tę zastąpić jakąś inną organizacyą stałą, której poruczonoby atrybucye wydziałów rewirowych. Nadto instytucyę powstać mającą należałoby uposażyć w takie prawa i prerogatywy, aby rzeczywiście zadanie swoje spełnić mogła.

Referent wskazuje, że instytucya wydziałów rewirowych także i w innych krajach (Gorycya, Kraina, Voralberg) nie została w życie wprowadzoną.

Wprowadzono ją tylko w Austryi dolnej. Istniejące w Austryi górnej wydziały rewirowe są organizacyą zupełnie inną. W końcu zwraca referent uwagę na ustawę dla Morawy, gdzie zamiast wydziałów rewirowych wprowadzono inspektorat rybacki. Instytucya uposażona w odpowiedne prerogatywy, powołana jest do spełnienia nadzoru nad rybactwem, jakoteż do wydawania opinii fachowych w sprawach dotyczących rybactwa.

Radca dworu Szeligowski wyraża przedewszystkiem uznanie dla Wydziału krajowego za opiekę nad gospodarstwem rybnem. Sądzi, że zcentralizowanie opieki nad rybołowstwem przeszkadza rozwinięciu się wśród ludności zainteresowania się sprawami rybactwa i zrozumienia jego znaczenia. To też uważałby za wskazane, aby dać ludności sposobność do współdziałania w sprawie zagospodarowania rzek, a to przez powołanie do tej akcyi i czynników lokalnych. Właśnie przewidziane w ustawie wydziały rewirowe rybackie mają ten cel przed sobą i dla-

tego mowca nie może się oświadczyć za zupełnem zniesieniem tej instytucyi. Z drugiej strony uważa mowca utworzenie w kraju inspektoratu rybactwa jako organu inwigilującego i organu doradczego dla Władz rządowych, autonomicznych i dla wydziałów rewirowych za nadzwyczaj doniosłe i ważne.

Dr. Damski odczytuje opinię Wydziału krajowego o wprowadzeniu rewirowych oddziałów rybackich zawartą w piśmie tegoż Wydziału z dnia 4. czerwca 1908 L. W. 45324. Ministerstwo rolnictwa oddało sprawę Wydziałowi krajowemu, a ten nie ma czasu i odpowiednich sił do przeprowadzenia sprawy. Następnie zaznacza, że nie uważa, aby Wydział krajowy mógł prowadzić bezpośrednio agendy czysto administracyjne i dlatego wolałby powołanie do życia wydziałów rewirowych rybackich, choć uznaje trudności, jakie nastręczyłyby się przy zaprowadzeniu tej instytucyi. Trudności te uniemożliwiają wprowadzenie wydziałów rewirowych w całym kraju odrazu. Tylko powoli kolejno możnaby wprowadzać je na poszczególnych dorzeczach, gdy nadarzy się odpowiedni dobór dzierżawców. Niezależnie od tego należałoby jednak przystąpić jak najprędzej do utworzenie fachowego inspektoratu rybackiego, jako organu fachowego, doradczego i kontrolnego.

Dr. Nowak nie miałby nic przeciw wprowadzeniu w życie wydziałów rewirowych rybackich, jednakże za ważniejsze i pilniejsze uważa wprowadzenie inspektoratu fachowego, któryby czuwał nad kulturą rybną w całym kraju. Wykazuje potrzebę współdziałania takiej instytucyi w sprawach regulacyi rzek, w sprawach zanieczyszczenia wód i t. p. wskazuje na obowiązki, jakie ciężą na kraju w zakresie podniesienia gospodarstwa rybnego tak w rzekach jak i na stawach. Przytacza jako przykład wspierania rybactwa przez władze. W Bawaryi i na Węgrzech inspektoraty rybackie istnieją i wkraczają wszędzie, gdzie tego wymaga interes rybactwa. Utworzenie wydziałów rewirowych rybackich nie może zmniejszyć potrzebę wprowadzenia inspektoratu, który w przyszłości utworzyć by mógł filie swe w innych miejscowościach dla skuteczniejszego działania. Dlatego oświadcza się jak najgoręcej za wprowadzeniem w kraju inspektoratu, a wprowadzenie takiej instytucyi uważałby za ogromny postęp w sprawach gospodarstwa rybnego.

Na tem o godzinie 2 po południu odracza Przewodniczący obrady do godziny 4 popołudniu.

Dalszy ciąg obrad.

O godzinie 4-tej minut 10 po południu otwiera Przewodniczący napowrót przerwane obrady konferencyi a w dalszym ciągu rozprawy nad IV. pytaniem kwestyonaryusza zabiera głos:

P. Hanczakowski, który zaznacza, że dla prawidłowego rozwoju rybołowstwa koniecznie jest jednolite, świadome celu prowadzenie całej akcyi dążące do podniesienia rybołowstwa. To możliwem będzie tylko wówczas, gdy utworzonym będzie w kraju inspektorat centralny dla rybactwa wyposażony w odpowiednie siły, tak pod względem ilościowym jak i pod względem jakościowym, a mający odpowiednie prerogatywy ustawowe. Wówczas nietylko teoretycznie ale i faktycznie spełniać się będzie nadzór nad rybołowstwem.

Dla utrzymania kontaktu między tym organem a interesowanemi możnaby jako organ doradczy dla inspektoratu utworzyć krajową Radę rybacką, ewentualnie podzieloną na sekcye (delegacye) terytoryalne, przez co miałoby się te lokalne organa, które są tak potrzebne przy sprawowaniu administracyi. Postanowienia ustawy odnoszące się do wydziałów rewirowych rybackich należałoby zdaniem mowcy zupełnie z ustawy wyeliminować. Postanowienia te mówią o instytucyi nieistniejącej, martwej, która prawdopodobnie nie mogłaby być nigdy w życie wprowadzoną.

Delegat Śnieszko popiera gorąco propozycyę p. Hanczakowskiego, widząc w tworzeniu inspektoratu, opierającego swą działalność na sekcyach Rady rybackiej, utworzonych dla różnych okolic kraju, najlepsze rozwiązanie sprawy i należytego prowadzenia administracyi.

Dr. Damski przyłącza się również do zapatrywań p. Hanczakowskiego, zaznaczając, że do rady takiej wejść by powinni nietylko zastępcy dzierżawców ale także hodowcy i zastępcy instytucyi gospodarczych, przedewszystkiem zastępcy Towarzystwa rybackiego.

Prof. Dr. Nowak konstatuje, że w dotychczasowej dyskusyi wszyscy mowcy podnoszą potrzebę wprowadzenia inspektoratu. Za wydziałami rewirowymi nikt właściwie się nie oświadczył. Podniesiono tylko potrzebę pewnego wpływu autonomicznego na tok spraw rybackich, oraz powołania czynników lokalnych, obywatelskich do współdziałania w akcyi inspektoratu. Przyłączając się w zupełności do tych zapatrywań podnosi mowca, że inspektorat objąć powinien akcyę popierania gosdarstwa rybnego nietylko na rzekach ale i na stawach.

Przewodniczący wyjaśnia, że Wydział krajowy uważał zawsze zastępcze sprawozdanie funkcyi wydziałów rewirowych rybackich za czasowe i przejsciowe. Tam, gdzieby skład osób dzierżawiących rewiry dawał pewną nadzieję udania się akcyi wprowadzenia w życie instytucyi rewirowych wydziałów rybackich, wprowadzeniu tej instytucyi zupełnie by się nie sprzeciwiał. Również uznał Wydział krajowy już dawno potrzebę utworzenia inspektoratu rybactwa i to nie tylko dlatego, aby udzielał on opinii i pomocy fachowej w sprawach gospodarstwa rybnego dotyczących, ale i dla wykonania faktycznego nadzoru nad prowadzeniem gospodarstwa rybnego na rewirach rybackich oraz dla czuwania, by gospodarstwo to nie ponosiło szkód przez jakieś szkodliwe wpływy np. odpadki fabryczne. Aby inspektorat zadaniom swoim mógł sprostać, musi mieć ustawą przyznane pewne atrybucye, jak np. prawo wstępywania na cudze grunta, prawo wejścia do fabryk, prawo interweniowania u władz itp. Mowca wita bardzo przychylnie projekt p. Hanczakowskiego co do utworzenia Rady rybackiej i sądzi, że projekt ten mógłby być urzeczywistnionym.

Po ponownych przemówieniach pp. Nowaka, Snieszki i Hanczakowskiego, z których ostatni raz jeszcze zaleca wykreślenie z ustawy postanowień o wydziałach rewirowych a zastąpienie ich inną instytucyą doradczą — oświadczają się jednomyślnie członkowie konferencyi za niewprowadzaniem w życię wydziałów rewirowych rabackich i za usunięciem z ustawy odnośnych postanowień a natomiast za wprowadzeniem inspektoratu rybackiego, oraz za dążeniem do utworzenia jakiejś autonomicznej instytucyi doradczej (Rady rybackiej).

Przewodniczący następnie usuwa 5-te pytanie kwestyonaryusza jako sprawę formalną, zależną od porozumienia się Wydziału krajowego z c. k. Rządem i zarządza odczytanie pytania VI. które brzmi:

VI. Czy nie należałoby uzupełnić postanowień §. 9. dodaniem ustępu: „Rewiry rybackie powinny być tylko tak wielkie, jak tego wymaga konieczna potrzeba zagospodarowania odnośnych wód. Rewizya podziału na rewiry powinna być od czasu do czasu przeprowadzoną“.

Referent wyjaśnia, że podział rzek na rewiry rybackie wymaga w poszczególnych wypadkach pewnych zmian. Przeprowadzenie takich zmian jest dla władz politycznych uciążliwe. Władze przeprowadzają zmiany takie tylko tam, gdzie domagają się tego strony, które muszą ponosić koszta przeprowadzenia zmian w rozgraniczeniu rewirów. Dlatego potrzebnem jest wywarcie pewnego nacisku na władze polityczne, aby z urzędu przeprowadziły rewizyę podziału rzek na rewiry i tam, gdzieby się okazało, że podział nie odpowiada stosunkom lokalnym i potrzebom gospodarczym, przeprowadziły odpowiednie zmiany rozgraniczenia. Cel ten dałoby się osiągnąć przez wprowadzenie do ustawy postanowienia normującego maksymalnie rozciągłość rewiru (jak §. 9. ustawy rybackiej dla Austryi górnej) albo polecającego peryodycznie przeprowadzenia z urzędu rewizyi podziału.

Radca Dworu Szeligowski wskazuje na to, że podziały rzek dokonano na podstawie wskazówek i projektu profesora Nowickiego. Przyznaje, że podział pierwszy nie jest przoprowadzonym tak dobrze, jak podział później rozdzielanych rzek. Wskazuje, że i obecnie gdzie istnieje tego potrzeba, tam przeprowadza się zmiany rozgraniczenia — wobec tego uważa projektowaną zmianę §. 9 za zbędną.

Poseł Hanczakowski wyraża zapatrywanie, że mogłoby być pożytecznem wprowadzenie do ustawy postanowienia, że Namiestnictwo może zarządzać od czasu do czasu rewizye podziału. Stawianie w formie imperatywnej żądania przeprowadzenia rewizyi uważa za niepotrzebne

Delegat Śnieszko przyznaje, że są wypadki, w których trzebaby zmienić rozgraniczenie rewirów i sądzi, że odnośne wnioski powinny wychodzić z inspektoratu, władze polityczne zaś obowiązane by były na podstawie tych wniosków wdrożyć akcyę mającą na celu zmianę granic rewirów.

Dr. Nowak nie stawia propozycyi, lecz sądzi, iż przeprowadzenie rewizyi podziału powinno być zasadniczo możliwem.

Delegat Lasocki wyjaśnia, że sama rozciągłość rewiru nie daje jeszcze dostatecznej podstawy do osądzenia, czy podział dobrze przeprowadzono. Rewir musi być taki, aby rybak mógł na nim prawidłowo rybołowstwo wykonywać, a do wykonywania rybołowstwa nie każda przestrzeń jednakowo się nadaje i często w dużym rewirze jest zaledwie kilka miejsc takich, w których ryby sieciami łowić można.

Dr. Damski oświadcza się przeciw zmianie §. 9. ustawy, uważając postanowienie jego za wystarczające.

Członkowie konferencyi oświadczają się za pozostawieniem §. 9. w dotychczasowem brzmieniu.

Referent odczytuje dalsze pytanie:

VII. Czy nie należałoby §. 32. sformułować w ten sposób, że prawomocne rozgraniczenie rewirów rybackich będzie ogłaszane w dzienniku ustaw i rozporządzeń kraj.

Referent wyjaśnia, że przez długie lata c. k. Namiestnictwo sprzeciwiało się ogłaszaniu dokonanego i prawomocnego podziału rzek na rewiry rybackie w dzienniku u. kr. i ogłosiło ten podział dopiero w r. 1906.

Obecnie należy zapewnić się, żeby wszelkie zmiany zaszłe w podziale rewirów rybackich, ogłaszano w dzienniku ustaw krajowych.

Radca Dworu Szeligowski wyjaśnia, że jak raz ogłoszono podział rewirów w dzienniku u. kr. to i wszelkie zmiany tego podziału muszą być ogłaszane w tymże dzienniku, wobec czego uważa proponowane uzupełnienie §. 32. za zbędne.

Członkowie konferencyi przyłączają się do tego zapatrywania Radcy Dworu Szeligowskiego, wobec czego Przewodniczący zarządza odczytanie następnego pytania kwestyonaryusza.

VIII. Czy nie należałoby uzupełnić §. 47. wprowadzeniem postanowienia, że c. k. Namiestnictwo ma w drodze rozporządzenia określić, jakie zanieczyszczania wody uważane być mają za szkodliwe.

Referent wyjaśnia, że §. 47. ustawy o rybołostwie i §. 69. ustawy wodnej zabraniają szkodliwego zanieczyszczania wód. Brak jednak jakiegokolwiek rozporządzenia, któreby określało jakie zanieczyszczenie wody bieżącej za szkodliwe uważać należy. Wobec tego przy dochodzeniach przeprowadzonych w sprawie zanieczyszczenia rzek nie tylko udowodnić trzeba faktu zanieczyszczania, ale także udowadniać opinią znawców, że dane zanieczyszczenie jest szkodliwem. Opinie znawców nie są zawsze jednakowe i różnią się nieraz co do stopnia dopuszczalnego zanieczyszczania. Również władze polityczne dające konsensy na zakłady fabryczne nie mają obecnie żadnych wskazówek, któremi by się kierować mogły w ocenianiu szkodliwości odpływów fabrycznych. Gdy w wielu państwach (Alzacya i Lotaryngia, Wielkie Księstwo Badeńskie, Szwajcarya, Anglia) wydano rozporządzenia normujące, których substancyi i w jakim rozczynie nie wolno do wód bieżących wprowadzać względnie jakim warunkom odpowiadać muszą odpływy fabryczne, aby je wolno było wpuszczać do wód naturalnych.

Wydanie takiego zasadniczego rozporządzenia byłoby i u nas pożądane Ułatwiłoby ono władzom postępowanie przy udzielaniu konsensów dla właścicieli

fabryk ochraniałoby przed nieusprawiedliwionemi roszczeniami, umożliwiłoby łatwe udowodnienie winy szkodliwego zanieczyszczania wód przez rozbiór chemiczny odpływów fabrycznych.

Prof. Dr. Nowak omawia ważność ochrony rzek przed zanieczyszczeniami, które już i obecnie wyniszczają rybołostwo w całym dorzeczu. Uważa proponowane zarządzenie za zupełnie odpowiednie i celowe i popiera wprowadzenie proponowanego rozporządzenia do ustawy.

Radca Dworu Szeligowski zgadza się także na proponowane uzupełnienie uznając jego doniosłość.

Zapatrywanie to podzielają wszyscy członkowie konferencyi.

Referent odczytuje dalsze pytanie, a mianowicie:

IX. Czy nie należałoby uzupełnić §. 54. względnie §. 64. postanowieniem, że ryb w ustanowionym dla nich czasie ochronnym, oraz ryb nie mających pewnej miary, łowić nie wolno.

X. Czy nie należałoby zmienić §. 57. przez dodanie postanowienia, że ryb nie wolno łowić w nocy bez względu na sposób połowu, jak również nie wolno używać ości do połowu ryb. Wyjątkowo na pewnych wodach może c. k. Namiestnictwo udzielić pozwolenia na połów ryb w nocy.

Referent wyjaśnia pytanie IX. że obecnie za połów ryb w czasie ochronnym można ukarać rybaka tylko o tyle, o ile udowodnionem mu zostanie, że złapane żywe ryby nie wpuścił do wody, albo że ryby w ich czasie ochronnym sprzedaje. Również odpowiada rybak za złapanie ryb nie mających minimalnej miary tylko o tyle, o ile ryby te sprzedaje.

Taka stylizacya postanowień ochronnych prowadzi do bezkarności połowu ryb w czasie ochronnym ryb niemiarowych i pożądanem by było zmienienie stylizacyi §. 54. i §. 64. Dla przykładu przytacza referent §. 2. ustawy rybackiej dla Tyrolu, ktory brzmi:

„Es ist nicht gestattet in der Schonzeit stehende oder das Minimalmass nicht erreichende Fische, auf was immer für eine Art zu fangen oder zu tödten. Solche Fische sind, wenn sie in Fanggeratte geraten mit der nöthigen Vorsicht sofort in das Wasser zurückzuversetzen".

Podobnie stylizowany zakaz mają ustawy państwa Niemieckiego jak również ustawa węgierska.

Odnośnie do pytania X. wyjaśnia referent, jak szkodliwym jest połów ryb w nocy, usuwający się z pod wszelkiej kontroli.

Zakaz taki zawierają wszystkie ustawy państwa Niemieckiego oraz ustawa węgierska (§. 23. f.). Tylko wyjątkowo na rzekach spławnych i wśród gorącego lata uzasadnioną może być potrzeba nocnego połowu ryb.

Również już ustawą zakazanem być powinno używanie ości do połowu ryb, bo przy połowie tym dużo ryb pokaleczonych marnieje.

Radca dworu Szeligowski odnośnie do IX. pytania wyraża wątpliwość, czy można pociągnąć rybaka do odpowiedzialności za to, że bez jego woli i wiedzy w sieci złapała się ryba, nie mająca pewnej miary, lub ryba dla której wówczas istniał czas ochronny. Sądzi, że obecne postanowienia ustawy wystarczają.

Prof. Dr. Nowok wskazuje, że bardzo często obrany przez rybaka sposób połowu dostosowany jest do połowu pewnego gatunku ryb, więc rybak nie zawsze jest bez winy, gdy złapie rybę, której łapać nie powinien. Mowca zaleca przyjęcie stylizacyi jak w ustawie Tyrolskiej jako najprostrzej i najjaśniejszej. Obecną stylizacyę uważa za niewłaściwą.

Odnośnie do pytania X. uznaje mowca potrzebę wprowadzenia proponowanego zakazu połowu ryb w nocy, przyczem zaznacza, że przy dopuszczeniu wyjątków powinna być ściśle oznaczona przestrzeń, na której połów ryb w nocy byłby dopuszczalnym.

P. Hanczakowski zaznacza, że proponowana w pytaniu IX. zmiana stylizacyi postanowień ochronnych dopuszcza zawsze jeszcze taką interpretacyę, żeby nie podlegał karze ten, kto przypadkiem w nieodpowiedniej porze rybę złapie. Oświadcza się za wprowadzeniem proponowanej zmiany.

Delegat Lasocki nie występuje przeciw propozycyi zawartej w IX. pytaniu, a co do pytania X. wyjaśnia konieczność zastosowania w niektórych wypadkach połowu ryb w nocy.

Delegat Śnieszko popiera obie proponowane zmiany i wyjaśnia szkodliwość połowu ryb w nocy.

Dr. Damski odnośnie do X. pytania domaga się dokładniejszego wyspecyalizowania w ustawie, na jakich przestrzeniach wód dopuszczalnem być muszą wyjątkowo połowy ryb w nocy. Zdaniem mowcy połów ryb w nocy dopuszczalnym być powinien li tylko na rzekach nizinnych. Odnośne pozwolenie wydawane być powinno tylko po zasięgnięciu opinii organów powołanych do czuwania nad rybactwem np. inspektoratu.

Członkowie konferencyi oświadczają się jednomyślnie za wprowadzeniem zmian wskazanych w pytaniu IX. i X. Przewodniczący zarządza odczytanie pytania XI. które opiewa:

XI. „Czy nie należałoby zmienić §. 59. w kierunku:

1) w ograniczeniu wolności używania stałych przyrządów do połowu ryb, żądając na to pozwolenia c. k. Namiestnictwa na wniosek wydziału rewiwu rybackiego;

2) uchylenia przedostatniego ustępu — jako niemającego w naszym kraju zastosowania".

Wyjaśniając pytania powyższe wykazuje referent szkodliwość używania do połowu ryb lasek (odjazek) polegającą na tem, że zagradzają one faktycznie, całą dla przepływu ryb przydatną część koryta rzeki i uniemożliwiają rybom ciągnącym na tarło, przedostanie się przez zagrody. Właściciel laski wyłapuje wszystkie ryby przeciągające ze szkodą i dla gospodarstwa i dla tych co powyżej rewiry dzierżawią. Laski takie są w użyciu tylko na Dunajcu. Referent wskazuje na korzyści osiągnięte w roku 1907 i 1908 przez to, że Wydział krajowy wydzierżawił te rewiry Dunajca, na których dawniej stawiano laski i w latach tych nie dopuścił ustawiania lasek.

Referent zwraca zarazem uwagę, że laska nadaje się jednak najlepiej do połowu tarłaków dla celu sztucznej hodowli ryb łosiowatych i dlatego ogólny zakaz używania lasek powinien być tak stylizowany, aby wyjątkowo, za zezwoleniem Namiestnictwa można było na niektórych przestrzeniach używać lasek do połowu tarłaków ryb łosiowatych.

Prof. Dr. Nowak wita z zadowoleniem propozycyę zakazu używania lasek. Wskazuje na szkody wyrządzane rybactwu przez ten sposób połowu łososi i pstrągów. Co do wyjątkowego użycia lasek do połowu tarłaków wyraża mowca żądanie, aby stylizacya odnośnego ustępu ustawy tak była obmyślaną, by uniemożliwiała nadużycia wyjątkowo udzielonego pozwolenia.

Delegat Śnieszko zwraca uwagę na szkodliwość zagród używanych we wschodniej części kraju. Jest to płot zamykający całą szerokość koryta a w otworach płotu takiego umieszczone są węcierze. Na proponowane zmiany zgadza się.

W końcu wyjaśnia jeszcze referent, że ustęp 2. XI. pytania odnosi się do opuszczenia ostatniego ustępu §. 59. ustawy, który mówi o stałych na podstawie specyalnego tytułu prawnego istniejących urządzeniach do połowu ryb. Urządzeń takich w kraju niema, a ustęp. ten ustawy tylko przez przeoczenie przedostał się z przedłożenia rządowego do ustawy, bo wszystkie analogiczne ustępy tego przedłożenia już przy uchwalaniu ustawy, wykreślono jako zupełnie zbyteczne, bo w naszym kraju zastosowania nie mające.

Członkowie konferencyi oświadczają się jednomyślnie za przyjęciem propozycyi wyrażonej w pytaniu XI.

Referent odczytuje dalsze pytanie:

XII. Czy nie należałoby uzupełnić §. 63. względnie §. 64. postanowieniem, że ograniczenia i zakazy co do czasu chronnego sposobu łowienia, miary i sprzedaży ryb nie stosują się do ryb w stawach.

Referent wyjaśnia, że według dziś obowiązujących postanowień §§. 63 i 64 ustawy nie wolno sprzedawać ani w gospodach podawać ryb w ich czasie ochronnym lub też ryb nie mających pewnej miary nawet i wówczas, gdy ryby te pochodzą ze stawów czy zakładów chowu ryb.

Przepis ten jest z jednej strony znacznem utrudnieniem handlu rybami, pochodzącemi ze stawów, z drugiej strony stał się powodem, że cały szereg ryb wychowywanych w stawach jak karp, lin, szczupak, sandacz nie mają zupełnie żadnych przepisów ochronnych, choć są to gatunki ważne także dla gospodarstwa rybnego na rzekach, gdyż wprowadzenie przepisów ochronnych dla tych gatunków byłoby wielkiem utrudnieniem gospodarstwa stawowego

Dlatego należałoby ryby, których pochodzenie z gospodarstw stawowych stwierdza certyfikat proweniencyi, uwolnić od przepisów ochrony.

Prof. dr. Nowak wyraża wątpliwości czy wprowadzenie przedstawionej przez referenta zmiany nie dałoby powodu do znacznych nadużyć. Podnosi, że ustawa tak powinna być ułożoną aby nie dawała możności do obejścia i nadużyć, bo tylko wówczas może umoralniająco na ludność oddziaływać. Wolałby przeto, aby postanowienia ochronne odnosiły się także i dla ryb wychowywanych w stawach. Jeżeliby to musiało jednak utrudniać gospodarstwo stawowe, to możnaby uwolnić ryby stawowe od przepisów ochronnych z tem jednak zastrzeżeniem, że ryby łososiowate, salmonidy (pstrąg i łosoś) pod żadnym warunkiem jako ryby stawowe uważane być nie powinny. Zarazem zaznacza, że produkcya tych ryb w stawach jest tak nieznaczna, że nie można brać jej pod uwagę.

Delegat Śnieszko zaznacza potrzebę wprowadzenia proponowanej zmiany podnosząc, że bez niej niemożliwem by było wprowadzenie ochrony dla karpia i innych gatunków ryb stawowych na rzekach. Przynajmniej ryby z gospodarstw racyonalnych (postępowych) powinnyby być uwolnione od wszelkich ograniczań co do połowu, przewozu i sprzedaży. Zgadza się, aby dla salmonidów nie robiono wyjątków.

Pan Naimski sądzi, że wyłączenie ryb stawowych od ochrony mogłoby być przyczyną nadużyć. Przypuszcza, że przepisy ochronne ogólne mogłyby być zastosowane i do stawów bez utrudnienia dla gospodarstwa rybnego, w każdym jednak razie wiosenna i letnia sprzedaż karpi ze stawów pochodzących, musiałaby być możliwą. Zgadza się, aby salmonidy nie były uważane za ryby stawowe i aby ochrona ich była zapewnioną bez względu na ich pochodzenie.

Delegat Lyssy wyraża obawę, że wyłączenie ryb stawowych z pod przepisów ochronnych prowadzić będzie do nadużyć. Jest przeciwny wogóle proponowanej zmianie, a w szczególności sprzeciwiałby się wyłączeniu salmonidów wychowanych w stawach z przepisów ochronnych.

Delegat Śnieszko domaga się ochrony raków, których chów upada zupełnie.

Dr. Damski sprzeciwia się proponowanej zmianie; sądzi, że dałoby to powód do nadużyć.

P. Hanczakowski zaznacza, że omawiana sprawa nie jest łatwą do rozwiązania. Z jednej strony należałoby właścicielom zakładów dla chowu ryb umożliwić zupełną swobodę w rozporządzaniu swoją własnością — z drugiej strony nie można wdrowadzać przepisów utrudniających wykonywanie policyi rybackiej. Tu nie można także pominąć i tej okoliczności, że ustawy gospodarcze mają także na celu wychowanie niejako społeczeństwa w pewnych zasadach i przyswojenie mu zapatrywań korzystnych dla rozwoju pewnych gałęzi gospodarstwa, np. zasady, że łapanie ryb w czasie ochronnym jest szkodliwe. Wyjątki wszystkie od ogólnych zasad utrudniają, a nawet unicestwić mogą to umoralniające czy pedagogiczne oddziaływanie ustawy i dlatego mowca nie może oświadczyć się za wprowadzeniem proponowanych zmian.

Członkowie konferencyi oświadczają się za tem, by dla salmonidów wychowanych w stawach obowiązywały ogólne przepisy ochronne, dla innych ryb stawowych można by przepisy te ograniczyć.

Referent odczytuje następujące dalsze pytanie:

XII. Czy nie należałoby zmienić §. 66. uzupełniając go postanowieniami mającemi na celu zapobiedz praktykowanym nadużyciom z kartami rybackiemi dla personalu uprawnionego do wykonywania prawa rybołostwa n. p. przez wprowadzenie przepisów, że takie karty wydaje c. k. Starostwo w pewnej ściśle określonej liczbie dla każdego rewiru.

Referent wyjaśnia, że możność wydawania przez dzierżawców rewiru nieograniczonej ilości kart rybackich dla personalu pomocniczego jest powodem licznych nadużyć. Wszyscy częściowi poddzierżawcy legitymują się takiemi kartami i to utrudnia sprawdzenie nadużyć.

Prof. Dr. Nowak popiera proponowaną zmianę i żąda, aby c. k. Starostwa wydbwały karty dla personalu pomocniczego. Omawiając inne legitymacye rybackie podnosi niedogodny format obecnych książeczek rybackich i proponuje, aby w przyszłości książeczki te zaopatrzone były w fotografię właściciela, co ułatwiłoby kontrolę.

Dr. Damski uznaje również potrzebę wprowadzenia proponowane zmiany i wyraża życzenie, aby dla każdego rewiru oznaczono tę ilość kart dla personalu pomocniczego, którą Starostwo wydać może.

Członkowie konferencyi oświadczają się jednomyślnie za wprowadzeniem proponowanej zmiany.

Referent odczytuje dwa ostatnie pytania kwestyonaryusza, a mianowicie:

XIV. „Czy nie należałoby zmienić §. 80 w kierunku zniżenia najniższego wymiaru grzywny z 10 koron na 1 koronę.

XV. Czy nie należałoby uzupełnić §. 85. postanowieniem, że i bez poprzedniego przesłuchania obwinionego można wydać mandat karny; jeśli w 8-miu dniach zostanie wniesiony sprzeciw, wówczas należy wdrożyć zwyczajne postępowanie. Jeżeli polityczna władza powiatowa na podstawie przeprowadzonych wskutek takiego sprzeciwu zwyczajnych dochodzeń nie widzi powodu zmiany orzeczenia zawartego w mandacie karnym, należy sprzeciw ten nie wydając ponownego orzeczenia karnego, przedłożyć jako rekurs c. k. Namiestnictwu do dyspozycyi.

Referent wyjaśnia, że najniższa grzywna w kwocie 10 koron jest w naszych stosunkach za wysoką i często zasądzający woli winnego uwolnić, niż skazać go na tak wysoką grzywnę. Dlatego trzeba minimalny wymiar kary obniżyć.

Proponowane w pytaniu XV. uproszczenie postępowania karnego przyjął, c. k. Rząd. Przyczyni się ono niewątpliwie do przyspieszenia wymiaru kary a więc i do jej skuteczności.

Delegat Śnieszko zgadza się zasadniczo na proponowane zmiany, lecz obniżenie kary do kwoty 1 korony uważa za zbyt daleko idące.

Dr. Damski proponuje pozostanie przy obecnie określonej minimalnej karze w kwocie 10 koron. Wyjaśnia, że wartość pieniędzy w stosunku do wynagrodzenia za pracę fizyczną tak zmalała, że kwotę 10 koron nie można uważać za wygórowaną nawet w naszych stosunkach.

Profesor Nowak oświadcza się za obniżeniem minimalnej grzywny do 5 koron.

P. Dr. Hanczakowski uzasadnia potrzebę wprowadzenia proponowanych zmian tem, że władza musi mieć możność jaknajszerszego indywidualizowania tych, których ma karać. Oznaczenie minimalnej grzywny na 1 koronę nie oznacza, że wyższej kary nałożyć nie można bo grzywna ta podniesioną być może do 100 koron, ale zajść przecie mogą wypadki, że wyrokujący musi uznać dziś dopuszczalną grzywnę 10 koron za wygorowaną i wówczas woli przestępcę uwolnić zupełnie. Dlatego mowca oświadcza się za obniżeniem minimalnej grzywny aż do 1 korony, a przynajmniej za taką stylizacyą tego paragrafu; aby władza administracyjna przy zasądzeniu przestępców obniżyć mogła grzywnę także i do kwoty mniejszej od obecnie określonej minimalnej grzywny 10 koron.

Delegat Gęsiecki oświadcza się za minimalną grzywną w kwocie 2 koron.

Po ukończeniu dyskusyi zgadzają się uczetnicy jednogłośnie na oznaczenie minimalnej grzywny na kwotę 2 koron.

Na tem ukończono obrady nad pytaniami objętemi kwestyonaryuszem. Przewodniczący zapytuje zebranych, czy ze swej strony nie chcą przedstawić ankiecie jakich wniosków. Na to wezwanie Przewodniczącego zabiera głos p. Lasocki i przedstawia potrzebę oznaczenia minimalnej miary dla łososia na 40 cm. a dla sandacza na 30 cm. jakoteż o skrócenie czasu ochronnego dla świnki, cytry i brzany do 4 tygodni.

Profesor Dr. Nowak wskazuje na potrzebę spopularyzowania postanowień ustawy rybackiej.

Delegat Snieszko żąda przyznania Towarzystwom gospodarskim wpływu na sprawy rybactwa, podnosząc: że Rady okręgowe Towarzystwa gospodarczego, jako organizacye rozsiane po całym kraju mogłyby bardzo korzystnie oddziaływać na podniesienie tej gałęzi gospodarstwa w kraju. Następnie z uznaniem wyraża się o zainicyonowanem przez Towarzystwo rybackie bezpłatnem rozdawaniu narybku do zarybienia stawków włościańskich, podnosząc płynące z takiego postępowania korzyści.

P. Hanczakowski widzi w spopularyzowaniu postanowień ustawy rybackiej skuteczny środek zapobieżenia tak smutnym zajściom, jakie miały miejsce w tarnopolskim powiecie. Zajścia takie spowodowane są zazwyczaj nieznajomością postanowień ustawy. Nieznajomość tę wyzyskuje nieraz agitacya dla innych jakichś celów. Możnaby tu bardzo skutecznie działać przez szkołę, przez gazety, broszury i t. p.

Prof. Nowak wskazuje na doniosłość i skuteczność kwestyj podniesionych przez pp. Snieszkę i Hanczakowskiego. Projekty te najgoręcej popiera.

Ze swej strony zaznacza potrzebę wydania zarządzeń, aby organa budownictwa wodnego uwzględniały w jak najszerszym zakresie potrzeby gospodarstwa rybnego przy wznoszeniu budowli wodnych, przy regulacyi rzek i t. p. Dla przykładu przytacza, jak daleko uwzględnia ineter rybactwa przy budowlach wodnych w Bawaryi i wskazuje jak mało u nas czyni się pod tym względem.

Delegat Lyssy wykazuje potrzebę intenzywniejszego zajęcia się sprawą przepławek na jarach w rzekach górskich.

Następnie zabiera głos p. Naimski i w imieniu członków konferencyi wyraża Wydziałowi krajowemu wdzięczność i podziękowanie za zwołanie ankiety, w szczególności dziękuje Przewodniczącemu za zajęcie się sprawami rybactwa i za przewodniczenie obradom i polecają jego opiece i nadal sprawy gospodarstwa rybnego.

Przewodniczący w imieniu Wydziału krajowego raz jeszcze dziękuje zebranym za udział w konferencyi i za przeprowadzenie tak wyczerpujących i cennych obrad. Zapewnia o życzliwości Wydziału krajowego dla spraw rybactwa, dziękuje za wyrazy uznania zwrócone do jego osoby, w końcu zamyka obrady o godzinie 7 minut 10 wieczorem.

Ls. 4.361/1909. We Lwowie, dnia 30. września 1909.

A[illegible] 559

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu oddziału technicznego drogowego.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 29. lipca 1909. L. 84.539 w przedmiocie powiększenia etatu oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego.

2. Dotychczasowy etat osób i płac rocznych oddziału techniczno drogowego Wydziału krajowego, ustanowiony uchwałami Sejmu z dnia 10. i 15. lutego 1898 oraz z dnia 13. listopada 1905 i z dnia 29. października 1908, Sejm powiększa o jedną posadę starszego inżyniera, o jedną posadę inżyniera I kl., o jedną posadę inżyniera II kl. tudzież o jedną posadę inżyniera-adjunkta z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Jędrzejowicz.

Ls. 3.687/09.

Aleg 551

Wniosek

posła Z. Skwarki i tow. w sprawie wezwania c. k. Rządu o zaprowadzenie drogą ustawodawczą upaństwowienia i zmonopolizowania środków transportowych olejów ziemnych i rurociągów, jak również przedłożenie Sejmowi galicyjskiemu projektu noweli do krajowej ustawy naftowej.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) aby drogą uchwalić się mającej ustawy zaprowadził upaństwowienie środków transportowych olejów ziemnych a w szczególności rurociągów i zmonopolizowanie ich oraz magazynów;

2) aby jak najrychlej przedłożył Sejmowi galicyjskiemu projekt noweli do krajowej ustawy naftowej z unormowaniem kwestyi rozmiarów i oddalenia zakopów;

3) aby drogą ustawodawczą unormował sprawę czasu roboczego i terminów wypłaty płac robotnikom w przemyśle kopalnianym zajętym.

We Lwowie. dnia 20. września 1909.

Wnioskodawca:
Z. Skwarko w. r.

Kurowiec, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Oleśnicki, Krysowaty, Kołpaczkiewicz, Makuch, Sodomora, Krynicki, Kiweluk.

Ls. 3849/09.

Alej 552

Wniosek

posła Dra Korola i tow. w sprawie zmiany §§. 2. i 28. ustawy o włościach rentowych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca §. 2. i 28. ust. z 17. lutego 1905 Nr. 40. Dz. u. kr.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

§§. 2. i 28. ustawy z 17. lutego 1905 Nr. 40. Dz. u. kr. znosi się w dotychczasowem brzmieniu a mają opiewać, jak następuje:

§. 2.

Pożyczka rentowa może być udzielona na następujące cele:

a) na spłatę obciążających gospodarstw (§§. 4—6) hipotecznych długów,

b) na spłatę współnastępców gospodarstwa,

c) na spłatę współwłaścicieli gospodarstwa,

d) na uzyskanie funduszów celem wyposażenia dzieci,

e) na spłatę ceny kupna, a także innych kosztów na wypadek nabycia gospodarstwa, albo na wypadek nabycia

gruntów, które mają być złączone w jedną posiadłość albo przyłączone do posiadłości,

f) na pokrycie kosztów, które wymaga wybudowanie albo naprawa mieszkalnego budynku albo gospodarskich budynków, na posiadłości stanowiącej gospodarstwo, o ile te budynki są potrzebne do porządnego prowadzenia gospodarstwa,

g) na pokrycie kosztów melioracyjnych robót (nawodnienie, odwodnienie i t. d.),

h) na sprawienie martwego albo żywego inwentarza, potrzebnego do prowadzenia porządnego gospodarstwa na posiadłości,

i) na dostarczenie obrotowego kapitału potrzebnego do prowadzenia porządnego gospodarstwa na posiadłości, względnie w tych wypadkach, kiedy takiego kapitału na dogodnych warunkach w inny sposób dostać nie można.

§. 28.

Jeżeli na podstawie rentowego kontraktu wniesiono podanie o intabulacyę prawa zastawu dla rentowej pożyczki, to właściwy sąd hipoteczny powinien podaniu zadość uczynić, jeśli rentowa posiadłość tworzy tylko jedno ciało hipoteczne, albo jeśli nieruchomości składające włość rentową należą wprawdzie do kilku ciał hipotecznych, jednak równocześnie wniesiono podanie o ich połączeniu w jedno ciało hipoteczne, a niema przeciw takiemu połączeniu przeszkody.

Nie podlega rozpatrzeniu sądów hipotecznych, czy zachodzą warunki udzielenia rentowej pożyczki po myśli §§. 2. 7, 9 i 10 tej ustawy.

Równocześnie z intabulacyą pożyczki rentowej należy wpisać na karcie stanu majątkowego adnotacyę niepodzielności włości rentowej i to w następującej formie: „Niepodzielna włość rentowa po myśli ustawy z dnia . . . . . rentowego kontraktu z dnia . . . . . między gal. krajową komisyą dla włości rentowych i . . . . . “.

Lwów, dnia 23. września 1909.

Wnioskodawca:
Korol.

Tracz, Hanczakowski, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Lewicki, Kiweluk, Kurowiec, Skwarko, A. Staruch, Makuch, Dumka, Sandulak, Senyk, Kołpaczkiewicz.

Ls. 3852/09.

Alez 553

Wniosek

posła Kazimierza Jampolskiego i tow. w sprawie budowy drogi krajowej od miasteczka Narola powiatu Cieszanowskiego do miasteczka Niemirowa powiatu Rawskiego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje budowę drogi krajowej od miasteczka Narola (pow. Cieszanowskiego przez gminy Krupiec, Łówcza Brusno, Podemczyzna, Horyniec dalej Radruż do miasteczka Niemirowa powiatu Rawskiego) za użyteczną i potrzebną.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wypracował projekt tej budowy, korzystając ewentualnie z gotowych planów znajdujących się w Wydziale powiatowym w Cieszanowie dla drogi Narol-Horyniec, uzupełniając je drogą od Horyńca do Niemirowa.

We Lwowie, dnia 23. września 1909.

Wnioskodawca:
***Jampolski** w. r.*

Krężel, Cieluch, Bernadzikowski, Myjak, Stapiński, Senyk, Żardecki, Stefczyk, Kurowiec, Kędzior, Bojko, Styła, Witos, Skołyszewski, Jedynak.

Ls. 3848/09.

Nr. 554

Wniosek

posła ks. Kornela Senyka i tow. w sprawie rychlejszego obwałowania brzegów już regulowanej części rzeki Dniestru we wsiach Uście, Rozwadów, Nadiatycze, Czernica, Krupsko, Brzezina, powiatu żydaczowskiego, przez które to wsie Dniestr przepływa albo przecina grunta do tych wsi należące.

Wobec tego, że rzeka Dniestr pomimo regulacyi już przeprowadzonej, tylko przy trochę większym stanie wody a z reguły na wiosnę i w jesieni zalewa wielkie przestrzenie łąk i pastwisk a gdzie niegdzie i orne pola w wyżej naprowadzonych wsiach;

Wobec tego, że Wysoki Sejm na swem posiedzeniu dnia 5. października 1908. powziął następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jak najrychlej zarządził opracowanie projektu obwałowania Dniestru i Strwiąża od Sambora w dół i przedłożył Sejmowi do lat 3 (t. j. do r. 1911) projekt ustawy, polecającej wykonanie przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego“ — a tą projektowaną ustawą są zatrwożeni mieszkańcy wyżej naprowadzonych wsi a to dlatego, że kiedy nastąpi r y c h l e j s z e obwałowanie górnego biegu Dniestru i Strwiąża, niż brzegów w wyżej naprowadzonych wsiach, jako niżej położonych — a racyonalna regulacya rzek wraz z niezbędnie potrzebnem obwałowaniem w odnośnych miejscowościach, powinna jak raz przeprowadzać się prędzej w d o l n y m ich biegu, to wylewy staną się jeszcze większymi i dla właścicieli nadbrzeżnych gruntów bardziej szkodliwymi;

Wobec tego że obwałowanie już regulowanej części rzeki jest o wiele tańszem i lżejszem do przeprowadzenia, a i do wydatków obwałowania mieszkańcy tych wsi chętnie przyczynią się:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w jak najkrótszym czasie przystąpił do obwałowania już uregulowanej części rzeki Dniestru od wsi Uście do wsi Brzezina powiatu żydaczowskiego, w tych miejscach, gdzie tego okaże się, konieczna potrzeba.

Wnioskodawca:

ks. Senyk w r.

Krysowaty, Sandulak, Korol, Tracz, Hanczakowski, Bis, Kurowiec, Lewicki, Makuch, Jampolski, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Skwarko, Winniczuk, A. Staruch.

Ls. 3847/08.

Aleg 555

Wniosek

posła ks. Kornela Senyka i tow. o zmianę §. 4. ustawy z dnia 17. lutego 1905 obowiązującej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim o tworzeniu włości rentowych (Dz. u. kr. Nr. 40).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W §. 4. ustawy z dnia 17. lutego 1905 obowiązującej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim o tworzeniu włości rentowych (Dz. u. kr. Nr. 40.) dodać się ma na końcu następujący ustęp:

„Wyjątek stanowi, jeżeli nieruchomości należące do gospodarstwa są położone w sąsiedniej gminie“.

Wnioskodawca:
Senyk *w. r.*

Korol, Makuch, Hanczakowski, Tracz, Jampolski, Kiweluk, Skwarko, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Oleśnicki, Dumka, Sandulak, Bis, Kurowiec, Lewicki, A. Staruch.

Ls. 3846/09.

Akt. 556

Wniosek

posła Z. Skwarki i tow. w sprawie zmiany ustawy krajowej z dnia 15/8 1895. Dz. u. kr. Nr. 62.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

zmianę ustawy krajowej z dnia 15-go sierpnia 1895 obowiązującej dotąd w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem a dotyczącej wpisywania do ksiąg gruntowych na podstawie prywatnych dokumentów w sprawach hipotecznych drobiazgowych w ten sposób, iżby dotycząca ustawa po zmianie brzmiała, jak następuje:

§. 1.

Sprawy hipoteczne należy po myśli §. 1. ustawy z dnia 5. czerwca 1890. Dz. u. p. Nr. 109, uważać za drobne wówczas, jeżeli w dokumencie prywatnym, na podstawie którego ma być uzyskany wpis do ksiąg gruntowych, kwota wierzytelności, cena lub wartość nieruchomości, albo prawa wogóle mające być przedmiotem wpisu do ksiąg gruntowych, są oznaczone i bez odsetek należytości ubocznych nie przenoszą kwoty 200 (dwieście) koron.

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Memu Ministrowi sprawiedliwości.

Wnioskodawca:
Z. Skwarko.

Oleśnicki, Kurowiec, Dumka, T. Staruch, Sandulak, Lewicki, Winniczuk, Kiweluk, Makuch, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Korol, A. Staruch.

L. 4065/09.

Lwów, dnia 23. września 1909.

Alleg 557

Wniosek

posła Skarbka i tow. w sprawie zmiany i uzupełnienia postanowień §§. 12, 16, 22, 26, 27 i 29. ustawy z dnia 6. marca 1875 r. l. 27. Dz. u. kr. o ustanowieniu gminnych urzędów rozjemczych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

załączony ·/. projekt ustawy.

Wnioskodawca:
Skarbek.

Korol, Hanczakowski, Komorowski, Starzyński, Battaglia, Rayski, T. Cieński, Stapiński, Jedynak, Merunowicz, Hupka, Bandrowski, Stefczyk, Sękowski, Leo, Kędzior, Wł. Czaykowski, Adam, Sala, Jahl, Michałowski, Bednarski, Bojko, Witos, Jabłoński, Kozłowski, Czecz, Cielecki.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca i uzupełniająca postanowienia §§. 12, 16, 17, 22, 26, 27 i 29, ustawy z 6. marca 1875, l. 27. D. u. k. o ustanowieniu gminnych urzędów rozjemczych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i na podstawie artykułu III. ustawy z 27. lutego 1907 l. 59. Dz. u. p. postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Postanowienia §§. 12, 16, 17, 22, 26, 27 i 29 ustawy z 6. marca 1875 l. 27. Dz. u. k. zmienia się i mają one opiewać, jak następuje.

§. 12.

Kompetencya Urzędu rozjemczego w gminach z ludnością nad cztery tysiące mieszkańców, obejmuje spory:

a) o pretensye pieniężne i o roszczenia do rzeczy ruchomych,

b) o oznaczenie lub sprostowanie granic dóbr nieruchomych albo o służebności gruntowe;

c) o służebności mieszkania;

d) o posiadanie;

W gminach innych zaś obejmuje spory o pretensye pieniężne do wysokości 600 koron, tudzież, o roszczenia do rzeczy ruchomych, jeżeli strony oświadczą gotowość przyjąć za nie kwotę nie przewyższającą sumy 600 koron, wreszcie obejmuje spory pod b) c) d), wyżej wymienione.

O ugodach, któremi przenosi się własność posiadłości wpisanej do ksiąg gruntowych lub części jej, albo przez które ciało hipoteczne doznaje zmiany, ma Urząd rozjemczy donieść urzędnikowi pomiarowemu z urzędu.

W tego rodzaju wypadkach, można na wniosek stron, przybrać do rozprawy ugodowej celem przedstawienia granic

posiadłości znawcy upoważnionego do sporządzania i uwierzytelniania geometrycznych planów (planów sytuacyjnych) (Artykuł I. § 1. ustawy z 27. lutego 1907 l. 59. Dz. u. p.).

§. 16.

Strona, która nie chce albo z wiadomej jej wówczas przyczyny nie może zadość uczynić zaproszeniu do Urzędu rozjemczego, musi najpóźniej dzień przed wyznaczoną rozprawą ugodową donieść o tem Urzędowi rozjemczemu, w przeciwnym bowiem razie może Urząd rozjemczy w wypadku niestawienictwa nałożyć grzywnę, w gminach z ludnością nad cztery tysiące od $^1/_2$ do 5 kor. (Art. I. §. 2. ustawy z r. 1907), w gminach zaś innych od $^1/_2$ do 2 kor. (Art. III. ust. z 1907 r.). Grzywny nakłada Urząd rozjemczy większością głosów.

Przeciw nałożeniu grzywny może być wniesione pisemne lub ustne zażalenie do Urzędu rozjemczego w 14 dniach po doręczeniu pisma nakładającego grzywnę, któreto pismo zawierać ma wyczerpujące pouczenie strony o przysługującym jej środku zażalenia.

Zażalenie wstrzymuje ściągnięcie grzywny, które nastąpić ma dopiero po prawomocności nałożenia jej. Zażalenie rozstrzyga Rada gminna tej gminy, w okręgu której mieszka lub przebywa obłożony grzywną i to w ostatniej instancyi.

Grzywny te ściąga się tak samo jak świadczenia pieniężne, które mają być uiszczone na podstawie ważnej uchwały gminnej dla celów gminy, a wpływają one na fundusz ubogich gminy miejscowej.

Niedopuszczalne jest użycie środków przymusowych względem osób, które nie uczynią zadość zaproszeniu Urzędu rozjemczego; należy jednak w zaproszeniu podać do wiadomości stron, że nie mają obowiązku jawienia się przed Urzędem rozjemczym, że jednak za zaniedbanie lub spóźnienie doniesienia, iż się nie zjawią, nałożona być może na nich grzywna, której wysokość należy wymienić.

Powyższe postanowienia karne nie mają zastosowania do czynnych osób wojska obrony krajowej i żandarmeryi, osoby te zaś należy przez przełożoną komendę zapraszać przed Urząd rozjemczy.

§. 17.

Stronom wolno stanąć przed urzędem rozjemczym osobiście lub dać się zastąpić przez pełnomocnika jednakże nie należącego do stanu adwokatów lub notaryuszy.

W charakterze pełnomocników nie mogą być dopuszczeni notoryczni pisarze pokątni.

Pełnomocnik działać może imieniem mocodawcy, jeżeli wykaże się pełnomocnictwem pisemnem upoważniającem do zawarcia ugody.

§. 22.

Ugoda winna dokładnie określić przedmiot, rodzaj, rozmiar dłużnego świadczenia albo zaniechania; mianowicie Urząd rozjemczy powinien przestrzegać, aby ugoda podawała tytuł zobowiązania, obejmowała dokładne postanowienia co do wysokości kapitału, odsetek, terminów spłaty i wszelkich innych z natury sporu wynikających szczegółów, jak niemniej co do kosztów (por. §. 27. ustęp 2).

Jeżeliby w ugodzie brakło postanowienia co do kosztów, to koszta poniesione do chwili zawarcia ugody znoszą się wzajemnie a koszta zawartej ugody poniosą strony po połowie.

§. 26.

Koszta utrzymania Urzędu rozjemczego ponosi gmina.

Strony nie płacą żadnych należytości prócz zwrotu kosztów oględzin (§. 20). Jeżeli według ugody strona ma zapłacić uprawnionemu sumę pieniężną do 200 koron włącznie, należy przy wpisywaniu ugody do księgi urzędowej użyć stempla według skali II. wraz z nadzwyczajnym dodatkiem od kwoty ugodzonej.

Przy spisywaniu ugód:

a) w sporach o oznaczenie i sprostowanie granic dóbr nieruchomych, (jeżeli przez ugodę nie następuje przeniesienie własności z jednej z interesowanych stron na drugą, albo na osobę trzecią),

b) w sporach o naruszenie posiadania, (jeżeli ugoda ogranicza się do przywrócenia naruszonego posiadania do pierwotnego stanu), należy użyć stempla za 1 koronę.

We wszystkich innych wypadkach, należy za wpisanie ugody do księgi urzędowej uiścić taką samą należytość jak od ugody sądowej a Urząd rozjemczy ma w 8 dniach po zawarciu ugody w celu wymierzenia należytości udzielić wolny od stempla wyciąg z księgi urzędowej właściwemu urzędowi do wymierzenia.

Wszystkie przed Urzędem rozjemczym spisane protokoły, wniesione do niego prośby i podania wreszcie wygotowania dokumentu urzędowego podlegają temu samemu stemplowi co wygotowania ugód sądowych.

§. 27.

Ugody zawarte wobec Urzędu rozjemczego w miarę powyższych przepisów, posiadają moc ugód sądowych a dokumenta urzędowe wygotowane według postanowień §. 24. stoją na równi z urzędowemi wygotowaniami ugód sądowych §. 8. ust. państw.

Na podstawie ugód, któremi dzieli się parcelę katastralną (§. 12. lit. b), może ten podział w księdze gruntowej tylko wtedy być przeprowadzony, jeżeli opisanie albo geometryczne przedstawienie podziału w dokumencie urzędowym lub w dołączonym do niego planie sytuacyjnym odpowiada istniejącym przepisom.

Sprawy prób pojednania.

§. 27 a)

Urząd rozjemczy jest także kompetentnym według poniższych postanowień do przedsiębrania w sprawach o obrazę czci prób pojednania.

Jeżeli oskarżyciel prywatny i obwiniony mają zamieszkanie w okręgu tego samego Urzędu rozjemczego i tenże Urząd rozjemczy uprawniony jest do przedsiębrania prób pojednania, może być wdrożone postępowanie o przekroczenia przeciw bezpieczeństwu czci z §§. 487 do 497 k. k. przed sądem dopiero wtedy, jeżeli próba pojednania przed Urzędem rozjemczym spełzła na niczem.

Jeżeli przeświadczenia tej okoliczności nie przedłożono przy wniesieniu skargi prywatnej, należy skargę z urzędu odstąpić Urzędowi rozjemczemu do przedsięwzięcia próby pojednania.

Postanowienie to niema zastosowania:

1) jeżeli karygodną czynność popełniono osnową pisma drukowego,

2) jeżeli obrażony lub obraziciel jest czynną osobą wojska, obrony krajowej lub żandarmeryi (Art. II. §. 1. ustawy z r. 1907).

Postępowanie.

§. 27 b)

Do rozprawy pojednawczej należy zaprosić donosiciela i obwinionego. Strony przy tej rozprawie nie mogą dać się zastępować przez pełnomocników.

Rozprawę można odroczyć tylko za zgodą obydwóch stron.

Próbę pojednania należy także wówczas uważać za bezskuteczną, jeżeli donosiciel albo obwiniony nie staną do rozprawy pojednawczej. Jeżeli zagodzenie nie przyjdzie do skutku albo jeżeli jedna strona nie stanie do rozprawy pojednawczej, to Urząd rozjemczy poświadczy to w przeciągu 3 dni.

Wygotowanie to ma zawierać:

a) nazwiska stron;

b) podanie czasu i miejsca popełnionego przekroczenia;

c) dzień, w którym uczyniono żądanie, aby wdrożono rozprawę pojednawczą albo na który była ona bezskutecznie wyznaczoną.

Jeżeli skargę odstąpił sąd Urzędowi rozjemczemu do przedsięwzięcia próby pojednania, ma ten oststni w razie bezskuteczności próby pojednania zwrócić skargę z pisemnem poświadczeniem tej okoliczności z urzędu w ciągu trzech (3) dni. Określonego pod lit. *c*) zapodania czasu nie potrzeba we wygotowaniu zamieszczać (Art. II. §. 2. ust. z r. 1907).

§. 27 c)

Jeżeli jedna ze stron ani nie stanie do rozprawy pojednawczej ani w dniu przed wyznaczoną rozprawą pojednawczą nie doniesie Urzędowi rozjemczemu, iż nie stanie, można na nią nałożyć grzywnę pod tymi samymi warunkami i w tej samej wysokości jak według §. 16. w postępowaniu do zawarcia ugody. Postanwienie §. 16. ma zastosowanie także przy zaproszeniu do rozprawy pojednawczej (Art. II. § 3 ust. z 1907 r.).

Zresztą postanowienia co do postępowania dotyczącego rozprawy ugodowej, mają także i tutaj odnośnie do rozprawy pojednawczej zastosowanie.

§. 27 d)

Dla spraw prób pojednania należy prowadzić odrębną księgę urzędową. Do niej należy wpisywać żądanie wdrożenia rozprawy pojednania, a mianowicie przy zapodaniu nazwisk stron, dnia wniesienia lub wejścia odstąpionej przez Sąd skargi, dalej należy zaznaczyć, czy obydwie strony lub która z nich stanęła do rozprawy pojednania, czy pogodzenie się przyszło do skutku albo nie. Spisywanie protokołów o rozprawie pojednawczej nie jest dozwolone. (Art. II. §. 5. ust. z r. 1907).

Skutki prób pojednania.

§. 27 e)

Czas od wniesienia do Urzędu rozjemczego żądania wdrożenia rozprawy pojednawczej do tego dnia, w którym faktycznie przedwzięto rozprawę pojednawczą albo na który ją bezskutecznie wyznaczono, nie wliczają się do sześciotygodniowego okresu do wniesienia skargi (§. 530 k. k).

§. 27 f)

Okoliczność, że zaniedbano wbrew postanowieniom tej ustawy postarać się o rozprawę podjednawczą, nie może być po otwarciu rozprawy głównej prawnie zużytkowaną. Bez względu na ten brak należy orzec w rzeczy głównej.

Skazany nie może wnosić odwołanie z tego powodu, iż nie było rozprawy pojednawczej. (Art. II. §. 6. ustawy z r. 1907.)

§. 29.

Gminy, które na swym obszarze ustanawiają kilka Urzędów rozjemczych, mogą każdemu z tych urzędów, przydzielić poszczególną część obszaru gminy, jako okręg, dla którego jest wyłącznie kompetentnym albo uznać każdy poszczególny Urząd rozjemczy właściwym dla całej objętości obszaru gminy (Art IV. ustawy z r. 1907.)

W gminach z ludnością nad 4.000 mieszkańców, ma Rada gminna uchwalić, czy Urząd rozjemczy ustanawia się z pełną właściwością, czy przeciwnie, tylko z częściową właściwością a mianowicie, czy tylko dla spraw cywilnych w §. 12. czy też wyłącznie dla spraw karnych w §. 27 a) wymienionych.

W gminach zaś innych ma Rada gminna w ciągu 30 dni po wejściu w życie niniejszej ustawy powziąć uchwałę, czy ustanawia Urząd rozjemczy, czy nie — oraz czy z pełną lub tylko ograniczoną kompetencyą i donieść o tem politycznej władzy powiatowej, której obowiązkiem jest dopilnować, aby wszystkie dotyczące gminy owe zawiadomienia w czasie wyznaczonym nadesłały.

Polityczne Władze powiatowe mają na odbywających się miesięcznych zgromadzeniach naczelników gmin po ogłoszeniu niniejszej ustawy pouczyć zebranych o korzyściach Urzędów rozjemczych trzykrotnie oraz zaznajomić ich z treścią ustawy.

W jaki sposób zawiadomić Sądy o utworzeniu i rozwiązaniu Urzędów rozjemczych, które są właściwymi do przedsiębrania prób ugodowych po myśli §. 27 a) będzie ustalone w drodze rozporządzenia.

O wykazach rocznych z czynności gminnych Urzędów rozjemczych stanowi rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości z 9. lutego 1908 r. l. 231 Dz. u. p.

Art. II.

Minister sprawiedliwości jest uprawniony każdego czasu w czynności Urzędów rozjemczych rozglądnąć i udzielić im do utrzymania porządnego toku ich czynności potrzebnych pouczeń i wskazówek.

Art. III.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy po jej ogłoszeniu.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 3.921/1909. We Lwowie, dnia 23. września 1909.

Al 3 558

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany granic miasta Lwowa i okręgu reprezentacyi powiatowej we Lwowie przez wyłączenie z obszaru dworskiego Kulparków część II. kilku parcel gruntowych i wcielenie ich do gminy miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Lwowa jest właścicielką obszaru dworskiego Kulparków część II. położonego w powiecie lwowskim, a zwanego Persenkówką.

W skład obszaru tego wchodzą między innemi parcele gruntowe l. k. 75/3, 75/4, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82/1 o łącznej przestrzeni 22 ha. 59 ar. 24 m².

Grunta parcele te stanowiące graniczą bezpośrednio z terytoryum miasta Lwowa, a oddzielone są od reszty obszaru dworskiego wałem kolei żelaznej lwowsko-czerniowieckiej, tem samem zatem już dziś z terytoryum miasta Lwowa jedną całość stanowią.

Na gruntach tych wybudowała gmina miasta Lwowa w r. 1908 wielki zakład elektryczny przeznaczony dla dostarczania światła elektrycznego w gmachach publicznych i prywatnych środkowych części miasta, oraz siły poruszającej dla nowych linii tramwaju elektrycznego.

Nadto zamierza gmina na gruntach tych urządzić wielki skład materyałów do utrzymania i budowy dróg miejskich.

Z natury rzeczy i wedle zasad należytej gospodarki wskazanem jest, aby zakłady te odpowiednio jednolicie i przez gminę były prowadzone i nadzorowane, by podlegały jednej i tej samej władzy przemysłowej, podatkowej, policyjnej itd., dlatego postanowiła gmina miasta Lwowa poczynić starania o przyłączenie wyszczególnionych na wstępie parcel do związku gminy Lwów.

Właściwym czynnikiem, któremu zależećby mogło na tem, aby grunta w obszarze 22 ha. 59 ar. 24 m². nie zostały od obszaru dworskiego oddzielone, jest rada powiatowa o tyle, o ile przez oddzielenie gruntów tracić będzie dodatki do podatków na swoje potrzeby.

Mając to na względzie, odniósł się Magistrat do Rady powiatowej z prośbą o oświadczenie się w tej mierze, atoli Rada powiatowa uchwałą z dnia 11. grudnia 1907 sprzeciwiła się projektowanej zmianie granic, a odmowne oświadczenie motywuje tem, że niema powodu zrzekać się dodatków powiatowych do tych podatków, jakie gminie m. Lwowa od elektrowni przypadnie płacić c. k. Skarbowi państwa.

W skutek tego odmownego oświadczenia postanowiła Rada miejska uchwałą z 2. lipca 1908 wnieść petycyę do Wysokiego Sejmu o uregulowanie tej sprawy w drodze ustawy krajowej.

Petycyę swoją motywował Magistrat odpowiednio i zgodnie ze stanem rzeczy, a o ile się rozchodzi o płacenie dodatków do podatków na rzecz powiatu, to zaznaczył, że zakładowi elektrycznemu przyznano uwolnienie na lat 25 od podatku zarobkowego.

Dodatki inne tak są nieznaczne, co jest z prawdą zgodne, że dochód z nich żadnego wpływu mieć nie może na prawidłową gospodarkę Rady powiatowej. Sprawę całą ze względu na §. 2. statutu m. Lwowa i §. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu do oświadczenia się.

C. k. Namiestnictwo udzieliło Wydziałowi krajowemu przychylne opinie: Prezydyum c. k. Sądu wyższego, c. k. Krajowej Dyrekcyi Skarbu i c. k. Starostwa we Lwowie, samo zaś oznajmiło, że przeciw ustawowemu uregulowaniu granic miasta Lwowa i okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie nic nie zarzuca, mimo, że wskutek zmiany tej, musi nastąpić zmiana okręgu c. k. Starostwa i zmiana linii akcyzowej, na którą to ostatnią c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych względnie c. k. Ministerstwo Skarbu niewątpliwie się zgodzi.

Ponieważ przez przydzielenie niewielkiego stosunkowo kawałka gruntu do gminy miasta Lwowa względnie wydzielenie go z innej gminy, stosunki prawie zupełnie się nie zmieniają, a pożądanem jest rzeczywiście, aby tak kosztowny zakład, jak elektrownia, zawsze był pod bezpośrednim nadzorem gminy, jeżeli już gmina za wszystko ma odpowiadać, przeto Komisya administracyjna zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

·/· **Wysoki Sejm raczy uchwalić** załączony ·/· projekt ustawy.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
Maiss.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zmiany granic miasta Lwowa i okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie przez wyłączenie z obszaru dworskiego Kulparków część II. kilku parcel gruntowych i wcielenie ich do gminy miasta Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Parcele gruntowe l. l. 75/3, 75/4, 76, 77, 78, 79, 80, 81 i 82/1, położone w gminie katastralnej Kulparków część II., wyłącza się z obszaru dworskiego Kulparków część II. i wciela się je do związku gminy miasta Lwowa.

Art. II.

Równocześnie z przyłączeniem do miasta Lwowa zostaje wyłączoną wymieniona w Art. I. część obszaru dworskiego Kulparków część II. z okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LS. 3.030/1908 We Lwowie, dnia 28. października 1908.

Reg 559

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu I w odniesieniu do spraw szkolnych, stypendyjnych, fundacyjnych, konserwatorskich i teatralnych za czas od 15. września 1906 do 1. kwietnia 1908.

Wysoki Sejmie!

Przedkładając niniejsze sprawozdanie, ogranicza Komisya swe uwagi, podobnie jak w latach ubiegłych tylko do spraw konserwatorskich i teatralnych. Sprawy szkolne bowiem, o których jest relacya w sprawozdaniu Wydziału krajowego, obejmuje Komisya sprawozdaniami specyalnemi, temi szczególnie, które się odnoszą do sprawozdań Rady szkolnej, podczas gdy strona finansowa i budżetowa jest przedmiotem sprawozdań Komisyi budżetowej o funduszu szkolnym. Co się zaś tyczy spraw fundacyjnych i stypendyjnych nie nasunęły one Komisyi powodu do specyalnych wywodów, tembardziej, że obecna sesya sejmowa tak obfitowała w mataryał do pracy, że szczegółowe zajmowanie się sprawami wchodzącemi raczej już w detaliczne kwestye „Zarządu“ nie było członkom Komisyi możliwem.

Kilkakrotnie już w latach poprzednich Komisya szkolna zwróciła uwagę na potrzebę i nagłość energiczniejszej i skuteczniejszej niż dotąd opieki nad artystycznemi i historycznemi zabytkami naszego kraju. Szereg też rezolucyi z wezwaniem do Rządu i Wydziału krajowego w tym względzie uchwalono. Jeżeli w bieżącym roku Komisya nie ponawia z roku na rok w dawniejszych latach uchwalanych i Wysokiemu Sejmowi proponowanych rezolucyi, to tylko z tego powodu, że doszła nas wiadomość o tem, iż w łonie Ministerstwa oświecenia pracują nad ułożeniem ustawy mającej na celu wzmocnienie i oparcie na silniejszych podstawach opieki nad zabytkami. Oczywiście, że wobec trudności i zawikłań politycznych, które tak często już tamowały normalne funkcyonowanie czynników ustawodawczych w państwie, od wypracowywania projektu ustawodawczego w łonie samego Ministerstwa do ostatecznego uchwalenia go przez obie Izby Rady państwa daleka jeszcze droga. W każdym jednak razie chcemy na razie wyczekać, jaki będzie wynik podjętych prac przygotowawczych i spodziewamy się, że wyrażone już niejednokrotnie życzenia Wysokiego Sejmu znajdą w nich pewne uwzględnienie.

Jako moment dodatni, choć oczywiście jeszcze zgoła niewystarczający, mamy do zaznaczenia reskrypt Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 15. grudnia 1906 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie, który został Wydziałowi krajowemu udzielony do wiadomości. Na tej podstawie wydał Wydział krajowy do wszystkich Wydziałów powiatowych okólnik z przypomnieniem, że wszelkie artystyczne i historyczne zabytki budownictwa pozostają pod opieką c. k. Centralnej Komisyi

konserwatorskiej we Wiedniu, względnie jej organów t. j. konserwatorów mianowanych dla poszczególnych okręgów, którzy w Galicyi celem skuteczniejszego wykonywania swych zadań utworzyli dwa związki, a mianowicie: Grono c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej we Lwowie i Grono c. k. Konserwatorów Galicyi zachodniej w Krakowie.

W interesie ochrony zabytków wezwał Wydział krajowy Wydziały powiatowe, aby w każdym wypadku grożącym zniszczeniem lub uszkodzeniem pomników budownictwa (kościołów, cerkwi, kaplic, zamków starych, charakterystycznych dworów i domów, tudzież nagrobków cmentarnych i figur przydrożnych) donosiły jednemu z wymienionych Gron Konserwatorskich według tego, czy zagrożony zabytek znajduje się we wschodniej, czy też w zachodniej części kraju. Podobnie winien Wydział powiatowy postąpić wówczas, gdy powezmie wiadomość o rozpoczęciu restauracyi, przebudowy lub rozszerzenia zabytków budownictwa bez zasięgnięcia poprzednio zdania i uzyskania zezwolenia ze strony właściwego c. k. Konserwatora.

Przy tej sposobności zwrócił Wydział krajowy uwagę Wydziałów powiatowych, że takiej samej opiece konserwatorskiej podlegają także zabytki malarstwa i rzeźby, przedmioty przemysłu artystycznego, tkaniny i t. p. i o każdym zagrożeniu zabytku tego rodzaju lub zamierzonem wywiezieniu go za granicę donieść należy bezzwłocznie Gronu c. k. konserwatorów. Podobnie należy zawiadomić powyższe Grona o wszelkiem niebezpieczeństwie grożącem zabytkom archiwalnym.

Okólnik ten polecono podać do wiadomości Magistratów, Zwierzchności gminnych i Przełożeństw obszarów dworskich z wezwaniem do ścisłego przestrzegania jego postanowień.

Zarządzenia te przedstawiają się jako pewien krok dodatni na drodze troskliwszej niż dotąd opieki nad dawnemi zabytkami i dziełami sztuki. Trzebaby jednak być wielkim optymistą, ażeby sądzić, że krok ten wystarczy, by usunąć zaniedbanie, niszczenie lub nieumiejętne odnawianie zabytków. Zarządzenia te bowiem przedewszystkiem już z tego powodu nie wystarczają, że ani Wydziałom powiatowym ani Zwierzchnościom lub Radom miejskim nie można przypisać dostatecznych wiadomości estetycznych i w ogóle fachowych co do kwestyi, co należy chronić i konserwować i w jaki sposób to czynić. Nadto egzekutywa władz autonomicznych a także i urzędów konserwatorskich nie jest dostateczną i dość silną, ażeby, co jest w wielu sprawach koniecznem, spowodowała potrzebne ograniczenie rozporządzalności prawnoprywatnej co do przedmiotów mających zabytkową wartość. Niezbędnym tedy warunkiem skuteczniejszej opieki musiałoby być umiejętnie przeprowadzone zinwentaryzowanie zabytków, wzmocnienie bardzo znaczne urzędów konserwatorskich, utworzenie pewnych komisyi współdziałających z nimi a wreszcie uposażenie organów konserwatorskich w silniejszą egzekutywę przy współdziałaniu organów rządowych.

Nadto cytowany reskrypt ministerstwa nie wyczerpuje przedmiotu. Na opiekę bowiem ze stanowiska naukowego zasługują obok wymienionych przedmiotów także przedmioty mające wartość archeologiczną i paleontologiczną. I tu wolna własność i wolny handel tymi przedmiotami nie są na miejscu i powinny uledz ograniczeniu dla celów naukowych. Na tę kwestyę słusznie zwraca uwagę wniosek księcia W. Czartoryskiego wniesiony do laski Marszałkowskiej i opatrzony tak licznymi podpisami posłów wszystkich odcieni politycznych, że mimo, iż nie został jeszcze uchwalony przez Wysoką Izbę, można go śmiało uważać jako objaw życzenia całego Sejmu.

Nadto i na to trzeba zwrócić uwagę, że co do wszystkich naukowo wartościowych zabytków tak artystycznych jak historycznych i archeologicznych

wchodzi jeszcze w grę doniosły interes każdego poszczególnego kraju z osobna, ażeby te zabytki nie zostały usunięte z kraju, lecz można je było w drodze ustawodawczej a względnie administracyjnej utrzymać na miejscu, a względnie, jeżeli z natury swej muszą być przechowane w zbiorach, zapewnić możność nabycia ich dla zbiorów naukowych i artystycznych krajowych i nie dopuścić do ich wywiezienia ani poza granice państwa ani nawet kraju.

Wreszcie na jeden ważny jeszcze punkt w sprawach konserwatorskich nie zwrócono dotąd należytej uwagi i nie przeszkodzono złemu. Mamy tu na myśli niebezpieczeństwo, na które są narażone dawne architektoniczne zabytki po miastach przez powstawanie nowych budowli w ich bliskiem sąsiedztwie. Obowiązujące przepisy budowlane oraz wpływ, jaki wywierają i wywrzeć mają prawo na powstawanie nowych budowli, urzędy konserwatorskie nie są w stanie zaradzić złemu, bo prawo decyzyi ostatecznie spoczywa w ręku władz miejskich i ich doradców w sprawach budowlanych a u tych czynników nie można liczyć na dostateczne zrozumienie wchodzących tu w grę względów estetycznych i historycznych. W skutek tego też, jak uczy doświadczenie, szpecą się i defigurują z roku na rok najpiękniejsze dawne dzielnice miast szczególnie tych, gdzie żywiej rozwija się ruch budowlany a objaw ten, który spostrzegamy w wielu miastach europejskich, ku szczeremu ubolewaniu miłośników sztuki i starożytności, nie jest niestety obcy i naszym grodom. Przeciwnie, przykłady liczne z lat ostatnich wykazują, że przez nowsze budowle, na których wystawienie nieoględnie dozwolono, w wielu naszych miastach zatarto lub zeszpecono wrażenie dawnych pod artystycznym lub historycznym względem cennych architektonicznych zabytków. Bądź to bowiem nowe budowle zasłoniły w części owe dawne zabytki, bądź też wrażenie odnośnej dzielnicy zostało oszpecone przez styl a często raczej brak należytego stylu nowych w pobliżu owych zabytków powstałych budowli. Dla ilustracyi przytaczamy parę przykładów z głównych miast naszego kraju Lwowa i Krakowa:

I tak n. p. piękna absyda kościoła Bernardynów we Lwowie została przed kilkoma laty zupełnie zasłoniętą przez wybudowaną poza nią przy ulicy Czarnieckiego wysokopiątrową kamienicę, tak że ten prawdziwy klejnot dawnej architektury Lwowa stał się właściwie niewidzialnym już obecnie dla oka publiczności.

Przy końcu ulicy Ruskiej we Lwowie u wylotu do ulicy Podwale wybudowano naprzeciw cerkwi ruskiej (t. zw. „wołoskiej“), która, jak wiadomo, jest najpiękniejszym tworem późniejszej włoskiej renesansowej architektury we Lwowie, wielki budynek Towarzystwa „Dniestr“, którego architektura o krzykliwej polichromii i „secesyonistycznych“ motywach zostaje w największym kontraście ze stylem i materyałem budowlanym wspaniałej dawnej cerkwi i szpeci swym wyglądem całą tę, przedtem tak piękną i harmonijną część miasta.

A wreszcie trzeci przykład może najprzykszejszy: Na rynku w Krakowie, tuż w pobliżu kościoła Panny Maryi i św. Barbary wybudowano nową kamienicę o tak hałaśliwie ordynarnej dekoracyi, o wyglądzie do tego stopnia pozbawionym wszelkiego estetycznego smaku, że ten najpiękniejszy zakątek Krakowa a może pod względem architektonicznym najbardziej uroczy punkt na całej ziemi polskiej wogóle, został wręcz oszpecony. Ohydna ta bowiem nowa budowla ciśnie się w oczy i odrywa uwagę od starych gmachów.

Jeżeli w głównych naszych miastach tak rażące można było popełnić pod względem estetycznym błędy, to o tyle mniej można się spodziewać poszanowania dla dawnych zabytków i zrozumienia ich wartości w miastach prowincyonalnych. Jeżeli w jakiej kwestyi, to w tej, nie można się spodziewać, by samo ogólnikowe zwrócenie uwagi na potrzebę szanowania starożytnego charakteru grodu i utrzymania jego zabytków mogło złemu zapobiedz, lecz należy się domagać, by nasze

miasta poddane zostały w tym względzie pod ściślejszą pieczę, powiedzmy nawet „kuratelę“ estetyczną czynników, których znawstwu można bardziej zaufać, niż naszym zwierzchościom miejskim i Magistratom. I tu więc wydanie nowych surowszych przepisów w drodze administracyjnej a nawet ustawodawczej byłoby wielce pożądanem.

Przechodzimy teraz do spraw teatralnych.

Od czasu, kiedy raz ostatni Komisya szkolna Sejmu krajowego miała sposobność na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego objawić swe zapatrywania na sprawy teatralne w naszym kraju, nie zaszła żadna zmiana w kierownictwie dwóch naszych głównych scen polskich i sceny ruskiej.

Poprzednie sprawozdanie Komisyi o teatrze lwowskim odnosiło się do pierwszego roku działalności dyrekcyi p. Ludwika Hellera i, jakkolwiek sąd o kierownictwie teatru nie mógł być jeszcze stanowczym i definitywnym, brzmiało ono wogóle przychylnie, a nawet pominąwszy mniej doniosłe zarzuty, pochlebnie. I dziś po dalszych dwóch latach musimy uznać nie jedną dodatnią stronę kierownictwa, jakkolwiek zastrzeżeń może należałoby nieco więcej uczynić, aniżeli wówczas.

Dodatnią stroną Dyrekcyi p. Hellera jest niezawodnie rozmaitość i wszechstronność repertoaru. Poważniejsza komedya i dramat mają przewagę nad farsą i operetką, tak jak to być powinno na głównej, popieranej wielkiemi ofiarami z funduszów publicznych scenie krajowej. Produkcya dramatyczna oryginalna jest uwzględnianą stosunkowo dostatecznie, gdyż nie wiele mniej, jak połowa przedstawień komedyi i dramatu przypada na dzieła dramatyczne autorów polskich. Jest to stosunek stosunkowo korzystny, jeżeli się uwzględni, że produkcya naszych autorów dramatycznych nie była zbyt obfita a z pomiędzy sztuk nowych nie liczne tylko zyskały sobie znaczniejsze sceniczne powodzenie.

W repertoarze znalazły też uwzględnienie arcydzieła dawniejszej obcej literatury, szczególnie tragedye i komedye Szekspira i sztuki Moliera, co jako ważną zasługę Dyrekcyi musimy poczytać.

Cyfry frekwencyi dowodzą też, że publiczność nasza, z czego się cieszyć trzeba, dość chętnie uczęszcza na przedstawienia poważne. Kasowe powodzenie mają więc widocznie nie tylko sztuki lekkie bez głębszej wartości lub operetki, lecz także widowiska prawdziwie poważne. Usiłowania tedy dyrekcyi były przeważnie chwalebne i zdrowe a poprawiający się stopniowo gust publiczności, która, jak się zdaje, odwraca się obecnie od modernistycznego dekadentyzmu, jak nie mniej nie zdaje się zbyt lubować w wybrykach nieprzyzwoitych fars lub bezmyślności tandetnych operetek, może zdrowe tendencye kierownictwa teatru tylko wesprzeć. Jeżeli jednak dążenia dyrekcyi na polu dramatu i komedyi wogóle pochwalić musimy, to jednak co do przeprowadzenia ich pod względem techniczno-artystycznym nie możemy się wstrzymać od wytknięcia niektórych usterek i braków. Głównem ich źródłem jest, jak się zdaje, reżyserya, która w ciągu ubiegłego peryodu była niedość umiejętna i nie jednolita.

Nawet najznakomitszy personal teatralny nie jest w stanie wykazać rezultatów wszechstronnie zadawalniających, jeżeli reżyserya teatralna chroma. Pominąwszy już, że zespół przedstawień w tym razie zawsze pozostawia do życzenia, efekta sceniczne nie są nigdy dostatecznie wyzyskane, najdonioślejszem jest może ten skutek, iż po pewnym czasie musi to nawet ujemnie oddziałać na rozwój artystyczny personalu. Najświetniejsi nawet, na wyżynie artyzmu stojący artyści dramatyczni potrzebują rad i wskazówek zawodowego i prawdziwie artystycznie czującego reżysera, są one bowiem dla nich niejako zwierciadłem krytycznem. Cóż dopiero powiedzieć bądź to o rozwijających się dopiero talentach, bądź o tych artystach, którzy mają skłonność do przesady affektacyi i wogóle maniery, a od

tej skłonności najdzielniejsze nawet artystyczne talenta rzadko są wolne. Bez znakomitej reżyseryi młodsze siły nie mogą się rozwinąć i wyszkoleć, starsi zaś popadają w jednostronność, monotonię a nawet wykoszlawienie.

Nie podnosimy tu ogólnego zarzutu, przeciwnie zaznaczamy wyraźnie, że teatr lwowski posiada niektóre znakomite siły, które byłyby ozdobą każdej pierwszorzędnej sceny. Nie możemy wszakże zaprzeczyć, iż były przedstawienia komedyi i dramatów, w których ujemny wpływ niedostatecznej reżyseryi dawał się już uczuć dotkliwie w grze artystów, kiedy u jednych (młodszych) czuło się dyletantyzm i brak nawet dość prymitywnych nocyi wytworniejszej gry, u innych zaś, rutynowanych artystów, pewne oznaki dekadencyi przez popadanie w trywialność lub manierę. Spodziewamy się, że Dyrekcya starać się będzie zaradzić złemu i dołączy wszelkich starań, aby tradycyjną dawniej staranność przedstawień i ich zespołu napowrót w całej pełni odzyskać.

Jeżeli nie wszystkie przedstawienia współczesnych komedyi zadawalały tak w szczegółach co do pojmowania ról jak i pod względem wrażenia całości, to w mniejszym jeszcze stopniu można było być zupełnie zadowolonym z niektórych przedstawień dramatów i tragedyi historycznych, w szczególności zaś sztuk Szekspirowskich. I tu znów nie generalizujemy, przyznając niepoślednią zasługę niektórym artystom, którzy zdołali wcale dobrze odpowiedzieć swemu zadaniu. Obok tego wszakże były też braki i to znaczniejsze niż w komedyach współczesnych.

Lecz tu niezawodnie w mniejszym stopniu należy winić samą dyrekcyę, aniżeli wogóle cały tegoroczny kierunek dramatycznego artyzmu, w którym niestety zatraca się poczucie historycznego stylu. Wyszkolenie wielu artystów idzie tak wyłącznie w kierunku realistycznego przedstawienia typów płaskich, trywialnych lub też przynajmniej wręcz tylko typów na wskroś tegoczesnych, sposób ich mówienia trąci tak silnie niedbałem „bajdurzeniem“ lub, gdzie temat na to pozwala, lokalnym żargonem, że wielu traci poczucie dla wznioślejszych akcentów. Zapewne, deklamacya i patos mogą być i są często czemś tylko zewnętrznem, czczem i banalnem, lecz z tego nie wynika, by się bez nich obejść było można i by Szekspirowscy lub Szylerowscy bohaterowie mogli recytować wspaniałe swe tyrady, trącąc tu i ówdzie tak w geście jak słowie typami przedmieścia.

Zaznaczamy, że uwagi, które nam się tu nasuwają, wcale się nie odnoszą li tylko do sceny naszej Upadek poprawnej szkoły „wyższego“ (jak dawniej mówiono) stylu sztuki dramatycznej jest obecnie ogólnym. Wskutek tego widzi się często nawet na wielkich scenach stolic europejskich przedstawienia sztuk Szekspirowskich wywołujące zamiast podziwu uśmiech politowania, tak mało w nich prawdziwego, wyższego polotu, tak silnie czuje się pod powłoką zewnętrzną historycznych kostyumów nowoczesną ordynarność niskiego gatunku.

Znanym i więcej popularnym a często też wydrwiwanym w farsach i komedyach był dawniej ów typ aktora nie pozbawiającego się nigdy swej fałszywej wspaniałości, będącego zawsze i w każdej roli, a nawet za sceną „talmi-bohaterem“. Lecz czyż dziś nie zachodzi obawa ekstremu przeciwnego, niebezpieczniejszego może jeszcze? Czy artyści dramatyczni przeciągający z upodobaniem strunę trywialności w nowoczesnych realistycznych sztukach nie krzewią przez to zepsucia języka i manier i nie przyczyniają się tem samem do dalszego zaniku wytworniejszej nuty w życiu tegoczesnem? Co więcej, czy nie zakażają nawet przez to nowoczesną ordynarnością atmosfery dawniejszej, w innej epoce powstałej poezyi dramatycznej, czyniąc ją przez to niezrozumiałą dla współczesnych? Czy nie zachodzi obawa, że postępując na tej drodze, zatraci się z czasem możność należytego podania do zrozumienia publiczności finezyi i wytworności Molièra, śnieżnego idealizmu Szylera lub wstrząsającej potęgi wybuchów namiętności w tragedyach

Szekspira? Interpretacya tych arcydzieł dramatycznych wymaga wprawdzie w pierwszej linii wrodzonego talentu, lecz zarazem niezawodnie także i wyszkolenia w pewnym „historycznym“ stylu, wymagającym studyów gruntownych, których naszej nowoczesnej generacyi artystów brak niemal zupełnie.

Dążyć o ile możności do usunięcia tych braków, to uważamy za jedno z najważniejszych zadań dyrekcyi naszej głównej sceny narodowej i pragniemy usilnie, by zadanie to zdołała spełnić.

Powtarzamy raz jeszcze, iż nie uogólniamy zarzutu. Nie jedna rola w tragedyach historycznych wypadła poprawnie a nawet pięknie i godnie. Lecz obok tego, szczególnie w interpretacyi ról drugorzędnych widzieliśmy nieraz tak rażące usterki, iż psuło to często dotkliwie wrażenie całości. Dyrekcya jednak w usiłowaniach tych zrażać się nie powinna, przeciwnie należy jej zalecić wytrwałe dążenie do wyszkolenia nawet sił drugorzędnych w rolach poważnych dramatów i tragedyi, a nie wątpimy, że po pewnym przeciągu czasu poziom artystyczny całego personalu na tem polu się poprawi.

Prowadzenie opery polskiej w naszym kraju połączone jest z wielkiemi trudnościami i nastręcza przeszkody nie łatwe do przezwyciężenia. Wymagamy wszyscy, aby opera była polską t. j. ażeby z reguły partye wszystkie były powierzone śpiewakom polskim. Tymczasem powszechnie wiadomo, że artystów i artystek operowych polskich jest wogóle mało, a najlepsze siły z pomiędzy nich uzyskują zaangażowanie zwykle na scenach obcych, z któremi pod względem pieniężnego wynagrodzenia scenie lwowskiej współzawodniczyć jest rzeczą trudną, często niemożebną. Pozyskać tedy i to trwale siły wybitne dyrekcya lwowska nie jest w stanie nawet przy stosunkowo wysokich ofiarach. Nic tedy dziwnego, że przy obsadzie ról częstokroć nawet trudne partye powierza się artystom niewyszkolonym należycie, początkującym prawie. Naturalną jest też rzeczą, że w braku sił wybitnych polskich stara się dyrekcya pozyskać siły obce na gościnne występy, choć pociąga to za sobą poliglottyzm w przedstawieniu Wogóle trwale zapewnionego personalu dla przedstawiania oper trudniejszych o licznych stosunkowo partyach dyrekcya nasza nie jest w stanie mieć stale do dyspozycyi. Przekracza to jej zasoby materyalne.

O ile przy tych niezmiernie trudnych warunkach, ciągłych zmianach i fluktuacyi co do personalu, trudnościach z orkiestrą i jej kierownictwem, zdołała przecież Dyrekcya znaczną ilość nieznanych poprzednio we Lwowie oper wystawić, należy jej się za to szczere uznanie. I pobłażliwymi musimy być zarazem, że zespół w tych przedstawieniach niekiedy nie zadawalniał nas i raziły znaczne niekiedy usterki. Przy angażowaniu sił nowych na występy gościnne nie zawsze też Dyrekcya miała szczęśliwą rękę.

Z przyjemnością przychodzi nam jednak naznaczyć, że najnowszy, obecny sezon operowy zaznacza się korzystnie, a przedstawienia ostatnie (n. p. pięknej nowej opery Puccini'ego Madame Butterfly) tak co do wystawy, jak i obsady niektórych partyi a nawet ogólnego wrażenia całości są staranne i poprawne.

Teatr miejski w Krakowie pod kierownictwem Dyrektora p. Solskiego rozwija się w sposób zupełnie zadowalniający i zasługuje ze wszech miar na uznanie. Środki materyalne, którymi rozporządza ta scena, są wprawdzie mniejsze, aniżeli sceny lwowskiej, ale też zadanie ograniczone tylko do dramatu i komedyi stosunkowo prostsze i łatwiejsze. Zadaniu temu Dyrekcya umie sprostać zupełnie, repertoar jest bogaty i szlachetny a tak mise-en-scène a jak i wypracowanie w szczegółach odznacza się z reguły starannością i dobrym smakiem.

Teatr ruski pod kierownictwem towarzystwa „Besida ruska“ wykazuje znaczne postępy. Teatr ten otrzymać ma na podstawie uchwał Komisyi budżetowej

na rok 1909 po raz trzeci już subwencyę roczną nadzwyczajną 4.000 kor. na uzupełnienie i skompletowanie orkiestry. Subwencya ta jest uzasadnioną i przyczynia się znacznie do podniesienia poziomu sceny ruskiej. Umożliwiła ona Towarzystwu wystawianie oper i to nawet trudniejszych (jak Faust, Prodana nevesta i t. d.), które to przedstawienia były poprawne i zyskały zasłużone uznanie publiczności.

Na podstawie tych uwag Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu I. w odniesieniu do spraw szkolnych, stypendyjnych, fundacyjnych, konserwatorskich i teatralnych za czas od 15. września 1906 do 1. kwietnia 1908 przyjmuje Sejm wraz z niniejszem sprawozdaniem Komisyi do wiadomości.

Przewodniczący:
Rayski.

Sprawozdawca:
Piniński.

Ls. 2588/08

We Lwowie dnia 16. października 1908.

Aleg 560

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by przystąpił do utworzenia Sądu powiatowego z siedzibą w Czernelicy, powiecie horodeńskim.

Wnioskodawca:
A. Theodorowicz.

Krzysztofowicz, T. Cieński, Paygert, Sękowski, Obertyński, Stadnicki, Czarkowski-Golejewski, L. Cieński, Horodyski, Moysa, Schnell, Brykczyński, J. Korytowski, Vivien, Czaykowski, Winc. Kraiński, Cielecki.

Ls. 4384/09.

We Lwowie, dnia 30. września 1909.

Nr. 561

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie aktu darowizny przez Helenę hr. Mierową na rzecz kraju uczynionej.

Wysoki Sejmie!

Helena hr. Mierowa darowała aktem notaryalnym z dn. 6. czerwca 1902 na wypadek swej śmierci realność swą położoną w Wiedniu przy ul. Lichtensteina Nr. 51 na pomieszczenie biur i mieszkania Ministra dla Galicyi, z tem zastrzeżeniem, że gdyby realność z jakichkolwiek powodów na cel ten użytą być nie mogła, Wydział krajowy ma prawo oznaczyć inny stosowny cel jej użycia. Wydział krajowy przyjął tę darowiznę i zdał o tem sprawę w swoim czasie Wysokiemu Sejmowi.

Czyniąc tę darowiznę, przypuszczała hr. Mierowa, że będzie mogła sama używać tej realności aż do swej śmierci. Tymczasem zniewoloną była z przyczyn od siebie niezależnych już w r. 1907 wyprowadzić się z domu przy ul. Lichtensteina, którego mimo starań odpowiednio wynająć nie mogła.

Zamierzając wobec tego sprzedać tę realność, przedłożyła hr. Mierowa Wydziałowi krajowi proprozycyę, aby Kraj w miejsce darowanej realności przyjął ekwiwalent w sumie 300.00 K, którą wypłaci Krajowi celem zakupna innej realności na cele określone w pierwotnej donacyi; w zamian zaś za urzeczywistnienie celu donacyi już za życia darującej, żąda hr. Mierowa od Kraju spłacania dożywotniej renty 12.000 K rocznie równającej się 4%-wym odsetkom od sumy 300.000 K.

Według oszacowania wspomnianej realności przez Ministrerstwo dla robót publicznych jest zaofiarowany ekwiwalent 300.000 K odpowiednio wymierzonym.

P. Minister dla Galicyi popierając tę propozycyę, zaznacza, że realność przy ul. Lichtensteina jest dla celów urzędowych zbyt oddaloną od centrum mia-

sta, a nadto nie może pomieścić i biur i pomieszkania Ministra i dlatego wogóle nie nadaje się na cele określone przez ofiarodawczynię.

Z drugiej strony ubikacye wynajęte przy ul. Maksymiliana Nr. 14, w których obecnie mieszczą się tylko biura Ministra dla Galicyi, są tak szczupłe, że już powołanie jednego urzędnika ponad etat obecny do służby w temże Ministerstwie przedstawia rozliczne trudności.

Ponieważ zaś przez przyjęcie propozycyi hr. Mierowej mógłby już za jej życia cel fundacyi być spełnionym, przeto zdaniem p. Ministra dla Galicyi mógłby kraj za fundusz, który dostarczy hr. Mierowa, zakupić inną realność bardziej odpowiadającą zarówno pierwotnym intencyom ofiarodawczyni, jak i obecnym i przyszłym potrzebom Ministerstwa dla Galicyi.

Istotnie po długich i mozolnych ze względu na ograniczony fundusz poszukiwaniach udało się p. Ministrowi dla Galicyi znaleść taką realność, położoną niedaleko od śródmieścia. Jestto dom Wilhelma br. Königswartera własny, znajdujący się w III dzielnicy m. Wiednia przy ul. Rennweg Nr. 1 A kilkaset kroków od placu Schwarzenberga.

Cena kupna tej realności, obciążonej 4%-wą pożyczką Towarzystwa ubezpieczeń „Donau“ w kwocie 100.000 K, wynosi 430.000 K i na tyle jest przez Ministerstwo robót publicznych oszacowaną; wymaga jednak według preliminarza ustalonego przez toż samo Ministerstwo, jednorazowego wkładu około 35.000 K na adaptacyę lokalów przeznaczonych na biura i mieszkanie Ministra dla Galicyi i na uzupełnienie wewnętrznego urządzenia.

Dla jasnego określenia stosunku do rządu co do używania realności, gdy ją kraj nabędzie, na cele przez hr. Mierową określone, zamierzoną jest umowa kraju z rządem, przez rząd już zasadniczo przyjęta, następującej treści:

a) Celem umorzenia pożyczki Towarzystwa ubezpieczeń „Donau“ 100.000 K i celem uzykania brakującej jeszcze do ceny kupna sumy 30.000 K ponad fundusz 300.000 K, który dostarczy hr. Mierowa, zaciągnie kraj w porozumieniu i za interwencyą rządu pożyczkę amortyzacyjną 130.000 K. Skarb państwa poniesie należytości prawne i stemplowe, przypadające od tej pożyczki, oraz płacić będzie raty procentowe i kapitałowe tejże pożyczki.

b) Skarb państwa obejmuje obowiązek wypłacania hr. Mierowej renty dożywotnej 12.000 K rocznie.

c) Skarb państwa poniesie koszta obecnie potrzebnych adaptacyi i restauracyi budynku na cele wyżej wymienione, niemniej koszta reparacyj potrzebnych w przyszłości; wreszcie także podatki i inne daniny publiczne przypadające od realności tak, iżby kraj z tytułu posiadania tej realności nie poniósł na przyszłość żadnych ani powtarzających się, ani jednorazowych wydatków.

d) w zamian za to oddaje kraj nowo nabytą realność bezpłatnie do dyspozycyi rządowi na biura i mieszkanie Ministra dla Galicyi w granicach określonych pierwotną donacyą hr. Mierowej oraz dochody z reszty ubikacyj niezajętych na te cele.

Wszystkie wyżej przedstawione transakcye, jakie dokonane być mają, przedstawiają się po kolei, jak następuje:

1) Hr. Mierowa składa na rzecz kraju na cele kupna domu dla pomieszczenia biur i mieszkania Ministra dla Galicyi kwotę 300 000 K. w zamian za pierwotnie darowaną realność w Wiedniu przy ul. Lichtensteina Nr. 51.

2) Celem zrealizowania intencyi wyrażonych w pierwotnym akcie donacyi hr. Mierowej Wydział krajowy kupuje realność we Wiedniu Rennweg Nr. 1 A za

cenę 430.000 i do kontraktu kupna sprzedaży wciąga postanowienie analogiczne Art. IV. aktu darowizny, uwidoczniając je ponadto na karcie B. realności.

3) Przez to darowizna dokonana przez hr. Mierową konsumuje się i staje się bezprzedmiotową, co Wydział krajowy w odpowiednio stylizowanym dokumencie wyrazi.

4) Wreszcie zawrze Wydział krajowy z rządem umowę treści wyżej wskazanej.

Przez tę transakcyę cel donacyi mimo zmiany jej przedmiotu zostaje wszechstronnie utrzymany i zabezpieczony. Pan Minister dla Galicyi oświadcza się gorąco za dokonaniem tych transakcyi i wyraża nadzieję, że przez ten sposób załatwienia sprawy ograniczą się należytości prawne do jednej należytości od przeniesienia własności realności br. Königswartera na kraj.

Komisya budżetowa uznaje również te transakcye jako korzystne dla kraju i Ministerstwa dla Galicyi i w ślad sprawozdania i wniosku Wydziału krajowego przedkłada ze swej strony następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego, względnie komisyi budżetowej co do zmiany przedmiotu darowizny, uczynionej przez Helenę hr. Mierową na rzecz kraju na pomieszczenie biur i mieszkanie Ministra dla Galicyi aktem notaryalnym z 2. czerwca 1902.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyjęcia od Heleny hr. Mierowej ekwiwalentu w kwocie 300.000 K. i do uznania za bezprzedmiotowy wspomnianego aktu darowizny, o ile się odnosi do realności przy ul. Lichtensteina Nr. 51 we Wiedniu.

3) Sejm upoważnia Wydział krajowy do kupna realności we Wiedniu III Rennweg Nr. or. 1 A w. h. l. 2597 położonej za cenę 430.000 K. na pomieszczenie biur i mieszkania Ministra dla Galicyi, a to w ten sposób, że powyższa cena kupna 430.000 K. pokrytą zostanie kwotą 300.000 K, ofiarowaną przez hr. Mierową i pożyczką 130.000 K. przez kraj zaciągnąć się mającą.

4) Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby w porozumieniu z c. k. Rządem i za tegoż interwencyą zaciągnął pożyczkę amortyzacyjną na hipotekę realności we Wiedniu III Rennweg Nr. or. 1 A w. h. l. 2597 położonej.

5) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem umowy na warunkach wyżej określonych.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Witold Korytowski.

Ls. 4079/09.

Aleg 562

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o zniesienie podatku klasowo-domowego od domów składających się z jednej i dwóch części mieszkalnych.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Kiwełuk, Stapiński, Bis, Myjak, Styła, Krężel, Długosz, Bernadzikowski, Lewakowski, Skołyszewski, Cieluch, Żardecki, Witos, Jampolski.

305 2948

Ls. 4225/08.

Aleg 563

Wniosek.

Zważywszy, że powiat żywiecki utrzymuje od dawna trzy drogi powiatowe, z których pierwsza „Międzybrodzka“ prowadzi do powiatu bialskiego, druga Pietrasina zwana, do Jabłonkowa na Śląsk — a trzecia przez góry Beskidowe do granicy węgierskiej;

zważywszy, że te trzy drogi są bardzo kosztowne, bo prowadzą obok większych rzek, mają wielką liczbę mostów, murów i tam, które podczas nawałnic rzeki górskie często zrywają;

zważywszy, że powiat żywiecki należy do uboższych powiatów naszego kraju, nie ma żadnej drogi krajowej, a powiatowe drogi zbudował własnym kosztem bez zasiłku od rządu lub kraju, i drogi te z powodu przeciążenia powiatu, a stanowiące główną komunikacyę między Węgrami i Ślązkiem -- a Galicyą — powinny należeć do sieci dróg krajowych — a przynajmniej jedna z nich „Połcharska“ prowadząca do Węgier powinna być za drogę krajową uznana;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Drogę powiatową Połcharską z Żywca do Węgier prowadzącą, obejmującą 24 kilometrów, uznaje się za drogę krajową

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:
***Szwed** w. r.*

Stapiński, Styła, Bis, Długosz, Bernadzikowski, Lewakowski, Skołyszewski, Krężel, Cieluch, Żardecki, Bojko, Myjak, Witos, Sandulak.

LW. 4392/909.

We Lwowie, dnia 30. września 1909.

Aleg 564

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kędziora, dotyczącym dotacyi funduszu zapomogowego na drenowanie gruntów włościańskich.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Kędziora porusza żywotną sprawę. Jeżeli bowiem w kraju przeważnie rolniczym, z powodu niekorzystnych warunków klimatycznych i nieprzepuszczalności gleby w znacznej jego części, niepodobną prowadzić poprawnego i rentującego się gospodarstwa rolnego, to nie ma ofiary tak koniecznej, tak pilnej, jak ta, która przez osuszenie zdąża najskuteczniej do podniesienia produkcyi rolnej. Wobec coraz zwiększającej się przez parcelacyę ilości gruntów włościańskich, a niedostatecznego jeszcze zrozumienia potrzeby drenowania, konieczną jest zachęta do tej roboty kosztownej, chociaż sowicie się opłacającej, tem więcej, że włościanin nasz nie posiada jeszcze dotąd zapasu gotówki, którą by mógł na melioracyę swych gruntów poświęcić. Tak więc pomoc materyalna ze strony kraju jest potrzebną, zarówno dla dobrobytu włościan, jak dla podniesienia bogactwa krajowego. Ale jest ona i w skutkach swych zbawienną i wychowawczą, bo w tych okolicach, gdzie większa własność dała przykład w drenowaniu, całe gminy zrozumiały jego korzyści i poszły za przykładem; a tak uznają pożyteczność drenowania, że nie wachają się w wyrośniętych już zbożach kopać rowki drenowe w przekonaniu, że poświęcona część plonu w trójnasób się zwóci osuszeniem.

Taką zachętę należałoby rozwinąć w różnych okolicach, a przedewszystkiem w tych, gdzie gleba byłaby urodzajną, lecz dla mokra odpowiednio uprawianą być nie może i najgorsze wykazuje rezultaty.

Ale oprócz zwiększenia produkcyi i pomnożenia tem samem siły ekonomicznej kraju, osuszenie całych okolic ma także wielkie znaczenie pod względem zdrowotnym. W części powiatów Jasielskiego i Krośnieńskiego, gdzie panowały febry i malarye, obecnie skutkiem osuszenia i zdrenowania wszystkich prawie gruntów dworskich i włościańskich, choroby te ustąpiły w zupełności.

Zbawienna ta działalność, przez Wysoki Sejm rozpoczęta, jest jednak dopiero w zawiązku i długich lat jeszcze potrzeba, żeby ogół włościaństwa zrozumiał nieocenione korzyści z niej wynikające i rozpoczął własnym kosztem drenowanie przeprowadzać. Dlatego Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że dalszą akcyę należałoby oprzeć na dwóch podstawach, t. j. naprzód, żeby Sejm dotacyę, która się w r. 1910 kończy, w obecnej wysokości na 10 lat przedłużył i w tym kierunku komisya odnośny wniosek przedkłada — a powtóre, żeby ekspozytury Biura melioracyjnego ustanowione były w okolicach, które najbardziej osuszenia potrzebują i działały zachęcająco do przeprowadzenia drenowania. Przykład bowiem i zapoczątkowanie w tych sprawach, najlepszy skutek odnoszą.

Z tych powodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przeznacza na drenowanie gruntów włościańskich w myśl uchwały swej z 5. lipca 1901 r. stałą dotacyę roczną na następne dziesięciolecie od 1911 do 1920 r. włącznie w dotychczasowej wysokości 200.000 koron.

Przewodniczący:
Brykczyński.

Sprawozdawca:
Gorayski.

Ls. 2983/08

We Lwowie, dnia 26. października 1908.

Aleg 565

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posłów Skołyszewskiego i Ptaka w sprawie uregulowania granic między powiatami krakowskim i wielickim.

Wysoki Sejmie!

Wskutek przeprowadzenia regulacyi Wisły i przeprowadzenia w kilku miejscach przekopów niektóre grunta należące do powiatu wielickiego znalazły się po lewym brzegu Wisły, zaś w kilku gminach nadwiślańskich powiatu krakowskiego część gruntów tych gmin po prawym brzegu Wisły. Stan ten jest dla interesowanych niewygodnym a częstokroć wysoce uciążliwym. Wobec tego powszechnem jest dążenie ludności gmin nadwiślańskich obu powiatów do przeprowadzenia korektury granic powiatów w ten sposób, ażeby rzeka Wisła w jej obecnym nieuregulowanym korycie stanowiła granicę powiatową.

Komisya administracyjna uznaje słuszność tego żądania, nie mogąc zaś bez wyczerpującego materyału sprawę powyższą merytorycznie załatwić, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań pomiędzy reprezentacyami powiatów krakowskiego i wielickiego, rokowań z reprezentacyami gmin, których grunta rzeka Wisła obecnie przerzyna, oraz rokowań z odnośnemi Władzami rządowemi i ażeby na najbliższej sesyi sejmowej z odpowiednimi wnioskami wystąpił.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
Skołyszewski.

Ls. 2681/08. We Lwowie, 17. października 1908.

Aleg 566

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj gmin o uwolnienie, względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich.

Wysoki Sejmie!

Z powodów w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 21. sierpnia 1908 liczba 86.891/1908 zawartych przedkłada Komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski do uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.. Począwszy od 1. stycznia 1909 roku zniża się w drodze łaski dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli gminom:

a) Bezmichowa dolna i górna powiatu liskiego z kwoty po 80 kor. rocznie przypadającej od każdej z tych gmin do wysokości 8%;

b) Głuchów powiatu sokalskiego z kwoty 255 kor. 62 h. do wysokości 12%;

c) Rzeszotary powiatu wielickiego z kwoty 261 kor. 30 h. do wysokości 10%;

d) Łosiniec powiatu turczańskiego z kwoty 328 kor. 98 h. do wysokości 15%;

e) Pletenice powiatu przemyślańskiego z kwoty 183 kor. 38 h. do wysokości 15%;

całej należytości podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w tych gminach opłacanych.

II. Nad petycyami gminy: Pilzna, Krosna, Wojnicza, Koniuszki siemianowskie, Studzian, Kossowy, Łowczy, Ropczyc — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Przewodniczący: Sprawozdawca:

K. Badeni. *Kozłowski.*

LS. 2847/08.

We Lwowie, dnia 22. października 1908.

Aleg 567

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału kraj. z 25. września L. 96591/08 w sprawie wydzielenia gmin i obszarów dworskich Postołówka i Rakówkąt z okręgu c. k. Sądu pow. w Kopyczyńcach, a wcielenia ich do okręgu c. k. sądu pow. w Husiatynie.

Wysoki Sejmie!

C. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie pismem z 5. czerwca 1908 L. 8768 odstąpiło Wydziałowi kraj. sprawozdanie c. k. Starostwa w Husiatynie o petycyi gmin Postołówka i Rakówkąt, w sprawie wydzielenia ich z okręgu c. k. Sądu pow. w Kopyczyńcach, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu pow. w Husiatynie.

Ponieważ przeprowadzone przez Wydział kraj. dochodzenia wykazały słuszność życzenia powyższych gmin, do których przyłączyły się także odnośne obszary dworskie, ponieważ nadto dotyczące władze autonomiczne i rządowe zgodziły się w zupełności na uwzględnienie tych życzeń,

Komisya prawnicza, zgodnie z wnioskiem Wydziału kraj. wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem udziela c. k. Rządowi zdanie, że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dobra mieszkańców gmin Postołówka i Rakówkąt, leży wydzielenie ich wraz z obszarami dworskimi z okręgu c. k. Sądu pow. w Kopyczyńcach i wcielenie do okręgu c. k. Sądu pow. w Husiatynie.

Przewodniczący:
Maiss.

Sprawozdawca:
A. Brunicki.

Ls. 2846/08.

We Lwowie, dnia 22. października 1908.

Aleg 568

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o wniosku p. ks. Stojałowskiego w sprawie poprawy bytu służby kościelnej a w szczególności organistów i dyaków.

Wysoki Sejmie!

Sprawa poprawy bytu sług kościelnych sięga jeszcze po rok 1886, kiedy to zaczęły wpływać pojedyncze petycye dyaków o polepszenie utrzymania.

Następnie w r. 1889 wpłynęła petycya stowarzyszenia dyaków wschodniej Galicyi, którą Sejm przekazał Wydziałowi kraj. do zbadania i zdania sprawy.

Podobnie postąpił Wysoki Sejm w r. 1894 z petycyą towarzystwa wzaj. pomocy dyaków dyecezyi stanisławowskiej żądającej pensyi rocznej 120 złr.

W r. 1895 Stowarzyszenie dyaków dyecezyi lwowskiej wniosło petycyę o zmianę §. 12. ustawy z 15. sierpnia 1866 o tyle, aby im zapewnione zostało stałe utrzymanie.

Sejm przekazał petycyę tę Wydziałowi kraj. do zbadania, przy zasięgnięciu opinii ordynaryatów biskupich, i na podstawie tej opinii, która jednogłośnie orzekła, że utrzymanie dyaków jest niedostateczne przedłożył Wydział kraj. w r. 1895 sprawozdanie z projektem zmiany niektórych §§ ustawy z 15. sierpnia 1866. Projekt ten został przez Sejm uchwalony i tak powstała ustawa z 16. kwietnia 1896, która prócz innych paragrafów zmienia postanowienie §. 12. ustawy z 15. sierpnia 1866 o tyle, iż odtąd tak w obrządku rz. kat. jak gr katolickim ma otrzymać paroch od parafian w stosunku do opłacanych podatków, na pokrycie potrzeb liturgicznych i utrzymanie sług kościelnych, kwotę, która łącznie z pokryciem wskazanem w §. 12. tejże ustawy nie powinna przekroczyć 100 złr.

Ten przepis jednak nie jest dość jasny, albowiem nie określa dokładnie, ile z tych 100 złr. ma być użyte dla sług kościelnych, a ile na pokrycie innych wydatków liturgicznych. Wobec tego już w 1896, 1897 i 1898 wpłynęły znowu liczne petycye, a wreszcie w r. 1899 petycye komitetu dyaków i organistów całej Galicyi.

Sposób załatwienia tych petycyj był ten, że Wysoki Sejm co roku przeznaczał począwszy od r. 1896 po 100 złr. dla służby kościelnej każdej dyecezyi t j. razem 300 złr. i polecił Wydziałowi kraj. zapytać, czyliby rząd nie był skłonnym przeznaczyć z funduszów państwowych na cele kościelne owych 32 złr. 38 ct., które do r. 1860 wypłacał na ten cel fundusz religijny.

W ten sposób ryczałt składany na zasadzie §. 12. ust. z 16. kwietnia 1896 mógłby być użyty w całości na utrzymanie sług kościelnych.

Po kilkukrotnych urgensach, odpowiedział Rząd dopiero w r. 1901, że na powyższe cele nic ofiarować nie może, albowiem fundusz religijny i tak jest przeciążony a sprawa jest uregulowana ustawą.

W r. 1900 wnieśli petycyę o regulacyę płacy organiści galicyjscy, a Wysoki Sejm, na wniosek komisyi prawniczej polecił Wydziałowi kraj., aby wniósł nowelę do ustawy z 16. kwietnia 1896 zmieniającą brzmienie §. 12. tejże ustawy.

W r. 1901 p. Brunicki wystąpił z wnioskiem zmiany §. 12. ust. z 16. kwietnia 1896 w tym kierunku, iżby kwotę ryczałtową, którą ma otrzymać paroch na potrzeby liturgiczne i utrzymanie sług kościelnych, podnieść na 340 kor., a z kwoty tej suma 240 kor. miałaby być użytą na roczne utrzymanie sług kościelnych.

Wniosek ten odesłany został do Wydziału kraj. jako komisyi a 18. sierpnia 1904 Wydział kraj. wystąpił w swem sprawozdaniu z projektem zmiany §. 12. ust. z 16. kwietnia 1896 o tyle, iżby ryczałt powyżej wspomniany wynosił 400 K. Kwota ta miałaby służyć w pierwszym rzędzie na uzupełnienie wynagrodzenia organisty lub dyaka do minimalnej kwoty 200 K. rocznie.

Projekt ten przez Wys. Sejm został tylko częściowo uchwalony, albowiem przyjęto wprawdzie 400 Kor. jako ryczałtową kwotę na potrzeby liturgiczne i utrzymanie sług kościelnych, jednakowoż nie określono dokładnie, ile z powyższej kwoty przypada na sługi kościelne. Nic dziwnego, że sprawę można uważać za niezupełnie załatwioną i dziś mamy przed sobą znowu wniosek p. ks. Stojałowskiego, który zmierza do tego, aby Wydział kraj. zajął się zestawieniem majątków parafialnych i zbadał, jakie fundusze mogą być przeznaczone na utrzymanie sług kościelnych, przedewszystkiem zaś organistów i dyaków i przedłożył zmianę ustawy o konkurencyi kościelnej w tym kierunku, aby organiści i dyacy byli zaliczani do publicznej służby kościelnej.

Nie ulega wątpliwości, że sprawa unormowania utrzymania sług kościelnych od r. 1886 nie wiele postąpiła. Sprawę tę będzie można uważać za załatwioną dopiero wtedy, kiedy utrzymanie sług kościelnych zostanie ustawowo określone. Takie ustawowe określenie nie może jednak nastąpić, jak długo stosunek między parochem a organistą, względnie dyakiem jest prywatno prawnym.

Czy ten stosunek da się zmienić, czy odpowiednie fundusze na utrzymanie służby kościelnej a w szczególności na utrzymanie organistów i dyaków mogą się znaleść i z jakich źródeł, o tem Komisya prawnicza nie jest w stanie dziś sądzić. Do tego potrzeba wszechstronnego zbadania sprawy, a badania te przeprowadzić może tylko Wydział krajowy.

Z powyższych względów Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła ks. Stojałowskiego w sprawie poprawy bytu służby kościelnej a w szczególności organistów i dyaków odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania i przedłożenia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Temsamem załatwioną zostaje petycya Nr. 2609 prezydyum dyaków wszystkich 3 dyecezyj.

Przewodniczący:
Maiss.

Sprawozdawca:
A. Brunicki.

Ls. 4471/09.

Lwów, dnia 1. października 1909

L. 16905/pr.

Aleg 569

Przedłożenie rządowe.

Do

Jego Ekscelencyi Jaśnie Wielmożnego Pana Stanisława Hrabiego Badeniego

c. i k. rzeczywistego tajnego Radcy i Marszałka krajowego

we Lwowie.

Na mocy Najwyższego upoważnienia z 24. września b. r. i wskutek reskryptu Pana Ministra skarbu z 26. września 1909 l. 69.192 mam zaszczyt złożyć do laski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe dołączony w polskim tekscie i ruskiem tłumaczeniu projekt ustawy krajowej o uwolnieniu podatku osobisto-dochodowego od dodatków podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego.

Równocześnie dołączam uwagi objaśniające do tego projektu.

Proszę Waszą Ekscelencyę, aby zechciał to przedłożenie rządowe umieścić na porządku dziennym najbliższego posiedzenia Sejmu krajowego.

Proszę przyjąć wyrazy mego głębokiego poważania

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński, *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . o uwolnienie zaprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896 Dz. ust. państwa Nr. 220 podatku osobisto dochodowego od wszelkich dodatków, podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Moc obowiązująca ustawy z dnia 24. czerwca 1898 (Dz. ust. kraj. Nr. 75.) o uwolnieniu zaprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896 (Dz. ust. państw. Nr. 220.) podatku osobisto dochodowego od wszelkich dodatków, podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego, przedłuża się niniejszem do końca r. 1917 pod tym warunkiem, że do tego czasu

1. opusty podatków realnych po myśli art. V do XII ustawy dnia 25. października 1896 (Dz. u. p. Nr. 220) będą nieprzerwanie trwały lub też będą zastąpione definitywnem ustaleniem wymiaru podatków realnych po myśli art. XII. powołanej ustawy i że

2. przysługujące funduszowi krajowemu w myśl art. V do XII ustawy z dnia 25. października 1896 (Dz. u. p. Nr. 220) przekazanie będzie trwało lub też będzie zastąpionem innego rodzaju dodatkami rocznymi z funduszów państwowych, których wysokość nie może być mniejszą od przekazania z r. 1908.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Uwagi objaśniające.

Z końcem roku 1909 gaśnie moc obowiązująca ustawy z dnia 24. czerwca 1898 (Dziennik ustaw krajowych Nr. 75) o uwolnieniu zaprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896, (Dziennik ustaw państwa Nr. 220) podatku osobisto-dochodowego od wszelkich dodatków, podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego.

Te same względy jednakże, które w swoim czasie spowodowały wydanie tej ustawy, zachodzą i obecnie w pełnej mierze. Podatek osobisto-dochodowy, odczuwamy wobec krótkości swego istnienia po dziś dzień jako podatek nowy, nie wżył się jeszcze do tego stopnia, — a moralność podatkowa, od której w ostatnim rzędzie zależy należyte funkcyonowanie podatku opartego na fasyach podatnika jeszcze się bynajmniej nie utwierdziła do tego stopnia, aby już teraz módz przystąpić do obciążenia podatku osobisto-dochodowego dodatkami wszelkiego rodzaju, gdyż obciążenie takie mogłoby w obecnej chwili podkopać przyszły rozwój tego podatku. Podstawy utwierdzenia i rozwoju podatku osobisto-dochodowego należy upatrywać w tem, aby stopa podatkowa była mierna a przypadająca należytość podatkowa dała się z góry obliczyć i ustalić; warunki te przestałyby jednakże istnieć z chwilą, z którą dopuszczonoby pobieranie częstokroć niestety nader wygórowanych a do tego corocznie zmieniających się dodatków krajowych, powiatowych i gminnych także i przy podatku osobisto-dochodowym. Rządowi zależy wobec tego na tem, aby podatek osobisto-dochodowy pozostał i nadal wolnym od wszelkich dodatków do podatków, podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego. Rząd jest przytem pewny poparcia Sejmu w tym względzie tem bardziej, że przedłużenie wolności podatku osobisto-dochodowego od dodatków według istniejącego stanu prawnego nie wymaga od reprezentacyi kraju żadnych ofiar; natomiast jest wprost wskazanem względami na interes opłacających podatki realne jak i niemniej funduszu krajowego jako takiego.

Obecny stan prawny przedstawia się następująco;

Artykuły XII. i XIII. ustawy z dnia 25. października 1896, (Dz. u. p. Nr. 220) o bezpośrednich podatkach osobistych czynią na wypadek, gdyby do końca roku 1909 nie wydano żadnych nowych postanowień ustawowych względem tak zwanego planu finansowego podatków osobistych, dalsze trwanie opustów dla opłacających podatki realne tudzież dalsze trwanie przekazań podatków osobistych na rzecz funduszu krajowego zależnem od uwolnienia podatku osobisto-dochodowego od wszelkich dodatków do podatków, podlegających ustawodawstwu krajowemu. Ustanie tego uwolnienia pociągnęłoby zatem za sobą ipso facto także ustanie wymienionych opustów i przekazań.

Ponieważ zaś nowe unormowanie planu finansowego bezpośrednich podatków osobistych w drodze ustawodawstwa państwowego dotąd jeszcze nie nastąpiło i nie można przewidzieć terminu wydania takiej ustawy, ostrożność nakazuje przedłużyć już obecnie wolność podatku osobisto-dochodowego od dodatków, aby się zabezpieczyć na wypadek, gdyby nowe unormowanie planu finansowego podatków osobistych nie miało nastąpić przed 1-szym stycznia 1910, gdyż w przeciwnym razie z tym dniem ustałyby opusty podatków realnych a zarazem i przekazania na rzecz funduszów krajowych.

Jaką stratę poniósłby przez to fundusz krajowy a także i podatnicy opłacający podatki realne w kraju, wskazują dołączone tabele I. i II. przedstawiające wysokość przekazań udzielonych opustów podatków realnych w latach 1904 do 1908 tudzież jej stosunek do przypisu podatku osobisto-dochodowego w kraju.

Co się tyczy ubytku dla funduszu krajowego należy pamiętać o tem, że wysokości jego nie pokryłyby nawet mające się ewentualnie przez Sejm uchwalić dziesięcioprocentowe dodatki krajowe do podatku osobisto-dochodowego; uchwał zaś sejmowych nakładających wyższe dodatki do podatku osobisto-dochodowego Rząd ze względu na wybitny interes publiczny w prawidłowym rozwoju tego podatku nie mógłby żadną miarą przedkładać do sankcyi najwyższej.

Daleko dotkliwszą jednakże dla opłacających podatki realne w kraju byłaby strata przysługających im dotąd 15% opustów podatku gruntowego i 12½% opustów podatku domowego. Ponieważ odnośne kwoty przypadłyby na rzecz Skarbu Państwa, fundusz krajowy z takiego dla szerokich kół podatników nader uciążliwego stanu, nie odniósłby żadnych korzyści; wytworzenie takiego stanu rzeczy nie może zatem odpowiadać zamiarom Sejmu. Nie potrzeba nawet dodawać, że Skarb Państwa przez zastanowienie dotychczasowych opustów podatkowych w połączeniu z ustaniem dotychczasowych przekazań na rzecz funduszu krajowego dostateczne zaoszczędziłby sumy, aby pokryć ubytek spowodowany przypuszczalnem pogorszeniem przypisu podatku osobisto-dochodowego w razie tegoż obciążenia dodatkami do podatków. W tym względzie dowodzą daty cyfrowe dołączonej tabeli III. za rok 1908, że zaoszczędzenia rządowej administracyi skarbowej w opustach podatków realnych i przekazaniach przy ogólnym przypisie podatku osobisto-dochodowego w kwocie 72,194.207 K. wynosiłyby we wszyskich królestwach i krajach razem nie mniej niż 41,372.669 K. czyli 57·3% tamtej sumy. Rządowa administracya skarbowa niema zatem poważnego interesu fiskalnego w tem, aby wolność podatku osobisto-dochodowego od dodatków została utrwalona, ma jednakże zarówno rząd jak i społeczeństwo nadzwyczajny teoretyczny i moralny interes w tem, aby prawidłowy rozwój podatku osobisto-dochodowego nie napotykał na przeszkody, których można uniknąć. Słusznie bowiem w coraz szerszych kołach publiczności utrwala się przekonanie, że podatek rzeczowy jest najlepszą formą opodatkowania, — a jedynie świadome dążenie do rozwoju tego podatku, może coraz to lepiej odpowiadać wymaganiom, jakich należy żądać od nowoczesnego opodatkowania bezpośredniego pod względem społeczno-politycznym. Wobec tego Rząd niepłonną żywi nadzieję, że Sejm uchwali niniejszy projekt ustawy a to tem bardziej, że jak to wyłuszczono wyżej, dalsze uwolnienie rzeczonego podatku od dodatków nie tylko nie sprzeciwia się specyalnym interesom kraju, lecz owszem z punktu widzenia tych interesów okazuje się wprost wskazanem. Chodzi zatem w rzeczywistości o ustawodawcze zarządzenie, odpowiadające w równej mierze interesom państwa, ogółu opłacających podatek osobisto-dochodowy, funduszu krajowego i ogółu opłacających podatki realne w kraju, jednem słowem interesom ogółu w prawdziwem tego słowa znaczeniu.

O ile poprzednio zaznaczono, że uwolnienie podatku osobisto-dochodowego od dodatków wskazane jest ze względu na możliwe automatyczne przedłużenie planu finansowego bezpośrednich podatków osobistych poza 31. grudzień 1909, należy tutaj jeszcze zaznaczyć, że uwolnienie to i w tym wypadku byłoby nieodzownem, o ileby całkowite unormowanie nowego planu finansowego bezpośrednich podatków osobistych przyszło do skutku. Wyłuszczone bowiem wyżej argumenta przemawiające za uwolnieniem podatku osobisto-dochodowego od dodatków prowadzą z logiczną konsekwencyą i do tego wyniku, że uwolnienie to jest zarazem podstawowym warunkiem wszelkiej szerzej pomyślanej akcyi w kierunku sanacyi finansów krajowych.

Z tego powodu Rząd już w dotychczasowych swych przedłożeniach ustawodawczych o nowem unormowaniu przekazań z funduszów państwowych na rzecz funduszów krajowych królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa i obniżeniu wymiaru podatków realnych Nr. 976 dodatków do stenograficznych protokołów Izby posłów, XVIII sesya 908, i Nr. 557, XIX sesya 1909 uczynił przyznanie przekazań i obniżenie podatków realnych zawisłem od tego, że w odnośnym kraju uwolnienie podatku osobisto-dochodowego od dodatków zostanie ustawowo orzeczone względnie, że to już postanowiono z końcem r. 1909.

Tego warunku Rząd będzie musiał się trzymać także i przy nowem analogicznem przedłożeniu, które będzie wniesione w jesieni. Nieprzedłużenie zatem wolności podatku osobisto-dochodowego od dodatków w kraju, pociągnęłoby zatem i w tym wypadku te same ujemne następstwa, co obecnie.

Uchwalenie uwolnienia podatku osobisto-dochodowego od dodatków przedstawia się zatem jako środek nieodzowny dla kraju bez względu na to, czy w obecnym roku przyjdzie do skutku nowe unormowanie planu finansowego bezpośrednich podatków osobistych czy też nie. Wobec tego wskazanem jest już obecnie załatwić odnośny projekt ustawy, aby módz w spokoju oczekiwać krytycznego terminu 1. stycznia 1910 i sprawę uregulować na dalszych lat 8.

W szczególności zauważa się, co następuje:

Brzmienie §. 1-go przedłożenia ma przy zachowaniu dotychczasowych gwarancyi dla funduszu krajowego na celu uwzględnienie obu wyżej wymienionych ewentualności. Uwelnienie podatku osobisto-dochodowego od dodatków czyni się zatem zawisłem od:

1. dalszego trwania opustu w podatkach realnych a l b o od zarządzenia za pomocą ustawy państwowej definitywnego ustalenia wymiaru podatków realnych po myśli art. XII. ustawy o podatkach osobistych, tudzież od

2. dalszego trwania przysługujących funduszowi krajowemu po myśli art. V. do XII. ustawy o podatkach osobistych przekazywań a l b o zastąpienia innego rodzaju dodatkami rocznymi z funduszów państwowych, których wysokość nie może być mniejszą od przeciętnej z ostatnich 3 lat.

Pozatem trzeba jeszcze zaznaczyć, że jako termin końcowy mocy obowiązującej ustawy obrano koniec roku 1917.

W tym czasie ma się bowiem skończyć także i moc obowiązująca mających się nowo unormować przekazań z funduszów państwowych, co nastręczy sposobność ponownego wszechstronnego rozpatrzenia kwestyi finansów autonomicznych i ich stosunku do finansów państwa.

TABELA I.

Wykaz przypisu i opustów podatku gruntowego

W roku	Przypis podatku gruntowego	Opust podatku gruntowego w procentach	Opust podatku gruntowego	Podatek domowo-klasowy	Podatek domowo-czynszowy
	w koronach		Przypis w koronach		
1904	10,486.988	15	1,573.048	3,612.431	6,693.548
1905	10,491.253	15	1,573.687	3,628.375	6,998.461
1906	10,488.924	15	1,573.338	3,715.766	7.197.879
1907	10,488.862	15	1,573.329	3,734.781	7,482.267
1908	10,490.108	15	1,573.516	3,744.476	7,745.527

i domowego w latach 1904—1908 w Galicyi.

Opust podatku domowego w procentach	Podatek domowo-klasowy	Podatek domowo-czynszowy	Suma opustów podatków realnych (Kol. 4, 8 i 9)
	Opust w koronach		
12·5	451.552	836.693	2,861.293
12·5	453.544	874.807	2,902.038
12·5	464.468	899.734	2,937.540
12·5	466.847	935.283	2,975.459
12·5	468.057	968.189	3,009.762

TABELA II.

Zestawienie z lat 1904—1908

1) przekazań na rzecz funduszu krajowego z przychodu bezpośrednich podatków osobistych,

2) zrealizowanych opustów podatków realnych i

3) przypisów podatku osobisto-dochodowego.

Rok	Przekazania dokonane na mocy art. VII. i nast. ust. o podatek osobisty wynoszą w Galicyi	Zrealizowane opusty podatków realnych w Galicyi wynoszą	Przypis podatku osobisto-dochodowego wynosi w Galicyi	Przekazania wynoszą w procentach od wykazanego podatku osobisto-dochodowego	Zrealizowane opusty podatków realnych wynoszą w procentach od wykazanego podatku osobisto-dochodowego	Przekazania i opusty podatków realnych razem wynoszą w procentach od wykazanego podatku osobisto-dochodowego
	k o r o n					
1904	701.038	2,861.293	4,117.152	17.03	69·50	86.53
1905	773.761	2,902.038	4,551.800	17·00	63·76	80·76
1906	925.378	2,937.540	4,892.243	18·92	60·04	78·96
1907	1,382.588	2,975.459	5,141.140	26·89	57·88	84·77
1908	1,879.381	3,009.762	5,619.771	33·44	53·56	87·00

TABELA III.

Wykaz przekazań z bezpośrednich podatków osobistych i opustów w podatkach realnych w r. 1908, ich stosunek do przypisów podatku osobisto-dochodowego w poszczególnych krajach.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Liczba bieżąca	Kraj	Przekazania na podstawie art. VII. s. q. q. ust. o pod. osob. wynoszą	Tytułem opustów w podatkach realnych zrealizowano	Przekazania i opusty w podatkach realnych wynoszą razem	Przypis podatku osobisto dochodowego wynosi	w procentach przypisu podatku osobisto-dochodowego wynoszą		
						Przekazania	Opusty	Przekazania i opusty razem
1	Austrya niższa	5,756.013	7,385.230	13,141.243	33 988.750	16·93	21·73	38·66
2	Austrya wyższa	723.268	1,096.058	1,819.326	1,643.920	44·00	66·67	110·67
3	Salcburg	155.156	217.514	372.670	560.904	27·66	38·78	66·44
4	Styrya	895.094	1,300.539	2,195.633	3,126.047	28·63	41·60	70·23
5	Karyntya	211.653	315.453	527.106	699.476	30·26	45·10	75·36
6	Kraina	202.415	299.315	501.730	589 263	34·35	50·79	85·14
7	Tryest	316.262	399.599	715.861	1,750.946	18·06	22·82	40·88
8	Istrya	117.702	181.694	299.396	376.124	31·29	48·31	79·60
9	Gorycya i Gradyska	105.451	166.226	271.677	288.533	36·55	57·61	94·16
10	Tyrol	416.209	571.607	987.816	1,567.933	26·54	36·46	63·00
11	Przedarulania	55.515	77.752	133.267	399.320	13·90	19·47	33·37
12	Czechy	4,082.838	6,045.417	10,128.255	14,022.798	29·12	43·10	72·22
13	Morawy	1,483.603	2,346.455	3,830.058	4,792.367	30·96	48·96	79·92
14	Szląsk	292.049	423.963	716.012	1,502.295	19·44	28·22	47·66
15	Galicya	1,879.381	3,009.762	4,889.143	5,619.771	33·44	53·56	87·00
16	Bukowina	201.372	310.976	512.348	878.601	22·92	35·39	58·31
17	Dalmacya	131.762	199.366	331.128	387.159	34·03	51·49	85·52
	Razem	17,025.743	24,346.926	41,372.669	72,194.207	23·58	33·73	57·31

Nr. 570

LW. 74.210/909

We Lwowie, dnia 21 września 1909.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczenia gminy Uście solne w powiecie bocheńskim do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896. Dz. u. kr. Nr. 51.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 19. października 1908. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby petycyę Reprezentacyi gminnej w Uściu solnem o zaliczenie tej gminy do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51. zbadał i na najbliższej sesyi Wys. Sejmowi sprawozdanie przedłożył.

W wykonaniu powyższej uchwały Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi następujące sprawozdanie:

Uchwałą z dnia 29. grudnia 1908. postanowiła Rada gminna w Uściu solnem podjąć starania celem zaliczenia gminy tej do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

Uchwała ta została w gminie należycie ogłoszoną i przeciwko niej nie wniesiono żadnych protestów.

Prośbę tę uznała bocheńska Rada powiatowa uchwałą z dnia 17. kwietnia 1909 za zupełnie uzasadnioną i ze swej strony zaleciła ją do uwzględnienia, ponieważ stosunki miejscowe w Uściu solnem wymagają ściślejszej organizacyi gminnej.

Uście solne, założone jako miasto na prawie niemieckiem przez króla Kazimierza Wielkiego w r. 1360., jest jedną z większych gmin powiatu bocheńskiego, liczy bowiem 1537 ludności i 298 numerów domów.

Podatki bezpośrednie, przypisane w r. 1908 do poboru wynosiły bez podatku osobisto-dochodowego 4.691 K. 79 h.

Podług przedłożonego inwentarza na r. 1908, majątek gminy wraz z kapitałami i prawem poboru opłat targowych i polowania jest obliczony na 148.369 K.

33 h., a gdy zaległości bierne wynoszą tylko kwotę 23.389 K. 34 h., przeto pozostaje czysty stan majątku w kwocie 124.979 K. 99 h.

Ruch pieniężny w kasie gminnej jest stosunkowo znaczny, gdyż w r. 1908 dochody funduszu gminnego wynosiły 10.296 K. 21 h., zaś wydatki 10.210 K. 25 h.

Uście solne jest siedzibą c. k. Urzędu pocztowego i telegraficznego, posiada szkołę 4-ro klasową, w gminie odbywają się też roki sądowe.

Według budżetów z trzech ostatnich lat stan funduszów gminy przedstawia się następująco:

W r.	1907	wynosiły	wydatki	gminne	7.844 K. 60 h.
„	1908	„	„	„	7.297 „ 10 „
„	1909	„	„	„	7.844 „ 60 „

które każdorazowo pokryte zostały w zupełności własnym dochodem gminy.

Tak Rada gminna jak i Reprezentacya powiatowa uznały zgodnie, że wobec rozwoju gminy Uście solne, obowiązująca tam ustawa gminna z 12. sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 19. już nie odpowiada tamtejszym zmienionym stosunkom miejscowym i że jest pożądanem przeniesienie tej miejscowości do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896. Dz. u. kr. Nr. 51, której ściślejsze przepisy co do wykonywania policyi miejscowej oraz co do prowadzenia rachunkowości i kasowości gminnej niewątpliwie wyjdą gminie na korzyść, zwłaszcza, że Rada gminna uchwałą z dnia 27. czerwca 1909 zobowiązała się w razie zaliczenia gminy do miejscowości podlegających ustawie gminej z dnia 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51. ustanowić etat urzędników i sług w dostatecznej ilości i z odpowiednią dla nich płacą.

Podzielając to zapatrywanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm

raczy uchwalić dołączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:

***Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o zaliczeniu gminy Uście solne powiatu bocheńskiego do miejscowocci podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina Uście solne, powiatu bocheńskiego zaliczoną zostaje do miejscowości, w których obowiązuje ustawa gminna z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

Ls. 4410/09.

Aleg 571

Wniosek.

Zważywszy, iż zachodzi poważna obawa, iż c. k. Rząd nie ma zamiaru w przyszłości udzielać refakcyi dla transportów kolejowych spirytusu przeznaczonego do eksportu i wywozu do krajów alpejskich;

zważywszy, że w chwili gdy spirytus stać się ma jednym z głównych źródeł środków do wyprowadzenia kraju i państwa z trudnego położenia finansowego, unikać należy wszystkiego, coby na jego produkcyę źle wpłynąć mogło, a przesilenie związane z podniesieniem podatku pogorszyć;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby refakcyi przyznawanej dotąd dla trausportów spirytusu przeznaczonego do eksportu i wywozu do krajów alpejskich udzielał i nadal, a tem samem, aby termin naznaczony na 31. grudnia b. r. w Nr. 75. z b.r. Dziennika rozporządzeń kolejowych przedłużył na razie, jak zwykle do końca kampanii tj. do 31. sierpnia 1910.

We Lwowie, dnia 28. września 1909.

Wnioskodawca:
Paygert w. r.

Mycielski, Czecz, A. Theodorowicz, Pilat, Wł. W. Czaykowski, Halban, A. Brunicki, Cielecki, Starzyński, Raciborski, Niezabitowski, Hupka, Piniński, Laskowski, J. Brunicki, Horodyski, St. H. Badeni, Weiser.

Ls. 4.412/09.

We Lwowie, dnia 1. października 1909.

Aleg 572

Wniosek

posła Sobolewskiego i tow. w sprawie rewizyi ustawy z dnia 24. kwietnia 1894. Dz. u. kr. Nr. 49.

Wniosek ma na celu spowodować rewizyę ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49, która rozkładając ciężary na cele szkolne nierównomiernie krzywdzi w wysokim stopniu bardzo wiele gmin wiejskich, jak niemniej i miejskich, a mianowicie:

Na podstawie brzmienia art. 4-go powołanej ustawy pozostają wszelkie dawniejsze zobowiązania gmin, korporacyj, instytucyj lub osób prywatnych w swej mocy, wskutek czego dzieje się, że przeważna część gmin wiejskich w kraju płaci po myśli orzeczenia organizacyjnego znacznie więcej, jak 6% ustawowej prestacyi na płace nauczycieli, prestacya ta dochodzi w niektórych gminach nawet do 34%; są to przeważnie gminy, których ofiarność, przekraczająca nieraz ich możność materyalną, sprawiła, że szkoła istnieje u nich już od kilkudziesięciu lat a więc gminy, które za swoją gorliwość bywają niejako karane, gdyż opłacają znacznie większe dodatki na płace nauczycieli, jak te gminy, które wcale się o szkołę nie starały a otrzymawszy ją dopiero w ostatnich latach, w nagrodę za swoją opieszałość płacą tylko 6% na powyższy cel.

Wprawdzie drugi ustęp art. 4-go zapewnia gminom wiejskim ulgę w tych ciężarach, zniżając ich zobowiązania o 3%, jednak są te ulgi bardzo małe, a korzysta z nich niestety bardzo mało gmin, głównie dlatego, że nie umieją się o to upomnieć.

Jaka znowu krzywda w tym kierunku dzieje się miastom, pozwolę sobie na przykładzie to wykazać:

W Samborze pobiera urząd podatkowy 130.819 K podatków państwowych a ponieważ Sambor należy do rzędu tych miast, które płacą na płace nauczycieli 9% dodatku do podatków, więc powinienby urząd podatkowy pobrać nadto 11.793 K od kontrybuentów na cele rządowe, a gdyby ta kwota nie wystarczała, pokrywałby resztę fundusz krajowy. Tymczasem rzecz się ma inaczej, miasto Sambor ma mieć majątek, co zdaniem mojem należy do dalekiej przeszłości, więc płaci na podstawie orzeczenia Rady szkolnej krajowej zamiast 11.793 K aż 43.826 K, czyli każdy opodatkowany w Samborze płaci na płace nauczycieli przeszło 4 razy po 9% dodatków do podatków.

Wprawdzie gmina Sambor rekurowała przeciw orzeczeniu Rady szkolnej krajowej, jednak bezskutecznie a chcąc pokryć powyższe podatki, nałożyła 40% dodatków do podatków, co wynosi 51.000 K a zapłaciwszy z tego 43.826 K tylko na cele szkolne i mając inne jeszcze różne wydatki, musiała wyszukać nowe źródło dochodu, zaprowadziła podatek czynszowy, przez co wzmogły się w mieście ciężary podatkowe do tego stopnia, że ludność miasta jest wprost zagrożona w swej egzystencyi.

To samo, co powiedziałem o Samborze, muszę powiedzieć i o innych tego rodzaju miastach w kraju.

Dane powyżej naprowadzone dowodzą, że miasta łożą na cele szkolne niestosunkowo bardzo wiele i więc słuszną jest rzeczą. że trzeba temu zaradzić, a zwłaszcza, jeżeli się uwzględni, że do szkół miejskich uczęszcza wiele dzieci zamiejscowych, jak n. p. w Samborze uczęszcza na 2.500 dzieci przeszło 400 zamiejscowych.

Wreszcie z uwagi na ustanie prawa propinacyi z końcem 1910 roku, będą miasta w swoich dochodach bardzo uszczuplone, dlatego wszelkie ulgi w dotychczasowych ciężarach będą dla nich bardzo pożądane.

Tak samo niesprawiedliwą jest ustawa w artykule 6, 7 i 8, gdzie jest mowa o kwocie ryczałtowej, jaką corocznie określa Rada szkolna okręgowa.

Kwota ta niejednokrotnie przewyższa 10% dodatków do podatków a chociaż nadwyżkę powinien pokrywać fundusz krajowy, nie zawsze tak się dzieje, gdyż postępywanie w takich wypadkach jest zawikłane, sprawa musi przechodzić przez kilka instancyj, a gminy tego nie rozumiejąc, płacą tyle, ile im każą.

W artykule 9. jest mowa o nadzwyczajnych wydatkach na cele szkolne np. gdy chodzi o budowę szkoły, zakupno gruntu itp. Zawisło to od orzeczenia Rady szkolnej okręgowej, ile strony konkurencyjne mają na ten cel płacić, z zastrzeżeniem jednakże, że wydatek ten nie może przewyższać 40% dodatków i nie może być dłużej pobierany jak przez 3 lata, a gdyby to nie wystarczało, resztę pokryje fundusz krajowy.

Jak ten artykuł bywa stosowany w praktyce, niech ilustruje fakt, że znam wypadki, gdzie gminy płacą około 200% dodatków na ten cel, a czasami dłużej, jak 3 lata.

W przekonaniu, że to, co dotychczas powiedziałem, wystarczy na umotywowanie wniosku, wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wypracował do najbliższej sesyi sejmowej projekt ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 19, zmieniającej jej postanowienia w ten sposób, iżby ciężary na cele szkolne równomiernie rozliczone były w całym kraju, a poszczególne gminy zwolnić od dotychczasowych zobowiązań, bez względu na to, czy o to proszą, czy nie.

Wnioskodawca:
Sobolewski w. r.

Gniewosz, Pastor, Marszałkowicz, Rittel, A. Brunicki, Leo, Jabłoński, Kozłowski, Merunowicz, Tertil, Maryewski, Michałowski, Kleski, Sare, Maiss, Sala, Loewenstein, Pawleski, Bednarski.

Ls. 3.812/909. We Lwowie, dnia 31. października 1908.

Aleg 573
418423
III 1909/10,
573-632

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej w przedmiocie wniosku posłów Kędziora i Sękowskiego oraz tow. o utworzenie Sądu powiatowego w Przecławiu, tudzież o petycyi gminy Przecław w tej samej sprawie.

Wysoki Sejmie!

W dniu 9. października br. wpłynął do laski marszałkowskiej wniosek posłów Kędziora i Sękowskiego oraz tow. o utworzenie sądu powiatowego w Przecławiu.

Z tem samem żądaniem wystąpiła gmina miasteczka Przecław w drodze petycyi ls. 2.105/908.

Na uzasadnienie potrzeby utworzenia tego sądu, naprowadzono co następuje:

Kiedy przed około 30 laty uznano konieczność przeniesienia Sądu powiatowego z Zasowa do innej odpowiedniejszej miejscowości, kompetentne czynniki zaprojektowały w pierwszym rzędzie miasteczko Przecław jako siedzibę tegoż Sądu.

Stało się jednak inaczej; mimo że Przecław przedstawiał wszystkie warunki wymagane dla siedziby Sądu i to w daleko wyższym stopniu, jak każda inna miejscowość okoliczna, projekt pierwotny zarzucono, bo odnośne Władze nie mogły dojść do porozumienia co do lokalu na pomieszczenie Sądu, który też umieszczono w Radomyślu wielkim.

Od tego czasu ludność powiększyła się znacznie i ilość spraw sądowych niepomiernie wzrosła. Sądy w Radomyślu, Mielcu i Dębicy, mimo zwiększenia sił konceptowych i manipulacyjnych po przeprowadzeniu nowej procedury, są niestosunkowo przeciążone, bo okręgi tych sądów są za duże nietylko pod względem ludności, ale — co ważniejsze — co do obszaru.

Do tych trzech Sądów należą gminy odległe od siedziby Sądu o kilkanaście i więcej kilometrów, a odległość ta i brak odpowiedniej komunikacyi wyrządza ludności tych gmin dotkliwe szkody.

Z jednej strony bowiem tak znaczna odległość utrudnia należyte doręczanie pism i wezwań sądowych i powoduje niepotrzebne a szkodliwe przewlekanie sporów, z drugiej zaś pociąga za sobą ten skutek, że ludność tych odleglejszych gmin nie jest w stanie częstokroć stawić się w Sądzie na oznaczoną godzinę i nie ma wprost czasu do postarania się o należytą pomoc prawną.

Stąd bardzo wiele wyroków zaocznych, często krzywdzących stronę, która nie mogła się bronić, mnóstwo spraw spoczywających, niemożliwość rozciągnięcia należytej kontroli nad mieniem nieletnich sierót, słowem wszystkie te niedogodności i fatalne skutki, jakie zbytnia odległość gmin od siedziby Sądu i przeciążenie Sądu zawsze za sobą pociągają.

Wszystkie te dotkliwe następstwa odczuwają w powiecie sądowym mieleckim, radomyskim i częściowo dębickim, miasto Przecław i okoliczne gminy.

To też uwzględniając te przykre stosunki, Sąd krajowy wyższy w Krakowie za zezwoleniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, ustanowił w Przecławiu roki sądowe, odbywające się co drugi wtorek każdego miesiąca.

Roki te złagodziły zło przynajmniej dla kilku gmin, ale go nie usunęły i usunąć nie mogły.

Jedynym radykalnym a obecnie koniecznym środkiem zaradczym jest utworzenie dla Przecławia i gmin okolicznych osobnego Sądu powiatowego z siedzibą w Przecławiu, jako położonym w samym środku trzech sąsiednich Sądów.

Dopóki gminy okalające Przecław były od siebie oddzielone Wisłoką, na której przewóz był jedynym środkiem komunikacyjnym, o utworzeniu osobnego sądu powiatowego nie mogło być mowy, bo do tego sądu należećby musiały gminy z jednej tylko strony Wisłoki położone, nowy ten okręg sądowy musiałby mieć kształt wydłużony i byłby zbyt szczupłym, aby gruntownie złemu zaradzić.

Obecnie jednak stosunki zmnieniły się na lepsze. Z początkiem roku 1909 powiat polityczny mielecki przystępuje do budowy mostu na Wisłoce pod Przecławiem, a w tym samym czasie będzie też otwarty pod Przecławiem nowy przystanek osobowy na linii Mielec-Dębica i to wprost w przedłużeniu mostu na Wisłoce.

W ten sposób gminy, po obu stronach Wisłoki położone, zyskują trwałe i bezpieczne połączenie, a nadto przez otwarcie nowego przystanku wygodny środek komunikacyjny.

Jeżeli przyjmiemy konieczność otwarcia nowego Sądu powiatowego w okolicy Przecławia, wystarczy rzut oka na mapę, aby nakreślić granicę tego przyszłego Sądu i wskazać jego przyszłą siedzibę.

Siedzibą tą może i musi być jedynie Przecław.

Nietylko bowiem leży on mniej więcej w środku tych gmin, które najbardziej odczuwają swą odległość od siedziby swych dotychczasowych Sądów, nietylko jest jedynem w tej okolicy miasteczkiem, ale nadto miasteczkiem ruchliwem, które z roku na rok wzrasta, po wybudowaniu mostu na Wisłoce stanowczo i szybko wzrastać będzie.

Wreszcie i położenie Przecławia i hygieniczne warunki, w jakich się znajduje, a nadto rola, jaką już obecnie wobec gmin okolicznych zajmuje, wskazuje na to, że tu, a nie gdzieindziej ma być siedziba przyszłego Sądu.

Wśród piaszczystej płaszczyzny, tworzącej powiaty sądowe mielecki, radomyski oraz znaczną część dębickiego, Przecław pagórkowatem swem położeniem odbija się korzystnie od całej okolicy. Miasteczko położone na wzgórku, a więc posiadające naturalną kanalizacyę, tak konieczną do zachowania czystości w każdej gęściej zaludnionej osadzie, ma u swych stóp Wisłokę, z której czerpie wszystko, co każda rzeka miasteczku dobrego dostarczyć może, a unika zwykłych każdej rzece niedogodności, jakimi są wylewy, zbytnia wilgoć i malarya, bo od tego wszystkiego chroni Przecław jego wysokie i pagórkowate położenie.

Ludność okolicznych gmin, które mają utworzyć projektowany okręg sądowy, przyzwyczajona oddawna zaspakajać swe potrzeby gospodarcze w Przecławiu głównie na tygodniowych targach, a zaspakaja również swe potrzeby religijne, wiele gmin tych bowiem należy do parafii przecławskiej.

Wreszcie Przecław jest siedzibą administracyi wielkich dóbr Mieczysława hr. Reya, co powoduje również ściąg okolicznej ludności, która zawsze z administracyą większych dóbr różnymi węzłami gospodarczymi jest związaną.

Jak już wyżej wspomniano, sam przegląd mapy wystarcza do wskazania gmin, które mają i powinny tworzyć okręg projektowanego sądu. Są to:

1. Z dotychczasowego powiatu sądowego radomyskiego przedewszystkiem te gminy, dla których odbywają się w Przecławiu roki sądowe, t. j. Przecław, Błonie, Kiełków, Podole, Wylów, Kądziołki, a nadto Łączki brzeskie;

2. Z powiatu sądowego mieleckiego: Dobrynia, Białybór, Tuszyma, Rzemień i Blizna;

3. Z powiatu sądowego dębickiego: Korzeniów, Nagoszyn, Bobrowa i Męciszów.

W poniżej umieszczonem zestawieniu uwidocznioną jest tak liczba mieszkańców wymienionych gmin, jak i odległość danej gminy od dotychczasowej i od projektowanej siedziby Sądu; dla wyjaśnienia jednak dodać jeszcze należy, że należące dotąd do powiatu sądowego Dębica gminy Korzeniów, Nagoszyn i Bobrowa, oddzielone są od Dębicy Wisłoką, na której jedynym środkiem komunikacyjnym jest prom, który oczywiście podczas wyższego stanu wody zawodzi, a o budowie mostu na Wisłoce w tej okolicy ani teraz ani w bliskiej przyszłości mowy być nie może.

Co do Męciszowa, to jakkolwiek jest to przysiółek należący do Pustkowa to jednak ze względu na znaczną odległość czyni usilne starania o oddzielenie go od Pustkowa i utworzenie osobnej samoistnej gminy politycznej, a starania te w najbliższej przyszłości uwieńczone zostaną pomyślnym rezultatem.

Wreszcie za przyłączeniem Łączek brzeskich (powiat sądowy Radomyśl wielki) przemawia nietylko mniejsza odległość od Przecławia, ale także i ta okoliczność, że gmina ta należy do parafii Przecław i już z tego powodu mieszkańcy jej częściej i chętniej zaspakajają swe potrzeby w Przecławiu jak w Radomyślu.

Jak z niżej umieszczonego zestawienia się okazuje:

Gminy	Powiat sądowy	Liczba ludności	Odległość od Radomyśla	Odległość od Przecławia
Przecław . . .	Radomyśl wielki	1.350	15	—
Błonie	„	630	17	2
Kiełków . . .	„	1.100	16	3
Podole	„	1.100	17	2
Wylów-Kądziołki .	„	590	11	4
Łączki brzeskie .	„	1.100	8	7
Dobrynin . . .	Mielec	600	14	5
Białybór . . .	„	800	14	4
Tuszyma . . .	„	1.200	12	3
Rzemień . . .	„	400	10	5
Korzeniów . . .	Dębica	400	11	4
Nagoszyn . . .	„	2.200	9	7
Bobrowa . . .	„	1.200	9	8
Męciszów . . .	„	480	15	$5^1/_2$
Blizna	Mielec	500	19	10

Projektowany okręg sądowy liczyłby 15 gmin z ludnością około 14-tysięczną, mimo tego najdalej od Przecławia odległa gmina miałaby zaledwie 8 kilometrów od powyższej siedziby Sądu.

Utworzenie tedy nowego Sądu powiatowego w Przecławiu stanie się nietylko dobrodziejstwem dla wyżej wymienionych gmin, nietylko przyczyni się znakomicie do rozwoju Przecławia, ale nadto odbije się korzystnie na Sądach powiatowych w Mielcu, Radomyślu wielkim i Dębicy, — po wydzieleniu bowiem najodleglejszych

gmin zniknie, a przynajmniej znacznie zmaleje dotychczasowe przeciążenie Sądów i uprości się ich manipulacyę.

Przytoczone okoliczności są tego rodzaju, iż należy je wziąć pod rozwagę a to tem bardziej, że korzystna zmiana w zaprowadzeniu środków komunikacyjnych może dodatnio wpłynąć na postanowienie władz, które przez urządzenie roków sądowych w Przecławiu stwierdzają potrzebę kreowania osobnego Sądu w tej miejscowości.

Dlatego Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posłów Kędziora i Sękowskiego oraz tow. o utworzenie Sądu powiatowego w Przecławiu, tudzież petycyę gminy Przecław ls. 2.105/908 w tej samej sprawie wniesioną odstępuje się Wydziałowi krajowemu do wszechstronnego zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Przewodniczący:
Maiss.

Sprawozdawca:
Tertil.

Ls. 1.331/1908. We Lwowie, dnia 20. października 1908.

Aleg 574

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej dotyczące petycyi lwowskiego Towarzystwa ginekologicznego w sprawie kursów wakacyjnych dla położnych.

Wysoki Sejmie!

Komisya sanitarna uznając doniosłą praktyczność kursów dla położnych i uwzględniając trudności materyalne, jakie lwowskie Towarzystwo ginekologiczne w zrealizowaniu swego humanitarnego celu ma do pokonania, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z tytułu subwencyi zapewnił bezpłatne wyżywienie dziesięciu położnych z kuchni krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, podług III. klasy normy szpitalnej, co roku 8 tygodni w czasie dwóch czterotygodniowych kursów letnich.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Sobolewski.

Ls. 3.836/1909. We Lwowie, dnia 23. września 1909.

Alt. 575

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła X. Senyka i tow. w sprawie pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 7. października 1908 r. przekazał Wysoki Sejm podpisanej Komisyi wniosek posła X. Senyka i tow. o wydanie pragmatyki służbowej dla nauczycieli szkół ludowych.

Wnioskodawca nie ogranicza się do żądania ogólnikowego, lecz pragnie zarazem oznaczyć już treść tej pragmatyki, a przynajmniej chciałby wytknąć jej granice zewnętrzne, które zakreśla bardzo szeroko.

Komisya jest przekonaną, że ściślejsze unormowanie stosunków służbowych jest nietylko pożądanem, ale nawet koniecznem i nie ignoruje wcale życzeń, jakie w tym względzie objawia nauczycielstwo.

Nie może jednak Komisya zataić obawy, iż całkowite wypełnienie tych życzeń okaże się niemożebnem. Sfery nauczycielskie bowiem biorą za wzór stosunki prawne stanu sędziowskiego, które formalnie i materyalnie są zupełnie odrębne. Komisya nie może i nie chce polemizować z treścią memoryału, który dnia 3. października 1908 r. wniósł naczelny zarząd krajowego związku nauczycielstwa ludowego w Galicyi do Wysokiego Sejmu, ale wspomina o tym memoryale dlatego, iż z niego właśnie ponownie przekonać się można, iż żądania nauczycielstwa wychodzą daleko poza żądania wszystkich innych kategoryj służby publicznej autonomicznej i państwowej, tak, iż niełatwo będzie znaleźć formę, któraby, licząc się z tem co możliwe w granicach zasad ustawodawczych, zadowolniła — choćby częściowo — tak daleko posunięte postulaty. Nie może też Komisya pominąć milczeniem tonu, w jakim niejednokrotnie, a zwłaszcza w wymienionym memoryale, postulaty te bywają wyrażane; nawet słuszne postulaty bowiem mogłyby na tem ucierpieć, do czego naturalnie Komisya nie zmierza.

Wśród przedmiotów, które należy w pragmatyce służbowej unormować, wylicza wnioskodawca jawną tabelę kwalifikacyjną, przez co przesądziłoby się już z góry tę sprawę niezwykle trudną, a to samo dotyczy przeniesień ze względów służbowych, których ani i interesie publicznym, ani nawet w interesie samychże nauczycieli bezwzględnie i zupełnie wykluczyć nie można. Komisya więc nie może doradzać takiego przesądzania, lecz mniema przeciwnie, iż dopiero przy pracy nad pragmatyką, przy dokładnem rozpatrywaniu każdego postulatu, może Wydział krajowy wraz z c. k. Radą szkolną krajową dojść do konkretnego określenia podstaw, na których normy odnośne opierać się mają.

Z tego powodu i uznając w zasadzie potrzebę i pożyteczność pragmatyki, wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby przystąpiła do ułożenia pragmatyki służbowej dla nauczycieli ludowych. W razie gdyby ułożenie pragmatyki w ramach obowiązujących ustaw okazało się niemożliwem, poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową przedłożył na najbliższej sesyi wnioski co do odpowiednich zmian ustawowych.

Temsamem są załatwione petycye L. 1.600, 1.846 i 2.199.

Przewodniczący:
Albin Rayski.

Sprawozdawca:
Halban.

Ls. 4.081/09.

Aleg 576

Wniosek

posła Bandrowskiego i tow. o zmianę ustawy krajowej o szkołach realnych.

Podpisani czynią wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

·/. załączony ·/. projekt zmian ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem Księtwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 24. września 1909.

Wnioskodawca:
***Bandrowski** w. r.*

Stapiński, Długosz, Jaworski, Maiss, Kleski, Leo, Laskowski, Skołyszewski, Federowicz, St. H. Badeni, A. Lubomirski, Stadnicki, Jahl, Kędzior, Rayski, Sala, Adam, Gołuchowski, Halban, Wassung, Maryewski, Doliński, Landau, Stefczyk, Rutowski, Jabłoński, Skarbek, Tertil, Michałowski, Łazarski, Bojko, Schätzel, Pawlewski, Bednarski, Sare, Głąbiński, Gniewosz, Ciuchciński.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca §§. 3, 4, i 5, 10 A, 10 B i 10 C ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 l, 108 dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1. 2. 3. 4. i 5. ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 l. 108 dz. u. kr. tracą moc obowiązującą, w miejsce zaś §§. 1. 2. 10 A, B, i C wchodzą w życie następujące:

§. 1. Zadaniem szkoły realnej jest:

1) podawać wykształcenie ogólne ze szczególnem uwzględnieniem praktycznych warunków życiowych na podstawie nauk matematyczno-przyrodniczych i języków nowożytnych.

2) przygotowywać do wyższych zakładów naukowych, do których dostęp abituryentom tych szkół jest otwarty.

§. 2. Szkoły realne składają się z 8 klas, z których każda stanowi kurs roczny.

§. 10. *A.* Przedmiotami obowiązkowymi są:

a) Religia.

b) Języki a mianowicie: język wykładowy, następnie język niemiecki i język francuski lub angielski.

c) Historya powszechna ze szczególnem uwzględnieniem historyi nowożytnej oraz historya austryacka i ojczysta.

d) Geografia z uwzględnieniem statystyki, geografii ekonomicznej i krajoznawstwa.

e) Matematyka.

f) Historya naturalna (botanika, zoologia, mineralogia i geologia, biologia ogólna, ogólna nauka o przyrodzie).

g) Fizyka.

h) Chemia.

i) Geometrya wykreślna i rysunki geometryczne,
k) Propodeutyka filozofii,
l) Rysunki odręczne,
m) Gimnastyka.
n) Kaligrafia.

Uwaga. Nauka przedmiotów wyliczonych pod *d*, *f*, *g*, *h*, odbywa się przy jak najszerszem zastosowaniu ćwiczeń praktycznych uczniów.

B) przedmioty względnie obowiązkowe:

Drugi język krajowy jest względnie obowiązkowym dla tych uczniów, których rodzice lub opiekunowie z początkiem roku szkolnego wyraźnie oświadczą, że ich synowie lub pupile przynajmniej przez dwa lata będą brali udział w nauce tego języka. Takim uczniom wolno rozpoczętą naukę przed upływem powyższego czasu przerwać tylko z ważnych powodów za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

W każdej szkole realnej musi być dana sposobność pobierania nauki drugiego języka krajowego. Nadto będzie udzielanym jezyk łaciński celem przygotowania abituryentów do egzaminu dopełniającego w myśl rozp. c. k. Ministerstwa Wyzn. i Ośw. z dnia . . . . . .

C. Przedmiotami wolnymi są:

Język angielski lub francuski — o ile jeden z nich nie jest obowiązkowym — śpiew i stenografia. Inne przedmioty wolne mogą być w szkołach realnych zaprowadzone w miarę potrzeby za zezwolenlem Ministra Wyznań i Oświecenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

Ls. 4414/09. We Lwowie dnia 1. października 1909.

Adj. 577

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, o krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, o objęciu w zarząd kraju niższej szkoły ogrodniczej na Wulce Kapitańskiej i o popieraniu ogrodnictwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

1. Krajowa Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Tegoroczny rozwój szkoły obracał się w ramach normalnych i nie przedstawia powodu do nadzwyczajnych uwag; z przyjemnością stwierdza Komisya intenzywny udział nauczycieli tej szkoły we wszystkiem, co miało związek z podniesieniem ogrodnictwa w kraju, zwłaszcza w okolicy Tarnowa, musi jednak z tego powodu zwrócić uwagę, iż w miarę rozwoju szkoły i udziału nauczycieli w akcyi poza samą szkołą tak ważnego i korzystnego w skutkach, koniecznem jest przyjście im z pewną pomocą, a Komisya wyraża nadzieję, iż Wydział krajowy w miarę potrzeby rzeczywistej z funduszów dyspozycyjnych umożliwi utrzymanie odpowiednich praktykantów względnie młodszych instruktorów.

W interesie lepszego wykorzystania ogrodu, powiększenia rentowności, zaoszczędzenia robocizny należałoby dążyć do stworzenia sieci rurociągów, któremiby się wodę ze zbiornika na miejsce zużycia doprowadzało nawet w dalsze części ogrodu; wypracowanie odpowiedniego projektu jeszcze ze względów technicznych niemożliwe ma Wydział krajowy w stosownej chwili wdrożyć.

Wreszcie należy przystąpić do rozwiązania od lat wiszącej kwestyi, gdzie w przyszłości gmachy szkolne staną, wygotować potem plan rozmieszczenia budynków, a tem samem i szklarni niezbędnej do należytej nauki. Teraźniejsza szklarnia nie odpowiada potrzebie, powoduje ciągłe wydatki i straty, a nie można projektować nawet budowy nowej szklarni przed rozwiązaniem kwestyi co do miejsca pod wszystkie budynki szkolne. Sprawę tę wreszcie raz zakończyć należy i w budżet na rok 1911 wstawić pierwszą ratę na pokrycie kosztów

budowy nowej szklarni, celowi odpowiedniej, według wszelkich nowych wymogów wiedzy fachowej tak projektowanej, by w razie potrzeby można ją dalej rozszerzyć bez niszczenia dawniejszych części.

Zwraca się wreszcie uwagę na potrzebę rozpoczęcia doświadczeń nad stosowaniem nawozów sztucznych w ogrodnictwie, a więc konieczność dania dyrekcyi szkoły jakiego funduszu na kupno tych nawozów; może z początku wystarczy na ten cel kwota K 300, którąby na rok 1910 pokryto z oszczędności lub funduszu dyspozycyjnego, a na lata późniejsze wstawiano w budżet.

2. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Jak ze sprawozdania widać, zakład rozwija się należycie, odpowiednio pokładanym w nim nadziejach; uczniowie ukończeni znajdują zaraz umieszczenie, oddają w kraju dobre usługi, produkcya szkółek odpowiada wymogom i potrzebie, a przetwory fabryczki są zaraz rozchwytywane i bardzo chwalone. Zakład wywiera wpływ zbawienny na rozwój sadownictwa w szerokiej okolicy, mógłby o wiele więcej w tym kierunku zdziałać, gdyby siły nauczycielskie mogły więcej czasu poświęcać na stykanie się z ludnością okoliczną na miejscu. Temu stoi jednak na przeszkodzie intenzywna praca w samym zakładzie, nadmierne zaś trwałe przeciążanie sił nauczycielskich wnet by się odbiło niekorzystnie na samym zakładzie.

Narzekania zawarte w sprawozdaniu zakładu na konkurencyę Towarzystw Kółek rolniczych i gospodarskiego przez dostarczanie włościanom drzewek owocowych po cenach niższych wydają się być o tyle wygórowane, iż te oba Towarzystwa właśnie w okolice Zaleszczyk i na ciepłe Podole minimalne tylko ilości drzewek dostarczały. Tu zresztą tem lepiej dla sprawy, im więcej drzewek dobrych się wysadzi.

Zwrot ku podnoszeniu kultury winorośli jest dla miejscowości najbardziej do tego się nadających wskazany, lecz nie powinny przez to iść na plan drugi inne działy sadownictwa, jak od dawna tam istniejąca kultura moreli lub uprawa drzew szlachetnych odmian jabłek i gruszek zimowych. Z kulturą moreli zżyła się ludność tamtejsza, a choć są straty przez wymarzanie drzew i t. d., to przecież nie należy zaniedbać usiłowań i prac nad morelami; wyniki zaś świetne z jabłkami i gruszkami niech zachęcą do dalszej pracy w tym kierunku tembardziej, iż o wiele więcej miejsc nada się do kultury najszlachetniejszych jabłoni i grusz, niż dla morel a tembardziej winorośli.

3. Szkoła niższa na Wulce Kapitańskiej.

Dotychczasowy postęp robót daje rękojmię, iż wszystko na czas otwarcia będzie gotowem; mieszkanie kierownika już naprawione, główny budynek pod dachem, znaczna część gruntów, a w każdym razie najważniejsze działy otoczone taniem a dobrem ogrodzeniem (siatka druciana na słupach ze starych rur), cały szereg kwater w ogrodzie wysadzonych drzewkami doborowemi — oto stan zakładu w chwili obecnej.

Drzewka do wysadzenia użyte pochodzą przeważnie z Gumnisk z zakładu ogrodniczego, w którym obecny kierownik szkoły był zarządzającym; dają one swym wzorowym wyglądem wszelką rękojmię, iż ten dział będzie w nowej szkole jak najlepiej prowadzony.

Rozdział gruntu odpowiada potrzebie; najwięcej miejsca zajęto pod sady, następnie pod uprawę warzyw i szkółki. Szkoła bowiem wychowująca sado-

wych musi mieć dosyć drzew owocowych, na którychby się uczniowie do swego zawodu przyszłego wprawiali. Nauka warzywnictwa, jako prawie równorzędnego znaczenia ma stosowne działy pozostawione, tak samo jest miejsce do uprawy nasion warzywnych: mokrzejsze najniższe części gruntu pozostawia się pod kulturę łozy koszykarskiej, a nie zapomniano też o ogrodzie ozdobnym, w którym znajdzie miejsce zbiór roślin wszelakich w celach nauki botaniki stosowanej, oraz o pasiece. Warunki bowiem krajowe wymagają pewnej wszechstronności w nauce fachowej, by sadowy ukończony umiał również z warzywnictwa i zwykłego kwiaciarstwa dać dochody, zawiadywać niezbędną w sadzie pasieką i zimową porą przygotować sobie potrzebne w gospodarstwie kosze.

Przedłożony projekt statutu organizacyjnego odpowiada zakresowi szkoły, w której teoryę mui się dostosować do praktyki, a praktycznemi robotami stwierdza podane zasady teoryi. Komisya uważa jednak za niezbędne poczynienie w statucie takich zmian, by nauce religii; prócz egzort niedzielnych, pozostawiono przynajmniej godzinę tygodniowo na każdym roku; by uczono miernictwa o tyle, ile potrzeba, by uczeń potrafił dobrze wymierzyć kawał gruntu dany mu pod uprawę, obliczyć jego powierzchnię, podzielić go na kwatery i grządki i t. d., wreszcie by w stosownej mierze uwzględniono naukę o zbiorze, pakowaniu, przechowaniu owoców i jarzyn oraz ich najważniejszem zużytkowaniu na przeroby trwalsze, jak susz, powidła i t. d. Przecież od sadowego lub warzywnika wymaga się nie tylko wyprodukowania najlepszego plonu, ale i dania największej renty, co byłoby niemożliwem bez nauczenia go dostatecznie o zbiorze, przechowaniu i t. d. owoców i jarzyn.

Komisya zwraca wreszcie uwagę, iż obecne komórki nie odpowiadają potrzebie gospodarczego budynku, a szklarni niema wcale, bez niej zaś niepodobna myśleć o udzielaniu nauk w tym zakresie, jaki proponuje statut. Należy więc jak najrychlej przygotować plany tego gospodarskiego budynku i szklarni, wypracować kosztorysy i w budżet na rok 1911 wstawić pierwszą ratę na budowę tegoż budynku gospodarczego i szklarni w rozmiarach potrzebie obecnej odpowiadającej; plan jej jednak niech przewidzi możliwość dalszego rozszerzenia, gdy potrzeba się okaże. Do rozmieszczenia tych budynków należy też dostosować założenie ogródków przy gmachach głównym i pobocznych.

4. Popieranie ogrodnictwa w kraju.

Akcya na tem polu wielu uwag nie nastręcza, bo rozwija się normalnie choć powoli; ubiegłe słotne lato i następna ciężka zima wszędzie swe zgubne skutki wywarły i wielu lat pracy znowu potrzeba, by rany zadane ogrodnictwu wygoić.

Dobre wyniki zdaje się dawać wszędzie akcya przeszczepiania drzew owocowych; zasługuje też na większe poparcie i uwagę wszystkich powołanych do tego czynników. Szkoły ogrodnicze powinny też baczyć pilnie na rozwój tej akcyi, uczyć swych wychowanków przeszczepiania tak, by mogli wyszedłszy z szkoły czy zakładu nie tylko sami zajmować się przeszczepianiem, ale i innych wprawiać do tego.

Zakładanie sadów wzorowych u włościan będzie ważnym czynnikiem dla rozwoju racyonalnego sadownictwa, byle tym sadom na szereg lat zapewnić opiekę fachową i nadzór częsty.

Pilnie należałoby propagować znajomość racyonalnego zbioru, pakowania i przechowywania owoców, gdyż od tego zależy w wysokim stopniu korzystne zużytkowanie zbioru, a więc wysokość renty.

Dobre nadzieje rokuje rozwijająca się po powiatach akcya ku podnoszeniu ogrodnictwa zwłaszcza sadownictwa, wszelka w tym kierunku inicyatywa zasługuje na pomoc i poparcie, byle nie wchodziła w dziedzinę niepewnych prób i doświadczeń, zwłaszcza z takiemi przedsięwzięciami, które już za nieodpowiednie dla nas uznane zostały. Złe wyniki najprędzej zniechęcają; choćby w małem poczynione smutne doświadczenia nieraz gubią wiarę w rzeczy nawet niewątpliwe.

Z przyjemnością wita Komisya utworzenie przy krajowej Stacyi botaniczno rolniczej we Lwowie działu ochrony roślin i wyraża nadzieję, iż odda on poważne usługi, pomagając usuwać szkodników roślin uprawnych. Należy tylko niczego nie zaniedbać, by ludność powiadamiać o powstaniu tego działu i do korzystania z jego pomocy zachęcać.

Samo jednak powołanie do życia tego działu nie wystarczy, koniecznem jest uchwalenie i potem ścisłe wykonywanie ustawy o tępieniu szkodliwych owadów; wiadomem przecież jak olbrzymie szkody wyrządza chrabąszcz majowy i jego pędrak, gąsienice niestrzępa głogowca i innych rodzajów motyli w drzewach owocowych, lub gąsienice bielinka w kapuście i pokrewnych roślinach. Podobne ustawy o tępieniu szkodników roślinnych istnieją w innych krajach, gdzie kultura ogrodowa wysoko stoi i są niezbędne dla zabezpieczenia wielkich nakładów, wyłożonych na założenie i utrzymanie sadów i ogrodów.

Całokształt akcyi na polu podnoszenia ogrodnictwa w kraju, znaczne wydatki na ten cel już poniesione z funduszów publicznych i jeszcze niezbędne wymagają nieodzownie ujednostajnienia i nadzoru stałego, systematycznego a życzliwego. Jeżeli się nie zapewni jak najrychlej takiego nadzoru, to wiele pracy i funduszów może się zmarnować, wiele przeoczyć, popsuć, zaniechać — mimo najlepszej może chęci i woli tych, którzy w zakładach i po powiatach pracują. Zapobiedz temu zdoła tylko ustanowienie krajowego inspektora dla wszelkich spraw ogrodniczych, którego zadaniem byłoby nadzorować techniczną stronę całej akcyi, kontrolować działalność powiatowych instruktorów krajowych zakładów, zużycie grosza publicznego — być doradcą ich i inicyatywy prywatnej, jaka istnieje już lub zgłaszać się będzie — szerokiem okiem i życzliwem sercem objąć całą akcyę, usuwać błędy a popierać, gdzie potrzeba zajdzie.

Komisya stawia przeto odpowiedni wniosek i ma nadzieję — nie zatajając trudności, jakich nie braknie przy wyborze odpowiedniej osobistości, że najdalej z rokiem 1911 posada krajowego inspektora ogrodnictwa obsadzoną zostanie.

Wreszcie przyłącza tu Komisya załatwienie petycyi Wydziału powiatowego w Wieliczce o subwencyę na pokrycie kosztów budowy domu dla kierownika zakładu, będącego zarazem powiatowym instruktorem sadownictwa. Zakład jest daleko od środka miasta, kierownik dla braku mieszkania przy nim musiał mieszkać w mieście, zaniedbując go mimo woli; nie było gdzie urządzać kursów koniecznych, jednem słowem akcya była tylko połowiczną. Budowa domu skromnego ale celowi odpowiedniego wymagała znaczniejszego — jak na fundusze powiatu — wkładu, którego zamortyzowanie możliwe tylko przy pomocy funduszu krajowego. Komisya proponuje subwencyę na ten cel

w postaci przyczyniania się z funduszów kraju do spłaty rat amortyzacyjnych pożyczki na budowę zaciągnąć się mającej.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, o zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, o założeniu krajowej szkoły ogrodniczej na Wulce Kapitańskiej, oraz o popieraniu ogrodnictwa w kraju.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu sporządzenie planów i kosztorysów i wstawienie w budżet na rok 1911 względnie następne lata rat, na pokrycie kosztów budowy nowej odpowiedniej szklarni przy szkole ogrodniczej w Tarnowie, oraz uzyskanie od c. k. Rządu stosownej na ten cel subwencyi.

3. Sejm uchwala statut organizacyjny krajowej szkoły ogrodniczej na Wulce Kapitańskiej, poleca jednak uzupełnić przedłożony projekt w kierunku wprowadzenia nauki religii przynajmniej jednej godziny tygodniowo na każdym roku nauki, prócz exhort niedzielnych, nauki miernictwa i nauki zbioru i przechowania oraz zużytkowania owoców i jarzyn w odpowiednim takiej szkole zakresie.

4. Sejm ustanawia etat następujący w krajowej szkole ogrodniczej na Wulce Kapitańskiej (jak w sprawozdaniu Wydziału krajowego).

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu sporządzenie planów i kosztorysów budynku gospodarczego oraz szklarni odpowiedniej przy szkole na Wulce Kapitańskiej i wstawienie do budżetu na rok 1911 stosownej kwoty na pokrycie kosztów budowy, oraz odniesienie się do c. k. Rządu o przyczynienie się do kosztów tej budowy.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przedłożenie na najbliższej sesyi projektu ustawy o tępieniu szkodników ogrodowych.

7. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przedłożenie na najbliższej sesyi wniosku systemizowania od roku 1911 posady krajowego inspektora ogrodnictwa, i wstawianie w budżet od roku 1911 począwszy kwot potrzebnych na płacę, koszta podróży itd. tegoż, oraz uzyskanie od c. k. Rządu odpowiedniego przyczyniania się do tych wydatków.

Przewodniczący
Brykczyński.

Sprawozdawca
J. Brunicki.

Ls. 3.116/1908. We Lwowie, dnia 27. października 1908.

A. g 578

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wnioskach poselskich i petycyach. domagających się utworzenia nowych powiatów politycznych i starostw powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Poseł Stanisław Henryk hr. Badeni postawił wniosek o rozdział powiatu politycznego buczackiego i utworzenie nowego c. k. Starostwa w Monasterzyskach dla okręgu powiatu sądowego monasterzyskiego (l. 1.660); poseł Kiweluk zażądał rozdziału powiatu powiatu politycznego husiatyńskiego i utworzenia nowego c. k. Starostwa w Kopyczyńcach dla powiatu sądowego kopyczynieckiego (z wyjątkiem gmin Postołówki i Rakowego Kąta l. 1.252); poseł Merunowicz postawił wniosek, ażeby w obrębie dotychczasowego powiatu politycznego lwowskiego utworzone zostało drugie c. k. Starostwo powiatowe w Szczercu (l. 1.458); poseł Żardecki zażądał utworzenia c. k. Starostwa powiatowego w Leżajsku (l. 1.256). Następnie wniósł p. Skrzyński o utworzenie nowego c. k. Starostwa w Dynowie powiatu brzozowskiego, (l. 2.322); p. Antoni Staruch o utworzenie nowego c. k. Starostwa w Baligrodzie, powiatu liskiego (l. 1.929), liczy mieszkańców 1.890); p. Makuch o utworzenie nowego c. k. Starostwa w Uściu zielonem, powiatu buczackiego (l. 1.815), (liczy mieszkańców 2.480).

Prócz tego postawione zostały w Sejmie, ale nie doszły jeszcze do pierwszego czytania:

wniosek p. Górskiego o utworzenie nowego c. k. Starostwa w Lipnicy murowanej (powiatu bocheńskiego), liczy mieszkańców 1.500);

wniosek p Wincentego Krasińskiego w sprawie kreowania nowego c. k. Starostwa w Ustrzykach dolnych (powiatu liskiego);

wniosek p. Antoniego Theodorowicza w sprawie utworzenia nowego c. k. Starostwa w Obertynie (powiatu horodeńskiego);

wniosek p. Myjaka żądający utworzenia nowego c. k. Starostwa w Łącku (powiatu nowosandeckiego);

wniosek p. Wrześniowskiego żądający kreowania nowego c. k. Starostwa w Rymanowie (powiatu sanockiego);

i wniosek p Krzysztofowicza, żądający utworzenia nowego c. k. Starostwc w Gwoździcu, powiatu kołomyjskiego (l. 3.074).

Prócz tego wpłynęły liczne petycye różnych gmin miejskich i wiejskich, domagające się utworzenia licznych nowych Starostw, a mianowicie: z miasta Tyśmienicy (l. 1.350) o utworzenie tamże nowego starostwa i rozdzielenie w ten sposób powiatu tłumackiego i stanisławowskiego; z miasta Bolechowa, powiatu doliniańskiego, o utworzenie nowego Starostwa w Bolechowie (l. 1.346); z mia-

sta Dębicy, powiatu ropczyckiego, o utworzenie nowego Starostwa w Dębicy (l. 2.257); z miasteczka Dukli, powiatu krośnieńskiego, o utworzenie nowego Starostwa w Dukli (l. 1.554); z miasteczka Makowa, powiatu myślenickiego, o utworzenie nowego Starostwa w Makowie (l. 2.256); z miasta Bełza, powiatu sokalskiego, o rozdział powiatu sokalskiego przez utworzenie nowego c. k. Starostwa w Bełzie dla obszaru okręgu sądu powiatowego bełzkiego, z przyłączeniem doń okręgu sądu powiatowego uhnowskiego (z powiatu politycznego rawskiego) z miasteczka Toporów, powiatu brodzkiego, o założenie nowego c. k. Starostwa w Toporowie (l. 2.555); z miasteczka Suchej, powiatu żywieckiego, o założenie nowego c. k. Starostwa w Suchej (l. 2.679); z miasta Dubiecka, powiatu przemyskiego, tudzież z licznych gmin z okolicy Dubiecka, jako to: przedmieście Dubiecko, obszar dworski Dubiecko, gminy: Średnia, Kosiłowa, Tarnawka, Bachów, Skopów, Iskań, Reczpol, Krzywcza, Drohobyczka, Ruszelczyce, Piątkowa, Babice, Słonne, Połchowa, Podbukowina, Sielnica, Bachórz, Śliwnica, gmina i obszar dworski Ruska wieś, gmina i obszar dworski Nienadowa, gmina Hyżyna (l. 2.717, 2.793, 2.795, 2.692) o utworzenie Starostwa w Dubiecku;

z gmin i obszarów dworskich okręgu sądowego birczańskiego, powiatu dobromilskiego, o założenie nowego c. k. Starostwa w Birczy (l. 2.945);

z gminy miasteczka Zakliczyn o założenie nowego Starostwa w Zakliczynie nad Dunajcem, powiatu brzeskiego (l. 2 932);

z gminy Założce, powiatu brodzkiego, o założenie nowego c. k. Starostwa w Założcach

i z miasta Rozwadowa, powiatu tarnobrzeskiego, o założenie nowego c. k. Starostwa w Tarnobrzegu (l. 2.157).

Ilość starostw powiatowych, utworzonych rozporządzeniem minist. z 23. stycznia 1867 w miejsce dawniejszych mięszanych urzędów sądowo-administracyjnych okazała się już oddawna niedostateczną i z pierwotnej cyfry 74 urosła już do dziś na 79, przez otwarcie nowych Starostw: w Podgórzu, Strzyżowie, Przeworsku, Peczeniżynie i Zborowie, a w miarę wzrostu ludności, zwiększania się zakresu działania władz rządowych wskutek coraz to nowych ustaw administracyjnych, których wykonanie jest władzom politycznym poruczone, wreszcie wobec potrzeby utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego w kraju będzie się ta ilość okazywać coraz bardziej niedostateczną. To też jakkolwiek każde pomnożenie urzędów i urzędników połączone jest zawsze z kosztami, spadającymi na barki podatników, dawano niejednokrotnie w naszych ciałach reprezentacyjnych wyraz potrzebie powiększenia urzędów politycznych najniższej instancyi, ażeby ludności kraju ułatwić ile możności bezpośrednie częste stykanie się z organami administracyi państwowej. Ludność kraju rozumie też bardzo dobrze, że korzyści, jakie płyną ze szybkiego i sprężystego funkcyonowania władz administracyjnych, są daleko większe, aniżeli oszczędności, polegające na powstrzymaniu się od stworzenia koniecznie potrzebnej liczby urzędów i urzędników, i że szkody, wyrządzone przez brak dostatecznej ilości organów urzędowych i zbyt wielką ich odległość, z czego wynika zmarnowanie całego szeregu uprawnionych interesów ludności, oraz niemożność roztoczenia nad nią potrzebnej opieki i udzielania jej potrzebnej pomocy, są daleko znaczniejsze, aniżeli wydatki potrzebne na takie urządzenie władz, by one mogły należycie spełnić swoje obowiązki i zadania społeczne i podołać wszystkim słusznie do władzy stawianym a coraz bardziej zwiększającym się wymaganiom.

Dlatego też powitał Sejm oklaskami zapowiedź utworzenia całego szeregu nowych Starostw, zawartą w zagajającem obecną sesyę sejmową przemówieniu J. E. pana Namiestnika, Komisya administracyjna zaś proponuje rezolucyę, wzy-

wającą c. k. Rząd, ażeby nie szczędził środków potrzebnych na ten cel przez cały szereg lat.

Wnioski i petycye, będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, tudzież przemówienia poselskie, wypowiedziane dla uzasadnienia poszczególnych wniosków przy ich pierwszem czytaniu, zawierają dużo szczegółów, przemawiających na korzyść miast i miasteczek, wskazanych tamże jako pożądane siedziby przyszłych nowych Starostw. Komisya administracyjna uznaje w zupełności, że za każdą z wymienionych miejscowości przemawia wiele argumentów i że powiaty polityczne, których podziału domagają się wnioskodawcy, nadają się istotnie do podziału. Komisya administracyjna sądzi jednak, że tej kwestyi nie można traktować na wyrywki, czyli że nie można zalecać rządowi tych tylko miast i wzywać go do podziału tych tylko powiatów, co do których wpływają do Sejmu wnioski i petycye, bez względu na wszystkie inne miasta i powiaty i bez wiadomości, jak daleko rząd w utworzeniu nowych starostw pójść zamierza, lecz że należy zestawić i wskazać rządowi te wszystkie powiaty w kraju, które się przedewszystkiem do utworzenia nowych Starostw nadają, a zarazem wezwać rząd, by obmyślił systematyczny plan całej akcyi tworzenia nowych Starostw i przedłożył go Sejmowi do zaopiniowania w myśl §. 19. ustęp 2. statutu krajowego, podobnie jak to było w r. 1866. Wtedy to rząd, zamierzając przystąpić do reorganizacyi władz politycznych, do zniesienia ówczesnych mięszanych urzędów sądowo-politycznych pierwszej instancyi, tudzież urzędów cyrkularnych czyli obwodowych, stanowiących drugą instancyę i do wprowadzenia w to miejsce dzisiejszych urzędów powiatowych, nazwanych przez ustawę z 19. maja 1868 c. k. Starostwami, oraz do poddania ich bezpośrednio pod c. k. Namiestnictwo i do przeprowadzenia nowego administracyjnego podziału kraju, przedłożył cały operat wraz z motywami Sejmowi do zaopiniowania w myśl §. 19. ust. 2. statutu krajowego i Sejm udzielił swej opinii po przeprowadzeniu bardzo obszernej i wyczerpującej rozprawy (patrz alegaty nr. XXXI, XXXII. i LXXXV. do stenogr. spraw. sejmow. z r. 1865/6, tudzież stenograficzne sprawozdania z 13, 71, 72, 73, 74 i 75 posiedzenia Sejmu krajowego z r. 1865/6). Sejm krajowy musi mieć przed sobą obraz całości, gdyż bez niego nie może sobie wyrobić stanowczego zdania i nie byłby w stanie orzec o większej lub mniejszej konieczności i nagłości założenia nowych Starostw w pewnych konkretnych miejscowościach.

Jest jednak zadaniem komisyi administracyjnej obecnie już przygotować rozstrzygnienie ile możności rozważyć, które powiaty i miejscowości nadają się najlepiej do utworzenia nowych Starostw. Komisya administracyjna wychodzi przytem z założenia, że w Galicyi, jako kraju terytoryalnie największym i najludniejszym w całej monarchii, powinno być przynajmniej tyle starostw, co w mniejszych terytoryalnie i mniej ludnych, choć więcej przemysłowych Czechach, czyli, że ich ma być przeszło 100, z czego wynikałaby potrzeba stworzenia jeszcze przynajmniej 30 nowych Starostw w stosunkowo niezbyt długim czasie. W tym celu należałoby rozpatrzeć stosunki galicyjskich powiatów pod względem ich terytoryalnej rozciągłości, liczby i ruchu ludności, środków komunikacyjnych, rozwoju budowlanego miast w powiecie położonych, ruchu handlowego i przemysłowego w tychże miastach, położenia powiatów nadgranicznego lub odległego od granicy, ich konfiguracyi i odległości poszczególnych gmin od siedziby powiatu i t. d. i przekonać się w ten sposób, które powiaty i miasta zasługują przedewszystkiem na uwzględnienie. Częściowy wynik tego rozpatrzenia przedstawia się, co do powiatów, jak następuje:

Pod względem ludności pierwsze miejsce zajmuje powiat przemyski, drugie miejsce powiat brodzki, następnie 3. jarosławski, 4. rzeszowski, 5. stanisławowski, 6. drohobycki, 7. tarnopolski, 8. lwowski, 9. buczacki, 10. nowosondecki, 11. stryj-

ski, 12. borszczowski, 13. kołomyjski, 14. żywiecki, 15 złoczowski, 16. rohatyński, 17. tarnowski, 18. wadowicki, 19. tłumacki, 20. doliniański, 21. rawski, 22. bocheński, 23. kamionecki, 24. sanocki, 25. bialski, 26. sokalski, 27. brzeski, 28. samborski, 29. liski, 30. brzeżański Na 31. miejscu stoi powiat husiatyński, na 32. powiat łańcucki.

Pod względem rozciągłości terytoryalnej pierwsze miejsce zajmuje powiat doliniański, 2. stryjski, 3. kossowski, 4. nadwórniański, 5. liski, 6. brodzki, 7. kamionecki, 8. turecki, 9. drohobycki, 10. rawski, 11. jarosławski, 12. sokalski, 13. nowotarski, 14. lwowski, 15. nowosandecki, 16. sanocki, 17. żółkiewski, 18. buczacki, 19. złoczowski, 20. kałuski, 21. tarnopolski, 22. brzeżański, 23. żywiecki, 24 rohatyński, 25. cieszanowski, 26 podhajecki, 27. myślenicki, 28. borszczowski, 29 jaworowski, 30. przemyski.

Granicznymi powiatami od strony Śląska pruskiego są bialski i chrzanowski; od strony Królestwa polskiego, Podola i Wołynia powiaty: chrzanowski, krakowski, bocheński, brzeski, dąbrowski, mielecki, tarnobrzeski, niski, łańcucki, jarosławski, cieszanowski, rawski, sokalski, kamionecki, brodzki, zbaraski, skałacki, husiatyński, borszczowski, po części zaleszczycki.

Najbardziej wydłużoną konfiguracyę wykazują powiaty: stanisławowski, kałuski, stryjski, brodzki, po części łańcucki.

Ze względu na ruch ludności wywołany emigracyą stoją w pierwszym rzędzie powiaty bialki i chrzanowski; ze względu na przemysł naftowy powiat drohobycki, ze względu na gminy podmiejskie zasługuje też na szczególną uwagę powiat lwowski

Z powyższego zestawienia wynika, że na pierwszy plan wysuwają się powiaty: brodzki, jarosławski, stryjski, borszczowski, rawski, sokalski i kamionecki jako takie, które łączą w sobie i stosunkowo największą liczbę ludności i największy obszar i charakter powiatów nadgranicznych, a powiat brodzki nadto jeszcze bardzo wydłużoną konfiguracyę

Inne wyżej wymienione powiaty, w liczbie 47 odznaczają się bądźto liczbą ludności bądź rozciągłością terytoryalną, bądź położeniem nadgranicznem, bądź żywym ruchem ludności. W ich rzędzie znajdują się powiaty: buczacki, bocheński, horodeński, husiatyński, łańcucki, lwowski, liski, doliniański, przemyski, myślenicki, tłumacki, sanocki, nowo-sandecki, których podziału domagają się wnioskodawcy lub petenci. I na jedne i na drugie z wyżej wymienionych powiatów zwraca Komisya administracyjna uwagę c. k. Rządu i zajmuje życzliwe stanowisko zarówno wobec nich jakoteż i wobec wymienionych w petycyach miast, leżących w innych powiatach aniżeli wyżej wymienione, o ile warunki i potrzeby tych miast i ich okolicy przemawiają za uczynieniem ich siedzibami starostw powiatowych; Komisya administracyjna sądzi, że co do wielu z nich te warunki już istotnie zachodzą.

Co do specyalnych stosunków miast, ubiegających się o starostwa powiatowe, Komisya administracyjna ogranicza się do wymienienia cyfry ich mieszkańców, przytoczenia tej ustawy gminnej, której dotycząca miejscowość podlega, tudzież do zaznaczenia, czy miejscowość ta leży przy kolei żelaznej, czy też nie. I tak: Miasto Bełz, dawna siedziba województwa ruskiego, obecnie podlegające ustawie gminnej z r. 1896, liczy 5.100 mieszkańców i leży przy linii kolejowej Bełz-Sokal, w punkcie, w którym zbiegają się trzy powiaty polityczne: sokalski, rawski i żółkiewski. Miasteczko Bircza podlega ustawie z 1866, liczy 2.100 mieszkańców, niema kolei żelaznej.

Miasto Bolechów podlega ustawie gminnej z r. 1896, liczy 4.240 mieszkańców, położone jest przy szlaku kolejowym Stryj-Stanisławów. Miasto Dębica podlega ustawie gminnej z r. 1896, liczy 4.000 mieszkańców, leży przy głównej linii

kolejowej Lwów-Kraków, ma liczną załogę wojskową oraz gimnazyum, miasteczko Dubiecko podlega ustawie z r. 1866, liczy mieszkańców 1.790, nie ma linii kolejowej, leży w najludniejszym ze wszystkich, powiecie przemyskim; miasto Dukla leży w przesmyku Dukielskim od strony granicy węgierskiej, a więc w punkcie granicznym strategicznie ważnym, liczy ludności 3.220 głów, podlega ustawie gminnej z r. 1896, nie ma kolei żelaznej; miasteczko Maków podlega ustawie z r. 1896, liczy mieszkańców 3.180, leży przy kolei państwowej; miasto Gwoździec leży przy linii kolejowej Delatyn-Kołomyja-Zaleszczyki; miasto Rozwadów podlega ustawie z r. 1896, liczy 3.010 mieszkańców, leży przy linii kolei państwowej; miasto Sucha podlega ustawie z r. 1896, liczy 4.220 mieszkańców, leży przy linii kolei państwowej; miasteczko Toporów, podlega ustawie z r. 1866, liczy 4.430 mieszkańców, nie ma kolei żelaznej; miasteczko Zakliczyn leży w powiecie brzeskim, niema linii kolejowej, liczy mieszkańców niżej 2.000, oddzielone od Brzeska rzeką Dunajcem; miasteczko Załoźce podlega ustawie z r. 1896, liczy mieszkańców 7.320, kolei żelaznej nie ma.

Komisya administracyjna wstrzymuje się od wymieniania z własnej inicyatywy jakichkolwiek innych miast i miasteczek, które nie wniosły do Sejmu petycyi o otwarcie tamże nowych starostw; sądzi jednak, że może zrobić wyjątek co do trzech miejscowości i zwrócić szczególniejszą uwagę c. k. Rządu na Halicz (powiat stanisławowski), Skole (powiat stryjski) i Oświęcim (powiat bialski) tak ze względu na rozległość powiatu stanisławowskiego i stryjskiego, oraz ruch emigracyjny na granicy śląskiej, jakoteż ze względu na lokalne warunki wymienionych miejscowości.

W myśl powyższych wywodów Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby opracował plan sukcesywnego utworzenia około 30 nowych c. k. Starostw powiatowych w Galicyi w stosunkowo niedługim czasie i aby go przedłożył w całości Sejmowi krajowemu do zaopiniowania, w myśl §. 19. ust. 2. statutu krajowego.

2. Wzywa się c. k. Rząd centralny, aby zapewnił na ten cel potrzebne fundusze.

3. Wnioski i petycye, domagające się utworzenia nowych c. k. Starostw w Monasterzyskach, Kopyczyńcach, Szczercu, Leżajsku, Dynowie, Uściu zielonem, Lipnicy murowanej, Ustrzykach dolnych, Obertynie, Łącku, Rymanowie, Tyśmienicy, Bolechowie, Dębicy, Dukli, Makowie, Bełzie, Toporowie, Suchej, Dubiecku, Birczy, Zakliczynie, Załoźcach, Tarnobrzegu, Gwoździcu będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, odstępuje się c. k. Rządowi, jako materyał do zbadania i możebnego uwzględnienia przy układaniu wyżej wspomnianego planu, wzywając go zarazem, by przedewszystkiem wziął na uwagę te powiaty i te miejscowości, co do których zachodzi jak największa ilość powodów przemawiających za utworzeniem tam nowych starostw.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
Starzyński.

LW. 104.705/1909. We Lwowie, dnia 1. października 1909.

Aleg 579

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie dróg wodnych.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z dnia 9. września 1908 l. 89.855 przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi szczegółowo stan sprawy budowy dróg wodnych. Ze sprawozdania tego okazuje się, że do roku 1908 nie rozpoczęto wcale budowy dróg wodnych w Galicyi, na Szlązku i w Austryi dolnej, która to budowa w myśl ustawy z 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 miała być podjętą w roku 1904, prowadzono zaś tylko budowę dróg wodnych w Czechach (kanalizacyę Łaby i Wełtawy) i rozpoczęto budowę zbiornika wody na Bystrzycce w dorzeczu Beczwy na Morawie.

Od roku 1908 sprawa budowy dróg wodnych w Galicyi postąpiła o tyle, że po wydaniu konsensu na kanalizacyę Wisły w Krakowie i Podgórzu (reskrypt c. k. Ministerstwa handlu z 7. marca 1908 l. 3.004 W. St. ex 1907) oddano wykonanie części kolektora Krakowskiego gminie miasta Krakowa, kanalizacyi zaś Wisły i budowy kolektora Podgórskiego dotychczas nie rozpoczęto, gdyż ekspozytura krakowska dyrekcyi budowy dróg wodnych nie przygotowała dotychczas operatu rozdania robót.

W pięć lat po przeprowadzeniu reambulacyi politycznej wydało wreszcie c. k. Ministerstwo handlu reskryptem z dnia 13. marca 1909 l. 1.588 W. St. ex 1906 konsens na budowę części kanału spławnego galicyjskiego od Zatora do Samborka, w którym to konsensie uwzględniono wszystkie żądania Wydziału krajowego co do odwodnienia gruntów rowami równoległymi do kanału spławnego, tudzież dostarczenia wody z kanału dla stawów rybnych i do nawodnienia łąk i pastwisk (w gminach Ryczów, Brzezinka, Jaśkowice i Wielkie Drogi, tudzież na obszarach dworskich Spytkowice, Półwieś, Kosowa, Wielkie Drogi i Borek szlachecki).

Mimo wydania konsensu na budowę nie przystąpiło jednak c. k. Ministerstwo handlu do rozpoczęcia robót na kanale Zator-Samborek i dopiero usilnym staraniom Koła polskiego i JE. p. Ministra dla Galicyi powiodło się wyjednać zarządzenie wykupna gruntów, a ewentualnie także budowy przejazdów, o ile krakowska ekspozytura dyrekcyi budowy dróg wodnych przygotuje operaty rozdania robót.

Dnia 9. i 10. lipca 1909 przeprowadzoną została rewizya trasy częśoi kanału od Skotnik do Płaszowa km. 134·836 do 146·260 na długości 11·424 km. w gminach Skotniki, Pychowice, Zakrzówek Ludwinów, Podgórze, Kraków, Dąbie i Płaszów. Projekt budowy obejmuje: kanał

spławny od km. 134·836 do 142·620, skanalizowaną Wisłę od km. 142·620 do 144·315 i port w Podgórzu, Dąbiu i Płaszowie od km. 144·315 do 146·260. Różnica poziomu wody między km. 134·836 (wysokość nad morzem 215·38 m.) a skanalizowaną Wisłą (199·40 m. nad morzem) ma być pokonaną zapomocą 3 szluz o spadzie 4·76 m., 4·76 m. i 6, w 6 m, nadto zaś ma być zbudowana przy wjeździe z Wisły do portu czwarta szluza dla ochrony portu od wielkiej wody ze spadem 4·82 m.

Delegat Wydziału krajowego zażądał budowy kanału lateralnego przynajmniej jednotorowego wzdłuż Wisły w Podgórzu, ażeby komunikacya w czasie wezbrań Wisły nie była przerywaną, tudzież prawa poboru wody przez właścicieli przyległych gruntów dla celów nawodnienia, obok tego zaś poparł żądania miasta Krakowa co do założenia basenu na lewym brzegu Wisły przy stacyi kolejowej w Grzegórzkach, urządzenia przystani w Zakrzówku, połączenia lewego brzegu Wisły w Dąbiu z portem i budowy syfonu dla kolektora z Dębnik pod kanałem spławnym celem połączenia tego kolektora z kolektorem podgórskim — wreszcie żądanie miasta Podgórza co do urządzenia przystani w Ludwinowie, gdyby kanał lateralny w Podgórzu nie miał być zbudowany. Nadto zażądał delegat Wydziału krajowego przeprowadzenia w roku bieżącym rewizyi trasy kanału na przestrzeni od Zatora do granicy szląskiej (wedle obecnego projektu w Kaniowie), tudzież reambulacyi politycznej kanału od Samborka do Płaszowa i od Zatora do Kaniowa.

Objęcie wykonania robót przez kraj.

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu o budowie dróg wodnych (pag. 8 i 9) nadmieniliśmy, na zapytanie c. k. Ministerstwa handlu z 21. maja 1908 l. 974/W. St. oświadczył Wydział krajowy w odezwie 28. sierpnia 1908 l. 67.467 gotowość objęcia wykonania pewnych kategoryj robót przy kanalizacyi Wisły po myśli rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 27. października 1903 po cenach jednostkowych kosztorysu, a mianowicie:

a) ścian pilotowych i pilotów kosztem 2,088.446 K;

b) robót ziemnych kosztem około 2,000.000 K.

Propozycyi tej nie przyjęło c. k. Ministerstwo handlu, lecz poleciło ekspozyturze c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych w Krakowie przeprowadzić z Wydziałem krajowym rokowania co do objęcia wykonania pewnej przestrzeni budowlanej lub dostawy odpowiednich materyałów budowlanych kosztem, który nie może przekroczyć wysokości datku kraju (t. j. $^1/_8$ części kosztów kanalizacyi).

W protokole z 13. listopada 1908 spisanym we Lwowie zawarto preliminarya umowy, według której kraj miał objąć wykonanie wszystkich robót budowlanych na przestrzeni Wisły poniżej km. 79·400 (mostu kolejowego w Podgórzu) na brzegu prawym, a poniżej km. 79·970 (stacyi kolejowej w Grzegórzkach) na brzegu lewym z wyłączeniem jazu, obustronnych kolektorów i urządzeń mechanicznych przy szluzie po cenach fiskalnych (kosztem 1,496.000 K).

Umowy tej nie zatwierdziło jednak c. k. Ministerstwo handlu, lecz reskryptem z 8. marca 1909 l. 171. zarządziło nową rozprawę w Wiedniu na 29. marca 1909, w której delegaci c. k. Ministerstwa handlu zredukowali ceny jednostkowe kosztorysu, tak iż suma kosztorysowa robót, jakie miałyby być oddane Wydziałowi krajowemu, wynosiłaby 1,201.399 K 24 gr.

Gdy do wykonania tych robót byłoby potrzebne zakupno kosztownej pogłębiarki parowej, oraz przydzielenie 3 sił technicznych na prze-

ciąg lat czterech (1909—1912), koszta zaś inwestycyj i zarządu nie znalazłyby pokrycia w spodziewanych oszczędnościach, oznajmił Wydział krajowy odezwą z 2. czerwca 1909 l. 56.980 c. k. Namiestnictwu, że nie reflektuje na objęcie robót przy kanalizacyi Wisły.

Preliminarz budowy dróg wodnych na r. 1910.

Na kikakrotne przypomnienia nadesłało c. k. Ministerstwo handlu preliminarz budowy dróg wodnych na r. 1910 dopiero przy reskrypcie z 17. września 1909 l. 3.533 W. St.

Według tego preliminarza mają wynosić wydatki na budowę dróg wodnych w r. 1910:

1. w Czechach . .	30,800.793 K
2. w Galicyi . . .	8,352.228 „
3. w Morawie . .	5,451.871 „
4. w Austryi dolnej .	2,777.378 „
razem . .	47,382.270 K

Z powyższej sumy przypada na Galicyę:

A) Rubr. I.	Pobory osobiste personalu ekspozytury w Krakowie (50 urzędników i funkcyonaryuszów technicznych, 2 urzędników konceptowych, 2 geometrów, połowa poborów 1 inspektora przemysłowego, 1 urzędnika rachunkowego, 4 urzędników kancelaryjnych i 5 woźnych)	215.447 K
B) Rubr. II.	Koszta podróży i przesiedlenia . . .	25.000 „
„ III.	Remuneracye i zapomogi	8.000 „
„ IV.	Urządzenia dobroczynne (zabezpieczenie od choroby i wypadków itd.)	1.000 „
„ V.	Potrzeby kancelaryjne	15.000 „
„ VI.	Koszta druków	1.500 „
„ VII.	Koszta porta, telegramów i telefonu . .	200 „
„ VIII.	Najem i utrzymanie budynków skarbowych .	12.500 „
„ IX.	Opłaty publiczne (podatek gruntowy itd). .	10.000 „
„ X.	Wydatki rozmaite	2.000 „
„ XI.	Zwroty dochodów	— „
„ XII.	Roboty wstępne w polu	5.000 „
	razem . .	295.647 K
C)	Kanalizacya Wisły w Krakowie, wykupno gruntów i koszta budowy	3,000.000 „
D)	Wykupno gruntów na przestrzeni Zator-Samborek-Kraków.	2,500.000 „
E)	16·2% kosztów centralnego kierownictwa w r. 1910 preliminowanych na 750.821 K	121.633 „
F)	dto za lata 1904—1908 (w sumie 3,417.963) . .	553.710 „
	dto za r. 1909 (w sumie 699.983)	113.397 „
G)	Zwrot kosztów robót przygotowawczych dla budowy dróg wodnych w Galicyi za lata 1904—1908 . .	715.031 „
	dto za r. 1909	1,052.810 „
	Ogółem . .	8,352.228 K

Przy 95% kursie emisyjnym pożyczki wyniesie kapitał nominalny w obligacyach 8,791.819 K, półroczna zaś rata anuitetowa 4% pożyczki umarzalnej w 90 latach 181.145 K, z czego przypada:

na państwo $^7/_8$ . . . . . 158.502 K
na kraj $^1/_8$ . . . . . 22.643 „

Ponieważ c. k. Ministerstwo handlu do r. 1908 nie rozpoczęło budowy dróg wodnych w Galicyi, zatem z wykazanej sumy 8,352.228 K należy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 14. listopada 1905, tudzież postanowień §§. 12. i 6. państwowej ustawy kanałowej potrącić: wydatek pod F) . . . 553.710 K
„ „ G) . . . 715.031 „ 1,268.741 „
tak iż kraj może być obciążony tylko $^1/_8$ częścią kwoty . 7,083.487 K, wskutek czego półroczna rata anuitetowa 22.643 K, jaką kraj w r. 1910 miałby wypłacić, odpowiednio się zredukuje.

Ponieważ Wysoki Sejm w budżetach krajowych z lat poprzednich uchwalił już na ten cel sumę 42.357 K, zatem nie zachodzi potrzeba wstawiania osobnego kredytu do preliminarza krajowego na rok 1910.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 1. października 1909 l. 104.705 o budowie dróg wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby:

a) zarządził przeprowadzenie rewizyi trasy i reambulacyi politycznej przestrzeni kanału spławnego od Zatorza do granicy śląskiej, tudzież reambulacyi politycznej przestrzeni kanału spławnego od Samborka do Płaszowa;

b) przystąpił bezzwłocznie do budowy kanału spławnego na przestrzeni Zator-Samborek.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 107.207/1909. We Lwowie, dnia 1. października 1909.

A 580

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanej posiadłości tabularnej w Wiszniowie, osobnej gminy administracyjnej pod nazwą Łukowiec wiszniowski.

Wysoki Sejmie!

W roku 1887 nabyło kilkunastu osadników mazurskich dobra tabularne w Wiszniowie powiat Rohatyn, w obszarze 1.318 m. i rozparcelowało je między stu kilkudziesięciu kolonistów mazurskich. Posiadłości te wydzielono następnie z księgi gruntowej dóbr Wiszniów i przeniesiono do księgi gruntowej gminy kat. Wiszniów.

W roku 1892 wnieśli osadnicy do Wydziału krajowego prośbę o utworzenie z pomienionego obszaru nowej gminy administracyjnej pod nazwą Łukowiec wiszniowski.

Przeprowadzone przez Wydział krajowy dochodzenia wykazały, że jakkolwiek ta osada już wówczas posiadała warunki samoistnej gminy administracyjnej, to jednak przeciw utworzeniu tej nowej gminy przemawiała ta okoliczność, że jej terytoryum nie obejmowało zwartego kompleksu gruntów, lecz było w kilku miejscach przedzielone gruntami należącymi do poszczególnych mieszkańców gminy Wiszniów.

Z tego też powodu c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 3. listopada 1894 l. 11.386 oświadczyło się przeciw projektowanemu utworzeniu nowej gminy, wobec czego Wydział krajowy na wniesioną w r. 1893 ponowną prośbę osadników rozporządzeniem z 7. września 1898 l. 40.381 doradził tymże, by postarali się przedewszystkiem o utworzenie zwartego terytoryum przyszłej gminy przez wykupno, względnie zamianę odnośnych gruntów.

Z przedłożonych obecnie przez Wydział powiatowy aktów, okazuje się, że kwestya ta została już uregulowaną, gdyż osada Łukowiec obejmuje obecnie jednolity kompleks gruntów należących wyłącznie do kolonistów.

Liczy ona około 200 gospodarstw i przeszło 1500 mieszkańców.

Posiada własny kościół i szkołę. Siła podatkowa tej osada wynosi przeszło 2000 K. Już w czasie założenia tej osady przeznaczono na wspólne pastwisko 175 morgów gruntu, który na razie jest zaintabulowany na rzecz poszczególnych osadników, z chwilą jednak utworzenia nowej gminy, stanie się jej własnością.

Niema zatem żadnej wątpliwości, że Łukowiec wiszniowski, jako przyszła gmina administracyjna podoła obowiązkom własnego i poruczonego zakresu działania gminy, a nawet dotąd rządzi się faktycznie samoistnie, pokrywając swe potrzeby administracyjne w drodze repartycyi.

Wprawdzie gmina Wiszniów sprzeciwia się projektowanemu utworzeniu z osady Łukowiec samoistnej gminy administracyjnej. Jedyny atoli argument przytoczony w uchwale Rady gminnej z 10. kwietnia 1909, iż mieszkańcy Wiszniowa posiadają grunta pomieszane między mieszkańcami osady Łukowiec, odpada, wobec relacyi Wydziału powiatowego z 7. czerwca 1909 l. 2494, w której twierdzeniu temu stanowczo zaprzeczono.

Wcielenie tej osady do gminy Wiszniów nie jest wskazane tak ze względu na znaczniejszą odległość jej od zabudowanej części gminy, wynoszącą około 7 km. jak i z uwagi na ewentualne niesnaski, z powodu różnicy obrządku między mieszkańcami rzeczonych miejscowości.

Rada powiatowa jeszcze uchwałą z 3. lutego 1893 oświadczyła się za utworzeniem z Łukowca wiszniowskiego samoistnej gminy, a także Wydział powiatowy w relacyi z 7. czerwca 1909 l. 2494 petycyę osadników gorąco popiera. Również i c. k. Starostwo pismem z 8. kwietnia 1893 l. 5283 objawiło w tej sprawie przychylną opinię.

Wreszcie c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 26. września 1909 l. 16.132/pr. oznajmiło, że ani ze stanowiska administracyi politycznej, ani ze stanowiska administracyi skarbowej nie zachodzą w tej sprawie przeszkody.

Zauważa się w końcu, że według przedłożonej mapy katastralnej dla Łukowca wiszniowskiego utworzono obecnie osobną gminę katastralną.

Wobec tego Wydział krajowy, uznając potrzebę utworzenia z pomienionej osady samoistnej gminy administracyjnej, wnosi:

·/. **Wysoki Sejm raczy uchwalić** załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lomomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych w Wiszniowie powiat Rohatyn, nowej gminy administracyjnej pod nazwą Łukowiec wiszniowski

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Posiadłości powstałe wskutek rozpacelowania majętności tabularnej w Wiszniowie powiat Rohatyn, a wchodzące w skład nowej gminy katastralnej Łukowiec wiszniowski, tworzyć mają nową gminę administracyjną Łukowiec wiszniowski.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 4.075/09.

We Lwowie, dnia 23. września 1909.

Alleg 581

Wniosek

posła Wasunga i tow. o zmianę ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich.

Podpisani czynią wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

załączony ./· projekt zmian ustawy o kształceniu nauczycieli i uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych z dnia 12 czerwca 1907. Dzien. ust. p. 101 ex 30. września 1907.

Wnioskodawca:
J. Wasung *w. r.*

Korol, Lewakowski, Stapiński, Kiweluk, Krężel, Styła, Sobolewski, Skwarko, Kurowiec, Cieluch, Bandrowski, Leo, Stefczyk, Kędzior, Landau, Sare, Maryewski, Bojko, Witos, Oleśnicki, Makuch, Lewicki, Federowicz, Żardecki, Myjak, Jampolski, T. Staruch, A. Staruch, Jedynak.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca § 1, 2, 4, 8, 10, 15, 18, 19, 20. ustawy z dnia 12. czerwca 1907 r., ogłoszonej w Dzienniku ust. i rozp. kraj. z dnia 30. września 1907 nr. 101.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Dotychczasowe brzmienie § 1, 2, 4, 8, 10, 15, 18, 19, 20. ustawy o kształceniu nauczycieli, oraz o uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych z dnia 12. czerwca 1907 r. Dziennik ust. kraj. nr. 101 uchyla się i paragrafy te mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Zadaniem seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich dla szkół ludowych jest wykształcenie takich sił nauczycielskich, które na podstawie swej ogólnej i zawodowej wiedzy i uzdolnienia, oraz pod względem swego wychowania i charakteru sprostać mogą zadaniu nauczyciela ludowego.

§. 2.

Ażeby wykształcić siły nauczycielskie dla szkół ludowych, będą plany naukowe seminaryów obok nauki języków kłaść nacisk na nauki przyrodniczo-rolnicze, jakoteż na naukę rysunków.

Nauka historyi uwzględni historyę powszechną, austryacką i kraju ojczystego.

Ogólna nauka muzyki i śpiewu oraz gra na skrzypcach stanowią we wszystkich seminaryach męskich i żeńskich prze-

dmiot nauki obowiązkowej, gra na fortepianie i organach przedmiot nauki nadobowiązkowej.

Nauka przyrody uwzględniać będzie praktyczne wiadomości z rolnictwa i ogrodnictwa, oraz potrzeby hygieny szkolnej.

Nauczanie somatologii i hygieny powierzona będzie lekarzowi specyalnie do tego uzdolnionemu, któremu także jako lekarzowi szkolnemu poruczony będzie nadzór nad ogólnymi stosunkami zdrowia wychowanków i nad hygienicznem utrzymaniem lokalów szkolnych. Odpowiednie przepisy wydaje Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu Krajowej Rady zdrowia z przyzwoleniem Ministra oświaty.

§. 4.

Seminaryom nauczycielskim męskim i żeńskim dodany będzie jako środek pomocniczy przy nauce przyrody i gospodarstwa ogród szkolny odpowiednio urządzony oraz pole odpowiednio położone i w odpowiednim wymiarze dla nauczania i ćwiczenia wychowanków w pracach rolniczych.

§. 8.

Celem praktycznego przysposobienia wychowanków istnieje przy każdem seminaryum z polskim językiem wykładowym szkoła ludowa jako szkoła ćwiczeń i szkoła wzorowa.

Przy seminaryach nauczycielskich urządzonych pod względem języka wykładowego utrakwistycznie, istnieć będzie dla każdego z dwóch języków wykładowych osobna szkoła ćwiczeń.

Szkołę ćwiczeń utrzymywaną przez państwo może wyjątkowo zastąpić także inna szkoła publiczna wzorowo urządzona.

Szkoła ludowa ma w regule cztery klasy, może być jednak urządzoną także jako więcej klasowa.

Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkoły ćwiczeń nie może przekraczać czterdziestu.

§. 10.

Plany naukowe, rozkład przedmiotów na poszczególne kursa roczne i liczbę godzin nauki dla seminaryów oraz dla połączonych z niemi klas przygotowawczych, ogródków dziecięcych i specyalnych kursów nauczania ustanawia Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty, biorąc za podstawę postanowienia ustawy państwowej o szkołach ludowych oraz szczegółowe wskazówki podane w poprzedzających paragrafach niniejszej ustawy.

Bliższe postanowienia o urządzeniu językowem seminaryów utrakwistycznych, wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty.

Plan naukowy szkoły ćwiczeń układa konferencya nauczycielska z uwzględnieniem planu nauki normalnego przepi-

sanego dla szkół ludowych w kraju i przedkłada go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Pod względem zewnętrznego i wewnętrznego porządku w szkołach ćwiczeń obowiązują normy wydane dla szkół ludowych publicznych, o ile nie będą wydane specyalne przepisy.

§. 15.

Świadectwo dojrzałości uprawnia do prowizorycznej służby nauczycielskiej we wszystkich szkołach ludowych, o ile kandydat ze względu na znajomość języków świadectwem tem wykazaną odpowiada wymaganiom szkoły, do której ma być przeznaczony.

Do stałego zamianowania nauczycielem w szkołach ludowych pospolitych wymagane jest świadectwo kwalifikacyi nauczycielskiej dla pospolitych szkół ludowych, które uzyskuje się przez egzamin kwalifikacyjny nauczycielski po najmniej dwuletniem zadowalniającem zajęciu w praktycznej służbie nauczycielskiej w szkole ludowej publicznej lub posiadającej prawo publiczności. Do szkół ludowych pospolitych, w których drugi język krajowy lub język niemiecki jest przedmiotem nauki obowiązkowym, wykazać się należy uzdolnieniem nauczania tych języków. Przy egzaminach kwalifikacyjnych do szkół pospolitych należy więc na żądanie kandydata przez wynik egzaminu stwierdzić, czy jest uzdolnionym uczyć także drugiego języka krajowego, względnie języka niemieckiego w szkołach ludowych pospolitych.

§ 18.

Celem dalszego wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki szkół ludowych odbywać się będą corocznie przez przeciąg jednego roku szkolnego przy seminaryach nauczycielskich lub innych zakładach naukowych dwa kursa wydziałowe dla dwóch z powyżej wymienionych zawodowych grup wydziałowych.

Na kurs wydziałowy przyjmować się będzie abituryentów seminaryów nauczycielskich męskich, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości z odznaczeniem, bezpośrednio po ukończeniu seminaryum, oraz nauczycieli ludowych, którzy złożyli egzamin kwalifikacyjny do szkół ludowych pospolitych z odznaczeniem lub też wykazują szczególniejsze zamiłowanie i przygotowanie do przedmiotów jednej z trzech grup naukowych wymienionych w § 16.

Pierwszych utrzymuje się na czas trwania kursu w dalszem pobieraniu stypendyum, które w seminaryum nauczycielskiem posiadali; drudzy otrzymują urlop z pełnymi poborami.

Liczba słuchaczów niema przenosić trzydziestu pięciu.

§. 19.

Celem dalszego wykształcenia nauczycieli w nauce i nabycia praktycznych wiadomości z rolnictwa i ogrodnictwa, jakoteż celem dostarczenia praktycznych wiadomości z dziedziny handlu i przemysłu potrzebnych nauczycielom ludowym do nauczania w szkołach wydziałowych urządzane będą specyalne kursa dla nauczycieli ludowych przy szkołach rolniczych, przemysłowych i handlowych.

Na kursa te przyjmowani będą kandydaci, którzy po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego najmniej przez trzy lata byli dodatnio czynni i wykazali wybitne zamiłowanie w przedmiotach, których na kursie słuchać mają.

Liczba słuchaczy kursu nie ma przekraczać dwudziestu.

Frekwentanci otrzymają na czas kursu urlop z pełnymi poborami.

Programy ułoży i miejsce, i czas trwania kursu oznaczy Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem ministra oświaty.

§ 20.

Nauka na wszystkich kursach nauczycielskich jest bezpłatna.

Wydatek na kursa nauczycieli wydziałowych i na kursa specyalne rolnicze, ogrodnicze, handlowe i przemysłowe pokrywany będzie ze środków państwa.

Art. II.

Postanowienia tej ustawy obowiązują od początku roku szkolnego następującego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Wyznań i Oświaty.

Ls. 4.385/1909. We Lwowie, dnia 30. września 1909.

A g 582

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie popierania przemysłu krajowego oraz o sprawozdaniu z czynności Departamentu II. Wydziału krajowego za czas od 1. maja 1908 do 31. lipca 1909, z wyłączeniem wszelkich spraw, dotyczących szkolnictwa przemysłowego i handlowego.

Wysoki Sejmie!

I. Rozwój przemysłowy kraju w ostatnim roku. — Nowe przedsiębiorstwa. — Rozszerzenie istniejących. — Upadłości.

O zapewnionej żywotności i zdolności rozwojowej galicyjskiego przemysłu najwymowniej świadczy fakt, że rok sprawozdawczy (1908/09) podobnie do poprzednich lat pięciu, których obraz dawało zeszłoroczne sprawozdanie, wykazuje znowu wcale poważny przyrost — a to mimo ujawnienia się całego szeregu nowych ujemnych momentów, które zdołały proces przyrostu uczynić nieco wolniejszym i mniej intenzywnym, nie zdołały go jednak powstrzymać.

Wprawdzie przesilenie pieniężne z przed 2 laty, które w razie dłuższego trwania groziło młodemu naszemu przemysłowi znacznem utrudnieniem rozwoju, znikło bez śladu — jednakże w miejsce tej zmory wstąpiła druga, bodaj gorsza, mianowicie zły wynik zbiorów w roku 1908, zwłaszcza gdy i rok 1907 pod tym względem niedopisał, a w ślad za tem zmniejszona siła kupna ludności naszego kraju odnośnie do wyrobów przemysłowych. Dalej po dwu latach bardziej ożywionej działalności inwestycyjnej państwa, wskutek złych finansów, grozi obecnie zastój w tej dziedzinie, tak dla przemysłu ważnej. Zamieszki międzynarodowe: kilkomiesięczna obawa wojny, bojkot wyrobów austryackich w Turcyi i Serbii, panujący obecny beztraktatowy stan stosunków handlowych monarchii z Serbią, niepewność co do przyjścia do skutku traktatu handlowego z Rumunią, wszystko to razem oddziaływa ujemnie na eksport zagraniczny austryackich wyrobów przemysłowych, a jakkolwiek Galicya w tym eksporcie bezpośrednio mały dotąd bierze udział, to przecież ograniczenie zbytu zewnętrznego dla zachodnio-austryackich wyrobów przemysłowych zwiększa ich podaż na targu wewnętrznym i temsamem pośrednio produkcyi galicyjskiej utrudnia zbyt jej wyrobów. Przemysł zachodnio-austryacki miał za straty, poniesione przez politykę międzynarodową, pewną chwilową kompensatę, otrzymując pokaźne zamówienia dla armii w okresie przygotowań mobilizacyjnych. Galicyjski przemysł udziału w tem nie miał.

Do odbywającego się już od pewnego czasu silnego wzrostu wszelkich kosztów produkcyi przybywa obecnie podwyższenie taryf kolejowych z dniem 1. stycznia

1910, dalej podwyższenie premii ubezpieczenia robotników od wypadków w kilku gałęziach — a przyszłość, niezbyt daleka zapewne, przyniesie nowe ciężary socyalne w postaci premii ubezpieczenia robotników na starość i na wypadek niezdolności do pracy. Nadto z dniem 1. stycznia 1909 weszło w życie ubezpieczenie pensyjne urzędników jako nowe obciążenie przemysłu.

Notorycznie przykry stan finansów autonomicznych a od niedawna także państwowych, czyni nowe ciężary podatkowe koniecznymi. Część ich, jak n. p. podwyższenie podatku osobisto - dochodowego w wyższych klasach, zaprowadzenie podatku od tantiem i t. p. dotknęłaby bezpośrednio dochody przemysłowców, obniżyłaby zatem rentowność przemysłu. Podwyższenie podatków spożywczych n. p. od wódki, odbiłoby się ujemnie na konsumcyi, a temsamem i na produkcyi, zwłaszcza w pierwszych czasach i zwłaszcza wobec względnie słabej siły kupna ludności Austryi i Węgier.

Że wobec tej słabej siły kupna, oczywiście w naszym kraju słabszej niż w krajach zachodnich, wielki krajowy przemysł spirytusowy i browarniczy ucierpi czasowo już wskutek samego wysokiego wymiaru opłat szynkarskich oraz podwyższonej opłaty od piwa, wchodzącej w życie z 1. stycznia 1910, nie ulega wątpliwości — ale z drugiej strony nie do pogardzenia są korzyści, wynikające ze zniesienia zupełnego propinacyi dla tych gałęzi przemysłowych.

Są też pewne reformy podatkowe pomiędzy licznemi projektowanemi, które mogą przemysłowi naszemu wyjść na dobre i umocnić jego podstawy. Należałby tu monopol spirytusowy. Monopol zapałkowy byłby sposobem uratowania naszej krajowej produkcyi zapałek, w której dziś tkwi kilkakroćstotysięcy pieniędzy krajowych, od wstrząśnienia albo ruiny, grożącej z chwilą wejścia zakazu używania białego fosforu w życie.

Znany fakt, że stosunki parlamentarne doszły do martwego punktu, przez który nie mogą się przedrzeć, sprawia, iż co do przyjścia do skutku projektów podatkowych, i tych dla przemysłu ujemnych, i tych pożądanych, nie ma pewności, ani nawet najmniejszych danych prawdopodobieństwa. A źle na przemysł oddziaływuje już sama niepewność w sprawach tak doniosłych, powstrzymując od inwestycyi i rozmachu.

Niewątpliwie niejeden z powyższych rozwojowi przemysłu nieprzyjaznych momentów ma charakter przemijający. I tak już zbiory 1909 na ogół są lepsze od zbiorów w dwu ostatnich latach, co przemysł niebawem niewątpliwie dodatnio odczuje. Niektóre nowe ciężary z czasem znów znajdą wyraz we wzroście cen fabrykatów.

Niebezpieczeństwo jednak dla przemysłu austryackiego wogóle, a temsamem i dla galicyjskiego, na dalszą metę pochodzić może stąd, że niekoniecznie dość szybko wzrost cen fabrykatów może stosować się do wzrostu kosztów produkcyi, zwłaszcza gdyby ciężary przemysłu w państwach konkurujących z nami, szczególnie na Węgrzech i w Niemczech, nie wzrastały w tym samym stosunku, co nasze. Może jednak ta ostatnia przesłanka ziści się niebawem choć w części (reforma podatków w Niemczech, podwyższenie taryf na Węgrzech). Atoli wielce przykrym dla przemysłu stać mógłby się fakt, gdyby siła kupna ludności urzędniczej o stałych poborach (warstwa ta, jako konsument, w biurokratycznej Austryi ma szczególne znaczenie) okazała się nieodporną wobec gwałtownej drożyzny, skoro poprawa płac w służbie publicznej nie może dotrzymywać kroku szybkiemu w ostatnich latach wzrostowi kosztów utrzymania.

Wprawdzie całe mnóstwo istniejących w kraju przedsiębiorstw przemysłowych zdołało już w poprzednich latach taki uzyskać fundament, że, mimo owych ujemnych horoskopów, nietylko nie potrzebuje się niczego obawiać, ale nawet dalej spokojnie rozszerzać się może — jednakże i ta naturalna ekspanzya w warunkach tak

trudnych a przynajmniej tak niepewnych, jak skreślone, niewątpliwie większych wymaga ułatwień i w chwili obecnej trudniej na ogół zyskać nowe przedsiębiorstwo dla kraju bez wydatnej publicznej pomocy. Tem baczniejszą zatem uwagę należy zwrócić w stronę finansowej pomocy kraju dla przemysłu — kraju, którego ręka wobec przedstawionej wyżej sytuacyi obecnie chyba łatwiejszą i hojniejszą być winna, niż kiedykolwiek dotąd, jeśli zależy mu na pewności niezmarnowania wcale pięknych owoców dotychczasowej akcyi oraz na dalszem choćby powolniejszem, ale stałem krzewieniu planty przemysłowej.

Jak zaznaczyliśmy na wstępie, mimo skreślonych ujemnych momentów, dorobek naszego przemysłu w okresie sprawozdawczym nie jest znikomy, a dokonał się w znacznej części przy pomocy finansowej kraju. Cechuje go raczej rozszerzanie przedsiębiorstw istniejących, niż tworzenie nowych.

I tak firma Bracia Czeczowiczka w Andrychowie zaledwie po dwu latach egzystencyi fabryki, do 500 krosien, już w ruchu będących, dodaje dalszych 500 — z pomocą kraju. W następnych 2 latach przybędzie napewno blich, apretura i przędzalnia — słowem stanie pierwszorzędny zakład przemysłowy, którym Galicya szczycić się będzie mogła nawet wobec zachodu. Na szczególne podniesienie zasługuje, że nietylko prowadzenie komercyalne i techniczne fabryki stoi na wyżynie niepospolitej i że urządzenia produkcyjne prześcignęły niemal wszystko, co na tem polu gdzieindziej spotykamy, ale także pod względem urządzeń socyalnych (sypialnie, jadalnie, łazienki itp. dla robotników), fabryka andrychowska należy do pierwszych w Europie. Dowodem tego liczne odwiedziny fachowych cudzoziemców, których dziś już sama reputacya przedsiębiorstwa do Andrychowa ściąga.

Przy tkalni podnosi się znowu przemysł drukowania płócienek w Andrychowie. Jedna fabryka z tego działu już zrobiła postęp przy pomocy kraju — druga na tę pomoc czeka.

Bardzo ruchliwa polska firma Zajączek i Lankosz, fabryka sukna w Kętach, przystępuje obecnie do poważnego rozszerzenia zakładu, apelując do kraju o pomoc. Z Bielska do Białej przeniosła się fabryka tkacka Bathelta.

Z pomocą kraju powstaje fabryka waty w Glinnej Nawaryi pod Lwowem pod kierownictwem Polaka, który jako kierownik podobnych zakładów dwadzieścia kilka lat spędził zagranicą w tym zawodzie.

Natomiast upadł projekt założenia tkalni mechanicznej lnu w Krośnie (Marburgowie).

Szczególnie poważny jest szereg przedsiębiorstw w dziedzinie przemysłu kruszcowego, które, poza wymienionemi w zeszłorocznem sprawozdaniu, w okresie sprawozdawczym bądź dokonały rozszerzenia, bądź są w jego trakcie, — w przeważnej części z pomocą kraju. Należą tu: Przemysł towarów żelaznych w Krakowie (nowa pożyczka z funduszu przemysłowego), Bincer i Thorn, fabryka guzików metalowych i klamerek w Podgórzu, Wehrstein odlewnia i mniejsza fabryka konstrukcyi żelaznych w Stryju, „Kraj“, odlewnia i mechaniczny warsztat reparacyjny w Stanisławowie, Rudolphi, fabryka armatur i pomp w Trzebinii, Gottlieb, hamarnia, fryszarka i odlewnia żelaza w Wełdzirzu, Ratz, fabryka plomb w Podwołoczyskach. Przeważna część tych zakładów w ciągu ostatnich lat kilku drugiego już dokonuje rozszerzenia — przy powtórnej pomocy ze strony kraju. Jako nowe przedsiębiorstwa z tej dziedziny zaznaczamy: Pollaka fabrykę śrub w Białej, Boguckiego Wincentego, fabryczkę urządzeń do wyrobu dachówek cementowych pod Trzebinią (pierwsza z tej dziedziny w kraju, co ze względu na gwałtownie rosnący popyt jest szczególnie miłem zjawiskiem), Mieszkowskiego fabrykę wagonetów i innych urządzeń do kolejek wąskotorowych w Krakowie, nowy większy

warsztat dla konstrukcyi żelaznych we Lwowie, wreszcie Schumanna fabrykę różnych sprzętów domowych i kuchennych z żelaza we Lwowie (jeszcze nie urządzona).

Towarzystwo akcyjne Lowitsch i Ska w Trzebini, po rozszerzeniu huty cynkowej oraz zaprowadzeniu fabrykacyi kwasu siarkowego, przystępuje obecnie do założenia walcowni cynku.

Dokładne studyum dotychczasowego rozwoju przemysłu kruszcowego w naszym kraju wykazuje stałe jego wzmacnianie się i zdrową ekspanzyę, coraz silniejszą z roku na rok, oraz pozwala stawiać tej gałęzi nareszcie, po ciężkich walkach i długim okresie niepewności, horoskopy bardzo pomyślnej przyszłości. Dotychczasowy na tem polu dorobek staje się już niejako żelaznym kapitałem naszego gospodarstwa społecznego.

Znamiennym dla rozwoju naszego przemysłu w obecnej dobie poczyna być szybsze przekształcanie się pewnych gałęzi rękodzieła w przemysł fabryczny, a przynajmniej półfabryczny, jeśli tak wyrazić się można.

Szczególnie proces ten zauważyć można w dziedzinie stolarstwa. Przedsiębiorstwa, które jak zakład Braci Wczelak we Lwowie, fabryka Romana Muraniego w Krakowie, już dawniej z warsztatów przekształciły się we fabryki, nietylko prosperują, lecz także ciągle zwiększają rozmiar produkcyi i ulepszają technikę produkcyjną. Muraniemu kraj w tym roku przyszedł z wydatną na rozszerzenie pomocą. Znowu w tym roku kilku wybitniejszych stolarzy z pomocą kraju wprowadziło u siebie maszyny do obróbki drzewa i ruch motorowy. Bądź powstają, bądź rozwijać się poczynają spółki stolarskie, wyposażone w maszyny i motor przez urząd dla popierania drobnego przemysłu, także z pomocą finansową kraju (Kalwarya, Kraków, Tarnopol).

Fabryka papieru pakunkowego Braci Weiser w Sassowie po uzyskaniu pożyczki z funduszu przemysłowego i zmianie kierownictwa (wydzierżawiona) weszła na raźniejsze i racyonalniejsze tory.

W dziedzinie przemysłu graficznego nowa (powtórna) pożyczka z krajowego funduszu przemysłowego umożliwia krakowskiej firmie „Zorza“, która w krótkim czasie zdołała się wybić, dalszy rozwój.

Od wielu lat były starania w toku, by stworzyć w Galicyi fabrykę kart do grania. Niejednokrotnie uzyskiwano na takie przedsiębiorstwo koncesyę, ale niestety dotąd ci, którzy ją mieli w rękach, albo nie mieli dostatecznego kapitału, albo woleli odstąpić od zamiaru budowania w zamian za wynagrodzenie z rąk zachodnio-austryackich fabryk, monopolizujących dotąd ten wyrób. Obecnie już buduje się we Lwowie fabrykę kart — pierwszą w Galicyi.

Towarzystwo akcyjne dla przemysłu chemicznego we Lwowie (dawniej Wang) fabryka nawozów sztucznych, przeszło częściowo w inne ręce, mianowicie w ręce wielkiego przedsiębiorstwa z tej dziedziny z siedzibą w Wiedniu i zapowiada w tych nowych warunkach obecnie pomyślniejszy dalszy rozwój. Dotychczasowy wpływ Banku krajowego na to przedsiębiorstwo zapewniony.

Powstają obok odbenzyniarni państwowej, o której już w zeszłorocznem sprawozdaniu była mowa, nowe rafinerye nafty: „Austrya“ w Drohobyczu, przedsiębiorstwo na wielką skalę, Raczyński w Trzebini i inne mniejsze. „Galicya“ jest w trakcie bardzo znacznego rozszerzania się kosztem milionów. Są obecnie nadzieje, że przyjdzie do konsolidacyi tego przemysłu — przy zwiększeniu galicyjskiego w nim udziału — bądź drogą prywatnego układu kartelowego, bądź drogą ustawowego skontyngentowania; łączy się z tem także po ciężkiem przesileniu umocnienie kopalnictwa ropy z pomocą organizacyi „Krajowy Związek producentów ropy“, oraz z wydatną pomocą państwa, zarówno przez będące w toku wpro-

dzenie ropy do opalania lokomotyw na części północno-wschodniej sieci kolei państwowych, jak i przez budowę rezerwoarów.

Do pięciu istniejących fabryk zapałek przybyły jeszcze dwie, mianowicie w Stanisławowie („Vesta“) i w Kołomyi — właściwie nie nowe, ale po zastoju na nowo uruchomione. Jeśliby do wprowadzenia monopolu na zapałki i połączonego z tem wykupna fabryk istniejących przez państwo nie przyszło, to koniecznem byłoby odszkodowanie dotkniętych zakazem, a więc zdeprecyonowanych fabryk z funduszów państwowych w inny sposób, bo zresztą i kraj znacznych sum, inwestowanych w zapałkarstwie, tracić nie powinien wskutek zmian w produkcyi, narzuconych przez państwo.

Postępy w dziedzinie współdzielczych organizacyi przemysłu domowego nader powolne są, ale są. I to już teraz widoczne z roku na rok.

Spółka kowalska w Sułkowicach po reorganizacyi, obecnie zasilona i pożyczką z funduszu przemysłowego i maszynami z urzędu popierania drobnego przemysłu, pod obecnem kierownictwem doskonale się rozwija.

O stolarskich spółkach wyżej była mowa.

Zanosi się na podniesienie kuśnierstwa w Tyśmienicy przez urządzenie wspólnej hali do pracy, wprowadzenie maszyn i zasilenie Towarzystwa kapitałem obrotowym — z funduszów krajowych i państwowych.

Do istniejących już organizacyi domowego przemysłu tkackiego w Wilamowicach, Budzanowie, Korczynie (stosunki złe znowu tam się nieco poprawiły) przybywa Czernelica i Ludwikówka z poważnym nakładem i pracy i funduszów publicznych.

Zabawkarstwo w Jaworowie pod wpływem szkoły idzie nieco naprzód. Podobnie koszykarstwo w różnych stronach kraju.

Towarzystwo kapeluszników w Myślenicach, oraz Towarzystwo powroźnicze w Radymnie przy zapewnionej już wydatnej pomocy państwa i kraju przekształcą się niebawem w przedsiębiorstwa o charakterze fabrycznym.

Dwoma pożyczkami fundusz przemysłowy umożliwił większej fabryce kaflarskiej w Tarnowie wyrób wazoników na kwiaty na większą skalę.

Tendencya rozwojowa w dachówkarstwie i cegielnictwie nie ustaje. W okresie sprawozdawczym przybyło 9 nowych cegielń, z tych 3 połączone z fabrykacyą dachówek — coprawda mniejszego typu. Rozszerza się fabrykacya cegły wapienno-piaskowej (w Brodach, Niepołomicach i w Dębiu pod Krakowem). Idzie też ciągle naprzód wyrób dachówek z cementu oraz wszelkich artykułów betonowych — przemysł, który zdołał w kilku latach ogromnie się rozpowszechnić i stał się już prawie nowym przemysłem domowym.

Przybyła fabryka klepek na beczki pod Turką oraz fabryka mebli ogrodowych w Sidzinie. W budowie zakład farbowania i nawijania nici oraz wyrobu wełny drzewnej pod Stanisławowem.

Rozszerzona — fabryczka mebli giętych Wecha pod Buczkowicami. W szczakowskiej fabryce cementu przybyły dwa nowe piece obrotowe. W Regulicach powstał nowy łom porfiru. W Krakowie na nowo uruchomiono większy zakład kiszenia kapusty.

W Stanisławowie powstała mniejsza konfekcya tanich ubrań — a we Lwowie tworzy się właśnie większy zakład konfekcyjny dla dostaw mundurowych i wyrobu mundurków studenckich z udziałem funduszu inwestycyjnego Banku krajowego i pod kierownictwem bardzo wybitnej siły fachowej.

W Skawinie powstają dwa większe przedsiębiorstwa: fabryka cykoryi Francka oraz fabryka sztajngutowych wyrobów i cegły ogniotrwałej.

Wspomnieć także można o powstającej konfekcyi wstążek jedwabnych Reifera w Jarosławiu.

We Lwowie powstała pierwsza w Galicyi fabryka kwasu węglowego pod firmą M. Franzel.

Jak w poprzedniem sprawozdaniu, tak i w tem niewiele ubytku w liczbie naszych przedsiębiorstw przemysłowych — w porównaniu z przyrostem — mamy do zanotowania: właściwie jedno tylko bankructwo, spowodowane przeważnie klęską elementarną, mianowicie wylewem, (fabryka mydła, świec i tłuszczu kokosowego Vogla w Jarosławiu — krajowy fundusz przemysłowy jest tu także zaangażowany) i jeden pożar, mianowicie fabryki papieru pakunkowego ze słomy Laska i Mehrländera w Wadowicach, która nie będzie odbudowana. Niewielka fabryka konserw jarzynowych w Lubyczy królewskiej przestała istnieć.

Pozatem zaznaczyć należy zwinięcie małego zakładu pakietowania ultramaryny we Lwowie, wskutek nierentowności, i zamknięcie fabryki sody w Szczakowej na tle wewnętrznych stosunków w kartelu sody (wszelako w tem miejscu i w tym samym budynku powstanie fabryka flaszek), wreszcie zwijanie zakładów, przerabiających żelazo we Friedrichshütte koło Żywca, a to wskutek wewnętrznych stosunków towarzystwa akcyjnego cieszyńskiego, do którego te zakłady, dawniej arcyksiążęce, należą. Starano się z naszej strony wszelkimi środkami zapobiedz temu uszczupleniu naszego stanu posiadania przemysłowego i jakkolwiek samego zamiaru niepodobna było unicestwić, uzyskano przecież za pośrednictwem rządu zapewnienie, że w zamian za zwinięcie zakładów w Friedrichshütte, odlewnia tego samego towarzystwa w Węgierskiej Górce (również na gruncie galicyjskim) ulegnie rozszerzeniu.

Trudne położenie młynarstwa i w tym roku nie znalazło poprawy, głównie wskutek machinacyi spekulacyjnych peszteńskiej giełdy zbożowej, niezwykle wygórowanych cen zboża przez dłuższy okres czasu i słabej konsumcyi mąki, na co się składały i wysokie wskutek drożyzny zboża jej ceny i osłabienie siły kupna ludności wskutek nieurodzajów, oraz wskutek innych utrudnień ekonomicznych.

W przemyśle tartacznym osłabiona znacznie w zeszłym roku konjunktura nieco tylko zdołała się poprawić. Już jednak dziś, wskutek zmniejszonego pokupu na materyały tarte na rynkach eksportowych, spadły nieco wygórowane nad wyraz ceny drzewa na pniu. Wszelako przemysłu tego ciągle jeszcze przybywa — i tak w okresie sprawozdawczym 5 nowych tartaków parowych, z tych dwa większe, i jedno rozszerzenie. Przyrost jest tu ciągle jeszcze większy, niż naturalny ubytek wskutek ukończenia eksploatacyi lasów.

Oczywiście w gałęziach przemysłu, o których tu osobno nie wspominamy, stan i rozwój jest normalny, nie dając pola do szczególnych uwag.

II. Środki finansowe akcyi pożyczkowej kraju.

W zeszłorocznej jesiennej sesyi Wysoki Sejm krajowy uchwalił dalsze podwyższenie dotacyi rocznej na rzecz funduszu przemysłowego (do 1906 r.— 100.000 K, od 1907 r. — 150.000 K, od 1909 r. — 200.000 K) oraz upoważnił Wydział krajowy do zawarcia z Bankiem krajowym umowy o udzielanie dalszych zaliczek na poczet tej dotacyi w latach 1909, 1910, 1911 i 1912, nie mniejszych, jak po 250.000 K co roku, a w miarę możności i większych, nie wstrzymując wszelako spłaty dotychczasowych zaliczek, rozpoczynającej się w roku 1909.

Bank krajowy na wezwanie Wydziału krajowego oświadczył, że otwiara krajowemu funduszowi przemysłowemu dalszy tj. czwarty milion koron kredytu w ten sposób, że dotychczasowy kredyt 3,000.000 K podnosić będzie w ciągu lat 1909, 1910, 1911 i 1912 po 250.000 K rocznie.

Oprocentowanie tego kredytu pozostanie niezmienione w dotychczasowej wysokości, równającej się każdoczesnej stopie procentowej Banku krajowego dla eskontu weksli od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Umarzanie całego kredytu 4,000.000 K ma się odbywać w ratach rocznych, względnie przez coroczne zmniejszanie tego kredytu, a to w latach 1909 do 1912 po 150.000 K, reszty zaś kredytu tj. 3,400.000 K od r. 1913 do r. 1927 po 200.000 K.

Równocześnie jednak Bank krajowy zwrócił uwagę Wydziału krajowego, że Bank krajowy, eskontując w tak znacznej wysokości uchwalone przez Wysoki Sejm zasiłki dla krajowych funduszów pożyczkowych, tj. dla stałego funduszu przemysłowego i krajowej centralnej kasy dla Spółek rolniczych zimmobilizował, względnie w chwili zeskontowania czwartego miliona koron dla funduszu przemysłowego zimmobilizuje $7^1/_2$ miliona koron, a więc połowę nominalnej wysokości swego kapitału zakładowego, a ponieważ uważa dalsze tego rodzaju imobilizowanie swych kapitałów za niewłaściwe, prosi, ażeby w razie żądania dalszych eskontów fakt ten znacznego stosunkowo zimobilizowania kapitałów bankowych miano na względzie, gdyż takie uwięzienie funduszów Banku może na rozwój, a przynajmniej na ruchliwość Banku szkodliwie oddziałać.

Pewne zwolnienie tempa w dziedzinie tworzenia nowych przedsiębiorstw przemysłowych, którego przyczyny podaliśmy wyżej, przyczyniło się nieco do tego, że srodki, którymi dysponował krajowy fundusz przemyłowy w r. 1909, dotąd okazały się wystarczającymi na zaspokojenie żądań uzasadnionych i dojrzałych.

Zmniejsza to na razie troskę o przyszłe zasoby funduszu przemysłowego, co obecnie o tyle szczęśliwym trafem zwać można, że stan finansów krajowych przemijająco tj. na rok 1910 (przed wejściem opłat szynkarskich i podwyższonej opłaty od piwa w życie) jest niepomyślny.

Wszelako troska ta tylko nieco się odsuwa a nie usuwa.

Nie można bowiem przeoczyć, że kilka większych poważnych projektów przemysłowych, już od pewnego czasu wentylowanych a w naszych warunkach powoli dojrzewających, przecież zapewne w najbliższych latach zaapeluje o pomoc krajową. Należą tu z wymienionych w zeszłorocznem sprawozdaniu: blich, apretura i przędzalnia przy tkalni andrychowskiej, fabryka worków jutowych, fabryka skór na podeszwy, nowa wielka fabryka cementu, międlarnia i przędzalnia lnu, filia fabryki maszyn rolniczych Cegielskiego w Poznaniu, sortownia pierza w Brodach, wielka fabryka papieru (wobec projektu przeniesienia fabryki dawniej Braci Fiałkowskich, obecnie Tow. akc., z Bielska do Czańca), fabryka piór stalowych, fabryka flaszek (zapewne w budynku zwiniętej fabryki sody w Szczakowie). Być może, że także projektowana seryo łuszczarnia ryżu w Oświęcimie zechce wdrożyć starania o część kapitału z krajowego funduszu przemysłowego.

Poza tymi niezupełnie jeszcze dojrzałymi projektami bardzo poważnym jest szereg takich już wniesionych podań, które zasługują na uwzględnienie i powinny je znaleść także ze względów polityki gospodarczej.

Podań niezałatwionych jest obecnie:

84 na kwotę	3,512.700
Z tego odpadnie prawie na pewne wskutek odmowy 46 na kwotę	1,414.900
Zostanie zatem do rozpatrzenia i prawdopodobnego uwzględnienia 38 na kwotę	2,097.800

Między temi większe i ważniejsze są następujące:

Schönker & Jakubowicz, fabr. tomasyny Oświęcim . .	200.000
Towarzystwo powroźnicze, Radymno	100.000
Pammer i Wychera, fabr. maszyn i odlewnia żel. Lwów .	100.000

Feliks Teodor, zakład drukowania perkali Andrychów .	100.000
I. Gal. fabr. szkła wodnego J. Hausmann Lwów . .	100.000
Baubela Wojciech, fabr. koców i sukna Kęty . . .	80.000
I. Gal. Tow. akc. dla przem. chemicznego Lwów . .	150.000
Reifer i Salik, fabr. wstążek Jarosław	40.000
Bracia Czeczowiczka, tkalnia Andrychów, (na rozszerzenie tkalni) o dalszych	100.000
T. O. Bohdanowicz, fabr. puszek blaszanych Kraków .	50.000
Zajączek i Lankosz, fabr. sukna Kęty	100.000
Landau, fabr. pończoch Jarosław	80.000
Lehr, Zapletal i Kirschner, fabr. obuwia Kraków . .	150.000
Inż. Curio, Lubycza królewska, fabr. fajansów i drutu drzew.	80.000

Do tego przybyć mogą fabryka sukna w Rakszawie, fabryka cukierków we Lwowie – zapewne także wielka piekarnia chleba t. zw. morawskiego we Lwowie, wielka fabryka drożdży prasowanych pod Lwowem.

Preliminarz krajowego funduszu przemysłowego na ostatni kwartał 1908 i cały rok 1909 przedstawia się mniej więcej, jak następuje:

Stan bierny:

Promes, wydanych a niezrealizowanych, których realizacja jednak jest pewną w najbliższych miesiącach (po potrąceniu promes zgasłych) .	886.000 K
Podań, które według wszelkiego prawdopodobieństwa będą uwzględnione, według dat, wyżej podanych	2,097.800 „
Zwrot zaliczki Bankowi krajowemu	150.000 „
	3,133.800 K

Stan czynny:

Niewyczerpana dotąd reszta z kredytu 3,000.000 w Banku krajowym	599.219 K
Dwie pierwsze raty z kredytu czwartego miliona (1909 i 1910)	500.000 „
Dotacya krajowa	200.000 „
Dotacya państwowa.	100.000 „
Prawdopodobna spłata kapitału przez dłużników . .	300.000 „
	1.699.219 K

Zestawienie.

Stan bierny . . .	3,133.800 K
Stan czynny . . .	1,699.219 „
Zabraknie . . .	1,434.581 K

W powyższem zestawieniu nie uwidoczniono odsetków czynnych (opłacanych przez dłużników funduszu) ani biernych (opłacanych przez fundusz Bankowi krajowemu), ponieważ obie te pozycye obecnie mniej więcej nawzajem się znoszą.

Nadto zupełnie nie weszły tu w rachubę projekty, które dotąd nie przedstawiły się Wydziałowi krajowemu w formie podań, a tylko bądź wydane promesy, bądź także już wniesione podania, które w najbliższych miesiącach zostaną uwzględnione według wszelkiego prawdopodobieństwa.

Sytuacya, mimo pozornie dobrego wyniku do obecnej pory, pozornie sprzecznego z pesymistycznemi zapatrywaniami zeszłorocznego sprawozdania, nie przestała być tedy niepokojącą; tem więcej, że pewne osłabienie pędu twórczości przemysłowej, jak z powyższych zestawień widać, tylko w drobnej części do dobrego dotychczasowego wyniku się przyczyniło, a główną w tej mierze „zasługę“ (sit ve-

nia verbo) ma nader powolne, coraz powolniejsze tempo traktowania danych spraw w Komisyi, co znajduje w tem wymowny wyraz, że liczba zalegających podań wzrosła od roku z 67 na 3,021.000 K do 84 na 3,512.700 K.

Dziwna to odpowiedź na polecenie Wysokiego Sejmu, by tok tych spraw uległ przyspieszeniu.

Prawda, że i z tego materjału, który obecnie jest dojrzały, niejedno jeszcze z tych lub owych przyczyn odpadnie — jak doświadczenie uczy. Ale zato niejedno nowe przybędzie, a gromadzące się dobre rzeczy będą musiały prędzej czy później zwalić się lawiną.

Tak nawet i ze względu na politykę finansową funduszu przemysłowego żółwie funkcyonowanie aparatu pociąga za sobą bardzo ujemne konsekwencye, gdyż utrudnia racyonalne preliminowanie, daje pozorne uspokojenie co do przyszłego stosunku zapotrzebowania i środków, wywołuje tedy w tym względzie niezdrową inercyę i niesie wreszcie to wielkie i groźne niebezpieczeństwo, iż pewnego pięknego dnia kraj dla braku funduszów odmówi pomocy kilku czy kilkunastu takim dobrym, najlepszym przedsiębiorstwom, które według dotychczasowych doświadczeń stanowczo na nią liczyć musiały i miesiące długie, ba nawet lata czekały.

Byłaby to demoralizująca ducha przemysłowego nagła, nieoczekiwana likwidacya dobrego, wypróbowanego systemu. Złe, któreby ona zrobiła, byłoby nieobliczalne.

Ani na fundusz inwestycyjny Banku krajowego, który wzrasta powoli i zresztą zaraz z początku (słusznie zresztą) zaangażował się silnie w kopalnictwie węglowem, ani na pożyczki gotówkowe Banku krajowego (tylko do 25% wartości) jako na surogaty, zastępujące niedostateczność funduszu przemysłowego, wiele w tych warunkach liczyć nie można. Tu mimochodem zauważyć należy, że Bank krajowy mógłby śmiało udzielać tych pożyczek gotówkowych do 33% wartości realności i maszyn a powinienby to czynić, jeśli się uwzględni, że to jest jedyne źródło dogodnego kredytu inwestycyjnego, z którego mogą korzystać pewne ważne gałęzie przemysłu np. fabryki dachówek.

Bank przemysłowy? Poniekąd zapewne! Ale jeszcze go niema a jeśli uda się go stworzyć, to tam, gdzie będzie szło o szczególną zachętę, o premię w postaci niskiego procentu, uwolnień od spłaty odsetków i kapitału w pierwszych latach, długich okresów spłaty nieraz bardzo wydatnego kredytu — bez czego jeszcze długo nie będziemy mogli się obejść — Bank przemysłowy nie zastąpi krajowego funduszu przemysłowego i nie to będzie miał zadanie.

Zapowiada się coprawda otwarcie nowego źródła dochodu dla krajowego funduszu przemysłowego. Z okazyi rokowań z rządem na temat reformy taryf kolejowych powiodło się posłowi Battaglii uzyskać zapewnienie, iż krajowy fundusz przemysłowy w zamian za zniesienie pewnej specyalnej ulgi taryfowej dla przemysłu (taryfa wyjątkowa VI., przyznająca 50% opustu dla przewozu materyałów, maszyn itp. do budowy nowych fabryk lub rozszerzania istniejących) otrzyma dotacyę państwową z kredytu, przeznaczonego na popieranie wielkiego przemysłu i eksportu (Industrie- und Exportförderung). Kredyt ten, z którego Galicya wcale dotąd nie korzystała a który wynosił 267.000 K, podwyższono w projekcie budżetu na rok 1910 na 600.000 K dla całego państwa, licząc się już w tem z góry z koniecznością przyznania krajowemu funduszowi przemysłowemu wydatnej dotacyi (na razie może 100.000 K rocznie).

Skoro państwo przyzna wspomnianą wyżej dotacyę, to tem samem wykonaną będzie zeszłoroczna uchwała sejmowa, wzywająca rząd, by z funduszów na popieranie wielkiego przemysłu (Industrieförderung) dotował wydatnie krajowy fundusz przemysłowy.

Wszystko to bardzo pięknie — ale w jaki sposób zeskontować te przyszłe dotacye państwowe a także w dalszym ciągu sejmowe, by zyskać środki doraźne, niezbędnie potrzebne na to, by akcya nasza nie stanęła w drodze? Sytuacya w tym roku o tyle trudniejszą, że Bank krajowy nie bez racyi wskazał na trudności dalszego eskontowania.

W tem — a chwilowo nie w samej wysokości rocznych dotacyi — jest obecne punctum saliens sprawy i wielka troska o przyszłość!

Najrozumniej byłoby prawdopodobnie, gdyby Bank krajowy w miarę, jak stosunki targu efektów na to będą pozwalały, emitował obligacye bankowe, fundowane na obowiązku kraju do przekazywania Bankowi dotacyi, i przedsiębrał eskont tych przyszłych dotacyi, oddając funduszowi przemysłowemu bądź obligacye bądź gotówkę za nie.

W każdym razie Wydział krajowy będzie musiał łącznie z Bankiem przed przyszłą sesyą rozpatrzeć i na przyszłej sesyi sejmowej wystąpić z wnioskami, zdolnymi zmorę zastoju w akcyi pożyczkowej spłoszyć na czas dłuższy.

III. Warunki udzielania pożyczek.

Na tym polu rok sprawozdawczy nie przyniósł istotnych zmian. Nie było też do nich bezpośredniego powodu.

Na uwagę zasługuje jedynie coraz częstsza, już teraz prawie stała praktyka uwalniania od opłaty odsetków i odraczania spłaty kapitału na rok conajmniej jeden.

Przy drugiej pożyczce, udzielonej firmie Bracia Czeczowiczka na rozszerzenie tkalni w kwocie 300.000 kor., przyznano po pewnem wahaniu te same wyjątkowe beneficya, co pierwszym razem, mianowicie $2^1/_2\,\%$ (zamiast $3\,\%$, jak norma), niemniej jak wolność od oprocentowania i amortyzacyi na pierwszych kilka lat — a to w uwzględnieniu wielkiej doniosłości gospodarczej przekształcenia Andrychowa w prawdziwą twierdzę galicyjskiego przemysłu tekstylnego oraz niejako w nagrodę za to, że firma stworzyła tam zakład pod każdym względem wzorowy — wzorowy nie tylko dla naszego kraju.

IV. Niedomagania aparatu pomocy kraju dla spraw przemysłu.

Zeszłoroczne uchwały sejmowe, w tym przedmiocie powzięte, brzmią, jak następuje:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu utworzenie posady stałego referenta przemysłowego w biurze krajowej komisyi dla spraw przemysłowych i wstawienie odpowiedniej kwoty w budżet na rok 1910 oraz ewentualne tymczasowe obsadzenie tej posady za pokryciem ze środków stojących do dyspozycyi.

Sejm — celem przyspieszenia toku spraw krajowej komisyi przemysłowej dla spraw przemysłowych, szczególnie spraw pożyczkowych — wyraża życzenie:

a) by przewodniczący krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych prócz zwyczajnych posiedzeń pełnej Komisyi, odbywających się w myśl statutu co kwartału, zwoływał w roku przynajmniej jedno posiedzenie nadzwyczajne,

b) by Komitety stałe wydatnie korzystały z prawa działania w zastępstwie Komisyi w razach nagłych, unormowanego w §. 7. regulaminu,

c) by urzędowanie biura Komisyi a szczególnie porozumiewanie się tego biura z biurem departamentu przemysłowego Wydziału krajowego uległo znacznemu uproszczeniu i przyspieszeniu.

Sejm poleca Wydziałowi kraj., by w mianowaniu członków krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych uwzględniał w wyższej mierze, niż dotąd, przemysłowców i rękodzielników.

W wykonaniu pierwszej z tych uchwał Wydział krajowy rozpisał konkurs na posadę drugiego referenta z poborami 3760 kor. rocznie i wstawił na ten cel w budżet na r. 1910 takąż kwotę. Konkurs niebawem będzie rozstrzygnięty.

Nie podobna powstrzymać uwagi, że płace referentów przemysłowych Komisyi wobec wymagań szczególnej, nader rzadkiej u nas kwalifikacyi fachowej — wszechstronności w połączeniu z dokładnością i znawstwem szczegółowem — są niestosunkowo małe, zwłaszcza w porównaniu z tem, co ewentualni kandydaci czy w przemyśle czy w instytucyach gospodarczych (n. p. Izby handlowe i przemysłowe) zarabiać mogą.

W tych warunkach zależy poprostu tylko od szczęśliwego trafu, czy się dostanie siłę naprawdę dobrze kwalifikowaną dla zadania niezwykle trudnego — a w takich sytuacyach, gdzie idzie o należyte używanie kroci tysięcy i milionów krajowych pieniędzy, zarząd kraju na traf zdawać się nie powinien.

Dla silniejszego umotywowania tej uwagi wystarczy wskazać na to jedno, że do referentów Komisyi należy badanie przedsiębiorstw najróżnorodniejszych, starających się o pożyczki, z punktu widzenia potrzeby, racyonaluości, sposobu użycia i bezpieczeństwa pożyczki i orzekanie o tych momentach „w pierwszej instancyi“, t. j. we wnioskach Komisyi przedkładanych — a następnie lustracya przedsiębiorstw, które już pożyczkę mają i orzekanie, de facto prawie bez kontroli i apelacyi, czy pożyczki używają właściwie i jakie są owoce pomocy krajowej w każdym konkretnym wypadku.

Oryentowanie się pewne w praktyce zawiłego życia przemysłowego jest rzeczą trudną nieraz nawet dla wytrawnego praktyka — konkludowanie rzeczą i trudną i wielce odpowiedzialną Wszakże wszystko to samo, co u nas robią referenci przemysłowi za parę tysięcy koron rocznie, należy w bankach zakrajowych, zajmujących się przemysłem, z reguły do specyalnych dyrektorów lub konsulentów o płacach kilkanaście razy wyższych.

Z ubolewaniem przychodzi tu ponownie skonstatować, że dla uproszczenia i przyspieszenia urzędowania biura Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, a szczególnie porozumiewania się tego biura z biurem departamentu przemysłowego Wydziału krajowego, mimo uchwały sejmowej, literalnie niczego dotąd nie zrobiono.

Na zawadzie ma stać statut Komisyi, który stwarza dla niej osobne biuro, miasto przekazania funkcyi biura Komisyi biurom Wydziału krajowego. Państwowa Rada przyboczna przemysłowa nie ma własnego biura — funkcye takiego biura spełnia jeden z departamentów ministerstwa handlu. Tak samo urządzone jest funkcyonowanie całego szeregu innych rad przybocznych w Wiedniu, a przecież i dla krajowej Rady kolejowej biurem jest biuro kolejowe Wydziału krajowego.

Nie da się wprawdzie zaprzeczyć, iż są pewne względy, przemawiające za daleko idącą autonomią Komisyi. O ile jednak o biuro jej idzie, to autonomia ta i dziś w praktyce maleje prawie do zera — a to wobec faktu, że szefem biura Komisyi jest szef departamentu przemysłowego Wydziału krajowego. Korzyść z tej autonomii biurowej jest tylko ta, że korespondencya przez dwa pokoje z biura pana X., jako szefa biura Komisyi, do biura tego samego pana X. jako szefa departamentu przemysłowego, trwa nieraz parę tygodni. Obecna konstrukcya jest za sztuczna, hermafrodytyczna, a więc mało żywotna; należałoby albo biuro Komisyi zupełnie wyjąć z pod wpływu Wydziału krajowego, albo zupełnie Wydziałowi oddać.

Cel uproszczenia i przyspieszenia funkcyi niewątpliwie tę drugą drogę wskazuje.

Wszelako nie czekając na taką radykalną zmianę ustrojową, możnaby stanowczo wznieść się już teraz ponad szereg utartych formułek i niezwykle uprościć aparat — choćby n. p. tylko przez powoływanie tych urzędników Wydziału krajo-

wego, którzy mają wygotowywać wnioski na Wydział na podstawie opinii Komisyi, na posiedzenia Komisyi i jej komitetów. Wtedy — skoro urzędnicy ci mieliby obowiązek zapisywania uchwał Komisyi czy komitetów — odpadłaby potrzeba pisemnego komunikowania wielu uchwał Komisyi Wydziałowi, co nieraz wymaga paru tygodni i zabiera referentowi przemysłowemu czas, który badaniem i lustracyami przedsiębiorstw lepiej byłby wypełniony.

Zresztą w zeszłorocznem sprawozdaniu sejmowej Komisyi przemysłowej czytamy: Komunikowanie opinii komitetów, względnie pełnej Komisyi Wydziałowi krajowemu, niemniej jak komunikowanie się biura Komisyi z Wydziałem winno odbywać się z reguły w sposób jak najprostszy, przez proste zanotowanie na akcie uchwały „ad mundum“ i oddanie aktów Wydziałowi krajowemu — *brevi manu.*

Podobną zasadę uproszczenia korespondencyi należałoby także przyjąć dla poleceń Wydziału krajowego, udzielanych Komisyi.

Przecież system „der fortlaufenden Korrespondenz“ na jednym akcie znany już jest u władz państwowych bez strachu o zagubienie „śladu“ we własnej registraturze. A registratury Komisyi i Wydziału są tak blisko siebie, że „ślad“ z łatwością w jednej lub drugiej się znajdzie.

To tylko szczegół przykładowo przytoczony. Możliwych już przy obecnym ustroju uproszczeń znajdzie się stanowczo więcej — a wtedy może nawet odpadnie potrzeba zmiany ustroju.

Nie podobna tedy nieobstawać przy żądaniu bezzwłocznego zmodernizowania aparatu Komisyi najpierw w drodze administracyjnej, a ileby to nie wystarczyło, także przez zmianę statutu Komisyi.

O pomnożeniu rocznej liczby posiedzeń Komisyi z czterech na pięć, o większej samodzielności stałych komitetów — według życzenia Sejmu — dotąd głucho.

Z okazyi zeszłorocznego odnowienia składu krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, element zawodowy znalazł nieco większe, w każdym razie zbyt małe jeszcze uwzględnienie.

Gdy już nastąpi obsada stanowiska drugiego referenta przemysłowego, koniecznym będzie taki racyonalny podział czasu i pracy, by wyjazdy referentów dla badania przedsiębiorstw, które wniosły podania o pożyczki, niemniej jak dla lustracyi zakładów, już przez kraj wspomożonych, odbywały się z gęstością conajmniej dwa razy taką, jak obecna.

Zresztą można, o ile stali referenci zbyt są zajęci, te badania poruczyć także członkom Komisyi w większej mierze, niż to się dzieje od pewnego czasu. A jeśli tak się ma stać, to niechby decyzya takiego przydzielenia sprawy do referatu zapadała zaraz po wejściu sprawy do biura Komisyi a nie, jak czasem bywa, w długie tygodnie a nawet i miesiące potem.

Na biurze Komisyi ciąży bezwarunkowo obowiązek przygotowania materyału do decyzyi komitetu stałego najpóźniej w 2—3 miesięcy od chwili wniesienia podania.

V. Służba informacyjna. — Statystyka przemysłu i handlu.

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ponowne zorganizowanie biura statystyczno-informacyjnego przy krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, którego zadaniem ma być także publicystyczne szerzenie wiadomości o warunkach rozwoju przemysłowego w Galicyi, w kraju i zagranicą. Sejm uważa o wiele wydatniejsze, niż dotąd, materyalne wyposażenie tego biura za potrzebne, polecając Wydziałowi krajowemu, by na ten cel na razie użył środków, stojących do dyspozycyi, a następnie odpowiednie kwoty wstawił w budżet na r. 1910“.

Tak brzmi zeszłoroczna uchwała sejmowa.

Niestety i ta uchwała dotąd nie jest wykonaną. Pertraktacye, prowadzone przez Wydział krajowy celem pozyskania wybitnej siły zawodowej na kierownika wspomnianego biura, niedawno się rozbiły. Co do dalszych kroków w tym kierunku Wydział krajowy nie powziął jeszcze decyzyi.

Niewątpliwie wybór odpowiedniej osobistości dla podobnych funkcyi napotyka w naszym kraju na wielkie trudności — tem większe, im bardziej znikomą jest zapłata, którą ofiaruje się za takie usługi.

Trudnościom tym daje wyraz dalsza zeszłoroczna uchwała sejmowa:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by starał się wydatnemi stypendyami (przy odpowiednim rozkładzie zajęć na szereg lat) kilku ludzi wykształcić i wychować najpierw w teoryi ekonomiki społecznej i polityki gospodarczej, następnie w praktyce wyższorzędnego życia gospodarczego, wreszcie w znawstwie aktualnych stosunków gospodarczo-politycznych, szczególnie naszego kraju.

Celem tej akcyi ma być przygotowanie materyału na sekretarzy i innych funkcyonaryuszów korporacyi i innych instytucyi ekonomicznych, jak Izb handlowych i przemysłowych, Towarzystw gospodarskich i rolniczych, oraz na urzędników publicznych w działach gospodarczo politycznych".

W wykonaniu tej uchwały, wstawił Wydział krajowy w budżet na r. 1910 kwoty 8 000 K na takie stypendya, przeznaczone:

a) dla sił o poważnem wykształceniu ekonomicznem celem odbycia szczegółowych studyów nad organizacyą współdzielczą w krajach, stojących na wyższym stopniu cywilizacyi, z uwzględnieniem potrzeb i warunków takiejże organizacyi w kraju;

b) dla sił technicznie i przemysłowo wykształconych, na studyowanie organizacyi ważnych dla kraju naszego fabryk, nietylko pod względem technicznym, lecz także administracyjnym i komercyalnym;

c) dla sił o wykształceniu prawniczem i handlowem na studya specyalne w zakresie handlu i statystyki z szczególnem uwzględnieniem statystyki i warunków przywozu i wywozu Galicyi.

Wracając do wspomnianych wyżej trudności w wyszukaniu odpowiednich sił dla prowadzenia statystyki przemysłowo handlowej niemniej jak dla prowadzenia akcyi publicystycznej, na wynikach tej statystyki opartej — mimo uznania tych trudności niepodobna niezauważyć, że poszukiwania Wydziału za takiemi siłami zbyt powolnym idą krokiem.

Wszakże sprawa ta właściwie już od lat 3 znajduje się niezmiennie w tem samem stadyum doraźnych, rzadko powtarzanych poszukiwań i z lekka od czasu do czasu rozpoczynanych pertraktacyi z kandydatami.

Wyjścia z tego błędnego koła nie będzie, jeśli się nie ogłosi szeroko, że dla pozyskania wybitnej siły fachowej kraj nie cofnie się przed ofiarami, wychodzącemi znacznie poza szczuplutkie ramy 3.400 K, przewidzianych w budżecie na płacę kierownika.

Wydział krajowy musi to zrobić w najbliższym czasie, gdyż dotychczasowa droga — jak okazało się zgodnie z przewidywaniami kół, znających się na rzeczy — nie prowadzi do celu albo przynajmniej nie rychło, a wolą Sejmu, którą Wydział krajowy wykonać musi, było i jest najszybsze porządne zorganizowanie biura dla statystyki przemysłu i handlu.

W budżecie na r. 1910 zresztą o tyle jest drobniutka poprawa, że na badania, ankiety i pomoc kancelaryjną wstawiono ryczałt w wysokości 3.800 K, zamiast dotychczasowych 2.200 K.

Wypada jeszcze skonstatować, że ta drobna poprawa wcale nie odpowiada opinii zeszłorocznej Sejmu, uważającej o wiele wydatniejsze, niż dotąd, materyalne

wyposażenie tego biura za potrzebne. Wobec tego chyba Sejm sam przedsięweźmie odpowiednią korekturę w budżecie, wstawiając łącznie wyższą kwotę na kierownika i na badania, ankiety, publikacye oraz pomoc kancelaryjną.

Dalsze środki na zapewnienie pięknego rozwoju biura dla statystyki przemysłowo-handlowej znajdą się obficie, jeśli Wysoki Sejm, uchwalając wniosek posła Battaglii o urządzeniu statystyki handlu zewnętrznego Galicyi, równocześnie upoważni Wydział krajowy do pobierania drobnej opłaty za urzędowe formularze, przeznaczone na deklaracye statystyczne.

VI. Bank przemysłowy.

Sejm w zeszłorocznej sesyi, uznając ponownie gwałtowną konieczność uzupełnienia obecnej organizacyi kredytowej, służącej przemysłowi i handlowi, uchwalił co następuje:

„1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby celem powołania do życia większego akcyjnego zakładu kredytowego, którego zadaniem będzie wspieranie, rozszerzanie, zakładanie i finansowanie krajowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, niemniej jak rękodzieł i przemysłu domowego, wdrożył rokowania z kołami finansowemi kraju i zagranicą.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy w tym względzie do prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia Sejmu krajowego, która może oprzeć się na następujących koncesyach ze strony kraju:

a) kraj mógłby przystąpić do takiego zakładu kredytowego z udziałem w kapitale akcyjnym;

b) przez kilka pierwszych lat kraj mógłby zrzec się dochodu od całości lub części swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszy;

c) kraj mógłby udzielić subwencyi na pierwsze koszta założenia i sfinansowania zakładu.

Na wypadek zawarcia takiej prowizorycznej umowy, poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, by wniósł projekt ustawy o ulgach w dodatkach autonomicznych do podatków dla takich zakładów".

Krajowa Komisya dla spraw przemysłowych na skutek tej uchwały, z którą Wydział krajowy do niej się odniósł, wybrała komitet, złożony z pp. Battaglii, Benisa, Dattnera, Lea i Stesłowicza, do wdrożenia rokowań z kołami finansowemi i przygotowania materyału celem ostatecznego pozytywnego załatwienia sprawy.

Komitetowi, a w szczególności jego przewodniczącemu, p. Leowi, udało się pozyskać dla myśli galicyjskiego banku przemysłowego pewien bardzo poważny bank zakrajowy.

Rokowania są na ukończeniu. Projekt przewiduje kapitał akcyjny na razie w wysokości 10 milionów koron, z czego połowę objąłby kraj, zrzekając się ewentualnej dywidendy przez pierwszych 5 lat na rzecz funduszu rezerwowego, a zastrzegając sobie prawo nominowania trzech członków Rady Zawiadowczej (na 8—12) prócz tych, którzy na Walnem Zgromadzeniu akcyonaryuszów zostaliby wybrani.

Możliwe jest, że sprawa jeszcze w tej sesyi stanie przed Sejmem.

VII. Ulgi podatkowe dla przemysłu.

Nader wolny tok załatwiania podań o przyznanie uwolnienia od dodatków autonomicznych do podatków nie uległ dotąd niestety przyśpieszeniu. Co druga z pewnością taka sprawa wlecze się bez potrzeby rzeczowej 2—3 lat.

Konieczną jest nowela do ustawy o tych ulgach podatkowych z roku 1906, przedewszystkiem określająca dokładnie, według jakiego klucza uwalniać przedsiębiorstwa częściowo od dodatków do podatków w razie rozszerzenia zakładu (kwestya ta bowiem nastręcza w praktyce ogromne trudności wskutek niejasnego tenoru obo-

wiązującego obecnie postanowienia). Dalej potrzeba rozszerzenia uwolnienia na mieszkania urzędnicze i robotnicze oraz ubikacye kancelaryjne, złączone z fabryką. Następnie niema powodu, by spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, utworzone na zasadzie ustawy z roku 1906, były przynajmniej *caeteris paribus* przez kraj gorzej traktowane, niż spółki akcyjne. Wszakże i ustawa państwowa spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością pod pewnymi warunkami przyznaje znacznie korzystniejsze traktowanie podatkowe niż spółkom akcyjnym, których surogatem po części mają być te pierwsze. Wreszcie zakładanie wielkich przedsiębiorstw nakładczych, organizujących i podnoszących nowe gałęzie przemysłu domowego, wymaga w naszych warunkach szczególnej zachęty, a więc przynajmniej premii podatkowej od kraju.

Wniosek noweli, obejmującej te kwestye, będzie wniesiony jeszcze w tej sesyi sejmowej.

VIII. Dostawy.

Wskutek zeszłorocznej uchwały sejmowej Wydział krajowy przypomniał reprezentacyom powiatowym i gminnym obowiązek szczególnego uwzględniania wytwórstwa krajowego i pracy krajowej w rozdawnictwie dostaw i robót.

Postęp w tym kierunku niestety nie jest dostateczny, a regulatyw dla rozdawnictwa dostaw i robót, zalecony przez Wydział krajowy gminom i powiatom, dotąd prawie nigdzie nie stał się prawem.

Ważne jest, by Wydział krajowy od wypadku do wypadku, przy każdej okazyi, zatwierdzając różne inwestycye gminne, upoważniając gminy do zaciągania pożyczek, sam, względnie przez Bank krajowy, ściśle przestrzegał dopełniania powyższego obowiązku ze strony gmin, od tego w miarę możności i słuszności czynił zawisłem swoje stanowisko np. w sprawie pożyczki, wchodził w szczegóły każdej sprawy, wreszcie zwracał szczególną uwagę gmin i powiatów od wypadku do wypadku na tę lub ową gałąź przemysłu krajowego w dziedzinie dostaw komunalnych, która ma ciężko do walczenia z pozakrajową konkurencyą a pod względem jakości i cen konkurencyi tej wcale nie lub niewiele ustępuje.

Świeżo węgierskie ministerstwo skarbu zabroniło trafikantom sprzedawać inne bibułki i tutki cygaretowe, jak węgierskie. Polecenia tego organy skarbowe przestrzegają z całą bezwzględnością. Oczywiście odbija się to srodze na naszym przemyśle, eksportującym do Węgier, ale Węgrzy mają racyę i tembardziej naśladować ich trzeba, im więcej ich „hon“ nam szkodzi.

Swego czasu Koło Polskie wydobyło od Rządu uznanie zasady pierwszeństwa dla przemysłu galicyjskiego przy dostawach państwowych w obrębie Galicyi — przy równych lub niewiele różniących się cenach i jakościach. Regulatyw dostawowy, wydany przez cały gabinet dla całego państwa w kwietniu b. r., pozostawia Galicyi dotychczasowe w tym względzie przywileje.

Wszelako w jednym kierunku Rząd nie dotrzymał zobowiązania, zaciągniętego wobec Koła polskiego. Mianowicie tylko w drobnej części (więcej poczty i nieco koleje) przeprowadził decentralizacyę kompetencyi władz co do rozdawnictwa dostaw.

O całem mnóstwie dostaw, nawet drobnych, musi dziś rozstrzygać jeszcze Wiedeń.

Ze względu na to, że usamodzielnienie władz państwowych w Galicyi odpowiada autonomistycznym naszym dążnościom a zarazem zwiększa gwarancyę pierwszeństwa dla przemysłu galicyjskiego przy dostawach, wskazanem jest, by Sejm zażądał od Rządu przeprowadzenia jak najdalej idącego przeniesienia właściwości do rozstrzygania o rozdawnictwie dostaw z władz centralnych na krajowe.

IX. Szczególna pomoc dla rękodzieł.

I spółki rękodzielnicze i poszczególni rzemieślnicy o lepszych kwalifikacyach tudzież o jakiejtakiej gwarancyi materyalnej znajdują pomoc w funduszu pożyczkowym na równi z przemysłem większym — zarówno na inwestycye (motory, maszyny), jak i na obrót (zakupno surowca itp.).

Nadto w zeszłorocznej sesyi Wysoki Sejm podwyższył ryczałt 40.000 K na bezzwrotne zasiłki i subwencye dla celów przemysłowych do 60.000 K, „przeznaczając go szczególnie na poparcie bądź stowarzyszeń i spółek rękodzielniczych, bądź poszczególnych, wybijających się rękodzielników, w zakupnie maszyn pomocniczych i w uzupełnieniu kapitału obrotowego, co wcale nie wyklucza dla tych spółek rękodzielniczych i dla tych poszczególnych rękodzielników zasadniczej możności korzystania z pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego na równi z przemysłowcami fabrycznymi".

Częściowo temu samemu celowi — udzielania zasiłków na zakładanie warsztatów — służy co roku kilka stypendyów, względnie premii z fundacyi śp. Czarkowskiej oraz z fundacyi śp. Ponińskiego.

Z ryczałtu 60.000 K w roku 1909 dotąd prawie połowa niewyczerpana — częścią dlatego, że szereg podań zalega w Komisyi od długich miesięcy, częścią jednak także i dlatego, że w przyznawaniu zasiłków z tego funduszu wyłaniają się coraz większe trudności „techniczne".

Na dziesiątki tysięcy rękodzielników krajowych ledwie tysięczny wie o możliwości osiągnięcia takiej pomocy, a gdy z tych świadomych zgłosi się kilkudziesięciu o taką pomoc, to właściwie bardzo często brakuje Komisyi i Wydziałowi potrzebnych kryteryów i racyi, dlaczego z tysiąca zupełnie do siebie podobnych właśnie p. X ma dostać zasiłek. Czy tylko dlatego, że on się zgłosił a 999, mające te same warunki, nie?

Rzadkie są wypadki, gdzie zgłaszający się jest naprawdę wybitną siłą, co do której powyższa refleksya staje się niepotrzebną.

Stąd konieczność ujęcia tego działu pomocy finansowej kraju dla rękodzieł w pewien system. Trzebaby pewną część wspomnianego ryczałtu co roku z góry dzielić na pewną liczbę zasiłków i rozdawać je drogą wewnętrznych konkursów w stowarzyszeniach przemysłowych, zmieniając co roku miejscowości, najdzielniejszym z tych gałęzi rękodzieła, które potrzebują szczególnego poparcia i względem których takie poparcie ma ekonomiczną racyę.

Przynajmniej próbę w tym względzie podjąć warto. Będzie to nawet sposobność do brakującego nam dotąd zoryentowania się co do tego, jakie gałęzie i typy produkcyi rękodzielniczej szczególną należy otaczać opieką z punktu widzenia racyonalnej polityki gospodarczej.

W łączności z podnoszeniem rękodzieła pozostają dalsze dwie uchwały Wysokiego Sejmu. Pierwsza z nich z dnia 18. marca 1907 brzmi, jak następuje: „Poleca się Wydziałowi krajowemu poczynienie badań, zdążających do wyświetlenia przyczyn ciągłego zubożania i proletaryzacyi ludności rzemieślniczej — i aby na jednej z najbliższych sesyi sejmowych przedstawił środki zdążające do ekonomicznej sanacyi tej warstwy ludności". Druga uchwała z d. 31. października 1908 jest następująca: „Wzywa się Wydział krajowy, ażeby zbadał trudne położenie mieszczaństwa rękodzielniczego w kraju naszym oraz otoczenie go stosowną opieką kraju, zwłaszcza przez zorganizowanie stowarzyszeń w przemyśle rękodzielniczym, i ażeby ze stosownym wnioskiem przyszedł na najbliższą sesyę sejmową".

Obie te uchwały, zawierające w sobie olbrzymi temat badań, udzielone zostały Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych celem przedstawienia specyalnych

wniosków. Nic dziwnego, że Komisya, pomimo wszechstronnego omawiania sprawy w komitecie swym przemysłowym i na posiedzeniach plenarnych, nie mogła się dotychczas z poruczonego jej zadania wywiązać.

Na pierwszy plan wysuwa się tu sprawa organizacyi kredytu rękodzielniczego, w którym to kierunku pewne szanse miałby może projekt tworzenia Raiffeisenek rękodzielniczych, opartych jednak ściśle o gminne i ewentualnie powiatowe (także przez kraj zasilane) fundusze i komisye przemysłowe, któreby w tym celu należało powoływać do życia, a w dalszym ciągu związanych w centralnej organizacyi kredytowej, opartej o Bank krajowy.

Problematy to trudne i jak z jednej strony wiele zależałoby na rychłem wskazaniu dróg, tak z drugiej gruntowność w badaniach i ostrożność w konkludowaniu są konieczne.

Nie ma dotąd należytej łączności między Komisyą, względnie Wydziałem krajowym a wiedeńskim urzędem dla popierania drobnego przemysłu, względnie takimiż instytutami we Lwowie i Krakowie — w licznych sprawach wyposażania spółek rękodzielniczych w maszyny i kapitał obrotowy. Nieraz sprawa taka, którą równocześnie i kraj i państwo najżyczliwiej się zajmują, wskutek braku tej łączności przewleka się i cierpi. Zapobiec mogłoby temu urządzanie stałych peryodycznych konferencyi reprezentantów wszystkich tych instytucyi. Pisanina prowadzi w tych sprawach często do gmatwaniny a czasem do niepotrzebnych kwasów.

X. Przemysł domowy.

W zeszłorocznem sprawozdaniu Komisya sejmowa wyraziła przekonanie o potrzebie poparcia większych przedsiębiorstw nakładczych, organizujących przemysł domowy i podnoszących go na wyższy poziom, niemniej jak przeprowadzenia badań nad stanem, warunkami rozwoju i ewentualnymi sposobami poparcia tego przemysłu.

Jeżeli Komisya wstrzymuje się obecnie jeszcze od zaproponowania Sajmowi, by polecił Wydziałowi krajowemu konkretną akcyę w danym kierunku, to nakłada sobie tę wstrzemięźliwość jedynie do czasu i jedynie dlatego, że Sejm oczekuje od Wydziału krajowego przedewszystkiem wyniku badań nad położeniem rękodzieła, niemniej jak programu akcyi ratunkowej na tem polu. Jest to teren dla studyów tak rozległy, tak szczególnych wymaga zabiegów i tyle czasu, że nie byłoby w interesie szybkiego a gruntownego załatwienia obu spraw — wobec niedostateczności aparatu urzędowego, braku dat statystycznych, ciężkiego funkcyonowania Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych — obarczać Wydział krajowy naraz dwoma tak wielkiemi akcyami.

To jedno nie ulega kwestyi, że poważniejsze przedsiębiorstwa nakładcze, podnoszące przemysł domowy, należy popierać ulgami podatkowemi, o czem już wyżej była mowa.

XI. Funkcyonowanie Departamentu II. Wydziału krajowego.

Gdy to sprawozdanie obejmuje także sprawozdanie ogólne Wydziału krajowego z czynności Departamentu II., Komisya nie może powstrzymać się od uwagi, że tak szybkie załatwianie spraw przemysłowych i finansowych, jakiego wymaga natura tych spraw, czyni pomnożenie sił konceptowych w tym Departamencie koniecznem.

Zresztą sprawozdanie z czynności Departamentu II. Wydziału krajowego pełne jest smutnych uwag, że rząd na taką a taką rezolucyę Wysokiego Sejmu, zakomunikowaną mu przez Wydział krajowy, dotąd wcale nie dał odpowiedzi — mimo upływu wielu miesięcy a nawet i lat, mimo urgensów.

Takie rażące lekceważenie uchwał sejmowych przez rząd nie może pozostać bez odpowiedzi a nadto na przyszłość trzeba przez ciągły kontakt Wydziału krajowego z czynnikami, reprezentującymi kraj nasz w Wiedniu, zabezpieczyć Sejm, ile możności, od tego, by jego poważne obrady i uchwały znajdowały koniec w rządowych koszach na stare papiery.

XII. Inne sprawy.

1. Uchwałą z dnia 30. października 1908 przeznaczył Wysoki Sejm z własnej inicyatywy:

kwotę 7.500 K „na amortyzacyę“ 150.000 K kapitału na budowę „Instytutu popierania przemysłu“ w Krakowie, zaś

kwotę 5.000 K „na amortyzacyę“ kapitału 100.000 K na budowę Muzeum technologicznego we Lwowie.

Pozatem nie dał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wyraźnego upoważnienia do wstawiania tych kwot w coroczne budżety, a skutkiem tego nie mógłby Wydział krajowy przyjąć na fundusz krajowy stałego zobowiązania do spłacania wymienionych w tych pozycyach kapitałów; skutkiem zaś braku takiego zobowiązania ze strony Wydziału krajowego nie mogłyby interesowane czynniki zaciągnąć potrzebnej pożyczki.

Na to jednak potrzeba wyraźnej uchwały Wysokiego Sejmu.

2. Ciągnąca się od szeregu lat sprawa założenia w Myślenicach warsztatu dla wyrobu kapeluszy doczekała się w bieżącym roku pomyślnego załatwienia. Ostatecznie stanie na ofiarowanym przez ks. Kazimierza Lubomirskiego gruncie budynek, wybudowany pod nadzorem Wydziału krajowego przez tamtejsze Towarzystwo kapeluszników według planów przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. urzędem popierania przemysłu opracowanych, do którego dostarczy wspomniany urząd maszyn. Koszta budowy dosięgają 70.000 K i od tej kwoty ma fundusz krajowy stosownie do dawniejszych upoważnień Wysokiego Sejmu opłacać tytułem subwencyi ratę amortyzacyjną i oprocentowanie aż do zupełnego umorzenia, pod warunkiem, że Towarzystwo utrzymywać będzie w rzeczonym budynku warsztaty kapelusznicze pod kontrolą techniczną i gospodarczą Wydziału krajowego. Oto nadeszła chwila, w której to zobowiązanie kraju musi być ustalone wyraźną uchwałą sejmową.

3. Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, dostarczające 5 Dyrekcyom kolejowym około 10.000 sztuk kożuchów rocznie dla służby kolejowej mające rocznego obrotu przeszło 1,200.000 K, zwróciło się do kraju z prośbą o przyznanie w formie subwencyi krajowej odpowiedniego funduszu na wystawienie w Tyśmienicy budynku dla pomieszczenia wspólnej garbarni białoskórniczej i wspólnej pracowni kuśnierskiej. Wydział krajowy zwrócił się do Ministerstwa robót publicznych z prośbą o dostarczenie tej przyszłej związkowej garbarni potrzebnych nowoczesnych maszyn i utenzyliów a Wysokiemu Sejmowi przedkłada wniosek na udzielenie na budowę subwencyi w kwocie 50.000 K w ten sposób, że fundusz krajowy będzie corocznie od pożyczki w tej wysokości opłacał ratę amortyzacyjną i oprocentowanie.

4. Ministerstwo robót publicznych oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że skłonne jest gminie Ludwikówka pod Bursztynem położonej, której mieszkańcy niemal od wieku prawie wyłącznie tkactwem się trudnią, udzielić 12.000 K, częścią

maszynami, częścią w gotówce, jeżeli kraj ze swych zasobów przyczyni się do wybudowania wspólnego warsztatu naukowego i do utrzymania instruktora, którego zadaniem byłoby, prócz prowadzenia nauki, zarządzanie wspólną pracownią. Wydział krajowy proponuje Wysokiemu Sejmowi przyznanie kredytu na budowę i na instruktora pod warunkiem, że zużytkowanie tego kredytu nastąpi tylko w tym razie, jeżeli Ministerstwo dopełni przyrzeczenia, zawartego w swem piśmie.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, niemniej jak sprawozdanie z czynności Departamentu II. Wydziału krajowego za czas od 1. maja 1908 do 31. lipca 1909 — z wyjątkiem wszelkich spraw, dotyczących szkolnictwa przemysłowego i handlowego a tworzących przedmiot osobnych sprawozdań komisyjnych.

II. Sejm przeznacza z funduszu krajowego, począwszy od 1. stycznia 1909:

a) dla Instytutu popierania przemysłu w Krakowie po 7.500 K rocznie;

b) dla Muzeum technologicznego we Lwowie po 5.000 K rocznie — tytułem subwencyi krajowej na częściowe umorzenie i oprocentowanie pożyczek, zaciągniętych na budowę odnośnych budynków na pomieszczenie tych zakładów, a to aż do zupełnego ich umorzenia.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego, począwszy od 1. stycznia 1910, procentów i rat annuitetowych od pożyczki w maksymalnej wysokości 70.000 K w gotówce, zaciągnąć się mającej przez Towarzystwo kapeluszników w Myślenicach na budowę warsztatu spółkowego.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego, począwszy od 1. stycznia 1910, procentów i rat anuitetowych od pożyczki 50.000 K w gotówce, zaciągnąć się mającej przez Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, na częściowe pokrycie kosztów budynku dla wspólnej garbarni białoskórniczej i wspólnej pracowni kuśnierskiej w Tyśmienicy.

V. W razie przyczynienia się skarbu państwa kwotą 12.000 K na rzecz powstać mającej spółki tkackiej w Ludwikówce, Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego, począwszy już od r. 1910, procentów i rat anuitetowych od pożyczki 10.000 K w gotówce, jaką gmina, względnie krajowy Związek przemysłowy zaciągnie celem wybudowania domu spółkowego w Ludwikówce.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby:

a) z funduszów, przeznaczonych na popieranie wielkiego przemysłu, zapewnionemi zostały: dotacya dla krajowego funduszu przemysłowego, odpowiadająca naszym potrzebom i świadczeniom kraju na cele przemysłu, niemniej jak poparcie badań nad warunkami rozwoju przemysłu oraz starań konkretnych o finansowanie przedsiębiorstw, względnie finansowe poparcie instytucyi, któraby dla tych celów powstała,

b) z funduszu, zbieranego z opłat za udzielanie tytułów dworskich (Hoftiteltaxfond), a przeznaczonego na popieranie przemysłu artystycznego w krajach koronnych monarchii, oddano do rozporządzenia Wydziału krajowego stałą roczną dotacyę, odpowiadającą rozmiarom i zaludnieniu naszego kraju,

c) obracał większe niż dotąd kwoty na popieranie rękodzieł w Galicyi, jużto w formie udzielania maszyn pomocniczych, jużto w formie pożyczek i subwencyi.

VII. Sejm, nie mogąc utaić przykrego zdziwienia, że rezolucye sejmowe, uchwalone w sprawach, dla kraju doniosłych, nieraz albo wcale nie doczekują się

odpowiedzi ze strony c. k. Rządu albo dopiero po upływie długiego czasu, wzywa c. k. Rząd z całą stanowczością, by bezwarunkowo i bezzwłocznie zmienił tę praktykę, nieodpowiadającą duchowi konstytucyi.

VIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przez czynniki krajowe, powołane do reprezentowania kraju w Wiedniu, starał się usilnie i systematycznie o wykonywanie a przynajmniej o załatwianie rezolucyi sejmowych i w tym celu rezolucye te komunikował wspomnianym czynnikom.

IX. Sejm wzywa c. k. Rząd, by jak najrychlej przeniósł właściwość względem rozdawnictwa dostaw państwowych w obrębie Galicyi z władz centralnych na władze krajowe — w jak najszerszej mierze.

X. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by, traktując sprawy konkretnych inwestycyi gminnych lub powiatowych oraz zaciąganych na ten cel pożyczek, nakładał na reprezentacye gminne i powiatowe obowiązek dawania pierwszeństwa wytwórstwu krajowemu i pracy krajowej w rozdawnictwie dostaw i robót, dla tych inwestycyi potrzebnych, a to w ramach zasad, ustalonych znanym regulatywem, oraz by dopełnienie tego obowiązku w każdym konkretnym wypadku ścisłej poddawał kontroli.

XI. Sejm wzywa c. k. Rząd, by zawczasu obmyślił i przygotował sposób zrównoważenia strat, na jakie i galicyjski przemysł wyrobu zapałek i zaangażowany w nim krajowy fundusz przemysłowy będzie narażony wskutek zakazu używania białego fosforu.

XII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by doprowadził do stałego porozumiewania się i współdziałania w sprawach pomocy finansowej dla stowarzyszeń rękodzielniczych — z jednej strony swój własny aparat niemniej jak Komisyę krajową dla spraw przemysłowych, z drugiej c. k. Urząd dla popierania drobnego przemysłu oraz instytuty lwowski i krakowski, służące temu samemu celowi — a to przez urządzanie stałych peryodycznych konferencyi.

XIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by jeśli środki, którymi rozporządzać będzie krajowy fundusz przemysłowy w tym roku i następnym, okażą się niewystarczającymi na pokrycie zapotrzebowania pożyczkowego, starał się o zmianę układu, zawartego z Bankiem krajowym co do eskontu czwartego miliona, w tym kierunku, aby raty po 250.000 K, przypadające na lata 1911 i 1912, w części lub w całości — w miarę potrzeby — stały się płynnemi już w roku 1910.

XIV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Bankiem krajowym zbadał sprawę zabezpieczenia krajowemu funduszowi przemysłowemu znaczniejszych środków płynnych na akcyę pożyczkową na podkładzie przyszłych tego funduszu dotacyi — ewentualnie przez emisyę fundowanych na tych dotacyach obligacyi bankowych — i przedstawił Sejmowi w tym względzie wnioski przed końcem roku 1910.

XV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zainicyował w Banku krajowym podwyższenie najwyższego wymiaru pożyczek gotówkowych na przedsiębiorstwa przemysłowe z 25% na 33% wartości nieruchomości wraz z urządzeniem maszynowem.

XVI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po zasięgnięciu opinii Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych rozpatrzył, czy części dotacyi, przeznaczanej co roku w budżecie na bezzwrotne zasiłki na cele przemysłowe, nie należałoby rozdzielać między rękodzielników sposobem konkursów, rozpisywanych według pewnego systemu co do miejscowości i gałęzi.

XVII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by stanowczo i bezzwłocznie przystąpił do najdalej idącego uproszczenia i przyspieszenia toku czynności

w biurze krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych w myśl zeszłorocznego życzenia Sejmu i jeśliby w tym celu potrzebną była zmiana statutu Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, zmianę taką po wysłuchaniu tejże Komisyi jaknajrychlej Sejmowi do uchwały przedstawił.

Celem zapewnienia stale szybkiego toku spraw przemysłowych bez uszczerbku dla gruntowności — Sejm uważa nietylko jak najdalej idące uproszczenie sposobu porozumiewania się Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych z departamentem II. Wydziału krajowego lecz także pomnożenia sił w tym departamencie za potrzebne.

XVIII. Sejm podwyższa dotacye budżetowe na rok 1910 na referenta statystycznego tudzież na badania, ankiety, publikacye statystyczne i pomoc kancelaryjną w rubryce XII. poz. 185 i 189 łącznie na 11.600 K.

Przewodniczący:
Lubomirski.

Sprawozdawca:
Battaglia.

Ls. 4.553/1909. We Lwowie, dnia 2. października 1909.

Aleg 583

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie zmiany etatu krajowego Biura kolejowego.

Wysoki Sejmie!

Szybki i pomyślny postęp krajowej akcyi kolejowej nakłada na krajowe Biuro kolejowe coraz to nowe i cięższe obowiązki.

Obok 400 kilometrów wybudowanych już krajowych kolei lokalnych, których agendy administracyjne koncentrują się w krajowem biurze kolejowem, jeszcze 98 kilometrów innych linii kolejowych jest obecnie w budowie, a dla dalszych projektowanych linii w łącznej długości około 200 kilometrów ma się wypracować projekta po części szczegółowe, a po części generalne.

Wobec tego przyrostu działalności dla ogólnych interesów kraju nadzwyczajnie potrzebnej i pożytecznej wnosi Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego zawartym w sprawozdaniu z dnia 29. lipca 1909 roku LW. 134.116/1908.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu krajowego Biura kolejowego do wiadomości.

2. Dotychczasowy etat osób i płac rocznych krajowego Biura kolejowego Sejm powiększa o jedną posadę starszego inżyniera, o jedną posadę inżyniera pierwszej klasy, o jedną posadę inżyniera drugiej klasy i o trzy posady inżynierów-adjunktów z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Skołyszewski.

LW. 108.399/09

We Lwowie, dnia 3. października 1909.

Alg 584

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przyzwolenia Radzie powiatowej w Brzeżanach na zaciągnięcie pożyczki 500.000 koron.

Wysoki Sejmie!

Skutkiem wadliwego układania budżetów i innych wadliwości administracyjnych a po części także skutkiem nieprzypisania i niepobrania w roku 1907. ustawowego 10% dodatku drogowego a wreszcie skutkiem odpisu dodatków powiatowych z powodu klęsk elementarnych, popadł powiat brzeżański w niedobory kasowe i długi.

Niedobory kasowe przeważnie w funduszu drogowym istniejące pokrył Wydział powiatowy chwilowo zapasami gotówki innych funduszów powiatowych i obcych, jakie w administracyi Wydziału powiatowego pozostają; na pokrycie zaś powstałych stąd należytości i wyrównanie reszty długów nie ma powiat brzeżański żadnego źródła.

Ten niepomyślny stan rzeczy stwierdził Wydział krajowy podczas przeprowadzonej lustracyi gospodarstwa Reprezentacyi powiatowej, wydał więc zarządzenia zmierzające do uregulowania i poprawy administracyi powiatowej i wezwał zarazem Radę powiatową do pokrycia niedoborów i spłaty długów. Okazało się jednak, że sanacya gospodarki pieniężnej przez wstawienie wszystkich długów do budżetu i spłata tychże naraz, jest niemożliwą, ponieważ na pokrycie budżetu, obejmującego wszystkie długi, potrzebaby nałożyć bardzo wysokie dodatki do podatków bezpośrednich, których ludność powiatu nie mogłaby uiścić. Dlatego Rada powiatowa jednomyślną uchwałą z dnia 30. sierpnia 1909 postanowiła pokryć długi pożyczką, którą to pożyczką objęła także wynikające z przyjętych zobowiązań wydatki na adaptacyę szpitala powszechnego, z ustawy zaś o dojazdach kolejowych koszta budowy dojazdów kolejowych do stacyj linii kolejowej Lwów-Brzeżany-Podhajce, dalej wydatki na budowę sieci, potrzebnych powiatowi dróg

szutrowanych, wreszcie przeznaczyła z pożyczki 50.000 koron na dotacyę dla kasy powiatowej i zwróciła się do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu pozwolenia do zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w wysokości 500.000 koron.

Dla zbadania tej sprawy delegował Wydział krajowy do Brzeżan komisyę i w tej drodze stwierdził, że bezzwłocznie wyrównane być muszą długi powiatu w sumie 94.870 koron i przypadające do wypłaty w r. 1909 i 1910 należytości z tytułu adaptacyi szpitala powszechnego w Brzeżanach, oraz budowy dojazdów kolejowych do stacyj: Brzeżany, Hinowice i Denysów oraz z tytułu rekonstrukcyi dojazdu do stacyi Potutory w łącznej kwocie 76 708 koron, a że o sanacyi gospodarki finansowej powiatu bez pokrycia tych obu kwot nie może być mowy, uznał Wydział krajowy za rzecz konieczną zaciągnięcie na to pożyczki.

Również uposażenie kasy Wydziału powiatowego kwotą 50.000 kor. uznał Wydział krajowy za potrzebne, ponieważ przeważną część wydatków powiat z natury rzeczy musi ponosić w miesiącach letnich, podatki zaś, zatem i dodatki są ściągane w jesieni i bywają Wydziałowi powiatowemu wypłacane przeważnie dopiero w ostatnich miesiącach roku, to zaś utrudnia gospodarstwo Rady powiatowej i zniewala ją do nieprawidłowego używania obcych funduszów na wydatki powiatowe.

Wreszcie uzasadnioną jest potrzeba zaciągnięcia pożyczki na budowę dróg w powiecie brzeżańskim.

Wobec nader małej ilości istniejących szutrowanych dróg, które wraz z gościńcem rządowym, drogą krajową i dojazdami kolejowymi wynoszą łącznie niespełna 100 km. i przecinają lub dotykają tylko 29 osad w powiecie, podczas gdy 46 osad nie ma zupełnie żadnych dróg szutrowanych ani na swojem terytoryum ani też w pobliżu, i biorąc na względ okoliczność, że powiat brzeżański jest w przeważnej części górzysty, ziemia ciężka, gliniasta, podglebie nieprzepuszczalne, dużo wód płynących, co wszystko składa się na to, że komunikacya na drogach gminnych nieszutrowanych jest przez większą część roku trudną, przez miesiące jesienne i w czasie wiosennych roztopów wprost niemożliwą, postanowiła Rada powiatowa uwzględnić wreszcie rozpaczliwe położenie mieszkańców dwóch trzecich części powiatu i przystąpić do budowy dróg szutrowanych bądźto powiatowych bądź gminnych I. klasy.

Program budowy obejmuje:

1. drogę z Narajowa do stacyi kolejowej w Dunajowie, która połączy miasteczko Narajów i osady Narajów wieś oraz Łany z najbliższą stacyą kolejową:

2. drogę z Szybalina przez Baranówkę, Kuropatniki, Potok, Byszki, a stamtąd przez Koniuchy, Augustówkę do granicy powiatu w kierunku ku Zborowowi, albo z Byszek dalej przez Ceniów, Wybudów, Wymysłówkę, Budyłów, Medowę, Taurów do Kozłowa z odnogą z Wymysłówki przez Ołesin, Helenków do Kozowej i ewentualnie z drugą odnogą przez Medowę, Kaplińce, Złoczówkę do Glinnej;

3) drogę Brzeżany-Raj-Nadrożniów-Mieczyszczów-Trościanieс ku granicy powiatu;

4) dojazd kolejowy ze stacyi Buszcze do drogi krajowej Złoczów-Brzeżany w Plichowie. Powyższy program budowy dróg dał Wydział krajowy ocenie swojego biura techniczno-drogowego i na tej zasadzie uznaje potrzebę budowy wymienionych dróg, których łączna długość wynosi 83 km. a które obsłużą pozbawioną obecnie komunikacyi ludność powiatu wynoszącą przeszło 60.000.

Koszt zbudowania 83 km. dróg szutrowanych obliczył Wydział powiatowy na około 960.000 K, w nadziei zaś że do budowy przyczyni się fundusz krajowy i państwowy, oraz interesowani, przeznaczyła Rada powiatowa na budowę dróg resztę z pożyczki 500.000 t. j. kwotę około 250.000 K, jaka pozostanie po opłaceniu różnicy kursu raty wstępnej i tp. wydatków zaciągnięcia pożyczki. Budowa dróg miałaby być wykonaną w przeciągu pięciu lat. Dotychczasowe obciążenie powiatu jest następujące:

1. Reszta pożyczki komunalnej Banku krajowego na budowę domu Rady powiatowej . . .	107.182 K.
2. Reszta pożyczki zaciągniętej w krakowskiem Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń na wyrób dachówek cementowych	17.481 K.
3. Pożyczka z funduszu krajowego na ogniotrwałe krycie domów	15.700 K.
4. Długi i zaległości bierne	171.578 K.
Razem . . .	311.941 K.

Nadto obciążony jest powiat brzeżański poręką za wkładki powiatowej kasy oszczędności i gwarancyą za oprocentowanie przez 75 lat po 4% akcyi zakładowych kolei lokalnej Lwów-Brzeżany-Podhajce na 100.000 K.

Gdy przypisane w powiecie do poboru w r. 1908 podatki bezpośrednie, ulegające dodatkom powiatowym wynoszą 311.985 K, z czego 50% czyni 155.994 K, przeto do zaciągnięcia pożyczki 500.000 K wymaganą jest w myśl §. 24. ustawy o Repr. pow. ustawa krajowa.

Spłata tej pożyczki, od której roczne raty amortyzacyjne wynosić będą 26.000 K, jakoteż pokrycie niedoboru normalnie ułożonego budżetu powiatu brzeżańskiego będą wymagały nałożenia 74% dodatków powiatowych (łącznie z ustawowym 18% dodatkiem na potrzeby drogowe), co w porównaniu z nałożonym w wysokości na r. 1909 dodatkami w wysokości 62% przedstawia się jako podwyższenie stopy dodatków o 12%.

Wydział krajowy zauważa wreszcie, że zamierza ze swej strony całą administracyę powiatu brzeżańskiego poddać swojemu najściślejszemu nadzorowi i czuwać będzie nad tem, ażeby ani grosz z pożyczki nie został użytym na inne cele, aniżeli jest przeznaczony, tudzież nad tem, ażeby dotacya kasowa nie została uszczuploną.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm

raczy uchwalić dołączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 500.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu brzeżańskiego pożyczki w kwocie 500.000 koron na spłatę długów, pokrycie kosztów adaptacyi szpitala powszechnego w Brzeżanach i budowy dojazdów kolejowych, oraz na budowę dróg i uposażenie kasy Wydziału powiatowego kwotą 50.000 koron.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

L. s. 3.167/08,

We Lwowie, dnia 31. października 1908.

Aleg 585

Wniosek

p. Schätzla i tow. względem ustawy o powołaniu „Krajowego Biura pośrednictwa parcelacyjnego“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić powołany poniżej projekt ustawy:

§. 1.

Celem poparcia społecznie korzystnej, wytwarzającej samoistne gospodarcze drobne i średnie posiadłości rolne, parcelacyi folwarków, a przeciwdziałanie parcelacyi niszczącej kulturę rolniczą kraju, jakoteż celem ułatwienia bezpośrednich na rynku parcelacyjnym stosunków między rolnikami, odsprzedającymi w całości lub części większe kompleksy ziemi drobnym nabywcom, a tymi ostatnimi, i uchronienie ich od wyzysku spekulacyjnych pośredników parcelacyjnych — niniejsza ustawa powołuje do życia Krajowe Biuro pośrednictwa parcelacyjnego.

§. 2.

Krajowe Biuro pośrednictwa parcelacyjnego:

a) przyjmuje zgłoszenia zapotrzebowania ziemi od osób chcących nabyć drobne i średnie posiadłości rolne celem gospodarowania na nich osobiście, udziela im informacyi o zgłoszonych doń gruntach folwarcznych na parcelacyę przeznaczonych i ułatwia im nabycie pożądanych posiadłości bezpośrednio od właścicieli folwarków, którzy zgłosili do biura chęć rozparcelowania przy jego pomocy w całości lub części swych posiadłości.

b) Wyrabia nabywcom, kupującym przy jego pomocy posiadłości, potrzebny im dla zapłacenia ceny kupna kredyt do wysokości $^3/_4$ tej ceny kupna (§. 3. d) w komisyi

włości rentowych lub w utworzonym ku pomocy krajowemu Biuru pośrednictwa parcelacyjnego oddziale parcelacyjnym Banku krajowego.

§. 3.

Krajowe Biuro pośrednictwa parcelacyjnego kieruje się w swej działalności następującymi zasadami:

a) przyjmuje zgłoszenia ofiarowanej na parcelacyę ziemi tylko od tych właścicieli, którzy, o ile nie odziedziczyli odnośnej posiadłości, posiadają ją przynajmniej od lat pięciu i przez ostatnich pięć lat posiadają ją w niezmienionym obszarze;

b) po ustanowieniu w porozumieniu ze zgłaszającym do parcelacyi grunt swój właścicielem, maksymalnej i minimalnej ceny sprzedażnej całego kompleksu zgłoszonego, obejmuje biuro grunt ten w parcelacyę komisową;

c) w granicach powyższych dwóch cen przeprowadza biuro rozprzedaż objętego parcelacyą kompleksu, dzieląc go na części i ustanawiając ceny poszczególnych tych części według własnego uznania. Jest ono wszakże obowiązane przyjąć i uwzględnić ewentualne zastrzeżenie sprzedawcy tak co do charakteru mających powstać z parcelacyi nowych gospodarstw, jakoteż rodzaju nabywców, o ile tylko zastrzeżenie to nie staje w sprzeczności z dalszemi postanowieniami niniejszej ustawy.

d) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyi przeprowadza rozprzedaż w parcelacyę oddanych gruntów po cenach, żadną miarą nie wyższych, niż ich wartość dochodowa oszacowana wedle reguł przyjętych w ustawie o włościach rentowych.

e) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyi tworzy z reguły na parcelowanych przy jego pośrednictwie gruntach nowe, całkowite skomasowane tak, jak przepisuje ustawa komasacyjna, posiadłości, bez względu, czy nabywcami są sąsiedni włościanie, posiadający już grunta, czy też przybysze z dalszych stron, unika zaś z reguły parcelacyi adjekcyjnej, polegającej na dokupnie nowych kawałków do istniejących już posiadłości.

f) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyi zużywa najwyżej $^1/_{10}$ objętego w parcelacyę kompleksu na tworzenie posiadłości zbyt drobnych, by miały warunki uzyskania pożyczki rentowej.

g) Krajowe biuro posrednictwa parcelacyi daje pierwszeństwo przy parcelowaniu objętych przez się w komisową rozprzedaż kompleksów, przed wszystkimi innymi zgłaszającymi się doń o nabycie gruntu z parcelacyi, tym nabywcom włościańskim, którzy otrzymali przy dziale spadkowym zamiast

części będącej w spadku posiadłości, spłatę pieniężną swych praw od obejmującego posiadłość tę w całości współspadkobiercy;

h) krajowe biuro pośrednictwa parcelacyi obejmuje w parcelacyę komisową części folwarków, o ile pozostająca reszta wynosi przynajmniej 60 ha obszaru i może zużytkować gospodarczą większość zabudowań folwarcznych;

i) obejmując w parcelacyę całe folwarki, krajowe biuro pośrednictwa parcelacyi stara się z reguły zużytkować przynajmniej $^1/_3$ obszaru folwarku na wytworzenie drobnej lub średniej posiadłości folwarcznej, mającej minimum obszaru 60 ha i zdolnej zużytkować gospodarczo większość istniejących zabudowań i urządzeń folwarcznych oraz ewentualnie prócz tego większych gospodarstw folwarcznych o rozmiarach 15 do 60 ha.

§. 4.

Nabywcy posiadłości kupionych przy pomocy krajowego biura pośrednictwa parcelacyi przyjmują na się zobowiązanie posiadłości swe przez przeciąg lat 10 od chwili ich nabycia w razie chęci pozbycia się ich w całości lub części, sprzedawać nie inaczej, jak za pośrednictwem krajowego biura pośrednictwa parcelacyi.

§. 5.

Działalnością krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego zawiaduje Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego, złożona z 6 wybranych przez Sejm członków, jednego delegowanego przez c. k. Towarzystwo rolnicze, jednego delegowanego przez c. k. Towarzystwo gospodarskie, jednego delegowanego przez Towarzystwo kółek rolniczych, delegata Wydziału krajowego, delegata komisyi krajowej włości rentowych, oraz ewentualnie delegata Ministerstwa sprawiedliwości, o ile zechce ono współdziałać z krajowem biurem pośrednictwa parcelacyjnego, polecające sądom przy regulowaniu spadków włościańskich zachęcać spadkobierców do odsprzedaży w całości będącej w spadku posiadłości jednemu ze współspadkobierców, by za uzyskane spłaty pieniężne nabyć mogli nowo skomasowane posiadłości.

§. 6.

Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego wybiera z pośród swego łona przewodniczącego, który obradom jej przewodniczy i zastępuje ją na zewnątrz.

§. 7.

Dla fachowego kierowania pracami biura mianuje Rada zawiadowcza krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego dyrektora biura.

§. 8.

Koszta utrzymania biura i czynności jego pokrywa fundusz krajowy.

§. 9.

Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego przeprowadza czynności swe dla stron bezpłatnie, należytości prawne związane z parcelacyą ponoszą sprzedawca i nabywcy po połowie.

§. 10.

Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego posiada po powiatach wedle potrzeby swoje ekspozytury lub filie dla jednego lub kilku powiatów.

§. 11.

Ekspozytura krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego prowadzi wykaz zgłoszonych na przestrzeni całego kraju gruntów do parcelacyi, udziela o nich informacyi zgłaszającym się nabywcom, przyjmuje zgłoszenia, zaofiarowania i zapotrzebowania parcelacyjnego i komunikuje je biuru centralnemu. Działalnością ekspozytury zawiaduje mianowany przez Radę zarządzającą krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego urzędnik.

§. 12.

Filia krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego prócz funkcyi spełnianych przez ekspozytury, przeprowadza samoistnie, zawsze jednak za poprzedniem zatwierdzeniem planu parcelacyjnego przez Radę zarządzającą krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego parcelacyę leżących w obrębie jej działania folwarków, oraz ułatwia drobnym posiadaczom, chcącym sprzedać dotychczasowe swe grunta, celem nabycia nowych gospodarstw przy parcelacyi, odprzedaż tych gruntów.

Działalnością filii zawiaduje Rada zarządzająca filii krajowej biura pośrednictwa parcelacyjnego złożona z trzech delegatów odnośnej Rady powiatowej, czy odnośnych Rad powiatowych, delegata odnośnego oddziału, czy odnośnych oddziałów Towarzystwa rolniczego, względnie c. k. Towarzystwa gospodarczego, delegata zarządu względnie zarządów powiatowych Towarzystw Kółek rolniczych oraz delegata Rady zarządzającej krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego, mianowanego z pośród miejscowych obywateli.

§. 13.

Koszta urzędowania filii krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego ponosi w połowie fundusz krajowy, w połowie pokrywają odnośne Rady powiatowe.

§. 14.

Urzędników filii krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego mianuje na wniosek Rady zarządzającej filii, Rada zarządzająca krajowego biura.

§. 15.

Zamiast tworzyć własne filie, może Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego przekazać jej funkcye i zadania do spełnienia na określonej przesrzeni kraju, prywatnej spółce czy instytucyi bankowej, trudniącej się pośrednictwem parcelacyjnem, o ile podda się ona w swej działalności kontroli i dyrektywie krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego i przyjmie do swego statutu postanowienia określające zasady jej działania zgodnie z postanowieniami niniejszej ustawy.

§. 16.

Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego wygotuje szczegółowe instrukcye i regulaminy własnego swego działania, Dyrekcyi biura, jakoteż działanie ekspozytur, filii i instytucyi filialnych, które będą przedłożone Sejmowi do przyjęcia, zanim krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego rozpocznie swą działalność.

§. 17.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 18.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wnioskodawca:
Schützel.

Adam, Federowicz, Sala, Niementowski, Jabłoński, Kleski, Jahl, Michałowski, Merunowicz, Maiss, Rittel, Maryewski, Cielecki, Fruchtmann, Skarbek.

Ls. 3166/08.

We Lwowie, dnia 31. października 1908.

Aleg 586

Wniosek

p. Schätzla i tow. względem zmiany statutu Banku krajowego, wprowadzającej obok istniejących oddziałów Banku krajowego, nowy „Oddział kredytu parcelacyjnego“

Wysoki Sejmie!

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył Sejmowi projekt zmiany statutu Banku krajowego wprowadzającej obok istniejących oddziałów Banku krajowego, nowy „Oddział kredytu parcelacyjnego“, działającego w myśl następujących zasad:

1. Oddział kredytu parcelacyjnego Banku krajowego udziela pożyczek na kupno ziemi nabywającym ją przy pomocy krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego na wniosek Rady zarządzającej krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego.

2. Oddział kredytowy parcelacyjny w Banku krajowym udziela pożyczek powyższych listami kredytowymi hipotecznymi do wysokości połowy oszacowanej przez krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego wartości odnośnych gruntów, od połowy zaś powyższej wartości do $^3/_4$ części z funduszów gotówkowych Banku.

Wnioskodawca:
Schätzel.

Adam, Federowicz, Sala, Niementowski, Jabłoński, Kleski, Jahl, Michałowski, Merunowicz, Maiss, Marycwski, Crelecki, Fruchtmann, Skarbek, Rittel.

Aleg 587

Wniosek

posła Dra Kostia Lewickiego i tow. w sprawie zmiany §. 13. ordynacyi wyborczej gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . zmieniająca postanowienie §. 13. ordynacyi wyborczej gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19.

Artykuł I.

Dotychczasowe postanowienie §. 13. ordynacyi wyborczej gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19. traci moc obowiązującą a w miejsce jego wchodzi następujące postanowienie:

§. 13.

Na podstawie spisu wyborców utworzone będą okręgi wyborcze. W gminach, w których ilość wyborców nie przewyższa 50, będą utworzone dwa, we wszystkich innych trzy okręgi wyborcze.

Okręgi wyborcze będą utworzone w taki sposób, że ilość wszystkich osób w spisie wyborców po myśli §. 12. niniejszej ustawy sporządzonym, w porządku tam ustanowionym zamieszczonych, ma się podzielić w pierwszym wypadku na

dwie, w drugim na trzy równe części, a otrzymane z tego podziału grupy wyborców stanowić będą w pierwszym wypadku dwa, w drugim trzy okręgi wyborcze.

Artykuł II.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się c. k. Ministrowi spraw wnwnętrznych.

We Lwowie, dnia 28. września 1909.

Wnioskodawca:
Dr. Kost' Lewicki *w. r.*

Dumka, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Tracz, Hanczakowski, Skwarko, Korol, Krysowaty, Kiweluk, Oleśnicki, Makuch, Kurowiec, Winniczuk.

Ls. 4.518/1909. We Lwowie, dnia 2. października 1909.

Aleg 588

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o wniosku pp. Battaglii i tow., dotyczącym projektu ustawy w przedmiocie organizacyi statystyki handlu zewnętrznego Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Należycie zorganizowana statystyka handlu zewnętrzego Galicyi, statystyka przywozu i wywozu, ma dla rozwoju gospodarczego kraju doniosłe znaczenie, jest rzec można warunkiem i podstawą planowej, świadomej celu polityki ekonomicznej. Bez takiej statystyki niemożliwem się staje zestawienie bilansu handlowego, od którego znowuż w wysokim stopniu zależy bilans płatniczy danego kraju.

Okoliczność, czy bilans płatniczy jest czynny czy bierny, czy wynika z niego dla kraju nadwyżka przychodów czy niedobór, ma doniosłe znaczenie dla kredytu zarówno publicznego jak przedsiębiorczego. Podstawą tego kredytu jest zaufanie, a ono opiera się w znacznej mierze na świadomości, że bilans płatniczy kraju jest czynny, a już co najmniej na znajomości tego bilansu. Niejasność bilansu płatniczego, niemożność ustalenia go obniża z konieczności zdolność kredytową kraju, utrudnia mu pozyskanie kredytu wogóle, a kredytu taniego w szczególności. Dla Galicyi ma to większe znaczenie niż dla innych zachodnich krajów austryackich, które również statystyki swego handlu zewnętrznego nie posiadają, raz dlatego, że świat finansowy zagraniczny, od którego terytoryalnie jesteśmy bardziej oddaleni, nie ma możności poznania stosunków naszych gospodarczych z bezpośredniego zetknięcia, powtóre i z tego powodu, że mamy niejednokrotnie do walczenia z opinią sfer finansowych zagranicznych z góry do nas uprzedzoną, a urobioną tam przez wpływy krajów bardziej od naszego przemysłowych, dla których byliśmy do niedawna tylko polem zbytu, które przeto na rozwój naszej siły produkcyjnej, mianowicie na rozwój naszego przemysłu niechętnem spoglądają okiem.

Pomijając zresztą tę, jeśli się tak wyrazić wolno, zagraniczną stronę sprawy, kraj sam, który dziś już łoży poważne sumy na popieranie i rozwijanie choćby tylko nowych przedsiębiorstw przemysłowych, musi przystąpić do należytego zorganizowania statystyki swego handlu zewnętrznego, jeśli działalność jego na tem polu ma się rozwijać świadomie i celowo. Bez dokładnej statystyki przywozu i wywozu nie wiemy wogóle, jakie gałęzie przemysłu mają u nas widoki rozwoju i jakim działom produkcyi przemysłowej mamy przed innemi zapewnić pomoc finansową kraju. Tylko dokładna znajomość cyfr i kierunków eksportu, może nam wskazać, jakich artykułów eksport i w jakich kierunkach szczególnie należy popierać, o jakie ulgi i ułatwienia się starać.

Także dla układu taryf kolejowych statystyka handlu zewnętrznego ma pierwszorzędne znaczenie. Materyał statystyczny, dotyczący eksportu i importu galicyj-

skiego, a zbierany dorywczo, w konkretnych tylko sprawach taryfowych przez zarząd kolei państwowych, materyał ten, niekompletny i nie usystemizowany, jest ponadto dla kraju dotychczas zupełnie niedostępny. W rokowaniach i walkach o taryfy kolejowe, dla przemysłu naszego i produkcyi naszej korzystne, jesteśmy bezsilni, gdyż brak nam podstaw cyfrowych, na których najsłuszniejsze żądania oprzećbyśmy mogli.

Gdy obecna statystyka kolejowa nie daje podstaw do oceny, czy i o ile sieć kolei państwowych w tym lub owym kraju koronnym jest finansowo czynną lub bierną, gdy następnie wszelkie domagania się nasze takiego urządzenia statystyki kolejowej, by dawała obraz ruchu towarów według gatunków i krajów (a przynajmniej większych obszarów) pochodzenia i przeznaczenia, rozbijają się od lat dwudziestu kilku o stanowczy opór ministerstwa kolejowego, to i dla tego celu niemniej jak wogóle dla stworzenia możności porównywania naszej siły gospodarczej z siłą reszty krajów koronnych w przeróżnych kierunkach, urządzenie porządnej własnej statystyki handlu zewnętrznego jest koniecznem. Oryentacya w ustosunkowaniu sił gospodarczych poszczególnych obszarów jest przecież także w wysokim stopniu w interesie administracyi państwowej.

Brak statystyki handlu zewnętrznego, brak elementarnych cyfr przywozu i wywozu danych artykułów osłabia wreszcie w sposób bardzo niepożądany prywatną inicyatywę i przedsiębiorczość przemysłową, która zrywałaby się niewątpliwie nieraz do nowych, poważnych kreacyi przemysłowych, gdyby miała do rozporządzenia materyał cyfrowy, któryby umożliwiał rozpatrzenie się w warunkach bytu i rozwoju tej czy innej, ważnej dla kraju nowej gałęzi przemysłu.

Tak tedy względy, zarówno dla kraju i jego rozwoju gospodarczego jak i dla prywatnej inicyatywy i działalności przemysłowej bardzo poważnie uzasadniają potrzebę i konieczność przystąpienia co rychlej do należytego zorganizowania statystyki handlu zewnętrznego Galicyi.

Nadmienić jeszcze wypada, że projektowana statystyka handlu zewnętrznego stanie się ważnem źródłem pomocniczem dla państwowej statystyki ruchu zagranicznego oraz ruchu z Węgrami, pozwalając dla poważnej części ruchu jednego i drugiego o wiele dokładniej ustalać wartości handlowe, niż tą się dzieje obecnie.

Państwo winnoby starać się o to we własnym interesie, dla uzupełnienia podstaw swej polityki gospodarczej, dla pewności jej kierunków, by inne kraje koronne a przynajmniej całe ich grupy łącznie wprowadziły u siebie urządzenia statystyczne dla handlu zewnętrznego na wzór Galicyi.

Statystykę tę możnaby oprzeć na tych samych podstawach, na jakich opiera się statystyka handlu zagranicznego Bośni i Hercegowiny. Podstawy tam przyjęte są następujące:

1. Od r. 1882 wykazują urzędy cłowe na granicy serbskiej, tureckiej i czarnogórskiej import względnie eksport Bośni i Hercegowiny poza granice terytoryum cłowego austro-węgierskiego.

2. Od r. 1882 wykazują dalej koleje Bośni i Hercegowiny tudzież Towarzystwa żeglugi parowej na Sawie i Drinie (Towarzystwo żeglugi parowej na Dunaju i królewsko-węgierskie Towarzystwo akcyjne żeglugi rzecznej i morskiej) import względnie eksport Bośni Hercegowiny do krajów austryackich i węgierskich. Od r. 1899 układają koleje tudzież wspomniane Towarzystwa żeglugi wykazy tego importu względnie eksportu według zupełnie jednolitych formularzy.

Samo biuro statystyczne rządu krajowego w Serajewie zestawia i publikuje tylko daty, dostarczone przez urzędy cłowe, koleje i towarzystwa żeglugi parowej. Samoistnie zaś zbiera to biuro tylko daty dowozu i wywozu drogą kołową, względnie daty dowozu i wywozu bydła bez użycia kolei. W tym celu urządzono w r. 1897 na granicy kroackiej 19, a na granicy dalmatyńskiej 7 sta-

cyj statystycznych, w których osoby umyślnie w tym celu przyjęte i osobno opłacane spisują wszelkie towary, wywożone lub dowożone promami i drogami (na wozach i zwierzętach). Liczbę tych stacyj statystycznych powiększono po roku 1897 dość znacznie. Oprócz tego zestawia się wywóz bydła z Bośni i Hercegowiny osobno na podstawie protokołów z wydanych paszportów bydlęcych, względnie protokołów istniejących na granicy kroackiej komisyj dla oględzin bydła importowanego względnie eksportowanego.

Sporządzenie statystyki handlu zakrajowego Galicyi na wzór Bośni nie byłoby zbyt trudne, gdyby rząd udzielał peryodycznie Wydziałowi krajowemu

1. wykazów co do towarów importowanych z zagranicy i eksportowanych z Galicyi za granicę na podstawie dat, zebranych przez urzędy cłowe a opracowanych przez urząd statystyki handlowej w ministerstwie handlu,

2. wykazów co do towarów importowanych do Galicyi z Węgier względnie eksportowanych z Galicyi do Węgier, a opracowanych przez urząd dla statystyki wzajemnego handlu Austryi z Węgrami (Zwischenverkehrs-Statistisches Amt),

3. wykazów co do towarów, przewożonych pocztą lub kolejami państwowemi z Galicyi do krajów zachodnio-austryackich względnie do Bukowiny i w kierunku odwrotnym. Ponieważ rząd dotychczas udzielał Wydziałowi krajowemu odnośnych dat, o ile je sam posiadał, tylko wyjątkowo, nie godząc się na stałe ich komunikowanie, przeto nie pozostaje nic innego jak oprzeć statystykę handlu zakrajowego Galicyi na podstawach, na jakich opierała się statystyka handlu zakrajowego Węgier od r. 1882 aż do r. 1899 t. j. aż do ugody austrowęgierskiej wprowadzającej w życie na mocy cesarskiego rozporządzenia z 21. września 1899 dz. u. p. Nr. 176. współdziałanie Austryi z Węgrami przy układaniu wykazów wzajemnego obrotu handlowego między obu państwami. Podstawy te są następujące:

1. Ustawa węgierska z 14. marca 1881 r. nakazuje wystawianie deklaracyj statystycznych co do wszystkich przesyłek towarów, nadanych u przedsiębiorstw kolejowych lub u przedsiębiorstw żeglugi parowej w Węgrzech celem eksportu za granicę Węgier lub też przychodzących z zagranicy do Węgier koleją lub okrętem. Ustawa ta nakłada dalej na przedsiębiorstwo kolejowe i na przedsiębiorstwa żeglugi parowej obowiązek nie przyjmowania przesyłek zagranicę przeznaczonych, jeżeli takiej deklaracyi statystycznej nie przedłożono, zaś co do towarów przychodzących z zagranicy obowiązek postarania się we własnym zakresie o wystawienie potrzebnych deklaracyj statystycznych. Celem pokrycia kosztów statystyki handlu zagranicznego Węgier zarządzono, iż od każdej deklaracyi statystycznej należy opłacać należytość statystyczną w kwocie dwóch centów.

2. W r. 1883 rozciągnięto powyższe postanowienia i na przesylki pocztowe, nie obciążając ich jednak należytością statystyczną.

3. Ustawa węgierska z 14. czerwca 1895 r. podnosi należytość statystyczną od przesyłek kolejowych i okrętowych z 2 na 5 centów i postanawia, iż do wystawiania deklaracyj statystycznych co do towarów przychodzących do Węgier z zagranicy jest obowiązany odbiorca tych towarów, a zanim on tej deklaracyi nie wystawi, nie wolno kolei, towarzystwu żeglugi poczcie wydać mu nadeszłej przesyłki.

Przedłożony przez pp. Battaglię i tow. wniosek przyjmuje zasady powołanych ustaw węgierskich i uwzględnia także doświadczenia na Węgrzech poczynione, jest przeto z punktu widzenia techniki statystycznej zupełnie odpowiedni. Komisya może go więc z drobnemi zastrzeżeniami, o których mowa poniżej, zalecić do przyjęcia i uchwalenia.

*

Nasuwa się jeszcze pytanie, które wobec podnoszonych z kilku stron wątpliwości wymaga jasnej odpowiedzi, czy w ogóle sprawa, o której mowa, leży w zakresie kompetencyi Sejmu i czy może być uregulowana drogą ustawy krajowej, w szczególności zaś, czy przepisy §§. 3., 6. i 8. projektu wnioskodawcy nie przekraczają praw ustawodawczych Sejmu krajowego?

Pierwsza, podstawowa wątpliwość kompetencyjna usuwa się naszem zdaniem sama przez się wobec tego, że zasadnicza ustawa państwowa, wyliczając przedmioty, zastrzeżone Radzie państwa, nie wspomina ani słowem o organizacyi statystyki, zwłaszcza gdy przedmiot jej dotyczy tylko jednego kraju koronnego, kompetencya przeto kraju do swobodnego uregulowania tej sprawy nie może być zakwestyonowana.

Co do szczegółowych, wspomnianych postanowień projektu zaznaczyć należy, co następuje:

Co do §. 3. Ustawodawstwo w sprawach kolejowych i pocztowych należy wprawdzie na mocy §. 11. ustawy zasadniczej z 21. grudnia 1867 r. Dz. u. p. Nr. 141. do kompetencyi Rady państwa, nie ulega jednak wątpliwości, że ustawodawstwo krajowe może nałożyć na przedsiębiorstwa dróg żelaznych, poczt i żeglugi parowej wymienione w §. 3. obowiązki. Wynika to z samego pojęcia prawa pocztowego i kolejowego. Do prawa pocztowego należą przepisy o regale pocztowem i o stosunku prywatnoprawnym między pocztą a publicznością. Przepisy o regale pocztowem są zawarte w ustawie pocztowej z r. 1837, zaś przepisy o stosunku prywatno-prawnym między pocztą a publicznością mieszczą się w regulaminach pocztowych z r. 1838 i w późniejszych rozporządzeniach ministeryalnych. Te regulaminy pocztowe zastępują prywatnoprawną umowę między pocztą a osobą z poczty korzystającą. Zawierają one poza innemi także przepisy o warunkach, pod któremi poczta przesyłki przyjmuje. Wszystkie te przepisy są natury prywatnoprawnej. Oprócz tych postanowień wydano jednak później ze względów publicznoprawnych także szereg przepisów normujących warunki, pod jakimi poczta przesyłki przyjmuje względnie wydaje. Nie może ulegać najmniejszej kwestyi, że do wydania takich przepisów publicznoprawnych jest kompetentny tak Sejm jak i Rada państwa, zależnie od tego, czy unormowanie danych względów publicznoprawnych w ogóle należy do Sejmu lub do Rady państwa. Zupełnie tak samo ma się rzecz co do prawa kolejowego i co do prawa żeglugi parowej.

Wywody powyższe objaśni przykład następujący:

Na podstawie patentu o broni z 24. października 1852 r. i rozporządzenia ministeryalnego z 29. stycznia 1853 r. o wykonaniu patentu o broni muszą być przesyłki broni, prochu, materyałów wybuchowych opatrzone należytą kartą na broń, bez której przewoźnik lub zakład transportowy (poczta, kolej itp.) nie może broni lub amunicyi przyjmować do przewozu. Tutaj nakłada się na zakłady transportowe ze względów publicznych pewien obowiązek, obowiązek, który może na zakłady przewozowe nałożyć ten, komu przysługuje ustawodawstwo o prawie noszenia broni, a nie ten, komu przysługuje prawo wydawania ustaw pocztowych, kolejowych itp. Zresztą pozwalamy sobie przypomnieć, że ustawy krajowe nakładają na przedsiębiorstwa kolejowe obowiązek opłacania jednej trzeciej kosztów budowy i utrzymania dojazdów kolejowych na tej podstawie, iż ustawodawstwo drogowe jest rzeczą Sejmu krajowego, — tem bardziej przeto może ustawa krajowa nałożyć w niniejszej sprawie, należącej także do ustawodawstwa Sejmowego, obowiązki w §. 3. projektu wyszczególnione.

Co do §. 6. Uwolnienie od opłaty porta pocztowego uregulowane jest ustawą państwową z 2. października 1865 r., Dz. u. p. Nr. 108 i należy bezsprzecznie do

prawa pocztowego, a tem samem do kompetencyi Rady państwa. Z tego też powodu nawet w sprawach, należących zresztą niewątpliwie do ustawodawstwa krajowego, uwolnienie od opłaty porta pocztowego może orzec tylko ustawa państwowa. Jako przykład służyć może ustawa państwowa z 25. maja 1869 r. o uwolnieniu od opłaty porta pocztowego w korespondencyi w sprawach zniesienia i wykupna prawa propinacyi, należącego do kompetencyi Sejmowej. Z tego powodu należy ustęp drugi §. 6. skreślić.

Co do §. 8. należy zwrócić uwagę, że jednym z ważnych braków obecnie obowiązującego statutu krajowego jest to, iż Wydział krajowy niema prawa wydawania rozporządzeń wykonawczych nawet w sprawach, do których wykonania sam Wydział krajowy jest powołany. Z tego też powodu postanawia np. art. IV. ustawy krajowej z 20. grudnia 1905 r. o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi, iż rozporządzenie wykonawcze do niniejszej ustawy wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z c k. krajową Dyrekcyą Skarbu i Wydziałem krajowym. Stosownie do tego należy przeto zmienić §. 8. projektu.

Pozatem Komisya może uczynić ze swej strony tylko jeszcze następujące uwagi dodatkowe:

1. By uniknąć zbytniego obciążenia publiczności, należałoby niektóre przesyłki uwolnić od obowiązku deklaracyi statystycznej (np. nadane pakunki podróżnych, przesyłane z powrotem puste naczynia do transportu mleka itp.). Wypada pod tym względem wskazać na odnośne postanowienia §. 3. i 4. umowy między rządem austryackim i węgierskim na podstawie ustępu 2. artykułu XI. ugody handlowo-cłowej z roku 1899 i na postanowienia §. 2. oddziału 2. pierwszej części cesarskiego rozporządzenia z 21. września 1899 r., Dz. u. p. Nr. 176. Jakie przysyłki mają być uwolnione od obowiązku deklaracyi statystycznej, nie da się w chwili obecnej w zupełności przewidzieć, z tego powodu proponujemy w osobnym paragrafie 2. iż bliższe postanowienia w tym przedmiocie mają być wydane w drodze rozporządzenia. Wydanie tego rozporządzenia będzie mogło nastąpić tylko w porozumieniu z Wydziałem krajowym, mamy więc rękojmię, iż te uwolnienia od obowiązku deklaracyi statystycznej nie zwichną celu niniejszej ustawy.

Druga uwaga dotyczy kosztów sprządzenia statystyki handlu zakrajowego Galicyi i sposobu ich pokrycia. Nie chcąc tymi kosztami obciążać wyłącznie funduszu krajowego, sądzimy, że byłoby wskazane ewentualne zaprowadzenie stosunkowo drobnej opłaty statystycznej i nałożenie jej na tych, którzy będą obowiązani wystawiać deklaracye statystyczne. Analogiczny przepis zawiera cytowane rozporządzenie cesarskie z r. 1899. Należałoby wszakże, również za wzorem tego rozporządzenia, uwolnić od opłaty statystycznej przesyłki pocztowe, przy których niejednokrotnie nawet drobna opłata mogłaby się stać uciążliwą dla strony interesowanej. Komisya proponuje przeto zaprowadzenie opłaty statystycznej w wysokości maksymalnej 10 halerzy od deklarowanej przesyłki, z wyjątkiem przesyłek pocztowych.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya przemysłowa wnosi:

·/. **Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ·/. ustawę.**

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Adam.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie organizacyi statystyki handlu zewnętrznego Galicyi.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Wszelkie przesyłki towarów, przychodzące do Galicyi z poza granic kraju drogami żelaznemi, pocztą oraz przedsiębiorstwami żeglugi parowej, niemniej jak wszelkie przesyłki towarów, nadawane w ten sam sposób w Galicyi z przeznaczeniem do miejscowości pozagalicyjskich, muszą być zaopatrzone w deklaracyę statystyczną, wystawioną na przepisanym w drodze rozporządzenia formularzu a zawierającą:

a) nazwę miejscowości nadawczej,
b) nazwę kraju, w którym przedmiot przesyłki wyprodukowano,
c) nazwę miejcowości odbiorczej,
d) nazwę kraju, w którym przedmiot przesyłki ma być użytym lub zużytym,
e) dokładne oznaczenie przedmiotu przesyłki nazwami gatunkowemi i określeniami jakościowemi, niemniej jak ilościami według poszczególnych gatunków,
f) podanie wagi przesyłki,
g) o ile przesyłka w obrębie Galicyi podlegała ocleniu, pozycye taryfy cłowej, na których podstawie nastąpiło oclenie,
h) datę wystawienia.

§. 2.

Pewne kategorye przesyłek, nie mające istotnego znaczenia dla statystyki handlu zewnętrznego, mogą być wyjątkowo zwolnione od obowiązku wystawienia deklaracyi statystycznej. Szczegółowe przepisy w tym względzie wydane będą w drodze rozporządzenia.

§. 3.

Obowiązek wystawienia deklaracyi statystycznej cięży na nadawcy przesyłki, o ile przesyłkę nadaje się w obrębie Galicyi, a zresztą na jej odbiorcy, o ile przesyłka, przeznaczona do Galicyi, nie została zaopatrzona w taką deklaracyę przez pozagalicyjskiego nadawcę.

§. 4.

Przedsiębiorstwa dróg żelaznych, poczt i żeglugi parowej w obrębie Galicyi obowiązane są nie przyjmować, względnie nie wydawać przesyłek, niezaopatrzonych w dokładnie wypełnioną deklaracyę statystyczną w myśl powyższych przepisów.

Na przedsiębiorstwach tych cięży obowiązek zbierania wspomnianych deklaracyi i przesyłania ich biuru statystycznemu krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych w terminach, które oznaczy rozporządzenie.

§. 5.

Dla wszelkich przesyłek towarów wchodzących w granice Galicyi z poza granic monarchii w sposób inny, jak określony w §. 1., a więc drogą kołową lub wodną, jednak nie zapomocą żeglugi parowej, deklaracye statystyczne będą wypełnione przez c. k. Urzędy cłowe, dokonujące odprawy cłowej.

Na urzędach tych cięży również obowiązek zbierania i przesyłania deklaracyi w sposób, określony w ustępie drugim paragrafu 4.

§. 6.

Krajowa Komisya dla spraw przemysłowych zorganizuje przy pomocy korporacyi gospodarczych ustawowych i dobrowolnych za zatwierdzeniem Wydziału krajowego komisyę znawców dla oznaczenia wartości handlowych dla przesyłek objętych wspomnianemi deklaracyami statystycznemi, a wyniki wszystkich objętych tą ustawą zabiegów statystycznych uczyni przedmiotem stałych peryodycznych publikacyi.

§. 7.

Celem pokrycia kosztów druku formularzy na deklaracye statystyczne, oraz kosztów opracowania i publikowania zebranego materyału, może być pobierana od osób obowiązanych do wystawienia deklaracyi statystycznej opłata statystyczna, a to za każdą przesyłkę deklarowaną z wyjątkiem przesyłek pocztowych — w wysokości 10 halerzy lub niższej, ustalonej rozporządzeniem wykonawczem po wysłuchaniu galicyjskich Izb handlowych i przemysłowych. Resztę wspomnianych kosztów ponosi fundusz krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

§. 8.

Organom władz skarbowych wzbroniony jest wgląd w deklaracye statystyczne z wyjątkiem wynikającym z §. 4. tej ustawy.

Wszelkie organy władz oraz przedsiębiorstw przewozowych, niemniej jak organy krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych oraz i znawcy powołani na podstawie §. 5. obowiązani są do ścisłego zachowywania tajemnicy względem treści deklaracyi statystycznych.

§. 9.

Rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy wyda c. k. Namiestnictwo za zgodą i w porozumieniu z Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, oraz w porozumieniu z c. k. Dyrekcyami kolei państwowych we Lwowie, Krakowie i Stanisławowie tudzież z c. k. Dyrekcyą kolei północnej, z c. k. Dyrekcyą poczt i telegrafów we Lwowie, wreszcie z c. k. krajową Dyrekcyą skarbu we Lwowie.

§. 10.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie 1. stycznia 1911 roku.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, handlu, rolnictwa, kolei żelaznych i skarbu.

LW. 111.156/09.

We Lwowie, d. 7. października 1909

Aleg 589

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia gwarancyi kraju dla emisyi obligacyi komunalnych Banku krajowego.

WYSOKI SEJMIE!

Uchwałą z dnia 11. marca 1907 podwyższył Wysoki Sejm gwarancyę kraju dla emisyi obligacyj komunalnych Banku krajowego do wysokości 50 milionów koron. W ciągu półtrzecia roku rozwój działu komunalnego w Banku krajowym zaznaczył tak wielki postęp, iż już dziś zachodzi potrzeba podwyższenia gwarancyi kraju dla dalszej emisyi obligacyj komunalnych.

Dyrekcya Banku krajowego pismem z dnia 7. października br. L. 81657/J zawiadomiła Wydział krajowy, iż według stanu z dniem 30. września b. r. wynosi saldo niespłaconych pożyczek komunalnych K. 38,962.000.—

Wydane a dotąd nie zrealizowane promesy komunalne wynoszą K 7,216.000·—

Zgłoszone nowe pożyczki komunalne wynoszą K 5,167.000·—.

Z powyższego okazuje się, że niespłacone pożyczki wraz z niezrealizowanemi promesami wynoszą 46,178.000 K. Jeśli do sumy tej doliczy się nowe zgłoszenia o pożyczki w kwocie 5,167.000 K, z których znaczna część może być uwzględnioną, okaże się, że dotychczasowa granica gwarancyjna dla emisyi tych obligacyi może wkrótce być wyczerpaną.

Gdy potrzeby gospodarcze kraju, gmin i powiatów stale wzrastają, zatem spodziewać się można dalszych zgłoszeń o kredyt komunalny w Banku krajowym, gdy dalej Wydział krajowy może znaleść się w położeniu szukania pokrycia niedoboru budżetu krajowego w r. 1910 w drodze pożyczki komunalnej w Banku krajowym,—postanowił Wydział krajowy zgodnie z propozycyą Dyrekcyi Banku krajowego przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na podwyższenie dotychczasowej gwarancyi kraju, ustanowionej dla emisyi obligacyj komunalnych Banku krajowego w wysokości 100 milionów kor. i na zmianę odnośnego postanowienia statutu Banku krajowego.

Jak Wydziałowi krajowemu wiadomo, sprawą tą zajmowała się komisya bankowa Wys. Sejmu i w zasadzie oświadczyła się również za podwyższeniem gwarancyi kraju do sumy wyżej wymienionej.

Na podstawie powyższego sprawozdania i powołując się na swe sprawozdanie z dnia 3. lipca 1909 L. W. 71622/09 w przedmiocie zmiany statutu Banku krajowego, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj aż do dalszej wysokości pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancyą do wysokości stu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

II. Sejm uchyla postanowienia §. 3. B ostatnie trzy aliney statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala je w osnowie następującej:

„Oprócz tych pożyczek, udzielanych bezpośrednio wymienionym wyżej osobom prawnym, wolno Bankowi krajowemu nabywać w drodze cesyi pretensye osób trzecich, przysługujące im do Państwa, kraju i innych prawnopublicznych korporacyj w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem i na podstawie tak nabytych pretensyj obligacye komunalne emitować. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyj, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy 100,000.000 (stu milionów) koron imiennej wartości.

Do emisyi obligacyj komunalnych po nad ogólną sumę stu milionów koron imiennej wartości potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych nmisyj, aż do łącznej wysokości stu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Tadeusz Pilat** w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

L. s. 4726/09.

We Lwowie, dnia 5. października 1909.

Alleg 590

Wniosek

posłów Andrzeja ks. Lubomirskiego, Starzyńskiego i tow. o przerachowanie baremu taryfowego c. k. kolei państwowych przez kolej żelazną Lwów-Bełzec (Tomaszów) i ulepszenia rozkładu jazdy na tej ostatniej.

Wysoki Sejmie!

Kolej żelazna Lwów-Bełzec, wybudowana na podstawie koncesyi z dnia 8. stycznia 1886 (dz. u. p. 20/886) — a otwarta dnia 28. października 1887 r. jest obecnie najstarszą koleją prywatną w Galicyi.

Przez cały czas swej egzystencyi, kolej ta kierując się wyłącznie egoistycznemi pobudkami prywatnego przedsiębiorstwa, nie uwzględniała wcale ekonomicznych stosunków i potrzeb okolicy i kraju. Na udowodnienie tego twierdzenia posłużą następujące cyfry:

Ruch osobowy i towarowy na kolei żelaznej Lwów-Bełzec wynosił:

W roku 1888 2,613.494 osobowych kilometrów i 2,313.047 ton kilometrów.

W roku 1907 17,539.776 osobowych kilometrów i 5,288.129 ton kilometrów.

Pomimo tak olbrzymiego przyrostu ruchu, taryfy tej kolei przez lat 20 pozostały bez zmiany i należały do najwyższych w całej Austryi.

W relacyi Lwów-Bełzec pobierała kolej Bełzecka następujące należytości za przewóz towarów na odległość 92 kilometrów.

Klasa taryfowa							
I	II	A	B	C	Sp. T. 1	Sp. T. 2	Sp. T. 3
Groszy za 100 kilogramów							
192	155	118	107	98	111	55	59
Stawki taryfowe tej wysokości obowiązują na kolei państwowej dopiero na odległość:							
150	150	160	200	320	220	130	170
Kilometrów							

Taryfa towarowa kolei żelaznej Lwów-Bełzec była więc więcej niż 2 razy wyższą od takiejże taryfy c. k. kolei państwowych, co wynika również z tego faktu, że w roku 1907 przeciętny dochód z przewozu jednej tonny towaru na 1 kilometr, wynosił:

na szlakach państwowych 3.92 grosza

a na kolei Bełzeckiej 8.45 grosza.

Dopiero gdy dywidendy wypłacone przez Towarzystwo kolei Lwów-Bełzec przeszły wysokość 6% od całego kapitału zakładowego, skłonił c. k. Rząd to Towarzystwo w roku ubiegłym do pewnego obniżenia taryfy.

Że obecne taryfy kolei Bełzeckiej pomimo tego obniżenia są jeszcze zawsze nie proporcyonalnie wysokie — udowodnią następujące przykłady:

Należytość kolejowa:

W obrocie między stacyami	Na odległość kilometrów	Taryfa osobowa		Taryfa towarowa klasy							
		II kl.	III kl.	I	II	A	B	C	Sp. T. 1	Sp. p. 2	Sp. T. 3
		od osoby Kor.		groszy za 100 kilogramów							
Lwów-Bełzec	92	7.—	3.50	155	137	106	87	63	82	55	50
Podług zaś taryfy kolei państwowej włącznie z należytością stacyjną wypada na odległość km .	92	5.10	2.80	131	113	80	63	48	62	48	44
Zatem taniej o		1.90	0.70	24	24	26	24	15	20	7	6

Powyższe różnice rosną progresywnie, gdy posyłka między dwiema stacyami c. k. kolei państwowej przechodzi przez kolej Bełzecką jako najkrótszą rutę.

Na przykład:

Odległość ze Stanisławowa do Sokala wynosi przez kolej Bełzecką (Lwów-Rawa Ruska) 273 kilometrów.

Przewóz wagonu kartofli podług taryfy obliczonej przez tę rutę kosztuje 127 koron. Natomiast długość ruty kolejowej prowadzącej ze Stanisławowa do Sokala wyłącznie przez szlaki państwowe, t. j. przez Lwów-Jarosław, wynosi 424 kilometrów, ale transport przez tę rutę kosztuje tylko 102 K. Pomimo więc, że ruta państwowa dłuższą jest o 151 km. od ruty mięszanej — przecież jeszcze jest o 25 K na wagonie tańszą.

Podobne stosunki panują na kolei Bełzeckiej przy osłudze ruchu osobowego.

Z sześciu pociągów kursujących między Lwowem a Sokalem przez Rawę Ruską najspieszniejszy odbywa tę drogę (133 km.) w pięć i pół godzin, to znaczy że porusza się z chyżością zaledwie 24 kilometrów na godzinę.

Wobec nadzwyczaj wysokich taryf, małej chyżości i złych połączeń — kolej żelazna Lwów-Bełzec nie może spełnić tego gospodarczego zadania, które z natury rzeczy przypadło jej w udziele, jako linii łączącej dwa ludne, żyzne powiaty, kilka miast i miasteczek ze stolicą kraju.

Już od szeregu lat ponawiane starania o upaństwowienie tej kolei prywatnej nie przyniosły dotąd żadnego pozytywnego rezultatu.

Na XII. sesyi parlamentu (w roku 1897) przedłożył wprawdzie c. k. Rząd projekt ustawy o upaństwowieniu kolei Bełzeckiej za ryczałtową kwotę wykupna 4,108.400 zł., jednakże przedłożenie to ugrzęzło w komisyi kolejowej.

Natomiast w maju roku bieżącego zawarł c. k Rząd z Towarzystwem kolei Lwów-Bełzec umowę, mocą której wydzierżawił tę linię za roczny czynsz 419.192 K. z tem prawomocnem zastzeżeniem, że za rentę tej samej wysokości może każdej chwili powyższą kolej wykupić.

Należało przypuszczać, że po wzięciu przez państwo kolei Bełzeckiej w dzierżawę, nieróżniącą się wcale od istotnego wykupna, wyżej opisane, pożałowania godne stosunki, radykalnej ulegną zmianie na lepsze.

Ale i ta usprawiedliwiona nadzieja zawiodła.

Rozkład jazdy i taryfy kolei Bełzeckiej pozostały dotąd bez zmiany.

C. k. Ministerstwo kolejowe zamierza wprawdzie rzekomo zaprowadzić na kolei Bełzeckiej nowy barem taryfowy c. k. kolei państwowych, jednakże bez przerachowania tego baremu, to znaczy, że znaczenie tej linii jako ruty transitowej, łączącej ze sobą dwa szlaki kolei państwowej, będzie nadal jak dotąd całkiem iluzoryczne.

Kraj miałby zupełne prawo żądać od państwa, aby wydzierżawioną kolej Bełzecką traktowało na równi z liniami państwowemi — bez względu na finansowe wyniki.

W tym wypadku jednak nawet i względy finansowe nie stoją na przeszkodzie.

W przeciągu ostatnich dwóch lat (1907 i 1908) przyniosła eksploatacya kolei Lwów-Bełzec czysty dochód 496.000 K rocznie.

Dochód ten należy powiększyć o kwotę 58.000 K, pobieraną przez kolej państwową od kolei bełzeckiej tytułem kosztów służby centralnej i używania wspólnego dworca, które to koszta, gdy ruch prowadzi państwo na własny rachunek odpadają.

Czysty dochód z eksploatacyi kolei bełzeckiej ocenić więc można na 554.000 K rocznie, a że czynsz dzierżawny wynosi tylko 419.000 K więc pozostaje nadwyżka 135.000 K rocznie, którą państwo użyć może i powinno na ulepszenie rozkładu jazdy i obniżenie taryfy względnie przerachowanie baremu państwowego przez kolej bełzecką.

Opierając się na przytoczonych faktach, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) aby na kolei żelaznej Lwów-Bełzec i szlaku sąsiednim Jarosław-Sokal zaprowadził pociągi osobowe kursujące z najwyższą dopuszczalną chyżością, posiadające bezpośrednie połączenie ze Lwowem;

2) aby przez kolej żelazną Lwów-Bełzec przerachował całkowicie osobowy i towarowy barem taryfowy c. k. kolei państwowych.

Wnioskodawcy:

A. Lubomirski w. r., St. Starzyński, w. r.

Sapieha, Niezabitowski, Raciborski, St. H. Badeni, St. Mycielski, E. Mycielski, Tyszkiewicz, Winc. Kraiński, Jampolski. Jan Szeptycki, Schnell, K. Lubomirski, Dembowski, Urbański, L. Cieński, Czarkowski-Golejewski, Gnicwosz, Piniński, Horodyski, Cielecki, Czartoryski.

Ls. 4856/09.

We Lwowie, dnia 9. października 1909.

Aleg 591

Wniosek

w sprawie połączenia linii kolejowej Lwów-Podhajce z linią Stanisławów-Husiatyn w stacyi Buczacz.

Przed kilku dniami oddaną została do użytku publicznego linia kolejowa Lwów-Przemyślany-Brzeżany-Podhajce.

Byłoby sprzecznem z zasadniczemi pojęciami dobrze zrozumiałej polityki kolejowej, gdyby ta linia miała i nadal pozostać „ślepą“ i nie otrzymała w najbliższej przyszłości połączenia z siecią dróg żelaznych w kraju, a mianowicie z szlakiem kolei państwowych Stanisławów-Husiatyn.

Połączenia tego domaga się z jednej strony interes gospodarczy jednej z najludniejszych i najżyźniejszych okolic kraju, z drugiej zaś strony interes finansowy skarbu państwa, jako gwarantującego dochody linii lwowsko-podhajeckiej.

Szlak kolejowy Podhajce-Buczacz obsługiwałby dwa miasta powiatowe i blisko 30 gmin katastralnych; obszar ciążenia tej linii okrągło 49.000 hektarów z 50.000 mieszkańców, a sfera atrakcyjna objęłaby 23 stacyj położonych na szlakach: Monasterzyska-Wygnanka, Wygnanka-Iwanie puste, Teresin-Skała i Czortków-Zaleszczyki.

Obecna odległość Buczacza od Lwowa przez Stanisławów wynosi 215 km., w razie wybudowania proponowanej linii odległość ta zmniejszy się o 45 km., co pociągnie za sobą obniżenie ceny biletów kolejowych za przejazd z Buczacza do Lwowa o 18%, kosztów przewozu zboża o 15%, a bydła nawet o 16%. A właśnie miasto Buczacz jest dziś obok Tarnopola głównem centrum handlu zbożem, spirytusem, drzewem i bydłem na galicyjskiem Podolu; ułatwienie połączenia ze stolicą kraju będzie potężną dźwignią rozwijającego się ruchu handlowego, dla zapewnienia temu miastu należytego rozwoju staje się to połączenie postulatem pierwszorzędnym, niemal koniecznością.

Dopiero po uzyskaniu połączenia z linią kolei transwersalnej, stanie się linia Lwów-Podhajce rzeczywiście rentowną, ponieważ własny jej obszar ciążenia i ruch osobowy i towarowy z tego obszaru przyrośnie o 26%, a oprócz tego uzyska ta kolej znaczny ruch tranzytowy; podczas gdy kapitał zakładowy całej linii obniży się o 25.000 K na kilometrze, czyli o mniej więcej 17%.

Wreszcie należy jeszcze podnieść, że połączenie Podhajec z Buczaczem nie przedstawia żadnych większych trudności technicznych, tak że koszta budowy kolei byłyby stosunkowo niewysokie.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby gwarantowaną przez Państwo linię kolejową Lwów-Podhajce przedłużył do Buczacza dla połączenia jej z koleją transwersalną Stanisławów-Husiatyn.

Wnioskodawca:

Stanisław Henryk Badeni w. r.

Laskowski, Wł. Wiktor Czaykowski, Urbański, St. Mycielski, Michałowski, Wereszczyński, Gołuchowski, J. Korytowski, Sodomora, Loewenstein, Starzyński, Głąbiński, J. Brunicki, Sapieha, Piniński.

Aleg 592

L. s. 4584/09.

Aleg 592

Aleg 592

Wniosek.

Od lat 10-ciu na porządku dziennym Wysokiego Sejmu pojawia się sprawa budowy brakujących klinik w Uniwersytecie lwowskim, a jak dotąd budowa ta wcale nie rozpoczęta.

Porozumienie władz krajowych z c. k. Rządem ukończone.

Wysoki Sejm uchwalił i polecił wstawić potrzebne kredyty do budżetu krajowego.

Praca nad planami i wygotowaniem kosztorysów wobec braku sił technicznych w biurach krajowych i rządowych szła i idzie bardzo powoli.

Jak Wysokiemu Sejmowi ze sprawozdania Depertamentu V. Wydziału krajowego wiadomo, plany i kosztorysy dwu projektowanych gmachów już opracowane i gotowe nadesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu, a mianowicie: dla kliniki dermatologiczno-syfilitycznej w dniu 11. sierpnia 1908, a dla dwóch klinik okulistycznej i oto-laryngologicznej w dniu 5. kwietnia b. r.

Wobec podrożenia cen materyałów i robocizny jak nie mniej wobec skrócenia dnia dziennej pracy robotniczej, kosztorysy przedstawiają przekroczenia a to: dla kliniki dermatologiczno-syfilitycznej o 92.500 koron czyli 24% pierwotnie preliminowanej kwoty, a dla dwóch klinik w jednym gmachu ocznej i chorób uszu i gardła 164 000 koron czyli 30% pierwotnie preliminowanej kwoty.

Połowa tych kwot ma być pokryta przez Skarb Państwa, na kraj zatem przypadałaby połowa.

Wydział krajowy chciał zmniejszyć rozmiary tych przekroczeń przez zaprowadzenie w budowach oszczędności i w myśl tego w projekcie planów dla kliniki dermatologiczno-syfiilitycznej zaproponował oszczędność w kwocie 30.000 koron, na czemby kraj mógł oszczędzić połowę t. j. 15.000 koron. Myśl ta została przedłożona Władzom rządowym, które się na to nie zgodziły, a c. k. Ministerstwo oświadczyło, że chcąc pójść za myślą Wydziału krajowego, trzebaby przerabiać gruntownie plany i kosztorysy, coby wywołało znów zwłokę prowadzącą do nowego podniesienia się kosztów budowy. Z uwagi zaś, że plany i kosztorysy były opracowane w myśl i na podstawie programu budowy i szkiców, które Wydział krajowy wyraźnie przyjął; Ministerstwo bierze na siebie połowę kosztów przekroczenia i wyraża nadzieję, że kraj drugą połowę pokryje, a Wydział krajowy do budowy bezwłocznie przystąpi.

W podobnym celu odbywają się obecnie badania planów kliniki okulistycznej i oto-laryngologicznej, a ponieważ są sporządzone według szkiców przyjętych przez Wydział krajowy, spodziewać się należy, że z wiosną będzie można przystąpić do budowy tych dwóch gmachów klinicznych.

Klinika dla chorób umysłowych i nerwowych dzięki zakupnu realności Kurkowskiego ma możność korzystnego rozmieszczenia się, co wyjdzie na korzyść klinik i przyległego szpitala krajowego. Zmiana ta wymagała zmiany szkiców i planów tej kliniki, skutkiem czego budowa jej nieco się opóźnić musi; prawdopodobnie jednakże w niedalekiej przyszłości także plany tejże kliniki będą wykończone i budowa będzie mogła być rozpoczęta.

Wobec doniosłości budowy klinik ze stanowiska kulturalnego, ekonomicznego, narodowego i ze względu, że każda dalsza zwłoka podniesie koszta budowy, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z wiosną roku 1910 przystąpił do budowy tych gmachów klinicznych, których plany i kosztorysy będą wykończone i przyjęte.

Wnioskodawca:
***Antoni Mars** w. r.*

Laskowski,, Vivien, Piniński, Milewski, Czecz, Hupka, Męciński, St. Tarnowski, St. H. Badeni, Urbański, Komorowski, Paygert, Potocki, Wodzicki, Raciborski, Wł. W. Czaykowski, Czarkowski- Golejewski, A. Theodorowicz, Górski, Halban, A. Bronicki, St. Mycielski, Kozłowski, Sozański, Skrzyński, J. Korytowski, Wincenty Kraiński, Wł. Kraiński, Moysa, L. Cieński, Głąbiński, Wł. Czaykowski, W. Korytowski, Goluchowski, Starzyński, Starowieyski, Horodyski, Sobolewski, Bednarski, Sala, Skarbek, Rayski, Rutowski, Bandrowski, Sare, Maiss, Łazarski.

Reg 593

LW. 4.411/09.

We Lwowie, dnia 1. października 1909.

Wniosek.

Uchwałą z dnia 20. marca 1899 r. uznał Wysoki Sejm projektowaną kolej żelazną a torze normalnym z Przeworska do Dynowa za użyteczną ze względu na interesa kraju i udzielił na rzecz tej kolei gwarancyi dochodów dla kapitału pierwszeństwa w wysokości 3,400.000 koron. Uchwały tej nie przedłożył c. k. Rząd do najwyższego zatwierdzenia, ponieważ, jak się później pokazało, władze wojskowe budowie kolei żelaznej Przeworsk-Dynów wogóle były przeciwne. Dopiero po wieloletnich pertraktacyach zgodziło się c. k. Ministerstwo wojny na budowę wąskotorowej kolei Przeworsk-Dynów i to po złożeniu rewersu demolacyjnego przez koncesyonaryusza.

W ten sposób zamiast pierwotnie żądanej i uchwalonej kolei żelaznej normalnotorowej przyszła do skutku wąskotorowa kolej miejscowa.

Kapitał zakładowy tej kolei wynosi 4,448.400 K, z czego na pożyczkę pierwszeństwa gwarantowaną przez kraj przypada 2,964.000 K Obciążenie funduszu krajowego przewidziane w powołanej na wstępie uchwale Wysokiego Sejmu zostało więc wskutek zmiany typu kolei Przeworsk-Dynów o 436.000 K zredukowane, jednakże oszczędność ta okazała się w gruncie rzeczy fatalną, bo rentowność wąskotorowej kolei jest tak mała, że dopłaty gwarancyjne pochłonęły już całą powyższą sumę chwilowej a wymuszonej oszczędności. Po koniec r. 1908 dopłacił fundusz krajowy z tytułu gwarancyi dochodów udzielonej na rzecz kolei miejscowej Przeworsk-Dynów kwotę 436.034 K 57 gr., a ponieważ nie ma nadziei, aby rentowność tej linii sama przez się mogła się kiedyś podnieść, przeto liczyć się trzeba z dalszem, stałem obciążeniem krajowego funduszu kolejowego w przeciętnej kwocie 80.000 K rocznie odpowiadającej kapitałowi 1,600.000 K. Przyczyny niedostatecznej rentowności kolei Przeworsk-Dynów tkwią wyłącznie w różnicy szerokości toru, która nie dozwala na przejście wagonów z linii lokalnej na główną i wywołuje konieczność przeładowania posyłek w stacyi złączenia. Przeładowanie nie tylko, że przedłuża czas transportu i podraża jego koszta o kilka koron na wagonie, ale w dodatku staje się przyczyną licznych uszkodzeń towaru a niektóre artykuły przeładowania wogóle nie znoszą.

Wskutek niemożności przechodzenia państwowego taboru wozowego na kolej wąskotorową, panuje na tej ostatniej podwójny brak wagonów, a mianowicie: o ile się rozchodzi o posyłki zwyczajne (zboże, drzewo, buraki, żwir i tp.) brak sporadyczny w czasie pełnej kampanii, o ile się rozchodzi o towary wyma-

gające do przewozu wozów specyalnych, jak wozów bydlęcych, cystern, wozów na mięso, piwo i tp. brak ustawiczny, bo kolej miejscowa nie ma wcale takich wozów a wszechstronne uzupełnienie jej taboru jest rzeczą wykluczoną. Wobec tego kolej miejscowa traci gros transportów, które teraz jak dawniej przewozi się drogą bitą — a okoiica traci korzyści ekonomiczne, spodziewane i słusznie wymagane od drogi żelaznej.

Stosunki te pogorszą się jeszcze, gdy przyjdzie do skutku projektowana kolej żelazna w dolinie Sanu: Przemyśl-Dynów-Brzozów-Rymanów. Wtenczas kolej Przeworsk-Dynów stanie się pod względem technicznym i komercyonalnym wprost bezprzedmiotową, bo nie ma przykładu, aby kolej wąskotorowa łączyła dwie linie kolejowe o torze normalnym. Przeciwnie, kolej żelazna Przeworsk-Dynów o torze normalnym nabrałaby w tym wypadku bardzo doniosłego dla kraju i okolicy znaczenia a to jako linia transitowa łącząca najkrótszą rutę kolei Karola Ludwika i szlak Przeworsk-Rozwadów-Nadbrzezie z koleją transwersalną i z Węgrami.

Zważywszy, że koleje wąskotorowe o charakterze publicznym są jeszcze wobec zaniedbanych stosunków komunikacyjnych naszego kraju faktycznie anachronizmem, bo przedewszystkiem uzupełnić należy sieć kolei pełnych;

zważywszy, że Wysoki Sejm w swej pierwotnej uchwale sam już uznał potrzebę i użyteczność normalnotorowej kolei żelaznej Przeworsk-Dynów:

zważywszy, że wąskotorowa kolei Przeworsk-Dynów ekonomicznym potrzebom okolicy absolutnie zadość nie czyni i uczynić nie może, a trwale obciążać będzie krajowy fundusz kolejowy;

zważywszy, że projekt kolei żelaznej w dolinie Sanu, siłą faktów wywołuje konieczność zmienienia typu kolei miejscowej Przeworsk-Dynów;

zważywszy, wreszcie że ofiara wymagana na radykalną sanacyę stosunków w każdym razie mniejszą będzie, aniżeli dotychczasowe obciążenie krajowego funduszu kolejowego;

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1. aby pod względem technicznym i komercyalnym zbadał sprawę przebudowania wąskotorowej kolei Przeworsk-Dynów na kolei normalnotorową;

2. aby na wypadek korzystnych wyników tych badań przeprowadził z c. k. Rządem rokowania celem wyjednania wydatnego udziału państwa w kosztach przebudowy;

3. aby z wykonania tych poleceń zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Wnioskodawca:
***Żardecki** w. r.*

Wasung, Lewakowski, Szwed, Krężel, Jampolski, Styła, Bernadzikowski, Cieluch, Skrzyński, A. Lubomirski, Stapiński, Skołyszewski, Witos, Bojko, Jedynak, Myjak, Stefczyk.

Ls. 4.663/1909. We Lwowie, dnia 2. października 1909.

Aleg 594

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem rozdziału kwoty 2¼ miliona koron pomiędzy miasta posiadające wyłączne prawo propinacyi.

Wysoki Sejmie!

Ustawa krajowa z dnia 20. grudnia 1905 Dz. u. kr. Nr. 11. ex 1906 o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi, postanawia w art. III., że z uzyskanego dochodu z opłat szynkarskich, i ze spożywczej opłaty krajowej od piwa przekazywać się ma corocznie począwszy od roku 1911 kwotę 2,250.000 koron tym miastom, którym przysługuje z mocy ustawy krajowej z 22. kwietnia 1889 wyłączne prawo propinacyi do końca 1910 roku.

Zarazem postanawia powołana na wstępie ustawa również w art. III., że rozdział tej kwoty ma nastąpić według klucza, ustalonego osobną ustawą.

W wykonaniu rzeczonego postanowienia przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy krajowej dotyczący rozdziału w mowie będącej kwoty

Gdy projektowany rozdział jest wynikiem możliwie najdokładniejszych obliczeń ze strony Wydziału krajowego, a zasady, na których obliczenia względnie rozdział oparto, wedle sprawozdania Wydziału krajowego przez zastępców uprawnionych miast do dotacyi, jednomyślnie aprobowany został, przeto Komisya budżetowa rozdział dotacyi krajowej dla miast, uwidoczniony w projekcie do ustawy przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały wedle przedłożenia Wydziału krajowego.

Natomiast przychylając się do uwag uczynionych w Komisyi przez posła Jabłońskiego, iż projektowana w §. 2. wypłata w mowie będącej dotacyi miesięcznie z dołu, niemało utrudniłaby pokrycie wydatków miejskich, jak w szczególności płac funkcyonaryuszy i służby miejskiej, których pobory płynne są miesięcznie z góry; przedkłada Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia §. 2. projektowanej ustawy z tą zmianą, iż zamiast miesięcznie z dołu, uskuteczniana ma być wypłata miesięcznie z góry.

W myśl powyższego uzasadnienia Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o rozdziale 2,250.000 K rocznie pomiędzy 37 miast, posiadających na swym obszarze do końca roku 1910 wyłączne prawo propinacyi

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

W myśl art. III. ustawy z dnia 20. grudnia 1905 Dz. u. kr. Nr. 11. ex 1906 otrzymywać będą z funduszu krajowego w czasie obowiązywania powołanej ustawy miasta:

Bełz	9.100 K
Bochnia.	69.750 „
Brody	47.230 „
Dobromil	37.700 „
Drohobycz	66.820 „
Gródek-Jagielloński . .	33.250 „
Grybów.	16.990 „
Jarosław	130.980 „
Jaryczów nowy . . .	4.380 „
Jasło	34.730 „
Kołomyja	167.240 „
Krosno	36.460 „
Lubaczów	15.440 „
Mrzygłód	1.440 „
Myślenice	11.580 „
Nowy Targ	40.570 „
Pilzno	15.160 „
Podgórze	69.010 „
Przemyśl	244.910 „
Rzeszów	98.010 „
Sambor.	110.780 „
Sanok	38.710 „
Sącz nowy	103.820 „
Sącz stary	23.820 „
Skawina	10.680 „
Śniatyn	32.740 „
Sokal	25.570 „

Stanisławów	152.080 K
Stara sól	3.130 „
Stary Sambor . . .	16.340 „
Stryj	128.110 „
Tarnopol	99.870 „
Tarnów	191.700 „
Trembowla	25.070 „
Wieliczka	23.580 „
Złoczów	80.400 „
Żółkiew	32.850 „

corocznie tytułem zasiłku.

§. 2.

Coroczne zasiłki wypłacane będą w dwunastu ratach miesięcznych z góry w dniu pierwszym każdego miesiąca.

§. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Ls. 4.664/09. We Lwowie, dnia 5. października 1909.

Aleg 595

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1908 i preliminarzu tegoż funduszu na rok 1910.

Wysoki Sejmie!

W przedłożonem przez Wydział krajowy sprawozdaniu Dyrekcyi funduszu propinacyjnego z dnia 20. sierpnia r. b. do l. 918/1909 o zamknięciu rachunków za rok 1908 wykazane są dochody gal. funduszu propin. ogólnego:

a) z wykonywania prawa propinacyi i innych wpływów w roku 1908 w kwocie	11,005.890 K 11 h
wydatki zaś	8,786.008 „ 30 „
Zwyżka przeto dochodów ponad wydatki	2,219.881 K 81 h
a po strąceniu odpisów w kwocie 12.677 K 91 hal.	2,207.203 „ 90 „
Gdy zwyżka ta w budżecie na r. 1908 obliczoną była na kwotę	2,190.111 „ — „
przeto wynik jest korzystniejszy o kwotę	17.092 K 90 h
b) Dochody funduszu zasobowego za rok 1908 uczyniły jako zwyżkę kwotę	1,114.716 K 32 h
która w porównaniu do preliminowanej zwyżki budżetem krajowym na rok 1908	1,060.000 „ — „
jest wyższą o kwotę	54.716 K 32 h
Dochody funduszu rezerwowego i obrotowego uczyniły w roku 1908	494.907 K 88 h
w porównaniu do preliminowanych na rok 1908	463.015 „ — „
okazały się więc wyższe o kwotę	31.892 K 88 h

Z końcem roku 1908 ogólny stan majątku galicyjskiego funduszu propinacyjnego wynosił:

a) w galic. funduszu propinacyjnym zasobowym	33,107.361 K 28 h
b) „ „ „ „ rezerwowym	18,207.776 „ 37 „
Razem przeto	51,315.137 K 65 h
a gdy majątek ten z końcem roku 1907 czynił	47,471.294 „ 05 „
przeto wzrósł w roku 1908 o kwotę	3,843.843 K 05 h

Gdy zwyżki uzyskane z funduszu propinacyjnego przelane zostały w myśl obowiązujących przepisów do właściwych funduszów, zamknięcie zaś rachunków za rok 1908 nie nastręcza powodu do jakichkolwiek uwag — Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sprawozdanie c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego o zamknięciu rachunków gal. funduszu propinacyjnego za rok 1908 przyjmuje Sejm do wiadomości i rachunki te zatwierdza.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rok 1910.

Na rok 1910 preliminuje Dyrekcya funduszu propinacyjnego:

1. Dochody funduszu ogólnego w kwocie	10,903.298 K
wydatki funduszu ogólnego w kwocie	8,727.816 „
przeto jako zwyżkę . . .	2,175.482 K
która w porównaniu ze zwyżką preliminowaną na rok 1909 w kwocie	2,238.075 „
okazuje się mniejszą o . . .	62.593 K
2. Natomiast preliminuje taż Dyrekcya zwyżkę dochodów funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1910 w kwocie . .	1,322.026 K
czyli w porównaniu do preliminowanej zwyżki na rok 1909 w kwocie	1,189.127 „
więcej o	132.899 K
3. Fundusz propinacyjny rezerwowy. — Na r. 1910 preliminuje Dyrekcya funduszu propinacyjnego dochody tego funduszu w kwocie	726.894 K
wydatki w kwocie	224.582 „
przeto zwyżkę w kwocie. . .	502.312 K
która w porównaniu z preliminowaną na rok 1909 zwyżką w tym funduszu w kwocie	481.126 „
jest wyższą o.	21.186 K.

Wzrost zwyżek zarówno w funduszu zasobowym jak też rezerwowym pochodzi ze zwiększonego dochodu w odsetkach czynnych — natomiast ubytek w zwyżce dochodów funduszu ogólnego w porównaniu do preliminarza na rok 1909 znajduje uzasadnienie w wyższej należytości podatku zarobkowego, tudzież w wyższym wymiarze podatku ekwiwalentowego.

Ogólnie przeto preliminuje Dyrekcya funduszu propinacyjnego we wszystkich trzech działach tegoż funduszu nadwyżkę czyli wzrost majątku na rok 1910 na kwotę . . . . . 3,999.820 K.

Komisya budżetowa, po zbadaniu przedłożonego przez Dyrekcyę funduszu propinacyjnego preliminarza dochodów i wydatków na rok 1910, ocenia preliminarz ten, jako ułożony z pełną dokładnością i oględnością a oparty na podstawach realnych. Czyni zatem wniosek, zgodnie z preliminarzem Dyrekcyi funduszu propinacyjnego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rok 1910:

Dochody

a) funduszu propinacyjnego ogólnego.

Poz.	1. Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi . . .	8,570.000 K
„	2. Opłaty od szynkarzy	380.000 „
	Do przeniesienia . .	8,950.000 K

	Z przeniesienia . .	8,950.000 K
Poz. 3.	Opłaty od zakładanych nowych gorzelń	— „
„ 4.	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	4.000 „
„ 5.	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych . .	40 „
„ 6.	Odsetki zwłoki	20.000 „
„ 7.	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa . .	1,782.258 „
„ 8.	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	146.000 „
„ 9.	Rozmaite	1.000 „
	Razem	10,903.298 K.

a) Wydatki.

Poz. 1.	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego	6,163.900 K
„ 2.	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących . .	1,576.016 „
„ 3.	Prowizya Banku krajowego we Lwowie i Banku dla krajów za pośrednictwo przy wypłacie kuponów i obligacyj wylosowanych	6.400 „
„ 4.	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku z Skarbu państwa	5.580 „
„ 5.	Podatek rentowy od obligów funduszu propinacyjnego .	157.602 „
„ 6.	Podatek zarobkowy od dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego	569.500 „
„ 7.	Należytość ekwiwalentowa od majątku galicyjskiego funduszu propinacyjnego . . . „ . .	13.818 „
„ 8.	Bonifikacya galicyjskiego funduszu krajowego i funduszu powiatowego	215.000 „
„ 9.	Ryczałt od kwitów na czynsze propinacyjne . . .	20.000 „
	Razem	8,727.816 K
	W porównaniu z dochodami w kwocie . .	10,903.298 „
	Pozostaje zwyżka w kwocie . .	2,175.482 K.

b) Dochody funduszu zasobowego preliminuje się na kwotę . 1,322.026 K.

Dochody te płyną z odsetek papierów wartościowych. Wydatków w tym dziale funduszów niema.

c) Fundusz propinacyjny rezerwowy.

Dochody.

Poz. 1.	Odsetki czynne	726.894 K

Wydatki.

Poz. 1.	Płace urzędników	73.160 K
„ 2.	„ sług	4.941 „
„ 3.	Adjuta	2.000 „
„ 4.	Płace oficyantów kancelaryjnych	15.696 „
„ 5.	Datek 6% na Zakład zaopatrzenia oficyantów . .	790 „
„ 6.	Dyurna	15.045 „
„ 7.	Ryczałt do Skarbu państwa na utrzymanie Kasy galicyjskiego funduszu propinacyjnego	20.000 „
„ 8.	Czynsze najmu	7.000 „

Poz.	9.	Podatek wodociągowy	350 K
„	10.	Koszta administracyi powiatowej	52.000 „
„	11.	Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi . . .	1.000 „
„	12.	Potrzeby kancelaryjne	4.000 „
„	13.	Koszta zarządu	3.400 „
„	14.	„ sądowe	1.200 „
„	15.	Remuneracye, zapomogi, rozmaite	24.000 „
		Razem wydatki	224.582 K.
		W porównaniu z preliminowanymi dochodami w tym dziale w kwocie	726.894 „
		Preliminuje się zwyżkę w kwocie	502.312 K.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

L. s. 4844/09.

We Lwowie, dnia 6. października 1909.

Aneg 596

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do przeniesienia czynności c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego na Wydział krajowy.

Wysoki Sejmie!

Z dniem 31. grudnia 1910 r. gaśnie prawo propinacyi a z niem dobiega do kresu swego właściwa a najważniejsza działalność c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, t. j. administracya propinacyi.

Pozostaje zatem jedynie zarząd funduszu propinacyjnego i dopełnienie jego zobowiązań, a więc wypłata kuponów i spłata obligów propinacyjnych umorzonych i umorzyć się mających wedle planu losowania w czasie od roku 1911 do 1915.

Z uwagi na powyższy stan rzeczy, wdrożył Wydział krajowy z prezydyum c. k. Namiestnictwa rokowania, co do zwinięcia c. k. Dyrekcyi fund. propinacyjnego, przeniesienia jej czynności po zgaśnięciu prawa propinacyjnego na Wydział krajowy, oraz wydania pod wyłączny zarząd Wydziału krajowego majątku funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Wynikiem tych rokowań jest przedłożony przez Wydział krajowy do L. 95.420/09 z 27. sierpnia r. b. Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o dalszych zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi.

Gdy w sprawozdaniu Wydziału krajowego do tuż co wspomnianego projektu ustawy, podane są motywa, które uzasadniają objęcie administracyi funduszu propinacyjnego przez Wydział krajowy z dniem 1. maja 1911, gdy również w rzeczonem sprawozdaniu podany jest stan funduszu propinacyjnego, tudzież obliczenia spodziewanych zwyżek tego funduszu, które w myśl §. 22 c) ustawy z dnia 22. kwietnia 1899 Dz. u. k. Nr. 36 przelane być mają do funduszu krajowego, czyli staną się wyłączną własnością funduszu krajowego — przeto komisya budżetowa ogranicza się jedynie do następującej uwagi:

Zgadzając się najzupełniej na przeniesienia administracyi funduszu propinacyjnego z dniem 1/5 1911 na Wydział krajowy a w konsekwensyi na zwinięcie z tym dniem c. k. Dyrekcyi fund. propinacyjnego, uznaje komisya za wskazane. uzupełnienie w projekcie do ustawy Wydz. kraj. w Art II, III, i IV, które najlepiej uwidocznia poniżej umieszczony tekst obu projektów.

Projekt Wydziału krajowego.	***Projekt komisyi budżetowej.***
Art. I.	Art. I.
Wykonywanie zarządu funduszu propinacyjnego przez c. k. Dyrekcyę funduszu propinacyjnego, poruczone Dyrekcyi §§. 3. i 39. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30. ustaje z dniem 1. maja 1911 i z tym dniem kończy się czynność ustawowa i urzędowanie c k. Dyrekcyi.	*bez zmiany.*
Art. II.	Art. II.
Fundusz propinacyjny, ogólny i rezerwowy, poręczający w myśl §§. 21. i 22. powołanej ustawy, spłaty zapadłych kuponów i wylosowanych obligacyi propinacyjnych, przechodzi z dniem 1. maja 1911 pod wyłączny zarząd Wydziału krajowego. Odpowiedzialność funduszu krajowego za należyte dopełnianie zobowiązań funduszu propinacyjnego wobec posiadaczy obligacyi propinacyjnych, ustalona §§. 5 i 23. powołanej ustawy, pozostaje nadal w całej rozciągłości, aż do zupełnego umorzenia obligacyj propinacyjnych.	Fundusz propinacyjny, ogólny i rezerwowy, poręczający w myśl §§ 21. i 22. powołanej ustawy spłaty zapadłych kuponów i wylosowanych obligacyi propinacyjnych, przechodzą z dniem 1. maja 1911 z pełnem zachowaniem tego swego dotychczasowego przeznaczenia, pod wyłączny zarząd Wydziału krajowego. Odpowiedzialność funduszu krajowego za należyte dopełnianie zobowiązań funduszu propinacyjnego wobec posiadaczy obligacyj propinacyjnych, ustalona §§ 5 i 23 powołanej ustawy, pozostaje nadal w całej rozciągłości aż do zupełnego umorzenia obligacyj propinacyjnych. Aż do tego czasu będzie obowiązkiem Wydziału krajowego przedkładać corocznie Sejmowi zamknięcie rachunkowe za poprzedni rok i preliminarz na rok następny, a to dla każdego z funduszów propinacyjnych, ogólnego i rezerwowego z osobna.
Art. III.	Art. III.
Ewentualne nadwyżki, pozostałe w funduszu propinacyjnym po umorzeniu obligacyi propinacyjnych, dokonanem według §. 20. powołanej ustawy, stają się wyłączną własnością funduszu krajowego,	Gdy kapitał wynagrodzenia w kwocie 62,200.000 złr. w. a. przeznaczony na mocy §§ 2, 5 i 6 powołanej ustawy dla właścicieli prawa propinacyi za odjęcie im tego prawa w całości wypłacony im

na którego rzecz przechodzą wszelkie należytości czynne tego funduszu, jak również odpowiedzialność za jego należytości bierne.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

został, przeto ewentualne nadwyżki, pozostałe w funduszu propinacyjnym, po umorzeniu obligacyj propinacyjnych, dokonanem według § 20. powołanej ustawy stają się własnością funduszu krajowego, na który przechodzą tak wszelkie pretensye jak i zobowiązania funduszu propinacyjnego.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Wychodząc z zapatrywań, iż projektowane przez komisyę zmiany w tekście ustawy, bliższego wyjaśnienia nie wymagają — uważa komisya budżetowa za moralny swój obowiązek, z chwilą gdy Wysoki Sejm przystępuje do orzeczenia zamykającego zwyż dwudziestoletnią działalność c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, wyrazić tejże Dyrekcyi pełne uznanie za jej działalność.

Wielka była ofiarność na rzecz kraju tej części owczesnego Sejmu, którą tworzyli uprawnieni do wynagrodzenia z tytułu utraty prawa propinacyjnego, gdy wbrew projektowi rządowemu, który z uzyskanych zwyżek przyznawał im dodatkowe wynagrodzenie, bez opozycyi zrzekli się tegoż wynagrodzenia na rzecz funduszu krajowego.

Lecz niemniej rzeczą jest pewną, iż dobra administracya prawa propinacyjnego i funduszów propinacyjnych podniosła nie mało znaczenie materyalne tej ofiarności.

Komisya budżetowa czyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy.

Przewodniczący:
Piniński w. r.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz w. r.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o dalszych zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Wykonywanie zarządu funduszu propinacyjnego przez c. k. Dyrekcyę funduszu propinacyjnego, poruczone Dyrekcyi §§. 3. i 39. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30. ustaje z dniem 1. maja 1911 i z tym dniem kończy się czynność ustawowa i urzędowanie c. k. Dyrekcyi.

Art. II.

Fundusz propinacyjny, ogólny i rezerwowy, poręczający w myśl §§. 21. i 22. powołanej ustawy spłaty zapadłych kuponów i wylosowanych obligacyi propinacyjnych, przechodzą z dniem 1. maja 1911 z pełnem zachowaniem tego swego dotychczasowego przeznaczenia, pod wyłączny zarząd Wydziału krajowego. Odpowiedzialność funduszu krajowego za należyte dopełnianie zobowiązań funduszu propinacyjnego wobec posiadaczy obligacyj propinacyjnych, ustalona §§. 5. i 23. powołanej ustawy, pozostaje nadal w całej rozciągłości aż do zupełnego umorzenia obligacyi propinacyjnych.

Aż do tego czasu będzie obowiązkiem Wydziału krajowego przedkładać corocznie Sejmowi zamknięcie rachunkowe za poprzedni rok i preliminarz na rok następny, a to dla każdego z funduszów propinacyjnych, ogólnego i rezerwowego, z osobna.

Art. III.

Gdy kapitał wynagrodzenia w kwocie 62.200.000 złr. w. a., przeznaczony na mocy §§. 2., 5. i 6. powołanej ustawy dla właścicieli prawa propinacyi za odjęcie im tego prawa w całości wypłacony im został, przeto ewentualne nadwyżki pozostałe w funduszu propinacyjnym, po umorzeniu obligacyj propinacyjnych, dokonanem według §. 20. powołanej ustawy, stają się własnością funduszu krajowego, na który przechodzą tak wszelkie pretensye jak i zobowiązania funduszu propinacyjnego.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

LW. 4.864/09

Aleg 597

We Lwowie, dnia 5. października 1909.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu oddziałów: konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego.

Wysoki Sejmie!

Stały i bardzo szybki w ostatnich latach rozwój wszystkich gałęzi administracyi krajowej sprawia, że ta administracya z dotychczasowemi siłami nie może bez ujmy dla prawidłowego biegu spraw sprostać wzrastającym gwałtownie wymaganiom.

Rzeczą tą zajął się co do pojedyńczych oddziałów służby Wysoki Sejm na ostatniej swej kadencyi, a Wydział krajowy stosując się do uchwał Sejmu w przedmiocie powiększenia sił konceptowych, rachunkowych, kasowych i manipulacyjnych, uchwał powziętych na posiedzeniu 16. września 1907 i przy rozprawach nad Rubr. II. budżetu na rok 1908 zbadał wszechstronnie odnośne warunki i postanowił nie ograniczyć się do kategoryi spraw i osób w powyższych uchwałach wymienionych, ale zaproponować odpowiednie pomnożenie sił wnet we wszystkich działach administracyi krajowej. W rezultacie tego przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi 5 odrębnych wniosków, a mianowicie wniosek odnoszący się do: 1) biura melioracyjnego, 2) oddziału techniczno-drogowego, 3) biura kolejowego, 4) urzędów pośrednictwa pracy, wreszcie 5) wniosek tyczący się całego oddziału konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego, który to wniosek jest przedmiotem niniejszego sprawozdania. Wykazany w przedłożeniu Wydziału cyfrowo wzrost agend wymienionego pod 5) oddziału służby, konieczność większej i dokładniejszej jak dotychczas kontroli gospodarki Rad powiatowych i gmin miejskich, niemniej konieczność punktualnego realizowania rachunków szpitali prowincyonalnych usprawiedliwiają najzupełniej wnioski mające na celu powiększenie tego etatu. Powiększenie to ma także na celu umożliwienie szybszego awansu zasługującym na to urzędnikom, a tem samem zachęcenie ich do tem wydatniejszej pracy i pozyskanie dla służby krajowej utalentowanych młodych

sił, do czego administracya krajowa ze względu na przeprowadzone w ostatnich latach znaczne polepszenie doli urzędników państwowych i pomnożenie etatu we wszystkich gałęziach administracyi państwowej wielką przywiązuje wagę.

Wniosek Wydziału krajowego obejmuje w oddziale konceptowym 9 osób, w oddziale rachunkowym 10, w kasowym 1, w manipulacyjnym 8 osób.

Rozdział pomnożonych posad na rangi ma usunąć dotychczasowe nierówności w tej mierze i utworzyć prawidłowe stosunki awansowe.

Koszt roczny wynosić będzie 82.976 K.

Porównanie etatów innych krajów z tych oddziałów służby z etatem galicyjskim dowodzi, że wniosek Wydziału krajowego jest nadzwyczaj skromny. Do porównania z Galicyą nadają się najlepiej Czechy, kraj co do obszaru i do liczby ludności po Galicyi największy, a ze względu na środki komunikacyjne, wyższą oświatę i większy dobrobyt ludności do administrowania niezawodnie łatwiejszy. Budżet czeski za rok 1908 wykazuje w dziale konceptowym 62 sił, w dziale rachunkowym 191, w dziale kasowym 18, w dziale manipulacyjnym 50 sił, podczas kiedy w budżecie galicyjskim na rok 1910, w którym w mowie będące wnioski Wydziału już są uwzględnione, znajdujemy w dziale konceptowym tylko 48, w dziale rachunkowym tylko 83, w dziale kasowym tylko 13, w dziale manipulacyjnym tylko 29 sił.

Cyfry te przemawiają bardzo przekonywująco. Są wprawdzie w budżecie galicyjskim przy każdym z powyższych działów służby preliminowane znaczniejsze ryczałty na siły pomocnicze i dyętaryuszy. Wiadomo jednak powszechnie, że takich sił do ważniejszych czynności, nawet manipulacyjnych, używać nie można, a zbytnia oszczędność objawiająca się przez używanie sił nieurzędniczych sprowadza najczęściej wielkie ujmy dla prawidłowego toku służby.

Wobec powyższego przedstawienia, komisya budżetowa przychyliła się jednomyślnie do wniosków Wydziału krajowego, mających na celu powiększenie personalu w czterech działach służby wyżej wymienionych.

Wydział krajowy, chcąc sobie zapewnić pozyskanie sił znakomicie ukwalifikowanych i wyjątkowo dzielnych, prosi nadto Wysoki Sejm o upoważnienie, aby mógł praktykantów konceptowych, którzy złożyli egzamina prawnicze z odznaczeniem, pozostawali najmniej rok w służbie i przez ten czas jednorocznej służby znakomicie się aplikowali, mianować nadetatowo koncepistami, nie obsadzając opróżnionych przez to posad praktykantów.

W komisyi budżetowej podniesiono, że nie zawsze praktykanci, którzy egzamina teoretyczne z odznaczeniem złożyli, są najlepszemi siłami urzędowemi. Wobec tego postanowiła komisya polecić odstąpienie od tego rekwizytu kwalifikacyi do zamianowania nadetatowo koncepistą, a trzymanie się jedynie rekwizytu znakomitej jednorocznej aplikacyi w służbie. Do tego zapatrywania przychylił się też obecny na posiedzeniu J. E. Marszałek krajowy.

Na podstawie tego sprawozdania komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu oddziału konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego.

II. Sejm powiększa dotychczasowy etat osób i płac:

a) *oddziału konceptowego*:

o dwie posady radców w VI. randze,
o jedną posadę wicesekretarza w VIII. randze,
o dwie posady adjunktów w IX. randze,
o dwie posady koncepistów w X. randze,
o jedną posadę praktykanta z adjutem wyższem i
o jedną posadę praktykanta z adjutum niższem;

b) *oddziału rachunkowego*:

o dwie posady rewidentów w VIII. randze,
o dwie posady adjunktów w IX. randze.
o dwie posady oficyałów w X. randze,
o dwie posady asystentów w XI. randze,
o dwie posady aplikantów.

III. Sejm ustanawia w etacie kasy krajowej nową posadę aplikanta kasy krajowej z adjutum 1.200 K rocznie, po 3 latach służby na tej posadzie 1400 K, a po 5 latach 1600 K rocznie.

IV. Sejm ustanawia w etacie oddziału manipulacyjnego nową posadę zastępcy archiwisty w IX. randze urzędników krajowych, a nadto powiększa etat tego oddziału:

o jedną posadę kancelisty w X. randze,
o trzy posady pisarzy etatowych w XII. randze,
i o trzy posady aplikantów.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby praktykantów konceptowych, którzy przynajmniej rok w służbie Wydziału krajowego pozostawali i w czasie tej służby znakomicie się aplikowali, mianował nadetatowo koncepistami, nie obsadzając wakujących po nich posad praktykantów.

Przewodniczący:
Pinińśki.

Sprawozdawca:
Witołd Korytowski.

Ls. 4.714/1909. We Lwowie, dnia 5. października 1909.

Akg 598

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej w porozumieniu z Komisyą budżetową o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 31. lipca 1909 w przedmiocie założenia w Przedzielnicy krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami z dnia 25. lutego 1907 i z 12. października 1907 załatwił ostatecznie Wysoki Sejm sprawę budowy krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt i przeznaczył na ten cel istniejący fundusz policyi krajowej, który wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1908 wynosił kwotę 94.472 K. 26 h. a nadto sumę 1,500.000 K, na pokrycie której należy zaciągnąć pożyczkę spłacalną w ratach, jakie wedle zawrzeć się mającej umowy o pożyczkę przez dotyczącą instytucyę finansową, będą musiały być płacone.

W wykonaniu uchwał sejmowych nabył Wydział krajowy na własność dobra Przedzielnicę, a prawo własności dóbr tych uchwałą c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu z dnia 25. kwietnia 1908 l. 3.717 na rzecz funduszu krajowego zostało wpisane.

Dobra Przedzielnica w chwili objęcia ich przez Wydział krajowy były w posiadaniu Ferdynanda i Heleny Millerów jako dzierżawców a Wydział krajowy dzierżawę w przepisanym terminie wypowiedział, równocześnie poczynił starania o nowego dzierżawcę na korzystniejszych jak dotąd warunkach.

Z pomiędzy czterech ofert, jakie do Wydziału krajowego wpłynęły, okazała się najkorzystniejszą oferta byłych dzierżawców Ferdynanda i Heleny Millerów, którzy zobowiązali się płacić tytułem rocznego czynszu dzierżawnego kwotę 5.500 K t. j. o 300 K wyższą jak dotychczasowa.

Dzierżawa trwać będzie przez lat trzy począwszy od 1. listopada 1909, jednak Wydział krajowy zawierając odnośny kontrakt dzierżawy a przewidując, że każdej chwili będzie potrzebował gruntu pod budowę, zastrzegł sobie prawo zażądania każdej chwili odstąpienia przez dzierżawców potrzebnych gruntów, które to zastrzeżenie dzierżawcy nietylko przyjęli ale nadto przyznali prawo Wydziałowi krajowemu wypowiedzenia dzierżawy w każdym roku dzierżawy na 6 miesięcy przed upływem roku.

Przyznać należy, że Wydział krajowy działa w tej sprawie z całą przezornością, tak aby z jednej strony uniknął możliwych procesów, a z drugiej strony nie napotkał na trudności w rozporządzaniu gruntami Przedzielnicy i miał zawsze wolną rękę do działania.

Przy tej sposobności uregulował Wydział krajowy sprawę najmu karczmy dworskiej i uzyskał nawet wyższy czynsz najmu o 180 K rocznie od poprzedniego, wynoszącego kwotę 120 K.

Cała zatem administracya prowadzoną jest z całą ścisłością i uznania godną pieczołowitością, jest też zupełna pewność, że dzieło tak przez wszystkich oczekiwane, jak zakład dla nieletnich chłopców i dziewcząt, z możliwym pospiechem w życie zostanie wprowadzone.

W myśl ustawy z 24. maja 1885 Dz. u. p. Nr. 90. c. k. Rząd przyczyniać się powinien ze swej strony do budowy tego rodzaju zakładów odpowiednią kwotą, to też Wysoki Sejm wezwał uchwałą z 12. października 1907 c. k. Rząd, aby temu obowiązkowi ustawowemu i w tym wypadku zadość uczynił. W chwili zestawiania sprawozdania Wydziału krajowego definitywna odpowiedź c. k. Rządu nie nadeszła, dlatego między wnioskami Wydziału krajowego Wysokiemu Sejmowi proponowanymi, znajduje się ponowne wezwanie do c. k. Rządu o wypłacenie po myśli ustawy z roku 1885 odpowiedniej kwoty na budowę zakładu w Przedzielnicy.

Tymczasem dnia 15. września 1909 nadeszła odpowiedź c. k. Rządu, w myśl której c. k. Rząd stosownie do powołanej co dopiero ustawy, przyznaje krajowi 40% kosztów budowy przyszłego zakładu, a w ten sposób nic już obecnie na przeszkodzie nie stoi do natychmiastowego przystąpienia do budowy.

Roboty przygotowawcze, jak plany, kosztorysy na konieczne drogi i mosty, już Wydział krajowy zarządził, oglądnął się za materyałami budowlanymi, wydzierżawił szutrowiska gminne dla poboru szutru i piasku, słowem roboty są w pełnym toku a obecnie rozchodzi się o fundusze, co do których należy dać Wydziałowi krajowemu upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki.

Wobec tego Komisya administracyjna w porozumieniu z Komisyą budżetową wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po myśli uchwał sejmowych z dnia 25. lutego 1907 i 12. października 1907, po wypracowaniu szczegółowych planów i kosztorysów przystąpił bez zwłoki do budowy w Przedzielnicy krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym na cel powyższy, jak i na późniejszą dobudowę w Przedzielnicy osobnego zakładu poprawczego dla nieletnich dziewcząt, pożyczki komunalnej w takiej kwocie, jaka okaże się potrzebną do uzyskania gotówki półtora miliona koron.

Pożyczkę tę będzie Wydział krajowy realizował w miarę zachodzącej potrzeby.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawiania do budżetu krajowego na cały okres amortyzacyjny odpowiednich rat anuitetowych na umorzenie powyższej pożyczki.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w myśl uchwały sejmowej z dnia 12. października 1907 sporządził plany i kosztorysy budowy i urządzenia, oraz statut i regulamin osobnego Zakładu poprawczego dla nieletnich dziewcząt w Przedzielnicy.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przystąpienie do budowy Zakładu poprawczego dla nieletnich dziewcząt, gdy na ten cel zapewnioną zostanie ze strony c. k. Rządu odpowiednia subwencya w wysokości co najmniej 40% kosztów.

VII. Sprawozdanie o wykonaniu powyższych czynności i o postępie sprawy budowy przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na najbliższej sesyi.

Przewodniczący: ***Laskowski.***

Sprawozdawca: ***Maiss.***

Ls. 4.602/1909. We Lwowie, dnia 4. października 1909.

A g 599

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem budowy zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie.

Wysoki Sejmie!

Z przedłożonego przez Wydział krajowy sprawozdania o budowie zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie należy podkreślić dwa główne fakty:

1. że budowę zachodnio-galicyjskiego zakładu dla umysłowo chorych uchwalił Wysoki Sejm już w roku 1903, i po 2. że Wydział krajowy wnosi obecnie, by Wysoki Sejm zatwierdził przedłożone plany i kosztorysy budowy zakładu, obliczone na kwotę 7,000.000 K czyli o 2,680.000 K wyższą od kwoty, którą Wysoki Sejm już uchwalił 12. października 1907.

Istnienie uchwały Wysokiego Sejmu jeszcze z roku 1903 postanawiającej budowę zachodnio-galicyjskiego zakładu dla umysłowo chorych i ponawianej w latach następnych oraz przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego cyfry o ilości umysłowo chorych w Galicyi nie mających pomieszczenia w zakładach, czynią w zupełności zbytecznem wszelkie motywowanie konieczności tej budowy jednomyślnie przez wszystkich uznanej.

Natomiast nasuwa się pytanie, czy jest rzeczą konieczną budować taki zakład kosztem 7 milionów koron, czy też możliwem byłoby poprzestać na uchwalonej przed dwoma laty przez Wysoki Sejm kwocie 4,321.000 K.

Odpowiedź na to pytanie dać może tylko szczegółowe rozpatrzenie krytyczne oraz program opracowanych planów i kosztorysów.

Najważniejsze rubryki kosztorysowe a więc melioracye, roboty budowlane, roboty mechaniczne, instalacye elektryczne, drogi i t. p. oparte są na szczegółowych projektach zastosowanych do miejscowych warunków w Kobierzynie, a przy projektowaniu tych działów uwzględniono zastrzeżenie, przewidujące w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 12. października 1907 możność rozszerzenia zakładu z 500 na 800 łożek bez większych trudności technicznych i finansowych.

Przy szczegółowem opracowaniu projektu zastrzeżenie to okazało się równoznacznem z projektowaniem zakładu nie na 500 łóżek, ale na 800 łóżek, bo jedynie pominięto na razie budowę kilku pawilonów. Jest to zatem pierwsza przyczyna tłómacząca wyższy kosztorys i tem się również tłómaczy podana w sprawozdaniu Wydziału krajowego znaczna różnica kosztów łóżka zakładowego w Kobierzynie przy obecnie projektowanej budowie na 534 chorych (koszt łóżka 13.100 K) i przy budowie tego zakładu na 800 chorych (koszt łóżka 10.300 K). Tej przyczyny podwyższenia kosztorysu nie można zatem usunąć bez naruszenia wymienionej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. października 1907 roku.

Drugą przyczyną podwyżki kosztów budowy jest rozszerzenie jej programu wskutek dodatkowego zaprojektowania: pawilonu dla 34 chorych jaglicowych i skórnych, osobnych ubikacyi (pierwotnie przewidywanych w kaplicy) przeznaczonych dla rozrywek chorych, a także ubikacyi kursów pielęgniarskich, rozszerzenie pawilonu dla chorób zakaźnych z 8 do 16 łóżek i wreszcie skromnego pomieszczenia dla 16 pielęgniarzy rodzinnych.

Pomijając sprawę pawilonu dla chorych jaglicowych i skórnych, a także rozszerzenie pawilonu dla chorób zakaźnych jako dostatecznie umotywowaną względami lekarskimi w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 15. maja 1908 LW. 49.540 a przyjętą również przez Komisyę sanitarną Wysokiego Sejmu (sprawozdanie z 22. października 1908 Ls. 2.893/08) należy powiedzieć kilka słów o domu zabaw i kursów pielęgniarskich, a także o dwóch mieszkalnych domkach pielęgniarskich, które wprawdzie również przyjęte już zostały przez Komisyę sanitarną w roku ubiegłym, ale co do których dotąd dają się niekiedy słyszeć głosy krytyczne, jako o rzeczach zbytecznych i niepotrzebnie fundusz budowy obciążających.

W zagranicznych zakładach umysłowo chorych podstawową zasadą współczesnego lecznictwa psychiatrycznego jest leczenie nie zapomocą środków aptecznych, lecz przez ukształtowanie trybu życia i sposób pielęgnowania zastosowany do indywidualnego stanu chorych — przekonano się, że dawna metoda internowania umysłowo chorych w wielkich gmachach koszarowych, wpływa na stan zdrowia chorych ujemnie, a przedłużając czas leczenia, zwiększa też jego koszta.

Stąd też okazało się rzeczą praktyczniejszą, pomimo większych jednorazowych kosztów założenia, stosowanie przy budowie nowych zakładów powszechnie już przyjętej metody, polegającej na zrealizowaniu powyżej wymienionej podstawowej metody współczesnego lecznictwa psychiatrycznego przez indywidualne traktowanie stanu chorych, które jest możliwem tylko przy należytej ich segregacyi, a zatem wymaga ono w budownictwie zakładowem systemu poszczególnych pawilonów.

Zorganizowanie takiego trybu życia, który odwraca uwagę chorego od myśli chorobliwych do zajęć pożytecznych i jest możliwie najbardziej zbliżonym do normalnego trybu życia człowieka zdrowego, wymaga z jednej strony dostarczania mu pracy w polu, w ogrodzie lub warsztacie, z drugiej zaś strony dostarczenia mu w dnie świąteczne rozrywek, które go zachęcają do pracy w dnie powszednie.

Nowoczesne budownictwo zakładowe realizuje tę potrzebę przez tworzenie odpowiednich ubikacyi do pracy i zabaw.

Wreszcie wiadomo, jak niezmiernie ważnym czynnikiem bezpośrednio dodatnio lub ujemnie wpływającym na zdrowie chorego jest służba pielęgniarska.

Kształcenie jej wymaga odpowiednich ubikacyi, utrzymanie zaś w zakładzie przez czas dłuższy służby posiadającej odpowiednie kwalifikacye, możliwem jest tylko w tym razie, jeżeli pewna jej część otrzyma możność założenia ogniska rodzinnego w zakładzie.

Powyższe zasady mają tak doniosłe znaczenie dla racyonalnej organizacyi, że dodatkowo w roku ubiegłym przyjęte przez Wydział krajowy i Komisyę sanitarną ubikacye dla zabaw chorych, dla kursów pielęgniarskich i dla pomieszczenia kilkunastu pielęgniarzy żonatych, stanowią istotną potrzebę każdego nowoczesnego zakładu dla umysłowo chorych i to potrzebę wywołaną względami nie humanitarnej, ale leczniczej i finansowej natury.

Zresztą pozbawienie zakładu tych tak ważnych dla niego ubikacyi, zmniejszyłoby wprawdzie kosztorys budowy zakładu o sto kilkadziesiąt tysięcy koron, ale pomimo obniżenia jego wartości leczniczej, nie rozwiązałoby jednak kwestyi potrzebnych dalszych $2^1/_2$ milionów koron.

Wszystkie poprzednio omówione przyczyny podwyżki kosztorysu, mianowicie: realizacya w planach zastrzeżenia, aby zakład bez większych trudności technicznych i finansowych można było rozszerzyć z 500 na 800 łóżek, rozszerzenie programu budowy przez dodatkowe planowanie 34 łóżek jaglicowych i skórnych, rozszerzenie pawilonu zakaźnego, zaprojektowanie ubikacyi dla zabaw chorych, kursów pielęgniarskich i pielęgniarzy żonatych, i t. p. podwyższyły koszta projektu o okrągłą kwotę około 1,000.000 K, nie tłómaczą jednak jeszcze dalszej różnicy w kwocie 7,000.000 – 5,321.000 = 1,679.000 K.

Wyjaśnienie tej różnicy znajdujemy jednak w poz. 3. sprawozdania Wydziału krajowego, a są to zmienione warunki budowlane, podwyżka cen robocizny i materyałów, wynosząca 30 do 40%.

Wiadomo ogólnie, że kosztorysy nawet szczegółowe przed 2—3 laty sporządzane, muszą ulegać znacznemu podniesieniu, tem mniej można się temu dziwić w danym wypadku, w którym przybliżone obliczenie nie było oparte na szczegółowych projektach.

Z powołanego sprawozdania Wydziału krajowego wynika również, że w projektowaniu samej budowy jak i urządzeń starano się o możliwą oszczędność, unikano wszelkich wypadków niekoniecznych, a cały projekt był poddany surowej krytyce wytrawnych znawców techniki i psychiatryi, co daje gwarancyę, że kwota obecnie obliczona i przez Wydział krajowy do przyjęcia przez Wysoki Sejm proponowana będzie wystarczającą.

To też należy podnieść z uznaniem, że Wydział krajowy przed definitywnem rozpoczęciem budowy dopiero po uzyskaniu szczegółowo opracowanych projektów i kosztorysów, po uzyskaniu oceny znawców zamierza przystąpić do budowy, przedkładając przedtem Wysokiemu Sejmowi ostateczny preliminarz kwoty, która ma być w rzeczywistości wydaną.

Jeżeli 7-milionowa wysokość tej kwoty stanowi dziś dla wielu niespodziankę, to jest ona tylko zaoszczędzeniem Wysokiemu Sejmowi tej samej niespodzianki, po ukończeniu budowy.

Gdy redukcya proponowanej kwoty nie jest możliwą ani wskazaną, a sądząc z obecnych stosunków budowlanych przewidywać można w najbliższej przyszłości dalszy wzrost cen robocizny i materyałów i dalsza zwłoka w rozpoczęciu uchwalonej przez Wysoki Sejm jeszcze w r. 1903 budowy musiałaby z natury rzeczy spowodować dalsze nadwyżki ponad obecnie wykazany 7-milionowy wydatek, — przeto wobec przedstawionego stanu rzeczy Komisya sanitarna w porozumieniu z Komisyą budżetową wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o budowie zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie do wiadomości.

2. Sejm zatwierdza przedłożone plany i kosztorysy budowy zakładu kobierzyńskiego, obliczone na kwotę 7,000.000 K.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym pożyczki na cele powyższej budowy w obligacyach komunalnych do efektywnej wysokości 7,000.000 K.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby bezzwłocznie przystąpił do budowy zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Sare.

LW. 110.451/1909. We Lwowie, dnia 7. października 1909.

Aleg 600

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Jaremcze ze związku gminy Dora i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Wysoki Sejmie!

Przysiółek Jaremcze należący do związku gminy administracyjnej Dora powiat Nadwórna, dzięki swemu przepięknemu położeniu górskiemu był już oddawna miejscem atrakcyjnem dla letników i turystów. Zwłaszcza od r. 1894 t. j. od czasu zaprowadzenia komunikacyi kolejowej Stanisławów-Woronienka, Jaremcze nabrało pierwszorzędnego znaczenia, jako miejscowość klimatyczna, tak iż obecnie posiada przeszło 70 wil, kilka hoteli, urząd pocztowo-telegraficzny i t. p.

Z rozwojem tym jednak nie idą w parze urządzenia, jakie są niezbędnie wymagane, by rzeczona miejscowość klimatyczna, odpowiadała swojemu znaczeniu.

Dla osiągnięcia tego celu jest nieodzownem, by miejscowość ta została odłączoną od gminy macierzystej i tworzyła odrębną jednostkę administracyjną.

Gdy bowiem Jaremcze przybrało charakter miejscowości czysto klimatycznej, Dora zatrzymała swój pierwotny wygląd wioski górskiej, o odmiennych potrzebach dążnościach, i dlatego Reprezentacya gminna w Dorze jeszcze w r. 1899 wskutek petycyi mieszkańców Jaremcze, zgodziła się w zasadzie na odłączenie Jaremcza i utworzenie z niego samoistnej gminy administracyjnej. Również i miejscowe władze administracyjne i sądowe objawiły w tej sprawie przychylną opinię, a Rada powiatowa uchwałą z 23. lutego 1900, oświadczając się za projektowanem rozłączeniem pomienionych miejscowości, upoważniła zarazem Wydział powiatowy do powzięcia decyzyi w sprawie uregulowania stosunków przyszłego posiadania i użytkowania, względnie rozdziału wspólnego majątku gminnego.

Majątek ten składa się z pastwiska w łącznym obszarze 161 m. 1.531 $^0\square$ i z kapitałów gminnych.

Nadto każda z tych miejscowości posiada odrębną własność, a mianowicie: Dora 656 m. 1.100 $^0\square$, zaś Jaremcze 220 m. pastwiska i lasu.

Wskutek wezwania Wydziału powiatowego powzięła Rada gminna uchwałę z 11. sierpnia 1902, którą oznaczono dokładnie granice Jaremcza, jako przyszłej gminy administracyjnej, tudzież postanowiono, że z pomienionego wyżej wspólnego majątku gminnego mają przypaść na własność Jaremcza parcele gruntowe l. k. 413/2, 419, 3000/1, 3116, 3117, 3121, 3123 a nadto $^1/_3$ kapitałów gminnych.

Wskutek jednak protestu mieszkańców Dory, przeciw odstąpieniu Jaremczu parcel l. k. 3116 i 3117, obejmujących pastwisko zwane „Czarnohorycią“ zreasumo-

wała Rada gminna uchwałą z 31. stycznia 1907 swoją pierwotną uchwałę o tyle, iż postanowiła zostawić owe parcele przy Dorze, a zato wypłacić Jaremczu ekwiwalent w kwocie 6.000 koron.

Uchwała ta została zatwierdzoną uchwałą Rady powiatowej z 17. sierpnia 1908. Zarazem odrzucono protest wniesiony w tej sprawie przez niektórych mieszkańców Jaremcza.

Nie ulega wątpliwości, że Jaremcze podoła w przyszłości obowiązkom własnego i poruczonego zakresu gminy.

Preliminowane w przybliżonym budżecie nowej gminy

dochody własne wynoszą . . . . 1.165 K — h
wydatki . . . . . 3.296 „ — „
zatem niedobór wynosi . . . 2.131 K 92 h,

który znajdzie pokrycie w 36% dodatku do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 5.921 K 99 h.

Niema również obawy, by przez wyłączenie Jaremcza gmina Dora została znacznie osłabioną.

Jak to bowiem wyżej zaznaczono, posiada ona odrębny majątek, a nadto stosownie do zawartej umowy, przeważna część wspólnego majątku w gruntach, tudzież dwie trzecie części kapitałów gminnych ma przypaść na jej wyłączną własność.

Wreszcie i siła podatkowa wynosząca około 2.300 K, wystarczy na pokrycie potrzeb tej gminy, które są o wiele skromniejsze od potrzeb Jaremcza.

C. k. Namiestnictwo pismem z 5. października 1909 l. III. 102/4 udzieliło Wydziałowi krajowemu opinię c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z 31. maja 1909 l. 49.471 i Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego z 28. września 1909 l. pr. 22.453/3 z/9, według których nie zachodzi żadna przeszkoda przeciw zarządzeniu także katastralnego wyłączenia przysiółka Jaremcza z macierzystej gminy Dora.

Zarazem powołując się na swoją poprzednią odezwę w tej sprawie z 29. czerwca 1908 l. 82.542, oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że jak wogóle, tak i z tego względu niema nic do zarzucenia przeciw utworzeniu z Jaremcza osobnej gminy administracyjnej.

Wydział krajowy uznając potrzebę wyłączenia przysiółka Jaremcze ze związku gminy Dora i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

·/. załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o utworzeniu z przysiółka Jaremcze, należącego do związku gminy Dora, powiatu Nadwórna, samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą »Jaremcze«.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Jaremcze wyłącza się ze związku gminy Dora, powiatu Nadwórna i tworzy się z niego samoistną gminę administracyjną pod nazwą Jaremcze.

Art. II.

Granicę między gminami Jaremcze i Dora tworzyć mają zewnętrzne granice parcel katastralnych gminy katastralnej Dora, oznaczonych w Dorze liczbami: 420/1, 420/2, 403/1, 3.360/1, 2.638/1, 3166/1, 2.637/1, 2.628/1, 3.309/1, 2.403, 2.405, 2.407/1, 2409, 2.408, 2.412/2, 2.472/5, 2.472/4, 2.472/3, 2.412/9, 2.413/5, 2 414, 2.415, 2.416, 2.418, 2.419, 2.420, 2.421/1, 2.421/2, 2.422, 2.423, 2.471/1, 2.471/2, 3.272, 2.470, 1.780/3, 1.820, 1.819/1, zaś w Jaremczu liczbami: 3.126, 3.125, 3.124, 3.119, 3.118, 3.117, 3.041, 420/5, 439, 420/4, 3.038, 3.011, 3.012, 3.010/8, 3.007, 3.006, 3.004, 419, 413/1, 3.360/2, 2.638/11, 3.166/2, 2.637/2, 2.628/2, 3.309/2, 2.493, 2.472/7, 2.472/6, 2.474, 2473.

Art. III.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być rozwiązaną Rada gminna w Dorze, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone wybory do Rady gminnej w Dorze i Jaremczu.

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls 5007/09.

We Lwowie, dnia 10. października 1909.

Akt. 601

Wniosek

posła Stefczyka i tow. w sprawie wydania krajowej ustawy o zawodowej organizacyi rolników.

Wysoki Sejmie!

Obecny stan rzeczy na polu zawodowej organizacyi rolników w naszym kraju utrudnia w najwyższym stopniu skuteczną obronę i popieranie zawodowych interesów ludności rolniczej i rozwój krajowego rolnictwa.—Istnieje w kraju kilka towarzystw rolniczych, które starają się objąć swą działalnością całokształt interesów zawodowych ludności rolniczej w całym kraju a z których żadne nie jest w stanie zadania tego należycie spełniać. Żadne z nich bowiem nie może reprezentować interesów całego rolnictwa i ogółu ludności rolniczej, żadne z nich nie ma dostatecznych sił do wykonywania zbyt rozległych zadań, jakie sobie wytyczyło. Przeciwnie, działalność tych towarzystw w wieloraki sposób z sobą się krzyżuje, nie ma pomiędzy niemi odpowiedniego podziału pracy według specyalnych zadań i działów zawodowej pracy a natomiast jest podział faktyczny podług stanów, narodowości i nawet partyj politycznych. Dlatego w tej rozbieżnej pracy marnują się siły i środki naszego ubogiego kraju.

W tych warunkach nie mamy i nie możemy mieć nawet dobrej znajomości rzeczywistych stosunków i potrzeb naszego rolnictwa, ponieważ każde towarzystwo działając w właściwiej sobie sferze, stykając się tylko z pewnemi kołami ludności rolniczej, nie posiada wglądu w stosunki, potrzeby, zapatrywania i żądania ogółu ludności rolniczej.

Temu chaosowi w zakresie organizacyi naszego rolnictwa, tej dezorganizacyi sił ludności rolniczej należy czem rychlej kres położyć przez wytworzenie krajowej organizacyi, któraby objęła ogół rolników zarówno większych jak i mniejszych i ogół zawodowych interesów ludności rolniczej a przez to mogła być wy-

razem ich wspólnych potrzeb i żądań wobec czynników państwowych i krajowych organizacyi, która byłaby uzdolnioną do wprowadzenia i utrzymywania koniecznego ładu w pracy i współdziałania różnych towarzystw rolniczych, skupiała w swych rękach dostateczne środki i siły dla skutecznego popierania interesów krajowego rolnictwa a mogła je rozdzielać i przeznaczać w sposób odpowiadający celowi i dający rękojmie najlepszego zużytkowania.

Ażeby jednak krajowa organizacya mogła spełniać istotnie te zadania i być wyrazem potrzeb zapatrywań i żądań ogółu rolników, musi się opierać na odpowiednio urządzonych organizacyach powiatowych, obejmujących w obrębie swojego terytoryum również całokształt interesów zawodowych ludności rolniczej.

Tylko tym sposobem można związać osobliwie mniejszych rolników z krajową organizacyą, tylko tym sposobem można im zapewnić słuszny wpływ, tylko tym sposobem można im ułatwić korzystanie z działalności krajowej organizacyi. W powiatowych organizacyach musi leżeć punkt ciężkości całej zawodowej organizacyi rolników, o ile chodzi o praktyczną działalność, dla skutecznego popierania pracy rolniczej. Dlatego wyposażenie tych powiatowych organizacyj w potrzebnie urządzenia, siły i środki, rozstrzygać będzie o skuteczności ich działania, o spełnieniu zadań, do jakich ta organizacya zawodowa byłaby powołaną.

Jeżeli zaś ogół rolników ma być uprawniony do korzystania z pożytków takiej organizacyi, to i obowiązki, które są nieodzownym warunkiem korzystania z praw, powinny być rozłożone w odpowiedni sposób na ogół rolników. Czy jednak stosunki w całym naszym kraju nadają się już obecnie do wprowadzenia wszędzie organizacyi zawodowej rolników, tego nie chcemy przesądzać, owszem przypuszczamy, że w znacznej części naszego kraju okaże się może wskazanem oparcie powiatowej organizacyi na współdziałaniu dobrowolnych stowarzyszeń rolniczych, w odpowiedni sposóbw tym celu skoordynowanych.

Zresztą jednak także w tych częściach kraju, w których zaprowadzony zostałby obowiązkowy udział ogółu rolników w zawodowej organizacyi, należałoby do jej najważniejszych zadań popierać w każdym okręgu powstawanie i rozwój dobrowolnych stowarzyszeń dla spełniania różnych szczegółowych zadań i czynności w zakresie stosunków rolniczych.

Coraz trudniejsze warunki, w jakich rolnictwo naszego kraju znalazło się wskutek niepomyślnego układu ekonomicznych stosunków i politycznych kunjunktur, coraz poważniejsze niebezpieczeństwa, jakie z tego powodu grożą w dalszym ciągu rozwojowi naszego rolnictwa tak dalece, że najliczniejszą warstwę całego społeczeństwa doprowadzić mogą do zupełnej ruiny gospodarczej, wzywają nas do pospiechu w rozwiązaniu powyższego problemu.

Zważywszy tedy powyższe okoliczności, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w najkrótszym czasie a w każdym razie na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi do uchwały projekt krajowej ustawy o zawodowej organizacyi rolników, opartej na następujących zasadach.

II. Celem zawodowej organizacyi rolników jest zastępowanie, bronienie i popieranie zawodowych interesów ludności rolniczej w każdym kierunku a w szczególności:

a) współdziałanie z władzami krajowemi i państwowemi przy wykonywaniu ustaw i innych przepisów, odnoszących się do stosunków rolniczych w kraju jako też wypowiadanie opinii i przedkładanie wniosków co do wydania albo zmiany przepisów prawnych lub zarządzeń administracyjnych, które dotyczą potrzeb rolnictwa jako też zawodowych interesów ludności rolniczej;

b) zarządzanie funduszami państwowymi i krajowymi, przeznaczonymi na potrzeby rolnictwa krajowego, rozdział ich i czuwanie nad ich właściwem użyciem;

c) badanie stosunków rolniczych zwłaszcza przez zbieranie i publikowanie dat statystycznych;

d) krzewienie i popularyzowanie wiedzy rolniczej wśród najszerszych warstw ludności rolniczej przy pomocy odpowiednich zakładów rolniczych i innych środków ułatwiających zastosowanie zdobyczy naukowych do praktyki rolniczej;

e) popieranie rozwoju i działalności rolniczych Spółek zarobkowo gospodarczych jakoteż towarzystw i instytucyj rolniczych, które bądźto służą ogólnym interesom rolnictwa i ludności rolniczej, bądźteż zajmują się wybranemi gałęziami produkcyi rolniczej albo leśnej;

f) organizowanie pomocy prawnej w zakresie stosunków rolniczych, zwłaszcza w tym celu, aby szerszym warstwom rolników ułatwić korzystanie z urządzeń agrarnych (dla kredytu hipotecznego, włości rentowych, melioracyj, komasacyi itp.);

g) wywieranie wpływu na urządzenia i czynności targowe, giełdowe i wogóle dotyczące handlu towarami i wytworami rolniczemi.

III. Krajowa organizacya ma obejmować ogół rolników zarówno większych jak i mniejszych we wszystkich stopniach organizacyi, zapewnić im wpływ odpowiedni do ich siły gospodarczej.

IV. Podstawą krajowej organizacyi mają być powiatowe organizacye, oparte bądź to na obowiązkowym udziale (ogółu) rolników w powiatowej organizacyi, bądź też na dobrowolnych związkach powiatowych.

Zasada obowiązkowej organizacyi powiatowej ma być przeprowadzoną w tych częściach kraju, w których miarodajne czynniki, reprezentujące obecnie interesy ludności rolniczej za tem się oświadczą. W innych częściach kraju ma być utrzymaną zasada dobrowolnej organizacyi z uwzględnieniem fakultatywnego przeobrażenia się dobrowolnych związków w obowiązkowe organizacye powiatowe, o ile tego interesowane koła ludności rolniczej będą się domagać a Sejm swą uchwałą tę zmianę zatwierdzi.

V. W naczelnych organach krajowej organizacyi mają być reprezentowane przedewszystkiem powiatowe organizacye rolników przy współudziale przedstawicieli Sejmu, Wydziału krajowego i c. k. Rządu.

Wnioskodawca:

Stefczyk

Stapiński, Bernadzikowski, Kędzior, Ciuser, Wasung, Długosz, Cieluch, Witos, Ptak, Krężel, Bojko, Skołyszewski, Lewakowski, Bis, Jedynak, Myjak, Żardecki.

Ls. 4.865/1909. We Lwowie, dnia 11. października 1909.

Aeg 602

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności i zmiany statutu Banku krajowego

Wysoki Sejmie!

Powołując się na treść sprawozdania i zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Zwrot wkładek oszczędności, lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i opłatę odsetek od tychże wkładek, poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem swojemi aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rzędzie aż do wysokości (40,000.000) czterdziestu milionów koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy.

II. Sejm uchyla postanowienia §. 89. ustęp drugi i czwarty statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż te postanowienia mają odtąd brzmieć, jak następuje:

§. 89. ustęp 2: Najwyższa wkładka wynosić może 10 K, a ogólna suma wkładek oszczędności łącznie z zapadłemi odsetkami nie może przenosić sumy czterdziestu milionów koron.

§. 89. ustęp 4: Zwrot wkładek oszczędności i opłatę odsetek od tychże poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy swojemi aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rzędzie (subsydyarnie) aż do wysokości (40,000.000) czterdziestu milionów koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy.

Przewodniczący:
Leo.

Sprawozdawca:
Hupka.

LS. 4.866/1909. We Lwowie, dnia 11. października 1909.

Druk 603

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia gwarancyi kraju dla emisyi obligacyi komunalnych Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Powołując się na wywody w sprawozdaniu Wydziału krajowego zawarte, wnosi Komisya bankowa zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszych i następnych emisyj aż do dalszej wysokości pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancyą do wysokości stu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

II. Sejm uchyla postanowienia §. 3. B ostatnie trzy aline: statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala je w osnowie następującej

„Oprócz tych pożyczek, udzielanych bezpośrednio wymienionym wyżej osobom prawnym, wolno Bankowi krajowemu nabywać w drodze cesyi pretensye osób trzecich, przysługujące im do Państwa, kraju i innych prawnopublicznych korporacyj w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem i na podstawie tak nabytych pretensyj obligacye komunalne emitować. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyj, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy 100,000.000 (stu milionów) koron imiennej wartości.

Do emisyi obligacyj komunalnych ponad ogólną sumę stu milionów koron imiennej wartości potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj, aż do łącznej wysokości stu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

Przewodniczący: *Leo.*

Sprawodawca: *Hupka.*

Ls. 4995/09.

We Lwowie, dnia 11. października 1909.

Aneg 604

Sprawozdanie

Komisyi reform agrarnych z projektem ustawy zmieniającej §. 50, ustawy z 17. lutego 1905 Nr. 40. dz. u. kraj.

Wysoki Sejmie!

Komisya reform agrarnych, uwzględniając przedłożone przez Wydział krajowy sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego o włościach rentowych, postanowiła ze względu na potrzebę bardzo szybkiego załatwienia sprawy zmiany §. 50. ustawy o włościach rentowych, rozdzielić materyał w sprawozdaniu Wydziału krajowego objęty w ten sposób, że odkładając omówienie sprawozdania o włościach rentowych do osobnego sprawozdania, niniejszem przedkłada Wysokiemu Sejmowi zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego projekt ustawy wspomnianej. Wobec tego komisya dla reform agrarnych wnosi:

1) Wysoki Sejm uchwalić raczy załączony ⁄. projekt ustawy.

2) Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, by:

a) w drodze ustawy przyznał listom rentowym Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, emitowanym do wysokości 10,000.000 koron charakter walorów pupilarnych, kaucyjnych i depozytowych;

b) w drodze rozporządzenia przyznał ulgi podatkowe i należytościowe, przyznane emisyi listów rentowych Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem dotychczasowej emisyi, także listom rentowym dodatkowej emisyi aż do wysokości 10,000.000 koron.

Przewodniczący:
Sapieha.

Sprawozdawca:
Sękowski.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §. 50. ustawy z dnia 17. lutego 1905 r. dz. u. i rozp. kraj. Nr. 40.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienie §. 50. ustawy z dnia 17. lutego 1905, dz. u. i rozp. kraj. Nr. 40. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma brzmieć, jak następuje:

§. 50.

Każdoczesna suma znajdujących się w obiegu listów rentowych, nie może przenosić kwoty (10,000.000) dziesięciu milionów koron.

Podwyższenie tej kwoty może nastąpić jedynie w drodze ustawy krajowej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom: skarbu, rolnictwa, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

Ls. 4.791/09. We Lwowie, dnia 7. października 1909.

Aleg 605

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie ukrajowienia dróg.

Wysoki Sejmie!

Powołując się na rezolucye sejmowe z dnia 8. października 1908 i wykonując mandat mu dany, wypracował Wydział krajowy szeroki program przyszłego ukrajowienia dróg powiatowych i gminnych pierwszej klasy z zastrzeżeniem, że plan ten częściowo przeprowadzać będzie począwszy od roku 1911 przez lat siedemnaście i że cały program trzech kategoryi dróg ukrajowić się mających nie przekroczy sumy 2500 kilometrów z pokryciem budżetowem nie wyższem jak po 1000 K na utrzymanie roczne każdego stopniowo w zarząd kraju objętego kilometra.

Komisya drogowa przyjmując w zasadzie ten program, nie ma zamiaru dla uzasadnienia powtarzać tych argumentów, które już Wydział krajowy w swem szczegółowem sprawozdaniu do LW. 133.306/09 przytoczył, a natomiast pragnie w kilku zdaniach uzasadnić te zmiany, którym w końcowych rezolucyach daje wyraz.

Przeto ad I a i b uznała Komisya za konieczne wprowadzić już na rok 1911 i 1912 pewną dotacyę na rekonstrukcyę ukrajowić się mających 1000 km. dróg, gdyż bez tej dotacyi nie mógłby Wydział krajowy w wielu wypadkach przystąpić do objęcia dróg w zarząd kraju — bo sam oblicza, że z czasem rekonstrukcya tych od powiatów objętych dróg koło czterech milionów koron kosztować będzie. Gdyby tu tylko rozchodziło się o wzmocnienie pokładu kamienia, lub o złagodzenie spadków, to zapewne można z uporządkowaniem czekać — ale gdy rozchodzi się o rekonstrukcyę objektów stałych jak mosty, to trzeba doraźnie mieć pewne fundusze do dyspozycyi.

W tej samej rezolucyi pozycya c) Komisya nie znajduje za stosowne ograniczać dalszego ukrajowienia do stu kilometrów rocznie, a przeciwnie sądzi, że Wydział krajowy po doświadczeniach roku 1911 i 1912 będzie już w możności zorganizować siły techniczne tak, aby już w roku 1913, o ile budżet krajowy pozwoli, także w szybszem tempie do dalszego ukrajowienia przystąpił.

W tej samej rezolucyi poz. d) pragnie Komisya jasno unormować stosunek układów prowadzić się mających z reprezentacyą powiatu przy objęciu na kraj tej pierwszej kategoryi, t. j. już istniejących dróg czy to powiatowych, czy gminnych I. klasy. A mianowicie chodzi o to, aby powiaty świadome, że pewna droga w następnym roku przejdzie na utrzymanie kraju nie zaniedbywały w peryodzie przejściowym należytej normalnej konserwacyi — natomiast rekonstrukcyjne roboty już Wydział krajowy na swój rachunek przyjąć winien.

Wszystkie te drogi, które rezolucyą II. i IV. objęte zostały, znalazły w sprawozdaniu Wydziału krajowego wyraz na str. 13 i 16 alegatu.

Komisya przeszła i zbadała szczegółowo cały projekt, a w porozumieniu z Wydziałem krajowym poczyniła pewne zmiany odpowiadające potrzebom i życzeniom poszczególnych powiatów i ich lokalnym stosunkom — sądzi więc, że tych zmian na razie Wysokiemu Sejmowi przedstawiać nie potrzebuje, gdyż one znajdą wyraz w propozycyach, które Wydział krajowy Sejmowi w preliminarzach już ustalonych na rok 1911 i 1912 do uchwały przedstawi. Wogóle Komisya nie może dziś przesądzać, które drogi i w jakim porządku Wydział krajowy na pierwszy okres do ukrajowienia przedstawi, gdyż to zależy od programu organizacyi administracyjnej i od układów z poszczególnymi powiatami.

Rezolucya III. odnosi się do dróg konkurencyjnych ważnych komunikacyjnie, gdzie rozchodzi się o to, aby uzyskać znaczniejsze subwencye z funduszów państwowych i przy współudziale kraju i powiatu, wybudować a następnie ukrajowić i w należytym stanie utrzymać.

Dróg tych w trzydziestu powiatach projektuje Wydział krajowy ukrajowić 993 klm., w czem tylko 379 klm. zbudowanych, a 614 klm. do budowy, gdzie udział kraju musi być znaczny. Jakie fundusze na to kraj znajdzie, dziś Komisya nie przesądza, ale jeżeli Wydział krajowy ma na tej podstawie udziału, przeprowadzić rokowania z Rządem i do czynnej akcyi już w latach 1911 — 1912 i 1913 chociaż częściowo przystąpić, to tem samem musi mieć na te lata pewien chociaż skromny i warunkowy fundusz zabezpieczony.

Dlatego też Komisya nie wacha się zwrócić już dziś uwagę Sejmu, że na te kategorye budowy dróg corocznie w miarę postępu rokowań i ze strony kraju dotacya budżetowa zapewnioną być winna. Rezolucya ta odnosi się do następujących dróg:

Juraszów-Ujsoły, Budzów-Maków-Zawoja, Przecław-Kolbuszowa, Czekaj-Wielopole-Wiśniowa, Brzozów-Haczów, Jarosław-Pruchnik-Nienadowa, Rymanów-Kulaszne, Krościenko-Kuźmina, Dachnów-Mościska-Chyrów, Magierów-Gródek, Sądowa Wisznia-Sambor, Krystynopol-Brody, Krystynopol-Bełzec, Kamionka-Kulików, Rudki-Mokrzany, Synowódzko-Strzyłki, Dolina-Nowe Sioło, Nawarya-Szczerzec-Komarno, Przemyślany-Jaktorów, Załoźce-Alexińce (granica), Trembowla-Białobożnica, Halicz-Maryampol, Żabie-Tartarów, Tłuste-Jezierzany, Chorostków-Krogulce, Podwołoczyska-Skoryki, Biecz-Golanka-Gromnik, Dobrosin-Lubaczów, Kamionka-Busk, Żydaczów-Obertyn.

Rezolucya IV. i V. jest zgodna z wnioskami Wydziału krajowego, a odnosi się do dróg:

Liszki-Czernichów, Skawina-Krzywaczka, Siepraw-Myślenice, Kościeliska-Chochołów, Chabówka-Klikuszowa, Grybów-Krzyżówka, Dąbrowa-Radomyśl, Kombornia-Haczów-Rymanów, Żurawno-Bołszowce-Monasterzyska, Tłumacz-Ottynia-Nadwórna, Nadwórna-Rosolna, Kosów-Żabie, Zbaraż-Podwołoczyska, Brzozów-Wara, Lutowiska-Turka, Jezierna-Denysów Podhajce, Kałusz-Żurawno.

Po tych wyjaśnieniach Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie ukrajowienia dróg do wiadomości.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski do:

a) ukrajowienia dróg zbudowanych, powiatowych lub gminnych I. klasy w ilości co najmniej 500 kilometrów i zabezpieczył w budżecie na rok 1911 po-

krycie kosztów przyszłego utrzymania tych dróg dotacyą nie większą jak 500.000 K, zaś na niezbędne sprawozdaniem przewidziane rekonstrukcye tych ukrajowić się mających dróg, zabezpieczy w budżecie na rok 1911 dotacyę w kwocie przynajmniej 250.000 K.

b) W budżecie na rok 1912 zabezpieczy Wydział krajowy taką samą dotacyę dla ukrajowić się mających dalszych 500 kilometów dróg już zbudowanych, powiatowych lub gminnych I. klasy.

c) Wreszcie już w nieco wolniejszym tempie opracuje Wydział krajowy dalszy program ukrajowienia dróg tak, aby z czasem program ten, gdy w całości wykonany zostanie i obejmie około 2.500 kilometrów, utrzymany został w granicach preliminowanej rocznej dotacyi 2,500.000 K.

d) Drogi do ukrajowienia przedkładane, objęte będą w zarząd kraju w stanie należytej normalnej konserwacyi, co należy w drodze układu z odnośnymi powiatami przed przedłożeniem wniosków do ukrajowienia zabezpieczyć,

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził z c. k. Rządem rokowania, któreby miały na celu zapewnienie wydatnej subwencyi państwa na budowę i przyszłe utrzymanie w sprawozdaniu wymienionych, a około tysiąc kilometów obejmujących dróg i na ten cel zapewni sobie w budżetach na rok 1911 i 1912 z funduszów krajowych warunkową dotacyę po 250.000 K. — Budowa tych dróg przeprowadzoną być winna w okresie najbliższych lat pietnastu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził rokowania z powiatami autonomicznymi, któreby miały na celu zapewnienie w ciągu najbliższych lat pietnastu budowę dróg konkurencyjnych wymienionych w uchwale III. i na stronie 15 Al. W. k., tak aby udział powiatów w pokryciu kosztów budowy tych dróg nie mógł być mniejszym jak 25% efektywnych kosztów ich budowy.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by o ile rokowania wskazane w uchwałach ad III. i ad IV. dadzą rezultat pomyślny, drogi wymienione w uchwałach powyższych przedstawiał stopniowo w miarę ich zbudowania do ukrajowienia.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
Jędrzejowicz.

Ls. 3.644/09. We Lwowie, dnia 7. października 1909.

Aleg 606

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o petycyi Ls. 3.644/909 Wydziału powiatowego w Jarosławiu o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi powiatowej Jarosław-Hucisko, o petycyi Ls 3.380/909 Wydziału powiatowego w Żółkwi o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. klasy Mosty wielkie-Wólka mazowiecka z 50% na 75% ogólnych kosztów budowy, tudzież o petycyi Ls. 3 990/909 Wydziału powiatowego w Rzeszowie o podwyższenie subwencyi krajowej na rekonstrukcyę drogi powiatowej Rzeszów-Błażowa-Ujazdy na długości 600 m b. na terytoryum gminy m. Błażowa.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przekazał Komisyi drogowej:

a) petycyę Ls. 3.644/909 Wydziału powiatowego w Jarosławiu o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi powiatowej Jarosław-Hucisko z 50% na 75% ogólnych kosztów budowy;

b) petycyę Ls. 3.380/909 Wydziału powiatowego w Żółkwi o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. klasy Mosty wielkie-Wólka mazowiecka z 50% na 75% ogólnych kosztów budowy;

c) petycyę Ls. 3.990 909 Wydziału powiatowego w Rzeszowie o podwyższenie subwencyi krajowej na rekonstrukcyę drogi powiatowej Rzeszów-Błażowa Ujazdy na długości 600 m. b. na terytoryum m. Błażowej z 50% na 75% ogólnych kosztów budowy.

ad a) Budowę drogi powiatowej Jarosław-Hucisko 27½ klm. długiej, rozpoczął Wydział powiatowy jarosławski w roku 1900 przy pomocy 50% subwencyi krajowej. Na koszta przebudowy stromych spadków wynoszących ponad 7% na łącznej przestrzeni około 5.000 m. b. przyznał c. k. Rząd w roku 1905 ryczałtową subwencyę państwową w kwocie 80.000 K. Do końca roku 1908 wybudowano tę drogę na przestrzeni pierwszych 10 klm. Rzeczywiste koszta tej budowy oblicza Wydział krajowy na sumę około 630.000 K, c. k. Rząd natomiast przy wymierzaniu subwencyi państwowej przyjął za podstawę do ocenienia jej wysokości obliczony przez niego kosztorys w kwocie 325.400 K.

Z przypuszczalnych rzeczywistych kosztów budowy przypada według obecnego stanu sprawy

na fundusz krajowy kwota . .	315.000 K,	co czyni	50%
„ „ państwowy kwota .	80.000 „	„ „	12·5%
„ „ powiatowy kwota . .	235.000 „	„ „	37·5%.

Obecnie uprasza Wydział powiatowy o podwyższenie subwencyi krajowej z 50% na 75% rzeczywistych kosztów budowy, motywując swoją prośbę niemożnością powiatu wpłacenia do funduszu budowy, tak znacznej sumy.

Wydział powiatowy uprasza przeto o przyznanie na budowę drogi Jarosław-Hucisko subwencyi krajowej w wysokości 472.500 K, wyższej zatem o 157.500 K od subwencyi przyznanej przez Wydział krajowy.

Droga pomieniona jest ważna pod względem strategicznym i z tego względu c. k. Rząd przyznał na jej rekonstrukcyę ryczałtową subwencyę 80.000 K. Subwencya ta jednak w stosunku do ogólnych kosztów budowy jest nader niska, co Komisya drogowa z naciskiem zaznacza i zachodzi konieczna potrzeba podwyższenia tej subwencyi.

Komisya drogowa nie wątpi, że starania Wydziału krajowego o uzyskanie znaczniejszej subwencyi państwowej będą uwieńczone pomyślnym wynikiem.

Jakkolwiek Komisya drogowa wychodzi z założenia, że subwencya państwowa, o której mowa, będzie znacznie podwyższona, to jednak jest przekonania, że należy przyjść powiatowi jarosławskiemu z pomocą wydatniejszą subwencyą krajową.

Wymieniona droga bowiem ma nader ważne znaczenie pod względem komunikacyjnym, na cele drogowe zaś powiat ponosi bardzo znaczne ofiary, które już obecnie niemal w zupełności wyczerpują możność finansową powiatu.

W roku 1909 pobiera powiat na cele drogowe 47% dodatków do podatków.

Z powodów powyższych Komisya drogowa przedstawia wniosek o podwyższenie subwencyi krajowej z 50% na 60% ogólnych kosztów budowy.

ad b) Droga gminna I. klasy Mosty wielkie - Wólka mazowiecka położona w całości w powiecie żółkiewskim, mierzy 16 klm. 987 m., byłaby po wybudowaniu przedłużeniem drogi Wólka mazowiecka - Hujcze - Rawa ruska leżącej w powiecie rawskim, która jednak na długości 8 klm. nie jest jeszcze dokończoną. Koszt budowy drogi Mosty wielkie - Wólka mazowiecka w przybliżeniu wynosić będzie 550.000 K.

Rozporządzeniem z 4. marca 1909 L. 87.572/908 Wydział krajowy przyznał na budowę tej drogi subwencyę krajową w wysokości 50% ogólnych kosztów budowy. Budowę tej drogi rozpoczęto w roku 1909.

Wydział powiatowy w Żółkwi prosi obecnie w przedłożonej petycyi o podwyższenie subwencyi krajowej do wysokości 75% ogólnych kosztów budowy.

Ze względu na ważność tej drogi zwłaszcza, że z czasem stanie się ona częścią wielkiego a przechodzącego przez terytorya sześciu powiatów projektowanego duktu drogowego Chołojów-Sieniawa oraz przez wzgląd, że powiat żółkiewski należy do najniezamożniejszych powiatów, gdyż 1% dodatków wynosi zaledwie 2.000 K, a powiat ponosi na cele drogowe znaczne ofiary, Komisya drogowa popiera prośbę powiatu i przedstawia wniosek, ażeby przyznaną subwencyę krajową podwyższyć na 65% ogólnych kosztów budowy.

ad c) Spowodowana regulacyą m. Błażowej w powiecie rzeszowskim po pożarze, który tę gminę nawiedził, rekonstrukcya drogi powiatowej Rzeszów-Błażowa-Ujazdy na długości 600 m. b., została podjęta w r. 1909 na podstawie projektu zatwierdzonego rozporządzeniem Wydziału krajowego z 9. marca 1909 L. 108.265/1908, w którym ogólny koszt robót potrzebnych z powodu rekonstrukcyi obliczono na 25.300 K.

W kwocie tej mieści się także wydatek 8.109 K 60 g. na ułożenie chodników z płyt betonowych niezbędnych w obudowanej miejskiej osadzie; wydatek ten w myśl §. 18. ust. drog. nie przypada do pokrycia z funduszów rekonstrukcyi drogi. Właściwe roboty drogowe były preliminowane w powyższym kosztorysie na 17.190 K 40 g. Na te roboty przyznano 50% subwencyę krajową; są one obecnie już na ukończeniu pod kierunkiem inżyniera krajowego.

Wydział powiatowy w Rzeszowie uprasza w swej petycyi o przyznanie 75% subwencyi krajowej na wszytkie roboty objęte kosztorysem. Ze względu na klęskę pożaru m. Błażowej, co spowodowało znaczniejsze wydatki powiatu, oraz ze względu że powiat rzeszowski ponosi bardzo znaczne wydatki tak na utrzymanie jak i na budowę dróg, a dodatki na cele drogowe w r. 1909 uchwalone przez Radę powiatową wynoszą 43%, Komisya drogowa jest zdania, że należy przyjść powiatowi z pomocą wydatniejszą, mniema wszakże, że może być przyznana 70% subwencya krajowa jednak tylko na wspomniane wyżej roboty ściśle drogowe, preliminowane w kwocie 17.190 K 40 g. i proponuje podwyższenie subwencyi krajowej na te ostatnie roboty z 50% na 70% ogólnych kosztów budowy; proponowane podwyższenie w stosunku do kosztorysu przedstawia się w kwocie 3.438 K.

Na podstawie powyższego wywodu Komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odstępuje się Wydziałowi krajowemu z upoważnieniem podniesienia subwencyi do wysokości 60% rzeczywistych kosztów dalszej budowy:

1. na budowę drogi powiatowej Jarosław-Hucisko Sejm przyznaje powiatowi jarosławskiemu podwyższoną subwencyę krajową z 50% na 60% ogólnych kosztów budowy, a to począwszy od 1. stycznia roku 1910.

2. na budowę drogi gminnej I. klasy Mosty wielkie-Wólka mazowiecka Sejm przyznaje powiatowi żółkiewskiemu podwyższoną subwencyę krajową z 50% na 65% rzeczywistych kosztów budowy, a to począwszy od roku 1910;

3. na rekonstrukcyę drogi powiatowej Rzeszów-Błażowa-Ujazdy w terytoryum gminy m. Błażowej na długości 600 m. b. Sejm przyznaje powiatowi rzeszowskiemu podwyższoną subwencyę krajową z 50% na 70% rzeczywistych kosztów robót ściśle drogowych.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
Moysa.

Aleg 607

Ls. 4.922/09.

We Lwowie, dnia 8. października 1909.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku nagłym p. Myjaka i tow. w sprawie traktatów handlowych z Rumunią i innemi państwami bałkańskiemi.

Wysoki Sejmie!

Dnia 18. lutego 1907 r. wniósł poseł Brykczyński poparty kilkudziesięcioma podpisami wniosek następującej treści:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, by nie dopuścił do otwarcia granicy rumuńskiej tak dla importu żywego bydła i nierogacizny, jakoteż i bitego mięsa, oraz by nie zezwolił na przewóz *transito* tak bydła jak i mięsa do cesarstwa niemieckiego inaczej jak tylko w wagonach plombowanych i przy zachowaniu najdalej idących ostrożności.“

Wniosek ten poparli wnioskodawcy twierdzeniem, „że tak w Rumunii jak i w innych bałkańskich państwach urządzenia weterynaryjne są nader niedostateczne i nie dają żadnej rękojmi przeciwko zawleczeniu zarazy, a państwa te mając granice otwarte dla bydła rosyjskiego, naraziłyby nas niewątpliwie na zawleczenie chorób tam między inwentarzem żywym panujących a to u bydła rogatego księgosuszu i zarazy płucnej a u nierogacizny pomoru.“

Motywa wniosku jak i sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego, która przedłożyła niezmieniony wniosek Wysokiemu Sejmowi do uchwały, obracały się głównie w kierunku wykazania olbrzymiego niebezpieczeństwa, na jakie hodowla bydła i nierogacizny w kraju naszym narażona byłaby przez otwarcie granicy Rumunii.

Powołując się na wykazy statystyczne, podnosiła komisya gospodarstwa krajowego, że wskutek zawleczenia z tych państw zarazy, Austrya w ciągu lat 25 ciu straciła blisko milion sztuk bydła, co skłoniło c. k. Rząd do zamknięcia granic Rosyi i Rumunii dla bydła żywego i mięsa.

Niemniej silnie argumentowała komisya gosp. kraj. przeciwko dowozowi bydła bitego, o który wówczas dopominały się miasta galicyjskie w zamiarze zapobieżenia w ten sposób stale wzrastającej cenie mięsa.

Sprzeciwiając się temu żądaniu miast, komisya gosp. kraj. zaznaczyła, że otwarcie granic dla importu bydła obcego zapobiegnie drożyźnie mięsa tylko w pierwszej chwili, wywołując atoli redukcyę hodowli krajowej, sprowadzi w następstwie podniesienie ceny mięsa, jak też, że produkcya krajowa wystarcza aż nadto na pokrycie potrzeb rynków miejscowych, niemniej zasila znacznie targi Wiednia i innych miast głównych monarchii.

Oświadczenie Wydziału krajowego przytoczone w sprawozdaniu z czynności odnoszących się do podniesienia chowu bydła z r. 1907, które kładzie nacisk na to, że „nie w otwarciu granic dla importu obcego bydła i zaraz, jakieby z niem weszły, ale w szybkiem i intenzywnem podniesieniu własnej krajowej hodowli, w racyonalnem zorganizowaniu handlu bydłem i wyrębu mięsa, należy szukać właściwej drogi, na której pogodzić się muszą interesa produkcyi z interesami konsumcyi, na której osiągnąć można potanienie mięsa bez narażenia na nieobliczalne szkody krajowej hodowli a temsamem i podstawowych interesów kraju". Oświadczenie to komisya gosp. kraj. uznała w całej osnowie za słuszne i uzasadnione.

Dnia 12. marca 1907 Sejm uchwalił olbrzymią większością rezolucyę mu przedłożoną identyczną z wnioskiem a temsamem oświadczył się z całą stanowczością tak przeciw importowi żywego bydła i nierogacizny jak też bitego mięsa i zastrzegł się aby c. k. Rząd nie zezwolił na przewóz transito z Rumunii tak bydła jak mięsa, inaczej jak tylko w wagonach plombowanych i przy zachowaniu najdalej idących ostrożności.

Przedłożony przez c. k. Rząd projekt traktatu handlowego z Rumunią, w dwóch tylko częściach uwzględnia żądania Sejmu, a to: co do niedopuszczenia z Rumunią importu bydła żywego i nierogacizny i co do zastrzeżeń przy przewozie transito bydła bitego z Rumunii, natomiast wbrew rezolucyi sejmowej, otwiera granice od Rumunii dla importu ograniczonej ilości sztuk bitego bydła i nierogacizny.

Przez zakaz wprowadzenia bydła żywego, tudzież przez zastrzeżenie bardzo daleko idące w kierunku policyjno-weterynaryjnym, jak: bicie bydła na granicy w obecności weterynarzy austro-węgierskich, przywóz i przewóz mięsa w wagonach plombowanych, wreszcie zapewnienie natychmiastowego wstrzymania przywozu w razie pojawienia się jakiejkolwiek zarazy bydlęcej w Rumunii, została obawa zawleczenia zarazy do kraju, w najznaczniejszej części usunięta.

Austro-Węgry zamknęły z powodu zarazy bydlęcej granice swoje dla importu bydła z Rumunii z d. 1. stycznia 1882 r.

Wskutek tego zarządzenia, jak też i surowo wykonywanych przepisów policyjno-weterynaryjnych, wartość dowozu zwierząt domowych, owiec i nierogacizny z Rumunii, który mimo to bywał dozwolony, spadła w czasie od r. 1897 do 1906 rocznie i to włącznie z importem drobiu na około 800.000 lei.

Naturalną konsekwencyą tego zmniejszenia eksportu do Austryi a trudności wywozu do innych Państw, jest obecny znaczny upadek hodowli bydła w Rumunii, czego dowodem jest fakt, że od r. 1880 około 1,700.000 hektarów łąk i pastwisk zamieniono tam na grunta orne.

Ubytek bydła od czasu ostatniego spisu dokonanego w r. 1900, oceniają na 25 do 30%.

Zrozumiały aż nadto jest przeto nacisk, z jakim Rumunia domagała się otwarcia granic dla eksportu mięsa, uważając go za jedyny środek podniesienia upadłej hodowli bydła i nierogacizny i za ekwiwalent przyznanych Austro-Węgrom znacznych korzyści na polu przemysłowem.

Po długich pertraktacyach przyznał w końcu c. k. Rząd prawo importu bitego bydła i nierogacizny w następujących okresach i ilościach:

Dla bydła.		Dla nierogacizny.
10.000 sztuk w	I-ym roku	50.000 sztuk
12.000 „ „	II-im „	60.000 „
15.000 „ „	III-im „	70.000 „
20.000 „ „	IV-ym „	90.000 „
22.000 „ „	V-ym „	90.000 „
25.000 „ „	VI-ym „	90.000 „
35.000 „ „	VII-ym „	120.000 „
35.000 „ „	VIII-ym „	120.000 „
35.000 „ „	IX-ym „	120.000 „

dla owiec 100.000 rocznie.

C. k. Rząd w przedłożeniu swojem wyraża zapatrywanie, że przyznana ilość w pierwszych latach, ze względu na opłakany obecnie stan chowu bydła w Rumunii, nie będzie mogła być wyzyskaną i że postanowienia traktatu co do importu mają dla Rumunii znaczenie raczej na przyszłość, gdy zapewnienie zbytu da podstawę do rozwinięcia tam hodowli bydła i nierogacizny.

Zapatrywaniem tem usiłuje c. k. Rząd uspokoić obawy rolników, przypuszczając, że Rumunia wyzyska prawa importu dopiero w późniejszych latach istnienia traktatu, to jest wtedy, gdy nasz towar krajowy przy lepszych warunkach zbytu, dzięki należytemu zorganizowaniu krajowego handlu bydłem i nierogacizną wskutek pomocy państwowej, nie będzie już potrzebował obawiać się konkurencyi towaru rumuńskiego.

Konkurencya ta ma być zdaniem c. k. Rządu i tem osłabiona, że mięso rumuńskie podlegać będzie opłacie cłowej 19 — 20 groszy na 1 klg., zaś koszta transportu mięso to o 3—5 groszy na 1 klg. podrażać będą.

Temi zastrzeżeniami jako też wyżej wspomnianemi przepisami policyjno-weterynaryjnemi, które zdaniem c. k. Rządu mają w zupełności zapobiedz zawleczeniu zarazy, uważał c. k. Rząd interesy rolników w Monarchii za dostatecznie ubezpieczone.

Wnioskodawca pos. Myjak wychodzi z tego samego założenia, co większość sejmowa w r. 1907, przyjmuje, że na polu hodowli bydła i nierogacizny stosunki byłyby obecnie tak samo jak przedtem narażone na niebezpieczeństwo i dąży swoim wnioskiem do powstrzymania c. k. Rządu od zawarcia traktatu z Rumunią.

W uzasadnieniu tego wniosku tak pos. Myjak jak inni za wnioskiem tym przemawiający, wyrażali obawy, że wprowadzenie mięsa z Rumunii z tak znacznej ilości sztuk bydła i nierogacizny, powstrzyma rozwój tej gałęzi gospodarstwa w naszym kraju, i przez obniżenie cen mięsa sprowadzi dla hodowców naszych straty sięgające w dziesiątki milionów.

W przekonaniu wnioskodawców straty te nie dadzą się dokładnie obliczyć, będą atoli prawdopodobnie tak wielkie, że ofiarowane krajowi naszemu w zamian rekompensaty są śmiesznie małe i nie stoją w żadnej proporcyi z ogromem szkód, jakie krajowi traktat z Rumunią przynieść może.

Komisya gosp. kraj. uważa, że wobec przedłożenia rządowego traktatu handlowego z Rumunią, rezolucya pos. Myjaka nie wyraża w dostatecznej mierze opinii Sejmu i nie zawiera tych postulatów, które zdaniem Sejmu przy ostatecznem załatwieniu sprawy traktatu z Rumunią, tudzież przy zawieraniu traktatów z innemi Państwami Bałkańskiemi powinny być uwzględnione.

Zdania wygłaszane w sprawie traktatu z Rumunią i obliczenie szkód, jakie import mięsa rumuńskiego dla rolnictwa w kraju sprowadzić może, są tak rozbieżne, a nieoparte na ścisłych datach statystycznych, komisya ani w przybliżeniu ustalić nie może pewnych dat i cyfr, któremiby ewentualne straty mogła dokładnie oznaczyć.

Przytoczono w dyskusyi, że wobec eksportu rocznego 1,000.000 sztuk nierogacizny — licząc sztukę przeciętnie po 60 koron — przedstawiającą wartość roczną 60,000.000, a wobec równej ilości sztuk tej samej wartości konsumowanych w miastach, obliczano ogólny w kraju obrót nierogacizną na kwotę minimalną 120,000.000 rocznie.

Obliczano dalej, że obniżka choćby o 1% tego obrotu, co wobec możliwego wyzysku pośredników nie jest nieprawdopodobnem, groziłoby stratą roczną 1,200.000 koron.

Wartość bydła w ilości 2,714.622 (według ostatniego spisu) sztuk, przyjmuje przeciętną wartość 100 koron od sztuki, stanowi majątek krajowy 271,400.000 kor., a przypuszczalna obniżka o 1% znaczyłaby stratę majątku krajowego przeszło 2,000.000 kor.

Zaprzeczyć się nie da, że choćby 1% spadek cen nierogacizny, który prawie wyłącznie dotknie drobnych rolników, byłoby dla nich ciężko bardzo odczuć się dającą stratą.

Z drugiej strony nie należy zapominać, że fluktuacye w ciągu roku cen nierogacizny, a w ogólności są ciągle powtarzającym się objawem i dochodzą czasem do 20% różnicy.

Fluktuacye te w pewnych miesiącach objawiają się stałą obniżką cen nierogacizny, a to z powodu ukończenia opasu nierogacizny na Węgrzech i rzucenia wskutek tego w krótkim czasie znaczniejszej ilości towaru na rynek; lecz nietylko ten zupełnie naturalny i zrozumiały objaw ekonomiczny powodował dotychczas często dotkliwy bardzo i nagły spadek cen nierogacizny.

Nierzadko bez żadnych widocznych powodów bezpośrednich, bez podstaw ekonomicznych spadała cena bardzo znacznie wskutek zmowy pośredników i hasła z góry przez organizacyę im wydanego. Nic więc prawdopodobniejszego jak to, że wyzyskując fakt zawarcia traktatu z Rumunią, będą się oni starali obniżyć ceny może nawet na więcej jak 1%.

Nieco inaczej przedstawia się sprawa z handlem bydła.

Nie kwestyonując przytoczonego wyżej obliczenia co do majątku krajowego, jaki obecnie stan bydła przedstawia, nie można pominąć uzasadnionych wątpliwości co do ewentualnej straty.

Obliczenie to nie da się uzasadnić, gdyż nawet w przypuszczeniu spadku cen o 1%, nie będzie to strata efektywna, a tem mniej trwała, strata bowiem pojęta jest jako ubytek majątku krajowego, to jest wartości pieniężnej całej ilości sztuk bydła bez brania w rachubę jego obrotu, a obojętnym jest chyba producentowi, który bydła swego nie przeznacza na obrót handlowy, jeżeli ono w pewnej chwili, na pewien i nietrwały czas spadnie w cenie.

Fakt ten mógłby być przyjęty przy bilansach rocznych, w danym wypadku przy ustaleniu wartości inwentarza wzięty w rachubę, natomiast nigdy nie może stanowić rzeczywistej straty.

Spadek cen bydła, którą jako rzeczywistą stratę odczuwaliby hodowcy, należałoby zatem ograniczyć do sztuk przeznaczonych do obrotu handlowego, gdyż wtedy spadek ten odbiłby się w danej chwili bezpośrednio na kieszeni producenta.

Nie posiadamy jednakże niestety dokładnej statystyki co do eksportu i wewnętrznego obrotu handlowego bydła.

Wszelkie zatem obliczenia podlegaćby musiały na bardzo niedokładnych datach, a tem samem grzeszyłyby wielką nieścisłością.

Komisya gosp. kraj. po przeprowadzeniu szczegółowej dyskusyi doszła do przekonania, że traktat z Rumunią będzie dla kraju naszego stanowczo szkodliwy.

Nie chcąc przypuścić, aby straty spowodowane przywozem obcego bydła i nierogacizny w granice Monarchii szły aż w dziesiątki milionów a nie mogąc ani w przybliżeniu podać wysokości tych strat wobec braku należytej statystyki sprzedaży i wywozu bydła i nierogacizny, Komisya sądzi, że obok bezpośrednich stat wynikających ze spadku cen w skutek zwiększonej podaży mięsa obcego wystąpią straty pośrednie, spowodowane zręcznem wyzyskaniem postanowień traktatu przez pośredników, dobrze zorganizowanych.

Biorąc na uwagę, że według przedłożenia rządowego mięso z Rumunii może być sprzedawane w Austryi tylko w 13 z góry oznaczonych miastach leżących po za obrębem Galicyi, że mięso z Rumunii na rynkach galicyjskich sprzedane być nie może, import mięsa obcego nie powinien zdaniem komisyi wywrzeć trwałego wpływu na ceny mięsa w kraju Nie odniosą zatem zdaniem komisyi spodziewanych z traktatu handlowego z Rumunią korzyści miasta, nie zyskają konsumenci a jedynie skorzystają pośrednicy, zaświzystkie ewentualne straty poniosą tylko producenci.

Redukcya cen odbija się w pierwszej linii na najmniej zorganizowanych i odpornych na wyzysk pośredników, drobnych hodowcach bydła i nierogacizny.

Na jak ciężkie straty naraziłaby taka obniżka cen drobnych rolników, dla których przecie korzystna sprzedaż nierogacizny jest w przeważnej części kwestyą bytu, jedynym środkiem uzyskania gotowizny na podatki, odzież, opał i tp. niezbędne wydatki, pojmie każdy, któremu i tak już ciężkie warunki materyalne naszej ludności włościańskiej nie są obce.

W tych pośrednich złych skutkach traktatu leży zdaniem komisyi gospodarstwa krajowego główne niebezpieczeństwo. należy zatem dołożyć wszelkich starań, aby je osłabić uzyskaniem dla krajowego rolnictwa takich korzyści, które pokryłyby ewentualne straty.

C. k. Rząd oświadczył gotowość przyczynić się do wyrównania strat mogących wyniknąć z przywozu określonej ilości mięsa bitego przez udzielanie rocznych subwencyi na wzmocnienie krajowego rolnictwa i chowu bydła w oczekiwanej walce konkurencyjnej.

Subwencye miałyby być użyte na następujące cele:

1. Popieranie wywozu bydła do Niemiec i Włoch przy pomocy odpowiednich organizacyi hodowców.

2. Tworzenie i zasilanie dla spożytkowania i ułatwienia sprzedaży bydła, zakładów których zadaniem będzie bezpłatne pośredniczenie między hodowcą a wielkiemirzeźniami państwowemi i zagranicznemi.

3. Popieranie i zakładanie targowic na bydło rzeźne, hodowlane i użytkowe, w szczególności zaś targowic eksportowych w nadgranicznych okolicach.

4. Popieranie prywatnych spółek i zakładów spożytkowania produktów bydlęcych.

Na wszystkie te wymienione cele przeznacza c. k. Rząd milion koron rocznie, z tem że urzędnicy i funkcyonaryusze tych przyszłych instytucyi byliby płatni z innych funduszów państwowych.

Oprócz tego miliona jest c. k. Rząd jak wiadomo skłonny przeznaczyć dalszych 5 milionów na potrzeby rolnictwa i hodowli bydła w krajach a to: na koszta ubezpieczenia bydła od zarazy i wypadku, poprawy łąk i pastwisk ułatwianie nabywania paszy i tp. cele.

Kwota 5 milionów ma być rozdzieloną według ilości sztuk bydła, w myśl czego wypadłoby na Galiczę około 1,500.000 koron.

Odszkodowanie to, zdaniem komisyi gosp. kraj. nie wyrówna ani w części olbrzymich strat, które się obecnie dokładnie wyliczyć nie dadzą.

Należy zatem w zamian za traktaty handlowe z Rumunią, wymagać od c. k. Rządu, oprócz już przyrzeczonych sum na podniesienie chowu i zorganizonie handlu bydłem, także znaczniejszych koncesyi na polu taryfowem przy przewozie produktów rolniczych w szczególności bydła i nierogacizny, jak też ziszczenia inych postulatów poniżej wyłuszczonych.

Zadaniem przeto Reprezentacyi kraju w Radzie Państwa powinno być dążenie do uzyskania wprowadzenia nowej niższej taryfy na przewóz zboża; refakcyi dla zboża przewożonego do młynów krajowych, tak aby koszta transportu płodów rolniczych były przystosowane do potrzeb rolnictwa krajowego przez odpowiednie zniżki normalnej taryfy.

Dla ułatwienia zbytu bydła i mięsa krajowego i skutecznego konkurowania z importowanem mięsem, powinna Reprezentacya kraju w Radzie Państwa starać się uzyskać przyznanie na kolejach państwowych dla przewozu bydła i nierogacizny opustu taryfowego conajmniej ponad 15% w odległości 350 klm na liniach w kierunku do Ołomuńca, Pragi i Wiednia.

Zniżka ta powinna być przyznaną równocześnie z wprowadzeniem traktatu w życie.

Zastrzedz się natomiast jak najenergiczniej należy, przeciwko wszelkim opustom taryfowym na liniach austryackich kolei państwowych dla transportu obcego mięsa, a przeciwnie dążyć do tego, by stosowane były taryfy kolejowe, które według kilometrowego oddalenia odpowiadać będą normalnym taryfom na przewóz mięsa, taryfy kolei państwowej w ruchu wewnętrznym.

Wobec tego, że sprawa hodowli bydła stoi w ścisłym związku z aprowizacyą miast, byłoby wskazanem, by Reprezentacya kraju w Radzie państwa nakłoniła c. k. Rząd, do zreformowania przepisów o aprowizacyi większych miast, co dawałoby rękojmę podniesienia i ustalenia cen bydła bez równoczesnego podniesienia cen mięsa dla konsumentów.

W przewidywaniu, że wyzyskiwanie konstelacyi targowych przez rzucanie w danej chwili na targi znaczniejszej ilości mięsa rumuńskiego spowodowałoby niechybnie chwilowy spadek cen żywego towaru, uważa komisya gosp. kraj. za konieczne, aby przyznana do przewozu Rumunii ilość mięsa była skontyngen-

towana miesięcznie z tem zastrzeżeniem, że ilość przyznana a niewprowadzona w jednym miesiącu nie może już być uzupełnioną w innych miesiącach.

Dalsze postulaty dla ochrony rolnictwa i hodowli byłyby następne:

1) Utworzenie obok targowicy wiedeńskiej w S. Mark drugiej wolnej targowicy,

2) Obniżenie taryf dla dowozu treściwych pasz i refakcya ponad 15% za przewóz sztucznych nawozów,

3) Popieranie centralnych mleczarń parowych.

Komisya gosp. kraj. nie może ukryć swej obawy, że nawet te już przyznane i mające się przyznać korzyści dla rolnictwa krajowego, nie będą w stanie pokryć ewentualnych strat, a stojąc wobec faktu już prawie dokonanego, jest zmuszoną wyrazić swe żywe ubolewanie, że c. k. Rząd nie zastosował się w całości do uchwały sejmowej z 1907 roku i nie uwzględnił w dostatecznej mierze interesów rolnictwa krajowego, narażając je przez zawarcie traktatu handlowego z Rumunią, na nieobliczalne i niechybne straty.

Komisya gosp. kraj. widzi się przeto spowodowaną przedstawić Wysokiemu Sejmowi rezolucyę wzywającą c. k Rząd, aby przy zawieraniu przyszłych traktatów nie lekceważył interesów rolnictwa kraju tak wybitnie rolniczego, jakim jest Galicya i uwzględnił w całej pełni rezolucyę sejmową z r. 1907.

W końcu, nie zapoznając znaczenia politycznego traktatu handlowego z Rumunią, musi komisya gosp. kraj. wystosować apel do Reprezentantów kraju w Radzie państwa, aby przy ostatecznem załatwieniu sprawy, dołożyli wszelkich starań celem złagodzenia niekorzystnych dla rolnictwa postanowień tego traktatu a w każdym razie domagali się i to przy użyciu wszelkich odpowiednich środków parlamentarnych, by c. k. Rząd, w zamian za zgodę na traktat, przyznał krajowi naszemu te wszystkie wyżej przytoczone postulaty i korzyści, które i tak zdaniem komisyi gosp. kraj. w części tylko powetować zdołają straty przewidywane.

W myśl powyższych wywodów komisya gosp. kraj. wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm ubolewając, że c. k. Rząd przy zawieraniu traktatu handlowego z Rumunią nie uwzględnił w całości uchwały Sejmu z dnia 12. marca 1907, a niezapoznając politycznej doniosłości tego traktatu, wzywa z całym naciskiem c. k. Rząd, aby ze względu na, to że postanowienia traktatu co do wprowadzenia bitego bydła i nierogacizny w granice państwa sprowadzą wielkie straty dla rolnictwa w kraju, wziął przed ostatecznem załatwieniem tej sprawy w Parlamencie jaknajenergiczniej w obronę interesy tak rolnictwa jak i hodowli bydła i przyznał krajowemu rolnictwu takie korzyści, któreby wyrównały straty, jakie ono wskutek niekorzystnych postanowień traktatu ponieść musi.

2) Sejm zastrzega się przeciwko podobnym postanowieniom przy traktatach z innemi państwami bałkańskiemi i wzywa się c. k. Rząd, aby przy zawieraniu dalszych traktatów handlowych uwzględnił w całej pełni uchwały Sejmu z dnia 12. marca 1907.

Tem samem załatwiono petycye gmin Bilcza, Siedliszowiec, Marczówki i Biesny.

Przewodniczący: ***Brykczyński.***

Sprawozdawca: ***Krzysztofowicz.***

We Lwowie, dnia 9. października 1909

Sprawozdanie mniejszości

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku nagłym posła Myjaka.

Mniejszość, złożona z posłów Cipsera, Kurowca, Kędziora. Krynickiego, Marszałkowicza, Skwarki, Wasunga wnosi:

Sejm ponawiając uchwałę z dnia 12. marca 1907 r., wzywa c. k. Rząd, by nie dopuścił do otwarcia granicy rumuńskiej i granicznych państ w bałkańskich tak dla importu żywego bydła i nierogacizny, jakoteż i bitego mięsa, oraz by nie zezwolił na przewóz bydła i mięsa do cesarstwa niemieckiego inaczej, jak tylko w wagonach plombowanych i przy zachowaniu najdalej idących środków ostrożności.

Przewodniczący:
Brykczyński.

Sprawozdawca mniejszości:
Wasung.

Wniosek

posła Krężela i towarzyszy w sprawie podwyższenia subwencyi na budowę drogi Pilzno-Szynwałd

Na budowę drogi Pilzno-Szynwałd przyznał Wydział krajowy reskryptem L. 83.413 w r. 1903 subwencyę 40% ogólnych kosztów budowy z funduszów krajowych.

Zważywszy, że na rok 1910 pozostaje do wykończenia $2^1/_2$ klm. tej drogi kosztem około 35.000 K;

zważywszy, że powiat Pilzneński buduje nadto drogę Tuchów - Zawadka i przystępuje w najbliższym czasie do rekonstrukcyi drogi gminnej I kl. Wiewiórka-Jastrząbka stara, która stanowi przedłużenie drogi z Dębicy do Wiewiórki z mostem na Wisłoce;

zważywszy, że Rada powiatowa w Pilznie jest w konieczności uchwalenia na rok 1910 60% dodatków do podatków na pokrycie potrzeb powiatu;

zważywszy nadto, że od szeregu lat powiat ten nawiedzają klęski elementarne a ludność pozbawiona jest zarobków, których szukać musi po za granicami kraju, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na budowę drogi Pilzno-Szynwałd przyznaje się 60% subwencyi ogólnych kosztów budowy z funduszów krajowych, zamiast 40%.

Wnioskodawca:
Ad. Krężel w. r.

Witos, Jampolski, Myjak, Styła, Wasung, Stefczyk, Długosz, Cicluch, Stapiński, Lewakowski, Jedynak, Bis, Bojko, Kędzior, Bernadzikowski.

L. s. 4068/09

Akc 600

Wniosek

posła Jedynaka i towarzyszy w sprawie przyspieszenia regulacyi rzeki Wielopolki w powiecie Ropczyckim.

W górach wielopolskich wypływa potok Wielopolka, z którego w dolnej części powiatu tworzy się dość poważna rzeka, przepływając przez gminy powiatu Ropczyckiego, a to: Wielopole, Rzegocin, Glinik, Niedźwiade, Łączki opuchowe, Chehły, Ropczyce, Witkowice, Petrzejowa, Kozodrza, Ostrów, Skrzyszów, Paszczynę, w Brzeźnicy kończy swój bieg wpadając do rzeki Wisłoki. W górzystej części powiatu po większych deszczach i ulewach występuje po kilka razy rocznie z brzegów, zalewając nadbrzeżne pola i łąki, narażając ludność zamieszkałą wzdłuż brzegów rzeki na wielkie szkody. Wylewy te powoduje to, iż rzeka Wielopolka ma płytkie i wąskie koryto. Aby zabezpieczyć ludność od dalszych szkód przeprowadzenie tej regulacyi jest w jak najkrótszym czasie koniecznem. Ponieważ regulacya Wielpolki objęta jest uchwanym przez Wysoki Sejm programem regulacyi wód w kraju, ze względu na ciągłe szkody, jakie tą rzeka wyrządza, regulacya tej rzeki jest nagła,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził opracowanie projektu regulacyi Wielopolki i w jak najkrótszym czasie przedłożył Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacyi przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Lwów dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:

***Jedynak** w. r.*

Długosz, Lewakowski, Bernadzikowski, Krężel, Wasung, Stapiński, Jampolski, Myjak, Skołyszewski, Styła, Witos, Cieluch, Bojko, Bis.

L. s. 5010/09.

We Lwowie, dnia 9. października 1909.

Aleg 610

Wniosek

posła Ptaka i towarzyszy w sprawie założenia szkoły gospodyń wiejskich w powiecie Krakowskim.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby korzystając z odpowiednich doświadczeń, przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi wnioski zmierzające do zakładania szkół dla gospodyń wiejskich w ten sposób, ażeby w każdym powiecie jedna szkoła została założona kosztem funduszu krajowego.

Wnioskodawca:
Ptak.

Marszałkowicz, Wasung, Styła, Cielecki, Bernadzikowski, Krężel, Stapiński, Jedynak, Bojko, Bis, Myjak, Cicluch, Stefczyk, Witos, Żardecki.

Aleg 611

Ls. 5012/09.

We Lwowie dnia 10. października 1909.

Aleg 611

Wniosek.

Zważywszy nagłą potrzebę zespolenia i odpowiedniego unormowania działalności, obok siebie luźnie pracujących towarzystw o charakterze rolniczym,

zważywszy również konieczność wydatnej, systematycznej i dobrze zorganizowanej pracy we wszystkich kierunkach gospodarstwa krajowego,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w najkrótszym czasie opracował projekt ustawy krajowej o „Krajowej Radzie rolniczej“ na zasadach projektu tu dołączonego i przedłożył go na najbliższej sesyi do uchwały Wysokiego Sejmu.

Wnioskodawca:
Marszałkowicz.

Piniński, A. Brunicki, Cielecki, Winc. Kraiński, Krzysztofowicz, Urbański, Krzeczunowicz, Brykczyński, L. Cieński, Gniewosz, Starzyński, Wł. W. Czaykowski, Milewski, Wereszczyński, T. Cieński, Obertyński, Skarbek, Komorowski, Mars, Rayski, Sapieha, Sala, Vivien, Czarkowski-Golejewski, Paygert, Adam, Moysa.

Projekt ustawy krajowej
o krajowej Radzie rolniczej.

Organizacya i cel krajowej Rady rolniczej.

§. 1.

Na podstawie niniejszej ustawy krajowej tworzy się krajową Radę rolniczą z siedzibą we Lwowie. Krajowa Rada rolnicza jest powołana, jako organ centralny, do stałej pieczy na rozwojem rolnictwa krajowego tudzież do zastępowania i obrony interesów tej gałęzi gospodarstwa krajowego.

Skład krajowej Rady rolniczej.

§. 2.

W skład krajowej Rady rolniczej wchodzą:

a) sześciu delegatów wybranych przez Sejm krajowy z kół zawodowych rolników.

b) dwaj przedstawiciele Wydziału krajowego.

c) dwaj przedstawiciele c. k. Rządu, z których jednego powołuje c. k. Minister rolnictwa, drugiego c. k. Namiestnik.

d) trzej delegaci Komitetu c. k. gal. Tow. gospodarskiego, trzej delegaci Komitetu c. k. Tow. rolniczego, trzej delegaci Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych i dwaj delegaci Wydziału gal. Towarzystwa leśnego.

e) sześciu delegatów krajowych organizacyi rolniczych, które wykażą się przynajmniej sześcioletnią działalnością, i którym Sejm krajowy przyzna prawo wysyłania delegatów, na wniosek Wydziału krajowego przedłożony po zasięgnięciu opinii krajowej Rady rolniczej.

f) przedstawiciel Akademii rolniczej w Dublanach, wybrany przez grono profesorów tej Akademii i przedstawiciel

Studyum rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, wybrany przez grono profesorów tego zakładu.

Mandaty członków krajowej Rady rolniczej wymienionych pod a), b), c) i f) twają lat 6 i gasną z końcem kadencyi sejmowej.

W razie ustąpienia lub śmierci w ciągu kadencyi sejmowej członka krajowej Rady rolniczej, należącego do jednej z wymienionych kategoryi, trwa maudat nowo wybranego w jego miejsce członka tylko do końca bieżącej kadencyi sejmowej.

Mandaty zaś członków krajowej Rady rolniczej należących do kategoryi wymienionych pod d) i e) trwają przez taki okres czasu, na jaki korporacye tamże wymienione mogą w myśl postanowień swych statutów dokonywać wyborów, nie dłużej jednak, jak przez lat 6.

§. 3.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy wezwie Wydział krajowy korporacye wymienione w §. 2 d) do wysłania swych delegatów, spowoduje w myśl §. 2 a) wybór delegatów z łona Sejmu, wybierze delegatów w myśl § 2 b), i wreszcie spowoduje w myśl § 2 c) zamianowanie przedstawicieli c. k. Rządu, poczem Marszałek krajowy zwoła pierwsze posiedzenie krajowej Rady rolniczej, stawiając na porządku dziennym tegoż posiedzenia wybór prezydenta i trzech wiceprezydentów.

§. 4.

Prezydent Rady, lub jego zastępca, zwołuje posiedzenie Rady co najmniej dwa razy w roku, a poza tem tak często, jak często okaże się potrzeba zwołania dla spełnienia zadań stanowiących zakres działania krajowej Rady rolniczej.

Prezydent Rady lub jego zastępca winien zwołać posiedzenie Rady na żądanie podpisane, przynajmniej, przez połowę członków Rady.

§. 5.

Do ważności wyboru prezydenta i wiceprezydentów, oraz do ważności uchwał krajowej Rady rolniczej potrzeba obecności na posiedzeniu jej przynajmniej połowy liczby członków Rady, nie wliczając przewodniczącego.

Zakres działania krajowej Rady rolniczej.

§ 6.

Zadaniem Rady krajowej rolniczej jest:

Zastępstwo zawodowych interesów ludności rolniczej kraju, opieka nad wszelkiemi sprawami gospodarstwa rolnego i leśnego, tudzież przemysłu związanego z temi obiema gałę-

ziami gospodarstwa; popieranie rozwoju tych działów produkcyi w porozumieniu z reprezentacyą kraju i c. k. Rządu i przy czynnem współdziałaniu korporacyi rolniczych tudzież Stowarzyszeń i Spółek.

W szczególności należy do zakresu działania krajowej Rady rolniczej:

1. Wnoszenie do krajowych i państwowych władz opinii o istniejących urządzeniach, jakoteż o projektach ustawodawczych i urządzeniach administracyjnych i przedkładanie w tych sprawach ciałom ustawodawczym memoryałów i wniosków.

Zajmowania się wszelkiemi sprawami rolniczemi kraju, zwłaszcza sprawami odnoszącemi się do komasacyi, melioracyi, ustawodawstwa robotniczego i asekuracyjnego.

2. Przedkładanie opinii władzom państwowym i krajowym we wszystkich sprawach, łączących się z rolnictwem krajowem, albo z własnej inicyatywy albo też na wezwanie Wydziału krajowego lub władz rządowych.

3. Rozdzielanie wszelkich środków finansowych przeznaczonych na cele rolnicze z funduszu państwa i kraju pomiędzy poszczególne korporacye i instytucye rolnicze w kraju, oraz kontrolowanie sposobu należytego zużycia tych zasiłków.

4. Opieka nad istniejącemi organizacyami assocyacyi rolniczej, inicyowanie zakładania nowych takich organizacyi, wypracowanie podziału pracy pomiędzy poszczególne organizacye, wytyczenie im zasadniczych kierunków działalności i wykonywanie kontroli nad działalnością tych organizacyi.

5. Współdziałanie przy ustaleniu zasad organizacyi szkół rolniczych niższych i średnich, sprawowanie funkcyi kuratoryi nad temi szkołami i przedkładanie opinii i wniosków władzom przełożonym nad temi szkołami.

6. Współdziałanie z krajową Komisyą dla włości rentowych.

7. Współdziałanie i branie inicyatywy w ugodowem załatwianiu sporów między pracodawcami a służbą i robotnikami.

8. Urządzenie biura krajowej Rady rolniczej.

Biura krajowej Rady rolniczej.

§. 7.

Dla wykonania uchwał krajowej Rady rolniczej i dla wykonania nadzoru nad organizacyami rolniczemi w kraju, utrzymuje krajowa Rada rolnicza biuro zostające pod kierownictwem prezydenta Rady.

Rada uchwala etat personalu biura i przedkłada go corocznie Wydziałowi krajowemu dla uchwalenia przez Sejm wraz z preliminarzem wydatków potrzebnych na utrzymanie biura i kosztów urzędowania Rady.

§. 8.

Koszta urzędowania krajowej Rady rolniczej i jej biura ponosi fundusz krajowy w granicach środków przez Sejm na ten cel uchwalonych. Rachunki tych kosztów prowadzi Wydział krajowy i przedkłada corocznie odpowiednie zamknięcia rachunkowe Sejmowi.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam memu Ministerstwu rolnictwa.

Ls. 4.455/1909. We Lwowie, dnia 4. października 1909.

Aleg 612

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi miasta Krakowa w przedmiocie nadania prawa poboru opłat od biletów wstępu na przedstawienia teatralne, koncerty i t. p.

Wysoki Sejmie!

Na zasadzie ustawy z dnia 8. czerwca 1894 Dz. u. kr. N. 54 uzyskała gmina miasta Krakowa prawo pobierania opłat policyjnych na rzecz funduszu ubogich miejscowych od: balów, przedstawień teatralnych, koncertów sztuk konnych, gimnastycznych, ogni sztucznych, panoram i t. p.

W praktyce okazało się, co nadto udowodnionem zostało urzędowymi wykazami, że opłaty te wydały nader znikomy efekt finansowy, albowiem ze źródła tego wpłynęły do kasy miejskiej następujące kwoty:

Za rok	1901	9.838 K	— hal.
„ „	1902	8.876 „	— „
„ „	1903	10.568 „	— „
„ „	1904	8.635 „	60 „
„ „	1905	5.167 „	79 „
„ „	1906	5.326 „	— „
„ „	1907	4.610 „	— „
„ „	1908	5.244 „	— „

Motywem, który skłonił Wysoki Sejm do uchwalenia powyższej ustawy, była konieczność zasilania funduszów gminy miasta Krakowa, by łatwiej mogła wypełnić obowiązki wynikające z ustawy o przynależności z dnia 3. grudnia 1863 N. 105 Dz. u. p.

Wedle budżetów gminy miasta Krakowa wydatki zwyczajne na cele opieki nad ubogimi przedstawiają się w następujących cyfrach:

W roku	1902	117.998 K
„ „	1903	146.778 „
„ „	1904	153.707 „
„ „	1905	161.769 „
„ „	1906	171.388 „
„ „	1907	190.418 „
„ „	1908	200.908 „

Z tego wynika, że wydatki w tym dziale nadzwyczajnie wzrastają, gdy przeciwnie dochody z opłat policyjnych na ten cel przeznaczone, stale ulegają obniżeniu a tem samem nie mają prawie żadnego wpływu na stosunkowo znaczne sumy na cele opieki nad ubogimi wydawane.

Jedną z przyczyn tego silnego wzrostu wydatków jest ustawa o przynależności z dnia 5. grudnia 1896 Nr. 222. Dz. u. p., na mocy której tysiące osób, ściągających się do większego miasta dla łatwiejszego zarobku, gmina musi przyjmować, a tem samem przysparzać sobie wydatków, którychby dla nieprzynależnych ponosić nie musiała.

Wedle budżetu na rok 1909, wynosi dochód zwyczajny w dziale ubogich zaledwie kwotę 70.244 K, zaś wydatki wynoszą 211.469 K, czyli że niedobór w sumie 141.225 K pokrytym być musi z bieżących dochodów miasta, które przy znacznem obdłużeniu i nadzwyczajnych wydatkach na niezbędne inwestycye znaczny przynosi dochodom i tak szczupłym uszczerbek i na należytą gospodarkę miasta wcale dodatnio nie wpływa. Wobec tego niewątpliwie jest obowiązkiem miasta oglądanie się za nowemi źródłami dochodów w dziale ubogich w tym celu, aby niedobór się zmniejszał, a co najmniej nie powiększał, przy koniecznym wzroście wydatków.

Jednem z takich źródeł dochodu jest prawo poboru opłat od biletów wstępu na przedstawienia teatralne, koncerty oraz wszelkie inne przedstawienia, widowiska i bale.

Nałożenie takich opłat nie dotyka ubogiej ludności i zdaniem komisyi administracyjnej z całym spokojem może być wprowadzone, zwłaszcza, że gmina miasta Krakowa wyłącza od opodatkowania takie przedstawienia, zabawy i bale, które na cele humanitarne bywają dawane.

W ten więc sposób opłata nałożoną będzie na ludzi, którzy bawić się chcą, którym też opłata stosunkowo mała, prawie żadnej majątkowej różnicy nie zrobi.

Zresztą opłaty takie w drodze ustawy wprowadzone zostały w wielu już miastach, jak we Lwowie, Czerniowcach itd.; nie dają one się odczuwać a przecież dotyczącym zarządom miejskim znaczne przynoszą dochody, które na cele opieki nad ubogimi są obracane, tak że miasta ustawowe posłannictwo na niewłożone, należycie i z korzyścią dla najbiedniejszej ludności spełniać są w stanie.

Wobec tego Komisya administracyjna załatwiając petycyę miasta Krakowa z dnia 1. października 1909 l. 4.455, wnosi:

·/. **Wysoki Sejm raczy uchwalić** dołączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
Maiss.

Ustawa

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie stoł. król. miasta Krakowa na pobór opłaty gminnej na cele dobroczynności publicznej od przedstawień teatralnych, koncertów i wszelkich innych przedstawień i widowisk oraz balów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina stoł. król. miasta Krakowa uprawnioną jest do poboru opłaty gminnej na cele dobroczynności publicznej od przedstawień teatralnych, koncertów i wszelkich innych przedstawień, widowisk oraz balów.

Art. II.

Opłaty te pobiera się:

1. Od przedstawień teatralnych urządzanych siłami miejscowemi przez zarząd teatrów miejskich, w wysokości 5% od ceny biletów.

2. Od innych przedstawień teatralnych, koncertów, widowisk cyrkowych i t. d., wyścigów, kinematografów, panoram, menażeryi, teatrów rozmaitości, orfeów tak zwanych cafe chantant, cafe concert i t. p. oraz balów w wysokości 10% od ceny biletów lub innej opłaty za wstęp.

3. Nie kosztujące więcej jak 1 K bilety na przedstawienia teatralne i koncerty nie podlegają opłacie.

4. Od przedstawień i widowisk w tak zwanych cafe chantant, cafe concert, od koncertów kapel damskich, w ogóle od jakichkolwiek publicznych koncertów i widowisk za wstępem bezpłatnym, będzie pobierała gmina miasta Krakowa na cele dobroczynności publicznej ryczałtową opłatę od 1 do 20 K od każdego koncertu, widowiska i t. p., a to w stosunku do frekwencyi publiczności.

Art. III.

Nie podlegają opłacie bilety wydawane członkom stowarzyszeń prawnie istniejących, a urządzających przedstawienia sceniczne, koncerty i bale we własnych lokalach. Również nie

podlegają opłacie odczyty i wykłady połączone z demonstracyami lub obrazami świetlnymi, mające na celu szerzenie oświaty.

Art. IV.

Przedsiębiorcy urządzający przedstawienia w art. I. i II. pod 1. i 2. wymienione, obowiązani są pobierać opłaty od biletów bez wynagrodzenia za tę czynność pod kontrolą i wedle przepisów wykonawczych, które Magistrat miasta Krakowa wyda jednocześnie z wprowadzeniem tej ustawy w życie.

Przedsiębiorcy ci odpowiedzialni są za pobieranie i wniesienie tych opłat do kasy miejskiej. Opłaty w art. II. pod 4. wymienione uiszcza i wnosi do kasy miejskiej przedsiębiorca.

Zaległe opłaty ściągać będzie Magistrat w sposób przepisany dla ściągania podatków rządowych.

Art. V.

Przekroczenia niniejszych przepisów, o ile nie podpadają pod postanowienia powszechnej ustawy karnej, karać będzie Magistrat miasta Krakowa grzywną do 200 koron lub w razie nieściągalności aresztem do dni 20-tu.

Art. VI.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie w trzy miesiące po jej ogłoszeniu, a jednocześnie traci moc obowiązującą ustawa z 8. czerwca 1894 Dz. u. kr. Nr. 54.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 5091/09.

We Lwowie, dnia 13. października 1909.

Aleg 613

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia gwarancyi kraju dla wkładek w galicyj. Kasie oszczędności we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 7. listopada 1904. podwyższył Wysoki Sejm gwarancyę kraju dla wkładek w galicyjskiej Kasie oszczędności we Lwowie do kwoty 90 miljonów koron.

Gdy już z końcem lipca br. stan wkładek wynosił 89,188.158 koron, a zatem tylko kwota około 800.000 K pozostała niewyczerpaną; gdy dalej normalny wzrost wkładek każe się obawiać, że w niedalekiej przyszłości gwarancya krajowa będzie wyczerpaną, a zarząd Kasy w myśl postanowień statutów nie będzie mógł przyjmować dalszych wkładek, wniosła galic. Kasa oszczędności prośbę do Wydziału o wyjednanie u Wysokiego Sejmu podwyższenia wymienionej poręki kraju ze sumy 90 na 120 miljonów koron.

Z uwagi, że wzrost wkładek powiększa kapitał z zyskiem przez Kasę oszczędności obracany; z uwagi że tedy podwyższenie dotychczasowej gwarancyi kraju za wkładki, stworzyć może rzeczowe warunki dla przyspieszenia sanacyi galicyjskiej Kasy oszczędności, Wydział krajowy postanowił przychylić się do prośby Dyrekcyi Kasy, z ograniczeniem atoli podwyższenia do kwoty 110,000.000 koron.

Uznając powody przytoczone przez Wydział krajowy i pragnąc zapewnić Kasie oszczędności warunki normalnego sprawowania swych funkcyi, zgadza się Komisya bankowa na konieczność podwyższenia poręki kraju. Jednak nie sądzi, iżby istotny stan rzeczy, a w szczególności stan wkładek uzasadnił już dziś

potrzebę podwyższenia gwarancyi kraju do wysokości 120 miljonów koron przez Dyrekcyę Kasy oszczędności żądanej, lub też tylko do kwoty 110 miljonów koron przez Wydział krajowy proponowanej,

Przeciętny wzrost wkładek z ostatnich kilku lat wynosi bowiem około 2 miljonów koron rocznie. Kwota więc 10 miljonów koron zabezpieczy Kasę Oszczędności na okres blisko pięcioletni.

Wobec tego podwyższenie poręki kraju z 90 miljonów do 100 miljonów koron uczyni w zupełności zadość potrzebom bieżącym Kasy oszczędności i dlatego Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm, zmieniając Art. IV. uchwały swej z 27. lutego 1899 (Dz. u. kr. Nr. 35.), tudzież z dnia 18. listopada 1902 (Dz. u. kr. Nr. 100) i z dnia 7. listopada 1904 (Dz. u. kr. Nr. 54.) postanawia:

Jak długo trwa gwarancya kraju w Art. I. powyższej uchwały z dnia 27. lutego 1899. (Dz. u. kr. Nr. 35.) określona, nie może stan kapitałów wkładkowych w gal. Kasie Oszczędności we Lwowie ulokowanych, przewyższyć sumy 100,000.000 koron.

Suma ta może być zmienioną tylko na podstawie uchwały Sejmu krajowego.

Przewodniczący:
Leo.

Sprawozdawca:
Loewenstein.

LW. 4921/09.

We Lwowie, dnia 9. października 1909.

Aleg 614

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o wniosku nagłym p. Laskowskiego i towarzyszy w sprawie sanacyi finansów krajowych.

WYSOKI SEJMIE!

Preliminarz budżetu na rok 1910 przedłożony Sejmowi przez Wydział krajowy wykazuje niedobór niepokryty przy zachowaniu dotychczasowej stopy dodatków podatkowych w sumie 13,480.666 K.—Uchwałami komisyi budżetowej podniesiono wydatki o 272 560 K, przez co niedobór wzrósł na 13,753.226 K. Z niedoborem miały do czynienia już budżety kilku ostatnich lat, pomimo dwukrotnego podniesienia dodatków w ciągu ostatnich kilku lat (1905, 1907 r.).

Powody niedoboru tkwią w nieuniknionym wzroście wydatków a niedostateczności wzrostu dochodów. Powody te wzrostu wydatków działać będą i nadal, owszem akcya ukrajowienia dróg, wzrastające potrzeby szkolnictwa, opieki nad zdrowiem ludności, podniesienia wytwórczości kraju, każą nam liczyć się z tem, że coroczny wzrost wydatków będzie nawet wyższym, niż bywał dotąd.

Przed laty kilku żywiono nadzieję, że wchodzące od r. 1911 w życie opłaty szynkarskie z początkową preliminowaną wydajnością wraz podatkiem od piwa 11 milionów koron, usuną niedobór i troski budżetowe. Dziś jest już jasnem, że same opłaty szynkarskie i podatek od piwa nie zdołają pokryć i usunąć niedoboru r. 1911; już tegoroczny niedobór czyni 13·7 mil., dalszy roczny przyrost wydatków szacuje Wydział krajowy na 3·6 mil. rocznie, razem czyniłyby niepokryte wydatki 17·3 mil. kor., na co nie starczy dochód z opłat i piwa 11 mil. kor. Pomimo przeto nowego znacznego dochodu z opłat szynkarskich, czekałby nas już na r. 1911 przeszło 6-milionowy deficyt, gdybyśmy nie mieli innych nowych źródeł dochodu.

Koniecznem i nieodwołalnem jest przeto zyskanie nowych dochodów. Poszukując ich, uznać należy za wykluczoną możność dalszej podwyżki obecnych dodatków do podatków. Stwierdzić bowiem należy, że już obecnie i absolutnie i relatywnie mamy bardzo wysokie, wprost za wysokie dodatki do bezpośrednich po-

datków. Galicya ma dodatki w wysokości 72 i 78%, Czechy około 55, Niższa Austrya około 30; gdybyśmy mieli dodatki w wysokości Czech, wynosiłby nasz deficyt w 1911 r. 24,400.000, przy dodatkach niższo-austryackich byłby deficyt nasz 31,400.000, na odwrót przy naszej stopie dodatków i przy opłatach szynkarskich i od piwa miałyby Czechy nadwyżkę w sumie 79,000.000 Niższa Austrya 87,000.000.

Przeciążenie Galicyi dodatkami wystąpi tem jaśniej, gdy uwzględnimy niższość naszej siły podatkowej. Ilustracyą tej siły jest wydatność grosza podatkowego, oraz łączna wydatność podatków. Wydatność grosza czyni u nas tylko 260.000, w Czechach i N. Austryi jest kilkakrotnie wyższą.

Zgodnie z nauką o mniejszej sile podatkowej niższych dochodów powinniśmy więc mieć niższe dodatki, niż kraje bogate, a wtedy wystąpiłby dopiero nasz deficyt w całej jaskrawej pełni. Jeżeli N. Austrya płaci przeciętnie około 30%, to Galicya jako dużo mniej zamożna winna płacić tylko 20—15%, a wtedy nasz deficyt przekroczyłby 40 mil. koron. Faktyczna wysokość dodatków naszych już obecnie utrudnia zdolność konkurencyjną przedewszystkiem naszego przemysłu.

Pamiętać dalej trzeba, że dodatki do podatków obciążają na rzecz kraju tylko pewne grupy dochodu, stąd brak im powszechności i równomierności, owych kardynalnych wymogów dobrego opodatkowania. — I ten znów wzgląd mówi stanowczo przeciw dalszemu podnoszeniu dodatków. Nie mogąc już liczyć na dalszą podwyżkę stopy dodatków, zwrócić się należy do pytania, czy może wzrost siły podatkowej nie zapewnia nam pośrednio wzrostu dochodu z podatków. Stwierdzić trzeba, że jest pewien wzrost dochodu, na r. b. liczymy na podwyżkę wydatności 8.000 K, ale wzrost ten jest u nas powolny, a liczne zarządzenia centralnego rządu wprost kwestyonują dalszy wzrost tego dochodu. Wystarczy przypomnieć podwyżkę taryf kolejowych, chwiejność gospodarczej polityki.

Ani przeto na dalszą podwyżkę dodatków ani na dostateczny wzrost ich wydatności liczyć nie możemy i to tem jest pewniejsze, mamy że już bardzo wysoki i wzrastający stan naszych dodatków gminnych i powiatowych.

Nowych przeto, innych potrzeba źródeł dochodu.

W poszukiwaniu za nowemi źródłami napotyka skarb kraju na trudności z prawnego i faktycznego ustroju monarchii całej wynikające. Sam fakt, że krajom przyznano z góry prawo tylko do 10% dodatków stwierdza, że rząd centralny co najmniej nie doceniał i nie rozumiał potrzeb i zadań krajowego samorządu, ale w fakcie tym możnaby upatrywać i objaw zawistnej niechęci dla rozwoju samorządu. Stąd też stopniowo wyrabiały się stosunki oparte na teoryi, jakoby państwo miało prawo wyłączne do wszystkich rodzajów podatków, a krajom prawa tego, warunkującego przecież ich spełnienie zadań, przyznać nie chciano, ograniczając go faktycznie do pewnych tylko grup podatkowego dochodu.

Doktryna ta fałszywego centralizmu zawiniła powolny i niedostateczny rozwój wielu spraw pieczy krajów powierzonych, bo kraje nie miały potrzebnych środków; zawiniła popadnięcie budżetów krajowych w niedobory, a będąc pozornie ultrapaństwową, działa w rezultacie antipaństwowo, bo wytwarza zgubny antagonizm między państwem a krajem, wytwarza opinię, że państwo, że rząd są hamulcem rozwoju kraju. A utrwalenie się takiej opinii jest dla państwa polityczną szkodą.

Wzrost zadań krajów a niedostateczność środków finansowych prowadziły do tego, że najpierw kraje starały się uzyskać i faktycznie uzyskały pewne nowe podatki — n. p. w Galicyi t. zw. opłatę od piwa — a dalej uzyskały kraje za równoczesnem zrzeczeniem się wszelkich dodatków w kraju do podatku osobisto-dochodowego udział w rezultatach podatków bezpośrednich (Art. IV. — XII. Ust. z 25. X. 1896. Nr. 220 Dz. pr. p.) oraz w myśl ustawy z 8. lipca 1901. Dz. p. p.

L. 86. udział w podwyższonym podatku od wódki. Ale i dochód z tych udziałów, których definitywne uregulowanie miało nastąpić w ciągu r. 1909, nie zaspakaja finansowej potrzeby krajów.

Obowiązek rządu definitywnego uregulowania powyższych udziałów krajów w podatkach państwowych w ciągu r. 1909, zarówno jak deficyty budżetów krajowych i grożący deficyt budżetu państwowego, wysunęły też zadanie reformy finansowej, niesłusznie „sanacyą“ finansów krajowych nazwaną.

Celem przygotowania tej sprawy zwołał rząd w marcu 1908 r. ankietę finansową, później wniósł dwa różne przedłożenia, obecnie już cofnięte, tak że nie mamy pozytywnego substratu, któryby zasadniczo i trwale przeprowadzał reformę finansową.

Wobec cofnięcia pozytywnych przedłożeń rządowych nie uważa komisya za wskazane w szczegółową zapuścić się ich krytykę. Podnosi jedynie ogólną uwagę, że miały zasadnicze błędy, gdyż najpierw widniała w nich błędna tendencya uszczuplenia finansowej autonomii krajów, traktowania ich jako proste dystrykty administracyjne rzekomo jednolitego społeczeństwa, z zupełnem zapoznaniem ich historycznych indywidualności, dalej nie realizowały zasady powszechności i równomierności obciążenia na rzecz krajów, wreszcie wprowadzając rozdział zebranych dochodów nie podług źródła, mogły wywołać krzywdę i antagonizmy poszczególnych krajów.

Komisya budżetowa i Sejm podzielają w całej pełni co do kierunku i sposobu reformy finansowej zdanie JEksc. Pana Marszałka krajowego, który zagajając Sejm, powiedział wśród oklasków Izby:

„Nie potrzebujemy dla zaspokojenia naszych potrzeb od nikogo ani pomocy, ani zasiłku, ani subwencyi. Nie chcemy, by ktokolwiek prócz nas samych do pokrycia potrzeb naszego kraju w budżecie krajowym zawartych, się przyczyniał, bo rozumiemy, że kto samorząd swego kraju wysoko ceni, kto się na jego rozwoju opierać pragnie, ten sam koszta samorządu ponosić musi, bez regresu do innych. Zarazem jednak logicznie nie możemy się zgodzić na to, by podatek, który my w jakiejkolwiek formie płacić będziemy, był użyty na sanacyę finansów innych krajów.

„Żądamy, by nam daną była możność pokrywania własnych wydatków dochodami z podatków, które jesteśmy gotowi uchwalić i które sami płacić będziemy. A gdyby z powodów kompetencyi ustawodawczej lub trudności technicznych podatki te musiały być uchwalone dla całego państwa, żądamy, byśmy otrzymali z tego źródła nie pewną subwencyę, lecz byśmy w tem, co te podatki przynoszą, mieli udział, odpowiadający ściśle temu, co kraj nasz z tytułu tych podatków zapłaci“.

Stanowisko to odpowiada zarówno zasadzie autonomicznej, jak słusznym zasadom finansowym. Zupełnie błędnem jest bowiem i wprost niesprawiedliwem, aby reformę finansów opierać na podwyżce podatku przeważnie tylko kilku i to mniej zamożnych krajów dotykającego i części tych rezultatów zabranych uboższym zużywać dla bogatszych. A toby nastąpiło ze szkodą Galicyi przy wyłącznem oparciu reformy finansowej na podwyżce podatków od wódki. Przeciw temu zwraca się też ustęp I. omawianego tu wniosku nagłego.

Podniesione tam żądanie pozostawienia całej podwyżki dochodu z wódki na rzecz kraju, jest tem więcej uzasadnionem i jedynie słusznem, iż rząd oświadczył, że pozostawia krajom prawo do podwyżki podatku od piwa. Dla krajów za-

możniejszych, w których piwo a nie wódka jest przeważającym artykułem konsumcyi szerokich kół, zostawił rząd w ten sposób źródło dochodu, zapewniające im w całej pełni sanacyę finansów kraju.

I tak n. p. podwyżka podatku od piwa z 1·70 na 4 K. przyniosłaby Niższej Austryi przeszło 15 milionów, Czechom 31 mil. K., a więc sumy poręczające potrzebny dla sanacyi finansów dochód. Prosta sprawiedliwość finansowej polityki wymaga, aby i nam pozostawiono takie źródło, któreby nam w słuszny sposób, jak to uczyni piwo dla krajów innych, sanacyę finansów umożliwiło i zapewniło. Inaczej będziemy musieli stwierdzić nierównomierność finansowej polityki rządu wobec potrzeb krajów; nierównomierność tę usunąć zdoła tylko pozostawienie nam takiego dochodu, który nam dla sanacyi własnej wystarczy, a to uczyniłoby w znacznej mierze pozostawienie nam całego dochodu z podwyższonego podatku od wódki; zarówno względy sprawiedliwości, jak równomierności w uwzględnieniu potrzeb krajów, przemawiają za tem naszem żądaniem.

Ustęp II-gi wniosku domaga się zapewnienia w najkrótszym czasie potrzebnych funduszów, a przynajmniej w tej wysokości, w jakiej były projektowane w projekcie rządowym z 28. kwietnia 1909. Komisya nie wchodzi tu w kreślenie projektu szczegółowego, uważa jednak za wskazane zaznaczyć, że wszędzie tylko jeden system podatkowy da się dobrze zrealizować. Państwo oparło się w Austryi na systemie podatkowym obejmującym podatki przychodowe, dochodowe, konsumcyjne i obrotowe. Ograniczanie krajów tylko do części podatków — co jednak ani statutami krajowymi ani konstytucyą państwa nie jest uzasadnione a dzieje się tylko via facti — musi utrzymywać ich słabość finansową a skutkiem braku powszechności i równomierności krajowego opodatkowania wytwarza przeciążenie podatkowe pewnych klas i źródeł dochodu; to też zasadniczo domagać się można udziału kraju w wszystkich podatkach. Wobec wysokiego już obciążenia dodatkami podatków przychodowych należy po dalszy dochód dla krajów zwrócić się do podatków konsumcyjnych i obrotowych. Wśród konsumcyjnych znów socyalne względy usuwają możność dalszego obciążenia soli, mięsa, nafty, cukru, jednak obok wódki, piwa i wina zostaje tytoń jako ważny przedmiot opodatkowania.

Nazwa i forma monopolu nie stanowi tu żadnej przeszkody. Albo monopol jest podatkiem a wtedy i my go możemy zaprowadzić, albo jest przedsiębiorstwem zobowiązanem do publicznego składania rachunków, skutkiem czego mamy prawo dodatków krajowych do należnego podatku zarobkowego. Prócz formalistycznych argumentów nic innego przeciw krajowym dodatkom do podatku tytoniowego podnieść nie można, zwłaszcza, że kraje zrzekają się na wyłączną rzecz państwa podatku dochodowego.

Reforma finansowa skuteczna dla skarbu państwa i kraju nie da się zrealizować dorywczem wyszukaniem jakiegoś podatku i przyznawaniem krajowi udziału w nim podług w parlamencie ułożonego klucza; prowadzi to do skutków zgubnych finansowo i politycznie. Finansowo bowiem zapewnia się zaledwie krótkotrwałą dostateczność dochodu, co nie zapewnia ani trwałej dostateczności ani równomierności i powszechności obciążenia, politycznie zaś działa taka droga szkodliwie, bo niedostateczność dochodów krajowych i pozory państwowej dotacyi prowadzą do odzywania się głosów szukających fałszywie wybrnięcia z finansowych kłopotów przez odstąpienie pewnego zakresu spraw krajowych na rzecz centralnego rządu. Taka jednak brakiem zdrowej polityki finansowej państwa wywołana reforma ustroju administracyi w kierunku państwowej centralizacyi musiałaby być za błędną i zgubną uznaną, i przeciw niej zawczasu stanowczo za-

strzedz się należy. Reforma ta winna uszanować potrzebami życia wskazane granice autonomii, winna liczyć się z ustrojem prawnym, społecznym i ekonomicznym państwa i krajów, winna pamiętać, że i dla krajów i dla państwa agendy samorządu a więc przedewszystkiem oświata i zdrowie oraz kultura gospodarcza nie są bynajmniej podrzędniejszego znaczenia, że więc zostawienie i zapewnienie dodatku środków finansowych na potrzeby krajów jest tak samo obowiązkiem państwa, jak zapewnienie środków pokrycia dla wydatków bezpośrednich państwa.

Zaznaczywszy to, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm, zastrzegając się przeciw opieraniu całej akcyi, zmierzającej do sanacyi finansów państwowych i krajowych, prawie wyłacznie na podwyższeniu podatku od wódki, domaga się, aby cała podwyżka podatku od wódki była przeznaczona jak w roku 1901, dla skarbów krajowych.

II. Sejm wzywa Rząd, ażeby bez względu na to, w jakich rozmiarach obecnie przeprowadzoną będzie zamierzona państwowa reforma skarbowa, zapewni w jak najkrótszym czasie możność sanacyi finansów krajowych, przeznaczając dla akcyi na ten cel na pierwszy rok fudusze przynajmniej w tej wysokości, w jakiej były przyznane w ostatnim projekcie rządowym z 28. kwietnia 1909, oraz zapewniając dalszy ich wzrost.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Milewski.

Ls. 5062/09.

We Lwowie, dnia 12. października 1909.

Aneg 615

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu rządowem, dotyczącem uwolnienia podatku osobisto-dochodowego, wprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896 Nr. 220 dz. pr. p. od wszelkich dodatków, podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego.

Wysoki Sejmie!

Na mocy artykułu XIII. ustawy państwowej z 25. października 1896 Nr. 220 dz. pr. p. o bezpośrednich podatkach osobistych mają miejsce opusty w państwowych podatkach realnych (gruntowym i domowym) tudzież przekazywania pewnych kwot z bezpośrednich podatków osobistych na rzecz funduszów krajowych tylko o tyle, o ile ustawodawstwo krajowe zrzeknie się prawa okładania państwowego podatku osobisto-dochodowego jakimikolwiek dodatkami, podlegającymi kompetencyi ustawodawstwa krajowego — w przeciwnym razie zaś przepadają te opusty względnie przekazania na rzecz skarbu państwowego. Te względy skłoniły Wysoki Sejm do uchwalenia ustawy z dnia 24. czerwca 1898 Nr. 75 dz. u. kr., zrzekającej się prawa nakładania owych dodatków do końca r. 1909. Powyższy termin r. 1909 obrany został dlatego, że wedle art. XII. cyt. ustawy państwowej z 25. października 1896 ma nastąpić definitywne oznaczenie wymiaru bezpośrednich podatków przychodowych najpóźniej w r. 1909, a tak samo mają być w r. 1909 na nowo uregulowane przekazywania na rzecz funduszów krajowych.

W wykonaniu powyższego postanowienia ustawy z 25. października 1896 przystępuje rząd obecnie do wydania nowego t. zw. prawa finansowego w drodze ustawodawczej, na czas aż do r. 1917, zamierzając przytem trzymać się dotychczasowej zasady, iż niezbędnym warunkiem korzystania i nadal z opustów podatkowych i przekazywania pewnych kwot funduszom krajowym jest dalsze zrzeczenie się okładania państwowego podatku osobisto-dochodowego jakimikolwiek dodatkami, podlegającymi ustawodawstwu krajowemu, a to celem zapobieżenia

obniżeniu finansowego efektu tego podatku, (patrz uwagi objaśniające do przedłożenia rządowego, aleg. 569). Wskutek tego wniósł rząd projekt ustawy krajowej, będący przedmiotem niniejszego sprawozdania, dążący do przedłużenia będącego w mowie zrzeczenia się dodatków do podatku osobisto dochodowego do końca roku 1917.

Zdaniem komisyi budżetowej nie może się kraj nasz, zwłaszcza w obecnem ciężkiem położeniu finansowem tak skarbu krajowego jak i podatników, narażać na to, by z d. 31. grudnia 1909 opusty podatkowe tudzież przekazy na rzecz funduszu krajowego choćby na chwilę ustały z powodu niedopełnienia warunku określonego art. XIII. ustawy z 25. października 1896. Suma opustów podatków realnych w ostatnich pięciu latach wynosiła pomiędzy 2,861.293 K a 3,009.762 K, suma przekazów zaś na rzecz funduszu krajowego poruszała się w cyfrze 701.038 K —1,879.381 K,—razem więc wpłynęło do kraju względnie pozostało w kieszeniach podatników pomiędzy 3,562.331 K a 4,889.143 K rocznie, podczas gdy cały przypis podatku osobisto-dochodowego w Galicyi wynosił w tychże latach pomiędzy 4,117.152 K a 5,619.771 K rocznie, tak że kraj nie mógłby mieć żadnego interesu finansowego w zarezerwowaniu sobie możności obkładania tego podatku dodatkami krajowymi w zamian za zrzeczenie się opustów i przekazów z funduszów państwowych.

Uwolnienie tego podatku od dodatków jest nadto jedną z premis akcyi podjętej przez Rząd a zmierzającej, jakkolwiek dotychczas w niedostatecznej mierze, do uzdrowienia finansów krajowych. Wobec zaś wspomnianego już oświadczenia Rządu, iż nadal obstawać będzie przy będącem w mowie uwolnieniu, niema, zdaniem komisyi, żadnego praktycznego celu czekać z uchwaleniem tego zwolnienia aż do chwili, w której nowy państwowy plan finansowy będzie już załatwiony w Radzie Państwa sankcyonowany przez Koronę.

Z tych powodów komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: dołączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Ustawa

z dnia . . . . . o uwolnieniu podatku osobobisto-dochodowego wprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896 Dz. ust. państwa Nr. 220, od wszelkich dodatków, podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Moc obowiązującą ustawy z dnia 24. czerwca 1898 (Dz. ust. kraj. Nr. 75) o uwolnieniu podatku osobisto-dochodowego wprowadzonego ustawą państwową z 25. października 1896 Nr. 220 dz. pr. p. od wszelkich dodatków, podlegających kompetencyi ustawodawstwa krajowego, przedłuża się niniejszem do końca r. 1917 pod tym warunkiem, że do tego czasu

1. opusty podatków realnych po myśli art. V. do XII. ustawy z dnia 25. października 1896 (Dz. u. p. Nr. 220) będą nieprzerwanie trwały lub też zostaną zastąpione definitywnem ustaleniem wymiaru podatków realnych po myśli art. XII. powołanej ustawy, i że

2. przysługujące funduszowi krajowemu w myśl art. V. do XII. ustawy z d. 25. października 1896 (Dz. u. p. Nr. 220). przekazanie będzie trwało lub też będzie zastąpionem innego rodzaju dodatkami rocznymi z funduszów państwowych, których wysokość nie może być mniejszą od przekazania z r. 1808.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ag 616

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła dr K. Paygerta z 28. września b r. w sprawie wezwania c. k Rządu, by przedłużył ważność refakcyi spirytusowej.

Wysoki Sejmie!

Poseł dr. Kornel Paygert postawił na posiedzeniu z 28. września bieżącego roku wniosek nagły, żądający uchwalenia następującej rezolucyi:

„Wzywa się c. k. Rząd, by refakcyi przyznawanej dotąd dla transportów spirytusu przeznaczonego do eksportu i wywozu do krajów alpejskich udzielał i nadal, a tem samem, by termin naznaczony na 31. grudnia bieżącego roku w Nr. 75 z b. r. Dziennika rozporządzeń kolejowych przedłużył na razie jak zwykle do końca kampanii to jest do 31. sierpnia 1910“.

Gorzelnictwo stanowi w kraju naszym bardzo poważne źródło dochodu, żywi bezpośrednio tysiące rodzin, daje chleb licznym rzeszom robotników zajętych przy uprawie kartofli i umożliwia tą uprawą lepsze obrabianie roli, a tem samem wpływa korzystnie na podniesienie rentowności gospodarstw. Odpady pozostające przy wyrobie spirytusu stanowią dla wielu gospodarstw jedyną prawie podstawę utrzymania bydła przez zimę, a w licznych wypadkach opasu bydła rzeźnego a tem samem wpływają nader korzystnie na produkcyę mięsa.

Więcej niż połowę swej rocznej produkcyi spirytusu musi Galicya wywozić po za swe granice, krajowa bowiem konsumcya wódek maleje a zużycie spirytusu dla celów przemysłu, dla wytwarzania siły lub światła ma ciasno u nas zakreślone granice, a to z powodu naturalnej konkurencyi naszych rodzimych płodów kopalnych, zwłaszcza ropy.

Rentowność przedsiębiorstw gorzelnianych a tem samem gospodarstw z niemi złączonych produkcyą kartofli i utrzymaniem lub opasem bydła zależy od ceny płaconej za surowy spirytus przez rafinerye. Na wielkich targach musimy zwalczać konkurencyę gorzelń węgierskich, mających o wiele korzystniejsze warunki produkcyi surowych płodów, więc lepiej od nas sytuowanych. Rafiinerye normują ceny surowego spirytusu nietylko stosownie do cen na targu światowym za rafinadę uzyskać się mogących, lecz i stosownie do kosztów zakupna i dostawy surowego spirytusu z miejsca produkcyi tegoż. W miarę zaś drożenia kosztów szukają wyrównania, obniżając ceny surowca.

Obecnie koszta transportu spirytusu surowego z stacyi galicyjskich do niektórych ważniejszych miejsc zbytu przedstawiają się w sposób następujący:

dla relacyi	koszta transportu 10000 kg w koronach według taryfy		
	obecnej normalnej	przyszłej normalnej	obecnej refakcyjnej
Stanisławów — Morawska Ostrawa	315	377	132
Stanisławów — Młody Bolesław	554	562	244
Husiatyn — Lwów	197	216	67

Już z tych przykładów wynika, iż refakcya wynosząca przeciętnie około trzech koron od hektolitra spirytusu a ważna nietylko dla transportu surowca do rafineryi na zachód od gorzelni położonej, ale w tej samej prawie wysokości i dla przewozu rafinady z naszych rafineryi na wywóz po za granice państwa lub do krajów alpejskich, wpływa nader korzystnie na unormowanie cen surowca. Nie ulega też najmniejszej kwestyi, iż zniesienie tej ulgi odbije się nad wyraz ciężko na produkcyi, tem ciężej, iż równocześnie konsumpcya spirytusu obniży się wskutek znacznego podniesienia podatku spożywczego, a na produkcyę bydła i mięsa inne równie niepomyślne czynniki oddziaływać zaczną. Strata na spirytusie wyniesie mniej więcej tyle, co przeciętna wysokość refakcyi; ponieważ tę przyjąć należy na mniej więcej trzy korony od hektolitra, przeto przy produkcyi spirytusu w kraju około 630.000 hl poniosą w razie zniesienia refakcyi producenci krajowi okrągło K 1,800.000 straty, a może i znacznie więcej.

Zwraca się wreszcie uwagę, iż od 1. stycznia 1910 wejdą w życie nowe, wyższe taryfy, że więc od tego czasu koszta normalnego frachtu jeszcze podrożeją.

Chcąc więc tak u nas dla gospodarstwa krajowego ważną produkcyę spirytusu od nader dotkliwej straty uchronić, stawia Komisya wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k Rząd, by refakcyi przyznawanej dotychczas dla transportów spirytusu przeznaczonego do eksportu, po za granice państwa i do wywozu do krajów alpejskich udzielał i nadal a tem samem by termin naznaczony na 31. grudnia 1909 w Nr. 75 z b. r. Dziennika rozporządzeń kolejowych przedłużył na razie, jak zwykle, do końca kampanii tj. do 31. sierpnia 1910.

Przewodniczący:
Brykczyński.

Sprawozdawca:
J. Brunicki.

Ls. 5121/09.

We Lwowie, dnia 13. października 1909.

A. g 617

Sprawozdanie

Komisyi dla reformy wyborczej o wniosku p. Tertila i tow. w sprawie trwałego urzędowania komisyi sejmowej dla reformy wyborczej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 19. października 1908 r. przekazał Sejm podpisanej komisyi wniosek p. Tertila i tow. w sprawie trwałego urzędowania komisyi reformy wyborczej dla wygotowania projektu zmiany sejmowej ordynacyi wyborczej.

Z uwagi, że przeprowadzenie takiej reformy wyborczej, któraby dała warstwom ludności dziś pozbawionym udziału w wyborze posłów do Sejmu, prawo wybierania tych posłów, uznają wszystkie stronnictwa Sejmu za sprawę zasadom słuszności odpowiadającą i pilną;

z uwagi, że sprawa ta wymaga dla swego pomyślnego załatwienia gruntownego i szczegółowego zbadania, a krótkość czasu obrad Sejmu nie pozwala na należytą, wyczerpującą i celową pracę komisyi wśród toczących się obrad sejmowych;

z uwagi dalej, że dla osiągnięcia pożądanego wyniku pracy koniecznem jest stałe współpracownictwo komisyi i Wydziału krajowego, co również w czasie obradowania Sejmu jest wielce utrudnionem;

z uwagi wreszcie, że wobec tych stosunków jedynie możność trwałej pracy komisyi może zapewnić pomyślne, interesom kraju odpowiednie załatwienie sprawy, a ogół społeczeństwa uspokoić, usuwając panujące wrzenia oparte na pozorze, że Sejm załatwienie sprawy przewleka;

Komisya dla reformy wyborczej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dołączony ./. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Głąbiński.

Sprawozdawca:
Loewenstein.

Ustawa

z dnia . . . . . 1909, dotycząca sposobu obradowania nad zmianą statutu krajowego i ordynacyi wyborczej sejmowej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Komisya dla reformy wyborczej wybrana przez Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, celem obradowania nad zmianą statutu krajowego i ordynacyi wyborczej sejmowej, może w czasie trwania obecnego peryodu sejmowego spełniać swe czynności także po zamknięciu sesyi Sejmu lub podczas jego odroczenia.

§. 2.

Zakres działania tej Komisyi odnosi się tylko do obradowania nad zmianą statutu krajowego i ordynacyi wyborczej sejmowej, a to w granicach zakreślonych regulaminem dla Sejmu krajowego.

Skoro komisya urzędująca w czasie zamknięcia lub odroczenia Sejmu ukończy swe czynności, zamknie ją Marszałek krajowy.

Z mocy osobnego Najwyższego rozporządzenia może zamknięcie lub odroczenie Komisyi nastąpić także przed ukończeniem jej czynności.

§. 3.

Komisya zamknięta z powodu ukończenia swych czynności (§. 2. al. 2.) lub odroczona Najwyższem rozporządzeniem

może na najbliższej sesyi podjąć napowrót swe czynności, skoro ją Sejm odrębną uchwałą do tego powoła.

W takim razie wejdą znowu w zastosowanie przepisy §§. 1. i 2.

Komisya zamknięta w drodze Najwyższego zarządzenia nie może napowrót podjąć swych czynności.

§. 4.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 5.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętnych.

LW. 124.936/09 We Lwowie, 23. listopada 1909.

Aleg 618

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przymusowego wcielenia gminy Chruślice do gminy administracyjnej Gołąbkowice. tudzież wyłączenia przysiółka Roszkowice ze związku gminy Gołąbkowice i wcielenia do gminy Naściszowa.

Wysoki Sejmie!

Gmina administracyjna Gołąbkowice, powiat Nowy Sącz, składa się z dwóch gmin katastralnych: Gołąbkowice i Roszkowice, oddzielonych od siebie częścią gminy m. Nowego Sącza, wskutek czego sprawowanie przez Zwierzchność gminną w Gołąbkowicach policyi miejscowej w owym przysiółku jest bardzo utrudnione, a poniekąd nawet niemożliwe.

Ze względu na słabą siłę podatkową Roszkowic, wynoszącą rocznie zaledwie 200 koron, nie ma ten przysiółek warunków do utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Wobec tego stanu rzeczy Rada powiatowa, na wniosek Wydziału powiatowego, uchwałą z 16. stycznia 1907., oświadczyła się za wyłączeniem, w myśl §. 3. ust. gminnej, z 12. sierpnia 1866. dz. u. kr. Nr. 19. w drodze ustawy krajowej, Roszkowic ze związku gminy administracyjnej Gołąbkowice i przyłączeniem do sąsiedniej gminy Naściszowej. Zarazem oświadczyła się Rada powiatowa za przyłączeniem w drodze ustawowej do gminy Gołąbkowice sąsiedniej gminy administracyjnej Chruślice.

Do powzięcia tej drugiej uchwały skłonił Radę powiatową wzgląd na okoliczność, że gmina Chruślice nie posiada dostatecznych wymogów do sprawowania nadal agend samoistnej gminy administracyjnej, gdyż liczy tylko 9 gospodarstw o sile podatkowej około 230 K. rocznie. Ów brak odpowiedniej ilości ludności powoduje, że członkowie Rady gminnej w Chruślicach są zmuszeni pełnić zarazem funkcye policyanta, posłańca pocztowego, polowego, oglądacza zwłok i bydła.

Nadto według pisma c. k. Starostwa z 20. lutego 1907., l. 4.228, do wyboru Reprezentacyi gminnej, składającej się z 8 radnych i 4 zastępców uprawnionych jest tylko 10. członków gminy.

Rada gminna w Chruślicach uchwałą z 15. grudnia 1906 sprzeciwiła się projektowanemu połączeniu z Gołąbkowicami, zaznaczając ogólnikowo, że jakkolwiek w Chruślicach jest tylko 9 gospodarstw, urzędowanie Reprezentacyi gminnej jest mimo to prawidłowe.

Aleg 618

Rada gminna w Gołąbkowicach, uchwałą z 13. grudnia 1906, oświadczyła się za przyłączeniem Chruślic natomiast nie zgodziła się na wyłączenie Ro-

szkowic. Również i mieszkańcy Roszkowic oświadczyli się przeciw wyłączeniu tego przysiółka z Gołąbkowic i wcieleniu do gminy Naściszowej, nie podali jednak żadnych rzeczowych motywów.

Rada gminna w Naściszowej, uchwałą z 24. stycznia, oświadczyła się w tej sprawie przychylnie.

W razie wyłączenia Roszkowic z Gołąbkowic i przyłączenia do Naściszowej, jak również w razie połączenia Chruślic z Gołąbkowicami, stosunki posiadania i własności pomienionych miejscowości nie ulegną żadnej zmianie.

Według bowiem wyciągów hipotecznych przysiółek Roszkowice nie posiada żadnego osobnego nieruchomego majątku i dobra. Jest on tylko współwłaścicielem parcel l. kat. 49/2 i 50 należących do kilku gmin i obszarów dworskich.

Również i gmina Naściszowa nie posiada żadnego majątku z wyjątkiem obligacyi długu państwa na 200 K., oraz renty papierowej Nr. 57.500 na 100 koron, należącej w połowie do Roszkowic.

Gmina Gołąbkowice jest właścicielką parcel ll. kat. 253 i 254 o obszarze trzydziestu kilku morgów, użytkowanych jako pastwisko wyłącznie przez mieszkańców Gołąbkowic, z wyłączeniem przysiółka Roszkowice.

Wreszcie gmina Chruślice prócz obligacyi długu państwa z r. 1872, Nr. 67.541 na 100 K., nie posiada żadnego innego majątku.

Wszystkie miejscowe i wyższe władze administracyjne i sądowe objawiły w tej sprawie przychylną opinię.

W szczególności c. k. Starostwo w Nowym Sączu pismem z 14. grudnia 1906., l. 39.660. Prezydyum c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu z 14. stycznia 1907., l. $\frac{35}{19/7}$ pr., c. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie pismem z 13. października 1909., l. $\frac{14.505}{3\ Z/9}$, c. k. krajowa Dyrekcya Skarbu pismem z 7. września 1909., l. 99.749; wreszcie c. k. Namiestnictwo pismem z 6. listopada 1909. III. l. 910/4 oznajmiło, że ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia przeciw przymusowemu połączeniu w drodze ustawy krajowej gminy Chruślice z gminą Gołąbkowice, jako też przeciw ustawowemu wyłączeniu przysiółka Roszkowic ze związku gminy Gołąbkowice i wcielenia do gminy Naściszowej.

Na podstawie przedstawionego stanu rzeczy, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o przyłączeniu gminy Chruślice do związku gminy administracyjnej Gołąbkowice, tudzież o wyłączeniu przysiółka Roszkowice ze związku gminy Gołąbkowice i wcieleniu do gminy administracyjnej Naściszowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dotychczasową gminę administracyjną Chruślice, powiatu nowosądeckiego, wciela się do związku gminy administracyjnej Gołąbkowice tego samego powiatu.

Art. II.

Przysiółek Roszkowice, tworzący osobną gminę katastralną, wyłącza się ze związku gminy Gołąbkowice i wciela się do związku gminy administracyjnej Naściszowa, powiatu nowosądeckiego.

Art. III.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, mają być rozwiązane dotychczasowe Rady gminne w Gołąbkowicach, Naściszowej i Chruślicach, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone nowe wybory do Rady gminnej w Gołąbkowicach i Naściszowej.

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L.W. 136.799/09 We Lwowie, dnia 14. grudnia 1909.

Aleg 619

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Kielanówka ze związku gminy administracyjnej Racławówka i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Wysoki Sejmie!

Przysiółek Kielanówka, należący do związku gminy Racławówka w powiecie rzeszowskim, wniósł prośbę o wyjednanie ustawowego wyłączenia z gminy macierzystej i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Za uwzględnieniem tej prośby przemawiają następujące okoliczności:

Odległość tego przysiółka, liczącego około 500 mieszkańców i około 90 gospodarstw, a tworzącego zwarte terytoryum, wynosi od Racławówki 3 do 6 kilometrów, wskutek czego sprawowanie przez Urząd gminny w Racławówce agend administracyjnych w pomienionym przysiółku jest bardzo utrudnione.

Jeszcze uchwałą z 24. czerwca 1906. zgodziła się Rada gminna w Racławówce na administracyjne wyłączenie Kielanówki i zarazem zawarła z mieszkańcami owego przysiółka układ co do rozdziału wspólnego majątku i dobra gminnego, przyznając na wyłączną własność przyszłej gminy pastwisko gminne w obszarze około 1 morgów, wartości 800 kor. z tem, że reszta wspólnego majątku, a mianowicie:

1) Kasa pożyczkowa, której stan z końcem roku 1908 wynosił 2.386 kor. 14 halerzy;

2) papiery i efekta, składające się z obligacyi długu państwa Nr. 380. i 44.228. na 1.100 kor. i

3) budynek kancelaryjny z urządzeniem

pozostanie wyłączną własnością gminy Racławówki, tudzież, że koszta utworzenia nowej gminy poniosą wyłącznie mieszkańcy przysiółka.

Podług przybliżonego preliminarza przysiółka, jako przyszłej gminy administracyjnej wynoszą:

wydatki	275 K.
własne dochody	40 „
niedobór	135 K.

na którego pokrycie wystarczy nałożenie 15% dodatku do podatków bezpośrednich przypisanych w przysiółku w kwocie 871 K. 71 h., co daje rękojmię, że nowa gmina będzie mogła podołać obowiązkom własnego i poruczonego zakresu działania.

Stwierdzić również należy, że i gmina Racławówka pomimo wyłączenia z niej Kielanówki podoła i nadal obowiązkom gminy administracyjnej.

Dotychczas bowiem dodatki do podatków na potrzeby ściśle gminne wynosiły przeciętnie 22%, zaś po wyłączeniu pomienionego przysiółka będą wynosić:

wydatki	434 K.
dochody własne	82 „
niedobór	352 K.

który znajdzie pokrycie w 25% dodatku od podatków przypisanych w Racławówce w kwocie 1.434 K. 12 h.

Rada powiatowa w Rzeszowie uchwałą z 6. czerwca 1908 poparła usilnie petycyę Kielanówki.

Również wszystkie tak miejscowe, jak wyższe władze administracyjne i sądowe złożyły w tej sprawie przychylne oświadczenie, w szczególności: c. k. Starostwo w Rzeszowie pismem z 18. października 1908 l. 38.250 i 3. grudnia 1908 l. 45.231, Prezydyum c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie pismem z 23. października 1908 $\frac{\text{Prez.}-4.277}{38}$, c. k. Sąd krajowy wyższy pismem 6. października 1909 l. $\frac{13.899}{3\ Z.9}$, c. k. krajowa Dyrekcya Skarbu we Lwowie pismem z 12. sierpnia 1909 l. 66.350, wreszcie c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 16. października 1909 l. 17.408/pr.

Wobec tego Wydział krajowy uznając potrzebę wyłączenia przysiółka Kielanówka ze związku gminy Racławówki i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o utworzeniu z przysiółka Kielanówka, należącego do związku gminy Racławówka powiatu rzeszowskiego, samoistnej gminy administracyjnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Kielanówka, o ile tworzy zwarte terytoryum, wyłącza się w tem zwartem terytoryum ze związku gminy Racławówka, powiatu Rzeszów, i tworzy się z niego samoistną gminę administracyjną pod nazwą Kielanówka.

Art. II.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, ma być Rada gminna w Racławówce rozwiązaną, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone wybory do Rady gminnej w Racławówce i Kielanówce.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. 113.818/09. Lwów, dnia 16. listopada 1909.

Reg 620

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy o utworzeniu z części gminy Krynica i części obszaru dworskiego w Krynicy nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Krynica zdrój".

Wysoki Sejmie!

Odezwą z dnia 13. października 1909 L. 17.661/pr. udzieliło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu pismo c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 11. października 1909 L. 26.565, którem toż Ministerstwo zażądało wprowadzenia do uchwalonego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 28. października 1908 projektu ustawy o utworzeniu gminy „Krynica zdrój" kilku drobnych poprawek, tyczących się cytatów ustaw powołanych w projekcie, zamieszczenia w klauzuli wykonawczej także Ministerstwa skarbu jako powołanego do wykonania ustawy i dodatku w artykule II. określającym granicę pomiędzy gminami Krynica wieś i Krynica zdrój, któryby zawierał postanowienie, upoważniające Wydział krajowy do sprostowania każdej różnicy, gdyby się okazała między stanem faktycznym, a wyliczonymi w artykule II. numerami parcel.

Uwzględniwszy zaproponowane przez Ministerstwo zmiany przedkłada Wydział krajowy pod ./. rzeczony projekt ustawy ponownie Wysokiemu Sejmowi i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ./. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o utworzeniu z części gminy Krynica i części obszaru dworskiego w Krynicy w powiecie nowosądeckim nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Krynica zdrój“.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Z gminy Krynica, powiatu nowosądeckiego, wydziela się część, która wraz z częścią obszaru dworskiego w Krynicy tworzyć będzie nową samoistną gminę administracyjną pod nazwą „Krynica zdrój“.

Pozostała część gminy Krynicy nosić będzie nazwę „Krynica wieś“.

Art. II.

Gminę „Krynica zdrój“ będzie stanowił obszar objęty następującemi granicami:

Począwszy od drogi powiatowej, oznaczonej l. kat. 18144 linia idąca potokiem Hawrań przez parcele l. kat. 12430, 12572, 12573, 12578, 12587, 12592, 12651/1, 12651/2, 12656, 12729, 12738, 12768, 12776/1, 12833, 12845, 12849, 12955, dalej pomiędzy drogą oznaczoną l. kat. 18156 a parcelą l. kat. 12956, dalej w kierunku północno-zachodnim między drogą oznaczoną l. kat. 18157 a parcelami l. kat. 12962, 12961, 12960, 12973, 12980, 12985, 13021/1, 13035/1, 13035/2, 13119, 13130, 13190, 13206, 13276, 13275, 13294, 13360, 13373, 13450, 13488, 13490, 13491, 14112, dalej pomiędzy parcelami l. kat. 14112 a 14113, 14178 a 14177, dalej między drogą oznaczoną l. kat. 18158 a parcelami l. kat. 14182, 14220, 14222, następnie pomiędzy parcelami l. kat. 14226 a 14227, 14226 a 14335, 14225 a 14336, dalej w kierunku północnym między drogą oznaczoną l. kat. 18159 a parcelami l. kat. 14367, 14366, 14364, 14352, 14386, 14466, 14471, 14484, 14558, 14569, 14579, 14558, 14577/2, 14577/1, 14652, 18160, 14654, 14662, 14667/1, 14765, 14840, 14848, 14849, 14967, 15003, 15010, 15166, 15167, 15168, 15151/2, 15209, 15213, 15355, 15357, 15452, 15451, 15446, 15512, 15507, 15503, 15610, 15607, 15703, 15701, 15771/1, 15771/2, 15772, 15858, 15860, 15856, 15855, 15958 i 15960, dalej od drogi powiatowej oznaczonej l. kat. 18144 w kierunku wschodnim potokiem Hawrań przez parcele l. kat. 12426 aż do ujścia

tegoż potoku do potoku Kryniczanki, oznaczonego l. kat. 18190, następnie pomiędzy potokiem Kryniczanka a parcelami l. kat. 3740, 3681, 3678, 3621, 3620, 3553, a stąd północną stroną drogi, oznaczonej l. kat. 18086, t. j. między tą drogą a parcelami gruntowemi l. kat. 3486/2, 3486/1, 18085, 3487, parcelami budowlanemi l. kat. 61, 62, parcelami gruntowemi l. kat. 3492 i 3493, następnie pomiędzy parcelami l. kat. 3193 a 3494, 3481 a 3480, 3411 a 3412, 3402 a 3401, 3336 a 3337, 3326 a 3325 3260 a 3261, 3249 a 3248, 3185 a 3186, 3182 a 3181, 3122 a 3123, 3111 a 3110, 3030 a 3031, 3015/2 a 3014/2, 3015/1 a 3014/1, 2766 a 2767, stąd zaś w prostej linii przez parcele l. kat. 2759, 2757, 2758, 2742, 2739, 2738, 18081, 2652, 2655, 2663, 2667, 2676/2, 2677/1, 2679/1, 2677/2, 2679/1 do południowo-wschodniego rogu parku „Smereczyna“ oznaczonego l. kat. 36, następnie między parcelą l. kat. 36 a parcelami l. kat. 2363, 2362, 2356, 2354, 2352, 2311, 2226, 2225, 2222, 2221/2, 2200, 2199, 2166, 2165, 2144, 2100, 2099, 2092, 2091, 2076, 2074/2, 2074/1, 2067, 2064, 2038, 2037, 2031, 2030, 2018, 2017, 2000/2, 2001/1, 1552, 1550, 1549 i 1537, stąd na wschód ku lasowi „Wojnaczka“ oznaczonemu l. kat. 1559, rozgraniczając parcele l. kat. 1536 i 1537, 1536 i 1538, 1535 i 1538, 1533 i 1539, 1532 i 1540, 1531 i 1540, dalej południową stroną lasu „Wojnaczka“ aż do drogi gminnej Krynica-Tylicz, oznaczonej l. kat. 18076, to jest między parcelą l. kat. 1559 a parcelami l. kat. 1540, 1541, 1544, 1545, 1558, 1997, 1996, 1995, 1994, 1993, 1992, 1989 i 1988, dalej północną granicą lasu „Zwadliwa“ oznaczonego l. kat. 1969/5, to jest między tą parcelą a parcelami l. k. 1561, 1562, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569 i 1583, dalej rozgranicza parcele l. kat. 1588 i 1587, 1596 i 1597, 1601 i 1603, 1617 i 1621, 1620 i 1621, 1620 i 1627, 1619 i 1627, 1619 i 1628, 1619 i 1629, 1618 i 1629, 1614 i 1629, następnie przecinając parcelę l. kat. 1629, biegnie pomiędzy parcelami l. kat. 18075 a 1639, 1651 a 1650, 1660 a 1662, 1677 a 1675, 1686 a 1688, 1700 a 1699, 1711 a 1712, dalej między parcelami l. kat. 1711 a 1721, 1710 a 1721, 1710 a 1722, 1722 a 1723, 1725 a 1749, 1744 a 1749, 1752 a 1749, 1752 a 1776, 1774 a 1776, 1779 a 1776. W tem miejscu przecina linia graniczna gminy „Krynica zdrój“ parcele l. kat. 1801 w kierunku granicy pomiędzy parcelami l. kat. 1774 i 1779 a 1776, następnie między parcelami l. kat. 1801 a 1802, 1802 a 1803, 1822 a 1821, 1824 a 1823, 1851 a 1852, 1373 a 1355, 1373 a 1356, 1371 a 1370, 1371 a 1366, 1299 a 1300, 1292 a 1299, 1293 a 1292, 1260 a 1261, 1230 a 1229, 1230 a 1136, 1231 a 1136, 1135 a 1136, 1135 a 1138, 1135 a 1132, 1133 a 1131.

W tem miejscu przechodzi granica przez potok Powlanki (Farbański), oznaczony l. kat. 18191, rozgranicza parcele l. kat. 1118 i 1098, przecina drogę oznaczoną l. kat. 18073 i biegnie między parcelami l. kat. 1102 a 1115, 1102 a 1116, 1108 a 1116, 1109 a 1116, 1110 a 1111, 1063 a 1111, 1063 a 1062, 1012 a 1013, 1012 a 1005, 1011 a 1005, 1005 a 965, 965 a 966, 962 a 965, 962 a 950, 959 a 950, 958 a 950, 953 a 950, 941 a 950, 938 a 928, 927 a 928, 760 a 759, 769 a 770, 774 a 773, 782 a 773, 782 a 753, 753 a 772, 754 a 757; stąd idzie granica pomiędzy drogą oznaczoną l. kat. 18071 a parcelami l. kat. 755, 749, 746, 740, 738, 737, 731, dalej między parcelami l. kat. 731 a 734, 731 a 719, 731 a 581, 580 a 581, 571 a 581, 570/1 a 582, 563 a 562, 451 a 452, 436 a 437, 434 a 435, 423 a 422, 380 a 381, 380 a 372, 380 a 79, 376 a 79, 376 a 78, 376 a 72, 71 a 72, 71 a 74, 111 a 109, 150 a 122, 158/2 a 122, 158/2 a 159, 182 a 179, 213 a 179,

213 a 212, 222 a 223, 222 a 239, 244 a 258, 252 a 257, 252 a 253 i 252 a 254. Stąd zwraca się granica gminy „Krynica zdrój“ na zachód i biegnie wzdłuż granicy gminy „Słotwiny“.

Upoważnia się Wydział krajowy do sprostowania każdej różnicy, gdyby się okazała między stanem faktycznym, a wyliczonymi w niniejszym artykule numerami parcel.

Art. III.

Podział majątku dotychczasowej gminy Krynica pomiędzy gminy „Krynica zdrój“ i „Krynica wieś“ oznaczony jest uchwałą Rady gminnej w Krynicy z dnia 25. sierpnia 1904, zatwierdzoną przez Radę powiatową w Nowym Sączu uchwałą z dnia 20. września 1904 L. 1956.

Art. IV.

Gmina Krynica wieś podlega i nadal przepisom ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 19.

Gmina Krynica zdrój podlega przepisom ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 51, z następującemi zmianami:

1. Budżet gminy i zakładów gminnych na następny rok administracyjny ma naczelnik gminy przedłożyć Radzie gminnej najpóźniej do końca lipca, a Rada gminna ma ten budżet wziąć pod obrady i uchwalić w ciągu miesiąca września.

2. W skład Rady gminnej wchodzą prócz radnych i zastępców wybranych stosownie do postanowień ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51 i przepisów ordynacyi wyborczej gminnej, nadto mianowani przez c. k. Namiestnictwo jako władzę zarządzającą zakładem zdrojowym w Krynicy w imieniu Funduszu religijnego, trzej radni i trzej zastępcy. Natomiast nie przysługa funduszowi religijnemu prawo być członkiem Rady gminnej bez wyboru na zasadzie §. 12 wspomnianej ustawy gminnej z tytułu podatków bezpośrednich, opłacanych w gminie Krynica zdrój.

Tych trzech radnych i ich zastępców powołuje c. k. Namiestnictwo na każdorazowy sześcioletni okres wyborczy reprezentacyi gminnej, ma jednak prawo także podczas trwania okresu wyborczego odwołać mianowanego członka Rady gminnej.

Gdyby w czasie sześcioletniego okresu urzędowania ubył który z powołanych radnych lub ich zastępców, będzie w jego miejsce powołany inny radny względnie zastępca, którego mandat będzie jednak trwał tylko do końca bieżącego okresu urzędowania reprezentacyi gminnej.

Powołani radni i ich zastępcy urzędują w każdym razie tak długo, dopóki nowo wybrana Reprezentacya gminna nie obejmie urzędowania.

Radnym i zastępcą nie może być osoba, która jest wyłączona lub wykluczona od obieralności do Reprezentacyi gminnej.

Powołani radni i zastępcy mogą mieć stałe miejsce zamieszkania poza obrębem gminy Krynica zdrój.

Rowołani radni i zastępcy posiadają wszelkie prawa i obowiązki na równi z wybranymi członkami Rady gminnej. Mianowani radni mogą też być wybrani członkami zwierzchności gminnej, o ile nie zachodzą okoliczności wyłączające ich od tego wyboru.

Powołany zastępca bierze udział w obradach i uchwałach Rady gminnej wówczas, jeżeli radny, dla którego on zastępcą ustanowiony został, nie jest obecny na posiedzeniu Rady gminnej.

Art. V.

Ordynacya wyborcza dla gmin z 12. sierpnia 1866 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 19 obowiązywać będzie także gminę „Krynica zdrój“ z tą zmianą, że obywatele honorowi tej gminy mają prawo wybierania w myśl §. 1 ust. 3 ordynacyi wyborczej dla gmin.

Art. VI.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostanie rozwiązaną Rada gminna w Krynicy, a kierownictwo tak gminy „Krynica wieś“ jak i gminy „Krynica zdrój“, będzie oddane tymczasowym zarządom, których skład oznacz. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Najdalej w sześć tygodni po objęciu urzędowania rozpiszą tymczasowe zarządy wybory do Rad gminnych.

Art. VII.

Gmina „Krynica zdrój“ stanowi zdrojowisko, a rejon zdrojowy obejmuje całą tę gminę.

Krajowa ustawa zdrojowa z dnia 11. października 1908 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 133 przestaje obowiązywać w gminie „Krynica zdrój“, a wszystkie sprawy zdrojowe w gminie „Krynica zdrój“ i zarząd funduszem taks zdrojowych załatwiać będzie reprezentacya tej gminy w poruczonym zakresie działania w sposób, który określi regulamin wydany przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym po wysłuchaniu Rady gminnej „Krynica zdrój“ przy analogicznem zastosowaniu zasadniczych postanowień obowiązującej krajowej ustawy zdrojowej.

Art. VIII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w trzy miesiące po dniu ogłoszenia.

Art. IX.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu, wyznań i oświaty oraz rolnictwa.

LW. 143771/09. We Lwowie, dnia 21. grudnia 1909.

Akt 621

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia części gruntów z gminy Zawadówka pow. Podhajce i przydzielenia ich do gminy Huta nowa pow. Buczacz.

Wysoki Sejmie!

Mieszkańcy gminy Huta nowa, powiatu Buczackiego, nabyli przed wielu latami znaczny kompleks gruntów położonych obecnie w gminie katastralnej i administracyjnej Zawadówka, powiatu Podhajeckiego, a mianowicie parcele gruntowe l. kat. 1.406/3 do 1.406/45, 1.406/47, 1.406/48, 1.406/49, 1.406/50, 1.406/51, 1.406/52, 1.406/54, 1.406/55, dalej 1.407/1 do 1.407/114, 1.408/1, 1.408/2, 1.409 i parc. bud. l. kat. 112. Kompleks ten, wynoszący obszar 148 morgów 751 s. kwadr. jest jednolity i graniczy z terytoryum gminy Huta nowa.

Jeszcze w roku 1903 wnieśli właściciele powyższych gruntów wspólnie z Reprezentacyą gminną w Hucie nowej petycyę o wyłączenie rzeczonego kompleksu ze związku gminy Zawadówki i przyłączenie do gminy Huty nowej podając w motywach, iż mimo, że nie korzystają z żadnych urządzeń gminnych w Zawadówce, muszą od tych gruntów opłacać na rzecz tej gminy dodatki do podatków i inne daniny ustawowe, że zanoszenie tych podatków i dodatków do c. k. Urzędu podatkowego w Podhajcach oddalonych od Huty nowej o 30 kilometrów, połączone jest ze znaczną stratą czasu i mitręgą, że w sprawach sądowych muszą również u ławać się do Podhajec, co zdarza się bardzo często, gdyż z powodu zatarcia granic katastralnych powstają ciągle nieporozumienia i wytaczane bywają spory w c. k. Sądzie powiatowym w Podhajcach.

Rada gminna w Zawadówce wezwana do oświadczenia się w tej sprawie, uchwałą z 7. listopada 1908, sprzeciwiła się projektowanemu wyłączeniu tych gruntów ze względu na znaczny ubytek w przyszłości dochodu z dodatków do podatków od pomienionych gruntów.

Natomiast tak Rady powiatowe w Podhajcach i Buczaczu, jak i wszystkie miejscowe i wyższe władze administracyjne i sądowe oświadczyły, że przeciw wyłączeniu pomienionych gruntów ze związku gminy Zawadówka i wcieleniu ich do gminy Huta nowa i nie zachodzą żadne przeszkody.

A w szczególności:

Rada powiatowa w Podhajcach uchwałą z 10. marca 1908, Rada powiatowa w Buczaczu z 31. marca 1908, c. k. Starostwo w Podhajcach

pismem z 24. czerwca 1909 l. 13.331, c. k. Starostwo w Buczaczu pismem z 25. maja 1909 l. 13.574, c. k. krajowa Dyrekcya Skarbu pismem z 9. września 1909 l. 91.415, c. k. Prezydyum Sądu krajowego wyższego pismem z 7. grudnia 1909 l. $\frac{31.341}{3\ Z\ 9}$, wreszcie c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 17. grudnia 1909 l. 20.763/pr.

Co do zarzutu podniesionego przez Radę gminną w Zawadówce zaznacza się, że wprawdzie projektowane wyłączenie spowoduje ubytek dochodów tej gminy z dodatków gminnych od pomienionych gruntów, ubytek ten jednak nie będzie tak znaczny, iżby przez to gmina Zawadówka w przyszłości nie mogła podołać obowiązkom ustawowym. Nadto grunta, o których mowa, pochodzą z parcelacyi byłego obszaru dworskiego, który jako wyłączony ze związku gminnego, nie opłacał żadnych dodatków gminnych.

Z uwagi na przedstawiony stan sprawy, Wydział krajowy uznając potrzebę wyłączenia w mowie będącego kompleksu gruntów ze związku gminy Zawadówki i wcielenia do gminy Huta nowa a tem samem i odpowiedniej zmiany granic między powiatami Podhajeckim i Buczackim, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o wyłączeniu pewnej części gruntów ze związku gminy Zawadówka powiatu Podhajeckiego i wcieleniu do związku gminy administracyjnej Huta nowa powiatu Buczackiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Wchodzące w skład gminy katastralnej Zawadówka, powiatu Podhajeckiego, parcele gruntowe l. kat. 1.406/3 do 1.406/15, 1.406/17, 1.406/18, 1.406/49, 1.406/50, 1.406/51, 1.406/52, 1.406/54, 1.406/55, dalej 1.407/1 do 1.407/114, 1.408/1, 1.408/2, 1.409 i parc. bud. l. kat. 112 wyłącza się ze związku gminy administracyjnej Zawadówka i wciela się do związku gminy administracyjnej Huta nowa powiatu Buczackiego.

Art. II.

Tem samem zmienione zostają odpowiednio granice okręgów Reprezentacyi powiatowej w Podhajcach i Buczaczu.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. 136.466|09. Lwów, dnia 7. grudnia 1909.

Aleg 622

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamierzonem powołaniu do życia akcyjnego Banku przemysłowego.

Wysoki Sejmie!

W roku 1902 złożył poseł Rutowski i towarzysze do laski marszałkowskiej dwa wnioski, mianowicie jeden z projektem ustawy, uwalniającej nowopowstające instytucye kredytowe, mające na celu zakładanie i finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych, od dodatków do podatków, oraz drugi wniosek z rezolucyą, wzywającą Wydział krajowy do wdrożenia rokowań z instytucyami finansowemi celem powołania do życia w kraju akcyjnego zakładu kredytowego z kapitałem wpłaconym najmniej 5 milionów K, którego głównym celem miałoby być powoływanie do życia i zakładanie przedsiębiorstw przemysłowych, finansowanie a zarazem rozwijanie i wspieranie istniejących zakładów przemysłowych. Zarazem zawierała rezolucya ta upoważnienie dla Wydziału krajowego do ewentualnego zawarcia prowizorycznej umowy, wymagającej sejmowego zatwierdzenia na następujących warunkach:

1) Do powstania takiego zakładu mógłby kraj przystąpić ewentualnie z udziałem miliona kor.;

2) przez pierwszych 6 lat mógłby się kraj zrzec dochodu od swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszy;

3) na pierwsze koszta założenia i finansowania zakładu kraj mógłby się przyczynić kwotą 50.000 kor.

W rok później komisya przemysłowa, do której Wysoki Sejm wnioski te odesłał, zdała o nich obszernie sprawę, kończąc powtórzeniem wniosków posła Rutowskiego.

Wysoki Sejm nie przychylił się jednak do tej propozycyi komisyi przemysłowej, lecz odesłał uchwałą z 3. listopada 1903 rzecz całą Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

W toku rozpoczętych przez Wydział krajowy badań i w toku usiłowań nawiązania próbnych rokowań z instytucyami finansowemi pozakrajowemi zapadła w dniu 12. listopada 1904 druga uchwała Wysokiego Sejmu, która nieczekając wyniku badań, polecała już Wydziałowi krajowemu „przyspieszenie badań względnie rokowań w sprawie powołania do życia ewentualnie przy pomocy kraju Banku przemysłowego“.

Rokowania nie dały wprawdzie na razie pomyślnego rezultatu, natomiast badania, prowadzone przy współudziale krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, a prowadzone wszechstronnie i wyczerpująco (Al. VII. do sprawozdania kraj. komisyi przemysłowej za czas od 1. lipca 1904 do 30.

czerwca 1905, str. 48 i nast.) wykazywały i konieczną potrzebę powstania takiej instytucyi wogóle i potrzebę przyznania jej ulg w dodatkach autonomicznych.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w tym przedmiocie, złożone Wysokiemu Sejmowi dnia 22. września 1905 L. 88.617, załatwione zostało uchwałą Wys. Sejmu, powziętą na posiedzeniu dnia 28. października 1908, a

„1. polecającą Wydziałowi krajowemu, żeby celem powołania do życia większego akcyjnego zakładu kredytowego, którego zadaniem będzie wspieranie rękodzieł i przemysłu domowego, jakoteż wogóle rozszerzenie, zakładanie i finansowanie krajowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, wdrożył rokowania z kołami finansowemi w kraju i zagranicą;

2. upoważniającą Wydział krajowy w tym względzie do prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia Sejmu krajowego, która może oprzeć się na następujących koncesyach ze strony kraju:

a) kraj mógłby przystąpić do takiego zakładu kredytowego z udziałem w kapitale akcyjnym,

b) przez kilka pierwszych lat kraj mógłby zrzec się dochodu od całości lub części swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszy,

c) kraj mógłby udzielić subwencyi na pierwsze koszta założenia i stinansowania zakładu.

Na wypadek zawarcia takiej prowizorycznej umowy poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, by wniósł projekt ustawy o ulgach w dodatkach autonomicznych do podatków dla takich zakładów".

Uchwała ta, stwierdzająca uznaną potrzebę powołania do życia przy współudziale kraju instytucyi finansowej o celach tam wskazanych, dała zarazem Wydziałowi krajowemu możność rozpoczęcia istotnych rokowań z kołami finansowemi w ramach zakreślonych wolą Wysokiego Sejmu.

Rokowania te, prowadzone przy współudziale wyznaczonych przez krajową komisyę przemysłową delegatów pp. Dra Lea, Battaglii, Benisa, Dattnera i Stesłowicza, przybrały konkretne kształty z chwilą nawiązania pertraktacyi z Dolno-austryackiem Towarzystwem eskontowem (Niederösterreichische Escompte-Gesellschaft). Już w toku rokowań przyszedł Wydział krajowy przedewszystkiem do przekonania, że kapitał akcyjny przyszłego Banku musi wynosić przynajmniej 10 milionów Kor. jeżeli Bank ma spełnić należycie te wszystkie zadania, które mu Wys. Sejm w uchwale zakreślił, a następnie, że decydujący wpływ kraju na bieg interesów Banku może być tylko wówczas zapewniony, jeżeli połowę kapitału akcyjnego kraj weźmie na siebie. Ostatecznym wynikiem rokowań jest prowizorycznie zawarta umowa, oparta na następujących zasadach:

Wydział krajowy imieniem kraju i Dolno-Austryackie Towarzystwo eskontowe poczynią starania o uzyskanie zezwolenia na założenie Towarzystwa akcyjnego z pełno wpłaconym kapitałem akcyjnym 10 milionów koron, rozłożonym na 25.000 sztuk na okaziciela opiewających akcyi po 400 kor.

Zaprotokołowana firma Towarzystwa ma brzmieć: Akcyjny Bank przemysłowy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, a jego siedzibą Lwów.

Towarzystwo, które ma prawo zakładać filie i agencye w kraju, a poza krajem za zezwoleniem Wydziału krajowego, ma za zadanie popierać ekonomiczny rozwój Galicyi na polu przemysłu, górnictwa, handlu i komunikacyi.

W tym celu ma Bank prawo:

a) przyjmować wkładki na rachunek bieżący wzamian za książeczki wkładkowe lub asygnaty kasowe;

b) zakładać i prowadzić publiczne domy składowe (towarowe i wolne składy), wystawiać warranty na złożone towary, zakładać i prowadzić zakłady do mierzenia i ważenia, tudzież składy dla przechowywania sądownie zajętych ruchomości;

c) nabywać i sprzedawać, brać w dzierżawę i wydzierżawiać, pośredniczyć w kupnie i sprzedaży nieruchomości i ruchomości, służących do celów przemysłu, górnictwa, handlu i komunikacyi, lub wreszcie na takie nieruchomości i ruchomości udzielać pożyczek;

d) prowadzić budowy, potrzebne dla wymienionych powyżej celów.

Wymienione powyżej interesa może Bank prowadzić na rachunek własny, lub osób trzecich, nadto może Bank w dowolny sposób uczestniczyć w obcych przedsiębiorstwach z dziedziny wymienionej, powoływać do życia tego rodzaju przedsiębiorstwa i zajmywać się wydaniem ich akcyi i obligacyi.

Nadto ma Bank prawo wydawać obligacye, fundowane na pożyczkach udzielonych dla wymienionych powyżej celów, lub na własnych papierach wartościowych, mających pupilarne bezpieczeństwo, lub wreszcie na będących w posiadaniu Banku lub u niego zastawionych papierach wartościowych albo obligacyach krajowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, dla których istnieje wpis prawa zastawu w publicznych księgach, lub których spłatę poręczył jeden z krajów austryackich albo wreszcie krajowa korporacya, uprawniona do pobierania dodatków.

Bank może wydawać obligi tylko do wysokości pretensyi w kapitale u dłużników, względnie do wysokości nominalnej wartosci papierów, służących za podkład, w żadnym razie nie może suma będących w obiegu obligacyi przewyższać pięciokrotnie wziętego wpłaconego kapitału zakładowego.

Kapitał akcyjny początkowy ustanowiono, jak wyżej podano na 10,000.000 K. Połowę tego kapitału tj. 5.000.000 K ma subskrybować i w pełni wpłacić kraj. Drugą połowę subskrybuje i wpłaca Dolno Austryackie Towarzystwo eskontowe. Kapitał akcyjny może być na wniosek Rady nadzorczej, za uchwałą Walnego Zgromadzenia i po uprzedniem zezwoleniu Wydziału krajowego podwyższony do 25,000.000 K przez wypuszczenie dalszych akcyi po 400 K, jednak wpłaconych nie poniżej pari. Ewentualne dalsze powiększenie kapitału akcyjnego wymaga prócz spełnienia wymienionych warunków nadto zatwierdzenia rządu.

Zarząd Banku sprawuje Rada nadzorcza i Dyrekcya, mianowana przez Radę nadzorczą, a złożona z dwóch lub więcej członków.

Rada nadzorcza składa się najmniej z 8-miu najwyżej z 12 członków. Trzech członków Rady nadzorczej mianuje Wydział krajowy, resztę wybiera Walne Zgromadzenie z pomiędzy akcyonaryuszy, uprawnionych do głosowania.

Na podstawie specyalnej umowy z Dolno-Austryackiem Towarzystwem eskontowem mianuje Wydział krajowy na pierwszych pięć lat połowę członków Rady nadzorczej, drugą zaś połowę wyznaczy Dolno-Austryackie Towarzystwo eskontowe; nominacya Dyrektorów i ich zastępców może nastąpić również tylko za obopólnem porozumieniem.

Radzie nadzorczej przewodniczy prezes, mianowany przez Wydział krajowy z grona członków Rady. W razie przeszkody zastępuje go jeden z dwóch wiceprezesów, wybranych przez Radę.

Prezes ma prawo wglądać we wszystkie czynności bankowe i brać udział w posiedzeniach Dyrekcyi z głosem doradczym.

Prawo brania udziału w posiedzeniach Rady nadzorczej — jednakże tylko z głosem doradczym — będzie mieć jeden z członków Wydziału krajowego, którego w tym celu Wydział krajowy wydeleguje.

Rada nadzorcza może wybrać z swego grona komitet wykonawczy, określić jego zakres działania i ustanowić pobory.

Walne zebranie zaś wybiera z pośród akcynaryuszy komitet rewizyjny z trzech członków złożony na przeciąg roku z obowiązkiem zbadania zamknięcia rachunkowego i bilansu i zdania Walnemu zebraniu sprawy o spostrzeżeniach i o rezultacie całej gospodarki.

Rok administracyjny Banku jest indentyczny z rokiem kalendarzowym. Z końcem każdego roku zestawia się bilans i rachunek zysków i strat.

Z czystego zysku wydzielać się będzie najpierw dywidendę dla akcyonaryuszy aż do wysokości 5% od wpłaconego kapitału, następnie przeznaczy się 5% na fundusz rezerwowy tak długo, dopóki tenże nie dosięgnie 30% nominalnej wartości emitowanych akcyi. Z pozostałej reszty otrzyma Rada nadzorcza 10% tytułem tantyemy, a 3% przekazuje się do funduszu zabezpieczenia obligacyi tak długo, dopóki fundusz ten nie dosięgnie 5% ogólnej sumy będących w obiegu obligacyi. Pozostałą jeszcze resztę czystego zysku, o ile Walne Zgromadzenie inaczej nie postanowi, rozdziela się między akcyonaryuszy jako superdywidendę.

Na akcye w imiennej wartości 5 milionów koron, subskrybowane i wpłacone przez kraj, przypadająca dywidenda i ewentualnie superdywidenda wpływa w ciągu pierwszych pięciu lat administracyjnych wyłącznie do funduszu rezerwowego.

W tem też postanowieniu mieści się główne świadczenie kraju na rzecz przyszłej instytucyi finansowej, a zarazem jest tą ofiarą ze strony kraju, która umożliwi wejście w życie zakładu kredytowego, jakiego się kraj domagał, a co jest zresztą wyraźnym warunkiem z Dolno Austryackiem Towarzystwem eskontowem ułożonym, które subskrybuje samo i wpłaca drugą połowę kapitału akcyjnego tj. 5,000.000 kor., z których 100.000 K odstępuje Bankowi krajowemu.

Atoli ofiara ta, umożliwiająca powstanie Banku przemysłowego stanowić zarazem będzie jego podwalinę, bo w ciągu pięciu lat stworzy mu poważny fundusz rezerwowy.

Licząc, że w tych pierwszych pięciu latach będzie tylko dywidenda wypłacaną w wysokości przewidzianej 5%, wyrazi się ta ofiara kraju cyfrowo na 250.000 K rocznie, a za 5 lat na 1,250.000 K, które równocześnie wcielone będą do funduszu rezerwowego.

Tak się przedstawia w ogólnych zarysach prowizoryczna umowa między Wydziałem krajowym a Dolno Austryackiem Towarzystwem eskontowem; Alegat. bliższe szczegóły, rozwijające te ogólne zasady zawiera załączony ⁄. zarys statutu, który wprawdzie przed ostatecznem jego zatwierdzeniem przez rząd może uledz pewnym modyfikacyom lub uzupełnieniom w szczegółach w drodze porozumienia Wydziału krajowego i Dolno Austryackiego Towarzystwa eskontowego z rządem, w zasadniczych jednak punktach żadnej zmianie uledz nie może.

Umowa powyżej streszczona odpowiada zdaniem Wydziału krajowego intencyom Wys. Sejmu, wyrażonym w uchwale z dnia 28. października 1908.

Przychodzi bowiem do skutku większy akcyjny zakład kredytowy o celach w uchwale wskazanych, nie będący wyłącznie przez kraj administrowanym zakładem, a jednak zapewniający Reprezentacyi krajowej pełny wpływ i na tok administracyi i na bieg interesów właśnie przez to, że dozwala Reprezentacyi kraju mianować w początkach, kiedy czujność jest najbardziej wskazaną, połowę członków Rady nadzorczej, dalej mianować prezesa Rady, który ma prawo wglądać we wszystkie czynności bankowe i brać udział w posiedzeniach Dyrekcyi.

Z upływem pięciu lat stosunek ten zmieni się wprawdzie o tyle, że Reprezentacya kraju mianuje tylko 3 członków, a resztę wybiera Walne Zgromadzenie z grona akcyonaryuszy. Nie trzeba jednak zapominać, że Wydział krajowy, który imieniem kraju dysponuje połową akcyi i Bank krajowy, któremu zastrzeżono z 5,000.000 subskrybuwanych przez D. A. Towarzystwo eskontowe akcyi za 100.000 K imiennej wartości, rozporządzają na Walnem Zgromadzeniu absolutną większością głosów przy wyborze członków Rady nadzorczej, komisyi rewizyjnej i t. p.

Za to uprzywilejowane stanowisko i za decydujący wpływ na bieg interesów, ma kraj przystąpić do Towarzystwa z połową początkowego kapitału zakładowego i zrzec się przez pierwszych pięć lat dochodów od tego kapitału na rzecz funduszu rezerwowego powstałej instytucyi.

Koncesye te, choć w cyfry nieujęte, przewidziane były w wspomnianej uchwale Wys. Sejmu pod a) i b); koncesya pod c) nie została do umowy wciągniętą.

Pozostaje kwestya dostarczenia kapitału 5,000.000 kor. wzamian za 12.500 sztuk akcyi. Przy stanie funduszu krajowego nie ma innego sposobu, jak tylko uzyskanie tego kapitału drogą pożyczki i wstawianie przez pierwszych pięć lat całego wydatku, potrzebnego na amortyzacyę i oprocentowanie w wydatki rubr. XIII. budżetu krajowego. Po pięciu latach roczny dochód, otrzymywany w formie dywidendy od akcyi, zrównoważy niewątpliwie roczny wydatek z tytułu amortyzacyi pożyczki.

Upraszając w końcowym wniosku o pozwolenie na zaciągnięcie pożyczki w wysokości 5 milionów kor. w gotówce, nie określa Wydział krajowy z rozmysłem formy tej pożyczki, gdyż nie chciałby wybraną formą, któraby

właśnie mogła się okazać mniej korzystną, narazić niepotrzebnie fundusz krajowy na straty, dające się łatwo ominąć w razie zachowania sobie swobodnej ręki. Wydział krajowy dołoży starania, by w danej chwili uzyskać dla funduszu krajowego jak najdogodniejsze warunki.

Wydział krajowy nadmienia przytem, że instytucya finansowa, z którą ma być zawarta definitywna umowa o kreowanie Banku przemysłowego, przyjęła zobowiązanie sfinansowania tej pożyczki, nie oznaczając oczywista kursu obligów, gdyż niewiadomą jest chwila, kiedy ta operacya może dojść do skutku. Wydział krajowy oświadcza już obecnie, że po otrzymaniu od Wys. Sejmu potrzebnego upoważnienia oznaczy kurs obligów, zgodny w danej chwili z kursem innych walorów krajowych i zgodzi się na wejście w życie Banku przemysłowego dopiero w tej chwili, kiedy Dolno Austryackie Towarzystwo eskontowe zgodzi się na sfinansowanie pożyczki po kursie oznaczonym przez Wydział krajowy.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego;

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy:

a) do zawarcia z Dolno Austryackiem Towarzystwem eskontowem umowy o powołanie do życia akcyjnego Banku przemysłowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie zasad w niniejszem sprawozdaniu zawartych;

b) do subskrybowania i wpłacenia połowy kapitału zakładowego, t. j. 5 milionów kor. w gotówce;

c) do zaciągnięcia w tym celu imieniem kraju pożyczki umarzalnej do wysokości 5 milionów kor. w gotówce.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl w. r.
Członek Wydziału krajowego.

STATUT

Akcyjnego Banku przemysłowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

I. Firma, siedziba, czas trwania i obwieszczenia Towarzystwa.

§. 1.

Akcyjny Bank przemysłowy dla Galicyi, na którego założenie otrzymał zezwolenie Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wraz z dolno austryackiem Towarzystwem eskontowem we Wiedniu, jest towarzystwem akcyjnem, mającem na celu prowadzenie wymienionych w §. 5. czynności pod następującą firmą zaprotokołowaną w rejestrach handlowych: (po polsku) „Akcyjny Bank przemysłowy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem", lub po niemiecku: „Aktien-Industriebank für das Königreich Galizien und Lodomerien samt dem Grossherzogtume Krakau".

§. 2.

Towarzystwo ma siedzibę we Lwowie i jest uprawnione tworzyć zakłady filialne i agencye w Galicyi, jak również w innych krajach w państwie i poza granicami państwa; do zakładania filii poza obrębem Galicyi jest potrzebnem zezwolenie Wydziału krajowego Królestwa Galicyi.

§. 3.

Czas trwania Towarzystwa jest nieograniczony.

§. 4.

Obwieszczenia Towarzystwa przychodzą do skutku z mocą obowiązującą za pośrednictwem „Gazety Lwowskiej" i „Wiener Zeitung".

II. Zakres działania Towarzystwa.

§. 5.

Towarzystwo ma na celu popieranie gospodarczego rozwoju Galicyi na polach przemysłu, rękodzieł, górnictwa, handlu i komunikacyi.

Towarzystwo jest uprawnione, o ile stosuje normy prawne, obowiązujące dla poszczególnych rodzajów czynności, załatwiać wszystkie, jakiekolwiekbądź do zakresu działania banku należące czynności.

W szczególności jest uprawnione:

a) Kwoty pieniężne na rachunek bieżący, na krótszy lub dłuższy termin przyjmować i wzamian wydawać książeczki wkładkowe lub oprocentowane, na nazwisko lub na okaziciela wystawione i na niemniej, niż na sto koron opiewające asygnaty kasowe, z oznaczonym terminem płatności lub płatne po wypowiedzeniu. Pierwsza wkładka na książeczkę wkładkową nie może wynosić mniej niż sto koron, a ogólna suma wkładek pieniężnych, wpłaconych na książeczki wkładkowe, nie może przekraczać potrójnej sumy każdocześnie wpłaconego kapitału akcyjnego wraz z funduszami rezerwowymi. Formularz książeczek wkładkowych i asygnat kasowych podlega zatwierdzeniu rządu, a ogólną sumę w obiegu będących książeczek wkładkowych i asygnat kasowych należy co miesiąc podawać do publicznej wiadomości.

b) Urządzać i prowadzić publiczne domy składowe (składy towarowe i publiczne wolne składy) wedle postanowień ustawy z 28. kwietnia 1889 Nr. 64. dz. p. p. pod warunkiem uzyskania potrzebnej do tego koncesyi, jak również i prywatne domy składowe; na złożone towary wystawiać warranty i pod warunkiem uzyskania osobnego zezwolenia urządzać i prowadzić zakłady do ważenia i mierzenia jak również składy dla sądownie zajętych ruchomości.

c) Nabywać i pozbywać nieruchome i ruchome przedmioty majątkowe w celach w ustępie 1. tegoż paragrafu wyszczególnionych, brać lub wypuszczać w dzierżawę, dawać na nie pożyczkę lub pośredniczyć w ich kupnie i sprzedaży.

d) Podejmować budowy w celach w ustępie 1. tegoż paragrafu wyszczególnionych.

Towarzystwo może prowadzić czynności w paragrafie tym wymienione na rachunek własny lub obcy; jest także uprawnione brać udział w jakiejkolwiekbądź formie w przedsiębiorstwach obcych, które zmierzają do celów w paragrafie tym wymienionych, jak niemniej powoływać do życia samoistne towarzystwa i przedsiębiorstwa tego rodzaju i przeprowadzać dla nich emisyę akcyi i obligacyi.

§. 6.

Towarzystwo jest również uprawnione wydawać bankowe zapisy długu (obligacye) w celach popierania przemysłu, handlu, górnictwa i komunikacyi, a mianowicie:

I. *a)* na podstawie pożyczek udzielonych w celach przemysłowych i handlowych, względnie w drodze cesyi nabytych, których oprocentowanie i umorzenie zabezpieczone jest przez przyrzeczenie zapłaty lub gwarancyę ze strony państwa lub jednego z królestw i krajów zastąpionych w Radzie państwa;

b) na podstawie będących we własnem posiadaniu papierów wartościowych, które nadają się do lokacyi pieniędzy pupilarnych, lub na podstawie pożyczek udzielonych wzamian za zastaw papierów wartościowych tego rodzaju.

II. *a)* Na podstawie pożyczek hipotecznych, udzielonych pod osobnemi, w §§. 58 do 63 statutu ustanowionemi warunkami na dobra nieruchome położone w granicach kraju, a służące przedsiębiorstwom przemysłowym, handlowym, górniczym lub komunikacyjnym, względnie na podstawie takichże, hipotecznie zabezpieczonych wierzytelności, nabytych w drodze cesyi;

b) na podstawie posiadania papierów wartościowych lub obligacyi tutejszokrajowych przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, dla których ustanowione jest prawo zastawu w księgach publicznych, lub które zabezpieczone są przyrzeczeniem zapłaty lub poręką ze strony jednego z królestw i krajów zastąpionych w Radzie państwa lub tutejszokrajowej publicznej korporacyi uprawnionej do pobierania dodatków, albo

c) na podstawie pożyczek wzamian za zastaw papierów wartościowych w rodzaju wymienionym pod *b)*;

d) na podstawie pożyczek, udzielonych w celach przemysłu, handlu, górnictwa i komunikacyi, powiatom, gminom lub innym tutejszokrajowym do nakładania dodatków uprawnionym publicznym korporacyom.

Do wydawania obligacyj na podstawie pożyczek wymienionych w tymże §. al. *d)* potrzeba w każdym poszczególnym wypadku zezwolenia Wydziału krajowego.

Obligacye wymienione pod liczbą I. tegoż paragrafu, mogą pod warunkiem, że nastąpi na podstawie §. 8. ustawy z 27. grudnia 1905, Nr. 213 dz. p. p. odpowiednie obwieszczenie Wysokiego c. k. Ministerstwa skarbu, być używane do lokowania kapitałów stanowiących własność fundacyi, zakładów stojących pod publicznym nadzorem, pocztowej kasy oszczędności, dalej pieniędzy pupilarnych, fideikomisowych, depozytowych, kaucyi służbowych i kupieckich; obligacye tego rodzaju mają być odrębnie od obligacyi wyszczególnionych pod liczbą II. zarządzane i prowadzone.

Obligacye mogą być wydawane tylko do wysokości kapitału dłużnego, który pożyczający winien jest z tych czynności Towarzystwu, względnie do wysokości wartości nominalnej papierów wartościowych służących za podkład, a ogólna suma obligacyi, będących każdocześnie w obiegu, nie może przekraczać pięciokrotnej sumy rzeczywiście wpłaconego kapitału akcyjnego.

Zresztą co do wydawania obligacyi mają zastosowanie specyalne przepisy umieszczone w tytule VIII. tegoż statutu.

III. Kapitał akcyjny.

§. 7.

Kapitał akcyjny Towarzystwa wynosi dziesięć milionów koron, rozłożonych na 25.000 sztuk pełno wpłaconych, na okaziciela opiewających akcyi po 400 koron; na wniosek Rady nadzorczej, na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia, po uprzedniem zezwoleniu Wydziału krajowego Królestwa Galicyi, który subskrybował i wypłacił połowę kapitału akcyjnego, to jest nominalną wartość 5,000.000 koron, może być kapitał akcyjny podwyższony w drodze emisyi pełnowpłaconych akcyj po 400 koron, aż do wysokości 25,000.000 koron.

Dalsze podwyższenie kapitału akcyjnego podlega uchwale Walnego Zgromadzenia i zezwoleniu wyżej wymienionego Wydziału krajowego, a nadto zatwierdzeniu c. k. Rządu.

Przy podwyższeniu kapitału akcyjnego nie mogą nowe akcye w żadnym wypadku być wydawane niżej pari.

§. 8.

nik A. Formularze akcyi podlegają zatwierdzeniu rządu i są sporządzone według załącznika A. Akcye są poznaczone bieżącymi numerami i zaopatrzone według załącznika A kuponami i talonami, opiewającymi na okaziciela. Do podpisania tychże wystarcza sporządzenie podpisów w drodze mechanicznej reprodukcyi.

IV. Organy zawiadowcze Towarzystwa.

A) Dyrekcya.

§. 9.

Dyrekcya Towarzystwa w myśl art. 227 do 241 kodeksu handlowego składa się z członków Dyrekcyi, mianowanych przez Radę nadzorczą.

§. 10.

Dyrekcya podpisuje firmę. Do ważności podpisu firmy niezbędnym jest podpis wspólny albo dwóch członków Dyrekcyi, albo jednego członka tejże i prokurzysty. Prokurzysta winien zawsze dołączyć do swojego podpisu dodatek wskazujący na prokurę.

Podpisy muszą być zaprotokołowane w sposób ustawą przepisany.

§. 11.

Członkowie Dyrekcyi są odpowiedzialni za prowadzenie czynności wedle postanowień art. 241. kodeksu handlowego.

§. 12.

Dyrekcya składa się z dwóch lub więcej przez Radę nadzorczą mianowanych członków, z których jednemu Rada nadzorcza zleca przewodnictwo w Dyrekcyi Towarzystwa.

Rada nadzorcza oznacza rozdział czynności pomiędzy poszczególnych członków Dyrekcyi, wykonuje kontrolę nad Zakładem i czuwa nad jego bezpieczeństwem.

Prezes Rady nadzorczej ma prawo wglądać we wszystkie czynności bankowe i brać udział w posiedzeniach Dyrekcyi z głosem doradczym.

§. 13.

Dyrekcya jest obowiązaną prowadzić interesy zakładu przy ścisłem przestrzeganiu statutu i uchwał, zgodnie ze statutem powziętych przez Walne Zgromadzenie i Radę nadzorczą.

Dyrekcya zastępuje Zakład we wszystkich czynnościach i umowach, tak w stosunku do władz, jak wogóle wobec osób trzecich, we wszystkich sporach prawnych, jako też sądowych rozprawach. Do doręczenia Zakładowi wezwań i innych doręczeń wystarcza doręczenie jednemu z członków Dyrekcyi.

§. 14.

Dyrekcya przedkłada wnioski Radzie nadzorczej co do mianowania, poborów, zawieszenia w urzędowaniu, oddalenia i spensyonowania wszystkich urzędników i sług. Także przy przekroczeniach dyscyplinarnych i służbowych przedkłada odpowiednie wnioski Radzie nadzorczej, a w nagłych wypadkach upoważniona jest samodzielnie zawieszać w urzędowaniu urzędników i sługi Zakładu.

[illegible] podlegają zarządzeniom Dyrekcyi.

§. 15.

Dyrekcya załatwia sprawy na podstawie kolegialnych obrad i uchwał, z czego ma być prowadzony protokół, który winien być podpisany przez obecnych członków.

Uchwały Dyrekcyi zapadają absolutną większością głosów. Przy równości głosów uchwałą staje się ta opinia, do której przyłączy się przewodniczący.

§. 16.

Przy końcu roku administracyjnego winna Dyrekcya zarządzić sporządzenie inwentarza aktywów i pasywów i zestawienie bilansu rocznego wedle przepisów kodeksu handlowego. Bilans i inwentarz przedkłada się Radzie nadzorczej do zbadania.

§. 17.

Członkowie Dyrekcyi mają prawo i obowiązek brać udział z głosem doradczym we wszystkich posiedzeniach Rady nadzorczej.

§. 18.

Członkowie Dyrekcyi, tak wybrani jak i mianowani, są każdej chwili odwołalni, bez szkody dla ich roszczeń wynikających z umowy służbowej.

Zawieszenie w urzędowaniu albo oddalenie jednego z członków Dyrekcyi może Rada nadzorcza tylko wtedy postanowić i zarządzić, jeżeli w posiedzeniu Rady nadzorczej co najmniej sześciu członków bierze udział, a co najmniej pięciu za tem głos oddaje.

B) Rada nadzorcza.

§. 19.

Rada nadzorcza mianuje Dyrekcyę Towarzystwa, dozoruje Dyrekcyę w prowadzeniu czynności i ma w szczególności baczyć, aby przy prowadzeniu czynności nie naruszono statutu.

§. 20.

Rada nadzorcza składa się najmniej z ośmiu, najwyżej z dwunastu członków. Wydział krajowy Królestwa Galicyi ma prawo mianować trzech członków Rady nadzorczej, do których nie mają zastosowania przepisy §§. 21. i 22. o członkach Rady nadzorczej z wyboru.

Nadto ma Wydział krajowy prawo wydelegować ze swego grona członka Wydziału krajowego, który może brać udział we wszystkich posiedzeniach Rady nadzorczej z głosem doradczym.

Wydział krajowy ma prawo każdej chwili odwołać jednego lub wszystkich mianowanych przez siebie członków Rady nadzorczej i mianować na ich miejsce innych, aż do liczby, do której przysługuje mu prawo mianowania; to samo prawo przysługuje Wydziałowi krajowemu Królestwa Galicyi także w tym wypadku, jeżeli mianowani przez niego członkowie Rady nadzorczej z jakiegokolwiek powodu ustąpią.

§. 21.

Resztę członków Rady nadzorczej wybiera Walne Zgromadzenie z pomiędzy akcyonaryuszy uprawnionych do głosowania. Czas urzędowania Rady nadzorczej wynosi trzy lata. Za pierwszym razem wybiera tych członków Rady nadzorczej Walne Zgromadzenie konstytuujące na przeciąg pięciu lat. Po upływie pięciu lat, część członków Rady nadzorczej, którą wybiera Walne Zgromadzenie, ma być wybrana na nowo i od tego czasu począwszy ustępuje co roku jedna trzecia część członków Rady nadzorczej z wyboru. Jeżeli liczba tychże nie jest przez trzy podzielną, wówczas oznacza się liczbę członków ustępujących bez względu na pozostającą resztę, pozostająca ewentualnie reszta ustąpić ma po upływie trzeciego roku. Jak długo nie wytworzy się porządek ustępujących według czasu urzędowania, rozstrzyga o tem los. Ustępujący mogą być wybrani ponownie.

Na wypadek śmierci lub ustąpienia jednego z członków Rady nadzorczej z wyboru przed upływem czasu urzędowania, ma być opróżnione miejsce prowizorycznie obsadzone przez pozostałych członków Rady nadzorczej z wyboru, wówczas, gdyby liczba członków Rady nadzorczej spadła poniżej cyfry minimalnej określonej statutem. Ponadto Rada nadzorcza z wyboru ma prawo uzupełnić się w drodze kooptacyi, aż do tej liczby maksymalnej, która zastrzeżona jest wyborowi przez Walne Zgromadzenie.

W takich razach należy akt wyboru przedłożyć najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia lub o rzucenia i przeprowadzenia nowego wyboru.

Kto wstępuje w miejsce członka ustępującego przed upływem czasu urzędowania, sprawuje swoje czynności aż do końca czasu urzędowania ustępującego.

Członkowie Rady nadzorczej z wyboru legitymują się wyciągiem z protokołu tego Walnego Zgromadzenia, na którem zostali wybrani, względnie na wypadek prowizorycznego obsadzenia miejsca w Radzie nadzorczej, wyciągiem z protokołu tego posiedzenia Rady nadzorczej, na którem zostali kooptowani, — natomiast członkowie Rady nadzorczej mianowani przez Wydział krajowy Królestwa Galicyi odnośnymi dekretami nominacyjnymi.

§. 22.

Każdy członek Rady nadzorczej z wyboru winien w przeciągu ośmiu dni od dnia wyboru złożyć w Towarzystwie na cały czas swojego urzędowania 50 akcyi wraz z niezapadłymi kuponami, które to akcye mają być tamże

przechowane aż do załatwienia rachunków odnoszących się do czasu urzędowania członka i nie mogą być przez składającego w przeciągu tego czasu ani obciążone, ani pozbyte pod utratą miejsca w Radzie nadzorczej. Dopiero po złożeniu powyższego depozytu może członek rozpocząć urzędowanie.

§. 23.

Na czele Rady nadzorczej stoi prezes, mianowany przez Wydział krajowy Królestwa Galicyi z pomiędzy członków Rady nadzorczej, każdocześnie na przeciąg trzech lat.

Dla zastępowania prezesa w razie przeszkody wybiera Rada nadzorcza z pomiędzy siebie dwóch zastępców (wiceprezesów) na przeciąg jednego roku.

Zastępcy prezesa mogą być po upływie roku wybrani na nowo.

Prezes i obaj wiceprezesi muszą być obywatelami austryackimi.

§. 24.

Rada nadzorcza rozstrzyga we wszystkich wypadkach, które w myśl powyższego statutu ani nie są zastrzeżone Walnemu Zgromadzeniu, ani nie należą do zakresu działania Dyrekcyi. Również orzeka w sprawie wszystkich wniosków przedkładanych przez Dyrekcyę i poleca Dyrekcyi wygotowanie wniosków w sprawie czynności poruszonych, a będących w zgodzie ze statutem, jak niemniej w sprawie zarządzeń leżących w interesie Towarzystwa.

§. 25.

Rada nadzorcza może według własnego uznania ustanowić regulamin swych czynności, a także nie naruszając postanowień art. 231. względnie 234. kodeksu handlowego wybrać z pośród siebie komitet wykonawczy i określić tegoż zakres działania, instrukcye i pobory.

Komitet wykonawczy składa się z trzech członków.

Rada nadzorcza orzeka o założeniu i zwinięciu filii lub agencyi, stawia na Walnem Zgromadzeniu wnioski: w sprawie podwyższenia kapitału akcyjnego przy natychmiastowej albo sukcesywnej wpłacie akcyi nowej emisyi, w sprawie zmiany statutu lub w sprawie rozwiązania towarzystwa. Rada nadzorcza oznacza sposób organizacyi filii i agencyi.

§. 26.

W szczególności podlegają uprzedniemu zatwierdzeniu Rady nadzorczej następujące sprawy:

1) Zakładanie przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i wogóle gospodarczych, tworzenie spółek akcyjnych i komandytowych i przystępowanie do nich;

2) zawieranie pożyczek, lub branie udziału w tychże;

3) kupno i sprzedaż nieruchomości;

4) określanie warunków przy udzielaniu kredytu;

5) oznaczanie wysokości sumy, która każdocześnie ma być umieszczona w papierach państwowych, przemysłowych lub wogóle wartościowych.

§. 27.

Rada nadzorcza mianuje członków Dyrekcyi i ich zastępców, jak również wszystkich urzędników i sługi Towarzystwa i oznacza wysokość poborów.

Rada nadzorcza może funkcyonaryuszom Towarzystwa udzielić prokury i przenieść zapomocą specyalnego upoważnienia prawo podpisywania poszczególnych działów czynności, na dwóch lub więcej pełnomocników (artykuł 48. kodeksu handlowego).

§. 28.

Rada nadzorcza zbiera się na zaproszenie prezesa, względnie wiceprezesa tak często, jak tego czynności Banku wymagają, co najmniej jednakowoż

sześć razy do roku; zaproszenie winno zawierać oznaczenie miejsca posiedzenia i przedmiotów mających przyjść pod obrady.

Ponadto musi być zwołane posiedzenie Rady nadzorczej na pisemny wniosek trzech członków Rady nadzorczej.

Za dowód zaproszenia służą recepisy listów lub telegramów, względnie własnoręczne poświadczenie odbioru.

§. 29.

Do ważności uchwał Rady nadzorczej jest wymaganem zgodne z przepisami i rychłe zaproszenie wszystkich członków Rady nadzorczej i obecność co najmniej pięciu.

W wypadkach nagłych może przyjść do skutku uchwała Rady nadzorczej także w drodze pisemnej lub telegraficznej.

Nieobecni członkowie Rady nadzorczej mogą się dać zastąpić przez jednego z obecnych w tym celu przez nich upoważnionego, jednakowoż jeden członek Rady nadzorczej nie może w charakterze pełnomocnika mieć więcej niż jeden głos.

§. 30.

Na Radzie nadzorczej zapadają uchwały absolutną większością głosów obecnych, względnie, jeżeli nieobecni członkowie Rady nadzorczej są zastąpieni przez obecnych i zastąpionych członków.

Przewodniczący głosuje razem na każdem posiedzeniu, a przy równości głosów uchwała nie przychodzi do skutku.

§. 31.

Z obrad i uchwał Rady nadzorczej winien być prowadzony protokół, który ma być podpisany przez przewodniczącego i jednego członka Rady nadzorczej.

§. 32.

Członkowie Rady nadzorczej mają prawo do zwrotu wydatków, wyłożonych w interesie Towarzystwa i otrzymują ponadto określony w §. 52. udział w zyskach, o którego podziale rozstrzyga Rada nadzorcza.

Ponadto należy się członkom Rady nadzorczej zwrot kosztów wynikłych z powodu podróży na Walne Zgromadzenie lub na posiedzenie Rady nadzorczej, względnie komitetu wykonawczego, jeżeli te nie odbywają się w ich zwyczajnem miejscu zamieszkania.

V. Walne Zgromadzenie.

§. 33.

Walne Zgromadzenie reprezentuje ogół akcyonaryuszów; uchwały tegoż obowiązują każdego akcyonaryusza i nie można przeciw nim wnosić ani sprzeciwu ani odwołania.

§. 34.

Walne Zgromadzenie może być zwyczajnem lub nadzwyczajnem.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ma się odbyć najpóźniej w miesiącu maju każdego roku, po raz pierwszy w roku 1911.

Ponadto należy Walne Zgromadzenie zwoływać w wypadkach przewidzianych ustawą i statutem, jak również zawsze wtedy, jeżeli tego wymaga interes Towarzystwa.

Także wtedy winno być zwołane Walne Zgromadzenie w przeciągu 30 dni, jeżeli taka zapadnie uchwała Walnego Zgromadzenia, albo jeżeli jeden lub więcej akcyonaryuszów, którzy przez zdeponowanie akcyj u Towarzystwa udo-

wodnią posiadanie dziesiątej części kapitału akcyjnego, zażądają zwołania Walnego Zgromadzenia w podaniu przez siebie podpisanem, a wyszczególniającem cel i powody zwołania. Akcyonaryusz lub akcyonaryusze, którzy mają prawo domagać się zwołania Walnego Zgromadzenia, mają również prawo żądać w podaniu przez siebie podpisanem z przytoczeniem powodów, aby na ogłosić się mającym porządku dziennym następnego Walnego Zgromadzenia umieszczono pewne sprawy; nastąpić to może wówczas, jeżeli z prawa tego zrobią użytek co najmniej na 14 dni przed ogłoszeniem zwołania Walnego Zgromadzenia.

Akcye, złożone przez akcyonaryuszy, domagających się zwołania Walnego Zgromadzenia, pozostają w depozycie Towarzystwa aż do odbycia tego Zgromadzenia.

§. 35.

Tak zwyczajne, jak nadzwyczajne Walne Zgromadzenia zwołuje Rada nadzorcza przez jednorazowe ogłoszenie w „Gazecie Lwowskiej“ i we „Wiener Zeitung“.

Umieszczenie tych ogłoszeń musi nastąpić co najmniej na 14 dni przed dniem przeznaczonym na Walne Zgromadzenie, przyczem nie wlicza się tego ostatniego dnia.

§. 36.

Przy zwołaniu Walnego Zgromadzenia ma być podany do wiadomości cel tegoż, przy możliwie dokładnem oznaczeniu poszczególnych przedmiotów, co do których mają zapaść uchwały. W szczególności należy podać w ogłoszeniu zamierzone zmiany statutów wraz z ich istotną treścią.

Dalej winno zawierać ogłoszenie zwołujące Walne Zgromadzenie oznaczenie miejsca i czasu Walnego Zgromadzenia, jak niemniej przepisy statutu co do tego, w jaki sposób akcyonaryusze mają wykazać uprawnienie do głosowania.

§. 37.

Walnemu Zgromadzeniu przewodniczy prezes Rady nadzorczej, gdyby tenże był nieobecnym jeden ze zastępców prezesa, a gdyby i tego nie było jeden z członków Rady nadzorczej oznaczony przez Radę.

Przewodniczący powołuje z pośród obecnych, a nie należących do Rady nadzorczej akcyonaryuszów dwóch skrutatorów i mianuje prowadzącego pióro.

§. 38.

Przedmiotem Walnego Zgromadzenia są tylko te sprawy, które są wymienione w obwieszczeniu zwołującem. Wyjątek stanowi wniosek zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

§. 39.

Dziesięć akcyi daje prawo do jednego głosu.

Prawo głosowania na Walnem Zgromadzeniu może akcyonaryusz wykonywać albo osobiście albo przez pełnomocnika, bez względu na to, czy ten ostatni jest akcyonaryuszem czy nie.

Kobiety wykonują prawo głosowania przez pełnomocników, małoletni lub osoby będące pod kuratelą przez swych zastępców ustawowych, spółki handlowe przez osoby powołane do zastępstwa ustawą lub pełnomocnictwem, wszystkie inne towarzystwa przez członka do tego upoważnionego, korporacye, instytuty i t. p. przez członka zarządu, przyczem ci zastępcy nie potrzebują być akcyonaryuszami.

§. 40.

Uprawnionymi do głosowania na Walnem Zgromadzeniu są ci akcyonaryusze, którzy najpóźniej na sześć dni przed Walnem Zgromadzeniem zdepo-

nują w miejscu oznaczonem w obwieszczeniu zwołującem akcye, uprawniające ich do głosu.

Akcyonaryusze, którzy w ten sposób udowodnią swoje prawo głosu, otrzymują karty legitymacyjne, brzmiące na ich nazwisko z wymienieniem liczby złożonych akcyj i przypadających na nie głosów.

§. 41.

Na Walnem Zgromadzeniu może być wtedy powzięta prawomocna uchwała, jeżeli jest reprezentowana co najmniej dziesiąta część kapitału akcyjnego.

Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają absolutną większością głosów.

Przy równości głosów uchwała nie przychodzi do skutku.

W sprawach, wymienionych w §. 44 punkt d) i e), może zapaść uchwała tylko na takiem Walnem Zgromadzeniu, na którem jest reprezentowanych co najmniej trzy czwarte ogólnej ilości wydanych akcyi, a mianowicie tylko większością dwóch trzecich zastąpionych głosów.

Gdyby na Walnem Zgromadzeniu nie mogły zapaść uchwały dla braku kompletu, wówczas ma mieć miejsce drugie Walne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, najpóźniej do dni 14. W tym wypadku tylko zaproszenie winno być ogłoszone co najmniej na 8 dni przed Walnem Zgromadzeniem, a złożenie akcyi, uprawniających do głosu ma nastąpić najpóźniej na trzy dni przed zwołanem Zgromadzeniem.

To drugie Walne Zgromadzenie uchwala prawomocnie bez względu na ilość zastąpionych głosów, na co wyraźnie należy zwrócić uwagę w obwieszczeniu zwołującem.

§. 42.

Wszystkie wybory odbywają się przez głosowanie pisemne zapomocą kartek, o ile Walne Zgromadzenie nie postanowi innego sposobu wyboru; skrutynium dokonują skrutatorowie (§. 37).

Jeżeli przy wyborach przy pierwszem głosowaniu nie osiągnie się absolutnej większości głosów, wówczas ma miejsce wybór ściślejszy pomiędzy tymi, którzy przy pierwszem głosowaniu otrzymali największą ilość głosów. Do ściślejszego wyboru bierze się podwójną ilość członków, którzy mają być jeszcze wybrani. Przy wyborach ściślejszych rozstrzyga większość absolutna.

Jeżeli przy wyborach ściślejszych dwaj kandydaci otrzymają równą ilość głosów, wówczas należy uważać za wybranego tego, kto z okazyi Walnego Zgromadzenia większą ilość akcyi zdeponował; jeżeli atoli obaj złożyli równą ilość akcyi, rozstrzyga między nimi los.

§. 43.

Z obrad Walnego Zgromadzenia prowadzi się protokół.

Protokół podpisuje przewodniczący i prowadzący pióro.

W protokole należy umieścić wszystkie wnioski, uchwały i wyniki obrad.

§. 44.

Do kompetencyi Walnego Zgromadzenia należy wyłącznie:

a) przyjęcie rachunków rocznych, uchwała o rozdziale czystego zysku i o absolutoryum dla Rady nadzorczej;

b) wybór członków Rady nadzorczej w myśl §. 20;

c) wybór komisyi rewizyjnej i oznaczenie wynagrodzenia dla jej członków (§. 45);

d) uchwała w sprawie zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa, podwyższenia lub zmniejszenia kapitału akcyjnego, jak wogóle w sprawie zmiany postanowień statutu.

Uchwała w sprawie warunków emisyi nowych akcyi przy podwyższeniu kapitału akcyjnego; określenie tych warunków, a w szczególności kursu emisyjnego może Walne Zgromadzenie przekazać Radzie nadzorczej;

e) uchwała w sprawie rozwiązania Towarzystwa, w szczególności także na wypadek połączenia Towarzystwa z inną spółką akcyjną (art. 215 i 247 kod. handl.).

Uchwały w sprawie emisyi nowych akcyi ponad 10,000.000 K wymagają uprzedniego zezwolenia Wydziału krajowego Królestwa Galicyi.

Uchwały w sprawie emisyi nowych akcyi ponad 25,000.000 K, albo w sprawie zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa wymagają zezwolenia rządu, a ponadto uprzedniego zatwierdzenia galicyjskiego Wydziału krajowego; uchwały w sprawie redukcyi kapitału akcyjnego, jako też w sprawie każdej zmiany statutu potrzebują do ważności zatwierdzenia rządu.

Rozwiązanie Towarzystwa przez zlanie się z innem Towarzystwem akcyjnem może nastąpić tylko za zezwoleniem rządu.

VI. Komisya rewizyjna.

§. 45.

Komisyę rewizyjną wybiera Walne Zgromadzenie na jeden rok; składa się ona z trzech członków i dwóch zastępców.

Ustępujący członkowie komisyi mogą być wybrani ponownie.

Członkowie komisyi rewizyjnej muszą być akcyonaryuszami. Za ich czynności wyznacza im Walne Zgromadzenie wynagrodzenie.

§. 46.

Komisya rewizyjna ma obowiązek zbadać zamknięcie rachunków i bilans i Walnemu Zgromadzeniu złożyć sprawozdania ze swoich spostrzeżeń i wyników prowadzenia czynności.

VII. Bilans, czysty zysk, dywidenda i fundusz rezerwowy.

§. 47.

Rok administracyjny Towarzystwa rozpoczyna się 1. stycznia, a kończy 31. grudnia.

Pierwszy rok administracyjny rozpoczyna się z chwilą zapisania do rejestru handlowego, a kończy dnia 31. grudnia tego roku, w którym zarejestrowanie nastąpiło.

Z końcem każdego roku administracyjnego zestawia się wedle przepisów ustawy i wedle reguł kupieckiego prowadzenia ksiąg zamknięcie rachunków, które ma się składać z obliczenia obrotu (rachunek zysków i strat) i z bilansu.

Zysk banku składa się z czystego dochodu, pozostałego po odliczeniu od dochodów banku wszystkich kosztów i strat.

Ze zysku wydziela się najpierw dywidendę dla akcyonaryuszy aż do wysokości 5% wpłaconego kapitału akcyjnego, następnie zalicza się 5% w myśl postanowień §. 50 na rachunek funduszu rezerwowego. Ze zysku pozostałego po odciągnięciu tych dwóch pozycyi otrzymuje Rada nadzorcza 10% jako tantyemę, a 3% przekazuje się do funduszu zabezpieczenia dla bankowych obligacyi, o ile są emitowane, tak długo, dopóki tenże nie wyniesie 5% ogólnej sumy, będących w obiegu obligacyi.

Pozostającą jeszcze resztę rozdziela się między akcyonaryuszy jako superdywidendę, o ile Walne Zgromadzenie innego użycia tej reszty nie postanowi.

Wypadająca w ciągu pierwszych pięciu lat na akcye w nominalnej wysokości 5,000.000 K, subskrybowane przez Wydział krajowy Królestwa Galicyi (§. 7. ust. 1), dywidenda lub superdywidenda, w jakiejkolwiek wysokości, przypada wyłącznie na rzecz zwyczajnego funduszu rezerwowego banku. Wraz z zamknięciem rachunków za pierwszy rok administracyjny należy przedłożyć Walnemu Zgromadzeniu definitywne obliczenie wszystkich kosztów założenia.

§. 48.

Dywidendę i superdywidendę wypłaca się co roku najpóźniej 1. lipca.

§. 49.

Dywidendy i superdywidendy, nie podjęte w przeciągu trzech lat od chwili płatności, przepadają na rzecz Towarzystwa na rachunek zwyczajnego funduszu rezerwowego.

§. 50.

Towarzystwo stwarza fundusz rezerwowy, który ze źródeł oznaczonych w tym statucie należy jako zwyczajny fundusz rezerwowy dotować stopniowo aż do wysokości 30% nominalnej wartości emitowanych akcyi.

Z chwilą kiedy fundusz rezerwowy osiągnie tę wysokość, zależy dalsze dotowanie od uznania Walnego Zgromadzenia.

Walne Zgromadzenie może postanowić pokrycie nadzwyczajnych strat z funduszu rezerwowego, o ile przez to tenże nie spadnie poniżej 10% kapitału akcyjnego. Sumę uzyskaną z nowej emisyi akcyi po odciągnięciu kosztów emisyi, należy złożyć w osobnym funduszu rezerwowym, który nazywa się „funduszem rezerwowym kapitału". Ten fundusz może być użyty na podstawie uchwały zwyczajnego Walnego Zgromadzenia na pokrycie nadzwyczajnych strat lub odpisów, pod żadnym warunkiem jednakowoż na wypłatę dywidendy.

Walne Zgromadzenie może również postanowić utworzenie nadzwyczajnych funduszów rezerwowych.

Wszystkie fundusze rezerwowe są własnością banku i są używane do czynności określonych statutem.

VIII. Bankowe zapisy długu (obligacye).

§. 51.

Obligacye mogą brzmieć na okaziciela albo na pewne nazwisko; w ostatnim wypadku są one, jeżeli opiewają na zlecenie, przez indos przenośne; mogą być wydawane przy rozmaitem oprocentowaniu i na rozmaite sumy, jednakowoż tylko w walucie koronowej i nie poniżej 200 koron. Mogą być wystawione albo z określonym, jednakowoż nie krótszym niż pięcioletnim i nie dłuższym niż dwudziestoletnim terminem wykupna albo z umorzeniem przez losowanie, a także może być ich spłata połączona ze stałemi premiami, pod warunkiem każdoczesnego zezwolenia ze strony rządu.

Obligacye wykupuje się w nominalnej wartości (al pari), a w razie wydawania ze zastrzeżeniem stałej premii, z doliczeniem tejże, bez potrąceń, w sześć miesięcy po wylosowaniu lub wypowiedzeniu.

Dyrekcya Towarzystwa oznacza stopę procentową jako też termin końcowy, do którego należy wykupić obligacye, a to zgodnie z terminem płatności wierzytelności pochodzących z pożyczek, na których są fundowane odnośne obligacye; następnie, pomijając zastrzeżone dla tych formularzy zatwierdzenie ze strony rządu (§. 52), — inne warunki emisyi, które ma się umieścić na formularzach bankowych obligacyi.

Zmiany stopy procentowej nie mogą się rozciągać na już wydane obligacye, chyba na wypadek dobrowolnej konwersyi.

§. 52.

W osnowie obligacyi należy umieścić warunki, pod którymi Towarzystwo zobowiązuje się wobec właścicieli tychże do oprocentowania i spłaty wyrażonego w nich kapitału.

Każdą obligacyę należy zaopatrzyć podpisem firmowym Towarzystwa i kontrasygnaturą komisarza rządowego.

Formularze obligacyi należy przedłożyć władzom rządowym do zatwierdzenia.

§. 53.

Wszystkie spłaty w kapitale i procentach na rachunek pożyczek fundujących obligacye, względnie dochody z kuponów i ze spłaty papierów wartościowych i obligów służących do zabezpieczenia bankowych obligacyi, należy osobno zarachowywać i osobno zarządzać, jako fundusz amortyzacyi względnie oprocentowania, a mianowicie oddzielnie dla odnośnych kategoryi bankowych obligacyi, wydanych w myśl §. 6. I. lub II.

§. 54.

Wykupno odnośnych kategoryi bankowych obligacyi następuje albo w drodze wypowiedzenia, albo losowania, lub ewentualnie przez kupno z wolnej ręki.

Wypowiedzenie może nastąpić każdej chwili, w rozmiarach oznaczonych przez Dyrekcyę zapomocą obwieszczenia w „Gazecie Lwowskiej“ i „Wiener Zeitung“; termin wypowiedzenia wynosi sześć miesięcy.

Losowanie ma się odbywać z reguły raz do roku.

Ilość bankowych obligacyi podpadających corocznie wylosowaniu oznacza Dyrekcya; odpowiadać ma ona co najmniej wysokości sum, wpłaconych na rachunek odnośnego funduszu amortyzacyjnego, wedle stanu tegoż z dniem 1. stycznia każdego roku, względnie wysokości spłat kapitału na poczet poszczególnych kategoryi, o ile fundusz amortyzacyjny nie został ewentualnie użyty do wykupna z wolnej ręki obligacyi w myśl następującego ustępu piątego.

Losowanie odbywa się we Lwowie w kasie Towarzystwa i ma być uwierzytelnione notaryalnym protokołem. Numery wylosowane należy ogłosić w przeciągu dni 14 wraz z podaniem terminu płatności.

W miejsce losowania Dyrekcya jest również uprawniona wycofywać z obiegu bankowe obligacye przez kupno z wolnej ręki, w miarę wpływów do odnośnego funduszu amortyzacyjnego, jeżeli obligacye można nabywać w wartości nominalnej albo poniżej tejże.

W miarę wysokości sumy spłaconej w drodze wykupna może losowanie odpaść w całości lub w części.

Bankowe obligacye spłacone przez wypowiedzenie względnie wylosowanie, jako też wycofane z obiegu w drodze kupna z wolnej ręki, mają być zniszczone w obecności c. k. notaryusza.

§. 55.

Procenta wypłaca się półrocznie z dołu za zwrotem kuponu w kasie Towarzystwa we Lwowie. Z upływem terminu, wyznaczonego na spłatę bankowych obligacyi ustaje ich oprocentowanie. Gdyby termin płatności nie przypadał na termin zapadłości kuponu bieżącego roku, wówczas wypłaca się ten ostatni pro rata.

Przy wykupnie należy zwrócić niezapadłe kupony, w przeciwnym razie będą one potrącone przy wypłacie.

Procenta nie podjęte w przeciągu trzech lat, i kapitał nie podjęty w przeciągu 30 lat od chwili zapadłości, przedawniają się i nie mogą być żądane.

§. 56.

Ogólna suma wypuszczonych zapisów długu każdej kategoryi (§. 6. I. lub II.) nie może wynosić więcej, niż suma wierzytelności, służących na ich pokrycie, względnie papierów wartościowych, służących jako zabezpieczenie.

Towarzystwo ma zatem obowiązek wycofać z obiegu odpowiednią ilość bankowych obligacyi, jeżeli suma niespłaconych wierzytelności zmniejszy się przez spłatę; jednakowoż Towarzystwo jest każdej chwili uprawnione anticipando wypuścić obligacye aż do wysokości dwóch milionów koron wzamian za złożenie w kasie Towarzystwa w gotówce sumy równającej się nominalnej wartości tychże, ze specyalnem przeznaczeniem na pokrycie odnośnej kategoryi obligacyi.

§. 57.

Za punktualne oprocentowanie i wykupno bankowych obligacyi (§. 6) ręczy Towarzystwo całym swoim majątkiem.

Dla zabezpieczenia oprocentowania i spłaty służą w pierwszej linii a tem samem tworzą specyalną kaucyę dla zaspokojenia roszczeń wynikających z tytułu bankowych obligacyi następujące wierzytelności, względnie papiery wartościowe i fundusze:

I. Dla bankowych obligacyi, wydanych na podstawie wyszczególnionych w §. 6, ustęp I. lit. a) i b) podkładów:

1. Wierzytelności przysługujące Towarzystwu z pożyczek tego rodzaju i służące za podkład albo wzięte w zastaw papiery wartościowe o pupilarnem bezpieczeństwie.

2. Wymieniony w §. 53, osobno zarządzany i zarachowywany fundusz amortyzacyjny względnie oprocentowania dla zapisów długu tego rodzaju, jakoteż ewentualnie własne obligacye, nabyte przez wypowiedzenie i spłatę pożyczek, aż do ich zniszczenia.

3. Osobno zarządzany fundusz zabezpieczenia dla bankowych obligacyi tego rodzaju, który tak długo należy każdocześnie dotować z rocznego zysku Towarzystwa (§. 47), aż nie dojdzie co najmniej do wysokości 5% ogólnej sumy będących w obiegu obligacyi tej kategoryi.

4. Majątek służący wedle §. 56. na specyalne pokrycie bankowych obligacyi tego rodzaju, w razie ewentualnej emisyi tychże, anticipando na tak długo, dopóki emitowane w ten sposób bankowe obligacye nie znajdą pokrycia w wierzytelnościach później nabytych.

II. Dla bankowych obligacyi, wydanych na podstawie podkładów wyszczególnionych w §. 6, ustęp II. lit. a) do d):

1. Wierzytelności przysługujące Towarzystwu z pożyczek tego rodzaju i papiery wartościowe oraz zapisy długu, służące za podkład lub wzięte w zastaw.

2. Wymieniony w §. 53, osobno zarządzany i zarachowywany fundusz amortyzacyjny względnie fundusz oprocentowania dla obligacyi tego rodzaju, jako też ewentualnie własne obligacye tego rodzaju, nabyte przez wypowiedzenie i spłatę pożyczek, aż do ich zniszczenia.

3. Osobno zarządzany fundusz zabezpieczenia dla bankowych obligacyi tego rodzaju, który tak długo należy każdocześnie dotować z rocznego zysku Towarzystwa (§. 47), aż nie dojdzie conajmniej do wysokości 5% ogólnej sumy będących w obiegu obligacyi tego rodzaju.

4. Majątek służący wedle §. 56 na specyalne pokrycie bankowych obligacyi tego rodzaju, w razie ewentualnej emisyi, anticipando na tak długo, dopóki emitowane w ten sposób bankowe obligacye nie znajdą pokrycia we wierzytelnościach później nabytych.

Co do tych przedmiotów majątkowych przeznaczonych w myśl powyższych postanowień na specyalną kaucyę bankowych obligacyi wydanych przez Towarzystwo, na których może być nabyte prawo hipoteczne, należy na podstawie oświadczenia, wystawionego przez Towarzystwo, uwzględnić w księgach publicznych charakter tychże, jako kaucyi dla zabezpieczenia roszczeń wynikających z tych bankowych obligacyi.

Jeżeli jako kaucya użyte być mają wierzytelności nie wpisane do ksiąg publicznych, wówczas należy o tem niezwłocznie uwiadomić dłużnika.

O ile jako kaucya służyć ma gotówka lub papiery wartościowe, należy przechowywać te przedmioty kaucyjne oddzielnie od reszty majątku pod wspólnem zamknięciem komisarza rządowego, przyczem ze zamknięcia może być każdocześnie uwolnioną pewna suma w gotowiźnie i papierach wartościowych, potrzebna do zaspokojenia bieżących potrzeb wedle uznania komisarza rządowego.

Wykluczone od użycia jako kaucya są te papiery wartościowe, w których nie można umieszczać majątku pupilarnego, z wyjątkiem tych papierów wartościowych, na podstawie których wydane zostały bankowe obligacye odnośnej kategoryi w myśl postanowień statutu (§. 6), a dalej z wyjątkiem własnych obligacyi tego rodzaju, o ile chodzi o kaucyę dla zapisów długu wyszczególnionych w §. 6, ustęp II. tegoż statutu.

Postanowienia co do udzielania pożyczek hipotecznych, nadających się do fundowania bankowych obligacyi.

§. 58.

Jeżeli na nieruchomość ma być udzielona pożyczka hipoteczna nadająca się do fundowania bankowych obligacyi, wówczas winno Towarzystwo zarządzić przedewszystkiem oszacowanie w sposób wzbudzający zaufanie rzeczywistej wartości odnośnej nieruchomości wraz z przynależnościami.

Oszacowanie należy powierzyć jednemu, a przy pożyczkach przenoszących sumę 50.000 K dwom zupełnie bezstronnym i wiarogodnym rzeczoznawcom, którzy mają przedsięwziąć oszacowanie wedle przepisów §§. 143 i 144 ustawy z 27. maja 1896 Nr. 79. dz. p. p., oraz regulaminu szacowania nieruchomości z 25. lipca 1897, Nr. 175 dz. p. p., jednakowoż bez interwencyi sądowej. Oszacowanie budynków fabrycznych i urządzeń maszynowych należy bez względu na wysokość pożyczki zlecać zawsze dwom rzeczoznawcom.

Z czynności szacowania ma być spisany protokół, w którym należy najdokładniej opisać części składowe nieruchomości z przynależnościami oraz wyraźnie wymienić, w jaki sposób i na podstawie jakiej ceny jednostkowej obliczono wartość ogólną.

Przy szacowaniu budynków i maszyn należy zwracać uwagę także na zmniejszenie wartości wynikające ze zużycia.

§. 59.

Pożyczki udzielone na realności fabryczne nadają się do fundowania bankowych obligacyi tylko wtedy, jeżeli budynki fabryczne są tego rodzaju, że mogą być bez wielkich trudności tak zaadaptowane i urządzone, że mogą być użyte albo na domy mieszkalne, albo dla innego rodzaju przemysłu, który w odnośnej okolicy już prosperuje albo wedle opinii rzeczoznawców stanowczo prosperować może.

Pożyczki na teatry, kopalnie i kamieniołomy nie nadają się do fundowania obligacyi.

§. 60.

Pożyczki przeznaczone do fundowania bankowych obligacyi mogą być udzielane tylko w wysokości określonej w §. 1374 kodeksu cywilnego, to jest na budynki tylko do połowy, na grunta do dwóch trzecich wypośrodkowanej wartości.

Przy oznaczeniu wysokości pożyczek hipotecznych na realności fabryczne może wartość maszyn, stanowiących przynależność tych realności tylko wtedy być brana w rachubę, jeżeli rzeczoznawcy stwierdzą, iż maszyny są niezbędnie potrzebne do prowadzenia odnośnego przedsiębiorstwa przemysłowego i w ten sposób są połączone z nieruchomością, że odłączenie i usunięcie byłoby połączone z trudnościami. Ale także i w tym wypadku nie należy brać w rachubę całej wartości maszyn oszacowanej przez rzeczoznawców, lecz tylko co najwyżej trzecią część tej wartości.

Także siła wodna stanowiąca przynależność realności fabrycznej może tylko co najwyżej w wysokości jednej trzeciej wypośrodkowanej wartości szacunkowej stanowić podstawę wymiaru pożyczki.

Na majątek fideikomisowy może być udzielona pożyczka tylko do trzeciej części oszacowanej wartości.

Przy sprzedaży przymusowej zarządzonej w celu zaspokojenia roszczeń Towarzystwa, należy stosownie do art. IV. litera c) rozporządzenia ministeryalnego z 28. października 1865, Nr. 110 dz. p. p., tę wartość przyjąć jako cenę wywołania, której użyto jako podstawę do obliczenia pokrycia dla udzielonej pożyczki.

§. 61.

Budynki obciążone wraz z przynależnościami należy zabezpieczyć od ognia, a ewentualnie od eksplozyi i innych szkód u takiego tutejszokrajowego Towarzystwa ubezpieczeń, na które się Towarzystwo zgodzi. Police asekuracyjne należy winkulować na dobro banku.

§. 62.

Przy udzielaniu pożyczek publicznym korporacyom upoważnionym do pobierania dodatków, należy żądać za każdym razem wykazaniem się uzyskanego zezwolenia, wymaganego przez ustawę.

§. 63.

Pożyczki, na których podstawie Towarzystwo emituje bankowe obligacye, mają być z reguły według ułożonego planu amortyzacyjnego oprocentowane i amortyzowane półrocznymi annuitetami; jednakowoż spłata kapitału może być także umówiona naraz albo ratami w obrębie określonych terminów spłaty, a to najkrócej w przeciągu pięciu lat, a najdłużej w przeciągu 20 lat.

Bank jednakowoż ma prawo w następujących tylko wypadkach żądać wcześniejszej spłaty kapitału albo części tegoż i zrobić użytek z wypowiedzenia:

a) Jeżeli rzeczoznawcy powołani przez Dyrekcyę stwierdzą, że wartość hipoteki zmniejszyła się w stopniu zagrażającym bezpieczeństwu pożyczki.

b) Jeżeli dłużnik nie wykaże się w oznaczonym terminie wyrównaniem bieżącej premii asekuracyjnej, procentów i amortyzacyi pożyczek hipotecznych poprzedzających pożyczkę bankową, podatków wraz z dodatkami, należytości lub innych publicznych danin, albo jeżeli nie dotrzyma terminu wyznaczonego mu przez bank do rozpoczęcia lub ukończenia odbudowy budynków lub maszyn uszkodzonych przez ogień lub eksplozyę.

c) Jeżeli dłużnik osobisty lub hipoteczny z powodu jakiejkolwiek powinności był bezskutecznie trzykrotnie upominany podczas ostatnich 3 lat.

d) Jeżeli jeden z wierzycieli otrzymał sądowe przyzwolenie na przymusową sprzedaż hipoteki.

e) Jeżeli otwarto konkurs do majątku dłużnika osobistego lub hipotecznego.

f) Jeżeli przedmiot prawa zastawu został pozbyty, albo wogóle nastąpiła zmiana w stosunkach posiadania lub własności odnośnie do przedmiotu prawa zastawu lub odnośnie do firmy dłużnika osobistego albo hipotecznego.

W każdym z wypadków wymienionych pod a) do f) ma bank prawo wypowiedzieć pożyczkę do dni 14.

Gdyby nie uiszczono w swoim czasie jakiejkolwiek umówionej raty pauszalnej albo wogóle innej zapadłej sumy, wówczas bank ma prawo natychmiast, bez wypowiedzenia i upomnienia, uznać zapomocą rekomendowanego pisma niezapłacony dotychczas kapitał albo część tegoż za zapadły i egzekwować zapłatę tegoż wraz z procentami i wszystkiemi należytościami ubocznemi.

Gdyby cały kapitał, albo część tegoż miała przyjść do spłaty poza zwykłemi ratami amortyzacyjnemi, oznaczonemi w skrypcie dłużnym, wówczas jest dłużnik obowiązany wyrównać bankowi stratę w procencie w wysokości przez Dyrekcyę oznaczonej, która jednakowoż nie może przenosić 3 procent sumy kapitałowej, będącej przedmiotem spłaty.

Dłużnik ma prawo wzamian za zapłatę wyżej wspomnianego odszkodowania wypowiedzieć bankowi pożyczkę albo część tejże po upływie sześciu lat, każdego czasu, na pół roku.

Jeżeli tylko część kapitału wypowiedzianą zostaje, wówczas może to nastąpić z mocą prawną tylko w ten sposób, że termin zapłaty wypada na umówiony termin zapadłości annuitetów, że następujące z kolei raty annuitetowe zostaną spłacone bez przerwy i że suma wypowiedziana równa się kilku, w planie amortyzacyjnym, po sobie następującym ratom amortyzacyjnym.

Jeżeli suma wypowiedziana nie zostanie spłacona w ciągu trzech miesięcy po upływie terminu wypowiedzenia, wówczas bank ma prawo uznać wypowiedzenie zapomocą rekomendowanego pisma za nieważne.

§. 64.

Papiery wartościowe użyte jako podkład dla wydać się mających (§ 6. I. *b* i II. *b*) bankowych obligacyi nie mogą w żadnym wypadku służyć za pokrycie powyżej swej nominalnej wartości.

Papiery wartościowe nadające się do użycia za zastaw (§ 6., I. *b* i II. *c*), mogą być przyjęte po kursie, oznaczonym każdocześnie przez Dyrekcyę, jeżeli nie stoją powyżej nominalnej wartości, w przeciwnym razie w wysokości swej wartości nominalnej.

IX. Rozwiązanie Towarzystwa.

§. 65.

Towarzystwo może być rozwiązane, pominąwszy wypadki przewidziane ustawą, tylko przez uchwałę Walnego Zgromadzenia, powziętą zgodnie ze statutem.

§. 66.

Na wypadek rozwiązania Towarzystwa przez uchwałę Walnego Zgromadzenia, oznacza ono sposób likwidacyi, mianuje likwidatorów, którzy mogą być powołani z pomiędzy akcyonaryuszów, albo z pomiędzy innych osób i postanawia o ich wynagrodzeniu. Mają oni przeprowadzić likwidacyę Towarzystwa w myśl ustawy, z tym dodatkiem, że pozbycie dóbr nieruchomych przez likwidatorów bez upoważnienia Walnego Zgromadzenia może nastąpić jedynie w drodze publicznej licytacyi.

Likwidatorowie winni są likwidacyę niezwłocznie rozpocząć i przeprowadzić i zdać sprawę najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu ze stanu interesów i z ich rozwikłania.

Z chwilą zamianowania likwidatorów ustaje działalność Rady nadzorczej.

Postanowienia o Walnem Zgromadzeniu i komisyi rewizyjnej pozostają w mocy także na czas trwania likwidacyi.

Zwołanie Walnego Zgromadzenia należy do likwidatorów.

X. Nadzór władz państwowych i postanowienia ogólne.

§. 67.

Towarzystwo podlega nadzorowi władz państwowych wedle istniejących ustaw i przepisów.

Władze państwowe mogą przysługujące im prawo nadzoru wykonywać przez komisarza rządowego, któremu przysługuje prawo wglądać w sposób prowadzenia czynności przez Towarzystwo, brać udział w Walnych Zgromadzeniach, jako też w posiedzeniach Rady nadzorczej i systować te uchwały, które, zdaniem jego, naruszają statut albo ustawę.

Dla kontroli bankowych obligacyi jest wymagany na nich podpis komisarza rządowego.

§. 68.

Z uwagi na zajęcie połączone z funkcyami komisarza rządowego, płaci Towarzystwo do kasy państwowej roczne wynagrodzenie pauszalne, w wysokości oznaczonej przez władze rządowe.

§. 69.

Do kosztów założenia mogą być zaliczone tylko wydatki efektywne, jak: koszta podróży, honorarya, należytości za inseraty, stemplowe i inne, koszta subskrypcyi i druku, jako też koszta sporządzenia i emisyi akcyi.

§. 70.

O ile statut powyższy nie wprowadza specyalnych postanowień, mają we wszystkich wypadkach zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z 27. grudnia 1862.

§. 71.

Towarzystwo korzysta ze wszystkich udogodnień, które przyznano Towarzystwom, trudniącym się interesami kredytowymi, ustawą z 10. lipca 1865 Nr. 55. Dz. p. p. Ponadto przysługują Zakładowi udogodnienia w myśl obowiązujących przepisów rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z 28. października 1865, Nr. 110. Dz. p. p. Zarazem postanawia się z powołaniem na artykuł IV. c) tej ustawy, że przy sprzedażach egzekucyjnych, prowadzonych przez Zakład, należy przyjąć za cenę wywołania tę wartość, którą przyjęto za podstawę w myśl §. 58. tego statutu przy udzieleniu pożyczki.

XI. Szczególne prawa Towarzystwa.

§. 72.

Towarzystwo używa w szyldzie i pieczęci herbu Królestwa Galicyi i Lodomeryi.

XII. Postanowienia przejściowe.

§. 73.

Po zatwierdzeniu powyższego statutu ze strony rządu, zwołują koncesyonaryusze Walne Zgromadzenie konstytuujące zapomocą jednorazowego ogłoszenia, przyczem nie ma zastosowania termin określony w §. 35.

Także nie mają zastosowania do powyższego Walnego Zgromadzenia te postanowienia statutu, które odnoszą się do deponowania akcyi i wydawania wzamian kart legitymacyjnych.

Na Walnem Zgromadzeniu konstytuującem należy dowieść subskrypcyi całego kapitału akcyjnego w kwocie dziesięciu milionów koron.

Walne Zgromadzenie konstytuujące może powziąć prawomocną uchwałę, jeżeli na niem jawi się osobiście lub przez pełnomocników co najmniej jedna czwarta wszystkich subskrybujących akcye, którzy reprezentują co najmniej jedną czwartą kapitału zakładowego; wybiera przewodniczącego i uchwala prostą większością głosów. Do uchwały w sprawie założenia Towarzystwa akcyjnego potrzeba ponadto zgody co najmniej jednej czwartej wszystkich subskrybentów, którzy reprezentują co najmniej jedną czwartą wszystkich wydać się mających akcyi.

Przedmiotem tego Walnego Zgromadzenia jest uchwała w sprawie założenia Towarzystwa akcyjnego na podstawie statutu, zatwierdzonego przez władze państwowe. Również ma Walne Zgromadzenie konstytuujące wybrać członków Rady nadzorczej na pierwszych pięć lat administracyjnych (§. 20.) i członków komisyi rewizyjnej na pierwszy rok administracyjny (§. 45.).

Uchwały Walnego Zgromadzenia konstytuującego wymagają notaryalnego uwierzytelnienia.

A

Wzór akcyi wraz z kuponem i talonem wedle §. 8. statutu.

(Do tekstu polskiego dołączony jest równobrzmiący tekst niemiecki).

Kapitał akcyjny 10 milionów koron.

400 koron Nr.....

Akcya

Banku przemysłowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

na

Czterysta (400) koron

waluty ustanowionej ustawą z 2. sierpnia 1892 Nr. 126 dz. p. p., zapewniająca posiadaczowi wszystkie te prawa do całego majątku i do dochodów akcyjnego Banku przemysłowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, które przysługują każdemu akcyonaryuszowi w myśl statutu Towarzystwa.

dnia

Akcyjny Bank przemysłowy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

I. KUPON. *Nr. akcyi*

Akcyjny Bank przemysłowy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wypłaci okaziciełowi tego kuponu tę dywidendę, która będzie wyznaczona za rok 19.....

TALON. *Nr. talonu*.....

Akcyjny Bank przemysłowy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyda okazicielowi tego talonu arkusz kuponowy, który ma być wystawiony dla tej akcyi w roku 19.....

LW. 135.737/09. Aleg 623

We Lwowie, dnia 7. grudnia 1909.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wyniku badań stosunków finansowych miast Brzeżany, Gorlice, Jaworów i Wadowice, tudzież Rohatyn.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 3. listopada 1908 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby „w myśl uchwały sejmowej z dnia 11. listopada 1905 zbadał stosunki miast Brzeżany Buczacz, Gorlice, Jaworów i Wadowice, które korzystają z prawa propinacyi pośrednio i względem dotacyi krajowej dla tych miast z chwilą zgaśnięcia prawa propinacyi przedłożył Sejmowi stosowne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej".

Powołana zaś uchwała z 11. listopada 1905 brzmiała: Sejm uznając trudności finansowe miast, objętych statutem organizacyjnym z r. 1889, które dotacyi z funduszów krajowych z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi nie mają, lecz z prawa propinacyi pośrednio korzystały, poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał potrzebę dotacyi tych miast z funduszów krajowych i przedłożył Sejmowi odnośny wniosek w czasie właściwym.

Spełniając powyższe polecenia przeprowadził Wydział krajowy odpowiednie badania na miejscu i rezultat tych dochodzeń przedstawia niniejszem Wysokiemu Sejmowi.

W uchwale z 3. listopada 1908 wyliczono wprawdzie miasta, podlegające ustawie z r. 1889, które pośrednio z prawa propinacyi korzystają, a tem samem pewien stały dochód z tego do końca roku 1910 będą miały, atoli miasto Buczacz również tam wymienione Wydział krajowy w swych badaniach pominął, gdyż Buczacz ani bezpośrednio, ani pośrednio z tego prawa nie korzysta. Skutkiem tego zaś dochodzenie ograniczyło się na zbadaniu stosunków w Brzeżanach Gorlicach, Jaworowie i Wadowicach.

Brzeżany nie posiadały wcale prawa propinacyi, posiadał je w mieście obszar dworski, który w r. 1890 otrzymał indemnizacyę. Miasto pobierało tylko

i pobiera dotąd opłaty kumunalne w wysokości 17 gr. od litra wódki a 9 gr. od litra szumówki i 1 K 52 gr. od hektolitra piwa.

Od r. 1890 dzierżawi miasto u c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego uprawnienia propinacyjne w mieście z przedmieściami i przysiółkami i w 9 okolicznych gminach. Za uprawnienie w mieście i na przedmieściach płaci miasto tytułem dzierżawy 39.000 K. rocznie, zaś za uprawnienia w 9 gminach 9.700 K. rocznie, razem tedy 48.700 K.

Wykonuje zaś miasto zadzierżawione prawo w ten sposób, że poddzierżawia uprawnienia w 9 gminach za kwotę przez siebie opłacaną t. j. za 9.700 K. rocznie, zaś w mieście i na przedmieściach za 102.100 K. rocznie łącznie z prawem poboru opłat komunalnych.

Idąc metodą, przyjętą w sprawozdaniu Wydziału krajowego o rozdziale $2^1/_4$ miliona K. pomiędzy 37 uprawnionych miast, da się obliczyć, że z kwoty 102.100 K. przypada 11.530 K. na opłaty, a 90.570 K. na propinacyę.

Z końcem roku 1910 kończy się miastu dzierżawa, a skutkiem tego nastąpi w dochodach miejskich ubytek roczny 90 570—39.000 = 51.570 K., zmniejszony o podatek zarobkowy w kwocie 5.900 K., zatem w ogóle *ubytek 45.670 K.* rocznie, o ile wskutek uzyskania prawa poboru wyższych opłat od dotychczasowych ubytek ten się nie umniejszy. Ubytek taki w budżecie rocznym 204.500 koron — jest to budżet roku 1909 — stanowi bardzo poważny bo przeszło 20 wynoszący procent.

Główne źródła dochodów prócz zysku z poddzierżawy prawa propinacyjnego stanowią:

Dochód z realności miejskich, placów i targowicy bydlęcej;

100% dodatek gminny od mięsa i wina, i wreszcie dochód z dodatku do podatków, wynosił on w r. 1909—30% przy wydatności *1 gr. w kwocie 570 K.*

Lwią część wydatków prócz zwykłego wydatku na administracyę, służbę sanitarną, policyę miejscową i straż ogniową stanowi spłata i oprocentowanie długów. Wydatek ten, wynoszący rocznie 41.300 K., stanowi 20% ogólnych wydatków; wydatek na szkoły, wynoszący 12.000 K., stanowi tylko 5·8% ogólnych wydatków.

Do długów, wynoszących pierwotnie 690.000 K., a w obecnej chwili po częściowej amortyzacyi jeszcze 536.000 K., wymagających jak powiedziano 41.300 K. rocznie na oprocentowanie i umarzanie, przybędzie w przyszłym roku nowy dług w kwocie 700.000 K., zaciągnięty głównie na budowę nowego gmachu dla sądu obwodowego wraz z kryminałem. Amortyzacyę i oprocentowanie tego długu pokrywać ma czynsz, jaki płacić będzie c. k. skarb państwa.

Do najpilniejszych potrzeb należą: dostarczenie mieszkańcom dobrej, zdrowej wody i oświetlenie miasta.

2) Gorlice posiadały do roku 1890 pospołu z obszarem dworskim prawo propinacyi w mieście. Prawo to, jako nie będące wyłączną własnością miasta, zostało wykupione, na miasto przypadająca część wyniosła 270.400 K.

Prócz częściowego prawa propinacyi na terytoryum gminnem posiadało miasto i posiada dotąd prawo poboru opłat komunalnych; wynoszą one obecnie po 22 K od hektolitra pędzonych napojów wyskokowych bez różnicy stopnia i po 2 K od hektolitra piwa. Opłaty te wydzierżawione są za rocznym czynszem 13.200 K, który nie jest wcale wygórowany i przedstawia rzeczywistą wartość tych opłat.

Od roku 1890 dzierżawi miasto od c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego uprawnienia propinacyjne w mieście Gorlicach i w 21 gminach za rocznym czynszem 55.858 K 60 gr.

Uprawnienia te miasto poddzierżawia za łącznym czynszem 94.169 K 46 gr. opłacając tytułem podatku 11 493 K, zatem dochód *netto* z poddzierżawy wynosi 82.676 K 46 gr.

Po roku 1910 wskutek wygaśnięcia prawa propinacyi ubędzie miastu to przedsiębiorstwo, ubędzie mu zatem wydatek na czynsz, a zarazem dochód z poddzierżawy, jednem słowem ubędzie mu zysk roczny w kwocie 82.676·46—55.858·60 = 26.817 K 86 gr.

Atoli w ubytku tym jest nietylko ubytek wskutek stracenia dzierżawy propinacyi w mieście, ale także wskutek stracenia dzierżawy w 21 gminach.

Obliczenie ubytku wskutek stracenia dzierżawy w samem mieście wobec łącznego zadzierżawienia i łącznego poddzierżawienia dokładnie przeprowadzić się nie da, można tylko dojść doń drogą prawdopodobieństwa przez wypośrodkowanie stosunku, w jakim zostaje czysty dochód z prawa propinacyi w Gorlicach, oznaczony swego czasu przez komisyę propinacyjną, do czystego dochodu w 21 gminach przez miasto wydzierżawionych i na tej podstawie obliczyć tak wartość czynszu z propinacyi gorlickiej przez miasto c. k. Dyrekcyi opłacanego jako też wartość czynszu z poddzierżawy.

Rachunek ten wykaże, że miasto wskutek utraty dzierżawy propinacyi w Gorlicach, poniesie ubytek w dochodach w kwocie 17.606 K.

Budżet miejski za ostatni rok wykazywał wydatki w kwocie 173.000 K. i zamykał się niedoborem 22.200 K., pokrytym 50% dodatkiem gminnym do podatków przy wydatności *1 grosza w kwocie 444 K.*

Prócz wydatków ogólnych administracyjnych, sanitarnych i policyjnych wydaje gmina na szkolnictwo 20.500 K., co stanowi blisko 12% ogółu wydatków, na oprocentowanie i spłatę długów 14.320 K. (8·3%), czemu przeciwstawić należy dochód 6.532 K. jako odsetki od kapitału zakładowego.

Za kapitał, uzyskany z wykupna prawa propinacyi, wybudowano rzeźnię, budynek dla c. k. starostwa, dla poczty, szkołę wydziałową żeńską, strażnicę pożarną, obecnie przerobioną na chwilowe pomieszczenie 4 klas gimnazyalnych, bazary i założono park miejski.

Pragnąc w Gorlicach koniecznie mieć gimnazyum, zobowiązała się gmina wystawić własnym kosztem budynek, dać całe wewnętrzne urządzenie, a następnie pokrywać koszta konserwacyi nie pomna tego, że ją czeka konieczna budowa dwóch szkół ludowych męskiej i żeńskiej, że budynek magistracki w bardzo złym stanie, że mieszkańcom brak dobrej wody, że wreszcie oświetlenie bardzo wiele pozostawia do życzenia. Ogrom tych wydatków w stosunku do środków dyspozycyjnych sprowadził niestety po niewczasie oprzytomnienie, zwłaszcza, gdy się pokazało, że budynek gimnazyalny bez gruntu, którego gmina nie ma, i bez wewnętrznego urządzenia kosztować będzie 315.000 K., a z gruntem i wewnętrznem urządzeniem z pewnością dosięgnie kwoty 400.000 K., że dalej koszt budynków dla 2 szkół ludowych wyniesie conajmniej 100.000 K, że wreszcie kwestya dostarczenia mieszkańcom dobrej wody również niebawem musi być rozwiązaną, że naostatek dziś przy zysku z przedsiębiorstwa propinacyjnego dodatek gminny wynosi już 50%.

3) Jaworów posiadał do roku 1890 prawo propinacyi łącznie z obszarem dworskim. Z wynagrodzenia otrzymanego z wykupna, posiada miasto jeszcze 265.000 K., ulokowanych w papierach wartościowych, przynoszących 10.600 K. ro-

cznie tytułem odsetek. Prócz częściowego prawa propinacyi posiadała gmina i posiada dotąd prawo poboru opłat komunalnych w nieznacznej stosunkowo wysokości, gdyż wynoszą one po 2 K. od hektolitra piwa, a po 63 gr. od garnca spirytusu tj. po 15 K. 75 gr. od hektolitra.

Z przeniesieniem prawa propinacyi na c. k. Dyrekcyę funduszu propinacyjnego zadzierżawiła gmina u c. k. Dyrekcyi uprawnienia propinacyjne w mieście i 12 gminach za łącznym rocznym czynszem 46.000 K.

Uprawnienia te wraz z prawem poboru opłat komunalnych w mieście poddzierżawiła gmina za łącznym rocznym czynszem 71.000 K.

Z chwilą zaprzestania tego przedsiębiorstwa będzie gmina miała ubytek w dochodach w kwocie 25.000 K. (podatku gmina nie płaci) zmniejszony o wartość opłat komunalnych.

Wobec tego, że gmina dzierżawi propinacyę w mieście i 12 gminach za ryczałtową kwotę i poddzierżawia wszystkie te uprawnienia również za ryczałtową kwotę z dodaniem jeszcze do tego prawa poboru opłat w mieście, obliczenie, ile gmina zyskuje na samej propinacyi miejskiej, przedstawia jeszcze większe trudności, niż w Gorlicach i tylko drogą prawdopodobieństwa da się uskutecznić.

Idąc tą drogą a nadto obliczając wspomnianą przy Brzeżanach metodą wartość opłat komunalnych otrzymamy, że tytułem dzierżawy, opłacanej c. k. Dyrekcyi, przypada na propinacyę z miasta 33.764 K., że z poddzierżawy łącznie z opłatami ma gmina 52.114 K., że wreszcie wartość opłat przedstawia kwotę 6.596 Kor.

Wynika z tego, że z ekspiracyą kontraktu dzierżawy propinacyi *miejskiej*, miasto poniesie ubytek roczny w dochodach w kwocie 11.754 K, o ile oczywista opłaty komunalne będą tylko w dotychczasowej wysokości pobierane.

Jak wspomniano wyżej posiada gmina majątku zakładowego 265.000 K, a nadto las gminny, mierzący wraz z zalesionemi wydmami około 800 morgów, koszary, rzeźnię i jatki, znaczne pastwisko i plac, wydzierżawiony skarbowi wojskowemu na plac mustry.

Ostatni budżet wykazuje wydatki w kwocie 175.560 K, z tego niepokrytych własnemi dochodami 15.890 K. Niedobór ten wyrównano nałożeniem 70% dodatku gminnego przy wydatności 1 gr. w kwocie 222 K.

Wśród wydatków po kosztach administracyi, sanitarnych itd. poczestne miejsce zajmują wydatki na szkoły z kwotą 31.400 K, równającą się 18% całego budżetu. Ten znaczny wydatek tłumaczy się nadzwyczajnym jak na Jaworów wydatkiem na utrzymanie prywatnego gimnazyum. Gimnazyum to posiada w bieżącym roku szkolnym 2 klasy; gmina widząc, że koszta utrzymania przechodzą znacznie jej możność finansową, jest zdecydowaną w razie nieupaństwowienia tego zakładu, zwinąć go z przyszłym rokiem szkolnym zwłaszcza, że przyrzeczona subwencya Rady powiatowej w ostatnim roku nie dopisała.

Długów ma gmina 108.000 K, ich umorzenie i oprocentowanie wymaga rocznie 10.130 K i stanowi 5·7% ogólnych wydatków.

W najbliższej przyszłości czeka gminę budowa szkoły wydziałowej kosztem 65.000 K, tudzież skanalizowanie i wybrukowanie najważniejszych części miasta, co pociągnąć ma za sobą roczny wydatek 10.000 K przez 10 lat.

4) Wadowice nie posiadały również wyłącznego prawa propinacyi, lecz pospołu z obszarem dworskim, wskutek tego prawo to zostało w roku 1890 wykupione. Z uzyskanego kapitału część jest ulokowana w papierach wartościowych, reszta wypożyczona przez gminę jako pożyczka z funduszu zarodowego.

Od roku 1890 dzierżawi gmina od c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego uprawnienia w mieście i 5 sąsiednich gminach za roczną kwotą 35.500 K.

Uprawnienia te są poddzierżawione, a mianowicie w 5 sąsiednich gminach za 5.500 K, zaś miejskie uprawnienie łącznie z opłatami komunalnemi za 59.500 koron rocznie Opłaty zaś wynoszą 21·60 K od hektolitra spirytusu, a 3·72 K od hektolitra piwa.

Wartość opłat, obliczona sposobem przy Brzeżanach podanym, wynosi 12.400 K, podatek zarobkowy z dzierżawy 3.800 K. Odliczając te dwie wartości otrzymamy jako czysty dochód z poddzierżawy propinacyi miejskiej 43.300 K.

Że zaś miasto płaci tytułem czynszu za tę propinacyę 30.000 K, wyniesie ubytek w dochodach miejskich z ekspiracyą kontraktu dzierżawnego 13.300 K rocznie, o ile opłaty komunalne będą nadal w dotychczasowej wysokości pobierane.

Ostatni budżet miejski, obliczający wydatki na 146.506 K, zamykał się niedoborem 21.500 K, na którego pokrycie nałożono *50%* dodatek gminny przy wydatności 1 gr. w kwocie 465 K.

Obok zwykłych wydatków na administracyę, koszta sanitarne, policyę miejscową i straż pożarną, poważny wydatek stanowi szkolnictwo, gdyż stanowi 16% ogółu wydatków. Spłata i oprocentowanie długów wymaga 14.250 K rocznie (9·7%).

Miasto starannie utrzymane, na pryncypalnych ulicach dobrze wybrukowane z szerokiemi, bardzo równo i dokładnie ułożonemi chodnikami, elektrycznie oświetlone i to stosunkowo nieznacznym rocznym ryczałtowym kosztem 5.000 K, musi dla braku wprost pomieszczenia przystąpić do budowy dwóch szkół pospolitych i szkoły wydziałowej W dalszym ciągu musi być szczupły, bo tylko małą część miasta zaopatrujący wodociąg rozszerzony, rozpoczęta budowa kanału dokończoną, bruk w ulicy Tatrzańskiej na długości 1 km położony, wreszcie wybudowane schronisko dla nieuleczalnych starców i kalek.

Uchwałą z tej samej daty tj. z dnia 3. listopada 1908 polecił nadto Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby zbadał stosunki przedstawione w petycyi gminy Rohatyna i względem uregulowania budżetu tego miasta po zgaśnięciu prawa propinacyi przedłożył odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

Jakkolwiek tedy Rohatyn nie należy do rzędu 30 miast, objętych ustawą z r. 1889, doczekał się dzięki swej petycyi wyjątkowego traktowania, gdyż prócz Rohatyna jest jeszcze w kraju w tem samem położeniu 8 gmin małomiejskich, które używając tego samego wyrażenia korzystały pośrednio z prawa propinacyi t. j. zadzierżawiały u c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego pewną ilość uprawnień propinacyjnych i podzierżawiały je z większym lub mniejszym zyskiem generalnemu pachciarzowi.

5) Spełniając powyższe polecenie Wysokiego Sejmu co do Rohatyna Wydział krajowy stwierdził, że Rohatyn w chwili wykupna prawa propinacyi prawa tego wcale nie posiadał, posiadał tylko prawo poboru opłat gminnych, podczas gdy propinacya należała do obszaru dworskiego.

Po przejściu w roku 1890 tego prawa na kraj, zadzierżawiła gmina u c. k. Dyrekcyi propinacyjnej uprawnienie w Rohatynie i 11 gminach za rocznym ryczałtowym czynszem 29.000 K.

Dzierżawionego prawa gmina sama nie wykonuje, lecz poddzierżawia je również za 29.000 K, a nadto wydzierżawia temu samemu poddzierżawcy prawo poboru opłat komunalnych w Rohatynie za rocznym czynszem 14.975 K 50 gr.

Z rokiem 1910 gmina na samej dzierżawie i poddzierżawie propinacyi nic nie straci, straci niewątpliwie na dochodzie z opłat, które łącznie z propinacyą inną przedstawiają wartość i inny dają dochód, aniżeli same bez propinacyi.

Obliczenie faktycznej wartości opłat,—wynoszą one 2 K z hektolitra piwa, a 22 K z hektolitra spirytusu — przedstawia wobec ryczałtowego zadzierżawienia i ryczałtowego poddzierżawienia znaczne trudności i da się tylko rachunkiem prawdopodobieństwa tak, jak to uczyniono w Jaworowie, obliczyć.

Idąc tą metodą otrzymamy wartość propinacyi i opłat w Rohatynie, wyniesie ona 33.900 K, w tem zaś 28.900 K wyniesie wartość propinacyi, a 5.000 K opłaty.

Że zaś gmina ma dotąd z opłat 14.975 K, utraci przeto z końcem roku 1910 dochód 14.975 — 5.000 = 9.975 K, o ile oczywista opłaty te miałyby nadal w dotychczasowej wysokości być pobierane.

Budżet miejski na rok 1909 wykazuje wydatki w kwocie 82 783 K, a dochody własne w kwocie 67 688 K. Niedobór pokryto nałożeniem 79% dodatku gminnego przy wydatności 1 grosza w kwocie 191 K 07 gr.; nadto nałożono na pokrycie wydatków szkolnych 12 gr.; łącznie tedy pobiera się 91 gr. dodatku gminnego i szkolnego.

Gmina ma dług w Banku krajowym w kwocie 150.000 K rata amortyzacyjna t. j. opłata kapitału i oprocentowanie wynosi 8.280 K rocznie (5½%), dotąd spłacono 6 rat półrocznych, a użyto tej pożyczki na budowę 6-klasowej szkoły męskiej i żeńskiej, budowę hali targowej i spłatę dawnej pożyczki.

Gminę czekają w najbliższej przyszłości odwodnienia dolnej części miasteczka, zupełnie zabagnionej, regulacya i wybrukowanie ulic, rozszerzenie wodociągu i kanalizacyi.

We wszystkich obliczeniach przyjmował Wydział krajowy opłaty komunalne w dotychczasowej wysokości i na tej podstawie wyprowadzał ubytek w dochodach tych miast.

Wedle pisma Ministerstwa spraw wewnętrznych z 3. listopada 1908 L. 38523 mogą gminy nakładać opłaty gminne od piwa aż do wysokości 3 k. 40 gr z hektolitra, jeżeli wysokość dodatków autonomicznych razem wziętych dosięga 150% lub je przenosi; jeżeli zaś suma dodatków autonomicznych dochodzi od 125 — 150%, mogą nakładać 3 K. Co się tyczy opłaty od spirytusu, to nie może przenosić 22 K. z hektolitra.

Gdyby tedy wysokość opłat podniesiono do granicy przez Ministerstwo dozwolonej, co wcale na zmniejszenie się konsumcyi nie wpłynie, gdyż równocześnie ubywa ciężar propinacyjny, w takim razie zwiększy się we wszystkich tych miastach z wyjątkiem Wadowic (tam bowiem opłaty istnieją w maksymalnej wysokości) dochód z opłat w porównaniu do obecnego dochodu w rachunku przyjętego. Skutkiem tego zaś obniży się znacznie — znowu z wyjątkiem Wadowic — ubytek, obliczony w powyższym rachunku.

W szczególności obniży się ten ubytek i wyniesie tylko:

w Brzeżanach	około	35.500 K.
w Gorlicach	„	13 000 „
w Jaworowie	„	8.100 „
w Rohatynie	„	8.000 „

w Wadowicach bez zmiany około 13.300 K.

Że gminy te, które nigdy nie miały i nie mają wyłącznego prawa propinacyi, a za częściowe prawo, które posiadały, zostały przed 20 laty zindemnizowane, nie mogą mieć obecnie żadnego tytułu do jakiegokolwiek odszkodowania nie ulega najmniejszej wątpliwości. A jeżeli mimo to zwróciły się do Wys. Sejmu z petycyami, domagając się bonifikacyi za ubytek, jaki w ich budżetach powstanie, to brak tytułu nie może być zastąpionym przypadkowym zbiegiem okoliczności, iż miasta, które były w wyłącznem posiadaniu prawa propinacyi, i prawo to dotąd w całej rozciągłości nie zostało jeszcze zindemnizowane, otrzymać mają obecnie z funduszu krajowego $2^1/_4$ miliona kor. rocznie za zupełne postradanie tego prawa, gdyż dotacya ta polega na osobnej ustawie krajowej.

Gdy nadto finanse krajowe znajdują się obecnie w tak smutnym stanie, iż zmuszają wprost do jak najdalej idących ograniczeń własnych wydatków krajowych, przeto Wydział krajowy nie mógłby doradzać Wys. Sejmowi wstąpienia na drogę subwencyonowania gmin i pokrywania w ten sposób ich wydatków funduszami krajowemi i dlatego kończąc niniejsze sprawozdanie wnosi:

Wysoki Sejm raczy je przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Władysław Jahl** w r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 109.433/09.

We Lwowie, dnia 22. października 1909.

Aleg 624

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 70.000 K na pokrycie kosztów dokończenia budowy dróg.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa w Myślenicach uchwałą z dnia 17. lutego 1906 r. postanowiła zaciągnąć pożyczkę w sumie 120.000 K na budowę dróg gminnych I. kl. 1) Jordanów—Spytkowice, 2) Biała—Skawica—Zawoja, 3) Myślenice—Siepraw, 4) Brzączowice—Zakliczyn, 5) Raba wyżnia—Sieniawa, 6) Rabka—Chabówka.

Wydział krajowy jednak, rozporządzeniem z dnia 23. czerwca 1006 r. L. W. 47.124 zatwierdził tylko częściowo powyższą uchwałę i zezwolił na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki na cele drogowe tylko do wysokości 50.000 K z zastrzeżeniem, że ta pożyczka użytą zostanie na budowę dróg gminnych I. klasy Jordanów—Spytkowice i Biała—Skawica—Zawoja.

Oprócz wymienionych dwóch dróg rozpoczął Wydział powiatowy w Myślenicach budowę dróg bardzo ważnych pod względem komunikacyi, a to: Myślenice—Siepraw, Brzączowice- Zakliczyn, Raba wyżnia i Rabka—Chabówka.

Powyższe drogi zostały już w części wybudowane, w części zaś wykonano na nich roboty ziemne.

Na budowę wszakże tych dróg, jako też na odbudowanie części dróg zniszczonych powodziami w latach ubiegłych i bieżącym, wyczerpał Wydział powiatowy nie tylko wszystkie swoje fundusze w zupełności tak dalece, że obecnie nie ma z czego zapłacić włościanom należytości za grunta zabrane pod budowę dróg, ani nawet robotnikom użytym do odbudowania dróg zniszczonych powodziami.

Postanowiono więc na podstawie uchwały Rady powiatowej z 17. lutego 1906 r. zaciągnąć obecnie dalszą pożyczkę w sumie 70.000 K.

Podług zamknięcia rachunkowego powiatu, długi i zaległości bierne powiatu wynosiły z końcem roku 1908 . . . . . 61.797 K 19 h.

Nadto ciężą na powiecie przyjęta poręka za zobowiązania Kasy oszczędności, tudzież gwarancya za oprocentowanie po 4·55% rocznie kapitału zakładowego 200.000 K budować się mającej kolei żelaznej normalno-torowej z Wieliczki przez Dobczyce i Myślenice do Mszany dolnej.

Ponieważ przypisane na r. 1907 podatki bezpośrednie w powiecie wynoszą kwotę . . . . . 132.824 K 29 h
z czego 50% czyni . . . . . 66.412 „ 14 „
przeto okazuje się, że dotychczasowe obdłużenie w kwocie 61.797 K 19 h
łącznie z projektowaną pożyczką w sumie . . . . 70.000 „ — „
razem w sumie . . 131.797 K 19 h
przekracza 50% maximum obdłużenia powiatu i dlatego dla pożyczki 70.000 K wymaganą jest po myśli powołanego wyżej postanowienia ustawy o Reprezentacyi powiat. ustawa krajowa.

Wydział krajowy uznając potrzebę zaciągnięcia przez Reprezentancyę powiatu Myślenickiego rzeczonej pożyczki w kwocie 70.000 K wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 70.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatwej w Myślenicach zezwala się w myśl §. 24 ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 70.000 K na pokrycie kosztów dokończenia budowy dróg.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi Skarbu.

LW. 131.819/09 We Lwowie, 4. grudnia 1909.

Aleg 625

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie udzielenia Towarzystwu akcyjnemu kolei żelaznej Chabówka-Zakopane pożyczki w sumie 100.000 kor.

Wysoki Sejmie!

Na kolei lokalnej z Chabówki do Zakopanego należy podjąć szereg inwestycyi, które stały się nieodzownemi częściowo celem polepszenia istniejących stosunków ze względu na znaczny ruch osobowy i turystyczny, jako też i ze względu na ruch towarowy; częściowo inwestycye są wywołane wymogami prowadzącego ruch c. k. Zarządu kolei państwowych. Inne wreszcie inwestycye spowodowała potrzeba sanacyi stosunków wodnych w niektórych punktach linii kolejowej lub też poprawa budynków i urządzeń.

Rada zawiadowcza kolei żelaznej Chabówka-Zakopane po przeprowadzonem porozumieniu się z c. k. Dyrekcyą kolei państwowych w Krakowie, uchwaliła na posiedzeniu z 16. listopada 1909, następujący program inwestycyjny dla tej linii kolejowej:

1) Waga pomostowa na stacyi w Zakopanem, kosztem około 7.000 K.; gdy spodziewany jest udział interesentów w kosztach urządzenia tej wagi, przeto na ciężar kolei preliminuje się połowę powyższych kosztów . . . . . K. 3.500·—

2) Urządzenie silniejszego oświetlenia placu stacyjnego i zajazdu w Zakopanem, kosztem około . . . . . K. 2.000·—

3) Rozszerzenie peronu osobowego przed budynkiem głównym w Zakopanem i budowa kuchni przy restauracyi I. i II. klasy na tej stacyi, kosztem około . . . . . K. 3.600·—

4) Budowa toru ślepego na stacyi w Nowym Targu wraz z zakupnem gruntu celem urządzenia placów składowych . . K. 10.000·—

5) Budowa nowej ładowni na bydło i nierogaciznę na stacyi w Nowym Targu, kosztem około . . . . . K. 7.000·—

6) Wyposażenie 8 wozów osobowych i 2 służbowych w automatyczny hamulec próżniowy szybko działający, przemienny, kosztem około . . . . . K. 10.700·—

7) Ustawienie poręczy przy objektach po myśli nowego rozporządzenia o budowie mostów, kosztem około . . . K. 650·—

8) Przeróbka 16 wagonów ciężarowych otwartych po myśli zarządzenia ministeryalnego, kosztem około . . . K. 352·—

9) Sanacya stosunków odpływu wód z pod przepustów kolejowych w gminach Szaflary i Bańska, kosztem około . . K. 34.000·—

10) Sanacya stosunków odpływu wód na stacyi Raba wyżna, kosztem około . . . . . K. 4.000·—

11) Urządzenie odpływu dla wód przepływających przepustem w km. 20·8% do rzeki Dunajca . . . . . K. 1.000·—

12) Wymiana pokrycia gontowego na budynkach na pokrycie dachówką; część kosztu przypadająca na kapitał budowy z powodu powiększenia wartości, około . . . . . K. 5.775·—

13) Złączenie kanałów od obrotnicy, ogrzewalni i budynku mieszkalnego z kanalizacyą miejską w Zakopanem . . K. 1.500·—

14) Instalacya wodociągów do budynku stacyjnego i mieszkalnego i urządzenie hydrantów na placu stacyjnym i na drodze dojazdowej w Zakopanem . . . . . K. 2.000·—

15) Dotacya funduszu rezerwowego . . . . . K. 13.923·—

Razem koron . . 100.000·—

Wydział krajowy uznaje te inwestycye jako racyonalne i potrzebne. Towarzystwo kolejowe nie rozporządza obecnie żadnym funduszem rezerwowym, gdyż wyczerpany został na inne nieodzowne inwestycye i z tego powodu musi celem uzyskania potrzebnych na te inwestycye funduszów, zaciągnąć pożyczkę w kwocie 100.000 koron.

Dla Towarzystwa kolejowego najkorzystniejszem, bo najmniej kosztownem będzie zaciągnięcie gotówkowej pożyczki z krajowego funduszu kolejowego. Ten sposób zrealizowania pożyczki jest również najodpowiedniejszy i dla funduszu krajowego, gwarantującego dochody kolei żelaznej Chabówka-Zakopane.

Z tych powodów Wydział krajowy oświadcza się za udzieleniem Towarzystwu akcyjnemu tej kolei z zapasów krajowego funduszu kolejowego pożyczki gotówkowej w sumie 100.000 koron po 4% oprocentowanej i spłacalnej do końca roku 1968, t. j. do terminu, do którego obowiązuje krajowa gwarancya dochodów kolei Chabówka-Zakopane.

Roczny czysty zysk tej kolei wynosił na podstawie przecięcia trzech ostatnich lat okrągło 53.000 koron, po uiszczeniu rat oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa 2,260.000 koron.

Po zaciągnięciu pożyczki w mowie będącej w sumie 100.000 kor., ten przeciętny zysk statutowo będzie służyć:

1) na umorzenie i oprocentowanie pożyczki 100.000 K. w rocznej kwocie około . . . . . K. 4.500·—

2) na dotacyą funduszu rezerwowego (6% od 48.500 K. t. j. 53.000 — 4.500) . . . . . K. 2.910·—

3) na 4% dywidendę dla akcyi pierwszeństwa w sumie 940.000 K. . . . . K. 37.600·—

razem . K. 45.010·—

tak, że pozostanie jeszcze do dyspozycyi kwota około K. 8.000.

Z powyższego przedstawienia wynika, że ciężar pochodzący z zaciągnięcia pożyczki znajdzie pokrycie zupełne w czystych dochodach Towarzystwa kolejowego bez naruszenia 4%-wej dywidendy dla akcyi pierwszeństwa.

Przy tem zaznacza się, że według zestawień c. k. Zarządu kolei państwowych dochody brutto na linii Chabówka-Zakopane za czas od 1. stycznia 1909. do końca września 1909. w porównaniu do dochodów brutto za ten sam czas roku 1908. wzrosły o 48.836 K (392.300—343.464).

Na tej podstawie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia z zapasów krajowego funduszu kolejowego Towarzystwu akcyjnemu „Kolej żelazna Chabówka-Zakopane“ pożyczki gotówkowej po 4% oprocentowanej, spłacalnej w półrocznych ratach do końca r. 1968. w sumie 100.000 koron słowami sto tysięcy koron pod warunkami, jakie ułoży Wydział krajowy, a w szczególności z uwzględnieniem następujących postanowień:

1) Fundusze uzyskane z tej pożyczki użyte będą na inwestycye, urządzenia i cele, jakie uzna Wydział krajowy za wskazane i potrzebne, i pod bezpośrednią ingerencyą Wydziału krajowego;

2) Towarzystwo kolejowe zezna skrypt dłużny według wzoru, jaki udzieli Wydział krajowy, aktem notaryalnym z prawem egzekucyi z §. 3. ustawy z 25. lipca 1871. Dz. u. p. Nr. 75;

3) Na pokrycie rat oprocentowania i umorzenia tej pożyczki gotówkowej w kwocie 100.000 K i ewentualnych zaległości z tego tytułu będzie służyć po myśli §. 49. ustęp do I. punkt 2. statutu Towarzystwa akcyjnego „Kolej żelazna Chabówka-Zakopane“ dochód pozostający do dyspozycyi po pokryciu dwóch trzecich kosztów zarządu Towarzystwa akcyjnego i rat oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa zaciągniętej po myśli §. 8. statutu tego Towarzystwa w sumie 2,260.000 koron.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg 626

Aleg 626

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o finansowem poparciu przez kraj projektowanej kolei lokalnej z Wieliczki na Myślenice do Mszany dolnej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 8. marca 1907. uznał Wysoki Sejm ze względu na interesa kraju za potrzebne i użyteczne połączenie kolejowe o torze normalnym między Krakowem a stacyą kolei państwowych Mszaną dolną na Myślenice z wyjściem bądź ze stacyi kolei państwowej Swoszowice, bądź też ze stacyi kolei państwowej Wieliczka. Równocześnie polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził rokowania z c. k. Rządem celem zapewnienia budowy tej kolei przez państwo przy odpowiednim udziale kraju i miejscowych czynników.

Wskutek tych rokowań przez Wydział krajowy przeprowadzonych, wniósł c. k. Rząd dnia 30. czerwca 1909. do Izby poselskiej Rady państwa projekt ustawy, w której między innemi zapewniona ma być budowa projektowanej kolei lokalnej z Wieliczki na Myślenice do Mszany dolnej. Linia ta o długości okrągło 56 klm., rozpocznie się w stacyi c. k. kolei państwowej Wieliczka i prowadzić będzie, o ile uzyska się odpowiedne warunki wykupna gruntów w obrębie miasta Wieliczki, początkowo w południowo-wschodnim kierunku do Biskupic, następnie na Sułów, Niżową i Kunicę w dolinę Raby; w przeciwnym wypadku musianoby trasę przełożyć więcej na zachód. W dalszym ciągu będzie linia prowadzić w górę doliną Raby przez Dobczyce do Myślenic, następnie na Pcim, Lubień do złączenia z koleją państwową w stacyi Mszana dolna linii Sucha-Nowy Sącz.

Koszta budowy tej projektowanej kolei lokalnej wyniosą efektywnie 11,000.000 koron.

C. k. Rząd wnosi udzielenie dla tej kolei lokalnej ze strony państwa gwarancyi czystego dochodu, potrzebnego do oprocentowania po 4% i umorzenia w ciągu 75 lat od dnia wydania koncesyi pożyczki pierwszeństwa w wysokości 75% efektywnego kapitału zakładowego, t. j. w kwocie 8,250.000 koron. Warunkiem przyznania tej gwarancyi czystego dochodu jest dostarczenie reszty w kwocie 2,750.000 koron przez kraj i interesentów.

Interesenci miejscowi zobowiązali się bezwarunkowo wpłacić w zamian za akcye zakładowe koron 486.200.

Nadto wpłynęła deklaracya jednego interesenta miejscowego na kwotę koron 50.000 z tem jednak zastrzeżeniem, że wpłata tej kwoty nastąpi dopiero po spełnieniu pewnych warunków a mianowicie, że ruch osobowy odłączony będzie od ruchu ciężarowego, że taryfa na kolei lokalnej będzie równa taryfie na kolejach państwowych, że wszystkie przez tego interesenta jako też przez różnych innych interesentów poniesione koszta celem zrealizowania kolei dla powiatu myślenickiego zostaną zwrócone.

Ponieważ spełnienie tych warunków nie da się obecnie przewidzieć, przeto Wydział krajowy wnosi upoważnienie do wpłaty z zasobów krajowego funduszu kolejowego na kapitał akcyjny tej kolei kwoty koron 2,263.800. Kwota ta zredukuje się ewentualnie o koron 50.000.

Wydatek ten znajduje zupełne pokrycie w płynnych zasobach krajowego funduszu kolejowego, które wykazano w dziale VI. ustęp 32. sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych w sumie 2,382.819 K 15 h.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi pierwszeństwa przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna w sumie nie wyższej niż kor. 2,263.800 słowami dwóch milionów dwieście sześćdziesiąt trzy tysięcy ośmset koron przez wpłatę za nie pełnej imiennej wartości z zasobów krajowego funduszu kolejowego a to pod warunkami:

1. że wpłata na akcye pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas, gdy interesenci miejscowi uiszczą gotówką wpłatę na akcye zakładowe, a od gwarantujących ciał autonomicznych ich zobowiązania gwarancyjne oprocentowania i umorzenia pewnej części zakładowego kapitału akcyjnego będą prawnie zabezpieczone,

2. że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego co do porządku użycia dochodów kolei, ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale Wydziału krajowego,

3. że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna i

4. że budowa tej kolei, jako też dostawy dla tej kolei i t. p. będą rozdane o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym, i o ile możności z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności budowa kolei przeprowadzona będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia imieniem kraju z koncesyonaryuszem kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna, umowy spółkowej, w której będą zastrzeżone wszystkie powyżej wymienione warunki udziału kraju w kapitale budowy tej kolei i w której będzie ustanowiony sposób i termina wpłaty tego udziału.

III. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty przez ciała autonomiczne na akcye zakładowe, przyjąć ich gwarancyę oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału akcyjnego zakładowego, upoważnia Sejm Wydział krajowy do objęcia zrealizowania tej gwarancyi i pokrycia tem spowodowanego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu, zawrze wprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 112.711/1909. We Lwowie, dnia 16. listopada 1909.

Aleg 627

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi p. Antoniego Dominikowskiego o zwrot 1.000 koron, nadpłaconych szpitalowi św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania Komisyi prawniczej o petycyi p. Antoniego Dominikowskiego, c. k. zarządcy podatkowego o zwrot 1.000 koron, nadpłaconych do Kasy szpitala św. Łazarza w Krakowie, odstąpił Wysoki Sejm tę petycyę uchwałą z 5. października b. r. Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania i zdania sprawy na następnej sesyi sejmowej.

Wywiązując się z tego polecenia, przedkłada Wydział krajowy niniejsze sprawozdanie po dokładnem rozpatrzeniu przedmiotu przekazanej petycyi, na podstawie aktów Wydziału krajowego oraz wydanych już co do tej pretensyi p. Dominikowskiego jednomyślnych wyroków sądowych dwóch instancyj.

Sprawa przedstawia się, jak następuje:

W szpitalu św. Łazarza w Krakowie był w r. 1907 oficyałem-kasyerem Konstanty Charzewski, który po przeprowadzeniu przeciw niemu śledztwa dyscyplinarnego został uchwałą Rady Wydziału krajowego z 27. września 1907 LW. 95.121/1907 ze służby oddalony, wskutek malwersacyj, popełnionych przez to, iż od szeregu miesięcy przetrzymywał na swój użytek pieniądze szpitalne, już wydatkowane w dziennikach kasowych dla dostawców szpitalnych; wypłata poborów służbowych została Charzewskiemu zamkniętą z końcem września 1907 r.

Charzewski, będąc jeszcze w czynnej służbie, wysłany został 2. września 1907 r. z kwitem Dyrekcyi szpitala do podjęcia z c. k. Urzędu podatkowego w Krakowie dotacyi w kwocie 47.000 koron, wyasygnowanej szpitalowi z funduszu krajowego.

Ówczesny zastępca naczelnika c. k. Urzędu podatkowego, p. Antoni Dominikowski przygotował do wypłaty owej dotacyi, jak mu się początkowo zdawało, 38 banknotów 1.000 koronowych oraz 90 banknotów 100 koronowych, a zatem łącznie 47.000 K; tymczasem, jak się później przekonał i co wyrokiem sądowym dwóch instancyj zostało przyjęte jako udowodnione, p. Dominikowski wypłacił Charzewskiemu 48.000 Koron, a mianowicie 39 sztuk banknotów 1.000 koronowych i 90 sztuk banknotów 100 koronowych — zatem więcej o 1.000 koron i to w banknocie 1.000 koronowym.

Nadpłaconą kwotę 1.000 K wniósł wprawdzie Charzewki do Kasy szpitalnej lecz jedynie jako swój p r y w a t n y d e p o z y t bez niczyjej wiedzy ani zezwo-

lenia, a przekonawszy się bezpośrednio potem, że p. Dominikowski istotnie się omylił o 1.000 K, zabrał tę nadpłaconą kwotę znowu bez niczyjej wiedzy ani zezwolenia dla siebie; za tego rodzaju depozyta szpital nie jest odpowiedzialny.

Ponieważ p. Dominikowski nie mógł już obecnie ściągnąć od Charzewskiego pretensyi, przyznanej dwoma wyrokami sądowymi, dlatego zwrócił się do Wysokiego Sejmu z petycyą, a żądanie swe wynagrodzenia mu poniesionej szkody oparł na wyrokach sądowych, skazujących Charzewskiego, uznanego jako jedynie winnego w tym wypadku.

Nie ma zaś p. Dominikowski żadnej prawnej podstawy do żądania odszkodowania z funduszu krajowego, gdyż

1. władza odpowiada tylko za te czynności urzędowe swego urzędnika, które on spełnia w poruczonym mu przez władzę zakresie działania; za taką zaś czynność nie można uważać pobrania przez Charzewskiego przy wypłacie dotacyi o 1.000 K więcej — nota bene przez pomyłkę poszkodowanego — ani zdeponowania tej kwoty w Kasie szpitalnej i zabranie jej następnie stamtąd, gdyż Charzewski otrzymał jedynie upoważnienie pobrania dotacyi w kwocie 47.000 K,

2. nadpłacona przez p. Dominikowskiego kwota 1.000 K nie pozostała wcale w funduszu szpitalnym, który też nią wcale nie dysponował.

Z powyższego przedstawienia wynika, iż niema żadnej prawnej podstawy do przyznania p. Dominikowskiemu nadpłaconej kwoty i ze względów czysto prawnej natury powinienby Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek przejścia do porządku dziennego nad powyższą petycyą.

Z uwagi jednak na poruszone w sprawozdaniu sejmowej komisyi prawniczej względy „wyższej słuszności“, a mianowicie, że pan Dominikowski jako urzędnik państwowy przy wykonywaniu urzędowej czynności dla krajowej instytucyi szpitalnej poniósł stratę przez własną wprawdzie omyłkę, wyzyskaną jednak podstępnie przez niesumiennego urzędnika tejże instytucyi krajowej, petycya p. Dominikowskiego zasługuje poniekąd na uwzględnienie w drodze łaski.

Dlatego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia z funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie p. Antoniemu Dominikowskiemu 1.000 K jako zapomogi, udzielonej w drodze łaski na pokrycie szkody, wyrządzonej temuż p. Dominikowskiemu przez Konstantego Charzewskiego, byłego oficyała powyższego szpitala.

II. Sejm wstawia na cel powyższy kredyt nadzwyczajny 1.000 K do rubr. XIII. budżetu szpitala św. Łazarza na rok 1910.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Szymon Bernadzikowski, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

LW. 106.780/09.

We Lwowie, dnia 7. grudnia 1909.

Aleg 628

Sprawozdanie

Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie kreowania nowego Sądu powiatowego w Chorostkowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 19. października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wniosek p. Jana Kiweluka i tow. o rozdzielenie powiatu sądowego w Kopyczyńcach na dwa powiaty i utworzenia z niektórych gmin tego powiatu osobnego Sądu powiatowego z siedzibą w Chorostkowie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania".

W wykonaniu powyższej uchwały Wydział krajowy odniósł się do Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie o opinię, które też odezwą z dnia 18. maja 1909. Prez. $\frac{12.151}{3\ K/9}$ oznajmiło, że utworzenie Sądu w Chorostkowie ze względu na wielostronne korzyści, jakie stąd dla ludności dotyczących gmin spłynąćby mogły, uznaje za nader pożądane i przyłącza się w tym względzie, w szczególności co do obszaru projektowanego Sądu w zupełności do opinii Trybunału tarnopolskiego, którą w odpisie dołączono. Wedle tej ostatniej opinii rozdzielenie okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kopyczyńcach i utworzenie z niektórych gmin tegoż osobnego sądu w Chorostkowie, byłoby już ze względu na znaczną rozległość okręgu kopyczynieckiego wskazanem, do tego bowiem sądu należy obecnie 28 gmin o 51.465 mieszkańcach, a gdy niemal połowa tychże gmin położona jest obok Chorostkowa, przeto i podział rzeczonego okręgu na dwie połowy da się łatwo uskutecznić. Ponadto Chorostków liczy 6.787 ludności i jako miasteczko ruchliwe i handlowe, równające się co do ilości mieszkańców niemal Kopyczyńcom, posiada wszelkie warunki dla siedziby sądu powiatowego potrzebne. Dalej c. k. Sąd obwodowy w Tarnopolu jest zdania, że na wypadek utworzenia c. k.

Sądu powiatowego w Chorostkowie byłoby wskazanem, by oprócz gmin we wniosku podanych, przydzielić do niego także gminy Postołówka i Rakówkąt a ponadto gminę Soroka, obecnie do c. k. Sądu powiatowego w Grzymałowie należącą wskutek czego w okręg nowego sądu wchodziłyby:

1.	Chorostków	mieszkańców	6.789
2.	Mszaniec	„	1.254
3.	Howiłów wielki	„	1.984
4.	Howiłów mały	„	1.047
5.	Karaszyńce	„	641
6.	Peremiłów	„	1.775
7.	Wierzchowce	„	634
8.	Kłuwińce	„	1.985
9.	Chłopówka	„	1.580
10.	Uwisła	„	1.619
11.	Postołówka	„	1664
12.	Rakówkąt	„	940
13.	Soroka	„	1.162
		Razem mieszkańców	23.074

Co do gmin Postołówka i Rakówkąt zauważa się, że Wysoki Sejm uchwałą z 4. października 1909 na skutek petycyi tychże gmin przedstawił c. k. Rządowi wniosek na wydzielenie ich wraz z obszarami dworskimi z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kopyczyńcach a wcielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Husiatynie. Ze względu jednak na powyższą opinię c. k. Sądu obwodowego w Tarnopolu Wydział krajowy odniósł się do Wydziału powiatowego w Husiatynie o zbadanie i zaopiniowanie, czy nie byłoby wskazanem przydzielenie tychże gmin do okręgu ewentualnie nowo utworzyć się mającego c. k. Sądu powiatowego w Chorostkowie. Relacyą z 14. września 1909 l. 2517 Wydział powiatowy w Husiatynie oświadczył się przychylnie; tak samo odpowiedział Wydział powiatowy w Skałacie co do przydzielenia gminy Soroka.

Nakoniec zaznacza się, że już na posiedzeniu z dnia 18. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm na skutek petycyi gminy uchwałę wzywającą c. k. Rząd, aby zbadał, czy zachodzi potrzeba utworzenia między innemi także sądu powiatowego w Chorostkowie. C. k. Rząd pomimo ponawianych uchwał w latach następnych nie dał dotychczas żadnej odpowiedzi, natomiast Prezydyum c. k. Sądu kraj. wyższego we Lwowie, do którego Wydział krajowy odezwą z 5. grudnia 1905 LW. 112.608 w tej sprawie się odniósł, oznajmiło, że sprawa utworzenia proponowanych nowych nowych sądów powiatowych może się stać aktualną dopiero po otwarciu sądów reskryptem ministeryalnym z 14. listopadą 1896 N. 23353 zaprojektowanych jako najnaglejszych, że jednak dla Chorostkowa zarządziło na razie przeprowadzenie dochodzeń względem wprowadzenia tam roków sądowych reskryptem z 7 grudnia 1905 Prez. 23121, które też tam się obecnie odbywają.

Gdy obecnie miarodajne czynniki i władze oświadczyły się za otwarciem tylekroć wspomnianego sądu – Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi tę sprawę z wnioskiem przychylnym ze swej strony i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru spra-

wiedliwości i dla dogodności ludności wskazanem jest rozdzielenie dotychczasowego okręgu sądowego Kopyczynieckiego na dwa, przez utworzenie nowego Sądu powiatowego w Chorostkowie, do którego należałoby wcielic gminy Chorostków, Mszaniec, Howiłów wielki i mały, Karaszyńce, Peremiłów, Wierzchowce, Kłuwińce, Chłopówka, Uwisła, Postołówka, Rakówkąt i Soroka.

Z Rady Wydziału Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy;
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Jan Kiweluk w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 93.399/09.

Aleg 629

We Lwowie, dnia 7. grudnia 1909.

Aleg 629

Aleg 629

Sprawozdanie

Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie kreowania nowego Sądu powiatowego w Husakowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 26. września 1907 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

Sprawę kreowania nowego Sądu i nowego Urzędu podatkowego w miasteczku Husakowie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania jej i ewentualnego sprawozdania.

W wykonaniu powyższej uchwały Wydział krajowy przesłał petycyę Zwierzchości gminnej w Husakowie najpierw Wydziałowi powiatowemu w Mościskach a następnie Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie do zbadania i zaopiniowania.

Wydział powiatowy w Mościskach w uwzględnieniu okoliczności, że oddalenie miasteczka Husaków i okolicznych gmin od c. k. Sądu powiatowego i Urzędu podatkowego w Mościskach jest rzeczywiście dość znaczna, bo wynosi około 20 klm., że podróże mieszkańców Husakowa i okolicznych gmin podejmowane dość często do Mościsk są bardzo uciążliwe i powodują oprócz znacznych wydatków także bardzo wielką stratę czasu, przedłożył Radzie powiatowej do zaopiniowania petycyę wraz z zebranemi uchwałami rad gminnych 10 okolicznych gmin i deklaracyami 8 obszarów dworskich. Rada powiatowa w Mościskach na posiedzeniu z 13. sierpnia 1908 uchwaliła, że w mowie będąca petycya gminy Husaków zasługuje na zupełne uwzględnienie, i że utworzenie w ile możności jak najkrótszym czasie w miasteczku Husaków c. k. Sądu powiatowego i Urzędu podatkowego i przydzielenie tamże 10 gmin i obszarów dworskich a w szczegól-

ności gmin Bojowice, Bolanowice, Horysławice, Husaków, Jordanówka, Lutków, Moczerady, Radochońce, Tamanowice i Złotkowice jest wskazane i stosunkami wyż wymienionych gmin w zupełności uzasadnione.

Prezydyum c. k. krajowego Sądu wyższego we Lwowie uzupełniwszy dochodzenia ze swej strony przez c. k. Sąd obwodowy w Przemyślu, objawiło swe zdanie odezwą z 20. kwietnia 1909 Praes. $\frac{9.493}{3\ K\ 1}$, iż utworzenie nowego Sądu w Husakowie, któryby obejmował miasteczko Husaków tudzież gminy i obszary dworskie Bojowice, Bolanowice, Horysławice, Jordanówka, Lutków, Moczerady, Radochońce, Tamanowice i Złotkowice z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mościskach, jakoteż gminy i obszary dworskie Chodnowice, Chraplice, Nowosiółki, Pleszowice i Tyszkowice z okręgu Sądu powiatowego w Przemyślu, byłoby pożądane jako ułatwienie ludności poszukiwania wymiaru sprawiedliwości i oszczędzenia czasu i kosztów łożonych na podróże niejednokrotnie w skutek niedostatecznych środków komunikacyjnych uciążliwe.

W przedmiocie tym podnosi Prezydyum za sprawozdaniem c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu, że obecnie najmniejsza odległość gmin wymienionych w okręg projektowanego Sądu wcielić się mogących wynosi 15 km., a niektóre gminy (Bojowice, Jordanówka, Nowosiółki i Radochońce) są ponad 20 klm. od siedziby Sądu oddalone; podczas gdy w razie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Husakowie wynosiłoby oddalenie od Sądu najodleglejszej gminy tylko 8 klm. a dla 10 gmin odległość ta nie wynosiłaby ani 6 klm.

Dalej zaznacza toż Prezydyum, że utworzenie Sądu powiatowego w Husakowie byłoby pożądanem i ze względów administracyi sądowej, zmniejszyłoby bowiem zbyt rozległy obszar terytoryalny i znaczną nader agendę tak Sądu powiatowego w Mościskach (47.209 ha, ludność 56.563) jak i w Przemyślu (44.876 ha, 103.000 ludności), przypuszczalna zaś agenda projektowanego Sądu dorównałaby wedle uskutecznionych obliczeń agendzie Sądów najmniej zajętych, w których systemizowane są 3 posady sędziowskie, 3 posady urzędników kancelaryjnych. W obec tego Prezydyum przypuszcza, że o ileby trudności finansowe nie wytworzyły przeszkody, projekt utworzenia Sądu powiatowego w Husakowie mógłby liczyć na pomyślne i przez władzę centralną załatwienie. Właśnie jednak z tego względu byłoby może zdaniem Prezydyum rzeczą pożądaną, ustalić i rzeczowo uzasadnić wniosek co do okręgu projektowanego sądu. W tej mierze zaznaczyło Prezydyum, że sprawozdanie Naczelnictwa c. k. Sądu powiatowego w Mościskach z 6. listopada 1908. Prez. 465 w szeregu gmin, dla których Husaków tworzy pewnego rodzaju centrum terytoryalne i handlowe wymienia położone w powiecie samborskim gminy Czyszki, Bylice i Rajtarowice i podnosi jako rzecz wskazaną zasięgnięcie opinii tych gmin i obszarów dworskich, ażali nie uważałaby za pożądane dla nich wcielenia do projektowanego okręgu sądowego.

W myśl tej uwagi Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie, odniósł się Wydział krajowy do Wydziału powiatowego w Samborze celem zapytania wyż wymienionych gmin, co do podniesionej kwestyi; jednakowoż sprawozdaniem z 19. sierpnia 1909 l. 3206, Wydział powiatowy w Samborze przedłożył oświadczenia obszarów dworskich i uchwały rad gminnych w Bylicach, Czyszkach i Rajtarowicach, wedle których oświadczyły się one przeciw wyłączeniu ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Samborze a przyłączeniu ich do ewentualnie powstać mającego nowego c. k. Sądu powiatowego w Husakowie.

Co do proponowanago przez Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie przyłączenia do okręgu nowo powstać mającego sądu powiatowego

w Husakowie gmin i obszarów dworskich Chodnowice, Chraplice, Nowosiółki, Pleszowice i Tyszkowice z okręgu dotąd Sądu powiatowego w Przemyślu, to zaznaczyć należy, że wedle relacyi Wydziału powiatowego w Przemyślu z 19. lutego 1909 l. 533 do Prezydyum c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu wystosowanej jedynie tylko gmina Nowosiółki i obszary dworskie Chodnowice, Nowosiółki, Pleszowice i Tyszkowice, oświadczyły się za proponowanem przyłączeniem, inne zaś przeciw, wobec czego i gdy gminy te leżą w innym powiecie politycznym, należałoby je zdaniem Wydziału krajowego wyeliminować z proponowanego okręgu.

Gdy zatem miarodajne czynniki i władze oświadczyły się za otwarciem nowego sądu w Husakowie, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi tę sprawę z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Ks. Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności ludności należałoby otworzyć nowy Sąd powiatowy z siedzibą w Husakowie, do którego okręgu przydzieloneby być mogły gminy i obszary dworskie: Bojowice, Bolanowice, Horysławice, Jordanówka, Lutków, Moczerady, Radochońce, Tamanowice i Złotkowice.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w r*

Sprawozdawca:
Jan Kiweluk *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 100.626/09.

We Lwowie, dnia 3. grudnia 1909.

Aleg 630

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Juszczyna z okręgu Sądu powiatowego w Milówce a przydzielenia jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żywcu.

Wysoki Sejmie!

Gmina Juszczyna wniosła na dniu 17. czerwca 1909 przez Wydział krajowy petycyę do Wysokiego Sejmu o wydzielenie tej gminy z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Milówce a przydzielenie do c. k. Sądu powiatowego w Żywcu, uzasadniając swą prośbę tem, że odległość jej od Żywca wynosi $7^1/_2$ kilometra (od połowy gminy) a od Milówki 18 klm. i że ze Żywcem pozostaje w ciągłej styczności, tam bowiem odbywają się targi i jarmarki, tam jest siedziba c. k. Starostwa, Rady powiatowej, Urzędu pocztowego i t. p.

Zarządzone z powodu tej petycyi dochodzenie przez Wydział powiatowy w Żywcu i c. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie wykazało, że okoliczności naprowadzone w petycyi są w zupełności prawdziwe. To też na posiedzeniu dnia 22. czerwca 1909 Rada powiatowa w Żywcu uchwaliła zaopiniować przychylnie petycyę gminy Juszczyny o żądane wydzielenie.

Prezydyum c. k. wyższego Sądu krajowego w Krakowie odezwą z dnia 15. września 1909 Praes. $\frac{12.928}{3\ z/9}$ oznajmiło, że w sprawie wydzielenia gminy Juszczyny z okręgu Sądu powiatowego w Milówce a przyłączenia do takiegoż okręgu Sądu powiatowego w Żywcu ze strony c. k. Sądu krajowego wyższego przeciw projektowanej zmianie nie zachodzą ze względów na administracyę sądową i ustrój ksiąg gruntowych żadne przeszkody.

Gdy miarodajne w tej sprawie czynniki i władze uznały żądanie gminy Juszczyny za w zupełności uzasadnione i gdy projektowane wydzielenie odbywa się w granicach tego samego powiatu politycznego — Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi tę sprawę z wnioskiem przychylnym ze swej strony dla petycyonującej gminy i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Juszczyny leży wydzielenie jej z okręgu Sądu powiatowego w Milówce a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego w Żywcu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Jan Kiweluk w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 4516/09.

We Lwowie, dnia 2. października 1909.

Aleg 631

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego, usprawiedliwiającem wstawienie do preliminarzy budżetów kraj. szpitali w Krakowie i we Lwowie na r. 1910 wyższych kredytów z powodu zmian etatu posad i płac służbowych.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa zgodnie z propozycyą Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm podwyższa etat lekarzy pomocniczych w krajowym szpitalu św. Łazarza w Krakowie o dwu sekundaryuszów, a mianowicie jednego I. a jednego II. klasy.

II. Sejm ustanawia dla aptekarzy obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie dodatek na mieszkanie w kwocie 768 kor. rocznie.

III. Sejm ustanawia płacę maszynisty lwowskiego szpitala w kwocie 1600 koron przy równoczesnem odjęciu mu dotychczasowego dodatku osobistego w kwocie 200 kor.

IV. Kredyty wynikające z powyższych trzech uchwał stawia Sejm do budżetów obu szpitali krajowych na r. 1910.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Jabłoński.

632

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu budżetu krajowego na rok 1910.

Wysoki Sejmie!

Zdając sprawozdanie o wniosku nagłym posłów Laskowskiego, Lea, Kozłowskiego, Stapińskiego i towarzyszy, omówiła Komisya budżetowa ogólne finansowe położenie kraju i stawiła swe żądania co do współudziału Rządu w sprawie reformy finansów krajowych. Nie tracąc nadziei, że Rząd w poczuciu obowiązku swego dzieło reformy finansowej skutecznie weźmie w rękę i zapewni krajom finansową możność spełnienia ich zadań, nie rozważa już Komisya dalej sprawy zapewnienia skarbowi krajowemu potrzebnych na przyszłość dochodów i ogranicza się do omówienia tylko preliminarza budżetu na rok 1910.

Przedłożenie Wydziału krajowego ustaliło wydatki na . . .	57,979.346 K
Dochody przy dotychczasowej stopie dodatków . . .	44,498.680 „
Niedobór . . .	13,480.666 K
Uchwałami Komisyi budżetowej podniesiono wydatki na . .	58,251.906 K
Dochody bez zmiany jak wyżej	44,498.680 „
Niedobór wzrósł na . .	13,753.226 K

Podwyżki dokonane, są uwidocznione w specyalnych sprawozdaniach i dołączonym sumaryuszu.

Komisya budżetowa i w tym roku, jak w latach innych, wprost zasypaną była petycyami o przeróżne subwencye. Nieregularność terminu zwoływania Sejmu i okresu trwania sesyi sejmowej utrudnia Komisyi odesłanie rzeczy do zbadania Wydziałowi krajowemu i zmusza nieraz do znacznego podwyższania preliminarza. Praktyka ta doprowadza do tego, że liczne strony dopiero na wieść o zebraniu Sejmu wnoszą na gwałt petycye a Komisya budżetowa i Wydział krajowy nie mają już wtedy czasu na wszechstronne i porównawcze zbadanie wszystkich petycyi; nieraz uchwala się pozycye, aby opóźnieniem wstawieniu rzeczy nie zaszkodzić. W ten sposób może się wkraść bezprogramowość i nadmierny wzrost budżetu. To też Komisya budżetowa chcąc zapewnić programową i liczącą się siłami finansowemi kraju akcyę subwencyjną, wzywa Wydział krajowy do opracowania projektu obowiązującej uchwały, wykluczającej na przyszłość podwyżki preliminarza bez sprawozdania Wydziału krajowego. Nie wyniknie z tego żadna szkoda dla spraw, przedmiotem petycyj do budżetu będących, gdyż strony mogą zawczasu wnosić petycye do Wydziału krajowego.

Równocześnie uważa Komisya budżetowa za pożądane ponowne ustalenie w sposób obowiązujący dawnej słusznej normy, aby wszelkie obciążenia budżetu krajowego wpierw były zbadane przez Komisyę budżetową.

Wydatność grosza dodatków podatkowych podniósł już Wydział krajowy o 8.000 K rocznie, a więc na 260.000 K, i Komisya budżetowa akceptuje tę podwyżkę, oraz uznaje za słuszne utrzymanie na teraz dotychczasowej wysokości dodatków i ich rozdziału. Skutkiem tego jednak okazuje się olbrzymi niepokryty niedobór, na który kraj nie posiada zwyczajnych środków pokrycia. To też jak Wydział krajowy tak i Komisya budżetowa uznaje, że tegoroczny deficyt pokryć trzeba długoterminową pożyczką.

Położenie targu finansowego z jednej strony, nieustanna jeszcze nadzieja reformy finansowej z drugiej, skłaniają Komisyę do nieoznaczania typu pożyczki, przedkłada przeto w ustawie finansowej jedynie ogólne upoważnienia do pokrycia deficytu pożyczką.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na rok 1910 ustanawia się wydatki funduszu kraj. w sumie 58,251.906 K a dochody własne tego funduszu w sumie . . . . . 25,509.133 K

II. 1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1910, pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i 5% podatku od domów wolnych po **72 g** od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto dochodowego, w wysokości po . . . . . **78 g** od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim, opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. *ad a)* wymienionych w wysokości po. . . . . **67 g** zaś do podatków w tymże ustępie *ad b)* wymienionych po . . . . **73 g**

3. Kwoty przyzwolone na rok 1910 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego:

a) w rubryce I. między pozycyemi 5, 6 i 7 i między pozycyą 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami *a*, *d*, *e*, *f* pozycyi 18, oraz między pozycyą 17 (na dyurna urzędu pośrednictwa pracy), a rubryką XVI. pozycyą 10 (wydatki rzeczowe urzędu pośrednictwa pracy);

c) w rubryce VIII., między pozycyami 6 i 7, tudzież między pozycyami 11 12, 13 i 14;

d) w rubryce X. między pozycyami 25 *c* i 27, dalej 30, 36 i 37, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkół ogrodniczych w Tarnowie i Wulce Kapitańskiej i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów, wreszcie między pozycyami 87 *b* (1—8) i poz. 87 (ad 12);

e) w rubryce XI., między pozycyami 1, 2 i 6;

f) w rubryce XII., między pozycyami 109 i 187; 172, 174, 175 i 177, wreszcie między pozycyami działów A, B, C i E, w granicach każdego z tych działów, z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. *a)* Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki amortyzacyjnej aż do wysokości 13,753.226 K w gotówce, przeznaczonej na pokrycie reszty niedoboru roku 1910.

b) Na oprocentowanie i umorzenie zaciągniętej pożyczki wstawiać będzie Wydział krajowy odpowiednią kwotę do każdorocznego preliminarza funduszu krajowego.

Przewodniczący:
Pinińśki.

Sprawozdawca:
Milewski.

Alegat do sprawozdania o budżecie krajowym na rok 1910.

Sumaryusz budżetu funduszu

Rubryka	Poszczególnienie	Według preliminarza Wydziału krajowego	Według wniosków Komisyi budżetowej, względnie uchwały Sejmu	Z porównania Komisya wnosi:	
				więcej	*mniej*
		Korony			
	WYDATKI.				
I.	Reprezentacya kraju.	167.000	167.000	—	—
II.	Zarząd	2,239.233	2,239.233	—	—
III.	Sprawy zdrowotne	6,349.695	6,353.905	4.210	—
IV.	Dobroczynność	114.395	118.395	4.000	—
V.	Oświata i sztuka	23,720.903	23,756.703	35.800	—
VI.	Pomniki historyczne.	324.836	362 336	37.500	—
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	1,053.427	1,053.427	—	—
VIII.	Komunikacye.	5,120.027	5,120.027	—	—
IX.	Budowy wodne i melioracye . .	9,423.621	9,423.621	—	—
X.	Rolnictwo.	2,855.261	2,947.261	92.000	—
XI.	Górnictwo.	249.039	249.039	—	—
XII.	Przemysł i rękodzieła	1,644.448	1,720.848	76.400	—
XIII.	Długi krajowe	3,878.886	3,878.886	—	—
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia itd.	337.305	348.455	11.150	—
XV.	Opłaty konsumcyjne.	33.000	33.000	—	—
XVI.	Rozmaite	468.270	479.770	11.500	—
	Suma wydatków .	57,979.346	58,251.906	272.560	—

krajowego na rok 1910.

Rubryka	Poszczególnienie	Według preliminarza Wydziału krajowego	Według wniosków Komisyi budżetowej, względnie uchwały Sejmu	Z porównania Komisya wnosi:	
				więcej	*mniej*
		Korony			
	DOCHODY.				
I.	Reprezentacya kraju	50	50	—	—
II.	Zarząd	357.908	357.908	—	—
III.	Sprawy zdrowotne	2,377.116	2,377.116	—	—
IV.	Dobroczynność	—	—	—	—
V.	Oświata i sztuka	4,068.080	4,068.080	—	—
VI.	Pomniki historyczne	100.550	100.550	—	—
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	432.036	432.036	—	—
VIII.	Komunikacye	663.840	663.840	—	—
IX.	Budowy wodne i melioracye . .	6,027.700	6,027.700	—	—
X.	Rolnictwo	992.849	992.849	—	—
XI.	Górnictwo	223.250	223.250	—	—
XII.	Przemysł i rękodzieła	545.594	545.594	—	—
XIII.	Długi krajowe	115.160	115.160	—	—
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia itd.	50.000	50.000	—	—
XV.	Opłaty konsumcyjne	7,952.500	7,952.500	—	—
XVI.	Rozmaite	1,602.500	1,602.500	—	—
	Suma dochodów własnych	25,509.133	25,509.133	—	—
XVII.	Dodatki do podatków	18,989.547	18,989.547	—	—
	Ogółem . .	44,498.680	44,498.680	—	—
	W porównaniu z wydatkami .	57,979.346	58,251.906	—	—
	Niedobór . . .	13,480.666	13,753.226		

Rubryka I.

(poz. 1 do 12 wydatków i dochodów).

Reprezentacya kraju.

Sprawozdawca poseł Witołd Korytowski.

Wydział Krajowy, biorąc za podstawę obliczenia normalne trwanie sesyi sejmowej, preliminuje w dziale wydatków i dochodów tej rubryki wszystkie pozycye zgodnie z uchwałą Sejmu na rok 1909.

Komisya budżetowa przychyla się do tego preliminarza i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

wszystkie pozycye wydatków i dochodów w rubr. I. budżetu na rok 1910 zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, mianowicie:

Wydatki poz. 1—12 w łącznej sumie . . . . . 167.000 K.

Dochody poz. 1 w kwocie . . . . . 50 K.

Przewodniczący.
Piniński.

Sprawozdawca.
Witołd Korytowski.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka II.

Poz. 1—26 wydatków i poz. 1—9 dochodów.

Zarząd.

Sprawozdawca poseł Witołd Korytowski.

Suma wydatków w tej rubryce preliminowanych, jest o 294.524 K. wyższa od kwoty na rok 1909 uchwalonej. Różnica spowodowana przeważnie wyższym preliminarzem etatu oddziałów: konceptowego, rachunkowego, kasowego, manipulacyjnego, techniczno-drogowego, biura melioracyjnego i biura kolejowego. Wnioski na powiększenie etatu tych oddziałów i biur przedłożył Wydział krajowy osobnemi sprawozdaniami, a komisya budżetowa, zbadawszy dotyczące przedłożenia, uznała te wnioski jako najzupełniej uzasadnione i przedłożyła w tej mierze Wysokiemu Sejmowi trzy osobne sprawozdania, a mianowicie:

1. co do oddziału konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego;
2. co do oddziału techniczno-drogowego;
3. co do biura kolejowego.

Sprawozdanie tyczące biura melioracyjnego przedłożyła zgodnie z wnioskiem Wydziału kraj. Komisya gospodarstwa krajowego.

W pozycyi 17. (Urzędy pośrednictwa pracy) preliminuje Wydział krajowy na podstawie osobnego sprawozdania, przydzielonego komisyi administracyjnej więcej o 97.421 K. jak w r. 1909, a to w celu gruntownej reformy publicznego pośrednictwa pracy na zasadzie ukrajowienia istniejących miejskich i powiatowych biur pośrednictwa pracy. Powyższe zwiększenie wydatków znajduje jednakowoż prawie całkowite pokrycie w kwocie 7.772 K. preliminowanej w pozycyi 4. dochodów, tytułem 50 % zwrotów od miast Lwowa i Krakowa, oraz w kwocie 85.000 K. wstawionej do rubr. XVI. jako opłaty od pracodawców, którym urzędy pośrednictwa pracy dostarczą robotników lub służby.

Oczekując, że komisya administracyjna, przychyli się do postawionych wniosków, kom. budż. wstawia dotyczące kwoty zgodnie z Wydziałem krajowym do preliminarza.

Wyższy o 7.000 K. preliminarz pozycyi 23. (zaliczki na płace dla urzędników i służby) uzasadniony jest wzrostem ilości urzędników. Zresztą wydatek *netto* tej pozycyi jest w porównaniu z preliminowanymi w pozycyi 5. dochodów zwrotami w kwocie 46.600 K. tylko o 3.400 K. wyższy.

W pozycyi 25. (potrzeby kancelaryjne) preliminowano o 7.500 K. więcej z powodu stałego wzrostu cen materyału opałowego, oraz ze względu na to, że obliczone według 3-letniego przecięcia wydatki na potrzeby ściśle kancelaryjne, wykazują stały wzrost.

Nadzwyczajny wydatek 15.500 K. przy pozycyi 26. dotyczy napraw w gmachu sejmowym i urządzenia windy osobowej i oparty jest na dawniejszych uchwałach Wys. Sejmu.

Liczne drobne różnice przy poszczególnych pozycyach preliminarza na rok 1910, w porównaniu z uchwalonemi na r. 1909 kwotami, wynikają ze zmian w dodatkach 5-letnich i 3-letnich.

Pozycye **dochodów** wyższe o 65.368 K. są przeważnie wywołane wyższymi zwrotami poborów inżynierów kraj. biura melioracyjnego, stosownie do ilości przydzielonych inżynierów jako kierowników budowy (42.404 K.), zwrotami poborów urzędników kraj. biura kolejowego, eksponowanych do kierownictwa budowy kolei lokalnych (14.400 K), wreszcie, jak wyżej nadmieniono, zwrotem 50% wydatków personalnych w urzędach pośrednictwa pracy we Lwowie i Krakowie od Reprezentacyi tychże miast (7.772 K).

Przy debacie nad rubr. II. podniesiono jednomyślnie w Komisyi, że preliminarz ten w dziale wydatków dałby się znacznie skrócić przez opuszczenie wymieniania nazwisk urzędników i służby, którym dodatki 5-cio i 3-letnie przypadają, oraz terminów i kwot tych dodatków, tak, że przy każdym oddziale podane by były pod lit. b) tylko dodatki w ogólnej sumie przypadającej dla wszystkich urzędników i służby tego oddziału, bez zbytecznych zupełnie szczegółów.

Przy pozycyi 15. wydatków podniesiono niedostateczne uposażenie Biura statystycznego, co sprawia, że nasza dzisiejsza statystyka rolnicza nie daje nam żadnego prawie oparcia dla należytego poznania stosunków i potrzeb krajowego rolnictwa.

Przy poz. 25 g) poruszono myśl rozszerzenia biblioteki w kierunku stworzenia podręcznej pracowni poselskiej Taka pracownia ułatwiałaby znakomicie prace posłów, szczególnie zbierania materyałów do referatów.

Gromadząc stopniowo coraz większy zbiór najpoważniejszych wydawnictw, mogłaby biblioteka sejmowa z czasem przemienić się w publiczną bibliotekę polityczną. Inne kraje starają się od dawna o ułatwienie krzewienia wiedzy politycznej, zakładają szkoły nauk politycznych, biblioteki, urządzają wykłady publiczne z dziedziny nauk politycznych i t. d.

Tem silniej też potrzeba ta daje się u nas uczuwać, a taka biblioteka byłaby pierwszym krokiem do polepszenia odnośnych stosunków.

Przy poz. 26. poruszono znaczne zwiększenie się agend i czynności Wydz. krajowego, a wskutek tego jego korespondencyi. Ilość pism, przesyłek wartościowych i pieniężnych, które wychodzą z biur i oddziałów Wydziału kraj. i do niego przychodzą, wykazuje potrzebę ustanowienia w gmachu sejmowym osobnego urzędu

pocztowego i telegraficznego nie tylko na czas obrad sejmowych, ale stale umieszczonego i to w całości na koszt funduszów pocztowych, gdyż ruch pocztowy w Wydziale kraj. żądanie takie najzupełniej usprawiedliwia.

W dyskusyi nad poruszonemi powyżej sprawami zdawano sobie jednak i z tego sprawę, że w dotychczasowym gmachu Wydziału krajowego brak dostatecznego miejsca dla jego biur i urzędów, oraz biur sejmowych, co wymaga bezwarunkowo rozszerzenia dotychczasowych ubikacyi, albo przez dobudowy w głównym gmachu sejmowym, albo też przez nabycie jednej lub kilku z sąsiednich realności.

Z zadowoleniem przyjęła Komisya budżetowa do wiadomości przychylne oświadczenie w tych względach obecnego na posiedzeniu J. E. Marszałka krajowego.

Komisya budżetowa uznając jak wyżej nadmieniono, wnioski Wydziału krajowego jako uzasadnione, poleca uchwalenie zwiększonych w wydatkach i dochodach rubr. II pozycyj i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego rubr. II budżetu na rok 1910, mianowicie:

Wydatki poz. 1—26 w łącznej sumie . . . . . 2,239.233 K.
Dochody „ 1—9 „ „ „ . . . . . 357.908 „

Petycyę L. S. 4215 krajowych konduktorów drogowych, dozorców melioracyjnych i drenarskich *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.*

Przewodniczący.
Piniński.

Sprawozdawca.
Witold Korytowski.

Budżet krajowy na rok 1910

Rubryka III.

Poz. 1—39 wydatków i 1—8 dochodów.

Sprawy zdrowotne.

Sprawozdawca poseł Dr. Jabłoński.

Wydział krajowy preliminuje *wydatki* w tej rubryce w łącznej sumie . . . . . 6,349.695 K.
(wraz z preliminarzami tych zakładów krajowych).

Komisya budżetowa przyjmując je, proponuje jeszcze kilka zmian, mianowicie *dodaje w wydatkach:*

1) w budżecie szpitala lwowskiego (dary z łaski)	220 K.	
2) w budżecie szpitala św. Łazarza w Krakowie, dla 4 postulantek	1.890 „	
3) w rubr. III. p. 16. „Szpitale Sióstr Miłosierdzia“ podwyższa ryczałt z 3.600 K. na 4.500 K., czyli o . .	900 „	
4) w rubr. III. p. 36a. dla Konwentu Braci Miłosierdzia w Zebrzydowicach jak w r. 1909 . . .	600 „	
5) w rubr III. p. 36. dla „Domu zdrowia“ w Zakopanem, jak w r. 1909	600 „	
razem podwyższa o		4 210 „
Suma wydatków rubr. III. wynosić więc będzie . .		6,353.905 K

Dochody poz. 1—8, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w łącznej sumie . . . . . 2,377.116 K.

Tem samem załatwione petycye do L. 3344/2383, 4297/3176, 3744/2701, 3671/2631, 3854/2798, 3526/2254, 3755/2712, 3535/2533, 3364/2403, 22856, 3415/2454, 3806/2761, 3887/2831, 3876/2820, 3648/2640.

Petycyę do L. $\frac{3501}{2499}$ $\frac{3749}{2706}$ *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i właściwego załatwienia.*

Petycye do L. $\frac{3895}{2839}$ *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego załatwienia z funduszów szpitala.*

Petycyę $\frac{4323}{3202}$ *odstępuje się Wydz. kr. do zbadania i ewentualnego postawienia wniosku.*

Petycye $\frac{4327}{3206}$ $\frac{3741}{2698}$ $\frac{3383}{2422}$ $\frac{3617}{2609}$ $\frac{3870}{2814}$ $\frac{3570}{2562}$ *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiednego załatwienia.*

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy toczącej się obecnie w Ministerstwie spraw wew. sprawie reorganizacyi i powiększenia ilości członków najwyższej rady zdrowia, usilnie się starał o ilościowe odpowiedne zastępstwo ludności kraju naszego.

Piniński
przewodniczący.

Dr. Jabłoński
sprawozdawca.

Rubryka III.

Sprawy zdrowotne.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

(Do poz 4. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego.)

(Sprawozdawca poseł Loewenstein).

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa uznając preliminarz budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1910, przez Wydział krajowy przedłożony za zupełnie uzasadniony, zaznacza jedynie, że w rubryce VII. wydatków poz. 74. i poz. 79. rozdział wydatków na fundusze chorych i położnic kliniczny i szpitalny został mylnie wydrukowany, i wnosi:

Wysoki Sejm raczy

zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego uchwalić:

I. sumę wydatków krajowego szpitala powszechnego we Lwowie w kwocie . . . . . 1,045.837 K.

Nadto w załatwieniu przydzielonych komisyi petycyi wnosi Komisya:

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. W załatwieniu petycyi L. s. 4207. Heleny Stachów, byłej dozorczyni szpitala, przyznaje tejże jednorazowy datek . . . . . 120 „

2. W załatwieniu petycyi L. s. 4604. Maryi Nydza b. dozorczyni szpitala przyznaje tejże jednorazowy datek . . . . . 100 „

Ogólna suma wydatków wynosić zatem będzie . 1,046.057 K.

zaś **suma dochodów** zgodna z preliminarzem Wydziału krajowego . 746.762 „

W toku obrad nad budżetem szpitala krajowego we Lwowie zastanawiała się też Komisya budżetowa nad sprawą budowy pawilonów dla chorych zakaźnych przy tym szpitalu. Sprawa ta nabrała w roku bieżącym pierwszorzędnej doniosłości.

Już w r. 1908 była ona piekącą. Szpital powszechny obliczony na ogromną połać kraju wraz z dwukrocstutysięczną stolicą od dawna nie wystarcza na podołanie zadaniu na polu zwalczania chorób zakaźnych. Brak organizacyi służby zdrowia w okolicznych powiatach, wprost niemożliwe stosunki w powiecie lwowskim, zwłaszcza w gminach podlwowskich, powodują rozwlekanie się zaraz a rezultatem straszne rozszerzenie się tyfusu brzusznego, plamistego, szkarlatyny i dyfteryi.

Lwów od 2 lat mimo wszelkich wysiłków finansowych jest nawiedzany straszną epidemią szkarlatyny, która spowodowała setki ofiar życia ludzkiego a w skutkach szkodziła i materyalnie miastu, powodując wyjazd rodzin, ich późniejszy powrót do miasta, przez szereg miesięcy wprost omijanie stolicy przez obcych.

To też Sejm uchwalił 29. października 1908 rezolucyę, polecającą Wydziałowi krajowemu przygotowanie planów i kosztorysów na wybudowanie oddziału zakaźnego w 8 czy 9 pawilonach na 250—300 łóżek.

Sprawa jeszcze dotąd nie sprowadziła skutków realnych.

Gmina miasta Lwowa bez obowiązku do tego z mocy ustaw, chcąc ułatwić budowę szpitala zakaźnego urządzonego nowocześnie, pawilonowo, ofiarowała odpowiednie w bliskości głównego szpitala położone — rozmiarami więcej niż dostateczne grunta budowlane.

Ankieta zwołana przez Wydział kraj. w obecności powag naukowych i szpitalnych i protomedyka, orzekła odpowiedniość gruntów. Nadto powołane do tego ciała orzekły konieczność jak najrychlejszego podjęcia budowy szpitala zakaźnego, któryby w 8 do 9 pawilonach miał 250—300 łóżek.

Tymczasem stan epidemii rozmaitych, w ostatnich czasach nawała chorych na tyfus, właściwie stworzyły stan wręcz rozpaczliwy.

Z braku miejsca wydala się oczywiście przedewszystkiem chorych miejscowych, bo trudno od bramy szpitala oddalić chorego przywiezionego z prowincyi.

Ciasnota uniemożliwia izolacyę. W szpitaliku św. Zofii skonstatowano wypadki, że dzieci przywiezione na koklusz, odrę lub inną chorobę o znikomej śmiertelności, zaraziły się w szpitalu na inną chorobę, zwłaszcza szkarlatynę ze strasznym procentem śmiertelności.

W toku obrad Komisyi nad budżetem o szpitalu, poruszył tę sprawę p. Dr. Rutowski, wiceprezydent miasta.

Obecny na posiedzeniu Komisyi budżetowej JE. p. Marszałek krajowy zapewnił, że Wydział krajowy gotów jest natychmiast przystąpić do budowy, skoro tylko będzie grunt budowlany znany a temsamem dana możność wypracowania planów i kosztorysów; nadto oświadczył, że Wydział krajowy uważa na razie za dostateczną ilość 125 łóżek a w miarę potrzeby nie omieszka wystąpić z wnioskiem o budowę dalszych pawilonów.

Komisya licząc się z jednej strony z położeniem finansowem kraju, z drugiej zaś strony uznając w pełni nagłą — zwłoki niecierpiącą potrzebę budowy pawilonów izolacyjnych przy szpitalu głównym we Lwowie i ufając, że Wydział kraj., skoro tylko okaże się potrzeba rozszerzenia oddziału dla chorób zakaźnych, przed-

stawi Sejmowi w należytym czasie odpowiednie wnioski co do budowy dalszych pawilonów, uchwaliła rezolucyę polecającą budowę na razie najmniej trzech pawilonów dla szkarlatyny, tyfusu i dyfteryi, oraz przyznała kredyt do 400 000 koron, nie czekając na wygotowanie planów i kosztorysów, w pełnem zaufaniu, że Wydział krajowy wypełni polecenie jaknajrychlej, mając czas przez zimę sporządzić należyte plany i kosztorysy.

Komisya budżetowa wnosi:

III. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w myśl uchwały Sejmu z r. 1908, przystąpił z wiosną roku 1910 do budowy oddziału dla chorób zakaźnych przy krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie na gruntach na ten cel przez gminę miasta Lwowa ofiarowanych, a w szczególności do budowy pawilonu na szkarlatynę, tyfus i dyfteryę, łącznie co najmniej na 120 łóżek.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jeszcze w bieżącej sesyi przedłożył Sejmowi plany i kosztorysy tych budowli.

Na wypadek niemożliwości przedłożenia tych planów i kosztorysów na czas, upoważnia Sejm Wydział krajowy, aby w granicach kredytu 400.000 Koron, przystąpił do wykonania tej uchwały i na najbliższej sesyi o użyciu tego kredytu zdał Sejmowi sprawę.

IV. Petycye L. s. 3.507, 3.574 i 3.863 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia odpowiednich wniosków.

We Lwowie, dnia 8. października 1909.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Loewenstein.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka III.

Sprawy zdrowotne.

Krajowy Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Do poz. 7 wyd. i 2 doch.

Sprawozdawca poseł Dr. K. Lewicki.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa preliminuje na rok 1910, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wydatki i dochody krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie:

Rubryki.	Poszczególnienie.	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
		Korony		
	WYDATKI.			
I.	Płace i emolumenta etatowe	94.668	—	94.668
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych . .	196.792	—	196.792
III.	Pensye i emerytury	18.578	—	18.578
IV.	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski . .	864	—	864
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych .	80	—	80
VI.	Remuneracye i zapomogi	4.785	—	4.785
VII.	Koszta gospodarcze zakładu	489.981	**20.000**	509.981
VIII.	„ „ folwarku	29.796	**400**	30.196
IX.	„ sanitarne	20.600	—	20.600
X.	„ kancelaryjne	2.400	—	2.400
XI.	„ kapliczne	500	—	500
XII.	„ utrzym. budynków, dróg dojazdowych i urządzen	33.560	**1.110**	34.670
XIII.	Podatki z ekwiwalentem i daniny . . .	130	—	130
XIV.	Rozmaite	14.228	—	14.228
XV.	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	120	—	120
XVI.	Spłata pożyczek	108.414	—	108.414
	Suma wydatków .	1,015.496	**21.510**	1,037.006
	DOCHODY.			
I.	Odsetki od kapitałów i efektów . . .	214	—	214
II.	Dodatki	1.500	—	1.500
III.	Dochody z dóbr	38.621	—	38.621
IV.	Zwroty kosztów leczenia	795.000	—	795.000
V.	Rozmaite	10.600	—	10.600
	Suma dochodów .	845.935	—	845.935
	W porównaniu z wydatkami .	1,037.006	—	1,037.006
	Okazuje się **niedobór** .	**191.071**	—	**191.071**

Na tej podstawie Komisya budżetowa *wnosi*:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie na rok 1910“.

Dalej Komisya budżetowa *wnosi*:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) *Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby rozważył sprawy* zaprowadzenia elektrycznego oświetlenia w krajowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie, jakoteż zaprowadzenia tamże własnego wodociągu i *o tem złożył sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej.*

2) Petycye: l. 3647 Maryi Janikowskiej, l. 3650 Anny Sarneckiej, l. 3740 Anny Sarneckiej, l. 3856 Franciszki Kubrakiewiczowej, l. 4229 Franciszka Mościckiego l. 4309 Zofii Krogulskiej i l. 4311 Maryi Pauk o przyznanie zaopatrzeń, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawo dania z ewentualnym projektem unormowania zaopatrzeń dla służby nieetatowej.*

3) Petycye: l. 3518 Emilii Neusser, l. 3862 Rozalii Mroczko, l. 4246 Fleszara Antoniego i tow., jakoteż l. 4647 Gustawa Rückemanna i tow. o podwyższenie płac *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.*

4) Petycye: l. 3512 Serafiny Wasylów i l. 4305 Michała Uchacz, o uwolnienie od zapłacenia kosztów leczenia, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.*

We Lwowie 5. października 1909.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Dr. K. Lewicki.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka III.

Sprawy zdrowotne.

Krajowy szpital Śgo Łazarza w Krakowie.

(Poz. 8. wydatków i poz. 3 dochodów).

Sprawozdawca poseł Dr. Stan. Jabłoński.

Wydatki	zgodnie z preliminarzem Wydziału kraj. w kwocie	770.346 K	
	i dodaniem w rubr. II. wyd.:		
	poz. 23 b) wikt dla 4 postulantek po 450 K.	1.800 K.	
	„ 23 c) pranie bielizny postulantek po 22 K. 64 h. .	90 „	1.890 K.
	Razem więc wydatki w sumie . . .		772.236 K.
Dochody	zgodnie z preliminarzem Wydziału kraj. w łącznej sumie .		593.259 „

Zarazem Komisya budżetowa wnosi:

Wzywa się Wydział krajowy, aby z możliwie największym pospiechem, zakończył rokowania z c. k. Rządem co do budowy pawilonu położniczo ginekologicznego w Krakowie, dla pomieszczenia oddziału szpitalnego i c. k. szkoły położnych, wspólnie z kliniką położniczo-ginekologiczną.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Dr. Jabłoński.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka IV.

Dobroczynność.

Pozycya 1 do 38 wydatków.

Sprawozdawca poseł Niezabitowski.

Komisya budżetowa przyjmuje wszystkie pozycye preliminarza Wydziału krajowego, ze zmianami niektórych pozycyj, względnie dodaniem nowych, mianowicie: w poz. 9a, 10b, 21c, 27a, 28a, 33, 34, 35, 36, 37 i 38.

Wobec tego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki:

		zwyczajne:	nadzwyczajne
Poz. 1.	Dom ubogich i sierót w Krakowie . . .	10.848 K.	—
„ 2.	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000 „	—
„ 3.	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400 „	—
„ 4.	Zakład dla osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskego w Przemyślu . .	1.000 „	—
	Do przeniesienia . .	16.248 K.	—

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	16.248 K	— K.
Poz. 5.	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie .	400 „	—
„ 6.	Towarzystwo j. w., XII. i XIII. półroczna rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K. dla fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie. (Ostatnia rata 1. października 1938) . .	—	3.575 „
„ 7.	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	10.000 „	—
„ 8.	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200 »	—
„ 9.	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną *zasiłek stały* .	400 „	—
„ 9a)	Ruskie Towarzystwe kolonii wakacyjnych .	200 „	—
„ 10.	Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie . . .	200 „	—
„ 10a)	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	—	200 „
„ 10b)	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie — na przytulisko dla sług .	—	200 „
„ 11.	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400 „	—
„ 12.	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im hr. Sołtykowej	200 „	—
„ 13.	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000 „	—
„ 14.	Zekład imienia św. Jadwigi w Krakowie, *stała subwencya*	1.200 „	—
„ 15.	Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie	10.000 „	
„ 16.	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy, dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie	1.600 „	— „
	Do przeniesienia . .	42.048 K	3.975 K

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	42.018 K.	3.975 K.
Poz. 17.	Towarzystwo budowy tanich mieszkań, dla robotników katolickich w Krakowie (VIII. rata z 28-lecia na umorzenie pożyczki 40.000 K. w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902)	— „	1.600 „
„ *18.*	Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863, do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.500 „	— „
„ *19.*	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000 „	— „
„ *20.*	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200 „	— „
„ *21.*	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200 „	— „
„ *21a)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidyecezyi lwowskiej	— „	200 „
„ *21b)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi przemyskiej	— „	200 „
„ *21c)*	Towarz. wzaj. pomocy dyaków gr. k. dyecezyi stanisławowskiej	— „	200 „
„ *22.*	Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat. Ordynaryatami)	1.000 „	— „
„ *23.*	Zgromadzenie S. S. Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi	— „	2.000 „
„ *24.*	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (4%) od pożyczki 400.000 K. zaciągniętej na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (XV. rata z 20-lecia)	— „	8.640 „
„ *25.*	Gminie m. Mikuliniec, V. rata na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K. zaciągniętej na lat 10, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye	— „	502 „
„ *26.*	Dla pogorzelców, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	10.000 „
	Do przeniesienia . .	49.948 K.	27.317 K.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	49.948 K.	27.317 K.
Poz. 27.	Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie (zakład p. Żurowskiej)	— „	1.500 „
„ 27*a*)	Przytulisko dla drobnych sierót, pod opieką św. Józefa we Lwowie, *jednorazowo* . .	— „	700 „
„ 28.	Komitet kolonii wakacyjnych we Lwowie .	200 „	— „
„ 28*a*)	Komitet kolonii wakacyjnych w Krakowie .	200 „	— „
„ 29.	Zgromadzenie X. X. Redemptorystów w Podgórzu, na budowę kościoła i klasztoru (z przyznanych 10.000 K. V. rata z 5-lecia) .	2.000 „	— „
„ 30.	Zgromadzenie S. S. Miłosierdzia im. św. Wincentego a Paulo we Lwowie X. i XI. rata umorzenia reszty pożyczki 20.000 K. zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności .	1 230 „	— „
„ 31.	Zarząd centralny Związku katolickich towarzystw i zakładów dobroczynnych, na umorzenie pożyczki 120 000 K, zaciągnąć się mającej na budowę domu dla wszystkich stowarzyszeń robotniczych katolickich we Lwowie (w myśl uchwały sejm. z 18 marca 1907) . .	— „	6.300 „
„ 32.	Koszta utrzymania ozmaitych osób w zakładach przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (*ryczałtowo*)	25.000 „	— „
„ 33.	Katolicki Związek kobiet polskich, na tanią kuchnię studencką	— „	800 „
„ 34.	Stowarzyszenie Rady opiekuńczej w Krakowie (Opieka nad sierotami)	— „	2.000 „
„ 35.	Dom opieki dla dziewcząt we Lwowie . .	— „	400 „
„ 36.	Stankiewiczowa Julia, wdowa po ostatnim czwartaku, *jednorazowo*	— „	200 „
	Do przeniesienia . .	78.578 K	39.217 K

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	78.578 K.	39.217 K.
„ 37.	Towarzystwo dwucentowych wkładek w Przemyślu	200 „	— „
„ 38.	Zakład wychowania sierót izraelickich w Krakowie	— „	400 „
	Suma wydatków . .	78.778 K.	39.617 K
	Razem . .	118.395 K.	

czyli o 10.000 K. więcej od preliminarza Wydziału krajowego

Dochodów — rubryka ta niema.

Tem samem załatwione zostały petycye do l. s.: 3934, 3411, 3520, 3363, 3367, 4130, 3787, 4304, 3584, 3886, 4044, 3366, 3536, 3368. 4129, 4287, 4538, 4526, 4468, 4412, 3964, 4425.

Do ryczałtu na zasiłki dla ochronek w poz. 7 odsyła się petycye l. s.: 3369, 3544, 3576, 3578, 3591, 3645, 3607, 3767, 3768, 3787, 3799, 3800, 3884, 4027, 4048, 4171, 4326, 4342, 3735, 3815, 4530, 4479, 4609, 4335, 4333.

Do ryczałtu dla pogorzelców w poz. 26 odsyła się petycye do l. s.: 4150, 3723, 4597, 4301, 4542, 4620, 4670.

I wnioski nagłe do l. s.: 3679, 4054, 4058, 4059.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki sejm raczy uchwalić:

Odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego postawienia wniosków: l. s. 3.741 Towarzystwa św. Cyryla w Przemyślu; l. s. 3.904 i 4.312 Towarzystwa opieki nad sługami we Lwowie.

Przechodzi się do porządku dziennego nad petycyami: l. s. 3.362 Komitetu budowy kościoła w Radłowicach; l. s. 3.606 Komitetu budowy kaplicy w Czarnokońcach, l. s. 3.757; Towarzystwa św. Wincentego a Paulo w Jarosławiu; l. s. 3.766 Towarzystwa Przyjaźń w Rzeszowie; l. s. 3.803 Towarzystwa wzajemnej pomocy funkcyonaryuszy autonomicznych w Krakowie; l. s. 3.901 Towarzystwa Przyjaźń w Brzeżanach; l. s. 4.145 Jana Dryblaka w Cieszanowie, l. s. 4135 Stowarzyszenia św. Zyty w Stanisławowie; l. s. 4.151 Urzędu parafialnego w Koszlakach; l. s 4.332 Komitetu budowy Kościoła w Żabiu; 4.262 Aliny Bobrowskiej o zapomogę z powodu wyjścia za mąż; l. s. 4.341 Wydziału taniej kuchni w Nowym Sączu; .. s. 4.532 Towarzystwa byłych uczniów gimnazyum dębickiego; l. s. 4.427 Tekli Ba-

czyńskiej; l. s. 4.564 Maryi Kiełbusiewiczowej o stypendyum dla syna; l. s. 4.125 Teofili Kulczyckiej, wdowy po gr. kat. parochu o zapomogę; l. s. 4416 gminy Zabierzów o zasiłek na budowę kościoła.

Odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycye: l. s. 4446 gminy Moszczenicy o przyjęcie na fundusz sierocy kosztów wychowania małoletniej Maryi Bernadzik, l. s. 4669 Koła Panien Polek w Stanisławowie, l. s. 4.329 Wetaliny Kuss o zapomogę.

Lwów dnia 5. października 1909.

Przewodniczący:
Piniński

Sprawozdawca:
Niezabitowski.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Dział I. Akademia Umiejętności i Rada szkolna krajowa.

Dział II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.

Poz. 1—7 wydatków i poz. 1—2 dochodów.

Sprawozdawca poseł Kozłowski.

Komisya budżetowa uchwaliła wydatki rubryki V funduszu krajowego „Oświata i sztuka" poz. 1—7 tudzież 1—2 dochodów według wniosków w preliminarzu Wydziału krajowego zawartych, do zatwierdzającej wiadomości.

Przy poz. 2. dotyczącej poborów Rady szkolnej krajowej wznowiono ponownie sprawę wzmocnienia wpływu wymienionych w art. IV. ustawy z dnia 11. czerwca 1905 L. 4—7 członków Rady szkolnej krajowej.

Tak w pierwszym przez Adama Potockiego i Dietla postawionym wniosku zorganizowania Rady szkolnej krajowej w r. 1865, jak i później przy ustanowieniu poborów w r. 1868, a wreszcie podczas rozpraw komisyi budżetowej nad wynagrodzeniem dla członków Rady szkolnej krajowej (sprawozdanie z dnia 20. listopada 1905) i nad wydatkami 16 członków Rady szkolnej krajowej w r. 1908 poczytano urzędowanie wymienionych w art. IV. ustawy z dn. 11. czerwca 1905 L. 4—7 członków Rady szkolnej krajowej nie tylko jako przygodną czynność kolegialną, ale jako zajęcie stałe, ciągłe i wielką część sił i czasu członków Rady szkolnej krajowej absorbując.

W r. 1868 wyrażono w Sejmie życzenie, ażeby członkowie Rady szkolnej krajowej nie 6 tygodni, ale cały rok swoim urzędowym zajęciom poświęcali.

W r. 1905 proponował Wydział krajowy w sprawozdaniu z 4. lipca 1905 LW. 66.622/905, ażeby znieść stałe pobory członków Rady szkolnej krajowej

i wyznaczyć im jedynie tylko dyety po 10 K za udział w posiedzeniu pełnej Rady, oraz sekcyi.

Wysoki Sejm na wniosek Komisyi budżetowej wniosek ten odrzucił, ustanowił dla Rady szkolnej krajowej stałe pobory i przyjął do wiadomości sprawozdanie Komisyi budżetowej, w którem komisya rzeczona przypomina wyrażone dawniej przez p. Majera życzenia, aby nietylko inspektorowie, ale i w art. IV. § 4—7 ustawy z 15. lutego 1905 Nr. 39 wymienieni członkowie Rady szkolnej na pełnej Radzie i na sekcyach załatwiali referaty.

Sejm przyjął również do wiadomości wyrażone w r. 1905 a przypomniane w r. 1908 życzenia Komisyi budżetowej:

1) Ażeby tak miejscowi jak i zamiejscowi członkowie Rady szkolnej krajowej regularnie brali udział w posiedzeniach sekcyi.

2) Ażeby nietylko inspektorowie, ale i członkowie Rady szkolnej krajowej w art. IV. ustawy z dnia 11. czerwca 1905 wymienieni, przekonywali się osobiście o stanie nauki w szkołach ludowych, średnich i przemysłowych.

Ciągły bowiem kontakt z żywym organizmem szkolnym jest niezbędnie potrzebnym dla ich zawodowej pracy i dla ocenienia przedkładnych przez inspektorów sprawozdań. Podczas rozpraw Komisyi w r. 1909 zapytano JWP. Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej, o ile powyższym życzeniom stało się zadość.

Chęć wzmocnienia plenum Rady szkolnej kraiowej i rozszerzenia jego zakresu, znalazło wyraz w uchwalonej w r. 1908 rezolucyi, w której Sejm wzywał Radę szkolną krajową, ażeby poczyniła potrzebne zmiany w regulaminie Rady szkolnej krajowej, a mianowicie, ażeby sprawy aprobaty książek szkolnych, dotychczas rozstrzygane w sekcyach, zastrzegła do decyzyi pełnej Rady.

Rezolucyi tej dotychczas Rada szkolna nie zadośćuczyniła, ale wybrała osobną Komisyę dla rewizyi regulaminu.

Komisya przeto, przypominając powyższe życzenia, wnosi ponownie rezolucyę, żądania powyższe zawierającą.

Podczas rozpraw Komisyi wyrażono również w r. 1908 życzenie, ażeby posiedzenie plenum Rady szkolnej krajowej były częstsze i ażeby członkowie jej koniecznym w razie rzadkich posiedzeń pospiechem i brakiem czasu nie byli krępowani w czynnościach swoich i mogli często się zastanawiać nad zasadniczemi potrzebami naszego szkolnictwa.

Z aktów Rady szkolnej wynika, że życzeniu temu stało się zadość.

W r. 1909 bowiem odbyła Rada szkolna krajowa (od 1-go stycznia do września) . . . . . 6 posiedzeń
w r. 1908 . . . . . 2 „
w r. 1907 . . . . . 4 „
w r. 1906 . . . . . 3 „
w r. 1905 (przed nową organizacyą) . . . . . 12 „

Sekcya I. dla szkół ludowych odbyła w r. 1909 . . . 33 posiedzeń
Sekcya II. dla szkół średnich . . . . . 21 „
Sekcya III. dla szkół przemysłowych . . . . . 8 „

Zapytywano także w Komisyi pana Wiceprezydenta Rady szkolnej, czyli wykonano rezolucyę 2-gą wzywającą Rząd, ażeby zapewnił inspektorom szkolnym dostateczną pomoc fachową w celu umożliwienia inspektorom szkolnym krajowym częstszego zwiedzania szkół.

Rezolucyi uchwalonej przez Sejm w r. 1903 (3), ażeby Rada szkolna krajowa podawała do wiadomości Sejmu ilość szkół corocznie lustrowanych przez inspektorów szkolnych krajowych dotychczas nie wykonała.

W sprawie ustanowienia referentów i pomnożenia sił kancelaryjnych przy c. k. Starostwach uznała Komisya, że pomoc dla inspektorów okręgowych, którzy powinni się przedewszystkiem poświęcić lustracyi szkół a na czynności biurowe i wykazy statystyczne mało mają czasu, jest niezbędną, że zaś obecnie inspektorowie krajowi dostatecznej pomocy nie mają.

Rada szkolna krajowa przedłożyła komisyi akta, z których wynika, że Rada szkolna krajowa żądała jeszcze w piśmie z 13. października 1902 L. 33.415, z 29. maja 1903 L. 1.216, z 28. marca 1904 L. 33.817, wstawienia do preliminarza budżetu państwa skromnej sumy 18.000 w celu powołania w 44, powiatach nauczycieli, którzyby w wolnych od zajęć szkolnych godzinach za 40 K miesięcznie pomagali inspektorom w czynnościach biurowych.

I temu skromnemu żądaniu Ministerstwo oświaty reskryptami z 29. marca 1902 L. 33.817, 28. marca 1904 L. 33.817, 20. czerwca 1904 L. 14.737 i 24. czerwca 1905 L. 23.897 odmówiło i dotychczasowe zupełnie nie wystarczające wydatki na siły kancelaryjne dla inspektorów pokrywa Rada szkolna z przyznaczonego na inne cele wydatku na remuneracye i wsparcia.

Stąd ponawia komisya zeszłoroczną rezolucyę.

W myśl wyrażonego w rez. 5. życzenia, zwołała Rada szkolna krajowa konferencyę inspektorów.

Potrzeba powiększenia liczby inspektorów okręgowych i ustanowienia posady drugiego inspektora tam, gdzie tego zachodzi potrzeba, jest naglącą.

Z naciskiem podnosi Komisya również omówione w sprawozdaniu komisyi o budżecie funduszu szkolnego życzenie, aby stały nadzór techniczy nad budową szkół Rada szkolna krajowa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, jak najprędzej zorganizowała.

Nad pozycyą wydatków na pobory Rady szkolnej krajowej wywiązała się następująca dyskusya:

P. Stefczyk zauważa „iż ciągle jeszcze zdarza się, że władze szkolne zniewalają gminy do większych ofiar na rzecz budowy, lub przebudowy szkoły, aniżeli to jest przewidziane w ustawie, która przyznaje gminie prawo żądania, aby krajowy fundusz szkolny pokrył całą resztę potrzebnego na budowę szkoły wydatku, gdy gmina złoży 120% dodatku do podatków; nawet żądanie dostarczenia gruntu pod szkołę nie jest w ustawie uzasadnione lecz gminy do ciężaru tego są już przyzwyczajone. To jednak powinno stanowić ostateczny kres świadczeń ze strony gminy na budowę szkoły i cała reszta wydatku powinna być z krajowego funduszu szkolnego pokrytą. Apeluje tedy p. Stefczyk do p. Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej, aby usunął powody do trafiających się ciągle jeszcze, choć już może rzadszych, narzekań na wymuszanie od gmin świadczeń, ustawowo nieuzasadnionych. Gdy zaś zasiłek z funduszów krajowych wynosi zwyczajnie znacznie więcej, aniżeli wartość świadczeń ze strony gminy, przeto należałoby rozważyć, czy nie byłoby wskazanem, aby techniczne siły, jakie władze szkolne mają, lub mieć powinny do wykonywania nadzoru nad budową, objęły wprost w zarząd swój samą budowę. Gminy bowiem wiejskie nie rozporządzają ani fachowemi ani administracyjnemi siłami, któreby były uzdolnione do zarządzania budową szkoły, jak to ma miejsce w większych gminach wiejskich, dlatego zbyt często budowa w zarządzie gminy

wykonywana wypada źle i drogo. Gdy jednak objęcie budowy szkół w zarząd kraju jest sprawą, w której różne względy wchodzą w grę, przeto mowca nie proponuje rezolucyi, lecz prosi p. Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej, aby tę myśl wziął pod rozwagę.

Poseł Skołyszewski podnosi, że „wiele Rad szkolnych miejscowych w kraju, które uczyniły zadość wymogom ustawowym, złożyły 120% bezpośrednich podatków na cele postawienia budynku szkolnego, oraz nabyły grunt uznany za przydatny na cele szkolne, z któremi władze szkolne przeprowadziły odpowiednie dochodzenia — nie uzyskują ze strony Rady szkolnej krajowej pełnej dopłaty potrzebnej na postawienie budynku szkolnego".

„Rada szkolna krajowa, wdaje się z poszczególnemi gminami w targi, a władze wykonawcze Rady szkolnej krajowej, c. k. inspektorzy szkolni powiatowi wywierają nacisk na gminy w celu przyjęcia przez nie zmniejszonej dopłaty na cele postawienia budynku szkolnego".

Rezultatem uzyskania przez gminy zmniejszonej dopłaty na cele postawienia budynków szkolnych, jest przeciążenie budżetów gminnych spłatą pożyczek komunalnych. Obciążenia z tego tytułu przekraczają w niektórych gminach 40% opłacanych rocznych podatków".

„Rezultatem tej praktyki jest słuszny żal przeciężonej podatkami ludności wiejskiej".

„Postępowanie to Rady szkolnej krajowej jest tem mniej słuszne, ponieważ obciąża wyłącznie gminy wiejskie, zaś obszary dworskie, które w myśl ustawy krajowej mają w równej mierze przyczyniać się na rzecz budowy szkół, omija".

Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej, Dembowski, odpowiadając pokrótce na uwagi Szan. pana sprawozdawcy oświadcza, że Rada szkolna krajowa w celu zmiany swego regulaminu wewnętrznego, którego ułożenie w myśl artykułu I. ustawy z 25. lutego 1905 Nr. 39. Dz. u. kr. należy do jej kompetencyi, wybrała komisyę złożoną z członków rządowych i autonomicznych, wszystkich sekcyi a komisya ta, której prace wstrzymała nieobecność kilku członków, niebawem spełni swe zadanie. Co do aprobaty książek szkolnych, wypada jednak zauważyć, że traktowanie tych spraw na posiedzeniach plenarnych ze względu na skład Rady szkolnej krajowej rzadszych i mniej ruchliwych może wprawdzie nadać aprobacie w tak licznem gronie dokonywanej pewnej uroczystej sankcyi, nie da wszakże rękojmi, aby sprawy były w ten sposób lepiej załatwiane, niż na posiedzeniach właściwych sekcyi, w gronie ściślejszem, złożonem z osób mających więcej kompetencyi i doświadczenia do ocenienia danego przedmiotu. Zresztą obrady nad temi sprawami przed wprowadzeniem ich na sekcyę w projektowanej komisyi naukowej, jako złożonej z pedagogów a zasilanej znawcami z poza grona Rady szkolnej krajowej, zapewnia niewątpliwie tym ważnym sprawom najodpowiedniejsze załatwienie.

Należy nadto przypomnieć, że w obradach jednej sekcyi mogą uczestniczyć także członkowie Rady szkolnej krajowej, należący do innej, o ile mają chęć ku temu i okazują dla rzeczy interes; wielu też członków autonomicznych z tej możności często korzysta, a udział w posiedzeniach nawet z głosem doradczym jest bardzo ważny, skoro uchwały przeważnie przychodzą do skutku bez głosowania za zgodą wszystkich, na podstawie wszechstronnego rozpatrzenia sprawy i wysłuchania wszystkich zdań. Tem się też tłumaczy okoliczność, która zadziwiła Szanownego Pana sprawozdawcę przy gruntownem

studyowaniu aktów posiedzeń sekcyjnych, mianowicie okoliczność, że te „arkusze sesyjne" są tak lakoniczne, a uchwałę uwidacznia tak często zapisek „zgodnie". Nie są to bowiem właściwe protokoły, lecz zastępujące je zapiski na podstawie których za śladem uwidocznionej liczby sprawy łatwo przedstawiający ją akt i załatwienie odszukać, uchwała odpowiada zaś tak często wnioskowi dlatego, że stan sprawy i ustalona praktyka zazwyczaj czyni to rzeczą naturalną, a w przypadkach wątpliwych czasem właściwego wniosku z góry niema, lecz wpisuje się go później kiedy już decyzya wyłoniła się z rozprawy.

Żądana przez Wysoki Sejm pomoc fachowa dla inspektorów krajowych istnieje o tyle, że w sekcyi I. (dla szkół ludowych) pracował przez ostatnie dwa lata wybitny inspektor okręgowy, który świeżo został mianowany inspektorem krajowym, a na jego miejsce Rada szkolna krajowa zapewne pozyska inną siłę w sekcyi II. (dla szkół średnich) zaś dwóch profesorów gimnazyalnych bardzo wydatną pracą dopomaga inspektorom w załatwieniu niezmiernie obfitego materyału biurowego z ich zakresu urzędowania. Nie można zaprzeczyć, że ta pomoc nie zawsze wystarcza, i że zwłaszcza inspektorowie krajowi dla szkół ludowych, doznają znacznych nieraz przeszkód w wizytowaniu większej liczby szkół, zwłaszcza wiejskich. Przeszkodę stanowi tu jednak głównie przewodniczenie przy egzaminach dojrzałości i kwalifikacyjnych egzaminach nauczycielskich, które pochłania wiele tygodni i to w porze najdogodniejszej do odbywania dłuższych podróży wizytacyjnych (maj, czerwiec, październik). Żądanego wykazu szkół zwiedzanych wiceprezydent przypadkiem tylko nie ma pod ręką, miał go na poprzedniem posiedzeniu komisyi, której zamierzał go przedstawić, sądząc, że wówczas sprawa ta będzie na porządku dziennym.

Inspektorowie okręgowi mają już niejaką pomoc w załatwianiu spraw biurowych, przez przydzielenie nauczycieli zatrudnionych w miejscu, którzy w czasie wolnym od nauki za skromnem wynagrodzeniem wyręczają ich częściowo w tej pracy. Są widoki, że wypłatę tych remuneracyi zechce przyjąć skarb państwa oraz, że pomnożenie sił kancelaryjnych przy starostwach przyczyni się również do poprawienia stanu rzeczy w tym względzie.

Żądaniu w zeszłym roku wyrażonemu co do ustanowienia drugiej posady inspektora okręgowego w 6-ciu okręgach stało się w części zadość. W budżecie na rok bieżący znajduje się bowiem pozycya, zapewniająca taką posadę dla czterech okręgów szkolnych. Rada szkolna krajowa nie ustanie też w dalszych staraniach w tym kierunku, celem zabezpieczenia odpowiedniego nadzoru dla szkół ludowych, zarówno pod względem ilości, jak pod względem jakości.

Ustanowienie oddziału budowniczego, względnie stałej fachowej inspekcyi dla budowy szkół ludowych bądź przy Radzie szkolnej krajowej, bądź w Wydziale krajowym, byłoby rzeczą niezmiernie pożądaną, celem zapewnienia skuteczności i właściwości akcyi budowania szkół z nakładem znacznych funduszów, którymi się obecnie rozporządza i należy pragnąć, aby dały się usunąć trudności, które obecnie stanowi, zwłaszcza brak sił technicznych.

Przyzwalając zasiłki na budowę szkół, Rada szkolna krajowa trzyma się granic wytkniętych uchwałą Wysokiego Sejmu z 30. października 1908 na podstawie sprawdzonych kosztorysów, a pertraktacye w celu uzyskania zniżki wygórowanych ponad kosztorys żądań przedsiębiorców zmierzają tylko do tego, aby zapobiedz nadmiernej korzyści prywatnej ze szkodą funduszów zarówno kraju, jak i stron konkurencyjnych.

Musi Wiceprezydent Rada szkolnej krajowej również odeprzeć zarzut szanownego posła Skołyszewskiego, jakoby zeszłego roku na posiedzeniu sejmowem zarzucił pewnym posłom, że mamią ludność zapewnieniem, że z pożyczki 10 milionowej gminy mogą otrzymać całą nadwyżkę ponad 120 procent Stwierdza bowiem, że przedewszystkiem nie przypisywał winy w tej mierze posłom, lecz mówił o tych, którzy w błąd wprowadzają ludność zwodniczemi zapewnieniami, a dalej odnosił to nie do czasu po uchwaleniu pożyczki dziesięciomilionowej ale właśnie do czasu przed zapewnieniem tych funduszów, kiedy przyznanie naraz wszystkim gminom, pragnącym budować szkoły, całego zasiłku ustawowego było wręcz niemożliwe, wobec szczupłej dotacyi na ten cel w budżecie krajowym przeznaczonej.

Na powyższych podstawach Komisya budżetowa wnosi:

I. Wstawić zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego:

Dochody poz. 1—7 w łącznej sumie . . . . . 23,177.692 K
Wydatki poz. 1—2 . . . . . 4,059.580 „

II. Komisya budżetowa przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące *rezolucye do uchwały:*

1) Sejm wzywa ponownie Radę szkolną krajową, ażeby poczyniła potrzebne zmiany w regulaminie Rady szkolnej krajowej, a mianowicie, ażeby sprawy aprobaty książek szkolnych dotychczas rozstrzygane w sekcyach, zastrzegała do decyzyi pełnej Rady.

2) Sejm ponownie wzywa c. k. Rząd, ażeby zapewniając inspektorom szkolnym krajowym dostateczną fachową pomoc umożliwił im częstsze zwiedzanie szkół.

3. Sejm wzywa ponownie Radę szkolną krajową, aby podawała do wiadomości Sejmu ilość szkół corocznie lustrowanych przez inspektorów szkolnych krajowych.

4. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby ustanowieniem referentów i pomnożeniem sił kancelaryjnych przy c. k. starostwach, zapewnił inspektorom okręgowym dostateczną pomoc i umożliwił im w ten sposób częstsze lustracye szkół.

5) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w preliminarz budżetu na rok 1911 wstawił płace potrzebne w celu ustanowienia posady drugiego inspektora dla tych powiatów w których tego zachodzi potrzeba.

6) Sejm wzywa ponownie Radę szkolną krajową, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zastanowiła się nad utworzeniem stałego oddziału budowniczego dla budowy szkół bądźto przy Wydziale krajowym, bądźto przy Radzie szkolnej krajowej.

III. Petycye:

Nr. 4298 / 3177
Nr. 3896 / 2840
Nr. 3498 / 2496
Nr. 3530 / 2328
Sióstr Felicyanek o subwencyę na budowę internatu.

Nr. 3633 / 2626 Kuratoryi internatu św. Stanisława w Tarnowie o subwencyę na budowę internatu.

Nr. 4743/3527 Komitetu internatu dla uczniów seminaryum nauczycielskiego w Zaleszczykach o subwencyę na budowę internatu.

Nr. 3784/2739 Sióstr Bazyliianek z Przemyśla o zasiłek z funduszu na budowę internatów w celu częściowego spłacenia długu, zaciągniętego na kupno domu dla internatu.

Nr. 4614/3426 Komitetu internatu dla uczniów seminaryum nauczycielskiego w Stanisławowie o subwencyę na zakupno gruntu i na koszta budowy.

Nr. 4677/3473 Wydziału Towarzystwa opieki nad internatem im. Piramowicza o zasiłek na budowę internatu.

Nr. 3474/2482 Stowarzyszenia internatu dla uczniów c. k. sem. naucz. męskiego o subwencyę na rozszerzenie budynku zakładowego.

Nr. 3633/2623 Kuratoryi internatu św. Stanisława w Tarnowie o udzielenie zasiłku na budowę internatu.

Nr. 31418/101461 Maryi Magdaleny Borowskiej generałowej przełożonej Zgromadzenia Sióstr Felicyanek o subwencyę dla utrzymania nowicyatu dostarczającego krajowi nauczycielek.

Nr. 3662/2624 Kuratoryi internatu św. Stanisława w Tarnowie.

Nr. 3475/2483 Stowarzyszenia internatu dla uczniów seminaryum nauczycielskiego w Krakowie.

Nr. 3502/2500 Stanisławy Lenkiewicz ksieni Panien Benedyktynek w Krakowie.

Nr. 3531/2529 Siostry Maryi Rafaeli Lubowidzkiej, przełożonej Sióstr Nazaretanek.

Nr. 4615/3427 Komitetu internatu św. Stanisława Kostki w Stanisławowie.

Nr. 4540/3374 Towarzystwa Opieki nad wychowańcami w seminaryum w Kętach.

Nr. 4528/3359 Komitetu Towarzystwa Opieki nad internatem dla uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu.

Nr. 4616/3428 Komitetu internatu dla uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego w Zaleszczykach.

Nr. 4252/3132 Sióstr Felicyanek we Lwowie.

Nr. 4090/2977 Włodzimiery Filewiczowej, przełożonej internatu dziewcząt we Lwowie

Nr. 4676/3472 Wydziału Towarzystwa opieki nad internatem im. Piramowicza.

Nr. 4682/3478 Kuratoryi internatu św. Józefa w Tarnowie.

Nr. $\frac{3783}{2738}$ Sióstr Bazylianek w Przemyślu.

Nr. $\frac{4149}{3038}$ Filii Proświty w Stanisławowie.

Nr. $\frac{4316}{3145}$ Nr. $\frac{4315}{3194}$ Siostry Magdaleny Humeniuk, przełożonej internatu „Marya" w Stanisławowie

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w granicach przyzwolonych w rubryce V. poz. 6 i 7.

We Lwowie, dnia 9. października 1909.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca
Kozłowski.

Do rubr. V. poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1910.

Sprawozdawca p. **Włodzimierz Kozłowski.**

Wysoki Sejmie!

Wydatki funduszu szkolnego krajowego na r. 1910 przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie . . . . . 20,787.810 K
czyli o . . . . . 1,757.208 K *więcej*
od wydatków preliminowanych na r. 1909,
a o . . . . . 1,667.320 K *więcej*
od rzeczywistych wydatków z r. 1908.

Suma na r. 1910 preliminowana
jest . . . . . 19 razy *większą*
od sumy wydatków gmin i funduszu szkolnego w r. 1868,
o . . . . . 8 razy *większą*
od wydatków w r. 1880,
o 14,012.158 K, czyli około . . . 3 razy *większą*
od obliczonych na nowej podstawie wydatków funduszu szkolnego krajowego w r. 1896
o 11,569.505 K, czyli około . . . 2·3 razy *większą*
od wydatków z r. 1900,
o 7,566.272 K, czyli około . . . 57% *większą*
od wydatków z r. 1905,
o 1,757.208 K, czyli około . . . 8·4% *większą*
od wydatków preliminowanych na r. 1909.

Komisya wnosi, ażeby tak wydatki jak i dochody przyjąć według wniosków Wydziału krajowego, nie czyniąc w sumie ogólnej żadnej zmiany. Zmianę uczyniła Komisya jedynie tylko w rozdziale kwoty ogólnej na wydatki zwyczajne i nadzwyczajne,

a mianowicie przyjęła Komisya wydatki zwyczajne w kwocie . 20.709.874 K
o . . . . . 6.400 K
niższej od preliminarza Wydziału krajowego,
a wydatki nadzwyczajne w kwocie . . . . . 77.936 K
czyli o . . . . . 6.400 K
wyższej od preliminarza Wydziału krajowego.

W moc zeszłorocznej uchwały Komisyi bowiem (str. 34 Sprawozdania Komisyi budżetowej z 5 października 1908), jednorazowe dary z łaski dla byłych nauczycieli i wdów po nauczycielach (Rubryka IV, pozycya 16 b. str. 34. preliminarza funduszu szkolnego), przeniosła Komisya z rubryki wydatków zwyczajnych do nadzwyczajnych.

Dochody przyjęła Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie . . . . . 3,667.709 K
o . . . . . 53.545 K
wyższej od dochodów preliminowanych na r. 1909
o . . . . . 215.171 K
niższej od rzeczywistych dochodów z r. 1908
o 820.708 K, czyli około 29%
wyższej od dochodów z r. 1896,
o 415.625 K, czyli około 13%
wyższej od dochodów z r. 1900,
a o 40.316 K, czyli około 1%
niższej od dochodów z r. 1905,

Niedobór będzie wynosił według wniosków Komisyi, zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego . . . . . 17,120.101 K
czyli o . . . . . 1,703.663 K
więcej od preliminowanego niedoboru na r. 1909,
o . . . . . 1,882.491 K
więcej od rzeczywistego niedoboru z r. 1908,
o . . . . . 4 razy *większy*
od niedoboru z r. 1896,
o . . . . . 3 razy *większy*
od niedoboru z r. 1900,
a o . . . . . 79% *większy*
od niedoboru z r. 1905.

Suma wszystkich wydatków (t. j. wydatków funduszu szkolnego krajowego, funduszu okręgu miasta Lwowa, funduszu szkolnego emerytalnego i funduszów szkolnych miejscowych na szkoły ludowe wynosiła . . . . . 23,395.660 K
czyli . . . . . 2 3 razy *więcej*
aniżeli w r. 1896,
o . . . . . 2 razy *więcej*
aniżeli w r. 1900,
a o . . . . . 95% *więcej*
aniżeli w r. 1905.

Rozpatrując cele, na które przeznaczono wydatki szkolne w świetle dotychczasowych rezultatów na podstawie cyfr w sprawozdaniu Rady szkolnej z roku 1907/8 zawartych, widzi w nich Komisya cały szereg objawów pomyślnych, w innych znów spostrzega normalny wzrost, nie może jednak także i przemilczeć i takich cyfr, które niejednokrotnie z powodów od Rady szkolnej niezawisłych niepomyślnie się przedstawiają.

W pierwszym rzędzie postawić należy liczbę szkół w ogóle 5035 szkół
czyli o . . . . . 2·2 *więcej*
aniżeli w r. 1870,
o . . . . . 68% *więcej*
aniżeli w r. 1877/8,
o . . . . . 45% *więcej*
aniżeli w r. 1887/8,
o . . . . . 19% *więcej*
aniżeli w r. 1897/8,
o . . . . . 13% *więcej*
aniżeli w r. 1903/4.

Zwiększenie ogólnej liczby szkół w r. 1907/8 wynosi . . . 133
a zatem jest . . . . . 2 do 5 razy *wyższe*
od najniższej i najwyższej cyfry rocznego zwiększenia liczby szkół w latach 1891/2—1900/1,
o . . . . . 2 razy *wyższe*
od rocznego zwiększenia w latach 1901/2 i 1902/3
o . . . . . 40% *wyższe*
od rocznego zwiększenia w latach 1903/4—1905/6
a o . . . . . 15% *wyższe*
od rocznego zwiększenia w r. 1906/7.

O wiele ważniejszą jednak od ogólnej liczby szkół, jest liczba szkół zorganizowanych czynnych, w których odbywa się nauka.

Liczba ta wynosiła od w r. 1907/8 4845
Od r. 188/9 przeto przybyło szkół czynnych . . 1507
od r. 1897/8 1176
od r. 1903/4 546

Roczne zwiększenie się liczby szkół czynnych wynosiło w roku 1907/8 145
a więc było . . . . . 14 do 29 razy *większe* od rocznego zwiększenia w latach 1891/2, 1894/5, 1895/6,
o . . . . . 4 razy *większe*
od zwiększenia w r. 1892/3,
o . . . . . 2 razy *większe*
od rocznego zwiększenia w latach 1897/8, 1899/900, 1900/1,
o . . . . . 20% do 43% *większe*
od zwiększenia w latach 1901/2, 1903/4, 1904/5 i 1905/6.
a o . . . . . 3% do 14% *mniejsze*
od rocznego zwiększenia w latach 1889/90, 1898/9 i 1906/7.

Dodać należy, że w r. 1893/4 liczba szkół czynnych zmniejszyła się o 31 szkół, a w r. 1896/7 nie było żadnego zwiększenia.

Cyfry ostatnich lat uwidoczniają szybsze tempo w uruchomieniu szkół, dzięki staraniom Sejmu o budowę nowych szkół i większemu przypływowi nauczycieli.

Liczba gmin bez szkoły wynosiła w r. 1897/8 625
a więc od r. 1901/2 ubyło 437
gmin nie należących do zakresów szkolnych.

Ubytek liczby gmin bez szkół wynosił w r. 1907/8 . . 111 szkół
a przeto był o 2 razy *większym* od rocznego ubytku w latach 1902/3 i 1906/7
o blisko . . . . . 3 razy *większym*
od rocznego ubytku w r. 1905/6
o . . . . . 37% *większym*
od rocznego ubytku w r. 1902/3,
a o . . . . . 5% *większym*
od rocznego ubytku w r. 1903/4.

Spodziewać się trzeba, że wyższe kwoty zaasygnowane z 10-milionowej pożyczki i zwiększona frekwencya w seminaryach nauczycielskich wpłyną na znacznie większy ubytek liczby gmin bez szkół w latach następnych.

Powitać również się godzi z zadowoleniem znaczny wzrost nauczycieli z formalną kwalifikacyą, których ogólna liczba wynosiła:
w r. 1907/8 11876
a więc od r. 1892/3 przybyło . . . . . 6864 nauczycieli
z formalną kwalifikacyą
od r. 1897/8 5805
od r. 1903/4 2825

Roczne zwiększenie w r. 1907/8 wynosiło 967
a więc było . . . . . 7 razy *większem*
aniżeli w r. 1893/4
o . . . . . 161% do 262% *większe*
aniżeli w czterech latach 1896/7, 1897/8, 1898/9, 1899/900,
o . . . . . 36% do 121% *większe*
aniżeli w siedmiu latach 1900/1, 1901/2, 1902/3 1903/4, 1904/5, 1905/6 i 1906/7.

Dodać trzeba, że w r. 1894/5 ubyło 978 nauczycieli z formalną kwalifikacyą.
Bez formalnej kwalifikacyi było w r. 1896/7 nauczycieli . . . 763
a więc w porównaniu z r. 1897/8 ubyło . . . . . 400 nauczycieli
bez formalnej kwalifikacyi
w porównaniu z r. 1903/4 268

Roczny ubytek nauczycieli w r. 1907/8 wynosił . . 155 nauczycieli,
a zatem był o 3 do 4 razy *większym*, aniżeli w dwóch latach 1897/8 i 1898/9,
o . . . . . 10 razy *większym*
od ubytku w r. 1902/3,
a o . . . . . 78% do 134% *większym*
od ubytku w czterech latach 1899/900, 1900/1, 1901/2, 1906/7.

Dla lepszego wyjaśnienia tej cyfry przypomnieć należy, że w pięciu latach 1893/4, 1894/5, 1895/6, 1997/8, 1898/9 nie tylko nie było ubytku nauczycieli bez kwalifikacyi, ale że roczny przybytek ich obracał się pomiędzy 82 do 116 nauczycieli, a w trzech latach 1903/4, 1904/5 i 1905/6 pomiędzy 18 a 44 nauczycieli.

A oprócz ubytku podniesiono w Komisyi · postęp podniesienia wykształcenia nauczycieli bez formalnej kwalifikacyi przez urządzenie kursów wakacyjnych.

Z zestawienia wzrostu liczby ubytku nauczycieli bez formalnej kwalifiacyi z wzrostem liczby nauczycieli z formalną kwalifikacyą okazuje się wpływ polepszenia bytu nauczycieli wskutek nowej w r. 1907 uchwalonej ustawy. Nie tylko bowiem w seminaryach frekwencya się zwiększyła, ale także i mniej niż dawniej młodych ludzi po ukończeniu seminaryów idzie do innych zawodów.

Ilość nauczycieli religii mających systemizowane posady wynosiła:
w r. 1907/8 163,

a więc od r. 1894/5 zwięszyła się o . . . . . 44 nauczycieli
od r. 1897/8 o . . . . . 25 „
a od r. 1903/4 o . . . . . 19 „
Roczne zwiększenie wynosi w r. 1907/8 . . . . . 7 „

W latach 1895/6, 1896/7, 1898/9, 1899/900, 1903/4, 1905/6, 1906/7 obraca się zwiększenie pomiędzy liczbami 3 a 13 nauczycieli. Jeśli się jednak uwzględni, że w latach 1897/8, 1900/1, 1902/3, 1904/5 zmniejszała się rocznie liczba nauczycieli o 1—11, i tegoroczne średnie zwiększenie powitać należy jako postęp, i przy tej sposobności wyrazić nadzieję, że uchwalona dnia 2. listopada 1908 r. ustawa wpływa na znaczne zwiększenie liczby tak stałych nauczycieli religii jak i nauczających za remuneracyą.

Liczba zastępców nauczycieli religii wynosiła 183, a więc od r. 1894/5 wzrosła o . . . . . 146 nauczycieli,
od r. 1897/8 o . . . . . 121 „
od r. 1903/4 o . . . . . 27 „

Roczne zwiększenie liczby zastępców nauczycieli religii w r. 1907/8 wynosiło 9 nauczycieli, w czterech latach 1898/9, 1900/1, 1902/3, 1903/4 obracało się pomiędzy 20 a 26, a w sześciu latach 1895/6, 1896/7, 1897/8, 1901/2, 1904/5, 1905/6 pomiędzy 7 do 13. W dwóch latach 1899/900 i 1906/7 zmniejszyła się ich liczba o 5—6 nauczycieli.

Ilość nauczycieli religii pobierających remuneracye wynosiła w r. 1907/8 344
czyli w porównaniu z r. 1894/5 zwiększyła się o . . . . 241 nauczycieli
w porównaniu z r. 1897/8 . . . . . 153 „
a w porównaniu z r. 1903/4 o . . . . . 53 „

Roczny wzrost nauczycieli nauczających za remuneracyą wynosił w r. 1907/8 2 nauczycieli, a zatem był znacznie mniejszym, aniżeli w latach poprzednich 1894/5—1906/7, w których roczne zwiększenie się ich liczby obracało się pomiędzy 3—49 nauczycieli.

Natomiast zwiększyła się znacznie liczba nauczycieli nauczających z urzędu duszpasterskiego, która wynosiła w r. 1907/8 2917

Mimo zwiększenia się liczby w roku ostatnim zawsze jednak nie bez żalu zanotować przychodzi, że od r. 1894/5 ubyło nauczycieli religii nauczających z obowiązku duszpasterskiego pomimo zwiększenia się liczby szkół o 363
od r. 1897/8 221
od r. 1903/4 przybyło ich 70

Roczne zwiększenie się liczby nauczycieli religii nauczających z urzędu duszpasterskiego wynosiło w r. 1907/8 o . . . . . 68 nauczycieli, a więc było o blisko 2 razy *większem*, aniżeli w r. 1906/7, o 8 razy *większem*, aniżeli w r. 1903/4, o 45% do 52% *mniejszem*, aniżeli w dwóch latach 1897/8 i 1901/2, a o 188% *mniejszem*, aniżeli w r. 1899/900.

Chociaż zwiększenie w porównaniu z rokiem ostatnim nie było zbyt wielkiem, cieszyć się z niego należy tembardziej, ileże w latach 1894/5 i 1895/6 ubytek nauczycieli religii nauczających za remuneracyą obracał się pomiędzy 119 a 147, w latach 1898/9 i 1904/5 pomiędzy 1 a 3, a w r. 1900/1, wynosił 44, a w r. 1902/3 doszedł do liczby 596.

Wśród obrad nad tym przedmiotem przypomniano w Komisyi uwagi zawarte w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi, uzasadniające potrzebę ustnej konferencyi z Episkopatem w celu naglącej zmiany podręczników, a przedewszystkiem katechizmu, jak również i uregulowania tak nadzoru nad nauką religii, jak i wykonania ustawy dnia 8. listopada 1908 r. uchwalonej.

Liczba klas czynnych wynosiła w r. 1907/8 . . 12.382
a więc od r. 1898/9 przybyło 7.165
klas czynnych,
od r. 1903/4 . . . . . 2.375

Wzrost klas czynnych w r. 1907/8 wynosił . . 495
a więc . . . . . 3 razy *więcej*,
aniżeli w r. 1899/900,
o . . . . . 66% *więcej*,
aniżeli w r. 1901/2
o . . . . . 31%—76%
mniej, aniżeli w latach 1901/2, 1902/3, 1903/4, 1904/5, 1905/6 i 1906/7.

Liczba klas nadetatowych w pospolitych szkołach ludowych wynosiła 3.799
a zatem od r. 1897/8 przybyło 2.396
klas czynnych nadetatowych,
od r. 1903/4. . . . . 1.243 klas.

Roczny wzrost klas czynnych nadetatowych wynosił
w r. 1907/8 536
a więc . . . . . 3 do 7 razy *więcej*,
aniżeli w latach 1895/6, 1896/7, 1897/8, 1898/9, 1899/1900, 1900/1, 1904/5;
a o . . . . . 24% do 111%
więcej, aniżeli w latach 1901/2, 1902/3, 1903/4, 1905/6 i 1906/7.

Liczba szkół nieczynnych wynosiła w r. 1907/8 . 190,
a więc ubyło szkół nieczynnych od r. 1897/8 . . . 290
od r. 1903/4 . . . . . 49.

Roczne zmniejszenie się o 12 szkół w r. 1907/8 jest wprawdzie o wiele *mniejszem*, aniżeli w latach 1897/8, 1900/1, 1901/2, 1902/3, 1903/4, 1904/5 i 1905/6, w których zmniejszenie obracało się pomiędzy 19 a 34 szkół nieczynnych,
a o . . . . . 9 razy *mniejszem*,
aniżeli w r. 1898/9.

Przeciwstawić je jednak należy zwiększeniu szkół nieczynnych w r. 1906/7 o 12, a w latach 1892/3, 1893/4, 1895/6, 1896/7 o . . . 26—43 szkół.

A ponieważ Komisya od szeregu lat z naciskiem podnosiła naglące zadanie uruchomienia szkół w tych gminach, w których jest budynek, a szkoła jest nieczynną jedynie tylko z powodu braku nauczycieli, z radością stwierdza, że z powodu braku nauczyciela tylko jedna szkoła jest nieczynną, a więc od r. 1894/5 ubyło szkół nieczynnych z powodu braku nauczyciela . . 215
od r. 1897/8 200
od r. 1903/4 . . . . . 26.

Na utrzymaniu tego stanu zależy tembardziej, ileże po znacznych ofiarach czynionych przez gminy na rzecz szkoły, wzbudzało zniechęcenie do oświaty, gdy budynek szkolny czasem latami stał pustką.

Wzrost liczby dzieci zapisanych na naukę dopełniającą w szkołach publicznych wynosił w r. 1907/8 . . . . . 3·64,
a więc zwiększył się . . . . . 2 razy
w porównaniu do r. 1903/4 i 1906/7 o . . . . . 33% do 44%
więcej od r. 1904/5 i 1905/6, a o . . . . . 46% do 71% *mniej*,
aniżeli w latach 1900/1, 1901/2, 1902/3.

W r. 1907/8 uczęszczało na naukę dopełniającą do publicznych szkół ludowych . . . . . 158.391 dzieci
czyli o . . . . . 56.440 „
więcej, aniżeli w r. 1897/8, a o . . . . . 15.225 „
więcej, aniżeli w r. 1903/4.

Po zawartych w poprzednich sprawozdaniach Komisyi licznych ubolewaniach nad nieregularną frekwencyą na naukę dopełniającą, wskazać na to należy, że procent liczby zapisanych a nie uczęszczających dzieci na naukę dopełniającą wynosił w r. 1907/8 . . . . . 7·55%,
a przeto w porównaniu z latami 1903/4, 1904/5, 1905/6 i 1906/7, w których się obracał pomiędzy 7·7% a 9·74%, ciągle się zmniejsza.

Idąc śladem dawniejszych sprawozdań tak w pierwszym rzędzie do tego powołanej Komisyi szkolnej, jak i Komisyi budżetowej i powołując się na uzasadnienie w sprawozdaniu Komisyi budżetowej z preliminarza na r. 1909 (str. 7.) zawarte, zwróciła Komisya ponownie uwagę Rady szkolnej na niedostatki nauki dopełniającej, na szczególną jej ważność i na potrzebę reorganizacyi tejże nauki, oraz zmiany podręczników.

W rzędzie cyfr, dotyczących wykonania przymusu szkolnego, wskazać należy na znaczne zmniejszenie się liczby orzeczeń, skazujących na karę aresztu. Liczba ich w r. 1906/7 wynosiła 12.302, była zatem znacznie *mniejszą* od ich liczby w całym okresie 1903/4—1906/7, w którym obracała się pomiędzy 13.062 a 24.550. Była natomiast wyższą, aniżeli w latach 1899/900 do r. 1902/3, w których liczba ta wynosiła 9.253 do 11.317 orzeczeń. W zmniejszeniu się liczby orzeczeń skazujących na karę aresztu, jest dowód, że coraz mniej wypadków, w których powodem konieczności zastosowania środków karnych jest uporczywa zła wola, że zaś z drugiej strony władze nie odwołują się do tak surowych środków, jak kara aresztu bez niezbędnej potrzeby.

Roczne zmniejszenie się liczby orzeczeń, skazujących na karę aresztu, wynosiło w r. 1907/8. . . . . 1.960,
było zatem . . . . . 3·4 razy
większem, aniżeli w r. 1906/7,
o . . . . . 4 razy
mniejszem, aniżeli w r. 1905/6,
o 42%
mniejszem, aniżeli w r. 1899/900,
a o 28%
mniejszem, aniżeli w latach 1899/900 i 1901/2.

W latach 1900/1, 1902/3, 1903/4, 1904/5 nie było wcale zmniejszenia, ale zwiększenie obracało się pomiędzy 1.705 a 11.538 orzeczeń.

Liczba niewykonanych orzeczeń skazujących na karę aresztu, która w r. 1907/8 wynosiła 963,
była *mniejszą* od 980 do 2.837 wynoszącej liczby niewykonanych orzeczeń w latach 1904/5—1906/7, *większą* natomiast od odnośnych liczb z r. 1899/900 — 1903/4, które się obracały pomiędzy 217 a 860.

Liczba orzeczeń, skazujących na kary pieniężne, dowodzi znacznie ściślejszego wykonywania przymusu szkolnego.

Liczba ta wynosiła 108.615,
była zatem najwyższą z rzędu z odnośnych liczb w latach 1898/9—1906/7, które się pomiędzy 55.163 a 79.463 obracały.

Roczne zwiększenie się liczby orzeczeń, skazujących na kary pieniężne, wynosiło 27.217,

było zatem w porównaniu do lat 1898/9, 1900/1, 1903/4, 1904/5, 1906/7, w których się odnośne cyfry pomiędzy 1.254 a 23 054 orzeczeń obracały, wyższem. W latach 1899/900, 1901/2, 1902/3, 1905/6 nie ma wcale zwiększenia liczby orzeczeń, ale zmniejszenie obraca się pomiędzy 4.089 a 5.843.

Liczba wykonanych orzeczeń, skazujących na kary pieniężne, ... 67.766
wynosząca, jest również wyższą od obracających się pomiędzy 36.119 a 48.999 odnośnych cyfr z całego okresu 1898/9 do 1906/7.

Roczne zwiększenie się liczby wykonanych orzeczeń wynosiło w r. 1907/8 . . . . . 17.237,
a zatem było znacznie wyższem od obracających się pomiędzy 737 a 9.327 odnośnych cyfr z lat 1898/9, 1899/900, 1900/1, 1902/3, 1904/5, 1905/6, 1906/7.

W latach 1901/2 a 1903/4 nie było wcale zwiększenia liczby wykonanych orzeczeń, ale zmniejszenie tejże liczby o 372 do 5.983 orzeczeń.

Wzrost liczby orzeczeń musi się przyczynić do zwiększenia frekwencyi jednak jedynie tylko pod tym warunkiem, że władze orzeczenie wykonają dość szybko. Orzeczenia rzeczone nie mają bowiem charakteru kary, ale środka pedagogicznego, mającego skłonić rodziców do regularnego posełania dzieci do szkoły. A zatem spóźnione zastosowanie tego środka nie odpowiada jego celowi. Stąd też i Komisya szkolna i Komisya budżetowa kilkakrotnie zalecały przyspieszenie wykonania orzeczeń. Niestety rezultat pod tym względem pozostawia wiele do życzenia.

Liczba nie wykonanych orzeczeń wynosiła w r. 1907/8 zawsze jeszcze 40.849.

Procent wykonanych orzeczeń w stosunku do ogólnej liczby cyfry wydanych orzeczeń wynosił jedynie tylko . . . . . 62·38%.

Procent niewykonanych orzeczeń skazujących na kary pieniężne w stosunku do ogólnej liczby wydanych orzeczeń wynosi jeszcze zawsze . . . . . 37·52%

Ponieważ w roku 1906/7 procent wykonanych orzeczeń skazujących na kary pieniężne wynosił . . . . . 62·04%
a procent niewykonanych . . . . . 37·96%
a więc stwierdzić można tylko bardzo nieznaczne polepszenie.

Niezbyt wysoki wzrost również okazuje się z porównania procentu wykonanych orzeczeń w r. 1907/8 z odnośnemi liczbami z r. 1898/9, 1900/1, 1901/2 i 1904/5, w których rzeczony procent obracał się pomiędzy 56% a 61%.

Jeśli się natomiast porówna procent wykonanych orzeczeń z roku 1907/8 z odnośnemi procentami lat 1899/900 i 1902/3, które wynoszą 65% do 68%, okazuje się w r. 1897/8 zmniejszenie.

Kwota kar pieniężnych, na które skazano rodziców w celu wykonania przymusu szkolnego wynosiła . . . . . 137.014 K
była przeto wyższą od kwot odnośnych w latach 1898/9—1905/6, które obracały się pomiędzy 81.227 K a 126.846 K, niższą natomiast od 137.614 K wynoszącej kwoty odnośnej z r. 1896/7. Zwiększenie tej kwoty w stosunku do lat 1898/9—1905/6 można jedynie tylko pod tym warunkiem z zadowolnieniem przyjąć do wiadomości, że przypuszczać należy, iż ono jest wynikiem zwiększenia się liczby orzeczeń skazujących a nie wzrostu wysokości poszczególnych kar. Wysokość kar zastosowaó bowiem należy do stanu zamożności ludności, a dawniejsze sprawozdania Komisyi zawierają dowód, że w bogatszych od Galicyi krajach wymierzają znacznie mniejsze kary za nieposyłanie dzieci do szkoły. Fakt, iż tak często należy dopiero za pomocą kar zniewalać dzieci do uczęszczania do szkoły, jest sam w sobie rzeczą smutną. A o ile zniesienie kar, które porusza sprawozdanie z 20. października 1908 Komisyi szkolnej z r. 1908 byłoby obecnie przedwczesnem, o tyle należaby wziąć pod rozwagę,

czyliby w myśl uwag w sprawozdaniu Komisyi szkolnej zawartych, nie należało zaprowadzić za wzorem Bukowiny premiowanie dzieci pilnie do szkoły uczęszczających? Najskuteczniejszym środkiem jednak jest wzmocnienie zaufania do szkoły i do jej użytku w kołach rodziców, a to w przeważnej mierze zależy od nauczyciela.

Z poszczególnych okolic doszły Komisyę skargi na niektóre niedokładności przy zapisach, które w niektórych szkołach, równie jak i ewidencya frekwencyi odbywają się szablonowo. Przy zupełnym zaniku, jaki w wielu miejscowościach okazuje działalność Rad szkolnych miejscowych w rzędzie zapisanych dzieci jest wiele takich, które z powodu ciągłych ułomności fizycznych w nauce szkolnej udziału brać nie mogą. Przy zapisach przyczyny uwalniające dzieci częstokroć albo pomijano, albo za uwolnieniem Rada szkolna miejscowa długo zwlekała. Ewidencyę dzieci, które nieuczęszczają do szkoły prowadzi nauczyciel; sprawdzać jednak podane przez nauczyciela przyczyny nieuczęszczania przed przedłożeniem inspektorowi wykazu, na podstawie którego rodziców skazują na kary, jest niewątpliwie według okólnika Rady szkolnej krajowej z 29. sierpnia 1895 L. 453 de jure zadaniem obeznanej ze stosunkami miejscowymi Rady szkolnej miejscowej de facto jednak w wielu miejscowościach Rada szkolna miejscowa zadania tego nie spełnia. Zdarza się też niekiedy, że nauczyciel nie tylko w wypadkach, w których rodzice zaniedbują usprawiedliwić przyczyn uniemożliwiających uczęszczanie do szkoły bez indywidualizowania tychże przyczyn i ocenienia ich słuszności albo nawet z przemilczeniem ich szablonowo sporządzony spis nieobecnych przesela inspektorowi. A wskutek tego obok rodziców, którzy dzieci do szkoły posełać nie chcieli i słusznie na karę zasługują, skazują na kary i rodziców takich dzieci, które bądź to z powodu choroby, bądź to z powodu ubóstwa, bądź to z powodu odległości od szkoły, albo też z powodu częstych przerw komunikacyi do szkoły uczęszczać nie mogą.

Wprawdzie rodzice niesłusznie w wykazie winnych zamieszczeni mają sposobność do wytłumaczenia się przed inspektorem, który w licznych wypadkach karę znosi, naraża ich to jednak na znaczne koszta podróży i stratę czasu.

Ażeby niedogodności podobnych, których Komisya wcale nie generalizuje w przyszłości uniknąć, należałoby zwrócić uwagę Rad szkolnych okręgowych na potrzebę staranniejszego prowadzenia liczby zapisanych i uczęszczających do szkoły dzieci.

Wzrost kwoty dochodów z grzywien za nieposyłanie dzieci do szkoły ma tę dobrą stronę, że wskutek przeznaczenia uzyskanych ztąd funduszów na odzież i przybory szkolne dla biednych uczniów ułatwia się im uczęszczanie do szkoły.

Obok tego źródła powinien wpływ Rad szkolnych miejscowych i okręgowych z nieustającą gorliwością starać się o obudzenie w społeczeństwie większej jeszcze ofiarności w kierunku ofiar na rzecz biednych uczniów szkół ludowych i skłonienie do nich przedewszystkiem czynników miejscowych, a w ubogich powiatach także i o uzyskanie pomocy z poza powiatu.

Procent kar pieniężnych pozostających do ściągnięcia w stosunku do ogólnej kwoty kar za nieposyłanie dzieci do szkoły wymierzonych, który w r. 1907/8, wynosił 46%
a więc był wyższym od odnośnych procentów w czterech latach 1899/00, 1902/3, 1903/4, 1905/6, w których się procent rzeczony pomiędzy 35% a 42% obracał, był natomiast w r. 1907/8 niższy od odnośnych procentów w latach od 1898/9, 1900/1 1901/2 48% do 51% wynoszących.

W r. 1907/8 pobierało naukę codzienną szkolną i domową . 953.499 dzieci,
a więc . „ . . . . . 3·7 razy *więcej*
aniżeli w r. 1877/8
o . . . . . 2·1 „ „
aniżeli w r. 1887/8
o . . . . . 52% *więcej*
aniżeli w r. 1897/8
a o . . . . . 17% „
aniżeli w r. 1903/4.

Frekwencya na naukę codzienną w ludowych szkołach publicznych wynosiła natomiast w roku 1907/8 . . . . . 904.737
a przeto o . . . . . 5·4 razy *więcej*
aniżeli w r. 1868
o . . . . . 3·6 „ „
aniżeli w r. 1877
o . . . . . 147% *więcej*
aniżeli w r. 1887
o . . . . . 74% „
aniżeli w r. 1897/8
a o . . . . . 18% „
aniżeli w r. 1903/4.

Jakkolwiek Komisya nie zapoznaje wcale postępu zawartego w cyfrach powyższych, w całym szeregu cyfr poprzednich nie uważa jednak mimoto statystyki szkolnej za jedynego albo nawet głównego kryteryum ocenienia wyników naszego szkolnictwa, wykazanie rezultatów ze stanowiska pedagogicznego nie jest zadaniem Komisyi budżetowej, należy bowiem przedewszystkiem do Komisyi szkolnej, której ocenieniu Komisya budżetowa pozostawić musi niektóre sądy także i w łonie Komisyi budżetowej pod tym względem wyrażane.

Jeżeli mimo tego zastrzeżenia zestawiła Komisya szereg cyfr powyższych, i dodała do nich niektóre uwagi, uczyniła to dlatego, że w wielkiej liczbie pism i przemówień w bardzo poważnych nawet zgromadzeniach przytoczono cyfry albo urojone, albo tylko te, które wykazują niepomyślny rezultat z pominięciem innych. Komisya nie zapoznaje bynajmniej, czego szkolnictwu naszemu niedostaje. Chętnie też przyzna, że smutne położenie finansów krajowych nie pozwala krajowi uczynić wszystkiego, coby dla szkolnictwa uczynić należało. Nie wyklucza to jednak właściwego oświetlenia tego co już uzyskano, a co nakłada obowiązek pewnej miary w krytyce.

Rocznego wzrostu frekwencyi dzieci w publicznych szkołach ludowych nie można niestety zaliczyć do liczb pomyślnych, ale daje się stwierdzić jedynie tylko zwiększenie normalne.

Zwiększenie się frekwencyi w r. 1907/8 wynosiło . . 31.998 dzieci jest przeto mniejszem, aniżeli w latach 1898/9, 1902/3, 1905/6, 1906/7, w których roczny wzrost się pomiędzy 32523 a 51796 się obraca, jest natomiast większym aniżeli w innych 10 latach, tj. w w 1891/2, 1892/3, 1893/4, 1894/5, 1897/8, 1899/900, 1900/1, 1901/2, 1903/4, 1904/5, w których frekwencya roczna wynosiła pomiędzy 7031—30033.

Roczny wzrost dzieci pobierających naukę szkolną i domową wynosił w roku 1907/8 . . . . . 29.701
był przeto wyższym aniżeli w latach 1897/8, 1900/1, 1901/2, 1903/4 w których się poruszał pomiędzy 11.841—29627 dzieci, był natomiast niższym od wzrostu frekwencyi w latach 1898/9, 1899/900, 1902/3, 1904/5, 1905/6, który się obracał w granicach 30.144 do 52.059 dzieci.

Procent liczby zapisanych a nieuczęszczających do szkoły w roku 1907/8 wynosił . . . . . 4·43%
wykazuje przeto w porównaniu do lat 1902/3, 1903/4, 1904/5, 1905/6 i 1906/7 zmniejszenie. W latach powyżej wymienionych wynosił rzeczony procent 4·79 do 5·5. Natomiast w porównaniu do roku 1902/3 wykazuje procent wpisanych a nieuczęszczających znaczne zwiększenie, w r. 1902/3 wynosił bowiem rzeczony procent 2 6%. Obok innych powyżej wykazanych przyczyn przeszkadza także regularności frekwencyi i skuteczności nauki brak miejsca w budynkach szkolnych, który czynniki do tego powołane usiłują usunąć. Procent liczby zapisanych różni się od absolutnego wzrostu frekwencyi powyżej wykazanej, obliczony jest bowiem w stosunku do ciągle rosnącej liczby dzieci do nauki szkolnej w zakresie szkół zobowiązanych.

Procentowo corocznie obliczony wzrost liczby dzieci uczęszczających na naukę codzienną do publicznych szkół ludowych wykazuje średni przyrost.

W r. 1907/8 wynosił. 3.53%
a przeto więcej, aniżeli w latach 1901/2, 1903/4, 1904/5 i 1907/8 w których procent rocznego wzrostu dzieci uczęszczających na naukę codzienną obracał się pomiędzy 3·24 a 3·8 %; W porównaniu do lat 1899/900, 1901/2, 1902/3, 1905/6 i 1906/7 jest mniejszym.

Do cyfr wykazujących rezultat niepomyślny należy zawsze jeszcze liczba dzieci niepobierających żadnej nauki. Jakkolwiek liczba ta ciągle się zmniejsza, jest jeszcze większe zmniejszenie jej w najwyższym stopniu naglącem. W roku 1907/8 liczba dzieci w wieku 6—12 lat normalnie rozwiniętych, a nie pobierających żadnej nauki wynosiła 147.706
W r. 1877 liczba tych dzieci była o . . . . . 2 razy większą
Liczba dzieci należących do zakresów szkolnych a nie pobierających żadnej nauki była w r. 1907/8 o 66%
mniejszą, aniżeli w roku 1887, a o 7%
mniejszą w porównaniu do r. 1903/4.

Roczne zwiększenie się dzieci normalnie rozwiniętych w wieku od 6—12 lat, a niepobierających żadnej nauki wynosiło w r. 1907/8 . . . 3.772 dzieci
Jest przeto objawem niepożądanym, tembardziej, że w roku poprzednim 1906/7 liczba dzieci, należących do zakresów szkolnych w wieku 6—12 lat żadnej nauki niepobierających zmniejszyła się tylko o 22 a w latach 1901/2, 1902/3, 1904/5, 1905/6 o 5.226—55.768. W r. 1903/4 liczba ich powiększyła się o 20.000 dzieci.

Liczby dzieci nie należących do zakresów szkolnych a niepobierających żadnej nauki ani szkolnej ani domowej t. j. liczby dzieci tych gmin, które należą do zakresu 190 szkół nieczynnych, również jak i tych 625 gmin, które szkół jeszcze nie posiadają sprawozdania Rady szkolnej z r. 1906/7 i 1907/8 nie wykazują.

W r. 1905/6 liczba dzieci tej kategoryi wynosiła . . . 70.043
W r. 1877/8 była przeto . . . . . 5 razy wyższą
W r. 1887/8 była . . . . . 7 razy wyższą.
Liczba dzieci nie należących do zakresów szkolnych niepobierających żadnej nauki była w roku 1907/8 o . . . . . 16% niższą
aniżeli w r. 1901/2.

Ogólna liczba dzieci nie pobierająca żadnej nauki ani szkolnej ani domowej wynosiła w r. 1905/6 . . . . . 221.999
W r. 1877 liczba ich była o . . . . . 2 razy wyższą.

Liczba dzieci nie pobierających żadnej nauki była w r. 1905/6 48% niższą od liczby tychże dzieci w r. 1888, a o . . . . . 21% niższą
od odnośnej liczby z r. 1901/2.

Jakkolwiek ogólna liczba dzieci nie pobierających żadnej nauki w roku 1906/7 i 1907/8 nie jest znaną. stanowczo można twierdzić, że cyfra 650.000 dzieci, które rzekomo w Galicyi nauki nie pobierają, a którą na zgromadzeniu powszechnie w kraju szanowanego ciała przywiedziono, nie odpowiada rzeczywistości.

Ogólna suma ludności w gminach, które szkół nie posiadają wynosiła bowiem w r. 1906/7 . . . . . 109.813

W r. 1907/8 . . . . . 100.755.

A więc, gdyby nawet całą ludność w gminach nie należących do zakresów szkolnych, a zarazem tych, w których szkoły są nieczynne doliczyć do 147.706 dzieci wynoszącej liczby dzieci niepobierających żadnej nauki a należących do zakresów szkolnych, suma nie mogłaby w żadnym wypadku wynosić ani nawet $^1/_3$ części 650 000, tembardziej że ostatnia znana suma dzieci niepobierających żadnej nauki wynosiła w r. 1906/7 wynosiła 221.999

I ta suma jednak jest bardzo wysoką, i w znacznie szybszem tempie zniżać się powinna.

Jak w latach zeszłych, tak i w r. b. nie uszło uwagi Komisyi zamieszczone na str. 40 Sprawozdania Rady szkolnej ocenienie stanu nauki wykazujące, że

3.246 szkół wykazuje stan nauki bardzo dobry lub dobry,

1.489 dostateczny,

93 niedostateczny.

Ostateczne wydanie sądu o tem, czyli ocenienie rzeczone, za które Rada szkolna krajowa pozostawia odpowiedzialność Radom szkolnym okręgowym odpowiada rzeczywistemu stanowi szkół, pozostawia Komisya budżetowa Komisyi szkolnej. Komisya szkolna też najlepiej oceni, czyli podnoszone corocznie w tym kierunku w Komisyi budżetowej wątpliwości są uzasadnione.

I w roku bieżącym odezwały się sądy, że już corocznie komisyi budżetowej przedkładane sprawozdania wizytacyjne szkół dowodzą, iż z powyższego ocenienia szkół przebija się powiem optymizm. Zdarza się bowiem, że nawet bez winy nauczycieli z powodu przepełnienia szkoły, braku sił, nieregularnej frekwencyi itd. stan nauki w szkole dostatecznym nie jest.

Wyrażono przytem w komisyi ponownie życzenie, aby lustracye szkół przez inspektorów krajowych częściej się odbywały. Obok sprężystych i doświadczonych inspektorów okręgowych bowiem nie braknie i takich, którzy z różnorodnych przyczyn ciągłego wpływu i kierunku przełożonych potrzebują.

Z przedstawionych komisyi niektórych sprawozdań wizytacyjnych inspektorów okręgowych przekonała się Komisya, że staranie o ścisłość nadzoru i sumienność w nich widoczne ocenia. Sprawozdania rzeczone zawierają jednak niejednokrotnie luki i nie zdołają uchwycić wszystkich objawów życia szkolnego. O wiele cenniejszym materyałem do ocenienia szkół są sprawozdania z tych szkół, w których inspektor okręgowy odbywa lustracye w towarzystwie inspektora krajowego.

A niedoścignionym pod tym względem wzorem są zarówno syntetyczne, jak i odznaczające się niepoślednią intuicyą pedagogiczną i administracyjnym zmysłem i prawdziwie obywatelską znajomością potrzeb społeczeństwa, sprawozdania C. k. Radcy Dworu i Inspektora krajowego Baranowskiego, których kilkanaście w roku zeszłym a jedno w r. b. Komisyi przedłożono. Żałować należy, że szkolnictwo nasze wskutek przeniesienia p. Radcy Dworu Baranowskiego w stan spoczynku traci tak znakomitą siłę, a spodziewać się godzi, że i po usunięciu się z czynnej służby P. Radca Dworu Baranowski znakomite siły swoje poświęcać będzie tej gałęzi wychowanie, z którą się zrósł i dla której tak wielkie położył zasługi.

Częstsze zwiedzanie szkół przez Inspektorów krajowych doprowadzi zapewne roku przyszłym ko ściślejszej kontroli dat pod względem stanu nauki przez Inspektorów krajowych podawanych.

O ile nie wszystkie sprawozdania Inspektorów dają należyty obraz szkoły. o tyle podnieść należy, że sposób opracowania ich w Radzie szkolnej krajowej i wskazówki na ich podstawie dawane Radom szkolnym okręgowym i Inspektorom okręgowym udzielane są nader ścisłe i sumienne, a zdradzają obok tego zmysł praktyczny. Widoczne w nich usiłowanie w celu tępienia mechanizmu w szkole. Jeden z takich referatów słusznie żąda, aby sprawozdanie Inspektora okręgowego zawierało:

„charakterystyczne momenta potrzebne do plastyczności obrazu, a nie ograniczał się wyłącznie do zapisywania ciągle tych samych not z aplikacyi, zdolności, i wyniku pracy“, oraz stwierdza,

że „wielu nauczycieli posiada te same stopnie, a przecież pod względem indywidualności ich zachodzi wielka różnica, którą tabela personalna powinna uwydatnić.“

Z uznaniem też podnieść należy zwalczanie szablonu na tem polu, również jak i dążność do indywidualizowania informacyi.

Rada szkolna krajowa nie zdołała jeszcze zorganizować stałego nadzoru nad budową szkół a zapowiedziana w celu spełniania tego zadania, konferencya z Wydziałem krajowym jeszcze się nie odbyła. Wobec braku sił technicznych w c. k. Namiestnictwie i po Starostwach pozawierała Rada szkolna jedyne tylko kontrakta z prywatnymi budowniczymi albo z technikami zatrudnionymi w Radach powiatowych, dla których nadzór nad szkołami jest jednem z licznych ich zajęć, ale nie jest zajęciem głównem. Środek ten uważać należy jedynie tylko za tymczasowy. Mając bowiem budować za kilkanaście milionów szkół w krótkim przeciągu czasu musi też albo Rada szkolna albo też Wydział krajowy mieć do rozporządzenia stałe wyłącznie nadzorowi budowy szkół oddane i od Rady szkolnej albo od Wydziału krajowego zawisłe organa.

Do jak ubolewania godnych rezultatów doprowadza ich brak dowodzi następujący ustęp z przedłożonej Komisyi wraz z innemi aktami odezwy Wydziału krajowego.

„W wielu przypadkach Starostwa więcej odmawiały pomocy dla braku sił technicznych, wskutek czego budowa musiała być wstrzymaną lub zdaną na sumienność i uczciwość przedsiębiorcy, gdyż miejscowy Komitet budowy ustanowiony do pilnowania należytego toku budowy dla braku fachowych wiadomości bywał w takich razach bezradnym. To też w wielu budynkach w ten sposób postawionych głównie dla braku należytego nadzoru w krótkim czasie po oddaniu ich do użytku szkolnego wyszły na jaw rażące wadliwości, jak wilgoć, grzyb, zarysowanie murów itp. wady, których usunięcie połączone jest z nowemi znacznemi kosztami.“

„Obecnie, kiedy przy dziesięciomilionowej pożyczce wypadnie przyspieszyć akcyę budowy szkół tak, aby w każdym powiecie rozpocząć w jednym roku budowę przynajmniej w dwóch gminach a Wydział krajowy w myśl uchwały sejmowej z 12. marca 1907 stopniową wypłatę sumy pożyczkowej uczynił zawisłą od organizacyi technicznego nadzoru, uprasza się Prezydyum o wyjednanie we właściwej drodze pomnożenia sił.“

Szybka i sprężysta organizacya nadzoru technicznego nad budową szkół jest przeto jednem z najbardziej naglących zadań na polu administracyi szkolnej, pozostawienie tego rodzaju spraw bowiem wyłącznie w ręku czynników miejscowych

i przedsiębiorców doprowadziło już do tego, że niedawno stawiane szkoły z powodu grzyba przebudowano, a doprowadzić może do marnotrawstwa zarówno grosza krajowego jak i prestacyi stron.

Wielką w tym kierunku przeszkodą jest niezaprzeczenie brak sił, można mu jednak zapobiedz przez udzielanie stypendyów słuchaczom Akademii technicznej pod warunkiem, że siły swoje nadzorowi technicznemu szkół poświęcą.

Przy pomocy zasiłków z 10-milionowej pożyczki buduje się tylko nowe budynki szkolne.

Orzeczeń wydano z terminem rozpoczęcia budowy:

w roku	1908	dla 83	gmin z zasiłkiem w kwocie	744.213 K	85 h
„ „	1909	„ 171	„ „ „ „ „	2,324,500 „	— „
„ „	1910	„ 32	„ „ „ „ „	481.000 „	— „
Razem dla 286 gmin z zasiłkiem w kwocie				3,549.713 K	85 h

Z 286 gmin mieści się:

w wykazie	A:	163 gmin	z zasiłkiem	1,788.213 K	85 h
„ „	B:	30 „	„ „	357.000 „	— „
„ „	C:	93 „	„ „	1,404.500 „	— „
Razem 286 gmin z zasiłkiem				3,549.713 K	85 h

Z rzeczonej 10-milionowej pożyczki asygnowano po dzień dzisiejszy tytułem zasiłków łączną kwotę **777.470 K.**

Nadto pismem z dnia 26. sierpnia 1908 l. 79.164 oznajmił Wydział krajowy, że na rachunek 10-milionowej pożyczki przyjmuje kwotę **77.000 K** jako przekroczenie kredytu z roku 1907.

Na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 30. października 1908 i pisma Wydziału krajowego z dnia 23. marca 1909 l. 123.321 ex 1908 można z powyższej 10-milionowej pożyczki użyć na budowę nowych szkół w gminach, należących do III-ej kategoryi (wykaz C) kwotę 5 700.000 K.

Kredyt 200.000 K na rok 1909.

Wydano orzeczeń na przebudowę szkół w 20 gminach i przyznano tytułem zasiłku kwotę . . . . . 151.800 K

W roku 1909 asygnowano z tego kredytu dotychczas kwotę 138.052 K 14 h

Zostaje jeszcze do dyspozycyi . . . . . 61.947 „ 86 „

która to kwota służyć musi na pokrycie przyznanych zasiłków w roku 1908 dla budowli przedtem rozpoczętych.

W końcu podniesiono w Komisyi z gorącem uznaniem, że JWP. Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej Dembowski często sam lustruje szkoły ludowe, informując się o ich potrzebach nietylko z aktów, ale przez bezpośrednie zetknięcie się z bijącem tętnem naszego szkolnictwa.

Nad budżetem szkolnym rozwinęła się w Komisyi następująca dyskusya:

Poseł Dr. Oleśnicki oświadcza, że imieniem narodu ruskiego nie może Radzie szkolnej krajowej wypowiedzieć słowa zaufania, przeciwnie, musi wystąpić z całym szeregiem usprawiedliwionych pretensyi. Następnie przeszedł cały szereg spraw, pozostających w związku ze szkolnictwem ludowem, a mianowicie: nieprzyjmowanie dzieci wiejskich do miejskich szkół, dwutypowość szkół ludowych, zamykającą dostęp do szkół średnich i wyższych całym pokoleniom. Nawet w tych miastach, gdzie istnieje bardzo wiele ruskiej ludności, gdzie są ruskie gimnazya i liczne ruskie instytucye, w środowiskach ruskiego życia, nawet tam niema ruskich szkół ludowych. I tak n. p. w Przemyślu, gdzie zeszłego roku szkolnego było w szkołach ludowych ruskich dzieci 967, w Stryju, gdzie było ich 1300, a tak samo i w innych

miastach wśród podobnych stosunków przez całe dziesiątki lat starają się Rusini o ludową szkołę i nie mogą jej otrzymać, co więcej, w tych miastach nie można wywalczyć nawet ruskich paralelek przy polskich szkołach. To jest niesłychaną anomalią, zwłaszcza, że w gminach ruskich dla bardzo nieznacznej polskiej mniejszości bywają zakładane szkoły lub klasy polskie, albo przenosi się na krajowy etat szkoły, założone przez Tow. Szkoły ludowej. I to dzieje się systematycznie; n. p. w samym powiecie kołomyjskim założono takie szkoły w 13 gminach.

A kiedy ruskie gminy chcą przemienić szkołę 2-klasową na 4-klasową, wtedy natrafiają na opór szkolnych władz, które w takich wypadkach żądają przemiany języka wykładowego z ruskiego na polski. Na ten fakt jest wiele przykładów w powiecie buczackim jak Trybuchowce, Nagórnianka, Perewołoka, tak samo w gminach innych powiatów.

Przykłady samowolnego zaprowadzenia polskiego języka jako wykładowego są coraz to częstsze. Mowca naprowadza wiele przykładów z różnych stron kraju. Natomiast uchwały gmin na zaprowadzenie języka wykładowego ruskiego albo na zmianę na ruski bywają ignorowane, stale nie załatwia się ich całymi latami, a tymczasem wprowadza się albo zatrzymuje nadal język wykładowy polski. I to również ilustruje mowca licznymi przykładami. W końcu przechodzi do skarg dotyczych szkolnych inspektorów. Na 84 inspektorów jest zaledwie 7 Rusinów. Wielka ilość inspektorów jest bez należytej kwalifikacyi — i ona to jest narzędziem polonizacyi. Mowca naprowadza i tu przykłady, wzywając prezydenta Rady szk. kraj., aby te rażące nadużycia usunął.

Dr. Jabłoński prosi pana wiceprez. R. szk. o wyjaśnienie niestosunkowo wysokiego procentu przepadłych uczniów, przy egzaminach maturycznych w seminaryach całego kraju, a już wprost rażącym w seminaryum w Rzeszowie. Świadczy to albo o złym systemie, który pozwala z klas do klas przechodzić uczniom nieprzygotowanym, albo o innych niewtajemniczonym nieuchwytnych powodach. Trzeba albo system zmienić, albo inne przyczyny usunąć. Powoduje to nietylko brak nauczycieli, ale i krzywdę dla społeczeństwa, które zamiast pożytecznych pracowników, dostaje ludzi na pół inteligentnych, ferment niezadowolenia wiecznego w społeczeństwo wnoszących.

Dr. Oleśnicki zarzuca miastom większym, że systematycznie utrudniają dzieciom wsi zapisywanie się na naukę w szkołach 4-klasowych ludowych, a temsamem uniemożebniają im przejście do szkół średnich. Dzisiejsza ustawa szkolna zwala na miasta lwią część utrzymania szkół, budżety miast pojedyńczych wykazują, żo trzecia część budżetu wydatkami na szkoły zajęta. Wobec tego chyba naturalnem, że miasta starają się o to, by najprzód w szkołach miejsce znalazły dzieci miasta, a dopiero następnie dzieci miejsc okolicznych.

Żali się, Dr. Oleśnicki, że w miastach większych, jak Przemyśl, Stryj, niema szkół ludowych ruskich. Ustawa przypisuje, że szkoły mają taki język, jaki Rada gminna uchwali. Ordynacya wyborcza w miastach dopuszcza do głosowania niemal tylu wyborców, co w głosowaniu do Rady państwa. Jest więc Rada gminna przedstawicielem ludności, i my nie mamy prawa narzucać im tego, czego nie chcą.

W kilka chwil potem, Poseł Oleśnicki występuje przeciw krzywdzie, jaką ma być powstawanie szkół z językiem wykładowym polskim dla mniejszości narodowych wschodniej Galicyi. Tego równocześnie powstałego procesu myśli zrozumieć nie można.

P. Stefczyk przypomina przeszłoroczną rezolucyę sejmową, dotyczącą założenia na wsi jednego seminaryum nauczycielskiego męskiego i jednego żeńskiego; po wyjaśnieniach p. wiceprezydenta Rady szk. kraj. co do nasuwających się tru-

dności ze zrealizowania tej myśli apeluje p. Stefczyk do Rady szkolnej krajowej, iżby nie zrażała się ani formalnemi ani finansowemi przeszkodami. Seminaryum na wsi musiałoby być połączone z internatem, ale koszta budowy i utrzymania internatu są na wsi tańsze niż w miastach, a już dziś wydaje się na utrzymanie burs, internatów i na stypendya dla kandydatów nauczycielskich w każdem seminaryum poważne sumy. Zbyt ważnymi są względy hygieniczne, dydaktyczne i pedagogiczne, aby przy usilnem staraniu Rady szkolnej krajowej nasuwające się trudności nie mogły być zwalczone.

Wiceprezydent Dembowski wyjaśnia, że c. k. Rada szkolna krajowa celem uzyskania materyału dla sprawy udzielania zaliczek nauczycielom szkół ludowych odniosła się do Rad szkolnych krajowych innych krajów koronnych Austryi z zapytaniem, czy w tych krajach instytucya tego rodzaju istnieje i jak jest uregulowana. Po otrzymaniu odpowiedzi Rada szkolna krajowa zaproponowała Wydziałowi krajowemu omówienie sprawy na wspólnej konferencyi obustronnych delegatów. Gdy jednak konferencya ta wskutek trudności, które w porze letniej przeszkodziły zebraniu się delegatów, nie przychodziła do skutku, a czas naglił, c. k. Rada szkolna krajowa uchwaliła na plenarnem posiedzeniu objawienie w tej sprawie opinii w następującym kierunku: Oświadczono się za wprowadzeniem i w naszym kraju dla nauczycieli szkół ludowych instytucyi zaliczek, która na rzecz nauczycieli istnieje w innych krajach i za unormowaniem sprawy w ten sposób, aby zaliczek można było udzielać oczywiście tylko w razie stwierdzonej rzeczywistej potrzeby nauczycielom stałym w wysokości co najwięcej 4-ro miesięcznej płacy bez dodatków i aby zwrot tych zaliczek był ściągany w ratach miesięcznych w najwyższej ilości 30. Na podstawie obliczeń przeprowadzonych w tym kierunku oznajmiła Rada szkolna krajowa, że wypadałoby na ten cel wstawić do najbliższego preliminarza kwotę 325.000 K któraby wystarczyła w przypuszczeniu, że zaliczek udzielałoby się 10-ciu % stałych nauczycieli.

Wydatek ten zresztą nie powracałby już w następnych preliminarzach, skoro na jego pokrycie służyłyby co miesiąc wpływające zwroty udzielonych zaliczek.

Wiceprezydent Dembowski składa przedewszystkiem serdeczne podziękowanie p. sprawozdawcy, że rozdzielając w swej ocenie działalności Rady szkolnej krajowej w roku ubiegłym światła i cienie, światła nie poskąpił i podniósł z uznaniem niejeden objaw dodatni. Jako taki uważać wypada niewątpliwie nierównie raźniej niż poprzednio postępujące zmniejszanie się liczby gmin „bezszkolnych“ to jest takich, które ani u siebie nie mają szkoły ani nie należą do związku szkolnego z inną gminą posiadającą szkołę. W tym względzie rzecz się w obecnej chwili przedstawia znacznie korzystniej niż w sprawozdaniu. Skutkiem zbierania się Sejmu we wrześniu jest bowiem niemożliwością zebrać tak wcześnie od zarządów szkolnych i Rad szkolnych okręgowych i przedstawić najświeższy materyał statystyczny za rok szkolny bezpośrednio ubiegły tak, że sprawozdania przedstawiają już obraz przestarzały odnoszący się nie do ostatniego lecz do przedostatniego roku szkolnego. I tak ilość owych gmin bezszkolnych zmniejszona z końcem roku szkolnego 1907/8 do 625 spadła na 466 wskutek dokonanych od tego czasu organizacyi nowych szkół z terminem wejścia w życie z początkiem roku szkolnego 1909/10. Uwzględniając szkoły zorganizowane już w ubiegłym roku ale wchodzące w życie z późniejszym terminem (1. września 1910 lub 1911) w miarę tego kiedy szkoła otrzyma nowy budynek, uzyskałoby się rezultat jeszcze znacznie pomyślniejszy, bo przedstawiający ubytek dalszych z górą 100 gmin z rzędu, gmin „bezszkolnych“ tak, że postępując dalej równie usilnie i szybko w tym kierunku spodziewać się można, że

ta smutna rubryka w naszych sprawozdaniach do kilku lat zniknie zupełnie, gdyż i dla pozostałej nieznacznej ilości gmin mało zaludnionych nie posiadających ustawowych warunków dla osobnej szkoły, a nie dających się wcielić do innego zakresu szkolnego dałby się może obmyśleć inny sposób zapewnienia im dobrodziejstwa oświaty. Niezaprzeczony w tym względzie pocieszający postęp przypisać trzeba głównie temu, że Wysoki Sejm wstąpił niedawno na jedyną drogę umożliwiającą wszechstronną celową działalność w kierunku organizowania szkół przyznaniem wielkiej kwoty na udzielanie zasiłków na budowę. Wystawienie odpowiedniego rozmiarami i urządzeniem budynku szkolnego jest bowiem przeważnie nieodzownym warunkiem powstania i otwarcia w gminach wiejskich szkoły, z którejby wszystkie dzieci korzystać mogły, a żałować tylko wypada, że powzięcie tej uchwały nie mogło nastąpić przed znacznem od kilku lat występującem podrożeniem kosztów budowy, gdyż byłoby to przyniosło funduszowi krajowemu nie małe zaoszczędzenia wydatków na zasiłki. Nie mogę tu dość stanowczo zaprzeczyć twierdzeniu Szanownego posła Oleśnickiego, jakoby przyznawano gminom z językiem wykładowym polskim zasiłki na budowę szkół łatwiej i w wyższym wymiarze niż gminom z językiem wykładowym ruskim. Rada szkolna krajowa, jak to zresztą jest rzeczą całkiem naturalną, nie czyni w tej mierze żadnej różnicy i od czasu kiedy rozporządza na ten cel znacznym funduszem przyznaje zasiłki ustawą przepisane wszystkim gminom, które się zgłoszą, a posiadają warunki wskazane uchwałą sejmową z 30. października 1908.

Dalszym postępem, słusznie podniesionym przez pana sprawozdawcę jest ustanie braku nauczycieli jako powodu nieczynności szkół, a w szczególności ubytek sił nieukwalifikowanych. Powodem tego pomyślnego objawu jest powstawanie z każdym rokiem w ostatnich czasach (choć jeszcze w niedostatecznej mierze) Seminaryów nauczycielskich, z drugiej strony urządzanie specyalnych kursów dla sił nauczycielskich bez egzaminu dojrzałości, które przyjęte dawniej z konieczności, pragną po nabraniu wyrobienia praktycznego przystąpić za dyspenzą do egzaminu kwalifikacyjnego. Kursa takie urządzane przez parę lat w ilości 5-ciu spełniały swe zadanie w sposób zadowalający, wskutek czego wobec zmniejszonej potrzeby w roku następnym ma ich się odbyć tylko dwa.

W sprawie klas nadetatowych, których powstaje wciąż jeszcze bardzo wielka liczba jako środek przejściowy, zanim nastąpi przemiana ich na etatowe, względnie organizacya nowych szkół, Rada szkolna krajowa narażona na sprzeczne zarzuty: ze strony komisyi budżetowej, że ich tworzy zbyt wiele, ze strony komisyi szkolnej zaś i z wielu innych, że przyzwala ich za mało, może stwierdzić, że postępuje w tej mierze z najściślejszą sumiennością i oględnością, aby wszędzie uczynić zadość wykazanej potrzebie a fundusz krajowy ochronić od wszelkiego zbędnego wydatku. Znaczniejsza stosunkowo ilość tych klas nadetatowych w najnowszych czasach tłumaczy się zresztą tem, że wskutek powziętej uchwały Rada szkolna krajowa wstrzymała się na razie z przekształcaniem szkół jednoklasowych na dwuklasowe, aby przedewszystkiem posunąć jak najraźniejszem tempem akcyę organizowania szkół jednoklasowych w gminach pozbawionych szkoły. Skoro tej najpilniejszej potrzebie stanie się zadość, będzie można przystąpić do szybszej organizacyi szkół dwuklasowych, wskutek czego ilość obecnie czynnych klas nadetatowych znacznie zmaleje.

Na skargę Szanownego Posła Oleśnickiego, że dzieci ze szkół wiejskich nie bywają dopuszczane do więcejklasowych szkół miejskich, odpowiedział już Szanowny Poseł Jabłoński. Jego przemówienie ze stanowiska interesów miasta Rzeszowa dowodzi najlepiej, że poruszona kwestya występująca w różnych stronach kraju a może nawet częściej na zachodzie niema bynajmniej podkładu narodowego, lecz

zasadza się wyłącznie na tem, że gminy miejskie, przeciążone nieraz wydatkami na budowę szkół, dążą oczywiście do tego, aby ich własne dzieci znalazły w tych szkołach umieszczenie, w razie braku miejsca muszą nieraz donajmować lokale, a oczywiście opierają się żądaniu, aby miały połączone z tem koszta ponosić dla dzieci z gmin obcych. Na ostatniej ankiecie o sprawach szkolnych administracyjnych omawiano tę kwestyę, przyznano, że powstaje ona na tle sprzeczności interesów miast i gmin wiejskich i podniesiono, że w niektórych okolicach załagodzono ją kompromisem, który może i gdzieindziej dałby się zastosować, że gminy wiejskie uzyskiwały przystęp do miejskich szkół dla swoich dzieci zobowiązaniem się, do składania miastom stosownych kwot z tego tytułu

Zresztą bardzo korzystna zmiana w tym kierunku już w ostatnim roku nastąpiła, ponieważ c. k. Rada szkolna krajowa zezwoliła na wprowadzenie w bardzo wielu gminach wiejskich planu szkół 4-ro klasowych, zanim przyjdzie do formalnej reorganizacyi, tak, iż ilość tych gmin do roku 1908 wynosząca 47, od tego czasu więcej niż w dwójnasób wzrosła i dalej wzrastać będzie, przez co odpadać będzie powód, dla którego dzieci wiejskie cisną się do nauki w szkołach miejskich.

Że nauka dopełniająca w wielu miejscowościach niedomaga, a jej wyniki przeważnie wskutek nieuregulowanej frekwencyi nie są zadowalające, niepodobna zaprzeczyć. Spodziewać się należy, że dyskusja nad tym przedmiotem przeprowadzona na jednej z tegorocznych ankiet, da odpowiedni punkt wyjścia do stosownych zarządzeń, w celu poprawy stosunków w tej mierze Również o przymusie szkolnym wiele na ankiecie rozprawiano. Odzywały się przytem głosy za zniesieniem kary aresztu, jako poniżającej, a jednak podnoszono, że są przypadki, w których okazuje się niezbędną dla złamania oporu rodziców, którzy wolą zapłacić kilkakrotnie grzywnę, niż wyrzec się pomocy dziecka przy robocie w domu lub na polu. Bądź co bądź jest rzeczą pewną, że najważniejszy wpływ ma tu stanowczość w wykonywaniu przymusu i szybkość w załatwianiu spraw karnych, (odnośne przepisy będą musiały uledz pewnej zmianie), a z drugiej strony, iż najlepszą dźwignią frekwencyi jest skuteczna praca i właściwe postępowanie nauczyciela. Uwagi posła Oleśnickiego co do braku szkół z językiem wykładowym ruskim w większych miastach, mających znaczną ilość mieszkańców narodowości ruskiej, dotyczą nie Rady szkolnej krajowej, lecz odnośnych Rad gminnych, od których zależy w myśl ustawy z 22. czerwca 1867, uchwalanie języka wykładowego w szkole. Deputacya Rusinów z Przemyśla w tej sprawie nie zgłaszała się do obecnego Wiceprezydenta. Deputacya stryjska, która przybyła przed kilku laty, uzyskała bezzwłocznie to, co było w mocy Rady szkolnej krajowej, gdyż wskutek osobistej inicyatywy śp. Namiestnika Andrzeja hr. Potockiego, zaprowadzono natychmiast język ruski jako wykładowy dla poszczególnych przedmiotów w niższych klasach gimnazyalnych w myśl ustępu b) art. 5. przytoczonej ustawy; co się zaś tyczy szkoły ludowej, odniesiono się za pośrednictwem Rady szkolnej okręgowej do gminy miasta Stryja, w której ręku decyzya spoczywa.

Wprowadzenie języka polskiego, jako wykładowego do poszczególnych klas eksponowanych na przysiółkach, zamieszkałych przez ludność polską, względnie dawnych obszarach dworskich, rozparcelowanych między kolonistów z zachodniej Galicyi, bywa niekiedy przyzwalane na prośbę tych mieszkańców, kiedy pomieszczenie jest dostarczone i potrzeby rzeczowe zabezpieczone bądź przez tę ludność, bądź zwłaszcza przez Towarzystwo szkoły ludowej, rozwijające w tym względzie energiczną działalność. Do podobnych zarządzeń na rzecz ludności ruskiej, z natury rzeczy głównie w miastach, gdzie szkoły przeważnie mają język wykładowy polski, gotową jest Rada szkolna krajowa, o ileby odpowiednie czynniki pospieszyły w taki sam sposób z pomocną inicyatywą.

Zarzut, jakoby Rada szkolna krajowa odmawiała zatwierdzenia, gdy chodzi o zaprowadzenie języka ruskiego, jako wykładowego w szkołach ludowych, jest zupełnie niesłuszny. Postępuje się tu bowiem tylko ściśle podług ustawy z dnia 22. czerwca 1867 i zatwierdza każdą uchwałę Rady gminnej, mocą której wprowadzono, względnie zmieniono, język wykładowy w danej szkole, skoro się tylko stwierdzi, że uchwała była prawidłowo powzięta i stała się prawomocną, a zwłoki niekiedy się wydarzające mogą pochodzić tylko stąd, że czasem wskutek wnoszonych protestów i t. p., powstają wątpliwości co do legalności i ważności uchwały, a wątpliwości te muszą być przedewszystkiem usunięte.

Polepszenia stanowczego stosunku pod względem wyników nauki religii w szkołach ludowych, należy oczekiwać po wprowadzeniu w życie uchwalonej w zeszłym roku ustawy, która otrzymała najwyższą sankcyę 15. września b. r. Na jej podstawie będzie też można osiągnąć porozumienie z ordynaryatami biskupimi, co do unormowania niełatwej, a tak ważnej sprawy, nadzoru nauki religii w myśl zeszłorocznej rezolucyi sejmowej. Spodziewać się też wolno, że ordynaryaty zechcą się przychylić do projektu wspólnej konferencyi, celem zastanowienia się nad zmianą podręczników do nauki religii, na którą nalega pan sprawozdawca.

Panowie mowcy poprzedni podnieśli z różnego stanowiska zarzuty przeciw sposobowi, w jaki niektórzy inspektorowie szkolni okręgowi sprawują swe urzędowanie. W odpowiedzi na to należy zaznaczyć, że Rada szkolna krajowa, dobrze świadoma wielkiej ważności stanowiska inspektora szkolnego okręgowego dokłada wszelkiego starania, aby się ono dostawało tylko ludziom prawdziwie godnym zaufania dającym wszelkie rękojmie, że zadaniu sprostają. Bezwzględnej pewności w tej mierze nigdy jednak z góry mieć nie można, gdyż brać trzeba kandydatów, którzy dotąd mieli zgoła inne obowiązki i zakres działania. Zdarzyć się więc może, że najrozumniejszy i najzdolniejszy człowiek, dzielny nauczyciel a nawet wytrawny kierownik swej szkoły zawiedzie oczekiwania, gdy obejmie funkcye zupełnie nowe, wymagające specyalnej roztropności, taktu, energii i daru administracyjnego. To też inspektor, który pamiętając, że sam był nauczycielem, winien mieć zrozumienie potrzeb nauczycieli i serce dla ich doli, nie dać im jednak nigdy zapomnieć, że jest dla nich już nie kolegą, lecz przełożonym, może wpaść w jedną z dwóch ostateczności: albo okazuje się zbyt słabym i nieporadnym, albo upojony świeżo osiągniętą władzą daje ją uczuć zbyt dotkliwie podwładnym. Rada szkolna krajowa stara się też o dokładne wypróbowanie każdego inspektora przed jego stabilizacyą, bada wszelkie doniesienia tyczące się niewłaściwego postępowania inspektora, a w razie sprawdzenia zarzutów pociąga go do ścisłej odpowiedzialności.

Udzielaniem odpowiednich pouczeń i wskazówek wpływa też c. k. Rada szkolna krajowa na inspektorów okręgowych co do słusznego i ścisłego oceniania wyników pracy w szkole i zachowania się nauczycieli, w którym to względzie Szan. Pan sprawozdawca po skrzętnem przestudyowaniu stosu aktów inspekcyjnych w Radzie szkolnej krajowej zarzucił zbytnią niekiedy pobłażliwość i szablonowość, wskutek czego materyał statystyczny na takich datach oparty traci wiele na wiarygodności. Wywierać tu jednak musi, rzecz prosta, wpływ znaczny indywidualność każdego inspektora oceniającego nauczyciela i jego pracę, a wobec tego zupełna równomierność oceny we wszystkich okręgach szkolnych nie jest możliwą.

W sprawie zarzutów podniesionych przez Szan. Posła Jabłońskiego co do nadmiernej surowości, okazanej przy egzaminie dojrzałości w Seminaryum nauczycielskiem w Rrzeszowie jako też przy egzaminach wstępnych Rada szkolną krajowa zbada sprawę i w miarę potrzeby wyda stosowne zarządzenie. Życzenie Szan. Posła Stefczyka względem założenia Seminaryum nauczycielskiego na wsi mimo studyów w tym kierunku czynionych nie dało się na razie urzeczywistnieć przy tworzeniu

najbliższych zakładów tego rodzaju, lubo wypada zaznaczyć, że ostatnie Seminarya nauczycielskie w Kętach i Rudniku założono w miejscowościach mających właściwie charakter wiejski. Brak ze strony gmin wiejskich wymaganych przez Rząd centralny ofert co do świadczeń, jest tu pierwszą przeszkodą. Dalszą stanowi na razie brak widoków, aby w krótkim czasie postęp kultury we wsiach naszych umożliwiał zadowalające umieszczenie grona nauczycielskiego i licznego zastępu uczniów. O ileby chodziło o internaty dla jednych i drugich, coby było istotnie jedynem właściwem rozwiązaniem sprawy, to trudno się spodziewać, aby Skarb państwa mógł i zechciał ponieść wyjątkowo w tym jednym przypadku potrzebne na to znaczne wydatki. Natomiast byłoby rzeczą niezmiernie pożądaną, aby w tym kierunku zdrowym i aktualnym zwróciła się prywatna inicyatywa, wywołująca w ostatnich czasach niepokojącą hyperprodukcyę w zakładaniu zbędnych szkół średnich, a pocieszającym faktem są czynione obecnie starania komitetu prywatnego, celem założenia w Kopyczyńcach Seminaryum męskiego z językiem wykładowym polskim i ruskim z wybitnym kierunkiem rolniczym i ogrodniczym. Powstanie takiego zakładu, któryby zapobiegał wciąż jeszcze objawiającemu się niedostatkowi męskich sił nauczycielskich, będzie ze wszech miar właściwą przeciwwagą wobec owego nadmiaru prywatnych gimnazyów i zbyt licznych również prywatnych Seminaryów żeńskich, które nadto są często tylko przedsiębiorstwem, szkolnictwu niewiele pożytku przynoszącem.

Z radością należałoby też powitać, gdyby Wysoki Sejm, uznając potrzebę Seminaryum czysto wiejskiego, którego założenia z powodu podniesionych trudności nie dałoby się uzyskać od Rządu, postanowił uczynić taką próbę kosztem kraju, ponosząc na ten cel wydatki podobnie jak się to dzieje w innych krajach koronnych, gdzie istnieją Seminarya utrzymywane z funduszów krajowych (4 w samej Niższej Austryi).

I. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Wydatki rubryki V. poz. 3. funduszu krajowego w kwocie **20,787.810 K**

2. Dochody rubryki V. poz. 1. funduszu krajowego w kwocie **3,667.709** „

II. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do znaczniejszego podwyższenia subwencyi na stypendya dla kandydatów szkół ludowych.

Wysoki Sejm raczy odesłać:

1. Petycye 4502/3341. Gminy miasta Krakowa o przyznanie subwencyi na urządzenie i utrzymanie szkoły praktycznej gospodarstwa domowego dla uczenic szkół wydziałowych w Krakowie do Wydziału krajowego do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1911.

4494/3333. Memoryał Wydziału wykonawczego krajowego wiecu nauczycielstwa ludowego z r. 1907 w sprawie zasiłków bezzwrotnych i pożyczek bezprocentowych na budowę tanich mieszkań do Wydziału krajowego do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Petycye 4174/3061. Gminy Skwirtne o udzielenie zasiłku bezzwrotnego w kwocie 6.000 K na dokończenie szkoły i

4539/3573. Rady gminnej w Babicach, o dalszy zasiłek na umorzenie długu w kwocie 10.000 K. zaciągniętego na budowę szkoły o 4 salach

Do Rady szkolnej krajowej do załatwienia w granicach przyzwolonych funduszów.

2. Petycyę 4440/3142. Mieszkańców przysiółka Wyźrału gminą Lgota w powiecie wadowieckim,

Petycye nauczycieli i nauczycielek Siostry Maryi Bernardyny Samborskiej, kierowniczki 5-klas. szkoły żeńskiej w Bełzie, o przyjęcie 6 lat służby przy szkołach prywatnych 1879 – 1883 przy wymiarze emerytury.

3643/2643. Teodora Bernardzikiewicza, emerytowanego dyrektora 6-klasowej szkoły w Podgórzu o podwyższenie emerytury.

4216/3996. Mikołaja Hemmerlinga, emerytowauego dyrektora szkół wydziałowych o przyznanie wyższych poborów emerytalnych.

4626/3438. Florentyny Koniecznej, emerytowanej nauczycielki o podwyższenie emerytury.

4628/3440. Maryi Lewickiej o policzenie służby przedetatowej.

4623/3435. Andrzeja Samockiego, nauczyciela kierującego w Targowiskach w okręgu szkolnym krośnieńskim o przyznanie piątego dodatku pięcioletniego od 1. listopada 1908 r. do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

3. Petycye nauczycieli o zapomogi i dary z łaski:

3635/2627. Wojciecha Putały,
3796/2751. Piotra Łuckiego.
3817/2771. Jana Lubieńca.
3585/2577. Emila Wiszomirskiego.
3897/2841. Józefa Jaworskiego.
3377/2416. Jana Krupy.
4133/3022. Jana Lisienickiego.
4053/2990. Leona Foka.

Oraz petycye nauczycielek i wdów po nauczycielach:

4279/3159. Agaty Szaraniewiczowej.
4613/3425. Katarzyny Janowiczowej.
4622/3434. Adeli Mosoczy.
4423/3275. Julii Wyrobiszowej.
4238/3118. Michaliny Niemiłowiczowej.
3981/2922. Sabiny Chrzanowskiej.
3982/2923. Ludmiły Wolańskiej.
3967/2908. Barbary Gromadka.
4247/3127. Katarzyny Pochmarskiej.
4721/3573. Eleonory Habel.
Leokadyi Markiewiczowej.
3778/2733. Henryki Bodakowej.
3912/2856. Agaty Ferensiowiczowej.
3915 2859. Heleny Sądowej.
3916/2860. Pauliny Tobiaszkowej.
3893/2837. Leokadyi Kotulowej.
4.267/3147. Rozalii Mazurkiewiczowej.
3 620/2612. Michaliny Wojnarowskiej.
3.647/2.540. Karoliny Kochanowskiej.
3.587/2.579. Natalii Władyszynowej.
3.349/2.388. Karoliny Gorlachowej.
3.718/2.675. Maryi Maciałkowej.
3.717/2 674. Maryi Dutkiewiczowej.
3.722/2.679. Elżbiety Chrzysztyszyńskiej.
4.495 3.334 Apolonii Gawlickiej.
3.409/2.448. Zofii z Zakrzewskich Mykietynowej.

3.402/2.441. Leokadyi Piltosz.

3.575/2.567. Stanisławy Iwanickiej.

3.664/2.596. Maryi Rzepeckiej.

do Rady szkolnej krajowej do załatwienia w granicach przyzwolonych funduszów.

4. 3.937/2.878. ks. Jana Głąba, katechety szkoły V. klasowej w Mikołajowie do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

5. Petycyę S. Maryi Bernardyny Samborskiej, ze Zgromadzenia Sióstr Felicyanek, kierowniczki 5-klasowej szkoły żeńskiej w Bełzcu, w sprawie pożyczki w Banku krajowym na rozszerzenie szkoły do Wydziału krajowego do uwzględnienia.

6. Petycyę 4.627/3.439. Magistratu miasta Brzozowa o wzmocnienie czynnika autonomicznego w Radzie szkolnej krajowej, o rozszerzeniu kompetencyi Rady szkolnej krajowej w ogóle, a w szczególności pełnej Rady.

Do Rady szkolnej krajowej do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

7. Petycye 4.443 Zgromadzenia Panien Kanoniczek św. Ducha o przyznanie wyższej subwencyi na utrzymanie szkoły wydziałowej św. Tomasza w Krakowie.

3.358/2.347. Br. Ottona Goncza, Dyrektora Braci szkół chrześcijańskich we Lwowie ul. Mochnackiego l. 8. o udzielenie subwencyi i bezprocentową pożyczkę na budowę szkoły.

3.810/3.765. Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku o subwencyę na utrzymanie szkoły.

4.421/3.273. Sióstr miłosierdzia w Krakowie na utrzymanie połączonego ze szkołą zakładu sierót.

4.314/3.193. Siostry Magdaleny Humeniuk, przełożonej internatu Marya o subwencyę na utrzymanie prywatnej szkoły.

3.874/2.818. Zakładu naukowo-wychowawczego pod Opieką Zgromadzenia Rodziny Maryi w Leśnem o zasiłek.

4.138/3.027. Jozefaty Teodorowiczowej, Przełożonej klasztoru Bazylianek w Jaworowie o jednorazową zapomogę na żeńskie seminaryum nauczycielskie.

Do Wydziału krajowego do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1911.

8. Petycyę 4.627/3.436. Gminy miasta Budzanowa o zwolnienie od prestacyi szkolnej do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Lwów, dnia 7. października 1909.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze (poz. 8—32) wydatków.

Dział IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa (poz. 33—71) wyd. tudzież 3 i 4. dochodów.

Dział VI. Rozmaite (poz. 94—106) wydatków.

Sprawozdawca poseł Dr. Głąbiński.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Dział III, IV i V rubryki V wedle preliminarza budżetu wniesionego przez Wydział krajowy, ze zmianami poczynionemi w pozycyach 8, 17, 21, 31, 43a), 55 pod lit. a) 57, 58a), 59, 60, 61, 94, 101 i 102a).

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 8.	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej i Leszczynach, *stała subwencya* w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902 (więcej o 10.000 K.) z powodu znacznego podniesienia wydatków na płace nauczycielskie w tych szkołach do sumy 71.000 K.)	60.000 K.	— K.
	Do przeniesienia . .	60.000 K.	— K.

			zwyczajne	nadzyczajne:
		Z przeniesienia .	60.000 K.	— K.
		Zarazem Sejm ponawia swoją uchwałę z r. 1907: *Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał sprawę objęcia szkół w Białej i Leszczynach przez fundusz krajowy szkolny i przedstawił Sejmowi wnioski.*		
Poz.	*8a.*	Na utrzymania seminaryum nauczycielskiego męzkiego w Białej	3.500 „	— „
„	*8b.*	Na utrzymanie prywatnego gimnazyum w Białej	5.000 „	— „
„	*9.*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	2.000 „	— „
„	*10.*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie . . .	2.000 „	— „
„	*11.*	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego	2.000 „	— „
„	*12.*	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000 „	— „
„	*13.*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach	1.500 „	— „
„	*14.*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Stanisławowie	1.000 „	— „
„	*15.*	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazyum żeńskie“	2.000 „	— „
„	*16.*	Prywatna szkoła średnia żeńska w Krakowie z charakterem gimnazyalnym, pod zarządem pp. Browicza, Czubka i Tretiaka, *zasiłek stały* .	1.000 „	— „
„	*17*	Na subwencye dla innych seminaryów, gimnazyów i liceów, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . . (więcej o 2.000 K. wskutek licznych petycyj i powstania nowych zakładów.)	7.000 „	— „
		Do przeniesienia .	89.000 K	—

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia .	89.000 K.	— K.
Poz. 18.	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, (w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902) . .	800 „	— „
„ *19.*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie .	8.000 „	— „
„ *20.*	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie .	200 „	— „
„ *21.*	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyślu: *a*) stała subwencya	1.000 „	— „
	b) *jednorazowy* zasiłek na spłatę długów . . (wskutek petycyi do l. 3.791)	— „	1.400 „
„ *22.*	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomuej . .	1.000 „	— „
„ *23.*	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	28.000 „	— „
„ *24.*	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie: *a*) na stypendya dla wychowanków po 300 K . . . . 30.000 K. *b*) na utrzymanie zakładu . . 5.000 „ *c*) na amortyzacyę pożyczki 36.000 K. na budowę II. piętra, zaciągniętej przez Dyrekcyę zakładu, XI. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1934 r.) . . . 1 990 „	36.990 „	— „
„ *25.*	Szkoł dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	1.000 „	— „
„ *26.*	Zakład dla ciemnych we Lwowie: *a*) na utrzymanie Zakładu . . 7.600 K. *b*) na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K. . . . . 2.400 „	10.000 „	
» *27.*	Towarzystwo gimnast. „Sokół“ we Lwowie .	2.000 „	— „
„ *28.*	„ „ „ w Krakowie .	2.000 „	— „
„ *29.*	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego .	10.000 „	— „
	Do przeniesienia .	189.990 K.	1.400 K.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia .	189.990 K	1.400 K
Poz. 30.	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie, na cele Towarzystwa i wydawnictwa	1.000 „	— „
„ *31.*	Towarzystwo zabaw ruchowych we Lwowie (więcej o 1.000 K w myśl wniosku Rady szkolnej krajowej) .	2.000 „	— „
„ *32.*	Zgromadzenie Sióstr Felicyanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie . . .	— „	2.000 „
	Suma działu III. .	192.990 K.	3.400 K.
	Razem .	196.390 K.	

Dział IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.

Poz. 33.	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000 K.	— K.
„ *34*	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie	1.000 „	— „
„ *35.*	Towarzystwo „Oświaty ludowej we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	3.500 „	— „
„ *36.*	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie zasiłek stały	3.500 „	— „
„ *37.*	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie .	200 „	— „
„ *38.*	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200 „	— „
„ *39.*	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200 „	— „
„ *40.*	Polskie Stowarzyszenie chrześcijańskich robotników „Ojczyzna“ we Wiedniu . . .	200 „	— „
„ *41.*	Biblioteka polska we Wiedniu . . .	400 „	— „
„ *42.*	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie	500 „	— „
Poz. 43.	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych . .	10.000 „	— „
	Do przeniesienia .	20.700 K	— K.

			zwyczajne	nadzwyczajne.
		Z przeniesienia	20.700 K.	— K.
Poz.	*43a*	Towarzystwu „Szkoły ludowej“ na wydawnictwa (wskutek sprawozdania Dep. I Wydziału krajowego i petyeyj do l. 4685 i 4687).	1.000 „	— „
„	*44*	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwa	2.300 „	— „
„	*45*	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, V. rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej, zaciągniętej na budowę własnego domu (z ogólnej przyznanej sumy 10.000 K.) . . .	1.000 „	— „
„	*45a)*	Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie	200 „	— „
„	*46*	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ . . .	2.000 „	— „
„	*47*	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ . .	1.000 „	— „
„	*48*	Wydawnictwo dziełek ludowych . . .	2 000 „	— „
„	*49*	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na wydadawnictwa	1.400 „	— „
„	*50*	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo jego dzieł, do rozporządzalności Wydziału krajowego	800 „	„
„	*51*	Towarzystwo ludoznawcze, na wydawnictwo czasopisma „Lud“	500 „	— „
„	*52*	Redakcya dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie	300 „	— „
„	*53*	Redakcya pisma dla dzieci „Mały Światek“ we Lwowie	200 „	— „
„	*54*	Towarzystwo ruskich kobiet „Żyźń“ we Lwowie, na wydawnictwa	100 „	— „
„	*55*	Na wydawnictwo:		
		a) polskich podręczników dla szkół średnich . . . . . 3.000 K. (w myśl wniosku Rady szkolnej krajowej więcej o 1000 K).		
		b) ruskich książek szkolnych . . 8.000 „	11.000 „	— „
		Do przeniesienia	44.500 K.	— K.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia	44.500 K.	— K
Poz. 56	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“, z dodatkiem naukowym „Wiedza i Praca“ we Lwowie	300 „	— „
„ *57*	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie . . (więcej o 500 K. wskutek petycyi do l. 3571)	1.500 „	— „
„ *58*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na wydawnictwa	2.300 „	— „
„ *58a)*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na umorzenie kosztów budowy własnego domu I. rata z ogólnej sumy 5.000	— „	500 „
„ *59*	Towarzystwo „Proświta“, na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego — więcej o 1.000 K. wskutek petycyi do l. 4034 i 4036. (*z zastrzeżeniem wypłaty z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencyj, tudzież odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897*).	9.000 „	— „
„ *60*	Towarzystwo im. Szewczenki, na wydawnictwa, więcej o 2.000 K. wskutek petycyi do l. 3477	16.000 „	— „
„ *61*	Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego, na wydawnictwo dzieł ludowych, wskutek petycyi do l. 4030 więcej o 1 000 K. (*z zastrzeżeniem j. w. poz. 59*).	9 000 „	— „
„ *62*	Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Koła Towarzystwa szkoły ludowej im. B Goldmana we Lwowie	600 „	— „
„ *63*	Koło szkoły ludowej im. B. Goldmana, do rozporządzenia Wydziału krajowego . . .	2.000 „	— „
„ *64*	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie	1.500 „	— „
„ *65*	Ks. Dżułyński, gr.-kat. proboszcz w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie: „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzal Wydziału krajowego	800 „	— „
	Do przeniesienia	87.500 K.	500 K.

			zwyczajne:	nadzwyczajne:
		Z przeniesienia . .	87.500 K	500 K
Poz.	*66*	OO. Bazylianie na wydawnictwa pism religijno-moralnej treści	400 „	— „
„	*67*	Krakowskie Towarzystwo techniczne, na wydawnictwo czasopisma „Architekt“ . . .	400 „	— „
„	*68*	Towarzystwo politechniczne we Lwowie, na wydawnictwo czasopisma technicznego . .	1.000 „	— „
„	*69*	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie, na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych“	400 „	— „
„	*70*	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, VI. rata z subwencyi 10.000 K. płatnej w 10 latach	1.000 „	— „
„	*71*	Czytelnia polska w Białej — subwencya na umorzenie pożyczki 14.000 K. na budowę domu — III. rata z 28-lecia (patrz pozycya 4. dochodów).	500 „	— „
		Suma działu IV.	91.200 K.	500 K.
		Razem . . .	91.700 K.	

Dział VI. Rozmaite.

Poz.	*94.*	Dla stowarzyszeń akademickich, więcej o 1.200 K, wskutek petycyi domów akademickich polskich i ruskiego, tudzież w myśl sprawozdania Wydziału krajowego o towarzystwie akademickiem „Ognisko“ we Wiedniu, ryczałt do rozporządzalności Wydz. kraj.	5 000 K.	— K.
„	*95.*	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową .	2.000 „	— „
„	*96.*	Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie	200 „	— „
		Do przeniesienia . .	7.200 K	— „

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia .	7.200 K.	— „
Poz 97.	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie . .	600 „	— „
„ *98.*	Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie, VII. rata subwencyi 40.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z d. 31. października 1904) . .	2.000 „	— „
„ *99.*	Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie, IV. rata subwencyi 20.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych, na budowę domu dla nauczycielek .	1.000 „	— „
„ *100.*	Komitetowi budowy polsk. Domu akadem. im. Adama Mickiewicza we Lwowie, III. i IV. półroczna rata amortyz. 4½% pożyczki 50.000 K, umarzalnej w 33 latach (uchw. sejm. z 18 marca 1907)	3.000 „	— „
„ *101.*	Zasiłki dla zakładów naukowych utrzymywanych przez Towarzystwa, więcej o 10.000 K., do rozporządzenia Wydziału krajowego . . .	— „	40.000 „
„ *102.*	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów im. wartości 584.659 K. 70 g wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	25.775 „	— „
„ *102a).*	Towarzystwo „Eleuterya“ (wskutek petycyi do l. 3583)	600 „	— „
„ *103.*	Gal. Towarzystwo ochrony zwierząt . . .	200 „	— „
„ *104.*	Na urządzenie warsztatów dla młodzieży szkolnej, do rozporządzenia Wydziału krajowego .	2.000 „	— „
„ *105.*	Na wydawnictwo „Polskiego przeglądu emigracyjnego“	— „	1.000 „
„ *106.*	Dla Juliana Nasalskiego, na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży ruskiej“, do rozporządzenia Wydzrału krajowego	250 „	— „
	Suma działu VI.	42.625 K.	41.000 K.
	Razem . .	83.625 K.	

Ogółem wnosi Komisya budżetowa podwyższenie wydatków rubr. V. w działach III., IV., i VI. o . . . . . 33.800 K.
a to w wydatkach zwyczajnych o . . . . . 21.900 K.
i w wydatkach nadzwyczajnych o . . . . . 11.900 K.

Dochody.

		zwyczajne:	nadzwyczajne.
Poz. 3.	Dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych	8.000 K.	— K.
„ *4.*	Czytelnia polska w Białej — zwrot pożyczki 14.000 K. na budowę domu, II. rata z 28-lecia (patrz poz. 71 wyd.)	500 „	— „
	Suma . .	8.500 „	— „

Petycye do l. 3933, 3977, 4023, 4234, 4368, 4683, 4684, 4691 *przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z poz. 101 wydatków.*

Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania przekazuje się petycyę do l. 4240 w sprawie uzupełnienia Muzeum narodowego w Krakowie.

Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w przyszłym budżecie przekazuje się petycyę szkół nauk politycznych we Lwowie i w Krakowie dol. 4598 i 4749, wydawnictwa ruskiego „Nasza Szkoła“ dol. 3646, zakładu wychowawczego księży Zmartwychwstańców dol. 4330, stowarz. Biblioteki chrześciańskiej dol. 4641, Towarzystwa muzeum tatrzańskiego dol. 3634, żydowskiej czytelni ludowej w Krakowie dol. 3365, Związku towarzystw naukowych dol. 4675, Towarzystwa ruskich dam dol. 3866.

Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewent. załatwienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową przekazuje się petycye w sprawie subwencyonowania kursów dla analfabetów dol. 4026, 4029 i 4114, w sprawie popierania warstatów studenckich dol. 4303, wydawnictwa „Mapy Polski“ dol. 3882, szkoły i pracowni w Kulikach dol. 4132, szkoły w Peczeniżynie dol. 4052, Czytelni Król. Jadwigi dol. 4457.

Wydziałowi krajowemu do zbadania przekazuje się petycye dol. 3432, 3725, 3726, 3649, 3965, 4139. 4345, 4606, 4612.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Głąbiński.

Do rubryki V. poz. 4. wydatków i poz. 2. dochodów funduszu krajowego.

Sprawozdawca p. **Włodzimierz Kozłowski.**

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o krajowym szkolnym funduszu emerytalnym na r. 1910.

Wysoki Sejmie!

Komisya przyjęła ułożony przez Wydział krajowy preliminarz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego do zatwierdzającej wiadomości.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. **Wydatki** rubryki V. poz. 3. funduszu krajowego w kwocie 1,891.100 K
2. **Dochody** rubryki V. poz. 2. funduszu krajowego w kwocie 391.871 „

Lwów, dnia 7. października 1909.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Dział V. Teatry i sztuki piękne.

Pozycya 72 do 93 wydatków.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

Zgodnie z preliminarzem Wydz. kraj. na rok 1910. komisya budżetowa wnosi:

		zwyczajne:	nadzwyczajn:
Poz. 72.	Teatr polski w Krakowie, subwencya stała .	16.000 K.	— K.
„ *72a.*	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie Lud. Solskiemu, zasiłek nadzwyczajny na rok 1910 do rozporządzalności Wydziału kraj. . . .	— „	4.000 „
„ *73.*	Budowa teatru w Krakowie 22 i 23 półroczna rata na opłatę procentów od pożczki 300.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I półr. 1945)	15.000 „	— „
„ *74.*	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:		
	a) dramat i komedya . . . 28.400 K.		
	b) opera polska . . . . 20.000 „	48.400 „	— „
„ *74a.*	Dyrektorowi teatru miej. we Lwowie, Lud. Hellerowi, zasiłek nadzwyczajny na rok 1910 do rozporządzalności Wydz. kraj.	— „	8.000 „
	Do przeniesienia	79.400 K.	12.000 K.

		zwyczajne:	nadzwyczajn.
	Z przeniesienia	79·400 K	12.000 K.
	Przy tej pozycyi, omawiano krytycznie obecne kierownictwo sceny polskiej we Lwowie, w szczególności repertuarza, w którym peryodycznie operetka i farsa pierwsze zajmują miejsce. Z krytyką tą łączono wezwanie do Wydziału krajowego, by starał się wpłynąć na usunięcie usterek, podniesionych już w sprawozdaniu komisyi szkolnej.		
Poz. 75.	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie 23. i 24. raty amortyzacyjnej od poż. 600.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa aż do I. półr. 1934.	33.696 „	— „
„ *76.*	Teatr ruski pod zarządem Tow. „Ruska Besida" do rozporządzalności Wydz. kraj. . . .	18.500 „	— „
„ *76a.*	Tow. „Ruska Besida" na cele skompletowania orkiestry, subwencya nadzwyczaj. . . .	— „	4.000 „
„ *76b.*	Na koszta inspekcyi ruskiego teatru narod. na prowincyi (do rozporz. Wydz. kraj). . . .	— „	500 „
Poz. 76)c	Dla teatru ludowego w Krakowie do rozporządzalności Wydziału krajowego w załatwieniu petycyi do L. 4.334/3.213 Dyrektora teatru ludowego, Edmunda Rygiera, jak na rok 1909 . Wydział krajowy nie preliminował tej kwoty jedynie z uwagi, że teatr ludowy w Krakowie stale nie istnieje — gdy jednak obecnie ustalenie tego teatru, pod umiejętną Dyrekcyą p. Edmunda Rygiera nabiera pewności, przeto Komisya budżet. wnosi ponowienie przyznanej na rok 1909 subwencyi na ten cel i wstawia do p. 76*c*) kwotę 2.000 K. do rozp. Wydz. kraj.	— „	2.000 „
„ *77.*	Zarządowi Związku teatrów i chórów włościańskich, subwencya nadzwyczajna do rozporządzalności Wydz. kraj.	— „	2.000 „
„ *78.*	Akademia sztuk pięknych w Krakowie 22 rata umorzenia pożyczki 200.000 Koron na budowę gmachu (aż do roku 1911 włącznie . . .	— „	14.000 „
„ *79.*	Towarzystwu sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki, 12 rata z 33 lecia) . Tem załat. zostaje petycya do L. 4 346/3.225.	— „	1.000 „
	Do przeniesienia . .	131.596 K.	35.500 K

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia	131.596 K.	35.500 K.
Poz. 80.	Towarzystwu przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy III. (ostatnia) rata	— „	2.000 „
„ *81.*	Gminie miasta Krakowa, na zarząd domu imienia Jana Matejki w Krakowie	1.000 „	— „
„ *82.*	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000 „	— „
	Do pozycyi tej wniesione petycye do L $\frac{3.343}{2.382}$, 3.396 3.414 3.424 3.436 3.527 3.746 3.742 2.435, 2.453, 2.463, 2.475, 2.525, 2.703 2.699, 3.733 3.734 3.733 3.731 3.623 3.589 3.586 2.690, 2.691, 2.690, 2.688, 2.615, 2.581, 2.578, 3.579 3.422 4.296 4.294 4.572 4.474 4.493 2.571, 2.461, 3.175, 3.173, 3.405, 3.323, 3.332, *przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiadającego celowi subwencyi uwzględnienia.*		
„ *83.*	Towarzystwu muzycznemu we Lwowie w myśl uchwały Sejmu z 10. lipca 1902	10.000 „	
„ *84.*	Towarzystwu muzycznemu we Lwowie na budowę własnego gmachu, 5 rata subwencyi 75.000 K, z 25-lecia	—	3.000 „
„ *85.*	Towarzystwu muzycznemu w Krakowie . .	1.600 „	— „
„ *86.*	Konserwatoryum Towarz. muzycznego w Krakowie	8.400 „	— „
„ *87.*	Towarzystwu „Wyższy Instytut muzyczny“ we Lwowie	2.500 „	— „
„ *88.*	Towarzystwu muzycznemu w Brodach . . Powyższem zał. zostaje petycya do L. $\frac{3.721}{2.611}$	— „	400 „
„ *89.*	Towarzystwu muzycznemu w Samborze . .	— „	200 „
„ *90.*	Towarzystwu muzycznemu „Harmonia“ w Krakowie	600 „	— „
	Do przeniesienia . .	161.696 K.	41.100 K.

		zwyczajne:	nadzwyczajn.
	Z przeniesienia . .	161.696 K.	41.100 K.
Poz.	*91.* Towarz „Przyjaciół muzyki“ w Tarnopolu . .	600 „	— „
„	*92.* Towarzystwu „Kapeli narodowej Harmonia“ we Lwowie, do rozp. Wydz. kraj.	400 „	— „
	Powyższem załatwioną zostaje petycya do L. $\frac{4.344}{3.223}$.		
„	*93.* Wydziałowi krajowemu do rozporządz. po zbadaniu istotnych potrzeb działalności i pożyteczności pod względem nauki Tow. muz.: „Lutnia“. „Bojan“, „Echo“ we Lwowie, „Lutnia“ w Krakowie, Towarz. im. Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie, Tow. „Harmonia“ w Jaśle i Tow. muzycznemu w Jarosławiu, ryczałt . . .	3.500 „	— „
	Petycyę do L. 3 608 Lipińskiej Salomei *załatwiono w rubr. XIV. poz. 228.*		
	Pozycye do L. $\frac{3.400}{2.439}$ założycieli Inst. muzycz, w Krakowie i pet. L. $\frac{3.597}{2.589}$ Archit. polskich w Krakowie *przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia*		
	Suma działu V.	166.196 K.	41.100 K.
		207.296 K.	

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Rubryka VI.

(Poz. 1–34 wydatków, poz. 1–3 dochodów)

Pomniki historyczne.

Sprawozdawca poseł Leo.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały rubrykę VI budżetu krajowego zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego, wprowadzając do tego preliminarza jedynie następujące zmiany i uzupełnienia:

1. w pozycyi 3. „Muzeum narodowe w Krakowie“ podnosi się ze względu na świetny rozwój tej instytucyi dotacyę zwyczajną z 10.000 K na . . . . . 15.000 K

2. Jako poz. 18a wstawia się kwotę . . . . . 5.000 „ jako I. ratę z większej kwoty 15.000 K przyznanej gminie m. Lwowa tytułem subwencyi nadzwyczajnej na zakupno zbioru dzieł Matejki dla galeryi miejskiej.

3. W poz. 25. podwyższa się ratę roczną subwencyi 100.000 K na restauracyę katedry ormiańskiej we Lwowia z 10.000 K na 20.000 „ se względu na konieczność przeprowadzenia projektowanych robót budowlanych w okresie co najwyżej 5-letnim.

4. W poz. 28. wstawia się jako wydatek nadzwyczajny kwotę 4.000 „

5. W poz. 29. wstawia się jako wydatek nadzwyczajny kwotę 1.000 K.

6. W poz. 30. wstawia się jako wydatek nadzwyczajny kwotę 2.000 „

7. W załatwieniu wniosku nagłego p. Ciuchcińskiego i tow. do L. 3215/08 wstawia się jako I. ratę procentową i amortyzacyjną od subwencyi 100.000 K na rzecz budowy jubileuszowego kościoła św. Elżbiety we Lwowie, jako wydatek nadzwyczajny kwotę . . . . . 5.000 „

Komisya zgodziła się wyjątkowo na przyznanie tak znacznej subwencyi ze względu na pamiątkowy i jubileuszowy charakter tej wspaniałej świątyni, do której budowy miasto Lwów przyczyniło się kwotą 500.000 K.

8. W załatwieniu petycyi komitetu restauracyi starożytnego kościoła św. Anny w Krakowie do L. 3804 ze subwencyi 5.000 K. I. ratę jako wydatek nadzwyczajny . . . 2.500 „

9. Przychylając się dy petycyi komitetu restauracyi kościoła parafialnego w Żółkwi do l. 430) ze subwencyi 5.000 K. I. ratę jako wydatek nadzwyczajny (do dyspozycyi Wydziału krajowego) . . . . . 2·500 „

10. W załatwieniu petycyi p. Emilii Pydynkowskiej w Krakowie, tytułem jednorazowej subwencyi na prowadzenie szkoły restauracyi zabytków starożytnych hafciarstwa, jako wydatek nadzwyczajny . . . . . 500 „

Na podstawie powyższego sprawozdania, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz.	*1.* Utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych pomników, znajdujących się w naszym kraju . . .	8.000 K	— K.
„	*2.* Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie .	1.000 „	— „
	Do przeniesienia . .	9.000 K	— „

				zwyczajne:	nadzwyczajne:
			Z przeniesienia . .	9.000 K	— K.
Poz.	*3.*	Muzeum narodowe w Krakowie:			
		a) stała subwencya		15.090 „	— „
		b) na adaptacye i rozszerzenie Muzeum narodowego, III. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5		—	6.000 „
„	*4.*	Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) Dyrektor we Lwowie . . .	2.400 K		
		b) „ w Krakowie . . .	2.400 „		
		c) Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K i cztery dodatki trzyletnie po 200 K	4.560 „		
		d) Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 768 K i dwa dodatki trzyletnie po 400 K	4.368 „		
		e) Adjunkt I. klasy w Krakowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K	3.760 „		
		f) Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 768 K	2.968 „		
		g) 2 aplikantów we Lwowie, adjutum roczne po 600 K	1.200 „		
		h) 1 aplikant w Krakowie, adjutum roczne	600 „		
		i) Czynsz za najem lokalu we Lwowie . . 1.600 K i miejski 5% podatek wodociągowy za r. 1910 80 „	1.380 „		
		k) Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaca po 1.000 K., dodatki aktywalne po 100 K., dodatek na mundur po 100 K.	2.400 „		
		l) Opał, potrzeby kancelaryjne i inne wydatki	1.200 „	26.536 „	— „
		Do przeniesienia . .		50.536 K	6.000 K

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	50.536 K.	6.000 K.
Poz. 5.	Restauracya zabytków artystycznych w kościele św. Floryana w Krakowie V rata, ostatnia, z przyznanych 20.000 K.)	— „	4.000 „
„ 6.	Restauracya kościoła parafialnego ob. łać. w Drohobyczu z przyznanych 15.000 K. (V. ostatnia rata)	— „	3.000 „
„ 7a)	Konserwacya zamku w Olesku	600 „	— „
„ 7b)	Gronu c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej na pokrycie reszty należytości arch. Władysława Halickiego, za restauracyę sali królewskiej i przyległych sal I. piętra w zamku oleskim — *jednorazowo*	— „	2.600 „
„ 8.	Restauracya wieży maryackiej w Krakowie VI. rata z przyznanych 70.000 K.	— „	7.000 „
„ 9.	Restauracya kościoła pojezuickiego w Przemyślu V. (ostatnia) rata subwencyi 20.000 K. . .	— „	4.000 „
„ 10.	Restauracya kościoła św. Katarzyny w Krakowie V. (ostatnia) rata subwencyi 35.000 K. . .	— „	7.000 „
„ 11.	Kościół polski we Wiedniu (XIX. i XX. [ostatnia] rata z 20 rat półrocznych, z ogolnej sumy 30.000 K.)	— „	3.000 „
„ 12.	Restauracya zamku królewskiego na Wawelu: rata roczna . . . . . 100.000 K i dotacya Najw. Dworu . . 100.000 „	— „	200.000 „
„ 13.	Restauracya starożytnego kościoła św. Józefa na Kahlenbergu — III. (ostatnia) rata z przyznanych 15.000 K.	— „	5.000 „
„ 14.	Koszta inwentaryzacyi drewnianych kościołów, III. rata z subwencyi 6.500 K. płatnej w 7-miu ratach rocznych od r. 1908 (a to: 6 rat po 1.000 K., ostatnia 500 K.) . .	— „	1.000 „
„ 15.	Restauracya kościoła OO. Cystersów w Mogile II. rata z przyrzeczonych 15.000 K. . .	— „	5.000 „
„ 16.	Towarzystwu miłośników przeszłości miasta Lwowa, na wydawnictwa	500 „	— „
	Do przeniesienia . .	51.636 K.	247.600 K.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	51.636 K.	247.600 K.
Poz. 17.	Towarzystwu miłośników historyi i zabytków miasta miasta Krakowa na wydawnictwa, *stała* dotacya	1.000 „	— „
„ *18.*	Gminie miasta Lwowa, na zakupno dzieł artystycznych dla Galeryi miejskiej, *stała* roczna subwencya	5.000 „	— „
„ *18a)*	Gminie miasta Lwowa — na zakupno zbioru dzieł Matejki do Galeryi miejskiej — I rata z subwencyi 15.000 K.	— „	5.000 „
„ *19.*	Gminie miasta Lwowa, na Muzeum narodowe im. Króla Jana III., *stała* subwencya . .	5.000 „	— „
„ *20.*	Restauracya krużganków w klasztorze OO. Franciszkanów w Krakowie — I. rata subwencyi 10.000 K. rozłożonej na 4 lata (*wniosek przedstawienia tej subwencyi do uchwały Wysokiego Sejmu zawisły od przyznania z c. k. Skarbu państwa na ten cel subwencyi w tej samej wysokości*)	— „	2.500 „
21.	Restauracya grobowca króla Bolesława Śmiałego w Ossiaku w Karyntyi — *jednorazowo* (*do rąk komitetu obywatelskiego w Krakowie, zamianowanego dla restauracyi tego grobowca*)	— „	500 „
„ *22.*	Dla Tadeusza Mokłowskiego — na inwentaryzacyę zabytków budownictwa drewnianego w Galicyi wschodniej	— „	1.000 „
„ *23.*	Restauracya starożytnej synagogi w Chodorowie, *jednorazowo*	— „	1.000 „
„ *24*	Restauracya starożytnej synagogi w Złoczowie	— „	600 „
25.	Restauracya katedry ormiańskiej we Lwowie — I. rata z rozłożonej na 5 lat subwencyi 100.000 K	— „	20.000 „
„ *26.*	Gronu c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej na wydawnictwo „Teki konserwatorskiej — *jednorazowo*	— „	2.000 „
„ *27.*	Restauracya kościoła OO. Bernadynów w Gwoździcu — *jednorazowo* (*pod warunkiem przyznania na ten cel subwencyi w tej samej wysokości z c. k. Skarbu państwa*)	— „	2.000 „
	Do przeniesienia . .	62.636 K.	282.200 K.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	62.636 K.	282.200 K.
Poz.	*28.* Restauracya kościoła św. Riotra i Pawła w Krakowie	— „	4.000 „
„	*29.* Inwentaryzacya archiwum gminy miasta Krakowa i wydawnictwa źródeł dziejowych .	— „	1.000 „
„	*30.* Restauracya starożytnej bożnicy w Krakowie .	— „	2.000 „
„	*31.* Na I ratę procentową i amortyzacyjną od subwencyi 100 000 K. na rzecz budowy kościoła jubileuszowego św. Elżbiety we Lwowie .	— „	5.000 „
„	*32.* Restauracya starożytnego kościoła św. Anny w Krakowie, I. rata z subwencyi 5.000 K. .	— „	2.500 „
„	*33.* Restauracya kościoła parafialnego w Żółkwi I rata w subwencyi 5.000 K.	— „	2.500 „
„	*34.* Pydynkowska Emilia w Krakowie — *jednorazowa* subwencya na prowadzenie szkoły restauracyi zabytków starożytnego hafciarstwa . .	— „	500 „
	Suma wydatków	62.636 K.	299.700 K.
	Razem . .	362.336 K.	

Dochody:

Poz.	*1.* Taksy krajowego Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie . .	450 K.	— „
„	*2.* Dotacya Najwyższego Dworu na restauracyę zamku król. na Wawelu	— „	100.000 „
„	*3.* Taksy za wypisy z ksiąg i aktów szlacheckich	100 „	— „
	Razem . .	550 K.	100.000 K.
	Suma dochodów . .	100.550 K.	

Petycye: Komitetu restauracyi Kościoła w Bochni do L. 3.820, Komitetu restauracyi kościoła parafialnego w Krośnie do L. 4.242, Grona konserwatorów Galicyi wschodniej, w sprawie zakupna zamku w Tokach do L. 3.808 *przekazuje się Wydziałowi krajowemu do sprawozdania z poleceniem przeprowadzenia rokowań z właścicielem ruin w Tokach i przedstawienia wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.*

Petycye: Komitetu budowy kościoła w Podgórzu do L. 3.707; Wydziału filii Towarzystwa św. Piotra dla wspierania ubogich cerkwi w Przemyślu do L. 3.789; Grona konserwatorów Galicyi wschodniej w sprawie rekonstrukcyi zamku w Olesku

do L. 3.809; Komitetu restauracyi kościoła OO. Bernardynów w Zbarażu do L. 3.572 *przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania — na najbliższej sesyi sejmowej.*

Petycye: gminy Zarudeczko do L. 4.121, Komitetu budowy kościoła w Szpikłosach do L. 3.905; Komitetu budowy cerkwi w Debesławcach do L. 3.798 *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.*

W końcu uchwaliła Komisya przedłożyć Wys. Sejmowi do uchwały następujące **rezolucye:**

Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, ażeby bezzwłocznie zarządził zbadanie zamku Sobieskiego w Żółkwi i przyszedł z projektem restauracyi na najbliższą sesyę sejmową.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by z koserwatorami dla Galicyi wschodniej zbadał stan ruin starożytnego monasteru „Skit maniawski" obok Maniawy w pow. Bohorodczańskim — i stosownie do uznanej potrzeby konserwacyi tych ruin, wstawił odpowiednią na ten cel sumę — do budżetu na r. 1911.

Poleca się Wydziałowi krajawemu aby w porozumieniu z Urzędem konserwatorskim wstawił do budżetu na rok 1911 zasiłek na cele konserwacyi synagogi w Narolu.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Leo.

Budżet krajowy na rok 1910

Rubryka VII.

Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Poz. 1—12a) wydatków i 1—10 dochodów.

Sprawozdawca poseł Starowieyski.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje:

Wydatki poz. 1—12a) w łącznej sumie	1,053.427 K
Dochody poz. 1—10 „ „ „	432.036 „

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Starowieyski.

Rubryka VIII.

Poz. 1—14 wydatków i poz. 1—6 dochodów

Komunikacye.

Dział I. „Na drogi".

Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz.

Wysoki Sejmie!

Powyższy preliminarz rozpada się na dwa działy, z których pierwszy obejmuje **drogi krajowe,** drugi **koleje żelazne.**

W tym samym porządku przystępuje Komisya budżetowa do odnośnego sprawozdania, przedkładając Wysokiemu Sejmowi jako dział I. komunikacyi:

Wydatki na drogi:

Wydział krajowy preliminuje w wydatkach zwyczajnych	3,607.312 K.
w wydatkach nadzwyczajnych	545.660 „
Razem .	4,152.972 K.
co w porównaniu z uchwalonym na ten cel w r. 1909 budżecie	4,294.606 „
okazuje projektowany wydatek niższy o	141.634 K.

Wydział krajowy obniża preliminarz w wydatkach nadzwyczajnych o kwotę 192.540 K, natomiast wzrastają wydatki zwyczajne o 50.906 K. a to przeważnie na koszta utrzymania dróg krajowych, co Wydział krajowy przecięciem z lat trzech uzasadnia.

Gdy wreszcie wszystkie wydatki przez Wydział krajowy w tym dziale preliminowane są należycie usprawiedliwione a również dochody bez zmiany sprawdzone, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy jak następuje:

Wydatki: poz. 1—14 w łącznej sumie . . . . . 4,152.972 K.
Dochody: poz. 1—6 „ „ „ . . . . . 609.386 „

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
St. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka VIII.

Komunikacye.

Dział II. Koleje żelazne (Poz. 15—22 wydatków i poz. 7—8 dochodów).

Sprawozdawca poseł Skołyszewski.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje w wydatkach zwyczajnych . .	959.055 K	
„ nadzwyczajnych .	8.000 „	
Razem .	967.055 K	
w porównaniu z budżetem na r. 1909 uchwalonym	966.480 „	
więcej o .	575 K	

oprócz tego preliminuje Wydział krajowy na personal biura kolejowego w rubr. II. „Zarząd“ poz 7 więcej o 23.649 K
oraz przypadające w rubr. XIV. „Pensye i zaopatrzenia“.

Różnica ta spowodowaną została podniesieniem wydatków na pomnożenie personalu technicznego biura kolejowego, uzasadnionem w osobnem sprawozdaniu do LW. 60.060/909. Pomnożenie to było koniecznem ze względu na potrzebę wykonania uchwał sejmowych. Zapatrywanie to znalazło wyraz w zeszłorocznem sprawozdaniu komisyi budżetowej.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwatić:

Wydatki na koleje poz. 15—22 w łącznej sumie . . . . 967.055 K.

Dochody poz. 7—8 w łącznej sumie . . . . . 54.454 K.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Skołyszewski.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka IX.

Pdz. 1—17 wydatków, 1—10 dochodów.

Budowy wodne i melioracye.

Sprawozdawca poseł Dr. Oleśnicki

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, przyjmuje Komisya budżetowa tę rubrykę w następującej wysokości:

Wydatki poz. 1—17 w łącznej sumie . . . . . 9,423.621 K.

Dochody „ 1—10 „ „ „ . . . . . 6,027.700 „

mianowicie:

Wydatki:

A) Studya przygotowawcze poz. 1—6 w wysokości . . . . . 125.000 K.

B) Wykonanie budowli wodnych:

Poz. 7—12 datki kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów przez państwo emitować się mających, tudzież raty anuitetowe od pożyczek krajowych na cele regulacyi rzek kanałowych 1,764.123 „

„ *13. Systematyczna regulacya rzek karpackich* . . . . . 717.744 „

„ *14. Popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych* na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Nr. 116 dz. p. p. . . . . 5,440.536 „

„ *15. Konserwacya publicznych robót melioracyjnych* . . . . 93.000 „

„ *16. Popieranie mniejszych robót melioracyjnych*, w myśl uchwały sejmowej z 26. listopada 1889 . . . . . 1,264.718 „

„ *17. Popieranie doświadczeń z kulturą torfów* . . . . . 18.500 „

Razem . . 9,423.621 K.

w porównaniu z uchwaloną na r. 1909 kwotą . . . 6,944.536 „

Więcej o: . 2,479.085 K.

Podwyższenie to rubryki wydatków przyjmuje komisya z następujących przyczyn:

1) ad A) w poz. 6 b) przyjęte koszta konserwacyi publicznych robót melioracyjnych podwyższono o 3000 K. z przyczyny utworzenia w r. 1910 trzeciej sekcyi konserwacyjnej dla regulacyi Białej i obwałowania obu brzegów Dunajca;

2) ad B) w poz. 8. przyjęto kwotę VII raty anuitetowej na umorzenie pożyczki 7,000.000 K. zaciągniętej w myśl ustawy z 22. stycznia 1904. Dz. u. kr. Nr. 23. wyższą o 46.344 K. w porównaniu z rokiem poprzednim stosownie do obliczenia w osobnym preliminarzu na r. 1910 funduszu pożyczki krajowej w r. 1904.

3) poz. 10 przyjęto III ratę anuitetową pożyczki 3,000.000 K. w myśl ustawy z 9. maja 1907. Nr. 54. Dz. u. kr. w kwocie wyższej o 17.840 K. wedle planu umorzenia przy L. W. 70. 339/909 od pierwszego miliona zaciągniętej pożyczki;

4) poz. 12. przyjęto XI ratę anuitetową na umorzenie pożyczki 6,150.000 K. w myśl ustawy z 25 stycznia 1905. l. 22. Dz. u kr. w kwocie wyższej o 14.489 K. stosownie do planu umorzenia L. W. 94.801/905.

5) poz. 13. przyjęto na regulacyę górnego Dniestru z powodu skrócenia czasu budowy z 28 na 21 lat w myśl uchwały Sejmu z 5. października 1908 więcej o 230.002 K. zaś na uzupełnienie regulacyi Białej mniej o 176.667 K. i na regulacyę Prutu od Śniatyna do granicy Bukowińskiej mniej o 14.050 K. wobec czego cała ta rubryka podwyższoną została o 39.285 K.

6) poz. 14. przyjęto na popieranie publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych na rok 1910 kwotę wyższą o 1,916.930 K. w porównaniu z kwotą roku poprzedniego a mianowicie *więcej*:

na podwyższenie wałów rzeki Łęgu	100.000 K.	
„ osuszenie bagien Rzeszowskich	92.000 „	
„ regulacyę Sołokii	300.000 „	
„ „ Macochy	106.000 „	
„ „ Kłodnicy	100.000 „	
„ zabudowania potoku Sudoł	61.250 „	
„ zabudowania potoku Leszcz	64.400 „	
„ obwałowania lewego brzegu Wisły od Przemszy do Bielan	450.000 „	
„ obwałowania prawego brzegu Wisły od Przemszy do Bodzowa	560.000 „	
„ regulacyę Siwki	140.000 „	
„ obwałowanie prawego brzegu Wisły od Pańkówki do Przemszy	232.000 „	2,205.650 K.
Mniej:		
na regulacyę Łęgu	60.000 „	
„ osuszenie bagien Rzemieńskich	75 999 „	
„ regulacyę Bugu	140.222 „	
nadto z powodu oszczędności z r 1908 w kredycie na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K. zaciągniętej na pokrycie I raty 50% zasiłku krajowego na podwyższenie wałów nadwiślańskich	12.499 „	288.720 „
Różnica jw.		1,916.930 K.

7) poz. 15. na konserwacye publicznych robót melioracyjnych przyjęto więcej o 46.000 K. z powodu konserwacyi robót regulacyjnych na Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

8) poz. 16. na popieranie mniejszych robót melioracyjnych przyjęto wydatek w porównaniu z rokiem poprzednim więcej o 395.717 K.

9) poz. 17. na poparcie doświadczeń z kulturą torfową przyjęto w porównaniu z rokiem poprzednim więcej o 3.000 Kor.

Dochody.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego przyjmuje komisya budżetowa tę rubrykę w następujących pozycyach:

	A) Studya przygotowawcze.	
poz.	*1.* zwrot kosztów zdjęć	55.797 K
„	*2.* Subwencya c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie kursu dozorców drenarskich	4.000 „
	B) Wykonanie budowli wodnych.	
„	*3—5.* dochody z pożyczek	1,756.201 „
„	*6.* datek państwowy na regulacyę Dniestru	335.143 „
„	*7.* datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych	3,097.223 „
„	*8—9.* zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych	770.086 „
„	*10.* Zasiłki państwowe na popieranie kultury torfowej . .	9.250 „
		6,027.700 K
	W porównaniu z sumą dochodów z r. 1909 . . .	4,572.468 „
	więcej o .	1,455.235 K

Zwiększenie dochodów o sumę tę wskazane jest z następujących przyczyn:

1) ad A) w poz. 1. przyjęto dochód wyższy o 43.509 K z powodu preliminowanego zwrotu kosztów zdjęć potoków Macochy, Siwki, Kłodnicy, Sołokii i Wisły od Krakowa do ujścia Przemszy.

2) ad B) w poz. 5. dochód z pożyczki 6,150.000 K na regulacyę rzek karpackich preliminowano wedle rzeczywistej potrzeby w kwocie wyższej o 92.000 K.

3) ad B) w poz. 6. datek państwowy na regulacyę Dniestru górnego preliminowano więcej o 32.859 K z powodu skrócenia czasu budowy z 28 na 21 lat.

4) ad B) w poz. 7. datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych preliminowano o 1,050.956 K więcej, jak wyjaśnienie przy poz. 14 wydatków.

5) ad B) w poz. 8. zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych preliminoweno o 23.000 K więcej, jak wyjaśnienie przy poz. 15. wydatków.

6) ad B) w poz. 9. zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych rebót melioracyjnych preliminowano o 211.410 K więcej, jak wyjaśnienie przy poz. 16. wydatków.

7) ad B) w poz. 10. Zasiłki państwowe na popieranie kultury torfowisk preliminowano o 1.506 K więcej.

Uchwałą Sejmu z 17. lutego 1898 utworzony został fundusz pożyczkowy dla powiatów, gmin i dla spółek wodnych.

Uchwałą z 18. września 1903 wyznaczył Sejm dla tego funduszu dotacye w kwocie 1,000.000 K, która wpłynąć miała do tego funduszu w dziesięciu roczuych równych ratach po 100.000 K, a to począwszy od r. 1902—1911.

Dotychczas uchwalił Sejm na dotacyę tego funduszu jedynie trzy raty po 100.000 K a mianowicie w latach 1902, 1903 i 1904, w następnych latach nie wstawiano na ten cel żadnych więcej kwot do budżetu.

Stan finansowy tego w obecnej chwili przedstawia się następująco:

Wedle zamknięcia rachunków za r. 1908 wynosiły zapasy kasowe:

a) w gówce	125.852 K. 67 h.		
b) na ks. Banku kraj. . . .	229.061 „ 43 „	354.914 K. 10 h.	
w r. 1909 wpłynęło do kasy . .		100.327 „ 67 „	
Razem . .			455.241 K. 77 h.

Na rachunek zapasów przyznano (częściowo już nawet wypłacono):

Spółce dren. Luhocza etc.	6.000·— K.	
Siemianówka	2.200·— „	
bagn. Rzemieńskie	46.000·— „	
Gierczyce	23.000·— „	
Zakliczyn	4.500·— „	
Bierzanów	20.000·— „	
Budy Łańcuckie	24.200·— „	
Regulacya Pustej	249.600·— „	375.500 „ — „
Reszta do dyspozycyi:		79.741 K. 77 h.

Z uwagi, że stan funduszu krajowego nie zezwala w roku obecnym na wstawienie na ten fundusz pożyczkowy dalszej raty już na rok 1910, a z drugiej strony z uwagi na wielką doniosłość tego funduszu dla gospodarstwa krajowego i na okoliczności, że takowy będąc już na wyczerpaniu ,wytkniętemu celowi służyć nie może, wnosi komisya rezolucyę:

Sejm poleca Wydziałowi kraj., by począwszy od r. 1911 wstawiał stale w budżet dalsze roczne raty po 100.000 K. na rzecz funduszu pożyczkowego po myśli uchwały Sejmu z 18/9 1903 ustanowionego, aż do osiągnięcia całkowitej uchwałą tą ustanowionej sumy 1,000.000 K.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Dr. Oleśnicki.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Dział A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.

(Poz. 1 35 wydatków, i poz. 1—20, 22, 27, 33, 35, 36 i 37 dochodów).

Sprawozdawca poseł Starzyński.

A. Wydatki.

Pozycye 1, 2, 3, 4, 5, 5a, 5b, 5c, 5d, 6, 7, 8, 9. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34a, 34b, 35. preliminuje się zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego.

W pozycyi 24a proponuje się dla Towarzystwa „Proświta“ na cele rolnictwa i sadownictwa do rozporządzenia Wydziału krajowego, kwotę 25 000 K. w wydatkach zwyczajnych, a w pozycyi 24b dla Towarzystwa „Proświta“ na urządzenie szkoły rolniczej w Miłowaniu 5.000 K. w wydatkach nadzwyczajnych.

Następnie proponuje się, jako nową pozycyę 24/1 dla Towarzystwa imienia Michała Kaczkowskiego na cele rolniczej nauki kwotę 5.000 K. w wydatkach nadzwyczajnych.

Pozycyę 34c (zasiłki i stypendya dla szkół gospodyń wiejskich) podwyższa się o 2.000 K. i proponuje 12.000 K.

Proponuje się dalej:

Pozycyę 34d na założenie szkoły gospodyń wiejskich w powiecie nowosądeckim kwotę 2 500 K. w wydatkach nadzwyczajnych wraz z nstępującą *rezolucyą*:

Sejm przeznacza z funduszów krajowych dla Towarzystwa Zakładu św. Kunegundy w Nowym Sączu na założenie Szkoły gospodyń wiejskich

w powiecie nowosądeckim subwencyę roczną w kwocie 1.500 (tysiąc pięćset) koron przez przeciąg lat 10 począwszy od r. 1910.

Wydział krajowy jest upoważniony zapewnić Towarzystwu tę pomoc krajową pod warunkiem, że Towarzystwo co do urządzenia i prowadzenia projektowanej szkoły gospodyń wiejskich, zastosuje się do wszystkich warunków, jakie Wydział krajowy uzna za stosowne postawić i że postara się o zabezpieczenie sobie reszty funduszów, potrzebnych na założenie projektowanej szkoły.

Wreszcie proponuje się pozycyę 34e, na szkołę gospodyń wiejskich w Szynwałdzie 2000 K. w wydatkach nadzwyczajnych.

B. Dochody.

Pozycye 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 27, 33, 35, 36, 37. preliminuje się zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego.

Na podstawie tego sprawozdania, przedkłada Komisya budżetowa do uchwały Wysokiemu Sejmowi:

Wydatki.

		zwyczajne:	nadzwyczajne	
Poz.	*1.* Akademia rolnicza w Dublanach .	268.977 K.	22.494 K.	*według szczegółowych preliminarzy Wydz. kraj.*
„	*2.* Niższa szkoła rolnicza w Dublanach	40.666 „	3.000 „	
„	*3.* Szkoła gorzelnicza „ „	16.937 „	400 „	
„	*4.* Gorzelnia szkolna „ „	14.750 „	— „	
„	*5.* Folwark „ „	57.727 „	10.600 „	
„	*5a)* Reszta kosztów inwestycyi w kraj. zakładach nauk. Dublańskich nie znajdująca pokrycia w gotówce uzyskanej z pożyczek . . .	— „	62.222 „	
„	*5b)* Reszta kosztów budowy wodociągu do zakładów w Dublanach nie znajdujących pokrycia w kredytach uchwalonych w budżetach 1907 i 1908	— „	22.426 „	
„	*5c)* Na budowę hali maszyn dla katedry mechaniki w Dublanach . .	— „	6.500 „	
„	*5d)* Na instalacyę wodociągową w mieszkaniach profesorskich . . .	— „	6 000 „	
„	*6.* Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach . . .	60.030 „	4.560 „	*Według szczegółowych preliminarzy Wydz. kraj.*
„	*7.* Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	38.608 „	2.350 „	
„	*8.* Wyższa szkoła lasowa we Lwowie .	49.799 „	3.226 „	
	Do przeniesienia . .	547.494 K.	143.778 K.	

			zwyczajne:	nadzwyczajne:	
		Z przeniesienia . .	547·494 K.	143.778 K.	
Poz.	*9.*	Srednia szkoła rolnicza w Czernichowie	151.743 „	10.645 „	*Wedle szczegółowych preliminarzy Wydziału krajowego.*
„	*10.*	Folwark w Czernichowie . . .	17.749 „	8.400 „	
„	*11.*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	46.720 „	3.500 „	
„	*12.*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence	38.380 „	2.540 „	
„	*13.*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy	39.990 „	— „	
„	*14.*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach	44.580 „	5.680 „	
„	*15.*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole	46.452 „	1.902 „	
„	*16.*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie	51.200 „	5.700 „	
„	*17.*	Szkoły zimowe rolnicze :			
		a) utrzymanie szkoły w Tęgoborzy	2.122 „	— „	
		b) utrzymanie szkoły w Lubczy .	1.910 „	— „	
		c) pobory dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących zarazem obowiązki kierowników szkół zimowych rolniczych w Tęgoborzy i w Lubczy po 4.000 K. (patrz poz. 22).	8.000 „	— „	
		d) na koszta założenia trzeciej zimowej szkoły rolniczej . .	— „	5.000 „	
„	*18.*	Szkoła mleczarska, mleczarnia i serownia szkolna w Rzeszowie .	146.340 „	1.220 „	*Wedle szczegółowych preliminarzy Wydziału krajowego.*
„	*19.*	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	38.411 „	2.590 „	
„	*20.*	Krajowa szkoła ogrodnicza na Wulce kapitańskiej	14.664 „	73.900 „	
„	*21.*	Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach	29.362 „	1.700 „	
„	*22.*	Utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa po 4.000 K. (patrz poz. 17*c*)	8.000 „	— „	
„	*23.*	Na środki demonstacyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . 1.600 K. i koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa . . . 300 „	1.900 „	— „	
		Do przeniesienia . .	1,235.017 K.	266.555 K.	

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	1,235.017 K.	266.555 K.
Poz. 24.	Dla Towarzystwa „Proświta“:		
	a) na cele rolnictwa i sadownicwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego	25.000 „	— „
	b) na założenie szkoły rolniczej w Miłowaniu	— „	5.000 „
„ *24/1*	Dla Towarzystwa im. Michała Kaczkowskiego, na cele rolniczej nauki	— „	5.000 „
„ *25.*	Akademia weterynaryi we Lwowie:		
	a) subwencya c. k. Rządowi 4.000 K.		
	b) asekuracya budynku . 82 „		
	c) stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni . 1.500 „	5.582 „	— „
„ *26.*	Krajowy weterynarz, płaca 3.000 K.		
	dodatek aktywalny . 960 „	3.960 „	— „
„ *27.*	Stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie	3.500 „	— „
„ *28.*	Stypendya dla kandydatów na nauczycieli dla szkół rolniczych .	8.000 „	— „
„ *29.*	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego Lwowie . .	6.400 „	— „
„ *30.*	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000 „	— „
„ *31.*	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000 „	— „
„ *32.*	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych . .	2.000 „	— „
„ *33.*	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	8.000 „	— „
„ *34.*	Zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich:		
	a) w Albigowej . . . 3.500 K.		
	b) w Olesku . . . 4.000 „		
	c) zasiłki dla innych szkół i stypendya dla przyszłych nauczycielek w tych szkołach . . . . . 12.000 „	19.500 „	— „
	Do przeniesienia . .	1,320.959 K.	276.555 K.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia . .	1,320·959 K.	276.555 K.
	d) na założenie szkoły gospodyń wiejskich w powiecie nowosądeckim .	— „	2.500 „
	e) na szkołę gospodyń wiejskich w Szynwałdzie	— „	2.000 „
Poz. 35.	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Brodach	2.000 „	— „
	Suma wydatków działu A. .	1,322.959 K.	281.055 K.
	Razem . . .	1,604.014 K.	

Dochody.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 1.	Akademia rolnicza w Dublanach .	122.568 K.	— K.
„ *2.*	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach	9.780 „	— „
„ *3.*	Szkoła gorzelnicza „ „	5.200 „	— „
„ *4.*	Gorzelnia szkolna „ „	12.750 „	— „
„ *5.*	Folwark „ „	62.700 „	— „
„ *6.*	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	26.800 „	2.100 „
„ *7.*	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	6.200 „	— „
„ *8.*	Wyższa szkoła lasowa we Lwowie .	14.900 „	— „
„ *9.*	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie	69.000 „	— „
„ *10.*	Folwark w Czernichowie . . .	19.940 „	— „
„ *11.*	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy .	20.550 „	— „
„ *12.*	„ „ „ „ Horodene .	13.200 „	— „
„ *13.*	„ „ „ „ Jagielnicy .	16.140 „	— „
„ *14.*	„ „ „ „ Kobiernicach	18.790 „	— „
„ *15.*	„ „ „ „ Suchodole	21.860 „	— „
„ *16.*	„ „ 0 „ Miłoc nie .	21.500 „	15.000 „
„ *17.*	Szkoła mleczarska, mleczarnia i serownia szkolna w Rzeszowie . .	131.760 „	— „
„ *18.*	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	11.440 „	— „
„ *19.*	„ „ na Wulce kapitańskiej . .	8.800 „	— „
„ *20.*	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	16.200 „	— „
„ *22.*	Zwroty zaliczek na płace od nauczycieli szkół rolniczych . . .	6.000 „	— »
„ *27.*	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . .	8.000 „	— „
„ *33.*	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.0 0 „	— „
	Do przeniesienia .	646.078 K.	17.100 K.

Wedle szczegółowych preliminarzy Wydziału krajowego.

		zwyczajne:	nadzwyczaj.:
	Z przeniesienia .	646.078 K.	17.100 K.
Poz.	*35.* Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na pokrycie kosztów inwestycyi w zakładach dublańskich (IV. [ostatnia] rata z przyznanych 82.400 K aż do roku 1910)	20.60 „	— „
„	*36.* Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na budowę internatu w Dublanach (III. rata)	14.000 „	— „
„	*37.* Subwencya z c. k. Skarbu Państwa, na koszta budowy wodociągu w Dublanach (II. rata)	10.000 „	— „
	Suma dochodów . .	690.678 K.	17.100 K.
	Razem . . .	707.778 K.	

We Lwowie dnia 6. października 1909.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka X.

ROLNICTWO.

Dział B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.

Dział C) Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.

(poz. 36 do 74 wydatków i poz. 21, 23, 28—31 i 34 dochodów).

Sprawozdawca poseł Krzeczunowicz.

W przedłożonym preliminarzu Wydziału krajowego poczyniła Komisya budżetowa zmiany w następujących pozycyach:

W pozycyi 39. Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie podwyższa się z 16.000 K na . 20.000 K

„ „ 40. Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, podwyższa się z 12.000 K na . . . . 16.000 „

Tekst pozycyi 48 ma opiewać: „Towarzystwu rolniczemu w Krakowie na popieranie organizacyi handlu rolniczego".

W pozycyi 51, zamiast preliminowanych przez Wydział krajowy trzech pozycyi h, i, k, preliminuje się jedną pozycyą 51 h. „na popieranie działalności Kółek rolniczych w poszczególnych powiatach" . . . . . 27.500 „

(czem załatwioną została petycya Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych l. s. 3892).

Petycya wydziału galicyjskiego Towarzystwa leśnego o subwencyę na wydawnictwo Sylwana l. s. 3935 została załatwioną już poz. 52 d preliminarza

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki:

		zwyczajne:	nadzwycz.:
	B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.		
Poz. 36	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli szkół rolniczych, do dyspozycyi Wydziału krajowego	6.000 K	— K
„ 37.	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego	12.000 „	— „
„ 38.	Na kształcenie instruktorów rolnictwa dla włościan	6.500 „	— „
„ 39.	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	20.000 „	— „
„ 40.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	16.000 „	— „
„ 41.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	10.000 „	— „
„ 42.	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie, na zasilenie działalności oddziałów	14.000 „	— „
„ 43.	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	— „
„ 44.	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszta podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	— „
„ 45.	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	2.500 „	— „
„ 46.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników	1.000 „	— „
„ 47.	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego	2.000 „	— „
„ 48.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na popieranie organizacyi handlu rolniczego	1.000 „	— „
„ 49.	Obydwu Towarzystwom rolniczym, na premie dla sług	1.000 „	— „
„ 50.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe	2.000 „	— „
„ 51.	Dla Kółek rolniczych:		
	a) na koszta zakładania i lustracyę tychże	15.000 „	— „
	b) na koszta administracyjne	4.000 „	— „
	c) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8.000 „	— „
	d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000 „	— „
	e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	20.000 „	— „
	Do przeniesienia	155.000 K	— K

		Zwyczajne:	Nadzwycz.:
	Z przeniesienia . .	155.000 K	— K
	f) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa	5.000 „	— „
	g) na lustratora rolniczego	4.000 „	— „
	h) na popieranie działalności Kółek rolniczych w poszczególnych powiatach . . .	27.500 „	— „
Poz. 52.	Na wydawnictwa czasopism:		
	a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“.	3.000 „	— „
	b) Na wydawnictwo „Rolnika“ . . .	4.000 „	— „
	c) Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych	3.000 „	— „
	d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“ .	600 „	— „
	e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozyci Wydziału krajowego .	3.500 „	— „
„ 53.	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie	40.791 „	— „
„ 54.	Umorzenie pożyczki 800.000 K, zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:		
	a) 43. i 44. rata kapitału . 45.707 K 64 g.		
	b) 4½% odsetki z góry . 7.276 „ 36 „	52.984 „	— „
„ 55.	Na zalesienia ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz. u. kr. Nr. 94) . .	5.000 „	— „
„ 56.	Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych . .	— „	1.000 „
	Suma działu B . .	304.375 „	1.000 „
	Razem . .	305.375 K.	

C) Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.

		Zwyczajne:	Nadzwycz.:
Poz. 57.	Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902, z dnia 14. i 22. listopada 1905:		
	a) 16. i 17. półroczna rata z 10-lecia od 1. lipca 1902	100.000 K	— K
	b) na koszta komisyi licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z d. 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. X. dochodów)	27.500 „	— „
	c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego:		
	α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	2.500 „	— „
	β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	1.500 „	— „
	Do przeniesienia . .	131.500 K	— K

		Zwyczajne:	Nadzwycz.:
	Z przeniesienia . .	131.500 K	— K
	d) na kontrolę mleczności:		
	α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu	4.000 „	— „
	β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	2.500 „	— „
	γ) na popieranie włościańskich, mleczarskich Związków kontrolnych . . .	1.500 „	— „
	f) na tworzenie obór zarodowych gminnych	30.000 „	— „
Poz. 58.	Na zwiększenie stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K do kwoty 150.000 K (IV. rata z pięciolecia)	10.000 „	— „
„ 59.	Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (V. rata z dziesięciolecia), w myśl uchwały Sejmu z dnia 21. listopada 1905	20.000 „	— „
„ 60.	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca . . . . . 3.000 K ryczałt na koszta podróży . . 1.000 „	4.000 „	— „
„ 61.	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego)	4.000 „	— „
„ 62.	Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła 5.000 K i subwencya rządowa . . . 5.000 „	10.000 „	— „
„ 63.	Towarz. hodowców czerwonego bydła . .	4.000 „	— „
„ 64.	Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	25.000 „	— „
„ 65.	Na kursa kucia koni, obydwom Towarzystwom krajowym po 1.000 K	2.000 „	— „
„ 66.	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego	1.000 „	— „
„ 67.	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na chów kóz	1.000 „	— „
„ 68.	Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarzystwom gospodarczym	35.000 „	— „
„ 69.	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:		
	a) krajowe biuro mleczarskie:		
	1. kierownik biura, płaca . . 3.600 K dodatek aktywalny . . . 1.200 „ „ pięcioletni . . . 400 „ „ osobisty . . . 1.000 „	6.200 „	— „
	2. instruktor-adjunkt	3.000 „	— „
	3. drugi instruktor-adjunkt	2.400 „	— „
	4. pomocnik instruktora, płaca . . .	1.920 „	— „
	5. lustrator, płaca . . . . 2.200 K dodatek aktywalny . . . 800 „	3.000 „	— „
	6. ryczałt na dyurna	766 „	— „
	b) ryczałt na koszta podróży służbowych instruktorów mleczarstwa . . .	6.000 „	— „
	Do przeniesienia . .	308.786 K	— K

		Zwyczajne.	Nadzwycz.
	Z przeniesienia .	308.786 K	— K
	c) stypendya mleczarskie i serkarskie .	2.000 „	— „
	d) na potrzeby biura mleczarskiego . .	1.000 „	— „
	e) na utrzymanie sekretarza, zarazem fachowego konsulenta Towarzysta mleczarskiego w Krakowie	1.200 „	— „
	f) na subwencye na popieranie mleczarstwa i handlu masłem	10.000 „	— „
	g) zasiłki dla spółek mleczarskich 3.000 K i subwencya państwowa . 30.000 „	33.000 „	— „
Poz. 70.	Na zakład chowu drobiu w Jarosławiu (II. rata z dwulecia)		
„ 71.	Zakład produkcyi narybku w Oparach .	3.000 „	— „
„ 72.	Towarzystwo rybackie w Krakowie . .	800 „	— „
„ 73.	Na podniesienie chowu drobiu, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	11.000 „	— „
„ 74.	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu, na prowadzenie agencyi sprzedaży materyału rzeźnego a w szczególności nierogacizny włościańskiej	5.000 „	— „
	Suma działu C .	375.786 K	— K

Dochody:

		Zwyczajne.
Poz. 21.	Krajowy skład publiczny w Krakowie. *Na podstawie preliminarza Wydziału krajowego* . . .	41.400 K
„ 23.	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich . .	27.000 „
„ 28.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na koszta licencyonowania buhajów	12.500 „
„ 29.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na 2 instruktorów bydła	4.000 „
„ 30.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie instruktora mleczarstwa	5.970 „
„ 31.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na urządzenie spółek mleczarskich	30.000 „
„ 34.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na akcyę tępienia gruźlicy u bydła	5.000 „
	Suma dochodów . . .	125.870 K

Petycyę Towarzystwa rolniczego w Krakowie L. S. 3636 o subwencyę na inspektora chowu drobiu *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia w miarę uznania z pozycyi 73.*

Petycye: Wydawcy Głosu rolniczego w Tarnowie L. S. 3833 i polskiego Towarzystwa gorzelniczego we Lwowie L. S. 3763 *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z pozycyi 52 e).*

Petycye:

1) Komitetu galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie: *a)* L. S. 4152 o subwencyę 25.000 K na zasilenie działalności Oddziałów,

b) L. S. 4153, o podwyższenie do 11.000 K subwencyi na prowadzenie agencyi sprzedaży materyału rzeźnego,

c) L. S. 4154, o subwencyę 6.000 K na organizacyę handlu jajami,

d) L. S. 4155, o podwyższenie do 6.000 K subwencyi na kontrolę mleczności,

e) L. S. 4156, o podwyższenie do 7.500 K subwencyi na akcyę tępienie gruźlicy u bydła.

2) Komitetu Towarzystwu rolniczego w Krakowie:

a) L. S. 3637, o subwencyę 30.000 K na popieranie działalności Towarzystw rolniczych okręgowych,

b) L. S. 3638, o subwencyę 10.000 K na prowadzenie agencyi handlu bydłem i trzodą,

c) L. S. 3639, o subwencyę 5.000 K na zakładanie szkółek zbożowych,

d) L. S. 3640, o subwencyę 30.000 K na urządzenie wystawy rolniczej w 1911 r.

3) Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych o zwiększenie funduszu pożyczkowego do 200.000 K,

4) Towarzystwa rolniczego Selskij Hospodar o subwencyę 32.500 K, *odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i sprawozdania.*

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Krzeczunowicz.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Dział D) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.

(poz. 75 do 83 wydatków i poz. 32 dochodów).

Sprawozdawca poseł Hupka

Wydatki pozycyj 75, 76, 77, 78 i 79, przyjmuje Komisya budżetowa według preliminarza przedłożonego przez Wydział krajowy bez zmiany.

W pozycyi 80 pod literą a) przyjęła Komisya budżetowa tę zmianę, że oprócz dotychczasowej pozycyi a) oznaczonej przez a)*α*), przyjęła nową pozycyę a)*β*), przeznaczając Tow. rolniczemu w Jaśle na pokrycie części kosztów założenia szkółki drzew owocowych, w załatwieniu petycyi L.3743 kwotę 1.000 koron w wydatkach „nadzwyczajnych".

Resztę wydatków pod poz. 80. przyjęła Komisya według preliminarza Wydziału kraj. bez zmiany.

W pozycyi 81. oprócz przyjętego bez zmiany zasiłku dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach, przyznała Komisya pod 81 a) w załatwieniu popartej gorąco przez Komisyę gospodarstwa krajowego petycyi Wydziału powiatowego w Wieliczce L. 3832, na zakład sadowniczy w Wieliczce w wydatkach „nadzwyczajnych" kwotę 1.000 koron.

Pozycyę 82. tj. zasiłek Henrykowi Dołkowskiemu na produkcyę ziemniaków nasiennych, uchwaliła Komisya podwyższyć z kwoty 2.000 do 2.500 koron.

Pozycyę 83 przyjęła Komisya bez zmiany.

Wydatki zatem w dziale D), podwyższone zostały z preliminowanych przez Wydział krajowy 27.500 koron o kwotę 2.500 koron, czyli do kwoty 30.000 koron.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki:

			zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 75.	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, V. rata z 6-lecia od roku 1906 (uchwała Sejmu z 4 listopada 1904)	6.000 K.		
	i subwencya rządowa (jak rubr. X. dochodów)	2.000 „	8.000 K.	— K.
„ *76.*	Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnicwa we Lwowie		600 „	— „
„ *77.*	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie . .		2.000 „	— „
„ *78.*	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakład sadowniczy „Glinka“		2.000 „	— „
„ *79.*	Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie . .		1.000 „	— „
„ *80.*	Subwencye na cele sadownictwa:			
	a)α Towarzystwu rolniczemu w Jaśle, na utrzymanie instruktora sadownictwa . . .		1.000 „	— „
	a)β Towarz. rolniczemu w Jaśle, na pokrycie części kosztów założenia szkółki drzew owocowych		— „	1.000 „
	b) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa . .		1.500 „	— „
	c) na utrzymanie instruktorów sadownictwa w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego		2.000 „	— „
	d) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku.		1.000 „	— „
	e) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski Hospodar“ w Olesku .		— „	1.000 „
	f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego		2.400 „	— „
„ *81*	Zasiłek dla zakładu sadowniczego p. p. Niemczewskich w Okopach		— „	1.000 „
	Do przeniesienia . .		21.500 K.	3.000 K.

	Z przeniesienia . .	21.500 K.	3.000 K.
Poz. 81a	Wydziałowi powiat. w Wieliczce, na zakład sadowniczy w Wieliczce	— „	1.000 „
„ *82.*	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych	— „	2.500 „
„ *83.*	Komitowi urządzającemu dział galicyjski na międzynarodowej wystawie łowieckiej w Wiedniu 1910 r., *jednorazowo*	— „	2.000 „
	Suma wydatków działu *D* . .	21.500 K.	8.500 K.
	Ogółem . .		30.000 K.

Dochody:

Poz. 32.	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na podniesienie uprawy tytoniu	2.000 K

Tem sprawozdaniem załatwione są petycye L. 3743, 3832 i 3930.

Petycye zaś pod L. 3890, 3972, 4123, 4263, 4478, 4531 wnosi Komisya *odesłać Wydziałowi krajowemu do zbadania.*

Przewodniczący:
Piniński

Sprawozdawca:
Hupka.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Dział E. Koszta komisyi agrarnych (poz. 84 wydatków.)

Sprawozdawca p set Skołyszewski.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wydatki poz. 84. Na koszta komisyi agrarnych w sumie . . . . . 94.334 K
(w porównaniu z r. 1909 więcej o 2.237 K z powodu powiększenia personalu technicznego komisyi agrarnej).

Dochodów w tym dziale nie ma.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Skołyszewski.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Dział F. Organizacya Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.

(Poz. 85 i 86 wydatków i poz. 24 dochodów.)

Sprawozdawca p. Hupka.

Oprócz XII raty dotacyi na utworzenie funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek, po myśli uchwały Sejmowej z d. 16 września 1899 w kwocie 40.000K., preliminuje Wydział krajowy w tym dziale na r. 1910 na organizacyę Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej wydatek w kwocie . . . . . 213.244 K.

Na rok 1909 wstawiono do budżetu. . . . . 196.426 „

Preliminuje zatem więcej o . . . . . 16.818 K.

Potrzebę zwiększenia wydatków uzasadnia Wydział krajowy szczegółowo w osobnem sprawozdaniu.

Dochody biura Patronatu na rok 1910 preliminuje Wydział krajowy w kwocie 99.000 K. — w porównaniu z r. 1908 wyższe o 17.956 K.

Po uwzględnieniu podwyższonych dochodów właściwy wydatek funduszu krajowego będzie niższy o 1.138 K.

Komisya budżetowa wyraża przekonanie, że wydatki preliminowane w kwocie wyższej, aniżeli w r. 1909 usprawiedliwione są wspaniałym wprost rozwojom rolniczych Spółek kredytowych i dlatego komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki poz. 85 i 86 w łącznej sumie . . . . 253.244 K.

Dochody poz. 24 a) b) w łącznej sumie . . . . 99.000 K.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Hupka.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka X.

Rolnictwo.

G. Włości rentowe.

Poz. 87 i 88 wydatków.

Sprawozdawca poseł Hupka.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego preliminuje komisya budżetowa wydatki w sumie 84.594 K. wyższe więc o 10.269 K. niż w preliminarzu na rok 1909.

Gdy ta podwyżka wydatków osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego usdrawiedliwioną została, Komisya budżetowa wnosi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki poz. 87 i 88, według preliminarza przedłożonego przez Wydział krajowy, w łącznej kwocie . . . . 84.594 K.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Hupka.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Dział H. Zapobieganie klęskom elementarnym.

Poz. 89 - 92 wydatków i poz. 25—26 dochodów.

Dział I. Fundusz kultury krajowej.

Poz. 93 wydatków i poz. 38 dochodów.

Sprawozdawca poseł Kędzior.

Uchwałami z 27. października 1908 przeznaczył Wys. Sejm z funduszu krajowego zapomogę 1 miliona koron na złagodzenie skutków klęsk elementarnych z r. 1908, mianowicie 500.000 K. na drogi, 500.000 K. na roboty wodne, a 200.000 na zakupno paszy, równocześnie zaś wezwał c. k. Rząd, ażeby na ten cel udzielił ze skarbu państwa zapomogi 5 milionów koron (z tego 1,200.000 K, na roboty publiczne, a 3,800.000 K. na pomoc doraźną) i zaliczki zwrotnej 5 milionów koron (2 miliony dla właścicieli średnich folwarków i włościan, 1 milion dla kas Raiffeisena, a 2 miliony dla powiatów i gmin).

Mimo starań nie powiodło się uzyskać u władz centralnych zapomogi w żądanej przez Wys. Sejm wysokości.

Na doraźną akcyę ratunkową udzieliły władze centralne zamiast żądanej sumy 3,800.000 K. tylko 3,211.788 K. 17 gr. zapomogi (z tego 700.000 K. na paszę) oprócz 1.000 wagonów soli dla bydła a zamiast 5,000.000 K. tylko 1 milion K. pożyczki bezprocentowej dla właścicieli i dzierżawców średnich folwarków. Włościanie natomiast mimo wyraźnej uchwały Wys. Sejmu zostali wyłączeni od korzystania z pożyczek bezprocentowych.

Dla kas Raiffesena oświadczyło wprawdzie c. k. Ministerstwo skarbu (reskryptem z 6 kwietnia 1909. l. 24.193) skłonność udzielania pożyczki pół miliona koron przez ulokowanie takiej sumy w Banku krajowym, lecz na tak trudnych warunkach, iż podobna pomoc okazała się iluzoryczną a Wydział krajowy postanowił z tej pomocy nie korzystać.

Na **rekonstrukcyę dróg powiatowych i gminnych**, na który to cel przeznaczył Wys. Sejm zasiłek pół miliona koron, zaasygnowało c. k. Ministerstwo robót publicznych zgodnie z rezolucyą Wys. Sejmu 60% zapomogę w kwocie 750.000 K., a nadto na budowę nowych dróg dalszy zasiłek 500.000 K., a to dla dostarczenia zarobku ludności.

Natomiast c. k. ministerstwo rolnictwa przyznało na odwodnienie gruntów i nagłe roboty wodne zamiast 60%, tylko 50% zasiłek w kwocie 238.752 koron (zamiast 286.502 K. 40 g.) a odmówiło udzielenia zasiłku na częściowe pokrycie datku konkurencyjnego spółek wodnych, powiatów i gmin w kwocie 163.500 K. Jest jednak uzasadniona nadzieja, że powiedzie się uzyskac ze skarbu państwa i ten zasiłek.

Ogółem więc uzyskał kraj ze skarbu państwa na złagodzenie skutków klęsk elementarnych w r. 1908 sumę **5,700.540 K. 17 gr.**

O użyciu zapomóg krajowych 500.000 K. na drogi, a 300.000 K. na roboty wodne zdał Wydział krajowy sprawę w przedłożeniach z czynności dep. IV. o melioracyach nie przedłożył zaś Wys. Sejmowi sprawozdania z użyciu 200.000 K. zapomogi krajowej na dostarczenie paszy, która to zapomoga oddaną została do dyspozycyi Administracyi państwa, ponieważ rachunki nie zostały jeszcze załatwione przez c. k. Namiestnictwo.

W maju r. 1909 nawiedzione zostały niektóre okolice kraju powodziami, w lipcu i sierpniu 1909 zaś zniszczył grad doszczętnie plony w kilkuset gminach 31 powiatów politycznych.

Wedle wykazu udzielonego przez c. k. Prezydyum Namiestnictwa, klęska gradobicia dotknęła 304 gmin w 24 powiatach politycznych (Borszczów, Brody, Brzesko, Cieszanów, Gorlice, Grybów, Jarosław, Jasło, Kamionka, Mielec, Mościska, Ropczyce, Rudki, Rzeszów, Sanok, Skałat, Stanisławów, Stary Sambor, Strzyżów, Tarnobrzeg, Tarnopol, Wieliczka, Zbaraż, Złoczów), nadto zaś wedle dodatkowych relacyj c. k. Starostw, wniosków poselskich i petycyj, zostały nawiedzione gradobiciem powiaty: Dąbrowa (4 gminy), Dobromil, Kolbuszowa (2 gminy), Nisko, Nowy Sącz, Pilzno (4 gminy) i Rawa.

Likwidacyi szkód nie przeprowadziła dotychczas Administracya państwa, o ile jednak wnosić można z wykazów przedłożonych przez Wydziały powiatowe, szkody są znaczne, bo w 32 gminach powiatu Gorlickiego obliczono szkody na 425.587 K, a w 16. gminach powiatu Cieszanowskiego na 605 598 K. Najbardziej zostały dotknięte klęską gradobicia powiaty: Jasło (33 gmin), Strzyżów, Gorlice, Jarosław (31 gmin), Brody, Zbaraż, Grybów (19 gmin) i Stanisławów (17 gmin).

Wnioski poselskie i petycye, jakie wpłynęły do Wys. Sejmu, domagają się udzielenia zapomóg na zasiewy, względnie pożyczek bezprocentowych, tudzież zarządzenia robót publicznych dla dostarczenia zarobku.

Wedle wiadomości otrzymanej od JE. p. Namiestnika, Rząd przyszedł już w pomoc ludności dotkniętej gradobiciem przez dostarczenie nasion do zasiewów ozimych po cenach zniżonych do połowy kosztów zakupna i użył na ten cel z kredytu 600.000 K. przeznaczonego na złagodzenie klęsk elementarnych w r. 1909 przeszło 100.000 K. i w ten sam sposób zamierza c. k. Rząd dostarczyć nasion dla zasiewów jarych. Ogółem udzielił dotychczas c. k. Rząd zapomóg w powodu gradobi-

cia, wylewów i pożarów 334.750 K. Komisya budżetowa uważa ten sposób pomocy za odpowiedni i proponuje odstąpić odnośne petycye i wnioski poselskie c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Co się tyczy zarządzenia robót publicznych dla dostarczenia zarobku, to regulacya rzek kanałowych, rekonstrukcya dróg państwowych, budowa zbiorników nafty, publiczne przedsiębiorstwa melioracyjne, drobne melioracye i budowa dróg przy pomocy pół milionowego zasiłku przyznanego przez c. k. Ministerstwo robót publicznych, dostarczą już w znacznej mierze zarobku ludności; ażeby jednak roboty drogowe zostały przeprowadzone w szerszych rozmiarach w powiatach dotkniętych gradobiciem, proponuje komisya odstąpić odnośne wnioski poselskie i petycye Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia przy rozdziale zasiłków 1,200.900 K na budowę dróg powtatowych i gminnych i 1,000.000 K. na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych (rubr. VIII. poz. 8. lit. a) i b).

Wreszcie przychylając się częściowo de wniosku posła Wasunga i tow. proponuje komisya budżetowa przeznaczenie kwoty 50.000 K. ze skarbu krajowego na opłacenie jednorocznych odsetek od pożyczek, jakie zaciągną włościanie dotknięci klęską gradobicia w kasie Reifeisena, lub w innych instytucyach kredytowych na zakupno nasion i paszy.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przeznacza na rok 1910 do dyspozycyi Wydziału krajowego kwotę 50.000 K. na opłatę procentów od pożyczek zaciągniętych przez włościan dotkniętych gradobiciom w r. 1909 na zakupno nasion i paszy.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przy rozdziale zasiłków na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych, uwzględniał w r. 1910 przedewszystkiem te powiaty i gminy, które w r. 1909 zostały dotknięte klęskami elementarnemi.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby otworzył źródła solne w powiatach dotkniętych klęskami elementarnemi i zezwolił na bezpłatny pobór surowicy dla bydła na przeciąg jednego roku.

IV. Wnioski nagłe l. s. 3.670 posła Winniczuka, l. s. 4.060 posła Antoniego Starucha i l. s. 4.396 posła Dumki, wniosek l. s. 3.685 posła Makucha o zapomogę z powodu gradobicia, względnie posuchy dla gmin powiatów: stanisławowskiego, liskiego, tarnopolskiego i tłumackiego, tudzież petycye l. s. 3.837 gminy Uście ruskie, l. s. 3.843 gminy Kwiatoń, l. s. 4.266 Nikifora Rawluka w Dżurowie, l. s. 4.313 gminy Suszyca wielka, l. s. 4.339 gminy Narol i l. s. 4.621 Wydziału powiatowego w Kolbuszowy o zapomogę z powodu gradobicia, względnie klęski powodzi, ***odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.***

V. Petycye l. s. 3.838 gmin: Smerekowce, Regietów wyżni i niżni, Uście ruskie o podwyższenie zasiłku krajowego na budowę drogi Gładyczów-Uście ruskie, l. s. 3.839 gminy Grudna kępska o zasiłek na rekonstrukcyę drogi, l. s. 3.840 gminy Głęboka o zasiłek na naprawę drogi, l. s. 3.841 gmin: Bystra, Biernik i Szalowa o subwencyę na naprawę drogi Bystra-Szalowa, l. s. 3.842. Wydziału powiatowego w Gorlicach o subwencyę na naprawę dróg l. s. 4.426, gminy Moszczenica wyżna o pożyczkę bezprocentową i zapomogę na drogę gminną i l. s. 4.533. Wydziału powiatowego

w Cieszanowie o zapomogę na naprawę dróg dla dostarczenia zarobku ludności dotkniętej kleską gradobicia, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi uchwalenie:

Wydatki:

	zwyczajne:	nadzwyczajne:	razem:
Poz. 89, 90 i 91 w sumie	149.764 K.	— K.	149.764 K.
„ *92.* Na opłatę procentów od pożyczek zaciągniętych przez włościan dotkniętych gradobiciem w r. 1909, na zakupno nasion i paszy, tudzież naprawę budynków . .	— „	50.000 „	50.000 „
Suma działu H. . .	149.764 K.	50.000 K.	199.764 K.

mniej o 950.213 K. niż na r. 1909.

Dochody:

poz. 25. zwyczajne	39.900 K.
„ *26.* „	3.750 „
razem .	43.650 K.

więcej o 3.750 K. niż na r. 1909.

Dział I. Fundusz kultury krajowej.

Wydatki *poz. 93.* zwyczajne . . . . . 150 K.
mniej o 60 K. niż na r. 1909.

Dochody „ *38.* zwyczajne . . . . . 14.551 „
więcej o 1.000 K. na r. 1909.

Przewodniczący:
Pinińśki.

Sprawozdawca:
Kędzior.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka XI.

Poz. 1—9 wydatków i poz. 1—3 dochodów.

Górnictwo.

Sprawozdawca poseł Korol.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki poz. 1 do 9 łącznie	249.039 K.
Dochody poz. 1 do 3 łącznie	223.250 K.

Petycyę Leona Pitułko asystenta mineralogii i geologii c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, o zasiłek na dalsze studya, wniesioną do l. sejm. 3.611|9 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Lwów, dnia 6. października 1909.

Przewodniczący:
Pinińśki.

Sprawozdawca:
Korol.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka XII

Przemysł i rękodzieła.

Dział A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.
„ B) Krajowe szkoły zawodowe.
„ C) Kursa.
„ D) Szkoły handlowe.
„ E) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane, (państwowe i inne).

Poz. 1 do 148 wywdatków i poz. 1 do 126 dochodów.

Sprawozdawca poseł Żardecki.

Przedmiotem niniejszego sprawozdania jest z rubryki XII. budżetu część obejmująca następujące grupy:

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.
B) Krajowe szkoły zawodowe.
C) Kursa.
D) Szkoły handlowe.
E) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane (państwowe i inne).

W dziale A Na szkoły przemysłowe uzupełniające wedle projektu budżetu na rok 1910 poz. 1 do 73 preliminowano w wydatkach . . . 350.266 K.
w porównaniu z budżetem uchwalonym na rok 1909, kwotę wyższą o 95.740 K.

Wydatek zwiększony znajduje uzasadnienie w tem, że Wydział krajowy przychylając się do wniosków krajowej Komisyi przemysłowej, postanowił na zasadach przez Komisyę przedstawionych uregulować tak wysokość poborów za kierownictwo i naukę w tych szkołach, jakoteż wynagrodzenie za administracyę. Ponadto w wymienionych wydatkach wstawioną jest kwota 17.340 K. na 6 szkół dla chłopców (poz. 60—65) oraz kwota 7.602 K. na 2 szkoły dla dziewcząt przy dwóch szkołach miejskich we Lwowie (poz. 32 i 33 wydatków).

Budżetem roku 1909 wyznaczony wydatek na utrzymanie 33 szkół zawodowych w dziale B. wynosi 569.081 kor. Strącając od tej kwoty wydatek 13.700 kor. na szkołę w Niżniowie i Dobczycach, które już zamknięto, otrzymamy jako wydatek na utrzymanie 31 szkół kwotę 555.381 kor. na rok 1909. Dla tej samej ilości 31 szkół preliminuje Wydział krajowy zgodnie z propozycyą krajowej komisyi przemysłowej na rok 1910 615.938 kor. zatem więcej o 60 557 kor. Ten zwiększony wydatek rozpada się: na zwiększony wydatek w „nadzwyczajnych“ o 10.660 kor., a o 49.897 K. w zwyczajnych. Temu zwiększonemu ogólnemu wydatkowi przeciwstawić należy spodziewany zwiększony dochód o 23.370 kor. tak, że zwiększony wydatek *netto* funduszu krajowego wyniesie 37.187 kor. Co do wydatków nadzwyczajnych, to Wydział kraj. nie uzasadnia ich bliżej na tem miejscu, gdyż tak w preliminarzu rubr. XII. jak i w alegatach do tej rubryki, obejmujących specyalne preliminarze poszczególnych szkół, znajdują się wyczerpujące uzasadnienia. Zwiększony o 49.897 kor. wydatek zwyczajny obok zwiększonych potrzeb rzeczowych pokryć ma także zwiększone koszta wynagrodzenia personalu nauczycielskiego. Wydział krajowy uznawał od dłuższego czasu, że wynagrodzenia personalu nauczycielskiego przeważnie dorywczo poustanawiane, w każdej szkole czy to warsztacie chociaż tego samego typu, inaczej unormowane, domagają się uregulowania i ujednostajnienia. Impuls ostateczny dała do tego uchwała zeszłoroczna Wys. Sejmu, przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę nauczycieli trzech szkół zawodowych w tym przedmiocie wniesioną. Wysłuchawszy tedy zdania kraj. komisyi dla spraw przemysłowych i opierając się na jej propozycyach, postanowił Wydział krajowy ujednostajnić pobory nauczycielskie personalu w szkołach zawodowych zajętego, dzieląc wszystkie szkoły i warsztaty krajowe na 3 kategorye, stosownie do ich zakresu działania a zarazem stosownie do wymogów, stawianych pod względem kwalifikacyi do personalu nauczycielskiego Szczegółów projektowanej regulacyi Wydział krajowy nie powtarza, gdyż je zawiera z odpowiedniem uzasadnieniem preliminarz każdej szkoły.

W dziale D. poz. 116c) wstawia Komisya budżetowa dla wyższej szkoły handlowej w Krakowie, tak jak w roku 1909 uahwalono (w wydatkach nadzwyczajnych) 5.000 K., zaś w poz. 119 dla szkoły Towarzystwa handlowego we Lwowie podwyższa z preliminowanych przez Wydział krajowy 3.000 K. na 5.000 K.

W dziale E. zmieniono preliminarz Wydziału krajowego przez dodanie pozycyj 144a) i b) mianowicie:

Wskutek petycyi **„Tow. wstrzemięźliwości i pracy“** w Pawlikowicach pod Krakowem, utrzymującego na własnym folwarku (około 130 morgów) **zakład wychowawczy** dla sierót z kierunkiem rolniczo - przemysłowym, przekonawszy się o niezwykle dodatnej pracy zakładu, Komisya proponuje na pokrycie deficytu dotacyę na ro 1910 kwotę 2.500 K. jako pozycyę 144a).

Z powodu petycyi **Polskiego Związku katolickich uczniów rękodzielniczych w Krakowie,** utrzymującego **internat dla terminatorów** z wielkim po-

żytkiem, stwierdzonym powszechnie, Komisya budżetowa wnosi przyznanie subwencyi na **dom własny** dla zakładu, w wysokości 5.000 K. o rocznej dotacyi 500 K. jako pozycyę 144b).

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya budżetowa wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz:

Wydatki.

A.) Szkoły przemysłowe uzupełniające:
poz. 1—73—grupy A.) . . . . . 350.266 K.

B.) Krajowe szkoły zawodowe:
poz. 74—111 grupy B.) . . . . . 634.938 „

C.) Kursa majsterskie:
poz. 112 — 114 grupy C.) . . . . . 33.400 „

zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego

D.) Szkoły handlowe:
poz. 115 — 119 grupy D, w sumie: . . . . . 62.000 „
a mianowicie:
zgodnie z preliminarzem Wydziału kraj. 55.000 K.
a nadto *podwyższeniem* w poz. 116 c) dla wyż. szkoły handl. w Krakowie o kwotę 5.000 „
w poz. 119 dla szkoły Towarz. handl. we Lwowie o kwotę . . . . . 2.000 „
razem jak wyżej . . . . . 62.000 K.

E.) Szkoły zawodowe i warsztaty przez kraj snbwencyonowane (państwowe i inne):
poz. 120 do 156, grupy E w łącznej sumie . . . . 97.192 „
a mianowicie:
wedle preliminarza Wydz. kraj. . . . 94.192 K.
a nadto:
poz. 144a) dla Towarz. wstrzemięźliwości i pracy w Pawlikowicach . . . 2.500 „
poz. 144b) dla polsk. Związku katol. uczniów rękodzielniczych w Krakowie 500 „
razem j. w. . . . . 97.192 K.

Dochody.

(zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.)

A.) Szkoły przemysłowe uzupełniające:
grupy A.) poz. 1 — 69 . . . . . 217.558 K.

B.) Krajowe szkoły zawodowe:
grupy B.) poz. 70 — 104 . . . . . 311.036 K.

C.) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyanowane:
grupy C.) poz. 105 — 121 . . . . . 15.400 „

Petycyę do L. S. 3506 *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania załatwienia.*

i

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Żardecki.

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka XII.

Poz. 157—189 wydatków i poz. 122—125 dochodów.

Przemysł i rękodzieła.

Sprawozdawca poseł Dr. Rutowski.

F. Subweneye dla zakładów, instytucyi przemysłowych itd.

Wydział krajowy preliminował dla tego działu i jego 15 pozycyi sumę równą zeszłorocznej dotacyi 106.400 K.

Komisya budżetowa na podstawie wniesionych petycyi i wszechstronnej rozprawy uznała konieczność wydatnego podniesienia trzech pozycyi.

„Liga pomocy przemysłowej", organizacya mająca na celu popieranie przemysłu przez kursa, warstaty, wykłady, organizowanie i inicyowanie przedsiębiorstw przemysłowych, pośredniczenie, interwencye u władz, instytucyi finansowych, a przedewszystkiem przez urządzanie wystaw przemysłowych lokalnych i specyalnych, przez „Wystawę ruchomą" obwożonych po kraju okazów przemysłu krajowego, organizacyę nieustającej reklamy wyrobów przemysłu krajowego i rugowanie obcego zalewu wszelkimi środkami, wymaga wydatniejszej pomocy kraju.

„Liga" zdołała zawiązać i zorganizować po kraju 125 **Towarzystw i komitetów lokalnej pomocy przemysłowej**, obejmujących już przeszło 14.000 członków. Na rozmaitych wiecach i zgromadzeniach agitacyjnych, których w roku ubiegłym 80 zorganizowała „Liga", gromadziło się prawie 70.000 osób.

Wystawa ruchoma“, mimo braku odpowiednich urządzeń przewozowych odbyła 180 postojów po wsiach i miastach (w r. poprzednim 40), propagując przemysł krajowy, powodując przy zawiązku obwożonej wystawy, lokalne wystawki miejscowych producentów.

Wystawa kościelna aparatów liturgicznych acz wypadła ubogo, świadcząc jakie jeszcze olbrzymie sumy idą za aparaty kościelne, paramenta, dewocyonalia etc. za granicę, dała użyteczny przegląd, wykazała co mamy, a czego brak, zebrała 200 krajowych wystawców, wywołała obroty handlowe wyżej 15.000 K. Już wywołała powstanie fabryczki opłatków w Wadowicach, dała inicyatywę wyrobu szkaplerzy w Kalwaryi zebrzydowskiej, zapoczątkowała wywóz dewocyonalii narodowych do kolonii polskich i ruskich zamorskich.

Niezawodnie szczęśliwym eksperymentem są **warstaty studenckie** zdolne podnosić kult pracy i zarobku rękodzielniczego, odwodzić od hypertrofii szkół humanistycznych.

Inicyatywie „Ligi“ zawdzięczają powstanie spółki fakturowe, z których dwie we Lwowie miały za czas półtora roku około 28,000.000 K obrotu. Założono także spółki w Krakowie, Stanisławowie, Białej, Nowym Sączu (Ostatnia przy Towarzystwie pomocy przemysłowej z obrotem półtora miliona K), w założeniu spółka fakturowa w Krośnie.

W toku organizacya spółek maszynowych.

Rokuje powodzenie organizacya **kursów dla zarobkowej pracy kobiet**, koronkarskie dla gipiury irlandzkiej, pleciennictwa bort kapeluszowych itp.

Należy podnieść, **że pomoc państwa** dla „Ligi“ była dotąd wydatniejszą, aniżeli pomoc krajowa.

Od r. 1906 do 1909 wynosiła:

Pomoc państwa . . .	97.000 K	
Pomoc kraju . . .	81.500 „	
czyli o .	15.500 K	więcej

Komisya budżetowa wnosi przeto, podwyższenie stałej dotacyi na **ogólne cele** „Ligi“ o 3.000 K, zaś celem racyonalnej organizacyi przewozu **Wystawy ruchomej** proponuje **jednorazową dotacyę na zakupno odpowiedniego wozu magazynowego**, któryby mógł, jak wozy meblowe, być staczanym z wozu kolejowego na szosy i drogi, z oszczędnością miejsca i wagi martwej w zastępstwie dzisiejszych kufrów etc. Kwota wymagana 5.000 K

Rozrost stowarzyszeń rzemieślniczych wymaga większych środków. Komisya proponuje podwyższenie dotacyi p. 161 z 3.000 na 4.000 K.

Wskutek niejasności brzmienia pozycyi 169 dla **Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie** na amortyzacyę pożyczki na budowę gmachu Izby, Izba niemogła otrzymać pożyczki w wysokości 100.000 K., jaką Sejm przyznał w r. ubiegłym. Komisya budżetowa przeto uzupełnia tytuł poz. 169 przez wyraźne zaznaczenie, że rata 5.000 K. ma służyć na umorzenie **„pożyczki w sumie 100.000 K“**

Poz. 170 i 171 przez omyłkę zostały przez Wydział krajowy podane jako przeznaczone „na umorzenie pożyczki“ na gmach Izb rękodzielniczych we Lwowie i Krakowie, podczas gdy one mają służyć „na ogólne cele.“

Zaś Izba rękodzielnicza w Krakowie wniosła petycyę o udział kraju w budowie **„Domu rękodzielniczego.“**

Dzięki oddaniu gruntu przez gminę m. Krakowa, i ofierze 50.000 K. przez Kasę Oszczędności, złączono majątki stowarzyszeń rękodzielniczych w wysokości 120.000 K. i przystąpiono do realizacyi niezmiernie doniosłej instytucyi. Ma stanąć **Dom rękodzielniczy** obejmujący lokale dla wszystkich stowarzyszeń, sale zebrań mniejszych i wielką salę zgromadzeń, sale wykładowe, słowem **Dom rękodzielniczy** umożliwi spełnienie wielokrotnych zadań, które mają stowarzyszenia.

Komisya budżetowa proponuje przyznanie udziału kraju w kapitale na budowę Domu w kwocie 60.000 K. od których wstawia w poz. 171a) na ratę annuitetową aż do umorzenia, w wysokości 3.000 K. rocznie.

Suma grupy F wynosić będzie zamiast kwoty 106.400 K, kwotę 118.400 K.

G. Stypendya, zasiłki i inne wydatki na cele przemysłowe.

Wydział krajowy proponuje na r. 1910 dla tej grupy kwotę 336.300 K. czyli o 14.000 K. więcej aniżeli na rok 1909.

Komisya budżetowa podnosi z uznaniem wstawienie nowej pozycyi „na bursy dla młodzieży rzemieślniczej“ w kwocie 10.000 K. Niezmierna doniosłość tych zakładów, do których tworzenia niestety kraj przystępuje bardzo późno, nie potrzebuje motywowania. Najwyższy był czas, żeby się jąć pracy wychowawczej na polu rękodzielniczem i przysposabiać fizycznie i duchowo, fachowo, społecznie i narodowo zdrową młódź rękodzielniczą.

W r. 1910 ma się odbyć we Lwowie pierwsza „Wystawa miast“ oraz kilka innych wystaw.

„Wystawa miast“ za przykładem drezdeńskiej, która była epokowego znaczenia dla życia i rozwoju miast w Niemczech, ma umożliwić przegląd stanu i rozwoju miast naszego kraju, odpowiada dawno odczutej potrzebie, odpowiada życzeniom z dawna podnoszonym.

O przewodniej myśli, celach i planie wystawy miast pisze petycya miasta Lwowa:

„Z dawnej zatraty i upadku, z ruin i obalin zaczęły się miasta nasze odradzać w dobie autonomicznej i dziś już nie ulega wątpliwości, że cały szereg miast przedstawia obraz rozwoju, budzących się sił, obejmowanie co raz większych zadań, stałe, często szybkie wzrastanie ludności, rozwijającą się działalność na wszystkich polach komunalnego życia, podejmywanie coraz szerszych zadań nowoczesnego życia miast, olbrzymiejącą wprost ofiarność na wszystkich dziedzinach kulturalnych, społecznych, humanitarnych.

Są jednak i rozliczne niestety przykłady zastoju, tu i ówdzie upadku.

Najwyższy czas, żeby sobie zdać sprawę o dzisiejszym stanie miast, o stopniu i tempie rozwoju, o tem, co zostało osiągnięte na wszystkich dziedzinach komunalnego życia, urządzeń gminnych, kultury, zakładów oświatowych, sanitarnych, humanitarnych, organizacyi aprowizacyi miast, całego rozwoju technicznego, budowlanego, konserwacyi i t. d. — Niezbędny przegląd całego autonomicznego życia, organizacyi komunalnych, środków finansowych, budżetu, stanu majątkowego, słowem, całego gospodarstwa miast.

Rzut oka na plastycznie przedstawiony rozwój miast w autonomicznym peryodzie, przyglądnięcie się środkom i drogom, które działały rozwijająco i powodom,

które działały szkodliwie i opóźniająco, porównanie działalności i zdobyczy poszczególnych miast, przegląd ich dorobków na wszy tkich polach, wskazanie najlepszych urządzeń, metod czy aparatów, pozwolą na oryentacyę w tem, co zdobyte, na wskazanie przykładów, wzorów, dróg i środków do lepszej przyszłości, — pozwolą na dalszą zbiorową i celową politykę gminną w interesie miast i całego kraju.

„Wystawa miast“ ma być tłem i substratem dla „kongresu miast“ obejmującego cały szereg konferencyi w sprawach komunalnych.

Pierwszorzędny czynnik duchowego, materyalnego życia kraju, ogniska przemysłu i całego gospodarczego życia, siedziba szkół, instytucyi kredytowych, humanitarnych, cywilizacyjnych — pierwszorzędny czynnik finansowy i podatkowy, centrum zbytu i konsumcyi krajowej, produkcyi rolniczej i wszelakiej surowej, — miasta wymagają już stanowczo wszechstronnego przeglądu. — A wystawa miast musi oddziałać na rozwój ich na wszystkich polach, służyć rozwojowi sił, postępu cywilizacyjnego i ekonomicznego, sprawie ulepszeń administracyi i gospodarstwa gminnego z olbrzymim pożytkiem dla całego kraju.

Wystawa ma objąć w około 14 działach całość życia gminnego, więc:

1) historyę miast w dokumentach, planach i obrazach,

2) urządzenia gminne, ich organizacyę administracyjną, organizacyę urzędów i instytucyi, statuta, maniplacyę, finanse, budżety, majątki, długi, podatki, źródła dochodów,

3) rozwój budowlany miast, plany regulacyjne, ustawy i policyę budowlaną, sprawę mieszkaniową,

4) budownictwo i architekturę miejską,

5) inżynieryę miejską, kanalizacyę, drogi, bruki, środki komunikacyjne,

6) urządzenia sanitarne i hygieniczne, wodociągi, szpitalnictwo, zwalczanie chorób zakaźnych, desynfekcyę, służbę ratunkową, samarytańską, urządzenia hygieniczne etc.

7) aprowizacyę miast, urządzenie targowe, hale, bazary, rzeźnie, organizacye dla aprowizacyi miast w mięso, mleko, opał, pośrednictwo sprzedaży bydła, mięsa, banki mięsne, składy miejskie opału etc.

8) organizacyę czyszczenia miast, maszyny, aparaty etc.

9) pożarnictwo, urządzenia pożarnicze, aparaty,

10) oświatę, szkolnictwo ludowe, średnie, uzupełniające, zawodowe, wyższe, budynki, urządzenia szkolne wzorowe, hygiena szkolna, łazienki, tusze, sale gimnastyczne, boiska, opiekę nad dziatwą w wieku przeszkolnym, pomoc szkolną, stypendya, bursy, zakłady oświatowe,

11) opiekę nad ubogimi, organizacyę, budżet, zakłady dobroczynności, dla ubogich, niemowląt, dzieci, sierót, ułomnych, inwalidów, pracy, nieuleczalnych, azyle, schroniska, stowarzyszenia humanitarne, pośrednictwo pracy, zakłady pogrzebowe etc.

12). opiekę nad zabytkami, pamiątkami sztuk, zbiory, muzea.

13). ogrodnictwo miejskie, plantacye, parki, ogrody, szkółki, oranżerye, parki zabaw, Jordana etc.

14). zakłady produkcyjne miejskie: 1) zakłady gazowe, 2) zakłady elektryczne, dla światła, siły, komunikacyi.

Nadtą będzie urządzoną Wystawa przemysłu produkującego dla miast (nie dla prywatnych) np. aparatów i urządzeń dla oświetlenia, szkolnictwa, hygieny. Wystawa ta niezmiernie doniosła, obudziła już wielkie zainteresowanie się i zgłoszenia z kraju i zagranicy.“

Nadto odbędzie się Wystawa architektury, przygotowana od trzech lat, mająca służyć jako egzamin do wystawy międzynarodowej, która odbędzie się w Rzymie 1911. Obok niej ściśle związana z Wystawą miast, będzie urządzoną Wystawa przemysłu budowlanego i wystawa materyałów budowlanych.

Obok **Wystawy miast**, wielkiego znaczenia będzie przygotowywana od kilku lat **Wystawa etnograficzna**, która już w r. 1909 miała być urządzoną, ale została odroczoną do r. 1910, żeby się odbyła równocześnie z Wystawą miast. Samodzielnie zorganizowana, pomyślana na większą skalę, przygotowywana na wszystkich ziemiach dawnej Rzeczypospolitej, może mieć niepospolitą doniosłość naukową i dać początek do utworzenia Muzeum etnograficznego, którego potrzebę tak dawno powszechnie odczuwamy.

Wraz z wystawą etnograficzną zamierzone zjazdy i narady dla spraw cywilizacyjnego, ekonomicznego i społecznego rozwoju ludu.

Nadto odbędzie się w drugiej połowie lata większa wystawa sztuki polskiej wraz ze sztuką stosowaną, oraz wystawa starożytności. Czy będzie się mogła odbyć wystawa górnictwa polskiego, z naciskiem na górnictwo i przemysł naftowy, okażą rokowania.

Wystawy te będą musiały korzystać z ułatwień i subwencyi przeznaczonych na ogólne cele wystawy.

Rokowania z c. k. Rządem centralnym zapowiadają poważną subwencyę skarbu państwa.

W uznaniu pożytku Wystawy miast i konieczności pomocy innym wystawom, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić w poz. 180b) subwencyę 50.000 K. gminie miasta Lwowa na Wystawę miast.

W rozprawie nad rubr. XII. wydatków budżetu krajowego na r. 1909 uchwalił Wysoki Sejm 31. października 1908 na wniosek posła Götza rezolucyę polecającą Wydziałowi krajowemu, aby z funduszu na ogniotrwałe krycie dachów przeznaczonego, udzielał pożyczek na fabryki dachówek, rur i płyt betonowych, oraz obmyślił inne dalsze środki przyjścia fabrykacyi dachówek cementowych, rur i płyt betonowych z pomocą finansowąnie naruszającą stałego funduszu przemysłowego i o ile środki te przekraczałyby kompetencyę Wydziału krajowego, przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi.

Ponieważ w sprawozdaniu z czynności Dep. I. Wydziału krajowego w dziale dotyczącym „policyi ogniowej“ nie ma wzmianki o poparciu fabrykacyi dachówek cementowych, tudzież rur i płyt betonowych a z funduszu półtoramilionowego na ogniotrwałe krycie dachów, który po zrealizowaniu pożyczki wynosił 1,396.500 K. przyznano już sumę 1,389 500 K. zostało tylko 7.000 K. do dyspozycyi zatem celem ułatwienia, ludności krycia dachów materyałem ogniotrwałym, oraz dostarczania płyt cementowych dla chodników a rur betonowych dla studzien i przepustów drogowych, okazuje się potrzeba poparcia ze strony kraju tego rodzaju wyrobów i z tego powodu proponuje się następującą rezolucyę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi przedłożył wnioski w sprawie finansowego poparcia przez kraj fabrykacyi dachówek i płyt cementowych, tudzież rur betonowych“.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki sejm raczy uchwalić:

WYDATKI.

F) Subwencye dla zakładów, instytucyi przemysłowych i t. d.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 157.	Subwencya dla krak. Instytutu popierania przemysłu, na umorzenie pożyczki 150.000 K. na budowę gmachu	— K.	7.500 K.
„ *158.*	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie	30.000 „	— „
„ *159.*	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“ we Lwowie na cele ogólne	— „	15.000 „
„ *160.*	Subwencya dla „Ligi Pomocy przemysłowej“:		
	a) na urządzenie ruchomych wystaw . .	— „	8.000 „
	b) na zakupno wozu magazynowego . .	— „	5.000 „
„ *161.*	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.000 „	— „
„ *162.*	Na wydawnictwo „Odrodzenia„	2.000 „	— „
„ *163.*	Na wydawnictwo „Kupiec polski“ w Krakowie	400 „	— „
„ *164.*	Subwencya dla Muzeum przem. we Lwowie:		
	a) na utrzymanie	8.000 „	— „
	b) na umorzenie pożyczki 100.000 K. na budowę IV. rata z 20-lecia od 1. stycznia 1907	— „	5.000 „
„ *165.*	Subwencya dla Muzeum technologicznego we Lwowie	6.000 „	— „
„ *166.*	Subwencya dla Towarzystwa technologicznego w Krakowie, na utrzymanie nieustającej Wystawy przemysłowej	1.500 „	— „
„ *167.*	Subwencya dla krakowskiego „Instytutu popierania przemysłu“	6.000 „	— „
„ *168.*	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000 „	— „
	Do przeniesienia .	69.500 K	40.500 K.

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Z przeniesienia .	69.500 K.	40.500 K.
Poz. 169. Izba handl. przem. we Lwowie II. rata na umorzenie pożyczki w sumie 100.000 K. na budowę gmachu	— „	5.000 „
„ *170.* Izba rękodzielnicza we Lwowie na ogólne cele	2.000 „	— „
„ *171.* Izba rękodzielnicza w Krakowie na ogólne cele	2.000 „	— „
„ *171a)* Izbie rękodzielniczej w Krakowie, jako udział kraju w kapitale na budowę „Domu rękodzielniczego“ w sumie 60.000 K., od których wstawia się ratę anuitetową aż do umorzenia, rocznie po	— „	3.000 „
Suma grupy F)	69.900 K.	48.500 K.
Razem	118.400 K.	

G. Stypendya, zasiłki i inne wydatki na cele przemysłowe.

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 172. Zasiłki dla uczniów krajowych i państwowych szkół przemysłowych	35.000 K.	— K
„ *173.* Na bursy dla młodzieży rzemieślniczej . .	10.000 „	— „
„ *174.* Zasiłki dla młodzieży handlowej . . .	8.000 „	— „
„ *175.* Zasiłki na kształcenie nauczycieli szkół przemysłowo-uzupełniających	4.500 „	— „
„ *176.* Zasiłki na kształcenie nauczycieli dla dwuklasowych szkół handlowych	2.000 „	— „
„ *177.* Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe . .	60.000 „	— „
„ *178.* Dotacya kraj. funduszu przemysłowego . .	— „	200.900 „
„ *179.* Na lustracye Spółek przem.-wytwórczych .	4.800 „	— „
„ *180a* Zasiłki na wystawy przemysłowe . . .	— „	4.000 „
„ *180b)* Gm. m. Lwowa, subwencya na „Wystawę miast“	— „	50.000 „
Do przeniesienia .	124.300 K.	254.000 K.

		zwyczajne	nadzwyczajne.
	Z przeniesienia	124.300 K.	254.000 K.
Poz. 181.	Stypendya na wyższe kształcenie w kierunku ekonomicznym	8.000 „	— „
	Suma grupy G)	132.300 K.	254.000 K.
	Razem . .	386.300 K.	

H) Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.

„ *182.*	Sekretarz:			
	a) płaca	4.800 K.		
	b) dodatek aktywalny . . .	1.288 „	6.088 K.	— K.
„ *183.*	I. referent przemysłowy:			
	a) płaca	3.600 K.		
	b) dodatek aktywalny . . .	1.104 „		
	c) „ pięcioletni . . .	400 „	5.104 „	— „
„ *184.*	II. referent przemysłowy:			
	a) płaca	2.800 K.		
	b) dodatek aktywalny . . .	960 „	3.760 „	— „
„ *185.*	Referent statystyczny, w myśl uchwały Sejmu z 7. października 1909.		5.800 „	— „
„ *186.*	Aplikant		1.400 „	— „
„ *187.*	Koszta podróży i dyety członków i urzędników komisyi		10.000 „	— „
„ *188.*	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . .		400 „	— „
„ *189.*	Ryczałt na badania, ankiety i pomoc kancelaryjną w myśl uchw. Sejmu z 9|10. 1909 . .		5.800 „	— „
	Suma grupy H) .		38.352 K.	— K.

DOCHODY.

D) Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.

Poz. 122.	Przemyśl, Konwent PP. Benedyktynek, zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10.000 K. spłacalnej w 17 ratach od r. 1897 po 600 K. rocznie (XIV, rata) .	— K.	600 K.
	Do przeniesienia . .	— K.	600 K.

		zwyczajne:		nadzwyczajne:	
	Z przeniesienia . .	—	K.	600	K.
Poz. 123.	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na zakupno realności dla b. krajowej szkoły koszykarskiej w Dżurowie, w kwocie 6.000 K., spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 K rocznie (XII rata)	—	„	400	„
„ *124.*	Świątniki c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 K. spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 400 K. rocznie (V. rata)	—	„	400	„
„ *125.*	Maków, kraj, szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 K. spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 K. rocznie (IV rata)	—	.	200	„
	Suma grupy D) . .	—	K.	1.600	K.

Petycye stowarzyszeń rękodzielniczych i Towarzystw młodzieży L. 3730 Tow. św. Stanisława Kostki we Lwowie, l. 3868, Stow. „Jad Charuzim“ we Lwowie l. 4142, „Gwiazdy“ w Rzeszowie l. 4104, „Gwiazdy“ w Tarnowie, l. 4106, „Pracy“ w Tarnowie, l. 4417 „Gwiazdy“ w Rohatynie, l. 4544 „Skały“ we Lwowie l. 4575 „Gwiazdy“ w Brodach, —

odstępuje się do uwzględnienia i obdzielenia z ryczałtu 4000 K. poz. 161.

Petycya „Pracy kobiet“ we Lwowie załatwiona pod poz. 147.

Petycya „Kupca polskiego“ w Krakowie załatwiona pod poz. 163.

Petycye l. 4536 Towarzystwa Miłosierdzia pod Godłem Opatrzności we Lwowie o subwencyę na „Dom pracy“ *odstępuje się Wydz. kraj. do uwzględnienia co najmniej w dotychczasowej wysokości z ryczałtu.*

Petycyę L. 4420 p. Stefanii Pohoreckiej, właścicielki artystycznej pracowni sztucznych kwiatów w Stryju *odstępuje się Wydziałowi kraj. i Komisyi przemysłowej do załatwienia.*

Lwów dnia 8 października 1909.

Przewodniczący:
Pinński.

Sprawozdawca:
Rutowski

Budżet krajowy na rok 1910.

Rubryka XIII

Poz. 1—11 wydatków, 1—4 dochodów.

Długi krajowe.

Sprawozdawca poseł Korol.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki:	pozycye 1—11 łącznie	3,878.886 K.
Dochody:	„ 1—4 „	115.160 K.

Lwów, dnia 6. października 1909.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Korol.

Rubryka XIV.

Poz 1—232 wydatków i poz. 1 dochodów

Pensye emerytalne, zaopatrzenia dary z łaski.

Sprawozdawca poseł Loewenstein.

Komisya budżetowa, rozpatrzywszy preliminarz Wydziału krajowego rubryki XIV. wydatków, działy I—VIa) czyli pozycye 1—221a) włącznie, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

W rubr. XIV. poz. l. — 221a włącznie *zgodnie z preliminarzem* Wydziału krajowego w kwocie 321.765 K.

W załatwieniu przekazanych sobie petycyi o dary z łaski, wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące jednorazowe dary z łaski:

Poz.	222. a. Wanda Dziubińska	400 K.	
„	222. b. Józefa Marya Bieńkowska . . .	200 „	
„	222. c. Katarzyna Pogorzelska	200 „	
„	222. d. Marcyanna Zakrzewska	200 „	
„	222. e. Franciszka Kratochwilowa . . .	200 „	
„	222. f. Marya Barycka	200 „	
„	222. g. Apolonia Sternalowa	200 „	
„	222. h. Anna Wojtynowa	200 „	
„	222. i. Anna Załucka	100 „	
	Do przeniesienia . .	1.900 K.	321.765 K.

	Z przeniesienia .	1.900 K.	321.765 K.
Poz.	222. j. Julia Gering	200 „	
„	222. k. Marya Bubesowa	100 „	
„	222. l. Sabina Niewiadomska	180 „	
„	222. ł. Aniela Van Roy	200 „	
„	222. m. Kornelia Strnadowa	200 „	
„	222. n. Józefa Markowska	150 „	
„	222. o. Helena Babińska	300 „	
„	222. p. Augusta Baranowska	100 „	
„	222. r. Matylda Polinska	200 „	
„	222. s. Teofila Rzeczycka	200 „	
„	222. t. Zofia Horoszkiewiczówna . . .	500 „	
„	222. u. Zofia Zielińska	300 „	
„	222. v. Małgorzata Kozubowa	100 „	
„	222. w. Katarzyna Orłowicz	200 „	
„	222. x. Stefania Jabłonowska	400 „	
„	222. y. Jadwiga Kalicka	300 „	
„	222. z. Edmund Dąbrowski	200 „	
„	222. ż. Aniela Buynowska	500 „	
„	222. aa. Mikołaj Wojciechowski . . .	400 „	
„	222. bb. Aniela Wojsym Antoniewiczowa . .	600 „	
„	222 cc. Antoni Niedzielski	400 „	
„	222. dd. Hanaczewska Marya	100 „	
„	222. ee. Sałamaszyńska Rozalia . . .	50 „	
„	222. ff. Matecka Seweryna	100 „	
„	222. gg. Baczyńska Tekla	100 „	
„	222. hh. Grabowski Piotr	170 „	
„	222. ii. Ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.000 „	
	Razem . .		12.150 „

Tem samem załatwione zostały petycye LL. ss: 3350, 3367, 3394, 3395, 3417, 3423, 3438, 3522, 3528, 3602, 3603, 3605, 3609, 3610, 3613, 3627, 3628, 3629, 3732, 3738, 3745, 3756, 3830, 3864, 3877, 3885, 4331, 4667.

Petycye LL. ss: 3435, 3542, 4512, i 4527, zostały przez proponowane powyżej przyznania jednorazowego daru z łaski częściowo tylko załatwione, Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Pet. L. s. 4527, p. Jadwigi Kalickiej, wdowy po śp. Bernardzie Kalickim, o stałe podwyższenie pensyi wdowiej, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia wniosku na stałe podwyższenie pensyi.*

Do przeniesienia . .	333.915 K.

Z przeniesienia . . 333.915 K.

2. Pet. L. s. 4.512. P. Stanisławy Wojsym Antoniewiczowej, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu* z uwagą, czy nie należałoby w drodze porozumienia z gminą m. Krakowa i Rządem zapewnić sierotom po śp. Bolesławie Wojsym Antoniewiczu zaopatrzenia.

3. Pet. L. s. 3435. Em. profesora szkoły rolniczej w Czernichowie Michała Wojciechowskiego o policzenie lat służby, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia Sejmowi wniosku.*

4. Pet. L. s. 3542, Antoniego Niedzielskiego, em. rewidenta oddziału rachunkowego Wydziału krajowego o podwyższen e emerytury, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia wniosku.*

Komisya budżetowa przedkładając Wysokiemu Sejmowi wniosek uchwalenia w poz. 222 ii. ryczałtu do dyspozycyi Wydziału krajowego w kwocie 4.000 Koron, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1 Pet. L. s. 3540. Maryi Rudzkiej, 3625. Karola Piry, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z ryczałtu w poz. 222 ii.

2. Petycye L. s. 3418 W. Kisielkównej, 3421. St. Dochowskiego, 3569. Br. Z. Bilińskiej, 3612. L. Ludkiewicza, 3614. L. Stępińskiej 3802 M. Terleckiej, 3856. J. Knarekowej, 3872. S. Łobińskiej, 3873. J. Kraczyłowej, 4249. K. Paszkowskiej, 4295. J. i A. Mortkównych, 4343. M. Pini, 4611. A. Platkowej, 4648. M. Wójcika, 4652. J Dobrołta, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

3. Pet. L. s. 3407. Franciszka Kuliczkowskiego o przyznanie emerytury, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.*

4. Pet L. s. 4328. Julii Topolnickiej *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia i możliwego uwzględnienia w budżecie na r. 1911.*

5. *Nad petycyami* LL. ss. 3865 Józefy Cypser Piaseckiej dyrektorki teatru, 3889 Wandy Milerowicz, 3931, Leontyny Kiełbusiewiczowej, *przechodzi się do porządku dziennego.*

Do przeniesienia . . 333.915 K.

Z przeniesienia . . 333.915 K.

II. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dalej:

Pozycye 223. do 232. wydatków rubr. XIV. *zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego* w łącznej kwocie . 14.540 „ — „

Tem samem załatwione zostają petycye LL. ss. 5339, 3545, 3929, 3630,

Razem . . 348.455 K. — „

III. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sumę **wydatków** rubr. XIV. w myśl powyższych wniosków . . . . . 348.455 K.

Sumę **dochodów** tejże rubryki . . . . 50.000 „

IV. Komisya budżetowa wnosi w załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego z d. 20. sierpnia 1909 r. L. W. 126304|09.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o przekazanych mu petycyach.

2. Sejm przyznaje Bazylemu Korolowi, prow. lustratorowi w biurze Patronatu Spółek oszczędności i pożyczek veniam aetatis.

We Lwowie, dnia 8. października 1909.

Przewodniczący:

Piniński.

Sprawozdawca:

Loewenstein

Rubryka XV.

Opłaty konsumcyjne.

Sprawozdawca poseł Mieczysław Urbański.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa uznajac wszystkie pozycye wydatków i dochodów rubryki XV., w wysokości preliminowanej przez Wydział Krajowy za uzasadnione, i podzielając przekonanie, że c. k. Rząd w drodze właściwej zapewni krajom na rok 1910, udział w dochodach państwa z podatku konsumcyjnego od spirytusu, który gaśnie z dniem 31. grudnia 1909, a to w każdym razie przynajmniej w dotychczasowej wysokości — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wszystkie pozycye wydatków i dochodów w wysokości proponowanej przez Wydział krajowy w preliminarzu, który do uchwały przedkładamy, mianowicie:

Wydatki:	poz. 1—7	w łącznej sumie	33.000 K
Dochody:	„ 1*a*)—*d*)	„ „	7,952.500 „

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Urbański.

Budżet krajowy na rok 1910.

418423
III 1909/10,
633-712.

Rubryka XVI.

Rozmaite.

Pozycya 1—20 wydatków i 1—7 dochodów,

Sprawozdawca poseł **Żardecki.**

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujący preliminarz:

Wydatki.

			Zwyczajne.	Nadzwyczajne
			korony	
Poz.	*1.*	Do rozporządzalności Wydziału krajowego .	60.000	—
„	*2.*	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa .	24.000	—
„	*3.*	Na misye kotolickie, do rozporządzalności Wydziału. krajowego	6.000	—
„	*4.*	Na pokrycie 78% dodatku krajowedo do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galicyjski fundusz propinacyiny, w myśl §. 100 ustawy z d. 25. października 1896, Dz. p. p. Nr. 220 i uchwałySejmu z 29. stycznia 1898 r. .	185.358	—
»	*5.*	Na bonifikacye dla funduszów powiatowych za 1897 w dochodach, opłacanych do końca roku ubytek z galic. funduszu propinacyjnego .	100.000	—
		Do przeniesienia . .	375.358	—

	Zwyczajne.	Nadzwyczajne.
	korony	
Z przeniesienia . .	375.358	—
Poz. 6. Na koszta urządzenia i utrzymania jednego kursu dla pisarzy gmin wiejskich	8.000	—
„ 7. Na cele »Domu polskiego« w Morawskiej Ostrawie .	1.000	—
„ 8. Towarzystwo tatrzańskie, *stała* subwencya . .	2.000	—
„ 9. Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, stała subwencya *nadzwyczajna* na budowę schroniska aż do umorzenia pożyczki t. j. do r. 1956 włącznie .	—	2.500
„ 10. Krajowy Związek ochotniczychstraży pożarnych, *stały zasiłek*	10.000	—
„ 11. Urzędy pośredn. pracy, ryczałt na wydatki rzeczowe	36.500	—
„ 12. Dla Spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej, na »Dom polski« w Bielsku, corocznie do roku 1919 włącznie (w myśl uchwały sejmowej z 31. listopada 1908)	—	4.000
„ 13. Rata X. i XI. gwarantowanej przez kraj pożyczki w kwocie 400.000 K dla gminy Zakopane na budowę wodociągów (aż do r. 1955) . . .	22.012	—
„ 14. Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r.	4.000	—
„ 15. Gminie miasta Krakowa na koszta przyjęcia wycieczek młodzieży i włościańskich . . . . (Tem samem zostaje załatwiona petycya do l. 4.577)	—	1.500
„ 16. Krajowy Związek turystyczny, na koszta wydawnictwa i reklamy turystycznej . . . . . (w załatwieniu petycyi l. 4.302 i 4.367)	—	1.500
„ 17. Gminie miasta Krakowa, na cele parku im. Dr. Jordana	2.000	—
„ 18. Dla czworga dzieci po śp. Stanisławie Wyspiańskim, aż do osiągnięcia pełnoletności, każdemu po 600 K	2.400	—
„ 19. Polskiemu Towarzystwu emigracyjnemu we Lwowie na koszta podróży informacyjnych i misyjnych w sprawie wychoźtwa . . . . . (Tem samem zostaje załatwiona petycya do l. 3.879)	—	5.000
„ 20. Towarzystwo budowy tanich domów w Krakowie do dyspozycyi Wydziału krajowego (w załatwieniu petycyi l. 3.793)	—	2.000
Suma wydatków . .	463.270	16.500
Razem	479.770	

Dochody.

		Zwyczajne.	Nadzwyczajne.
		korony	
Poz. 1.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—
„ 2.	Odsetki zwłoki od dodatków krajowych do podatków państwowych	100.000	—
„ 3.	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa, za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto-dochodowego	1,000.000	—
„ 4.	Bonifikacya z gal. funduszu propinacyjnego za ubytek w dochodach z dodatków do podatków opłacanych przez ten fundusz do r. 1898:		
	a) dla kraju . . . . 300.000 K		
	b) » powiatów . . . . 100.000 »	400.000	—
„ 5.	Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K, zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem:		
	a) z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych . . . . 7.000 K		
	b) z dodatku od stacyi klimatycznej 5.000 »		
	c) z 20% dodatku gminnego w Zakopanem . . . . 4.000 »	16.000	—
„ 6.	Opłaty od pracodawców, którym przez urzędy pośrednictwa pracy dostarczono robotników lub służby	85.000	—
„ 7.	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	1.500	—
	Suma dochodów	1,602.500	—

Petycyę polskiego Towarzystwa emigracyjnego w Krakowie do l. s. 3878 o przyznanie subwencyi na założenie i utrzymanie w Krakowie bezpłatnego schroniska dla wychodźców *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, podjęcia rokowań z rządem i przedłożenie wniosku.*

Petycyeye:

a) Towarzystwa ruskich rękodzielników i przemysłowców »Zoria« we Lwowie do l. S. 4157.

b) Towarzystwa polskiej młodzieży rękodzielniczej im. „Jana Kilińskiego« we Lwowie do l. S. 3739.

c) Towarzystwa rękodzielników żydowskich »Jad Charuzym« w Jarosławiu do l. S. 3750 i 3752, *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego względnienia.*

Petycye do l. S. 4302, 4367, 3351, 3397, 3406 i 3813 *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.*

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Zardecki.

Ls. 5304/1910.

We Lwowie, 11. stycznia 1910.

Aleg 688

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Od szeregu lat pojawiają się w Sejmie wnioski o założenie Krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła od zarazy i wypadków.

Sejm uznawał ważność sprawy i jedynie brak potrzebnych na to funduszów powstrzymywał go od założenia tak potrzebnej instytucyi.

Wobec tego, że c. k. Rząd ustanowił obecnie fundusz 5,000.000 koron na popieranie chowu i zbytu bydła i jako jeden ze środków osiągnięcia tych celów uznał potrzebę popierania Krajowych Zakładów ubezpieczenia bydła, przeto należy żądać, aby z tego funduszu udzielił c. k. Rząd krajowi potrzebnych funduszów na założenie i prowadzenie Kraj. Zakładu ubezpieczenia bydła od wypadków i zarazy.

Wedle przypuszczalnych obliczeń będą wynosić koszta Kraj. Zakładu ubezpieczenia bydła w razie ustalenia maximum premii 2% asekurowanej wartości około 250.000 koron rocznie; taką też kwotę powinien c. k. Rząd Wydziałowi krajowemu jako subwencyę na założenie i prowadzenie Kraj. Zakładu ubezpieczenia bydła od wypadków i zarazy rocznie wypłacać.

Gdy uzyskanie tej subwencyi wobec jasnego brzmienia ustawy o popieraniu chowu i zbytu bydła nie ulega najmniejszej kwestyi a co za tem idzie odpada obawa zbytniego obciążenia funduszów krajowych kosztami założenia Zakładu Kraj. ubezpieczenia bydła, powinien Wysoki Sejm uchwalić jak najrychlej założenie takiego Zakładu.

Wobec tego wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

załączony ·/. statut Kraj. Zakładu ubezpieczenia bydła tudzież następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby z funduszu przeznaczonego na popieranie chowu i zbytu bydła udzielał Wydziałowi krajowemu rocznej subwencyi w wysokości 250.000 koron na Krajowy Zakład ubezpieczenia bydła od wypadków i zarazy.

Wnioskodawca:

Skarbek.

Kozłowski, Sala, Tertil, Michałowski, Głąbiński, T. Cieński, Maryewski, Jabłoński, Rayski, Maiss, Adam, Merunowicz, Wrześniowski, Marszałkowicz, Schätzel, Leo.

STATUT

krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła.

§. 1.

Krajowy zakład ubezpieczenia bydła ubezpiecza bydło rogate swych członków od wypadku padnięcia lub przymusowego dorżnięcia.

§. 2.

Krajowy Zakład ubezpieczenia bydła składa się:

1. Ze spółek gminnych wzajemnego ubezpieczenia bydła.
2. Z centralnego Zakładu, stojącego pod bezpośrednim kierownictwem Wydziału krajowego.

§. 3.

Członkiem krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła jest każdy samodzielnie swój zawód wykonujący rolnik, posiadacz bydła rogatego, który zostanie przyjęty na członka przez jedną ze spółek gminnych wzajemnego ubezpieczenia bydła i ubezpieczy w niej swoje bydło. Członek przyjęty do jednej ze spółek gminnych, w razie zmiany gminy zamieszkania, staje się członkiem spółki gminy, do której się przeniósł, o ile spółka wzajemnego ubezpieczenia bydła w gminie odnośnej istnieje i członek powyższy zgłosi się do niej z zamiarem ubezpieczenia swego bydła.

§. 4.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia bydła ubezpieczają od wypadku padnięcia lub przymusowego dorżnięcia bydło rogate swych członków z wyjątkiem:

a) cieląt, mniej niż 3 miesięcznych.

b) sztuk starszych niż lat 12, o ile nie były już poprzednio ubezpieczone,

c) sztuk chorych,

d) sztuk zakupionych w miejscowościach dotkniętych zarazą, dopóki wygaśniecie zarazy nie zostało urzędownie stwierdzone,

e) sztuk zakupionych na handel lub na rzeź.

§. 5.

Członek krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła obowiązany jest ubezpieczyć w spółce, do której należy, wszystkie podlegające ubezpieczeniu według §. 4 go sztuki bydła, które posiada.

§. 6.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia bydła ubezpieczają bydło rogate swych członków zawsze tylko na przeciąg czasu do końca bieżącego roku. Są jednak obowiązane na życzenie członka prolongować ubezpieczenie na rok następny, jednakże na podstawie ponownego oszacowania.

§. 7.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia bydła ubezpieczają bydło rogate swych członków na sumę, oszacowaną przez Zarząd spółki (§. 25.) wartości każdej ubezpieczonej sztuki.

§. 8.

Od ubezpieczonej sumy opłacają spółce jej członkowie oznaczone przez walne zebranie spółki (§. 30) procent jako premię asekuracyjną.

§. 9.

W zamian w razie padnięcia lub przymusowego dorżnięcia sztuki ubezpieczonej, członek spółki otrzymuje tytułem odszkodowania 80% ubezpieczonej wartości danej sztuki, względnie różnicę między 80% ubezpieczonej wartości a oszacowaną przez Zarząd spółki wartością dających się spieniężyć części padłej lub przymusowo dorżniętej sztuki, z wyjątkiem gdy wypadek został rozmyślnie spowodowany lub wynikł z powodu jaskrawego niedbalstwa właściciela.

§. 10.

Członek jest obowiązany natychmiast donieść Zarządowi spółki o każdym wypadku i każdem zasłabnięciu ubezpieczonej sztuki.

§. 11.

Spółka wzajemnego ubezpieczenia bydła dostarcza swym członkom bezpłatnej porady weterynarskiej, w razie zameldowanego Zarządowi wypadku choroby ubezpieczonej sztuki.

§. 12.

Gminna spółka wzajemnego ubezpieczenia bydła wchodzi w życie, gdy z jednej gminy zgłosi się do krajowego Zakładu centralnego z zamiarem ubezpieczenia swego bydła przynajmniej 10-iu samoistnych rolników, deklarujących do ubezpieczenia przynajmniej 100 sztuk bydła.

§. 13.

Samoistny rolnik posiadacz bydła, zamieszkały w gminie, w której niema spółki wzajemnego ubezpieczenia bydła, może przystąpić jako członek do spółki istniejącej w sąsiedniej gminie, gdyby jednak następnie w gminie jego zamieszkania zgłosiła się dostateczna ilość uprawnionych do asekurowania bydła w krajowym Zakładzie ubezpieczenia bydła, by wraz z nim mogli założyć spółkę gminną, jest on obowiązany przystąpić do spółki swej gminy, wyjąwszy wypadki przewidziane w §. 16.

§. 14.

W gminach zamieszkałych przez członków narodowości polskiej i ruskiej, mogą być założone rownorzędnie dwie spółki wzajemnego ubezpieczenia bydła, polska i ruska.

§. 15.

W razie gdyby w gminie swego zamieszkania członkowie jednej narodowości nie mogli założyć osobnej spółki a nie chcieli należeć do jednej spółki z członkami drugiej narodowości, mogą oni przystąpić do spółki swej narodowości w jednej z gmin sąsiednich.

§. 16.

Członkowie zamieszkali na obszarach dworskich mogą przystąpić do spółki którejkolwiek z sąsiadujących z danym obszarem dworskim gmin.

§. 17.

Organami Spółki gminnej wzajemnego ubezpieczenia bydła są:

1. Zarząd spółki.
2. Walne zebranie członków Spółki.

§. 18.

Zarząd Spółki składa się: z 5-ciu do 7-miu członków, wybieranych na przeciąg lat 3ch przez walne zebranie członków spółki, absolutną większością głosów.

§. 19.

Zarząd wybiera ze swego łona na przeciąg lat 3-ch:
Przewodniczącego Zarządu,
Zastępcę przewodniczącego,
Skarbnika.

§. 20.

Przewodniczący Zarządu Spółki:

1. Reprezentuje Spółkę na zewnątrz.
2. Przewodniczy na posiedzeniach Zarządu Spółki a przy głosowaniu w razie równości głosów rozstrzyga.
3. Podpisuje pisma Zarządu wrzz z jednym z członków Zarządu.

§. 21.

Zastępca przewodniczącego zastępuje przewodniczącego w razie jego nieobecności.

§. 22.

Skarbnik prowadzi rachunki i książki Spółki, pobiera od członków spółki premie asekuracyjne, oraz wypłaca im odszkodowania, na pisemne zlecenia przewodniczącego, podpisane przez niego i jednego jeszcze członka Zarządu.

§ 23.

Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów. Dla ważności uchwał zarządu konieczną jest obecność 3-ch członków, gdy składa się on z 5 ciu, a z 4-ch, gdy składa się ze 6-ciu a przynajmniej 5-ciu, gdy Zarząd Spółki składa się ze 7-miu członków.

§. 24.

Zarząd:

1. Przyjmuje do Spółki członków. Może on odmówić przyjęcia do Spółki rolnika znanego z niedbalstwa lub nie dającego moralnej gwarancyi sumiennego spełniania swych obowiązków. Nieprzyjętemu służy prawa odwołania się do krajowego Zakładu ubezpieczenia, który, po zbadaniu sprawy, przedłoży ją

z odpowiednimi swymi wnioskami do rozstrzygnięcia walnemu zgromadzeniu Spółki.

2. Przedkłada walnemu zgromadzeniu wnioski wykluczenia członka niespełniającego swych obowiązków lub działającego na szkodę Spółki. Wykluczonemu służy prawo odwołania się do krajowego Zakładu ubezpieczenia, który, gdyby po zbadaniu sprawy przekonał się o niesłuszności wykluczenia, przedłoży ją wraz ze swymi wnioskami do ponownej uchwały walnemu zgromadzeniu Spółki.
3. Szacuje zgłoszone przez członków do ubezpieczenia sztuki bydła.
4. Orzeka w razie wypadku choroby czy okaleczenia zaasekurowanej sztuki bydła, czy należy ją dorżnąć.
5. Szacuje wartość dających się spieniężyć części padłej lub dorżniętej sztuki.
6. Orzeka, czy wypadek nie został spowodowany rozmyślnie przez właściciela odnośnej sztuki lub nie jest wynikiem jaskrawego tegoż właściciela niedbalstwa (§. 9.) i przyznaje lub odmawia członkowi prawo do odszkodowania.
7. Przedkłada walnemu zgromadzeniu Spółki wnioski co do wysokości opłacać się mającej premii asekuracyjnej.
8. Przedkłada walnemu zgromadzeniu Spółki zamknięcie rachunkowe.
9. Dozoruje wypełniania przez członków ich zobowiązań wobec Spółki, jakoteż dbałego obchodzenia się ich z asekurowanem bydłem.

§. 25.

Jednego z członków Spółki, może krajowy Zakład ubezpieczenia mianować swym mężem zaufania. Mężowi zaufania krajowego Zakładu ubezpieczenia przysługuje prawo udziału w posiedzeniach Zarządu spółki, z głosem doradczym.

§. 26.

Członkowie Zarządu spółki urzędują z reguły bezpłatnie, jedynie skarbnikowi może walne zgromadzenie spółki uchwalić jakąś remuneracyę.

§. 27.

Walne zgromadzenie składa się ze wszystkich członków Spółki.

§. 28.

Walne zgromadzenie:

1. decyduje w ostatecznej instancyi w razie odwołania

się doń członka o jego przyjęciu do Spółki lub wykluczeniu ze Spółki (§. 25. — 1—2);
2. wybiera Zarząd Spółki;
3. przyjmuje do wiadomości przedłożone mu przez Zarząd zamknięcia rachunkowe i udziela Zarządowi absolutoryum;
4. ustanawia na wniosek Zarządu wysokość premii asekuracyjnej.

§. 29.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają większością głosów obecnych, każdy z członków ma tyle głosów, ile ma sztuk bydła ubezpieczonych w spółce.

§. 30.

Walne zgromadzenie zwołuje przewodniczący przynajmniej raz do roku w miesiącu grudniu; po za tem za każdym razem, gdy tego zażąda $^1/_3$ członków lub krajowy Zakład centralny poleci je zwołać.

§. 31.

Walnemu zgromadzeniu przewodniczy przewodniczący Zarządu.

§. 32.

Wysokość premii asekuracyjnej ma walne zgromadzenie oznaczać w ten sposób, by uzyskane z opłat tych wpływy starczyły na:

a) wypłacenie należnych członkom odszkodowań;
b) opłacanie premii reasekuracyjnej w Zakładzie kraj. centr. (§. 24.);
c) pokrycie kosztów administracyjnych Spółki;
d) pokrycie połowy umówionego przez kraj. Zakład centr. ryczałtowego rocznego honoraryum weterynarza za udzielanie członkom Spółki porady weterynarskiej;
e) odłożenie w roku, w którym nie ma w odnośnej gminie zarazy na bydło, pewnej nadwyżki przychodów do funduszu rezerwowego.

§. 33.

Wszystkie Spółki gminne wzaj. ubezp. bydła reasekurują się w kraj. Zakładzie centralnym od wypadku deficytu spowodowanego zarazą na bydło w odnośnej gminie.

§. 34.

Spółki opłacają krajowemu Zakładowi centralnemu przezeń ustanowiony procent od sumy wartości zaasekurowanych w każdej z nich sztuk bydła.

§. 35.

W razie przewyżki rozchodu nad przychodem, spowodowanej epidemią bydła w odnośnej gminie, kraj. Zakład centralny pokrywa Spółce pozostającą po zużytkowaniu połowy funduszu rezerwowego Spółki na pokrycie deficytu, sumy tego deficytu.

§. 36.

Kraj. Zakład centralny sprawuje po za tem patronat nad spółkami gminnemi; wydaje obowiązujące je instrukcye i ustanawia minimum pobieranych w Spółkach premii asekuracyjnych.

§. 37.

Gdyby w której Spółce, choć nie było w odnośnej gminie epidemii, okazał się przez dwa lata z rzędu deficyt do pokrycia przez krajowy Zakład centralny, kraj. Zakład centr. zarządzi odpowiednie podwyższenie premii asekuracyjnej pod rygorem rozwiązania Spółki. W tym ostatnim wypadku fundusz rezerwowy Spółek zostaje przyłączony do funduszu rezerwowego krajowego Zakładu centralnego.

§. 38.

Działalnością kraj. Zakładu centralnego zawiaduje dyrektor mianowany przez Radę nadzorczą w porozumieniu z Wydziałem krajowym oraz Rada nadzorcza złożona z 3-ech członków wybieranych przez Sejm z pośród jego członków i 3-ech dalszych, wybranych z pośród osób, które się zaznaczyły wybitnie na polu pracy assocyacyjnej rolniczej. Rada nadzorcza wybiera ze swego łona przewodniczącego i sekretarza.

§. 39.

Dyrektor jest kierownikiem biura kraj. Zakładu centralnego i przedkłada Radzie nadzorczej do uchwalenia wnioski wydawanych przez krajowy Zakład centralny instrukcyi dla Spółek, postanowień o założeniu lub rozwiązaniu Spółki, postanowień dotyczących minimum wkładki asekuracyjnej w Spółkach, wysokości wkładki reasekuracyjnej, zapomóg udzielanych niniejszym Spółkom na pokrycie kosztów pomocy weterynarskiej dla członków.

§. 40.

Koszta administracyi krajowego Zakładu centralnego ponosi fundusz krajowy. Ponosi on również koszta zapomóg udzielanych przez krajowy Zakład centralny Spółkom biedniejszym na koszta pomocy weterynarskiej dla członków, tudzież połowę umówionego ryczałtowego rocznego honoraryum weterynarza za udzielanie członkom spółki porady weterynaryjnej (§. 32).

§. 41.

Językiem urzędowania i wszelkich publikacyi krajowego Zakładu centralnego jest język polski.

LW. 1674 1910. We Lwowie, dnia 10. stycznia 1910.

Aleg 634

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uwolnienia dochodów krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych.

Wysoki Sejmie!

Dyrekcya krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie odniosła się do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu uwolnienia dochodów tej instytucyi od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych, a to na okres dwudziestoletni, powołując się na podobne uwolnienie przyznane swego czasu Bankowi krajowemu przy założeniu tej instytucyi finansowej. Prośbę tę poparli ze swej strony Prezes Rady nadzorczej, oraz Komisarz krajowy, ustanowiony przy kraj. Centralnej Kasie dla Spółek rolniczych.

Uchwałą z dnia 26. września 1907 postanowił Wysoki Sejm utworzenie krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych, której zadaniem jest popieranie działalności Spółek rolniczych, zostających pod patronatem Wydziału krajowego, przez udzielanie im dogodnego kredytu, pośredniczenie pomiędzy niemi w zużytkowaniu nadwyżek funduszów obrotowych i załatwianie innych interesów kredytowych i bankowych dla tychże Spółek rolniczych. Instytucya ta rozpoczęła swą działalność z dniem 1. stycznia 1909 r.

W niniejszym wypadku nie chodzi właściwie przy dodatku krajowym o odjęcie skarbowi krajowemu dochodu już pobieranego, ale o zrzeczenie się dochodu, który wpływać będzie w przyszłości w miarę, jak agendy krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych będą wzrastały w następstwie spodziewanego rozwoju tej instytucyi.

Uwolnienie krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych od dodatków do podatków jest — zdaniem Wydziału krajowego — usprawiedliwione, w pierwszym rzędzie znaczeniem ekonomicznem, jakie instytucya ta dla kraju przedstawia. Nadto podnieść należy, że gdy krajowa Centralna Kasa dla Spółek rolniczych nie będzie opłacać dodatków do podatków, będą w następstwie tego prędzej wzrastać jej fundusz zakładowy i rezerwowy, do których według statutu cały czysty zysk z obrotów Kasy ma być wcielony.

Przy założeniu Banku krajowego Wysoki Sejm, uznając znaczenie ekonomiczne tej instytucyi, uwolnił dochody jej na $10^1/_2$ lat od wszelkich dodatków do podatków. Po upływie tego okresu, gdy Bank krajowy rozwinął znacznie swoje agendy, przyznał Wysoki Sejm na dalszych 10 lat uwolnienie tylko od dodatków krajowych.

Wydział krajowy sądzi, że jeśli Wysoki Sejm silniejszy ekonomicznie od założenia Bank krajowy, uwolnił od dodatków do podatków, tem więcej wskazanem jest przyznanie tego dobrodziejstwa krajowej Centralnej Kasie dla Spółek rolniczych, która operując mniejszymi funduszami, w trudniejszych warunkach rozwijać może swą działalność.

Uwolnienie od dodatków na okres 10-letni uważa Wydział krajowy na razie za wystarczające.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

ad. **Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ad. projekt ustawy.**

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Projekt ustawy.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o uwolnieniu wszystkich dochodów krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Wszystkie dochody krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie, wolne są od opłaty wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych, a to na lat dziesięć od 1. stycznia 1910 do 31. grudnia 1919 r.

Art II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Ls. 5305/10.

We Lwowie, dnia 11. stycznia 1910.

Aleg 635

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Według najnowszych wykazów statystycznych Galicya posiada 262.000 hektarów pastwisk gminnych, a 273.000 hektarów nieużytków. Znający nasz kraj wie, że i te kompleksy nazwane „pastwiskami gminnemi“ są nadto często nieużytkami właściwie. Wydział krajowy, Wydziały powiatowe jak i Towarzystwa rolnicze wytężają od dłuższego czasu swą pracę w tym kierunku, aby uczynić te pastwiska użytecznemi, a nieużytki oddać pod kulturę rolną. Akcya ta jednak idzie bardzo opornie i wydaje minimalne owoce, bo rozwój jej rozbija się ciągle o brak na cel ten funduszów.

Dla podniesienia użytkowności obecnych pastwisk gminnych, koniecznem jest ich zmeliorowanie i tak: odwodnienie, osuszenie, nawożenie, odnowienie porostu traw itp., a czynności te wszystkie wymagają, jak wiadomo, znaczniejszych wkładów pieniężnych, na które ani fundusz krajowy, ani fundusze powiatowe, a tem bardziej fundusze gminne pozwolić sobie nie mogą.

Obecnie, gdy rolnictwu, a w szczególności chowu bydła i świn grożą z powodu traktatu rumuńskiego poważne niebezpieczeństwa, należy tem większą zwrócić uwagę na tak olbrzymią przestrzeń ziemi odjętą uprawie rolnej i pracę około poprawy pastwisk gminnych i zużytkowania nieużytków przyspieszyć. Zapewniając w ten sposób ludności dobre pastwiska, umożliwiłoby się jej tańszy wychów bydła i nierogacizny.

Akcyą tą powinien się zająć Wydział krajowy, za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, gdyż do pomyślnego jej przeprowadzenia potrzebny jest w niektórych wypadkach autorytet władzy, którego Towarzystwa rolnicze nie posiadają. Niezbędne na tę akcyę fundusze (na utrzymanie inżynierów melioracyj-

nych, inspektorów rolnictwa, na przeprowadzenie robót melioracyjnych i subwencyi dla gmin) dostarczyć powinien c. k. Rząd z funduszu przeznaczonego na popieranie hodowli i zbytu bydła.

Ażeby akcya była intenzywną i wydała rychło pożądane skutki, należy przeznaczyć na nią najmniej 550.000 koron rocznie, tak, aby odsetki od tej kwoty już w pierwszym roku wystarczyły na intenzywniejszą akcyę w tym kierunku.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby z funduszu rządowego przeznaczonego na popieranie chowu i zbytu bydła udzielał Wydziałowi krajowemu rocznie 550.000 koron na utworzenie stałego funduszu, którego odsetki będą przeznaczone na melioracyę pastwisk i nieużytków gminnych.

Wnioskodawca:
Skarbek.

Merunowicz, Wrześniowski, Marszałkowicz, T. Cieński, Schätzel, Maryewski, Leo, Tertil, Rayski, Adam, Sala, Maiss, Jabłoński, Michałowski, Kozłowski, Głąbiński.

Ls. 5306/10.

We Lwowie, dnia 11. stycznia 1910.

Aleg 636

Wniosek

w sprawie wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Nr. 38 Dz. u. kr.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przy rozmaitych sposobnościach wydane okólniki c. k. Namiestnictwa, rozporządzenia poszczególnych Ministerstw oraz orzeczenia Trybunału administracyjnego, Najwyższego Sądu i Ministerstwa rolnictwa, o ile orzeczenia rzeczone mają znaczenie sięgające poza granice poszczególnego wypadku, po dokładnem ich rozpatrzeniu zebrał i ogłosił w systematycznej instrukcyi pouczającej władze, w jaki sposób poszczególne postanowienia ustawy wodnej pojmować i wykonywać należy.

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zapobiegł w ten sposób sprzeciwiającej się niektórym postanowieniom ustawy praktyce, oraz przypomniał w dokładnie wypracowanej instrukcyi właściwą interpretacyę postanowień ustawy wodnej.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w wypracować się mającej instrukcyi objaśnił i przypomniał następujące zasady obecnie obowiązującej ustawy:

A) Sprawa dochodzeń wodno-prawnych. Polityczne orzeczenia. Prawne postępowanie w celu wywłaszczenia.

1) Według §. 41, 78 i 84 ust. wodnej przed rozpoczęciem robót regulacyjnych należy przeprowadzić postępowanie wodno-prawne i wysłuchać życzeń stron interesowanych.

2) Według § 78 tejże ustawy i okólnika ck. namiestnictwa gal. z 28. sierpnia 1908 l. 13.676.

a) Rozstrzygnięcie spraw wodno-prawnych na podstawie ustawy wodnej nie leży w ręku władz technicznych, ale władz politycznych,

b) Tak wykaz parcel, podlegających wywłaszczeniu, jak i plan sytuacyjny i wykazy katastralne należy złożyć w terminie prawem przepisanym w urzędach gminnych i umożliwić przez to stronom interesowanym zbadanie ich,

c) Operata, dotyczące wywłaszczenia muszą obejmować wszystkie grunta w celach regulacyi dla przedsiębiorstwa potrzebne i to bez żadnych luk, z wyczerpującem tak technicznem, jak prawnem i miejscowem objaśnieniem.

d) Według §. 78 i 84 gal. ustawy wodnej i według okólnika gal. namiestnictwa z 23 maja 1906 l. 47.838, przed rozpoczęciem robót a względnie postępowania prawnego w celu wywłaszczenia, albo też przed wprowadzeniem punktów spornych na drogę sądową, starać się należy za pomocą wszystkich władzom politycznych przystępnych środków a to w duchu §. 37 i 84 ust. wodnej o dobrowolne uchylenie podniesionych zarzutów i o przyjście do skutku porozumienia,

e) Z należytem obostrzeniem odpowiedzialności odnośnych organów w tym kierunku należy zarówno władzom technicznym jak i prawnym, około regulacyi zatrudnionym przypomnieć, że mają obowiązek w sposób prawdziwy i na słusznej interpretacyi przepisów polegający, dostarczać stronom interesowanym informacyi o postanowieniach ustaw i o wypływających z nich prawach stron.

3) Według okólnika c. k. namiestnictwa z 23. maja 1906 l. 47,828 porozumienia ze stronami szukać również należy przed zatwierdzeniem planów regulacyjnych, a w celu umożliwienia go należy dozwolić stronom przejrzenia i zbadania planów; po zbadaniu ich zaś przez strony interesowane władze mają obowiązek życzenia stron przyjąć do wiadomości, a o ile one dadzą się pogodzić z celem regulacyi i nie wymagają nadmiernych nakładów, powinny również władze życzenia odnośne uwzględnić.

4) Według §. 41, 78, 84 i 87 gal. ustawy wodnej przepisane orzeczenia władz politycznych należy wydać natychmiast po przeprowadzeniu wodno-prawnego dochodzenia, z załatwieniem wniesionych w sprawach wodno-prawnych rekursów zaś tem bardziej zwlekać nie należy, ileże ostateczne uregulowanie stosunków wodno-prawnych leży w interesie wszystkich stron, a w razie długiego trwania prawnego sporu zmieniony stan rzeczy słuszne ocenionie jej często utrudnia.

5) W duchu okólnika c. k. gal. namiestnictwa z 5. lutego 1900 l. 1.561 tak podczas postępowania wodno-prawnego, jak i po każdym wyroku sądowym odgraniczyć należy łożysko rzeki od linii brzegów. Należy również w sposób łatwo dostrzegalny i niedający się zniszczyć dokładnie wyznaczyć granicę pomiędzy stanowiącem na rzekach publicznych własność publiczną łożyskiem rzeki płynącej i bądźto w drodze ugody, bądźto wskutek wywłaszczenia nabytymi gruntami funduszu regulacyjnego z jednej, a własnością prywatną z drugiej strony; że należy również ciągle czuwać nad tem, ażeby znaków granicznych samowolnie nie usuwano.

6) W wypadkach, w których bądźte przed już dokonaną albo rozpoczętą regulacyą rzek albo nie przeprowadzono postępowania wodno-prawnego i nie wydano orzeczenia władz politycznych, albo też nie uwidoczniono zmiany własności w księgach gruntowych wobec nieuregulowanych dotychczas stosunków własności wogóle i nieustalonej granicy pomiędzy własnością prywatną, a publiczną, należy jak najprędzej pierwotne łożysko rzeki dokładnie ograniczyć od linii brzegów i postarać się również należy o dokładne ograniczenie nabytych przez fundusz regulacyjny przed rozpoczęciem budowy lub w ciągu jej gruntów od własności prywatnej.

7) Wobec regulacyi tych rzek, albo tych części rzek, które według §. 2 i 3 państwowej ustawy wodnej z 30. maja 1869, dz. u. p. 390 i według §. 2 ustawy wodnej z 14. marca 1875 dz. u. kr. nr. 38, mają na poszczególnych, używanych do żeglugi statkami, alko spławu tratew przestrzeniach, prawem przypisane przymioty wody publicznej, należy obostrzyć wykonanie postanowień zawartych w okólnikach namiestnictwa w Galicyi 25. lutego 1900 L. 159, z4. sierpnia 1904 L. 96091, z 13. maja 1906 L. 47838 i 28. sierpnia 1908 P. 13676 z uwzględnieniem rozstrzygnięcia c. k. ministerstwa rolnictwa z 21. lipba 1881 L. 66615 i przypomnieć władzom, że według powyższych postanowień i słusznej ich interpretacyi, jedynie tylko w czasie średniego, normalnego i najdłużej w roku trwającego stanu wody, pokryte nią przestrzenie łożyska wolno funduszowi regulacyjnemu bezpłatnie zająć jako własność publiczną.

8) Należy zwrócić uwagę władz na to, iż niektóre z nich w mylny zupełnie sposób interpretują drugą część rozstrzygnięcia ministerstwa rolnictwa z 21. lipca 1881 l. s615, że też wyjątek od postanowień §. 47 ze względu na prawo własności gruntów, pokrytych plantacyami łoziny albo też w inny sposób zakulturowanych, dotyczy jedynie tylko gruntów, leżących w pokrytem wodą podczas średniego, normalnego, przez największą część roku się powtarzającego stanu wody łożyska rzeki, że przeto jest zupełnie mylnem i z przytoczonem przez Peyrera rozstrzygnięciem niezgodnem, wyprowadzać z zawartej w rozstrzygnięciu z 21. lipca 1881 l. 66615 interpretacyi ustawy, jakiekolwiek pretensye skarbu państwa do leżących poza średnim, normalnym stanem wody, szutrowisk, pokładów kamienia, porosłych niezakulturowanemi roślinami lądowemi gruntów oraz gruntów nieproduktywnych w ogóle.

9) Należy przypomnieć władzom, iż żadna austryacka ustawa, ani żadne rozporządzenie wykonawcze nie czyni różnicy pomiędzy produktywnymi, a nie produktywnymi gruntami na brzegach rzek, że zatem byłoby bezprawiem ze strony władz, gdyby nieproduktywne albo niezakulturowanemi roślinami lądowemi porosłe grunta uważały za integralnę część łożyska rzeki i gdyby z tego powodu nie stosowały przy zawłaszczeniu tychże gruntów przepisów obowiązujących dla wywłaszczenia wszystkich gruntów w ogóle; grunta te są bowiem jedynie tylko wtedy przynależnością łożyska publicznej przestrzeni rzek, jeżeli pokrywa je woda przy średnim, normalnym, najdłużej w roku trwającym stanie wody.

10) W wypadkach w których albo cała rzeka, albo poszczególne jej przestrzenie nie mają przepisanych w §§. 2 i 3 państwowej i w równobrzmiących §§. 2. i 3. galic. ustawy wodnej prawnych przedmiotów rzeki publicznej, a przeto bądźto cała rzeka, bądźto poszczególne jej przestrzenie nie mogą być poczytane za części rzeki publicznej, używanej do żeglugi statkami i spławu tratew należy potrzebną dla celów przedsiębiorstwa regulacyjnego część łożyska i brzegów rzeki albo w myśl zaleconego §. 84 dobrowolnego porozumienia albo według §. 365 ust. cywilnej w drodze wywłaszenia zakupić od stron i po przeobrażeniu własności prywatnej w ograniczoną w myśl §. 47 własność publiczną, prawo tej własności zabezpieczyć.

Tam, gdzie chodzi o rozróżnienie własności prywatnej od publicznej tak wykazany w księgach gruntowych i w wyciągach katastralnych, jak i dowodnie na podstawie faktycznie wykonywanej własności stwierdzony stan posiadania na uznanie ze strony władz politycznych zasługuje.

W tych wypadkach, w których powstaje prawny spór o rozróżnienie publicznej, używanej albo w całości albo na poszczególnych przestrzeniach do że-

glugi statkami albo spławu tratew rzeki, od rzeki prywatnej i własności prywatnej, w których zatem roztrzygnięcie prawnych przymiotów rzeki łączy się z decyzyą o prawach prawno-prywatnych — wówczas gdy rozstrzygnięcie sporu w myśl §. 84 za pomocą dobrowolnego porozumienia nie da się osięgnąć w duchu powyżej przytoczonych prawnych postanowień, należy bezwarunkowo uznać kompetencyę sądową i nie utrudniać sądom roztrzygnięcia sprawy przez zarzut niedopuszczalności drogi sądowej.

12. Tak władze polityczne, jak i c. k. prokuratorya skarbu państwa, w tych jedynie tylko wypadkach powinny zmuszać strony interesowane do wprowadzenia sproru na drogę sądową, w których pretensya skarbu państwa polega na pewnem i niewątpliwem prawie. Wprowadzenie sporu na drogę sądową naraża bowiem tak skarb państwa jak i strony prywatne na znaczne koszta, a przeto skarb państwa nie powinien bez dojrzałej rozwagi i niezbędnej potrzeby wywoływać sporów sądowych.

B) Wykonanie §. 47. w sprawie ograniczonej własności gruntów, uzyskanych wskutek regulacyi.

Tak w duchu orzeczenia Trybunału administracyjnego nr. 1561 z 17. listopada 1882 l. 3471, motywów rostrzygnięcia c. k. ministerstwa rolnictwa z 12. listopada 1890 l. 10837, jak i według polegającej na identycznej niemal podstawie prawnej instrukcyi dla regulacyi Narenty, a wreszcie według zdania Randy i Prażaka, i według wszystkich znanych wnioskodawcom europejskich ustaw, z jedynym wyjątkiem §. 34. ustawy francuskiej z 1. kwietnia 1878, należy jedynie tylko uważać w obrębie przy średnim normalnym, najdłużej w roku trwającym stanie wody, wodą pokrytego łożyska rzeki leżący grunt za grunt wskutek budowli wodnych uzyskany, a zatem fundusz regulacyjny ma jedynie tylko prawo do ograniczonej własności tych przestrzeni, których zalądowanie nastąpiło wskutek ścieśnienia łożyska rzeki:

2) Alluwia natomiast czyli przymulenie, pod którą §. 411. ust. cyw. rozumie ziemię, wskutek działania wody nieznacznie do brzegów przymuloną nawet wtedy, gdy sztucznie powstała, należy według niedwuznacznie wyrażonego zdania Randy do właścicieli brzegu; do państwa zaś jedynie tylko wtedy. gdy państwowy fundusz regulacyjny albo w drodze dobrowolnego porozumienia albo w drodze dobrowolnego porozumienia albo na podstawie wywłaszczenia stał się właścicielem gruntów nadbrzeżnych, do których woda kawał ziemi przymuliła.

3) W analogicznem zastosowaniu dekretu z 28. grudnia 1842 l. 608 zb. ust. sąd. żadna zmiana własności, przez regulacyę rzek wywołana, nie może nastąpić bez formalnego objęcia w posiadanie czy to przez skarb państwa, czy to przez strony prywatne, że zatem przed każdem objęciem w posiadanie bądźto gruntów nowo powstałych, bądźto takich, których konfiguracya uległa zmianie, należy przeprowadzić wodno-prawne dochodzenie i wysłuchać strony, że zaś dopiero po wydaniu orzeczenia władzy politycznej, które także nie ma mocy definitywnej, może być bowiem każdej chwili uchylone przez wyrok sądowy, wolno jest objąć sporny grunt w posiadanie.

4) Nie może być poczytanym za gruut uzyskany wskutek regulacyi taki grunt, który jedynie tylko czasowo, z powodu welewu znajdował się pod wodą. Grunt tego rodzaju według §. 408. ust. cywilnej i wedle zdania Peyrera pozostaje własnością poprzedniego właściciela, a przeto §. 47. gal. ustawy wodnej

ustanawia jedynie tylko technicznymi względami uzasadniony wyjątek od postanowień powszechnej ustawy cywilnej. Według §. 1. państwowej i §. 1. gal. ustawy wodnej, §§. 407—414. powszechnej ustawy cywilnej bowiem pomimo postanowień gal. ustawy wodnej zatrzymują moc obowiązującą a tracą ją jedynie tylko w tych wypadkach, w których pomiędzy postanowieniami §§. 407—412 ustawy wodnej, a pomiędzy przepisami galicyjskiej ustawy wodnej zachodzi sprzeczność i to jedynie tylko w granicach zachodzącej w poszczególnym wypadku sprzeczności.

5) Zalądowania należy tak w duchu orzeczenia trybunału administracyjnego nr. 1561 l. 2371 z 17. listopada 1882 i rozstrzygnięcia ministerstwa rolnictwa z 12. listopada 1890 l. 10.837, jak i wedle zdania Peyrera (strona 461) jedynie tylko wtedy uważać za grunt uzyskany wskutek regulacyi rzek, jeżeli rzeczone zalądowania przedstawiają się w samej rzeczy, jako zamierzony, w obrębie budowli regulacyjnych leżący i planem regulacyjnym przewidziany skutek regulacyi rzek, i jeżeli zalądowania powstały nie bez nakładów funduszu regulacyjnego, a skarb państwa podczas wodno-prawnego dochodzenia dowiódł, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy regulacyą odnośnej przestrzeni rzeki a utworzeniem zalądowania.

6) Do wodno-prawnych dochodzeń należy przyznać oprócz urzędowych rzeczoznawców, także z uwzględnieniem orzeczenia trybunału administracyjnego z dnia 3. marca 1900 L. 921 od władz politycznych niezawisłych rzeczoznawców i zażądać od nich wydania fachowej opinii w przedmiotach spornych,

7) Przy wykonaniu §. 47. starać się naieży o przyjście do skutku dobrowolnego porozumienia ze stronami z równoczesnem przedmiotowem pouczeniem stron o prawach, jakie na podstawie ustawy cywilnej i ustawy wodnej posiadają. W razie, jeżeli porozumienie nie dojdzie do skutku, sprawa może być roztrzygniętą przez orzeczenie władz politycznych. Orzeczenie takie jednak ma jedynie tylko prowizoryczną moc obowiązującą, albowiem tak według zdania Randy, Prazaka i Peyrera, jak i w duchu licznych orzeczeń najwyższego trybunału sądowego, do ostatecznego roztrzygania w wypadkach, których powód jedynie tylko jest publiczno-prawnej natury, a których właściwy przedmiot należy do prawa prywatnego, są powołane władze sądowe.

8) Należy obostrzyć wykonanie przepisów, w moc których stron prywatnych, które albo znajdują się w prawnem posiadaniu gruntów, albo prawo własności gruntów wpisem do księgi publicznej sobie zabespieczyły, nie godzi się w celu prowadzenia sporu i sprostowania księgi gruntowej odsyłać bez koniecznej potrzeby na drogę sądową, gdyż w razie sporu wchodzić na drogę sądową ma ten, który zaprzecza cudzemu prawu posiadania, a nie ten, który się w spokojnem posiadaniu znajduje.

9) Przeciwnie zaś, w tych wypadkach, w których fundusz regulacyjny bez dostatecznego tytułu prawnego wszedł w posiadanie gruntów, zastępcy funduszu regulacyjnego ani przy rozpoczęciu sądowego postępowakia spornego, ani też w czasie tego trwania, nie powinni zarzutem niedopuszczalności drogi sądowej utrudniać stronom prowadzeniu procesu, ani też przyswajaniem dla władz politycznych wyłącznego prawa rozstrzygania w sprawach z prawami prywatnemi związek mających, przeszkadzać stronom w prowadzeniu sądowego sporu.

C. Odstąpienie uzyskanych na podstawie §. 47. gruntów właścicielom gruntów nadbrzeżnych.

1. W postępowaniu, którego przedmiotem jest odstąpienie gruntów, uzyskanych wskutek regulacyi rzek, właścicielom gruntów nadbrzeżnych, należy w duchu §. 84. gal. ustawy wodnej przedewszystkiem starać się o przyjście do skutku dobrowolnego porozumienia. Ze względu na to bowiem, że mogąca w każdej chwili być przedmiotem skargi sądowej prawnie uzasadniona pretensya nadbrzeżnych właścicieli do odstąpienia rzeczonych gruntów, ogranicza również i skarb państwa w wykonaniu prawa własności rzeczonych gruntów, grunta te mają zupełnie odmienną od innych przedmiotów własności państwowej nature prawną.

Oznaczenie ceny za grunta właścicielom nadbrzeżnych gruntów odstąpić się mające, należy przeprowadzić według szczególnych norm, a nie na podstawie tych ogólnych przepisów i praktyk, których dla innych rodzajów własności państwowej trzyma się ck. ministerstwo skarbu i ck. krajowe dyrekcye skarbowe.

2. Tak według brzmienia §. 47. gal ustawy wodnej, jak i według okólnika gal. namiestnictwa z 5. lutego 1900 l. 1561 w każdym wypadku, w którym właściciele gruntów nadbrzeżnych zgłosili pretensyę do gruntu uzyskanego przez regulacyę rzeki, należy w drodze wodno-prawnego dochodzenia po wysłuchaniu stron, przeprowadzić zbadanie pytania: czyli przedsiębiorstwo nie potrzebuje gruntu do lepszego zabezpieczenia i wzmocnienia brzegu.

3. Należy do dochodzeń wodno-prawnych w sprawach odstąpienia gruntów właścicielom gruntów nadbrzeżnych przyzywać niezawisłych od władz politycznych i bezstronnych rzeczoznawców; należy również dopuścić właścicieli gruntów nadbrzeżnych, jako też ich prawnych i technicznych doradców do przeprowadzenia zwróconego przeciwko zdaniu władz technicznych i politycznych, technicznie uzasadnionego przeciwdowodu, i jedynie tylko po wyczerpującem zbadaniu rzeczy przysługuje władzom politycznym prawo wydania prowizorycznogo orzeczenia.

4. W obustronnym interesie skarbu państwa i stron nie należy wydawaniem nieuzasadnionych orzeczeń, zmuszać stron do wchodzenia na drogę sądową; należy jednak przypomnieć władzom, iż ze względu na niewątpliwą według zdania Randy, Prażaka i Peyrera kompetencyę władz sądowych w sprawie odstępowania uzyskanych przez regulacyę gruntów właścicielom gruntów nadbrzeżnych, nie powinny przed sądem ani przy rozpoczęciu, ani w czasie trwania postępowania sądowego zarzutem niedopuszczalności drogi sądowej przeszkadzać właścicielom gruntów nadbrzeżnych prawnej obrony przed sądem.

5. Należy polecić władzom technicznym, ażeby sporządziły wykaz gruntów, uzyskanych wskutek regulacyi tych rzek, albo przestrzeni rzek, na których roboty już ukończono, i aby w osobnym wykazie władze uwidoczniły te wskutek regulacyj już ukończonych uzyskane grunta, których przedsiębiorstwo do lepszego zabezpieczenia i wzmocnienia brzegu nie potrzebuje.

6. Także i przy tych regulacyach rzek, przy których roboty są w ciągu, należy corocznie uwidocznić w wykazie wszystkie dojrzałe załądowania, a obok nich zarówno te grunta, na których zawieszono roboty prowadzone w celu załądowania, jak i te, na których fundusz regulacyjny z przysługujących mu na podstawie §. 47. praw nigdy nie korzystał; ewidencyę tych poszczególnych kategoryi gruntów należy ciągle utrzymywać. Także i podczas regulacyi rzek może skarb państwa odstąpić właścicielom gruntów nadbrzeżnych te uzyskane wskutek regulacyi, albo zakupione grunta, których w celu lepszego zabezpieczenia i wzmocnienia brzegu nie potrzebuje.

II) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w celu przyspieszania odgraniczać pomiędzy łożyskiem rzeki a jej brzegami i pomiędzy własnością publiczną a prywatną na rzekach już uregulowanych w tych wypadkach, w których odgraniczenia z powodu zaniedbania władz, albo z powodu braku odnośnych organów dotychczas nie przeprowadzono, jak również i w tych poszczególnych wypadkach, w których przed r. 1904 zabierano grunta bez dochodzenia wodno-prawnego i orzeczenia władz politycznych, — wstawił do preliminarza budżetu na r. 1910 ze względu na naglącą naturę sprawy w drodze kredytu dodatkowego osobną pozycyę na odnośne wydatki przeznaczoną, albowiem ryczałt na ogólne wydatki starostów żadną miarą na ich pokrycie wystarczyć nie może.

III) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najprędzej przeprowadził znaczne powiększenie technicznych i prawniczych sił przy c. k. Namiestnictwie, starostwach i poszczególnych przedsiębiorstwach budowy i odnośne wydatki, o ile dotyczą rzek państwowych, wstawić do preliminarza budżetu na r. 1911.

IV) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez polepszenie materyalnego bytu urzędników technicznych i przez wstawienie osobnej pozycyi budżetowej przeznaczonej na stypendya dla uzdolnionych słuchaczów akademii technicznych, z kontraktowo zabezpieczonym warunkiem, że się poświęcą służbie państwowej — postarał się w duchu wielokrotnych rezolucyj galicyjskiego sejmu o umożliwienie w przyszłości wydatniejszego zwiększenia sił technicznych, które zarówno na interesa publiczne, jak i nawet z czysto fiskalnego punktu widzenia jest naglące potrzebnem.

V) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w duchu §. 20. rozporządzenia wykonawczego do gal. ustawy o regulacyi rzek z 18. września 1901 Dz. u. kraj. nr. 103 ustanowił specyalnych komisarzy dla spraw wodnych, przyspieszył wydanie instrukcyi dla tych komisarzy, ustanowił szczególne posady hydrotechników, jako fachowych doradców władz politycznych, a odnośne wydatki, o ile dotyczą rzek państwowych a nie podlegają na podstawie ustawy z 18. września 1901 o regulacyi rzek, wstawił do preliminarza budżetu na r. 1911.

VI) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ze względu na okoliczność, że w kraju tak wielkim, jakim jest Galicya, odpowiadające celowi załatwienie spraw za pośrednictwem wysyłanych przez Namiestnictwo, stale we Lwowie urzędujących sił urzędowych, jest niepodobieństwem, albowiem wobec wielkości kraju i różnorodności rozwoju i jego warunków, urzędnik dokładnej znajomości tak miejscowych jak i rolniczych stosunków w całym kraju mieć nie może,—postarał się się o przydzielenie przeznaczonych do załatwienia spraw wodnych technicznych i prawniczych sił do c. k. starostw w Galicyi.

VII) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby polecił odnośnym siłom, przed rozpoczęciem urzędowania zapoznać się z rolniczymi stosunkami w ogóle, a z miejscowemi stosunkami dotyczącego starostwa w szczególności.

Wnioskodawca:
Kozłowski.

Starowieyski, Wrześniowski, Jędrzejowicz, Stapiński, Czarkowski-Golejewski, St. Mycielski, Garapich, T. Cieński, J. Szeptycki, Schnell, Sobolewski, Marszałkowicz, J. Brunicki, Krzysztofowicz, Vivien, Skarbek, Gorayski, Stadnicki, Milewski, Paygert, Laskowski, Halban, Moysa,

LW. 3.897/1910. We Lwowie, dnia 18. stycznia 1910.

Aleg 637

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia nowych i przebudowanych domów w m. Białej od dodatków gminnych do państwowego podatku domowo-czynszowego i do 5% podatku od dochodu z budynków uwolnionych czasowo od podatku domowego.

Wysoki Sejmie!

Od dłuższego czasu odczuwać się daje w m. Białej dotkliwie brak dostatecznej ilości pomieszkań, spowodowany głównie wzmagającym się napływem ludności robotniczej. Wskutek tego wiele domów jest wprost przepełnionych, co wpływa ujemnie na stosunki zdrowotne w gminie, zwłaszcza, iż przeważna część domów nie odpowiada wcale obecnym wymogom sanitarnym. Doszło do tego, że wiele mieszkańców przenosi się do sąsiedniego miasta Bielska, przez co miejscowy przemysł traci konsumentów.

Ponieważ poprawa stosunków mieszkaniowych nastąpić może jedynie przez ożywienie ruchu budowlanego, przeto celem ożywienia tego ruchu, t. j. zachęcenia właścicieli realności już to do stawiania nowych, już to do przebudowania istniejących starych budynków, postanowiła gmina podjąć starania o uzyskanie dla takich domów uwolnienia na pewien przeciąg czasu od dodatków gminnych.

Uwolnienie takie jednak nastąpićby mogło jedynie w drodze ustawy krajowej a to ze względu na postanowienie §. 84 ust. gm. z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24., według którego dodatki gminne mają być rozkładane na wszystkie w gminie przypisane podatki bezpośrednie. Nie ma zaś przepisu ustawowego, któryby uprawniał Reprezentacyę gminną do wyjątkowego odstąpienia od tej zasady.

Według uchwalonego pierwotnie przez Radę miejską projektu, uwolnienie to tyczyć się miało budynków, które zostaną zbudowane lub przebudowane w czasie od 1. kwietnia 1909 do końca kwietnia 1914, zaś okres czasu, przez który te budynki miały być wolne od dodatków gminnych, oznaczono co do nowych domów na lat 12, zaś co do nowo przebudowanych domów mieszkalnych na lat 18, licząc od dnia udzielenia konsensu na zamieszkanie.

Nadto zastrzeżono, że Radzie miejskiej przysługuje ostateczna decyzya co do uwzględnienia lub nieuwzględnienia odnośnej prośby.

Projekt ten jednak zwrócił Wydział krajowy rozporządzeniem z 26. października 1908 l. 109.634 Magistratowi z uwagą, iż niezbędnym warunkiem do osiągnięcia zamierzonego przez gminę celu jest, by przystępujący do budowy miał tę pewność, że w razie wykonania budowy odpowiadającej wymogom projektowanej ustawy uzyska uwolnienie od dodatków gminnych. Taką zaś rękojmię będzie miał tylko wtedy, jeśli w ustawie będzie zawarte imperatywne postanowienie, że

nowo zbudowane i przebudowane domy mieszkalne, odpowiadające wymogom ustawy, uwalnia się od dodatków gminnych, i że Reprezentacya miejska względnie w dalszym toku instancyi wyższe władze autonomiczne mają jedynie stwierdzić, czy w danym wypadku zachodzą warunki rzeczonego uwolnienia.

Rada miejska, stosując się do powyższych wskazówek, uchwałą z 11. grudnia 1908 zmieniła odpowiednio ów projekt, wskutek czego Wydział krajowy pismem z 15. kwietnia 1909 l. 27.312 odniósł się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o objawienie w tej sprawie opinii c. k. Rządu.

Pismem z 6. września 1909 l. 15.411 zakomunikowało c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 31. sierpnia 1909 l. 27.540, w którym podniesiono, iż ze względu na okoliczność, że podstawą poboru dodatków gminnych jest pobór odnośnych podatków, należy analogicznie do podobnej ustawy krajowej dla m. Buczacza z 13. marca 1909 dz. u. kr. Nr. 26 wprowadzić do projektu wyraźne postanowienie, że uwolnienie od dodatków gminnych przyznaje się tylko takim nowym i przebudowanym domom, którym z mocy ustawy państw. z 25. marca 1880 dz. p. p. Nr. 39 przysługuje także uwolnienie od podatków państwowych i że uwolnienie to od dodatków gminnych tak nowych jak i przebudowanych domów przyznaje się na taki sam okres czasu, na jaki tym budynkom będzie przysługiwało uwolnienie od podatku państwowego.

Wskutek powyższego reskryptu intymowanego gminie tut. rozporządzeniem z 14. września 1909 l. 100.007 Rada miejska uchwałą z 30. września 1909 przyjęła w całości zarys projektu ułożonego przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych. Ustawa ta została w gminie należycie ogłoszoną i przeciw niej nie wniesiono żadnego protestu, zaś Rada powiatowa na posiedzeniu z 16. grudnia 1909 sprawę tę przychylnie zaopiniowała.

Wobec tego Wydział krajowy, uznając potrzebę czasowego uwolnienia nowych i przebudowanych domów mieszkalnych w Białej od dodatków gminnych, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

załączony ·/. projekt ustawy.

·/.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o czasowem uwolnieniu nowych i przebudowanych domów w m. Białej od dodatków gminnych do państwowego podatku domowo-czynszowego i do 5% podatku od dochodu z budynków uwolnionych czasowo od podatku domowego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Nowe i przebudowane domy w mieście Białej, którym na mocy §. 1. lit. *a)* lub *b)* ustawy państwowej z 25. marca 1880 dz. p. p. Nr. 39, przysługuje czasowe uwolnienie od podatku domowego, — uwalnia się na taki sam okres czasu, na jaki te domy uzyskają uwolnienie od państwowego podatku domowego, także od dodatków gminnych do państwowego podatku domowo-czynszowego i do 5% podatku od dochodu z budynków uwolnionych czasowo od podatku domowego, — a to pod następującymi warunkami.

Art. II.

Uwolnienie przysługaje jedynie domom mieszkalnym; za takie uważa się domy, które są przeznaczone przeważnie na zamieszkanie.

Budowa, względnie przebudowa, musi być w czasie od 1. kwietnia 1910 do końca marca 1915 rozpoczętą i zupełnie wykonaną.

Art. III.

To uwolnienie nie tyczy się opłat gminnych czynszowych, wodociągowych, drogowych, kościelnych i t. p. innych opłat.

Art. IV.

Podanie o uwolnienie ma być wniesione do Magistratu w nieprzekraczalnym terminie dni 45 od dnia doręczenia orzeczenia, przyznającego uwolnienie od podatku państwowego.

W razie wniesienia podania w powyższym terminie, uwolnienie od dodatków gminnych rozciąga się na cały czas trwania uwolnienia od państwowego podatku domowego w myśl ustawy z 25. marca 1880, dz. p. p. Nr. 39, wrazie zaś wniesienia podania w czasie późniejszym, uwolnienie od dodatków gminnych rozpoczyna się dopiero od następnego miesiąca po wniesieniu podania.

Art. V.

Ta ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Ls. 4.488/09.

Aleg 638

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby linie obecnie upaństwowionej kolei Północnej cesarza Ferdynanda, znajdujące się w obrębie granic Galicyi włączył do okręgu urzędowania Dyrekcyi c. k. kolei państwowych w Krakowie.

Lwów, 2. października 1909.

Wnioskodawca:
***Teofil Merunowicz**, w. r.*

Leo, Doliński, Battaglia, Adam, Schätzel, Rayski, Tertil, Rittel, Sala, Federowicz, Bednarski, Jabłoński, Kleski, Pawleski, Landau, Maiss, Maryewski, Sare.

Ls. 5302/10.

We Lwowie, dnia 11. stycznia 1910.

Aleg 539

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Mleczarstwo, do niedawna tak zaniedbana gałąź produkcyi rolniczej, zaczyna się dzięki intenzywniejszej akcyi Wydziału krajowego powoli rozwijać, wskazanem byłoby przeto ten początkujący rozwój jak najusilniej poprzeć, zwłaszcza w kierunku udzielania wydatnej pomocy finansowej w formie subwencyi lub pożyczek bezprocentowych coraz to liczniej powstającym włościańskim spółkom mleczarskim

Wobec tego że fundusze krajowe nie są w stanie ani w części zadość uczynić słusznym żądaniom tych spółek, przeto należy wymagać, aby c. k. Rząd udzielił na ten cel Wydziałowi krajowemu subwencyi rocznej w wysokości 100.000 kor. (sto tysięcy koron) z funduszu rządowego przeznaczonego na popieranie hodowli i zbytu bydła.

Podpisani wnoszą zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby z funduszu rządowego przeznaczonego na popieranie hodowli i zbytu bydła, udzielał Wydziałowi krajowemu 100 000 koron rocznie na popieranie mleczarstwa, w szczególności na udzielanie włościańskim spółkom mleczarskim subwencyi, względnie bezprocentowych pożyczek.

Wnioskodawca:
Skarbek.

Kozłowski, Sala, Schätzel, Maiss, Michałowski, Marszałkowicz, Leo, Maryewski, Rayski, Wrześniowski, Tertil, Adam, T. Cieński, Merunowicz, Jabłoński, Głąbiński.

Ls. 5303/10.

We Lwowie, dnia 11. stycznia 1910.

Aleg 640

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

W licznych gminach chów bydła i nierogacizny nie może się należycie rozwijać z powodu zupełnego braku lub zbyt małego obszaru pastwiska gminnego.

Wobec częstych parcelacyi obszarów dworskich nadarza się nierzadko gminom sposobność zakupienia stosownych gruntów pod pastwisko lub dokupienia dla powiększenia jego obszaru. Niestety najczęściej brak funduszów, trudności i koszta zaciągnięcia pożyczki, uniemożliwiają wprost zakupno lub dokupno pastwisk.

Należy zatem stworzyć fundusz krajowy, którego odsetki byłyby przeznaczone na częściowe pokrycie amortyzacyi zaciąganych przez gminy wiejskie pożyczek celem zakupna pastwisk, w ten sposób, że do pokrycia amortyzacyi pożyczek w 44-ch półrocznych ratach, będzie się przyczyniać fundusz zapomogowy w wysokości 4% od zaciągniętych przez gminy pożyczek a interesowane gminy w wysokości 3% i amortyzowałyby kapitał pożyczki w 22-ch latach.

Potrzebnego na cel ten kapitału dostarczyć powinien c. k. Rząd, udzielając Wydziałowi krajowemu subwencyi rocznej w wysokości 550.000 koron z funduszu rządowego przeznaczonego na popieranie hodowli i zbytu bydła. Coroczne subwencye rządowe umieszczałby Wydział krajowy w procentowych papierach wartościowych a odsetki używałby na częściową amortyzacyę zaciągniętych przez gminy pożyczek w wysokości równej rocznej subwencyi.

Podpisani zatem wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby z funduszu rządowego przeznaczonego na popieranie chowu i zbytu bydła, udzielał Wydziałowi krajowemu rocznie 550.000

koron na utworzenie stałego funduszu, którego odsetki będą przeznaczone na częściowe pokrycie amortyzacyi pożyczek zaciąganych przez gminy na zakupno i dokupno pastwisk gminnych.

Wnioskodawca:
Skarbek.

Sala, Rayski, Tertil, Głąbiński, Marszałkowicz, Adam, Wrześniowski, Schätzel, Jabłoński, Maiss, Kozłowski, Michałowski, Maryewski, T. Cieński, Leo, Merunowicz.

LW. 1.636/1910. We Lwowie, dnia 14. stycznia 1910.

Akc 641

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowego c. k. Sądu powiatowego w Zakopanem.

Wysoki Sejmie!

Gmina Zakopane wniosła w marcu 1907 petycyę do Wysokiego Sejmu o utworzenie nowego c. k. Sądu powiatowego w tejże gminie, motywując ją nadzwyczajnym rozwojem tej miejscowości klimatycznej, której ludność przenosząca wraz z kuracyuszami obecnie już cyfrę 20.000 narażoną jest na niedogodności załatwiania spraw sądowych w odległym o 24 klm. Nowym Targu.

Petycyę powyższą Wydział krajowy przesłał Wydziałowi powiatowemu w Nowym Targu do zbadania i zaopiniowania. Rada powiatowa nowotarska na posiedzeniu z 23 maja 1908 oświadczyła się wprawdzie jednomyślnie za potrzebą utworzenia Sądu powiatowego na Podhalu, większość jednak zaproponowała Poronin na siedzibę przyszłego sądu.

C. k. Prezydyum Sądu krajowego wyższego w Krakowie odezwą z 29. grudnia 1909 Praes. 18.692 na podstawie zebranego i uzupełnionego materyału oświadczyło się za Zakopanem. Mianowicie toż Prezydyum motywuje swą decyzyę, jak następuje:

Uchwałą z dnia 22. lutego 1896 L. 1.206 przedłożoną c. k. Ministerstwu sprawiedliwości z okazyi zmian terytoryalnych projektowanych z powodu zaprowadzenia nowej procedury cywilnej, oświadczył się Sąd krajowy wyższy — zgodnie zresztą z jednomyślną podówczas opinią wszystkich miarodajnych czynników — między innemi za utworzeniem w południowej części sądowego powiatu nowotarskiego nowego sądu powiatowego z siedzibą urzędową w Poroninie, obejmującego dziewięć gmin: 1) Biały Dunajec, 2) Bukowinę, 3) Brzegi, 4) Gliczarów, 5) Kościelisko, 6) Murzasichle, 7) Poronin, 8) Zakopane i 9) Zubsuche.

Reskryptem z dnia 11. listopada 1896 L. 23.135 oznajmiło jednak Ministerstwo, że utworzenie tego sądu powiatowego (i innych) nie jest zamierzone.

Gmina Zakopane wniosła do Sejmu krajowego w roku 1907 petycyę o utworzenie nowego Sądu powiatowego dla powyższych 9 gmin z siedzibą w Zakopanem a nie w Poroninie.

Z dołączonego do petycyi oraz z zebranego na skutek niej przez Wydział krajowy materyału udzielonego pismem z 1. kwietnia 1909 LW. 29.500 tutejszemu Prezydyum pod 1/16 wynika, że prócz Zakopanego i Kościeliska tudzież obszaru dworskiego Zakopane reszta gmin i obszar dworski Poronin oświadczyły się za siedzibą przyszłego sądu w Poroninie jako miejscu środkowem dla tych 9 gmin.

Rada powiatowa w Nowym Targu na posiedzeniu z dnia 21. grudnia 1906 pod przewodnictwem wiceprezesa p. Aleksandra Lgockiego w komplecie 15 członków odbytem, oświadczyła się na korzyść Zakopanego z pozostawieniem jednak

Białego Dunajca (pośrednio zatem i Gliczarowa) przy Sądzie powiatowym w Nowym Targu. Atoli uchwałą z 23. maja 1908, powziętą pod przewodnictwem prezesa p Witolda Uznańskiego, współwłaściciela dóbr Poronin, Rada powiatowa zmieniła większością głosów (nie podano, jaką i w jakim komplecie) poprzednią swą uchwałę i oświadczyła się za Poroninem jako siedzibą nowego Sądu.

Wskutek pisma Wydziału krajowego pod 1/. powołanego o objawienie zdania na petycyę gminy Zakopane zażądało tutejsze Prezydum opinii Sądu powiatowego w Nowym Targu, Sądu obwodowego i tegoż Prezydyum w Nowym Sączu.

Sąd powiatowy w sprawozdaniu z dnia 19. września 1909 pr. $\frac{418}{3/9}$ jak 2/11 oświadczył się za utworzeniem nowego Sądu powiatowego w Zakopanem obejmującego siedm tylko gmin: 1) Bukowinę, 2) Brzegi, 3) Kościelisko 4) Murzasichle, 5) Poronin, 6) Zakopane i 7) Zubsuche z wyłączeniem tedy Gliczarowa i Białego Dunajca jako ciążących więcej do Nowego Targu. Albowiem:

Utworzenie nowego Sądu powiatowego w Zakopanem ulżyłoby Sądowi powiatowemu w Nowym Targu, którego obszar obejmujący 68.000 ha 6a 21 m² o ludności 42.483 mieszkańców (wedle spisu z roku 1900) jest za wielki a systemizowane siły za szczupłe. Nowy Sąd powiatowy miałby ludności 12.191 głów.

Dla siedmiu gmin w mowie będących odbywają się w Zakopanem stale roki sądowe dwa razy na miesiąc.

Agenda sądowa tych 7 gmin wynosi 26% ogólnej agendy Sądu powiatowego nowotarskiego; agenda samego Zakopanego 20%.

Zakopane ma 5.624 stałej ludności; stanowi centrum geograficzne i kulturalne otaczających go 7 gmin; ma urządzenia wielkomiejskie, instytucye oświatowe (gimnazyum prywatne), wybór mieszkań, w ogóle wszelkie warunki dalszego rozwoju.

Gmina Zakopane zobowiązała się oddać Skarbowi Państwa bezpłatnie odpowiedni plac pod budowę gmachu sądowego.

Natomiast Poronin liczący 1.195 mieszkańców nie nadaje się na siedzibę nowego sądu, choćby tenże obejmował wszystkie dziewięć gmin, bo: gmina Poronin daje tylko 5% ogólnej agendy sądu nowotarskiego; nie ma odpowiednich mieszkań dla urzędników; nie posiada żadnych urządzeń miejskich; a mimo to czynsze i ceny artykułów do życia są te same co w Zakopanem, które zresztą zaliczone zostało do III. klasy dodatku aktywalnego.

Fakt przeniesienia w swoim czasie (1890) sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny nie ma związku z potrzebą utworzenia nowego sądu w Zakopanem; Zakopane i Krynica są w pełni rozwoju — Muszyna i Poronin w zastoju.

Na cele przyszłego Sądu w Poroninie uchwaliła Rada gminna roczną subwencyę 500 K przez 5 lat.

Sąd obwodowy w Nowym Sączu uchwałą z dnia 1. grudnia 1909 Nr. I. $\frac{11/9}{1}$ i Prezydyum tegoż Sądu w sprawozdaniu z 1. grudnia 1909 pr. $\frac{3.115}{3/9}$ jak 3/6 oświadczyli się za utworzeniem nowego Sądu powiatowego w Zakopanem także dla 7 tylko okolicznych gmin z przyczyn w sprawozdaniu Sądu powiatowego naprowadzonych. Nadto nadmieniono: Obszar nowego Sądu powiatowego miałby 28.726 ha. 78 a 27 m². Ludność stała Zakopanego według poświadczenia c. k. Starostwa w Nowym Targu wynosi obecnie 7.000 głów, stanowi zatem więcej niż połowę całej ludności przyszłego okręgu sądowego; oprócz tego w Zakopanem przebywa co roku czasowo 12.000 gości i 4—5.000 kupców, rzemieślników, robotników i służby.

Zwiększona ludność, rozwój stosunków społecznych, ekonomicznych i praw-

nych wywołują konieczność zwiększonej działalności Sądu, której instytucya roków sądowych w zupełności zadość uczynić nie może.

Zakopane posiada pięć zarejestrowanych Towarzystw gospodarczych i zarobkowych, ulice, chodniki, wodociągi, elektrownię, aptekę, kilku lekarzy, szkołę wydziałową i inne fachowe zakłady naukowe. Odległość gmin w rachubę wchodzących jest większą od Nowego Targu niż od Zakopanego, a złe środki komunikacyjne gmin najdalszych jak Bukowina, Brzegi, Kościelisko, zwłaszcza w porze niekorzystnej, powoduje dla ludności wielką stratę czasu i pieniędzy.

Poronin nie jest miejscem środkowem dla 7 gmin, chociaż niektóre z nich bliżej mają do Poronina niż do Zakopanego. Poronin jest jednak zwykłą tylko wioską górską, a cały ruch ekonomiczny Podhala koncentruje się w Zakopanem.

Także c. k. Starostwo w Nowym Targu oświadczyło się za Zakopanem jako siedzibą nowego Sądu.

Oświadczenie gmin: Brzegi, Bukowina, Murzasichle, Poronin i Zubsuche, że nie życzą sobie należeć do nowego Sądu w Zakopanem, a gdyby jego siedzibą nie został Poronin, to wolą należeć do Nowego Targu, nie jest decydującem, bo samo Zakopane z Kościeliskiem pod względem liczby ludności i agendy sądowej ma stanowczą nad niemi przewagę.

Celem zbadania połączeń komunikacyjnych i odległości 7 gmin w stosunku do Nowego Targu, Poronina i Zakopanego, zażądało tutejsze Prezydyum urzędowych wyjaśnień i wykazów, które c. k. Starostwo w Nowym Targu pismem z dnia 22. grudnia 1909 L. 36.375 jak 4/4 udzieliło.

Oceniając powyższy stan rzeczy, c. k. Sąd krajowy wyższy zgodnie z opinią niższych władz sądowych oświadcza się za utworzeniem w południowej części sądowego powiatu nowotarskiego dla siedmiu gmin nowego Sądu powiatowego z siedzibą urzędową w Zakopanem.

Dzisiejszy Sąd powiatowy w Nowym Targu jest co do obszaru największym w zachodniej Galicyi, obejmuje on 687 km^2 powierzchni, podczas gdy przeciętna miara w tej części kraju wynosi 335·7 km^2, a w całem państwie 323·3 km.

Przez podzielenie sądu powiatowego w Nowym Targu na dwa, powstałby nowy Sąd powiatowy o powierzchni 294·4 km^2 z ludnością 12.191 głów, a pozostałoby przy Nowym Targu 392·6 km^2 obszaru i 30.292 ludności. Nowy Sąd co do ludności wynosiłby 29%, a co do obszaru 43%, średnio zatem 37·4%, co do agendy zaś 26% dotychczasowego Sądu powiatowego nowotarskiego.

Z tych dat wynika, że nowy Sąd miałby odrazu zupełnie wystarczające zajęcie, podsycane zresztą dalszym rozwojem Zakopanego. Potrzeba nowego Sądu ze stanowiska interesów ludności jest więc zupełnie wykazaną.

Wprawdzie Zakopane nie jest środkiem geograficznym gmin, w rachubę wchodzących, (oprócz Kościeliska), jest niem bowiem raczej Poronin, w którym schodzą się gminne drogi komunikacyjne owych gmin, łącząc się tutaj z drogą krajową nowotarsko-zakopańską.

Ale okoliczność ta nie jest jedynie miarodajną w kwestyi siedziby nowego Sądu, skoro Poroninowi brak zresztą wszystkich innych warunków na siedzibę Sądu, które za to Zakopane w całej pełni posiada, jak to już władze niższe dowodnie wykazały.

Zakopane jest centrum ekonomicznem i kulturalnem, emporium dla Tatrzańskiego Podhala przyciągające do siebie całą okoliczną ludność z bliska i z dalsza.

Zresztą linia kolejowa Nowy Targ-Zakopane ze stacyą w Poroninie niekorzyść z większej odległości redukuje do minimum.

Poronin żyje w istocie życiem Zakopanego; w pierwszym przebywają le-

tnicy, którzy albo w Zakopanem w pełnym sezonie pomieszczenia nie znaleźli, albo też, którym więcej godadza skromne otoczenie i większy spokój. Bez sąsiedztwa Zakopanego Poronin niczem by się nie różnił od gażdej innej odleglejszej wsi podtatrzańskiej.

Podczas tedy gdy w Zakopanem warunki kulturalne i ekonomiczne dla przyjęcia Sądu są już gotowe, Poronin spodziewa się z utworzeniem Sądu warunki te dopiero zyskać.

Fakt przeniesienia wskutek rozp. Min. spraw. z 20. listopada 1889 L. 18.499 z dniem 1. stycznia 1890 Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny nie przemawia za pozycyą Poronina. Analogia w tym razie nie dopisuje.

Bo pomijając, że Muszyna jako miasteczko bardzo dawnej daty obdarzone przywilejami za czasów Rzeczypospolitej, posiadało zawsze znaczenie kresowej miejscowości, czego o Poroninie powiedzieć się nie da, to Muszyna już w r. 1855 była przeznaczona na siedzibę mięszanego urzędu powiatowego wedle rozp. min. z dn. 24. kwietnia 1854 N. 111 dz. p. p. Kiedy zaś wskutek rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z 29. stycznia 1878 L. 128 w przedmocie zmian terytoryalnych Sądów w Galicyi, najdalej na północ położone gminy b. powiatu Krynickiego w liczbie 17 wcielone zostały do Grybowa i przez to południowe gminy tego powiatu, rozłożone półkolem nad granicą węgierską, Popradem i torem kolei Tarnów-Leluchów, dla których Muszyna była emporium i stacyą kolejową, uzyskały liczebną przewagę nad północną częścią, i gdy Muszyna zdecydowała się na znaczne materyalne ofiary, których Krynica wręcz odmawiała, a które w interesie godnego pomieszczenia Sądu znośnej egzystencyi urzędników były konieczne, usiłowania pierwszej uwieńczył skutek pomyślny zwłaszcza także, że w Krynicy naówczas poza sezonem kąpielowym wszelki ruch zamierał.

Tym sposobem uzasadnioną jest w zupełności potrzeba utworzenia w południowej części dzisiejszego powiatu sądowego nowotarskiego w szczególności dla gmin: 1. Bukowina, 2. Brzegi, 3. Kościelisko, 4. Murzasichle, 5. Poronin, 6. Zakopane i 7. Zubsuche nowego Sądu z siedzibą urzędową w Zakopanem.

Biały Dunajec i Gliczarów położone w połowie drogi między Nowym Targiem a Zakopanem należy pozostawić w dotychczasowym ich okręgu nowotarskim zgodnie zresztą z ich życzeniem.

Gdy miarodajna w tej sprawie władza uznała żądanie gminy za uzasadnione, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi tę sprawę z wnioskiem przychylnym ze swej strony dla petycyonującej gminy i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności ludności wskazanem jest utworzenie nowego sądu powiatowego na Podhalu z siedzibą w Zakopanem, którego okręg obejmowałby gminy Bukowina, Brzegi, Kościelisko, Murzasichle, Poronin, Zakopane i Zubsuche.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Jan Kiweluk *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ls. 5.630/10.

We Lwowie, dnia 21 stycznia 1910.

Aleg 642

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Obowiązująca od 1. stycznia 1908 ustawa drogowa z 10. grudnia 1907 nr. 155 Dz. u. kr. spowodowała gwałtowny wzrost powiatowych dodatków do podatków na cele drogowe — a pomimo to nie dostarcza ona dostatecznych środków na koszta utrzymania dróg powiatowych i gminnych.

Najwięcej cierpią na tem drogi gminne lokalnego znaczenia, tj. drogi gminne II. klasy, gdy fundusze, jakimi rozporządzają Wydziały powiatowe, obracane być muszą przedewszystkiem na budowę i utrzymanie dróg, ważniejszych dla ogólnej komunikacyi — a więc dróg powiatowych, dróg gminnych I. klasy, i publicznych dojazdów kolejowych.

Dróg gminnych II. klasy jest jednak w kraju około 40.000 klm. a ich zaniedbanie dolega najszerszym masom ludności, t. j. ludności tych gmin, które mają tylko drogi II. klasy. W każdym powiecie stanowią takie gminy ogromną większość w porównaniu z ilością gmin, przez które przechodzą drogi wyższej kategoryi.

W interesie przeto tej większości gmin wiejskich i małomiejskich, które mają tylko drogi gminne lokalnego znaczenia — obecnie bardzo zaniedbywane, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę sprawę zaniedbania dróg gminnych II. klasy pod wpływem nowej ustawy drogowej z 10. grudnia 1907, i po zasięgnięciu opinii Wydziałów powiatowych, ażeby wydał odpowiednie zarządzenia zaradcze, albo też, ażeby przedłożył Sejmowi wnioski do odpowiedniego uzupełnienia ustawy drogowej.

Wnioskodawca:

Teofil Merunowicz.

Bandrowski, Wincenty Kraiński, Stanisław Mycielski, Skrzyński, Władysław Czaykowski, Antoni Theodorowicz, Kędzior, Jedynak, Maryewski, Skarbek, Stadnicki, Sala, Federowicz, Pawlewski, Battaglia, Jabłoński, Tertil, Żardecki, Maiss, Michałowski, Bednarski.

Ls. 5145/09.

We Lwowie, dnia 13. października 1909.

Aleg 643

Wniosek

posła Bojki i tow. w sprawie przyjęcia do zapłaty z funduszów krajowych opłat na ubezpieczenie od wypadków robotników pracujących we włościańskich przedsiębiorstwach rolnych po myśli ustawy z dnia 28. grudnia 1887 L. 1. dz u. p. z roku 1888, ustawy rozszerzającej z dnia 20. lipca 1894 L. 168. dz. u. p i ustawy uzupełniającej z dnia 8. lutego 1909 L. 29. dz. u. p., polecenia Wydziałowi krajowemu, by porozumiał się z Zakładem ubezpieczenia robotników od wypadków dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie, względem ustalenia rocznej ryczałtowej kwoty tych opłat i upoważnienia Wydziału krajowego do zawarcia z Zakładem ubezpieczenia odnośnej umowy.

Wysoki Sejmie!

Ustawa państwowa z dnia 28. grudnia 1887 L. 1. dz. u. p. z r. 1888 wprowadza przymusowe ubezpieczenie od wypadków robotników pracujących w przedsiębiorstwach przemysłowych, rolnych i leśnych, w których używa się motorów poruszanych siłą żywiołową lub zwierzęcą. Do takich przedsiębiorstw podlegających ubezpieczeniu robotników, zaliczone są też gospodarstwa używajace młocarni lub sieczkarni pędzonych kieratem.

Wedle §. 21. powyższej ustawy obowiązany jest przedsiębiorca takiego zakładu a zatem też każdy posiadacz młocarni i sieczkarni nie poruszanej siłą ludzką przedłożyć Zakładowi ubezpieczeń corocznie taryfową opłatę za ubezpieczenie zatrudnionych przy tem przedsiębiorstwie robotników z dołączeniem obliczenia wysokości opłat za okres ubiegły.

Za nieuczynienie zadość temu obowiązkowi w czasie właściwym, który po myśli rozporządzenia ministeryalnego z dnia 14. czerwca 1889 L. 98. dz. u. p. wynosi 14 dni, zagraża powołana na wstępie ustawa w § 52. grzywną do 200 K, ewentualnie karą aresztu do 20 dni.

Nie da się zaprzeczyć, że ustawa ta jest w zasadzie nader słuszną, gdyż daje robotnikowi w razie nieszczęśliwego wypadku przy pracy odpowiednie odszkodowanie a niewygórowane opłaty, które przy przeciętnem gospodarstwie włościańskiem wynoszą zaledwie kilkadziesiąt halerzy rocznie, nie obciążyłyby zbytnio obowiązanych do ich ponoszenia.

Korzyści jednak powyższej ustawy zmniejszają się do minimum wobec uciążliwości, jakie włościanom przynieść muszą coroczne przedkładania obliczeń wysokości tych opłat. Wobec przeważającego procentu analfabetów w naszym kraju, włościanie przeważnie zaniedbywać będą obowiązków względem przedkładania corocznie odnośnych formularzy i obliczeń, i ściągną na siebie dotkliwe grzywny i kary aresztu, albo też będą zmuszeni odbywać wędrówki do pokątnych pisarzy i doradców, i opłacać się im, wskutek czego nieznaczna zresztą opłata wzrośnie niestosunkowo i przemieni się w dotkliwy ciężar.

Uwzględniając też te uciążliwości i trudności przy corocznem przedkładaniu obliczeń opłat, ustawa z dnia 8. lutego 1909 L. 29. dz. u. p. uzupełniająca powołaną na wstępie ustawę, dopuszcza wedle §. 2. ugodzenie się z Zakładem bezpieczenia na płacenie rocznych kwot ryczałtowych

Ponieważ opłaty te są minimalne, a w naszym kraju ilość włościan mających młocarnie lub sieczkarnie nieporuszanych siłą ludzką nie jest zbyt wielka, byłoby nader wskazanem, aby kraj ugodził się z Zakładem ubezpieczenia względem ustanowienia ryczałtowej rocznej opłaty za ubezpieczenie robotników pracujących przy drobnych włościańskich przedsiębiorstwach rolnych i opłatę tę mogącą wynosić rocznie około 4.000 koron przyjął do zapłaty z funduszów krajowych.

W Austryi dolnej, Karyntyi i Morawach, gdzie z powodu niestosunkowo większej ilości młocarń i sieczkarni ryczałtowa opłata z jednej strony jest znacznie wyższą a z drugiej strony opłata roczna mniej obciąża włościan stojących na wyższym stopniu kultury, uchwalił już Sejm opłatę tę pokrywać z funduszów krajowych.

Z wyłuszczonych powodów jest to w naszym kraju tembardziej wskazane. Budżet krajowy nie będzie kwotą kilku tysięcy koron rocznie przeciążony, a korzyści stąd dla włościan i robotników będą znaczne i pozwolą im w całej pełni korzystać z dobrodziejstw powołanej na wstępie ustawy o ubezpieczeniu od wypadku.

Wobec tego stawiamy

Wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

że opłaty na ubezpieczenie od wypadków robotników pracujących we włościańskich przedsiębiorstwach rolnych po myśli ustawy z dnia 28. grudnia 1887. L. 1. dz. u. p. z r. 1888, ustawy rozszerzającej z dnia 20. lipca 1894. L. 168. dz. u. p. i ustawy uzupełniającej z dnia 8. lutego 1909. L. 29. dz. u. p. mają być corocznie pokrywane z funduszów krajowych i w następstwie tego polecić Wydziałowi krajowemu, by porozumiał się z Zakładem ubezpieczenia robotników od wypadków dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie, względem ustalenia rocznej ryczałtowej kwoty tych opłat tudzież upoważnić Wydział krajowy do zawarcia z Zakładem ubezpieczenia odnośnej umowy.

Wnioskodawca:
Bojko.

Skołyszewski, Jedynak, Stefczyk, Kędzior, Długosz, Styła, Żardecki, Lewakowski, Bis, Witos, Ptak, Krężel, Jampolski, Stapiński, Myjak.

Ls. 5534/10.

Aleg 644

We Lwowie, dnia 17. stycznia 1910.

Wniosek

posła Starzyńskiego i tow. w przedmiocie ewentualnego zaliczenia miasta Bełza do rzędu tych miast, dla których obowiązuje ustawa z 13 marca 1889 Dz. ust. kraj. i rozp. Nr. 24.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że ludność miasta Bełza od czasu wydania ustawy z 3 lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51, której miasto to dotąd podlega, znacznie wzrosła, a wskutek tego i zwiększyła się możność tego miasta do utrzymywania organów gminnych, przepisanych ustawą z 13 marca 1889 Dr. u. kr. Nr. 24,

zważywszy, że miastu Bełzowi potrzebną jest do przeprowadzenia jego przebudowy i assanacyi możność rozporządzania tymi organami i tymi środkami, którymi rozporządzać i z których korzystać mogą jedynie miasta podlegające ustawie z 13 marca 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 24.,

niżej podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał wszechstronnie stosunki miasta Bełza w tym kierunku, czy nie należałoby poddać tego miasta pod ustawę z 13 marca 1889, Dz. ust. rozp. kraj. Nr. 24 i ażeby na najbliższej sesyi sejmowej zdał sprawę, względnie przedstawił dotyczący projekt ustawy.

Wnioskodawca:
Starzyński.

Laskowski, Stadnicki, Męciński, Jędrzejowicz, Wł. Czaykowski, Milewski, Urbański, Starowieyski, Skrzyński, Gorayski, St. H. Badeni, Winc. Kraiński, Skarbek, Halban, Sapieha, Raciborski, Schnell, T. Cieński, Abrahamowicz.

Ls. 5490/10.

We Lwowie, dnia 15. stycznia 1910.

Wniosek.

posła Szweda w sprawie rekonstrukcyi drogi gminnej I. klasy od Radziechów przez gminy Cięcinę, Milówkę, Rayczę Ujsoł (powiat Żywiec) do granicy węgierskiej prowadzącej.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że droga gminna I. klasy od Radziechów przez gminy Cięcicinę, Milówkę, Rajczę, Ujsoły do granicy węgierskiej prowadząca, jest od dawna w złym stanie, a w niektórych miejscowościach przez góry i lasy nawet nie do przebycia;

zważywszy, że na zażalenie węgierskiego Ministerstwa wydelegowana w roku 1905 komisya c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, uznała konieczność rekonstrukcyi tej drogi i obliczyła koszta budowy na 890.000 koron;

zważywszy, że Wydział krajowy przyjął na kraj połowę kosztów w kwocie 445.000 koron, a skarb państwa 240.000 koron, a reszta 205.000 K przypaść ma na powiat żywiecki — dalej

zważywszy, że powiat żywiecki nie ma ani jednej krajowej drogi, a utrzymuje 400 kilometrów dróg gminnych i 430 większych mostów drewnianych i opłaca wielkie dodatki powiatowe 50% przechodzące;

zważywszy nakoniec, że jakto Wydział powiatowy w Żywcu w przyłączonej ⁄. petycyi podnosi — powiat żywiecki należy do najuboższych powiatów całego kraju, a ludność ostatniemi laty licznemi powodziami i elementarnemi wypadkami została bardzo dotknięta i nie jest w stanie wszystkich ciężarów ponieść, tem więcej, że na budowę nowej drogi Lachowice-Jeleśnia płaci połowę przypadających kosztów;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na rekonstrukcyę drogi gminnej I. klasy przez gminy Cięcina, Milówka, Raycza, Ujsoł do granicy węgierskiej podwyższa się subwencyę krajową z 50 na 60 procentów.

Wnioskodawca:
Szwed.

Makuch, A. Staruch, Winniczuk, Stupiński, Krężel, Bis, Cieluch, Kurowiec, Żardecki, Jampolski, Skołyszewski, Myjak, Stefczyk, Styła, Witos.

Alegat do l. s. 5490/10.

Wydział Rady powiatowej w Żywcu.

Żywiec, dnia 4. grudnia 1909.

Do Wysokiego Sejmu królestwa Galicyi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem

we Lwowie.

Reskryptem z dnia 29 października 1909 L. 109.638, zawiadomił nas Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo robót publicznych przyznało na rekonstrukcyę drogi gminnej I klasy Juraszów-Cięcina-Rajcza-Ujsoły-granica Węgierska subwencyę ze skarbu państwowego w wysokości 30% rzeczywistych kosztów, najwyżej jednak w kwocie 240.000 koron.

Równocześnie wezwał nas Wydział krajowy o spowodowanie uchwały Rady powiatowej zabezpieczającej pokrycie reszty rzeczywistych kosztów rekonstrukcyi tej drogi nie pokrytych subwencyą krajową i państwową. Sprawa pokrycia kosztów rekonstrukcyi tej drogi obliczonych na ogólną kwotę 890.000 koron przedstawiałaby się następująco:

1) przyznana subwencya krajowa w wysokości 50% wyniosłaby kwotę 445.000 koron,

2) subwencya rządowa zaś w wysokości 26·97% kwotę 240.000 koron.

Zatem reszta w kwocie 205.000 koron przypaść ma do pokrycia z funduszów powiatowych, czyli, gdy powiat już dawniej na ten cel deklarował 90.000 koron, przeto dalsza ofiara powiatu w stosunku do kosztorysowej kwoty wynosić ma 115.000 koron.

Na tak wysoką kwotę jednak Rada zdobyć się nie może.

Powiat bowiem żywiecki całkiem słusznie może się zaliczać do najbiedniejszych powiatów w Galicyi. Liczne powodzie i klęski elementarne, tak dotkliwie rok rocznie odczuwać się dają, że najmniejsze podwyższenie dodatków do podatków, staje się dla miejscowej ludności bardzo wielkim ciężarem.

Na samą poprawę dróg gminnych i mostów (dróg gminnych jest w powiecie przeszło 400 kilometrów a oprócz tego około 430 większych mostów drewnianych) musi Rada powiatowa nakładać bardzo wielkie dodatki do podatków, bo przekraczające nieraz i 50% jak n. p. na rok 1910, aż do wysokości 51%.

Jasnem więc jest, że większym ciężarom powiat tutejszy podołaćby nie mógł.

Z tych powodów Rada powiatowa Żywiecka udaje się do Wysokiego Sejmu z prośbą, by subwencyę z funduszów krajowych na rekonstrukcyę drogi gminej I klasy Juraszów-Cięcina-Rajcza-Ujsoły-granica Węgierska podwyższono z 50% kosztów budowy na 60%.

Nadmieniamy, że Rada powiatowa uznając ważność tak żywotnej i piekącej sprawy, jaką jest niezbędna rekonstrukcya tej drogi, pomimo najgorszego finansowego stanu powiatu, uchwaliła na posiedzeniu dnia 26 listopada 1909 przyjąć na siebie obowiązek pokrycia reszty rzeczywistych kosztów rekonstrukcyi tej drogi według kosztorysu t. j. oprócz deklarowanych już poprzednio 90.000 koron jeszcze w kwocie 26.000 koron.

Dodajemy, że Wydziałowi powiatowemu bardzo wiele zależy na pomyślnem załatwieniu sprawy — gdyż koniecznem jest rozpocząć rekonstrukcyę tej drogi już z wiosną 1910 roku, albowiem stan tej drogi jest bardzo zły a nawet wprost rozpaczliwy.

Ls. 5533/10.

We Lwowie, dnia 17. stycznia 1910.

Aleg 616

Wniosek

posła Starzyńskiego i tow. w przedmiocie powiększenia etatu personalu technicznego w Namiestnictwie, tudzież pomnożenia liczby referentów znających język polski w ministerstwie robót publicznych.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że siły techniczne, jakiemi rozporządza departament budowlany Namiestnictwa galicyjskiego, są pod względem ilości zupełnie niedostateczne;

zważywszy, że przezto opóźnia się niepomiernie wypracowywanie planów wszystkich, nawet najnaglejszych budowli rządowych, tudzież wykonanie tych budowli;

zważywszy, że jednym z głównych powodów tego braku sił, jest niedostateczne wyposażenie posad urzędników technicznych Namiestnictwa, wskutek czego wszystkie należycie kwalifikowane siły techniczne nie znajdują dla siebie dość dobrych widoków w służbie rządowej, znajdują natomiast daleko lepsze widoki w służbie przedsiębiorstw przemysłowych lub w wolnem wykonywaniu zawodu inżynierskiego;

zważywszy, że i w ministerstwie robót publicznych jest bezwarunkowo zbyt mała ilość sił technicznych, fachowo uzdolnionych, a zarazem władających całkowicie językiem polskim, w którem redagowane są akta i opracowywane plany budowlane nadchodzące do ministerstwa z naszego kraju;

zważywszy, że obecnie, wobec braku sił technicznych przy Namiestnictwie nie można nawet zasilić tego braku w ministerstwie powołaniem dalszych sił technicznych z Namiestnictwa;

niżej podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby pomnożył etat służby technicznej w Namiestnictwie galicyjskiem odpowiednio do rzeczywistej potrzeby i ażeby przez

odpowiednie lepsze wyposażenie posad urzędników technicznych starał się skutecznie zachęcić sfery technickie do poświęcania się służbie rządowej; — tudzież ażeby jak najprędzej pomnożył znacznie w ministerstwie robót publicznych liczbę personalu technicznego i referentów technicznych, władających w zupełności językiem polskim jako językiem urzędowym naszego kraju i zdolnych do załatwiania tamże aktów i planów w tymże języku przedkładanych i opracowywanych".

Wnioskodawca:
Starzyński.

Laskowski, Urbański, Starowieyski, Skrzyński, Milewski, Gorayski, St. H. Badeni, Abrahamowicz, Skarbek, Halban, Sapieha, Winc. Kraiński, Raciborski, Schnell, T. Cieński.

Ls. 5425/910.

We Lwowie, dnia 13. stycznia 1910.

Aleg 647

Wniosek

w sprawie zmiany wydanego pod dniem 14. kwietnia 1908 l. IX. 990/24 rozporządzenia c. k. Namiestnictwa w duchu ustawy krajowej z dnia 15. czerwca 1904 Nr. 93 dz. u. k.

Wysoki Sejmie!

W §. 1. ustawy z dnia 15. czerwca 1904 Nr. 93 dz. u. kraj. ustanowiono obowiązek zgłaszania wyrębu drzewa w tych obszarach leśnych, których grunt składa się przeważnie z wapienia, łupków, skał łatwo wietrzejących lub które leżą na głównych stokach, oraz że takie przestrzenie leśne oznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

W myśl tej ustawy mają być każdy zupełny wyrąb i każde przerębywanie, wskutek którego na przeznaczonej do cięcia przestrzeni, conajmniej 25 arów, pozostać ma mniej, aniżeli połowa potrzebnych do zupełnego zwartego drzewostanu drzew głównego rodzaju... zgłoszony namniej na 45 dni przed zamierzonem cięciem, a władza polityczna albo odmówi zupełnie pozwolenia na wyrąb, albo zezwoli z pewnemi ograniczeniami, chociażby nawet plan gospodarczy był dla danego rewiru swego czasu przez samą władzę zbadany i zatwierdzony.

Jakkolwiek ustawa powyższa jest tak uciążliwa, należy się z wymogami takowej pogodzić, gdyż posiada niewątpliwą wartość ogólno ekonomiczną.

Ustawa powyższa została wprowadzona w życie rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 14. kwietnia 1908 l. IX 990/24 ogłoszonem w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z dnia 25. kwietnia 1908, które treść powołanej ustawy znacznie rozszerza, co jednak nie było wcale intencyą tejże ustawy.

Rozporządzenie c. k. Namiestnictwa poddaje bowiem kontroli i ograniczeniu ustawowemu nie tylko wyjątkowe grunta leśne, posiadające określone w ustawie właściwości, lecz obejmuje całe okręgi sądowe, a nawet polityczne w kraju, które albo w całości, albo w znacznej części powyższych warunków nie posiadają.

Tym sposobem została tendencya ustawy zupełnie zapoznaną, gdyż zamiast poddać szczególniejszej kontroli tylko te przestrzenie leśne, które tego ze

względu na swoje niebezpieczne dla kultury właściwości wymagały, poddano zupełnemu ograniczeniu całą gospodarkę leśną nawet na przestrzeniach nie posiadających ujemnych w ustawie przewidzianych właściwości, a nawet na przestrzeniach jak najracyonalniej zagospodarowanych.

Ponieważ rozporządzenie powyższe nie odpowiada duchowi ustawy z dnia 15. czerwca 1904 Nr. 93. u. kr. a nadto niewłaściwie ogranicza gospodarkę leśną również na przestrzeniach leśnych, w ustawie powyżej nieprzewidzianych, przeto podpisani wnoszą:

Raczy Wysoki Sejm uchwalić:

Wzywa się c. k. Namiestnictwo, aby wydane pod dniem 14. kwietnia 1908 l. IX. 990/24 ogłoszone w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z dnia 25. kwietnia 1908 rozporządzenie zmotyfikowało w duchu ustawy krajowej z dnia 15. czerwca 1904 l. 93 Dz. u. kr. ograniczając postanowienie w ustawie tej przewidziane wyłącznie tylko do przestrzeni posiadających właściwości tamże określone.

Wnioskodawca:
Schätzel.

Sobolewski, Sala, Federowicz, Bednarski, Maiss, Landau, Merunowicz, Skarkek, Kleski, Doliński, Tertil, Jabłoński, Rayski, Pawlewski.

Ls. 4071/09.

Aleg 648

Wniosek

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie kreowania c. k. Sądu powiatowego w Perehińsku powiatu polit. Dolina.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o utworzenie c. k. Sądu powiatowego w Perehińsku powiatu polit. Dolina w jaknajkrótszym czasie.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:
***Hanczakowski** w. r.*

Iracz, Senyk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Makuch, A. Staruch, Lewicki, Kołpaczkiewicz, Krysowaty, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Skwarko.

Ls. 4073/09.

Aleg 649

Wniosek

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Łomnej pow. Turka.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o utworzenie c. k. Sądu powiatowego w Łomnej pow. Turka w jak najkrótszym czasie.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:
Hanczakowski *w. r.*

Tracz, Senyk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Makuch, A. Staruch, Lewicki, Kołpaczkiewicz, Krysowaty, Korol, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Skwarko.

L. s. 5075/09.

We Lwowie, dnia 13. października 1909.

Aleg 650

Wniosek

posła Makucha i tow. w sprawie wezwania c. k. Rządu co do zbadania stosunków w ludowem szkolnictwie we wschodniej Galicyi.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby rozpatrzył:

1) postępowanie szkolnych władz z Radami szkolnemi miejscowemi szczególnie co do niezatwierdzenia tychże;

2) postępowanie inspektorów szkolnych okręgowych w Drohobyczu, Bohorodczanach, Stryju, Zborowie z ludowymi nauczycielami i oddanem sobie ludowem szkolnictwem;

3) postępowanie Rady szkolnej krajowej w sprawie niezatwierdzenia uchwał rad gminnych z wprowadzeniem ruskiej wykładowej mowy w szkołach;

4) postępowanie szkolnych władz w sprawie budowy ludowych szkół kosztem funduszu szkolnego krajowego;

5) postępowanie szkolnych władz w sprawie kreowania czteroklasowych szkół po wsiach;

6) postępowanie szkolnych władz w sprawie kreowania szkół dla mniejszości we wschodniej Galicyi, wydał odpowiednie zarządzenia w kierunku sanacyi tych i zdał o tem sprawę na najbliższej sesyi.

Wnioskodawca
Makuch.

Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Korol, Krysowaty, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Kiweluk, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Kurowiec, Sodomora, Oleśnicki, Skwarko.

Ls. 5061/1909. We Lwowie, dnia 11. października 1909.

Aleg 651

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj nauczycieli i nauczycielek, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie emerytury, pensyi wdowiej, dodatków pięcioletnich i t. p.

Wysoki Sejmie!

Z powodów w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 3. września 1909, LW. 92050/1909 wymienionych Komisya budżetowa wnosi:

I.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Stanisławowi Firlicińskiemu (p. 5.) nauczycielowi tymczasowemu w Krakowie, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 360 K rocznie, na wypadek uwolnienia ze służby, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.

2. Józefowi Krallowi (p. 6.) nauczycielowi pomocniczemu w Kropiwnie, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 500 K rocznie, na wypadek uwolnienia ze służby, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.

3. Leopoldowi Barzyckiemu (p. 10.) byłemu nauczycielowi, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 500 K rocznie, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.

4. Herzowi Ehrlichowi (p. 13.) byłemu nauczycielowi religii mojżeszowej w szkołach ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 500 K rocznie, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.

5. Anieli Schrottmannównej (p. 26.) emerytowanej nauczycielce, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury siedm lat służby z lat służby przed przerwą i podwyższa emeryturę z 500 na 605 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1910 r.

6. Natalii Szemańskiej (p. 28.) emerytowanej nauczycielce, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury dwa lata służby i podwyższa odpowiednio emeryturę, począwszy od 1. stycznia 1910 r.

7. Maryi Hołejkowej (p. 30.) wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 400 K rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci w kwocie po 80 K rocznie dla każdego dziecka, aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od dnia 1. stycznia 1910 r.

8. Filomenie Prokopowiczównej (p. 31.) emerytowanej nauczycielce, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z 250 na 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1910 r.

9. Maryi Ksawerze dw. im. Kummer de Kummersberg (p. 32.) sierocie po nauczycielce, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie w kwocie 240 K rocznie, aż do ukończenia 24. roku życia, lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1910 r.

10. Leontynie Odlewanej (p. 33.) wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1910 r.

II.

Jednorazowy zasiłek przyznaje Sejm w drodze łaski:

a) Andrzejowi Nowakowi byłemu nauczycielowi (p. 14.) w kwocie stu (100) K;

b) Waleryi Gabryelskiej wdowie po nauczycielu (p. 27.) w kwocie stu (100) K, na pokrycie kosztów pogrzebu jej męża;

c) Małgorzacie Rączkowej wdowie po nauczycielu (p. 41.) w kwocie stu pięćdziesięciu (150) K.

Sumę tych zasiłków, stanowiących kwotę trzysta pięćdziesiąt (350) K wstawia Sejm do Rubr IV. poz. 16 c) wydatków preliminarza budżetu funduszu szkolnego krajowego na rok 1910.

III.

Nad petycyami:

Jerzego Derszki (p. 1.), Karola Fuczka (p. 2.), Józefa Wiązowskiego (p. 4.), Jana Soczyńskiego (p. 7.), Józefa Zielińskiego (p. 8.), Natana Szypera (p. 9.), Leopolda Gerstmana (p. 11.), Józefa Mieleckiego (p. 12.), Józefa Żakiego (p. 15.), Jakóba Bilikowskiego (p. 16.), Marka Singera (p. 17.), Aleksandra Mielniewicza (p. 18.), Jana Tytora (p. 19.), Piotra Świątkiewicza (p. 20.), Grzegorza Cara (p. 21.), Marceli Kawskiej (p. 22.), Antoniny Androchowiczównej (p. 23.), Anieli Androchowiczównej (poz. 24.), Amalii Reisowej (p. 25.), Anieli Połomskiej (p. 29), Melanii Dąbrowskiej (p. 34.), Maryi Bernowskiej (p 35.), Balbiny Dąbrowskiej (p. 36.), Pauliny Sławskiej (p. 37), Seweryny Mirkowskiej (p. 38.), Maryi Staroniakowej (p. 39.), Zofii Pomastkowej (p. 40.), Heleny Buglowej (p. 42.), Olgi Dubównej (p. 43), Emilii Mełechowej (p. 44.), Bronisławy Skibowej (p. 45.), Bronisławy Belowskiej (p. 46.) — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Przewodniczący:
Pinińśki.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Ls. 5749/10.

We Lwowie, dnia 25. stycznia 1910.

Akt. Reg. 652

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do budowy gmachu dwupiętrowego dla krajowych stacyj doświadczalnych — keramicznej i naftowej, tudzież dla krajowego zakładu geologicznego przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie na gruncie przez nią na ten cel bezpłatnie dostarczonym.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia kosztów budowy z własnych zapasów funduszu krajowego albo też w drodze pożyczki, do umorzenia i oprocentowania annuitetami, które mają być wstawiane w budżety krajowe, aż do zupełnej spłaty wypożyczonej sumy.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem umowy względem odstąpienia prawa własności tego gmachu państwu, w zamian za pokrycie połowy kosztów budowy ze skarbu państwa i za zapewnienie stałego w nim pomieszczenia dla krajowych stacyj doświadczalnych — keramicznej i naftowej, jakoteż krajowego zakładu geologicznego.

Wnioskodawca:
Pawlewski.

Ciuchciński, Tertil, Gorayski, Skołyszewski, Hanczakowski, Raciborski, Sala, Federowicz, Zamoyski, Adam, Maiss, Komorowski, Żardecki, Leo, Schatzel, Maryewski, Merunowicz, Rutowski, Bandrowski, Rittel, Urbański, Battaglia, Witos.

Ls. 2.669/1909. We Lwowie, dnia 13. października 1909.

Aleg 653

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w przedmiocie petycyi nauczycieli i nauczycielek o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie o podwyższenie wymierzonej emerytury.

Wysoki Sejmie!

Podobnie jak w poprzednich kadencyach sejmowych, tak samo i w bieżącej wpłynęło do Wysokiego Sejmu całe mnóstwo petycyi ze strony nauczycieli. Treścią wszystkich tych petycyi są żądania petentów, by Wysoki Sejm wbrew obowiązującej ustawie o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 73 względnie wbrew noweli z dnia 25. maja 1907 Nr. 19 Dz. u. i r. kr. policzył im wyjątkowo w drodze łaski dodatkowo lata służby do emerytury lub przyznał względnie podwyższył wymierzoną emeryturę.

Między wniesionemi petycyami znajduje się cały szereg takich petycyi, których treść jest identyczną z treścią petycyi już poprzednio przez Wysoki Sejm nieuwzględnionych.

Co do petycyi dotyczących policzenia lat służby zauważa komisya, że wielu petentów a jeszcze więcej petentek zostając w czynnej służbie i mając przed sobą nieraz jeszcze cały szereg lat służby, proszą o wyjątkowe policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, mimo, że petycye takie byłyby aktualne w chwili, gdy petenci przejdą już na emeryturę.

Z uwagi jednak, że wielu z petentów, czy to z powodu nadwątlonego zdrowia, czy też z powodu stosunków rodzinnych przeniosłoby się w stały stan spoczynku, gdyby mieli pewność, że wątpliwe, zakwestyonowane lata służby zostaną im wliczone do emerytury, jakoteż z uwagi, że petycye takie, gdyby nie zostały merytorycznie załatwione, rok rocznie by się powstarzały — wnosi Komisya szkolna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye do L. 2.669, 2.696, 2,705, 2.756, 2.783, 2.855, 2,928, 2.959, 3.111, 3.345, 3.360, 3.374, 3.376, 3.378, 3.412, 3.420, 3.492, 3.548, 3.549, 3.619, 3.641, 3.652, 3.719, 3.720, 3.821, 3.986, 3.906, 3.907, 3.908, 3.911, 3.913, 3.914, 3.917, 3.918, 3.919, 3.941, 3.980, 3.984, 3.985, 4.020, 4.177, 4.179, 4.180, 4.183, 4.211, 4.212, 4.213, 4.223, 4.269, 4.270, 4.278, 4.358, 4.359, 4.394, 4.415, 4.429, 4.430, 4.431, 4.432, 4.433, 4.546, 4.548, 4.550, 4.599, 4.650, 4.651, 4.695, 4.717, 4.722, 4.755, 4.756, 4.778, 4.779, jako-

też petycye 2.698, 2.480, 3.144, 3.403, 3.713, 3.714, 3.910, 3.643, 3.618, 3.596, 3.712, 4.268, 1.147, 3.822. 4.189, 4.347, 4.348, 4.350, 4.352, 4.355, 4.547, 4.600, 4.696, 4.718, 4.477.

L. 2.669 Ernestyna Kotlarczukowa o policzenie lat służby.
„ 2.696 Teofil Piszlewicz „ „ „ „
„ 2.705 Jan Posacki „ „ „ „
„ 2.756 Teofil Mucha „ „ „ „
„ 2.783 Sabina Wolańska „ „ „ „
„ 2.855 Eugenia Szulmanówna „ „ „ „
„ 2.928 Emilia Witkowicka „ „ „ „
„ 2.959 Michał Sałach „ „ „ „
„ 3.111 Łukasz Czabak „ „ „ „
„ 3.345 Bolesława Bieńkowska „ „ „ „
„ 3.360 Stefania Ziółkowska „ „ „ „
„ 3.374 Aleksander Fedorowicz „ „ „ „
„ 3.376 Marya Lewicka „ „ „ „
„ 3.378 Józef Krzyżanowski „ „ „ „
„ 3.412 Jan Gustaw Różycki „ „ „ „
„ 3.420 Marcin Posochowski „ „ „ „
„ 3.492 Emil Wiszomirski „ „ „ „
„ 3.548 Bazyli Szulik „ „ „ „
„ 3.549 Szymon Naływajko „ „ „ „
„ 3.619 Wawrzyniec Władyka „ „ „ „
„ 3.641 Julian Zacharjasiewicz „ „ „ „
„ 3.652 Marya Ogonowska „ „ „ „
„ 3.719 Karolina Włodkowa „ „ „ „
„ 3.720 Michalina Mikłasiewiczówna „ „ „ „
„ 4.821 Konstancya Warocka „ „ „ „
„ 3.986 Zofia Mściwujewska „ „ „ „
„ 3.906 ks. Dominik Zarytkiewicz „ „ „ „
„ 3.907 Marcin Gocko „ „ „ „
„ 3.908 Henryk Lercl „ „ „ „
„ 3.911 Marya Foksowa „ „ „ „
„ 3.913 Marya Romańska „ „ „ „
„ 3.914 Marya Bielczykowa „ „ „ „
„ 3.917 ks. Jan Filar „ „ „ „
„ 3.918 Elżbieta Kasyanowa „ „ „ „
„ 3.919 Dymitr Biłokur „ „ „ „
„ 3.941 Józef Jaworski „ „ „ „
„ 3.980 Bartłomiej Kolbiarz „ „ „ „
„ 3.984 Bazyli Czajkowski „ „ „ „
„ 3.985 Hilary Nabak „ „ „ „
„ 4.020 Anna Grodzka „ „ „ „
„ 4.177 Michał Szyłkiewicz „ „ „ „
„ 4.179 Józefa Angier „ „ „ „
„ 4.180 Franciszek Bobiński „ „ „ „
. 4.183 Anna Wityńska „ „ „ „
„ 4.211 Jan Planecki „ „ „ „
„ 4.212 Marya Ferusowa „ „ „ „
„ 4.213 Stanisław Kochaj „ „ „ „
„ 4.223 Zofia Toepperówna „ „ „ „

L. 4.269 Mieczysław Naganowski o policzenie lat służby.
„ 4.270 Mieczysława Hallowa „ „ „ „
„ 4.278 Zofia Szydoczyńska „ „ „ „
„ 4.358 Klemens Szlenkiewicz „ „ „ „
„ 4.359 Nikodem Krzyżanowski „ „ „ „
„ 4.394 Adolf Lewandowski „ „ „ „
„ 4.415 Marya Niżankowska „ „ „ „
„ 4.429 Edward Starzecki „ „ „ „
„ 4.430 Ferdynand Kłapa „ „ „ „
„ 4.431 Edward Hoszard „ „ „ „
„ 4.432 Józef Sobolski „ „ „ „
„ 4.433 Daniela Pezdańska „ „ „ „
„ 4.546 Teofil Bamborowicz „ „ „ „
„ 4.548 Józefa Giergielowa „ „ „ „
„ 4.550 Franciszek Kołodziejczyk „ „ „ „
„ 4.599 Jan Dobrowolski „ „ „ „
„ 4.650 Katarzyna Aptekarska „ „ „ „
„ 4.651 Józef Krzyżanowski „ „ „ „
„ 4.695 Franciszek Furmanik „ „ „ „
„ 4.717 Antonina Sikorska „ „ „ „
„ 4.722 Jan Dolinka „ „ „ „
„ 4.755 Eleonora Swidzińska „ „ „ „
„ 4.756 Zacharyasz Kajetanowicz „ „ „ „
„ 4.778 Marya Konowalcowa „ „ „ „
„ 4.779 Franciszka Krajewska „ „ „ „

„ 3.713 Antoni Ślusarczyk o podwyższenie emerytury,
„ 3.714 Jędrzej Nowak o wyznaczenie pensyi w drodze łaski,
„ 3.910 Michał Kozicki o podwyższenie emerytury,
„ 2.480 Teofila Górska o zaopatrzenie,
„ 2.698 Anna Daciowa o podwyższenie emerytury,
„ 3.144 Petronela Mukaczyńska „ „
— Mikołaj Finik „ „
„ 3.403 Antoni Reif „ „
„ 3.643 Apolinary Godlewski „ „
„ 3.618 Zofia Rąbowa „ „
„ 3.596, 3.712 i 4.268 Emeryci o podwyższenie płac emerytalnych.
„ 1.147 Wojciech Matysiak o podwyższenie emerytury,
„ 3.822 Antonina Czupkowa o podwyższenie pensyi wdowiej
„ 4.189 Memoryał o podwyższenie zaopatrzenia emerytów
„ 4.347 Antoni Stawiarski o podwyższenie emerytury
„ 4.348 Jan Frączkiewicz „ „ „
„ 4.350 Andrzej Jachimowski o podwyższenie emerytury
„ 4.352 Wilhelm Drozdowski o kwartał pozgonny
„ 4.355 Marya Tatarowa o wyznaczenie emerytury
„ 4.547 Domicela Zaleska o podwyższenie pensyi wdowiej
„ 4.600 Jan Kich o wyznaczenie emerytury
„ 4.696 Romana Kratzerowa o wyznaczenie pensyi wdowiej
„ 4.718 Sylwester Jurkowski o dożywotne wsparcie
„ 4.777 Magdalena Willimkowa o zaopatrzenie

odstępuje się Wydziałowi krajowemu z wezwaniem:

a) aby petycye, które w poprzednich latach nie uzyskały poparcia ze strony c. k. Rady szk. krajowej, względnie sejmowej Komisyi szkolnej i przez Sejm nie zostały uwzględnione, zwrócił bezpośrednio petentom,

b) resztę zaś petycyi, aby rozpatrzył w porozumieniu z Radą szkolną krajową i przedłożył na następną sesyę sprawozdanie wraz ze swymi wnioskami.

Przewodniczący:
Bandrowski.

Sprawozdawca:
Michałowski.

Ls. 5.089/09. We Lwowie, dnia 13. października 1909.

Akt. 654

Sprawozdanie

sejmowej Komisyi agrarnej odnośnie do sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 31. sierpnia 1909 LW. 85.840/09 w przedmiocie operacyj agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 31. sierpnia 1909 L. 85.840 w przedmiocie operacyj agrarnych wykazuje postęp czynności agrarnych po koniec roku 1908 na podstawie odezwy c. k. krajowej Komisyi agrarnej z dnia 8. marca 1909 L. 28/A.O. i przedłożonego tą odezwą sprawozdania rocznego c. k. miejscowego Komisarza i inspektora agrarnego.

Chcąc dać dokładny obraz czynności biura agrarnego i postępu prac w poszczególnych operacyach agrarnych, należy uzupełnić powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego przedstawieniem prac wykonanych w ciągu roku bieżącego a to na podstawie zasięgniętych w krótkiej drodze wiarygodnych informacyi.

Postęp prac w poszczególnych operacyach przedstawia się przeto, jak następuje:

1. Komasacya Chiszewice, powiat Rudki.

Rozpoczęta na tym obszarze czynność w roku 1904, nie została jeszcze do końca roku 1908 ostatecznie ukończoną tak, by można było przystąpić do zamknięcia postępowania. Obok wielkiej liczby uczestników (713) i rozległości obszaru komasacyjnego (1.237 ha) nie mniej obok wielkich utrudnień z powodu zachodzących niezgodności pomiędzy księgą gruntową, katastrem a stanem faktycznym, spowodowały tak znaczne opóźnienie w wykonaniu tej komasacyi liczne rekursy (111) wniesione przeciw planowi komasacyjnemu, z których większa część skierowaną była przeciw oszacowaniu gruntów. Komisya musiała tedy odnośnie do zakwestyonowanych ekwiwalentów, przeprowadzić ponowną bonitacyę, co znowu pociągnęło za sobą wiele czynności, jak wkreślenie do map oryginalnych nowych oddziałów bonitacyjnych, ponowne obliczenie powierzchni i zmian wartości, zestawienie wynikłych stąd nadpłat w osobnych wykazach i uwidocznienie w rejestrach stanu posiadania i w rejestrze wynagrodzeń.

Przeciw orzeczeniom krajowej Komisyi agrarnej, wydanym w załatwieniu rekursów przeciw planowi komasacyjnemu, wniosło znowu 12 uczestników rekursy do Komisyi ministeryalnej.

Rekursy te musiały być przedmiotem badania na miejscu, a zebrany z dochodzenia materyał został w ciągu lata bieżącego przedłożonym c. k. Komisyi ministeryalnej.

Ponadto należy nadmienić, że uczestnicy objęli już w roku 1906 grunta skomasowane w prowizoryczne posiadanie, skutkiem czego ogół nie ponosi faktycznie żadnych strat, z powodu zwłoki w ostatecznem zakończeniu postępowania.

Z wspólnych urządzeń wykonano w Chiszewicach 19.147 m. b. rowów przydrożnych, 60 m. b. ścieków i 1.360 m. b. rowu osuszającego. Nadto założono szereg betonowych przepustów, 3 mostki drewniane, doprowadzono do porządku nowo wytyczone drogi komunikacyjne i polowe i okopano je rowami.

2. Komasacya w Lublińcu nowym, powiat Cieszanów

o powierzchni 1.829 ha a 1.080 uczestników

wedle sprawozdania Wydziału krajowego nie postąpiła wiele naprzód. W roku 1907 zakończono czynność wyłożeniem planu bonitacyjnego, a jakkolwiek rekursów przeciw bonitacyi nie wniesiono, jednak zgłoszono wiele zmian w stanie posiadania, co zajęło Komisyi miejscowej wiele czasu, gdyż zgłoszone zmiany musiały być przeprowadzone w rejestrze stanu posiadania. To było powodem, że nie można było przystąpić do ostatecznego wykończenia planu komasacyjnego i do prowizorycznego oddania w posiadanie ekwiwalentów.

Według zapowiedzi sprawozdania, miało się to stać w ciągu roku 1909.

I faktycznie został plan podziału w ciągu wiosny tego roku wykończony, a następnie w ciągu lata wytyczony na miejscu. Wobec znacznej ilości uczestników niemożliwem było doprowadzenie do prowizorycznego oddania gruntów, a to tembardziej, że kilka zaledwie malkontentów zdołało poruszyć całe zastępy uczestników, którzy pomimo, że objawili gotowość objęcia nowych gruntów w posiadanie, musieli jednak wobec terroru mniejszości ustąpić, a to ze względu, że ustawa jako taka nie przewiduje prowizorycznego oddania gruntów, które nastąpić może jedynie za jednomyślną zgodą wszystkich bez wyjątku uczestników.

Pomimo, że grunta nie zostały prowizorycznie oddane, nie wpływa to ujemnie na dalszy tok postępowania, gdyż plan podziałowy ma być w przyszłym miesiącu w myśl brzmienia ustawy wyłożony do publicznego wglądu, przyczem będzie dana możność wszystkim czującym się być pokrzywdzonymi wniesienia rekursów do Komisyi krajowej.

3. Komasacya w Skniłówku, powiat Lwów

o powierzchni 165 ha i 48 uczestników.

Czynność na tym obszarze, rozpoczętą w roku 1904 można uważać faktycznie za ukończoną, gdyż po zatwierdzeniu planu i ostatecznem oddaniu ekwiwalentów, pozostały do opracowania tylko elaboraty dla sądu w celu sprostowania księgi gruntowej i dla katastru w celu sprostowania operatu katastralnego.

Ogłoszenie zamknięcia postępowania nastąpić miało w lutym 1909 r. Komisya usprawiedliwia, że czynności tej nie mogła dokonać w ciągu roku 1908, jak to w poprzedniem sprawozdaniu zapowiedziała, gdyż nawał innych prac na to nie pozwalał.

Zauważyć należy, iż sprawozdania nie wspominają nic o uporządkowaniu zabagnionego pastwiska gminnego, co nastąpić miało przy zaprojektowaniu wspólnych urządzeń w Skniłowie, do których zabezpieczonym miał być odpływ wody z tego pastwiska. Sprawozdania zaś o wykonanych czynnościach w Skniłowie także nie zawierają o tem żadnej wzmianki.

Uzupełniając sprawozdanie Wydziału krajowego, nadmienia się, że elaborata dla katastru i sądów zostały w ciągu roku bieżącego wygotowane i odnośnym władzom przesłane. Co się tyczy końcowego ustępu powyższego sprawozdania, udzielonem zostało sejmowej Komisyi agrarnej następujące wyjaśnienie:

Sprawa odwodnienia pastwiska gminnego w Skniłówku zależną jest, ze względu na możliwość odprowadzenia wody, od wykonania wspólnych urządzeń w Skniłowie.

Roboty w Skniłowie znajdują się obecnie w toku a projekt wspólnych urządzeń w Skniłowie obejmuje już rów osuszający, który równocześnie będzie służył do odprowadzania wody z pastwiska gminnego w Skniłówku.

4. Komasacya w Skniłowie, powiat Lwów

o powierzchni 982 ha, około 350 uczestników.

W ciągu roku 1908 doprowadzono czynności do tego stadyum, iż wytyczone w pierwszych dniach września ekwiwalenta zostały za zgodą uczestników oddane prowizorycznie w posiadanie dnia 25. września 1908.

Plan komasacyjny miał być w pierwszych dniach marca 1909 wyłożonym do publicznego wglądu.

Wedle zasięgniętych informacyj wyłożono plan komasacyjny w dniu 23. kwietnia r. b., a po zainstruowaniu zarzutów wniesionych w liczbie 31 wydała c. k. krajowa Komisya agrarna swoje orzeczenie w dniu 15. września 1909.

Obecnie pracuje personal techniczny przy wykonaniu wspólnych urządzeń.

5. Komasacya w Podbereżcach, powiat Lwów

o powierzchni 1.083 ha, 450 uczestników.

Z pominięciem innych wcześniejszych prowokacyi i wniosków na przeprowadzenie komasacyi lub podziału, przystąpiła Komisya miejscowa w ubiegłym roku do wstępnych prac polowych w Podbereżcach, które prowokacyę wniosły w roku 1906, zaś orzeczenie na ustanowienie Komisarza miejscowego wydano w sierpniu 1908 r.

Pominięcie wcześniejszych zgłoszeń motywuje Komisya blizkością siedziby urzędowej Komisarza, celem wykonania częstszej kontroli, tudzież sprawdzonym zwyczajem ludności, iż gruntów swoich nie dzielą, lecz spłacają gotówką współspadkobierców.

Wydział krajowy zastanawiając się nad tym krokiem Komisyi, przyszedł jednak do przekonania, że forytowanie miejscowości o dogodnych i łatwiejszych warunkach wykonania, nie powinno być z ujmą interesów dla wcześniej zgłoszonych prowokacyj z tych gmin, które takich warunków nie posiadają.

Roboty techniczne rozpoczęto w jesieni roku 1908; przeprowadzoną została bonitacya gruntów i sprawdzenie faktycznego stanu posiadania. W dalszym ciągu założono rejestra stanu posiadania, zaś przez cały przeciąg lata r. b. przeprowadza się zdjęcia na miejscu.

6. Komasacya Wyszatyce powiat Przemyśl

o powierzchni 1.697 ha. — 660 uczestników.

Zgłoszenie o przeprowadzenie komasacyi wniesione zostało jeszcze w roku 1903, orzeczenie o ustanowieniu komisarza miejscowego wydano 21. stycznia 1904, zaś obwieszczenie terminu rozpoczęcia działalności Komisarza miejscowego ogłoszono dnia 1. lutego 1905. Czynność na miejscu rozpoczęto w jesieni roku ubiegłego od wyznaczenia obszaru komasacyjnego i od założenia sieci tryangulacyjnej.

Rozpoczęcie czynności właściwej nastąpiło więc po upływie pięciu lat od czasu wniesienia prowokacyi, a po upływie lat 4 od ustanowienia Komisarza miejscowego.

Tak długą zwłokę w rozpoczęciu prac technicznych usprawiedliwia sprawozdanie wielkością obszaru komasacyjnego (1.697 ha.), znaczną liczbą uczestników (550), trudnościami terenowemi, wreszcie brakiem wyszkolonego personalu.

Obecnie przeprowadza się na miejscu zdjęcia obszaru i na ukończeniu jest czynność przy bonitacyi gruntów.

7. Ogólny podział wspólnych gruntów w gminie katastralnej Piaski, powiat Lwów.

Wniosek na przeprowadzenie ogólnego podziału i regulacyę gruntów, wspólnie użytkowanych przez 4 gminy administracyjne Piaski, Ostrów, Łany i Szczerzec, przedstawiony z urzędu przez Wydział krajowy w roku 1904, został wprowadzony w wykonanie w roku 1908.

Czynność Komisyi w roku sprawozdawczym ograniczyła się do przeprowadzenia bonitacyi gruntów i założenia rejestru stanu posiadania i rejestru praw udziałowych. Nadto dokonano oszacowania kamieniołomów.

Z powodu wniesionego rekursu do Namiestnictwa przez niechętne podziałowi gminy Łany, Ostrów i Piaski w sprawie zamknięcia kamieniołomów, wstrzymaną musiała być cała czynność aż do załatwienia rekursu.

8. Podział szczegółowy wraz z regulacyą w gminie Chełmiec polski powiat Nowy Sącz.

Na prowokacyę wniesioną w r. 1907 z obszarem dzielenia 123 ha i liczbą uczestników 30 ustanowiono roku następnego komisarza miejscowego i przystąpiono w jesieni tegoż roku do rozpoczęcia robót. Zbadano obszar dzielenia, wytyczono granice zewnętrzne i zestawiono listę bezpośrednich uczestników. Przeciwko tej liście wniesione zostały zarzuty, które po zbadaniu mają być przedmiotem orzeczenia c. k. krajowej Komisyi agrarnej. W ciągu roku bieżącego zostały zbadane rekursa na miejscu, a po wydaniu orzeczenia Komisyi krajowej, podano takowe do wiadomości uczestników.

9. Podział szczegółowy wraz z regulacyą w gminie Świniarsko, powiat Nowy Sącz.

Operacya ta z obszarem 180 ha i liczbą uczestników 33, sprowokowana w r. 1906 — rozpoczęta została równocześnie z czynnością w Chełmcu polskim i doprowadzona do tego stadyum, iż wygotowano szkice przyszłego podziału gruntów.

Przeciwko liście uczestników nie wniesiono żadnych zarzutów.

W ciągu roku bieżącego przeprowadzony został projekt podziału, który też wytyczono na miejscu i odgraniczono nowe ekwiwalenta kamieniami. W kwietniu został plan wyłożony i przez uczestników prowizorycznie przyjęty.

Streszczone powyżej czynności miejscowej Komisyi agrarnej przedstawiają tylko główne momenty z postępu poszczególnych operacyj; szczegółowy opis czynności zawierają dołączone do rocznego sprawozdania c. k. Komisarza miejscowego wykazy tabelaryczne, przedewszystkiem wykazy II. i IV.

Zarejestrować tu jeszcze wypada dla ogólnego poglądu liczbę zgłoszonych dotąd prowokacyi.

Według wykazu II. wpłynęły do końca r. 1908 zgłoszenia z 32 gmin, z których dwa zostały odmownie załatwione. Z pozostałych trzydziestu przypada 12 prowokacyi na przeprowadzenie komasacyi, zaś 18 na wykonanie podziału wspólnych gruntów, bądź ogólnego, bądź szczegółowego, połączonego z regulacyą wspólnych praw użytkowania.

W toku wykonania, jak wyżej przedstawiono, znajdują się: 6 komasacyi i 3 podziały (jeden ogólny i dwa szczegółowe). Wdrożenia postępowania, a względnie rozpoczęcia prac oczekuje tedy 21 operacyi, z tych 6 komasacyjnych i 15 dzia-

łowo regulacyjnych. Sprawozdanie c. k. Komisyi agrarnej przedstawia w wykazie tabelarycznym I. ogółem tylko 19 zaległych operacyi, mianowicie 5 komasacyi i 14 podziałów, zaliczając do wdrożonych już i te, do których przeprowadzenia ustanowiono komisarza miejscowego lub ogłoszono termin o rozpoczęciu działalności komisarza; z uwagi jednak iż przy tych operacyach nie przedsięwzięto żadnej czynności na miejscu, nie można ich uważać za faktycznie wdrożone.

Czy jednak weźmiemy na uwagę liczbę 19 czy 21 zaległych operacyi na 30 zgłoszonych w okresie sześciu lat (1903—1908), w każdym razie przedstawia się rozwój tej akcyi jako zbyt słaby. Gdyby prace w tem samem tempie dalej postępować miały, kraj chyba dopiero po bardzo długim szeregu lat mógłby się doczekać korzyści, jakich się spodziewa z zastosowania i wykonania ustaw agrarnych.

Wydział krajowy już w zeszłorocznem sprawozdaniu zwrócił uwagę Wysokiego Sejmu na tę okoliczność i do poczynionych tam uwag i dzisiaj się odwołuje.

Dodać w końcu należy, iż według odezwy c. k. krajowej Komisyi agrarnej z 18 lipca 1909 L. 100 A. O. c. k. Komisya ministeryalna przyjęła z zadowoleniem do wiadomości roczne sprawozdanie z czynności agrarnych za rok 1908. Tylko co do komasacyi w Lublińcu nowym uznała Komisya ministeryalna postęp prac za powolny i wyraziła oczekiwanie, iż prace w roku bieżącym zostaną tak przeprowadzone, by jeszcze w tym roku można przystąpić do oddania ekwiwalentów.

C. k. krajowa Komisya agrarna przedłożyła Wydziałowi krajowemu do objawienia zdania wnioski c. k. ministeryalnej Komisyi agrarnej na zmianę niektórych postanowień krajowej ustawy komasacyjnej z 9. grudnia 1899 Nr. 18. Dz. u. kr. z r. 1900 i działowo regulacyjnej z 9. grudnia 1899 Nr 19. Dz. u. kr. z r. 1900. Projektowane zmiany odnoszą się w części do zasadniczych kwestyi, mających na celu ułatwienie i rozszerzenie operacyi agrarnych, w części zaś odnoszą się do kwestyi formalnych, mających na celu bądź uproszczenie postępowania, bądź skuteczniejsze wykonanie planu komasacyjnego, względnie działowo regulacyjnego.

Zasadnicze zmiany A. w ustawie komasacyjnej odnoszą się:

a) do rozszerzenia postanowień ustawy o komasacyi gruntów rolnych także na lasy;

b) ułatwienie co do wniesienia prowokacyi komasacyę wymagającej zgody jednej trzeciej właścicieli zamiast dotychczasowej połowy uczestników;

c) przymusowego oddania i objęcia nowych gruntów prowizorycznie w posiadanie przed zatwierdzeniem planu za zgodą połowy uczestników;

d) do uchylenia postanowień co do głosowania nad planem;

zaś B. w ustawie działowo regulacyjnej odnoszą się:

a) do dopuszczalności prowokacyi podziału wspólnych lasów;

b) do rozszerzenia kontroli władz politycznych nad wwspólnościami agrarnemi,

c) do nierozłączności praw udziałowych uczestnika w danej wspólności gospodarczej od posiadającej realności.

d) do dopuszczalności w przyszłości podziałów wspólności tylko na podstawie obowiązującej ustawy działowo regulacyjnej.

Na powyższe zmiany ustawy zgodził się Wydział krajowy z niektóremi zmianami, zastrzegając sobie możność zaproponowania Wysokiemu Sejmowi i innych poprawek, skoro projekt ten zostanie ostatecznie zredagowany do konstytucyjnego załatwienia.

Przedstawiwszy obraz postępu prac komasacyjnych, do których słusznie przywiązywano wielkie nadzieje i w tym celu kraj od kilku lat znaczne ponosi wydatki, nie można oprzeć się wrażeniu, któremu też i Wydział krajowy w swem sprawozdaniu daje wyraz, że postęp tych prac jest zbyt powolnym i nie odpowiada rzeczywistej potrzebie.

Zbyt powolne przeprowadzenie komasacyi musi wpłynąć niekorzystnie na gospodarstwo i uprawę ziemi, wreszcie może zniechęcić ludność do tej tak ważnej dla interesów naszej ludności włościańskiej sprawy.

Mimo tak powolnego postępu robót komasacyjnych wina nie leży bynajmniej po stronie miejscowej Komisyi agrarnej, lecz przedewszystkiem w trudnościach, z jakiemi komasacya gruntów ma do walczenia z powodu wielkiego u nas rozdrobnienia gruntów, niezwykle wielkiej ilości uczestników, a nadto w rażącej niezgodności ksiąg hipotecznych z katastrem gruntowym.

Szybszy postęp prac i rozwój da się dopiero wtedy umożliwić, jeżeli techniczny oddział agrarny będzie odpowiednio w siły fachowe uposażony.

Sprawozdanie z dnia 30. października 1908 L 3.137/908 poleciła komisya dla reform agrarnych, by Wydział krajowy wziął pod rozwagę potrzebę znacznego pomnożenia sił technicznych komisyi agrarnej i na obecnej sesyi sejmowej przedłożył odpowiednie wnioski. Gdy jednak Wydział krajowy w sprawozdaniu z dnia 31. sierpnia 1909 LW. 85.840 powodując się prawdopodobnie względami budżetowymi, obniżył na r. 1910 ogólną dotacyę na koszta komisyi agrarnej o 2.237 K w porównaniu z rokiem bieżącym, widzi się Komisya sejmowa spowodowaną ponownie polecić Wydziałowi krajowemu dokładne zbadanie zapotrzebowania pomnożenia sił technicznych oddziału agrarnego w porozumieniu z krajową Komisyą agrarną celem zabezpieczenia na przyszłość należytego rozwoju tej komisyi, która dopiero wtedy będzie mogła sprostać swojemu zadaniu.

Obecny skład agrarnego personalu technicznego jest następujący:

11 urzędników technicznych a to:

1 inżynier w IX. randze (inspektor agrarny),

2 adjunktów komasacyjnych w X. kl. rangi,

8 asystentów komasacyjnych (XI. r.).

Nadto zatrudnionych jest:

4 pomocników technicznych, z tych 2 nadetatowych i

5 dyetaryuszy.

W częściowem uwzględnieniu przedstawień c. k. krajowej Komisyi agrarnej z 30. czerwca b. r. L. 95/A. O, z 18. lipca 1909 L. 106/A. O. zgodził się Wydział krajowy na zmianę dotyczasowego etatu, polegającego na uchwale Wysokiego Sejmu z 5. marca 1907 w tym kierunku, by od r. 1910 utworzyć:

1. dla inspektora agrarnego posadę w VIII. randze z poborami inżyniera I. klasy (3.600+1.104 K) w miejsce dotychczasowej IX. rangi,

2. trzy posady adjunktów w X. randze (po 2.200+768 K) zamiast dotychczasowych dwóch,

3. ośm posad asystentów komasacyjnych (po 1.600+576 K) w XI. randze czyli utrzymać dotychczasowy stan,

4. cztery posady pomocników technicznych, zamiast dotychczasowych dwóch (po 1 680 K),

5. sześć posad dyetaryuszy — a to dwóch z płacą po 4 K, czterech po 3 K dziennie, zamiast dotychczasowych pięciu posad,

zwijając równocześnie posadę 1 inżyniera IX. rangi (2.800+960 K).

Wydział krajowy motywuje powyższe zwinięcie tej posady tem, że dla braku obecnie kandydata na to stanowisko, nie widział Wydział krajowy potrzeby obciążenia na razie budżetu tą pozycyą wydatku.

Jakkolwiek Komisya sejmowa agrarna uważałaby pozostawienie tej posady za wskazane, to jednak nie stawia w tym mierunku wniosków, zostawiając tę sprawę inicyatywie Wydziału krajowego.

Obok wniosków na faktyczne powiększenie etatu w r. 1910 przedstawiła c. k. krajowa Komisya agrarna propozycyę na usystemizowanie w przyszłości posad w technicznym oddziale agrarnym, których etat miałby obejmować oprócz posad powyżej ad 1), 3) i 4) wyszczególnionych: jedną posadę w randze VII., ośm posad praktykantów technicznych i sześć posad pomocników technicznych (zamiast jak wyżej ad 5) czterech).

Załatwienie tych wniosków postanowił Wydział krajowy odroczyć na później — uważając je obecnie dla braku kandydatów za nieaktualne.

Ze względu na wniesioną w ostatnich dniach petycyę urzędników technicznego oddziału agrarnego o utworzenie dla biura agrarnego odrębnego etatu przy Wydziale krajowym na wzór istniejących 3 oddziałów technicznych (biuro drogowe, kolejowe i melioracyjne) uważa Sejmowa komisya agrarna w uwzględnieniu naprowadzonych w petycyi motywów za wskazane utworzenie dla istniejącego już obecnie personalu w łonie Wydziału krajowego w rubryce II. budżetu oddziału agrarnego, w skład którego wejdą w miarę rozwoju z czasem następujące rangi:

1. VI. ranga Dyrektor
2. VII. ranga starszy inżynier agrarny
3. VIII. ranga inżynier agrarny I. klasy
4. IX. ranga inżynier agrarny II. klasy
5. X. ranga adjunkt agrarny
6. praktykant techniczny.

W ślad zatem musiałaby być odpowiednio zmienioną uchwała sejmowa z dnia 17. listopada 1905 l. 112 301/905, która wstawia w rubryce oddziału melioracyjnego dla rangi IX. tytuł inżyniera komasacyjnego, dla rangi XI. tytuł asystenta komasacyjnego.

Na podstawie powyższego wywodu wnosi sejmowa Komisya agrarna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 31. sierpnia 1909 LW. 85.840 w przedmiocie operacyj agrarnych przyjmuje się do wiadomości.

2. Etat personalu technicznego w oddziale agrarnym składać się ma począwszy od 1. stycznia 1910:

a) z jednego inspektora agrarnego w VIII. randze z płacą 3.600 i dodatkiem aktywalnym 1.104 K.;

b) z trzech adjunktów agrarnych w X. randze z płacą roczną po 2200 K i dodatkiem aktywalnym po 768 K.;

c) z ośmiu asystentów agrarnych w XI. randze z płacą roczną po 1600 K i dodatkiem aktywalnym po 576 K;

d) z czterech pomocników techniczuych z płacą miesięczną po 140 K;

e) z sześciu dyetaryuszy a to 2 z płacą po 4 K zaś 4 po 3 K dziennie.

3. Na koszta komisyi agrarnej wstawia się do rubryki X. (ewentualnie do rubryki II) budżetu krajowego na r. 1910:

A) Na personal techniczny łącznie z ryczałtem kancelaryjnym, dotacyę na zapomogi i na fundusz biblioteczny 47.594 K.

B) Na fundusz podręczny c. k. miejscowego komisarza agrarnego 28.740 K.
C) Na koszta komisyjne personalu technicznego 18.000 K.
Razem 94.334 K.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by rozważył potrzebę znacznego pomnożenia sił technicznych komisyi agrarnej i utworzenia dla technicznego Oddziału agrarnego odrębnego etatu analogicznie do istniejących przy Wydziale krajowym biur technicznych (drogowy, kolejowy, melioracyjny).

Przewodniczący:
Sękowski.

Sprawozdawca:
St. Mycielski.

Ls. 5.811/10.

We Lwowie, dnia 28. stycznia 1910.

Alt. 655

Wniosek

posła Starzyńskiego i tow. w przedmiocie zmiany §§. 4. i 6. statutu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że możność odbywania dłuższych sesyi i posiedzeń sejmowych zależną jest, między innemi, w bardzo wysokim stopniu od ilości osób uprawnionych do przewodniczenia w Sejmie;

zważywszy, że nawet przy najwyższem wytężeniu sił fizycznych i umysłowych jest przecież możność nieprzerwanego przewodniczenia w Sejmie, jako czynność wielce natężająca, ograniczoną fizycznie do pewnej ilości godzin dziennie, może mniejszej, aniżeli ilość godzin, przez którą mogłoby trwać bez przerwy jedno posiedzenie;

zważywszy, że dopóki Sejm ma tylko jednego zastępcę przewodniczącego, może Sejm w razie chwilowej przeszkody po stronie zastępcy a zbyt wielkiego wytężenia sił ze strony samego Marszałka krajowego, zostać łatwo narażonym na niemożność odbycia posiedzenia lub nawet całego szeregu posiedzeń,

niżej podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dołączony ·/. projekt ustawy.

Wnioskodawca:
Starzyński.

Sala, Laskowski, Leo, Starowieyski, Górski, Głąbiński, Komorowski, Witos, Gorayski, E. Mycielski, Skarbek, Milewski, L. Cieński. Vivien, Abrahamowicz, Ciuchciński, Halban, Maiss, Bernadzikowski, Bednarski, Cielecki, Garapich, J. Koryłowski, St. Henryk Badeni, Ptak, Mars, Urbański, Kędzior, Sapieha, Stapiński, Adam, Bandrowski, Schnell, Skrzyński, Krzeczunowicz.

USTAWA

z dnia .... dotycząca zmiany §§. 4 i 6 statutu krajowego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Paragraf 4. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem znosi się w dzisiejszem brzmieniu i ma odtąd opiewać, jak następuje:

§. 4.

„Cesarz mianuje dla kierownictwa Sejmem marszałka krajowego i jego pierwszego zastępcę z grona Sejmu. Drugiego zastępcę marszałka krajowego dla kierownictwa Sejmem wybiera Sejm sam z własnego grona na każdą kadencyę sejmową. Wyboru dokonuje pełna Izba".

Art. II.

Paragraf 6. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem znosi się w dzisiejszem brzmieniu i ma odtąd opiewać, jak następuje:

§. 6.

„Czas trwania funkcyi marszałka krajowego, tudzież jego zastępców, jak również wybranych członków Sejmu krajowego (peryod sejmowy) oznacza się na lat sześć.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem pierwszego zwołania Sejmu po jej sankcyonowaniu.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 4763/1909. We Lwowie, dnia 6. października 1909.

Aleg 656

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej w. przedmiocie wydzielenia gminy i obszaru dworskiego w Budkach nieznanowskich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Busku, a przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej.

Wysoki Sejmie!

Gmina i obszar dworski Budki nieznanowskie wniosły do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego w Kamionce strumiłowej prośbę o wydzielenie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Busku, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej.

Gdy przeprowadzone w tej mierze przez Wydział krajowy dochodzenia, oparte na orzeczeniu miarodajnych czynników i władz wykazały, że projektowana zmiana jest dla mieszkańców Budek nieznanowskich ze wszechmiar pożądaną, gdy to wydzielenie odbywa się w granicach tego samego powiatu politycznego a ze względu na administracyę sądową i ustrój ksiąg gruntowych żadna przeciw temu nie zachodzi przeszkoda, — przeto Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Budki nieznanowskie leży wydzielenie tejże gminy wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Busku, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kamionce strumiłowej.

Przewodniczący:
Maiss.

Sprawozdawca:
Hanczakowski.

Ls. 4.733/09.

We Lwowie, dnia 6. października 1909.

Aleg 657

Sprawozdanie

komisyi solnej o krajowej sprzedaży soli

Wysoki Sejmie!

W roku 1908 pobrał Wydział krajowy z c. k. salin do rozsprzedaży następujące ilości produktów solnych:

a) warzonki	5.153	wagonów
b) soli kamiennej	1.085	„
c) soli bydlęcej	260	„
d) kainitu	1.171	„
razem .	7.669	wagonów

czyli 766.918 centnarów metr. za cenę fiskalną 11,715.599 K. 43 gr.

Do września b. r. miał Wydział krajowy urządzonych zastępstw swoich do sprzedaży soli, podległych jego kontroli 7.492, a w tem 251 większych składów, obowiązanych dostarczać sól okolicznym sklepikarzom, tudzież 7.241 filij lokalnych. Wydział krajowy zaznacza w swojem sprawozdaniu, iż przed 1. lipca 1908 r. odkąd obowiązuje w całym kraju, bez względu na oddalenie danej miejscowości od saliny i bez względu na porę roku, stan dróg i t. d. jednolita i niezmienna cena 20 halerzy za kilogram soli warzonki czy kamiennej w opakowaniu, podniosła się ilość zastępstw jego do sprzedaży soli do września b. r. z 4.000 na 7.241, i że ciągle napływają doniesienia o tworzeniu się nowych miejsc sprzedaży soli, których właściciele poddają się ustanowionym przez Wydział krajowy warunkom sprzedaży i jego kontroli. Z kół kupieckich podnosiły się nieraz głosy niezadowolenia, a nawet gwałtowne protesty przeciwko krajowej organizacyi sprzedaży soli. Dawniej objawiała się ta nieprzyjaźna agitacya niezadowolonych kupców żywiej w rejonie soli warzonki, a obecnie w rejonie soli kamiennej. Głównym powodem

niezadowolenia kupców jest zbyt skromna prowizya, jaką Wydział krajowy sprzedającym sól pod firmą krajowej organizacyi sprzedaży soli przyznawać może.

Lecz tak samo jak we wschodniej części kraju, t. j. w rejonie soli warzonki, już dawno uspokoiła się agitacya przeciwko krajowej organizacyi i sprzedaży soli, tak widocznie uspakaja się ona i w rejonie soli kamiennej, skoro od chwili przeprowadzenia tej reformy, od 1. lipca 1908, w przeciągu mało co więcej jak roku jednego, ilość zgłaszających się kupców, chętnych do sprzedawania soli pod warunkami, ustanowionymi przez Wydział krajowy, niemal podwoiła się.

W jednej z uchwał zeszłorocznych, powziętych przez Wysoki Sejm przy rozprawie solnej, polecono Wydziałowi krajowemu, ażeby się starał o możliwe podwyższenie prowizyi drobnym sprzedawcom soli. W odpowiedzi na tę uchwałę oświadcza Wydział krajowy, że dla dobra i w interesie samejże krajowej organizacyi sprzedaży soli stara się on najusilniej o możliwie największe zyski i udogodnienia dla swoich trafikantów. Lecz przy umówionej z c. k. Rządem zasadniczej cenie sprzedaży po 20 halerzy za kilogram – cenie, której Wydział krajowy zmienić nie może, trudno mówić o wysokich prowizyach.

W granicach ceny sprzedażnej 20 hal. musi być przedewszystkiem pokrytą cena fiskalna soli, jaką Wydział krajowy płacić musi w salinach, gdy z pozostającej nadwyżki muszą być pokrywane koszta pakowania soli, magazynowania, spedycyi, transportu kolejami żelaznemi i furami z żupy aż na miejsce sprzedaży, wynagrodzenie zatrudnionego przytem personalu robotniczego, administracyi krajowej sprzedaży, jakoteż prowizya dla sprzedających! Komisya solna wyraża nadzieję, że Wydział krajowy nie ustanie w usiłowaniach, by przysporzyć kupcom możliwie jaknajwiększych korzyści, lecz a zwłaszcza, ażeby podnieść im prowizyę, lecz z drugiej strony wyraża ona przekonanie, iż poważne koła kupieckie w zachodniej części kraju zdołają wpłynąć na zupełne uspokojenie nieprzychylnego krajowej organizacyi usposobienia wśród kupców.

W zeszłorocznej dyskusyi solnej dano w Sejmie dobitny wyraz niezadowoleniu z tego powodu, że topki w opakowaniu nie zawsze zawierały pełną wagę jednego kilograma, a także, że i co do jakości soli okazywały się braki. Wytknięcie tych braków w uchwałach Wysokiego Sejmu spowodowało c. k. krajową Dyrekcyę skarbu do wydania okólnika do zarządów wszystkich warzelni p. d. 10. listopada 1908, l. 125.991 z najsurowszemi zarządzeniami co do odpowiedzialności organów salinarnych za należyte wyrabianie topek toli pod względem jakości i wagi. Nadto przeprowadzono w tej sprawie cały szereg komisyjnych dochodzeń i rokowań z krajowym zarządem sprzedaży soli — w tym kierunku, ażeby obmyśleć najpraktyczniejszy sposób kontroli skutecznej nad jakością i pełną wagą topek. Na podstawie obopólnego porozumienia c. k. krajowa Dyrekcya skarbu wydała nowe zarządzenia, obostrzające odpowiedzialność jej podwładnych organów za dokładny wyrób topek, gdy Wydział krajowy, idąc w tem na rękę organom skarbowym, wzmocnił ze swojej strony kontrolę nad robotnikami, którzy opakowują topki w salinach — ażeby każda wadliwa topka była na bok odstawioną. Komisya solna mniema, iż te zarządzenia przyczynią się skutecznie do usunięcia powodów do skarg na braki w wadze i co do jakości soli w topkach.

Powitać należy jako pożądaną nowość zaprowadzone niedawno przez Wydział krajowy kwestyonaryusze, zaopatrzone we formularz na odpowiedź, którymi krajowy zarząd sprzedaży soli zapytuje od czasu do czasu wprost zwierzchności gminne, jaki jest stan sprzedaży soli w gminie, czy nie ma powodu do jakichkolwiek zażaleń? Wydział krajowy stwierdza, iż zwierzchności gminne odpowia-

dają na te kwestyonaryusze chętnie i szybko, co jest bardzo pomocnym w usuwaniu sprawdzonych wadliwości i w ustawicznem doskonaleniu organizacyi.

Wydział krajowy oświadcza się przeciwko zmianie formowania warzonki w topki, które nie są jego zdaniem wcale mniej dogodne do pakowania jak kostki. Również oświadcza się Wydział krajowy przeciwko zaprowadzeniu topek półkilogramowych i pakietów 10-kilogramowych warzonki, a to ze względu na zwiększenie się w takim razie kosztów pakowania. Żądano tego w zeszłorocznych uchwałach Sejmu. Komisya solna nie ponawia tych żądań w formie stanowczej. Sądzi jednakowoż komisya, że ze względu na dogodność dla uboższej ludności, wypadałoby koniecznie obmyśleć jakiś sposób dostarczania konsumentom w drobiazgowej sprzedaży soli w ilościach mniejszych od całego kilograma, jak jest obecnie. Komisya nie przesądza, w jakiej formie to miałoby być dokonanem: czy może przez wprowadzenie do handlu plombowanych woreczków papierowych z pewną mniejszą ilością miałkiej soli, czy inaczej? To zagadnienie musi być koniecznie doprowadzonem w jakiś praktyczny sposób do rozwiązania. Zdaniem komisyi nie można także spuszczać z uwagi sprawy pakowania topek soli warzonki w dziesięciokilogramowe pakiety, jako udogadniające znacznie transport.

W sprawie organizacyi sprzedaży soli kamiennej Komisya z zadowoleniem podnosi fakt, że państwowe władze kolejowe zdecydowały się nakoniec do zwinięcia kolejowych składów soli kamiennej, jakie istniały na niektórych stacyach kolejowych w zachodniej części kraju. Reskryptem z 24. lipca 1908, l. 28903 c. k. Ministerstwo kolejowe zniosło te składy po wieloletnich staraniach Wydziału krajowego popieranych przez Reprezentacyę kraju. Bez pożytku dla ogółu ludności paraliżowały one bowiem rozwój krajowej organizacyi handlu solą kamienną.

Uspakajają się też skargi na mieloną sól kamienną w paczkach, wprowadzonych w handel przez Wydział krajowy, a zawierających zmięszane gatunki soli zielonej z szybikową. Przedewszystkiem wskutek zeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu, dotyczącej tego przedmiotu, wydało c. k. Ministerstwo skarbu pod datą 27. grudnia 1908, l. 91962 rozporządzenie, polecające salinom w Wieliczce i Bochni, by wydawały Wydziałowi krajowemu z kopalni do mielenia na sól jadalną tylko materyał doborowej jakości w bryłach łamanych i troskliwie przebranych. Władze skarbowe oświadczyły się przeciwko odstąpieniu od jednolitej ceny soli przez wprowadzenie w handel wyborowej soli szybikowej droższej od zwykłej soli mięszanej, czego Wysoki Sejm domagał się w jednej z uchwał zeszłorocznych. Takie zróżniczkowanie cen zepsułoby jednolitość organizacyi handlu solą, a wyłączenie okruchów lepszej soli szybikowej z brył soli szarej miałoby ten skutek, iż ogół konsumentów otrzymywałby sól gorszą. Wydział krajowy zaspakaja jednak domagania się soli wybredniejszej jakości w rejonie soli kamiennej przez wprowadzenie tam także czystej warzonki. C. k. władze skarbowe nie sprzeciwiają się temu, a nawet są już w toku przygotowania techniczne do fabrykacyi soli warzonki we Wieliczce najlepszej jakości (Triplex).

Soli kamiennej w kruchach dostarcza Wydział krajowy. Lecz popyt za tym gatunkiem soli zmniejsza się szybko, ponieważ ludność uznaje za dogodniejszą jej do użycia sól mieloną w pakietach.

W ogólności cała organizacya sprzedaży soli kamiennej wstępuje już w okres zupełnie spokojnego rozwoju. Ludność przyzwyczaiła się łatwo do tych nowych urządzeń handlu solą kamienną, które uznaje za dogodne i korzystne dla siebie, wskutek czego milknie opozycya.

Ze słusznem zainteresowaniem oczekuje kraj nasz rezultatu badania rozległych pokładów soli potasowych, prowadzonych obecnie przez c. k. Rząd na większe rozmiary w Kałuszu, Morszynie i Stebniku. Poszukiwania te są w toku, i dlatego uznaje c. k. Rząd za przedwczesne podawanie już teraz ich wyniku do publicznej wiadomości.

Komisya solna uważa jednak za potrzebne zastrzedz ponownie udzielenie do wiadomości Wydziałowi krajowemu wyniku badania naszych pokładów soli potasowych, ażeby wcześnie obmyśleć można wespół z c. k. Rządem pełne ich zużytkowanie dla dobra rolnictwa krajowego.

Jako dodatek do niniejszego sprawozdania dołącza się przedruk pisma Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 2. b. m. l. 16.968/pr. zawierającego odpowiedź na wszystkie zeszłoroczne uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie solnej
*/. powzięte */. Nadeszło ono już po wydrukowaniu sprawozdania Wydziału krajowego. Udzielone w krótkiej drodze komisyi solnej zostało ono w niniejszem sprawozdaniu odpowiednio zużytkowanem. C. k. Rząd udziela w tem piśmie wyjaśnień pomiędzy innemi także co do sprawy dostarczania bezpłatnego soli bydlęcej ludności rolniczej, dotkniętej klęskami elementarnemi, tudzież co do pozwoleń na korzystanie ze źródlisk solnych okolicznym hodowcom bydła. Na te wyjaśnienia zwracamy niniejszem uwagę.

Ponieważ istnieje jeszcze dużo źródlisk solnych w naszym kraju, nieprzystępnych dla hodowców bydła z przyległych miejscowości, dlatego ponawia komisya solna wniosek, aby wezwać c. k. Rząd do dalszych uwzględnień próśb o pozwolenie czerpania surowicy ze źródeł solnych, dotychczas zamkniętych.

Pozwolenia na pobór surowicy solnej ze źródeł naturalnych bywają też wydawane na czas zbyt krótki, ażeby opłaciły się gminom wydatki, od których korzystanie z tych pozwoleń zależy — jak mianowicie ocembrowanie owych źródlisk, sprawienie urządzeń do ich zamykania, sporządzenie dróg dojazdowych, ustanowienie straży i t. d. Z tego powodu Komisya wnosi, ażeby pozwolenia były wydawane na czas dłuższy, np. na trzyletni.

Nie ma tylko odpowiedzi ze strony c. k. Rządu na domaganie się Wysokiego Sejmu, ażeby saliny krajowe oddane zostały krajowi w zarząd albo w dzierżawę. Wydział krajowy czyni w tej sprawie uwagę w swojem sprawozdaniu, iż o ile mu wiadomo nie zmienił c. k. Rząd swojego stanowiska w tejże sprawie, określonego w piśmie c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 23. maja 1907 l. 35.872 — stanowiska odpornego.

Komisya uznaje jednak, iż nie ma żadnego powodu do tego, iżby Wysoki Sejm odstąpił od stanowiska zasadniczego, jakie w tej sprawie zajął w uchwałach z 3. listopada 1904, 13. listopada 1905 i 7. marca 1907.

C. k. Rząd oznajmia, iż oddanie salin w zarząd kraju jest wykluczonem ze względów monopolowych, bo Rząd, mający obowiązek zaopatrzenia ludności całego państwa w sól, musi bezwarunkowo mieć cały wyrób soli w swojej ręce.

Rzeczowo biorąc, argument ten jest niezrozumiałym. Wszelkie bowiem zobowiązania, wynikające dla c. k. Rządu z tytułu monopolu, mogłyby być bardzo dobrze obwarowane w umowie co do oddania salin w zarząd kraju — a zwłaszcza możnaby tą umową najdokładniej oznaczyć: komu, ile, i pod jakimi warun-

kami galicyjskie saliny mają dostarczać soli, gdy przejdą w zarząd kraju? Obawy, ażeby zobowiązania c. k. Rządu, płynące z monopolu, nie doznały uszczerbku na wypadek oddania salin galicyjskich w administracyę kraju są przeto nieuzasadnione.

Przecież od początku istnienia monopolu solnego w Austryi wyrób soli morskiej na wybrzeżu Istryi należał do rodzin prywatnych, które tylko obowiązane były oddawać wyrobioną sól do dyspozycyi zarządu monopolu państwowego. I nikomu na myśl nie przyszło uważać ten stan rzeczy za niezgodny z prawami czy też z interesami monopolu. Dopiero w ostatnich czasach biurokracya wiedeńska, być może niemile dotknięta autonomicznemi żądaniami sejmu galicyjskiego, spieszy z wykupnem salin morskich z rąk prywatnych. Ta jednak okoliczność, iż c. k. Rząd postanowił teraz wyrób soli morskiej upaństwowić, nie neguje faktu, że produkcya soli morskiej w czasie istnienia monopolu nie była wykonywaną w administracyi państwowej, ale przez osoby prywatne.

Obrońcy administracyi salin galicyjskich z Wiednia sprzeciwiają się oddaniu eksploatacyi kainitu w Kałuszu w zarząd kraju — dlatego, że sól jadalna i kainit są tam zmięszane w podkładach podziemnych — więc miałoby to być niby naruszeniem praw monopolu, jeżeliby Wydział krajowy miał cokolwiek do czynienia z wydobywaniem soli jadalnej z gniazd soli potasowych. Tymczasem wiadomo, iż pierwotnie sam c. k. Rząd starał się o wyszukanie prywatnego dzierżawcy do wydobywania kainitu w Kałuszu. I faktycznie była eksploatacya soli potasowych wydzierżawioną prywatnemu konsorcyum od r. 1868—1875, a nikt nie uważał wówczas tego stanu rzeczy za ubliżający prawom monopolu.

Mówią we Wiedniu, iż c k. Rząd nie widzi w oddaniu produkcyi kainitu w ręce kraju żadnych korzyści ani dla kraju ani dla rolnictwa, ponieważ Rząd zaspokaja zamówienia na kainit, ale nadto dokłada wszelkich starań, aby dotychczas odkryty zasób kainitu w kopalni kałuskiej przez dalsze poszukiwania podnieść i przeprowadza od szeregu lat wiercenia i poszukiwania za solami potasowemi na całej linii pomiędzy Kałuszem a Stebnikiem, aby w razie większego zapotrzebowania podnieść produkcyę tych soli.

Komisya solna z całą wdzięcznością uznaje dobre zamiary c. k. Rządu w tej sprawie, i jeżeli stoi na stanowisku zasady, iż eksploatacya skarbów przyrody naszego kraju powinna być oddaną krajowi, nie należy tego uważać za wotum nieufności dla teraźniejszego zarządu, ale za objaw tego przekonania, że autonomiczny zarząd salin nie byłby ani gorszym ani droższym od zarządu wiedeńskiego, że przez odpowiednie zastrzeżenia kontraktowe mógłby zapewnić i skarbowi państwa dochód nieuszczuplony, i jaknajściślejsze dotrzymanie wszelakich zobowiązań monopolowych — a krajowi otworzyłby możność do wyzyskania w pełnej mierze tego naturalnego bogactwa, jakie mu dała Opatrzność, w nieprzebranych pokładach i źródliskach solnych, np. przez urządzanie kąpieli solankowych, zorganizowanie eksportu soli w sąsiednie kraje — mające tylko brudną sól morską, albo wyborową, ale drogą sól angielską i t. d.

Z tych powodów Komisya solna uważa za wskazane, ażeby Wysoki Sejm wytrwał przy żądaniu ukrajowienia salin tak długo, dokąd ten dawny postulat kraju nie będzie mógł być spełnionym.

Wskutek polecenia Wysokiego Sejmu, wypracował Wydział krajowy w r. 1899 wniosek względem utworzenia etatu osobowego dla krajowego Zarządu sprzedaży soli. Wysoki Sejm etat ten uchwalił. Od tego czasu zakres czynności krajowego Zarządu sprzedaży soli bardzo znacznie zwiększył się i rozgałęził, tak,

że Wydział krajowy bardzo ważne nieraz agendy musi poruczać siłom prowizorycznym. Z tego powodu przedkłada Wydział krajowy wnioski zmierzające do nowej organizacyi krajowego Zarządu sprzedaży soli, odpowiednio do dzisiejszego stanu jego rozwoju i do dzisiejszych potrzeb.

Ponieważ projektowany etat osobowy nie obciąży budżetu krajowego, ale w całości znajduje pokrycie kosztów we własnych dochodach Zarządu sprzedaży soli, i ma nadto dalsze ubezpieczenie we własnym funduszu emerytalnym i rezerwowym, które tworzą się z czystych zysków przedsiębiorstwa, dlatego wnosi komisya niezmienne przyjęcie tych wniosków Wydziału krajowego

Nic nie ma Komisya także do nadmienienia przeciwko udzieleniu rachmistrzowi funduszu solnego, p. Mieczysławowi Jackowskiemu „*veniam aetatis*“.

Jak coroku zaleca Komisya udzielenie p. Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowie po urzędniku krajowego biura solnego jednorazowego daru z łaski w myśl wniesionej przez nią petycyi.

Na podstawie powyższych uwag Komisya solna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli l. s. 3.304 ex 1909 Sejm przyjmuje do wiadomości i udziela mu absolutoryum z rachunków funduszu solnego za rok 1908.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby nie spuszczał z oka sprawy wprowadzenia w handel soli w zamkniętem opakowaniu w ilościach mniejszych niż jeden cały kilogram a także w pakietach dziesięciokilogramowych.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ponawiając uchwały swoje z 3. listopada 1904, 13. listopada 1905 i 7. marca 1907, ażeby z całym naciskiem starał się o oddanie eksploatacyi pokładów i źródlisk solnych w Galicyi w zarząd albo dzierżawę kraju — za odpowiedniem zabezpieczeniem dochodów tudzież spełnienia zobowiązań c. k. Skarbu państwa z tytułu monopolu.

IV. A. Sejm uchwala następujący etat osób i płac krajowego Zarządu sprzedaży soli:

1) Biuro centralne:

a) Dział konceptowy i kontroli administracyjnej.

1) Kierownik Biura ranga VI)	płaca	6.400 K,	dod. akt.	1.472 K	=	7.872 K		dwa pięciolecia jedno trzechlecie po 80.) K
2) Rewident (ranga VIII)	„	3.600 „	„	„	1.104 „	= 4.704 „		2 pięciolecia i 1 trzechlecie po 40.) K
3) Adjunkt koncept. (ranga IX.)	„	2.800 „	„	„	960 „	= 3.760 „		4 trzechlecia po 20.) K
4) Kontrolor (ranga X)	„	2.200 „	„	„	768 „	= 2.968 „		3 trzechlecia po 2.0 K

b) Dział rachunkowy:

5) Rachmistrz (ranga VIII)	„	3.600 „	„	„	1.104 „	— 4.704 „		2 pięciolecia i 1 trzechlecie po 200 K
6) Adjunkt rach. (ranga IX.)	„	2.800 „	„	„	960 „	= 3.760 „		4 trzechlecia po 200 K
7 i 8) 2-ch oficyałów (ranga XI) płaca po	„	2.200 „	„	„	768 „	= 2.968 „		3 trzechlecia po 2.0 K

9 i 10) 2-ch asystentów (ranga XI) płaca po	„ 1.600 „	„ „	576 „	= 2.176 „	3 trzechlecia po 200 K
11 i 13) 3-ch praktyk. (ranga XII) płaca po	„ 1.200 „	„ „	576 „	= 1.776 „	2 trzechlecia po 200 kor. po 12 latach służby dodatek 200 kor. i po 15-tu dodatek 200 kor.
14 i 15) 2-ch aplikantów adjutum po				= 1.200 „	

c) dział manipulacyjny:

16) Pisarz (ranga XII) płaca 1.200 K, dod. akt. 576 K = 1.776 „ 2 trzechlecia po 200 kor. po 12 latach służby dodatek 200 kor., po 15-tu — 200 kor.

d) Służba:

17) Woźny płaca 900 K, dod. akt. 360 K, na mundur 100 K = 1.360 „ dodatki trzechletnie po 70 kor.

2) Biura sprzedaży soli przy salinach.

		K		
18—20)	3-ch Starszych Zarządców (r. VIII)	płaca po 3.600	Dodatki aktywalne obliczone według rangi i siedziby urzędowej w myśl przepisów stosowanych do urzędników krajowych (uchwała sejmowa z dnia 16. marca 1907 r.)	2 pięciolecia i 1 trzechlecie po 400 kor.
21—23)	3-ch Zarządców I. kl. (r. IX).	płaca po 2.800		4 dodatki trzechletnie po 200 kor.
24—26)	3 ch Zarządców II. kl. (r. X)	płaca po 2.200		3 trzechlecia po 200 kor.
27—30)	4-ch Zarządców III. kl. (r. XI).	płaca po 1.600		3 trzechlecia po 200 kor.
31—33)	3-ch praktykantów (r. XII.)	płaca po 1.200		2 trzechlecia po 200 kor., po 12 latach służby, dodatek 200 kor. po 15-tu 200 koron.
34)	Aplikant z adjutum	płaca po 1.200		

B) Urzędnicy, którzy otrzymują urzędowe mieszkanie, pobierają tylko połowę dodatku aktywalnego.

C) Wobec urzędników etatowych i sług krajowego Zarządu sprzedaży soli mają być stosowane obowiązujące dla urzędników krajowych przepisy o emeryturach i płacach wdowich i sierocych, jak również przepisy o dyetach i kosztach podróży—z tem jednak zastrzeżeniem, że z tytułu tej uchwały urzędnicy ci i słudzy nie mogą sobie rościć żadnej pretensyi do zaopatrzenia z funduszu krajowego, lecz jedynie z odsetek funduszu emerytalnego solnego i to w tej wysokości, do jakiej on wzrośnie.

D) Aż do odwołania przelewać będzie Wydział krajowy nadal połowę corocznego czystego zysku funduszu solnego do funduszu emerytalnego, drugą do funduszu rezerwowego.

V. P. Mieczysławowi Jackowskiemu udziela się *veniam aetatis*.

VI. W uwzględnieniu petycyi l. s. 3416 Sejm przyznaje p. Maryi Gerard-Festenburgowej wdowie po urzędniku krajowego biura sprzedaży soli jednorazowy dar z łaski w kwocie 400 koron z funduszu solnego.

VII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby i nadal uwzględniał bez utrudnień podania gmin o pozwolenie na pobór surowicy solnej ze znajdujących się w danej okolicy źródlisk solnych, i pozwolenia te ażeby opiewały na czas dłuższy, aby opłaciły się połączone z tem inwestycye.

Przewodniczący;
J. Wasung, w. r.

Sprawozdawca:
T. Merunowicz, w. r.

Odpis pisma c. k Prezydyum Namiestnictwa z dnia 2. października 1909 l. 16968/pr. do Wydziału krajowego.

Załatwiając uchwały Sejmu w sprawach solnych powzięte na posiedzeniu dnia 28. października 1908 oznajmił Pan Minister skarbu, reskryptem z 29. września 1909, L. 49990 co następuje:

1) Reskryptem c. k. Ministerstwa kolei żelaznych z 24. lipca 1908 L. 28903 wstrzymano dalszą sprzedaż soli kamiennej przez organa c. k. kolei państwowej w Galicyi, przez co zadośćuczyniono wyrażonemu w tym kierunku życzeniu Sejmu.

2) Reskryptem c. k. Ministerstwa skarbu z 27. grudnia 1908, L. 91962 zarządzono, aby saliny w Wieliczce i Bochni wydawały Wydziałowi krajowemu celem wytwarzania soli mielonej, sól jadalną tylko w doborowej jakości, łamaną i troskliwie przebraną, a do sprzedaży w większych bryłach. Natomiast nie mogło Ministerstwo skarbu uwzględnić życzenia Sejmu w sprawie wprowadzenia do handlu specyalnego gatunku mielonej czystej soli szybikowej, po cenie cokolwiek wyższej, a to ze względu na ułożenie pokładów tego gatunku soli i na obecne stosunki ruchu kopalni.

Skoro jednak sól warzonkę będzie można w Wieliczce wyrabiać przy zastosowaniu tak zwanego „Vacuum“, do czego przygotowania już poczyniono, będzie możliwem też wprowadzić do handlu rodzaj soli jadalnej bez zarzutu, odpowiadającej najdalej idącym wymogom, a cena jej, o ile chodzi o zbyt w Galicyi, ustanowioną będzie po porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Przeciw wprowadzeniu przez Wydział krajowy soli warzonki, pochodzącej ze salin wschodnio-galicyjskich do sprzedaży w zachodniej Galicyi nie zachodzą przeszkody.

3) Uchwałę Sejmu w sprawie zniżenia taryfy kosztów przewozu wszelkich gatunków soli c. k. kolejami państwowymi względnie zrównania taryfy przewozowej soli kamiennej z kosztami przewozu soli warzonki udzielono c. k. Ministerstwu kolei żelaznych do wiadomości.

4) W sprawie podania do wiadomości wyniku dotychczasowych poszukiwań soli potasowych w Kałuszu, Morszynie i Stebniku oznajmiło Ministerstwo Skarbu, iż podanie do wiadomości wyników robót poszukiwawczych podjętych w tym kierunku byłoby przedwczesnem, ponieważ odnośne roboty wykonane dotychczas w tych miejscowościach, nie dają dostatecznej postawy do wyrobienia sobie dokładnego zdania o istnieniu dalszych pokładów soli potasowych oraz o przydatności ich do odbudowy.—Przedewszystkiem należy oczekiwać wyników dalszych robót

poszukiwawczych w Kałuszu, prowadzonych ze świeżo pogłębionego tam nowego szybu i wyniku dalszych wierceń podjętych w okolicy Morszyna. W Stebniku będą dalsze poszukiwania za pokładami soli potasowych prowadzone bezzwłocznie po ukończeniu przebudowy urządzenia wyciągowego, a to na podstawie wydać się mającej w tym kierunku opinii prof. Wiśniewskiego.

5) Dostarczenie bezpłatne znaczniejszych ilości soli bydlęcej na poprawę paszy dla powiatów dotkniętych klęskami elementarnemi, zarządzone zostały reskryptami Ministerstwa skarbu z 7 sierpnia, 15 października i 31 grudnia 1908. Ll. 57502, 73136 i 92977, którymi przeznaczono na poprawę paszy dla Galicyi w roku 1908. 100.000 cent. metr. odpadków soli kamiennej do bezpłatnego rozdania między włościan, dotkniętych klęskami rolniczemi. Natomiast oznajmiło Ministerstwo Skarbu, że przeznaczenie soli bydlęcej do bezpłatnego rozdania, względnie sprzedaży po zniżonych cenach, jest ze względu na ustawowo oznaczoną cenę sprzedaży tej soli niedopuszczalne.

6) Życzenie w kierunku korzystania ze źródlisk solankowych na cele karmy bydła oraz udzielania bezpłatnie solanki gminom tych powiatów, gdzie znajdują się źródła solankowe, znalazło w ostatnich czasach bardzo daleko idące uwzględnienie.

Przedewszystkiem przedłużono 18 gminom powiatu nadwórniańskiego, które korzystały już bezpłatnie z poboru solanki w porze zimowej prawo pobierania jej przez całe lato roku 1908. Zarazem upoważniono c. k. krajową Dyrekcyę skarbu we Lwowie, aby zezwoliła na otwarcie do użytku tych gmin, które w roku 1908 wskutek klęsk elementarnych dotknięte zostały klęską paszy, znajdujących się na ich obszarze — względnie w najbliższem sąsiedztwie zamkniętych źródeł solankowych, celem poboru z nich solanki, oraz by zezwoliła czasowo do końca czerwca 1909 na pobieranie solanki wszystkim gminom dotkniętym klęskami elementarnemi znajdującym się w okręgu skarbowym kołomyjskim i stanisławowskim. Ostatnie upoważnienie przedłużono w b. r. na czas do końca czerwca 1910 i rozszerzono je na gminy okręgu skarbowego samborskiego.

7) W sprawie obniżenia ceny fiskalnej gatunków soli spożywczej dla ludzi, zwrócił uwagę Pan Minister skarbu, że skarb Państwa ponosi już od lipca 1908 znaczne materyalne ofiary, aby dać możność Wydziałowi krajowemu sprzedawać konsumentom w całym kraju sól jadalną w dobrej jakości w odpowiedniem, wykluczającem zanieczyszczenie i zmniejszenie wagi opakowaniu, po detalicznej jednolitej i niższej niż pierwotnie cenie 20 hal. za jeden kllogram soli.

Przyznanie dalszych ulg w tym kierunku jest obecnie ze względu na trudne położenie budżetowe niemożliwe.

8) W sprawie żądania poprawy jakości soli w warzelniach rządowych została równocześnie wezwana c. k. krajowa Dyrekcya skarbu we Lwowie, aby wszelkie zażalenia wniesione w tym kierunku badała jak najdokładniej, a o ileby były one uzasadnione, wydała bezzwłocznie w porozumieniu z Wydziałem krajowym właściwe zarządzenia celem spiesznego uchylenia zachodzących nieprawidłowości.

O czem mam zaszczyt Wydział krajowy zawiadomić.

C. k. Namiestnik:
Bobrzyński m. p.

LW. 4.829/09.

We Lwowie, dnia 3. października 1909.

Aleg 658

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem noweli do § 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej z dnia 12/8 1866 Dz. ust. kraj. N. 21.

Wysoki Sejmie!

W r. 1908 wniosły Wydziały kilku Rad powiatowych petycyę o zmianę § 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12/8 1866 Dz. ust. kraj. N. 21 w tym kierunku, żeby Rada powiatowa była uprawniona we własnym zakresie działania do zaciągania pożyczek lub przyjmowania zobowiązania, jeśli kwota pożyczki lub wartość ciężaru, wynikającego ze zobowiązań łącznie z długami już istniejącymi nie przewyższa 40% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych.

Do zaciągania pożyczki lub przyjęcia zobowiązań, przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 100% wspomnianych podatków, miałoby być potrzebnem zezwolenie Wydziału krajowego, a dla pożyczek większych wymagana ustawa krajowa. Powyższe petycye zostały uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 7/10 1908 odstąpione Wydziałowi krajowemu jako władzy kontrolującej gospodarkę Rad powiatowych, do zbadania i zdania sprawy, o ile żądana zmiana ustawy wskazaną jest interesem rozwoju powiatowego życia autonomicznego.

W załatwieniu powyższej uchwały sejmowej przedłożył Wydział krajowy sprawozdanie z dnia 6/7 1909, w którem stwierdza, że od czasu powstania ustawy o reprezentacyi powiatowej zakres działalności Rad powiatowych uległ znacznemu rozszerzeniu i wzrosły potrzeby Rad powiatowych, wymagające znaczniejszego nakładu pieniężnego, podczas gdy podstawa podatkowa, przyjęta do oznaczenia granicy obdłużenia powiatu, pozostała prawie bez zmiany.

Uznając zatem zapewnienie Radom powiatowym większej jak dotychczas swobody ustawowej w zaciąganiu zobowiązań za wskazane interesom normalnego rozwoju powiatowego życia autonomicznego, wnosi Wydział krajowy na uchwalenie ustawy dozwalającej na zmianę § 24. powyższej ustawy w kierunku rozszerzenia kompetencyi Rad powiatowych do zaciągania zobowiązań do wysokości 10% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych, a kompetencyi

Wydziału krajowego na zezwolenie Radom powiatowym do zaciągania tych zobowiązań do wysokości 70% rzeczonych podatków. Przedłożony przez Wydział krajowy wykaz stwierdza, iż stan obdłużenia powiatów z końcem r. 1907 wynosił kwotę 8,682.613 K, co wobec wysokości przypisanych w tych powiatach podatków bezpośrednich ulegających dodatkom powiatowym, w sumie 21,248.666 K, stanowi 42% sumy tych podatków.

Obciążenia te w stosunku do siły podatkowej, w rozmaitych powiatach są różne. Jeden powiat (Kolbuszowa) nie ma wogóle żadnego obdłużenia, a obciążenie reszty 74 powiatów wynosi:

do wysokości	5%	podatków	w	4	powiatach
powyżej 5%	do 10%	„	w	3	„
„ 10%	„ 20%	„	„	7	„
„ 20%	„ 30%	„	„	11	„
„ 30%	„ 40%	„	„	15	„
„ 40%	„ 50%	„	„	7	„
„ 50%	„ 60%	„	„	10	„
„ 60%	„ 70%	„	„	8	„
„ 70%	„ 80%	„	„	2	„
„ 80%	„ 90%	„	„	1	„
„ 100%		„	„	5	„

Wedle powyższego zestawienia jest zatem tylko 5 powiatów w kraju, mających obciążenie sięgające do 5% wysokości podatków, a w 66 powiatach obciążenia te nie przekraczają wysokości 70% podatków. Obdłużenie wyższe ponad 70% wysokości podatków, ma 8 powiatów.

Powyższy stosunek obdłużenia powiatów w odniesieniu do przypisanych tamże podatków nie odpowiada stosunkowemu obdłużeniu cyfrowemu, ponieważ siła podatkowa w powiatach jest nader rozmaita, począwszy od sumy 81.458 kor. tych podatków w powiecie grybowskim, aż do wysokości 821.632 kor. w powiecie stanisławowskim. Znaczną stosunkowo zwyżkę tych podatków przedstawiają mianowicie powiaty obejmujące większe miasta, z powodu wysokich podatków domowo-czynszowych w tych miastach przypisanych.

Otóż mając na oku znaczny już stan obciążenia powiatów, który w przeważającej części przekroczył już granicę owych 40% podatków bezpośrednich, która wedle żądania Rad powiatowych miałaby stanowić ich kompetencyę, tudzież wysokie siły podatkowe niektórych powiatów, w których kredyt 40% w stosunku do siły podatkowej byłby zbyt wygórowanym, sięgającym do wysokości parukrocstotysięcy koron dla poszczególnego powiatu, sądzi komisya, iż nie leży w interesie normalnego i zdrowego rozwoju powiatowego życia autonomicznego, aby kompetencyę Rad powiatowych rozszerzyć do tak znacznych granic, jak tego petycye Rad powiatowych żądają i żądanie to wobec znacznego już obciążenia powiatów stało się w przeważającej mierze nawet bezprzedmiotowe.

Z tych powodów uważa komisya proponowane przez Wydział krajowy podwyższenie kompetencyi do samoistnego zaciągania kredytu w stosunku do podatków bezpośrednich z 5% na 10% za wystarczające.

Natomiast podzielając z jednej strony zapatrywania Wydziału krajowego, iż przy obecnym rozwoju życia autonomicznego mogą się powiaty znaleść częstokroć w zapotrzebowaniu znaczniejszego kredytu, którego uzyskanie w drodze ustawy krajowej wymagałoby długiego upływu czasu, oraz mając przekonanie,

że kontrola Wydziału kraj. daje pełną rękojmię, iż kredyt żądany, pod kontrolą i zezwoleniem Wydziału krajowego, nie będzie nadużytym, oświadcza się komisya za wnioskiem Wydziału krajowego, aby podnieść ustawową kompetencyę Wydziału krajowego do zezwolenia Radom powiatowym na zaciąganie kredytu w stosunku podatków bezpośrednich z dotychczasowej maksymalnej wysokości 50%, do wysokości maksymalnej 70%. Wobec powyższego wniosku wymagałyby zatem uchwały sejmowej i Ces. zezwolenia tylko zaciągane przez powiaty pyżyczki powyżej 70% podatków bezpośrednich.

W myśl powyższych motywów wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony */. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
Schätzel.

Ustawa

z dnia ..... obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 21.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 21. w brzmieniu ustawy z dnia 15. maja 1907 Nr. 52. dz. u. kr. uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

Pożyczki.

§. 24.

Rada powiatowa może w interesie powiatu zaciągać pożyczki lub przyjmować zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania łącznie z długami już istniejącymi, nie przewyższa 10% podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych.

Do zaciągania pożyczek lub przyjęcia zobowiązań, przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 70% wspomnianych podatków, potrzebne jest zezwolenie Wydziału krajowego.

Do pożyczek większych, jako też do innych operacyi kredytowych, potrzebną jest ustawa krajowa.

Wyjątek stanowią pożyczki przeznaczone na pomoc dla ludności powiatu, dotkniętej klęską elementarną, lub na ułatwienie krycia budynków ogniotrwałym materyałem.

L. W. 10.378/1910. We Lwowie, dnia 23. stycznia 1910.

Aleg 659

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku.

Wysoki Sejmie!

W r. 1907 wniosły gminy i obszary dworskie powiatu politycznego w Przeworsku do Wydziału krajowego zbiorową petycyę o utworzenie dla okręgu obejmującego pomieniony powiat polityczny, osobnej Reprezentacyi powiatowej z siedzibą w Przeworsku.

W petycyi podniesiono, iż ze względu na przyjętą w §. 4 ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 24 zasadę, iż siedziba politycznego Urzędu powiatowego jest także siedzibą Reprezentacyi powiatowej, przeprowadzone w r. 1899 rozdzielenie dawnego powiatu politycznego na dwa powiaty i utworzenie odrębnego Starostwa w Przeworsku, winno być impulsem do utworzenia w drodze ustawowej także odrębnej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku, zwłaszcza, skoro się zważy, że między gminami powiatu przeworskiego a gminami powiatu łańcuckiego, istnieją znaczne różnice co do potrzeb kulturalnych i ekonomicznych i sposobu ich zaspokajania.

Wskutek tut. rozporządzenia z 26. stycznia 1907 l. 6.636 została ta sprawa przedłożoną Radzie powiatowej w Łańcucie, która uchwałą z 6. lutego 1907 oświadczyła, że zasadniczo nie sprzeciwia się utworzeniu nowej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku, zastrzegła jednak, że rozdział długów i zobowiązań powiatu winien być uskuteczniony przez Wydział krajowy i to na zasadach sprawiedliwych, a mianowicie w stosunku do siły podatkowej obydwóch nowych powiatów autonomicznych.

Wobec tego Wydział krajowy rozporządzeniem z 16. kwietnia 1907 l. 26.136 zażądał przedłożenia zgodnie ułożonego i przez obie strony uznanego projektu podziału majątku i zobowiązań powiatu Łańcuckiego, zaznaczając przytem, że co do rozdziału pożyczek, zobowiązań z tytułu poręki i t. p., byłoby wymaganem przyzwolenie interesowanych instytucyi finansowych.

Wezwanie to ponowiono następnie rozporządzeniem z 9 listopada 1908 l. 110049 stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 14. października 1908, którą

polecono Wydziałowi krajowemu, by sprawę rozdziału obecnego powiatu łańcuckiego na dwa samoistne powiaty i utworzenia odrębnej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku, obejmującej powiat polityczny przeworski wszechstronnie zbadał i Wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski przedłożył.

Relacyą z 29. lipca 1909 l. 4.192 przedłożył Wydział powiatowy uchwałę Rady powiatowej z 27. sierpnia 1907 oznaczającą szczegółowo sposób rozdziału zobowiązań i ciężarów powiatu łańcuckiego pomiędzy oba przyszłe powiaty.

Postanowiono mianowicie, że zobowiązania i ciężary w uchwale tej poszczególnione, mają być rozdzielone pomiędzy obydwa powiaty w stosunku do opłacanych podatków bezpośrednich a za podstawę obliczania ma służyć przypis podatkowy za rok 1906 bez uwzględnienia jakichkolwiek opustów podatkowych.

Jako ogólną sumę przypisanych w roku 1906 podatków przyjęto kwotę 358.000 K, z czego w powiecie łańcucko-leżajskim 220.000 K, czyli w stosunku procentowym 61·45%, w powiecie przeworskim 138.000 K, czyli w stosunku procentowym 38·55% i według tej normy przeprowadzono rozliczenie każdego poszczególnego długu i zobowiązania powiatu.

Nadto przyjęto za zasadę powiat obowiązującą, że płace emerytalne etatowych funkcyonaryuszów powiatowych w razie przeniesienia ich w stan spoczynku będą pokrywane z funduszów powiatu łańcucko-leżajskiego; natomiast jak długo oni pozostają w czynnej służbie, dopłacać ma przyszły powiat przeworski stosunkową część nadzwyczajnych dodatków i kwinkweniów, jakie obecnie pobierają.

Prócz tego zaliczono do ciężarów, rozdzielić się mających między oba powiaty, także ewentualny wydatek na budowę dojazdów kolejowych w Grodzisku i Monasterzu.

Zastrzeżono dalej, że w razie, gdyby przypadający z rozdziału na powiat przeworski dług obecnego powiatu łańcuckiego na rzecz akcyjnego Towarzystwa cukrowniczego w Przeworsku z tytułu budowy drogi Przeworsk-Markowa-Mackówka został kiedykolwiek w przyszłości powiatowi przeworskiemu odpisany, winien będzie ten powiat zwrócić powiatowi łańcuckiemu stosunkową część tej sumy.

Wreszcie członkowie Rady powiatowej z okręgu przeworskiego zastrzegli, by realność użyta na szkołę gospodyń wiejskich w Albigowej była w odpowiednich częściach zaintabulowaną na powiat łańcucki i przeworski i aby Rada powiatowa w Przeworsku była w komitecie szkolnym odpowiednio reprezentowaną.

Wydział powiatowy relacyą z 29. lipca 1909 l. 4.192, przedkładając powyższą uchwałę Rady powiatowej z 27. sierpnia 1907 wraz z odnośnymi projektami budżetów przyszłych powiatów, zauważył, że wobec wkładów poczynionych w ostatnich latach na cele drogowe w okręgu przeworskim i zaniedbania wskutek tego potrzeb drogowych w powiecie łańcucko-leżajskim, byłoby słuszną rzeczą, by powiat przeworski z przyszłych dodatków powiatowych Towarzystwa cukrowniczego w Przeworsku, które dotąd od płacenia tych dodatków było uwolnione, zwrócił powiatowi łańcuckiemu kwotę 50.000 K.

Wydział krajowy przeto rozporządzeniem z 3. września 1909 l. 88.605 wezwał Wydział powiatowy do ugodowego rozwiązania nowo podniesionej pretensyi i dołączenia nadto zasadniczego oświadczenia Banku krajowego co do projektowanego rozdziału zaciągniętych dotychczas pożyczek komunalnych.

Wskutek tego odbyło się dnia 21. września 1909 zebranie członków reprezentacyi powiatowej, którzy brali udział w posiedzeniu Rady powiatowej z 6. lutego 1907.

Ustawa

z dnia . . . . . o utworzeniu nowej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminy i obszary dworskie wchodzące w skład powiatu politycznego przeworskiego wyłącza się z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie i ustanawia się dla tego wyłączonego okręgu osobną Reprezentacyę powiatową z siedzibą w Przeworsku.

Art. II.

Długi, zaległości bierne i zobowiązania dotychczasowego powiatu łańcuckiego rozdziela się między obydwa powiaty w ten sposób, że 51·48% tychże przypada na powiat łańcucki, zaś 48·52% na powiat przeworski.

W tym też stosunku procentowym dokona Wydział krajowy szczegółowego rozdziału rzeczonych ciężarów między obydwa powiaty.

Art. III.

Do dni 60 od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być dotychczasowa Reprezentacya powiatowa w Łańcucie rozwiązaną i mają być przeprowadzone wybory do Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku i nowe wybory do Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie.

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 4.040/1910. We Lwowie, dnia 23. stycznia 1910.

Aleg 60

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie dodatkowej pożyczki w kwocie 100 000 K na wykończenie i wewnętrzne urządzenie szpitala powszechnego w Nowym Targu.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa w Nowym Sączu ustawą krajową z dnia 30. kwietnia 1909 r. Dz. u. kr. Nr. 52 uzyskała zezwolenie na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 170.000 K, celem uzyskania potrzebnych funduszów na założenie szpitala powszechnego w Nowym Targu.

Po zrealizowaniu powyższej pożyczki uzyskano gotówką kwotę 162.754 K 10 hal.

Dotychczas doprowadzono budowę do tego stadyum, że wszystkie budynki są już pod dachem, a w r. 1910 cała budowa ma być ukończoną.

Już po rozpoczęciu budowy okazała sie potrzeba zaprowadzenia rozmaitych urządzeń nowoczesnych, uznanych przy budowach innych szpitali jako niezbędnych, a mianowicie: zaprowadzenie wodociągów, urządzenie centralnego ogrzewania, oraz inne roboty pierwotnym kosztorysem nie objęte, wskutek czego koszta budowy szpitala mają wynosić . . . . . 245.102 K 92 h
a po doliczeniu kosztów wewnętrznego urządzenia 50 łóżek w kwocie 50.000 „ — „
i kosztu zakupna gruntów w kwocie . . . . . 12.662 „ — „
Razem . . 307.764 K 92 h
Gdy zaś przysposobiony na ten cel fundusz wynosi tylko . . 215.550 . 55 h
Okazuje się przeto brak . . 92.214 K 37 h

Rada powiatowa w Nowym Targu uchwałą z dnia 14. grudnia 1909 r. uwzględniając nadto dalszy koszt wybudowania drogi do szpitala, uchwaliła zaciągnąć w Banku krajowym dodatkową pożyczkę w wysokości 100.000 K.

Według przedłożonego przez Wydział powiatowy w Nowym Targu inwentarza majątku powiatowego na rok 1908:
Stan obdłużenia powiatu z końcem roku 1908 wynosił łącznie . 21.825 K. 90 h.
Doliczywszy do tego zaciągniętą przez powiat w roku 1909 na mocy ustawy krajowej, pożyczkę komunalną w Banku krajowym w sumie . . . . . 170.000 „ — „
na założenie szpitala w Nowym Targu
tudzież obecnie projektowaną pożyczkę w sumie . . . 100.000 „ — „
Cały obdłużenie wynosić będzie . . . 291.825 K. 90 h.

Nadto ciężą na powiecie, jak zaznaczono w inwentarzu:

a) poręka powiatu za wkładki i ich oprocentowanie w powiatowej Kasie oszczędności w Nowym Targu;

b) gwarancya powiatu na rzecz kolei lokalnej Chabówka-Zakopane do wysokości kapitału . 100.000 K. — h.

Według sumarycznego wykazu urzędowego, opłacane w powiecie nowotarskim podatki stałe w roku 1909 wynoszą łączną sumę . . . . . 200.422 K. 64 h.
z czego 50 % dozwolonego w §. 24. ustawy o Repr. powiat. maximum obdłużenia powiatu czyni . . . 100.211 K. 32 h.

Powiat nowotarski nakładał i pobierał dodatki powiatowe do podatków bezpośrednich:

a) w roku 1908 łącznie . . . . 40 %
b) „ „ 1909 „ . . . . 40 %
obok dodatku ustawowego na fundusz drogowy w wysokości . 18 %.

Według uchwały Rady powiatowej z dnia 14. grudnia 1908 r. na pokrycie rat projektowanej dodatkowej pożyczki wstawiane będą do budżetu powiatowego corocznie potrzebne kwoty na opłatę odsetek i amortyzacyę kapitału tak długo, dopóki zaciągnięta pożyczka w całości umorzoną nie będzie.

Wydział krajowy, wobec przedstawionego przez Radę powiatową w Nowym Targu braku funduszów potrzebnych dla zupełnego wykończenia rozpoczętej budowy szpitala w Nowym Targu nie widzi innego sposobu załatwienia tej sprawy, jak tylko przez umożliwienie Powiatowi Nowotarskiemu uzyskania dodatkowej pożyczki w sumie 100.000 K i dlatego wnosi:

·/. **Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ·/. projekt ustawy.**

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Według odnośnego protokołu postanowiono, że powiat przeworski zwróci powiatowi łańcuckiemu połowę przyszłych dodatków powiatowych, pobieranych od Towarzystwa cukrowniczego, do kwoty 50.000 K.

Co do powyższego zobowiązania zaznacza się, że członkowie komitetu, starającego się o utworzenie Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku, złożyli dodatkowo pisemną deklaracyę, iż w razie nieprzyjęcia tego zobowiązania przez przyszłą Reprezentacyę powiatową w Przeworsku, zobowiązują się zapłacić Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie ową kwotę 50.000 K w sposób powyżej oznaczony i ręczą za to osobiście i solidarnie całym swoim majątkiem. Deklaracyę tę podpisali: ks. Andrzej Lubomirski, ks. Władysław Tryczyński, Władysław Świtalski i Andrzej Misiąg.

Nadto celem zmniejszenia kosztów administracyi postanowiono utrzymywać i nadal wspólnego inżyniera i lustratora dla obydwu powiatów.

Dyrekcya Banku krajowego pismem z dnia 4. października 1909 l. 77.599 oświadczyła, że zgadza się na odpowiedni rozdział pożyczek komunalnych obciążających dotychczasowy powiat łańcucki, z tem, że w projekcie ustawy będzie zastrzeżenie co do zezwolenia na ewentualne obciążenie powiatów powyżej granic zakreślonych w §. 24. ust. o Repr. powiat.

Zastrzeżenie takie jednak jest zdaniem Wydziału krajowego zbyteczne, wobec okoliczności, iż w ustawie musi być oznaczony procentowo stosunek, w jakim długi i zobowiązania dotychczasowego powiatu mają być między obydwa powiaty rozdzielone.

Tem samem odnośne postanowienie zawierać już będzie zezwolenie na ewentualne obciążenie obu powiatów z tego tytułu powyżej granic oznaczonych w §. 24. ust. o Reprez. powiat.

Procentowy stosunek rozdziału długów i zobowiązań powiatu, jaki obliczony został w uchwale Rady powiatowej z 27. sierpnia 1907, nie odpowiada jednak zasadzie w tej uchwale przyjętej.

Według bowiem wykazów c. k. Urzędów podatkowych, suma przypisanych w r. 1906 podatków bezpośrednich bez opustów wynosiła 429.519 K, z czego na Przeworsk 208.387 K, zaś na Łańcut 221.132 K. Stosunek ten zatem przedstawia się procentowo: w Łańcucie z Leżajskiem 51·48%, w Przeworsku 48·52%.

W uchwale zaś Rady powiatowej z 27. sierpnia 1907 przyjęto stosunek: Łańcuta z Leżajskiem 61·45%, a Przeworska 38·55%.

Ta znaczna różnica spowodowaną została tem, że w uchwale Rady powiatowej z 27. sierpnia 1907 przyjęto przypisane podatki bezpośrednie w r. 1906 w sumie ogólnej 358.000 K, a zatem w kwocie pozostałej po wyeliminowaniu opustów podatkowych.

Według zamknięć rachunkowych długi, zaległości bierne i zobowiązania powiatu łańcuckiego wynosiły z końcem 1908 roku 205.036 K 24 h.

Przyjmując zatem za podstawę do rozdziału tej kwoty między obydwa powiaty, wyprowadzony powyżej procentowy stosunek przypisanych w r. 1906 podatków bezpośrednich, a mianowicie: dla Łańcuta z Leżajskiem 51·48%, zaś dla Przeworska 48·52%, przypadnie z powyższego ogólnego obciążenia: na powiat łańcucki 105.552 K 65 h, zaś na powiat przeworski 99.483 K 59 h.

Podług sporządzonych przez Wydział powiatowy przybliżonych budżetów dodatki do podatków bezpośrednich wraz z 18% ustawowym dodatkiem drogowym wyniosą w powiecie łańcuckim 67%, zaś w powiecie przeworskim 75%.

Według zaś budżetu powiatu łańcuckiego na rok 1909 dodatki te wynoszą 78%.

W razie zatem utworzenia z powiatu łańcuckiego dwóch powiatów wysokość dodatków powiatowych w obu powiatach pozostanie mniej więcej ta sama.

Wobec przedstawionego powyżej stanu rzeczy, Wydział krajowy uznając potrzebę utworzenia osobnej Reprezentacyi powiatowej w Przeworsku, wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

·/. załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz. *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

W tych wypadkach Wydział krajowy może zezwolić na zaciągnięcie pożyczki, chociażby wartość obciążenia powiatu przekraczała 70% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie dodatkowej pożyczki w kwocie 100.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu dodatkowej pożyczki w kwocie 100.000 K na wykończenie i wewnętrzne urządzenie szpitala powszechnego w Nowym Targu.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i Skarbu.

LW. 125.342/1909. We Lwowie, dnia 31. grudnia 1909.

Aleg 661

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi obywateli miasta Horodenki w sprawie przekształcenia 6-klasowych szkół męskiej i żeńskiej na wydziałowe.

Wysoki Sejmie!

Obywatele miasta Horodenki wnieśli w r. 1908 do Wysokiego Sejmu petycyę o przekształcenie miejscowych 6-klasowych szkół męskiej i żeńskiej na wydziałowe.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 5. listopada 1908 petycyę powyższą odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Wydział krajowy zasięgnął w tej sprawie przedewszystkiem opinii c. k. Rady szkolnej krajowej, która oznajmiła, że według wykazów frekwencyi w ostatnich czterech latach szkolnych w klasie szóstej, dwie szkoły w Horodence posiadają ze względu na frekwencyę wymagane w ustępie drugim art. 7 ustawy z dn. 23. maja 1895 nr. 57 dz. u. kr. warunki do przekształcenia ich na wydziałowe.

C. k. Rada szkolna krajowa uznając potrzebę organizacyi szkół wydziałowych męskiej i żeńskiej w Horodence, poparła ze swej strony petycyę obywateli miasta Horodenki. Mając jednak na uwadze znaczne obciążenie funduszu szkolnego krajowego, c. k. Rada szkolna krajowa oświadczyła się za wyjednaniem u Wysokiego Sejmu uchwały zezwalającej przedewszystkiem na organizacyę w Horodence na razie szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z pospolitą, gdyż w tej szkole frekwencya dzieci jest liczniejszą.

Chcąc dokładnie zbadać, czy i o ile gm. Horodenka będzie w stanie pokryć zwiększone wydatki na płace nauczycielskie, w razie organizacyi szkoły wydziałowej żeńskiej, postanowił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową przeprowadzić na miejscu dokładne zbadanie stanu majątkowego gminy miasta Horodenki.

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że gmina m. Horodenki nie tylko nie ma żadnego czystego dochodu z majątku zakładowego, ale przeciwnie, wykazuje w latach 1905 do 1908 corocznie niedobór od 1876 K do 8.227 K.

Dodatki do podatków bezpośrednich nałożone na pokrycie niedoboru wynoszą 69%.

Siła podatkowa gminy jest nader małą, gdyż jeden halerz dodatku przynosi zaledwie 349 K dochodu.

Mimo tego niekorzystnego stanu finansowego Rada gminna miasta Horodenki uchwałą z dn. 5. listopada 1909, zatwierdzoną przez Wydział powiatowy

w Horodence w myśl §. 36 ustawy o Reprezentacyi powiatowej w zastępstwie Rady powiatowej, odstąpiła na razie od prośby o przekształcenie szkoły męskiej, uznając potrzebę zorganizowania szkoły żeńskiej wydziałowej w Horodence. Równocześnie zobowiązała się Rada gminna do uiszczania corocznie na częściowe pokrycie zwiększonego wydatku na płace nauczycieli kwotę 1.200 K. Wobec tego, że zaprowadzenie szkoły wydziałowej żeńskiej w Horodence, zwiększy wydatek na płace nauczycieli tej szkoły o sumę około 6.500 K rocznie, przeto w razie uwzględnienia powyższej deklaracyi gminy, resztę wydatków w kwocie około 5.300 K rocznie musiałby pokryć fundusz szkolny krajowy.

Horodenka miasto powiatowe nie posiada prócz 6-cio klasowej szkoły ludowej, żadnego innego zakładu naukowego, w którymby dziewczęta mogły otrzymać wyższe wykształcenie.

Mieszkańcy, przeważnie ubodzy, nie są zaś w stanie oddawać swoich dzieci do innych większych miast celem dalszego ich kształcenia. Z tych powodów prośba gminy miasta Horodenki zasługuje na uwzględnienie.

Miasto Horodenka nie należy do miast zaliczonych w art. 11. ustawy krajowej z 15. czerwca 1892 dz. u. kr. nr. 40 do pierwszych trzech klas, przeto w myśl ostatniej alinei art. 7 ustawy z dnia 23. maja 1895 nr. 57 dz. u. kr. założenie szkoły wydziałowej żeńskiej w Horodence mogłoby nastąpić tylko w takim razie, jeśli znajdą się fundusze potrzebne dla trwałego pokrycia kosztów utrzymania takiej szkoły.

Dotychczas w 2 wypadkach podobnych Wysoki Sejm przyjął część wywydatku na fundusz szkolny krajowy:

a) w Żywcu w r. 1905 przy przekształceniu szkoły żeńskiej wydziałowej; gmina zobowiązała się uiszczać rocznie po 1.340 K:

b) w Radziechowie w r. 1902 przy przekształceniu szkoły wydziałowej męskiej, gmina zobowiązała się uiszczać rocznie po 100 K. Resztę kosztów przyjął Wysoki Sejm na fundusz szkolny krajowy.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia c. k. Radę szkolną krajową do przekształcenia 6-klasowej szkoły żeńskiej w Horodence na 3-klasową szkołę wydziałową w połączeniu z 4-klasową szkołą pospolitą.

II. Przekształcenie tej szkoły może nastąpić pod warunkiem, iż gmina miasta Horodenki prócz dotychczasowych prestacyj uiszczać będzie w myśl swej deklaracyi corocznie po 1.200 K na częściowe pokrycie zwiększonych wydatków na płace nauczycieli szkoły wydziałowej. Resztę wydatków pokryje fundusz szkolny krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onyszkiewicz.** w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ls. 4583/09.

We Lwowie, dnia 4. października 1909.

Aleg 662

Wniosek

posła Witosa i tow. w sprawie zniesienia opłat akcyzowych od bydląt z konieczności dorzniętych.

Wysoki Sejmie!

Od całego lat szeregu w każdej niemal sesyi sejmowej ulegając słusznym żądaniom pokrywdzonej ludności, stawiano wnioski ze strony poselskiej, następowały także i uchwały Wysokiego Sejmu, wzywające Rząd, ażeby zaniechał pobierania opłat akcyzowych od bydląt z konieczności dorzniętych.

Pomimo tego opłaty te do tego czasu bywają z całą dokładnością pobierane rujnując najuboższą ludność nieszczęściem dotkniętą. Rozgoryczenie ludności z tego powodu jest też coraz większe.

Ażeby temu nieszczęściu ludności raz zapobiedz i ubogą ludność od kłopotów i strat bardzo znacznych uwolnić;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zaniechał pobierania opłat akcyzowych od bydląt z konieczności dorzniętych.

Wnioskodawca:

Witos w. r.

Jampolski, Ptak, Styła, Stapiński, Wasung, Ciciuch, Jedynak, Długosz, Krężel, Myjak, Skołyszewski, Bojko, Stefczyk, Lewakowski, Bernadzikowski, Cipser.

Ls. 5727/10.

We Lwowie, dnia 25. stycznia 1910.

Aleg 663

Wniosek

posłów Skołyszewskiego i towarzyszy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o poczynienie skutecznych kroków w celu pomnożenia ilości wagonów III. kl. na wszystkich liniach kolejowych Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w miesiącach lutym, marcu i kwietniu, t. j. w czasie wychodźctwa robotników galicyjskich na roboty sezonowe do Prus, oraz w miesiącach październiku, listopadzie i grudniu, t. j. w czasie powrotu robotników z robót sezonowych.

Wnioskodawca:
Skołyszewski.

Stapiński, Styła, Jedynak, Długosz, Stojałowski, Lewakowski, Żardecki, Cieluch, Bis, Krężel, Bojko, Maiss, Ptak, Jampolski.

Ls. 5.726/10.

We Lwowie, dnia 25. stycznia 1910.

Akc 664

Wniosek

posłów Skołyszewskiego i towarzyszy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przy wszystkich pociągach osobowych na wszystkich liniach kolejowych Król. Galicyi wraz W. Ks. Krakowskiem zaprowadził IV. kl. jazdy.

Wnioskodawca:
Skołyszewski.

Stapiński, Jedynak, Styła, Długosz, Stefczyk, Bernadzikowski, Stojałowski, Żardecki, Krężel, Bojko, Lewakowski, Cieluch, Bis, Kędzior.

Ls. 4965/09.

We Lwowie, d. 11. października 1909

Aleg 665

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o melioracyuch jest tak obszerne, szczegółowe i dokładne, że nie zachodzi potrzeba powtarzania wszystkich wywodów w niem zawartych i ograniczyć się należy do tych ustępów, które swoją ważnością wymagają wyjątkowego określenia, lub nastręczałyby komisyi powód do odmiennego zapatrywania.

Trzymając się czterech głównych działów sprawozdania Wydziału krajowego, komisya gospodarstwa krajowego w tym samym porządku czyni swoje uwagi, które uznaje za właściwe.

I. Przy pierwszym dziale, obejmującym uchwały Sejmu i petycye, ubolewać należy nad powolnością c. k. Rządu w przedkładaniu do najwyższej sankcyi uchwalonych ustaw Sejmu galicyjskiego, w sprzeczności do uzyskania jej prędkiego dla innych krajów. Pięć ustaw krajowych nie uzyskało sankcyi, z tych jedna jeszcze z r. 1900 (regulacya Sołotwy i Rokitny z dopływami) a cztery uchwalone w r. 1908 — mianowicie o regulacyi potoku Macochy z dopływami, Sołokii z dopływami, Kłodnicy (Nieżachówki) i Brydnicy z dopływami i osuszenie bagien Rzeszowskich. W ostatniej chwili doszło do wiadomości komisyi gospodarstwa krajowego w drodze prywatnej, że wszystkie powyżej wymienione ustawy mają niebawem otrzymać Najwyższą sankcyę.

W przedmiocie uchwał sejmowych nie wymagających sankcyi, z przykrością podnieść wypada, że 9 ustaw, gdzie roboty regulacyjne oddawna są w toku, nie zostały dotąd zawiązane przymusowe Spółki wodne, pomimo rezolucyi Sejmu, a jedna tylko taka spółka wodna dla obwałowania prawego brzegu Wisły od Nie-

połomic do ujścia Raby przyszła do skutku. Na tę okoliczność komisya gospodarstwa kraj. najsilniejszy kładzie nacisk, bo przecież te spółki dlatego właśnie, że są przymusowe, zmusić można do zawiązania się, a tylko przygotowawcze czynności, bardzo żmudne, zalegają w starostwach.

Zwrócić uwagę należy, że w pilnych nawet sprawach c. k. Rząd, mimo urgensów, nie odpowiada na pisma Wydziału krajowego, jak np. w przedmiocie II. i III. rezolucyi uchwalonych przez Sejm 24. października 1908, odnoszących się do pomocy dla powiatu Drohobyckiego i przestrzegania surowo przepisów co do odpływu odpadków z rafineryi i ropy, oraz zanieczyszczania rzeki Tyśmienicy.

Również zaznaczyć należy, iż wobec szeroko rozwiniętych robót regulacyjnych i melioracyjnych, krajowe biuro melioracyjne nie jest jeszcze dostatecznie uposażone w siły techniczne, z czego wynika, że niektóre uchwały sejmowe, polecające wypracowanie zdjęć i planów pewnych regulacyj (np. Worony i Goło górki) nie mogły być wykonane.

Z powodu wyjątkowych klęsk elementarnych, Sejm uchwalił 300.000 K. w r. 1908 na odwodnienie zabagnionych gruntów i wykonanie nagłych budowli wodnych i zażądał od rządu na te cele 60% dodatku. Jakie skutki osiągnęły te zabiegi i jak Wydział krajowy rozporządził kwotami przez Sejm uchwalonemi, wyjaśnia obszernie i wyczerpująco jego sprawozdanie, więc powtarzać tych wywodów niema potrzeby. Wogóle tylko zaznaczyć należy, iż Wydział krajowy brał czynny udział tak w akcyi ratunkowej, spowodowanej klęskami zeszłorocznemi, jak w innych poleceniach Sejmu, co do zaopatrzenia kraju w zdrową wodę, asanacyi terenów malarycznych i kanalizacyi miast.

Wobec braku rurek drenowych, z uznaniem podnieść trzeba, że 54 pras ręcznych, a 4 z popędem parowym oddanych jest interesentom.

O petycyach odstąpionych przez Sejm c. k. Rządowi i Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, niema powodu do powtarzania wywodów w sprawozdaniu Wydziału krajowego zawartych.

II. W tym dziale dotyczącym postępu budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1908, t. j. prowadzeniu robót na podstawie 26 ustaw przez Wydział krajowy i 3 ustaw przez c. k. Namiestnictwo, komisya gospodarstwa krajowego zaznacza, że cała akcya idzie normalnie i wszystkie szczegóły podane w sprawozdaniu Wydziału krajowego są uzasadnione; a tylko sprawdzanie rachunków przedsiębiorstw przez organa rządowe prowadzonych jest utrudnione tą okolicznością, że Rząd wyrównuje część należytości za rok ubiegły dopiero w roku następnym.

Również w zakresie zużytkowania bogactwa krajowego na wielkich przestrzeniach torfu, Wydział krajowy nie zaniedbał badań w tym kierunku. Nowe pola doświadczalne w Czyszkach, Dąbrowie i Rudny mają być założone a nadto przy regulacyi Pustej powstaną również pola doświadczalne na gruntach czterech gospodarzy włościan t. j. w Hucie, Połoniczny, Czanyżu i Dmytrowie.

III. W dziale trzecim, dotyczącym nowych przedsiębiorstw melioracyjnych Wydział krajowy proponuje:

A. Trzy zabudowania potoków:

Leszcz, Bieżyczanka i Sudoł-Gródek.

Cztery przedsiębiorstwa regulacyjne:

rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa,

potoku białego Stoku,

potoku Siwki,
rzeki Jasiołki.
Trzy obwałowania Wisły:
lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan,
prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa,
prawego brzegu Wisły (ponad Przemszą) od potoku Dankówki do ujścia Przemszy, oraz
podwyższenie wałów Łęgu w powiecie tarnobrzeskim.

Tą ostatnią pozycyą komisya gospodarstwa krajowego załatwia sprawozdanie Wydziału krajowego do L. 4362. Z powodu krótkości czasu pozostawionego obecnej sesyi sejmowej, niepodobna wchodzić w szczegółowy rozbiór projektowanych melioracyj w powyżej wzmiankowanych dziesięciu ustawach. Uznając zresztą gruntowność wywodów sprawozdania Wydziału krajowego, komisya gospodarstwa krajowego zaznacza, że są bardzo pilne i ogranicza się do wzmianki, że wszystkie te projekta, w których roboty mają się rozpocząć częścią w r. 1910, a częścią w r. 1911, są objęte preliminarzem budżetu na r. 1910.

Komisya gospodarstwa krajowego pragnie jednak podać Wysokiemu Sejmowi streszczony obraz, jaki rozwój przybrały w naszym kraju roboty melioracyjne, zdążające do podniesienia kultury i zabezpieczenia od klęsk elementarnych. Zebrane daty wykazują, że koszta publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych w Galicyi, uwzględnione w preliminarzach funduszu melioracyjnego po rok 1909 wynosiły . . . . . 102,512.482 K
a preliminarz Wydziału krajowego na r. 1910 opiewa na . . 31,366.800 „
dalej koszta regulacyi rzek kanałowych, do których kraj przyczynia się 40%, wynoszą . . . . . 46,772.000 „
uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych . . . . . 57,200.000 „
regulacya Lubatówki . . . . . 800.000 „
Razem . 238,671.282 K

oprócz funduszów na drobne melioracye, które poważną już kwotę przedstawiają, lecz nie mogły być chwilowo z pewną ścisłością obliczone.

B) 12 ustaw konserwacyjnych, a mianowicie:

1. Ustawa konserwacyjna regulacyi rzeki Białej i utrzymanie prawego wału Dunajca, poniżej ujścia Białej, w której Wydział krajowy wprowadził dwa nowe postanowienia co do koncesyonowania robót konserwacyjnych (§. 9) i ewentualnego zezwolenia na spław drzewa na rzece Biale.
2. ustawa dla konserwacyi regulacyi Trześniówki,
3. dla konserwacyi regulacyi Łęgu,
4. dla konserwacyi regulacyi Przegnojówki,
5. dla konserwacyi regulacyi Krzemienicy,
6. dla konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od uścia Więckówki do Bogumiłowic,
7. dla konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od Bogumiłowic do Biskupic radłowskich,
8. dla konserwacyi regulacyi Złotej Lipy,
9. dla konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim,
10. dla konserwacyi regulacyi potoku Dumnego,
11. dla konserwacyi regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy,
12. dla konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w pow. Mieleckim.

Z powodu ważnej zmiany w noweli do państwowej ustawy melioracyjnej z 4. stycznia 1909, w myśl której państwowy fundusz melioracyjny może się przyczyniać do kosztów konserwacyi w wysokości datków krajowych na ten cel uchwalonych, Wydział krajowy proponuje w przedłożonych Wysokiemu Sejmowi ustawach konserwacyjnych odpowiednie zmiany,

C) Mimo przeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu dotyczącej powiększenia personalu technicznego przy biurze melioracyjnem o 6 posad, nowe przedsiębiorstwa i wielkie rozszerzenie pracy przy prywatnych melioracyach, a w szczególności drenowaniu, wymagają niezbędnie dalszego wydatnego pomnożenia ilości inżynierów melioracyjnych. Ze względu jednak na nie świetny stan funduszu krajowego, Wydział krajowy ogranicza liczbę nowych posad do 12 urzędników od 1. stycznia 1910 tak, że personal Biura melioracyjnego składałby się z 94 inżynierów.

D) Co do uzasadnienia poz. 16 i 17 rub. IX. preliminarza wydatków funduszu krajowego na zasiłki celem popierania mniejszych robót melioracyjnych na r. 1910, Komisya gospodarstwa krajowego nie widzi powodu do zmian; odnosi się przeto do sprawozdania Wydziału krajowego.

IV. W dziale czwartym Wydział krajowy przedstawia cały rozmiar i użytek państwowego funduszu melioracyjnego, porównując datki udzielane przez władzę centralną Galicyi z innymi krajami.

W preliminarzu na r. 1909 uwzględniło c. k. Ministerstwo rolnictwa 27 przedsiębiorstw galicyjskich, z czego jednak wynika słaby stosunkowo udział naszego kraju, spowodowany mniej intenzywnym preliminarzem nowych naszych przedsiębiorstw w porównaniu z krajami zamożniejszymi. Udział więc Galicyi w państwowym funduszu melioracyjnym wyniesie w r. 1910 zaledwie 20·94%, podczas gdy w r. 1907 wynosił 26·88% w r. 1906 — 26·07%, a w r. 1905 — 29·56%. Niniejszem sprawozdaniem obejmuje komisya gospodarstwa krajowego przekazane jej przez Wysoki Sejm petycye, a mianowicie do ls. 3.698, 4.194, 4.195, 4.375, 4.382, 4.567, 4.820 i 4.833.

Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 31. sierpnia 1909 l. 89.079 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889. w rubr. IX. poz. 16. wydatków na rok 1910 następujące zasiłki:

a) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914) .	1.200 K
b) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do roku 1925) .	1.000 „
c) na drenowanie gruntów włościańskich X rata (ostatnia) .	20.000 „
d) na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, V rata (ostatnia)	6.432 „
e) na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (pow. Mościska), III rata ostatnia)	6.478 „
f) na regulacyę kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl) II rata (z 3-lecia)	15.000 „
g) na regulacyę Prutu pod Kołomyją, Diatkowcami, Sopowem i Werbiążem niżnym (12 ½% zasiłek)	11.250 „
h) na lokalną regulacyę Czeremosza pod Kniażem i Załuczem .	78.800 „
i) na zabudowanie potoku Ubiadek (pow. Nowy Sącz) . .	15.000 „

k) na regulacyę dopływów potoku Osy (pow. Tarnobrzeg) .	13.333	K
l) na osuszenie łąk w gminie Bełzec (pow. Rawa ruska) . .	3.426	„
m) na budowę kanału ulgi z potoku Czarnego w Kołomyi .	18.000	„
n) na osuszenie gruntów w gminie Karłów (pow. Śniatyn) .	17.500	„
o) na osuszenie gruntów w gminie Ciężkowice (powiat Chrzanów) I rata (z 2-lecia)	3.900	„
p) na budowę wodociągu w Makowie	8.333	„
r) na budowę wodociągu w gm. Międzyhorce (pow. Stanisławów)	8.000	„
s) na budowę wodociągu w Kamionce strumiłowej, I rata (z 3 lecia)	22.778	„
t) na budowę wodociągu w Rozdole, I rata z 3-lecia) . .	23.333	„
u) na budowę studzien w gm. św. Stanisław i Wołczków (pow. Stanisławów)	2.367	„
w) na lokalną regulacyę Prutu w Kołomyi	3.050	„
x) na ubezpieczenie prawego brzegu Białki w Komorowicach (pow. Biała)	5.500	„
y) na ubezpieczenie prawego brzegu Białki pod Bestwiną (pow. Biała)	6.000	„
z) do dyspozycyi Wydziału krajowego	75.000	„
Ogółem . .	545.680	K.

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rubr. IX. poz. 17. wydatków na r. 1910 następujące zasiłki:

1. w Chyszewicach, III rata (ostatnia)	250	K
2. w Czyszkach, I rata z (3-lecia)	500	„
3. w Dąbrowie	1.000	„
4. w Rudnicy, I rata	500	„
5. w Połoniczny, Hucie połonickiej, Czanyżu i Dmyrtowie, I rata (z 3-lecia)	1.500	„
6. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacyi Pustej 2.000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacyi Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, razem	5.500	„
Ogółem . .	9.250	K.

IV. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o dwóch etatowych starszych inżynierów, dwóch etatowych inżynierów I klasy, czterech etatowych inżynierów II klasy i czterech etatowych inżynierów adjunktów i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1910.

V. Sejm uchwala załączone ·/. projekty ustaw.

1) o zabudowaniu potoku Leszcz w gminie Moszkowicach;
2) o zabudowaniu potoku Biczyczanki;
3) o zabudowaniu potoków Sudoł i Gródek;
4) o regulacyi rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa,
5) o regulacyi potoku Białego Stoku z dopływami;
6) o regulacyi potoku Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza;
7) o regulacyi rzeki Jasiołki z dopływami;

8) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan;

9) o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa;

10) o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy;

11) o konserwacyi regulacyi rzeki Biały z dopływami i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

12) o podwyższeniu wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie tarnobrzeskim;

VI. Sejm uchwala załączone ·/. projekty ustaw zmieniających postanowienia następujących ustaw konserwacyjnych:

1) ustawy z dnia 30. kwietnia 1895. Dz. u kraj. Nr. 45. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzecze Trześniówce;

2) ustawy z dnia 26. sierpnia 1899. Dz. u. kraj. Nr. 110. o konserwacyi rowów regulacyjnych na rzece Łęgu;

3) ustawy z dnia 4. listopada 1900. Dz. u. kraj. Nr. 8. z r. 1901. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami;

4) ustawy z dnia 28. lutego 1904. Dz. u kraj. Nr. 37. o konserwacyi robót regulacyjnych na potokach Krzemienicy i Babulówce z dopływami, oraz na potoku Trześni;

5) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 90. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach;

6) ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 91 o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich;

7) ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 92 o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie;

8) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kraj. Nr. 93. o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim;

9) ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz kr. Nr. 94. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym;

10) ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 95 o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy;

11) ustawy z dnia 20. grudnia 1907. Dz. u. kraj. Nr. 4. z r. 1908. o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w dziale B) rub. IX. na rok 1910 do końca lutego 1912 r.

VIII. Petycye l. s. 3.698 gminy Czerniawy o regulacyę Wiszni, l. s. 4.194 Jana i Maryi Adamczyków w Słupcu i l. s. 4.195 Antoniego, Jana i Wiktoryi Adamczyków w Maniowie o podwyższenie wynagrodzenia za stary wał nadwiślański, — l s. 4.375 gm. Młynne o zabudowanie potoków górskich l. s. 4.382 gminy Podegrodzie o zezwolenie na używanie skarp Gniłej Lipy, — l. s. 4567 gminy Filipowice o regulacyę Rudzanki, — l. s. 4.820 gminy Zalipie o zezwolenie na koszenie skarp Gniłej Lipy, — l. s. 4.833 Wydziału powiatowego w Stryju o zabudowanie potoku Stynawki przekazuje Sejm Wydziałowi kraj. do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Przewodniczący:
Brykczyński.

Sprawozdawca:
Gorayski.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Leszcz w gminie Maszkowicach.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Leszcz w dorzeczu Dunajca w gminie Maszkowicach ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi, służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z r. 1908, który preliminuje koszta robót w kwocie 128.800 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma w myśl §. 6. ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4, fundusz krajowy 30 procentowym bezzwrotnym zasiłkiem w kwocie 38.640 koron, i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 90.160 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót, programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Ewentualne oszczędności z sumy kosztorysowej oznaczonej w §. 2. mają być po ukończeniu robót zwrócone czynnikom kontrybującym w stosunku ich udziału w kosztach.

§. 7.

Koszta utrzymania robót wykonanych pokrywać będzie po ukończeniu budowy gmina Maszkowice.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Alegat 2. do sprawordania komisyi gospodarstwa krajowego Ls. 4965/09.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Biczyczanki.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Biczyczanki w gminach Chełmek polski, Chełmek niemiecki, Biczyce polskie i Biczyce niemieckie powiatu Nowosądeckiego ma być wykonane po myśli §. 6. ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1908, który preliminuje koszta robót w kwocie 183.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 54.900 koron i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j. kwotą 128.100 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą Państwa.

§. 6.

Ewentualne oszczędności uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w §. 2. zwrócone być mają czynnikom kontrybującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§. 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utrzymaną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniony według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruszam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoków Sudoł i Gródek.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodmeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potokół Sudoł i Gródek w dorzeczu Biały w powiecie Grybowskim ma być wykonane po myśli §. 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich, który preliminuje koszta robót na 245.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do kokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 73.500 koron i państwowy fundusz melioracyjny, ten ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j. kwotą 171.500 koron.

§. 4.

Oznaczone w §. 3. datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych, a to w stosunku jak 70 : 30.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Ewentualne oszczędności uzyskane ze sumy kosztorysowej oznaczonej w §. 2., zwrócone być mają po ukończeniu budowy czynnikom kontrybuującym, a to w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Koszta utrzymania wykonanych robót pokrywać ma po ukończeniu budowy, fundusz konserwacyjny regulacyi rzeki Biały, utworzyć się mający na podstawie §. 6. ustawy krajowej z dnia 1. września 1892. Dz. ust. kraj. Nr. 72.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . o regulacyi rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem roporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa wraz z regulacyą Raty od jazu w Sielcu do ujścia, ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć mają projekty Wydziału krajowego z roku 1900 i 1909, które preliminują koszta budowy na 1,840 000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzonym:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czter-

dziestu procent preliminowanych kosztów;

c) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 7. ustawy z 4 stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele przyległych nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych po myśli §. 51. ustawy wodnej z 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38, służyć mają na częściowe pokrycie 40-to procentowego datku funduszu krajowego, jednakże suma tych datków konkurencyjnych w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p Nr. 4. nie może przekroczyć 30 procent kosztów budowy.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży gruntów uzyskanych przez regulacyę, jako kapitalu zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu bydowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom robót publicznych, rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Białego Stoku z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Białego Stoku od gminy Płowe do stawu w Komarowie wraz z dopływami w powiatach Kamioneckim i Sokalskim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909, który preliminuje koszta robót na 1,970.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dn. 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w §. 3 c) wymienionych, zawiązaną będzie na podstawie §. 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. przez administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

§. 5.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoku Biały Stok i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego po myśli §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Admi-

nistracyą państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza ma być wykonaną, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1908, który preliminuje koszta robót na 1,340.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4., bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent;

c) interesowane w regulacyi działy Administracyi państwowej z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia datkiem w wysokości dwudziestu procent.

§. 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Bliższe postanowienia, co do pokrycia kosztów konserwacyi i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze osobnej ustawy krajowej po ukończeniu budowy.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i robót publicznych.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi rzeki Jasiołki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księsswem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Jasiołki od gminy Lipowicy do mostu na gościńcu państwowym w Jaśle ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909, który preliminuje koszta budowy na 3,100.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się utworzyć w tym celu funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

e) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. pr. p. Nr. 4. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele przyległych nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych po myśli §. 51. ustawy wodnej z 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 służyć mają na częściowe pokrycie 40-tu procentowego datku funduszu krajowego, jednakże suma tych datków konkurencyjnych w myśl § 7. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. nie może przekroczyć 30% kosztów budowy.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży gruntów uzyskanych przez regulacyę, jako kapitału zakładowego,
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy,
3. z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom robót publicznych, rolnictwa i skarbu.

Alegat 8. do sprawozdania komisyi gospodarstwa kraj. Ls. 4965/09.

Ustawa

z dnia . . . . . o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan wraz z korekcyą i obwałowaniem lewych dopływów Wisły na tej przestrzeni w powiatach Chrzanowskim i Krakowskim ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909, który preliminuje koszta robót na 9,000.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości piędziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) interesowane powiaty datkiem konkurencyjnym w wysokości dziesięciu procent kosztów, a miarowicie: powiat Chrzanowski w kwocie 439.000 K, powiat zaś Krakowski w kwocie 461.000 K.

Datki konkurencyjne uiścić mają interesowane powiaty w dwudziestu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy mają być te datki pokryte zaliczkowo z funduszu krajowego.

Interesowane powiaty obowiązane są ponieść koszta wykupna gruntów i odszkodowań za grunta za wynagrodzeniem mającem się oznaczyć po cenach zatwierdzonego kosztorysu.

Powiatom konkurującym zastrzega się prawo ściągnięcia przypadających na nie datków z właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów, a to po myśli §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według wartości tych nieruchomości i zakładów, które od wylewu mają być ochronione.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i powiatów oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i powiatów w §. 3. wyszczególnionych.

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia, mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych, szkarp, potoków i rowów materyałowych;

2) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3) z corocznych datków kraju i państwowego funduszu

melioracyjnego (§ 17. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4).

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego na konserwacyę, organizacyę obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmuje Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak reprezentacyom interesowanych powiatów przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Datki konkurencyjne powiatów interesowanych mają być ściągane jako dodatki do podatków bezpośrednich wraz z państwowymi dodatkami przez właściwe Urzędy podatkowe w ten sam sposób, jak podatki, i wpłacane do Kasy Wydziału krajowego.

§. 9.

Wysokość procentu dodatków, jakie uiszczać mają corocznie po skończeniu budowy interesowane powiaty w myśl §. 3. tej ustawy, ustanowi Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem.

§. 10.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków wymienionych w § 8. tej ustawy może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Alegat 9. do sprawozdania komisyi gospodarstwa kraj. Ls. 4965/09.

Ustawa

z dnia . . . . . o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia Pszemszy do Bodzowa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa wraz z obwałowaniem wstecznem rzek Soły i Skawy, tudzież korekcyą i obwałowaniem prawych dopływów Wisły na tej przestrzeni w powiatach Bialskim, Wadowickim i Wielickim (Podgórskim) ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909, który preliminuje koszta robót na 11,200.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) interesowane powiaty datkiem konkurencyjnym w wysokości dziesięciu procent kosztów, a mianowicie: powiat Bialski w kwocie 259.200 K, powiat Wadowicki w kwocie 539.300 K., powiat zaś Wielicki (Podgórski) w kwocie 321.500 koron.

Datki konkurencyjne uiścić mają interesowane powiaty w dwudziestu równych ratach rocznych po ukończeniu robót w czasie zaś budowy mają być te datki pokryte zaliczkowo z funduszu krajowego.

Interesowane powiaty obowiązane są ponieść koszta wykupna gruntów i odszkodowania za grunta za wynagrodzeniem, mającem się oznaczyć po cenach zatwierdzonego kosztorysu.

Powiatom konkurującym zastrzega się prawo ściągnięcia przypadających na nie datków z właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów, a to po myśli §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr 38 według wartości tych nieruchomości i zakładów, które od wylewu mają być uchronione.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i powiatów oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i powiatów w §. 3. wyszczególnionych.

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie;

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych, szkarp, potoków i rowów materyałowych;

2) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4 stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12.

3) z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego (§. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4).

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego na konserwacyę, organizacyę obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak reprezentacyom interesowanych powiatów przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Datki konkurencyjne powiatów interesowanych mają być ściągane jako dodatki do podatków bezpośrednich wraz z państwowymi dodatkami przez właściwe Urzędy podatkowe w ten sam sposób, jak podatki i wpłacane do kasy Wydziału krajowego.

§. 9.

Wysokość procentu dodatków, jakie uiszczać mają corocznie po skończeniu budowy interesowane powiaty w myśl §. 3. tej ustawy, ustanowi Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem.

§. 10.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków wymienionych w §. 8. tej ustawy może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy w powiecie bialskim ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt opracowany w r. 1909 przez organa państwowe, który preliminuje koszta ogólne na 1,160.000 koron.

Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Wydziałem krajowym w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. usta-

wy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) interesowany powiat Bialski datkiem konkurencyjnym w wysokości dziesięciu procent kosztów.

Datek konkurencyjny uiścić ma powiat Bialski w dziesięciu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy ma być ten datek pokryty zaliczkowo z funduszu krajowego.

Interesowany powiat Bialski obowiązany jest ponieść koszta wykupna gruntów i odszkodowań za grunta za wynagrodzeniem mającem się oznaczyć po cenach zatwierdzonego kosztorysu.

Powiatowi Bialskiemu zastrzega się prawo ściągnięcia datku konkurencyjnego z właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów, a to po myśli §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. według wartości tych nieruchomości i zakładów, które od wylewu mają być ochronione.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności datków kraju, państwa i powiatu oznaczy Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym,

§. 5.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i powiatu w §. 3. wyszczególnionych,

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) Z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego (§. 17. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4).

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju

i państwowego funduszu melioracyjnego na konserwacyę, organizacyę obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Administracya państwa.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym, któremu podobnie jak reprezentacyi powiatu bialskiego przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania krajowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 8.

Datki konkurencyjne powiatu Bialskiego mają być ściągane jako dodatki do podatków bezpośrednich wraz z państwowymi podatkami przez właściwe Urzędy podatkowe w ten sam sposób, jak podatki i wpłacane do kasy Wydziału krajowego.

§. 9.

Wysokość procentu dodatków, jakie mają być uiszczane corocznie po skończeniu budowy przez powiat Bialski w myśl §. 3. tej ustawy, ustanowi Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem.

§. 10.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków wymienionych w §. 8. tej ustawy może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi regulacyi rzeki Biały z dopływami i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72., co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajuego utrzymania regulacyi rzeki Biały z dopływami i obwałowania prawego brzegu Dunajca mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892. Dz. u. kr. Nr. 72.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych i ze sprzedaży wikliny;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.;

3. z całorocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokryte będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach od roku 1910 do r. 1912 46.000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 23.000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl

§. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 23.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów po myśli §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892. Dz. u. kraj. Nr. 72 nie mniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcie rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych.

Koszta kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwa na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipkażdego roku.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia budowli regulacyjnych, sadzonek, wałów, potoków, rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez uregulowane łożyska Biały i jej dopływów, tudzież przez wały i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, żwiru, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów Biały, potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiekolwiek uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na szkarpach Biały, potoków i rowów, tudzież na wałach ochronnych.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wnoszenia budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d) w profilu inundacyjnym Biały i Dunajca;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny itp., zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Biały i Dunajca z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Dunajca Namiestnictwo, na Białe zaś Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenie przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. Przestrzenie te oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 9.

Roboty wykonane na podstawie niniejszej ustawy wymagają tylko wówczas pozwolenia przewidzianego w §. 41. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38., jeżeli zostaną podniesione zarzuty ze strony osób trzecich; postępowanie wodno-prawne nie może jednak w razie nagłości wstrzymać rozpoczęcia, lub dalszego prowadzenia robót.

§. 10.

Pozwolenie na spław drzewa na rzece Białe może być udzielone przez Namiestnictwo za zgodą Wydziału krajowego wówczas, jeżeli spław uznany zostanie za nieszkodliwy dla budowli regulacyjnych, a nadto złożoną zostanie odpowiednia kaucya na wynagrodzenie ewentualnych uszkodzeń.

§. 11.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych budowli regulacyjnych wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwom rolnictwa i robót publicznych do zatwierdzenia.

§. 12.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

§. 13.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o podwyższeniu wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1

Podwyższenie wałów ochronnych rzeki Łęgu od Zaleszan do Krawców w powiecie Tarnobrzeskim ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1909, który preliminuje koszta robót na 1,200.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z d. 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym za-

siłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) zawiązana na podstawie ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 65. spółka wodna datkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów.

Datek konkurencyjny uiścić ma spółka wodna w dwunastu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy ma być ten datek pokryty zaliczkowo z funduszu krajowego.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmuje Wydział krajowy.

Administracyi państwa, podobnie jak i spółce wodnej zestrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa instrukcya techniczno-administracyjna z dnia 18. listopada 1887 r. Dz u. i rozp. kraj. Nr. 68.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§ 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 30. kwietnia 1895. Dz. u. kr. Nr. 45. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Trześniówce.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. 1.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 30. kwietnia 1895 Dz. u. kr. Nr. 45. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Trześniówce mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl § 6. ustawy z dnia 11. czerwca 1887. Dz. u. k. Nr. 43.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych;

2) z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4 stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3) z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 2.000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 1000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl § 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 1000 K z zazastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się nie wystarczający na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów tecznicznych. Koszta tej kontroli pokrywa Skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3. 4, 5 i 6, ustawy z dnia 26. sierpnia 1899. Dz. u. kr. Nr. 110 o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Łęgu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. 1.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 26-go sierpnia 1899. Dz. u. kr. Nr. 110 zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Łęgu od granicy powiatu niżańskiego do ujścia do Wisły w powiecie tarnobrzeskim mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kr. Nr. 65. tudzież §. 6. ustawy z dnia 7. listopada 1895. Dz. u. kr. Nr. 81.

Fundusz ten składać się będzie;

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych i ze sprzedaży wikliny;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ust. z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z fuuduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912, 4.000 kor., z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 2.000 K., państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 2.000 koron z zastrzeżeniem konstytutyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jąko fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny,

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i nzczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§ 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 4 listopada 1900 Dz. u kr. Nr. 8. z r. 1901 o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 4. listopada 1900. Dz u. kr. Nr. 8 z r. 1901. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce od stawu w Żaniowie do młyna w Krzywicach z dopływami mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 16 października 1895. Dz. u. kr. Nr. 75.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 2000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 1.000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 1000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2 mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi Państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa Skarb Państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i Skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 28. lutego 1904 Dz. u kr. Nr. 37. o konserwacyi robót regulacyjnych na potokach Krzemienicy i Babulówce z dopływami, oraz na potoku Trześni.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 28. lutego 1894. Dz. u. kraj. Nr. 37. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania robót regulacyjnych na potoku Krzemienicy i Babulówce od gminy Hyki do ujścia do Wisły, tudzież na potokach Rów i Trześnia z dopływami mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 10. czerwca 1888. Dz. u. kr. Nr. 70.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia szkarp, wałów i potoków;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 r. 10.000 K., z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 5.000 K., państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 5.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezezwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§ 1., 2., 3, 4., 5 i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr 90. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 90. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach, tudzież regulacyi potoków Więckówki i Milówki oraz z rowami dopływowymi i odpływowymi mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6 ustawy z dnia 25. lipca 1901, Dz. u. kr. Nr. 71.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych i szkarp potoków;

2) z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ustawy z dnia 4 stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3) z rocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość rocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 r. 1.000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 500 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. pp. Nr. 4, drugą połowę w kwocie 500 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość rocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2 mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się

każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konrerwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb Państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §§ 1, 2, 3, 4, 5, i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz u. kr Nr. 91 o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księtwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906 dz. u. kr. Nr. 91. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich tudzież rowów dopływowych i odpływowych wraz z objektami wałowymi i komunikacyjnymi mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego, utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wału ochronnego;

2) z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I, ust. z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.;

3) z rocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość rocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912, 1000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 5000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 500 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Corocznie preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. **Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.**

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z gó-w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 92. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzecze Złotej Lipie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. 1.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr. 92. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie od stawu w Brzeżanach do Litwinowa mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl § 6. ustawy z dnia 10. maja 1893. Dz. u. k. Nr. 30.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki;

2) z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3) z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 2.000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 1000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl § 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 1000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się nie wystarczający na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa Skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

USTAWA

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 93. o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§ 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 93. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl § 6. ustawy z dnia 9. czerwca 1889. Dz. u. kr. Nr. 48.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych;

2) z odszkodowań i grzywieu nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3) z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912, 9.000 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 4.500 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocio 4.500 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowic na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§ 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postarowienia §§. 1, 2, 3, 4 5 i 6, ustawy z dnia 13. czerwca 1906, Dz. u. kr. Nr. 94. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3. 4, 5 i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906. Dz. u. kr. Nr. 94. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Dumnym od stawu w Kukizowie do mostu gminnego w Lisku mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 9. lipca 1894, Dz. u. kr. Nr. 70.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia szkarp potoku, o ile te szkarpy stanowią własność przedsiębiorstwa regulacyjnego;

2. z odszkodwań i grzywien nakładanych za przekronia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną

potrzebę w latach 1910 do 1912 1.500 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 750 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 750 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się nie wystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze wydatków i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Alegat 22. do sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego Ls. 4.965/09.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1., 2., 3., 4., 5., i 6 ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr. 95. o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1., 2., 3., 4.. 5. i 6. ustawy z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr. 95. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy od granicy gminy Przemyślan do mostu na drodze państwowej w Rudzie mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kr. Nr. 69.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia szkarp rzeki;

2. z odszkodwań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 r. 1.000 K. z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 500 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 500 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909 zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezewowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ilcby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie nienależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne prelimarze i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonywania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. — Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6,

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku,

Art II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§ 1, 2, 3, 4, 5 i 6. ustawy z dnia 20. grudnia 1907. Dz. u. kraj. Nr. 4. z r. 1908. o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3. 4, 5 i 6, ustawy z dnia 20. grudnia 1907. Dz. u. kr. Nr. 4. z r. 1908 zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim mają być pokrywane z funduszu konserwacyjnego utworzonego w myśl §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899. Dz. u. kr. Nr. 138.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

3. z corocznych datków kraju i państwowege funduszu melioracyjnego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w latach 1910 do 1912 — 11.500 K, z czego fundusz krajowy pokrywa połowę w kwocie 5.750 K., państwowy zaś fundusz melioracyjny w myśl §. 17. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. drugą połowę w kwocie 5.750 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Wysokość corocznych datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w latach następnych wynosić ma sumę, jaka wypadnie z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1909. zapasy funduszu konserwacyjnego, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub inuych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Coroczne preliminarze i zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego mają być przedkładane Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o postępie i sposobie wykonania robót konserwacyjnych za pośrednictwem własnych organów technicznych. Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 6.

Datki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w styczniu i lipcu każdego roku.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ls. 4.792/1909. We Lwowie, dnia 7. października 1909.

Aleg 666

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia Radzie powiatowej w Pilznie na zaciągnięcie pożyczki 150.000 koron.

Wysoki Sejmie!

Powiat pilzneński, którego obciążenie według zamknięć rachunkowych za rok 1908 wynosi 85.070 K, a który posiada dodatki powiatowe (łącznie z ustawowym dodatkiem na cele drogowe) w wysokości 53% podatków bezpośrednich, ma żywotny interes w tem, aby w najbliższym czasie został opracowany szczegółowy projekt budowy kolei żelaznej z Jasła do Dębicy i aby na rzece Wisłoce pod Przeczycą został zbudowany most. Wydatki z kosztami budowy tego mostu w kwocie 50.000 K i z kosztami opracowania projektu kolejowego (łącznie ze spłatą poprzednio na ten cel już zaciągniętej pożyczki 29.459 K 85 h.) w kwocie 100.000 K połączone uchwaliła Rada powiatowa w Pilznie pokryć pożyczką w kwocie 150.000 K zaciągnąć się mającą. Wydział krajowy sprawozdaniem z 14. września b. r. LW. 99.301/909 uznał potrzebę tych wydatków, które zostaną pokryte rocznemi ratami amortyzacyjnemi w kwocie 7.700 K, co pociągnie za sobą podwyższenie dodatków powiatowych do rządowych podatków bezpośrednich o 7%, tak że te dodatki podniosą się na 60%.

Komisya gminna po zbadaniu stanu rzeczy stwierdza: 1. iż budowa mostu na Wisłoce pod Przeczycą na drodze gminnej I. klasy Tuchów-Zawadka jest inwestycyą dla gospodarczego podniesienia powiatu pilzneńskiego bardzo pożądaną; 2. iż projektowana budowa kolei normalno-torowej z Dębicy do Jasła, weszła już w takie stadyum akcyi i ma tak poważne szanse urzeczywistnienia, że dla poruszenia sprawy naprzód wypracowanie szczegółowego projektu jest konieczne. Projekt ten zaś zostanie na mocy układu zawartego z Ministerstwem kolejowem wypracowany przez to Ministerstwo za wynagrodzeniem, na którego wypłatę powiat pilzneński musi zaciągnąć pożyczkę w wyżej wymienionej wysokości. Wreszcie stwierdza Komisya gminna, że ani obciążenie powiatu po zaciągnięciu niniejszej pożyczki, ani wysokość dodatków powiatowych już z uwzględnieniem podwyżki o 7% na amortyzacę tej pożyczki w powiecie pilzneńskim nie jest w stosunku do siły podatkowej tego powiatu, tudzież w porównaniu z obciążeniem innych powiatów nadmierna.

Z tych powodów Komisya gminna, po myśli §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. dołączony 1. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Bojko.

Sprawozdawca:
Górski.

Ustawa

z dnia . . . . . zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Pilźnie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 150.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Pilznie zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 150.000 koron na pokrycie kosztów opracowania projektu budowy kolei z Dębicy do Jasła i budowy mostu na rzece Wisłoce pod Przeczycą.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

LW. 4964/1909. We Lwowie, dnia 11. października 1909.

Aleg 667

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu z czynności departamentu VI. Wydziału krajowego za czas od 1. maja 1908 do 30. czerwca 1909.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 16. września 1909. Ls. 3286. przekazał Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. Komisyi prawniczej, która po jego zdadaniu przedkłada poniżej swoje uwagi i wnioski.

Zanim komisya przystąpi do omawiania poszczególnych działów departamentu VI., stwierdzić musi, że do zakresu czynności tego departamentu przybyły w ostatnich czasach sprawy ubezpieczenia pensyjnego funkcyonaryuszów krajowych, wedle ustawy z 16. grudnia 1906. dz. u. p. Nr. 1/907, nadto sprawy rewersów demolacyjnych, rejonów zakazu budowlanego i rejonów prochownianych, skutkiem czego czynności departamentu tego znacznie wzrosły. Mimo to przy tych samych siłach konceptowych, czynności departamentu VI. idą zupełnie prawidłowo tak, że komisya prawnicza skonstantować musi, iż wszystkie sprawy departamentu tego należycie i bez opóźnienia są załatwione.

Sprawy departamentu VI. rozpadają się na następujące działy:

1. sprawy terytoryalne,
2. sprawy żandarmeryi,
3. sprawy propinacyjne,
4. sprawy szupasowe,
5. sprawy fundacyjne,
6. sprawy utrzymywania i wychowywania ubogich sierot, tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych, lub na zaniedbanie narażonych,
7. sprawy założenia osady poprawczej dla nieletnich przestępców,
8. sprawy rewersów demolacyjnych, rejonów zakazu budowlanego i rejonów prochownianych,
9. sprawy statutu krajowego,
10. sprawy tyczące się ustawodawstwa cywilnego lub karnego,
11. sprawy tyczące się podatków i należytości,
12. sprawy urzędów gminnych rozjemczych,
13. sprawy ubezpieczenia pensyjnego niektórych funkcyonaryuszów krajowych,
14. sprawy dotyczące zapomóg i subwencyi.

ad 1). Działowi temu szczególniejszą należy poświęcić uwagę, rozchodzi się bowiem o to, że dział ten obejmuje sprawy dotyczące tworzenia w kraju nowych

sądów obwodowych i powiatowych, wydzielania pojedynczych gmin z okręgów poszczególnych sądów i przydzielenia ich do innych, słowem rozchodzi się w danym wypadku o ułatwianie wymiaru sprawiedliwości, który w stosunku do innych krajów koronnych bardzo wiele do życzenia pozostawia.

Z licznych wniosków poselskich samoistnych, oraz z licznych petycyj rok rocznie do Wysokiego Sejmu wnoszonych wynika, że sądownictwo w kraju nie jest należycie przez Państwo popierane, że poszczególne sądy tak krajowe i obwodowe, jakoteż i powiatowe zbyt szerokie obejmują okręgi, że siły sędziowskie nie odpowiadają ilości ludności i ilości spraw do sądów wpływających, że wskutek rozległości okręgów sądowych, ludność narażaną bywa na znaczne koszta z podróżami do sądów połączone, a bardzo często na znaczne szkody i straty stąd pochodzące, że strony na oznaczoną godzinę w sądzie jawić się nie mogą, co za sobą pociąga bardzo często zaoczności, które nową procedurą sądową ściśle unormowane zostały.

Złemu w tych kierunkach starał się Wysoki Sejm zapobiedz w ten sposób, że za pośrednictwem Wydziału krajowego i władz kompetentnych badał potrzeby ludności w dziale wymiaru sprawiedliwości, a przyszedłszy do przeświadczenia o konieczności zakładania nowych sądów, wzywał od szeregu lat c. k. Rząd o zakładanie nowych sądów tak obwodowych jakoteż i powiatowych. Niestety, doświadczenie pouczyło, że wezwania po największej części pozostały na papierze, a c. k. rząd bądź na wezwania te wcale nie odpowiadał, bądź też odpowiadając, żądał dalszych dochodzeń, które się w dziesiątki lat rozciągają, a w bardzo znikomej części wezwaniom Sejmu zadość czynił.

Tymczasem ludność nie stoi w miejscu, przybytek jej jest znaczny, mnożą się z każdą chwilą interesa i sprawy, z tem łączy się konieczność dogodniejszego i szybszego wymiaru sprawiedliwości, pomnożenia ilości sił sędziowskich oraz potrzebnego przy wymiarze sprawiedliwości personalu, a c. k. Rząd jak wyżej nadmieniono, nie spieszy się z kreowaniem nowych przybytków sprawiedliwości, zaczem konsekwentnie iść musi opóźnianie się wymiaru sprawiedliwości, przeciążanie sił sędziowskich, co znowu powoduje występywanie urzędników sędziowskich ze służby rządowej i przenoszenie się ich do zawodów wolnych. Ta okoliczność powoduje także i to, że bardzo niewielu ukończonych prawników poświęca się służbie sądowej, a mimo, że dla skompletowania sił sędziowskich wiele posad jest otwartych, brak jest ludzi, którzyby posady te obejmowali.

Stąd pochodzi, że ukończeni słuchacze praw po 2 lub 3 latach otrzymują posady samoistnych sędziów, którym brak rutyny, a skutkiem tego właśnie dla braku tej rutyny i odpowiedniego doświadczenia bez winy dotyczących osób wymiar sprawiedliwości cierpieć musi.

Najlepszym dowodem, że tak jest, jest tegoroczny okólnik Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie, skierowany do izb adwokackich, w myśl którego Prezydyum to zachęca adwokatów i kandydatów adwokackich, ażeby o posady sędziowskie się ubiegali.

Jak długo taki stan istnieć będzie, a istnieć nie powinien, bo to nie leży ani w interesie rządu, a tem mniej w interesie ludności, tak długo o prawidłowym wymiarze sprawiedliwości mowy być nie może.

W zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi prawniczej, domagała się ta Komisya uchwały sejmowej wezwania do rządu, aby c. k. rząd zarządził bezzwłoczne otwarcie Sądu obwodowego w Czortkowie, aby następnie jak najspieszniej kreował Sądy obwodowe w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież sądy powiatowe w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach i Zawałowie, wreszcie aby

zbadał, czy zachodzi potrzeba utworzenia Sądów powiatowych w Kozłowie i Magierowie.

Sejm zgodnie z wnioskiem Komisyi prawniczej powziął uchwałę na posiedzeniu z 7. października 1908, atoli c. k. Rząd zaledwie w małej części wezwaniu temu zadość uczynił, bowiem Prezydyum c. k. Namiestnictwa pismem z 22. lipca 1909 zawiadomiło Wydział krajowy, że rozporządzeniem Ministerstwa sprawiedliwości z 25. czerwca 1909 otwarto w okręgu c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie, nowy Sąd obwodowy z siedzibą w Jarosławiu, dla powiatów sądowych Jarosław, Próchnik, Radymno i Sieniawa, należących do okręgu c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu, tudzież dla powiatów sądowych Cieszanów i Lubaczów, należących do okręgu Sądu krajowego we Lwowie.

Nadto wskutek wezwań Wysokiego Sejmu, otwarte zostały Sądy powiatowe w Rudniku i Krasnej.

Te są od szeregu lat zdobycze kraju na polu sądownictwa, a jak wyżej nadmieniono, wobec wzrostu ludności, oraz wzrostu spraw i interesów, napływają żądania ze wszech stron o kreowanie nowych sądów, to też zdaniem Komisyi prawniczej, należy się z całym naciskiem domagać od c. k. Rządu, ażeby nowe sądy otwierał i starał się usilnie o pomnożenie sił sędziowskich, bo inaczej sądownictwo zejść będzie musiało do najniższego poziomu, a tego, jak sądzić należy, ani Państwo, ani kraj życzyć sobie nie może.

Z pomiędzy petycyj o utworzenie nowych sądów, przytoczyć należy petycyę gm. Husaków, gm Zakopane, wnioski o utworzenie sądu pow. w Chorostkowie, Ujściu zielonem i w Jaryczowie, z których przeważnie wszystkie nie doczekały się załatwienia, a dotyczące dochodzenia są w toku, z wyjątkiem wniosku o utworzeniu sądu w Jaryczowie, co do którego już w roku 1895 Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie wyraziło opinię, że należy otworzyć Sąd pow. w Jaryczowie, którą to opinię w roku 1905 powtórzyło, atoli Ministerstwo sprawiedliwości oświadczyło, że nie może projektować obecnie utworzenia nowego sądu powiatowego w Jaryczowie.

Co dotyczy utworzenia sądów powiatowych w miasteczkach Kozłowie i Magierowie, to dochodzenia potrzebne przeprowadzone zostały, jednak c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 1. lipca 1909 zawiadomiło Wydział krajowy, że dopiero sprawozdaniem z 2. kwietnia 1909 podało do wiadomości Ministerstwa sprawiedliwości rezolucyę Wysokiego Sejmu z 7. października 1908, wskutek czego brak na nią dotychczas odpowiedzi.

Petycye i wnioski o wydzielenie pojedynczych miejscowości z poszczególnych okręgów sądowych i przydzielenie ich do innych okręgów sądowych, wskutek dotyczących uchwał Wysokiego Sejmu, załatwione zostały w ten sposób, że Wydział krajowy prowadził odpowiednie dochodzenia, w niektórych sprawach je pokończył, zaś w niektórych są one jeszcze w toku. W szczególności w sprawie petycyi gminy Arłamowska Wola, o wydzielenie z okręgu Sądu powiat. w Sądowej Wiszni, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego w Mościskach, akta całe dnia 27. kwietnia 1909 przedłożone zostały przez Prezydyum c. k. Namiestnictwa Ministerstwu spraw wewnętrznych do ostatecznego załatwienia.

Petycye gmin Demeszkowce, Dryszczów, Krasna, Bełejów o wydzielenie poszczególnych miejscowości, wraz z odnośnemi dochodzeniami, przedłożone zostały również Prezydyum c. k. Namiestnictwa do ostatecznego załatwienia, zaś petycye gmin Postołówka, Sapohów, Zaborze i Wulka mazowiecka, Budki nieznanowskie, Mistyce i Sanniki, przedłożone zostały Wysokiemu Sejmowi osobnemi sprawozdaniami wraz z odpowiednimi wnioskami.

W tym dziale, jak ze sprawozdania Wydziału krajowego i z dotyczących aktów się okazuje, wszystko z całą ścisłością przeprowadzonem zostało, a życzyć sobie tylko należy, aby c. k. Rząd większą opieką sądownictwo galicyjskie otoczyć zechciał, co niewątpliwie w pierwszej linii w jego leży interesie.

ad 2). Sprawy żandarmeryi.

Na posiedzeniu z 7. października 1908 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, aby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych, uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy, aby przedłożył projekt zmiany dotychczasowej ustawy o kwaterunkach c. k. żandarmeryi w tym duchu, aby koszta tego kwaterunku ponoszone były przez skarb państwa, wreszcie, aby wprowadził język polski w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w kraju. W sprawozdaniu Wydziału krajowego czytamy ustęp tej treści: „stan sprawy od przeszłego sprawozdania Wydziału krajowego żadnej nie uległ zmianie".

Komisya prawnicza, a niewątpliwie wszyscy członkowie Sejmu przykrego doznać musieli rozczarowania, z powodu, że c. k. Rząd nie uważał za stosowne w tej mierze dać jakiejkolwiek odpowiedzi na zupełnie słuszne i wielokrotnie powtarzane postulaty, jeżeli bowiem Sejm, jako czynnik powołany do strzeżenia praw w kraju, domaga się czegoś, jak zaopatrywania żandarmeryi w bieliznę i inne przedmioty, wytworzone w kraju, jeżeli domaga się zmiany ustawy kwaterunkowej, która niewłaściwie kraj obciąża, wprowadzenia języka polskiego, który jest urzędowym we wszystkich władzach, to niewątpliwie musiał odczuć konieczną potrzebę tego wszystkiego, a musiał i stanąć w obronie interesów kraju, to obowiązkiem było c. k. Rządu, albo do żądania Sejmu się przychylić, albo też podać przyczyny, dla których tego niema zrobić zamiaru, a temsamem umożliwić Sejmowi drogę właściwego i godności jego odpowiadającego postąpienia.

Wobec tego, zdaniem Komisyi prawniczej, należy ponowić z naciskiem poprzednie wezwanie do rządu w tym celu, aby słuszne postulaiy kraju uwzględnionymi zostały.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego podniesiono, że komenda żandarmeryi we Lwowie domaga się przybudowy nowego skrzydła do gmachu żandarmeryi, i sprawę tę nieustannie przypomina.

Wedle przybliżonego kosztorysu budowa ta kosztowaćby musiała około 550.000 K, co pociągnęłoby znaczny wydatek dla kraju, dlatego też Wydział krajowy w tej mierze żadnych nie powziął postanowień. Ponieważ jednak sprawa każda, raz zakończoną być musi, przeto wskazanemby było, aby Wydział krajowy powziął ostateczne postanowienie i na najbliższej sesyi sejmowej z odpowiednimi wystąpił wnioskami. Wszelkie zarządzenia administracyjne, dotyczące żandarmeryi jako odpowiednie, pomija komisya milczeniem, jak również nie wdaje się w ocenę preliminarza, bo ten będzie przedmiotem obrad innej komisyi.

ad 3). Sprawy propinacyjne.

Wedle przedstawionego w sprawozdaniu Wydziału krajowego zestawienia funduszów propinacyjnych 37 miast, przyszła Komisya prawnicza do przeświadczenia, że fundusz ten należycie jest prowadzony i odpowiednio oprocentowany, a ponieważ zamknięcie rachunków i preliminarz funduszów propinacyjnych podpadają badaniu innej Komisyi, dlatego Komisya prawnicza do tych uwag się ogranicza.

ad 4). Sprawy szupasowe.

Co do spraw szupasowych Wydział krajowy poczynił konieczne zarządzenia, które stanowi rzeczy odpowiadają, dlatego też komisya prawnicza w tym względzie tak z zapatrywaniami Wydziału krajowego jakoteż i jego zarządzeniami się zgadza.

ad 5). Sprawy fundacyjne:

Pod zarządem Wydziału krajowego, jest galicyjska fundacya inwalidów, pochodząca z lat 1813—1815, co do której c. k. Namiestnictwo pod dniem 23. kwietnia 1908 zatwierdziło dotyczący akt fundacyjny, a następnie dnia 22. maja 1908 wydało Wydziałowi krajowemu w zarząd majątek tej fundacyi wynoszący obecnie:

a) w efektach winkulowanych	233.000 K — h
b) w gotówce	67 „ 43 „
Razem . . .	233.067 K 43 h

Z fundacyi tej korzysta 73 inwalidów wojskowych, którzy pobierają roczne wsparcia dożywotnie po 60 K w ratach miesięcznych z dołu.

Dalej istnieje galicyjski fundusz inwalidów z r. 1866, z którego to funduszu pobiera roczne wsparcie dożywotnie 58 inwalidów wojskowych po 50 Kor. a jeden inwalida 60 Kor. Następnie istnieje fundusz ku wspieraniu skaleczonych w wojnie w roku 1866 żołnierzy, fundacya imieniem Najjaśniejszego Pana dla utrzymywania kształcących się w wyższych zakładach wojskowych, fundacya ś. p. Józefa Kosvitzkego dla poprawionych złoczyńców wypuszczonych z domu karnego w Krakowie, fundacya towarzystwa ubezpieczeń na życie i rentę „Anker“ we Wiedniu. Majątkiem tych fundacyj, zarządza Wydział krajowy odpowiednio i zgodnie z aktami fundacyjnymi, dlatego też wszelkie w tym względzie uwagi odpadają.

ad 6). Sprawy utrzymywania i wychowania ubogich sierót tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych lub narażonych na zaniedbanie:

Opieką nad sierotami tudzież nad dziećmi opuszczonemi, zaniedbanemi lub na zaniedbanie narażonemi zajmuje się od szeregu lat społeczeństwo przez tworzenie prywatnych zakładów, ochronek i t. p., które przeważnie dobroczynnością publiczną żyły a niejednokrotnie otrzymywały subwencye tak z kraju jak i z innych instytucyj. Akcya w tym kierunku i w takiej mierze okazała się bardzo niedostateczną, to też Wysoki Sejm zajął się tą sprawą i wydał szereg zarządzeń i uchwał skierowanych do Wydziału krajowego, a to uchwał do uregulowania sprawy sierót i dzieci opuszczonych skierowanych.

W wykonaniu uchwał sejmowych, a w szczególności uchwały z 17/10 1908 c. k. rząd przedłożył projekt ustawy państwowej o wychowaniu nieletnich dzieci i osób zaniedbanych (Gesetzentwurf über die Fürsorgeerziehung). Nadto w myśl uchwały Sejmu z 17/10 1908 wezwano rząd, aby już w r. 1909 przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, mocą której kasy sieroce zbiorowe przekazywałyby krajom na cele wychowania dzieci bez opieki, zaniedbanych i na zaniedbanie narażonych, całkowitą sumę nadwyżek z obrotu, jakie wypadną z końcem roku 1910 i lat następnych, zatrzymując tylko odpowiednią rezerwę.

Tą samą uchwałą polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby niezwłocznie wziął pod rozwagę utworzenie przynajmniej dwóch zakładów sierocych, ażeby wziął także pod rozwagę zakładanie powiatowych schronisk sierocych i w tym celu porozumiał się z Wydziałami powiatowymi i obmyślił środki finansowe, z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte.

Jak już nadmieniono, rząd przedłożył projekt ustawy o wychowaniu dzieci zaniedbanych, który jako całe społeczeństwo obchodzący niewątpliwie ustawą się stanie. Wedle projektu tego koszta utrzymywania zakładów na zasadzie takiej ustawy, ponosić będą rząd, kraj i gminy.

Z tego powodu Wydział krajowy wstrzymał się z wnioskami co do projektu założenia dwóch zakładów krajowych, bo nie można przewidzieć, jakie ciężary spadną na kraj po wejściu w życie powyższej ustawy państwowej. Ponadto

oddawanie przez rząd części nadwyżek z obrotów kas sierocych, który to fundusz jest dziś jedynym na utrzymanie sierót i zaniedbanych dzieci przeznaczonym, kończy się z rokiem 1910, a niewiadomo, jak po tym roku rząd postanowi, wskutek czego cała sprawa jest w zawieszeniu i nie można na pewne przewidzieć, do jakich rozmiarów dojśćby musiał wydatek kraju w tym kierunku.

W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy w czerwcu 1909 r. zebrał konferencyę rad powiatowych celem naradzenia się co do myśli zakładania powiatowych schronisk sierocych. Konferencya delegatów oświadczyła się wprawdzie za wprowadzeniem w życie po powiatach schronisk, nie mogła atoli dać podstaw do oceny, czy i w jakiej wysokości powiaty przyczyniać się będą mogły do zakładania tego rodzaju schronisk, dlatego byłoby zdaje się rzeczą korzystną, ażeby w tym kierunku zasięgnąć można było odpowiednich wiadomości ze strony rad powiatowych.

Z tego wszystkiego wynika, że Wydział krajowy stosując się do uchwał Wysokiego Sejmu, nie spuszcza z oka tej tak ważnej sprawy opieki nad sierotami i dziećmi zaniedbanemi, atoli materyał zebrać się mający celem ustalenia pewnych dat jest tak wielki, że nadzwyczajnie długiej wymaga pracy. Jeżeli się nadto zważy, że zeszły się takie okoliczności, jak niepewność co do dochodów z kas sierocych, co do jakości ustawy państwowej wydać się mającej, dalej niepewność, czy i o ile powiaty w akcyi tej udział brać będą, to zdawać się musi, że należy chwilowo wstrzymać się z wszelkiego rodzaju projektami, które jak dotąd i wobec powyższych okoliczności pewnej materyalnej podstawy mieć nie mogą.

Nie idzie zatem, aby Komisya prawnicza miała na myśli wstrzymywanie działalności w tym kierunku, bo dochodzenia przygotowawcze prowadzone być mogą i prowadzone być powinny, w każdym jednak razie wskazaną jest przezorność w projektowaniu spraw, któreby dla bardzo wielkich ciężarów przeprowadzonymi być nie mogły.

O ile rozchodzi się o fundusze z kas sierocych pochodzące, a w zarządzie Wydziału krajowego będące, zaznaczyć wypada, że kosztem tych funduszów jest utrzymywanych rocznie 478 sierót i że fundusze te należycie są administrowane.

ad 7). Sprawy założenia osady poprawczej dla nieletnich przestępców:

Komisya administracyjna w porozumieniu z Komisyą budżetową przedłożyła Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z wnioskami o przyjęcie do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego do l. 70120/9, w którem Wydział krajowy zdaje sprawę o krajowej osadzie poprawczej.

Stosownie do wezwania Wysokiego Sejmu c. k. rząd w połowie września 1909 r., a po myśli ustawy z r. 1885 zobowiązał się wypłacić krajowi na budowę krajowej osady poprawczej 40% kosztów, wskutek czego do budowy krajowej osady poprawczej natychmiast przystąpić będzie można, a w tym celu przedłożony został Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie Wydziałowi krajowemu upoważnienia do zaciągnięcia pożyczki komunalnej w sumie 1,500.000 koron, a w ten sposób jednej, najwięcej piekących spraw w naszem społeczeństwie zadość się stało.

ad 8). Sprawy rewersów demolacyjnych itd.

W sprawach tych Wydział krajowy zastosował się do polecenia Sejmu, wskutek czego Komisya prawnicza czynności w tym kierunku do wiadomości przyjmuje.

ad 9). Sprawa statutu krajowego:

Uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu 4. listopada 1908 r. ustawa uzupełniająca postanowienia §. 18. statutu kraj. ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 r. Nr. 20 dz. u. p., uzyskała najwyższą sankcyę najwyższem postanowieniem z 23. kwietnia 1909 r., o czem Wydział krajowy został zawiadomiony odezwą Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 5. maja 1909 r.

ad 10). Sprawy tyczące się ustawodawstwa cywilnego lub karnego:

Uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 12. października 1907 r. wezwany został c. k. rząd, aby zarządził co należy, celem ścisłego przestrzegania przepisów ustawy z d. 6. lutego 1869 r. Nr. 18. dz. u. p. o zawiadamianiu wierzycieli hipotecznych o wszelkich wydzieleniach parcel należących do majętności hipotecznie obciążonych, a nadto tą samą uchwałą, wezwany został c. k. rząd, aby wziął pod rozwagę potrzebę wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 2. stycznia 1894 r. dz. u. kr. Nr. 16. w porozumieniu z Wydziałem krajowym, celem przyspieszenia postępowania przy wcielaniu parcel rustykalnych do kompleksu tabularnego.

Sprawy te nie są należycie przygotowane, bowiem w pierwszej nie nadeszła zupełnie odpowiedź rządu, zaś w drugiej nadeszła ona wprawdzie, jednakże dotyczące trybunały pierwszej instancyi oświadczenia swojego jeszcze nie nadesłały, dlatego Komisya prawnicza oceny swej wyrazić nie jest w stanie.

ad 11). Sprawy tyczące się podatków i należytości:

Sprawy w tym dziale nie nasuwają Komisyi żadnych uwag.

ad 12). Sprawy urzędów gminnych rozjemczych:

Dnia 27. lutego 1907 r. wydaną i ogłoszoną została ustawa państwowa uzupełniająca postanowienia ustawy z 21. września 1869 r. dz. u. p. Nr. 150.

Nowela ta rozszerzyła znacznie kompetencyę przedmiotową gminnych urzędów rozjemczych a ponadto przydziela ona gminnym urzędom rozjemczym przedsiębranie prób jednania stron w sprawach obrazy czci.

Ustawa z 21. września 1869 obowiązująca kilkadziesiąt lat, prawie nigdzie dotąd się nie przyjęła. Zachodzi też pytanie, czy wobec wydania noweli do tej ustawy i rozszerzenia kompetencyi sądów rozjemczych, zachodzi potrzeba wydania ustawy krajowej po myśli ustawy ramowej z 27. lutego 1907 dz. u. p. Nr. 59.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem wprowadza zgodne z rzeczywistością argumenta i przyczyny, które wprowadzeniu tego rodzaju sądów stoją na przeszkodzie.

Biorąc pod rozwagę te słuszne motywa Wydziału krajowego, Komisya prawnicza przychodzi do przeświadczenia, że gdyby sądy te zostały zaprowadzone, to nie miałyby one żadnych funkcyj, to też Komisya prawnicza podzielając zapatrywanie Wydziału krajowego w tym względzie, nie może doradzać wprowadzania takich sądów rozjemczych, względnie przedkładania odnośnego projektu ustawy krajowej. Natomiast wprowadzanie przez c. k. Rząd odpowiedniej ilości sądów obwodowych i powiatowych, pomnażanie sił sędziowskich, jak to już na wstępie przytoczonem zostało, sprowadzi wymiar sprawiedliwości na normalne tory tak, że czynniki takie, jak sądy rozjemcze i osoby, które w sądach tych działać mają a pozbawione są świadomości prawa, zupełnie zbytecznymi się okażą.

Próby robienia czegoś w teoryi, co w praktyce nie może mieć zastosowania a przynajmniej na zastosowanie liczyć, okazują się zdaniem Komisyi prawniczej zbytecznemi, zwłaszcza że byłby to świeży ciężar, składany na barki gmin, które i tak pod ciężarem dodatków i różnych niedoborów jęczą.

ad 13) i *14).* Sprawy te czysto administracyjne a zgodnie z rzeczywistym stanem prowadzone, pozostawia Komisya prawnicza bez omówienia, bowiem potrzeba tego odpada.

Po zamknięciu tegorocznego sprawozdania nadeszło do Wydziału krajowego pismo c. k. Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie z 31. lipca 1909 l. prez. 19.052, przy którem dołącza reskrypt c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 11. lipca 1909 l. 20.441, w którym c. k. Ministerstwo zachęca do wprowadzenia w Galicyi postępowania wezwawczego (Mahnverfahren) a równocześnie prosi o wydanie w tej mierze opinii przez Wydział krajowy.

Komisya nie może i nie chce przesądzać, jakie w tej sprawie zajmie Wydział krajowy stanowisko, ze swej atoli strony wyraża zapatrywanie, że wprowadzenie postępowania wezwawczego wcale dla kraju się nie nadaje a conajmniej byłoby przedwczesne. Doświadczenie pouczyło, że w czasie, kiedy postępowanie wezwawcze za starej procedury cywilnej obowiązywało, rzadko kto z postępowania tego korzystał, bo w razie sprzeciwu przeprowadzany być musiał właściwie cały spór, wskutek czego sprawy nie doznawały żadnego przyspieszenia, co było prawdopodobnie intencyą prawodawcy. Ponadto należytości skarbowe od nakazu były znaczne, tak że w razie zawarcia ugody w sporze, co się bardzo często zdarzało, strona nie była narażoną na znaczne koszta i spiesznej do rezultatu dochodziła.

Dzisiaj, gdzie jest możność godzenia stron po myśli obecnie obowiązującej ustawy i możność zawierania ugód w rejestrze NC. i gdzie wszystko z niezwykłym pośpiechem a nawet rzec można nerwowością się odbywa, wprowadzenie postępowania wezwawczego wcale nie jest potrzebnem, zwłaszcza że nie ma jeszcze uświadomienia do tego stopnia, aby każdy wiedzieć mógł o przysługujących mu środkach prawnych a nadto że częstokroć szczególnie u ludu wiejskiego z powodu oddalenia znacznego od siedziby sądu, z powodu braku jakiejkolwiek porady prawnej, przychodziłby musiało częstokroć do bezwinnych zaniedbań, a zatem idących szkód, któreby się w większej części wypadków powetować nie dało.

Nie postępowania zawezwawczego nam potrzeba, lecz jak to już wyżej podniesiono, pomnożenia sił sędziowskich rutynowanych, podziału ciężaru pracy, jaki dziś na barkach sędziego spoczywa a niewątpliwie bez postępowania zawezwawczego wymiar sprawiedliwości sprężyście, energicznie i z korzyścią dla interesowanych prowadzonym będzie.

Postępowanie wezwawcze to znów półśrodek, to znowu próba, czyby przy tej samej ilości sił nie dało się ich jeszcze lepiej wyzyskać.

W tym stanie rzeczy Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krejowego z czynności departamentu VI, za czas od 1. maja 1908 do 30. czerwca 1909 do wiadomości,

2. Sejm ponawia uchwały swoje z lat poprzednich, dotyczące otwarcia nowych sądów obwodowych i powiatowych i wzywa c. k. Rząd, aby

a) zarządził bezwłocznie otwarcie c. k. Sądu obwodowego w Czortkowie,

b) otworzył jak najspieszniej sądy obwodowe w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu i Żółkwi, tudzież sądy powiatowe w Baranowie, Majdanie, Jagielnicy, Jezierzanach, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach, Zawałowie, Jaryczowie, Kozłowie i Magierowie.

3. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wniósł projekt zmiany dotychczasowej ustawy o kwaterunkach c. k. żandarmeryi w tym duchu, aby koszta tego kwaterunku ponoszone były przez skarb państwa.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wprowadził język polski w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w kraju.

6. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby jak najspieszaiej przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, mocą której kasy sieroce zbiorowe przekazywałyby krajom na cele wychowywania dzieci bez opieki, zaniedbanych i na zaniedbanie narażonych, całkowitą sumę nadwyżek z obrotu, jakie wypadną z końcem roku 1910 i lat następnych, zatrzymując tylko odpowiednią rezerwę.

Za przewodniczącego:
A. Brunicki.

Sprawozdawca:
Maiss.

Aleg 668

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Myroniuka-Zajaczuka w sprawie regulacyi Prutu i posła Tracza w sprawie regulacyi Rybnicy i Pistynki.

Wysoki Sejmie!

Komisya gospodarstwa krajowego załatwiając przydzielone sobie uchwałami sejmowemi w dniu 23. września 1909 wnioski p. Myroniuka-Zajaczuka i p. Tracza, przedstawia następujący stan sprawy:

Rzeka górska Prut i jej dopływy Czeremosz, Rybnica i Pistynka czynią corocznie spustoszenia, niszcząc dobytek mieszkańców nadbrzeżnych i wypierając ich z własnych domostw.

Praktykowany na tych rzekach spław drzewa w niezwiązanym i w związanym stanie niszczy brzegi przy normalnym stanie rzeki, co jest zrozumiałe ze względu na piaszczysty, łatwo usuwający się teren brzegów z jednej strony, a brak policyi wodnej i nieprzestrzeganie przepisów policyjnych co do spławiania drzewa z drugiej strony.

Sfery miarodajne wskutek intenzywnych starań stron interesowanych postanowiły przeprowadzić regulacyę Prutu i Czeremosza, w którym to celu utworzył rząd dla pierwszej rzeki biuro regulacyi w Kołomyi, a dla drugiej takie same biuro w Kutach.

Regulacya Prutu od granicy bukowińskiej po Kołomyję (60 kilom.) odbywa się od lat czterech w tempie bardzo powolnem z dotacyi nadzwyczajnej Ministerstwa spraw wewnętrznych zasilonej ze strony kraju przyczynieniem się 12½% ogólnych kosztów. Pozycya preliminarza państwowego na cel powyższy wynosiła w 1908 r. **100.000 koron**, w 1909 r. **140.000 koron**, w poprzednich latach po 50.000 K. rocznie. Komisya wyraża przekonanie, że należy domagać się podniesienia rzeczonej pozycyi budżetowej na r. 1910 przynajmniej do kwoty **400.000 koron** i tak samo w latach następnych, jeśli regulacya tej części rzeki niema się ciągnąć w nieskończoność.

Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi odnośną rezolucyę do uchwały.

Na przestrzeni powyżej wymienionej znajdują się miejscowości położone nad Prutem, których ubezpieczenia domaga się wnioskodawca p. Myroniuk, a według informacyi zasięgniętej przez Komisyę projekt ubezpieczenia gminy Siemiakowce w powiecie kołomyjskim po myśli p. wnioskodawcy i Wołczkowiec w powiecie śniatyńskim odesłany został c. k. Ministerstwu do zatwierdzenia.

Wykonanie ubezpieczeń reszty gmin przez p. wnioskodawcę wymaganych stanie się w czasie możliwe i w miarę podniesienia odnośnej pozycyi preliminarza państwowego, do czego właśnie zdąża proponowana rezolucya pierwsza.

Regulacya Prutu od Kołomyi w górę (70 kilom.) ma nastąpić na podstawie generalnego projektu, będącego obecnie w opracowaniu, a który w roku przyszłym będzie przedłożony Wys. Sejmowi do uchwalenia ustawy z obowiązkiem przyczynienia się do ogólnych kosztów państwa w 60% a kraju 40% (uchwała z r. 1888).

W związku z regulacyą Prutu znajduje się regulacya najważniejszego dopływu tegoż, t. j. Czeremoszu.

Regulacya Czeremoszu (160 kilom.) odbywa się jeszcze w wolniejszem tempie niż regulacya Prutu. Wprawdzie plan regulacyi rzeki w dwóch gminach powiatu Śniatyńskiego wygotowany z kosztorysem 175.000 koron, ale o szybkim postępie robót regulacyjnych nie może być mowy, skoro na ten cel razem z regulacyą Prutu powyżej Kołomyi w preliminarzu państwowym wyznaczono na r. 1909 szczupłą kwotą **28.000** koron. Komisya uważa podniesienie odnośnej pozycyi budżetu na r. 1910 i lata następne do kwoty rocznej **200.000** koron, za wskazane z uwagi, że tylko na większej przestrzeni za jednym razem wykonane regulacye i ubezpieczenie brzegów dają rękojmię trwałości, jakoteż w uwzględnieniu okoliczności, że rozchodzi się o zapobieżenie szkodom, wyrządzanym w znacznej części przez spław drzewa z lasów państwowych, położonych w powiecie kosowskim.

Proponowana rezolucya I. obejmuje także ten postulat wyższej kwoty na regulacyę rzeki Czeremosza.

Biuro regulacyi Czeremosza utworżone w roku bieżącym w Kutach składa się tylko z dwóch urzędników technicznych, co uważa Komisya za zupełnie niewystarczające. Biuro bowiem ma zadanie prowadzić budowę i równocześnie robić zdjęcia i przygotowywać projekt generalny, mający służyć w możliwie najbliższym czasie za podstawę do ustawy krajowej, z przyczynieniem się kraju w 40% a państwa w 60% do ogólnych kosztów.

Według opinii Komisyi potrzebuje biuro przynajmniej czterech sił technicznych, aby zadaniu powyższemu odpowiedzieć.

W myśl zwyż poczynionych uwag Komisya przedkłada Wys. Sejmowi II-gą rezolucyę do uchwały.

W ścisłym związku z regulacyą Prutu zostaje regulacya dwóch ważniejszych dopływów tegoż t. j. Rybnicy i Pistynki, czego się domaga wniosek p. Tracza.

Nietylko spustoszenia wyrządzane przez te rzeki motywują konieczność spiesznej regulacyi tychże, ale także ta okoliczność, że rzeki te toczą wielkie masy żwiru z gór, osadzają je na dołach i utrudniają regulacyę głównej rzeki Prutu. Szkodliwy ten objaw jeszcze bardziej się potęguje przez dziki spław drzewa, praktykowany na tych rzekach. Komisya zaznacza, że z tego samego powodu szkodliwe są potoki górskie, które tocząc żwir z gór, podnoszą na dołach koryta rzek. Równocześnie przeto z regulacyą Rybnicy i Pistynki należałoby podjąć zabudowanie potoków górskich. Komisya przeto przedkłada Wys. Sejmowi III-cią rezolucyę do uchwały domagającą się, aby uchwalić się mające ustawy, dotyczące regulacyi Prutu i Czeremosza obejmowały zarazem regulacyę Rybnicy i Pistynki, jak też zabudowanie potoków górskich.

Załatwiając przeto wnioski pp. Myroninka i Tracza — w myśl powyższych wywodów, Komisya przedkłada Wys. Sejmowi następujące rezolucye do uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. aby w preliminarzu na r. 1910 z nadzwyczajnej dotacyi wyznaczył na regulacyę Prutu co najmniej 400.000 koron, a na regulacyę Czeremosza co najmniej 200.000 koron i tak samo w następnych latach;

2. aby wyposażył biuro regulacyi Czeremosza w Kutach co najmniej w cztery siły techniczne;

3. aby projekta ustaw dotyczących regulacyi Prutu i Czeremosza obejmowały także regulacyę Rybnicy i Pistynki, niemniej zabudowanie potoków górskich, będących w związku z regulacyą rzeczonych rzek.

Przewodniczący:
Brykczyński.

Sprawozdawca:
Krzysztofowicz.

LW. 5.572/10. We Lwowie dnia 17. stycznia 1910.

Aleg 669

Sprawozdanie

Komisyi wodnej z petycyi w sprawie zmiany §. 47. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Nr. 38 Dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

I. Dotychczasowy przebieg sprawy.

Od chwili poruszenia sprawy rewizyi §. 47 ustawy wodnej z 14. marca 1875 Nr. 38 Dz. u. kr. w przemówieniu posła Męcińskiego z 11. lipca 1901 i w rezolucyi posła ks. Stojałowskiego z 12. lipca 1901, sprawa rzeczona nie schodzi z porządku dziennego Wysokiego Sejmu.

Ze względu na słuszne życzenia właścicieli gruntów nadbrzeżnych domagał się też Wysoki Sejm w rezolucyach z 1. lipca 1901, 18. września 1903 i 7. listopada 1904 rewizyi §. 47 ustawy wodnej, a Koło polskie we wniosku ówczesnego Prezesa swego Abrahamowicza z 27. lipca 1907 i w przemówieniach posłów polskich w Izbie poselskiej Rady Państwa z 20. lipca 1906, 20. lipca 1907 i 22. czerwca 1908, w kilku przemówieniach w Komisyi budżetowej, oraz za pośrednictwem kilku deputacyi żądania Sejmu poparło.

Poruszył również sprawę tak niedostatków ustawodawstwa wodnego w ogóle, jak i wadliwości wykonania ustawy poseł Oleśnicki tak w Sejmie we wniosku z 14. listopada 1905 jak w Radzie państwa we wniosku Nr. 983 Aleg. z XVIII. sessyi r. 1908, w interpelacyi z 14. lipca 1908 i w przemówieniach z 14. kwietnia 1908 i 14. lipca 1908 i przyczynił się swą niepospolitą fachową wiedzą na polu ustawodawstwa wodnego do wyświecenia jej.

Pomimo uchwały Sejmu z dnia 12. lipca 1901 odpowiedziało c. k. Namiestnictwo na odezwę Wydziału krajowego z 10. września 1901 L. 47.936; „że nie uważa za potrzebną zmianę zupełnie odpowiedniej i dokładnej stylizacyi §. 47 ustawy wodnej, gdyż §. 47 ustawy wodnej normuje inny w powszechnej ustawie cywilnej nieprzewidziany sposób nabycia gruntu powstałego wskutek budowli regulacyjnych, a nie naturalnego przymulenia, a z postanowienia §. 47 ustawy wodnej wypływa dla przedsiębiorcy budowli regulacyjnej tylko tytuł nabycia własności gruntu, wskutek czego o prawie przedsiębiorcy do własności gruntu takiego ma w każdym poszczególnym wypadku orzekać formalnie w toku instancyi władza polityczna po przeprowadzeniu dochodzenia przy współudziale wszystkich stron interesowanych, a zatem także właścicieli gruntów nadbrzeżnych, którym przysługuje prawo odwołania się do wyższych instancyi“.

Wywody powyższe nie zdołały przekonać Komisyi wodnej, która podniosła liczne w petycyach zawarte fakta dowodzące mylnej interpretacyi §. 47 ustawy wodnej.

Obecny na posiedzeniu Komisyi c. k. komisarz rządowy zaprzeczył możliwości istnienia podobnych faktów i zaznaczył, że przedsiębiorstwo zajmuje jedynie tylko te grunta, które poniżej brzegów wskutek regulacyi uzyskuje się z koryta rzeki. (Sprawozdanie Komisyi wodnej z dnia 3. lipca 1902 Alegat 309 str. 17). Oświadczenie powyższe nie we wszystkich wypadkach jednak odpowiadało istotnemu stanowi rzeczy.

Stąd też wobec faktu, że rząd przedłożenia pomimo ponownych przynagleń nie wnosił, przystąpiła Komisya do samodzielnego określenia podstaw reformy §. 47 ustawy wodnej, a wypracowany przez sprawozdawcę Komisyi JE. posła Bobrzyńskiego znakomity referat z 2. listopada 1904 (Al. 309) stanowił zawsze zarówno punkt wyjścia, jak i program odnośnych żądań Komisyi.

Sprawozdanie rzeczone wyraźnie zaznacza, że skargi i narzekania właścicieli gruntów nadbrzeżnych wypływają z dwóch źródeł, po pierwsze z obecnego postępowania w sprawach wodnych, które jest wynikiem mylnej interpretacyi ustawy a po drugie z samej treści §. 47.

W jednym i drugim kierunku streściła Komisya wodna w wypracowanem przez J. E. posła Bobrzyńskiego sprawozdaniu następujące zasady:

„1. jeżeli regulacyę rzek prowadzi państwo, to przed rozpoczęciem robót regulacyjnych na danej przestrzeni rzeki przeprowadzoną ma być rozprawa i wydane orzeczenie władzy politycznej nawet i w tych przypadkach, gdy koryto uregulowane leżeć ma całkowicie w granicach koryta naturalnego i wywłaszczenie gruntów prywatnych nie następuje, a to celem stwierdzenia granic koryta i rozstrzygnięcia zarzutów stron“;

„2. przy postępowaniu tem administracyjnem przedsiębiorstwo regulacyi powinno mieć swego osobnego zastępcę, którym nie może być urzędnik kierujący postępowaniem i wydający orzeczenie“;

„3. korytem rzeki jest przestrzeń pokryta wodą płynącą przy normalnym, średnim jej stanie, o ile grunta zalewane wówczas przez wodę, nie są pokryte wegetacyą rolniczą lub leśną“;

„4. po przedłożeniu stronom interesowanym planu szczegółowego regulacyi pewnej przestrzeni rzeki i wysłuchaniu ich zarzutów, ma być orzeczeniem władzy politycznej stwierdzone koryto rzeki naturalne i koryto rzeki projektowane, oba oznaczone według normalnego, średniego stanu wody“;

„5. grunta położone poza korytem naturalnem, oraz grunta położone w obrębie tego koryta, ale pokryte wegetacyą rolniczą lub leśną, mają być nabyte od właścicieli drogą wywłaszczenia, o ile mają być zajęte pod koryto projektowane“;

„6. części koryta naturalnego, które wskutek regulacyi pozostaną poza brzegiem koryta uregulowanego, przedsiębiorstwo regulacyjne na mocy orzeczenia władzy politycznej, służącego za podstawę regulacyi, obejmuje w swoje posiadanie i ma na nich prawo przedsiębrania wszelkich robót, wskazanych regulacyą, oraz użytkowania ich aż do tego czasu, w którym grunt nie podniesie się do poziomu średniego normalnego stanu wody“;

„7. z tą chwilą części te koryta naturalnego przypadną na własność właścicielom gruntów przyległych, będą im jednak oddane tylko za odszkodowaniem na rzecz funduszu regulacyjnego, wymierzonym w kwocie 400 koron za jeden hektar gruntu“;

„8. władza polityczna po przeprowadzeniu rozprawy orzeka o przyznaniu tej własności i o odszkodowaniu, które ją obciąży na rzecz przedsiębiorstwa prowadzącego regulacyę“;

„9. jeżeli po wydaniu orzeczenia, służącego za podstawę regulacyi rzeki,

woda zrywa grunta położone poza obrębem koryta naturalnego, jakoteż koryta oznaczonego regulacyą i jeżeli władza polityczna nie pozwoli właścicielowi takich gruntów bronić się przed zarywaniem własnym nakładem, a przedsiębiorstwo tego nie czyni i grunt zostanie zerwanym, w takim razie przedsiębiorstwo winno mu go zwrócić w terminie oznaczonym w ustępie 7. bez żadnego odszkodowania".

Komisya wodna w konkluzyach, do których doszła, wyraźnie zaznaczyła, „że z zasad powyższych jedne nie dadzą się urzeczywistnić bez zmiany ustawy, inne dadzą się przeprowadzić zaraz w drodze rozporządzenia, które uchyli błędne tłumaczenie tej ustawy".

Wskutek powziętej na powyższej podstawie uchwały sejmowej z dnia 7 listopada 1904 r. Wydział krajowy przedłożył w sprawozdaniu z 18 sierpnia 1905 alegat 386, następujący projekt noweli do §. 47 ustawy wodnej:

§. 47. „Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w łożyskach wód przypada tym, którzy ponoszą koszta przedsiębiorstwa".

„Za granice między łożyskiem wody a gruntami nadbrzeżnymi uważać należy linię brzegu przy średnim normalnym (najdłużej w roku trwającym) stanie wody".

„Granica ta ma być przed rozpoczęciem robót regulacyjnych ustaloną przez władzę polityczną na podstawie szczegółowego projektu regulacyjnego po wysłuchaniu właścicieli gruntów nadbrzeżnych".

§. 47 *a*: „Skoro cel regulacyi został osiągniętym i grunt uzyskany przez regulacyę podniósł się do wysokości koron budowli regulacyjnych, musi być ten grunt odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za odszkodowaniem".

„Jeżeli wykonane roboty regulacyjne utrzymywane są przez państwo lub kraj, może władza polityczna I. instancyi na wniosek zarządu przedsiębiorstwa przepisać nowonabywcom sposób użytkowania odstąpionych im gruntów".

„Wysokość odszkodowania za grunta uzyskane wskutek regulacyi ma być oznaczoną w braku obopólnej zgody przez sąd polubowny, którego koszta ponoszą obie stony po połowie".

„Wysokość tego odszkodowania nie może jednak przenosić kosztów wyłożonych na uzyskanie gruntu przez przedsiębiorstwo regulacyjne, a jeżeli te koszta przekraczają kwotę 400 koron za jeden hektar, kwoty 400 kor. za hektar".

Projekt powyższy podał Wydział krajowy odezwą z 30 grudnia 1904 r. L. 111.325, a więc jeszcze przed przedstawieniem go Wysokiemu Sejmowi do wiadomości c. k. Rządu. Pomimo, że tak Wydział krajowy, jak sejmowa Komisya wodna i liczne głosy posłów polskich i ruskich w Radzie państwa upominały się o odpowiedź c. k. Rządu na odnośną odezwę Wydziału krajowego, c. k. Ministeryum rolnictwa dopiero w trzy lata i siedm miesięcy od daty odezwy Wydziału krajowego na nią reskryptem z 13. sierpnia 1908 r. z 12/703 1427 zakomunikowanem Wydziałowi krajowemu 28. sierpnia 1908 L. 13.676 odpowiedziało.

Odpowiedź c. k. Ministerstwa rolnictwa zapoznając w treści swej prawną naturę galicyjskiej ustawy wodnej nie zgodziła się bynajmniej na zasady w przedłożeniu Wydziału krajowego zawarte, a choć przyjęła w wypadkach wątpliwości co do położenia granicy za graniczną linię brzegu przy normalnym, to jest najdłużej w roku twającym stanie wody, dodała jednak do tego postanowienia następujący daleko sięgający wyjątek:

„Znajdujące się ponad tą linią, a położone w obrębie zwykle występujących wyższych stanów wody grunta nieproduktywne, tudzież tereny z nieuprawianemi roślinami lądowemi należy uważać za przynależność łożyska wody, o ile co do nich nie zostaną udowodnione roszczenia prywatno-prawne".

W sprawie odstąpienia gruntu uzyskanego wskutek regulacyi nietylko były tak odpowiedź c. k. Ministerstwa rolnictwa jak i zawarty w niej projekt ustawy w postanowieniach dotyczących oznaczenia wartości gruntu (maksymalnej granicy 400 i stosunku odszkodowania do kosztów na uzyskanie gruntu), niedwuznaczną odmową, ale odstępując od zasad ustawy wodnej pozwalały przedsiębiorcy zatrzymać grunt uzyskany nietylko wtedy, kiedy jest potrzebnym do celów regulacyi, t. j. ze względów czysto technicznych, ale także i wtedy, kiedy zachodzą przeszkody odstąpienia go właścicielom przyległych gruntów ze względów publicznych.

Z uwagi na to, że powyżej streszczony projekt ustawy był wręcz sprzecznym z żądaniami zawartymi w rezolucyach Wysokiego Sejmu, we wniosku prezesa Koła Abrahamowicza, w sprawozdaniach sejmowej Komisyi wodnej i w uchwałach krajowej Komisyi regulacyjnej, nie mogła Komisya przyjąć tego projektu za podstawę swoich prac i wybrała subkomitet w celu dalszych rokowań z Rządem.

II. Podane do wiadomości Komisyi stanowisko c. k. Ministerstwa Rolnictwa w r. 1909.

C. k. Namiestnictwo oznajmiło Wydziałowi krajowemu w październiku r. 1909, że c. k. Ministerstwo rolnictwa byłoby gotowem zgodzić się na następujący projekt noweli do §. 47:

§. 47.

Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w obrębie regulacyjnym (łożyskach wód) przypada tym, którzy ponoszą koszta tego przedsiębioostwa.

Granicę między łożyskiem wody, a gruntami przyległymi ustalić ma władza polityczna przy udziale stron interesowanych w postępowaniu mającem się przeprowadzić według postanowień VI. rozdziału.

Jeżeli zachodzą wątpliwości, co do położenia granicy, należy uważać za granicę linię brzegu przy normalnym t. j. najdłużej w roku trwającym stanie wody.

Znajdujące się po nad tą linią, a położone w obrębie zwykle występujących wyższych stanów wody grunta nie produktywne należy uważać za przynależność łożyska wody, o ile co do nich nie zostaną udowodnione roszczenia prywatnoprawne.

Urzędowe oznaczenie lub ustalenie granicy łożyska wody nie przesądza dochodzenia prawa opartego na tytule prywatno-prawnym do łożyska wody lub gruntu uzyskanego przez budowle regulacyjne w drodze sądowej.

§. 47 a.

Po upływie 12 lat od ukończenia robót regulacyjnych na rzekach nizinnych, a 8 lat na rzekach górskich ma być grunt uzyskany wskutek tych robót odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za zwrotem wartości, o ile nie jest potrzebny do celów przedsiębiorstwa.

Wartość ta w braku obopólnej ugody ma być oznaczona przez władzę polityczną na podstawie ocenienia znawców.

Właściciele przyległych gruntów, którzy w czasokresie 8 lat przed rozpoczęciem robót regulacyjnych utracili wskutek działania wody uprawiane grunta, mogą żądać odstąpienia gruntu, uzyskanego w dawnym obrębie zerwanych gruntów za zwrotem połowy stwierdzonej wartości.

Jeżeli względy publiczne tego wymagają, może władza polityczna przepisać nowonabywcom gruntów uzyskanych przez regulacyę sposób ich użytkowania.

III. Stanowisko Komisyi wodnej wobec projektu zmiany §. 47. w sprawie wyjątku dotyczącego gruntów nieproduktywnych.

Komisya wodna uchwaliła w listopadzie r. 1909 skreślić następujący w powyższym projekcie zawarty wyjątek.

„Znajdujące się ponad tą linią (t. j. linią brzegu przy normalnym, t. j. najdłużej w roku trwającym stanie wody), a położone w obrębie zwykle występujących wyższych stanów wody, grunta nieproduktywne należy uważać za przynależność łożyska wody, o ile co do nich nie zostaną udowodnione roszczenia prawno prywatne".

Uchwała Komisyi powzięta w celu skreślenia powyższego postanowienia wynikała z następujących powodów;

1. Ponieważ tego rodzaju wyjątek jest nietylko znacznem pogorszeniem obecnie obowiązującej ustawy, ale prawną sankcyą dla powtarzającej się od dłuższego czasu w poszczególnych wypadkach mylnej i ze szkodą stron połączonej interpretacyi. §. 47.

Że tak według legalnej interpretacyi obecnie obowiązującej ustawy, jak i według zdania najznakomitszych specyalistów w dziedzinie prawa wodnego za granicę pomiędzy łożyskiem rzeki a gruntami przyległemi, uważać należy jedynie tylko linię brzegu przy normalnym, średnim t. j. najdłużej w roku trwającym stanie wody, i że oparta na przepisach dotychczasowej ustawy, legalna interpretacya jej nie zawierała żadnego wyjątku dotyczącego położonych w obrębie zwykle występujących stanów wody gruntów nieproduktywnych, dowodzi okólnik c. k. Namiestnictwa z 13 sierpnia 1884 l. 21.489, rozstrzygnięcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z 21. lipca 1881 l. 6.615, zdanie takiej znakomitości na polu prawa wodnego, jak Randa (das Wasserrecht str. 69) a wreszcie opinia zawarta w dziele długoletniego referenta spraw wodnych w c. k. Ministerstwie rolnictwa dra Peyrera (str. 466—1.461).

Komisya zastrzega sobie dosłowne powtórzenie powyższych opinii w osobnem sprawozdaniu dotyczącem wykonania ustawy.

2. Zalecony przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w r. 1909 projekt wprowadza do ustawy obce całemu współczesnemu ustawodawstwu całej Europy z jedynym wyjątkiem ustawy francuskiej z 8. kwietnia 1898 i bliżej nieokreślone pojęcie „zwykle występujących wyższych stanów wody".

Dowód, iż współczesne ustawodawstwo — z jednym tylko wyjątkiem i to nie zupełnie identycznym, ale przeważnie na konfiguracyi brzegów opartym (§. 36 ustawy francuskiej z 8. kwietnia 1898), — nie zna takiego pojęcia, zawierają następujące źródła:

a) Według Nieberdinga — Francka (Wasserrecht im preussischen Staate str. 70) łożyskiem rzeki w moc pruskich ustaw jest ta część gruntu, która w czasie regularnych stosunków stanu wody i odpływu wody zwykła być wodą pokrytą. Łożysko rozciąga się na powierzchnię ziemi, po której płynie woda, a oprócz tego na tę część obejmującego ją postronnego ograniczenia, która leży pod regularnem zwierciadłem wody. Brzegi tworzą regularne odgraniczenie łożyska wody. Sięgają one tak daleko, jak daleko wznosi się woda według regularnych stosunków jej odpływu.

b) nowy, streszczony w dziele Schenkla (Das Badische Wasserrecht str. 3 i 122) pruski projekt ustawy uznaje zwyczajny letni stan wody za granicę pomiędzy korytem rzeki a brzegami.

c) artykuł 6. badeńskiej ustawy z 20. czerwca 1899 postanawia:

„granicę między łożyskiem wody a stanowiącemi cudzą własność gruntami nadbrzeżnemi (linią brzegu) ustanawia się w razie wątpliwości według normalnego średniego stanu wody".

Wyjątków nie przywodzi ustawa żadnych;

d) saska ustawa z 12. marca 1909 postanawia w §. 7.: „Granicę między łożyskiem a brzegiem płynącej wody (linią brzegu) ustanawia się tam, gdzie jest wyraźnie wyrobiony brzeg (deutlich ausgeprägter Uferrand) według tegoż brzegu, w innych wypadkach według normalnego średniego stanu wody".

Jedyny wyjątek dotyczy rzeki Elby, dla której według „Mandatu dla strumienia Elby z r. 1819" i praw prywatnych dawno nabytych, rozstrzygającym jest „Nullwasserstand";

e) w ustawie hesskiej jest również średni normalny stan wody rozstrzygającym;

f) wirtembergska ustawa z 1. grudnia 1906 postanawia w §. 7.: „Granicę pomiędzy łożyskiem a brzegami wód publicznych (linią brzegu) oznacza się według tego stanu wody, który odpowiada regularnemu wezbraniu wód";

g) bawarska ustawa z dnia 23. marca 1907 postanawia w art. 6.:

„Linię brzegów rzek publicznych stwierdza władza administracyjna według średniego stanu wody ze szczególnem uwzględnieniem granicy wegetacyi i tam gdzie to jest potrzebnem, oznacza ją we właściwy sposób".

A więc nawet według ustawy bawarskiej, której szczególną surowość w literaturze fachowej niejednokrotnie ganiono, wielka część położonych poza normalnym, średnim, najdłużej w roku trwającym stanem wody nieproduktywnych gruntów, które zalecony przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w r. 1909 projekt nietylko wtedy zalicza do łożyska rzeki, gdy są wodą pokryte podczas normalnych i średnich, ale także i wówczas, gdy woda je pokrywa podczas wyższych stanów wody, nie należałaby do łożyska rzeki, często bowiem pomiędzy łożyskiem a nieproduktywnem odsypiskiem tworzy się mały rąbek wegetacyi, część zaś odsypiska w jednym roku jałowa porasta często trawą albo w roku następnym, albo nawet niejednokrotnie w tym samym roku.

3. Zalecony przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w r. 1909 projekt nie podaje żadnej definicyi zwykle występującego wyższego stanu wody, a pojęcie to samo w sobie jasnem nie jest. Przyjąć też takiego postanowienia nie mogła komisya tem bardziej, ile że jest w zakresie ustawodawstwa, które tak głęboko sięga w życie ekonomiczne, jak ustawa wodna, nieodzownem, operować pojęciami dla każdego wykształconego obywatela, inżyniera, prawnika, ekonomisty, rolnika i t. d. zrozumiałemi i przystępnemi. Trudno zaś uznać za jasne połączenie dwóch w zwykłem życiu ze sobą niezgodnych pojęć: „zwykle występującego" i „wyższego stanu wody". Pod zwykle występującym stanem wody bowiem rozumie się zazwyczaj ten, który najczęściej w roku się powtarza. Co zaś pod „wyższym" stanem wody rozumieć należy, rozstrzygnąć trudno. Czyli nazywa się „wyższym" stan wody następujący po powiększeniu opadów atmosferycznych, w czasie pękania lodów, odpływu kry i nagromadzeniu mas lodu w łożysku rzeki, po którem często zaczyna się powódź? Czyli znów wyższym jest stan wody o 1 cm. wyższy od średniego? A co rozumieć należy pod niższym stanem wody, który jest przeciwieństwem wyższego stanu? Oto pytania, które pozostają bez odpowiedzi. Gdyby jeszcze była mowa o najwyższym, średnim i najniższym stanie wody, to by te pojęcia można zrozumieć. Ale podawanie obok normalnego, to jest najdłużej w roku trwającego stanu wody, uzupełniającego kryteryum „zwykle występującego wyższego" stanu wody i to w celu przywłaszczenia

na rzecz funduszu regulacyjnego odsypisk, które już tyle wywołało drażliwości, nie da się usprawiedliwić.

W jedynem państwie, w którem w przeszłym wieku praktyka w wykonaniu prawa odstąpiła od pewnej linii zwykłego normalnego stanu wody, a później ustawa z 8. kwietnia 1898 przepisała w artykule 36. „że granice strumieni i rzek zdolnych do żeglugi statkami i spławu tratw oznaczą orzeczenia prefektów po zbadaniu rzeczy na miejscu za zatwierdzeniem ministerstwa robót publicznych? Granice te są oznaczone przez wysokość wód płynących do pełni brzegów przed wylewem. (Art. 36. Des arrêtés préfectoriause rendus après enquête, sous l'approbation du Ministre des travaux publics, fixeront les limites des fleuves et rivières navigables et flottables, ces limites étant déterminées par la hauteur des eaux coulant à pleins bords, avant de déborder).

Praktyka władz francuskich przed i po wydaniu ustawy z 8. kwietnia 1898 jest klasycznym przykładem, dokąd się dochodzi, porzucając pewne kryteryum normalnego, najdłużej w roku trwającego stanu wody. W żadnym bowiem kraju nie ma tylu sprzecznych orzeczeń Prefektów, Rady Stanu, Najwyższego Sądu, Tribunal des Conflits i Ministerstwa robót publicznych, jak we Francyi. W braku stałego i pewnego kryteryum szukają bowiem ciągle innych. Niektóre wyroki zgodnie ze zdrowym rozsądkiem tak, jak wyrok Izby sądowej w Rouen z 16. grudnia 1842 uważają za granicę łożyska średni stan wody, inne także choć nie pod każdym względem jasne, poddają jednak w Lugdunie z 25. lutego 1843 krytyce oznaczanie granicy według konfiguracyi brzegów i wypełnienia ich przed wylewem, inne, jak wyrok Cywilnego Sądu kasacyjnego z 27. listopada 1867 słusznie podnoszą, że skutki wylewu nie są w stanie uzasadnić zmiany w stanie posiadania, jest jednak i wiele takich wyroków, które w myśl wyroku izby sądowej w Dijon z 5. maja 1865 biorą za granicę linię oznaczoną w czasie wielkich wód wypełniających brzegi przed wylewem, a zestawienie tych na jednej zasadzie prawnej opartych wyroków i porównanie ich pomiędzy sobą dowodzi nietylko niedokładnego określenia zasady, ale także niewykonalności jej w praktyce. Inne orzeczenia takie n. p. jak orzeczenie Rady stanu z 23. kwietnia 1875 zaznaczają, że prefekt przekracza swoje prawa, idąc za daleko w oznaczeniu granicy łożyska, a w rzędzie tego rodzaju licznych orzeczeń zaznaczyć należy wprowadzenie znów nowej podstawy ocenienia w orzeczeniu Rady stanu z 5. maja 1832, które wysuwa na pierwszy plan względy żeglugi i wskazuje na to, że prefekt ma tylko prawo stwierdzenia istotnych granic według najwyższego stanu wód oznaczonych możliwości żeglugi. Potem znów Minister robót publicznych, broniąc słusznie zaczepionego Prefekta, obstaje przy twierdzeniu, że brzegi wypełnione przy wysokim stanie wody przed wylewem stanowią granicę łożyska i przegrywa sprawę w Radzie Stanu z 19. listopada 1886 z powodu mylnego oznaczenia tak elastycznie oznaczonego stanu wody.

Niepewność ustawy i mnogość procesów była też we Francyi przyczyną licznych sporów kompetencyjnych. Rada stanu, po stwierdzeniu krzywd, które administracya wyrządzała właścicielom gruntów nadbrzeżnych, windykowała sobie prawo kontroli orzeczeń prefektów i samodzielnego rozstrzygania o błędach orzeczeń w sprawie granic, a Tribunal des conflits w orzeczeniach z 11. stycznia 1873 i 1. marca 1873 oświadczył się za kompetencyą sądową w sprawie kontroli rozgraniczania pomiędzy łożyskiem a własnością prywatną; orzeczenie Rady stanu z 7. maja 1871 w częściowej sprzeczności z powyższemi orzeczeniami broni znów kompetencyi administracyjnej, a wyrok sądu kasacyjnego z 7. maja 1871 oświadcza, że przekroczenie zakresu działania władzy administracyjnej bez zachowania formalności przepisanych ustawą z 3. maja 1841, a więc bez wywłaszczenia jest nadużyciem władzy. Zastosowania pojęć niejasnych, które pozostawiały dowolności szero-

kie pole, nie zdołała wykluczyć próba ustalenia opartej na chwiejnej podstawie ustawy.

Francuska ustawa z 8. kwietnia 1898 nie przywróciła wcale bezpieczeństwa prawnego, ani nie polepszyła odnośnych stosunków. Przeciwnie najnowsza literatura prawa wodnego francuskiego dowodzi, że chwiejność pojęć prawnych daje ciągle powód do pieniactwa.

Pojęcie zwykle się powtarzającego wyższego stanu wody nie jest również bliżej określonem pod względem technicznym. Dzieła Kreutera (Wasserbau s. 412) T. B. de Mas (Rivieres à courant libre str. 27—9), Strukla (Wasserbau str. 18), Sonne'go i Esselborna (Elemente des Wasserbaues str. 107), Möllera (Grundriss des Wasserbaues str. 16) podają coraz inne podziały stanów wody, ale „zwykle się powtarzającego wyższego stanu wody" wcale nie znają. A stwierdzić należy, że pomimo wielkiej rozmaitości pojęć w powyższych dziełach zawartych, pomimo nierozwiązania w nich zagadki, co Ministerstwo Rolnictwa pod zwykle występującymi wyższemi stanami wody rozumie tak na podstawie dzieł powyższych, jak i ustaw i prawnych komentarzy, pojęcie średniego normalnego, najdłużej w roku powtarzającego się stanu wody w ogólnych kryteryach swoich zawsze pozostaje jasnem. Co do tego pojęcia tak prawnicy jak i inżynierowie zgadzają się ze sobą. Ustrzedz przeto należy zawartą w drugiej alinei zaleconego przez rząd wniosku jasną definicyę przed zaciemniającym dodatkiem który może jedynie tylko wywołać zamęt w administracyi budownictwa wodnego.

3. Komisya nie mogła również Wysokiemu Sejmowi zalecić wyjątku dotyczącego nieproduktywnych gruntów i wciągnięcia ich do łożyska rzeki, a przeto do własności publicznej z tego powodu, że ani prawo cywilne rozróżnienia własności gruntów produktywnych od nieproduktywnych nie zna, ani też w szczególnej naturze wody uzasadnienie znajdujące techniczne względy ze stanowiska pożytku regulacyi rzek wskazane trwałego przywłaszczenia takich gruntów na rzecz funduszu regulacyjnego nie wymagają.

W prawie cywilnem nietylko niema żadnego postanowienia, któreby potrzebę odmiennego traktowania własności gruntów nieproduktywnych uzasadniało, ale przeciwnie dają postanowienia ustawy cywilnej podstawę do przyjęcia, że położone na brzegach rzek odsypiska, szutrowiska, pokłady piasku i t. d. są własnością właścicieli gruntów przyległych. Odsypiska rzeczone powstały bowiem na rzekach, na których regulacya się zaczyna, z powodu naturalnego przymulenia, a według §. 409—411 ustawy cywilnej tak porzucone łożyska rzeki w wypadkach, w których nie zachodzi potrzeba odszkodowania właścicieli nowego łożyska (§ 407), tak ziemia, którą rzeka nieznacznie do brzegu przymula, jak i gwałtownym prądem rzeki na cudzy brzeg zaniesiony znaczny kawał ziemi w braku w przeciągu roku ulegającej przedawnieniu reklamacyi pierwotnego właściciela, (§ 408—12) są własnością właścicieli brzegu. A jeżeli w szerokich dolinach, przez które płyną górskie rzeki, właściciele gruntów ponoszą wskutek ciągłych zmian koryta, rwania brzegów, zasypywania gruntów ornych szutrem i piaskiem i t. p. ciągłe szkody, słusznem jest, ażeby ich prawo do tego, co za rzymskich czasów nazywało się: „beneficia fluminis", było nienaruszonem.

W rzędzie wyjętych na mocy § 287 ustawy cywilnej z obiegu rzeczy, t. j tak zwanych rzeczy wolnych (Freistehende Sachen), wyraźnie przytoczono brzegi morza, brzegów rzek jednak ani też nieproduktywnych gruntów nad brzegami rzek, w paragrafie powyższym wcale nie wymieniono.

Także i obce ustawodawstwo z jedynym wyjątkiem ustawy bawarskiej nie czyni żadnej różnicy pomiędzy własnością gruntów produktywnych a nieprodu-

ktywnych. A wyjątek zawarty w § 9 ustawy bawarskiej nie idzie tak daleko, jak postanowienie zawarte w zaleconym przez rząd projekcie. Nie dotyczy bowiem wcale wszystkich gruntów nieproduktywnych leżących w obrębie „zwykle występujących wyższych stanów wody", ale jedynie tylko najczęściej świeżego zalądowania, którego naruszenie lub usunięcie bądźto w celach technicznych z potrzeby regulacyi albo konserwacyi robót wypływających, albo też ze względów żeglugi, staje się potrzebnem. Postanowienie powyższe w praktyce zazwyczaj przy świeżo powstałych zalądowaniach zastosowywane, nie odnosi się wcale ani do odsepu (alluvio), ani do oderwiska (avulsio). Co więcej postanowienie § 9 ustawy bawarskiej stara się względy techniczne w pewnej mierze pogodzić z uszanowaniem prawa własności. W razie bowiem przecięcia zalądowania pomimo przecięcia zalądowanej przestrzeni gruntu zatrzymuje bez względu na produktywność pierwotny właściciel własność tej przestrzeni, a jedynie tylko w razie usunięcia zalądowania ze względu na potrzeby żeglugi albo regulacyi rzeki ogranicza § 9 prawa właściciela do odszkodowania do tych zalądowań, które są zakulturowane.

4. Komisya wodna przedstawia Wysokiemu Sejmowi odrzucenie zaleconego w projekcie c. k. Ministerstwa Rolnictwa z r. 1909 postanowienia, dotyczącego gruntów produktywnych z tego powodu, że przyjęcie takiego postanowienia łączyłoby się ze szkodą właścicicieli nadbrzeżnych; mogą bowiem być grunta nieproduktywnymi pod tym względem, że czasowo nie wydają wegetacyi, a mimoto przynosić dochód i mieć wartość, jak n. p kamieniołomy, jak grunta miejskie przeznaczone pod budowy i t. d. Znanem jest zresztą, że natura gruntów nadbrzeżnych jest nader zmienną, niepłodność albo urodzajność ich w dziedzinie roślinności bowiem przeobraża się bardzo szybko w miarę tego, czyli woda nanosi ożywiający wegetacyę namuł czyli też nawalnica zasypuje je piaskiem lub szutrem. Wskutek nieokiełzanego działania żywiołów często najlepsze orne grunta przemieniają się w odsypiska i odwrotnie szutrowiska zmieniają się szybko w pastwiska i w orne grunta. Nad Dniestrem, Stryjem, Wiarem itd., gdzie wegetacya szybko się rozwija, licznych przykładów takich nie braknie. Stąd też nieproduktywność gruntów często jest czasową. A pominąć także trudno okoliczności, że tak ograniczenie prawa wyłącznego poboru szutru i kamieni na nieproduktywnych brzegach rzek bez odszkodowania, byłoby tak dla gmin, które tego szutru do utrzymania dróg potrzebują, jak i dla jednostek dotkliwą a niesprawiedliwą i w prawie nieuzasadnioną klęską.

5. Komisya nie widzi również zabezpieczenia w zawartem w zaleconem w r. 1909 projekcie zastrzeżenu, że o tyle tylko należy uważać znajdujące się ponad linią normalnego t. j. najdłużej w roku trwającego stanu wody, a położone w obrębie zwykle występujących wyższych stanów wody grunta za przynależność łożyska wody, „o ile w nich nie zostaną udowodnione roszczenia prawno-prywatne".

Przytoczone w łonie Komisyi bowiem poszczególne wypadki, w których władze ani dowodu zawartego w księgach gruntowych ani też dowodu tkwiącego w nieprzerwanem posiadaniu nie uważały za wystarczający; w przypadkach tych mieli wskutek tego włościanie wybór pomiędzy kosztownemi rekursami i procesami a pomiędzy zgodzeniem się na dyktowane niezawsze uwzględniające słuszne prawo warunki. A oprócz gruntów takich, w których księga gruntowa jest powszechnie w całej Austryi uznanym i w podobnych wypadkach w motywach orzeczeń Trybunału administracyjnego przyjętym dowodem, są także i takie, w których zmian konfiguracyi wskutek zmiany biegu rzeki w księdze gruntowej i w mapach katastralnych z powodu braku geometrów i zaniedbania władz nie uwidoczniono, w których też prowadzenie dowodu na podstawie ksiąg gruntowych jest trudnem, a co do których zaś § 410—12 ustawy cywilnej stanowczo przemawia za prawem własności wła-

ścicieli gruntów nadbrzeżnych. Stąd też zastrzeżenie, w myśl którego roszczenia prawno prywatne mogą być udowodnione wobec licznych a uzasadnionych skarg i narzekań na nieuwzględnianie słusznych praw bynajmniej ani prawodawcy ani interesowanych stron uspokoić nie zdoła.

Komisya wodna przyjęła przeto alineę 1 i 2 i 4 zaleconych przez rząd wniosków § 47, alineę 3 natomiast uchwaliła skreślić.

IV. Stanowisko Komisyi wodnej wobec zaleconego przez rząd w r. 1909 wniosku w sprawie §. 47 a t. j. odstąpienia uzyskanego wskutek budowli regulacyjnych gruntu właścicielom gruntów przyległych.

Stylizacya zaleconego przez rząd w r. 1909 wniosku dotyczącego zmiany §. 47 a jest bardzo niejasną.

Nie jest jasnem mianowicie, czyli ustęp drugi jest tylko uzupełnieniem ustępu pierwszego, czy też postanowieniem samoistnem?

Ze stylizacyi i z umieszczenia tego drugiego ustępu wynikałoby raczej pierwsze a mianowicie, że właściciele, którzy w ciągu 8 lat przed rozpoczęciem regulacyi utracili wskutek działania wody grunt, mogą żądać odstąpienia gruntu uzyskanego tylko pod warunkiem w ustępie pierwszym zawartym t. j. po upływie lat 12 względnie 8 od ukończenia regulacyi i to tylko wtedy, jeżeli nie jest on potrzebny do celów przedsiębiorstwa z tą jedynie różnicą, że zamiast całej wartości płacić mają jej połowę.

W celu rozjaśnienia wzajemnego stosunku obydwóch tych ustępów, proponuje Komisya uzasadnione tymże względem poprawki.

Nie mogła się również Komisya zgodzić na postanowienie zawarte w §. 47 a, według którego jedynie tylko wtedy ma być grunt uzyskany wskutek tych robót odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za zwrotem wartości „o ile nie jest potrzebny dla celów przedsiębiorstwa“.

W warunku tym widzi Komisya znów znaczne pogorszenie obecnie istniejącej ustawy. W uwzględnieniu faktu, iż ustawa wodna jest jedynie tylko zbiorem technicznymi względami uzasadnionych wyjątków od ustawy cywilnej i zawiera odstąpienie od jej zasad jedynie tylko tam, gdzie techniczne względy regulacyi tego niezbędnie wymagają, dodatek taki nie odpowiadałby duchowi ustawy wodnej. Z tego też powodu oświadczyła się Komisya za zatrzymaniem brzmienia dotychczasowej ustawy, o ile ona dotyczy warunku odstąpienia gruntów właścicielom gruntów przyległych, a mianowicie wstawienia, zamiast słów „o ile nie jest potrzebny dla celów przedsiębiorstwa“, słów: „jeżeli go przedsiębiorstwo nie potrzebuje celem lepszego ubezpieczenia i umocnienia brzegu“.

W postanowieniu tem utwierdziła Komisya wywody zawarte w powtórzonem w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 9. września 1908 L. 90.598 piśmie c. k. Ministerstwa Rolnictwa z 13. sierpnia 1908 L. 12.703/1.427 stwierdzające, że pod „dobrem publicznem“, a względnie „celami przedsiębiorstwa“ rozumie c. k. Ministerstwo Rolnictwa cele wyłącznie fiskalne dążności ustawy wodnej zupełnie obce.

W razie przyjęcia zaleconego przez rząd wniosku w brzmieniu w r. 1909 proponowanem, nie miałby też de facto właściciel prawa do żadnego gruntu, gdyż każdy kawałek gruntu przynoszący dochód mógłby być dla celów przedsiębiorstwa potrzebnym, wzmagałby bowiem ze szkodą właściciela activa przedsiębiorstwa.

Z tego też powodu może Komisya uznać za uzasadnione jedynie tylko te ograniczenia praw właścicieli gruntów nadbrzeżnych, które leżą w interesie dobrego przeprowadzenia regulacyi, albo też zabezpieczenia żeglugi.

Podniesiono również w Komisyi, że zawarta w powyższem piśmie c. k. Ministerstwa Rolnictwa dążność narażenia właścicieli gruntów przyległych na nowe ofiary — znajduje w aktach prawodawczych innych państw stanowcze potępienie.

Rząd pruski bowiem mówi w uzasadnieniu ustawy o prawach administracyi budownictwa wodnego wobec właścicieli brzegów na rzekach publicznych (ustawa z 12. lutego 1883; motywa Nr. 126 Alegatów): „Względy sprawiedliwości przemawiają za tem, ażeby na korzyść właścicieli, którym projekt ustawy przynosi równorzędne w całem państwie ofiary, zrezygnować ze szczególnych praw fiskalnych, jakie w poszczególnych częściach kraju, a mianowicie w okręgu rządowym Wiesbaden ze względu na własność sztucznych załądowań istnieją“.... A gdy rząd pruski usiłował przyswoić sobie dochody z plantacyi wikliny na uzyskanym wskutek budowli wodnych gruncie, Komisya pruskiego Sejmu (Alegat 216) podniosła: „Według dawniejszych projektów miało państwo pretensyę do całego użytkowania plantacyi na sztucznych załądowaniach na rzecz własną, podczas gdy według obecnego projektu, w wypadkach, nadwyżka dochodów ponad nakłady ma być odstąpioną właścicielom gruntów nadbrzeżnych. Jestto konsekwencya zasady, że skarb państwa nie powinien szukać zysku na koszt właściciela gruntów nadbrzeżnych“.

Także i według zawartej w protokołach Komisyi dla ustawy wodnej Izby członków Rady państwa w Bawaryi (Dodatek do Alegatów Sessyi dodatkowej 1907 str. 140) autentycznej interpretacyi ustawy bawarskiej „nie jest bynajmniej zamiarem prawodawcy, przyznawać państwu za jego działalność na polu regulacyi rzek i zabezpieczenia brzegów jakiejkolwiek nagrody“.

Nie uszło również uwagi Komisyi wodnej, że konstrukcya pruskiej ustawy jest nierównie prostszą: aniżeli galicyjskiej: wedle ustawy z 14. marca 1875 bowiem zmienia grunt, który fundusz budowy odstępuje stronom, cztery razy właściciela. Według ustawy pruskiej otrzymuje przedsiębiorca z chwilą rozpoczęcia regulacyi rzek jedynie tylko posiadanie i prawo użytkowania gruntów, własność zaś i prawo polowania zatrzymuje dotychczasowy właściciel. W razie wydzierżawienia gruntu ma właściciel gruntów nadbrzeżnych pierwszeństwo. Państwo zastępuje w czasie swego posiadania właściciela, załatwia jego interesa jako zarządca właściciela (negotiorum gestor), żąda zaś jedynie tylko za to nadwyżki wartości gruntu nadbrzeżnego, która wskutek nakładów państwa i wskutek załądowania powstała, która jednakowoż w moc §. 6 ustawy z 12. lutego 1883 nie może przewyższać kwot przez państwo w celu załądowania odnośnej przestrzeni wydanych.

Ustawa pruska jest przeto także i pod tym względem od przedłożonych poniżej wniosków o tyle korzystniejszą, że przepisuje maxymalną granicę zwrotu wartości, jaką właściciel gruntów nadbrzeżnych ma za odstąpienie gruntu państwu zapłacić.

Także i pod tym względem jest ustawa pruska lepszą, że w celu oznaczenia zwrotu wartości w razie braku dobrowolnej umowy przepisuje sąd polubowny, a przeto chroni strony interesowane przed kosztownymi procesami.

W moc pruskiej ustawy musi skarb państwa nietylko wtedy zwrócić załądowanie właścicielom gruntów nadbrzeżnych, gdy cel regulacyi jest osiągnięty, ale także i wtedy, jeżeli administracya budownictwa wodnego zaprzestała robót regulacyjnych, albo też z przysługującego jej prawa tworzenia albo umocnienia załądowań nie korzysta (§. 6. alinea 1.).

Pragnąc jednak jak najbardziej szybkie dojście do skutku ustawy ułatwić, odłożyła komisya uwzględnienie słusznych i uzasadnionych żądań (maksymalnej granicy

i postępowania polubownego) do dalszej rewizyi ustawy wodnej, a ograniczyła się jedynie tylko do tych poprawek, które Komisya uważa za conditio sine qua non przyjęcia noweli do §. 47. przez Wysoki Sejm.

V. Proponowany przez Komisyę dodatek do §. 47. a. (Alinea 4. wniosku Komisyi do §. 47. a) w sprawie zerwanych gruntów

Komisya wodna zgodziła się w październiku 1904 i w listopadzie 1909 wzięła pod rozwagę następujący w wypracowanem przez JE. Posła Bobrzyńskiego sprawozdaniu Komisyi z dnia 2. listopada 1904 przewidziany nierzadki wypadek:

„Plan szczegółowy regulacyi rzeki na pewnej przestrzeni został opracowany, odbyła się rozprawa i wydane zostało orzeczenie oznaczające granice nowego koryta. Tymczasem regulacya przeciąga się lub prowadzoną jest błędnie. Woda zaczyna zarywać grunta poza korytem naturalnem i poza korytem wskazanem regulacyą, właściciel tych gruntów chce ich bronić własnym nakładem, nie uzyskuje jednak na to pozwolenia władzy i woda grunt mu zabiera. W tym przypadku słuszność wymaga, aby przedsiębiorstwo prowadzące regulacyę ponosiło wszystkie następstwa złego jej prowadzenia i ażeby właścicielowi grunt taki ubezpieczyło bez zwrotu kosztów".

Ażeby ubezpieczyć prawa właściciela w powyżej określonym wypadku, zgodziła się Komisya wodna w październiku 1904 i w listopadzie 1909 na następujący dodatak do §. 47. *a)*:

„Jeżeli po wydaniu orzeczenia, służącego za podstawę regulacyi rzeki, woda zrywa grunta położone poza obrębem tak koryta naturalnego, jako też koryta oznaczonego regulacyą i jeżeli władza polityczna nie pozwoli właścicielowi takich gruntów bronić się przed zarywaniem własnym nakładem, a przedsiębiorstwo tego nie czyni i grunt zostanie zerwanym, w takim razie przedsiębiorstwo winno mu go zwrócić w terminie oznaczonym w ustępie 7. bez żadnego odszkodowania".

Postanowienie powyższe płynie z analogicznego zastosowania tej samej zasady, na której opiera się actio pluviae arrendae. Skarga rzeczona w myśl autentycznych źródeł (l. 1. pr. D. h t. 39, 3) i komentarza Dernburga (Pandekten, tom I., str. 556), dotyczy nietylko samej wody deszczowej, ale stosuje się także i do tych wypadków, w których woda deszczowa jest zmieszaną z wodą płynącą ze źródeł bagien i rzek. Ostrze tej skargi zwraca się przeciwko zmieniającej samowolnie naturalny bieg rzeki robocie dokonywanej ręką ludzką (quotiens manu facto opere agro aqua nocitura est, id est cum quis manu fecerit, quo aliter flueret, quam natura soleret (l. 1. s. D. h. t. 39, 3 Ulpianus, libro 53 ad edictum).

Postanowienie powyższe uwzględnia również zasadę prawa rzymskiego, w moc której skutki wylewy nie są w stanie zmienić podstaw prawa własności: „Inundatio speciem fundi non mutat; et obid, cum recesserit aqua, palam est ejusdem esse, cujus fuit (l. 7. §. 6. de acq. rec. dom. l. 30, l. 33 ff. qu. 6. mor. usuf. vel. us. amill.; l. 14 ff. quemadm. servit. amitt.)

W słusznem ocenieniu prawnego charakteru wylewu poczytuje bowiem prawo rzymskie jego skutki za wypływ vis major, która uniemożliwia czasowo poszkodowanemu wniesienie skargi, oraz wyklucza utratę praw w skutek przedawnienia w myśl zasady: „Contra non valentem agere non currit praescriptio".

Gdy woda urwie brzegi, część ziemi z tychże brzegów pochodzącej, przenosi się czasowo do koryta rzeki, a właściciel, który się przeciwko zalewowi wody obronić nie zdołał, patrzyć się na to z rezygnacyą musi, jak jego grunt staje się coraz mniejszym. Wprawdzie nie traci (w analogicznem zastosowaniu §. 357 au-

stryackiej ustawy cywilnej) prawa do istoty rzeczy (Substanz), ale traci via facti możność ciągnienia pożytku z tego prawa do istoty rzeczy, które jak długo woda pokrywa zerwane części brzegu, nikomu pożytku przynieść nie zdoła. Czasowy brak pożytków nie odejmuje mu jednak wcale nudum jus proprietatis (latentes Eigentum). Skoro bowiem siła ręki ludzkiej i technicznego postępu, ziemię z cudzej własności powstałą odkryje i elementarny nacisk wody od niej odwróci, nie można w tych wypadkach, w których grunt nie należał do pierwotnego naturalnego łożyska i w których go przedsiębiorca w celu ustalenia sztucznego łożyska nie nabył, uważać tego rodzaju gruntu, jako ziemię wyłącznie w skutek regulacyi rzek uzyskanie. Grunt ten bowiem istniał przed regulacyą i jest nie uzyskanym, ale odzyskanym gruntem, jest typem prawnym sui generis. Ze stanowiska technicznego jest ten grunt niezaprzeczenie dowcipem ludzkim odebranym dzikiej żywiołowej sile, ze stanowiska kultury jednak pamiętać należy, że tenże grunt dawniej jej celom służył i jedynie tylko czasowo służyć przestał, ze stanowiska prawa zaś grunt ten nigdy nie przestał być własnością prywatną.

Postanowienie proponowane przez Komisyę nie jest niczem innem, jak tylko objaśnieniem do Alinei 3-ciej §. 10. i do §. 11. i 16. ustawy wodnej z 14. marca 1875, w moc których: 1. prywatnemu właścicielowi wody nie wolno tak używać wody, ażeby wskutek tego nastąpiło „spiętrzenie naruszające prawo osób trzecich, albo zalanie lub zabagnienie cudzych gruntów (§. 10. ust. pań.), 2. właścicielowi gruntu nie wolno samodzielnie zmieniać samowolnie naturalnego odpływu wody przez jego grunt płynącej na niekorzyść poniżej leżącego gruntu. 3. Również i właścicielowi niższego gruntu nie wolno na niekorzyść wyżej leżącego gruntu przeszkadzać naturalnemu odpływowi wody. (§. 11. ust. pań.) Czego bowiem nie wolno robić właścicielowi, tego także nie wolno robić z cudzą szkodą przedsiębiorcy budowy.

Jest również celem §. 16. ustawy wodnej, który dla „zakładów wpływających na jakość wody, na jej bieg, albo na wysokość jej stanu“ wymaga koncesyi, ochrona właścicieli i innych stron interesowanych przed szkodą, a przedmiotowa istota czynu i prawna natura szkody nie zmienia się bynajmniej, według zmiany podmiotu t. j. według tego, czyli tę szkodę wyrządza prywatny właściciel swemu sąsiadowi, albo też państwo lub przedsiębiorca regulacyjny. Cel regulacyi bowiem choć nader pożyteczny nie uświęca wcale środków.

Zestawienie proponowanego przez Komisyę dodatku z powyższemi postanowieniami obecnej ustawy dowodzi, że dodatek rzeczony obraca się w granicach obecną ustawą zakreślonych. A dodać jeszcze należy, że §. 413. austryackiej ustawy cywilnej zakazując robót, które zmieniają zwykły bieg rzeki, przyznając każdemu posiadaczowi gruntu prawo zabezpieczenia swego brzegu, przed wyrywaniem go przez rzekę, że zaś na przestrzeniach przez państwo lub przedsiębiorstwo regulowanych często ze względu na ogólny interes regulacyi władze polityczne poszczególnych właścicieli tego prawa pozbawiają, a nie w każdym wypadku może wskazane celem regulacyi jej przeprowadzenie pogodzić interesów wszystkich właścicieli, którzy prawo do samopomocy postradali.

W innych państwach, tak zwrot zerwanych gruntów po ich odzyskaniu, jak — i odpowiedzialność państwa za roboty przez jego władze dokonane uznano. I tak n. p. Izba Sądowa w Toulouse oddała właścicielom na mocy wyroku z 20 lipca 1818 grunt, w r. 1791 przez rzekę Garonne zabrany a w r. 1811 odzyskany, francuski minister robót publicznych przyznał r. 1850, (Placque Cours d'Eau III. t. str. 35.), że „uszkodzenia, które nie są skutkiem naturalnego działania wody, ale nowego kierunku nadanego jej biegowi, wskutek prac przeprowadzonych w łożysku rzeki, mogą uzasadnić odpowiedzialność państwa“, a tę samą zasadę uznał Tribunal des Conflits wyrokiem z 1. marca 1873., i bawarski wyższy Trybunał

apelacyjny wyrokami z 20. października 1856., 11. czerwca 1898. i 6. listopada 1905.; ustawa bawarska z 23. marca 1907. zaś utrzymała płynące z §. 823. ust. i z §. 907. niemieckiej ustawy cywilnej prawa do odszkodowania stron, które stratę poniosły. Analogiczne postanowienia zawiera także §. 82. alinea 4. §. 15. ustawy saskiej z 12. marca 1909.

W dalszym ciągu sprawozdania przedstawi Komisya formalne zmiany uchwał przeprowadzone w proponowanym przez Komisyę dodatku do §. 47 a na konferencyi u J. E. Pana Ministra Dulęby d. 23. grudnia 1909.

VI. Powzięte przez Komisyę wodną w listopadzie r. 1909. uchwały.

Komisya wodna postanowiła przyjąć alineę 1, 2, 4-ą zaleconego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa brzmienia §. 47 bez żadnej zmiany, skreśliła natomiast: alineę 3-ą, zaleconego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa projektu §. 47.

„Znajdujące się ponad tą linią (t. j. ponad linią brzegu przy normalnym t. j najdłużej w roku trwającym stanie wody) a położone w obrębie zwykle występujących wyższych stanów wody grunta nieproduktywne, należy uważać za przynależność łożyska wody, o ile co do nich nie zostaną udowodnione roszczenia prywatno-prawne“.

Do paragrafu 47 a wstawiła Komisya dodatek stwierdzający, że wobec faktu, iż na mocy §. 37. i 84. ustawy wodnej szukanie dobrowolnego porozumienia ze stronami interesowanemi jest obowiązkiem władzy, zasadę tę zastosowywać należy również przy ocenianiu wartości gruntów uzyskanych wskutek regulacyi, które przedsiębiorstwo odstępuje stronom.

Ze względu na ograniczone prawo własności przedsiębiorstwa bowiem, które w istocie nie jest niczem innem, jak prawem używania, (jus in re aliena) a dalej ze względu na okoliczność, iż przedsiębiorstwu nie wolno gruntów rzeczonych sprzedawać nikomu innemu, jak tylko właścicielom gruntów nadbrzeżnych, że przeto i koło kupujących jest ograniczone, nie godzi się szacować tych gruntów, tak n p. jak się szacuje dom eraryalny, ale odstąpić należy od ogólnych reguł, jakie dla własności państwowej przyjęło c. k. Ministerstwo finansów i finansowa Dyrekcya.

Komisya pozostawiła również otwartą drogę oszacowania sądowego.

Jakkolwiek tak maxymalna granica zwrotu wartości, jak i oznaczenie jej w drodze sądu polubownego uznała Komisya za potrzebne, nie chcąc narażać przyjścia do skutku ustawy, którą w interesie ludności po 9-letniej ubolewania godnej zwłoce, uważa za naglącą, postanowiła Komisya odłożyć dalej idące poprawki do ogólnej rewizyi ustawy wodnej, która ze względu na brak aktualności wielu jej przepisów i na techniczny postęp zużytkowania sił wodnych w celach rolnictwa i przemysłu jest koniecznością i w myśl uchwalonej w Radzie państwa przy budżecie Ministerstwa Rolnictwa rezolucyi w najkrótszym czasie przeprowadzoną być powinna.

Unikając wszelkich szkopułów mogących wywołać trudności — ograniczyła się też Komisya we wnioskach swoich w październiku uchwalonych do granic nader skromnych.

Uchwały Komisyi z listopada 1909 brzmią:

§. 47.

Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w obrębie regulacyjnym (w łożyskach wód) przypada tym, którzy ponoszą koszta przedsiębiorstwa.

Granicę między łożyskiem wody a gruntami przyległymi ustalić ma władza polityczna z przyzwaniem stron interesowanych przed rozpoczęciem robót regulacyjnych w postępowaniu, mającem się przeprowadzić według postanowień 6. rozdziału ustawy wodnej. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do położenia granicy, należy uważać za granicę linię brzegu przy normalnym, t. j. najdłużej w ciągu roku trwającym stanie wody.

To oznaczenie i ustalenie granicy łożyska wody nie przesądza dochodzeniu prawa opartego na tytule prawnoprywatnym do łożyska wody lub gruntów, uzyskanych przez bndowle regulacyjne w zwykłej drodze prawa.

§. 47 *a.*

Najpóźniej po upływie 12 lat od ukończenia robót regulacyjnych na rzekach nizinnych, a 8 lat na rzekach górskich, musi być grunt uzyskany wskutek tych robót odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za zwrotem wartości, jeżeli go przedsiębiorstwo nie potrzebuje dla lepszego zabezpieczenia i umocnienia brzegów.

Przy oznaczeniu wartości należy się starać przedewszystkiem po myśli §. 84. ustawy wodnej o dobrowolne porozumienie ze stronami interesowanemi. Jeżeli to porozumienie do skutku nie przyjdzie, ma być wartość gruntu zbadaną i postanowioną przez władzę polityczną, a jeżeli się tem interesowani nie zadowolnią, ma być oznaczoną przez sądowe orzeczenie według zasad postępowania o wywłaszczeniu, do którego obie strony powołać należy.

Właściciele przyległych gruntów, którzy w czasokresie 8 lat przed rozpoczęciem robót regulacyjnych utracili wskutek działania wody grunta przynoszące dochód mogą żądać w terminie oznaczonym w 1-szym ustępie odstąpienia gruntu, uzyskanego w dawnym obrębie zerwanych gruntów za zwrotem połowy stwierdzonej wartości.

Jeżeli po wydaniu orzeczenia służącego za podstawę regulacyi rzeki, woda zrywa grunta położone poza obrębem tak koryta naturalnego, jakoteż koryta oznaczonego regulacyą, i jeżeli władza polityczna nie pozwoli właścicielowi bronić brzegów przed zarywaniem własnym nakładem, w takim razie winno przedsiębiorstwo albo strony interesowane odszkodować albo zerwany grunt zwrócić stronom interesowanym po ukończeniu robót regulacyjnych bez żadnego odszkodowania.

Jeżeli względy publiczne tego wymagają, może władza polityczna przepisać nabywcom gruntów uzyskanych przez regulacyę sposób ich użytkowania.

VII. Dalszy przebieg rzeczy na konferencyi u J. E. Pana Ministra dla Galicyi z 23. grudnia 1909.

Tak Koło polskie na mocy jednomyślnej uchwały, jak i ruscy posłowie z Galicyi starali się usilnie uzyskać poparcie rządu dla zmian w pierwotnie przez c. k. Ministerstwo Rolnictwa zaleconym projekcie, które Komisya wodna uchwaliła. Na prośbę Koła Polskiego i posłów ruskich z Galicyi zwołał J. E. Pan Mi-

nister Dulęba dnia 23. grudnia 1909 konferencyę, w której wzięło udział Prezydjum Koła polskiego, specyalnie zajmujący się sprawą ustawy wodnej posłowie polscy i ruscy, oraz reprezentanci Ministerstwa Finansów, Rolnictwa, Robót publicznych, Sprawiedliwości oraz Ministerstwa dla Galicyi.

Obradując pod przewodnictwem J. E. Pana Ministra Dulęby, później zaś pod przewodnictwem J. E. Pana Szefa Sekcyi Engla, konferencya dała sposobność przedstawicielom poszczególnych Ministerstw nietylko do oświetlenia przedmiotu znakomitą fachową wiedzą, ale także i do poparcia zmian przez Komisyę proponowanych, jak to z najgorętszem uznaniem podnieść należy, w duchu najlepszej woli.

W uchwałach konferencyi zgodzono się w zasadzie na wnioski Komisyi wodnej galicyjskiego Sejmu, a przeprowadzono jedynie bądźto poprawki formalnej natury, bądźto inne dla rzeczy nader korzystne, których Komisya na własną rękę bez zapewnienia z góry, sankcyi dla ustawy uchwalać się wahała.

Konferencya zgodziła się na alineę 1, 2 i 4 §. 47 wniosków Komisyi bez zmian i na wykreślenie wyjątku dotyczącego gruntów nieproduktywnych.

W alinei 1. §. 47. przez przestawienie wyrazów treść odnośnego postanowienia nie doznała zmiany, ani cel jego nie doznał uszczerbku, tekst natomiast stał się jaśniejszym.

Alineę 2. §. 47*a* przyjęła konferencya bez zmiany według wniosków Komisyi wodnej.

W alinei 3-ciej przeprowadzono na konferencyi w myśl życzeń Komisyi wodnej Sejmu galicyjskiego zmianę ważną i korzystną, a mianowicie zgodzili się przedstawiciele c. k. Rządu na to, że mogą żądać odstąpienia gruntu uzyskanego w dawnym obrębie zerwanych gruntów za zwrotem odszkodowania w wymiarze połowy ustalonej wartości nietylko właściciele gruntów przyległych, którzy w przeciągu 8 lat przed rozpoczęciem robót regulacyjnych, ale także i ci, którzy w czasie trwania robót regulacyjnych utracili możność fizycznego rozporządzania swymi gruntami mogącymi nieść dochód.

W 4-tej alinei §. 47*a* również utrzymały się wszystkie merytoryczne uchwały Komisyi wodnej, zgodzono się jedynie tylko na prostszą konstrukcyę, tak w alinei 3-ciej jak w alinei 4-tej. Zmiana ta jest również zmianą na lepsze. Wyraźne stwierdzenie bowiem, że właściciele zerwanych gruntów, chociaż vis major odjęła im możność fizycznego rozporządzenia niemi, pozostają właścicielami tychże gruntów, oszczędzi tymże właścicielom po odzyskaniu gruntów opłatę kosztów przenośnych.

Ostatnią alineę (5-ą) §. 47*a* przyjęła konferencya bez zmian.

Po odbyciu konferencyi Prezydyum Koła polskiego udało się do J. E. Pana Ministra Prezydenta, Ministra finansów, Kierownika Ministra rolnictwa, Ministra robót publicznych i Ministra dla Galicyi i uzyskało zgodzenie się rzeczonych Ministrów na poniżej podane wnioski.

VIII. Wnioski Komisyi wodnej uchwalone na posiedzeniu dn. 14. stycznia 1910.

Komisya wodna przyjęła wszystkie wnioski na konferencyi uchwalone.

W rozprawach komisyjnych nad powyższymi wnioskami, wyraził Poseł Radca Dworu Kędzior obawę, że warunek bezpłatnego oddania zerwanych gruntów, w alinei 4-tej §. 47*a* (według

poniżej podanych wniosków), uniemożliwi korzystanie z postanowienia tej alinei włościanom, którzy w braku środków materyalnych nie będą w stanie postarać się o projekt i konsens na ubezpieczenie brzegów — i z tego powodu zaproponował wyeliminowanie słów: „i jeżeli władza polityczna ze względu na przedsiębiorstwo regulacyi nie udzieliła właścicielowi pozwolenia na umocnienie owego brzegu własnym kosztem przeciw zerwaniu“.

Obawę tę uznała Komisya za słuszną, a opuszczenie tego warunku przy przyszłych pracach Sejmu za pożądane. Jeżeli Komisya obecnie mimoto nie skreśliła rzeczonego warunku, uczyniła to z tego powodu, że obawiała się naruszeniem zawartego przez Prezydyum Koła i posłów ruskich z Rządem kompromisu, narazić rychłego przyjścia do skutku noweli, której interesowani z niecierpliwością wyglądają. Wyrażono też w Komisyi nadzieję, że prośby o pozwolenie umocnienia brzegu przez właścicieli gruntów nadbrzeżnych wnoszone, władze załatwiać będą w krótkiej drodze, nie narażając interesowanych na koszta.

Poseł Ks. Kazimierz Lubomirski wyraził także obawę, że alinea 3 §. 47a nie będzie się odnosić do gruntów, które woda zerwie pomiędzy dochodzeniem wodno-prawnem, a wydaniem orzeczenia władzy politycznej.

Z innej strony wskazano na to, że właściciele gruntów nadbrzeżnych, w każdej chwili mają prawo powołać się na protokół dochodzenia wodno-prawnego i na mapę rzeki wedle stanu w chwili dochodzenia i na projekt szczegółowy, a gdy zajdzie jakieś novum po dochodzeniu wodno-prawnem, mają również prawo do żądania dodatkowego dochodzenia i do dowodu ku wiecznej pamięci, a wreszcie, że mają otwartą drogę rekursu i wprowadzenie sporu na drogę sądową.

Wobec tych uwag poseł ks. Lubomirski wskazał na wypadki, w których po dochodzeniu wodno-prawnem a przed orzeczeniem zerwanie gruntów staje się powodem zmiany projektu budowy i orzeczenia.

Wokec takich wypadków, które jednak w myśl dziś obowiązujących ustaw łączyć się powinny z nowem dochodzeniem wodno-prawnem, na którem zerwanie gruntów skonstatować można, wniósł poseł ks. Kazimierz Lubomirski poprawkę do alinei 4-tej §. 47a.

„Jeżeli jednak po ustaleniu granic łożyska rzeki w myśl §. 47 grunta, które nie leżą wewnątrz łożyska tak ustalonego — przez wodę będą zerwane — wtedy ma przedsiębiorstwo po ukończeniu robót regulacyjnych oddać poszkodowanemu bezpłatnie tak ewentualnie znowu uzyskany grunt, a o ile tego gruntu napowrót nie uzyskano, uiścić wynagrodzenie szkody odpowiadające wartości brakującego gruntu, o ile tenże wywłaszczonym i zapłaconym nie został“.

Komisya stwierdziła, że zachodziły w samej rzeczy wypadki zmian niekorzystnych stanu posiadania pomiędzy dochodzeniem wodno-prawnem a orzeczeniem władzy politycznej przez siłę wody wywołanych; przyznała również, że jednostronnie przeprowadzone zmiany szczegółowego planu regulacyi przynosiły uszczerbek interesom właścicieli gruntów nadbrzeżnych. Nie zapoznając tej wartości wniosku posła ks. Lubomirskiego i widząc w nim cenny materyał do przyszłej reformy ustawy wodnej, nie przyjęła go Komisya ze względu na niewykluczoną możliwość wpływu zmian na opóźnienie dojścia do skutku ustawy. Obok tego względu powodowała Komisyą nadzieja, że c. k. Rząd w rozporządzeniu wykonaw-

czem do ustawy wodnej z 14. marca 1875 celowi poprawki posła ks. Kazimierza Lubomirskiego zadość uczyni i powtarzaniu się wypadków takich, jak wyżej wymienione, zapobieże.

IX. Wnioski Komisyi z 14. stycznia 1910.

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi polegające na kompromisie wnioski, zdaje sobie Komisya jasno sprawę z tego, że wnioski rzeczone nie wyczerpują wszystkich uprawnionych żądań w kierunku zmian ustawy wodnej i że, jak każdy owoc kompromisu, nie są ideałem.

Ze względu jednak na nagłość sprawy i na konieczną potrzebę objaśnienia §. 47, a uzupełnienia przepisów obecnej ustawy postanowieniami w alinei 3. §. 47. zawartemi, uchwaliła Komisya wodna w obecnym stadyum rzeczy ograniczyć się do tych punktów, co do których porozumienie przyszło do skutku i przedstawić Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski do uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

·/. załączony ·/. projekt ustawy.

Uchwałą rzeczoną załatwiła Komisya petycye L. 1.979/1.479 gminy Dolnej Wsi, 1.980/1.478 Osieczany, 2.526/1.894 Uścia Zielonego i Łuki, 714/456 Wielickiego Zarządu powiatowego Kółek rolniczych, 1.337/968 oraz Franciszka Dudy z Targoszyny.

Kozłowski w. r.
przewodniczący i sprawozdawca.

Ustawa

z dnia . . . . . uzupełniająca postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38, zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 47.

Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w obrębie regulacyjnym (w łożyskach wód) przypada tym, którzy ponoszą koszta przedsiębiorstwa.

Granicę między łożyskiem wody a gruntami przyległymi ustalić ma władza polityczna z przyzwaniem stron interesowanych przed rozpoczęciem robót regulacyjnych w postępowaniu mającem się przeprowadzić według postanowień 6. rozdziału ustawy wodnej. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do położenia granicy, należy uważać za granicę linię brzegu przy normalnym, t. j. najdłużej w ciągu roku trwającym stanie wody.

To oznaczenie i ustalenie granicy łożyska wody nie przesądza dochodzeniu prawa opartego na tytule prawno-prywatnym do łożyska wody lub gruntów, uzyskanych przez budowle regulacyjne w zwykłej drodze prawa.

§. 47 *a*.

Skoro cel regulacyi został osiągnięty — najpóźniej jednak po upływie 12 lat począwszy od ukończenia robót regulacyjnych na wodach w nizinach, a po 8 latach na wodach górskich — musi być grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za zwrotem wartości, jeżeli go przedsiębiorca nie potrzebuje celem lepszego ubezpieczenia lub umocnienia brzegu.

Przy oznaczeniu wartości należy się starać przedewszystkiem po myśli §. 84. ustawy wodnej o dobrowolne porozumienie ze stronami interesowanemi. Jeżeli to porozumienie do skutku nie przyjdzie, ma być wartość gruntu zbadaną i postanowioną przez władzę polityczną, a jeżeli się tem interesowani nie zadowolnią, ma być oznaczoną przez sądowe orzeczenie według zasad postępowania o wywłaszczeniu, do którego obie strony powołać należy.

Właściciele gruntów przyległych, którzy w ciągu 8 lat przed rozpoczęciem robót regulacyjnych albo w czasie ich trwania wskutek działania wody utracili możność fizycznego rozporządzania swymi gruntami mogącymi nieść dochód, mogą żądać, aby im w terminie unormowanym w ustępie 1. odstąpiony był grunt uzyskany znowu w dawnym obrębie zerwanych gruntów za zwrotem odszkodowania w wymiarze połowy ustalonej wartości.

Jeżeli jednak po wydaniu orzeczenia wodno-prawnego co do regulacyi grunta, które ani nie leżą wewnątrz łożyska, ustalonego według §. 47., ani też wewnątrz łożyska projektowanego lub przez regulacyę wytworzonego, przez wodę będą zerwane i jeżeli władza polityczna ze względu na przedsiębiorstwo regulacyi nie udzieliła właścicielowi pozwolenia na umocnienie swego brzegu własnym kosztem przeciw zerwaniu, wtedy ma przedsiębiorstwo po ukończeniu robót regulacyjnych oddać poszkodowanemu bezpłatnie ten ewentualnie znowu uzyskany grunt, a o ile tego gruntu napowrót nie uzyskano, uiścić wynagrodzenie szkody, odpowiadające wymiarowi brakującego gruntu.

Jeżeli względy publiczne tego wymagają, może władza polityczna przepisać nabywcom gruntów uzyskanych przez regulacyę sposób ich użytkowania.

Ls. 5.090/1909. We Lwowie, dnia 13. października 1909.

Aleg 670

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej co do czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. kwietnia 1908 do 30. czerwca 1909.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego jest bardzo wyczerpujące i daje jasny obraz co do czynności Departamentu kolejowego przy Wydziale krajowym. Czynność Departamentu uważa Komisya kolejowa za gorliwą i skuteczną i zasługującą na wszelkie uznanie.

Przechodząc sprawozdanie w tym samym porządku, jak ono jest przedstawione Wysokiemu Sejmowi, Komisya kolejowa nadmienia:

I. Co do kolei lokalnych, będących w ruchu:

1. Z końcem roku 1908 zamknięto rachunki budowy kolei lokalnych Trzebinia Skawce i Tarnów-Szczucin. Koszta kapitału zakładowego kolei lokalnej Trzebinia-Skawce wynosiły ostatecznie 6,928.800 Koron wraz z dotacyą funduszu rezerwowego. Koszta budowy kolei lokalnej Tarnów-Szczucin wraz z dotacyą funduszu rezerwowego wynosiły 3,406.372 Koron.

Zaoszczędzenie wobec ceny pierwotnej, kosztorysowej wynosiło przy tej kolei około 300.000 Koron, co z szczególnem uznaniem podnieść należy.

2. Sprawozdanie co do wykonania uchwały sejmowej z 9. października 1908 co do użycia pożyczki inwestycyjnej kolei lokalnej Piła-Jaworzno przyjmuje Komisya kolejowa do wiadomości.

3. Upaństwowienie kolei lokalnych, a w szczególności kolei Chabówka-Zakopane.

Życzeniem szerokich kół kraju jest, żeby jak najwięcej kolei lokalnych upaństwowiono, a życzenie to jest tembardziej umotywowane, o ile:

a) koleje lokalne budowano częstokroć w Galicyi jako lokalne, które mają znaczenie kolei głównych;

b) ze względów szczególnych ekonomiki kraju, (przerachowanie taryf kolei państwowych, i udogodnienie większe dla publiczności). Czasokres atoli, kiedy będzie chwila odpowiednia, żeby akcyę w tej mierze w pertraktacyach z rządem przyśpieszyć, musi z powodów taktycznych być Wydziałowi krajowemu pozostawiony, a to tembardziej, o ile i fiskalne względy budżetu krajowego (cena, za jaką jakaś kolej lokalna ma być sprzedana) są wielce miarodajne.

4. Komisya kolejowa przyjmuje do wiadomości wyjaśnienie Wydziału krajowego co do pertraktacyi w sprawie ruchu pociągów na linii Trzebinia-Siersza, do wiadomości i poleca tę sprawę i nadal opiece Wydziału krajowego.

5. Nadzwyczaj ważne są wyjaśnienia i informacye Wydziału krajowego co do dochododajności i wyniku eksploatacyi kolei lokalnych w roku 1908.

Nadzwyczaj ciekawym jest fakt, że mimo depresyi ekonomicznej, panującej i w państwie i za granicą, ruch kolejowy na liniach lokalnych się zwiększa i wskutek tego także dochody brutto. Znamiennem atoli jest, że mimo zwiększonych dochodów brutto, zmniejszają się dochody netto, a to z tego powodu, ponieważ i koszta personalu kolejowego i koszta materyałów się zwiększają. Wskutek tego spadła, mimo zwiększonych dochodów brutto, nadwyżka oprocentowania przeciętnego kapitału inwestowanego w budowie kolei lokalnych, przez kraj gwarantowanej; wynosiło to oprocentowanie w roku 1906 3·44%, w roku 1907 wynosiło ono tylko 3·35%, w roku 1908 już tylko 3·25%. Gdy w roku 1906 stosunek procentowy ogólnych wydatków do dochodów brutto wynosił jeszcze 57·5% już w roku 1907 wynosił 59·8% a w roku 1908 62·5%. Jakkolwiek dochody brutto na 1 kilometr obliczone ciągle się podnosiły, a mianowicie w roku 1906 wynosiły 7.389 Koron, w roku 1907 7.511 Koron, w roku 1908 7.870 Koron, to wydatki na kilometr obliczone zwiększały się procentowo znaczniej, jak dochody brutto się wzmagały. Wynosiły wydatki w roku 1906 na 1 kilometr 4.253 Koron, a w roku 1908 4.920 Koron.

Bliższe szczegóły o wynikach eksploatacyjnych i o datach statystycznych, nadzwyczaj ciekawe, znajdują się w gruntownie opracowanych tablicach na stronie 8, 9, 10, 11 i 12 sprawozdania Wydziału krajowego.

Miesiąc lipiec 1909.

Dochody kolei lokalnych za czas od 1. stycznia do 31. lipca 1909.

Lp.	Kolej	Dochody od 1. stycznia do 31. lipca roku		A zatem w roku 1909	
		1909	1908	więcej	mniej
1	Borki wielkie-Grzymałów .	92.200	89.636	2.564	—
2	Chabówka Zakopane . . .	233.400	230.545	2.855	—
3	Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	334.900	304.928	29.972	—
4	Łupków-Cisna	65.000	77.271	—	12.271
5	Piła Jaworzno	223.400	221.525	1.875	—
6	Przeworsk-Dynów . . .	93.500	84.960	8 540	—
7	Tarnów-Szczucin	165.700	143.959	29.741	—
8	Trzebinia Skawce	411.100	404.206	6.894	—
	Efektywnie .	—	—	62.170	—

II. Koleje lokalne w budowie.

Uzupełniając sprawozdanie Wydziału krajowego, nadmienia się, że kolej lokalna Lwów-Podhajce z końcem września została dla ruchu osobowego i towarowego zupełnie otwartą.

III. Projektowanie kolei lokalnych.

Kraj nasz ma tak wielkie przestrzenie nie obsłużone kolejami, że rozszerzenie sieci kolejowej musi być na dłuższą metę jeszcze jednym z najważniejszych postulatów krajowych. Niestety fundusz krajowy jest za szczupły, żeby akcyę w tej

mierze tak przyśpieszyć, jakby to może było wskazane ze względu podniesienia komunikacyi w kraju.

Życzenia ludności i życzenia Sejmu, mogą tedy ze względu budżetu krajowego, nie tak szybko być zaspokojone. Z tym faktem liczyć się musi Sejm i koleje, których użyteczność jest niewątpliwą, muszą z tego powodu dłużej czekać na urzeczywistnienie, jakby to może z innych względów było pożądanem. Ponieważ atoli państwa jest obowiązkiem główne arterye komunikacyjne wybudować a w Galicyi jeszcze wielkie przestrzenie całkiem kolejami nieobjęte, musi państwo ten obowiązek spełniać w miarę konieczności, nawet w tych wypadkach, w których wobec złego stanu funduszu krajowego, kraj nie jest w możności większymi datkami na ten cel się przyczynić, jak wogóle główne arterye komunikacyjne budować, nie jest rzeczą kraju lecz państwa.

Wydział krajowy przedkłada atoli jasny obraz czynności swej w tej mierze, o ile zapatrywania Komisyi kolejowej zupełnie kryją się z zapatrywaniami Wydziału krajowego w tej mierze, Komisya kolejowa powołuje się na gruntowne sprawozdanie Wydziału krajowego.

1. Kolej lokalna Muszyna-Krynica.

Przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego, w sprawie tej budować się mającej kolei, uzupełnia się to sprawozdanie, jak następuje:

W drodze publicznego przetargu oddaną została budowa kolei Muszyna-Krynica firmie krajowej Jenkner i Zwoniczek za kwotę 850.000 K. Była to najniższa oferta, niżej ceny kosztorysowej. Termin wykonania tej kolei, jest przewidziany na 15. maja 1911. Przy budowie będą znaczne przekroczenia, których wysokość jednak w tem stadyum rzeczy nie da się jeszcze przewidzieć. Powody tego przekroczenia są przedstawione w sprawozdaniu Wydziału krajowego (grunta pod budowę droższe, podniesienie się ceny robocizny i materyałów, a przedewszystkiem zmiana trasy na długość 4 km.), na słuszne i usprawiedliwione żądanie miasteczka Muszyna.

2. Kolej lokalna Drohobycz-Truskawiec.

Przyjmuje się sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

3. Kolej lokalna Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Jak w sprawozdaniu Wydziału krajowego jest nadmienione, Rząd 30. czerwca 1909 wniósł projekt ustawy zabezpieczenia całego szeregu kolei w Państwie, którym to projektem także kolej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna jest objęta. Jeżeli parlament fungować będzie, należy się spodziewać, że ostateczne zapewnienie tej kolei rychło nastąpi.

4. Kolej lokalna Złoczów-Sassów.

Powołując się na sprawozdanie Wydziału krajowego w tej mierze, nadmienia się, jak następuje:

Wprawdzie budowa tej kolei jest objęta programem i przedłożeniem rządowem, wniesionem w Radzie państwa 30. czerwca 1909, ale niestety budowa tej kolei tem przedłożeniem nie jest jeszcze zabezpieczoną. W c. k. Ministerstwie kolei podniesiono bowiem kwotę kapitału zakładowego tej kolei lokalnej z pierwotnej minimalnej kwoty 1,266.000 K na efektywną kwotę 1,750.000 K.

Wiadomą atoli rzeczą jest, że kwota, którą interesenci na tę kolej mogą się przyczynić, ponadto do czego się już zobowiązali, nie stoi w żadnym stosunku do brakującej kwoty przeszło 600.000 K. Kraj atoli wobec stanu funduszów swoich

wogóle, a specyalnie funduszu kolejowego, subwencyę swoją ponad kwotę 300.000 K podwyższyć nie może.

Komisya kolejowa tedy wnosi, ze względu na użyteczność tej kolei wezwać rząd, żeby zabezpieczenia tej kolei nie robił zawisłem od podwyższenia udziału kraju i interesentów lokalnych.

Komisya kolejowa wnosi tedy rezolucyę następującą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm uważa kwotę, którą podług przedłożenia rządowego Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej Rady Państwa XIX. sesyi, Rząd zamierza przyczynić się do urzeczywistnienia projektowanej kolei Złoczów-Usznia za niedostateczną i wzywa Rząd do zmiany odnośnego przedłożenia rządowego, tak żeby kolej ta mogła być urzeczywistnioną bez dalszego podwyższenia przyczynienia się kraju.

5. Kolej lokalna Buczkowice-Łodygowice.

Z powodów przytoczonych „przy kolei Złoczów-Sassów-Usznia", wnosi Komisya kolejowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd, by zmienił przedłożenie rządowe Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej XIX. sesyi w ten sposób, żeby bez dalszego przyczynienia się funduszu krajowego galicyjskiego w jak najkrótszym czasie zapewnić umożliwienie wybudowania tej kolei.

6. Kolej państwowa Jasło-Żmigród.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w tej mierze przyjmuje się do wiadomości.

7. Kolej państwowa z Jasła do Dębicy.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w tej mierze przyjmuje się do wiadomości.

8. Kolej lokalna Rzeszów-Nisko.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w tej mierze przyjmuje się do wiadomości z tem, że byłoby wskazanem, żeby ta kolej weszła w jedno z najbliższych przedłożeń rządowych, jako kolej gwarantowana przez kraj.

Na posiedzeniu z 8. marca 1907 powziął Sejm uchwałę, że uznaje tę kolej za użyteczną i potrzebną i polecił Wydziałowi krajowemu, żeby w stosownej chwili wdrożył rokowania co do wydatnej subwencyi państwowej na budowę powyższej kolei lokalnej, oraz przeprowadził pertraktacye z interesentami prywatnymi i przedstawił w swoim czasie wyniki powyższych pertraktacyi i wniosek co do finansowego pokrycia kosztów tej budowy.

Analogiczną dalszą uchwałę powziął Sejm 30. września 1907 a c. k. Ministerstwo kolei przyjęło też do wiadomości, że budowa tej kolei jest projektowana jako kolei gwarantowanej przez kraj. Projekt generalny dla tej kolei jest już wykonany i będzie wkrótce przedłożony c. k. Ministeryum kolei dla zarządzenia rewizyi trasy. Ponieważ kolej ta należy do tych, które należy uważać jako jedną z najbardziej pilnych, z uwagi dalej, że nie jest rzeczą wykluczoną, że program budowy kolei niższego rzędu objęty przedłożeniem rządowem wniesionem w parlamencie 30. czerwca 1909, mógłby być rozszerzony, wnosi Komisya kolejowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektu szczegółowego, na podstawie wyniku odbyć się mającej rewizyi trasy dla kolei Rzeszów-Kolbuszowa-Nisko i upo-

ważnia zaliczyć potrzebny fundusz z funduszu krajowego, kolejowego, z zastrzeżeniem zwrotu zaliczonego kapitału z ustanowić się mającego przyszłego funduszu budowy tej kolei.

9. Sprawozdanie Wydziału krajowego, co do kolei górskiej **Zakopane-Świnica**, przyjmuje Komisya kolejowa do wiadomości.

10. Kolej lokalna Przemyśl-Brzozów-Rymanów.

Na posiedzeniu z 8. października 1908 powziął Sejm następującą uchwałę:

1. Sejm uznaje kolej lokalną z Przemyśla na Krasiczyn-Dubiecko-Dynów-Brzozów do Rymanowa za użyteczną i potrzebną ze względu na ogólne interesa kraju.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, żeby celem zrealizowania kolei lokalnej z Przemyśla do Rymanowa, przedsięwziął rokowania z rządem i interesowanymi stronami, przyczem będzie miał na szczególnej uwadze najśpieśniejsze wybudowanie tej części między Brzozowem i Rymanowem i upoważnia Wydział krajowy do wypracowania projektu tej części linii za zaliczeniem kosztów projektu z krajowego funduszu kolejowego za zwrotem kapitału budowy kolei.

W myśl tej uchwały odniósł się Wydział krajowy do c. k. Ministerstwa kolei z przedstawieniem wielkiego ekonomicznego znaczenia tej linii, zaznaczając, że budowa tej kolei pomyślana jest jako kolei lokalnej, gwarantowanej przez państwo. Wydział krajowy nadmienia, że w tej mierze wypracował inżynier cywilny p. Emanuel Rindel projekt generalny, a rewizya trasy tego projektu już się odbyła. Wyniku tej komisyi nie zatwierdziło jeszcze dotychczas c. k. Ministerstwo kolejowe.

Wydział krajowy chcąc zabezpieczyć w myśl uchwały sejmowej, jak najszybsze przyjście do skutku budowy tej części kolei między Brzozowem a Rymanonowem, zakupił od inżyniera Rindla część projektu dla przestrzeni Brzozów-Rymanów za kwotę 14.000 K i na podstawie tego projektu zarządził zdjęcia na terenie dla projektu szczegółowego.

Wydział krajowy trzymał się przy tem nietylko wyraźnej uchwały sejmowej, ale ma przekonanie, że połączenie Brzozowa z siecią kolei państwowych najtaniej i najpraktyczniej może być uskutecznione, łącząc Brzozów ze stacyą kolejową Rymanów, która leży w rzeczywistości na terenie gminy katastralnej Wróblik szlachecki.

W międzyczasie powstała agitacya za inną trasą z Brzozowa, a mianowicie za trasą, łączącą Brzozów nie ze stacyą Rymanów (Wróblik szlachecki), ale ze stacyą Krosno, a to via Jabłonica poska, Kombornia, Korczyna.

Podług obliczeń fachowych, przeprowadzonych przez biuro techniczne kolejowe Wydziału krajowego, ruta ta byłaby o 20 km. dłuższa, a to w ten sposób, że ruta Przemyśl-Rymanów wynosiłaby 110 km., ruta Przemyśl Brzozów-Krosno wynosiłaby 130 km., a oprócz tego trasa Brzozów-Krosno jest wybitnie górzysta, a więc gorsza i kosztowniejsza niż trasa Brzozów-Rymanów.

Różnica tych kosztów wynosi podług obliczenia biura kolejowego Wydziału krajowego przeszło 3,000.000 K.

W międzyczasie wniesiony został do Sejmu cały szereg petycyi domagających się zmienienia uchwały Sejmu i zmienienia trasy z Brzozowa zamiast do Rymanowa, do Krosna via Jabłonica polska, Kombornia-Korczyna. Motywa tych petycyi są przeważnie następujące: Ruta Brzozów-Krosno jest wprawdzie droższa i dłuższa, jak ruta Brzozów-Rymanów, ale prowadzi ona przez okolicę znacznie więcej handlową i więcej przemysłową, a nawet więcej ludną, jak ruta Brzozów-Rymanów.

Wniosek na zmianę przeszłorocznej uchwały sejmowej nie został przez komisyę postawiony.

11. Kolej lokalna Kołomyja-Kossów-Kuty-Uście ryki.

Przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego, zauważa Komisya kolejowa, że porozumienie między Królestwem Galicyi i Lodomeryi, a Księstwem Bukowiny w tej mierze, jest bardzo trudne do osiągnięcia, a to z tego powodu, ponieważ w interesie ekonomicznym Bukowiny leży prowadzić przyszły ruch kolejowy i handlowy via Czerniowce, a w interesie Galicyi leży prowadzić ruch ten via Kołomyja, które to miasto staje się coraz większym punktem handlowym kraju. Nie podlega atoli najmniejszej wątpliwości, że fundusze krajowe nie są wystarczające, żeby już w obecnem stadyum w blizkiej przyszłości, milionami mogły być pociągnięte do przeprowadzenia tej kolei, która nie ma znaczenia kolei lokalnej, lecz łączy z obecną siecią kolei państwowych wielką część kraju i przyszła ta kolej ma mieć tedy charakter głównej kolei państwowej. Należy tedy przedewszystkiem dążyć do tego, żeby kolej ta przyszła do skutku jako kolej państwowa.

Komisya kolejowa wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje kolej Kołomyja-Kosów-Kuty-Uście ryki za użyteczną i potrzebną w interesie kraju.

2. Sejm wzywa c. k Rząd, aby przystąpił do budowy kolei Kołomyja-Kosów-Kuty-Uście ryki jako państwowej ze względu na jej ogólne znaczenie i umieścił powyższą kolej na jednem z najbliższych przedłożeń budowy kolei, przyczem wyraża Sejm przekonanie, że jednostronne połączenie Kosowa z Kutami jest dla interesu kraju nie pożądane. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w tym celu przeprowadził z c. k. Rządem odpowiednie układy.

IV. Dalsze projekta kolejowe.

1. Kolej z Lubaczowa-Cieszanów do granicy rosyjskiej.

Sprawozdenie Wydziału krajowego przyjmuje się do wiadomości,

2. Zaprowadzenie komunikacyi kolejowej, albo automobilowej między Liskiem a Baligrodem i Cisną.

Sprawozdanie Wydziału krajowego przyjmuje się do wiadomości z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd do poparcia regularnego ruchu automobilowego na przestrzeni Lisko-Baligród.

3. Kolej lokalna Żółkiew-Krystynopol.

Na podstawie wywodów sprawozdania Wydziału krajowego wnosi Komisya kolejowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Kolej lokalną z Żółkwi do Krystynopola uważa się ze względu na ogólne interesa kraju za potrzebną i pożyteczną i upoważnia się Wydział krajowy do zrobienia projektu generalnego i zaliczkowania kosztów na ten cel z funduszu krajowego kolejowego.

4. Kolej lokalna Brody-Tarnopol.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w tej mierze przyjmuje się do wiadomości.

5. Kolej lokalna Bochnia-Limanowa, względnie Słotwina-Marcinkowice.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w tej mierze przyjmuje się do wiadomości.

6. Kolej lokalna Dąbrowa-Leżajsk, lub Rudniki.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w tej mierze przyjmuje się do wiadomości.

V. Przedłożenie rządowe o budowę nowych kolei lokalnych.

Nie podlega najmniejszej wątpliwości, że przez przedłożenie rządowe wniesione 30. czerwca 1907 Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej Rady państwa XIX. sesyi, Galicya została wielce pokrzywdzoną. Państwo bowiem tem przedłożeniem objęło 95,434.000 K na fundusz państwowy, a z tego dla kolei mających się budować 13,594.000 K, to jest tylko $14^1/_4\%$.

Projektem tym więc Galicya jest wielce pokrzywdzoną. Komisya kolejowa wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przedłożenie rządowe Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej Rady państwa XIX. sessyi co do zabezpieczenia budowy niektórych kolei żelaznych nie uwzględnia żywotnego interesu kraju co do rozszerzenia kolei żelaznych i jest w stosunku do innych krajów koronnych wielce dla Galicyi krzywdzące. Sejm wzywa tedy rząd do poprawienia tego przedłożenia przez zabezpieczenie dalszych szlaków kolei przy pomocy państwa w najbliższym czasie.

VI. Krajowy fundusz kolejowy.

Dotacya krajowego funduszu kolejowego wynosi obecnie 900.000 K rocznie. Jakkolwiek celem przyspieszenia budowy kolei żelaznych lokalnych w kraju, podniesienie tej dotacyi byłoby wskazane ze względu na stan funduszu krajowego, Komisya kolejowa z odnośnym wnioskiem nie przychodzi, zresztą przyjmuje się sprawozdanie co do stanu funduszu kolejowego krajowego do wiadomości. Przy tej sposobności nadmienia Komisya kolejowa, że rozszerzenie sieci kolejowej Galicyi nie może być zawisłem od złego stanu finansowego kraju. Na państwie ciąży obowiązek wybudowania głównych arteryi komunikacyjnych z funduszu państwa.

VII. Sprawy ogólne.

Dnia 8. października 1908 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wszedł w porozumienie z Rządem względem spożytkowania statystyki kolejowej i pocztowej dla celów statystyki handlu w Galicyi, zwłaszcza handlu zewnętrznego i ewentualnie przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski.

Komisya kolejowa z ubolewaniem przyjmuje do wiadomości, że akcya w tej mierze dla osądzenia sił ekonomicznych kraju tak ważna, nie została dotychczas wdrożoną i nadmienia, że przywiązuje do wyniku tej akcyi największą wagę. Nadmienia atoli także, że statystyka kolejowa w Austryi jest bardzo mało rozwiniętą i musi być we wszystkich szczegółach zupełnie zreformowaną i zmienioną.

VIII. Lepsze połączenie Galicyi z Rosyą i Królestwem Polskiem.

Komisya kolejowa wnosi:

Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, by wdrożył we właściwej drodze starania o to, by linie Lwów-Bełzec-Tomaszów, oraz Kraków-Kocmyrzów, dalej Dębica-Nadbrzezie, Lwów-Stojanów otrzymały jak najrychlej przedłużenia na terytorym państwa rosyjskiego.

IX. Kontrola zarządu kolei lokalnych galicyjskich przez Wydział krajowy.

Komisya kolejowa wnosi:

Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby kontrolę aktywno-techniczną prowadził na kolejach lokalnych tak samo, jak prowadzi kontrolę techniczno-rachunkową.

X. Ogólne uwagi.

Dnia 1 stycznia 1910 zaprowadza Rząd na głównych szlakach kolei państwowych dla ruchu osobowego i towarowego bardzo dotkliwe podwyższenie taryf kolejowych. Ofiary, które przez to podwyższenie taryf Galicya będzie musiała ponosić, wynosić będą około 10 milionów rocznie Ofiary, które społeczeństwo galicyjskie przez to ponosić będzie, stanowić będą ciężki haracz dla rozwoju gospodarstwa narodowego w kraju, tembardziej ma kraj i społeczeństwo prawo wymagać od Rządu przyspieszenia akcyi zmierzającej do lepszego obsłużenia kraju przez lepsze funkcyonowenie zarządu kolejowego i przez znaczniejsze rozszerzenie sieci kolejowej a to tem bardziej, o ile koleje w naszym kraju są rentowne i pokrywają deficyta kolei państwowych w alpejskich krajach koronnych

Na podstawie tych wywodów, wnosi tedy Komisya kolejowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. *Sejm przyjmuje po wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. kwietnia 1908 do 30. czerwca 1909 r.*

2. *Sejm uważa kwotę, którą podług przedłożenia rządowego Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej Rady państwa XIX. sesyi, Rząd zamierza przyczynić się do urzeczywistnienia projektowanej kolei Złoczów-Usznia, za niedostateczną i wzywa Rząd, by zmienił odnośne przedłożenie rządowe tak, żeby kolej ta mogła być urzeczywistnioną bez dalszego podwyższenia przyczynienia się kraju.*

3. *Wzywa się Rząd, by zmienił przedłożenie rządowe Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej Rady Państwa XIX. sesyi w ten sposób, żeby bez dalszego przyczynienia się funduszu krajowego galicyjskiego, w jak najkrótszym czasie zapewnić umożliwienie wybudowania tej kolei Buczkowice-Łodygowice.*

4. *Poleca się Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektu szczegółowego, na podstawie wyniku odbyć się mającej rewizyi trasy dla kolei Rzeszów-Kolbuszowa-Nisko i upoważnia zaliczyć potrzebny fundusz z funduszu krajowego kolejowego, z zastrzeżeniem zwrotu zaliczonego kapitału z ustanowić się mającego przyszłego funduszu budowy tej kolei.*

5. *Sejm uznaje kolej Kołomyja-Kosów-Kuty-Uścierzyki za użyteczną i potrzebną w interesie kraju.*

6. *Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do budowy kolei Kołomyja-Kosów-Kuty-Uścieryki jako państwowej ze względu na jej ogólne znaczenie i umieścił powyższą kolej na jednem z najbliższych przedłożeń budowy kolei, przyczem wyraża Sejm przekonanie, że jednostronne połączenie Kosowa z Kutami jest dla interesu kraju nie pożądane. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w tym celu przeprowadził z c. k. Rządem odpowiednie układy.*

7. *Wzywa się Rząd do poparcia regularnego ruchu automobilowego na przestrzeni Lisko-Baligród.*

8. *Kolej lokalną z Żółkwi do Krystynopola uważa się ze względu na ogólne interesa kraju za potrzebną i pożyteczną i upoważnia się Wydział krajowy do zrobienia projektu generalnego i zaliczkowania kosztów na ten cel z funduszu krajowego kolejowego.*

9. *Przedłożenie rządowe Nr. 783 załączników do stenograficznego protokolu Izby poselskiej Rady Państwa XIX. sesyi, co do zabezpieczenia budowy niektórych kolei żelaznych nie uwzględnia żywotnego interesu kraju co do rozszerzenia kolei żelaznych i jest w stosunku do innych krajów koronnych wielce dla Galicyi krzywdzące. Sejm wzywa tedy Rząd do poprawienia tego przedłożenia przez zabezpieczenie dalszych szlaków kolei przy pomocy państwa w najbliższym czasie.*

10. *Sejm wzywa c. k. Rząd, by wdrożył we właściwej drodze starania o to, by linie Lwów-Bełzec-Tomaszów, oraz Kraków-Kocmyrzów, dalej Dębica-Nadbrzeżie, Lwów-Stonanów otrzymały jak najrychlej przedłużenia na terytoryum państwa rosyjskiego.*

11. *Wzywa się Wydział krajowy, aby kontrolę aktywno techniczną prowadził na kolejach lokalnych tak samo, jak prowadzi kontrolę techniczno-rachunkową.*

Przewodniczący:
Skołyszewski.

Sprawozdawca:
Kolischer.

Ls. 4061/09.

Aleg 671

Wniosek

posła Jana Bisa i tow. o założenie szkoły gimnazyalnej w Nisku.

Według opinii zgodnej całego społeczeństwa dążyć należy koniecznie do tego, aby w każdym powiecie była jedna szkoła średnia, gimnazyum lub szkoła realna. Do tej mety idziemy powoli, ale idziemy. Pośród okolicznych powiatów Łańcut ma gimnazyum, Jarosław ma gimnazyum i szkołę realną, Ropczyce gimnazyum, w Dębicy i Mielcu gimnazyum a ostatnia Tarnobrzeg szkoła realna, tylko powiat Nisko pozostaje jeszcze w tyle. Opuszczony powiat rozległy, ludny, przemysłowy, przygraniczny zasługuje na uwzględnienie i pomoc w postaci umożliwienia wyższej oświaty przez założenie gimnazyum, skoro w najbliższej odległości jest w Tarnobrzegu szkoła realna.

Z tego względu upraszam.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm uznaje za rzecz konieczną utworzenie szkoły gimnazyalnej w Nisku z najbliższym rokiem szkolnym 1910/11.

Lwów, dnia 27. września 1909.

Wnioskodawca:
Jan Bis.

Słupiński, Lewakowski, Krężel, Cieluch, Bojko, Jampolski, Myjak, Wasung, Witos, Styła, Kędzior, Stefczyk, Długosz, Skolyszewski, Sandaluk.

Ls. 4.064/09.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Aleg 672

Wniosek

posła Jana Bisa i tow. w sprawie przeprowadzenia nowej klasyfikacyi gruntów w Narcie Starym i w Narcie Nowym.

Wysoki Sejmie!

Grunta położone w gminie katastralnej Nart stary są to ziemie iłowate, twarde, nieprzepuszczalne i nawet średnio nieurodzajne a zaklasowane są owe grunta do I-szej klasy, dlatego podatki z dodatkami wygórowane niesłychanie tak, że już gospodarze nie są w stanie ich płacić. Owe grunta nie dają i nie są w stanie dać odpowiednich dochodów na pokrycie podatków.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził nową klasyfikacyę gruntów w Narcie starym i w Narcie nowym jak najprędzej.

Wnioskodawca:
Jan Bis *w. r.*

Stapiński, Lewakowski, Krężel, Cieluch, Bojko, Jampolski, Wasung, Witos, Styła, Kędzior, Stefczyk, Długosz, Skołyszewski, Myjak, Sandulak.

Ls. 5192/09.

We Lwowie, dnia 14. października 1909.

Aleg 673

Wniosek

posła Bisa i tow. w sprawie utworzenia c. k. Sądu obwodowego w Nisku w powiecie Niżańskim.

Wysoki Sejmie!

Sąd obwodowy w Rzeszowie obejmuje swą działalnością 5 powiatów politycznych zachodniej strony (to jest Rzeszów, Łańcut, Nisko, Kolbuszowa, Tarnobrzeg), obejmuje południowo-wschodnie powiaty polityczne, których dokładnie określić nie mogę. Jestto zatem tak co do terytoryum, jak i ludności największy sąd obwodowy w Galicyi lub jeden z największych.

Wskutek zakresu działalności rozciągającej się na tak wielką liczbę mieszkańców, sprawy załatwiane być muszą zbytnim i wskutek tego często szkodliwym pośpiechem, zdaje się nie ulega żadnej wątpliwości. Również i stanowisko sędziów przysięgłych jest wskutek ogromnego terytoryum wspomnianego sądu obwodowego trudne i przykre, tak, iż powszechnie jest wiadomą rzeczą, że najodpowiedniejsi obywatele starają się nie dostać na listę kandydatów na sędziów przysięgłych, co z pewnością wpływa bardzo ujemnie na skład ławy przysięgłych.

Wskutek tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził dział c. k. Sądu obwodowego rzeszowskiego z siedzibą w Rzeszowie i w Nisku w powiecie Niżańskim.

Wnioskodawca:
Bis.

Jampolski, Myjak, Szwed, Jedynak, Cieluch, Krężel, Witos, Lewakowski, Stefczyk, Długosz, Bojko, Styła, Ptak, Skołyszewski.

Ls. 5.181.09. We Lwowie, dnia 14. października 1909.

Nr. 674

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o wniosku posła Stanisława Henryka hr. Badeniego w sprawie połączenia linii kolejowej Lwów-Podhajce z linią Stanisławów-Husiatyn w stacyi Buczacz.

Wysoki Sejmie!

Po wybudowaniu kolei Lwów-Podhajce mimowoli narzuca się potrzeba jej przedłużenia. Nie podobna bowiem uznać Podhajec za ostateczny cel tej linii, której pełna użyteczność dopiero wtedy wykazaną być może, gdy dokonane zostanie połączenie z innym duktem kolejowym. Wykończenie tej linii dopiero po takiem połączeniu otrzyma znamię komunikacyi w pojęciu sieci kolejowej, do której utworzenia kraj od szeregu lat zmierza. Do tego celu niewątpliwie dążyć należy w pierwszym rzędzie przez wykończenie tych objektów, które przy kolejach ślepych (Sackbahn) — jaką jest linia Lwów-Podhajce, nie mogą spełnić celowego zadania.

Za uzupełnieniem tej linii przez jej przedłużenie i połączenie z koleją transwersalną przemawia żyzność bardzo urodzajnej gleby dwóch gęsto zaludnionych powiatów Podhajce i Buczacz, o wybitnym charakterze rolniczym z dwoma miastami powiatowemi i licznemi przy projektowanym szlaku położonemi ludnemi miejscowościami.

Trudność korzystania z dogodnej i stosunkowo tańszej komunikacyi w kierunku exportu na zachód, zmniejszyła wydatność pracy a tem samem rozwój dobrobytu ludności, która obecnie ma do walczenia z odległością emporyów zbytu dla swych produktów.

Gdy się przytem zważy, że te dwa powiaty należą do najdalej na wschód wynusiętych, uznać trzeba, że ułatwienie w tym względzie słusznie im się należy. Z połączenia stacyi Podhajce z koleją transwersalną korzystać będzie nietylko ludność zamieszkała przy szlaku projektowanej linii, lecz również szeroka okolica Podhajec ciążąca w swych interesach ku Buczaczowi.

Zgodnie z wnioskodawcą i jego wywodami Komisya kolejowa wyraża zdanie, że za punkt styczny przy połączeuiu wymienionych dwóch linii kolejowych, należy bezwzględnie uważać miasto Buczacz. Buczacz bowiem o zaludnieniu 12.000 mieszkańców jest siedzibą wszystkich władz rządowych i autonomicznych, a tem samem rozliczne stosunki łączą to miasto i powiat z stolicą kraju. Ważnem dla interesów licznej ludności miejskiej i wiejskiej jest niezawodnie skrócenie o 45 klm. przestrzeni dzielącej to centrum powiatowe od stolicy kraju, a to nietylko ze względu na krótszy czasokres jazdy, ale również na jej cenę, która od teraźniejszej via Stanisławów o 12% niższą być może.

Ważniejszym jednak motywem dla uznania Buczacza za punkt styczny dla obu torów kolejowych jest znaczenie tego miasta pod względem handlowym. Jest ono bowiem w wschodnio-południowej części kraju bardzo ważnem środowiskiem obrotu produktami rolniczymi wszelkiego rodzaju — a ruch ten z każdym rokiem się zwiększa. Wskutek zamierzonego połączenia dwóch torów dalsze ożywienie tego pocieszającego objawu jest niewątpliwe, a ze względu na wynikające stąd korzyści dla miasta i dla mnogiej ludności.

Komisya kolejowa dla uzasadnienia swego wniosku znajduje znaczne ułatwienie przez zwrócenie uwagi na korzyści, jakie odniesie Skarb państwa przy jego korzystnem załatwieniu.

Kolej Lwów-Podhajce znacznym kosztem państwa w kwocie 19½ milionów koron zbudowana, jako kolej ślepa nie może dostarczać dochodów odpowiadających w odsetkach wartości kapitału użytego na budowę. Zadanie to jednak spełnić może i niewątpliwie spełni, gdy zostanie przedłużoną i złączoną z torem, który zadanie jej przeznaczenia uzupełni. Jest to także o tyle łatwiejszem do uzasadnienia, ileże przy znacznie tańszej budowie na równym niemal terenie zamierzonego szlaku kapitał zakładowy przy przeciętnym rozdziale kosztów na całą linię od Lwowa do Buczacza bardzo znacznie się obniży, a to wedle przypuszczalnego obliczenia o 17% na jednym kilometrze. W rachubę wziętą być winna także okoliczność, że obecny tabor mógłby bez trudności obsłużyć przedłużoną linię.

Jako podstawę wyższych dochodów tego duktu kolejowego przedłużonego do Buczacza uważać należy także ruch transitowy, który podnosi rentowność i w tym wypadku również miarodajnym być winien.

Z powyżej przytoczonych powodów Komisya kolejowa uznaje przedłużenie kolei żelaznej Lwów-Podhajce do Buczacza ze wszech stron jako potrzebne i pożyteczne w interesie Państwa kraju i okolicy i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby gwarantowaną przez Państwo linię kolejową Lwów-Podhajce przedłużył do Buczacza dla połączenia jej w możliwie najkrótszym czasie z koleją transwersalną Stanisławów-Husiatyn.

Przewodniczący:
Skołyszewski.

Sprawozdawca:
Vivien.

Ls. 5.113/09.

We Lwowie, dnia 15 stycznia 1910.

Aleg 675

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Skałacie w sprawie budowy linii kolejowej z Grzymałowa do Kałaharówki i połączenia dworca kolejowego w Grzymałowie z stacyą w Chorostkowie.

Wysoki Sejmie!

Południowa część powiatu skałackiego należy do najżyźniejszych okolic kraju. Jakość gleby odpowiada warunkom najwyższej produkcyi, która jednak do pełnego rozwoju wydzwignąć się nie może z powodu niedostatecznie uregulowanych środków komunikacyjnych.

Obszerna przestrzeń urodzajnej ziemi począwszy od Grzymałowa w kierunku Kałaharówki ku granicy rosyjskiej, skazana jest na dotkliwe utrudnienia w wykorzystaniu swych produktów rolnych, leśnych i lokalnego przemysłu, bo prymitywny transport na kołach zmniejsza słusznie należące się wynagrodzenie za wytężoną pracę z niekorzyścią dla siły materyalnej ludności.

Ze względu na znaczenie ekonomicznej zasady musi komisya kolejowa zwrócić swą uwagę na jej zastosowanie, gdy chodzi o czynnik stanowiący o dobrobycie ludności i o skutkach, jaki wywiera dobrobyt jednostki na gminę, powiat, kraj i państwo.

Gospodarstwo rolne tej okolicy przy zapotrzebowaniu artykułów stanowiących dźwignię rolnictwa, jak nawozy sztuczne, maszyny i narzędzia rolnicze, smary, nafta, benzyna, żelazo i t. p. walczyć musi z obciążeniem z powodu drogiego i trudnego dowozu i również drogiej wysyłki produktów.

Na te same trudności narażony jest drobny przemysł w tej okolicy dość poważnie rozwinięty, lecz znajdujący się obecnie w najtrudniejszej chwili zapoczątkowania.

Chcąc zapewnić trwałość i pożądany rozwój, należy udzielić mu poparcia, a to przez dostarczenie możliwie korzystnych warunków komunikacyjnych dla importu potrzebnych materyałów i umieszczenia produktów na rynkach zbytu.

Za podjęciem budowy kolei Grzymałów-Kałaharówka przemawia okoliczność, że projekt wstępny dla tej linii o długości około 28 kilometrów był już poddany rewizyi trasy i przez c. k. ministerstwo kolejowe został uznany za odpowiednią podstawę projektu szczegółowego. — Projekt wstępny znajduje się w posiadaniu Wydziału krajowego.

Utworzenie linii Grzymałów-Kałaharówka nie zdoła jednak w całej pełni zaspokoić potrzeb tej ludnej okolicy i jej interesów, jeśli linia Borki wielkie-Grzymałów pozostanie bez połączenia z dalszym torem dającym możność jej zużytkowania w kierunku południowym.

Linia ta jest dotąd koleją ślepą.

Otwarcie jej powitanem zostało w pierwszej chwili z wielką nadzieją szerokich korzyści. Powstały więc rozliczne przedsiębiorstwa w produkcyi leśnej, młynarstwa, browarnictwa, dachówkarstwa, wyrobów ceramicznych, stelmastwa. kilimkarstwa i t. p. Te kosztowne jednak przedsiębiorstwa nie obliczyły się z jednostronnością tego środka komunikacyjnego, który otwierał wprawdzie drogę na zachód, lecz nie otwierał jej równocześnie na południe, gdzie mogłyby się znaleść korzystne targi zbytu i większa łatwość przesyłki w dalszą drogę na zachód.

Taki na złudnem pojęciu o korzyściach ustalony ruch przemysłowy doznał dotkliwego zawodu w licznych przedsiębiorstwach, które powstały przy zbudowaniu tej ślepej linii kolejowej. Przy zaprojektowaniu przecenionym został także przez założycieli efekt finansowy tego toru. Gdy bowiem wyczerpanem zostało jedno ze źródeł dochodu, mianowicie wyrobów tartaku Skałackiego, zmniejszył się także ruch przewozowy, a jaskrawym tego dowodem jest ubytek dochodów i gorszy obecnie bilans tej linii.

Niewątpliwą przyczyną tego niekorzystnego stanu jest brak połączenia z dalszym torem w kierunku południowym. Przyznać więc trzeba słuszność petycyi Wydziału powiatowego Skałackiego, gdyż przeistoczenie tej dotąd jednostronnej komunikacyi na tor łączący się z szerokim światem w każdym kierunku odpowiedzieć zdoła nietylko zasadzie pełnej sieci kolejowej, ale także warunkom zabezpieczenia rentowności.

Przedłużenie to nabierze niewątpliwe wyższego jeszcze znaczenia, jeśli równocześnie zbudowaną zostanie linia Grzymałów-Kałaharówka. Wtenczas bowiem zarówno interesy ludności zamieszkałej przy torze Borki-Grzymałów, jakoteż okolicy korzystającej z projektowanej linii Grzymałów-Kałaharówka znajdą właściwe zaspokojenie; małe zaś zboczenie od prostego kierunku przy bezpośredniem połączeniu Grzymałowa z Chorostkowem nie może mieć doniosłego znaczenia wobec obopólnych interesów całej okolicznej ludności przy obu projektowanych torach.

Zadaniu temu stanie się też zadość przy skombinowaniu obu wyż wymienionych torów, bo w tym razie punktem stycznym dla połączenia Grzymałowa ze stacyą Chorostków może być miasteczko Touste, które znaleść się powinno na projektowanym szlaku Grzymałów-Kałaharówka. Za takiem załatwieniem przemawia także łatwość budowy, gdyż trudności terenowych niema.

Na podstawie powyższego przedstawienia komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wdrożył badania projektowanej linii kolejowej Grzymałów-Kałaharówka i połączenia linii Borki wielkie-Grzymałów z stacyą Chorostków pod względem komercyalnym i spodziewanej rentowności i aby zdał Sejmowi sprawę na następnej sesyi.

Powyższą uchwałą załatwioną zostaje petycya miasta Grzymałowa do L. 5176.

Przewodniczący:
Skołyszewski.

Sprawozdawca:
Vivien.

Ls. 5.810/1910. We Lwowie, dnia 29. stycznia 1910.

Aleg 676

Sprawozdanie

komisyi kolejowej

o wniosku posła Juliana Brunickiego i tow. w sprawie przemiany przystanku osobowego Martynów na stacyę osobowo-towarową.

Wysoki Sejmie!

Najkrótszym i najprzystępniejszym punktem połączenia z drogą żelazną dla 10 gmin leżących przy gościńcu Wojniłów-Bursztyn jest przystanek „Martynów“, leżący między stacyami Bursztyn-Demianów a Bukaczowce.

Są to następujące gminy:

Gmina katastralna	Obszar w hektarach	Ilość mieszkańców
Dołżka	630	455
Dubowica	678	554
Martynów	2.238	1.955
Maszkowce	365	477
Seredne	783	703
Siółko	775	737
Siwka wojniłowska	1,062	964
Tomaszowce	3.032	3.157
Wojniłów	2.467	2.732
Razem	12.030	11.734

Dotychczas towary przez te gminy wysyłane lub sprowadzane odwożone być muszą furami do stacyi Bukaczowce, dokąd droga nietylko o 3 kilometry jest dłuższą, ale i znacznie gorszą od gościńca do Martynowa. Licząc jako przeciętny koszt furmanki tylko 2 grosze od 100 kilogramów i kilometra, okaże się, że transport osiowy do lub z Bukaczowiec o 6 groszy od metrycznego cetnara droższy jest, jak transport osiowy do przystanku w Martynowie. Natomiast droga kolejowa z Martynowa na zachód (to jest w kierunku handlowym) jest o 9 kilometrów dłuższą jak z Bukaczowiec, co koszt transportu kolejowego podroży przeciętnie o 4 grosze na 100 kilogramach.

Zysk ekonomiczny, któryby dla ludności powiatu sądowego wojniłowskiego powstał z wybudowania kompletnej stacyi towarowej w Martynowie, można więc ocenić na 2 grosze od 100 kilogramów towaru, czyli 2 korony od wagonu. Przy obrocie towarowym mniej więcej 250 wagonów, zysk ten wynosiłby około 500 koron rocznie.

Z drugiej strony trzeba wziąć pod uwagę koszta wybudowania, urządzenia i obsługi takiej stacyi.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że szlak kolejowy Bukaczowce-Bursztyn ma spad 10%, podczas gdy przepisy o zakładaniu stacyj kolejowych wymagają, aby stacya leżała na szlaku horyzontalnym, a co najwyżej na pochyłości 2·5%.

Musiałaby się więc wielkim nakładem pracy i kosztów zmienić odpowiednio niwelacya szlaku dla projektowanej stacyi Martynów, co znowu wywołałoby podwyższenie spadu, względnie wzniesienia przed i za Martynowem o jakich 5% tak, że maximum pochyłości kolei Czerniowieckiej ustanowione podczas budowy tej kolei ze względów strategicznych na 10%, zostałoby w jednym punkcie tej linii przekroczone na 15%.

Wywołałoby to obniżenie sprawności tej linii, na które władze wojskowe prawdopodobnie się nie zgodzą.

Wątpliwą także jest rzeczą, czy dochód z projektowanej stacyi w Martynowie pokryłby w ogólności koszta obsługi tej stacyi, nie mówiąc już o amortyzacyi i oprocentowaniu wyłożonego na wybudowanie i urządzenie tej stacyi kapitału. W tych warunkach trudno jest żądać od c. k. Rządu, aby dla zaspokojenia miejscowych potrzeb mniejszej wagi, poświęcał interes ogólny znacznie większej doniosłości.

Natomiast — dla ogólnych interesów państwa zupełnie nieszkodliwą, a dla ludności dotyczącej okolicy bez kwestyi pożyteczną i potrzebną jest rzeczą takie wyposażenie przystanku Martynów, aby tenże uczynił zadość wszelkim wymogom przynajmniej ruchu osobowego.

W tym celu stawia Komisya kolejowa wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w przystanku osobowym Martynów wybudowaną została i odpowiednio urządzoną i utrzymywaną zamknięta poczekalnia dla podróżnych i aby w przystanku tym zatrzymywały się wszystkie pociągi osobowe kursujące między Lwowem a Stanisławowem.

Przewodniczący:
Skołyszewski.

Sprawozdawca:
Vivien.

Ls. 5.808/10. We Lwowie dnia 29. stycznia 1910.

Aleg 577

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w celu finansowego poparcia przez kraj projektowanej kolei lokalnej z Wieliczki na Myślenice do Mszany dolnej.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy wywiązując się z polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 8-go marca 1907 r., nawiązał z c. k. Rządem rokowania w celu przeprowadzenia budowy linii kolejowej z Wieliczki na Myślenice do Mszany dolnej.

Rokowania te odniosły pożądany skutek, jakkolwiek trasa kolejowa nie jest jeszcze ostatecznie ustanowioną, gdyż istnieje niepewność co do kierunku części trasy z Wieliczki do Dobczyc i jakkolwiek ostateczne ustalenie projektowanej trasy mającej iść przez miasto Wieliczkę, zależy od możności przeprowadzenia rokowań z temi właścicielami gruntów w Wieliczce, przez które trasa ma przechodzić i ewentualnie nie jest wykluczone a nawet jest prawdopodobne, że wrazie zbyt wygórowanych żądań właścicieli gruntów w Wieliczce, trasa ominie miasto i zwróci się w kierunku południowo-wschodnim do Dobczyc. Rezultatem rokowań jest projekt ustawy wniesiony przez c. k. Rząd w austr. Izbie Rady państwa z dnia 30. czerwca 1909 r. zapewniającej budowę powyższej linii kolejowej o długości 56 km.

Koszta, jakie budowa tej kolei wyniesie, obliczone są w przybliżeniu na 11,000 000 koron. C. k. Rząd udzielić ma dla tej „lokalnej linii kolejowej“ gwarancyi czystego dochodu, potrzebnego do oprocentowania w ciągu 75 lat od dnia wydania koncesyi pożyczki pierwszeństwa w wysokości 75 % kapitału zakładowego. Warunkiem przyznania tej gwarancyi czystego dochodu jest dostarczenie reszty kapitału potrzebnego do budowy w kwocie 2,750 000 koron przez kraj i interesentów.

Interesenci miejscowi zobowiązali się „bezwarunkowo“ wpłacić w zamian za akcye zakładowe 486.200 koron.

Oprócz tych zobowiązań istnieje jeszcze warunkowe zobowiązanie na 50.000 kor. (pierwotnie opiewało na 250.000 kor.) pod tak skomplikowanymi warunkami, że obecnie w rachubę brane być nie może.

Wobec tego kwota, jaka na przeprowadzenie budowy powyższej linii kolejowej ma być przez kraj wyłożoną, wynosi 2,263.800 koron.

Wydatek ten znajduje zupełne pokrycie w płynnych zasobach krajowego funduszu kolejowego, które podług stanu z końcem roku 1908 wykazały 2,382.819 K 15 h. W ten sposób zrealizowanym by został jeden z pierwszorzędnych postulatów naszego kolejnictwa krajowego uzupełnienia naszej sieci kolejowej w zachodniej Ga-

licyi linią idącą od Krakowa w kierunku południowym, skracającą znacznie odległość od Krakowa do Zakopanego i przechodzącego przez miasto powiatowe Myślenice.

Wobec przytoczonego stanu rzeczy komisya kolejowa zgodnie z prozozycyą Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi pierwszeństwa przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna w sumie nie wyższej niż koron 2,263.800 słowami dwóch milionów dwieście sześćdziesiąt trzy tysięcy ośmset koron, przez wpłatę za nie pełnej imiennej wartości z zasobów krajowego funduszu kolejowego a to pod warunkami:

1. że wpłata na akcye pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas, gdy interesenci miejscowi uiszczą gotówką wpłatę na akcye zakładowe, a od gwarantujących ciał autonomicznych ich zobowiązania gwarancyjne oprocentowania i umorzenia pewnej części zakładowego kapitału akcyjnego będą prawnie zabezpieczone;

2. że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego co do porządku użycia dochodów kolei, ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale Wydziału krajowego;

3. że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna i

4. że budowa tej kolei, jako też dostawy dla tej kolei i t. p. będą rozdane o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możności z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności budowa kolei przeprowadzoną będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia imieniem kraju z koncesyonaryuszem kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna umowy spółkowej, w której będą zatrzeżone wszystkie powyżej wymienione warunki udziału kraju w kapitale budowy tej kolei i w której będzie ustanowiony sposób i termina wpłaty tego udziału.

III. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty przez ciała autonomiczne na akcye zakładowe, przyjąć ich gwarancyę oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału akcyjnego zakładowego, upoważnia Sejm Wydział krajowy do objęcia zrealizowania tej gwarancyi i pokrycia tem spowodowanego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu, zawrze wprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

Zast. przewodniczącego:
Vivien.

Sprawozdawca:
Skołyszewski.

Ls. 5.809/1910. We Lwowie dnia 29. stycznia 1910.

Aleg 678

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie udzielenia Towarzystwu akcyjnemu kolei żelaznej Chabówka-Zakopane pożyczki w kwocie 100.000 koron.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie zbadania stanu rzeczy doszła Komisya kolejowa do przekonania, że na kolei lokalnej z Chabówki do Zakopanego należy podjąć szereg inwestycyi, które stały się nieodzowne częściowo celem polepszenia istniejących stosunków ze względu na znaczny ruch osobowy i turystyczny, jakoteż i ze względu na ruch towarowy; częściowo inwestycye wywołane są wymogami prowadzącego ruch c. k. Zarządu kolei państwowych. Inne wreszcie inwestycye spowodowała potrzeba sanacyi stosunków wodnych w niektórych punktach linii kolejowej lub też poprawa budynków i urządzeń.

Program inwestycyjny ułożony przez Radę zawiadowczą kolei żelaznej Chabówka-Zakopane w porozumieniu z c. k. Dyrekcyą kolei państwowych w Krakowie obejmuje następujące inwestycye:

1. waga pomostowa na stacyi w Zakopanem, kosztem około 7.000 K, gdy spodziewany jest udział interesentów w kosztach urządzenia tej wagi, przeto na ciężar kolei preliminuje się połowę powyższych kosztów . . . . . K 3.500
2. urządzenie silniejszego oświetlenia placu stacyjnego i zajazdu w Zakopanem, kosztem około . . . . . „ 2.000
3. rozszerzenie peronu osobowego przed budynkiem głównym w Zakopanem i budowa kuchni przy restauracyi I. i II. klasy na tej stacyi kosztem około . . . . . „ 3.600
4. budowa toru ślepego na stacyi w Nowym Targu wraz z zakupnem gruntu celem urządzenia placów składowych . . . . . „ 10.000
5. budowa nowej ładowni na bydło i nierogaciznę na stacyi w Nowym Targu, kosztem około . . . . . „ 7.000
6. wyposażenie 8 wozów osobowych i 2 służbowych w automatyczny hamulec próżniowy szybko działający, przemienny, kosztem około „ 10.700
7. ustawienie poręczy przy objektach po myśli nowego rozporządzenia o budowie mostów kosztem około . . . . . „ 650
8. przeróbka 16 wagonów ciężarowych otwartych po myśli zarządzenia ministerialnego kosztem około 250

9. sanacya stosunków odpływu wód z pod przepustów kolejowych w gminach Szaflary i Bańska, kosztem około . . . . K 34.000
10. sanacya stosunków odpływu wód na stacyi Raba wyżna, kosztem około . . . . . „ 4.000
11. urządzenie odpływu dla wód przepływających przepustem w km. 20.8/9 do rzeki Dunajca . . . . . „ 1.000
12. wymiana pokrycia gontowego na budynkach na pokrycie dachówką; część kosztu przypadająca na kapitał budowy z powodu powiększenia wartości, około . . . . . „ 5.775
13. złączenie kanałów od obrotnicy, ogrzewalni i budynku mieszkalnego z kanalizacyą miejską w Zakopanem . . . . . „ 1.500
14. instalacya wodociągów do budynku stacyjnego i mieszkalnego i urządzenie hydrantów na placu stacyjnym i na drodze dojazdowej w Zakopanem . . . . . „ 2.000
15. dotacya funduszu rezerwowego . . . . . „ 13.923

Razem koron . . 100.000

Na wniosek Rady zawiadowczej uchwaliło walne Zgromadzenie akcyonaryuszów kolei żelaznej Chabówka-Zakopane dnia 9. grudnia 1909 celem uzyskania potrzebnych na powyższe cele funduszów zaciągnąć za zezwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Rządu pożyczkę gotówkową po 4% oprocentowaną spłacalną do końca roku 1968 w sumie 100.000 koron. Wydział krajowy oświadczył się w zasadzie za udzieleniem zezwolenia na zaciągnięcie w mowie będącej pożyczki a to z krajowego funduszu kolejowego. Skoro dalej Wydział krajowy wykazał jasno w swojem sprawozdaniu, że przez zaciągnięcie tej pożyczki nie wyniknie żadne obciążenie funduszu krajowego, gdyż dochody kolei lokalnej są tak znaczne, że zupełnie wystarczają na oprocentowanie i umorzenie tej pożyczki, Komisya kolejowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia z zapasów krajowego funduszu kolejowego Towarzystwu akcyjnemu „Kolej żelazna Chabówka-Zakopane“ pożyczki gotówkowej po 4% oprocentowanej, spłacalnej w półrocznych ratach do końca r. 1968 w sumie 100.000 koron słowami: sto tysięcy koron pod warunkami, jakie ułoży Wydział krajowy, a w szczególności z uwzględnieniem następujących postanowień:

1. fundusze uzyskane z tej pożyczki użyte będą na inwestycye, urządzenia i cele, jakie uzna Wydział krajowy za wskazane i potrzebne, i pod bezpośrednią ingerencyą Wydziału krajowego.

2. Towarzystwo kolejowe zezna skrypt dłużny według wzoru, jaki udzieli Wydział krajowy, aktem notaryalnym z prawem egzekucyi z §. 3. ustawy z 25. lipca 1871 Dz. u. p. Nr. 75.

3. Na pokrycie rat oprocentowania i umorzenia tej pożyczki gotówkowej w kwocie 100.000 K i ewentualnych zaległości z tego tytułu będzie służyć po myśli §. 49. ustęp do I. punkt 2. statutu Towarzystwa akcyjnego „Kolej żelazna Chabówka-Zakopane“ dochód pozostający do dyspozycyi po pokryciu dwóch trzecich kosztów zarządu Towarzystwa akcyjnego i równomiernie z ratami oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa zaciągniętej po myśli §. 8. statutu tego Towarzystwa w sumie 2,260.000 koron.

Przewodniczący:
Skołyszewski.

Sprawozdawca:
Karol Czecz.

Aleg 679

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o wniosku posłów Andrzeja Lubomirskiego, Starzyńskiego i towarzyszy o przerachowanie baremu taryfowego c. k. kolei państwowych przez kolej Lwów-Bełzec i ulepszenia rozkładu jazdy na tej ostatniej.

Wysoki Sejmie!

Kolej Lwów-Bełzec pod względem ekonomicznym, ruchowym i administracyjnym przedstawia znaczenie analogiczne ze znaczeniem krzyżującej się z nią linii kolei państwowych Jarosław-Sokal.

Nie ulega wątpliwości, że gdyby kolej Lwów-Bełzec nie była powstała jako kolej prywatna, w czasach, gdy tendencya przeniesienia kolejnictwa przedewszystkiem na państwo oraz ujednostajnienia sieci kolejowej była jeszcze słabą i gdy zwłaszcza w naszym kraju wielka liczba linii, dziś stanowczo uważanych za główne, uchodziła za podrzędne (w ścisłem słowa znaczeniu „lokalne“) — to obecnie byłaby musiała powstać jako kolej państwowa (główna).

Tem śmielej twierdzić tu można, że prosi się połączenie Bełzca (Tomaszowa) z Lublinem, a tem samem stworzenie najkrótszego połączenia między Lwowem a Warszawą, między morzem Czarnem a Bałtyckiem. Mimo trudności, na jakie sprawa ta napotyka u rządu rosyjskiego, pomyślne jej rozwiązanie jest przecież tylko kwestyą czasu.

W powyższych warunkach — skoro obecnie państwo objęło kolej prywatną Lwów-Bełzec w dzierżawę, będącą niewątpliwie według swej genezy i znanych intencyi Rządu nietylko wstępem do wykupna, lecz także wręcz jego surogatem — żądanie zupełnego włączenia wspomnianej linii w jedność taryfową kolei państwowych oraz podniesienia na niej ruchu pociągów osobowych na poziom wyższy, nietylko zasługuje na poparcie ze względu na niesłuszną „disparitas“ położenia interesowanych przy liniach Jarosław-Sokal a Lwów-Bełzec, lecz jest także imperatywnym postulatem samego s y s t e m u kolejnictwa państwowego.

Takie same przecież zasadnicze względy zadecydowały niedawno o dokonanem z d. 1. stycznia 1910 przerachowaniu baremu kolei państwowych przez kolej lokalną (państwową) Bielsk-Kalwarya.

Gdy już dwanaście lat temu rząd był zdecydowany wykupić kolej Lwów-Bełzec, aby ją wcielić w sieć, administrowaną nie pod kątem widzenia egoistycznych interesów kapitalistycznych, ale z pełnem uwzględnieniem interesu publicznego, gdy następnie wskutek znanych stosunków politycznych jeszcze przez lat blisko dwanaście pozwolono Towarzystwu akcyjnemu eksploatować kolej Lwów-

Bełzec, według zasad czysto kapitalistycznych, pobierać wysokie taryfy, nie czynić ulepszeń, osiągać w ten sposób wysokie stosunkowo dywidendy, — to obecnie chyba najwyższy czas, by państwo, dokonawszy objęcia tej kolei w swój zarząd, spełniło to zadanie społeczne, dla którego już 12 lat temu objąć ją chciało.

Przy tej sposobności nie można przemilczeć, że ruch pociągów osobowych na linii kolei państwowych Jarosław-Sokal pozostawia również wiele do życzenia. Na obu liniach, o których mowa, chyżość, wobec rodzaju budowy i obciążenia pociągów możliwa, nie jest wyzyskana. Nadto cała wielka połać kraju, objęta wspomnianemi liniami, nie ma odpowiednich połączeń ze stolicą kraju, co — jak wszyscy znawcy stosunków lokalnych przyznać muszą — przyczynia się do tego, że połać ta mimo małych odległości do centrum, w rozwoju kulturalnym nie dotrzymuje kroku wielu innym, dalej położonym a lepiej ze Lwowem połączonym okolicom.

Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1. aby na liniach Lwów-Bełzec i Jarosław-Sokal ulepszył ruch pociągów osobowych zarówno co do pełnego wyzyskania chyżości, jak i co do stworzenia dobrych bezpośrednich połączeń ze Lwowem:

2. aby przez kolej Lwów-Bełzec przerachował całkowicie osobowy i towarowy barem taryfywy c. k. kolei państwowych.

Przewodniczący:
Skołyszewski.

Sprawozdawca:
Battaglia.

Ls. 5.908/1910. We Lwowie dnia 3. lutego 1910.

Alleg 680

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o wniosku posła Szweda i towarzyszy w sprawie podwyższenia subwencyi na drogę I. kl. w powiecie Żywieckim Juraszów Rajcza-Ujsoły-granica węgierska.

Wysoki Sejmie!

W dniu 15. stycznia 1910 poseł Szwed postawił wniosek o podwyższenie subwencyi krajowej na powyższą drogę z przyznanych przez Wydział krajowy 50% na procent 60 rzeczywistych kosztów budowy.

Komisya drogowa badając dostarczone sobie akta, przekonała się, że jeszcze w r. 1905 Komisya c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego badając tę trasę za ważną uznała i na przestrzeni 35 kilometrów projekt rekonstrukcyi przyjęła, obliczając koszta budowy na 890.000 koron.

Wydział krajowy przyjął na Kraj połowę kosztów tj. 445.000 koron, Skarb zaś Państwa zobowiązał się udzielić subwencyi 240.000 koron a reszta 205.000 koron przypaść miała na udział powiatu Żywieckiego.

Zważywszy, że powiat Żywiecki nie ma ani jednej drogi krajowej;

zważywszy że powiat utrzymuje przeszło 400 kilometrów dróg gminnych i że na r. 1910 już 51% dodatków uchwalił;

zważywszy że droga ta ma nader ważne znaczenie ekonomiczne jako prowadzona przez kilka miasteczek do granicy węgierskiej;

Komisya drogowa mniema, że tak wniesione petycye stron interesowanych jak również i motywa naprowadzone przez wnioskodawcę posła Szweda — zasługują na uwzględnienie — zwłaszcza że nie jest wykluczone, że koszta projektowane jeszcze przed pięciu laty — mogą dziś się okazać wyższe a powiat ubogi nań przypadającemu ciężarowi nie podoła.

Wreszcie Komisya mniema, że właśnie dla tej drogi będzie możliwe i wskazane uzyskać wyższą dotacyę od Skarbu Państwa — przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do podwyższenia w miarę potrzeby subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. kl. Juraszów Rajcza-Ujsoły z 50% aż do wysokości 60% rzeczywistych kosztów budowy pod warunkiem, że rada powiatowa w Żywcu zabezpieczy pokrycie z funduszów powiatowych resztę rzeczywistych kosztów budowy niepokrytych subwencyę Państwową i Krajową.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
Jędrzejowicz.

Ls 5.657/10. We Lwowie dnia 14. stycznia 1910.

Aleg 681

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 22. października 1908 l. 109 433/1909 w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 70 000 K na pokrycie kosztów dokończenia budowy dróg.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 17. lutego 1906 r. postanowiła Rada powiatowa w Myślenicach budowę dróg gminnych I kl., jakoto: 1. Jordanów-Spytkowice, 2. Biała-Skawica-Zawoja, 3. Myślenice-Siepraw, 4. Brzączowice-Zakliczyn, 5. Raba Wyżna-Sieniawa i 6. Rabka Chabówka, a na częściowe pokrycie kosztów tej budowy zaciągnąć pożyczkę w sumie 120.000 koron.

Wedle opinii biura technicznego Wydziału krajowego opartej na przedłożonych projektach i kosztorysach zestawiono koszta zamierzonej budowy wszystkich dróg powyższych na łączną sumę 488.100 koron, a z tego na drogę Jordanów-Spytkowice 116.000 K. a na drogę Biała Skawica-Zawoja 168.000 K. Koszta rzeczone miały być pokryte częścią ze subwencyi krajowych, państwowych i prywatnych, tudzież z uchwalonych na cel powyższy dodatków do podatków, a częścią z zamierzonej pożyczki.

Wydział krajowy zatwierdził reskryptem z dnia 23. czerwca 1906 l. 47.124 częściowo uchwałę Rady powiatowej w Myślenicach z dnia 17. lutego 1906, zezwalając tylko na zaciągnięcie pożyczki w sumie do wysokości 50 000 K. na budowę najważniejszych dla komunikacyi dróg gminnych Jordanów-Spytkowice i Biała-Zawoja.

Przy pomocy powyższej pożyczki wykonał Wydział powiatowy w Myślenicach budowę dróg Jordanów-Spytkowice, Brzączowice-Zakliczyn i Rabka-Chabówka, oraz rozpoczął budowę dalszej sieci dróg zamierzonych, wyżej wspomnianych, również bardzo ważnych pod względem komunikacyi, a na budowę tę wyczerpał nietylko zaciągniętą pożyczkę, lecz również wszelkie swoje fundusze w zupełności do tego stopnia, że niema obecnie możności zapłacenia włościanom należytości za grunta zabrane pod budowę drogi, ani dalszego prowadzenia rozpoczętych robót.

Do wykończenia budowy sieci dróg pierwotnym planem z roku 1906 ustalonej, okazała się zatem potrzeba zaciągnięcia dalszej zamierzonej pożyczki i Wydział powiatowy w Myślenicach opierając się na uchwale Rady powiatowej z 17. lutego 1906 odniósł się z prośbą o zezwolenie na zaciągnięcie dodatkowej pożyczki w sumie 70.000 koron.

Podług zamknięcia rachunkowego powiatu, wynosiły z końcem roku 1908 długi i zaległości bierne powiatu kwotę 61.797 K. 19 h. Nadto ciążą na powiecie przyjęta poręka za zobowiązania kasy oszczędności, tudzież gwarancya za oprocentowanie po 4·55 % rocznie kapitału zakładowego 200.000 K. budować się mającej kolei żelaznej normalno torowej z Wieliczki przez Dobczyce i Myślenice do Mszany Dolnej.

Ponieważ przypisane na rok 1907 podatki bezpośrednie w powiecie wynoszą kwotę . . . . . 132.824 K. 29 h.
z czego 50 % czyni . . . . . 66.412 „ 14 „
przeto dotychczasowe obdłużenia w kwocie . . . . . 61.797 K. 19 h.
łącznie z projektowaną pożyczką w sumie . . . . . 70 000 „ — „
razem w sumie . . . 131.797 K. 19 h.

przekracza 50 % maximum obdłużenie powiatu i dlatego dla pożyczki 70 000 K. wymagana jest ustawa krajowa po myśli §. 24. ust. o Repr. powiat.

Uznając zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego potrzebę i wydatność zaciągnięcia przez Reprezentacyę powiatu Myślenickiego rzeczonej pożyczki w kwocie 70.000 koron — wnosi Komisya administracyjna

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
Schätzel.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 70.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Myślenicach zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 70.000 K na pokrycie kosztów dokończenia budowy dróg.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi Skarbu.

Ls. 5.495/1910. We Lwowie dnia 24. stycznia 1910.

Aleg 682

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi miasta Krakowa w przedmiocie podwyższenia opłat gminnych od spirytusu, piwa i miodu.

Wysoki Sejmie!

Ustawa z 13. listopada 1909 o wielkim Krakowie, na zasadzie której przydzielone zostają do miasta Krakowa gminy i obszary dworskie:

1. Zakrzówek z Kapelanką,
2. Dębniki z obszarem dworskim,
3. Półwsie Zwierzynieckie z obszarem dworskim,
4. Zwierzyniec z obszarem dworskim,
5. Czarna wieś z Kawiorami,
6. Nowa wieś narodowa,
7. Łobzów,
8. Krowodrza,
9. Część Prądnika białego z zakładem kontumacyjnym, położona po prawym brzegu potoku Sudoł,
10. Część Prądnika czerwonego, położona po prawym brzegu rzeki Białuchy,
11. Część Olszy aż po obecny wał forteczny,
12. Grzegórzki-Piaski — weszła już w życie, a z dniem jej wejścia w życie przybywa do dawnego terytoryum Krakowa obszar 22 kilometrów kwadratowych, a z nim około 35.000 mieszkańców.

Z chwilą przyłączenia powyższych gmin i obszarów dworskich spada na miasto Kraków obowiązek wprowadzenia na przydzielonym obszarze nowożytnych urządzeń, odpowiadających postępowi, a nadto odpowiadających drugiej stolicy kraju, miastu, które bezsprzecznie należycie się rozwija, miastu, posiadającemu zbiory pochodzące z świetnej przeszłości, a drogie nam pamiątki stanowiące, wreszcie miastu, które było siedzibą królów, a na które oczy świata cywilizowanego są zwrócone.

Na zaprowadzenie takich urządzeń znacznych potrzeba nakładów, które z normalnych a dotychczasowych dochodów pokryte byćby nie mogły, bowiem pociągną one za sobą sumy, idące w miliony.

Wejść więc musi w zastosowanie zasada zupełnie jasna i prosta, że jak się nie ma czem wydatków pokrywać, trzeba zaciągnąć pożyczkę.

Ale zaciągnąwszy pożyczkę, trzeba ją i spłacić i tu zaczyna się pytanie, jak do tego dojść można, aby bez nadmiernego a szkodliwego dla ludności ciężaru, obowiązkowi zwrotu pożyczki można było zadość uczynić.

Dodatki do podatków bezpośrednich, podatek czynszowy na rzecz gminy wobec nadzwyczaj wygórowanego podatku czynszowego rządowego, to są źródła, które nadmiernie musiałyby zaciążyć na mieszkańcach miasta, to też słusznie rada miasta Krakowa skierowała swoje oczy na opłaty od trunków, bowiem opłaty te bardzo łatwo się rozkładają, ponadto nie przynoszą ludności nadzwyczajnego obciążenia, a wreszcie wprowadzają w budżet miejski pewnego rodzaju elastyczność, która w każdej gospodarce jest pożądaną. Podwyższenie dochodów miejskich z tego właśnie źródła podatkowego odpowiada też w zupełności intencyom Wysokiego Sejmu, wyrażonym w ustawie o Wielkim Krakowie, mocą której całe rozszerzone terytoryum miasta Krakowa nie będzie podlegać krajowym opłatom szynkarskim oraz podwyższonej krajowej opłacie od piwa.

Na tej też zasadzie rada miasta Krakowa na posiedzeniu dnia 22. grudnia 1909 uchwaliła sięgnąć do tego źródła dochodu i na tem posiedzeniu postanowiła prosić Wysoki Sejm o uchwalenie ustawy, zezwalającej gminie miasta Krakowa na pobór następujących opłat od trunków:

a) od spirytuozów:

1. od spirytusu do 50 stopni włącznie po 40 K.
2. „ „ „ 75 „ „ „ 60 K.
3. „ „ nad 75 „ po 80 K. od jegnego hektolitra.
4. Od wódek, rumu, araku, esencyi ponczowej, rosolisów, likieru, olejków wonnych, tynktur i wogóle od płynów, do których alkohol wchodzi jako główna część składowa po 80 K. od hektolitra, bez względu na stopień zawartości alkoholu;

b) od win, a mianowicie:

1. od win nie musujących w beczkach po 12 K. od hektolitra,
2. od win nie musujących we flaszkach po 30 K. od hektolitra,
3. od win musujących tak zw. szampańskich po 30 K. od hektolitra.

c) od wina i moszczu owocowego po 3 K. od hektolitra;

d) od piwa:

1. z wyjątkiem piwa i porteru angielskiego po 7 K. od hektolitra,
2. angielskiego i porteru angielskiego po 10 K. od hektolitra;

e) od miodu:

1. wyprodukowanego w Krakowie w obrębie linii akcyzowej po 13 K. od 100 kilogramów miodu praśnego, użytego do wyrobu,
2. wprowadzonego do Krakowa w obręb linii akcyzowej, względnie skonsumowanego w Krakowie na terytoryum pozostającem poza linią po 11 K.

Uchwalona przez radę miasta Krakowa taryfa uległa częściowej zmianie w porozumieniu z władzami krajowemi i centralnemi, które to ustawy odpowiadają stosunkom miejscowym, a na które zmiany Komisya administracyjna się zgadza i je za słuszne uznaje, bowiem proponowane przez miasto Kraków opłaty przecież za wysokie uważać należało.

Ponieważ, jak już wyżej nadmieniono, opłaty od napojów spirytusowych nie są dotkliwemi, a miastu Krakowowi przyniosą znaczny dochód, który koniecznym się okazuje, jeżeli stolica kraju zadaniom swym ma sprostać, przeto Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

·/. załączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący: ***Laskowski.***

Sprawozdawca: ***Maiss.***

Ustawa

z dnia . . . . . 19 . ., nadająca stoł. król. miastu Krakowowi prawo poboru samoistnych opłat gminnych od rozpalających napojów spirytusowych, wina, piwa i miodu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Wysokość opłat.

§. 1.

W obrębie gminy miasta Krakowa podlega konsumcya poniżej wymienionych napojów do miasta wprowadzanych, lub w mieście wyrabianych następującym opłatom gminnym:

I. a) od rozpalających napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu przepisanym alkoholomierzem da się oznaczyć, przy zawartości alkoholu mierzonego za pomocą studzielnego alkoholomierza przy temperaturze +12° R.

1.	nie	więcej	jak	30	stopni	opłaca	się	21 K
2.	„	„	„	40	„	„	„	28 „
3.	„	„	„	50	„	„	„	35 „
4.	„	„	„	70	„	„	„	49 „
5.	„	„	„	90	„	„	„	63 „
6.	więcej	niż		90	„	„	„	70 „

od jednego hektolitra.

b) od rozpalających napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu przepisanym alkoholomierzem nie da się oznaczyć, 55 K od hektolitra płynu bez względu na zawartość alkoholu.

Spirytus wolny od państwowego podatku jest także wolny od opłaty gminnej.

Od spirytusu, który wprowadzono z zastrzeżeniem uiszczenia państwowego podatku spożywczego, opłata gminna może być pobraną dopiero w chwili uiszczenia podatku państwowego.

II. a) od wina i moszczu winnego w beczkach . 12 K
b) od wina we flaszkach . . . . . 24 „
c) od wina musującego, tak zwanego szampańskiego . . . . . 60 „
od hektolitra.

III. od moszczu owocowego 3 K od hektolitra.

IV. a) od piwa jakiegokolwiek gatunku z wyłączeniem porteru i piwa angielskiego 7 K.

b) od porteru i piwa angielskiego 10 K od hektolitra.

V. od miodu:

a) przy produkcyi 13 K od 100 klg. miodu praśnego użytego do wyrobu;

b) wprowadzonego w obręb miasta Krakowa 11 K od hektolitra.

A) Pobór opłat gminnych od trunków w obrębie linii akcyzowej zamkniętego miasta Krakowa.

§. 2.

Ustanowione w §. 1. opłaty gminne od trunków pobiera się:

a) przy wyrobie, o ile od nich pobiera się podatek państwowy, za pośrednictwem organów państwowych, w przeciwnym razie przez organa gminne. W obu wypadkach pobór odbywa się w sposób rozporządzeniem wykonawczem wskazany;

b) przy wprowadzeniu w obręb linii akcyzowej przez te same organa, które pobierają liniowy podatek spożywczy.

§. 3.

W razie wywozu poza linię akcyzową trunków w §. 1. ustęp I, IV. i V. oznaczonych przyznaje się zwrot uiszczonej opłaty gminnej, pod warunkami w przepisach wykonawczych oznaczyć się mającymi, w następującym wymiarze:

a) za spirytus, którego zawartość alkoholu studzielnym alkoholomierzem da się oznaczyć, 70 h. od jednego litra czystego alkoholu w spirytusie się znajdującego;

b) za rozpalające napoje spirytusowe, których stopień siły studzielnym alkoholomierzem nie da się oznaczyć, po 21 K od hektolitra;

c) za piwo wszelkiego rodzaju zdatne do spożycia po 7 K od hektolitra;

d) za miód zdatny do spożycia po 4 K od hektolitra.

Postanowienia dotyczące pozwolenia na utrzymywanie prywatnych transitowych składów win w obrębie linii akcyzowej mają mieć zastosowanie co do opłaty gminnej od wina.

§. 4.

Napoje rozpalające podlegające opłacie gminnej przeznaczone do przewozu przez okręg zamkniętego miasta Krakowa i jako takie w urzędzie liniowym zgłoszone, wolne są od opłaty gminnej pod warunkami unormowanymi w przepisach obowiązujących w tym względzie co do państwowego podatku spożywczego.

B) Pobór opłat gminnych od trunków na terytoryum miasta Krakowa, położonem zewnątrz linii akcyzowej.

§. 5.

Opłaty gminne w §. 1. oznaczone pobierać może gmina miasta Krakowa na terytoryum miasta leżącem poza linią akcyzową albo we własnym zarządzie, albo w drodze ugód, albo wreszcie przez wydzierżawienie.

Bliższe postanowienia w tym względzie będą zawierać przepisy wykonawcze.

§. 6.

Trunki sprowadzone z terytoryum położonego w obrębie linii akcyzowej m. Krakowa i tam przy wyrobie lub wprowadzeniu opłacone, jeśli wywóz ich nastąpił bez zwrotu opłaty gminnej według postanowień §. 3., nie podlegają ponownemu opodatkowaniu na terytoryum miasta Krakowa, położonem poza linią akcyzową.

Postanowienia karne.

§. 7.

Czyny lub zaniechania sprzeczne z postanowieniami niniejszej ustawy podlegają dochodzeniu i ukaraniu przez Magistrat miasta Krakowa jako władzę polityczną I. instancyi, w myśl przepisów o postępowaniu władz politycznych w sprawach dotyczących przekroczeń.

Przekroczenia, przez które opłata uszczuploną lub na uszczuplenie narażoną była, karze się grzywnami w wysokości dwu- do czterokrotnej a przy szczególnie obciążających okolicznościach cztero- do ośmiokrotnej opłaty ukróconej lub na ukrócenie narażonej, a w razie niemożliwości ściągnięcia grzywny odpowiednią karą aresztu. Za jeden dzień aresztu liczy się 10 K grzywny. Kara aresztu nie może przekraczać trzech miesięcy.

Oprócz kary należy dodatkowo wymierzyć i pobrać ukróconą opłatę.

Tok instancyi.

§. 8.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń Magistratu miasta Krakowa dotyczących wymiaru, poboru, tudzież zwrotu opłat gminnych od trunków, obowiązują odnośne postanowienia statutu miejskiego.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń karnych Magistratu, obowiązują przepisy rozp. min. z 3. kwietnia 1855 Dz. u. p. Nr. 61.

Przepisy przejściowe.

§. 9.

Wszystkie osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy posiadają w obrębie m. Krakowa zapasy przewyższające 25 litrów rozpalających napojów spirytusowych, a 100 litrów wina lub piwa, są obowiązane donieść o tem pisemnie pod rygorem kary oznaczonej w §. 7. najpóźniej w 3 dni po wejściu w życie niniejszej ustawy organom, które w drodze przepisów wykonawczych do tego będą przeznaczone, podając równocześnie ilość tych trunków i miejsce ich przechowania, a to celem urzędowego dochodzenia, oraz zezwolić organom do tego powołanym na skontrolowanie dokładności doniesienia przez całkowite lub próbne zbadanie zapasów i dostarczyć pomocy przy ich badaniu.

Opłatę gminną oznaczoną w §. 1. a przypadającą od zapasów przewyższających 25 litrów rozpalających napojów spirytusowych, a 100 litrów wina i piwa należy uiścić do 8 dni po dokonanym przypisie.

Przy wymierzeniu tej dodatkowej opłaty gminnej należy od opłaty, przypadającej według postanowień niniejszej ustawy, potrącić całą dotychczasową opłatę.

Postanowienia końcowe.

§. 10.

Przez czas ważności tej ustawy nie można pobierać dodatków gminnych do państwowego podatku spożywczego od wina, piwa i miodu.

§. 11.

Ustawa niniejsza obowiązuje od 1. stycznia 1911 r. do 31. grudnia 1917 r.

Postanowienia ustawy krajowej z 4. grudnia 1903 Dz. u. kr. Nr. 129 przestają obowiązywać z dniem 31. grudnia 1910.

§. 12.

Rozporządzenie wykonawcze do niniejszej ustawy wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z c. k. krajową Dyrekcyą skarbu i Wydziałem krajowym.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 5.652/1910. We Lwowie, dnia 27. stycznia 1910.

Aleg 683

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi gminy król stoł. miasta Lwowa w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy krajowej z 18. grudnia 1881 Dz u. kr. Nr. 48 ex 1883 o zniesieniu prawa propinacyjnego w mieście Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Ustawą krajową z 18. grudnia 1881 zniesione zostało prawo propinacyi w mieście Lwowie bez osobnego specyalnego wynagrodzenia za utratę tego prawa, atoli tytułem odszkodowania za ubytek w dochodach płynących z prawa propinacyi, przyznanem zostało ustawą wyżej powołaną gminie miasta Lwowa prawo poboru opłat miejskich od napojów spirytusowych, piwa i miodu, spożytych w obrębie miasta Lwowa w wysokości w ustawie z 18. grudnia 1881 ustalonej.

W roku 1904 wniosła gmina miasta Lwowa petycyę do Wysokiego Sejmu z żądaniem zmiany art. III. i VI. ustawy z 18. grudnia 1881 w tym kierunku, aby opłaty miejskie od napojów spirytusowych i piwa podniesione zostały.

Na dotyczącą petycyę uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy na posiedzeniu dnia 10 listopada 1904, atoli projekt ten nie uzyskał Sankcyi z tego przeważnie powodu, że c. k. Rząd nie mógł się zgodzić na podwyższenie opłat od piwa, dlatego że gmina miasta Lwowa już po wejściu w życie ustawy z dnia 18. grudnia 1881 nałożyła na podstawie uchwał rady miejskiej z 17. i 30. grudnia 1903 dodatek gminny do ogólnego podatku konsumcyjnego od piwa w wysokości 50% akcyzowego podatku konsumcyjnego przy dowozie, a w wysokości 21% państwowego podatku od piwa przy wyrobie, co czyni około 70 halerzy od hektolitra piwa wprowadzonego i wyrobionego.

C. k. Rząd jednakże dał do poznania, że byłby skłonny do przedłożenia projektu ustawy przez Sejm dnia 10. listopada 1904 uchwalonego, gdyby gmina miasta Lwowa od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy zrzekła się dalszego poboru, zaprowadzonego z dniem 1. stycznia 1904 w drodze autonomicznej dodatku gminnego od państwowego podatku konsumcyjnego od piwa, a wyraził to w reskryptach z dnia 21. stycznia 1906 l. 56.983 ex 1905 i z dnia 25. listopada 1908 l. 39.565.

Gmina miasta Lwowa opierając się na postanowieniach §. 86 statutu król. stoł. miasta Lwowa z 14. października 1870 Nr. 79 Dz. u. kr., oraz na postanowieniach §§. 82 i 89 tegoż statutu, w myśl których przysługuje jej w drodze autonomicznej prawo nakładania dodatków do podatków bezpośrednich, nie dała deklaracyi zrzekającej się prawa poboru dodatków w drodze autonomicznej, na-

łożonych z chwilą wejścia w życie projektowanej ustawy, następstwem czego była odmowa sankcyi projektowanej ustawy.

Miasto Lwów wobec zwiększających się z nadzwyczajną szybkością wydatków na cele inwestycyjne, musi koniecznie szukać źródła dochodu, któreby z jednej strony było wydatniejsze, a mniej dla społeczeństwa uciążliwsze, a z drugiej strony nie może nakładać dodatków do podatków bezpośrednich, jak n. p. czynszowego, bowiem ciężar ten, jak ogólnie wiadomo, wprost jest nie do zniesienia i przechodzi możność kontrybuentów, a pośrednio ludności mieszkania najmującej.

Do źródeł takich, z których jeszcze bez uszczerbku zbytniego dla ludności czerpać można, należą opłaty od napojów spirytusowych i od piwa, to też gmina miasta Lwowa postanowiła ponowić petycyę swoją o zmianę artykułu III. i VI. ustawy z dnia 18. grudnia 1881, z tą atoli różnicą, że postanowienia tych artykułów, o ile dotyczyły w projekcie niesankcyonowanym z 10. listopada 1904 podwyższenia opłat od piwa mają pozostać niezmienione, a zatem zgodne z brzmieniem ustępu 3. art. III. i z ustępem 3. art. VI.

W ten sposób zdaniem Komisyi administracyjnej usunięte zostały wątpliwości, jakie miał c. k. Rząd mając przed sobą projekt ustawy z 10. listopada 1904, a jakkolwiek gmina miasta Lwowa nie przedkłada deklaracyi zrzekającej się prawa poboru opłat na zasadzie §. 82., 86. i 89. statutu miasta Lwowa w drodze autonomicznej i w ramach tego statutu nałożonych, to przecież Komisya administracyjna wyraża zapatrywanie, że nieprzedłożenie takiej deklaracyi wobec pozostawienia brzmienia art. III. i VI. ustawy z 18. grudnia 1881, dotyczącego opłat od piwa, nie powinno wpływać na odmowę sankcyi dla projektu uchwalić się obecnie przez Wysoki Sejm mającego, inaczej bowiem postanowienia statutu miasta Lwowa, a zatem postanowień ustawowych musiałyby pozostać bez znaczenia, co nie byłoby zgodne z powagą ustawy jako takiej.

Z petycyi miasta Lwowa, obecnie wniesionej, ze zdziwieniem Komisya administracyjna się dowiaduje, że gmina miasta Lwowa pobiera opłaty od spirytusu denaturowanego, a zatem artykułu służącego najuboższej ludności i przemysłowi. Nie wchodzi Komisya na razie w motywa, jakie gminę miasta Lwowa do tego skłoniły, wszelako przecież z naciskiem zaznaczyć musi, że jest to proceder nigdzie dzisiaj nie praktykowany, dlatego oczekiwać należy, że na wypadek sankcyonowania przedłożonego obecnie projekttu ustawy a nawet i wcześniej opłaty te uchylone zostaną.

Wobec tego, że jak już wyżej podniesiono, wydatki gminy miasta Lwowa nadmiernie się wzmagają i że utrzymanie równowagi finansowej w mieście wymaga koniecznie przysporzenia gminie nowych źródeł dochodu, Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony */. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
Maiss.

Ls. 5.899/1910. We Lwowie, dnia 3. lutego 1910.

Aleg 684

Sprawozdanie

Komisyi bankowej w porozumieniu z Komisyą budżetową o powołanie do życia Banku akcyjnego dla popierania przemysłu.

Wysoki Sejmie!

Praca około gospodarczego podźwignięcia kraju zniszczonego prawie wiekowem zaniedbaniem podjęta, z nastaniem autonomicznej ery zrazu na polu szkolnictwa, budowy komunikacyi, poprawy stosunków zdrowotnych ludności, skierowaną została u wstępu lat osiemdziesiątych upłynionego wieku do uregulowania stosunków kredytowych w kraju, jako stosunków, od których w pierwszym rzędzie zależy zdrowy rozwój i wzrost dobrobytu kraju. Pod tem hasłem powołał Sejm do życia Bank krajowy przed laty 26.

Zakładając tę instytucyę „w celu podniesienia dobrobytu kraju“ przez popieranie rozwoju rolnictwa, przemysłu i „handlu“, jak mówi statut Banku krajowego, miał Sejm przedewszystkiem na oku sanacyę niezdrowych wówczas stosunków kredytu hipotecznego i wekslowego w kraju, obniżenia stopy procentowej, popierania instytucyi kredytowych lokalnych w formie assocyacyi wytworzonych, miał dalej na oku utworzenie źródła kredytu dla potrzeb finansowych autonomicznych ciał: kraju, powiatów i gmin.

Słowa przedłożeń o założeniu Banku krajowego świadczą poza tem, że główną troską zakładających Bank krajowy było uregulowanie stosunków kredytu liczebnie i ekonomicznie najważniejszej wówczas gałęzi gospodarstwa krajowego: rolnictwa.

Sprawa podniesienia przemysłu i handlu w pierwszych dziesiątkach lat istnienia Banku krajowego nie zajmowała go wydatniej. Dział wekslowy pracował oczywiście i na tem polu skutecznie, a kraj poprzestawał na akcyi prowadzonej na polu przemysłu przez Wydział krajowy i krajową Komisyę przemysłową. Z czasem jednak pod naporem wzmagającego się przemysłu, rozrosła się także działalność Banku krajowego w zakresie popierania przemysłu, obejmując zakładanie przedsiębiorstw przy udziale Banku i jego poparciu, oraz udzielanie kredytu z funduszu tak zwanego inwestycyjnego.

Akcya ta Banku była i dla Banku nie bez niebezpieczeństwa i dla sprawy, o którą chodziło, dla rozwoju przemysłu w kraju, niedostateczna. Dla Banku niebezpieczna, bo instytucya emittująca walory, o charakterze walorów lokacyjnych, przez kraj gwarantowane, bezwzględnie pewne i nabywane przez kapitał szukający tej pewności, nie spekulujący, ale za to bardzo wrażliwy na wszelki alarm, wielce trwożliwy o swą lokacyę, musi ze względu na tę wrażliwość targu, stanowiącego jej klientelę, unikać wszelkich interesów ulegających zmiennym

wpływom konjunktury, co jest właśnie znamieniem interesów przemysłowych. Lada zachwianie się przedsiębiorstwa patronizowanego przez Bank może się odbić niekorzystnie na kursie jego lokacyjnych papierów, narażając Bank i kraj na straty, wtedy nawet, kiedy patronizowana instytucya wychodzi zwycięzko z chwilowego przesilenia. Niedostateczna zaś była ta pomoc Banku krajowego dla rozwoju przemysłu w kraju, bo ograniczona do gotówkowych interesów, robionych w ciasnych granicach zasobów własnej gotówki.

Nadto popieranie rozwoju każdej specyalnej gałęzi gospodarstwa kraju wymaga specyalnego znawstwa dotyczących stosunków gospodarczych. Zasady specyalizacyi, która nie tylko w dziedzinie gospodarczej wszędzie znalazła zastosowanie, ale także na polu całej ludzkiej twórczości umysłowej dziś panuje, nie należy zapoznawać w dziedzinie organizacyi finansowej. Tworzyć instytucyę finansową wszechstronną, mającą za zadanie objąć całokształt potrzeb finansowych kredytowych dzisiejszego tak skomplikowanego życia gospodarczego, byłoby anachronizmem szkodliwym.

Także i sam Sejm, który pieczą swą otaczał przedewszystkiem ziemię, jako główny warsztat produkcyi krajowej, z biegiem czasu musiał zająć się sprawą poparcia rozwoju przemysłu w kraju. Działalność Sejmu (na polu budowy dróg, melioracyi, regulacyi rzek, podniesienia oświaty w ogóle, a w szczególności podniesienia wiedzy rolniczej, zakładania stacyi doświadczalnych rolniczych, przeprowadzania doświadczeń poprawy łąk i uprawy na sztucznych nawozach, podniesienia hodowli bydła i trzody i t. d.), wydała przy pomocy poprawy stosunków kredytowych dokonanej przez Bank krajowy, niewątpliwie dla gospodarstwa społecznego rezultaty dodatnie.

Możnaby to stwierdzić cyframi statystycznymi o wzroście wydajności produkcyi rolniczej, zwiększonej liczbie maszyn, pracujących w rolnictwie, zwiększonej cyfrze hektarów, wziętych pod uprawę roślin okopowych i t. d. A jednak wynik główny gospodarstwa społecznego pozostał niedostateczny: kraj nasz chociaż przeważnie rolniczy, nie wywozi płodów ściśle rolniczych, lecz konsumuje je na miejscu, nie zamienia płodów rolniczych na wyroby przemysłowe innych krajów, ale importuje te towary, nie eksportując w zamian z korzyścią płodów rolnictwa. Ten objaw zauważony trafnie przed 16 laty w pracy posła Kolischera o trudnościach rozwoju przemysłu fabrycznego w Galicyi, trwa mimo postępów osiągniętych w rolnictwie do dzisiejszego dnia. Do dziś eksport drzewa i ludzi ratuje bilans handlowy kraju, a ratuje go przecież niewątpliwie ze szkodą kraju. Ludności żyjącej z rolnictwa jest tak wiele, że jej produkcya rolnicza kraju utrzymania dostarczyć nie jest w stanie. Ludność ta szuka poza krajem zarobku, któryby jej dopomógł do przeżycia bodaj najbliższej chwili, z każdym rokiem wzrasta emigracya. Słusznie wypowiedziano w Wysokim Sejmie: „Stosunki gospodarcze winne się liczyć z tem zadaniem, które dla każdego społeczeństwa jest zadaniem świętem, że trzeba ludziom dać więcej chleba, niż dawniej, że trzeba synów kraju zaopatrzyć w dostateczną pracę a przez to i w dostateczny chleb“, a to „zadanie spełnić zdoła tylko silniej funkcyonujące życie ekonomiczne, którego niema bez przemysłu“.

Jednostronność rozwoju rolnictwa nie pozwala mu osiągnąć wyżyn rozwoju, jakie osiągnęło w społeczeństwach nie jednostronnie się rozwijających, ale dbałych także o rozwój przemysłu, jako miejscowego najlepszego konsumenta płodów rolniczych, zapewniającego rolnictwu najbliższy targ zbytu. Droga do pożądanego podniesienia rentowności rolnictwa prowadzi przez rozwój przemysłu w kraju.

Nie chodzi o popieranie sztucznie wywołanego przemysłu, nie o hodowanie egzotycznej rośliny: przemysł ma warunki zdrowego rozwoju w kraju, skoro mimo

Projekt.

Ustawa

z dnia ....., ... zmieniająca postanowienia Art III. i VI. ustawy z dnia 18 grudnia 1881. Dz. ust. kraj. Nr. 48. ex 1883. o zniesieniu propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. mieście Lwowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Art. III. i VI. ustawy krajowej z 18. grudnia 1881. Dz. ust. kraj. Nr. 48. z roku 1883. znosi się w brzmieniu dotychczasowem i mają odtąd opiewać, jak następuje:

Art. III.

Gminie król stoł. miasta Lwowa przysłuża prawo pobierać następujące miejskie opłaty konsumcyjne:

1. Od araku, koniaku, ponczowej esencyi, likierów, rozolisów i innych słodzonych napojów spirytusowych, przy wprowadzaniu po 60 kor. za (1) jeden hektolitr.

2. Od wódki, rumu i spirytusu tak przy wyrobie jak przy wprowadzaniu 56 hal. za jeden stopień hektolitrowy t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100-dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12° R. odmierzony stopień.

Opłacie tej podlegają przy imporcie także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.

Spirytus należycie według istniejących w tej mierze postanowień denaturowany tudzież spirytus używany do celów przemysłowych wolny od podatku państwowego, wolny jest od tej opłaty.

3. Od piwa a to:

a) przy wyrobie 31 halerzy za jeden hektolitr, od każdego stopnia sacharometru brzeczki piwnej przy temperaturze + 14° R.

b) przy wprowadzeniu 3 kor. 60 hal. za 1 hektolitr (100 litrów) piwa importowanego, bez względu na jakość napoju.

4. Od miodowych napojów t. j. miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:

a) przy wprowadzeniu 13 kor. za jeden hektolitr (100 litrów);
b) przy wyrobie miodu pitnego 35 kor. za każdy cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu praśnego, patoki użytego do warzenia czyli wyrobu napoju.

Art. VI.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem, tudzież handlem wymienionych w art. III. niniejszej ustawy napojów, jeżeli one bądź przy wyrobie, bądź przy wprowadzeniu według postanowień powołanego artykułu opłacone zostały, należy się przy wywozie tych napojów z obrębu położonego wewnątrz linii akcyzowej zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w wysokości następującej:

1. Za arak, koniak, rozolisy, likwory i esencyę ponczową, jeżeli takowe zawierają najmniej 30 procent alkoholu przy eksporcie w ilości co najmniej 25 litrów w jednem naczyniu lub we flaszkach jednolitych ćwierć, pół lub całolitrowych 25 kor. za jeden hektolitr;

2. Za rum, wódkę i spirytus przy eksporcie w ilości co najmniej 25 litrów po 56 hal. za jeden stopień hektolitrowy t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100-dzielnego alkoholometru odmierzony stopień.

Za inne napoje spirytusowe, tak mało osłodzone i zaprawione, że okażą na 100-dzielnym alkoholometrze więcej jak 30 stopni, po 25 kor. za każdy hektolitr.

3. Za piwo niezepsute, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wskaże najmniej $2^1/_2$ stopnia sacharometru, przy eksporcie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów) 3 kor. 20 hal. za jeden hektolitr (100 litrów).

4. Za miód pitny niezepsuty przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów 9 koron za jeden hektolitr. (100 litrów).

Przewóz podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej napojów gorących przez poborowy okręg miasta Lwowa (transito) jest wolnym od opłaty i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumcyjnego podatku rogatkowego.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

dotąd nie sprzyjających warunków powstał i wzrasta. Przekonuje o tem choćby pobieżny rzut oka na jego rozwój.

W chwili przejścia naszej dzielnicy pod rządy austryackie, stan jej ekonomiczny był zaniedbany. Światlejsze jednostki starały się w erze przedautonomicznej zaszczepić przemysł fabryczny w kraju, ale rząd niszczył administracyjnemi i fiskalnemi zarządzeniami wszelkie usiłowania. Panującą formą przemysłu w kraju było drobne rękodzieło, które zaspokajając codzienne potrzeby ludności, prowadziło w ówczesnych warunkach konkurencyi gospodarczej rzemiosło swe wygodnie i bez trosk. Wprowadzenie kolei żelaznych zmieniło te stosunki. Masowy import towarów obcych obniżył zwłaszcza wobec wzrostu cen żywności i surowych materyałów realną wartość pracy rodzimej. Rękodzieło skurczyło się i skarłowaciało. Tem trudniejsze były warunki powstawania nowego przemysłu w kraju, nie mającym ani kapitałów, ani naturalnych pokładów węgla i żelaza. Mimo to jednak zauważyć możemy w szeregu ostatnich 20 lat pewien coraz to szybszy i widoczniejszy postęp w rozwoju przemysłowym. Lepsza konjunktura społeczna podniosła stopę życiową ludności i stopień potrzeb życiowych, wytwarzając w kraju stosunkowo silny i dość zróżniczkowany targ wewnętrzny, którego potrzeby zaspokoić probuje przemysł rodzimy. Większe miasta wchodzą w okres rozkwitu i miejska renta gruntowa stała się źródłem kapitalizacyi w wielu rękach. Grupy eksporterów jaj, mąki, drzewa i t. d. zdołały zgromadzić znaczne sumy kapitałowe. Statystyka podatkowa wykazuje, że posiadamy już zamożniejszy stan średni, z którego mogliby wyjść pionierzy gospodarczego rozwoju kraju. Suma wkładek włożonych w krajowych Kasach oszczędności przewyższa 250 miljonów koron. Wkładki w Towarzystwach zaliczkowych i kredytowych dochodzą do 200 miljonów, zaś w Raiffeisenowskich spółkach do 20 miljonów koron, Cyfry te świadczą o pewnych zasobach kapitału naszej ludności. Mamy więc targ wewnętrzny, mamy dziś znakomity materyał opałowy w kraju — ropę i w coraz większej obfitości węgiel zagłębia krakowskiego i mamy w rolnictwie przeszło milion zbędnych rąk roboczych, chętnych do pracy.

Nowe siły się budzą, uświadamiają sobie stan kraju i odczuwają potrzebę wyzwolenia jego sił wytwórczych. Ruch ku wytworzeniu własnego, rodzimego przemysłu ogarnia szerokie kręgi nie tylko wytwórców, ale i spożywców. Uprzemysłowienie Galicyi stało się hasłem dnia.

Powstają w różnych punktach kraju nowe fabryki, a zyskując dla swych produktów coraz szerszy zbyt w kraju, zdobywają sobie coraz większe znaczenie w koncercie przemysłu austryackiego. Już spis przedsiębiorstw z roku 1902 wykazuje 707 przedsiębiorstw, zatrudniających więcej jak 20 osób i 145 przedsiębiorstw, zatrudniających więcej jak 100 osób. Stwierdzając te dodatnie objawy, musimy przecież uznać, że jeszcze daleko do tego stanu, jaki osiągnąć można i trzeba.

Cyfry statystyki z r. 1900 i 1902 drastycznie ilustrują to twierdzenie Na sto osób ludności przypada w Galicyi 6 zajętych w przemyśle i handlu, podczas gdy na sto osób ludności przypada czynnych w przemyśle i handlu w Dolnej Austryi 25, w Tryeście 27, w Czechach 21, na Śląsku 22. Na sto osób liczono sił koni w Galicyi 1·2, na Bukowinie 1·5, w Dalmacyi 3·8, na Śląsku 13·5. Najbardziej charakterystyczne co do rozmiaru przedsiębiorstw i struktury ich są cyfry o stosunku niesamodzielnych do samodzielnych w przemyśle. Na sto samodzielnych było w Galicyi 163 pomocników, względnie robotników, w Dalmacyi 220, w Styryi 446, w Czechach 488, na Morawach 504, a na Śląsku 739. Między rokiem 1890 a 1900 zmalała nawet ilość pomocniczych sił zajętych w przemyśle w Galicyi o 5778 osób, podczas gdy ilość robotników, zajętych w przemyśle wzrosła w Czechach o 100.981 osób O skarłowaceniu zaś przedsiębiorstw handlowych świadczy okoliczność, że gdy w Galicyi w roku

1890 na sto osób samodzielnych było czynnych w handlu 190 pomocników, to ilość pomocników spada w roku 1900 na 143.

Wyniki spisu przedsiębiorstw przemysłowych w Galicyi w r. 1902 wykazują nietylko, że mamy zaledwie początki głównych podstawowych gałęzi przemysłu, jak przemysł żelazny i tkacki, ale świadczą też o tem, że także wszystkie inne gałęzie przemysłu fabrycznego słabo i niedostatecznie się rozwijają. Wyrobem kos, sierpów i siekaczy zajmują się w naszym kraju 4 osoby, podczas gdy roczna produkcya w Austryi wynosi przynajmniej 12 miljonów sierpów, a zapotrzebowanie Galicyi najmniej 1 miljon rocznie.

Możnaby to przypisać brakowi surowca w kraju, ale nie lepszy przedstawiają obraz te gałęzie przemysłu, dla których surowiec mamy.

W kraju wywożącym w wielkiej ilości skóry, zajmuje się przyrządzaniem skór 37 osób, wyrobem pasów rozpędowych do maszyn 10 osób, wyrobem towarów galanteryjnych ze skóry 16 osób, wyrobem cerat i nieprzemakalnych materyi 2. przyrządzaniem wełny owczej i bawełny 49 osób, przyrządzaniem lnu i konopi 3 osoby, tkaniem jedwabiu i półjedwabiu 7, wyrobem waty 64, fabrykacyą knotów 2, przędzalnią bawełny i wyrobem nici 2, przemysłem jutowym 37, wyrobem wstążek jedwabnych i półjedwabnych 5, zaś innych wstążek 52 osób.

Mamy wielki przemysł eksploatacyjny ropy, a nie mamy w kraju ani walcowni rur, ani fabryki dźwigarów i innych przyborów dla przemysłu wiertniczego, ani fabryki kwasu siarczanego, potrzebnego dla dość licznych rafineryi.

W porównaniu z stanem innych, sąsiednich krajów, jesteśmy zacofani i społecznie i technicznie, one nas znacznie wyprzedziły, najwyższy czas do akcyi z naszej strony.

Drogę tej akcyi wskazują jednozgodnie i nauka i doświadczenia innych społeczeństw i objektywna obserwacya warunków przemysłu w kraju. Jest nią poparcie przedsiębiorczości w społeczeństwie już występującej, przez dostarczenie jej kapitału dostatecznego dla wytworzenia wielkiego przemysłu.

Im kraj jakiś później wstępuje w fazę uprzemysłowienia, tem większe trudności napotyka, gdyż wyposażenie techniczne przedsiębiorstw i ich rozmiar wymagają coraz znaczniejszego kapitału, aby mogły się ostać w walce konkurencyjnej. Bardziej tedy niż kiedykolwiek wymagał przemysł nowoczesny wydatnego i dogodnego kredytu.

Bywa zasadą, że przedsiębiorstwo przemysłowe winno mieć kapitał zakładowy własny, że natomiast kapitał obrotowy może czerpać w drodze kredytu. W naszych warunkach zasada ta nie wystarcza.

Kredyt obrotowy początkującego przedsiębiorstwa przemysłowego właściwie nie jest obrotowym, bo nie może bez zastanowienia przedsiębiorstwa być z niego wycofanym, nie nadaje się tedy dla niego forma kredytu wekslowego z natury krótkoterminowego. Nadto pragnąc poprzeć rozwój przemysłu w kraju i uwzględniając faktyczne stosunki w kraju, musimy stworzyć warunki ku temu, by przedsiębiorstwa przemysłowe nawet część kapitału *zakładowego* — fundusze potrzebne na inwestycye ku ulepszeniu nowych zakładów — mogły czerpać z źródła kredytu. Taki kredyt nieodzownie musi być *długoterminowym*, amortyzacya kapitału pożyczkowego musi pójść w parze z amortyzacyą inwestycyi.

Kredyt przemysłowy więc w naszych warunkach powinien być długoterminowym, aby można poczynić inwestycye, rozłożyć ich umorzenie na dłuższy okres, uniezależnić przedsiębiorstwo od chwilowej konjunktury i od skutków manewrów konkurencyi. Kredyt zaś taki nie może być innym jak *emissyjnym*, do czego ustawa z dnia 27. grudnia r. 1905 stworzyła warunki. Dla uprawiania takiego kredytu koniecznem jest utworzenie osobnej instytucyi, której głównem zadaniem obok emito-

wania akcyj będzie emitowanie obligacyj przemysłowych. W tym celu winna się cieszyć takiem zaufaniem kapitału, szukającego lokacyi, iżby na niem polegając, chciał nabywać walory nieznanego dotąd typu. Zaufanie to musi być tem silniejsze, że należy nie tylko skutecznie zwalczać obawy kapitału wobec nowych walorów przemysłowych, ale że chodzi o walory takie z kraju, gdzie i sam przemysł jest nowym. Instytucya ta musi być dość wielką i silną, by walory na stałe na targ wprowadzić i im korzystny kurs zapewnić. Instytut ten musi też mieć na oku tworzenie koniecznych dla krzewienia przemysłu zrzeszeń kapitału, a więc finansowanie zakładanych przedsiębiorstw przemysłowych (Towarzystw akcyjnych i spółek o ograniczonej poręce), tudzież użyczanie im swojej na przemysłowem doświadczeniu opartej rady i opieki. Zadaniem tej instytucyi dalej gromadzić te drobne oszczędności, które nie mają odwagi brać bezpośrednio udziału w przedsiębiorstwie przemysłowem, zcentralizować je w swoim ręku i skierować za swojem pośrednictwem do pracy w przemyśle. Instytucya ta musi wreszcie poświęcać fachową i stałą uwagę zmieniającym się ustawicznie stosunkom na polu produkcyi i zbytu poszczególnych gałęzi przemysłu, aby módz korzystać z pomyślnej konjunktury i nie skierować kapitału w gałęzie przemysłu w danej chwili nie rentujące się.

Taką instytucyą ma właśnie być Bank przemysłowy. Tak też pojmował rzecz wnioskodawca sprawy, która stanowi przedmiot merytoryczny niniejszego sprawozdania, poseł Rutowski, kiedy w roku 1902 postawił w Wysokim Sejmie wniosek o utworzenie Banku przemysłowego, wniosek, którego echem były uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. listopada 1903 r., 13. listopada 1904 r. i 28. października 1908 r. i wreszcie sprawozdanie Wydziału krajowego o zamierzonem powołaniu do życia Banku dla popierania przemysłu, stanowiące przedmiot niniejszego sprawozdania.

Przechodząc do omówienia tego przedłożenia Wydziału krajowego, należy rozpatrzyć, jaki jest zakres działania proponowanej przez Wydział krajowy instytucyi i czy konstrukcya proponowana przez Wydział krajowy zabezpiecza właściwy charakter nowego Banku, jako instytucyi mającej krzewić w kraju przemysł rodzimy i wpływ kraju na jej działalność.

Bank, proponowany przez Wydział krajowy ma w pierwszym rzędzie służyć interesom wielkiego przemysłu w kraju, przemysłu w najszerszem tego słowa znaczeniu, a więc obejmującego tak przemysł fabryczny, jak rolniczy, górnictwo i t. d.

Bank według przedłożonego przez Wydział krajowy projektu statutu, będzie miał za zadanie finansować przedsiębiorstwa nowe, zaś z istniejących a żywotnych zasilać kredytem te, które zamierzają się przekształcić na przedsiębiorstwa o wyższem wyposażeniu technicznem. Dalszem zadaniem Banku będzie staranie o wytworzenie nowych ognisk przemysłu wielkiego. Bank będzie więc tworzył i organizował wedle danych konkretnych warunków spółki przemysłowe, któreby te przedsiębiorstwa prowadziły, będzie czuwał nad ich rozwojem.

Bank będzie emitował obligacye przemysłowe pod warunkami w statucie określonymi i akcye przedsiębiorstw przezeń finansowanych.

Statut zawiera także postanowienia o popieraniu handlu. Z natury zadań Banku przemysłowego wynika, że nie może udzielać kredytu kupcom, którzy pozbywają w kraju wyłącznie obcy towar. Działalność taka paraliżowałaby i neutralizowałaby zasadnicze zadania gospodarcze Banku koło utworzenia przemysłu krajowego. Natomiast należy do zakresu działania Banku przemysłowego popieranie tych większych przedsiębiorstw handlowych, które będą torowały drogi zbytu dla swojskich wyrobów tak w kraju jak i poza krajem.

Taka działalność Banku może w kraju wytworzyć kupiectwo o nowoczesnem pokroju, kupiectwo, które będzie świadome tego, że jest czynnikiem organizacyi produkcyi krajowej, że powinno badać i stwierdzać, jakie są potrzeby społeczeństwa,

a zatem jakie warunki zbytu wyrobów i ku zaspokojeniu tych potrzeb skierowywać produkcyę.

Taki jest krótko zestawiony program zadań nowo powstać mającego Banku.

* * *

Według pierwotnego projektu Wydziału krajowego Bank przemysłowy powstaje jako Towarzystwo akcyjne, którego kapitał zakładowy 10,000.000 koron pokrywają po połowie kraj i D. A. Towarzystwo eskontowe. Towarzystwo to odstępuje z swojej połowy akcye nominalnej wartości 100.000 koron funduszom krajowym, tak, że kraj i fundusze krajowe razem mają z kapitału akcyjnego 5,100.000 koron a zatem większość.

Na okres pierwszych 5 lat zawiera kraj z Towarzystwem eskontowem układ co do składu zarządu.

Już taka konstrukcya daje krajowi po 5 latach jedynowładztwo prawne nad Bankiem przemysłowym, bo skoro Bank utworzony jest w formie Towarzystwa akcyjnego, ten który dysponuje większością kapitału akcyjnego, ma w ręku skład Rady nadzorczej, skład dyrekcyi, układ bilansu, słowem pełnią władzę nad Towarzystwem.

Układ dotyczący pierwszego pięciolecia zawiera następujące zastrzeżenia: Do Rady zawiadowczej deleguje względnie wybiera Wydział krajowy połowę, a drugą połowę Towarzystwo eskontowe D. A. Towarzystwo to jednak obowiązuje się, że jednym z członków Rady zawiadowczej, których nominacya jemu służy, ma być zawsze Prezydent Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie lub Krakowie, tak, że faktycznie kraj ma w Radzie zawiadowczej pięciu zastępców, a Towarzystwo eskontowe trzech. Wobec tego i w pierwszym okresie ma kraj niewątpliwie większość w Radzie zawiadowczej, która wybiera Dyrekcyę, a zatem o właściwym zarządzie stanowi.

Komisya wyraźnie zaznacza, że Wydział krajowy nie przyjął wobec Towarzystwa eskontowego żadnego zobowiązania, któreby mogło krępować Radę zawiadowczą w wyborze Dyrekcyi — przeciwnie zastrzegł dla siebie, że nominacya pierwszej Dyrekcyi może nastąpić tylko za jego zgodą. A więc nikt nie może zostać dyrektorem Banku, kogo nie zechce Wydział krajowy. Nadto w statucie postanowiono, że prezesa Towarzystwa, który ma prawo brać udział we wszystkich posiedzeniach dyrekcyjnych, mianuje Wydział krajowy, że dalej Wydział krajowy ma prawo delegowania do Banku swego członka jako komisarza, uprawnionego do brania udziału we wszystkich posiedzeniach z głosem doradczym, że powiększenie kapitału zakładowego może nastąpić tylko za zgodą Wydziału krajowego, że Wydział krajowy ma prawo w każdej chwili, w miarę jak to uzna za potrzebne, zmienić członków Rady nadzorczej przez się delegowanych.

W ten sposób Wydział krajowy zrobił wszystko, ażeby w sposób według wszelkich norm prawnych wystarczający, zabezpieczyć krajowi także na pierwszy pięcioletni okres większość w zarządzie Banku przemysłowego i wpływ należyty na jego działanie.

Natomiast kraj tylko jedną przyjął na siebie ofiarę. Zrzekł się na okres pierwszych pięciu lat dochodów z wpłaconego przez się 5 milionowego kapitału na rzecz funduszu rezerwowego Banku przemysłowego. Dywidenda i ewentualna superdywidenda, przypadające na akcye kraju wpływają w ciągu tych pięciu lat administracyjnych do funduszu rezerwowego Banku.

W tem postanowieniu mieści się główne świadczenie kraju na rzecz przyszłej instytucyi finansowej i właściwie jedyna ze strony kraju ofiara, która umożliwia wejście w życie zakładu kredytowego, jakiego się kraj domaga. Ofiarę tę ponosi kraj na rzecz funduszu rezerwowego nowej instytucyi, a gdy fundusz rezer-

wowy jest własnością Banku, a zatem wypełnia własność wszystkich ich współakcyonaryuszów, przeto kraj, jako właściciel połowy kapitału akcyjnego, bierze też w połowie udział w tym funduszu; odzyskuje tedy połowę poniesionej ofiary.

Gdy zaś kapitał pożyczkowy 5 milionów zaciągnięty na Bank przemysłowy, przedstawia dla kraju roczny ciężar 4·28%, a więc okrągło całych 215.000 K, przeto ubytek w dochodach kraju w ciągu całego pięciolecia wyniesie 1 milion 75 tysięcy koron, który kraj na rzecz funduszu rezerwowego poświęci.

Gdyby dywidenda od akcyi Banku przemysłowego do funduszu rezerwowego wpływająca także tylko 4% wynosiła, odzyskałby kraj jako właściciel połowę kapitału akcyjnego już 537.000 K; — w miarę zaś jakby dywidenda była wyższa, byłoby też większe odzyskanie części ciężaru poniesionego na oprocentowanie wpłat na cele Banku przemysłowego.

Istotnie drobna to ofiara, którą kraj ponosi w stosunku do wielkości zamierzonego celu.

W komisyi bankowej i budżetowej zrodziły się jednak wobec wniosku Wydziału krajowego wątpliwości, które dotyczyły następujących kwestyi:

Przedewszystkiem podniesiono:

a) czy nie należy przeprowadzić całej akcyi o własnych siłach, a więc wyłącznie kapitałem własnym, dalej

b) czy związany z interesami zachodnio-austryackiego przemysłu, kapitał austryacki biorący udział w założeniu nowego Banku, który ma za zadanie krzewienie przemysłu w Galicyi, a więc konkurencyjnego dla zachodniego, nie będzie narażony na konflikt interesów i czy wobec tego, jeśli już ma być dopuszczony obcy kapitał, nie lepiej wejść w stosunek z kapitałem zagranicznym niż austryackim?

c) Wreszcie wyrażono wątpliwość, czy zastrzeżenia poczynione przez Wydział krajowy wystarczą, by zabezpieczyć przeważnie przemysłowy charakter nowej instytucyi i pożądany stanowczy wpływ kraju na jej zarząd.

Ad a) Niezawodnie najsympatyczniejszym, a wskutek tego najpopularniejszym sposobem rozwiązania sprawy byłoby oparcie zamierzonej instytucyi wyłącznie o kapitał własny, zupełnie niezależny od pozakrajowych interesów i wpływów. Gdy jednak jednym z głównych środków działania przyszłej instytucyi jest emisya obligów przemysłowych i akcyi nowych przedsiębiorstw, to musi się nasunąć poważna obawa, czy zadaniu temu mogłaby sprostać instytucya nowa, a wyłącznie krajowa, nie mająca jeszcze zaufania kapitału lokacyjnego. Zaufanie to jest w tym wypadku tem konieczniejsze, że chodzi o wprowadzenie nieznanego dotąd typu emisyi, o obligacye przemysłowe kraju, nie mającego jeszcze przemysłu, o walor zupełnie nowy, który targ dopiero zdobywać musi, o walor wreszcie nie mający gwarancyi kraju, zatem różny od papierów krajowych, jakie dotąd pojawiały się na targu pieniężnym. Komisya jest zdania, że trudności tych uniknie Bank przemysłowy, gdy wejdzie na targ oparty o instytucyę silną i mającą wielką i bogatą klientelę, o instytucyę, mającą wyrobiony już kredyt emisyjny, zajmującą się specyalnie i skutecznie przemysłem, zatem zdolną skutecznie patronizować emisye nowego Banku przemysłowego.

Licząc się z faktem, że jesteśmy krajem ubogim w kapitał, Komisya jest zdania, że dla kapitału rodzimego ważniejszem jest zadaniem udział w przedsiębiorstwach przemysłowych, niż w Banku przemysłowym.

Nakoniec Komisya nie może uważać za czynnik obojętny doświadczenia na polu organizacyi przedsiębiorstw przemysłowych, jakiem taka instytucya musiałaby się odznaczać, doświadczenia nie tylko w kierunku technicznym, ale i komercyalnym, bo doświadczenie takie powiększa szanse powodzenia przedsiębiorstw, przez Bank przemysłowy do życia powołanych, zmniejsza niebezpieczeństwo zawodu.

A wdrażając akcyę ku uprzymysłowieniu kraju w większym stylu, akcyę, która wymaga chętnego i stałego współdziałania społeczenstwa, tem baczniej należy unikać zawodu, iż społeczeństwo to łatwo porwać się dające, łatwo też niestety przy lada przypadkowem niepowodzeniu zraża się do rozpoczętego dzieła.

Trzeźwy rozbiór warunków naszego życia gospodarczego, wzgląd na konieczność zapewnienia intenzywnej działalności przyszłemu Bankowi przemysłowemu, każe nam w praktyce wyżej stawiać współdziałanie z wielkim obcym kapitałem, niż mozolną, powolną, a niepewną powodzenia pracę o własnym kapitale, a to tem bardziej, skoro układ z obcym zakładem, zabezpieczy ponad wszelką wątpliwość wszystkie interesa kraju.

Ad b) Nie ulega wątpliwości, że spółka kraju z wielkim kapitałem austryackim przy tworzeniu instytucyi przemysłowi poświęconej, może budzić pewne wątpliwości, co do ewentualnej kolizyi interesów, gdyż każda wielka instytucya finansowa, a także i D. A. Towarzystwo eskontowe jest związana z jakąś grupą przemysłową, której interesa mogą wejść w konflikt z naszymi interesami przemysłowymi. Komisya jednak nie może uważać powstających stąd obaw za decydujące. Gdyby nawet zaszedł taki konflikt, co łatwo się da ominąć, bo D. A. Towarzystwo eskontowe pozostaje w stosunkach tylko z drobną cząstką całego przemysłu austryackiego, to naturalną konsekwencyą konfliktu między klientami tego samego bankiera bywa, że ten wspólny bankier staje się pośrednikiem, godzącym poważnioną klientelę. Jeśli zaś wskazują, jako na szczególnie groźną okoliczność na to że do klienteli Towarzystwa eskontowego należy kartel żelazny, to zauważyć należy, że ten kartel ma tylko jeden żywotny interes: utrzymanie wysokich ceł zabezpieczających wysoką cenę, że te cła są zawisłe od rządu i od ciał ustawodawczych, a zatem także od parlamentarnej Reprezentacyi kraju. Bank przemysłowy zaś, w którym miałby udział kapitał związany z kartelem żelaznym, nie ma żadnego wpływu na Rząd, a przypuszczenie, jakoby Reprezentacya kraju w parlamencie wiedeńskim mogła względy dla wspólnika kraju w Banku przemysłowym wyżej stawiać od względów na kraj sam i jakoby mogła z grzeczności dla tego wspólnika wbrew interesom kraju, bronić w parlamencie wysokich ceł na żelazo, chyba odparcia nie wymaga.

Wobec tego uciekanie się do kapitału zagranicznego nie jest koniecznem, a nadto w danych warunkach nie zdaje się być, ani możliwem ani wskazanem. Nie zdaje się być możliwem, bo niepodjęcie wypłat gotówkowych stanowi jakby granicę cłową dla walorów austryackich, które też z wyjątkiem rent państwowych tylko nielicznie i tylko w bardzo niekorzystnych warunkach na targu pieniężnym zachodnio-europejskim się pojawiają.

Pochopnemi do robienia interesów z zagranicą bywają kapitały zagraniczne tylko o tyle, o ile sobie mogą obiecywać wielkie zyski z danego interesu, ale lokacye stałe przyjmują tylko w takich walorach, które im zapewniają zawsze równą w ich walucie rentę. Taką lokacyą nie byłby kapitał proponowanego Banku przemysłowego już ze względu na wspomniane stosunki walutowe. Nadto niedostateczna znajomość stosunków państwowych, zupełna nieznajomość krajowych, trudność zoryentowania się wśród ustroju, krzyżujących się kompetencyi rządowych i autonomicznych władz, odmienność warunków prawnych, to wszystko czynniki, które sprawiają, że kapitały francuskie nie zwykły szukać interesów w Austryi.

Skłonności wielkiego kapitału francuskiego, belgijskiego lub angielskiego do interesów o charakterze lokacyjnym na terenie austryackim nie można się tedy spodziewać. Przekonują o tem wymownie najświeższe doświadczenia węgierskie.

Zaznaczono jednak w Komisyi możność pozyskania kapitału francuskiego, skoro kraj przyjmie na siebie gwarancyę oprocentowywania obcego kapitału akcyjnego, i podniesiono myśl zawarcia interesu z francuskim kapitałem na takiej pod-

stawie. Taki ustrój interesów jednak nie odpowiadałby celowi, bo poręczając wspólnikowi kraju oprocentowywanie jego wkładu przez kraj, uwalnia go od troski o losy własnego kapitału, usuwa przeto najsilniejszy bodziec dla troskliwej opieki nad wspólnym interesem, przerzucając całe niebezpieczeństwo na kraj. Co więcej, Komisya bankowa uważa taki układ za wprost niemożliwy, gdyż kraj w takim razie ręczyłby kapitałowi francuskiemu za procent od funduszów w akcyach umieszczonych, a więc płaciłby ten procent tak samo, jak kupon listów zastawnych, a w dodatku oprocentowany przez kraj kapitał francuski miałby jeszcze, jako rzekomo „akcyjny", udział w spodziewanych zyskach. Taki udział francuskiego kapitału w kapitale akcyjnym byłby właściwie niczem innem, jak zaciągnięciem pożyczki premiowej przez kraj dającej nietylko stały procent, ale też premię w formie udziału w zyskach Banku przemysłowego — interes dla powagi kredytowej kraju wprost poniżający.

Pozyskanie kapitału zagranicznego dla założenia Banku przemysłowego jest tedy, jeśli nie wprost niemożliwe, to przynajmniej wysoce utrudnione i nieprawdopodobne, a nadto uciekanie się do zagranicznego kapitału nie wydaje się nawet wskazanem. Pomijając nadmiernie wygórowane koszta połączone ze zbytem papierów zagranicznych na francuskim targu pieniężnym i uciążliwe warunki tego kredytu, należy pamiętać o tem, że wrazie wejścia kraju w bliższe stosunki z kapitałem zagranicznym dla założenia Banku przemysłowego, niechętny wszelkiej akcyi przemysłowej w Galicyi przemysł zachodnio-austryacki niezawodnie skorzystałby ze sposobności, aby okrzyczeć ten związek z kapitałem zagranicznym, jako krok agresywny zagrażający interesom monarchii, powołać pominięty i tem boleśnie dotknięty świat finansowy w Austryi do wspólnej, przeciw zamiarom kraju skierowanej akcyi. Związek kraju z kapitałem zagranicznym mógłby tedy wywołać połączenie się kapitału austryackiego z austryackim przemysłem przeciwko zamierzonej działalności Banku przemysłowego, a wywoływać taką koalicyę właśnie wtedy, kiedy w obronie swego rynku zbytu grozi walką zachodnio-austryacki przemysł, wywoływać ją, kiedy właśnie w obozie austryackiego kapitału można znaleść sprzymierzeńca, chyby przezornością nazwać trudno.

Ad c) Komisya już wyżej wypowiedziała przekonanie, że Wydział krajowy uczynił wszystko, ażeby wedle wszelkich norm prawnych zabezpieczyć krajowi większość w zarządzie i wpływ należyty na działanie Banku przemysłowego.

Licząc się jednak z głosem szerokich kół naszego społeczeństwa z jednej strony, a z drugiej strony bacząc, by stosunek kraju do nowej instytucyi i związanego z nią Towarzystwa eskontowego oprzeć na możliwie jak najjaśniej sformułowanych podstawach, uważa Komisya za konieczne wprowadzić do projektowanej umowy Wydziału krajowego z Towarzystwem eskontowem dodatkowe postanowienia, które brzmią:

„1. Towarzystwo eskontowe przyjmuje do wiadomości, że kraj zakładając Bank przemysłowy, czyni to celem podniesienia istniejącego w kraju przemysłu i celem kreowania nowych ognisk pracy przemysłowej, a przystępując wspólnie z krajem do założenia tego Banku, obowiązuje się używać całego swego wpływu na zarząd Banku przemysłowego w tym kierunku, aby sprawując agendy bankowe przedewszystkiem i stale miał na oku zadania powyżej określone, jako §. 5-ym ust. I statutu objęte.

2. Przez pierwsze trzechlecie pozostaną akcye Banku przemysłowego w syndykacie założycieli winkulowane, a zatem przez ten czas niesprzedajne.

Wolno jednak będzie obu stronom przenieść na osoby do Rady zawiadowczej wydelegować względnie wybrać się mające, wymaganą §. 22. statutu ilość akcyi. Towarzystwu eskontowemu uwolni się w miarę potrzeby z pod węzła syndykackiego akcye potrzebne dla wprowadzenia akcyi Banku przemysłowego na giełdę, jednakowoż co najwyżej łącznie w kwocie miliona koron.

3. Towarzystwo eskontowe obowiązuje się na wypadek, gdyby instytucya, korporacya w kraju lub konsorcyum krajowe pragnęły objąć akcye Banku przemysłowego w wysokości jednego do dwóch milonów koron, odstąpić jej, względnie im za zgodą Wydziału krajowego akcye w takiej nominalnej wysokości (co najmniej milion, co najwyżej dwa miliony) po cenie własnej, odstępując zarazem za każdy pełno wpłacony milion koron kapitału akcyjnego prawo nominacyi jednego członka Rady zawiadowczej.

Akcye te pozostaną winkulowane w myśl ust. 2.

Rada zawiadowcza w pierwszym okresie składać się będzie z 10 członków. Na wypadek, gdyby kapitały krajowe w powyższy sposób skorzystały z prawa objęcia akcyi Banku przemysłowego w wysokości dwóch milionów koron, wejdzie w skład Rady zawiadowczej 5 członków z ramienia Wydziału krajowego, 2 nominowani przez kapitalistów krajowych, a 3 przez Towarzystwo eskontowe D. A.

Wydział krajowy oświadczy do dni 8 po uchwaleniu przedłożenia przez Sejm krajowy, czy i o ile zamierza skorzystać dla kapitałów krajowych z prawa objęcia akcyi Banku przemysłowego w wysokości jednego lub dwóch milionów koron. Na ten wypadek winny odnośne instytucye, korporacye lub też konsorcya krajowe wpłacić subskrybowany kapitał w całości do kasy Wydziału krajowego, najdalej na 3 dni przed Walnem Zgromadzeniem, na którem nastąpi ukonstytuowanie się Banku przemysłowego. Gdyby kapitały krajowe nie zgłosiły się wcale lub zgłosiły się niedostatecznie, będzie kraj miał wybór, albo sam objąć zastrzeżoną dla kapitałów krajowych ilość akcyi nominalnej wartości 2,000.000 K, o ile nie będzie przez kapitały krajowe wyczerpaną, albotež zażądać jej objęcia przez Towarzystwo eskontowe".

Cel tych warunków nie wymaga długiego wyjaśnienia. Warunek pierwszy jest koniecznym, bo statut nadaje tylko prawa, nie nakładając na zarząd towarzystwa akcyjnego obowiązku korzystania z tych uprawnień statutu. Wśród obrad Komisyi bankowej i budżetowej dano wyraz obawom, czy przyszły zarząd Banku przemysłowego nie zadowoli się uprawianiem interesu wekslowego, łatwego, zyskownego i bezpiecznego, zwłaszcza dla instytucyi, w której kraj udział bierze, zamiast wdrożyć trudną i odpowiedzialną akcyę przemysłową. Aby usunąć te obawy i zabezpieczyć charakter przemysłowy nowego Banku, uważa Komisya za konieczne, uzupełnić umowę z D. A. Towarzystwem eskontowem powyższem postanowieniem.

Oświadczenie takie sięga po za ramy zwykłej klauzuli lojalności, bo określa obowiązek, który przyjmuje jeden kontrahent wobec drugiego przy tworzeniu wspólnie założonego przedsiębiorstwa — co do sposobu jego prowadzenia. Oświadczenie takie usuwa wszelkie wątpliwości i obawy, a wobec współkontrahenta ma nietylko moralną wartość, ale i prawne znaczenie.

Warunek drugi ma na celu wprowadzenie do umowy postanowienia, zapewniającego stosunkowi kraju z Towarzystwem eskontowem pewnej trwałości. Trwałość tę można uzyskać przez zapewnienie, że Towarzystwo przez ten czas nie pozbędzie akcyi Banku przemysłowego, a zatem nie wycofa się ze stosunku z tą instytucyą, że więc interes własny Towarzystwa każe dbać mu o rozwój Banku przemysłowego i o należyte spełnianie jego misyi.

Wniosek Komisyi, licząc się z wymogami stosunków giełdowych, dopuszcza zwolnienia pewnej ilości akcyi z pod węzła syndykackiego, jednakowoż oznacza ich maksymalną kwotę. To zastrzeżenie jest tem uzasadnione, że wprowadzenie akcyi Banku na giełdę musi poprzedzić wprowadzenie obligacyi przez Bank emitowanych, a bez wprowadzenia na giełdę niema dla nich targu.

Warunek trzeci stawiają Komisye, pragnąc wzmocnić udział kapitału krajowego w przedsiębiorstwie, pragnąc dać możność krajowemu kapitałowi, krajowym instytucyom finansowym i korporacyom wzięcia wydatnego udziału w kapitale zakładowym Banku, a w miarę przyjęcia tego udziału zapewnić im też odpowiednie zastępstwo w zarządzie Banku, a krajowi jeszcze większy wpływ, bo wzrost kapitału krajowego w instytucyi wzmacnia przewagę kraju w jej zarządzie.

Wobec zmiany w propozycyach Wydziału krajowego, dokonanej ustępem 3. warunków przez Komisyę uchwalonych, są możliwe następujące alternatywy współudziału kapitałów, obcego i krajowego, oraz rozdziału głosów w Radzie nadzorczej:

a) krajowe instytucye, korporacye lub konsorcya wpłacą kapitał 2 milionów koron, natenczas wynosić będzie udział kraju 5,100.000 koron, udział kapitału krajowego prywatnego 1·9 milionów, zaś Towarzystwa Eskontowego D. A. 3 miliony.

W radzie nadzorczej, składającej się z 10 członków będzie miał kraj 5 reprezentantów, kapitał krajowy prywatny 2 a Towarzystwo Eskontowe 3.

b) krajowe instytucye, korporacye, lub konsorcyum wpłacą tylko kapitał jednego miliona koron, natenczas wynosić będzie udział kraju 5,100.000 koron, udział krajowego kapitału 1,000.000 K. a udział Towarzystwa Eskontowego 3,900.000 K.

W radzie nadzorczej składającej się wówczas tylko z 8 członków, będzie miał kraj 4 reprezentantów, kapitał krajowy 1, Izby handlowe 1, a Towarzystwo Eskontowe 2.

c) krajowe instytucye lub korporacye ani też konsorcyum krajowe nie weźmie wcale udziału w założeniu Banku przemysłowego, natenczas udział kraju wynosić będzie 5,100.000 K. a udział Towarzystwa Eskontowego 4,900.000 K. zaś w Radzie nadzorczej będzie miał kraj 4 reprezentantów, Izby handlowe 1, a Towarzystwo Eskontowe 3.

D. A. Towarzystwo Eskontowe oświadczyło, że zasadniczo zgadza się na wszystkie powyższe warunki.

W ten sposób stworzono dla kapitału krajowego możność przystąpienia do akcyi a zachodziło tylko pytanie, czy kapitał krajowy z tej możności skorzysta. Obie Komisye z radością witają wiadomość, dochodzącą z wielu stron kraju, że sprawa obudziła żywe zainteresowanie w społeczeństwie, że w różnych centrach przygotowują się subskrypcye. Komisya mogła jednak szczegółowo zająć się jedynie formalną ofertą, wniesioną do Wydziału krajowego i do Komisyi przez grupę, na której czele stanął Andrzej ks. Lubomirski. Ofertę tę dołączamy ·/. **Aleg. 1.**

Obie Komisye zgodnie uznały, iż do atrybucyi Komisyi i Wysokiego Sejmu należy wskazać na potrzebę zapewnienia kapitałowi krajowemu możności wzięcia udziału w kapitale zakładowym Banku przemysłowego, decyzya zaś o tem, które kapitały i w jakim stosunku do udziału tego dopuszczone być mają, zatem decyzya o ofertach jest rzeczą egzekutywy, t. j. Wydziału krajowego, który pod własną odpowiedzialnością do tego jest powołany. Komisye ograniczyły się do wypowiedzenia dwóch, ogólnych zasad, które ich zdaniem winne być kierujące przy ostatecznem sprawy załatwieniu: Po pierwsze: iż przy rozpatrywaniu ofert, jakie wpłynęły lub wpłyną winien Wydział krajowy mieć na pamięci, że Sejm pragnie zapewnić udział temu kapitałowi krajowemu, który żywo interesując się przemysłem krajowym, pracował już w kraju przemysłowo, i tylko takiemu kapitałowi krajowemu, który daje rękojmię, że współdziałanie jego w Banku przemysłowym wyjdzie na korzyść akcyi uprzemysłowienia kraju. Powtóre, że straż nad interesami kraju w sferze działania Banku przemysłowego w grę wchodzącymi, pełnić powinien przez swoich delegatów Wydział krajowy, jako odpowiedzialna, najwyższa wykonawcza władza samorządu krajowego; że wpływ kraju na Bank przemysłowy będzie tylko wówczas ponad wszelką wątpliwość zabezpieczony, jeżeli kraj sam będzie posiadał większość kapitału akcyj-

nego i sam będzie mógł dysponować większością w Radzie zawiadowczej; że kraj zatem pod żadnym warunkiem nie powinien wydać z ręki tej pełni władzy i wpływu, jaką mu daje większość w zgromadzeniu akcyonaryuszów i w Radzie zawiadowczej, bo jedynie kraj jest wieczny, nie ludzie, nie akcyonaryusze.

W każdym razie stwierdzone już powyżej zainteresowanie się sprawą Banku przemysłowego, wiadomości dochodzące o subskrypcyach w kraju na kapitał zakładowy, zgłoszona już formalna oferta, to wszystko uprawnia do uzasadnionego przepuszczenia, że obok kraju także i prywatny kapitał krajowy nie poprzestanie na uzyskanej możności udziału w Banku przemysłowym, ale z niej zrobi faktyczny użytek.

Komisye zgodnie wyraziły nadzieję, że uda się Wydziałowi krajowemu przy utrzymaniu wyżej wypowiedzianych zasad pozyskać współudział w Banku przedewszystkiem tych kapitałów, których imieniem wniósł ofertę ks. Andrzej Lubomirski i spowodować je w tym celu do zmiany warunków tej oferty, o ile są w sprzeczności z rzeczonemi powyżej zasadami.

Obok tych warunków, mających uzupełnić umowę Wydziału krajowego z Towarzystwem eskontowem, Komisye uznały za pożądane, by Wydział krajowy dążył
Aleg. 2. do uzyskania szeregu zmian statutów, które zestawiamy w załączniku pod 2/.

Z zmian tych donioślejsze znaczenie ma zmiana §. 3. w tym kierunku, że przy równości głosów w Radzie nadzorczej uważa się ten wniosek za uchwalony, za którym głosuje przewodniczący. W ten sposób faktycznie w kwestyach spornych jeszcze jeden głos przybywałby zastępcy kraju, i to głos rozstrzygający. Zmiana ta ma wielkie znaczenie i powinna być z całym naciskiem szczególnie wówczas zażądaną, gdyby niespodziewanie nie dał się uzyskać udział kapitałów krajowych w pełnej wysokości 2 milionów koron.

Drugą taką donioślejszą zmianą, jest wniosek, by wszelkie zmiany statutu (§. 44.) podlegały zatwierdzeniu Wydziału krajowego.

Wreszcie ważną dla sprawy udzielania kredytu przemysłowego byłaby zmiana §. 60. statutu, że przy wymiarze pożyczek przemysłowych wartości maszyn i sił wodnych mają być brane w rachubę w wysokości połowy, a nie tylko jednej trzeciej kwoty szacunkowej. Naturalnie zmiany tej należy się domagać tylko o tyle, o ileby jej przyjęcie nie stanęło na przeszkodzie uzyskaniu charakteru walorów pupilarnych dla obligów Banku przemysłowego.

* * *

Akcya gospodarcza kraju powinna terytoryalnie objąć cały kraj, społecznie wszystkie warstwy jego ludności. W tej myśli znajdują uzasadnienie dwie rezolucye, które Komisya przedkłada do uchwały Wysokiemu Sejmowi.

Gdy zagłębie Krakowskie ma już dzisiaj liczne przemysłowe ogniska, gdy ma warunki dalszego pomyślnego rozwoju, gdy dalej wskazanem jest, ażeby koła przemysłowe mogły zostawać bez utrudnienia w ciągłej styczności z organami Banku przemysłowego, przeto Komisya zaleca jak najspieszniejsze utworzenie Filii Banku w Krakowie, z odpowiednim samodzielnym zakresem działania.

Gdy zaś kraj, powołując do życia Bank krajowy, zaspokoił potrzeby kredytowe rolnictwa, gdy dalej tworzy obecnie nową instytucyę kredytową dla potrzeb przemysłu i handlu, przeto zdaniem Komisyi należy uzupełnić tę sieć kredytową, przystępując także do organizacyi kredytu rękodzielniczego.

* * *

Wydział krajowy, jak powyżej powiedziano, proponuje założenie Banku przemysłowego w spółce z Niższo-austryackiem Towarzystwem Eskontowem, pozostaje tedy jeszcze do rozwiązania kwestya, czy Towarzystwo to odpowiada wymogom, jakich żądać musimy w myśl poprzednich wywodów dla skutecznego przeprowadzenia wspólnie z krajem podjętej akcyi.

Instytucya wymieniona jest jedną z największych firm finansowych w Austryi. Jej kapitał własny w sumie 60 milionów, kapitały rezerwowe przeszło 10 milionów a kapitały obce jej powierzone z górą 180 milionów, dają realne podstawy jej działalności.

Instytucya ta, mając pierwszorzędną bogatą klientelę, wybitne przemysłowe stosunki, reputacyę jednej z najpoważniejszych i najsolidniejszych instytucyi, ma nadto znakomite doświadczenie na polu przeprowadzenia organizacyi przemysłowych, daje więc wszelkie rękojmie, że zapewni emisyom Banku przemysłowego skuteczne patronizowanie, wyrobi im odpowiedni kurs i ułatwi ich zbyt, a nadto uzasadnia nadzieję, że może kraj uchronić od lat eksperymentowania i ułatwić wprowadzenie akcyi uprzemysłowienia kraju odrazu na tory pewnego powodzenia.

Działalność tego Towarzystwa na polu podniesienia przemysłu na Węgrzech i w Rumunii, prowadzona w walce z konkurencyą austryacką, stanowi dowód tych zdolności, a także przeprowadzona korzystnie u nas reorganizacya wielkich zakładów przemysłowych (fabryka Braci Zieleniewskich w Krakowie, Kopalnie węgla i cynku w Sierszy i Tenczynku) chlubnie o tych zdolnościach świadczy. Powątpiewania o szczerości i lojalności tego Towarzystwa chyba nie są dopuszczalne, skoro dotrzymanie warunków dobrowolnie zawartej umowy, nie tylko przez udział milionowego kapitału pieniężnego poręcza, ale kapitałem reputacyi wielkiej instytucyi w świecie finansowym pierwszorzędne stanowisko zajmującej.

Proponowana powyżej organizacya finansowo zapewnia oprócz kapitału zakładowego na dogodnych warunkach, skuteczną patronizacyę emisyi Banku i ich kursu, a więc stwarza właściwą finansową podstawę działania; uwalnia kraj od konieczności niepodzielnego ponoszenia ryzyka z akcyą przemysłową połączonego; użycza działaniu kraju poparcia silnego kapitału austryackiego i jego wpływu, łagodzącego ewentualne dla naszych zamiarów wrogie zabiegi zachodnich krajów; wreszcie stwarza możność zużytkowania doświadczenia i wiadomości zdobytych długoletnią pracą na polu organizacyi przemysłu, na korzyść naszej działalności. Administracyjnie daje krajowi pełną władzę nad zamierzoną instytucyą i całą sferą jej działalności, czyniąc z niej organ kraju, a otwierając przytem społeczeństwu drogę do wydatnego w pracy tego organu współdziałania. Politycznie wreszcie daje możność użycia całego wpływu kraju dla utrzymania instytucyi na wytkniętych jej torach.

Kraj zapewnił sobie większość kapitału akcyjnego i większość w zgromadzeniu akcyjnem, większość w zarządzie. Wydział krajowy i Komisye sejmowe dołożyły wszelkich starań, aby układ z Towarzystwem eskontowem i ustrój Banku przemysłowego odpowiedziały wielkiemu celowi, który mamy na oku. A gdyby nawet mimo to wszelkie przezorności zawiodły, gdyby się okazało, że w tym nowo utworzonym mechaniźmie popełniono jakiś błąd konstrukcyjny, to możemy po pięciu latach błąd ten usunąć, niczem nie krępowani. Ze spokojem możemy tedy przystąpić do dzieła, do którego nas nieodparcie nawołuje troska o postęp kraju i o rozwój jego sił. Wprowadzenie Banku przemysłowego w życie może być początkiem nowej fazy w życiu gospodarczem naszego społeczeństwa. Odraczać tej chwili nie wolno, nie mamy już czasu do stracenia, musimy pracą odzyskać wiek cały, z winy obcych rządów zmarnowany.

* * *

Wobec tego wnosi Komisya bankowa v porozumieniu z Komisyą budżetową:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 7. grudnia 1909 L. 136.466/909 i powyżzze sprawozdanie Komisyi bankowej i budżetowej.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy:

a) do zawarcia z Dolno-austryackiem Towarzystwem eskontowem umowy o powołanie do życia akcyjnego Banku przemysłowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie zasad zawartych w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 7. grudnia 1909 i pod warunkami niniejszem sprawozdaniem objętymi;

b) do subskrybowania i wpłacenia połowy kapitału zakładowego t. j. 5 milionów koron w gotówce;

c) do zaciągnięcia w tym celu imieniem kraju pożyczki umarzalnej do wysokości 5 milionów koron w gotówce.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w czasie możliwie najkrótszym postarał się o otwarcie Filii Banku przemysłowego w Krakowie z zakresem działania, odpowiadającym znaczeniu zakładów przemysłowych w Zagłębiu krakowskiem.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski w sprawie organizacyi kredytu rękodzielniczego w kraju.

Przewodniczący:
Leo.

Sprawozdawca:
Loewenstein.

Załącznik 1. do sprawozdania Ls 5.899/1910.

Wysoki Wydziale krajowy!

Odnośnie do ogłoszonej w dziennikach oferty podpisany Andrzej Ks. Lubomirski wraz z grupą krajowych przemysłowców i finansistów i w jej imieniu oświadcza niniejszem gotowość wzięcia udziału w założeniu akcyjnego Banku przemysłowego z kapitałem krajowym dwa miliony koron względnie z kapitałem milion dziewięćset tysięcy koron, oraz gotowość subskrybowania i złożenia powyższej kwoty na kapitał akcyjny Banku, — jeżeli przyznany mu będzie udział w akcyi założenia Banku i zapewnione uwzględnienie postulatów jego grupy w następujących kierunkach:

I. Że kapitał subskrybowany przez Dolno-austryackie Towarzyszwo eskontowe będzie wynosił trzy miliony koron (3,000.000 koron).

II. Że układ zawrzeć się mający o założenie Banku z Dolno-austryackiem Towarzystwem eskontowem zostanie zawarty wspólnie przez Wydział krajowy, Dolno-austryackie Towarzystwo eskontowe i podpisanego imieniem jego grupy, jako przez założycieli Banku i że w tym układzie zostanie zagwarantowanem:

a) że na pierwszych pięć lat istnienia Banku będzie urzędować dziesięciu członków Rady nadzorczej;

b) że trzech z tych członków zamianuje Wydział krajowy na pierwsze pięciolecie wedle propozycyi grupy podpisanego i że zrzeknie się prawa odwołania tej nominacyi w ciągu pierwszego pięciolecia bez zgody grupy podpisanego:

c) że przy wyborze reszty członków Rady na pierwsze pięciolecie Wydział krajowy poprze na konstytuującem zgromadzeniu swymi głosami dwóch kandydatów, przedstawionych przez podpisanego jako reprezentanta tej grupy;

d) że w razie równości głosów przy głosowaniach w Radzie nadzorczej zapąda ta uchwała, za którą oświadczy się przewodniczący Rady;

e) że nominacya dyrektorów Banku na pierwsze pięciolecie nastąpić może tylko za porozumieniem się wszystkich trzech grup założycieli, t. j. Wydziału krajowego, Dolno-austryackiego Towarzystwa eskontowego oraz grupy podpisanego;

III. Że zakres działania zakładanego Banku przemysłowego (§. 5. projektu statutu) zostanie jasno określony i rozszerzony przynajmniej na takie czynności i w ten sposób, jak to ma miejsce w dołączonym tu pod 1/· statucie czeskiego Banku przemysłowego;

IV. Zresztą, z zastrzeżeniem tylko niektórych nieznacznych zmian względnie uzupełnień statutów, podpisany ze swą grupą gotów stać na stanowisku przedłożenia Wydziału krajowego.

Wreszcie podpisany, jako reprezentant swej grupy uznaje za konieczne założenie równocześnie z powołaniem do życia Banku filii tegoż Banku w Krakowie,

z atrybucyami, odpowiadającemi rozwojowi i przyszłości przemysłu w zachodniej części kraju.

Oświadczeniem niniejszem względnie zawartą w niem ofertą związany jest podpisany wraz z swą grupą tylko pod warunkiem, jeżeli przyjęcie tej oferty przez Wydział krajowy nastąpi przed zapaść mającą w sprawie powołania do życia Banku przemysłowego uchwałą Wysokiego Sejmu.

Podpisany uprasza, żeby Wysoki Wydział podał niniejsze oświadczenie do wiadomości obradującej nad sprawą Banku przemysłowego Komisyi przemysłowej względnie budżetowej.

We Lwowie, 29. stycznia 1910.

Andrzej Lubomirski *m. p.*

Załącznik 2. do sprawozdania Ls. 5899/10.

Proponowane zmiany statutu.

Oprócz stylistycznych zmian, których wymaga projekt statutu, przedłożony przez Wydział krajowy, zalecają Komisye bankowa i budżetowa następujące brzmienie paragrafów: 1., 5., 30., 39., 40., 44., al. przedostatnia i 60. al. 2. i 3.

§. 1. Akcyjny Bank przemysłowy dla Galicyi, na którego założenie otrzymał zezwolenie Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, działający imieniem kraju wraz z Dolno-austryackiem Towarzystwem eskontowem we Wiedniu, jest Towarzystwem akcyjnem, mającem na celu prowadzenie wynienionych w §. 5. czynności pod następującą firmą zaprotokołowaną w rejestrach handlowych: (po polsku) „Akcyjny Bank przemysłowy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“, (po rusku) „Akcyjnyj Bank promysłowyj dla Korolistwa Hałyczyny i Wołodymyrji wraz z Welykym Kniażestwom Krakiwskym“, lub po niemiecku: „Aktien-Industrie Bank für das Königreich Galizien und Lodomerien zammt dem Grossherzogtume Krakau“.

§. 5. Towarzystwo ma na celu popieranie gospodarczego rozwoju Galicyi na polach przemysłu (przemysł fabryczny, rolniczy i t. d) rękodzieł, górnictwa, handlu i komunikacyi.

Towarzystwo jest uprawnione, o ile stosuje normy prawne, obowiązujące dla poszczególnych rodzajów czynności, załatwiać wszystkie, jakiekolwiekbądź do zakresu działania Banku należące czynności.

§. 30. Na Radzie nadzorczej zapadają uchwały absolutną większością głosów obecnych, względnie, jeżeli nieobecni członkowie Rady nadzorczej są zastąpieni przez obecnych i zastąpionych członków.

Przewodniczący głosuje razem na każdem posiedzeniu, a w razie równości głosów staje się uchwałą wniosek, za którym się oświadczył przewodniczący Rady nadzorczej.

§. 39. Dziesięć akcyi daje prawo do jednego głosu.

Prawo głosowania na Walnem Zgromadzeniu może akcyonaryusz wykonywać albo osobiście, albo przez pełnomocnika względnie pełnomocników, bez względu na to, czy pełnomocnik jest akcyonaryuszem, czy nie.

Kraj jako akcyonaryusz ma także prawo głosowania w myśl powyższych postanowień.

Kobiety wykonują prawo głosowania przez pełnomocników, małoletni lub osoby, będące pod kuratelą, przez swych zastępców ustawowych, spółki handlowe przez osoby powołane do zastępstwa ustawą lub pełnomocnictwem, wszystkie inne towarzystwa przez członka do tego upoważnionego, korporacye, instytuty i t. p. przez członka zarządu, przyczem ci zastępcy nie potrzebują być akcyonaryuszami.

§. 44. Al. przedostatnia. Uchwały w sprawie emisyi nowych akcyi ponad 25,000 000 koron albo w sprawie zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa; dalej uchwały w sprawie redukcyi kapitału akcyjnego, jakoteż wszystkie uchwały w sprawie zmiany statutu wymagają do ważności uprzedniego zatwierdzenia galicyjskiego Wydziału krajowego i zatwierdzenia Rządu.

§. 60. Al. 2. i 3. Przy oznaczeniu wysokości pożyczek hipotecznych na realności fabryczne może wartość maszyn, stanowiących przynależność tych realności tylko wtedy być brana w rachubę, jeżeli rzeczoznawcy stwierdzą, iż maszyny są niezbędnie potrzebne do prowadzenia odnośnego przedsiębiorstwa przemysłowego i w ten sposób są połączone z nieruchomością, że odłączenie i usunięcie byłoby połączone z trudnościami. Ale także i w tym wypadku nie należy brać w rachubę całej wartości maszyn, oszacowanej przez rzeczoznawców, lecz tylko co najwyżej połowę tej wartości.

Także siła wodna, stanowiąca przynależność realności fabrycznej może tylko co najwyżej w wysokości połowy, wypośrodkowanej wartości szacunkowej stanowić podstawę wymiaru pożyczki.

LW. 12.624/10.

We Lwowie, dnia 5. lutego 1910.

Aleg 685

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o postępie czynności przygotowawczych w sprawie budowy pawilonu dla chorych zakaźnych przy szpitalu lwowskim.

Wysoki Sejmie!

W uzupełnieniu szczegółów zamieszczonych w sprawozdaniu z czynności Dep. V. Wydziału krajowego za czas od 15. maja 1908 do 20. sierpnia 1909 odnoszących się do budowy pawilonu dla chorych zakaźnych przy szpitalu lwowskim— Wydział krajowy ma zaszczyt zaznaczyć na wstępie niniejszego sprawozdania, iż dla przyspieszenia akcyi zmierzającej do rozpoczęcia powyższej budowy, postanowił jeszcze przed ukończeniem prowadzonych rokowań z gminą miasta Lwowa o odstąpienie gruntu potrzebnego, zarządzić jednocześnie wykonanie planów i przybliżonych kosztorysów obejmujących obecnie budowę następujących pawilonów, a mianowicie:

Pawilonu dla szkarlatyny na 60 łóżek, pawilonu dla tyfusu i dyfteryi łącznie na 54 łóżek, a nadto pawilonu obserwacyjnego na 6—8 łóżek, budynku administracyjnego i budynku dla Izby przyjęcia.

Po opracowaniu szczegółowych szkiców i przybliżonego obliczenia ogólnych kosztów budowy na sumę 1,100.000 Kor., Wydział krajowy pismem z dnia 10. grudnia 1909 L. 138.731 zakomunikował Magistratowi m. Lwowa szczegóły powyższe, prosząc zarazem o rychłe powzięcie ostatecznej decyzyi co do odstąpienia i odgraniczenia gruntu pod budowę już w najbliższym czasie zamierzoną,

tudzież z uwzględnieniem potrzeb, jakie w tej mierze w przyszłości okazać się mogą.

Pismem z dnia 28. stycznia b. r. L. 130.264 Magistrat miasta Lwowa zakomunikował Wydziałowi krajowemu uchwałę Rady miejskiej z d. 27. stycznia b. r., która czyniąc wprawdzie zadość przedstawieniom Wydział krajowego co do rozmiarów gruntu i jego granic pod budowę zająć się mających, podtrzymuje jednak pierwotnie postawione warunki tak co do budowy pawilonów na 250 łóżek, oraz terminu podjęcia jej w ciągu lat 5 ciu.

Nadto w uchwale Rady miejskiej uczyniono zastrzeżenie, iżby do czasu zupełnego wybudowania pawilonów na 250 łóżek, względnie po ukończeniu obecnie zamierzonej budowy tychże na 120 łóżek, zatrzymano nadal 80 łóżek w dotychczasowych oddziałach zakaźnych przy szpitalu lwowskim i szpitaliku św. Zofii. Żądanie to uważa Wydział krajowy za tem trudniejsze do spełnienia, ile że jednym z głównych celów budowy nowego pawilonu była właśnie konieczność ewakuacyi oddziału chorych zakaźnych z dotychczasowego budynku, który w programie inwestycyjnym przeznaczonym został na pomieszczenie oddziału obserwacyjnego.

Ponieważ żądania powyższe przekraczają granice podstawowe przyjęte przy odnośnych rokowaniach, tudzież uchwały Wysokiego Sejmu z d. 24. stycznia b. r., przeto uznając, iż w projektowanej obecnie budowie pawilonów na 120 łóżek, uwzględnione zostały faktyczne potrzeby oraz z uwagi na położenie finansowe kraju, Wydział krajowy nie mógłby proponować Wysokiemu Sejmowi przyjęcia warunków postawionych przez Reprezentacyę m. Lwowa w zamian za bezpłatne odstąpienie gruntu. Warunki te uważamy bowiem za zbyt uciążliwe, a przedewszystkiem na razie nieaktualne.

W przypaszczeniu atoli, iż na podstawie dalszych rokowań z Reprezentacyą miasta Lwowa powiedzie się osiągnięcie pożądanego porozumienia, względnie pewnych ustępstw w tej tak doniosłej i pilnej sprawie, Wydział krajowy pragnie podjąć jeszcze ponowne starania i usiłowania w tym kierunku, opierając się przytem na rezolucyi Wysokiego Sejmu uchwalonej d. 24 stycznia b. r. przy Rubryce III. budżetu krajowego na r. 1910.

Wobec tego Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości niniejsze sprawozdanie.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie dalszych rokowań z Reprezentacyą miasta Lwowa w kierunku zmodyfikowania żądań postawionych w uchwale Rady miejskiej z dnia 27. stycznia b. r. — a w razie pomyślnego wyniku upoważnia Wydział krajowy do przystąpienia w ciągu bieżącego roku do budowy pawilonów dla chorych zakaźnych na 120 łóżek, na podstawie opracowanych już szczegółowych szkiców i przybliżonego obliczenia kosztów na kwotę 1,100.000 koron.

3) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby na pokrycie powyższych kosztów zużytkował w pierwszej linii kwotę 200.000 koron, przeznaczoną pierwotnie na budowę, względnie na rozszerzenie pawilonu dla chorych zakaźnych — z kredytu przyznanego uchwałą z dnia 16. marca 1907 w kwocie 520.000 koron na

koszta przeobrażeń i inwestycyi w głównym gmachu szpitala lwowskiego, tudzież kwoty 400.000 koron objętej uchwałą budżetową z dnia 24. stycznia b. r. (Rubr. III.).

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi przedłożył szczegółowe zestawienie ogólnych kosztów budowy wraz z wnioskiem co do sposobu ich pokrycia.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Szymon Bernadzikowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 10.780/1910. We Lwowie, dnia 3. lutego 1910.

Aleg 686

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 300.000 K na wybudowanie i urządzenie szpitala powszechnego w Buczaczu.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa w Buczaczu uchwałą z dnia 31. grudnia 1908 r. postanowiła celem uczczenia jubileuszu 60-letnich rządów Najjaśniejszego Pana, założyć powszechny szpital w Buczaczu, kosztem powiatowego funduszu do wysokości 300.000 K.

Dla uzyskania funduszu potrzebnego do wykonania powyższej uchwały, postanowiła Rada powiatowa w Buczaczu zaciągnąć w Banku krajowym pożyczkę komunalną w wysokości 300.000 K.

Według zamknięć rachunkowych za rok 1908 stan obdłużenia powiatu z końcem tegoż roku jest następujący:

A) Pożyczki.

1. Bankowi krajowemu reszta z pożyczki 35.000 K zaciągniętej na budowę gmachu Rady powiatowej	25.279 K 69 h.
2. Szpitalowi powiatowemu reszta z pożyczki 30.000 K zaciągniętej na budowę gmachu Rady powiatowej	2.000 „ — „
3. Towarzystwu wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie reszta z pożyczki 20.000 K zaciągniętej na budowę studni w gminach . .	18.334 „ 18 „
4. Wydziałowi krajowemu zwrot pożyczki zaciągniętej na ułatwienie krycia budynków po wsiach materyałem ogniotrwałym . . .	3.260 „ — „
5. Wydziałowi krajowemu reszta z pożyczki bezprocentowej zaciągniętej na budowę dróg Niżniów-Żyznomierz i Sokołów-Jazłowiec .	27.000 „ — „
Do przeniesienia . .	75.873 K 87 h.

Z przeniesienia . .	75.873 K 87 h.	
6. Wydziałowi krajowemu reszta z bezprocentowej pożyczki 10.000 K zaciągniętej na budowę drogi Niżniów-Jazłowiec	1.000 „ — „	
7. Wydziałowi krajowemu zwrot bezprocentowej pożyczki na budowę dróg Niżniów-Żyznomierz i Sokołów-Jazłowiec	30.000 „ — „	
razem długi .		106.873 K 87 h.

B) Zaległości bierne.

1. C. k. notaryuszowi Czechowiczowi za skrypt dłużny na pożyczkę dachówkową . .	22 K — h.	
2. Subwencya za IV. kwartał 1908 na c. k. gimnazyum w Buczaczu	750 „ — „	
3. Leśniczemu Lipczyńskiemu zwrot kosztów lustracyi lasów gminnych	130 „ 16 „	
4. Wydziałowi krajowemu reszta datku za wykupno gruntów pod kolej transwersalną .	6.812 „ — „	
5. Miejscowym Zarządom drogowym w powiecie zwrot 8% dodatku ustawowego . .	17.360 „ — „	
6. Fundusz dojazdów kolej. zwrot zaliczki funduszowi administracyjnemu . . .	5.433 „ 99 „	
razem zaległości bierne .		30.508 K 15 h.
Razem stan bierny z końcem r. 1908		137.382 K 02 h.

Nadto poręka powiatu.

1. Za pożyczkę zaciągniętą przez gminę Monasterzyska w powiatowej Kasie oszczędności w Buczaczu w sumie 5.000 K na wydatki gminne reszta z końcem r. 1908	3.000 K — h.	
2. Poręka za wszystkie wkładki i oprocentowanie tychże w powiatowej Kasie oszczędności w Buczaczu. Według przedłożonego do budżetu powiana rok 1910 aktem do LW. 10.364/1910 wykazu opłacane w roku 1909 podatki bezpośrednie w powiecie buczackim w c. k. urzędach podatkowych w Buczaczu, Monasterzyskach i Potoku złotym wynoszą	363.071 „ 56 „	
Z czego 50% jako maximum obciążenia daje	181.535 „ 78 „	

Zaznacza się przytem, że Wydział krajowy rozporządzeniem do LW. 27.241/1908 zezwolił na zaciągnięcie w powiatowej Kasie oszczędności w Buczaczu pożyczki w kwocie 12.000 K, na zakupno leśniczówki dla szkółki leśnej i sadowniczej, —

wreszcie

w roku 1909 zaciągnięto na udzielanie ubogiej ludności pożyczek na ogniotrwałe krycie dachów, trzy pożyczki bezprocentowe w kwotach 5.170 K, 7.800 K i 3.770 K.

Dodatki powiatowe do podatków bezpośrednich na rok 1910 uchwalono:

a) na cele administracyjne	9%
b) na cele drogowe	21%
razem . .	30%

oprócz 18% dodatku wynikającego z ustawy drogowej.

Na pokrycie rat zaciągnąć się mającej pożyczki, Rada powiatowa nakładać będzie dodatki do podatków w odpowiedniej wysokości.

Wydział krajowy uznając potrzebę budowy szpitala w Buczacu i zaciągnięcia na ten cel przez powiat pożyczki, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz. *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia ..... w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 300.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Buczaczu zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 300.000 K. na wybudowanie i urządzenie szpitala powszechnego w Buczaczu.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonannie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 5.733/1910. We Lwowie dnia 25. stycznia 1910.

Aleg 687

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem wykonywania patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek, jakoteż o Krajowej Centralnej Kasie dla Spółek rolniczych.

Wysoki Sejmie!

Przekazane Komisyi sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 31. sierpnia 1909. L. 97.274, obejmujące działalność za rok 1908. oraz za pierwsze ośm miesięcy r. 1909., jakoteż alegat tego sprawozdania, t. j. rocznik Spółek oszczędności i pożyczek za r. 1908., dają wyczerpujący obraz działalności Wydziału krajowego, względnie Biura Patronatu, oraz przedstawiają stan finansowy Spółek z końcem r. 1908.

Akcya Wydziału krajowego w ciągu lat sprawozdawczych 1908 i 1909 rozwijała się z intenzywnością, przechodzącą wszystkie poprzednie lata. W roku 1908 przybyło 139 nowych Spółek o. i p., w r. zaś 1909. założono 158, tak, że obecnie (z dniem 10. stycznia 1910) znajduje się pod opieką Wydziału krajowego 1038 Spółek oszczędności i pożyczek, z których 1000 jest już po zarejestrowaniu ostatecznie przyjętych do Patronatu Wydziału krajowego.

Mimo tak wydatnej pracy Biura Patronatu oczekuje jeszcze obecnie na załatwienie około 180 podań o pomoc w założeniu Spółki oszczędności i pożyczek.

Zamykające swe rachunki za rok 1908. 818 Spółek posiadały funduszów własnych:

w udziałach	K. 1,420.970·43
w funduszu rezerwowym . .	„ 1,224.447·30
Razem . .	K 2,645.417·73

wobec:

wkładek oszczędności . .	K. 30,712.680·97
zaciągniętych pożyczek . .	„ 3,861.555·08
Razem . .	K. 34,574.236·05

Stosunek przeto kapitałów własnych do obcych wynosi 1 : 13, wobec stosunku 1 : 14 w r. 1907. W ciągu zaś roku 1908 fundusze własne Spółek wzrosły o z górą 600.000 koron

Powyższy stan rzeczy stwierdza poważny rozwój finansowy omawianych instytucyi. Tem bardziej to podnieść należy, że już w ciągu roku 1908 zaczęło się dawać we znaki ogólne przesilenie ekonomiczne; Spółki oszczędności i pożyczek,

można obecnie powiedzieć, przetrwały ten kryzis, najostrzej występujący w roku 1909., bez żadnych strat i bez zatamowania swej działalności. Przeciwnie, przesilenie to dało Spółkom pole do pozyskania swem oględnem zachowaniem się coraz większego zaufania ze strony ludności, oraz do udoskonalenia swej gospodarki na podstawie uzyskania doświadczenia.

Podnieść należy, że Biuro Patronatu zapomocą przeprowadzenia w roku ubiegłym całego szeregu konferencyi powiatowych delegatów Spółek umiało znaleść drogę do bezpośredniego porozumienia i wpływu na Spółki w najważniejszych wspólnych sprawach, prócz tego wskazały te konferencye w formie uchwalonych rezolucyi na cały szoreg środków, mających poprzeć i ułatwić działalność Spółek oszczędności i pożyczek.

Komisya nie wątpi, że Wydział krajowy zbada i uwzględni w miarę możności życzenia i opinie, wypowiadane na tych konferencyach, a ze swej strony uznaje za słuszny postulat, aby ulgi należytościowe i stemplowe dla Spółek zostały rozszerzone; chodzi mianowicie o zupełne zniesienie należytości bezpośrednich od wpłaconych i zwracanych udziałów i wypłacanej dźwidendy, jakoteż o zupełne uwolnienie skryptów dłużnych na pożyczki (przynajmniej mniejsze) ze spłatą w ciągu lat czterech od należytości stemplowej, jak to ma miejsce w Niemczech i na Węgrzech. W tym kierunku proponuje Komisya odpowiednią rezolucyę do Rządu.

Wykonywanie kontroli w Spółkach oszczędności i pożyczek odbywało się głównie przez sprawdzanie zamknięć rachunkowych za ubiegły rok i przez lustracye, wykonane na miejscu. Lustracyi miejscowych przy pomocy ośmiu lustratorów przeprowadziło Biuro Patronatu w roku 1908. ogółem 862 w 827 Spółkach oszczędności i pożyczek, a w 39 Spółkach nie zdołało Biuro Patronatu przeprowadzić lustracyi. W kilkudziesięciu Spółkach przeprowadzono dwukrotnie, albo nawet trzykrotnie lustracyę częściową lub zupełną, ponadto przeprowadzono 33 tak zwanych lustracyj generalnych, polegających na porównaniu wszystkich lub jak najliczniejszych rachunków członków, dłużników i właścicieli wkładek w Spółce ze znajdującemi się w ich rękach książeczkami udziałowemi, pożyczkowemi lub wkładkowemi.

Lustracye stwierdzają na ogół postęp w urządzeniach i czynnościach administracyjnych Spółek.

W kilku wypadkach przeprowadzone lustracye wykazały popełnione nadużycia, które nie były znaczne i mogły być uchylone bez straty dla dotyczącej Spółki. W jednym tylko wypadku wykryła lustracya generalna znaczniejsze nadużycia i za popełnianie nadużyć Biuro Patronatu postanowiło pociągnąć winnych do karno-sądowej odpowiedzialności.

W temże sprawozdaniu swojem zdaje Wydział krajowy sprawę z wprowadzenia w życie Krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych. Czynności jej rozpoczęte zostały z dniem 1. stycznia 1909 r. Przeszły na nią wszystkie aktywa i passywa funduszu pożyczkowego, utworzonego uchwałą sejmową z dn. 16. marca 1899. Z zapasowego kapitału tego funduszu otrzymała Centralna Kasa K. 520.814·30 na rachunek dwumilionowego kapitału zapasowego, który nadto zasilony został kwotą K. 750.601·15 uzyskaną przez Wydział krajowy z pożyczki na ten cel zaciągniętej. Z zasięgniętej przez referenta Komisyi informacyi wynika, że administracya Centralnej Kasy jest już we wszystkich szczegółach uregulowaną, a prowadzoną oględnie i oszczędnie. Co do dotychczasowej działalności stwierdzono, że Centralna Kasa udzieliła w roku 1909 Spółkom 399 pożyczek na łączną sumę K. 1,638.600·—, otwarła nowych kredytów w rachunkach bieżących 78 Spółkom na kwotę K. 242.500·—, zeskontowała 8 sztuk weksli na ogólną kwotę K. 37.685·—.

Z końcem roku rachunkowego wynosił stan pożyczek skryptowych u Spółek	K.	4,314.068·56.
Kredyty dłużne przez Spółki w rachunkach bieżących	„	627.159·63
Weksle w portfelu	„	32.585·—
Rozmaite	„	28.731·38
Razem . .	K.	5,002.544·57.

Na to posiadała Centralna Kasa:		
W kapitale zakładowym z gwarantowanego przez kraj kredytu	K.	1,271.415·45
Na rachunek bieżący, uzupełniający kapitał zakładowy	„	728.584·55
Dług w Banku krajowym na rachunek bieżący	„	534.926·53
Z wkładek od Spółek	„	1,785.084·11
Z wkładek innych instytucyi finansowych .	„	682.533·93
Razem . .	K.	5,002.544·57.

Z wkładek złożonych w centralnej kasie w kwocie 1,785.084·11 przeważna część t. j. 1,588.660·13 K. pochodzi od Spółek z zachodniej części kraju a ze wschodniej zaledwie 196.423·98 h.

Początkowa działalność Centralnej Kasy przypada na czas największych trudności finansowych i popłochu, wywołanego niebezpieczeństwem wojny na wiosnę ubiegłego roku. Centralna Kasa wytrzymała tę ciężką próbę pomyślnie, pomimo bardzo silnego wycofywania wkładek i zapotrzebowania kredytu przez Spółki i pomimo braku wszelkiej pomocy ze strony Rządu. Atoli środki obrotowe Centralnej Kasy zostały prawie wyczerpane wskutek szybko postępującej akcyi Patronatu w zakresie działania nowych Spółek i z powodu zastoju w napływie wkładek od Spółek. Ludność bowiem rolnicza wyczerpaną jest skutkiem nadzwyczajnych klęsk elementarnych rolniczych w ostatnich latach i ubytku zarobków amerykańskich. Dyrekcya Centralnej Kasy zapowiada tedy, iż będzie musiała wstrzymać poparcie kredytowe dla nowo powstających Spółek, aby wspomagać dawniejsze Spółki celem podtrzymania ich normalnego rozwoju, jeżeli Centralnej Kasie nie zostaną otwarte nowe źródła funduszów obrotowych.

To się stać może głównie przez podniesienie gwarancyi krajowej za fundusze powierzone Centralnej Kasie. Gwarancya krajowa (ponad kapitał zakładowy) ograniczoną została w statucie dotychczasowym (§. 8) do wysokości jednego miliona koron i zaraz w pierwszych miesiącach działalności Centralnej Kasy została wyczerpaną. Wskutek tego ma Centralna Kasa utrudnione pozyskanie dalszych funduszów obrotowych tem bardziej, że ich główne źródło, to jest wkładki Spółek na rachunek bieżący obecnie nie dopisują, podczas gdy w kilku latach poprzedzających uchwały Wysokiego Sejmu z roku 1907. o założeniu Krajowej Centralnej Kasy wpływały tak obficie, że nie potrzeba było nawet wcale uciekać się do krajowego funduszu pożyczkowego, aby Spółki zasilać dostatecznie w kapitał obrotowy. Portfel wekslowy Centralnej Kasy jest minimalny, ponieważ nieliczne Spółki mleczarskie i handlowo rolnicze, zostające pod Patronatem krajowym, mało mają do czynienia z kredytem wekslowym. Wreszcie Dyrekcya Centralnej Kasy słusznie stara się mieć zawsze do rozporządzenia odpowiednią rezerwę obrotową, ponieważ jej przeważna część funduszów pochodzi z wkładek na rachunki bieżące, które mogą być każdego czasu wycofane.

Potrzebę podwyższenia gwarancyi krajowej przewidywał Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z 31 sierpnia 1909, jednak nie wysnuwał stąd wniosku ; także

Rząd, zawiadamiając o udzieleniu najwyższej Sankcyi dla uchwał i statutu Centralnej Kasy, doradzał przyjęcie gwarancyi krajowej za wszystkie wkładki. Komisya sądziła jednak, że zupełnie wystarczającem i to na dłuższy czas powinno być podwyższenie gwarancyi krajowej do 5 milionów koron i to tylko za zobowiązania Centralnej Kasy, co do których Wydział krajowy w każdym wypadku z osobna udzieli swego zezwolenia.

Na zapytanie Komisyi, jakie stanowisko Wydział krajowy zajmuje wobec myśli podwyższenia gwarancyi kraju za zobowiązania Centralnej Kasy, Wydział krajowy na podstawie uchwały swej oznajmił, że wobec przedstawionych powyżej obecnych stosunków zgadza się na podwyższenie gwarancyi kraju od pięciu milionów, uważając je za pożądane.

Natomiast co do wkładek Spółek uważa Komisya za zupełnie wystarczające te zabezpieczenie, jakie daje własny kapitał zakładowy Centralnej Kasy w sumie dwóch milionów koron ponad zabezpieczenie w wierzytelnościach instytucyi, skoro wierzycielami są głównie Spółki oszczędności i pożyczek, oparte niemal wyłącznie na nieograniczonej poręce. Proponując wszakże odpowiednią zmianę §. 8., uważa Komisya za wskazane zalecić też dokonanie przy tej sposobności zmiany §. 7. w sposób doradzony przez Rząd w zawiadomieniu o najwyższem zatwierdzeniu statutu w tym celu, aby uchylić wątpliwość, że odrębna gwarancya krajowa, zastrzeżona dla zaliczek Banku krajowego w celu uzupełnienia kapitału zakładowego do wysokości dwóch milionów koron uzupełnia rzeczywiście nietylko obrotowy lecz i zakładowy kapitał Centralnej Kasy.

Uzasadniony w sprawozdaniu Wydziału preliminarz Biura Patronatu na rok 1910. został już bez zmiany przyjęty przez Komisyę budżetową, wystarczy więc tutaj tylko stwierdzić, że preliminowany niedobór do pokrycia z funduszów krajowych wynosi K. 115.382, t. j. o K. 1.138 mniej od niedoboru w budżecie na rok 1909.

Proponowane przez Wydział krajowy utworzenie nowej stałej posady (trzeciego) młodszego lustratora i posady koncepisty extra statum uważa Komisya jako uzasadnione wzrostem czynności Biura Patronatu.

W myśl powyższych wyjaśnień wnosi Komisya bankowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi Spółkami rolniczemi łącznie ze sprawozdaniem o wprowadzeniu w życie krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych.

II. W etacie Biura Patronatu ustanawia Sejm:

a) w miejsce dwóch trzy stałe posady młodszych lustratorów z płacą po 2.200 koron, dodatkiem aktywalnym po 768 koron i innymi dodatkami jak dla urzędników X. rangi;

b) stałą posadę koncepisty extra sratum z poborami i uprawieniami urzędnika krajowego X. rangi.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w drodze właściwej postarał się o rozszerzenie ulg skarbowych dla Spółek oszczędności i pożyczek w tym kierunku, iżby zniesione zostały zupełnie należytości bezpośrednie od wpłaconych i zwróconych udziałów oraz wypłacanej dywidendy, a skrypty dłużne na pożyczki ze spłatą w ciągu lat czterech uwolnione zostały od należytości stemplowej.

IV. Sejm uchwala zmienić brzmienie §§. 7. i 8. statutu Krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych w ten sposób, że

a) §. 7. zmienia się i ma opiewać: „Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań Krajowej Centralnej Kasy względem Banku krajowego, wynikających z zaliczek pieniężnych Banku w rachunku bieżącym aż do kwoty, o jaką kapitał zakładowy, utworzony w sposób określony w §. 1 i §. 24. statutu jest każdocześnie niższym od sumy dwóch milionów koron“.

b) §. 8. zmienia się i ma opiewać: „Kraj gwarantuje aż do wysokości 5 milionów koron za zobowiązania centralnej Kasy, przyjęte celem zasilenia jej funduszów obrotowych za wyraźnem zezwoleniem Wydziału krajowego“.

Przewodniczący:
Władysław Kraiński.

Sprawozdawca:
Żardecki.

Ls. 5.734/10. We Lwowie dnia 22. stycznia 1910.

Aleg 688

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie uwolnienia dochodów Krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem do L. W. 1674/10 przedstawia Wydział krajowy potrzebę uwolnienia dochodów Krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych.

Centralna Kasa rozpoczęła swoją działalność z dniem 1. stycznia 1909 r., nie chodzi więc w niniejszym wypadku o odjęcie skarbowi krajowemu dochodu już pobieranego, ale o zrzeczenie się dochodu, który wpływać będzie w przyszłości w miarę, jak agendy Krajowej Centralnej Kasy będą wzrastały.

Zdaniem Wydziału krajowego uwolnienie Krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych od dodatków do podatków usprawiedliwione jest znaczeniem ekonomicznem, jakie instytucya ta dla kraju przedstawia.

Komisya budżetowa w zupełności podziela zapatrywanie Wydziału krajowego i zgodnie z Wydziałem krajowym przedstawia Wysokiemu Sejmowi do ·/· uchwały załączony ·/· projekt ustawy.

Przewodniczący:
Pinińśki.

Sprawozdwca:
Żardecki.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o uwolnieniu wszystkich dochodów Krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Wszystkie dochody Krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie wolne są od opłaty wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych, a to na lat dziesięć, od 1. stycznia 1910 do 31. grudnia 1919 r.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Ls. 5.940/10. We Lwowie, dnia 4. lutego 1910.

Aleg 689

Sprawozdanie

Komisyi gminnej w sprawie przyłączenia gminy Ludwinów, obszaru dworskiego Ludwinów, oraz gminy Dąbie do król. stoł. miasta Krakowa.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 12. listopada 1904 przedłożył Wydział krajowy po przeprowadzeniu poleconych przez Wysoki Sejm rokowań z gminami, w pobliżu Krakowa leżącymi, których przyłączenie do miasta Krakowa okazało się potrzebnem oraz z powiatami Krakowskim i Wielickim — w dniu 30. czerwca 1908 LW. 90.189 wniosek na wcielenie do okręgu miasta Krakowa 10 gmin w całości, 2 gmin częściowo oraz kilku obszarów dworskich.

Wniosek Wydziału krajowego obejmował także położoną w powiecie Krakowskim gminę Dąbie z przysiółkami Beszczem i Głębniowem i leżącą w powiecie wielickim gminę oraz obszar dworski Ludwinów.

Komisya gminna uznając konieczną potrzebę rozszerzenia granic miasta Krakowa i zgadzając się z wnioskami Wydziału krajowego, była jednak zdania, że przyłączenie do Krakowa gminy Dąbie z Beszczem i Głębinowem oraz gminy Ludwinowa i obszaru dworskiego Ludwinów nie jest ani dla tych gmin ani dla gminy miasta Krakowa sprawą tak pilną, jak przyłączenie innych gmin i wobec tak wielkiego rozszerzenia granic miasta Krakowa odroczyła do późniejszego czasu przyłączenie 2 gmin powyższych i obszaru dworskiego Ludwinów.

Przedstawiając zatem Wysokiemu Sejmowi wnioski na rozszerzenie granic miasta Krakowa, Komisya gminna nie objęła tymi wnioskami ani wymienionych powyżej dwóch gmin ani obszaru dworskiego.

Obecnie gmina Ludwinów wnosi do Wysokiego Sejmu prośbę o przyłączenie jej do miasta Krakowa, a Reprezentacya miasta Krakowa popiera tę prośbę jak najusilniej.

Gmina Ludwinów w prośbie swojej podnosi, że wskutek przyłączenia sąsiednich Dębnik i Zakrzówka do Krakowa znajduje się bezpośrednio między dwoma miastami Podgórzem i Krakowem. Z tego już powodu miejscowość ta ma wszelkie cechy miasta. Na przestrzeni niespełna pół kilometra kwadratowego dziś już stoi 123 domów przeważnie jednopiętrowych, a gmina ani finansowym ani hygienicznym an też policyjnym zadaniom miasta sprostać nie może.

Siła podatkowa tej gminy jest słabą, dodatki do podatków na cele gminne (w r. 1908 — 76%) i powiatowe (55%) wysokie; co jednak daleko gorsze to fakt, że ani przepisy policyjne, ani budowlane, w gminach wiejskich obowiązujące, nie są dziś odpowiednie dla gminy, która, jak to powyżej podniesiono — już dziś jest miasteczkiem.

Jeżeli się zważy, że obie sąsiednie gminy miejskie tak Kraków jak i Podgórze pod względem sanitarnym, kanalizacyi, utrzymania ulic, bruków i chodników, oświetlenia, budowy szkół, regulacyi ulic i t. p. dołożą w granicach możności wszelkich starań, aby terytorya swoich dzielnic podnieść, to jasnem jest, że gmina Ludwinów, nie posiadająca ani ustawodawczych ani materyalnych środków ku temu, zupełnie podupaść musi i stanie się gęsto zabudowanym i gęsto zaludnionym zakątkiem, który, choćby później przyłączony do miasta Krakowa, już chyba nigdy uporządkować nie będzie można. Jeśli się nadto zważy, że ścisłe wykonanie policyi bezpieczeństwa w Krakowie i w Podgórzu spowodować musi przeniesienie się do Ludwinowa niebezpiecznych elementów, którym stosunki w Ludwinowie będą wygodniejsze — łatwo Wysoki Sejm pojmie, dla czego Ludwinów o szybkie przyłączenie do Krakowa uprasza.

Położenie, w którem się gmina Ludwinów obecnie znajduje, jednak musi prowadzić do coraz to większej deprecyacyi realności w tejże gminie.

Gdzie brakuje urządzeń w miastach niezbędnych, warunki sanitarne są złe, gdzie nie ma dobrej policyi i t. p., tam i wartość domów musi być niższą. Powyższe zapatrywanie Rady gminnej w Ludwinowie podziela w zupełności Reprezentacya miasta Krakowa i najgoręciej popiera jej prośbę.

Co do Dąbia uzasadnia Reprezentacya gminy miasta Krakowa prośbę swoją o przyłączenie tej gminy do Krakowa w sposób następujący:

Już w roku przeszłym rozpoczął c. k. Rząd roboty około budowy kollektora wiślanego na terytoryum gminy Dąbie i prawie równocześnie rozpisał oferty na dalsze roboty około regulacyi brzegów Wisły i zabezpieczenia Krakowa od powodzi, które z wiosną bieżącego roku mają być rozpoczęte.

Inwestycye powyższe muszą wywrzeć wielki wpływ na ruch budowlany w gminie Dąbie, sprawa zaś ta wymaga jak najwcześniejszego sporządzenia dla powyższej gminy planu regulacyjnego i dostosowania sposobu budowy domów do stosunków krakowskich. Ruch budowlany, nie kierowany według z góry opracowanego planu, mógłby na zawsze zniszczyć wygląd i ukształtowanie tej miejscowości, a nie ma mowy o tem, aby po wcieleniu jej do Krakowa, bo rozmaite względy czynią wcielenie to nieodzownem — dały się wadliwe stosunki budowlane później bez olbrzymich ofiar usunąć lub poprawić. Reprezentacya miasta Krakowa zauważa nadto, że w okolicy kanału spławnego na terytoryum gminy Dąbia niezawodnie powstaną liczne zakłady przemysłowe, wymagające stosownego rozmieszczenia.

O ile zaś przed zabudowaniem tego terytoryum nie będzie obowiązywał plan regulacyjny, stanie się później niemożliwem zastosowanie dla dzielnicy przemysłowej koniecznych urządzeń, jak dróg, torów kolejowych, placów składowych i t. p., na wykupienie zaś dla celów regulacyi prywatnych posiadłości potrzebaby było milionowych wkładów.

Obecnie, gdy miasto Kraków posiada w gminie Dąbie około 65 morgów własnego gruntu, a gmina Dąbie około 75 morgów pastwisk, dałby się plan regulacyjny z łatwością przeprowadzić, gdy zaś prywatna spekulacya zabuduje gminę Dąbie jedynie pod kątem widzenia prywatnych interesów właścicieli gruntów, praca gminy miasta Krakowa około uregulowania terytoryum obecnej gminy Dąbie może na długi czas zostać udaremnioną.

Są jeszcze i dalsze względy, które zniewalają gminę miasta Krakowa do poczynienia kroków o bezzwłoczne przyłączenie gminy Dąbie do Krakowa, a w szczególności: Ponieważ na Wiśle przy gminie Dąbie ma być zbudowany jaz, celem spiętrzenia wody, przeto także i grunta będące własnością Krakowa muszą być stosownie do wartości, jakąby przez to wykazały, użyte z korzyścią dla miasta Krakowa na składy towarowe; zakłady przemysłowe i t. p.; tutaj także i miasto Kraków zamierza zbudować już w najbliższym czasie kosztem kilku milionów koron swoje centralne zakłady elektryczne, co wszystko najłatwiej i najkorzystniej da się uskutecznić tylko po połączeniu gminy Dąbie z Krakowem.

Pozbawienie miasta Krakowa wpływu na swobodne urządzenie stosunków w terytoryum gminy Dąbie musiałoby przynieść dla tegoż miasta, które obecnie podjęło się kosztownych zadań wobec już przyłączonych gmin i obszarów dworskich, nawet wielkie materyalne straty. Przez przyłączenie do miasta Krakowa gminy Dąbie przybędzie temuż miastu 3·40 klm.^{2} obszaru, 138 domów i około 3.000 mieszkańców; przez przyłączenie zaś gminy Ludwinów nabędzie Kraków 0·46 klm^2 obszaru, 123 domów i do 3.500 mieszkańców. Obszar dworski Ludwinów ma 0·22 klm^2 obszaru, 1 dom i 19 mieszkańców, wliczonych już do ilości mieszkańców gminy Ludwinów.

Razem przybędzie przeto miastu Krakowowi 4·08 klm^2 obszaru, 262 domów i około 6.500 mieszkańców.

Rozpatrzywszy powyżej za przyłączeniem Ludwinowa i Dąbia przytoczone motywa, przyszła Komisya gminna do przekonania, że nie ma powodu, ażeby Komisya gminna odmówiła swojego poparcia wobec Wysokiej Izby ponownej i tak usilnej prośbie gminy Ludwinów i Reprezentacyi gminy miasta Krakowa.

Komisya gminna uwzględnia okoliczność, że gmina Ludwinów z całą stanowczością i wytrwałością ponawia swoją prośbę o przyłączenie do Krakowa.

Już bowiem w r. 1908, gdy sprawa rozszerzenia granic miasta Krakowa była na porządku dziennym Wysokiej Izby, Ludwinów czynił usilne starania, wysłał nawet deputacyę z prośbą, by i tę gminę przyłączyć do miasta Krakowa, a bezpośrednio po uchwaleniu przez Wysoki Sejm projektu dotyczącej ustawy wniósł do Wydziału krajowego prośbę takiejsamej treści, jak petycya, będąca przedmiotem niniejszego sprawozdania.

Wcześniej może, aniżeli tego spodziewać się należało, nastąpiła zmiana stosunków, która wniesienie petycyi powoduje.

Postanowione, a jeszcze w życie niewprowadzone, przyłączenie Zakrzówka do Krakowa, dziś już tak wpływa na stosunki w Ludwinowie, że prośba tej gminy o jak najszybsze jej przyłączenie do Krakowa jest zrozumiałą i uzasadnioną. Pozostawienie Ludwinowa, gminy małej, mocno zabudowanej, gminą wiejską między dwoma miastami nie było nigdy zamiarem Komisyi gminnej, a skoro dziś tak gmina Ludwinów, jak i Reprezentacya miasta Krakowa z przytoczonych ważnych, a zgodnych z istotnym stanem rzeczy powodów, uważają sprawę połączenia za nagłą, Komisya gminna oświadcza się za przyłączeniem Ludwinowa do miasta Krakowa.

Również i za przyłączeniem gminy Dąbie do Krakowa oświadcza się Komisya gminna, a to z powodu, że rozpoczęcie przez c. k. Rząd robót inwestycyjnych około budowy kollektora w tejże gminie i około regulacyi brzegów Wisły, oraz projektowana w najbliższym czasie budowa wielkiej miejskiej centrali elektrycznej istotnie wywrą stanowczy wpływ na stosunki budowlane w gminie Dąbie, uzyskanie przeto przez gminę miasta Krakowa wpływu na ukształtowanie się po-

wyższych stosunków w Dąbiu uważa Komisya gminna, zgodnie z petycyą gminy miasta Krakowa, za rzecz pierwszorzędnego dla tegoż miasta znaczenia.

Komisya gminna uznaje za konieczne przyczynić się do tego, aby gminie miasta Krakowa zapewnić możność jak najlepszego wykorzystania dla dobra jego ludności powstających przez podjęte inwestycye rządowe nowych konjunktur ekonomicznych i uchronienia tegoż miasta od doniosłych strat materyalnych, którychby miasto Kraków niewątpliwie doznało, gdyby gmina Dąbie do niego przyłączoną nie została.

Za pewne bowiem uważać można, iż gmina Dąbie, położona w pobliżu kolei żelaznej oraz kanału wodnego i portu, w niedługim czasie zabuduje się zakładami fabrycznymi i domami mieszkalnemi, a gdy tego nie przygotuje dokładny plan regulacyjny, którego opracowanie obecnie z powodu znacznej ilości gruntów, będących własnością gminy miasta Krakowa i gminy Dąbie (razem około 140 morgów) byłoby bardzo ułatwionem — łatwo zdarzyć się może, iż właśnie grunta powyższe, gdy do nich dostęp zamknie nie ujęta w odpowiednie przepisy prywatna działalność budowlana, stracą znaczną część swej wartości i zamiast przynieść miastu Krakowowi, obarczonemu licznemi zadaniami, korzyści, przysporzą mu tylko rozlicznych strat i kłopotów.

Z przytoczonych względów Komisya gminna, uznając za słuszne i uzasadnione troski miasta Krakowa o swą najbliższą przysłość i uważając potrzebę środków zaradczych za sprawę nagłą, oświadcza się za przyłączeniem do Krakowa gminy Dąbie wraz z przysiółkami Beszczem i Głębinowem.

W razie wcielenia gminy Ludwinów do Krakowa należy przyłączyć do tego miasta także i obszar dworski Ludwinów, z którym miasto Kraków już poprzednio odnośną umowę zawarło.

Na podstawie powyższego wywodu Komisya gminna przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyłączenie gminy Ludwinów i obszaru dworskiego Ludwinów oraz gminy Dąbie z Beszczem i Głębinowem do miasta Krakowa.

---

*/. Załączony */. projekt ustawy wzorowany jest zupełnie na ustawie z dnia 13. listopada 1909 Nr. 148 Dz. u. kr., wydanej w przedmiocie przyłączenia szeregu gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa, którą Wysoki Sejm uchwalił zgodnie z propozycyą Wydziału krajowego i Komisyi gminnej.

Artykuły I., II., III., IV. i V. niniejszego projektu ustawy nie wymagają osobnego uzasadnienia. Zawierają one tesame postanowienia, które są objęte artykułami I., II., IV., V. i VI. ustawy z 13. listopada 1909 r. Nr. 148 Dz. u. kr. z zastosowaniem do gmin i obszaru dworskiego, które obecnie do miasta Krakowa mają być przyłączone. Artykuł VII. poprzednio wspomnianej ustawy zawiera postanowienia, odnoszące się do świadczeń gminy miasta Krakowa na rzecz Rad powiatowych Krakowskiej i Wielickiej, mających na celu złagodzenie względnie usunięcie utrudnień w administracyi powiatowej, powstających wskutek wyłączenia z okręgu tych Rad powiatowych znaczniejszych obszarów.

Wyłączając obecnie z powiatu Krakowskiego gminę Dąbie z jej przysiółkami Beszczem i Głębinowem, a z Wielickiego powiatu gminę i obszar dworski Ludwinów, należy w myśl przyjętych przez Radę miasta Krakowa, Wydział krajowy, Sejmową Komisyę gminną i przez Wysoki Sejm zasad uwzględnić dalsze uszczuplenie dochodów w powiatach, poprzednio wymienionych.

Artykuł VII. lit. a) ustawy z dnia 13. listopada 1909 r. Nr. 148 Dz. u. kr. postanawia, że w pierwszych 30 latach po przejściu wymienionych w art I. tejże ustawy gmin i obszarów dworskich i części gmin pod zarząd Rady miasta i Ma-

gistratu stoł król. miasta Krakowa, miasto to obowiązanem jest uiścić na rzecz Reprezentacyi powiatowej krakowskiej corocznie, w ratach kwartalnych z dołu — na podstawie wyniku podatkowego za rok ubiegły taką kwotę, która się równa różnicy pomiędzy 49 razy wziętą wydatnością jednego halerza dodatków powiatowych w gminach, przy powiecie Krakowskim powstających, a kwotą 116.000 K.

Stosując tę samą zasadę również na wypadek wyłączenia z powiatu krakowskiego gminę Dąbie z Beszczem i Głębinowem — stwierdzić należy, że rzeczywisty wynik podatkowy wydatności jednego halerza z gmin przy powiecie pozostających wziętego 49 razy — zmniejszy się przez ubytek dochodu z dodatków do podatków z gminy Dąbie, a temsamem stosunkowo zwiększy się kwota, którą miasto Kraków corocznie Reprezentacyi powiatu krakowskiego wypłacać będzie.

Ponieważ przytoczony ustęp ustawy z dnia 13 listopada 1909 r. Nr. 148. Dz. u. kr. wyraźnie postanawia, że przy obliczeniu kwoty, jaką miasto Kraków obowiązane będzie uiszczać powiatowi krakowskiemu, za podstawę wziętym będzie w każdym roku wynik podatkowy z pozostających przy powiecie gmin, a po wejściu w życie ustawy, postanawiającej wyłączenie z powiatu Krakowskiego gminy Dąbie, pozostająca przy tymże powiecie ilość gmin o tę jednę gminę się zmniejszy — przeto nie może ulegać żadnej wątpliwości, że postanowienia artykułu VII. ustęp a) ustawy z dnia 13 listopada 1909 Nr. 148. Dz. u. kr. odnosić się również będą i do gminy Dąbie.

Przytoczony ustęp art. VII. lit. a) zawiera postanowienie określające, od którego dnia rozpoczyna się obowiązek miasta Krakowa do uiszczania corocznego datku dla powiatu Krakowskiego, a mianowicie od dnia, w którym wymienione w artykule I. ustawy z dnia 13 listopada 1909 gminy i obszary dworskie przejdą pod zarząd stoł. król. miasta Krakowa. Jakkolwiek gmina Dąbie przejdzie może o kilka miesięcy później pod zarząd miasta Krakowa, to mimo to Komisya gminna nie widzi potrzeby wprowadzenia jakiejkolwiek zmiany co do tego terminu z powodu wyłączenia obecnie gminy Dąbia z powiatu Krakowskiego, a to z tego względu że już w myśl ustawy z 13 listopada 1909 Nr. 148. Dz. u. kr. od chwili faktycznego wydzielenia gminy Dąbie z powiatu Krakowskiego, a temsamem umniejszenia dochodu z dodatków w tymże powiecie, wpłynie umniejszenie to pro rata temporis zarazem na zwiększenie kwoty, jaką Kraków będzie obowiązany uiszczać.

Komisya gminna jest więc zdania, że dla zabezpieczenia praw powiatu Krakowskiego nie potrzeba żadnego nowego postanowienia.

Odmiennie rzecz się ma z powiatem Wielickim. Wysokość świadczeń, któreby Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce uiszczać miała gmina miasta Krakowa z tytułu wyłączenia z okręgu Rady powiatowej wielickiej a przyłączenia do miasta Krakowa gminy Ludwinów i obszaru dworskiego Ludwinów obliczył już w sprawozdaniu swem z 30 czerwca 1908 r. L. W. 90189/08 Wydział krajowy, opierając się w zasadzie na dotyczącem obliczeniu Wydziału Rady powiatowej w Wieliczce.

Świadczenie powyższe składa się z trzech części:

1. Z pomocy finansowej, jakąby gmina miasta Krakowa miała uiszczać Radzie powiatowej w Wieliczce za utracone dochody z dodatków do podatków, czerpanych z gminy Ludwinów i z obszaru dworskiego Ludwinów.

Pomoc ta według obliczenia Wydziału krajowego wynosić miała kwotę 1282 koron rocznie, płatnych przez 20 lat, licząc od dnia faktycznej inkorporacyi, w ratach kwartalnych z dołu.

2. Z udziału gminy i obszaru dworskiego Ludwinów za zobowiązania wielickiej Kasy oszczędności, obliczonej przez Wydział krajowy na 15633 koron — oraz z udziału za zobowiązania tejsamej gminy i tegoż obszaru dworskiego za inne długi powiatu Wielickiego — obliczonego na 1491 koron.

Razem przeto z tytułów powyższych musiałaby gmina miasta Krakowa uiścić Radzie powiatowej Wielickiej w pierwszym roku po przyłączeniu do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Ludwinów jednorazowo kwotę 17.124 koron.

3. Trzeci rodzaj świadczeń gminy miasta Krakowa na rzecz Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce powstaje z powodu przejęcia przez miasto Kraków prawa poboru myta na drodze powiatowej Dębniki-Kobierzyn, przechodzącej przez gminy powiatu Wielickiego, do miasta Krakowa przyłączone.

Prawo do poboru powyższego myta drogowego istnieje do r. 1912, myto zaś powyższe wydzierżawione jest za roczną kwotę 8990 koron.

Przez przyłączenie gmin Dębniki i Zakrzówek do miasta Krakowa powyższa droga powiatowa, licząca 9·3 klm. długości, przeszła częściowo (5·3 klm.) na miasto Kraków, a częściowo (4 klm.) pozostała w okręgu Rady powiatowej wielickiej.

Komisya gminna, przygotowując dla Wysokiego Sejmu projekt ustawy z dnia 13 listopada 1909 Nr. 148. Dz. u. kr., rozdzieliła dochód z myta pobieranego na drodze Dębniki-Kobierzyn między gminą miasta Krakowa a Radą powiatową w Wieliczce w stosunku do przejętych części tej drogi, wobec czego stosownie do postanowienia art. VII. ust. b). poprzednio powołanej ustawy — gmina miasta Krakowa płacić miała z dochodów powyższego myta do roku 1912 Radzie powiatowej w Wieliczce corocznie kwotę 3866 koron.

Obecnie przez przyłączenie do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Ludwinów przypada do tegoż miasta jeszcze 0·6 klm. powyżej wymienionej drogi powiatowej, wobec czego, zachowując sposób obliczenia, dokonany przez Sejmową Komisyę gminną w r. 1908, miałby Kraków płacić Radzie powiatowej w Wieliczce w stosunku do długości przejętych części drogi powiatowej (5·9 i 3·4) mniej o 579 koron rocznie Mimo tego, z uwagi na fakt, że utrzymanie krótszych przestrzeni dróg jest stosunkowo droższe niż dłuższych, Komisya gminna nie proponuje żadnej zmiany dotyczącego postanowienia, objętego art. VII. ust. b) ustawy z dnia 13 listopada 1909 r. Nr. 148. Dz. u. kr.

Natomiast w sprawie świadczeń gminy miasta Krakowa na rzecz Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce z powodu wyłączenia z tego powiatu gminy i obszaru dworskiego Ludwinów, a poprzednio pod 1. i 2. określonych, przyjmuje Komisya gminna za podstawę kwoty przez Wydział krajowy obliczone i te kwoty wstawia do załączonego projektu ustawy w art. VI.

Artykuły VII. VIII. i IX. dołączonego projektu ustawy proponuje Komisya gminna zgodnie z artykułami VIII. IX. i X. ustawy z 13 listopada 1909 r. Nr. 148. Dz. u. kr. z opuszczeniem ustępów, które do gmin Ludwinowa i Dąbia oraz do obszaru dworskiego Ludwinów odnosić się nie mogą.

Art. X. dołączonego projektu ustawy zawiera postanowienia, zapewniające gminie i obszarowi dworskiemu Ludwinów oraz gminie Dąbie udział w Reprezentacyi miasta Krakowa. W myśl zawartych swego czasu układów gminy miasta Krakowa z reprezentantami powyższych gmin i obszaru dworskiego i uchwały Rady miasta Krakowa z dnia 19. września 1907 — oraz stosownie do wniosku Wydziału krajowego z dnia 30. czerwca 1908 L. W. 90189/08 — wnosi Komisya gminna, aby mieszkańcy gminy Ludwinowa razem z mieszkańcami obszaru dworskiego Ludwinów wybierali jednego radcę do Rady miejskiej w Krakowie, mieszkańcy zaś gminy Dąbie z przysiółkami Beszczem i Głębinowem również jednego radcę. Wskutek tego podniesie się ogólna ilość członków Rady miasta Krakowa z 83 na 85, z tych powodów muszą uledz zmianie paragrafy 18 i 53 ustęp 1. statutu stoł. król. miasta Krakowa, którą też Komisya gminna proponuje w artykule X. załączonego projektu ustawy.

Ustawa z dnia 13. listopsda 1909 Nr. 148 Dz. u. kr. wprowadziła już w art. XI. zmiany dalszych jeszcze prócz §. 18 i 53 ust. 1. paragrafów statutu miejskiego, które obejmują postanowienia co do prawa wyborczego i co do sposobu przeprowadzenia wyborów w przyłączonych do Krakowa terytoryach sąsiednich gmin i obszarów dworskich, a które wedle swego brzmienia odnoszą się nietylko do gmin przyłączonych ustawą poprzednio wymienioną, ale także i do gmin i do obszaru dworskiego wcielić się mających do Krakowa na mocy obecnie projektowanej ustawy.

Artykuły dołączonego projektu ustawy XI—XVI są identyczne z artykułami XII - XVII ustawy z dnia 13. listopada 1909 Nr. 148 Dz. u. kr.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

dołączony ·/. projekt ustawy — i następujące rezolucye:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby podania sądowe i uchwały hipoteczne w sprawie przeniesienia nieruchomego majątku wymienionych w niniejszej ustawie gmin na rzecz gminy miasta Krakowa uwolnił od należytości skarbowych.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby utrzymał dzisiejszy wymiar podatku domowo-czynszowego w gminach Dąbie i Ludwinów i na obszarze dworskim Ludwinów do miasta Krakowa przyłączyć się mających, w uwzględnieniu okol czności, że na dzisiejszem terytoryum miasta Krakowa podatek domowo czynszowy został po myśli ustawy z dnia 10. sierpnia 1905 Nr. 133 Dz. p. p. stopniowo obniżony do poziomu stopy podatku domowo-czynszowego w gminach podmiejskich.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy reformie podatku liniowego w król. stoł. mieście Krakowie uwolnił od podatku artykuły koniecznej konsumcyi.

4. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przy akcyi ukrajowienia dróg powiatowych w powiatach krakowskim i wielickim, uwzględnił oprócz względów ogólnych, także trudne położenie finansowe tych powiatów, stworzone przez wyłączenie z powiatu krakowskiego w całości lub częściowo ośmiu gmin i dwóch obszarów dworskich, a z powiatu wielickiego dwóch gmin i trzech obszarów dworskich — i aby również przy rozdziale subwencyi krajowych na cele drogowe uwzględnić zechciał powiat krakowski, który z powodu bliskości wielkiego miasta zmuszony jest wielkimi nakładami drogi w wyjątkowo dobrym utrzymywać stanie — i aby zechciał w możliwie najkrótszym czasie przyprowadzić ukrajowienia drogi Liszki-Czernichów, oraz drogi Wrocławskiej.

Przewodniczący:
Bojko.

Sprawozdawca:
Wodzicki.

Do l. s. 5940/10.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie przyłączenia do miasta Krakowa gminy Dąbie z Beszczem i Głębinowem, tudzież gminy Ludwinów i obszaru dworskiego Ludwinów — wyłączenia tychże gmin i obszaru dworskiego z okręgów Rad powiatowych Krakowskiej i Wielickiej oraz w przedmiocie zmiany § 18. i § 53. ust. 1). statutu stoł. król. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina Dąbie z Beszczem i Głębinowem, położona w autonomicznym powiecie Krakowskim, oraz gmina Ludwinów i obszar dworski Ludwinów położone w autonomicznym powiecie Wielickim, zostają połączone z miastem Krakowem w jedną gminę miejscową pod wspólną nazwą stołeczne, królewskie miasto Kraków.

Art. II.

Wskutek tego połączenia przestają w art. I. niniejszej ustawy wymienione gminy i obszar dworski istnieć jako samodzielne jednostki administracyjne.

Art. III.

Równocześnie z przyłączeniem do Krakowa zostają wymienione w art. I. niniejszej ustawy gminy i obszar dworski wyłączone z odnośnych okręgów Rad powiatowych Krakowskiej i Wielickiej.

Art. IV.

Gmina miasta Krakowa przejmuje prawa i obowiązki gmin w art. I. niniejszej ustawy wymienionych, z wyjątkiem praw i obowiązków, wypływających z takich umów, które potrzebują do ważności swej zatwierdzenia przez władze przełożone, a które zatwierdzenia tego do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze nie uzyskały.

Ar. V.

Gmina miasta Krakowa obowiązaną jest ściśle dopełnić zobowiązań przyjętych mocą zawartych z wymienionemi w art.

I. niniejszej ustawy gminami i obszarem dworskim umów, zatwierdzonych uchwałą Rady miasta Krakowa z dnia 19. września 1907.

Nad ścisłem dopełnieniem powyższych zobowiązań czuwać będzie Wydział krajowy, któremu w tym celu służy prawo zarządzić stosowne środki zaradcze.

Gdyby Rada miejska nie wstawiła we właściwym czasie w swój budżet kwoty, potrzebnej na pokrycie wydatków, połączonych z wypełnieniem takiego zobowiązania, będzie miał Wydział krajowy prawo kwotę tę wstawić do budżetu miejskiego.

Art. VI.

Oprócz wymienionych w art. VII. ustęp b) ustawy z dnia 13. listopada 1909 r. Nr. 148. Dz. u. kr. świadczeń na rzecz Rady powiatowej w Wieliczce obowiązaną jest gmina miasta Krakowa uiścić tejże Radzie powiatowej:

a) W pierwszych 20 latach po przejściu gminy Ludwinów i obszaru dworskiego Ludwinów pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa corocznie sumę 1282 koron;

b) w pierwszym roku po przejściu gminy Ludwinów i obszaru dworskiego Ludwinów pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu miasta Krakowa jednorazowo sumę 17.124 koron.

Art. VII.

Z dniem wcielenia do stoł. król. miasta Krakowa wymienionych w art. I. niniejszej ustawy gmin i obszaru dworskiego (art. XIII.) przechodzi na gminę miasta Krakowa obowiązek utrzymywania, znajdujących się na wcielonym do miasta Krakowa obszarze, dróg gminnych i powiatowych, jako dróg miejskich.

Art. VIII.

Prawo propinacyjne na terytoryach gmin i obszaru dworskiego do miasta Krakowa tą ustawą przyłączonych, pozostaje niezmienione do końca roku 1910.

Po roku 1910 terytorya te podlegać będą przepisom obowiązującym dla miasta Krakowa (art. I. ustawy krajowej z dnia 20. grudnia 1905, Dz. u. kr. Nr. 11 ex 1906).

Art. IX.

Ustawy krajowe, obowiązujące w mieście Krakowie, mają obowiązywać także i w powstałem przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich powiększonem terytoryum miasta Krakowa, o ile tą ustawą dla tego terytoryum osobne przepisy nie zostały wydane.

W sprawie przepisów budowlanych dla terytoryów przyłączonych do miasta Krakowa gmin i obszarów dworskich wydane zostaną w drodze ustawy krajowej osobne postanowienia

z uwzględnieniem zawartych umów (art. V.) i stosunków miejscowych.

Do czasu ustawodawczego uregulowania powyższych stosunków obowiązywać będzie w przyłączonych terytoryach ustawa budownicza dla miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883, Dz. u. kr. Nr. 63, zmieniona częściowo ustawą z dnia 28. marca 1905, Dz. u. kr. Nr. 56 z następującymi wyjątkami:

1. Istniejące dotąd na całym obszarze, do miasta Krakowa niniejszą ustawą przyłączonym, nieogniotrwałe pokrycia dachów, winny być w ciągu lat 15, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, zamienione na ogniotrwałe.

2. Rada miasta Krakowa jest upoważnioną do wydania z uwzględnieniem zawartych umów (Art. V.) i miejscowych stosunków, przejściowych przepisów co do urządzenia, względnie przerobienia dołów kloacznych i gnojowisk, oraz co do przebudowy istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Art. X.

Postanowienia art. XI. §. 18 i §. 53 ust. 1) ustawy z dnia 13. listopada 1909 r. Nr. 148 Dz. u. kr. znosi się w ich dotychczasowem brzmieniu, a natomiast opiewać mają, jak następuje:

§. 18.

Rada miejska składa się z 85 członków (radców miejskich).

Z powyższej ilości członków Rady miejskiej wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum Krakowa, jakie istniało przed obecnie dokonanem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, 72 radców, a wyborcy zamieszkali na terytoryach, przyłączonych obecnie do Krakowa gmin i obszarów dworskich 13 radców. W szczególności zaś wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum dotychczasowej gminy: Ludwinów 1 radcę, Zakrzówek z Kapelanką 1 radcę, Dębniki 1 radcę, Półwsie Zwierzynieckie 1 radcę, Zwierzyniec 1 radcę, Czarna wieś z Kawiorami 1 radcę, Nowa Wieś Narodowa 1 radcę, Łobzów 1 radcę, Krowodrza 2 radców, część Prądnika Białego oraz część Prądnika Czerwonego i Olszy 1 radcę, Grzegórzki-Piaski 1 radcę, Dąbie z Beszczem i Głębinowem 1 radcę.

Wyborcy zamieszkali na przyłączonych do Krakowa obszarach dworskich będą wykonywali czynne prawo wyborcze razem z wyborcami tej gminy, z którą obszar dworski wspólną nosi nazwę.

Członków Rady miejskiej wybierają członkowie gminy, prawo głosowania mający. Gdyby powyższa liczba radców miejskich pomiędzy jednym a drugim wyborem przez śmierć lub rezygnacyę lub utratę urzędów się zmniejszyła, wtedy Rada miejska do pełnienia obowiązków radców przyzwie tych, którzy przy odnośnym wyborze po wybranych w kole, oddziale lub okręgu

wyborczym, do którego ubyły radca należał, największą liczbę głosów otrzymali. Radcy, przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą (§ 45).

§. 53.

Ustęp 1. W razie rozwiązania Rady miejskiej przez polityczną władzę krajową mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory 85 członków Rady.

Art. XI.

Czas trwania mandatu członków Rady miasta, wybranych z terytoryum Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem dwóch sąsiednich gmin i jednego obszaru dworskiego, nie doznaje zmiany przez obecne rozszerzenie granic miasta Krakowa.

Art. XII.

Wybór członków Rady miasta Krakowa z okręgów utworzonych z powodu przyłączenia do miasta Krakowa gmin Dąbie z Beszczem i Głębinowem, Ludwinów i obszaru dworskiego Ludwinów, nastąpi po myśli przepisów tego statutu zaraz po faktycznem przejęciu tych gmin i obszarów dworskich pod zarząd gminy miasta Krakowa.

Wybrani z powyższych okręgów nowi członkowie Rady miasta, pełnić będą swe funkcye aż do najbliższych wyborów do Rady miasta, poczem nastąpią tak na terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszaru dworskiego, jakoteż i na terytoryum Krakowa, powstałem przez przyłączenie tychże gmin i obszaru dworskiego, nowe wybory po myśli przepisów, zawartych w art. X. tejże ustawy i w odnośnych paragrafach obowiązującego w Krakowie statutu miejskiego.

Art. XIII.

Termin, w którym wymienione w art. I. tejże ustawy gminy i obszar dworski przejdą pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa, wyznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Z dniem tym przestaną na przyłączonych obecnie do miasta Krakowa terytoryach obowiązywać ustawy krajowe, którym one jako gminy wiejskie względnie obszar dworski i składowe części atonomicznych powiatów podlegały, a natomiast zaczną obowiązywać ustawy krajowe (art. IX.), którym podlega miasto Kraków.

Z dniem powyższym zostaną rozwiązane Rady gminne w gminach, przyłączonych tą ustawą do miasta Krakowa.

Do terminu w niniejszym artykule oznaczonego pozostanie w terytoryach do miasta Krakowa przyłączonych nadal w mocy urzędowa działalność c. k. Władz państwowych i administracyjnych.

Art. XIV.

Od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, zarządy gmin tą ustawą przyłączonych, nie mogą bez zgody Prezydenta m. Krakowa zaciągnąć nowych zobowiązań ani też zawierać umów, względnie przedsiębrać czynności, któreby pociągały za sobą zmiany w stanie posiadania, obciążenia lub używania majątku i dobra gminnego, oraz nie mogą czynić wydatków budżetem gminnym nieprzewidzianych. Budżety uchwalone w powyższym czasie przejściowym na rok następny przez Rady powyższych gmin, muszą być zatwierdzone przez Prezydenta m. Krakowa.

Przeciw odmowie Prezydenta m. Krakowa przysługuje jednak Radom gminnym prawo wniesienia zażalenia do Wydziału krajowego, który rozstrzyga ostatecznie.

C. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zarządzą, aby działalność urzędów państwowych i autonomicznych, o ile ona dotyczy przyłączonych niniejszą ustawą gmiu i obszaru dworskiego, jak najspieszniej przekazaną została gminie m. Krakowa w zakresie, statutem tejże gminy określonym.

C. k. Namiestnictwo zarządzi również, aby w miejsce c. k. Władz państwowych, właściwych dotychczas dla gmin i obszaru dworskiego, do miasta Krakowa niniejszą ustawą przyłączonych, czynności odnośne objęły c. k. Władze państwowe właściwe dla miasta Krakowa.

Wydział krajowy wyda odpowiednie zarządzenia, aby majątek i dobro gminne przez gminy tą ustawą do miasta Krakowa przyłączone, temuż miastu inwentarycznie oddane zostały.

Art. XV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. XVI.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 5.627/1910. We Lwowie, dnia 31. stycznia 1910.

Aleg 690

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o petycyi gminy król. stoł. miasta Krakowa w sprawie noweli do §§. 4. i 16. ustawy budowniczej dla król. stoł. miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 r. L. 63 Dz. ust. i rozp. kraj.

Wysoki Sejmie!

Krakowska ustawa budownicza pochodzi z r. 1883, obowiązuje zatem przeszło lat 26.

Żądania zmiany tej ustawy pojawiły się wkrótce po jej wejściu w życie, twierdzono bowiem nie bez słuszności, że wprowadziła ona przepisy przestarzałe już w czasie jej ogłoszenia.

Mimo to nie przeprowadzono dotychczas rewizyi tej ustawy, wydano tylko krótką nowelę do §. 33. (ust. z dnia 20. marca 1905 Dz. u. kraj. Nr. 57) w sprawie grubości murów.

Takie załatwienie sprawy nie mogło odpowiedzieć zmienionym warunkom i rozrostowi miasta i dlatego podniosły się głosy, aby przepisy całej ustawy budowlanej poddać gruntownej rewizyi, co wyraziła również rezolucya Rady miejskiej z dnia 13. marca 1909, wzywająca Magistrat do przedłożenia w bieżącym roku projektu nowej ustawy budowlanej.

Na wniosek swych sekcyj ekonomicznej i prawniczej uchwaliła jednak Rada miejska na posiedzeniu odbytem w dniu 19. b. m. tylko projekt noweli do §§. 4 i 16. ustawy bud. zawierający te najpilniejsze przepisy, których brak zupełnie w starej ustawie

Po rozpatrzeniu bowiem materyałów tak ustawowych, jak i teoretycznych przekonano się, że praca około ułożenia projektu całej ustawy nie da się rychło wykonać, gdyż wymaga wielkiego trudu, aby jej wynik — ustawa budownicza — dostosowana była do specyalnego charakteru miasta Krakowa.

To też Prezydyum miasta postanowiło, nie zaniedbując sprawy ułożenia projektu całej nowej ustawy, przeprowadzić naprzód nowelizacye tych przepisów, których brak w dotychczasowej ustawie mógłby fatalnie oddziałać na ułożenie się stosunków budowlanych po przyłączeniu gmin okolicznych do miasta Krakowa. —

Ustawa obowiązująca zawiera bowiem postanowienia, odnoszące się do budowy samych tylko domów, a nie obejmuje przepisów co do budowy miasta, które właśnie ma w najbliższych latach powstać na gruntach rozszerzonego Krakowa.

Wobec konieczności wniesienia sprawy na obecnej sesyi sejmowej przedstawia się **przepisy o otwieraniu ulic i parcelacyi,** jako domagające się najpilniej ustawowego unormowania.

1. Miasto Kraków nie posiada odrębnej własnej ustawy, odnoszącej się do **budowy i kosztów urządzenia ulic,** a również i obecnie obowiązująca ustawa budowlana m. Krakowa w sprawie tej żadnych przepisów nie zawiera.

Z tego powodu, o ile ulica ma już wyznaczoną linię regulacyjną, utarł się zwyczaj, że Gmina nietylko wykupuje grunt pod ulicę, ale także własnym kosztem ją urządza i otwiera. Postanowienia te krzywdzą w wysokim stopniu gminę, nakładając na nią wyłącznie koszta urządzenia ulicy, pomimo, że przez otwarcie ulicy przyległe grunta zyskują kilkakrotnie wyższą wartość. Słusznym jest zatem postulat, by do opędzenia kosztów pociągnąć również i właścicieli tych gruntów. Zasada ta, aprobowana przez wszystkich fachowców i teoretyków jak: Baumeistra (Stadterweiterungen), Stübbena (Städtebau), Grubera (Anhaltspunkte für die Verfassung neuer Bauordnungen) i innych, znalazła swój wyraz w ustawie ogólnej pruskiej o ulicach: Fluchtliniengesetz z r. 1875, skąd przeszła do statutów miejscowych wszystkich miast pruskich i ustaw innych państw Rzeszy niemieckiej. W Austryi również zasadę tę przyjęto i wprowadzono do wszystkich nowych projektów ustaw budowniczych (Wiedeń, Praga, Lwów, Berno, Graz, Czerniowce), a nowy projekt praski żąda obok zwrotu kosztów budowy ulic publicznych bezpłatnego odstąpienia gruntu pod ulicę.

Przeważna część austryackich ustaw budowlanych nakłada również na właścicieli realności obowiązek ponoszenia kosztów ułożenia chodników (n. p. §. 61. ustawy wiedeńskiej z r. 1883, §. 97. ustawy praskiej z r. 1886, §. 99. ust berneńskiej z r. 1894, §. 68 ustawy insbruckiej z r. 1896).

Z tego powodu nie można przepisów niniejszego projektu uważać za niesłuszne obciążenie właścicieli gruntów, a to tem bardziej, że w razie rozszerzenia miasta Gmina nie podołałaby swym obowiązkom co do otwierania ulic publicznych i musiałaby koszta te opędzać z ogólnych swych dochodów, a więc kosztem wszystkich podatników, choć korzyść z otwarcia ulicy mieliby przedewszystkiem właściciele przyległych gruntów.

2. W związku z tem jest sprawa parcelacyi, sprawa w obowiązującej ustawie niedostatecznie załatwiona. To też dziś się dzieje tak, że właściciel, chcąc podzielić swój grunt na parcele budowlane, przeprowadza mimo przepisu §. 4. ust. 3. i 4. ust. bud. parcelacyę tylko hipotecznie bez wszelkiego udziału władzy budowniczej, która stoi zawsze wobec faktu dokonanego i wpływu na parcelacyę nie ma.

Sprawa otwierania ulic przez osoby prywatne nie jest również w ustawie obecnej załatwioną. Ważna ta kwestya, która już obecnie jest aktualną a po przyłączeniu gmin okolicznych, co nastąpi faktycznie z dniem 1. kwietnia 1910 r., będzie stała ustawicznie na porządku dziennym, musi być jak najrychlej unormowana.

Z tych motywów, Rada stoł. król. miasta Krakowa uchwaliła w dniu 19. stycznia 1910 r. projekt noweli do §. 4. i 16. ustawy budowniczej dla miasta Krakowa.

Projekt powyższy, zanim przyszedł pod decyzyę plenarnego posiedzenia Rady miejskiej, przedłożony został do zaopiniowania wszystkim zawodowym i fachowym korporacyom technicznym w mieście Krakowie, a następnie odbyła się

w tej sprawie konferencya techniczno-prawnicza w c. k. ministerstwie robót publicznych, na której uzyskano porozumienie co do zasad noweli.

Komisya gminna wprowadziła w przedłożonym projekcie ustawy prócz kilku poprawek natury stylistycznej tę zmianę, że określona w §. 16. lit. d kompetencya Rady miejskiej do wydawania odmiennych przepisów dla pewnych dzielnic i ulic, ułatwiających ich zabudowania w sposób interesom miasta najwięcej odpowiedni, ograniczoną została do terytoryów świeżo do miasta Krakowa przyłączonych. Wyłączenie starego miasta uzasadnione jest odrębnym architektonicznym i historycznym charakterem starego Krakowa, który ile możności zachować należy. Wobec tego, że przepisy projektowanej noweli zgodne są z obowiązującemi już w wielu innych miastach zagranicznych i austryackich zasadami, że dalej Rada król. stoł. m. Krakowa po wysłuchaniu opinii kompetentnych czynników uznała je jako odpowiednie dla stosunków i warunków tego miasta, że wreszcie ze względu na wcielenie gmin podmiejskich w obręb miasta, co już z dniem 1. kwietnia 1910 r. nastąpi, okazuje się rzeczą konieczną bezzwłoczne wydanie postanowień prawnych regulujących kwestyę otwierania nowych ulic, parcelacyi, wreszcie rozkładu kosztów urządzenia ulic i placów — Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1/ Załączony pod 1/ projekt ustawy w przedmiocie częściowej zmiany i uzupełnienia ustawy budowniczej dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 r. L. 63. Dz. u. i rozp. kraj.

Tem samem załatwione zostają petycye do L. 5.799. i 5.800.

Przewodniczący:
Bojko.

Sprawozdawca:
Leo.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie częściowej zmiany i uzupełnienia postanowień ustawy budowniczej dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 L. 63 Dz. u. i rozp. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia ustępu 3. i 4. §. 4., oraz §. 16. ustawy z 18. lipca 1883 L. 63 Dz. u. i rozp. kraj. znosi się. Natomiast §. 16. tejże ustawy ma opiewać, jak następuje:

Linia regulacyjna.

§. 16. Jeżeli dla uregulowania ulicy zajdzie potrzeba cofnąć budowę poza dotychczasową linię albo też naprzód wysunąć, natenczas strony porozumieją się względem wynagrodzenia za grunt zajęty.

Jeżeli ze względu na linię regulacyjną ulicy zajdzie potrzeba przymusowego wywłaszczenia prywatnej lub publicznej własności, władze polityczne postąpią wedle istniejących w tym względzie przepisów.

Gdyby przy nowej budowie, przebudowaniu lub przybudowaniu, celem zastosowania się do ustanowionej przez właściwą władzę linii uregulowania ulicy, zaszła potrzeba cofnąć się poza granicę własności budującego, lub też przed nią wysunąć, wtedy gmina budującego, a względnie budujący gminę stosownie wynagrodzić winien.

Co do wysokości tego wynagrodzenia starać się należy przeprowadzić ugodę dobrowolną, gdyby jednak ugoda ta do skutku nie przyszła, stronę wywłaszczoną odesłać należy z żądaniem wynagrodzenia na drogę sądową.

W tym jednak wypadku prowadzenie budowy dozwolone być może, skoro w sądzie właściwym złożoną zostanie kaucya, odpowiadająca wartości wywłaszczonego gruntu, jaką władza dozwalająca budowy, po wysłuchaniu dwóch biegłych oznaczy.

Koszta budowy, urządzenia i regulacyi ulic publicznych.

§. 16. *a)* Na opędzenie kosztów budowy projektowanych przez gminę nowych ulic publicznych lub kosztów regulacyi i urządzenia już istniejących ulic publicznych, służy gminie miasta Krakowa prawo poboru jednorazowych należytości od właścicieli realności przyległych do tychże ulic. Przy placach publicznych uważać należy za ulicę tor jezdny z chodnikami.

Jako koszta budowy lub regulacyi i urządzenia ulic uważa się:

1. Koszta nabycia potrzebnego gruntu pod budowę lub regulacyę ulicy;

2. wartość gruntu, będącego własnością gminy, a użytego pod budowę lub regulacyę ulicy;

3 koszta budowy toru jezdnego jako też krawężników, przyczem szerokość, materyał i sposób wykonania będzie oznaczony przez Radę miejską wedle swobodnego jej uznania;

4. koszta kanalizacyi.

Sumę kosztów od 1—4 dzieli się przez połowę i rozlicza od metra długości linii frontu przyległych do ulicy realności.

Właściciele realności przyległych obowiązani będą do wyłącznego zwrotu kosztów budowy lub regulacyi i urządzenia ulic, nie szerszych jak na 20 metrów. Przy ulicach szerszych nadwyżkę kosztów poniesie gmina.

Powyższe koszta mają być uiszczone w terminie, ustanowionym w nakazie zapłaty. Wolno jednak Radzie miejskiej według uznania termin zapłaty odroczyć lub też zezwolić na spłatę ratalną, w takim razie zaś zwrot tych kosztów ma być zapewniony przez odpowiednie zabezpieczenie hipoteczne lub kaucyjne, a nadto właściciel obowiązany będzie uiścić 5% odsetek zwłoki, licząc od dnia, następującego po terminie zapłaty.

W każdym razie zapłata z góry lub zabezpieczenie zwrotu tych kosztów jest warunkiem udzielenia konsensu na budowę domu.

Jeżeli w terminie dni 14 po prawomocności nakazu zapłaty należytość nie będzie uiszczona, Magistrat ściągnie wraz z 5% odsetkami zwłoki, liczonemi od dnia następującego po terminie zapłaty, w drodze egzekucyi politycznej.

Chodniki.

§. 16 *b)*. Wzdłuż wszystkich zabudowanych i niezabudowanych realności, położonych przy publicznych powierzchniach komunikacyjnych, mają być ułożone chodniki.

Wykonaniem chodników zajmą się organa miejskie na koszt odnośnych właścicieli realności.

O szerokości, materyale, sposobie i czasie wykonania chodników decyduje Rada miejska bez odwołania.

Właściciel obowiązany jest do wyłącznego zwrotu kosz-

tów budowy chodnika najwyżej trzy metry szerokiego. W razie uchwalenia chodnika szerszego nadwyżkę kosztów ponosi gmina.

Powyższe postanowienia odnoszą się także do zmian, które uchwali Rada miejska co do istniejących już chodników, z tem ograniczeniem, że w tym przypadku właściciel i Gmina ponoszą koszta po połowie. Rada miejska może jednak przyznać właścicielom realności przy ulicach o słabym ruchu komunikacyjnym pewne ulgi w ponoszeniu kosztów za zmiany chodników.

O tem, czy istniejące urządzenie dla komunikacyi pieszej obok realności ma być uważane za chodnik w znaczeniu niniejszej ustawy, rozstrzyga nieodwołalnie Rada miejska.

Jeżeli Rada miejska uzna potrzebę ułożenia lub rozszerzenia chodników albo zastąpienia dotychczasowych nowemi, obowiązani będą odnośni właściciele realności złożyć w zakreślonym terminie wymierzoną im należytość w kasie miejskiej.

Co do spłaty tej należytości mają zastosowanie przepisy ostatnich trzech ustępów §. 16 *a)* tej ustawy.

Budowy przy ulicach nieotwartych.

§. 16 *c)*. O ile ulica nie jest jeszcze otwarta i oddana do użytku publicznego, nie może być z reguły wydane zezwolenie na wykonanie budynków stałych przy tejże ulicy.

Parcelacya.

§. 16 *d)*. Parcele budowlane muszą mieć taki kształt, wielkość i położenie aby na nich można było stawiać budynki, odpowiadające przepisom ustawy, w szczególności co do dopływu światła i powietrza, oraz dające się należycie odwodnić.

Z tego powodu przed uzyskaniem zezwolenia na stawianie poszczególnych budynków otrzymać należy przedewszystkiem zezwolenie Magistratu na otwarcie ulicy oraz na podział gruntów na parcele budowlane albo na zmianę kształtu lub wielkości parcel. Jako najmniejsze dozwolone wymiary dla nowopowstających parcel przyjmuje się z reguły:

a) dla parcel zwykłych front 12 *m*, głębokość 25 *m*;

b) dla parcel narożnych krótszy front 12 *m*, powierzchnię 350 *qm*.

Linie graniczne między nowo powstającemi parcelami będą przeprowadzone o ile możności pod kątem prostym najmniej do 15 *m* głębokości.

Przy projektowaniu ulic baczyć należy, aby

1. ulice te były odpowiednio połączone z istniejącą siecią ulic,

2. miały szerokość, odpowiadającą potrzebom komunikacyi i hygieny, oznaczoną wedle swobodnego uznania przez Radę miejską, a w każdym razie nie mniejszą jak 14 *m*.

3. powstające wskutek projektowanych ulic bloki domów miały odpowiednie rozmiary, najmniej 10 tysięcy m^2 powierzchni.

Rada miejska wydać może dla pewnych dzielnic i ulic z wyłączeniem jednak terytoryum miasta Krakowa, istniejącego przed wejściem w życie ustawy krajowej z dnia 13. listopada 1909 r. L. 148 Dz. u i rozp. kraj., odmienne przepisy co do wielkości bloków, sposobu zabudowania jakoto: odległości budynków od linii regulacyjnej i od sąsiednich zabudowań, co do wysokości budynków, liczby piąter, rozmiarów dziedzińców i parcel.

Przy oznaczaniu ilości piąter przestrzegać jednak należy przepisów końcowego ustępu §. 18. ustawy budowniczej dla miasta Krakowa.

Dla ulic, przy których domy stawiane będą w pewnej odległości od linii regulacyjnej, może Rada miejska oznaczyć szerokość mniejszą niż 14 m., lecz w każdym razie nie poniżej 10 m.

§. 16 *e)*. Do prośby o zezwolenie na otwarcie ulic względnie o zezwolenie na parcelacyę gruntów dołączyć należy:

a) najnowszy wierzytelny wyciąg hipoteczny;

b) plan sytuacyjny w dwóch egzemplarzach, zdjęty na gruncie przez rządownie upoważnionego geometrę lub inżyniera cywilnego, określający położenie gruntu wobec sąsiednich realności z oznaczeniem liczb wykazu hipotecznego i parcel katastralnych, zawierający plan regulacyi ulicy i projektowanego podziału gruntu w podziałce 1:500 z podaniem dokładnych wymiarów całego gruntu oraz wymiarów i granic projektowanych ulic i parcel:

c) profil podłużny przez oś ulicy w podziałce długości 1:500, w wysokości 1:50, z uwidocznieniem istniejącego terenu i projektowanej niwelety;

d) normalny przekrój poprzeczny ulicy w podziałce 1:100.

Wysokości należy odnieść do niwelacyi znaków miejskich.

§. 16. *f.* Na wniesione podanie o udzielenie zezwolenia na otwarcie ulicy względnie podział gruntu zarządzi Magistrat dochodzenie komisyjne, co do którego zastosować należy analogicznie przepisy §. 7. ustawy budowniczej dla miasta Krakowa.

W szczególności toczyć się będą dochodzenia w następujących kierunkach:

a) co do zdatności gruntu pod budowę pod względem zdrowotnym, a zatem pod względem jakości podglebia, wysokości normalnego i najniższego zwierciadła wód gruntowych, dalej pod względem dostępu, możności zaopatrzenia w wodę z rurociągu miejskiego i odwodnienia, pod względem kształtu, wielkości i wogóle warunków, przewidzianych w §. 16. *d)* niniejszej ustawy;

b) co do zgodności położenia ulicy z planem regulacyjnym miasta;

c) co do potrzeby otwarcia z powodu parcelacyi nowych ulic i placów i przygotowania miejsca pod budynki publiczne i plantacye.

§. 16. *g.* Wnoszący prośbę o zezwolenie na otwarcie lub uregulowanie ulicy oraz podział gruntów winien odstąpić gminie bezpłatnie i w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych przestrzenie, potrzebne do utworzenia nowych ulic i placów, względnie do uregulowania istniejących, a to w razie otwarcia nowej ulicy lub placu do szerokości 20 m., w razie zaś regulacyi istniejących ulic i placów pas gruntu co najwyżej 10 *m* szeroki z każdej strony ulicy, licząc od granicy istniejącej ulicy do nowej linii regulacyjnej.

Oprócz tego parcelujący ma nowoutworzoną lub uregulowaną ulicę (plac) swoim kosztem dla publicznego użytku urządzić (al. 4.), czyścić, oświetlać i utrzymywać w stanie należytym aż do objęcia przez Gminę.

Objęcie ulicy przez Gminę nastąpi po całkowitem urządzeniu ulicy, zaintabulowaniu jej kosztem parcelującego na rzecz Gminy i z chwilą zabudowania przynajmniej 50% długości obustronnych frontów ulicy.

Do urządzenia ulicy należą następujące roboty:

1. doprowadzenie gruntu do oznaczonego przez Magistrat poziomu;

2. wykonanie toru jezdnego jakoteż krawężników (§. 16. *a*) (3)

3. wykonanie kanalizacyi i osuszenie gruntu.

Jeżeli kanalizacya okaże się na razie niemożliwą, winien parcelujący zaprowadzić urządzenie do odprowadzenia wód gospodarskich i nieczystości kloacznych w sposób, przez Magistrat określony. Po wybudowaniu kanału ulicznego obowiązani będą właściciele realności te prowizoryczne urządzenia znieść, wykonać kanał domowy i połączyć własnym kosztem z kanałem ulicznym.

Wszystkie wyżej wymienione roboty ma wykonać parcelujący w czasie przez Magistrat oznaczonym i pod kontrolą Budownictwa miejskiego. Aby zabezpieczyć dopełnienie nałożonych na parcelującego obowiązków, może Magistrat zażądać od niego złożenia w kasie miejskiej odpowiedniej kaucyi.

W razie niedopełnienia tych zobowiązań może Magistrat zakazać wykonywania budowli przy omawianych ulicach lub placach, a zaniedbane przez parcelującego roboty wykonać na jego koszt. Na opędzenie wynikłych stąd wydatków może Magistrat użyć kaucyi, którą następnie parcelujący uzupełnić ma do pierwotnej wysokości.

Magistrat może jednak z góry postanowić, że urządzenie ulicy w terminie oznaczonym nastąpi przez organa gminne na koszt parcelującego, który obliczone przez Magistrat koszta winien złożyć w Kasie miejskiej przed uzyskaniem zezwolenia na podział gruntu i otwarcie ulicy.

§. 16. *h.* Na podstawie wyników dochodzenia komisyjnego wyda Magistrat w terminie dni 60 po odbyciu komisyi orzeczenie, czy zezwolenie na otwarcie ulicy względnie podział gruntu może być udzielone. Jeżeli jednak z powodu parcelacyi lub otwarcia ulic miałyby wyniknąć jakiekolwiek zobowiązania

dla Gminy, przedłoży Magistrat sprawę Radzie miejskiej do decyzyi.

W razie gdyby sąsiedzi lub inni interesowani podnieśli podczas dochodzenia zarzuty z tytułu prawa prywatnego przeciw projektowanemu podziałowi gruntów lub otwarciu ulicy, natenczas komisya ma dążyć do załatwienia sprawy w drodze dobrowolnej ugody.

Gdyby mimo tego porozumienia nie osiągnięto, odeśle Magistrat spór na zwykłą drogę prawa, lecz w każdym razie orzeknie, czy i o ile podział gruntów i otwarcie nowych ulic są technicznie możliwe i dopuszczalne ze względów publicznych.

Przy udzielaniu zezwolenia należy parcelującemu zwrócić uwagę na jego obowiązki, określone w §. 16 *b)*, 16 *f)* i 16 *g)*.

Oba egzemplarze planów ulicy i podziału gruntu, z których pierwszy pozostanie w archiwum budownictwa miejskiego, a drugi zwróci do rąk parcelującego, będą zaopatrzone w klauzulę zatwierdzającą.

§. 16 *i)*. Zezwolenie na otwarcie ulicy względnie na podział gruntu traci moc, gdy od chwili prawomocności orzeczenia zezwalającego upłynęły 3 lata i w tymże terminie nie przystąpiono do otwarcia ulicy oraz zabudowania gruntów i rozpoczętej budowy domów nie kontynuowano lub gdy do końca trzeciego roku parcelujący nie dopełnił względnie nie zabezpieczył swych zobowiązań z §. 16 *d)*, 16 *f)* i 16 *g)*.

Termin powyższy może Rada miejska odroczyć w przypadkach, na uwzględnienie zasługujących.

Koszta komisyjne.

§. 16 *k)*. Koszta komisyjnych dochodzeń, przewidzianych w niniejszej ustawie, ponoszą strony interesowane wedle taryfy, ustanowionej przez Radę miejską. Koszta te złożyć należy w Kasie miejskiej przed odbyciem Komisyi.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi robót publicznych.

Ls. 5.833/10. We Lwowie, dnia 31. stycznia 1910.

Aleg 691

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie uwolnienia nowych i przebudowanych domów w mieście Białej od gminnych dodatków do podatków.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy, przyznającej właścicielom nowych i przebudowanych w czasie od 1910—1915 domów mieszkalnych w mieście Białej uwolnienie także i od gminnych dodatków do podatków, na taki sam okres czasu, na jaki otrzymają one uwolnienie od państwowego podatku domowego w myśl ustawy z 25. marca 1880 nr. 39 Dz. u. p. to jest na lat dwanaście. Projekt ten jest wynikiem długich pertraktacyj Wydziału krajowego z gminą miasta Białej i z c. k. Rządem i jest on ułożony przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych. Usuwa ona wszelką dowolność w zastosowaniu ulg podatkowych, co według pierwotnego tekstu było dopuszczalnem, a ponieważ ustawa ta uczyniłaby zadość istotnej potrzebie ożywienia ruchu budowlanego w Białej w obec napływu ludności robotniczej z dalszych okolic do tego miasta fabrycznego — przeto Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/· projekt ustawy.

Przewodniczący:
Bojko.

Sprawozdawca:
T. Merunowicz.

Ustawa

z dnia ..... o czasowem uwolnieniu nowych i przebudowanych domów w m. Białej od dodatków gminnych do państwowego podatku domowo-czynszowego i do 5% podatku od dochodu z budynków uwolnionych czasowo od podatku domowego

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Nowe i przebudowane domy w mieście Białej, którym na mocy §. 1. lit. *a*) lub *b*) ustawy państwowej z 25. marca 1880 Dz. p. p. Nr. 39, przysługuje czasowe uwolnienie od podatku domowego, — uwalnia się na taki sam okres czasu, na jaki te domy uzyskają uwolnienie od państwowego podatku domowego, także od dodatków gminnych do państwowego podatku domowo-czynszowego i do 5% podatku od dochodu z budynków uwolnionych czasowo od podatku domowego, — a to pod następującymi warunkami.

Art. II.

Uwolnienie przysługuje jedynie domom mieszkalnym, za takie uważa się domy, które są przeznaczone przeważnie na zamieszkanie.

Budowa, względnie przebudowa, musi być w czasie od 1. kwietnia 1910 do końca marca 1915 rozpoczętą i zupełnie wykonaną.

Art. III.

To uwolnienie nie tyczy się opłat gminnych czynszowych, wodociągowych, drogowych, kościelnych i t. p. innych opłat.

Art. IV.

Podanie o uwolnienie ma być wniesione do Magistratu w nieprzekraczalnym terminie dni 45 od dnia doręczenia orzeczenia, przyznającego uwolnienie od podatku państwowego.

W razie wniesienia podania w powyższym terminie, uwolnienie od dodatków gminnych rozciąga się na cały czas trwania uwolnienia od państwowego podatku domowego w myśl ustawy z 25. marca 1880, dz. p. p. Nr. 39, w razie zaś wniesienia podania w czasie późniejszym, uwolnienie od dodatków gminnych rozpoczyna się dopiero od następnego miesiąca po wniesieniu podania.

Art. V.

Ta ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Ls. 5978/10.

Aleg 692

We Lwowie, dnia 7. lutego 1910.

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Miasteczko Jaryczów nowy w powiecie lwowskim należy do rzędu tych gmin, które dotychczas były właścicielkami prawa propinacyi w obrębie swoich granic. Gdy zaś ten przywilej z końcem bieżącego roku wygasa, przeto starają się wszystkie gminy, zagrożone z tego powodu dotkliwym ubytkiem dochodów, zapewnić sobie nadal jako ekwiwalent dochodów z propinacyi, prawo poboru odpowiednich opłat od napojów spirytusowych, do miejscowej konsumcyi przeznaczonych. Według takiej samej miary jak innym gminom miejskim, które dotychczas były właścicielkami prawa propinacyi, należy się także gminie Jaryczów nowy odpowiedni równoważnik dochodów po wygaśnięciu prawa propinacyi.

Podpisani wnoszą przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

·/· załączony ·/· projekt ustawy.

Wnioskodawca:
Merunowicz.

Rutowski, Maryewski, Bednarski, Jabłoński, Michałowski, Doliński, Weiser, Schätzel, Adam, Tertil, Łazarski, Maiss, Kleski, Pawlewski, Landau, Leo.

USTAWA

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Jaryczów nowy na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka Jaryczów nowy zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1 stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 koron.

2) Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 koron.

3) Od jednego hektolitra piwa po 6 koron.

4) Od jednego hektolitra miodu po 20 koron.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Jaryczów nowy.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi, ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódką w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej,

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1911.

Art. VII.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 5.348/1910. We Lwowie, dnia 7. lutego 1910.

Alg 693

Sprawozdanie

Komisyi drogowej w przedmiocie petycyi Ls. 5.348/10 Wydziału powiatowego we Lwowie o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. kl. Krasów-Wybranówka z 50% na 75%.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przekazał Komisyi drogowej petycyę Ls. 5.348/10 Wydziału powiatowego we Lwowie o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. klasy Krasów-Wybranówka z 50% na 75%.

Droga gminna I. klasy Krasów-Wybranówka-(Polana) stanowi część duktu drogowego Rudki-Komarno-Szczerzec-Krasów-Brodki (Reichenbach)-Polana-Wybranówka-Choderkowce, leżącego w trzech powiatach, t. j. rudeckim, lwowskim i bobreckim.

Część tego duktu, leżąca w powiecie bobreckim na przestrzeni 12·3 km. jest już zbudowana przy udziale 40% subwencyi krajowej.

Na budowę części powyższego duktu od Szczerca do Brodek jako drogi strategicznej spodziewana jest subwencya państwowa. Na budowę zaś dalszej części duktu, o którym mowa, a to drogi gminnej I. klasy Krasów-Polana do granicy powiatu bobreckiego, Wydział krajowy przyznał powiatowi lwowskiemu rozporządzeniem do LW. 33.164/06 subwencyę krajową w wysokości 50% rzeczywistych kosztów budowy.

Droga Krasów-Polana o długości 14·7 mb. obsłuży bezpośrednio 4 gminy: Reichenbach, Krasów, Polana, Huta szczerzecka w powiecie lwowskim, lecz tworząc zarazem przedłużenie istniejącego traktu do Choderkowiec (przy drodze krajowej Lwów-Rohatyn) ma bardzo ważne znaczenie komunikacyjne jako jednolity ciąg 27 km., łączący 10 gmin z gościńcem państwowym (stryjskim) i z drogą krajową oraz w środku leżącą stacyą kolejową Wybranówką.

Po wykonaniu zaś dalszego ciągu od Szczerca do Komarna wytworzony zostanie dukt większej doniosłości dla trzech powiatów, jako łączący trzy linie kolejowe Lwów-Sambor, Lwów-Stryj i Lwów-Itzkany i 3 gościńce.

Na przestrzeni, do której odnosi się petycya, t. j. na drodze gminnej I. kl. Krasów-Polana, wykończono od rozpoczęcia budowy po koniec roku 1908 około 1.600 mb., pozostaje zatem do budowy około 12 km., prócz części dawniej zbudowanej, a przeznaczonej do rekonstrukcyi o długości 1 km., łącznie zatem około 13 km.

Koszt ogólny budowy preliminowano na 200.000 K., z czego 50% przypada na subwencyę krajową, reszta zaś na fundusz powiatowy lwowski. Wydział po-

wiatowy domaga się podwyższenia subwencyi krajowej do 75%, t. j. domaga się przyznania dalszej subwencyi krajowej w stosunku do kosztorysu w kwocie 50.000 K, czyli razem w stosunku do kosztorysu subwencyi w sumie 150.000 K.

Z uwagi na wyjątkowe warunki powiatu lwowskiego, którego teren jest dla komunikacyi bardzo niekorzystny, z uwagi na brak trwałego materyału na miejscu, oraz ze względu na wzmagające się szybko i nadmiernie potrzeby komunikacyjne w okręgu stolicy kraju, o czem świadczy prowadzona obecnie budowa czterech subwencyonowanych dróg i ośmiu dojazdów kolejowych, powiat lwowski zasługuje na wyjątkowe traktowanie w poparciu jego dążeń do podniesienia stosunków komunikacyjnych. Odpowiednio do tych zadań na polu komunikacyi budżet powiatu jest znacznie obciążony, dodatki bowiem na same cele drogowe w r. 1910 wynoszą 40%, co przy wydatności jednego grosza 4.300 K, przedstawia dochód 172.000 K, nie wystarczający jednak na pokrycie wszystkich bieżących a koniecznych potrzeb drogowych. Z uwagi na powyższe wyjątkowe warunki Sejm uchwałą z dnia 19. października 1908, podwyższył powiatowi lwowskiemu subwencyę krajową na budowę dróg Sichów-Siedliska i Barszczowice-Gaje z 50% na 60% rzeczywistych kosztów budowy, począwszy od 1. stycznia 1909.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Komisya drogowa oświadcza się za częściowem uwzględnieniem petycyi, o której mowa, i podwyższeniem przyznanej subwencyi krajowej na budowę drogi gminnej I. klasy Krasów-Polana o dalsze 10%, które w stosunku do sumy kosztorysowej przedstawiają kwotę 20.000 K.

Na podstawie powyższego przedstawienia Komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powiatowi lwowskiemu na budowę drogi gminnej I. klasy Krasów-Polana Sejm podwyższa subwencyę krajową z 50% na 60% rzeczywistych kosztów budowy prowadzonej, począwszy od 1. stycznia 1910.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
Moysa.

Ls. 5.673/1910. We Lwowie, dnia 7. lutego 1910.

Alegat 694

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o petycyi Ls. 5.673/1910 Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gm. I. kl. Rawa-Wulka mazowiecka-Mosty wielkie z 40% na 75%.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przekazał Komisyi drogowej petycyę Ls. 5.673/1910 Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi gm. I. kl. Rawa-Wulka mazowiecka-Mosty wielkie z 40% na 75%.

Droga gminna I. kl. Rawa ruska-Wulka mazowiecka-Mosty wielkie o długości około 38 km. leży w terytoryum dwu powiatów rawskiego i żółkiewskiego, łącząc dwa gościńce, a to państwowy Lwów-Bełzec i krajowy Żółkiew-Krystynopol, przyczem tworzy ważne połączenie przyległej obszernej okolicy z linią kolejową Jarosław-Sokal w stacyi Rawa ruska.

Droga ta obsłuży bowiem szereg gmin i osad, a to w powiecie rawskim prócz miasta Rawy, wsie i przysiółki Semkowice, Hujcze, Grzędę, Pirogi i Wulkę mazowiecką, w powiecie zaś żółkiewskim Przystań, Butyny, Sośnina, Dworce, Wolica i Mosty wielkie, a nadto sąsiednie miejscowości, a ludność tej okolicy według spisu z r. 1900 wynosi około 36.000.

Z pomienionej przestrzeni 38 km. większa część 20·5 km. leży w terytoryum powiatu rawskiego, reszta 17·5 km. w powiecie żółkiewskim.

W uznaniu potrzeby i ważności tej komunikacyi Wydział powiatowy rawski już w r. 1898 przystąpił do budowy tej drogi i do r. 1902 wykonał początkową część od Rawy na długości 3.800 m. kosztem 33.258·42 kor., pokrywając odnośne wydatki z własnych funduszów (bez przedłożenia projektu). Następnie na podstawie przedłożonego programu budowy i częściowego projektu dalszej części przyznano Wydziałowi powiatowemu w Rawie ruskiej na ten cel 40% subwencyę (przy LW. 79.439/1901), a to od r. 1902, i po koniec r. 1906 budowa tej drogi została przeprowadzoną na dalszej długości 6.930 m. t. j. do km. 10·700 kosztem łącznym 62.401·13 kor. Wobec tego do wykończenia budowy w terytoryum powiatu rawskiego pozostaje obecnie przestrzeń około 10 km. (9.800 mb.), której koszt wobec wzrastających cen robocizny i materyałów ocenia się na 130.000 kor.

W stosunku zatem do przyznanej dotąd 40% subwencyi, udział funduszu krajowego w pozostałej do budowy przestrzeni wyniósłby 52.000 kor. W razie zaś przyznania podwyższenia zasiłku krajowego w myśl przedłożonej petycyi do wysokości 65%, udział ten zwiększyłby się do kwoty 84.500 kor. Zarazem się zaznacza,

że ze względu na ważność komunikacyjną drogi Rawa-Wulka-Mosty wielkie, przyznano już na dalszy jej ciąg, leżący w powiecie żółkiewskim, subwencyę 65% uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1909 Ls. 3.644/1909 jak LW. 117.371/1909.

Wobec powyższego stanu sprawy Komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na ukończenie budowy drogi gminnej I. klasy Rawa-Wulka mazowiecka-Mosty wielkie w terytoryum powiatu rawskiego, Sejm podwyższa tamtejszemu powiatowi subwencyę krajową z 40% na 65% rzeczywistych kosztów budowy, a to począwszy od r. 1910.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
Moysa.

Ls. 5.704/1910. We Lwowie dnia 5. lutego 1910.

Aleg 695

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o petycyach reprezentacyi powiatowej w Cieszanowie i Towarzystwa kolei lokalnej Lwów (Kleparów) Jaworów w sprawie budowy kolei lokalnej z Jaworowa na Lubaczów, Cieszanów do granicy rosyjskiej koło Płazowa.

Wysoki Sejmie!

Petycyę Reprezentacyi powiatowej w Cieszanowie wniesioną w r. 1907 o budowę kolei lokalnej z Cieszanowa do Lubaczowa odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z 8. października 1907 Wydziałowi krajowemu do bliższego rozpoznania i sprawozdania.

W załatwieniu tego wezwania Wydział krajowy w sprawozdaniu z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. grudnia 1906 do 31. marca 1908 (punkt 22 strona 25) podniósł, że stworzenie komunikacyi kolejowej stanowi wprawdzie dla miasta Cieszanowa kwestyę bardzo żywotną, to jednak krótka ta linia kolejowa z Lubaczowa do Cieszanowa nie miałaby dla kraju odpowiedniego znaczenia, rentowność zaś jej ze względu na stosunkowo znaczne koszta budowy i eksploatacyi a małe dochody byłaby wprost niedostateczna. Wobec tego wedle opinii Wydziału krajowego wskazanemby było wziąć pod rozwagę realizacyę tej linii kolejowej z przedłożeniem bądź na południe od Lubaczowa lub na północ od Cieszanowa. Przedłużeniu na południe ku Jaworowowi stał na razie na przeszkodzie projekt budowy kolei Jaworów-Bobrówka; z tego powodu Wydział krajowy zajął się w swem powyżej powołanem sprawozdaniu bliższem omówieniem pod względem komercyalnym i rentowności linii z Lubaczowa na Cieszanów na północ do granicy rosyjskiej koło Płazowa. Reasumując swe wywody, zakończył Wydział krajowy tem, że za budową tej kolei lokalnej przemawiają następujące względy:

„Przytoczony już wyżej żywotny interes miasta powiatowego Cieszanowa. Ułatwienie eksploatacyi lasów właśnie w tej części powiatu najobfitszych. Umożliwienie eksploatacyi pokładów wybornego wapna i kamienia zwłaszcza na cele budowy i konserwacyi dróg z wielkim dla powiatu pożytkiem. Wreszcie takie zbliżenie drogi żelaznej do granicy państwa (pod Lublińcem względnie Hutą Różaniecką), że wywóz drzewa z olbrzymiego kompleksu lasów po tamtej stronie granicy (ordynacya hr. Zamoyskiego) przez tę drogę żelazną byłby już teraz możliwy“.

Wysoki Sejm załatwiając to sprawozdanie Wydziału krajowego, powziął na posiedzeniu z 8. października 1908 następującą uchwałę:

„Celem umożliwienia budowy kolei lokalnej z Lubaczowa na Cieszanów do granicy rosyjskiej koło Płazowa pod Narolem poleca się Wydziałowi krajowemu, aby, jeżeliby badania Wydziału krajowego wykazały, że interesenci po stronie ro-

syjskiej postarają się o komunikacyę drogową z rosyjskiego obszaru ciążenia do Płazowa, podjął rokowania z c. k. rządem o umożliwienie utworzenia urzędów cłowych austryackiego i rosyjskiego w Płazowie na ten wypadek, jeżeliby kolej z Lubaczowa na Cieszanów do Płazowa była wybudowaną".

Wydział krajowy udzielił tę uchwałę Wydziałowi Rady powiatowej w Cieszanowie i wezwał ten Wydział pismem z 11. stycznia 1909 L. 134.119/1908, aby przedewszystkiem zbadał stosunki komunikacyjne po stronie Królestwa polskiego w odniesieniu do Płazowa, ewentualnie, aby nawiązał porozumienie się z interesentami po tamtej stronie granicy, a przedewszystkiem z ordynacyą hr. Zamoyskiego w sprawie stworzenia tej komunikacyi drogowej.

Petycyą będącą przedmiotem niniejszego sprawozdania (Ls. 5.704/1910) donosi obecnie Wydział powiatowy cieszanowski, że rokowania z zarządem dóbr ordynacyi Zamoyskiej wydały wynik pomyślny; oświadczono bowiem pismem zarządu z 4. maja 1909, że dobra Ordynacyi są nader zainteresowane w budowie zaprojektowanej do Płazowa kolei, że dla tych dóbr byłoby rzeczą bardzo ważną, żeby granica rosyjsko-austryacka otwarta została w miejscu przez zarząd ordynacyi wskazanem a na północ od Cieszanowa położonem przez ustanowienie urzędu cłowego; na ten wypadek zarząd dóbr ordynacyi zająłby się budową murowanej drogi od granicy w głąb lasów w kierunku miasta Józefowa nadto budową tartaku w Hamerni i miałby wtenczas rocznie do zbycia przy 100-letnim turnusie około 30.000 metrów sześciennych drzewa.

W sprawie tej zaznaczył się dalej ten pomyślny zwrot, że Towarzystwo kolei lokalnej Lwów (Kleparów)-Jaworów zaniechało myśli budowy przedłużenia kolei lokalnej z Jaworowa do Bobrówki i petycyą wniesioną do Wysokiego Sejmu (Ls. 5747/1910) oświadczyło, że przy finansowej pomocy kraju w sumie 1,000.000 K w zamian za akcye zakładowe przedsiębiorstwa kolejowego możliwem dla niego będzie wspólnie z innymi czynnikami i przy poparciu Rządu zrealizować projekt budowy kolei lokalnej z Jaworowa na Niemirów (lub Wielkie Oczy), Lubaczów, Cieszanów do granicy rosyjskiej.

Projektowana kolej łączyłaby ze stolicą kraju znaczny szmat kraju od granicy rosyjskiej, przecinając miasta Cieszanów, Lubaczów, Niemirów; charakterem swoim byłaby więc zbliżoną do kolei Lwów-Rawa ruska-Bełzec i do budującej się kolei Lwów-Kamionka strumiłowa-Stojanów.

Okolica przecięta projektowaną koleją pozbawiona jest odpowiednich środków komunikacyjnych i zdana na nader niedostateczne arterye dróg.

W obszarze ciążenia znajduje się kilkanaście gorzelń, kilka tartaków, 2 mleczarnie, kilka browarów, cegielń i fabryk dachówek.

Reprezentacya powiatu dołączyła do petycyi spis subskrypcyi udziałów gmin i powiatu Cieszanowskiego w kapitale akcyjnym kolei, a mianowicie powiatu w kwocie 50.000 K i poszczególnych gmin na łączną kwotę 151.600 K w formie gwarancyi oprocentowania i umorzenia.

Komisya kolejowa wątpi jednak, czy większość tych subskrypcyi gminnych będzie mogła być zrealizowana. Z jednej strony bowiem część tych gmin jest znacznie oddalona od projektowanej linii kolejowej i leży bliżej linii Bełzeckiej jak np. Kadłubiska, Chlewiska, Łukawica; z drugiej strony zaś niektóre gminy subskrybowaną kwotą zbytnio obciążyłyby swój budżet gminny nie znajdując odpowiedniej rekompenzaty w korzyściach, jakieby im kolej mogła dać, jak n. p. Lisie jamy (4.000 K), Lipsko (20.000 K), Płazów (10.000 K), Narol miasto (40.000 K), Narol wieś (5.000 K), Łówcza (5 000 K), Chlewiska (10.000 K), Kadłubiska (4.000 K), Nowe sioło (20.000 K). Wedle zdania komisyi kolejowej wskazanem jest gwarancye gminne znacznie obniżyć przy odpowiedniem podniesieniu gwarancyi powiatu.

Komisya kolejowa reasumując swe wywody, jest zdania, że zrealizowanie budowy projektowanej kolei lokalnej z Jaworowa na Lubaczów, Cieszanów do granicy Rosyjskiej koło Płazowa jest w interesie kraju i że wskazanem jest poprzeć to przedsiębiorstwo kolejowe ze strony kraju udziałem nie wyższym niż 1,000.000 K w zamian za akcye zakładowe, pod tym warunkiem, że będzie zaniechana budowa projektowanej swego czasu kolei lokalnej Jaworów-Bobrówka, na którą Wysoki Sejm uchwałą z 8. marca 1907 przyzwolił zasadniczo subwencyę krajową w kwocie 350.000 K.

Budowa tej kolei lokalnej nie ma widoków zrealizowania według relacyi petycyonującego Towarzystwa kolei Lwów (Kleparów) - Jaworów z powodu zupełnej obojętności czynników interesowanych, a tem samem i z powodu niemożności zebrania potrzebnych fundnszów.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje kolej lokalną z Jaworowa na Lubaczów, Cieszanów do granicy rosyjskiej koło Płazowa ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby w dalszem wykonaniu polecenia udzielonego uchwałą sejmową z 8. października 1908 przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o utworzenie urzędów cłowych austryackiego i rosyjskiego na wypadek wybudowania kolei lokalnej z Jaworowa na Lubaczów, Cieszanów do granicy rosyjskiej koło Płazowa w nadgranicznej stacyi tej kolei lokalnej.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w chwili, gdy według ocenienia Wydziału krajowego zupełne pokrycie reszty kapitału budowy będzie zapewnione, przedstawił Sejmowi wniosek objęcia akcyi zakładowych projektowanej kolei lokalnej z Jaworowa na Lubaczów, Cieszanów do granicy Rosyjskiej koło Płazowa w sumie nie wyższej niż jednego miliona koron i aby w tym razie przedstawił równocześnie Sejmowi wniosek uchylenia uchwały sejmowej z 8. marca 1907 w sprawie subwencyonowania przez kraj budowy kolei lokalnej z Jaworowa do Bobrówki.

Przewodniczący:
Skołyszewski.

Sprawozdawca:
Władysław Kraiński.

Aleg 696

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o wniosku posła Żardeckiego i towarzyszy w przedmiocie przemiany kolei wąskotorowej Przeworsk-Dynów na normalnotorową.

Wysoki Sejmie!

Wąskotorowa kolej Przeworsk-Dynów jest w naszych stosunkach komunikacyjnych rażącą anomalią. Od lat bowiem powszechna u nas zgoda na to, że niemal wszystkie koleje lokalne, któreśmy już pobudowali i które jeszcze w najbliższych lat dziesiątkach budować będziemy, ekonomicznie i ruchowo, jeśli je porównamy z kolejami krajów zachodnich, nie mają charakteru kolei wicynalnych *(chemins de fer économiques)*, mogącego usprawiedliwiać typ wąskotorowy. Znaczenie bowiem tych naszych kolei jest znacznie wyższe i szersze.

Wąskotorowa kolej Przeworsk-Dynów jest bierną i musi taką pozostać:

1) ponieważ konieczność przeładowywania przesyłek w stacyi złączenia przedłuża czas transportu, podnosi jego koszta, staje się przyczyną licznych uszkodzeń towaru,
2) ponieważ tabor tej kolei dla przesyłek zwyczajnych (zboże, drzewo, buraki, żwir i t. p.) nie wystarcza w czasie kampanii,
3) ponieważ kolej ta nie może posiadać wcale wozów specyalnych (na bydło, mięso, piwo, ropę, naftę i t. p.).

Skutkiem tej sytuacyi jest niemożność pokonania konkurencyi osiowej, która zabiera *gros* transportów z danej okolicy. Oczywiście w tych warunkach o podniesieniu wytwórczości danej okolicy pod wpływem kolei nie może być mowy.

Kraj dopłaca i dopłacać będzie do tej biernej kolei rocznie przeciętnie 80.000 koron. Skapitalizowanie tej dopłaty dałoby sumę, zdolną podwyższyć przeważną część kosztów przemiany wspomnianej kolei na normalnotorową.

Po dokonaniu tej przemiany warunki rentowności kolei Przeworsk-Dynów poprawią się nietylko bezpośrednio w skutek usunięcia wyżej wspomnianych prze-

szkód lecz także pośrednio w dalszym ciągu przez podniesienie wytwórczości danej okolicy w artykułach, będących przedmiotem transportu kolejowego. I tak uprawa buraków będzie mogła niewątpliwie przybrać znaczniejsze rozmiary.

Nadto gdy powstanie w dolinie Sanu kolej Przemyśl-Dynów-Brzozów-Rymanów, normalnotororowej kolei Przeworsk-Dynów przypadłaby część ruchu tranzytowego z Węgier i Podkarpacia na północ kraju i na odwrót. Oczywiście wąskotorowa kolej nie mogłaby z tego korzystać.

Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby pod względem technicznym i komercyalnym zbadał sprawę przebudowania wąskotorowej kolei Przeworsk-Dynów na kolej normalnotorową i z wykonania tego polecenia zdał Sejmowi sprawę jak najrychlej.

Przewodniczący:
Skołyszewski.

Sprawozdawca:
Battaglia.

LS. 4.941/1909. We Lwowie, dnia 11. października 1909.

Aleg 697

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła ks. Senyka w przedmiocie obwałowania Dniestru od gminy Uście do gminy Brzezina w powiecie Żydaczowskim

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 5. października 1908 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu opracowanie projektu obwałowania Dniestru i Strwiąża od Sambora w dół, gdzie przeważają grunta orne.

Poseł ks. Senyk domaga się w swym wniosku także obwałowania Dniestru na przestrzeni poniżej położonej w gminach Uście, Rozwadów, Nadiatycze, Czernica, Krupsko i Brzezina, powiatu Żydaczowskiego.

Jakkolwiek na tej przestrzeni przeważają łąki i pastwiska, których z reguły się nie obwałowuje, ażeby nie pozbawiać kultury łąkowej naturalnego nawodnienia w czasie wielkiej wody, — to jednak żądanie obwałowania tej przestrzeni wywołane deteryoracyą gruntów nadbrzeżnych w skutek zalewu wodą zanieczyszczoną ropą, jaką doprowadza rzeka Tyśmienica, w danym wypadku ma uzasadnienie. Obwałowanie to nie może być jednak ograniczone do wymienionych sześciu gmin powiatu Żydaczowskiego, lecz powinno sięgać aż po ujście Tyśmienicy.

Z tego powodu Komisya gospodarstwa krajowego, przychylając się do wniosku posła ks. Senyka, proponuje zbadanie sprawy obwałowania Dniestru od ujścia Tyśmienicy w dół w powiatach Drohobyckim, Rudeckim i Żydaczowskim i w miarę wyniku tego badania po wysłuchaniu życzeń interesowanych gmin i obszarów dworskich zarządzenie opracowania projektu obwałowania Dniestru od ujścia Tyśmienicy w dół.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał potrzebę obwałowania rzeki Dniestru od ujścia Tyśmienicy w dół, a po wysłuchaniu żądań interesowanych gmin i obszarów dworskich zarządził w jak najkrótszym czasie opracowanie projektu obwałowania i przedłożył Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Przewodniczący:
Brykczyński.

Sprawozdawca:
Kędzior.

Ls. 4.021/1909. We Lwowie dnia 22. stycznia 1910.

Aleg 698

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyach gmin miejskich miast Bełza, Bochni, Brodów, Dobromila, Grybowa, Drohobycza, Jarosławia, Jasła, Kołomyi, Krosna, Lubaczowa, Myślenic, Nowego Targu, Pilzna, Podgórza, Przemyśla, Rzeszowa, Sambora, Sanoka, Starego Sącza, Skawiny, Sokala, Starego Sambora, Stryja, Tarnopola, Tarnowa, Wieliczki, Żółkwi, Złoczowa, Wadowic, Jaworowa, Rohatyna, Brzeżan, Gorlic i Gródka Jagiellońskiego w przedmiocie nadania im prawa poboru dodatków od spirytusu, wódek, miodu i piwa

Wysoki Sejmie!

Reprezentacye miast 37, które dotychczas posiadały prawo propinacyi a tracą je z dniem 1. stycznia 1911 r., oraz reprezentacye miast i miasteczek, które tego prawa propinacyi nie posiadały lub których prawo propinacyi w swoim czasie ze względu na to, że miały je wspólnie z obszarami dworskimi — wykupione zostało, wnoszą obecnie petycye o przyznanie im prawa poboru dodatków gminnych od napojów spirytusowych i piwa a żądanie to uznać należy za usprawiedliwione ze wszech miar, jeżeli się rozważy motywa, które je do tego skłaniają kroku.

Dwie są kategorye miast, jak na wstępie podniesiono a mianowicie:

1. te, które po ostatnie czasy prawo propinacyi posiadały, a tracą je z końcem roku 1910,

2. te, które tego prawa nie posiadały, lub je dawniej utraciły,

ad 1. Miastom tej kategoryi przyznano w myśl art. III. ustawy z 20. grudnia 1905 Nr. 11. Dz. u. kr. z dochodu uzyskanego z opłat na mocy tej właśnie ustawy corocznie począwszy od roku 1911. subwencyę w sumie dwóch milionów dwieście pięćdziesiąt tysięcy koron, a rozdział tej sumy nastąpić ma według klucza ustalonego osobną ustawą krajową, której projekt na jesiennej sesyi sejmowej z roku 1910 już przez Wysoki Sejm został uchwalony a wedle którego otrzymać mają:

Bełz	9.100 K
Bochnia	69.750 „
Brody	47.230 „
Dobromil	37.700 „
Drohobycz	66.820 „
Gródek Jagielloński . .	33.250 „

Grybów	16.990 K
Jarosław	130.980 „
Jaryczów nowy	4.380 „
Jasło	34.730 „
Kołomyja	167.240 „
Krosno	36.460 „
Lubaczów	15.440 „
Mrzygłód	1.440 „
Myślenice	11.580 „
Nowy Targ	40.570 „
Pilzno	15.160 „
Podgórze	69.010 „
Przemyśl	244.910 „
Rzeszów	98.010 „
Sambor	110.780 „
Sanok	38.710 „
Sącz Nowy	103.820 „
Sącz Stary	23.820 „
Skawina	10.680 „
Śniatyn	32.740 „
Sokal	25.570 „
Stanisławów	152.080 „
Stara Sól	3.130 „
Stary Sambor	16.340 „
Stryj	128.110 „
Tarnopol	99.870 „
Tarnów	191.700 „
Trembowla	25.070 „
Wieliczka	23.580 „
Złoczów	80.400 „
Żółkiew	32.850 „

Wypośrodkowanie powyższych kwot poszczególnym miastom przyznanych nastąpiło na podstawie długotrwałych badań związku miast, który opierając się na znajomości stosunków lokalnych, sformułował swe wnioski w sposób następujący:

Znając dokładnie tylko cyfry faktycznego, łącznego dochodu z prawa propinacyi i opłat komunalnych, tudzież wysokość tych opłat, starał się związek na podstawie tych dat zestawić w przybliżeniu stosunek wartości prawa propinacyi do wartości opłat. Stosunek tych wartości da się z wielkiem prawdopodobieństwem obliczyć przy jednostce miary tj. hektolitrze, gdyż ceny zakupna piwa w kraju zużywanego, tudzież wódki, jakoteż ceny, jakie dzierżawca propinacyjny od szynkarzy pobiera wraz z zyskiem, są znane i w pojedynczych miastach mało się różnią. W tym zysku mieści się także opłata komunalna, a jeżeli się tę opłatę z łącznego zysku strąci, pozostanie czysty zysk z tytułu prawa propinacyi. Związek przyjął, że przeciętnie dzierżawca miejskiej propinacyi zyskuje na hektolitrze piwa 18 kor. Jeżeli z tej kwoty potrąci się ustanowioną w pewnem mieście opłatę od piwa, pozostała kwota przedstawi zysk z tytułu prawa propinacyi na hektolitrze piwa w tem mieście.

Przyjął dalej związek, że zysk dzierżawcy prawa propinacyi na hektolitrze 100% spirytusu wynosi 100 kor. przeciętnie; jeżeli od tej kwoty potrąci się opłatę komunalną od spirytusu, otrzyma się zysk z tytułu prawa propinacyi na hektolitrze spirytusu w danem mieście.

Dalej przyjął związek za normę, że wykonywujący prawo propinacyi w miastach pobiera około $^2/_3$ części swego dochodu ze sprzedaży i wyszynku piwa, a $^1/_3$ część ze sprzedaży i wyszynku wódki, nadto, że najgłówniejszą część swego dochodu ciągnie dzierżawca z zysku, jaki osiąga przy odsprzedaży piwa i wódki szynkarzom, że zaś bezpośrednia sprzedaż konsumentom nie odgrywa wielkiej roli.

Zasady te jako zbliżone najbardziej do rzeczywistości przyjął Wydział krajowy przy obliczeniu wartości prawa propinacyi 37 miast, które to prawo tracą i te zasady służyły też za podstawę do projektu ustawy rozdzielającego sumę dwóchmilionów dwieście pięćdziesiąt tysięcy koron pomiędzy owe miasta.

Do zasad tych wrócić będzie trzeba przy uzasadnieniu żądań przyznania gminom miejskim prawa poboru dodatków komunalnych od wódki i piwa. Te zasady biorąc i obecnie za podstawę, a potrącając z wartości łącznej prawa propinacyi dodatki komunalne oraz procenta od kapitałów, jakie dla poszczególnych miast złożone są w Wydziale krajowym z opłat szynkarskich, dojdzie się do rezultatu, jaki ubytek każde z 37 miast prawo propinacyi tracących ponosi w dochodach z chwilą ustania prawa propinacyi, co widocznem jest z tabeli pod Al. 1 dołączonej. **Al. I.**

Faktem jest niezaprzeczonym i zaprzeczyć się nie dającym, że dochód z dzierżawy prawa propinacyi stanowił po większej części połowę dochodów miejskich a w rzadszych już wypadkach $^1/_3$ lub $^1/_4$ część tychże dochodów.

Wskutek ustania prawa propinacyi a wskutek niedostatecznej subwencyi artykułem III. ust. z 20. grudnia 1905 N. 11. Dz. u. kr. miastom przyznanej, znalazły się miasta prawo propinacyi tracące w położeniu bez wyjścia i jeżeliby jak słusznie w swych petycyach twierdzą, musiały się ograniczyć do nakładania dodatków do podatków, celem wyrównania ubytku, ciężar taki byłby wprost nie do zniesienia, doprowadziłby musiał miasta do ruiny, gospodarka stałaby się niemożliwą, a nie znaleźliby się też ludzie, którzyby tego rodzaju gospodarki podjąć się zechcieli.

Faktem także jest, że jedynem źródłem dochodu, z któregoby regularnie czerpać można, są dodatki do podatków, które jednak z powodu nadzwyczajnie słabej siły podatkowej po miastach z powodu słabo rozwiniętego handlu i dla braku przemysłu, bardzo stosunkowo mały przedstawiają dochód. Przeciętnie wynosi 1 halerz dodatku po miastach 500 kor., dlatego to źródło dochodu wcale uśmiechać się gminom miejskim nie może, bo z jednej strony jest ono niedostateczne, a z drugiej strony nadmiernie ludność obciążające.

Oglądać się zatem należy za innemi źródłami dochodu dla miast, a tymi są niewątpliwie podatki względnie dodatki komunalne konsumcyjne, bo te jeszcze łatwiej znieść się dadzą.

Wprawdzie nie ma prawie miasta, któreby z tego już źródła nie czerpało, jak z dodatków konsumcyjnych od mięsa i wina i t. d., jednak praktyka wykazała, że przecież dodatki te nie są tak bardzo uciążliwe, chociaż bądź co bądź szkodliwe i w wysokim stopniu do drożyzny się przyczyniające.

Jeżeli jednak ogólny słyszy się głos, że należy dążyć do ograniczania pijaństwa, jeżeli zniesienie prawa propinacyi również ma być środkiem do celu, jeżeli ograniczenie szynków z rokiem 1911 także ten cel ma na oku, to i dodatki komunalne od wódki i piwa w tym koncercie niepoślednie powinny zająć miejsce.

Przyznanie miastom prawo propinacyi tracącym, znacznych dodatków komunalnych od wódki i piwa mogłoby dopiero dorównać w części tym ubytkom,

jakie przez przyznanie im niedostatecznej subwencyi a przez utratę prawa propinacyi pozostaną, gdyby jednak nawet dodatki te w zupełności ubytek pokryć miały, to miasta te znajdą się tam gdzie były, mając prawo propinacyi.

Tymczasem czas nie stoi, wymagania na polu oświaty, stosunków zdrowotnych, porządku publicznego z każdym dniem wzrastają, żądania w tym kierunku są natarczywe ale i uzasadnione, nie można zwłaszcza w miastach powiedzieć sobie, niechaj bywa jak bywało, bo i ludność na to się nie godzi a władze odporu nie dają, żądają budowy szkół i słusznie, skoro oświata i uświadomienie ma postępować, żądają przeniesienia targowic z śródmieść, żądają budowy szpitali i t. d. a to prawie wyłącznie kosztem miast; do reszty należałoby się także wzorować na miastach kulturalnych, gdzie porządek i zdrowotność nic do życzenia nie pozostawiają i to znowu wyłącznie kosztem miast.

Ciężary rosną z każdym rokiem a dochód miast się nie zwiększa, ztąd pochodzi znaczne obdłużenie miast, które przechodzi ich siły finansowe i dziś do białych kruków należy miasto lub miasteczko, któreby nie miało większych lub mniejszych długów w miarę tego, jaki jest jego majątek zakładowy obciążyć się dający lub jego większa lub mniejsza siła podatkowa.

A jednym z największych ciężarów gmin to poruczony zakres działania, który niezwykle gminy obciąża, powoduje nadzwyczajne z każdym rokiem rosnące koszta, bowiem z biegiem czasu mnożą się nadzwyczajnie agendy władz administracyjnych a tem samem mnożą się agendy gmin szczególnie gmin miejskich.

Ciężar ten jure caduco ciąży na gminach i stanowi mniej więcej połowę agend w ogólności jeżeli nie więcej, a nie ma rady, by on mimo nawoływań z barków gmin został usunięty.

Wobec tego w myśl zasady „do ut des“ należy zdaniem komisyi administracyjnej przyjść gminom z pomocą, chcćby pod postacią dodatków komunalnych, od wódki i piwa. Podnieść należy, że wskutek postępu, który naturalnym biegiem rzeczy, co zresztą budżety krajowe, powiatowe i gminne wykazują, dodatki na potrzeby krajowe, powiatowe i gminne rok rocznie wzrastają, stawiają gospodarkę tych czynników w rozpaczliwe położenie, zmuszają je do oglądania się na państwo w celu uzdrowienia finansów, ztąd też pochodzi, że nie ma dziś miasta, któregoby dodatki do podatków na te cele poniżej 160% wynosiły. Taki stan dalej istnieć nie może, bez zaradzenia złemu i bez pomocy materyalnej, zkądkolwiekby ona pochodzić miała.

Wyżej nadmieniono, że wrócić należy do zasad, jakie związek miast Wydziałowi krajowemu przedłożył celem słusznego rozdziału sumy dwóch milionów dwieście pięćdziesiąt koron subwencyi dla miast prawo propinacyi tracących.

W myśl tych zasad i słusznie a zgodnie z rzeczywistością zestawionego rachunku nie ma i nie może być obawy, że ewentualne podwyższenie opłat komunalnych wpłynie ujemnie na konsumpcyę napojów spirytusowych i piwa a temsamem na rozwój gorzelnictwa i browarnictwa.

Zestawiając ceny, jakie dzierżawcy prawa propinacyi płacą za piwo w browarach łącznie z dotychczasową opłatą krajową 1 K 70 h. z cenami, za jakie je odsprzedają szynkarzom, przychodzi się do przekonania, że różnica między niemi wynosi przeciętnie 18 K na hektolitrze, którą zyskuje dzierżawca propinacyi, płacąc z niej czynsz za dzierżawę propinacyi i prawa poboru opłat komunalnych i pokrywając swoje koszta administracyi.

Obecnie więc w naszym kraju obciążone jest piwo faktycznie opłatami w wysokości 18 koron od hektolitra, nie licząc zarobku szynkarza.

Po ustaniu prawa propinacyi wynosić będzie krajowa opłata od hektolitra piwa 8 koron, a opłata szynkarska 0·40 do 0·80 koron, czyli przeciętnie 0 60 koron, a więc opłata krajowa wraz z opłatą szynkarską 8 K. 60 h. Jeżeliby miasta pobierały po 6 kor., bo takie jest przeważnie ich żądanie od hektolitra, to łączne obciążenie konsumcyi piwa wyniesie 14 K. 60 h., a zatem o 3 K. 40 h. mniej, aniżeli obecnie. W porównaniu więc ze stosunkami obecnymi po ustaniu prawa propinacyi i po zaprowadzeniu opłat komunalnych po 6 koron, cena piwa dla konsumpcyi może być o 3 K. 40 h. na hektolitrze niższą, niż obecnie, a względnie mogłoby nastąpić podwyższenie państwowego podatku bez podwyższenia cen piwa w naszym kraju.

Podobnie ma się rzecz z wódką. Różnica między ceną zakupna opodatkowanej już wódki a ceną odsprzedarzy szynkarzom wynosi na korzyść dzierżawcy propinacyi przeciętnie 100 koron na hektolitrze 100% spirytusu. Po ustaniu prawa propinacyi obciążać będzie konsumpcyę wódki krajowa opłata szynkarska od 30 kor. do 90 kor. czyli przeciętnie po 60 kor. od hektolitra. Pozostanie więc w porównaniu z dzisiejszym stanem rzeczy do dyspozycyi 40 kor. na hektolitrze, które bez podwyższenia cen, ozyli bez dalszego obciążenia, można miastom naszym pozostawić, a takie też pod tym względem jest ich żądanie.

Mniejwięcej wszystkie dziś gminy miejskie mają sobie przyznane dodatki komunalne od wódki i piwa, jednak pod tym względem taka jest różnorodność tych dodatków, że właściwie należałoby sprawę tę unormować i mniejwięcej jednakie ustanowić owe dodatki komunalne, zwłaszcza, że ciężary gmin miejskich, ich potrzeby na przyszłość są mniejwięcej jednakie, a w każdym razie takie, że podwyższenie dodatków wprost staje się koniecznem.

Wykaz Nr. 1 w kolumnach 4 i 5 daje dokładny obraz różnorodności opłat względnie dodatków komunalnych a z wykazu tego wynika, że dodatki komunalne od wódki rozciągają się od 10 koron od hektolitra aż do 56 koron, zaś dodatki od piwa od 56 hal. do 6 kor. włącznie.

Miasta, które opłaty te od wódki mają w wysokości ponad 40 koron, a opłaty od piwa w kwocie 6 koron, żądania o podwyższenie dodatków komunalnych nie przedstawiają.

ad 2. O ile miasta, jak Wadowice, Gorlice i Jaworów prawo propinacyi łącznie z obszarami dworskimi posiadały, prawo to już w roku 1890 utraciły i otrzymały stosunkowo bardzo niskie wynagrodzenia, które bądź na budynki publiczne i potrzeby szkolne już wydane zostały, bądź też stanowią dzisiaj częściowy majątek zakładowy bardzo niewielki dochód przynoszący, tak że gminy te prawie wyłącznie żyją dodatkami do podatków bezpośrednich.

To samo dzieje się z miastami, które prawa propinacyi nie miały, jak Brzeżany, Rohatyn i Buczacz, a te w nierównie jeszcze gorszem położeniu znajdywać się muszą.

C. k. Rząd kzajowy uwzględniając bardzo złe położenie finansowe tych miast, przychodził im po ostatnie czasy w ten sposób z pomocą, że wydzierżawiał im prawo Propinacyi po stosunkowo niskich cenach, one zaś prawo to podzierżawiały i dość znaczne stąd miały dochody, które niejednokrotnie stanowiły czwartą część całego dochodu w budżetach miejskich. Jakie będzie położenie materyalne tych miast po roku 1910 wobec tych okoliczności, jakie powyżej zostały wyszczególnione, nie trudno sobie wyobrazić, że jednak zadań swych kulturalnych spełnić nie będą mogły,

że nie hędą mogły podołać zobowiązaniom na się przyjętym, to żadnej nie ulega wątliwości, dlatego konieczną zdaje się rzeczą przyjście także i tym miastom z pomocą pod postacią wydatnych dodatków komunalnych od wódki i piwa.

W tym stanie rzeczy Komisya administracyjna uznając słuszność żądania gmin w petycyach postawionego, wnosi:

·/. **Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączone ·/. od 2 do 36 projekty ustaw.**

Zast. przewodniczącego:
Doliński.

Sprawozdawca:
Maiss.

Alegat Nr. 1. do sprawozdania ls. 4021/09.

1	2	3		4		5		6	
L. porządkowa	Nazwa miasta	Łączny dochód z propinacyi i opłat		Opłata od hektolitra 100% spirytusu		Opłata od hektolitra piwa		Wartość opłat od wódki	
		K	h	K	h	K	h	K	h
1	Bełz	20.500	—	32	—	3	50	2.186	66
2	Bochnia	102.200	—	22	—	—	—	7.494	66
3	Brody	91.301	—	36	—	3	40	10.956	11
4	Dobromil	57.100	—	22	—	2	—	4.187	33
5	Drohobycz	150.000	—	22	40	3	60	11.200	—
6	Gródek jagielloński	66.500	—	30	—	3	—	6.650	—
7	Grybów	30.000	—	33	33	3	40	3 333	—
8	Jarosław	213.600	—	30	66	2	40	21.829	92
9	Jaryczów	8.400	—	10	—	1	90	280	—
0	Jasło	62.251	—	40	—	3	40	8.300	13
1	Kołomyja	250.000	—	16	—	1	88	13.333	33
2	Krosno	59.600	—	26	66	3	40	5.296	45
3	Lubaczów	27.650	—	50	—	—	56	4.608	33
4	Mrzygłód	2.008	—	—	—	—	—	—	—
5	Myślenice	21.446	—	20	—	3	15	1.429	73
6	Nowy Targ	66.604	—	22	66	4	—	5.030	82
7	Pilzno	23.600	—	18	—	1	90	1.416	—
8	Podgórze	132 922	—	56	—	3	40	24.812	10
9	Przemyśl	446.227	77	16	44	6	—	24.453	28
0	Rzeszów	186.048	—	40	—	3	72	24.806	40
1	Sambor	174.000	—	22	—	2	—	12.760	—
2	Sanok	71.311	—	40	—	3	40	9.508	13
3	Sącz nowy	171.266	—	28	—	3	33	15.984	82
4	Sącz stary	35 500	—	16	—	—	88	1.893	33
5	Skawina	16.500	—	23	30	—	63	1.281	50
6	Śniatyn	53.055	—	11	—	1	—	1.945	35
7	Sokal	51.000	—	26	64	3	20	4 528	80
8	Stanisławów	284.018	—	30	—	5	30	28.401	79
9	Stara sól	7.520	—	22	66	1	20	568	—
0	Stary Sambor	27.200	—	16	—	2	—	1.450	66
1	Stryj	220.476	—	22	66	4	16	16.653	28
2	Tarnopol	220.500	—	45	33	4	20	33.317	55
3	Tarnów	356.900	—	28	39	3	75	33.774	63
4	Trembowla	43.100	—	22	—	2	—	3.160	66
5	Wieliczka	53.800	—	45	33	4	99	8.129	18
6	Złoczów	142.200	—	45	—	2	—	21.330	—
7	Żółkiew	51 200	—	30	—	2	10	5.120	—
	Razem	3,997.503	77	—	—	—	—	—	—

7		8		9		10		11		12	
Wartość opłat od piwa		Razem		Wartość prawa propinacyi		Dochód z procentów funduszu propinacyjnego		Wartość prawa propinacyi po potrąceniu ubocznego dochodu		Udział w subwencyi krajowej	
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
2.657	40	4.844	06	15 655	94	5.107	04	10.548	90	9.097	20
—	—	7.494	66	94.705	34	13 825	82	80.879	52	69.749	17
11.497	16	22 453	27	68.847	73	14 078	74	54.768	99	47.231	88
4.229	63	8.416	96	48.683	04	4 966	18	43.716	86	37.700	71
20.000	–	31.200	—	118.800		41.314	65	77.485	35	66.822	10
7.388	88	14.038	88	52 461	12	13.909	70	38.551	42	33.246	11
3.777	77	7.110	77	22.889	23	3.187	59	19.701	64	16 990	37
18.986	66	40 816	58	172.783	42	20.900	23	151.883	19	130.981	57
591	11	871	11	7.528	89	2.449	24	5.079	65	4.380	61
7.839	01	16.139	14	46.111	86	5.838	34	40.273	52	34.731	23
17.407	40	30.740	73	219.259	27	25.330	38	193.928	89	167.241	10
7.505	18	12.801	63	46.798	37	4.514	69	42.283	68	36.464	75
573	48	5.181	81	22.468	19	4.559	25	17.908	94	15.444	38
—	—	—	—	2.008	—	332	10	1.675	90	1.445	27
2.502	03	3.931	76	17 514	24	4.085	94	13.428	30	11.580	35
9.867	26	14.898	08	51.705	92	4.666	02	47.039	90	40.566	44
1.660	74	3.076	74	20.523	26	2.940	90	17.582	36	15.162	74
16 738	32	41.550	42	91.371	58	11.352	45	80.019	13	69.007	19
99 161	72	123.615	—	322 612	77	38.618	97	283.993	80	244.911	60
25 633	28	50.439	68	135 608	32	21.955	75	113.652	57	98.012	11
12.888	88	25.618	88	148 351	12	19.891	01	128.460	11	110.781	90
8.979	90	18.488	03	52.822	97	7.935	98	44.886	99	38.709	81
21.122	80	37.107	62	134 158	38	13.775	06	120.383	32	103.816	60
1.157	03	3.050	36	32 449	64	4.824	75	27.624	89	23.823	25
385	—	1.666	50	14.833	50	2.451	67	12 381	83	10.677	89
1.965	—	3.910	35	49.144	65	11.183	39	37.961	26	32.737	17
6.044	44	10 573	24	40.426	76	10.781	74	29.645	02	25.565	38
55.751	68	84.153	47	199.864	53	23.517	76	176.346	77	152.078	56
334	22	902	22	6.617	78	2.989	15	3.628	63	3.129	27
2.014	81	3.465	47	23 734	53	4.791	57	18.942	96	16.336	10
33.964	63	50.617	91	169 858	09	21.302	61	148.555	48	128.111	81
34 300	—	67.617	55	152 882	45	37.078	06	115.804	39	99.867	81
49.569	45	83.344	08	273.555	92	51.262	56	222.293	36	191.702	15
3 192	59	6.353	25	36.746	75	7.677	10	29.069	65	25 069	19
9.943	04	18.072	22	35.727	78	8.389	39	27.338	39	23.576	18
10.533	33	31.863	33	110.336	67	17.104	24	93.232	43	80.402	12
3.982	22	9.102	22	42.097	78	4 008	09	38 089	69	32 847	93
—	—	895.557	98	3,101.945	79	492 898	11	2,609.047	68	2,250.000	—

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Bełz na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. 1.

Gminie miasta Bełz zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rosolisu, i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Bełz.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Bochni na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Bochni zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 4 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina miasta Bochni.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899. Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Brody na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Brody zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K;

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K;

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K;

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Brody.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Dobromil na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Dobromil zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do 1. stycznia 1921 roku opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K;

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Dobromil.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Drohobycz na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Drohobycz zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkohometrem po 40 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K;

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K;

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Drohobycz.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Gorlice na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Gorlice zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu itp. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Gorlice.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Grybów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Grybów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu itp. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Grybów.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminy miasta Jarosławia na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Jarosław zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Jarosław.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Jasło na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomoryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Jasło zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Jasło.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Kołomyja na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Kołomyja zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.
2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.
3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.
4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Kołomyja.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Krosno na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Krosno zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.
2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K.
3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.
4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Krosno.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

---

*

Ustawa

z dnia . . . . . , ... , o zezwoleniu gminie miasta Lubaczowa na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Lubaczów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 50 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 50 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 50 h., czyli od jednego hektolitra po 50 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Lubaczów.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Myślenice na pobór opłat gminnych od napojów spisytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Myślenice zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 roku opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Myślenice.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899. Dz p. p. Nr. 120, część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Nowy Targ na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Nowy Targ zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 roku opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 40 h.: czyli od jednego hektolitra po 40 K

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4 Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Nowy Targ.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899. Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Pilzno na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Pilzno zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 40 h. czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Pilzno.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899. Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Podgórza na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowyah piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Podgórza zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 56 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 56 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 56 h. czyli od jednego hektolitra po 56 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Podgórze.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolna wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Przemyśla na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Przemyśl zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do 1. stycznia 1921 roku opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K;

3. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Przemyśl.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Rzeszów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Rzeszów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkohometrem po 56 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 56 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 20 h, czyli od jednego hektolitra po 20 K;

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K;

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Rzeszów.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Sambor na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Sambor zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K;

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K;

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Sambor.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Stary Sącz na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Stary Sącz zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 20 h, czyli od jednego hektolitra po 20 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina miasta Stary Sącz.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899. Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Sanok na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Sanok zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rosolisu, i t. p. po 20 h., czyli od jednego hektolitra po 20 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Sanok.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminy miasta Skawina na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Skawina zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Skawina.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Sokal na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Sokal zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu itp. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Sokal.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Stary Sambor na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Stary Sambor zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu itp. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Stary Sambor.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Stryj na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomoryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Stryj zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Stryj.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . , ... o zezwoleniu gminie miasta Tarnopol na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Tarnopol zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Tarnopol.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Tarnów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Tarnów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 19 h, czyli od jednego hektolitra po 19 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Tarnów.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

---

*

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Wieliczka na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowyah piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Wieliczka zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 45·33 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 45 K 33 h.
2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 20 h. czyli od jednego hektolitra po 20 K.
3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.
4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Wieliczka.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolna wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Żółkiew na pobór opłat gminnych od napojów spisytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Żółkiew zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 roku opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Żółkiew.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899. Dz p. p. Nr. 120, część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Wadowice na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Wadowice zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h., czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 40 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Wadowice.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Jaworów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Jaworów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 22 h czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 22 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 11 h. czyli od jednego hektolitra po 11 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 h.

4. Od jednego hektolitra miodu po 11 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Jaworów.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899. Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Rohatyn na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Rohatyn zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 roku opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K.

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu, i t. p. po 40 h. czyli od jednego hektolitra po 40 K.

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K.

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Rohatyn.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w któryoh po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899. Dz. p. p. Nr. 120. część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Brzeżany na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Brzeżany zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do 1. stycznia 1921 roku opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 22 h, czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 22 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 11 h, czyli od jednego hektolitra po 11 K;

3. Od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 h.

4. Od jednego hektolitra miodu po 3 K 40 h.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Brzeżany wraz z przedmieściami Adamówka, Miasteczko, Siółko i Chatki i przysiółkami Zamostowy folwark, Kasztelówka, Maretlin i Zwierzyniec.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Złoczów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Złoczów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do dnia 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkohometrem po 40 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K;

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K;

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Złoczów.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Gródek Jagielloński na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Gródek Jagielloński zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy aż do 1. stycznia 1921 r. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 40 h. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 40 K;

2. Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, likieru, śliwowicy, rozolisu i t. p. po 40 h, czyli od jednego hektolitra po 40 K;

3. Od jednego hektolitra piwa po 6 K;

4. Od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Gródek Jagielloński.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 5.952/1910. We Lwowie, dnia 5. lutego 1910.

Aleg 699

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku nagłym posła Skołyszewskiego w przedmiocie uchwalenia projektu ustawy o zezwoleniu gminom wiejskim i miejskim. na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Skołyszewskiego i przedłożony przy nim projekt ustawy zmierzają do uchwalenia przez Wysoki Sejm ustawy, na zasadzie której wszystkie gminy w kraju miałyby nadane sobie prawo poboru opłat od napojów spirytusowych i piwa w jednakiej wysokości a mianowicie:

1. Od jednego hektolitra 100-stopniowego spirytusu po . . . 40 K
2. Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć, po . . . . . 40 „
3. Od jednego hektolitra piwa po . . . . . 6 „
4. Od jednego hektolitra miodu i wina po . . . . . 20 „

Czy tego rodzaju projekt ustawy uzyskać może Najwyższą sankcyę, bardzo wątpić należy a raczej twierdzić wypada, że nie, bowiem stan finansowy różnych gmin bez względu na to, czy to są gminy miejskie lub wiejskie, jest różnorodny, dlatego przy różnorodności majątkowej gmin wymaganem byćby powinno zdaniem Komisyi administracyjnej, wykazanie przez poszczególne gminy potrzeb, na zaspokojenie których pobór opłat od napojów wyskokowych, piwa i miodu, miałby być dozwolony.

W tym stanie rzeczy jednolitość opłat dla wszystkich gmin jest niedopuszczalną, co już przewidzianem zostało w §. 81. ust. z 18. marca 1888 Nr. 36, Dz. u. kr. i §. 87. ust. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr.

Gminy miejskie i wiejskie obecnie, jak powszechnie wiadomo, znajdują się w nader krytycznem położeniu, bowiem wydatki gminne na cele szkolne, sanitarne, administracyjne i porządku publicznego a zwłaszcza na spełnienie zadań poruczonego zakresu działania, ciągle i stale się wzmagają a dochody tych gmin zupełnie nie wzrastają, to też gminy uginają się pod ciężarem dodatków do podatków bezpośrednich, które z powodu swej małej wydatności, nie przysparzają gminom wydatnego dochodu a z drugiej strony nadmiernie obciążają opodatkowanych.

Z tego wynika, że należy dla gmin szukać wydatniejszego, więcej sprężystego źródła dochodu a tem mogą być tylko dodatki do podatków konsumcyjnych a w danym razie opłaty od wódki, piwa i miodu, zwłaszcza, że opłaty te w małej mierze konsumentów obciążają, obciążają tych, którzy trunki chcą używać

a ponadto na stosunki majątkowe konsumentów mały wpływ wywierać będą. Chodzić tylko może o formę, pod jakąby do poboru opłat takich przyjść mogło.

Nie naruszając przepisów §. 81. i 87. powyżej powołanych ustaw, możliwym jest projekt ustawy upełnomocniający c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym do udzielania gminom zezwolenia na pobór opłat od wódki, piwa i miodu w miarę wykazanej przez dotyczące gminy potrzeby i na pewien z góry oznaczony czasokres, bowiem tego rodzaju ustawodawstwo już w innych krajach koronnych państwa zaprowadzone zostało, zaczem i kraj koronny Galicya z tego rodzaju ustawodawstwa korzystaćby mógł i powinien.

Żądanie wnioskiem posła Skołyszewskiego objęte, Komisya administracyjna w uznaniu licznych a koniecznych potrzeb gmin miejskich i wiejskich, uznać musi za słuszne, atoli nie może zgodzić się na przedłożony przez wnioskodawcę projekt, oznaczający z góry dla wszystkich gmin jednakowej wysokości opłat, natomiast może doradzać i doradza projekt ustawy ogólny, upoważniający Władzę polityczną krajową wspólnie z Wydziałem krajowym do udzielania zezwolenia na pobór opłat pod warunkami wyżej już wyszczególnionymi.

Na tej też zasadzie Komisya administracyjna wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Zast. przewodniczącego:
Doliński.

Sprawozdawca:
Maiss.

Ustawa

z dnia . . . . . o prawie gmin nakładania opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Do zaprowadzenia opłat w gminach miejskich i wiejskich od konsumcyi palonych napojów spirytusowych, piwa, miodu pitnego i nalewek miodowych na czas najwyżej lat 10, jak również do podwyższenia istniejących opłat tego rodzaju na ten sam okres czasu potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego i zgoda c. k. Namiestnictwa

Art. II.

Do zaprowadzenia albo podwyższenia takich opłat na czas dłuższy niż lat 10, dalej do zaprowadzenia innych opłat nie należących do kategoryi dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju potrzebna jest ustawa krajowa.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez Reprezentacyę gminną w zakresie jej kompetencyi udzielane uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolony być może przez Wydział krajowy za zgodą z polityczną Władzą krajową, jednak bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonannie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 6.125/1910. We Lwowie, dnia 17. lutego 1910.

Aleg 700

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu funduszu budowy krajowego Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Kredyt przeznaczony przez Wysoki Sejm uchwałami z 24. października 1903 i z 31. października 1904, na cel rozszerzenia krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie wynosił 1,570.000 K. Budowa pawilonów dla chorych i domów mieszkalnych w Zakładzie Kulparkowskim trwała trzy lata z górą, to jest od roku 1904 do roku 1907, a okres ten był dla stosunków budowlanych wyjątkowo niekorzystny, gdyż cena robocizny i materyałów budowlanych podskoczyła o 35%, co wpłynęło na podwyższenie kosztów budowy obliczonych wedle cen z roku 1904.

Koszt doprowadzenia wodociągu zwiększył się nadto wskutek natrafienia na wodę zaskórną w przejściu pod torem kolejowym. A w końcu rozszerzenie istniejącego już Zakładu spowodowało dodatkowe zarządzenia Wydziału krajowego, zmierzające do zaspokojenia wyłaniających się w ciągu budowy racyonalnych potrzeb Zakładu.

Wskutek tego, ogólny koszt budowy wynosi kwotę 2,034.773 K 53 gr. a w porównaniu z uzyskanem pokryciem w kwocie 1,618.742 K 64 gr. pozostaje niedobór w kwocie 416.030 K 89 gr., który wypada pokryć dodatkową pożyczką, wynoszącą w gotówce zaokrągloną kwotę 416.000 K.

Z tych przyczyn Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu funduszu budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym pożyczki w gotówce w kwocie 416 000 K na pokrycie niedoboru funduszu budowy Zakładu kulparkowskiego, oraz do wstawiania rat potrzebnych na spłatę tej pożyczki do budżetu krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Przewodniczący:
Pinińśki.

Sprawozdawca:
Lewicki.

Ls 5.909/10.

We Lwowie, dnia 3. lutego 1910.

Aleg 701

Sprawozdanie

komisyi wodnej z wniosku p. Kozłowskiego w sprawie wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Nr. 38 Dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

I. Uzasadnienie potrzeby wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 14. marca 1875.

Jakkolwiek komisya wodna przedkłada Wysokiemu Sejmowi projekt noweli do §. 47 ustawy wodnej z 14. marca 1875, a po przeprowadzeniu rokowań z rządem spodziewać się należy, że jeżeli Wysoki Sejm uchwali powyższy projekt, stanie on się niebawem ustawą, jest niemniej jednak potrzebnem objaśnienie ustawy z d. 14. marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kr. w drodze autentycznego rozporządzenia wykonawczego, a zarazem jasne stwierdzenia, że przedłożona Wysokiemu Sejmowi przez komisyę projekt ustawy, — (z wyjątkiem zawartego w alinei III. §. 47a jedynego postanowienia, w moc którego właściciele gruntów przyległych, którzy w ciągu 8 lat przed rozpoczęciem robót regulacyjnych albo w czasie ich trwania utracili możność fizycznego rozporządzenia swymi gruntami mogącymi nieść dochód, mogą żądać, aby im w terminie unormowanym w ustępie 1 ym odstąpiony był grunt uzyskany znowu w dawnym obrębie zerwanych gruntów za zwrotem odszkodowania w wymiarze połowy ustalonej wartości),— nie zawiera żadnych nowych postanowień, a jedynie tylko jest objaśnieniem dawniej obowiązujących, lecz niejednokrotnie w Galicyi

mylnie zastosowywanych postanowień dotychczasowej ustawy z 14. marca 1875.

Ze względu na okoliczność, że wielką liczbę dawniej powstałych sporów rozstrzygać będą władze według ustawy, która w czasie ich powstania obowiązywała, że zaś tak J. E. Pan Minister dla robót publicznych Ritt w odpowiedzi danej Deputacyi Koła polskiego dnia 10. stycznia 1910 r., jak i pan Radca Łeparz, referent spraw wodnych w Ministerstwie Rolnictwa stwierdzili, że wykonanie ustawodawstwa wodnego jest w innych krajach koronnych austryackich innem, aniżeli w Galicyi, a różnic odnośnych nie są w stanie dostatecznie uzasadnić stosunkowo drobne różnice krajowych ustaw w poszczególnych krajach, jest obowiązkiem komisyi ponownie skonstatować, że powód do skarg i narzekań dawała przeważnie nie sama ustawa, ale wadliwa interpretacya jej ze strony władz.

II. Dotychczasowy przebieg sprawy.

Od poruszenia sprawy mylnej interpretacyi ustawy wodnej (dnia 11. i 12. lipca 1901) przez posłów hr. Męcińskiego i ks. Stojałowskiego powtarzały się ciągle skargi na bezprawny zabór gruntów nadbrzeżnych.

Wydział Rady powiatowej tarnowskiej skarży się w petycyi z d. 7. września 1901:

„Jak przepis §. 47. jest dla właścicieli gruntów nadbrzeżnych krzywdzącym i niesprawiedliwym, jak jego wykonywanie jest w rękach władz naszych niebezpiecznem narzędziem, przy pomocy którego władze nasze przeprowadzają konfiskatę nieraz i całego mienia opodatkowanych obywateli i ich do ruiny doprowadzają, poucza nas codzienna praktyka, poucza nas historya powstania owych tysięcy morgów kęp nad brzegiem rzek rozsianych a obecnie już na fundusz budowli wodnych zaintabulowanych".

„Przepis §. 47. ustawy wodnej galicyjskiej ułatwia i proteguje nieraz niestety zbyt daleko idącą gorliwość organów rządowych, które niejednokrotnie zamiast wykupić lojalnie grunta potrzebne do przekopów lub do sprostowania krzywizny rzeki, potrzebują przy dzisiejszych stosunkach tylko zaniedbać koryto rzeki, lub wybudować powyżej danego miejsca jakąś tamkę, aby sama rzeka następnie zniszczyła przeszkadzający regulacyi prywatny grunt, i nie obawiają się żadnej odpowiedzialności za zniszczenie stąd powstałe, gdyż dowód na ten fakt jest dla jednostek bardzo utrudniony, a nadto w następstwie nietylko ze szkodą prywatnych jednostek dostają uplanowany stan rzeki, lecz oprócz tego nadwyżkę zerwanego gruntu konfiskują dla celów fiskalnych prywatnym właścicielom na rzecz skarbu".

Petycya Wydziału powiatowego w Dąbrowie z 27. lipca 1904 podnosi:

„Jeżeli n. p. okaże się potrzeba, ażeby według planu zagłębić rzekę daleko w lądy, będące prywatną własnością, to dosyć jest zakreślić odpowiedni łuk na mapie rzeki i dziesiątki lub setki morgów nadbrzeżnych poświęcić na zerwanie dla przeprowadzenia umówionego planu. Za przykład mogą służyć brzegi Wisły pod Łęką Samocką, Kanną, Pawłowem i pod Brzeźnicą w Dąbrowskim powiecie".

„Dochodzić praw w drodze procesu bardzo trudno, trudno bowiem jest udowodnić, że zrywanie lądów dzieje się wskutek budowy tam, prowadzonej w górze rzeki. Niemożebnem również jest zabezpieczać się budową tam prowadzoną w wła-

snym zakresie, bo taka budowa jest bardzo kosztowna i przechodzi miejscami interesowanych właścicieli a przedewszystkiem niemożebna jest dla tego, bo do takiej budowy potrzeba według §. 41. ustawy wodnej pozwolenia rządu, a rząd nie udzieli pozwolenia na taką budowę w miejscu przeznaczonem na zerwanie dla przeprowadzenia trasy"...

„Jeśli powstanie odsypisko i właściciel je zaflancuje, bezwłocznie otrzymuje nakaz ze starostwa usunięcia flanców; jeżeli nie uczyni zadość temu wezwaniu, zjeżdża komisya, inżynier rządowy i delegat starostwa. Inżynier bada granicę położenia, wysokość odsypiska i wydaje opinię, która stanowi podstawę i uzasadnienie orzeczenia starostwa, wypada ono najczęściej na korzyść rządu.

„Zwykłe motywa tego orzeczenia są: że albo odsypisko leży w trasie rzeki, albo nie ma odpowiedniej wysokości, a wskutek tego należy do koryta rzeki i nie może być uznane za własność prywatną. Są wypadki, gdzie odsypisko powstało w miejscu zerwanego gruntu, z którego jeszcze właścicielowi nie odpisano podatku, choć leży po za trasą i daleko od miejsca budowy tam. To nie przeszkadza wydaniu orzeczenia przez Starostwo na korzyść rządu, bo w takich wypadkach odsypisko zostaje uznane za nie mające należnej wysokości, więc jest korytem rzeki, nie może być wzięta w kulturę. Są to wypadki niemal codziennie zdarzające się nad Wisłą i Dunajcem, a wynikają one z niejasności i kolizyi przepisów ustawy wodnej z przepisami ustawy cywilnej, jakoteż z powodu, że w tych sprawach niemal decydującym dokumentem jest protokół wizyi lokalnej, że więc stroną interesowaną i orzekującą jest jeszcze i ta sama władza. Nie zdarzył się tu jeszcze wypadek, żeby w takim razie starostwa stosowały się do rozporządzenia Namiestnictwa z dnia 16. sierpnia 1884 l. 21.489., ażeby przed zajęciem gruntu uzyskanego wskutek budowli regulacyjnych na rzecz skarbu państwa starostwo zbadało potrzebę zajęcia części lub całości tego gruntu. Do odnośnej pertraktacyi wzywani być mają zawsze właściciele przyległych gruntów dla objawienia swych żądań".

Były wiceprezes Rady powiatowej tarnowskiej Dr. Włodzimierz Krzeczunowicz skarży się w Tygodniku rolniczym z 6. marca 1903 r. na podstawie wypadków zaszłych nad Dunajcem (w większej części w Janowicach) „Brak odpowiedzialności daje szerokie pole do niedbałości bezkarnej" i t. d...," w niejednym wypadku chcąc regulacyę jakiejś części rzeki przeprowadzić, trzeba było wykupić od właścicieli brzegów kawałek gruntu, ci sami inżynierowie, którzy gdzieindziej zaniedbaniem konserwacyi budowli i w inny sposób marnują miliony grosza publicznego, występują nagle jako obrońcy skarbu państwa i wcale się z tem nie tają, że „nie trzeka brzegu bronić, niech jeszcze zerwie, nie trzeba będzie wykupywać". Ja sam miałem sposobność słyszeć, gdym raz wskazywał objeżdżającym inżynierom szkody zrządzone przez Dunajec, jak ci panowie się zachwycali; „patrz pan, jak się pięknie sam Dunajec ureguluje" — „tak ale kosztem moich 20 morgów, które powinne były być wykupione".

Rozliczne skargi na wykonanie ustawy podnosi również petycya Rady powiatowej stryjskiej z 14. czerwca 1905 i Rady powiatowej jarosławskiej z 8. września 1904. C. k. Towarzystwo rolnicze krakowskie pisze w memoryale do l. 2.707;

„Gdyby się miała utrzymać interpretacya §. 47. ustawy wodnej krajowej na niekorzyść nadbrzeżnej własności ziemskiej, to w społeczeństwie pozostałoby poczucie niesprawiedliwości i przeświadczenia bezpodstawnej konfiskaty prywatnego mienia na rzecz skarbu państwa. W przekonaniu ogółu i kół interesowanych regulacya ma dać ochronę ludności nadbrzeżnej, a więc wyklucza przypuszczenie indywidualnych strat z wykonania robót regulacyjnych".

Tak komisya wodna galicyjskiego Sejmu, jak i posłowie polscy i ruscy w Sejmie i w Radzie państwa kilkakrotnie zwracali uwagę na wadliwości wykonania ustawy wodnej, a wypracowane przez J. E. Posła Bobrzyńskiego sprawozdanie z 2. listopada 1904 zaznacza wyraźnie, że skargi i narzekania właścicieli gruntów na brzegu rzek „mają dwa różne źródła. Jednem z nich jest obecne postępowanie administracyjne w sprawach wodnych, drugiem sama treść §. 47“. A określiwszy wyraźnie zasady, które należy wprowadzić w życie w celu usunięcia wadliwości, które komisya powtórzyła w sprawozdaniu z 17. stycznia 1910 o noweli do §. 47. stwierdziła komisya wodna, że niektóre z tych zasad dadzą się urzeczywistnić w drodze rozporządzenia, króre uchyli błędne tłumaczenie ustawy z 14. marca 1875.

W styczniu 1910 doszły do wiadomości komisyi skargi poszczególnych (pismo gmin) dotyczące zabrania gruntów przez c. k. skarb państwa, wyjętych z aktów Rady powiatowej tarnowskiej.

1) gminy Komarowa (pismo z 22. listopada 1909,) która twierdzi, że rząd zabrał gminnych osypisk około 40 morgów, z tego około 3 morgów szutrowisk, a reszta zalesiona wikliną.

2) gmina Biała a) pastwisko zerwane przez rzekę Dunajec od lat 30 około 6 morgów b) wikliny prywatne 2 morgów c) ogrodów prywatnych 4 morgów d) gruntu ornego prywatnego 2 morgów e) odsypiska gminne 1 morg razem 15 morgów (pismo z 17. listopada 1909).

3) gmina Bobrowniki małe (imienny spis poszkodowanych) $12^1/_2$ morga (pismo z 19. listopada 1909).

4) gmina Mikołajów 2 hektary 98 arów, 70 metrów (pismo z 20 listopada 1909).

5) gmina Zbyliłowska góra 36 hektarów, przysiółek Siciechowin 9 ha 60 razem 39 ha 60 arów (pismo z 19 listopada 1909).

4) W gminie Ilkowicach „zerwała woda po lewej stronie rzeki Dunajca około 3 morgi wikliny, które to zerwisko po przeprowadzonej regulacyi c. k. Skarb państwa zabiera“ (pismo z 18 listopada 1909).

5) Świerczków (pismo z 25 listopada 1909) — $15^1/_2$ m.

6) Zwierzchność gminna Ostrów $^1/_2$ morga (pismo z 5 grudnia 1909).

7) Gmina Wierzchosławice (imienny spis poszkodowanych) $12^1/_2$ morga.

8) Obszar dworski Zbylitowska Góra 60 morgów gruntu.

Razem przeto 159 morgów i 42 hektary — 58 arów.

Gminy Uście Zielone i Łuka w powiecie buczackim skarżą się również w petycyi z dnia 12 października 1908 L. 2526 na nierozstrzygniętą dotychczas sprawę odsypisk Dniestrowych.

Komisya nie mogąc zbadać każdego poszczególnego wypadku, nie może również rozstrzygać o tem, czyli w rzędzie gruntów powyższych nie mieszczą się również grunta w myśl §. 47 wskutek budowli wodnych uzyskane, zwrócić jednak musi uwagę rządu tak na fakta powyższe, jak i na okoliczność, że rozpoczynanie regulacyi bez dochodzeń wodno prawnych wprowadza do tej sprawy, bez winy właścicieli gruntów nadbrzeżnych, zamęt, który wszędzie, gdzie zachodzi niepewność posiadania, wymaga koniecznie sanacyi.

II. Usilne starania trzech ostatnich namiestników w celu usunięcia szkodliwości wykonania ustawy.

Spostrzegając liczne wadliwości wykonania ustawy, usiłowali trzej ostatni Namiestnicy, zaradzić im, jak to z uznaniem podnieść należy, za pomocą okólników objaśniających ustawę z 14 marca 1873 i zwracających uwagę na ujemne strony wykonania jej.

JE. Namiestnik hr. Piniński polecił w okólniku z 5 lutego 1900 L. 1561 odgraniczyć odsypiska powstałe wskutek budowli regulacyjnych na podstawie §. 47 ustawy wodnej i w tym celu przy współudziale znawcy technicznego przeprowadzić rozprawę ze wszystkiemi interesowanemi stronami t. j. ze stronami, które przyczyniły się do kosztów budowli regulacyjnych, tudzież z właścicielami sąsiednich gruntów, i umożliwić właścicielom gruntów nadbrzeżnych, po zbadaniu ich zarzutów i wszechstronnem wyjaśnieniu wszystkich spornych kwestyj, nabycie tychże odsypisk, o ile w celach technicznych nie są potrzebne.

Okólnik JE. Namiestnika hr. Potockiego z dnia 4. sierpnia 1904 L. 96.091 i 23 maja 1906 L. 47.838 ex 1906/VII świadczy o tem, że władzy naczelnej niedostatki wykonania ustawy nie były tajne i że z obywatelską gorliwością im zapobiedz się starała. W okólniku powyższym stwierdza JE. Pan Namiestnik, że:

„Dochodzenia wodno-prawne przeprowadzone dotychczas względem regulacyi rzek krajowych i doświadczenia nabyte przytem wykazały z jednej strony, że c. k. kierownictwo budowy nie będąc należycie poinformowane o życzeniach i żądaniach stron interesowanych, nie uwzględniały tych życzeń już przy wypracowaniu szczegółowych operatów technicznych, chociaż to było możliwem bez ujmy dla całości projektu, a z drugiej strony, że strony interesowane nie mogły częstokroć zasięgnąć potrzebnych informacyi, celem rozpatrzenia, o ile projektowane roboty regulacyjne wpłyną na ich interesy".

JE. Pan Namiestnik zalecił też porozumiewanie się ze stronami przed wypracowaniem szczegółowych projektów, uwzględnianie tych życzeń już przy wypracowaniu projektu, o ile to jest możliwem bez ujmy dla całości projektu i celu regulacyi, zdanie sprawy z tychże życzeń przy przedkładaniu poszczególnych projektów c. k. Namiestnictwu, życzliwe udzielanie wszystkich wyjaśnień i korzystanie ze sposobności w celu poinformowania się o życzeniach i żądaniach stron.

J. E. Pan Namiestnik Bobrzyński zwrócił również w okólniku do wszystkich starostw, c. k. kierownictw regulacyi rzek i ich ekspozytur wystósowanym z d. 28 sierpnia 1906 L. 13.676/pr. uwagę na mylną interpretacyę ustawy i na złe skutki połączone z niedokonaniem dochodzeń wodno-prawnych przed zajęciem gruntów z powodu rozpoczynającej się regulacyi:

„Ponieważ przekonałem się, że postanowienia §. 41 ustawy wodnej z 14 marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38, o ile tyczą się budowli wodnych mających na celu uregulowanie wody lub ochronę przeciw wodzie a wykonywanych przez państwo, nie zawsze dobrze są rozumiane i stosowane, przeto oznajmiam co następuje:"

„Chociaż po myśli §. 41 ustawy wodnej dla budowli ochronnych i regulacyjnych wykonywanych przez państwo nie jest wymagany konsens wodnoprawny wła-

ściwej władzy politycznej, to jednak przed ich wdrożeniem i wykonaniem musi być przeprowadzone, analogicznie jak co do budowli wykonywanych przez władze samorządne lub osoby prywatne, dochodzenie wodnoprawne za współudziałem stron interesowanych, by im dać możność wypowiedzenia swoich życzeń i żądań, względnie podniesienia zarzutów. W ten sposób daną będzie stronom interesowanym możność bronienia swych praw i interesów, budowle przeprowadzone będą odpowiednio celowi bez przeszkód, a administracya państwa wolną będzie od późniejszych zażaleń i roszczeń."

„Kierownictwom regulacyi nie wolno przeto rozpoczynać robót regulacyjnych przed przeprowadzeniem dochodzeń wodnoprawnych"

W dalszym ciągu zwraca okólnik J. E. Pana Namiestnika Bobrzyńskiego uwagę na potrzebę zupełności operatów przed dochodzeniem wodnoprawnem wypracowanych i dołączenia osobnych wykazów zapotrzebowanych gruntów i praw z odnośnemi planami wykupna i oznaczeniem miejsc zamieszkania ekspropryatów.

IV. Dochodzenia wodno-prawne

(punkt 1—6 zasad zarysu rozporządzenia wykonawczego).

Okólnikowi powyższemu zawdzięczyć należy, że dochodzenia wodno-prawne, których dawniej we wielu wypadkach nie przeprowadzano, stały się regułą, od której odstępują jedynie tylko wtedy, kiedy wszystkie strony interesowane na to się zgadzają, a i wówczas rychłe ich odbycie leży w interesie rzeczy.

Wogóle w wykonaniu §. 41, §. 78 i §. 84 ustawy wodnej jest wielki postęp, a c. k. Namiestnictwo bądźto przeprowadziło, bądźto zarządziło od miesiąca października 1908 do końca września 1909 — 95 dochodzeń wodno-prawnych na rozmaitych rzekach.

Nie usuwa to jednak faktu, że w licznych wypadkach w latach dawniejszych grunta bez dochodzeń wodno-prawnych, a często bez uregulowania prawa własności, bez odgraniczenia własności publicznej od prywatnej i bez odpisania podatków właścicielom, którzy możność rozporządzenia prawem własności utracili, odbierano. Stan ten z postanowieniami ustaw stanowczo sprzeczny, będąc powodem chorobliwych stosunków posiadania, potrzebuje nagląco uzdrowienia, które z powodu braku potrzebnych do usunięcia go prawnych i technicznych organów na niektórych rzekach ciągłej ulega zwłoce.

A nawet tam, gdzie dochodzenia wodno-prawne dopiero po upływie szeregu lat przeprowadzono, tak zwana delimitatio in praeteritum, t. j. zbadanie granic naturalnego łożyska, wtedy kiedy ono już dawno ustąpiło miejsca sztucznemu, wywołuje liczne trudności i często ze sprawiedliwością się rozmija.

Jak długi czas upływa pomiędzy zajęciem gruntów, a uregulowaniem prawa własności dowodzi fakt, że w całym okręgu sądowym sieniawskiem, oprócz dwóch miejscowości (Piskorowice i Głogowiec) rozgraniczenia pomiędzy własnością publiczną a prywatną, pomimo dawno ukończonej regulacyi dotychczas nie przeprowadzono.

W Piskorowicach odbyło się wprawdzie 8. października 1903, a więc w sześć lat po rozpoczęciu regulacyi, dochodzenie wodno-prawne, ale wskutek za-

ginięcia aktów, które c. k. Prokuratorya państwa dopiero w 22. lutego 1909 zwróciła, nie uwidoczniono zmiany prawa własności w księgach gruntowych i wykazach podatkowych. Dopiero 25 maja 1909 sprawę wskutek podniesienia jej w Sejmie załatwiono, a niepewność posiadania trwała 12 lat i była powodem kosztownych dla włościan przeprowadzonych we wszystkich instancyach procesów.

Regulacyę Dunajca prowadzono z dłuższemi przerwami od roku 1876, a w powiecie tarnowskim i brzeskim przeprowadzono dopiero w listopadzie w r. 1909 dochodzenia wodno-prawne dla robót od kilkunastu lat rozpoczętych, a już od kilku lat ukończonych. Orzeczenia władzy politycznej dotychczas dla tych przestrzeni Dunajca nie wydano.

W przeprowadzonych w jesieni dochodzeniach wodno-prawnych nad rzeką Dunajcem w powiecie tarnowskim i brzeskim podnieść należy ten postęp, że pytań prawnych nie rozstrzygali tak, jak n. p. nad Stryjem, znawcy techniczni, ale wysłany przez c. k. Namiestnictwo referent prawnik, że też zarzuty stron wszechstronnie zbadano i strony do przedstawienia dowodów przypuszczono.

Regulacyą Dniestru i Bystrzyc w powiecie stanisławowskim do roku 1907 prowadzono bez wodno-prawnych dochodzeń, potrzebne grunta zabierano i nie troszczono się o prawa prywatne. W ostatnich dopiero dwóch latach uzupełniono te niedokładności, przeprowadzono dodatkowo wodno-prawne dochodzenia co do robót już wykonanych, a obecnie władze przeprowadzają już przed wykonaniem dalszych robót dochodzenia. Komisye takie odbywają się zupełnie legalnie. Władze wzywają do komisyi wszystkie strony interesowane, oraz delegata Wydziału powiatowego do komisyi i zapisują wszystkie żądania do protokołu komisyi, a Namiestnictwo żądania stron po większej części przychylnie załatwia, o ile sama ustawa uwzględnienia tych żądań nie wyklucza. Przymusowego wywłaszczenia w powiecie stanisławowskiem jeszcze nie było, a umówione ceny sprzedaży gruntów odpowiadają wartości.

W niektórych powiatach też w wykonaniu ustawy wodnej widać polepszenie odnośnych stosunków i większą dbałość o słuszne wykonanie prawa.

W innych zaś powiatach przeprowadzenie zalegających od szeregu lat dochodzeń wodno-prawnych, wydanie orzeczeń władzy politycznej, odgraniczenie własności politycznej od prywatnej, odpisanie podatków za lata, w których właściciele z prawa własności nie korzystali, zaciągnięcie zmian własności do ksiąg gruntowych, a wreszcie przywrócenie bezpieczeństwa i pewności posiadania, tem więcej należą do najbardziej naglących zadań władz, ileże interpretacya §. 41. 78. i 84. była w latach dawniejszych (przed 1904) mylną, a dla stron wielce szkodliwą.

Bezprawność powyżej określonego stanu ilustrują orzeczenia Trybunału administracyjnego: „Z tego, że państwo objęło wykonanie budowli wodnych, a więc nie potrzeba starać się o zezwolenie kompetentnej władzy w celu przeprowadzenia budowy, nie wynika, ażeby nie musiały przy podobnych budowlach pretensye trzecich osób znaleść poszanowanie i ażeby władze nie były obowiązane inne formy postępowania zachować, które obowiązujące normy, a poszczególnie prawo wodne w celu ochrony praw prywatnych przepisują. (Orzeczenie z 19. stycznia 1883. L. 2684.)

Trybunał administracyjny najwyraźniej stwierdza, (orzeczenie z 27. marca 1885. L. 863. B. 2486 Czechy) że „z postanowienia, iż tylko takie budowle regulacyjne potrzebują zatwierdzenia przez władze, nie można wyprowadzić wniosku, ażeby każda i także i taka wykonywana budowa regulacyjna, która narusza istniejące prawa, była sama przez się i bez odszkodowania dopuszczalną“.

„Przy każdej budowli należy, oparte na doświadczeniu, rozmaite stosunki stanu wody i wynikające z projektowanej budowli skutki, w ten sposób wykazać, ażeby szkody, które przy zmianach stanu wody przedstawiają się jedynie tylko jako skutki planu tych, którzy ponoszą niebezpieczeństwo, uprawniały do protestu (orzeczenie z 3. lipca 1885 L. 1817 B 2647 Czechy).

W innem orzeczeniu zaznacza trybunał administracyjny (Orz. z 19. marca 1890 l. 924 B. 5.214), że w wypadkach, w których przy budowlach państwowych dochodzenia wodno-prawnego zaniechano, należy upominać się o pretensye i o odszkodowanie za roboty ochronne na cudzym gruncie, w drodze prawa.

Uzasadniony w §. 42. (w Galicyi w §. 41.) wyjątek na korzyść robót ochronnych i regulacyjnych wykonywanych przez państwo należy tłumaczyć w ten sposób, że przy tego rodzaju budowach rozstrzyganie w toku instancyi o dopuszczalności budowli z publiczno-prawnego stanowiska nie jest dopuszczalnem. Natomiast można orzec o skutkach, które z wykonania projektu wobec osób trzecich mają wyniknąć, dopiero po przeprowadzeniu zwykłego postępowania w drodze roztrzygnięcia. (Orzeczenie Trybunału Administracyjnego z 2. grudnia 1891 L. 3.846 B. 6.287 Czechy).

„Także i wtedy, kiedy regulacya rzek (Renu) wykonaną jest w imieniu państwa, muszą te postanowienia ustawy wodnej, których celem jest ochrona cudzych praw, a poszczególnie §. 42. lit. c ustawy o powołanych do wykonania ustawy władzach, być wykonane".

Orzeczenie Trybunału administracyjnego (z 20. października 1899 Z. 13.527) uznaje, że tam gdzie budowę przeprowadza się w interesie publicznym, cudze prawa jedynie tylko w myśl zastosowania §. 49. za właściwem odszkodowaniem mogą ponosić uszczerbek.

Co więcej orzekł Trybunał administracyjny, (w orzeczeniu z 4. listopada 1905 L. 11.829) że w skróconem postępowaniu zaniechanie ogłoszenia jest przyczyną nieważności.

Powyższe orzeczenie trybunału administracyjnego uwzględnia okólnik JE. Namiestnika Bobrzyńskiego z dnia 28. sierpnia 1906 L. 13.676.

Dalsze skargi ludności dotyczą niezupełności operatorów wodno-prawnych.

Nawet w tych wypadkach, w których odbyło się postępowanie wodno-prawne, nie zawsze operat expropryacyjny i wykaz gruntów pod budowę był dokładnym i wyczerpującym. I tak n. p. przed regulacyą Stryja na przestrzeni Dołhołuka-Hurnie od 52. do 54·7 km. pomimo zleceń Namiestnictwa z 7. października 1904, 22. stycznia L. 693/303, 6. marca 1905 L. 9609 i 10. kwietnia 1900 L. 52.751/2.452 i pomimo szczegółowego wytknięcia błędów c. k. kierownictwo budowy w Stryju operatu nie uzupełniło.

Stwierdza to c. k. Namiestnictwo 10. kwietnia 1905 L. Prot. $\frac{52\,751}{2\,452}$ „Jakkolwiek i obecnie projekt nie odpowiada wymogom §. 78. ustawy wodnej, gdyż prócz szczegółowej sytuacyi nie zawiera operat techniczny żadnych szczegółów rozpisano komisyą, aby robót dalej nie wstrzymywać" rozpoczęto przeto budowę na podstawie niezupełnego i wadliwego operatu, co wywołać musiało wielkie ze szkodą dla budowy połączone zawikłania.

Uznanie odnośnego prawa strony zawierają motywa orzeczenia Trybunału Administracyjnego z 16. listopada 1904 L. 12 084 B. Nr. 3.056 (A). Ze względu na okoliczność, że woda szybko zmienia koryto, i że stan rzeczy skonstatowany podczas dochodzenia wodno-prawnego często w kilka miesięcy potem nie był aktualnym, wiele zależy na szybkiem wydaniu orzeczeń władzy po-

litycznej i na szybkiem załatwianiu rekursów. W poszczególnych wypadkach upływał nieraz zbyt długi czas pomiędzy dochodzeniem wodno-prawnem, a orzeczeniem, n. p. po odbyciu dochodzenia dnia 10. i 11. maja 1905 wydało c. k. Namiestnictwo orzeczenie dopiero 26. maja 1906 L. 59.951/VII. Ministerstwo załatwiło zaś rekurs z 20. serpnia 1908 — 6. października 1908 L. 38.768.

Przy podobnej okoliczności wywołało niezupełnie dokładne oznaczenie przedmiotu ulegającego wywłaszczeniu nieważność aktu. I tak trybunał administracyjny orzeczeniem z 28. października 1904 L. 11.349 z powodu braku dokładnego oznaczenia przedmiotu wywłaszczenia przy regulacyi ulicy w Eger uchylił orzeczenie Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Spodziewać się należy, że tak c. k. Namiestnictwo jak i c. k. Ministerstwo rolnictwa tok postępowania w biegu instancyi w ogóle, a wydawanie orzeczeń wodno-prawnych w szczególności przyspieszy, co leży nietylko w interesie regulacyi i zabezpiecza prywatne interesa stron, ale zdoła również ustrzedz także i skarb państwa przed stratami.

Na podstawie powyższych wywodów wnosi komisya w rzędzie zasad, które c. k. rządowi służyć będą za materyał do wypracowania instrukcyi, zamieścić punkta 1—6.

V. Własność odsypisk. Stan wody.

(punkt 7—10 zarysów rozporządzenia wykonawczego).

W licznych wypadkach pojawiały się skargi ludności, że rząd na rzekach publicznych zajmuje nietylko należące do łożyska zalewane przy średnim normalnym najdłużej w roku trwającym stanie wody grunta, ale że zabiera także bądźto grunta z zerwania brzegów pochodzące, bądźto takie odsypiska, które leżą poza średnim normalnym najdłużej w roku trwającym stanem wody, a przeto poza łożyskiem rzeki.

Dnia 23. czerwca 1905 komisya polityczna w Stryju zebrana po dochodzeniu wodno-prawnem z dnia 10. i 11. maja i naradach z 12. maja 1905, przysełа do następujących konkluzyi:

„Wobec niezgodzenia się stron na warunki im do zgodnego załatwienia sprawy przedstawione wnoszę, aby oznaczono w teraźniejszem łożysku rzeki Stryj przestrzenie zalewane przy średnio-wysokim stanie wód, a to celem stwierdzenia, że przestrzenie te są przez wody Stryja, a zatem przez wodę publiczną zalewane. Na podstawie tego stwierdzenia, które dokonane być może na podstawie szczegółów i dat dostarczonych przez tutejsze c. k. kierownictwo budowy należałoby postarać się w drodze właściwej o wydzielenie tych wodnych przestrzeni z prywatnej własności obszarów Siemiginów i Żulin oraz gminy Hurnie umieszczone, w spisie dobra publicznego. Dopiero po tej rektyfikacyi hipotecznej można znowu bez przeszkód objąć w posiadanie funduszu regulacyjnego uzyskanym wskutek budowli regulacyjnych po myśli §. 47. ustawy wodnej 14. marca 1875“.

Uchwała ta, biorąc za podstawę ocenienia bliżej nieokreślony, „średnio-wysoki“ stan wody nietylko sprzeciwia sie okólnikowi c. k. Namiestnictwa z 16. sierpnia 1884 L. 21.489, nietylko bliżej nie oznacza owych dat przez kierownictwo budowy dostarczać się mających nietylko przemilcza, że ową drogą właściwą którą należy pójść w celu rektyfikacyi hipotecznej, jest droga sądowa, ale popełnia obok mylnego oznaczenia stanu wody dalszy błąd prawny, mówiąc przed regulacyą

rzek o gruncie po myśli §. 47. ustawy wodnej uzyskanym. O gruncie uzyskanym wskutek regulacyi nie może być przecież mowy w chwili, w której regulacya się zaczyna. Znawca techniczny dnia 16. czerwca 1908 w Siemiginowie również opierając się na dotychczasowej praktyce c. k. Namiestnictwa wyraził zdanie, „że do koryta rzeki należą wszystkie odsypiska zalewane przez średnie wysokie wody".

Że określenie to nie polega na pomyłce dotyczącej nomenklatury technicznej i że zastępca techniczny nie rozumie pod „średnio wysokiemi wodami", „średniego normalnego najdłużej w roku twającego stanu", dowodzi inny ustęp jego oświadczenia: „że do koryta rzeki należą nietylko części wody przy zwykłym stanie wody pokryte, lecz również wszystkie nadbrzeżne szutrowiska zalewane przy średnio- wysokich stanach wody".

Ani zastępca techniczny, ani zastępca prawny, który w odnośnych rozprawach uwidocznionego w protokole udziału nie brał, nie przytoczyli i przytoczyć nie mogli żadnych postanowień prawnych na poparcie powyższych twierdzeń.

Ani ustawa cywilna bowiem, ani ustawa wodna nie zna żadnego postanowienia, w moc którego odsypiska albo grunta nieproduktywne w ogóle miałyby być traktowane przy dochodzeniu wodno-prawnem według innych norm prawnych, aniżeli wszystkie inne grunta w ogóle. Przeciwnie wobec faktu, że odsypiska, szutrowiska, piaski, namuły i dziko zawiklone miejsca na brzegach rzek najczęściej powstają albo wskutek osuszenia opuszczonego koryta rzeki, albo z odsepu albo z oderwiska, postanowienia §§. 409—12 ustawy cywilnej przemawiają za tem, że grunta te są własnością prywatną, a w wypadkach w §§. 410—12 przewidzianych należą do właściciela brzegu.

Nie należą również takie odsypiska do rzędu „rzeczy w myśl §. 287 ustawy cywilnej wszystkim członkom państwa do zawłaszczenia zostawionych" tak zwanych „wolnych", t. j. do tych, „których użycie jedynie członkom państwa jest dozwolone" czyli do „dóbr publicznych", które zresztą nie stanowią także w myśl ustawy: „majątku państwowego". §. 287 ustawy cywilnej bowiem wyraźnie zaznacza, że brzegi morza należą do „dóbr publicznych", a o brzegach rzek i odsypiskach i o nieproduktywnych gruntach i t. d. milczy.

Zaliczenie gruntów pokrytych w czasie średnio-wysokich wód sprzeciwia się również legalnej interpretacyi ustawy z dnia 14. marca 1875. Według okólnika Namiestnictwa, orzeczeń Ministerstwa rolnictwa i communis opinio wszystkich najznakomitszych komentatorów ustawy o przynależności do łożyska decydują nie średnio-wysokie wody, ale „średni normalny, najdłużej w roku trwający stan wody".

1) Okólnik c. k. Namiestnictwa z 16. sierpnia 1884 L. 21.489 orzeka:

„Przy rzekach lub częściach rzek już uregulowanych, albo znajdujących się w uregulowaniu, oznaczoną jest z góry trasa regulacyjna, stanowiąca łożysko rzeki, a w takim razie nie może zachodzić wątpliwość, jak daleko sięga to łożysko".

„Przy innych zaś rzekach stanowi łożysko wedle ogólnego pojęcia zalane przy średnim stanie wody t. j. przy tym, który trwa stosunkowo przez najdłuższy czas w roku, a który w razie zachodzących sporów sprawdzić ma władza, sprawująca nadzór nad rzekami, w obecności interesowanych wedle faktycznego stanu.

2) Orzeczenie c. k. Ministerstwa rolnictwa z 21. lipca 1881 L. 6615, wydane z powodu poszczególnego wypadku brzmi:

„Jeżeli grunt przed wykonaniem budowli przy zwykłych stanach wody woda zalewa i jeżeli jedynie tylko przeprowadzenie budowli wodnych ten grunt podniosło, to podpada ten grunt pod §. 47. Jeżeli jednak przedtem trzecie osoby plantacye wikliny albo inne kultury ze skutkiem na tym gruncie założyły, nie znajduje §. 47. wcale zastosowania".

3) Jeden z najznakomitszych znawców prawa wodnego Dr. Antoni Randa (w dziele swojem; „Das oesterreichische Wasserrecht" str. 69), pisze:

„Brzegi rzek publicznych są własnością właścicieli gruntów nadbrzeżnych. Linię brzegu należy oznaczyć według średniego (normalnego) stanu wody na odnośnej rzece".

4) Dr. Peyrer von Heimstätt, który przez długie lata był referentem spraw wodno-prawnych w Ministerstwie rolnictwa, i uchodził za wielkiego znawcę prawa wodnego a w książce swojej w niejednym kierunku jest gorącym zwolennikiem zasad ściśle fiskalnych, zaznacza w dziele: „Das oesterreichische Wasserrecht" na str. 561: „Jako regułę przyjmuje się, że granice brzegów, przy których tworzą się alluwie i granicę tychże od brzegów tworzy linia, do której w chwili rozpoczęcia budowy sięgał normalny, średni stan wody na płynącej wodzie.

5) Tenżesam Dr. Peyrer von Heimstätt porównuje na str. 450 swego dzieła ustawę austryacką z ustawą bawarską. Bawarska ustawa wymaga, ażeby przymulony grunt łączył się z dotychczasowym brzegiem przy średnim stanie wody i aby na nim utworzyła się wegetacya. „Pierwszy warunek"—mówi Peyrer należy uważać według austryackiego prawa za prawnie istniejący, albowiem odpowiada on jego naturalnej interpretacyi", co do drugiego warunku (istnienie wegetacyi) stwierdza Peyrer, że „wyraźnego postanowienia pod tym względem austryacka ustawa nie zawiera".

Zdanie to Peyrera wyraźnie stwierdza, że według ustawodawstwa austryackiego jedynie tylko średni normalny najdłużej w roku trwający stan wody rozstrzyga o granicach łożyska i że te odsypiska, które nie są produktywne, i nie są porosłe roślinami lądowemi (t. j. wegetacyą) nie należą do łożyska, ale stanowią przedmiot własności prywatnej właścicieli brzegów.

6) Jako dowód, że także nieproduktywne na brzegach rzek publicznych rzek położone grunta są własnością właścicieli gruntów nadbrzeżnych, służy następująca interpretacya Peyrera (ibidem str. 451): Także nie znajduje wcale § 47. zastosowanie do bagien, które budowle wodne osuszyły. Te pozostają własnością pierwotnych właścicieli". Peyrer nie czyni żadnego wyjątku na rzecz bagien położonych na brzegach rzek.

Z tego zapatrywania Peyrera wynika, że dla bagien, które są nieproduktywnym gruntem nie żadnych innych prawnych postanowień, oprócz tych, które dla wszystkich gruntów w ogóle obowiązują, że przeto te nieproduktywne grunta jedynie tylko wtedy są własnością państwową, gdy je woda pokrywa przy naturalnym najdłużej trwającym stanie wody.

Dlaczego na niekorzyść właścicieli odsypisk, które w razie sprzyjających okoliczności (naniesienie namułu, powstania wegetacyi) bez pomocy państwowej, ani krajowej mogą się przeobrazić w urodzajne grunta lub pastwiska, mają obowiązywać inne postanowienia prawne, jak te których moc obowiązującą Peyrer w przedmocie własności bagien wyraźnie stwierdza, nie dałoby się wcale logicznie na mocy obowiązujących ustaw uzasadnić.

A stąd nie jest prawem uzasadnioną zawarta w orzeczeniu c. k. Namiestnictwa z d. 15. lipca 1908 L. 84346,08 następująca opinia: „Wedle wyniku dochodzenia, zatem jałowe szutrowiska, na których mają być wykonane budowle regulacyjne, muszą być uważane jako integralna część koryta rzeki i jako takie nie mogą stanowić przedmiotu wywłaszczenia dla celów regulacyjnych, co jednak nie wyklucza, że właściciel Siemiginowa może swej prawnej pretensyi dochodzić na zwykłej drodze prawa".

Ze strony władz spotyka się często twierdzenie, jakoby powyższa mylna praktyka miała być wynikiem jakiejś instrukcyi lub orzeczenia władz centralnych. Pomijając już okoliczność, że żadna władza przełożona nie ma prawa nakazać władzy podwładnej mylnego zastosowania ustawy, że też wydane w poszczególnych wypadkach orzeczenia ministerstwa i trybunału administracyjnego nie mają wcale mocy obowiązującej, stwierdzić musi komisya, że ani żadnej instrukcyi, ani nawet wydanego w poszczególnym wypadku wydanego orzeczenia, któryby powyżej określoną praktykę mogło uzasadnić, władze państwowe nigdy nie wydały.

Z przedłożonego komisyi obszernego zestawienia orzeczeń wydanych w sprawach wodnych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, które komisya uprzejmości tego ministerstwa zawdzięcza, wynika, że nie ma w ich rzędzie żadnego, któreby mówił o „średnio-wysokim stanie wody", albo o odrębnej naturze prawnej odsypisk, ale że przeciwnie powyżej podane orzeczenie c. k. Ministerstwa rolnictwa z 21. lipca 1881 L. 5615. „zwykłe stany wody" uważa za podstawę rozgraniczenia tego łożyska.

Szukając nadaremnie za jakąś prawną podstawą praktyki władz, napotkała komisya następujący ustęp sprawozdania Wydziału krajowego:

„C. k. Ministerstwo rolnictwa wydało wprawdzie w pewnym specyalnym wypadku orzeczenie (z d. 3. stycznia 1880 l. 11.968), wedle którego za granicę między łożyskiem wody publicznej, a gruntami prywatnymi ma być przyjętą linia, do której sięgają powtarzające się w regularnych peryodach wyższe stany wody, bo te stany przerywają ciągłość posiadania prywatnych właścicieli, zasada ta jednak, która może być zastosowaną do rzek alpejskich, nie byłaby sprawiedliwą dla rzek karpackich, które nie posiadają ani lodników, ani jezior w górnem dorzeczu, nie okazują tak regularnie powtarzających się zwykłych stanów wód wielkich, lecz przeciwnie w nieregularnych odstępach czasu zalewają nawet nadbrzeżne grunta uprawne, — bo ta zasada odbierałaby adjacentom nawet własność nabytą na podstawie §. 411. kodeksu cywilnego, t. j. naturalne alluwia".

Na podstawie przechowanego w Archiwum ministerstwa rolnictwa odnośnego aktu, stwierdziła komisya, że ani w orzeczeniu samem, ani w motywach tegoż orzeczenia nigdzie nie ma mowy, ani o wyższych stanach wody, ani o przerwaniu posiadania.

Dowodzi tego dosłowne brzmienie orzeczenia:

„Referent wnosi, ażeby o ileby chodziło o uznanie własności albo prawa posiadania rekurenta do nadbrzeżnego, w celu postawienia muru leżącego za domem mieszkalnym i budynkiem fabrycznym, użytego gruntu z rzeki Ill i o ileby chodziło o żądanie odszkodowań z powodu tej nadbrzeżnej budowli, — rekursu właściciela piwiarni N. nie uwzględnić".

„O ile jednak w rekursie ministeryalnym także jest mowa o żądaniu właściciela piwiarni, ażeby Józefowi G. zakazano każdej nowej budowli dalej idącej, aniżeli rzeczony mur ochronny w odległości 12 metrów od położonej u dołu kutej w skale

piwnicy murowanej podpory, ma się zarządzić w sprawie tego żądania nową rozprawę i orzeczenie ze strony właściwych iustancyi".

W orzeczeniu zatem nie ma ani słowa, ani o wyższym stanie wody, ani o tem, że zakwestyowany grunt mają władze zapisać jako własność państwową.

Wzmianka o „wyższym stanie wody" i o przerwaniu posiadania nie znajduje się przeto ani w motywach, ani w orzeczeniu ale jedynie tylko w wyciągu aktów. Niezaprzeczenie można ze związku motywów z wyciągiem aktów pośrednio wydedukować, iż w aktach c. k. Namiestnictwa w Insbrucku zaszła pomyłka, iż nie świadomy prawa i nie znający położenia gruntu inżynier w Ministerstwie spraw wewnętrznych bez oględzin lokalnych, pomimo błędów postępowania w I ej instancyi w relacyi z 14. grudnia 1879 Nr. 17954 (Gutachten des Strassen- und Wasserbau Departaments im k. k. Ministerium des Inneren) uwidocznionych dopuścił się znowu prawnej pomyłki, poczytując wyższy stan wody za granicę łożyska rzeki, że zaś urzędnik sporządzający wyciąg z aktów, mylną tę opinię bez zbadania stanu prawnego do wyciągu z aktów zaciągnął, a że znów referent układając motywa albo nie sprzeciwił się temu zdaniu, albo je przeoczył. Twierdzenie jednak, jakoby kiedykolwiek wydano o r z e c z e n i e poczytujące „wyższy stan wody" jako granicę łożyska jest bezpostawnem. Ani opinia Namiestnictwa w Insbrucku bowiem, ani opinia oddziału budowniczego Ministerstwa spraw wewnętrznych nie jest orzeczeniem Ministerstwa, a nawet gdyby ją był referent ministerstwa rolnictwa uważał za słuszną, nie nadaje jej to przecie prawnego charakteru orzeczenia władzy centralnej.

A zresztą w ministerstwie rolnictwa uważają powagi fachowe całe to orzeczenie jako lapsus. Nie sprawa wodna jest w niej głównym przedmiotem sporu, ale granice gruntu i spór o światło i powietrze pośrednio ze sprawą wodną związek mający. Wskutek postawienia muru ochronnego nad rzeką Jll przez Józefa G., właściciel piwiarni N, który dowodził kontraktem, iż grunt nadbrzeżny dawniej zakupił, ponosił znaczne straty, mur ten zaciemniał bowiem jego i piwiarnię kręgielnię. Żądał przeto uznania własności gruntu i zakazu dalszych budowli na nim.

Jakkolwiek Namiestnictwo w Insbrucku od 20. listopada 1879, Nr. 11968, 819, LNro 18702/1 z góry otrzegało, że w rozstrzygnięciu pierwszej instancyi zaszły formalne uchybienia, referent ministeryalny zasadniczej pomyłki nie sprostował, ale akta w celu ponownego badania zwróciło ministerstwo decyzyą powyższą z dnia 3. stycznia 1880 P. Z. $\frac{11968}{723}$ dto $\frac{20-XI}{\text{praes. } 22, XI.}$ Nr. 18702 c. k. Namiestnictwu w Insbrucku. Decyzya Ministerstwa nie była też ostateczną.

Motywa również nie mówią wcale o wyższym stanie wody. Osnowa ich brzmi:

„Z tych powodów i ze względów powołanych w orzeczeniu, przeciw któremu zwraca się odwołanie, nie można było uwzględnić żądania rekurenta w sprawie uznania prawa własności do zabudowanego gruntu, albowiem grunt ten należy uważać za dobro publiczne, nie można również uwzględnić żądania odszkodowania ze stanowiska administracyjnego. Jak już z rozstrzygnięcia, przeciwko któremu wniesiono odwołanie, wynika okazuje się postępowanie w wielu kierunkach wadliwem, a chociaż braki nie miały istotnego wpływu na postawione w pierwszym rzędzie żądanie rekursowe, było obowiązkiem władzy już przy

pierwszej rozprawie poddać bliższemu zbadaniu pytania, czy zezwolenie na przeprowadzenie budowli na należącym do rzeki Ill terenie i interesu sąsiednich budynków i zakładów nie należy poddać pewnym ze strony ubiegającego się o przeprowadzenie tej budowy nie wykluczonym ograniczeniom, a w tym kierunku dopuszcza się do rozprawy dodatkowej".

Decyzya powyższa nie może być przeto prawną podstawą postępowania władz i nie można z niej wyprowadzać tak daleko idących wniosków, jak to czyni sprawozdawca Wydziału krajowego.

Wobec obaw, iż wciągnięcie odsypisk do gruntów wywłaszczyć się mających będzie przyczyną znacznych kosztów, przypomniano w komisyi, iż komisya przypuszczała, że już przy wypracowaniu kosztorysów uwzględniono szutrowisko jako własność prywatną.

Radca Dworu Ingarden bowiem oświadczył 7. czerwca 1904 na 1-em posiedzeniu komisyi regulacyi rzek w Galicyi (Protokół str. 11): „Ponieważ na podstawie §. 47. krajowej ustawy wodnej, nieokreślającej wcale pojęcia koryta rzeki, we wielu wypadkach nie będzie możliwem objęcie istniejących szutrowisk w zarząd kierownictwa budowy, wstawiono w kosztorys generalny odpowiednie kwoty na wynagrodzenie stron prywatnych, które wykażą się prawem posiadania istniejących odsypisk, za czasowe zajęcie tych odsypisk przez administracyę państwa celem zakultywowania ich wiklin kosztem funduszu budowy".

Czasowe wydzierżawienie odsypisk za czynszem kognicyjnym i obowiązkiem oddania tychże odsypisk stronom po regulacyi i z zabezpieczeniem ich własności dla stron, którego w największej liczbie wypadków w drodze dobrowolnej umowy ze stronami trzyma się praktyka czeska, nie powinno pociągnąć za sobą nadmiernych kosztów.

A nawet w razie przypuszczenia, że zaszły myłki w kosztorysach, nie mogą przecież rzeczone kosztorysy zawieszać postanowień na ustawie polegających. Przyjęcie normalnego najdłużej w roku trwającego stanu wody nie będzie również powodem zwolnienia regulacyi, przeciwnie sprawiedliwość orzeczeń niższych instancyi zmniejszy liczbę rekursów; tam, zaś gdzie je wniesiono, od władz II i III instancyi zależy przyspieszenie toku postępowania,

Na powyższych podstawach wnosi komisya przyjęcie punktu 7, 8 i 9.

Własność rzek prywatnych

(Punkt 10 zarysu rozporządzenia wykonawczego).

Tak §. i 2 ustawy z 30. maja 1869 dz. u. p. Nr. 93 o postanowieniach prawa wodnego zastrzeżonych ustawodawstwu państwa jak i równobrzmiący §. 1. i 2. ustawy krajowej z 14. marca 1873 Dz. u. kr. Nr. 38. zawierają następujące postanowienia:

§. 2. „Rzeki wraz z ramionami są dobrem publicznem począwszy od miejsca, w którem zaczyna się ich używanie do żeglugi statkami albo spławu tratew i pozostają dobrem publicznem nawet wtedy, gdyby używanie chwilowo lub zupełnie ustało".

§. 3. „Dobrem publicznem są takie przestrzenie rzek niedostępne dla statków lub tratew, jakoteż strumienie jeziora i inne płynące i stojące wody, o ile

wskutek prawnych postanowień, albo poszczególnych tytułów własności do pewnej osoby nie należą".

„Postanowienie to nie narusza przepisów powszechnej ustawy cywilnej ochraniających posiadanie".

Wobec powyższych przepisów zapytać się należy:

1) Co stanowi istotę własności rzek prywatnych?

Własność rzek prywatnych składa się:

a) Z własności łożyska rzeki.

Pod tym względem §. 6 stanowi:

„Strumienie prywatne i inne wody prywatne, należy uważać, o ile nic innego udowodnionem nie zostanie, za przynależność tych gruntów, przez które albo pomiędzy którymi płyną i to w miarę długości brzegu każdego gruntu (§. 15 ustawy państwowej)."

b) Z uregulowanego §. 10 ustawy z 14 marca 1875 prawa użycia wody prywatnej według upodobania tak dla siebie, jak i dla innych, a nawet zużycia jej. Prawo to przy wodach płynących ograniczają prawa innych osób, mających prawa do tej wody, jakoteż publiczne względy, wynikające z ciągłości i niezbędnej potrzeby wody. W szczególności nie wolno prywatnemu właścicielowi tak używać wody, aby wskutek tego nastąpiło zanieczyszczenie lub spiętrzenie naruszające prawa osób trzecich, albo wywołujące zalanie lub zabagnienie cudzych gruntów. (§. 10 ustawy państwowej z 30 maja 1869 i §. 10 ustawy krajowej z 14 marca 1875). Nie wolno również samowolnie (tak właścicielowi wody publicznej jak i prywatnej) zmieniać naturalnego odpływu wody przez jego grunt płynącej na niekorzyść poniżej leżącego gruntu. Również właścicielowi niżej leżącego gruntu nie wolno na niekorzyść wyżej leżacego gruntu przeszkadzać naturalnemu odpływowi wody (§. 11 ustawy z 30 maja 1869 i §. 11 ustawy z 14 marca 1875). Woda odwrócona przez właściciela gruntu z wód prywatnych, a niezużyta, ma być, zanim się zetknie z cudzym gruntem, napowrót wprowadzoną w pierwotne koryto, chyba że przez inne jej odprowadzenie, nie poniosą żadnej szkody trzecie osoby do niej prawo mające.

Z postanowień powyższych wynika, że o ile właściciel brzegów wody publicznej ma prawo ochrony brzegów, a obok niego pewne ograniczone publiczną własnością i interesami żeglugi prawo korzystania z wody płynącej, o tyle prawa te, jeżeli przedmiotem jego staje się rzeka prywatna są daleko szerszemi, granicę stanowią jedynie prawa osób trzecich. Na własnym gruncie wolno bowiem właścicielowi wody prywatnej prowadzić bieg wody tak, jak uzna za stosowne i korzystać z niej dla ekonomicznych celów dla nawodnienia, potrzeb budynków, fabryk i t. p., byle tylko u wyjścia z własnych gruntów wodę wprowadził w jej pierwotne koryto i nie czynił żadnej szkody sąsiadom.

Według orzeczenia Ministerstwa rolnictwa z 3 stycznia 1878 L. 13.170 może posiadacz wyżej lub niżej położonego gruntu, jedynie tylko wtedy kwestyonować zmianę naturalnego odpływu wody przez grunta na podstawie §. 11 ustawy wodnej, jeżeli dowiedzie, że zmiana jest szkodliwą.

c) Z §. 15 ustawy wodnej z 14 marca 1875 wynika, że prawo używania wody bez osobnych przyrządów w zwykły sposób niewykluczający, do kąpieli mycia, pojenia, pławienia i czerpania, do wydobywania z niej roślin, mułu, ziemi, piasku, szutru, kamieni i lodu, na wodach prywatnych należy do właściciela tychże wód. Prawa te tak dla jednostek, jak i dla gmin mają wielką wartość.

d) Przy rzekach publicznych potrzeba do każdego innego w §. 15 niewyszczególnionego używania publicznej wody, jako też do zakładania lub zmiany

potrzebnych do tego przyrządów i zakładów, które wpływają na jakość wody, na jej bieg, albo na wysokość jej stanu, albo też, które naruszyć mogą brzegi, pozwolenia powołanych do tego władz politycznych. Pozwolenie takie jest potrzebne co do wód prywatnych tylko wtedy, jeżeli używanie ich oddziaływa na cudze prawa, albo na jakość i bieg lub wysokość wody w wodach publicznych (§. 16. ustawy wodnej).

Przy zakładach o sile wodnej i przyrządach do podniesienia wody oznacza władza publiczna miejscowa miarę i sposób używania wody. W myśl alinei 2-ej §. 18 ustawy wodnej, jednak prawo ustanawiania według potrzeby szczegółowych warunków powszechny użytek wody regulujących i zabezpieczających równie jak i prawo ograniczenia do pewnego czasu lub odwołalnego udzielenia pozwolenia przysługa władzy politycznej jedynie tylko przy wodach publicznych, ostatnie to postanowienie nie odnosi się wcale do wód prywatnych.

Praw powyższych właściele wód prywatnych z lekkiem sercem zrzec się nie mogą, w razie regulacyi bowiem pogłębienie wody uniemożliwia wykonanie większych części tychże praw i wymaga odszkodowania, którego przedmiot przedstawia większą wartość, aniżeli przysługujący właścicielom gruntów nadbrzeżnych na podstawie §. 15 na równi z innymi użytek wód publicznych.

2) Kiedy domniemanie własności publicznej na rzekach prywatnych do żeglugi statkami i spławu tratew niezdolnych wykluczyć należy i co ma być owym poszczególnym tytułem własności do tych rzek, o którym mówi § 3, alinea 1, albo też chronionem przez ustawę cywilną a nienaruszonem przez zawarte w § 3. ustawy wodnej domniemanie, posiadaniem?

Trybunał administracyjny uważa w orzeczeniu z dnia 28. października 1899 L. 8485 za dowód własności prywatnej zapisanie poszczególnych parcel na rzecz prywatnych właścicieli w księdze publicznej.

W orzeczeniu z dnia 16. czerwca 1887 L. 1652 mówi Trybunał administracyjny:

„Według §. 3. ustawy wodnej mogą potoki być własnością publiczną albo prywatną. Za prawnym przymiotem własności publicznej potoku przemawia domniemanie, ale jedynie tylko tak długo, dopóki nie przeprowadzi się bądźto zapomocą specyalnej ustawy bądźto w drodze prywatnego tytułu, dowodu w przeciwnym kierunku, na mocy którego woda jest własnością prywatną".

„Przez tę publiczną naturę potoków stwierdzające domniemanie, nie zostają nawet wcale naruszone ochraniające posiadanie postanowienia ustawy cywilnej. A więc wskutek tego postanowiono, że skutki prawne tego prawnego domniemania nie mają miejsca także i wtedy, jeżeli ktoś pretensyi do własności potoku nie wykazuje w przewidziany ustawą sposób, ale jest w stanie dowieść takich faktów, które wedle prawa cywilnego dają poznać, iż on jest właścicielem potoku. Że tytuły prawa prywatnego i cywilnie zabezpieczona własność prywatna tylko przed sędzią cywilnym wykazane być mają i że tylko sędzia cywilny zupełną prawną ważność ich uznać może, jest ze względu na to, że w obydwu wypadkach chodzi o prawno prywatne interesy, niewątpliwem. A stąd wynika, że twierdzenie skargi, jakoby o publicznym albo prywatnym przymiocie wody tylko władze administracyjne rozstrzygać miały, jest z gruntu mylnem. Przeciwnie wedle powodu i wedle celu powstałego sporu, może ulegać publiczny albo prywatny przymiot potoku zarówno rozpoznaniu władz administracyjnych, jak i sędziego cywilnego".

„W danym wypadku według określonego na wstępie stanu rzeczy było położenie prawne takiem, że strona skarżąca żądała zapisania prawa własności w księgach publicznych, że zaś sąd nie uważał uprawnienia tego żądania za dostatecznie uzasadnione i uznał przeprowadzenie dowodu w drodze prawa za potrzebne. Ten czysto prawno-prywatny punkt wyjścia zdołał tem mniej uzasadnić kompetencyi władz administracyjnych do rozstrzygnięcia o wymienionem na wstępie podaniu strony skarżącej, ile że orzeczenie władzy administracyjnej, może stwierdzić publiczny albo nie publiczny przymiot wody, nigdy jednak nie może rozstrzygnąć pytania, czyją własnością prywatną jest uznana za pozbawioną publicznego charakteru woda.“

Dalszym przeto dowodem własności rzeki prywatnej jest w braku zapisania w księdze gruntowej, albo też po zmianach biegu wody posiadanie w myśl przepisów §. 323 ustawy cywilnej, zasiedzenie i t. d.

Na podstawie autentycznych aktów przeprowadzono w komisyi dowód, że c. k. władze nietylko co do rzeki samej, ale i co do gruntów nadbrzeżnych dowodu zawartego w księdze gruntowej nie uznawały.

Jakkolwiek przedstawiciel gminy Hurnie na dochodzeniu wodno prawnem z 10. maja 1903 wykazał, że niezawarte w operacie ekspropryacyjnym grunta nadbrzeżne są prywatną własnością gminy Hurnie albo jej członków i że jako takie są zapisane w księdze gruntowej, przedstawiciel władz technicznych przyznał wprawdzie, że cały szereg parcel jest w księdze gruntowej zapisanym jako własność prywatna, ale dowodu tego wcale nie uznał, przeciwnie zaliczył je do łożyska rzeki, które na tejże przestrzeni również publiczną własnością nie było.

W sprawie całego szeregu parcel zapisanych na rzecz gminy i obszaru dworskiego w Siemiginowie stwierdził przedstawiciel władz technicznych, że cały szereg parcel według księgi gruntowej jest własnością prywatną, ale znów nie wyciągnął z tego właściwych konsekwencyi.

Na dochodzeniu wodno-prawnem z 20. marca 1908 przedstawiciel władzy posunął się jeszcze dalej, po stwierdzeniu bowiem, że rzeka Stryj jest rzeką publiczną, a koryto jego korytem publicznem, twierdził bowiem „że niewłaściwy wpis hipoteczny (gruntów do gminy należących) jest bez znaczenia, jako mogący być każdej chwili usunięty i nie daje gminie tytułu do wynagrodzenia“.

To ze zdaniem wyrażonem przez Trybunał administracyjny wręcz sprzeczne zapatrywanie musiało obudzić w członkach gminy na powyższej niedokładnej informacyi oparte przypuszczenie, jakoby prawo sprostowania wpisu księgi gruntowej i rozstrzygania o własności prywatnej przysługiwało władzy administracyjnej.

Także i inne twierdzenie przedstawiciela władzy z 20. marca 1908, że jak „projekt wykazuje budowle regulacyjne przy gruntach gminnych mają być wykonane wyłącznie w korycie i żadnych gruntów gminnych pod regulacyę nie zajmuje się“, nie zgadzało się z faktycznym stanem rzeczy, ale wynikało w części z niedokładności operatów, w części zaś z mylnej interpretacyi prawa.

Jeżeli wpis w księgę gruntową, wyciągi katastralne i faktyczne płacenie podatków przez strony, nie będą uważane za dowód własności, zapytać się należy, co za dowód własności uważać należy? Z tego też powodu podnosi komisya z naciskiem potrzebę uznania dowodu wpisu w księgę gruntową oraz dowodu posiadania w myśl §. 323—4 ustawy cywilnej w instrukcyi wydać się mającej.

§. 323 ustawy cywilnej stwierdza, że stan faktycznego posiadania również władze muszą uwzględnić, według powyższego paragrafu bowiem posiadacz rzeczy ma za sobą prawne domniemanie. Ten, który utrzymuje, że ma prawo mocniejsze, powinien wnieść skargę do właściwego sądu i udowodnić, że mu służy prawo mocniejsze. W wątpliwości służy posiadaczowi pierwszeństwo. A choć nowa procedura cywilna zmieniła postanowienia o skardze wywoławczej, nie zmieniła postanowień powyższych dotyczących uregulowania ciężaru dowodowego.

3) Czy i kiedy poszczególna przestrzeń rzeki jest prywatną a nie publiczną?

§. 3. państwowej i krajowej ustawy wodnej nie mówią wcale o publicznym przymiocie całej rzeki, ale wyróżnia poszczególne jej przestrzenie. Ażeby rzeka mogła uzyskać przymiot rzeki publicznej, należy według Mayrhofera (T. V. str. 1138), według Peyrera (str. 123) i według orzeczenia Ministerstwa rolnictwa z 13 czerwca 1880 L. 3206 przeprowadzić dowód, że nietylko teraz, ale według Randy (str. 26) i Mayrhofera (Ad. I. str. 1138 Tom V.) w czasie wejścia w życie ustawy wodnej faktycznie używano odnośnych przestrzeni do żeglugi statkami i spławu tratew.

W orzeczeniu z dnia 18 grudnia 1900 Nr. 14.977 B. 8927 podnosi Trybunał administracyjny:

„Zasługuje na uznanie, że rzeka Cidlina na odnośnej przestrzeni jest płynącą wodą prywatną dóbr Chlumec, albowiem z podniesionej w przeciwie okoliczności, iż nie cała rzeka Cidlina od jej początku znajduje się w posiadaniu dóbr Chlumec, nie można wyprowadzić wniosku, iż rzeka nigdzie nie ma cyć uznaną za rzekę prywatną do dóbr Chlumec należącą, gdyż wedle dosłownego brzmienia §. 3. ustawy wodnej, nie może być wątpliwem, iż w razie istnienia szczególnych tytułów prawa prywatnego także i poszczególne przestrzenie zresztą publicznych biegów wody mogą do kogoś należeć, że też przeto te przestrzenie mogą być wodami prywatnemi. Ministerstwo rolnictwa chce ograniczyć prawo dóbr Chlumec w odniesieniu do rzeki Cidliny do łożyska rzeki, oznacza jednak wodę rzeki Cidliny samą jako wodę publiczną".

„To zapatrywanie nie znajduje wcale podstawy w postanowieniach ustawy wodnej. Jak z §§. 10, 12, 14 i 28 ustawy wodnej niewątpliwie wynika, rozciaga się prawo własności przy wodach płynących nie na same tylko łożysko rzeki. Płynąca fala uchyla się naturalnie sama przez się od władzy właściciela, o ile nie przeprowadził on urządzeń w celu pochwycenia jej. Ale prawo uchwycenia płynącej fali, użycia jej i prawo korzystania ze wszystkich naturalnych owoców i sił tej płynącej fali, jest formą, w której się wyraża prawo własności wody płynącej i w której jedynie tylko wedle natury rzeczy to prawo wyrażać się może, i w tem znaczeniu może woda będącego własnością prywatną biegu rzeki nie być uznaną za wodę publiczną; jestto bowiem raczej płynąca woda prywatna, co do której prawa właśności nazewnątrz w samej rzeczy po większej części się tylko jako prawo używania przedstawiające, jedynie według przepisów ustawy ograniczone być mogą".

W sprzeczności z ustawą i ze stanowiskiem zajętem przez Trybunał administracyjny znajduje się twierdzenie przedstawiciela władzy z 26 marca 1908: „Co do żądania gminy (Siemiginów) o wynagrodzenie za zahipotekowane na gminę części parcel l. k. 606 i 5601), stanowiące koryto Stryja, oznajmiam, że po myśli ustawy wodnej koryto Stryja używanego do spławiania tratew jest dobrem publicznem a nie prywatną własnością gminy".

Oświadczenie powyższe bowiem zapomina o tem, że ustawa rozróżnia poszczególne przestrzenie od całości rzek, a obok tego oświadczenie rzeczone nie zawiera żadnego dowodu, że odnośna przestrzeń Stryja w chwili wejścia w życie państwowej ustawy wodnej, była używaną do spławiania tratew, a wreszcie lekceważy sobie w przytoczonym powyżej dalszym swym ciągu dowód księgi gruntowej.

Pod faktycznem używaniem rozumie ustawa nie przypadkowy spław drzewa jakiegoś śmiałka w czasie powodzi, ale spław mający pewną czasową ciągłość. Takiego na tej przestrzeni w r. 1869 nie było. Istnieje wprawdzie podanie, które znalazło odgłos w słowniku geograficznym, że Stryj od Matkowa był spławnym, działo to się jednak zapewne wtedy, kiedy nazwane od silnych wód Synowódzko było jeziorem, tak jak gdzieindziej zbiorniki w górach, ciągłość odpływu wody regulującem. Wogóle przed rozbiorem Polski, wobec faktu, że każdy miał prawo czyszczenia rzek, a rzeki były we wielu okolicach wobec zaniedbywania dróg jedynym środkiem komunikacyjnym, w celu spieniężenia drzewa i ziemiopłodów ziemianie czyścili niejednokrotnie rzeki Były też spławnemi takie rzeki, jak np. Ropa dziś do spławu tratew nieużywana. A jeszcze według józefińskiego katastru liczba rzek istotnie spławnych jest większą, później jednak z powodu zaniedbania nastąpiło zupełne zdziczenie rzek i niezdolność wielu z nich do spławu. W ostatnich 50 latach też o spławności tej przestrzeni Stryja mowy być nie mogło.

Dowód, że odnośna przestrzeń Stryja do spławu tratew używaną być nie mogła, zawiera stwierdzenie przez przedstawiciela władzy na temże samem dochodzeniu wodno-prawnem z 16 czerwca 1908, że właściciel z Siemiginowa przejeżdżał przy niskich stanach wody rzekę w bród, że też: „ponieważ wskutek regulacyi nastąpi nieznaczne pogłębienie koryta, przejazd przy niskim stanie wody i w przyszłości będzie możliwy". Jedynie tylko na wypadek, gdyby wbrew oczekiwaniu przejazd w bród okazał się niemożliwy z powodu pogłębienia koryta, zgodziłby się przedstawiciel władzy, zastrzegając decyzyą Namiestnictwu, na urządzenie przewozu gospodarczego.

5) W jaki sposób należy tam, gdzie się rzekę prywatną zamierza przez pogłębienie koryta uczynić zdolną do żeglugi statkami lub spławu tratew zmienić własność prywatną we własność publiczną?

Na to pytanie daje niedwuznaczną odpowiedź ustawa:

„Rząd może z zastosowaniem §. 365 p. u. c. płynące wody prywatne, które są przydatne do spławiania statków i tratew uznać za dobro publiczne (§. 6. ustawy państwowej i §. 6. ustawy krajowej)."

A więc nawet w razie gdyby w samej rzeczy przydatność do spławu była istniała, należało w powyżej przytoczonych wypadkach, przystąpić do przepisanego §. 363. wywłaszczenia i objąć odnośne grunta operatem expropryacyjnym.

6) Czy możliwe są szczególne prawa prywatne na publicznej przestrzeni rzeki?

Trybunał administracyjny odpowiada na to pytanie 18. listopada 1891 l. 3694 B. 6253:

„Zapisanie sztucznych koryt, jako dobra publicznego nie stoi w sprzeczności z prawem własności na tych korytach i da się w ten sposób wyjaśnić, że te koryta odprowadzone z wód publicznych co do wody płynącej pozostają i nadal wodą publiczną".

„Także i na publicznych rzekach mogą istnieć prawa, które ogólne używanie wykluczają, a przeto §. 15. (w Galicyi §. 16) nie można rozumieć to w ten sposób, że pomimo tychże praw i obok nich jeszcze inne osoby oprócz uprawnio-

nych, mogły mieć pretensyę do użytkowań, które stanowią treść tego rodzaju szczególnych praw (orzeczenie z 16. marca 1891 L. 400. B. 5828 Pobrzeże).

VII. Kompetencya władz sądowych w sprawach wodnych.

Według uchwały Najwyższego Trybunału sądowego z 10. stycznia 1888 L. 327. (Walth. Pfaff. Nr. 1191), dalej wedle uchwały tegoż samego Trybunału z 4. lipca 1888 (Walth. Pfaff. Nr. 12.250; Spruchrepetorium Nr. 141), należy w księdze gruntowej zapisać połączone z posiadaniem ciała tabularnego rzeczowe prawa, które posiadacz wykonuje na publicznej z księgi gruntowej wykluczonej, a wykazem publicznego dobra objętej rzece.

Wynika z tego, że użytkowanie rzeki publicznej podlega rzeczowym ograniczeniom wypływającym z prywatnych tytułów prawnych. A więc tem bardziej prywatna własność przestrzeni rzeki, która nigdy nie straciła przymiotu wody prywatnej, wówczas gdy księga gruntowa albo faktyczne wykonywanie posiadania dowodzi tego przymiotu, zasługuje bezwzględnie na ochronę prawną.

Według słusznej uwagi Mayrhofera (Handbuch; Tom V. str. 1149) należy orzeczenie o prawnym przymiocie rzeki uważać za stosunek prawno-prywatny, a z tego powodu kompetencya do rozstrzygania odnośnych sporów przysługuje sądom. Z praw zwierzchniczych państwa do publicznych rzek nie da się wyprowadzić kompetencyą u władz politycznych do rozstrzygania przymiotu rzeki, prawa państwa bowiem dotyczą jedynie tylko rzek publicznych, a rozciągają się na rzeki prywatne tylko o tyle, o ile chodzi o nieprzerwany bieg płynącej wody.

Do praw administracyi państwowej też wydawania orzeczeń o prawnym charakterze rzeki wcale nie należy. Prawo zwierzchnicze państwa kończy się u granicy własności, której wedle postanowień prawa tylko w drodze wywłaszczenia wolno pozbawić.

Według plenarnej uchwały Najwyższego Trybunału sądowego z 6. maja 1884 (Z 18. Pr. Judikatenbuch, str. 15) nie zawiera żadna ustawa postanowienia, z którego można wyciągnąć wniosek, jakoby rozstrzyganie o własności i posiadaniu wód było zadaniem władz politycznych. Przeciwnie wyraźne postanowienia prawne odjęły władzom politycznym prawo rozstrzygania prawno-prywatnych pretensyi, które ze sprawami należącemi do ich zakresu działania mają związek. Jeżeli zatem władze polityczne mają się powstrzymać od rozstrzygania prawno-prywatnych pretensyi, z ich zakresem działania związek mających nawet tam, gdzie chodzi o wody publiczne, to nie można wcale uznać zapatrywania, jakoby władze polityczne w przydzielonem sądowi pytaniu dotyczącem posiadania albo własności wody z wykluczeniem sędziego miały rozstrzygać za odpowiadające ustawie.

Pretensya do własności parceli potoku jest według uchwały Najwyższego Trybunału sądowego z 4. listopada 1884 (L. 12498 Ung. Walth. Nr. 10244) natury prawno prywatnej, pretensye prawno prywatne zaś należą do judykatury sądowej Nie jest w stanie zmienić tego stanu prawnego okoliczność, że administracya państwowa przypisuje przedmiotowi prywatnej pretensyi przymiot rzeki publicznej. Jest bowiem rzeczą sędziego badać, czyli przeciwko temu przymiotowi przywiedzione okoliczności są uzasadnione i dowiedzione.

Według uchwały Najwyższego Trybunału sądowego z 31. września 1893 L. 8436 Pfaff-Schey Nr. 11.845) zarzut wniesiony przez fiskus niedopuszczalności

drogi sądowej dla rozstrzygnięcia skargi A. o uznanie jego własności do należącej do parceli części potoku jest nieuzasadnionym, nie chodzi tutaj bowiem o uznanie publicznej natury rzeki, ale o jej własność, a przeto o rozstrzygnięcie praw prywatnych, do których sąd w każdym wypadku posiada kompetencyę.

Także i w orzeczeniach Trybunału administracyjnego z 11. listopada 1885 L. 2886, B 2768, 27. lutego 1889 L. 798, B 4537; 21. czerwca 1889 L. 1209 B 4759 i 18. grudnia 1901 L. 13481 spotykamy zdanie, że pytanie, czyli rzeka jest dobrem publicznem, czyli też własnością prywatną, mają rozstrzygać sądy.

Orzeczenie Trybunału administracyjnego z 18. grudnia 1906 L. 13477, i z 18. grudnia B Nr. 4848 zaznacza wyraźnie, iż jedno ze starostw czeskich i Namiestnictwo w Pradze miały słuszność, skoro w sporze kilku stron prywatnych pomiędzy sobą o użytkowanie rzeki prywatnej uznały się za niekompetentne. Orzeczenie powyższe uznało też za słuszne rozstrzygnięcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z 12. stycznia 1904 L. 15587 stojące na gruncie niekompetencyi administracyjnej.

Władza polityczna może się znaleść w tem położeniu z powodu należącej do jej zakresu działania czynności urzędowej że wypowiedzieć musi swoje zdanie o przedwstępnem pytaniu, czyli rzeka jest publiczną, czyli też prywatną, może też swej decyzyi w zarządzeniach swoich dać wyraz; powyższe prawo decyzyi obraca się jednak w granicach prawa publicznego i pozostaje, o ile ma związek z prawami prywatnemi, prowizorycznem

Ministerstwo rolnictwa w orzeczeniu z d. 24. marca 1906 L 3836 uznało kompetencyę sądów do rozstrzygania spraw, w których prawny przymiot wody jest głównym przedmiotem sporu.

W orzeczeniach Trybunału administracyjnego z 11. grudnia 1879 L. 641 B 2405, z 0. stycznia 1887 L. 1652 B 3577, z 13. marca 1894 L. 813 B 7782 i wedle opinii Ministerstwa rolnictwa z 21. marca 1907 L. 9980 (Galicya) wyrażoną jest ta sama zasada. Jest jednak ten dodatek, że wprawdzie władze polityczne z powodu należącej do ich zakresu działania czynności urzędowej mogą powziąć decyzyę co do przymiotu rzeki, że jednak tego rodzaju incidenter wydane orzeczenie nie ma ostatecznej prawnej mocy obowiązującej i da się poprawić przez odwołanie do rozstrzygnięcia przez sąd cywilny.

Orzeczenie c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 5. marca 1909 L. 19640/7 (Tyrol) zakreśla również granicę kompetencyi władz politycznych, albowiem jedynie tylko z powodu §. 75 ustawy wodnej, a więc przy dochodzeniach wodno-prawnych, dotyczących praw użytkowania wody i stawiania budowli wodnych i ochronnych równie jak wodociągów uważa rozstrzygnięcie ze strony władz politycznych za uzasadnione.

Powyższe orzeczenie brzmi:

„Władza polityczna może jedynie tylko z powodu leżącej w jej kompetencyi wedle §. 75 ustawy wodnej sprawy rozstrzygać incidenter także o prawnym przymiocie wody w konkretnym wypadku według §. 2 do 7 państwowej ustawy wodnej. Władza polityczna nie jest jednak powołaną do rozstrzygnięcia w ogóle o prawnym przymiocie wody, a więc o pytaniu, które w pierwszym rzędzie należy osądzić według zasad powszechnej księgi ustaw cywilnych (§. 1 państwowej i krajowej ustawy wodnej) a przy rozwiązaniu tego pytania o tem, czyli rzeka rzeczona jest własnością państwa czyli też własnością prywatną nie ma również prawa orzekać władza polityczna.“

Ale także rozstrzygając sprawę incidenter może jedynie tylko wtedy władza polityczna uznać rzekę za publiczną, gdy bądźto zapisane w księdze gruntowej prywatne prawo, bądźto faktycznie wykonywana własność prywatna istnienie domniemania zawartego w §. 3 krajowej i państwowej ustawy wodnej wyklucza. Domniemanie to bowiem, jak wynika z zapatrywania wymienionego w motywach orzeczenia Trybunału administracyjnego z 13. lipca 1901 L. 4278, wchodzi w życie tam, gdzie wogóle nie ma dowodu, że przedmiot do kogokolwiek należy. A także i tam, gdzie wskutek orzeczenia władzy politycznej ma nastąpić przeobrażenie dotychczas jako własności prywatnej zabezpieczonej przestrzeni na własność publiczną, ma to przeobrażenie według orzeczenia Trybunału administracyjnego z 22. września 1903 L. 9722 być przeprowadzone z zastosowaniem postanowienia §. 363 powszechnej księgi ustawy cywilnej, a więc w drodze wywłaszczenia.

Tam przeto, gdzie albo księga gruntowa albo stwierdzone prawne posiadanie przemawiają za własnością prywatną, należy tę własność uznać, i wszędzie, gdzie chodzi o własność opartą na prawie, przedmiot własności wywłaszczyć. Jeżeli wypadek jest spornym, a pretensye nie są jasne, albo ma nastąpić wywłaszczenie z równoczesnem złożeniem sumy wartości do depozytu sądowego aż do załatwienia sporu, albo też budowę należy rozpocząć z uznanem za właściwą formę w motywach orzeczenia Trybunału państwowego, z 3. maja 1901 L. 3.483 B. 296 ct. z 7. maja 1901 L. 3175 B. 307 z powodu podobnych okoliczności zastrzeżeniem późniejszego odszkodowania.

Nie wolno przepomnieć, że według orzeczeń Najwyższego Trybunału sądowego z 10. grudnia 1872 L. 12.655 Gl. Ung Nr. 4 806, z 4. marca 1873 L. 1.715 Gl. Ung. Nr. 6.731, 3. grudnia 1873, L. 1.172, Gl. Ung Nr. 53.239, 6. maja 1884 L. 18, Judikatenbuch Nr. 115, Ung. Wath Nr. 10.023 sądy nietylko o własności ale o posiadaniu rozstrzygać mają.

Zamęt w galicyjskiej praktyce wywołało orzeczenie Ministerstwa rolnictwa z 2. kwietnia 1877 L. 2.388, które Mayrhofer nie bez stanowczego zastrzeżenia i nie bez jej znaczenie ograniczającego komentarza (na str. 1150 V. Tomu) przytacza. Według tegoż orzeczenia mają wody, które mają przymiot wód publicznych, być jako takie traktowane z urzędu, chociaż strony spierające się o ich przymiot zgłaszają do nich pretensye jako do wód prywatnych i ma być przymiot ich jako wód publicznych przy wpisie do księgi wodnej uwzględnionym.

Starania komisyi czynione w celu zbadania treści tego orzeczenia w jego całości, pozostały bez skutku, gdyż w źródle pierwotnem, z którego czerpał Mayrhofer (Zeitschrift für Oesterreichische Verwaltung 1878 Nr. 44.) znajdują się tylko ułamki powyższego orzeczenia, a w archiwum c. k. Ministerstwa rolnictwa akt rzeczony gdzieś się zapodział.

W podanem powyżej brzmieniu znachodziłoby się powyższe orzeczenie w sprzeczności tak z ustawami jak i z powyżej przytoczonemi orzeczeniami, albowiem władze polityczne jedynie tylko wtedy są powołane do ostatecznego rozstrzygania o publicznej naturze rzeki, gdy chodzi o względy policyjne, nie mają jednak kompetencyi w tych sprawach, w których chodzi o prawo prywatne trzecich osób.

Niektóre władze pojmują to orzeczenie w ten sposób, że nie uważają bynajmniej za swój obowiązek troszczyć się o prawa prywatne właścicieli i zamieszczają pomimo ich pretensyi stanowiące własność prywatną parcele rzeki bez wysłuchania stron w dołączonym do księgi gruntowej wykazie dobra publicznego, co przed sądowem postępowaniem jest prawnie nieuzasadnionem i co stanowi jaskrawe naruszenie ustaw.

Nie powinno ani nie może nigdy być funkcyą wydającej orzeczenie władzy, stwierdzać urzędownie rzeczy nieprawdziwe, albo nieprawne nawet wówczas, kiedyby to mylne przypuszczenie tylko przez krótki czas utrzymać się mogło i kiedyby po sporze sądowym upaść musiało. A stąd należałoby przestrzec władze przed mylnymi wnioskami, do których orzeczenie z 2. kwietnia 1877 prowadzi, a zarazem przypomnieć, że nawet tam, gdzie względy policyjno-wodne wymagają uznania incidenter rzeki za publiczną, uznanie to nie może nastąpić jednostronnie, albo po przeprowadzeniu postępowania wodno-prawnego i wysłuchania stron interesowanych.

Z okoliczności, że władze polityczne mają w pewnych granicach prawa, prowizorycznie i incidenter o przymiocie rzeki rozstrzygać, wcale nie wynika, ażeby im przysługiwało prawo wydawać mylne orzeczenia.

A także i z okoliczności, że kompetencya władz jest niewątpliwą, nie wynika, ażeby było ze strony c. k. prokuratoryi Państwa wskazanem, a także i ze stanowiska skarbu państwa ostrożnem i roztropnem, i w tych wypadkach, które nie są wątpliwe, odsyłać strony interesowane na drogę prawa, gdyż w podobnych wypadkach nie trudno przewidzieć, iż nie tylko fundusz regulacyjny sprawę przegra i poniesie koszta procesu, ale że także tak jak n. p. przy regulacyi na przestrzeni Siemiginów-Hurnie nastąpi szkodliwa dla regulacyi zwłoka.

VIII. Wykonanie §. 47. ustawy wodnej w sprawie gruntów uzyskanych wskutek regulacyi na podstawie §. 47. zarysu rozporządzenia wykonawczego.

(punkt B 1—5).

Że władze galicyjskie w poszczególnych wypadkach mylnie interpretowały §. 47. postanowienia §. 47. co do pytania, jakie grunta za uzyskane wskutek budowli regulacyjnych uważać należy, uznało nawet c. k. ministerstwo rolnictwa w orzeczeniu z 12. listopada 1890 L. 10837.

„Zastępca skarbu uznał odsypiska znajdujące się poza budowlami regulacyjnemi jako grunt uzyskany wskutek tych budowli i zajął go wprost na własność państwa, nie umotywowawszy tego wcale, mimo zarzutów gminy i nie wykazawszy, czy te odsypiska powstały faktycznie tylko wskutek budowli regulacyjnych. W powyższem orzeczeniu, kładzie c. k. Ministerstwo rolnictwa słusznie nacisk na okoliczność, że odsypiska, do których stosuje się §. 47 w obrębie budowli regulacyjnych a nie poniżej tychże lub poza niemi znajdować się mają, że też pomiędzy regulacyą rzek a powstaniem odnośnych odsypisk zachodzi ścisły związek przyczynowy; do odsypisk, któreby w obrębie robót regulacyjnych powstały wskutek niezawisłego od regulacyi działania sił natury §. 47. się nie odnosi.“ W tym samym kierunku idzie orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 17. listopada 1882 L. 2371 B. Nr. 1861, stwierdzając, „że przestrzeni gruntu, które uzyskuje się bez powołania na stwierdzony plan regulacyjny wskutek tolerowanych przez fundusz budowli wodnych zerwań gruntu

(durch vom Wasserbauärar gestattete Einschüttungen) bez żadnego nakładu kosztów ze strony funduszu budowli wodnych, nie powinno się subsumować pod §. 47. a stąd także władze polityczne do rozstrzygania w sprawie własności tych przestrzeni kompetencyi nie mają".

A zatem ważnym środkiem dowodowym dopomagającym do rozstrzygnięcia pytania, — czyli osuszenie nastąpiło wskutek regulacyi, czyli też przypadkiem — jest plan regulacyjny a orzeczenie powyższe słusznie podnosi, że gruntu zrywanego przez wodę i uzyskanego bez żadnego nakładu funduszu regulacyjnego nie można uważać za grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych.

Pod uzyskanym przez regulacyę rzek gruntem nie rozumie wcale Randa ani osuszonych bagien, ani też przymuleń (§. 411 ustawy cywilnej), a stąd ogranicza się według zdania Randy prawo rozporządzenia funduszu regulacyjnego do otrzymanego w granicach łożyska rzeki zalądowania, t. j. do tych przestrzeni, które powstają wskutek zwężenia koryta i wskutek osuszenia pewnych części albo też ramion łożyska płynących wód. Randa zbija podyktowane fiskalnemi względami zdanie Peyrera, który na stronicy 453 pod uzyskanym wskutek regulacyi rzek gruntem rozumie także sztucznie powstałe przymulenie. „W tym wypadku jednak" mówi Randa „nie może być mowy o gruncie uzyskanym wskutek budowy".

„Przy budowlach regulacyjnych często oznacza się (według Peyrera str. 461) przed budową pewne przestrzenie, na których przymulenie jako (zamierzone) skutki regulacyi uważać należy. Jeżeli jednak braknie takiego oznaczenia, musi się pytanie, czyli przymulenie leży w obrębie budowli regulacyjnych, czyli też poza ich obrębem. rozstrzygać przez ludzi fachowych i znających d tyczącą miejscowość, a w szczególności przez techniczne wydanie opinii rzeczoznawców w dziedzinie budowli wodnych".

Jeżeli jednak przedsiębiorstwo budowy zamierza tworzyć przymulenia jako skutki regulacyi i zatrzymać je czasowo w rozporządzeniu funduszu regulacyjnego, to muszą te przymulenia albo leżyć w granicach normalnego t. j. najdłużej w roku się powtarzającego stanu wody, albo też tam, gdzie chodzi o plantacye wikliny na cudzych gruntach, musi fundusz regulacyjny albo wywłaszczyć odnośne grunta albo na podstawie dobrowolnego układu z właścicielem zasadzić je wikliną a potem po upływie czasu, na jaki układ zawarto, oddać je właścicielowi. Rozporządzenie Ministerstwa rolnictwa z 21. lipca 1881 L. 6615 (Peyrer str. 461—2) wyraźnie mówi:

„Jeżeli grunt przed rozpoczęciem budowy woda przy zwykłych stanach wody zalewała, a dopiero prowadzenie budowy grunt ten podniosło, podpada pod §. 47. Jeżeli przedtem trzecie osoby plantacye wikliny albo inne kultury na tym gruncie przedsięwzięły, nie znajduje §. 47. wcale zastosowania".

Według instrukcyi dla regulacyi rzeki Narrenty, która opiera się na postanowieniu prawnem prawie z odnośnym artykułem 47 ustawy galicyjskiej identycznem, „należy uważać za grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych ten w ich w obrębie położony grunt, który według dotychczasowego biegu wody stanowił część integralną łożyska rzeki, a który po regulacyi rzeki częścią łożyka rzeki być przestaje. Do łożyska rzeki należy zaliczyć wszystkie jej ramiona".

Rzecz naturalna, że do kategoryi uzyskanych wskutek budowli wodnych gruntów nie należą odsypiska, które przedzielają poszczególne ramiona, oraz wyspy, których własność w myśl ustawy cywilnej polega na odrębnej podstawie

prawnej. Wyjątek mogą stanowić te wyspy, których utworzenie w celach technicznych plan regulacyjny przewidział.

Praktyka w wykonaniu ustawy z 14. marca 1875 nie trzymała się w poszczególnych wypadkach powyżej przystosowanej słusznej interpretacyi ustawy; zabierano bowiem niejednokrotnie po regulacyi rzek jako grunta rzekomo przez regulacyę uzyskane także i takie grunta, które przed regulacyą poza korytem rzeki i normalnym najdłużej w roku trwającym stanem wody już istniały, a które bez wywłaszczenia skarb państwa sobie przywłaszczał.

Jako dowód posiadania poczytywano często kultury wikliny, niejednokrotnie bez prawnego uregulowania sprawy, bez odgraniczenia gruntów, bez zezwolenia stron, bez wywłaszczenia i bez wydzierżawienia odnośnych przestrzeni przez kierownictwo budowli wodnych z pożytkiem dla celu regulacyi, ale często bez uwzględnienia cudzych praw, przeprowadzane.

Pomimo, że księgi gruntowe i wykazy katastralne wykazywały znacznie dawniejsze od regulacyi rzek istnienie tego rodzaju gruntów, zaliczano takie grunta albo do nowo dla kultury uzyskanych, albo do takich, które wskutek regulacyi rzek swoją konfiguracyą zmieniły, co ich prawnej natury bynajmniej nie zmienia.

Że zaszły w Galicyi poszczególne wypadki, w których fundusz regulacyjny bez dostatecznej prawnej podstawy niepokoił właścicieli gruntów i zakłócał ich w spokojnem posiadaniu, dowodzi skarga c. k. Prokuratoryi we Lwowie zwrócono przeciwko właścicielowi dóbr Ostra o zwrot wyspy na rzece Dniestrze; według wyroku C 93/5/41 odrzuciła uchwała sądu powiatowego w Złotym Potoku z 14. października 1905 C. 99/5/27 pretensyę prokuratoryi skarbu i skazała Prokuratoryę na opędzenie kosztów procesowych.

Ze względu na to, że Sąd obwodowy stanisławowski jako apelacyjny zaczepił nie sam wyrok, ale jego motywa, a dalej ze względu na rezultaty rozprawy sądu apelacyjnego stanisławowskiego z 30. grudnia 1905 zniósł sąd obwodowy jako apelacyjny stanisławowski wyrok Sądu w Złotym Potoku, uchylił jednak również pozew Prokuratoryi skarbu i skazał ją na zapłatę 423 K 20 h jako kosztów procesu w pierwszej instancyi oraz kosztów postępowania apelacyjnego w wysokości 70 K 99 h.

Przy tej sposobności próbował Sąd obwodowy jako obwodowy pod pozorem braku kompetencyi przydzielić całą sprawę władzom politycznym i polecić administracyi jej rozstrzygnięcie.

Wskutek rekursu Prokuratoryi skarbu, która ze względu na wybór drogi sądowej kompetencyi miała najzupełniejszą słuszność, zniósł Najwyższy Trybunał uchwałą z 27. marca 1906 L. 4896 odnośną uchwałę Sądu apelacyjnego w Stanisławowie, uznał kompetencyę władz sądowych do rozstrzygnięcia tego rodzaju spraw, oraz wezwał Sąd apelacyjny do merytorycznego rozstrzygnięcia rekursu Prokuratoryi skarbu i do uwzględnienia kosztów rekursu rewizyjnego.

W motywach powyższej uchwały pisze Najwyższy Trybunał:

„Sędzia pierwszy słusznie i trafnie ocenił sprawę tak pod względem faktycznym, jak i ze stanowiska prawnego, przytaczając na uzasadnienie swego wyroku okoliczności, iż powodowa strona nie udowodniła swego twierdzenia, jakoby kępa sporna powstała wskutek urządzenia tamy na szkicu (karta 59 jako linia II—VII) uwidocznionej, gdyż orzeczenie znawców w tym kierunku nie jest stanowcze, dla braku zatem warunków w §. 47. wymaganego okazuje się żądanie powoda bezpodstawnem i z tego powodu pierwszy sądowy wyrok należy zatwierdzić".

Zwracając sprawę Sądowi obwodowemu stanisławowskiemu i polecając mu wydanie wyroku o rzeczy samej, uznał Najwyższy Trybunał sądowy uchwałą z 27. marca 1906 L 4.896 najwyraźniej kompetencyę sądową w tej sprawie.

W sprawie kompetencyi pisze Najwyższy Trybunał:

„Chociaż pozywający skarb państwa opiera swoją pretensyę na §. 47. ustawy krajowej z 14. marca 1875 Dz. u. krajowych Nr. 38., nie chodzi w tej sprawie wcale o użytkowanie, kierunek i ochronę w sprawie wodnej, ale o rzeczowe prawo do gruntu, a rozstrzyganie w tego rodzaju sporze, ponieważ chodzi o prawo prywatne, należy do kompetencyi sądowej. Naciąganie §. 75. powyższej ustawy w celu uzasadnienia niedopuszczalności drogi sądowej jest tem mniej uprawnionem, ileże regulacya rzeki, która jest przedmiotem sporu, odbyła się przed 15 latami, a pozwany znajduje się w faktycznem posiadaniu przedmiotu sporu, nie chodzi więc o to wcale, czy pozywający skarb państwa, czyli pozwany znajduje się w posiadaniu".

Sąd obwodowy w Stanisławowie wskutek tego przywrócił moc obowiązującą wyroku Sądu w Złotym Potoku z 14. października 1905 G. Z. C. 93/5/27. Prokuratorya skarbu odwołała się jednak ponownie do Najwyższego Trybunału sądowego, jako sądu rewizyjnego. Wskutek tegoż rekursu Najwyższy Trybunał sądowy przywrócił uchwałą z 12. grudnia 1906 moc obowiązującą uchwały sądu obwodowego stanisławowskiego jako apelacyjnego oraz wyrok sądu powiatowego w Złotym Potoku z 14. października 1906, nie uwzględnił też żądania rewizyi, ponieważ nie uznał powodu rewizyi §. 503 procedury cywilnej wskazanego za istniejący. W uchwale Najwyższego Trybunału sądowego według powtórzenia jej w pismie stanisławowskiego sądu obwodowego z dnia 4. czerwca 1907. C. 93/5/41 podniesiono, że powód miał dowieść, iż przez wybudowanie tamy na rzece Dniestrze uzyskany został zakwestyonowany grunt.

„Tego nie dowiódł i dowieść nie mógł, albowiem stwierdzonem zostało, że w celu regulacyi rzeki przedsięwzięta tama na istniejącym już z gruntem pozwanego złączonem, a przeto do niego należącem i przez niego od lat wyłącznie posiadanem i użytkowanem odsypisku zbudowaną została, a więc możliwem było podniesienie tego gruntu, a nawet zabezpieczenie go wskutek postawienia tamy, ale uzyskania gruntu, który przed zbudowaniem tamy już istniał, spowodować nie mogło. Z tego też powodu okazuje się podniesiona w tym kierunku potrzeba dalszego zbadania sprawy przez rzeczoznawców, nieuzasadnioną, uczyniony w tym kierunku powód rewizyjny l. 2. §. 503 procedury cywilnej poczytuje się jako nieistniejący, a zarzut niewłaściwego prawnego ocenienia rzeczy jako nieumotywowany, a wreszcie w braku jakiegokolwiek przypuszczenia, któreby w zaczepionej uchwale stało w istotnym punkcie w sprzeczności z aktami procesowemi, okazuje się powód do rewizyi L. 2 §. 503 procedury cywilnej jako nieuzasadniony ustawą."

„Nie uwzględnia się również żądania, aby pozwana strona poniosła koszta sporu".

Okólniki c. k. Namiestnictwa z 16 sierpnia 1884 L. 21.489 i 3 lutego 1900 L 1561 wyraźnie dowodzą, że nawet gruntu uzyskanego na podstawie §. 47 przedsiębiorstwo budowy samowolnie zawłaszczyć nie może, ale że wspis takiego gruntu do dołączonego do księgi gruntowej wykazu dobra publicznego w wypadkach spornych może nastąpić dopiero po dochodzeniu wodno-prawnem, które właścicielom gruntów nadbrzeżnych daje sposobność do zgłoszenia odnośnych pretensyj.

Co do tego punktu zalecają niektórzy prawnicy analogiczne rozszerzenie formalnie dotychczas nie zniesionego dekretu nadwornego z 8 grudnia 1842, który

dotyczy postępowania prawnego przy objęciu w posiadanie wysp do tych wypadków, w których chodzi o leżące w pierwotnem łożysku rzeki grunta wskutek regulacyi rzek uzyskane. Na powyższych podstawach wnosi komisya punkta B 1—5 zarysu rozporządzenia wykonawc: ego.

IX. Dowód przez rzeczoznawców.

(punkt B 6. zarysu rozporządzenia wykonawczego).

Alinea III. §. 84 ustawy wodnej brzmi:

„Jeżeli okaże się potrzeba dalszych dochodzeń co do podniesionych punktów spornych, to należy takowe przedsięwziąć bezzwłocznie, w razie potrzeby z przywołaniem rzeczoznawców. Wszystkie rozprawy ze stronami mają się w tych sprawach zwyczajnie odbywać z przypuszczeniem prawniczych i fachowych pomocników i z przyzwaniem z urzędu według potrzeby rzeczoznawców".

Paragraf powyższy bynajmniej nie zawiera żadnego postanowienia, czyli rzeczoznawca w sprawach wodnych ma koniecznie być urzędnikiem, czy nie, pozostawia przeto władzy zupełnie wolny wybór pod tym względem tak z grona urzędników jak i poza niem.

Komisya nie ma bynajmniej zamiaru dotychczasowym rzeczoznawcom ani też technikom państwowym w ogóle zarzucić złej wiary, albo też zamiaru pokrzywdzenia strony, albo też wątpić o osobistej nieskazitelności któregokolwiek z techników państwowych, techniczna myłka jest jednak przy najlepszej woli możliwa, a mylne pojęcie obowiązków, pod którego wpływem rzeczoznawca nie występuje jako bezstronny i nieuprzedzony sędzia, ale jako obrońca funduszu regulacyjnego i orzeka nie in dubio pro fisco, ale in dubio contra fiscum, jest w poszczególnych wypadkach nie wykluczonem.

Nader ważnym materyałem do ocenienia tej sprawy jest orzeczenie Trybunału administracyjnego Nr. 13870 z 5 marca 1900 L 921, które polega na zasadzie niedopuszczalności powoływania rzeczoznawców z łona tej gałęzi władzy, która wydaje orzeczenie. Trybunał administracyjny unieważnił rozstrzygnięcie Ministerstwa handlu głównie z tego powodu, że jako rzeczoznawcy fungowali urzędnicy podległego temu Ministerstwu urzędu patentowego:

„Opinię" mówi Trybunał admistracyjny, „wydali urzędnicy urzędu patentowego, który „co się tyczy naczelnego kierunku" w moc ustawy z 11. stycznia 1897. Dz. u. p. Nr. 30. „podlega bezpośrednio Ministrowi handlu". A jeżeli co do „czysto fachowych pytań, które uchylają się od odpowiedzi ze strony wydającego orzeczenie Ministerstwa albo Trybunału administracyjnego, opinię ze „strony o stanie rzeczy poinformowanej", a właściwie „od organów rzeczoznawczych" uważa się za potrzebną. to poczytuje się tę opinię za środek dowodowy, należy przeto odnieść do niej te wymagania, które w każdem postępowaniu prawnem stawia się przy przeprowadzeniu i zużytkowaniu środków dowodowych. Do tych wymagań należy jednak przedewszystkiem niezawisłość wysłuc'anych rzeczoznawców od władzy wydającej orzeczenie, przyczem wobec braku konkretnych postanowień w samej rzeczy może Ministerstwo udać się do publicznyzh organów, jak n. p. do izb handlowych i przemysłowych albo do poszczególnych powag fachowych, jest jednak wykluczonem, ażeby Ministerstwo swoich własnych urzędników powoływało na rzeczoznawców",

Komisya nie miała sposobności poznać treści wszystkich protokołów wodnoprawnych dochodzeń. W rzędzie tych dochodzeń, które komisyi są znane, są jednak także i takie, w których polemika technika państwowego z powołanym na koszt strony rzeczoznawcą o wiele więcej przypomina polemikę prokuratora z obrońcą, aniżeli przedmiotową a bezstronną opinię.

To zachodzące w poszczególnych wypadkach zapoznanie zadania i stanowiska technika państwowego osłabia znaczenie, jakie opinia wydana przez rzeczoznawcę, (którego okólnik galicyjskiego Namiestnictwa z 28. sierpnia 1908 L. 13676 nazywa „bezstronnym"), bezwarunkowo i w każdym wypadku zachować powinna i staje się przyczyną nieufności ze strony ludności, która również często przechodzi właściwe granice.

W razie myłki w wydanej przez technika państwowego zmienia się podstawa sporu, gdyż mylne ocenienie stanu rzeczy pod względem technicznym może się stać powodem błędnego subsumowania tegoż stanu pod niewłaściwe postanowienia prawne.

W praktyce Namiestnictwa zaszło pod tym względem o tyle polepszenie, że o ile dawniej często był takim bezstronnym rzeczoznawcą jedynie tylko kierownik budowy występował jako judex in propria causa, teraz wysełа Namiestnictwo rzeczoznawcę, którym zawsze jest technik państwowy. Pomimo możności odwołania się do wyższych jest instancyi oparta na oględzinach lokalnych opinia technika państwowego jednak wyłączną podstawą do prawnego rozstrzygnięcia sprawy i do orzeczenia wyższych instancyi. W tym wypadkach bowiem, w których rozstrzyga Starostwo, w Namiestnictwie utrzymuje się często opinia technika państwowego, którego Namiestnictwo delegowało i który w Namiestnictwie urzęduje.

Wyższa instancya, Ministerstwo rolnictwa, nie przeprowadza wcale oględzin lokalnych, ale uważa technika państwowego za nieomylnego. Pozostaje jeszcze droga odwołania do Trybunału administracyjnego. Ależ i Trybunał administracyjny w rzadkich jedynie wypadkach kontroluje podstawy opinii rzeczoznawcy. W motywach orzeczenia z 7. lipca 1906 Nr. 4579 B 7931 wydanem z powodu regulacyi Bečwy i poboru wody dla młynów z rzeki Bečwy czytamy:

„Jeżeli skarga podaje w wątpliwość słuszność opinii rzeczoznawców, to należy na to tylko odpowiedzieć, że nie jest rzeczą ani też zadaniem Trybunału administracyjnego, przeprowadzać rewizyę co do wewnętrznego uprawnienia wydanej przez upoważnionego do tego z urzędu rzeczoznawcę (befugten Amtsverständigen). Skoro opinia rzeczona w sposób jasny i niedwuznaczny, po oględzinach miejscowych związkowi przyczynowemu pomiędzy regulacyą Bečwy a zawaleniem szutrem tejże rzeki i młynówki przeczy i uważa ją ze względu na postanowienie §. 20. morawskiej ustawy wodnej z 28. sierpnia 1870 Dz. u. kr. Nr. 65, za nieistniejącą, należy tę opinię uważać za zupełnie wystarczającą i nie wymagającą żadnego uzupełnienia".

W innem orzeczeniu z dnia 2. listopada 1905 L. 11731 (A) Nr. 3883 (A), dotyczącem wpływu położonego przez wiedeńską komisyę dla komunikacyi w Unter-Purkersdorf drewnianej kładki na powstanie dwóch wylewów pisze Trybunał administracyjny:

„Skoro władza na podstawie swobodnego uznania przychodzi do przekonania, że kładkę prowizorycznie pod postawionemi przez władzę warunkami pozostawić należy, nie leży w pozostawieniu jej naruszenie praw §. 67 zabezpieczonych, albowiem według tego postanowienia ustawy prawo usunięcie nowej budowli (Neuerung) tylko w tym wypadku imperatywnie zaleca, w którymby niebezpieczeństwo było faktycznie stwierdzone".

I w tym wypadku zwycięża technik państwowy wiedeńską komisyę dla komunikacyi.

Nie jest wcale zamiarem komisyi twierdzić, że technik państwowy w powyższych wypadkach nie miał słuszności. Ogranicza się jedynie tylko komisya do twierdzenia, że wprawdzie wskutek wiary w fachową powagę technika państwowego udaje mu się nieraz odnieść zwycięstwo w komisyi, że jednak po wydaniu opinii żadna władza wyższa de facto jej nie kontroluje. Jeżeli jego opinia jest mylną, wówczas tak Namiestnictwo, jak Ministerstwo i Trybunał administracyjny w przeważnej liczbie wypadków jego pomyłkę powtarza i udziela jej swej sankcyi.

Niejednokrotnie zdarzały się wypadki, w których Trybunał administracyjny znosił orzeczenia Ministerstwa rolnictwa, jak to wykazują np. orzeczenia Trybunału administracyjnego Nr. 13424 z 25. listopada 1899 B 9443 i Nr. 199 z 30. lipca 1901 B. 4278.

Te orzeczenia jednak, w których jak n. p. w orzeczeniach Nr. 10763 z dnia 26. maja B 3072, Nr. 13780 z 16. lipca 1906 B 605, Nr. 13870 z 5. marca 1900 B 921, Nr. 14483 i z 11. września 1900 B 6188, Trybunał administracyjny albo kwestyonuje opinie rzeczoznawców, albo wykrywa w nich luki, a w niektórych wypadkach znosi z tego powodu orzeczenie c. k. Ministerstwa rolnictwa, pozostają wyjątkami.

W orzeczeniach Trybunału administracyjnego bowiem Nr. 12747 z d. 22. kwietnia 1899 B 2699, Nr. 13884 z 9. marca 1900 B 1564, Nr. 14703 z 26. października 1900 B 7278, Nr. 14768 z 10. listopada 1900 B 7764, Nr. 14768 z 10. listopada 1900 B 7764, Nr. 115 z 15. lutego 1901 B 1209, Nr. 512 (A) z 27. września 1901 L. 7219, Nr. 1003 (A) z 19. grudnia 1902 B 3733, a wreszcie Nr. 1745 z 1. maja 1903 B 5122, Nr. 1476 (A) z 1. maja 1903 B 6832, Nr. 1878 (A) z 17. czerwca 1903 B 6832, Nr. 3884 z 2. listopada 1905 B 11736, bierze Trybunał administracyjny albo w zupełności albo w przeważnej części za podstawę rozstrzygnięcia opinię technika państwowego.

Opinie technicznych doradzców stron uważał Trybunał administracyjny w orzeczeniu Nr. 14703 z 26. października 1900 B 7278 za stronnicze, wskazując na to, „że twierdzenie, iż wydana przez technicznych rzeczoznawców w komisyi z d. 9. lipca 1907 opinia polega na mylnem zbadaniu zdaniu rzeczy, a więc na fałszywej podstawie, musi pozostać nieuwzględnioną albowiem twierdzenie to opiera się wyłącznie na zdaniu powołanych przez stronę i przez nią wynagrodzonych prywatnych rzeczoznawców, którzy z natury rzeczy nie zasługują na dalej idącą wiarę, aniżeli jedynie miarodajne stwierdzenie rzeczy przez technika państwowego“.

Komisya jest daleką od twierdzenia, jakoby bezwarunkowa słuszność technicznych zastępców stron była w każdym wypadku niewątpliwą, nie można jednak również twierdzić, że także i opinia techników państwowych jest zawsze wolną od myłek.

W razie myłki sanacya jej jest czasem możliwą w sądach cywilnych, które powołują rzeczoznawców niezawisłych od władzy. Prowadzenie procesu wymaga jednak wielkich kosztów, na które włościan nie stać.

Skoro jednak ustawa nie ogranicza wcale wyboru władz politycznych do urzędników i pozwala im powoływać na rzeczoznawców także niezawisłe od władzy politycznej osobistości, przyczyniłoby się do wzmocnienia zaufania stron interesowanych do bezstronności władzy, gdyby przy ważniejszych wypadkach spornych obok technika państwowego, kierownika budowy, przedstawiciela władz politycznych i technicznego zastępcy strony prywatnej interweniował także i zu-

pełnie od władzy niezawisły rzeczoznawca i ażeby po wydaniu opinii przez technika państwowego i przez technicznego doradcę strony mógł wydać niezawisły od władzy rzeczoznawca opinię własną.

Że mianowanie niezawisłych od władzy rzeczoznawców leży w granicach prawa i jest możliwe, wynika z tego, iż w Czechach wprawdzie najczęściej także na rzeczoznawców powołują techników państwowych, ale w poszczególnych wypadkach także i profesorów, jak n. p. profesora Gintla i profesora Wawrę. Dalszym w tym kierunku dowodem jest okólnik galicyjskiego Namiestnictwa z 6. lipca 1885 L. 21.459, w którem Namiestnictwo poleca Starostwom tam, gdzie nie ma państwowych organów, gdzie jednak mają siedzibę kompetentni inżynierowie cywilni, powoływać ich na rzeczoznawców do wodno-prawnych dochodzeń w sprawach prawno-prywatnych, o ile przez to dla stron nie urosną wysokie koszta, albo o ile interes jednej ze stron nie przemawia przeciwko temu.

Na powyższych podstawach komisya wnosi przyjęcie punktu B. 6. zarysu rozporządzenia wykonawczego.

X. Kompetencya sądów w sprawach §. 47. ustawy wodnej uregulowanych.

(Punkt B 7 zarysu rozporządzenia wykonawczego).

Mayrhofer objaśnia odnoszące się do §. 47. a z kompetencyą sądów w związku będące orzeczenia Trybunału administracyjnego w następujący sposób: „Z tych orzeczeń należy wyprowadzić wniosek, że Trybunał administracyjny:

a) uważa władze polityczne za kompetentne do rozstrzygania p y t a n i a p r z e d w s t ę p n e g o, czyli regulacya wogóle podpada pod zasadę prawną paragrafu 47?

b) że Trybunał administracyjny uważa polityczne władze za kompetentne do zarządzenia wzięcia w posiadanie gruntu, który wskutek przeprowadzonej na koszt państwa regulacyi uzyskanym został przez skarb państwa w analogicznem zastosowaniu nadwornego dekretu z 28. grudnia 1842 i protesta przeciwko temu przekazać na drogę sądową, jeżeli protestujący nie znajdował się w faktycznem posiadaniu zakwestyonowanego gruntu.

c) że trybunał administracyjny w wypadkach, w których nie zachodzi powyższy warunek (t. j. jeżeli protestujący znajduje się w faktycznem posiadaniu zakwestyonowanego gruntu) i przy wszystkich nie przez państwo prowadzonych regulacyach do rozstrzygnięcia spornego pytania, komu ma przypaść sporny grunt, uważa wyłącznie sądy za powołane.

d) że trybunał administracyjny tę wyłączną kompetencyę sądów uznaje w odniesieniu do wszystkich pretensyi do uzyskanych przy regulacyi rzek gruntach, które nie polegają na §. 47. ale na innych tytułach ustawodawstwa cywilnego.

Słusznie podnosi Mayrhofer, że zapatrywanie trybunału administracyjnego o możności zastosowania nadwornego dekretu z 28. grudnia 1842 do gruntów wskutek regulacyi uzyskanych nie opiera się na całkiem pewnej i niewątpliwej podstawie.

Bez względu na to, czyli przepisy dekretu z 28. grudnia 1842 do wzięcia w posiadanie gruntów wskutek regulacyi rzek uzyskanych się stosują, czy nie,

jest otwarte i formalne wzięcie w posiadanie tychże gruntów praktyczniejszem i właściwszem od cichego i skrytego. Wzięcie w posiadanie jednak w analogicznem zastosowaniu dekretu nadwornego z 28. grudnia 1842 nie może uzasadnić stanowczego definitywnego z ocenienia w drodze kompetencyi sądowej wykluczonego prawa własności, nie może też w wypadku spornym bez względu na faktyczny stan posiadania skarbu państwa albo strony prywatnej usunąć wyłącznie powołanej do ocenienia tytułu własności kompetencyi sądowej, która sięga znacznie dalej od kompetencyi uprawnionych jedynie tylko do prowizorycznego rozstrzygania spraw władzy administracyjnej.

W zdaniu tem może utwierdzić opinia takich powag, jak Randa i Prazak, którzy obstają przy kompetencyi sądowej.

Randa rozstrzyga sprawę kompetencyi w następujący sposób:

„Spory powstające w przedmiocie własności dotyczących gruntów wskutek regulacyi rzek uzyskanych należą do kompetencyi sądów, chodzi tu bowiem o prawo prywatne, do którego powstania jedynie tylko prawo publiczne daje powód". Randa polemizuje w swoich wywodach na str. 99 z Peyrerem (str. 459) i przytoczonem w jego dziele orzeczeniem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 30 stycznia 1899 L. 12.628, oraz Trybunału administracyjnego (Budwiński 256). Nie jest bowiem wystarczającym powodem do uzasadnienia kompetencyi administracyjnej, że normy odnośne uzasadnił publiczny interes.

Polityczna władza ma się tutaj tylko ograniczyć do potwierdzenia odnośnych faktów. W analogicznych wypadkach §. 409 i 410 ustawy cywilnej jest kompetencya sądu niewątpliwą.

Profesor Dr. Georg Prażak mówi o kompetencyi władzy w dziele: „Wasserrechtliche Kompetenzfragen":

„Na mocy §. 47 mogą powstać spory:"

„a) pomiędzy przedsiębiorcą a właścicielami gruntów nadbrzeżnych, albo też trzeciemi osobami o własność gruntów, które uzyskane zostały na koszt przedsiewziętych przez przedsiębiorcę robót."

„b) pomiędzy właścicielami gruntów nadbrzeżnych a przedsiębiorcą w sprawie pretensyi dotyczącej odstąpienia gruntów właścicielom grnntów nadbrzeżnych według 2 alinei §. 47 wreszcie"

„c) może także o to powstać spór, w jakiej wysokości należy oznaczyć wartość gruntów, którego odstąpienia w myśl ustawy żądają właściciele gruntów nadbrzeżnych".

„Żadna z tutaj przywiedzionych okoliczności spornych nie polega na stosunku publicznym. Do publicznego prawa należy jedynie tylko powód zewnętrzny uregulowania stosunków majątkowych z §. 47 związek mających, a nie uregulowanie samo. W szczególności nie można się powołać na §. 73 ustawy wodnej na korzyść kompetencyi administracyjnej w tego rodzaju sprawach, albowiem nie chodzi tutaj wcale o okoliczność, która się stosuje do użytkowania wody, do kierunku jej i do ochrony przed wodą, ale o okoliczności, które jedynie tylko stoją z niemi w zewnętrznym związku. W pierwszym wypadku chodzi o to, ażeby prawo rzeczowe do gruntu znalazło uznanie, w drugim i trzecim wypadku chodzi o stosunek polegający na zobowiązaniu; w żadnym z tych wypadków jednak nie tworzy podstawy spornych pretensyi stosunek, któryby dotykał strony jako członków publicznego ciała, ale prawo, o które chodzi, przysługuje stronom, jako osobom prywatnym, a mianowicie z jednej strony przedsiębiorcy a z drugiej właścicielom granicznych gruntów. Co do tych ostatnich, to nie może pod tym względem powstać wątpliwość, że pretensya do odstąpienia wskutek regulacyi uzyskanego grun-

tu jest konsekwencyą prawa własności gruntów sąsiednich, a więc stosunku prawno-prywatnego, ale i przedsiębiorca, który na podstawie §. 47. stara się o uznanie podlegającej na podstawie §. 47. pretensyi, nie występuje tutaj wcale jako uprawniony państwową koncesyą, ale jako podmiot praw majątkowych, które mu na podstawie faktu dlatego przysługują, że on poniósł nakład budowli regulacyjnych".

„A zatem nie można wątpić o kompetencyi sądowej do rozstrzygania wszystkich sporów odnośnych, w których chodzi o prawo własności, albo o niepokojenie posiadania gruntu wskutek regulacyi uzyskanego, albo też o stosunki polegające na zobowiązaniach, o które chodzi sub b. c. Także i zapatrywanie, że przysłuża tutaj władzom politycznym tylko prawo wydania prowizorycznego w drodze sądowej dającego się usunąć orzeczenia, da się obronić tylko w tem znaczeniu, że władze administracyjne powołane do zastępstwa skarbu państwa, albo jednego z funduszów państwowych, są uprawnione do wydania oświadczenia, czyli pretensyę do własności uzyskanych wskutek regulacyi gruntów dobrowolnie uznają, albo czy odwołują się do rozstrzygnięcia sądów?"

„W samej rzeczy będą w tego rodzaju sporach administracyjnych stwierdzenia tych faktów przez władze administracyjne, które jedna albo druga strona do wzmocnienia swej pretensyi przytoczyła, ważnym momentem, ale do tych stwierdzeń, których nie należy identyfikować z wyrokami sądów, ogranicza się ingerencya władz politycznych, a prawo rozstrzygania sięgające poza stwierdzenie tych spornych praw, leży również poza zakresem kompetencyi władz administracyjnych.

A nawet Peyrer (str. 464) wyraża zapatrywanie:

„Do rozstrzygania sporów, które wynikają z §. 47, co do własności uzyskanego wskutek regulacyi gruntu i pretensyi właścicieli gruntów nadbrzeżnych do odstąpienia tychże gruntów są sądy kompetentne".

„Faktycznie obraca się w największej liczbie wypadków spór tylko o wypadek, czyli grunt, o którym przedsiębiorca twierdzi, że został przez regulacyę uzyskany, nie był pierwej gruntem stanowiącym przedmiot własności prywatnej, którego właściciel zgłasza pretensyę do przedsiębiorcy. Ale także i w tych wypadkach, w których część publicznej rzeki wskutek regulacyi stała się gruntem i wskutek tego stała się własnością prywatną przedsiębiorcy, musi się uznać do rozstrzygnięcia tego pytania sądy powołane a chociaż ono ma być w pierwszej linii nie według ustawy cywilnej, ale według ustawy wodnej rozwiązanem, także i sądy przecież obowiązuje ustawa wodna. Niewątpliwą jest kompetencya sądów do rozstrzygania o własności opuszczonego łożyska."

Oprócz jednej uchwały najwyższego Trybunału sądowego z 29. września 1908 R o V 999/4 z 28. września 1908 w sprawie Żurawna inne dotyczące Galicyi a znane komisyi uchwały Najwyższego Trybunału sądowego uznają kompetencyę sądową. I tak wyklucza niedopuszczalność drogi sądowej powyżej przytoczona uchwała Najwyższego Trybunału sądowego w sprawie Ostrej z 27. marca 1906 L. 4.896.

Obok niej powziął Najwyższy Trybunał sądowy również w sprawie z regulacyą Dniestru w Żurawnie związek mającej zgodnie z uchwałą Sądu obwodowego w Stryju z 23. marca 1906 Z R v 114/6/2 uchwałę z 6. czerwca 1906 Z C I 197/5/14, w której niedopuszczalność sądowej kompetencyi wykluczył. Sądu powiatowego w Żurawnie z 20. stycznia 1906 C I 197/3/3 a wbrew

Zarzut niedopuszczalności podnosiła c. k. Prokuratorya skarbu, pomimo, że przedstawiciele władzy w podobnych wypadkach odsełają strony niejednokrotnie na drogę sądową.

Że względu na zawłaszczenie graniczących z łożyskiem rzeki przestrzeni jest eskontowanie skutków regulacyi a priori w orzeczeniu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 5. lipca 1909 L. 15.606/08 wykluczonem. Orzeczenie rzeczone stwierdza, że przedwczesne odgraniczenie zalądowań w obrębie budowli regulacyjnych należy uznać za niedopuszczalne, jeżeli się je przeprowadza w chwili, w której jeszcze zalądowanie się nie utworzyło, gdyż w takiej chwili nie może być mowy o gruncie uzyskanym przez regulacyę.

A o ile chodzi o te wypadki, w których nie chodzi o szkody elementarne, ale o zrządzone wskutek czynności przedsiębiorcy regulacyi i [illegible] źle prowadzonych budowli wodnych uszkodzenia cudzej własności [illegible] Trybunał administracyjny albo w orzeczeniach albo w motywach orzeczeń z 2. maja 1884 L. 955 Nr. 2114, z 20. października Nr. 8299, Nr. 13257 (a ze względu na zasadę) w orzeczeniu z 15. stycznia 1901 L. 364 Nr. 33 (A), że cudze prawa mogą tylko za odpowiedniem odszkodowaniem doznać uszczerbku, że pretensye trzecich osób należy szanować i że budowle wodne należy tak stawiać i utrzymywać, ażeby na cudze prawa szkodliwie nie oddziaływały. W orzeczeniu z 14. czerwca 1898 L. 3129 Nr. 11817 i w jego motywach uznaje nietylko Trybunał administracyjny odpowiedzialność przedsiębiorcy za zrządzone przez siły elementarne szkody za niedopuszczalną, ale uznaje w zasadzie prawo strony w razie zwiększonego niebezpieczeństwa wskutek przesunięcia łożyska potoku do upomnienia się o to prawo w postępowaniu wodno prawnem.

Na powyższej podstawie wnosi komisya punkt B. 7. zarysu rozporządzenia wykonawczego.

XI. Wykonanie postanowień § 47. ustawy wodnej dotyczących odstąpienia uzyskanego wskutek budowli wodnych w obrębie regulacyi gruntu właścicielom gruntów nadbrzeżnych.

(punkt C 1—5 zarysu rozporządzenia wykonawczego).

§. 47. ustawy wodnej brzmi:

„Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w obrębie regulacyjnym przypada tym, którzy ponoszą koszta przedsiębiorstwa, musi być jednak odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za zwrotem wartości, jeżeli go przedsiębiorstwo nie potrzebuje do lepszego zabezpieczenia i umocnienia brzegów".

Było zatem zamiarem prawodawcy zabespieczyć na rzecz właściciela prawa do gruntu uzyskanego przez regulacyę także i wtedy, gdy ze względów czysto technicznych wyjątki od § 407—412 są uzasadnione.

Nie da się wcale zaprzeczyć i projekt pierwszej zasadniczej ustawy wodnej z r. 1862 wyraźnie przyznaje (Peyrer str. 453), że postanowienia wszystkich zagranicznych ustaw wodnych zawierają przepisy o powstałych wyspach, przymuleniach, oderwiskach i o osuszonych łożyskach wody, a jeżeli w austryackiem ustawodawstwie je opuszczono, to dlatego, że te materye prawne znalazły już uregulowanie w powszechnej księdze ustaw cywilnych. A niewątpliwym dowodem w tym kierunku jest brzmienie §. 1. państwowej ustawy wodnej i równobrzmiący §. 1. krajowej ustawy wodnej:

„Prawne przymioty wody osądzać należy według powszechnej ustawy cywilnej a w szczególności według §. 2. do 7 niniejszej ustawy".

Peyrer, komentując odnośne postanowienie w słuszny sposób, podnosi (str. 455) „że do słusznego ocenienia zarówno §. 47 jak i wielu innych pytań wodno prawnych jest potrzebnem omówienie także i tych wypadków, które regulują postanowienia §§. 407 do 412 powszechnej księgi cywilnej, albowiem także i władze administracyjne w rozprawach i rozstrzygnięciach swoich w sprawach wodnych często znajdują się w położeniu zastosowania powyższych paragrafów".

A więc skoro powszechna księga ustaw cywilnych stanowi regułę, a ustawa wodna jest jedynie tylko koniecznością ujęcia rozkiełzanych żywiołów wody uzasadnionym wyjątkiem, musi się ten wyjątek jedynie tylko zamykać w granicach absolutnej konieczności technicznej. Dalszy szczegółowy dowód, że §. 47. ustawy wodnej jest jedynie tylko ściśle wymierzonym wyjątkiem od §. §. 408—412 powszechnej księgi ustaw cywilnych, jest okoliczność, że austryackie ustawodawstwo wyraźnie tę zasadę wypowiada, a mianowicie ustawa Górnej Austryi z 28. sierpnia 1870 Dz. u. kr. Nr. 32, w której §. 47 brzmi:

„Otrzymany wskutek budowli wodnych w ich obrębie grunt przypada, nie naruszając §. 408—12 powszechnej księgi ustaw cywilnych temu, który ponosi koszta przedsiębiorstwa".

Peyrer uzasadnia prawo nadbrzeżnych właścicieli do odstąpienia gruntów (na str. 463):

„Pretensya nadbrzeżnych właścicieli gruntu znajduje w słuszności swoje uzasadnienie, właściciele gruntów nadbrzeżnych tracą bowiem dostęp do wody, możliwość uzyskania w naturalny sposób powstałych przymuleń, wysp, opuszczonego łożyska rzeki na podstawie §§. 407 do 412 i z drugiej strony polega ta pretensya właścicieli gruntów nadbrzeżnych na uwzględnieniu okoliczności, że ekonomiczne spożytkowanie uzyskanego gruntu jest w sposób najszybszy zapewnione, jeżeli grunt ten zostanie połączony z innymi sąsiednimi gruntami w jedną rolniczą całość".

W innym ustępie mówi Peyrer (str. 436) zupełnie ogólnie w ocenianiu analogicznych, choć niezupełnie indentycznych stosunków o „chorobliwych stosunkach własności" dotyczących gruntów nad rzekami i uważa za zadanie odnośnych władz przywrócenie odpowiadających celowi stosunków własności. Oprócz powyżej wymienionego powodu częściowej utraty tych korzyści, które właściciele gruntów nadbrzeżnych wskutek wyjątku od §. 407—12 powszechnej księgi ustaw cywilnych, przemawia w Galicyi za ułatwieniem odstąpienia gruntów także i wzgląd szczególny, a mianowicie niezgodna z prawem w poszczególnych wypadkach zachodząca praktyka władz administracyjnych. Niejednokrotnie bowiem władze przez szereg lat tych obowiązków, do których właściciel gruntów nadbrzeżnych miał prawo, nie wypełniały. Jako okoliczność łagodzącą należy tutaj w samej rzeczy przytoczyć brak organów tak technicznych, jak i prawnych, ale za brak ten nie mogą przecież odpowiadać interesa prywatne, stronę interesowaną bowiem nie można karać za to, że administracya państwa niedość rychło za pomocą stypendyów dla kandydatów na urzędników prawnych i technicznych a poszczególnie na geometrów ewidencyjnych zapewniła sobie potrzebne organa, że nie polepszyła dostatecznie materyalnego stanu władz technicznych i nie powiększyła ich liczby. Także i ten brak należy położyć na rachunek administracyi państwowej.

Jakkolwiek wykonanie postanowień §. 47 o odstąpieniu gruntów nie było wolnem od fiskalnych względów, było odstąpienie wskutek regulacyi rzek uzyskanego gruntu o tyle łatwiejszem że pomiędzy r. 1880 a 1890 często zawierano

w tym kierunku ugody. Obecnie skarzą się właściciele gruntów nadbrzeżnych na wielką trudność uzyskania gruntów nadbrzeżnych. Trudno też pojąć, dlaczego dla spraw §. 37 i 84 objętych jest ustawą przepisane dążenie do dobrowolnego porozumienia, a dlaczego te postanowienia nie znajdują zastosowania przy odstąpieniu ograniczonej własności gruntu? Przeciwnie w ostatnim czasie sprzedawano te grunta bez względu na ich szczególny sposób powstania i na ograniczone prawo własności tychże gruntów, jakie ma skarb państwowy, wedle przyjętego w ogóle dla sprzedaży własności państwowej obowiązującego szablonu, szacowano je przez sądowych rzeczoznawców, którzy grunta te szacowali czasem tylko w czasie posuchy i którzy gruntów tych po wylewach nie widzieli. Niekiedy utrudniano nabycie przez wysokie ceny, jak n. p. za hektar w Tuczępach w powiecie jarosławskim żądano 1700 K. W samej rzeczy są w tej gminie grunta, które mają tę wartość, ale nie grunta mokre i przez część roku po tajaniu lodu wodą pokryte, do których niejednokrotnie nie można się inaczej dostać, jak za pomocą łódek.

Wobec przywiązania włościan do ziemi, znacznego powiększenia ludności i utrudnionego w wielu okolicach nabycia ziemi, wobec braku przemysłu i sposobności do stałego zarobku, musi ogarnąć ludność włościańską uczucie wielkiego rozgoryczenia, gdy albo gruntów uzyskanych wskutek regulacyi nabyć nie może, albo też gdy ich ceny są wygórowane, a pewien osad goryczy tkwi w ludności i pewna drażliwość budzi się tembardziej, ile że poczucie ludowe uważa te grunta za swoje, w czem lud utwierdza brak odgraniczeń; stąd powstała niepewność posiadania nad brzegami rzek utrzymuje ludność w tem mniemaniu, a często podsyca je pamięć niezgodnego z prawem przywłaszczenia sobie tych gruntów przez fundusz regulacyjny.

Orzeczenia Ministerstwa rolnictwa z 14. sierpnia 1908 L. 32.653, z 12. września 1908 L. 11.359/06 uważają władze wodne tylko o tyle za kompetentne do spraw §.47 przewidzianych, o ile przy tem rozchodzi się o kierunek, ochronę i odpływ wód według ustawy wodnej (§. 75). Także i pytanie, czy uzyskany grunt jest potrzebny do ochrony i umocnienia brzegu, rozstrzyga władza polityczna, do jej kompetencyi należy również oznaczenie granic gruntu, to jednak zdaniem komisyi, nie powinno uniemożliwiać w poszczególnych wypadkach odmiennego rozstrzygnięcia rzeczy przez sąd. W moc powyższych orzeczeń Ministerstwa rolnictwa w wypadkach spornych, dotyczących pretensyi do odstąpienia uzyskanych wskutek budowli wodnych gruntów, ma rozstrzygać sędzia.

Położenie stron interesowanych pogarsza także wykonanie odnośnych postanowień. W poszczególnych wypadkach bowiem kierownictwa budowy nie tylko te grunta pragną zatrzymać, których w celach technicznych potrzebują, ale także i te, które im są potrzebne w celu uzyskania wikliny potrzebnej dla innych budowli. Ponieważ grunta te odstępują zazwyczaj dopiero po dokonanej regulacyi odnośnej przestrzeni, potrzeba materyału wiklinowego w najbliższych miejscowościach w tej chwili odpada, a zresztą wzgląd ten nie jest technicznej natury i nie ma nic wpólnego z celami i z wyraźnym przepisem ustawy wodnej.

A o ile chodzi o plantacye wiklin, ma przecież tak na podstawie §. 18 ustawy wodnej, jak i §. 31., 32. i 34. obwieszczenia gubernialnego z 2. marca 1842 L. G. 9.603 lw. 35 Zbioru ustaw prowincyonalnych władza polityczna prawo właścicieli gruntów nadbrzeżnych zmusić do plantacyi wiklin, albo też te plantacye na koszt państwa przeprowadzić, albo też je za pośrednictwem trzeciej osoby, albo też władzy gminnej przedsięwziąć, naturalnie nie naruszając prawa własności ani użytkowania, o ile użytkowanie rzeczone odbywa się w sposób dla plantacyi nie szkodliwy. Także i orzeczenie Trybunału administracyjnego z 9.

października 1904 l. 326 i orzeczenie Ministerstwa rolnictwa z 24. kwietnia 1906 l. 33.273/09 stwierdzają te prawa funduszu regulacyjnego do ograniczenia praw użytkowania właścicieli gruntów nadbrzeżnych, o ile te prawa z celem regulacyi się rozmijają.

A więc o zabezpieczenie plantacyi wiklinowych, które państwo i na cudzych za czynszem kognicyjnym wydzierżawionych gruntach utrzymywać może, prawodawstwo się już postarało.

Pojęcie, kiedy grunt w celu ochrony brzegu i umocnienia go jest potrzebny, jest nader elastycznem i bywa często na niekorzyść strony wykonywanem. W tym kierunku rozstrzygały dotychczas de facto opinie poszczególnych kierownictw budowy i znawców technicznych, którzy pragnąc grunta w ręku administracyi państwowej zatrzymać, szli często poza linię ustawą wskazaną; byłoby też zalecenia godnem, a ż e b y s p r a w ę w p o s t ę p o w a n i u a d m i n i s t r a c y j n e m p o d w z g l ę d e m t e c h n i c z n y m r o z s t r z y g a l i n i e z a w i ś l i o d w ł a d z y p a ń s t w o w e j r z e c z o z n a w c y i a ż e b y p r z e c i w d o w ó d t e c h n i c z n e g o z a s t ę p c y s t r o n y z o s t a ł d o p u s z c z o n y m. Niezaprzeczonem jest wprawdzie prawo stron do przeniesienia sporu na drogę sądową, droga ta jednak dla włościan nader kosztowna, a więc w pierwszym rzędzie starać się należy o usunięcie stron ujemnych postępowania administracyjnego.

Spodziewać się też należy, że władze stawianiem wygórowanych cen i odmową odstąpienia tych gruntów, które nie są niezbędnie potrzebne, nie będą zmuszać właścicieli gruntów nadbrzeżnych do kosztownych procesów.

N a p o w y ż s z y c h p o d s t a w a c h k o m i s y a w n o s i p u n k t a C. 1—5 r o z p o r z ą d z e n i a w y k o n a w c z e g o.

Na powyższych podstawach komisya wodna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przy rozmaitych sposobnościach wydane okólniki c. k. Namiestnictwa, rozporządzenia poszczególnych Ministerstw oraz orzeczenia Trybunału administracyjnego, Najwyższego Sądu i Ministerstwa rolnictwa, o ile orzeczenia rzeczone mają znaczenie sięgające poza granice poszczególnego wypadku, po dokładnem ich rozpatrzeniu zebrał i ogłosił w systematycznej instrukcyi pouczającej władze, w jaki sposób poszczególne postanowienia ustawy wodnej pojmować i wykonywać należy.

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zapobiegł w ten sposób sprzeciwiającej się niektórym postanowieniom ustawy praktyce, oraz przypomniał w dokładnie wypracowanej instrukcyi właściwą interpretacyę postanowień ustawy wodnej.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w wypracować się mającej instrukcyi objaśnił i przypomniał następujące zasady obecnie okowiązującej ustawy:

A) Sprawa dochodzeń wodno-prawnych. Polityczne orzeczenia. Prawne postępowanie w celu wywłaszczenia.

1. Według §. 41., 78. i 84. ust. wodnej przed rozpoczęciem robót regulacyjnych należy przeprowadzić postępowanie wodno-prawne i wysłuchać życzeń stron interesowanych.

2. Według §. 78. tejże ustawy i okólnika c. k. Namiestnictwa gal. z 28. sierpnia 1908 l. 13.676.:

a) Rozstrzygnięcie spraw wodno-prawnych na podstawie ustawy wodnej nie leży w ręku władz technicznych, ale władz politycznych,

b) Tak wykaz parcel, podlegających wywłaszczeniu, jak i plan sytuacyjny i wykazy katastralne należy złożyć w terminie prawem przepisanym w urzędach gminnych i umożliwić przez to stronom interesowanym zbadanie ich.

c) Operata, dotyczące wywłaszczenia, muszą obejmować wszystkie grunta w celach regulacyi dla przedsiębiorstwa potrzebne i to bez żadnych luk, mianowicie z planem geometrycznym, tudzież z wykazem właścicieli i kultur,

d) Według §. 78. i 84. gal. ustawy wodnej i według okólnika gal. Namiestnictwa z 23. maja 1906 l. 47.838, przed rozpoczęciem robót a względnie postępowania prawnego w celu wywłaszczenia, albo też przed wprowadzeniem punktów spornych na drogę sądową, starać się należy za pomocą wszystkich władzom politycznym przystępnych środków a to w duchu §. 37. i 84. ustawy wodnej o dobrowolne uchylenie podniesionych zarzutów i o przyjście do skutku porozumienia,

e) Z należytem obostrzeniem odpowiedzialności odnośnych organów w tym kierunku należy zarówno władzom technicznym jak i prawnym, około regulacyi zatrudnionym, przypomnieć, że mają obowiązek w sposób prawdziwy i na słusznej interpretacyi przepisów polegający, dostarczać stronom interesowanym informacyi o postanowieniach ustaw i o wypływających z nich prawach stron.

3. Według okólnika c. k. Namiestnictwa z 23. maja 1906 l. 47.828 porozumienia ze stronami szukać również należy przed zatwierdzeniem planów regulacyjnych, a w celu umożliwienia go należy dozwolić stronom przejrzenia i zbadania planów; po zbadaniu ich zaś przez strony interesowane władze mają obowiązek życzenia stron przyjąć do wiadomości, a o ile one dadzą się pogodzić z celem regulacyi i nie wymagają nadmiernych nakładów, powinny również władze życzenia odnośne uwzględnić.

4. Według §. 41., 78., 84. i 87. gal. ustawy wodnej przepisane orzeczenia władz politycznych należy wydać natychmiast po przeprowadzeniu wodno-prawnego dochodzenia, z załatwieniem wniesionych w sprawach wodno-prawnych rekursów zaś tem bardziej zwlekać nie należy, ileże ostateczne uregulowanie stosunków wodno prawnych leży w interesie wszystkich stron, a w razie długiego trwania prawnego sporu zmieniony stan rzeczy słuszne ocenienie jej często utrudnia.

5. W duchu okólnika c. k. gal. Namiestnictwa z 5. lutego 1900 l. 1.561 tak podczas postępowania wodno-prawnego, jak i po każdym wyroku sądowym odgraniczyć i ustalić należy łożysko rzeki; przed przeprowadzeniem wodno-prawnego dochodzenia ma kierownictwo budowy przed terminem komisyi wytyczyć na miejscu i opalikować tak naturalne łożysko rzeki jak i zamierzoną trasę. Po ustaleniu granicy należy również w sposób łatwo dostrzegalny i niedający się zniszczyć, dokładnie wyznaczyć granicę pomiędzy stanowiącem na rzekach publicznych własność publiczną łożyskiem rzeki płynącej i bądźto w drodze ugody, bądźto wskutek wywłaszczenia nabytymi gruntami funduszu regulacyjnego z jednej, a własnością prywatną z drugiej strony; należy również ciągle czuwać nad tem, ażeby znaków granicznych samowolnie nie usuwano.

6. W wypadkach, w których bądźto przed już dokonaną albo rozpoczętą regulacyą rzek nie przeprowadzono postępowania wodno-prawnego, nie wydano orzeczenia władz politycznych i nie uwidoczniono zmiany własności w księgach

gruntowych, wobec nieuregulowanych dotychczas stosunków własności w ogóle i nieustalonej granicy pomiędzy własnością prywatną a publiczną, należy jak najprędzej pierwotne łożysko rzeki dokładnie odgraniczyć, oraz tam, gdzie dotychczas jest niepewność posiadania i gdzie są spory, należy się postarać o dokładne odgraniczenie nabytych przez fundusz regulacyjny przed rozpoczęciem budowy lub w ciągu jej gruntów od własności prywatnej.

7. Wobec regulacyi tych rzek, albo tych części rzek, które według §. 2. i 3. państwowej ustawy wodnej z 30. maja 1869, Dz. u. p. 390 i według §. 2. ustawy wodnej z 14. marca 1875 Dz. u. kr. nr. 38, mają na poszczególnych, używanych do żeglugi statkami, albo spławu tratew przestrzeniach, prawem przypisane przymioty wody publicznej, należy obostrzyć wykonanie postanowień zawartych w okólnikach Namiestnictwa w Galicyi z 25. lutego 1900 l. 159, z 4. sierpnia 1904 l. 95.091, z 13. maja 1906 l. 47.838 i 28. sierpnia 1908 l. 13.676 z uwzględnieniem rozstrzygnięcia c. k. Ministerstwa rolnictwa z 21. lipca 1881 l. 66.615 i przypomnieć władzom, że według powyższych postanowień i słusznej ich interpretacyi, jedynie tylko w czasie średniego, normalnego i najdłużej w roku trwającego stanu wody, pokryte nią przestrzenie łożyska wolno funduszowi regulacyjnemu bezpłatnie zająć jako własność publiczną.

8. Należy zwrócić uwagę władz na to, iż niektóre z nich w mylny zupełnie sposób interpretują drugą część orzeczenia Ministerstwa rolnictwa z 21. lipca 1881 l. 6615, że też wyjątek od postanowień §. 47 ze względu na prawo własności gruntów, pokrytych plantacyami łoziny albo też w inny sposób zakulturowanych, dotyczy jedynie tylko gruntów, leżących w pokrytem wodą podczas średniego, normalnego, przez największą część roku się powtarzającego stanu wody łożyska rzeki, że przeto jest zupełnie mylnem i z powyższem orzeczeniem niezgodnem wyprowadzać z zawartej w orzeczeniu z 21. lipca 1881 l. 66.615 interpretacyi ustawy jakiekolwiek pretensye skarbu państwa do leżących poza średnim, normalnym stanem wody, szutrowisk, pokładów kamienia, porosłych niezakulturowanemi roślinami lądowemi gruntów oraz gruntów nieproduktywnych wogóle.

9. Należy przypomnieć władzom iż żadna austryacka ustawa, ani żadne rozporządzenie wykonawcze nie czyni różnicy pomiędzy produktywnymi, a nie produktywnymi gruntami na brzegach rzek, że zatem byłoby bezprawiem ze strony władz, gdyby nieproduktywne albo niezakulturowanemi roślinami lądowemi porosłe grunta uważały za integralną czyść łożyska rzeki i gdyby z tego powodu nie stosowały przy zawłaszczeniu tychże gruntów przepisów obozujących dla wywłaszczenia wszystkich gruntów w ogóle; grunta te są bowiem jedynie tylko wtedy przynależnością łożyska publicznej przestrzeni rzek, jeżeli pokrywa je woda przy średnim, normalnym, najdłużej w roku trwającym stanie wody.

10. W wypadkach, w których albo cała rzeka, albo poszczególne jej przestrzenie nie mają przepisanych w §§ 2. i 3. państwowej i w równobrzmiących §§. 2. i 3. galic. ustawy wodnej prawnych przymiotów rzeki publicznej, a przeto bądźto cała rzeka bądźto poszczególne jej przestrzenie nie mogą być poczytane za części rzeki publicznej, używanej do żeglugi statkami i spławu tratew, należy potrzebną do celów przedsiębiorstwa regulacyjnego część łożyska i brzegów rzeki, albo w myśl zaleconego §. 84. dobrowolnego porozumienia albo według §. 365. ust. cywilnej w drodze wywłaszczenia zakupić od stron i po przeobrażeniu własności prywatnej w ograniczoną w myśl §. 47. własność publiczną, prawo tej własności zabezpieczyć.

Tam gdzie chodzi o rozróżnienie własności prywatnej od publicznej, władze mają uznać tak wykazany w księgach gruntowych i w wyciągach katastralnych, jak i dowodnie na podstawie faktycznie wykonywanej własności stwierdzony stan posiadania.

B) Wykonanie §. 47. w sprawie ograniczonej własności gruntów, uzyskanych w skutek regulacyi.

1. W duchu orzeczenia trybunału administacyjnego nr. 1561 z 17. listopada 1882 l. 3471 oraz motywów orzeczenia c. k. ministerstwa rolnictwa z 12. listopada 1890 l. 10.837, należy jedynie tylko wtedy uważać grunt za uzyskany wskutek budowli regulacyjnych, jeżeli grunt ten leży w obrębie regulacyi i w granicach przy średnim normalnym, najdłużej w roku trwającym stanie wody, wodą pokrytego łożyska rzeki; a zatem fundusz regulacyjny ma jedynie tylko prawo do ograniczonej własności tych przestrzeni, których zalądowanie nastąpiło wskutek ścieśnienia łożyska rzeki.

2. Alluwio natomiast czyli przymulenie, pod którą § 411. ust. cyw. rozumie ziemię, wskutek działania wody nieznacznie do brzegów przymuloną, należy do właścicieli brzegu; do państwa zaś jedynie tylko wtedy, gdy państwowy fundusz regulacyjny albo w drodze dobrowolnego porozumienia albo na podstawie wywłaszczenia stał się właścicielem gruntów nadbrzeżnych, do których woda kawał ziemi przymuliła.

3. W analogicznem zastosowaniu dekretu z 28. grudnia 1842 l. 608 zb. ust. sąd. żadna zmiana własności, przez regulacyę rzek wywołana, nie może nastąpić bez formalnego objęcia w posiadanie, czy to przez skarb państwa, czy to przez strony prywatne; a zatem przed każdem objęciem w posiadanie bądźto gruntów nowo powstałych, bądźto takich, których konfiguracya uległa zmianie, należy przeprowadzić wodno-prawne dochodzenie i wysłuchać strony.

4. Nie może być poczytanym za grunt uzyskany wskutek regulacyi taki grunt, który jedynie tylko czasowo z powodu wylewu pozostawał pod wodą. Grunt tego rodzaju według §. 408. ust. cywilnej pozostaje własnością poprzedniego właściciela; a przeto §. 47. gal. ustawy wodnej ustanawia jedynie tylko technicznymi względami uzasadniony wyjątek od postanowień powszechnej ustawy cywilnej.

5. Zalądowania należy tak w duchu orzeczenia trybunału administracyjnego nr. 1561 l. 2371 z 17. listopada 1882 jak i orzeczenia ministerstwa rolnictwa z 12. listopada 1890 l. 10.837, jedynie tylko wtedy uważać za grunt uzyskany wskutek regulacyi rzek, jeżeli rzeczone zalądowania przedstawiają się w samej rzeczy, jako zamierzony, w obrębie budowli regulacyjnych leżący i planem regulacyjnym przewidziany skutek regulacyi rzek i jeżeli zalądowania powstały nie bez nakładów funduszu regulacyjnego, a skarb państwa podczas wodno-prawnego dochodzenia dowiódł, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy regulacyą odnośnej przestrzeni rzeki a utworzeniem zalądowania.

6. Do wodno-prawnych dochodzeń przy budowlach wodnych prowadzonych przez państwo, należy w sprawach spornych większej wagi powołać oprócz urzędowych rzeczoznawców, także z uwzględnieniem orzeczenia trybunału administracyjnego z dnia 3. marca 1900 L. 921 od władz politycznych niezawisłych rzeczoznawców i należy zażądać od nich wydania fachowej opinii w przedmiotach spornych.

7. Przy wykonaniu §. 47. starać się należy o przyjście do skutku dobrowolnego porozumienia ze stronami z równoczesnem przedmiotowem pouczeniem

stron, jakie prawa na podstawie ustawy cywilnej i ustawy wodnej posiadają. W razie, jeżeli porozumienie nie dojdzie do skutku, sprawa może być roztrzygniętą przez orzeczenie władz politycznych. Orzeczenie takie jednak ma jedynie tylko prowizoryczną moc obowiązującą, albowiem według licznych orzeczeń najwyższego trybunału sądowego, do ostatecznego roztrzygania w wypadkach, których powód jedynie tylko jest publiczno-prawnej natury, a których właściwy przedmiot należy do prawa prywatnego, są powołane władze sądowe.

C) Odstąpienie uzyskanych na podstawie §. 47. gruntów właścicielom gruntów nadbrzeżnych.

1. W postępowaniu, którego przedmiotem jest odstąpienie gruntów, uzyskanych wskutek regulacyi rzek, właścicielom gruntów nadbrzeżnych, należy w duchu §. 84. gal. ustawy wodnej przedewszystkiem starać się o przyjście do skutku dobrowolnego porozumienia. Ze względu na to bowiem, że mogąca być przedmiotem skargi sądowej prawnie uzasadniona pretensya nadbrzeżnych właścicieli do odstąpienia rzeczonych gruntów, ogranicza również i skarb państwa w wykonaniu prawa własnosności rzeczonych gruntów, grunta te mają zupełnie odmienną od innych przedmiotów własności państwowej naturę prawną.

Oznaczenie ceny za grunta właścicielom nadbrzeżnych gruntów odstąpić się mające, ma władza polityczna bez współudziału władz skarbowych przeprowadzić według szczególnych norm, a nie na podstawie tych ogólnych przepisów i praktyk, których dla innych rodzajów własności państwowej trzyma się c. k. Ministerstwo skarbu i c. k. krajowe dyrekcye skarbowe.

2. Tak według brzmienia §. 47. gal. ustawy wodnej, jak i według okólnika gal. namiestnictwa z 5. lutego 1900 l. 1561 w każdym wypadku, w którym właściciele gruntów nabrzeżnych zgłosili pretensyę do gruntu uzyskanego przez regulacyę rzeki, należy w drodze wodno-prawnego dochodzenia po wysłuchaniu stron, przeprowadzić zbadanie pytania, czyli przedsiębiorstwo nie potrzebuje gruntu do lepszego zabezpieczenia i wzmocnienia brzegu.

3 Należy do dochodzeń wodno-prawnych w spornych sprawach większej wagi odstąpienia gruntów właścicielom gruntów nadbrzeżnych dotyczących powoływać niezawisłych od władz politycznych i bezstronnych rzeczoznawców; należy również dopuścić właścicieli gruntów nadbrzeżnych, jako też ich prawnych i technicznych doradców do przeprowadzenia zwróconego przeciwko zdaniu władz technicznych i politycznych, technicznie uzasadnionego przeciwdowodu; jedynie tylko po wyczerpującem zbadaniu rzeczy przysługuje władzom politycznym prawo wydania prowizorycznego orzeczenia.

4. Należy polecić władzom technicznym, ażeby o ile możności jak najspieszniej sporządziły wykaz gruntów, uzyskanych wskutek regulacyi tych rzek, albo przestrzeni rzek, na których roboty już ukończono i aby w osobnym wykazie władze uwidoczniły te wskutek już ukończonych regulacyj uzyskane grunta, których przedsiębiorstwo do lepszego zabezpieczenia i wzmocnienia brzegu nie potrzebuje.

5. Także i przy tych regulacyach rzek, przy których roboty są w ciągu, należy corocznie uwidocznić w wykazie wszystkie dojrzałe zalądowania, a obok nich zarówno te grunta, na których zawieszono roboty prowadzone w celu zalądowania, jak i te, na których fundusz regulacyjny z przysługujących mu na podstawie §. 47. praw nigdy nie korzystał; ewidencyę tych poszczególnych kategoryi gruntów należy ciągle utrzymywać. Także i podczas regulacyi rzek powinien skarb

państwa odstąpić właścicielom gruntów nadbrzeżnych te uzyskane wskutek regulacyi, albo zakupione grunta, których w celu lepszego zabezpieczenia i wzmocnienia brzegu nie potrzebuje.

II) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w celu przyspieszania odgraniczeń pomiędzy łożyskiem rzeki a jej brzegami i pomiędzy własnością publiczną a prywatną na rzekach już uregulowanych w tych wypadkach, w których odgraniczenia z powodu zaniedbania władz, albo z powodu braku odnośnych organów dotychczas nie przeprowadzono, jak również i w tych poszczególnych wypadkach, w których przed r. 1904 zabierano grunta bez dochodzenia wodno-prawnego i orzeczenia władz politycznych, — wstawił do preliminarza budżetu na r. 1910 ze względu na naglącą naturę sprawy w drodze kredytu dodatkowego osobną pozycyę na odnośne wydatki przeznaczoną, albowiem ryczałt na ogólne wydatki starostów żadną miarą na ich pokrycie wystarczyć nie może.

III) Sejm wzywa c. k. Rząd ażeby jak najprędzej przeprowadził znaczne powiększenie tak technicznych i prawniczych sił jak i geometrów ewidencyjnych przy c. k. Namiestnictwie, starostwach i poszczególnych przedsiębiorstwach budowy i odnośne wydatki, o ile dotyczą rzek państwowych, wstawił do preliminarza budżetu na r. 1911.

IV) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez polepszenie materyalnego bytu urzędników technicznych i przez wstawienie osobnej pozycyi budżetowej przeznaczonej na stypendya dla uzdolnionych słuchaczów akademii technicznych, z kontraktowo zabezpieczonym warunkiem, że się poświęcą służbie państwowej — postarał się w duchu wielokrotnych rezolucyj galicyjskiego Sejmu o umożliwienie w przyszłości wydatniejszego zwiększenia sił technicznych i geometrów ewidencyjnych, które ze względu na interesa publiczne, nawet z czysto fiskalnego punktu widzenia jest nagląco potrzebnem.

V) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w duchu §. 20. rozporządzenia wykonawczego do gal. ustawy o regulacyi rzek z 18. września 1901 Dz. u. kraj. nr. 103 ustanowił specyalnych komisarzy dla spraw wodnych, przyspieszył wydanie instrukcyi dla tych komisarzy, ustanowił szczególne posady hydrotechników, jako fachowych doradców władz politycznych i technologów chemicznych, a odnośne wydatki, o ile dotyczą rzek państwowych a nie polegają na podstawie ustawy z 18. września 1901 o regulacyi rzek, wstawił do preliminarza budżetu na r. 1911.

VI) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ze względu na okoliczność, że w kraju tak wielkim, jakim jest Galicya, odpowiadające celowi załatwienie spraw za pośrednictwem wysyłanych przez Namiestnictwo, stale we Lwowie urzędujących sił urzędowych, jest niepodobieństwem, albowiem wobec wielkości kraju i różnorodności rozwoju i jego warunków, urzędnik dokładnej znajomości tak miejscowych jak i rolniczych stosunków w całym kraju mieć nie może, — postarał się o przydzielenie przeznaczonych do załatwiania spraw wodnych technicznych i prawniczych sił do c. k. starostw w Galicyi.

VII) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby polecił odnośnym siłom, przed rozpoczęciem urzędowania zapoznać się z rolniczymi stosunkami w ogóle, a z miejscowemi stosunkami dotyczącego starostwa w szczególności.

VIII) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w obustronnym interesie skarbu państwa i stron wydawaniem nieuzasadnionych orzeczeń, nie zmuszał strony do wchodzenia na drogę sądową, ale ażeby tam, gdzie wejście na nią jest nieuniknionem ze względu na niewątpliwą kompetencyę władz sądowych w sprawach

wodnych z prawem własności lub posiadania związek mających, ani przy rozpoczęciu ani w czasie trwania postępowania sądowego zarzutem niedopuszczalności drogi sądowej nie utrudniał właścicielom gruntów nadbrzeżnych prawnej obrony przed sądem.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Kozłowski.

LW. 15.415/1910. We Lwowie, dnia 15. lutego 1910.

Aleg 702

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Limanowej na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 25.000 K, na dokończenie budowy drogi I. kl. z Młynnego do Ujanowic.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa w Limanowej uchwałą z dnia 31. stycznia 1910 r., postanowiła zaciągnąć pożyczkę w kwocie 25.000 K na dokończenie budowy drogi gminnej I. kl. z Młynnego do Ujanowic.

Według sprawozdania Wydziału powiatowego rzeczona droga wynosić ma 14 klm, z których pozostało do dokończenia jeszcze 2 klm 400 m. Gdy jednak budowa tej końcowej części drogi musi być prowadzoną, bądź to w rzece, bądź też przez górę, względnie muszą być wybudowane dwa kosztowne mosty, — przeto Rada powiatowa nie mając na tę budowę dostatecznych środków, uprasza o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki w wysokości 25.000 K.

Według zamknięć rachunkowych i inwentarzy za rok 1908 stan obdłużenia powiatu Limanowskiego z końcem tegoż roku jest następujący:

I. Pożyczki wynoszą	84.098 K 29 h
II. Zaległości bierne	11.745 „ 13 „
Suma obdłużenia z końcem 1908 r. . .	95.843 K 42 h

Nadto w roku 1909 uzyskała Reprezentacya powiatowa w Limanowej na mocy ustawy krajowej z dnia 8. lutego 1908 r. Nr. 36 Dz. u. kr. w Banku krajowym pożyczkę komunalną w kwocie 15.000 K — h

razem przeto obciążenie powiatu wynosi . 110.843 K 42 h

Według przedłożonych przez Wydział powiatowy wykazów ustalone na rok 1908 podatki bezpośrednie w powiecie wynoszą sumę . . . . . 112.853 „ 10 „

z czego 50% dozwolonego po myśli §-u 24 ustawy o Reprezentacyi powiatowej maximum obdłużenia powiatu czyni . 56.426 K 55 h

Według budżetu na rok 1909 pobierał Powiat Nowotarski dodatki powiatowe do podatków bezpośrednich 17% na fundusz gminy administr. i 21% na drogi oprócz 18% dodatku ustawowego na fundusz drogowy.

Wydział krajowy, wobec przedstawionej przez Radę powiatową w Limanowej, koniecznej potrzeby uzyskania funduszów dla zupełnego wykończenia drogi gminnej I. kl. Młynne-Ujanowice, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

·/.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Limanowej na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 25.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Limanowej zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 25.000 koron na dokończenie budowy drogi gminnej I. klasy z Młynnego do Ujanowic.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 6017/10.

We Lwowie, dnia 9. lutego 1910.

Aleg 703

Wniosek

posła Z. Skwarki i tow. w sprawie urządzenia w Mościskach i Sądowej Wiszni składów drzewa materyałowego i opałowego z lasów kameralnych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) aby jak najrychlej urządził w Mościskach i w Sądowej Wiszni składy drzewa budulcowego i opałowego z lasów kameralnych;

2) aby zniżył taryfę przewozową na kolejach państwowych — dla transportu drzewa z lasów kameralnych do tych składów.

Wnioskodawca:
Skwarko.

T. Staruch, Kiweluk, Makuch, Dumka, A. Staruch, Sodomora, Winniczuk, Krysowaty, Lewicki, Korol, Hanczakowski, Tracz, Krynicki, Kurowiec.

Ls. 882/08.

We Lwowie, dnia 17. lutego 1910.

Aleg 704

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w sprawie petycyi nauczycieli i nauczycielek jakoteż gmin i Rad szkolnych miejscowych.

Wysoki Sejmie!

Komisya szkolna otrzymała do załatwienia szereg petycyi różnej treści, co do których proponuje następujące załatwienie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Petycye: L. s. 4919. — Sabiny Strzeleckiej, wdowy po nauczycielu o zapomogę,
„ 4907. — Maryi Zasadnianki, sieroty po nauczycielu o zapomogę,
„ 5514. — Franciszki Wisłockiej, wdowy po nauczycielu o pensyę,
„ 4909. — Maryi Foznaglowej, wdowy po nauczycielu o zapomogę stałą,
„ 4933. — Józefy z Szrederów Zielińskiej,
„ 4912. — Olgi Ochniczowej, wdowy po nauczycielu w Samborze o zapomogę,
„ 4917. — Maryi Maciochowej w Korzyłowie o zapomogę jednorazową o 400 kor.,
„ 4908 i 3090. — Maryi Monicowej, o zapomogę stałą,
„ 4780. — Pauliny Paniczewskiej, wdowy po nauczycielu o podwyższenie datku na wychowanie i zapomogę,

przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia z ryczałtu w kwocie 2600 kor. przeznaczonego na zasiłki dla emerytów, wdów i sierót po nauczycielach.

II. Petycye: L. s. 4694 — Gminy Rosulna w sprawie organizacyi szkoły 4 klasowej i zapomogę na budowę szkoły,
„ 2963. — Urzędu parafialnego w Brzostku o ustanowienie osobnego nauczyciela religii przy 6 szkołach parafii,
„ 1278. — Nauczycielstwa gminy Dębniki o dodatki na mieszkanie,
„ 4357. — Bogumiły Tchórzewskiej, o zapłatę należytości za mieszkanie,
„ 282. — Stefana Cześnikiewicza, o reaktywowanie na posadzie nauczycielskiej,
„ 5352. — Ludmiły Kurkowej, o odprawę jednorazową zamiast pobieranej dotychczas pensyi wdowiej,
„ 4175. — Jana Przybysia, nauczyciela w Klęczanach o wypłatę remuneracyi za udzielanie nauki religii,
„ 5166. — Jana Krupy, emerytowanego nauczyciela o podwyższenie emerytury i zapomogę,
„ 5216. — Tomasza Kondratowicza,
„ 5186. — Emilii Kondratowiczównej,
przekazuje się Radzie szkolnej krajowej.

III. Petycye: L. s. 2670. — Maryi Czechowej o wypłatę kwartału pozgonnego po mężu ś. p. Mikołaju Czechu, nauczycielu w Hermanowie,
„ 882. — Leona Kozankiewicza o przyznanie dodatku pięcioletniego w drodze łaski,
„ 916. — Jana Lisienieckiego, emeryt. nauczyciela w Podzameczku o podwyższenie emerytury,
„ 1439. — Wincentego Momuta, emer. nauczyciela w Śniatynie o drugi dodatek 5 letni i wymierzenie wyższej emerytury,
„ 1214. — Leona Herasimowicza, emer. nauczyciela w Łyścu o wyższy wymiar emerytury,
„ 1505. — Józefa Stiasnego, emer. nauczyciela w Buczaczu o wyższy wymiar emerytury,
„ 859. — Leona Łotockiego, nauczyciela w Szumlanach o IV. dodatek i policzenie lat służby,
„ 3103. — Józefa Witwickiego, emer. nauczyciela w Kurzanach o wyższy wymiar emerytury,
„ 2703. — Franciszka Bobińskiego, nauczyciela w Kołomyi o zniesienie w drodze łaski skutków kar dyscyplinarnych,
„ 1503. — Michała Sicińskiego nauczyciela we Lwowie o przyznanie w drodze łaski kwoty 821 K 67 h, który stracił przez przydzielenie na inną posadę,
„ 4360. — ks. Cypryana Chotynieckiego, o zwrot wkładek emerytalnych,
„ 2572. — Jana Łukawskiego, kierownika szkoły w Babinie o zaliczkę na płacę, ewentualnie zapomogę,
„ 5127. — Teodora Sawickiego, emer. nauczyciela we Lwowie o wypłatę emerytury,

Petycye: L. s. 3004. — Gmina Jankowej o zmianę orzeczenia z dnia 19 XII 1895 l. 21.480 co do organizacyi szkoły,

„ 2930. — Gminy Niżankowice o odpisanie spłat do funduszu szkoln. kraj. od majątku zarodowego gminy,

„ 4551. — Gminy Stara Sól o zniesienie orzeczenia w sprawie organizacyi szkoły z dnia 8 1 1896 l. 31.572,

„ 1926. — Starszyzny Zboru ewangielickiego w Lednicy niemieckiej o subwencyę na utrzymanie szkoły ewangielickiej,

„ 5529. — Gminy Josephsberg o zapomogę na odbudowę spalonego budynku szkolnego,

„ 4437. — Rusinów, mieszkańców miasta Lwowa o założenie szkoły z językiem wykł. ruskim we Lwowie na przedmieściu grodeckiem i pomieszczenie odpowiednie dla klas żeńskich szkoły im. Szaszkiewicza,

„ 4239. — Kierowników dopełniających kursów rolniczych i ogrodniczych,

„ 1848. — Kraj. Związku nauczycielstwa ludowego w Galicyi o zasiłki bezprocentowe na budowę tanich mieszkań nauczycielskich w większych miastach, miejscowościach fabrycznych i miejscowościach fabrycznych i kąpielowych,

„ 1843. — Kraj. Związku nauczycielstwa ludowego w Galicyi o zniesienie wakacyjnych kursów dla nieukwalifikowanych nauczycielek,

„ 1530. — Tow. Wzajemna pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek o zniesienie wakacyjnych kursów dla nieukwalifikowanych nauczycielek,

„ 1594. — Ruskiego Tow. Pedagogicznego we Lwowie o zniesienie wakacyjnych kursów dla nieukwalifikowanych nauczycielek,

„ 1532. — Tow. wzaj. pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek w sprawie pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego,

„ 2238. — Zarządu głównego Tow. nauczycielek szkół wyższych w sprawie pragmatyki służbowej nauczycieli szkół średnich,

„ 5294. — Heleny Kaplińskiej o subwencyę na Liceum żeńskie w Krakowie

przekazuje się Wydziałowi krajowemu, by rozpatrzył je w porozumieniu z Radą szkolną krajową i przedłożył na najbliższej sesyi sprawozdanie wraz z odpowiednimi wnioskami.

IV. Nad petycyami: L. s. 4815. — Idy Schätzlowej o przywrócenie petentce posady, którą utraciła przez odmówienie przysięgi służbowej,

„ 4354. — Stanisława Gergovicha, w sprawie obniżenia dodatku za kierownictwo,

„ 1622. — Stanisława Hostynka, o przyznanie w drodze łaski 6-go dodatku 5-letniego,

Nad petycyami: L. s. 4920. — Stanisława Jaronia, nauczyciela w Jarosławiu o subwencyę na założenie szkółki drzew kwocowych,

„ 5289. — Grona nauczycielskiego w Perehińsku o dodatek drożyźniany,

„ 1237. — 1411. — 2444. — 5126. — 5408. Waleryana Janiszewskiego o reaktywowanie w zawodzie nauczycielskim

przechodzi się do porządku dziennego.

Przewodniczący:
Bandrowski.

Sprawozdawca:
Wasung.

Ls. 6.078/1910. We Lwowie, dnia 14. lutego 1910.

Aleg 705

Sprawozdanie

Komisyi dla reformy wyborczej o wniosku posła Starzyńskiego i tow. w przedmiocie ustanowienia drugiego zastępcy marszałka krajowego dla kierowania obradami sejmowemi (§§. 4 i 6 statutu krajowego).

Wysoki Sejmie!

Potrzeba ustanowienia drugiego zastępcy marszałka krajowego dla kierowania obradami sejmowemi nietylko nie może ulegać żadnej wątpliwości, ale nawet ma charakter nieodzownej konieczności.

Przewodniczenie obradom ciała ustawodawczego jest funkcyą i umysłowo i fizycznie bardzo wytężającą, i żadne ciało obradujące nie może odbywać dłuższych okresów sesyi i długich dziennych posiedzeń, jeżeli nie rozporządza dostateczną ilością przewodniczących. Pomijając już Izbę poselską Rady Państwa, w której liczba wiceprezydentów doszła aż do siedmiu, wystarczy wskazać na Izbę Panów, która ma, oprócz prezydenta, dwóch wiceprezydentów, jakkolwiek jej posiedzenia odbywają się znacznie rzadziej i trwają znacznie króciej, aniżeli posiedzenia Sejmu galicyjskiego; wystarczy przypomnieć, że i rząd sam uznał już w zasadzie potrzebę powiększenia liczby osób przewodniczących w Sejmach krajowych, gdyż sam zaproponował, przedkładając Sejmowi czeskiemu w jesieni 1909 projekt pewnych zmian statutu krajowego, ustanowienie drugiego wicemarszałka w Sejmie czeskim, a zgodził się w roku bieżącym na dokonane z własnej inicyatywy poselskiej ustanowienie drugiego wicemarszałka w Sejmie dolno-austryackim i przeprowadził już sankcyonowanie dotyczącej ustawy dolno-austryackiej przez Najjaśniejszego Pana.

Sejm galicyjski żąda zasadniczo i potrzebuje długich i częstych sesyi sejmowych i nie mógłby nadal podołać swym obowiązkom, gdyby, oprócz Marszałka krajowego, jeden tylko wicemarszałek mógł, w Jego zastępstwie, obradom sejmowym przewodniczyć. Czekają bowiem nasz Sejm w niedalekiej przyszłości doniosłe a trudne prace ustawodawcze, mające rozwiązać zawiłe a w swych skutkach daleko idące problemy, tak że nawet przy największem wytężeniu sił ze strony samego Marszałka i jednego wicemarszałka Sejm nasz nie mógłby odbywać tylu i tak długich posiedzeń, ile ich zapewne będzie potrzeba.

Ponadto łatwoby się zdarzyć mogło, że chwilowo i marszałek krajowy i wicemarszałek mogliby doznać równocześnie jakiejś niepokonalnej przeszkody w przewodniczeniu Sejmowi, bądź to z powodu niedyspozycyi, bądź dla innych obowiązków równie ważnych lub jeszcze ważniejszych tak, że Sejm mógłby, z powodu braku przewodniczącego, zostać narażony na przerwę sesyi i obrad.

Powyższemi pobudkami kierowani, postawili posłowie Starzyński i towarze wniosek o ustanowienie drugiego wicemarszałka, proponując jednak, by tego drugiego Sejm sam sobie wybierał z własnego grona na każdą kadencyę sejmową. Wychodzili bowiem ze założenia, że prawo ukonstytuowania się, prawo wyboru własnego prezydyum, jest jednem z głównych praw każdego ciała reprezentacyjnego, jak na to wskazuje rzut oka na parlamenty całego świata. Uznając zaś, że Marszałek krajowy jest nietylko przewodniczącym Sejmu, ale zarazem naczelnikiem najwyższej samorządnej władzy krajowej, to jest Wydziału krajowego, co nie może być pominiętem przy rozstrzyganiu o sposobie jego ustanowienia, tudzież nie chcąc tykać istniejącego od samego początku Sejmu systemu mianowania pierwszego wicemarszałka przez Cesarza, jakkolwiek ten wicemarszałek do składu Wydziału nie należy, zażądali ze względów zasadniczych, by przynajmniej drugi wicemarszałek był wybierany przez sam Sejm, dla zaznaczenia prawa Sejmu do wpływu na skład własnego prezydyum.

Komisya dla reformy wyborczej, do której wniosek p. Starzyńskiego odesłano, uchwaliła zaproponować Wysokiemu Sejmowi ustanowienie drugiego wicemarszałka, oraz oświadczyła się większością głosów za jego wybieraniem.

Gdy jednakże JE. Pan Namiestnik oświadczyl na następnem posiedzeniu komisyi, że c. k. Rząd obstaje bezwarunkowo przy zachowaniu w całej pełni prawa monarszego do mianowania całego prezydyum sejmowego, podobnie jak to uczynił w bieżącym roku przy ustanowieniu drugiego wicemarszałka w sejmie dolnoaustryackim, i że odmienna uchwała sejmowa nie mogłaby zostać przedstawioną do cesarskiej sankcyi, komisya dla reformy wyborczej ujrzała się spowodowaną zmienić wniosek p. Starzyńskiego w tym duchu, by i drugi wicemarszałek był mianowany przez Koronę, sprawa bowiem ustanowienia tego drugiego wicemarszałka jest tak pilną i niecierpiącą zwłoki, że komisya nie mogła wziąć na siebie odpowiedzialności za jej odwleczenie przez zaproponowanie Wysokiemu Sejmowi formy ustanowienia, wykluczanej obecnie przez Rząd.

Komisya uczyniła to jednak tylko z wielkim żalem i nie zrzekając się swego zasadniczego stanowiska i prawno-politycznego przekonania. Przeciwnie, komisya obstaje przy niem, wyraża przekonanie, że c. k. rząd zmieni w przyszłości swoje w tej mierze stanowisko i dziś już wyraża żądanie, by przy najbliższej reformie statutu krajowego, która będzie się łączyć z reformą wyborczą sejmową, prawo wybierania prezydyum sejmowego przez sam Sejm znalazło zastosowanie nietylko w tej mierze, w jakiej je proponował p. Starzyński, ale w rozleglejszych rozmiarach.

W myśl powyższych wywodów komisya dla reformy wyborczej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ./· projekt ustawy.

Przewodniczący:
Głąbiński.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca §§. 4. i 6. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem z dnia 26. lutego 1861 Dz. ust. państw. Nr. 20.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Paragrafy 4. i 6. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem z dnia 26. lutego 1861 Dz. ust. państw. Nr. 20. tracą moc obowiązującą w dzisiejszem swem brzmieniu i mają odtąd opiewać jak następuje:

§. 4. Cesarz mianuje dla kierownictwa Sejmem Marszałka krajowego, jego pierwszego zastępcę i jego drugiego zastępcę z grona Sejmu.

§. 6. Czas trwania funkcyi Marszałka krajowego, jego obu zastępców, tudzież wybranych członków Sejmu krajowego (peryod sejmowy) oznacza się na lat sześć.

Art. II.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 5.720/1910. We Lwowie, dnia 6. października 1909.

Aleg 706

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o wniosku p. Bernadzikowskiego i tow. względem utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Szczurowej w powiecie brzeskim.

Wysoki Sejmie!

P. Dr. Bernadzikowski przytoczył na uzasadnienie swego wniosku znaczną odległość zachodniej części Powiśla od Sądu powiatowego w Radłowie, oraz trudności komunikacyjne.

Odległość ta wynosi 2—3 mile, a droga łącząca tę część Powiśla z Radłowem jest, jak dotąd, w bardzo opłakanym stanie. Wobec takich warunków włościanin wezwany do Sądu na godzinę 8. rano, nie jest w możności wielokrotnie wyjechać tego samego dnia, ażeby stanąć punktualnie w Sądzie na oznaczoną godzinę, ale czynić to musi dzień wprzód, lub też wychodzić przededniem pieszo na bliższe drogi.

Nic dziwnego, że wobec takich warunków ludność tej połaci powiatu uważa Szczurowę za jedyną miejscowość, która się nadaje na pomieszczenie Sądu jako punkt środkowy i w tym kierunku czyni od szeregu lat starania, ale, jak dotąd, bezskuteczne.

Szczurowa, jakkolwiek jest wsią, ma przecież wygląd miasteczka, gdzie są domy piątrowe, murowane, odpowiednie dla pomieszczenia Sądu, gdzie odbywają się targi i jarmarki, gdzie koncentruje się ruch handlowy całego Powiśla, gdzie wreszcie schodzą się liczne arterye komunikacyjne.

Gdy się zważy konfiguracyę tego powiatu na 3—4 mil szerokiego a na 9 długiego przy ludności prawie stutysięcznej, gdy się zważy rozmieszczenie miasteczek, nadających się do pomieszczenia Sądu, to dojdzie się do przekonania, że liczba ta jest niedostateczna.

Trudności te zrozumiały Władze sądowe, wydając zarządzenie odbywania roków sądowych w odległych miejscowościach, zarządzenia te jednak nie czynią zadość ani wygodzie mieszkańców, ani nie przyczyniają się wiele do szybkiego wymiaru sprawiedliwości.

Wobec tego wskazanem jest, ażeby ludności kilkunastotysięcznej z 18 gmin przyjść z pomocą.

Przytoczone okoliczności są tego rodzaju, iż mogą uzasadnić potrzebę kreowania nowego Sądu w wymienionej miejscowości — a ponieważ okoliczności te wymagają zbadania, więc Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. Bernadzikowskiego i tow. względem utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Szczurowej w powiecie brzeskim odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i do zdania sprawy w najbliższym czasie.

Tem samem załatwiono petycyę Ls. 3.148/08.

Przewodniczący:
Maiss.

Sprawozdawca:
Tertil.

Ls. 5.655/1910. We Lwowie, dnia 22. stycznia 1910.

Aleg 707

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka »Kielanówka« ze związku gminy administracyjnej »Racławówka« i utworzenia z niego samodzielnej gminy administracyjnej.

Wysoki Sejmie!

Komisya administracyjna podzielając w całości załączone uzasadnienia Wydziału krajowego z dnia 14. grudnia 1909 L. 136.799 celem utworzenia z przysiółka „Kielanówka“ samoistnej gminy administracyjnej — wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

'/. załączony '/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Laskowski.

Sprawozdawca:
L. Cieński.

Ustawa

z dnia . . . . . o utworzenia z przysiółka Kielanówka, należącego do związku gminy Racławówka powiatu rzeszowskiego, samoitnej gminy administracyjnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Kielanówka, o ile tworzy zwarte terytoryum, wyłącza się w tem zwartem terytoryum ze związku gminy Racławówka, powiatu Rzeszów, i tworzy się z niego samoistną gminę administracyjną pod nazwą Kielanówka.

Art. II.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, ma być Rada gminna w Racławówce rozwiązaną, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone wybory do Rady gminnej w Racławówce i Kielanówce.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 5.951/1910. We Lwowie, dnia 5. lutego 1910.

Aleg 708

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o wniosku p. Marsa w sprawie rozpoczęcia budowy klinik w Uniwersytecie lwowskim.

Wysoki Sejmie!

W czasie rozpraw budżetowych nad rubryką III. Sejm przyjął jednogłośnie rezolucyę Prof. Marsa.

Wniosek Prof. Marsa i 52 towarzyszy jest tylko określeniem szczegółowem spełnienia życzeń Sejmu, rezolucyą przyjętą 24. stycznia wyrażonych.

Komisya budżetowa w myśl tą rezolucyą objawionego żądania Sejmu wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rozpoczęcie budowy brakujących klinik w Uniwersytecie lwowskim z nadchodzącą wiosną b. r., a to przez rozpoczęcie budowy kliniki dermatologicznej.

Sejm wzywa Wydział krajowy do możliwego jak najrychlejszego przyspieszenia budowy klinik chorób oczu, krtani i gardła, chorób nerwowych i umysłowych, celem dopełnienia Wydziału lekarskiego brakującemi klinikami.

Sejm wzywa Wydział krajowy do przedłożenia mu na najbliższej sesyi sprawozdania z wykonania powyższych uchwał.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca.
Jabłoński.

Ls. 6094/910.

We Lwowie, dnia 16. lutego 1910.

Neg 709

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o wniosku p. Landaua i tow. oraz petycyi Związku ekonomicznego urzędników, profesorów i nauczycieli w Krakowie w sprawie akcyi zmierzającej do zwalczania drożyzny mieszkaniowej w miastach.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu w dniu 1. października 1908 r. Wysoki Sejm powziął na wniosek posła Leo uchwałę, polecającą Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Dyrekcyą Banku krajowego zbadał sprawę wprowadzenia ułatwień w korzystaniu z bezpośredniego kredytu w Banku krajowym sferom rękodzielniczym i handlowym, tudzież Spółkom budowlanym, mającym na celu budowę domów mieszkalnych w miastach i miasteczkach, gdzie panuje drożyzna mieszkaniowa, oraz przedstawił w powyższej sprawie Sejmowi sprawozdanie z odpowiednimi wnioskami na najbliższej sesyi.

Uchwałą powyższą, o ile dotyczy spółek budowlanych, Sejm nasz stwierdził autorytatywnie wielką doniosłość drożyzny mieszkań w miastach jako pierwszorzędnej kwestyi społecznej i uznał naglącą potrzebę szukania środków do jej pomyślnego rozwiązania.

Poleceniu Wysokiego Sejmu mimo określonego w rezolucyi terminu nie stało się dotąd zadość, gdyż Wydział krajowy ograniczył się w powyższej sprawie do przeprowadzenia jedynie tylko kroków przygotowawczych, do zebrania informacyj i materyałów i w tym celu zwrócił się do dyrekcyi Banku krajowego, oraz do Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie o udzielenie opinii co do zasad i sposobu wykonania wyżej wymienionej rezolucyi.

Związek Stowarzyszeń gospodarczych zwołał dla tej sprawy w sierpniu 1909 r. specyalną ankietę, której wynikiem był memoryał opracowany przez wy-

braną na ankiecie komisyę. Memoryał zawiera szereg cennych i bardzo trafnych uwag i poglądów na kwestyę mieszkaniową w naszym kraju. Memoryał przesłany został w jesieni z. r. Wydziałowi krajowemu jako opinia fachowa Związku.

Gdy Wydział krajowy nie wystąpił na obecnej sesyi wobec Sejmu z żadnymi wnioskami zmierzającymi do sanacyi opłakanych stosunków mieszkaniowych w naszych miastach i miasteczkach, a sprawa sama przez się stawała się corazto naglejszą i społecznie groźną, poruszono ją obecnie jednocześnie z dwóch innych stron, by przyspieszyć wdrożenie jakichś kroków zaradczych, a to: w formie wniosku poselskiego i w formie petycyi najbardziej interesowanych sfer ludności, reprezentowanych w Krakowie przez Związek urzędników, profesorów i nauczycieli.

Wniosek p. Landaua i tow. opiewa, jak następuje:

„Z każdym rokiem stosunki mieszkaniowę w większych a nawet w mniejszych miastach naszego kraju tak się pogarszają, że drożyzna i brak mieszkań zaczyna przybierać cechę społecznej klęski dla najszerszych warstw ludności. Wobec takiego stanu rzeczy nie może w żaden sposób wystarczyć jakakolwiek akcya prywatna, lecz okazuje się konieczną energiczna, szeroko zakreślona i natychmiastowa działalność wszystkich publicznych czynników.

Ponieważ postawione w powyższej sprawie i uchwalone przez Wysoki Sejm na zeszłorocznej sesyi rezolucye posła Lea nie doczekały się dotąd merytorycznego załatwienia i nie widzimy dotąd jakiejkolwiek na tem polu akcyi czynników krajowych i państwowych, stawiają podpisani następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby do przyszłorocznego budżetu państwowego wstawił odpowiednią kwotę na poparcie akcyi budowy tanich mieszkań w miastach galicyjskich.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby bezzwłocznie przystąpił do budowy na szeroką skalę domów na pomieszczenie władz, instytucyi i zakładów rządowych oraz mieszkań dla funkcyonaryuszów państwowych, zwłaszcza w tych miastach, gdzie przebywa stale znaczna liczba funkcyonaryuszów kolejowych i pocztowych.

3. Wzywa się Wydział krajowy, by w porozumieniu z Bankiem krajowym przedłożył na obecnej sesyi sejmowej wnioski w kierunku przyjścia z pomocą stowarzyszeniom budowlanym i gminom, które zajmują się budową tanich i zdrowych mieszkań dla mniej zamożnych warstw ludności miejskiej, czy to przez przystąpienie z większymi udziałami do tychże stowarzyszeń, czy przez udzielanie stowarzyszeniom i gminom taniego i wydatnego kredytu.

4. Wzywa się Wydział krajowy, by zwołał w najbliższym czasie ankietę w sprawie zmodernizowania i podniesienia przemysłu budowlanego w kraju“.

Jednocześnie Związek urzędników, profesorów i nauczycieli w Krakowie wniósł do L. 4666/3462 petycyę do Wysokiego Sejmu, która po obszernem i gruntownem uzasadnieniu potrzeby i nagłości podjąć się mającej akcyi w kierunku zwalczania drożyzny mieszkaniowej w miastach kończy się prośbą:

1. O założenie krajowej cegielni w pobliżu Krakowa — a obok tego — o wyjednanie ulg taryfowych dla przewozu materyałów budowlanych z dalszych okolic do Krakowa.

2. O upoważnienie Banku krajowego, aby wyznaczył fundusz odpowiedni, z któregoby urzędniczym spółkom budowlanym udzielany był kredyt budowlany i hipoteczny do 90% nominalnej wartości czy to domu czynszowego pozostającego wła-

snością spółki, czy to domków dla urzędników, profesorów lub nauczycieli, przez spółki te budowanych.

Komisya bankowa uznaje, że sprawa sanacyi opłakanych stosunków mieszkaniowych w naszych miastach i miasteczkach jest sprawą pierwszorzędnej doniosłości pod względem społecznym, kulturalnym i gospodarczym. Posiada ona też niezmiernie ważne znaczenie z punktu widzenia hygieny publicznej, skoro brak zdrowego mieszkania staje się niejednokrotnie przyczyną fizycznego skarłowacenia całych generacyj i klas społecznych.

Sprawa to skomplikowana, składa się na nią szereg przyczyn rozmaitych i one wszystkie wymagają zbadania i wskazania odpowiednich środków zaradczych, które do ich usunięcia przyczynićby się mogły.

Drożyzna mieszkań jest przedewszystkiem do pewnego stopnia naturalnym wynikiem szybkiego wzrostu zaludnienia miast, za szybkiego w stosunku do ruchu budowlanego w tych miastach. Spółki budowlane mają na celu podaż mieszkań zwiększyć, ruch budowlany ożywić. Ale walczyć muszą nietylko z brakiem odpowiedniego kapitału własnego i kredytu. Utrudniają ich działalność, jak wogóle przyczyniają się do drożyzny w znacznym stopniu wygórowane przez spekulacyę ceny gruntów i domów w miastach, brak w kraju nie wyłączając wielkieg naszych miast należycie rozwiniętego przemysłu budowlanego, wygórowane ceny materyałów budowlanych, znaczne podrożenie w ostatnich czasach robocizny, nie odpowiadające niestety bynajmniej wydatności pracy, wygórowane podatki domowo-czynszowe, przestarzałe ustawy budowlane itd. Poprawa stosunków wymaga przeto celowej, szeroko zakreślonej akcyi, w której obok inicyatywy prywatnej współdziałać muszą także w większym lub mniejszym stopniu czynniki publiczne, państwo, kraj, gmina bądźto pośrednio, bądź też bezpośrednio, n. p. przez budowanie własnych domów na użytek urzędników, robotników i służby. Poza tem z szczególnym naciskiem domagać się należy, by państwo, kraj i gmina budowały własne gmachy dla pomieszczenia swych licznych urzędów i instytucyi, które dziś ulokowane w najrozmaitszych wynajętych domach prawatnych, z niewątpliwą krzywdą dla ludności miejskiej zmniejszają w poważnej mierze tak pożądaną podaż mieszkań i przyczyniają się tem samem do zaostrzenia drożyzny mieszkaniowej w miastach.

Drożyzna mieszkań szczególnie dotkliwie odczuwać się daje tym warstwom ludności, które zmuszone są żyć ze stałych płac i zarobków i nie mogą przerzucić dalej z siebie nadwyżki wydatków, spowodowanej ustawicznem podwyższaniem czynszów, więc przedewszystkiem warstwie urzędniczej i robotniczej. Niemniej jest ona dotkliwą dla szerokich sfer drobnych rękodzielników i kupców, dla których w ich ogólnem pognębieniu ekonomicznem drogie mieszkanie i wysoki czynsz warsztatowy staje się niejednokrotnie ruiną.

Zagranicą rozpowszechniona i od szeregu lat uznana działalność Spółek budowlanych opartych przeważnie na zasadzie samopomocy w znacznej mierze zaradza złemu. Nie należy wszakże przeceniać granic, do których kooperatywa sama przez się rozwijać może w tym względzie działalność istotnie skuteczną.

O ile z doświadczenia innych krajów można wnosić, nadaje się forma stowarzyszenia opartego wyłącznie na samopomocy, bardzo dobrze dla średniej i niższej sfery urzędniczej, której członkom zapewnić może zdrowe i względnie tanie mieszkanie bądź własne bądź wynajmowane w domach przez towarzystwo zbudowanych. Tego rodzaju organizacye spółkowe, jeśli tylko mają potrzebny kredyt zapewniony, mogą istotnie, jak świadczą przykłady zagranicy, do imponujących dochodzić rezultatów.

Najwydatniej, jakto szczegółowo konstatuje memoryał Związku Stowarzyszeń, przedstawia się działalność towarzystw budowlanych w Belgii, gdzie prócz przywilejów podatkowych otrzymują towarzystwa milionowe kredyty z państwowej kasy oszczędności na $2^1/_2$ do $3^0/_0$. W dniu 1. stycznia 1907 wynosił stan tych pożyczek $72^1/_2$ milionów franków. Liczba domów przeważnie robotniczych, za te sumy zbudowanych, wynosiła przeszło 36.300. We Francyi zostały na podstawie ustaw z r. 1894 i 1895 upoważnione: państwowa kasa depozytowa jakoteż krajowe kasy oszczędności $^1/_5$ część swego majątku umieszczać w budowę domów robotniczych lub na kredyt hipoteczny towarzystw budowlanych albo wreszcie na kupno ich obligacyj. Nadto udzielono przywileje podatkowe domom, zamieszkałym przez osoby, żyjące głównie z zarobku lub z płacy. W końcu upoważniono gminy i departamenty do zagwarantowania dywidend tego rodzaju towarzystw budowlanych do $3^0/_0$. W Anglii, w której bardzo szeroką działalność rozwinęły towarzystwa budowlane, operujące przeważnie własnymi bardzo znacznymi funduszami, przyszły zarządy gminne towarzystwom tym z pomocą przez udzielenie im do 4 milionów funt. szterl. pożyczki pod bardzo dogodnymi warunkami. Także we Włoszech, Holandyi i w Węgrzech wspiera rząd finansowo towarzystwa mające na celu budowę tanich mieszkań. W Niemczech pożyczyły zakłady ubezpieczeń na wypadek starości i niezdolności do pracy do końca r. 1906 172,600.000 marek na budowę domów robotniczych i urzędniczych. Niektóre państwa związkowe zaś udzielają z funduszów państwowych pożyczek na $3^0/_0$ i na $1^0/_0$ na amortyzacyę towarzystwom tego rodzaju, o ile same posiadają $^1/_{10}$ część potrzebnego do budowy kapitału — zadowalniając się z reguły zabezpieczeniem na drugiej hipotece. Państwo niemieckie wydało po rok 1907 na te cele 29 milionów marek a Prusy nawet przeszło 100 milionów marek.

Inna rzecz z akcyą mieszkań dla robotników i rzemieślników.

Tu samopomoc, jako inicyatywa niewątpliwie pożądana i potrzebna, nie może jednak sama wielkiemu zadaniu wydołać wobec braku nieraz należytego uświadomienia w szerokich rzeszach, dla których jest przeznaczona i wobec ich ciężkiego na ogół położenia materyalnego, przeciwnie liczyć musi na pośrednie poparcie i na bezpośrednią pomoc czynników publicznych, gminy, powiatu, kraju a nawet i państwa.

Zaznaczyć wypada, że akcya państwa polegająca jedynie na uwolnieniu od podatków — choćby jak w Austryi na podstawie ustawy z dnia 8. lipca 1902 Nr. 144 Dz. p. p. na lat 24 — jest niewystarczającą. W okresie czasu od 1903 do 1905, zatem za trzy lata zbudowano w całej Austryi zaledwie 168 domów, które korzystały z ulg ustawą tą przyznanych, z tego w Galicyi 26 domów.

Wynika z powyższego konieczna potrzeba poddania gruntownej rewizyi przepisów ustawodawczych o ulgach podatkowych dla domów robotniczych, oraz przestarzałego a tak wygórowanego podatku domowo-czynszowego. Wynika dalej równie konieczna potrzeba bezpośredniej akcyi pomocniczej ze strony państwa, krajów koronnych i zarządów miejskich.

Od państwa, kraju i gmin domagać się należy prwedewszystkiem, by nie przyczyniały się same do potęgowania drożyzny mieszkań bądź przez najmowanie prywatnych mieszkań na pomieszczenie urzędów i zakładów publicznych, bądź przez zaniedbywanie obowiązku, do czego poczuwają się już nawet więksi prywatni przedsiębiorcy, budowy mieszkań dla licznej rzeszy funkcyonaryuszów i robotników, pracujących w różnorodnych zakładach komunikacyjnych i przemysłowych.

Jeżeli np. w mieście Krakowie, według dat zebranych przez miejskie Biuro statystyczne z końcem 1909 r., państwo najmuje na pomieszczenie szkół, zakładów i urzędów w 42 domach 889 ubikacyj mieszkalnych za czynszem 339.525 koron, jeżeli w tem samem mieście ani kolej państwowa, ani poczta i telegraf, ani fabryka tytoniu nie rozwinęły dotychczas żadnej szerszej akcyi *) w dziedzinie budowy domów mieszkalnych dla swych robotników i funkcyonaryuszów, to snadnie twierdzić można że państwo przez swoją niewłaściwą politykę mieszkaniową przyczynia się w bardzo znacznej mierze do spotęgowania drożyzny mieszkań w Krakowie. Podobnie dzieje się we Lwowie oraz w innych większych i mniejszych miastach naszego kraju.

Ztąd słuszne żądanie, by państwo nietylko zmodernizowało swe przestarzałe ustawodawstwo podatkowe, ale, co jest również ważnem, w drodze administracyjnej rozwinęło intenzywną działalność w dziedzinie budowy gmachów publicznych na pomieszczenie szkół, zakładów i urzędów oraz domów mieszkalnych z taniemi mieszkaniami dla urzędników, służby i robotników, zatrudnionych przy kolei, poczcie, fabrykach państwowych i t. p.

Łączy się z tem ściśle żądanie, by przez niewłaściwe sytuowanie rejonów fortecznych, prochowni i magazyów amunicyjnych wśród zdolnych do zabudowania części miasta nie utrudniano sztucznie swobodnego rozwoju miast i nie podnoszono cen placów budowlanych przez obłożenie najlepszych i najdogodniejszych terenów zakazami budowy lub conajmniej rewersami demolacyjnemi. Odnosi się to przedewszystkiem do Krakowa, Lwowa i Podgórza, a w pewnej mierze również do kilku innych miast naszego kraju.

Obok tego należy jednak jaknajrychlej rozwinąć dalszą akcyę w dwóch kierunkach: 1) przez popieranie z publicznych funduszów akcyi budowy tanich domów mieszkalnych podejmowanej przez gminy, korporacye, stowarzyszenia budowlane i t. d., oraz 2) przez specyalną organizacyę kredytu hipotecznego i budowlanego dla celów budowy tanich domów mieszkalnych.

Przykłady zagraniczne, o których wyżej była mowa, dowodzą praktycznie, iż bez narażenia finansów publicznych na jakiekolwiek większe ofiary można w tym kierunku niezmiernie ożywczo oddziałać na akcyę budowy tańszych domów mieszkalnych. Literatura teoretyczna o kwestyi mieszkaniowej, referaty i uchwały powzięte na międzynarodowych kongresach mieszkaniowych, publikacye specyalnych instytucyj zajmujących się reformą stosunków mieszkaniowych (n. p. założona w 1907 r. w Austryi „Centralstelle für Wohnungsreform“ wydaje cenne publikacye z referatami i informacyami o stosunkach mieszkaniowych w Austryi i zagranicą) wskazują cały szereg środków w zakresie ustawodawstwa, administracyi publicznej i organizacyi kredytowej. Rząd austryacki uczynił zaledwie pierwszy krok w tej dziedzinie, przeznaczając z inicyatywy ówczesnego ministra skarbu Korytowskiego z nadwyżek kasowych budżetu 1907 r. jednorazowo kwotę 4 milionów koron na popieranie stowarzyszeń budowlanych urzędników państwowych. Jest to raczej nieśmiała próba, niż systematyczna, planowo zakreślona akcya. Przygotowauie tej akcyi powierzono nowemu ministerstwu robót publicznych, tworząc w niem odrębny departament dla spraw mieszkaniowych. Rezultaty praktycznej działalności tego departamentu nie są niestety dotychczas zbyt widoczne, nie znać też w naszym kraju żadnej stamtąd inicyatywy do polepszenia opłakanych stosunków mieszkaniowych w naszych miastach i miasteczkach.

---

*) Kolej państwowa rozpoczęła dopiero w b. r. budowę kilku domów mieszkalnych dla służby i urzędników.

Kiełkująca myśl szerszej ingerencyi państwa w dziedzinie mieszkaniowej znalazła też już podatny teren na gruncie parlamentarnym austryackim. Wybrana przed paru mlesiącami specyalna komisya drożyźniana Izby deputowanych objęła programem swego działania również kwestyę miaszkaniową. Jako substrat do obrad komisyi w tej dziedzinie zwalczania drożyzny służą obecnie przedłożone komisyi w styczniu b. r. przez posła Dra Adolfa Grossa projekty ustawodawcze o utworzeniu państwowego funduszu popierania budowy tanich domów mieszkalnych (Wohnungsfürsorgefond) oraz o ulgach podatkowych dla domów obejmujących przeważnie drobne mieszkania a zbudowanych przez gminy, spółki i stowarzyszenia budowlane oraz korporacye publiczne.

Jest rzeczą Banku krajowego zająć się organizacyą kredytu dla tego rodzaju akcyi budowlanej, utworzyć dla tego kredytu przy pomocy państwa, kraju i większych ciał autonomicznych oraz przy współdziałaniu powiatowych i gminnych kas oszczędności odpowiednie formy i typy. Z jednego miejsca musi tu wyjść akcya systematycznie obmyślona.

Ażeby działalność związków publicznych stowarzyszeń i spółek budowlanych mogła się skutecznie na szeroką skalę rozwinąć, by w szczególności osiągnąć u nas rezultaty praktyczne w kierunku budowy rzeczywiście tanich domów mieszkalnych, koniecznem jest przez podniesienie i zmodernizowanie całego naszego przemysłu budowlanego osiągnąć znaczne stosunkowo obniżenie kosztów budowy domów mieszkalnych.

Stosunki w przemyśle budowlanym naszego kraju są rzeczywiście nader opłakane, a wyrazem jaskrawo w oczy bijącym jest znany powszechnie fakt, iż koszta budowy domów są w Galicyi o 20—30% wyższe od kosztów budowy takich samych domów w sąsiednim Szlązku, na Morawach lub innych zachodnich krajach koronnych.

Składają się na ten smutny rezultat różnorodne przyczyny, jak brak wielkich przedsiębiorstw budowlanych, operujących milionowym własnym i kredytowanym kapitałem i całym aparatem administracyjno-technicznym wyszkolonym we wszystkich dziedzinach techniki i ekonomiki budowlanej, dalej brak dostatecznej liczby fabrycznych, lub przynajmniej odpowiednio w maszyny wyposażonych przedsiębiorstw w zakresie stolarstwa budowlanego, ślusarstwa budowlanego, kamieniarstwa itp., brak taniego kapitału i taniego kredytu dla rękodzieł w przemyśle budowlanym pracujących, brak dostatecznej liczby szkół zawodowych, kursów i warsztatów wzorowych, gdzieby się młodzież do tych zawodów odpowiednio wykształcić mogła, brak wreszcie licznej rzeszy wyborowego, fachowo przygotowanego, wydatnie pracującego robotnika z zakresu wszystkich rodzajów pracy zawodowej w przemyśle budowlanym.

Cena robocizny nie pozostaje niejednokrotnie w odpowiednim stosunku do wydatności pracy w przemyśle budowlanym naszego kraju, a niedostateczna produktywność pracy staje się z konieczności jednym z czynników zbyt wysokich kosztów produkcyi domów mieszkalnych. Ponieważ sanacyą tych stosunków nie może być dążenie do obniżenia stopy zarobków — musimy obrać jedyną do tego celu prowadzącą drogę t. j. wytworzenie pomyślniejszych dla tej pracy warunków techniczno-gospodarczych. Aparat techniki produkcyjnej, ekonomiki i administracyi musi być ulepszony, należy przemysł budowlany zmodernizować na wzór przemysłu zachodnich krajów koronnych, gdzie stosunkowo lepiej i stosunkowo taniej budują, niż w Galicyi.

Do tego celu zmierza ostatnia przez komisyę bankową proponowana rezolucya.

Na podstawie powyższych wywodów komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd:

1). aby do przyszłorocznego budżetu państwowego wstawił odpowiednią kwotę na poparcie akcyi budowy tanich mieszkań w miastach galicyjskich i aby bezzwłocznie przystąpił do budowy na szeroką skalę budynków na pomieszczenie władz, instytucyi i zakładów rządowych, oraz mieszkań dla funkcyonaryuszy państwowych, zwłaszcza w tych miastach, gdzie stale przebywa znaczna liczba funkcyonaryuszy państwowych i robotników urzędów poczty, kolei i t. p.;

2). aby przystąpił bezzwłocznie do reformy przestarzałego a wygórowanego podatku domowo-czynszowego, oraz poddał stosownej rewizyi przepisy ustawy o ulgach podatkowych dla domów robotniczych;

3.) aby po wysłuchaniu opinii odnośnych zarządów miejskich przystąpiono bezwłocznie do usunięcia lub przeniesienia na dalszą odległość istniejących rejonów fortecznych, prochowni, magazynów amunicyi, przedewszystkiem w Krakowie, we Lwowie i w Podgórzu;

II. wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Bankiem krajowym przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej wnioski w kierunku przyjścia z pomocą Stowarzyszeniom budowlanym i gminom, które zajmują się budową zdrowych i tanich mieszkań dla mniej zamożnych warstw ludności miejskiej, czy to przez przystąpienie z większemi udziałami do tych Stowarzyszeń, czy też przez udzielanie Stowarzyszeniom i gminom taniego i wydatnego kredytu i to zarówno na budowę domów mieszkalnych i warsztatów rękodzielniczych, jak na podjęcie przez gminy skutecznej akcyi w dziedzinie nabywania terenów budowlanych, kamieniołomów, budowy własnych cegielni, wapienników i t. p.;

wzywa się wreszcie Wydział krajowy, aby zwołał bezzwłocznie ankietę w sprawie zmodernizowania i podniesienia przemysłu budowlanego w kraju i przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi sprawozdanie w tej sprawie z odpowiednimi wnioskami.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Leo.

Ls. 5.087/1910. We Lwowie, dnia 4. lutego 1910.

Aleg 710

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o petycyi gminy kr. st. m. Lwowa w sprawie gwarancyi kraju dla fundacyi jubileuszowej „Funduszu na założenie i utrzymywanie domów warstatowych i mieszkań ludowych we Lwowie".

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Lwowa, idąc za przykładem Wiednia i innych miast stołecznych w Austryi, postanowiła na zasadzie wzorowego statutu Ministerstwa robót publicznych umożliwić powołanie do życia fundacyi „domów warstatowych i mieszkań ludowych" przez oddanie na ten cel gruntu budowlanego znacznej wartości.

Domy warstatowe mają za cel umożliwienie rękodzielnictwu zakładanie warstatów przemysłowych w budynkach wspólnych, korzystanie ze wspólnych urządzeń motorowych, maszyn roboczych i innych urządzeń, zaś mieszkania ludowe tańsze a hygieniczne nie potrzebują motywowania.

Gminy dają grunt, który obciążony w odpowiedniej wysokości umożliwia sfinansowanie przedsiębiorstwa, pobudowanie budynków, zaprowadzenie przemysłowych urządzeń, które wynajmuje się po cenie obliczonej jedynie na amortyzacyę, oprocentowanie, administracyę, asekuracyę, podatki, należytości etc. i tworzenie funduszu rezerwowego. Oparte o statut wymagający zatwierdzenia c. k. Ministerstwa, administrowane przez Kuratoryę złożoną z delegatów miasta, c. k. rządu i kraju, korzystają z gwarancyi c. k. rządu względnie c. k. rządu i kraju i oddają niemałe usługi zarówno rozwojowi przemysłu rękodzielniczego jak sprawie społecznej.

To też Rada król. stoł. miasta Lwowa na posiedzeniu z 30. grudnia 1908 i z 13. stycznia 1909 powzięła następującą uchwałę:

Rada król. stoł. miasta Lwowa na posiedzeniu z 30. grudnia 1908 i 13. stycznia 1909 powzięła następującą uchwałę:

I. Na rzecz utworzyć się mającego samoistnego pod zarządem osobnej w tym celu ustanowionej kuratoryi pozostającego, ku uczczeniu sześćdziesięcioletnich rządów Jego ces. i król. apost. Mości Cesarza Franciszka Józefa I. poświęconego, a do założenia i utrzymywania domów warstatowych i mieszkań ludowych we Lwowie służącego funduszu jubileuszowego, przeznacza gmina miasta Lwowa grunt swój, położony w dzielnicy III., stanowiący część realności pod lk. 162 — $164^{3}/_{4}$, oznaczoną na planie sytuacyjnym literami M. E. F. G. H. I. K. M, w obszarze około 1.210 s. kw., zapisaną w księdze gruntowej gminy m. Lwowa w wykazie hipotecznym lwh. 117, składającą się z parcel gruntowych 5240/3 i 5244/1

i z parcel podbudowlanych 3923 i 3924, stanowiących dotąd własność gminy miasta Lwowa, a przedstawiających wartość (1210×150) 181.500 koron.

II. Gmina miasta Lwowa obowiązuje się po wejściu w życie powyższego funduszu, to jest po zatwierdzeniu odnośnego statutu przez powołaną władzę rządową i po ukonstytuowaniu się kuratoryi funduszu, oddać bezpłatnie grunt w ustępie I. opisany, temu funduszowi do rąk kuratoryi w posiadanie i przepisać własność tego gruntu na rzecz funduszu z tem jedynie zastrzeżeniem, iż grunt ten po wieczne czasy służyć ma wyłącznie na cel założenia i utrzymywania domów warstatowych i mieszkań ludowych we Lwowie, a gdyby kiedyś temu celowi nie miał służyć, powinien być gminie zwrócony.

III. Gmina miasta Lwowa zastrzega się, że żadnych dalszych świadczeń na na rzecz powstać mającego funduszu nie przyrzeka i do żadnych dalszych świadczeń nie może być pociągniętą.

IV. Gmina przeznacza i oddaje grunt pod I. opisany na wspomniany cel pod warunkiem, że c. k. Skarb państwa samoistnie lub łącznie z funduszem krajowym, zapewnią funduszowi utworzyć się mającemu w drodze rocznych subwencyi, pokrycie tych wszystkich wydatków, których zarząd funduszu z uzyskanych czynszów i innych dochodów własnego majątku nie zdoła pokryć, a więc także pokrycie rat anuitetowych od pożyczki amortyzacyjnej, która ma być zaciągniętą na pokrycie kosztów budowy domów warstatowych i mieszkań ludowych założyć się mających na darowanym przez gminę gruncie.

V. Kuratorya funduszu składać się ma z równej liczby delegatów gminy miasta Lwowa i c. k. Rządu, ewentualnie także Wydziału krajowego, o ile fundusz krajowy przyjmie udział w pokryciu wydatków funduszu, niepokrytych uzyskanymi dochodami.

VI. Bliższe postanowienia o organizacyi i zarządzie funduszu zawierać ma statut, który będzie ułożony na wzór statutu wiedeńskiego zatwierdzonego już przez c. k. Ministerstwo robót publicznych.

Zarząd fundacyi przez Kuratoryę mieszaną daje gwarancyę, że obliczenie rentowności będzie skrupulatne i uchyli wszelaką możliwość potrzeby regresu do skarbu kraju i państwa. To też poręka państwa i kraju, o które gmina miasta Lwowa dla nowej fundacyi uprasza, jest iście nominalną i niezawodnie nigdy nie zajdzie potrzeba pokrywania jakichkolwiek niedoborów.

Najpierw grunt ofiarowany przez gminę obliczony po 150 K od sążnia, przedstawia daleko wyższą wartość. Kosztorys fundacyi wykazał możliwość powołania do życia i utrzymania zakładu na dosyć znaczną skalę. Ma powstać trzypiętrowy gmach z wszelakiemi instalacyami na ofiarowanym gruncie kosztem 920.000 K. Powierzchnia użytkowa dla warstatów wyniesie 4.552 m², dla pomieszkań 960 m², a dla ubikacyj wspólnych 355 m², czyli razem 5.867 m²; z czego wynika, że koszt budowy jednego metra kwadratowego powierzchni używalnej wyniesie 157 K. Przyjmując zatem 8·5% na oprocentowanie i amortyzacyę kapitału, tudzież na zarząd, konserwacyę wypadnie roczna wartość czynszowa 1 metra kwadratowego używalnej powierzchni (157×8·5) po 13 K 34 h., czyli że największy z projektowanych lokal wystawowy o powierzchni 100 metrów kwadratowych przyniósłby rocznego czynszu 1.334 K, najmniejszy zaś o powierzchni 30 m² 400 K 20 h., — zaś największe z projektowanych mieszkań (2 pokoje i kuchnia) o powierzchni 63 m² przyniosłoby rocznego czynszu 840 K 42 h., najmniejsze zaś (pokój z kuchnią o powierzchni 16 m² 213 K 44 h.

Słowem ceny te umożliwiające istnienie zakładu i formowanie majątku rezerwowego bez jakiegokolwiek apelu do ofiary innych czynników, byłyby znacznie niższe od cen żądanych dzisiaj za warstaty i mieszkania urągające hygienie, bez-

pieczeństwu i wszystkim celom przemysłowym. Wobec tego nie może ulegać wątpliwości, że próżnostanie będzie wykluczone.

Komisya przemysłowa wyraża przekonanie, że:

1. Powołanie do życia jubileuszowej fundacyi domów warstatowych i mieszkań ludowych, wobec ofiarności gminy, przy gwarancyi kraju i państwa jest wskazane i będzie wielkiej użyteczności publicznej, — że

2. Kraj może udzielić gwarancyi swojej wspólnie z c. k. Skarbem państwa, takiej fundacyi, której statut c. k. Rząd zatwierdzi i która będzie administrowaną przez Kuratoryę, w której zapewnione będzie statutem zastępstwo Kraju obok zastępstwa c. k. Ministerstwa robót publicznych i gminy miasta Lwowa.

Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyznaje gwarancyę kraju jubileuszowej fundacyi „Funduszu domów warstatowych i mieszkań ludowych“ we Lwowie, co do pokrycia ewentualnych niedoborów tego funduszu, pod warunkiem, że takąż gwarancyę przyzna tejże fundacyi c. k. Skarb państwa, oraz że w statucie, który ma zatwierdzić c. k. Ministerstwo robót publicznych, będzie zapewniony Krajowi udział w Kuratoryi fundacyi, a to przez równorzędną delegacyę Wydziału krajowego obok delegatów gminy miasta Lwowa i c. k. Ministerstwa robót publicznych.

Zast. przewodniczącego:
Żardecki.

Sprawozdawca:
Rutowski.

Ls 5.665/10. Aleg 711

We Lwowie, dnia 22. stycznia 1910.

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.

Wysoki Sejmie!

Jakkolwiek rozwój w roku ubiegłym niektórych zakładów dla gospodarczego wykształcenia kobiet poszczycić się może pięknymi rezultatami, jakkolwiek uczyniono także wiele dla przysposobienia sił nauczycielskich potrzebnych do szerzenia wykształcenia gospodarczego kobiet, to jednak nie można sobie jeszcze powiedzieć, że akcya pogłębienia wykształcenia kobiet w tych działach gospodarstwa krajowego, które stanowią odpowiednią dziedzinę pracy kobiecej postępuje dość żywo i pilnie, jakby tego z powodu ciężkich warunków, w jakich rolnictwo pozostaje, życzyć sobie należało.

Powiatowa szkoła gospodyń wiejskich w Albigowej wykazuje za ubiegły rok szkolny 1908/9 dość liczną frekwencyę i korzystny postęp w naukach.

Dokończono też w niej kosztem 1500 koron pewnych adaptacyi, jak urządzenie własnej obory, przydanie pola pod uprawę zielonej paszy dla krów itd.

Również i szkoła gospodarstwa domowego i wiejskiego w Pietrzycach, mająca być w przyszłym roku przeniesiona do Oleska, rokuje, że z czasem, zwłaszcza po przeniesieniu, gdzie otrzyma odpowiednie dla siebie objekta gospodarskie, dobrze rozwijać się będzie.

Wcale dobre rezultaty wykazuje szkoła gospodarstwa domowego i wiejskiego dla dziewcząt w Korczynie. Tu już jednak zaznaczyć należy, że żadna z powyższych szkół nawet albigowska nie wykazuje tak wielkiej ilości uczennic, jakby to było pożądanem.

Szkoła w Albigowej liczyła w ubiegłym roku szkolnym 33 uczennic, szkoła korczyńska 18, szkoła pietrzycka zaledwi e 11. Koniecznem więc wydaje się roz-

winięcie szerszej propagandy dla popularyzowania tych szkół w szerszych kołach ludności.

Ponieważ już w roku zeszłym Wysoki Sejm wyraził swe przekonanie, że staranie o zakładanie i utrzymywanie szkół dla kształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego, powinno być pozostawione czynnikom miejscowym, a jedynie szkoły te przez kraj mogą kyć subwencyonowane; gdy jednak dotyczące czynniki miejscowe nie zawsze mogą, z powodu szczupłych funduszów przyczynić się wydatną pomocą, przeto komisya gospodarstwa krajowego uważa za wskazane zalecać Wysokiemu Sejmowi, aby większą kwotę przeznaczył na zasiłki dla takich szkół i na stypendya dla ich uczennic, zwłaszcza we wschodniej części kraju, gdzie ludność skutkiem niższego poziomu oświaty nie ocenia jeszcze należycie wartości nauki i korzyści z niej płynących.

Licząc się jednak z faktem, że szkoły kobiecego gospodarstwa są jak dotąd bardzo nieliczne, a nowe z powodu rozlicznych trudności zwolna tylko mogą powstawać, licząc się dalej z tem, że szkoły te, choćby były najliczniejsze, nigdy nie będą w stanie zaspokoić potrzeby uzdolnienia całej warstwy dorastających dziewcząt wiejskich do należytego prowadzenia gospodarstwa domowego i wiejskiego, komisya jak najgoręcej popiera zapoczątkowaną już myśl uwzględnienia tej nauki w publicznych szkołach wiejskich.

Z zadowoleniem trzeba tu zaznaczyć, że myśl ta przyjęła się nawet we Lwowie, gdzie wystąpiła dążność do tworzenia szkół gospodarstwa przy miejskich szkołach ludowych np. przy szkole im. Tańskiej.

Pierwszym jednak warunkiem do zrealizowania tej myśli jest przygotowanie sił nauczycielskich. W roku ubiegłym udzielił Wydz. kraj. stypendya dwom nauczycielkom na odbycie nauki w zakrajowych szkołach gospodarstwa domowego, dalej urządzał wspólnie z Radą szkolną krajową kurs wstępny gosp. domowego i wiejskiego dla 13 nauczycielek ludowych w Zarzeczu, wreszcie udzielił subwencyi na urządzony przez Zarząd główny towarzystwa Kółek rolniczych w tymże Zarzeczu kurs gospodarstwa dla 20 starszych dziewcząt wiejskich, dalej udzielił subwencyi komitetowi miejscowemu w Łączkach dla 17 dziewcząt, wreszcie przyznał w zasadzie pomoc materyalną komitetowi Towarzystwa kongregacyi Pań w Kochawinie na zamierzony kurs nauki gospodarstwa wiejskiego.

Komisya uznaje całą doniosłość tych kursów zwłaszcza dla nauczycielek ludowych i radaby widzieć ich jak najwięcej, wskazując z naciskiem na myśl, czy nie będzie bez uszczuplenia dotychczasowej działalności w kształceniu dziewcząt wiejskich w szkołach dla kobiecego gospodarstwa wiejskiego, równie skutecznym środkiem, któryby umożliwił szerokim warstwom nabycie potrzebnych wiadomości z zakresu gosp. domowego i wiejskiego, albo należyte uwzględnienie nauki tegoż gospodarstwa w seminaryach nauczycielskich żeńskich, jeżeliby te zakłady były zaopatrzone w odpowiedne siły nauczycielskie i odpowiedne urządzenia — albo urządzenie osobnego kilkumiesięcznego kursu gosp. domowego dla abituryentek seminaryjnych, które wstąpiły do zawodu nauczycielek publicznych a następnie wprowadzenia w obu wypadkach w obowiązkowy zakres nauki dopełniającej dla dziewcząt w wyższych klasach szkół średnich.

W końcu podnosi komisya gosp. krajowego z uznaniem, że c. k. Rada szkolna krajowa współdziałała pomocą w urządzeniu kursów dla nauczycielek ludowych, w zamiarze wprowadzenia nauki gospodarstwa wiejskiego w obowiązkowy zakres nauki dopełniającej dla dziewcząt.

Na podstawie powyższych wywodów komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego do wiadomości.

2) Sejm wstawia do rubr. X. budżetu funduszu krajowego na r. 1910 do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 24.000 koron na zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich:

a) w Albigowej — 3.500 koron,

b) w Olesku — 4.000 koron,

c) na zasiłki dla innych szkół i stypendya dla przyszłych nauczycielek w tych szkołach 12.000 koron,

d) na założenie szkoły gospodyń wiejskich w powiecie nowosądeckim 2.500 koron,

e) na szkołę gospodyń wiejskich w Szynwałdzie — 2.000 koron.

Udzielenie subwencyi szkołom gospodyń wiejskich może nastąpić po dopełnieniu warunków wymienionych w uchwale sejmowej z d. 15. marca 1907 r.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową zajął się energicznie w dalszym ciągu sprawą urządzenia kursów gospodarstwa domowego i wiejskiego w publicznych szkołach ludowych, tak by choć w jednem seminaryum nauczycielskiem, z początkiem roku szkolnego 1910/11 naukę gosp. domowego wprowadzono i aby przedłożył Sejmowi sprawozdanie i wnioski w tym przedmiocie.

Petycye do L. 4.193 odstępuje się Wydz. kraj. do załatwienia zaś petycya do L. 3.697 załatwiona jest tem sprawozdaniem.

Przewodniczący:
Brykczyński.

Sprawozdawca:
A. Theodorowicz.

Ls. 6.044/1910. We Lwowie, dnia 11. lutego 1910.

Neg 712

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi p. Antoniego Dominikowskiego o zwrot 1.000 koron, nadpłaconych szpitalowi św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa, podzielając motywa w sprawozdaniu Wydziału krajowego wyłuszczone, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia z funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie p. Antoniemu Dominikowskiemu 1.000 K jako zapomogi, udzielonej w drodze łaski na pokrycie szkody, wyrządzonej temuż p. Dominikowskiemu przez Konstantego Charzewskiego, byłego oficyła powyższego szpitala.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia na cel powyższy kredytu nadzwyczajnego 1000 K do rubr. XIII. budżetu szpitala św. Łazarza na rok 1910 i do wypłacenia z zapasów kasowych.

Przewodniczący:
Piniński.

Sprawozdawca:
Jabłoński.

BIBLIOTHECA
UNIV. MARBURG